4° Polygl. 29 ra
-3

<36632544850010

<36632544850010

Bayer. Staatsbibliothek

4: Polygl. 29 29 (3

G 3

147

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

TOME TROISIÈME.

P-Z

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ARABE - PERSAN ET TURC,

ENRICHI D'EXEMPLES EN LANGUE TURQUE AVEC DES VARIANTES, ET DE BEAUCOUP DE MOTS D'ARTS ET DE SCIENCES.

PAR LE PRINCE

ALEXANDRE HANDJÉRI.

TOME TROISIÈME.

À MOSCOU.

DE L'IMPRIMERIE DE L'UNIVERSITÉ IMPÉRIALE.

1841.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Печатать позволяется

съ тѣмъ, чтобы по отпечатаніи представлено было въ Цензурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва. Декабря 15го 1841 года.

Ценсоръ В. Флеровъ.

AVERTISSEMENT.

Il ne saurait être indifférent à ceux qui se vouent à l'étude des langues Orientales, de connaître le jugement que la Porte Ottomane a porté sur ce Dictionnaire. Cette opinion étant émanée d'une autorité qui est la plus compétente de toutes, pourrait servir à fixer leur attention sur cet ouvrage, pour former leur propre jugement. C'est pourquoi l'auteur a cru devoir placer à la tête de ce volume l'article que la Porte a publié sur ce Dictionnaire dans le Takvimi-Vékayi, son journal officiel, et dont voici la traduction littérale:

«Il y a quelque temps qu'il avait été envoyé à la Sublime Porte le spécimen d'un Dictionnaire complet, traduit du Français en Arabe et en Persan, et accompagné du Turc, pour indiquer l'usage qu'il faut faire de chaque mot dans cette dernière langue. Cet échantillon a fait voir que l'explication des mots Français dans ces trois langues est faite dans ce Dictionnaire avec une précision parfaite, et que les phrases sont écrites avec élégance de style. Le 1_{er} volume de cet ouvrage vient d'arriver ici, et il se trouve que le tout est conforme à l'échantillon qui avait été envoyé, et qu'il est en effet digne de toute approbation. Un ouvrage aussi recommandable ne pouvait sortir que des mains d'un homme de mérite et d'érudition qui a passé sa vie au service de la S. P. dans les affaires les plus importantes. Son auteur, le P[r]. Alexandre Handjéri, ex-Hospodar de Moldavie, a fait en effet preuve de sa capacité par la publication de cet important ouvrage, dont le mérite est incontestable auprès de ceux qui savent apprécier partout les talens. Sa Hautesse, en témoignage de Sa bienveillance Impériale, a daigné gratifier l'auteur d'une boîte de prix, ornée de diamans»

Sa Hautesse a daigné aussi se faire réserver 200 exemplaires de ce Dictionnaire.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

PACAGE. Lieu propre pour nourrir des bestiaux *A.* مرتع pl. مراتع - مسربة - مسارب *P.* چراگاه - چرند - چرس *T.* اوتلاق يری || Un pays de pacage كثير المراتع بر مملكت Mettre les boeufs dans le pacage اوكوزلری اوتلاغه صالیویرمك

On appelle Droit de pacage, le droit d'envoyer paître son bétail dans certains pâturages *A.* استحقاق على ارتاع الحيوانات - رخصة لارتاع الحيوانات

PACAGER. Paître, pâturer *A.* ارتاع *P.* چرایيدن *T.* اوتارمق

PACHA. Titre d'honneur qui se donne en Turquie *T.* پاشا

PACIFICATEUR. Celui qui s'entremet pour apaiser les différends des particuliers *A.* مصلح pl. مصلحون - مصلح ذات البين *P.* آشتی بخشا *T.* بارشدریجی || Amiable compositeur et pacificateur اوزلاشدروب بارشدریجی Il a fait l'office de pacificateur entre eux میانه‌لرنده مصلح خدمتنی ادا ايلدی

Et qui apaise les troubles d'un État, les dissensions d'une ville *A.* ماحی الآثار الفتن - مسكن الاختلال *P.* آسوده ساز - آرامنندهٔ آشوب - آشوب مسكن اختلال *T.* بر طرفساز فتنه - قرقشه‌لغی بصدریجی || C'est le pacificateur de l'État بر طرفساز اختلالدر - آسوده ساز ملك ودولتدر - ملكدر درون ملكده اعادهٔ صلح وآسایشه وسیله اولان فلاندر Le pacificateur des troubles ماحیٔ آثار آشوب واختلال - مسكن نائرهٔ شورش واختلال

PACIFICATION. Action de rétablir la paix, la tranquillité dans un État *A.* اعادة الصلح - دفع الاختلال - تسكين الفتنة *P.* خاموش سازیٔ آتش - بر طرفسازیٔ شورش - آسوده سازی فتنه وآشوب *T.* قرقشه‌لغی بصدرمه || Édit de pacification تسكين شورش واختلالی حاوی امر Travailler à la pacification des troubles فتن واختلالاتك دفعنه بذل سعی واقدام ایتمك

Il se dit aussi, du soin qu'on prend pour apaiser des différends entre des particuliers *A.* تأليف - توفيق ذات البين - اصلاح ما بين - ذات البين *P.* آشتی بخشایی *T.* بارشدرمه || C'est lui qui a travaillé à la pacification تأليف ذات البينه همت ایدن فلاندر à la pacification de leurs différends اختلاف ومنازعه‌لرینك دفعیله اصلاحلرینه سعی ایدن فلاندر

PACIFIER. Apaiser en établissant la paix *A.* اعادة الصلح - تسكين الفتنة - دفع الاختلال - تطمين الحال *P.* دفع شورش واشوب کردن - امن وآسایش آوردن - آسودگی بخشیدن *T.* قرقشه‌لغی بصدرمق - راحتلندرمك || Pacifier un État ظهور ایدن شورش واختلالی دفع وتسكين ایتمك Quand il eut pacifié toutes choses هر خصوصده اعادهٔ صلح وآسایش ایلدکده C'est lui qui a pacifié leurs différends بینلرنده جاری اولان شقاق واختلافی اصلاح ایدن فلاندر - اصلاح ذات البينه بذل همت ایدن

PACIFIQUE. Qui aime la paix *A.* مایل الی الصلح - مصالح *P.* آشتی خواه - صلح جو - آشتیجو *T.* بارشی سور || Un prince pacifique مصالح بر پادشاه Un esprit doux et pacifique مصالح وملایم بر مزاج

Il signifie aussi, paisible, tranquille *A.* ساكن - ذو الراحة والسكونة *P.* آسوده حال - آرمیده *T.* راحتلو || Le règne de Salomon fut

pacifique حضرت سليمانك وقت سلطنتى راحت وسكونت ايام عمرى آرام وآسايش Mener une vie pacifique اوزره ايدى اوزره كچورمك

On appelle Mer pacifique, la mer qui est au couchant de l'Amérique *A.* بحر ساكن

PACIFIQUEMENT, adv. *A.* على وجه ـ بالسكونة ـ بالصلح *T.* بآسايش وارام ـ بآسودگى حال ـ بآشتى *P.* السكونة بارشقلق ايله ـ آسوده‌لك ايله || Cette entrevue s'est passée fort pacifiquement ـ ملاقاتلرى حال صلح اوزره صاودى سكونت حال Vivre pacifiquement سكونت حال ايله اولدى ايام عمرى آسايش وارام اوزره امرار ايتمك ـ اوزره كچمك

PACOTILLE. Petite quantité de marchandises qu'il est permis aux gens de l'équipage d'embarquer pour leur compte *A.* مال النوتى *P.* بارخانهٔ كشتيبان *T* كميجى مالى || La pacotille est proportionnée au grade des officiers كميجى مالى كدكلولرك رتبه‌سنه كوره تعيين اولنور

PACTE. Convention *A.* معاهدة pl. معاهدات ـ اصر pl. آصار *P.* پيمان *T.* قوللشمه || Il y a un pacte entre eux بينلرنده بو بر معاهدهٔ مخصوصة C'est un pacte exprès معاهده وار در عقد معاهده Pacte tacite معاهدهٔ ضمنيه Faire un pacte در معاهده‌دن فارغ اولمق Renoncer au pacte ايتمك

PACTION. T. de Jurisp. Pacte. V. ce mot.

PAGANISME. Religion des païens *A.* مذهب الاهل الجاهلية || Les superstitions du paganisme اهل جاهليتك مذهبنده اولان اعتقادات تعصب آميز Durant les ténèbres du paganisme ظلام جاهليت اثناسنده

PAGE. Un des côtés d'un feuillet de papier *A.* صحيفة pl. صحايف ـ *P.* يك روى كاغد *T.* كاغدك بريوزى || Grande page صحيفهٔ كبيره Remplir la page صحيفه‌يى طولدرمق Cela tiendra tant de pages بو ماده شوقدر صحيفه طولدره‌جقدر La seconde page était blanche ـ صحيفهٔ ثانيه بياض ايدى ايكنجى صحيفه آچق ايدى

PAGE. Jeune gentilhomme servant auprès d'un prince, d'un seigneur *T.* چوقه دار || Page de la chambre du Roi چوقدار خاص شهريارى

On dit figur. Hors de page, pour dire, hors de la dépendance d'autrui *A.* بيرون *P.* خود سر *P.* برىٌ من المحكومية ـ باهل از قيد فرمانبرى *T.* بللو باشلو || Il n'est plus en puissance de tuteur, il est hors de page وصى‌يه تابع اولميوب قيد محكوميتدن بريدر

PAGNE. Morceau d'étoffe dont les Nègres et les Indiens qui vont nus, s'enveloppent le coprs, depuis la ceinture jusqu'aux genoux *A.* ازار ـ فوطة *P.* فوته *T.* پشتمال

PAGNOTE. Poltron *A.* جبان *P.* بى زهره ـ بيدل *T.* قورقق

PAGNOTERIE. Action de pagnote *A.* جبانت *P.* بيدلى *T.* قورققلق

PAGODE. Temple d'idoles des Indiens *A.* بيت الصنم *P.* بتكده *T.* پت يرى || Il y a dans cette ville une pagode بو بلده‌ده بر بتكده وار در ـ Il se prend aussi, pour l'idole qu'on adore dans ce temple *A.* صنم pl. اصنام ـ وثن pl. اوثان ـ نصب *P.* شمن ـ بت *T.* پت || Une pagode d'or آلتوندن مصنوع بر صنم

PAÏEN. Adorateur des faux dieux *A.* اهل الجاهلية || Les philosophes païens زمان جاهليتده اولان حكما les prêtres رؤساى مذهب اهل جاهليت La religion païenne مذهب جاهليت ـ اهل جاهليتك عبادت ايتدكلرى اصنام Les idoles des païens پرستش ايتدكلرى اوثان

PAILLARD. Adonné à l'impudicité *A.* اسير الشهوة ـ غليم ـ عاهر *P.* شهوت پرست *T.* شهوته دوشكون || Être d'humeur paillarde طبيعت غلمت انكيز ايله مجبول اولمق Avoir les yeux paillards ديدهٔ عهارتنما صاحبى اولمق

PAILLARDISE. Goût de l'impudicité *A.* غلبة ـ غلمت ـ عهارت *P.* شهوت پرستى *T.* شهوته دوشكونلك الشهوة

PAILLASSE. Amas de paille enfermée dans une toile, pour servir à un lit *A.* فراش التبن ـ فراش محشوٌ بالتبن *P.* بستر كاه *T.* صمانلو مندر ـ صمان ايله طولمش دوشك || Coucher sur une paillasse صمانلو مندر اوزرنده ياتمق

PAILLASSE. Mauvais bouffon *A.* مسخر ـ مضحك *P.* بذله باز *T.* مسخره ـ يوغورتجى

PALLAISSON. Pièce de natte couverte d'une grosse toile, qu'on met devant les fenêtres, pour se garantir du soleil *T.* حصير قابلو پنچره پرده‌سى

Et une natte de paille qu'on met à l'entrée d'un appartement, pour servir à essuyer les pieds *T.* قپو ايشكنده پاپوچ سيلمك ايچون فرش اولنان قبا حصير

PAILLE. Le tuyau et l'épi des grains, après qu'ils ont été bat-

tus *A.* تبن *P.* كاه *T.* صمان || Paille nouvelle تبن جديد - تبن عتيق vieille تازه صمان - يكى صمان - تبن طرئ اسكى صمان Paille de froment بغداى صمانى Donner de la paille à des chevaux صمان يمى - دوابه صمان يدرمك ويرمك Hâcher de la paille pour la mêler avec de l'avoine صمانى يولاف ايله قارشدرمق ايچون قيمق Botte de paille صمان دمتى

On dit figur. d'une chose qui commence avec ardeur, mais qui s'apaise bientôt, que c'est un feu de paille *A.* عديم الدوام كلهيب التبن *P.* مانند شعلۀ خس وخاشاك بى ثبات *T.* ودوام جالى چرپى آتشى كبى دوامسز || Il a eu une violente passion pour elle, mais ce n'a été qu'un feu de paille اول محبوبه يه شدّت علاقه ومحبّتى مثال شعلۀ خس وخاشاك بى دوام ايدى

On dit pour exagérer la misère de quelqu'un, qu'il couche sur la paille *A.* طپراغه *T.* درمانده خاك مسكنت *P.* متترب يصدنور

On dit aussi, Rompre la paille avec quelqu'un, pour dire, déclarer ouvertement qu'on n'est plus son ami *A.* قطع العلاقة الالفة *P.* شكستن سر رشتۀ محبترا *T.* ايپى كسمك || Ils étaient bons amis, mais ils ont rompu la paille بينلرنده محبّت قويه وار ايكن قطع سر رشتۀ الفت ايتمشلر در

PAILLE, se dit aussi d'un certain défaut de liaison dans la fusion des métaux *A.* وقرة pl. وقرات *P.* نشانۀ رخنه *T.* صنقلق || La lame de son épée sa cassa à l'endroit où il y avait une paille قليجنك دمورى صنقلغى اولان يرده شكست اولمشدر Cette lame est fine, mais il y a quelques pailles بو قلج دمورى غايت اعلا در انجق بعض يرلرى صنقدر

Il se dit aussi des diamans, lorsqu'il y a un défaut qui en diminue l'éclat *T.* بوز || Ce diamant est d'une très-belle eau, c'est dommage qu'il y ait une paille بو الماسك صويى غايت اعلا ايكن بر يرنده بوزلو اولمق جاى تأسّفدر

PAILLER. La cour d'une ferme où il y a des pailles, des grains *A.* ساحة التبن *P.* شهر كاه *T.* صمانلق ميدانى || Chapon de pailler صمانلق ميداننده بسلنمش امليق

PAILLETTE. Petite lame d'or, d'argent, etc. qu'on applique sur quelque chose *A.* رصيعة *T.* قباره || Il y a bien des paillettes à cette broderie بو سوزنيده خيلى قباره وار در

PAILLETTES. Des petits grains d'or qu'on trouve dans les rivières *A.* شذر - شذر التبر *P.* زر پارههاى خرد *T.* اوفاق آلتون پارچهلرى

PAILLEUR. Celui qui vend de la paille *A.* تبّان *P.* كاه فروش *T.* صمانجى

PAILLEUX. Il se dit des métaux qui ont des pailles *A.* موقور *P.* رخنه دار *T.* صنق

PAILLON. Grosse paillette *A.* رصيعة كبيرة *T.* ايرى قباره || Un habit brodé en paillons ايرى قباره ايله ايشلنمش بر ثوب

PAIN. Aliment fait de farine pétrie et cuite *A.* خبز *P.* نان - نان عزيز *T.* اتمك || Bon pain خبز جيّد Pain blanc خبز اسمر اتمك - خاص اتمك noir سياه اتمك bis ابيض tendre خبز ناعم - يومشق اتمك rassis بيات اتمك frais نان طرئ - تازه اتمك C'est lui qui distribue le pain نان عزيزى توزيع ايدن فلاندر Jeûner au pain et à l'eau طعامى نان عزيز ايله صويه حصر ايدهرك پرهيز طوتمق Manger son pain sec قورى اتمك يمك - Pain bénit, c'est du pain qui est bénit avec les cérémonies de l'Église *A.* خبز مبارك *P.* نان مقدّس *T.* مبارك اتمك - Pain azyme, le pain sans levain, qu'il était ordonné aux Juifs de manger en faisant la pâque *A.* خبز الفطير *P.* نان بيمايه *T.* خميرسز اتمك - Pain de munition, le pain pour les soldats *T.* تعيين اتمكى || La cavalerie n'a point de pain de munition سوارى عسكره تعيين اتمكى ويرلمز

On dit, qu'un homme a mangé du pain d'un autre, pour dire, qu'il a été son domestique فلانك نان ونعمتنى يدى - طوز تمام اتمكنى يدى || Il a mangé de mon pain dix ans durant اون سنه طوز اتمكمى يمشدر - On dit d'un fainéant, qu'il ne vaut pas le pain qu'il mange يديكى اتمك حرامدر - On dit figur. Donner une chose pour une pièce de pain, pour un morceau de pain, c'est-à-dire, à fort bas prix بر شيئى بر پارچه اتمك ايچون ويرمك - مفت ويرمك

On dit proverb. d'un homme, qu'il a du pain quand il n'a plus de dents, pour dire, que le bien lui vient quand il n'est pas en état d'en faire usage ديش دوكلدكدنصكره اله كچن لقمه نديه يرار - On dit aussi, Liberté et pain cuit, pour dire, qu'on est heureux quand on a de quoi vivre sans dépendre d'autrui آخره محتاج اولمقدن ايسه بر خرقه ايله بر لقمه يه قناعت

ایتمک یکدر

Pain, signifie aussi, la nourriture et la subsistance *A.* رزق pl. ارزاق – قوت pl. اقوات *P.* توشه – روزی – نانپاره *T.* آزق – اولوش || Gagner du pain اقوات یومیه‌یی کسب وتدارک ایتمک Gagner son pain à la sueur de son front کد یمین وعرق جبین ایله تحصیل رزق ایتمک On me veut ôter mon pain رزقمی قطع ایتمک قیدنده درلر Je dispute, je défends mon pain رزقمک حفظ ووقایه‌سنه سعی ایدەرم Il est contraint de servir pour son pain اقوات یومیه‌سنی تدارک ایچون خدمت ایتمکه محتاجدر Il est si gueux qu'il demande son pain نانپاره‌یه احتیاج مرتبه‌سنده فقیر وبینوا در Il n'a pas de pain قوت لا یموته محتاجدر

Pain quotidien. La nourriture de chaque jour, ou les besoins journaliers *A.* نفقهٔ یومیّة – کفاف النفس *P.* روزئ هر روزه *T.* هر کونکی ییه‌جک

Pain, se dit aussi de certaines choses mises en masse *A.* قرص pl. اقراص *P.* زواله *T.* کلّه – کاچه || Pain de sucre شکر کلّه‌سی de cire بال موی کلچه‌سی – On dit aussi, Pain de savon صابون کلچه‌سی

PAIN-DE-POURCEAU. Plante nommée aussi Cyclamen. V. ce mot.

PAIR. Égal, semblable *A.* قرن pl. اقران – سیّ pl. اسواء – ندید – ندّ pl. انداد – مثل pl. امثال *P.* همتا *T.* اش || Il est pair et compagnon avec lui فلاننک قرن ورفیقیدر – همتا هم اشی وهم یولداشیدر – وهمپاسیدر C'est un homme sans pair نظیری یوق – اشی یوق – قرن ومثلی یوق بر آدمدر

Il se dit aussi du mâle ou de la femelle de certains oiseaux *A.* زوج *P.* جفت *T.* اش || Quand la tourterelle a perdu son pair کندو اشنی – قمری قوشی زوجنی غایب ایدنجه

Pairs. Les égaux *A.* pl. امثال pl. اقران pl. اکفاء *P.* همسران *T.* اقران || Être jugé par ses pairs فلاننک دعواسی امثال واقرانی معرفتیله رؤیت اولنمق

Pair, se dit aussi d'un nombre qui se peut diviser en deux parties égales sans fraction *A.* زوج pl. ازواج – شفع – زو *P.* جفت *T.* جفت || L'une des propriétés du nombre pair, est de pouvoir se diviser exactement par le nombre deux عدد شفعک خواص لازمه‌سندن بری بلا قصور ایکی‌یه تقسیم اولنمغه قابلیتیدر Deux, quatre, six, sont des nombres pairs ایکی ودرت والتی اعداد زوجدر

On dit en termes de commerce, que le change est au pair, pour dire, qu'il y a égalité de change dans les remises d'argent d'un pays à l'autre *T.* تبدیل نقود باش باشه در || Le change entre Paris et Londres est au pair پارس شهریله لوندره شهری بیننده اقچه‌نک تبدیلی باش باشه در

De pair. D'égal *A.* متساویاً – متساوی الاقدام – متوازناً – بالمعادلة *P.* همسرانه – همبرابرانه *T.* اقرانجه – برابرلشەرک || Il va de pair avec les grands seigneurs کبار قوم ایله بالمعادلة – والتساوی حرکت ایدر کبار وعظما ایله اقرانجه معامله ایدر – En ce sens on dit, qu'un homme s'est mis, s'est tiré hors de pair, pour dire, qu'il s'est élevé au-dessus de ses égaux *A.* فایق الاقران – ممتاز الاقران *P.* سرافراز میانهٔ امثال *T.* امثالی ایچندن سیوریلوب چیقمش – On dit aussi, Vivre avec quelqu'un, traiter quelqu'un de pair à compagnon, pour dire, le traiter comme son égal *A.* معاملة بالمساواة – معاملة بالمکافئة *P.* همسرانه معامله کردن *T.* اقرانجه معامله ایتمک

Pair ou non. Sorte de jeu par lequel on laisse à deviner si le nombre de choses que l'on tient dans la main, est pair ou impair *A.* ملعبة المخاسأة – ملعبة فرداً او زوجاً *P.* بازیچهٔ یک یا جفت *T.* تک‌می جفت اویونی

PAIRE. Couple d'animaux de la même espèce, mâle et femelle *A.* زوج pl. ازواج *P.* جفت *T.* چفت || Une paire de pigeons بر چفت کوکرجین de poulets بر چفت طاوق پلیجی de boeufs بر چفت اوکوز – Il se dit aussi de deux choses de la même espèce, qui vont ordinairement ensemble || Une paire de gants بر چفت الدوان de bottes, de pistolets بر چفت چزمه وطبانجه

Il se dit encore de certaines choses assorties de toutes leurs pièces *T.* طاقم || Une paire d'armes, d'habits بر طاقم سلاح ولباس

PAISIBLE. Qui est d'humeur douce et pacifique *A.* ساکن – ودیع النفس – ذو الوداعة والسکونة *P.* آسایشکار *T.* یواش – سکونت حالنی سور – خویلو – طبع ایله مجبول بر آدمدر || C'est un homme paisible سکونت – Il se dit aussi des animaux *A.* ودیع – قوود *P.* رام *T.* یواش || Ce cheval est doux et paisible Le mouton est un animal paisible غنم ودیع ومنقاد بر اتدر ذو وداعت اولان حیوانلردندر

Il signifie aussi, qui n'est pas troublé dans la possession d'un bien *A.* متصرّف بلا نزاع *P.* بی ستیز دارنده *T.* سزلدیسز

بر ملكك بلا نزاع **Paisible possesseur d'une terre** || متصرّف
متصرّفی

On appelle Lieux paisibles, les lieux où il n'y a point de bruit,
مواطن الهدوء - امكنة بعيدة عن الاويد *A.* **où l'on est en paix**
جای بی دغدغه *P.* مواطن السكوت والسكونة - والسكونة
T. كورلديسز ير - شماطه‌سز ير - سزلديسز بر ير || **Forêts pai-**
دغدغه‌سز - مواطن سكوت وسكونت اولان اورمانلر **sibles**
دغدغه ونزاعدن **Un royaume paisible** وشماطه‌سز اورمانلر
آسوده حال بر دولت - برئ بر دولت

PAISIBLEMENT. D'une manière paisible *A.* بالاستراحة - بالسكونة
P. راحت ایله || *T.* بحضور وآرام - بآسودگی حال **Il dor-**
آرام - بالسكونة والاستراحه نایم ایدی **mait paisiblement**
آرام حال **Vivre paisiblement** وسكونت اوزره اویور ایدی
وسكونت بال ایله كچنمك

On dit, Jouir paisiblement d'une terre بر ملكه بلا نزاع
بر ملكدن نزاعسز متمتّع اولمق - متصرّف اولمق

PAÎTRE. Il se dit des bestiaux qui broutent l'herbe *A.* رعی -
رتع *P.* چریدن - چرا كردن *T.* اوتلامق || **Mener paître les**
قویونلری - اغنامی رعی وچرایه سوق ایتمك **moutons**
آتلری **Faire paître les chevaux dans un pré** اوتلامغه كوتورمك
چایرلقده اوتارمق - چایرلقده رعی ایتدرمك

On dit en termes de fauconnerie, Paître un oiseau, pour dire,
lui donner à manger *A.* اقاتة الطير *P.* مرغرا توشه دادن *T.*
قوشه یم یدرمك

SE PAÎTRE. Se nourrir *A.* اقتیات - تغذّی *P.* خوردن -
T. بسلنمك || پرورش یافتن **Les corbeaux se paissent de**
جیفه ایله - قارغه قوشی اكل لاشه ایله بسلنور **charogne**
تغذّی ایدر

PAIX. L'état d'un peuple qui n'est point en guerre *A.* صلح -
مصالحة - سلم - مسالمة - مهادنة *P.* آشتی - آسایش *T.* بارش -
بارشقلق || **Paix générale** صلح عامّ - صلح عمومی **sûre** مصالحهٔ
قویّه - صلح مستحكم الاساس **mal assurée** صلح بیدوام -
مصالحهٔ نا پایدار - صلح رکیک الاساس **universelle** عالمه
صلح عمومی شامل **heureuse** صلح مدید **longue** مصالحهٔ
خیریّه - مصالحهٔ متیمّنه **ferme et stable** بر راسخ واستوار
مصالحه - متین وپایدار **Propositions de paix** تكلیفات سلم
ومصالحه **Donner la paix** اعادهٔ صلح وآسایش ایتدرمك
procurer اسباب - امر مصالحه‌نك حصولنه وسیله اولمق
رابطهٔ حسنهٔ سلم **entretenir** سلم وصلحی تدارك ایتدرمك
- صلحی محافظه ایتمك **garder** ومصالحه‌یی وقایه ایتمك
شیرازهٔ مصالحه‌یی اخلال **troubler** خللدن صیانت ایتمك
شروط مصالحه‌نك **violer** نقض صلح ایتمك **enfreindre** ایتمك
اخلاف صلح ایتمك - خلافنه حركت ایتمك **rompre**
سر رشتهٔ سلم ومصالحه‌یی - فسخ صلح - نقض صلح ایتمك
بر ملك ایچنده **Mettre la paix dans un État** شكست ایتمك
ابقای صلح وآسایش ایتدرمك **Mettre la paix entre deux**
princes ایكی پادشاه بینینی اصلاح ایتمك **Traiter de la**
paix صلحك مذاكره‌سنه مبادرت - صلحی مذاكره ایتمك
ایتمك **Il y aura paix, amitié et concorde entre tel et tel prince**
فلان وفلان دولت بیننده شیرازهٔ صلح ومحبّت ورابطهٔ
وفاق وخلّت باقی ومستمرّ اوله **Paix par mer et par terre**
كرك دكزده وكرك قره‌ده - برّاً وبحراً صلح ومسالمه **Du-**
rant la paix مدی - مدی الایّام الصلح - ما دام الصلح
الصلح **En temps de paix** صلحده وقت **En paix et en guerre**
ملك ودولت صلح **Le royaume était en paix** صلح وسفرده
مصالحه - عهدنامهٔ صلح **Traité de paix** وآسایش اوزره ایدی
عهدنامه‌سی

Il signifie aussi, traité de paix *A.* وثیقة المصالحة *P.* پیمانnامهٔ
صلح *T.* مصالحه - مصالحه عهدنامه‌سی || **Paix avantageuse**
موجب شان اولەجق **glorieuse** مصالحهٔ رابحه - مصالحهٔ نافعه
- مصالحهٔ خیریّه **bonne** شانلو مصالحه - مصالحه عهدنامه‌سی
بادئ شین وعار اولەجق **honteuse** خیرلو مصالحه عهدنامه‌سی
مصالحه عهدنامه‌سنك **Négocier la paix** مصالحه عهدنامه‌سی
عقد عهدنامهٔ صلح ایتمك **conclure** مكالمه‌سنی ایتمك **si-**
gner مصالحه عهدنامه‌سنه - مصالحه عهدنامه‌سنی امضا ایتمك
عهدنامهٔ صلحی نشر واشاعه **publier** وضع امضا ایتمك
- عهدنامهٔ صلحك شروطی **Les conditions de la paix** ایتمك
مواد عهدنامه **les articles** شروط مصالحه **C'est une contraven-**
tion à la paix مخالفدر - شروط عهدنامه‌یه منافات قبیلندندر
شروط عهدنامه‌نك خلافنه بر حركتدر - **une infraction à**
la paix بو كیفیّت عهدنامه‌نك فسخنی موجب حالاتدندر
Cette affaire a été réglée par les deux dernières paix بو خصوص
موخّراً انعقاد پذیر اولمش ایكی قطعه مصالحه عهدنامه‌لرنده
مصالحه عهدنامه‌سی **La paix est ratifiée** تنظیم اولنمش موادّدندر
تصدیق اولندی - **Il se dit aussi, en parlant des lieux où les**
traités de paix ont été faits || **La paix de Vienne** بچ مصالحه‌سی

عهدنامه‌سی - قینارجه مصالحه‌سی de Caïnardjé بیچ عهدنامه‌سی -

On appelle Paix fourrée, paix plâtrée, une fausse paix faite de mauvaise foi *A.* صلح على الدخن - هدنة على الدخن *P.* صلح ظاهری - صلح یموق ایپلکیله باغلنمش - یاپمه بارش *T.* ظاهر فریب بوز اوستنده بر مصالحه - صلح

PAIX. Concorde, tranquillité qui règne dans les familles *A.* حسن الوفاق - حسن المؤالفة *P.* یکجهتی - آسایش حال *T.* خوش کچنمه - سو یشمه || Ces deux maisons se ruineront, si quelqu'un de bien n'y met la paix بو ایکی خاندان اینچنه اعادهٔ حسن وفاق خصوصنده اهل خیردن بری همت ایتمیه‌جک اولور ایسه حاللری خراب اوله‌جغی درکار در Ayez soin d'entretenir la paix dans votre famille اهل وعیالک بیننده ابقای حسن وفاق ومؤالفت خصوصنده تجویز تراخی واهمال ایلمه Depuis que cet homme est entré dans notre famille, il en a banni la paix, la paix n'y est plus فلان کشی خاندانمز اینچنه حلول ایده‌لدنبرو حسن وفاق ومؤالفت بینمزدن نا بود ونا پیدا اولمشدر Vivre en paix آسایش حال اوزره - حسن وفاق اوزره کچنمک Cette maison est une maison de paix بو خانه مأوای یکجهتی ومحبتدر

Il signifie aussi, la tranquillité de l'âme *A.* سلوة القلب - طمانینة القلب - فرح الخاطر *P.* دل آسودگی - آزادگی *T.* بال کوکل راحتلغی || Paix intérieure سلوت وجدانی La paix de l'âme سلوت قلب

Il se dit aussi de la paix que Dieu seul donne *A.* سلام - سلامة || Dieu nous veuille donner sa paix حق جل وعلا حضرتلری البال جناب بزه سلامت بال احسان ایلیه Dieu est le Dieu de paix حق رب السلامدر Notre-Seigneur donna la paix à ses disciples en les quittant حضرت عیسی افندمز تلامیذ واصحابندن حین مفارقتنده آنلره احسان سلام ایلدی

On dit, Laisser quelqu'un en paix, pour dire, ne le plus molester *T.* بر کمسنه‌نک راحتنی - بر کمسنه‌یی راحتده براقمق || Après m'avoir bien tourmenté, il m'a laissé en paix بوزمامق بنی کرکی کبی تعجیز ایتدکدنصکره راحتده براقدی

Il signifie aussi, calme, silence, éloignement du bruit *A.* سکونة - هدوء - الحال *P.* آسودگی - آرمیدگی - آرام *T.* دغدغه‌سزلق || Vous êtes ici bien en paix بو محلده سکونت حال اوزره‌سکز On vit ici dans une grande paix بو طرفده غایت هدوء وارام اوزره کچنیلور

On dit proverb. d'une personne qui a toutes ses commodités, qu'elle est paix et aise *A.* آمن البال - مرفه الحال *P.* آسوده فرح وفخور کچینور - امن وراحت ایله کچینور *T.* حال

On dit aussi, Paix et peu, pour dire, qu'on doit être content quand on jouit en paix d'une fortune médiocre آز اولسون آشم غوغاسز باشم

Et figur. qu'un homme ne donne ni paix ni trève à un autre, pour dire, qu'il ne lui donne aucun relâche فلان کمسنه فلانه امان زمان ویرمز

PAIX, est aussi une sorte d'interjection dont on se sert pour faire faire silence *A.* اسکت *P.* خاموش باش - خب باش *T.* صوص اولک || Les huissiers crient, Paix-là, paix-là چاوشلر صوص اولک صوص اولک دیو ندا ایدرلر

PAL. Pieu aiguisé par un bout *A.* وتد pl. اوتاد *P.* میخ قازق *T.* چوبین

PALAIS. Maison de roi, de prince, ou d'un grand seigneur *A.* دار - دسیعة *P.* سرا *T.* سرای || Grand palais سرای عظیم superbe سرای عالی beau سرای دلارا Le palais de l'Empereur دار السلطان - سرای همایون - سرای پادشاهی - سرای ایمپراطوری Loger dans un palais بر سرایده اقامت ایتمک

PALAIS. Le lieu où se rend la justice *A.* محکمة *P.* عدالتخانه *T.* محکمه - شریعت قپوسی

On appelle Style de palais, Termes de palais, le style usité dans les actes judiciaires *A.* سبک الصک pl. تعبیرات شرعیة pl. اصطلاحات شرعیة pl. اطلاقات شرعیة *P.* سبک چک

Il se prend aussi, pour tous les officiers du palais *A.* خدمة المحکمة *P.* عدالتخانه کارکنان *T.* محکمه خدمه‌سی || Tout le palais vous dira que votre cause est mauvaise ایتدیککک دعوا فاسد اولدیغنی محکمه خدمه‌سنک جمله‌سی سکا سویلیه‌جکلر در

PALAIS. La partie supérieure du dedans de la bouche *A.* حنک pl. احناک - نطع pl. نطوع - سقف اعلاء الفم *P.* کام *T.* طماق || Se brûler le palais طماق یانمق

PALAIS-DE-LIÈVRE. Plante nommée aussi Laiteron. V. ce mot.

PALAMENTE. T. de Mar. qui se dit de tout le corps des rames d'un bâtiment de babord *A.* مقاذیف السفینة *P.* فهنای کشتی *T.* کمینک کورکلری طاقمی

PALAN. T. de Mar. Assemblage de deux poulies à un ou plu-

sieurs rouets, chacune avec leur cordage, servant à former une puissance, soit dans certaines parties de la manoeuvre d'un vaisseau, soit pour enlever les fardeaux *T.* چرخلو جفته مقاره

PALANQUE. Espèce de fortification *T.* پلنقه || Défendre une palanque پلنقه‌یی محافظه ایتمك

PALANQUIN. Sorte de chaise portative, dont on se sert dans les Indes pour aller d'un lieu à un autre *A.* نعش *P.* تخت روان *T.* تخت روان || Se faire porter dans un palanquin بر تخت روانه راکبا کوتورلمك

PALASTRE. Boîte de fer qui fait la partie extérieure d'un serrure *A.* طبق القفل *P.* تختهٔ قلخم *T.* کلید تحته‌سی

PALATALE. Il se dit des consonnes qui sont produites par les mouvemens de la langue qui va toucher le palais, comme D, T, etc. *A.* حروف نطعیة

PALE, se dit d'une ou de plusieurs pièces de bois qui servent à retenir les eaux d'une écluse *A.* صناعة *T.* صاوه‌جق || Lever la pale du moulin دکرماننك صاوه‌جغنی قالدرمق

Pale. Le bout plat d'une rame, qui entre dans l'eau *A.* ذیل *P.* المقذاف *T.* پایین فه کورککك آشاغی اوجی

PÂLE. Blême, faible de coloris *A.* شاحب ـ خاسف اللون *P.* پژمرده رنك *T.* بکزی صونق ـ بکزی صارارمش اللون || Il est pâle comme un mort میت کبی خاسف اللوندر Avoir le teint pâle بر کمسنه‌نك رنك رویی خاسف مهزول Il est pâle et défait بکزی صونق اولمق ـ اولمق وخاسف الوجهدر

Il se dit aussi du soleil, de la lune et de toute sorte de lumière, lorsqu'elle est faible *A.* کدیر ـ اکدر *P.* تیره وتار ـ بیفروغ *T.* بولانق ـ فرسز || La lune est aujourd'hui pâle بو کون ای بولانقدر Cela ne jette qu'une lumière pâle بونك *P.* کدیر *A.* Il se dit aussi des couleurs ـ ضیاسی تیره وتار در صونق *T.* بایغن ـ صونق || Un bleu pâle صونق بر مائی de l'or pâle صونق آلتون

On appelle Pâles couleurs, une certaine maladie qui survient aux filles ou aux femmes, parcequ'elle leur rend le visage pâle *A.* داء الرماع

PALÉE. Rang de pieux enfoncés en terre, pour former une digue *A.* سد من اوتاد المرصوصة *P.* دیوار از وتدهای بهم بسته *T.* قازیقلمه سد

PALEFRENIER. Valet qui panse les chevaux *A.* سایس *P.* غلام سیس *T.* آخور

PALÉOGRAPHIE. Science des écritures anciennes *A.* معرفة الخطوط القدیمة *P.* دانش خطهای پیشین *T.* اسکی زمان یازولرینك معرفتی

PALERON. Partie de l'épaule de certains animaux, qui est plate et charnue *A.* کاهل *P.* یال *T.* یغرنی || Ce cheval est blessé au paleron بو آت یغرنیده یاره‌لو در

PÂLEUR. Couleur de ce qui est pâle *A.* شحوبت *P.* پژمردگی *T.* رنك رو || بکزك صاریلغی ـ بکزك صونقلغی Il lui est resté une grande pâleur après sa maladie چکدیکی خسته‌لکدنبرو چهره‌سنده بر نوع شحوبت عظیمه قالمشدر La pâleur de la mort paraissait sur son visage حال موتك شحوبتی چهره‌سنده نمودار ایدی

PALIER. L'endroit d'un escalier, où les marches sont interrompues par une espèce de plate forme *A.* فاصلة المرقاة *P.* پایگاه میانهٔ نردبان *T.* نردبانك آره صحنلغی || Quand on a monté dix marches, on trouve un grand palier نردبانك اونجی آیاغنه چیقلدقده عظیم بر آره صحنلغی وار در

PALINGÉNESIE. Art prétendu de faire renaître de ses propres cendres une plante ou tout autre corps, ou du moins de lui rendre sa première forme *A.* ارجاع الی اصله *P.* بحال اصلی باز گردانیدن *T.* اوّلکی حالنه دوندرمه

PALINODIE. Rétractation de ce qu'on a dit. Il n'est guère en usage qu'en cette phrase, Chanter la palinodie *A.* رجوع عن الکلام ـ نکول عن الکلام *P.* از سخن خود باز گشتن ـ از سخن خود گریز نمودن *T.* بر کمسنه سوزندن دونمك

PÂLIR. Devenir pâle *A.* امتقاع ـ ابتقاع ـ تشحب *P.* رنك رو پژمرده شدن *T.* بکز کچمك || Pâlir à l'aspect du péril ظهور تهلکه‌ده رنك رو رهیدن تشحب وامتقاع La moindre chose le fait pâlir ادنا شیدن بکزی کچر دیدار خطردن بکز کچمك ـ اولمق

Et rendre pâle *A.* ایراب الشحوبة *P.* پژمرده رنك رویرا کردن *T.* بکزی بوزمق || La fièvre tierce l'a beaucoup pâli چکدیکی حمای غب چهره‌سنه ایراث شحوبت ایتمشدر

On dit figur. de quelqu'un dont le crédit diminue, que son étoile pâlit یلدزی دوشمکده در

Pâli. *A.* شاحب ـ ممتقع *P.* پژمرده رنك *T.* بکزی

بكزى صرارمش - كچمش

PALIS. Pieu. V. ce mot.

PALISSADE. Clôture de palis plantés en terre pour la défense d'un poste *T.* شرانپولو مترس || La contrescarpe était défendue par une bonne palissade خندقك ديوار خارجيسى شرانپولو شرانپولو مترسى مترس ايله محفوظ ايدى Rompre une palissade بر شرانپولو كسر وهدم ايتمك Tirer de derrière une palissade مترس وراسندن قورشون آتمق — Il se dit aussi d'un pieu de la palissade *T.* شرانپو قازيغى || Il fut blessé en regardant entre deux palissades ايكى شرانپو قازيقلرى آره‌سندن باقر ايكن ياره‌لندى

Palissade, se dit aussi d'une suite d'arbres plantés à la ligne, dont les branches forment une espèce de haie *A.* شطر الاشجار رستهٔ درختان بهم *P.* سطور الاشجار الملتفة pl. الملتفة *T.* بسته برى برلريله صيقشمش آغاج صره‌سى || Palissade de buis برى برلريله صيقشمش چمشير آغاجرى صره‌سى Tondre des palissades سطور اشجار ملتفه‌يى قرقمق Des palissades fort hautes بالا قد - سطور اشجار ملتفهٔ رفيع القد

PALISSADER. Entourer une fortification de palissades *T.* شرانپو بر نصف قمر || چويرمك Fraiser et palissader une demi-lune طابيه‌سنك اطرافنه شرانپولو پرده وبياغى شرانپو چويرمك Et dresser des palissades autour des murailles d'un jardin *A.* ديوار باغ *P.* تزيين الجدار الحديقة بسطور الاشجار باغچه ديوارينى آغاج صره‌سيله *T.* برستهٔ درختان آراستن دوناتمق

Palissadé. *T.* شرانپو چويرلمش - شرانپولو

PALISSER. T. de Jard. Attacher le long des murailles d'un jardin, les branches des arbres qui sont plantés à leur pied *A.* بسط شاخهاى درخت برديوار *P.* الاغصان الشجر على الحايط آغاج داللرينى باغچه‌نك ديوارى اوزرينه *T.* گسترانيدن يايوب ياپشدرمق

PALLADIUM. Statue de Pallas, qui passait pour le gage de la conservation de Troie. Il se dit figur. de tout ce qui est garant de la conservation d'une chose *A.* حرز الامان || Dans ce cas, il faut suivre la loi civile qui est le palladium de la propriété بو بابده حق ملكيتك حرز الامانى مثابه‌سنده اولان قانون مرعى ملكى‌يه متابعت اولنمق لازمدر

PALLIATIF. Qui pallie. Il ne se dit qu'en ces phrases: Remède palliatif, c'est-à-dire, qui ne guérit qu'en apparence *A.* دواء مسلى تسليت ويره‌جك اوستونكوى *T.* داروى تسليتبخشا *P.* تيمار *P.* مداواة موجبة التسلية *A.* Et cure palliative علاج تسليت ويره‌جك معالجه *T.* تسليتبخشا

PALLIATION. Action de pallier. V. ce mot.

PALLIER. Déguiser, couvrir une chose qui est mauvaise, en y donnant une couleur favorable *A.* تمويه - ستر باعذار المموّهة بعذر ظاهر فريب نهان *P.* ستر بالاعذار - باعذار الباطلة دوزمه يالدزلمه *T.* بتمويهات بى اصل پوشيدن - كردن خطاسنى || عذرلر ايله اورتمك Il tâche de pallier sa faute اعذار ظاهر فريب ايله تمويه ايتمك قيدنده در Il eut l'adresse de bien pallier son crime جرمنى اعذار دلفريب ايله ستر ايتمنك طريقنى بولمشدر Il n'allégua que de mauvaises raisons pour pallier ce qu'il avait fait ايتديكنى اورتمك ايچون بعض علل باطله‌دن غيرى بر درلو عذر بولمه‌دى

On dit en termes de Médecine, Pallier le mal, pour dire, ne le guérir qu'en apparence *T.* علتى دواى تسليتبخشا ايله تيمار ايتمك

PALMA-CHRISTI, ou **RICIN.** V. Ricin.

PALME. Branche de palmier *A.* غصن النخل pl. اغصان النخل *P.* شاخ خرما *T.* خرما دالى || Il portaient tous une palme à la main جمله‌سنك الده بر خرما دالى وار ايدى La palme est le symbole de la victoire غصن نخل علامت غزا — On dit en cette dernière acception, qu'un homme a remporté la palme, pour dire, qu'il a remporté la victoire در احراز غصن النخل علامت غزا ونصرت اولان - غزا ايله فخرياب اولمشدر شاخ نخل زيور دست افتخارى ايتمشدر

PALME. Espèce de mesure, qui est de l'étendue de la main *A.* شبر pl. اشبار *P.* بدست - گدست *T.* قارش

PALMIER. Arbre portant des fruits qu'on nomme Dattes *A.* نخلة — نخل *P.* درخت خرما *T.* خرما آغاجى || Palmier mâle اركك خرما آغاجى femelle ديشى خرما آغاجى Les feuilles du palmier servent à faire des nattes خرما يپراغيله حصير نسج اولنور

PALMITE. Nom que l'on donne à la moelle des palmiers *A.* شحمة النخل - جمّار النخل - جامور *P.* قلب - پيهٔ خرما *T.* خرما كوبكى - خرما بينيسى

PALPABLE. Qui se fait sentir au toucher *A.* محسوس باللمس — ممكن اللمس *P.* پرواسيدنى - امكان پذير پرواس *T.* ال

ایله یاپشلور || Tous les corps solides sont palpables اجرام
صلبه‌نك مجموعی ممکن اللمسدر ـ هرقاتی جسم ال ایله
یاپشلور مقوله‌ندر

Il signifie figur., fort évident, fort clair *A.* متحقق کملوس *P.* بالیده از شك وگمان آزاده *T.* ماننده چیز پرواسیده
|| Ce que je vous dis est clair ال ایله یاپشلمش کبی بس بللو
et palpable ال ایله یاپشلمس کبی متحقق وعیاندر

PALPABLEMENT. D'une manière palpable *T.* ال ایله یاپشلمش کبی بللو اولەجق وجهله || On lui a montré palpablement sa méprise ال ایله یاپشلوب بللو اولەجق وجهله سهوینی کندویه اثبات ایتمشلر در

PALPER. Toucher avec la main *A.* لمس *P.* پرواسیدن *T.* ال ایله یوقلمق ـ ال ایله یاپشمق

PALPITANT. Qui palpite *A.* مختلج ـ مخفوق ـ خافق *P.* تپیده ـ طپیده *T.* اوینار || Les entrailles palpitantes احشای مختلجه Le coeur palpitant قلب خافق ـ حال خفقانده اولان قلب Des membres palpitants اعضای مختلجه

PALPITATION. Battement du coeur *A.* خلجان ـ خفقان القلب *P.* دل تپاك *T.* یورك اوینامەسی || Il a une palpitation de coeur continuelle دائمی خفقان قلبی وار در Il est sujet à des palpitations de coeur خفقان قلبه مبتلا در

PALPITER. Avoir un tremblement convulsif *A.* اختلاج ـ اختفاق ـ *P.* تپیدن ـ طپیدن *T.* اوینامق || La paupière lui palpite اختلاج اجفانی وار در Le coeur lui palpite اختفاق قلبی وار در ـ یورکی اوینار

PÂMER et SE PÂMER. Tomber en défaillance *A.* غشیان ـ غشی *P.* غیسیدن ـ بیخود گشتن *T.* بایلمق || Il n'en peut plus, il se pâme تحمل ایده‌میوب غشیانه دوچار اولور Pâmer de douleur شدّت وجعدن بایلمق de plaisir غلبهٔ حظ نفسدن بایلمق ـ غشیه گرفتار اولمق On dit, Pâmer, se pâmer de rire کولمکدن بایلمق

PÂMOISON. Défaillance *A.* غشیة pl- غشیات *P.* غیسیدگی ـ بیخودی *T.* بایغنلق || Tomber en pâmoison گرفتار غشیه اولمق Il est sorti de sa pâmoison حال غشیه‌دن بیدار اولدی

PAMPE. La feuille du blé, de l'orge, etc. *A.* عصیفة ـ عصف ـ شطاء pl شطوء *P.* برگ کشت *T.* اکین یپراغی

PAMPHLET. Petite brochure critique *A.* رسالة الهجو *P.* رسالهٔ هجو *T.* جرشفت آمیز رساله‌سی

PAMPRE. Branche de vigne avec ses feuilles *A.* غصن السرغ pl. اغصان السروغ *P.* شاخ شوغه *T.* باغ ـ آصمه دالی ـ چیبوغی دالی || On peint Bacchus avec une couronne de pampre فلانك صورتنی باشنده اغصان سروغدن مصنوع بر تاج ایله نقش وتصویر ایدرلر

PAN. Il se dit d'une partie considérable d'un vêtement *A.* شقة الثوب *P.* پارهٔ جامه *T.* روبانك بر پارچه‌سی || Les Romains se couvraient la tête d'un des pans de leurs robes, quand il pleuvait روماللولر وقت بارانده باشلرینی لباسلرینك بر شقه‌سیله اورترلر ایمش

Et d'une partie d'un mur *A.* قطعة الجدار *P.* قطعهٔ دیوار *T.* دیوارك بر پارچه‌سی || Un pan de mur دیوارك بر قطعه‌سی Le canon avait abattu un grand pan de la muraille گلهٔ طوب دیوارك بر ایری قطعه‌سنی هدم ایتمشیدی

PANACÉE. Remède universel *A.* دواء عمیم النفع *P.* داروی همه سود *T.* هر شیئه یرار بر علاج || Il se vante d'avoir trouvé la panacée دوای عمیم النفعك موجدی اولدیغی اوزره افتخار ایدر Le mercure sublimé est une espèce de panacée زیبق مصعد بر دوای عمیم النفع عد اولنور

PANACHE. Assemblage de plumes, dont on ombrage un casque *A.* اریاش البیضة *P.* ریش ترك *T.* توغلغه ـ توغلغه تلی || Des panaches de couleurs différentes الوان مختلفه‌دن صورغوجی رنگ آمیز توغلغه تللری ـ مرکب اریاش بیضه

PANACHER et SE PANACHER. Prendre les couleurs ou les formes d'un panache. Il se dit des fleurs *T.* صورغوجلنمق || Voilà une tulipe qui commence à panacher اشته صورغوجلنمغه یوز طوتمش بر لاله

PANACHÉ. *T.* صورغوجلو ـ صورغوجلنمش ـ Il se dit aussi des oiseaux || Poule panachée صورغوجلو طوق V. aussi Huppé.

PANADE. Sorte de mets fait de pain émietté et long-temps mitonné dans du bouillon *A.* لخیفة *P.* اتاله *T.* بولماج آشی

se PANADER. Il se dit d'une personne qui marche avec un air d'ostentation *A.* تبختر *P.* خرامیدن ـ خرامان رفتن *T.* صالنه‌رق یوریمك

PANAIS. Plante *A.* جزر برّی ـ حنزاب *P.* گزر دشتی *T.* یبان هاویجی

PANARD. Il se dit d'un cheval dont les deux pieds de devant sont toujours tournés en dehors *A.* فرس اعقل *P.* اسب کجپا

T. ایت اللی آت

PANARIS. Tumeur flegmoneuse qui vient au bout des doigts, ou à la racine des ongles *A.* داحوس *P.* درد ناخن ـ خوی درد *T.* اٹ بران ـ قورلغان || Il a un panaris qui lui cause une grande douleur پرمغنده وجع شدیدی موجب بر علت داحوس پیدا اولمشدر

PANCARTE. V. Placard.

PANDECTES. Recueil des décisions données par les anciens jurisconsultes Romains *A.* مجموعة الفتاواء رومائیین

PANÉGYRIQUE. Discours ou poème fait à la louange de quelqu'un *A.* مقالة نعتيّة ـ نشيدة نعتيّة ـ مقالة التقريض ـ نشيدة التقريض *P.* چغامهٔ ثنا آميز ـ سخن ستايش آميز *T.* اوكه‌جك مقاله يا بيتلر || Le panégyrique d'un saint اعزّهٔ كرامدن بريسى حقنه انشا اولنمش مقالهٔ نعتيّه انشا ـ اولنمش تقريضى حاوى مقاله

Il se prend aussi pour tout ce qu'on dit à la louange de quelqu'un *A.* نعت pl. نعوت ـ مدح ـ مديحة pl. مدايح ـ ثناء *P.* ستايش *T.* اوكمه || Il fait le panégyrique de cet homme-là dans toutes les occasions هر نوقت مناسبت دوشر ايسه فلانى مدح وثنا ايدر ـ فلانك نعتنى ايدر

PANÉGYRISTE. Celui qui fait un panégyrique *A.* ناعت pl. نعات *P.* مديحه گوى ـ ستايشخوان *T.* اوكيجى || C'est un excellent panégyriste ناعت بى انباز در

PANER. Couvrir de pain émietté de la viande qu'on fait rôtir ou griller *A.* نشر الفتات الخبز على الشواء *P.* بر بريان نانريزه *T.* كباب اوزرنده اتمك خرده‌سى اككك پاشيدن

PANERÉE. Tout ce qu'un panier peut contenir *A.* ملء السفط *P.* بر سپد *T.* بر سپد طلوسى ـ بر سپدلك || Une panerée de raisin بر سپد اوزم ـ بر سپدلك اوزم

PANETERIE. Le lieu où l'on distribue le pain chez le Roi *T.* سراى همايونده اتمك تعييناتى طاغيده‌جق ير || Il a une charge à la paneterie سراى همايونده اتمك تعييناتى طاغيده‌جق يرده مستخدملردن بريدر

PANETIER. On appelle Grand panetier, un officier de la Couronne, qui avait autrefois la charge de faire distribuer le pain dans la maison du Roi *A.* رئيس الخبّازين الخاصّة *P.* سر نانپزان *T.* خنكار سرايى اتمكجى باشيسى شاهى

PANETIÈRE. Petit sac dans lequel les bergers portent leur pain *A.* جراب الراعى *P.* توشه‌دان شبان *T.* چوبان طغارجغى ـ چوبانك ارق طغارجغى

PANICAUT, ou **CHARDON-ROLAND.** V. Érynge.

PANICUM. Espèce de millet *A.* دخن ـ جاورس *P.* گاورس *T.* جواز دارى ـ صورت داريسى ـ قره‌جه دارى

PANIER. Ustensile de ménage fait d'osier ou de jonc *A.* سفط pl. اسفاط ـ سلّة pl. سلال *P.* ترنيان ـ سپد ـ سله *T.* سپت ـ سفط مطبّق ـ سلّه || Grand panier سلّهٔ كبيره Panier couvert قبلو سپد ـ اوستى قپاقلو سپد ـ سپد سر پوشيده à anse de boulanger اتمكجى سپدى Un panier de raisins, de fraises بر سپد اوزم وچيلك Le couvercle d'un panier سپت قپاغى

On dit proverb. À petit mercier, petit panier, pour dire, que les petites gens doivent proportionner leur dépense à leurs facultés اوفاق بازركانك اوفاق سپدى اولور

PANIFICATION. Conversion des matières farineuses en pain *A.* كسب الحال الخبز *P.* پذيرايئ حال نان *T.* اتمكلنمه || La pomme de terre est susceptible de panification ير الماسى اتمك ياپلمغه كلور ـ اتمكلنمكه كلور

PANIQUE. On dit Terreur panique, pour dire, une frayeur subite et sans fondement *A.* فزع ـ شاز *P.* هراس *T.* اوچونمه ـ بلكمه || Bientôt une terreur panique se répandit partout فزع وهراس دفعهٔ هر طرفه منتشر اولمشدر

PANNE. Graisse de porc *A.* ودك الخنزير *P.* پيهٔ خوك *T.* طوكز جرويشى

PANNE. T. de Mar. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mettre en panne; ce qui se dit d'un vaisseau, qui dispose ses voiles de manière à ne pas continuer de faire route *T.* كمى يى اورجه لابانده طوردرمق On dit dans le même sens, Se tenir en panne, Être en panne *T.* اورجه لابانده طورمق || Dès qu'on aperçut les ennemis, on mit en panne pour les attendre دشمن كميلرى كورنديكى عقيبنده ورودلرينه انتظار ايله بزم كميلرمز اورجه لابانده طورمشلر در

On dit aussi d'une troupe qui se tient immobile devant l'ennemi, qu'elle reste en panne يرلو يرنده طورمش ـ مقام توقفده بر قرار در ـ يرندن قملدانميوب طورمش ـ Il se dit figur. de quelqu'un qui suspend toute action en attendant un temps favorable حال معلقده طورر ـ توقف وانتظارده طورر

PANNEAU. Filet pour prendre de slièvres, des lapins, etc. *A.* مصيد

الارنب pl. مصايد الارنب P. دام خرگوش T. طاوشان دوزاغى
- نصب مصيد ارنب ايتمك || Tendre un panneau طاوشان دوزاغى قورمق - On dit figur. Tendre un panneau à quelqu'un A. نصب الحبالة المكر والخديعة P. دام مكر وفريب T. حيله دوزاغنى قورمق نهادن - Et donner dans le panneau حيله دوزاغنه طوتلمق - دام حيلديه گرفتار اولمق || C'est un homme à donner dans tous les panneaux qu'on lui tendra قوردقلرى هر نوع مكر وحيلديه گرفتار اولور مقولەدندر

PANNEAU. On appelle ainsi Chacune des rembourrures qu'on met aux côtés d'une selle A. بردعة - لبد P. نمد زين T. تكلتى || Il faut attacher des panneaux à cette selle بو ايرى الباد بو ايره تكلتى قورمق لازمدر - ايتمك اقتضا ايدر

PANNEAUTER. T. de chasse. Tendre des panneaux A. نصب المصيد P. دام نهادن T. دوزاق قورمق

PANNETON. La partie d'une clef où sont les dents A. pl. مساليط - pl. اسنان المفتاح P. دندانهاى كليد T. انخترك ديشلو طرفى

PANNICULE. Membrane qui est sous la graisse, et dont les muscles du corps sont enveloppés A. غشاء العضلة P. پوست پيامبغ T. بالق اتنك انجه زارى

PANORAMA. Grand tableau disposé de manière que le spectateur, embrassant tout son horizon, éprouve l'illusion la plus complète A. مرآت الكليات الصور T. آيينه صورتلرى طوبدن كوسترن

PANSAGE. Action de panser un cheval A. سياسة الفرس P. تيمار اسب T. آتك تيمارى || Le pansage de ce cheval est trop négligé بو آتك تيمارينه زيادەسيله اهمال اولنمشدر

PANSEMENT. L'action de panser une plaie, une blessure A. ضمد P. مرهم بستگى T. يارەيى صارمه || L'heure du pansement approche وقت تضميد تقرب ايتمكده در Quatre chirurgiens se sont trouvés à son pansement فلانك تضميد جراحتى وقتنده درت نفر جرّاح حاضر ايدى - Il se dit aussi des remèdes qu'on emploie pour panser une plaie A. ضماد - ضمادة P. مرهم T. يارە صارقيسى || Il est dû beaucoup au chirurgien pour ses pansemens ضماد بهـا اولدرق جرّاحه چوق اقچه ويريلەجك وار در On donne tant à ce maréchal pour les fers et les pansemens des chevaux نعل وضماد بهاسى اولمق اوزره نعلبنده شو قدر اقچه ويريلور

PANSER. Appliquer les remèdes nécessaires à la guérison d'une plaie A. تضميد P. مرهم بستن - مرهم نهادن T. يارەيى صارمق || On l'a pansé ce matin بو صباح جراحتى تضميد اولندى Le chirurgien vient le panser deux fois par jour جرّاح كونده ايكى كرّه كلوب يارەسنه مرهم صارر

PANSER un cheval, c'est l'étriller, le brosser et lui donner tout ce qui lui est nécessaire A. سياسة الفرس P. اسبرا تيمار كردن T. آتى تيمار ايتمك || Ce palefrenier emploie la plus grande partie de la matinée à panser ses chevaux بو سايس صباحك اكثر وقتنى آتلرك تيمارينه صرف ايدر Un cheval bien pansé de la main ال ايله كركى كبى تيمار اولنمش آت

PANTALON. Espèce de culotte longue A. سراويل pl. سراويلات P. چقشير - شلوار T. شلوار

PANTELANT. Qui halète A. بهير - مبهور P. دم گرفته T. سسى كسلمش - صولوغى كسلمش

PANTELER. Haleter, avoir la respiration embarrassée et pressée A. انبهار P. دم گرفته شدن T. نفس - صولوق كسلمك كسلمك

PANTHÈRE. Espèce de bête féroce A. فهد pl. فهود P. يوز T. پارس

PANTIÈRE. Espèce de filet qu'on tend à des arbres, pour prendre certains animaux A. حبالة pl. حبايل - شبكة pl. شباك P. كمند T. آغ دوزاغى || Tendre une pantière pour prendre des perdrix ككلك اولمق ايچون آغ دوزاغى قورمق

PANTOGRAPHE. V. Singe.

PANTOIMENT. Asthme dont les oiseaux sont attaqués T. طيق نفسلك

PANTOMÈTRE. Instrument pour mesurer toutes sortes d'angles, de hauteurs ou de distances A. مقياس الكافة المقادير

PANTOMIME. Acteur qui imite par des gestes toutes sortes d'actions T. دلسزلك مقلدى - دلسز اويونى اوينايان || Les anciens avaient d'excellens pantomimes متقدمينك دلسز اويونندە غايت ماهر آدملر وار ايمش

PANTOMIME. Art d'imiter par le geste sans le secours de la parole T. دلسز مقلدلكى - دلسز اويونى

PANTOUFLE. Espèce de soulier dont on se sert dans la chambre A. نعل pl. نعال P. نعلين - سندل - پاپوش - پاى افزار - كفش T. باشمق - پاپوچ || Une paire de pantoufles برجفت پاپوچ

PAON. Gros oiseau d'un beau plumage *A.* طاووس pl. اطواس – طواویس *P.* صرّاخ – طاوس *T.* طاوس قوشی || Queue de paon طاوس قویروغی Des plumes de paon ارياش طاوس – طاوس تللری

Paon. Nom d'une constellation *A.* طاووس

PAONNEAU. Jeune paon *A.* طویس *P.* طاوس بچه *T.* طاوس یاوریسی

PAPA. Terme dont les petits enfans se servent, au lieu du mot de père *P.* بابا *T.* بابا – Grand papa *T.* بیوك بابا

PAPAL. Qui appartient au Pape *T.* ریم پاپانك || Autorité papale ریم پاپانك حکومتی Terres papales ریم پاپا مملکتلری

PAPAS. Nom qu'on donne aux prêtres en Orient *T.* پاپاس || Un papas arménien ارمنی پاپاسی

PAPAUTÉ. Dignité de Pape *T.* ریم پاپالغی رتبه‌سی

PAPE. L'evêque de Rome ریم پاپاسی || Légat, nonce du Pape ریم پاپا طرفندن مبعوث اولان سفیر Le Pape est le vicaire de Jésus-Christ en terre ریم پاپاسی خلیفهٔ عیسی فی الارضدر est le père commun des Chrétiens اب معنوی امّت عیسویه در – اب روحانیٔ

PAPELARD. Hypocrite, faux dévot *A.* مرایی *P.* متعبّد صوفیٔ *T.* سالوسکار صوفیلق صتان

PAPELARDISE. Le vice du papelard *A.* تعبّد بالریاء *P.* صوفیکاریٔ *T.* سالوس آمیز یلاندن صوفیلق

PAPERASSE. Papier écrit qui ne sert plus de rien *A.* ورق سقط pl. اسقاط الاوراق *P.* کاغذ بیلزوم *T.* ایشه یرامز کاغذ – لزومسز کاغذ || Vieille paperasse کهنه بر بیلزوم کاغذ Il m'a obligé à lire toutes ses paperasses بالجمله ایشه یرامز کاغدلرینی بکا اوقوتدی

PAPETERIE. Manufacture de papier *A.* دار الصناعة القرطاس *P.* کارگاه کاغذ *T.* کاغذ کارخانه‌سی – Et le commerce de papier *A.* تجارة القرطاس *P.* کاغذ فروشی *T.* کاغذ آلیش ویریشی || Il s'est enrichi par la papeterie کاغذ آلیش ویرشندن کسب ثروت ویسار ایلدی

PAPETIER. L'ouvrier qui fait le papier *A.* عامل القرطاس pl. عملة القرطاس *P.* کاغذگر *T.* کاغدجی – Il se dit aussi de celui qui vend du papier *A.* بیّاع القرطاس *P.* کاغذ فروش *T.* کاغذجی – بازرکانی

PAPIER. Composition faite de vieux linge, et servant à écrire, à imprimer *A.* قرطاس *P.* کاغذ *T.* کاغذ || Papier fin اعلا کاغذ fort قوی کاغذ doré مذهّب کاغذ timbré تمغالو کاغذ qui boit مرکبی نشف ایدن کاغذ qui a du corps قالین کاغذ De grand papier کبیر طبقه کاغذ Papier à lettres تحریرات کاغذی Rame de papier بر طوب کاغذ Main de papier کاغذ دسته‌سی Moulin à papier کاغذ دکرمانی – On appelle Papier-tenture, des papiers de toutes sortes de couleurs et de dessins, imitant les tableaux, les étoffes etc. que l'on emploie en guise de tapisserie *A.* قرطاس منقش – قرطاس ملون *P.* کاغذ رنگ آمیز – کاغذ منقش *T.* نقشلو کاغذ – بویالو کاغذ

On dit, Mettre sur le papier ses idées, ses raisons, etc. pour dire, les écrire *A.* ثبت فی الصحیفة – تحریر فی الصحیفة *P.* در کاغذ نوشتن – نگاشتهٔ صحیفهٔ بیان کردن – نقش *T.* صحیفهٔ تحریر واملا کردن – بر کاغذه ضبط ایتمك – قلمه || Il a mis ses réflexions, ses raisons sur le papier مطالعاتنی – وسرد ایلدیکی علل واسبابی ثبت صحیفهٔ بیان ایلدی قلمه آلدی

Papier, se dit aussi d'un livre de compte *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* اواره *T.* دفتر || Papier-journal ال دفتری Écrivez cela sur votre papier شونی دفترکده قید ایله – On dit figur. Être sur les papiers de quelqu'un, pour dire, lui devoir de l'argent بر کمسنه‌نك اسمی فلانك آلهجقلوسی دفترنده مقیّد اولمق – Papier terrier, c'est un registre contenant le dénombrement de toutes les terres qui relèvent d'une seigneurie فلانك متصرّف اولدیغی اراضینك وآنلره تابع کافهٔ مضافات وملحقاتك مفرداتی دفتری

On appelle Papier volant, une feuille détachée sur laquelle on a écrit quelque chose *A.* شقة الورق *P.* ورقپاره – کاغذ پراکنده *T.* کاغذ پارچه‌سی || N'écrivez pas cela sur un papier volant qui se peut perdre, mettez-le sur un registre بونی غایب اوله بیلهجك بر ورقپاره‌ده تحریر ایلمه بر جریده‌ده قید ایله

Papiers, se dit de toutes sortes de titres, mémoires et autres écritures *A.* ورقة pl. اوراق – وثیقة pl. وثایق – سند pl. سندات *T.* کاغذ || Avez-vous apporté vos papiers? اوراقکی کتوردکمی On m'a dérobé mes papiers اوراق وسنداتمی استراق ایتمشلر Perdre un papier de conséquence بر لازملو کاغذ ضایع ایتمك – Il se dit aussi au singulier, des lettres de change et autres effets de cette nature, qui représentent l'argent *T.*

بين الناس رايج اولان اوراق وتمسكات || Il m'a payé en papier بين الناس رايج اولان اوراق وتمسكات ايله ادا ايلدی Tout son bien est en papier مال وما ملكی بين الناس رايج اولان اوراق وتمسكاتدن عبارتدر – On dit dans ce sens, Papiers royaux, Papiers publics اوراق ميريّه – تمسكات ميريّه Le papier hausse, baisse تمسكات ميريّه‌نك قيمتی ترقيده در يا تنزلده در

On appelle aussi Papiers publics, les journaux imprimés *T.* بصمه حوادثنامه‌لر V. aussi Gazette.

PAPILIONACÉ. T. de Botan. Légumineux. V. ce mot.

PAPILLON. Espèce d'insecte volant *A.* فراشة *P.* پروانه *T.* كلبك || Papillon bigarré آلاجه پروانه Gros papillon ايری كلبك

On dit proverb. qu'un homme va se brûler à la chandelle comme le papillon, pour dire, qu'il va se perdre en se laissant séduire par des apparences agréables پروانه مثالی سوختهٔ شمع خيبت وخسران اولدجقدر – Et d'un homme léger, et qui voltige d'objets en objets, que c'est un papillon پروانه كبی دالدن داله اوجار

PAPILLONNER. Voltiger d'objets en objets sans s'arrêter à aucun *T.* دالدن داله قونمق || Il ne fait que papillonner دالدن داله قونمقدن غيری بر شیٔ ايتمز

PAPILLOTAGE. Effet de ce qui papillote *A.* ارضاك العين *T.* كوزك اوينايشی *P.* پريدگیٔ چشم || Le papillotage des yeux كوزلرك اوينايشی – ارضاك عيون

Il se dit aussi en termes de Peinture. *A.* ترقرق الالوان – *T.* پارلاقلق *P.* پرتو – رخش – رارنّه || Il y a beaucoup de papillotage dans ce tableau بو تصويرك نقوش والوانده رارنّهٔ عظيمه وار در

PAPILLOTER, se dit des yeux, lorsqu' un mouvement involontaire les empêche de se fixer sur les objets *A.* ارضاك العين *T.* كوز اوينامق *P.* چشم پريدن || Les yeux lui papillotent continuellement لا ينقطع ارضاك عينه مبتلا در

Il se dit en termes de Peinture, d'un tableau qui pétille par des lumières brillantes et des couleurs vives *A.* ترقرق الالوان *T.* رنكلر پارلدامق *P.* رنگها رخشيدن

Il se dit aussi du style, lorsqu'un écrivain y répand trop d'ornemens *A.* تلميع الكلام *P.* بسخن افزونی زيب ورونق دادن *T.* سوزه اشوری زيب وزينت ويرمك

PAPYRUS. Nom spécifique du souchet. V. ce mot.

PÂQUES. La fête que les Chrétiens célèbrent tous les ans en mémoire de la résurrection de Jésus-Christ *A.* عيد الفصح – باغوت *T.* پصقليا || Quand pâques sera venu پصقليا كونی حلولنده La veille de pâques پصقليانك عرفه‌سی Le temps de pâques پصقليا ايامی

On appelle Oeufs de pâques, des oeufs teints en rouge, qu'on vend dans le temps de pâques *A.* بيض احمر *P.* بيضهٔ سرخ *T.* پصقليا يمورطه‌سی – قزل يمورطه

PAQUET. Assemblage de plusieurs choses enveloppées ensemble *A.* رزمة *P.* پرونده – بوغ – بوغچه *T.* بوغچه || Petit paquet مختصر بوغچه – اوفاق بوغچه Paquet de hardes رزمهٔ اثواب Faire un paquet بر بوغچه دوزمك – ترتيب رزمه ايتمك

Il se dit aussi en parlant de lettres *A.* رزمة المكاتيب *P.* بوغچهٔ نامها *T.* تحريرات بوغچه‌سی – تحريرات طوبره‌سی || Charger quelqu'un d'un paquet فلانه بر قطعه تحريرات بوغچه‌سنی تحميل ايتمك J'ai reçu mon paquet ارسال اولنان تحريرات بوغچه‌سی يدمه واصل اولمشدر

Il se dit figur. d'une personne qui cause de la gêne dans la société *A.* ثقلت *P.* بار گران *T.* يوك || Ce n'est qu'un paquet فلان كشی مجلسده بر بار گراندر – بر يوكدر

PAQUE-BOT. Bâtiment destiné à porter des lettres *A.* زورق المكاتيب *P.* نامه بر *T.* زورق مكتوب كميسی

PAR. Préposition qui sert à désigner la cause *A.* من – مبنيًّا على *P.* از *T.* دن ou le moyen, l'instrument, la manière *A.* بِ *P.* بَ *T.* ايله – واسطه‌سيله – معرفتيله || Il a fait cela par crainte خوفه مبنی – بونی قورقودن ايتدی Par cette raison بو سببه مبنی – بو سببدن Par droit et par raison حقًّا وعقلًا – بحق وبعقل Par ce moyen بو طريق ايله – بو Je lui ai fait dire cela par un tel بونی فلانك جهتيله واسطه‌سيله طرفنه اخبار ايلدم Ce paquet est venu par la poste بو تحريرات بوغچه‌سی منزل ايله كلمشدر

Il sert aussi à marquer l'ordre, la division. Dans ce sens, on l'exprime en Arabe, en mettant les noms à l'accusataif *P.* ب *T.* كومه – كومه اولدرق || Ranger par tas كومهٔ كومهٔ ترتيب ايتمك كومه اولدرق Recevoir par parties قطعهٔ قطعهٔ اخذ ايتمك Compter par ordre صره صره حساب ايتمك Distribution par cantons ناحيهٔ ناحيهٔ تقسيم – ناحيه ناحيه اولدرق

Il signifie aussi, dans, en *A.* فی *P.* در *T.* ده || Cela se fait par tout pays بو كيفيت هر مملكتده اولو كلمشدر Par toute la France فرانسه ممالكنك جملەسندە - Et durant *A.* فی - اثناسندە - ده *T.* ده *P.* در || ايكن - Il faut labourer par le beau temps حين زراعت وحراثت هوانك حين لطافتنده Où allez-vous par cette pluie? بو هوا كوزل ايكن - اولملو در بو يغمور ياغر ايكن - يغموردە نرەيە كيدرسك

De par. Expression usitée dans queques formules *A.* عن جانب *P.* از سوی *T.* طرفندن || De par le Roi جانب همايوندن

Par-ci par-là, signifie, çà et là *A.* هنا وهناك *P.* جا بجا *T.* محل بمحل - بجا برو - اوته برودن - اوتەدن برودن || Il n'y a guères de fruits cette année, il n'y en a que par-ci par-là بو سندە ميوەنك بركتی اولميوب جا بجا بولنور Il n'a que ce qu'il peut attraper par-ci par-la هر نه كه اوتەدن برودن جلب وتحصيل ايدە بيلور ايسە مالی آندن عباريدر C'est un livre que je n'ai lu que par-ci par-là بو كتابی جا بجا مطالعه ايلدم انجق اوته برو امرار نظر ايله مطالعه - Il signifie aussi, de fois à autre *A.* بعضا - احيانا *P.* گاه گاه - گاه وبيگاه *T.* آرەلق آرەلق - آرەلقدە || Je vais le voir par-ci par-là بعضا زيارتنه واررم - ايتمشم

Par, se joint aussi à plusieurs prépositions et adverbes de lieu || Par-deçà les mers دريانك بروجانبندن Par-delà les monts جبالك اوته جانبندن Passer par-dehors les murailles d'une ville سور بلدەنك خارجندن مرور ايتمك Cette maison est telle par-dedans et par-dehors بو خانه داخلا وخارجا - بويله در هم داخلدن هم خارجدن

Parce que, signifie, à cause que *A.* لانّ *P.* از بهر آنكه - بنا برآنكه - زيرا - چونكه *T.* ايچونكه - آنك اوتری - آندن || Je le veux bien, parce que cela est juste بويله - كه نتكم - زيرا حقدر اولمسی مطلوبمدر

Par-dessus. *A.* فوق - عن فوق *P.* از بالا *T.* اوستندن - Par Dessous *A.* تحت - من تحت *P.* از زير *T.* اوستندە - آلتندن || Porter un manteau par-dessus son justaucorps لباس فوق اوستندە بر قپود كيمك Sauter par-dessus la muraille الجدار صچرامق Par-dessous les bras قوللر آلتندن

Par-dessus, signifie aussi, de plus *A.* زايدا - زيادة *P.* بيشتر - افزونتر *T.* زياده اولدرق - فضله اولدرق - آرتوق اولدرق || Je lui ai donné dix pistoles par-dessus ce qu'il demandait مطلوبندن فضله اولدرق شو قدر غروش دخی ويردم Il est jeune, il est riche, et par-dessus tout cela, il est sage حديث السن ومتمول آدم اولوب بونلردن فضله اولدرق عقل ودرايت صاحبيدر On lui a donné tout ce qu'il demandait, et quelque chose encore par-dessus مطلوبی اولان نه ايسه كندويه ويرلدكدنصكره زياده اولدرق بر مقدار شئ دخی ويرلدی

Par-devant. En présence de... *A.* فی محضر *P.* پيش *T.* حضورندە - اوكندە || Un contrat passé par-devant notaire كاتب شرع حضورندە عقد اولنمش بر قطعه مقاوله سندی Il fut ordonné qu'il comparaîtrait par-devant le commissaire محضر مباشردە اثبات وجود ايلمسنه دائر فرمان صادر اولمشدر

Par-là, signifie, par cet endroit *A.* من هذا الجانب *P.* از آن سو *T.* اول طرفدن || Allez par-là اول طرفدن وار - Et par ce moyen, par ces paroles *A.* بهذا الوجه - بهذا - الطريق *P.* باين وجه - باين صورت *T.* بو وجهله - بو - بهذا الكلام *A.* طريق ايله *T.* بو تعبير ايله || Par-là vous réussirez بو وجهله مرامكه واصل اولەجقسك Il désignait par-là son ami بو تعبير ايله كندو دوستنه ايما ايدر ايدی

PARABOLE. Similitude et allégorie sous laquelle on enveloppe quelque vérité importante *A.* تمثيل pl. تمثيلات - مثل pl. امثال || Une belle parabole تمثيل حسن Les paraboles de l'Évangile انجيل شريفدە مذكور اولان تمثيلات Notre-Seigneur s'est servi de paraboles حضرت عيسی افندمز نطق وكلامدە استعمال تمثيلات ايتمشدر Les paraboles de Salomon امثال سليمان - الحكيم تمثيلات حضرت سليمان

PARABOLE. T. de Géomet. Il se dit d'une ligne courbe qui resulte de la section d'un cône par un plan parallèle au côté du cône *A.* خطّ مقوّس مستطيل

PARACHRONISME. Espèce d'anachronisme qui consiste à rapporter un fait à un temps postérieur à celui où il est arrivé *A.* تقريب الوقت - تقريب التاريخ *P.* نزديكير ساختن *T.* وقترا وقتی يقلشدرمه

PARACLET. T. de l'Écriture, synonyme de Saint-Esprit *A.* روح القدس المعزّی

PARADE. Montre, étalage *A.* عرض *P.* نمايش *T.* كوسترش || Mettre une chose en parade برشيئی موقع عرضه وضع ايتمك Cela n'est mis là que pour parade بوشئ انجق نمايش ضمننده اول محلّدە وضع اولندی

Il se dit aussi, de tout ce qui est moins pour l'usage que pour l'ornement *A.* زينت *P.* زيب وزيور *T.* عنوان || Un lit de parade فراش زينت une chambre زينت اوطه سى un carrosse زينت هنطوى - عنوان هنطوى - آلاى هنطوى - On appelle particulièrement Lit de parade, un grand lit sur lequel on expose, après leur mort, les personnes de grande distinction سرير مزين جنازه

Parade. Ostentation et vanité *A.* تفاخر *P.* عرض كالاى - مفخرت - بارنامه - نمايش بيهوده *T.* كوسترش || Il fait parade de son esprit, de son savoir عرض عقل وهنرى ايله - تفاخر ايدر de sa beauté كالاى افتخار ايدر حسن وبهاسيله تفاخر ايدر حسن وجماليله عرض كالاى مفخرت ايدر

Il signifie aussi, un vain semblant, un étalage plein de fausseté *A.* رياء *P.* نمايش ظاهر فريب *T.* اصلى يوقدن كوسترش || Ces larmes, ce discours, cet empressement, n'étaient qu'une parade دوكديكى كوز ياشى وسويلديكى كلام واظهار ايلديكى تهالك محض ريا ايدى

Parade. T. de guerre. La montre que font sur la place les troupes qui vont monter la garde *T.* عسكرك آلاى كوسترمسى

PARADIGME. T. de Gram. Exemple, modèle *A.* مثل pl. امثال

PARADIS. Le séjour des bienheureux qui jouissent de la vision de Dieu *A.* فردوس pl. فراديس - جنت pl. جنان - دار النعيم - خلد *P.* بهشت - فردوس *T.* جنت || Les saints du paradis جنت اعلاده اولان - فردوس آشيان اولان اولياى عظام اعزۀ كرام Les joies du paradis تنعمات جنت Il est maintenant en paradis اليوم قرار كير خلد برين در - آشيانساز فردوس اعلا در

Paradis terreste. Il se dit du jardin où Dieu a mis Adam, aussitôt qu'il l'eut créé *A.* جنة العدن - روضة الجنة *P.* باغ ارم || Dieu chassa Adam du paradis terreste بارى تعالى حضرتلرى ابو البشرى روضۀ جنتدن طرد ايلدى - جنت عدندن اخراج ايلدى - On dit figur., qu'un homme croit être en paradis, pour dire, qu'il est dans une excessive joie باغ ارمه مالك كندويى جنتده ظن ايدر - اولمش قدر خرم وشاداندر

PARADOXE. Proposition contraire à l'opinion commune *A.* ما وراء العقل *P.* بيرون از دائرۀ عقل *T.* عقلدن طشره || Avancer un paradoxe ما وراء عقل بر غريبه در ميان ايتمك le soutenir ما وراء عقل بر معنانك تاييدينه ذاهب اولمق

C'est un paradoxe de dire que la pauvreté est préférable aux richesses فقر واحتياج تمولدن اولا ايدوكنى ديمك ما ورار حال فقر ثروت وغنايه مرجحدر ديو - عقل بر معنا در سويلمك ما وراء عقل بر معنا در C'est un homme qui se plaît à avancer des propositions paradoxes ما وراء عقل اولەجق مسائل ايراديله مبتلا بر آدمدر Cette opinion révoltera tout le monde, elle est trop paradoxe بو مذهب دائرۀ عقلدن بغايت خارج بر معنا اولمغله عامه يى تعنيف ايدەجكنه شبهه يوقدر

PARAFE, ou **PARAPHE.** Marque qui est faite d'un ou de plusieurs traits de plume, et qu'on met après sa signature *A.* صح *T.* صح || Il a signé son nom avec parafe اسمنى صح كشيدەسيله وضع ايلدى Mettre son parafe pour approuver une addition ou une rature ورقەده صكرەدن علاوه قلنمش الفاظ وياخود نسخ اولنمش يرلر مقبول ايدوكنى اشعار ايچون وضع صح ايتمك Plusieurs personnes signent sans mettre de parafe وافر كسان امضالرينى بلا صح يازارلر Mettez-y votre parafe صحكى بو محلده وضع ايله

PARAFER. Mettre un parafe à quelque acte *A.* وضع الصح *P.* صح كشيدن *T.* صح چكمك - صح قويمق || Il faut parafer cette pièce بو ورقەده صح چكمك اقتضا ايدر - وضع صحيفەلرك Il a parafé toutes les pages صح اولنمق لازمدر جملەسنه وضع صح ايتمشدر

Parafé. *A.* مصحح *P.* صحدار - صح كشيده *T.* صحلو - صح چكلمش

PARAGE. T. de Marine. Espace, étendue de mer *A.* ناحية البحر pl. نواحى البحر *T.* دكز آچيقلغى || Nous nous trouvâmes dans un tel parage دكزك - دريانك فلان ناحيەسنده بولندق Nos vaisseaux s'arrêtèrent dans un tel فلان آچيقلغنده بولندق parage pour attendre les ennemis كميلرمز دشمن سفينەلرينك ظهورينه انتظار ايله دريانك فلان ناحيەسنده توقف اول دكز La mer est très-orageuse dans ces parages ايتمشدر آچيقلغنده فورتنەلرك كثرتى وار در

PARAGRAPHE. Petite section d'un discours, d'un chapitre, etc. *A.* فصل *T.* بند || Paragraphe premier, second بند اول بند ثانى Un tel article est au paragraphe trois فلان ماده بند ثالثده مسطور در

Il se prend aussi pour la marque qu'on appose à cette section *A.* علامة الفصل || Mettre un paragraphe بر علامت فصل

وضع ايتمك

PARAGUANTE. Il se dit du présent que l'on fait à quelqu'un en reconnaissance de quelque service qu'il a rendu *A.* هديّة *P.* دست ارمغان *T.* آويزه

PARAÎTRE. Être exposé à la vue, se faire voir *A.* ظهور *P.* باش - كورنمك *T.* سر زدن - رو نمودن - بديد آمدن غنچه‌لر اشجار ‖ Les boutons paraissent aux arbres كوسترمك اوزرنده ظهور ايتمكده در Un homme qui commence à paraître dans le monde بر آدم فضاى عالمده هنوز ظهوره باشلامش Paraître en public خلقه كورنمك Il a paru comme un éclair كبرق الخاطف كورينوب كچدى Les ennemis ont paru sur la frontière اعدا حدود باشنده ظهور ايتمشلر در Il n'ose plus paraître بر دخى باش كوسترمكه جسارت ايدەمز Depuis long-temps il ne paraît plus مدّت مديده‌دنبرو باش كوستردىكى يوقدر Il dit qu'il a des titres, mais il n'oserait les faire paraître يدنده سندات اولديغنى اكرچه سويلر انجق اظهار ايامكه جسارت ايدەمز Il a des ennemis, mais ils ne paraissent pas فلانك دشمنلرى وار در انجق كورنمزلر On ne peut juger que de ce qui paraît ظاهر حاله نظرًا حكم اولنه بيلور Une comète commence à paraître بر كوكب دنباله دار هنوز ظهوره باشلادى هنوز سر نماى - ظهور ايتمشدر

Il se dit aussi de ce qui se laisse apercevoir, quoique faiblement *A.* معاينة - ترائى *P.* نمودار شدن - نمايان شدن *T.* بللو اولمق - كورنمك ‖ Vous avez cru effacer cette tache, elle paraît encore بو لكّه محو ونا بديد اولديغن ظنّ ايتمشسك لكن هنوز مرئيدر

Il signifie aussi, avoir l'air, l'apparence. V. Sembler ‖ Cela me paraît beau بو شئ بكا كوزل كورينور me paraît ainsi بو شئ فلان بكا بويله كورينور Il me paraît fort honnête homme بكا اهل عرض آدم كورينور كشى Ces raisons paraissent bonnes بو علل واسباب معقول كورينور على ما هو الظاهر معقول - ظنّ اولنور Il ne suffit pas de paraître homme de bien, il faut l'être بر كمسنه اهل خير اولديغى كورنمك كافى دكل حقيقت حالده اولملو در L'armée était rangée en bataille, d'une manière qui la faisait paraître beaucoup plus grande qu'elle n'était عسكر ترتيب مقابله اوزره شول وجهله صف بسته ايديكه اولديغى مرتبه‌دن بر قاچ قات زياده كورينور ايدى -

Il se dit aussi impersonnellement ‖ Il me paraît que vous vous êtes trompé بكا كورنديكنه كوره بو بابده آلدانمشسك Il paraît que vous avez tort حق سنده اولمديغى كورينور

PARAÎTRE, signifie aussi, briller, se faire remarquer *A.* اظهار العلوّ الشان *P.* نمايش كردن - نمايش نمودن *T.* فروغ و پرتو كوسترش كوزه اورمق - پارلدامق - ايتمك ‖ Il ne veut point de carrosse doré, cela paraît trop مذهّب هنطو استمز زيرا كوزه پك اورر Les jeunes gens veulent quelque chose qui paraisse نو جوانلر اظهار علوّ شانى موجب اولەجق شيئلردن حظّ ايدر - Il y a des gens qui paraissent plus avec mille écus, que d'autres avec deux mille پارلدايجى شيئلردن بعض كسان وار در كه سائرلرك ايكيبيك غروش ايله ايده‌ميه‌جكلرى كوسترشى اظهار فروغ Il cherche à paraître بيك غروش ايله ايدرلر وپرتوه وسيله اولەجق شيئلرى آرار

PARALIPOMÈNES. Titre d'un livre de la Bible *A.* كتاب الاخبار الايّام

PARALLÈLE. T. de Géom. Il se dit des lignes et des surfaces qui sont également distantes l'une de l'autre, dans toute leur étendue *A.* متوازى ‖ Deux lignes parallèles برى برلريله متوازى بو Ces deux rues sont parallèles l'une à l'autre اولان ايكى خطّ زوقاقلر برى برلريله متوازيدر Cette muraille est parallèle à celle-là بو ديوار فلان ديوار ايله متوازيدر Tirer une parallèle بر خطّ متوازى چيزمك - En termes de guerre et de siége, Tirer une parallèle, c'est faire conduire, mener une communication d'une tranchée à une autre ايكى مترس بيننده بر طريق متوازى الخطّ احداث ايتمك

On appelle dans la sphère, Parallèles, les cercles parallèles à l'équateur, tirés par tous les degrés du méridien *A.* دوائر متوازية مدار استوا ايله متوازى اولان ‖ Sous tel parallèle بمدار الاستوا دائره‌لردن فلان دائره‌نك تحتنده Tous ceux qui sont sous le même parallèle, ont la même latitude, ont les jours et les nuits de la même longueur خطّ استوا ايله متوازى اولان دائره‌لردن بر دائره تحتنده اولان اهالينك درجهٔ عرضلرى وليل ونهارلرى متساوى اولور

PARALLÈLE. Comparaison de deux personnes ou de deux choses entre elles *A.* مقايسة pl. مقايسات - بالمقايسة تطبيق - معادلة pl. معادلات *P.* ميانهٔ دو چيز - قياسسازئ *T.* ايكى بهم سنجئ دو چيز مقايسهٔ ‖ Un beau, un juste parallèle شيئى برى برلريله قياسلندرمه

حسنه وصحیحه Mettre deux hommes, deux choses en parallèle ایکی کشی‌یی ویاخود ایکی شیئی بالمقایسه تطبیق اسکندر ذو Faire le parallèle d'Alexandre et de César ایتمك القرنین ایله قیصر رومی بالمقایسه تطبیق ایتمك Les parallèles des hommes illustres de Plutarque فضای عالمده کسب نام وشهرت ایتمش اجلهٔ رجالك بری برلریله بالمقایسه تطبیق احواللری سیاقنده فلانك تألیف ایلدیکی کتاب

PARALLÉLISME. État de deux lignes, de deux plans parallèles *A.* توازی

PARALLÉLOGRAMME. T. de Géom. Figure plane dont les côtés opposés sont parallèles *A.* شکل متوازی الاضلاع المتقابلة

PARALOGISME. Faux raisonnement *A.* رأی باطل *P.* رأی نا کج اندیشی - در برابر *T.* ترس عقللیلق ‖ Il croyait avoir trouvé une démonstration, mais ce n'est qu'un paralogisme بر برهان قوی تدارك ایلدیکن ظنّ ایدر ایکن سرد ایلدیکی کلام محض رأی باطلدر

PARALYSER. Rendre paralytique *A.* ایراث الفالج - تخبیل *P.* ترغند زده کردن *T.* چارپقلق کتورمك ‖ Cet accident lui a paralysé la vessie بو عارضه تخبیل مثانه‌یی موجب اولمشدر

Figur. *A.* تعطیل *P.* عملمانده کردن *T.* بطّال قلمق ‖ Sa paresse paralyse tous ses bons désirs کسل ورخاوتی بالجمله نیّات خیریه‌سنك تعطیلنه سبب اولور Ce discours captieux paralysa tout à coup les volontés les mieux disposées بو کلام دلفریب اهل خیرك بالجمله نیّات حسنه‌سنی رهین تعطیل ایتمشدر Un seul factieux quelquefois paralyse toute une administration بعضاً یالکز بر اهل شقاق نظام حکومتك مجموعنی تعطیله وسیله اولور

Paralysé. *A.* معطّل *A.* مفلوج *P.* ترغند زده *T.* چارپلمش *P.* عملمانده *T.* بطّاللمش

PARALYSIE. Maladie qui consiste en une privation ou diminution considérable du sentiment *A.* فالج *P.* رنج فلج - رنج ترغند *T.* علت فالجه گرفتار ‖ چارپقلق علّتی Tomber en paralysie برقولی مفلوج اولمق La paralysie est tombée sur son bras علّت نزول اولدی L'apoplexie se tourne souvent en paralysie غالب حالده فالجه مبدّل اولور

PARALYTIQUE. Atteint de paralysie *A.* مفلوج *P.* فلجناك - ترغند زده *T.* چارپق ‖ Il est paralytique de la moitié du corps مفلوج قالدی نصف بدنی مفلوجدر Il est demenré paralytique

PARANT. Qui orne, qui pare *A.* مزیّن - محلّی - مجمّل *P.* پیرایبنده - پیرایه بخش - زیور افزا - زیورنقده *T.* رونقده - بزه‌دیجی موجب زین وزیور اولان ‖ دوناديجی Une étoffe parante مجوهرات قدر ثوب Rien n'est si parant que les diamans بادئ زیب وزینت اولور شئ یوقدر

PARANYMPHE. C'etait, chez les anciens, ceux qui conduisaient la mariée chez son époux *A.* مزفّ العروس *P.* زنخوارنده *T.* کلینی کوتورن

PARAPEGMES. Les astrologues se servent de ce mot, en parlant des tables sur lesquelles ils tracent leurs prétendues règles *A.* لوحة الزیج *P.* تختهٔ زیگ *T.* زایچه تختهسی

PARAPET. Masse de terre à l'épreuve du canon, élevée vers le côté extérieur du rempart, et qui sert à cacher à l'ennemi les soldats qui sont sur le rempart *A.* سترة السور *P.* سپر بارو *T.* قلعه دیوارینك طپراق پرده‌سی ‖ Le parapet d'un bastion چیقمه طابیه‌نك طپراق پرده‌سی Le canon avait rasé le parapet آتیلان طوب سپر باروی‌یی هدم ایتدردی Les troupes de la garnison bordaient le parapet قلعه محافظه‌سنه مأمور اولان عسکر سترهٔ سورده صره‌لنمشیدی

On appelle aussi Parapet, un petit mur qui sert d'appui à une terrasse, à un pont, etc. *A.* عضد pl. اعضاد *P.* بازو *T.* قول ‖ Les parapets d'une terrasse سدك قوللری d'un pont اعضاد الجسر - کوپرینك قوللری

PARAPHIMOSIS. Maladie dans laquelle le prépuce est tellement renversé et gonflé, qu'on ne peut le rabattre pour couvrir le gland *A.* انتفاخ القلفة

PARAPHRASE. Explication plus étendue que le texte *A.* شرح *P.* گسایش معنا *T.* معنایی آچمه ‖ Paraphrase du cantique des cantiques شرح نشیدة الانشاد Il y a plusieurs paraphrases sur les psaumes مزامیر حضرت داودك متعدّد شرحلری وار در

Il se dit aussi des interprétations malignes qu'on donne aux choses qui sont indifférentes d'elles-mêmes *A.* تأویل بالسوء *P.* شرح بمعنای بد *T.* کوتیلك ایله شرح ‖ Il a fait une paraphrase maligne sur un propos très innocent سوءِ فکردن کلیّاً عاری اولەرق سویلنمش کلامی معنای ردیٔ ایله تأویل ایتمشدر

PARAPHRASER. Faire des paraphrases *A.* شرح *P.* معنا گشادن - شرح کردن *T.* معنایی آچمق ‖ On a paraphrasé les Institutes

de Justinien فلان نام قیصرك قانوننامه‌سنی شرح ایتمشلر در

Il signifie aussi, amplifier dans le récit *A.* توسیع الکلام – تطویل الکلام *P.* بسخن یال وبال دادن *T.* سوزی باللندرمق || Vous ne rapportez pas le discours comme il est, vous le paraphrasez حکایه‌یی اولدیغی کبی نقل ایتمیوب تطویل کلام ایدرسك

On dit, qu'il ne faut pas paraphraser, pour dire, qu'il faut dire les choses simplement comme elles sont, sans les augmenter *A.* نقل بلا زیادة وغیر توسیع *P.* بی فزونی وزیادت گفتن *T.* ارتوق سوز قاتمیه‌رق سویلمك || Dites la chose comme elle est sans paraphraser کیفیتی بلا زیادة وغیر توسیع همان وقوعی اوزره نقل ایله

PARAPHRASEUR. Celui qui aime à interpréter malignement les choses *A.* مایل الی تأویل الکلام *P.* معنای بد دهنده *T.* کوتیلك ایله شرح ویرمکه مایل

PARAPHRASTE. Auteur de paraphrases *A.* شارح *P.* شرح کننده *T.* شرح ایدن

PARAPLUIE. Sorte de petit pavillon portatif, dont on se sert pour se garantir de la pluie *A.* عالة *P.* بارانگریز *T.* یغمور شمسیه‌سی || Un parapluie de toile cirée مشمع یغمور شمسیه‌سی

PARASANGE. Mesure itinéraire chez les anciens Persans *A.* فرسخ pl. فراسخ *P.* فرسنگ *T.* فرسخ

PARASÉLÈNE. Image de la lune réfléchie dans un nuage *A.* عکس القمر *P.* عکس ماه *T.* آیك عکسی

PARASITE. Écornifleur. V. ce mot.

PARASITES. T. de Botan. Il se dit des plantes qui se nourrisent de la substance des autres plantes *A.* نباتات مستعارة الرباء

On dit figur. Mots, expressions parasites, des mots, des expressions qui reviennent trop souvent dans un même ouvrage *A.* مقولة pl. مقولات – کلمات مقولة – عبارات مقولة – کلمات مکررة *P.* سخن هر بار گفته *T.* چوق کرّه سویلنور سوز || Un style plein d'ornemens parasites کلمات مقوله ایله تزیین اولنمش سبك وعباره

PARASOL. Sorte de petit pavillon, dont on se sert pour se mettre à couvert du soleil *A.* مظلّة pl. مظالّ *P.* چتر – سایه پوش *T.* شمسیه || Se couvrir d'un parasol تستّر تحت المظلّة – شمسیه ایله اورتنمك – چتر ایله سر پوشیده اولمق – ایتمك

PARAVENT. Sorte de meuble, dont on se sert dans les chambres pour se parer du vent *A.* سترة حاجزة *P.* درساره *T.* صوندرمه – پرده || Châssis de paravent صوندرمه‌نك چارچوبه‌سی Paravent d'étoffe قماشدن دوزلمش صوندرمه

PARC. Grande étendue de terre entourée de murailles, ou de fossés, ou de pieux, ou de haies *A.* ساحة – ساحة محفوظة – حظیرة – حوزة – الاطراف *P.* عرصه‌گاه گردا گرد بسته *T.* چوره‌سی قپانمش میدان || Grand parc ساحهٔ واسعة الاطراف || Clore un parc بر ساحه‌نك اطرافنی احاطه ایتمك – اطرافنه دیوار چویرمك || Un parc de cinq cents arpens اللی دونم یری مشتمل بر عرصه‌گاه محفوظ الاطراف || Les murailles d'un parc بر ساحهٔ محفوظه‌نك دیواری – حظیره‌نك دیواری

Il se dit aussi du lieu où l'on place l'artillerie, les munitions de guerre *T.* ساحهٔ طوب وجبه خانه – حوزهٔ طوب وجبه خانه – ساحهٔ طوب ومهمّات – Et de l'endroit où l'on place les vivres, quand l'armée est en campagne ساحهٔ نزل وذخایر – Et d'un pâtis entouré de fossés, où l'on met les boeufs pour les engraisser *A.* حوزة اکلاء *P.* چراگاه محفوظ *T.* چوره‌سی قپانمش چایرلق

Il signifie aussi, une palissade où l'on enferme les moutons en été, quand ils couchent dans les champs *A.* مُراح *P.* آغل *T.* آغیل || Le berger couche au parc چوبان آغیلده یاتور

PARCELLE. Petite partie de quelque chose *A.* قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Payer une somme par parcelles اقچه‌یی پارچه پارچه ادا ایتمك

PARCE QUE. V. Par.

PARCHEMIN. Peau de brebis ou de mouton préparée pour écrire dessus, ou pour d'autres usages *A.* رقّ – قضیم *P.* جفر – رق *T.* ترشه || Feuille de parchemin طلحیة الرق – ترشه ورقه‌سی || Contrat en parchemin ترشه اوزرنده محرّر بر قطعه مقاوله سندی

On dit, Allonger le parchemin, pour dire, multiplier inutilement les écritures sans nécessité تطویل طومار مقال ایتمك – On dit figur. Les parchemins, pour dire, les titres de noblesse حسب ونسب سنداتی طومارلری

PARCHEMINERIE. Lieu où l'on prépare le parchemin *A.* دار التصنیع الرق *P.* کارگاه جفر *T.* ترشه کارخانه‌سی – Il se dit aussi de l'art de le préparer *A.* فنّ التصنیع الرق *P.* جفرگری *T.* ترشه‌جیلك

PARCHEMINIER. Ouvrier qui prépare le parchemin *A.* صانع

ترشدجی .T جفرگر .P الرق

PARCIMONIE. Épargne .A امساك ـ بخل .P سیهدستی .T بخل وامساکی || Il y a de l'excès dans sa parcimonie جمریلك درجهٔ افراطده در

PARCOURIR. Visiter rapidement .A سیاحت ـ دور .P راه گشت وگذار کردن ـ پیمودن .T کزمك || Il a parcouru toute l'Asie آسیا اقلیمنی سر تا پا دور ایلدی toute la province مملکتك مجموعنه گشت وگذار ایتمشدر J'ai parcouru toute la ville pour le trouver فلانی بولمق ایچون شهرك مجموعنی دور ایلدم Le soleil parcourt le Zodiaque en un an شمس منطقه البروجی بر سنهٔ کاملده دور ایدر

Il signifie aussi, passer légèrement la vue sur quelque chose .A امرار النظر .P جشم گذرانیدن .T کوز کچورمك || J'ai parcouru tous ces livres-là en peu de temps بو مدّت قلیله ظرفنده مجموعنه جشم گذار ـ کتابلرك جملهسنه امرار نظر ایلدم Il بو کتابلرك مجموعنی کوزدن کچوردم ـ مطالعه اولدم a parcouru des yeux toute l'assemblée ارباب مجلسك جملهسنی کوزدن کچوردی

PARDON. Rémission d'une faute, d'une offense .A عفو ـ مجاوزة ـ صفح .P آمرزش ـ بخشایش گناه .T برلغمه ـ بغشلمه ـ صوچ || Accorder le pardon تجویز عفو ایتمك Demander pardon طلب عفو ایتمك ـ استدعای عفو ومجاوزت ایتمك Le pardon des ennemis est commandé dans l'Évangile اعدایه عفو وصفح ایله معامله اولنمق خصوصی انجیل شریفده امر وتنبیه اولنمشدر Digne de pardon مستحق عفو ـ سزاوار عفو ـ شایستهٔ عفو indigne عفوه نا شایسته ـ نا سزای عفو

On dit dans le style familier, Je vous demande pardon .T معذور بیورك || Je vous demande pardon, si je vous interromps صحبتکزی کسمش ایسهم معذور بیورك si je suis d'un autre avis que vous بو بابده بنم رایم آخر کونه ایسه معذور بیورك

PARDONNABLE. Qui mérite d'être pardonné. Il ne se dit guère que des choses .A ممکن العفو ـ مستحق العفو .P آمرزیدنی ـ سزاوار عفو ـ شایان آمرزش .T عفو اولنه بیلور || Une faute pardonnable ممکن سزاوار عفو اولان جرم وقباحت une erreur العفو بر سهو وخطا Cela n'est pas pardonnable à un homme aussi sage que lui آنك کبی عاقل آدمه کوره بو مقوله شیٔ ممکن العفو دکلدر à votre âge سنك سننه کوره عفو اولنه بیلهجك شیٔ دکلدر

PARDONNER. Accorder le pardon .A عفو ـ تجویز العفو ـ صفح .P تجاوز عن الذنب ـ آمرزیدن ـ گناه بخشیدن .T کناه بغشلمق ـ یرلغمق || Si nous ne pardonnons les offenses qu'on nous a faites, Dieu ne nous pardonnera jamais nos péchés مظهر اولدیغمز اساءتلری عفو ایتمدیکمز حالده جناب ربّ عفور ذنوب وتقصیراتمزدن تجاوز ایتمك احتمالی یوقدر Je vous pardonne pour cette fois-ci, mais n'y retournez plus بو دفعه ایچون سنی عفو ایدهرم لکن بر دخی بو قباحتی ایشلمه Pardonner une faute d'inadvertance غفلهٔ ظهور سهوًا واقع اولمش خطاییی ـ ایتمش خطاییی عفو ایتمك رهین عفو ومسامحه قلمق

Il signifie aussi, excuser .A معذرت .P معذور داشتن ـ معذرت نمودن .T معذور طوتمق || Je lui pardonne facilement la négligence de son style, mais je ne saurais lui pardonner toutes les puérilités dont il a rempli son livre سبك وانشاسنده مشهود اولان صورت توکّل واهمالی معذور طوتمغه اصلا تردّد ایتمم انجق تألیفنده جوجوق سوزلری طولدرمسی سزای معذرت اولهجق شیٔ دکلدر C'est une faute excusable dans un autre homme, mais à un homme aussi sage que lui, elle ne se peut pas pardonner بو قباحتی آخر بر آدم ایتمش اولسه معذور اوله بیلور ایدی انجق آنك کبی بر عاقل ودرایتمنده کوره بر وجهله عفو اولنهمز Je pardonne cela à l'état où vous êtes بولندیغکك حالـه کوره سنی معذور طوتارم Pardonnez-moi عفو ایله ـ معذور بیورك

DIEU ME PARDONNE. Façon de parler qui s'emploie par une espèce d'excuse .A استغفر الله ـ نعوذ بالله تعالی || À l'entendre parler, je croirais, Dieu me pardonne, qu'il a perdu l'esprit کلامنی ایشتدکجه نعوذ بالله جنونی کتوردی ظنّ ایدر ایدم

PARDONNER, avec la particule Ne, signifie, excepter, épargner .T امان ویرمك || La mort ne pardonne à personne اولوم هیچ بر کمسنهیه امان ویرمز Cette maladie ne pardonne point بو علّت هیچ امان ویرمز

PARDONNÉ. .A معفوّ ـ رهین بالعفو والصفح .P آمرزیده ـ معذرت پذیرفته .T معذور .P عفو اولنمش .A عفو کرده معذور طوتلمش

PARÉAGE, ou **PARIAGE.** T. de Jurisp. Égalité de droit et de possession, que deux seigneurs ont dans une même terre .A شیوع

اورتاقلشمه *T.* همبازی *P.* || Un tel seigneur tient ce Comté en paréage avec le Roi فلان آغا فلان بکلکی اراضیسنه پادشاه ایله شایعاً متصرفدر

PARÉGORIQUE. Il se dit des remèdes qui calment les douleurs *A.* موجب السلوة ـ مسکن الوجع *P.* تسلیت بخشا ـ آرامیده *T.* صیزی‌یی یومشادیجی ـ صیزی‌یی بصدریجی ـ ساز رنج

PAREIL. Égal, semblable *A.* مثل pl. امثال ـ مماثل ـ شبیه ـ مشابه ـ عدیل ـ معادل ـ نظیر *P.* مانند ـ یکسان ـ همتا *T.* مثللو ـ اش ـ سنا || Ils sont pareils en âge, en qualité, en sagesse سنّاً وحیثیةً وعقلاً ودرایةً یکدیگره معادلدرلر Ils sont presque de pareil âge, de pareil tempérament معادل فی السنّ ومتوافق المزاجدرلر Je voudrais d'une étoffe pareille à celle que vous m'avez montrée کوستردیککز متاعه مماثل بر ثوب استر ایدم On n'a rien vu de pareil بونکی ـ بو مثللو شیٔ کورنمش دکلدر Ces deux choses-là ne sont pas pareilles بو ایکی شیٔ بری برینه مشابه ویکسان دکلدر C'est un homme d'une valeur, d'une probité sans pareille بو آدمک شجاعتی وبرازت طبعی لا عدیلدر Il n'y a de véritable amitié qu'entre gens pareils محبت حقیقیه امثال بیننده اولور Que feriez-vous en pareille occasion, en pareil cas? بو مثللو حال وقوعنده نوجهله حرکت ایتمش اولور ایدک Il a un beau cheval de carrosse, mais il ne peut trouver le pareil برکوزل عربه بارکیرینه مالکدر انجق اشنی بولهمیور On dit d'un homme d'un très-grand mérite, que c'est un homme sans pareil لا نظیر بر آدمدر ـ عدیلی نادر qui a peu de pareils مثلی یوق ـ عدیم المثل ـ عدیلی نادر الوجود ـ در Il se dit aussi en mal d'un homme extraordinaire dans ces manières اورنکی یوق بر آدمدر

TOUTES CHOSES PAREILLES, veut dire, toutes choses étant égales *A.* لدی مساوات الاحوال *P.* در هم برابرئ احوال *T.* حاللری بر اولنجه || Un ami, un parent, toutes choses pareilles, le doit emporter sur un homme qu'on ne connaît point بر دوست یاخود اقربادن بری آشنا اولمیان آدم ایله حاللری بر اولنجه انلر مرجح اولمق اقتضا ایدر

On dit aussi, Vos pareils, pour dire, les gens de votre état, de votre condition *A.* pl. امثال pl. اقران pl. اکفاء *P.* همتایان *T.* امثال واقرانک || Vos pareils se comportent tout autrement اشلر بشقه کونه حرکت ایدرلر

On dit, Rendre la pareille à quelqu'un, pour dire, lui faire un traitement pareil à celui qu'on en a reçu *A.* مقابلة بالمثل *T.* مقابلهسنی مقابله جیری کردن ـ همآن کار کردن *P.* قارشولغنی ایتمک ـ ایتمک || Je vous rendrai la pareille طرفکه مقابلهٔ بالمثلی اجرا ایدهجکم

À LA PAREILLE. V. Pareillement.

PAREILLEMENT. Semblablement *A.* کذلک ـ هکذا *P.* همچنین ـ آنچنان ـ نیز ـ هم *T.* دخی || Vous le désirez, et moi pareillement بو شیٔ سنک مطلوبکدر بنم دخی مطلوبمدر

PARELLE. Plante nommée aussi Patience. V. ce mot.

PAREMENT. Ornement, ce qui pare *A.* حلیة pl. حلی ـ تزیین pl. تزیینات ـ تجمّل pl. تجمّلات *P.* پیرایه ـ پیرایش ـ آرایش ـ زیب ـ زیور *T.* بزک ـ دوزکون ـ دونانش || Un parement de velours, en broderie de perles قطیفهدن بر کونه حلیه بر انجو ایشلنمش Donner un parement à une église کلیسایه تزییناته متعلق بر شیٔ اهدا ایتمک

PARÉNÈSE. T. de Théol. morale. Exhortation à la piété *A.* موعظة ـ موعظة النصح *P.* موعظهٔ پند آمیز *T.* اوکوته متعلق سوز

PARÉNÉTIQUE. Qui a rapport à la parénèse *A.* متعلق بالنصح *P.* پند آمیز ـ نصیحت آمیز *T.* اوکوته متعلق || On divise les discours de religion en dogmatiques, parénétiques, ascétiques, et mystiques دین ومذهبه دائر اولان موعظهلر انواع اربعهیه منقسم اولوب بری عقایده دائر ایکنجیسی نصح وپندی حاوی اوچنجیسی زهد وتقواییی محتوی ودردنجیسی معانیٔ مرموزهیی مشتملدر

PARENT. Qui est uni à un autre par le sang قریب pl. اقربا ـ حصم *T.* خویش ـ خویشاوند *P.* اقارب pl. اقربا || Parent paternel باباذن حصم ـ لاب قریب maternel لأم اناذن حصم ـ قریب Parent au troisième degré اوچنجی درجهده قریب De quel côté vous êtes parens? قرابتکز نه جهتدندر Ils sont parens بینلرندهده قرابت وار در Parens éloignés *A.* pl. اباعد ـ قریب بعیداً *T.* اقربا اوزاقدن Proches parens *A.* pl. ارحام pl. ذوی الارحام *T.* اقربا یقین ـ On dit proverb. Un bon ami vaut mieux qu'un parent خالص دوست اقربادن یکدر ـ Et l'on dit, Nous sommes tous parens en Adam اولاد ابو البشر اولدیغمز تقریبیله جملهمز اقربا یز

PARENS, se dit aussi de ceux de qui on descend *A.* pl. آبا واجداد *P.* نیاگان *T.* آتالر || Il est né de parens illustres آبا واجداد ذوی الشاندن نشأت ایتمشدر

Il se prend aussi pour le père et la mère *A.* ابوین - اب وامّ - والدین *P.* پدر ومادر *T.* بابا آنا || Il s'est marié sans le consentement de ses parens والدیننک رضاسی منضمّ اولمیەرق تأهّل ایتمشدر

On étend la nom de Parens aux alliés *A.* قریب بالمصاهرة - قریب من جهة الصهریّة || Il est devenu mon parent en épousant ma cousine عمّزادەم ایله تزوّجی تقریبیله بینمزدە قرابت صهریّة پیدا اولمشدر

PARENTÉ. Rapport qui est entre les personnes qui sont unies par les liens du sang *A.* علاقة الرحم - رحم - قرابت *P.* خویشاوندی *T.* اقربالق - حصملق || Il y a parenté entre eux بینلرندە قرابت وار در Degré de parenté درجهٔ قرابت -

Il signifie aussi, tous les parens d'une même personne *A.* pl. اقربا *P.* خویشان *T.* حصملر || Il a donné à dîner à toute sa parenté بالجمله خویشان واقرباسنی اطعام ایلدی Il fallut assembler la parenté خویشان واقربایی جمع ایتمک لازم کلدی

PARER. Orner, embellir *A.* تحلیة - تزیین *P.* پیراستن - زیب وزیور دادن - برازیدن - آراستن *T.* بزەمک - دوناتمق - دوزکون ویرمک || Parer une maison خانەیی تزیین وتجمیل ایتمک Elle met trois heures à se parer بو خاتون امر تزیّن وتجمّله اوچ ساعت صرف ایدر Cette femme est parée comme une épousée بو خاتوننک کلین کبی دوزکونی وار در

Parer. Apprêter. Il se dit d'une certaine façon qu'on donne aux cuirs *A.* دباغت - تدبیغ *P.* پوست پیراستن *T.* دری‌یی سپیلمک

On dit, Parer le pied d'un cheval, pour dire, Ôter de son pied la corne pour le ferrer *A.* قلم الحافر *P.* ناخن اسب تراشیدن *T.* دابەنک طرناغنی یونمق

Parer. Détourner un coup, en y opposant quelque chose qui l'arrête *A.* دفع *P.* بر طرف کردن *T.* صاوشدرمق || Parer le coup ضربەیی دفع ایتمک Parer et porter en même temps بر طرفدن دفع وبر طرفدن ضربە قیام ایتمک Parer la balle قورشونی صاوشدرمق - On dit figur. Parer un coup, Parer une botte, pour dire, se défendre d'un mauvais office *T.* دفع بلا ایتمک - دفع شرّ ایتمک

Parer un cap, en termes de Marine, C'est le doubler *T.* بورونی صاوشدرمق

Parer. Défendre contre les attaques, les incommodités *A.* حفظ - محافظة - وقایة *P.* پاس داشتن *T.* قورنمق - صاقندرمق || Cela vous parera du soleil بو شیء سنی کونشدن محافظە ایدەجکدر Porter un manteau pour se parer de la pluie باراندن محافظە اولنمق ایچون قپود کیمک Il tâche de se parer contre les incommodités de la saison ثقلت هوادن حفظ اولنمق بابندە بذل سعی واقدام ایدر

Parer, au neutre avec la préposition À, et Se parer *A.* تحفّظ - توقّی - تحمّی - احتما *P.* خودرا پاس داشتن *T.* قورنمق - کندویی صاقندرمق - صاقنمق || Il n'a fait que parer aux coups اوزرینە حوالە اولنان ضربەلردن تحمّی وتحفّظدن غیری بر شیئە - غیری حرکت ایتمدی تشبّث ایتمامشدر On ne peut pas parer à tout هر درلو ظهوراتدن توقّی واحتمانک چارەسی یوقدر Il faut parer à cet inconvénient بو محذورک دفعی چارەسنە باقلمق واجبات اموردندر - On dit figur., Il est difficile de se parer d'un ennemi couvert بر دشمن دوستنمانک - خفینک شرّندن تحفّظ ایتمک مشکلدر مضرّتندن توقّی ایتمک مشکلدر Je saurai bien me parer de ses coups طرفندن کلەجک ضربات وحملاتدن تحفّظ ایتمنک یولنی بیلورم Il est difficile de se parer des mauvais offices secrets زیر پردۀ خفادە ترتیب اولنان مساعیٔ فاسدەدن توقّی واحتما امر دشوار در

Se Parer. S'ajuster, faire toilette *A.* تجمّل - تحلّی *P.* خودرا پیراستن *T.* بزەنمک - کندوسنە دوزکون ویرمک || Cette femme passe chaque jour cinq heures à se parer بو خاتون کلّ یوم امر تجمّل وتحلّی یە بش ساعت صرف ایدر

Et s'orner *A.* کسب الزینة - تزیّن *P.* زیب وزیور روی پذیرفتن *T.* دوناتمق || La terre sa pare au printemps زمین اوّل بهاردە کسب زیب وزینت ایدر - Et faire parade. V. parade.

Paré. *A.* محلّی - مزیّن *P.* زیب وزیور یافتە - آراستە *T.* بزەنمش - دوناتمش *A.* مندفع *P.* بر طرف کردە *T.* صاوشدرلمش *A.* محفوظ *P.* پاس داشتە *T.* قورنمش

PARÈRE. Avis de négocians sur des questions de commerce *A.* فتواء الاهل التجارة pl. فتاواء اهل التجارة *P.* فتوای سوداگران *T.* بازرکانلرک فتواسی || Le livre des parères de Savary فلان نام مؤلّفک فتاوای اهل تجارتی محتوی تألیف ایلدیکی کتاب

PARESSE. Nonchalance, négligence des choses qui sont de de-

voir *A.* کسل - تکاسل - توانی *P.* کاهلی - تنبلی *T.* تنبللك || Grande paresse تکاسل عظیم - تکاسل کلی Perdre toutes ses affaires par paresse بر کمسنه جمیع امورنده اختیار تکاسل وتوانی ایده‌رك دوچار خیبت وخسران اولمق La paresse est un des sept péchés capitaux کسل وتوانی کبایر سبعه‌نك بریدر

Il se prend aussi pour une cartaine faiblesse, qui porte à se dispenser de faire tout ce qui demande un peu d'action *A.* اهمال *P.* پرویش *T.* اوشنکلك || C'est par paresse qu'il ne va jamais se promener اصلا ودیار سیره وارمامسی مجرّد اهماله مبنیدر Une paresse qui impatiente اهمال تحمّل‌گداز

PARESSER. Faire le paresseux *A.* تکاسل - توانی - ارتکاب التکاسل *P.* تنبلی نمودن *T.* تنبللك ایتمك || J'ai paressé toute la matinée dans mon lit صباح وقتنی یتاغمده تنبللك ایتمکله کچوردم

PARESSEUX. Celui qui aime à éviter le travail *A.* کسلان - متوانی *P.* کاهل - تنبل *T.* تنبل *A.* مهمل *P.* پرویشکار *T.* اوشنکن || Il est si paresseux, qu'il ne voudrait pas faire un pas pour rendre sa fortune meilleure شول رتبه‌ده تنبلدر که حالنی صورت احسنه وضع ایچون یرندن بر خطوه قملدانمق استمز Il est paresseux d'écrire کتابتده بغایت مهملدر

En médecine on dit, que l'estomac, le bas-ventre est paresseux, quand il fait lentement ses fonctions *A.* بطیٔ العمل *P.* دیرکار *T.* کیج عمل ایدر || L'usage fréquent des lavemens rend le ventre paresseux احتقانك کثرت استعمالی بطن اسفلی بطیٔ العمل ایدر

PARFAIRE. Achever, compléter *A.* اتمام - تتمیم *P.* تمام ساختن - بانجام رسانیدن *T.* بتورمك - تماملمق || Il a été ordonné que son procès lui sera fait et parfait, jusqu'à jugement définitif محاکمه‌سی حکم قطعی جریاننه قدر تنظیم واتمام اولنمق امر وتنبیه اولندی Il manque deux feuilles à ce livre-là, mais le libraire est obligé de le parfaire بو کتابده ایکی ورق ناقصدر انجق صحاف اتمامنه مجبوردر

PARFAIT. Qui réunit toutes les perfections qu'il doit avoir *A.* تام - کامل - مکمّل - عدیم النقص - عدیم القصور *P.* بی‌نقصان - بیقصور *T.* تمام - قصورسز || Beauté parfaite حسن تام Un diamant parfait بیقصور بر قطعه الماس طاشی vertu صلاح کامل joie مسرّت کامله Accord parfait اتفاق تام - توافق تام Il n'y a point d'homme parfait مرتبهٔ کماله واصل اولمش آدم یوقدر - نقص وقصوردن سالم آدم یوقدر - قصورسز آدم یوقدر Il n'y a proprement que Dieu de parfait انجق ذات عظمت صفات حضرت ربّ ذو الجلال نقص وقصوردن منزّهدر - En Arithmétique, Nombre parfait, c'est celui qui est égal à la somme de ses parties aliquotes *A.* عدد تام

PARFAITEMENT. D'une manière parfaite *A.* علی وجه الکمال - علی وجه الاکمل - بلا قصور *P.* بر وجه کمال - بیقصور *T.* کمالی ایله - قصورسز اوله‌رق || Il joue parfaitement du luth بی کم وکاست علی وجه الکمال لاغوته چالر Il s'acquitte parfaitement de son devoir واجبهٔ ذمتنی بلا قصور ادا ایدر

PARFILER. Séparer dans une étoffe, l'or et l'argent de la soie qu'ils recouvrent *A.* نکث القوی *P.* رشته رشته بر آوردن *T.* تل تل اوزمك || Parfiler du galon شریدی تل تل اوزمك

PARFOIS. Quelquefois *A.* بعضاً - احیاناً *P.* گاه وبیگاه *T.* بعض کرّه || On se trouve mal parfois de n'avoir pas demandé conseil بعضاً طلب نصیحت اولنمدیغی حالده نتیجهٔ کار ناخوش اولور

PARFOURNIR. Fournir en entier *A.* تماماً اعطا - کاملاً تسلیم *P.* بر وجه تمام دادن *T.* تمامیله ویرمك || Le libraire doit parfournir les feuilles qui manquent dans un livre qu'il a vendu صحاف فروخت ایلدیکی کتابده ناقص بولنان اوراقی تماماً ویرملودر

PARFUM. Agréable senteur qui s'exhale de quelque chose *A.* فوحة - فوغة - رایحة طیّبة - رایحة فایحة *P.* بوی خوش *T.* کوزل قوخو || Doux parfum رایحهٔ فایحه - احلا وشیرین رایحه - الذ رایحه exquis خوش قوخو - رایحهٔ نفیسه agréable طاتلو قوخو - لذیذ رایحهٔ طیّبه - رایحهٔ ذکیّه - رایحهٔ فائغه trop fort کسکین قوخو - بوی تیز - ذفرا Les parfums entêtent روایح طیّبه تخشیم دماغی مؤدّیدر - فوایح وفوائغ افغام دماغی مستلزمدر - خوش قوخولر باشه اورر

Il se dit aussi des choses mêmes dont il s'exhale une senteur agréable *A.* عطر pl. عطریات - طیب pl. اطیاب *P.* خوشبو - عطرناك - مشك افشان *T.* خوش قوخولو شیٔ || L'ambre est un excellent parfum عنبر اعلا الاعلا عطریاتدندر

PARFUMER. Répandre une bonne odeur *A.* تعطیر - تطییب *P.* نشر الطیب - نشر الفوایح - بوی خوش افشاندن *T.* خوش قوخو یایدرمق || Les fleurs parfument l'air ازهار

ثياب Parfumer du linge, des habits وشكوفدلرهوايى تعطير ايدر والبسه اوزربنه نشر فوايح ايتمك

Il signifie aussi, chasser le mauvais air d'un lieu, en y brûlant quelque chose d'une odeur forte *A.* تبخير - تعثين *P.* دود افشاندن *T.* توتسولتمك || La contagion était dans cette maison, il a fallu la parfumer avec du soufre بو خانده علت ساريه حلول ايتمش اولديغندن كبريت ايله توتسولنمسى اقتضا ايلدى Il faut parfumer les lettres qui viennent de Constantinople استانبولدن كلان مكتوبلرك تبخيرى لازمدر

Se Parfumer. Remplir ses habits de bonnes odeurs *A.* تبخر - عطرناك - آلودهٔ بوى خوش گشتن *P.* تعطر - تطيب بخورلنمق *T.* معطر شدن - شدن

Parfumé. *A.* معطر *P.* عطرناك - بوى خوش گرفته *T.* كوزل قوقو پيدا ايتمش - بخورلنمش

PARFUMEUR. Qui fait et qui vend des parfums *A.* بايع - عطار مسكجى *T.* مشك فروش - عطريات فروش *P.* العطريات || C'est un parfumeur renommé مشهور ونامدار بر مسكجيدر

PARI. Espèce de jeu où l'on met son argent contre une autre somme d'argent *A.* مراهنة - تواعد الخطر *P.* گرو بستگى *T.* بينلرنده بحث طوتمه - اوكدل طوتمه || On a fait un gros pari بينلرنده مراهنهٔ جسيمه عقد ايتمشلر در Le pari est de mille écus عقد اولنان مراهنه بيك غروشدن عبارتدر On dit, Tenir le pari, pour dire, l'accepter *A.* قبول المراهنة *P.* گرورا *T.* پذيرفتن بحثى قبول ايتمك

Il se prend aussi pour la somme exposée *A.* خطر pl. خطار - ندب *P.* گرو - بسمان *T.* اوكدل || Payer le pari اوكدلى ادا ايتمك

PARIER. Faire un pari *A.* ارهان - وضع الخطر - اخطار بحث ايتمك - اوكدل قومق *T.* گرو بستن *P.* وضع الندب || Ils ont parié vingt pistoles يكرمى غروش بحث ايتمشلر در || Parier le double contre le simple بره ايكى بحث ايتمك

PARIÉTAIRE. Plante fort voisine de l'ortie *A.* رقريق *P.* اجهره *T.* ياپشقان اوتى

PARIÉTAL. T. d'Anat. C'est un os qui forme la partie supérieure et la partie latérale du crâne *A.* جمجمة *P.* قفا استخوان *T.* قفا كميكى

PARIEUR. Celui qui parie *A.* مرهن *P.* گرو گير *T.* اوكدل || Il y a des parieurs de part et d'autre بحث ايدن - طوتان طرفيندن اوكدل طوتان آدملر وار در

PARITÉ. Égalité entre des choses de même qualité *A.* سويت - مساوات *P.* برابرى *T.* برلك - برابرلك || Il y a parité de raisons pour et contre لطف وضره دائر علل واسبابك شقلرنده مساوات وار در

Il se dit aussi, pour exprimer une comparaison que l'on emploie pour prouver une chose par une semblable *A.* تمثيل pl. تمثيلات *P.* تمثيل سازى *T.* بكزتمه || Je vais vous prouver cela par une parité بو شيئى تمثيل طريقيله سكا اثبات ايدهجكم Je nie la parité ايراد اولنان تمثيلى انكار ايدهرم La parité n'est pas exacte بو تمثيل صحيح دكلدر

PARJURE. Faux serment *A.* يمين غموس - قسم كاذب *P.* سوگند دروغ *T.* يلان يمين - يلان آند || Un parjure manifeste ظاهر واشكار بر قسم كاذب Être convaincu de parjure قسم كاذب تهمتيله متهم اولمق

Il signifie aussi, serment violé *A.* يمين مخلوف - قسم محنوث *P.* سوگند شكسته *T.* بوزلمش يمين || Commettre un parjure يمينى شكست ايتمك - حنث يمين - خلف يمين ايتمك - يمينى بوزمق

PARJURE. Qui fait un faux serment *A.* مقسم بالخلاف - حالف بالكذب *P.* سوگند خوار دروغى *T.* يلان يمين ايدن - يلان آند ايچن

Et qui viole son serment *A.* حانث - حانث اليمين - مخلف *P.* سوگند شكن *T.* اليمين يمينى بوزان

se PARJURER. Violer son serment *A.* حنث اليمين - اخلاف *P.* سوگند شكستن *T.* يمينى بوزمق - اليمين || Il m'a fait mille sermens, et cependant il s'est parjuré بكا هزاران هزار يمينلر ايتمشيكن عاقبة الامر يميننده حانث اولدى

Et faire un faux serment *A.* ارتكاب اليمين الغموس - ارتكاب القسم الكاذب *P.* سوگند دروغ خوردن *T.* يلان يمين ايتمك - يلان آند ايچمك || Il s'est parjuré devant le juge حاكم حضورنده يمين كاذب ارتكاب ايلدى

PARLAGE. Verbiage *A.* هذيان *P.* ژاژخايى - ياوه گويى *T.* كوهزلك || Un ennuyeux parlage اوصاندريجى بر كوهزلك

PARLANT. Qui parle *A.* ناطق - متكلم *P.* گويا - گوينده *T.* سويليجى || Cet homme est peu parlant بو آدم قليل النطقدر - از سويلر - اندك سخندر - اندك گو در - قليل الكلامدر - Et figur. || Ce portrait est parlant بر تصوير در حىّ ناطق كبى

ـ زندهٔ سخن گو مثالی ـ On dit aussi, Trompette parlante. V. Porte-voix.

PARLEMENT. On appelle ainsi en Angleterre, l'assemblée convoquée par ordre du Roi, et composée des pairs et des députés des provinces *A.* دیوان الملّة || Le Roi d'Angleterre ayant convoqué son parlement انکلتره قرالی دیوان ملّتی عقد ایلدکده La Chambre Haute, la Chambre Basse du parlement انکلترهده پارلامنتو تعبیر اولنور دیوان ملّتک خانهٔ اعلاسی وخانهٔ اسفلی Ajourner, proroger le parlement دیوان ملّتی موقّتاً تأخیر ایلمک Casser le parlement دیوان ملّتی عقد اولنمش فسخ ایتمک

PARLEMENTAIRE. On appelle ainsi une personne que des assiégés ou des assiégeans s'envoient les uns aux autres pour faire quelque proposition *A.* موصل الخبر *P.* خبر رس *T.* خبرکتوریجی – Et vaisseau parlementaire, un vaisseau qu'on envoie porter des paroles à une flotte ou dans un port ennemi *T.* خبر کمیسی

PARLEMENTER. Faire et écouter des propositions pour rendre une place *A.* مکالمة الشروط الاستیمان ـ مذاکرة الشروط الاستیمان *P.* مکالمهٔ شروط امانخواهی کردن *T.* قلعهنک ویره شروطنی سویلشمک || Le gouverneur de la place demanda à parlementer محافظی شروط استیمانک مکالمهسنه طالب اولدی

Figur. Entrer en voie d'accommodement sur quelque affaire *A.* رغبة فی مذاکرة المصالحة *P.* بمذاکرهٔ مصالحه خواهش *T.* نمودن اوزلاشمق قیدینه ـ اوزلاشمق صددینه دوشمک مصالحه || دوشمک Nous en viendrons à bout, il parlemente مذاکرهسنه رغبت ایتمش اولدیغنه نظراً مرامه واصل اوله‌جغمز D'abord il faisait le difficile, mais il commence à parlementer درکار در اوّل امرده اظهار صعوبت ایتمش ایسه ده بو دفعه اوزلاشمق قیدینه دوشدی

PARLER. Prononcer, articuler des mots *A.* تکلّم ـ نطق *P.* گفتن ـ سخن زدن *T.* سویلمک || Un enfant qui commence à parler نطقه بدء ایتمش صبی qui ne peut pas encore parler هنوز نطقه اقتداری اولمیان جوجوق Ce malade est à l'extrémité, il ne parle plus بو مریض مشرف موت اولمغله نطقی منقطع اولدی Notre-Seigneur a fait parler les muets حضرت عیسی افندمز اخرس وبیزبانلری انطاق ایلدی Vous parlez si bas, que je ne vous entends point شول رتبهده صوت خفی ایله تکلّم ایدرسک که سوزک ایشیدلمیور

Parler du nez تخنخن ایتمک ـ خنخنه ایله سویلمک ـ de la gorge بوغازدن سویلمک ککزدن سویلمک Il ne faut pas parler haut dans la chambre d'un malade مریضک اوطهسنده صوت بلند ایله تکلّم ایتمک جائز دکلدر Parler à l'oreille de quelqu'un بر کمسنهنک قولاغنه خفیاً سویلمک قولاغنه ـ Avoir de la peine à parler بر کمسنهنک عسر لسانی فسلدامق اولمق

Il signifie aussi, discourir, s'énoncer par le discours *A.* تکلّم بسط المقال ـ تقریر الکلام ـ سوق الکلام *P.* گفتاریدن حرف زدن ـ سخن راندن *T.* سویلمک ـ سویلشمک ـ بحث ایتمک ـ لاقردی ایتمک ـ صحبت ایتمک || De quoi parlez-vous? نه لاقردی ایدرسک ـ ندن بحث ایدرسک Nous parlions de vos affaires سنک امورکی سویلشور ایدک Parler de nouvelles حوادث واخباردن بحث ایتمک Il parle de cela en homme instruit, en habile homme بو بابده عالمانه وماهرانه بسط کلام ایدر Il parle très-pertinemment de toutes choses هر شیئده کما ینبغی سوق کلام ایدر Il parle de tout à tort et à travers, sans savoir ce qu'il dit هر شیئده خلط کلام ایدهرک نه سویلدیکنی بیلمز Je n'en parle que par ouï dire مسموعات مقولهسی اولهرق بوندن بحث ایدهرم Parler tête à tête تنهاده سویلشمک Parler familièrement ensemble بی تکلّفانه محاوره ـ طرح تکلّف ایله سویلشمک ـ عامّدیه خطاب ایله بسط کلام ایتمک en public ایتمک علی ملاء الناس تقریر کلام ایتمک devant une grande assemblée بر جمعیّت کبرا حضورنده تقریر کلام ایتمک sur-le-champ مقدّما بالبداهه سوق کلام ایتمک sans être préparé مطالعه ایتمکسزین بسط مقال ایتمک Parler sur des matières difficiles امور مشکلهدن بحث ایتمک en bons termes, en termes précis تعبیرات لایقه وکلمات صریحه ایله تقریر کلام ایتمک Parler avec éloquence, avec véhémence, avec action فصاحت لسان ایله وحرارت ایله وکلمات مؤثره ایله تکلّم ایتمک Parler avec quelqu'un مکالمه ـ بر کمسنه ایله سویلشمک محاوره ایتمک ـ ایتمک Je vous parlerai de quelque chose qui vous regarde سکا متعلّق بر مادّه ایچون سویلیهجکم وار در Il ne sait pas parler ادارهٔ کلامه اقتداری یوقدر Il a de la grâce à parler نطق ایدر ـ حسن ولطف ایله تکلّم ایدر Quand ce fut à lui de parler سوز ـ نوبت کلام فلانه کلنجه فلان کشی نوبتی Parler à son rang, à son tour فلانه کلدکده

صره‌سی کلدکده سویلمک ـ کلدکده کلامه آغاز ایتمک C'est à mon tour à parler نوبت کلام بکا کلدی Un tel a parlé بسط ـ سوق کلامه ـ فلان کشی نطق وکلامه باشلادی کلام ایلدی

On dit familièrement, Voilà ce qui s'appelle parler, ou Voilà parler, lorsque quelqu'un fait des propositions plus avantageuses qu'on ne s'y attendait اشته ـ اشته کلام با صواب بوکا دیرلر یوللو لاقردی بو در ـ سوزک ایوسی بو در

On dit, Parler juste, pour dire, s'exprimer avec justesse کلام با صاغلم لاقردی سویلمک ـ صواب ایله افادهٔ حال ایتمک — Et parler phébus, pour dire, s'exprimer avec emphase طمطراق الفاظ ایله تقریر کلام ایتمک

On dit en termes de Palais, qu'un avocat, qu'un procureur parle pour un tel, pour dire, qu'il plaide pour un tel فلانک طرفندن وکالةً دعوا ایدر

On dit Parler pour quelqu'un, pour dire, intercéder pour lui auprès d'un autre بر کمسنه‌نک حقنده سوق کلمات طیبه حقنده شفاعت ایتمک ـ ایتمک Et parler contre quelqu'un, pour dire, parler à dessein de lui nuire بر کمسنه‌نک علیهنه علیهنه سویلمک ـ سوق کلمات شرّ ومفسدت ایتمک

On dit proverb., Parler de la pluie et du beau temps, pour dire, discourir de choses indifférentes آفاقی صحبت سویلمک Et parler en l'air, pour dire, parler sans aucun dessein روزکاری صحبت سویلمک Et parler comme un perroquet, pour dire, parler sans savoir ce qu'on dit پاپغان قوشی کبی سوز سویلمک

On dit d'un homme qui parle sur une matière qu'il possède à fond, qu'il en parle en maître فلان خصوصده مصنّف کبی سویلر Et de celui qui n'en a qu'une connaissance légère, qu'il en parle en écolier بو خصوصده عجمی کبی سویلر — Et qu'un homme parle d'or, pour dire, qu'il parle comme on souhaitait qu'il fît هر کلامی درر بار در ـ هر کلامی بر درّ یکتا در — Et figur. qu'un homme parle haut, pour dire, qu'il parle sans ménagement یوکسک پرده‌دن سویلر ـ لاابالیانه ـ بی پروا سویلر

On dit, Parler bien d'une personne بر کمسنه‌یی خیر ایله بر کمسنه‌نک مدح وثناسنده اولمق ـ ذکر ایتمک Et parler mal d'une personne بر کمسنه‌نک حقنده تعییر وغیبت ایتمک — بر کمسنه‌یی فصل ایتمک ـ علیهنه سویلمک — Et qu'un homme parle avec passion, pour dire, que c'est la passion qui lui fait parler نفسانیته مبنی ـ غرضه مبنی سویلر

On dit d'une chose qui est arrivée, qu'on en parle diversement, pour dire, qu'on la raconte de diverses manières بو خصوصده روایتلر مختلفدر

Parler, signifie aussi, manifester ses sentimens, sa pensée *A.* نطق ـ افادة الحال ـ افادة المرام *P.* سخن گفتن *T.* سوز حق سویلمک || Dieu a parlé par la bouche de ses prophètes حق تعالی حضرتلری لسان انبیا ایله نطق ایلدی ـ انبیای بی زبانلر اشارت عظام واسطه‌سیله Les muets parlent par signes ایله افادهٔ مرام ایدرلر C'est un homme qui ne veut pas parler nettement آچیقدن افادهٔ مرام ایتمز بر آدمدر On a fait ce qu'on a pu pour le faire parler, mais il n'y a pas eu moyen d'en venir à bout بر انطاقی بابنده زیاده‌سیله سعی اولنمشیکن وجهله طریقی بولنمدی Expliquez-vous mieux, ce n'est pas là parler بو صورت افادهٔ مرام دکلدر ایوجه ایضاح حال ایله Parler par interprète ترجمان معرفتیله افادهٔ مرام ایتمک Le roi a parlé, c'est à moi à obéir نطق همایون صادر اولمشدر بنم طرفمدن اطاعت لازمدر Vous n'avez qu'à parler, vous serez servi همان نطق ایله خدمتک در حال ادا اولنور

On dit, Parler en maître, c'est-à-dire, d'un ton d'autorité — آمر طوریله سویلمک ـ متحکمانه سوق کلام ایتمک Et que Dieu parle au coeur des pécheurs, pour dire, qu'il leur envoie de bons sentimens کلام الله قلوب مذنبینه مؤثّر در

On dit de deux personnes, qu'elles se parlent des yeux, pour dire, qu'elles se font connaître leurs sentimens par leurs regards ترجمان عین واسطه‌سیله بری برلرینه افادهٔ حال ایدرلر — Et que les yeux, que le visage d'une personne parlent *A.* لسان الحال ابلغ من لسان القال *T.* لسان حالی فکر ومرامنی ناطقدر — فکر ومرامی ناصیهٔ حالندن مستفاد در — Et d'une chose que l'on comprend aisément, Cela parle tout seul بو کیفیت خود بخود ناطق حالدر

On dit, que les murailles parlent, pour dire, qu'il se trouve des témoins des choses même les plus cachées *A.* وللحیطان لسان *T.* دیوارلرک دلی وار در

On dit, que le mérite que les servires d'une personne parlent, qu'ils parlent pour elle, pour dire, qu'ils la rendent recommandable هنر واستحقاقی وموفق اولدیغی خدمات مبروره حسن حالنه شهادت ایدر || C'est un homme dont les services parlent

Ses blessures parlent pour lui ایتدیکی خدمتلرک شهادتنی وافیدر بدننده مشهود اولان جراحتلر لهینه شاهددر Dans cette affaire, tout parle pour lui بو مادّه‌ده جمیع احوال فلانک لهینه شاهددر Rien ne parle en sa faveur فلانک حسنی طرفنه شهادت ایدر Tout parle contre lui فلانک طرفنه حسناً شهادت ایدر هیچ بر شی یوقدر — On dit aussi, qu'une pièce parle contre un homme خلافنه — هر شی علیهنه شهادت ایدر فلان سند فلانک خلافنه ناطقدر

PARLER, signifie aussi, expliquer sa pensée par écrit *A.* تحریرا — *P.* بزبان قلم بیان کردن — ثبت فی صحیفة البیان — ذکر *T.* یازمق || Aristote a très-bien parlé de cette matière dans un tel livre حکیم ارسطو بو مادّه‌یی فلان تالیفنده بروجه احسن ثبت صحیفهٔ بیان ایتمشدر La loi est formelle là-dessus, et parle très-clairement اول بابده نصّ قانون واضح اولوب آچیقدن ذکر واضح وبروجه صراحت ناطقدر — حال ایدر Il ne parle point de cela dans sa lettre مکتوبنده بوکا دائر بر شی ذکر ایتمز

PARLER, est aussi actif || Parler Français فرانسزجه تکلم ایتمک — Parler la langue Italienne ایتالیانی لساننی تکلم ایتمک Parler affaires مصالح واموردن بحث Parler Géométrie لسان ایتالیانی اوزره علم هندسه‌دن بحث ایتمک

SE PARLER. *A.* استعمال فی التکلم *P.* گفته — زبانزد بودن *T.* سویلنمک || La langue Française se parle par toute l'Europe — فرانسز لسانی جمیع اوروپاده متداول ومستعملدر اوروپانک هر طرفنده زبانزد در — سویلنور — تکلم اولنور

Il signifie aussi, communiquer ses idées *A.* محادثة — محاورة — مکالمة *P.* با هم سخن زدن *T.* سویلشمک

PARLÉ. *A.* منطوق *P.* گفته *P.* سویلنمش

PARLER. Langage, manière de parler *A.* نطق — منطق — *P.* لسان — گفتار — زبان *T.* دیل — سویلیش || Il a un parler doux et gracieux شیرین — لساننده حلاوت ولطافت وار در rude et choquant نطقنده سویلیشی طاتلو ونازکدر — زباندر عنف وشدّت وار در — On dit, Le parler, pour dire, l'accent, le jargon. V. ces mots.

PARLERIE. Babil. *A.* فرفرة *P.* هرزه گویی *T.* فارفره‌لق

PARLEUR. Qui parle beaucoup *A.* مکثار — مسهب *P.* — پر گو *T.* بسیار گو — چوق سوزلو — اوزان || Un grand parleur مکثار perpétuel مسهب مستدیم عظیم

Il se dit aussi d'un homme qui s'énonce d'une manière agréable — سخن پرداز *P.* سلیس اللسان — قوّال — مقوال — منطیق *A.* — ناطقه‌لو *T.* نازک سخن — سخنور — خوش گو — ناطقه پرداز || C'est un beau, un agréable parleur بر منطیق سلاست رفیقدر — بر مقوال سلیس البیاندر — میر کلام — سوز ابه‌سی

PARMI, préposition. Entre, dans le nombre de . . . *A.* بین *P.* میان *T.* آره || Il se mêla parmi eux بینلرنده قارشدی Parmi les honnêtes gens اهل عرض آدملر آره‌سنده J'ai trouvé un papier parmi mes livres کتابلرم آره‌سنده بر کاغد بولدم Parmi de grandes vertus, il y a souvent quelques défauts مناقب جلیله بیننده اکثریا بعض مساوی بولنور

PARNASSE. Célèbre montagne de la Phocide, qui était consacrée aux Muses. Il se dit figur. de plusieurs choses qui ont rapport à la Poésie. Ainsi on dit: Les nourrissons du Parnasse, pour dire, les poètes *A.* pl. شعراء Le parnasse Français شعرای فرانساویّه Monter sur le parnasse, pour dire, s'adonner à la Poésie فنّ شعره هوسکار اولمق

PARODIE. Il se dit d'une plaisanterie poétique qui consiste à appliquer certains vers d'un sujet à un autre, pour tourner ce dernier en ridicule *A.* شعر مصروف الی الهزل

Il se dit aussi d'un ouvrage en vers, fait sur quelque pièce connue, que l'on détourne à un autre sens par le changement de quelques expressions *A.* شعر متغیّر المعنا بتحریف العبارة || Il a fait une parodie ingénieuse تحریف عباره ایده‌رک معنابی تغییر ومخیّل ومصنّع نظم کلام ایلدی

PARODIER. Faire une parodie *A.* صرف الشعر الی الهزل

PAROI. Cloison maçonnée qui sépare une chambre d'avec une autre *A.* بین — حایط ما بین *P.* جدار فاصل *T.* دیوار میانه بولمه دیوار

Il se dit en Anatomie, pour exprimer les clôtures ou membranes qui forment les parties creuses du corps *A.* pl. اغشیهٔ التجاویف || Les parois de l'estomac اغشیهٔ تجاویف معده de la matrice, de la vessie اغشیهٔ تجاویف رحم ومثانه

PAROISSE. Il se dit d'une portion d'un diocèse, gouvernée par un curé *A.* محلّة pl. محلّات *P.* برزن — کوچه *T.* محلّه || Grande paroisse محلّه جسیم بر محلّه petite محلّهٔ صغیره Le curé de la paroisse محلّه پاپاسی Les habitans d'une paroisse اهالیٔ محلّه — بر محلّه‌نک سکنه واهالیسی — On appelle figur. Coq de paroisse, celui qui est le plus considéré dans une paroisse. V. Coq.

PAROISSIAL. Appartenant à la paroisse *A.* مخصوص بالمحلة محلّه ـ بر محلّه یه مخصوص || Église paroissiale اولان کلیسا کلیساسی

PAROISSIEN. Habitant d'une paroisse *A.* اهل المحلّة pl. اهالی محلّه اهالیسندن بری *T.* کوجه نشین *P.* اهل المحلّة || Bon paroissien صالح وجیّد بر اهل محلّه

PAROLE. Mot prononcé *A.* لفظ pl. الفاظ *P.* سخن ـ حرف منقحاً تلفظ اولنمش بر لفظ || Parole bien articulée سوز *T.* mal articulée بالرکاکه تلفظ اولنمش بر لفظ Dieu a créé le monde d'une seule parole جناب ربّ العالمین جهانی جناب حقّ کن فیکون ـ لفظهٔ واحده ایله خلق ایلدی لفظیله عالمی خلق وایجاد ایتمشدر Il n'a pas dit une seule parole لفظ واحد تفوّه ایتمامشدر Il faut lui arracher les paroles de la bouche الفاظی آغزندن نزع ایتمک اقتضا ایدر Je vous expliquerai cela en trois paroles اوچ لفظ ایله شونی سکا شرح ایده جکم Il a repété tout cela parole par parole بونلرک جملهسنی لفظاً بعد لفظ نقل ایلدی Il ne sait pas articuler ses paroles الفاظی کما هی حقّها تلفظ ایده مز

Il signifie aussi, la faculté naturelle de parler *A.* قوّت ناطقه *P.* قوّت سخنگویی *T.* سویلیش قوّتی || Dieu a donné la parole à l'homme حقّ سبحانه وتعالی حضرتلری انسانه قوّت ناطقه ویردی Il est fort malade, il a perdu la parole آغر خسته اولمغله قوّت ناطقهسی قالمدی C'est un grand avantage que la parole قوّت ناطقهنک نفعی کلیدر Jésus-Christ a rendu la vue aux aveugles, la parole aux muets حضرت عیسی اعمالره قوّت باصره وبیزبانلره قوّت ناطقه احسان ایلدی ـ On dit, qu'un homme a le don de la parole حسن ناطقهیه فلاننک کوزل قوّت ناطقهسی qu'il manie bien la parole موفّقدر ـ حسن ایله ادارهٔ کلام ایدر ـ وار در ـ On dit d'un portrait bien ressemblant, d'une statue bien faite, qu'il ne lui manque que la parole بو تصویرک یاخود بو صنمک یالکز قوّت ناطقهسی اکسکدر

PAROLE, se dit aussi du ton de la voix *A.* صوت pl. اصوات *P.* صدا ـ آواز *T.* سس || Il a la parole rude صوتنده خشونت وار در agréable, douce صوتنده لطافت وحلاوت وار در tremblante, faible صوتنده رعدت وضعف ورخاوت وار در Je l'ai reconnu à sa parole کیم اولدیغنی سسندن بیلدم Déguiser, contrefaire sa parole تنکیر صوت ایتمک Il a la parole d'un homme malade صوتی بر مریض آدمک صداسی کبیدر

PAROLE, signifie aussi, sentence, mot notable *A.* قول pl. اقوال ـ ذکری تأبید *T.* سوز *P.* گفته *A.* کلم pl. کلام || Parole mémorable بر قول مستحسن belle اولنهجق بر کلام digne d'un souverain پادشاهه لایق بر کلام Il faudrait écrire cette parole en lettres d'or حروف مذهّبه ایله یازیلهجق بر کلامدر

PAROLE. Mot ou discours pris selon ce qu'il est, bon ou mauvais, etc. *A.* کلمة pl. کلمات ـ کلام pl. کلم ـ قول pl. اقوال *P.* کلمات سخن ـ گفتار *T.* سوز ـ لاقردی || Paroles civiles تطییب خاطری ـ کلمات خاطرنواز obligeantes ملاطفت آمیز مودّت ـ کلمات محبّتنما amicales مستلزم کلمات دلنواز ـ کلمات مرموزه mystérieuses کلمات موحشه fâcheuses آیات قبا سوزلر ـ کلمات غلظت آمیز inciviles رموز آمیز outrageuses سخن ـ کلمات حدّت آلود aigres کلمات تحقیر آمیز chrétiennes جان یاقیجی سوزلر ـ سخن جانسوز ـ درشت سخن دلاویز ـ کلمات طیّبه Bonnes کلمات دیانت آمیز فنا ـ سخن زشت ـ سخن بد ـ کلمات ردیّه mauvaises قاعدهٔ حسن ادبه موافق کلمات honnêtes لاقردی déshonnêtes, sales, vilaines کلمات فاحشه ـ کلمات ـ فحشیّات مردار لاقردیلر ـ سخن نا پاک ـ دنس آلود hautaines سخن مغرورانه ـ کلمات مکابرت آلود Il est insolent en paroles ـ گفتار کستاخانه ایله مألوفدر ـ وقاحت کلامی وار در libre صحبتنده کستاخلق وار در ـ ادبسزجه لاقردی سویلر لساننده ـ بی پروالق وار در ـ کلامنده عدم مبالات وار در réservé, modeste, retenu کلامنده قاعدهٔ لا ابالیلک وار در پرهیز لسانی وار در ـ احتراز واحتیاطه رعایت ایدر Ce sont des paroles d'un fou آغزیدر ـ قولیدر ـ مجنون کلامیدر d'un homme ivre سرخوش لاقردیسیدر Il l'a maltraité de paroles لساناً ـ سوز ایله تکدیر ایلدی Il n'eut pas plus tôt lâché la parole همان سوق کلامه آغاز ایدنجه À quoi bon tant de paroles? بو قدر قیل وقاله ـ بو قدر اقوال وکلمات نه لازم Ajoutez-vous foi à ses paroles? کلامنه اعتماد موجب نه ایدرمیسک Dans tout ce qu'il vous dit, il n'y a pas une parole de vérité دیدیکی صحبتلرک ایچنده صحّته مقارن کلمهٔ واحده یوقدر Moins de paroles, plus d'effets افعال اقواله غالب Ce sont paroles en l'air, paroles vaines et vagues کلمات اولملو در عبث لاقردیدر ـ بیهوده در ـ لا طایلدر Je veux avoir de l'argent, je ne me contente pas de paroles لاقردیدن آلمام بکا

اقچه لازمدر Il ne m'a donné que des paroles générales, vagues
بنى كلمات مطلقه وما لا يعنى ايله صاوردى — On dit,
Des paroles emmiellées, pour dire, des paroles douces, flatteuses *A.*
كلمات عاسلة *P.* سخن شيرين — سخن شكرين *T.* طاتلو
سوزلر — On dit, il m'a donné de bonnes paroles, pour dire, qu'il
m'a tenu des discours qui supposent de bonnes intentions بكا كلمات
دلنشين بسط ايلدى — Et qu'un homme est à deux paroles,
qu'il a deux paroles, pour dire, qu'il parle tantôt d'une façon,
tantôt d'une autre *A.* متلوّن الكلام — متلوّن الاقوال *P.* گاه
اين وگاه آن گونه سخن گوينده *T.* سوزينى درلو درلو
سوزنده اختلاف وتلوّن ايدر — جويرن

On dit, Porter la parole, pour dire, parler au nom d'une compagnie, d'un corps *A.* تبليغ الكلام || C'était lui qui portait la
parole au nom de la compagnie جماعت طرفندن تبليغ كلام
ايدن فلان كشى ايدى — Et qu'un homme a la parole, pour
dire, que de droit il lui appartient de parler سوز سويلمك فلانه
دوشر — كلام فلانه دوشر — سوز صاحبى فلاندر — Et que la
parole est demeurée à un tel, pour dire, que c'était à lui à parler نوبت كلام فلانه كلمشدر

On dit aussi, Prendre la parole, pour dire, commencer à parler *A.* بدء بالكلام — افتتاح الكلام *P.* آغاز گفتار كردن —
آغاز سخن كردن *T.* سوزه باشلامق — سويلمكه باشلامق —
Reprendre la parole *A.* استيناف الكلام — اعادة الكلام — بسخن
از سر نو آغاز كردن — بسخن باز آمدن *T.* ينه سوزه باشلامق
— Et couper la parole à quelqu'un pour dire, l'interrompre dans
son discours *A.* قطع الكلام *P.* رشتهٔ سخنرا شكستن
T. صحبتى كسمك — صحبتك آرەسنى كسمك — Et adresser la parole à quelqu'un *A.* توجيه الخطاب *P.* خطاب
نمودن *T.* خطاب ايتمك — Et faire passer la parole de main
en main, pour dire, la faire passer d'une personne à une autre
كلامى آغزدن آغزه دور ايتدرمك

On dit figur. En paroles couvertes, pour dire, en termes qui
insinuent quelque chose qu'on ne veut pas dire ouvertement *A.*
بكلمات المرموزة — بالرموز والايهامات *P.* بسخنهاى رو
پوشيده — بسخنهاى رموز آميز *T.* باشى اورتولى صحبتلر ايله
|| Je lui ai fait entendre cela en paroles couvertes كيفيتى رموز
وايهامات ايله كندويه تفهيم ايلدم

On appelle Jésus-Christ, La parole éternelle, la parole incréée,
et plus souvent Le Verbe *A.* كلمة الله ازلى — Et l'Écriture-Sainte,
et les sermons qui se font pour l'expliquer, La parole de Dieu
A. كلام الله — كلام الحق || Prêcher La parole de Dieu aux peuples كلام اللهى مسامع عباده القا ايتمك l'annoncer كلام
حقى افاده وبيان ايتمك l'écouter كلام حقى استماع ايتمك

Paroles, au pluriel, se prend aussi pour Discours piquants, offensants *A.* pl. كلمات مولمة pl. قوارص *P.* سخنهاى دلازار
T. كوجندريجى سوزلر || Se prendre de paroles كلمات مولمه
سرديله چكشمك Ils ont eu de paroles ensemble ميانەلرنده
كلمات دلازار ايله منازعه ايلديلر Avoir de grosses paroles
ميانەده كلمات مولمهٔ شديده جريان ايتمك

Parole, signifie aussi, promesse *A.* وعد pl. مواعيد *P.* وعده
T. سوز || Parole sacrée وعد واجب الحرمة inviolable وعد
بيخلاف — ممتنع الاخلاف solennelle وعد رسوم معتاده
وعد قطعى positive وعد صريح expresse اوزره ويرلمش وعد
المفاد formelle وعد رسمى En foi et parole de roi پادشاه
عرض وناموسى شرط ايدەرك Parole d'honneur وعدى اولەرق
ايفاى — انجاز وعد ايتمك Tenir sa parole ويريلان وعد
سوز — اعطاى وعد ايتمك la donner وعدينى طوتمق — وعد
وعدينى استرداد la retirer, la reprendre, la dégager ويرمك
ايتمك وكيرو آلمق وفسخ ايتمك Se dédire de sa parole
ويريلان سوزى — وعدينى انكار ايتمك J'ai pris leur parole وعدلرينى تحصيل ايلدم Manquer de parole خلف وعد
سوزنده طورمامق — اخلاف وعد — ايتمك J'ai parole de lui
فلانك بكا وعدى وار در — طرفندن وعد آلمشم Sommer
quelqu'un de sa parole بر كمسنەدن انجاز وعدى طلب ايتمك
Sa parole y est engagée بو بابده قيد وعد ايله مقيّد در —
اهل عرض Un homme d'honneur n'a que sa parole وعدى وار در
آدمه كوره يالكز قيد وعد كافيدر Se fier à la parole de quelqu'un بر كمسنەنك وعدينه اعتماد ايتمك On a laissé aller
ce prisonnier de guerre sur sa parole بو اسيرك سبيلى وعدينه
اعتباراً تخليه اولندى Il n'est pas gardé, il est prisonnier sur
sa parole محبوس اولميوب همان وعدينه اعتماداً اسير در
Un honnête homme doit se regarder comme esclave de sa parole اهل
عرض اولان آدم نفسنى كندو وعدينك اسيرى اولديغن
عدّ ايتملو در — On appelle ironiquement, De belles paroles, de
grandes promesses sans dessein de les tenir *A.* مواعيد عرقوبيّة
P. مواعيد دلفريبانه *T.* بوش وعدلر — On dit, qu'un homme

est de parole, pour dire, qu'il tient ce qu'il a promis *A.* صادق
سوزنده *T.* بوعدهٔ خود درستکار *P.* صحیح الوعد ـ الوعد
طورر

Parole, signifie aussi, une proposition que l'on fait *A.* عرض
اصلاح || Parole d'accommodement تکلیفات *pl.* تکلیف ـ الکلام
صلحه ـ مصالحه تکلیفی de paix ذات البینه دائر تکلیف
دائر عرض اولنان کلام Je lui ai porté parole de mille écus,
s'il voulait faire telle chose شونی ایشلمکه راضی اولور ایسه
کندویه بیک غروش تکلیف ایلدم Ce n'est pas un homme
assez considérable pour le charger d'une parole si importante اول
قدر معتمد به آدم دکلدر که حتی اهمّ مهامّدن اولان بویله
بر تکلیفک تبلیغی کندویه احاله اولنه

On appelle Paroles magiques, les paroles dont les magiciens se
servent pour des opérations de magie *A.* رقیة *pl.* رقی *pl.* عزایم
P. افسون *T.* سحرباز سوزی || Il prétend guérir avec des pa-
roles افسون اوقویه‌رق شفا ویرمک ادّعاسنده در

Paroles, se dit aussi pour Les mots d'un air, d'une chanson
A. ابیات الاغنیة *P.* گفتهٔ سرود *T.* ازکینک سوزلری ||
Je sais bien l'air, mais j'ai oublié les paroles فلان شرقینک
انجق گفته‌سی ـ مقامی معلومدر انجق گفته‌سنی اونتدم
خاطرمده دکل

PARONOMASE ou **PARONOMASIE.** Figure de Rhétorique, qui
réunit dans la même phrase des mots dont le sens est à peu près
le même, quoiqu'ils présentent un sens différent *A.* التباس الالفاظ ـ
تواخی الالفاظ

PAROTIDE. T. d'Anat. Glande située au-dessous des oreilles *A.*
نکفة *P.* بن گوش *T.* دشبل قولاق دیبنده‌کی بز

PAROXISME. T. de Méd. Accès, redoublement, temps le plus
fâcheux de la maladie *A.* احتداد المرض *P.* تیزئ رنج *T.*
علتک کسکینلنمه‌سی || Il y a des paroxismes réglés et pério-
diques, et d'autres qui ne suivent aucune règle احتداد مرض
بعضاً بالمناوبه ومرتّباً عارض اولور وبعضاً بر درلو نظام
وترتیبه تابع اولمیه‌رق ظهور ایدر

PARQUE. Selon les anciens païens, les parques étaient des dées-
ses qui coupaient le fil de la vie des hommes *A.* ملکات الآجال
من معبودات الاهل الجاهلیّة On dit, Les parques inexorables
ملکات بی امان آجال Les ciseaux de la parque مقراض اجل
فلانک قاطع الحیات La parque a tranché le fil de ses jours
گسستهٔ مقراض ـ رشتهٔ عمری مقراض اجل ایله قطع اولنمشدر
اجل اولمشدر

PARQUER. Mettre dans une enceinte *A.* وضع فی الحوزة ـ
وضع فی الحظیرة ـ وضع فی ساحة المحفوظة *P.* درعرصه
چوره‌سی محفوظ برمیدان ایچنه *T.* گاه گرد بسته نهادن
جبه خانه‌یی فلان || On parqua l'artillerie en tel endroit قویمق
محلده واقع ساحهٔ محفوظه ایچنه وضع ایتمشلر در

Il se dit aussi en parlant des boeufs qu'on met à l'engrais dans
un herbage *A.* وضع فی حوزة ـ وضع فی مکلئة المحفوظة
P. الکلاء چوره‌سی محفوظ *T.* در چراگاه گرد بسته نهادن
چایرلغه قویمق || Ce pré est assez grand pour parquer mille boeufs
بیک رأس اوکوز آلور بر حوزهٔ کلایه متحمّل مرتع فسیح
الانحا در

PARQUET. L'espace qui est enfermé par les siéges des juges, et
par le barreau où sont les gens de loi *A.* حلقة المجلس الاهل
الشرع || On fit entrer les parties dans le parquet خصملری
حلقهٔ مجلس اهل شرع ایچنه احضار ایتمشلر در

PARQUET. Assemblage de pièces de bois, qui font un compar-
timent sur le plancher d'en bas *T.* یوزی چسیدلو خرده آغاج
پارچلریله قاپلانمش دوشمه

PARQUETER. Mettre du parquet dans un lieu *T.* دوشمه یوزینی
چسیدلو خرده تختهلر ایله قاپلمق

PARRAIN. Celui qui tient un enfant sur les fonts de baptême
A. ولیّ المعمودیّة || Les parrains donnent ordinairement leurs noms
à leurs filleuls ولیّ معمودیّت اولان کشی مظهر معمودیّت
اولان چوجوغی عادتا کندو اسمیله تسمیه ایده کلمشدر

Il se dit aussi de celui qui est choisi pour donner le nom à
une cloche *A.* واضع الاسم *P.* نام نهنده *T.* آد قویان || Il
est parrain d'une cloche de telle église فلان کلیساده‌کی ناقوسک
واضع اسمی فلان کشیدر

PARRICIDE. Celui qui tue son père *A.* قاتل الاب *P.* پدر
کش *T.* باباسنی اولدرن || On ne peut trop punir les parri-
cides قاتل اب اولنلرک تأدیبنده هر نقدر شدّت اولسه
کافی دکلدر

Il signifie aussi, le crime que commet le parricide *A.* قتل
الاب *P.* پدر کشی *T.* باباپی اولدرمه || Commettre un parri-
cide قتل اب جرمنی ارتکات ایتمک ـ Il s'emploie aussi
adjectivement قصد پدر کشی Main parricide ید پدر کش

PARSEMER. Semer, répandre çà et là *A.* نشر - تنشیر *P.* پراکندن - افشاندن - پاشیدن - فتالیدن *T.* صاچمق || Parsemer un chemin de fleurs طریقی نثر ازهار ایله تزیین ایتمك Cet habit est tout parsemé de perles et de pierreries بو لباس یکیاره انجو وجواهر منثوره ایله پیراسته در

PARSEMÉ. *A.* منثور *P.* پراکنده - افشانده - پاشیده - فتالیده *T.* صاچلمش

PARSI. V. Guèbres.

PART. Ce qui doit revenir à quelqu'un d'une chose partagée entre plusieurs *A.* حصّة pl. حصص - نصیب pl. انصبة - سهم pl. اسهام *P* بخش - بهره *T.* پای || On a fait trois parts de tout le bien de la succession اموال ترکه نك جملەسی اسهام ثلثەیه تقسیم اولندی Quand il y a tant d'héritiers, les parts sont petites ورثەنك کثرتی اولنجه اسهامك مقداری قلیل اولمق لازم کلور Voilà votre part, et voici la mienne اشته سنك حصّەك شو وبنمکی بو در Grande part حصّهٔ جسیمه La principale part حصّهٔ اصلیه la plus haute اکبر اسهام la meilleure اعلای اسهام Céder sa part حصّەسندن فارغ اولمق Il doit avoir les cinq parts des six آلتی حصّەنك بشی فلانه عائد در Il en a eu tant à sa part بوندن حصّەسنه شوقدر اصابت ایتمشدر Être de part avec lui بر کمسنه ایله حصّەدار اولمق - Il se dit aussi des choses qui, sans être divisées, peuvent se communiquer à plusieurs personnes || Avoir part à la faveur du prince حسن نظر پادشاهاندن حصّەمند اولمق Vous avez beaucoup de part à son amitié فلانك حبّ ومودّتندن کلی بهره ونصیبك واردر Toute l'Europe a part aux avantages de la paix منافع صلح ومسالمەدن جمیع اوروپا دولتلری حصّەمند وبهره دار در Tous les élus auront part à la béatitude éternelle عند الله المتعال مختار وبرگزیده اولنلرك مجموعی بهرەمند سعادت جاودانی اولەجقلر در

PARTS, au pluriel, s'emploie au sens de Partage *A.* محاصّة - مقاسمة *P.* بخش سازی *T.* حصّەلشمه - پایلشمه || Quand ce vient aux parts, les larrons se brouillent حرامیلر مقاسمەیه کلنجه نزاع ایدرلر Régler les parts مقاسمەیی تنظیم ایتمك Faire les parts حصّەلشمق

PART, se dit aussi en parlant de la personne d'où vient quelque chose *A.* جانب - طرف *P.* سو *T.* یان || De quelle part viennent ces nouvelles? بو خبرلر نه طرفدن ورود ایدر Il est venu de la part du roi جانب همایوندن کلمشدر Dites-lui cela de ma part بونی طرفمدن فلانه سویله Cela vient de bonne part بو خبر شایان وثوق واعتماد اولەجق طرفدن - صاغ طرفدن - کلیور - On dit, De ma part, De sa part, pour dire, quant à moi, quant à lui *A.* عن جانبی - عن جانبه - من سوی *P.* از سوی - از سوی او *T.* بندن یانه - اندن یانه - طرفمدن || Vous ferez ce qu'il vous plaira, mais de ma part je n'y consentirai pas بو بابده دلخواهك نه ایسه ایشله انجق بندن یانه رضام یوقدر Il y a fait de sa part tout ce qu'il a pu اندن یانه الندن کلدیکنی اجرا ایلدی

PART. L'interêt que l'on prend à quelque chose *A.* مشارکة - اشتراك *P.* همبازی - حصّه داری *T.* اورتاقلشمه || Je prends part à tout ce qui vous touche سکا متعلق اولان کافّهٔ اموردە طرفکه راجع اولان کافّهٔ امور عندمده - اتخاذ مشارکت ایدرم بالاشتراك ملتزمدر Quelle part prenez-vous dans cette affaire? بو خصوصده نه جهت ایله اتخاذ مشارکت ایدرسك Je prends part à votre douleur, à votre joie سنك کدر وسرورنده اشتراکم درکار در

AVOIR PART, signifie, contribuer, concourir *A.* اعانت - معاونت *P.* یاوری نمودن *T.* یاردم ایتمك || Il a eu part à la dépense واقع اولان مصارفده اعانت ایلدی Il a eu la principale part à cet ouvrage بو تالیفده کلی اعانتی اولدی Je n'ai point de part à ce fait-là بو بابده بر درلو اعانتم یوقدر

On dit, Prendre en bonne part, en mauvaise part, pour dire, trouver bon, trouver mauvais *A.* اخذ خیراً او شرّاً - خیراً او شرّاً *P.* بحسن یا ببدی پذیرفتن - خیراً اوشرّاً توجیه - شرّاً تأویل - حسن یا کوتی *T.* بمعنای نیکو یا بمعنای بد شرح کردن - ایو یا کوتی طرفنه معنا ویرمك - طرفنه آلمق || Il a pris en bonne part ce que vous lui avez dit سویلدیککك کلامه خیراً معنا ویردی Il l'a pris en mauvaise part کوتی طرفنه معنا ویردی Ce mot se prend tantôt en bonne part, tantôt en mauvaise بو کلام گاه خیراً وگاه شرّاً تأویل اولنور مقولەدندر

On dit, Faire part, donner part de quelque chose à quelqu'un, pour dire, faire savoir une chose à quelqu'un *A.* انها - افادة - اخبار *P.* آگاهیدن - آگاه کردن - خبردار کردن *T.* بیلدرمك - خبر ویرمك || Quand vous aurez des nouvelles, faites m'en part بعض حوادث واخبار مسموعك اولور ایسه بنی آگاه ایله Donner part de ses desseins à ses alliés نیات ومقاصدینی متفقین

طرفنه انبا ایتمك

On appelle, Billets de part, des billets circulaires par lesquels on fait part de quelque chose qui intéresse celui qui écrit *T.* خبر تذکره‌لری

Part, signifie aussi, lieu, endroit *A.* محل *P.* جا *T.* یر — طرف || Je vais quelque part, je ne veux pas dire où بر محله کیده‌رم انجق اسمنی سویلمم Je vous suivrai, quelque part que vous alliez هرقنغی طرفه کیده‌جك اولور ایسه‌ك سكا تبعیت ایده‌جكم Je ne puis aller où vous voulez, il faut que j'aille autre part دیلدیككك محله کیده‌مم بهر حال آخر طرفه کیده‌جكم — D'une part, d'autre part, De part et d'autre, De toute part, De toutes parts. Sortes de phrases dont on se sert en parlant des choses qu'on examine par toutes sortes d'endroit || D'une part il considérait que . . . d'autre part il envisageait . . . بر طرفدن فلان وبر طرفدن فلان شیئه ملاحظه ایدر ایدی Après avoir tout examiné de part et d'autre طرفینی کرکی جهتینی لدی التفحص — کبی لدی الاستکناه D'une et d'autre part علی کلا الجهتین — طرفیندن Je ne vois qu'inconvéniens de toutes parts هر طرفدن — هر جهتدن محذور کوریبیورم

De part en part. D'un côté à l'autre *A.* من طرف الی الطرف *P.* ازیکروتا بدیگر — از یکسو تا بدیگر *T.* بر یاندن اول بر یانه‌دك — بر یوزدن اول بر یوزه‌دك || Un coup d'épée qui le perce de part en part بر طرفدن اول بر طرفه قدر نافذ اولدجق ضربهٔ سیف La muraille était percée de part en part دیوار بر یوزدن اول بر یوزینه قدر دلنمشیدی — رخنه دار اولمشیدی

À Part. Séparément *A.* منفرداً *P.* بجدایی *T.* آیری — بشقه‌جه || Laissez cela à part شونی بر طرفه براق Il le tira à part بر طرفه چکدی — فلانی بشقه‌جه چکدی Il fait ses affaires à part امورینی منفرداً رؤیت ایدر — بشقه‌جه کورر

On dit, La plupart des hommes, pour dire, la plus grande partie *A.* اکثر الناس *P.* بسیارترین کسان *T.* خلقك جوغی La plupart des choses *A.* اکثر الاشیاء *P.* افزونترین جیزها *T.* شیئلرك جوغی — Et la plupart du temps, pour dire, le plus souvent *A.* اکثریا — فی اکثر الاوقات *P.* دربسیارترین ایام *T.* وقتلك جوغی || La plupart des hommes sont trompeurs اکثر ناس کذابدر La plupart des choses ne valent pas la peine qu'on se donne اکثر اشیا زحمتنه دکمز مقوله‌دندر La plupart du temps il n'a rien à faire اکثر اوقاتده بیکار طورر

PARTAGE. Division d'une chose entre plusieurs personnes *A.* مقاسمة — مساهمة — محاصّة *P.* بخشکاری *T.* پایلشمه — حصه‌لشمه || Faire partage مقاسمه ایتمك Faire le partage d'une succession ترکه‌نك مقاسمه‌سنی ایتمك le partage des meubles qu'on a achetés en commun مشترکاً اشترا اولنمش اثاث بیتك مقاسمه‌سنی ایتمك d'un butin مال غنایمی بینهماده تقسیم ایتمك

Il signifie aussi, portion de la chose partagée *A.* قسم pl. اقسام pl. اقاسیم — حصّة pl. حصص — سهم pl. اسهام — نصیب pl. انصبة *P.* بخش — بهره *T.* پای || Partage égal, inégal حصهٔ متساویه وحصهٔ غیر متساویه Cette terre m'est échue en partage بو چفتلك حصه‌مه اصابت ایلدی Le partage de l'aîné ولد کبیرك سهم مفروضی — Il se dit aussi de l'acte qui contient la division d'une succession *A.* حجة القسمة *P.* چك *T.* قسمت حجتی — قسمت || Il faut produire votre partage سنده اولان قسمت حجتنی ابراز ایتملوسك

Il se dit figur. de la portion de biens et de maux que la nature et la fortune semblent avoir donnée à chacun des hommes *A.* قسمت — مقسوم — رزق — نصیب *P.* روزی — بهره *T.* قسمت || Les maladies et les misères sont le partage du genre humain امراض واسقام واکدار وآلام بنی نوع آدمك قسمتیدر Le Ciel distribue ses dons comme il lui plaît; l'un a l'esprit en partage, etc. جناب حق مواهب الهیه‌سنی کیف ما یشاء تقسیم برله کیمنك رزقی عقل ودرایت وکیمنك بشقه کونه بر نعمتدر Les princes de cette maison ont la valeur en partage مردانگی وشجاعت بو خاندانك زاده‌لرینه قسمت خداداددر

Partage, se dit aussi des votes qui sont en nombre égal de part et d'autre *A.* مناصفة الآرا *P.* دو نیمی رأیها *T.* رأیلرك ایکی یه بولنمه‌سی || Ils sont dix d'un avis et dix de l'autre, il y a partage ارباب مجلسدن اون نفر کمسنه‌نك رأیی بر درلو ودیگر اون نفرك بشقه درلو اولمغله مناصفهٔ آرا واردر

PARTAGER. Diviser en plusieurs parts, pour en faire la distribution *A.* تقسیم الحصص — توزیع الاسهام *P.* بخش کردن *T.* حصه حصه بولمك — حصه حصه ایرمق || Partager également مساوات — علی وجه التساوی تقسیم ایتمك

اوزره بولمك inégalement تقسیم علی وجه الاختلاف
ایتمك Partager une succession اموال تركه‌یی تقسیم ایتمك
Partager dans une succession میراثك امر تقسیمنه مبادرت
ایتمك Partager le butin مال غنیمتی میانده تقسیم ایتمك
Partager le travail aux ouvriers خدمتی عمله بیننده تقسیم
ایتمك ـ Il signifie aussi simplement, diviser A. تقسیم ـ توزیع
P. بخش كردن T. بولمك || Partager un nombre en deux
ایتمك عددی ایكی‌یه توزیع Un nombre impair ne se peut
partager en parties égales sans fraction عدد وتر بلا كسر ایكی
اولنه‌مز جزء متساوی‌یه تقسیم Ce fleuve partage la province
ایدر بو نهر مملكتی ایكی‌یه تقسیم ـ Il se dit aussi dans un
sens moral || Ce père partage également sa tendresse entre tous ses
enfans فلان پدر اولادی حقنه حنو وشفقتنی علی السویه
ایدر تقسیم Son coeur était partagé entre l'amour et la gloire
میلان قلبی سودای عشق ومحبت وحب شان ورفعت
بیننده منقسم ایدی

On dit, Partager en frères, c'est-à-dire, amicalement T. قرنداش
ایتمك پایی ـ Et partager le différend par la moitié میانده
یاری یاری‌یه قطع ایله ـ اولان فرقی بالمناصفه اویدرمق
بازارلغی اویدرمق

Partager. Donner en partage A. احصاص P. بهره دار كردن
Son || حصه‌لندرمك ـ پای ویرمك T. حصه‌مند كردن ـ
père l'a partagé en aîné پدری فلان اوغلنی ولد كبیر كبی
حصه‌سی كما هو اللایق احصاص ایلدی Il est bien partagé
ویرلمشدر

Il se dit aussi en parlant des dons de la nature ou de la for-
tune A. ترزیق ـ اعطاء القسمة P. بهره دار كردن T. قسمتلندرمك
|| La nature ne l'a pas bien partagé ید قدرت فلانی لایقی
فلانی فلكك La fortune l'a mal partagé اوزره قسمتلندرمدی
كم رزق ایله ترزیق ایتمشدر

Partager. Séparer en partis opposés A. التفرقة ایجاب ـ
آره‌یه T. بمیانه اختلاف انداختن P. ایراث الاختلاف
بو || Cette querelle va partager toute la Cour ایریلق كتورمك
ـ منازعه بالجمله وكلای دولت بیننده ایراث تفرقه ایده‌جكدر
بو منافسه ندمای سلطنتك جمله‌سی بیننده موجب
بو اختلاف اوله‌جغی ظاهر در Cette question a partagé l'école
مسئله طلبهٔ مدرسه بیننده بادئ تفرقه واختلاف اولمشدر
Les opinions sont partagées كلم وآراده اختلاف وار در La
Chambre était partagée مجلسده اختلاف آرا وار ایدی

Partager, signifie aussi, s'intéresser, prendre part à... A.
اشتراك ـ مشاركت P. همبازی نمودن T. اورتاقلشمق
|| Partager la peine, la douleur, la joie avec quelqu'un بر
كمسنه‌نك كدر ومحنت وحبور ومسرتنه اشتراك ایتمك

Partagé A. مقسوم ـ منقسم P. بخشكرده T. پای اولمش

PARTANCE. T. de Mar. Il se dit du départ d'une flotte ou d'un
bâtiment A. عزیمت ـ نهضت P. برخیزی T. قالقمه || Jour
de partance یوم عزیمت Faire une bonne partance بالخیر والمیمنة
عزیمت ایتمك Tirer le coup de partance عزیمت طوبنی
آتمق

PARTANT. Par conséquent A. بناءً علیه ـ بناءً علی ذلك P.
بوكا مبنی ـ بوندن اوتری ـ بو تقریب ایله T. بنا برین
|| Vous avez signé au contrat, et partant vous êtes obligé مقاوله
سندنده وضع امضا ایلدك بناءً علیه متعهد اولمش اولدك
Reçu tant, payé tant, et partant quitte شو قدر مصروفات
وشو مقدار مقبوضات وار در بو تقریب ذمتده بر شئ
قالمامش اولدی

PARTERRE. Jardin, ou partie d'un jardin, orné de fleurs A.
حدیقة الازهار P. گلستان ـ شكوفه زار T. چیچك باغچه‌سی
ـ چیچكلك || Les compartimens d'un parterre چیچك
Parterre de buis باغچه‌سنك طرحلری جمشیر ایله تفریق
اولنمش چیچكلك طرحلری

PARTI. Union de plusieurs personnes contre d'autres, qui ont
un intérêt contraire A. فرقة pl. فرق P. طرفداران گروه T.
Il فرقهٔ قویه Un grand parti فرقهٔ جسیمه puissant || طرف
est dans le bon, dans le mauvais parti فرقهٔ ممدوحه‌یه یا فرقهٔ
مذمومه‌یه داخلدر Tenir le parti de quelqu'un بر كمسنه‌نك
طرفنی التزام ایتمك ـ طرفنی طوتمق ـ طرفداری اولمق
Se ranger du parti de quelqu'un بر كمسنه‌نك فرقه‌سنه الحاق
اولنمق Quitter, abandonner un parti بر فرقه‌دن مفارقت ایتمك
بر Relever, ruiner un parti آیرلمق ـ قطع علاقه ایتمك ـ
soutenir فرقه‌یی احیا ایتمك یا مضمحل وخراب ایتمك
بر فرقه‌نك معین ودستگیری ـ بر فرقه‌یه اعانت ایتمك
اولمق Se faire chef de parti باش ـ بر فرقه‌ده رئیس اولمق
بر فرقه‌نك سركرده‌سی اولمق ـ اولمق Il n'a jamais pris
parti durant les guerres civiles محاربات داخلیه اثناسنده
هیچ بر فرقه‌یی التزام ایتمش دكلدر

On dit figur. Prendre le parti de quelqu'un, des plus faibles, pour dire, en prendre la défense *A.* التزام الطرف ـ التزام ـ طرفداری کردن ـ دستیاری کردن ـ یاوری نمودن *P.* اعانت بر طرفی التزام ایتمک ـ طرف طوتمق ـ یاردم ایتمک *T.* || Il prend le parti des faibles ضعفا وبیچارگانه اعانت ایدر ـ بیچارگانک طرفنی التزام ایدر ـ En parlant de la diversité des opinions, on dit, Être du bon parti رأی حسن طرفنه ـ رأی حسن طرفنی التزام ایتمک ـ اعانت ایتمک Être du mauvais parti رأی مردود طرفنی التزام ایتمک ـ On dit aussi, qu'il faut être du parti de la vérité هر حالده حق طرفنی التزام ایتمک واجبات اموردندر ـ On appelle Homme de parti, celui qui se montre crédule et passionné pour tout ce qui intéresse son parti التزام ایلدیکی طرفک مفتونی اولان کشی Et esprit de parti, la disposition d'esprit qui le rend tel طرفدارلق سوداسی ـ سودای طرفداری ـ هوای طرفداری || Il faut se défier de tout homme de parti التزام ایلدیکی طرفک مفتونی اولنلره اعتماد جائز دکلدر L'esprit de parti altère tous ses jugemens et tous ses récits طرفدارلق سوداسی فلانک تمییزینی وبالجمله روایتلرینی اخلاله وسیله اولور

Parti, signifie aussi, résolution, détermination *A.* عزم قطعی ـ نیت جازمة ـ تصمیم *P.* نیت قرار داده *T.* ویرلمش قرار || C'est le parti qu'il faut prendre اتخاذ ایده‌جک عزم قطعی شونی تصمیم ایتمک اقتضا ایدر ـ بو اولملو در Il sait bien prendre son parti dans l'occasion بر کونه وقت وحالـه کوره وقت حاجتده ـ نیت جازمه اتخاذ ایلمنک طریقنی بیلور Il est inutile de lui parler davantage de cette affaire, il a pris son parti بر کونه نیت قطعیه عقد ایلمنک اول خصوصده عزم قطعی ایله اتخاذ رأی ایتمش اولدیغنه نظراً فیما بعد کندویه سوق کلام ایتمک عبثدر Dès qu'on lui eut fait voir que sa maladie était sans espérance, il prit son parti بو علتدن شفاسی نا مأمول ایدوکی کندویه عرض واشعار اولندقده در حال عقد نیت جازمه ایتمشدر C'est un parti pris تصمیم ـ عزم قطعی ایله قرار داده اولمش احوالدندر اولنمش اموردندر

Et expédient *A.* تدبیر pl. تدابیر || On lui a proposé plusieurs partis pour sortir d'affaire, il a choisi le pire بو ماده‌نک دفعنه وسیله اوله‌جق تدابیر عدیده کندویه عرض اولندقده اضرینی اختیار ایلدی

Il signifie aussi, condition, traitement que l'on fait à quelqu'un *T.* صورت || Son parti en sera meilleur بو صورت فلان حقنده احسن واولا در On lui offre tant d'appointemens, c'est lui faire un bon parti فلانه شو قدر علوفه عرض ایدرلر بو صورت حقنده انفعدر On lui voulait donner une compagnie de cavalerie, il ne devait pas refuser ce parti-là عسکر بر بلوک سواری عسکر اوزرینه سرکرده تعیین اولنمسی خصوصی کندویه تکلیف اولندی بو صورتی رد ایتملو دکل ایدی C'est un bon parti pour lui بو حال فلانک حقنده بر کوزل صورتدر

On dit, Tirer parti de quelque chose, pour dire, en tirer tout l'avantage *A.* جلب الفائدة ـ انتفاع ـ سودمند شدن *P.* تحصیل منفعت کردن ـ فائده‌لنمک *T.* || Il a tiré un bon parti de cette affaire بو ماده‌دن کرکی کبی فائده‌مند اولمشدر

Parti, signifie aussi, profession, genre de vie *A.* طریقت *P.* راه *T.* یول || Il a pris le parti de l'Église طریقت رهبانیتی اتخاذ ایلدی le parti de l'épée طریقت اهل سیفی اخذ le parti de la robe طریقت اهل قلمه کیرمشدر ایتمشدر

On dit, Prendre parti, pour dire, s'enrôler dans les troupes *T.* عسکر یازلمق

Parti, se dit aussi d'une troupe de gens de guerre que l'on détache pour battre la campagne, reconnaitre l'ennemi, etc. *A.* نفیضة ـ فیئة العسکر *P.* یزک *T.* قراغول ـ انجه || Un parti de cinq cents chevaux اللی نفر سواریدن عبارت انجه قراغول Un gros parti کلیتلو انجه قراغول

PARTIAL. Qui prend les intérêts d'une personne plutôt que ceux d'une autre *A.* مایل الی طرف فلان ـ حامی الطرف فلان *P.* طرفدار ـ طرفگیر *T.* طرفدار ـ طرف طوتان ـ طرفدارلق ایدن || Vous n'êtes pas croyable, vous êtes partial طرفدارلق ایدرسک سنک کلامکه اعتماد اولنمز Il est trop partial غایت ایله طرفدارلق ایدر

Il se dit aussi dans le didactique, pour dire, qui appartient à la partie d'un tout *A.* جزئی || Éclipse partiale کسوف جزئی

PARTIALEMENT. Avec partialité *A.* بحمایة الطرف فلان ـ بالتزام الطرف فلان *P.* طرفدارانه ـ بطرفگیری ـ طرفگیرانه *T.* طرفدارلق ایده‌رک ـ طرف طوترق || Se conduire partialement dans une affaire بر خصوصده طرفگیرانه عمل وحرکت ایتمک

PARTIALITÉ. État de celui qui est partial *A.* حمایة الطرف

T. طرفداری ـ طرفگیری .P التزام الطرف فلان ـ فلان طرف ـ طوتمه طرفدارلق || Les partialités sont dangereuses dans un État بر ملکده طرفدارلقلر اولنجه مخاطره درکار در Les partialités nuisent extrêmement au bien public طرفدارلقلر حسن حال عامّه‌یه موجب ضرر عظیمدر

PARTICIPANT. Qui participe à quelque chose *A.* ذو حصّة ـ مشارک *P.* حصّه‌مند ـ حصّه دار ـ بهره‌مند ـ همباز *T.* پای آلان ـ پای اورتاغی || Si cette affaire produit quelque utilité, vous en serez participant بو مصلحتدن بر کونه فائده حاصل اوله‌جق اولور ایسه سن دخی حصّه‌دار اوله‌جقسک

PARTICIPATION. L'action de participer à une chose *A.* احراز الحصّة *P.* حصّه‌داری ـ بهره‌مندی ـ همبازی *T.* پای آلمقلق ـ حصّه‌دارلق || La participation au corps et au sang de Jésus-Christ حضرت عیسینک جسم ودم مبارکندن احراز حصّه aux prières des Saints, aux prières des fidèles اولیای عظامک ومؤمنلرک دعالرندن حصّه احرازی

Il signifie aussi, consentement, avis *A.* انضمام ـ انضمام الرضا ـ الرأی ـ انضمام العلم ـ لحوق العلم والخبر ـ *P.* رضادادگی ـ *T.* آگاهی ـ بیلمکلک ـ رضا ویرمکلک || Cela s'est fait sans ma participation بو ماده بنم رأی ورضام منضم اولمیه‌رق علم وخبرم اولمیه‌رق ـ علمم لاحق اولمیه‌رق اولدی ـ اولدی

PARTICIPE. T. de Gram. C'est une modification du verbe. Il y a deux espèces de participes, Le participe actif *A.* اسم فاعل et le participe passif *A.* اسم مفعول

PARTICIPE, se dit aussi en termes de finance, de celui qui a part dans une affaire financière *A.* صاحب الحصّة *P.* حصّه‌دار *T.* پای صاحبی || L'arrêt porte que tous les traitans et leurs participes seront obligés de . . . اصحاب معامله‌نک جمله‌سی وکندو حصّه‌دارلری شویله ایتمکه متعهّد اولملری خصوصی ویریلان حکمک درونده مندرجدر

PARTICIPER. Avoir part *A.* احراز الحصّة ـ احتیاز الحصّة ـ اشتراک *P.* همبازی نمودن ـ حصّه‌مند گشتن ـ بهره داشتن ـ *T.* پای آلمق ـ اورتاقلشمق || Je veux que vous participiez à ma fortune, comme vous avez participé à ma disgrâce حال نکبت وادبارمده اشتراک ایلدیککک مقللو وقت اقبالمده دخی حال نکبت وادبارمدن حصّه‌دار ـ مشارکتک مطلوبمدر اولدیغک کبی حال بختیاری واقبالمدن دخی بهره‌مند اولماکی استرم || Il est en société avec eux, il participe à tous les profits et à toutes les pertes de la société آنلر ایله شرکتی اولدیغندن منافع ومضرّاتنک جمله‌سنه حصّه‌دار در On l'a accusé d'avoir participé à la conjuration معاقدهٔ ارباب فتنه‌یه مشارک اولمق تهمتیله اتهام اولدی C'est participer en quelque sorte au crime que de ne pas l'empêcher quand on le peut برشرّ وقباحتک دفعنه قادر ایکن دفعی چاره‌سنه باقمیان کشی اول شرّه مشارک عدّ اولنور Je participe à votre douleur, à votre joie سنکله مشترکم ـ ضرّا وسرّاده سنک کدر وسرورکه اشتراکم وار در

Il signifie aussi, tenir de la nature de quelque chose *A.* تعلّق *P.* علاقه داشتن ـ علاقه دار بودن *T.* علاقه‌لو اولمق || Un minéral qui participe du vitriol زاج ایله علاقه دار اولان بر نوع معدن Cela participe de la nature du feu بو شیئک طبیعت ناره علاقه‌سی وار در Le mulet participe de l'âne et du cheval قاطرک هم آته وهم حماره علاقه‌سی وار در Son système participe de celui des anciens اتخاذ ایلدیکی اصول متقدمینک اصولنه تعلّقی وار در L'enthousiasme de cet auteur participe de la folie بو مؤلفده مشهود اولان حالت وجدک جنونده علاقه‌سی وار در

PARTICULARISER. Marquer le détail, les particularités d'une affaire *A.* تفصیل الاحوال فرداً فرداً ـ تفصیل الدقایق ـ *P.* بدقایقه شرح وبیان یکان یکان بیان کردن *T.* نقیر وقطمیر نقل ایتمک || Il est bon dans de certaines affaires de particulariser jusqu'à la moindre circonstance بعض امورده وقایعک اک ادناسنه وارنجه کافّهٔ دقایقی تفصیل ایتمک اولیدر Particulariser un fait بر ماده‌نک کافّهٔ دقایقنی شرح وبیان ایتمک

PARTICULARITÉ. Circonstance particulière *A.* دقیقة pl. دقایق || Particularité essentielle مهمّ ومعتنا بر دقیقه Il m'a conté toutes les particularités de cette affaire مصلحتک کافّهٔ دقایقنی بکا نقل وحکایه ایلدی Je ne savais pas cette particularité بو دقیقه‌دن آگاه دکل ایدم Raconter les particularités d'un voyage سفر وسیاحتک دقایقنی نقل ایتمک

PARTICULE. Petite partie *A.* جزء pl. اجزا *P.* خرده *T.* جزء اوفاق پارچه || Les particules dont les corps sont composés اجرامک مابه ترکیبلری اولان اجزا Les particules de cet élément sont très subtiles بو عنصرک اجزاسی غایت رقیقدر

PARTICULE. T. de Gram. Il se dit de toutes les parties d'oraison indéclinables *A.* حرف المعنا pl. حروف المعنا || Une des

principales difficultés de chaque langue, c'est la connaissance et l'usage des particules هر لسانده اقدم مشكلاتدن برى حروف معنانك معرفتى وكيفيّت استعماللريدر

PARTICULIER. Qui appartient proprement à certaines choses, ou à certaines personnes *A.* مختصّ ـ مخصوص ـ خاصّ || Motif particulier علت مخصوصه Considération particulière مطالعهٔ مخصوصه audience ملاقات خاصّه Des assemblées particulières مجالس خاصّه Avoir une dévotion particulière à la Vierge حضرت مريم عذرايه تعبّد مختصّ ايله متعبّد اولمق Être attaché à son intérêt particulier مصلحت مخصوصه سنه عقد قلب ايتمك Cela est particulier à ce pays-là بو شئ اول مملكته مخصوصدر

Il signifie aussi, singulier, extraordinaire *A.* غريب *P.* بيگانه *T.* بام بشقه || Le cas est fort particulier اول حال بغايت غريبدر Je vais vous apprendre une aventure fort particulière سكا اغرب غرايب بر ما جرا نقل ايده‌جكم Certains remèdes ont une vertu particulière بعض ادويه‌ده بر فضيلت مخصوصه وار در — On dit d'un homme, qu'il a un esprit particulier, des opinions particulières *A.* غريب العقل *P.* بيگانه عقل *T.* عقلى اورنكسز

Il se dit aussi de ce qui est séparé d'autre chose de même nature *A.* منفرد ـ مفرز *P.* يگانه *T.* بشقه || On lui donna une maison particulière فلان ـ فلانه بشقه قوناق ويرمشلر در كشى منفرد بر خانه‌يه اسكان اولندى

On dit, qu'un homme est particulier, pour dire, qu'il se communique à peu de gens *A.* خفىّ الحال *P.* عزلتگزين *T.* خلق ايله كورشمكدن قاچينور — Et qu'il y a quelque chose de particulier entre deux personnes, pour dire, qu'elles ont ensemble quelque affaire qu'elles ne veulent pas qu'on pénètre بينلرنده بر خاصّ الخاصّ بر معامله ـ معاملهٔ خفيّه وار در

PARTICULIER. Personne privée. Il se dit par opposition à une communauté *A.* فرد pl. افراد ـ شخص منفرد *P.* يك مردم *T.* يالكز باشنده بر آدم ـ بر تنك آدم || On ne préfère pas un particulier à toute une communauté بر شخص منفرد بر جماعته ترجيح اولنمز Cela est bon de particulier à particulier افراد ناس بيننده اولاغن شيدر — Il se dit aussi par opposition à une personne publique, ou d'un rang élevé *A.* احد الناس pl. آحاد الناس *T.* افراد ناسدن برى ـ بياغى آدملردن برى || Cela est bon pour un magistrat, et n'est pas bon pour un particulier بو شئ بر حاكمه كوره لايقدر انجق آحاد ناسدن بريسنه ياقشمز Il y a des choses qui sont bienséantes à un particulier, et qui ne conviennent pas à une personne publique بعض شيلر وار در كه آحاد ناسدن بر كشى‌يه ياقشور انجق امور دولتده مستخدم اولان بر ذاته چسپان دكلدر Cela convient à un grand seigneur, et ne convient point à un particulier بو شئ بر ذات عاليشانه كوره لايقدر انجق آحاد افراد ناسدن ـ ناسدن معدود اولنلره ياقشمز

En particulier. À part, séparément des autres *A.* منفرداً ـ فى خلوة *P.* تنهايى *T.* بتنهاده ـ تنهاده ـ بشقه‌جه || Il faut le voir en particulier فلانى بشقه‌جه كورمك اقتضا ايدر Je l'ai pris en particulier خلوت يره ـ فلانى تنهايه كوتوردم Il dîne en particulier بشقه‌جه ـ منفرداً طعام ايدر

On dit, En général et en particulier *A.* عموماً وخصوصاً — On dit aussi, Dans le particulier, pour dire, dans la société particulière *T.* مجلس خاصّده || Il est aimable dans le particulier مجلس خاصّده محبوب الاطوار در

On dit, En mon particulier, pour dire, pour ce qui est de moi *A.* على رأيى *P.* بر راى من *T.* بكا كوره ـ بندن يانه ـ بكا قالنجه

PARTICULIÈREMENT. Singulièrement *A.* بالاختصاص ـ مخصوصاً *P.* بر وجه اختصاص *T.* مخصوص اوله‌رق || Il vous honore particulièrement سكا بالاختصاص اكرام والتفات ايدر Il vous a recommandé particulièrement cette affaire بو مصلحتى سكا مخصوصاً توصيه ايتمشدر

Et spécialement *A.* خاصّةً ـ خصوصاً ـ بتخصيص *P.* از آنجمله *T.* با خصوص ـ خصوصيله || J'en connais plusieurs, et particulièrement un tel بو مقوله‌لردن وافر كسان خصوصاً فلانى بيلورم Il excelle en toutes choses, et particulièrement en poésie جميع فنونده وبتخصيص فنّ شعرده فايق الاقراندر

Et en détail *A.* مفصّلاً ـ التفصيل ـ على وجه *P.* طول ودراز *T.* اوزون اوزادى‌يه ـ مفصّلجه || Je vous conterai cela tantôt plus particulièrement بو ماده‌يى عن قريب طرفكه على وجه التفصيل نقل ايده‌جكم

PARTIE. Portion d'un tout *A.* جزء pl. اجزاء *P.* پاره *T.* پارچه || Petite partie جزء صغير grande جزء كبير ـ جزء اعظم La meilleure partie جزء احسن ـ احسن اجزا Parties essentielles بر شيئك ما به قوامى اولان اجزا intégrantes بر شيئك ما به

اجزای - اجزای متجانسه homogènes کمالیی اولان اجزا اجزای - اجزای غیر متجانسه hétérogènes متحدة الاجناس مختلفة الاجناس proportionnelles اجزای متناسبه contiguës - اجزای متواصله continues اجزای متلاصقه - اجزای متصله اجزای غلیظه grossières اجزای رقیقه subtiles اجزای متلاحقه L'union des parties اتحاد اجزا l'arrangement نظم اجزا - انتظام - هیئت جامعهٔ ملکیدنک Partie d'un corps politique بر اجزا کل جزئندن اکبر در Le tout est plus grand que sa partie جزئی بو شی اجزای مختلفه‌دن Cela est composé de parties différentes بر جرمک اجزای طبیعیه‌سی Les parties physiques d'un corps مرکبدر - Dans diverses expressions, on peut employer aussi d'autres mots اجزای - اعضای بدن انسان Les parties du corps humain || فلکک فلان Les étoiles qui sont dans cette partie du ciel بدن فلان قطعه‌سنده کائن نجوم - سمتنده اولان کواکب Ce prince a perdu une partie de son royaume بو پادشاه ملکنک بر جزئنی - بر مقدارینی - بر قطعه‌سنی غیب ایلدی Un homme qui a perdu une partie de son bien مالنک بر مقدارینی بر جزئنی - غایب ایتمش بر آدم Une partie de l'armée était encore campée, l'autre était en marche اردونک بر مقداری بر جزئی خیمه - قونمش ایدی و بر مقداری یوله چیقمشیدی نشین وجزء اخری یوله روانه اولمشیدی Il n'avait qu'une partie de ses troupes زیر اداره‌سنده اولان عسکرک یالکز بر مقداری معیتنده وار ایدی Il avait tant d'argent, mais il en a donné une partie یدنده اولان شوقدر اقچه‌نک بر مقدارینی ویرمشدر

Dans les phrases suivantes, on emploie d'autres mots || Les quatre parties du monde جهات اربعهٔ عالم - اقطار اربعهٔ عالم - جهت - قطر شرقی La partie orientale چار جهات عالم جهت غربی - قطر غربی occidentale سمت شرقی - شرقی اقطار جنوبیه وشمالیه‌ده Dans les parties méridionales, septentrionales Ce livre a quatre parties بو کتاب اقسام اربعه‌یه منقسمدر - ابواب اربعه‌یی مشتملدر La plus grande partie des savans علما وهنرمندانک اکثریسی - اکثر علما ودانشمندان

En parlant du corps humain, on emploie le mot *A.* عضو pl. اعضاء || Partie saine عضو سالم - عضو صحیح malade عضو عضو رنجور - مریض - عضو مالوم douloureuse عضو خسته - عضو دردناک - عضو المزده offensée عضو صزیلو عضو - عضو blessée زده‌لنمش عضو - عضو ستمدیده - مئوف - عضو مجروح پاره‌لو عضو - عضو زخم خورده La partie droite, la partie gauche صاغ - عضو راست وعضو چپ - عضو ایمن وعضو ایسر La maladie se jette toujours sur la partie la plus faible مرض دائما اعضانک اضعفنده طرفک وصول طرفک عضوی اعضاء - حادث اولور - Les viscères sont appelés Parties nobles *A.* شریفة - Et les parties de la génération, Parties naturelles *A.* جای *P.* عورة - سوئة *A.* ou Parties honteuses آلات التناسل عورت یری - اود یری *T.* عار

En parlant de l'âme, on dit en style didactique, La partie supérieure, pour dire, la raison نفسک جزء روحانیسی et La partie inférieure, La partie animale, pour dire, la concupiscence نفسک جزء حیوانیسی

En termes de Grammaire, on appelle Parties d'oraison, les mots dont le discours est composé *A.* اجزاء الکلام

Partie, signifie aussi, une somme d'argent qui est due *A.* مقدار *P.* الدین *T.* مبلغ وام || بر مقدار بورج Acquitter une partie کلیتلو مقداری بورج دینی ادا ایتمک Grosse partie petite جزئی مقداری بر بورج Il avait à recevoir une partie de mille francs بیک غروش مقداری آلهجغی وار ایدی Je vous prie de me payer cette petite partie بو جزئی مقداری بورجک اداسنی نیاز ایده‌رم

En matière de comptes, il signifie, l'article d'un compte *A.* مادة *T.* اسامه || Une partie rayée اوزرنده خط بطلان کشیده چیزلمش - قلنمش بر اسامه Cette partie a été allouée par la Chambre des comptes بو اسامه باش محاسبه‌ده محسوب اولنمشدر

En termes de Finances, on appelle Partie prenante, celui qui, en vertu de son titre, a reçu ou doit recevoir une somme *T.* قبض مال ایتمش ویاخود ایده‌جک کمسنه

On appelle Les parties casuelles, les deniers qui reviennent au Roi, des choses qui ne sont pas fixes et réglées *A.* عواید طیارات *P.* باد - ظهوات مالی *T.* مال ناگهظهور - ایراد باد آورد عواید طیارات Trésorier des parties casuelles || هوا ایرادلر خزینه داری

Partie, se dit aussi d'un projet formé entre plusieurs personnes *A.* کلمة واحدة *P.* همدمی *T.* سوزی بر ایتمه || Ils lièrent partie pour me chercher querelle ensemble بنمله منازعه آرامق ایچون بینلرنده کلمهٔ واحده اولمشلر در Nous avons fait la

partie d'aller au sermon, voulez-vous en être ? وعظك استماعنه وارمق ايچون بينمزده سوزى بر ايتدك سن دخى كلمكه رغبت ايدرميسك

Et ordinairement d'un projet de divertissement *A.* رفاقة فى *P.* التفرج *T.* همراهى بتفرج || اكلنجه يولداشلغى Faire une partie de chasse صيد وشكار تفرجى ايچون ترتيب قير اكلنجهسى ترتيبنى une partie de campagne رفاقت ايتمك Faire une partie pour aller se promener قير سيرى - ايتمك تفرج ضمننده بالرفاقه كزمكه كتمك ترتيبنى ايتمك

On dit figur., qu'il ne faut pas remettre la partie au lendemain, pour dire, qu'il ne faut pas différer ce qu'on peut faire dans le moment بو كونكى ايشى فردايه تأخير ايتمك جائز يارينه براقملو دكلدر - دكلدر

On appelle Coup de partie, un coup decisif. V. Coup.

PARTIE. Celui qui plaide contre quelqu'un *A.* خصم pl. خصما - خصمك pl. مخاصمين || Qui est votre partie? مخاصم Il s'est rendu partie خصم صورتنى كسب ايلدى - كيمدر Il est juge et partie هم قاضى هم مخاصم حكمنه كيردى On l'a reçu partie intervenante خصم اولدرق ارهده خصمدر Il s'est rendu partie dans une مرافعهيه كيرمكه مأذون اولمشدر affaire criminelle جرم وجنايته متعلق بر دعوايه خصم اولدرق Vous avez affaire à forte partie سنك دعواك خصم كيردى Être partie opposante خصم معارض اولمق قوى ايله در intéressée مخاصم غرض آميز - خصم ذو غرض Un juge doit écouter les deux parties طرفين مخاصمينى استماع ايتمك حاكمه Parties ouïes استماع اولنمش خصما Quand كوره لازمهٔ ذمتدر les parties sont d'accord, le juge n'y a que voir خصملر اوزلاشدقلرى حالده حاكمه ايش قالمز

PARTIES, se dit de plusieurs personnes qui contractent ensemble *A.* pl. معاهدين *P.* پيمان كنندكان *T.* قوللشانلر || Les parties contractantes ذوات معاهدين - عقد معاهده ايدنلر Toutes les parties intéressées sont d'accord معاهدهيه علاقه دار اولنلرك Il a été معاهدينك جملهسى - جملهسى متفق الكلامدر résolu pour le bien de toutes les parties بالجمله معاهدينه Cela s'est fait à la خيرلو اولمق اوزره شويله قرار ويرلديكه satisfaction de toutes les parties بو مادّه بالجمله معاهدينك طيب خاطر وحسن رضالريله نظامپذير اولمشدر

On appelle Parties belligérantes, les puissances qui sont en guerre les unes contre les autres دول محاربين

EN PARTIE. *A.* بعضاً *P.* يكچند *T.* بر مقدارى || Un corps de troupes composé en partie de Français, en partie de Suisses بعضاً فرانسهلو وبعضاً ازويچرلودن مركب بر طابور عسكر - بر مقدارى فرانسهلو وبر مقدارى ازويچرلودن عبارت Il n'est héritier qu'en partie تركهنك انجق بر مقدارينه وارثدر Il n'est seigneur de cette terre qu'en partie بو ارضك يالكز بر مقدارينه متصرّفدر

PARTIEL. Qui fait partie d'un tout *A.* بعض pl. ابعاض *P.* پاره *T.* پارچه || Les sommes partielles مبالغ ابعاض - مبلغك پارچهلرى

PARTIR. Se mettre en chemin *A.* عزم - عزيمت - نهضت - *P.* حركت - روبراه عزيمت - عزم راه كردن - روانه شدن *T.* براه شدن - شدن || قالقمق - يوله چيقمق Je viens de partir pour Rome روما جانبنه عزيمت ايلدم Il serait parti aujourd'hui, sans une affaire qui lui est survenue بر ايش ظهور ايتمامش اولسه بو كونكى كون يوله چيقاجق ايدى

Il se dit aussi des choses inanimées, et signifie, sortir avec impétuosité *T.* پرتاو ايتمك - چيقوب پرتاو ايتمك || La bombe part du mortier خمپره هاون ايچندن چيقوب پرتاو ايدر La foudre qui part de la nue سحابدن پرتاو ايدن صاعقه Le trait a parti avec impétuosité اوق شدّت اوزره پرتاو ايلدى Le coup part كله پرتاو ايدوب كيدر

Il se dit dans le même sens au moral *A.* صدور *P.* درميان آمدن *T.* ميدانه چيقمق || Il est vif, sa réponse ne tarde pas à partir ذكىّ الفؤاد اولمغله ويرهجكى جواب سريعاً صدور Cela part plus tôt que la réflexion قبل المطالعه صدور ايدر Ne le faites pas partir, vous vous en repentiriez صدورينه ايدر رخصت ويرمه زيرا ندامتنى چكهجكسك

En parlant de certaines choses physiques, il signifie, tirer son origine *A.* انشعاب *P.* از آمدن *T.* چيقمق || Tous les nerfs partent du cerveau جميع اعصاب دماغدن منشعب Toutes les artères partent du coeur كافّهٔ شرايين قلبدن اولور منشعبدر

Figur. Émaner *A.* صدور - سنوح *P.* پيدا شدن *T.* قوپمق - Ce conseil ne part pas de lui بو رأى فلاندن سنوح || چيقمق Tout ce qui part de فلاندن صادر اولمدى - ايتمش دكلدر son esprit est achevé عقلندن هر نه كه سنوح ايتسه تامّ

سانحهٔ عقلی اولان آرانک مجموعی تامّ وکاملدر - وکاملدر
قلب خالصدن صدور ایتمش بر Cela part d'un bon coeur
ایو طرفدن صدور ایتمشدر Cela part de bonne main شیئدر

On dit, Partir d'un principe, pour dire, supposer un principe, et raisonner en conséquence *A.* اتخاذ الرأس المسئلة لتفریع الاحکام *T.* احکام چیقارمق ایچون بر شیئی رأس مسئله صدّ ایتمک || Dans cette discussion, il est parti d'un bon principe بو معارضه‌ده تفریع احکام ایچون صوابه مقارن بر رأس مسئله اتخاذ ایلدی — On dit aussi, Partir d'un point *T.* بر معنایی مرکز دائرهٔ افکار اتخاذ ایتمک

À Partir de là. En supposant telle chose *A.* علی ذلک *T.* علی طریق الفرض - التقدیر بویله فرض اولندیغی تقدیرده

PARTISAN. Celui qui embrasse le parti de quelqu'un *A.* عاون pl. عونة *P.* طرفدار - طرفگیر *T.* فلانک طرفنی طوتان || Les partisans de Pompée فلانک طرفدارانی Il est de vos partisans سنک طرفگیرلرکدندر Cet auteur a bien des partisans بو مؤلفک طرفدارانی چوقدر Chacun a ses partisans هر کسک کندو عونه‌سی وار در

Partisan. T. de guerre. Officier qui commande un détachement de troupe pour la petite guerre *T.* چرقه‌جی عسکری ضابطی

PARTOUT. En tous lieux *A.* حیثما - فی کلّ مکان *P.* بهر جا *T.* هر یرده - هر طرفده || Il va partout هر یره کیدر On dit partout هر یرده سویلنور

Et en quelque lieu que ce puisse être *A.* اینما یکن - فی ایّ مکان، کان *P.* هر کجا که باشد - همه جا که باشد *T.* قنغی محلده اولور - هر نه محلده اولور ایسه اولسون || On reprend son bien partout où on le trouve بر کمسنه مالنی قنغی محلده بولنه‌جق اولور ایسه ضبط ایدر On se moque de lui partout où il va اینما یکن مظهر استهزا در - هر قنغی محلّه وارسه خلق آکا ذوقلنور

On dit d'un homme qui s'introduit dans toutes les maisons, qui s'ingère dans toutes sortes d'affaires, qu'il se fourre partout هر یره هر ایشه صوقیلور - صوقیلور آدمدر

PARURE. Ornement, ce qui sert à parer *A.* حلیة pl. حلی - زینت pl. زین - ازیان pl. تزیین - تزیّنات pl. تجمّل - تجمّلات *P.* پیرایه - زیب وزیور - براز - هرهفت *T.* بزک - دوزکون || Belle parure حلیهٔ جمیله - پیرایهٔ دلارا - کوزل دوزکون La parure d'une femme برخاتونک تجمّلاتی
Une grande beauté n'a pas besoin de parure حسن کامل مستغنیٔ محتاج زیب وزیور دکلدر - زیب وزیور در La parure ne lui sied pas حلیه وتجمّل کندویه یراشمز

On appelle, Parure de diamans, de rubis, etc., une garniture de diamans, etc. pour servir de parure *A.* حلی pl. حلیّ pl. حلیّات || Une parure de diamans الماسدن مصنوع بر حلی

Dans plusieurs arts, Parure signifie, ce qui a été retranché *A* قراضة *P.* تراشه *T.* کسنتی || La parure du pied d'un cheval آتک طرنغی کسنتیسی بوزاغی La parure d'une peau de veau جلدینک قراضه‌سی

PARVENIR. Arriver au terme que l'on s'est proposé *A.* ظفر *P.* ظفریاب وصول گشتن - دسترس شدن *T.* ظفر بولمق - ایرشمک || Après une longue route, ils parvinrent aux pieds des Alpes مسافهٔ بعیده‌ده قطع طریق ایلدکدنصکره فلان طاغک اتکنه دسترس وصول اولمشلر در Il ne put jamais parvenir au haut de la montagne رأس جبله قدر چیقمغه ظفریاب اوله‌مدی Il était environné de tant de monde, que je ne pus parvenir jusqu'à lui اطرافنه مجتمع اولمش زحام ناسک اول قدر کثرتی وار ایدی که یاننه وارمغه ظفریاب اوله‌مدم

Il se dit aussi des choses, et signifie, arriver *A.* وصول *P.* رسیدن *T.* وارمق - ایرشمک || Son nom est parvenu aux oreilles du roi اسمی سامعهٔ همایونه واصل اولمشدر J'espère que ma lettre parviendra jusqu'à lui مکتوبم فلانک یدینه واصل اوله‌جغی مأمولدر - Figur. || Parvenir à une charge, à une dignité بر منصبه وبر رتبه‌یه واصل اولمق y parvenir par les degrés, par les bonnes voies فلان منصبه علی التدریج وطرق صالحه‌یه سلوک ایله واصل اولمق Parvenir à la couronne مرتبهٔ سلطنته تحصیل تاج وتخته ظفریاب اولمق - واصل اولمق

Il se dit aussi absolument pour S'élever, faire fortune *A.* قطع الرتبة - کسب المنزلة *P.* تحصیل جاه کردن - تحصیل سر - آمدی کردن *T.* اولولانمک || C'est un homme qui ne peut manquer de parvenir کسب رتبه ایده‌جکنه شبهه یوقدر

Parvenu. *A.* مظفر - واصل *P.* ظفریافته - رسیده *T.* ایرشمش - وارمش - ظفر بولمش

Il se dit aussi d'un homme qui, né dans un état obscur, a fait une grande fortune *A.* خارجی - مستعلی من الرفش الی

- صكره‌دن ميدانه جيقمش .T نو دولت .P العرش صاپلمه‌دن جيقى ويرمش

PARVIS. Place devant la grande porte d'une église .A رواق قپو اوكى .T پايگاه بيرونى .P خارجى

PAS. Mouvement du pied en avant pour marcher .A خطوة pl. خطوات .P گام - پژار .T آدم || Le pas d'un homme خطوة انسان d'un cheval خطوة فرس Petit pas خطوه صغيره grand خطوة واسعه Il ne s'en remuerait pas d'un pas برخطوه يرندن هر برخطوه‌ده بيله قملدانجغى يوقدر À tous les pas qu'il fait هرخطوه‌ده توقف وآرام ايدر ايدى Il s'arrêtait à chaque pas خطوات صغيره ايله سير وحركت ايدر Il marchait à petits pas خطوات واسعه ايله سير وحركت ايدر à grands pas ايدى بالتأنى والبطائة خطوه جنبان مشى à pas lents ايدى تعجيل خطوات ايتمك Hâter le pas وحركت اولمقده ايدى خطوات هينه doucement خطوه بخطوه روانه اولمق Aller pas à pas تعداد خطوات Il compte ses pas ايله مشى وحركت ايتمك خطوات خفيفه Marcher d'un pas léger ايله مشى وحركت ايدر خفت وسبكپايى ايله خطوه جنبان اولمق - ايله يوريمك d'un pas assuré ثبات قدم ايله خطوه پيما اولمق - On dit, Doubler le pas, pour dire, hâter sa marche .A اسراع الخطوات .P دوان وشتابان خطوه جنبانيدن - بشتاب خطوه زدن .T - ايلغاز ايله يوريمك - ايكى آدمى برايده‌رك يوريمك En parlant d'un lieu proche d'un autre, on dit, qu'il n'y a qu'un pas برآدماق مسافه در - برآدم ير در

On dit figur. qu'un homme plaint ses pas, pour dire qu'il n'aime pas à prendre de la peine pour autrui آدملرينى اسركر - Et qu'un homme va à grands pas à quelque dignité, à quelque honneur, pour dire, que selon les apparences, son mérite l'y fera bientôt parvenir سر منزل علو واقباله خطوات باد پيما ايله سمت مقصوده طوغرى سير سريع - قطع طريق ايتمكده در ايله قطع طريق ايدر

On dit, Faire un pas en arrière, pour dire, reculer d'un pas .A تأخر خطوة واحدة .P يك گام باز رفتن .T برخطوه كيرولنمك

Et retourner sur ses pas .A رجعة على حافرته .P باز پس بر كمسنه .T خطوه پيماى عود ورجعت شدن - آمدن كلديكى يره دونمك

Et aller, marcher à pas comptés, c'est-à-dire, lentement et avec gravité .A سير بالوقار .P آهسته رو شدن .T - آغر آغر يوريمك

Et forcer le pas, pour dire, faire effort pour arriver .A جدّ فى السير .P برهپيمايى ورزش نمودن .T آياغنه زور ويره‌رك وار قوتنى صرف ايده‌رك قطع مسافه ايتمك - يوريمك

On dit, qu'un homme est attaché aux pas d'un autre, lorsqu'il le suit partout .A مقتفى - مستذنب .P مثال سايه هميشه پيرو .T بر كمسنه‌نك ايزينى صاليويرميان

On dit proverb. Vous devriez baiser chacun de ses pas, pour dire, chacune de ses démarches a été pour vous rendre service تراب قدمنى - فلانك بصديغى طپراغى اوپملوسك

On dit aussi, Pas à pas on va bien loin .A يبلغ الخصم بالقصم .P آهسته آهسته جوياى كام ميرسد بمقصد .T اغر آغر يوريمكله جوق يول آلنور

On dit, Faire un faux pas, pour dire, glisser .A ازلاق القدم .P پا لغزانيدن .T آياغى قايدرمق - Et figur. pour dire, faire quelque faute dans une affaire .A الزلة - ارتكاب الهفوة والخطا .P لغزشيدن .T ياكلمق - جورك تختديه فلان كس بصمق || Je ne lui ai jamais vu faire un faux pas - ارتكاب خطا وزلت ايلديكنى ابدى كورديكم يوقدر - جورك تختديه بصديغنى - On dit aussi, Faire faire un faux pas à quelqu'un .A تودير .P در مغاك خطا انداختن .T پرنده‌دن - ياكلتمق - ورطه‌يه دوشورمك - ورطه‌يه اوغراتمق ياردن اوجورمق - اتمق

On dit figur. Aller à pas de tortue dans une affaire, pour dire, n'y avancer que lentement برمصلحتده ينكج وارى يورويش ايله يوريمك - Et aller à pas mesurés, pour dire, avec grande circonspection هر خطوه‌يى ميزان حزم واحتياط ايله وزن ايده‌رك حركت ايتمك

On dit, Avoir le pas, pour dire, avoir la préséance .A تقدم .P پيشرو بودن .T ايلرو كتمك || Le Parlement a le pas sur les autres compagnies پارلامنتو مجلسى سائر جماعتلره تقدم مقام تقدمى فلانه ترك وفراغ ايدر Il lui a cédé le pas فلانه تقدم ايلدى Il a pris le pas devant lui ايلدى Disputer le pas تقدم ادعاسيله معارضه ايتمك

On dit, Le pas d'un cheval, pour dire, l'une de ses allures naturelles .A عدو - عدوان .P رفتار .T اشكين || Ce cheval va bein le pas بو آت جيد العدو در - خوش رفتار در كم رفتار - قاصر العدو در il n'a point de pas اشكينى كوزلدر

Il a le pas rude اشکینی یوق ـ در ثقیل العدو در ـ کند پا fort doux اشکینی آغر در ـ در بغایت هین العدو در ـ سبکپا Mener un cheval au pas اشکینی ایله آتی اشکینی یواشدر ـ در au grand pas اتی عدو شدید ایله اسراع ایتمک ـ یورتمک یورغه یورتمک ـ رفتار تیز پا ایله یورتمک

On appelle, Cheval de pas, un cheval qui va un grand pas, et fort à l'aise *A.* معناق ـ سیّار بالعنق ـ سهل العدو *P.* آسان اشکینی کریملو یوکرک آت *T.* سبک رفتار ـ رفتار

Pas, se dit aussi des allées et venues que l'on fait, des peines qu'on prend pour réussir dans une affaire *A.* اتعاب القدم *P.* رنجش پا *T.* آیاق یورمه || Il a fait bien des pas pour son ami, pour ce mariage دوستی ایچون وبو نکاح مادّه‌سنی تنظیم ایچون خیلی مرتبه اتعاب قدم ایتمشدر Je vous conseille de ne pas songer à cette affaire, vous y perdriez vos pas بو مصلحته مباشرت ایلمه عبث یره اتعاب قدم ایتمش اولہ‌جقسک Regretter ses pas اتعاب قدم ایلدیکنه بر کمسنه بو مادّه تأسّف ایتمک Cela lui a coûté bien des pas inutiles بیهوده اتعاب قدمی موجب اولمشدر

Pas, signifie aussi, la marque que laisse le pied en marchant *A.* اثر pl. آثار ـ نقش القدم *P.* نشان پا *T.* ایز || Le pas d'un homme, d'un cheval, d'un boeuf انسانک وآتک وصغرک نقش قدمی

On dit figur. Suivre les pas, marcher sur les pas de quelqu'un *A.* اقتفاء ـ اقتفاء بالاثر ـ اتباع الاثر فلان ـ اقتفار ـ *P.* تتقفر ـ پیروی نمودن *T.* بر کمسنه‌نک ایزینه اویوب || Il suit les pas de cet homme فلانک اثرینه اقتفا ایتمک ـ اثرینه تبعیّت ایدر ـ ایدر

Pas, terme de Géogr. C'est, en général, une mesure déterminée par l'espace qui se trouve d'un pied à l'autre, quand on marche *A.* خطوة pl. خطوات *P.* گام *T.* آدم || Il y a tant de pas à la lieue Française فرانسه میلی شو قدر خطوه‌دن عبارتدر Il y a des croix de mille en mille pas هر بیک خطوه مسافه‌ده خاچ شکلنده نشانلر واردر La longueur de cent pas یوز ادم مسافه‌نک طولی

Pas, signifie aussi, passage étroit et difficile dans une vallée, dans une montagne *A.* مأزم ـ مضیق *P.* تنگنا ـ دربند *T.* طار بوغاز ـ بوغاز || Le pas des Thermopyles فلان بوغازی Garder le pas دربندی محافظه ایتمک

On appelle, Mauvais pas, un endroit par où il est dangereux de passer, comme un bourbier, un précipice *A.* ورطة *P.* مغاک ـ جای دشوار گذار ـ جای خطرناک *T.* تهلکه‌لو یر || Il y là un mauvais pas اول محلّده بر ورطهٔ هولناک وار در

On dit figur., qu'un homme s'est tiré d'un mauvais pas, pour dire, qu'il s'est tiré d'une affaire difficile, embarrassante ورطهٔ بلادن یقه‌یی صیردی ـ تخلیص گریبان ایتمشدر

On dit aussi figur. C'est un pas bien glissant, pour dire, c'est une occasion où il est difficile de se bien conduire *A.* مزلقة *P.* جای لغزش پا *T.* آیاق سورجه‌جک یر

Pas, se prend aussi pour le seuil de la porte *A.* عتبة *P.* آستان *T.* قپو ایشکی || Il est sur le pas de la porte عتبهٔ بابده طورر

— Il signifie aussi, la marche d'un degré. V. Marche.

Pas-d'Âne, ou Tussilage. Plante dont on fait usage contre la toux *A.* سعالی ـ حشیشة السعال *T.* اوکسرک اوتی

Pas-d'Âne, se dit aussi d'une sorte de mors de cheval *A.* شکیمة غلیظة *P.* لگام تند *T.* آغر کم ـ آغر آغزلق || Ce cheval a la bouche forte, il lui faut un pas-d'âne بو آت سرد آغزلو اولمغله آغرکمه محتاجدر

PAS. Adverbe de négation. V. Ne et Point. - Joint avec le mot Un, signifie, nul *A.* لا احد *P.* هیچ کس *T.* هیچ بر کمسنه || Pas un ne le dit بونی هیچ بر کمسنه سویلمز Pas un ne croit هیچ کس بوکا اعتماد ایتمز

PASCAL. Qui concerne la pâque *A.* فصحی ـ متعلق بعید *T.* پصقلیالق || L'agneau pascal que les Juifs mangeaient à la fête de pâques الفصح عید فصحده طایفهٔ یهودیانک اکل ایتدکلری پصقالیالق قوزی

PASQUIN. Un mauvais diseur de bons mots, un bouffon *T.* دادسز مقلد

PASQUINADE. Raillerie satirique *A.* اهجیّة ـ هجویّة pl. هجویّات *P.* سخن زشتار آمیز *T.* یربحیلک

PASSABLE. Qui peut être admis, comme n'étant pas mauvais dans son espèce *A.* مقارب ـ بین بین *P.* میانه *T.* ایو هب || Ce vin n'est pas excellent, mais il est passable بو باده اعلا دکل انجق ال ویرر ال ویرر Cette femme n'est pas laide, elle est passable بو خاتون قبیح المنظر دکل بین بیندر Ces vers-là sont passables بو اشعار هب ایو در

PASSABLEMENT. D'une manière passable *A.* مقاربا *P.* خوشچه *T.* هب ایوجه ـ ال ویره‌جک قدر || Du vin passablement bon

مقارباً جيّد ولطيف بر باده Il n'a pas mal fait cette commission, il s'en est acquitté passablement مأموريتنى قبح وردائت صورتيله رؤيت ايتميوب هب ايوجه اجرا ايلدى

PASSADE. Action de passer peu de temps dans un lieu *A.* مرور *P.* بلا توقّف *T.* بى توقّف گذارش || كلوب كچمه Il n'a pas séjourné là, il n'y a fait qu'une passade اول طرفده مكث ايتميوب همان كلوب كچدى

On dit, Demander la passade, pour dire, demander la charité en passant son chemin *A.* استكفاف فى السوق *P.* در كوچه دريوزه‌گرى كردن *T.* زوقاقده ديلنمك

PASSAGE. Action de passer *A.* عبور ـ مرور *P.* گذارش ـ گذار *T.* كچمه || Le passage de la mer Rouge بحر قلزمدن مرور Durant le passage de l'armée عسكرك مدّت مرورنده Je ne veux point de maison sur ce chemin-là, elle est trop sujette au passage des gens de guerre اول طريق اوزرنده منزل اتخاذندن حظ ايتمم زيرا عسكرى طايفه‌سنك ممرّيدر

Figur. *A.* انتقال ـ نقل *P.* گذشت *T.* دونمه ـ كچمه || Le passage d'une vie mondaine à une vie chrétienne est rare et difficile عيش دنيويدن طريقت ديانت حقيقيّه انتقال مادّه‌سى نادرات احوالدن وامور مشكله‌دندر Qui aurait pu s'attendre à un passage si subit de la plus violente colère à la plus haute modération? شول رتبه‌ده اكيد وشديد غضبك بردن بره حال كمال حلم وانصافه انتقالى كيمك عقلنه كله بيلور ايدى

On appelle Oiseaux de passage, les oiseaux qui, en certaine saison, passent d'un pays en un autre *A.* pl. قواطع *P.* مرغان كوچكنان *T.* كوچر قوشلر || Les hirondelles, les cailles sont des oiseaux de passage قرلنغج وبلدرجين قوشلرى قواطع اقسامندندر

Passage, signifie aussi, le lieu par où l'on passe *A.* معبر ـ ممرّ pl. معابر *P.* رهگذر ـ گذرگاه *T.* كچيد يرى || Il l'attendit au passage رهگذارده استادۀ مقام ترقب ـ فلانى معبرده بكلدى وانتظار اولمشدر Il passe bien du monde par là, c'est un grand passage اول طرفده آيندگان وروندگانك كثرتى اولمغله بر معبر جسيمدر Pourquoi passez-vous sur ma terre? ce n'est pas là un passage بنم چفتلكم معبر دكل نيچون ايچندن مرور ايدرسك Ôtez-vous du passage معبردن بر طرف اول Se saisir des passages معابرى ضبط ايتمك Garder les passages معابر ومواردى محافظه ايتمك Il a donné passage par son pays ملكى ايچنده معبر ويردى Boucher, fermer le passage معبرى سدّ ايتمك Le passage est ouvert معبر گشاده ومفتوحدر — Figur. || La vie n'est qu'un passage عمر انسان انجق بر معبر مختصردر

Il signifie aussi, le droit qu'on paye pour passer une rivière, un pont *T.* كچيد حقى ـ كچيد عوايدى

PASSAGE. Endroit d'un ouvrage *A.* فقره pl. فقرات || Il y a dans ce livre un beau passage بو كتابده بر فقرۀ لطيفه وار Passage obscur, difficile مغلق وغامض بر فقره Commenter, expliquer un passage بر فقره‌يى شرح وتفسير ايتمك Concilier des passages qui paraissent opposés مختلف المعنا صورتنده اولان فقراتى برى برلرينه توفيق ايتمك Cet auteur cite trop de passages بو مؤلّف على طريق الاستشهاد قتى چوق فقره‌لر ذكر ايدر

PASSAGER. Qui ne fait que passer dans un lieu *A.* عابر pl. عابرين *P.* گذارنده *T.* كچيجى || Les hirondelles sont des oiseaux passagers قرلنغج قوشى كچيجى قوشلردندر

Figur. Qui est de peu de durée *A.* سريع الزوال ـ سريع الفنا ـ عديم البقا *P.* چابك گذار ـ نا پايدار ـ بى دوام *T.* تيز كچر || La beauté est passagère حسن وجمال سريع الزوالدر Les plaisirs de ce monde sont passagers لذايذ دنيا عديم البقادر Ce n'est qu'une douleur passagère بر وجع چابگذار ونا پايداردر

PASSAGER. Qui s'embarque sur un vaisseau pour ne faire que passer en quelque lieu *A.* سافر pl. سفّار *P.* رهرو *T.* يولجى || Il y avait sur ce vaisseau cent soldats et vingt passagers اول سفينه‌نك ايچنده يوز نفر عسكرى ويكرمى نفر يولجى وار ايدى

Et qui n'a point de demeure fixe dans un lieu *A.* مسافر pl. مسافرين *P.* رهگذار *T.* كچيجى || Je ne fais pas ma demeure ici, je n'y suis que passager بو محلّده مقيم دكلم انجق مسافرم Les hommes ne sont que passagers sur la terre بنى ادم روى زمينده مسافردر

PASSAGÈREMENT. En passant *A.* على طريق ـ مسافرۀ المسافرة *P.* رهگذارانه *T.* يولجى كبى || Je ne suis ici que passagèrement بو محلّده مسافرت طريقيله اقامت ايتمكده مسافرۀ مقيمم ـ يم

PASSANT. On appelle Chemin passant, rue passante, un chemin public où tout le monde a droit de passer *A.* طريق عامّ *P.*

رهگذر عام *T.* عموم یولی ou par lequel il passe bien du monde *T.* ره رفته *P.* سوق مسلوک — طریق مسلوک *A.* جکنانمش یول

PASSANT. Qui passe par une rue, par un chemin *A.* ابن السبیل pl. ابناء السبیل — سابلة pl. سوابل *P.* رهرو — رونده *T.* یولجی || Il faut des hôtelleries pour tous les passans ابنای سبیلک جملەسی ایچون مسافرخانەلر لازمدر Un voleur qui dévalise les passans ابنای سبیلی یغما وغارت ایدن رهزن

PASSATION. T. de Pratique. Action de passer un contrat *A.* ثبت الحجة *P.* حجت نویسی *T.* حجت یازمه

PASSAVANT, ou **PASSE-AVANT.** Billet portant ordre de laisser passer librement les marchandises qui ont déjà payé le droit *A.* جواز لامرار المال *T.* مرور تذکرەسی || On l'accusait d'avoir passer du vin sans payer les droits, mais il montra son passe-avant عوایدی ادا ایتمکسزین خمر کچورمکە تهمتیلە اتهام اولنمشیکن یدندە اولان مرور تذکرەسنی ابراز ایلدی

PASSE. La petite somme qu'il faut ajouter à des pièces de monnaie, pour achever de faire une certaine somme *A.* تکملة المبلغ *P.* مقدار تمامساز *T.* تماملدەجق مقدار || Vous me devez cinquante francs, et vous ne me donnez que deux louis de vingt-quatre livres chacun, il me faut encore deux francs pour la passe اللی غروش مطلوبمه مقابل هر بری یکرمی درت غروش اولەرق ایکی عدد آلتون ویرمشسک تکملۂ مبلغ اولمق اوزره ایکی غروش دخی اقتضا ایدر

On dit, qu'un homme est en passe d'avoir quelque charge, ou quelque autre avantage, pour dire, que son mérite l'ont mis en état d'y parvenir فلان منصبک یا مرامک تحصیلی یولنه کیرمشدر

Passe. T. de Mar. Canal étroit de mer entre deux bancs, par où les vaisseaux peuvent passer *A.* مشعب pl. مشاعب *T.* اقندی — قنال — یری || On peut entrer dans ce port par deux passes بو لیمانه کیرەجک ایکی قنال وار در

PASSE-CHEVAL. Espèce de bac destiné à passer un cheval d'un bord de la rivière à l'autre *T.* آت ماغونەسی

PASSE-DEBOUT. T. de Finance. Permission de passer des marchandises au travers d'un pays, sans payer aucun droit *T.* انعام رسم مروریەنک انعامنی حاوی تذکره — تذکرەسی

PASSE-DROIT. Grâce qu'on accorde contre le droit et contre l'usage ordinaire *A.* مساعدة || On l'a reçu dans cette charge sans l'interroger, c'est un passe-droit فلانی بلا استنطاق بو منصبه تعیین ایتمشلر در بو کیفیت مساعده قبیلندندر

Il se dit aussi, pour marquer une espèce de tort que l'on fait à quelqu'un, en ne suivant pas l'usage ordinaire *T.* بر کمسنەنک استحقاقنه کسر ونقیصه || On a donné le brevet de colonel à un de ses cadets, il prétend que c'est un passe-droit qu'on lui a fait فلانک ما دونی اولانک بریسنه میر آلایلق رؤسی ویرلمکله بو کیفیت استحقاقنه بادئ کسر ونقیصه اولدیغنی ویرلمکله کندویه غدر اولدیغنی ادعا ایدر — ادعا ایدر

PASSE-FLEUR. Plante plus connue sous le nom d'Anémone. V. ce mot.

PASSEMENT. Tissu plat et un peu large de fil d'or, de soie, de laine, etc., qu'on met par ornement sur des habits *A.* شریط *T.* شریت || Passement d'or صرمه شریط d'argent کمش شریط

PASSEMENTER. Chamarrer de passemens *A.* الصاق الشریط *T.* شریت چکمک || Passementer un habit بر ثوبک اوزرینه شریط چکمک

PASSEMENTIER. L'ouvrier qui fait des passemens *A.* صانع الشریط *T.* شریتجی — Et celui qui en vend *T.* بایع الشریط شریت صتان

PASSE-PAROLE. T. milit. Il se dit d'un ordre donné à la tête d'une armée, et qu'on fait passer de bouche en bouche *T.* آغزدن آغزه عسکرک جملەسنه یتشدریلان تنبیه

PASSE-PARTOUT. Il se dit d'une clef qui sert à ouvrir plusieurs portes *A.* مفتاح الاقفال المتعددة *P.* کلید چندین قفلهم *T.* بر قاچ کلیدی آچر آنختر

PASSE-PASSE. Ce mot ne se dit qu'en cette phrase, Tours de passe-passe, pour dire, des tours d'adresse que font les jongleurs *A.* شعبذة *P.* هنگامه گیری *T.* حقه بازلق || Voilà un beau tour de passe-passe اشته بر نکره حقه بازلق — On dit figur. Faire des tours de passe-passe, pour dire, tromper adroitement *T.* حیله بازلق — حقه بازلق ایتمک — ایتمک

PASSE-PIERRE. Plante qu'on nomme aussi Perce-pierre et Fenouil marin *A.* شمار بحری *P.* رازیانۂ آبی *T.* صو رزنەسی

PASSE-PORT. Ordre par écrit donné pour la liberté et la sûreté du passage des personnes, des marchandises, etc. *A.* جواز *P.*

گذر نامه *T.* يول حكمی - يول تذكره‌سی ‖ Signer un passe-port يول حكمنی امضا ايتمك expédier يول حكمنی اصدار يول تذكره‌سنی - ايتمك

PASSER. Aller d'un lieu à un autre ; traverser l'espace qui est entre-deux *A.* عبور - مرور *P.* گذشتن - گذر كردن *T.* كچمك ‖ Passez de ce côté-ci برو طرفدن مرور ايله Il a passé le long de la muraille ديوارى بويدن بويه مرور ايلدى de l'autre côté de l'eau صويڭ اوته قيسندن كچدى Passer par la fenêtre پنجره‌دن مرور ايتمك par un pont كوپريدن مرور ايتمك Passer de France en Angleterre فرانسه طرفندن انكلتره‌يه قرب وجواردن كچدى Il en a passé bien près مرور ايتمك L'armée a passé par ce pays عسكر بو مملكتدن مرور ايتمشدر La procession est passée الاى مرور ايلدى Il a passé comme un éclair مثال برق خاطف كلوب كچدى Passer outre ما ايلرويه ما ورايه تجاوز ايتمك - ورايه مرور ايتمك en avant ايلرويه طوغرى - ايلرويه سبق وتقدم ايتمك - كچمك قادمه جنبان مرور اولمق Le coup lui a passé sous le bras قورشون قولى آلتندن گذران ايلدى Le sang passe des artères dans les veines دم شرايينندن عروقه مرور ايدر La rivière passe par-là جريان ايدر - نهر اول طرفدن مرور ايدر Le vent, l'air, la lumière, le jour passent par cette fenêtre ريح اول پنجره‌دن - وهوا وضيا وشمس اول پنجره‌دن مرور ايدر نافذ اولور - نفوذ وحلول ايدر — Passer le pont, la rivière جسرى l'eau صويى كچمك ونهرى عبور ايتمك Passer la rivière à la nage يوزه‌رك كچمك - نهرى سابحاً مرور ايتمك -

Il signifie aussi, s'écouler, aller vers la fin ‖ Les jours, les années passent اوقات واعوام مرور ايدر Le temps passe et la mort vient طوبار ايام منطوى - وقتلر مرور وزمان موت حلول ايدر ووقت اجل سر نما ومنجلى اولمقده در L'hiver est bientôt passé موسم شتا سريعاً مرور ايتمشدر Vous avez laissé passer le temps de planter موسم غرسى امرار ايتدردك La beauté passe comme une fleur حسن وجمال شكوفه مثالى كچوب Les مثال شكوفهٔ دلارا دمبدم رهين ذبول وفنا اولور - صاور plaisirs passent زايل وبى بقا در - لذايذ دنيا مرور ايدر Tout passe dans le monde احوال دنيا سريع المرور در - بو دنياى فانيده هيچ بر شيئده ثبات - سريع الزوالدر وبقا يوقدر Son temps est passé وقتى كچدى - On dit, que des marchandises passent debout par une ville. V. Debout.

On dit, Passer de cette vie en l'autre, à une meilleure, ou simplement Passer, pour dire, mourir *A.* ارتحال الى دار - ارتحال آخرته *T.* ازين خاكدان بديار آخرت كوچ كردن *P.* البقا الآن حالت نزعده ‖ Il est à l'agonie, il va passer كوچمك اولوب دار فنادن دار بقايه ارتحال ايتمكده در Il a passé ارتحال ايلدى

On dit, Passer par les charges, par les emplois, pour dire, s'élever successivement *A.* قطع الرتب والدرجات *P.* پايه رتبه‌دن رتبه‌يه كچوب اولو *T.* بپايه بجاه بلند بر آمدن منصبلره چيقمق

Et passer par de rudes épreuves, pour dire, passer par de grandes peines نيچه نيچه - نيچه بلايا ومحنتلره دوچار اولمق بلايا ومحنتلر چكمك

Et faire passer la parole de main en main تداول افواه ايلمه نقل كلام ايتدرمك — En termes de guerre, un général, après avoir donné un ordre, dit Passe-parole بو تنبيه جمله‌يه يتشتربله

On dit, qu'une chose a passé par la tête de quelqu'un, pour dire, qu'il y a pensé *A.* تبادر الى الذهن *P.* خاطر گذار شدن *T.* خاطردن كچمك — Et qu'elle lui a passé de la tête, pour dire, qu'il l'a oubliée *A.* ذهول عن الخاطر - خاطردن *T.* از خاطر بيرون شدن *P.* اذهاب عن الخاطر چيقمق

Passer, se dit aussi des dignités, charges, possessions qui changent de main en main *A.* انتقال *P.* گذشتن *T.* كچمك ‖ Cette terre passa dans cette maison par mariage بو چفتلك عقد اولنان مصاهرت تقريبيله فلان خاندانه منتقل اولمشدر تصرفنه كچدى Quand le royaume de France passa de la première race à la seconde فرانسه‌نك تخت سلطنتى نسل اولدن نسل ثانى‌يه لدى الانتقال

Il signifie aussi, cesser *A.* اندفاع *P.* بر طرف شدن *T.* صاوشمق - صاومق - دفع اولمق ‖ Il est en colère, mais cela passera حال غضبده در انجق بو حالت مندفع اولەجغى - بو ايجاد برطرف اولور مقوله‌دندر Cette mode passera دركار در ذاهب اولديغم خليا صاودى La fantaisie m'en est passée صاور La faim lui a passé فلانك آجلغى صاودى Cela fait passer le mal de dents آغريسنى - بو شئ ديش آغريسنى دافعدر دفع ايدر

On dit figur., Passer par-dessus toutes sortes de considérations,

pour dire, n'avoir égard à aucune chose کافۀ مطالعاتدن صرف
کافۀ احتمالاتدن صرف انظار التفات ـ انظار ایتمک
ـ هیچ بر درلو مطالعه‌یه قید ایتمامک ـ ایتمک Et passer
par-dessus toutes les difficultés, pour dire, n'être point arrêté
par les difficultés ظهوره کلان صعوبتلره حوالۀ نظر اعتبار
صعوبتلره باقمامق ـ ایتمامک

Passer. Aller au-delà, excéder *A.* تجاوز *P.* گذشتن *T.*
قورشون نشانی آشورمق ـ کچمک || La balle a passé le but
آشوردی ـ کچدی ـ تجاوز ایتدی Passer les bornes, la mesure
حدودی واندازه‌یی تجاوز ایتمک Achetez-moi un bon
cheval, mais je ne veux pas y passer cent écus بهاسی یوز
غروش تجاوز ایتمامک شرطیله بکا بر رأس بارکیر مبایعه
ـ مصرف ایرادی تجاوز ایدر La dépense passe la recette ایله
خرج مصرفی کچر ـ ایراده غالبدر Cela passe la raillerie لطیفه
لطیفه‌یی کچر ـ حدّینی تجاوز ایدر passe le vraisemblable
ـ بعید عن الاحتمالدر ـ بو کیفیت حدّ احتمالی تجاوز ایدر
بو اغاج حدّ احتمالدن بعید در Cet arbre passe la muraille
قدّ دیواری تجاوز ایدر

On dit, Passer outre, pour dire, aller en avant sans être arrêté
par les obstacles *A.* تجاوز ـ تخطّی *P.* در پیش گذر کردن
T. آتلایوب کچمک ـ اوته‌یه کچمک ـ Et figur. Passer outre,
Passer plus avant, pour dire, ajouter encore à ce qu'on a déjà fait
A. تجاوز الدرجة *P.* بیرون از درجه رفتن *T.* کرته‌یی
آشورمق || Il ne se contenta pas de dire que... il passa outre
بو کلامی سویلدیکنه قناعت ایتمیوب کرته‌یی آشوردی
Après l'avoir insulté, il passa plus avant, et le maltraita فلانک
عرضنی هتک ایلدیکندن ماعدا درجه‌یی آشوروب
تکدیرینه دخی تصدّی ایتمشدر

En termes de Pratique, Passer outre, signifie, continuer d'exé-
cuter *A.* مداومت || Il avait commencé de bâtir en tel endroit,
il lui fut défendu de passer outre فلان محلده بنایه شروع
ایتمشیکن با فرمان عالی مداومتدن منع اولندی Nonob-
stant les défenses à lui faites, il ne laissa pas de passer outre
مرّۀ بعد اخری منع اولنمشیکن مداومتدن فارغ اولمش دکلدر

Passer, se dit aussi des transitions qui se font dans le discours, d'une
matière à l'autre *A.* نقل الکلام الی صدد الآخر *P.* بسخن
دیگر گذر کردن *T.* بشقه سوزه کچمک || Passons au second point
ایکنجی ماده‌یه ـ کلامی ایکنجی ماده‌یه نقل ایتدره‌لم
کلامی امور سائره‌یه نقل ایتدره‌لم à d'autres choses کچه‌لم

Passer. Être admis, être reçu *A.* تقبّل ـ قبول *P.* پذیرفته
شدن *T.* مقبوله طوتلمق ـ مقبوله کچمک || Il ne passera pas
مظهر قبول اولمیه‌جقدر ـ امتحانده مقبوله کچمیه‌جکدر à l'examen
Ce soldat est trop petit, il ne passera pas à la revue بو عسکری
نفرینک بویی بغایت آلچق اولدیغندن یوقلمه‌ده
مقبوله کچمز

On dit, Passer maître, pour dire, recevoir à la maîtrise
A. تخریج *P.* برتبۀ استادی بلندیدن *T.* استاد چیقارمق
|| On l'a passé maître فلانی استاد چیقارمشلر در

Laisser Passer. Ne pas relever, ne pas contredire *A.* ترویج
رخصت رواج ـ روا داشتن *P.* تجویز الرواج ـ بالمساحة
T. دادن بر شیئک کچمسنه رخصت ویرمک || Laissera-
t-on passer un livre si dangereux sans le réfuter? منتج خطر
اولەجق اول مقوله بر کتابک جرح اولنمقسزین رواجی
تجویز اولنمق ممکنمیدر Cette faute est trop grossière, je ne la
saurais laisser passer بو خطا پک غلیظ اولدیغندن بالمساحة
عرض ترویجنی تجویز ایده‌مم Laisser passer une proposition
اولنان تکلیفک رواجنی تجویز ایتمک

On dit, qu'une chose a passé en proverbe, pour dire, qu'elle
est devenue proverbe ـ فلان سوز ضرب مثل حکمنه کیردی
صورتنه کیردی

Passer. Allouer *A.* ادخال فی الحساب *P.* در حساب
کردن *T.* محسوب ایتمک || Passez-moi cet article بو ماده‌یی
حسابه ادخال ـ محسوب ایله Passer en compte بو اسامه‌یی ـ محسوب ایله
بو محسوب ایتمک ـ ایتمک On ne vous passera jamais cela
اسامه‌یی حسابکه محسوب ایتمک ممکن دکلدر

On dit, Passer condamnation, pour dire, avouer qu'on a tort
A. اعتراف الجرم ـ اقرار الجرم *P.* گناه خود اقرار کردن
T. تسلیم ایتمک ـ بر کمسنه حقی اولمدیغنی اقرار ایتمک

Passer. Pardonner *A.* عفو ـ مجاوزت *P.* آمرزیدن *T.* صوچ
ایتدیککک خطایی رهین عفو || Je vous le passe بغشلمق
صوچکی سکا بغشلرم ـ ومجاوزت ایده‌رم

Il signifie aussi, devancer *A.* مسابقت ـ تقدّم *P.* پیش
گذشتن *T.* ایلرو کچمک || Ce lévrier passe tous les autres à
la course بو تازی سرعت قدم بابنده سائر تازیلرک
جمله‌سنه مسابقت ایدر Cet enfant passera tous ses camarades
dans les études بو طفل تحصیل علم خصوصنده بالجمله

رفقاسنه مسابقت ایده‌جکدر

Figur. surpasser en mérite *A.* کسب الامتیاز ـ تفوّق *P.* برتری یافتن *T.* کچمك || S'il continue d'étudier, il passera tous les savans de son siècle امر تحصیلده مداومت ایده‌جك اولور ایسه علمای زمانك مجموعنه تفوّق ایده‌جکی ظاهردر Elle passait toutes les autres filles en beauté حسن وجمالده ابکار سائره‌نك مجموعی اینچنده فائقه ایدی

Et être au-dessus de la portée et de l'intelligence *A.* خروج من خروج من دائرة الادراك ـ خروج من الاستطاعة ـ حدّ الطاقة *P.* بیرون از طاقت ـ بیرون از اندازهٔ توانایی بودن ـ دور از مرتبهٔ ادراك بودن ـ بودن *T.* کوچ یتشمامك ـ دائرهٔ فوق الطاقه اولمق ـ دائرهٔ طاقتدن طشره اولمق ـ ادراکدن طشره اولمق || Je n'y entends rien, cela me passe بو شیئی درك وفهم ایده‌مم حدّ استطاعتمدن خارج بر معنا در Cela passe ma capacité, mon intelligence بو شئ دائرهٔ لیاقتمدن وحدّ ادراکمدن دورادور در Cela passe la portée de l'esprit humain دائرهٔ بشرك دائرهٔ ادراکندن خارجدر l'imagination خیالدن خارج بر معنا در

Passer. Transporter d'un lieu à un autre *A.* نقل ـ امرار *P.* گذاردن *T.* کوتورمك ـ کچورمك || On a passé le canon dans des bateaux طوبلری قایقلر ایله نقل ایتدردیلر Le batelier m'a passé à l'autre bord قایقچی بنی اوته‌یه امرار ایتدردی

Et employer, consumer, en parlant du temps *A.* امرار الوقت *P.* وقت گذرانیدن *T.* وقت کچورمك || Passer le temps امرار وقت ایتمك une année بر سنهٔ کامله امرار ایتمك Nous avons passé ce jour bien agréablement بر کونکی کونی فرح جان ایله امرار ایلدك J'ai passé la nuit sans dormir انجم شمار اوله‌رق امرار ـ وقت لیلی بلا نوم امرار ایلدم Il y passe les jours et les nuits اول محلده گذرانندهٔ لیالی وایّامدر

On dit, Passer son envie d'une chose, pour dire, la satisfaire *A.* استیفاء الحظّ *P.* کامران ـ تحصیل کام کردن ـ بکام شدن ـ کامروا شدن ـ بر مراد شدن *T.* مراده ایرشمك || Il souhaitait passionément d'avoir cette terre, enfin il en a passé son envie بو چفتلکه مالك اولمق خصوصنده عظیم اشتیاقی وار ایدی عاقبة الامر استیفای حظّ ایتمشدر — On le dit aussi pour Renoncer à ce qu'on souhaitait *A.* دفع الرغبة ـ قطع الرغبة *P.* دفع آرزو کردن *T.* استکی دفع ایتمك

Passer. Faire couler des choses liquides au travers d'un tamis, d'un linge, etc. *A.* شخل *P.* پالودن ـ پالاییدن *T.* سوزمك || بر شئ اینچندن کچروب سوزمك Passer une décoction dans un linge مطبوخی بر بز اینچنده سوزمك un bouillon à travers une étamine ات صوینی قلبوردن کچروب سوزمك

Il se dit aussi de certaines choses qui ne sont pas liquides *A.* امرار *P.* گذرانیدن *T.* کچورمك || Passer de la farine au tamis اونی الکدن کچورمك ـ دقیقی منخلدن امرار ایتمك

Et apprêter certaines choses, comme cuirs, étoffes, etc. *A.* اصلاح *P.* پرداختن *T.* یاپمق || Il faut passer ce cuir بو دری‌یی اصلاح ایتمك اقتضا ایدر

On dit, Passer des rasoirs sur la pierre, passer des couteaux sur la meule, pour dire, les aiguiser *A.* تشحیذ *P.* تیز کردن *T.* بیله‌مك

Il signifie figur., toucher adroitement une chose dans le discours *A.* توطیش الکلام *T.* خفیفجه طوقنوب کچمك || Il a passé cela délicatement, légèrement بو ماده‌یه خفیفجه ونازکانه طوقنوب کچدی

Passer. Omettre *A.* ترك *P.* وا گذاشتن *T.* براقمق || Passer cet endroit, ne le lisez pas بو محلّی قرائت ایتمیوب ترك ایله Passez cela sous silence بونی مسکوت عنه ترك ایله

Passer, se dit aussi des actes que l'on fait par-devant notaire *A.* تنظیم بمعرفة الشرع ـ عقد بمعرفة الشرع *P.* بمعرفت شرع پرداختن *T.* معرفت شرع ایله یاپمق || Passer un contrat, une procuration معرفت شرع ایله بر قطعه مقاوله حجّتی عقد ایتمك یا بر قطعه وکالت حجّتی تنظیم ایتمك

On dit, Passer une pièce de monnaie douteuse, légère, etc. pour dire, la faire valoir *A.* ترویج *P.* رایگان ساختن *T.* کچورمك || Ces trésoriers passent beaucoup de mauvais argent بو خزینه‌دارلر وافر زیوف اقچه ترویج ایدرلر Passer des pièces fausses زیوف اقچه کچورمك

Et passer au fil de l'épée, pour dire, massacrer *A.* امرار طعمهٔ شیر ـ بحدّ السیف *P.* از سر شمشیر تیز گذرانیدن ـ شمشیر کردن *T.* قلیجدن کچورمك ـ از قنطرهٔ تیغ آبدار گذرانیدن || Si on prend la ville par force, on passera tout au fil de l'épée قلعه حربًا ضبط اولنه‌جق اولور ایسه درونده بولنانلرك جمله‌سی قنطرهٔ تیغ آبداردن امرار اولنه‌جقدر

Et passer la lime sur un ouvrage, pour dire, l'achever, le

polir *T.* - بر شینڭ اوزرینه امرار مصقلهٔ اتمام ایتمك
Et passer l'éponge sur un ouvrage, pour dire, l'effacer بر تالیفڭ
اوزرندن - اوزرینه امرار شوخگیر محو وتطلیس ایتمك
سیلکی کچروب محو ایتمك — Et passons l'éponge sur tout
cela, pour dire, oublions-le بونلرڭ جملهسنی شستهٔ صابون
بونلرڭ - لوح خاطردن سیلهلم - فراموشی ونسیان ایدهلم
- جملهسنی مضا ما مضا دییهرڭ انداختهٔ طاق نسیان ایدهلم
Et passer la plume sur quelques endroits d'un ouvrage فلان
- تألیفڭ بعض محللرینه امرار قلم نسخ وابطال ایتمك
— Et passer les yeux sur une chose, - بعض محللرینی سیلمك
pour dire, ne la regarder qu'à la hâte *A.* امرار النظر - الماح
P. النظر چالوب آلمه - کوز کچورمك *T.* چشم گذرانیدن
باقمق

PASSER POUR. Être réputé *A.* اشتهار *P.* نامور بودن - شهرت
یافتن - شهرت گرفتن *T.* بیلنمك - اولمق - معروف ||
Il passe pour un homme de bien اوزره اولمق خیردن اصحاب
pour un homme sage شهرتیافته در عاقل بر ادم اولمق
Il est avare, au moins il passe pour cela اوزره شهرتی وار در
S'il خسیس بر آدمدر هیچ دکل ایسه شهرتی بویله در
n'est savant, du moins il passe pour l'être علمدن بی بهره
شهرتگیر در - ایسه ده علم ودانش ایله مشتهر ومعروفدر

SE PASSER. S'écouler. Il se dit du temps *A.* مرور *P.* گذشتن
T. کچمك || Les années se passent سنین واعوام مرور ایدر
Le temps se passe insensiblement وقتلر طویولمقسزین مرور
ایدر L'occasion se passe فوت اولور - فرصت مرور ایدر
Il se dit aussi des choses qui perdent leur beauté, leur éclat,
etc. *A.* تذبل - الذبول کسب *P.* پژمرده شدن *T.* کچمك -
شکوفه برکون ایچنده صولمق || Les fleurs se passent en un jour
بو Cette femme n'est plus belle, elle se passe کسب ذبول ایدر
Les خاتونڭ حسنی قالمدی کسب ذبول ایتمکده در
couleurs vives se passent facilement آچق رنکلر چابك صولر

SE PASSER. Se contenter *A.* اکتفا - قناعت *P.* خرسندی
از || Il se passe de peu قایرلمق *T.* خرسند شدن - نمودن
Il ne se passe pas à cela قناعت ایدر - شئ ایله اکتفا ایدر
بونکله اکتفا ایتمز
Il signifie aussi, savoir se priver, s'abstenir *A.* کف - فراغت
P. الید دست کشیدن *T.* کچمك - وازکچمك - وازکلمك
|| Il ne saurait se passer de vin - شرب خمردن فراغت ایدهمز

Je me passerai bien de lui فلاندن کرکی ایچقیدن کچهمز
کبی وازکچه بیلورم

SE PASSER. Arriver *A.* وقوع - جریان *P.* یافتن گذارش -
|| Ce qui s'est وقوعه کلمك - کچمك *T.* گذارش پذیرفتن
passé avant nous بزدن مقدم - بزدن اوّل وقوعه کلمش احوال
Ce qui s'est passé depuis deux jours ایکی جریان ایتمش
Depuis votre کوندنبرو گذارش یافتهٔ ظهور ایتمش احوال
départ il s'est passé bien des choses وقت مفارقتکزدنبرو نیچه
وقوعه کلمشدر - واقع اولمشدر - امور واحوال جریان ایتمشدر
Dites-moi comment les choses se sont passées احوال مذکوره نوجهله
Tout s'est passé tranquillement جریان ایلدیکنی بکا نقل ایله
گذارشپذیر - هر شئ بر وجه سهولت جریان ایتمشدر
اولمشدر

EN PASSANT. Chemin faisant *A.* فی خلال الطریق *P.* در
Je l'ai rencontré en passant || یوله کیدر ایکن *T.* اثنای راه
خلال طریقده فلانه - اثنای راهده فلانه تصادف ایلدم
راست کلدم
Il signifie figur., légèrement, avec précipitation *T.* کچوب
Je n'ai pas eu le loisir d'examiner ce livre-là, je || صاوشدرق
ne l'ai vu qu'en passant اول تألیفه بالتحرّی دقت ایلمکه
Je ne lui ai parlé وقتم اولمیوب کچوب صاوشدرق کوردم
de votre affaire qu'en passant مصلحتکی فلانه همان کچوب
صاوشدرق سویلیه بیلدم

PASSÉ. *A.* مارّ *P.* گذشته *T.* کچورلمش
Il est aussi adjectif, et signifie, qui a été autrefois *A.* ماضی -
|| Le temps passé سالف - سابق *P.* گذشته *T.* کچمش زمان
Ses fautes passées زمان سابق - ماضی - جرایم سابقهسی
— Il signifie au substantif, le temps passé *A.* زمان - گذشتهسی
|| Le passé, le pré- کچمش زمان *T.* وقت گذشته *P.* ماضی
sent et l'avenir زمان ماضی وزمان حاضر وزمان مستقبل
Le passé ne se peut plus rappeler *A.* الماضی لا یذکر *T.* کچمش
On rappela tout ce qu'il avait fait pour le passé اوقات شیلر آکلمز
- ماضیده ایتدیکی شیلرڭ جملهسی یاد وتذکیر اولندی
اعمال سابقهسنڭ جملهسی
Il signifie aussi, ce que l'on a fait ou dit autrefois *A.* احوال
کچمش شیلر *T.* حالات گذشته *P.* احوال سابقة - ماضیة
|| Il ne faut pas se souvenir du passé احوال ماضیهنڭ استذکاری
J'ai oublié tout le passé کچمش شیلری نسیاً جائز دکلدر

Ne parlons plus du passé منسيا صحيفهٔ خاطردن امحا ايلدم احوال گذشته‌دن بر دخی بحث ایتمیه‌لم

PASSEREAU. V. Moineau.

PASSE-TEMPS. Amusement *A.* علالة *T.* امرار وقته وسيله اوله جق امرار || Passe-temps agréable وقت كچوره‌جك اكلنجه ـ مشغله وقته وسيله اوله جق بر مشغلهٔ دلگشا C'est son passe-temps ordinaire بو در وقت كچوره‌جك اكلنجه‌سی Se donner du passe-temps وقت كچوره‌جك اكلنجه پيدا ايتمك

PASSIBILITÉ. Qualité des corps passibles *A.* قابليّة الالم

PASSIBLE. Capable de souffrir *A.* قابل التألّم *P.* رنج پذيرفتنی *T.* صزی چكه بيلور || Le corps humain dans son état naturel est passible بدن انسان طبيعت اصليّه‌سنه نظراً قابل تألّمدر Jésus-Christ est venu au monde avec un corps passible حضرت عيسی قابل تألّم اوله جق جسم ايله دنيايه كلمشدر

PASSIF. L'opposé d'Actif *A.* مطاوع || Un être passif بر مخلوق مطاوع Il faut dans cette affaire attendre et se tenir passif بو خصوصده حال انطياعده اولدرق ظهور نتيجه‌يه ترقّب وانتظار اولمق Votre rôle est tout passif بو خصوصده اثبات نفس اقتضا ايدر ايچون اتّخاذ ايلديككز مسلك بسبتون صورت مطاوعدر

En termes de Grammaire, Verbe passif, est celui qui sert à marquer l'objet de l'action *A.* فعل مطاوع

En termes de comptabilité, La dette active, est celle dont on peut exiger le paiement *A.* مطلوب pl. مطلوبات *P.* مال *T.* آلدجق || La dette passive, est celle qu'on est tenu d'acquitter *A.* دين pl. ديون *P.* وام *T.* بورج ـ ويره‌جك || Dans cette succession, l'actif surpasse à peine le passif بو تركه‌ده مطلوباتك ديونه زياده‌لكی جزئيدر

En parlant d'une élection, La voix active, est le droit d'élire *A.* استحقاق على الاختيار ـ استحقاق على الانتخاب *P.* انتخاب ايلمنك استحقاقی *T.* بگزيدن استحقاق Et la voix passive, le droit d'être élu *A.* حق المختاريّة *P.* حق مختار ـ انتخاب اولمنك استحقاقی *T.* گزيده شدن استحقاق || Son élection fut cassée, parce qu'il n'avait pas voix passive امر اولمغه استحقاقی اولمديغنه بناءً انتخابی رهين نسخ وابطال اولمشدر

PASSION. Souffrance. Il ne se dit que des souffrances de Notre-Seigneur Jésus Christ *A.* الم pl. آلام ـ محنت pl. محن *P.* رنج *T.* اذيّت || La passion de Notre-Seigneur حضرت عيسی افندمزك چكديكی محنت والم

PASSION. T. de Méd. Affection, maladie *A.* مرض pl. امراض *P.* درد *T.* خسته‌لك || Passion hystérique مرض رحم

PASSION. Mouvement de l'âme excité par quelque objet, comme l'amour, le désir, la haine, etc. *A.* مرض نفسانی pl. امراض نفسانيّة || Grande passion امراض نفسانيّه‌دن بر مرض عظيم violente امراض نفسانيّه‌دن بر مرض شديد véhémente مرض وقاد ardente امراض نفسانيّه‌دن بر مرض شديد الحراره déréglée بر مرض نفسانیٔ شديد الوقود ـ نفسانی furieuse امراض نفسانيّه‌دن بر مرض نفسانیٔ نا مضبوط aveugle بر مرض نفسانیٔ بی بصيرت جنون آميز Avoir les passions douces امراض نفسانيّه‌سی حلم وملاينته بر كسنه‌نك Être maître de ses passions امراض نفسانيّه‌سنه غالب اولمق مقارن اولمق La passion l'emporte مرض نفسانيسی پرده پوش بصر بصيرتدر l'aveugle مرض نفسانی بصر بصيرتنه پردهٔ غفلتدر Se laisser aller à ses passions امراض نفسانيّه‌نك حكمنه تبعيّت ايتمك Il est esclave de ses passions امراض نفسانيّه‌سنك اسيريدر Dompter, réprimer ses passions امراض نفسانيّه‌سنی قهر ايتمك les modérer, les calmer امراض نفسانيّه‌نك شدّتنی تعديل وتسكين ايتمك N'écoutez pas votre passion مبتلا اولديغك مرض نفسانی‌يه مماشات ايلمه Dans la violence de sa passion مبتلا اولديغی مرض نفسانينك حال حدّت وشدّتنده L'amour est la passion prédominante des jeunes gens هوای عشق نوجوانلره كوره امراض نفسانيّه‌نك اغلب واشدّيدر Quand la passion se ralentit مرض نفسانی كسب تنزّل وانحطاط ايدنجه Cet homme n'est pas croyable, il parle avec passion فلانك كلامی شايان اعتماد دكلدر امراض نفسانيّه‌يه تبعيّت ايله سويلر Il fait tout par passion كافّهٔ اعمالی امراض نفسانيّه‌يه مبنيدر Cet orateur excite, émeut les passions بو واعظك موعظه‌سی امراض نفسانيّه‌يی محرّك ومشوّقدر

Il se prend plus particulièrement pour la passion de l'amour *A.* مرض عشق *P.* درد عشق *T.* عشق دردی || Déclarer sa passion محبوبه‌سنه ـ درد عشقنی جانانينه اعلان ايتمك كشف وبيان ايتمك C'est sa première passion مبتلا اولديغی مرض عشقك اولكيسيدر

On dit, Aimer à la passion, pour dire, aimer extrêmement *A.* محبّة بتعشق البال *P.* از دل وجان دوستداری نمودن

جان وكوكلدن سومك .T

Il signifie aussi, l'affection violente qu'on a pour quelque chose آشفتگی دل ـ هوس .P مفتونيّت ـ غرام ـ ولوع ـ هوا .A سوداء ـ سوش ـ دلبستگی .T || Il a une grande passion pour les tableaux تصويرلره هوا وهوسی چوقدر ـ تصويرلر عاشقيدر

Il se dit aussi de l'objet de la passion .A التعشق ما به .P جای هوس .T شیٔ برکمسنه‌نك كوكل ويرديكی || Sa plus forte passion, c'est la chasse ما به تعشقی اولان شيئلرك اقدم واقويسی صيد وشكار ماده‌سيدر

Passion, en termes de philosophie, signifie, l'impression reçue dans un sujet .A كيفيّة انفعاليّة || Le verbe actif marque l'action, le passif marque la passion فعل متعدّی حالك كيفيّت فاعليّه‌سنی وفعل مطاوع حالك كيفيّت انفعاليّه‌سنی مفيد در

PASSIONNÉMENT. Avec beaucoup de passion .A مولعا ـ مغرما ـ بالولوع والغرام .P دل باشفتگی ـ باشتياق درون ـ بدلبستگی ـ .T كوكل دوشكونلكی ايله || Il est passionnément amoureux بالولوع والغرام عاشق دلشيفته در || Il désire passionnément que . . . اشتياق درون ايله ـ مغرما مشتاقدر خواهشكار در

PASSIONNER. Donner l'air, le ton de la passion à... .A وضع عشق .T عشق انگيز ساختن .P فی حال المهيّج الهوا قوپاره‌جق بر حالت پيدا ايتدرمك || Passionner sa voix, son chant صوت وصداسنه وغنا وترانه‌سنه مهيّج عشق وهوا اوله‌جق بر حالت پيدا ايتدرمك

Se Passionner. Se préoccuper fortement et aveuglément .A اغترار بامراض النفسانيّة .P فريفتهٔ امراض نفسانيّه شدن .T بر كمسنه‌نك كوكلی امراض ـ امراض نفسانيّه‌يه آلدانمق نفسانيّه‌يه قاپلمق || Un homme sage agit toujours avec raison, et ne se passionne jamais عاقل اولان كيشی امراض نفسانيّه‌يه آلدانميوب هر حالده حكيمانه حركت ايدر

Passionné. Il s'emploie comme adjectif. Rempli de passion et de tendresse .A مفتون ـ مغرم ـ مولع .P دلبسته ـ دلشيفته .T كوكل ويرمش || Amant passionné عاشق دلشيفته || Il parle d'un ton passionné طور مفتونيّت ايله تكلّم ايدر || C'est un homme qui a naturellement l'âme tendre et passionnée رقّت قلب وغرام بال ايله مجبول بر آدمدر || Langage passionné لسان پرولوع وغرام || Des regards passionnés الحاظ مفتونيّت آلود

Il signifie aussi, prévenu, rempli de passion .A غرير المرض دلدادهٔ مرض .P مغلوب المرض النفسانيّ ـ النفسانيّ كوكلی مرض نفسانيّه قاپلمش .T نفسانی || Il en parle en homme passionné بر امراض نفسانيّه‌يه مغلوب اولمش آدم كبی صحبت سويلر || Écrivain passionné غرير مرض نفسانی اولمش بر مؤلف

PASSIVEMENT. D'une manière passive .A مطاوعا || Il y a plusieurs verbes qui se prennent activement et passivement افعال كثيره وار در كه هم متعدّی وهم مطاوعدر

PASSOIRE. Ustensile de métal, percé de trous, et qui sert à passer des fruits pour en tirer le jus .A مشخلة ـ منطبة .P پالاون .T سوزكی

PASTEL. Sorte de crayon fait de couleurs pulvérisées, mêlées avec du blanc de plomb .T رنك آميز قورشون قلمی

PASTEL. Plante. V. Guède.

PASTENADE. V. Panais.

PASTÈQUE. V. Melon d'eau.

PASTEUR. Celui qui garde des troupeaux .A راعی pl. رعاة .P شبان ـ گله بان .T چوبان || Il ne se dit qu'en parlant des peuples anciens || Les anges annoncèrent aux pasteurs la naissance du Messie ملائكهٔ كرام مسيحك ولادتنی طايفهٔ رعاته تبشير ايلمشلر در

Il se dit figur. en termes de religion chrétienne .A راعی روحانی .P گلدبان جان .T جان چوبانی || Les évêques et les curés sont appelés pasteurs پسقپوسلر ومحلّه پاپاسلری رعات روحانی اسميله موصوفدرلر

PASTICHE. Il signifie, dans la langue des arts, composition mêlée .A معجون

PASTILLE. Composition de pâte bonne à manger, ou qui sert à brûler .A تنسوق .P تنسخ .T تنسوخ

PASTORAL. Appartenant aux bergers .A مختصّ بالرعاة .P شوبانی ـ لباس شوبانی .T چوبانك || Habit pastoral چوبان ـ اشعار رعات || Poésies pastorales چوبان روبه‌سی مختصّ برعاة الروحانيّة || Il se dit aussi au figuré .A تركيبی ـ .T مخصوص گله‌بان جان .P جان چوبانـنه مخصوص || Bâton pastoral ـ مخصرهٔ راعی روحانی ـ پاشوی گله بان جان || Le soin pastoral des âmes ارواح بنی آدم حقنه رعات روحانيّه‌نك تقيّد واهتمامی جان چوبانی دكنكی || Instruction pastorale راعی روحانينك وصيّت وتعليمی

PASTORALEMENT. En bon pasteur *A.* كما وجب على راعى جان چوبانسنه *T.* بانچه سزد بگله بان جان *P.* الروحانى || C'est un saint évêque qui prêche pastoralement لايق اولديغى وجه اوزره راعىٔ روحانىيه لايق اولديغى وجه اوزره وعظ ايدر بر پسقپوس نامدار در

PAT. Terme du jeu des échecs. Il se dit des joueurs qui, n'étant pas en échec, ne sauraient jouer sans s'y mettre *A.* آچمز || Vous m'avez fait pat شاهمى آچمزه قويدك

PATACHE. Sorte de vaisseau léger, dont on se sert pour envoyer des nouvelles en diligence *T.* منزل كميسى

Il se dit aussi de petits bâtimens pour la garde des rivières, des passages, où on lève quelques droits *T.* قول قايغى

PATARAFFES. Lettres confuses et brouillées ou mal formées *A.* خط مهوش *P.* خط نا هموار *T.* قارش مورش يازو

PATARD. Petite monnaie *A.* درهم صغير *P.* درم خرده *T.* اوفاق اقچه || Il ne se dit qu'en ces phrases: Je n'en donnerai pas un patard بر اوفاق اقچه بيله ويرمم Cela ne vaut pas un patard بر اوفاق اقچه دكمز Il n'a pas un patard بر اوفاق اقچهيه مالك دكلدر

PATAUD. Il se dit d'une personne grossièrement faite *A.* غليظ الجثة *P.* دژمان *T.* يوغون

PATAUGER. Marcher dans une eau bourbeuse *A.* مشى فى الطرين *P.* در خلاب روانه شدن *T.* سويق چامورلى خلاب ايچنده كزمك || Patauger dans la boue يره كزمك

PÂTE. Farine détrempée et pétrie pour faire du pain *A.* عجين — خمير *P.* خمير — زواله — پرازده *T.* خمور — اون — يوغورلمش || Pâte dure عجين ثخين — عجين رخو molle قتى خمور — كوشك خمور blanche خاص خمور bien pétrie كركى كبى يوغورلمش خمور Pâte sans levain مايهسز خمير — Il se dit aussi d'autres choses qui sont comme pétries ensemble || Pâte d'amandes pour décrasser les mains اللرى تطهير ايچون ياپلمش بادام شكرلمه خميرى Pâte de confitures خميرى

Il signifie figur. complexion *A.* بنية *T.* ياپو || Il est de bonne pâte جيد البنيه در ياپوسى كوزلدر

PATE. Il se dit du pied des animaux quatrupèdes qui ont des doigts, des ongles ou des griffes *A.* فرسن pl. فراسن *P.* سول — پنچه *T.* طبان || Pate de singe, de lion, de chat, de chien ميمون وارسلان وكدى وكلب طبانى

On dit figur. Être entre les pates de quelqu'un, pour dire, être sous l'autorité d'un homme dont on a sujet de craindre la sévérité زير پنچهٔ — بر كمسنهنك زير پنچهٔ حكومتنده اولمق زور وقهرنده

Il se dit aussi des oiseaux, hormis ceux de proie *A.* رجل *T.* قيناق || Pate d'oie قاز قيناغى — Pour les oiseaux de proie, V. Griffe. — Il se dit aussi des écrevisses, des insectes, comme mouches, etc. *A.* رجل *P.* پا *T.* آياق

On dit d'une écriture très-fine, que ce sont des pates de mouche *A.* خط منمل *P.* مانند پاى مور خط خرده *T.* قرنجه آياغى كبى بر يازو

PATES d'une ancre, sont les triangles recourbés qui la font mordre dans la terre *A.* pl. كلاليب الانجر *P.* چنگالهاى لنگر *T.* دمورك چنكلرى

Pate, signifie aussi, le pied d'un verre et d'autres choses semblables *A.* قدم *P.* پا *T.* آياق

PÂTÉ. Sorte de mets fait de chair ou de poisson mis en pâte *A.* سنبوسق *P.* سنبوسه — بوره *T.* بورك || Pâté de perdrix ككلك بوركى de canard اوردك بوركى — Petits pâtés فنجان بوركى

PÂTÉ D'ERMITE. On appelle ainsi, une figue sèche dans laquelle on a enfermé une noisette ou amande *T.* ايچى باداملو قورى انجير

PÂTÉ. Goutte d'encre tombée sur du papier *A.* رشحة القلم *P.* چكالهٔ خامه *T.* قلم طملانتيسى

PATELIN. Homme artificieux qui, par des manières flatteuses, fait venir les autres à ses fins *A.* رايغ المزاج *P.* شتر گربه *T.* تلكو خويلو — منش || C'est un vrai patelin محض رايغ المزاج بر آدمدر

PATELINAGE. Manière artificieuse d'un patelin *A.* روغان *P.* وضع شتر گربه *T.* تلكولك || Toute son habileté n'est que patelinage مهارتى انجق اوضاع شتر گربهدن عبارتدر

PATELINER. Agir en patelin *A.* ارتياغ *P.* وضع شتر گربه نمودن *T.* تلكولك ايتمك || Il ne va point droit, il ne fait que pateliner جادهٔ مستقيمهيه سلوك ايتميوب دائما اوضاع شتر گربه ايله عمل وحركتدن خالى دكلدر Il a si bien su pateliner ces gens-là, qu'il les a fait venir à ses fins فلانلرى شول رتبهلرده تلكولك ايله قوللانديكه مرامنى اجرا ايتدره بيلدى

PATELINEUR. V. Patelin.

PATENÔTRE. Nom qui se dit du Pater et des autres prières qu'on apprend aux enfans *A.* ورد pl. اوراد || Cet enfant sait sa patenôtre بو جوجوق وردینی بیلور

PATENT. Terme de Chancellerie. Il ne se dit qu'en certaines phrases. On appelle Acquit patent, un brevet du Roi, portant gratification de quelque somme d'argent *A.* منشور العطية *P.* پایزه *T.* عطیه‌ء شاهانديى مشتمل برات Et lettres patentes, toutes les lettres du Roi scellées du grand sceau *A.* برات pl. بروات — *T.* برات || Obtenir des lettres patentes pour... *P.* گشاد نامه — يرليغ — منشور pl. مناشير فلان مادّه ایچون برات تحصیل ایتمك

On dit aussi Patentes, pour signifier, les lettres, les brevets accordés par le gouvernement *T.* رؤس

PATE-PELU. Fourbe avec douceur. V. Patelin.

PATER. L'oraison dominicale *A.* تسبيح

Pater, se dit aussi des gros grains d'un chapelet sur lesquels on dit le Pater *A.* حبّة السبحة *P.* دانهٔ تسبيح *T.* تسبيح دانه‌سى

PATERNEL. Qui est tel qui convient à un père *A.* ابوى — والدى *P.* پدرى *T.* بابانك || Amour paternel محبّت ابويّه بابا نصيحتى — نصح وپند پدرى avis Tendresse paternelle رقّت — مهربانىٔ پدرى — حنين ابوى — شفقت ابويّه Affection paternelle علاقهٔ پدرى Correction paternelle تعزير پدرى بابا تعزيرى — پدرانه

On appelle, Parens paternels, les parens du côté du père *A.* عصبة pl. عصبات *P.* اقرباء لاب *T.* خويشان از سوى پدر — بابا طرفندن حصلر Et biens paternels, les biens qui viennent du côté du père *A.* موروث من الاب *P.* اموال واملاك مال پدر مانده *T.* بابادن ميراث قالمش مال — بابادن قالمش مال

PATERNELLEMENT. En père *A.* كما يليق باب — كاب *P.* پدرانه *T.* بابا كبى — باباجه || Il l'a traité paternellemment حقنه پدرانه معامله ايلدى

PATERNITÉ. L'état, la qualité de père *A.* ابوّت *P.* پدرى *T.* بابالق || La paternité et la filiation sont deux termes relatifs ابوّت وبنوّت برى برينه منسوب ايكى لفظدر

PÂTEUX. Il se dit du pain qui n'est pas assez cuit *A.* كالعجين *P.* مانند خمير *T.* خمور كبى — خمورسى || Ce pain n'est pas assez cuit, il est pâteux بو اتمك كركى كبى پشميوب خمورسيدر — خمور كبيدر — Et de tout ce qui fait dans la bouche l'effet de la pâte *A.* ذو طعم العجين *P.* هم چاشنىٔ خمير *T.* دادى خمورسى || Ces abricots sont pâteux بو قايصيلرك دادى خمورسيدر

On dit, qu'on a la bouche, la langue pâteuse c'est-à-dire, empâtée d'une certaine salive épaisse *A.* متلجّن *P.* دوسكن *T.* يلمشك || Quand on a bu de ce vin-là, on a la bouche pâteuse بو باده ايچلدكده آغزده يلمشكلك عارض اولور Cela rend la langue pâteuse بو شئ دلده ايراث تلجّن ايدر

On appelle Chemin pâteux, un chemin qui est en terre grasse et à demi-détrempée *A.* طريق ذو سواخ *P.* راه لوشناك *T.* يابشقان جامورلى يول

PATHÉTIQUE. Qui émeut les passions *A.* شديد التأثير — مهيّج الرقّة — *P.* موجب الالتياع — رقّت خيز — دلسوز *T.* غاية الغايه شديد || Ce discours est très-pathétique يانق بر كلام مهيّج الرقّتدر — التأثير بر مقاله در Un orateur pathétique التياع قلبى ايجاب ايده‌جك وجهله وعظ ايدن واعظ Voix pathétique آواز دلسوز — صوت رقّت خيز — يانق سس

PATHÉTIQUEMENT. D'une manière pathétique *A.* ملتاعا — بهيجان *P.* الرقّة — رقّت انگيزانه — دلسوزانه *T.* يانقلق ايله — يانقلق رقّت كتوره‌جك صورت ايله — كتوره‌جك وجهله

PATHOGNOMONIQUE. T. de Méd. Il se dit des signes qui sont propres à chaque maladie *A.* قرينة العلّة *P.* نشانهٔ رنجورى *T.* علّته دليل اولدجق نشان

PATHOLOGIE. Partie de la Médecine qui traite des maladies *A.* بحث من طبايع الامراض — بحث عن احوال الامراض

PATHOLOGIQUE. Qui appartient à la pathologie *A.* متعلّق بطبايع الامراض

PATHOS. Mot Grec, qui signifie, passion, et qu'on emploie pour exprimer une chaleur déplacée dans un discours, dans un ouvrage. Il se dit en mauvaise part *T.* نفسانيت || Il y a bien du pathos dans son discours كلامنده خيليجه نفسانيت وار در — صحبتى نفسانيتدن عبارتدر

PATIBULAIRE. Qui appartient au gibet *A.* متعلّق بعود الصلب *P.* دار آغاجنه متعلّق *T.* متعلّق دار

On dit, qu'un homme a la mine patibulaire, pour dire, la mine d'un homme qui mérite d'être pendu *T.* آصيله‌جق آدم سيماسنده

بر حریفدر

PATIEMMENT. Avec patience *A.* بالصبر والسکونة ـ بالصبر *P.* صبورانه ـ با شکیبایی *T.* صبرلق ایله || Il a attendu patiemment بالصبر والسکونه متوقف مقام انتظار اولمشدر

PATIENCE. Vertu qui fait supporter les maux sans murmurer *A.* صبر ـ مصابرت *P.* شکیب ـ صبوری *T.* صبرلق || Il faut avoir une grande patience pour souffrir cela بوکا تحمّل ایتمک صبر عظیمه محتاجدر On a mis sa patience à une rude épreuve صبر وثباتی محکّ امتحان شدیده وضع اولندی Je prie Dieu qu'il vous donne la patience nécessaire جناب ارحم الرحیمین الله ـ محتاج الیه اولدیغک صبر وتحمّلی احسان ایلیه On a poussé sa patience à bout صبر وتحمّلنی صبرلر ویره اقصای مراتب افراطه ابلاغ ایتدردیلر La patience m'échappe مایهٔ صبرم دوکندی ـ صبرم قالمدی Ce serait lasser votre patience صبرکه ایراث فتور ایتمکدر Il nous a reçus avec bonté, et nous a écoutés avec patience بزه لطف معاملهسیله تلقّی وصبر وسکونت ایله استماع ایتمشدر Il faut avoir patience jusqu'au bout نتیجهٔ کاره قدر صبر ایتملو در C'est un ouvrage de patience صبره محتاج بر ایشدر

On dit, Prendre, avoir patience, se donner patience *A.* تصبّر ـ اصطبار ـ اختیار الصبر *P.* شکیبیدن ـ شکیبایی نمودن ـ پای در دامن صبوری کشیدن ـ صبوری نمودن *T.* صبر ـ ایتمک ـ صبرلق کوسترمک || Il viendra dans un moment, prenez patience شمدی کلور جزئیجه صبر ایله Il faut que vous ayez patience, si vous voulez être payé اقچهکی آلمق استر ایسدک صبر ایتملوسک ـ On dit aussi, Prendre les afflictions en patience ظهور ایدن آلام واکدارده اختیار صبر وشکیب ایتمک || Offrez à Dieu les afflictions qu'il vous envoie, et prenez-les en patience ارسال الهی اولان اکدار وآلامده اظهار تسلیمیّت ایله اختیار مصابرت ایله

PATIENCE, ou PARELLE. Plante *A.* ریباس *P.* اشخوان *T.* اوشقون اوتی

PATIENT. Qui a de la patience *A.* صابر pl. صابرین ـ صبور ـ شکیبا ـ دریا دل ـ شکیبیده *P.* صبرلو *T.* || C'est l'homme du monde le plus patient جهانده آنک کبی صبور آدم یوقدر Il faut être bien patient pour souffrir tout cela بونلرک جملهسنه تحمّل ایتمک ایچون غایت ایله صبور اولملو در Il est fort patient dans la douleur وقت کدرده زیادهسیله صبرلو در Dieu est patient et miséricordieux حق تعالی حضرتلری صبور ورؤفدر ـ صبیر ورحیمدر

Et qui supporte avec bonté les défauts de ses inférieurs *A.* هاضم ـ حمول *P.* حوصله دار *T.* حوصلهلو || Ce père a été fort patient à l'égard de son fils فلان پدر اوغلی حقنه بغایت حوصله دار ایدی Ce maître est fort patient dans son domestique بو صاحب خانه امور بیتیّهسنده غایت ایله هاضم وحوصله دار در Ce juge est fort patient dans les audiences qu'il donne فلان قاضی مجالس مرافعهده بغایت صبور در ـ بغایت هاضم وحوصله دار در ـ Et qui attend, qui persévère avec tranquillité. Dans ce sens, on peut employer aussi le mot *A.* متانی || Il faut être patient à la Cour خدمت سرای همایونده متانی هاضم وحوصله دار اولمق ـ ایدن کشی متانی اولمق لازمدر Quand on a quelque affaire à solliciter, il faut être patient jusqu'au bout بر مصلحتک استدعاسنه تصدّی اولندیغی حالده ختامنه قدر صبر وتأنّی لازمدر

PATIENT. T. Didactique. Qui reçoit l'impression d'un agent physique *A.* منفعل || L'agent et le patient فاعل ومنفعل

PATIENT. Criminel condamné par la Justice à être mis à mort *A.* محکوم علیه بالاعدام *P.* سپردهٔ شمشیر سیاست *T.* ترتیب جزاسی حکم اولنمش مجرم || Le patient était dans a charrette ترتیب جزاسی حکم اولنمش مجرم عربه ابچنده ایدی

PATIENTER. V. Prendre patience.

PATIN. Sorte de soulier fort haut que les femmes portaient autrefois *A.* نعلین ـ قبقاب *P.* ده تاس *T.* نالین

Et certaine chaussure dont on se sert pour glisser sur la glace *A.* نعلین مزحلف *P.* پاچله *T.* صیرنجقلو نالین || Glisser sur des patins صیرنجقلو نالین ایله قایمق

En termes de charpenterie, c'est un ais fort épais qu'on met sous la charpente d'un escalier, pour la porter et lui servir de base *T.* نردبانک آلت طبانی

PATINER. Manier indiscrètement *A.* ملامسة بالشدّة *P.* سخت پرواسیدن *T.* ال ایله سورتمک ـ زیادهجه ال طوقندرمق || Ces fruits ont perdu toute leur fleur, on les a trop patinés بو میوهلر ال ایله زیادهجه سورتنمش اولدقلرندن تاب وطراوتلری هیچ قالمدی

PATINÉ. *A.* ملموس بالشدّة *P.* سخت پرواسیده *T.* زیادهجه

ال ایله سورتنمش

PATINER. Glisser sur la glace *A.* تزحلف ـ زحلفة بالنعلین *P.* با پاچله لغزیدن *T.* صیرنجقلو نالین ایله قایمق || Dans les pays froids, c'est un divertissement pendant l'hiver que de patiner اقالیم بارده‌ده نعلین ایله زحلفه ماده‌سی وقت شتایه مخصوص ملاهی نوعندندر

PATINEUR. Qui glisse sur la glace avec des patins *A.* مزحلف بالنعلین *P.* با پاچله لغزان *T.* نالین ایله قاییجی || Il y a avait beaucoup de patineurs sur la rivière نهرده پاچله ایله قاییجیلرک کثرتی وار ایدی

PÂTIR. Souffrir, avoir du mal *A.* معانات ـ تجفی ـ تأذی جفا ـ محنت زده گشتن ـ رنج کشیدن ـ آزار کشیدن *P.* ـ اذیت چکمک *T.* دوچار عنا وزحمت شدن ـ کشیدن زحمت چکمک || L'armée pâtit beaucoup dans cette marche زحمتکشیده اولمشدر ـ بو یولده عسکر بغایت متأذی اولمشدر Les chevaux y ont plus pâti que les hommes اول یولده حیوانات انساندن زیاده دوچار عنا وزحمت اولمشدر Il faut qu'un soldat sache pâtir عسکری نفری رنج واذایه مألوف اولملو Il a été long-temps malade, il a bien pâti avant que de mourir در طول زمان مریض وخسته اولوب قبل الوفات خیلیجه زحمت چمکشدر

On dit, Pâtir de quelque chose, pour dire, souffrir du dommage *A.* تضرر ـ تحمل الخسارة ـ تحمل السیئة *P.* زیان ستم دیدن ـ ضرر کشیدن ـ دوچار خسارت شدن ـ کشیدن *T.* ضرر چکمک ـ خسارته اوغرامق ـ سیئه‌سنی چکمک || Il a fait la faute, et j'en ai pâti خطایی فلان کشی ایشلدی ضروربنی بن چکدم ـ وسیئه‌سنی بن چکدم Vous vous êtes trop laissé aller à vos plaisirs, votre santé en pâtira نفسه مشتهیات افراط اوزره مبتلا اولدیغکه بناءً ضرری مزاجکه طوقنه‌جقدر مزاجک سیئه‌سنی چکه‌جکدر Qui en pâtira? sinon vous خسارتنی سندن غیری کیم چکه‌جکدر Ce champ, ce jardin a pâti بو تارلا وبو باغچه خسارتزده اولمشدر Mon commerce en a pâti آلیش ویریشم دوچار زیان وخسار اولمشدر On dit proverb., que les bons pâtissent pour les méchants اشرارک اخیار اشرارک سیئه‌سنی چکرلر ـ سیئه‌سی اخیاره طوقنور

PÂTIS. Le lieu où l'on met paître des bestiaux *A.* مرعی pl. مراعی ـ مسربة pl. مسارب ـ مرتع pl. مراتع *P.* چراگاه ـ *T.* اوتلاق || Mettre des moutons dans le pâtis اغنامی *P.* جرس

مرعایه وضع ایتمک

PÂTISSER. Faire de la pâtisserie *A.* اعمال المطعومات الخمیریة *P.* آش خمیر آلود پرداختن *T.* خمور آشی یاپمق || Il pâtisse fort bien غایت اعلا خمور آشی ییپار

PÂTISSERIE. Pâte préparée qu'on fait cuire dans le four *A.* طعام خمیری pl. اطعمة خمیریة *P.* آش خمیرکاری *T.* خمور آشی || La pâtisserie charge l'estomac اطعمهٔ خمیریه معده‌یه ایراث ثقلت ایدر

Il se dit aussi, de l'art de faire de la pâtisserie *A.* فن الطباخة الخمیریات *P.* فن آشپردازی خمیرکاری *T.* خمور آشی یاپمه‌نک فنی

PÂTISSIER. Celui qui fait de la pâtisserie *A.* طباخ الخمیریات ـ طباخ الاطعمة الخمیریة *P.* پردازندهٔ آش خمیرکاری *T.* خمور ایشی ییپان ـ خمورجی

PÂTISSOIRE. Table sur laquelle on pâtisse *T.* خمورجی تخته‌سی

PATRAQUE. Machine usée et de peu de valeur *A.* هادر *P.* کم مایه *T.* قوراده || Cette montre n'est qu'une patraque بر قوراده ساعتدر

PÂTRE. Celui qui garde des troupeaux. V. Pasteur.

PATRIARCAL. Qui appartient a la dignité de patriarche *A.* بطریقی ـ جاثلیقی *P.* پتریکی *T.* پطریقلغه متعلق || Trône patriarcal سریر بطریقی Dignité patriarcale مسند بطریقی ـ پطریقلق مسندی

PATRIARCAT. Dignité de patriarche *A.* مسند بطریقی ـ مسند جاثلیقی *P.* جاه پتریکی *T.* پطریقلق ـ پطریقلق مقامی || Il fut élevé au patriarcat de Constantinople استانبول پطریقلغنه ترفیع اولندی

PATRIARCHE. Nom qu'on donne à plusieurs saints personnages de l'ancien Testament *A.* شیخ اعظم pl. مشایخ عظام || Noé, Abraham et les autres patriarches حضرت نوح وحضرت ابراهیم وسائر مشایخ عظام

C'est aussi un titre de dignité dans l'Église *A.* بطریق pl. بطارقة ـ جاثلیق *P.* پتریک *T.* پطریق || Patriarche d'Antioche انطاکیه پطریقی de Jérusalem قدس شریف پطریقی

On donne aussi le nom de Patriarche aux premiers instituteurs des ordres religieux *A.* امام pl. ائمة

PATRIE. Le pays, l'État où l'on est né *A.* وطن pl. اوطان *P.* زاد بوم ـ زادیج *T.* یورد || La France est sa patrie وطنی

فرانسه مملكتيدر L'amour de la patrie حبّ وطن Pour le bien de la patrie نفعاً بالوطن pour le service de la patrie وطن عزيزك خدمتنده بولنمق ايچون Défendre sa patrie وطن عزيزى محافظه ايتمك Il est doux de mourir pour la patrie وطن عزيز اوغورينه جان فدا ايتمك الذّ لذايذدندر Cicéron a été appelé le père de la patrie فلان كشى ابو الوطن لقبيله تلقيب اولنمشدر

PATRIMOINE. Le bien qui vient du père *A.* موروث من الاب *P.* مال پدر مانده *T.* بابادن قالمش ميراث ou de la mère *A.* موروث من الامّ *P.* مال مادر مانده *T.* آنادن قالمش مال || Son père et sa mère lui ont laissé un grand patrimoine فلانه پدر ومادردن ترك اولنمش كلّيتلو مال قالمشدر Il a dissipé, mangé tout son patrimoine ابويندن قالمش جميع اموالى تبذير واسراف ايلدى Biens de patrimoine ابويندن قالمش املاك واموال — On dit figur. d'une chose qui est le revenu ordinaire d'un homme, que c'est son patrimoine || Les mauvais procès sont le patrimoine des avocats fripons دعاوئ مزوّره حيلهكار دعوا وكيللرينك مال موروثلريدر ـ مال موروثلرى مثابهسنده در

PATRIMONIAL. Qui est de patrimoine *A.* موروث من الابوين *P.* پدر ومادر مانده *T.* آنادن بابادن قالمش

PATRIOTE. Celui qui aime sa patrie *A.* محبّ الوطن *P.* خيرخواه وطن ـ وطن خواه *T.* وطن غيرتكش ـ وطننى سون || Un bon patriote صحيح وصادق وطن غيرتكشى

PATRIOTIQUE. Qui appartient au patriote *A.* مختصّ بمحبّ الوطن ـ لايق بمحبّ الوطن *P.* سزاوار خيرخواه وطن *T.* وطن غيرتكشنه مخصوص || Sentiment patriotique محبّ وطنه لايق بر كونه فكر وضمير

PATRIOTIQUEMENT. En patriote *A.* كمحبّ الوطن ـ كما ينبغى لمحبّ الوطن *P.* چنانكه مثال غيرتكش وطن ـ وطن غيرتكشلكى مقتضاسنجه *T.* بغيرتكش وطن ميسزد وطن غيرتكشنه ياقشهجق وجهله

PATRIOTISME. Caractère du patriote *A.* حبّ الوطن ـ صداقة فى الوطن *P.* خيرخواهئ وطن ـ غيرتكشئ وطن *T.* وطن غيرتكشلكى

PATRON. Protecteur. Il se dit du saint dont on porte le nom *A.* ولىّ *P.* خداوند *T.* صاحب || Saint Jean est son patron فلانك وليسى حضرت يوحنا در

Il se dit aussi du saint qu'on réclame comme protecteur d'une ville, d'un pays *A.* موكّل pl. موكّلين ـ حفيظ pl. حفظة *P.* پاس *T.* صاحب || Saint Denis est un des patrons de la France فلان عزيز فرانسهنك موكّلين وحفظهسندن بريدر

Il se dit aussi en parlant d'un grand seigneur sous la protection duquel on se met *A.* حامى pl. حماة *P.* پشت ـ پشتيبان وپناه *T.* صاحبلك ايدن || Un tel prince est son patron فلانك سراى همايونده حاميسى فلاندر Il a un bon patron à la Cour بر قوى حاميسى واردر

Et du maître d'une maison *A.* صاحب الدار ـ صاحب *P.* خداوند خانه *T.* او صاحبى || Le patron fait bien les honneurs de chez lui صاحب الدار كلان زوّار ومسافرينه لايقى اوزره اكرام ايدر

PATRON. T. de Mar. Celui qui commande aux matelots d'un vaisseau marchand, d'une barque, et qui a soin de ce qui regarde le service et la manoeuvre du bâtiment *A.* عاقب ـ عاقب الرئيس ـ الرئيس السفينة *P.* كتخداى كشتى *T.* قوجه رئيس || Un vaisseau, capitaine tel, patron tel قپودانى فلان وقوجه رئيسى فلان اولان كمى

On appelle Patronne, la seconde des galères du Roi *T.* پطرونه همايون چكديريسى

Dans les pays où il y a des esclaves, leur maître s'appelle Patron *A.* مولا ـ مخدوم ـ صاحب *P.* آقا *T.* آغا

PATRON. Modèle sur lequel on fait quelque ouvrage *A.* غرار ـ مثال *P.* نمونه *T.* اورنك || Un nouveau patron مثال نو ايجاد Un patron très-riche زياده ذيقيمت شيلر ايله دونانمش بر اورنك

PATRONAGE. Le droit de nommer à un bénéfice *A.* استحقاق على التوجيه *P.* توجيهسازى *T.* صاحب توجيهلك

PATRONYMIQUE. Nom commun à tous les descendans d'une race, et tiré de celui qui en est le père *A.* كنية || Abbassides, Sassanides, sont des noms patronymiques عبّاسيون وساسانيون ابناى عبّاس وابناى ساسان اسماى كنيهدندر ـ كنيهلردر

PATROUILLE. La marche que le guet fait dans la ville pendant la nuit *A.* عسس *P.* پاسبانى ـ پاسدارى *T.* كيجه قولى ـ عسّاسلق || Faire la patrouille كيجهده قول كزمك ـ عسّاسلق ايتمك

Il se dit aussi de l'escouade du guet, qui fait la patrouille *A.*

كیجه‌ده .T پاسدار ـ پاسبان .P عسس .pl عسّاس ـ عاس
قول نفراتی ـ قول ـ كزن قول || La patrouille marchait par la ville قول نفراتی شهر ایچنده كزر ایدی Rencontrer la patrouille قوله تصادف ایتمك

PATROUILLER. Faire la patrouille A. اعتساس .P پاسبانی
عسّاسلق ایتمك ـ كیجه قول كزمك .T كردن

PATU. Il se dit des pigeons qui ont de la plume jusque sur les pieds A. مسرول .P شلوار دار .T شلوارلو || Pigeons patus حمامات
مسروله

PÂTURAGE. Lieu où les bestiaux pâturent. V. Pâtis et Pâture.

PÂTURE. Ce qui sert à la nourriture des animaux A. طعمة ـ
P. نواله ـ خورش .T یم ـ ییه‌جك || Dieu a soin de tous les animaux, il leur donne à chacun leur pâture جناب رزّاق عالم
حیواناتك هر برینه نوالهٔ لازمه‌لرینی احسان ایدر Les petits poissons sont la pâture des gros اوفاق بالقلر ایری بلرك
لاشه‌سی طعمهٔ Son corps a été la pâture des loups طعمه‌سیدر
ذئاب اولمشدر

Il se dit aussi de l'herbe et de la paille qu'on donne aux bestiaux A. علف .pl اعلاف .P خورش ـ .T علف ـ یم
|| Mettre de la pâture devant les boeufs اوكوزلرك اوكنه علف
قویمق

Et du lieu où croît la pâture des animaux A. مرتع .pl مراتع ـ
مرغـة ـ مكلئة ـ مرج .P مرغزار ـ چراگاه .T اوتلاق یری ـ
چایرلق || Une vaste pâture مرغزار وسیع الاطراف Mettre des chevaux en pâture چایره قومق ـ آتلری اوتلاغه قومق

On dit figur. d'une nourriture saine, C'est une bonne pâture A. غذاء صالح ـ غذاء جیّد ـ Il se dit aussi figur. de ce qui nourrit l'esprit ou l'âme A. غذاء الذهن ـ غذاء النفس .P
پرورش عقل ـ پرورش جان .T عقل یا جان بسلیه‌جك
شی || Il ne faut pas laisser cet homme oisif, il faut donner de la pâture à son esprit بو آدمی حال عطلتده ترك ایتمك
جائز دكلدر غدای ذهنی اوله‌جق بر شیٔ ایله اشغال
ایتمك اقتضا ایدر La parole de Dieu est la pâture de l'âme
كلام الله غدای نفسدر Pâture spirituelle غدای روحانی

PÂTURER. Prendre de la pâture A. رتاع ـ رعی .P چریدن
T. اوتلامق || Les bêtes cherchent à pâturer حیوانات طالب
رعیدر C'est un lieu où les troupeaux pâturent commodément
حیواناتك راحت اوزره اوتلادقلری یر د

PÂTUREUR. Il se dit à la guerre de ceux qui mènent les chevaux à l'herbe A. مستعلف .P علفجو .T اوتلاقچی || Donner une escorte aux pâtureurs اوتلاقچیلرك یاننه یساقچی نفراتی
تعیین ایتمك

PATURON. La partie du bas de la jambe du cheval, entre le boulet et la couronne A. رسغ .pl ارساغ ـ مستبل .P خوردهٔ
اسب .T خورده ـ بوقاغیلق || Un cheval blessé au paturon
بوقاغیلیقده یاره‌لنمش آت

PAUME. Le dedans de la main entre le poignet et les doigts A·
راحة ـ كف .pl كفوف .P كف ـ هبك .T ال ایاسی

PAUME. Sorte de jeu où l'on joue avec une balle A. كرك .P
بازیچهٔ گوی وچوگان .T طوب اویونی

PAUPIÈRE. La peau qui couvre l'oeil A. جفن .pl اجفان .P
پلك ـ بام چشم .T كوز قپاغی || La paupière de dessus A.
جفن اعلا .P پلك بالا .T اوست كوز قپاغی de dessous
A. جفن اسفل .P پلك پست .T آلت كوز قپاغی Ouvrir
la paupière A. فتح الاجفان ـ شقّ الاجفان ـ فتح العین .P
چشم گشادن .T كوز قپاغنی آچمق

Il signifie aussi, le poil de la paupière A. هدب .pl اهداب
ـ مژه ـ .P مژگان .T كرپك || Paupière noire هدب اسود ـ
اوزون كرپك ـ هدب طویل longue مژگان سیاه

PAUSE. Cessation d'action ou repos momentané A. وقفة .pl
وقفات ـ توقّف ـ .P مولش ـ درنگ .T دیكلنمه ـ اكلنمه ||
Faire une pause توقّف ایتمك ـ دیكلمك De longues pauses
وقفات مدیده ـ اكلنمه‌لر اوزون اوزادی Il fit deux ou trois pauses en chemin اثنای راهده ایكی اوچ محلده توقّف
ایتمشدر Dans un long travail, il faut des pauses de temps en temps شغل مدید اثناسنده گاه گاه توقّفك لزومی دركار
واعظ در Le prédicateur fit une pause au milieu de son sermon
وسط موعظده بر وقفه ایتمشدر

PAUVRE. Qui n'a pas assez de bien pour vivre A. فقیر .pl
فقرا ـ فقیر الحال ـ مسكین .pl مساكین ـ اهل الفقر والفاقة
P. تهی دست ـ گدا .T یوخسول || En ce pays-là les paysans sont pauvres بو مملكتده اهل قرا بغایت فقیر الحالدر Un pauvre homme فقیر بر آدم

On dit Faire le pauvre, pour dire, faire semblant d'être pauvre A. تفاقر .P تهی دستی نمودن ـ گدایی نمودن .T
یوخسوللق یاپمق ـ یوخسوللق كوسترمك || Ne vous fiez pas

à son air pauvre, il a des écus تنفاقر ایتدیکنه باقمه اقچه‌سی وار در

Il se dit aussi par sentiment de compassion || Le pauvre homme! il a bien souffert فقیر آدم نه زحمتلر چکدی

Il se dit encore par tendresse *A.* عاجز *P.* دردمند ـ بیچاره *T.* زاوالی || Mon pauvre enfant بیچاره چوجوغم Mon pauvre ami بیچاره دوستم

On appelle Pauvre homme, un homme sans esprit عاجز بر بیچاره بر آدم ـ عجزه مقوله‌سی بر آدم ـ آدم

Il se dit aussi par mépris, pour dire, chétif *A.* خسیس *P.* کمقدر ـ کم مایه *T.* آلچق ـ یرامز ـ کوتی || Il a fait une pauvre harangue خسیس وکمایه بر خطبه اوقودی C'est un pauvre esprit خسیس وکمقدر بر عقلدر

Pauvre, signifie aussi, qui n'a pas de quoi vivre selon sa condition *A.* محتاج pl. محتاجین ـ ضیق الحال *P.* بینوا ـ تنگ معاش *T.* زکورد || Il est fort pauvre pour un homme de sa qualité رتبه‌سنه کوره بغایت ضیق الحالدر

On dit, qu'une langue est pauvre, pour dire, qu'elle n'a pas tous les termes nécessaires pour bien exprimer ses pensées فلان لسان تنگدر

Et d'une mine qui est de peu de rapport, qu'elle est pauvre *A.* قلیل المحصول ـ قلیل النما *P.* بینما *T.* برکتسز

Pauvre, subst. Mendiant *A.* سائل *P.* دریوزه‌گر *T.* دلنجی V. aussi la première signification de ce mot || Donnez l'aumône à ce pauvre بو سائله صدقه ویر Assister les pauvres مساکینی فقرا حقنه ایفای لازمهٔ دستیاری ـ وفقرایه اعانت ایتمک واعانت ایتمک

On appelle en termes de l'Écriture, Pauvres d'esprit, ceux qui ont le coeur et l'esprit détachés des biens de la terre *A.* تارک ما سوا pl. تارکین ما سوا || Bienheureux les pauvres d'esprit, car le royaume des cieux est à eux نه تارک ما سوا اولنلره موتلو که عالم ملکوت آنلره مخصوصدر

On appelle aussi Pauvre d'esprit, une personne de peu d'esprit *A.* قلیل العقل *P.* کم خرد *T.* عقلی آز

Pauvres honteux. On appelle ainsi ceux à qui leur état ne permet pas de demander publiquement l'amône. V. Honteux.

PAUVREMENT. Dans la pauvreté *A.* علی حال الفقر ـ فقیراً ـ مسکیناً ـ مفتقراً ـ علی حال الافتقار *P.* باگدایی ـ فقیرانه *T.* فقرا کبی ـ فقراجه || C'est un homme qui vit pauvrement فقرا کبی کچینور بر آدمدر

PAUVRESSE. Femme pauvre qui mendie *A.* سائله pl. سائلات *P.* دریوزه‌گر زن *T.* دلنجی قاری

PAUVRETÉ. Indigence *A.* فقر ـ فاقة ـ مسکنت ـ ضیق الحال *P.* گدایی ـ دستی ـ تهی ـ بینوایی *T.* یوخسوللق ـ زکوردلک || Grande pauvreté فقر عظیم ـ فقر کلی Tomber dans une extrême pauvreté فقر مفرطه گرفتار اولمق Il représenta au prince la pauvreté du pays مملکتک فقر حالنی جانب پادشاهی‌یه عرض ایلدی

On dit proverb. Pauvreté n'est pas vice زکوردلک عیب دکلدر

On appelle Pauvreté évangélique, la renonciation aux biens temporels *A.* ترک ما سوا

PAVAGE. Ouvrage du paveur *A.* عمل المبلط *P.* کار آژیانه‌گر *T.* قالدیرم ایشی || Le pavage de ce chemin est bien fait بو یولده اولان قالدیرم ایشی استادانه یاپلمشدر

se PAVANER. Marcher d'une manière fière *A.* جیظان *P.* برفتار کبر آلود روانه شدن *T.* کوردام ایله کزمک ـ فضول یورویشیله یوریمک

PAVÉ. Pierre dure dont on se sert pour paver *A.* بلاط *P.* سنگ آژیانه *T.* قالدیرم طاشی ـ قالدیرم || Le pavé de cette église est tout de marbre بو کلیسانک قالدیرم طاشلری یکپاره مرمر در Le pavé d'un chemin یولک قالدیرمی Pavé de cailloux چاقلدن عبارت قالدیرم

Il se prend aussi pour le chemin, le lieu qui est pavé *A.* رصفة ـ محل مرصوف ـ طریق مبلط *P.* راه آژیانه ـ زمین مفروش *T.* قالدیرم ـ قالدیرم دوشنمش یر || Ne quittez pas le pavé قالدیرمدن آیرلمه ـ طریق مرصوفدن مفارقت ایلمه Les officiers qui ont soin du pavé قالدیرم یوللرینک نظامنه مامور اولان ضابطان Entretenir le pavé طرق مرصوفه‌نک حالنی وقایه ایتمک D'ici à tel endroit, c'est tout pavé بو طرفدن فلان محله وارنجه یوللر مرصوف ومفروشدر قالدیرم دوشه‌لو در — Le haut du pavé, c'est le pavé qui est du coté des maisons *T.* قالدیرم باشی

On appelle Batteur de pavé, un fainéant qui ne fait que courir les rues *A.* طوّاف الاسواق *P.* آواره گرد مسالک *T.* زوقاق سپوریجی ـ زوقاقلری طولاشور خوارده واسواق

— On dit, qu'un homme est sur le pavé, pour dire, qu'il ne trouve pas où loger فلان كشى زوقاقلرده قالمشدر — Et qu'on a mis ses meubles sur le pavé, pour dire, qu'on les a mis dans les rues اشياسى زوقاقه طرح والقا اولندى

PAVEMENT. L'action de paver. V. ce mot.

PAVER. Couvrir le sol d'un chemin, d'une cour, etc. avec de la pierre, du grès ou de la brique *A.* فرش — تبليط — رَصْف بالبلاط *P.* بآژيانه پوشانيدن *T.* قالديرم دوشمك || Paver un chemin يولده قالديرم دوشمك — طريقى رصف وتبليط ايتمك Paver une cour فناى دارده قالديرم دوشمك Paver une salle de carreaux de marbre ديوانخانه‌يى الواح رخام ايله فرش ايتمك

Pavé. *A.* مبلّط — مرصوف *P.* آژيانه پوش *T.* قالديرم دوشه‌لو — دوشنمش

PAVESADE. Toile tendue en dehors autour des bords d'une galère le jour d'un combat, pour empêcher que les ennemis ne voient les mouvemens qu'on y font *A.* سترة *P.* پرده *T.* تنف || Tendre la pavesade تنفى چكمك

PAVEUR. Celui dont le métier est de paver des rues, des cours, etc. *A.* مبلّط *P.* آژيانه‌گر *T.* قالديرمجى || Faire marché avec les paveurs قالديرمجيلر ايله بازارلشمق

PAVIE. Sorte de pêche qui ne quitte pas le noyau *A.* فرسق *P.* فرسك *T.* ات شفتالوسى || De gros pavies ايرى ات شفتالوسى Pavie jaune صارى پاپاز شفتالوسى

PAVILLON. Espèce de tente faite en carré ou en rond, et se terminant en pointe par en haut *A.* فسطاط *P.* خرگاه — سايبان *T.* اوبه || L'arbre ou le mât d'un pavillon *A.* عمود الفسطاط *P.* ستون سايبان *T.* اوبه‌نك ديركى Les cordages d'un pavillon *A.* اطناب الفسطاط *P.* رسنهاى سايبان *T.* اوبه‌نك ايپلرى

Il signifie aussi, un tour de lit plissé par en haut, et suspendu au plancher *A.* سديل *P.* پرده *T.* زار پرده || Un pavillon de taffetas جانفسدن مصنوع زار پرده

PAVILLON. T. de Mar. Espèce de bannière, qu'on arbore à la pointe des mâts *A.* لواء pl. الوية *P.* سنجق — بيرق *T.* سنجاق — بيراق || Il n'y a que l'amiral qui porte le pavillon au grand mât ياكز پاشا كميسى اورته ديركنده حامل لوا اولور — Le ياكز اميرال كميسنك اورته ديركنده سنجاق وار در pavillon de France فرانسه بيراغى Trafiquer sous le pavillon Turc عثمانلو بيراغيله تجارت ايتمك Cet officier a soutenu l'honneur du pavillon Russe فلان سركرده روسيّه بيراغنك شاننى وقايه ايلدى Arborer le pavillon بيراغى ديكمك — نصب لوا ايتمك Baisser le pavillon بيراغى ايندرمك — طىّ لوا ايتمك

On dit figur. Baisser le pavillon, lorsque, dans une contestation entre deux personnes, l'une des deux cède *A.* طىّ اللواء الادّعا *P.* لواى ادّعارا فرو بردن *T.* ادّعا بيراغنى ايندرمك || Quant à cela je baisse le pavillon, et je reconnais que vous l'emportez sur moi بوكا كلنجه طىّ لواى ادّعا برله بكا فايق اولديغكه مقرّ ومعترفم — Et se ranger sous le pavillon de quelqu'un, pour dire, se ranger de son parti *A.* دخول تحت اللواء — تبعيّة اللواء فلان *P.* زير لواى فلان جا گرفتن — زير لواى فلان پيروى نمودن *T.* فلان بر كمسه‌نك بيراغى التنه كيرمك — Et dans le sens contraire, Déserter le pavillon بر كمسه‌نك زير لواسنه تبعيّتدن گردن‌پيچ فرار ونكول اولمق

PAVILLON. Petit bâtiment isolé, qui est ordinairement de forme carrée *A.* قصر pl. قصور *P.* كاخ *T.* كوشك || Sa maison ne consiste qu'en un pavillon خانه‌سى ياكز بر كوشكدن عبارتدر Il a bâti un pavillon au bout de son jardin باغچه‌سنك نهايتنده بر كوشك انشا ايلدى

PAVOIS. T. de Mar. Tenture de toile ou de drap qu'on met autour du plat-bord d'un vaisseau, dans un jour de réjouissance *A.* زينة السفينة *P.* آرايش كشتى — پيرايهٔ كشتى *T.* كمينك دونانمسى

PAVOISER. Garnir un vaisseau de pavois *A.* تزيين السفينة *P.* كشتيرا آراستن *T.* كمى‌يى دوناتمق

Pavoisé. *A.* سفينة مزيّنة *P.* كشتىٔ آراسته *T.* دونانمش كمى

PAVOT. Plante *A.* خشخاش *P.* خشخاش *T.* خشخاش — آفيون چيچكى || Pavot sauvage خشخاش برّى — خشخاش دشتى de jardin خشخاش بوستانى blanc خشخاش ابيض — آق خشخاش double قتمر خشخاش Graine de pavot تخم خشخاش Le suc de pavot fait dormir خشخاش صويى منوّمدر — اويقو كتورر C'est avec le suc de pavot qu'on fait l'opium آفيون خشخاش صويى ايله اولور

PAVOT CORNU, ou GLAUCIUM. *A.* خشخاش مقرن

PAYABLE. Qui doit être payé en certain temps *A.* واجب الادا *P.* گزاردنى — توختنى *T.* اوده‌نجك — ويريله‌جك || Une

lettre de change payable à vue عقیب نظرده واجب الادا اولان || Ce billet n'est payable qu'à Noël بلا مهل اداسی لازم اولان - پولیچه میلاد حضرت عیسی کوننده اوده نجك بر تحویلدر Il est convenu de lui donner une telle somme, payable en quatre termes égaux متساوی الاوقات درت تقسیط اوزره ادا اولنمق شرطیله فلان کمسنه‌یه شو مقدار اقچه ویرلمسی بابنده عقد مقاوله اولندی

PAYANT. Qui paye *A.* معطی المبلغ *P.* درهم دهنده *T.* اقچه صاین - اقچه ویرن || Nous étions six à ce dîner, mais il n'y avait que quatre payants طعامده کرچه آلتی کشی ایدك انجق اقچه ویرن یالکز درت کشی وار ایدی

PAYE. Ce qu'on donne aux gens de guerre pour leur solde *A.* وظیفة pl. وظایف *P.* راتبه - راستاد *T.* علوفه - مواجب || Donner la paye aux troupes عسکرك علوفه‌سنی ویرمك - Paye de capitaine یوز باشی علوفه‌سی مواجبنی - d'enseigne بیراقدار علوفه‌سی On retient tant à chaque soldat sur sa paye pour son habit هر بر عسکری نفری علوفه‌سندن لباس بها اولدرق شو قدر اقچه افراز وتوقیف اولنور Il tire double paye ایکی قات علوفه آلور - On appelle Haute paye, une solde plus forte que la solde ordinaire *A.* وظیفة فوق العادة *P.* راتبۀ بیرون ازعادت *T.* عادتدن خارج علوفه || Il est à la haute paye فوق العاده علوفه آلانلردندر

MORTE-PAYE. Nom que l'on donne à un soldat entretenu dans une garnison, ou à un vieux domestique entretenu dans une maison, sans qu'il y fasse aucun service *A.* متقاعد *T.* اوتراق

On appelle aussi Mortes-payes, ceux qui ne peuvent pas payer la taxe à laquelle ils sont imposés *A.* عاجز عن الادا *P.* بی یارای ادا *T.* ادایه قدرتی اولمیان

PAYEMENT ou **PAIEMENT.** Ce qui se donne pour acquitter une dette *A.* ادا *P.* گزار *T.* اوده‌مه || Faire un payement ادا ایتمك - اوده‌مك Pour payement d'une telle somme فلان مبلغك اداسیچون Il a reçu son payement کندوسنه ادا اولندجق اقچه‌یی اخذ واستیفا ایلدی Après le premier payement تقسیط اولك اداسندنصکره Le payement s'en fit en trois termes مبلغك اداسی تقاسیط ثلثه‌ده تکمیل اولندی Pour faciliter le payement اقچه‌نك اداسنی تسهیل ایچون Le jour du payement اقچه‌نك یوم اداسی

PAYER. Acquitter une dette *A.* ادا - تأدیة - ایفا - قضا *P.* گزار کردن - گزاریدن - توزیدن - توختن *T.* اوده‌مك - ویرمك || Payer le prix d'une chose بر نسنه‌نك ثمننی بهاسنی تأدیه ایتمك - ادا ایتمك Payer ce qu'on doit à son créancier داینه اداى - آله‌جقلویه قضای دین ایتمك Je lui ai payé une grande somme فلانه کلیتلو دین ایتمك اقچه ادا ایلدم Il me doit encore tout, il ne m'a pas payé un sou آله‌جغمدن هنوز حبۀ واحده ادا ایتمیوب مجموع دینی الی الآن ذمتنده باقیدر - Il se dit aussi en parlant de celui à qui on doit payer || Payer ses créanciers آله‌جقلونك مطلوباتنی ادا ایتمك un marchand بازرکانك آله‌جغنی تأدیه وایفا ایتمك ses domestiques, des ouvriers خدمتکارلرك وعمله‌نك اجرتنی ادا ایتمك les troupes عسکرك حقنی ویرمك - علوفه‌سنی ویرمك

Il se dit aussi de la chose pour laquelle on doit || Payer des marchandises مبایعه اولمش اموالك بهاسنی ادا ایتمك les appointemens وظیفه‌لری ادا ایتمك les intérêts, les arrérages et le principal ایشلنمش کذشته‌لری وبقایایی واصل مالی ادا ایتمك l'amende جریمه‌یی ادا ایتمك les loyers d'une maison خانه‌نك کراسنی ادا ایتمك le dîner طعام بهاسنی اوده‌مك une obligation, une lettre de change تحویلی وپولیچه تمسکنی ادا ایتمك Tout ce qu'il prend, il le paye argent comptant هر نه که آله‌جق اولور ایسه عن نقد تأدیه وایفا ایدر Payer en espèces نقدا ادا ایتمك - بر وجه نقد en or آلتون اولدرق ادا ایتمك en piastres, en marchandises آقچه اولدرق ادا ایتمك - اموال واشیا ایله اوده‌مك

On dit aussi, Payer à... || Payer à vue عقیب نظرده ادا ایتمك à lettre vue ورقه‌یه لدی النظر درعقب ادا ایتمك à fur et mesure علی قدر والمرتبه ادا ایتمك au mois ماه بماه - مشاهرةً ادا ایتمك à la semaine هفته بهفته ادا ایتمك à l'heure ساعت بساعت - مساوعةً ادا ایتمك à la minute النقد عند حافره مثلنجه ادا ایتمك - طرنق à compte علی الحساب ادا ایتمك - بلا امهال دیبنده

Et payer par..., pour dire, donner une chose en équivalent d'une autre || L'amitié ne se paye que par l'amitié حق محبت ینه محبت ایله اوده‌نور - دوستلق دوستلق ایله ادا اولنه بیلور Un tel service ne saurait se payer que par une reconnaissance éternelle بو مقوله خدمتك بهاسی انجق تشکر دائمی ایله ادا اولنه بیلور - Et payer de..., pour dire, donner en retour ||

Payer de belles paroles کلمات دلفریب ایله ادا ایتمک d'ingratitude بر کمسنه مظهر اولدیغی لطف واحسانک مقابلهسنی انکار نعمت ایله ادا ایتمک

On dit, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *A.* قضاء النحب

On dit, d'une chose excellente dans son genre, qu'elle ne se peut payer *A.* فوق الحد القیمة *P.* بی بها *T.* قیمتی بهاسی یوق ـ بوق || Ce compte-là est excellent, il ne se peut payer حکایهٔ عالمبها در ـ بهاسی یوق اعلا بر حکایه در Cela est d'un agrément qui ne se peut payer قیمتی یوق بر بر لطافت عالمبها در ـ لطافتدر

On dit, Se payer de raison, pour dire, se rendre aux bonnes raisons qu'on allègue دلیل با صوابه اظهار تسلیمیت ایتمک ـ دلیل معقول ایله اسکات اولنمق

PAYÉ. *A.* مستوفا *P.* توزیده ـ گزار کرده *T.* اودنمش || Il a été bien payé de sa peine ایتدیکی زحمتک مقابلهسنی کرکی کبی اخذ ـ حقنی آلمش ـ حقنی بالتمام استیفا ایتمشدر ایتدیکی زحمتی اودندی ـ واستیفا ایتمشدر

PAYS. Région, contrée *A.* مملکت pl. ممالک ـ ارض pl. اراضی *P.* کشور ـ زمین ـ دیار *T.* یر ـ ولایت || Bon pays gras کوزل مملکت ـ خوش مملکت ـ لطیف بر مملکت riche طپراغی یاغلو ـ طپراغی اوزلو یر ـ مملکت معموره montueux معمور وآبادان بر مملکت ـ ارض کثیر النما ارض ouvert طاغی چوق یر ـ زمین کوهستان ـ کثیرة الجبال مملکت ruiné اچق بر مملکت ـ مکشوفة الاطراف ـ خرابه مملکت خراب وویران اولمش Pays étrangers ممالک اجنبیه lointains ایراق ـ کشورهای دورادور ـ اراضی بعیده ـ ممالک قاصیه Pays de chasse او یری ـ شکار یری ـ ارض کثیر الصید یرلر de bois اورمانلق یر ـ زمین بیشه زار ـ ارض کثیرة الآجام ـ اورمانی چوق یر || Il a bien vu du pays, bien battu du pays جهاندیده ـ ممالک کثیره یه امعان نظر دقت ایتمش آدمدر ـ ممالک کثیره یه سیاحت ایتمش ـ چوق یر کورمش ـ آدمدر چوق یرلری کزمش S'habituer dans un pays بر مملکتده طبیعت ارض ایله الفت ـ کسب انس والفت ایتمک Il a fait cette carte à vue de pays مملکت کوزی اوکنده ایتمک اولدرق رسمنی چیزوب خریطهیی یاپدی Haut pays, bas pays مملکتک آلت طرفی ـ مملکت اعلا ومملکت سفلا واوست طرفی

On appelle la campagne Plat-pays, par opposition aux villes, aux places fortes. V. Plat. — Et l'on dit, Pays plat, par opposition à Pays montueux. V. Plat.

PAYS, se dit aussi du lieu de la naissance *A.* مسقط الرأس *P.* زاد بوم *T.* ولایت V. aussi Patrie.

On appelle Pays coutumier, celui où l'on suit une coutume locale عرف وعادت مخصوصه یه تابع بر مملکت

On dit, Gagner pays, Avancer pays, pour dire, avancer chemin *A.* طی المسافة ـ قطع المسافة *P.* ره پیمودن *T.* یول آلمق ـ یول کسمک

On dit proverb. Être en pays de connaissance, pour dire, se trouver parmi des gens de sa connaissance *T.* محل آشناده بولنمق

PAYSAGE. Étendue de pays que l'on voit d'un seul aspect *A.* بقعة pl. بقاع *T.* بر مملکت قطعهسی || Voilà un beau paysage اشته بر بقعهٔ لطیفه ودلگشا Un riche paysage بر بقعهٔ معمور وآبادان

Il se dit aussi d'un tableau qui représente un paysage *A.* تصویر البقعة pl. تصویرات البقاع

PAYSAGISTE. Peintre qui fait des paysages *A.* رسام التصویرات البقاع

PAYSAN. Homme de village *A.* قروی pl. قرویون ـ اهل القریة pl. اهالی القرا ـ اهل البادیة *P.* دهقان ـ روستایی *T.* کویلو || Pauvre paysan فقیر بر کویلو Les gens de guerre vivent sur le paysan عسکری طایفهسی اهل قریهدن تعیش ایدر C'est un paysan de ma terre بنم چفتلکم کویلولرندندر

À LA PAYSANNE. À la manière des paysans *A.* علی هیئة القروی *P.* در شکل دهقان *T.* کویلوجه || S'habiller à la paysanne علی هیئة القروی تلبس ایتمک ـ کویلوجه کیینمک

PÉAGE. Droit qui se lève pour un passage *A.* رسم المعبر *P.* باج گذرگاه *T.* مروریه عوائدی ـ کچید عوائدی || Prendre, payer le péage رسم معبری تحصیل ایتمک یا ادا ایتمک Cela ne doit point de péage فلان شیٔ کچید عوائدندن معافدر Les fermiers du péage کچید عوائدی ملتزملری ـ Il se dit aussi, pour le lieu où l'on paye ce droit *T.* کچید عوائدی ادا اولنهجق بر کچید عوائدی || Il faut arrêter au péage ادا اولنهجق محلده توقف لازمدر

PÉAGER. Celui qui reçoit le péage *A.* محصل الرسم المعبر *P.* باجدار گذرگاه *T.* مروریه ـ کچید عوائدی تحصیلداری

تحصیلداری

PEAU. La partie extérieure de l'animal, qui couvre toutes les autres parties *A.* جلد pl. جلود *P.* پوست *T.* دری || La peau de l'homme جلد انسان - آدمك دریسی Peau dure جلد ثخین - قاتی دری - پوست درشت - خشین épaisse - پوست سخت tendre قالین دری - پوست نرم - جلد ناعم délicate, déliée یومشق دری - پوست باریك - جلد رقیق ridée انجه دری - پوست نازك - جلد متشنج - پوست پر بورشق دری - جین Ce coup n'a fait qu'effleurer la peau ضربه فلانك یالكز دریسنی صیردی

On dit d'une personne fort maigre, que les os lui percent la peau, qu'elle n'a que la peau et les os, qu'elle a la peau collée sur les os *A.* لاصغ *P.* پوست واستخوان مانده *T.* دریسی كمیكنه یاپشمش

Peau, signifie aussi, épiderme *A.* بشرة *P.* روی پوست *T.* چكدیكی || Cette maladie lui a fait faire peau neuve دری یوزی خستەلك بشرەسنك تجددینه بادی اولمشدر Maladies de peau امراض بشره

On dit figur. d'un homme inquiet, qu'il ne saurait durer dans sa peau قابنه صیغمز بر آدمدر

Peau, se considère aussi comme une chose séparée du corps de l'animal *A.* مسك pl. مسوك - جلد *P.* پوست *T.* پوستكی - پوست || Peau corroyée *A.* مسك مدبوغ *P.* دری - طومار - مسك غیر معمول *A.* crue دباغت اولنمش پوستكی *T.* پیراسته *P.* خام پوستكی *T.* پوست نا پیراسته

Il se dit aussi de l'enveloppe qui couvre les fruits, les ognons de fleurs, etc. *A.* قشر pl. قشور - قشارة pl. قشارات - ذوات *P.* پوست *T.* قبوق - زار || La peau des pêches est fort déliée شفتالو قبوغی بغایت انجه اولور La peau d'un ognon قشارة - ذوات *A.* du raisin صوغان زاری - صوغان قبوغی - بصل *P.* نطل - العنب *T.* پوست انگور اوزم زاری

Et d'une espèce de croûte qui se fait sur de la bouillie, sur des confitures, etc. *A.* دوایة *P.* پوست *T.* اول ریچال وسائر مقوله شیلرك اوزرینه باغلنان زار

PEAUSSERIE. Commerce de peaux *A.* تجارة الجلود *P.* سوداگری پوستها *T.* دری بازركانلغی - طومار بازركانلغی

PEAUSSIER. Artisan qui prépare les peaux. V. Corroyeur.

PECCABLE. Qui est capable de pécher *A.* مبتلاء الخطاء - متحمل || صوچه قابلیتلو *T.* گناه پذیرفتنی - نه آزادهٔ گناه *P.* الذنب Tout homme est peccable بنی آدمك جملەسی مبتلای ذنب وخطا در

PECCADILLE. Un péché léger *A.* خطیئة خفیفة pl. خطایاء - سقطة خفیفة - خفیفة *P.* گناه خرد *T.* صوچجغز - اوفاق صوچ

PECCANT. T. de Méd. L'humeur qui pèche en quantité ou en qualité *A.* سقیم *P.* نا درست *T.* صاغ اولمیان || Il faut évacuer l'humeur peccante خلط سقیمك بالتنقیه دفعی لازمهٔ حالدندر

PÉCHÉ. Transgression de la loi divine *A.* اثم pl. آثام - ذنب pl. ذنوب - معصیت pl. معاصی - خطیئة pl. خطایا - وزر pl. اوزار - زلة pl. زلات *P.* گناه - وبال - بزه *T.* صوچ || Péché originel زلهٔ اصلیه - زلهٔ قدیمه mortel *A.* كبیرة pl. كبایر *P.* شهنش *T.* بیوك صوچ véniel *A.* لمم - ذنب صغیر pl. صغار *P.* گناه كمرتبه *T.* اوفاق صوچ Péché d'habitude ذنب بالاعتیاد La désobéissance a été le péché du premier homme ابو البشرك زلەسی عدم اطاعت ایدی Péché contre nature قانون طبیعته مخالف بر نوع معصیت Commettre un péché ارتكاب معصیت ایتمك Être en péché آثم اولمق - وبالە گرفتار گناهكار اولمق - مذنب اولمق Tomber en péché مستغرق ذنوب وآثام اولمق Croupir dans le péché اولمق ذنوب ومعاصی - غریق دریای معاصی وذنوب اولمق Être obstiné dans le péché ایچنده چوریمك - گناهده اصرار اصرار علی المعصیه ایتمك - ایتمك Confesser ses péchés بر كمسنه ارتكاب ایلدیكی ذنوب وآثامی اعتراف Mourir dans le péché ذنوب وآثامنه معترف اولمق - ایتمك - بر كمسنه گناهلرندن توبه ایتمكسزین تسلیم جان ایتمك Absoudre les péchés بلا توبه وفات ایتمك - عفو گناه ایتمك Il n'y a que Dieu qui puisse remettre les péchés ذنوب وخطایادن مجاوزت ایتمك عفو معاصی وآثام جناب رب غفوره مخصوصدر Les circonstances aggravent les péchés جریان ایدن احوال ذنوب ومعاصینك برفات دخی ضخامتنه La charité efface les péchés بادی اولور تصدق ومبرت ماحی La multiplication des péchés كثرت معاصی وآثام آثامدر Les sept péchés capitaux كبایر سبعه Péché de la chair اثم جسمانی -

On dit de deux personnes qui se sont dit de grandes injures l'une à l'autre, qu'elles se sont dit les sept péchés mortels بری برلرینه كبایر سبعهیی اسناد ایدەرك مشاتمه اینمشلر در

On dit proverb. Péché caché est à demi pardonné, pour dire,

que quand on a soin d'éviter le scandale, le mal en est moindre كيزلو گناهه چندان باقلمز ـ اوستى قپالو گناه آرانمز — Et à tout péché misericorde, pour dire, qu'il faut pardonner les fautes même les plus grandes عفوه كلمز گناه يوقدر

PÊCHE. Espèce de fruit *A.* خوخة pl خوخ *P.* شفتالو ـ شفترنگ ـ رنگينا *T.* شفتالو || Pêche cotonneuse حاولى شفتالو pleine d'eau آبدار شفتالو Pêche qui quitte le noyau *A.* فليق *T.* يارمه شفتالو

PÊCHE. Action de pêcher *A.* صيد السمك *P.* شكار ماهى ـ صيد ماهى *T.* بالق آولمه || Aimer la pêche صيد ماهى يه دوسكار اولمق Avoir droit de pêche حق صيد ماهى يه مالك اولمق

Il se dit aussi en parlant des perles, du corail et des marchandises qu'on retire de l'eau après un naufrage *A.* اخراج عن البحر ـ استخراج عن البحر *P.* از دريا بيرون كشيدن *T.* دريادن چيقارمه ـ دكزدن چيقارمه || La pêche des perles انجو چيقارمه‌سى du corail استخراج مرجان La pêche des débris d'un vaisseau قضا زده اولمش كمى انقاضنك دريادن اخراجى

PÉCHER. Trangresser la loi divine *A.* وزر ـ اذناب ـ اخطا ـ تخطؤ ـ ارتكاب الاثم *P.* گناه كردن ـ سيهكارى نمودن ـ بزه‌كارى كردن *T.* صوچ ايشلمك ـ صوچلو اولمق || Pécher mortellement ارتكاب كباير ايله آثم اولمق véniellement ارتكاب صغار ذنوب ايله گناهكار اولمق Pécher légèrement خفيفجه ذنب خفيف ايله مذنب اولمق ـ گناهكار اولمق Qui fait telle chose pèche شو فعلى ايشليان آثم اولور Ève fit pécher Adam حوا حضرت آدمى زله‌يه القا ايتدردى ـ گناهه دوشوردى Tous les hommes ont péché en Adam افراد بنى آدمك جمله‌سى زلهٔ ابو البشره مشتركدر Pécher contre les commandemens de Dieu احكام الهيه‌نك اجراسى خصوصنده ارتكاب زله وخطا ايتمك

Et faillir contre quelque règle de morale *A.* تقصير ـ ارتكاب الركاكة ـ ارتكاب الخطا ـ القصور *P.* گناهكارى ـ خطا كردن ـ نمودن *T.* ياكلمق ـ قصور ايتمك ـ خطا ايتمك || Pécher contre l'honneur عرض وناموس خصوصنده ارتكاب خطا وقصور ايتمك contre la bienséance قواعد حسن ادبده ركاكت ايتمك ـ ارتكاب قصور ايتمك contre les règles de l'art فننك قاعده‌لرنده خطا ايتمك contre le bon sens, contre les règles de la logique اصول عقل سداده وقواعد منطقيه‌ده خطا ايتمك ـ ياكلمق Il a péché par trop de précaution, par trop de zèle حزم واحتياطه افراط اوزره رعايت واقدام وغيرتده مبالغه اوزره دقتى تقريبيله خطايه گرفتار اولدى — On dit figur. des humeurs contenues dans le corps qu'elles pèchent en qualité, qu'elles pèchent en quantité اخلاطده كيفاً وياخود كمّاً ركاكت وسقامت واردر

PÊCHER. L'arbre qui porte la pêche *A.* شجر الخوخة *P.* درخت شفتالو *T.* شفتالو آغاجى || Fleur de pêcher شفتالو چيچكى Pêcher sur amandier بادم آغاجى اوزرنده آشيلنمش شفتالو آغاجى

PÊCHER. Prendre du poisson *A.* صيد السمك *P.* صيد ماهى كردن *T.* بالق آولمق || Pêcher du poisson dans la mer دكزده صيد ماهى ايتمك

On dit proverb. Pêcher en eau trouble, pour dire, profiter du désordre des affaires pour en tirer profit *T.* صولر بولانق ايكن تقيه قاپيجيلق ايتمك || Il y a des gens qui, durant les désordres d'un État, ne songent qu'à pêcher en eau trouble بعض كسان واردر كه ملكك وقت فترت واختلالنده عقل وفكرلرى همان صولر بولانق ايكن تقيه قاپيجيلق ايتمكدر

PÊCHER, se dit aussi de tout ce qu'on tire de l'eau *A.* اخراج عن البحر *P.* از دريا بيرون كشيدن *T.* دكزدن چيقارمق || Pêcher des perles, du corail دكزدن انجو ومرجان چيقارمق Pêcher du bois qui est emporté par le courant de l'eau آقندينك آلديغى اخشابى دريادن اخراج ايتمك

PÊCHERIE. Lieu où l'on a coutume de pêcher *A.* مصيد السمك *P.* صيدگاه ماهى *T.* بالق آوليه‌جق ير

PÉCHEUR. Qui commet des péchés *A.* اثم pl. اثمين ـ مذنب pl. مذنبين ـ مخطى *P.* گناهكار ـ سيهكار ـ بزه‌كار ـ روسياه *T.* صوچلو ـ اكسكلو || Tout homme est pécheur افراد بنى آدمك جمله‌سى مخطى وگناهكاردر L'homme le plus saint doit reconnaître qu'il n'est qu'un pécheur devant Dieu بر كمسنه هر نقدر اعزهٔ كرامدن اولسه بيله مذنب وگناهكار اولديغى درگاه بارى‌ده اعتراف ايتملودر Convertir les pécheurs مذنبين وگناهكارانى طريق سداده ارشاد ايتمك ـ ارجاع ايتمك

PÊCHEUR. Celui qui fait métier de pêcher du poisson *A.* صيّاد السمك *P.* ماهى گير *T.* بالقچى || Une barque de pêcheur بالقچى قايغى Les filets d'un pêcheur بالقچى آغلرى

PÉCORE. Homme stupide *A.* قدم *P.* كاليوه *T.* بوداله

PECQUE. Il se dit par mépris d'une femme sotte et impertinente *A.* سليطة *P.* زن بد زبان *T.* ادبسز

PECTORAL. Qui est bon pour la poitrine *A.* مفرّح ـ صدرىّ ـ نافع الصدر *P.* خوشساز سينه *T.* كوكسه فائده‌لو || Sirop pectoral صدره نافع بر سيروب Le bon vin est pectoral باده‌نك ايوسى صدر يدر ـ صدره نافعدر

PÉCULAT. Crime de ceux qui détournent les deniers publics *A.* سرقة الاموال البيت المال ـ نهب الاموال البيت المال *P.* دستدرازى باموال ميرى *T.* اموال ميريه‌يى چالمه || Le crime de péculat اموال ميريه خيانت ـ نهب اموال ميريه Être accusé de péculat خيانت تهمتى اموال بيت Le péculat est un crime capital تهمتيله متهم اولمق المالك سرقتى كبايردن معدود قباحتلردندر

PÉCULE. Ce que celui qui est en puissance d'autrui acquiert par l'industrie qui lui a été permise *A.* مكسب خاصّ *P.* اندوخت *T.* كسب خود ـ خود قزانجى || Il avait بر كمسنه‌نك كندو acquis un petit pécule كسب خودى اولەرق بر مقدار سرمايه تدارك ايتمشدر Il est défendu à la plupart des moines d'avoir un pécule مكسب خاصّه مالك اولمق رهبانك اكثريسنه ممنوعدر

PÉCUNIAIRE. Qui concerne l'argent monnayé. On dit, Amende pécuniaire *A.* غرامت ديناريّة *T.* اقچه جريمه‌سى Peine pécuniaire *A.* عقوبت ديناريّة *P.* گوشمال دينارى *T.* اقچه مصلحت Et intérêt pécuniaire *A.* جريمه‌سيله اولان تأديب ديناريّة || Ce n'est pas pour intérêt d'honneur, c'est pour intérêt pécuniaire qu'ils se sont brouillés عرض وناموسه متعلق بر مصلحت ايچون دكل مجرّد مصلحت ديناريّه ايچون بوزوشديلر

PÉCUNIEUX. Qui a beaucoup d'argent comptant *A.* مالك النقود الكثيرة *P.* دارندهٔ نقد فراوان *T.* موجود اقچه‌سى چوق

PÉDAGOGIE. Éducation des enfans *A.* تاديب الصبيان *P.* فرهنگ آموزئ كودگان *T.* چوجوقلره ادب اوكرتمه

PÉDAGOGIQUE. Qui a rapport à l'éducation des enfans *A.* متعلّق بتاديب الصبيان *P.* متعلق فرهنگ آموزئ كودگان *T.* چوجوقلره ادب اوكرتمكه متعلق

PÉDAGOGUE. Celui qui a soin de l'éducation des enfans *A.* مؤدّب الصبيان *P.* فرهنگ آموز كودگان ـ فرهيزندهٔ كودگان *T.* چوجوقلره ادب اوكرديجى ـ چوجوق لالاسى

PÉDANÉ. On appelle Juge pédané, un juge de village qui juge debout *T.* آياق نائبى

PÉDANT. Homme présomptueux qui fatigue les autres par la parade qu'il fait de son savoir *A.* مفتخر بالعلم ـ متمدّح بالعلم *P.* هنر فروش ـ دانشفروش *T.* هنر كوستريجى ـ عرفان صاتيجى || Il y a des pédans dans toutes les conditions هر طريقده علم ودانش ايله افتخار ايدر آدملر بولنور

Il se dit aussi de celui qui, dans le commerce de la vie, affecte trop d'exactitude dans les choses les moins importantes *A.* متفضّل *P.* دعواى دانشمندى كننده *T.* بيلغج ـ بيلغجلق || C'est un pédant qui blâme les choses les plus innocentes, et critique tout ce que nous faisons اكث بيگناه اولان شيلره حرف انداز طعن وتشنيع وكافهٔ اعمالمزه زباندراز لوم وتقريع اولور بر بيلغج حريفدر

PÉDANTERIE. Vice de celui qui aime à étaler son érudition *A.* تفاخر بالعلم ـ تمدّح بالعلم *P.* هنر فروشى ـ دانشفروشى *T.* هنر صاتيجيلق ـ هنر كوسترشى || Il se ressent de la pédanterie فلان كشيده هنر فروشلق آثارى وار در

Il se dit aussi du caractère de ceux qui affectent trop d'exactitude dans des choses peu importantes *A.* تفضّل *P.* دعواى دانشمندى *T.* بيلغجلق || Ce discours sent la pédanterie بو مقالەده بيلغجلق رايحه‌سى وار در Il ne se peut défaire de la pédanterie داعيهٔ تفضّلدن فارغ اوله‌مز

PÉDANTESQUE. Qui sent le pédant *T.* هنر فروشلق قوقار || Savoir, phrase pédantesque هنر فروشلق قوقار بر كونه معرفت وبر كونه تعبير

PÉDANTESQUEMENT, adv. *A.* مفتخراً بالعلم *P.* هنر فروشانه *T.* هنر فروشلق ايده‌رك ـ هنر تصلىه‌رق || Il nous est venu parler pédantesquement كلوب هنر فروشلق ايده‌رك صحبت سويلر

PÉDANTISER. Faire le pédant *A.* تفاخر بالعلم *P.* هنر فروشى عرض كالاى هنر كردن ـ نمودن *T.* هنر فروشلق ـ هنر تصلمق ايتمك

PÉDÉRASTE. Celui qui est abandonné à la pédérastie *A.* لوطى *P.* غلامباره *T.* محبوب دوست ـ تاز باز ـ غلامپاره

PÉDESTRE. Qui est à pied. Il ne se dit qu'en cette phrase : Statue pédestre *A.* صنم راجل pl. اصنام راجلة *P.* بت پياده

T. پایه بر پت

PÉDESTREMENT. À pied *A.* راجلاً *P.* پیاده *T.* پایه اولدرق || Aller pédestrement راجلاً رهروان اولمق

PÉDICULAIRE. Il se dit d'une maladie dans laquelle il s'engendre une grande quantité de poux *A.* داء القمقام

PÉDICULAIRE, ou CRÊTE DE COQ. Plante. V. Crête de coq.

PÉDICULE. T. de Botan. Nom que l'on donne à la partie qui attache la fleur à la tige *A.* ذنب الزهر *P.* دنبال گل *T.* چیچک قویروغی

PÉDOMÈTRE. V. Odomètre.

PÉDON. Courrier à pied *A.* برید راجل *P.* پیاده *T.* یاماجیك ساعی *P. vul.* چپار پیاده رو

PÉGASE. Cheval fabuleux *A.* فرس موجود الاسم ومعدوم الجسم

PÉGASE, est ausi le nom d'une constellation *A.* فرس اعظم

PEIGNE. Instrument qui sert à arranger les cheveux *A.* مُشط pl. امشاط - مسرح *P.* شانه - سفاهن *T.* طراق || Peigne de buis جمشیر طراق d'écaille باغه طراق - Peigne de tisserand, c'est un instrument dont les tisserands se servent pour apprêter la laine, le lin, etc. *A.* مُشط *P.* شانهٔ جولاه *T.* جلاه طراغی - Peigne de cardeur. V. Carde.

PEIGNER. Arranger les cheveux avec un peigne *A.* مشط - امشاط - ارفاء *P.* شانیدن - شانه زدن *T.* طرامق || Peigner sa barbe صقال طرامق - ارفای لحیه ایتمك - Se peigner *A.* امتشاط *P.* شانه زدن *T.* طرانمق

Il se dit aussi du lin, du chanvre, etc. *A.* مشق *P.* شانه زدن *T.* طرامق - طراقدن کچورمك

PEIGNÉ. *A.* ممشوط *P.* شانیده *T.* طرانمش

On dit figur. d'un homme malpropre et mal vêtu, C'est un mal peigné *A.* متقشف *P.* چرك آلود *T.* اوستی باشی مردار

PEIGNIER. Celui qui fait des peignes *A.* صانع الامشاط *P.* شانه‌گر *T.* طراقچی

PEIGNOIR. Linge que l'on met sur les épaules quand on se peigne *T.* اوموز پشکیری

PEIGNURES. Cheveux qui tombent de la tête en se peignant *A.* مُشاطة - مُراطة *P.* شانه ریز *T.* طرانتی || Il a fait des bourses de ses peignures طرانتیسندن بر قاچ کیسه صاچی یاپدی

PEINDRE. Représenter, par des lignes et des couleurs, les objets visibles, sur une surface unie *A.* نقش - تصویر *P.* نگاشتن - نگاریدن *T.* تصویر کردن - نقشنی - تصویرینی چیقارمق - تصویر ایتمك - چیقارمق || Peindre un homme, un arbre, un lion بر آدم وبر آغاج وبر آرسلان تصویر ایتمك Il a fait peindre son père پدرینی تصویر ایتدردی Peindre d'idée, de mémoire معناً وخیالاً نقش وتصویر ایتمك Peindre sur toile بز اوزرنده تصویر ایتمك Peindre en huile روغنلو بویا ایله نقش ایتمك Peindre quelqu'un en grand, en demi-buste بر کمسنه‌یی صورت کبیره اوزره تصویر ایتمك - نصف بدن - نیم تن اولدرق Peindre une bataille بر ملحمه نقش - اولدرق - On dit شکل وصورتنی کشیدهٔ قلم نقش وتصویر ایتمك d'un homme parfaitement bien fait, qu'il est fait à peindre نقش صحیفهٔ عبرت اولدجق بر مرد وسیم خوش اندامدر - On dit, Peindre une chambre, un plafond, pour dire, les embellir par diverses représentations de figures, ou d'ornemens *T.* اوطه‌یی وتاوانی نقش ایتمك

Il signifie figur., décrire et représenter vivement quelque chose par le discours || Il a admirablement peint les combats et les naufrages dans son poème منظومه‌سنده حروب ومقاتلات وشکست سفاین ماده‌لرینی طور بدیع اوزره تصویر ایتمشدر Tout y est si bien peint, que l'on croit voir ce qu'il décrit مقاله‌سنده نقل وبیان اولنان احوالك جمله‌سی مجسّماً مشهود ومعاین کبی تصریر اولنمشدر Il peint si vivement la colère, la douleur, la joie, la crainte, qu'il en inspire les sentimens غیظ وغضب وغصه والم وسرور وانبساط وخوف وخشیت حالتلرینی شول رتبه‌ده زنده اولدرق تصویر وتعریف ایدر که اولحالتلری درونه پیدا ایتدرر Peindre le vice avec les couleurs les plus propres à en donner de l'horreur عیوب ومثالبك حالنی قلوبه ایجاب نفرت ایده‌جك الوان وصور ایله تصویر ایتمك

Il se prend aussi pour Couvrir simplement avec des couleurs *A.* لون *P.* تلوین *T.* رنگ زدن بویامق || Peindre en rouge قرمزی‌یه بویامق - احمر ایله تلوین ایتمك Les sauvages se peignent de plusieurs couleurs امم وحشیّه خلقی کندو یوزلرینی الوان گوناگون ایله تلوین ایدرلر Ce vieillard se peint la barbe et les cheveux بو پیر کهنسال صاچی صقالنی بویار

On dit, qu'un auteur se peint dans ses ouvrages, pour dire, que

sans y penser, il y donne à connaître son caractère بو مؤلفك مزاج وطبيعتى اثر خامه‌سى اولان تأليفاتنده منعكس مرتسم ونمايان‌در ـ ونمايان‌در — Et que les objets se peignent sur la glace d'un miroir, sur la surface de l'eau, ou d'un autre corps poli, pour dire, qu'ils y sont représentés صور اشيا آيينه‌ده وروى ابده وساير اجسام مصيقله اوزرنده منعكس اولور

Il se dit aussi de l'écriture, pour marquer que l'on forme bien les lettres *A.* رسم *P.* رسم كردن *T.* چيزمك || Voilà une belle écriture, cela est bien peint اشته كوزل رسم اولنمش بر حسن رسم خط — Il peint mal خطى فنا در ـ خطى فنا رسم ايدر

Peint. *A.* مصور ـ منقش *P.* نگاشته ـ نقش كرده ـ تصوير ـ ملون *P.* نقشى چيقارلمش ـ تصوير اولنمش *T.* كرده رنگلو ـ بويانمش *T.* رنگ آميز ـ رنگين ـ رنگ زده

PEINE. Sentiment de quelque mal dans le corps ou dans l'esprit *A.* الم pl. آلام *P.* رنج ـ درد *T.* صزى || Les peines du corps, de l'esprit آلام جسمانيه ونفسانيه

On appelle en Théologie Les peines du sens, les douleurs que les damnés souffrent dans l'Enfer *A.* عذاب الجهنم — On dit aussi, Les peines du purgatoire *A.* عذاب البرزخ ـ آلام البرزخ ـ عذاب القبر — Et la peine du dam, pour dire, ce que la privation de la vue de Dieu fait souffrir aux damnés *A.* نقمة مؤبده

Peine. Châtiment, punition *A.* جزا ـ مجازاة بالعقوبة ـ عقوبت ـ نكال *P.* گوشمال *T.* تاديب ـ بر كمسنه‌نك حقندن كلمه || Il a commis la faute, il en portera la peine فلان جرمى ارتكاب ايتمكله جزاى ما يليقنه مظهر اوله‌جقدر Cet exil, cette disgrâce est la peine de son crime بو نفى وبو مغضوبيت ايتديكى جرمك جزاى ما يستحقيدر On lui a ordonné cela sous peine de la vie خلافنه حركتى تقديرنده ترتيب جزا ايله مظهر عقوبت اوله‌جغى بيان اولنه‌رق فلان شئ كندويه امر وتنبيه اولندى Peine capitale مجازات حكم ـ بالقتل arbitraire ترتيب الجزا ـ تأديب عرفى afflictive قره قوشى ايله اولان تأديب ـ مجازات مولمه infamante تأديب مولم موجبه ـ عقوبت موجبة التجريس pécuniaire التفضيح جريمه ايله ـ عقوبت بغرامة الدينارية — Peine légale *A.* حد شرعى pl. حدود شرعيه ـ اولان تأديب

On dit en termes de Jurisp., Sous les peines de droit, pour dire, sous les peines que la loi autorise à infliger *A.* على ما وجب الحد الشرعى

Peine, signifie aussi, travail, fatigue *A.* تعب pl. متاعب ـ مشقة pl. مشاق ـ عنا ـ كد *P.* كنا ـ لاور ـ رنج *T.* زحمت ـ || Il n'a pas fait cela sans peine بو شيئى بلا تعب امكك صرف ايتديكى Sa peine n'a pas été inutile حصوله كتوره‌مدى Sa چكديكى زحمت عبثه كتمدى ـ امك ضايع اولمدى peine n'a pas été infructueuse تعب ومشقتى غير مثمر اولمدى Il a un esprit facile, aisé, qui fait tout sans peine مساهله ايله مألوف بر آدم اولمغله هر ايشى بلا مشقة ايشلر Vous n'aurez pas de peine à réussir مرادكه ظفر بولمق ايچون دوچار تعب ومشقت اولميه‌جقكز دركار در Il a perdu toutes ses peines dans cette affaire بو ماده‌ده ايتديكى زحمت عبثه زحمتى هدر ـ عبث يره صرف ـ امك ايلدى ـ كتدى ـ اولمشدر — On dit d'un homme obligeant et actif, Il compte pour rien ses peines صرف ايلديكى امكى هيچه صاير Il ne plaint pas sa peine صرف ايلديكى امك ايچون تأسف ايتمز ـ صرف ايلديكى امكى آجيمز — On dit par politesse, Prenez la peine de faire cela بو بابده ارتكاب زحمت بيورك ـ ارتكاب زحمت ايلمكزى نياز ايدرم — On dit, La chose en vaut bien la peine زحمتنه دكر بر شيدر Cela n'en vaut pas la peine زحمتنه دكمز — On dit, Un homme de peine, en parlant de celui qui gagne sa vie par un travail pénible *A.* اهل الكد pl. ارباب الكد والعنا *P.* رنجبر *T.* رنجبرلك ايدن

On dit proverb. Nul bien sans peine *T.* جفاسز صفا يوقدر ـ صفا جفاسز اولمز

Peine, signifie aussi, le salaire du travail d'un artisan *A.* جعالة ـ عمالة ـ اجرة العمل *P.* مزد *T.* رنجبر حقى ـ ايشجى حقى || Il ne faut pas retenir la peine des ouvriers عمله‌نك اجرتنى رنجبرلرك حقنى آليقويمق ـ آليقويمق جائز دكلدر روا دكلدر

Peine, se dit aussi des difficultés, des obstacles que l'on trouve dans une entreprise *A.* صعوبت ـ عسرت *P.* دشوارى *T.* زحمت ـ كوجلك || Il aura beaucoup de peine à gagner ce procès بو دعوايى قزانمغه خيلى زحمت چكه‌جكدر Il aura beaucoup de peine à venir à bout d'une telle chose بو بابده ظفر بولمق ايچون خيلى زحمت چكه‌جكدر Il a de la peine à parler لسانده عسرت واردر à marcher مشى وحركتده صعوبتى واردر

Il se dit aussi, de la répugnance d'esprit qu'on a à dire ou à

faire quelque chose *A.* ابائة الطبع *P.* رمیدگیٔ دل *T.* ایکرنمه - حظ ایتمامه - جان صیقندیسی || J'ai peine à lui annoncer une si méchante nouvelle بو مقوله خبر مکروهی طرفنه انها ایلمکه جانم صیقیلور - On dit, que l'on fait une chose sans peine, pour dire, que c'est de bon coeur بر ایشی صیقلمیدرق فرح جان ایله - یاپمق

PEINE. Inquiétude d'esprit *A.* خلجان القلب - اضطراب *P.* اضطراب درون - تلاشی *T.* کوکل راحتسزلکی || J'étais fort en peine de ce qu'il était devenu عجبا نه حالده در دیو عظیم اضطرابده ایدم Vous m'avez tiré de peine بنی خلجان قلبدن تخلیص ایلدک On m'a mis hors de peine خلجان درونمی دفع ایتدردیلر Me voilà hors de peine اشته خلجان واضطرابدن ازاده یم Je suis en peine de savoir ce qu'il deviendra حالی ندیه منجرّ اوله جغنی تحقیق ایدنجیه قدر اضطراب درونم وار در

On dit, qu'un homme est dans la peine, pour dire, qu'il est dans le besoin ثقلتده در - مضایقهٔ حالده در

À PEINE. On s'en sert pour marquer le peu de temps qu'il y a qu'une chose est arrivée *A.* منذ الوقت *P.* پیش از - هنوز *T.* هنوز || À peine est-il hors de son lit هنوز اندک زمانی یتاغندن قالقمشدر

Il signifie aussi, presque pas *T.* کوج ایله || À peine voit-on à se conduire واریله جق یولی کوج ایله کوز کورر À peine est-il jour آیدنلق کوج ایله کورنمکه باشلادی À peine sait-il lire کوج ایله اوقویه بیلور

PEINER. Causer du chagrin *A.* ایراث - اغمام - ایلام *P.* دردناک - دل آزرده ساختن - امراض القلب - الغمّ والالم - قساوتلندرمک - کدرلندرمک *T.* غمگین کردن - کردن بو خبر بکا || Cette nouvelle m'a beaucoup peiné جان صیقمق بنی غمگین ودردناک ایلدی - موجب الم اولمشدر

Et causer de la fatigue *A.* ایراث التعب - اعنا - اتعاب زحمت *T.* رنج آوردن - لاوار دادن - کنا آوردن *P.* والمشقة بو مشغله || Ce travail vous peinera trop یورمق - ویرمک بو ایش سکا جوق - سنی بغایت اتعاب ایده جکدر زحمت ویره جکدر

Et faire avec peine *T.* صیقندیلو یاپمق || Ce peintre peine beaucoup ses ouvrages بو مصوّر عمل یدی اولان تصویرلری زیاده سیله صیقندیلو یپار

Et répugner à... *A.* ابائة الطبع *P.* دل رمیدن *T.* خوشلنمامق - تأدیب ایتمکه || Il peine à punir ایکرنمک - حظ ایتمامک ایتمکدن خوشلنمز - ابائت طبعی وار در Je peinais à écouter cet homme شو آدمی دیکلمکدن حظ ایتمز ایدم

Et avoir de la fatigue *A.* تحمّل التعب - استعیا - اعیا زحمت *T.* زحمت کشیدن - درمانده گشتن *P.* والمشقة یورلمق - چکمک || J'ai peiné toute la matinée à bêcher dans le jardin صباح وقتنی باغچه ده حفر زمینه مشغول اولوب یورلدم Les chevaux ont peiné tout le jour à voiturer des tuiles بارکیرلر اخشامه قدر توغله نقلی ایله گرفتار تعب وزحمت یورلمشلر در - اولمشلر در - On dit d'une poutre ou d'une solive qui est chargée d'un pesant fardeau, qu'elle peine beaucoup جوق یوک چکر - جوق ثقلت چکر - زحمت چکر

SE PEINER. Se donner de la peine *A.* ارتکاب الزحمة - ارتکاب *T.* رنج پذیرفتن - زحمت کشیدن *P.* التعب والمشقة زحمت ایتمک - زحمته کیرمک || Il ne s'est guère peiné dans cette affaire بو خصوصده چندان ارتکاب زحمت ایتمامشدر - زحمته Il n'aime pas à se peiner اول قدر زحمت ایتمامشدر زحمتدن - کیرمکدن حظ ایتمز

PEINÉ. *A.* متالم - مغموم *P.* دردناک - دلخسته - غمگین - متعب - متعنّی *A.* جانی صیقلمش - کدرلو - کدرلنمش *T.* زحمت چکمش *T.* دوچار تعب ومشقت - رنج کشیده *P.*

PEINTRE. Celui dont la profession est de peindre *A.* نقاش - *T.* نگارنده - چهره پرداز - نقشبند *P.* مصوّرین pl. مصوّر مصوّر || تصویر ایدن - تصویر یازان - نقاش Grand peintre مصوّر ماهر شهرهٔ مصوّریندن بری - نامدار bon, excellent مصوّرین ومصوّر فایق الاقران Les peintres anciens et modernes متقدّمین ومتأخّرین

Il se dit aussi de ceux qui représentent vivement les choses dont ils traitent *A.* مصوّر الحال || Ce poëte est un excellent peintre تصویر احوالده - بو شاعر غایت اعلا بر مصوّر احوالدر بیان ایلدیکی احوالی تصویر ایلمکده - فایق الاقراندر مهارتی جوق بر شاعر ممتاز وبیعدیلدر

PEINTURE. L'art de peindre *A.* فنّ التصویر *P.* فنّ چهره پردازی - فنّ نگارش *T.* تصویرجیلق صنعتی || La peinture est un bel art فنّ تصویر فنون شریفه دندر Il s'adonne à la peinture فنّ تصویره هوس ایدر Il excelle dans la peinture فنّ - کسب امتیاز ایتمشدر - تصویرده فایق الاقراندر || Figur.

Ce poète excelle dans la peinture des passions, des moeurs بو شاعر امراض نفسانیه‌نک وآداب واخلاقک تصویری خصوصنده ممتاز الاقراندر

Il se dit aussi de toute sorte d'ouvrage de peinture A. نقش pl. نقوش P. نگار T. نقشلق || Il y a de belles peintures dans ce palais بو سرایده احسن واعلا نقشلر واردر

Il se prend aussi pour Couleur A. صباغ P. رنگ T. بویا || Prenez garde de vous gâter à ce carrosse, la peinture en est toute fraîche بو عربه‌نک بویاسی تروتازه اولدیغندن کندوکی بیلاشدرمقدن حذر ایله

On dit figur. des choses qui n'ont que de l'apparence, qu'elles ne sont qu'en peinture T. جلای ظاهری || Il n'a des richesses qu'en peinture فلانده کورینن مال وثروت بر جلای ظاهریدر

PEINTURER. Enduire d'une seule couleur A. تلوین ـ صبغ P. رنگ زدن T. بویامق || Peinturer un plafond تاوانی بویامق

PEINTUREUR. Barbouilleur. V. ce mot.

PELADE. Sorte de maladie qui fait tomber les poils et les cheveux A. داء الثعلب

PELAGE. La couleur du poil des chevaux et de quelques autres animaux A. لون P. کرنک T. طون || Ces deux chevaux ne sont pas de même pelage بو ایکی آتلرک طونی بر دکلدر

PELAMIDE. Espèce de poisson de mer T. پلامید بالغی

PÊLE-MÊLE. Confusément A. هرج ومرج ـ شذر مذر P. تار ومار ـ پراکنده وپریشان T. آلاق بولاق ـ صالقم صچاق ـ قارش مورش || Ils étaient tous pêle-même جمله‌سی هرج ومرج ایدی Ils entrèrent pêle-mêle avec les ennemis اعدا ایله مخلوطاً درون قلعه‌یه شذر مذر کیرمشلردر

PELER. Ôter le poil A. نتف ـ تمریط P. مو کندن T. قیل یولمق ـ توی یولمق || Mettre un cochon dans de l'eau bouillante pour le peler خنزیری توینی یولمق ایچون قیزغین صو ایچنده قویمق

PELER. Ôter la peau d'un fruit, ou l'écorce d'un arbre A. تقشیر ـ جلف ـ تجفیل ـ سلب القشارة P. پوست بر گرفتن ـ از پوست برهنه ساختن T. قبوغنی کیدرمک ـ قبوغنی صویمق || Peler une poire ارمودی تقشیر ایتمک ـ آرمودک قبوغنی صویمق — Il se dit aussi d'autres choses qui ont comme une espèce de peau || Peler du fromage پنیری تقشیر ایتمک ـ پنیرک قشاره‌سنی کیدرمک

On dit aussi, Peler la terre, des allées, pour dire, en enlever de la terre et de l'herbe avec la pelle A. تجریف التراب والنبات P. خاک وگیاهرا بپارو بردن T. طپراغی واوتلغی صیروب کوریمک

Il se dit aussi au neutre, en parlant du corps des animaux, quand la superficie de la peau s'en détache A. تقشر P. پوست افکندن T. دری قاولدمق || Tout le corps m'a pelé à la suite de cette maladie بو خسته‌لک عقیبنده وجودمک دریسی بسبتون قاولدی

PELÉ. A. مقشر ـ مجفل P. از پوست برهنه T. قبوغی صویلمش

On dit figur. Un roc pelé, une montagne pelée, c'est-à-dire, où il n'y a ni arbre ni verdure A. صخرة صلعاء وجبل صلیع T. چپلاق قیا طاشی وچپلاق طاغ

PÉLERIN. Qui par piété fait un voyage à un lieu de dévotion A. حاجّ pl. حجّاج P. حاجی T. حاجی || Un pélerin qui va à Jérusalem قدس شریف زیارتنه کیدن بر حاجی

PÉLERINAGE. Le voyage que fait un pélerin A. حجّ T. حاجیلق || Aller en pélerinage حجّه کیتمک || Il a fait un long pélerinage بر حجّ مدید ایتمشدر — Il se dit aussi du lieu où l'on va en dévotion A. محلّ الحجّ ـ محلّ الزیارة P. زیارتگاه T. زیارت یری ـ حاجیلق یری || Jérusalem est un des plus fameux pélerinages قدس شریف مبارک زیارتگاهلرک اشهر واعظمیدر

PÉLICAN. Instrument de Chirurgie qui sert à arracher les dents A. کلبتان الاسنان P. کلبتان دندان T. دیشجی کلبدانی

PELISSE. Robe, manteau doublé d'une fourrure A. فروة pl. فروات ـ مفرّاة ـ جبّة مفرّاة P. پوستین ـ وات ـ گرگینه T. کورک

PELLE. Instrument de fer ou de bois, dont on se sert à divers usages A. مجرفة P. پارو T. کورک || Pelle de jardin باغچه کورکی d'écurie آخور کورکی Remuer le blé avec une pelle غله‌یی مجرفه ایله قارشدرمق — Pelle de feu, pelle à feu, آتش کورکی — pelle de four A. سطام P. پاروی تنور T. فرون کورکی

PELLÉE, PELLERÉE, PELLETÉE. Autant qu'il en peut tenir sur une pelle A. ملء المجرفة P. یک پارو T. بر کورکلک

PELLETERIE. L'art d'accommoder les peaux, et d'en faire des fourrures A. فنّ الاعمال الفروة P. فنّ پوستین پیرایی ـ

واتگری ـ گرگینه پردازی T. کورکجیلک || La pelleterie à Paris fait un des six corps des marchands کورکجیلک پارس شهرنده اصناف ستهٔ تجاردن معدوددر Il entend bien la pelleterie اعمال فروه صناعتنده وقوفی چوقدر

Il se dit aussi des peaux dont on fait les fourrures A. اجناس الفروة P. اجناس پوستینها T. کورك پوستکیلری || Trafique en pelleterie اجناس فروه تجارتنی ایتمك ـ کورك پوستکیلری آلیش ویرشنی ایتمك Faire venir des pelleteries de Moscovie روسیه‌دن اجناس فروه جلب ایتمك Rapporter des pelleteries du Canada قناده طرفندن اجناس فروه جلب ایتمك ـ نقل ایتدرمك

PELLETIER. Celui qui fait des pelisses A. فرّاء pl. فرّايين P. پوستین پیرا ـ واتگر ـ گرگینه دوز T. کورکجی || Le corps des pelletiers صنف فرّايين ـ کورکچیان اصنافی Marchand pelletier تاجر فروات ـ کورك بازرگانی

·PELLICULE. Peau très-mince A. جلد رقیق pl. جلود رقیقة P. پوست باریك T. انجه زار ـ انجه دریجك || Ce sont des pellicules qui enveloppent ces parties-là اول اعضایی احاطه ایدن جلدلر رقیقدر

Il se dit aussi de la petite peau qui est au-dedans de la coque d'un oeuf A. غرقیء ـ قیقة P. پوست درونی خالیکه T. یمورطه ایچینك انجه زاری

PELOTE. Espèce de boule que l'on forme avec du fil, de la laine, etc. en les roulant sur eux-mêmes A. كبّة pl. كبب P. فرموگ ـ گروهه ـ گلول T. یومق || Pelote de fil ایپلك یومغی

On appelle Pelote de neige, une boule que l'on fait avec de la neige A. توب الثلج P. گوی برف T. قار طوبی

PELOTER. Jouer à la paume A. تلاعب بالتون P. بازیچهٔ گوی باختن T. طوب اوینامق

PELOTON. V. Pelote. — Il se dit figur. d'un petit nombre de personnes ramassées et jointes ensemble A. كبكبة ـ فوج pl. افواج P. گروه T. طوب || Ils étaient dans cette place par pelotons بو میدانده فوج فوج جمع اولمشلر ایدی ـ طوب طوب طوررلر ایدی

En termes de guerre, il se dit d'un petit corps de troupes A. فیئة pl. فیئات ـ فوج pl. افواج ـ حزب pl. احزاب P. گروه T. بلوك || Des pelotons d'infanterie برقاچ بلوك پیاده عسكر

En parlant d'une grande quantité de mouches à miel qui sont toutes ensemble en un tas, on dit, Un peloton de mouches à miel A. جماعة النحل P. گروه منج T. بال آریسی طابوری V. aussi Essaim.

PELOTONNER. Mettre en peloton A. لفّ علی الكبّة P. بفرموگ پیچیدن T. یومغه صارمق || Pelotonner du fil ایپلكی یومغه صارمق

On dit d'une de troupe de personnes qui se mettent en peloton, qu'elles se pelotonnent A. تحزّب P. گروه بستن T. طوبلنمق

PELOTONNÉ. A. ملفوف علی الكبّة P. بفرموگ پیچیده T. یومغه صارلمش

PELOUSE. Terrain couvert d'une herbe épaisse et courte A. عاشبة ـ ارض عاشبة P. سبزه زار T. یشللكی كور بر یر || Se promener sur une pelouse سبزه‌زارده گشت وگذار ایتمك Grande pelouse عاشبهٔ واسعه

PELUCHE. Étoffe veloutée du côté de l'endroit A. ثوب اغثر ـ خملة P. جامهٔ پرزدار T. خاولو قماش || Un manteau doublé de peluche خاولو قماشه قاپلو قپود

PELUCHÉ. Il se dit des étoffes et des plantes qui sont velues A. مزئبر P. پرزناك T. خاولو

PELUCHER. Il se dit d'une étoffe qui a le défaut de se couvrir de poils qui se dégagent du tissu A. رأبرة P. پرزه بستن T. پروزلنمك || Ces bas commencent à pelucher بوچوراب پوروزلنمكه باشلادی

PELURE. La peau qu'on a ôtée de dessus des choses qui se pèlent A. قشارة P. پوست T. قبوق ـ صوینتی || Pelure de pomme الما قشارەسی ـ الما قبوغی ـ الما صوینتیسی d'ognon صوغان قبوغی de fromage پنیر قبوغی

PENAILLON. Haillon. V. ce mot.

PÉNAL. Qui concerne les peines infligées par la loi A. متعلّق بحدود الشرعیّة P. متعلق سیاست T. تأدیبات شرعیّه‌یه دائر || Code pénal حدود شرعیّه‌یه متعلق قانوننامه Lois pénales احكام حدود شرعیّه

PENCHANT. Qui penche A. مایل ـ اسدل ـ منعطف P. وریب T. ورب ـ اكلمش ـ صاپق || Une muraille penchante برطرفه مایل اولان دیوار ـ اكلمش دیوار

Il signifie figur. Qui est sur son déclin A. مایل الی الزوال ـ مایل الی الانحطاط P. بتباهی رو تافته T. دوشكونلكه واران || Une fortune penchante زوال وانحطاطه مایل بر اقبال

PENCHANT. Pente A. حدور ـ هبوط P. نشیب T. انیش ||

Le penchant d'une montagne طاغك - نشیب کوه - حدور جبل d'un précipice اوجرومك انیش یری - هبوط ورطه انیش یری

On dit figur. Se retenir sur le penchant d'un précipice, en parlant d'une personne qui, sur le point de se laisser aller au désordre, a la prudence de s'arrêter هبوط هولناك شدت وبلاده - عاقبت اندیشانه اختیار تأنی واستثبات ایتمك نشیب پر نهیب تهلکه وخطرده خطوات تأنی واستثبات ایله حرکت ایتمك - On dit aussi, Être sur le penchant de sa ruine, pour dire, être sur le point d'être ruiné ورطهٔ خرابیت واضمحلاله آمادهٔ انتکاس اولمق || Cet État est sur le penchant de sa ruine - بو دولت ورطهٔ اندراس وخرابیته آمادهٔ انتکاسدر - مشرف اضمحلال وخرابیتدر - Et que la fortune, la faveur d'un homme est sur son penchant فلانک مساعدهٔ بختی - وظهیر اولدیغی حسن توجه پادشاهی مایل زوال وانحطاطدر - مشرف انحطاط وزوالدر - On dit dans le même sens, Le penchant de l'âge انحطاط سن

PENCHANT, signifie aussi, inclination naturelle de l'âme *A.* میل - میلان الفؤاد - رکون *P.* گرایش - میل درون *T.* کوکل جکنمسی || Son penchant le porte à toute sorte de plaisirs میلان فؤادی جمیع مشتهیات نفسه سایقدر l'entraîne à la débauche میلان فؤادی فلانی عیش وعشرته سوق ایدر C'est là son penchant میل ورکونی فلان شیئده در Avoir plus de penchant à une personne qu'à une autre فلانك حقنده آخر بر کمسنه دن زیاده میل ایتمك

PENCHEMENT. Action d'une personne qui se penche, état d'un corps qui penche *A.* میلولت - حنایت *P.* گرایش - دوسیدگی *T.* اکلمه - اکلش || Il a contracté un penchement de tête باش میلولت اکلمسنی عادت ایدندی Le penchement du corps حنایت بدن - بدن

PENCHER. Baisser quelque chose de quelque côté *A.* امالة - تحنیة - اجناح *P.* دوسانیدن - چسپانیدن *T.* اکمك || Pencher la tête باش اکمك - تحنیهٔ راس ایتمك le corps جوملکی - تحنیهٔ انا ایتمك un vase اجناح بدن ایتمك اتصان Plier les branches d'un arbre et les pencher اکمك آغاجك دالّلرینی - شجری الوا ایله تحنیه ایتمك بوکوب اکمك

Il est aussi neutre *A.* تمایل - تزایغ - انحنا *P.* وریب - وربلنمك - اکلمك *T.* جفته شدن - جفتن - گشتن

Ce mur تمایل ایدن آغاج || Un arbre qui penche صاپقلنمق penche un peu de ce côté-là بو دیوار اول طرفه جزئیجه مایل صاپقدر - شمال طرفنه مایلدر Il penche vers le nord وزایغدر Le terrain va en penchant بو ارض تمایل اوزره در

Il signifie figur., être porté à quelque chose *A.* تمایل - میل *P.* گرایدن *T.* کوکل جکنمك - مایل اولمق || La plupart des juges penchaient à le renvoyer absous قضاتك اکثریسی فلانك عفوی طرفنه مایل ایدی Voilà deux avis, deux partis différens; vers lequel penchez-vous? کلم وآرا ایکی کونه در واول بابده مختلف اولدرق ایکی شق وار در سن قنغیسنه میل ایدرسك

Penché. *A.* مایل - متمایل - ممایل - منحنی *P.* وریب - وربلنمش - صاپق - اکلمش *T.* جفته

PENDABLE. Qui mérite la potence *A.* مستحق الصلب *P.* آصیله جق *T.* آویختنی

PENDANT. Qui pend *A.* معلق - هادل *P.* آویزان *T.* صارقق - اشجار اوزرنده معلق فواکه || Des fruits pendans aux arbres آغاج اوزرنده صارقق میوه‌لر Des manches pendantes اکمام اشاغی بد صارقق یکلر - هادله

On dit en termes de Pratique, Les fruits pendans par la racine, pour dire, les blés, les fruits qui sont sur la terre, et dont on n'a point encore fait la récolte هنوز ارضده قائم اولان غلات - هنوز یرده اولان غلّه

On dit aussi, qu'un procès est pendant à un tribunal, pour dire, que ce tribunal en est saisi بو دعوا فلان محکمه‌ده رؤیت اولنمقده در

PENDANS d'oreilles. Boucles d'oreilles, auxquelles pend un ornement *A.* شنف pl. شنوف - قرطة *P.* گوشواره *T.* کوپه - الماس کوپه || Des pendans d'oreilles de diamans آصقی کوپه

Pendant, signifie figur., pareil *A.* نظیر - تلو pl. اتلا *P.* همتا *T.* اش || Cet homme est le pendant de l'autre فلان کشی فلانك اشیدر - نظیریدر Voici le pendant de votre histoire سنك ماجراکك اشی

On dit dans quelques traités de paix, Le pendant des eaux, pour dire, toutes les terres adjacentes aux eaux qui coulent d'un certain côté انهار ومیاهك مجراسنه ملحق اولان کافهٔ اراضی

PENDANT, prép. Dans le temps que *A.* ما دام - فی مدّة - الایام *P.* در دم - دروقت *T.* وقتنده - مدتنده || Pendant

l'hiver قيش قيشنده ـ مدت شتاده Pendant votre séjour سنك ايام اقامتكده ـ مدت مكث واقامتكده

PENDANT QUE. Tandis *A.* فى خلال *P.* بهنگام آنكه ـ وقتيكه ـ *T.* در اثناى آنكه ـ حالده ـ اثناده ـ ايكن || Pendant que vous serez là اول محلده اقامتكك اثناسنده Pendant qu'ils étaient assemblés بر يرده ـ مجتمع اولدقلرى خلالده ايكن

PENDARD. Vaurien, fripon *A.* سفلى المزاج *P.* نا مرد *T.* كلخنى

PENDELOQUE. Parure de pierreries ajoutée à des boucles d'oreilles *A.* علقة القرطة *P.* آويزهٔ گوشواره *T.* كوپه‌نك آصقيسى || Elle avait à ses boucles d'oreilles des pendeloques de diamans كوپه‌سنده الماس آصقيلر وار ايدى

PENDILLER. Être suspendu en l'air et agité par le vent *A.* تزعزع *P.* از باد سو بسو جنبيدن *T.* روزكاردن صارصلمق

PENDRE. Attacher une chose en haut par une de ses parties *A.* تعليق *P.* آويختن *T.* آصمق || Pendre de la viande au croc لحمى چنگاله تعليق ايتمك des raisins au plancher اوزم صالقملرينى تاوانه آصمق

On dit figur. d'un homme qui a renoncé à la guerre, qu'il a pendu son épée en croc سيف خصومتى آويختهٔ چنگال تعطيل ايتمشدر — Et qu'un enfant est toujours pendu au cou de sa nourrice, pour dire, qu'il l'embrasse continuellement على الدوام مرضعه‌سى گردننه آويخته بر چوجوقدر

PENDRE. Attacher à un gibet *A.* صلب ـ تصليب *P.* برداريدن ـ بردار كردن ـ بر دار آويختن ـ دريابيدن *T.* آصمق || Pendre des voleurs حراميلرى صلب ايتمك Pendre et étrangler صلب وتخنيق ايتمك Il a été pendu en effigie تمثالى صلب اولندرق مظهر نكال اولمشدر Il est comdamné à être pendu صلب ايله مجازات اولمق اوزره حقنده حكم جريان ايتمشدر — Se pendre *A.* تصليب النفس *P.* خودرا بر دار كردن *T.* كندويى آصمق

PENDRE. Descendre trop bas *A.* تهدّل ـ استرخا *P.* فروهشتن *T.* صارقمق ـ آشاغى‌يه صارقمق || Les joues lui pendent يكاقلرى مسترخا در Sa robe pend trop d'un côté كسوه‌سنك بر طرفى بغايت منهدلدر ـ پك صارقدر

PENDU. *A.* معلق *P.* آويخته *T.* آصلمش *A.* مسترخا ـ منهدل *P.* فروهشته *T.* صارقق ـ آشاغى‌يه صارقمش *A.* مصلوب *P.* برداريده *T.* آصلمش

PENDULE. Poids attaché à une verge, qui par ses vibrations, règle les mouvemens d'une horloge, et qui sert à d'autres usages *A.* شاقول *P.* شاقل *T.* شاقول || L'oscillation du pendule نوسان شاقول

PENDULE. Horloge à pendule *A.* ساعة بالشاقول *P.* ساعت شاقلدار *T.* آصمه ساعت || Pendule à seconde ثانيه كوسترر آصمه ساعت

PÊNE. T. de serrur. Le morceau de fer que la clef fait aller et venir, et qui ferme la porte *A.* لسان المغلاق *P.* مدنگ ـ پرهٔ قفل *T.* كليد پريسى || Le pêne ne va point كليد پريسى هيچ ايشلمز Le pêne est rompu كليدك پريسى شكست اولمشدر

PÉNÉTRABLE. Qu'on peut pénétrer *A.* ممكن النفوذ *P.* گذاردنى *T.* كچيلور ـ اوتديه كچيله بيلور || Ce bois est si épais, qu'il n'est pas pénétrable بو اورمان صمصقى اولمغله ممكن النفوذ دكلدر

PÉNÉTRABILITÉ. Qualité de ce qui est pénétrable *A.* قابلية النفوذ *T.* ايچنه كچمكه قابليت ـ اوتديه كچمكه قابليت

PÉNÉTRANT. Qui pénètre *A.* نافذ *P.* بدرون گذارنده *T.* ايچنه كچيجى ـ اوتديه كچيجى || Il n'y a rien de si pénétrant que le mercure جيوه قدر نافذ بر شئ يوقدر Le sel est caustique et pénétrant ملح بالطبع محرق ونافذ در Odeur pénétrante بوى تيز ـ رايحهٔ نافذه ـ رايحهٔ شديد النفوذ Froid pénétrant مؤثر بر صوغوق ـ برد تيز ـ برودت شديد النفوذ ـ درونه كچيجى صوغوق

Il se dit figur. de l'esprit *A.* رأى ثاقب ـ فكر ثاقب *P.* فكر ژرف بين ـ عقل دور بين *T.* دربين كورر عقل ـ كسكين عقل

PÉNÉTRATIF. Qui pénètre aisément *A.* سريع النفوذ || Qualité pénétrative سرعت نفوذ

PÉNÉTRATION. La vertu et l'action de pénétrer *A.* نفاذ ـ نفوذ *T.* ايچنه كچيجيلك ـ اوتديه كچيجيلك || L'activité et la pénétration du mercure زيبقك سرعت عملى وشدت نفوذى

Il se dit figur. de l'esprit *A.* ثقابة الفكر ـ تبانة الرأى *P.* نفاذ الرأى *T.* ژرف بينى ـ دربين كوريجيلك || C'est un homme qui a une grande pénétration d'esprit غاية الغايه

Une grande pénétration en affaires ثقابت فکر ایله مجبول بر آدمدر کمال ثقابت فکر ـ امور ومصالحده کمال تبانت رای

PÉNÉTRER. Percer, passer à travers *A.* نفوذ *P.* اندر گذشتن *T.* کچمک ـ اوتدیه کچمک ـ اوتدیه ایشلمک || La lumière pénètre le verre et tous les corps diaphanes نور وضیا زجاجه وکافهٔ اجرام شفافه‌یه نفوذ ایدر L'eau-forte pénètre le fer et l'acier تیزاب دموره وچلیکه نفوذ ایدر L'huile pénètre les étoffes زیتون یاغی اثوابه نافذ ـ روغن زیت اثوابه نفوذ ایدر کچر ـ در

Figur. Parvenir à connaître *A.* اکتناه ـ استکناه ـ وصول الی الغور ـ الکنه *P.* وصول الی الغور ـ پژرفی رسیدن ـ در یافتن *T.* کنهنه وارمق ـ ایچنه وارمق || Pénétrer le sens caché d'un mot بر لفظک معنای خفیسنی اکتناه ایتمک ـ معنای les ruses, les desseins حیل ودسایسک ومقاصد باطنیسنی Pénétrer un politique مدبر مضمره‌نک کنهنه واصل اولمق امور دول اولان بر ذاتک ضمیرینی اکتناه ایتمک Cet homme a beau feindre, il n'est pas difficile à pénétrer بو آدم عبث یره ریا ایدر ما فی الضمیرینی استکناه ایتمک امر دشوار دکلدر On le pénètre à la longue کیده‌رک دخیلهٔ کنه ما فی البالنه واریلور ـ افکاری استکناه اولور Pénétrer les secrets de la nature اسرار قدرتی اکتناه ایتمک ـ اسرار قدرتک غور وکنهنه واصل اولمق Dieu pénètre les profondeurs des abîmes الله عظیم الشان عمق غماره ناظر وباصر در le fond des coeurs, les pensées les plus secrètes جناب رب العالمین دخیلهٔ قلوب وافکاره ناظر وباصر در ـ عارف القلوب والضمایر وواقف الخفایا والسرایر در

Il signifie aussi, entrer bien avant *A.* نفوذ ـ تجوّف ـ اجتیاف *P.* اندر گذشتن *T.* ایچنه ایشلمک ـ ایچنه کچمک || Le coup pénètre les chairs, et va jusqu'à l'os ضربه لحم بدنه اجتیاف ایله کمیکه قدر وارر Le grand froid pénètre la terre شدّت برد داخل ارضه نفوذ ایدر ـ کسکین صوغوق یره Il fait un vent sec qui pénètre la poitrine صدره نفوذ ایدر بر ریح یابس هبوب ایدر ـ صدرک درونینه ایچنه کچر تأثیر ایدر بر قوی روزکار اسر

Dans ce sens, il est aussi neutre *A.* حلول ـ دخول فی *P.* اندر رفتن *T.* کیرمک ـ ایچنه کیرمک || Le coup pénètre dans les chairs ضربه درون لحمه حلول ایدر ـ اجتیاف ایدر Pénétrer à travers les obstacles راست کلان عوایق وموانع ایچندن رهیاب حلول اولمق Ce voyageur n'a pu pénétrer dans l'intérieur du pays فلان سیاح مملکتک درونینه قدر دخول ایده‌مدی Pénétrer dans la confiance de quelqu'un بر کمسنه‌نک دائرهٔ محرمیتنه حلول ایتمک Je n'ai pu pénétrer jusqu'au ministre وکیل دولتک یاننه قدر حلول ایده‌مدم Les commis ne me laissaient pas pénétrer کاتبلر دخولمه رخصت ویرمزلر ایدی Il a pénétré fort avant dans la Géométrie علم هندسه‌ده خیلی مرتبه ایلرویه حلول ایتمشدر Je n'ai pas voulu pénétrer dans ces mystères اول اسرارک کنهنه حلول ایتمک استمدم

PÉNÉTRER. Toucher vivement *A.* تأثیر ـ ایراث التأثر فی القلب *P.* اثر کردن بدرون *T.* یورکه تأثیر ایتمک || Sa douleur me pénètre le coeur فلانک اندوه وکدری قلبمه تأثیر ایدر Son état m'a pénétré فلانک حالی تأثر قلبمه بادی اولمشدر

SE PÉNÉTRER. Remplir son âme, son esprit *A.* تملّة الفؤاد ـ استیعاب الخاطر ـ استغراق الخاطر *P.* دلرا پرساختن ـ دلرا مالامال کردن *T.* یورکی طولدرمق ـ ذهنی قپلامق || Il s'est pénétré de ces idées بو مقوله افکار ایله درونینی بو کونه معانی وافکار ایله ملآن الخاطر ـ مالامال ایتمشدر بو مقوله افکار خاطرینی استیعاب ایتمشدر ـ اولمشدر

PÉNÉTRÉ. *A.* منفوذ *P.* اندر گذشته *T.* کچمش ـ اوتدسنه کچمش ـ ایچنه کچمش

On dit, Pénétré de joie فرط شادمانی وسرور ایله ملآن الفؤاد ـ مستغرق شادمانی ومسرّت de douleur غلبهٔ اندوه وکدر ایله ملآن الفؤاد de l'amour de Dieu عشق الهی ایله de sueur مستغرق عرق ـ ملآن الخاطر des vérités de la religion حقایق دینیّه ایله مستغرق الفؤاد

PÉNIBLE. Qui donne de la peine *A.* متعب ـ موجب العنا ـ موجب المشقة *P.* رنج افزا ـ لاوار رسان *T.* زحمتلو || C'est un travail ingrat et pénible بر شغل متعب ولا حاصلدر ـ کوشش رنج افزای بیفائده در ـ زحمتلو وثمره‌سی یوق Un chemin pénible طریق متعب ـ زحمتلو یول entreprise مصلحت موجبهٔ المشقة بر ایشدر effort سعی متعب ـ موجب عنا ومشقت اولان سعی وکوشش

Il se dit aussi d'une situation de l'esprit *A.* مولم ـ معذّب *P.* جانفرسا ـ درد افزا ـ پر ملال ـ محنت رسان *T.* جان صیقیجی ـ کدرلو || Situation pénible حال مولم ـ حال پر ملال

sentiment موجب ـ بادئ الم درون اولهجق بر فكر
عذاب درون

PÉNIBLEMENT. Avec peine *A.* بالتعب ـ بالمشقة *P.* بارنج وعنا *T.* زحمت ايله || Il a la goutte à la main, il écrit péniblement قولنده وجع اولمغله هزار رنج وزحمت ايله يازو يازار || Cet auteur a du savoir, mais il compose péniblement بو مؤلفك علم ومعرفتى وار در انجق بالتعب والمشقه انشاى كلام ايدر

PÉNIL. Éminence formée par une quantité de graisse, et recouverte de peau, placée sur la symphyse de l'os pubis, et sur laquelle croît du poil *A.* عانة *T.* قاسيق

PÉNINSULE. Presqu'île *A.* جزيرة ـ جزيرة متصلة بالبر *P.* آبخوست بزمين پيوسته *T.* قره‌يه بتشمش اطه || La Morée est une péninsule موره جزيره‌سى قره‌يه متصل جزيره‌لردندر

PÉNITENCE. Regret d'une faute commise, joint à une ferme résolution de n'y plus retomber, et de l'expier par des oeuvres pénibles *A.* توبة ـ رجوع عن الذنوب *P.* پشيمانى ـ بتيبايى *T.* توبه رجوع عن الذنوب || La pénitence est une vertu chrétienne فضايل اهل ايماندندر || La péniteuce doit être sincère et confiante توبه عن الذنوب صدق وخلوص ارزره اولمق لازمدندر || La pénitence n'est point véritable, quand elle n'est pas accompagnée d'une ferme résolution de ne plus pécher فيما بعد ذنوب وآثامدن اجتناب كلى ايلمكده نيت صادقه منضم اولمدقچه توبه صحيح اولمز || Pénitence sincère توبهٔ نصوح

Il signifie aussi, peine imposée après la confession des péchés *A.* حد الكفارة || Il faut recevoir avec respect la pénitence qui est ordonnée par le prêtre راهب طرفندن تعيين اولنان حد كفارتى متواضعانه قبول ايتملو در || Accomplir sa pénitence, satisfaire à sa pénitence تعيين اولنان حد كفارتك موجب ومقتضاسنى ايفا ايتمك

Il se dit aussi de toutes les austérités qu'on s'impose volontairement pour l'expiation de ses péchés *A.* مجاهدة pl. مجاهدات ـ مشادة pl. مشادات ـ تشدد pl. تشددات *P.* سختى كشى *T.* كندويه سردلك چكدرمه || Faire pénitence de ses péchés كفارت ذنوب ايچون تشدد نفسه مبادرت ايتمك || Vivre dans une pénitence continuelle مجاهدهٔ دائمى ايله امرار ايام ايتمك || Il faut faire pénitence, si l'on veut être sauvé نجات جانه طالب اولان كشى بهر حال مشاددن خالى اولماملو در

On dit figur. d'un homme qui par ses excès est tombé dans quelque longue infirmité, ou qu'il s'est attiré des malheurs par sa mauvaise conduite, qu'il fait pénitence du passé احوال گذشته‌سنك جرايم گذشته‌سنك ـ ندامتنى چكر || Il s'est perdu par son indiscrétion, et il a maintenant tout le loisir d'en faire pénitence سوء تدبيرى تقريبيله دوچار اولديغى خرابيت حالك ندامتنى شمدى بول بول چكسون

POUR PÉNITENCE, EN PÉNITENCE. En punition, par peine *A.* زجرا *P.* لد تأديب *T.* ضمننده براى گوشمال || Pour pénitence de cela, vous ferez telle chose بو بابده مستحق اولديغك تأديت بو عملى ارتكاب ايلديككه ـ ضمننده شويله ايتملوسك مبنى زجرا شونى ايتملوسك

PÉNITENT. Qui a regret d'avoir offensé Dieu, qui est dans la pratique des exercices de pénitence *A.* تايب *P.* توبه‌كار *T.* توبه ايدن || Pécheur pénitent مذنب توبه‌كار

PENNAGE. T. de fauconn. Il se dit du plumage des oiseaux de proie *A.* ارياش الجوارح *P.* پر مرغ درنده *T.* يرتيجى قوش بلكى || Un faucon du second pennage دفعهٔ ثانيه يلك پيدا ايتمش شاهين || Il se dit aussi des plumes des ailes de tout oiseau. V. Plume.

PENNE. T. de fauconn. Il se dit des grosses plumes des oiseaux de proie *A.* pl. مناكب الجوارح *P.* شهپر مرغ درنده *T.* يرتيجى قوشلرك قبا يلكلرى

PENSANT. Qui pense *A.* ذو الفكر pl. ذوى الافكار *P.* انديشه مند *T.* دوشونجى || Un être pensant ذوى الافكاردن بر مخلوق || On dit, Un homme bien pensant, c'est-à-dire, qui a de bons sentimens *A.* صالح الفكر ـ صاحب الافكار السليمة *P.* نيك انديش ـ خير خواه *T.* خير صانيجى || Et dans le sens contraire, Mal pensant *A.* فاسد الفكر *P.* بد انديش ـ بد سگال *T.* يرامز صانيجى || Vous êtes trop mal pensant فساد فكرك چوقدر ـ غايت ايله فاسد الفكر بر آدمسك || Tous les hommes instruits et bien pensants sont d'avis qu'on vous nomme à cette place بو منصبك سكا توجيهى خصوصنده اصحاب افكار سليمه وارباب درايت كامله اولنلرك جملەسى متفق الآرا در

PENSÉE. Opération de l'âme *A.* فكرت *P.* انديشه *T.* دوشونمه || Il n'y a que les esprits qui soient capables de la pensée فكرت

يالكز ذوى ـ مجرّد ذوى العقوله مخصوص بر حالدر
On ne peut distinguer cela العقولده قابليّت فكرت وار در
que par la pensée بوشيمكك فرق وتمييزى اعمال فكرتدن
غيرى وجهله ميسّر اولەمز

PENSÉE. Ce que l'esprit a pensé ou pense *A.* فكر pl. افكار ـ
خاطر ـ خاطرة pl. خواطر ـ سانحه pl. سوانح ـ معنا pl. معانى
P. انديشه ـ معنى *T.* دوشونمه || Pensée vive فكر وقاد agréable
spi- معناى مخيّل ـ سانحهٔ مخيّله ingénieuse سانحهٔ لطيفه
rituelle سانحهٔ پر ذكا flatteuse تطييب خاطرى موجب
معناى خطير ـ خاطرهٔ جليله sublime اولەجق سانحهٔ دلربا
commune معناى عادى vraie معناى صادق ـ صحيح ـ درست
fausse معناى غير صحيح ـ نا درست triste معناى موجب
funeste جانفرسا ـ معناى جانخراش ـ معناى محزن ـ الترح
معناى عميق profonde وخامت آلود ـ خاطرهٔ منتجة الوخامه
vaste معناى واسع neuve معناى جديد ـ معناى نو پيدا
fine معناى دقيق ـ معناى باريك ـ انجه برمعنا obscure معناى
brillant, lumineuse غامض ـ معناى تيره وتار ـ قپانق بر معنا
پرلاق ـ معناى روشن و پرتوناك ـ معناى كثير الالتماع
Des pensées grossières معانئ غليظه ـ قبا معنالر Une بر معنا
pensée usée à force d'avoir été répétée هزار كرّه استعمال اولمش
Il m'est venu en pensée خاطرمه ـ خاطرمه تبادر ايلدى بر معنا
Cet ouvrage est plein de belles pensées بو عقلمه كلدى ـ كلدى
نيچه نيچه معانئ ـ تأليف معانئ لطيفه ايله مالامالدر
Toutes ses pensées sont nobles كافهٔ خواطر لطيفه‌يى جامعدر
Il a l'art d'exprimer bien ses pen- وافكارى شرافته مقروندر
sées خواطر وافكاربنى حسن ادا ايله شرح وبيان ايتمنك
Vous n'entrez pas bien dans ma pensée فكرمك فننى بيلور
Il n'est pas كنه وحقيقتنه كركى كبى واصل اولەميورسك
bien entré dans la pensée de son auteur مؤلفك فكربنى
Il faut vous expliquer كركى كبى درك وتفطن ايدەمدى
ma pensée فكرمى على وجه الايضاح طرفكه بيلدرمك لازم
Avoir de mauvaises pensées بر كمسنه‌نك افكار فاسده‌سى كلور
Ce livre est écrit par pensées détachées بو كتاب معانئ اولمق
Cet homme n'a aucune pensée de Dieu, de متفرّقه‌يى مشتملدر
son salut جانب بارى‌يه اصلا امالهٔ فكر ونجات جانى
خصوصنده صرف ذهن ايتمز

Il signifie aussi, opinion *A.* رأى pl. آراء ـ اعتقاد pl. اعتقادات
P. سگالش *T.* صانش || Je serais fâché que vous eussiez de moi
une pensée si contraire a l'amitié qui est entre nous بينمزده
جارى اولان محبّته منافى اولەرق حقمه بو مقوله اعتقادك
Sa pensée étoit qu'il valait mieux tout اولديغنه تأسّف ايدەرم
risquer رأيى هر شيئى كوزينه آلمق اولا وانسب ايدوكنه
Votre pensée est fort bonne رأيك محض ذاهب ايدى
Ce n'est pas là ma pensée رأيم بويله دكل صوابدر Dites votre
pensée رأيكى بيان ايله

Et dessein, projet *A.* نيّت pl. نيّات ـ فكر *P.* انديشه ـ
T. تصرلمه || Exécuter sa pensée بر كمسنه نيّتنى در انديش
la remettre à un autre temps بيّتنك اجراسنى اجرا ايتمك
Il a perdu la pensée de se marier وقت آخره تعليق ايتمك
Il a repris sa تأهّل فكرندن ـ تأهّل نيّتندن فارغ اولدى
pensée نيّت سابقه‌سنه رجعت ايلدى Quittez ces vaines
pensées بو مقوله افكار ـ بو مقوله نيّات باطله‌دن فارغ اول
باطله‌يى ترك ايله

PENSÉE, en termes de peinture, de sculpture et d'architecture, signifie, la première idée, l'esquisse qui n'est pas encore arrêtée *A.* مسودّة *P.* نيرنگ ـ هيولا *T.* رسم || Sa première pensée était toujours la meilleure اوّل چيزديكى رسم جمله‌دن
احسن ايدى

PENSÉE. Espèce de fleur *T.* هرجايى منكشه

PENSER. Avoir des pensées *A.* تفكر ـ تعقل ـ تخيّل *P.*
انديشه كردن ـ در خاطر كردن ـ انجاييدن *T.* دوشونمك
|| L'homme pense انسان تفكر ايدر L'âme pense نفس تعقل
La matière est incapable de penser مادّه‌نك تعقل وتفكره ايدر
Cet homme pense finement فلان كشى دقيق لياقتى يوقدر
انجه فكرلو در ـ باريكبيندر ـ دقيق النظر در ـ الفكر در
sainement فكرى درستدر ـ بهرايدر ـ سليم العقلدر singulière-
ment عجايب فكرلو در ـ غرايب انديشدر ـ غريب العقلدر

Et réfléchir *A.* اعمال الفكر ـ تقليب الفكر ـ صرف
P. مطالعة ـ الذهن *T.* انديشه كردن ـ انديشيدن دوشونمك
|| J'ai pensé à ce que vous m'avez dit بكا سويلديكك كلامى
L'affaire ديديككك كلامه صرف ذهن ايلدم ـ مطالعه ايلدم
est trop importante pour ne pas prendre le temps d'y penser اهمّ
امور دن بر مصلحت اولملغه مطالعه‌سى ضمننده مهلت
Pensez y mûrement بو بابده راى ناضج آلمسى واجبدر
Ce que vous me proposez me paraît faisable, j'y ايله فكر ايله
penserai تكليف ايلديككك مادّه‌نك تنظيمى ممكندر ظنّ

Il a fait cela sans ایده‌رم اول بابده صرف ذهن ایده‌جکم
y penser بو ایشی بلا مطالعه ایشلدی

Et se souvenir de quelque chose *A.* تذکر *P.* درخاطرآوردن
T. خاطره کتورمک || Il pense toujours à la perte qu'il a faite
دائماً ومستمراً فوت ایلدیکی شیئی تذکر ایدر Je pense à vous à
toute heure هر آن وهر ساعتده سنی خاطره کتوررم Pensez
quelquefois à moi بعضاً بنی در خاطر ایلد

Et former quelque dessein *A.* انتوا ـ نیّت *P.* نیّت داشتن
T. نیّت ایتمک || À quoi pensez-vous de faire cela ? بو شیٔ
ایچون نه نیّتک وار در Il ne pense plus à cette maison, il
en veut acheter une autre بو خانه‌نک اشتراسندن صرف
اشتراسی ـ نیّت برله آخر بر خانه مبایعه‌سنه رغبت ایلدی
نیّتندن فراغت وآخر برخانه‌یه عطف نظر رغبت ایلدی

Pensen. Être sur le point de... *A.* کاد *P.* اندک ماندن
T. غرق || بر رمق قالمق ـ آز قالمق Il a pensé être noyé
آز قالدی ـ آز قالدی بوغله یازدی ـ اولمغه بر رمق قالدی
Une pierre qui tomba, pensa le tuer بوغله‌جق ایدی دوشن
طاش آز قالدی فلانی اولدرر ایدی

Penser. Avoir dans l'esprit *A.* جولان فی الذهن ـ ملاحظة ـ فکر
P. در اندیش کردن *T.* فکر ایتمک ـ عقله قویمق || C'est
un homme qui ne dit jamais ce qu'il pense فکرینی کمسنه‌یه
ما فی الضمیرینی ابدی افشا ایتمز ـ سویلمز بر آدمدر Je
crois que ce que vous dites est bien éloigné de ce que vous pensez
ظنمه کوره دیدیککک کلام فکرککک خلافیدر Il pense bien
des choses qu'il ne dit pas لسانه کتورمدیکی وافر شیئلر ملاحظه
ذهننده جولان ایدر ـ ایدر Il témoignait avoir envie de vous
servir, et pensait toute autre chose سنک خدمتکه عرض
خواهش ورغبت ایدر ایدی لکن فکری بام بشقه ایدی

Et imaginer *A.* تخیّل ـ تصوّر *P.* اندیشیدن *T.* دوشونمک ـ
خیاللمق || J'ai pensé une chose qui vous tirera d'affaire مصلحتکه
وسیلهٔ سلامت حال اوله‌جق بر شیٔ دوشوندم Savez-vous ce
que j'ai pensé pour faire réussir votre entreprise ? متصدّی اولدیغک
مصلحتک حسن نتیجه‌سیچون خیالمه نه کلدیکنی
نه دوشوندیکمی ـ بیلورمیسک

Et croire, juger *A.* اعتقاد ـ ظنّ *P.* پنداشتن ـ گمانیدن ـ
گمان داشتن ـ سگالیدن ـ انگاریدن *T.* صانمق || On pense
de lui cent choses fâcheuses فلانک حقنه نیچه نیچه احوال
غیر مرضیّه اعتقاد ایدرلر On ne pense rien de vous qui ne vous
soit glorieux سنک حقکه اولان اعتقاد موجب شان اوله‌جق
هرشیئی Je dis les choses comme je les pense شیئلردن عبارتدر
هرشیئده اعتقام نه ایسه آنی سویلرم ـ اعتقادمجه سویلرم
Il pense être plus habile homme qu'il n'est مرتبهٔ لیاقتندن
زیاده ماهر اولدیغن ظنّ ایدر Il ne pensait pas être observé
اوزرینه حوالهٔ انظار تجسّس اولندیغنی ظنّ ایتمز ایدی
Je pensais qu'il était de vos amis سنک دوستلرکدن اولدیغنی
ظنّ ایدر ایدم

PENSEUR. Celui qui a l'habitude de réfléchir *A.* کثیر ـ فکیر
ـ الفکر ـ کثیر المطالعة *P.* بسیار اندیش *T.* چوق دوشونر ||
C'est un penseur فکیر بر آدمدر

PENSIF. Occupé d'une pensée *A.* متفکّر *P.* اندیشه‌ناک *T.*
طالغن || Il est inquiet et pensif مضطرب ومتفکّر در Je vous
trouve tout pensif سنی پک متفکّر کوریورم

PENSION. Prix qu'on donne pour être logé et nourri *A.* اجرة
المسکن والطعام *P.* مزد خانه وخورش *T.* قوناق وییه‌جک
کراسی مقطوعی || Médiocre pension مسکن وطعامک مقطوع
معتدل ایله اجرتی Il a payé le premier quartier de sa pension
قوناق وییه‌جک کراسی مقطوعنک قسط اوّلنی ادا ایلدی
Voilà un quartier de votre pension échu قوناق وییه‌جک اشته
کراسی مقطوعنک بر تقسیطی وقتی حلول ایلدی Il
se dit aussi du lieu où l'on est en pension *T.* اجرت مقطوعه
ایله قوناجق وییه‌جک یر

Pension, se dit aussi d'une maison où de jeunes gens sont entretenus et instruits, moyennant un certain prix *T.* اجرتلو مکتب

Pension. Ce qu'un prince ou un État donne annuellement à quelqu'un pour récompense de service *A.* معاش *P.* راتبه *T.* معیشت
|| Le Roi lui a donné mille écus de pension پادشاه فلانه بیک
غروش معاش تعیین ایلدی

PENSIONNAIRE. Celui qui paye pension *A.* مستأجر المسکن
والطعام *P.* کرایه‌دار خانه وخورش *T.* بر وجه مقطوعیّت
قوناق ایله ییه‌جک کراجیسی

Il se dit aussi de celui qui reçoit pension d'un prince, d'un
État *A.* صاحب المعاش *P.* راتبه خوار *T.* معاشخوار ـ معیشت
|| Il est pensionnaire d'un tel État الآن فلان دولتک معاشخواریدر

PENSIONNAT. Lieu où logent les pensionnaires dans un collége
T. مکتبده قوناق وییه‌جک اجرتی ویرن طلبه‌یه مخصوص
اولان یر

PENSIONNER. Donner, faire une pension à quelqu'un *A.* تعيين معاش ويرمك *T.* راتبه دادن *P.* المعاش || Le Roi l'a pensionné پادشاه فلانه معاش تعيين ايلدى

PENTAGONE. T. de Géom. Qui a cinq angles et cinq côtés *A.* مخمّس الزوايا والاضلاع *P.* پنج كوشه وپنج پهلو *T.* بش كوشه‌لو وبش يانلو || Figure pentagone شكل مخمّس الزوايا والاضلاع

PENTAPHYLLON. Plante. V. Quintefeuille.

PENTATEUQUE. On donne ce nom aux cinq premiers livres de la Bible. *A.* تورات

PENTE. L'endroit d'un lieu élevé, qui va en descendant. V. Penchant. — Il se dit aussi de toute sorte de terrain qui va un peu en penchant *A.* هبطة ـ صبب pl. اصباب *P.* شيو ـ شيب *T.* شيو || Il y a une pente douce de là à la rivière اول محلدن نهره وارنجيه قدر سهل وآسان بر شيو وار در Le terrain va en pente اول محلك ارضى شيو اولەرق ايتر On a sauvé l'inégalité du terrain par une pente imperceptible ارضك نا همواراغى بللورسز بر شيو اعماليله مندفع اولمشدر

Il se dit aussi du cours des eaux *A.* صبب الماء pl. اصباب *P.* شيب آب *T.* صويك آشاغى يه طوغرى آقنديسى || La rivière a sa pente de ce côté-là نهرك صبب مياهى فلان طرفه در چايك آشاغى يه طوغرى آقنديسى

Figur. Inclination à quelque chose *A.* ميلان الطبع *P.* گرايش درون ـ ميل درون *T.* كوكل استكى || Il a beaucoup de pente au libertinage عيش وعشرته ميلان طبعى زياده در Suivre sa pente ميل طبيعيسنه تبعيّت ايتمك

PENTECÔTE. Fête qu'on celèbre le cinquantième jour après pâques *A.* عيد الخمسين

PENTURE. Morceau de fer, replié par un bout, pour recevoir le mamelon d'un gond *T.* رزه‌نك اولوقلى قنادى || Il manque des pentures à ces fenêtres بو پنجره چارچوپه‌لرنده رزه‌نك اولوقلى قنادلرى يوقدر

PÉNULTIÈME. Avant-dernier *A.* ما قبل الاخير ـ قبل الاخير *P.* پيش از پسين *T.* صوكنده كيدن اوّل اولان || Le trentième jour de janvier est le pénultième du même mois كانون ثانينك اوتوزى اول شهرك يوم قبل الاخيريدر La pénultième lettre d'un mot بر كلمه‌نك حرف ما قبل الاخيرى

PÉNURIE. Extrême disette *A.* فقدان ـ معدوميّت *P.* نا بودى *T.* يوقلق || Il est dans une grande pénurie d'argent فقدان درهم ودينارى وار در Il y a eu cette année une grande pénurie de fruits بو سنده فواكهك كلّى فقدان ومعدوميّتى واقع اولمشدر

PÉPASTIQUE. Synonyme de péptique. V. ce mot.

PEPIE. Petite peau qui vient quelquefois au bout de la langue des oiseaux, et qui les empêche de boire et de faire leur cri *A.* عقدة اللسان *P.* بند زبان *T.* دل دوكمى || Une poule qui a la pepie عقدهٔ لسانه اوغرامش طاوق Arracher la pepie à une poule طاوغه ظهور ايتمش عقدهٔ لسانى نزع ايتمك

PEPIER. Il se dit du cri naturel des moineaux *A.* شقشقة *P.* كنجشك آوازيدن *T.* صرچه اوتمك

PEPIN. Semence qui se trouve au centre du raisin et d'autres fruits *A.* حفص *P.* آستة *T.* چكردك

PÉPINIÈRE. Plant de petits arbres sur une ou sur plusieurs lignes, pour les lever au besoin *A.* حديقة الفسايل *P.* ستاكستان ـ نويه‌زار *T.* فدان باغچه‌سى || Planter une pépinière فدان باغچه‌سى ديكمك Élever une pépinière de pommiers الما آرمود فدانلرى بسلمك Faire une pépinière de poiriers فدانلرى باغچه‌سى ياپمق — On dit figur. || Les séminaires sont des pépinières pour l'état ecclésiastique طريقت رهبانيّته مخصوص اولان مدرسەلر حومهٔ دينك فدان باغچەلرى مقامنده در

PÉPINIÉRISTE. Jardinier qui élève des pépinières *A.* مربّب الفسايل *P.* ستاكپرور *T.* فدان بسليان باغچوان

PEPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui aident à la digestion *A.* هاضم *P.* گوارا ـ گوارنده *T.* سيندريجى et de ceux qui disposent les humeurs à la suppuration *A.* منضج *P.* پزنده *T.* پشوريجى || Je lui ai ordonné un peptique فلانه بر دواى هاضم توصيه ايلدم Préparer un cataplasme avec des remèdes peptiques ادويهٔ منضجه ايله مركّب بر لاپه ترتيب ايتمك

PÉQUET. On appelle en Anatomie, Réservoir de péquet, le réservoir où le chyle est conduit par les veines lactées *A.* مصبّ الكيلوس

PERCALE. Toile de coton blanche, qui vient des Indes orientales *T.* همايون بزى

PERÇANT. Qui perce *A.* ثاقب *P.* سنبان *T.* دلجى || Cette alène n'est pas assez perçante بو بيز چندان ثاقب دكلدر — On dit figur. Cet homme a l'esprit perçant فكر ثاقب صاحبيدر

On dit, Un froid, un vent perçant, pour dire, qui pénètre A. برد وريح نافذ - برد وريح مؤثّر - برد شديد التأثير P. سرمای جگر دوز وباد درونفرسا T. آدمك ايچنه كچر صوغوق وروزكار

Et des cris perçants, pour dire, des cris fort aigus A. اصوات حادّة P. صداهای تیز T. كسكين سسلر

Et des yeux perçants, pour dire, des yeux vifs et brillants A. عين لمّاح P. چشم شعشعه ريز T. پارلدايجى كوز

Et une vue perçante, pour dire, une vue qui aperçoit des objets très-éloignés A. طرف مِطرح P. نظر دوربين T. ايراغه كورر كوز

Perce, En perce. Façon de parler, dont on se sert en parlant des pièces de vin, et d'autres boissons, où l'on fait une ouverture pour en tirer la liqueur A. مبزلاً P. سنبيده T. دليكى آچق اولدرق || Il n'y a que huit jours que ce muid de vin est en perce بو شراب فوچيسى يالكز سكز كوندنبرو مبزلاً طورر - بو شراب فوچيسنك دليكى يالكز سكز كوندنبرو آچيقدر

PERCÉE. Ouverture faite dans un bois pour se procurer un chemin ou un point de vue A. منفذ P. رهگذر T. كچجك يول || Une belle percée de vue لطيف ودلگشا بر منفذ نظر - بر رهگذر نظر

PERCEMENT. Action de percer A. ثقب P. سفتسازى T. دلمه - Il se dit aussi de l'ouverture faite en perçant A. ثقب pl. ثقوب P. سفت T. دليك

PERCE-MEULE. Outil avec lequel on fait le trou dans le milieu d'une meule A. برطيل P. آسيازنه T. ديشنكى

PERCE-OREILLE. Sorte de petit insecte A. دخّال - عُقربان - حريش - الاذن P. گوش خرك - گوش خبه T. قولاغه قچان

PERCE-PIERRE. V. Passe-pierre.

PERCEPTEUR. Celui qui est commis pour la recette de deniers, de droits, d'impôts, etc. A. جابى pl. جباة - محصّل pl. محصّلين P. باجدار T. تحصيلدار

PERCEPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est perceptible A. قابليّة الجباية P. امكانپذيرئ جبايت T. تحصيله كلمكلك || La perceptibilité d'un impôt ضريبه‌نك قابليّت جبايتى - ساليانه‌نك تحصيله كلور مقوله‌دن اولمسى

Et qualité de ce qui peut être aperçu A. قابليّة الرؤية P. امكان بينايى T. كورنمكه كلمكلك || La perceptibilité d'un objet au microscope بر صورتك خرده‌بين ايله كورنمكه قابليّتى

PERCEPTIBLE. Qui peut être perçu A. ممكن الجباية - ممكن التحصيل - ممكن الحصول P. تحصيل كردنى T. تحصيله كلور || Un impôt perceptible ممكن التحصيل اولان بر تكليف

Et qui peut être aperçu A. ممكن الرؤية P. ديدنى T. كورينور T. كوزده بللو اولور || Cela n'est point perceptible aux yeux بو شئ اصلا ممكن الرؤية دكلدر

Il s'étend aussi aux autres sens, et aux choses de l'esprit A. ممكن الاحساس T. بللو || Cela n'est point perceptible au goût بو شئ ذائقه‌ده ممكن الاحساس دكلدر - بللوسز در || Il y a un petit trait de raillerie dans cette épigramme, mais cela n'est presque pas perceptible اشبو هجويه‌ده استهزايى حاوى بر نكته‌جك وار در امّا بياغى بللوسز در

PERCEPTION. Recette de deniers, de revenus, etc. A. جبايت - جمع - تحصيل P. تحصيلسازى T. ديروب آلمه || Il est commis à la perception d'un tel droit فلان رسوم وعوائدك جبايتنه مأمور در Il est obligé de rendre compte du revenu de cet héritage après la perception des fruits بو ملكك غلّات وتحصيلاتنى جمع وتحصيل ايلدكدنصكره ايرادك حسابنى ويرمكه متعهّد در

Perception. Impression occasionée dans l'âme par l'action des sens A. حسّ مشترك || Perception imparfaite حسّ مشترك ناقص confuse حسّ مشترك مشوّش

PERCER. Faire une ouverture A. نقب - ثقب P. سنبيدن - سفتن T. دلمك || Percer un ais, un morceau de bois تخته‌يى وخشبه‌يى ثقب ايتمك un mur ديوارى نقب ايتمك Cette femme s'est fait percer les oreilles pour mettre des bouches بو خاتون تعليق گوشواره ايچون قولاغنى دلدى - كوپه طاقمق ايچون قولاغنده دليك اچدى Percer de part en part, d'outre en outre بر طرفدن ديگر طرفه قدر دلمك - بر يوزندن اول بر يوزينه قدر Le coup lui perca le crâne ضربه دماغ كميكنى نقب ايتمسدر

Percer un muid de vin. Y faire une ouverture, pour en tirer le vin A. ابزال - بزل P. سوراخ گشادن - سوراخ زدن T. دليك آچمق

Percer. Pénétrer A. سرايت - نفوذ P. اندر گذشتن T. ايچنه كچمك - كچمك || La pluie a percé tous ses habits

باران كيديكى اثوابك جملەسنە نفوذ وسرايت ايلدى — Le soleil perce le nuage شعاع شمس درون سحابدن نافذ اولور — La pluie a percé la terre d'un pied داء مطر بر ذراع مقدارى درون زمينه سرايت ايلدى — La pluie ne perce point cette étoffe يغمور بو ثوبه نفوذ ايدەمز — Ce coup a percé dans les chairs ضربه لحم بدنه نفوذ ايلدى ـ اجتياف ايلدى

On dit, qu'une maison perce dans deux rues, pour dire, qu'elle a issue dans deux rues بو خانەنك ايكى زوقاقلره منفذى در ـ وار مخرجى وار در

On dit en parlant des choses qui affligent, Cela me perce le coeur بو كيفيت انشقاق قلبمه بادى اولور ـ يوركمى چاكت چاك ايدر

On dit, Percer une forêt, un bois, pour dire, y ouvrir des routes *A.* كشف الطريق ـ فتح الطريق *P.* ره گشادن *T.* يول آچمق

Et percer les buissons, les halliers, les forêts, pour dire, passer à travers *A.* خرق ـ اختراق *P.* از ميانه گذشتن *T.* ايچندن كچمك — Et percer la foule, pour dire, se faire passage زحام ناسى خرق ايله ايچندن مرور ايتمك — Et dans le même sens, Percer un escadron, un bataillon صفوف عسكرى شق وخرق ـ شق ايله آرەسندن فرجه ـ ايدەرك ايچندن كچمك ـ ياب مرور اولمق

Percer. Se manifester *A.* انكشاف ـ انكشاط ـ تعاين *P.* نمايان گشتن ـ عيان شدن ـ بديدار سدن ـ بديد آمدن *T.* ظاهره چيقمق ـ بللورمك || Son intention perce à travers son silence ضميرى سكوتى آرەسندن منكشف وعيان اولور — Son caractère perce dans tous ses discours مزاج جبليسى كافهٔ اقوالندن منكشف ونمايان اولور — Figur. || Le secret n'a pas percé, rien n'a percé de l'aventure سرّ مكتومدن هيچ بر شئ كشف ـ سرّ مكتومدن هيچ بر شئ ترشح ايتمدى ـ اولنمامشدر — La vérité perce كيچن ما جرادن بر شئ خارجه تجاوز ايتمدى نورحقيقت پردهٔ خفادن نفوذ ايله لايح وعيان اولور — Le secret ne tarda pas à percer اول راز پنهان چوق كچميوب منكشف وعيان اولدى — Rien ne perce encore الى الآن هيچ بر شئ خارجه ترشح ايتمش ـ بر شئ منكشف وعيان دكلدر — Malgré sa modération apparente, son caractère perce ظاهردە اقتصاد مزاجى مشهود ايكن طبيعت جبليەسى وراى پردهٔ خفادن نمايان اولور — La vérité a percé les ténèbres de l'idolâtrie نور حق ظلمات عبادت اصنام ايچندن منكشف ودرخشان منجلى ودرخشان ـ اولمشدر

On dit aussi figur. Percer l'avenir, dans l'avenir, pour dire, le prévoir *A.* كشف المستقبلات ـ استخراج المغيّبات *P.* كشف كردن احوال آيندەرا *T.* استخراج شيلرى كلەجك — چشم بصيرت مستقبلات امورك كنهنە نافذ ـ ايتمك اولمق — Et percer le fond, ou dans le fond d'une affaire, pour dire, pénétrer بر مصلحتك غوربنە واصل اولمق ـ كنهنە وحقيقتنه ايرشمك

On dit aussi, Le soleil perce, le jour perce *A.* طلع قرن الشمس *P.* كنارهٔ خورشيد بديد آمد *T.* كونش اوجى باش كوستردى

Percer. Se faire ouverture. En parlant des dents *A.* طلوع الاسنان ـ انبات الاسنان *P.* دندان سر نمودن *T.* ديش باش كوسترمك ـ بتمك || ديش — Les dents commencent à percer à cet enfant بو چوجوغك ديشلرى طلوعه باشلادى ـ En parlant d'un abcès *A.* تبسّر ـ انشقاق *P.* شكافته شدن *T.* دشلمك || Cet abcès a percé de lui-même بو ورم خود بخود دشلدى ـ On dit aussi, Le bois perce à ce faon بو كيكك طلوع ايتمكده در ـ ياوريسنك بوينوزى بتمكده در

Percer. S'avancer dans un corps, dans le monde *A.* حلول *P.* در گذشتن *T.* كيرشمك || Cet homme a percé par son mérite فلان كشى ذاتندە اولان مايهٔ لياقت واستحقاق تقريبيله حلوله ظفرياب اولمشدر — Celui-ci a percé par sa persévérance مداومت واقدامى تقريبيله حلوله دسترس اولمشدر

Percé. *A.* مثقوب *P.* سفته ـ سنبيده *T.* دلنمش

On dit, qu'une forêt est bien percée, pour dire, qu'elle est traversée par de grandes routes فلان اورمانده غايت اعلا منافذ ومسالك وار در

On dit d'un homme qui dépense tout ce qu'il a, que c'est un panier percé *A.* مخروق اليد ـ مخروق *P.* باد دست *T.* آوجى دليك

PERCEVOIR. Recueillir certaines choses, comme revenus, droits, impôts, etc. *A.* تحصيل ـ جمع ـ قبض *P.* ستادن *T.* ديرمك ـ تحصيل ايتمك ـ آلمق || C'est lui qui perçoit les fruits de cette terre بو ارضك غلات وحاصلاتنى قبض ايدن فلاندر — Il fut obligé de rendre cet héritage avec tous les fruits qu'il en avait perçu بو ارضى مقبوضى اولمش كافهٔ حاصلاتيله ردّ ايلمكه

مجبور اولمشدر Il est employé à percevoir les droits du Roi
پادشاهک عوائد وجوایزینی جمع وتحصیله مأمور در

PERCEVOIR. Recevoir par les sens l'impression des objets *A.* تلقف
تلقف بحس المشترک ـ الصور المعانی

PERÇU. *A.* مقبوض ـ محصّل ـ مجتمع *P.* ستاده ـ تحصیل
کرده *T.* تحصیل اولنمش ـ دیرلمش ـ آلنمش || Droits perçus
رسوم وعوائد مقبوضه ـ تحصیل اولنمش رسوم وعوائد fruits
جمع اولنمش محصولات

PERCHE. Un brin de bois long de dix à douze pieds, et de la grosseur
du bras *A.* جازع *P.* تیر *T.* صریق || Étendre du linge sur une
perche بزی صریق اوزرینه سرمک Clore une vigne avec des
perches کرومی باغک اطرافنه صریق چویرمک Mettre
un oiseau de proie sur une perche آوجی قوشی صریق اوزرنده
اوتورتمق.

PERCHER et se PERCHER. Se mettre sur une perche. Il se dit
des oiseaux domestiques *A.* رکوب علی القضیب *P.* بر آده
نشستن *T.* چیبوق اوزرنده قونمق || Les coqs et les poules
perchent toutes les nuits خروس وطاوق قسمی هر کیجه
چیبوق اوزرنده قونار

Il se dit aussi des oiseaux qui se mettent sur une branche d'ar-
bre *A.* تطمیم *P.* بر شاخ نشستن *T.* دال اوزرنده قونمق ||
Quantité d'oiseaux vinrent percher sur cet arbre بو آغاجک
اوزرنده طیور وافره تطمیم ایتمشدر

PERCHOIR. Le lieu où l'on met percher les volailles *A.* اقنة
pl. اقن *P.* تکند *T.* کومس

PERCLUS. Paralytique, impotent *A.* کسیح ـ اکسح ـ زمین pl
زمناء ـ مخبول ـ مخبول الاعضا *P.* شیگ ـ عملمانده *T.* کوترم
|| Cette femme est percluse d'un bras بو خاتون بر قولندن
کسحا در ـ بو خاتونک بر قولی عملمانده در Cette para-
lysie l'a rendu perclus مبتلا اولدیغی علت فالجدن مخبول
الاعضا قالمشدر

PERÇOIR. Sorte de forêt pour percer des pièces de vin ou d'au-
tre liqueur *A.* بزال *P.* سنبه *T.* فوچی دلهجک چوالدز

PERCUSSION. T. de Phys. Action par laquelle un corps en frappe
un autre *A.* مصادمة *P.* با هم زدگی *T.* طوقشمه ـ چارپشمه
|| Percussion soudaine مصادمهٔ ناگهانی Le cerveau est quelquefois
offensé par une violente percussion بعضاً بر مصادمهٔ شدیده‌دن
دماغه ضرر اصابت ایدر

PERDABLE. Qui peut se perdre *A.* ممکن الفوت *P.* گم کردنی
T. غائب اوله بیله‌جک || Ce procès n'est pas perdable بو
دعوا فوت اولنه‌جق مقوله‌دن دکلدر

PERDITION. Dissipation, mauvais emploi qu'on fait de son bien
A. تلف ـ سرف *P.* تباهئ مال *T.* سفیهلک ـ مسرفلک
|| Tout son bien s'en va en perdition بالجمله مال وما ملکی
سرف وتلف ایله صرف اولنور

Et état d'un homme qui est hors de la voie du salut *A.* بوار
P. تبهکاری *T.* فنا بولمقلق || Il est dans la voie de perdition
سالک راه تبهکاری وبوار در ـ طریق تبهکاری وبوارده در
dans un état de perdition حال تبهکاری وبوارده در

PERDRE. Être privé d'une chose dont on était en possession *A.*
ضیع ـ تضییع ـ اضاعة *P.* گم کردن ـ یاوه کردن *T.* یاوی
قلمق ـ یتورمک ـ غائب ایتمک || Perdre son bien بر کمسنه
مالنی ضایع ایتمک son argent au jeu قمارده اقچه‌سنی
اضاعت تضییع ایتمک C'est un homme qui n'a rien à perdre
ایده‌جک بر شیئی یوقدر Ce prince perdit ses États par la ré-
volte de ses sujets بو حکمدار زیر دستان ورعایاسنک
عصیانی تقریبیله املاکنی غائب ایتمشدر Il perdit la
couronne avec la vie تاج وتخت وجاننی غائب ایتمشدر
Les ennemis perdirent leurs meilleures troupes dans cette bataille
دشمن بو ملحمه‌ده اک گزیده عسکرینی ضایع ایتمشدر
Il a perdu depuis peu trois de ses enfans عهد قریبدنبرو اوچ
نفر اولادینی غائب ایتمشدر

Et être privé de quelque avantage naturel ou moral que l'on
possédait *A.* فوت ـ افاتة *P.* از محروم شدن *T.* غائب ایتمک
|| Perdre la vie افاتهٔ حیات ایتمک ـ فوت جان ایتمک
la santé حال صحت ـ حال تندرستی وصحتی فوت ایتمک
قوای بدنیه‌یی فوت ses forces وعافیتدن محروم اولمق
ایتمک la vue قوت باصره‌یی فوت ایتمک les yeux à force
de lire مطالعهٔ کتبده طول ادمان تقریبیله نور عینی فوت
قوت تمییز وتشخیصدن la connaissance غائب ایتمک ـ ایتمک
عقل بر قولی فوت ایتمک la raison un bras محروم اولمق
قوت نطقی la parole, la mémoire وادراکی فوت ایتمک
قوت تنفسی la respiration وقوت حافظه‌یی فوت ایتمک
کسلمک ـ نفس منقطع اولمق ـ فوت ایتمک le repos, le
sommeil, l'appétit فوت آرام وراحت وفوت خواب واشتها
حواسک اعمال واستعمالی قوتنی فوت l'usage des sens ایتمک

اعمال واستعمالندن منقطع اولمق - ایتمك la grâce de Dieu, les bonnes grâces, la bienveillance de quelqu'un فیض باریدن وبر کمسنه‌نك حسن ظنّ وتوجّهندن محروم اولمق Perdre sa réputation, son crédit, son honneur بر کمسنه متمتّع اوله‌جغی حسن صیت وشهرت واعتباری وعرض وناموسی son rang رتبه‌سنی فوت ایتمك فوت ایتمك - On dit, Perdre une chose de vue, pour dire, cesser de la voir, ne la voir plus *A.* فوت عن النظر *P.* ازدیده گم کردن *T.* کوزه کورنمز گوزدن غائب ایتمك - اولمق || Le vaisseau s'éloigna, et nous le perdîmes de vue en un moment سفینه ایراقلشوب آن واحدده کوزمزدن غائب اولدی

On dit figur. Perdre de vue un dessein, une affaire, pour dire, ne plus s'en occuper *A.* طرح عن النظر - ابعاد عن النظر *P.* از دیده دور کردانیدن *T.* کوزدن براقمق

Perdre. Faire un mauvais emploi de quelque chose, manquer d'en profiter || Perdre le temps اضاعهٔ - تضییع وقت ایتمك - افاتهٔ وقت - وقت ایتمك l'occasion افاتهٔ فرصت ایتمك sa peine بر کمسنه چکدیکی قاچرمق - فرصتی فوت ایتمك چکدیکی زحمتی ضایع - تعب ومشقّتی اضاعه ایتمك وقت وهدر ایتمك Il a perdu sa jeunesse au service de ce prince شبابنی فلان حکمدارك خدمتنده تضییع ایتمشدر Il m'a fait perdre toute la matinée صباح وقتنی بکا جملهٔ ضایع ایتدردی

On dit proverb. À laver la tête d'un more, d'un âne, on y perd sa lessive, et cela se dit d'une personne qui n'est pas susceptible de discipline et de correction *P.* کوشش بی فائده است *T.* عربك یوزینی صابون ایله وسمه بر ابروی کور بیقامق عبثدر

On dit aussi, Vous y perdez vos pas, Ce sont tous pas perdus, pour dire, vous n'y réussirez pas *T.* چکدیککز زحمت نافله طباندر

On dit aussi, Il y est si attaché, qu'il en perd le boire et le manger بوکا شول رتبه‌ده متوغّل ومنهمکدر که کلیّاً ترك ترك خواب وراحت - خواب وخورش ایدر

Perdre. Cesser d'avoir *A.* غیب - غیوب *P.* گم کردن *T.* غائب ایتمك || Le arbres ont perdu leurs fleurs اشجار حامل اولدقلری اوراقی غیب ایتمشلر در Cette étoffe a perdu son lustre, sa couleur بوقماش جلاسنی ورنکنی غائب ایتمشدر

Perdre l'équilibre موازنه‌یی غیب ایتمك l'ésperance امنیّه‌یی قطع امید ایتمك - غائب ایتمك l'habitude اعتیادی غیب ایتمك Je ne me souviens plus de cela, j'en ai perdu l'idée بو شیئی تذکر ایده‌مم خیالی بیله خاطرمدن غائب اولمشدر

On dit figur. dans les affaires, Perdre les voies, pour dire, n'être plus dans le train d'une affaire سیاق وسباق شیرازهٔ مصلحتی - مصلحتی غائب ایتمك Et perdre le fil d'un discours سلك - سررشتهٔ کلامی غائب ایتمك کلامی فوت ایتمك - On dit d'une rivière qui s'enfonce en terre, qu'elle se perd sous terre یر ایچنده غائب ونا بدید اولور

En termes de Marine, Perdre la tramontane, c'est ne plus voir l'étoile polaire, ou être tellement agité par la tempête, qu'on ne peut plus s'aider de la boussole *T.* پوصله‌یی غائب ایتمك - پوصله‌یی شاشورمق - On dit figur. qu'un homme a perdu la tramontane, pour dire, qu'il ne sait plus où il en est پوصله‌سنی پوصله‌سنی شاشوردی - غائب ایتدی

On dit, Perdre le chemin, pour dire, être égaré du chemin *A.* ضلال عن الطریق *P.* راه گم کردن *T.* یولی غائب یولی شاشورمق - ایتمك Et perdre la piste, la trace *A.* فوت الاثر *P.* پیرا گم کردن *T.* ایزی غائب ایتمك

Et perdre la tête, pour dire, devenir fou *A.* انسلاب الشعور *P.* عقل شدن گم کرده *T.* عقلی - عقلی غائب ایتمك شاشورمق

On dit d'un homme qui montre de l'égarement dans ses discours, C'est une tête perdue *A.* مختل الدماغ *P.* شوریده سر *T.* سرسم

Perdre. Diminuer de valeur et de profit *A.* ضرر - تضرّر - ضرر *T.* زیان دیدن - زیان کشیدن *P.* خسارت - خسار بو ضرر چکمك - ایتمك || Ce marchand perd sur ces étoffes بازرکان صاتدیغی متاعده ضرر چکر perd dans son commerce ایتدیکی آلیش ویرشده خسار وضرر ایدر Cette marchandise perd dans le commerce ضرر بنه صاتیلور - بو مال ضرر ایدر

Il se dit dans le même sens au figuré *A.* انحطاط القدر - پستی - کمهایه شدن - کمقدر شدن *P.* سقوط من الاعتبار اعتباردن - قیمتی آشاغیلنمق *T.* قدر وقیمت پذیرفتن فلان دوشمك || Cet homme, cet ouvrage a beaucoup perdu کشی وفلان تألیف اعتبارندن چوق دوشدی Sa réputa-

tion perd chaque jour اعتباری کلّ یوم مایل انحطاط
آناً فاناً ساقط اولمقده در - وانتقاصدر

PERDRE. Ruiner *A.* امحا - محو - افنا - تلف *P.* نا بود کردن *T.* یوق ایتمک || C'est un homme qui vous perdra شو آدم سنک محو وتلفنه سبب اوله‌جقدر - سنی محو ایده‌جکدر || Il a perdu tous ceux qui se sont opposés à ses desseins مقاصد ومطالبنه عرض مخالفت ایدنلرک جمله‌سنی افنا ایلدی || Vous perdrez votre fortune مالکی محو وتلف ایده‌جکسک || Ses ennemis l'ont perdu dans l'esprit du prince فلان کمسنه‌نک اعدا وخلافگیرانی نزد پادشاهیده اعتبارینی رهین فنا ایتمشلر در

On dit, qu'un homme joue à tout perdre, lorsqu'il expose au hasard tout ce qu'il a یا سر دهم یا ستانم کلاه دیبه‌رک اختیار یا تخت یا بخت دیبه‌رک مخاطره‌یی - مخاطره ایدر یا صله یا پرمق قپو دیبه‌رک صالر - کوزینه آلور

PERDRE. Corrompre les moeurs, débaucher *A.* اضلال - افساد *P.* گمراه کردن *T.* بوزمق - آزدرمق || Il a perdu par ses maximes une infinité de jeunes gens تعلیم ایتدیکی قواعد واصول ایله قتی وافر نو جوانلری اضلال ایلدی || Il était né sage, mais les mauvaises compagnies l'ont perdu فی الاصل صلاح حالی وارایکن ارباب شرّه مجاورتی تقریبیله اضلال اولندی || Vous le perdrez par vos flatteries ایتدیککک تملّقات ایله اضلاله سبب اوله‌جقسک

Et gâter, endommager *A.* اضرار - ایصال الضرّ والخسار - ایقاع الخسار *P.* گزاییدن - گزند آوردن - زیان رسانیدن - آفت رسانیدن *T.* کوتولتمک - ضرر ایرشدرمک || La nielle a perdu les blés دلوجه بغدای اکینلره ایقاع خسار وزیان ایتمشدر || La rivière s'est débordée, et a perdu toute la campagne نهر طغیان ایتمکله صحرانک مجموعنه ایصال خسار عظیم ایتمشدر

SE PERDRE. || Ce vaisseau s'est perdu sur cette côte, s'est perdu contre un rocher فلان سفینه بو ساحلده ویاخود بر قیا اوزرنده تلف اولمشدر - شکست اولمشدر - قضا زده اولمشدر - بو قضایه اوغرامشدر || L'odeur de cette essence s'est perdue خلاصه‌نک رایحه‌سی محو اولمشدر - قوقوسی قاچدی

Il signifie aussi, se ruiner *A.* اضمحلال - مقارنة بالخرابیّة *P.* خراب ویباب گشتن *T.* خرابه وارمق - ییقلمق || Il se perd par ses dépenses excessives حدّ واندازه‌دن خارج ایتدیکی مصارف موجب اضمحلالی اوله‌یور - خرابیّت حالنه بادی اوله‌یور - Figur. || Vous vous perdrez d'honneur et de réputation عرض وناموسکی وصیت وشهرتکی مضمحل وخراب ایده‌جکسک || Il s'est perdu en voyant mauvaise compagnie اشرار ایله موالفتی تقریبیله حالی خراب اولمشدر

Et s'égarer de son chemin *A.* ضلال عن الطریق *P.* راهرا گم کردن *T.* یولی غائب ایتمک || Nous nous perdîmes dans le bois اورمان ایچنده یولی غائب ایتدک

On dit, qu'une rivière se perd dans les terres en un tel endroit *A.* انخساف *P.* در زمین فرو رفتن *T.* یره - یره باتمق - یر ایچنده غائب اولمق - کچمک

Et qu'un chemin se perd en tel endroit, pour dire, qu'il cesse d'être frayé *A.* انقطاع *P.* گسسته شدن *T.* کسلمک || Le chemin se perd dans le bois فلان یول اورمانده منقطع اولور

PERDU. *A.* ضایع *P.* یاوه شده *T.* یاوی اولمش *A.* غائب *P.* گم شده - گم کرده *T.* غائب اولمش

On dit proverb., qu'un bienfait n'est jamais perdu ایولک ایولک یبانه کتمز - ضایع اولمز

On dit aussi, Donner des conseils à un fou, c'est du bien perdu دیوانه‌یه نصیحت ایتمک ایولکی دکزه آتمقدر

On dit, Tirer à coup perdu, c'est-à-dire, au hasard *T.* بوشنه قورشون آتمق - Et faire des fondations à pierres perdues, pour dire, jeter des pierres sans ordre dans un endroit déterminé pour servir de fondement *T.* دوکنتی طاشلر ایله تمل براقمق

On dit, Se jeter à corps perdu sur quelqu'un, pour dire, se jeter sur lui sans songer à se ménager بر کمسنه‌نک اوزرینه اولدم اوله‌سی‌یه صالمق - اولدم اوله‌سی‌یه دوشمک

On appelle Heures perdues, Momens perdus, les heures où l'on n'a rien à faire *A.* اوقات خالیة *P.* وقت بیکاری *T.* بوش وقت || À vos heures perdues اوقات خالیه‌کز اثناسنده || Je vous irai voir à vos heures perdues اوقات خالیه‌کده زیارتکه وارەجغم

On dit proverb. des choses dont la perte est facile à réparer, Pour un perdu, deux retrouvés *P.* یکی چون رود دیگر آید بجای *T.* بری کتمش ایسه یرینه ایکیسی کلور

PERDREAU. Perdrix de l'année *A.* سلف pl. سلفان - زعقوقة *P.* کبک بچه *T.* ککلک پلازی

PERDRIX. Oiseau *A.* حجل pl. حجلی - قبجة *P.* کبک - زرج *T.* ککلک || Une compagnie de perdrix بر سوری ککلک

PÈRE. Celui qui a engendré *A.* اب pl. آبا ـ والد *P.* پدر *T.* بابا || Bon père طبیعت ابوتدن چیقمش dénaturé پدر مشفق علاقهٔ Tendresse de père حنین پدری Amour de père والد ـ ابوت محبت پدرانه Il faut honorer son père et sa mère والدین حقنه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام اولنمق شرطدر

On dit d'un père dont les enfants sont bien nés, que c'est un père heureux en enfans *A.* اب مرزوق ـ خیر الخلف *P.* پدر بختیار *T.* بختلو بابا — On appelle Adam, Notre premier père *A.* ابو البشر et Abraham, Le père des croyans, Le père des fidèles *A.* ابو المؤمنین et St. Joseph, Le père putatif de Jésus-Christ حضرت عیسینک پدر موهومی et Père des pauvres, celui qui fait des grandes charités aux pauvres *A.* ابو الفقراء والمساکین *P.* پدر گدایان وبیچارگان *T.* فقرا باباسی

On appelle Père de famille, le père qui a une famille *A.* صاحب الاولاد والعیال *T.* اولاد وعیال صاحبی

Et grand père paternel, le père du père *A.* جدّ لاب *P.* نیا از سوی پدر *T.* آتا ـ بابا طرفندن دده ـ بابا طرفندن

Et grand père maternel, le père de la mère *A.* جدّ لام *P.* نیا از سوی مادر *T.* آتا ـ والده طرفندن دده ـ والده طرفندن

On dit, Nos pères, pour dire, nos ancêtres *A.* آبا واجداد *P.* نیاگان *T.* آتالر ـ ددهلر

On appelle, Pères de l'Église, les saints docteurs de l'Église *A.* ائمّة الکرام

PÉRÉGRINITÉ. T. de Jurisp. État de celui qui est étranger dans un pays *A.* جنابت *P.* بیگانگی *T.* اجنبیلک — On appelle Vice de pérégrinité, l'incapacité résultante de cet état بیگانهلک حسبیله برکمسنهنک فلان شیئه عدم صلاحیتنی موجب اولان کیفیته علت جنابت دیرلر

PÉREMPTION. T. de Pratique. V. Périmer || Il y a péremption d'instance بو مادّهده مرافعهنک مدّت مدیده ترکی تقریبیله حق دعوا ساقط اولمشدر

PÉREMPTOIRE. T. de Pratique. Qui fait tomber l'opposition, et ne permet plus à un adversaire de tergiverser *A.* قاطع ـ مقطع ـ مفحم ـ مسکت *P.* سخنبر *T.* جوابی کسیجی || Raison, moyen péremptoire علت مسکته exception عذر مسکت

Dans le langage ordinaire, il signifie, décisif, ce qui est sans réplique *A.* قطعی المفاد ـ قطعی || Raisons péremptoires علل قطعی المفاد Cela est péremptoire بو کلام قطعی المفاد در

Réponse péremptoire جواب قطعی ـ جواب زبانبر

PÉREMPTOIREMENT. D'une manière péremptoire *A.* علی وجه القطعی ـ قطعیاً *P.* زبانبرانه ـ بر وجه قطعی *T.* سوزی کسدرک ـ قطعیجه ـ قطعی اولهرق

PERFECTIBILITÉ. Qualité constitutive de ce qui est perfectible *A.* قابلیّة الکمال *P.* امکانپذیری کمال *T.* کمال بولمغه قابللک || La perfectibilité de l'espèce humaine بنی نوع آدمک کماله قابلیتی

PERFECTIBLE. Qui est susceptible d'être perfectionné *A.* قابل الکمال ـ ممکن الاکمال *P.* کمال پذیرفتنی *T.* کماله واره بیلور || L'homme est de sa nature un être perfectible انسان بالطبع ممکن الاکمال بر مخلوقدر

PERFECTION. Qualité constitutive de ce qui est parfait dans son genre *A.* کمال *P.* کمالی *T.* کامللک || Il faut chercher la perfection dans tout ce qu'on fait جمیع افعالده حدّ کماله بلوغنک قیدینه دوشمک لازمهدندر Il est difficile d'atteindre à la perfection مرتبهٔ کماله واصل اولمق امر دشوار در Il est encore bien éloigné de la perfection هنوز نصاب کمالدن خیلیجه بعید در Approcher de la perfection حدّ کماله یقلشمق Porter un ouvrage à sa perfection بر ایشی حدّ کمالنه ابلاغ ایتدرمک

On dit, La perfection chrétienne *A.* دیانة کاملة || La perfection d'un chrétien est de renoncer à soi-même بر عیسوینک دیانت کاملهسی نفسندن اختیار فراغ ایلمکدن عبارتدر

PERFECTIONS. Qualités excellentes *A.* pl. کمالات || Être orné de toutes sortes de perfections انواع کمالات ایله متحلی اولمق

PERFECTION. Achèvement *A.* تمامیت ـ ختام *P.* تمامی *T.* تماملق || Il faut encore six mois pour porter ce bâtiment à sa perfection بو بنانک ختامی بوندنصکره التی آیه محتاجدر ـ اتمام واکمالی

EN PERFECTION. Parfaitement *A.* مکمّلاً ـ علی وجه الکمال *P.* در کمالی ـ بر وجه کمال *T.* کمال اوزره || Cet ouvrier travaille en perfection بو ایشجی علی وجه الکمال ایش ایشلر

PERFECTIONNEMENT. Action de perfectionner V. Perfectionner || Les discussions grammaticales contribuent beaucoup au perfectionnement d'une langue مباحثات نحویه بر لسانک اکمالنه مدار کلّی اولور

PERFECTIONNER. Rendre plus parfait *A.* ابلاغ الى ـ اكمال *T.* كماله كتورمك *P.* بكمال رسانيدن ـ حدّ الكمال || La lecture des bons livres perfectionne l'esprit كتب معتبره نك مطالعه سى اكمال عقله وسيله اولور Perfectionner un ouvrage بر ايشى حدّ كماله ابلاغ ايتمك

SE PERFECTIONNER. Devenir plus parfait *A.* كسب الكمال *P.* كمال يافتن *T.* كمال بولمق || Les langues se perfectionnent tous les jours السنه كل يوم كسب كمال ايتمكده در Cet ouvrier s'est bien perfectionné dans son art بو ايشجى فننده كلّى مرتبه كسب كمال ايتمشدر

PERFECTIONNÉ. *A.* كامل ـ بالغ الى الكمال *P.* بكمال رسيده *T.* كمال بولمش

PERFIDE. Traître, déloyal, qui manque à sa foi *A.* خاين pl. خونة ـ مخلاف ـ كثير الاخلاف ـ عديم الوفا *P.* خيانتكار ـ بيوفا ـ بد عهد ـ بد پيمان *T.* خاين || Une nation perfide خاين بر ملّت un amant عاشق مخلاف ـ عاشق بيوفا ـ un ami عاشق بد عهد صديق ـ محبّ كثير الاخلاف ـ العين ـ دوست بيوفا ـ دشمن دوستنما ـ دوست وفاسز ـ Il se dit aussi des choses || Il lui a fait un tour bien perfide فلانه خيانت آميز بر دوباره ايلدى Voilà une action bien perfide اشته خيلى خيانت آميز بر ايش Après tant de perfides serments خلف وكذبدن عبارت بو قدر يمينلردنصكره

PERFIDEMENT. Avec perfidie *A.* خيانةً ـ على طريق الخيانة ـ بالخيانة *P.* خيانتكارانه ـ با بد عهدى *T.* خيانتلك ايله || Il le livra perfidement entre les mains de ses ennemis فلانى على طريق الخيانه دشمنلرى النه تسليم ايتمشدر

PERFIDIE. Déloyauté, manquement de foi *A.* خيانت ـ خلف العهد ـ عدم الوفا *P.* خيانتكارى ـ بيوفايى ـ بد عهدى *T.* خيانتلك ـ بد پيمانى

PERFORATION. Action de percer. V. Perforer.

PERFORER. Percer. Il se dit dans les arts *A.* تثقيب *P.* سنبيدن ـ سوراخ زدن *T.* دلمك

PERFORÉ. *A.* مثقوب *P.* سنبيده *T.* دلنمش

PÉRICARDE. Capsule membraneuse qui sert d'enveloppe au coeur *A.* ثاموت ـ شغاف القلب ـ حجاب القلب ـ قميص ـ القلب ـ غلاف القلب *P.* دل پوشش *T.* يورك اورتوسى || On ne trouva point d'eau dans le péricarde حجاب قلبده اصلاً وقطعاً صو بولنمامشدر

PÉRICARPE. T. de Botan. La pellicule qui enferme le fruit d'une plante *A.* غلاف الثمر *P.* پوشش ميوه *T.* ميوه نك قبجوغى ـ En termes de Pharmacie, il signifie, épicarpe. V. ce mot.

PÉRICLITER. Il se dit des choses qui sont en péril *A.* اشراف على الخطر *P.* در خطر بودن ـ در موقع خطر بودن *T.* موقع خطرده اولمق ـ مخاطرده اولمق || Cette affaire périclite بو مادّه موقع خطرده در Vous avez mis votre argent en mauvaises mains, il périclite fort مالكك امين الده تسليم اولنمديغندن مشرف خطر در Son honneur périclite عرض وشانى موقع خطرده در Tout l'État périclitait ملكك مجموعى مشرف خطر ايدى

PÉRICRÂNE. T. d'Anat. Membrane qui couvre le crâne *A.* سمحاق pl. سماحيق *P.* پوشش كاسهٔ سر *T.* باش كميكنك انجه زارى

PÉRIGÉE. T. d'Astron. Le point de la plus petite distance d'une planète à la terre *A.* حضيض || La lune est dans son périgée قمر حضيضده در

PÉRIHÉLIE. T. d'Astron. Point de l'orbite d'une planète où elle est le plus près du soleil *A.* سمت الشمس || Une planète dans son périphélie سمت الشمسده واقع اولان سيّاره

PÉRIL. Danger *A.* خطر ـ مخاطرة pl. مخاطرات ـ تهلكة pl. تهلكات ـ مهلكة pl. مهالك *P.* بيم ـ خطر *T.* مخاطره ـ مخاطرةٌ || Grand péril خطر عظيم affreux خطر مدهش évident دهشتفرما خطر واضح éminent خطر جسيم imminent بديهىّ الظهور اولان خطر ـ مشرف ظهور اولان تهلكه certain متحقق الظهور اولان خطر Affronter, braver le péril تهلكه يى استخفاف ايتمك ـ مخاطره يى استحقار ايتمك le craindre خائف وهراسان ـ مخاطره دن خوف ايتمك l'éviter, le fuir مخاطره دن حذر واجتناب ايتمك اولمق Se sauver du péril تهلكه دن تخليص ـ مهلكه دن خلاص بولمق se tirer ـ موقع خطردن گريزان اولمق ـ گريبان ايتمك S'engager dans le péril بر كمسنه كندو تهلكه دن يقه يى صيرمق نفسنى مخاطره يه ـ نفسنه اختيار تهلكه وخطر ايتمك S'exposer au péril نفسنى معرض خطره القا ايتمك ـ صوقمق Être en péril مخاطره ده اولمق ـ مهلكه يه عرض ايتمك Ce malade est en péril de mort بو مريض خطر موتده در Être hors de péril مخاطره دن برئ اولمق Être en péril de la vie خطر عظيم Courir un grand péril جان مخاطره سنده بولنمق

Il خطر عظیم احتمالنده دوچار اولمق ـ یولنه روانه اولمق خرابیت حاله گرفتار اولمق مخاطره سنده est en péril d'être ruiné سنکث ابچون احتمال مخاطره Vous ne courez point de péril در یوقدر

On dit en termes de Pratique, Prendre une affaire à ses risques, perils et fortune, pour dire, se charger de tout ce qui peut en arriver محتمل الظهور اولان کافهٔ مخاطرات وخسارات نفسنه راجع اولمق شرطیله بر مصلحتی در عهده والتزام ایتمک

PÉRILLEUSEMENT. Avec péril *A.* مع الخطر ـ باختیار المخاطرة *P.* بخطر *T.* مخاطره ایله || Il marchait périlleusement entre les précipices اوچرم یرلر آره سنده اختیار مخاطره ایده رک یورر ایدی

PÉRILLEUX. Où il y a du péril *A.* مهول pl. مهاول ـ مخوف ـ مستوجب ـ موجب التهلکة ـ مهالک pl. مهلکة ـ مخاوف ـ ـ مخاطره لو ـ تهلکه لو *T.* جای خطر ـ خطرناک *P.* الخطر موقف مستلزم ـ مقام خطرناک || Poste périlleux قورقولو حال مخوف Occasion périlleuse جای خطرناک ـ الخطر مخاطره لو بر affaire موقع خطرناک situation وخطرناک مصلحت Il est périlleux de décider, de parler décisivement جزمی وقطعی صورت ایله سوق کلام ایتمک تهلکه لو بر کیفیتدر

PÉRIMER. T. de Pratique. Il se dit d'une instance, lorsque, faute d'avoir été poursuivie pendant un certain temps, elle vient à périr *T.* مرافعه نک مدت مدیده ترکی تقریبیله حق دعوانک سقوطی || Il a laissé périmer l'instance, faute d'avoir continué les poursuites مرافعه نک مدت مدیده ترکنی اختیار ایتمکله حق دعوادن سقوطی لازم کلدی

PÉRIMÈTRE. T. de Géom. Contour, circonférence *A.* دورة *P.* کرد *T.* جرم ـ جوره || Le périmètre d'une figure بر شکلک جرمی ـ دوره سی

PÉRINÉE. L'espace qui est entre l'anus et les parties naturelles *A.* محل العجان *T.* خایه ایله دبرک آره یری

PÉRIODE. Le cours que fait un astre pour revenir au même point d'où il était parti *A.* دور pl. ادوار *P.* کردش *T.* دونمه || La période solaire, lunaire دور شمسی ودور قمری Le soleil fait sa période en trois cent soixante-cinq jours, et près de six heures شمسک دور کاملی اوچیوز التمش بش کون وتقریباً التی ساعتده اولور ـ Il se dit aussi d'un espace de temps fixe et déterminé || La période Attique دور یونانی

PÉRIODE. T. de Méd. Révolution d'une fièvre qui revient en des temps réglés *A.* نوبت pl. نوبات *P.* واره *T.* نوبت || La fièvre quarte et toutes les autres fièvres intermittentes ont leurs périodes حمای ربع وسائر بالجمله حمیات نائبه نک نوبات معینه لری وار در

PÉRIODE. T. de Gram. Phrase composée de plusieurs membres, dont la réunion forme un sens complet *A.* فقرة pl. فقرات || Période longue, courte, obscure فقرهٔ طویله وقصیره وغامضه

PÉRIODE, au masculin, signifie, le plus haut point où une chose puisse arriver *A.* اقصی المراتب ـ اعلا الدرجات *P.* بالاترین *T.* بلندترین درجات ـ مراتب اک یوکسک مرتبه || Démosthène et Cicéron ont porté l'éloquence à son plus haut période فلان وفلان کشی علم فصاحت وبلاغتی اقصای مراتب کماله ایصال ایتمشلر در || Il est au plus haut période de la gloire اعلای درجات شان واقبالده در

Il se dit encore, lorsqu'il s'agit d'un espace de temps vague *A.* وقت ـ مدت ـ زمان *P.* هنکام *T.* وقت || Dans un certain période de temps بر مدت ایچنده Dans un court période زمان قلیل ایچنده Dans le dernier période de sa vie عمرینک آخر وقتنده

PÉRIODIQUE. Qui a ses périodes *A.* متناوب *P.* واره دار *T.* نوبتلو || Le mouvement des astres est périodique نجوم وکواکبک سیری متناوبدر Fièvre périodique حمای متناوب révolution دور متناوب retour رجعت متناوبه ـ On appelle Ouvrage périodique, celui qui paraît dans des temps fixes et réglés اوقات معینده مرتباً ظهور ایدن رساله

PÉRIODIQUEMENT, adv. *A.* بالمناوبة ـ علی طریق المناوبة *P.* بر وجه مناوبه *T.* نوبت ایله

PÉRIOECIENS. T. de Géogr. On donne ce nom aux peuples qui habitent sous le même parallèle *T.* خط استوا ایله متوازی اولان دائره لردن بر دائره نک تحتنده ساکن اولان اهالی

PÉRIOSTE. T. d'Anat. C'est une membrane fine qui couvre les os *A.* لبس العظم *P.* پوشش استخوان *T.* کمیکی اورتن || Le périoste est offensé کمیککث انجه زارینه ضرر اصابت ایتمشدر

PÉRIPATÉTICIEN. Qui suit la doctrine d'Aristote *A.* مشائی pl. مشائیون || Un philosophe péripatéticien حکمای مشائیوندن بری

PÉRIPATÉTISME. Philosophie péripatéticienne *A.* مذهب المشائيين

PÉRIPÉTIE. Il se dit, dans les poèmes dramatiques, du dénouement, qui est la dernière partie de la pièce où l'action se termine. V. Dénouement. || La péripétie est bien amenée dans cette pièce بو فصلك خاتمه‌سی كوزل ادا اولنمشدر

PÉRIPHÉRIE. T. de Géom. V. Périmètre.

PÉRIPHRASE. T. de Rhét. Figure par laquelle on substitue à l'expression d'une idée simple, une expression plus développée *A.* شرح الحال ـ تعريف الحال || C'est un homme qui ne parle que par périphrases دائما تعريف حال صورتيله افادهٔ مرام ايدر بر آدمدر

PÉRIPHRASER. Parler par périphrases *A.* افادة المرام بتعريف الحال ـ افادة المرام بشرح الحال || Cet homme ne dit rien dans les termes propres, il périphrase toujours بو آدم كلامنده لغت مخصوصه استعمال ايتميوب دائما ومستمرا تعريف حال ايده‌رك افادهٔ مرام ايدر

PÉRIPLE. T. de Géogr. anc. Navigation autour d'une mer ou de quelque côte *A.* سير السفينة فى حوالى السواحل *P.* گشت وگذار كشتى بلب دريا *T.* دكز قييلرينى طولاشمه ـ دكز قييلرينى كزمه

PÉRIPNEUMONIE. Inflammation du poumon *A.* ذات الرئة *P.* رنج شش *T.* آق جكر علتى

PÉRIPTÈRE. Édifice qui a des colonnes dans tout son pourtoir extérieur *A.* عمارة ذات العماد *P.* بناى بستونها آراسته *T.* چوره‌سی ديرك طولاشدرلمش بنا

PÉRIR. Prendre fin *A.* فنا ـ زوال *P.* تباه شدن ـ فنا بولمق ـ يوق اولمق *T.* پذيرفتن || Le monde périra par le feu بو دنيا نار ايچنده رهين فنا وزوال اولەجقدر

Et faire une fin malheureuse *A.* هلاك ـ انعدام ـ تلف ـ دمار *P.* تلف گشتن ـ دوچار تباهى شدن ـ تباهيدن *T.* يوق اولمق ـ اولمق || Cette armée est diminuée de la moitié, les combats en ont fait périr une partie, le reste a péri de faim et de misère بو عسكرك بر مقدارى حروب ومقاتلاتده رهين تلف وماعداسى شدت جوع ومسكنت تقريبيله دوچار هلاك اولمغله نصفى مقدارى نقصانپذير اولمشدر

Il ne peut pas manquer de périr, trop de gens conspirent sa perte وافر كسان فلانك اعداسى خصوصنده عقد اتفاق ايتمش اولدقلرينه نظرا تلف اولمامق احتمالى محالدر

Il aimerait mieux périr, que de manquer à sa parole خلف وعد ايتمكدن ايسه كندوسى تلف اولمق عندنده اولا عد قسده واشرار رهين تباهى وتلف اولنور Les méchants périront استيلاى ملال ـ اولەجقلرى دركار در On dit figur. Périr d'ennui وسامتدن تلف اولمق

Il signifie aussi, faire naufrage *A.* غرق ـ تلف السفينة || كمى قضايه اوغرامق *T.* كشتى قضا زده شدن *P.* السفينة

Les vaisseaux périrent en pleine mer كميلر انكينده تلف اولمشدر

Tous ceux qui étaient sur ce vaisseau ont péri درون سفينه‌ده غرق اولمشدر ـ بولنانلرك مجموعى تلف اولمشدر

Et tomber en ruine *A.* خراب *P.* ويران ـ تباهى يافتن *T.* ويران اولمق ـ فنا بولمق ـ شدن || Cette maison-là va périr, si l'on n'y prends garde بو خانه مهمل قالەجق اولور ايسه خراب اولەجغنه شبهه يوقدر

PÉRIR, T. de Jurisp., se dit d'une instance qu'on a négligée de poursuivre. V. Périmer.

PÉRI. *A.* يوق اولمش *A.* تلوف ـ زايل *P.* فنا پذيرفته *T.* تلف اولمش ـ تلف يافته *T.* تباه شده ـ تباهيده *P.* منعدم يوق اولمش

PÉRISCIENS. T. de Géogr. On donne ce nom aux habitans des Zones froides *A.* السكنة تحت المنطقات المبرودة

PÉRISSABLE. Qui est sujet à périr *A.* فانى *P.* تباهيدنى ـ فنا پذيرفتنى *T.* فنا بولور || Les biens du corps et de la fortune sont périssables مال وبدنك تمتعاتى فانيدر

PÉRISTALTIQUE. Il ne se dit qu'en parlant du mouvement des intestins, semblable à celui des vers qui rampent *A.* حركة دبيبية الامعا || Le mouvement péristaltique était interrompu امعانك حركت دبيبيه‌سى منقطع ايدى ـ On appelle Mouvement antipéristaltique, celui qui est opposé au péristaltique *A.* حركة دبيبية الامعاء بالعكس

PÉRISTYLE. Suite de colonnes formant galerie au-devant d'un bâtiment *A.* سطر السوارى pl. سطور السوارى *P.* رستهٔ ستونها *T.* ديرك صره‌سى || Il y a un péristyle qui règne autour du bâtiment بنانك اطرافنده بر سطر ستون وار در

PÉRISYSTOLE. Intervalle de temps qui est entre la contraction et la dilatation du coeur et des artères قلبك وشراييننك حركت انقباضيه وانبساطيه‌لرى بيننده اولان فاصله ||

La périsystole est insensible dens l'état naturel, et ne s'aperçoit que dans les moribonds قلبك وشراييننك حركت انقباضيه وانبساطيه‌لری بيننده واقع اولان فاصله حال طبيعيده غايت خفی اولوب انجق مايت اولنلره بللو در

PÉRITOINE. T. d'Anat. Membrane souple qui revêt intérieurement toute la capacité du bas-ventre *A.* ثرب pl. ثروب pl. اثارب *P.* پوشش شكمبه *T.* جوز || Le coup avait percé le péritoine قورشون ضربه‌سی جوزی یاردی

PERLE. Substance dure et blanche, qui se forme dans des coquilles bivalves *A.* لؤلؤ pl. لآلی - درّة - درّ pl. درر *P.* مرواريد *T.* اينجو || Perle orientale لؤلؤ اقطار شرقيه ronde درّ تام d'une belle eau لؤلؤ آبدار Un fil de perles درّ شهوار - التدوير سمط اللآلی - اينجو ديزيسی La pêche des perles صيد لآلی

On appelle Perles fines, les véritables perles *A.* لآلی صحيحة Et perles fausses, les perles contrefaites *A.* لآلی كاذبة - لآلی - موضوعة *T.* ساخته اينجولر - عملی اينجولر - يابمه اينجولر Et semence de perles, les plus petites perles qui se trouvent dans les coquilles de perles *A.* دقاق الدرر *P.* خرده مرواريد *T.* خرده اينجو - On dit figur. d'une personne qui a de très-belles dents, qu'elle a des perles dans la bouche, que ses dents sont des perles آغزی درج اللآليدر - آغزنده نظم اللآلی وار در - On dit aussi, C'est la perle des hommes, pour dire, c'est le meilleur homme du monde ديشلری درر آبدار كبيدر بين الرجال بر درّ يكتا در

NACRE DE PERLES. La partie intérieure de la coquille où sont enfermées les perles *A.* صدف pl. اصداف || Tabatière ornée de nacre de perles صدف ايله آراسته بر عدد قوطی

PERMANENCE. Durée constante de quelque chose *A.* دوام - بقا - استمرار *P.* پايداری - پايندگی - بر قراری *T.* بر قرارده قالمق || Les choses ne restèrent pas toujours en permanence صورت احوال دائما باقی وبر قرار اولمدی Une charge dont la permanence n'est pas assurée بقاسی مشكوك اولان بر منصب - Il se dit aussi de l'état d'une assemblée qui continue sa délibération || L'assemblée a déclaré sa permanence مجلس حال دوام واستمرارده اولديغن اعلان ايتمشدر

PERMANENT. Qui dure constamment *A.* دايم - مستديم - باقی - مستمر - ابدیّ الدوام - ابدیّ البقا - ابدیّ الاستمرار *P.* پايدار - پاينده - بر قرار *T.* طوروب قالور || Tout change dans le monde, il n'y a que Dieu de permanent دنياده هر شی متحوّل ومنقلبدر يالكز جناب واجب الوجود باقی ودايمدر Il n'y a point ici bas de félicité permanente بو دنيای دنيده سعادت دايمه يوقدر

PERMÉABILITÉ. Qualité de ce qui est perméable *A.* قابليّة النفوذ - قابليّة التخلّل *P.* گذارش پذيری امكان *T.* اوتەسنه كچيجيلك || La perméabilité du verre aux rayons de la lumière نفوذ ضيايه - زجاجك تخلل اشعّة ضيايه قابليتی

PERMÉABLE. T. de Phys. Il se dit des corps à travers lesquels les fluides peuvent passer *A.* قابل التخلّل - قابل النفوذ *P.* گذارش پذيرفتنی *T.* اوتەسنه كچيلور || L'eau, le verre sont perméables à la lumière ما وزجاج تخلل ضيايه قابلدر

PERMETTRE. Donner la liberté, le pouvoir de... *A.* ترخيص - اعطاء الرخصة - اعطاء الاذن *P.* دستور نمودن - رخصت دادن - مرخص كردن *T.* اذن ويرمك - رخصت ويرمك || Il n'a fait que ce que la loi lui permettait شرع وقانونك رخصت ويرديكی شيئلردن غيری ايش ايشلديكی يوقدر La loi ne permet aux enfans qu'à un certain âge, de se marier sans le consentement de leur père اولادك سنّ محدود ومعيّنه بلوغلرينه قدر پدرلری رأيی منضمّ اولميدرق تأهّل ايلملری خصوصنه شرعك رخصتی يوقدر Le roi lui a permis de... پادشاه اول بابده فلانه رخصت ويردی Les lois ne permettent pas le transport d'argent hors du royaume نقودك خارج ملكه نقلنه قانونك رخصتی يوقدر On demande s'il est permis... بوكا اذن ورخصت وارميدر ديو سؤال ايدرلر S'il m'est permis de parler ainsi بو وجهله تقرير كلامه رخصت وار ايسه

On dit, Il n'est pas permis à tout le monde de..., pour dire, il n'est pas donné à tout le monde هر كسه ويرلمامشدر

On dit, Dieu a permis que..., pour dire, l'ordre de la justice Divine a voulu que... ارادهٔ صمدانيه شو وجهله تعلق ايلديكه - مشيّت بيعلت جناب ربّ العزّة شو منوال اوزره تعلق ايلديكه C'était une maison opulente, Dieu a permis qu'elle soit tombée tout d'un coup dans la misère بو خاندان مقدما معمور وآبادان ايكن بغتةً گرداب فقر ومسكنته هبوطنه كثرت مال ومنال ايله مرفه - ارادهٔ لم يزليّه تعلق ايتمشدر الحال ايكن بمشيّة الله تعالی بردن بره گرفتار فقر ومسكنت اولمشدر

PERMETTRE. Ne pas empêcher *A.* تسویغ ـ ارائة الرخصة ـ *P.* تجویز ـ روا داشتن ـ جواز نمودن *T.* یوللو کورمك || Il faut bien permettre ce qu'on ne peut empêcher منعی ممكن اولمیان شیئه ارائة جواز اولنمق اقتضا ایدر Dieu permet souvent que les méchants prospèrent جناب حق اهل شركك رفاه حاللرینه ارائة ـ رفاه حاللرینی اكثریا تجویز ایدر Dieu permet le mal, mais il n'est jamais auteur du mal حق تعالی حضرتلری شرّی تجویز ایدر انجق بوجه من الوجوه خالق الشرّ دكلدر

Il signifie aussi, donner le moyen, le loisir de . . . *T.* مساغ ویرمك || J'irai vous voir dès que mes affaires me le permettront در دست اولان امور واشغالم مساغ ویردیكی عقیبنده بو بابده زیارتكه وارهجغم Ma santé ne me le permet pas مزاجمك مساغی یوقدر Le temps ne m'a pas permis de sortir هوا بكا ـ خانهدن چیقمغه هوانك بكا مساغی اولمدی مساغ ویرمدی

PERMIS. *A.* مأذون ـ مرخص *P.* دستور یافته ـ مأذون گشته ـ جواز یافته ـ روا داشته *P.* جائز *A.* اذن ویرلمش *T.* جائز كورلمش ـ یوللو كورنمش *T.* رهین جواز ومساغ گشته

PERMISSION. Pouvoir, liberté de . . . *A.* رخصت ـ اجازت ـ اذن *T.* دستور *P.* اذن || Il a une permission du roi pour telle chose فلان شیئده رخصت شاهانه وار در Il faut obtenir la permission de l'évêque پسقپوسك اذنی تحصیل اولنمق اقتضا ایدر Cela ne se peut sans permission بو شیء بلا اذن اولهمز User, abuser d'une permission رخصتی اجرا ایتمك یاخود عبثه استعمال ایتمك

On dit, C'est une permission de Dieu, pour dire, c'est un ordre de la Providence ارادهٔ ربانیهنك مقتضاسیدر ـ امر الهیدر

PERMUTATION. Échange d'un benéfice contre un autre *A.* مبادلة *P.* نوش *T.* دكش || Permutation de bénéfice زعامت مبادلهسی

Il se dit aussi des différentes manières dont plusieurs choses prises ensemble peuvent être disposées entre elles *A.* قلب *P.* با هم دیگر گردش *T.* دوندرمه ـ چویرمه || Les trois lettres A, B, D, sont susceptibles de six permutations, savoir, abd, adb, etc. ا وب ود حرفلری التی كونه قلب اولنور ابد ادب داب باد دبا وبدا

PERMUTER. Échanger un benéfice contre un autre *A.* استبدال *P.* نوش كردن *T.* دكش ایتمك

PERMUTÉ. *A.* مبدل *P.* نوش كرده *T.* دكش اولمش ـ دكشلمش

PERNICIEUSEMENT. D'une manière pernicieuse *A.* بفكر الاضرار ـ بفكر الاسائة *P.* بآهنگ گزند رسانی *T.* فكریله برامزلق || Cela est pernicieusement inventé بو كیفیت بفكر الاسائه اختراع اولمشدر

PERNICIEUX. Capable d'entraîner la perte de quelque chose *A.* مضرّ ـ موجب الافساد ـ مفسد ـ منتج الوخامة ـ وخیم ـ موجب الافة *P.* تباهیرسان ـ وخامترسان *T.* كوتیلدیجی || Cela est pernicieux à la santé مزاجه موجب وخامتدر Remède pernicieux دوای مضرّ ـ دوای مفسد conseil نصیحت فاسده dessein اختراع موجب نیت منتجة الوخامة Invention pernicieuse بو حالت امثال الوخامة Cela est d'un exemple pernicieux موجبة الافساد قبیلندندر

On dit d'un médisant, que c'est une langue pernicieuse *A.* لسان لدیغ *P.* زبان جانگزا *T.* اصریجی دل ـ جان یاقیجی دل

PER OBITUM. Expression Latine qui signifie, par mort *A.* من جهة الوفات *P.* از جهت مرگ *T.* اولومدن طولایی || Un bénéfice vacant per obitum من جهة الوفات محلول قالمش بر زعامت

PÉRONÉ. T. d'Anat. On nomme ainsi L'os extérieur de la jambe *A.* ظنبوب pl. ظنابیب *P.* ساق *T.* استخوان بیرونیٔ دودك ـ قوری انجك

PÉRORAISON. T. de Rhét. La conclusion d'un discours d'éloquence *A.* خاتمة ـ فذلكة الكلام *P.* سر انجام سخن *T.* سوزك نتیجهسی || Les péroraisons de Cicéron sont admirabes فلانك تقریر ایلدیكی موعظهلرك خاتمهلری بادئ استغراب اولهجق مقولهدندر

PERPENDICULAIRE. Qui tombe à angles droits *A.* عمودی ـ منتصب *P.* مستوزی ـ ستون واری *T.* دیك || Ligne perpendiculaire خط عمودی

PERPENDICULAIREMENT. À plomb *A.* عمودیا ـ منتصبا *P.* مستوزیا *T.* مانند ستون ـ دیك اولدرق

PERPENDICULARITÉ. État de ce qui est perpendiculaire *A.* عمودیت ـ انتصاب *T.* دیكلك

PERPENDICULE. Ce qui tombe à plomb *A.* قامة منتصبة *P.* قد ستون واری *T.* دیك طورش || Le perpendicule de cette montagne est près d'une lieue بو طاغك قامت منتصبهسی

تقريباً بر ميل مقداريدر

On appelle Le perpendicule d'une horloge, d'un niveau, d'un instrument de mathématique, le filet qui tend en bas, par le moyen du plomb qui y est attaché *A.* حبل الشاقول *P.* رشتهٔ شاقول ايپى *T.* شاقل

PERPÉTRER. T. de Pratique. Faire, commettre. Il se dit d'un crime *A.* ارتكاب *P.* كردن *T.* ايتمك ـ ايشلمك || Perpétrer un crime ارتكاب سوء صنيع ـ ارتكاب جنايت ايتمك جرم وجنايت ايتمك ـ گناه ايشلمك ـ ايتمك

PERPÉTUATION. Action qui perpétue, ou l'effet de cette action *A.* ديمومت ـ دوام ـ خلود ـ بقا *P.* همیشه پایندگى ـ جاودانى *T.* طيانقلق || La perpétuation des espèces انواع موجوداتك بقاسى

PERPÉTUEL. Qui dure toujours *A.* ابدى ـ مؤبّد ـ دائمى ـ سرمدى ـ مخلّد *P.* جاويد ـ جاودان ـ پاينده همیشه *T.* هر دائم اولان || Il est dans des exercices perpétuels de pénitence, dans des austérités perpétuelles كفارت ذنوب ايچون دائمى مجاهده ورياضت وتشدّد نفس اوزره در || Il est dans une pratique perpétuelle de toutes sortes de vertus هر دائماً ومستمراً درلو اعمال صالحه ايله امرار اوقات ايدر || Rente annuelle et perpétuelle ايراد سنوى ودائمى || Ériger un monument perpétuel يادكار مؤبّد اولمق اوزره بر اثر نصب واقامه ايتمك || Pour perpétuelle mémoire à la postérité اخلاف واعقابه وسيلهٔ الى ماشاء الله تعالى وسيلهٔ ذكر ـ ذكر مؤبّد اولمق اوزره جميل اولمق اوزره || Être condamné à un bannissement perpétuel نفى مؤبّد ايله مظهر عقوبت اولمق || Il se dit aussi des charges dont on est pourvu pour toute la vie || Une charge perpétuelle منصب مؤبّد ـ منصب ـ قيد حيات ايله اولان منصب

Et de ce qui, sans être continu, revient souvent || Ce sont des vicissitudes, des plaintes perpétuelles تقلبات دائمه وشكايات دائمه در

PERPÉTUELLEMENT. Sans cesse, sans discontinuation *A.* لا ينقطع ـ بلا فاصلة ـ على الدوام ـ دائماً ومستمراً *P.* جاودانه ـ همیشه ـ همواره ـ دائما ـ متصل واحد ـ بر دوزه‌ده *T.* || On y entend perpétuellement du bruit اول محلده لا ينقطع بر شماطه || Ils sont perpétuellement en querelle دائماً ومستمراً ايشيديلور بينلرنده متصل واحد منازعه وار در ـ منازعه اوزره درلو

PERPÉTUER. Rendre perpétuel *A.* ادامه ـ تأبيد ـ ابقا *P.* پاينده كردن ـ جاودان كردن *T.* دائمى ايتمك || C'est la génération qui perpétue les espèces انواع موجوداتك ادامه وتأبيدى توالد وتناسل طريقيله اولور || Perpétuer sa gloire, son nom تأبيد نام وشان ايتمك

Se perpétuer. *A.* استدامة ـ كسب البقا *P.* بر دوام شدن ـ بر قرار شدن *T.* باقى اولمق || Les espèces se perpétuent par la génération انواع موجودات تناسل واسطه‌سيله مستديم اولور || C'est une ancienne tradition qui s'est perpétuée jusqu'à nous قديم الايامدنبرو نقلاً عن نقلٍ وقتمزه قدر مستديم اولمش بر روايتدر

PERPÉTUÉ. *A.* مستديم ـ مستدام ـ دائم ـ باقى *P.* همیشه پاينده ـ مانده ـ بر دوام *T.* دائم قالمش

PERPÉTUITÉ. Durée sans interruption *A.* دوام ـ خلود ـ ابد ـ سرمديت ـ استمرار *P.* پايندگى ـ ابد ماندگى ـ جاودانى *T.* ابدى قالمقلق || Il allègue pour sa défense l'ancienneté et la perpétuité de la possession دعواسنده تصرّفك قدم ودوامنى سند اتخاذ ايده‌رك بسط وايراد ايدر

À perpétuité. Toujours *A.* مؤبّداً ـ الى الابد ـ على وجه التأبيد ـ ابد الآبدين ـ الى دهر الداهرين *P.* همیشه ـ جاودانه *T.* ابدى اولمق اوزره ـ ابدى اولرق || Des réglemens faits pour être observés à perpétuité الى الابد مرعى ومعتبر اولمق اوزره وضع اولنان قوانين

PERPLEXE. Qui est dans une grande inquiétude, dans l'irrésolution de ce qu'il doit faire *A.* قلق ـ مضطرب البال ـ متشوّش الخاطر ـ متلاشى *P.* پريشان خاطر ـ درتپاك جان ـ شوريده دل ـ افتاده *T.* كوكلى پريشان ـ || Il se dit aussi de ce qui cause de la perplexité *A.* موجب الاضطراب البال ـ مورث القلق *P.* پريشانساز خاطر ـ دل ـ بادئ شوريدگى *T.* تپاك رسان كوكلى پريشان ايديجى || Situation perplexe موجب قلق واضطراب اولەجق حال || Le cas est perplexe بو حالت قلق درونى مستلزمدر

PERPLÉXITÉ. Embarras, irrésolution pénible *A.* قلق ـ اضطراب البال ـ الفؤاد ـ تشوّش الخاطر ـ تلاش ـ شورش دل *P.* تلاش ـ تپاك جان ـ تپاك ـ پريشانى خاطر *T.* كوكل || Il est dans une grande perpléxité عظيم قلق ـ پريشانلغى بادئ واضطراب‌ده در || Je me touve dans une étrange perplexité اضطراب درون اولور بر حالت غريبه‌ده‌يم

PERQUISITION. Recherche exacte *A.* تفحص pl. تفحصات ـ تتبع pl. تتبعات *P.* جستجو *T.* آراشدرمه || Après un longue

perquisition, j'ai trouvé le titre dont j'avais besoin تتبع مديددنصكره
محتاج اولديغم سندی بولدم On a fait perquisition d'un tel
et de sa demeure فلانی ومقيم اولديغی خانه‌يی تفحص
ايتمشلر در

PERRON. T. de maçonnerie. Lieu élevé devant une maison, et servant d'escalier à l'appartement d'en bas A. سلم الطبقة التحتانية
P. نردبان طبقهٔ زيرين T. آلت طبقه نردبانی

PERROQUET. Oiseau qui imite la voix humaine A. ببغا P.
پپغان قوشی T. توتك

PERRUCHE. Petit perroquet A. جرو الببغا P. توتك پچه
T. پپغان ياوريسی – Il se dit aussi de la femelle du perroquet
A. انثاء الببغا P. توتك ماده T. ديشی پپغان

PERRUQUE. Coiffure de faux cheveux A. شعر مستعار P. موی
عاريتی T. عاريتی صاچ

PERRUQUIER. Faiseur de perruques A. نساج الشعر المستعار
P. بافندهٔ موی عاريت T. عاريتی صاچ يپان

PER SALTUM, expression Latine. Par saut. On s'en sert en parlant de ceux qui sont admis à un ordre supérieur sans avoir reçu l'intermédiaire A. عن وثبة P. با پرتاب T. صچرايه‌رق

PERSE. Toile peinte A. بز مطبوع T. بصمه – چيت

PERSÉCUTANT. Qui se rend incommode par ses importunités A.
معجز P. بيزار كنان T. بزدريجی – صيقندی ويرر ||
C'est l'homme du monde le plus persécutant جهانده بونك
قدر معجز آدم يوقدر Vous êtes bien persécutant خيلی مرتبه
معجز آدمسك

PERSÉCUTER. Tourmenter par des poursuites violentes A. تسلط
على P. بر كس تسلط نمودن T. بر كمسنه‌نك اوزرينه
وارمق – عليهنه يوريمك || Persécuter les gens de bien اهل
اهل خيرك عليهنه يوريمك – خير اوزرينه تسلط ايتمك
Les Empereurs qui ont persécuté les chrétiens امت عيسی عليهنه
اولمش قياصرهٔ روم

Et importuner A. تعجيز – ايراث الثقلة P. بيزار كردن T.
بزدرمك T. صيقندی ويرمك || C'est un homme qui me
persécute continuellement لا ينقطع بنی تعجيزدن خالی دكل
بر آدمدر Si vous ne persécutez votre procureur, vous n'en viendrez
pas à bout وكيلكی كركی كبی تعجيز ايتمدكچه مرامكه
واصل اولميه‌جقسك Il a un créancier qui le persécute étrangement كندوسنی غايت تعجيز ايدر بر آله‌جقوسی وار در

PERÉCUTÉ. A. مسلط P. تسلط ديده T. اوزرينه وارلمش –
تسلطه اوغرامش

PERSÉCUTEUR. Qui persécute A. مسلط T. بر كمسنه‌نك
بيجرم عليهنه يوريين || Le persécuteur de l'innocence
اولنلرك اوزرينه مسلط اولان – Il signifie aussi, importun. V.
Persécutant.

PERSÉCUTION. Poursuite injuste et violente A. تسلط pl. تسلطات
P. تسلطسازی T. بر كمسه‌نك عليهنه يوريمه || Toutes les persécutions qu'on a faites aux chrétiens, n'on servi qu'à en augmenter le nombre امت عيسی عليهنه واقع اولان كافهٔ
تسلطات تكثيرينه وسيله اولمقدن غيری شيئه منتج
اولمدی Cruelle, longue persécution تسلط شديد ومديد Durant la dernière persécution موخرا واقع اولان تسلط اثناسنده

Il se dit aussi, d'une importunité continuelle dont on est excédé
A. تعجيز pl. تعجيزات P. بيزارسازی T. بزدرمه

PERSÉE. Nom d'une constellation A. الفارس

PERSÉVÉRAMMENT. Avec persévérance A. بالمداومة – بالادمان –
بالمواظبة P. ورزشكارانه T. دوريشوب چالشه‌رق || S'occuper
persévéramment de son salut نجات جان خصوصنده بالمداومه
اشتغال ايتمك

PERSÉVÉRANCE. Qualité de celui qui persévère A. مداومة –
مواظبة – مثابرة – ادمان P. ورزش T. دوريشوب چالشمه –
بر دوزه‌يه چالشمه || Persévérance dans le travail سعی وعمله
مداومت Cela demande une grande persévérance بو شيئ كلی
مواظبته محتاجدر C'est une persévérance louable ممدوح ومستحسن
بر ادماندر Il a obtenu cet emploi par sa longue persévérance
طلبده مواظبت مديده‌سی تقريبيله بو منصبی تحصيل
ايتمشدر

Il signifie aussi, constance dans la foi A. ثبات فی الايمان
P. بر ايمان پايداری T. دينده قويلك || La persévérance
finale عاقبت عمره قدر – آخر نفسه قدر ثبات ايمان Le
don de persévérance ثبات فی الايمان موهبه‌سی

PERSÉVÉRANT. Qui persévère A. مداوم – مواظب – مكب –
P. مدمن ورزشكار T. دوريشيجی – دوريشوب چالشان ||
Il faut être persévérant dans le bien خير وحسنه‌يه مواظبت
اظهار مداومت اولنمق لازمدر – ايتملو در C'est un homme
persévérant بالطبع مكب وورزشكار آدمدر

PERSÉVÉRER. Continuer avec constance A. مداومة – مواظبة –

مثابرة - اكباب - ادمان *P.* برزيدن - ورزيدن - ورزش نمودن *T.* دوريشوب چالشمق - دورشمق || Persévérer dans un dessein بر نيتك اوزرنده اظهار مواظبت ايتمك dans l'étude مطالعه‌يه مكب ومداوم اولمق dans le bien خير وحسنه‌يه اظهار مداومت ايتمك à soutenir ce que l'on a dit بر كمسنه سويلديكى كلامك تأييدينه مكب ومداوم اولمق

Quand il s'emploie absolument, il signifie, persister dans le bien *A.* اظهار الثبات *P.* پايدارى نمودن *T.* قوى طورمق || Celui qui persévère jusqu'à la fin, sera sauvé آخر عمره قدر اظهار ثبات ايدن كيشى مظهر نجات وسلامت اولور Ce n'est pas tout que de bien commencer, il faut persévérer بر ايشده حسن بدايت كافى اولميوب اظهار ثبات دخى واجبۀ حالدندر

PERSICOT. Liqueur dont la base est de l'esprit de vin et des noyaux de pêche *T.* شفتالو چكردكى عنبريه‌سى

PERSIFLAGE. Discours d'un persifleur *A.* كلام المستسخر *P.* سخن خنده خريشساز *T.* ذوقلندريجى آدمك سوزى

PEPSIFLER. Rendre quelqu'un instrument et victime de la plaisanterie *A.* استسخار *P.* مظهر خنده خريشى كردن *T.* ذوقلندرمك || Il est souvent plus honteux de persifler, que d'être persiflé بر كمسنه آخرى استسخار ايتمكدن ايسه كندوسى مظهر تمسخر اولمق اكثريا اولقدر بادئ عار وخجالت دكلدر

PERSIFLEUR. Celui qui persifle *A.* مستسخر *P.* خنده خريش كننده *T.* ذوقلندريجى

PERSIL. Plante *A.* بقدونس *P.* مقدونس - بادرو *T.* مغدنوس

Persil de Marais. Plante. V. Ache.

PERSISTER. Demeurer ferme et arrêté dans son sentiment, dans ce qu'on a dit *A.* اصرار - اظهار الثبات - اظهار المتانة *P.* پايدارى نمودن - پا بر جاى متانت شدن *T.* قوى طورمق || Il persiste dans son premier avis اوّلكى رأينده اصرار ايدر dans sa résolution ثبات ومتانت ايدر - عزيمتنده مصرّ در dans la rebellion عصيانده اصرار ايدر à nier انكارده متانت ايدر Les témoins persistent dans leur déposition شاهدلر تقرير واخبارلرنده اظهار متانت ايتمكده درلر

PERSONNAGE. Personne. Il ne se dit que des hommes *A.* رجل pl. رجال - ذات pl. ذوات *P.* مرد *T.* آدم || Les plus grands personnages de l'antiquité ادوار قديمه‌ده ظهور ايتمش اعاظم رجالك اجلّ واشهرلرى C'est un des plus illustres personnages de ce siècle زمانه‌نك كسب نام وشهرت ايتمش رجال جليل الشاندن بريدر C'est le plus ridicule personnage que l'on puisse voir شمدييه قدر مثلى كورلمامش ضحكۀ عالم بر آدمدر Il se croit un grand personnage نفسنى اجلّۀ رجالدن ذوات كرامدن - عدّ ايدر

Il se dit aussi du rôle qu'on fait sur la scène *T.* فلان شخصك || Il fait le personnage d'Alexandre اسكندر ذو القرنينك شخصنى تقليد ايدر

On dit figur. d'un homme qui est dans quelque emploi qui lui attire de la considération, qu'il y joue un beau personnage بولنديغى مقامده كندو شخصنك مزيتنى اثبات ايدر Et dans le sens contraire, qu'il y joué un mauvais personnage بولنديغى مقامده كندو شخصنك نقصان مزيتنى اثبات ايدر

PERSONNALITÉ. Ce qui constitue un individu dans sa qualité de personne *A.* شخصيت *P.* مردمى *T.* آدملق

Il signifie aussi, égoïsme. V. ce mot.

Personnalité. Trait injurieux et personnel contre quelqu'un *A.* تعريض لذات فلان *P.* حرف اندازى بفلان كس *T.* فلانك ذاتنه طوقنمه - نفسانيت || Il y a dans cette histoire beaucoup de personnalités بو روايتده قتى چوق آثار نفسانيت ذاته طوقنمه‌لر وار در - وار در

PERSONNE. Il se dit pour signifier un homme ou une femme *A.* شخص pl. اشخاص - نفس pl. نفوس - ذات pl. ذوات *P.* كس *T.* كمسنه || C'est une personne de mérite بر ذات اهليت واستحقاق ايله مجبول بر ذاتدر - صاحب اهليتدر Une personne de condition بر ذات صاحب مرتبه Les personnes de qualité ارباب - اصحاب حيثيتدن اولان ذوات تعيّندن C'est la personne du monde qui reçoit le mieux ses amis احبابنه ايفاى مراسم اكرام ودلنوازى بابنده نظيرى يوق بر ذاتدر Les personnes constituées en dignité مسانيد ومناصبده حقايق اشيايه بغايت Des personnes fort éclairées اولان كسان خير خواه اولان bien intentionnées واقف اولان اشخاص La qualité des personnes ذواتك كيفيت وحيثيتى كسان Il n'y a point d'acception de personnes devant Dieu حضور باريده تفضّل اشخاص يوقدر C'est la plus belle personne du monde حسن وجمال جهتيله جهانده جمله‌يه فائق بر ذاتدر La personne sacrée du Roi ذات مبارك - نفس مبارك پادشاهى

Un ambassadeur représente la personne du prince qui l'envoie همايون بيوك ايلچيلك رتبهسي اولان سفير مبعوث عنه اولديغي پادشاهك نفسي مقامنده قائمدر — Quand il est joint aux adjectifs possessifs, il a diverses significations. Ainsi on dit, qu'un homme est bien fait de sa personne, pour dire, qu'il est d'une belle figure بشخصه حسن الخلقه بر آدمدر qu'il aime sa personne, pour dire, qu'il aime ses aises, qu'il a soin de sa santé, de son corps محافظهٔ نفسه مبتلا در qu'il expose sa personne, c'est-à-dire, sa vie نفسني معرض مخاطره يه القا ايدر qu'il paye de sa personne, pour dire, qu'il s'expose au péril avec courage جانسپارانه فداى نفس ايدر

On dit en Théologie, Les trois personnes Divines *A.* اقانيم ثلثة

On dit, En personne, En propre personne *A.* بالنفس *P.* بنفس خويش — خود *T.* كندوسى اولدرق || J'y étais en propre personne بالنفس موجود ايدم Il y vint lui-même en personne بنفسه كلدى — On dit aussi, En sa personne, En sa propre personne *A.* فى ذاته *P.* بذات خويش *T.* كندو ذاتنده || C'est l'offenser en sa personne كندو — كندو ذاتنه طوقنمقدر ذاتنه تعرض قيلندر

Personne, avec la négative, signifie, Nul *A.* احد لا *P.* هيچ كس *T.* هيچ بركمسنه || Il n'y a personne au logis خانه ده بونده هيچ بر كمسنه يوقدر Y a-t-il quelqu'un ici? Personne كمسنه وارميدر سؤالنده هيچ بر كمسنه يوقدر ديو جواب ويرلدى

Il se prend aussi pour Quelqu'un *A.* احد *P.* كسى *T.* بر كمسنه || Personne oserait-il nier? كمسنه انكاره جسارت ايده بو رتبده صاحب Y a-t-il personne d'assez hardi? بيلورمى جسارت بر كمسنه وارميدر

PERSONNEL. Qui est propre à chaque personne *A.* ذاتى *P.* خود *T.* مخصوص ذات كندونك || Mérite personnel استحقاق ذاتى Qualité personnelle خصلت ذاتيه Venger son injure personnelle ذاتنه عائد اولمش رذالتك انتقامنى آلمق

On dit proverb. Les fautes sont personnelles, pour dire, qu'on n'est pas responsable des fautes d'autrui هر كسك قباحتى كندو ذاتنه راجعدر

En termes de Pratique, il signifie, ce qui est attaché à la personne *A.* مختص بذات *P.* مخصوص ذات كس *T.* ذاته مخصوص || Droit personnel ذاته مخصوص بر كونه استحقاق

Personnel, signifie aussi, égoïste. V. ce mot.

Personnel, au substantif, se dit des bonnes ou mauvaises qualités de la personne dont on parle *A.* ذاتية طبيعة *P.* سرشت *T.* ذاتى بر كمسنه نك كندو طبيعتى || Son personnel est très-aimable طبيعت ذاتيه سى بغايت محبوب ودلپسند در est odieux طبيعت ذاتيه سى مكروه ومستهجندر در ذات

PERSONNELLEMENT. En propre personne *A.* ذاتا *P.* در ذات *T.* كندو ذاتنه اولدرق || Il m'a offensé personnellement سكا ذاتا طوقندى Il vous a attaqué personnellement بكا ذاتا ايصال ضرّ وشرّ ايتمشدر

PERSONNIFIER. Attribuer à un être inanimé la figure, le langage d'une personne *A.* وضع فى صورة الشخص *P.* بسان آدم صورتنه قيافتلندرمك .T صورت شخص دادن — مردم نمودن || Personnifier la justice, la prudence حق وعدالت وعقل ودرايتى صورت شخصده وضع ايتمك Les poètes et les peintres personnifient tout شعرا ومصورين كافهٔ اشيايى صورت شخصده وضع ايدرلر

Personnifié. *A.* مشخص *P.* صورت شخص گرفته *T.* آدم صورتى ويرلمش

PERSPECTIF. T. de Peint. et de Dessin. Qui représente un objet en perspective *A.* مرئى النظارة الشئ *P.* تماشانماى فلان چيز *T.* فلان بر نسنه نك كورونشنى كوسترن || Plan perspectif فلان شيئك نظارتنى كوسترن رسم Représentation perspective شيئك نظارتنى كوسترن تصوير

PERSPECTIVE. Cette partie de l'optique qui enseigne à représenter les objets selon la différence que l'éloignement et la position y apportent *A.* فنّ مقايسة النظارة || Ce peintre entend bien la perspective بو مصورك مقايسهٔ نظارت فننده مهارتى وار در La perspective n'est pas bien observée dans ce tableau بو تصويرده فنّ مقايسهٔ نظارت قاعده لرينه رعايت اولنمامشدر

Perspective, se dit aussi de divers objets vus de loin, par rapport au lieu d'où on les regarde *A.* نظارة مدى البصر *P.* بدورى تماشا *T.* آلارغدن كورونش — ايراغه كورونش || Voilà un coteau qui fait une belle perspective اشته مداى بصرده نظارتى لطيف بر تپه De tout ce coteau-là on voit Paris en perspective بو تپه نك هر طرفندن پارس شهرى ايراغه مرئى ومنظور در

Il se dit figur. des divers bonheurs ou malheurs de la vie, qui

se présentent dans l'avenir presque comme certains *A.* ترقب pl. ترقبات *P.* چشم داشت *T.* بر شیئک ظهورینی کوزلمه کوز دیکوب بکلمه ـ || Il a la perspective d'une grande fortune مال کثیره مالک اولمق ترقبنده در Vous aurez un jour cette grande succession, c'est une belle prespective وقتیله بو میراث جسیم سکا اصابت ایده‌جکدر اشته بو کیفیت ترقبات حسنه قبیلندندر

En perspective. En éloignement *A.* بعیداً ـ بعد بعد *P.* دورادور *T.* اوزاقدن اوزاغه || Il est fort riche, mais ce n'est qu'en perspective غایة الغایه متموّل اولوب انجق تموّلی شمدیکی حالده امور بعیده‌دن عبارتدر

PERSPICACITÉ. Profonde pénétration d'esprit *A.* ثقافة الذهن ـ ثبانة الفکر ـ زکانت *P.* زیرکی ـ زیرک بینی *T.* زیرکلک || Il a une grande perspicacité ثقافت ذهنی مرتبهٔ کمالده در

PERSPICUITÉ. Clarté, netteté du discours ou du style *A.* نقاحت *P.* پاکیزگی *T.* تمیزلک || La perspicuité du style سبک وعباره‌نک نقاحتی

PERSUADER. Porter quelqu'un à croire *A.* الزام الوثوق ـ ایجاب الیقین ـ الزام الاعتماد *P.* باورانیدن ـ گروانیدن *T.* ایناندرمق || La rhétorique est l'art de persuader علم بیان فنّ الزام وثوق ویقیندن عبارتدر Rien ne persuade plus efficacement les hommes que l'exemple آدمی ایناندرمغه مثال قدر قویّ التأثیر بر شیٔ یوقدر وسیله اولەجق Il m'a persuadé de la sincérité de ses intentions خلوص نیتّنی بکا ایناندرمشدر ـ خلوص افکاری باینده بکا الزام وثوق واعتماد ایتدرمشدر Je suis bien persuadé que c'est un très-honnête homme غایت اهل عرض آدم اولدیغنه وثوق واعتماد تامّم وار در ـ یقینم وار در Persuader une vérité à quelqu'un فلانه امری حقیقت ایناندرمق

Il signifie aussi, décider quelqu'un à faire quelque chose *A.* تثبیت فی الذهن ـ ارضا ـ الزام *P.* راضی کردانیدن *T.* عقله صیغدرمق || Il s'est laissé persuader trop aisément کمال سهولت ایله راضی اولدی Je l'ai persuadé de la nécessité de faire cela بو ایشی ایشلمنک وجوبیتنی عقلنه صیغدردم ـ وجوبیتنی ذهننه تثبیت ایتدردم Celui qui persuade à un autre de faire un crime, n'est guère moins coupable que celui qui le commet برکمسنه‌یی بر قباحتک ایشلمسنه الزام ایدن کشی عامل قباحت قدر متهمدر On lui a persuadé de se marier فلانی تأهّل ایتمکه الزام ایتمشلر در Les exemples persuadent mieux que les paroles امثال اقوالدن زیاده ملزمدر Ce discours ne persuade pas بو کلام ملزم دکلدر

Se persuader. Croire, s'imaginer *A.* اعتقاد ـ ظنّ *P.* پنداشتن کافه *T.* صانمق || Il se persuade que tout le monde l'admire ناس حیرانی اولدیغن ظنّ ایدر Il s'était persuadé qu'on n'oserait le contredire دیدیکی کلامه هیچ بر کمسنه تعریضه جسارت ایده‌میه‌جکنی ظنّ واعتقاد ایتمشیدی

Persuadé. *A.* ملزم ـ راضی *P.* گرویده ـ باوریده *T.* ایناندرلمش *A.* معتقد *P.* پنداشته *T.* صانمش || Un homme bien persuadé des vérités de la religion حقایق دینیه‌یه کرکی کبی معتقد اولان کشی J'ai fait telle chose, persuadé que vous le trouveriez bon عندکده رهین پسند واستحسان اولەجغنه معتقد اولەرق فلان ایشی ایشلدم ـ عندکده رهین پسند اولەجغی ظنّی ایله ایتدم

PERSUASIBLE. Qui peut être démontré, ce dont on peut persuader quelqu'un *A.* ممکن الاثبات ـ موجب الاثبات ـ وسیلهٔ اثبات اولور *T.* الزامساز ـ اثباتساز *P.* موجب الالزام مدار الزام اوله بیلور

PERSUASIF. Qui a la force de persuader *A.* ملزم *P.* الزامساز *T.* عقله صیغدربجی || Raisons convaincantes et persuasives براهین مسکته وملزمه

PERSUASION. Action de persuader. V. Persuader || L'éloquence a pour but la persuasion فنّ فصاحتک مقصودی الزام یقیندر Ce prédicateur a le don de la persuasion بو واعظک لسانندە موهبهٔ خداداد اولەرق ایجاب وثوق واعتماد ایدر بر قوت وار در

Il signifie aussi, ferme croyance *A.* اعتقاد واثق ـ ظنّ قوی *P.* پندار استوار *T.* اینانمه || J'ai agi dans la persuasion que vous m'approuveriez عندکده مظهر پسند ـ صحیح جزم *P.* استحسان اولەجغم اعتقاد واثقیله عمل ایلدم ـ بو حرکتی عندکده مقبول ومستحسن اولەجغی جزمیله ایتدم

PERTE. Privation de quelque chose d'avantageux qu'on avait *A.* فوت ـ ضیع ـ اضاعت ـ غائب *P.* یاوه سازی *T.* یاوی ـ اولمقلق || Grande perte فوت جسیم ـ فوت کلی légère فوت جزئی ـ خفیف Perte de biens فوت مال ـ ضیع مال La perte totale de ses biens بالجمله مال وما ملکنک فوت واضاعه‌سی La perte de la vie فوت عمر de l'honneur اضاعهٔ

عرض وناموس de la parole, de la vue قوّت ناطقه‌نك وقوّت
باصره‌نك فوتی - غائب اولمسی des bonnes grâces de
quelqu'un حسن نظر فلانك فوت واضاعتی Après la perte
de ses proches اقرباسنی - خویشان واقرباسنك فوتندنصكره
فوت ایلدكدنصكره

Il signifie aussi, mauvais succès || La perte d'une bataille جنكك
غائب اولمسی - فوتی

On appelle Perte de temps, le mauvais emploi que l'on fait du
temps *A.* اضاعة الوقت *P.* تباهئ وقت *T.* وقتك ضایع اولمسی

Faire une perte, se dit de la perte qu'on a faite de ses proches,
de ses amis, de sa fortune *A.* خسران - فوت *P.* گمسازی *T.*
غائبلق || Je prends part à la perte que vous avez faite اوغرادیغك
فوت وخسرانك كدرینه مشترك وحصّه دارم

Perte de sang. Une maladie qui survient aux femmes *A.* نزف
الدم *P.* ریزش خون *T.* قان آقمه‌سی || Elle est sujette à
des pertes de sang نزف دم علتنه مبتلا بر خاتوندر

Perte d'esprits. Une grande dissipation d'esprits *A.* نزف العقل
P. پریشانئ ذهن *T.* عقل طاغنقلغی

Perte. Dommage *A.* مضرّت pl. مضرّات - خسار pl. خسارات
P. زیان *T.* ضرر || Ce négociant a fait de grandes pertes بو
بازركان خسارات جسیمه‌یه دوچار اولمشدر

Et ruine *A.* اضمحلال - خرابیّت *P.* حال - بر گشتگئ
اضمحلال كلّی || Perte totale ییقلمه *T.* خرابئ حال - تباهی
irréparable حال تعمیر قبول ایده‌میه‌جك خرابیّت Ce serait
la perte des affaires امور واحوالك خرابیّتنی موجب بر
شیئدر Il pensa être cause de la perte de l'État فلان كشی
ملك ودولتك موجب خرابیّت واضمحلالی اولمغه بر
رمق قالمشدر La perte de sa fortune est venue de là مالنك
بر گشتگئ - خرابیّت حالی شو سببدن اقتضا ایلدی
حالنه سبب شو مادّه اولمشدر

À perte. Avec perte *A.* مع الضرر - بالخسار *P.* بزیان *T.*
ضرر ایله - ضررینه || Vendre à perte ضررینه مال صاتمق

À perte de vue. Il se dit en parlant d'une vue très-étendue *A.*
بعیداً من مدی البصر - خارجاً من مدی البصر *P.* بیرون از
دائرهٔ نظر *T.* ایراق || كوز ایرمسی یردن Une allée à perte
de vue غایتی مدای بصردن خارج بر یول

On dit figur. Raisonner, discuter à perte de vue, pour dire, faire
des raisonnemens vains et vagues صدددن خارج سرد كلام

بیهوده وما لا یعنی دلیللر سرد ایتمك - ایتمك

En pure perte. Sans motif, sans utilité *A.* بلا موجب - بالعبث
P. بیهوده *T.* یره عبث - نافله || Vous vous tourmentez en pure
perte عبث یره نفسكه زحمت ویررسك Ce que vous faites
est en pure perte نافله در - ایتدیككك حركت عبثدر

PERTINEMMENT. Ainsi qu'il convient, comme il faut *A.* كما
ینبغی - علی ما هو اللایق - علی وجه الانسب - علی وجه
الاحرا *P.* بر وجه سزا - بر وجه مناسب *T.* یولیله - وجه
اوزره مناسبی || Il parle pertinemment, et en habile homme
كماینبغی واهل حذاقته شایان اولەجق وجهله تكلّم ایدر
Il en a discouru pertinemment علی ما هو اللایق ادارهٔ كلام ایلدی

PERTINENT. Qui est tel qu'il convient *A.* لایق - مناسب *P.*
سزا - چسپان *T.* یوللو - یاقیشور - یاقیشقلو || Raisons, excuses
pertinentes علل واعذار لایقه - On dit en termes de Pratique,
Moyens pertinens et admissibles شایان - اسباب لایقه ومقبوله
قبول اولەجق اسباب لایقه

PERTUIS, en Géographie, se dit d'un détroit serré entre une
île et la terre ferme *A.* حلق البحر *P.* دربند تنك دریا
T. طار بوغار || Le pertuis de l'île de Samos ساموس آطه‌سنك
طار بوغاری

PERTUISANE. Sorte d'arme d'hast *A.* عنزة - عنزات *P.* خشت
T. لوبوت || Il tenait une pertuisane à la main الندە بر لوبوت
وار ایدی

PERTURBATEUR. Personne turbulente, séditieuse *A.* ساعی الی
الفساد - شغّاب - مشاغب *P.* شرّ پیك - آشوب انگیز *T.*
فتنه قارشدریجی

PERTURBATION. Trouble, émotion de l'ame *A.* اضطراب
البال *P.* پیچ وتاب درون *T.* جان صیقندیسی

Il se dit en Astronomie, des dérangemens que les planètes souf-
frent dans leurs mouvemens par leur action mutuelle *A.* اختلال
السیر والحركة *P.* ناهموارئ روش *T.* حركتك قارشقلغی

PERVERS. Dépravé, ennemi du bien *A.* سیّئ الاخلاق -
فاسد *P.* بد اخلاق - تبهكار *T.* آزغون - كوتی || Naturel
pervers طبع فاسد - طبع فساد آمیز Homme pervers فاسد آدم -
عالمده فساد طبع ایله مجبول بر آدم Le monde est pervers
در فساد وار Avoir des sentimens pervers افكار فاسده صاحبی
اولمق Opinion perverse رأی فاسد - فكر فاسد Moeurs per-
verses اخلاق فاسده Dieu châtiera les pervers حق تعالی

ارباب شرّ وفسادی مظهر نكال وعقوبت ایده‌جكدر

PERVERSION. Changement de bien en mal *A.* فساد *P.* تباهسازی *T.* كوتیلتمه || Le luxe conduit à la perversion des moeurs سرف وتلف افساد اخلاقی منتجدر

PERVERSITÉ. Méchanceté, dépravation *A.* فساد الاخلاق *P.* تباهكاری *T.* كوتیلك ـ آزغونلق || La perversité du siècle, des moeurs فساد زمانه وفساد اخلاق La perversité de son naturel فلانك فساد طبعی

PERVERTIR. Faire changer de bien en mal *A.* افساد *P.* تباهیدن ـ *T.* بیراه كردانیدن ـ آزدرمق ـ كوتیلتمك || Pervertir un chrétien بر مؤمن عیسوی‌یی افساد ایتمك un jeune homme, en le jettant dans la débauche بر نو جوانی عیش وعشرته تحریص ایله افساد ایتمك un catholique, en lui faisant quitter sa religion قاتلك مذهبنده اولان بر كمسنه‌یی افساد la Jeunesse ارباب شباب ایله دیننددن فراغت ایتدرمك Pervertir l'ordre des choses نظام وحداثتی افساد ایتمك امورى افساد ایتمك

On dit figur. Pervertir le sens d'un écrit *A.* تغییر المعنا *P.* معنارا دیگر گون كردن *T.* معنایی بوزمق

PESAMMENT. D'une manière pesante *A.* بالثقالة ـ ثاقلا *P.* با گرانی ـ گرانبارانه *T.* آغر ـ آغر اولدرق || Marcher pesamment بالثقاله مشی ایتمك ـ راضما مشی وحركت ایتمك Être armé pesamment اسلحهٔ ثاقلا مسلح اولمق آغر یوریمك ـ اسلحهٔ گرانبار ایله سلاحلنمق ـ ثقیله ایله

On dit figur. Écrire pesamment *A.* كتابة ـ بطیئا كتابت *P.* با گراندستی نوشتن *T.* آغر آغر یازمق Et parler pesamment *A.* بالبطائة بكندیٔ نطق ببطائة اللسان *P.* زبان سخن دل *T.* آغرلغیله سویلمك راندن

PESANT. Qui pèse, qui est lourd *A.* وزین ـ مثقل ـ ثقیل *P.* گران ـ سنگین *T.* آغر || Toutes les choses pesantes tendent en bas اجرام ثقیله بالطبع جانب اسفله مایلدر Corps pesant جرم ثقیل Fardeau pesant حمل ثقیل ـ بار گران ـ Machine lourde et pesante آغر یوك ـ ثقیل ووزین بر آلت

Figur. || C'est une charge pesante que d'avoir une famille nombreuse sur les bras اولاد وعیال كثیره مؤنتیله مكلف اولمق بر بار گراندر ـ بر حمل ثقیلدر Ce peuple porte un joug pesant بو ملتك رقبهٔ عبودیتی ربقهٔ ثقیلهٔ عنف وشدتی ـ گردن عبودیتی بارگران جوروقهرایله محمولدر ـ متحملدر

On dit, Un style pesant سبك ثقیل Un écrivain très-pesant قلمنده ثقلتی چوق بر كاتب

On dit d'un homme âgé, qu'il commence à devenir pesant *A.* تثاقل ـ كسب الثقالة *P.* بحال گرانی افتادن *T.* آغرلشمق

On dit, qu'un cheval est pesant à la main, pour dire, qu'il s'appuie sur le mors *A.* ثاقل اللجام *P.* گران ـ گران عنان *T.* سر آغر باشلو

On dit aussi, Avoir la tête pesante *A.* ثقل الرأس *P.* گرانیٔ سر *T.* باش آغرلغی

On dit figur. d'un homme fort et robuste, qui donne de grands coups, qu'il a la main pesante *A.* ثقیل الید *P.* گران دست *T.* الی آغر

Et qu'un homme a l'esprit pesant, pour dire, qu'il a l'esprit lent *A.* بطیٔ الذهن *P.* كند ذهن *T.* كند عقللو ـ Et qu'il est d'une conversation pesante *A.* بطیٔ النطق *P.* كند زبان *T.* سویلشی ثقلتلو

PESANT, se dit aussi de ce qui est du poids réglé *A.* تامّ الوزن ـ صحیح الوزن *P.* درست سنج *T.* طارتیسی تمام || Écu d'or pesant تامّ الوزن آلتون

PESANTEUR. Qualité de ce qui est pesant *A.* ثقل ـ ثقالة ـ وزانة ـ رزانة *P.* گرانی ـ سنگینی *T.* آغرلق || Les corps tendent en bas par leur propre pesanteur اجرام وزانت ذاتیه‌لری ثقالت تقریبیله جانب اسفله مایلدر La pesanteur de l'air هوا Il fut étourdi par la pesanteur du coup ضربه‌نك ثقالتندن باشی سرسم اولدی Il se rompit une côte par la pesanteur de sa chute سقوطك آغرلغندن بر یانی شكست اولمشدر

— Il se dit aussi des parties du corps, quand on y sent comme un poids || Il sent une grande pesanteur dans le bras قولنده عظیم ایدر par tout le corps مجموع بدننده چوق بر آغرلق حسّ ایدر Pesanteur d'estomac *A.* ثقلة المعدة آغرلق حسّ ایدر ابلة ـ ثقل de tête *A.* المعدة *P.* معده گرانیٔ *T.* معده آغرلغی الرأس *P.* سر گرانیٔ *T.* باشك آغرلشمه‌سی

On dit figur. Pesanteur d'esprit *A.* بطائة الذهن *P.* كندیٔ ذهن *T.* عقلك كندلكی || La pesanteur de son esprit l'empêche de... بطائت ذهنی فلان شیئه مانع اولور

PESÉE. L'action de peser *A.* وزن *P.* سنجش *T.* طارتمه || Avant que de délivrer les espèces, on en fait la pesée devant les officiers des monnaies اجناس سكه قبل التسلیم امنای ضربخانه

حضورنده وزن اولنور

Il signifie aussi, la quantité de ce qui été pesé en une fois *A.* ملء الميزان *P.* يكث سنج *T.* بر ميزانلق || La première pesée est de cinquante marcs اوّلكى بر ميزانلق شىء شو قدر درهم ايدى

PÈSE-LIQUEUR. Instrument qui sert à faire connaître la pesanteur des liquides *A.* ميزان المايعات *P.* ترازوى آبيها *T.* سويق شيلرك ترازوسى

PESER. Examiner avec un poids combien une chose est lourde *A.* وزن — توزين *P.* سنجيدن *T.* طارتمق — ترازويه اورمق || Peser de la viande لحم وزن ايتمك — ات طارتمق Peser avec des balances ترازو ايله وزن ايتمك — Figur. || Peser mûrement les choses عقل ايله وزن ايتمك — اموری ميزان رأى ناصح ايله سنجيدهٔ ميزان تأمّل وملاحظه ايتمك Peser chaque mot هر بر لفظى وزن ايتمك la valeur de chaque terme هر بر كلامك قدرينى وزن وتقدير ايتمك les conséquences d'une affaire بر مصلحتدن لازم كلهجك كافهٔ احوالى ميزان عقل ايله وزن ايتمك Dans toutes les compagnies, on compte les voix, on ne les pèse pas جميع جمعيتلرده آراى ارباب مجلس وزن اولنميوب تعداد اولنور

Peser. Avoir du poids *A.* وزانت *P.* بار داشتن *T.* بر بو دنكك نسندنك آغرلغى اولمق || Ce ballot pèse beaucoup اغرلغى — وزانتى چوقدر Le tout ensemble pèse plus de deux cents livres مجموعاً ايكيوز قيّدن زياده وزانتى وار در

On dit figur. Cet homme me pèse sur les épaules, pour dire, qu'il m'est à charge فلان كشى دوشِ استطاعتمده بر بار — كراندر — Et ces personnes, ces choses me pèsent sur les bras, pour dire, me causent une dépense onéreuse فلان كشيلر وفلان بار طاقتشكندر — شيلر اوزرمده بار تحمّلكداز در

On dit, qu'une chose pèse sur le coeur, pour dire, qu'elle cause beaucoup de chagrin جان صيقار — ايراث ثقلت جان ايدر

Et figur. Peser sur une circonstance, pour dire, la faire remarquer *T.* بر مادّه‌نك آغرلغنه وقف نظر دقت ايتدرمك

On dit d'un aliment qui est difficile à digérer, qu'il pèse sur l'estomac *A.* ثقيل الهضم *P.* دير گوار *T.* معده‌يى آغرلشدرر — معده‌يه آغر كلور

Et d'un cheval, qu'il pèse à la main, pour dire, qu'il s'appuie sur le mors *A.* تثقيل اللجام *P.* گرانسرى نمودن *T.* باشى آغر باشلو اولمق — آغر طوتمق

On dit en termes de mécanique, Peser sur un levier, sur une bascule, pour dire, s'y appuyer fortement *A.* اعتماد — اتّكا *P.* پشت دادن *T.* طيانمق

Pesé. *A.* موزون *P.* سنجيده *T.* طارتلمش

PESEUR. Celui qui pèse *A.* وزّان *P.* بارسنجين — سنجه‌كش *T.* ميزانجى — طارتيجى

PESON. Instrument appelé aussi Romaine, dont on se sert pour peser au lieu de balances. V. Romaine || Le crochet, la verge d'un peson قبانك چنكالى واوقى

PESTE. Maladie contagieuse, qui cause une grande mortalité *A.* وباء pl. اوبئة — طاعون pl. طواعين *P.* زقمة — *T.* يومرجق || La peste est le plus grand des fléaux وبا اشدّ آفاتدر Mourir de la peste مطعوناً وفات ايتمك En temps de peste وقت وباده Remède contre la peste مقاوم وبا اولان دوا On fait faire quarantaine à ceux qui viennent d'un lieu soupçonné de peste موبئه اولمق اوزره مظنون اولان محلّدن كلانلر ايّام معدود ومحلّ معهودده توقيف اولنور La peste se mit dans l'armée ايچنه — علّت وبا عسكر ايچنه مستولى اولدى دوشدى

PESTER. Montrer par des paroles aigres qu'on est mécontent de quelque chose *A.* سبّ ولعن *P.* نفرين كردن — دشنام كردن *T.* لعنت اوقومق || C'est un homme qui peste toujours contre le Gouvernement على الدوام دولت عليهنه سبّ ولعن ايتمكدن خالى دكلدر Il ne fait que pester continuellement لا ينقطع سبّ ودشنام ايدر Tout le monde peste contre lui عالم فلانك حقنه لعنت اوقور

PESTIFÈRE. Qui communique la peste *A.* مورث الوبائية *P.* وبا آور *T.* يومرجق كتوريجى — وبائيتلو || Un air pestifère بو هوا موجب وبائيت اولان هوا Il en sort une vapeur pestifère وبائيتلو — شيدن مورث وبائيت اولور بر بخار منتشر اولور بر بخار

PÉSTIFÉRÉ. Infecté de peste *A.* موبوء — مطعون *P.* وبا دار *T.* طاعونلو بر — يومرجقلو — طاعونلو || Il venait d'un lieu pestiféré بر يردن كلور ايدى Il alla visiter les pestiférés مطعونلرك زيارتنه وارمشدر

PESTILENCE. Corruption de l'air *A.* وبائية الهوا *P.* وبا دارى *T.* هوا وبائيت || Dans un temps de pestilence هوانك طاعونلغى

هوا اثناسنده

PESTILENT. Qui tient de la peste *A.* وبائى *P.* وبا دار *T.* طاعونلى - يمورجقلى || Une fièvre pestilente حمّاى وبائى Respirer un air pestilent بر هواى وبائى تنفس ايتمك

PESTILENTIEL et PESTILENTIEUX. Pestilent. V. ce mot || Vapeurs pestilentielles ابخرهٔ وبائيّه Maladies امراض وبائيّه

PET. Vent qui sort du corps par derrière avec bruit *A.* ضرطة *P.* باد پسين - تيز *T.* اوصورق || Faire un pet اطلاق ضرطه بر اوصورق اتمق - ايتمك

PÉTARADE. Plusieurs pets faits de suite. Il ne se dit que des animaux *A.* حباق pl. حباقات مكرّرة *T.* ضرطه‌لمه || Le cheval se mit à faire des petarades دابّه حباقه شروع ايتمشدر

PÉTARD. Sorte de pièce d'artifice *T.* كستانه فشنكى

PÉTAUDIÈRE. Il se dit d'une maison, d'un lieu où tout est en désordre, et où chacun agit suivant son caprice *A.* محلّ الخرشفة *P.* جاى خرخشه *T.* هر قفادن بر سس كلور قرقشه يرى

PÉTÉCHIAL. Il se dit des fièvres accompagnées de pétéchies *A.* ذو حصبات *T.* پول پول قزل لكه‌لو || Fièvre pétéchiale حمّاى ذو حصبات

PÉTÉCHIES. T. de Méd. Taches pourprées, qui s'élèvent sur la peau dans les fièvres malignes *A.* pl. حصبات *T.* پول پول قزل لكه‌لر

PETER. Faire un pet *A.* ضراط - اطلاق الضرطة *P.* تيز يدن - تيز دادن *T.* ضرطه‌لمق - اوصورمق

PETER, se dit aussi du bois qui éclate et qui fait du bruit quand il est dans le feu *A.* سطع *P.* جكچك كردن *T.* چاتردامق || Le bois pète dans le feu حطب آتش ايچنده چاتردار

PETEUR. Qui pète *A.* ضرّاط *P.* ضرطه زن *T.* اوصورغان

PÉTILLANT. Qui pétille, qui brille avec éclat *A.* مترقرق - متلالى *P.* تابناك - رخشان *T.* پارلدايجى || Des yeux pétillants چشم تابناك

PÉTILLEMENT. Action de pétiller *A.* كتيت *P.* جكچك *T.* چتيردى - كت كت || Le pétillement du sel, du salpêtre dans le feu طوزك وكهرجله‌نك آتش ايچنده چتيرديسى

PÉTILLER. Il se dit de certaines choses qui, étant jetées dans le feu, font du bruit, comme le sel, etc. *A.* ردّ الكتيت *P.* جكچك زدن *T.* چتيردامق || Le sel pétille dans le feu طوز آتش ايچنده چتيردار

On dit d'un homme, que le sang lui pétille dans les veines, pour dire, qu'il a le sang vif, qu'il est impatient et impétueux دمى قان طمرلرى ايچنده قينار - مجارئ عروقده فوران ايدر

On dit figur. Pétiller d'ardeur آتش غيرت متوقد ومشتعل بر كمسنه‌نك توقد ذهنى اولمق - Pétiller d'esprit اولمق ذهن وقاد صاحبى اولمق Et pétiller de faire quelque chose, pour dire, souhaiter avec ardeur de faire quelque chose بر كمسنه‌نك بر كمسنه - آتش آرزو واشتياقى متوهّج وفروزان اولمق فلان آرزو ايله يانوب ياقلمق

PETIT. Qui a peu d'étendue, peu de volume *A.* صغير pl. صغار *P.* كوچك - خرده *T.* كوچك - اوفاق || Un petit homme فرس اوفاق آدم - صغير الجثه بر آدم Petit cheval منزل - منزل صغير اوفاق باركير - صغير الجثه Petit logement صغير كوچك بر خانه - مختصر Un homme de petite taille قصّه - بويى كوچك بر آدم - قصير القامه - القامه بر آدم Écrire en petit caractère خط صغير ايله تحرير - بويلو آدم اوفاق يازو - خرده خط ايله - خطّ دقيق ايله - ايتمك ايله يازمق - Il s'emploie aussi substantivement. Ainsi on dit, Du petit au grand, pour dire, par comparaison des petites choses aux grandes قياس الكلّ على - قياس الكبير على الصغير ايده‌رك الجزء ايده‌رك || En fait de machines, il y a grande différence du petit au grand آلات خصوصنده صغير ايله كبيرك قياسى بيننده بين الصغير والكبير فرق عظيم واردر - فرق عظيم واردر Il ne faut pas argumenter du petit au grand صغيردن كبيره حكم ايتمك جزؤدن كله قياس ايله حكم ايتملو دكلدر - روا دكلدر

PETIT, se dit aussi d'une quantité discrète *A.* قليل - يسير *P.* اندك - كمتر - آز *T.* جزئى - نزير || Un petit nombre de personnes قليل العدد بعض كسان Une petite somme d'argent جزئى مقدارى اقچه - قليل المقدار اقچه Un petit revenu ايراد يسير - ايراد جزئى - ايراد قليل

Il se dit aussi généralement de toutes les choses, qui sont moindres que d'autres dans le même genre. Dans ce sens, on emploie souvent d'autres mots, selon le substantif auquel il est joint || Petit esprit *A.* عقل قاصر *P.* عقل كوته *T.* قصه عقل Petit talent *A.* معرفة جزئية *P.* هنر كم *T.* آز هنر Petite fortune *A.* مال قليل - مال يسير *P.* مال اندك *T.* آز مال Petit train *A.* خدم وحشم مختصر *P.* دارات كمتر *T.* قصه دارات Petite dépense *A.* مصرف قليل - مصرف يسير - مصرف جزئى *P.* كم مصرف *T.* آز مصرف Petit vent *P.* ريح خفيف *P.*

Marcher à petites journées *A.* قطع قصه قوناقلر ایله یوله وارمق *T.* الطریق بمنازل المختصرة *T.* اینجه روزکار باد نازك

Brûler à petit feu *A.* حرق فی نار الخفیف *P.* درآتش نرم *T.* سوختن یواش آتشده یاقمق

On dit, Une petite complexion, une petite constitution, c'est-à-dire, faible ترکیب ضعیف

On dit aussi, Tout ce qu'il y a de plus grand dans le monde, est petit devant Dieu امور دنیانك اجل واشهری عند الله المتعال احقر وادنا در

On dit, Le petit peuple, pour dire, le bas peuple *A.* pl. رعاع *T.* خسان ناس *P.* اراذل الناس pl. سفلة الناس pl. الناس خلقك آشاغی طاقمی

Et le petit monde, par opposition au Grand monde *A.* pl. ادانی الناس *P.* کهتران *T.* کم مایگان — کوچکلر || Il ne faut pas tant mépriser le petit monde ادانئ ناسی اول قدر تحقیر ایتمك روا دکلدر

Et figur., en parlant de l'excellence de l'homme, que c'est un petit monde, l'abrégé du monde *A.* عالم صغیر — عالم مختصر *P.* جهان کهین *T.* کوچك دنیا

On dit, La petite pointe du jour, pour dire, la première apparence du jour *A.* قرن الشمس — حاجب الشمس *P.* ابروی خورشید *T.* کونشك ابتدا چیقان اوجی

En petit. En raccourci *A.* علی شکل الصغیر — مصغرا *P.* در شکل صغیرده *T.* اوفاق اولدرق || Peindre en petit شکل خرده رسم ایتمك

Petit à petit. Peu à peu *A.* علی وجه — تدریجا — قلیلا قلیلا — التدریج *P.* اندك اندك — آهسته آهسته — تدریجی *T.* ازر ازر — کیده کیده — جسته جسته || Il a fait sa fortune petit à petit تدریجی کسب مال ایتمشدر

Petit. Animal nouvellement né *A.* جرو pl. اجریة *P.* بچه *T.* یاوری — انیك et en parlant des oiseaux *A.* فرخ pl. افراخ *T.* کوچك یاوریلری — اجریهٔ کلبه || Les petits d'une chienne *T.* پلاز قرلنغچ پلازلری — افراخ الخطاف d'une hirondelle کوچك انیکلری

Petit-Fils. Le fils du fils ou de la fille *A.* حفید pl. احفاد — سبط pl. اسباط *P.* du fils نوا — نوه — نبیره — پسر زاده — فرزند de la fille نبیسه — دختر زاده *T.* طورون — Petite-fille, la fille du fils ou de la fille *A.* حفیدة *P.* دختر نوه — دختر نبیسه *T.* طورون — Arrière-petit-fils *A.* ابن الحفید pl. ابناء الحفید *T.* طورون

P. نوه زاده — نبیسه زاده *T.* طورون زاده — Arrière-petite-fille *A.* بنت الحفید pl. بنات الحفید *P.* دختر نوه زاده — دختر *T.* نبیسه زاده طورون قزی

Petit-Lait. Sérosité du lait *A.* لبن فلوق *P.* آب شیر *T.* صورتقه — سود کسیکی

Petit-Neveu. Le fils du neveu ou de la nièce. V. Neveu.

Petite-vérole. Maladie qui se manifeste par des éruptions à la peau *A.* علة الجدری *P.* آبله *T.* چیچك

PETITEMENT. En petite quantité *A.* قلیلا — جزئیا *P.* اندك *T.* آزجه — از اولدرق || Il a du bien, mais il en a petitement مالی وار لکن قلیلا

On dit d'un homme qui a de la peine à subsister, qu'il vit petitement *A.* بالمضایقة — بضیق الحال *P.* در تنگئ حال *T.* طارلقده — ایله — ضرورت || Il vit petitement بالمضایقه کچینور Il est logé fort petitement غایت مرتبه‌ده ضیق حال ایله طار یرده — اقامت ایدر

PETITESSE. Qualité de ce qui est petit *A.* صغر — صغارت *P.* کوچکی — خردگی *T.* کوچکلك — اوفاقلق || La petitesse d'un vase ظرفك صغارتی du volume صغارت حجم de sa taille صغارت قدی — بویك کوچکلکی — اوفاقلغی

Il se dit aussi en parlant de dons, de présens, et signifie, modicité *A.* قلت — نزارت — خساست *P.* اندکی — نا چیزی *T.* آزلق — کمتری || Ne regardez pas à la petitesse du don, mais à ma bonne volonté هدیه‌نك خساست ونزارتندن صرف انظار ومجرد مخلصلرینك صدق طویتنه امالهٔ نگاه التفات ایلملری رجا اولنور

Il se dit figur. des qualités du coeur, et signifie, bassesse *A.* خساست — دنائت — نذالت *P.* فرومایگی *T.* آلچقلق — دنائت || Petitesse de coeur دنائت طبع d'âme نفس نذالت نفس

On appelle Petitesse d'esprit, le défaut d'un homme dont l'esprit est très-borné *A.* قصارة القل — سخافة العقل *P.* کوته اندیشی *T.* عقل قصه‌لغی — عقل یوفقه‌لغی — On dit aussi, que c'est un homme plein de petitesses, pour dire, qu'il ne s'occupe que de minuties. V. Minutieux.

PÉTITION. Il ne se dit qu'en cette phrase, Pétition de principe, qui se dit, lorsqu'on allègue pour preuve la chose même qui est en question *A.* احتجاج بمسئلة منازعة فیها

PÉTITION. Demande adressée à une autorité supérieure *A.* عريضة عرضحال *T.* عرضه‌داشت ـ عرضحال *P.*

PÉTITIONNAIRE. Celui qui fait une pétition *A.* ـ رافع العريضة عرضحال صاحبی *T.* صاحب العريضة || Tout pétitionnaire doit signer sa pétition هر صاحب عرضحال تقديم ايده‌جكی عرضحالی امضا ايتمك لازمدر

PÉTITOIRE. T. de Jurisp. On appelle Action pétitoire, une demande faite en Justice pour obtenir la propriété d'un héritage *A.* دعواء الملكيّة

PÉTRÉE. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, L'Arabie pétrée ارض الحجاز

PÉTRIFIANT. Qui pétrifie *A.* متحجر *P.* سنگساز *T.* طاشه دوندريجی || Les sucs pétrifiants عصارات متحجره

PÉTRIFICATION. Conversion d'une substance en matière pierreuse *A.* تحجر *P.* صورت سنگ بستن ـ صورت سنگ پذيرفتن *T.* طاش كبی پكشمه ـ طاشه دونمه ـ طاشلنمه

Il signifie aussi, la chose même pétrifiée *A.* متحجر pl. متحجرات *P.* بصورت سنگ گرديده ـ صورت سنگ بسته *T.* طاشه دونمش شیٔ || Il y a de belles pétrifications dans le cabinet d'un curieux غرايب ونوادره هوسكار اولان كمسنه‌نك خزينه‌سنده لطيف ودلپسند اشيای متحجره بولنور

PÉTRIFIER. Changer en pierre *A.* تحويل الی الحجر ـ تحجير *P.* بصورت سنگ گردانيدن *T.* طاشه چويرمك || Il y a des eaux qui pétrifient par succession de temps les choses qu'on y jette بعض مياه وار در كه دروئلرينه القا اولنان شيلری مرور ازمان ايله تحجير ايدر

On dit figur. Il est resté pétrifié, pour dire, qu'il est resté immobile d'étonnement بت ـ بت كبی ابكم وخاموش قالمشدر بت كسلدی ـ كبی قاله قالدی

PÉTRIFIÉ. *A.* متحجر *P.* صورت سنگ بسته *T.* ـ طاشلنمش طاش كبی بكشمش ـ طاشه دونمش

PÉTRIN. Coffre dans lequel on pétrit. V. Huche.

PÉTRIR. Former la pâte à faire le pain *A.* اعتجان ـ تعجين *P.* آشردن ـ آغشتن *T.* يوغورمق || Ce boulanger pétrit bien sa pâte بو اتمكجی خميری كوزل تعجين ايدر

PÉTRI. *A.* معجن *P.* اشرده ـ اغشته *T.* يوغرلمش

PÉTROLE. V. Bitume || Huile de pétrole قره ساقز ياغی

PETTO. On dit In petto, pour dire, dans l'intérieur du coeur *A.* وجداناً ـ فی الضمير *P.* در درون قلب *T.* يوركده || Le Pape a fait deux cardinaux, et en a réservé un in petto پاپاسی ايكی پسقپوس نصب ايدوب بريسنك نصبنی دخی وجداناً تصميم ايلدی ريم

PÉTULAMMENT. D'une manière pétulante *A.* بحدة المزاح *P.* با تيز خويی *T.* سردلك ايله ـ تيز مشربلك ايله

PÉTULANCE. Vivacité impetueuse *A.* فورة المزاج ـ حدّة المزاج تيز مشربلك ـ سردلك *T.* تيز خويی ـ تند خويی *P.*

PÉTULANT. Vif, impétueux *A.* فاير المزاج ـ حديد المزاج *P.* تيز خو ـ تند خو *T.* اتشپاره ـ سرد مزاجلو || Il est d'un naturel pétulant حدت طبع ايله ـ بالطبع حديد المزاجدر مجبولدر

PEU, adv. Une petite quantité *A.* قليل ـ قليلاً ـ يسيراً *P.* اندك ـ كم *T.* از || Être peu sensible à l'intérêt عرض اولنان منفعتدن قليلاً متأثر اولمق آز ـ قليل المصرف اولمق Dépenser peu قليل الكلام اولمق Parler peu مصرف ايتمك قليلاً تكلم ـ Avoir peu de bien مال قليله مالك اولمق ايتمك Il arrivera dans peu de temps وقت قليل ايچنده ورود ايده‌جكدر Dans peu de jours ايام قليله ظرفنده ـ قريباً Cela est de peu d'importance قليل اللزوم بر امر نا چيز در Se contenter de peu آز شیٔ ايله كچنمك Vivre de peu از شیٔه قناعت اينمك Peu lui suffit آز شیٔ كنديه كافيدر

On dit proverb. Paix et peu, pour dire, que des biens modiques sont préférables à de grandes richesses *T.* آز اولسون آشم غوغاسز باشم ـ Et peu et bon, pour dire, qu'on se contente de peu, pourvu qu'il soit bon *T.* آز اولسون خوش اولسون

On dit, C'est peu de chose que cela, C'est peu de chose que cet homme-là, pour dire, c'est une chose, c'est une personne dont on doit faire peu de cas ايش يوق ـ ايشدن دكل ـ لا شیٔ مقوله‌سيدر

On dit d'un petit obstacle, d'un petit retard: Peu de chose arrête encore, Cela tient à peu de chose ـ جزئی بر ايلشكن قالدی آز بر شیٔ قالدی

PEU S'EN EST FALLU. *A.* كاد *P.* اندك ماند كه *T.* آز قالدی آز || Peu s'en est fallu qu'il ne se soit tué بر رمق قالدی قتل اولمغه بر رمق قالمشدر ـ قالدی قتل اولور ايدی

EN PEU DE MOTS. *A.* مجملاً ـ باختصار الكلام *P.* باندك سخن *T.* مختصرجه ـ اجماليجه || Je vous dis en peu de mots سكا مختصرجه ديرمكه

PEU OU PROU, NI PEU NI PROU, signifie, peu ou beaucoup, ni peu ni beaucoup *A.* لا قليلاً ولا كثيراً ـ قليلاً او كثيراً *P.* اندك نه آز ـ آز يا چوق *T.* نه اندك ونه بسيار ـ يا بسيار نه چوق

PEU À PEU. Lentement *A.* قليلاً قليلاً *P.* اندك اندك ـ يابچه يابچه ـ ياب ياب ـ آزر آزر *T.* رفته رفته || Les jours augmentent peu à peu كونلر قليلاً قليلاً تزايد ايدر Cela vient peu à peu رفته رفته ظهور ايدر

DANS PEU. Façon de parler, pour dire, dans peu de temps *A.* عن قريب ـ قريباً *A.* در برخى از ـ در اندك زمانى *P.* عهد قريبده ـ از زمان ـ ابچنده ـ يقينده *T.* زمان || Il arrivera dans peu قريباً واصل اولهجقدر

POUR PEU QUE. Le moins que *A.* جزئياً *P.* يكچند *T.* آزهجق ـ فلانه جزئيجه || Pour peu que vous lui en parliez, il le fera جزئيجه افادهٔ مرام ايتسهكز مساعده ايدهجكى دركار در Pour peu que vous en preniez soin جزئيجه اهتمام ايدهجك اولور ايسهك

UN PEU, TANT SOIT PEU, signifie, peu, très-peu *A.* جزئياً ـ اقل ما يكون *P.* برخى از ـ اندك قدرى *T.* آزهجق ـ بر ـ براز ـ مقدار || Attendez un peu آزهجق بكله Donnez-moi un peu de pain بكا بر مقدار اتمك وير

À PEU PRÈS, À PEU DE CHOSE PRÈS. Environ *A.* تقريباً *P.* همان ـ همين *T.* همان || Ils sont à peu près de même âge تقريباً همسندرلر

PEUPLADE. Multitude d'habitans qui passent d'un pays dans un autre pour le peupler *A.* نواقل *P.* خانه كوچ *T.* كوچلر || Envoyer une peuplade dans un pays بر مملكته ارسال نواقل ايتمك ـ كوچلر كوندرمك Les différentes peuplades qui ont été envoyées dans l'Amérique آمريقه جانبنه تسيير وارسال ايتدريلان اجناس نواقل Faire une peuplade en un pays, pour dire, y envoyer une colonie بر مملكتده اسكان نواقل ايتدرمك

PEUPLE. Multitude d'hommes d'un même pays *A.* امت pl. امم ـ قوم pl. اقوام || Le peuple Juif قوم يهود Le peuple d'Israel قوم بنى اسرائيل Les peuples septentrionaux امم شماليه Les peuples d'Orient امم شرقيه Tous les peuples de la terre ربع مسكونده موجود كافهٔ امم واقوام

Et multitude d'hommes d'une même religion *A.* ملت pl. ملل || Le peuple Juif est dispersé par toute la terre ملت يهود عالمه منتشر در

Il se dit aussi des habitans d'une ville, d'un village *A.* pl. اهالى pl. سكان *P.* ساكنان *T.* يرلولر || Il y a beaucoup de peuple dans Paris پارسده اهالينك كثرتى وار در Tout le peuple du village accourut قريهنك بالجمله سكان واهاليسى شتاب ايتمشدر

Et de la classe du public la moins instruite *A.* عوام pl. ناس pl. الناس *P.* آحاد الناس *T.* كهان ناس *T.* خلق || Il y eut quelque émotion parmi le peuple ناس بيننده بعض آثار هيجان ظهور ايتمشدر La plupart du temps, le peuple ne sait ce qu'il veut غالب حالده خلق كندو مطلوبى نه اولديغنى بيلمز — On dit, La voix du peuple est la voix de Dieu *A.* لسان الخلق لسان الحق

On dit, Le bas peuple, Le petit peuple, Le menu peuple *A.* pl. رعاع الناس pl. اسافل الناس *P.* خسان ناس *T.* آشاغى خلقى

Et la lie du peuple *A.* خسالة الناس ـ خشارة الناس ـ pl. اراذل الناس *P.* فرو مايگان ناس *T.* آدم مولوزى

PEUPLE, se prend aussi pour Sujets *A.* رعيت pl. رعايا *P.* زير دستان *T.* رعايا || Ce prince fut appelé le père du peuple بو پادشاه ابو الرعايا لقبيله ملقب اولمشدر

PEUPLER. Remplir d'habitans *A.* تأهيل ـ اعمار *P.* آباد كردن ـ معمور ساختن *T.* شنلندرمك || Romulus, après avoir fondé Rome, la peupla de gens ramassés sans choix روميلوس بلدهٔ رومايى بعد البنا بلا انتخاب جمع ايتدرديكى خلق ايله تأهيل واعمار ايلدى Peupler une ville abandonnée ترك واهمال اولنمش بر بلدهيى اعمار ايتمك

Il se dit aussi en parlant des animaux || Peupler un étang de poissons بر كولى بالق ايله اعمار ايتمك un pays de gibier مملكتى اجناس صيد ايله اعمار ايتمك

PEUPLÉ. *A.* معمور *P.* آبادان *T.* شنلنمش ـ شن

PEUPLIER. Arbre fort haut *A.* شجر الحور *T.* قواق آغاجى — Peuplier blanc *A.* غرب *P.* سپيدار *T.* اقچه قواق

PEUR. Crainte, frayeur *A.* خوف ـ رعب ـ وجل *P.* بيم ـ هراس *T.* قورقو ـ ترس || Avoir peur خوف ايتمك Il eut grand' peur خوف عظيمه دوچار اولدى Faire peur à quelqu'un بر كمسنديه ايراث خوف وبيم ايتمك La peur de la mort خوف موت ـ بيم جان ـ جان قورقوسى ـ اولوم

قورقوسی Se livrer à la peur خوفه تابع اولمق C'est un homme incapable de peur واهمهٔ خوفدن برئ بر آدمدر — Il se dit aussi par exagération || J'ai peur de vous incommoder سنی تعجیزدن سکا ثقلت ویرمکدن — خوف ایدرم J'ai peur que cela ne vous fasse de la peine بو حالت انفعالکه بادی اولهجغندن قورقارم کوجکه کلهجکدر — خوف ایدرم — On dit, qu'un homme a peur de son ombre کولکهسندن — سایهسندن خوف ایدر قورقار

De peur. *A.* تبعیهٔ الی الخوف — مبنیاً علی الخوف *P.* از بیم *T.* قورقودن — خوفه مبنی || Il y a consenti de peur خوفه تبعیهٔ راضی اولمشدر — De peur de, De peur que *A.* خوفاً عن — احترازاً عن *P.* از بیم آنکه *T.* ایله خوف فلاندن — قورقوسیله نیتکی || Cachez-lui votre dessein, de peur qu'il ne le traverse منع وصرف ایتدرمکدن احترازاً فلانه کشف وبیان ایلمه Il ne sort jamais la nuit, de peur des voleurs حرامیلردن خوف حرامیلر قورقوسیله وقت لیلده — ایله کیجه اوندن چیقمز خانهسندن چیقمز

PEUREUX. Craintif, timide. V. ces mots.

PEUT-ÊTRE. Adverbe dubitatif *A.* یمکن — یحتمل *P.* شاید *T.* بلکه — باشد که — احتمال که — جائز که || Peut-être que oui, peut-être que non جائز که نعم جائز که لا Peut-être qu'il viendra بلکه کله

PHAGÉDÉNIQUE. T. de Méd. Rongeant *A.* اکّال *P.* خورنده *T.* آشندریجی || Ulcères phagédéniques قروح اکّاله

PHALANGE. T. d'Antiquité. Corps de piquiers pesamment armés *A.* کتیبة الکماة pl. کتایب الکماة *P.* گروه سلاحپوشان *T.* صف واحد اوزره سلاحلو عسکر طابوری || La phalange simple صف مضاعف اوزره مرتب کتیبهٔ کمات double, triple ایکی یا اوچ — صفوف ثلثه اوزره — مرتب کتیبهٔ کمات کتیبهٔ صره سلاحپوش عسکر طابوری Front de la phalange کماتک جبههسی

Phalange. T. d'Anat. qui signifie, les os des doigts *A.* سلامی pl. سلامیات — قصبة الاصبع pl. قصبات الاصابع *P.* استخوان *T.* انگشت پرمق قلمی — پرمق کمیکی || Le pouce a deux phalanges; et les autres doigts en ont trois باش پرمقده ایکی وسائر پرمقلرده اوچر قلم وار در

PHALANGITE. Soldat de la phalange *T.* سلاحپوش طابور نفری

PHALÈNE. T. d'hist. nat. Nom que l'on donne au papillon nocturne *A.* فراشة اللیل *P.* پروانهٔ شبگرد *T.* کیجه کلبکی

PHARE. Grand fanal qui se met à l'entrée des ports sur de hautes tours, pour éclairer les vaisseaux qui sont en mer *A.* منار *P.* فنار *T.* فنر || Le phare nous servit beaucoup pour entrer dans le port اول طرفده اولان فنر لیمانه دخولمزه مدار کلّی اولمشدر Le phare d'Alexandrie اسکندریه لیماننده اولان فنر — Il se prend aussi pour la tour où est le fanal *A.* برج المنار *P.* فنار *T.* میل فنر قلّهسی

On appelle Phare de Messine, le détroit que est entre l'Italie et la Sicile *T.* مسینهنک طار بوغازی

PHARISIAQUE. Qui tient du caractère des pharisiens *A.* فریسیّ الطبع

PHARISAÏSME. Caractère des pharisiens *A.* طبیعة — فریسیّت فریسیّة

PHARISIEN. Nom d'une secte chez les Juifs *A.* فریسیّ pl. فریسیّون

PHARMACEUTIQUE. Qui appartient à la pharmacie *A.* متعلق بترکیب الادویة || La chimie pharmaceutique ترکیب ادویهیه متعلق اولان علم کیمیا

PHARMACEUTIQUE. Partie de la médecine qui enseigne à composer et à employer les remèdes *A.* فنّ الاعمال والاستعمال الادویة

PHARMACIE. L'art de préparer et de composer les remèdes *A.* علاج *P.* فنّ الترکیب الادویة *P.* فنّ دارو پردازی *T.* یاپمهنک — صنعتی — اسپچیارلق || Les médecins ont abandonné la pharmacie aux apothicaires اطبّا فنّ ترکیب ادویهیی اجزاجیلره حواله ایتمشلر در La Chirurgie et la Pharmacie étaient autrefois exercées par les médecins علم جراحت وفنّ ترکیب ادویه مقدّما اطبّایه مخصوص ایشلردن ایدی

Il se dit aussi du lieu où l'on prépare les drogues *A.* دکّان الصیدلانیّ *P.* دارو خانه — کربهٔ عقاقیر فروش *T.* اجزاجی دکانی — اسپچیار دکانی

PHARMACIEN. Celui qui exerce la pharmacie *A.* صیدلانیّ pl. صیادلة *P.* عقاقیر فروش *T.* اجزاجی — اسپچیار

PHARMACOPÉE. Traité qui enseigne la manière de composer les remèdes *A.* کتاب الترکیب الادویة *P.* دارو نامه *T.* علاج ترکیبنه دائر کتاب

Bayerische Staatsbibliothek München

PHARYNX. L'orifice du gosier qui touche à la bouche *A.* بلعوم
P. قرتلاق *T.* سر گلوی

PHASE. T. d'Astron., qui se dit des diverses apparences des planètes *A.* صفحة pl. صفحات – صفح pl. صفاح || Les phases de la Lune, de Vénus صفحات قمر وزهره

PHASÉOLE. V. Faséole.

PHÉBUS. Le soleil. Il n'est d'usage qu'en poésie *A.* سراج – سراج
سراج زرد || Le blond phébus کونش *T.* آفتاب *P.* النهار
گون نهار

Phébus, se dit aussi pour exprimer un style obscur et ampoulé
A. سبک مغلق ومصطلح || Donner dans le phébus سبک
مغلق ومصطلح طرفنه میل ایتمک Son style n'est que du
phébus سبک وعبارەسی اغلاق واصطلاحدن عبارتدر

PHÉNIGME. T. de Méd. Remède qui fait élever des vessies sur la partie du corps où il est appliqué *A.* علاج آبله *P.* دواء منفط
دری یی قباردیجی علاج *T.* انگیز

PHÉNIX. Oiseau fabuleux *A.* ققنس *P.* قوقنس

Il se dit figur. d'un homme unique dans son genre *A.* فرید
– زمانده بریجک *T.* یگانهٔ زمان *P.* وحید العصر – العصر
بین الشعرا وحید || Il est le phénix des poètes مثلی یوق
عصر در

PHÉNOMÈNE. Il se dit de quelque chose d'extraordinaire qui paraît dans les cieux *A.* علایم سماویّة pl. علامة سماویّة

Et figur. de tous les effets qu'on observe dans la nature *A.* غریبة
pl. عجایب *T.* شکفت آور *P.* اعاجیب pl. اعجوبة – غرایب
شیٔ || Par la circulation du sang, on rend raison du battement du pouls, et de plusieurs autres phénomènes qu'on observe dans le corps humain نبضان نبض وبدن انسانده مشهود اولان
سائر اعاجیب احوالک کیفیّتی دوران دم ایله شرح
وتفسیر اولنور – Il se dit aussi des choses qui surprennent par leur rareté || C'est un phénomène que de vous voir ici سنی بو
غرائب دهردن معدود بر حالتدر – محلّده کورمک غرائبدندر

PHILANTROPIE. Celui qui est disposé à aimer les hommes *A.*
مهربان آدمیان *P.* مشفق علی العباد – مشفق علی الناس
عباد اللهی اسرکیجی – انسانی اسرکیجی *T.*

PHILANTROPIE. Caractère du philantrope *A.* شفقة علی الناس –
انسانی *T.* بآدمیان مهربانی *P.* شفقه علی عباد الله
عباد اللهی اسرکمه – اسرکمه

PHILANTROPIQUE. Qui a rapport à la philantropie *A.* متعلق
شفقة علی || بشفقة علی الناس Des oeuvres philantropiques
الناس خیر فعله کتوریلان اعمال خیریه Des établisssmens
philantropiques عباد للهه شفقة احداث اولنان ابنیه وعمارات
موجبة الثواب

PHILOLOGIE. Érudition qui embrasse deverses parties des belles-lettres *A.* معرفة الادبیّات || Versé dans la philologie معرفت
ادبیّاتده تحصیل کمال ایتمش بر آدم

PHILOLOGIQUE. Qui concerne la philologie *A.* متعلق بمعرفة
معرفت ادبیّاته متعلق || Recherches philologiques الادبیّات
ادبیّاته متعلق معارف گوناگونی mélanges تتبّعات گوناگون
مشتمل مجموعه

PHILOLOGUE. Homme de lettres qui s'applique à la philologie
A. ارباب المعارف الادبیّة pl. اهل المعارف الادبیّة

PHILOSOPHALE. On appelle Pierre philosophale, la prétendue transmutation des métaux en or *A.* حجر الفلاسفة – اکسیر اعظم –
کبریت احمر || Il s'est ruiné à chercher la pierre philosophale
اکسیر اعظمی بولمق قیدینه دوشمکله خراب اولمشدر

PHILOSOPHE. Celui qui cherche à connaître les effets par leurs causes et par leurs principes *A.* حکیم – حکماء pl. اهل الحکمة – ارباب
الحکمة – فیلسوف pl. فلاسفة || Pythagore est le premier d'entre les Grecs qui ait pris le nom de philosophe بین الیونان فیلسوف
لقبیله ملقب اولنلرک اوّلکیسی حکیم فیثاغورثدر Les différentes sectes des philosophes تابع مذاهب مختلفه اولان فلاسفه
Les philosophes Grecs et païens حکمای یونان وحکمای زمان
جاهلیّت Philosophe Stoïcien رواقیوندن بر حکیم – حکیم رواقی
Un des premiers philosophes de son temps رؤسای فلاسفهٔ دهردن بری

Il se dit aussi d'un homme qui conforme sa conduite aux règles de la saine morale *A.* فیلسوفیّ المزاج *P.* فیلسوف منش *T.*
فیلسوف مزاجلو

PHILOSOPHER. Traiter des matières de philosophie *A.* تفلسف –
T. از فیلسوفی حرف زدن *P.* بحث عن مسائل الحکمة
فیلسوفلقدن بحث ایتمک || La manière de philosopher des Péripatéticiens, des Stoïciens حکمای مشائیّون ورواقیونک
Socrate مسائل حکمته دائر بحث ایتدکلری اسلوب وصورت
n'aimait à philosopher que sur les moeurs حکیم سقراط یالکز اخلاقه دائر
تفلسفدن حظ ایدر ایدی Il est dangereux de vouloir trop philosopher
en matière de religion مذهبه دائر مادّەلری مسائل حکمته تطبیق

Bayerische Staatsbibliothek München

ایله یک آراشدرمق قیدینه دوشمك امر منتج الخطر در

PHILOSOPHIE. Science de la nature et de la morale *A.* حکمت || Étudier la philosophie حکمتی تدرس ومطالعه ایتمك enseigner حکمت درسنی - حکمتی تدریس وافاده ایتمك ویرمك On divise la philosophie en quatre parties, Logique, Morale, Physique et Métaphysique علم حکمت اقسام اربعدیه منقسمدر که علم منطق وعلم اخلاق وعلم طبیعی وعلم کلامدر Professeur de philosophie حکمت مدرّسی

Il se dit aussi de la doctrine des différentes sectes des philosophes *A.* مذهب الحکیم فلان || Selon la philosophie de Platon حکیم افلاطون مذهبی موجبنجه Cela est tiré de la philosophie d'Aristote مذهب ارسطودن اخذ اولنمش بر معنا در

PHILOSOPHIE, se dit aussi d'une certaine élévation d'esprit, par laquelle on se met au-dessus des accidens de la vie, et des fausses opinions du vulgaire *A.* مزاج فیلسوفی *P.* مزاج فیلسوفانه *T.* فیلسوفلق مشربی || Il méprise par philosophie les honneurs que recherchent la plupart des hommes اکثر ناسك اعتبار ایلدیکی اسباب شان وشرفی مشرب فیلسوفانه‌سی حسبیله استحقار ایدر

On appelle Philosophie naturelle, un caractère naturel de raison, de modération et de force d'âme *A.* عرفان ذاتی || Cet homme est doué d'une sorte de philosophie naturelle عرفان ذاتی‌یه مالك بر آدمدر

PHILOSOPHIQUE. Qui concerne la philosophie *A.* حکمی - حکمته دائر - فیلسوفك *T.* فیلسوفی || Raisonnement philosophique مطالعهٔ حکمیّه matière حکمته دائر مادّه Dictionnaire philosophique حکمته دائر لغت کتابی. Recherches philosophiques تتبعات حکمیّه

PHILOSOPHIQUEMENT. En philosophe *A.* بطور فیلسوف - علی وجه فیلسوفی *P.* فیلسوفانه *T.* فیلسوفجه || C'est un homme qui vit philosophiquement فیلسوفانه کچینور بر آدمدر À parler philosophiquement فیلسوفجه سویلندیکی حالده

PHILTRE. Breuvage qu'on suppose propre à donner de l'amour *A.* شراب الخرّم *P.* شربت شبّوی ارغوانی *T.* آناسنه دل دوندرن اوتی شربتی

PHIMOSIS. Maladie de la verge, dans laquelle le prépuce est resserré sur le gland *A.* ضیق الثلفة *P.* تنگئ غلفه *T.* سنّت دریسینك صیقشمه‌سی

PHLÉBOTOMIE. Saignée *A.* فصد *P.* رکزنی *T.* قان آلمه

PHLÉBOTOMISER. Saigner *A.* فصد *P.* رگ زدن *T.* قان آلمق

PHLÉBOTOMISÉ. *A.* مفصود *P.* رکزده *T.* قان آلمش

PHLÉGMAGOGUE et PHLEGMATIQUE. V. Flegmagogue et Flegmatique.

PHLEGME, PHLEGMON et PHLEGMONEUX. V. Flegme, Flegmon, Flegmoneux.

PHLOGISTIQUE. T. de Chimie. La partie des corps qui est susceptible de s'enflammer *A.* قابل التوقد - ممکن الالتهاب *P.* امکانپذیر سوزش *T.* علولنه بیلور

PHLOGOSE. Inflammation *A.* التهاب *P.* تف - سوزش *T.* علولنمه - یانمه

PHOSPHORE. Substance qui brûle avec inflammation par le contact de l'air *A.* مادّهٔ مستوریة *P.* مادهٔ آتشزن *T.* آتش چیقاریجی مادّه || Le phosphore d'urine se fait avec un sel tiré de l'urine putréfiée بولده اولان مادّهٔ مستوریه بول متعفندن استخراج اولنور بر نوع ملحدن حاصل اولور

PHOSPHORIQUE. Qui est de la nature du phosphore *A.* مختص بمادّة المستورية || La lumière phosphorique بالطبع مستوری اولان شیئك ضیاسی

PHRASE. Assemblage de mots sous une certaine construction *A.* جملة pl. جمل - عبارة pl. عبارات || Phrase ordinaire عبارهٔ عادیه figurée عبارهٔ مجازیه bonne, mauvaise عبارهٔ جمیله یا ردیئه régulière, irrégulière جملهٔ قیاسیه یا غیر قیاسیه

PHRASIER. Faiseur de phrases. Il ne se dit que de ceux qui parlent ou écrivent d'une manière affectée *A.* ملمّع *T.* اصطلاح پاره‌لییجی

PHRÉNÉSIE et PHRÉNÉTIQUE. V. Frénésie, et frénétique.

PHTISIE. Il se dit de toute sorte de maigreur et de dépérissement du corps *A.* داء السل - داء السحاف *P.* رنج کاهش *T.* قوری خستدلك - ورم

PHTISIQUE. Qui est attaqué de phtisie *A.* مسلول *P.* کاهشزده *T.* قوری خستدلکه اوغرامش - ورملو

PHU. V. Valériane.

PHYLACTÈRE. Ce mot désigne, chez les anciens, toutes sortes d'amulettes ou de préservatifs qu'ils portaient sur eux pour se garantir de quelque mal *A.* تعویذ pl. تعاوید - حرز *P.* بازوبند - نسخه - حمایل *T.* هیکل - گردنامه

PHYLLANTHE. Plante *A.* املج هندی *P.* آمله

PHYSICIEN. Qui s'occupe de la physique *A.* طبيعى pl. طبيعيون ـ اهل العلم الطبيعيات

PHYSICO-MATHÉMATIQUE. Qui a rapport en même temps à la Physique et aux Mathématiques *A.* متعلق بعلوم الطبيعية والرياضية || L'Optique est une science physico-mathématique علم احوال بصر علوم رياضيه وطبيعيه متعلق بر علمدر Problème physico-mathématique علوم طبيعيه ورياضيه متعلق بر مطلب

PHYSIOLOGIE. Partie de la Médecine qui traite des principes de l'économie animale, de l'usage et du jeu des différens organes *A.* علم تركيب الاجزاء الحيوانية

PHYSIOLOGIQUE. Qui appartient à la physiologie *A.* متعلق بتركيب الاجزاء الحيوانية || Recherches phisiologiques تركيب اجزاى حيوانيه متعلق احوالك تتبعى

PHYSIOLOGISTE. Celui qui est versé dans la physiologie *A.* عالم فى تركيب الاجزاء الحيوانية || ce medecin est un savant physiologiste بو طبيب علم تركيب اجزاى حيوانيه ده حذاقتى ظاهر بر عالم بيعديلدر

PHYSIONOMIE. L'art de juger par l'inspection des traits du visage, quelles sont les inclinations d'une personne *A.* علم القيافة ـ علم الفراسة ـ علم الفراسة من السيما || Les règles de la physionomie pour juger du caractère, sont très-incertaines بر كمسنه نك شيم وخصايلنى سيماسندن تفرس ايلمكه دائر اولان علمك علم قيافتك ـ قاعده لرى بغايت مشكوك ومبهمدر قاعده لرى

Il se prend aussi pour l'air, les traits du visage *A.* وجه ـ سيما ـ لقا *P.* لهجة *T.* چهره || Belle physionomie سيماى دلارا ـ سيماى بهيج heureuse, agréable, avantageuse كوزل چهره سيماى prévenante سيماى هشاشت نما spirituelle سيماى دلكشا ـ وجه صلت ouverte سيماى نجابت نشان noble كياست نما آچق چهره ـ سيماى روشن وكشاده ـ سيماى صلوتت نما Avoir la physionomie d'un honnête homme فلانده براهل عرض ناصيه حالنده آثار صلاح بديدار ـ آدم چهره سى اولمق چهره وسيماسنده اولمق Avoir la physionomie basse, méchante آثار دنائت وخباثت نمايان اولمق Les physionomies sont trompeuses اشكال سيمادن استدلال حال بادئ تغليط وخطا ـ On dit aussi, Avoir la physionomie patibulaire, c'est-à-dire, funeste در بر كمسنده آصيله جق ـ سيماى مشئوم صاحبى اولمق آدمك سيماسى اولمق

PHYSIONOMISTE. Qui se connaît en physionomie *A.* قايف pl قافة ـ اهل العلم القيافة ـ اهل العلم الفراسة || Bon physionomiste فراست من السيما ـ علم قيافته ماهر بر شخص علمنه ماهر

PHYSIQUE. Science qui a pour objet les choses naturelles *A.* علم الطبيعيات || La physique est une partie de la philosophie علم طبيعيات حكمتك بر جزئيدر Physique générale, particulière علم خاص طبيعيات ـ علم عام طبيعيات expérimentale مبنى على التجارب اولان علم طبيعيات

Physique, se prend aussi pour les traités de physique d'un auteur *A.* كتاب فى علم الطبيعيات || La physique de Rohaut فلان نام مؤلفك علم طبيعياته دائر تأليف كرده سى اولان كتاب

Physique, adj. Naturel *A.* طبيعى || Mouvement physique حركت طبيعى effet اثر طبيعى cause علت طبيعيه ـ سبب طبيعى طبيعيه Il n'y a point d'empêchement physique en cela بو بابده بر درلو محذور طبيعى يوقدر Impossibilité physique ـ امتناع طبيعى Certitude physique حسب لزوم الطبيعى دركار اولان استحاله حسب لزوم الطبيعى ظاهر اولان ـ تحقق طبيعى ثبوت وتحقق

Il se dit aussi da la partie d'un sujet qui doit être exposée suivant la méthode des physiciens *A.* جهت طبيعى || La partie physique de cette question est curieuse بو مطلبك جهت طبيعيسى سزاوار استغرابدر

On dit, Le physique d'un homme, pour désigner sa constitution naturelle *A.* هيئة ـ هندام *P.* اندام *T.* چليم || Un bon physique هيئت كريهه ـ هيئت رديئه mauvais هيئت مرغوبه

PHYSIQUEMENT. D'une manière physique *A.* طبعاً ـ حسب الطبيعة

PIACULAIRE. Qui a rapport à l'expiation *A.* متعلق بكفارة || Sacrifice piaculaire لاجل الكفاره ذبح اولنان قربان

PIAFFER, se dit d'une action du cheval, qui consiste à passager dans une seule et même place *T.* آت طورديغى يرده اوينامق

PIAFFEUR. Cheval qui piaffe *T.* طورديغى يرده اوينايان آت || Les chevaux d'Espagne sont piaffeurs اسپانيا آتلرى طورد قلرى يرده اوينامغله مألوفدر

PIAILLER. Il se dit des enfans, lorsque, par dépit, ils crient continuellement *A.* اعتوال *P.* فرياد زدن *T.* آغليوب حيقرمق

لا ينقطع اعتوال ايدن اطفال || Des enfans qui piaillent toujours

Et de toutes les personnes qui criaillent continuellement *A.* زياط *P.* غرته زدن *T.* چاغروب باغرمق || Cet homme est insupportable, il ne fait que piailler شو آدمه تحمل ایتمك ممكن دكلدر زيرا على الدوام چاغروب باغرمقدن خالى دكلدر

PIAILLERIE. Criaillerie *A.* زياط *P.* غريو وغرته *T.* چاغروب باغرمه || C'est une piaillerie perpétuelle بر زياط دائميدر

PIAILLEUR. Celui qui ne fait que piailler *A.* زياط *P.* غرته زن *T.* باغرغان

PIASTRE. Sorte de monnaie d'argent turque *A.* اسدى - غروش غروش

Il se dit aussi d'une monnaie d'argent, qui se fabrique en Espagne et en Amérique *T.* ريال - قره غروش

PIC. Instrument de fer courbé et pointu vers le bout, et dont on se sert pour casser des morceaux de rocher, et pour couvrir la terre *A.* معول pl. معاول - ملطاس pl. ملاطيس *P.* منقر - اهران - ميتين *T.* كلنك || Il y a beaucoup de cailloux dans cette terre, il faut un pic pour l'ouvrir بو ارضى آچمق كلنكه محتاجدر زيرا چقل طاشلرى چوقدر

Pic. T. de Géogr., qui se dit de certaines montagnes très-hautes *A.* طود pl. اطواد *P.* كوه بلند *T.* يوكسك طاغ || Le pic d'Adam طود آدم

À Pic. Perpendiculairement *A.* قائما V. aussi Perpendiculairement.

PIC. Espèce d'oiseau qui se cramponne au tronc des arbres *A* قراع pl. قراعات *T.* آغاج قاقان قوشى

PICA. Appétit dépravé, qui fait désirer et manger de la chaux, du plâtre, etc. *A.* فساد الشهوة - وحام *T.* آش يرمه

PICHOLINE. Olive de la plus petite espèce *T.* خرده زيتون

PICOT. Petite pointe qui reste sur le bois qui n'a pas été coupé net *A.* شظية العود pl. شظاياء العود *P.* چوبريزه *T.* آغاج قيمغى || Je me suis écorché la main à un picot المه بر آغاج قيمغى طوقنوب دريسنى صيردى

PICOT. Petite engrêlure au bas des dentelles et des points de fil *A.* ضرس pl. اضراس *P.* دندان *T.* ديش

PICOTEMENT. Impression incommode sur la peau, comme si l'on y faisait des piqûres *A.* مضيض *T.* ياقوب آجشمه || Sentir des picotemens dans la poitrine, à la gorge صدرده وبوغازده par toute la peau جلدك مجموعنده ياقوب آجسمه طويمق مضيض كلى حس ايتمك

PICOTER. Causer des picotemens *A.* ايراث - امضاض - مض *T.* المضيض سانجيوب آجتمق || Une pituite qui picote les membranes de la poitrine صدرك انجه زارلرينه ايراث مضيض ايدر بر مادۀ نخاعية

Il se dit aussi des petites piqûres que les oiseaux font aux fruits *A.* نقر *P.* شند زدن *T.* قوش بورونى ايله يارهلمق || Les oiseaux ont picoté tous les fruits قوشلر ميوهلرك جملهسنى نقر ايتمشلردر

Picoter, signifie figur., attaquer quelqu'un par des paroles dites avec malignité *A.* امضاض بالنواقر *P.* بسن آزرده دل كردن *T.* بر كمسنهنك يوركنى دل ايله آجيدوب ياقمق || Il l'a picoté plus d'une fois فلانك درونتى نواقر جگر سوز ايله بالدفعات امضاض ايلدى

PICOTERIE. Paroles dites pour picoter quelqu'un *A.* نواقر *P.* سخنهاى دلازار *T.* يورك ياقيجى سوزلر

PICOTIN. Petite mesure dont on se sert pour mesurer l'avoine que l'on donne aux chevaux *A.* مدّ العلف pl. امداد العلف *P.* پيمانۀ علف *T.* يم اولچكى || Ce cheval mange deux picotins d'avoine par jour بر شو آت كونده ايكى اولچك يولاف يم يير

PIE. Oiseau de plumage blanc et noir *A.* عقعق pl. عقاعق *P.* صقصغان قوشى *T.* گلچه - قزله

On appelle Fromage à la pie, une espèce de fromage blanc, écrême *A.* ارذة *T.* چاير پنيرى

Et cheval pie, un cheval de deux couleurs, dont l'une est le blanc *A.* ابرش *P.* چپار *T.* آبراش

PIE, adj. Pieux. Il ne se dit qu'en cette phrase, Oeuvre-pie *A.* مبرة pl. مبرات - حسنة pl. حسنات *P.* كردار نيك *T.* خيرات

PIE-MÈRE. La membrane qui enveloppe immédiatement le cerveau *A.* ام الهام

PIÈCE. Partie d'un tout *A.* قطعة pl. قطعات - كسفة pl. اكساف *P.* لخت - پاره *T.* پارچه || Une pièce de viande بر قطعه لحم - بر پارچه ات - de bois بر قطعه خشب - آغاج پارچهسى || Un accroc lui a emporté une pièce de son habit چنكاله ايلشمكله كيديكى لباسك بر پارچهسى قوپارلدى Les pièces d'une armure جنك اثوابى قطعهلرى - On dit aussi, Une pièce de terre *A.* قطعة الارض *P.* پارۀ زمين *T.*

— On dit, qu'une colonne est toute d'une pièce, بر پارچەسی pour dire, qu'elle n'est que d'un seul morceau قطعهٔ واحدەدن يكپاره بر پارچەدن ياپلمش ديرك ـ مصنوع بر عدد ستون

Tomber par pièces, se dit d'une personne attaquée d'une maladie qui engendre la pouriture *A.* تهذء الاعضاء ـ أرب الاعضاء *P.* اعضا لت لت افتادن *T.* عضولر صاپر صاپر دوكلمك || C'est un homme perdu de débauche, et qui tombe par pièces عيش وعشرته ادمانى تقريبيله وجودينى خراب ايدوب صاپر صاپر دوكلمكده در ـ اعضاسى متهذى اولەيور

On dit, qu'un homme est armé de toutes pièces, pour dire, qu'il est armé de pied en cap *A.* شاكى السّلاح ـ شاكى السلاح *P.* پر سلاح *T.* يكپاره سلاحلو

Être taillée en pièces, se dit d'une armée qui a été entièrement défaite *A.* تقدّد ـ توشّق ـ تصرّم *P.* لتالت گشتن *T.* پاره پاره طوغرانمق || L'armée ennemie a été taillée en pièces عسكر دشمن ـ اعدا سيف قهر ودمار ايله متقدّد ومتصرّم اولمشدر عسكرى لتالت بريدهٔ شمشير قهر ودمار اولمشدر

On appelle aussi Pièces, les différentes parties d'un logement *A.* بيت pl. بيوت ـ حجرة pl. حجرات *T.* اوطه || Son appartement est composé de tant de pièces دائرەسى شو قدر بيوتى مشتملدر Le salon est la plus belle pièce de la maison منزلك احسن بيوتى مسافر اوطەسيدر — Pièce d'honneur, c'est chez les ambassadeurs, la pièce où est le dais *T.* عرض اوطەسى

Dans les grandes cérémonies, on appelle Pièces d'honneur, la couronne, le sceptre, l'épée *A.* pl. شعاير السلطنة || On choisit les plus grands seigneurs de la Cour pour porter les pièces d'honneur آلايده شعاير سلطنتى حامل اولەجق كسانى اعاظم رجال بيننده انتخاب اولور

On dit figur., qu'un homme est tout d'une pièce, pour dire, qu'il se tient tout droit, ou qu'il est inflexible ديم ديك طورر بر آدمدر

PIÈCE, se dit aussi d'un petit morceau d'étoffe, de toile qu'on met à des choses de même nature, pour les raccommoder *A.* رقعة pl. رقاع ـ لدام *P.* پينه ـ درپين ـ پركاله ـ رفو *T.* يامه || Mettre une pièce à un habit ثوبه ربط رقعه ايتمك ـ يامه ديكمك — En parlant des vases, on emploie les mots *A.* رؤبة *T.* كناد || Mettre une pièce à un chaudron قزغانه الصاق رؤبه ايتمك ـ قزغانى كنادلمك ـ كناد اورمق

Il se dit aussi de certaines choses qui font un tout complet *A.* طاقة pl. طاقات *P.* طاقه *T.* طوب || Une pièce de drap بر طوب جوقه de toile بر طوب بز Juger de la pièce par l'échantillon طاقەنك كيفيتنى اورنكندن اكلامق

On dit, Vendre des choses pièce à pièce, pour dire, les vendre l'une après l'autre *A.* بيع شيئًا بعد شئ ـ بيع واحدًا بعد واحد *P.* يكايك فروختن *T.* برر برر صاتمق || On a vendu ses meubles pièce à pièce متاع بيتى برر برر فروخت اولندى

On appelle Pièce d'eau, une grande quantité d'eau retenue dans un certain espace, pour l'embellissement d'un jardin *A.* حوض pl. حياض *P.* خانيچه *T.* حوض

Pièce, en termes d'art militaire, se dit des bouches à feu *A.* مدفع pl. مدافع *P.* توب ـ بر پاره توب *T.* يك ـ طوب || Pièce de huit livres de balle سكز قيەلك كله پاره طوب — Pièces de campagne, se dit des canons qui marchent avec l'armée, et qui ne sont pas propres pour les sièges *T.* سرعت طوپلرى — Et pièces de batterie, du gros canon dont on se sert pour battre une place *T.* بالى يمز طوپلرى ـ محاصره طوپلرى

On appelle Pièce de blé, etc., une certaine étendue de terre ensemencée en blé, etc. *A.* مشارة pl. مشاور *P.* كشت *T.* تارلا — || Une pièce de blé بغداى تارلاسى اولك

En parlant du gros bétail, on dit, qu'un homme a tant de pièces de bétail فلان كشى شو قدر رأس حيواناته مالكدر

Pièce, signifie aussi, chacun. En ce sens, on emploie différens mots suivant la chose dont il est question || Ces chevaux-là coûtent cent écus la pièce بو باركيرلرك هر بر راسى شو قدره بهرپارەسى بهرى ـ اولمشدر Des oranges à cinq sous la pièce بشر پارەيه پورتقال Quatre pièces de gibier درت عدد او درت دانه ـ قوشلرى

Pièce, se dit aussi des ouvrages d'esprit *A.* تأليف pl. تأليفات || Une pièce d'éloquence فنّ بلاغتده دائر بر تأليف On a imprimé des pièces de prose et de vers qui ont remporté les prix فنّ انشاده احراز قصب السبق امتيازه شايان عدّ اولنمش منثور ومنظوم تأليفلر طبع اولندى

En termes de Pratique, il signifie, tous les papiers qui servent à un procès *A.* ورقة pl. اوراق || Pièces parafées مصحّح اوراق inventoriées دفتره قيد اولنمش اوراق Toutes les pièces ont été

remises dans le sac اوراقڭ مجموعى تكرار طوربه يه وضع
— اثبات مدعايه دائر اولان اوراق Pièces justificatives اولندى
استشهاده صالح — تصديق حالى متضمن

Pièce, se dit encore en parlant de la monnaie *A.* درهم pl. دراهم
P. درم *T.* سكه || Une pièce de six sous التى اقچه ايدر بر درهم
de vingt-quatre sous يكرمى درت اقچه لك بر سكه

Au jeu des échecs, il se dit de ce qui n'est pas pion *A.* آلة
pl. آلات الشطرنج || La dame est la meilleure pièce الشطرنج
des échecs آلات شطرنجڭ اعلاسى فرز در

On dit, Jouer une pièce à quelqu'un, pour dire, lui jouer un
tour *T.* — دوباره ايتمك — بر كمسنه يه اويون ايتمك
رنك ايتمك

PIED. La partie de l'animal qui lui sert à marcher *A.* قدم pl.
قدم || آياق *T.* پاى *P.* ارجل pl. رجل — اقدام Pied droit
پاى — قدم ايسر صاغ آياق gauche — پاى راست — ايمن
صول آياق — چپ Les doigts du pied اصابع قدم les ongles
آياغڭ طرنقلرى — اظفار قدم Marcher sur la pointe du pied
آياغڭ پرمقلرى اوجنده يوريمك On l'emmena pieds et
poings liés — فلانى مغلول الايادى واقدام اولەرق كتورديلر
— راجلا يوريمك Aller à pied الى اياغى باغلو اولەرق
آياق — قائما طورمق Se tenir sur ses pieds پايه يوريمك
اينمك — نزول ايتمك Mettre pied à terre Depuis اوزرنده
la tête jusqu'aux pieds *A.* من الرأس الى القدم *P.* از سر تا
T. باشدن آياغه دكين پا On passe souvent cette rivière à pied
sec بو نهردن اكثريا آياق اصلتميدرق مرور اولنور Marcher
pieds nus يالين آياق يوريمك — پا برهنه مشى ايتمك Fouler
aux pieds آياق آلتنده چيكنمك — پايمال ايتمك Se jeter
aux pieds de quelqu'un آياغنه — بر كمسنه نڭ آياغنه صارلمق
قپانمق — Il se dit aussi en parlant de meubles et d'ustensiles, et
signifie, la partie qui sert à les soutenir || Les pieds d'une chaise,
d'un lit, d'un chandelier صندليه نڭ ويتاق سريرينڭ
وشمعدانڭ آياقلرى

Bête à quatre pieds. *A.* ماشية pl. مواشى *P.* جانور چار پا
T. درت آياقلى حيوان

Le pied du cheval *A.* قائمة pl. قوائم *P.* پاى اسب pl. نواقز
T. طوارڭ آياغى

Le pied du chameau et d'autres animaux de ce genre *A.* خف
pl. اخفاف *T.* بقناق

Pied fourchu, comme celui des vaches, des moutons *A.* ظلف
pl. اظلاف *T.* چتال طرنقلو آياق — Pied non fourchu, comme
celui du cheval *A.* حافر pl. حوافر *T.* بتون طرنقلو آياق ||
Les vaches et les moutons ont le pied fourchu صغر وقيون قسمى
چتال طرنقلو حيوانلردر — حيوانات ذوى الاظلافدر Les
chevaux et les mulets ont le pied non fourchu آت وقاطر قسمى
بتون طرنقلو حيوانلردر — حيوانات ذوى الحوافردر

Des pieds de veau, de mouton, coupés pour être mangés *A.*
كراع pl. اكارع pl. بالغاء *P.* پاچه *T.* پاچه

Pied, signifie aussi, la trace de la bête qu'on chasse *A.* اثر pl.
آثار *P.* نقش پا *T.* ايز

Coup de pied. *A.* رفسة *P.* لكد *T.* تپمه || Donner un coup de
pied à quelqu'un تپمه — بر كمسنه يه ضرب رفسه ايتمك
اورمق

Gens de pied. Les soldats qui servent à pied *A.* راجل pl. رجّال pl.
رجّالة — رجلان *P.* پياده — پيادگان *T.* يايه — يايه لر

On dit, Attendre de pied ferme, pour dire, attendre sans sortir
d'une place بر كمسنه بولنديغى يرده ثبات قدم ايله استادهٔ
مقام ترقب وانتظار اولمق — Combattre de pied ferme, c'est-
à-dire, avec fermeté ثبات قدم ايله جنك ايتمك — Lâcher
le pied c'est reculer, fuir بر كمسنه ثبات قدم ايده ميوب
ثبات قدمنه فتور ورخاوت — متوجّه سمت فرار اولمق
— Avoir un pied à terre, c'est avoir un logement كتوردمك
dans un endroit où l'on ne vient qu'en passant آياق ايلشدره جك
بر يره مالك اولمق — Ne pas mettre le pied dans une mai-
son, c'est ne pas y aller — فلانڭ خانه سنه وضع قدم ايتمامك
آياق بصمامق — On dit figur. Aller pied à pied, pour dire, se
conduire avec beaucoup de circonspection قدم بقدم عمل وحركت
قاعدهٔ حزم — بالتأنى عمل وحركت ايتمك — ايتمك
— واحتياطه رعايت ايدەرك رفته رفته حركت ايتمك Avancer
pied à pied رفته رفته رهپيماى — قدم بقدم ايلرويه وارمق
سمت مقصود اولمق — Tenir pied à boule, pour dire, s'atta-
cher à une chose avec beaucoup d'application ثبات قدم ايله
— مداومتده ثابتقدم اولمق — مداومت ايتمك On dit d'un
vieillard, qu'il a bon pied, bon oeil, pour dire, qu'il a encore
l'usage de tous ses sens — كوزى آياغى يرنده بر قوجاماندر
Et d'un homme décrépit, ou très-malade, qu'il a déjà un pied dans
la fosse — مزارده در — بر آياغى چقورده در — Et d'un homme

faible qui ne peut marcher, qu'il ne saurait mettre un pied devant l'autre آدمیور - آیاغنی یوقدر - مجالی حرکته مشی On dit aussi, Examiner un homme depuis les pieds jusqu'à la tête بر کمسنه‌نک اوزرینه سر تا پا امرار نظر دقت ایتمک

On dit, Avoir le pied à l'étrier, pour dire, être prêt à partir پا در رکاب اولمق Et chercher quelqu'un à pied et à cheval, pour dire, le chercher partout بر کمسنه‌یی طرف طرف سکردوب آرامق

Et aller de bon pied dans une affaire, pour dire, s'y comporter avec beaucoup de zèle et de franchise بر مصلحتده صدق وخلوص اوزره حرکت ایتمک

On dit, Du même pied, pour dire, d'une marche égale et semblable *A.* علی سیاق الواحد - متساوی الاقدام || Il est difficile que deux projets si différents aillent du même pied بو درجه‌ده بری برینه مخالف اولان ایکی کونه ترتیب متساوی سیاق واحد اوزره یوریمک - الاقدام یوریمک امر دشوار در || Nous allions lui et moi du même pied بن وفلان امر مشکلدر کشی شو مصلحتده متساوی الاقدام اولدرق حرکت ایدر ایدک

On dit proverb. Haut le pied, pour dire, partons *A.* قم *P.* بر خیز *T.* قالق

On dit, Sur quel pied sommes nous ensemble? pour dire, comment sommes-nous ensemble? بینمز نصلدر - آره‌مز نه شکلدر

Et mettre une chose sous les pieds, pour dire, la mépriser بر شیئی موطئ اقدام خذلان وحقارت ایتمک - پامال خزی واستحقار ایتمک

Et mettre une armée, mettre des troupes sur pied, pour dire, lever des troupes عسکر ترتیب ایتمک - اردو یا عسکر حاضر قالدرمق - حاضرلمق - وآماده قلمق

Et que quelqu'un a été sur pied toute la nuit وقت لیلی قائماً تا بصباح آیاقده ایدی - امرار ایلدی

Et figur. Être sur un bon pied, pour dire, être dans un bon état بر کمسنه حسن حالده اولمق - Et être sur un bon pied dans le monde, pour dire, y être en estime بر کمسنه‌نک بین الناس مرتبهٔ شهرت واعتباری اعلا اولمق - Et mettre quelqu'un sur le bon pied, pour dire, lui procurer de grands avantages بر کمسنه‌نک حالنی اصلح واحسن مرتبه‌یه ایصال حسن صورتده وضع ایتمک - ایتدرمک ou pour dire, l'obliger à faire son devoir بر کمسنه‌یی یولنه قویمق - یولنه کتورمک

On dit en parlant d'une rivière, qu'il y a pied, pour dire, qu'on s'y peut tenir debout, la tête hors de l'eau بو نهرده آیاق دیبی بولور - Et perdre pied, pour dire, ne trouver plus le fond de l'eau avec les pieds *T.* آیاق دیبی بولمامق || Il perdit pied au milieu de la rivière, et pensa se noyer وسط نهرده آیاغی دیب بوله‌میوب غرق اولمغه بر رق قالمشدر

Et figur. Prendre pied, pour dire, s'établir solidement *A.* تأصّل - کسب الرسوخ *P.* ریشه دار گشتن *T.* یرلشمک - کوکلشمک - تمللشمک || Il ne tardera pas à prendre pied قریباً تمللشه‌جکدر

On dit, en parlant d'une maison, qu'il y a tant de pièces de plain-pied, pour dire, tant de chambres où l'on va de l'une à l'autre, sans monter ni descendre فلان منزل دوز طبان اولدرق شو قدر بیوتی مشتملدر

On appelle Pied poudreux, ou Va-nu-pieds, un homme qui n'ayant ni propriété ni état, peut disparaître à chaque instant *T.* بالدری چپلاق || Il a voulu me donner pour caution un va-nu-pieds بر بالدری چپلاقی کفیل ویرمک استدی

On appelle figur. Pieds de mouche, une écriture dont les lettres sont très-menues et mal formées *A.* خط منمّل *P.* همحال قرنجه آیاغی کبی بر یازو *T.* پای مور خط خرده

Pied, se dit aussi d'un arbre, d'une plante, et signifie la partie qui est le plus près de terre *A.* سفالة الشجر *P.* بن درخت *T.* اغاجک دیبی || Être assis au pied d'un arbre اغاجک دیبنه طیانوب اوتورمق

On dit, Le pied d'une montagne, d'un bâtiment, d'un mur, pour dire, l'endroit le plus bas *A.* ذیل - سفالة pl. اذیال *P.* پایین - دامن - بن *T.* اتک - دیب || Le pied des Alpes آلپس طاغلرینک اتکی - دامن کوه آلپس - ذیل جبل آلپس || Il sort une source du pied de la montagne بر طاغ اتکندن پیکار انفجار ایدر || Le pied d'un rocher قیانک دیبی || d'une muraille دیوار دیبی - دامن دیوار - سفالهٔ دیوار - On dit aussi Le pied d'un lit, pour dire, l'endroit du lit qui est opposé au chevet *A.* موخّر الفراش - سافلة الفراش *P.* پایین پستر *T.* یتاغک آشاغی طرفی

Il se dit aussi pour l'arbre entier *T.* کوک || Il y a cinq cents pieds d'arbres dans cette avenue بو یولده بشیوز کوک آغاج

وار در Il a fait abattre deux cents pieds d'arbres ایکییوز کوک آغاج ییقدردی Un pied d'oeillet بر کوک قرنفل چیچکی

En termes d'eaux et forêts, on appelle Pied cornier, l'arbre qu'on laisse à l'extrêmité d'un arpentage, pour servir de marque حدود علامتی اولمق اوزره ابقا اولنان آغاج

On dit, Raser une maison rez pied, rez terre, pour dire, la raser par le pied *A.* مستأصلاً هدم *P.* یکسان خاك کردن - نقش زمین کردن - همبرابر خاك کردن *T.* یره برابر ییقمق

On dit figur. Mettre un homme au pied du mur, pour dire, le mettre hors d'état de répondre فلانی پشت بر دیوار دمبستگی وحیرت ایتمك - مبهوت ومتحیر اولدرق دیواره طیاتمق

On dit, Expliquer une chose au pied de la lettre, pour dire, l'expliquer selon le propre sens des paroles *T.* تحت اللفظ معنا ویرمك || Il ne faut pas toujours prendre les choses au pied de la lettre هر شیئده تحت اللفظ معنا ویرمك جائز دکلدر Cela se doit expliquer au pied de la lettre بوکا تحت اللفظ معنا ویرلمك اقتضا ایدر

On dit aussi, Au pied de la lettre, pour dire, à parler véritablement *T.* طوغریسی بو در که || Il est ruiné; au pied de la lettre, il n'a pas de pain طوغریسی بو در که حالی خرابدر بیاغی بیهجك اتمکی یوقدر - قوت لا یموته محتاجدر

Pied, se dit aussi d'une mesure Géométrique *A.* قدم معماری - قدم || Pied cube قدم معماری مکعب Cela a tant de pieds de long فلان شیئك شو قدر قدم طولی وار در Douze pieds en carré تربیعا اون ایکی قدم

Sur le pied. À raison, à proportion *A.* علی القیاس - قیاسا *T.* قیاس ایدرك *P.* بقیاس || J'ai payé cette étoffe sur le pied d'un louis d'or l'aune بو قماشك بهاسنی بهر ذراعی برر آلتونه قیاس اولندرق ادا ایلدم Un régiment de cavalerie entretenu sur le pied étranger دول سائرهده جاری اولو کلمش صورتده قیاس ایله ترتیب اولنمش بر آلای سواری عسکری

On dit, Se mettre sur le pied de faire, ou de ne pas faire une chose, pour dire, prendre l'habitude de la faire, ou de ne pas la faire *T.* عادت ایدنمك - طورینی طوتمق || Il se met sur le pied de ne plus faire de visites فیما بعد بر کمسنهنك زیارتنه وارمامق خصوصنی - وارمامق طورینی طوتدی عادت ایدندی

On dit, Sur le pied où sont les choses, pour dire, les choses étant ainsi *T.* کیفیت احوال بو صورتی کسب ایدنجه - کیفیت احوال بو منوال اوزره اولنجه Et absolument, Sur ce pied-là *T.* بو صورتده || Sur le pied où sont les choses, je doute que vous veniez à bout de votre dessein کیفیت احوال بو منوال اوزره اولنجه بکام اولدجغکه شبهه ایدرم Je le croyais coupable, mais vous m'assurez de son innocence; sur ce pied-là, je lui rends mon estime فلانی قباحتلو ظن ایدرایدم سن بیگناه اولدیغنی ایناندررسك بو صورتده حقنده حسن اعتبارم کما کان باقیدر

D'arrache-pied. Sans discontinuation *A.* بلا فاصلة - بلا انقطاع *T.* فاصلهسز *P.* بی فاصله - پیوسته || Je l'ai attendu trois heures d'arrache-pied بلا انقطاع اوچ ساعت قدر ورودینه منتظر اولدم

Pied-d'alouette, ou Delphinium. Plante *A.* رجل الیمامة *T.* سرای چیچکی

Pied-de-chat. Plante *A.* کف الهر *P.* پنچهٔ گربه *T.* کدی آیاسی

Pied-de-lievre, ou Lagopus. Plante *A.* رجل الارنب

Pied-de-lion. Plante *A.* رجل الاسد *T.* ارسلان پنچهسی - یلدز چیچکی

Pied-de-veau, ou Colocasie. Plante *A.* قلقاس - آذان الفیل

Piédestal. T. d'Archit. La partie qui soutient la colonne *A.* قاعدة العمود pl. قواعد العمود *P.* پای ستون *T.* دیرکك آیاغی || La base d'un piédestal قاعدهٔ عمودك تملی Le piédestal d'une statue بر صنمك قاعدهسی

Piédouche. Petite base qui sert à porter un buste, ou quelqu'autre figure *T.* کرسی

Piége. Instrument dont on se sert pour prendre des animaux *A.* حبالة pl. حبایل - مصیدة pl. مصاید *P.* دام - جال *T.* دوزاق || Tendre un piége دوزاق اوزاتمق - مدّ حباله ایتمك Dresser un piége دوزاق قورمق - نصب مصیده ایتمك Faire donner un animal dans le piége حیوانی دوزاغه دوشورمك

Il signifie figur. embûche, artifice dont on se sert pour tromper *A.* حبالة المكر *P.* دام فریب *T.* حیله دوزاغی || Ce qu'on vous dit, ce qu'on vous offre est un piége سکا سویلنان کلام وعرض اولنان فائده محض حبالهٔ مکر وفریبدر Il est tombé dans le piége دام حیلهیه گرفتار اولمشدر C'est un piége qu'on

vous tend, prenez - y garde سنك ایچون قورلمش بر دام حیله در آندن حذر ایله Il a évité le piége qu'on lui avait tendu قوردقلری دام حیلەدن شیوشدی

PIERRAILLE. Amas de petites pierres *A.* قصص pl. اقصاص *P.* سنگریزه *T.* اوفاق طاش || Chemin ferré de pierraille چاقل طاشی ایله مفروش بر یول

PIERRE. Corps dur et solide, formé dans la terre, et dont on se sert pour la construction des bâtimens *A.* حجر pl. احجار *P.* سنگ *T.* طاش || Pierre dure *A.* حجر صلب *P.* سنگ *T.* پك طاش tendre *A.* حجر لین *P.* سنگ سخت - خارا سهل النحت aisée à tailler *T.* یومشق طاش *P.* سنگ نرم رضام منحوت - حجر منحوت Pierre de taille *A.* بر نوع حجر *P.* سنگ تراشیده *T.* یونمه طاش Bâtiment de pierre de taille احجار منحوتەدن مصنوع بر بنا Tailleur de pierre *A.* نحات *P.* سنگ تراش *T.* طاش یونیجی Fossés revêtus de pierres de taille مرصوم الجداران بر خندق - دیوارلری احجار تراشیدەدن پرداخته بر خندق Poser, mettre la première pierre à un bâtiment اساس بنانك ایلك طاشنی یرینه طرح ایتمك On a tellement ruiné cette ville, qu'il n'y est pas demeuré pierre sur pierre بو بلدەیی شو وجهله تخریب ایتمشلرکه سنگ بر بالای سنگ اولدرق مجتمع اولمش - بیقندیلری بیله قالمامشدر On dit figur., Trouver des pierres sur son chemin, pour dire, trouver des obstacles à ce qu'on a envie de faire سنگ راه ممانعت اولەجق حالاته راست كلمك

On dit proverb. Faire d'une pierre deux coups, pour dire, prendre occasion en faisant une affaire, d'en faire une autre dans le même temps *T.* بر طاش ایله ایکی قوز اورمق

Et jeter la pierre à quelqu'un, pour dire, le blâmer de quelque chose *A.* قذف - طعن *P.* طعن وتشنیع سنگ اندازی بر کمسنەنك علیهنه *T.* سنگ شتم انداختن - کردن کافۀ ناس طاش آتمق || Tout le monde lui jette la pierre فلانك علیهنه سنگ انداز طعن وتشنیع اولور

PIERRE, se dit aussi des cailloux et des autres corps de cette nature *A.* حصات pl. حصیات - حصبة pl. حصباء *P.* خرسنگ *T.* چاقل طاشی || Se battre à coups de pierres چاقل طاشلریله دوکشمك Un chemin plein de pierres کثیر الحصات بر یول - محصبه بر یول

PIERRE À CHAUX. La pierre dont on fait la chaux *A.* حجر کرج خرجچون - کرج طاشی *T.* سنگ کچ *P.* الجص اولان طاش

PIERRE À FUSIL. Un caillou dont on se sert pour battre le fusil *A.* مطرة البرقیل *P.* آتشزنۀ تفنك *T.* تفنكك چقماغی طاشی

PIERRE ANGULAIRE. La pierre qui se met à l'angle d'un bâtiment *A.* حجر الزاویة *P.* سنگ کوشه *T.* کوشه طاشی

PIERRE À PLÂTRE. *A.* حجر الصاروج *P.* سنگ آهك *T.* آلچی طاشی

PIERRE D'ACHOPPEMENT. On appelle ainsi Toute occasion de faillir *A.* موقع الزلل - موقع العثرة والسقطة *P.* جای لغزش - آیاق سورچجك بر *T.* جای لغزش پا || Les moindres occasions sont autant des pierres d'achoppement pour un homme faible ضعیف النفس اولان آدمه کوره ادنای امور موقع زلل وسقطه در

Il se dit aussi de tout ce qui met obstacle au succès d'une affaire *A.* مانع - مزاحم *P.* سنگ راه ممانعت *T.* انکل || La restitution d'une telle place pensa être une pierre d'achoppement au traité فلان قلعەنك ردّی مادّەسی عهدنامەنك انعقادینه مانع اوله یازدی C'est elle qui est la pierre d'achoppement à leur réconciliation اصلاح ذات البینلرینه انکل اولان فلان خاتوندر

PIERRE D'AIGLE. Pierre que les bonnes gens croient avoir la vertu de faire venir à terme le fruit que porte une femme enceinte *A.* حجر العقاب - حجر الولادة *P.* سنگ عقاب *T.* قرتال طاشی

PIERRE D'AIMANT. V. Aimant.

PIERRE DE BÉZOARD. V. Bézoard.

PIERRE D'ÉVIER. Une pierre taillée pour servir à l'écoulement des eaux d'une cuisine, d'une cour *A.* مثعب pl. مثاعب *P.* شلکك - صو مصلغی *T.* موری V. aussi Évier.

PIERRE DE MEULE, OU PIERRE MEULIÈRE. Sorte de pierre dont on fait les meules de moulin *A.* عضبارة *P.* سنگ آسیا *T.* دکرمن طاشی

PIERRE DE SCANDALE. Ce qui cause du scandale *A.* موقع الریبة *P.* سبب کناهه دوشورمکه *T.* جای بد گمانی || Cette discussion est délicate, et pourrait bien devenir une pierre d'achoppement, une pierre de scandale بو مباحثه غایة الغایه نازکدر

نتیجه‌سنده موقع زلل وسقطه ومحل ریبه اولمق احتمالندن خالی دکلدر Cet homme est la pierre de scandale de tout son quartier شو آدم محله‌نك اهالیسی ایچنده محله‌نك اهالیسنی گناهه دوشورر ـ باعث ریبه اولور

Pierre de touche. Pierre dont on se sert pour éprouver l'or et l'argent *A.* حجر المحك *P.* سنگ محك *T.* مهنك طاشی

On dit figur. L'intérêt est la pierre de touche de l'amitié, de la probité, pour dire, que c'est dans les choses qui regardent l'intérêt, que l'on peut juger de l'amitié et de la probité d'un homme مصلحت مخصوصه محك محبت ووسیلهٔ آزمایش برازت واستقامتدر

Pierre fondamentale. Ce qui est comme le fondement d'une chose *A.* رکن pl. ارکان ـ اسّ ـ اساس ـ مبنا *P.* بنداد *T.* تمل || La Justice est la pierre fondamentale des États عدل وداد اسّ رکن بنای ملك ودولتدر ـ اساس دولدر

Pierre infernale. C'est une pierre qu'on applique pour brûler les chairs *A.* حجر الجحیم ـ حجر الكیّ *P.* سنگ جهنم *T.* جهنم طاشی || On lui appliqua la pierre infernale فلانی جهنم طاشیله داغلدیلر

Pierre philosophale. V. Philosophale.

Pierre ponce. Sorte de pierre poreuse et légère *A.* نسیفة pl. نسف ـ نشفة pl. نشف *P.* خاز *T.* سونكر طاشی ـ آیاق طاشی

Pierres précieuses, ou Pierres fines. Les diamans, les rubis, etc. *A.* خرزات pl. جواهر pl. *P.* گوهرها *T.* ذیقیمت طاشلر ـ اشته Ainsi on dit d'un beau diamant, Voici une belle pierre بر لطیف طاش Pierres fausses عملی طاشلر ـ عملی جوهرلر

Pierres sèches. On appelle ainsi, Une façon de construire avec des pierres posées l'une sur l'autre sans chaux, sans mortier *T.* قوری دیوار || Construire en pierres sèches قوری دیوار اولدرق بنا یاپمق

On dit, Faire un ouvrage à pierres perdues, en parlant des ouvrages de pierre qu'on élève dans l'eau *T.* ریختم بنا ایتمك

Pierre. T. de Méd. Amas de sable et de gravier qui se forme en pierre dans les reins ou dans la vessie *A.* حصات *P.* سنگ *T.* طاش || Il a la pierre dans les reins كلاده حصات وار در La pierre est dans la vessie طاش مثانده در Cela engendre la pierre فلان شی مولد حصاتدر La pierre s'est rompue en la tirant طاش چین جذبده تفتت ایتمشدر Il a rendu une petite pierre بر اوفاق طاش اخراج ایلدی ـ دفع ایلدی

PIERRÉE. Conduit fait en terre, pour l'écoulement des eaux *A.* قنات pl. قنوات *P.* گاریز *T.* صو یولی || Faire une pierrée dans un jardin باغچه‌ده بر صو یولی احداث ایتمك

PIERRERIES. Collection de pierres précieuses *A.* pl. مجوهرات || Trafiquer, négocier en pierreries مجوهرات آلیش ویرشی ایتمك Il est riche en pierreries كثرت مجوهرات جهتیله مالدار ـ مجوهرات خصوصنده صاحب ثروت ویسار در ـ در

PIERREUX. Qui est plein de pierres *A.* حجیرة ـ كثیر الاحجار ـ مجرة *P.* سنگستان ـ سنگلاخ *T.* طاشلق یر ـ طاشی چوق || Un chemin pierreux كثیر الاحجار بر یول ـ بر یر

PIERRIER. Sorte de petit canon, dont on se sert principalement sur les vaisseaux *T.* چاقلوز طوپی

PIÉTÉ. Dévotion, affection pour les choses de la religion *A.* تقوی ـ دیانت ـ تعبّد *P.* پارسایی ـ دینداری *T.* دیندارلق || Piété exemplaire موجب عبرت اولەجق تقوا ودیانت apparente تقوای ظاهری solide دیانت راسخه C'est un homme qui a beaucoup de piété تقوای تامّی وار بر ذاتدر qui est dans des exercices continuels de piété دیانت وتقوایه متعلق اعماله مداومت ایدر بر آدمدر

Il se dit aussi de l'amour qu'on doit avoir pour ses parens *A.* علاقة البنوّة *P.* مهر فرزندی *T.* اوغللق علاقه‌سی || Il a marqué pour son père une piété vraiment filiale پدری حقنده حقیقی بر علاقهٔ بنوّت اظهار ایلدی La piété des enfans envers leurs parens اولادك ابوین حقنده علاقهٔ بنوّتلری

La piété pour les morts, se dit des sentimens d'affection que l'on a pour eux *A.* شفقة على الاموات *P.* مهربانی در حق مردگان *T.* اولمشلری اسرگمه

On dit aussi, La piété envers les malheureux, en parlant d'une piété active, qui ne se borne pas à les plaindre *A.* اعانة الفقرا ـ اعانة المحتاجین *P.* یاوری بیچارگان ـ یاوری حاجتمندان ـ دستگیری دردمندان *T.* دردمندلره یاردم

PIÉTINER. Remuer frequemment les pieds par vivacité *A.* تقلقل الاقدام *P.* پاپی پیاپی جنبانیدن *T.* آیاقلری صیق صیق اویناتمق || Un enfant qui ne fait que piétiner آیاقلرینی صیق صیق اویناتمقدن خالی اولمیان چوجوق

PIÉTON. Homme qui va à pied *A.* راجل pl. رجّال ـ بیذق pl. بیاذقة *P.* پیاده ـ پیاده رو *T.* یبا || Les gens à cheval incommodent les piétons سواریان پیاده اولنلره موجب

مزاحمه اولورلر

On dit, C'est un bon piéton, pour dire, c'est un homme qui marche bien à pied *A.* قوی المشی *P.* چاپکپا *T.* آیاغی یورک

PIÈTRE. Chétif et de nulle valeur dans son genre *A.* هادر *P.* کمایه *T.* کوتی کمایه Un habit piètre کمایه بر لباس

PIEU. Pièce de bois qui est pointue par un des bouts, et dont on se sert à divers usages *A.* وتد pl. اوتاد *P.* میخ چوبین *T.* قازیق || Ficher un pieu en terre زمینده رکز وتد ایتمک - یرده قازیق قاقمق || Planter des pieux en terre زمینده نصب اوتاد ایتمک - یرده قازیق دیکمک Soutenir des terres avec des pieux طپراغی قازیقلر ایله طیاندرمق

PIEUSEMENT. D'une manière pieuse *A.* بالتقوی - بالدیانة - *P.* بالتعبد - دیانتکارانه - بر وجه پارسایی - متعبدانه *T.* دینداراق ایله || Il a vécu très-pieusement, et est mort de même حال تعبد وتقواده عمرینی متعبدانه امرار واتمام ایلدی Croire pieusement une chose بر شیئه متعبدانه اعتماد ایتمک

On dit aussi, Croire pieusement une chose, pour dire, la croire sans fondement *A.* اعتماد علی العمیا || Il croit pieusement tout ce qu'on lui conte کندویه نقل اولنان شیئلرک جملهسنه علی العمیا اعتماد ایدر

PIEUX. Qui est fort attaché aux devoirs de la religion *A.* تقی pl. اتقیاء - متدین - قوی الدین - متعبد pl. متعبدین *P.* دیانتکار - دیندار - پارسا *T.* دینده قوی || C'est un homme pieux بر آدمدر - اتقیادن - آدمدر - قوی الدین - Il se dit aussi des choses qui tiennent aux sentimens d'humanité || Il rendait à son père les plus pieux devoirs پدری حقنده رعایتی اقتضا ایدن مراسم توقیری دیانت کامله ایله اجرا ایدر ایدی On l'entourait avec un pieux respect توقیر دیانت آلود ایله بانندہ مداومت ایدرلر ایدی Il fit éclater de pieux regrets اول بابده تأسفات دیانت آلود اظهار ایلدی De pieuses largesses اصول دیانته مقارن عطایا وبخششات

Il se dit aussi des choses qui partent d'un esprit touché des sentimens de la religion *A.* صالح - مبرور || Pensée pieuse معنای صالح - فکر صالح entreprise عزیمت صالحه Dessein pieux نیت مبروره - نیت صالحه

Legs pieux. Les legs que l'on fait pour être employés en oeuvres pies *A.* pl. خیرات فی سبیل الله pl. مبرات لوجه الله

PIGEON. Oiseau qu'on élève dans un colombier *A.* حمامة pl. حمایم pl. حمامات *P.* کبوتر *T.* کوکرجین || Nourrir des pigeons کوکرجین بسلمک Les pigeons aiment beaucoup le sel کوکرجین طوزی پک سور

PIGEONNEAU. Jeune pigeon *A.* جوزل pl. جوازل *P.* کبوتر بچه *T.* کوکرجین پلازی || Prendre des pigeonneaux dans un colombier کوکرجین خانهدن پلاز آلمق

PIGEONNIER. Lieu où l'on élève des pigeons *A.* تمراد pl. تمارید *P.* کبوتر خانه *T.* کوکرجین کومسی - کوکرجین خانه

PIGNOCHER. Manger négligement, sans appétit *A.* اکل بلا اشتها *P.* بی خواهش خوردن *T.* اشتهاسز یمک || Vous ne faites que pignocher اشتهاسز طعام ایدرسک

PIGNON. Amande de la pomme de pin *A.* حب الصنوبر - فستق الصنوبر *P.* میوهٔ سرو سیاه *T.* فستق

PILASTRE. Pilier carré, auquel on donne les mêmes proportions qu'aux colonnes, et qui ordinairement entre dans le mur *A.* وطیدة pl. وطاید *T.* دیرکی طیاق || Pilastre de marbre مرمردن مصنوع طیاق دیرکی

PILAU. Rit cuit avec du beurre *P.* پلاو *T.* پلاو

PILE. Amas de plusieurs choses entassées les unes sur les autres *A.* نضد pl. انضاد - کومة pl. اکوام *P.* توده *T.* استف - || Une pile de livres بر نضد کتب - کومة Mettre des livres en pile کتابلری تنضید ایتمک - استف ایتمک

Il se dit aussi de la maçonnerie qui soutient les arches d'un pont *A.* بنیان الطاقات القنطرة *P.* بنلاد کمرهای پل *T.* کوپری کمرلرینک طیاق دیواری

PILE. Le côté d'une pièce de monnaie où sont les armes du prince *T.* سکهنک طغرا طرفی

On dit proverb. qu'un homme n'a ni croix ni pile, pour dire, qu'il n'a point d'argent پادشاه سکهسنه مالک دکلدر

Jeu de croix et Pile. Un jeu où, lorsqu'on jette une pièce de monnaie en l'air, celui-là gagne le pari qui a deviné la partie qui paraît, quand la pièce est tombée *T.* طغرا یازی اویونی || Que retenez-vous, croix ou pile? طغرامی یازیمی نه دیرسک

PILER. Écraser un corps avec un pilon *A.* دق - سحق *P.* کوپیدن *T.* دوکمک - دوکوب ازمک || Piler des amandes بادام سحق ایتمک

Pilé. *A.* مسحوق *P.* کوفته - کوپیده *T.* دوکلمش - دوکیلوب ازلمش

PILIER. Sorte de colonne, sans proportion, servant à soutenir un édifice *A.* زافرة pl. زوافر ـ دعامة pl. دعايم *P.* پاینده ـ *T.* دیرک ـ طیاق پشتوان || La voûte de cette église est soutenue par tant de piliers بو کلیسانک قبه‌سی شو قدر دعایم ایله تحکیم اولنمشدر Des piliers extrêmement hauts غایة الغایه عالی وبلند پشتوانلر

Piliers. Les poteaux qu'on met dans les écuries, pour séparer les places des chevaux les unes des autres *T.* آخور بولمه‌لرینک دیرکلری

PILLAGE. Action de piller, ou le dégât qui en est la suite *A.* نهب ـ نهیب ـ غارت *P.* تالان ـ تاراج ـ تاخت ـ یغما *T.* قاپشمه ـ یغماجیلق || Livrer une ville au pillage بر بلده‌یی نهب سپردهٔ دستدرازئ یغماگران ایتمک ـ ویغمایه براقمق یغماگران النه تسلیم ـ ایادئ تاراجگرانه حواله ایتمک La ville fut abandonnée au pillage فلان شهر ایادئ باطشهٔ تاجگرانه تسلیم اولندی On promit le pillage de la ville aux soldats بلده‌نک نهب وغارتنه رخصت ویریله‌جکی عسکری طائفه‌سنه وعد اولندی ـ On dit d'une maison où les domestiques tirent chacun de leur côté, que tout y est au pillage بو خانه‌ده یغماجیلق جوقدر

En termes de Marine, on appelle Pillage, la dépouille des coffres et hardes de l'ennemi pris *A.* سلب pl. اسلاب *T.* صویغنتی

PILLARD. Qui aime à piller *A.* نهّاب ـ سلّابة ـ مغوار *P.* تاراجگر ـ یغماگر *T.* قاپیجی ـ یغماجی || Cette troupe est bien pillarde بو عسکر پک یغماجیدر

PILLER. Emporter violemment les biens d'une ville, d'une maison, etc. *A.* نهب ـ انتهاب ـ غارت *P.* غارتیدن ـ تاخت ـ وتاراج کردن ـ تالیدن ـ یغما کردن *T.* قاپشمق ـ یغمالمق || Piller une ville بر بلده تاخت وتاراج ایتمک Les gens de guerre ont pillé ce village عسکری طائفه‌سی بو قریه‌یی یغما وغارت ایتمشلر در La ville fut emportée d'assaut et pillée اول شهر عنوةً ضبط اولنوب گرفتار تاخت وتاراج اولمشدر ـ Il se dit aussi des gens en place qui abusent de leur autorité pour s'enrichir || Il a abusé de son autorité pour piller cette province مملکتی یغما ایچون یدنده اولان رخصتک حدودینی تجاوز ایتمشدر

PILLÉ. *A.* منهوب *P.* غارتزده ـ تاراج کرده ـ یغما کرده ـ *T.* یغما دیده یغمالنمش

PILLERIE. Extorsion, action de piller *A.* نهبة ـ نهب pl. نهاب ـ تهواش pl. تهاوش pl. مهاوش *P.* یغماگری ـ *T.* دستدرازی صارقنتیلق || Il s'est enrichi par ses pilleries ـ جمع ایلدیکی اموال مهاوشدن کسب ثروت ایلدی C'est un brigandage et une pillerie بو کیفیت محض سرقت ونهبتدر یغماجیلق ایله مالدار اولمشدر

PILLEUR. V. Pillard || C'est un grand pilleur بر نهّاب عظیمدر

PILON. Instrument dont on se sert pour piler quelque chose dans un mortier *A.* ملکد ـ لتات ـ منصال *P.* کوبه *T.* هاون الی ـ کوبهٔ آهنین || Pilon de fer دمور هاون الی

PILORI. Machine qui sert à la punition des personnes diffamées, et que la Justice expose à la risée du public *A.* معرض التجبیه *P.* جای رسوایی *T.* رسوایلق یری || Mettre un banqueroutier au pilori افلاسه جیقمش بر کمسنه‌یی معرض تجبیهه وضع ایتمک On l'a exposé au pilori pendant trois jours فلان کشی محل تجبیهده اوچ کون عرض اولنمشدر

PILORIER. Mettre au pilori *A.* تجبیه ـ وضع فی معرض التجبیه *P.* نهادن بمحل رسوایی *T.* رسوایلق یرینه قویمق || Pilorier un banqueroutier افلاسه جیقمش بر کمسنه‌یی تجبیه ایتمک

Figur. Diffamer quelqu'un *A.* تفضیح *P.* رسوا کردن *T.* رسوای ایتمک ـ دیللندرمک.

PILOTAGE. Ouvrage de pilotis *A.* نصب الاوتاد *T.* قازقلمه || Il en a tant coûté pour le pilotage قازقلمه بهاسی شو قدره واردی

PILOTAGE. T. de Mar. L'art de conduire un vaisseau *A.* فنّ الترتن *P.* فنّ آب شناسی *T.* کمی قولاغوزلغی || Il y a des écoles où l'on enseigne le pilotage فنّ ترتنک تعلیمنه مخصوص مکتبلر وار در

PILOTE. Celui qui conduit un bâtiment de mer *A.* ربّان *P.* آب شناس ـ کشتی راهدان *T.* قولاغوزی ـ کمی قولاغوز || Un pilote habile ربّان ماهر ـ استاد قولاغوز || Le premier pilote باش قولاغوز Le sous-pilote قولاغوز ملازمی

PILOTER. Enfoncer des pilotis pour bâtir dessus *A.* توطید ـ الوتد ـ رکز الاوتاد *P.* اوتاد سپوختن *T.* قازق قاقمق || Dans les lieux où le fond n'est pas solide, il faut piloter avant que de bâtir صلب ومتین اولمیان ارضده قبل البنا رکز اوتاد اولنمق واجباتدندر ـ اوتاد اولنمق اقتضا ایدر توطید

Piloté. *A.* باوتاد استوار *P.* موتّد ـ موطود بالاوتاد ـ موطود
قازق ايله استحكام اولمش *T.* كرده

PILOTIS. Gros pieu, qu'on fait entrer avec force pour asseoir les fondemens d'un édifice *A.* وطيدة pl. وطايد *T.* ايرى قازق

PILULE. Composition médicinale, qu'on met en petites boules *A.* حبّ pl. حبوب *P.* دانه ـ حبّ *T.* حبّ ‖ Prendre des pilules حبّ تناول ايتمك ـ حبّ استعمال ايتمك Purger un malade avec des pilules خسته‌يى حبّ ايله تنقيه ايتمك Pilules purgatives مسهل حبّلر ـ منقى حبّلر

On dit figur., Dorer la pilule, lorsque, sous des apparences flatteuses, on essaie de porter quelqu'un à une chose pour laquelle il a de la répugnance, ou lorsque, pour consoler quelqu'un d'un refus, on l'accompagne de promesses et de flatteries *T.* حبّى يالدزليه‌رق يوتدرمق ‖ On lui a si bien doré la pilule, qu'il s'est résolu à faire ce qu'on voulait فلان كمسنه‌يه يوتدردقلرى حبّى شول درجه‌ده يالدزلديلر كه مطلوبلرينى ايفا ايلمكه راضى اولدى On lui a doré la pilule, pour lui adoucir le refus de la grâce qu'il demandait ايتديكى رجانك ردّى حبّنى فلانه يالدزليه‌رق يوتدرديلر

On dit aussi, Avaler la pilule, pour dire, se déterminer à faire quelque chose à quoi on a de la répugnance *T.* حبّى يوتمق ‖ Il a été contraint d'avaler la pilule حبّى يوتمغه مجبور اولمشدر

PIMENT, ou POIVRE D'INDE. Plante *A.* حبّ العروس ـ كبابة *P.* كبابه *T.* كبابيه ـ قويرقلى بوبر

PIMPESOUÉE. Femme qui fait la délicate et la précieuse *A.* متدلّله *P.* ناز فروش *T.* نازنده‌لك صاتر

PIN. Grand arbre *A.* صنوبر *P.* ناج ـ نوژ ـ ناژ ـ سرو سياه *T.* چام آغاجى ‖ Pin sauvage صنوبر برّى Pomme de pin جوز صنوبر

PINACLE. La partie la plus élevée d'un édifice *A.* ذروة البنا *P.* بالاى بنا *T.* بنانك تپه‌سى ـ On dit figur. qu'une personne est sur le pinacle, pour dire, qu'elle est dans une grande élévation عرش برين رفعت ـ ذروهٔ علياى عزّ واقبالده در واقبالده در

On dit aussi, Mettre quelqu'un sur le pinacle, pour dire, le louer extrêmement *T.* ـ بر كمسنه‌يى عرش اعلايه قدر چيقارمق عيوقه چيقارمق

PINASSE. Bâtiment de charge qui va à voiles et à rames *T.* چكلوه

PINCE. Bout du pied de certains animaux *A.* سنبك pl. سنابك *P.* سر ناخن حيوان *T.* حيوانك طرنغى اوجى

Il se dit aussi du devant d'un fer du cheval *A.* انف النعل *P.* نوك نعل *T.* نالك برونى

On appelle aussi Pinces, les deux dents supérieures et inférieures de devant du cheval *A.* ثنايا الخيل *P.* دندان پيشين *T.* اسب دابدنك اوك ديشلرى

Pince. Sorte de grosses tenailles dont on se sert pour remuer les grosses bûches dans une cheminée *A.* شبّاث pl. شبابيث *T.* قصاج

PINCEAU. Plume garni de poils, dont les peintres se servent pour appliquer les couleurs *A.* قلم الرسّام ـ قلم النقّاش *P.* قلم مويين *T.* تووى قلم ‖ Pinceau fort délié غايت انجه بر تووى قلم Un trait de pinceau تووى قلمنك بر كشيده‌سى Ce peintre fait ressembler en deux ou trois coups de pinceau فلان نقاش قلمك ايكى اوچ ضربنده صورتك هيئتنى تشكيل ايدر ـ Il se dit figur. de la manière de peindre ‖ Ce peintre a un beau pinceau بو مصوّرك قلمنده لطافت وار در Il a le pinceau hardi قلمنده متانت وجسارت وار در

PINCÉE. Il se dit de certaines choses, et signifie, la quantité qu'on en peut prendre avec deux ou trois doigts *A.* قبصة *P.* انگشت برد *T.* مقدار آلنان پرمق اوجيله ‖ Une pincée de sel پرمق اوجيله آلنه‌جق طوز de tabac بر قبصه انفيه ـ بر قبصه انفيه مقدارى انفيه

PINCE-MAILLE. On appelle ainsi Un homme très-avare *A.* شحيح *P.* تنگدست *T.* جمرى

PINCER. Presser la superficie de la peau avec les doigts ou autrement *A.* قرص ـ مرز ـ غمز *P.* نخجل زدن ـ نشكنجيدن ـ نشكنج كردن ـ پزيدن *T.* چمدكلمك ‖ Pincer quelqu'un fortement فلانى شديدا مرز ايتمك Meurtrir en pinçant چمدكلمكله درى‌يى بره‌لتمك

Pincer, se dit aussi au sens de Saisir quelqu'un *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* الده كچورمك ـ طوتمق ‖ Si je te pince, tu ne m'échapperas pas الده كچر ايسدك بردخى فرار ايده‌ميه‌جكسك Si je te pince! الده بر كرّه كچه‌جك اولور ايسدك

Il se dit aussi au sens de Causer de la douleur *A.* ايلام ـ تفجيع *P.* رنج انگيختن *T.* صيزدرمق ‖ Le coup l'a pincé ضربه فلانى صيزدردى

Pincer. T. d'Agric. qui se dit lorsque, pour empêcher qu'un arbre

ne pousse trop, on en arrête quelques petits bourgeons en les pressant avec le bout des doigts *A.* هزم البراعيم *T.* طومورجقلری اغاجلرك اوفاق || Pincer les petits bourgeons des arbres ازمك طومورجقلرینی ازمك

En termes de Marine, on dit Pincer le vent, pour dire, Aller au plus près du vent *T.* روزكاره یاقلشمق

Pincer. T. de Manége. Attaquer fortement un cheval avec les éperons *A.* نخس بالمهماز - نخس الدابّة *P.* مهمیز زدن *T.* مهمیز طوقندرمق - مهمیز ایله صانجمق

Pincer, signifie figur., lancer à quelqu'un un trait piquant de raillerie *A.* امتراز - مرز *P.* بسخن دلدوز رنجیدن *T.* طوقنمق || C'est un homme qui pince finement ظرافت ایله امتراز ایدر بر آدمدر

Pincé. *A.* منشكنجیده - نخجیل زده *P.* ممروز - مقروص - نشكنجیده چمدكلنمش *T.* نشكنج خورده

PINCETTES. Ustensile de fer dont on se sert pour raccommoder le feu *A.* ملقط *P.* آتشكیره - چغرسته *T.* ماشه || Des pincettes garnies d'argent سیم ایله آراسته بر آتشكیره Attiser le feu avec des pincettes آتشی ماشه ایله علولندرمك - Il se dit aussi au singulier || Donnez-moi la pincette بكا ماشه‌یی ویر

On appelle aussi Pincettes, un instrument de fer dont on se sert pour s'arracher le poil. Il se dit aussi au singulier *A.* منقاش - خارچینه - ابروكن - موی چین *P.* ملقاط - منتاف - منتاش جمبستره *T.* جمبستره || Il se fait la barbe avec la pincette جمبستره ایله قیللرینی قوپاروب تراش اولور

Il se dit aussi en divers arts, de petits instrumens de fer à deux branches, dont on se sert pour prendre ou pour placer différentes choses. *A.* ملقط *P.* ماشه *T.* ماشه

PINÇON. La marque qui reste sur la peau lorsqu'on a été pincé *A.* قرصة *P.* زخم نشكنج - اثر نخجیل *T.* جمدك یری || Faire un pinçon avec le bout des doigts بر قرصه پرمق اوجیله پیدا ایتدرمك

PINDARISER. Parler avec affectation, se servir de termes très-recherchés *A.* تفصّح - تشدّق *P.* سخن فروشی كردن *T.* آورد جتلاتمق || Cet homme ne parle pas naturellement, il veut toujours pindariser فلان كشی طور طبیعی ایله تكلّم ایتمیوب آورد جتلادرق سویلمكه مائلدر

PINDARISEUR. Celui qui pindarise *A.* متفصّح - متشدّق *P.* آورد جتلادیجی *T.* سخن فروش

PINSON. Oiseau *A.* تنوط *P.* كیپو *T.* كلبك قوشی

PINTADE. Espèce de poule dont le plumage est tacheté *A.* دجاجة رمشاء *P.* ماكیان خالدار *T.* بنكلو طاوق

PINTE. Mesure dont on se sert pour mesurer les liqueurs *A.* قنینة *P.* بلبله *T.* بوقال || Le muid de vin, mesure de Paris, contient deux cent quatre-vingt-huit pintes پارس اندازه‌سنده اولان شراب اولچكی ایكییوز سكسان سكز بوقال خمر استیعاب ایدر

PIOCHE. Outil dont on se sert pour fouir la terre *A.* محفرة - قطرب - معدن *P.* كلند - كلنك *T.* قازمه || Ouvrir la terre avec la pioche قازمه ایله یری آچمق Travailler avec la pioche قازمه ایله ایشلمك

PIOCHER. Fouir la terre avec une pioche *A.* حفر - تعدین *P.* كاویدن - كندن *T.* قازمق || Piocher la vigne باغی حفر یری حفر ایتمك la terre قازمق - ایتمك

Pioché. *A.* محفور - معدن *P.* كاویده - كنده *T.* قازلمش

PION. Une des petites pièces du jeu des échecs *A.* بیذق pl. بیاذقة *P.* پیاده - بیدق *T.* پیاده || Mener un pion à dame پیاده‌یی فرز چیقارمق

PIONNIER. Homme qui est employé à l'armée pour aplanir les chemins, et pour remuer la terre dans les différentes occasions *A.* حفّار - نقاب الارض *P.* زمین كن - كمانه - كننده *T.* قازمه‌جی || Avoir de bons pionniers استاد قازمه‌جیلره مالك اولمق

PIPE. Grande futaille pour mettre des liqueurs *A.* كندوج *P.* كندو *T.* فوجی || Une pipe de vin بر فوجی شراب de chaux بر فوجی كرج Pipe vide بوش فوجی

PIPE. Tuyau terminé par un godet, et dont on se sert pour fumer du tabac *A.* قصیب *P.* vul. چبوق *T.* تتون - چیبوق - چیبوغی

Il se dit aussi du godet qu'on attache au tuyau *P.* لوله *T.* لوله || Fumer trois pipes اوچ لوله تتون ایچمك

PIPEAU. Flûte champêtre *A.* هیرعة - قصابة *P.* نایچه - نایچهٔ روستایی *T.* قوال - چوبان دودكی || Danser au son du pipeau قوال سسیله رقص ایتمك

PIPEAUX. Les petites branches qu'on enduit de glu pour prendre les petits oiseaux *A.* قضیب مدبوق *P.* چوب دبق آلود *T.* اوكسه چیبوغی

PIPÉE. Sorte de chasse dans laquelle, contrefaisant le cri des oiseaux, on les attire dans un arbre dont les branches sont remplies de gluaux où ils se prennent *A.* شکار *P.* صید بالدابوق اوکسه ایله آولمه *T.* بچوب دبن آلود

PIPER. Contrefaire la voix des oiseaux pour les prendre au filet ou aux gluaux *A.* جلب الطیور الی المصید بتقلید اصواتهم *T.* قوشلری سسلرینی تقلید ایدەرک جلب ایدوب آولمق بدام مکروحیله ـ القای فی مصید المکر *A.* Figur. Tromper *T.* انداختن *T.* حیله دوزاغنه دوشورمک || Il l'a pipé au jeu قمارده فلانی دام مکر وحیلەیه دوشوردی

On dit, Piper des dés, pour dire, préparer des dés, afin de tromper au jeu *A.* صبن *P.* زارخوری کردن ـ کجبازی کردن *T.* زار یاپمق

PIPERIE. Tromperie au jeu *A.* مکر فی المقامرة *P.* بمنگیا حیله قمارده حیله *T.* کجبازی ـ زارخوری ـ پردازی

PIPEUR. Celui qui pipe au jeu *A.* مقامر مکار *P.* کجباز ـ حیله کار قمارباز *T.* منگوای حیله باز ـ زارخوش ـ زارخور

PIQUANT. Qui pique *A.* خارز ـ مشوك *P.* خلنده *T.* سانجیجی || Les branches des rosiers sont piquantes گل فدانی داللری مشوکدر

Il se dit aussi des choses qui affectent vivement le goût, comme le sel, le vinaigre, etc. *A.* حاذی ـ مفلفل *P.* زبانگزا ـ *T.* زبانگیر ـ دیلی اصریجی || Du vin piquant خمر مفلفل Une sauce piquante دیل اصریجی بر طعام تربیەسی

Figur. Offensant. Il se dit principalement des discours qui peuvent offenser *A.* قارصة pl. قوارص *P.* دلگزا ـ دلازار *T.* طوقنەقلی ـ بیتلرنده || Ils se sont dit des paroles piquantes جان یاقیجی قوارص جانگزا جریان ایتمشدر || Il lui fit une réponse très-piquante فلانه جان یاقیجی بر جواب ویرمشدر

Il se dit aussi figur., en parlant d'une personne vive, dont la figure et la physionomie attire l'attention *A.* نازع القلوب *P.* دلربا ـ دلکش *T.* کوکل چکندریجی || Elle n'est pas belle, mais elle a l'air piquant حسنا دکل انجق سیماسنده بر اثر ناصیهٔ حالنده نزوع قلبی موجب بر ـ نازع القلب وار در ـ حالت وار در — Il se dit aussi des ouvrages d'esprit qui ont quelque chose de fin et de vif || Il n'y a rien de piquant dans ce qu'il écrit تحریرانده نزوع قلبی موجب اولەجق هیچ برشیٔ یوقدر

PIQUANT. Il se dit des pointes qui viennent à certaines plantes *A.* شوك pl. اشواك *P.* خار *T.* تیکن

PIQUE. Sorte d'arme à long bois, dont le bout est garni d'une pointe de fer *A.* مدعس pl. مداعس ـ سنان pl. اسنّة *P.* سنان ـ *T.* نیزه ـ کوندر ـ اوجی تمرنلو حربه || Grosse pique سنان کبیر Ils étaient si près les uns des autres, que les piques étaient croisées اول قدر قریب کلدیلر که حامل اولدقلری اسنّه بری برلرینه چاتشور ایدی Dans cette pompe funèbre, les soldats portaient les piques renversées et traînantes بو جنازه آلاینده عسکری طائفەسی اللرندەکی حربەلری منکوساً سوررک کوتورور ایدی Il y a de l'eau dans ce fossé la hauteur d'une pique بو چقورده بر کوندر بویی صو وار در

PIQUE. Brouillerie, aigreur *A.* غیظ *P.* دلگیری *T.* دلگیرلك || Il a fait cela par pique شونی غیظاً ایتدی Il y a de la pique dans cette affaire-là بو خصوصده دلگیرلك امارەسی وار در

PIQUE-NIQUE. Repas entre plusieurs personnes, où chaque personne paye son écot *A.* هداء ـ نهد ـ تناهد *T.* عارفانه طریقیله || Nous avons fait plusieurs pique-niques le mois dernier عارفانه ایله دوزیلان قمانیه ـ ویریلان طعام کچن آیده بالدفعات Faire un repas à pique-nique عارفانه طریقیله تناهد ایلدك طعام ایتمك

PIQUER. Entamer légèrement avec quelque chose de pointu *A.* غرز ـ تغریز ـ طعن *P.* خلیدن ـ خیلانیدن ـ آژیدن *T.* سانجمق || Une épingle l'a piqué فلانی بر طوپلق سانجدی Il s'est piqué lui-même خود بخود غرز اولندی Il y a des épines qui piquent fort تیکنلرك بعضیسی بغایت شدید الطعندر Piquer jusqu'au sang قان ـ غرز دامی ایله تغریز ایتمك اقیدەجق مرتبەده سانجمق

Il se dit aussi de la morsure des serpens, du scorpion et d'autres insectes *A.* لدغ ـ لسع ـ لسب ـ نهش *P.* گزیدن *T.* اصرمق || Être piqué par un serpent ملسوع حیّه اولمق ـ Et en parlant de petits insectes, comme puces, cousins, etc. *A.* قرص || Les cousins piquent سیوری سینك اصرر ـ بعوضه قرص ایدر Les mouches piquent les chevaux سینك آتلری قرص ایدر ـ آتلری اصرر

Il signifie aussi, percer *A.* ثقب *P.* سنبیدن ـ سفتن *T.* اوفاق دلمك || Piquer un papier, pour y faire de petits trous دلیکلر آچمق ایچون کاغدی دلمك

Il se dit aussi de l'opération que le chirurgien fait avec la lancette, pour ouvrir la veine *A.* بزغ - وخز *P.* نیشتر زدن *T.* نیشتر طوقندرمق - نیشتر اورمق - نیشتر باترمق || Le chirurgien l'a piqué deux fois sans lui pouvoir tirer de sang حجّام ایکی دفعه نیشتر اورمشیکن قان چیقاره‌مدی || Le chirurgien a piqué l'artère جرّاح شریانی وخز ایتمشدر - شریانه طوقنمشدر

PIQUER UN CHEVAL, signifie, donner des éperons à un cheval *A.* نخس - نخس بالمهماز - رکل - ترکیل *P.* مهمیز زدن *T.* دابّه‌یی مهمیز ایله دورتمك — Piquer des deux, c'est faire sentir les deux éperons à son cheval دابّه‌یی ایکی طرفدن مهمیز ایله دورتمك — On dit figur. Piquer des deux, pour dire, aller bien vite *T.* مهمیز زن سرعت واستعجال اولمق || Il faudra piquer des deux, si vous voulez arriver بر قدم اقدم واصل اولمق استر ایسدك مهمیز زن سرعت واستعجال اولمق اقتضا ایدر

PIQUER. Faire avec du fil ou de la soie sur deux ou plusieurs étoffes mises ensemble l'une sur l'autre, des points qui les traversent et qui les unissent *A.* غرز *P.* آجیده زدن - نکنده زدن *T.* نکنده‌لمك || Piquer une robe ثوبی - غرز ثوب ایتمك نکنده‌لمك

On dit, Piquer une étoffe, pour dire, y faire de petits trous par compartimens *A.* ضرب الحُرْبة *P.* آژدن - آزندن *T.* کوزه‌نك - کوزه‌نك آچمق -

PIQUER, se dit aussi des choses qui affectent le goût, en telle sorte que la langue semble en être piquée *A.* حروت - حذی - ایراث الحروة - ایراث الحذی *P.* زبان گزیدن - زبانگیری آوردن *T.* دیلی اصرمق || Du vin pique la langue agréablement, ou désagréablement بر باده‌نك طعمنده بر حذی لطیف یاخود کریه وار در

PIQUER, signifie figur., offenser, irriter *A.* اِمضاض - قرص الفؤاد - البال *P.* دل آزاریدن - خاطر شکستن *T.* طوقنمق - کوجندرمك || Ce discours l'a piqué بو کلام قرص بالنه باعث اولمشدر || Il dit souvent des choses qui piquent فلانه طوقنمقلو دائما کلمات خاطر شکن - شیئلر سویلمکدن خالی دکلدر سویلر

On dit, Piquer quelqu'un d'honneur, pour dire, lui persuader qu'il va de son honneur de faire ou de ne pas faire quelque chose فلان شیئی عرض وناموسنه طوقنور مقوله‌دن اولدیغنی عرض ایده‌رك بر کمسنه‌یی ابرام ایتمك

SE PIQUER. Se sentir offensé *A.* انفعال البال *P.* دلازار گشتن - بر کمسنه‌نك خاطری - کوجنمك *T.* خاطر مانده شدن - قالمق || C'est un homme qui se pique de la moindre chose qu'on lui dit ادنا بر کلامدن کوجنور بر آدمدر

Et se glorifier de quelque chose, en faire profession *A.* ادّعا *P.* دعوای فلان چیز کردن *T.* ادّعا ایتمك || Il se pique de bien écrire, de bien parler حسن کتابت وحسن ناطقه ادّعاسنده در || d'être brave ادّعای شجاعت ایدر || Il se pique de naissance, de noblesse اصالت ونجابت دعواسنده در

On dit, Se piquer d'honneur, pour dire, s'exciter de faire une chose mieux qu'à l'ordinaire *T.* بر شیئی عرض غیرتیله ایتمك

PIQUET. Petit pieu qu'on fiche en terre pour tenir une tente, etc. *A.* وتد pl. اوتاد *P.* میخ چوبین *P.* vul. قازوق *T.* قازیق || Les piquets d'une tente چادر قازیقلری

PIQUET, en termes de guerre, se dit d'un certain nombre de cavaliers toujours prêts à prendre les armes *A.* مقنب pl. مقانب *P.* گروه سواریان *T.* آتلو بلوکی — On dit aussi, Piquet d'infanterie *T.* پیاده بلوکی

On dit aussi, Lever le piquet, pour dire, décamper فكّ اوتاد رفع خیام قرار واقامت ایتمك - اقامت ایتمك

PIQUETTE. Boisson faite avec de l'eau mise dans un tonneau, où il y a du marc de raisin, des prunelles, etc. *T.* ناردنك

PIQUEUR. T. de Vénerie. Homme de cheval dont la fonction est de suivre une meute de chiens, et de les faire bien chasser *A.* سایق الکلاب الصید *P.* رانندهٔ سگان شکاری *T.* زاغر سوریجیسی

PIQUIER. Soldat armé d'une pique *A.* حامل السنان pl. حملة السنان *P.* نیزه دار *T.* حربه‌جی || Il y avait autrefois des piquiers dans l'infanterie مقدّما پیاده عسکرنده حربه‌جیلر وار ایدی

PIQÛRE. Petite blessure que fait une chose ou un animal qui pique. Ainsi on dit, Piqûre d'aiguille *A.* غرزة الابرة *P.* خلهٔ سوزن *T.* اینکه یاره‌سی || La piqûre d'une abeille *A.* طعنة الزنبور - قرصة الزنبور *P.* زخم زنبور *T.* آری یاره‌سی || La piqûre d'un scorpion *A.* لسعة العقرب *P.* زخم کژدم *T.* عقرب اصریغی

V. aussi Piquer.

On dit en termes de Chirurgie, Piqûre de l'artère, du tendon,

etc. pour signifier, la blessure faite avec la lancette à une de ces parties *A.* طعنة المشراط *P.* زخم نيشتر *T.* نيشتر يارەسى

Piqûre, se dit encore de certains ouvrages de fil, de soie, etc. qui se font sur de la toile, sur de l'étoffe, etc. *A.* غرز *P.* آجيده ـ نكنده *T.* نكنده || La piqûre d'un matelas, d'une couverture شلتەنك ويورغانك نكندەسى

Il se dit aussi des trous que font des insectes sur les fruits, le bois, etc. *A.* قادح pl. قوادح *P.* رخنهٔ كرم *T.* قورد ينكى || Ce livre a des piqûres qui le percent de part en part بو كتابده اوتەسنە كچمش قورد ينكلرى وار در Cette pomme a une piqûre بو الماده بر قورد ينكى وار در

PIRATE. Écumeur de mer qui attaque les vaisseaux marchands pour piller *A.* لصّ البحر pl. لصوص البحر *P.* رهزن دريا *T.* ازباندید || Il tomba entre les mains des pirates ازباندیدلر النه گرفتار اولدی Nettoyer la mer des pirates روی دریایی لصوصدن تطهير ايتمك Les pirates d'Alger جزاير ازباندیدلری

PIRATER. Faire le métier de pirate *A.* اجراء اللصوصيّة فى البحر *P.* بدريا رهزنى كردن *T.* ازباندیدلق ايتمك || Il y a long-temps qu'il pirate sur les mers مدّت مديدەدنبرو وافر زماندنبرو ـ دريالرده اجراى لصوصيّت ايتمكده در ازباندیدلغه كزر

PIRATERIE. Métier de pirate *A.* لصوصيّة فى البحر *P.* رهزنى *T.* ازباندیدلق || Les corsaires infestaient les mers par des pirateries continuelles قورصان طائفەسى لا ينقطع ايتدكلرى ازباندیدلق ايله ايقاع خسارات جسيمه ايدرلر ايدى

Il se dit aussi des exactions que l'on commet dans quelque emploi *A.* pl. تعدّيات pl. مظالم *P.* جفا ـ ستم *T.* صارقنتيلق || Ce gouverneur a fait d'énormes pirateries فلان والى قتى كلّى مظالم وتعدّياته تصدّى ايتمشدر

PIRE. De plus mauvaise qualité dans son espèce *A.* اشنع ـ اشرّ ـ اقبح *P.* بدتر ـ بدترين *T.* دخى كوتى || Ce vin-là est encore pire que le premier شو باده اوّلكندن اقبحدر De deux maux il faut éviter le pire شرّين بيننده اشرّى قنغيسى ايسه آندن اجتناب لازمدر اهون شرّينى اختيار ايتمك La dernière faute est pire que la première صكرەكى خطا اوّلكندن اشنعدر Souvent qui choisit prend le pire بدتر در ـ بر شيئك اعلاسنى انتخاب ايدەيم ديين كشى غالب حالده اقبحنى آلور

On dit proverb. Le remède est pire que le mal *T.* بو علاج علّتدن اشرّ در

Et qu'il n'y a pire eau que celle qui dort, pour dire, qu'il faut se défier de ceux qui sont sournois et cachés *T.* طورغون صويه ايناناملز

PIROUETTE. Sorte de jouet composé d'un morceau de bois, traversé dans le milieu par un petit pivot sur lequel on le fait tourner avec les doigts *A.* دوّامة *P.* گرداند *T.* فرلاق || Jouer à la pirouette فرلاق اوينامق

PIRRHONIEN et PIRRHONISME. V. Pyrrhonien et Pyrrhonisme.

PIS. Plus mal, plus désavantageusement *A.* اسوأ ـ اردأ ـ اضرّ *P.* بدتر ـ بدترين ـ نا خوشترين *T.* دخى فنا || Ils sont pis que jamais ensemble بينلرى هر وقتدن زياده اسوا واردا در Il se portait un peu mieux, mais il est pis que jamais نوعما خوشمزاج ايكن شمدى هر وقتدن زياده بدتر در Il n'y a rien de pis que cela بوندن اضرّ بر شئ يوقدر Ce que j'y trouve de pis, c'est... بوندن فنا ـ بو ـ اضرّ احوال بو در كه... Il ne me saurait rien arriver de pis باشمه بوندن فنا بر درلو حال كلمك احتمالى يوقدر Le pis qui puisse arriver اك فنا اولەجغى

On dit, Faire du pis qu'on peut, pour dire, faire de dessein formé le plus mal que l'on peut *T.* بر كمسنه بر ايشى الندن كلديكى قدر فنا يابمغه چالشمق سؤ حال ايله ايشلمكه ـ چالشمق || Il semble que vous preniez plaisir à faire toutes choses du pis que vous pouvez غالبا هر ايشى الكدن كلديكى مرتبەده سؤ حال ايله ايشلمكدن حظ ايدرسك ـ ou pour dire, faire à quelqu'un tout le mal qu'on peut *T.* بر كمسنەنك حقنده الندن كلان شرّ ومضرّتى اجرا ايتمك || Il n'a qu'à faire du pis qu'il pourra, je ne le crains point فلانڭ اصلا خوف ايتمم همان الندن كلان شرّ ومضرّتى اجرا ايتسون

On dit aussi, Prendre ou mettre les choses au pis, pour dire, les envisager dans le pire état où elles puissent être بر ايشك اك فنا طرفنى فرض ايتمك

Et mettre quelqu'un au pis, pour dire, le défier de faire tout le mal qu'il peut faire بر كمسنەيه الكدن كلديكنى آردكه قويمه ديو سويلمك

Au Pis aller. En supposant les choses au pire état où elles puis-

sent être *A.* علی طریق زعم الاشر *P.* آنچه بدتر تواند آمد *T.* اولسه اولسه - اک فنا اولهجغی - علی طریق فرض اشر || Au pis aller nous y vivrons de ce que nous y trouverons علی طریق فرض اولسه اولسه کلدیکمز - اشر کلدیکمز یره عودته محتاج اولهجغز یره دونمکه مجبور اولهجغز - On dit aussi, C'est votre pis aller, pour dire, c'est le pis qui vous puisse arriver سنک مصلحتکده ویاخود سنک حقکده اضرّ احتمالات شو اوله بیلور که

Qui pis est. Ce qu'il y a de plus fâcheux امور بو در اضرّ اک فناسی بو در که - که

De mal en pis, De pis en pis. *A.* حور فی محارة *P.* از بدتر ببدترین - بدتر ببدترین *T.* از حال بدتر ببدترین - فنادن فنایه امورى حور || Ses affaires vont de mal en pis فنالقدن فنالغه فنادن فنایه وارر - فی محارة طریقنه وارمقده در

PIS. Mamelle de la vache, de la chèvre, etc. *A.* طبی pl. اطباء *P.* پستان جانور *T.* حیوانک ممهسی || Le pis d'une vache اینککک ممهسی

PISCINE. Réservoir d'eau qui était proche le parvis du temple de Salomon *A.* جرن *P.* آبخانه *T.* قورنه

Il se dit aussi des réservoirs où les anciens nourrissaient des poissons *A.* برکة السماک *P.* ماهیدان *T.* بالق حوضی

PISSAT. Urine *A.* بول pl. ابوال *P.* شاشه *T.* جامیز - سدک || Cela sent le pissat بو شی سدک قوقار

PISSEMENT. Il n'est guère d'usage qu'en cette phrase, Pissement de sang, qui se dit d'une évacuation de sang par la voie des urines *A.* ادرار الدم *P.* خون میزیدن *T.* قان ایشهمه

PISSENLIT. Enfant qui pisse au lit *A.* شخاخ فی الفراش *P.* در پستر شاشنده *T.* دوشکنده ایشر

PISSENLIT, ou DENT-DE-LION. Plante *A.* هندباء برّی *P.* کسناج دشتی *T.* بیبان هندباسی

PISSER. Uriner *A.* شخّ - تبوّل - ادرار البول *P.* میزیدن - شاشیدن *T.* ایشهمک - صو دوکمک || Il ne pisse qu'avec peine عسرت ایله تبوّل ایدر - اوردک *T.* مبولة *A.* Pot à pisser صو دوکهجک برداق - Il est aussi actif dans ces phrases: Pisser le sang tout clair صافی قان ادرار ایتمک Pisser du pus ایرین ادرار ایتمک - ایرین دوکمک - ادرارده ایرین

PISSEUR. Qui pisse souvent *A.* کثیر البول - بولة *P.* بسیار میزنده *T.* جوق ایشر

PISSOIR. Lieu destiné pour y aller pisser *A.* منصع pl. مناصع *P.* مبولة *T.* آبریز خانه *T.* صو دوکهجک یر || Les pissoirs du palais مناصع سرای همایون

PISSOTER. Uriner fréquemment et en petite quantité *A.* بصوص *P.* البول مدارکة پیاپی واندک اندک شاشه ریزانیدن *T.* صیق صیق وازر آزر ایشهمک

PISTACHE. Espèce de fruit *A.* فستق *P.* پسته *T.* شام فستغی

PISTACHIER. L'arbre qui porte les pistaches *A.* شجر الفستق *P.* درخت پسته *T.* شام فستغی آغاجی

PISTE. La trace que laisse un animal sur le chemin qu'il a suivi *A.* اثر pl. آثار - نقش القدم *P.* پی *T.* ایز || Suivre la bête à la piste حیوانک اثرینه اقتفا ایتمک - ایزینی سورمک On a perdu la piste de la bête حیوانک ایزینی غائب ایتمشلر در

PISTIL. T. de Botan. Organe de la fructuation d'une plante, qui en occupe ordinairement le centre *A.* سرّة الزهر *P.* ناف شکوفه *T.* چیچکک کوبکی

PISTOLE. Monnaie d'or étrangère *T.* آلتون سکهسی || Pistole d'Espagne پستول تعبیر اولنان اسپانیا آلتونی

PISTOLET. Arme à feu plus courte que toutes les autres *T.* طپانچه - پشتو || Tirer un coup de pistolet پشتو - پشتو آتمق پشتو طولدرمق و بوشاتمق Charger, décharger un pistolet صیقمق Il n'y a d'ici là qu'une portée de pistolet بوندن فلان محله بر پشتو منزلی - قدر بر پشتو ایرمی مسافه وار در Pistolet d'arçon قبور پشتوی Les pistolets de poche sont défendus جیب پشتوی ممنوعدر

PISTON. Cylindre qui entre dans le corps d'une pompe, et qui, étant levé et baissé, pousse l'eau en haut *A.* ملکد الدالیة *T.* طولمبه نک طوقاجی || La pompe ne va pas, le piston en est rompu طولمبه ایشلمیور زیرا طوقاجی قیرلمشدر Raccommoder un piston طولمبه نک طوقاجنی تعمیر ایتمک

PITEUSEMENT. D'une manière à faire pitié *A.* علی وجه مهیّج المرحمة *P.* مرحمت انگیزانه *T.* کوکل صزدرهجق وجهله || مرحمت اگیزانه Il se lamentait piteusement تظلم حال ایدر ایدی

PITEUX. Digne de pitié *A.* مستحق المرحمة *P.* شایان مرحمت *T.* مرحمته کرکلو || Le plus piteux état du monde شایان مرحمت اولهجق حالک مرتبهٔ نهایتی

PITIÉ. Compassion *A.* شفقت - مرحمت *P.* مرحمتکاری - مهربانی *T.* مرحمت || Avoir pitié de son prochain برکمسنه نک قرینی

فقرایه مرحمت حقنده مرحمتی اولمق Avoir pitié des pauvres
غلبهٔ مرحمت ایله متأثر البال ایتمک Être touché de pitié
بولندیغی حال مهیّج اولمق L'état où il est, excite la pitié
تحریک عرق شفقت رحم وشفقتدر Émouvoir la pitié
تحریک سلسلهٔ رحمت ایتمک ـ ایتمک Cela est digne de
pitié محل مرحمتدر ـ شایان مرحمتدر C'est un homme dur et
مایهٔ مرحمتدن بی بهره قسیّ القلب بر آدمدر sans pitié
رحم وشفقتدن عاری ـ قلب بی ترحّم Un coeur sans pitié
ـ بر قلب On dit proverb. Guerre et pitié ne s'accordent pas ensemble
مرحمت وقتال ممکن الاجتماع اولان احوالدن دکلدر

Il se dit aussi dans un sens qui marque du mépris *A.* ـ اسافة
بادیٔ *P.* تفجّع دلازاری *T.* آجیمه || Il raisonne à faire pitié
آجینه‌جق ـ اسافت اولدجق صورت ایله سوق دلیل ایدر
بادیٔ اسافت اولدجق وجهله Il chante à faire pitié
بو تغنّی ایدر Vous me faites pitié de parler comme vous faites
طور ایله تکلّمک بادیٔ تفجّع اولدجق شیدر

On dit aussi, Regarder en pitié, avec des yeux de pitié, pour
dire, ne faire aucun cas de.... mépriser *A.* نظر بعین الاستحقار
ـ خوارسنده نظر ایله کورمک *T.* بدیدهٔ خواری نگرستن *P.*
استحقار کوزیله باقمق || C'est un homme dédaigneux, il regarde toujours les autres en pitié متکبّر بر آدمدر سائرلره
دائما استحقار نظریله باقر

PITON. Sorte de clou dont la tête est percée en anneau *A.*
مسمار اخرب الرأس *P.* میخ سنبیده سر *T.* باشی دلیکلو اکسر

PITOYABLE. Qui est enclin à la pitié *A.* ـ کثیر المرحمة ـ رؤف
رحیم الطبع *P.* مرحمتکار ـ مهربان *T.* مرحمتلو || Une âme sensible et pitoyable envers les pauvres فقرا وضعفا حقنده کثرت
مرحمت ایله مجبول بر قلب

Il signifie plus communément, qui excite la pitié *A.* مهیّج
مرحمت *T.* مرحمت انگیز *P.* موجب المرحمة ـ المرحمة
کرفتار اولدیغی || Il est dans un état pitoyable کتوریجی
مهیّج مرحمت حال واجب المرحمتدر Une voix pitoyable
حکایت اولدجق بر صوت حزین une histoire pitoyable
تهییج مرحمتی Il jetait des cris pitoyables مرحمت انگیز
موجب اولدجق وجهله فریاد وفغان ایدر ایدی

Et méprisable, fort mauvais *A.* ردیٔ ـ خسیس *P.* بدترین *T.*
صورت خساست || آلچق ـ کوتی Il écrit d'une manière pitoyable
هر بر کلامی ایله کتابت ایدر Tout ce qu'il dit est pitoyable

خساست Conduite pitoyable خساست ودنائتدن عبارتدر
ودنائتدن عبارت وضع وحرکت

PITOYABLEMENT. D'une manière qui excite la compassion *A.*
مرحمت *T.* مرحمت انگیزانه *P.* علی وجه موجب المرحمة
|| کتوره‌جک وجهله Je l'ai trouvé pitoyablement étendu sur la
terre فلانی موجب مرحمت اولدجق وجهله سطح زمینده
سرلمش بولدم

Et d'une manière à exciter le mépris *A.* ـ بالرداءة ـ ردیّا
|| یک کوتی *T.* بر وجه بدترین *P.* بالخساسة Il écrit pitoyablement
کمال رداءت وخساست ایله کتابت ایدر

PITTORESQUE. Qui est susceptible d'un grand effet en peinture
سزاوار نقش وتصویر ـ شایان نگارش *P.* لایق بتصویر *A.*
بو *T.* تصویر اولنمغه لایق || Ce site est tout-à-fait pittoresque
Il ـ موقع سزاوار نقش وتصویر اولدجق بر محل لطیفدر
se dit aussi de tout ce qui peint à l'esprit || Description, style pittoresque نقش صحیفهٔ ضمیر اولدجق بر کونه وصف وتعریف
وسبک وانشا

PITTORESQUEMENT, adv. *A.* بصورت شایان *P.* لایقا بالنقش
نقش ونگاره سزا اولدجق وجهله *T.* نگارش

PITUITAIRE. Qui a rapport à la pituite *A.* بلغمی *T.* بلغمک
|| La membrane pituitaire بلغمک زاری

PITUITE. Flegme, l'une des humeurs du corps humain *A.* بلغم
P. کش سپید *T.* بلغم || La pituite domine dans son tempérament طغیان بلغم مزاجنده بلغم غالبدر Débordement de pituite
Une pituite âcre, salée ـ بلغم لزج بلغم حادّ ومالح glaireuse
بلغم غلیظ وناضج épaisse et recuite یلمشک بلغم ـ لزوجتلو بلغم

PITUITEUX. Qui abonde en pituite *A.* کثیر البلغم ـ بلغمی *P.*
|| بلغمی چوق *T.* بسیار کش سپیدناک Humeur pituiteuse,
tempérament pituiteux بلغمی غالب بر مزاج ـ مزاج بلغمی

PIVERT. Oiseau *A.* کاسکینه ـ سبزک *P.* شقراق ـ شرقرق
T. ورق قوشی ـ ارک قوشی

PIVOINE. Plante *A.* عود الصلیب *P.* فاوانیا *T.* ایو قولاقی

PIVOT. Morceau de métal qui soutient un corps solide, et qui sert à le faire tourner *A.* قطب pl. اقطاب *P.* میخ *T.* ایک ||
Une machine qui tourne sur son pivot کندو قطبی اوزرنده
دوران ایدر بر آلت ـ On dit figur. d'un homme qui a la
principale part dans une affaire, que c'est le pivot sur lequel toute
l'affaire tourne *A.* مدار علیه المصلحة ـ قطب المصلحة || C'est le

pivot sur lequel toute l'affaire tourne قطب مصلحت فلان مصلحتك جملهٔ مدار عليهى فلان كشيدر - آدمدر

Pivot, se dit aussi de la racine principale de certains arbres, qui s'enfonce perpendiculairement en terre *T.* ديكنه اوزانن آغاج اويومى

PIVOTER. Il se dit des arbres qui jettent perpendiculairement en terre leur principale racine *T.* آغاجك اويومى ديكنه اوزانوب سورمك || Le chêne, le poirier, pivotent ميشه وارمود آغاجلرينك اويومى ديكنه اوزانوب سورر

PLACAGE. Ouvrage de menuiserie fait de bois scié en feuilles, qui sont appliquées sur d'autres bois de moindre prix *T.* صفايح اخشاب ايله قاپلمه تختهلر

PLACARD. Assemblage de menuiserie, qui s'élève au-dessus d'une porte *A.* افريز *P.* پروز *T.* صچاق || Il faut un placard au-dessus de cette porte بو قپونك اوستنده بر صچاق ياپلمق لازمدر

PLACARD. Écrit que l'on affiche dans les carrefours, pour informer le public de quelque chose *A.* تذكرة الاخبار ملصوقة على مفارق الطرق *P.* تذكرهٔ خبر بسر كوچه آويخته *T.* زوقاق آغزنده ياپشدرلمش خبر تذكرهسى || Afficher un placard زوقاق آغزنده بر قطعه خبر تذكرهسى ياپشدرمق On a averti le public par un placard زوقاق باشنده خبر تذكرهسى الصاقيله خلقه اعلان حال اولندى

Il se prend aussi pour un écrit injurieux qu'on rend public en l'appliquant aux coins des rues *T.* يافته || Afficher des placards يافتهلر ياپشدرمق Semer des placards يافتهلر نشر ايتمك Placard injurieux طعن وهجوى محتوى بر قطعه يافته Placards séditieux ايقاظ فتنه وفسادى مشتمل يافتهلر

PLACARDER. Mettre, afficher un placard *A.* الصاق التذكرة الاخبار *P.* تذكرهٔ خبر آويختن *T.* خبر تذكرهسى ياپشدرمق

On dit, Placarder quelqu'un, pour dire, afficher contre lui un placard injurieux بر كمسنهنك عليهنه لوم وهجوى حاوى بر قطعه يافته ياپشدرمق

PLACE. Lieu, endroit *A.* محلّ pl. محالّ - مكان pl. امكنة - مقام - موقع pl. مواقع *P.* جا *T.* ير || La place est remplie فلان مكان مملو در La place est petite pour deux بو محلّ ايكى كسى يه وسعتى يوقدر - بو محلّك ايكى كشى ايچون تنگدر Mettre chaque chose à sa place هر شيئى محلنه يرلو يرينه قويمق - وضع ايتمك Laisser la place libre مقامى آزاده وخالى براقمق Changer des livres de place كتابلرك يرينى تبديل ايتمك Il change de place en tout moment هر آن وهر دقيقه تبديل مكان ايدر Il ne saurait durer en place يرنده دوام ايدهمز Se tenir en place يرنده مستقرّ وپايدار اولمق Demeurer en place بر كمسنه مقامنده متمكن اولمق Céder, donner sa place à quelqu'un بر كمسنه يرينى آخره فراغ ايتمك - آخره ويرمك Ne bouger d'une place فلان محلدن يرندن قملدانمامق - فلان يردن آيرلمامق - مفارقت ايتمامك Ce n'est pas là votre place سنك يرك اورهسى دكلدر Voilà une belle place pour bâtir اشته بنايه صالح بر موقع Dans ce combat je fus blessé à la main, voici la place بو جنكده الم يارهلندى اشته يرى كورينور

On dit, Faire place nette, pour dire, vider le logement que l'on avait dans une maison *T.* بر كمسنه يرينى تخليه ايتمك -

Et qu'une place n'est pas tenable, pour dire, qu'on ne saurait y demeurer sans incommodité بو محلّده توقّف وقرار نا متصوّر در -

Et qu'un homme a été tué sur la place, qu'il est tombé mort sur la place, pour dire, qu'il a été tué sur le lieu même بولنديغى محلّده سطيحاً قتل واعدام اولندى - محلّده انداختهٔ زمين هلاك ودمار اولمشدر -

Et qu'un mot n'est pas dans sa place, pour dire, qu'il ne convient pas à l'endroit où on l'a mis يرنده دكلدر - نا بجا در - نا بموقعدر - بو لفظ موقعنده دكلدر

Et qu'une pensée, qu'un discours, qu'une réflexion n'est pas en sa place بو معنا وبو كلام وبو مطالعه موقعنده دكلدر -

Et qu'une réflexion, qu'un fait doit trouver place dans un récit, pour dire, qu'il en sera fait mention بو مطالعه وبو مادّه حكايهنك ايچنده يرينى بولهجق مقولهدندر - ذكر اولنهجق احوالدندر -

On dit en termes de Pratique, Subroger quelqu'un en son lieu et place *T.* بر كمسنهيى يرينه بدل قلمق - يرينه تعيين ايتمك

On dit figur., Se mettre à la place de quelqu'un, pour dire, se figurer que l'on est dans l'état où il se trouve *T.* بر كمسنهنك يرنده اولمق || Mettez-vous en ma place, que feriez-vous? بنم يرمده اول بقهلم نه ايدهجكك - بنم يرمده اولسهك نه كونه حركت ايدر ايدك Supposez que vous soyez en ma place بنم يرمده اولديغكى فرض ايله

On dit, Avoir place, tenir sa place dans l'histoire, pour dire, être marqué dans l'histoire *T.* تاريخده مذكور درون

اولمق || Cette action-là mérite d'avoir place dans l'histoire
Il بو اثر جليل درون تاريخده مستحق ذكر وبياندر
اشراف رجال بيننده tiendra sa place parmi les grands hommes
دفتر رجال ذوى - اسمى واجب الذكر اولەجق بر ذاتدر
الاشتهارده ثبت وقيد اولنەجق بر آدمدر

On dit en parlant d'un combat, qu'il est demeuré mille hommes sur la place بيك قدر مقتولين ميدان محاربەده سرلمشدر - عرصەگاه حرب وقتالده شو قدر نفوس نقش زمين دمار اولمشدر

Place, Place. Façon de parler dont on se sert pour engager à se retirer ceux qui empêchent de passer *T.* دستور - صاولك صاولك

On dit, Sur la place, Au milieu de la place, pour dire, à terre, par terre *T.* يرده - ميدانده || Cela est tombé au milieu de la place يره دوشدى - فلان شئ ميدانه دوشدى

Place, se prend figur. pour le rang, l'emploi que l'on occupe *T.* جاه *P.* مقام - مساند pl. مسند - مناصب pl. منصب *A.* پوست || Place importante جاه والا - مسند عالى Place de confiance موثوق ومعتمد اولەجق ذواته مخصوص اولان منصب Il était dans une belle place, mais il n'a pu se maintenir بر ايو منصبده ايدى لكن قرارگير اولەمدى On l'a ôté de sa place, et on y a mis un autre homme منصبى اوزرندن رفع اولنوب يرينه آخرى نصب اولنمشدر Cet homme est en place فلان كشى منصبده در hors de place منصبندن معزولدر - منفصلدر

Place, signifie aussi, un lieu public découvert, et environné de bâtimens, soit pour la magnificence d'une ville, soit pour la commodité du commerce *A.* ساحة pl. ساحات - ميدان pl. ميادين - فضا *P.* ميدان *T.* ميدان - آچق ير || Place publique ميدان عام La place des voitures عربەلرك طوردقلرى ساحه - عربه ميدانى

Place marchande. Une place commode pour vendre des marchandises *A.* محل المعاملات التجار *P.* رسته *T.* آليش ويرش يرى || Si vous voulez vendre, mettez-vous en place marchande مال صاتمق استر ايسەك آليش ويرش يرنده طور

On dit figur. Être, se mettre en place marchande, pour dire, se mettre en lieu propre pour être vu et entendu *T.* آليش ويرش يرنده طورمق

Place, se dit aussi du lieu où les négociants, les banquiers s'assemblent dans une ville, pour y traiter des affaires de leur commerce *A.* سوق التجار - سوق الصيارفة *P.* بازارگاه تاجران - بازارگاه صرافان *T.* بازرگان چارشوسى - صرافلر چارشوسى || Négocier un billet sur la place صرافلر چارشوسنده بر قطعه تحويلى صرافلره دور ايتدرمك Avoir crédit sur la place چارشوده اعتبارى اولمق Il n'y a point d'argent sur la place چارشوده كلى مرتبه قحط نقود واردر Négocier un billet de place en place بر قطعه تحويل يردن يره صرافلر بازارگاهلرنده دور ايتدرمك Faire des remises de place en place صراف بازارگاهلرينك بربسندن آخرينه اقچه كچورمك Faire valoir son argent sur la place بازرگان چارشوسنده رابحاً اعمال ايتدرمك Ces billets, ces effets gagnent, perdent sur la place بو ميرى تحويللرى واوراقى صرافلر چارشوسنده فائده وياخود ضرر ايدر

Il se prend aussi, pour tout le corps des négociants, des banquiers d'une ville *A.* طايفة التجار - طايفة الصيارفة *T.* بازرگان - اصنافى طايفهٔ صرافان || La place de Lyon est une des plus riches de France فرانسەنك ليون شهرنده اولان طايفهٔ تجار فرانسەنك سائر مملكتلرنده بولنان طوايف تجاردن زياده مالداردر

Place, signifie aussi, une ville de guerre, une forteresse *A.* قلعة pl. قلاع - حصن pl. حصون *P.* ديز *T.* قلعه || Place forte بلدهٔ مسوره - بلدهٔ حصينه - بلدهٔ رصينه - حصن حصين imprenable قلعهٔ ممتنع التسخير régulière قواعد هندسيه اوزره منتظم بر قلعه Place frontière ثغر - سرحد - حدودده راس حدودده واقع - كائن بر قلعه maritime قلعهٔ ساحليه Fortifier une place قلعه يه استحكام - قلعه يى ترصين ايتمك assiéger قلعه يى حصر وتضييق ايتمك attaquer قلعه يى ضرب ايتمك - متانت ويرمك - اورمق محاصره ايتمك investir قلعه نك موارد ومسالكنى سد وبند ايتمك bloquer قلعه يى دائراً ما دار احاطه ايتمك - اطرافنى چويرمك insulter قلعه يه ايصال تعرض ايتمك forcer قلعه يى قوشاتمق prendre قلعه يى فتح ايتمك اوزرينه حمله وهجوم ايتمك - يورويش emporter d'assaut قلعه يى حرباً وعنوةً ضبط ايتمك démanteler قلعه يى هدم ايتدرمك raser سور قلعه يى ايله آلمق خاك ايله يكسان ايتمك - قلعه يى هدم وتخريب ايتمك rendre قلعه يى ويرمك - قلعه يى تسليم ايتمك évacuer بوشالتمق - تخليه ايتمك C'est une place qui n'est pas de défense قلعه نك مدافعه يه مقتدر قلعه دكلدر Le corps de la place

les dehors طشره طرفی ـ قلعه‌نك خارجلری جسمی La garnison d'une place قلعه‌نك محافظه عسکری ـ مستحفظین قلعه le commandant قلعه‌نك محافظی La place est commandée par une hauteur قلعه‌یی دوکر بر ـ بر محل مرتفع قلعه‌یه مشرفدر
قلعه‌یه حواله اولور ـ بایر وار در

PLACE D'ARMES. T. de guerre, qui se dit d'un lieu spacieux, destiné pour y ranger des troupes en bataille *A.* مصفّ الجنود *P.* جولانگاه لشکر *T.* میدان عسکر جمعیتنه مخصوص || Dans cette ville, il y a une très-belle place d'armes بو بلده‌ده مصفّ جنود اولمق اوزره بر کوزل میدان وار در On avait fait des places d'armes de distance en distance محل بمحل مصفّ عساکر اولەجق میدانلر احداث ایلدیلر

On appelle aussi Place d'armes, une ville frontière choisie pour être le principal magasin d'une armée *T.* مجمع مهمّات وذخایر اولان سرحدّ

PLACEMENT. Action de placer de l'argent *A.* وضع المبلغ ـ تعبیة المال *T.* اقچه یرلشدرمه || Il cherche à faire un placement اقچه‌سنی یرلشدره‌جك ـ وضع مال ایده‌جك بر آرار بر آرار

PLACER. Situer, mettre dans un lieu *A.* وضع ـ تمکین ـ تعبیة *P.* بجا نهادن *T.* یرلشدرمك ـ یرینه قویمق || Placer un bâtiment بنایی تمکین ایتمك Sa maison est bien placée خانه‌سی وضع احسن اوزره تمکین اولنمشدر Il a tant de meubles, qu'il ne sait où les placer اثاث بیتی اول قدر چوقدر که یرلشدره‌جك بر بوله‌میور Où voulez-vous placer vos livres? کتابلرکی قنغی محله تعبیه ایتمك استرسك Où placerez-vous tout ce monde-là? بو قدر خلقی نه طرفده یرلشدره‌جکسك Le coeur est placé un peu du côté gauche قلب نوعمّا جانب یساره متمایلاً تمکین اولنمشدر ـ On dit, Placer de l'argent, pour dire, le mettre à intérêt, le faire profiter *A.* تعبیة المال لاجل الاسترباح *T.* اقچه قویمق ـ استرباح ضمننده فائض ـ آلمق ایچون اقچه یرلشدرمك || Il a beaucoup d'argent, et il ne trouve point à le placer مال کثیره مالك اولمغله اقچه‌سنی بالاسترباح یرلشدره‌جك بر بوله‌مز Il cherche à placer son argent avec sûreté اقچه‌سنی لاجل الاسترباح تعبیه ایده‌جك امین بر آراشدرمقده در Il a placé son argent en fonds de terre مالنی لاجل الاسترباح املاك وعقاراته یرلشدردی On dit, Placer une personne, pour dire, lui procurer un établissement || Il avait trois enfans, et il les a tous placés avantageusement اوچ نفر اولادی اولوب جمله‌سنی برر خدمته بر وجه انفع یرلشدردی On l'a placé dans un bon poste فلانی بر ایو منصبه تمکین ایتمشلر در

Dans les cérémonies et les assemblées, Placer quelqu'un, c'est lui indiquer une place *A.* تعیین المقام *P.* جا نمودن *T.* یر کوسترمك || Lorsque le Roi va au sermon dans une église, ce sont les officiers des gardes du corps qui placent فرانسه پادشاهی استماع وعظ ایچون کلیسایه واردقده مستحفظین خاصّه ضابطلری خلقه یر کوسترمکه مأمورلر در

On dit, Placer bien ou mal ce qu'on dit, pour dire, le dire à propos ou mal à propos کلامی موقعنه یاخود نا بموقع صرف ـ سوزی یرنده سویلمك یا یرنده سویلمامك ـ ایتمك مناسبتلی یا مناسبتسز سویلمك Placer bien une citation یرنده ذکر ایتمك ـ استشهادی محلنه صرف ایتمك Il place à tort et à travers ses bons mots مضمونلری مناسبتلی مناسبتسز یره صرف ایدر ـ On dit aussi, Placer bien ses charités, ses aumônes, pour dire, les faire avec choix صدقات ومبرّاتی محلنه صرف ایتمك Et placer bien ses grâces, ses faveurs, ses libéralités لطف واحسانی وآثار جود وسخاییی محلنه صرف ایتمك Et placer son affection, son amitié en bon lieu بر کمسنه علاقهٔ فؤادینی ومحبّتنی محلنه صرف ایتمك

SE PLACER. *A.* تمکّن *P.* جا گرفتن ـ جاییدن *T.* یرلشمك ـ اوتورمق || Il s'est placé sur un canapé بر صفّه‌ده اوتوردی

PLACET. Sorte de siége qui n'a ni dos ni bras. V. Tabouret.

PLACET. Requête, supplique *A.* عریضة *P.* عرضحال *T.* عرضحال || Dresser un placet بر عرضحال ترتیب ایتمك Son placet n'a pas encore été répondu عرضحالنه جواب ویرلمدی ـ هنوز جوابی چیقمدی Il a présenté un placet بر قطعه عرضحال تقدیم ایلدی

PLAFOND. La partie supérieure d'un bâtiment *A.* سقف ـ سماء pl. سقوف ـ سمك *P.* سنبه ـ آسمانه ـ کله *T.* تاوان || Plafond peint سقف منقّش doré سقف مذهّب ـ آسمانه riche سقف ذیقیمت بالدزلو تاوان ـ زرنشان

PLAFONNER. Couvrir le haut d'un plancher *A.* تسقیف *P.* سنبه پرداختن ـ بآسمانه پوشانیدن *T.* تاوانلتمق ـ تاوان قاپلمق

PLAGE. Rivage de mer plat et découvert *A.* شاطی البحر - کنارهٔ دریا - شیخ *P.* سواحل pl. ساحل - سیف البحر یالی *T.* لب دریا || Les vaisseaux étaient à l'ancre le long de la plage کمیلر شاطئ بحرده بویـدن بویه دمور اوزرنده اول طرفـک یالیسی ایو در La plage est bonne ایدی

Il se dit aussi pour Contrée, climat *A.* قطـر pl. اقطار *P.* بر *T.* زمین - کشور || Il n'y a point de plage si lointaine où le bruit de ses victoires n'ait pénétré صیت فتوحات وغزواتی قصارای اقطار - قصارای اقطار ارضه ولوله انداز اولمشدر زمینـدن هیـچ بر ناحیـه قالمامشدر که فلانـک صیـت غزوات جلیلهسی واصل اولمیه

PLAGIAIRE. Celui qui s'attribue ce qu'il a pillé dans les ouvrages d'autrui *A.* منتحل *P.* اثر دیگرانرا کار خود فروشنده بشقه تالیفدن - آخرک ایشنی بنمدر دیو ادّعا ایدن *T.* منتحل || Plagiaire effronté چالوب کندو ایشی اولدرق صتان بی ادب

PLAGIAT. Action du plagiaire *A.* انتحال - تنحّل *P.* خـود آخرک ایشنی بنمدر دیو ادّعا ایتمه *T.* فروشئ اثر دیگران انتحال فاحش impudent استادانه بر کونه تنحّل || Adroit plagiat

PLAIDANT. Qui plaide *A.* مدّعی - مخاصم pl. مخاصمین طرفیـن *T.* دعوا ایدن *P.* دعوا کننده || Les parties plaidantes دعوا ایدنلر - مخاصمه ایدنلر - مخاصمین

PLAIDER. Contester quelque chose en Justice *A.* دعوی - مخاصمه *P.* دعوا کردن *T.* دعوا ایتمک || Il y a deux ans qu'ils plaident l'un contre l'autre ایکی سنه‌دنبرو بری برلریله مخاصمه ایتمکده در‌لر Ils plaident pour le partage d'une succession تقسیم وراثته میراث ایچون دعوا ایدرلر - دائر مخاصمه ایدرلر C'est un mauvais métier que de plaider دعوا ایتمک بر حرفت قبیحه در Il plaide contre sa signature کندو امضاسنک خلافنه اولدرق دعوا ایدر - On dit aussi, Plaider quelqu'un, pour dire, lui faire un procès *T.* بر کمسه‌نک اوزرینه دعوا ایتمک || Il a été obligé de plaider son tuteur pour lui faire rendre compte کندو وصیسندن حساب طلبیله اوزرینه دعوا ایلمکه مجبور اولمشدر Si vous ne me satisfaites pas, je serai contraint de vous plaider بنی اسکات ایتمدیککک حالده اوزریکه دعوا ایلمکه محتاج اوله‌جغم

Plaider. Défendre de vive voix la cause d'une partie devant les juges *A.* بسط المدّعا - بسط الدعوی *P.* دعوا راندن *T.* وکیلـک وجه دعوا سورمک || Votre avocat a très-bien plaidé بر نهج شرعـی سوق - احسن اوزره بسط مدّعا ایلدی کمال حرارت Il plaide avec chaleur, avec action دعوا ایتمشدر ایله ومؤثرانه بسط دعوا ایدر J'ai été obligé de plaider moi-même ma cause مدّعامی بالنفس بسط ایتمکه مجبور اولدم - On dit, Plaider la cause de quelqu'un, pour dire, prendre sa défense *A.* التزام الدعوی || Il plaide fort bien la cause d'un tel فلانـک دعواسنی کرکی کبی التزام ایدر Il a bien plaidé une mauvaise cause بر دعوای باطلی کرکی کبی التزام ایلدی

On dit au Palais, Plaider un fait, un moyen, pour dire, les avancer en plaidant *A.* اتخاذ السند - احتجاج || Le fait que cet avocat a plaidé n'est pas vrai دعوا وکیلنک سند اتخاذ ایلدیکی مادّه صحیح دکلدر - On dit aussi, On a plaidé que... pour dire, on a avancé en plaidant que... بسـط شو وجهلـه کلام ایدرک دعوا ایتمشلر که

PLAIDEUR. Qui plaide. V. Plaidant. || La condition des plaideurs est malheureuse دعوا ایدنلرک حرفتی محض نکبتدر

Et qui aime à plaider, à chicaner *A.* مزوّر || C'est un plaideur fieffé صرف مزوّر در On est malheureux d'avoir affaire à un plaideur بر آدمک مزوّر ایله مصلحتی اولمق محض عقوبتدر

PLAIDOIERIE. L'art de plaider une cause *A.* فنّ المرافعات مرافعه صناعتی *T.* پیشهٔ دعوا پردازی *P.* فنّ المخاصمات - فنّ مرافعاتده فائق الاقراندر Il excelle dans la plaidoierie || فنّ - فنّ مخاصماتی ترک ایلدی Il a quitté la plaidoierie مرافعاتدن فراغت ایلدی

PLAIDOYABLE. T. de Palais, qui se dit des jours où l'on donne audience *A.* یوم المرافعات *P.* روز مرافعه *T.* دیوان کونی || Il a été assigné au premier jour plaidoyable ایلک دیوان کوننده احضاری حکمی اصدار اولندی

PLAIDOYER. Discours fait en présence des juges pour la défense d'une cause *A.* تقریر الدعوی || Cet avocat a fait un bon plaidoyer بو دعوا وکیلی کوزل تقریر دعوا ایلدی Tout le monde sortit fort content de son plaidoyer بسط ایلدیکی تقریر دعوا بالجمله اصحاب مجلس عندنده رهین تحسین وپسند اولمشدر

PLAIE. Solution de continuité faite aux parties molles du corps

قرحة *A.* pl. قروح - کلم pl. کلوم *P.* زخم - ریش *T.* پاره || Grande plaie قرحهٔ جسیمه - قرحهٔ کبیره - قرحهٔ خطرناک dangereuse قرحهٔ بعید الغور - قرحهٔ عمیقه profonde قرحهٔ مهلکه - incurable قرحهٔ بیدرمان - قرحهٔ بیدوا - قرحهٔ ممتنع الدوا rable اوکلمز پاره - نا قابل علاج بر قرحه Panser une plaie پاره‌یی - قرحه‌یی تلئیم ایتمک guérir صارمق - تضمید ایتمک - پاره‌یی صاغلتمق - Figur. || La perte de cette bataille est une plaie qui saignera long-temps بو هزیمت مدّت مدیده طول زمان قانی آقه‌جق - قپانه‌میه‌جق بر قرحهٔ الیمه در L'arrêt qu'on a rendu contre lui, fait une grande plaie à l'honneur de sa famille علیهنه ویریلان اعلام کندو خاندانی عرضنه بر زخم ناسور ممتنع الالتئامدر Ne lui parlez point de la mort de son ami, cela rouvrirait sa plaie دوستنک وفاتندن بحث ایتمه زیرا زخم درونینی تجدید ایتمش اولورسک Sa plaie saigne encore پاره‌سی هنوز تازه در - پاره‌سنک هنوز قانی آقر

Il se dit aussi des cicatrices. V. Cicatrice.

On dit proverb. en parlant d'une dépense imprévue et fâcheuse, mais qui n'est pas sans remède, Plaie d'argent peut guérir اقچه پاره‌سنک علاجی بولنور

Dans le style de l'Écriture, on appelle Les plaies d'Égypte, les fléaux dont Dieu punit l'endurcissement de Pharaon اهل مصر اوزرینه ارسال الهی اولمش مصایب وآفات

PLAIGNANT. T. de Pratique. Qui se plaint en Justice de quelque tort qu'on lui a fait *A.* شاکی pl. شکاة - متشکّی *P.* گله بت - شاکی اولان || La partie plaignante شکایتجی *T.* سز شکوا ایدن

PLAIN. Qui est uni, plat, sans inégalités *A.* املس fém. ملسا صحرای ملسا || Plaine campagne دوز *T.* هموار *P.* مستوی - La bataille s'est donnée en plaine campagne اول ملحمه بر صحرای بر دوز اوه‌ده - ملساده واقع اولمشدر

On appelle Chambres de plain-pied, des chambres qui sont dans le même étage et de même niveau *T.* دوز طبان اوطه‌لر || Les deux appartemens se communiquent, et l'on va de l'un à l'autre de plain-pied اول ایکی دائره بیننده یول اولوب برندن دیگرینه دوز طبان اولدرق واریلور

On appelle Étoffe plaine, une étoffe unie, et où il n'y a aucune figure *A.* ساذج *P.* ساده *T.* ساده - دوز || Velours, satin plain ساده قماش ساده قطیفه وساده اطلس Étoffe plaine

PLAINDRE. Témoigner de la compassion *A.* تفجّع - تحنّن *P.* آجیمق *T.* غم خوردن - وا خوردن || Je vous plains extrêmement سنی غایت آجییورم - حالکه غایة الغایه تفجّع ایدرم Tout le monde vous plaint کافهٔ ناس سنی آجییور Je plains sa famille اولاد وعیالنه تحنّن ایدرم votre malheur گرفتار اولدیغک آفت بکا باعث تفجّع بال اولدیور Il est fort à plaindre غایة الغایه شایستهٔ تفجّعدر Je vous plains dans le fond du coeur سنی عن صمیم البال آجییورم Il n'est pas trop à plaindre - شایان تفجّع - چندان محل تفجّع دکلدر پک آجینه‌جق آدم دکلدر

On dit, Plaindre sa peine, ses soins, son temps, etc. pour dire, les employer à regret *A.* تأسّف - تلهّف *P.* ارمانیدن - آجیمق - اسرکمک *T.* حسرت بردن || Il ne faut pas plaindre sa peine pour ses amis دوست حقنه صرف اولنان سعی برکمسنه دوستی ایچون - وزحمته تأسّف ایتمک جائز دکلدر ارتکاب ایلدیکی زحمتی آجیملو دکلدر C'est un homme paresseux et qui plaint ses pas ذاتنده تنبل بر آدم اولوب ایتدیکی آیاق زحمتنی آجییور - On dit aussi, qu'un homme ne plaint point l'argent, la dépense اصلا - اقچه‌یی ومصرفی اصلا آجیمز اسرکمز Et qu'il plaint le pain à ses gens, l'avoine à ses chevaux خدمتکارلره یدردیکی نان عزیزی وبارگیرلره ویردیکی یمی آجییور

Se plaindre. Se lamenter *A.* تأنّن - تأنّح - انین - انیح *P.* نالیدن - زاریدن - زاری کردن *T.* ایکلمک - ایقیلمق || Il a souffert de grandes douleurs sans se plaindre بلا انین وتأنّح اوجاع شدیده‌یه تحمّل ایلدی Il est malaisé de ne pas se plaindre quand on souffre گرفتار الم اولان کشی زاری وانین ایتمامک مشکلدر Il a tout le corps si douloureux, qu'il se plaint dès qu'on y touche بدنی بسبتون وجعناک اولمغله اوزرینه جزئیجه ال طوقنیله‌جق اولور ایسه ایکلمکه باشلر

Et témoigner du mécontentement contre quelqu'un *A.* تشکّی - اشتکا - بثّ الشکوی *P.* گله نمودن - گله آوردن - گوزش - کردن - مست کردن *T.* آغلشمق - شکایت ایتمک || Il se plaint fort de vous سندن بغایت تشکّی ایدر Il prétendait avoir sujet de se plaindre de la Cour دولتدن وسیلهٔ اشتکا اوله‌جق ماده‌سی اولدیغنی ادّعا ایدر ایدی Tout le monde croit être en droit de se plaindre de la fortune هر کس فلکدن اشتکا ید

حقی اولدیغن ظن ایدر C'est lui-même qui s'est attiré sa disgrâce, il ne doit se plaindre de personne دوچار اولدیغی نکبت عمل یدی اولمغله کمسه‌دن شکایته صلاحیتی یوقدر

Se plaindre, signifie, en termes de Palais, rendre plainte en Justice *A.* تظلّم الحال *P.* داد خواهی کردن *T.* آغلشمق

PLAINE. Grand espace de terre sans élévation *A.* صحرا pl. صحاری — قاع pl. اقواع — فیف pl. افیاف *P.* دشت *T.* اوه || Grande plaine صحرای عظیم vaste صحرای وسیع الانحا — صحرای پهنا d'une fertile صحرای کثیر النما کگیش اوه — grande étendue صحرای بعید وپایان Les troupes étaient campées dans la plaine عسکر صحراده خیمه نشین ایدی Cette place domine sur toute la plaine بو قلعه صحرانک جمله‌سنه La قلعه‌نک طوبی صحرایی سر تا پا دوکر — مشرفدر Pologne est un pays de plaines له مملکتی کثیر الصحاری بر مملکتدر

On dit poétiquement, La plaine liquide, pour dire, la mer صحرای پهنای دریا

PLAINTE. Gémissement, lamentation *A.* انین — انیه *P.* زاری — ناله *T.* ایکلدی — ایقیلمه || Les plaintes d'un malade خسته‌نک زاری وانینی

On dit poétiquement, Les plaintes d'un amant *T.* عاشق آشفته‌نک فریاد وفغانی || Elle est insensible à mes plaintes فریاد وفغانم اول محبوبه‌نک درونده اصلا وقطعا تأثیر ایتمز

Plainte, signifie aussi, paroles, écrits par lesquels on marque le sujet qu'on a de se plaindre de quelqu'un *A.* شکوی — شکایت pl. شکایات — تظلّم pl. تظلّمات *P.* گاه — مست — دادخواهی *T.* اغلشمه || Avoir des plaintes contre quelqu'un بر کمسه‌نک حقنده شکایتی اولمق Il en porta ses plaintes au Roi فلان جانب پادشاهی‌یه تظلّم حال ایتمشدر Il en a fait des plaintes bien aigres, bien amères اکید وشدید شکایتلر ایتدی Je ne lui ai donné aucun sujet de plainte فلانه موجب شکایت اولدجق بر درلو سبب ویرمدم On vous fera justice sur vos plaintes موجب شکایتک اولمش ماده‌لرده احقاق حق اولنه‌جغی امر مقرر در — Il signifie aussi, l'exposition qu'on fait en Justice du sujet qu'on a de se plaindre *T.* شکایتی محتوی تظلّم حالی محتوی — عریضه

PLAINTIF. Qui se plaint, qui se lamente *A.* انّان *P.* نالان — زارنده *T.* ایکلیجی — دردناک *P.* فاجع — حزین *A.* Et qui a l'accent de la plainte صدای حزین || Voix plaintive صیزلدیجی *T.* ماتم انگیز صدای ماتم انگیز Ton plaintif

On dit, qu'un homme est plaintif, pour dire, qu'il se plaint à tout propos *A.* دائمی الاشتکا *P.* هر دم نالان — گله ساز — دائمی *T.* آغلاشور || Il est toujours chagrin et plaintif جوق علی الدوام غمگین واندوهناک وحالندن متشکیدر بناله وزاری

PLAINTIVEMENT. D'un ton plaintif *A.* حزینا *P.* حزینا — تغنّی ایتمک *T.* ایکلیه‌رک || Chanter plaintivement صوت حزین ایله ازکی اوقومق réciter صوت حزین ایله تلاوت ایتمک

PLAIRE. Être agréable au cœur, à l'esprit ou aux sens *A.* استحباب — ایراث المطبوعیة — ایراث المرغوبیة *P.* خوش آمدن — دلپسند — شدن — افتادن مطبوع *T.* بکنلمک — حظ اولنمق — طبیعته خوش کلمک || Elle n'est pas extrêmement belle, mais elle plaît fort ایسه ده زیاده‌سیله غایت مرتبه‌ده حسنا دکل مستحبّه در مرغوبة القلوب Elle n'a qu'à se montrer pour plaire بر کره عرض جمال ایتسه کافیدر اولمق ایچون Elle a le don de plaire محبوبة القلوب اولمق ذاتنه مخصوص بر موهبه خدا داد در Cet homme me plaît beaucoup بو ادم عندمده بغایت مطبوع ومستحبدر La chasse, la musique me plaît plus que toute autre chose صید وشکار وفن موسیقی هر شیدن زیاده عندمده مرغوب ودلپسند در Ce qui lui a plu une fois, lui plaît toujours بر کره دلپسندی اولان شیء علی الدوام عندنده مرغوب ومستحبدر

Et vouloir, avoir pour agréable *A.* ارادة — مشیئت — تعلق — الارادة *P.* استحسان — دل خواستن — دلخواه بودن — موافق روا داشتن *T.* مراد ایتمک — استمک || Il a plu à Dieu de l'affliger تکدیر بالنه ارادهٔ صمدانیه تعلق ایلدی Il faut demander à Dieu qu'il lui plaise de... ارادهٔ صمدانیه تعلق مشیئت بی علت جناب موفق — بیورلمسی تمنا ایتملو در الامورک مقارنتنی استدعا ایتمک اقتضا ایدر Vous plaît-il d'être de la partie? سن دخی بوکا اشتراک ایلمکمی استرمیسک Que vous plaît-il que je fasse? نوجهله حرکت استرسک Il ne me plaît pas que vous alliez là سنک ایلمامی استرسک Vous plaît-il de vous arrêter اول طرفه وارماک اراده‌مه مغایر در توقفه دلخواهک وارمیدر — توقف ایتمک استرمیسک S'il vous plaît de vous en informer بوکا دائر تحصیل وقوف

Ce qui me plaît, c'est que vous fassiez telle chose ایتمکك استرایسدك دلخواهم بو در که شو ایشی ایشلیه‌سك — Le Roi dit dans ses édits, Voulons et nous plaît ارادهٔ شاهانه ومطلوب ملوکانه‌مز بو در که

On dit d'un homme qui a une complaisance servile pour un autre, qu'il est devant lui, à plait - il maître فلان کشی فلانه الامر امرکم دییدرك هر حالده تبعیت ایدر

S'il vous plaît, employé comme terme de civilité *T.* کرم ایله || Soyez, s'il vous plaît, persuadé, que je vous servirai en toutes choses هر حالده خدمتکده بولنمغه خواهشگر اولدیغمه کرم ایدوب شبهه ایتمه Faites-moi, s'il vous plaît, la grâce de croire... کرم ایله بوکا اعتماد بیورك

Plût à Dieu. *A.* لیت — لعل الله *P.* بادا — کاشکی *T.* الله — کاشکی بویله اوله || Plût à Dieu que cela fût ویره الله ویره بویله اولسون

À Dieu ne plaise. *A.* معاذ الله — حاشا *P.* مبادا — مرساد *T.* الله کوسترمیه || À Dieu ne plaise que j'y consente jamais معاذ الله بو بابده رضا ویرمك احتمالم یوقدر

Se plaire. Prendre plaisir à quelque chose *A.* تلذذ — کسب حظ *P.* الفرح شدن خوشدل شدن *T.* حظلنمق — حظ ایتمك || Il se plaît à la campagne چفتلکده اقامتدن متلذذ اولور — حظ ایدر il se plaît à étudier مطالعهٔ کتبدن حظ ایدر à vous contredire, à vous mettre en colère سکا معارض اولمقدن وسنی اغضاب اسانتدن ایتمکدن حظ ایدر Il ne se plaît pas à faire du mal حظ ایتمز — On dit des animaux, qu'ils se plaisent en un lieu, pour dire, qu'ils aiment à y être فلان محلدن حظ ایدرلر — Il se dit aussi figur. des plantes || La vigne se plaît dans les terres pierreuses اوزم آصمه‌سی طاشلق یردن حظ ایدر — طاشلق یری سور

Plaisamment. D'une manière plaisante, agréable *A.* باللطف — باللطافة — طیّبًا — مطبوعًا *P.* بخوشی — دلپسندانه — شیرینکارانه *T.* خوشلق ایله || C'est un homme qui imagine plaisamment les choses لطف خیاله باللطافه تخییل احوال ایدر بر آدمدر طیّبًا ومطبوعًا Il fait plaisamment un conte مالك بر آدمدر بر حکایه نقل ایدر

Il se dit aussi dans un sens ironique *A.* فنعم *P.* زهی *T.* نه کوزل — فنعم الجواب || کوزل نه کوزل حرکت ایتمکدر C'est plaisamment répondre جواب ویرمکدر C'est agir plaisamment

C'est plaisamment reconnaître vos services ایتدیککك خدمتلری نه کوزل بیلمکدر

Il signifie aussi, ridiculement *A.* مضحکًا — مستسخرًا — علی طور المضحکك *P.* بر وجه خنده بخشا *T.* کولدره‌جك وجه || Il est plaisamment habillé مسخره‌جه — صورت ایله مضحکك بر کونه قیافتده در ajusté مضحکك ایله کیینمشدر

Plaisance. On appelle Maison ou lieu de plaisance, une maison qu'on a à la campagne pour y aller prendre l'air *A.* بیت النزهة دار التفرج *P.* نزهتسرا — تفرجگاه — خانهٔ تفرج *T.* سیران اوی || Il a une maison de plaisance à deux lieux d'ici بوندن ایکی ساعت مسافه‌ده بر بیت النزهته مالکدر Ce n'était qu'un lieu de plaisance, et il en a fait une terre فی الاصل بر مکان تفرج ایکن آنی چفتلك یاپدی

Plaisant, adj. Agréable, qui plaît *A.* مستحسن — مطبوع — مرغوب *P.* خوش — خوب *T.* ایو — حظ اولنه‌جق شیٔ || Je ne trouve pas plaisant que vous me mêliez dans vos discours ایتدیککك صحبتلرده بنم اسمی قارشدرمق عندمده امر مستحسن دکلدر Il n'est pas plaisant d'avoir affaire à des gens de chicane بر کمسنه‌نك مزوّرلر ایله ایشی اولمق حظ اولنه‌جق شیٔ دکلدر

Et qui fait rire *A.* مضحك — موجب الضحك *P.* خنده بخشا — فرما خنده *T.* کولدریجی شیٔ || Il nous a fait un conte plaisant بر مضحك حکایه بزه نقل ایلدی C'est la chose du monde la plus plaisante que de le voir faire فلانك ایش ایشلمه‌سنی کورمك قدر جهانده بر حال مضحك یوقدر Je ne trouve rien de plaisant à cela بو بابده موجب ضحك وخنده اوله‌جق بر شیٔ بولدمم

Plaisant, se prend aussi pour Impertinent *A.* ماجن *P.* روی — چهرهٔ کستاخ *T.* ادبسز — کستاخ || Un plaisant visage شوخی Il est bien plaisant de prétendre que... سجانت الود خیلی ادبسزلکدر — ادّعا ایتمك خیلی سجانتدر

Et pour ridicule *A.* مسخره — قشمر *P.* مسخره خریش خنده *T.* مسخره pour les hommes, et *A.* مسخر *P.* خنده فرما *T.* مسخره pour les choses || Ce sont de plaisantes gens بونلر مسخره آدملر در Il a un habit plaisant مسخره بر لباس ایله ملبّسدر

Plaisant, subs. Celui qui cherche à faire rire par ses actions, ses propos *A.* مفاکه — مداعب *P.* بذلگار — لاغکار *T.* ارشیجی — خوراطه‌جی — سقاجی || Il fait le plaisant متداعب‌در —

خوراطه‌جیلق یپار Il est dangereux de vouloir faire le plaisant
خوراطه‌جیلق یاپمق منتج خطر اولور بر کیفیتدر C'est le
plaisant de son quartier محله‌نک مفاکهیدر C'est un méchant
caractère que celui de plaisant مفاکه اولان کشینک سیرتی
بر سیرت قبیحه در

PLAISANTER. Badiner, dire ou faire quelque chose pour faire
rire les autres *A.* لاغ *P.* هزل ـ تمازح ـ تداعب ـ تفاکه
کردن ـ بذله ساختن ـ لابه کردن ـ گنگل زدن *T.* ارشمک ـ
سقا ایتمک ـ خوراطه ایتمک ـ لطیفه ایتمک || Parlez-vous
sérieusement ou pour plaisanter? سویلرسک هزلاً یاخود جدّامی ـ
ایدرسک لطیفه یاخود سویلرسک کرچکدنمی Apparem-
ment vous plaisantez غالبا مرادک هزل ولطیفه در Ce que je
dis n'est que pour plaisanter دیدیکم کلامدن مراد انجق
هر شیده هزل ولطیفه در Il plaisante sur tout, de tout
وتفاکه ایدر

PLAISANTERIE. Badinerie *A.* مهازلة *pl.* مهازلات ـ مزاح ـ
ممازحة *pl.* ممازحات ـ مداعبة ـ لطیفة ـ مطایبة *P.* بذله ـ
لاغ ـ لابه ـ گنگل *T.* سقا ـ خوراطه || Plaisanterie ingénieuse
ممازحهٔ ردیئه fade مزاح مخیّل froide لطیفهٔ بارده mauvaise
دادسز خوراطه ـ بذلهٔ بی نمک ـ مزاح بیمزه Il ne faut
pas pousser la plaisanterie fort loin مهازله ومداعبه‌یی حدّدن
بیرون ایتمک روا دکلدر Il prit la chose en plaisanterie
عرضهٔ کیفیتی لطیفه‌یه حمل ایلدی S'exposer à la plaisanterie
اظهار هزل ومزاح اولمق Opposer la plaisanterie à la colère
اولنان عنف وغضبه هزل ومزاح ایله مقابله ایتمک Cela
est dit par plaisanterie لطیفه طریقیله سویلندی ـ هزلاً سویلندی
Il s'est attiré de mauvaises affaires par ses plaisanteries عادت
ایدندیکی مفاکهات ومهازلات باشنه نیچه غوایل نا
مرضیه‌دنک استجلابنه باعث اولمشدر Plaisanterie à part
لطیفه بر یانه طورسون ـ لطیفه‌دن قطع النظر Cet homme n'en-
tend pas plaisanterie لطیفه ـ بو آدم لطیفه‌یه متحمّل دکلدر
قالدرمز

Il se dit aussi au sens de Dérision insultante *A.* استهزاء ـ هزاء ـ
تمسخر *P.* خنده خریشی *T.* ذوقلنمه || Ceci a l'air d'une
plaisanterie بر کیفیت ـ بو خصوصده استهزا صورتی وار در
بو شی تمسخر استهزا کونه در Cela dégénère en plaisanterie
صورتنه متحوّل اولور

PLAISIR. Sentiment de l'âme qui nous rend heureux *A.* حظ *pl.*
pl. حظوظ ـ محظوظیت ـ فرحت ـ فرح البال ـ انبساط الفؤاد ـ
انشراح القلب ـ تلذذ *pl.* تلذذات *P.* حظ درون ـ صفای
درون ـ خوشدلی *T.* کوکل خوشلغی || Les plaisirs de l'âme
حظوظات نفس ـ تلذذات نفس ـ باعث فرح بال اولان
حالات ذهن de l'esprit حظوظات ذهنی موجب ـ تفریح ذهنی
حالات du corps اولان حواس des sens تلذذات حظوظات
جسمانیه Grand plaisir extrême فرح عظیم مفرطه محظوظیت
sensible فرحت قوی التأثیر bien doux حظ لطیف Prendre
plaisir à quelque chose برشیدن محظوظ الفؤاد اولمق Se laisser
emporter au plaisir et à la joie فرح وسروره تسلیم زمام نفس
ایتمک Être enivré de plaisir سرمست انشراح وفرحت
اولمق Cela fait plaisir à سرمست می بطر وسرور اولمق ـ
voir منظره‌سی دیدهٔ ـ بونک مشاهده‌سنده فرح وار در
هیچ بر شیدن Il ne prend plaisir à rien جانی تفریح ایدر
محظوظ اولمز ـ کسب فرح ایتمز Vous aurez du plaisir à l'entendre
فلانی استماع ایده‌جککز وقتده صفایاب اوله‌جقسکز
Quel plaisir prenez-vous à le fâcher? فلانی اغضاب ایتمکه نه
صفا بولورسکز ـ On dit proverb. Pour un plaisir, mille dou-
leurs یکدم صفا مستتبع هزار محنت وجفا در

Il se prend aussi pour Divertissement *A.* تفرّج *pl.* تفرّجات
P. ذوق وصفا *T.* اکلنجه ـ ذوق ـ ذوقیات || Plaisirs permis
حرام اولان défendus حلال اولان ـ مباح اولان تفرّجات
تفرّجات criminels تفرّجات جنایت آلود Les plaisirs de la
campagne, de la ville حال ـ بداوت وحضریتک تفرّجاتی
Le بداوت وحضریته مخصوص اولان اسباب ذوق وصفا
plaisir de la chasse صید وشکارک تفرّجی Passer d'un plaisir
à l'autre بر نوع تفرّجدن آخره انتقال ایتمک Aimer,
chercher le plaisir ذوق وصفایه ـ تفرّجه هوسکار اولمق C'est
un homme adonné à son plaisir کندو ذوقنه مبتلا بر آدمدر
sujet à son plaisir صفاسنه تابعدر qui donne tout à son plaisir
ذوق وصفاسیچون ما ملکنی صرف ایدر بر آدمدر qui
est continuellement dans les plaisirs على الدوام ذوقیاته مشغول
بر آدمدر Il a renoncé aux plaisirs ذوقیات وتفرّجاتدن فراغت
ایلدی La Jeunesse aime les plaisirs نو جوانان ذوقیاتدن حظ
واجبهٔ حالنی ایفا Se faire un plaisir de son devoir ایدر
صفایاب ـ ایلمکدن ذوقیاب اولور Il met tout son plaisir dans
l'étude ذوقی مطالعهٔ کتبدن غیری شی دکلدر

Menus plaisirs. Les petites dépenses que l'on fait pour son di-

vertissement *T.* جیب خرجلغی – Menus plaisirs du Roi *T.* جیب همایون مالی

PLAISIR, se prend aussi pour Volonté, consentement *A.* رضا – مراد *P.* دلخواه *T.* مراد || Si c'est votre plaisir, j'irai là ارادهکز ایسه فلان محله کیدرم Ce n'est pas mon plaisir que cela soit بونکث اولمسنه رضام یوقدر

Il se prend aussi pour Grâce, faveur *A.* لطف – همت *P.* همت – کرم – ایولک *T.* نیکوکاری || Il m'a fait un grand plaisir بکا الی الابد عظیم همت ایلدی un plaisir que je n'oublierai pas فراموش ایده میه جکم بر لطف وهمت ایلدی C'est un homme qui ne cherche qu'à faire plaisir لطف وکرم ایتمکه وسیله آرار بر آدمدر Faites-moi un plaisir لطف ایله – کرم ایله

À PLAISIR. Avec soin, avec plaisir *A.* بالهمة – بصرف الهمة *T.* صرف همت ایدهرک || Une maison bâtie à plaisir صرف همت اولندرق بنا اولنمش منزل Cela est travaillé à plaisir صرف همت ایله ایشلنمش بر شیدر

Il signifie aussi, fort à l'aise *A.* بالاستراحة *P.* بآرام *T.* راحت ایله || J'ai vu tout ce qu'il y avait de rare dans ce palais, et je l'ai vu à plaisir بو سرایده بولنان نوادرک جملهسنی راحت ایله سیر وتماشا ایلدم

On appelle Conte à faire plaisir, un conte purement d'invention *A.* حکایة موضوعة *P.* افسانهٔ ساخته *T.* دوزمه حکایه || Ce que vous dites là est un conte fait à plaisir نقل ایلدیککث شیٔ بر حکایهٔ موضوعه در

PAR PLAISIR. Par divertissement *T.* ذوق ایچون || C'est un homme qui ne travaille que par plaisir کندو ذوقیچون ایشلر بر آدمدر

PLAN, adj. T. de Mathématique. Il se dit de ce qui est tracé sur une superficie plate *A.* مصفح *P.* پهن *T.* یصی || Angle plan زاویهٔ مصفحه Surface, figure plane سطح وشکل مصفح

En Arithmétique Nombre plan, c'est le produit de deux nombres multipliés l'un par l'autre. V. Produit.

PLAN, subs. Superficie plate *A.* صفحة pl. صفحات || Plan horizontal صفحهٔ متساویهٔ بالافق incliné صفحهٔ متمایله Tracer un cadran sur un plan vertical صفحهٔ منتصبه اوزرنده بر بسیطه رسم ایتمک

Il signifie aussi, la déliénation, le dessin d'un ouvrage d'Architecture tracé sur le papier *A.* رسم *P.* نیرنگ – هیولا *T.* رسم || Tracer un plan بر رسم چیزمک Prendre un plan بر شیئک رسمنی چیقارمق – آلمق Plan géométrique رسم هندسی figuré رسم مشکل – رسم جامع الاشکال correct رسم صحیح

Faire l'élévation d'un plan, se dit, lorsque la représentation du trait fondamental d'un édifice étant tracée sur une carte, on représente tous les dehors d'un édifice en élévation *T.* بنانک اشکال ارتفاعی رسمنی چیزمک – On dit dans ce sens, Plan relevé, plan en relief بر بنا رسمی اشکال ارتفاعی چیزلمش

LEVER LE PLAN d'un bâtiment. C'est en prendre les dimensions, pour les réduire ensuite sur le papier *T.* ابعاد بنایی بالمساحه ضبط ایتمک

PLAN, signifie figur. le projet d'un ouvrage *A.* ترتیب || Voilà mon plan اشته ترتیبم بو در Il a pris un bon plan بر ترتیب احسن اتخاذ ایلدی Deux auteurs prennent quelquefois le même sujet, et ils y travaillent sur divers plans ایکی مؤلف بعضاً بر مادهیی اخذ ایله ترتیب مختلف اوزره تحریر ایدرلر Méditer un plan نیت اولنان ترتیبی برکمسنه اتخاذ ایلدیکی ترتیبی مطالعه ایتمک Exécuter son plan برکمسنه التزام ایلدیکی ترتیبی فعله جیز فعله کتورمک Manquer son plan ترتیبی فعله – ترتیبک اجراسنه ظفریاب اولهمامق کتورهمامک

Il se dit aussi de tout projet que l'on fait pour quelque chose que ce soit *A.* صورة الترتیب || Le plan d'une négociation بر مکالمهنک ترتیبی صورتی de la campagne سفرک صورت ترتیبی Je partirai un tel jour, au moins j'ai fait mon plan là-dessus فلان کونده عزیمته قرار ویردم هیچ دکل ایسه قوردیغم ترتیبک صورتی بو در Nous voulons aller à la campagne, et nous avons fait notre plan de vous y mener قیره کتمکه قرار ویردک صورت ترتیبمزی سنی دخی معیتمزه آلمق اوزره تنظیم ایلدک

PLANCHE, Ais, pièce de bois sciée en long *A.* لوح pl. الواح *P.* تخته *T.* تخته || Planche de chêne میشه تختهسی de sapin چام تختهسی Scier des planches تخته بچمک Passer le ruisseau sur une planche صویی بر تخته اوزرنده کچمک

On dit figur. Faire la planche aux autres, pour dire, être le premier à faire quelque chose où il paraissait quelque péril, quelque difficulté *T.* سائرلره رهنما – سائرینه بدرقهٔ طریق اولمق – سائرلره اوک آیاق اولمق – اولمق Et s'appuyer sur une planche pourrie, pour dire, mettre sa confiance en l'appui d'une

personne faible *T.* چورك قازیغه ـ چورك تخته‌یه بصمق بل باغلمق

Planche, se dit aussi d'un morceau de bois plat, ou d'une plaque de cuivre, sur lesquels on a gravé quelques figures pour en tirer des estampes *A.* قالب pl. قوالب *P.* كالب ـ قالب *T.* قالوب || Planche de bois آغاجدن قالب Une planche de cuivre bien gravée مصنع حك اولنمش باقر قالب On n'a tiré qu'une centaine d'estampes, et l'on a rompu la planche یالکز یوز مقداری قدر بصمه ضرب ایتمشلر ایکن قالبنی قیرمشلر در

Il signifie aussi, l'estampe tirée sur la planche *A.* نقش مطبوع *P.* نگار طبعكرده *T.* بصمه تصویر

Planche. T. de jard. Petit espace de terre plus long que large, où l'on cultive des fleurs ou des légumes *A.* مشارة pl. مشایر *P.* سمز اوت *T.* تخته ـ اولك || Une planche de pourpier خویید de chicorée هندبا اولكی تختەسی

PLANCHÉIER. Garnir un plancher de planches *A.* تخریش *P.* بالالواح *T.* تخته پوشانیدن *T.* تخته دوشەمك

Planchéié. *A.* مفروش بالالواح *P.* تخته پوش *T.* تخته دوشەلو

PLANCHER. La partie basse d'une chambre, sur laquelle on marche *A.* فرش *P.* زمین *T.* دوشمه || Plancher bien uni دمدوز بر دوشمه

Il se dit aussi de la partie haute d'une chambre *A.* سقف pl. سقوف *P.* آسمانه *T.* تاوان || Le plancher de ce logis n'est que de plâtre بو خانەنك تاوانی هپ آلچیدندر Toucher de la tête au plancher باش تاوانه طوقنمق Pendre une chose au plancher بر شیئی بالای سقفه تعلیق ایتمك

PLANCHETTE. Petite planche *A.* لوح صغیر *P.* تختهٔ خرده *T.* اوفاق تخته

PLANÇON, ou PLANTARD. On appelle ainsi les branches des arbres, lorsqu'on les a coupées pour les planter *A.* ركزة ـ تحصن *P.* للغرس *T.* شاخ آجستنی *T.* دیكلمك ایچون آغاجدن ایرلمش دال

PLANE. V. Platane.

PLANE. Outil qui sert à unir et polir le bois *A.* مبراة *P.* مشت *T.* رنده ـ رنده

PLANER. Il se dit d'un oiseau, lorsqu'il se soutient en l'air sur ses ailes étendues *A.* تدویم ـ حومان *P.* بال گسترانیده بر هوا || Un oiseau qui plane en l'air *T.* استادن قوش قنادلرینی یایەرق هواده طورمق حومان ایدن ـ هواده تدویم ایدن طائر

Il se dit figur. pour Considérer de haut *A.* اشتیاق النظر ـ نظر من طرف الاعلا *P.* از بالا نگرستن *T.* یوکسكدن کورمك || De cette hauteur on plane au loin sur la campagne بو محل مرتفعدن پایان صحرایه قدر اشتیاق نظر اولور

Il s'applique aussi aux considérations de l'esprit, et se dit d'une vue élevée et générale *A.* احاطة العقل || Son génie plane sur ces matières ذهنی ـ بو مقوله مادەلرده احاطهٔ عقلی وار در بو مادەلری ذهنی احاطه ایدر ـ محیطدر

PLANER. Unir, polir *A.* تملیس ـ تخلیق *P.* هموار ساختن *T.* دوزلتمك ـ پرداخت ایتمك || Planer un morceau de bois بر آغاج پارچەسنی تملیس ایتمك de la vaisselle d'argent اوانئ سیمی تملیس ایتمك

Plané. *A.* املس ـ اخلق *P.* هموار ساخته *T.* دوزلنمش ـ پرداخت اولنمش

PLANÉTAIRE, adj. T. d'Astron. Qui concerne les planètes *A.* متعلق بالسیارات *P.* متعلق هرباسب *T.* کزن یلدزلره || Région planétaire طبقهٔ سیارات متعلق

Planétaire, subs. La représentation en plan du système des planètes *A.* رسم منظومة السیارات

PLANÈTE. Astre qui a son mouvement propre et périodique *A.* سیارة pl. سیارات *P.* هرباسب *T.* کزن یلدز || Le cours des planètes حرکت سیارات le mouvement دور سیارات Observer le cours des planètes دوران سیاراته ترصد وتنظر ایتمك La planète de Mars سیارهٔ مریخ de Vénus سیارهٔ زهره

On dit proverb. d'un homme très heureux, qu'il est né sous une heureuse planète اخترمیمونده ـ بر طالع میمونده تولد ایلدی

PLANIMÉTRIE. T. de Géom. L'art de mesurer les surfaces planes *A.* فن المساحة المصفحات

PLANISPHÈRE. Carte où les deux moitiés du globe céleste sont représentées sur une surface plane *A.* رسم مصفح کرة الفلك ou qui représente les deux moitiés du globe terreste *A.* رسم مصفح کرة الارض

PLANT. Le scion qu'on tire des arbres ou des plantes pour les planter *A.* قضیب للافسال *P.* شاخچهٔ آجستنی *T.* دیكیلەجك دال چیبوغی

Plant de vigne. *A.* فسل pl. فسول *P.* نهال تاك *T.* اوزم

آصمه‌سى فدانى

En parlant des vignes, on appelle aussi Jeune plant, nouveau plant, les vignes qui ne font que commencer à produire *A.* سرع *P.* نو رسته *T.* تاك نو رسته *T.* كورپه آصمه چيبوغى || Ces jeunes plants viennent bien بو كورپه آصمه چيبوقلرينك كليشى كوزلدر

On dit d'un verger de jeunes arbres, que c'est un jeune plant *A.* حديقة الاغراس - حديقة التغاريز *P.* درختستان نو *T.* فدان باغچه‌سى *T.* اجسته

PLANTAGE. On appelle ainsi dans l'Amérique, Les plantes de cannes de sucre, de tabac, etc. *A.* مغروس pl. مغروسات || Les plantages ont été ruinés par les mauvais vents هبوب ايتمش رياح شديده مغروساتك خرابيتنه بادى اولمشدر

PLANTAIN. Plante fort commune *A.* لسان الحمل - اذلن - الجدى *P.* زبان بره - جرغول *T.* سكيرلى يپراق

PLANTATION. Action de planter. V. Planter || Il est occupé de la plantation de son jardin باغچه‌سنده غرس اشجاره مشغولدر - Le temps de la plantation *A.* موسم الغرس - غراس *P.* وقت اجستن درخت *T.* اغاج ديكمى وقتى

Il se prend aussi pour le plant même *A.* غرس pl. اغراس *P.* نو اجسته *T.* فدان || Il a fait de belles plantations dans sa terre چفتلكنده اغراس جديده يتشدردى V. aussi Plant.

PLANTE. Sous ce nom on comprend tous les végétaux *A.* نبات pl. نباتات *P.* رستنى *T.* نبات || Plante ligneuse نبات خشبى fibreuse نبات ذات الالياف exotique, indigène اجنبى نبات و يرلو نبات Les racines d'une plante نباتك اصول وعروقى la graine نباتك حبه‌سى La description des plantes وصف نباتات l'histoire حكايهٔ اجناس نباتات l'anatomie احوال نباتات تشريح نباتات Il y a des philosophes qui attribuent une âme végétative aux plantes نباتاتده بر نفس نامية موجود اولديغنه ذاهب اولمش حكما وار در La circulation de la sève dans les plantes صويك نباتات - بلنك درون نباتاتده دورانى ايچنه يوريمه‌سى

Il se dit particulièrement des plantes qui ne poussent point de bois *A.* نجم - نبات *P.* بر رسته - گياه *T.* اوت || Le tabac est une belle plante توتون بر دلبر نباتدر C'est une bonne plante que la chicorée هندبا نباتات جيده‌دندر Une plante rare بر نبات نادر الوجود - نبات نوادردن بر نبات aromatique نباتات عطرناك Élever, cultiver des plantes نباتات تربيه ايتمك

On dit figur., en parlant de l'éducation des jeunes gens, que c'est une plante qu'il faut cultiver تربيه‌سنه اهتمام اولنه‌جق بر نهال نو رسته در - تربيه‌يه شايسته بر يكى فداندر

Il se dit aussi pour Plante médicinale *A.* نبات دوائى pl. نباتات دوائيه *P.* گياه دوائى *T.* علاجه متعلق اوت || Le jardin des plantes نباتات دوائيه باغچه‌سى

Et pour une jeune vigne *A.* سرع *P.* نويهٔ انگور - تاك *T.* نو رسته - تازه اوزم چيبوغى - تازه اوزم تكاكى

PLANTE DES PIEDS. C'est le dessous des pieds de l'homme *A.* خف القدم pl. خفف *T.* ته پاى *T.* طبان || Il a la plante des pieds douloureuse طبانده صيزيسى وار در Chatouiller la plante des pieds طبانى قجيقلمق

Il se dit plus particulièrement, de l'endroit du dessous des pieds qui est entre les doigts des pieds et le talon *A.* اخمص - الخمص pl. خصور - خصر - بطن القدم - القدم *P.* كف پا *T.* طبانك چقور يرى

PLANTER. Mettre une plante à terre, pour lui faire prendre racine *A.* غرس - اغراس - تنبيت *T.* نشاندن - آجستن *T.* ديكمك || Planter un arbre شجر ايتمك - غرس - اغاج ديكمك un bois براورمان ديكمك de la laitue مارول ديكمك une allée يولك ايكى طرفنده غرس اشجار ايتمك

Et enfoncer en terre, en partie *A.* ركز - نصب - تنصيب *P.* نشاندن *T.* ديكمك || Planter des bornes نصب علايم ايتمك des poteaux حدود ايتمك ركز وطائد un pilier نصب خاج ديكمك une croix نصب صليب ايتمك - دعامه ايتمك un étendard نصب لوا ايتمك - ركز لوا - بيراق ديكمك des échelles à une muraille ديوارك اوزرنده نردبانلر نصب ايتمك - On dit figur. Planter la foi dans un pays, pour dire, y introduire la véritable religion نصب شعاير دين مبين ايتمك - On dit, Se planter devant quelqu'un, pour dire, se mettre au-devant de lui *T.* بر كمسنه‌نك اوكنه ديكلمك

On dit aussi, Planter quelque chose au nez de quelqu'un, pour dire, lui faire un reproche en face بر كمسنه‌نك يوزينه اورمق || Il ne cesse de me planter mon âge au nez دائما ياشمى يوزمه اورر

PLANTÉ. *A.* مغروس *P.* نشانده - اجسته *T.* ديكلمش - ديكلو

PLANTEUR. Qui plante des arbres *A.* غارس *P.* نشاننده *T.* ديكيجى - ديكن

PLANTOIR. Outil de bois ferré par le bout, dont les jardiniers se servent pour faire en terre le trou dans lequel ils veulent mettre une plante *T.* باغچوان دورپوسی

PLANURE. Bois qu'on détache des pièces que l'on plane *A.* نحاتة - براية *P.* تراشه *T.* يونقه - يونقەسی - آغاج يونقەسی || Se chauffer avec des planures حرق نحاتە ايلە تسخن ايتمك - يونقه ياقوب ايسنمق

PLAQUE. Table de quelque métal que ce soit *A.* لوح pl. الواح صفيحة pl. صفايح *P.* تخته *T.* تخته || Plaque de fer صفيحة - الحديد - دمور تختەسی - كمش تختەسی - لوح سيم d'argent لوح نحاس Écrire sur une plaque de cuivre لوح نحاس اوزرندە نقش حروف ايتمك

On appelle aussi Plaque, la marque des différents ordres, brodée sur l'habit *T.* نشان افتخار حمايلی || Il avait la croix de St. Vladimir, et bientôt il en aura la plaque فلان نام نشان افتخارك خاجيلە تشريف اولنمشيدی قريبا حمايلنە دخی مظهر اولەجقدر

PLAQUER. Appliquer une chose plate sur une autre *A.* تطبيق - تغطية *P.* پوشيدن *T.* قپلامق || Plaquer de l'or et de l'argent sur du bois خشب اوزرندە الواح زر وسيم قپلامق du plâtre sur une muraille ديواری آلچی ايلە تغطيە ايتمك - قپلامق

On dit, Plaquer quelque chose au nez de quelqu'un, pour dire, lui faire un reproche en face *T.* يوزه اورمق || Il lui alla plaquer au nez la honte de sa naissance سفالت نسبنی يوزينە اوردی

PLAQUÉ. *A.* مطبّق - مغطا *P.* پوشيده *T.* قاپلنمش - قاپلو

PLASME. Émeraude brute broyée pour entrer dans certains médicamens *A.* غبار الزمرّد *P.* غبار دوال *T.* زمرد توزی

PLASTIQUE. Il se dit en Philosophie, de ce qui a la puissance de former *A.* قوّة مصوّرة || La vertu plastique des animaux, des végétaux حيوانات ونباتاتدە اولان قوّت مصوّره

PLASTRON. La pièce de devant de la cuirasse *A.* جوشن pl. جواشن *P.* جبه - جوشن *T.* قابورغه

On dit figur., qu'un homme est le plastron des railleries de tout le monde, pour dire, qu'il est en butte aux railleries de tout le monde *A.* ضُحْكة العالم - مسخر الناس *P.* خندە خريش همه *T.* ناس مسخرەسی - خلقك

se **PLASTRONNER.** Se garnir d'un plastron *A.* تلبّس بالجوشن *P.* جوشن پوشيدن *T.* قابورغه طاقنمق

PLASTRONNÉ. *A.* ملبّس بالجوشن *P.* جوشنپوش *T.* قابورغەلو - قابورغه كيينمش

PLAT. Uni, sans inégalités *A.* مستوی - مفطّح - مصفح *P.* تخته مثالی *T.* پهناور - پهن يصّی || Plat comme un ais يصّی *T.* Il ne faut pas un vase si creux, il le faut plus plat اول قدر مقعّر بر ظرفك لزومی يوقدر بوندن يصّيجه بر ظرف اقتضا ايدر Avoir le dos plat مفطح الظهر اولمق Au sortir de là on trouve un pays plat اندن اوتەسی ارض مستويه در Avoir le visage plat *A.* افطح الوجه *P.* پهن چهره *T.* چهرەسی يصّی Nez plat *A.* افطح انف *P.* پوچ بينی *T.* بصيق - يصّی Bouche plate *A.* فم افطح *T.* آغز - يصّی - بورون يابوان بورون - بصيق اغز

On appelle Plat pays, la campagne, par opposition aux villes, aux places fortes *A.* بادية *P.* دشت - زمين گشاده *T.* اوه - باديه - اهالئ باديه || Les habitans du plat pays آچق ير قير اهاليسی - باديەدە كائن Les vignes du plat pays نشينان Les soldats de la garnison vivaient aux dépens du plat pays قلعەدەكی محافظه عسكری اوەدە ساكن اهالينك صرتندن تعيّش ايدر ايدی

Et l'on dit Pays plat, par opposition aux pays de montagnes *A.* ارض سهلة - ارض مطمئنة *P.* دشت - زمين پهنا *T.* اوه - دوز ير || Les habitans des montagnes, et ceux du pays plat اهل جبال واراضئ سهله سكّانی - كوهنشين اولنلر واراضئ طاغلو واوه - كوهنشينان ودشتنشينان - مطمئنه اهاليسی خلقی

On appelle Cheveux plats, des cheveux qui ne sont pas frisés *A.* شعر سبط *P.* موی هموار *T.* دوز صاچ

Et plate peinture, les ouvrages de peinture qui se font sur des superficies plates *A.* تصوير مسطّح *P.* نگار هموار *T.* دوز تصوير

Et cheval plat, celui dont les côtes sont serrées et plates *A.* خميص الاضلاع *P.* تنگ پهلو *T.* يانلری بصيق || Les chevaux plats n'ont jamais beaucoup d'haleine يانلری بصيق اولان آتلرك صولوغی آز اولور

On dit d'une armée, qu'elle a été battue à plate couture, pour dire, entièrement عسكرك مجموعی عرض علی السيف ايلە عسكر اعدا كافةً قنطرهٔ تيغ - مظهر قهر ودمار اولمشدر ديل - عسكر ديل كسه قيرلدی - آبداردن امرار اولندی

کسه قلجدن کچورلدی

Plat, se dit aussi des objets de la sensation du goût, et signifie, dénué de saveur et de force *A.* بسيط الطعم *T.* دادی بسيط الطعم اولان باده || Un vin plat يايوان

Il se dit figur. pour Insipide *A.* سليخ *P.* بيمزه - بی نمك *T.* طاتسز || Tout ce qu'il dit est fort plat كافهٔ اقوالی بی نمكدر Cette pensée-là est plate بيمزه بر معنا در

On appelle, Calme plat, l'état de la mer, lorsqu'il ne souffle pas le moindre vent *A.* سود ليمانلق V. aussi Calme.

À plate terre. À terre *A.* مسطوحاً على - مفترشاً على الارض *P.* برابر زمين - يكسان خاك *T.* ير - يره برابر مفترشاً الارض || Il est tombé à plate terre اوزرنده سرلمش اولدرق يره برابر دوشدی - على الارض سقوط ايلدی Se coucher à plate terre روی ارضده اتخاذ - مفترشاً على الارض ياتمق ير اوزرنده سربلوب - ير اوزرنده يصدانمق - فراش ايتمك - ير اوزرنده افتراش ايتمك Être étendu à plate terre ياتمق ير اوزرنده مسطوحاً سرلمك

Plat, subs. Il se dit de la partie plate d'une chose. Ainsi on dit, Des coups de plat d'épée *A.* ضربة بصفح السيف *P.* ضربه قلج يصتميله اورش *T.* با پهن تيغ || Un coup du plat de la main *A.* لطمة *P.* سيلى بكف دست *T.* ال آياسيله اورمه - طپنجه

À Plat, tout à plat, signifie, tout-à fait *A.* بالكلية - كلياً *P.* با همه *T.* بسبتون || Il a refusé tout à plat كلياً امتناع ايلدی Il nia tout à plat qu'il en eût jamais rien dit هيچ بر وقتده بومقوله كلام سويلديكم يوقدرديو بسبتون انكارايلدی

PLAT. Sorte de vaisselle creuse sur laquelle on met les mets *A.* طبق pl. اطباق - صحن pl. صحون - صحفة *P.* طبق - *T.* تبوك - طبق - چناق || Plat d'argent, de faïence, de porcelaine سيم وچينى وفغفورى طبق Un grand plat كبير طبق Les bords d'un plat طباغك كنارى - Il se dit aussi de ce qui est contenu dans le plat || Un plat d'artichauts, de fruits بر طبق انكنار وبر طبق ميوه Il a mangé un plat de crème بر طبق قيمق يدی

En parlant des appointemens qu'on donne à quelques fonctionnaires, on dit, qu'ils ont tant pour leur plat طعام بها اولدرق شو قدر وظيفه آلور - Et de quelques officiers de la Maison du Roi, qu'ils ont leur plat en argent تعييناتلرينى بدلاً اخذ بدل تعيينات اولدرق اقچه آلورلر - ايدرلر

On appelle Plats de balance, les deux bassins d'une balance *A.* كفتين الميزان *P.* دو پلهٔ ترازو *T.* ترازونك ايكى چناقلغى

PLATANE. Nom d'un grand arbre *A.* دلب - شجر الصنار *P.* چنار - سپيدال *T.* چنار آغاجى

PLAT-BORD. T. de Mar. Appui, garde-fou qui règne autour du pont d'un vaisseau *A.* عضد السفينة *P.* ديوارهٔ كشتى *T.* كمى كوپشته سنك ديواره سى

PLATEAU. Le fond de bois des grosses balances *A.* كفة القبان *P.* پلهٔ كپان *T.* قبان چناقلغى || Mettre de la marchandise sur un plateau pour la peser متاعى وزن ايچون قبان چناقلغنه وضع ايتمك

Il se dit aussi de certains plats de bois vernissé, sur lesquels on sert le café, le thé, etc. *A.* جونة pl. جون *P.* طبله *T.* طبله - تبسى

Plateau, en termes de guerre, se dit d'un terrain élevé, mais plat et uni en haut, sur lequel on peut mettre du canon *A.* لجمة - تل مسطح الفرق pl. تلال مسطحة الفرق *P.* پشتهٔ پهن *T.* سر تپه سى دوز اويوك

Il se dit aussi en général de tout terrain élevé, et qui s'étend en plaine *A.* صحنة *T.* ير دوز اوزرنده باير || Il y a au-dessus de cette montagne un très-beau plateau فرق جبلده احسن طاغ تپه سنده كوزل بر دوز - واعلا بر صحنهٔ واسعه وار در ير وار در

PLATE-BANDE. Espace de terre de quelque largeur, qui règne autour d'un parterre *A.* دفدفة الحديقة الازهار *P.* پروازهٔ *T.* گلستان چيچكك باغچه سى جوره سنده سنور طرزنده توسمك

PLATÉE. T. d'Archit. Massif de fondation, qui comprend toute l'étendue du bâtiment *T.* تمل ربختم دوشنمش يكپاره بنا آلتنده

PLATE-FORME. La couverture d'une maison sans comble, et qui est unie, plate *A.* سطح pl. سطوح *P.* بام *T.* طام || On découvrait fort loin de dessus la plate-forme de cette maison بو خانه نك سطحى بالاسندن مسافهٔ بعيده يه نظر اولنور ايدی

Il se dit aussi, d'un ouvrage de terre élevé et uni par le haut, sur lequel on met du canon en batterie *T.* طوب تعبيه اولنه جق سد

Plate forme de batterie. C'est un assemblage de solives et de

gros ais, sur lesquels on met du canon en batterie à l'attaque d'une place *T.* طوب قوغوشی

PLATE-LONGE. C'est une longe que l'on passe quelquefois sur le garrot des chevaux que l'on met dans le travail *A.* اسار الحارك *T.* چکین کوستکی

PLATEMENT. D'une manière plate *A.* بالسلاخة *P.* ببی نمکی *T.* دادسزلق ایله || Ce harangueur a parlé bien platement بو واعظك كلامنده خیلی دادسزلق وار ایدی

PLATINE. Une plaque de fer qui est attachée au devant de la serrure, pour y passer la clef *T.* کلید آغزلغی

PLATINE, ou OR BLANC. Substance métallique blanche, qui a plusieurs des propriétés de l'or *A.* زر سپید ـ ذهب ابیض *T.* آق آلتون

PLATITUDE. Qualité de ce qui est plat, insipide. Il se dit au figuré *A.* سلاخت *P.* بی نمکی ـ بیمزگی *T.* دادسزلق || Ce discours est de la dernière platitude بو مقالەنك سلاختی مرتبۀ کمالده در ـ Il se dit aussi de la chose qui est plate. V. ce mot.

PLATONICIEN. Qui suit la philosophie de Platon *A.* افلاطونی pl. اهل المذهب افلاطون ـ افلاطونیون

PLATONIQUE. On appelle Amour platonique, une affection mutuelle et dégagée des sens, entre deux personnes de différent sexe *T.* عشق پر صلاح افلاطونی

PLATONISME. Système philosophique de Platon *A.* مذهب افلاطون

PLÂTRAGE. Ouvrage fait de plâtre *A.* عمل صاروجی *P.* آژه کاری *T.* آلچی ایشی || Ce n'est pas de la maçonnerie, c'est du plâtrage کرجلو بنا دکل آلچی ایشیدر

PLÂTRAS. Débris de vieilles murailles de plâtre *A.* قصاعة ـ ردم *P.* انزاره *T.* دیوار دوکنتیسی || Il tombe de gros plâtras de cette muraille بو دیوار اوزرندن ایری دوکنتی پارچەلری دوشر || Cette maison n'est bâtie que de plâtras بو بنا دیوار دوکنتیلریله یاپلمشدر

PLÂTRE. Sorte de pierre cuite et mise en poudre, qu'on emploie aux ouvrages de maçonnerie *A.* جبس ـ صاروج ـ کلس *P.* آژه ـ آهك ـ ساروج *T.* آلچی || Le plâtre prend corps avec l'eau et se durcit آلچی صو ایله مختلط اولنجه تجسم ایدوب پکشور || Pierre de plâtre حجر کلس آلچی طاشی || Carrière de plâtre آلچی معدنی || Battre du plâtre آلچی دوکمك ـ آلچی دق ایتمك || cuire آلچی یاقمق ـ آلچی حرق ایتمك || Muraille crépie de plâtre آلچی ایله صوانمش دیوار || Un sac de plâtre بر چوال آلچی || Un moule قالب || une statue آلچیدن دوزلمش صاروجدن مصنوع بر قطعه صنم

On dit figur., qu'une femme a deux doigts de plâtre sur le visage, pour dire, qu'elle a mis beaucoup de blanc بو عورتك بدانه وار در ـ چهره‌سنده ایکی پرمق قالینلغنده صوا وار در

PLÂTRER. Enduire de plâtre *A.* تصریج ـ طلاء بالکلس *P.* بآژه دوسیدن ـ ساروج زدن *T.* آلچی ـ آلچی ایله صوامق || Plâtrer un plafond سقفی آلچیلمق ـ سورمك ایله صوامق

PLÂTRER, signifie figur., cacher quelque chose de mauvais sous de belles apparences *T.* بداندلمق || Au lieu d'accommoder cette affaire, on n'a fait que la plâtrer بو مصلحتی بر نظام قوی یه بند ایده‌جکلرینه بداند ایله صوالدیلر ـ On dit Se plâtrer, en parlant d'une femme qui se farde ـ چهره‌سنه بداند اورمق چهره‌سنی صوامق

PLÂTRÉ. *A.* مصرج ـ مطلاء بالکلس *P.* بآژه ـ ساروج زده *T.* آلچی سورلمش ـ آلچی ایله صوانمش دوسیده

On appelle Paix plâtrée, réconciliation plâtrée, une paix, une réconciliation qui n'est pas solide بداند ایله صوانمش بر مصالحه V. Paix.

PLÂTRIER. Ouvrier qui fait le plâtre *A.* صانع الکلس *P.* آژه گر *T.* آلچیجی ـ ساروجگر ـ Et marchand qui vend le plâtre *A.* بیاع الکلس *P.* آژه فروش *T.* آلچیجی ـ آلچی بازرکانی

PLÂTRIÈRE. Lieu d'où l'on tire la pierre dont on fait le plâtre *A.* معدن الکلس *P.* معدن آژه *T.* آلچی معدنی ـ آلچی اوجاغی

PLAUSIBILITÉ. Qualité de ce qui est plausible *A.* معقولیت *P.* صوابنمایی *T.* یوللیلق

PLAUSIBLE. Ce qu'on peut approuver *A.* معقول ـ موجه ـ مستصوب *P.* با صواب *T.* یوللو || Il en rend une raison plausible بو بابده بر علت معقوله بیان ایدر || Il prit un prétexte plausible برعذر موجه ایله اعتذار ایلدی ـ صوابه || Un raisonnement plausible مقرون برعذر ایلدی ـ بر ملاحظۀ معقوله ملاحظۀ با صواب

PLAUSIBLEMENT, adv. *A.* بالصواب ـ موجهاً ـ معقولاً *P.* بصوابنمایی ـ برموجه معقول *T.* یوللو اولەرق

PLÉBÉIEN. On appelait ainsi parmi les Romains, ceux qui étaient de l'ordre du peuple *A.* pl. عوامّ الناس || Il était plébéien عوامّ ناسدن ایدی Il n'y avait que les plébéiens qui pussent être tribuns du peuple عوامّ ناسك وكالتی خدمتنه ینه عوامّ ناسدن اولان كسانك صلاحیتلری وار ایدی

PLÉIADES. T. d'Astron. On appelle ainsi L'assemblage de six étoiles qui sont dans le signe du Taureau *A.* ثریّا *P.* پروین *T.* اولكر || Le lever des pléiades ثریّانك طلوعی le coucher اولكرك باتمسی ـ ثریّانك غروبی

PLEIN. Qui contient tout ce qu'il peut contenir *A.* مملو ـ ملآن ـ مشحون *P.* پر ـ انباشته *T.* طلو || Un muid plein de vin شراب ایله مملو بر فوچی Cela est si plein, qu'il n'y peut rien tenir davantage اول قدر طلو در كه زیاده بر شیئه متحمّل دكلدر Acheter un panier plein de fruits میوه ایله مملو بر سله صاتون آلمق

Il signifie aussi, qui contient une grande quantité de choses || Il a ses greniers pleins de blé انبارلری حنطه ایله مملو در L'église était si pleine, qu'on n'y pouvait entrer كلیسا شول رتبه‌ده مملو ایدیكه ایچنه كیرلمك ممكن دكل ایدی Il parle la bouche pleine طلو آغز ایله سویلر — Figur. || Un livre plein d'érudition معارف گوناگون ایله مملو بر كتاب de sottises خطادن عبارت بر كتاب ـ پر خطا بر كتاب Un homme plein d'esprit, de bonté پر فراست وپر لطف وجودت بر آدم de probité et de politesse پر برازت ونزاهت بر آدم Une situation pleine de danger پر مهالك ومخاطرات ـ بر حال مخاطرات عدیده‌دن عبارت بر حال Un logement plein d'incommodités راحتسزلكدن عبارت بر قوناق

On dit, qu'une personne a le visage plein, c'est-à-dire, rond et gras *A.* ممتلی الوجه *T.* طولغن چهره‌لو

Plein. Qui abonde en quelque chose *A.* مشحون *P.* مالامال *T.* طوپطلو || C'est un pays plein de tout ce qui est nécessaire à la vie كچینمكه لازم اوله‌جق هر نوع شیلر ایله مالامال بر مملكتدر Un jardin plein de fruits انواع فواكه ایله مشحون بر باغچه Une rivière pleine de poissons اجناس سماك ایله مالامال بر نهر Un habit plein de taches لكه‌لر ایله مالامال بر ثوب

On dit aussi Pleine vendange, pleine récolte قطاف عمیم البركه وحصاد كثیر البركه

Il se dit aussi d'une étoffe soyeuse, d'une toile dont les fils sont serrés et pressés *A.* صفیق ـ شبیع الغزل *P.* ستبر *T.* قوند || C'est une étoffe pleine de soie كثرت حریری جهتیله تفدلو ـ غایت قوند بر قماشدر

Il se dit figur. d'un ouvrage d'esprit, lorsqu'on y trouve tout ce qu'il doit contenir *A.* مكمّل ـ عدیم النقص *P.* بی كم وكاست ـ بی نقصان *T.* اكسكی یوق || Cet ouvrage n'est pas assez plein, il y manque beaucoup de choses بو تألیف مكمّل دكلدر وافر شیلرده نقصانی وار در

Plein. Entier, absolu *A.* تامّ ـ كامل *P.* تمام *T.* تمام || Il a une pleine connaissance de l'affaire مصلحتده وقوف تامّی وار در Il a pleine puissance d'en disposer comme il jugera à propos مناسب كوردیكی وجهله بو شیئك تنظیمنه رخصت كامله‌سی وار در Il a pleine autorité d'en dispenser عفو خصوصنده حكومت كامله‌سی وار در Il a pleine liberté d'aller où il voudra دیله‌دیكی محله وارمغه رخصت كامله‌سی وار در Le roi a donné plein pouvoir à son ambassadeur ایلچیه پادشاه طرفندن رخصت كامله ویرلمشدر Les ambassadeurs se communiquent réciproquement leurs pleins pouvoirs ایلچیلر حامل اولدقلری رخصت كامله‌یی حاوی نامه‌لری بری برلرینه ابراز ایدرلر

On appelle Pleine lune, la lune lorsqu'elle nous paraît entièrement éclairée *A.* بدر pl. بدور *P.* خار ـ ماه چارده شب ـ ماه تمام *T.* تمام ای ـ آیك اون دردی || Nous aurons pleine lune un tel jour فلان كونده بدر وار در — Il se dit aussi de tout l'espace qui est depuis le quatorzième jusqu'au vingt et unième de la lune *A.* ایام الانتقاص القمر *T.* آیك اكسلدیكی كونلر

On dit d'une bête qui porte des petits, qu'elle est pleine *A.* مرتج ـ مغلق الرحم *P.* استه *T.* كبه || Une chatte pleine كبه بر كدی

En plein. Au milieu *A.* فی الوسط ـ فی الجمّ *P.* در میانه *T.* اورته‌سنده || En pleine rue یول اورته‌سنده ـ فی وسط الطریق En pleine jour فی جمّ الظهیره ـ فی وسط النهار En plein marché میانهٔ سوق وبازارده Cela fut dit en pleine assemblée بو كلام جمعیتك اورته‌سنده سویلندی En plein été صیف وسطنده Être en plein champ صحرانك اورته‌سنده اولمق ـ اچیقده اولمق — On dit, qu'un arbre est en plein vent, pour dire, qu'il est exposé au vent de tous côtés مهبّ ریاح اورته‌سنده اولان بر آغاج — Et être en pleine mer, c'est-à-dire, en haute mer دكزك

آچيغنده اولمق

On dit, qu'une armée est en pleine marche, pour dire, qu'elle marche avec la plus grande partie des troupes اردو برمته مشى دشمن عسكرى L'ennemi est en pleine retraite وحركتده در بسبتون چكلمكده در- برمته رجعت اوزره در

On dit absolument En plein, pour dire, pleinement *A.* كليا - بسبتون *T.* همه *P.* بتمامه || Il a perdu son procès en plein دعواسنى كلياً غايب ايتدى

À PLEINE MAIN, À PLEINES MAINS. Autant que la main en peut contenir *T.* طلو آوج ايله || Donner, répandre à pleines mains طلو آوج ايله ويرمك ونشر ايتمك

PLEIN, se joint aussi avec À et De, et sert à former plusieurs phrases. Ainsi on dit: Crier à pleine tête, à pleine gorge *T.* سسى وار قوتيله بوغازدن چيقاررق باغرمق Voguer à pleines voiles طلو Boire à plein verre طلو يلكن ايله دكزده يوريمك پيمانه ايله ايچمك Du vin qui sent la rose à pleine bouche آغزى كل قوقوسى طولدران باده Il peut faire cela de plein droit بونى استحقاق تام ايله ايده بيلور

PLEIN, s'emploie aussi substantivement en termes de Philosophie. Ainsi on dit, Le plein et le vide *A.* الملاء والخلاء || De ces deux philosophes, l'un croit le vide, l'autre soutient le plein بو ايكى حكمانك برى خلانك وديكرى ملانك وجودينه ذاهبدر

PLEINEMENT. Entièrement *A.* بالتمام والكمال *P.* بتمامى *T.* تماميله || J'en suis pleinement convaincu بالتمام والكمال تحصيل يقين ايلدم Il s'en est pleinement justifié اول بابده بالتمام والكمال تبرئة ذمت ايلدى

PLÉNIÈRE. Pleine et entière *A.* عمومى Il ne se dit qu'en ces phrases: Cour plénière ديوان عمومى indulgence عفو عمومى || Le jour de Noël un tel roi tient Cour plénière فلان پادشاه عيد ميلاد عيسيده عموم ديوانى ايدر Le Pape a accordé indulgence plénière pour telle chose ريم پاپاسى فلان شيئى عفو عمومى ايله عفو ايتمشدر

PLÉNIPOTENTIAIRE. Ministre d'un prince souverain, qui a plein pouvoir de traiter d'une affaire importante *A.* مرخص || Les plénipotentiaires d'Angleterre انكلتره دولتى مرخصلرى Ministre plénipotentiaire مرخص ايلچى

PLÉNITUDE. Abondance excessive *A.* غلبة - طغيان *P.* فزونى *T.* طاشقنلق Il ne se dit au propre qu'en ces phrases, Plénitude d'humeurs طغيان اخلاط Cela marque une grande plénitude d'humeurs بو كيفيت طغيان اخلاطه دلالت ايدر

Il se dit figur., en parlant de la puissance des Papes et des Rois *A.* بلوغ - كمال || C'est par plénitude de puissance que les Rois accordent certaines grâces qui ne sont points fondées en droit ملوك وسلاطينك خارج از قانون ايتدكلرى بعض كونه احسان ملوك - وكرملر مجرد قوت بالغهٔ سلطنتك لازمه‌سيدر عظام حكومت كاملەلرى مقتضاسنجه خارج از عاده بعض كونه انعاماته مقتدر درلر - Il s'emploie aussi dans le langage de l'Écriture-Sainte || La plénitude de la grâce فيض بالغ ربانى La plénitude de la Divinité habitait en Jésus-Christ corporellement حضرت عيسينك ذات مباركلرنده الوهيت بالغه موجود ايدى

DANS LA PLÉNITUDE DES TEMPS. Façon de parler dont l'Écriture se sert, pour marquer le temps de l'accomplissement des prophéties, par la naissance et par la mort de Jésus-Christ *A.* لدى الانقضاء المدة || Notre-Seigneur vint au monde dans la plénitude des temps حضرت عيسى افندمز لدى الانقضاء المدة دنيايه كلمشدر

PLÉONASME. Figure par laquelle on ajoute des mots inutiles pour le sens d'une phrase, mais qui peuvent y mettre de la force *A.* لفظ زايد pl. الفاظ زايدة *P.* سخن زياده *T.* آرتق سوز || Quand les mots n'ajoutent rien, le pléonasme est vicieux لفظ زايد هيچ بر شيئى مفيد اولمديغى حالده موجب رداءت كلامدر

PLÉTHORE. T. de Méd. Abondance. Il se dit du sang et des humeurs. V. Plénitude.

PLEURANT. Qui pleure *A.* باكى pl. بكاة *P.* كريان - *T.* آغليجى || Il est toujours pleurant دائما كريان كريه‌ناك ونالاندر

PLEURER. Répandre des larmes *A.* بكا - تبكى - اسالة الدموع اسالة العبرات - *P.* كريستن - كريه كردن - اشك ريختن *T.* آغلمق - كوز ياشى دوكمك || Il pleure à tout moment هر آن وهر دقيقه بكادن خالى دكلدر Pleurer amèrement فاجعا وحزينا ديده‌دن اسالهٔ دموع ايتمك comme un enfant بر چوجوق كبى - صبئ خرده سال مثالى كريه‌ناك اولمق Pleurer de tendresse حنين ايتمك - اسالهٔ عبرات آغلمق de colère شدت غيظ وغضبدن اشك افشان اشتياق اولمق

de joie بكا ايتمك اسالهٔ عبرات قارهٔ سرور وانشراح ايتمك — C'est un soulagement dans la douleur que de pleurer بكا ايتمك اشكريز شادمانى وسرور اولمق — تروح قلبك تخفيفنه مدار كليدر Il faut pleurer avec ceux qui pleurent ماتمزدگان ايله برابر اشكريز زارى اولدرق اظهار غمگسارى ايتمك لازمهٔ حالدندر La fumée fait pleurer دخان تبكيهٔ عيونى مستلزمدر Pleurer la perte de ses amis بر كمسنه احبا واصدقاسنك فوتيچون اسالهٔ عبرات تفجع وتلهف ايتمك de sa mère ياوى قلديغى دوستلر ايچون آغلامق — ايتمك والدهسنك وفاتيچون اسالهٔ دموع حزن وكدر ايتمك Pleurer ses malheurs بر كمسنه گرفتار اولديغى مصايب وآفات ايچون اشكريز غمخوارى واندوه اولمق Cet accident funeste devrait être pleuré avec des larmes de sang اسالهٔ اشك خونين ايله اظهار تفجع شايان بر مصيبت جانزدا در

On dit d'un avare, qu'il pleure le pain qu'il mange *T.* يديكى اتمكه آجيور

On dit d'une vigne, qu'elle pleure, pour dire, qu'il en dégoutte de l'eau, quand elle est fraîchement taillée *A.* سيال — دماعى *P.* الدماع *T.* آب ريزان صويى آقر || Cette vigne pleure بو اصمهدن صو اقر

PLEURÉSIE. Douleur de côté vive et piquante, causée par l'inflammation de la plèvre *A.* ذات الجنب || Il est mort d'une pleurésie ذات الجنب علتندن وفات ايلدى — مجنوبًا Fausse pleurésie ذات الجنب كاذب

PLEUREUR. V. Pleurant.

PLEUREUSES. On donnait ce nom, chez les anciens, à des femmes qu'on louait pour assister aux funérailles du mort, et pour pleurer sa perte *A.* نايحة pl. نايحات — نواحة — رثاية *P.* مويان — صاغوجى — اغنجى *T.* نوحهگر — موينده — مويهگر

PLEUREUSES. Larges manchettes qu'on met sur le revers de la manche d'un habit, dans les premiers temps d'un grand deuil *A.* شعار السلاب *P.* نشانهٔ سوك *T.* ياس نشانى

PLEUREUX. Qui pleure facilement de peu de chose *A.* بكى — سريع البكا *P.* هر دم گريان — زود گريان *T.* ايكيده برده آغلر || Avoir l'air pleureux, la physionomie pleureuse بر كمسنهنك سيماسى گريان اولمق Avoir les yeux tout pleureux بر كمسنهنك كوزى گريهناك اولمق

PLEURNICHER. Faire semblant de pleurer *A.* اشك *P.* تباكى ساخته *T.* آغلمه كوسترمك || Vous aurez beau pleurnicher درونى افشاندن عبث يره تباكى ايدرسك

PLEURS. Larmes *A.* دمع pl. دموع — عبرة pl. عبرات — ماء العين *P.* اشك — سرشك — آب ديده *T.* كوز ياشى || Répandre des pleurs ديدهدن امطار دموع — رش دموع ايتمك Fondre en pleurs سرشك افشان اولمق — ايتمك مستغرق غريق درياى سرشك اولمق — بحر دموع اولمق Avoir le visage tout baigné de pleurs بر كمسنهنك صفحهٔ وجهى مسيل اشك زارى اولمق Avoir les yeux tout baignés de pleurs بر كمسنهنك ديدهٔ غمگينى چشمه سار اشك زارى كوزى ياش ايله طلو اولمق — اولمق Ne pouvoir retenir ses pleurs بر كمسنه كوزندن آقان سيل اشكى ضبط ايدهمامك Donner des pleurs à la disgrâce, à la perte de son ami دوستنك دردى وياخود فوتيچون اشكريز اندوه وكدر اولمق Être noyé de pleurs غرقاب سرشك اولمق

On appelle Pleurs de terre, les eaux de pluie qui distillent entre les terres *A.* اوشال الارض *P.* ژوهش آب زمين *T.* يرك صيزنديلرى || Ce sont les pleurs de terre qui ont fait fondre cette glacière بو بوز خانهنك بوزينى اريدن يرك صيزنديلريدر

Et pleurs de la vigne, une eau qui s'échappe des jeunes bourgeons *A.* دماع الكرم *P.* آب تاك *T.* آصمهنك صويى

PLEUVOIR. Il se dit de l'eau qui tombe du ciel *A.* نزول المطر *P.* باريدن *T.* يغمق — يغمور يغمق || Il pleut à verse صولو سپكن يغمور يغار — مطر هطال نزول ايدر Il pleut à seaux قوغه ايله يغمور يغار — باران متساجل نزول ايدر bien fort باران منقطع شدتلوجه يغمور يغار Il ne pleut guère يغمور كسلدى — اولدى مدت Il y a long-temps qu'il n'a plu مديدهدنبرو اصلا باران ظهور ايتمامشدر Il ne fait que pleuvoir depuis quelque temps بر مدتدنبرو يغمور يغمقده در

Il se dit aussi de plusieurs choses qui semblent tomber comme du ciel || Le bruit courait qu'il avait plu du sang en tel endroit فلان محلده مطر دم يغديغى حوادثى منتشر اولمشيدى qu'il avait plu des pierres اول محلده باران احجار يغديغى حوادثى السنهٔ ناسده متداثر اولمشيدى — Figur. || Il pleut des mousquetades, les coups de mousquet pleuvent en tel endroit اول محلده تفنكك قورشونى بارانى نزول ايتمكده در On fit pleuvoir sur lui une grêle de coups فلانك اوزرينه قورشون اوزرينه باران نعم يغار Les biens pleuvent chez lui يغدرديلر

PLÈVRE. T. d'Anat. Membrane qui couvre intérieurement les côtes *A.* غشاء الجنب

PLEXUS. T. d'Anat. Réseau de plusieurs filets de nerfs ou d'autres vaisseaux *A.* شبكة الاوعية ـ شبكة الاعصاب

PLI. Un double qu'on fait à une étoffe, à du linge, etc. *A.*
مطوى pl. مطاوى ـ غضن pl. غضون ـ ثنى pl. اثنا ـ مثناة
pl. مثانى ـ قرّ الثوب ـ قرّة الثوب *P.* چين ـ شكن *T.* بوكم
ـ بوكلم ـ قيورم || Faire plusieurs plis à une étoffe ثوبى مطاوىٔ
عديده ايله طىّ ايتمك

Et la marque qui reste à une étoffe, pour avoir été pliée *A.*
مكسر pl. مكاسر ـ غرّ pl. غرور *P.* شكن *T.* بوكندى يرى

On appelle l'endroit où le bras se plie, Le pli du bras *A.*
منعطف الذراع ـ محارة الذراع *P.* پيوندگاه بازو *T.* قولك
ـ Et l'endroit où le jarret se plie, Le pli du jarret *A.* بوكلم يرى
محارة الركبة ـ منعطف الركبة *P.* پيوندگاه زانو *T.* ديزك
بوكلم يرى

Plis, se dit aussi des rides qui viennent au front, au visage *A.* مكسر pl. مكاسر *P.* انقوج ـ شكن روى ـ چين جبين
T. بوروشقلق V. Ride.

Pli, se dit aussi de l'enveloppe d'une lettre *A.* ظرف *P.*
پوشش نامه *T.* مكتوبك ظرفى

PLIABLE. Pliant, aisé à plier *A.* اسهل ـ متخضّد ـ اخضد
العطف *P.* نرم ـ سست ـ آسان گراى *T.* اكيلور ـ اكيلوب
ـ بوكلور || Cette sorte de bois n'est guère pliable بو نوع آغاج
ـ بوكلمز ـ Figur. il se dit de l'esprit, de l'humeur *A.* سهل العطف
ـ لين الجانب *P.* نرمخو *T.* طبيعتلو اويصال || Avoir une humeur pliable et docile بر كمسنه نك مزاجى سهل العطف
بر كمسنه نرمخو اولمق ـ ومطواع اولمق

PLIAGE. Action de plier, ou l'effet de cette action *A.* تثنّى ـ
انطوا *P.* پيچش *T.* بوكلمه || Le pliage des étoffes doit se faire avec soin اثوابك بوكلمسنه اهتمام ايتمك لازمدر

PLIANT. Qui est facile à plier. V. Pliable.

PLIER. Arranger en plusieurs doubles *A.* طىّ ـ اثنا *P.* پيچيدن
T. بوكمك ـ قيورمق || Plier des habits اثوابى برشيئى قاتنه
Plier en quatre une lettre مكتوبى طىّ ايتمك طىّ ايتمك
درده بوكمك

Il signifie aussi, courber, fléchir *A.* تحنية ـ عطف *P.* خميدن ـ
خم كردن ـ جفتانيدن *T.* اكمك ـ بوكمك || Plier les genoux تحنية الركبتين ـ ديز اكمك le bras عطف الذراع ـ
Il se courbe si fort, qu'il semble plié en deux قولى بوكمك
شول رتبه ده تقويس بدن ايدر كه ايكى قات بوكلمش
كبى اولور

Figur. Assujettir, accoutumer *A.* تطويع ـ تتبيع *P.* رام كردن
T. تابع قلمق || Il faut plier ce jeune homme à la règle شو
نو جوانى نظام وقاعده يه تابع قلمق اقتضا ايدر Plier son esprit, son humeur بر كمسنه عقلنى ومزاجنى وقت وحاله
تابع قلمق

On dit, Plier sous l'autorité de quelqu'un, pour dire, s'y soumettre *A.* تبعيّة ـ مطاوعة *P.* سر فرو كردن *T.* تابع اولمق
ـ Et figur. Plier sous le joug گردندادهٔ ربقهٔ انطياع ومطاوعت
اولمق ـ سر فرو بردهٔ ربقهٔ عبوديّت اولمق ـ On dit aussi, il ne pliera pas, pour dire, il ne cédera pas طوع ورضايه رغبت
ـ اظهار ميل ورضا ايده جكى يوقدر ـ ايده جكى يوقدر ـ Dans ce sens, on dit aussi Se plier *A.* اتّباع ـ انطياع *P.* رام شدن ـ
سر فرو يى نمودن *T.* تابع اولمق || Se plier à la volonté de quelqu'un بر كمسنه نك رأى وارادهسنه تابع اولمق

Plier, signifie aussi, devenir courbé *A.* تمايل ـ انعطاف *P.*
جفتن ـ گرابيدن *T.* اكلمك || Un roseau, un bâton qui plie
اكيلور بر قامش وبر چبوق Le plancher pliait sous le faix
فرط ثقالتدن دوشمه اكيلور ايدى

Plier, signifie figur., reculer, et se dit des troupes *A.* تقهقر ـ
رجوع مقهقراً *P.* با سر شدن ـ رجعت گشتن ـ رو تاب ـ
رو در پس تافتن *T.* كيرويه چكلمك ـ يوز چويرمك ـ
رجعت قهقرى ايله كيرويه چكلمك || Les ennemis plièrent à la première charge دشمن همان حملهٔ اوليده رجعت قهقرى
L'infanterie plia پياده عسكرى كيرويه ايله كيرو چكلدى
L'aile droite fut la première à plier اوّل باوّل يوز چكلدى
Les troupes plièrent au commencement, mais elles retournèrent après à la charge عسكر
چويرن عسكرك جناح يمينى ايدى
اوائل حالده رو تاب سمت رجعت اولمشيكن دونوب
على التكرار حمله وهجومه ابتدار ايتمشدر ـ En parlant d'une armée qui a décampé, qui s'est retiré, on dit, qu'elle a plié bagage فلان اردو طىّ طومار قرار واقامت ايلدى ـ طىّ
برگ وبار قرار واقامت برله متوجّه سمت گريز ورجعت
اولمشدر

Plié. *A.* مطوىّ *P.* پيچيده *T.* بوكلمش *A.* منحنى *P.*

اکلمش .T خم گشته ـ خمیده

PLIEUR. Qui plie *A.* طاوی *P.* پیچنده *T.* بوکیجی

PLISSER. Faire des plis à une étoffe, à de la toile *A.* ـ ثنی ثنی بعضه علی بعض ـ وصن *P.* تاه بر تاه پیچیدن *T.* قات قات بوکمک ـ قات قات قیورمق ـ قیورم قیورم || Plisser les manches d'un habit لباسک یکلرینی بوکمک une chemise بر کوملکی قات قات قیورم قیورم بوکمک قیورمق

On dit, qu'une étoffe plisse, qu'elle se plisse, pour dire, qu'il s'y fait plusieurs plis *A.* تثنی ـ انثنا *P.* پیچیدن *T.* قیورلمق

PLISSURE. Manière de faire des plis *A.* صورة الثنی *P.* طرز پیچش *T.* قیویرلش پیچش

PLOMB. Métal d'un blanc bleuâtre très-mou *A.* آنک ـ اسرب ـ رصاص *P.* اسرب *T.* قورشون || Le plomb est un métal aisé à fondre اسرب سریع الاذابه اولان معدنلردندر Des balles de plomb قورشوندن مصنوع یوالقلر des tuyaux قورشوندن مصنوع اولوقلر

Il se prend aussi pour les balles des armes à feu *A.* بندق pl. بنادق *P.* مهره ـ اسرب ـ مهرهٔ *T.* قورشون || Cette ville fut obligée de capituler, faute de plomb et de poudre بو قلعه قورشون وباروتک فقدانی حسبیله استیمانه مجبور اولدی

Il se dit aussi d'un petit sceau de plomb dont on se sert dans les manufactures et dans les douanes *T.* قورشون تمغا || Contrefaire le plomb ساخته قورشون تمغاسی یاپمق

Plomb, se dit aussi d'un instrument dont les ouvriers en bâtimens se servent pour élever perpendiculairement leurs ouvrages *A.* مطمار ـ امام *P.* شاقل *T.* چرپی ایپی || Voir avec un plomb si une muraille est droite دیوارک استقامتنی مطمار ایله طوغریلغنی چرپی ایله یوقلمق ـ تقدیر ایتمک

On dit proverb. Jeter son plomb sur quelque chose, pour dire, former un dessein pour parvenir à quelque chose *A.* اطماح النظر *P.* دیده دوختن *T.* کوز دیکمک || Il a jeté son plomb sur cette charge کوز دیکدی ـ فلان منصبه اطماح نظر ایلدی

Plomb, se dit, parmi les vidangeurs, d'une maladie qui consiste dans une suffocation causée par la vapeur maligne des privés *A.* سرب النفس من عفونة المقذرات *T.* کریز عفونتندن || Il est mort de plomb کریز عفونتندن نفس بوکالمه‌سی

نفسی بوکالوب وفات ایلدی ـ مسروباً وفات ایلدی

On dit, qu'une muraille est à plomb, pour dire, qu'elle est perpendiculaire *A.* جدار تامّ الانتصاب *P.* دیوار راست قد *T.* دیکلکی طوغری دیوار || Mettre, dresser une muraille à plomb دیواری انتصاب تامّ اوزره قورمق ـ Et que le soleil donne, ou bat à plomb en quelque lieu اشعهٔ شمس فلان محلک دیکنه طوغری کلور ـ اوزرینه منتصباً نازلدر

À plomb, ne fait quelquefois qu'un seul mot. Ainsi on dit, Prendre l'aplomb d'une muraille, pour dire, voir avec le plomb si elle est droite دیواری چرپیلیوب دیکلکنک طوغریلغنی یوقلمق

On dit aussi, Conserver son aplomb قوام لایقنی وقایه ایتمک Perdre son aplomb قوام لایقنی شاشورمق Être bien d'aplomb بر کمسنه قوام لایقی اوزره طورمق Être hors d'aplomb قوام لایقندن دوشمک

Aplomb, se dit figur. pour Situation fixe d'esprit *A.* رسوخ العقل ـ ثباة الرأی *P.* استواری ذهن *T.* عقل متینلکی || Sa tête manque d'aplomb عقلنده رسوخ ومتانت یوقدر

PLOMBER. Appliquer du plomb à de la vaisselle de terre pour la vernir *A.* ترصیص ـ طلاء بالرصاص *P.* باسرب اندودن ـ باسرب طلا کردن *T.* قورشون سورمک

Et appliquer un petit sceau de plomb sur les ballots, coffres etc. pour marquer qu'ils ont payé la douane *T.* کمرکک قورشون مهرینی اورمق || Plomber des ballots دنکلر اوزرنده کمرکک قورشون مهرینی اورمق ـ Il se dit aussi du sceau qu'on applique aux marchandises dans les manufactures *T.* قورشون تمغا اورمق

Plomber. Fouler les terres avec les pieds pour les affermir *A.* وهز ـ خبط ـ توطئة ـ ایطاء *P.* پامال کردن ـ بپا زدن *T.* چکنتمک || Il faut plomber les terres rapportées آخر محلدن نقل اولنان ترابی چکنتمک اقتضا ایدر

Plombé. *A.* مرصوص *P.* اسرب اندود *T.* قورشون سورلمش ـ *A.* موهوز *P.* پامال ـ پا زده *T.* چکنانمش ـ On dit, qu'un homme a le teint, le visage plombé, c'est-à-dire, livide, V. ce mot.

PLOMBERIE. Art de fondre et de travailler le plomb *A.* فن الصیاغة الاسرب *P.* اسربگری *T.* قورشونجیلق صنعتی

PLOMBIER. Ouvrier qui travaille en plomb *A.* رصّاص *P.* اسربگر *T.* قورشونجی

PLONGEANT. Dont la direction est de haut en bas *A.* هابط ـ منهبط *P.* از بالا بزير روان *T.* يوقاريدن آشاغى يه طوغريلور || Feu plongeant يوقاريدن آشاغى يه طوغريلور آتش Le coup d'épée qu'il a reçu était plongeant فلانه اصابت ايدن ضربهٔ سيف منهبطاً اوزرينه طوغريلنمشدر

PLONGÉE. T. de fortification. On appelle Plongée du parapet, la partie du parapet qui va en glacis *A.* هبطة *P.* شيو *T.* شيو || La plongée du parapet قلعه نڭ طپراق پردهسى شيوى

PLONGEON. Oiseau qui plonge dans l'eau *A.* غمّاسة pl. غمّاس ـ اغثر ـ ابغث *P.* داغ *T.* قره بتاق || Plongeon de mer, de rivière غمّاسهٔ بحرى وغمّاسهٔ نهرى

PLONGER. Enfoncer quelque chose dans l'eau, pour l'en retirer *A.* غمس ـ اغماس ـ غطس ـ تغطيس ـ مقل ـ تمقيل *P.* غوته خور كردن ـ پاغوش كردن ـ اندر آب در زدن *T.* طالدرمق || Plonger une cruche dans la rivière دستى يى صويه طالدرمق quelqu'un dans la mer بر كمسنه يى دريايه اغماس ايتمك On l'a plongé dans la mer jusqu'au cou فلانى دريا ايچنه تا بگلو طالدرديلر

On dit par analogie, Plonger un poignard dans le sein de quelqu'un *A.* اجافة السيف فى صدر فلان *P.* در سينهٔ فلان تيغ زدن *T.* بر كمسنه نڭ كوكسنه قلج باترمق || C'est lui plonger le poignard dans le sein, que de lui annoncer la mort de son fils اوغلنڭ وفاتى خبرينى كندويه ويرمك كوكسنه قلج باترمقدن فرقى يوقدر

Figur. *A.* غرق *P.* غرقاب كردن *T.* طالدرمق ـ باترمق || Cette mort plongea le peuple dans un abîme de maux فلانڭ وفاتى عامّهٔ ناسى غرق درياى آفات واكدار اينمشدر La perte de son fils le plongea dans la douleur اوغلنڭ وفاتى فلانى غريق بحر اندوه وكدر ايتمشدر C'est lui qui vous a plongé dans la misère où vous êtes سنى بو مقوله حال پر ملاله غرق ايدن فلاندر ـ Se plonger, au figuré *A.* استغراق *P.* غرقاب شدن *T.* طالمق || Se plonger dans la douleur مستغرق بحر درياى اندوه وكدره طالمق dans le vice غريق بحر عيش مساوى ومعايب اولمق dans la débauche وعشرت اولمق

PLONGER. S'enfoncer entièrement dans l'eau *A.* غوص ـ غياصة ـ انغماس ـ تغطس *P.* غوته خوردن ـ پاغوش زدن ـ در آب رفتن *T.* صويه طالمق || C'est un homme qui plonge parfaitement bien غايت مهارت ايله غياصت ايدر بر آدمدر Il plonge comme un canard اوردك كبى طالر Ceux qui pêchent les perles plongent jusqu'au fond de la mer انجو صيد ايدنلر قعر درياية قدر غياصت ايدرلر

On dit d'un coup d'épée qui va de haut en bas, qu'il va en plongeant *A.* قطع منهبطاً *T.* يوقاريدن آشاغى يه طوغرى ـ Et d'un coup de fusil, de canon tiré de haut en bas, qu'il plonge, qu'il est tiré en plongeant *A.* رمى منهبطاً ـ منهويا *P.* از بالا بزير انداختن رمى *T.* يوقاريدن آشاغى يه طوغرى چالمق اتمق || Comme les assiégeans étaient au pied du rempart, ils ne craignaient plus le canon de la place, parcequ'il ne pouvait assez plonger pour les incommoder عسكر محاصرين قلعه بدنلرى ديبنه قدر تقرّب ايتمش اولديغنه نظراً بالاى قلعه‌دن منهبطاً طوب انداختى خوفندن امين اولمشيدى

PLONGÉ. *A.* منغمس ـ متغطس *P.* غوته خورده *T.* طالمش *A.* غريق ـ مستغرق *P.* غرقاب *T.* باتمش

PLONGEUR. Celui qui plonge dans la mer pour y chercher quelque chose *A.* غوّاص *P.* غوته خوار *T.* طالغج

PLOYER. V. Plier.

PLUCHE. V. Peluche.

PLUIE. L'eau qui tombe du ciel *A.* مطر pl. امطار *P.* باران *T.* يغمور || Grosse pluie *A.* مطر هطال *P.* باران دانه دار *T.* ايرى دانه‌لو يغمور menue *A.* مطر رشاش *P.* باران باريك *T.* سرپندى يغمور petite *A.* مطر ضعيف ـ رهمة *P.* باران *T.* چيسندى يغمور douce *A.* مطر ساكن ـ ديمة *P.* خرده *T.* بيواش يغمور Pluie d'orage *A.* مطر وابل *P.* باران نرم *T.* صغانقلو يغمور Il tombe de la pluie مطر نزول باران‌شتاب ـ يغمور يغار Se mettre à couvert de la pluie محفوظ باراندن ايدر اولمق Un temps de pluie ممطر ـ هواى يغمور هواسى un jour يغمورلى كون ـ يوم ماطر Un vent qui amène la pluie داعى باران اولان بر روزكار Un manteau pour la pluie *A.* ممطرة *P.* بارانى *T.* يغمورلق Un chapeau qui ne perce point à la pluie نفوذ مطردن امين بر سرپوش On a fait des processions pour la pluie استسقا دعاسنه مبادرت ايلديلر Les prés demandent de la pluie قيرلر بارانه محتاجدر ـ صحارى وبوادى مستمطر در

On dit proverb. Se jeter, se cacher dans l'eau de peur de la pluie; et cela se dit de ceux qui, pour éviter un inconvénient, se jettent dans un autre plus grand *T.* يغموردن قاچر ايكن طلويه

راست كلمك — Et après la pluie le beau temps, pour dire, que souvent, après un temps fâcheux, il en vient un plus heureux *T.* بوره‌نك صوكى ليمانلقدر

PLUMAGE. Toute la plume qui est sur le corps des oiseaux *A.* ريش — راش *P.* ريش *T.* توى || Plumage bigarré ريش موشا — ريش ذو زغب *P.* آلاجه توى *T.* ريش دورنك duveté — ريش مختلف الالوان de diverses couleurs پوپلو توى قاربشق رنكلو توى — ريش رنكارنك

PLUMASSEAU. Tissu de charpie, qu'on met sur les plaies quand on les panse *T.* تفتيك يصديغى || Mettre un plumasseau sur une plaie يارەنك اوزرينه بر تفتيك يصديغى اورمق

PLUMASSIER. Marchand qui vend des plumes d'autruche, des aigrettes, etc. *A.* بيّاع الزفّ — بيّاع الارياش *P.* كللفروش *T.* قوش تلى صتان

PLUME. Tuyau garni de duvet, qui couvre le corps des oiseaux *A.* ريش pl. ارياش *P.* ريش *T.* قوشك يلكى || La menue plume des oiseaux s'appelle duvet طاژك ريش رقيقى قوشك خرده توييى پوپله اسميله — زغب اسميله مسمّا در معروفدر Arracher les plumes de l'aile d'un oiseau قوشك قنادندن — قوش تلندن دوشك Un lit de plume يلكى قوپارمق قوش تويندن

On dit proverb. d'un homme qui a perdu une place honorable, une puissante protection, qu'il a perdu la plus belle plume de son aile بى پر وبال قالمشدر

Plume, se dit aussi des plumes d'autruche préparées pour la parure *A.* زفّ — خميلة *P.* كلك *T.* تل — قوش تلى || Porter des plumes à son chapeau شابقه سنده تل طاقنمق Les bouquets de plumes d'un lit يتاق سريرنده تزيين ايچون طاقيلان تللر Plume blanche بياض قوش تلى

Plume. Tuyau de plume dont on se sert pour écrire *A.* قلم pl. اقلام — مرقم pl. مراقم — ملقاط pl. ملاقيط — يراعة *P.* خامه — قطع — تقطيط قلم — تقليم قلم *T.* قلم كلك || Tailler une plume قلم يونمق — قلم كسمك — قلم صرير انداز Une plume qui crie قچردار بر قلم — اولان قلم Un trait de plume يك سبق قلم — بر قلم چاليمى Les anciens connaissaient les plumes de métal متقدّمين معدندن مصنوع قلملره اشنا ايديلر — On dit, Prendre la plume, mettre la main à la plume, pour dire, commencer à écrire *A.* تحريك القلم *P.* تحريك خامه *T.* قلمى الـه آلمق || Je mets la main à la plume pour vous informer... فلان مادّه‌يى طرفكزه انها ايچون تحريك خامه‌يه مبادرت ايدرم

Plume, se dit figur. du style, de la manière d'écrire d'un auteur || C'est un homme qui a une excellente plume قلمى بينظير بر كاتبدر — On dit, Écrire au courant de la plume, pour dire, tracer ses pensées comme elles se présentent *T.* سبق قلمه تبعيت قلمدن نه شكل چيقار ايسه اويله يازمق — ايله يازمق

On dit d'un auteur, Les ouvrages qui sortent de sa plume sont excellens اثر خامه‌سى اولان تحريرات وتاليفات اعلا الاعلا در Tout ce qui part de sa plume est admirable كشيدهٔ قلم معجز رقمى اولان كافهٔ مكاتيب وتحريرات شايان پسند مدار واستحساندر — On dit d'un homme, qu'il vit de sa plume قلميله كچينور — معاشى قلمدر

On appelle Homme de plume, Gens de plume, les gens d'affaire dont le travail consiste à faire des écritures *A.* اهل القلم pl. ارباب القلم

Dans la Marine, on appelle La plume, le corps de ceux qui sont employés à tenir les comptes de l'administration sur les vaisseaux et dans les ports *T.* كمى كاتبلرى وليمان كاتبلرى

PLUMER. Arracher les plumes d'un oiseau *A.* نتف الريش — تنتيف الريش *P.* نتش الريش *T.* مو بر كندن توى يولمق || Plumer un pigeon كوكرجينك توينى يولمق Plumer dans l'eau chaude قوشى خشلبوب توينى يولمق

PLUMET. On appelle ainsi une plume d'autruche, préparée et mise autour du chapeau *A.* ريش القبعة *P.* جغه — جگرنه *T.* تل || Il n'avait qu'un plumet sur son chapeau شابقه‌سنده بر تل وار ايدى

PLURALITÉ. Le plus grand nombre *A.* زيادة العدد — زيادت *P.* بيشترى — زيادەلك *T.* آرتوقلق — زيادگى || La pluralité des suffrages زيادت كلم وارا Décider quelque chose à la pluralité des voix بر مادّه‌ده زيادت كلم وارايه اعتبار ايله قرار ويرمك La pluralité des avis fut pour lui ارباب آراى شورانك زيادتى فلانك طرفنه خيرلو اولدرق تحقق ايلدى Avoir la pluralité زيادەلكنى عدد كلم وارانك زيادگى تحصيل ايتمك La pluralité est douteuse آرا قنغى طرفده اولدجغى مشكوك ومشتبهدر — Pluralité absolue, celle qui se forme de plus de la moitié de la totalité des suffrages *T.*

عدد آرانڭ زیادت مطلقهسی — Pluralité relative, celle qui se forme de la supériorité du nombre des voix qu'a un concurrent relativement aux autres concurrens *T.* بالنسبه متحقق اولان زیادگی آرا

Il signifie aussi, multiplicité *A.* تعدد *P.* بسیاری *T.* چوقلق || Le système de la pluralité des mondes تعدد عوالمه دائر اولان مذهب حکما La pluralité de maîtres n'est pas bonne تعدد مخدومین ایو شئ دکلدر

PLURIEL. T. de Gram. *A.* جمع

PLUS. Davantage *A.* زیادةً — علی وجه الازید *P.* بیشتر — افزونتر *T.* زیاده — آرتق || J'ai plus d'intérêt à cela qu'un autre بو بابده بنم مصلحت مخصوصهم سائرلردن زیاده در || Il est plus content qu'un roi بر پادشاهدن زیاده ممنون الخاطر در || Il est à qui plus lui donne زیاده ویرنه تابعدر || J'irai plus loin que vous سنڭ وارهجغڭ محلدن زیاده بعید بر یره کیدهجگم || L'astronomie est une des sciences qui font le plus d'honneur à l'esprit humain علم فلکیات عقل انسانه زیادهٔ شرفی موجب اولان علومدندر

On dit, Il y en a tant et plus, pour dire, abondamment *A.* مع زیادة — بالغاً ما بلغ *P.* بسا بسا *T.* زیادهسیله || Il y aura peu de vin cette année, mais pour le blé, il y en aura tant et plus بو سنهده قلت باده اولهجغی درکار در انجق حنطهنڭ محصولی مع زیادة اولهجقدر || Je me suis ennuyé tant et plus زیادهسیله اوصاندم

On dit aussi, Il y a plus, pour dire, outre les choses qui ont été déjà marquées *T.* بونلردن فضله — بونلردن ماعدا

Plus, avec la négative, indique cessation d'action *A.* بعد ذلك *P.* دیگر بار *T.* بر دخی || Je n'en veux plus entendre parler بر دخی بوکا دائر صحبت دیکلمك استمم || Je n'y pense plus بر دخی بوکا فکر ایتمم || Il n'a plus d'envie d'y retourner بر دخی اول طرفه عودت ایتمکه رغبتی یوقدر

Il signifie aussi, outre cela *A.* ما عدا — غیر ذلك *P.* نیز — جز از آن *T.* دخی — بوندن بشقه || Plus, un coffre de vaisselle d'argent بوندن ماعدا اوانئ سیمی مشتمل بر قطعه صندیق || Plus, la somme de 50 livres بوندن بشقه اللی غروش — دخی اللی غروش

Il sert aussi à établir une relation entre deux membres d'une proposition *T.* بر اول قدر — بر قات دخی || Plus on est élevé en dignité, plus on doit... زیاده کسب رفعت ایتدکچه بر اول قدر شویله ایتمك اقتضا ایدر که || Plus on lui en parle, plus il s'aigrit بوکا دائر کندویه صحبت سویلندکچه بر قات دخی کسب حدت ایدر

Au plus, Tout au plus. Façons de parler qui marquent le plus grand excès dans quelque chose *A.* ازید ما — نهایة النهایة — یکون *P.* بالاترین مرتبه *T.* اڭ چوغی — اڭ زیاده || Cela ne vous coûtera que dix pistoles au plus بونڭ مصرفی نهایة النهایه سکا شو قدر غروشه اولهجقدر || Il n'a que trente ans tout au plus سنی نهایة النهایه اوتوزدن زیاده دکلدر — اڭ چوغی اوتوز یاشنده در

D'autant plus, sert à marquer une raison plus forte *A.* زیادةً — علی *P.* بیشتر که — چنان *T.* بر قات دخی زیاده || Il est d'autant plus à craindre, qu'il a beaucoup de crédit نفوذ واعتباری چوق اولمغله بر قات دخی زیاده کندودن خوف ایتملو در

De plus en plus. En augmentant toujours par degrés *A.* زیادةً — زایداً فوق الزیادة — زایداً علی الازید — علی الزیادة — مضاعفاً علی المضاعف *P.* بالا بر بالا — ته ته — زیاده بر *T.* کتدکچه زیاده — قات قات || Il se rend habile de plus en plus زایداً فوق الزیادة کسب مهارت ایدر || Il s'enrichit de plus en plus کتدکچه زیاده مالدار اولور || Sa vue diminue de plus en plus قوت باصرهسی زیادةً علی الزیاده نقصانپذیر اولور

Ni plus ni moins. Tout de même *A.* لا زایداً ولا ناقصاً — بلا *T.* نه بیش ونه کم *P.* زیادةٍ ولا نقصان — نه آرتق ونه اکسك || Vous aurez beau dire, il n'en sera ni plus ni moins هر نه دیسهڭ عبثدر نه آرتق ونه اکسك اولهجغی وار در

Plus ou moins. À peu près *A.* تقریباً *P.* بیش وکم — همانا *T.* آکا یقین || Cela coûtera dix pistoles plus ou moins بونڭ مصرفی تقریباً شو قدره اولهجقدر

Il signifie aussi, À différens degrés *A.* بعضاً اکثر وبعضاً اقل *P.* گاه بیشتر گاه کمتر *T.* گاه چوق گاه آز || Il souffre tous les jours plus ou moins کل یوم بعضاً اکثر وبعضاً اقل اولدرق متأذی والمناکدر || Il a fait froid tout le mois plus ou moins بو آی گاه آز وگاه چوق اولدرق هوانڭ برودتی وار ایدی

Plus loin. *A.* ابعد — بعیداً *P.* دورتر *T.* ایراقچه || Aller plus loin بوندن ابعد کتمك || Ce qu'il vous dit est au plus loin de sa pensée دیدیکی کلام فکر وملاحظهسندن بعید در || Il faut regarder cela de plus loin بوکا بعیداً نظر اولنمق اقتضا ایدر

Plus près. *A.* اقرب *P.* نز دیکتر *T.* یقینجه - یقین دخی || Approchez-vous plus près اقرب اول بنم طرفمه - بکا دخی یقین کل

Plus tard *A.* بعد مدة *P.* دیرتر *T.* بوندنصکره - بوندن کیجه || Arriver plus tard بعد مدة ورود ایتمک Il arrivera au plus tard dans un mois اک صکره بر ایه دکین کلهجکدر Un peu plus tard بر مقدار کیجه - بعد مدة قلیلة

Plus tôt. *A.* معجلا *P.* زودتر *T.* اولجه || Arriver plus tôt بعد مدة کلمکدن معجلا کلمک Arriver plus tôt que plus tard کیجه کلمکدن ایسه اولجه کلمک - ایسه معجلا کلمک

Plutôt, sert à marquer le choix qu'on fait d'une chose par préférence à une autre *A.* بطریق الاولی - مرجحا *P.* بهتر *T.* یک || Plutôt mourir que de faire une lâcheté بوکا تحمل ایتمکدن ایسه اولمک اولا در Je choisirai plutôt celui-ci que celui-là شونی بطریق الاولی انتخاب ایدهجکم Plutôt la mort que l'esclavage اسیرلکدن اولم یکدر

Qui plus, qui moins, signifie, les uns plus, les autres moins *T.* کیمی چوق کیمی آز - کیمی زیاده وکیمی اقل اولهرق || Ils y ont contribué, qui plus, qui moins اول خصوصده کیمی زیاده وکیمی اقل اولهرق اعانت ایتمشلر در

La plupart. La plus grande partie *A.* اکثر - اغلب *P.* بسیارترین - افزونترین *T.* جوقی || La plupart des hommes اکثر ناس La plupart du temps اکثر اوقاتده - اغلب اوقاتده Ils sont pour la plupart ... اکثریسی شویله در که

PLUSIEURS. Il se dit d'un nombre indéfini *A.* متعدد - عدید *P.* بسیار - بسا *T.* جوق || Il est arrivé plusieurs vaisseaux سفاین متعدد کیملر کلمشدر - عدیده وارد اولمشدر Il s'est donné plusieurs combats محاربات عدیده واقع اولمشدر Je crois cela par plusieurs raisons اسباب عدیدهیه مبنی بوکا اعتماد ایدرم

Il se dit aussi d'un nombre faisant partie d'un autre plus grand *A.* کثیر - رب - وافر *P.* چند *T.* نیچه - بر قاچ || Parmi un si grand nombre de gens, il y en eut plusieurs qui voulurent بو یله بر جم غفیر ایچنده نیچه راضی اولمش وافر کسان وار ایدی Il avait acheté quantité de chevaux, mais il en mourut plusieurs en chemin کلیتلو مقداری خیول مبایعه ایتمشدر انجق نیچهسی یولده مرد اولدی Il ne faut pas que plusieurs pâtissent pour un seul بر آدم ایچون بر قاچ کشی ستمدیده اولمق روا دکلدر

PLUVIALE. Il se dit de l'eau de pluie *A.* مطری *P.* بارانی *T.* یغمورک || Les citernes sont remplies par les eaux pluviales صهریجلر میاه مطر ایله مملو در - یغمور صویی ایله

PLUVIEUX. Abondant en pluie *A.* کثیر المطر - ماطر *P.* بسیار باران - بارانی *T.* یغمورلی || Un jour pluvieux یوم ماطر - یغمورلی کون un été pluvieux صیف کثیر المطر Une saison pluvieuse موسم ماطر

Et qui amène la pluie *A.* ممطر *P.* بارانخیز - باران آور *T.* یغمور کتوریجی || Un vent pluvieux ریح ممطر

PNEUMATIQUE. On appelle Machine pneumatique, une machine avec laquelle on pompe l'air d'un récipient *A.* منزحة الهواء

PNEUMATOCÈLE. Fausse hernie du scrotum, causée par un amas d'air *A.* ادرة *P.* بادکند *T.* دبه - دبهلک

PNEUMATOLOGIE. T. de Phys. Traité des substances spirituelles *A.* بحث عن طبایع الارواح

PNEUMATOMPHALE. Fausse hernie du nombril *A.* ادرة السرة *P.* بادکند ناف *T.* کوبک دبهلکی

PNEUMATOSE. Enflure de l'estomac, causée par des vents *A.* انتفاخ المعدة *P.* آماس معده *T.* معده شیشکینلکی

PNEUMONIQUE. Il se dit des remèdes propres aux maladies du poumon *A.* مصلح الرئة pl. مصلحات الرئة *P.* درمانسازشش *T.* قره جکر علاجی

POCHE. Sac qui tient à l'habit, et qui sert pour y mettre quelque chose *A.* جیب pl. جیوب *P.* جیب - کیسهٔ جامه *T.* قیون || Attacher des poches à un habit لباسه ربط جیوب ایتمک Fourrer quelque chose dans sa poche بر شیئی جیبنه صوقمق Emplir ses poches جیبلرینی طولدرمق - تملئهٔ جیوب ایتمک Vider ses poches جیبلرینی بوشالتمق - تخلیهٔ جیوب ایتمک Mouchoir de poche قیون یاغلغی - جیب یاغلغی Avoir les poches pleines d'argent جیب مالامال زر وسیم اولمق Pistolet de poche جیب طبانجهسی - Avoir les mains dans ses poches دست بجیب اولمق

On dit, Mettre en poche, pour dire, serrer de l'argent, sans en faire part à personne, le convertir à son propre usage *T.* در جیب ایتمک || Il met en poche tout ce qu'il tire du roi pour la dépense de sa table مطبخ همایون ایچون آلدیغی اقچهنک جملهسنی در جیب ایدر - Et que cette terre produit tant de francs dans la poche, pour dire, que le produit net est de tant de francs بو جفتلکک محصولندن شو قدر غروش ایراد صحیح در جیب اولور

On dit, Payer de sa poche, c'est-à-dire, de ses propres deniers *T.*

كندو جيبندن ادا ايتمك || Il n'y avait pas d'argent à la caisse; le trésorier a payé de sa poche صندیقده نقد موجود اولمديغندن خزينه‌دار كندو جيبندن اقچه‌يى ادا ايلدى كندو كيسه‌سندن

On appelle L'argent de la poche, celui qu'on destine à ses menus plaisirs *T.* جيب خرجلغى || Cette femme a payé une dette de son mari avec de l'argent de sa poche بو خاتون زوجنك بر بورجنى كندو جيب خرجلغندن ادا ايلدى

Poche, se dit aussi d'un grand sac dont on se sert pour mettre du blé, de l'avoine *A.* جوالق *P.* جوال *T.* چوال || Acheter des poches بر چوال مبايعه ايتمك Une poche de blé بر چوال بغداى

Poche, se dit aussi, du jabot où se reçoit la nourriture des oiseaux. V. Jabot. — Il se dit aussi d'un sac qui se fait à un abcès dans une plaie *A.* كيس pl. اكياس *P.* كيسه *T.* كسه || En sondant la plaie, on a trouvé qu'il s'était fait une poche au fond يارەنك حالى ميل ايله يوقلاندقده ديبنده بر كيسه پيدا اولديغى معلوم اولمشدر

On appelle Poches, les faux plis que font les habits mal taillés *T.* صارقلق || Cet habit est mal coupé, mal taillé, il fait des poches en plusieurs endroits بو لباسك بچمى فنا در بر قاچ يرنده صارقلق وار در

Poche, se dit aussi des arrondissemens que les maîtres à écrire font au bout de certaines lettres *A.* ذنب pl. اذناب *P.* دنباله *T.* قويرق || Faire une grosse poche au bout d'une lettre حرفك اوجنده ايرى بر قويرق چكمك

POCHER. Faire à l'oeil une meurtrissure avec enflure *A.* تكديه *P.* العين *T.* بچشم بتره ردن كوزى برەلتمك

Et faire un arrondissement avec la plume au bout d'une lettre *A.* تذنيب الحرف *P.* دنباله كشيدن *T.* بحرف بازويه حرفك اوجنده قويرق چكمك || Pocher la queue d'une lettre قويرق چكمك

Poché. *A.* عين مكدّه *P.* چشم بتره زده *T.* كوز برەلنمش

On appelle Oeufs pochés, des oeufs qu'on a fait cuire, sans les battre ensemble تاوەده پشمش يمورطه

POCHETER. Serrer dans sa poche *A.* حفظ فى الجيب *P.* در جيب كردن *T.* قيونده صاقلمق - جيبده صاقلمق

PODAGRE. Qui a la goutte aux pieds *A.* مبتلا الداء النقرس *P.* رنجور دربندپاى *T.* نقريسلو || Le pauvre homme est tout podagre بيچاره آدم نقريسلو در

POÊLE. Drap mortuaire qu'on met à l'église sur le cercueil *A.* غطاء الجنازة - غطاء التابوت *P.* پوشيدهٔ اران *T.* تابوت اورتوسى || Un poêle de velours قطيفەدن مصنوع غطاى تابوت

POÊLE. Ustensile de cuisine, dont on se sert pour frire, pour fricasser *A.* مقلى pl. مقالى - طاجن pl. طواجن *P.* تابه *T.* تاوه || Poêle à fricasser مخصوص تاوه قاورمغه Essuyer une poêle تاوەيى سلمك

POÊLE. Sorte de fourneau, par le moyen duquel on échauffe toute une chambre *A.* تنور pl. تنانير *P.* تنور *T.* اوجاق || Un poêle de faïence چينى اوجاق Mettre le feu à un poêle اوجاغك بوريسى Le tuyau d'un poêle اوجاقده آتش ياقمق

POÊLIER. Artisan qui fait les poêles صناع التنور *P.* تنورگر *T.* اوجاقجى

POÊLON Espèce de petite poêle *A.* طاجن صغير *P.* تابەچه *T.* تاوەجق || Faire une omelette dans un poêlon بر تاوەجق ايچنده قيغنه پشورمك

POÊLONNÉE. Autant qu'un poêlon peut contenir *A.* ملء المقلى - ملء الطاجن *P.* يك تابه *T.* بر تاوه طلوسى

POÈME. Ouvrage en vers d'une certaine étendue *A.* منظومة pl. منظومات - نشيدة - كلام منظوم *P.* چكامه - سرواد - چغامه — Poème épique, ou poème héroïque. V. Épique.

POÉSIE. L'art de faire des ouvrages en vers *A.* فنّ الشعر *P.* فنّ چكامه پردازى - فنّ چغامه سازى || La grandeur, la beauté, la noblesse de la poésie فنّ شعرده اولان علوّ وعظمت وحسن وشرافت Avoir du génie pour la poésie بر كمسندەده بر كمسنەنك طبيعت شعريّه‌سى - طبيعت شعريّه اولمق اولمق — Poésie épique. V. Épique. — Poésie didactique *A.* منظومة علميّة *P.* چغامهٔ علم آموز burlesque *A.* منظومة مضحكة sainte نشيدة الالهيّات morale منظومه اخلاقه متعلق منظومه — Poésie lyrique, celle des odes et des poèmes faits pour être mis en chant *A.* شعر مخصوص بالغناء *P.* سرواد خنيا *T.* تركى كفتەسى

Poésies. Ouvrages en vers *A.* كتاب الاشعار *P.* ديوان *T.* ديوان || Les poésies de Malherbe, de Racan فلان وفلان شاعرك ديوانلرى

POÈTE. Celui qui fait des vers *A.* شاعر pl. شعراء *P.* سرواد نويس - چغامه نويس || Les anciens poètes شعراى متقدمين

Les poètes Grecs شعرای یونان Homère est appelé le prince des poètes فلان شاعر ملك الشعرا نامیله معروفدر Grand poète excellent شاعر نامدار ـ اجلهٔ شعرادن ـ فحول شعرادن بری شاعر بینظیر

POÉTEREAU. Il se dit d'un très-mauvais poète *A.* متشاعر

POÉTIQUE. Qui est propre à la poésie *A.* شعری || Ouvrages, expressions poétiques تألیفات وتعبیرات شعریه Style poétique عبارهٔ شعریه fureur جنون شعری enthousiasme شعرانك حالت وجدی

On appelle Licence poétique, certaines libertés que les poètes se donnent dans leurs vers ضرورت شعریه‌یه مبنی اولان رخصت

POÉTIQUE, subs. Traité de l'art de la Poésie *A.* رسالة العلم الشعر || La poétique d'Aristote ارسطونك علم شعره دائر تألیفكردهسی اولان رساله

POÉTIQUEMENT, adv. *A.* علی ـ حسب القواعد الشعریة *P.* شاعرانه *T.* شاعرجه || Cela est dit poétiquement طور الشاعر شاعرانه افادهٔ S'énoncer poétiquement شاعرانه بر كلامدر مرام ایتمك

POGE. T. de Marine du Levant. Le côté droit du vaisseau, qu'on appelle aussi Stribord *A.* میمنة السفینة *P.* دیوارهٔ راست *T.* كمینك صاغ دیوارهسی كشتی

POIDS. Pesanteur *A.* ثقالت ـ وزانت ـ رزانت *P.* گرانی ـ گرانسنجی ـ سنگینی *T.* آغرلق || Le poids d'un fardeau آغرلق گرانئی Un fardeau d'un grand poids حمل اغر یوك ـ بار گران

On dit figur. Soutenir le poids des affaires حمل ثقیل امور بار گران امور ایله ـ ایله متحمّل اولمق

On dit, Acheter une chose au poids de l'or, pour dire, l'acheter excessivement cher بر شیئی آلتون آغرلغی بهاسنده اشترا ایتمك

Poids, se dit aussi d'un morceau de métal, dont on se sert pour connaître combien une chose pèse *A.* وزن pl. اوزان ـ سنجة المیزان *P.* سنگ ترازو ـ سنجه *T.* درهم || Vendre à faux poids اكسك درهم ایله صاتمق Des poids qui ne sont pas justes صحیح العیار اولمیان اوزان Le poids de l'écu d'or آلتونك وزنی ـ On dit qu'une monnaie est de poids, pour dire, qu'elle a la pesanteur qu'elle doit avoir بر تام الوزن ـ صحیح العیار ـ عدد سكه ـ Poids de roi. Le poids réglé par l'autorité publique *T.* تمغالو درهم ـ میری تمغاسی اورلمش وزن

On dit figur. Faire toutes choses avec poids et mesure هر شیئی مقیاس عقل ایله تقدیر ایدهرك ـ میزان عقله وزن ایتمك ـ هر حالده وزانت عقل ایله حركت ایتمك ـ ایشلمك

Et peser une chose au poids du sanctuaire, pour dire, l'examiner dans toute la rigueur de la justice بر ایشی میزان عدل وحقه وزن ایتمك

On dit, qu'un marchand fait bon poids, lorsque ce qu'il vend au poids emporte la balance ـ طارتدیغی مالی باشلو ویرر علاوه ایله ویرر

Poids, se dit encore des morceaux de métal, qu'on attache aux cordes d'une horloge, d'un tournebroche, pour lui donner du mouvement *A.* سنجة الشاقول *P.* بارسنج شاقل *T.* شاقولك || Le poids d'une horloge آصمه ساعتك شاقولی طوپی || طوپی

Poids, se prend figur. pour Importance, considération *A.* جسامت ـ اعتداد *P.* گرانقدری *T.* آغرلق || C'est une affaire de poids واجب الاعتداد بر مصلحتدر ـ امور جسیمهدندر Ce ne sont pas là des choses de poids بونلر امور جسیمهدن عدّ اولنهجق Cela est de si peu de poids, qu'on ne doit pas y faire attention مقولهدن دكلدر بو مادّهنك جسامتی شول رتبهده جزئیدر كه ذهنه شایان دكلدر ـ صرف ـ On dit, C'est un homme de poids *A.* راجح القدر ـ معتدّ به *P.* گرانقدر *T.* بلند قدر ـ واعتباری چوق

Il se prend aussi pour Force, solidité *A.* قوّت || Ces raisons-là auront bien plus de poids dans votre bouche que dans la mienne بو دلیللر بنم آغزمدن صدور ایتمكدن ایسه سنك لسانكدن صادر اولسه قوّتلری بر قات دخی زیاده اولور Une autorité d'un grand poids غایت قوی براشهاد un exemple مثال قوی

POIGNANT. Piquant *A.* حادّ *P.* تیز *T.* كسكین || Une douleur vive et poignante بر وجع حادّ قویّ التأثیر

POIGNARD. Arme courte et pointue *A.* خنجر pl. خناجر *P.* دشنه *T.* خنجر || Il lui a donné un coup de poignard فلانی خنجر ایله ضرب ایلدی Se battre à l'épée et au poignard سیف وخنجر ایله اورشمق Les Turcs portent d'ordinaire un poignard à leur ceinture ـ اهل اسلام عادتا بللرنده تقلید خنجر ایدرلر Il lui enfonça le poignard dans le sein صدرینه خنجر طاقنورلر ـ كوكسنه خنجر صوقدی ـ اجافهٔ خنجر ایلدی ـ Figur. *A.* صعنة الخنجر || Ce fut un coup de poignard pour lui, que la nouvelle de la mort de sa mère والدهسنك وفاتی خبری

جكرينه برطعنهٔ خنجر ايدى — On dit aussi, Tourner à quelqu'un le poignard dans le coeur, tourner le poignard dans la plaie, pour dire, appuyer sur une chose qui l'afflige vivement بر كمسنه نك يارەسى ايچنه خنجر صوقمق

On dit aussi figur., qu'un homme a le poignard dans le coeur, dans le sein, pour dire, qu'il a une douleur extrême d'une chose qui lui est arrivée يوركى زخمخورده در — مجروح الفؤاد در

POIGNARDER. Frapper avec un poignard *A.* ضرب بالخنجر — اجافة الخنجر — طعن بالخنجر *P.* دشنه زدن *T.* خنجر ايله قتل — Et tuer avec un poignard *A.* قتل بالخنجر — اورمق — *P.* بدشنه كشتن *T.* خنجر ايله اولدرمك — ضرب الخنجر

Figur. || Il ne faut pas lui dire cette nouvelle, ce serait le poignarder بو خبر فلانه سويلنمك جائز دكلدر زيرا كندوبى زيرا بچاغى يوركنه صوقمقدن — اولدرمكدن هيچ فرقى يوقدر فرقى يوقدر

POIGNÉE. Autant que la main fermée peut contenir *A.* قبضة — حفنة — ملء الكف *P.* يكمشت — مشتواره — مشتى *T.* اوچ — اوج — طلوسى || Une poignée de blé بر قبضه بغداى — بر آوج بغداى — طلوسى بغداى de louis d'or بر اوج التون — بر آوج Jeter des poignées d'argent آوج ايله نشر درهم ودينار ايتمك

Figur. || Une poignée de monde بر اوج آدملر

On dit, À poignée, pour dire, en grande quantité *A.* قبضة بعد قبضة *P.* مشت مشت *T.* آوج آوج || Jeter de l'argent à poignée آوج آوج اقچه — آوج آوج نشر زر وسيم ايتمك صاچمق

Poignée, se dit aussi de la partie d'une chose par où on la prend *A.* مقبض *P.* دسته — مشته *T.* قبضه — ال — صاپ || La poignée d'un sceptre طپوزك الى — قبضهٔ دبوس Il avait à son épée une poignée d'or قلجنده آلتون قبضه وار ايدى

POIGNET. L'endroit où le bras se joint à la main *A.* زند *P.* پيوندگاه مشت *T.* بيلكجه || Il s'est démis le poignet بيلكجه سى يرندن چيقدى Pour bien faire des armes, il faut avoir le poignet ferme سلاحى ايو قوللنمق بيلكجه نك قوتلو اولمسنه موقوفدر

Il se dit aussi du bord de la manche d'une chemise *A.* طرّة الكمّ القميص *P.* كنار آستين پيراهن *T.* كوملكك يكى اوجى || Il avait des boutons de diamans au poignet de sa chemise كوملكنك يكلرى اوجنده الماس تكمه لر وار ايدى

POIL. Ce qui croît sur la peau de l'animal en forme de filets déliés *A.* وبر pl. اوبار *P.* ريش — مو *T.* توى — قيل || Poil blanc وبر ابيض — موى سپيد — اق قيل châtain كستانه دوه roux وبر اشقر — قمرال توى رنكى توى Poil de chameau de chèvre تويى — كچى قيلى — كچى تويى Cette étoffe est de poil et de soie بو ثوب قيل ايله ايپكدن مصنوعدر

Il se dit aussi de la chevelure *A.* شعر *P.* مو *T.* صاچ || Le poil commence à lui blanchir شعرنده آثار تخيط ظهوره باشلادى — صاچنده قير سرپمكه باشلادى — آثار شيب كورنمكه باشلادى صاچى اغرمغه يوز طوتدى

Il se prend aussi, pour la barbe de l'homme *A.* لحية *P.* ريش *T.* صقال || S'arracher le poil قلع لحيه ايتمك — صقالى Il n'a pas encore un poil de barbe هنوز بك سر مو قوپارمق لحيه سى ظهور ايتمش دكلدر

On appelle Poil follet, une espèce de petit coton qui vient avant la barbe *A.* زغب *P.* خط — خط رخسار — خط رو *T.* توى || Ce jeune homme n'a encore que du poil follet بو نو جوان هنوز نو خطدر Le poil follet commence à lui venir هنوز چار ابرو در — خط رخسارى همان ظهوره — مزغب اولمغه باشلادى باشلادى

Poil, en parlant de certains animaux, et surtout des chevaux, signifie, couleur *A.* لون *P.* كرنك *T.* طون || De quel poil est votre cheval? آتك نه طونده در

On dit, Monter un cheval à poil, pour dire, le monter tout nu *A.* معارات *T.* چپلاق آته بنمك

POILU. Velu, couvert de poil *A.* كثير الشعر — اهلب — ازب *P.* بسيار مو *T.* قيلى كور

POINÇON. Outil de métal dont on se sert pour percer *A.* خلال pl. اخلة *P.* دژينه *T.* بيز — دلجك آلت || Un étui garni de ciseaux et d'un poinçon مقص وبر عدد خلالى مشتمل محفظه

Il se dit aussi de l'instrument dont on se sert pour marquer de la vaisselle d'argent *A.* ميسم الفضة — ميسم لوسم الفضة *P.* تمغاى سيم *T.* كومش تمغاليه جق داغلغى

Et d'une espèce d'aiguille de tête, ornée de pierreries, et que les femmes mettent à leur coiffure *A.* مدرى مجوهر pl. مدارى *P.* سرخارهٔ جوهردار *T.* مجوهرة مجوهر طوبلق || Elle avait un poinçon avec un beau rubis بر ياقوت ايله مرصع بر باشنده

طوبلق وار ایدی

POINÇON. Sorte de tonneau servant à mettre quelque liqueur *T.* وارول

POINDRE. Piquer. Dans ce sens, il n'est d'usage qu'en cette phrase : Oignez vilain, il vous poindra ; poignez vilain, il vous oindra ; qui signifie, caressez un malhonnête homme, il vous fera du mal ; faites-lui du mal, il vous caressera برامزی اوخشار ایسەك سنی اصرر انجدر ایسەك سنی اوخشار

Poindre. Commencer à paraître. Il se dit du jour *A.* انفلاق سپیده دم سر *P.* انفجار الصبح ـ طلوع الصبح ـ الفجر صباح یری آچلمق ـ شفق سوکلمك *T.* نمودن || Le jour ne fait que poindre هنوز شفق سوکیلور Je partirai dès que le jour poindra صباح یری ـ انفلاق فجرده عزیمت ایدەجکم اچلدیغی عقیبنده

Il se dit aussi des herbes *A.* طلوع ـ انتاش ـ اجدار *P.* سر اوج کوسترمك *T.* نمودن || Dès que les herbes commencent à poindre نباتات اوج کوسترمکه باشلدیغی عقیبنده

POING. Main fermée *A.* جمع الکف pl. اجماع الکف *P.* مشت *T.* مشت دست ـ مشت یومرق || Serrer le poing بر دستی صیقی طوتمق Donner un coup de poing à quelqu'un فلانە یومرق ویرمك ـ کمسنەیی جمع کف ایلە لکزایتمك Se battre à coups de poing یومرق ایلە دوکشمك

On dit, Mener quelqu'un pieds et poings liés, pour dire, le mener, après lui avoir lié les bras et les pieds بر کمسنەیی مغلول قولی وآیاغی مغلول ومقید ـ الایادی والاقدام کوتورمك اولەرق

On appelle Flambeau de poing, un flambeau qu'on porte à la main *A.* مشعلە

Poing, se dit aussi de toute la main jusqu'à l'endroit où elle se joint au bras *A.* ید pl. ایادی *P.* دست *T.* ال || Il a été comdamné à avoir le poing coupé قطع یدی بابندەحکم شرعی Il alla à lui l'épée au poing قلج الدە ایکن جریان ایلدی فلانە واردی

POINT. Piqûre qui se fait dans l'étoffe avec une aiguille enfilée de soie, de fil, etc. *A.* غرزة ـ غرزة الابرە *P.* سوزنزد *T.* ایکنە صوقمی || Il n'y a qu'un point ou deux à faire pour recoudre cela شونی تکرار دیکمك ایچون بر ایکی ایکنە صوقمی Faire un point d'aiguille بر ایکنە صوقمی ایتمك دخی لازمدر

On appelle Ouvrages de point, les ouvrages de fil faits à l'aiguille *A.* عمل الابرە *P.* سوزنی *T.* سوزنکاری ـ ایکنە ایشی || Du point d'Angleterre انکلترە سوزنیسی

Point. T. de Géom. Ce qui est considéré comme n'ayant aucune étendue *A.* نقطە pl. نقط || Le point Mathématique est l'extrémité de la ligne علم ریاضتدە نقطەدن مراد خطك نهایتیدر

Point. T. de Gram. Petite marque ronde qu'on met à la fin d'une période, dont le sens est indépendant de celle qui la suit *A.* نقطة pl. نقط || Mettre un point à la fin d'une période فقرەدە ختام فقرەنك آخرندە نقطە قویمق ـ وضع نقطە ایتمك

On appelle Point interrogant, celui qui se met après des interrogations *A.* علامة الاستفهام

On appelle en termes d'Astronomie, Points cardinaux, les quatre points principaux de la sphère. V. Cardinal. — Et points collatéraux. V. Collatéral. — Et points verticaux, le Zénith et le nadir *A.* نقطة السمت الراس ونقطة السمت القدم

Point, se dit aussi des petits trous qu'on fait à des courroies, à des soupentes de carrosse, etc. pour y passer l'ardillon *A.* خربة pl. اخراب *P.* سوراخ *T.* دلیك || Allonger des étriers de deux points اوزنکیلری ایکی دلیك اوزاتمق

Point, se dit aussi d'une douleur piquante qui se fait sentir en divers endroits du corps *A.* وجع حادّ pl. اوجاع حادّة *P.* درد *T.* کسکین صیزی تیز || Il a un point au côté, qui lui ôte la respiration فلانك یانی طرفندە ظهور ایتمش بر وجع حادّ انقطاع نفسنە بادی اولور Avoir un point au dos ظهردە بر کسکین صیزی اولمق

Point. Endroit fixe et déterminé *A.* مرکز || Point milieu مرکز وسط ـ حاق وسط fixe مرکز ثابت Point d'équilibre مرکز موازنە d'appui مرکز اتکا واستناد واعتدال

Point, se dit aussi d'une question, en quelque genre de connaissances que ce soit *A.* نکتة ـ دقیقة pl. نکات || Approfondir un point de Théologie علم علهی یە متعلق بر نکتەنك کنهنە واصل اولمق Éclaircir un point de Morale علم اخلاقە دائر بر نکتەیی شرح وحل ایتمك Ils sont d'accord sur ce point بو دقیقەنك اوزرندە متفق الکلامدرلر

Et de ce qu'il y a de principal dans une affaire, de ce qui constitue une difficulté *A.* عقدة الاشکال ـ دقیقة الامر ـ فصّ الامر ||

C'est le point de l'affaire فص الامر بو در Vous ne touchez pas le point de la question دقيقهٔ مصلحته وضع يد ايتميورسك Il faut venir au point فص الامرك صددينه مباشرت ايتملو Le point de la difficulté عقدهٔ اشكال دقيقهٔ در Point capital فاصلة الامر ـ دقيقهٔ قاطعة الامر décisif دقيقهٔ رئيسه ـ اصليهٔ Le point essentiel d'une affaire مصلحتك دقيقهٔ واجبة الاعتناسى le point important مصلحتك دقيقهٔ مهمدسى le point délicat مصلحتك نازك دقيقهسى

Point. Article, partie d'un discours *A.* بحث pl. ابحاث || Son sermon était divisé en trois points موعظهسى ابحاث ثلثهيه منقسم ايدى Le premier point d'un discours مقالهنك بحث اوّلى

Il signifie aussi, état, situation *A.* حال || Il est toujours au même point همواره اوّلكى حالده در Il n'est pas en bon point اموری حالى خوش دكلدر Ses affaires sont en mauvais point فنا حالده در

Et degré, période *A.* درجة pl. درجات ـ مرتبة pl. مراتب *P.* رتبه *T.* كرته || On peut railler, mais jusqu'à un certain point هزل وممازحهده بر درجهيه قدر مساغ ورخصت وار در Sa réputation est arrivée jusqu'à un tel point, que... صيت وشهرتى شول مرتبهيه رسيده اولمشدر كه Il est au plus haut point de sa gloire بالاترين مراتب عزّ ـ اعلاى مراتب اقبالده در Les sciences ont été portées à un haut point de perfection علوم ومعارف رتبهٔ اعلاى كماله واصل اولمشدر

On dit, Au dernier point, pour dire, extrêmement *A.* غاية الغاية *P.* رتبهٔ غايتده ـ غايت مرتبهده *T.* بغايت

Point. Instant, moment *A.* دقيقة ـ آن *P.* دم *T.* ساعت ـ وقت || J'arrivai sur le point qu'ils allaient partir عزيمتلرى آنده واصل اولدم Sur le point de mourir, il déclara que... تسليم جان ايدهجكى آنده شويله بيان ايلديكه ـ On dit, Venir à point, pour dire, arriver à propos وقتنده كلمك || Cela lui vient bien à point بو ايش تمام وقتنده ظهور ايتمشدر ـ Il était ruiné, il a recueilli une grande succession, cela lui est venu bien à point حالى خراب ايكن كليتلو بر ميراثه دسترس اولمشدر بو حال تمام وقتنده راست كلدى

On dit proverb. Tout vient à point à qui peut attendre, pour dire, on vient à bout de tout avec la patience *A.* الصبر مفتاح الفرج *T.* صبر ايله هر شئ اولور بتر

On dit, Arriver à point nommé, pour dire, au temps dont on est convenu *T.* وقت موعودده كلمك || Le secours arriva à point nommé امداد وقت موعودده كلدى ـ ou pour dire, arriver à propos وقت ـ تا وقتنده ـ تمام وقتنده كلمك ـ ساعتيله ظهور ايتمك

Point du jour. Le moment où le jour commence à poindre *A.* وقت ـ وقت السحر ـ وقت الطلوع الفجر ـ وقت الفجر ـ على السحر ـ الانفلاق الصبح *P.* صبحگاه ـ صبحدم ـ بامداد ـ سپيده دم *T.* شفق سوكلديكى وقت || Dès le point du jour عقيب وقت فجرده Se lever avant le point du jour قبل الانفلاق الصبح يتاقدن قالقمق

Point de vue. Il se dit de l'étendue d'un lieu où la vue peut se porter *A.* نظارت *P.* تماشا *T.* كورونش || Beau point de vue نظارت لطيفه Point de vue lointain نظارت بعيده Cela coupe le point de vue نظارتى كسر ـ بو شئ نظارته مانعدر

Il signifie aussi, le lieu où il faut se placer pour bien voir un objet *A.* موقف النظارة *P.* جاى تماشا كردن *T.* كورمك ايچون طورهجق ير ـ Et le lieu où un objet doit être placé pour être bien vu *A.* مهبط النظر *P.* جاى ديدنى *T.* كوز اورهجق ير

Point d'honneur. Ce en quoi on fait consister l'honneur *A.* امر العرض ـ امر الناموس || Il est trop délicat sur le point d'honneur امر عرض وناموسده نزاكت طبعى غالبدر Il s'en fait un point d'honneur بو مادّهيى بر امر عرض وناموس عدّ ايدر Dispute sur le point d'honneur امر عرضه دائر بر معارضه ـ هر شيئى عرضه دائر Cet homme prend tout au point d'honneur عرض وناموسه طوقنور اموردن عدّ ايدر

De point en point. Exactement, sans rien omettre *A.* نقيراً ـ نقير وقطير ـ ايكندن ايپلكهدك *T.* مو بمو *P.* وقطميراً هرشيئى || Il m'a tout raconté de point en point كونيله ساعتيله نقير وقطمير بكا حكايت ايلدى Il a exécuté de point en point tout ce qu'on lui avait ordonné مو امر اولنان مصلحتى كونيله ساعتيله اجرا ـ بمو اجرا ايلدى

De tout point. Totalement, parfaitement *A.* من كلّ الوجوه ـ مكمّلاً ـ بالتمام ـ تماماً ـ من جميع الوجوه *P.* از هر جهت *T.* هر جهت ايله ـ هر وجهيله || C'est un homme accompli de tout point من جميع الوجوه صاحب كمال بر آدمدر Équiper un homme de tout point بر كمسهنك مالزمهسنى مكمّلاً

بر كمسنديبی كافّهٔ مالزمه‌سيله دوناتمق ـ تجهيز ايتمك

On dit aussi proverb. Équiper, accommoder quelqu'un de tout point, pour dire, le traiter bien mal بر كمسنديبی كركی كبی دوناتمق

POINT. adv. Nullement *A.* ديّار ـ اصلاً ـ قطعاً *P.* هيچ *T.* هيچ || Je ne doute point que cela ne soit بويله اولديغنه اصلاً وقطعاً شبهه يوقدر Ne voulez-vous point venir? كلمكه اصلا رغبتك يوقميدر Il n'a point d'argent اصلا وديّار اقچه‌سی يوقدر

POINTAGE. Désignation qu'un pilote fait sur une carte, du lieu où se trouve le vaisseau *T.* درياده كمينك بولنديغی محلّ بيلنمك ايچون خريطه اوزرنده نشان وضعی ـ خريطه اوزرنده نقطه وضعی

POINTE. Il se dit de l'extrémité aiguë de quelque corps que ce soit *A.* انف pl. انوف *P.* نوك *T.* اوج || La pointe d'une épée قليجك اوجی ـ نوك شمشير ـ انف سيف d'une aiguille ايكنه‌نك اوجی ـ نوك سوزن ـ انف ابره d'une épine تيكنك اوجی ـ نوك خار ـ انف شوك Aiguiser la pointe d'un couteau بچاغك اوجنی كسكينلتمك ـ Dans les phrases suivantes, on emploie les mots *A.* رأس pl. رؤس *P.* سر *T.* باش ـ اوج || La pointe d'un clocher چاكك اوجی d'une montagne طاغك باشی ـ سر كوه ـ رأس جبل des herbes رأس نباتات d'une île آطه‌نك اوجی ـ رأس جزيره Il marche sur la pointe du pied آياغك پرمغی اوجنده كزر

POINTE. Saveur piquante et agréable *A.* حذی *P.* تيزی *T.* ياقيجيلق || Ce vin n'a pas de pointe بو باده‌نك طعمنده حذی يوقدر

POINTE D'ESPRIT, ou simplement, Pointe. Une pensée vive et subtile, un jeu d'esprit qui roule sur les mots *A.* نكتة pl. نكات *P.* نكته آميز سخن *T.* مضمون || Cet homme affecte de ne parler que par pointes بو آدم دائما كلام نكته آميز سويلمكه مبتلا در Les pointes ne sont plus à la mode مضمون سويلمنك عادتی عملمانده در Faire des pointes مضمون ياپمق

LA POINTE DU JOUR. V. Point du jour.

POINTE, en termes de chasse, se dit du vol d'un oiseau qui s'élève vers le ciel *A.* تحليق الطير *P.* مرغ بالا پروازی *T.* قوشك هوايه يوكسلمه‌سی || L'oiseau fit la pointe, et fondit tout d'un coup sur la perdrix اوجی قوشی بعد التحليق بردن بره ككلك اوزرينه دوشدی

POINTE. Instrument dont les graveurs se servent pour graver à l'eau-forte *A.* قلم الحكّاك *P.* منقار ـ قلم تراشگر *T.* اويمه‌جی قلمی

En parlant de la manière dont une personne a les cheveux plantés, on dit, qu'elle a la pointe, pour dire, que ses cheveux se terminent en pointe sur le front *A.* ذؤابة pl. ذوائب *P.* كاكل ـ گيسو ـ زلف *T.* پرچم ـ زلف

EN POINTE. En forme de pointe *A.* على صورة الانف ـ مؤنّفاً *P.* با نوك تيز ـ با سر تيز *T.* اوجی سيوری اولدرق || Une montagne qui se termine en pointe اوجی سيوری اولدرق منتهی اولان طاغ Finir en pointe مؤنّفاً منتهی اولمق des pierres taillées en pointe de diamant الماس قاچنه‌سی طرزنده اوجی سيوری ايشلنمش طاشلر Cette langue de terre se termine en pointe بو دلك اوجی سيوريدر

POINTER. Porter des coups de la pointe d'une épée *A.* طعن بانف السيف *P.* بنوك شمشير خليدن *T.* قليج اوجيله سانجمق || Pendant qu'il haussait le bras, son ennemi le pointa قولنی قالدرر ايكن دشمنی قلج اوجيله سانجدی

POINTER. Diriger quelque chose vers un point *A.* توجيه الی *P.* باز وشتن *T.* بر طرفه طوغريلتمق || Pointer le canon contre un bastion طوپی فلان چيقمه طابيه‌نك اوزرينه طوغريلتمق Pointer une lunette دوربينی فلان طرفه طوغريلتمق

Il se dit aussi des oiseaux qui s'élèvent vers le ciel *A.* تحليق الطير *P.* مرغ ببالا پريدن *T.* قوش هوالنوب يوكسلمك

Et de la verdure qui commence à paraître *A.* انتاش *P.* سر نمودن ـ زدن *T.* باش كوسترمك ـ اوج كوسترمك

POINTEUR. Officier d'artillerie qui pointe le canon طوپی نشانه طوغريليان طوپجی ضابطی

POINTILLAGE. Petits points qu'on fait dans les ouvrages de miniature *A.* تنقيط *P.* نقطه سازی *T.* نقطه‌لمه || Le pointillage est d'un travail bien long نقطه‌لمه مادّه‌سی طول مدّته محتاجدر

POINTILLER. Faire des points avec la plume, le burin, etc. *A.* وضع النقط ـ تنقيط *P.* نقطه زدن *T.* نقطه‌لمق || Dans les ouvrages en miniature, on ne fait ordinairement que pointiller خرده‌كاری نقشلر نقطه‌لمه‌دن عبارتدر

Figur. Disputer, contrarier sur les moindres choses *A.* تداقّ ـ معارضة فی مداقّ الامور *P.* با خرده جويی سرنگيدن *T.* انجه‌لشمك ـ انجه‌لشوب آتشمق || Cet homme ne fait que

pointiller شو آدم مداق اموره معارضه‌دن خالی دکلدر

Il signifie aussi, piquer, dire des choses désobligeantes *A.* مرش *P.* بسخن دلازار رنجیدن *P.* دل شکستن *T.* دیل ایله || Vous le pointillez sur tout ce qu'il dit, sur tout ce qu'il fait کوکل قیرمق ـ طوقنمق جمیع اقوال وافعالنده کوکلنی قیرارسک Ils ne font que se pointiller l'un l'autre بری برلرینی دیل ایله طوقنمقدن خالی دکللردر

POINTILLERIE. Picoterie, contestation sur des bagatelles *A.* قیل وقال فی مداق الامور *P.* گفتگو درناچیزها *T.* اوفاق تفکک شیلر ایچون دیدی قودی || Entre cet homme et sa femme, il y a des pointilleries continuelles بو آدمک کندو عیالیله مداق اموره دائر دیدی قودی اکسک دکلدر Ce ne sont que pointilleries entre eux تفکک اوفاق بینلرده هب نزاعلری اوفاق تفکک ایچون ـ ایچون قیل وقال وار در دیدی قودیدن عبارتدر

POINTILLEUX. Qui pointille *A.* معارض فی مداق الامور *P.* درناچیزها گفتگوکنان ـ بخرده جویی ستیزنده *T.* انجلشور ـ رسوم || Pointilleux sur le cérémonial انجه‌لشوب نزاع ایدن وتشریفات خصوصنده انجلشور بر آدم

POINTU. Qui se termine en pointe *A.* مؤنف *P.* تیز نوک *T.* زیاده مؤنف || Cette épée est bien pointue اوجی سیوری *T.* ـ Chapeau pointu, un chapeau haut de forme qui va toujours en diminuant *T.* بر قلیجدر کلاه

POIRE. Fruit à pepin *A.* کمثری ـ کمثراة pl. کمثریات *P.* امرود ـ لکل *T.* آرمود || Poire cassante کورک آرمود fondante یومشق آرمود ـ ناعم آرمود molle صولو آرمود ـ آبدار آرمود d'été, d'hiver یاز ارمودی قیش آرمودی

On appelle Perle en poire, une perle de figure oblongue comme une poire آرمودی انجو ـ درّ کمثری الشکل

POIRÉ. Sorte de boisson faite de poires *A.* نبیذ الکمثریات *T.* آرمود شربتی

POIREAU, ou **PORREAU.** Plante potagère *A.* کراث ـ ركل *P.* گندنا *T.* پراصه ـ || Une soupe aux poireaux پراصه چورباسی

Il signifie aussi Verrue. V. ce mot.

POIRÉE. Plante qu'on nomme aussi Bette. V. ce mot.

POIRIER. Arbre qui porte des poires *A.* شجر الکمثری *P.* درخت امرود *T.* آرمود اغاجی

POIS. Espèce de légume qui vient dans une gousse *A.* خلر *P.* بزلیا *T.* شنگ

Pois chiches. *A.* حمص *P.* نخود *T.* نخود

Poison. Venin *A.* سمّ pl. سموم *P.* زهر ـ شرنگ *T.* آغو || سمّ Poison subtil سمّ رقیق lent سمّ آجل العمل dangereux ـ ذعاف mortel سمّ شدید ـ سمّ دفعی التأثیر violent مهلک علاج قبول ایتمز Il y a des poisons sans remède سمّ قتال زهر ـ اشراب سمّ ایتمک Donner du poison سموم وار در تناول سمّ ایتمک Prendre du poison زهرلمک ـ ایچورمک Cela empêche l'effet du poison بو شیٔ مقاوم سمدر ـ Figur. || Dans ses discours, dans ses écrits il glisse un poison dangereux کلمات وتحریراتنده القای سمّ خبائت ایدر

POISSARD. Qui imite le langage et les moeurs du bas peuple *A.* على طور اهل السوق *P.* بطرز بازاریان *T.* بالدری اهل سوق طرزنده بر ترکی Chanson poissarde || چیلاق طرزنده

POISSER. Enduire de poix *A.* تزفیت ـ طلاء بالزفت *P.* شاماکه زدن *T.* زفت سورمک ـ زفتلمک || Poisser un vaisseau, du fil کمی‌یه وایپلکه زفت سورمک

Il signifie aussi, salir avec quelque chose de gluant *A.* لطخ ـ تلطیخ *P.* چرک آلود کردن *T.* بیلاشدرمق || Il a poissé son habit لباسنی تلطیخ ایلدی Ces confitures lui ont poissé les mains بو شکرلمه‌لر ایله النی بیلاشدردی

Poissé. *A.* مزفت *P.* شاماکه زده *T.* زفتلنمش *A.* ملطخ *P.* چرک آلود *T.* بیلاشمش

POISSON. Animal qui naît et vit dans l'eau *A.* سمک pl. اسماک ـ حوت pl. احوات pl. حیتان *P.* ماهی *T.* بالق || Gros poisson سمک کبیر الجثه ـ ایری بالق Poisson d'eau douce سمک ماء العذب ـ طاتلو صو بالغی d'étang کول بالغی ـ صید ماهی ایتمک Prendre du poisson بالق اولمق

On dit proverb. que les gros poissons mangent les petits, pour dire, que les plus puissans oppriment les plus faibles ایری بالقلر اوفاقلری یوتار

Poissons. Un des signes du zodiaque *A.* برج الحوت *P.* حوض ماهی ـ بخشش

POISSONNAILLE. Fretin, menu poisson *A.* سمیکاء ـ بلم *P.* خرد ماهی *T.* اوفاق بالق

POISSONNERIE. Lieu où l'on vend le poisson *A.* سوق السمک *P.* بازارگاه ماهی *T.* بالق بازاری

POISSONNEUX. Qui abonde en poissons *A.* کثیر السمک *P.*

بالغی جوق - بالغی کمراه .T بسیار ماهی

POISSONNIER. Qui vend du poisson *A.* بیّاع السمك *P.* بالقچی *T.* ماهی فروش

POITRAIL. La partie de devant du corps du cheval *A.* بهار - لبب الفرس *P.* سینهٔ اسب *T.* آتك كوكسی || Ce cheval a un beau poitrail كوكسی دلبر بر - احسن البهار بر فرسدر a le poitrail large كوكسی - عریض اللبب بر آتدر میدانلو

Il se dit aussi de la partie du harnais qui se met sur le poitrail du cheval *A.* لبب pl. الباب *P.* سینه بند *T.* كملدرك - كوكسلك

POITRINAIRE. Qui a la poitrine attaquée *A.* مصدور *P.* گرفتار رنج سینه *T.* كوكسی آغرر || Cet homme-là est poitrinaire شو آدم مصدور در

POITRINE. Partie de l'animal depuis le bas du cou jusqu'au diaphragme *A.* صدر pl. صدور *P.* بر - سینه *T.* كوكس || Poitrine large صدر عریض La cavité de la poitrine جوف صدر Avoir la poitrine découverte مكشوف الصدر اولمق - Il se dit aussi de la partie contenue dans la poitrine || Bonne poitrine صدر قوی faible صدر ضعیف Il a mal à la poitrine وجع صدری وار Fluxion de poitrine نزلهٔ صدر inflammation التهاب صدر oppression ثقلت صدر Il est malade de la poitrine صدرنده علت وار در Rafraîchir la poitrine تفریح صدر ایتمك

POIVRADE. Sauce faite avec du poivre, etc. *A.* تابل مفلفل *P.* افزار پلپل آمیز *T.* بوبرلو طعام تربیه‌سی

POIVRE. Sorte d'épicerie *A.* فلفل *P.* پلپل *T.* بوبر - ببر || Poivre blanc *A.* فلفل ابیض *P.* پلپل سپید *T.* اق بوبر noir *A.* فلفل سودان *P.* قره بوبر *T.* ناشت pulvérisé فلفل مسحوق - حبّهٔ فلفل Un grain de poivre دوكلمش ببر - بوبر دانه‌سی

On appelle Poivre long, une autre espèce de poivre *A.* دار الفلفل - فلفل طویل *P.* پلپل دراز *T.* اوزون بوبر - Et Poivre de Guinée, une espèce de poivre qui vient dans une gousse rouge *A.* فلفل احمر *P.* پلپل سرخ *T.* قرمزی بوبر - Poivre d'Inde. V. Piment.

POIVRER. Assaisonner de poivre *A.* تقزیح بالفلفل *P.* افزار پلپل آمیز نهادن - پلپل نهادن *T.* ببر قویمق || Cela ne vaut rien, s'il n'est bien poivré بوكا كركی كبی بوبر قونمدقچه ایشه یرامز

POIVRÉ. *A.* مفلفل *P.* پلپلدار - پلپل آمیز *T.* ببرلو

POIVRIER. Arbrisseau qui porte le poivre *A.* شجر الفلفل *P.* درخت پلپل *T.* بوبر آغاجی

POIVRIER, se dit aussi d'un petit vase où l'on met du poivre *A.* حقة الفلفل *P.* پلپلدان *T.* بوبر حقه‌سی

POIVRIÈRE. Il se dit d'une boîte à divers compartimens, où l'on met du poivre, du sel, etc. *A.* مقزحة *P.* افزاردان *T.* بهارات حقه‌سی || Une poivrière de porcelaine ساقسونیاكاری افزاردان

POIX. Espèce de gomme tenace et noire, qui se tire des bois gras *A.* زفت *P.* شاماكه *T.* زفت || Poix fondu زفت مذاب - زفت مسخّن bouillante قینار زفت - اریمش زفت Enduire de poix زفت سورمك - زفت ایله طلا ایتمك Cet homme est noir comme poix زفت كبی سیاه در Cette chose tient comme poix زفت كبی یاپشور

POIX-RÉSINE. Gomme jaunâtre qui sort des arbres résineux, après qu'on les a incisés *A.* زفت رطب *T.* چام ساقزی

POLACRE. Sorte de bâtiment qui va à voiles et à rames *T.* شختور

POLAIRE. Qui a rapport aux pôles *A.* قطبی

PÔLE. Il se dit de chacune des extrémités de l'axe sur lequel le globe du monde paraît tourner *A.* قطب *P.* قطب *T.* دمور قازق || Pôle arctique, antarctique قطب شمالی وقطب جنوبی La terre tourne sur ses deux pôles كرهٔ ارض ایكی قطب اوزرنده دوران ایدر L'aiguille aimantée regarde le pôle مقناطیسلو ایكنه دائما قطب طرفنه متوجّهدر

Il signifie aussi, chacune des extrémités de l'axe immobile sur lequel tourne quelque corps sphérique et quelque cercle que ce soit || Les pôles de l'équateur قطبین خط الاستوا du méridien قطبین دائرة النصف النهار du zodiaque قطبین منطقة البروج Cette machine tourne sur ses pôles بو آلت قطبینی اوزرنده دائردر Un globe qui tourne sur ses pôles قطبین اوزرنده دوران ایدر كره

On dit, De l'un à l'autre pôle, pour dire, par tout le monde *T.* آفاق واقطار عالمده - چار اقطار جهانده || La renommée de ce prince a volé de l'un à l'autre pôle بو پادشاهك صیت شهرتیافته‌سی - ونامی چار اقطار جهانه منتشر اولمشدر آفاق اولمشدر

POLÉMARQUE. T. d'antiquité. Chef à la guerre ou de la guerre سرعسكر .T سپهسالار .P رئيس الجيش .A

POLÉMIQUE. Il se dit des disputes par écrit .A متضمن المطارحه || Ouvrage polémique مطارحه‌یی متضمن بر تالیف Style polémique مطارحه صورتنده اولان سبك وعباره

POLICE. Ordre, réglement établi dans une ville pour ce qui regarde la sûreté des habitans .A قانون العسس ـ نظام العسس .P نظام سرباگی .T ضابطلك نظامی || Bonne, mauvaise police حسن ـ نظام احسن یاخود نظام ردئ عسس ـ نظام عسس ویاخود سوء عسس Faire observer la police ضابطلكی ـ عسستی اجرا ایتدرمك Réglemens de police ضابطلك نظاملری ـ نظامات عسس

Il se dit aussi de l'administration qui exerce la police .A عسس pl. عسسین ـ جلواز .pl جلاوزه .P سرباگ .T ضابط || La police a ordonné d'éclairer les rues زوقاقلرده ایقاد قناديل اولنمسی ضابط طرفندن تنبیه اولندی Assigner quelqu'un à la police بر كمسنه‌یی ضابط حضورینه احضار ایچون اصدار حكم Il ضابط طرفندن استنمك ایتمك Être mandé à la police est noté à la police ضابط یاننده میلمنشدر

Il se prend aussi, pour l'ordre et le réglement établi dans quelque assemblée, dans quelque société .A ضابطه ـ نظام || La police d'une armée عسكرك ضابطه ونظامی Chaque société a sa police particulière هر جماعتده بر كونه ضابطه ونظام واردر

POLICE D'ASSURANCE. Un contrat par lequel un particulier garantit des marchandises transportées par mer .T دكز خسارتلرینك خسارات دریادن تأمینی ـ تضمینی حاوی تعهد سندی حاوی ویریلان ضمان تمسكی V. aussi Assurance.

POLICER. Soumettre à des lois sages et raisonnables des peuples sauvages .A ادخال تحت النظام .P برسم وراه آلفتیدن .T نظام تحتنه قويمق ـ نظامه آلشدرمق || Policer des peuples ملل واقوامی تحت نظامه ادخال ایتدرمك C'est le premier qui a policé les nations du Nord اسم شمالیه‌یی اول باول تحت نظامه قويان فلاندر

Il se dit aussi des États qui, ayant quelques lois, sont cependant assujettis à des coutumes barbares .A تعلیم ـ تحسین الآداب الربازه .P فرهیختن ـ فرهنگ آموزیدن .T تربیه ایتمك || Ils pouvaient policer leurs États داخل حوزهٔ حكومتلری اولان مملكتلرده تحسین آداب ایتمكه مقتدر ایدیلر Il met tous ses soins à policer ce royaume بو ملكده تحسین آداب خصوصنده صرف كل همت ایدر

POLIMENT. Action de polir .A جلا ـ صقل .P جلاپردازی .T جلالمه || Il faut bien du temps pour le poliment de cette pierre بو طاشك جلاسی طول مدته محتاجدر Le poliment d'un diamant الماسی جلالمه

Et état de ce qui est poli .A جلا ـ صیقل .P آب وتاب .T آب وتاب || Le poliment de ce marbre est parfait بو مرمر طاشنك جلاسی اعلا در

POLIMENT. Avec politesse .A بالاكرام ـ بالملاطفه ـ بالحفایة .P مكرمانه .T خاطر سازانه ـ جلبیلك ایله || Écrire poliment بالحفایة والملاطفه تحریر ایتمك Il en a usé très-poliment مكرمانه معامله ایلدی Il reçoit très-poliment tout le monde خلقه كمال حفایت واكرام ایله تلقی ایدر

POLIR. Rendre uni et luisant .A دوس ـ تجلیة ـ تصقیل ـ .P تدلیص .T رونق دادن ـ جلا دادن ـ آب وتاب دادن تصقیل حدید || Polir le fer جلا ویرمك ـ جلالندرمك آبنوسه Polir du bois d'ébène دموره جلا ویرمك ـ ایتمك جلا ویرمك

Il s'emploie aussi figur. || La conversation des honnêtes gens, des femmes, polit l'esprit, les moeurs اهل عرض آدملر ایله معاشرت وطائفهٔ نسوان ایله مصاحبت ذهن واخلاقه باعث جلا ورونقدر L'étude des belles-lettres polit les esprits مطالعهٔ كتب وسیلهٔ جلای ذهندر ـ جلا بخش ذهندر

Il se dit aussi de ce qui regarde le style, le discours .A تنقیح ـ .P تشبیب .T پرداخت كردن ـ پرداختن || پرداخلمق Polir un ouvrage d'esprit بر تالیفی تنقیح ایتمك un discours مقاله‌یی تنقیح وتشبیب ایتمك

POLI. .A مجلا ـ مصیقل ـ مصقول .P جلا زده .T جلالو پرداخلنمش .P پرداخت كرده .T منقح

POLI, adj. Qui a la superficie unie et luisante .A دلیص .P دوز وجلالو .T هموار وجلادار || De l'acier poli جلالو چلیك du marbre رخام دلیص

Figur. Doux, civil, complaisant .A حافی ـ كریم النفس .P شیرینكار ـ خوش منش ـ خاطرپرور كریم الخلق ـ المزاج .T طاتلو خويلو ـ چلبی || C'est un homme extrêmement poli غایة الغایه كریم النفس بر آدمدر Il est savant, mais il n'est pas poli عالمدر انجق كریم الخلق دكل

Il se dit, au substantif, du lustre, de l'éclat des choses qui ont été polies *A.* جلا *T.* رونق - آب وتاب *P.* صيقل - جلا || Il faut donner le poli à ce marbre بو مرمره جلا ويرلمك لازمدر

POLISSEUR. Celui dont le métier est de polir *A.* صاقل pl. دوس دايس - صقل *P.* جلاگر *T.* مصقلەجى || جلاكار - جلاگر سيم Polisseur de glaces آيينەلر مصقلەجيسى d'argenterie

POLISSOIR. Outil dont on se sert pour polir *A.* مصقلة - مدوس *P.* مالش - بزداغ *T.* مصقله || Il faut encore passer là-dessus le polissoir اوزرينه بر مصقله دخى اورمق اقتضا ايدر

POLISSON. Terme d'injure qui se dit d'un petit garçon, qui s'amuse à jouer dans les rues *A.* طوّاف الاسواق *P.* هرزه گرد *T.* سورتك || C'est un petit polisson بر سورتك چوجوقدر

Il se dit aussi de tout homme qui a l'habitude de faire ou de dire des bouffonneries *A.* مسخر *P.* زنجكار *T.* مسخره

POLISSONNER. Dire ou faire des polissonneries *A.* استسخار *P.* زنجكارى كردن *T.* مسخرەلق ايتمك || Il ne fait que polissonner مسخرەلقدن غيرى شى ايتمز

POLISSONNERIE. Bouffonnerie *A.* سخرية pl. سخريّات *P.* زنجكارى *T.* مسخرەلق || Faire des polissonneries مسخرەلقلر ايتمك

POLISSURE. V. Poliment.

POLITESSE. Une certaine manière d'agir, de parler, civile et honnête, acquise par l'usage du monde *A.* كرم - حفاية الطبع *P.* النفس - خاطر پرورى - دلنوازى - شيرينكارى *T.* جلبيلك || Avoir de la politesse حفايت طبع ايله مجبول اولمق || Il est d'une grande politesse كرم نفسى حدّ كمالده در On remarque une grande politesse en tout ce qu'il dit, en tout ce qu'il fait كافّهٔ افعال واقوالنده حفايت طبعى ظاهر در Il a du savoir, mais il manque de politesse علمى وار در انجق حفايت طبعى يوقدر

Il se dit aussi des actions conformes à la politesse *A.* طور كريم *T.* طور خاطر پرورى - طور كرم آلود *P.* اطوار كريمة pl. || Faire une politesse فلان حقنه بر طور كريم اجرا ايتمك || جلبيلك

POLITIQUE, adj. Qui concerne le gouvernement d'un État *A.* سياست - حكومت ملكيّه || Gouvernement politique ملكى - مقالهٔ ملكيّه discours اصول ملكيّه - قاعدهٔ ملكيّه maxime ملكيّه مباحثهٔ ملكيّه Réflexions politiques مطالعات ملكيّه La conduite politique de ce ministre a été fort sage بو وكيل دولتك امور ملكيّەده روش وحركتى بغايت حكيمانه ايدى - من كل الوجوه اصول عقل ودرايته موافق ايدى

POLITIQUE, subs. Celui qui s'applique à la connaissance des affaires publiques, du gouvernement des États *A.* مدبّر الامور الملك - دولت *T.* كارساز ملك ودولت *P.* مدبّر الامور الدولة فرط مهارت ايله مشار || Un grand politique امورينى كورن تدبير امور ملك - بالبنان اولان بر مدبّر امور دولت حذاقت كامله ايله موصوف habile ودولتده يد طولا صاحبى تدبير امور ملكيّه نك غور profond بر مدبّر امور دولت وحقيقتنه واصل اولمش بر ذات Les politiques les plus raffinés étaient d'un autre avis تدبير امور ملك ودولتده دقيق فرط النظر اولان بالجمله ذواتك رأيى آخر كونه ايدى باريكبينى ودقايق شناسيله ممتاز اولنلرك جملەسى بشقه كونه رأى ايتمشلر ايدى Tous les politiques sont d'accord là-dessus اول بابده مدبّرين امور ملك ودولتك مجموعى متفق الكلامدر

Il se dit aussi d'un homme fin et adroit, qui s'accommode à l'humeur des personnes qu'il a intérêt de ménager *A.* مماسح *P.* مزاجگير *T.* مزاج قوللر || Il est trop politique pour se brouiller avec un homme en faveur بغايت مماسح بر آدم اولمغله ذاتنده - مقبل اولان برذات ايله بوزشمق احتمالى يوقدر مزاجگير بر آدم اولديغنه نظرا مقرّبيندن اولان بر كشى ايله Sa conduite entre les deux partis a été très-politique ايكى طرف بيننده مزاج قولليرق حركت ايلدى

Et d'un homme qui dissimule adroitement ce qu'il pense *A.* مماذق *P.* سالوسكار *T.* ايچى ديشنه اويمز || Il est politique dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait كافّهٔ اقوال وافعالنده مماذقه ايدر بر آدمدر Il ne vous dira pas ce qu'il pense sur cette affaire, c'est un rusé politique بر مماذق حيله باز در بو بابده ملاحظەسى نه ايدوكنى سكا سويلمز

POLITIQUE, subs. fém. L'art de gouverner un État *A.* علم التدبير الملك || La véritable politique est de punir le crime, et de récompenser la vertu علم تدبير ملكك اصحّ واحسنى فنّ تدبير - اهل شرّه مجازات واهل خيره مكافات ايتمكدر ملكك اصول صحيحەسى اهل جرم وجنايته مجازات وارباب صلاح وعفته مكافات ايتمكدن عبارتدر Étudier la politique علم

Il s'adonne à la politique علم تدبیر ملکی مطالعه ایتمک
نقد وقتنی فنّ تدبیر ـ تدبیر ملکک تحصیلنه هوسکار در
ملکه صرف ایدر

Il se dit aussi du système général qui résulte des rapports que toutes les puissances ont entre elles *A.* اصول المعاملات الدول اصول معاملات || En bonne politique, il falloit faire ce qu'il a fait دولتک موجب ومقتضاسنه نظراً تمام ایشلدیکی عملی اصول ایشلمکک لازم ایدی Cela ne vaut rien en politique معاملات دوله نظراً هیچ ایشه یرامز

Et de la manière adroite dont on se conduit pour parvenir à ses fins *A.* تدبیر ـ صنعت || Ce magistrat a de la politique en tout ce qu'il fait فلان حاکم کافّهٔ افعال واعمالنده بر نوع تدبیر قوللنور Il a une politique fine et cachée pour s'avancer تحصیل رتبه ایچون خفی ودقیق بر نوع صنعت قوللنور Quelle misérable politique! نه قدر سوء تدبیر در Bonne politique تدبیر حسن mauvaise تدبیر ردّی

POLITIQUEMENT. Selon les règles de la politique *A.* حسب حسب ـ حسب الایجاب المصلحة ـ المصلحة الملکیّة *T.* بر مقتضای مصلحت *P.* الاقتضاء الحسن التدبیر || C'est quelquefois agir politiquement que de pardonner aux rebelles بعضاً عصات حقنه ـ ایشجه ایشک مقتضاسنجه ـ تجویز عفو ومسامحه ایتمک مصلحت ملکیّه نک مقتضاسیدر Ce n'est pas agir politiquement, que de laisser agrandir son ennemi بعضاً عصاتک عفوی حسب المصلحه لازمدر دشمنک توسیع ملکی خصوصنده اختیار مسامحه واغماض ایتمک قاعدهٔ حسن تدبیره ـ حسب المصلحة الملکیّة جائز دکلدر Cela est vrai politiquement parlant مصلحت ملکیّه یه منافیدر نظراً بو سوز کرچکدر

POLITIQUER. Raisonner sur les affaires publiques *A.* بحث عن امور الملکیّة *P.* امور ملکیّه یه *T.* دراحوال ملکیّه سخن راندن امور ملکیّه یه || Il s'amuse à politiquer دائر لاقردی ایتمک دائر بحث ایلمکدن حظ ایدر

POLLICITATION. T. de Droit. Engagement contracté par quelqu'un, sans qu'il soit accepté par un autre *A.* تعهّد

POLLUER. Profaner *A.* تنجیس *P.* پلید کردن *T.* مردارلمق || Polluer les choses saintes اشیای مبارکه یی تنجیس ایتمک un temple هیکل شریفی مردارلمق V. Profaner.

SE POLLUER. Se procurer l'excrétion du sperme autrement que par le coït *A.* استجناب *T.* جنابت اولمق

POLLUTION. Profanation *A.* التنجّس *P.* حال پلیدی *T.* حال مردارلمه || La pollution d'une église dure jusqu'à ce qu'elle ait été bénite de nouveau بر کلیسا حال تنجّسه دوچار اولدیغی اولور ایسه اول حال تقدیس جدید ایله مندفع اولنجیه قدر باقی ومستمرّ اولور V. Profanation.

Il se dit aussi de l'excrétion du sperme autrement que par le coït *A.* جنابت ـ Pollution nocturne, celle qui se fait pendant le sommeil *A.* احتلام

POLTRON. Lâche, pusillanime, qui manque de courage *A.* نافد ـ بی ـ بیدل ـ غردل *P.* منخوب الفؤاد ـ جبان ـ نافه القلب *T.* زهره یورکسز ـ قورقق

POLTRONNERIE. Lâcheté, manque de courage *A.* نفوه ـ جبانت *P.* بیدلی ـ غردلی *T.* یورکسزلک ـ قورققلق || Sa poltronnerie a ruiné sa fortune جبانت طبعی خرابیّت حالنه باعث اولمشدر C'est une poltronnerie sans exemple امثالی یوق بر حال جبانتدر

POLYANTHÉA. Recueil de divers morceaux littéraires *A.* مجموعة المنتخبات

POLYANTHÉE. Qui a plusieurs fleurs *A.* کثیر الازهار *P.* بسیار شکوفه *T.* چیچکی کور

POLYCHRESTE. T. de Pharm. Qui sert à plusieurs usages *A.* صالح لاعمال المتعدّدة *P.* در در بسیار شایسته *T.* درلو درلو ایشلره یرار

POLYÈDRE. T. de Géom. Corps solide à plusieurs faces *A.* کثیر الصفحات

POLYGAME. Celui qui est marié à plusieurs femmes en même temps *A.* نکح ـ کثیر النکاح ـ ذو منکوحات المتعددة *P.* بیسار زن *T.* چوق قاریسی اولان کشی ـ Il se dit aussi d'une femme mariée à plusieurs hommes à la fois *A.* ذات الازواج *P.* زن بسیار شوی *T.* قوجه‌سی چوق اولان عورت المتعدّدة

POLYGAMIE. État d'un homme qui est marié à plusieurs femmes en même temps, ou d'une femme qui a plusieurs maris *A.* کثرة النکاح ـ تعدّد النکاح || La polygamie est défendue dans le Christianisme تعدّد نکاح ماده‌سی مذهب عیسویده حرامدر elle est commune chez les Mahométans تعدّد نکاح ماده‌سی امّت محمّدیده مباحدر

POLYGARCHIE. Gouvernement où l'autorité publique est entre les

mains de plusieurs personnes *A.* تعدد الرؤساء *P.* بسيارئ
سركاران *T.* باشلرك جوقلغى

POLYGLOTTE. Qui est écrit en plusieurs langues *A.* مختلف الالسنة *P.* بسيار زبان *T.* درلودرلو ديلده اولان || Dictionnaire polyglotte السنهٔ مختلفه‌يى حاوى لغت

Il se dit figur. d'un homme qui affecte la connaissance d'un grand nombre de langues *A.* متعصّل بالسنه المختلفة

POLYGONE. Qui a plusieurs angles et plusieurs côtés *A.* كثير الزوايا والاضلاع *P.* بسيار كوشه وبسيار پهلو *T.* كوشه‌سى حسب القاعده ويانلرى جوق || Un polygone régulier منتظم اولان شكل كثير الزوايا والاضلاع Une forteresse de figure polygone كثير الزوايا والاضلاع شكلنده اولان بر قلعه

POLYGRAPHE. Auteur qui a écrit sur plusieurs matières *A.* مؤلّف التصنيفات الكثيرة

POLYPE. Animal marin qui a plusieurs pieds *T.* اختاپوت بالغى

POLYPODE. Plante semblable à la fougère *A.* بسفايج *P.* بس پايه

POLYSYLLABE. Qui est de plusieurs syllabes *A.* كلمة كثيرة الاجزاء

POLYSYNODIE. Multiplication de conseils *A.* كثرة المجالس المشاورة

POLYTHÉISME. Système de religion qui admet la pluralité des dieux *A.* مذهب الاشراك بالله

POLYTHÉISTE. Qui professe le polythéisme *A.* مشرك ــ مشركيّ pl. اهل الشرك ــ مشركيّون

POMMADE. Composition onctueuse, préparée avec différens ingrédiens *A.* دهن منشوش ــ مروخ *P.* روغن *T.* ياغ || Pommade au jasmin ياسمين ياغى ــ روغن ياسمين à la fleur d'orange پورتقال جيچكى ياغى Pommade pour les gerçures ال چتلاقلريچون روغن

POMMADER. Enduire de pommade *A.* طلاء بدهن ــ طلاء بالمروخ ــ تدهين بالمنشوش *P.* بروغن اندودن *T.* ياغ صاچه ياغ سورمك || Pommader des cheveux سورمك

POMME. Sorte de fruit *A.* تفّاح *P.* سيب *T.* الما || Compote de pommes الما ربچالى sirop ربّ تفّاح ــ الما سيروبى gelée الماپلته‌سى

On appelle figur. Pomme de discorde, un sujet de division entre des personnes qui étaient bien ensemble *A.* سبب المنافسة ــ باعث الشقاق *P.* سبب ستيز *T.* بوزوشقلق سببى ــ كسشمكه سبب || Cette question a été la pomme de discorde entre ces docteurs فلان مسئله شو خواجه‌لر بيننده باعث منافسه اولمشدر

On dit aussi, Donner la pomme à une femme, pour dire, lui donner le prix de la beauté *T.* قصب السبق حسن وجمال فلان خاتونك حقى اولديغنى ديمك

POMME DE TERRE. Plante *A.* تفّاح الارض ــ بيضة البلد *T.* ير الماسى

POMME DE PIN. La noix que produit le pin *A.* جوز الصنوبر *P.* كوكنار *T.* ميوهٔ سرو سياه *P.*

POMME D'AMOUR, ou POMME DORÉE, ou LYCOPERSICUM. Plante *T.* فرنك بادنجانى

POMME ÉPINEUSE. Fruit du stramonium *A.* جوز ماثل *P.* تاتوره *T.* تاتوله

POMME, se dit aussi des choux et des laitues, dont le dedans est compacte et ramassé *A.* سرّة *P.* ناف *T.* كوبك || Une pomme de chou, de laitue لهنه ومارول كوبكى

POMME, se dit aussi de divers ornemens de bois, de métal, etc. faits en forme de pomme *T.* يوالق ــ طپوز

POMMÉ. Cidre fait avec des pommes *A.* نبيذ التفّاح *P.* مى سيب *T.* الما ناردنكى

POMMEAU. Espèce de petite boule qui est au bout de la poignée d'une épée *A.* زرّ المقبضة السيف *P.* انگولهٔ مشتهٔ تيغ *T.* قلج قبضه‌سنك تكمه‌سى

Il se dit aussi d'une espèce de petite pomme qui est au haut de l'arçon de devant d'une selle *A.* بيضة القربوس *P.* زينگوره *T.* اكر قاشى بوالغى || Il serait tombé, s'il ne s'était tenu au pommeau de la selle ايـر قاشى يوالغنه ياپشمامش اولسه دوشر ايدى

se POMMELER. Il ne se dit qu'en parlant de certains petits nuages blancs et grisâtres qui paraissent quelquefois au ciel en forme de petites boules *A.* تقرّد السحاب *P.* ابرهاى خرده *T.* پارچه پارچه بلودلر اولمق || Le ciel s'est pommelé en un moment روى سما بر دقيقه ايچنده سحب متقرّده ايله پوشيده اولمشدر

Il se dit aussi des marques mêlées de gris et de blanc qui se forment par rouelles sur certains chevaux *A.* خرج *P.* رنگ جنگارى بستن *T.* اخرج اولمق || Ce cheval commence à

se pommeler بو آت اخرج اولمغه باشلادی

Pommelé. *A.* متقرد *P.* ابرهای خرده پیدا شده *T.* فرس || Cheval pommelé *A.* پارچه پارچه بلودلر پیدا اولمش اخرج آت *T.* اسب چنگار *P.* اخرج

POMMER. Se former en pomme. Il ne se dit que des choux et de certaines laitues *A.* عقد السرة *P.* ناف بستن *T.* کوبکلنمک ـ کوبک باغلمق || Ces laitues ne pommeront point بو مارولارک کوبک باغلمق || Ces choux commencent à pommer بو لهنه کوبکلندجکی یوقدر کوبکلنمکه یوز طوتدی

Pommé. *A.* ذو سرة *P.* ناف بسته *T.* کوبکلو || Chou pommé کوبکلو لهنه

On dit figur. Un fou pommé, pour dire, un fou achevé *A.* مجنون محض *P.* دیوانهٔ محض *T.* صرف دلو || Une sottise pommée *A.* حماقت محض *P.* گولئ محض *T.* صرف بودالق

POMMERAIE. Lieu planté de pommiers *A.* مشجرة التفاح *P.* درختستان سیب *T.* الما باغچه‌سی

POMMETTE. Ornement de bois ou de métal, fait en forme de pomme. V. Pomme.

Il se dit aussi d'un os qui forme la partie la plus éminente de la joue au-dessous de l'oeil *A.* عیر الوجنة *P.* استخوان رخسار *T.* یکاق کمیکی

POMMIER. Arbre qui porte les pommes *A.* شجر التفاح *P.* درخت سیب *T.* الما آغاجی || Planter un pommier بر الما آغاجی غرس ایتمک

POMPE. Appareil magnifique, somptuosité *A.* موکب ـ کوکبة ـ احتشام ـ حشمت *P.* دبدبه ـ دارات *T.* طنطنه ـ آلای || La pompe d'un triomphe موکب غزا ـ فتح وغزا آلایی || d'une entrée solennelle دخول آلایی || d'une cour سرای همایونک حشمت وداراتی || Pompe royale حشمت پادشاهی || Il fait tout avec pompe هر شیئی دبدبهٔ عظیمه ایله ایدر || Il aime l'éclat et la pompe فر وشکوهدن وطنطنه واحتشامدن حظ ایدر || Pompe funèbre *A.* موکب الجنازة *T.* جنازه آلایی

Il se dit figur. de la magnificence du discours, du style *A.* تلهیع فی الکلام *P.* طمطراق الفاظ *T.* طمطراقلو سوز || La pompe de ses expressions impose à ceux qui l'écoutent فلانک طمطراقلو تعبیراتی مسامع سامعینه ایقاع هیبت ایدر || Il y a dans son discours beaucoup de noblesse et de pompe کلامنده طمطراق الفاظ وشرافت عظیمه وار در || La pompe de son style سبک وعبارهسنده اولان طمطراق الفاظ

En termes de religion, Pompes se prend pour Vanités mondaines *A.* زخارف الدنیا || Renoncer au monde et à ses pompes دنیادن وزخارف دنیویه‌دن قطع علاقه ایتمک

POMPE. Machine pour élever de l'eau *A.* دالیة pl. دالیات ـ منضحة ـ منزفة *P.* آلت آبکش *T.* طولمبه || Il n'a d'eau dans ses jardins que par le moyen d'une pompe فلانک باغچه‌لرنده طولمبه ایله تدارک ایتدکلری صودن غیری صو یوقدر || Éteindre un incendie par le secours des pompes حریقی طولمبه‌لر ایله اطفا ایتمک

POMPER. Puiser avec une pompe *A.* استنزاف بالمنضحة ـ استنزاف الماء بالدالیة *P.* آب کشیدن *T.* طولمبه ایله چکمک || Pomper l'eau d'un vaisseau کمینک صوینی استنزاف ایتمک

Il est aussi neutre, et signifie, faire agir la pompe *A.* تحریک المنضحة ـ الدالیة ـ اعمال *T.* طولمبه‌یی اویناتمق

POMPEUSEMENT. Avec pompe *A.* بالاحتشام ـ بالکوکبة *P.* با دبدبه ودارات *T.* طنطنه ایله || Ce prince marche toujours pompeusement فلان بک دائما کلیتلو قپو خلقی ودبدبهٔ عظیمه ایله کزر

On dit figur. S'exprimer pompeusement, pour dire, s'exprimer en termes ampoulés *A.* افادة المرام بتلهیع فی الکلام *T.* طمطراق الفاظ ایله افادهٔ مرام ایتمک

POMPEUX. Qui a de la pompe *A.* ذو الکوکبة ـ محتشم *P.* دبدبه دار *T.* دبدبه‌لو ـ مطنطن ـ طنطنه‌لو *A.* متلهیع *P.* طمطراق آمیز *T.* طمطراقلو || Appareil pompeux موکب محتشم ـ دبدبه‌لو اتباع ولواحق || Suite pompeuse طنطنه‌لو آلای والا || Entrée مطنطن ومحتشم دخول آلایی || Style pompeux طمطراق کلامی متضمن سبک وعباره

POMPIER. Celui qui fait des pompes *A.* صناع الدالیات *T.* طولمبه‌جی ـ ou celui qui les fait agir *T.* طولمبه‌جی

POMPON. Il se dit des ornemens de peu de valeur que les femmes ajoutent à leurs ajustemens *A.* تجمل pl. تجملات *P.* زیب وزیور *T.* بزک ـ جیجی بیجی

POMPONNER. Orner de pompons *A.* تجمیل *P.* بزیب وزیور آراستن *T.* بزه‌مک ـ جیجی بیجی ایله دوناتمق || Cette femme aime à se pomponner بو خاتون جیجی بیجی ایله بزنمکدن حظ ایدر

PONANT. T. de Marine. Occident. V. ce mot || La mer du ponant بحر غربی Vent du ponant ریح دبور - باد غربی - باطی یلی

PONCE ou PIERRE PONCE. V. Pierre.

PONCEAU ou COQUELICOT. Plante. V. ce mot. - Il se dit aussi d'un rouge très-vif et très-foncé *A.* احمر قانی *P.* آل *T.* آل || Un habit ponceau ال رنکلی بر ثوب

PONCHE ou PUNCH. Liqueur composée avec du rhum, du jus de citron et du sucre *T.* عرقلو لیمونته - پونچ

PONCIRE. Sorte de citron fort gros *T.* کباد لیمونی

PONCTION. Opération de Chirurgie, par laquelle on tire les eaux épanchées dans le ventre d'un hydropique, en y faisant une ouverture *A.* ابزال البطن *P.* شکاف شکم *T.* قارنی دلمه || On lui a fait la ponction فلانه ابزال بطن تدبیرینی ایتمشلر Il a été guéri à la première ponction ابزال ابتداکی دمان در بطنده شفایاب اولمشدر - Il se dit aussi de la ponction qu'on fait au périnée, pour vider l'urine de la vessie *A.* ابزال العجان *T.* خایه ایله دبرک آره‌سنده‌کی عضوی دلمه

PONCTUALITÉ. Exactitude à faire certaines choses précisément dans le temps qu'on se l'était proposé *A.* دقة - عدم التخلف *T.* بی تخلفی *P.* دقت - دقة فی الایفا - فی الانجاز امرانجازده || Il est d'une grande ponctualité وقتی شاشورمامه شرط انجازده d'une extrême ponctualité دقتی درجهٔ کمالده در Il a de la ponctualité en tout, jusque dans غایت دقتی وار در les moindres choses اک جزئی شیلره وارنجه وقتی شاشورمامغه عدم تخلف قاعده‌لرینه دقتی وار در - دقتی وار در

PONCTUATION. L'art de ponctuer *T.* ترتیب نقط واشارات‌نک معرفتی || La ponctuation sert à distinguer les périodes les unes des autres par des points, et les divers membres des périodes, par des virgules ترتیب نقط واشارات‌نک معرفتی فقرات‌نک آخرنده وضع نقطه واجزای فقرات بیننده وضع اشارات ایله بری برلرندن فصل وتفریقلرینه مدار اولور La ponctuation sert aussi à marquer l'interrogation et l'admiration, qui a chacune des marques différentes ترتیب نقط واشارات معرفتی کلامده معنای استفهام واستغرابی کوستره‌جک بشقه بشقه اشارات مخصوصه‌نک اظهارینه دخی مدار اولور Les règles de la ponctuation ترتیب نقط واشارات معرفتنک قواعد وشروطی

En parlant de quelques langues orientales, il se dit des points dont on se sert pour suppléer les voyelles *A.* حرکة pl. حرکات

PONCTUEL. Qui fait à point nommé ce qu'il doit faire, ce qu'il a promis *A.* عدیم - مدقق فی الایفا - مدقق فی الانجاز - وقتی شاشورمامغه دقت ایدن *T.* بی تخلف *P.* التخلف امرایفا وانجازده || Il est fort ponctuel ایشی دقتلو ایشلیان دوستلرینک Il est ponctuel à servir ses amis غایة الغایه مدققدر بلا تخلف ایفا ایدر - خدمتنی دقت ایله ایفا ایدر

PONCTUELLEMENT. Avec ponctualité *A.* بالدقة - علی وجه - وقتی شاشورمیه‌رق *T.* مدققانه *P.* بلا تخلف - الدقة تمام وقت || Se rendre ponctuellement à l'heure دقتلوجه وساعتنده بلا تخلف وارمق

PONCTUER. Mettre des points et des virgules dans un discours écrit *A.* وضع النقط والاشارات || Il faut ponctuer cet ouvrage بو تألیفده وضع نقط واشارات اولنمق اقتضا ایدر Quand un livre n'est pas bien ponctué, on a de la peine à en bien entendre le sens بر کتابده نقط واشارات صحیح اولمدیغی حالده استخراج معنا مشکل اولور Il ne sait pas ponctuer تحریراتده وضع نقط واشارات قاعده‌سنی بیلمز

PONDÉRATION. T. de Peinture. Science qui détermine l'équilibre des corps, conformément aux lois de la Physique. Ce mot est synonyme d'équilibre *A.* موازنة الاشکال

PONDEUSE, se dit d'une femelle d'oiseau qui donne des oeufs *A.* بایض pl. بیض *P.* آستینه زای *T.* یمورطلییجی || Cette poule est bonne pondeuse ایو یمورطلییجی بر طاوقدر

PONDRE. Il se dit en parlant d'un oiseau qui se délivre de ses oeufs *A.* بیض - القاء البیضة *P.* آستینه زاییدن *T.* یمورطلمق || Les perdrix pondent ordinairement quinze ou seize oeufs ککلک عادتا اون بش اون التی یمورطه یمورطلر

PONT. Bâtiment de pierre ou de bois, élevé au-dessus d'une rivière, d'un fossé, etc., pour la facilité du passage *A.* جسر pl. جسور - قنطرة pl. قناطر *P.* پل - خدک *T.* کوپری || Pont de pierre, de bois احجاردن یا اخشابدن مصنوع جسر - جسر کبیر وجسر Grand, petit pont طاش یا آغاج کوپری محکم بنا اولنمش بر جسر Un pont bien bâti صغیر Les arches d'un pont کوپری کمرلری

On appelle Pont de bateaux, un pont fait de bateaux attachés ensemble *T.* طومباز کوپریسی || Les troupes passèrent la rivière sur un pont de bateaux عسکر فلان نهری طومباز کوپریسی

اوزرندن عبور ایتمشدر — Pont tournant, un pont que l'on peut retirer à l'un des bords en le tournant *T.* قره‌یه چکیلور کوپری

— Pont-levis, une sorte de petit pont qui se lève et qui se baisse sur un fossé *A.* جسر ممکن الرفع *P.* پل خیزان *T.* قالقر کوپری — Pont dormant, celui qui ne se hausse point, qui est fixe *A.* جسر ثابت *P.* پل پایدار *T.* یرلو کوپری — Pont de corde, un entrelacement de cordages dont on se sert dans les armées pour traverser des rivières, ou pour passer par-dessus des ravines *T.* هلاط کوپریسی

Pont volant. Une sorte de pont composé de deux ou trois bateaux garnis de grosses poutres par-dessus, dont on se sert pour transporter des troupes *A.* عامة *P.* کلک *T.* صال

On dit proverb. d'une chose qu'on croit ne devoir pas arriver sitôt, Il passera bien de l'eau sous les ponts entre ci et là *T.* دخی چوق صو کوتورر

Pont. T. de Mar. Le tillac et les différens étages d'un vaisseau *T.* انبار — قپاق || Les plus grands vaisseaux de guerre n'ont que trois ponts جنک سفینه‌لرینک اک بیوکی اوچ انبارلو در || Les frégates ordinairement n'ont que deux ponts فرقتین ایکی قپاق قالدرر — سفینه‌لری عادتا ایکی انبارلو در

Ponts et chaussées, se dit de tout ce qui regarde les grands chemins et les voiries *T.* کوپریلر وقالدرم دوشه‌لو یوللر || Les trésoriers de France ont l'inspection des ponts et chaussées de leur département فرانسه‌ده خزینهٔ دولتک اداره‌سنه مأمور اولنلر قضالری داخلنده موجود کوپریلرک وقالدرم دوشه‌لو یوللرک ناظرلریدر || Faire un fonds pour l'entretien des ponts et des chaussées کوپریلرک وقالدرم دوشه‌لو یوللرک تعمیراتیچون مال تخصیص ایتمک

PONTE. Il se dit de l'action de pondre. V. Pondre. - Et de la saison de pondre *A.* موسم البیض *P.* هنگام آستینه زایی *T.* یمورطلمه وقتی || Pendant que les perdrix font leur ponte ککلک قوشلرینک یمورطلدقلری وقتده

PONTIFE. Personne sacrée qui a juridiction et autorité dans les choses de la religion *A.* رئیس الاساقفة — جاثلیق *P.* پاتریک *T.* پطریق || Aaron était le grand pontife des Hébreux هارون بنی اسرائیلک جاثلیق اعظمی ایدی — On appelle le Pape, Le souverain pontife *A.* سلطان الاساقفة

PONTIFICAL. Qui appartient à la dignité de pontife *A.* جاثلیقی || Habit pontifical کسوهٔ جاثلیقیه Il est parvenu à la dignité pontificale مسند جاثلیقی‌یه واصل اولمشدر

PONTIFICALEMENT. Avec les cérémonies et les habits pontificaux *A.* برسوم الجاثلیقیة *P.* برسم پاتریکی *T.* پطریقجه || Officier pontificalement رسوم جاثلیقیه ایله قداس شریفی ادا ایتمک

PONTIFICAT. Dignité de grand pontife *A.* مسند جاثلیقی *P.* جاه پاتریک *T.* پطریقلق رتبه‌سی — پطریق منصبی

PONTON. Il se dit de deux bateaux joints ensemble, et couverts de planches servant à former les ponts sur lesquels on fait passer des troupes, etc. pour traverser les rivières ou les fossés, sans qu'il soit besoin d'un pont entier *A.* معبر *P.* پل روان *T.* کچید || Il faut des pontons pour faire passer l'artillerie sur cette rivière طوپلری نهرک اوته یقه‌سنه امرار ایچون کچیدلر تدارک ایتمک اقتضا ایدر

Il se dit principalement de certains bateaux de cuivre, qu'on porte dans une armée sur des espèces de chariots, pour le passage des rivières *T.* عسکرک معیتنده کوتریلان باقردن کچید

Ponton. T. de Mar. Une barque plate qui porte un mât, et qui sert au radoub des vaisseaux, à élever de l'artillerie, et à nettoyer des ports *T.* طومباز

PONTONAGE. Droit qui se perçoit sur les personnes, voitures et marchandises qui traversent une rivière sur un pont, ou dans un bac *A.* رسم المعبر — مکس *P.* باج پل *T.* کوپری عوایدی — کچید عوایدی

PONTONIER. Celui qui reçoit le droit de pontonage *A.* الرسم المعبر *P.* باجدار پل *T.* کچید عوایدی تحصیلداری — جابی

POPLITÉ. Qui a rapport au jarret *A.* متعلق پس *P.* خنبی || Le muscle poplité عضلهٔ زانو *T.* دیزک ایچ یوزینه متعلق — دیز ایچی طمری — عرق خنبیه || L'artère poplitée

POPULACE. Le bas peuple *A.* pl. اسافل الناس pl. رعاع الناس *P.* عوامّ الناس pl. فرومایگان — خسان ناس *T.* اشاغی خلقی — اسافل ناسی تسکین ایتمک || Apaiser la populace خلق — عوامّ ناس بیننده Faire courir quelque bruit parmi la populace نشر حوادث ایتمک || La plus vile populace اراذل ناس — آدم مولوزی مقوله‌سی — سفلهٔ ناس — خسالهٔ ناس — اذناب ناس — اولاد خلق

POPULAIRE. Qui concerne le peuple *A.* مختص برعاع الناس

خلقك .T متعلق خسان ناس .P مختصّ باسافل الناس ـ خلقك زوربالغی ـ عصيان اسافل ناس Émeute populaire || رعاع ناسك زعم باطلی erreur خلقك آياقلنمسی ـ Préjugés populaires عوامّ ناسك اعتقادات باطلەسی Façon de parler populaire عوامّ ناس تعبيری ـ On dit, Cette vérité est devenue populaire, pour dire, qu'elle est répandue jusque dans le peuple ـ بو كلامك صدق وصحّتی متداثر السنۀ عوامّدر ـ صحّت وحقيقتی بين الناس مشهور ومتواتر در.

On appelle Gouvernement, État populaire, un État où l'autorité est entre les mains du peuple .A حكومة العوامّ الناس .T ادارەسی آشاغی خلقك الندە اولان ملك

Et maladies populaires, certaines maladies contagieuses qui courent parmi le peuple .A مرض العامّة V. Épidémie.

POPULAIRE. Qui, par ses manières affables, se concilie l'affection du peuple .A مظهر القبول العامّة ـ محبوب القلوب العامّة .P عوامّ پرور .T عوامّ پسند ـ كندويی خلقه سودرر

POPULAIREMENT. À la manière du peuple .A كعوامّ الناس .P مانند خسان ناس ـ بطور فرومايگان .T آشاغی خلقی كبی || C'est parler populairement que de se servir de telle expression بو مقوله تعبير قوللنمق عوامّ ناس كبی تكلّم ايتمكدر

POPULARITÉ. Conduite propre à gagner la faveur du peuple .A جلب القلوب العامّة .P عوامّ پروری .T خلقك كوكلنی خلقی كندويه سودرمه ـ قاپمه || Affecter beaucoup de popularité جلب قلوب عامّەيی موجب اولەجق اوضاع واطواری كماليله كندويی خلقه سودرەجك صورتلری التزام ـ التزام ايتمك ـ ايتمك ـ Il se dit aussi de la faveur publique, du crédit parmi le peuple .A حسن الظنّ العامّة ـ قبول العامّة .P عوامّ پسندی .T خلقدن سولمه || Il a perdu presque toute sa popularité مظهر اولديغی قبول عامّەيی همان تماميله فوت ايتمشدر

POPULATION. Il se dit du nombre des hommes relativement à l'étendue du pays qu'ils habitent .A معموريّة من ـ عدد الاهالی .P جهة النفوس .T آبادانی شنلك || La population de la Hollande est considérable فلمنك ممالكنك من جهة النفوس شنلكی چوقدر ـ عدد اهاليسی چوقدر ـ معموريتی كليتلو در Favoriser la population تكثير نفوسی موجب اولەجق وسايل واسبابك استعمالنه همّت ايتمك

POPULEUX. Il se dit d'un pays non seulement peuplé, mais favorable à la population .A صالح للاعمار ـ معمور .P آبادان ـ شنلك قبول ايدر ـ شنلكی چوق .T امكانپذير آبادانی || Il y a des pays qui par leur nature sont plus populeux que d'autres بعض ممالك وار در كه بالطبع سائر مملكتلردن زيادە اعمارە صالحدر

PORACÉ. T. de Méd. Il se dit des humeurs dont la couleur tire sur celle du poireau .A كرّاثيّ اللون .P گندنا فام .T پراصه صفرای كرّاثيّ اللون Bile poracée || پراصه رنكندە ـ رنكلو Pus poracé قيح كرّاثيّ اللون ـ پراصه رنكندە ايرين

PORC. Cochon .A خنزير pl. خنازير .P خوگ .T طوكوز خنزير || Porc gras سموز خنزير ـ خنزير سمين Pied de porc || اهل اسلام آياغی les Mahométans ne mangent point de chair de porc لحم خنزيری اكلدن امتناع ايدرلر

PORC-ÉPIC. Animal quadrupède couvert d'aiguillons .A تشی .P سغر ـ سگرنه ـ سيخول .T اوقلی كرپی

PORC MARIN. Poisson nommé aussi Marsouin, ou Dauphin. V. Dauphin.

PORCELAINE. Sorte de terre très-fine, préparée et cuite sous toutes sortes de figures de vases, à la Chine et au Japon .A فغفوری .P فغفوری .T فغفور || Vases de porcelaine اوانیٔ فغفور فغفوری Plat de porcelaine طبق فغفوری tasse فنجان فغفوری

On fait aussi de ces vases en Europe, à l'imitation de ceux de la Chine, mais avec une autre matière .A شاصونة .P كاشی .T ساقسونيا

PORCHE. Lieu couvert à l'entrée d'une église .T كليسانك قپوسی آرەسی

PORCHER. Celui qui garde les pourceaux .A راعی الخنازير .P شبان خوگ .T طوكوز چوبانی

PORE. Il se dit des ouvertures imperceptibles de la peau, par où sort la transpiration .A مسمّة pl. مسامّ pl. مسامّات || En été les pores sont plus ouverts مسامّات وقت صيفدە آخر وقتدن زيادە مكشوفدر Le froid resserre les pores برودت هوا انسداد مسامّاتی مستلزمدر

Il se dit aussi de toutes les petites ouvertures de toute sorte de corps .A خفی pl. منفذ خفيّة منافذ || La plupart des corps ont des pores اكثر اجرامدە منافذ خفيّە وار در La lumière passe au travers des pores du verre ضيا زجاجك منافذ خفيەسی ايچندن نفوذ ايدر

POREUX. Qui a des pores *A.* ذو منافذ ـ ذو مسامات *P.*
زجاج ذومنافذ در || Le verre est poreux مسامّلو *T.* مسامّدار

POROSITÉ. Qualité d'un corps considéré comme poreux *A.* كيفيّة
مسامية || La po rosité du verre زجاجده اولان كيفيت مساميه

PORPHYRE. Sorte de marbre dont le fond est communément rouge, et marqué de petites taches blanches *A.* رخام موشّى *P.*
سماقى || Colonne de porphyre مرمر طاشى *T.* مرمر رنك آميز
مرمردن مصنوع بر قطعه ستون

PORPHYRISER. T. de Chim. Broyer une substance sur du porphyre, pour la réduire en poudre *A.* استفاف ـ سف ـ دوك
ازمك *T.* سفوف ساختن *P.*

Porphyrisé. *A.* مستف ـ مدوك *P.* سفوف ساخته *T.* ازلمش

PORREAU. V. Poireau.

PORT. Lieu propre à recevoir les vaisseaux, et à les tenir à l'abri des tempêtes *A.* مرسا ـ كلاء ـ مرفاء ـ مينا pl. مراسى *P.*
ـ مرساى كبير ـ مرساى واسع || Grand port ليمان *T.* دربابند
بيوك ليمان petit كوچك ليمان ـ ميناى صغير fermé d'une chaîne زنجير ايله مسدود بر ليمان Il y a des ports que la nature a faits قدرتدن ياپلمش ليمانلر وار در Il y a deux forts qui défendent l'entrée du port ليمان آغزنده محافظه سنه
ليمانى مدار اولور ايكى عدد پلنقه وار در Nettoyer un port
بوليمان تطهير ايتمك Ce port n'est propre que pour des galères
ياالكز چكديريلره صالحدر ـ On dit, Fermer un port, pour dire, empêcher qu'il n'en sorte aucun vaisseau *A.* منع الخروج
عن المرفاء *T.* ليمان ايچندن خروجى يساق ايتمك ||
À cette nouvelle on ferma tous les ports بو خبرك ورودنده
ليمانلرك جملەسندن كمى خروجنى يساق ايتمشلر در

On appelle Port franc, celui où les marchandises ne payent point de droits tant qu'elles n'entrent point dans l'intérieur du pays *T.*
كمركدن معاف اولان ليمان || L'institution des ports francs est très-avantageuse au commerce ليمانلرك كمركدن معافيتلرى
نظامى امر تجارتده منافع كثيره يى مستلزمدر

On dit, Prendre port, Surgir au port, pour dire, aborder à terre *A.* ارفاء السفينة *P.* بساحل رسيدن ـ ساحلرس شدن
T. يناشمق ـ On dit, qu'un vaisseau est arrivé à bon port, c'est-à-dire, heureusement بو سفينه ساحلرس سمت سلامت
ـ بالامن والسلامه ساحلرس سمت مقصود اولدى ـ اولدى
آمنا وسالما واصل اولمشدر ـ مصحوبا بالامن والسلامه

On dit figur., Faire naufrage au port, pour dire, échouer dans une entreprise, au moment où elle semblait près de réussir كشتئ
آمال ساحلرس سمت سلامت اولمقده ايكن دوچار
شكست اولمق

On dit d'un homme qui est mort, et que l'on croit être en paradis, qu'il est dans le port ـ مكين روضهٔ دار النعيمدر
واصل قرارگاه دار النعيمدر

On appelle Port sur les rivières, les lieux où les vaisseaux et les bateaux abordent *A.* كلاء *P.* آرامگاه كشتى *T.* اسكله

Port, se dit figur. de tout lieu de repos, de tranquillité *A.*
دار العزلة ـ محل الانزوا *P.* عزلتكده *T.* وحدت يرى ||
Il s'est retiré du monde et de l'embarras des affaires, il est dans le port علايق دنيويه وغوايل كونيه‌دن فراغت برله قرارگير
عزلتكدهٔ آرام واستراحتدر Il voit du port toutes les tempêtes de la Cour كشتئ دولتك دوچار اوله كلديكى عواصف
شديده‌يى جاى قرار اتخاذ ايلديكى محل انزوا وعزلتدن
سير وتماشا ايدر

On appelle Port de salut, un lieu où l'on se retire à l'abri d'une tempête, et figur., tous les lieux où l'on cherche à se mettre à couvert d'un danger *A.* محل السلامة ـ دار الامان ـ مأمن
P. جاى پناه ـ جاى امان *T.* سلامت يرى || Cette île a été pour lui un port de salut بو جزيره كنديسنه جاى
سلامت اولدى

PORT. T. de Mar. Il se dit de la capacité d'un vaisseau *A.*
تحمل ـ استيعاب *P.* بار دارى *T.* يوك آلمه || Ce vaisseau est du port de tant de tonneaux بو كمى شو قدر قوچى يه
شوقدر يوك آلور ـ شوقدر قوچى استيعاب ايدر ـ متحمّلدر

Il se dit aussi de ce qu'il en coûte pour le transport des marchandises, et de ce qu'on paye pour les lettres qui arrivent par la poste *A.* نقلية ـ اجرة النقل *P.* مزد نقل *T.* كوتورمه حرجى ـ
مكتوب كوتورمه عوايدى || Je suis ruiné en ports de lettres
نقلى اجرتى ويرمكدن حالم خراب اولمشدر Cela a coûté tant de frais de port بو شيئك نقليه‌سيچون شو قدر اقچه
صرف اولندى

Port d'armes. L'action de porter les armes *A.* حمل السلاح
P. سلاح طاشيمه *T.* سلاحپوشى || Le port d'armes est défendu aux roturiers اصلزاده گروهندن اولميانلره حمل سلاح ممنوعدر

Port, se dit aussi de la manière dont une personne porte son

corps, marche et se présente A. وضع - هيئة P. طرز T. ادا || Un port noble et majestueux نجابت - هيئت نجابت وعظمت Cette femme a le port d'une reine ملكه اداسنده وعظمت اداسی بر قاریدر

PORTAGE. Action de porter A. احتمال - تحمّل P. بار كشی T. يوكلنمه || Il faut tant d'hommes et de chevaux pour le portage de ces marchandises بوماللرك يوكلنمهسی خصوصی شو قدر نفر آدم وشوقدر رأس باركيره محتاجدر

PORTAIL. La principale porte d'une église A. شبجة pl. شبج P. شبجهٔ عاليه || Portail magnifique بيوك قپو T. دروازه Le dedans de cette église ne répond pas au portail بو كليسانك داخلی دروازهسنك حسننه مطابق دكلدر

PORTATIF. Qu'on peut aisément porter A. سهل النقل - خفيف الحمل P. سبكتن T. قولاى || كوتورلمسی Les petits livres sont commodes en ce qu'ils sont portatifs كتب صغيره خفيف الحمل اولديغنه نظراً موجب الراحتدر Cette lunette n'est pas portative بو دوربين سهل النقل دكلدر

PORTE. Ouverture faite pour entrer dans un lieu fermé, et pour en sortir A. باب pl. ابواب P. در T. قپو || Grande porte A. باب كبير P. در بزرك T. بيوك قپو petite A. باب صغير P. دريچه T. كوجك قپو Porte cochère A. رتاج P. دروازه T. قوناغك بيوك قپوسی Fausse porte ساخته قپو Porte entr'ouverte آرد گشاد - در نيم آچلمش قپو - يارى à deux battans ايكی قنادلو قپو - باب ذو مصراعين Porte de derrière قپو قپويی صوايوب - ردم باب ايتمك Murer une porte قپامق - قپويی گشاد ايتمك - فتح باب ايتمك ouvrir قپويی آچمق fermer قپويی قپامق - سدّ باب ايتمك la fermer au verrou - وضع ضبّه ايله ارتاج باب ايتمك Enfoncer une porte قپويی قول دموريله محكم سدّ ايتمك Heurter à la porte قپويی شكست ايتمك - كسر باب ايتمك - Regarder au travers d'une porte A. قپويی چالمق - دقّ باب ايتمك A. ملاوصة - من خلل الباب P. از الماح T. در نگرستن شكاف قپو ياريغندن باقمق

On dit, Refuser la porte à un homme, pour dire, ne vouloir pas le laisser entrer en un endroit - سدّ باب قبول ايتمك Et figur., que toutes les portes sont ouvertes à quelqu'un, pour dire, qu'il est bien reçu partout فلانه كوره هر يرده ابواب ابواب خوش آمدی والتفات - قبول مفتوح وگشاده در - گشاده در - Et qu'un homme heurte à toutes les portes, pour dire, qu'il s'adresse à toutes sortes de personnes pour réussir dans une affaire هر قپونك حلقهسنه ياپشور - Et que l'impunité ouvre la porte à tous les crimes, pour dire, qu'elle donne lieu de commettre toutes sortes de crimes اغماض تأديب وجزا قبايح ومساويه فتح باب رخصتی موجب اولور - Et en parlant d'une place qui donne une entrée facile dans un pays, que c'est la porte d'un tel pays فلان مملكتك قپوسی مثابهسنده در - كليدی مثابهسنده در

On dit, Écouter aux portes, pour dire, être aux aguets pour surprendre le secret de quelqu'un A. اختتال فی الباب P. بدر - قپو آرهسنده قولاق اوروب ديكلمك T. گوش زدن قپولرده قولاق طوتوب ديكلمك

On dit, Mettre un valet à la porte, pour dire, le chasser A. طرد P. بدر كردن T. قوغمق - قپودن ديشاری ايتمك

On appelle Porte verte, un châssis couvert d'étoffe verte, qu'on met devant les portes des chambres, pour empêcher le vent d'y entrer. V. Paravent.

DE PORTE EN PORTE, signifie, de maison en maison A. بدور الابواب P. در بدر T. قپودن قپويه || Aller de porte en porte قپودن قپويه كزمك - دور ابواب ايتمك Solliciter de porte en porte قپودن قپويه واروب عرض طلب ايتمك

À PORTE CLOSE. En secret A. فی حال الوحدة P. بتنهايی T. تنهالقده - تنها يرده || Nous raisonnerons de cela quand nous serons à porte close بو مادّهيه دائر تنهاده اولديغمزحالده مذاكره ايتملويز

À PORTE OUVRANTE, À PORTE FERMANTE, signifie, quand on ouvre, ou que l'on ferme les portes d'une place ou d'une ville T. قپولر آچيلور ايكن ياخود قپانور ايكن

PORTE, se dit aussi pour signifier la Cour de l'Empereur des Turcs, qu'on appelle aussi La Porte Ottomane - باب عالی در سعادت

PORTE-AIGUILLE. Instrument dont les chirurgiens se servent pour donner plus de longueur aux aiguilles, et les tenir d'une manière plus stable A. مقبضة الابرة P. دستهٔ سوزن T. ايكندنك ايكنديه كچوريلان صاب - قلبی

PORTE-ARQUEBUSE. Officier qui porte le fusil du roi, quand il va à la chasse T. حامل تفنك شهرياری - خنكار تفنكجی

باشیسی

PORTE-BALLE. Petit mercier qui porte sur son dos une balle où sont ses marchandises *A.* معنك *P.* دستفروش *T.* بوغچه‌جی

PORTE-CHOUX. Cheval qui porte au marché les legumes d'un potager *T.* سبزواتجی بارکیری

PORTE-DRAPEAU. Celui qui porte le drapeau dans une compagnie d'infanterie *A.* حامل العلم *P.* علمدار *T.* بیراقدار

PORTE-ENSEIGNE. V. Porte-Drapeau.

PORTE-ÉPÉE. Morceau de cuir ou d'étoffe qu'on attache à la ceinture de la culotte, pour porter l'épée *A.* محمل pl. محامل *P.* شمشیر بند *T.* قلچ باغی

PORTE-ÉTENDARD. Celui qui porte l'étendard dans une compagnie de cavalerie *A.* حامل اللواء pl. حملة اللواء *P.* سنجقدار *T.* سنجاقدار

PORTE-FAIX. Celui dont le métier est de porter des fardeaux *A.* حمّال *P.* باربر - بارکش *T.* حمّال - یوك کوتوریجی

PORTE-FEUILLE. Carton servant à renfermer des papiers *A.* خریطة *P.* خلیته *T.* دفتر کیسه‌سی

PORTE-LETTRE. Petit porte-feuille que l'on porte dans sa poche *A.* محفظة الاوراق *P.* جزدان *T.* جزدان

PORTE-MALHEUR. Homme dont la compagnie cause des malheurs *A.* مشوم القدم *P.* سبزپا - بیقدم *T.* اوغورسز - قدمسز

PORTE-MANTEAU. Sorte de valise qui est de cuir ou d'étoffe *A.* عیبة pl. عیاب - صوان *P.* جامه‌دان *T.* جامه‌دان

PORTE-MOUCHETTES. Plateau où l'on met les mouchettes dont on mouche les chandelles *A.* طبق المقراض السمع *P.* گازدان *T.* طبقچهٔ گاز موم - موم مقصی طبله‌سی

PORTE-RESPECT. Il se dit d'une arme, ou d'une marque de dignité qui en impose *A.* موجب الهیبة *P.* مهابترسان *T.* هیبت هیبتلو - کتوریجی

PORTE-VOIX. Sorte d'instrument en forme de trompette, pour porter la voix au loin *A.* هنبوقة *P.* شینه *T.* سپسی

PORTÉE. Totalité des petits que la femelle d'un animal porte et met bas en une fois *A.* اجراء النتاج الواحد *T.* بر طوغشده || Il y a des chiennes qui font jusqu'à neuf et dix chiens d'une portée کلان انیکلر نتاج واحده طقوز واون انیك قدر طوغورر کلب وار در

Portée, se dit en parlant des armes à feu, ou des armes de trait, pour marquer jusqu'où un canon, un mousquet, un arc, etc. peuvent porter un boulet, une balle, une flèche *A.* منزل *T.* ایرم || Camper hors de la portée du canon طوب منزلندن خارج محلده قونمق S'avancer à la portée du mousquet قورشون منزلنه قدر ایلرولنمك - قورشون ایرمی محلنه قدر یاقلشمق à une portée de pistolet پشتو منزلنه قدر ایلرو وارمق Il n'y a qu'une portée de fusil entre ces deux maisons بو ایکی خانه بیننده انجق بر قورشون منزلی قدر وار در Je vais à une portée de fusil de la ville شهردن بر قورشون منزلی مسافه قدر کیده‌رم

On dit, qu'une chose n'est pas à la portée de la main de quelqu'un, pour dire, qu'elle est dans un lieu où la main ne peut y atteindre *A.* بعید عن مسّ الایادی *P.* بیرون از حدّ دسترسی *T.* ال یتشمز یر - ال دکدیه‌جك یر

Portée, se dit aussi de la voix et de la vue *A.* موقع الوصول - قدر مدی البصر - الصوت *P.* جای رسیدن صدا - جای رسیدن دیده *T.* سس یاخود کوز ایرمی - سس یاخود کوز ایرمی || Mettez-vous à la portée de ma voix سسم ایرشه‌جك یر قدر ایریشه‌جك یرده طور Cela n'est pas à la portée de ma vue بو شیٔ کوزم ایرمی یرده دکلدر

Il se dit aussi figur. *A.* درجة - موقع *P.* جا *T.* کرته - پره‌سه || Il est bien à la Cour, il est à portée de demander, d'obtenir des grâces سرای همایونده منظورعین التفات اولوب همان استدعای الطاف ومساعدات ایده بیله‌جك موقعنده استدعای لطف وهمّت ایده بیله‌جك - واصل اولمشدر کرتدسنده در

Portée, se prend aussi pour l'étendue, la capacité de l'esprit *A.* استطاعة - طاقة - طوق *P.* بارا *T.* کوج یتمه || La portée de l'esprit de cet homme بو آدمك استطاعت عقلی On ne doit rien entreprendre au-delà de sa portée فوق الطاقه اولان ایشلره تصدّی ایتمك روا دکلدر Cela est au-delà de la portée de son esprit, de son intelligence بو شیٔ عقلنك دائرهٔ استطاعتندن خارجدر Je connais sa portée درجهٔ استطاعتی معلومه‌مدر Cela est au-dessus de la portée de l'esprit humain بو کیفیّت عقل بشرك دائرهٔ استطاعتندن خارج بر معنا در

Il se dit aussi, en parlant de ce que peut faire une personne par rapport à ses talens ou à sa fortune *A.* اقتدار - لیاقت - درجة اللیاقة - مرتبة الاقتدار || Il aspire à une charge qui est

au-dessus de sa portée مطمح نظری اولان منصب لياقت واقتدارندن خارجدر Cette place est à sa portée بو منصب درجهٔ لياقتنه موافقدر Il fait une dépense fort au-dessus de sa portée تحمّل ـ مرتبهٔ اقتدارندن خارج مصرف ايدر واقتدارندن زياده

Portée, se prend aussi, pour l'étendue d'une pièce de bois mise en place *A.* طول ـ قدّ *P.* درازی ـ بلندی *T.* بوی ـ اوزونلق || Cette poutre plie dans le milieu, parcequ'elle a trop de portée بغايت ـ بو ستون بغايت اوزون اولمغله اورته‌سی اکيلور طويل القد اولمغله منحنی اولور

PORTER. Soutenir quelque chose de lourd *A.* حمل ـ استحمال *P.* بر داشتن *T.* يوكلنمك ـ كوتورمك ـ يوكلنوب كوتورمك ـ حامل اولمق || Porter un sac de blé بر چوال بغدای استحمال ايتمك ـ بر چوال حنطه يوكلنوب كوتورمك un ballot de livres بر عدد كتاب دنكی كوتورمك du bois حطب استحمال ايتمك de l'eau ما استحمال ايتمك Porter sur la tête باش اوزرنده كوتورمك sur le dos آرقده كوتورمك à bras الده كوتورمك On le portait dans une chaise فلانی بر صندليه اوزرنده كوتوررلر ايدی

On dit figur. Cet homme a plus de travail, plus d'affaires qu'il n'en peut porter عهده‌سنه تحميل اولنان خدمت دائرهٔ استطاعتندن خارجدر ـ يوكلنديكی امور درجهٔ تحمّلندن زياده در Il porte tout le poids des affaires بار كافهٔ اموری متحمّلدر ـ كافهٔ امور دوش اهتمامنه محمولدر

Il se dit aussi des bêtes de charge et des choses inanimées *A.* تحمّل *P.* بار كشيدن *T.* يوك كوتورمك ـ يوك چكمك || Le cheval qui le portait فلانی حامل اولان دابّه Un mulet qui porte cinq cents pesant بشيوز قنطر يوكه متحمّل اولان قاطر Des colonnes qui portent une galerie بر كچيده متحمّل اولان ستونلر ـ بر كچيدك يوكنی چكن ديركلر Un vaisseau qui porte cinq cents hommes d'équipage, et des vivres pour six mois بشيوز نفره والتی آيلق قومانيه‌يه متحمّل بر قطعه كمی Une rivière qui porte de grands bateaux سفن كبيره‌يه متحمّل بر نهر On dit, qu'une rivière porte bateau, pour dire, qu'elle est navigable مراكب سيرينه صالح بر نهر ـ بحريه‌نك سيرينه متحمّل بر نهر در

Losque, par déférence au sentiment de quelqu'un, on se résout à faire une chose dont on avait quelque scrupule, on dit figur., qu'il en portera le péché, l'iniquité, la peine *T.* وبالی بو بننده اوله جقدر

On dit aussi, Porter les iniquités d'autrui, pour dire, payer les sottises qu'on n'a pas faites soi-même آخر كمسنه‌نك ايتديكی قباحتك سيئه‌سنی چكمك ـ ايتديكی عملك شيئه‌سنه اوغرامق

On dit, L'un portant l'autre, et le fort portant le faible, pour dire, compensant l'un avec l'autre *A.* قياساً على احد بالآخر *P.* با يكديگر شمرده *T.* برى برى اوستنه حساب اولنه‌رق ـ برى برى اوزرينه قياس اولنه‌رق || Cette vigne rapporte tant tous les ans l'un portant l'autre, le fort portant le faible بو ملكك بر سنه‌لك محصولی برى برى اوستنه حساب اولنه‌رق سنوی ايرادی شو قدره بالغ اولور

Porter. Transporter une chose d'un lieu en un autre *A.* نقل *P.* نقل كردانيدن *T.* كوچرمك ـ كوتورمك ـ طاشيمق || Il prit deux tableaux qui étaient dans sa salle, et les porta dans sa chambre ديوانخانه‌سنده اولان ايكی قطعه تصويری آلوب اوطه‌يه نقل ايتدردی Portez ces papiers dans mon cabinet شو اوراقی مهمّه اوطه‌سنه كوتور

On dit, Porter quelqu'un par terre, pour dire, le renverser par terre *A.* تطريح على الارض ـ تصريع *P.* نقش زمين كردن ـ يكسان خاك كردانيدن *T.* يره ييقمق ـ يره سرمك

Porter. Avoir sur soi, tenir à la main *A.* حمل *P.* داشتن *T.* كوتورمك ـ طاشيمق || Il ne porte jamais de l'argent sur lui ابدی اوزرنده اقچه كوتورمز Il porte toujours quelque chose dans sa poche دائما جيبنده بر شیٔ طاشر Porter un bouquet à la main النده بر طوتام چيچك كوتورمك

Il se dit aussi de tout ce qu'on a sur soi, comme servant à l'habillement, à la parure *A.* تلبّس ـ اكتسا ـ تقلّد ـ حمل *P.* پوشيدن ـ در بر كردن *T.* كيمك ـ طاقنمق || Porter des habits brodés سوزنی ايشلنمش لباس كيمك Porter du velours قطيفه واطلس جامه ايله اكتسا ايتمك des pierreries جواهر طاقنمق un collier de perles بر انجو كردانلغی تقلّد ايتمك ـ طاقنمق une bague au doigt پرمقده يوزك طاقمق une épée قلج طاقنمق ـ حامل سيف اولمق des pistolets پشتو طاقنمق ـ پشتو حامل اولمق des plumes à son chapeau شابقده تللر طاقنمق ـ قوش تويی طاقنمق Porter le deuil ماتم لباسيله كيينمك ـ ماتم لباسيله ملبّس اولمق C'est un habit qui n'a jamais été porté بو آنه قدر تلبّس اولمامش بر جامه در Il a long-temps porté les armes au service d'un tel prince فلان

فلان میرک خدمتنده طول زمان حمل سلاح ایله مداومت ایتمشدر Les quatre grands officiers de l'ordre du Saint-Esprit portent le cordon bleu فلان طریقتک رؤسای اربعه‌سی مائی شریدی حاملدرلر

On dit, Un homme portant barbe, c'est-à-dire, qui a de la barbe *A.* ملتحی *P.* ریشدار *T.* لحیه‌دار ـ صقاللو

Porter, se dit aussi des différentes manières de tenir son corps, sa tête, ses bras, etc. *T.* طوتمق || Porter la tête haute باشی یوقاری طوتمق les pieds en dehors ایاقلری طشره طرفه طوتمق Ce cheval porte bien sa tête بو آت باشنی کوزل طوتار Les chevaux Tartares portent le nez au vent تاتار بارکیرلری بورنی یوقاری‌یه طوتارلر Ce chien porte bas l'oreille بو کلب قولاغنی اشاغی طوتار

On dit, qu'un homme le porte haut, pour dire, qu'il se prétend de grande qualité بالا پروازلق ایدر

Porter. Pousser, étendre, faire aller *A.* ایصال ـ ابلاغ *P.* رسانیدن *T.* ایرشدرمک ـ یورتدرمق ـ واردرمق || Il faut porter ce mur jusque-là بو دیواری فلان محله قدر ایصال ایتمک اقتضا ایدر Un arbre qui porte sa tête jusque dans les nues بر درخت بلند واصل اولمش بالای افلاکه تپه‌سی افلاکه سر چکمش شجرهٔ بالا قد ـ قدّ Ce prince a porté ses armes jusque dans le coeur du pays ennemi بو پادشاه عساکر منصوره‌سنی ممالک اعدانک قلبگاهنه قدر ایصال ایتدردی Des tuyaux qui portent l'eau dans un jardin باغچه‌نک ایچنه صو یورتدرن اولوقلر

On dit figur. Porter au loin la terreur de ses armes, son nom et sa gloire زیر اداره‌سنده اولان عسکر ظفر رهبرک صولت قاهره‌سی تقریبیله قلوب ناسه مستولی اولمش هول ودهشتنک زمزمه‌سنی وصیت نام وشهرت جلیله‌سنی قصارای اقطار زمینه قدر ایصال ایتدرمک C'est porter la vengeance trop loin بو حرکت سودای کینه وانتقامی مرتبهٔ افراطه ابلاغدن غیری شیٔ دکلدر Porter ses désirs jusqu'aux plus grandes choses رغبات قلبیی اعاظم اموره قدر ابلاغ ایتدرمک

Il signifie aussi, causer *A.* ایقاع ـ ایراث *P.* پیدا کردانیدن *T.* کتورمک ـ پیدا ایتدرمک || Porter la terreur partout هر طرفده ایقاع رعب ودهشت ایتمک la guerre dans un pays فلان دیارده ایقاع حرب وقتال ایتمک ـ Un dit aussi, Porter bonheur *A.* ایراث المیمنة ـ استجلاب المیمنة *P.* سپیدپایی آوردن ـ بختیاری آوردن *T.* اوغور کتورمک ـ Porter malheur *A.* ایراث النحوسة ـ ایراث الشامة *P.* سبزپایی آوردن *T.* اوغورسزلق کتورمک ـ قدم کتورمک ـ قدمسزلک کتورمک ـ Et porter coup, pour dire, nuire *A.* ایراث الصدمة ـ ایراث المضرّة *P.* زیان ـ رخنه آوردن *T.* سکته کتورمک ـ ضرر کتورمک || Cette entreprise a porté coup à sa fortune بو مصلحت مباشرت ایلدیکی مالنه ایراث سکته ایتمشدر Ce chagrin porta coup à sa santé بو اندوه وکدر مزاجنه مورث ضرر اولمشدر ـ موجب سکته اولمشدر

On dit, Porter un coup à quelqu'un, pour dire, lui adresser un coup بر کمسنه‌نک اوزرینه حوالهٔ ضربه ایتمک

Et porter la main à l'épée, pour dire, étendre sa main pour tirer l'épée پنچه زن قبضهٔ شمشیر اولمق

On dit aussi, Porter ses regards, sa vue en quelque endroit, pour dire, les adresser, les fixer *A.* توجیه النظر ـ عطف النظر ـ امالة النظر ـ اطماح النظر *P.* نگاه انداختن ـ دیده دوختن *T.* کوز دوندرمک ـ کوز دیکمک ـ باقمق ـ On dit figur. Porter ses vues bien haut, pour dire, former de grands desseins معالئ اموره عطف انظار رغبت ایتمک Et porter ses vues bien loin, pour dire, prévenir de loin les choses à venir عواقب اباعد احوالده صرف ـ اموره صرف نظر دقت ایتمک ـ دور ـ دور اندیشانه مطالعه ایتمک ـ بصر بصیرت ایتمک اندیشلک ایتمک

Et porter la santé de quelqu'un, pour dire, boire à sa santé. V. Boire.

Porter. Produire *T.* ویرمک ـ محصول || C'est un pays qui porte de bons fruits فواکه لطیفه ویرر بر مملکتدر Des terres qui portent du froment حنطه محصولی ویرر یر ارض Un arbre qui porte de beaux fruits کوزل میوه ویرر بر اغاج

On dit aussi, qu'une somme porte intérêt ـ مرابحه ویرر اقچه کذشته ویرر

Porter. Souffrir, endurer *A.* تحمّل ـ مقاسات *P.* شکیبایی ـ نمودن ـ کشیدن *T.* چکمک || Il a porté son malheur en homme de courage دوچار اولدیغی بلیه‌یی مردانه تحمّل ایلدی Il en portera la peine جزاسنی چکه‌جکدر

Et induire, exciter à quelque chose *A.* ترغیب ـ سوق *P.*

فژولیدن *T.* قندرمق || Son inclination le porte aux armes ميل واستعداد طبيعيسى فنّ حربه مسوّقدر Ce sont eux qui l'ont porté à cela فلانى بوكا سوق ايدنلر بونلردر Les mauvaises compagnies l'ont porté à la débauche معاشرت اشرار فلانى عياشلغه ترغيب ايتمشدر - عيش ونوشه سوق ايتدرمشدر

On dit, Porter amitié, porter affection à quelqu'un بر كمسنه يه محبّت ايتمك Et porter honneur, porter respect بر كمسنه يى بر كمسنه نك حقنه اداى واجبه - توقير وتعظيم ايتمك توقير واحترام ايتمك

On dit, Porter la parole, pour dire, parler au nom d'une compagnie, d'un corps *T.* جماعت طرفندن اولدرق تقرير كلام ايتمك - بسط كلام ايتمك || Il portait la parole pour sa compagnie جماعتى طرفندن اولدرق بسط كلام ايدر ايدى

Et porter témoignage, pour dire, témoigner qu'une chose est ou n'est pas *A.* اداء الشهادة *P.* گواهى نمودن *T.* شهادت ايتمك || Il ne faut jamais porter témoignage contre la vérité حقيقت حالك خلافنه شهادت ايتمك بر وجهله روا دكلدر

Et porter un jugement sur quelque chose, pour dire, juger de quelque chose *T.* بر ماده‌يى حكم ايتمك - بر ماده‌ده رأى ايتمك || Je n'ai point encore porté de jugement là-dessus بو بابده هنوز بر درلو حكم ايتمدم - رأى ايتمدم

Porter, se dit aussi de l'esprit, du caractère *A.* اظهار *P.* نمودن *T.* كوسترمك - بللو ايتمك || On porte partout son caractère هر ماده‌ده اظهار جبلت اولنور Il a porté dans cette affaire un esprit de chicane بو خصوصده اظهار قصد تزوير ايلدى Il porte un esprit d'attention dans tout ce qu'il fait كافۀ اعمالنده اظهار دقت واهتمام ايدر

Il se dit aussi, en parlant d'actes publics et de lettres, de ce qui y est contenu *A.* احتوا - تضمّن *P.* اندر داشتن *T.* ناطق اولمق - متضمّن اولمق || La déclaration porte que... بيان نامه شونى متضمّندر - بيان نامه‌نك مفهومنده شو ماده متضمّندر كه La flotte est arrivée, les dernières lettres qu'on a reçues le portent expressément مؤخرًا توارد ايدن تحريرات دونانمانك وصولى خبرينى صراحةً ناطقدر - خبرينى محتويدر Cet acte ne porte point de date بو سند بر درلو تاريخى محتوى دكلدر - بو سندده هيچ تاريخ يوقدر

On dit de même, Ma lettre porte expressément que... مكتوبم صراحةً ناطقدر كه Comme le portent vos ordres طرفكدن كلان اوامر ناطق اولدقلرى وجه اوزره Ce n'est pas là ce que porte le texte متن كتاب بونى متضمّن دكلدر - بونى ناطق دكلدر

Porter, au neutre, signifie, poser, être soutenu *A.* تمكّن *P.* استوار بودن - قرارگير شدن *T.* يرلشمك - طيانمق - طورمق || Une poutre qui porte sur la muraille ديوار اوزرنده تمكين اولنمش طبان ديركى Tout l'édifice porte sur ces colonnes بنا يكپاره بو ستونلر اوزرينه طيانمشدر Cette poutre porte à faux بو ديرك بوشده طورر

On dit en termes de Marine, Porter au nord, au sud, etc. pour dire, faire route au nord, au sud, etc. *A.* توجّه *P.* رو تافتن *T.* دونمك - طوغريلمق || Notre vaisseau porta au sud كمى امالهٔ سكان - طوغريلدى - غرب طرفنه توجّه ايلدى عزيمت ايلدى

Il signifie aussi, atteindre *A.* وصول *P.* رسيدن *T.* ايرشمك - وارمق || Le canon de la place ne saurait porter jusqu'ici قلعه‌نك طوبى بو محلّه قدر واصل اولمز La blessure est dangereuse, car le coup a porté sur l'os بو جراحت خطردن سالم دكلدر زيرا ضربه كميكه قدر واصل اولمشدر Ce fusil porte à deux cents toises بو تفنكك قورشونى ايكيوز ذراع مسافه‌يه دكين وارر

Et toucher au but *A.* اصابت - اصابة فى الغرض *P.* باماج رسيدن *T.* نشانه دكمك || Le coup a porté juste قورشون غرضه اصابت ايلدى - Il se dit figur. d'un discours *A.* انجرار - انتها *P.* رفتن *T.* وارمق || Je ne vois pas où porte ce discours بو كلام نه‌يه منجرّ اوله‌جغنى - نه‌يه منتهى اوله‌جغنى بيلمم - نه‌يه واره‌جغنى

On dit en parlant d'armes à feu, Tirer à bout portant, pour dire, en appuyant le bout de l'arme sur le corps de son ennemi تفنكى وياخود پشتوى بر كمسنه‌نك اوزرينه طيادرق آتمق

Se porter. Il se dit de la santé || Se porter bien حال صحتده اولمق Se porter mal مزاج ناخوش - سوء مزاجده اولمق اولمق Comment se porte-t-il? مزاجى نيجه در Il se porte mieux مزاجى اوينجه در

Il signifie aussi, s'appliquer avec ardeur à quelque chose *A.* جدّ - سعى - اقدام *P.* ورزش نمودن *T.* چالشمق دوروشوب || Il se porte avec ardeur à tout ce qu'il fait هر ايشده غيرت

ایله جد وسعی ایدر

Il se dit aussi de l'inclination qu'on a à quelque chose *A.* میل ـ استعداد ـ میلان *P.* گرایستن *T.* کوکل چکمک || C'est un jeune homme qui se porte au bien خیره مایل بر نو جواندر Il s'est porté à cela de lui-même بوکا خود بخود میل ایلدی Se porter à la débauche فسق وفجوره میل ایتمک

On dit en termes de Pratique, Se porter partie contre quelqu'un, pour dire, se rendre partie contre quelqu'un بر کمسنه نک اوزرینه دعواجی اولمق — Se porter pour appelant, pour dire, interjeter appel d'une sentence دعوایی آخر محکمه‌یه نقل ایتدرمکه مبادرت ایتمک Et se porter pour héritier وارثلک دعواسنده مبادرت ایتمک

PORTEUR. Porte-faix. V. ce mot. — Il se dit aussi d'un homme chargé de rendre une lettre *A.* حامل ـ موصل *P.* بر آرنده ـ رساننده *T.* کوتورن || Le porteur de ma lettre est un homme en qui l'on peut prendre confiance حامل مکتوب اعتماد وامنیته شایان بر آدمدر Vous pouvez donner la réponse au porteur جوابنی موصل مکتوب واسطه‌سیله طرفمه ارسال ایده بیلورسک

PORTEUR DE CHAISE. Un de ces hommes par qui l'on se fait porter dans une chaise *T.* تسکره‌یی کوتورن

PORTEUR D'EAU. Celui qui porte de l'eau dans les rues, dans les maisons *A.* سقاء pl. سقاؤن ـ بیاب pl. بیابین *P.* آبکش *T.* سقا

PORTEUR DE LETTRE. Celui qui est chargé d'une lettre de change pour en recevoir l'argent *T.* موصل پولیچه ـ پولیچه تمسکنی کتورن

On appelle aussi Porteur, le cheval sur lequel est monté le postillon d'une voiture *T.* سوریجی بارکیری

PORTIER. Personne commise à une porte pour la garder *A.* بوّاب *P.* دربان *T.* قپوجی || Ce portier est fidèle بو بر صادق قپوجیدر

PORTIÈRE. Ouverture du carrosse qui sert pour y entrer et en sortir *T.* هنطوک قپوسی

Et une espèce de rideau que l'on met devant une porte, ou pour empêcher le vent, ou pour ornement *A.* حجاب الباب pl. حجب الباب *P.* پردهٔ در *T.* قپو پرده‌سی

PORTION. Partie d'un tout *A.* جزء pl. اجزاء ـ قطعة pl. قطعات ـ سهم pl. اسهام *P.* بخش *T.* پارچه ـ بلوک || Portion de maison à vendre بر منزلک صاتیلق اولان جزئی Portion de maison à louer بر منزلک کرایه ویریله‌جک جزئی Les héritiers ont partagé tout le bien du défunt en quatre portions متوفانک مجموع ترکه‌سی بین الورثه اسهام اربعه‌یه تقسیم اولندی Portions égales اسهام متساویه La moindre portion اقل اسهام la meilleure اعلاترین اسهام Portion de cercle دائره‌نک بر جزئی ـ بر قطعه‌سی

PORTION, se dit aussi d'une certaine quantité de vin, de viande, etc. qu'on donne aux repas, dans les communautés, à chacun en particulier *A.* رزق یومی pl. ارزاق یومیة *P.* طعام یکمرده ـ رخت *T.* تعیین ـ تعیینات ـ تعیینات یومیة || Petite portion قلیل المقدار تعیینات Chacun a sa portion هر کسک بشقه تعییناتی وار در Grossir, diminuer la portion تعییناتی تکثیر یا تقلیل ایتمک

PORTIQUE. Galerie couverte, dont le comble est soutenu par des arcades *A.* رواق pl. ارواق *P.* رواق ـ جارطاق ـ طارم *T.* چارطاق

On appelle Le portique, la doctrine des Stoïciens *A.* مذهب الرواقیین

PORTRAIT. Ouvrage d'un artiste qui imite d'après nature l'image d'une personne *A.* تمثال pl. تماثیل ـ صورت pl. صور *P.* نگار *T.* تصویر || Beau portrait صورت جمیله ـ تصویر بهی Portrait ressemblant اصلنه مشابه بر تصویر Portrait en grand قد تام اوزره نقش اولنمش تصویر en petit قد مصغر اوزره نقش اولنمش تصویر en émail میناکاری صورت Boite à portrait تصویرلو قوطی Ce peintre ne travaille qu'en portraits بو مصوّر یالکز انسان تصویرلری ایشلر Peindre des portraits تصویراتی نقش ایتمک — On appelle Portrait flatté, un portrait qui diminue les défauts du visage چهره‌نک عیبلرینی ستر ایله نقش اولنمش تصویر Et portrait chargé, un portrait qui les augmente اعظام عیوب اولنه‌رق نقش اولنمش تصویر — On dit d'une personne qui ressemble à une autre, que c'est son vrai portrait فلانک عینی صورتیدر

Il se dit aussi de la description qu'on fait des qualités du corps ou de l'esprit d'une personne *A.* تصویر الحال ـ تصویر || Portrait en prose نثرا تصویر حال ـ کلام منثور ایله en vers کلام منظوم ایله تصویر حال Cet historien réussit dans les portraits

Il fit un por- بو وقايع نويس فنّ تصوير احوالده موفقدر
trait bien vif des derniers troubles موخّراً وقوعه كلمش فتن
واختلالاتك تصوير وحكايه‌سنى على وجه الايضاح ادا
Il fit un beau portrait des moeurs de son siècle زمانه ايلدى
اخلاقنى پك كوزل تصوير ايلدى

PORTULAN. Livre qui contient la description des ports de mer
et des côtes *T.* ليمان ودكز قيپلرى خريطه‌سنى حاوى اطلس -
پورتولان

POSAGE. Action de mettre en place certains ouvrages *A.* وضع
|| يرلشدرمه - يرينه قويمه *T.* بر جا نهادن *P.* فى محلّه
Il faut tant pour le posage de ces tuyaux بو بوريلرى يرلرينه
On a payé tant pour le po- قويمق شو قدر مصرفه محتاجدر
sage de cette menuiserie بوطوغرامه‌نك يرينه يرلشدرلمسيچون
شو قدر اجرت ويرلدى

POSE. Le travail qu'il y a à poser une pierre *A.* تعبية الحجر -
طاشى يرينه قويمه *T.* سنگرا بجا نهادن *P.* طرح الحجر
|| La pose des grandes pierres est difficile احجار جسيمه‌نك
On paye tant pour la taille d'une طرحى مادّه‌سى مشكلدر
pierre, et tant pour la pose برطاشك اويمه‌سى اجرتى اوله‌رق
شو قدر ومحلنه طرح وتعبيه‌سيچون شو قدر اقچه ويريلور

POSÉ. Homme rassis, grave *A.* راسخ الذهن - راسب العقل
استوار *P.* وقاف العقل - متمكّن العقل - ثابت الرأى -
بر *T.* عقللى لنكرلو - عقلى يرلشمش *T.* عقل
un esprit عقللى يرلشمش بر چوجوق - طفل راسب العقل
Un enfant posé ||
لنكرلو عقل - عقل ثابت ومتمكّن

POSÉMENT. Doucement, lentement *A.* بالتأنى - بالتمكين *P.*
تأنى ايله تكلّم Il parle posément || آغر آغر *T.* آهسته آهسته
Il marche posément تمكين ايله يورر ايدر

POSER. Mettre en place *A.* وضع - تعبية *P.* نهادن *T.* قويمق
|| Prendre garde où l'on pose quelque chose بر شيئك وضع
اولنه‌جغى يره دقّت ايتمك

En termes de peinture, c'est placer une figure dans le lieu, dans
la situation convenable *A.* تمكين فى محلّ المناسب *P.*
بجاى سزا نهادن *T.* يرينه يرلشدرمك || Poser une figure
تصويرى موقع مناسبده تمكين ايتمك

Poser. Établir, fixer *A.* تثبيت *P.* مقرّر ساختن *T.* قرار ويرمك
|| Il faut d'abord bien poser la question, c'est-à-dire, ويرمك
établir le vrai sens de la question اوّل باوّل مسئله‌نك تثبيتى
اقتضا ايدر

On dit en parlant de bâtiment, Poser les fondemens d'un édifice
A. وضع الاساس - طرح الاساس *P.* بنلاد نهادن *T.* بنانك
On dit aussi, Poser une colonne sur un piédestal - تملنى براقمق
نصب ايتمك - ديركى بر آياق اوزرنده تمكين ايتمك
une pièce de charpente بر قطعه كراسته وضع ايتمك

On dit, Poser les armes, pour dire, mettre les armes bas *A.*
طرح السلاح *P.* سلاح برزمين انداختن *T.* سلاحى براقمق
|| Dès que ce corps-là fut défait, tous les autres posèrent les armes
اول بلوك عسكر بوزلديغى عقيبنده سائر بلوكلرك جمله‌سى
سلاحى براقوب طالب امان اولمشلردر

Il se dit figur. pour Faire la paix ou la trève *A.* ترك الحرب -
ترك الخصومة || Les deux partis ont posé les armes طرفيندن
سيف خصومت در نيام اولندى - ترك حرب اولندى

On dit en termes de guerre, Poser des gardes, poser des sen-
tinelles قراغول ياخود قوللق نصب ايتمك

Poser, en matière de doctrine, signifie, établir pour constant
A. اتّخاذ *P.* داشتن *T.* طوتمق || Poser un principe بر نوع
تعريض قبول اصول اتّخاذ ايتمك une vérité incontestable
ايده‌ميه‌جك امور صحيحه‌دن برينى اصول اتّخاذ ايتمك
Poser pour principe اصول اولمق اوزره اتّخاذ ايتمك pour
fondement اساس كار اتّخاذ ايتمك Posez cela comme un fait
certain بونى محقّق اتّخاذ ايله Je vous pose en fait que...
فلان شيئى امور واقعه‌دن اولديغنى اتّخاذ ايده‌رك طرفكه
بيان ايدرمكه

Poser. Supposer *A.* عدّ *P.* شمردن *T.* صايمق - فرض ايتمك
|| Posons la chose comme vous la dites ماده ديديككز كبى
كيفيت اولديغنى فرض ايده‌لم Posons le cas que cela soit
بويله - حال بو منوال اوزره اولديغنى فرض ايده‌لم
اولديغنى صايه‌لم

Poser, au neutre, signifie, être posé *A.* اعتماد - اتّكا - تمكّن
P. تكيه كردن *T.* طورمق - طيانمق || Une poutre qui ne pose
pas assez sur le mur ديوار اوزرينه قويجه طيانميان طبان
Poser à faux بوشده طورمق ديركى

Posé. *A.* موضوع *P.* نهاده *T.* قونلمش - On dit, Cela posé,
il s'ensuit, pour dire, cela étant supposé شو وجهله فرض اولنديغى
Et posé le cas que cela fût, que حالده بويله لازم كلور كه
feriez-vous? كيفيت حال بويله اولديغى فرض اولنسه نه

كونه حركت ايده‌جك ايدك

POSEUR. Celui qui, dans un bâtiment, pose ou dirige la pose des pierres *A.* مرتّب الاحجار *P.* ترتيبساز سنگهای بنا *T.* بنانك طاشلرينی دوزن

POSITIF. Certain, assuré *A.* متحقّق ـ مثبت ـ ثابت *P.* تحقّق يافته ـ ثبوتيافته *T.* كرچك ـ اثباتلو || Cela est positif بو كيفيّت ثابت ومتحقّقدر Je vous donne cela pour une chose positive بو خبری طرفكه ثابت ومتحقّق اولەرق سويلرم C'est une nouvelle positive بو بر خبر مثبت ومتحقّقدر ـ ثبوتيافته اولمش احوالندر On en a des preuves positives اولبابده مثبت دليللر وار در Il n'y a rien de positif dans tout ce qu'on vous a dit سكا سويلدكلری شيلر ايچنده ثابت ومتحقّق بر شیٔ يوقدر

Il se dit aussi par opposition à Négatif *A.* متضمّن الاثبات || Dans les commandemens de Dieu, il y en a de positifs et de négatifs احكام الهيّه‌نك بعضيسی اثباتی متضمّن وبعضيسی نفيی محتويدر Vous louez cet homme en disant qu'il ne fait point de mal ; mais ce n'est pas une louange positive, ce n'est qu'une louange négative فلان كمسنه‌يی اهل شرّدن دكلدر ديو مدح وثنا ايدرسكز انجق بو كونه مديحه اثباتی متضمّن اولميوب نفی وانكاری مشتملدر

On dit, Le droit positif, par opposition au droit naturel *A.* احكام موضوعة ـ احكام موضوعة من عند الله || Droit positif divin احكام مفروضة ـ احكام موضوعة من البشر Droit positif humain

On dit en matière de religion, qu'une chose est de droit positif, pour dire, qu'elle est fondée sur la discipline de l'Église, et non pas sur l'institution divine *A.* سنّة موضوعة pl. سنن موضوعة || L'Église ne dispense jamais de ce qui est de droit divin, mais seulement de ce qui est de droit positif دينمزده فرايض الهيّه‌يه دائر اولان احوالده تجويز عفو اولنمق ممكن اولميوب انجق سنن موضوعه‌دن معدود اولان اموره عفو ومساعده دينمزده شريعة اللهيه متعلّق اولان ـ تجويز اولنه بيلور احوالده

POSITION. Situation *A.* موقع pl. مواقع *P.* جايگاه *T.* ير || La position des lieux n'est pas juste dans cette carte بو خريطه‌ده مواقع امكنه صحّت اوزره اشارت اولنمامشدر La position d'une ville فرحبخشا در ـ موقعی مفرّحدر La position en est riante موقع بلده

Figur. Circonstance où l'on se trouve *A.* حال || Sa position est dangereuse حالی خطر وتهلكه‌دن خالی دكلدر Votre position est agréable حالك احسن واعلا در Vous connaissez ma position نه حالده اولديغم ـ بولنديغم حال معلومكدر

Il se dit, en termes de guerre, d'un terrain choisi pour y placer un corps de troupes *A.* محلّ ـ مكان ـ مقام ـ موقع *P.* قرارگاه *T.* طوره‌جق ير || Prendre une position اتخاذ مكان ايتمك une bonne position بر موقع احسن واعلا انتخاب ايتمك une mauvaise بر مقام موافقده اتخاذ قرار ايتمك Position respectable موجب الهيبة اوله‌جق بر موقع L'armée, par cette position, couvrait telle place, et menaçait telle autre اردونك طورديغی محله كوره بر طرفدن فلان قلعه‌نك حمايه‌سی قابل وبر طرفدن فلان قلعه‌يی اخافه وانذار ايلمنك امكانی حاصل اولمش اولدی Changer de position تبديل مكان ايتمك

POSITIVEMENT. Assurément *A.* على وجه التحقيق ـ محقّقاً *P.* راست *T.* كرچكدن || Je le crois, mais je ne le sais pas positivement بوكا اعتماد ايده‌رم انجق على وجه التحقيق هنوز علمم لاحق اولمامشدر

Et précisément *A.* بعينه ـ بطبقه *P.* همانا *T.* عينيله || Voilà positivement ce qu'il m'a dit اشته بكا سويلديكی كلام عينيله بودر

POSSÉDER. Avoir en son pouvoir *A.* تصرّف ـ تملّك *P* داشتن ـ صاحب داشتن ـ در قبضهٔ تصرّف داشتن ـ متصرّف بودن *T.* ضبط ايتمك ـ مالك اولمق ـ اولمق || Posséder justement بحق عدل وحق اوزره متصرّف اولمق ـ مالك اولمق injustement فضولی متصرّف ـ من غير حقّ تملّك ايتمك de bonne foi اعتقاد صحيح ايله متصرّف اولمق légitimement حسب الشرع والقانون ـ شرعاً متصرّف اولمق à bon titre صورت قوی ايله متصرّف اولمق Posséder de grands biens اموال كثيره‌يه مالك اولمق une maison بر خانه‌يه une charge بر منصبه متصرّف اولمق ـ مالك اولمق Les bienheureux possèdent la gloire éternelle اهل جنّت مالك سعادت جاودانيدر

On dit figur. Posséder son âme en paix, pour dire, avoir une tranquillité d'esprit que rien n'altère طمأنينت نفسه مالك ـ بر كمسنه‌نك آرام دلی اولمق ـ اولمق Et posséder les sciences, les arts libéraux, pour dire, en avoir une parfaite connaissance علوم وفنونه كماليله مالك اولمق les mathématiques, la musique, les arts étrangers علوم رياضيّه‌يه وعلم موسيقی‌يه

والسنهٔ اجنبیّه‌یه متصرّف اولمق

On dit, Posséder les bonnes grâces d'une personne, pour dire, en être favorisé مظهر حسن - مظهر حسن توجّه فلان اولمق - نظر کرده‌سی - فلانک منظوری اولمق - نظر فلان Et posséder le coeur d'une personne, pour dire, en être extrêmement aimé قلبنی کندویه - بر کمسنه‌نک قلبنه مالک اولمق اسیر ایتمک

On dit des démoniaques, que le démon les possède A. مسّ جنّ چارپمق .T دیو زدن .P خبط الجنّ - الجنّ

Posséder, se dit figur. des passions quand on y est sujet A. استیلا P. گرفتن .T طوتمق || L'avarice le possède حرص وطمع ذاتنه مستولیدر Quand la passion le possède, il n'est pas traitable مرض نفسانی فلانه مستولی اولنجه کندوسیله معامله ممکن دکلدر Il n'est pas capable de rien écouter dans la douleur qui le possède دروننه مستولی اولمش اندوه وکدر اثناسنده حال جنون کندویه La rage le possède قولاغنه بر شئ کیرمز مستولی اولمشدر

Se posséder. Être maître de soi A. ضبط - تمالک النفس - کندویه مالک اولمق .T خویشتنداری نمودن .P النفس کندوینی ضبط ایتمک || C'est un homme froid et sage qui se possède toujours معامله‌سی بارد وهر حالده ضبط نفس ایدر بر عاقل آدمدر Il ne se possède point, il est toujours hors de lui-même هر دائم کندویه مالک دکلدر Ce général d'armée se possède dans le combat بو سرعسکرک اثنای محاربه‌ده تمالک نفسی وار در - On dit, qu'un homme ne se possède pas de joie, pour dire, qu'une joie excessive le met hors de lui-même کمال فرح - کمال سروردن کندویه مالک دکلدر ونشاطندن قبوغنه صیغمز

Possédé. A. ضبط .T تصرّف کرده - تملّک‌کرده .P متملّک اولنمش

Il signifie aussi, démoniaque A. سایه .P مخبوط - ممسوس جنّ - جنّ چارپمش .T دیو بخوریده - جنّ زده - زده طوتلمش

POSSESSEUR. Celui qui possède quelque bien A. - مالک ملک صاحبی - صاحب .T ملکدار - دارنده .P متصرّف متصرّف بلا نزاع paisible قانوناً متصرّف Légitime possesseur || ظنّ صادق ایله - اعتقاد صحیح ایله متصرّف de bonne foi - امد مدیددنبرو بوکا متصرّفدر Il en est possesseur de longue main

بو ملک مدّت مدیده‌دنبرو ید تصرّفنده در Il est possesseur d'un tel bien فلان ملکه مالکدر de cette maison بو منزله بو منزل سالک ملکنه منسلکدر - متصرّفدر

POSSESSIF. T. de Gram. On appelle Pronom possessif, un pronom qui sert à marquer la possession de la chose dont on parle A. ضمیر راجع الی النفس

POSSESSION. Pouvoir, liberté actuelle de jouir d'une chose que l'on a A. ملکیّت - تصرّف .P ملکداری .T صاحبلک - ملکیّت - ملکیّت شرعیّه Possession légitime || ملک صاحبلکی فضولی تصرّف - تصرّف نا حق injuste حسب القانون paisible تصرّف بلا نزاع immémoriale et non interrompue قدیم ما تقدّمدنبرو مستمرّ - الایّامدنبرو بلا فاصله اولان تصرّف اولان ملکیّت Triennale اوچ سنه‌لک تصرّف bien fondée سندات صحیحه ایله مثبت اولان ملکیّت Être en possession وضع ید تصرّف se mettre en possession متصرّف اولمق بر Prendre possession d'une charge قبضهٔ تصرّفه آلمق - ایتمک منصبک تصرّفنه مبادرت ایتمک On lui conteste la possession حقّ ملکیّتی ایچون معارضه وار در Être toublé, être inquiété dans sa possession بر کمسنه‌نک تصرّفی مادّه‌سی خللپذیر وتعرّض دیده اولمق Il s'est mis en possession des meubles et de toute l'argenterie اثاث بیتک واوانئ سیمک جمله‌سنی ید تصرّفنه اخذ ایلدی

Il se dit aussi à l'égard de toutes les choses que les hommes recherchent avec ardeur A. حصول المطلوب - حصول المراد - تحصیل المرام .P بکامی - کامروایی - تحصیل کام .T مراده ایرشمه || Les plus grandes passions diminuent par la possession امراض نفسانیه‌نک اشدّ واعظمی بعد حصول المطلوب نقصانپذیر اوله کلدیکی ظاهر در La possession diminue ordinairement le prix des choses مشتاق اولان شیلرک قدر وقیمتی لدی الحصول کسب تنزّل ایده کلمشدر

POSSIBILITÉ. Qualité de ce qui est possible A. امکان .P امکانپذیری .T اولاغنلق || Je trouve de la possibilité à ce qu'il vous propose ایتدیکی تکلیفک امکاننی ظنّ ایدرم تکلیف عندمده بر امر ممکن ایدوکی ظنّ اولنور Je ne nie pas la possibilité du fait, mais je soutiens que la chose n'est pas بو مادّه‌نک وقوعی ممکن اولدیغنی انکار ایده‌مم انجق واقع اولمدیغنی دعوا ایدرم

POSSIBLE. Qui peut être, ou peut se faire A. ممکن .P بودنی

T. قابل - اولاغن || Cela est difficile, mais pourtant possible بو شئ مشكل ایسه ده بر امر ممكن ایدوكی ظاهر در || Les êtres possibles ممكنات || Est-il possible que cela soit? شو حال ممكنمیدر || Cela n'est pas possible ممكن دكلدر || Les bornes du possible حدود امكان || Faire son possible درجهٔ امكانده اولان وسع - صرف ما حصل مكنت ایتمك - وطاقتی صرف ایتمك || Autant que possible A. على قدر الامكان - مهما امكن P. تا آنكه ممكن باشد T. امكانی مرتبه || Je tâcherai autant que possible de... على قدر الامكان بوكا صرف جهد وطاقت ایده جكم

POSTE. Établissement de chevaux, placé de distance en distance pour le service des personnes qui voyagent A. برید P. یام T. منزل باركیرلری || Chevaux de poste منزل باركیرلری || On a établi des postes de distance en distance محل بمحل منزل باركیرلری ترتیب اولندی

Il se dit aussi de la maison où sont les chevaux qu'on va prendre pour courir la poste A. رباط البرید P. یامخانه T. منزلخانه || Vous changerez de chevaux à la première poste اوّلكی منزلخانه ده باركیر دكشدره جكسك

Il se dit aussi de la manière de voyager avec les chevaux de poste || Prendre la poste منزله بنمك - منزله سوار اولمق || Aller en poste منزل ایله كتمك || Courir la poste منزل سورمك

Poste, se prend aussi pour le courrier qui porte les lettres A. برید - قاصد P. پیك - اُسكدار P. vul. چپار T. اولاق || La poste va partir اولاق عزیمت اوزره در - چیقمق اوزره در || Portez cette lettre avant que la poste soit partie شو مكتوبی اولاق چیقمزدن اوّل كوتور || La poste de ce lieu arrive ordinairement un tel jour بو محلك اولاغی عادتا فلان كونده كلور || Il se dit aussi du bureau où l'on envoie les lettres qui doivent être portées par les courriers T. اولاقلر قپوسی || Porter ses lettres à la poste مكتوبلری اولاقلر قپوسنه كتورمك

POSTE. T. de guerre. Terrain où l'on place un certain nombre d'hommes pour y rester, afin de combattre l'ennemi A. موقف العسكر pl. مواقف العسكر P. قرارگاه لشكر T. عسكرك طوروب بكلدیكی یر || Poste avancé ایلروده اولان موقف عسكر || avantageux احسن وانفع موقف عسكر || dangereux تهلكه لو قرارگاه عسكر || mauvais ایشه یرامز بر موقف عسكر || délicat نازك محلده كائن بر موقف عسكر || Quitter son poste محافظه سنه le garder بكلمكه مأمور اولدیغی موقفی ترك ایتمك مأمور اولدیغی موقفی محافظه ایتمك || On les a chassés du poste où ils étaient عسكر مواقف مخصوصه سندن طرد اولنمشدر || On força les ennemis dans leur poste دشمنك اتخاذ ایلدیكی قرارگاه اوزرینه هجوم اولندی

POSTE. Place où l'on a quelque devoir à remplir A. مسند pl. مساند - مقام - منصب pl. مناصب P. جاه T. پوست || Être dans un poste élevé مسند عالیده اولمق || dans un poste considérable بر مقام جلیلده اولمق || Il occupe un poste envié par bien des gens حسرة الاقران اولان بر منصبه متصرّفدر || Il ne se plait guères dans le poste où on l'a mis تعیین اولندیغی منصبدن خشنود دكلدر

POSTE, se dit aussi de certaines petites balles, dont on charge un fusil. V. Balle.

POSTER. Placer en quelque endroit A. تمكین - وضع - اقامة P. بر جا كردن T. طوردرمق - قویمق || Poster des tireurs pour le loup قورد صیدی ایچون بر محلده تفنكجیلر وضع واقامت ایتدرمك || Nous sommes mal postés pour voir طوردیغمز محل تماشایه مناسب دكلدر

Poster, se dit en termes de guerre, de l'action de placer des hommes en un lieu, soit pour observer ce qui se passe, soit pour combattre A. وضع - تعبیة - نصب P. نشاستن T. اوتورتمق - قوندرمق - طوردرمق || Poster avantageusement des troupes بر وجه انفع تعبیهٔ عسكر ایتمك || les poster sur une éminence عسكری بر محل مرتفعده وضع وتعبیه ایتمك || On les a postés sur les bords de cette rivière عسكر فلان نهرك ایكی كنارنده تعبیه اولنمشدر || On l'a posté en cet endroit, pour avoir l'oeil à tout ce qui s'y passe فلان عسكر هر طرفی كوزتمك ایچون بو محلده نصب وتعیین اولندی

Posté. A. موضوع P. نهاده - جا گرفته T. قونمش

POSTÉRIEUR. Qui suit dans l'ordre des temps A. مؤخر - لاحق P. پسین T. صكره كی || Votre hypothèque est postérieure à la sienne سنك - سنك امانتك آنك امانتندن مؤخر در || Ce امانتك تاریخی آنك امانتی تاریخندن مؤخر در || Ce testament est détruit par codicille postérieur بو وصیت حجتی تاریخی بر وصیت لاحقه ایله الغا اولنمشدر || Date postérieure تاریخ مؤخر || Cet auteur est postérieur à tel autre بو مؤلف فلان مؤلفدن مؤخر در

Il signifie aussi, qui est derrière *A.* خلف ـ موخّر *P.* پس *T.*
بدن انسانک || La partie postérieure du corps humain اکسد ـ آرد
موخر آرد طرفی ـ جهت خلفی de la tête ـ طرف موخّری
اکسدسی ـ باشک آرد طرفی ـ الرّاس

POSTÉRIEUREMENT, adv. de temps. Après *A.* بعد ـ موخّراً *P.*
صکره ـ صکره‌دن *T.* پس || Cet acte est fait postérieurement à
l'autre موخّر ـ بو سند دیگر سنددن موخّراً عقد اولنمشدر
تاریخ ایله یاپلمشدر Cela est arrivé postérieurement à ce que
vous dites بو مادّه دیدیککز وقتدنصکره واقع اولمشدر

POSTÉRIORITÉ. Ce qui rend une chose postérieure à une autre
A. تأخّر *P.* پسینی *T.* صکره‌لق || Postériorité de date تأخّر
تأخّر وقت de temps تاریخک موخّر اولمسی ـ تاریخ d'hy-
pothèque امانتک موخّر اولمسی

POSTÉRITÉ. Suite des descendans d'une même origine *A.* نسیلة ـ
دول دوش *T.* زه وزاد *P.* ذرّیت ـ ابنا .pl ـ انسال .pl نسل
|| Toute la postérité d'Adam حضرت آدمک بالجمله ابنا وانسالی
d'Abraham حضرت ابراهیمک نسل وذرّیتی Le péché d'Adam
a passé dans toute sa postérité حضرت آدمک زلّه‌سی بالجمله
نسل وذرّیتنه سرایت ایتمشدر Il a laissé une nombreuse pos-
térité فلانک وافر ابنا وانسالی قالمشدر Il est mort sans
laisser aucune postérité بلا ولد ـ بلا ذرّیة وفات ایلدی La
postérité masculine de ce roi a fini à un tel بو قرالک انسال
ذکوری فلان قرالده منقرض اولمشدر La postérité féminine
انسال اناث

Il se dit aussi de tous ceux qui viendront ou qui sont venus
après une certaine époque *A.* pl. اخلاف ـ pl. اعقاب ـ pl. انسال
لاحقة *P.* پس آیندگان *T.* صکره‌دن کله‌جکلر || Écrire pour
la postérité اخلاف واعقابه یادکار اولمق اوزره تألیف
کتاب ایتمک Transmettre son nom à la postérité la plus re-
culée, jusqu'à la dernière postérité صیت ونامنی الی انتهاء
الازمان آرایش مهد وجود اوله‌جق اخلاف واعقابه ابقا
نسلاً بعد نسل دامان آخر الزمانه قدر ایصال ـ ایتدرمک
قدر ابقای ذکر ایتمک ـ ایتدرمک Le jugement de la posté-
rité est ordinairement plus favorable au mérite des grands hommes,
que celui de leur siècle اجلّهٔ رجالک لیاقت واهلیّتلری
بابنده اخلاف واعقابک رای وحکمی کندو عهد وزمانلری
خلقنک رای وحکمندن زیاده افضل واعلا اوله کلدیکی
بونک حقیقتی انسال امر بدیهیدر La postérité en jugera

لاحقه طرفندن حکم اولنه‌جقدر En appeller à la postérité
اخلاف واعقابک حکمنه حواله ایتمک

POSTHUME. Qui est né après la mort de son père *A.* متولّد
باباسی *T.* پس از مرک پدر زاده *P.* بعد موت ابیه
باباسی وفاتندنصکره Une fille posthume || اولدکدنصکره طوغمش
طوغمش بر قز

Il se dit aussi d'un ouvrage qui paraît après la mort de l'au-
teur *T.* مؤلّفی ـ بعد وفات المؤلّف ظهور ایتمش کتاب
وفاتندنصکره میدانه چیقمش تألیف || Il a laissé des oeuvres
posthumes وفاتندنصکره ظهور ایتمش تألیفات براقمشدر

POSTICHE. Fait et ajouté après coup *A.* منضم موخّراً *P.* پس
صکره‌دن علاوه اولنمش *T.* نهاده

Il se dit aussi de fausses dents et de faux cheveux *A.* عملی ـ
عاریتی ـ یاپمه *T.* ساخته *P.* کاذب ـ مستعار || Des dents pos-
tiches یاپمه دیشلر ـ عملی دیش ـ اسنان مستعار des cheveux
عاریتی صاچ ـ شعر مستعار ـ Il se dit encore de ce qui ne con-
vient pas au lieu où il est || Tous ces embellissemens sont postiches
et mal assortis بو تزیناتک جمله‌سی عاریتی ویاقشقسز در

POSTILLON. Valet de poste qui conduit ceux qui courent la poste
A. فرانق *P.* پروانک *T.* سوریجی

POST-SCRIPTUM. Il se dit de ce qu'on ajoute à une lettre après
la signature *A.* لاحقة فی حاشیة المکتوب *P.* پس نوشت
کنار ـ مکتوبک کنارنده‌کی یازو *T.* در کنار نامه

POSTULANT. Celui qui postule *A.* طالب pl. طلّاب *P.* هوسکار ـ
طلبکار *T.* استکلو || Il y avait plusieurs postulants pour cette charge
بو منصبک طلبکارانی چوق ایدی

POSTULER. Demander avec instance pour obtenir quelque chose
A. تطلّب ـ جدّ فی الطلب *P.* طلبیدن *T.* استمک ـ
برمأموریتک طلبنده استمکده دورشمق || Postuler un emploi
جدّ واقدام ایتمک Postuler sa réception dans une compagnie
برجماعتک ایچنه قبول اولنمسنی بالجدّ والاقدام تطلّب
ایتمک

POSTURE. Manière dont on tient son corps, sa tête, ses bras
etc. *A.* هیئت ـ وضع *T.* طورش ـ قورلش || Posture commode,
هیئت موجبة الاستراحة یاخود سالبة الاستراحة incommode
libre عارسز بر وضع وهیئت indécente هیئت کستاخانه ri-
dicule مضحک بر وضع وهیئت Il le menaça, et se mit en
posture de le frapper فلانی ضرب ایتمک وضعنه کیردی ـ

Il se dit figur. de l'état où l'on est par rapport à sa fortune *A.*
حال ـ وضع || Il était en bonne posture à la Cour سراى همايونده
حال احسن ـ وضع احسن اوزره ايدى

POT. Vase de terre ou de métal servant à divers usages *A.* اناء
pl. ظرف ـ اوانى pl. ظروف *P.* كالوشه ـ آوند *T.* قاب ||
Pot de terre *A.* خزف ـ اناء ترابى *P.* آوند سفالين ـ سفال
T. ساقسى ـ چوملك ـ طپراق قاب d'argent ـ اناى سيمين
كمش قاب de fer دمور قاب ـ ظرف آهنين ـ اناء حديدى
de faïence چينيكارى قاب Pot au lait سود قابى à fleurs *A.*
اصيص *T.* ساقسى ـ چيچك ساقسيسى Pot à boire *A.* كوز
T. صو ايچه جك قاب ـ برداق

Pot de chambre. Un vaisseau de garde-robe dont on se sert
pour uriner *A.* مبولة ـ اصيص *P.* آبدان *T.* اوردك

Pot, se prend aussi pour la marmite où l'on met bouillir de
la viande *A.* قدر pl. طنجير ـ قدور pl. طناجير *P.* ديگ *T.*
تنجره || Mettre le pot au feu تنجره يى آتش اوزرينه قويمق
Faire bouillir le pot تنجره يى قيناتمق Le couvercle du pot
تنجره قپاغى

On dit d'un homme sans appui, qui a un démêlé avec un hom-
me puissant, que c'est le pot de terre contre le pot de fer طپراق
چوملكك دمور قاب ايله دوكشمسى كبيدر

On dit figur. et proverb. Découvrir le pot aux roses, pour dire,
découvrir le fin, le mystère d'une affaire غنچهٔ نشكفتهٔ سرى
كشف ايتمك

On appelle Pot pouri, diverses sortes de viandes cuites ensemble
avec toutes sortes de légumes *A.* طعام مخلوط ـ طعام لفيف
T. ـ درلو آشى Et figur. d'un homme qui, parlant sur quelque
matière, confond tellement les choses, qu'on n'y comprend rien,
qu'il en a fait un pot pouri *A.* تخليط الكلام *P.* سخنرا پيچاپيچ
گفتن *T.* لاقردى يى قارش مورش سويلمك

Et pot-de-vin, ce qui se donne par manière de présent, au-
delà du prix qui a été arrêté entre deux personnes pour un mar-
ché *A.* عطيّة *P.* بخشش *T.* قهوه پاره سى ـ بخشش

Pot, signifie aussi, casque. V. ce mot.

POTABLE. Qui se peut boire *A.* قابل الشرب ـ ممكن الشرب
P. نوشيدنى *T.* ايچيله بيلور ـ ايچيلور || Du vin qui n'est pas
potable قابل شرب اولميان باده

POTAGE. Aliment fait de bouillon et de riz, d'herbes, etc. *A.*
مَرق *P.* آبا ـ شوروا ـ شوربا *T.* چوربا || Potage gras ياغلو
چوربا à la viande اتلو چوربا aux herbes نباتات چورباسى
au riz, aux choux پرنج ولهنه چورباسى Potage de santé پرهيز
چورباسى

POTAGER. Sorte de foyer élevé, qui est pratiqué dans une cui-
sine pour y dresser les potages *A.* كانون المرق *P.* آتشدان
شوربا *T.* ـ چوربا اوجاغى On appelle Cuisinier potager, ce-
lui qui prépare les potages *A.* طبّاخ المرق *P.* شوربا پز *T.*
چوربا آشجيسى

POTAGER. Jardin où l'on cultive des légumes *A.* حديقة ـ مبقلة
البقول *P.* جاليز ـ پاليز *T.* بوستان ـ سبزوات بوستانى ||
Les carrés d'un potager اولكلرى ـ بوستانك تختەلرى

POTASSE. Sel alcali retiré des cendres de bois *A.* قلى *P.* كِليا
شخار ـ *T.* قليد طاشى ـ قليه طپراغى

POTEAU. Pièce de charpente dont on fait des cloisons et au-
tres ouvrages semblables *A.* وطيدة pl. وطايد *P.* ستون *T.* ديرك

Il se prend aussi, pour toute pièce de bois posée droit en terre
pour divers usages *A.* سارية ـ نصبة pl. سوارى *P.* ستون نشانده
T. ديكيلى ديرك || Planter un poteau ـ ركز ساريه ايتمك
ديرك ديكمك Il n'y a que les seigneurs hauts-justiciers qui
aient droit de faire placer des poteaux dans leurs terres avec leurs
armes عظماى قومدن يالكز صاحب قضا وحكومت اولنلر
كندو املاكلرنده نشانلريله معلم سوارى نصبنه مأذوندرلر
Attacher un criminel à un poteau بر مجرمى ديكيلى ديركه بند
ايتمك Des poteaux pour marquer les chemins *A.* نصيبة pl. اناصيب
pl. امرة ـ تناصيب pl. امر ـ مستنشاء ـ ميل pl. اميال *P.*
فرسنگسار *T.* ميل

POTÉE. Ce qui est contenu dans un pot *A.* ملء الاناء *P.* يك
آوند *T.* بر قاب طلوسى

POTELÉ. Gras et plein *A.* مرتوىّ *P.* يال وبال دارنده *T.*
اتنه طولغن ـ طقناز || Des joues potelées ـ وجنات مرتويّه
طولغن يكاقلر

POTENCE. Gibet *A.* دود الصلب *P.* دار ـ خاده *T.* دار آغاجى
|| Planter, dresser une potence ـ دار آغاجى نصب ايتمك ||
ديكمك Mettre à la potence دار اغاجنه اصمق ـ بردار ايتمك
On l'a condamné à la potence ـ تصليبنه حكم جريان ايلدى
On appelle les scélérats, Gibier de potence *A.* مستحق الصلب
P. آويختنى *T.* آصيله جق آدم

Potence, est aussi une mesure dont on se sert pour juger de la hauteur, de la taille des hommes et des chevaux *A.* مطمار *P.* القامة *T.* اندازهٔ بلندی بوی اولچیسی

POTENTAT. Souverain d'un grand État *A.* سلطان pl. سلاطین *P.* خدواندکار *T.* اولو پادشاه || C'est un des plus grands potentats du monde اعظم سلاطین جهاندر Tous les potentats de l'Europe اوروپانک بالجمله سلاطین وخداوندکارانی

POTENTIEL. Il se dit des remèdes qui n'agissent pas actuellement, mais qui produisent leur effet par une vertu caustique *A.* عامل بالقوّه || La pierre infernale est un caustique potentiel, le cautère actuel est un bouton de fer rougi au feu جهنم طاشی عامل بالقوّه بر کونه محروقدر محروق بالفعل اولان مکوات ایسه آتش ایچنده قیزمش بر دمور تکمه در

POTERIE. Ouvrage de potier *A.* فخّارة ـ خزف pl. فخّار *P.* خزف *T.* سفال ـ سقسی ـ چوملک || Vendre de la poterie خزف بیع ایتمک

POTERNE. T. de fortif. Fausse porte pour faire des sorties secrètes dans le fossé *A.* باب خفی *P.* دریچهٔ نهانی *T.* کیزلو قپو || Le gouverneur fit glisser cinquante grenadiers par la poterne قلعه محافظی کیزلو قپودن اللی نفر ال خمپره‌جیلری طشره‌یه اسرا ایتدردی

POTIER. Celui qui fait ou qui vend des pots et de la vaisselle de terre *A.* خزّاف ـ فخّاری ـ بیّاع الخزف *P.* سفالگر ـ کوزه‌گر ـ سفال فروش *T.* چوملکجی ـ ساقسیجی

POTIN. Cuivre jaune. V. Cuivre.

POTION. T. de Méd. Breuvage *A.* مشروب pl. مشروبات *P.* نوش *T.* شربت || Potion cordiale مقوّی قلب اولەجق بر مشروب

POTIRON. Espèce de citrouille ronde. V. Citrouille.

POU. Insecte *A.* قملة ـ دمّة *P.* سپس ـ بالوش *T.* بت ـ کهله || Avoir des poux بتلو اولمق Chercher ses poux *A.* تفلية *T.* بتلنمک

POUCE. Le plus gros des doigts de la main et du pied *A.* ابهام pl. اباهیم *P.* انگشت سترگ *T.* باش پرمق || Avoir mal au pouce باش پرمق آغریمق

On dit figur., que quelqu'un se mordra les pouces d'avoir dit ou fait quelque chose, pour dire, qu'il s'en repentira انگشت‌گزای پشیمانی وندامت اولەجقدر

Pouce, se dit aussi d'une mesure qui se divise en douze lignes *A.* اصبع pl. اصابع *P.* انگشت *T.* پرمق || Il y a douze pouces au pied بر قدم اون ایکی پرمقدن عبارتدر Cela a dix pouces de long, deux pouces et demi de large بو شئ طولاً اون وعرضاً ایکی بچق پرمقدر

POUDRE. Poussière *A.* غبار ـ قتام ـ عجاج *P.* گرد *T.* توز || Poudre menue غبار دقیق ـ توز انجه épaisse غبار کثیف ـ قبا Il serait nécessaire qu'il plût pour abattre la poudre توز غبارک تسکینی ایچون بارانک لزومی درکار در La poudre vole توز هوایه آغر ـ غبار ثوران ایدر Secouer la poudre de dessus ses habits لباس اوزرینه قونمش غباری سلکمک

On dit figur. Jeter de la poudre aux yeux, pour dire, éblouir par ses discours et par ses manières بر کمسه‌نک دیدهٔ بصیرتنه ذرّ ذرور وله وحیرت ایتمک

On dit, Mettre en poudre, réduire en poudre un corps, pour dire, le réduire en molécules très-petites *A.* سفّ ـ استفاف *P.* ساختن خرد سفون بسان *T.* توز کبی انجلتمک || Mettre du sucre en poudre شکری استفاف ایتمک du tabac توتونی توز کبی انجلتمک

On dit, Mettre en poudre, réduire en poudre une ville, un château, des fortifications, pour dire, les ruiner, les détruire *A.* نسف ـ انتساف *P.* همبرابر تراب ـ یکسان خاک کردن ـ ساختن دیبندن ـ یره برابر ییقمق *T.* نقش زمین کردن ـ ییقمق ـ دیبی دوز ییقمق || Le canon a réduit ces murailles, cette ville en poudre ضرب طوب ایله اول دیوارلر یاخود اول دیوارلر واول بلده ـ اول بلده کلیاً نسف اولنمشدر دیبی دوز ییقلدی

Poudre, se dit aussi de diverses compositions qui servent à la médecine *A.* سفوف pl. سفوفات *P.* سفون *T.* توز || Poudre médicinale سفوف دوائی purgative سفوف منقّی Poudre de vipère انکرک سفوفی ـ جلیک سفوفی d'acier جلیک توزی Poudre à vers صوغلجان سفوفی ـ Poudre impalbable *A.* سفوف لا یلمس ـ ارق الرقیق *P.* سفوف باریک پرواس *T.* نا پذیر توز ـ اله طوپلدمیه‌جق توز ـ انجه انجه‌دن

On appelle Poudre d'or, l'or réduit en petites parcelles *A.* قراضة الذهب *P.* زرساو ـ زر خردهٔ *T.* خرده‌سی ـ آلتون توزی ـ آلتون

Et poudre de projection, celle à laquelle les Alchimistes attribuent la vertu de convertir en or les autres métaux *A.* کبریت احمر

Poudre, se dit aussi de ce qu'on met sur l'écriture pour la sécher *A.* رمل *P.* زراسگ ـ زراسنگ ـ ریگ *T.* ریکث || Mettre de la poudre sur une lettre مکتوبکث اوزرینه ریک سرپمکث

Poudre à canon. Composition qui sert à charger les armes à feu *A.* بارود *P.* بارود *T.* باروت ـ باروت سیاه || Grosse poudre انجه باروت ـ باروت دقیق قبا باروت Poudre fine Un baril de poudre بر وارول باروت سیاه Magasin à poudre باروت انباری On ne trouva pas un grain de poudre dans le magasin مخزنده حبّهٔ واحده باروت بولنمدی Moulin à poudre باروت دکرمانی Poudre mouillée مبلّل باروت ـ یاش باروت ـ نمناکث باروت Poudre à tirer ou poudre à giboyer آوجی باروتی

On dit figur. en parlant d'un homme qui entre tout à coup en colère, que le feu prend aux poudres باروت کبی آتشلنور

POUDRER. Couvrir légèrement de poudre *A.* ذرّ الغبار ـ تغبیر *P.* غبار آلود کردن *T.* توز سرپمکث ـ توزلندرمق || Poudrer ses cheveux صاچ اوزرینه توز سرپمکث

Poudré. *A.* مغبّر *P.* گرد آلود ـ غبار آلود *T.* توزلنمش ملطخ

POUDREUX. Couvert de poussière *A.* کثیر الغبار ـ مغبّر ـ بالغبار ـ متربّ *P.* خاک آلود ـ غبار آلود ـ گرد آلود *T.* توز طپراغه بیلاشمش

POUDRIER, Celui qui fait de la poudre à canon *A.* صانع بارود *P.* بارودگر *T.* باروتجی || C'est un métier bien dangereux que celui de poudrier باروتجی صناعتی بغایت تهلکه‌لو در

POUDRIER. Petite boîte qu'on emplit de poudre pour mettre sur l'écriture *A.* حقّة الرمل *P.* ریگدان *T.* ریکث حقه‌سی || Poudrier d'argent سیم ریگدان

POUFFER. On dit Pouffer de rire, pour dire, éclater de rire *A.* قرقرة *P.* خنده زدن *T.* سخت پک کولمکث

POUILLÉ. On appelle ainsi L'état et le dénombrement de tous les bénéfices qui sont dans un pays *T.* تیمار وزعامت دفترخانه‌سی

POUILLEUX. Qui a des poux *A.* قمل ـ کثیر القمل *P.* سپسدار *T.* بتلو ـ کهله‌لو || Un enfant pouilleux بر طفل کثیر القمل

POULAILLER. Le lieu où les poules se retirent la nuit *A.* اقنة pl. اقن ـ مفرخ pl. مفارخ *P.* تکنند ـ خانهٔ ماکیان *T.* طاوق کومسی

POULAILLER. Celui qui fait métier de vendre de la volaille *A.* بایع الدجاج *P.* ماکیان فروش *T.* طاوقچی

POULAIN. Cheval nouveau-né *A.* فلوّ pl. افلاء *P.* اسب نو *T.* قولون زاد

Il se dit ordinairement des chevaux jusqu'à trois ans *A.* مهر pl. امهار *P.* کرّه *T.* طای ـ ستاغ

POULAIN. T. de Méd. Tumeur des glandes inguinales, causée par une maladie vénérienne *A.* ورم الاربیة *P.* آماس کش ران *T.* قیصیغنده‌کی اور اویلق

POULARDE. Jeune poule engraissée *A.* فروجة مسمّنة *P.* ماکیان نو سالهٔ پرورده *T.* کنج طاوق بسلنمش

POULE. La femelle du coq *A.* دجاجة pl. دجاج ـ دجاییج ـ دجاجهٔ *P.* ماکیان *T.* طاوق || Poule huppée ایبکلو طاوق grasse دجاجهٔ بایض ـ سمینه ـ سموز طاوق Une poule qui pond بیمورطلییجی طاوق qui couve *A.* دجاجهٔ حاضنه *P.* ماکیان کُرک *T.* یمورطه بصان طاوق

On dit proverb. qu'un bon renard ne mange jamais les poules de son voisin, pour dire, qu'il ne faut pas faire du mal en lieu où l'on est connu تلکونکث ایوسی قوکشو طاوغنه طوقنمز

POULET. Le petit d'une poule *A.* فرخ pl. فروخ ـ فروج *P.* جوژه ـ جغور *T.* پلیچ || Des poulets engraissés فرغ بسلنمش نسمین اولنمش ـ پلیچلر

POULETTE. Jeune poule *A.* فروجة *P.* ماکیان نو ساله ـ جوژهٔ ماده *T.* کنج طاوق ـ دیشی پلیچ || Les poulettes sont ordinairement plus tendres que les poulets دیشی پلیچلرکث اتی عادتا ارککث پلیچی اتندن زیاده یومشق اولور

POULEVRIN. Poudre fine pour amorcer le canon *T.* فالیه باروتی

POULICHE. Il se dit des jeunes cavales jusqu'à trois ans *A.* مهرة *P.* مادیان نو ساله ـ کرّهٔ ماده *T.* قسراق طای

POULIE. Machine en forme de roue, sur laquelle passe une corde pour élever ou pour descendre des fardeaux *A.* بکرة pl. بکرات *P.* بکره *T.* مقره || Poulie de fer, de cuivre دمور یا باقر مقره Mettre une corde à une poulie مقره‌یه ایپ کچورمکث

POULINER. Il se dit de la cavale qui met bas *A.* انتاج ـ انفاص *P.* زاییدن *T.* طوغورمق || Une cavale qui a pouliné طوغورمش ـ انفاص ایتمش قسراق

POULINIÈRE. Il se dit d'une cavale destinée à produire des poulains *A.* رمکة pl. ارماک ـ برذونة تتخذ للنسل *T.* دول

آلتمغه مخصوص اولان قسراق

POULIOT. Plante aromatique *A.* حبق ـ فوذنج *P.* پودنه ـ فوتنج *T.* يارپوز

POULPE. Ce qu'il y a de plus solide dans les parties charnues de l'animal *A.* صلب الربلة — Il se dit aussi en parlant de la chair de certains fruits. V. Pulpe.

POULS. Battement des artères qui se fait sentir particulièrement vers le poignet *A.* نبض || Pouls fort نبض قوى faible نبض ضعيف ـ نبض سست ـ نبض كوشك réglé نبض منتظم déréglé نبض غير منتظم ـ نبض مختل ـ نبض مضطرب égal نبض مستوى ـ نبض هموار ـ نبض دوز بر نبض ـ بردوزه‌يه اولان نبض inégal نبض غير متساوى ـ نبض نا هموار ـ نبض بر دوزه‌يه اولميان نبض fréquent نبض سريع الضرب ـ نبض زود وتيز intermittent نبض متناوب ـ نبض متواتر ـ نبض فاصله‌لو con-vulsif نبض مختلج ـ نبض حمالو fiévreux نبض حموى ـ آتيلور نبض sec نبض يابس ـ نبض قورى mou نبض مسترخى ـ نبض قتى dur نبض صلب ـ نبض سخت ـ نبض كوشك نبض Tâter, consulter, observer le pouls لمس ـ مسّ نبض ايتمك نبضى يوقلمق ـ نبض ايتمك

On dit figur. Tâter le pouls à quelqu'un, pour dire, sonder ses dispositions *A.* استمزاج *P.* نبضگيرى كردن *T.* بر كمسنه‌نك نبضنى يوقلمق

POUMON. Le principal organe de la respiration *A.* سحر pl. سحور ـ رئة pl. رئات *P.* رئون pl. شش *T.* آق جكر ـ اويكن || Les lobes du poumon رئة الرئة Maladie du poumon مرض جفاف رئه ulcère قرحهٔ رئه Avoir les poumons desséchés آق جكر پهلويه les avoir adhérents aux côtes مبتلا اولمق كثرت نطق وكلام ايله اتعاب رئه ايتمك S'user le poumon à force de parler متلاصق اولمق

POUPARD. Enfant au maillot *A.* صبى pl. صبيان *P.* بيك *T.* معصوم || Voilà un joli poupard اشته بر دلبر معصوم

POUPE. L'arrière du vaisseau, appelé aussi Queue *A.* كوثل ـ ذنب السفينة ـ مؤخر السفينة *P.* پس ـ پشت كشتى *T.* كشتى قيچ ـ پوپه‌سى ـ كمينك || La poupe d'une galère روزكار پوپه‌ده Avoir le vent en poupe جكديرينك قيچى طرفندن اسمك — Et figur. Avoir le vent en poupe, pour dire, être dans la prospérité *T.* پوپه هواسيله كتمك

POUPÉE. Petite figure humaine faite de bois, etc. pour servir de jouet aux enfans *A.* داح *T.* ببك ـ قوقله || Poupée de plâtre الچيدن مصنوع قوقله Un enfant qui se joue avec sa poupée قوقله‌سيله اوينايان جوجق

Poupée, en termes de fileuse, se dit du paquet d'étoupe ou de filasse dont on garnit le fuseau. En Arabe on leur donne différents noms, selon la matière dont le fuseau est garni. Ainsi on appelle *A.* عميتة pl. اعمتة la poupée de laine, سبيخة la poupée de coton, et *A.* سليلة la poupée de crin. *P.* دسته *T.* بدرك

POUPON. Jeune enfant qui a le visage plein et potelé *A.* عبعب ـ مقتال الوجه ـ جحدل ـ مرتوى الوجه *P.* فربه رو *T.* يوزى طولغن

POUPONNE. Jeune fille qui a le visage plein et pommelé *A.* مغتالة الوجه ـ مرتوية الوجه *P.* زن فربه رو *T.* يوزى طولغن قز

POUR. Préposition qui sert à marquer le motif ou la destination *A.* ل ـ لاجل *P.* براى *T.* ايچون ـ ضمننده || Dieu a créé toutes choses pour sa gloire جناب ربّ العالمين كافهٔ ممكناتى مجد وجلال بر كمالى ضمننده خلق وايجاد ايلدى Il fait de l'exercice pour sa santé حفظ صحّت ايچون حركت ايدر Ces chevaux sont pour l'écurie du roi بو آتلر اصطبل همايون ايچوندر

Et la cause *A.* لانّ ـ على ـ بناءً *P.* از بهر آنكه ـ از آنكه ـ براى آنكه ـ كه *T.* زيرا ـ نته‌كم ـ ايچون ـ دن ـ ايله || Il a été chassé pour avoir trop parlé چوق سويلديكيچون طرد اولندى ـ سويلديكندن ـ سويلدى ـ زيرا چوق سويلدى Il est malade pour avoir trop mangé بناءً طعامى زياده ايلديكنه ـ چوق يمكله خسته اولدى

Il signifie aussi, à considération de… à cause de || Il fera cela pour vous شونى سنك ايچون ايده‌جكدر Faites cela pour Dieu الله عشقنه ـ الله ايچون ـ لله تعالى ايله Je ne ferais pas cela pour un empire شونى بر پادشاهلق ايچون بيله ايتمم Il a fait cela pour raison بر كونه سبب ـ شونى لعلة ايتمشدر ـ بر كونه علته مبنى ـ ضمننده Il est estimé pour ses bonnes qualités محبول اولديغى خصايل جميله ايچون بين الناس معتبر ومحترمدر

Il signifie encore, moyennant un certain prix *A.* ب ـ بدلاً *P.* مقابلهٔ *T.* ه ـ بدل اولدرق || J'ai donné ma montre pour un diamant بر ساعتمى بر الماسه بدل اولدرق ويردم

الماس مقابلده Il a donné son cheval pour cent piastres آتنی
یوز غروش ـ یوز غروش ایچون ـ یوز غروشه ویردی
مقابلده Les meubles se donnaient pour rien à cette vente بو
مزادده اثاث بیت مفته صاتیلور ایدی

Et en égard, par rapport à... *A.* نظراً *T.* کوره || Cet habit est trop chaud pour la saison بولباس موسمه نظراً پک سجاقدر ـ
موسمه کوره La porte est trop étroite pour cette maison بوخانه‌یه
Sa dépense est trop grande pour نظراً قپوسی غایت طار در
son revenu ایرادینه کوره ایتدیکی مصرف پک جسیمدر

Et en la place de... *A.* فی مقام *P.* بجای *T.* یرینه || Il comparut pour son frère à l'assignation احضاری تنبیه اولنان
قرنداشی مقامنه کلوب اثبات وجود ایلدی Cet officier sert
pour un tel بوعسکری سرکرده‌سی فلانک مقامنه خدمت
ایدر Il a pour oreiller une pierre بر مقامنده یصدیغی یوز
طاش قوللنور

Et comme si *A.* کـ ـ کأن *P.* بسان *T.* کبی ـ اوزره اولمق
|| Ils l'ont laissé pour mort sur la place مرده میدانده فلانی
براقدیلر اوزره اولمق Tenez-moi pour un méchant homme, si...
بو شیٔ بویله چیقمز ایسه بنی بر خبیث ادم کبی عدّ
ایله Tenez cela pour assuré فرض کبی ومحقق صحیح بونی
ایله Je compte son témoignage pour dix autres فلانک شهادتنی
اون کشینک شهادتی کبی صایه‌رم

Il sert aussi à marquer Le parti, l'engagement, l'intérêt *T.* طرف || Un procureur doit travailler pour l'intérêt de ses parties
چالشملو در طرفیچون مؤکللری وکیلی دعوا بر Ce que je dis
est autant pour vous que pour moi طرفمه بنم هم کلام دیدیکم
خیرلو در طرفکه سنک هم Je tiens pour vous contre lui سنک
خلافنده یم آنک اعانهً طرفکه Ce prince s'est déclaré pour
l'Empereur اعلان طوتدیغنی طرفنی ایمپراطور حکمدار بو
ایلدی ـ طوتدی طرفنی Pour un tel, contre un tel فلانک
طرفنه یاخود علیهنه

Il se prend aussi pour Contre *T.* حقنه || Ce remède est bon pour la fièvre بو دوا حمّا حقنه نافعدر Il a haine pour lui
فلانک حقنه بغض وعداوتی وار در

Suivi de Que, signifie, quelque *A.* فلو *P.* هر چند که *T.* هر نقدر || Il faut éviter de se faire un ennemi pour petit qu'il soit
دشمن پیدا ایلمکدن حذر اولنملو در هر نقدر ادنا ایسه
ده Pour bon que soit ce remède, il ne faut pas en abuser بو دوا
هر چند نافع ایسه ده حدّدن زیاده استعمالی جائز دکلدر

Joint à un pronom personnel, il signifie, quant. V. Quant. || Vous ferez ce qu'il vous plaira, pour moi je n'en ferai jamais rien
بو خصوصده دلخواهک نوجهله ایسه حرکت ایله بکا
کلنجه ابدی ایده‌جک دکلم Nos amis se trouveront en tel
lieu, pour lui je n'en réponds pas فلان جمله‌سی دوستلرمزک
محلده موجود اوله‌جقلری درکار در انجق آکا کلنجه
جواب ویره‌مم

Pour Lors. Alors *A.* علی هذا التقدیر *P.* دریـن حال *T.* اول تقدیرده ـ اولحالده || Vous dites que cela arrivera, pour lors nous verrons ce qu'il y aura à faire بو دیدیککه کوره
شیٔ ظهور ایده‌جکدر اول حالده نه حرکت اولنمق اقتضا
ایده‌جکنی ملاحظه ایده‌رز

Pour peu que. *T.* جزئیجه || Pour peu que vous lui en parliez
بوکا دائر فلانه جزئیجه سویلیه‌جک اولور ایسه‌ک Pour peu
qu'on me fasse des difficultés, j'abandonnerai l'entreprise جزئیجه
صعوبت کوستره‌جک اولورلر ایسه مباشرت ایلدیکم مصلحتی
ترک ایده‌رم

Pour, est aussi substantif *A.* لطف ـ خیر ـ نفع *P.* نیک *T.* ایو || Il y a du pour et du contre dans cette affaire بو مصلحتده
بو بابده خیر وشرّ شقلری ـ لطف ومحذور طرفلری وار در
Soutenir نیک وبد صورتلری ـ نفع وضرّ طرفلری ـ وار در
le pour et le contre مصلحتک لطفی ویاخود محذوری
نیک ویاخود بد طرفنی اثبات ـ شقنی تأیید ایتمک
قیدنده اولمق

POURBOIRE. Petite libéralité *A.* عطیّة pl. عطایاء *P.* بخشش *T.* بخشش ـ قهوه پاره‌سی ـ ال کرمی || Il a eu tant, sans compter le pourboire ال کرمندن ماعدا شومقدار اجرت آلدی

POURCEAU. Cochon. V. ce mot. || Pourceau gras خنزیر سمین *P.* خوگ چرب وفربه *T.* سموز طوکز Marchand de pourceaux
خنزیر بازرکانی

POURCHASSER. Rechercher avec empressement *A.* جدّ ـ تطلب ـ فی الطلب *P.* بسیار جستجو کردن *T.* پک آراشدرمق

POURFENDRE. Fendre un homme de haut en bas *A.* تقدید ـ مستطیلاً شق *P.* از بالا تا بزیر دو نیم کردن *T.* اوزونلغنه
یارمق

POURIR. Se gâter, se corrompre *A.* انفساد ـ تعفن ـ کسب
الفساد *P.* فساد پذیرفتن ـ سَرب گشتن ـ پوسیدن ـ خرسیدن

T. چوریمك || Les fruits pourissent quand on les garde trop long-temps میوه قسمی طول زمان حفظ اولنسه چورر Il y a eu tant de pluies, que le raisin pourissait sur le cap اول قدر باران نزول ایلدیکه اوزم تکاك اوزرنده ایکن چورر ایدی Le bois de chêne ne pourit pas dans l'eau aussi promptement que les autres میشه آغاجی اخشاب سائره کبی صو ایچنده تیز برو کسب فساد ایتمز

On dit figur. Pourir dans l'ordure, dans la misère مزبلده وفقر وفاقه ایچنده چوریمك Faire pourir un homme en prison کمسنه‌یی حبسده چورتمك

On dit aussi d'un homme qui persiste dans ses mauvaises habitudes, qu'il pourit dans le vice A. بلی الفساد - بلی الشرّ P. در تبهکاری پوسیده T. فساد ایچنده چوریمش

Il est aussi actif A. افساد - تفسید - تعفین P. خرسانیدن - پوسانیدن - سرب ساختن T. چورتمك || L'eau pourit le bois صو آغاجی افساد ایدر - چوریدر La sueur pourit le linge à la longue عرق مرور زمان ایله بزی چوریدر Les pluies excessivement pourissent les biens de la terre فرط باران مزروعاتی اکینلری چوریدر - افساد ایدر

Pouri. A. متعفن - منفسد P. خرسیده - پوسیده - سرب - فساد یافته T. چوریمش - چورك || Pomme pourie چورك الما - On dit figur. d'un mauvais citoyen, que c'est un membre pouri qu'il faut retrancher de la république فلان کشی بر عضو فاسد درکه وجود جمهوردن فك وقطعی لازمهٔ حالدندر Et d'un homme bas et corrompu, que c'est un coeur pouri فاسد القلب بر آدمدر - درونی فاسد در - ایچی چورکدر - On dit aussi d'un homme sur lequel on ne peut compter, que c'est une planche pourie چورك تخته در

POURITURE. État de ce qui est pouri A. عفونت - فساد P. خرسیدگی - پوسیدگی T. چورکلك || Nos corps sont sujets à la pouriture ابدان بشر فساده تابعدر Nous ne sommes que pouriture انسان محض عفونت وفساد در Tout ce qu'il mange se tourne en pouriture هر نه که اکل ایتسه عفونته مستحیل اولور

On dit d'un homme dont le sang et les humeurs sont corrompus, qu'il tombe en pouriture, que ses membres tombent de pouriture A. تهذوء الاعضا P. اعضا لخت لخت افتادن T. اعضا صاپر صاپر دوکلمك || Ses membres tombent en pouriture اعضاسی متهذئ اولمقده در

POURPARLER. Conférence entre deux ou plusieurs personnes A. محاورة pl. محاورات - محادثة pl. محادثات P. سروا - حرفزنی با همدیگر T. صحبت - سویلشمه || Dans un pourparler de paix صلحه دائر محاوره اثناسنده Il y a eu plusieurs pourparlers entre les ministres de ces deux Cours دولتین وکلاسی بیننده محاورات عدیده ومحادثات کثیره گذران ایتمشدر L'affaire s'accommodera, nous sommes en pourparler مصلحت نظامپذیر اوله‌جقدر حالا بوکا دائر محاوره اوزره یز

POURPIER. Plante potagère A. رجلة - بقلة الحمقا - فرفخ P. پرپهن - خرفه - بخله T. سموز اوت || Une salade de pourpier سموز اوت صلاته‌سی Pourpier sauvage A. فرفخ جبلی P. پرپهن کوهی T. بیبان سموز اوتی

POURPRE. Rouge foncé qui tire sur le violet A. ارجوانی P. ارغوانی T. ارغوانی رنك || Cette étoffe-là est d'un beau pourpre بر ثوبدر لطیف ارغوانی رنکده

Pourpre, au féminin, se dit aussi de cette peinture précieuse qui se tire d'un coquillage nommé pourpre A. فرفیر - Il se dit aussi de l'étoffe teinte en pourpre A. فرفیریّ اللون || خلعت La pourpre était l'habillement des anciens rois خلعت فرفیریّ اللون ملوك اسلافه مخصوص ایدی

POURPRE. Maladie maligne, qui se manifeste au dehors par de petites taches rouges A. حمّاء ذات الحصبات || Il a une grosse fièvre, et l'on craint le pourpre حرارتی شدید اولمغله حصباتلو حمّا ظهور ایده‌جکندن خوف اولنور

POURPRÉ. De couleur de pourpre A. فرفیریّ اللون

POURPRIS. Enceinte, enclos A. حظار P. چپر T. چوره || Le pourpris d'un temple حظار معبد - Il se dit en Poésie pour Demeure || Les célestes pourpris A. حظیرة القدس

POURQUOI. Conjonction causative A. لهذا P. از بهر آن - بنا برین - ازین سبب T. آنك ایچون - آندن اوتری || Vous étiez absent, voilà pourquoi on vous a oublié غایب ایدك اشته آنك ایچون اونودلدك

Il se met aussi par manière d'interrogation A. لایّ - لما - لم P. از چه سبب - چرا - سبب T. ندیه مبنی - نیچون || Vous voulez que je vous fasse ce plaisir, pourquoi? بندن شو همتی استدعا ایدرسك ندیه مبنیدر Pourquoi ne le ferais-je pas? نیچون ایتمیم - Il se prend aussi substantivement || Je voudrais bien savoir le pourquoi de cette affaire بو ماده‌نك سببنی آکلامق

استر ایدم

POURSUITE. Action de celui qui poursuit quelqu'un *A.* تعقیب *pl.* تعقیبات *P.* قفاگیری - در پس پویی *T.* پسه - قوغلمه || Vigoureuse, vive poursuite تعقیب شدید Il était à la poursuite des ennemis دوشمه - اعدانك قفادن تعقیبنه وارمشیدی دشمنك پسنه دوشمشیدی Il revient de la poursuite des voleurs قطاع طریقی تعقیبدن عودت ایلدی - Il signifie aussi, brigue || Il a obtenu cet emploi, après deux ans de poursuite تمام ایکی سنه تعقیب ایلدکدنصکره اول منصبی تحصیل ایلدی Il l'a chargé de la poursuite de ses affaires امور وخصوصاتنك تعقیبنی فلانك عهده‌سنه حواله ایلدی

POURSUITES, signifie en termes de Palais, les procédures qu'on fait dans un procès *pl.* مطالبات || Tous ces papiers contiennent les poursuites qu'on a faites عرض اولنان مطالباتك جمله‌سی اشبو اوراق ایچنده مندرجدر Cesser les poursuites مطالباتدن کف ید ایتمك

POURSUIVANT. Celui qui brigue pour obtenir quelque chose *A.* طالب *pl.* طلاب - راغب *pl.* راغبین *P.* خواستکار - طلبکار *T.* استکلو || Il sont deux ou trois poursuivans qui demandent cette charge بو منصبك طلبکارانی ایکی اوچ کشیدر

Il signifie en termes de Pratique, celui qui poursuit un décret, un ordre, une contribution de deniers *A.* مجد فی التحصیل *P.* سر نهاده پیش فلان چیز - بوینده پس فلان چیز *T.* بر شیئك آردینه دوشن

POURSUIVRE. Courir après pour atteindre *A.* تعقیب - تقفی - تتلی - استذناب *P.* در پس پوییدن - درقفا شتابیدن *T.* قوغمق - قونغلمق - آرده دوشمك - پسه دوشمك - بر کمسنه‌نك ایزینی بصدرق پسنه دوشمك - قویروغنی صالیویرمیدرك آردینه دوشمك || Poursuivre vivement, chaudement سرعت وشدت ایله تعقیب ایتمك Poursuivre les ennemis deux jours durant دشمنك ایکی کون علی التوالی تعقیب واستذنابنه مبادرت ایتمك Le prévôt poursuit les voleurs ضابط بلده - ضابط حرامیلرك آردینه دوشدی - حرامیلری تقفی وتعقیبه شتابان اولمشدر On dit aussi, Poursuivre un procès, une affaire, etc. || Ne voulez-vous pas poursuivre votre procès? دعواکی تعقیب ایتمك استمزمیسك

POURSUIVRE QUELQU'UN, signifie, en manière de procès, agir contre quelqu'un par les voies de la Justice *T.* بر کمسنه‌نك اوزرینه دعوا ایتمك || On l'accuse de rapt, et on le poursuit criminellement فلانه غصب نفوس تهمتی اسناد اولنوب مجرم اولمق اوزره اوزرینه دعوا ایدرلر

POURSUIVRE. Briguer, tâcher d'obtenir *A.* بذل المقدور لتحصیل الشیء - بذل المجهود لتحصیل الشیء - اقدام علی تحصیل الشیء *P.* بتحصیل - بدست آوردن چیزی ورزش نمودن - چیزی تکاپو کردن *T.* بر شیئك تحصیلنه چالشمق - بر شیئك آردینه دوشوب تحصیلنه دوروشمق || Poursuivre une charge برمنصبك تحصیلی خصوصنده بذل مجهود ایتمك une pension برمعاشك تحصیلی ایچون بذل مقدور ایتمك

Et continuer ce qu'on a commencé *A.* مداومت *P.* بیدرنگ ورزش نمودن *T.* بوشلامامق || Poursuivre un ouvrage qu'on a entrepris - برکمسنه مباشرت ایلدیکی ایشه مداومت ایتمك مداومتدن منفك اولمامق Après nous être arrêtés un moment, nous poursuivîmes notre chemin جزئیجه توقفدنصکره یولمزه مداومت ایلدك Après quelque interruption, il poursuivit son discours بر مقدار انقطاعدنصکره کلامه مداومت ایلدی Vous avez bien commencé, poursuivez کوزل بدء وشروع ایلدك همان مداومت - همان بوشلامه ایله

POURSUIVI. *A.* معقب - متقفی *P.* درپس رفته *T.* قوغه‌لنمش

POURTANT. Néanmoins *A.* مع هذا - مع ذلك *P.* باین همه *T.* بو جمله ایله - بو بویله ایکن || Quoiqu'il soit habile, il a pourtant fait une grande faute کرچه استاد وماهر در مع هذا خطای عظیم ایتدی - مهارتی وارایکن عظیم بر خطا ایتدی Voilà pourtant qui est fini بوجمله ایله ختامپذیر اولمشدر

POURTOUR. T. d'Archit. Le tour, le circuit d'un corps *A.* دور - دائرة *P.* گرد *T.* چوره || Cette colonne a tant de pourtour بو ستون دوراً شو قدر در - بو ستونك شو قدر دوری وار در

POURVOIR. Donner ordre à quelque chose, rétablir ce qui manque, fournir ce qu'il faut *A.* تهیئة - تدارك الاسباب النظام - استحصال الاسباب النظام *P.* سامان کار بجا آوردن *T.* نظام ویرمك - بر شیئك نظامنه باقمق - تدبیرینی کورمك || Voilà bien du désordre, il faut y pourvoir صورت احوال خیلی مرتبده مختل وپریشاندر استحصال وتدارك اسباب نظام ایتمك اقتضا ایدر On y a pourvu بو اسباب نظامنه همت اولنمشدر Pourvoyez à cette affaire مصلحتك تهیئة اسباب نظامنه همت ایله Si les hommes n'y pourvoient, Dieu y pourvoira بنی آدم آنك تدبیرینه باقمز

ایسه جناب قادر مطلق مقتضای نظامنی ایدر

On dit Pourvoir à un bénéfice, à un office, pour dire, le conférer *A.* توجیه || C'est le Pape qui pourvoit à ces bénéfices بو رهبان زعامتلری ریم پاپاسی طرفندن توجیه اولنور

Pourvoir, signifie aussi, munir, garnir *A.* تجهیز - اعداد - *P.* تهیئة - آماده کردن - تدارك کردن - آراستن *T.* حاضرلمق - تدارکلندرمك || Pourvoir une place de vivres, de munitions بر قلعه‌یی مهمّات لازمه‌سیله تدارکلندرمك - قلعه‌نك مهمّات لازمه‌سنی تهیئه واعداد ایتمك Se pourvoir l'été pour l'hiver قشلاق حوایجنی موسم صیفده تدارك ایتمك - قیش ایچون یازدن تدارکلنمك Pourvoir une maison des choses nécessaires خانه‌یی اشیای لازمه‌سیله تجهیز ایتمك Il est pourvu de tout ce qu'il lui faut محتاج اولدیغی لوازماتنك جمله‌سیله تدارکلنمشدر Le ciel, la nature, l'ont pourvu de tant de bonnes qualités ید قدرت فلانك ذاتنی نیچه اصناف خصایل - نیچه خصایل جمیله ایله تجهیز ایلدی بهیّة ایله آراسته قلدی Les grâces dont elle est pourvue آرایش جامهٔ خلقتی اولان محاسن - آراسته اولدیغی محاسن ذاتیّة برگزیده

Il signifie aussi, établir ses enfans par un mariage, un emploi ou autrement *A.* تقضیة الامل *P.* بر مراد کردن - مقضیّ الفواد ساختن *T.* قایرمق || Ce père a bien pourvu tous ses enfans فلان کشی بالجمله اولادینی بر وجه انفع قایردی Cette fille a rencontré un bon parti, elle est bien pourvue فلان قیز اولنه‌جك بر مناسب طرف بولوب لایقی اوزره مقضیّة الفؤاد اولمشدر - قایرلمشدر Ces enfans n'ont plus de père qui puisse avoir soin de les pourvoir اشبو اولادك پدرلری اولمدیغندن تقضیهٔ آماللرینه همّت ایده‌جك کمسنه‌لری - یوقدر قایرملرینه

Se pourvoir, signifie en termes de Pratique, intenter action devant un juge *A.* دعوی *P.* دعوا راندن *T.* دعوا ایتمك || Si vous ne me faites raison, je me pourvoirai en Justice بنی اسکات ایتمدیککك حالده حضور شرعده دعوا ایده‌جکم Il s'est pourvu par-devant un tel juge فلان حاکمك حضورنده دعوا ایتدی Il s'est pourvu contre la sentence ویریلان اعلامك علیهنه دعوا ایلدی

POURVOYEUR. Celui qui s'est chargé de fournir à une maison les provisions de bouche *A.* کافل الحوایج المطبخ *T.* قوناغك ذخیره‌جیسی || Le pourvoyeur d'une telle maison فلان قوناغك ذخیره‌جیسی Les pourvoyeurs se sont obligés de fournir les pièces à un tel prix قوناق ذخیره‌جیلری کتوردکلری حوایج وارزاقی فلان فیئاتده ویرمکه متعهّد اولمشلردر

POURVU QUE. Adverbe conditionnel *A.* ان *P.* گر *T.* اکر - ایسه - حالده || Il vous accordera votre demande, pourvu que vous fassiez... اکر شونی ایدر ایسه‌ك مسئولنه مساعده ایدر Pourvu que vous lui donniez... فلان شیئی آکا ویردیککك حالده Pourvu qu'il n'arrive rien de contraire بر مانع ظهور ایتمدیکی حالده - بر مانع ومزاحم ظهور ایتمز ایسه

POUSSE. Les jets, les petites branches que les arbres poussent au printemps *A.* شطاء pl. اشطاء - فرخ pl. فروخ pl. افراخ *P.* اژغ *T.* فلیز - تازه فلیز

POUSSE. Maladie des chevaux, qui fait qu'ils soufflent beaucoup, et qu'ils battent du flanc *A.* نحطة *T.* آیقیلمه

POUSSÉE. T. d'Archit. Action de pousser, effet de ce qui pousse *T.* تپش || Il faut que ces arcs-boutant soient bien forts, pour retenir la poussée de cette voûte قبّه‌نك تپشنی منع ایچون اوزرلرینه طیاندیغی اکری دیرکلر پك قوی اولملودر

POUSSER. Faire effort contre, pour ôter de place *A.* دفع - وكز - نحز *P.* بیرون راندن - پیش راندن *T.* تپمك - اوته‌یه تپمك - اوته قاقمق || Pousser quelqu'un بر کمسنه‌یی یرندن دفع ایتمك Pousser quelque chose avec le pied برشیئی آیاق ایله تپمك - اوته قاقمق Poussez un peu cela vers moi بو شیئی آزجق طرفمه قاقیویر - On dit, Pousser les ennemis, pour dire, les faire reculer اعدایی کیرویه دفع ایتمك - Et pousser aux ennemis, pour dire, aller aux ennemis *T.* اعدانك اوزرینه سورمك

On dit, Pousser quelqu'un du coude, du genou, pour dire, le toucher doucement, pour l'avertir de quelque chose بر کمسنه‌یه دیرسك ویاخود دیز طوقندروب خبر ویرمك

Pousser. Imprimer un mouvement à un corps en le jetant *A.* دفع *P.* راندن *T.* ایلتمك - یورتمك || Il pousse bien une balle طوبی کوزل ایلدر - کوزل یوریدر

Il se dit aussi du mouvement que l'on donne à un corps en le frappant *A.* وهز - نهز *T.* دورتمك - قاقیویرمك || Il a bien poussé ce coup-là ضربه‌یی کرکی کبی دورتدی Pousser un ballon avec le pied دنکی آیاق ایله قاقیویرمك

Pousser. Faire entrer quelque chose à force *A.* ركز ـ غلّ *P.* سپوختن *T.* صوقمق || Pousser un clou dans une muraille دیواره چیوی صوقمق

On dit aussi, Pousser un coup d'épée, une botte à quelqu'un *A.* طعن *P.* زدن *T.* سانجمق ـ اورمق

Pousser. Porter, étendre, avancer *A.* تمدید ـ مدّ *P.* دراز کردن ـ راندن *T.* ایلرویه طوغری یورتمک ـ اوزاتمق ـ دورتمر || Pousser un mur plus loin دیواری بوندن ایلروجه یورتمک || Poussez ce mur de clôture cinquante toises plus loin بو چیت دیواری اللی ذراع قدر ایلرویه اوزات Il faudrait pousser cette allée jusqu'à un tel endroit بو باغچه‌ده‌کی یول فلان محله قدر مدّ اولنملو ایدی Pousser une tranchée مترسی ایلرویه یورتمک les frontières d'un État ملکک حدودینی تمدید ـ ایتمک توسیع ایتمک Ce prince a poussé ses conquêtes bien loin بو پادشاه فتوحات وغزواتنی اقطار بعیده‌یه تمدید وابلاغ ایتدردی

Dans les phrases suivantes, on emploie les mots *A.* ایصال ـ ابلاغ *P.* رسانیدن *T.* واردرمق || Pousser la raillerie bien loin هزل واستهزایی حدّ اعتدالدن زیاده ایصال ایتدرمک ـ هزل واستهزاده حدّ اعتدالی تجاوز ایتمک Pousser la valeur, la constance, la patience bien loin شجاعت وجلادتی وثبات ومتانتی وصبر وشکیبی اقصای مراتب کماله ابلاغ ایتدرمک la vengeance, la haine trop loin سودای انتقام وکینه‌یی حدّ مبالغه‌یه ایصال ایتدرمک un raisonnement trop loin بر مطالعه‌یی درجهٔ مبالغه‌یه ایصال ایتدرمک Pousser l'impudence, l'effronterie jusqu'au bout مجاعتی وکستاخلغی اقصی الغایات مبالغه‌یه ایصال ایتدرمک

On dit, Pousser la voix, pour dire, parler plus haut *A.* اجهار سسی *T.* آوازرا بلند کردن *P.* اعلاء الصوت ـ الصوت ـ سسی زیاده چیقارمق ـ یوکسلتمک

Et pousser des cris, pour dire, crier *A.* عجعجة ـ صیحان *P.* فریاد زدن *T.* چیقرمق ـ فریاد ایتمک

Et pousser des soupirs, pour dire, soupirer *A.* اخراج الزفیر ـ زفر *P.* متوالیاً آه زدن *T.* آه وواه ایتمک ـ کوکس کچورمک

Pousser, se dit figur. pour Attaquer, offenser, choquer *A.* تعرّض *P.* رنجیدن *T.* انجتمک || Si vous le poussez davantage, il sera obligé de se défendre فلانه زیاده تعرّض ایده‌جک اولور ایسه‌ك مدافعه‌یه مجبور اوله‌جقدر

Et pour presser, importuner *A.* تعجیز ـ تضییق *P.* بیزار کردن *T.* بیقدرمق ـ صیقمق ـ صیقشدرمق || Il l'a poussé vivement dans la dispute مجادله‌ده فلانی غایت ایله تضییق ایلدی ـ پک صیقشدردی

Pousser. Faire avancer dans le monde *A.* سوق *P.* برکشیدن *T.* ایلرو سورمک ـ ایلرولتمک || C'est un tel qui l'a poussé بونی سوق ایدن فلاندر Pour faire fortune à la Cour, il faut avoir quelqu'un qui vous pousse سرای همایونده کسب اقبال ایتمک ایچون سوق ایده‌جک بر کمسنه اولملو در

On dit, Pousser son chemin, pour dire, s'avancer, acquérir du crédit, de la considération طریق شان واقبالده قطع مسافه ایتمک

Pousser, se dit aussi de la crue des plantes *A.* طلوع ـ اجدار *P.* الداس ـ سر زدن ـ گوالیدن ـ سر نمودن *T.* سورمک ـ اشجار سورمکه اوج کوسترمک || Les arbres commencent à pousser باشلادی Les blés ont déjà poussé اکین طلوع ایتدی ـ سوردی ـ اوج کوستردی

Pousser, signifie aussi, en parlant des chevaux, battre des flancs *A.* نحط ـ نحیط *T.* آیقیلمق

Pousser à... Exciter *A.* حثّ ـ اغرا *P.* فژولیدن *T.* قندرمق || On l'a poussé à se fâcher فلانی خشم وغضبه اغرا ایلدیلر || à déshériter son fils فلانی اوغلنی وراثتدن اخراج ایچون حثّ واغرا ایلدیلر

Pousser à bout, signifie figur., choquer un homme au dernier point بر کمسنه‌یی پک ـ بر کمسه‌نک پک اوزرینه وارمق پک آشوری دورتمک ـ دورتمک || Vous me poussez à bout صبرمی اوزریمه وارییورسک vous poussez à bout ma patience صبرمی دوکدییورسک ـ پک دورترسک

Poussé. *A.* مندفع *P.* رانده *T.* قاقلمش

POUSSIER. La menue poudre qui demeure au fond d'un sac de charbon *A.* غبار الفحم *P.* رند انکشت *T.* کمور توزی

Il se dit aussi de la poussière de poudre à canon *A.* غبار باروت *P.* رند بارود *T.* باروتک توزی

POUSSIÈRE. Terre réduite en poudre très-fine *A.* عکوب ـ غبار *P.* قتام ـ گرد ـ رند *T.* توز || Faire élever la poussière en marchant توز ـ توز قوپارمق ـ یورر ایکن اثارهٔ غبار ایتمک La poussière entre dans les yeux هوایه توز آغدرمق ـ قالدرمق توزی Secouer la poussière d'un habit غبار کوزه حلول ایدر لباس اوزرندن سلکمک Réduire en poussière بر شیئی غباره

دوندرمك La pluie a abattu la poussière باران غباری تسکین ایلدی L'homme n'est que cendre et que poussière devant Dieu انسان عند الله المتعال محض رماد وغبار در

En parlant d'un homme de rien qu'on a tiré de la misère, on dit figur., qu'on l'a tiré de la poussière خاك مذلتدن رفع اولندی

POUSSIF. Il se dit d'un cheval qui a la pousse *A.* منخوط *T.* آیقیلور

POUSSIN. Poulet nouvellement éclos *A.* قوب pl. اقواب ـ فروج pl. فراریج *P.* جوژه *T.* پلیچ یاوریسی || La poule et les poussins طاوق ویاوریلری Une poule qui appelle ses poussins یاوریلرینی چاغران طاوق

POUSSINIÈRE. Constellation appelée aussi, Les pléiades. V. ce mot.

POUTRE. Grosse pièce de bois, qui sert à soutenir les solives ou les planches d'un plancher *A.* سهم pl. سهام *P.* فرسب ـ شاهتیر ـ شاخ *T.* طبان دیرکی ـ اوق دیرکی || Poutre de chêne میشه طبان Équarrir une poutre طبان دیرکنی طوغرایوب چار کوشه یاپمق Mettre une poutre à sa place طبان دیرکنی یرنده یرلشدرمك

POUTRELLE. Petite poutre *A.* سهم صغیر *P.* فرسب خرده *T.* اوفاق طبان دیرکی || Dans ce bâtiment il ne faut que des poutrelles بو بناده انجق اوفاق طبان دیرکلری لازمدر

POUVOIR. Avoir la faculté de... *A.* اقتدار ـ استمکان *P.* توانستن ـ قدرت داشتن ـ قدرت یافتن *T.* کوج یتمك ـ ایده بیلمك ـ قادر اولمق || Pouvoir marcher مشی وحرکته مقتدر اولمق ـ یوریه بیلمك Je pourrais sortir خروجه قادرم ـ چیقه بیلورم Je puis dépenser صرفه مقتدرم Je ne puis dormir نومه اقتدارم یوقدر Puis-je entrer? دخول ممکنمیدر Il n'a pu réussir dans cette affaire بو مصلحته ظفر بولمغه قادر ظفریاب اولمق ـ ظفر بولمنك امکاننی بولهمدی ـ اولهمدی ممکن اولهمدی

On dit proverb., Si jeunesse savait, et vieillesse pouvait, pour dire, si la jeunesse avait l'expérience, et que la vieillesse eût la force عهد شبابده درایت وسن شیخوختده قدرت اولسه

On dit, N'en pouvoir plus, pour dire, n'avoir plus de force *A.* عدم الاقتدار ـ عدم الاستطاعة ـ عدم الطاقة *P.* نا توان ـ بی تاب وتوان شدن ـ بودن *T.* طاقت ـ کوج یتمامك ـ طاقت کسلمك ـ قالمامق || Je n'en puis plus بوندن زیاده تاب وطاقتم یوقدر ـ اقتدارم یوقدر Il s'est fatigué à n'en pouvoir plus کمال عیّ وفتوری تقریبیله تاب وطاقتی کسلدی Il est accablé de travail, il n'en peut plus تعب وزحمتدن عارض اولمش فتوری تقریبیله طاقت واستطاعتی قالمامشدر Cet homme n'a plus guère à vivre, il n'en peut plus معاشی قالمیوب کلیاً مسلوب الاقتدار در

On dit, Sauve qui peut, pour dire, se sauve qui pourra *A.* النجاة فی الفرار ـ من نجا برأسه فقد ربح *P.* سلامت در گریز است *T.* قورتیله بیلن قورتلسون

Pouvoir, se dit aussi pour marquer la possibilité d'un événement *A.* امکان ـ احتمال ـ احتمال الوقوع *P.* امکان پذیر *T.* اوله بیلمك ـ اولمق ـ اولاغن ـ محتمل بودن ـ بودن ـ جائز اولمق || Cela pourra arriver بو کیفیتك وقوعی محتملدر Cela ne se peut faire بو شیئ اولمق ممکن دکلدر Cela se peut اولاغندر ـ اوله بیلور ـ ممکندر Il se peut que votre projet réussisse تزتیبك میسّر اولمق ممکندر ـ محتملدر Cela ne se peut عدیم الاحتمالدر ـ نا ممکندر ـ عدیم الامکاندر Ce malade pourrait bien en mourir بو مریض وفات ایتمك احتمالی وار در Il se pourra faire que... جائز که شویله اوله... Il pourrait arriver que... بلکه شویله اوله ـ اوله بیلور که شویله ظهور ایده...

Pouvoir. Avoir de l'autorité, du crédit *A.* قوّت ـ اقتدار ـ قدرت *P.* یارستن *T.* کوج یتمك ـ الدن کلمك || Vous pouvez tout sur lui فلانك یاننده صاحبی اولمق Si je puis quelque chose pour votre service, je m'y emploierai avec joie قوّت کاملهك وار در خدمتك ایچون الدن کلور بر شیئ وار ایسه فرح جان ایله اجراسنه آماده یم C'est un homme qui peut beaucoup dans l'affaire dont il s'agit بو خصوصده در دست اولان مصلحتده کلّی قوّتی وار در Je ne puis rien en cela بو خصوص ـ هیچ بر شیئ الدن کلمز ـ بر وجهله مقتدر دکلم Il peut beaucoup auprès de vos juges سنك مصلحتکی رؤیت ایدن قضاتك یاننده دائرهٔ اقتدارمدن خارجدر Il peut tout ce qu'il veut استدیکی شیلرك کلّی قوّتی وار در Je ne crois pas le pouvoir جملهسنه کوجی یتر ظنّ ایدرمکه الدن کلهجکنی ـ الدن کلمز ظنّ ایدرم ـ بوکا قدرتم یوقدر عقلم کسمز

POUVOIR. Autorité, faculté de faire *A.* قوّت ـ وسع ـ قدرت *P.* یارا *T.* الدن کلمه || Grand pouvoir قوّت کامله absolu قوّت مطلقه indépendant قوّت بالاستقلال ـ قوّت مستقله Il a beau-

coup de pouvoir قوّت تامّه‌سی ـ كلّی قوّتی وار در C'est une marque, un effet de son pouvoir اثر قوّتيدر Je m'emploierai pour vous de tout mon pouvoir سكا اعانت ايتمك ايچون ما حصل وسع واقتدارمی صرف ايده‌جكم Ce que vous souhaitez de moi n'est pas en mon pouvoir ديديككك شئ دائرهٔ مطلوبككك اولان شئ المدن كلمز ـ اقتدارمدن خارجدر Cela passe mon pouvoir حدّ وسع واقتدارمی تجاوز ايدر بر شيئدر ـ وسعمدن خارجدر ـ On dit aussi, Cela est en son pouvoir, c'est-à-dire, en sa disposition يد اقتدارنده در ـ النده در

On dit, Avoir une chose en son pouvoir, pour dire, la posséder T. مالك اولمق ـ يد تملّكده ـ يد تصرّفده اولمق

Pouvoir. Droit, faculté d'agir pour un autre, en vertu de l'ordre qu'on en a reçu A. رخصت P. دستور T. رخصت || J'ai pouvoir de lui مرخّصم ـ فلانك طرفندن رخصتم وار در Donner un pouvoir limité رخصت محدوده اعطا ايتمك illimité رخصت بيحدّ وقيد ـ رخصت نا محدود ويرمك Agir en vertu de pouvoir بركمسنه حامل اولديغی رخصت موجبنجه فلانه عمل وحركت ايتمك Il lui a donné un pouvoir fort ample رخصت واسعه ويردی ـ Il se dit aussi de l'écrit par lequel on donne pouvoir à quelqu'un A. وثيقة الرخصة ـ كتاب الرخصة P. رخصتنامه T. رخصتی حاوی كاغد || J'ai montré mon pouvoir حامل اولديغم رخصتنامه‌يی ابراز ايلدم Les ambassadeurs se sont communiqué leurs pouvoirs ايلچيلر حامل اولدقلری رخصتنامه‌لری بری برلرينه افاده وبيان ايتمشلر در On trouve de la difficulté dans les pouvoirs رخصتنامه‌ده بر مشكل بولورلر Ce ministre a un plein pouvoir pour traiter de la paix بو وكيلك يدنده مذاكرهٔ صلحه دائر رخصت كامله وار در Votre pouvoir n'est pas en bonne forme يدكده اولان رخصتنامه رسم مرعی اوزره يازلمش دكلدر Il a outrepassé ses pouvoirs حامل اولديغی رخصتی ـ حدود رخصتی تجاوز ايتمشدر

PRAGMATIQUE. On appelle Pragmatique sanction, un réglement fait en matière de religion T. امور مذهبه دائر قانوننامه ـ

On appelle aussi Pragmatique, les actes qui contiennent la disposition que fait le Souverain concernant ses États et sa famille خاندان سلطنت ايله ملكك حقنه جاری اوله‌جق شروط نظامی حاوی قانوننامه

PRAIRIE. Étendue de terre où l'on recueille du foin A. ارض ـ مكلئة ـ عشيبة P. چمنزار ـ مرغزار T. چايرلق || Une grande prairie مرغزار جسيم vaste چمنزار وسيع الاطراف Une prairie qui sert au pâturage رعی حيواناته صالح بر مكلئه Se promener dans la prairie چمنزارده گشت وگذار ايتمك V. Pré.

PRALINE. Amande rissolée dans du sucre A. لوز مقلی ومسكر P. بادام در شكر پخته T. شكر ايله قاورلمش بادم

PRAME. Sorte de navire à un seul pont, où l'on emploie des rames et des voiles T. چكوه

PRATICABLE. Qui se peut pratiquer, qui peut être employé A. ممكن الاجرا ـ ممكن الاعمال P. بكار بردنی ـ بكار آوردنی T. اوله بيله‌جك || Il a employé tous les moyens praticables pour venir à bout de cette affaire بو مصلحتی باشه چيقارمق ايچون ممكن الاعمال اولان كافّهٔ تدابير واسبابی قوللندی Cela n'est pas praticable ممكن اجرا اوله‌جق شئ دكلدر Ce moyen ne me semble nullement praticable بو تدبير ظنمه كوره بوجهٔ من الوجوه ممكن الاجرا اوله‌جق مقوله‌دن دكلدر ـ نا قابل اجرا در ـ ممتنع الاجرا در

Figur. A. ممكن المعاملة ـ ممكن الالفة P. امكان پذير الفت T. قوللانيلور || Cet homme n'est pas praticable dans le commerce de la vie بو آدم امر معاشرتده ممكن المعامله دكلدر ـ ممكن الالفه دكلدر Son humeur quelquefois n'est pas praticable مزاجی بعضاً قوللانيلمز

On dit, que les chemins ne sont pas praticables, lorsqu'il est impossible d'y passer طرق ومسالك ممكن المرور دكلدر ـ ممتنع المرور در ـ يوللر كزلمز مرتبه‌سنده در Et qu'un marais n'est pas praticable مروری نا ممكن بر چپللك ير در Ce gué n'est pas praticable dans ce moment-ci بو معبر الحالة هذه ممكن العبور دكلدر ـ نا قابل عبور در

PRATICIEN. Celui qui est versé dans la pratique judiciaire A. متشرّع pl. متشرّعين P. خواجهٔ شريعت T. شريعتده اوسته || Grand praticien متشرّع صاحب كمال Ce procureur est habile praticien بو دعوا وكيلی ماهر واستاد شريعت خواجه‌سيدر

Il se dit aussi d'un médecin qui a beaucoup d'expérience dans son art A. طبيب كثير التجربة P. طبيب هزار آزما T. كثير التجربه‌سی چوق بر حكيم || C'est un grand praticien التجربه بر طبيب نامدار در

PRATIQUE. Méthode de faire A. عمل || La pratique ne répond pas toujours à la théorie عمل هر وقتده علمه موافق كلمز

Ce projet est beau, mais il sera difficile dans la pratique بو مطالعه احسن ولطيفدر انجق عند العمل صعوبتدن خالى دكلدر Il a eu de grandes idées, mais il n'était pas aisé d'en venir à la pratique واقعا فكرنده امور معظمه وار ايدى انجق عمله كلنجه آسان شيلر دكل ايدى

On dit, Mettre en pratique, pour dire, mettre en exécution *A.* عمل ـ اجرا ـ اجرا فعلاً *P.* بكار آوردن *T.* ايشلمك ـ فعله عمله كتورمك ـ كتورمك || Il ne suffit pas de savoir les commandemens de Dieu, il faut les mettre en pratique احكام الهيّه نك ياالكز معرفتى كافى دكل فعلاً اجرالرى دخى لازمدر

On dit, Pratiques de dévotion, pour dire, certains exercices réglés de dévotion *A.* اعمال مسنونهٔ دينيّه ـ مناسك || Cet homme est fort exact à toutes ses pratiques de dévotion بو آدمك اعمال ـ مناسك لازمه يه كمال دقت اوزره رعايتى وار در مسنونهٔ دينيّه يه

PRATIQUE. Usage, coutume, façon d'agir reçue dans quelque pays *A.* عرف ـ عادت pl. عادات *P.* آيين ـ رسم وراه *T.* يول اركان || La pratique de ce pays-là est telle que je vous le dis بو مملكتنك عرف وعادتى اشته ديديكم كبيجه در

Il se prend aussi pour l'expérience des choses du monde *A.* تجربة *P.* آزمايش ـ كار آزمودگى *T.* صنديوب آكلمه || C'est un homme qui a la pratique des affaires امور ومصالحده تجربه سى كار آزما بر آدمدر ـ چوق بر آدمدر Cet emploi ne m'est pas propre, je n'ai aucune pratique de ces sortes d'affaires بو منصب بكا لايق دكل زيرا اول مقوله اموروده اصلا تجربه م يوقدر

PRATIQUES, se dit des intelligences secrètes avec des personnes d'un parti contraire *A.* pl. معاملات خفيّة pl. مخابرات خفيّة *P.* آشنادارئ نهانى ـ معاملهٔ نهانى *T.* كيزلو دانشقلق || Entretenir des pratiques avec le commandant d'une place قلعه نك محافظيله معاملات خفيّه ربط ايتمك

PRATIQUE, signifie aussi, chaland *A.* مشترى *P.* خريدار *T.* مشترى || Ce marchand a bien des pratiques بو بازركانك مشتريسى چوقدر Il a presque toutes les pratiques du quartier محله نك همان بالجمله مشتريلرى كندونكدر

Il se dit aussi en parlant d'un médecin qui est fréquemment employé || Ce médecin a beaucoup de pratiques بو طبيبك بو طبيب چوق خسته يه باقر ـ خسته سى چوقدر

On dit, qu'un homme a bien de la pratique, pour dire, qu'il a beaucoup de besogne à faire *A.* شغل pl. اشغال ـ مشغلة pl. مشاغل *P.* كار *T.* ايش ـ خدمت

En termes de Marine, Donner pratique à un vaisseau, signifie, lui permettre de débarquer *A.* رخصة لخروج عن السفينة *P.* دستور ـ بيرون شدن از كشتى *T.* كميدن چيقمغه رخصت

PRATIQUE, se dit aussi de la procédure et du style des actes qui se font dans la poursuite d'un procès *A.* علم الصكّ || Ce n'est pas assez qu'un avocat connaisse les lois et les ordonnances, il faut encore qu'il entende bien la pratique وكالت دعاوى خدمتنى ايدن كشى ياالكز شريعتى ونظاماتى بيلمك كافى دكل علم صكدن دخى خبردار اولمق واجبهٔ حالدندر Cela est contre toutes les règles de la pratique قواعد علم صكه كليّاً منافيدر

PRATIQUE. Qui agit, qui fait agir *A.* عملى || Instruction pratique تعليم عملى Pratique morale اصول عمليّهٔ اخلاق Vertu pratique صلاح بالعمل Géométrie spéculative et géométrie pratique فنّ هندسهٔ نظرى وفنّ هندسهٔ عملى Cette science se divise en spéculative et en pratique بو علم ايكى قسمه منقسمدر كه برى نظرى وديگرى عمليدر

PRATIQUEMENT. Dans la pratique *A.* عملاً ـ من جهة العمل || Vous avez raison théoriquement, mais pratiquement vous auriez tort من جهة العلم حق يدكده در انجق من جهة العمل حقكك يوقدر

PRATIQUER. Mettre en pratique. V. Pratique. — Et exercer certaines professions *A.* عمل *P.* فلان كار كردن *T.* ايشلمك || Pratiquer la médecine, la chirurgie عمل طبابتى وجرّاحلق كارينى ايشلمك

Il signifie aussi, fréquenter *A.* مخالطة ـ اختلاط ـ خلطة *P.* آميزش *T.* قونشمه || J'ai assez pratiqué cet homme-là, pour savoir de quoi il est capable بو آدم ايله خيلى آميزش واختلاطم اولديغندن نديه مقتدر ايدوكنى رعنا بيلورم Il ne pratique que des gens de bien ياالكز اهل خير ايله خلطه سى وار در

Et gagner à son parti, suborner *A.* جلب *P.* بطرف خود كشيدن *T.* آيارتمق || Il avait pratiqué les principaux habitans de la ville رؤساى بلده يى جلب ايلدى ـ آيارتدى Il a pratiqué la plupart des officiers de l'armée سركردگان عسكرك اكثريسنى آيارتدى Il a pratiqué des témoins dans cette affaire بو خصوصده شاهدلر آيارتدى

On dit Pratiquer des intelligences, pour dire, se les ménager

آشنایی نهانی پیدا کردن .P عقد المعاملات الخفية .A
.T کیزلو دانشلق پیدا ایتمک || Il avait pratiqué dans cette place des intelligences qui lui ont donné le moyen de la surprendre قلعه نک ایچنده معاملات خفیه عقد ایدوب بو تقریب ایله علی حین غفلة من اهلها ضبط وتسخیرینه دسترس اولمشدر

Pratiquer, se dit en termes d'Architecture, pour Avoir l'adresse de ménager de petites commodités dans un bâtiment .T صیغدرمق || On a pratiqué un petit escalier dans l'épaisseur du mur دیوارک جسمی ایچنده بر صغیر نردبان صیغدردیلر

PRÉ. Pièce de terre qui ne se laboure point, et où il vient de l'herbe .A مخضرة .P سبزه زار .T چایرلق V. aussi Prairie || Haut pré آلچق یرده اولان bas مرتفع یرده اولان چایرلق - چیچکلنمش سبزه زار fleuri یشللنمش چایرلق Pré vert چایرلق اعلا اوتلق Ce pré porte de fort bon foin سبزه زار شکوفه دار انبات ایدر بر مخضره در

PRÉALABLE. Qui doit être fait, dit, examiné avant .A اوّل الامر - ایشک ابتداسی .T پیشروکار - اوّل کار - سرکار .P اقدم الامور || Dans les négociations et les traités, la communication des pouvoirs est une chose préalable مكالماتده وعهدنامه انعقادی خصوصنده اقدم امور رخصتنامه لرک ابرازیدر Une fille majeure ne peut se marier sans le consentement de son père, ou sans une sommation préalable بلوغه رسیده اولمش بر قیز پدرینک رضاسی منضم اولمدقچه ویاخود اوّل امرده پدرینک رأینی استدعا ایتمدکچه تزوّجه مأذون اولمز C'est un point préalable اقدم اموردن معدود بر مادّه در Pour juger du droit de cet enfant à l'hérédité de son père, il est préalable de savoir s'il est légitime بو ولدک والدی وراثتنه استحقاقی حکم اولنمق اوّل امرده حلالزاده لکی تحققنه منوطدر Avant que de procéder au jugement de cette affaire, c'est un préalable que de مصلحتک حکمنه مباشرتدن اوّل اقدم امور شو . . . مادّه در که

Au préalable. V. Préalablement.

PRÉALABLEMENT. Avant toutes choses .A قبل كل شيء .P هر شیئدن ایلرو - اوّل امرده .T پیش از همه کار - اوّل باوّل || Il faut voir préalablement si . . . قبل كل شيء رؤیت اولنمق اقتضا ایدر که

PRÉAMBULE. Espèce d'exorde, d'avant-propos .A مقدمة pl. مقدّمات .P سرسخن || Long préambule مفصّل مقدّمه inutile بیلزوم - مقدّمهٔ لا طائل Sans préambule بلا مقدّمه Point de préambule, venons au fait مقدّمه لازم دکل مادّه یه کله لم

PRÉAU. Il ne se dit qu'en parlant de cet espace découvert qui est au milieu d'un cloître, et en parlant de la cour d'une prison .A قاعة - ساحة - فناء .P شه .T حاولو - میدان || Ce prisonnier se promène au préau بو اسیر زندانک حاولیسنده کزر

PRÉBENDE. Revenu ecclésiastique, attaché ordinairement à une chanoinie .A عقدة .T آرپه لق

PRÉBENDÉ. Qui jouit d'une prébende .A صاحب العقدة .T آرپه لق صاحبی

PRÉCAIRE. Qui ne s'exerce que par tolérance, qui n'est pas tellement établi par un droit, qu'il ne puisse cesser .A قائم اغماضاً - عديم الثباة - غير مستقرّ .P بی ثبات - نا بر قرار .T اغماضاً تمللو اولمیان - اغماضه مبنی اولان Autorité précaire || مستقرّ اولمیان حق ملکیّت possession قائم اولان حکومت existence وجود غیر مستقرّ Son état est précaire حالی اغماضاً حالی بی ثباتدر - قائمدر

En termes de Pratique, il se dit des choses dont on ne jouit que par concession révocable au gré de celui à qui la propriété de ces choses appartient .A مستعار .P سپنج - عاریت .T عاریتی || Il ne jouit de cette terre que par précaire, qu'à titre de précaire فلان اراضی یه عاریهٔ متصرّفدر

PRÉCAIREMENT. D'une manière précaire .A من غير ثباة - بالعارية - عاريةً .P تمللو اولمیه رق .T ببیقراری .P لا مقرّاً .P عاریتی اوله رق .T بر وجه عاریت

PRÉCAUTION. Soin pris d'avance contre les inconvéniens prévus d'une chose .A احتياط - حزم .P دور اندیشی - احتیاطکاری .T احتمال صایمه - صاقنمه Précaution inutile || احتیاط لا طائل صایقیلق - احتمال صایمه Prendre ses précautions احتیاط - حزم واحتیاط بیغانده - استحصال اسباب حزم واحتیاط Apporter toutes les précautions nécessaires لوازم حزم ایتمک واحتیاطک جمله سنه رعایت ایتمک Se purger, se faire saigner par précaution احتیاطاً دوای منقی استعمال ایتمک احتمال صایه رق - یاخود قان آلمق

On dit proverb. Trop de précaution nuit .T چوق صایان چوق یاکیلور

Il se prend aussi pour Circonspection, ménagement .A احتراز .P نگهداری .T صاقنمه || On ne doit attaquer certains préjugés

qu'avec précaution خلقك ذاهب اولديغى بعض كونده
تعصباتك خلافنه وارلمق مراد اولنسه احتراز اوزره
رسوم احترازه Se conduire avec précaution حركت اولنملو در
رعايت ايله عمل وحركت ايتمك

PRÉCAUTIONNER. Donner à quelqu'un des conseils ou des moyens
pour se garantir de quelque mal *A.* وقايت ـ محافظة ـ حمايت
P. پاس داشتن *T.* صاقندرمق || Précautionner les fidèles contre
l'erreur اهل ايمانى ضلالدن محافظه ايتمك

SE PRÉCAUTIONNER. Prendre ses précautions *A.* احتما ـ تحفظ ـ
تحرز ـ توقى *P.* نگهداشتن *T.* صاقنمق ـ قورنمق || Il est
bon de se précautionner le plus que l'on peut contre les maux qui
nous menacent, contre la malice des hommes مشرف ظهور اولان
آفاتدن وخلقك شرّ وخباثتندن مهما امكن توقى ايتمك
برد وسرمادن لازمهٔ حالدندر Se précautionner contre le froid
تحفّظ ايتمك

PRÉCAUTIONNÉ. *A.* محفوظ ـ محمى *P.* پاس داشته *T.* صاقنمش ـ
قورنمش

Il est aussi adjectif, et signifie, prudent, avisé *A.* حازم ـ اهل
الحزم والاحتياط *P.* محترز *A.* دور انديش *T.* صايقيلو *P.*
نگهدار *T.* صاقنيجى || C'est un homme fort précautionné غاية
الغايه حازم بر آدمدر

PRÉCÉDEMMENT. Ci-devant, auparavant *A.* سابقاً ـ مقدّماً ـ
سالفاً *P.* پيش ازين *T.* ايلرو ـ بوندن اوّل ـ بوندن ـ بوندن
اقدم || Comme nous avons dit précédemment بوندن اقدم سويلديكمز
ذكر اولنديغى وجه اوزره ـ وجه اوزره

PRÉCÉDENT. Qui précède *A.* سابق ـ مقدّم ـ سالف *P.* پيشين
T. مقدّمكى ـ اوّلكى ـ بوندن ـ كچن || Le jour précédent يوم
سابق ـ مقدّمكى كون ـ كچن كون Je vous ai écrit par
l'ordinaire précédent عادتا عزيمت ايدن مقدّمكى اولاق
واسطه‌سيله طرفكزه تحرير ايلدم Dans les règnes précédents
سلاطين سالفه زماننده Dans l'assemblée précédente مجلس
سابقده J'ai trouvé cette matière dans le livre précédent بو ماده‌نك
بحثنى كتاب سابقده بولدم

PRÉCÉDER. Aller devant, ou être auparavant *A.* تقدّم ـ استقدام ـ
سبق *P.* پيش رفتن ـ پيشرو شدن *T.* ايلرولنمك ـ ايلرو
يوريمك || Dans cette entrée, un grand nombre de gens de livrée
précédaient le carrosse de l'ambassadeur دخول آلاينده كسوهٔ
مخصوصه ايله ملبّس وافر كسان ايلچينك هنطوينه پيشرو
ايدى La musique précéda le repas ساز وآهنگ ضيافت
ضيافت طعامنك مقدّمه‌سى ايدى ـ طعامنى تقدّم ايلدى
Cet accès de fièvre fut précédé d'une grande lassitude بو حمّا
نوبتنه بر كسل عظيم عارضه‌سى تقدّم ايلدى La naissance
de ce prince fut précédée de plusieurs prodiges بو شهزاده‌نك
ولادتندن مقدّم ـ ولادتنه معجزات عديده تقدّم ايتمشدر
ـ معجزات كثيره ظهور ايتمشدر Il signifie aussi, tenir le pre-
mier rang, avoir le pas sur un autre || Précéder en dignité, en
honneur جاه ومنصب وشان واعتبار جهتيله تقدّم ايتمك

PRÉCÉDÉ. *A.* متقدّم *P.* پيشرو *T.* ايلرويه يوريين

PRÉCENTEUR ou **PRÉCHANTRE.** C'est la même chose que Grand-
Chantre *A.* رئيس المؤذّنين *P.* سر مؤذّن *T.* مؤذّن باشى

PRÉCEPTE. Règle, enseignement *A.* قاعدة pl. قواعد ـ تعليم
pl. تعليمات ـ درس || Les préceptes des Mathématiques علوم
رياضيّه‌نك قاعده‌لرى de la Morale قواعد علم اخلاق Don-
ner de bons préceptes تعليمات نافعه ويرمك Suivre exactement
les préceptes qu'on a reçus اخذ اولنان تعليماته مو بمو تبعيّت
ايتمك Les préceptes qu'un maître donne à son écolier معلّمك
ويرديكى تعليمات ـ كندو شاكردينه ويرديكى درسلر Les
remarques de Vaugelas contiennent d'excellens préceptes pour la lan-
gue فلانك مطالعاتى لسانه دائر بينظير تعليماتى مشتملدر

Il se prend aussi pour les commandemens de Dieu, de l'Église
A. حكم pl. احكام *P.* فرموده *T.* بيورق || Précepte affirmatif
اثباتى متضمّن حكم ربّانى négatif نفيى متضمّن فرمودهٔ
خدا Les préceptes de la loi se réduissent à aimer Dieu de tout son
coeur, et son prochain comme soi-même احكام شريعت عشق
الهى‌يه عقد قلب ايله مداومت ومثل وقريند نفسى كبى
محبّت ايلمكدن عبارتدر Jeûner le carême est un des préceptes
de l'Église صيامه رعايت احكام ائمّهٔ دينيه‌دندر Cela est de pré-
cepte بو ماده احكام دينيّه‌دندر Dans l'Évangile, il faut distin-
guer les préceptes d'avec les conseils انجيل شريفده مندرج
اولان احكامى وصايادن فرق وتمييز ايتملو در

PRÉCEPTEUR. Celui qui est chargé de l'instruction d'un enfant
A. معلّم pl. معلّمين *P.* استاد *T.* خوجه || Précepteur savant
بر معلّم كثير المعارف Il a donné un précepteur à son fils
اوغلنه بر معلّم تعيين ايلدى

PRÉCEPTORAL. Qui appartient au précepteur *A.* مختص بمعلّم ـ
معلّمى *P.* استادانه *T.* خوجه وارى || Ton préceptoral معلّم

خوجه واری وقار ـ وقار معلمی Gravité préceptorale اداسی وتمکین

PRÉCEPTORAT. État, fonction de précepteur *A.* حرفة المعلم *P.* استادی *T.* خوجهلق || Les devoirs du préceptorat خوجهلغک واجبات حالی Pendant le temps de son préceptorat معلم حرفتنی خوجهلغی وقتنده ـ اجرا ایلدیکی اثناسنده

PRÉCESSION. T. d'Astron. On appelle Précession des équinoxes, le mouvement rétrograde des points équinoxiaux *A.* رجعة النقط الاستوا

PRÉCHANTRE. V. Précenteur.

PRÊCHER. Annoncer au peuple la parole de Dieu *A.* وعظ *P.* وعظ کردن *T.* وعظ ایتمک || Prêcher la parole de Dieu, les vérités Évangéliques کلام الله وحقایق انجیله دائر وعظ ایتمک les mystères de la religion اسرار دینه دائر وعظ ایتمک ـ On dit, Prêcher dans le désert, pour dire, n'avoir plus d'auditeurs, ou n'être point écouté روزکاره وعظ ایتمک

Il se dit aussi des exhortations morales que l'on fait à quelqu'un *A.* تلقین ـ تعلیم || Prêcher des hérésies رفض وبدعتی متضمن اعتقادات تعلیم ایتمک des maximes dangereuses اصول خطرناک تعلیم وتلقین ایتمک

On dit, Prêcher quelqu'un, pour dire, lui faire de longues représentations pour l'engager à faire ou ne pas faire une chose *A.* نصح ـ نصیحت *P.* پند دادن *T.* اوکوت ویرمک || On le prêche inutilement là-dessus بو بابده فلانه عبث یره نصیحت ایدرلر On le prêche pour se marier فلانه تزوج ایلمسنی نصح وپند ایدرلر Après l'avoir long-temps prêché, je n'y ai rien gagné وافر زمان فلانه نصح وپند ایلدکدنصکره بر درلو ثمره تحصیل ایدهمدم

On dit proverb. À beau prêcher qui n'a cure de bien faire, pour dire, que c'est inutilement qu'on fait des remontrances à un homme qui n'a pas envie de se corriger ذاتی یرامز اولانه اوکوت کار ایتمز

On dit, qu'un homme ne fait que prêcher malheur, que prêcher misère, pour dire, qu'il ne parle que pour annoncer quelque chose de fâcheux دائما ـ دائما مصیبتدن خبر ویرر بر آدمدر مصیبت سویلر

PRÉCIEUSE. Femme qui est affectée dans son air, dans ses manières *A.* شکلة pl. شکلات *P.* شیوه‌کار *T.* نزاکت صاتر ـ ناز ونیاز طورینی ایدن || Il n'est rien de si incommode qu'une précieuse نزاکت صاتر بر قاری قدر ثقیل شی یوقدر

PRÉCIEUSEMENT. Avec grand soin *A.* باهتمام تام *P.* بانگهداری *T.* برشینی پک کوزه‌درک || Garder précieusement une chose اهتمام تام ایله حفظ ایتمک Il y a huit cents ans que l'on garde précieusement ce manuscrit dans cette bibliothèque دست خط اولان اشبو کتاب سکز یوز سنه‌دنبرو بو کتبخانه‌ده اهتمام تام ایله حفظ اولنمقده در Je conserverai précieusement cette marque de votre amitié سنک طرفکدن اثر محبت اولمق حرز ـ اوزره ویریلان شیئی اهتمام تام ایله حفظ ایده‌جکم جان کبی صاقلیه‌جغم Il a conservé précieusement le souvenir des bienfaits qu'il a reçus مظهر اولدیغی الطاف وعنایاتک ذکرینی اهتمام تام ایله صحیفهٔ حفظنده وقایه ایلدی

PRÉCIEUX. Qui est de grand prix *A.* ثمین ـ ذو قیمة ـ کثیر القیمة *P.* گرانبها ـ گرانقدر ـ گرانقیمت ـ قیمتدار *T.* بهالو ـ قیمتلو || Pierre précieuse گرانبها جوهر ـ قیمتلو طاش étoffe قیمتلو ذیقیمت قماش L'or est le plus précieux de tous les métaux آلتون معادن سائره‌نک جمله‌سندن زیاده ثمین وگرانبها در

Il se dit aussi des choses qui peuvent procurer un grand avantage, et alors on peut employer aussi les mots *A.* عزیز *P.* کمیاب || Il n'y a rien de plus précieux que le temps وقت قدر عزیز وقتلر قیمتلو Les momens sont précieux وقیمتدار بر شی یوقدر ـ Et de tout ce qui nous est cher عزیز وکمیابدر ـ در || Je garde cette lettre comme un gage précieux de votre amitié شو مکتوبی اثر ـ محبتکک اثر عزیزی اولمق اوزره حفظ ایده‌رم گرانقدر حب ومودتک اولمق اوزره حرز جان کبی صاقلرم

Il se dit encore par respect, du corps et du sang de Notre-Seigneur *A.* شریف ـ مبارک ـ عزیز || Le précieux sang de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک دم عزیزی ـ دم مبارکی

Il signifie aussi, affecté *A.* ذو تکلف *P.* تکلف امیز *T.* تکلفلو || Il a des manières précieuses تکلفلو اوضاع واطواری وار در Il parle un langage précieux تکلف امیز ایله لسان تکلم ایدر Un style précieux تکلفلو انشا ـ Il se dit aussi au substantif *A.* تکلف || Le précieux de son style me fatigue سبکک وانشاسنده اولان تکلف بکا موجب ملال اولور

PRÉCIPICE. Lieu très-bas au-dessous d'un lieu fort élevé et fort

escarpé *A.* هوة ـ وهدة pl. وهاد ـ ورطة pl. وراط ـ ركعة *P.* ورطۀ قعيره || Précipice profond اوچرم يرـ اوچرم *T.* مغاك ـ ورطۀ هايله affreux درين اوچرم يرى ـ مغاك بعيد الغور ـ قورقنج اوچرم يرى ـ مغاك هولناك Le fond du précipice بن مغاك ـ قعر ورطه Marcher entre deux précipices ايكى ورطۀ هايله آره‌سنده كزمك Ce lieu est plein de précipices وراط كثيره‌يى مشتمل بر محلدر Tomber dans un précipice توِرّط ـ ورطه‌يه دوشمك ـ ايتمك Jeter dans le précipice توريط ايتمك ـ ورطه‌يه دوشورمك ـ ورطه‌يه القا ايتمك Tirer quelqu'un du précipice تخليص ـ بر كمسنه‌يى ورطه‌دن اخراج ايتمك Être sur le bord du précipice لب ورطۀ هولناكده ايتمك ـ اوچرم اغزنده طورمق ـ اوچرم كنارنده طورمق ـ اولمق Nous étions sur le penchant du précipice هبوط ورطه‌ده ايدك ـ اوچرمك انكبه يرنده ايدك

Il se dit figur. d'un grand malheur *A.* ورطة الفنا ـ ورطة البلا || Les passions, les mauvais conseils entraînent les hommes dans le précipice امراض نفسانيه وآرا ونصايح فاسده انسانى ورطۀ بلايه سوق ايدر

On dit figur. Cet homme marche sur le bord du précipice, pour dire, qu'il tient une conduite capable de le perdre بو آدم رهنورد ورطۀ هلاك وبوار در Et qu'on l'a tiré du précipice, pour dire, qu'on l'a tiré d'une affaire très-dangereuse فلانى ورطۀ خطردن رفع وتخليص ايلديلر

PRÉCIPITAMMENT. Avec précipitation, à la hâte *A.* عجالةً ـ على جناح الاستعجال ـ بالاستعجال ـ مستعجلاً ـ العجلة *P.* بشتاب ـ بزودى ـ شتابكارانه *T.* عجله ايله || Marcher précipitamment على جناح الاستعجال يوزيمك courir مستعجلاً سرعت وشتاب ايتمك

PRÉCIPITANT, en termes de Chimie, signifie, ce qui opère la précipitation *A.* مرسب ـ مثفل *P.* دردى ران *T.* چوكدريجى

PRÉCIPITATION. Extrême vitesse *A.* عجلة *P.* شتاب *T.* چوق عجله || Marcher avec trop de précipitation ايوه‌جيلك ايله يوريمك

Il se dit figur. du trop d'empressement que l'on a à dire ou à faire quelque chose *A.* استعجال ـ تهالك || Faire les choses avec précipitation شيلرى تهالك ايله ايتمك La précipitation gâte la plupart des affaires تهالك واستعجال اكثر امورى افساد ايدر Il faut penser, agir mûrement et sans précipitation بلا تهالك وعجله ورأى ناصح ايله مطالعه ايدرك حركت اولنملو در

PRÉCIPITATION. L'action d'un corps qui se sépare du milieu d'un liquide où il était dissous, et s'en dépose sous la forme de poussière *A.* رسوب *P.* دردى بستگى ـ دردى پذيرى *T.* چوكمه

PRÉCIPITER. Jeter d'un précipice *A.* اهباط ـ القاء من العلوّ الى الاسفل *P.* از بالا انداختن *T.* يوقاريدن آشاغى دوشورمك ـ يوكسكدن اتمق ـ اوچورمق || Précipiter un homme du haut des murailles dans le fossé بر كمسنه‌يى ديوارك اوزرندن خندق ايچنه آتمق

SE PRÉCIPITER. *A.* انهباط ـ انتكاس ـ اهواء ـ انهواء *P.* خودرا از بالا انداختن *T.* يوقاريدن آشاغى‌يه دوشمك ـ آتلمق || Se précipiter d'une fenêtre پنچره‌دن آشاغى‌يه انتكاس ايتمك Se précipiter dans la mer دريايه آتلمق Le cheval s'est précipité dans un abîme avec le cavalier qu'il portait آت راكبيله معاً بر ورطه‌نك ايچنه دوشدى

Figur. *A.* استبسال النفس ـ تودير النفس *P.* خودرا بيمحابا درخطر انداختن *T.* كندويى مخاطره‌يه صالدرمق || Se précipiter dans les occasions périlleuses مخاوف ومهالكه استبسال نفس ايتمك

On dit, qu'un fleuve, qu'un torrent se précipite, pour dire, qu'il tombe de haut avec rapidité *A.* تفريغ متشلشلاً *P.* از بالا پياپى ريزان شدن *T.* يوقاريدن آشاغى‌يه شارل شارل دوكلمك || Le Nil se précipite avec grand bruit du haut de certains rochers نهر نيل بالاى صخوردن اصوات شديده ايله متشلشلاً تفريغ ايدر

PRÉCIPITER. Accélérer *A.* تعجيل *P.* زودى آوردن *T.* چابكلندرمك ـ تيز يورتدرمك || Précipiter ses pas تعجيل خطوات ايلمك ـ خطوات سرعت واستعجال ايله مشى وحركت ايتمك Une rivière qui précipite son cours عجله وشدت ايله جريان ايدن نهر Précipiter le mouvement تعجيل حركت ايتمك Précipiter le moment تعجيل وقت ايتمك Cette démarche précipita sa perte فلانك بو كونه حركتى محو واضمحلالنك تعجيلنه سبب اولمشدر — Figur. || Agir avec précipitation *A.* تعجيل ـ استعجال *P.* زودى نمودن *T.* عجله ايتمك ـ ايوه‌درمك || Cet homme gâte toutes les affaires en les précipitant بو آدم كافۀ امورى تعجيل ايدرك اخلال وافساد ايدر Les gens sages ne précipitent rien عقلا هيچ بر شيئده عجله ايتمزلر Il s'est trop

précipité dans cette affaire بو خصوصده پك عجله ایتدی Ce général a précipité sa retraite بو جنرال عسكرینی كیرویه چكمكده عجله ایتدی

Précipiter. T. de Chimie. Faire l'opération nommée Précipitation *A.* اثقال ـ ترسیب *P.* دردی پذیرفتاریدن *T.* چوكدرمك || Précipiter le mercure جیوه‌یی ترسیب ایتمك Il faut que ce qu'il y a d'impur dans cette liqueur soit précipité بو صویك ایچنده نقدر اوساخ وار ایسه ترسیب واثقال اولنمق اقتضا ایدر

Précipité. *A.* منهبط ـ منهوی ـ منتكس *P.* از بالا افتاده *T.* اشاغی‌یه دوشمش ـ یوقاریدن *A.* مستعجل *P.* بشتاب *T.* كرده *T.* عجله‌لو *A.* راسب *P.* دردی پذیرفته *T.* چوكمش یوقاریدن آشاغی‌یه منهبط ومنهوی || Précipité de haut en bas عزیمت مستعجله Départ précipité اولمش Mercure précipité زیبق راسب

Précipité, au substantif. Matière dissoute, séparée de son dissolvant, et tombée au fond du vaisseau *A.* ثفل ـ راسب *P.* درد *T.* طورطی ـ چوكندی

PRÉCIPUT. Avantage que le testateur ou la coutume donne à un des cohéritiers par-dessus les autres. Il ne se dit dans ce sens qu'avec Par *A.* فضلا علی سهم المفروض *P.* بیش از حصه *T.* مفروضه‌دن زیاده اولدرق || حصه مفروضه Le père a donné cette terre par préciput à un de ses fils پدر اوغللرینك بربسنه حصه مفروضه‌سندن فضله اولدرق بو ملكی تخصیص ایلدی Entre nobles, l'aîné a la principale maison par préciput, et avant partage بر كمسنه‌نك سلك ملكنده منسلك اولان منازلك اشرفی فضلا علی سهم المفروض وقبل از تقسیم تركه ولد كبیره عاید اولمق اصلزادگان بیننده جاری اولان قواعد ورسومدندر ـ Il se dit aussi de ce qu'un de ceux qui sont en communauté, a droit de prendre avant le partage || Cette femme a pris pour son préciput telle chose بو خاتون زوجی تركه‌سندن فلان شیئی حصه مفروضه‌سندن فضله اخذ ایلدی

PRÉCIS. Fixe, déterminé *A.* مخصص ـ معین || Temps précis وقت معین Jour précis یوم مخصص ومعین Venir à l'heure précise تخصیص اولنان ساعتده كلمك À cinq heures précises ـ تمام ساعت بشده ایكن ـ مخصصا ساعت بشده ایكن On dit, Faire des demandes précises, pour dire, faire en Justice des demandes expresses علی وجه التخصیص عرض مطلوبات ایتمك

On dit, qu'un homme est fort précis dans ses discours, pour dire, qu'il est concis, net et exact امحاص كلامی وار در

PRÉCIS. Le sommaire de ce qu'il y a de plus essentiel dans une affaire *A.* مجمل ـ ملخص *P.* خلاصه *T.* خلاصه || Il nous a donné le précis de cette affaire بو مصلحتك ملخصنی بزه خلاصه‌سنی بیان ایلدی ـ افاده ایلدی Voilà le précis de ce livre اشته بو كتابك ملخصی ـ مجملی

PRÉCISÉMENT. Exactement, au juste *A.* بالصحة *P.* موبمو *T.* تمام ـ تمام تاس تمام || Dire, écrire précisement ce qu'il faut لازم اولانی سویلمك یاخود یازمق Répondez précisément à ce qu'on vous demande تمام سویلدكلرینه جواب ویر Il fait les choses précisément comme il a promis شیلری تمام وعد ایلدیكی وجه اوزره ایدر Il est venu précisément à l'heure marquée تمام ساعت موعود ومعینده كلمشدر Voilà précisément la manière dont l'affaire s'est passée اشته مصلحت تمام بو صورت اوزره واقع اولمشدر

PRÉCISION. Exactitude dans le discours, qui consiste à ne rien dire de superflu *A.* امحاص الكلام ـ نقاحة الكلام ـ صحة الكلام || C'est un homme qui s'exprime avec une grande précision كمال نقاحت كلام ایله افادهٔ مرام ایدر

Il signifie dans le didactique, distinction exacte et subtile, par laquelle on fait abstraction d'une chose d'avec une autre *A.* تمییز ـ pl. تمییزات دقیقة || Précision métaphysique علم كلامه دائر تمییز دقیق Ce qu'il dit est fondé sur des précisions trop subtiles دیدیكی كلام بغایت دقیق تمییزاته مبنیدر

PRÉCOCE. Mûr avant la saison *A.* باكور pl. بواكیر *P.* پیشرس *T.* طرفنده ـ وقتندن اول یتشمش || Fruit précoce فاكهه طرفنده یمش ـ میوهٔ پیشرس ـ باكوره

Il se dit aussi de l'arbre qui porte des fruits précoces *A.* شجر مبكار ـ شجر معجل *T.* اركن یمش ویرر آغاج

Il se dit figur. des choses dont il n'est pas encore temps de parler *A.* قبل الوقت *P.* بیوقت ـ نا بموسم ـ نا بهنگام *T.* وقتسز || Ce que vous dites-là est précoce دیدیككك كلام نا بموسمدر ـ Et en parlant d'un enfant qui a l'esprit plus avancé que son âge ne comporte, on dit, que c'est un esprit précoce قبل الوقت ادراك ایتمش ـ قبل الوقت یتشمش بر عقلدر

PRÉCOCITÉ. Qualité de ce qui est précoce A. ابتكار P. پیشرسی T. ارکن یتشمه || L'exposition au midi, la chaleur contribuent à la précocité des fruits آغاجك سمت جنوبه توجّهی وهوانك یمشك ـ حرارتی ابتکار فواکهه مدار اولور حالاتندندر ادراك قبل الوقت Figur. A. ـ ارکن یتشمه‌سنه وسیله اولور وقتندن اوّل یتشمه T. پیشرسی P.

PRÉCOMPTER. Déduire par avance les sommes qu'on a reçues d'un débiteur sur le total de la dette A. تنزیل من الحساب P. از شمار فرو نهادن T. حسابدن ایندرمك || Il faut précompter sur cette somme les mille écus que vous avez reçus اشبو یكون حسابدن مقدّما مقبوضك اولمش شو قدر غروش تنزیل اولنمق اقتضا ایدر

Précompté. A. منزّل من الحساب P. فرو نهاده T. ایندرلمش

PRÉCONISATION. Action par laquelle un cardinal, ou le Pape déclare qu'un tel sujet, nommé à un évêché par son souverain, a toutes les qualités, requises A. رسم التصدیق الاهلیّة || La préconisation de cet évêque a été faite un tel jour فلان پسقپوسك تصدیق اهلیّتی رسمی فلان کونده اجرا اولندی

PRÉCONISER. Louer extraordinairement A. اطناب فی المدح ـ اطراء فوق الحدّ ـ اطراء بالمبالغة P. بسیار ستودن T. سنی بالمبالغه افراط اوکمك || Il ne cesse de vous préconiser اطرادن خالی دکلدر

Il se dit aussi dans le même sens que Préconisation A. تصدیق الاهلیّه

PRÉCURSEUR. Celui qui vient avant un autre pour annoncer son arrivée A. مبشّر القدوم P. مژده رسان قدوم T. ایلرویه کلان مژده‌جی ـ کلان خبرجی || Jean-Baptiste est appelé le précurseur de Jésus-Christ حضرت یوحنا حضرت عیسی افندمزك قدوم مبارکلری مبشّری لقبیله موصوفدر

Il se dit aussi de certaines choses qui ont accoutumé d'en précéder d'autres A. مقدّمة pl. مقدّمات P. پیش آهنك T. ایلرو کلان || Ces signes-là sont les précurseurs de quelque grand événement ظهور ایدن علایم بر حادثهٔ جسیمه‌نك مقدّمه‌لریدر

PRÉDÉCÉDER. Mourir avant un autre A. موت مقدّما ـ مقدّما هلاك P. پیش از فلان مردن T. اوّل اولمك || Celui des deux qui viendra à prédécéder ایکیسندن قنغیسنك موتی ایکیسندن قنغیسی اوّل اوله‌جك اولور ـ تقدّم ایدر ایسه ایسه

Prédécédé. A. مقدّما هالك P. پیش ازین مرده T. اوّل اولمش || La femme étant prédécédée زوجه زوجندن مقدّم هالکه اولمغله

PRÉDÉCÈS. Mort d'une personne avant celle d'une autre A. موت مقدّم P. مرك پیشین T. اوّل اولمه || En cas de prédécès de l'un des deux, le survivant... ایکیسندن بریسنك تقدّم موتی موتی تقدّم ـ تقدیرنده حیاتده قالان شویله ایتملو در که ایتسه

PRÉDÉCESSEUR. Celui qui a précédé quelqu'un dans un emploi A. سلف pl. اسلاف || Il marche sur les traces de ses prédécesseurs اسلافی اثرینه اقتفا ایدر Ce prince suivit l'exemple de son prédécesseur بو پادشاه سلفی مسلکنه سالك اولمشدر Il continua ce que son prédécesseur avait entrepris سلفنك مباشرت ایلدیکی مادّه‌یه مداومت ایلدی

Il se dit au pluriel de tous ceux qui ont vécu avant nous dans le même pays A. pl. اسلاف P. پیش آیندگان T. کچمشلر || Nos prédécesseurs étaient plus sages que nous کچمشلر بزدن زیاده عقللو ایدی

PRÉDESTINATION. Dessein que Dieu a formé de toute éternité de conduire, par sa grâce, quelqu'un au salut éternel A. فلاح مقدّر من الازل || Le dogme de la prédestination est difficile à expliquer من الازل تقدیر اولنمش فلاحه دائر اولان اعتقادك حل وتفسیری مشکلدر

Il se prend aussi, pour un arrangement immuable d'événemens que l'on suppose arriver nécessairement A. قدر P. بوش ـ سر نوشت T. یازیلو || Les Musulmans croient à la prédestination اهل اسلام قدره معتقد درلر

PRÉDESTINER. Destiner de toute éternité au salut A. تقدیر بالفلاح من الازل || Dieu a prédestiné les élus جناب ربّ غفور مختارین حقنه من الازل تقدیر فلاح ایتمشدر Il n'y aura de sauvé que ceux qu'il a plu à Dieu de prédestiner بمشیّة الله تعالی من الازل مفلح اولنلرك ماعداسی مظهر نجات وسلامت اوله‌جقلری یوقدر

Il se dit aussi du choix que Dieu, de toute éternité, a fait de quelques personnes pour de grandes choses A. تقدیر من الازل || Dieu avait prédestiné Moïse pour être le conducteur de son peuple حق سبحانه وتعالی حضرتلری موسی‌یی دلیل امّتی اولمق اوزره من الازل تقدیر ایلدی ـ Il se dit dans ce

sens de toutes les choses extraordinaires, et qui semblent fortuites || Il y a des hommes qui semblent prédestinés au malheur بعض كسان وار در كه حقلرينه ادبار ونكبت گويا من الازل تقدير اولنمش كبيدر

Prédestiné. *A.* مقدّر *P.* از بوش نوشته *T.* يازيلو — Il est aussi adjectif, et signifie, celui que Dieu a destiné à la gloire éternelle *A.* مفلح من الازل || Des âmes prédestinées مفلح من الازل اولان ارواح طيّبه

PRÉDÉTERMINATION. V. Prédéterminer.

PRÉDÉTERMINER. Il se dit de l'action par laquelle Dieu meut et détermine la volonté humaine *A.* القاء ربانى || Décret prédéterminant حكم القاى ربّانى

PRÉDICABLE. T. de Logique. Il se dit d'une qualité que l'on peut donner à un sujet *A.* مصروف || Le terme Animal est prédicable aussi bien de l'homme que de la bête حيوان لفظى هم انسان وهم بهيمه حقنده مصروفدر

PRÉDICATEUR. Celui qui monte en chaire pour annoncer la parole de Dieu *A.* واعظ pl. وعّاظ || Prédicateur Évangélique انجيل واعظى شريف éloquent واعظ فصيح البيان Le prédicateur monte en chaire à telle heure واعظ فلان ساعتده كرسى اوزرينه صعود ايدر Nommer un prédicateur pour le carême ايام صيام ايچون بر واعظ تعيين ايتمك

PRÉDICATION. Action de prêcher *A.* وعظ || La prédication de l'Évangile est la plus noble fonction de l'épiscopat پسقپوسلق مأموريتلرينك اشرفى انجيل شريفك بطريق الوعظ تعليم وتلقينيدر — Il signifie aussi, sermon *A.* موعظة *T.* وعظ || Entendre la prédication وعظى استماع ايتمك Assister à la prédication وعظده حاضر بولنمق

PRÉDICTION. L'art de prédire. V. ce mot || Les astrologues avaient fait un art de la prédiction منجمين اخبار مغيّباتى بر فنّ مخصوص اتخاذ ايتمشلر در عرافتى بر فنّ مخصوص — اتخاذ ايلديلر

Il signifie aussi, la chose qui est prédite *A.* خبر الغيب pl. اخبار الغيب || Sa prediction est arrivée, est accomplie ويرديكى غيبدن خبر ويرديكى مادّه — خبر غيب تحقق ايلدى كلوب ظهور ايلدى Le peuple croit aux prédictions de l'almanach عوامّ ناس تقويملرده مندرج اخبار غيبه معتقد در L'événement a justifié ma prédiction ويرديكم خبر غيبك صحّتى مادّه‌نك وقوعيله اثبات اولندى Les gens sensés n'ont aucune foi aux prédictions عقول سديده اصحابى اخبار غيبه اصلاً وقطعاً معتقد دكللر در

PRÉDILECTION. Préférence d'amitié, d'affection *A.* تفضّل الرغبة *P.* برترئ رغبت — مزيّة الميل — رجحان المحبّة — زيادة الرغبة — *T.* سوش زياده‌لكى || Marquer de la prédilection pour quelqu'un بر كمسنه حقنده زيادهٔ رغبت اظهار ايتمك Le père a de la prédilection pour sa fille فلان پدرك قزى حقنده رغبتى زياده در Prédilection aveugle زيادهٔ رغبت ومحبّت على العميا juste حقه مقارن — حق وصوابه مقرون اولان تفضّل رغبت مزيّت ميل ومحبّت

PRÉDIRE. Annoncer par inspiration divine ce qui doit arriver *A.* انباء الامور قبل — اخبار المستقبلات — اخبار المغيّبات *P.* الوقوع *T.* پيش از وقوع خبر دادن مقدّم خبر ويرمك || Les prophètes ont prédit la venue de Jésus-Christ انبياى عظام حضرت عيسينك ظهورينى قبل الوقوع انبا واخبار ايتمشلر در

Et annoncer par des règles certaines une chose qui doit arriver *A.* اخبار بالاستخراج || Prédire une éclipse de soleil كسوف شمسك ظهورينى بالاستخراج اخبار ايتمك

Et annoncer par une prétendue divination qu'une chose doit arriver *A.* عرافة — اخبار بالعرافة *P.* بفالشناسى خبر دادن *T.* فالجيلق ايتمك — فالجيلق ايله خبر ويرمك || Il prétend qu'on lui a dit tout ce qui lui est arrivé حقنده ظهور ايتمش احوالك جملهسى فالجيلق ايله كندويه مقدّم اخبار اولنديغنى ادّعا ايدر

Et dire ce qu'on prévoit, par raisonnement et par conjecture, devoir arriver *A.* اخبار المغيّبات باستدلال العقلى — اخبار المستقبلات بالتفرّس || Je lui avais prédit tout ce qui lui est arrivé حقنده ظهور ايتمش حالاتك مجموعنى استدلال عقلى ايله كندويه قبل الوقوع اخبار ايلدم

Prédit. *A.* مخبر قبل الظهور — منبأ قبل الوقوع *P.* پيش از وقوع خبر داده *T.* ظهورندن اوّل خبر ويرلمش

PRÉDOMINANT. Qui prédomine *A.* غالب *P.* برتر *T.* يكين || Vice prédominant مثلبهٔ غالبه Humeur, passion, vertu prédominante مزاج ومرض غالب وفضيلت غالبه — آرتق

PRÉDOMINER. Prévaloir, s'élever au-dessus *A.* غلبة *P.* برتر آمدن *T.* اوست كلمك — يكين كلمك — آرتق كلمك ||

L'ambition a toujours prédominé dans sa conduite حرص نام وشان هر كونه سلوك وحركتنده دائما غالب ايدى C'est un homme à qui l'intérêt prédomine étrangement مصلحت مخصوصه فكرى نفسنده بغايت غالبدر La charité prédomine dans les vrais Chrétiens عيسوئ صحيح اولنلرده عشق الهى غالبدر La prudence prédomine dans toutes ses actions عقل ودرايت جميع افعالنده غلبه ايدر La bile prédomine en lui صفرا مزاجنده غالبدر

PRÉÉMINENCE. Supériorité de rang, de dignité *A.* تفوق من تقدم - جهة الرتبة *P.* برترئ جاه *T.* اوستده اولمقلق || La prééminence des princes du sang sur tout le reste de la nation نسل پادشاهيدن اولان ذواتك جميع ملت اوزرينه تقدمى - تقدمى La شهزادهلرك سائر كسان اوزرينه prééminence des évêques sur les prêtres پسقپوسلرك رهبانه تقدمى

PRÉÉMINENT. Qui excelle, qui s'élève au-dessus des autres *A.* فائق - اقدم - افضل - اعلا *P.* سرافراز - بالاترين - برترين *T.* اوست - اوستون || La charité est la vertu prééminente عشق الهى اقدم فضايلدر La justesse et la profondeur des vues sont le mérite prééminent de ce général بو سرعسكرك افضل كمالاتى صواب راى وعمق افكار در

Il se dit aussi des dignités *A.* مقام اعلا - مقام اسنا *P.* جاه والا *T.* اولو پوست

PRÉÉTABLIR. Établir d'abord *A.* مقدما تمهيد *P.* پيشتر در ميان كردن *T.* اول قويمق || C'est ce qu'il faut préétablir مقدما تمهيدى اقتضا ايدن شى بو در Vous n'avez pas préétabli la question مسئلهيى اولدن تمهيد ايلمدك

PRÉEXISTANT. Qui existe avant *A.* مقدما موجود *P.* پيش هسته *T.* ايلرودن وار اولان

PRÉEXISTENCE. Existence antérieure *A.* قدم الوجود - وجود متقدم *P.* هستئ پيشين *T.* ايلرودن وارلق - ايلرودن اولمقلق

PRÉEXISTER. Exister avant *A.* تقدم الوجود *P.* پيش هستن *T.* ايلرودن وار اولمق

PRÉFACE. Avant-propos, discours préliminaire que l'on met à la tête d'un livre *A.* ديباجة *P.* سر نوشت كتاب *T.* كتاب ديباجهسى || Grande, longue préface ديباجهٔ مفصله - مفصل ومشروح بر ديباجه L'auteur a mis une excellente préface à la tête de son ouvrage فلان مؤلف تأليف ايلديكى كتابك اولنده لا نظير بر ديباجه يازدى Cette préface rend raison du plan de l'ouvrage بو ديباجه تأليفك صورت ترتيبنى ايجاب ايتمش علل واسبابى بيان ايدر — Il signifie aussi, préambule. V. ce mot.

PRÉFECTURE. L'arrondissement départemental, de l'administration duquel est chargé un préfet *A.* ايالت - مخلاف *P.* خره *T.* سنجاق - ايل

Il se dit aussi de l'endroit où le préfet exerce ses fonctions *A.* باب الوالى *P.* خانهٔ حاكم *T.* والى قپوسى

Et des fonctions de préfet *A.* ايالت *P.* حكمرانى *T.* واليلك

Et du temps que dure l'administration d'un préfet *A.* عهد الولاية - وقت الولاية *P.* هنگام حكمرانى *T.* واليلك ايامى

PRÉFÉRABLE. Digne d'être préféré *A.* ارجح - مرجح - واجب الترجيح - اولى - مستحق التفضيل *P.* بهتر - سزاوار رجحان *T.* يك || La vertu est préférable à tous les autres biens نفس فضيلتدر ارجح حظوظات

PRÉFÉRABLEMENT. Par préférence *A.* على وجه الترجيح - على طريق الاولوية || Le roi a donné cette charge à un tel, préférablement à tous ceux qui la demandaient پادشاه بو منصبى طلبكارانى ايچندن على وجه الترجيح فلانه توجيه ايلدى Il faut aimer Dieu préférablement à toutes choses هر شيدن زياده اولويت طريقيله دلدادهٔ عشق الهى اولمق واجباتدندر

PRÉFÉRENCE. Choix que l'on fait d'une personne, d'une chose plutôt que d'une autre *A.* رجحان - رجحانيت - اولويت *P.* مزيت بهترى *T.* يك صايمه || Juste préférence عدل وحقه مقارن اولان رجحان Demander la préférence ادعاى رجحانيت ايتمك obtenir تحصيل رجحانيت ايتمك - مظهر رجحان اولمق disputer احراز مرتبهٔ رجحانيت ايتمك - ومزيت ماده‌سنده معارضه ايتمك Entre ces deux généraux, il est assez douteux à qui on doit donner la préférence بو ايكى سرعسكرلر بيننده قنغيسى مستحق رجحانيت اولديغى امر مبهمدر

Il se prend aussi, pour le droit d'être préféré *A.* استحقاق على الرجحانية || Quand un vassal veut vendre son héritage, le seigneur du fief a la préférence sur tous les autres acquéreurs بر تابعك متصرف اولديغى اراضى فروخت اولنه‌جق

اولور ایسه مبایعه‌سنده صاحب ملکک سائر بالجمله مشتریلردن زیاده استحقاق رجحانیتی درکار در

PRÉFÉRENCES, se dit de certaines marques d'affection ou d'honneur plus particulières qu'on accorde à quelqu'un *A.* pl. آثار الالتفات *P.* نوازشها *T.* التفاتلر || Vous êtes trop accoutumé aux préférences التفاتلره پک آلشمشسک

PRÉFÉRER. Donner l'avantage à une personne, à une chose au-dessus d'une autre *A.* ترجیح ـ تفضیل ـ تقدیم *P.* بهتر داشتن ـ بهتر شمردن *T.* یکڭ صایمق || Il faut préférer l'honnête à l'utile عرض وناموسی نفع وفائده‌یه تقدیم ایتمک لازمدر ـ عرض وناموسک نفع وفائده اوزرینه ترجیحی لازمدر Dieu préféra Jacob à Ésaü باری تعالی حضرت یعقوبی فلانه ترجیح وتفضیل ایلدی

Préféré. *A.* مرجح *P.* بهتر داشته *T.* یکڭ صایلمش

PRÉFET. Magistrat préposé pour administrer un arrondissement départemental *A.* والی

PRÉFINIR. T. de Jurisp. Fixer un délai dans lequel une chose doit être faite *A.* تعیین المدة ـ تخصیص الوقت ـ توقیت *P.* وعده بستن *T.* وعده کسمک || L'ordonnance préfinit les délais des assignations احضار خصوصنده ویرلمسی اقتضا ایدن مهلتک مدتی قانوننامه‌ده تعیین اولنمشدر

PRÉFIX. Qui est déterminé *A.* مقرر ـ معین *P.* قرار داده *T.* کسلمش Il ne se dit que dans ces phrases: Jour préfix یوم معین terme وعدۀ معینه temps وقت معین somme مبلغ معین ـ مقدار معین

PRÉFIXION. T. de Jurisp. Détermination. Il ne se dit que d'un délai qu'on accorde *A.* تعیین الوعدة ـ تعیین المهلة *T.* وعده ویرمه || On lui a donné deux mois pour toute préfixion et délai فلانه هب هب ایکی آی مهلت ویرلدی

PRÉJUDICE. Tort, dommage *A.* ضر ـ ضرر ـ مضرت ـ خسار *P.* زیان ـ گزند *T.* غدر || Notable préjudice ضرر واضح considérable ضرر کلی ـ خسار جسیم Porter préjudice à quelqu'un بر کمسنه‌یه ایراث ضرر ایتمک Souffrir un grand préjudice غدر وزیان عظیمه دوچار اولمق Cela me serait d'un grand préjudice بو کیفیت بکا موجب مضرت عظیمه اوله‌جقدر Il a obtenu cela à mon préjudice فلان شیئی بکا غدر ایده‌رک تحصیل ایلدی

On dit, Au préjudice de sa parole, pour dire, contre sa parole ایتدیکی ـ ایتدیکی وعده ایراث کسر ونقیصه ایده‌رک وعدک خلافنه اولدرق Et dans le même sens, Au préjudice de son honneur, de sa réputation, de la vérité, etc. عرض وناموسنه وشان وشهرتنه وواجبۀ صدق کلامه ایراث کسر ونقیصه ایده‌رک — On dit aussi, Sans préjudice, pour dire, sans faire tort à *A.* بلا ضرر *P.* بی زیان *T.* ضرر کتورمیه‌رک || Sans préjudice de mes droits بنم حقوقمه ضرر کتورمکسزین ـ حقوقمه ایراث کسر ونقصان ایتمکسزین

PRÉJUDICIABLE. Qui cause du préjudice *A.* مضر ـ مورث الضرر ـ مخل ـ موجب الخلل ـ مورث الکسر والنقصان *P.* زیان آور ـ خلل رسان *T.* ضرر کتوریجی || Cela est préjudiciable à sa réputation بو کیفیت شان وشهرتنه مورث ضرردر ـ شاننه مخلدر à son honneur عرض وناموسنه موجب کسر ونقصاندر

PRÉJUDICIEL. T. de Jurisp. On appelle Question préjudicielle, une question qui doit être jugée avant la contestation principale اساس منازعه اولان ماده‌دن اول فصلی اقتضا ایدن مطلب

PRÉJUDICIER. Porter préjudice *A.* اضرار ـ ایراث المضرة ـ ایراث الخلل *P.* گزند آوردن ـ زیان رسانیدن *T.* خلل ـ ضرر کتورمک ـ کتورمک || L'excès du travail préjudicie beaucoup à la santé سعی مفرط مزاجه ایراث ضرر کلی ایدر Cela préjudicie beaucoup à mes intérêts, à mes droits, à ma réputation بو کیفیت مصلحت مخصوصه‌مه وحقوقمه وشان وشهرتمه کلی مرتبه ایراث خلل ایدر اموردندر Sa négligence a toujours préjudicié à ses affaires تکاسلی هر حالده امور وخصوصاتنه ایراث خلل ایتمشدر ـ ایراث ضر وزیان

PRÉJUGÉ. Ce qui a été jugé auparavant dans un cas semblable *A.* حکم مقیس علیه *T.* امثال اوله‌جق حکم || Cette sentence est un préjugé pour notre cause بو اعلام بزم مصلحتمزه مقیس علیه اوله‌جق بر حکمدر ـ امثال اولور بر حکمدر

Il se dit aussi de toutes les circonstances et apparences qui préparent à un jugement définitif *A.* قرینة pl. قراین || Sa réputation forme un premier préjugé pour lui, contre lui فلانک صیت وشهرتی بادئ نظرده کندو حقنه خیراً ویاخود شراً بر قرینه اولور Tous les préjugés lui sont contraires کافۀ قراین خلافنده در Beaucoup de préjugés militent contre lui قراین وافره فلانک علیهنده در

Il signifie aussi, marque, signe de ce qui arrivera *A.* علامت

pl. علايم - امارة pl. امارات P. نشانه T. نشان || Le bon accueil que le prince lui a fait, est un préjugé pour le succès de sa demande بكك طرفندن مظهر اولديغى التفات حسن نتيجه‌سنه - مطلوبنك حسن نتيجه‌سنه بر اماره در دلالت ايدر بر اماره در

PRÉJUGÉ. Opinion adoptée sans examen A. اعتقاد باطل pl. اعتقادات باطلة P. سگال بيهوده T. فنا صانى || Faux préjugé dangereux منتج خطر اولەجق اعتقاد باطل وكاسد Il faut être sans préjugés اعتقاد باطل اعتقادات باطله‌دن برئ اولمق لازمدر C'est un homme plein de préjugés اعتقادات باطله‌سى چوق - باطله ايله مالامال ابر آدمدر Il est difficile de se défaire des préjugés de l'enfance سنّ صباوتده لا بدّ اولان اعتقادات باطله‌دن واز كلمك امر مشكلدر

PRÉJUGER. Prévoir par conjecture A. ظنّ - تخمين P. سگاليدن - گمانيدن - انگاريدن T. صانمق || Cela arrivera ainsi, autant qu'on le peut préjuger ظنّ وتخمين اولنديغنه كوره بو مادّه بويله اوله‌جقدر

se **PRÉLASSER.** Affecter un air de gravité, de dignité A. تواقر - تعاظم - اظهار الوقار والتمكين P. طور شكوهى نمودن T. اغرلق كوسترمك

PRÉLAT. Celui qui a une dignité considérable dans l'Église A. اسقف pl. اساقفة

PRÉLATURE. Dignité de prélat A. مرتبة الاسقفيّة

PRÊLE, ou **QUEUE-DE-CHEVAL.** Plante A. ذنب الخيل T. اولامه يونجه

PRÉLEVER. Lever préablement une portion sur le total A. افراز P. از همه جدا كردن T. طوپندن آيرمق - طوپندن آلمق || Il faut prélever cette somme sur la succession pour les frais funéraires جنازه مصارفيچون تركه مالندن شو مقدار مبلغ افراز اولنملو در Sur ces cinquante gerbes, il faut en prélever cinq pour la dîme اشبو اللى عدد اكين دمتلرندن بش دمت عشر ايچون افراز اولنملو در

PRÉLEVÉ. A. مفرز P. از همه جدا كرده T. طوپندن آيرلمش

PRÉLIMINAIRE. Qui précède la matière principale A. مقدّمة - على طريق المقدّمة || Discours préliminaire مسرود على طريق المقدّمة Question préliminaire على طريق المقدّمه بر مقاله Agiter, vider une question préliminaire على طريق المقدّمه در ميان اولنان مطلب ومقدّمه صورتنده بسط اولنان مطلبى فصل وقطع ايتمك سرد اولنان مطلبدن بحث ايتمك

En termes de négociation, il se dit des articles principaux qui doivent être réglés, avant que d'entrer dans la discussion des intérêts moins importans des puissances contractantes A. شروط الاساس || On traite sur les articles préliminaires اساس شروطنه دائر مذاكره اولمقده در Les articles préliminaires sont arrêtés اساس شروطى تنظيم اولنمشدر - قرارگير نظام اولمشدر

PRÉLIMINAIREMENT. Préalablement A. قبل ذا P. پيش ازين T. ايلرودن - اوّلدن

PRÉLUDE. T. de Musique. Ce qu'on chante, ou ce qu'on joue pour se mettre sur le ton sur lequel on veut chanter ou jouer A. مقدّمة اللحن - مقدّمة بضرب المعازف P. سرآهنگ - پيشرو T. تقسيم || Un beau prélude الطف واحسن بر تقسيم

Il signifie figur. ce qui précède une chose, et qui lui sert comme de préparation A. مقدّمة P. سر آغاز كار || Un conte servit de prélude à son discours مقاله‌سنده مقدّمه مقامنده بر حكايه نقل ايلدى Les actions de ce prince dans son enfance étaient les préludes des grandes choses qu'il devait faire un jour فلان شهزاده‌نك عهد صباوتنده ظهوره كلمش اطوار وحركات وقتيله حيز فعله كتوره‌جكى معالئ اموركٔ مقدّماتى ايدى

PRÉLUDER. T. de Musiq. Faire des préludes A. اجراء المقدّمة اجراء المقدّمة بضرب المعازف - اللحن P. پيشرو نواختن T. تقسيم ايتمك - تقسيم چالمق || Ce joueur de luth prélude agréablement بو لاغوته‌جى كوزل تقسيم ايدر

PRÉLUDER À... Faire une chose en commençant par ce qu'il y a de moins important A. بدء - شروع P. سر آغاز - آغازيدن كردن T. باشلمق || Il prélude aux batailles par des escarmouches ميدان جنكلرينه چرخه جنكلريله بدء ايدر سر آغاز ايدر

PRÉMATURÉ. Il se dit des fruits qui mûrissens avant la saison A. قبل الوقت P. پيش از موسم رسيده ناضج T. وقتندن اوّل يتشمش || Ces fruits sont prématurés بو ميوه‌لر قبل الوقت ناضج اولمشدر Les fruits prématurés ne sont pas ordinairement d'aussi bon goût que les autres وقتندن اوّل يتشمش ميوه سائرلرى قدر لذيذ اولەمز - On dit figur. || Un esprit prématuré, pour dire, un esprit plus avancé qu'on ne l'a ordinairement à l'âge où est la personne dont on parle وقتندن اوّل يتشمش عقل - وقتندن اوّل ادراك ايتمش - Il se dit aussi en parlant d'une affaire, pour dire, qu'il n'est pas encore tems de l'enterprendre

|| Votre démarche paraît prématurée ایتدیککک حرکت غالبا - بومصلحت نا بموسمدر Cette affaire est prématurée نا بموسمدر نا بهنگامدر

PRÉMATURÉMENT. Avant le temps convenable *A.* قبل الموسم *P.* نا بهنگام *T.* وقتسز || Voilà des fruits qu'on a cueillis prématurément قبل الوقت دیوبشورلمش میوه‌لر Il a voulu intenter cette action prématurément بو دعوایه وقتسز شروع ایتمشدر

PRÉMATURITÉ. Maturité avant la saison. Il ne se dit qu'au figuré *A.* نضج معجل - ادراک قبل الوقت *P.* پیشرسی *T.* وقتندن اوّل یتشمه || Prématurité d'esprit عقلک قبل الوقت ادراکی

PRÉMÉDITATION. Réflexion que l'on fait en soi-même sur une chose, avant que de l'exécuter *A.* تقدّم - تقدّم الملاحظة المطالعة *P.* پیشینی اندیشه *T.* اوّلجه دوشونمه || Il n'a pas fait cela sans préméditation بو حرکتی مقدّم مطالعه ایتمیه‌رک Il l'a fait avec préméditation بونی مقدّم مطالعه ایتمش دکلدر ایده‌رک ایتمشدر

PRÉMÉDITER. Méditer quelque temps sur une chose, avant que de l'exécuter *A.* مقدّما مطالعة - مقدّما ملاحظة *P.* پیش از کار اندیشه کردن *T.* اوّل دوشونمک || Préméditer une action بر کونه عمل وحرکتی اوّلدن مطالعه ایتمک Il y a long-temps qu'il préméditait de faire ce mauvais coup چوق زمان مقدّم بو سوء حرکتی مطالعه ایدر ایدی

Prémédité. *A.* مسبوق المطالعة *P.* پیش اندیشیده *T.* مدّت اوّلدن دوشونلمش || Une action préméditée de longue main مدیده‌دنبرو مطالعه اولمش بر حرکت Un dessein prémédité مقدّم مطالعه اولمش بر نیت De dessein prémédité مقدّم مطالعه ایده‌رک

PRÉMICES. Les premiers fruits de la terre *A.* باکورة *P.* نوباره *T.* طرفنده *T.* ایلک یتشن یمش || Offrir à Dieu les prémices de tous les fruits de sa terre بر کمسنه ید ملکنده اولان اراضیده حاصل بالجمله اجناس فواکهک باکوره‌لرینی بارگاه جناب ربّ ذو الجلاله تقدیم ایتمک

Et les premiers-nés du bétail *A.* فرعة pl. فرع *P.* پیشزای حیوان *T.* ایلک طوغمش حیوان || Abel offrit à Dieu les prémices de ses troupeaux هابیل فرع مواشیسنی فی سبیل الله قربان ایلدی

Il se dit figur. des premières productions de l'esprit *A.* pl. ابکار || Je vous consacre les prémices de mon travail, de mes études زادۀ طبعم اولان ابکار آثاری سکا وقف ایدرم

PREMIER. Qui précède par rapport au temps, au lieu, à l'ordre *A.* اوّل pl. اوّلین *P.* نخستین *T.* ایلک - اوّلکی - ابتداکی || Le premier homme اوّل بشر Adam notre premier père والد ابو البشر اولان - اوّلمز اولان حضرت آدم Nos premiers parens آبای اوّلین Le dimanche est le premier jour de la semaine بازار کونی هفته‌نک ایلک - یوم احد اوّل ایّام اسبوعدر Le premier point du sermon traitait de telle chose موعظه‌نک بحث اوّلی فلان شیئه دائر ایدی Il faut détourner à la première rue que vous rencontrerez راست کله‌جککک اوّلکی زوقاغه صاپملوسک Il est logé au premier étage طبقۀ اولیده ساکندر La première ville qu'on trouve en entrant dans le royaume درون ملکه لدی الدخول راست کله‌جک اوّلکی بلده Cet homme de guerre se montre le premier dans les occasions بو بهادر پرخاشجو جمله‌دن اوّل جنکلرده اثبات وجود ایدر Il alla le premier à l'assaut جمله‌دن اوّل یورویشه صالدی La première fois que nous nous vîmes ملاقاتمزک دفعۀ اولیسنده Il ne faut pas s'abandonner à ses premiers mouvemens قلبک اوّل هیجاننه ارخای زمام نفس ایتمک جائز دکلدر Les premières pensées ne sont pas les meilleures اوّل باوّل ذهنه تبادر ایدن افکار هر حالده احسن واصوب دکلدر مبادئ - En premier lieu اوّلا افکار هر حالده مقارن صواب دکلدر Le premier rang درجۀ اولی - مرتبۀ اولی

On donne à Dieu le nom de Cause première *A.* مبداء اوّل -

Premier-né. V. Né, au mot Naître.

En termes de Physique, on appelle Matière première, la matière en général, faisant abstraction de la forme et des autres accidens *A.* مادۀ اصلیّة

Il signifie aussi, le plus excellent *A.* اعلا - اصلح - افضل - اعلا الاعلا *P.* بهترین - برگزیده‌ترین *T.* ایو اک || C'est le premier homme du monde pour la guerre فنّ حربده اعلای جملهٔ فنّ مکالماتده اعلا الاعلا بر آدمدر pour les négociations اناسدر Ce prédicateur est le premier entre ceux que nous avons واعظلرمزک افضل واعلاسی فلاندر

Premier, est aussi un titre d'honneur attaché à de certaines charges *A.* رئیس pl. رؤساء *P.* سر *T.* باش || Premier ministre باش وکیل - رئیس الوکلا Premier écuyer سر - میر آخور اوّل

مير آخور ـ باش مير آخور Premier médecin رئيس الاطبّاء ـ سر اطبّا ـ حكيم باشى Premier maître d'hôtel باش وكيلخرج

Premier. Qui avait été auparavant *A.* سابق *P.* گذشته *T.* کچن ـ مقدّمکی || Recouvrer sa première santé صحّت سابقه‌یی کما کان تدارک واستحصال ایتمک ـ تحصیل ایتمک || sa première splendeur پرتو سابقنی تحصیل ایتمک || Les choses sont remises dans leur premier état صورت احوال نظام سابقلرینه ارجاع اولندی

Il se dit aussi du commencement de certaines choses *A.* مبداء pl. مبادی ـ اوّل *P.* سر آغاز *T.* ایلک ـ باشلنغج || Ce n'est là qu'une première idée فکرک ایلک سانحه‌سیدر || Il n'a pas la première teinture des lettres هنوز مبادئ علمدن بیخبر در ـ هنوز اوقومنک باشلنغجنی بیلمز

PREMIÈREMENT. En premier lieu *A.* اوّلا ـ ابتداء *P.* نخست *T.* ابتدا ـ ایلک اولدرق || Premièrement je traiterai de... اوّلا فلاندن بحث ایده‌جکم || Il faut premièrement songer à faire son devoir, ensuite on peut se délasser اوّلا ما وجب حالک ایفاسنه سعی اولنملو در صکره استراحت قیدینه دوشمک ممکندر || Premièrement et avant toutes choses اوّلا وهر شیئدن مقدّم

PRÉMISSES. T. de Log. Il se dit des deux premières propositions d'un syllogisme *A.* قضیّتین القیاس

PRÉMOTION. T. de Théol. Action de Dieu agissant avec la créature, et la déterminant à agir *A.* القاء الهی

PRÉMUNIR. Munir par précaution *A.* تهیئة الاسباب التحفّظ ـ اعداد الاسباب التحفّظ *P.* اسباب پاسداری آماده کردانیدن *T.* قورینه‌جق اسباب ایله تدارکلندرمک || Il fallait le prémunir contre les faux rapports خلاف انهادن تحفّظنه مدار اوله‌جق اسباب تهیئه واعداد اولنملو ایدی || contre la séduction دوچار غوایت اولنمقدن وسیلهٔ تحفّظ اوله‌جق اسباب ایله فلانی تدارکلندرمک لازم ایدی

Se prémunir. *A.* تدارک الاسباب التحفّظ ـ استحصال الاسباب التحفّظ *P.* باسباب پاسداری آماده شدن *T.* قورینه‌جق اسباب ایله تدارکلنمک || Se prémunir contre le froid برودت هوادن تحفّظه مدار اوله‌جق اسباب ایله تدارکلنمک || contre le mauvais air وخامت هوادن مدار تحفّظ اوله‌جق اسبابی استحصال ایتمک || contre les erreurs ضلالتدن مدار تحفّظ اوله‌جق اسبابی تدارک ایتمک

Prémuni. *A.* مهیّاء باسباب التحفّظ *P.* باسباب پاسداری آماده شده *T.* اسباب تحفّظ ایله تدارکلنمش

PRENABLE. Il se dit d'une ville ou d'une place qui peut être prise *A.* ممکن الفتح ـ ممکن الضبط *P.* گشادنی *T.* آلنور || Cette place est prenable بر قلعه در ممکن الفتح || n'est prenable que par la faim بو قلعه‌نک فتحی شدّت جوعدن غیری صورت ایله ممکن دکلدر

Il se dit aussi des personnes, et signifie, qui peut être gagné, séduit *A.* ممکن الجلب *P.* جلب امکانپذیر *T.* آیاردیلور || Cet homme n'est prenable ni par or ni par argent درهم ودینار ایله جلب اولنور مقوله‌دن دکلدر

Et qui peut être attaqué, censuré *A.* ذو ممسک اللوم ـ ذو ممسک التعییب *P.* نکوهیدنی *T.* قنایشه طوتامغی اولان || Sa conduite est parfaite, il n'est prenable d'aucun côté سلوک وحرکتنده سوز اولمز هیچ بر وجهله ممسک لوم وتعییب یوقدر ـ لوم وتعییبه طوتامق یوقدر

PRENANT. On appelle en termes de Finance, Partie prenante, celui qui a droit de recevoir d'un trésorier une certaine somme *A.* قابض المال *P.* مالگیر *T.* قبض مال

PRENDRE. Saisir avec la main *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* اله النه ـ آلمق ـ طوتمق || Prendre une épée اخذ سیف ایتمک || un livre بر کتاب اخذ ایتمک || un cheval par la bride آتی دیزکیننّدن طوتمق

On dit, Prendre les armes, pour dire, s'armer *A.* اخذ السلاح ـ تسلّح ـ تلبّس السلاح *P.* سلاح گرفتن ـ سلاحپوش شدن *T.* سلاحلنمق || Les soldats ont eu ordre de prendre les armes عسکری نفراتنه سلاحلنملری خصوصی امر وتنبیه اولندی

Il signifie aussi, arrêter quelqu'un pour le conduire en prison || Le voleur qu'on cherchait depuis long-temps a été pris مدّت مدیده‌دنبرو آرادقلری خرسز اخذ اولنمشدر

On dit figur. Prendre en main les intérêts ou le droit de quelqu'un, pour dire, les soutenir *A.* التزام *P.* در عهده کردن *T.* اوزرینه آلمق ـ یوکلنمک || Il a pris en main les intérêts de cette famille بو خاندانک اغراض ومصالحنی التزام ایلدی

Et prendre intérêt à une chose, pour dire, s'y intéresser || Je ne puis m'empêcher de prendre beaucoup de part à tout ce qui vous regarde سکا متعلّق اولان اموری التزامدن فارغ اولمدم || Prendre intérêt à une personne بر کمسنه‌یی التزام ایتمک

Et prendre quelqu'un sous sa protection, pour dire, le protéger

زیر حمایته آلمق .*T* زیر حمایت گرفتن .*P* حمایت .*A*

Et prendre le parti de quelqu'un .*A* اعانت .*P* طرفداری

نمودن .*T* بر کمسنه‌نک طرفنی طوتمق || On doit toujours prendre le parti du faible et de l'innocent هر حالده ضعیف طرفه وبیجرم وگناه اولانه معین اولمق لازمدر

Et en termes de Palais, Prendre le fait et cause de quelqu'un, ou prendre fait et cause pour quelqu'un, pour dire, intervenir en cause pour lui بر کمسنه‌نک دعواسنه اعانهٔ مداخله ایتمک - دعواسنی التزام ایتمک

Et prendre parti avec quelqu'un, pour dire, s'attacher à son service بر کمسنه‌نک خدمتنه - بر کمسنه‌یه انتساب ایتمک کیرمک

Et prendre parti contre quelqu'un, pour dire, se déclarer contre lui بر کمسنه‌نک خلافی طرفنی طوتمق

Et prendre parti, pour dire, s'enrôler dans les troupes عسکر یازلمق

Et prendre son parti, pour dire, se résoudre, se décider dans une affaire .*A* تقریر الذهن .*P* قرار دادن .*T* قرار ویرمک || Il est quelquefois nécessaire de prendre son parti sur-le-champ بعض مصلحتلر وار درکه دفعهٔ تقریر ذهن ایتمک لازمدر - ou pour dire, se résigner à ce qui doit arriver .*A* اظهار التسلیمیة || Voyant qu'il ne pouvait pas guérir, il prit son parti, et se disposa à la mort تحصیل صحت ایده‌میه‌جکنی کورنجه اظهار تسلیمیت برله آمادهٔ موت اولمشدر

Prendre, se dit aussi en parlant des habits qu'on met sur soi .*A* اکتسا - تلبس .*P* پوشش گرفتن - در بر کردن .*T* کییمک || Prendre son manteau قپودینی کییمک sa chemise کوملکنی کییمک - On dit, Prendre l'habit de religieux, pour dire, entrer au noviciat dans un monastère اخذ کسوهٔ رهبانیت ایتمک - Et prendre le deuil. V. Deuil.

Prendre. Dérober .*A* اسلال - استراق .*P* دزدیدن .*T* چالمق - اوغریلمق - اوغریلین قاپمق || On a pris mes gants, mon manteau الدوانمی وقپودمی استراق ایلدیلر

Et enlever, ôter à quelqu'un ce qu'il a .*A* سلب - اختلاس .*P* ربودن .*T* قاپمق || Les voleurs ont pris à mon voisin tout ce qu'il avait d'argent chez lui همجوارم یاننده موجود اولان اقچه‌نک مجموعنی حرامیلر اختلاس ایتمشلر در

On dit en parlant d'un homme avide, qu'il prend à toutes mains, de toutes mains صاغ الیله ده قپار صول الیله ده قپار

On dit proverb. Prendre d'un sac deux moutures, pour dire, tirer double profit d'une même affaire .*T* بر قیوندن ایکی دری آلمق

On dit aussi, C'est vouloir prendre la lune avec les dents, pour dire, c'est vouloir faire des choses dont l'exécution est impossible .*T* یلدزه کمند آتمقدر

Et prendre le tison par où il brûle, pour dire, prendre l'affaire par l'endroit le plus difficile .*T* طوتروغی ینان یرندن طوتمقدر

Prendre. S'emparer d'une chose ou d'une personne par force .*A* اخذ - نزع .*P* بزور گرفتن .*T* طوتمق - قاوره‌مق - قاپمق || Il a pris le pistolet de son ennemi دشمنندن پشتوینی نزع ایتمشدر Prendre quelqu'un au collet بر کمسنه‌یی یقه‌سندن - On l'a pris par les cheveux صاچندن قاوره‌دیلر قاوره‌مق طوتدیلر

On dit figur. Prendre l'occasion aux cheveux, pour dire, la saisir فرصتی ایکی ال ایله یقه‌لمق

Il se dit aussi des animaux .*A* اختطاف .*P* ربودن .*T* قاپمق || Le chien a pris un morceau de pain sur la table کلب سفره اوزرندن بر پارچه اتمک قاپدی

On dit, qu'un cheval prend le mors aux dents, pour dire, qu'il s'emporte .*T* کمی آزی‌یه آلور V. aussi Mors.

Prendre possession, se dit d'une terre, d'un héritage .*A* وضع بدست ملکداری .*P* وضع الید التملک - الید التصرف تصرفه آلمق .*T* آوردن بر || Prendre possession par procureur ملکه وکیل معرفتیله وضع ید تملک ایتمک

Il se dit aussi d'une charge, d'un revenu .*A* ضبط - تصرف

Prendre, se dit aussi de la profession que l'on embrasse .*A* دخول .*P* گرفتن .*T* کیرمک - طوتمق || De ces deux frères, l'aîné a pris le parti de la robe, et le cadet, celui de l'épée بو ایکی برادرلردن کبیری طریقت اهل قلمه وصغیری طریقت کبیری کتّاب زمره‌سنه - ارباب سیفه داخل اولمشدر طریقتی طوتدی - وصغیری اهل حرب طریقنه کیردی

Prendre, se dit aussi en parlant des places dont on se rend maître .*A* ضبط - فتح - تسخیر .*P* گشادن .*T* آلمق - ضبط || On a pris cette ville d'assaut بو بلده عنوهٔ فتح ایلمک یورویش ایله آلندی - اولندی

Il se dit aussi en parlant de pêche et de chasse .*A* صید .*P* شکار کردن - شکردن .*T* طوتمق - آولامق || Prendre des cailles

قوش ـ قوش آولمق des oiseaux بولدرجين صيد ايتمك طوتمق

On dit figur. en parlant des hommes qui se laissent tromper, Il s'est laissé prendre au piége, à l'hameçon دام مكر وحيله يه گرفتار پا بستهٔ دام مكر وفريب اولمشدر ـ اولدی Cette femme l'a pris dans ses filets بو خاتون فلانی صيد ايلدی

Et prendre quelqu'un au trébuchet, pour dire, l'engager par adresse à faire une chose qui lui est désavantageuse ـ بر تقريب بر تقريب ـ بر تقريب تغليط ايتمك ـ اغفال ايتمك ياكلتمق

Et prendre pour dupe, pour dire, duper *T.* ـ قوفه كتورمك آلداتمق V. aussi Duper || Il a fait un mauvais marché, on l'a pris pour dupe صورلو بر بازارلق ايتدی بياغی قوفه كتورمشلر در ـ Et prendre une homme pour une dupe, pour dire, le regarder comme un homme facile à tromper بر كمسنه يی قولای قوفه كلور مقولهدن عدّ ايتمك

Et prendre à coeur, pour dire, s'affecter de quelque chose *A.* دل آويختن *P.* ربط القلب ـ تعليق القلب ـ عقد القلب *T.* كوكل ويرمك ـ كوكل باغلمق || Vous prenez cela trop à coeur بوكا زيادهسيله ربط قلب ايدرسك

Et prendre coeur à quelque chose, pour dire, s'y affectionner *A.* ـ دلبسته شدن *P.* رغبت ـ نزوع النفس ـ نزاعة القلب دلبستگی نمودن *T.* كوكل چكمك || Il faut prendre coeur à l'ouvrage ايشلنان ايشه نزاعت قلب لازمدر

Et prendre à la tâche un ouvrage, pour dire, s'en charger à raison de tant *A.* مقطوعاً التزام *P.* بر وجه مقطوع در عهده كردن *T.* مقطوع اولهرق اوزرينه آلمق

Et prendre à tâche, pour dire, chercher tous les moyens de faire une chose *T.* ـ پيشه ايدنمك ـ ايش ايدنمك || Il semble avoir pris à tache de me contredire غالبا بكا تعريض ايلمكی ايش ايدندی

Prendre pour bon, signifie, croire *A.* اعتماد *P.* ـ باوريدن باور نمودن *T.* اينانمق || Il prend pour bon tout ce qu'on lui débite كندويه هر نه دينسه اينانور

Prendre en considération, signifie, remarquer particulièrement quelque chose *T.* شايان ـ شايان نگاه التفات عدّ ايتمك ملاحظه ودقت عدّ ايتمك || On prendra cet article en grande considération بو مادّه غاية الغايه شايان دقت وملاحظه عدّ اولنهجقدر

Prendre à flagrant délit. V. Flagrant.

Prendre, signifie aussi, attaquer. V. ce mot || Prendre son ennemi par derrière ـ دشمن اوزرينه وورادن هجوم ايتمك دشمنی ورادن اورمق

On dit, que la fièvre, la goutte a pris à quelqu'un فلانه حمّا وجع قولنج طوتدی نقرس طوتدی Il lui a pris une colique ـ طوتدی Et que l'orage nous prit فورتنهيه طوتلدق La pluie nous prit en chemin يولده يغموره طوتلدق

Prendre, se dit figur. pour Entendre, comprendre *A.* فهم *P.* فهميدن *T.* معناسنی اخذ ايتمك ـ آكلامق || Prendre bien le sens d'un auteur بر تأليفك معناسنی كركی كبی فهم بو اخذ ايتمك ـ ايتمك Il prend mal le sens de ce passage فقرهنك معناسنی لايقی اوزره فهم ايدهميور Prendre à rebours une affaire ترسنه ـ بر مصلحتی عكسنه فهم ايتمك معناسنی بر عكس اخذ آكلامق Vous avez mal pris la chose ترسنه آكلادك ـ ايلدك

Et pour Expliquer, interpréter *A.* تفسير *P.* معنا دادن *T.* معنا ويرمك || Il a bien pris ce qu'on lui a dit de votre part طرفكدن تبليغ اولنان كلامه خوش معنا ويردی Vous prenez mal mes paroles سوزلرمی فنا تفسير ايدرسك Prendre de travers ترسنه معنا ويرمك ـ بالعكس تفسير ايتمك

PRENDRE une chose à la lettre, au pied de la lettre, c'est l'expliquer selon le sens littéral *T.* تحت اللفظ معنا ويرمك || Il ne faut pas prendre toujours les choses au pied de la lettre ـ هر شيئده تحت اللفظ معنا ويرمك جائز دكلدر On dit aussi, Prendre les choses à la rigueur, pour dire, trop à la lettre حرف بحرف معنا ويرمك

On dit, Prendre une chose en bonne part بر شيئی حسن طرفنه حمل ايتمك ـ Et qu'un mot peut se prendre en bonne et en mauvaise part بو لفظ هم خيراً وهم شرّاً تفسير اولنه بيلور

Et prendre une chose en riant بر شيئی كولهرك ديكلمك Et prendre sérieusement une chose بر شيئی گوش اذعان ايله مهمّ اولمق اوزره ديكلمك ـ ديكلمك

Et prendre quelqu'un ou quelque chose en guignon, en grippe, pour dire, être prévenu contre lui, contre une chose, sans pouvoir en donner de raison منحوس ـ بر شيئی مشئوم عدّ ايتمك بر شيئدن تشأم ايتمك ـ اوغورسز طوتمق ـ عدّ ايتمك

Et prendre quelqu'un, quelque chose en goût فلاندن تلذذ ایتمك – متلذذ اولمق – en dégoût فلاندن استكراه ایتمك – ایكرنمك

Et prendre bien ou mal une affaire, pour dire, la conduire bien ou mal بو مصلحتی یولیله طوتمق ویاخود یولیله طوتمامق

Prendre, se dit aussi pour Accepter *A.* تقبّل – قبول *P.* پذیرفتن *T.* قبول ایتمك – آلمق ‖ Prenez ce petit présent بو دستاویز نا چیزی سزاوار – هدیهٔ نا چیزی قبول ایله حسن قبول ایله Prenez ceci à compte de ce qui vous revient طرفكه عائد اولان مقداردن علی الحساب شونی قبول ایله شونی آل –

On dit, Prendre à intérêt, pour dire, emprunter une somme, à condition d'en payer les intérêts *A.* استقراض بالمرابحة *P.* بربح وام گرفتن *T.* مرابحه ایله اودنج آلمق

Et prendre une chose à ses risques, périls et fortune, pour dire, s'en charger au hasard d'y perdre هر درلو مهالك ومخاطرات وهر كونه خسارات نفسنه عائد اولمق شرطیله بر شیئی در عهده ایتمك

Et prendre les choses comme elles viennent, pour dire, les recevoir avec indifférence شیئلری كلدكلری – ظهوره تابع اولمق شیئلری همان كلیشی كوزل قوللنمق – یره باغلمق

Prendre. Avaler, humer *A.* تناول *P.* خوردن *T.* یمك – یمك – شوربا تناول ایتمك ‖ Prendre un bouillon ایچمك – du vin تناول خمر ایتمك – باده ایچمك – du café تناول قهوه ایتمك – قهوه ایچمك – de la médecine تناول دوا ایتمك – علاج آلمق – علاج یمك –

Il se dit aussi pour Attirer par le nez *A.* استنشاق – استنشاء *P.* دربینی كشیدن *T.* بوییدن – برونه چكمك – قوخولمق ‖ Prendre de l'encens بخوری استنشا ایتمك du tabac انفیّه چكمك – استنشاق ایتمك

On dit, Prendre un lavement, un remède احتقان ایتمك

Prendre, se dit à l'égard de ceux qui voyagent, pour Choisir un chemin entre plusieurs *A.* اخذ الطریق *P.* فلان راه گرفتن *T.* فلان یولی طوتمق ‖ Il faut prendre à droite, à gauche صاغ یا صول طرفندهكی یولی طوتملو در Prendre la première rue ایلك ظهور ایدهجك زوقاغك یولنی طوتمق – On dit, Prendre la voie du messager, du carrosse, de la diligence منزل یولنی یاخود عربه یولنی یاخود منزل عربهسی

یولنی طوتمق – Et figur. Prendre la bonne voie, la mauvaise voie ایو – طریق خیره یاخود طریق شرّه سلوك ایتمك ‖ Il a pris une bonne voie pour parvenir à son but مقصده واصل اولمق ایچون بر ایو یول طوتدی یا فنا یولی طوتمق Il faut prendre cette voie بو طریقی طوتملو در

On dit, Prendre à travers champs, à travers les terres labourées, pour dire, aller directement sans s'embarrasser du chemin frayé تارلالر واكینلر ایچندن مرور ایله طوغریجه قطع راه ایتمك

Et prendre les devans, pour dire, partir avant quelqu'un مقدّم عزیمت ایتمك – Et figur., pour dire, prévenir quelqu'un مقدّم آگاه ایتمك – مقدّم خبر ویرمك

Et prendre le pas sur quelqu'un, pour dire, passer devant lui ایلرویه كچمك – سبق وتقدّم ایتمك

On dit figur. Prendre le dessus, en parlant d'un homme dont la santé, les affaires commencent à se rétablir *T.* حسن حاله میل ایتمك ‖ Il a été long-temps malade, mais il commence à prendre le dessus وافر زماندنبرو خسته ایدی انجق بو دفعه مزاجی حسن حاله میل ایتمشدر

Prendre congé de quelqu'un, signifie, lui dire adieu en le quittant *A.* وداع *P.* بدرود كردن *T.* وداعلشمق – رسم وداعی اجرا ایتمك

En termes de Marine, on dit, Prendre le vent, pour dire, présenter les voiles au vent de la manière la plus avantageuse *T.* روزكاری یلكنلره آلمق – Et prendre port, prendre terre en quelque endroit, pour dire, y aborder *T.* لیمانه كیرمك – یناشمق – Et prendre la haute mer, prendre le large, pour dire, se mettre en haute mer *T.* آچیغه چیقمق – انكینه چیقمق – Et prendre la hauteur du soleil, pour dire, observer avec un instrument l'élévation du soleil au-dessus de l'horizon *T.* ارتفاع آلمق – Et prendre hauteur, pour dire, observer par le moyen du soleil ou d'une étoile fixe, le degré de latitude du lieu où l'on est عرضك درجهسنی بولمق

Prendre, se dit aussi en plusieurs phrases. Ainsi on dit, en faisant une narration, Il faut prendre la chose de plus haut حكایهیی دخی اوّلندن طوتملو در – Et qu'une rivière prend sa source en tel lieu نهر فلان محلدن نبوع ایدر – نشأت ایدر – جیقار – Et prenez que..., pour dire, supposez que... فرض ایله

صای كه ـ طوتكه ـ

On dit, Prendre sur sa nourriture, sur sa dépense, sur son nécessaire, etc. pour dire, retrancher de sa nourriture, etc. pour employer à une autre chose اقوات يوميه‌دن ومصارف روزمره‌دن كسمك ـ وحوايج ضروريه‌دن قطع ايتمك || Il prend sur son nécessaire pour donner aux pauvres حوايج ضروريه‌سندن قطع ايله فقرايه ويرر

Et prendre quelque chose sur soi, pour dire, en répondre *A.* تكفل *P.* در عهده خود پذيرفتن *T.* بر كمسنه بر شيئى اوزرينه آلمق || Ne vous inquiétez point de l'événement de cette affaire, je prends cela sur moi مصلحتك نتيجه‌سى ايچون هيچ تلاش ايتمه بن تكفل ايده‌رم

Et qu'une personne prend beaucoup sur elle, pour dire, qu'elle se retient, qu'elle se fait violence *A.* جبر النفس *P.* خودرا زور دادن *T.* كندويى زورلمق || Cet homme était très-colère, il faut qu'il ait bien pris sur lui, pour être d'un commerce aussi doux فلان كشى مقدما غضوب مشرب بر آدم ايدى بو دفعه طوتديغى طور رفق وملايمته نظرا چوق جبر نفس ايلديكى آكلاشيلور

Et prendre la fuite, pour dire, s'enfuir. V. ce mot. — Prendre son élan, pour dire, s'élancer. V. ce mot. — Prendre un expédient بر كونه تدبيره تشبث ايتمك

Et prendre le change sur un objet dans une affaire, pour dire, s'y tromper *A.* سقوط فى الخطاء *P.* بخطا افتادن *T.* ياكلمق ـ تغليط اولنمق || Faire prendre le change à quelqu'un sur ses intérêts بر كمسنه‌يى كندو امور وخصوصاتنده تغليط ايتمك

On dit figur. Prendre pied sur quelque chose, pour dire, se fonder sur quelque chose pour en tirer avantage *A.* استناد *P.* پشت دادن *T.* طيانمق ـ كونمك || S'il prend pied sur ce qu'on lui a dit, il a tort كندويه سويلنان كلامه استناد ايدر ايسه خطا ايدر

Prendre pied sur les actions de quelqu'un, C'est vouloir l'imiter, comme pour s'égaler à lui *A.* توازن ـ معادلة *P.* ادعاى برابرى ـ نمودن ـ ادعاى همسنجى كردن *T.* برابرلشمك ـ طارتشمق || Un petit gentilhomme ne doit pas prendre pied sur la dépense d'un seigneur رجالك صغار وكمترانى عظمانك مصرفنه معادله قيدنده اولمق مناسب دكلدر

Il signifie aussi, se régler sur quelque chose *A.* اتخاذ الامثال

اورنك آلمق *T.* نمونه كرفتن *P.*

On dit, Prendre avis, Prendre conseil, pour dire, demander conseil à quelqu'un *A.* استشارة ـ استنصاح ـ استعلام الرأى *P.* راى طلبيدن *T.* اوكوت آلمق || J'ai pris conseil d'un habile homme بر كار آشنا آدم ايله استشاره ايلدم ـ آدمدن نصيحت آلدم

Et prendre les avis, pour dire, les recueillir ارباب مجلسك رايلرينى جمع ايتمك

Et prendre un intérêt dans une entreprise, pour dire, y contribuer de ses fonds, et en partager le profit ou la perte بر مصلحتده شركت ايتمك

Et prendre haleine, pour dire, respirer, suspendre un moment son discours, son travail *A.* تنفس ـ استراحة *P.* آراخيدن *T.* صولق آلمق ـ ديكلنمك || Prenons un peu haleine بر مقدار تنفس ايده‌لم

Et prendre l'air, pour dire, sortir d'un lieu où l'on était enfermé, pour aller dans un endroit découvert *A.* كسب الهواء *P.* هوا كرفتن *T.* هوالنمك ـ هوا آلمق

Il se dit aussi de ceux qui vont passer quelques jours à la campagne *A.* تنزه ـ كسب الفرح *P.* دلكشايى پذيرفتن *T.* كوكل اكلندرمك || Il est allé prendre l'air à sa maison de campagne لاجل التنزه صيفيه خانه‌سنه نقل ايلدى

On dit, qu'un homme prend des airs, pour dire, qu'il a des manières, un ton qui ne conviennent pas à son état بعض كونه اطوار ناسزا التزام ايدر

Prendre feu. S'allumer *A.* اشتعال ـ تورى ـ توقد ـ التهب *P.* زبانه كير اشتعال شدن ـ آتش كرفتن *T.* طوتشمق ـ آتشلنمك ـ آتش آلمق || Le fusil n'a pas pris feu تفنك آتش آلمدى

Il signifie figur., S'échauffer, montrer de la colère *A.* تنفط ـ استشاطة *P.* پر آتش شدن *T.* علولنمك ـ آتشلنمك || Cet homme prend feu pour un mot بر لفظ ايچون علولنور آدمدر ـ باروت كبى آتشلنور بر آدمدر — On dit, que le feu a pris à une maison فلان خانه‌ده آتش ظهور ايلدى

Prendre plaisir à quelque chose, c'est s'y plaire *A.* حظ ـ كسب ـ محظوظ *P.* الفرح ـ دلشاد شدن ـ فرح يافتن *T.* خوشلنمق ـ اولمق

Prendre patience. *A.* تصبر ـ اختيار الصبر *P.* شكيبايى

نمودن *T.* صبر ایتمك - صبر وارمق - صبره || Prendre son mal en patience تحمّل ایتمك صبورانه بلایی اولدیغی دوچار بر کسنه

Prendre forme. *A.* كسب الصورة *P.* صورت یافتن - صورت پذیرفتن *T.* صورتلنمك

Prendre pitié. Être touché du mal d'autrui *A.* تأثّر *P.* متأثّر شدن *T.* كدرلنمك

Prendre quelqu'un en pitié. Avoir pour lui de la compassion *A.* ترحّم *P.* مهربانی نمودن *T.* مرحمت ایتمك - ou avoir pour lui du dédain *A.* استحقار *P.* بنگاه حقارت دیدن *T.* خورسنمق

Prendre langue. S'informer, tâcher de savoir *A.* تجسّس *P.* پژوهیدن *T.* آراشدرمق || On a envoyé un parti, afin de prendre langue sur la position des ennemis دشمنك كیفیّت حالنی تجسّس ضمننده ارسال نفیضه اولندی Il est allé dans la ville pour prendre langue لاجل التجسّس شهره كتدی

On dit, Prendre soin d'une personne, d'une chose *A.* بذل الاهتمام *P.* نگهداری نمودن *T.* كوزتمك || Je prendrai soin de cette affaire بو مادّه‌یه بذل اهتمام ایده‌جكم

Et prendre garde à quelqu'un, à quelque chose, pour dire, veiller à sa conservation *A.* اهتمام فی الوقایة - دقّة فی الوقایة *P.* دقّت نمودن بپاسداری *T.* صاقندرمق || Si vous allez en cet endroit, prenez garde à votre bourse بو محلّه كیده‌جك اولور ایسه‌ك كیسه‌كه‌ك وقایدسنه دقّت ایله - ou pour dire, remarquer, faire réflexion *A.* البصیرة - احالة البصر - تبصّر *P.* نگهداشتن - اندیشه كردن - صرف *T.* دقّت ایتمك || Prenez garde à tout ce qui se passe dans l'assemblée où vous allez واردیغك مجلسده جریان ایدن كافّة احواله حوالهٔ بصر بصیرت ایله

Et prendre garde à quelqu'un, pour dire, se garder de lui. Il se dit aussi des choses *A.* حذر - اجتناب - مجانبت - احتراز *P.* زینهار داشتن - پرهیز كردن *T.* صاقنمق || Prenez garde à cette pierre, elle vous fera tomber شو طاشدن حذر ایله سنی سورچده‌جكدر

Et prendre prétexte de quelque chose, ou sur quelque chose, pour dire, se servir de l'occasion *A.* اتّخاذ الوسیلة - اتّخاذ - الذریعة - اتّخاذ نعم الوسیلة *P.* وسیله یافتن *T.* وسیله بولمق

Et prendre jour et heure, prendre assignation, pour dire, demeurer d'accord de se trouver en quelque lieu à tel jour et heure *A.* تعیین الوقت والمحلّ - تعیین المكان والزمان - تعیین *P.* المیعاد دادن *T.* محلّ وساعت كوسترمك - یر وساعت

Et prendre du délai, du temps, pour dire, différer l'exécution d'une chose *A.* امهال - تمهیل - تأخیر *P.* باز مانده كردن *T.* صكره‌یه براقمق

Et prendre son temps, pour dire, se saisir du moment favorable *A.* اغتنام الفرصة *P.* فرصت یافتن *T.* فرصت بولمق || Je prendrai mon temps pour cela بو مصلحتك فرصتی بولوب تنظیمنه سعی ایده‌جكم - ou pour dire, faire une chose à loisir *A.* اجراء بالتأنّی *P.* آهسته آهسته پرداختن *T.* یواشجه بر ایشی تأنّی ایله كورمك - ایشلمك

Et prendre le temps de quelqu'un, pour dire, attendre le moment de quelqu'un de qui l'on a besoin بر كمسنه‌نك وقتنی مناسب وقتنی - آولمق

Et prendre date, pour dire, retenir une date تاریخ ضبط ایتمك

Et prendre acte, pour dire, demander un témoignage de ce qu'on vient de dire, de faire ou d'entendre اثبات طلب ایتمك - دلیل استمك - اثبات استمك

Et prendre avantage, ou ses avantages, pour dire, profiter des occasions *A.* انتفاع - تحصیل الفائدة *P.* سودمند شدن - فائده‌مند شدن *T.* فائده‌لنمك || Cet homme prend avantage de tout بو آدم هر شیئدن فائده‌مند اولور

Et prendre des mesures, ou ses mesures, pour dire, employer des expédiens pour faire réussir une chose *A.* اعمال التدبیر || Prendre de bonnes mesures تدابیر حسنه‌یه تشبّث ایتمك de justes, de fausses mesures تدابیر صائبه یا باطله اعمال ایتمك

Et prendre mesure, pour dire, prendre la mesure d'un habit, d'un soulier, etc. *T.* اندازه‌سنی آلمق

Et prendre la parole, pour dire, commencer à parler *A.* بدء في الكلام - شروع في الكلام *P.* بسخن آغاز كردن *T.* سوزه باشلمق || Le premier qui prit la parole fut... اوّل باوّل كلامه آغاز ایدن فلان ایدی Après la proposition faite, un tel prit la parole مجلسده فلان مادّه درمیان اولندقده فلان كشی كلامه بدء وشروع ایلدی

Et prendre parole, pour dire, tirer promesse qu'on fera une chose *A.* اخذ الوعد - تحصیل الوعد *P.* وعده گرفتن *T.* سوز آلمق

Et prendre une habitude *A.* تدرّب ـ اتّخاذ العادة ـ اعتیاد *P.* آیین بستن *T.* عادت ایدنمك || Il a pris de fort méchantes habitudes عادات ردیئه ایله اعتیاد ایلدی

Et prendre à témoin, pour dire, demander que quelqu'un soit témoin d'une chose *A.* استشهاد *P.* بگواهی آوردن *T.* شاهدلکه کتورمك || Je vous prends à témoin de la violence, de l'insulte que cet homme vient de me faire بو آدمك بكا ایتدیکی جور و تكدیر خصوصنده سندن استشهاد ایدرم سنی ـ شاهدلکه کتوررم

On dit, Prendre au mot, de tout ce qu'on nous offre quand nous l'acceptons *T.* بر کمسنه‌نك اقرارینه بصمق || Vous m'offrez cet échange, je vous prends au mot بكا اشبو مبادله‌یی تكلیف ایدرسك اشته اقرارکه بصدرم

Et prendre quelqu'un par son faible, pour dire, toucher son inclination favorite بر کمسنه‌یی زبون طرفندن طوتمق

Et prendre un homme pour un autre, pour dire, croire qu'un homme en est un autre *A.* وهلاً ظنّ *P.* سگال خطا آمیز کردن *T.* یاکلش ظنّ ایتمك || La mère de Darius prit Éphestion pour Alexandre دارانك والده‌سی فلانی وهلاً اسکندر ظنّ ایلدی

Prendre, se dit aussi des maladies qui se gagnent *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* آلمق ـ قزانمق || Il a pris la la fièvre d'un tel قزاندی ـ حمّایی فلاندن اخذ ایلدی Il a pris le mauvais air آلدی ـ عفونتلو هوا اخذ ایلدی

On dit, Prendre fin, pour Finir *A.* استتمام ـ اختتام *P.* تمام شدن ـ ختام یافتن ـ انجام پذیرفتن ـ بانجام رسیدن *T.* تمام اولمق

Et prendre chair, pour Engraisser *A.* کسب اللحم والشحم ـ کسب اللحامة *P.* تنومندی یافتن *T.* اَت باغلمق

Prendre racine, se dit des arbres et des plantes *A.* تأصّل *P.* ریشه گرفتن *T.* کوکلنمك || Cette plante ne saurait prendre racine dans cette terre بو نبات بو ارضده کوکلنه‌مز ـ Il se dit aussi au figuré d'un homme qui va toujours dans une maison, ou qui demeure trop long-temps dans une visite || Il semble qu'il y veuille prendre racine غالبا کوکلنمك استر

Prendre, se dit aussi en parlant de l'eau qui vient à se geler *A.* انجماد *P.* یخ بستن ـ فسردن *T.* طوکمق ـ بوز باغلمق || Si le froid dure encore deux jours, la rivière prendra هوانك برودتی ایکی کون دخی متمادی اولسه نهر منجمد اولور

Se prendre. S'attacher. Il se dit d'un homme qui, pour éviter un péril, s'attache à quelque chose *A.* تشبّث *P.* دست زدن *T.* یاپشمق ـ طوتمق || Il s'est pris à un arbre بر آغاجه یاپشدی Un homme qui se noie se prend à tout ce qu'il peut *A.* الغریق یتشبّث بكل حشیش *T.* بوغیلان کشی بولدیغی شیئه یاپشور

Et s'accrocher *A.* انتشاب ـ نشب *P.* نشلیدن *T.* ایلشمك ـ طوتلمق || Son habit s'est pris à un clou لباسی بر اکسره ایلشدی

On dit, Se prendre bien ou mal dans une affaire بر مصلحتی یولیله یاخود یولسز طوتمق ـ ایو یاخود فنا طوتمق

Et commencer à... *A.* بدء ـ شروع ـ ابتدار *P.* آغاز ـ گرفتن ـ کردن *T.* باشلمق || Il se prit à pleurer بكایه ابتدار ایلدی ـ مبادرت ایتدی

On dit, Se prendre de paroles avec quelqu'un, pour Se quereller *T.* بری برلرینه سوز آتشمق

Et s'en prendre à quelqu'un, pour dire, lui imputer une faute, l'en rendre responsable *T.* بر کمسنه‌یه صتاشمق

Et se prendre de vin, pour dire, s'enivrer. V. ce mot.

Pris. *A.* مأخوذ *P.* گرفته *T.* آلنمش ـ Une place prise فتح آلنمش ـ ضبط اولنمش ـ اولنمش قلعه ـ Un homme pris de vin *A.* سوار الخمر *P.* میزده *T.* دماغنی شراب قاورهمش

On dit proverb. C'est autant de pris sur l'ennemi, pour dire, que c'est toujours quelque avantage qu'on a remporté فائده‌دن فائده‌دن خالی دکلدر ـ صایلور

On dit, qu'un homme est bien pris dans sa taille, pour dire, qu'il est bien fait *A.* موزون القامة *P.* زیبا قد ـ خوش اندام *T.* بوی بوسی یرنده

PRENEUR. Celui qui prend *A.* آخذ *P.* گیرنده *T.* آلیجی ـ طوتیجی ـ On dit aussi Preneur d'oiseaux *A.* صیّاد ـ آخذ الطیور *P.* مرغ شکاری *T.* قوش طوتان ـ قوش آولایجی ـ de poissons *A.* صیّاد السمك *P.* ماهی شکاری *T.* بالق آولایجی ـ Preneur de tabac *A.* مستنشق السعوط *P.* انفیه کش *T.* انفیه چکن ـ Preneur de café *A.* شارب القهوة *P.* قهوه خوار *T.* قهوه ایچن

Il se dit en termes de Pratique, de celui qui prend une chose à loyer *A.* مستأجر pl. مستأجرین *P.* کراش ـ کراید دار *T.* کرا ایله آلان ـ کرا ایله طوتان ـ کراجی

PRÉNOM. Nom qui précède le nom de famille, et qui distingue

chaque particulier *A.* لقب pl. القاب *P.* ورنام *T.* لقب

PRÉNOTION. Connaissance superficielle qu'on a d'une chose, avant de l'avoir examinée *A.* علم اجمالی *P.* کم آشنایی *T.* استنکوی بیلش

PRÉOCCUPATION. État d'un esprit si occupé d'un seul objet, qu'il ne peut faire attention à aucun autre *A.* استغلاق الذهن *P.* سختبستگیٔ ذهن *T.* عقل صاپلنمه || Juger sans préoccupation استغلاق ذهندن آزاده اولدرق حکم ایتمک Quand il y a de la préoccupation, il est difficile de bien juger des choses عقل صاپلندیغی حالده صحیحاً حکم مادّه مشکلدر Être libre de toute préoccupation عقلک صاپلنمه‌سندن من کل الوجوه بریٔ اولمق Il faut se défendre de toute préoccupation عقلی صاپلندرمقدن ـ استغلاق ذهندن توقی واحتراز لازمدر Il est dans une telle préoccupation d'esprit, que vous lui parleriez en vain d'une autre affaire que de la sienne اول درجه‌ده عقلی صاپلنمشدر که کندو مصلحتندن غیری بر مادّه ایچون سوز سویلسه‌ک عبثدر

PRÉOCCUPER. Prévenir tellement l'esprit de quelqu'un sur un objet, qu'il repousse tout ce qui est contraire à la manière dont il l'envisage *A.* اغلاق الذهن *P.* ذهنرا سخت بستن *T.* بر کمسنه‌نک عقلنی صاپلندرمق || Je crains qu'il ne lui préoccupe l'esprit بو آدم فلانک ذهننی صاپلندردیغندن خوف ایده‌رم Il ne faut pas qu'un juge soit préoccupé برحاکم عقلنی صاپلندرمقدن حذر ایتمک اقتضا ایدر C'est un homme fort aisé à préoccuper فلانک ذهننی صاپلندرمق غایت قولایدر

Préoccupé. *A.* مغلق الذهن *P.* ذهنش سخت بسته *T.* عقلی صاپلنمش — On dit, Avoir l'esprit préoccupé d'un objet, pour dire, l'en avoir uniquement occupé عقلی بتون بر شیئه صاپلندرمق

PRÉOPINANT. Celui qui opine avant un autre *A.* متقدّم فی الرّای *P.* پیش از دیگر رای دهنده *T.* مقدّم رای ایدن || Il fut de l'avis du préopinant مقدّم رای ایدنک کلامنه موافقت ایلدی Tous les préopinans avaient dit que... مقدّم رای ایدنلرک جمله‌سی شویله دیدیلر که

PRÉOPINER. Opiner avant quelqu'un *A.* تقدّم الرّای *P.* پیش از دیگر رای دادن *T.* مقدّم رای ایتمک || Je suis de l'avis de celui qui a préopiné بنم رایم مقدّم رای ایدنک کلامنه موافقدر

PRÉPARATIF. Apprêt *A.* تدارک pl. تدارکات *P.* آماده سازی برگ وساز *T.* حاضرلمه || On fait de grands préparatifs pour l'entrée de ce prince بو بککک دخولی آلایی ایچون عظیم وجسیم تدارکات ایدرلر On n'a fait encore aucun préparatif الی الآن بر درلو تدارکات اولمدی Préparatifs de guerre تدارکات سفریه d'un repas تدارکات ضیافت il ne faut point de préparatifs تدارکاتک اصلا لزومی یوقدر Il y a des opérations de Chirurgie qui demandent de grands préparatifs جراحلغه متعلق بعض اعمال واردر که تدارکات عظیمه‌یه محتاجدر

PRÉPARATION. Disposition, action par laquelle on prépare *A.* تهیئه ـ تهیّؤ *P.* آماده سازی *T.* حاضرلمه || Parler, prêcher sans préparation بلا تهیّؤ تقریر کلام ایتمک یاخود وعظ ایتمک Toute la vie d'un Chrétien doit être une préparation à la mort برمؤمن مسیحیک عمری سفرآخرت ایچون تهیئهٔ اسباب لازمه‌دن عبارت اولمق اقتضا ایدر ـ بر اهل ایمانک ایام عمری تدارک ذخر اخرویه‌یه مخصوص اولمق کرکدر Il est bon d'user de quelque préparation avant que de se purger قبل التنقیه بعض کونه اسباب لازمه‌نک تهیئه‌سنه دقت اولنسه انسبدر

Il se prend aussi pour la composition des remèdes *A.* ترکیب || La préparation de la theriaque تریاقک ترکیبی

PRÉPARATOIRE. Qui prepare *A.* مهیّئ المصلحة *P.* آماده سازکار *T.* مصلحتی حاضرلیجی || Procédures préparatoires مرافعات مهیّئهٔ مصلحت ـ مدار تهیئهٔ مصلحت اوله‌جق مرافعات Sentence préparatoire اعلام مهیّئ محاکمات ـ محاکمات مدار تهیئهٔ مصلحت اولمق اوزره ویریلان ـ اوله‌جق اعلام

PRÉPARER. Mettre quelque chose en état de . . . *A.* تهیئه ـ اعداد *P.* تعتید ـ آماده کردن ـ بسیچیدن *T.* حاضرلمق || Préparer une maison برخانه‌یی تهیئه واعداد ـ حاضر ایتمک un dîner براویله طعامی تهیئه واعداد ـ حاضرلمق ـ ایتمک

Préparer une médecine *A.* ترکیب *P.* پرداختن *T.* یاپمق

Préparer. Disposer quelqu'un à quelque chose *A.* اعداد ـ ایقاع الاستعداد *P.* مستعد کردن *T.* استعدادلو قلمق || Préparer un homme à répondre sur les bancs برکمسنه‌یی مجالس علمیه‌ده جواب ویرمکه مستعد قلمق

Sᴇ ᴘʀéᴘᴀʀᴇʀ. *A.* تهيؤ ـ كسب الاستعداد *P.* آماده شدن *T.* تدارككلنمك ـ حاضرلنمق || Se préparer au combat حرب وضربه متهيئ اولمق à la mort سفر اخرت ايچون حاضرلنمق تدارككلنمك ـ برايش ايچون تهيؤ ايتمك pour quelque chose Il s'est préparé à tous les événemens de la fortune محتمل الظهور حاضر ـ اولان هر كونه حادثات فلكيه ايچون حاضرلندى Le temps se prépare à être beau هوا كسب لطافته وآماده اولدى Voilà un orage qui se prépare اشته برتندباد شديد مستعد در مستعد ظهور در ـ متهيئ ظهور در

Pʀéᴘᴀʀé. *A.* مهيا *P.* آماده *T.* تداركلنمش ـ حاضرلنمش استعدادلو *T.* استعداد پذير *P.* مستعد *A.*

PRÉPONDÉRANCE. Superiorité d'autorité, de crédit, etc. *A.* زيادگى ـ برترى نفوذ *P.* غلبهٔ القوه ـ غلبهٔ النفوذ ـ غلبهٔ نفوذ زياده‌لكى ـ سائرلرك اوزرينه يكينلك *T.* قوت بو رأى ـ بو رأيده غلبه وار در || Cet avis a la prépondérance آراى سائره اوزرينه اغلبدر Ce magistrat a une grande prépondérance sur sa compagnie بو حاكمك كندو جماعتى ايچنده غلبهٔ نفوذ وقوتى پك چوقدر Ce ministre a la prépondérance au conseil ـ بو وكيلك مجلس شورادە غلبهٔ نفوذى وار در جملەدن زياده نافذ الكلامدر

PRÉPONDÉRANT. Qui a plus de poids qu'un autre *A.* ـ غالب سائر اوزرينه يكين *T.* اغلب Il ne se dit qu'en cette phrase: Voix préponderante راى غالب || Dans certaines compagnies, la voix du chef est prépondérante بعض جماعتلرده رئيسك رأيى جملەيه غالبدر

PRÉPOSER. Charger en chef de la conduite d'une chose *A.* بگردن اهتمام ـ مأمور كردن ـ گماشتن *P.* نصب ـ تعيين مأمور ايتمك *T.* كس تقليد كردن || On l'a préposé de la conduite de tous les ouvrages كافهٔ امور ابنيه‌نك اوزرينه نصب كافهٔ امور ابنيه‌نك نظارتى گردن اهتمامنه ـ وتعيين اولندى On le préposa à la régie de cette ferme بو تقليد اولندى مالكانه‌نك امر اداره‌سنه تعيين اولندى Pharaon préposa Joseph sur toute l'Égypte فرعون حضرت يوسفى بالجمله اقليم مصر اوزرينه والى نصب ايلدى

Pʀéᴘᴏsé. *A.* مأمور ـ معين ـ منصوب *P.* گماشته *T.* مأمور تعيين اولنمش ـ اولمش || Commis préposé pour recevoir les droits رسومات تحصيلنه مأمور اولان مباشر

PRÉPOSITION. Particule indéclinable, qui se met devant le nom qu'elle régit *A.* حرف الجر ـ Préposition de temps *A.* ظرف الزمان de lieu *A.* ظرف المكان

PRÉPUCE. La peau qui couvre l'extrémité de la verge *A.* قلفه ـ سنت دريسى *T.* غرله ـ غلفه

PRÉROGATIVE. Privilége, avantage *A.* امتياز pl. امتيازات || Cette charge donne de belles prérogatives بو منصبده امتيازات جميله وار در Cette église a de grandes prérogatives بو كليسانك امتيازات جسيمه‌سى وار در Jouir des prérogatives d'une charge فلان منصبك امتيازلريله متمتع اولمق

PRÈS. Préposition de lieu ou de temps *A.* عند ـ قرب *P.* نزد ـ نزديك *T.* يان ـ يقين || S'asseoir près d'un tel فلانك يانندە قعود ايتمك Être logé près de l'église كليسانك قربندە مقيم اولمق Il a approché fort près du but نشانك غايت قريب محلنه يتشدى Nous sommes près du temps de la moisson حصاد وقتنه يقينز ـ بچم وقتنه تقرب ايلدك près de l'hiver ياقلشدق ـ شتايه يقينز Il n'est pas près de finir هنوز ختامه قريب دكلدر Quand il se vit près de sa dernière heure نفس اخيرى وقتنه قريب اولديغن كورنجه Nous voilà bien près du moment décisif اشته نتيجهٔ مصلحتك قرب وجوارده ساكندر Il est logé ici près وقتنه تقرب ايلدك Serrer de près قريبدن استذناب Suivre de près يقيندن صيقمق Regarder de bien près پك يقيندن نظر ايتمك

Pʀès de mourir, signifie, voisin de la mort *A.* مشرف على الموت

Pʀès, signifie aussi, presque *A.* تقريباً *P.* نزديك *T.* يقين ـ تقريباً || Il y a près de quarante ans que cela est arrivé قدر قرق سنه اول ظهور ايتمشدر Il a été près de deux heures à travailler ايكى ساعت قدر ايشلدى Il a reçu près de cent écus يوز غروش قدر ـ تقريباً يوز غروش آلدى Son armée était près de cinquante mille hommes عسكرى تقريباً اللى نفره يقين ايدى ـ نفردن عبارت ايدى

Pʀès à Pʀès, se dit des choses qui sont près l'une de l'autre *A.* با همديگر نزديك ـ نزديك همديگر *P.* متلاصقاً ـ متقارباً *T.* برى برينه يقين || Mettez ces livres-là près à près شو كتابلرى برى برينه قريب اولدرق ـ برى برينه يقين وضع ايله يرلشدر

On dit proverb., qu'un homme ne veut entendre parler d'une chose ni de près ni de loin, c'est-à-dire, en aucune façon بو كلامى نه ـ صحبتى بوجه من الوجوه ديكلمك استمز

On dit aussi, طوغريدن ونه طولايبدن ديكلمكه راضيدر
Je ne connais cet homme ni de près ni de loin بو آدم ايله
قريب وبعيد بر درلو معارفدم يوقدر

À CELA PRÈS. Excepté cela *A.* من غير ذلك *P.* جز از آن
T. بوندن صرف انظار ايله – بوندن بشقه اولدرق باقلسه ||
Il est un peu fantasque, mais à cela près, c'est un honnête homme
جزئيجه چالقدر انجق بوندن صرف انظار ايله ذاتنده اهل
عرض آدمدر – À peu près, Presque. V. ce mot.

PRÉSAGE. Augure, signe par lequel on juge de l'avenir *A.* فال –
دليل – علامت *P.* كركوز *T.* دليل || Bon présage خير فال –
فال – فال شوم mauvais فال ميمون heureux, علامت خير
فال بد – مشئوم Cela fut regardé comme un très-fâcheux présage
بو كيفيت فال نحس اتخاذ اولمشدر Cet accident fut un présage de ce qui devait arriver dans la suite بو حالت بوندن بويله
ظهور ايدهجك واقعهيه بر دليل ايدى

Il se dit aussi de la conjecture, de l'augure bon ou mauvais qu'on tire de ce signe || Je tire de là un heureux présage بوندن
بر فال خير استخراج ايدرم Le présage qu'on tira de la première action de ce prince, fut que les peuples seraient heureux sous son règne بو پادشاهك فاتحهٔ سلطنتنده ظهور ايدن
فعل ممدوح ايام حكومتنده رعيتك رفاه حالنه فال بالخير
علامت خير اتخاذ اولمشدر – اتخاذ اولمشدر

PRÉSAGER. Indiquer une chose à venir *A.* تفأل – استخراج
الفال || Cet accident ne nous présage rien de bon بو حادثهدن
بر درلو فال خير استخراج ايتمز

Et conjecturer ce qui doit arriver *A.* استدلال || Je ne présage rien de mauvais de ce que vous me dites là ديديككز مادهدن
بر درلو شر ورداتت استدلال ايتمم

PRÉSAGÉ. *A.* متفأل – مستخرج بالفال – مستدل

PRESBYTE. Qui ne voit que de loin. C'est le contraire de myope *A.* قاصى النظر *P.* دوربين *T.* كوزى ايراغه كورن || Les presbytes ne peuvent lire qu'avec un verre convexe قاصى النظر
اولنلر اوقومق ايچون محدب كوزلكه محتاجدرلر Les vieillards sont assez souvent presbytes پير واختيار اولنلرك كوزى
غالب حالده دوربيندر

PRESCIENCE. Connaissance de ce qui doit arriver. Il ne se dit que de Dieu *A.* معرفة الغيب || Dieu a connu par sa prescience que... حق سبحانه وتعالى حضرتلرى عارف الغيب اولديغى

جهتيله بيلديكه La prescience de Dieu n'ôte pas la liberté à l'homme ذات وحدانيتنده موجود اولان صفت معرفة الغيب
بشردن ارادهٔ جزئيهيى سالب دكلدر

PRESCRIPTIBLE. T. de Jurisp. Qui peut être prescrit *A.* ممكن
ممكن المنسوخية بمرور – الابطال بمرور الوقت المعين
T. امكانپذير عملماندگى از گذشت ايام *P.* الوقت المعين
مرور زمان ايله استحقاقى ابطال اولنه بيلور || Droits prescriptibles زمان مديد متروكيتلرى تقريبيله ممكن الابطال
اولان حقوق

PRESCRIPTION. Moyen d'acquérir le domaine des choses, en les possédant comme propriétaire pendant le temps que la loi requiert à cet effet *A.* استحقاق على التصرف بمرور الوقت
المعين || Prescription par dix ans entre présents, et par vingt ans entre absents حاضرين حقنده اون سنه وغايبين بيننده
يكرمى سنه مرورى تقريبيله ثابت ومتحقق اولان استحقاق
تصرف

Il se dit aussi du moyen de s'affranchir des droits incorporels et des obligations, lorsque celui à qui ils appartiennent néglige pendant un certain temps de s'en servir et de les exercer *A.* سقوط
منسوخية الاستحقاق – من الاستحقاق بمرور الوقت المعين
عملماندگى استحقاق از گذشت *P.* بمرور الوقت المعين
استحقاقك مرور زمان ايله ابطال اولنمسى *T.* ايام ||
Prescription centenaire يوز سنه مرور اوقات تقريبيله متحقق
يوز سنهدنبرو متروكيتى – اولمش منسوخيت استحقاق
حسبيله سقوطى متحقق اولمش استحقاق

PRESCRIRE. Ordonner *A.* امر – تنبيه – توصية *P.* فرمودن –
سپارش كردن *T.* بيورمق – اصمارلمق || Prescrivez-moi ce que vous désirez que je fasse طرفمدن نوجهله حركت اولنمق
مطلوبك ايسه امر وتنبيه ايله

Et marquer précisément ce qu'on veut qui soit fait *A.* تعيين
|| Prescrire des lois تعيين قوانين ايتمك Je n'ai point passé les bornes que vous m'avez prescrites تعيين ايلديككز حدودى
اصلا تجاوز ايتمش دكلم

PRESCRIRE. Acquérir la prescription *A.* كسب الاستحقاق على
التصرف بمرور الوقت المعين

SE PRESCRIRE. Se perdre par prescription *A.* انتساخ الاستحقاق
بمرور الوقت المعين || Les droits des mineurs ne se prescrivent point اولاد صغارك استحقاقى مرور زمان تقريبيله

منسوخ اولمز

PRÉSÉANCE. Droit de prendre place au-dessus de quelqu'un *A.* تقدّم ـ تصدّر *P.* بالا نشینی ـ صدر نشینی ـ پیشپایی *T.* تصدّر باینده معارضه || Disputer la préséance ایلروده اوتورمه ایتمك L'ancienneté règle la préséance entre les officiers d'un tribunal امنای شرع بیننده رسم تصدّر قدم زمانه كوره اعتبار اولنور Les juges supérieurs ont la préséance sur les subalternes حكّام بلند پایه كم مرتبه اولان حكّام اوزرینه تصدّر ایدرلر

PRÉSENCE. Existence d'une personne dans un lieu marqué *A.* حضور ـ محضر ـ وجود *T.* بولنمه ـ حاضر اولمقلق || Votre présence en ce pays-ci est nécessaire فلان مملكتده ـ سنك وجودك ـ حضورك لازمدر La présence du maître y était nécessaire اول طرفده صاحب مالك حضوری لازم ایدی La présence du prince dans une armée est souvent très-utile پادشاهك عسكر ایچنده حضور ووجودی غالب حالده نفع بولنمسی ـ عظیمی مؤدّیدر La présence du juge étonne le criminel حضور حاكم اهل جرمه بادئ دهشت اولور Il a fait cette action en ma présence شو ایشی حضورمده ایتدی en présence de tout le monde علی ـ محضر عامّهٔ عالمده ایتدی ملاء الناس Cela s'est passé en présence de plusieurs personnes dignes de foi بر كیفیّت شایان اعتماد اولهجق نیچه كمسنهلرك موثوق الكلام وافر كسانك ـ حضورنده واقع اولمشدر محضرنده Je ferai la même chose en votre présence qu'en votre absence حضوركزده ایتدیكمی غیابكزده دخی ایدهجكم Tant en présence qu'en absence حضور وغیابده Dieu remplit l'univers par sa présence حقّ ـ حضور باری جمیع عالمی محیطدر ـ جلّ وعلا جمیع عالمه حاضر وناظر در On dit, Se mettre en la présence de Dieu, pour dire, considérer Dieu comme présent à ce que l'on va faire بر كمسنه نفسنی حضور باریده عدّ ایتمك

On dit, que deux armées sont en présence, pour dire, qu'elles sont en vue l'une de l'autre طرفین عسكری بری برینه قارشو قارشوده ـ در ـ رو برو در ـ مواجههٔ طورر ـ متقابلدر

PRÉSENCE D'ESPRIT, se dit de la qualité d'un homme vif et prompt, qui dit et fait sur-le-champ ce qu'il y a de plus à propos *A.* بداهة الفكر ـ سرعة الخاطرة *P.* چاپك اندیشی *T.* بولش چاپكلكی || On lui a toujours remarqué beaucoup de présence d'esprit دقّت اولندیكه هر حالده بداهت فكری وار در

PRÉSENT. Qui est dans le lieu dont on parle *A.* حاضر pl. حضّار ـ موجود pl. موجودین *T.* بولنان ـ موجود اولان || Dieu est présent partout الله تعالی هر مكان وهر محلده حاضر در J'étais présent lorsque la chose arriva مادّه نك وقوعنده حاضر اول طرفده بولنانلرك Tous ceux qui s'y trouvèrent présents بولندم حضّارك جملهسی ـ جملهسی

Et qui existe actuellement *A.* حال ـ حاضر *T.* شمدیكی || Le siècle présent دور حاضر ـ دور ـ شمدیكی le temps زمان حاضر ـ امورك صورت حالیهسی L'état présent des affaires حالا سر كارده اولان Les ministres présens شمدیكی صورتی احوال حالیه ـ امور حالیه Les affaires présentes وكلای سلطنت Le mal présent est toujours le plus fâcheux آفت حاضره دائما اشدّدر La douleur présente est toujours la plus sensible كدر حاضر دائما زیادهجه مؤثّر در On dit, qu'on a toujours une chose présente à l'esprit, pour dire, qu'on y songe toujours فلان شیٔ دائما لوح خاطرده موجود ومستحضر در Cela m'est toujours présent à l'esprit بو مادّه دائما صحیفهٔ خاطرمده مرتسم علی الدوام ومستحضر در Cela est toujours présent à mes yeux كوزمده طورر ـ كوزم اوكنده در ـ كوزمده مستحضر در Cette histoire ne m'est pas bien présente بو حكایه چندان ذهنمده یكده خاطرمده دكلدر ـ مستحضر دكلدر Tout lui est présent à l'esprit هر شیٔ ذهننده مستحضر در Cela m'est présent comme si je le voyais بو شیٔ حالا كوزم اوكنده كبیدر ـ On dit, Cet homme est présent à tout, pour dire, qu'il est si agissant, qu'il semble qu'il soit partout en même temps هر یرده موجود در

On dit figur., qu'un homme a l'esprit présent, pour dire, qu'il a l'esprit vif et prompt, et qu'il dit et fait sur-le-champ ce qu'il y a de plus à propos à dire ou à faire *A.* ذو بدیهة ـ صاحب البداهة الفكر *P.* چاپك اندیش *T.* چاپك بولشلو || Comme il a l'esprit présent, il lui fit une repartie vive et juste بداهت فكری اولمغله صوابه مقرون بر حاضرجوابلق ایتدی

Et que cet homme n'est jamais présent, pour dire, qu'il est toujours distrait عقلی دائما بشقه ـ عقلی دائما بشقه یرده در یره كزر

On appelle Remède présent, celui qui opère sur-le-champ *A.* دواء برء آنیده *T.* دواء دفعیّ العمل ـ دواء سریع التأثیر ـ الساعة تأثیر ایدن علاج

À TOUS PRÉSENS ET À VENIR, SALUT. Formule du style de Chancel-

lerie *T.* حالاً ومستقبلاً موجود اولنلره بعد السلام – Présents tels et tels. Formule du style de notaire *T.* فلان وفلان كشى حاضر اولدقلرى حالده || À ce présents et acceptants, tels et tels حاضر بالمجلس اولوب قبول ايدن فلان وفلان نام كمسنه‌لر

On dit, Le présent porteur, le présent billet اشبو حامل تذكره اولان فلان كشى واشبو تذكره – Et aussitôt la présente reçue, c'est-à-dire, la lettre présente اشبو مكتوب طرفكه لدى اشبو مكتوبك طرفكه وصولى عقيبنده – الوصول

PRÉSENT. Le temps présent *A.* حال *P.* اينحال *T.* شمديكى زمان || Le présent, le passé et l'avenir حال وماضى ومستقبل – شمديكى وقت وكچمش – اينحال وزمان گذشته وزمان آينده – C'est aussi un terme de Grammaire, وقت وكله‌جك وقت et signifie, le temps du verbe qui marque le temps présent *A.* حال

À PRÉSENT. *A.* حالاً – الآن *P.* اكنون – حاليا – اينحال *T.* شمدى || Cela n'est pas en usage à présent الآن معتاد دكلدر Je vous en quitte dès à présent شمديدن سنى ترك ايدرم Je n'y songe plus à présent شمدى بوكا صرف ذهن ايتمم – En style de notaire, on dit aussi, De présent || De présent résidant en tel lieu حالا فلان طرفده مقيم اولان

POUR LE PRÉSENT. *A.* اليوم – الحالة هذه *P.* درين دم – اكنون *T.* شمديلكده – شمديكى حالده || Il est à la campagne pour le présent شمديلكده يايلاقده در – الحالة هذه قيرده در

PRÉSENT. Don *A.* هديّة pl. هداياء تحفة – pl. تحف – تقدمة *P.* دستاويز – پيشكش *T.* پشكش – ارمغان || Présent magnifique هديّهٔ جليله – هديّهٔ فاخره Il a fait de grands présens كليتلو هديّه‌لر عرض وتقديم ايلدى Il est défendu aux juges de recevoir aucun présent قضات وحكام حقنه جزئى وكلّى هديّه قبولى ممنوعدر Se laisser corrompre par des présens اخذ رشوت – هدايا ايله اطماع نفسى ارتكاب ايتمك – ارتكاب ارتشا ايتمك – ايله Donner une chose en présent à quelqu'un بر شيئى هديّه طريقيله فلانه ويرمك Présent de noces هدايای نكاح – هديّه Les petits présents entretiennent l'amitié نا چيز ايسه ده محبّت آرتورر

PRÉSENTABLE. Qu'on peut présenter, qui peut se présenter *A.* لايق بالعرض *P.* شايان عرض – سزای عرض *T.* كوستريله كوسترلمكه كركلو – بيلور

PRÉSENTATEUR. Celui qui a le droit de présenter à un bénéfice *A.* صاحب العرض *T.* عرض صاحبى

PRÉSENTATION. Action de présenter *A.* عرض *P.* عرضه داشت – پيشنهاد *T.* كوسترمه || Cet avocat a été chargé de la présentation des lettres d'un gouverneur de province بو وكيل والئ مملكت طرفندن عرض تحريراته مأمور اولمشدر – Il se dit, à la Cour, de la cérémonie de présenter quelqu'un au roi *T.* حضور همايونده عرض رسمى || Il y eut ce jour-là plusieurs présentations بو كونكى كون حضورهمايونده وافركسانك عرضلرى رسمى ادا اولنمشدر

PRÉSENTEMENT. V. À présent.

PRÉSENTER. Offrir *A.* عرض – تقديم – تبليغ *P.* عرضه داشتن *T.* عرض ايتمك || Présenter un bouquet à une dame فلان خاتونه بر طوتام چيچك تقديم ايتمك de l'argent à un juge قاضى يه اقچه عرض ايتمك Présenter du vin باده تقديم ايتمك Présenter une requête تقديم عرضحال – تبليغ ايتمك – ايتمك Présenter à quelqu'un ses respects, ses hommages فلانك طرفنه مراسم تعظيم وتوقيرى تبليغ ايتمك

On dit, Présenter quelqu'un au roi, à un prince بر كمسنه‌يى حضورهمايونه وياخود امرادن بريسنك حضورينه عرض – ايتمك حضورينه چيقارمق

PRÉSENTER les armes, le fusil. C'est se mettre en état, en posture de s'en servir *T.* تفنك وسلاح – تفنك وسلاح عرض ايتمك – كوسترمك || Ils présenterent les baïonnettes à la cavalerie, et la repoussèrent سوارى عسكرينه تفنك حربه‌لرينى عرض ايده‌رك كيرويه دفع ايتدرديلر

Il signifie aussi, porter le fusil d'une manière particulière, pour faire honneur aux personnes d'un haut rang qui passent devant le soldat *T.* تحريك سلاح ايله سلاملمق || Quand un officier passe devant la sentinelle, elle présente les armes بر ضابط قوللق اوكندن مرور ايتدكچه قوللق نفرى تحريك سلاح ايله سلاملر

SE PRÉSENTER. Paraître devant quelqu'un *A.* دخول فى حضور *P.* ظهور – بپيشگاه آمدن – بحضور آمدن *T.* بر كمسنه‌نك – فلان بر كمسنه‌يه كورنمك – حضورينه چيقمق || Se présenter devant un ministre وكلای دولتدن بريسنك حضورينه چيقمق Le roi lui a défendu de se présenter devant lui پادشاه فلانى حضورينه چيقمقدن منع ايلدى La première chose qui se présentera à mes yeux كوزمه اوّل باوّل ظهور ايده‌جك شئ –

Il se dit aussi des occasions, des affaires qui surviennent || Dès que l'occasion se présentera فرصتی ظهور ایلدیکی عقیبنده - فرصت مناسبی ظهور ایلدکده Il s'est présenté diverses occasions مناسبات عدیده ظهور ایتمشدر Il se présente beaucoup d'affaires مصالح کثیره ظهور ایدر On délibéra sur les affaires qui se présentèrent ظهوره کلمش امور وخصوصات ایچون مشاوره اولمشدر Il se présenta une question difficile à résoudre حلّی مشکل بر مطلب ظهور ایلدی Cela ne s'est pas présenté مناسبت دوشمدی - مناسبت ظهور ایتمدی - Il signifie aussi, faire une impression agréable ou désagréable à la première vue || Voilà un palais qui se présente mal بر سرای کوزه یاقشقسز کورینور Ce jardin se présente bien بو باغچه کوزه یاقشقلو کورینور - On dit figur. d'une affaire dont le succès est vraisemblable, Voilà une affaire qui se présente bien اشته بو مادّه نک قوپشی کوزلدر - کورونشی کوزلدر - On dit aussi, qu'un spectre s'est présenté à quelqu'un, pour dire, qu'il lui est apparu فلانک کوزینه بر خیال کورندی

On dit, Se présenter bien, se présenter de bonne grâce, pour dire, entrer dans une compagnie de bonne grâce, et sans contrainte حسن طور وادا ایله مجلسه دخول ایتمک - Et se présenter de bonne grâce au combat, pour dire, y aller de bon coeur طیب خاطر ایله جنکه کتمک - On dit dans le sens contraire, Se présenter gauchement, ne savoir pas se présenter بد ادا ایله مجلسه دخول ایتمک

On dit, Se présenter chez quelqu'un, pour dire, aller chez quelqu'un pour lui faire une visite لاجل الزیارة بر کمسنه نک حضورینه وارمق - بر کمسنه نک زیارتنه وارمق

On dit aussi, qu'une chose s'est présentée à l'esprit, pour dire, qu'elle est venue à l'esprit *A.* تبادر الی الذهن - تبادر الی الخاطر - الاحة فی الخاطر *P.* بخاطر آمدن - در خاطر لایح شدن *T.* خاطره کلمک || Toutes ces difficultés se sont déjà présentées à mon esprit بو مشکللرک مجموعی خاطرمه لایح ایتمشدر - خاطرمه تبادر ایتمشدر Cela ne se présente pas naturellement à l'esprit عادتا خاطره کلور شیٔ دکلدر - Et qu'une chose se présente à la mémoire *A.* خطور *P.* در خاطر شدن - بخاطر آمدن *T.* خاطره کلمک || Ce nom ne se présente pas maintenant à ma mémoire بو اسم شمدیکی حالده خاطرمه کلمز - خاطرمه خطور ایتمز

Se présenter pour une place, signifie, témoigner le désir de l'avoir بر منصب ایچون عرض طلبیّت ایتمک - طالب چیقمق

PRÉSERVATIF. Il se dit des remèdes qui ont la vertu de préserver *A.* دواء حافظ الصحة *P.* داروی پاسدار تندرستی *T.* مدار حفظ صحت اولەجق علاج || Des remèdes préservatifs ادویۀ حافظة الصحة C'est un puissant préservatif بغایت قویّ التأثیر بر دوای حافظ الصحتدر Un excellent préservatif contre la peste علّت وبایه مقاوم اعلا بر دوای حافظ الصحة - Figur. || Le jeûne, le travail, la tempérance, sont un grand préservatif contre certaines tentations صیام وشغل مدام واقتصاد تامّ تسویلات نفسک بعضیلری حقنده بر دوای تحفظ واحتما در

PRÉSERVER. Pourvoir à la conservation, veiller à la sûreté *A.* حفظ - صون - صیانت *P.* پاس داشتن *T.* صاقندمق - صاقلمق || Dieu l'a préservé au milieu des périls الله تعالی فلانی مخاوف ومهالک ایچنده حفظ ایلدی - فلان کشی مهالک ومخاطرات ایچندن صون باری ایله قورتلدی Dieu nous préserve de mort subite حق تعالی جملەمزی موت فجئیدن حفظ ایلیه Dieu me préserve d'en avoir la pensée الله تعالی بو مقوله فکردن بنی حفظ ایلیه C'est ce remède qui l'a préservé de la goutte فلانی علّت نقرسدن حفظ ایدن بو علاجدر La sobriété, la tempérance préservent de beaucoup de maladies قلّت طعام واقتصاد طبع علل عدیدەدن موجب حفظ وصیانتدر

Préservé. *A.* محفوظ - مصون *P.* پاس داشته *T.* صاقنمش

PRÉSIDENCE. Fonction de président *A.* صدارت - ریاست *P.* سرکردگی - بالا نشینی - صدر نشینی *T.* باش اولمه - باشده اوتورمه || La présidence de l'assemblée du clergé جماعت رهبان مجلسنک ریاستی La présidence alternative بالمناوبه اولان صدارت - Il se dit aussi de la place de président *A.* مسند الصدارة - مسند الریاسة || La présidence est vacante مسند ریاست محلولدر

PRÉSIDENT. Celui qui préside à une assemblée *A.* رئیس pl. رؤساء - رئیس المجلس - صدر المجلس *P.* سرکردۀ انجمن - صدر نشین انجمن - بالا نشین انجمن *T.* باش - لونجه - باشی || On s'adressa au président de l'assemblée رئیس مجلسه خطاب اولندی Le président du clergé جماعت رهبان رئیسی

d'un conseil de guerre مشورت حربيه مجلسنك رئيسى

PRÉSIDER. Occuper la première place dans une assemblée *A.* تصدّر *P.* صدر نشين بودن ـ ببالاى انجمن نشستن *T.* باشده اوتورمق || Le Pape est en possession de présider aux conciles par lui ou par ses légats ريم پاپاسى بنفسه ياخود طرفندن تعيين اولنان مبعوثلر واسطه‌سيله مجالس شوراده تصدّر ايتمك استحقاقنه مالكدر Présider à une compagnie بر جماعت مجلسنده تصدّر ايتمك Présider à l'assemblée de la Noblesse صدر نشين مجلس اصلزادگان اولمق

PRÉSIDER QUELQU'UN, signifie, présider à une compagnie dont il est membre *A.* تقدّم *P.* پيشوا بودن *T.* فلاندن ايلرو اولمق || Je suis son ancien, je le présiderai toujours قدم زمان تقريبيله هر حالده فلانه تقدّم ايده‌جكم

PRÉSIDER, signifie aussi, avoir le soin, la direction *A.* نظارت *P.* نگهبانى كردن *T.* ناظرلق ايتمك ـ كوزتمك || La providence qui préside à la conduite de l'univers امور عالمه ادارهٔ نظارت ايدن تقدير جنب رب ذو الجلال L'intelligence qui préside aux choses humaines احوال بشره نظارت ايدن عقل كل C'est lui qui a présidé à la conduite de tout l'ouvrage بسبتون بو ايشه نظارت ايدن فلان ايدى Il présidait à la cérémonie رسم وتشريفات خصوصنده نظارت ايدر ايدى

Il se dit aussi dans ce sens, en parlant des divinités des païens *T.* فلان فرشته امور موكّل اولمق || Junon présidait aux noces فلان فرشته نكاحه موكّل ايدى Comus aux festins, Cérès aux mois چشنلره وفلان فرشته هر آيك امورينه موكّل ايدى Mars est le dieu qui préside aux combats امور حربه موكّل اولان مرّيخدر

PRÉSIDÉ. *A.* متصدّر *P.* صدر نشين ـ بالا نشين *T.* باشده اوتورمش

PRÉSOMPTIF. On appelle Héritier présomptif, celui qui est regardé comme le plus proche héritier *A.* خلف ـ وارث معاقب وارث || L'héritier présomptif du trône وليّ عهد ـ معقاب خلف معقاب تاج ـ وليّ عهد سلطنت ـ معاقب سلطنت وتخت

PRÉSOMPTION. Opinion fondée sur des apparences *A.* ظنّ pl. ظنون ـ مظنّة *P.* گمان ـ سگالش *T.* صانى || Faible présomption ظنّ ضعيف forte مظنّهٔ قويّه Il y a de grandes présomptions contre lui عليهنده عظيم وجسيم مظنّه‌لر وار در La présomption est contre lui سوء ظنّ فلانك حقنده در

PRÉSOMPTION. T. de Jurisp. Ce qui est supposé vrai, par provision, tant que le contraire n'est pas prouvé *A.* ظنّ غالب || La présomption d'innocence est pour l'accusé, jusqu'à la preuve du crime متهوم اولان كشينك جرمى ثبوتنه قدر برائت ذمّتنه ظنّ غالب دركار در

PRÉSOMPTION. Opinion trop avantageuse de soi-même *A.* خيلا ـ زهو ـ عجب ـ عجب النفس *P.* خود بينى ـ خود پسندى ـ پندار *T.* كندو يى بكنمه || Sa présomption est insupportable خود پسندلكى چكيلور ـ عجب وپنداريته طاقت كتورلمز La présomption lui a gâté l'esprit عجب نفسى شئ دكلدر افساد عقلنه بادى اولمشدر

PRÉSOMPTUEUSEMENT. Avec présomption *A.* بعجب النفس ـ بالتخايل *P.* خود پسندانه ـ بخود بينى *T.* كندو يى بكندرك || Il s'engagea présomptueusement dans une entreprise au-dessus de ses forces خود بينلكى حسبيله وسعندن خارج بر مصلحته مباشرت ايلدى

PRÉSOMPTUEUX. Qui a de la présomption *A.* معجب ـ خائل ـ متخايل *P.* خود بين ـ خود پسند *T.* كندو يى بكنمش || Il a été assez présomptueux pour aspirer à cette place بغايت معجب اولمغله فلان منصبه اطماح نظر ايلدى

Il se dit aussi des choses, Désirs présomptueux مطالب عجب مقارن عجب وپندار اولان مطالب ورغبات ـ آلود Pensée présomptueuse فكر عجب آمير

PRESQUE. À peu près *A.* متقاربا *P.* همانا ـ نزديك *T.* همان ـ آكا يقين || Un ouvrage presque achevé همان ختام همان ختامه قريب ـ بولمش بر تأليف Il est presque nuit همان كيجه در Un homme presque nu همان چپلاق بر آدم

PRESQU'ÎLE. V. Péninsule.

PRESSANT. Qui presse vivement *A.* مضيّق ـ مجبر ـ مبرم *P.* تضييقساز *T.* صقشدرنجى || C'est un homme bien pressant خيليدن خيلى مبرم بر آدمدر Une recommandation pressante شفاعت مجبره التماسات Des prières, des raisons pressantes براهين مبرمه Des argumens pressants مجبره وعلل مبرمه

On dit d'une douleur, qu'elle est pressante, pour dire, qu'elle est aiguë, violente *A.* شديد *P.* تند وتيز *T.* كسكين

PRESSANT. Urgent, qui exige de la diligence *A.* ضرورى ـ مستعجل ـ واجب التعجيل *P.* تنگ ـ تاخير نا پذير *T.*

Il وقت فرصت تنگدر || L'occasion est pressante صیقی *T.*
s'agit d'une affaire pressante صدد بر مصلحت مستعجله یه مبنیدر
Il ne partira pas sans une nécessité pressante حاجت ضروریّه مس
ایتمدکچه عزیمت ایده‌جک دکلدر Le mal est pressant, et
demande de prompts remèdes علت صیقی اولدیغندن سریع
التأثیر علاجه محتاجدر ـ اولدیغندن. واجب الاستعجال

PRESSE. Multitude de personnes qui se pressent *A.* زحام الناس
مزاحمة الناس ـ *P.* انبوهئ ناس *T.* خلق غلبه‌لکی || Se
mettre dans la presse زحام ناس ایچنه کیرمک ـ ایچنه
مزاحمهٔ ناسدن اجتناب ایتمک Éviter la presse صوقلمق
زحام خلقک غلبه‌لکندن قاچنمق ـ Il y a trop de presse
ناسک کثرتی واردر

PRESSE. Machine qui sert à serrer étroitement du linge, des
livres, des étoffes *A.* ملزم *P.* تخته جامه *T.* منکنه || Mettre
du linge en presse چماشیری منکنه‌یه بصمق

Et machine avec laquelle on presse en général toutes sortes de
choses *A.* جندرة *P.* جُندره *T.* جندره — On dit figur., qu'un
homme est en presse, qu'il s'est retiré de la presse, pour dire,
qu'il est ou qu'il s'est retiré d'un grand embarras جندره‌ده در ـ
جندره‌دن قورتلدی ـ صیقیده در ـ

Il se dit encore de la machine avec laquelle on imprime des
feuilles de papier *A.* مطبعة *P.* چرخهٔ طبع *T.* بصمه چرخی ||
Travailler à trois presses sur un même ouvrage برکتاب ایچون
اوچ بصمه چرخلری ایشلتمک — On dit, qu'un ouvrage est
sous presse, pour dire, qu'il s'imprime بو تألیف حالا بصلمقده
بصلمق اوزره در ـ در

En Angleterre, on appelle Presse, l'enrôlement des matelots *T.*
جبراً وکرهاً ملّاح تحریری

PRESSE. Sorte de pêche qui ne quitte pas le noyau. V. Pavie.

PRESSENTIMENT. Mouvement intérieur, dont la cause n'est pas
connue, et qui fait craindre ou espérer ce qui doit arriver *A.*
شهادة القلب *P.* گواهئ دل *T.* کوکل شاهدلکی || Il avait
des secrets pressentimens du malheur qui lui est arrivé حقنده ظهور
ایتمش مصیبتی قلبک خفی برکونه شهادتیله بیلور ایدی
Il avait un pressentiment qu'il n'en reviendrait point واردیغی
محلدن بر دخی عودت ایتمیه‌جکنه قلبی شهادت ایدر
ایدی J'avais un pressentiment de cet heureux succès بو ماده‌نک
بویله نتیجهٔ خیریّه ویره‌جکنه قلبم شهادت ایدر ایدی

On dit, Avoir un pressentiment de fièvre, de goutte, etc. pour
dire, avoir quelque espèce d'émotion qui fait appréhender la fièvre,
etc. حمانک ونقرس علتنک ظهور ایده‌جکنی مقدمجه
حس ایتمک

PRESSENTIR. Prévoir confusément une chose par un mouvement
intérieur et inconnu *A.* استشعار بشهادة ـ مقدّماً احساس
القلب *P.* بگواهئ دل دانستن *T.* کوکل شاهدلکیله طویمق
باشنه کلان || Il avait pressenti le malheur qui lui est arrivé
قضایی مقدّم احساس ایلدی À voir l'ordre qu'il mettait à ses
affaires, il semblait qu'il pressentît sa fin امور وخصوصاتنی
تنظیم ایچون ایتدیکی سعی واهتمامه باقلسه موتنی حس
ایلدیکنی آکلاشیلور ایدی

Et découvrir adroitement la pensée, les dispositions de quelqu'un
A. استکشاف ـ تفرّس *P.* شناختن *T.* سزمک ـ آکلامق ||
Il faut pressentir l'intention du Prince ارادهٔ شاهانه‌یی تفرّس
واستکشاف ایتملو در Tâchez de pressentir s'il ne sait rien de
cette affaire بو خصوصده بر شیئدن خبری وارمیدر یوقمیدر
سزمکه چالش ـ استکشافه سعی ایله Pressentir un juge sur une
affaire بر ماده‌ده قاضینک رأینی استکشاف ایتمک Il
faut le pressentir sur ce mariage فلانک بو نکاح ماده‌سیچون
رأینی استکشاف ایتملو در

PRESSER. Serrer avec force *A.* تعصیر *P.* فشردن ـ افشاریدن ـ
T. صیقمق ـ شیلدن || Presser un citron بر لیمون صیقمق
une éponge سونکری صیقمق de la viande pour en tirer du jus
صوینی آلمق ایچون اتی صیقمق

Et approcher une chose ou une personne contre une autre *A.*
اضاقة ـ تضییق *P.* تنگ کردن *T.* صیقشدرمق ـ صیقلشدرمق
|| Il faut presser un peu davantage vos lignes سطرلری زیاده‌جه
صیقشدرملوسک Pressez un peu plus vos écritures خطکی
زیاده‌جه صیقلشدر Pressez-vous les uns contre les autres بری
بریکز ایله تضایق ایدک ـ صیقشمک Je me retire de peur
de vous presser trop سنی زیاده تضییقدن احترازاً کیرویه
چکیلورم Il veut être à son aise à table, il n'aime point à y
être pressé سفره‌ده راحت ایله اوتورمق استر حال تضیّقدن
هیچ حظ ایتمز — Il signifie figur. Poursuivre avec ardeur || On
pressa si fort les ennemis, qu'ils furent obligés de lâcher pied
دشمن شول مرتبه‌ده شدّتلوجه تضییق اولندیکه فراره مجبور
اولمشدر On pressa tellement les assiégés, qu'ils furent contraints

de se rendre محصورين شول رتبه‌ده تضييق اولنديلركه استيمانه مجبور اولمشلر در Cet orateur presse vivement son adversaire بو - پك صيقشدرر - خاطب خصمنى پك تضييق ايدر Il signifie aussi, exciter vivement quelqu'un à faire une chose || On l'a pressé par des raisons si fortes et si convaincantes, qu'il a été obligé à se rendre دلايل قويّه ومسكته ايله شول رتبه‌ده تضييق اولنديكه تسليم ورضايه مجبور اولدى Il m'en a pressé si fort, que je n'ai pu lui refuser ce qu'il me demandait بنى شول رتبه‌ده تضييق ايلديكه مطلوبنى بر وجهله دريغ ايده‌مدم

On dit, qu'une douleur presse, pour dire, qu'elle est vive et aiguë آرام ويرمز - وجعك شدّتى تضييق ايدر - Et qu'on est pressé par le besoin, par la nécessité, par la faim, pour dire, que ces maux-là sont extrêmes فرط احتياجدن وفرط ضرورتدن وفرط جوعدن مضايقه‌ده اولمق || Les vivres manquant aux assiégés, et la faim les pressant, ils furent contraints de capituler عسكر محصور فقدان زاد وزواد تقريبيله آجلق مضايقه‌سنه دوچار اولوب استيمانه محتاج اولمشدر

Presser. Hâter, obliger à se diligenter A. تعجيل P. شتابيدن T. ايوده‌رمك || Presser son départ وقت عزيمتى تعجيل ايتمك sa marche مشى ورفتارى تعجيل ايتمك Vous aurez beau me presser, je ne saurais aller plus vite تعجيلك عبثدر زيرا بوندن زياده سرعت ايله يوريه‌مم Les ouvriers ne font rien, si on ne les presse عمله تعجيل اولنمدقچه اقدام ايتمزلر Ce sont des affaires qui pressent ايجاب تعجيل ايدر اموردندر C'est le temps qui presse وقتلر ايجاب تعجيل ايدر On a tellement pressé ces chevaux, qu'ils en sont fourbus آتلر شول رتبه‌ده تعجيل واسراع اولنديكه مشى وحركته مجاللرى قالمدى Il n'y a rien qui nous presse, le temps est à nous وقتمز وار در عجله‌يى موجب شئ يوقدر

On dit figur. Presser la mesure, pour dire, hâter la marche d'une affaire بر ايشه حوالهٔ تازيانهٔ تعجيل واقدام ايتمك - بر ايشى قامچيلمق - بر ايشك تمشيتنى تعجيل ايتمك - On dit, qu'une maladie presse, pour dire, qu'elle demande un prompt secours || Il n'y a point de temps à perdre, le mal presse وقتى فوت ايتمكه كلمز زيرا علّت ايجاب تعجيل ايدر - Et que l'occasion presse وقت علّت عجله‌يه محتاجدر - L'affaire presse مصلحت موجب تعجيلدر وحال محتاج تعجيلدر - صيقدر - مستعجلدر - محتاج عجله در -

Pressé. A. معصّر P. شپليده - فشرده T. صيقلمش A. مضيّق P. شتابيده A. مستعجل T. صيقشدرلمش P. تنگ كرده T. ايوه‌لنمش || Une affaire pressée بر مصلحت مستعجله - On dit aussi qu'une lettre est pressée, pour dire, qu'il est nécessaire qu'elle soit rendue promptement بو مكتوب مستعجلدر - Il signifie aussi, empressé || Je suis pressé de finir بو ايشك اتمامنه عجلةم وار در Ne soyez pas si pressé de parler سويلمكه پك عجله ايتمه Vous êtes bien pressé پك عجلةلوسك

PRESSIER. Ouvrier d'imprimerie, qui travaille à la presse A. طابع P. طبعگر T. بصمه‌جى

PRESSION. T. de Physique. Action de presser A. مزاحمة T. صيقشدرمه - بصقلق || La pression de l'air هوانك مزاحمهٔ هوا - صيقشدرمه بصقلغى

PRESSIS. Jus que l'on fait sortir de la viande en la pressant A. عصارة اللحم - مستحلب اللحم P. آب گوشت فشرده T. صيقلمش ات صويى || Les malades ont besoin de bons pressis pour se remettre خسته اولنلر تصحيح مزاج ايچون عصارهٔ لحم استعمالنه محتاجدرلر

PRESSOIR. Grande machine servant à presser du raisin, des pommes, etc. A. معصرة P. چرخشت T. نسنه صيقه‌جق قاب || Un grand pressoir معصرهٔ جسيمه Bon pressoir اعلا بر معصره

PRESSURAGE. Action de pressurer. V. Pressurer || Il faut tant pour le pressurage تعصير ماده‌سى شو قدر مصرفه محتاجدر Droit de pressurage تعصير عوايدى

Il signifie aussi, le vin que l'on fait sortir du marc à force de pressurer A. نطل P. شيرهٔ كنجالهٔ انگور T. اوزم جبره‌سى شيره‌سى

PRESSURER. Exprimer le suc d'une substance, par le moyen d'un pressoir A. تعصير P. فشردن - شپليدن T. صيقمق || Pressurer la vendange بوزيلان باغك اوزمنى تعصير ايتمك des pommes الما تعصير ايتمك - Il signifie aussi, presser avec la main les fruits, pour en faire sortir le jus || Pressurer une orange پورتقالى تعصير ايتمك - صيقمق

On dit figur. On a pressuré cette province, pour dire, qu'on l'a épuisée par des impôts بو مملكتده اصلا رطوبت براقمديلر

Pressure. A. معصّر P. شپايده - فشرده T. صيقلمش

PRESSUREUR. Ouvrier qui travaille à faire mouvoir un pressoir A. معصّر pl. معصّرين P. افشارنده T. صيقيجى

PRESTANCE. Bonne mine accompagnée de gravité et de dignité
A. جهارة السيما ـ جهارة *P.* شكوه شكل وسيما *T.* كوسترش
|| C'est un homme de grande prestance غايت ايله جهارت سيما
صاحبيدر de belle prestance حسن جهارته مالك بر آدمدر
ـ كوسترشلو آدمدر

PRESTATION. Action de prêter. Il ne se dit qu'en ces phrases:
Prestation de serment *A.* اداء القسم Prestation de foi et hommage
T. تعهد صداقت وعبوديته دائر رسومك تأديه‌سى || Après
la prestation du serment يمين ايلدلدنصكره ـ بعد اداء القسم

On appelle au Palais, Prestation annuelle, les redevances annuelles qui se payent en fruits ou animaux en nature *A.* جائزة
سنوية من الحاصلات *P.* پيشكش هر ساله از حاصلات
T. حاصلاتدن سنوى ويرلمسى معتاد اولان عوائد || Domaine grevé de beaucoup de prestations سنوى كليتلو حاصلات
عوائديله متحمل اولان بر ملك

PRESTE. Prompt, agile *A.* خفيف الحركة *P.* جست
وچالاك ـ چاپك وچالاك *T.* چاپك || C'est un homme
preste et habile خفت حركت وكمال حذاقت ايله موصوف
بر آدمدر Il a la main preste چاپك ـ خفت يدى وار در
دستدر ـ الى چاپكدر ـ On dit figur. Une réponse preste *A.*
بالبداهة جواب *P.* جست وچاپك جواب *T.* حاضر جوابلق

PRESTEMENT. Brusquement, à la hâte *A.* بخفة الحركة ـ
بالسرعة *P.* بچاپكى ـ چاپكانه ـ بچالاكى *T.* چاپكلك ايله
|| Il a fait cela prestement بو ايشى چاپكلك ايله ايشلدى

PRESTESSE. Agilité, subtilité *A.* خفة الحركة *P.* جست
وچالاكى ـ چاپكى *T.* چاپكلك

Figur. *A.* بداهت ـ سرعت *P.* چاپكى *T.* تيزلك || La
prestesse de ses réponses جوابلرينك ـ فلانك بداهت جوابى
بداهت La prestesse de l'esprit حاضر جوابلغى ـ چاپكلكى
عقلك چاپك وارمدسى ـ سرعت انتقال ـ عقل

PRESTIGE. Illusion produite par un sortilége *A.* سيميا *P.* سيمياكارى
T. كوز باغيجيلك || Les magiciens de l'Égypte ne faisaient que
des prestiges مصر كاهنلرينك ايتدكلرى شيئلر سيمياكارلقدن
عبارت ايدى Tous les changemens qu'on croyait qu'ils faisaient,
n'étaient que des prestiges كوستردكلرى تبدلاتك مجموعى
كوز باغيجيلكدن عبارت ايدى

Il se dit figur. des illusions opérées par l'art *A.* سحر *P.*
سحركارى *T.* سحركارلق || Les prestiges de l'éloquence فن بلاغتده
اولان آثار سحركارى

On dit aussi, Les prestiges de l'imagination, pour dire, les
illusions qui agissent sur l'imagination احوال غرت آميز خيال

PRÉSUMER. Conjecturer, juger par induction *A.* ظن ـ تخمين ـ
|| آكلامق ـ اورانلمق *T.* انگاريدن ـ انگاشتن *P.* تظنن
Que présumez-vous de cette affaire? بو خصوصده ظن وتخمينك
ندر ـ نه آكلارسك بو خصوصدن Je n'en présume rien de bon
استدلال ايدهمم ـ بو بابده بر درلو خير ظن ايدهمم Il est
à présumer qu'il n'en demeurera pas là ظن اولنور كه اول درجه‌يه
آكلاشلديغنه كوره شو قدره دكين ـ قدر طورميه‌جقدر
طوره‌جغى يوقدر Il faut toujours bien présumer de son prochain
هر كس قرينى حقنه ظن خير ايتملو در Il en faut toujours
présumer le bien هر ايشده خير طرفنى ظن وتخمين
ايتمك اوليدر

Et avoir trop bonne opinion *A.* حسن الاعتقاد *P.* پندار
T. ايو صانمق نيك داشتن || Vous présumez trop de votre
fils اوغلك حقنه حسن اعتقادك مرتبهٔ افراطده در
C'est un homme qui présume trop de lui-même نفسى حقنه
مبالغه ايله حسن اعتقادى وار در Il présume trop de son
crédit نفوذ واعتبارينه دائر پندارى پك چوقدر Je ne présume pas assez de moi, pour me charger de ce travail نفسم حقنه
اول درجده حسن اعتقادم يوقدر كه حتى شو ايشى
نفسمه اول قدر مغرور اولدمم كه حتى ـ در عهده ايده‌يم
شو خدمتى اوزرمه آلديم

Présumé. *A.* مظنون *P.* انگاشته *T.* اورانلمش || Ce n'est
pas une chose bien assurée, mais elle est présumée vraie كركى
ـ كبى متحقق دكل انجق صحتى ظن اولنور بر مادّه در
انجق صحتنده ظن غالب وار در

PRÉSUPPOSER. Supposer préalablement *A.* زعم مقدّماً ـ اوّلاً
زعم *P.* پيشين فرض كردن *T.* بر وجه مقدّم فرض ايتمك
|| Pour bien entendre ce système-là, il faut présupposer que... بو
اصولى كركى كبى فهم ايچون اوّل فرض اولنملو در كه
Ce que vous présupposez là اوّل فرض ايلديكك حال

Présupposé. *A.* مزعوم مقدّماً *P.* پيشين فرض كرده بروجه
على طريق ـ مقدّم فرض اولنمش On dit, Cela présupposé
بويله اولديغى تقديرده ـ الفرض بويله اولديغى حالده

PRÉSUPPOSITION. Supposition préalable *A.* زعم اقدم *T.*
مقدّم ايلديكى || Sa présupposition est absurde مقدّمكى فرض

زعم اولنرق دیدیکی شیٔ - فرض محض خطا در باطلدر

PRÉSURE. Ce qui sert à faire cailler le lait *A.* روبة - انفحة *P.* مایه *T.* قورصق مایه‌سی - پنیر مایه‌سی

PRÊT. Qui est en état de faire ou de souffrir quelque chose *A.* حاضر - مهیّا *P.* آماده *T.* حاضر || Je suis prêt à faire tout ce qu'il vous plaira دلخواهڭ نه ایسه اجراسنه آماده‌یم || Il est prêt à partir عزیمته حاضر ومهیّا در C'est un homme prêt à bien faire اعمال خیریه اجراسنه دائما آماده در Le dîner est prêt à servir طعام حاضر در

PRÊT. Action par laquelle on prête de l'argent *A.* قرض *P.* کریزی *T.* اودنج || Ce n'est pas une vente, ce n'est qu'un prêt بیع دکل ساده‌جه بر قرضدر - Il signifie aussi, la chose prêtée قرض بلا - قرض بلا ربح || Prêt qui ne porte point intérêt مرابحه Prêt usuraire قرض بالربا Pour sûreté du prêt qu'il lui avait fait ویردیکی قرضه مدار امنیّت اولمق اوزره

On appelle aussi Prêt, une certaine somme d'argent qui se paye ordinairement au renouvellement du bail du droit annuel *A.* معجّلة *T.* معجّله مالی - پیشینات

PRÊT. Ce qui est payé aux soldats pour leur solde ordinaire *A.* مواجب - علوفه *T.* مواجب pl. vul. راستاد *P.* وجیبة - وظیفة || Il est dû aux soldats quatre prêts عسکر نفراتنه درت تقسیط درت تقسیط مواجب - علوفه ویریله‌جک قالدی

PRETANTAINE ou PRETENTÈNE. On dit Courir la pretentaine, pour dire, courir çà et là, sans sujet *T.* سورتکلکه کزمک - سورتکلکه قوشمق

PRÊTE-JEAN. V. Négus.

PRÉTENDANT. Celui qui prétend à une chose *A.* طالب pl. طلّاب - راغب pl. رغّاب *P.* خواستکار - خواهشکار - طلبکار *T.* استکلو || Il y a plusieurs prétendans à cette charge بو منصبڭ طالبلری چوقدر Tant de prétendans se nuisent les uns aux autres بو قدر طلبکاران بری برلرینه ایراث ضرّ وزیان ایدرلر

PRÉTENDRE. Soutenir que l'on a droit à une chose *A.* ادّعا *P.* دعوا کردن *T.* ادّعا ایتمک || Je prétends un dixième dans cette société بو مال شرکتڭ ایچندن بر عشر ادّعا ایدرم Il prétend le pas sur un tel فلانه تقدّم ادّعاسنده در Il prétend donner la loi partout هر طرفده وضع قانون ایتمک ادّعاسنده در Que prétendez-vous à cela? بو بابده ادّعاڭ ندر - Il signifie aussi, soutenir affirmativement || Je prétends que cela n'est pas vrai بونڭ عدم صحّتنی دعواسنده یم Je prétends que mon droit est incontestable بنم حقم نا قابل تعریض اولدیغنی ادّعا ایدرم

Il signifie aussi, aspirer à une chose *A.* اطماح النظر الرغبة *P.* دیده دوز رغبت شدن *T.* استکلو اولمق - ادّعا ایتمک || Il prétend à cette charge بو منصبه اطماح نظر رغبت ایدر - Il n'y a rien de si élevé à quoi il ne puisse prétendre ادّعاسی وار در - اڭ اعلا شیلره وارنجه اطماح نظر ایدر

Et avoir intention, avoir dessein *A.* نیّت - مرام - مراد *P.* خواستن *T.* استمک || Je prétends faire ce voyage en tel temps بو سفری فلان وقتده ایتمک نیّتنده یم - فلان وقتده ایتمک استرم Je n'ai point dit cela sérieusement, j'ai prétendu plaisanter بونی جدّاً سویلمدم مرادم لطیفه ایدی

PRÉTENDU. *A.* مدّعا *P.* دعوا کرده *T.* ادّعا اولنمش

Il est aussi adjectif, et se dit de celui qui est supposé avoir une qualité, quoiqu'il ne l'ait pas *A.* بزعم عندیّ - مدّعی *P.* بر زعم خود دعوا کننده *T.* زعم خودنجه ادّعا ایدن || Ce prétendu gentilhomme زعم عندی ایله نجابت ادّعاسنده اولان C'est un prétendu bel esprit زعم خودنجه ظرفادندر

Il se prend aussi substantivement, pour celui et celle qui doivent s'épouser *A.* خطب pl. اخطاب *P.* خواستار *T.* دوکور اولان

PRÊTE-NOM. Celui à qui on prête son nom pour tenir un bail, un domaine, etc. *T.* آخر کمسنه طرفندن مأذوناً متصرّف - آخرڭ اسمیله متصرّف || On le croit propriétaire de cette maison, mais il n'est que prête-nom بو خانه‌یه مالڭ اولدیغی ظنّ اولنور لکن آخر کمسنه طرفندن مأذوناً متصرّفدر - آخرڭ اسمیله

PRETENTÈNE. V. Pretantaine.

PRÉTENTION. Droit que l'on a ou que l'on croit avoir de prétendre, d'aspirer à une chose *A.* مدّعا - مطلوب pl. مطلوبات - مطلب pl. مطالب *P.* درخواست *T.* ادّعا || Il a réussi à sa prétention مطلوبنه ظفریاب اولدی - موفّق اولدی Venir à bout de sa prétention مطلوبه واصل اولمق - سر منزل تحصیل مطلبه دسترس اولمق J'ai renoncé à cette prétention بو ادّعادن فارغ اولدم Prétention juste مطلوب حقّ - عدل وحقّه مقارن مدّعا légitime مطلوب شرعی - شرع وقانونه موافق مطلوب téméraire کستاخانه ادّعا - On dit, qu'un homme a des préten-

tions, que c'est un homme à prétentions, pour dire, qu'il prétend à l'esprit, aux talens, à la naissance, etc. ادّعاسی چوق بر آدمدر — Et dans le sens contraire, que c'est un homme sans prétentions ادّعاسی یوق بر آدمدر

PRÊTER. Donner une chose à quelqu'un, à la charge de la rendre *A.* اعارة ـ اعطاء علی طریق العاریة ـ عاریةً اعطا *P.* بر وجه عاریت دادن ـ بر وجه سپنج دادن *T.* عاریت ویرمک || Prêter des meubles اثاث بیت اعاره ایتمک || un livre, un cheval علی طریق الاعاره بر کتاب یا بر آت ویرمک

PRÊTER DE L'ARGENT *A.* اقراض ـ ادانة *P.* کریزی دادن *T.* اودنج ویرمک || Prêter à intérêt مرابحه ایله ادانه ایتمک ـ ربح علی طریق الاستربـاح اقچه اقراض ایتمک à usure ربا ایله ـ فاحش ایله ادانه ایتمک Prêter sur gage امانت رهن مقابلەسنده اقچه ادانه ایتمک ـ ایله اودنج ویرمک

On dit proverb. Ami au prêter, ennemi au rendre المقـدّه دوست ویرمکده دشمن

On dit, Prêter secours, aide, pour dire, secourir, aider *A.* اعانت ـ امداد *P.* یاوری کردن *T.* یاردم ایتمک

Et prêter faveur, pour dire, favoriser quelqu'un *A.* حمایت *P.* همّت ایتمک *T.* مساعده کردن

Et prêter main-forte, pour dire, aider par la force à faire exécuter les ordres de la Justice *A.* اعمال الجبر *P.* زور آوردن *T.* زور ایله ایتدرمک ـ زورلمق

Et prêter la main, pour dire, aider à porter quelque chose de pesant, à remuer un fardeau *A.* اعانة بالید *P.* دستگیری نمودن ـ دست اعانت دادن *T.* ال یاردمی ایتمک || Prêtez-moi un peu la main بکا آزەجق ال یاردمی ایله

Et prêter l'oreille, prêter attention, pour dire, écouter, avoir attention *A.* اصغا *P.* گوش دادن ـ اصغا کردن ـ سمع حوالهٔ *A.* بذل الدقة ـ بذل الاهتمام *P.* عطف دقّت *T.* قولاق ویرمک *T.* نگاه دقت کردن ایتمک

Et prêter silence, pour dire, faire silence *A.* اختیار الصمت والسکوت *P.* خاموش شدن *T.* صوصمق ـ سکوت ایتمک

Et prêter serment, pour dire, faire serment devant quelqu'un *A.* حلف ـ اداء القسم *P.* سوگند خوردن *T.* یمین ایتمک || Prêter serment de fidélité entre les mains du Chancelier باش وکیلک مواجهەسنده رعایت شرط صداقته دائر یمین ایتمک

PRÊTER foi et hommage, se dit d'un vassal qui rend foi et hommage au seigneur dont il relève اداء رسم صداقت وعبودیّت تبلیغ مراسم صداقت ـ ایتمک

PRÊTER son nom à quelqu'un. C'est passer en son nom un acte où on n'a point d'intérêt بر کمسنه کندو اسمنده عمل اولنمق اوزره رخصت ویرمک — Il se dit aussi, lorsque quelqu'un permet à un autre de se servir de son nom en quelque occasion ـ کندو آدینی ویرمک ایچون آخر کمسنەیه رخصت ویرمک On dit aussi d'un homme sous le nom duquel un autre tient un domaine, que c'est un homme qui prête son nom فلان کشی کندو اسمیله بر شیئک تصرّفنی آخر کمسنەیه رخصت ویرر

PRÊTER son crédit à quelqu'un. C'est l'aider de son crédit بر کمسنه فلانک مصلحتنه نفوذ واعتبارینی صرف ایتمک

PRÊTER sa voix à quelqu'un. C'est parler pour lui فلان حقنه سوق کلام ایتمک

PRÊTER à quelqu'un des discours, une action, une plaisanterie, etc. C'est les lui attribuer برقولی یاخود برفعلی وبر لطیفەیی بر کمسنەیه عزو واسناد ایتمک

SE PRÊTER. S'adonner pour quelque temps à quelque chose *A.* رغبت *P.* خواهش نمودن *T.* هوس ایتمک || On peut se prêter au plaisir, mais il ne faut pas s'y abandonner ذوق وصفایه رغبت ایتمک اولاغن شیئدر انجق بسبتون مبتلا اولمق روا دکلدر

Et consentir par complaisance à quelque chose *A.* مماشات ـ موافقت *P.* روی دل نمودن *T.* اویمق C'est un homme qui se prête à tout هر شیئه مماشات ایدر بر آدمدر Il faut savoir se prêter دلنوازانه مماشاتک قاعدەلرینی بیلمک لازمدر

PRÊTER, au neutre, se dit des choses qui s'étendent quand on les tire *A.* تمطّی *P.* درازی پذیرفتن *T.* اوزانمق ـ سونوب || Du cuir qui prête سونوب اوزانور دری Une étoffe qui prête ممکن التمطّی بز ثوب

On dit figur. qu'un sujet prête, pour dire, qu'il fournit une ample matière *A.* ممکن التطویل *T.* اوزانه بیلور || C'est un sujet qui prête beaucoup کتدکچه اوزانه بیلەجک بر مادّەدر

PRÉTÉRIT. T. de Gram. On appelle ainsi Le temps passé *A.* فعل ماضی

PRÉTÉRITION. T. de Jurisp. Omission faite par un testateur d'un héritier nécessaire *A.* ذهول عن ذكر الوارث || La prétérition annulle le testament ذهول ذكر وارث وصيتنامه‌نك ابطالنى موجب اولور

PRÊTEUR. Qui prête à un autre de l'argent ou quelque autre chose *A.* مقرض - معطى بالقرض *P.* كريزى دهنده *T.* اودنج ويرن || Il n'est pas prêteur de son naturel اودنج ويرمكدن بالطبع حظ ايتمز C'est un prêteur sur gage رهن ايله اقراض ايدنلردندر

PRÉTEXTE. Cause apparente qui cache le vrai motif *A.* عذر pl. اعذار - علت pl. علل *P.* بهانه *T.* عذر || Prétexte spécieux عذر معقول - يوللو بر عذر plausible عذر مقبول - ديكلنور بر عذر faux عذر كاذب - عذر باطل léger عذر خفيف - عذر واهى Servir de prétexte عذر وعلت مثابه‌سنده اولمق Chercher un prétexte de querelle منازعه‌يه جستجوى بهانه - منازعه‌يه سبب آرامق Donner prétexte بهانه وعلت اولمق - ويرمك - سر رشته ويرمك Cela lui a donné un prétexte pour s'en aller بو كيفيت كتمسنه بهانه اولمشدر - سر رشته اولدى Prendre prétexte de son indisposition انحراف مزاجنى وسيله عذر وعلت اتخاذ ايتمك Opprimer l'innocence sous prétexte de justice اجراى حق وعدالتى بهانه ايده‌رك بيگناهلرى تعذيب ايتمك - بيگناهلره صورت حقدن جور وجفا ايتمك Sous prétexte de piété, il cherche à satisfaire sa vengeance تعبد وديانت بهانه‌سيله سوداى انتقامى اجرا قيدنده در - صورت تعبد وديانتدن امر انتقامده استيفاى حظ قيدنده در Il n'y a pas de prétexte à cela عذر وبهانه قبول ايدر شى دكلدر

PRÉTEXTER. Prendre pour prétexte *A.* اعتذار - تعلل - اعتلال - ايراد العذر والعلة *P.* بهانه يافتن *T.* عذر بولمق - بهانه ايتمك || Ce magistrat prétexte ses violences de l'amour du bien public بو حاكم مرتكب اولديغى مظالم وتعدياتده عباد اللهه خير ومنفعت نيتنى بهانه ايدر Les peuples prétextèrent leux révolte du zèle de la religion خلق متصدى اولديغى بغى وعصيان خصوصنده دين غيرتنى بهانه ايتدى De quoi peut-il prétexter un procédé si étrange? بو مقوله حركت غريبه‌يه نه كونه عذر وعلت بوله بيلور

PRÊTRE. Celui qui a reçu l'ordre de la prêtrise *A.* قسيس pl. قسيسين *P.* كشيش *T.* پاپاس - كشيش

PRÊTRISE. Sacerdoce *A.* قسيسيت *P.* كشيشى *T.* پاپاسلق - كشيشلك

PREUVE. Ce qui établit la vérité d'un fait *A.* حجة pl. حجج - برهان pl. براهين - دليل pl. دلايل pl. ادلة - سند pl. سندات *P.* نمودار *T.* سند || Preuve démonstrative دليل قطعى - دليل واضح convaincante برهان مسكت - دليل ملزم authentique برهان معمول - دستور العمل اوله‌جق حجت وبرهان incontestable جرح وتعريض قبول ايتمز بر دليل sans réplique به جواب قبول ايتمز بر دليل Preuves judiciaires براهين شرعيه testimoniales دليل بالاشهاد - بالبينه littérales ou par écrit مكتوب ومحرر دليللر - سندات Avoir preuve en main الده حجت اولمق - دليل اولمق Vous avancez ce fait sans preuve بو ماده‌يى بلا دليل - بلا سند - دليل در ميان ايدرسك - En termes de Jurisprudence, on appelle Semi-preuve, une preuve qui n'est pas suffisante, mais dont on tire de puissans indices *A.* دليل قريب الاثبات || Il n'y avait pas de preuve entière contre lui, mais il y a avait des semi-preuves عليهنه كرچه بر دليل وافى يوغيدى انجق قريب الاثبات دليللر وار ايدى - Et l'on appelle Preuves muettes, les indices et les présomptions. V. Présomption.

On dit, En venir à la preuve, pour dire, vérifier *T.* تحقيق حاله مبادرت ايتمك || Quand on en viendra à la preuve, on verra qui a dit vrai تحقيق ماده‌يه مبادرت ايده‌جكلرى وقتده قنغيسنك كلامى حقيقته مقارن ايدوكى معلوم اولور

On dit, Faire preuve de noblesse, pour dire, justifier par de bons titres qu'on est de noble extraction اثبات اصالت ايتمك Faire preuve de courage, de savoir, etc. اثبات شجاعت واثبات هنر ومعرفت ايتمك Donner des preuves de sa capacité, de son amitié اثبات اهليت واثبات ود ومحبت ايتمك

Preuves, se dit en littérature, des pièces qu'un auteur rapporte pour prouver les faits qu'il a avancés *T.* مدار احتجاج اوله‌جق اثباتى حاوى اشهادات - اوراق وتحريرات

Preuve, en termes d'Arithmétique, se dit de la vérification d'une opération de calcul *A.* اثبات صحة الحساب || La preuve de la division se fait par la multiplication فن رقمده تقسيمك اثبات صحتى ضرب طريقيله تبيين ايدر

PRÉVALOIR. Remporter l'avantage *A.* غلبة *P.* برترى نمودن *T.* اوست كلمك || Son adversaire a prévalu خصمى غلبه ايتدى Il ne faut pas que la coutume prévale sur la raison عرف وعادت حكم عقله غالب اولمق روا دكلدر

SE PRÉVALOIR. Tirer avantage A. جلب ـ انتفاع ـ استمتاع
الفايدة P. سودمند شدن ـ بهره‌مند شدن T. فايده‌لنمك
|| Se prévaloir de sa naissance بر كمسنه عرق ونسلندن استمتاع
ايتمك de son autorité قوّت حكومتندن انتفاع ايتمك
de son crédit نفوذ واعتبارندن فايده‌لنمك Il s'est prévalu
de la faiblesse de son ennemi دشمننك ضعف حالندن
فايده‌لندى

PRÉVARICATEUR. Celui qui prévarique A. خاين pl. خونة
P. خيانتكار ـ خيانتپرداز T. خيانتلك ايدن || Je serais
un prévaricateur, si je vous conseillais cette chose سكا بو نصيحتى
ايتمش اولسدم خاين اولمش اولورم C'est un prévaricateur
dans son emploi مأموريتنده خيانت ايدر بر آدمدر

PRÉVARICATION. Trahison faite à l'intérêt des personnes qu'on
est obligé de soutenir; manquement par mauvaise foi contre le
devoir de sa charge A. خيانت P. خيانتكارى ـ خيانتپردازى
T. خيانتلك ـ خاينلق || Il est accusé de prévarication خيانت
حقنده عزو تهمت خيانت اولندى ـ تهمتيله متهمدر C'est
une prévarication manifeste خيانت صريحه در honteuse خيانت
مستلزم عار وخيانت اولدجق بر خيانتدر ـ فضيحه در

PRÉVARIQUER. Se rendre coupable de prévarication A. ارتكاب
الخيانة P. خيانتكارى نمودن T. خيانتلك ايتمك || Pré-
variquer dans son ministère بر وكيل دولت امور مأمورهسنده
ارتكاب خيانت ايتمك Ce serait prévariquer que d'en user
de la sorte بو وجهله حركت ايتمك محض خيانتدر

PRÉVENANCE. Empressement à rendre toutes sortes de bons
offices à quelqu'un A. انجاح الحاجة من غير ـ همّت بلا منّة
التماس P. همّت بى نياز ـ بيمنّت حاجترواييى T.
عرض حاجت اولنميرق همّت ـ امتنانسز همّت || Il n'y
a point de prévenance qu'il ne m'ait faite بكا بيمنّت ايتمديكى
بلا التماس ايتمديكى همّت ـ همّت قالمدى Il m'a re-
cherché par mille prévenances بى نياز هزاران هزار همم بهيّه
ايله تطييب حالمه سعى ايلدى

PRÉVENANT. Agréable, qui dispose en sa faveur A. ذو الطلاوة ـ
ذو البشر والبشارة P. دلجو T. طاتلو || Cet homme a un air
prévenant بو آدمك ناصيهٔ حالنده آثار بشر وبشارت
بديدار در

Et qui va au-devant de ce qui peut faire plaisir aux autres
A. نجيح الحاجات من غير ـ عالى الهمّة عديم المنّة

التماس ـ هشيش P. حاجترواى بيمنّت ـ بلند همّت بى نياز
عرض حاجت اولنمقسزين همّت ـ امتنانسز همّت ايدن T.
غايت مرتبده نجيح C'est un homme très-prévenant ايدن
الحاجات بيمنّت بر آدمدر

PRÉVENIR. Devancer, venir le premier A. مسابقت ـ تسابق
P. پيش آمدن T. اوّل كلمك ـ ايلرو كلمك || Cette nou-
velle a prévenu le courrier بو خبر اولاغه تسابق ايلدى ـ
اولاقدن ايلرو كلدى ـ Et être le premier à faire ce qu'un
autre voulait faire || Il me voulait venir voir, mais j'ai été bien
aise de le prévenir فلان كمسنه زيارتمه كلمك نيّتنده ايكن
بن مسابقت ايدوب طرفنه واردم يك خوشمه كلديكه Les
ennemis voulaient marcher à nous, mais on les prévint, on alla
à eux دشمن اوزريمزه كلمك نيّتنده ايكن بز مسابقت
ايدوب اوزرينه واردق Ils voulaient s'emparer d'un tel poste,
nous les avons prévenus دشمن فلان محلّى ضبط ايتمك
مراد ايتمشيكن بزلر مسابقت ايلدك

Et aller au-devant de ce qui peut faire plaisir A. بذل الهمّة
انجاح الحاجة من غير التماس ـ بلا منّة P. همّت بى نياز
خود بخود همّت ـ بى نياز حاجترواييى نمودن ـ كردن
عرض همّت اولنمزدن ـ كنديلكندن همّت ايتمك T. نمودن
همّت ايتمك || Il l'a prévenu par toutes sortes de bons offices
فلانك حقنده گوناگون همم جميلهٔ بيمنّت بذل ايلدى

PRÉVENIR. Avoir lieu avant A. استقدام ـ ورود قبل الوقت
P. پيش از وقت آمدن ـ پيش رسيدن T. وقتندن ايلرو
كلمك || Dans les hommes extraordinaires, la sagesse prévient
l'âge خارق عاده اولان ذوات نادر الوجودده عقل سنلرينه
استقدام ايدر Il m'a donné rendez-vous à midi, mais je suis
bien aise de prévenir l'heure, pour ne le pas faire attendre فلان
كمسنه نصف نهارده محلّ ملاقاتده بولنمامز ايچون تعيين
وقت ايتمشيكن انتظارده قومامق ايچون ساعت موعوده‌يى
استقدام ايله واردیغمدن حظ ايلدم

PRÉVENIR. Prendre d'avance des mesures, pour empêcher quelque
chose de fâcheux A. اعمال التدبير قبل ظهور الآفة P. پيش
از آمدن بلا چاره كردن T. آفت ظهور ايتمزدن اوّل چاره‌سنه
باقمق ـ قبل از وقوع آفت دفعى چاره‌سنه باقمق

Il signifie aussi, préoccuper l'esprit de quelqu'un. V. Préoccuper.

PRÉVENIR quelqu'un de quelque chose, sur quelque chose, signifie,
l'en avertir d'avance A. اخبار ـ مقدّماً انبا P. مقدّماً بر وجه

مقدم خبر ویرمك - اوّلجه بیلدرمك .T پیشین آگاه کردن
|| Il m'a fait prévenir de son arrivée کلهجکنی مقدم اخبار
کندو ایلدی Je l'ai prévenu sur les piéges qu'on voulait lui tendre
ایچون قوریلان دام مکر وحیلهدن فلانه مقدم خبر ویرمسم

PRÉVENU. *A.* متسابق *P.* پیش آمده *T.* اوّل کلمش - Il signifie aussi, préoccupé. V. Préoccuper. — On dit aussi, en termes de Palais, Un homme prévenu de crime, pour dire, accusé de crime *A.* متهوم بالجرم *P.* اتهام کرده *T.* اتهام اولنمش - تهمتلو اولمش

PRÉVENTION. Acquiescement erroné de l'âme, suscité par la force de sensations dominantes *A.* اعتقاد زایغ - ذهاب باطل || Il faut se défaire, se dépouiller de toute prévention هر کونه ذهاب باطلدن بریٔ اولملو در Juger des choses sans prévention امور
وخصوصاتده ذهاب باطله تبعیت ایتمکسزین حکم ایتمك
C'est un homme plein de préventions ذهنی اعتقادات زایغه ایله مالامال بر آدمدر Inspirer des préventions بر کمسنه نك ذهننه
اعتقادات زایغه القا ایتدرمك Donner des préventions contre soi بر کمسنه نفسی علیهنه اعتقادات زایغه حدوثنه سبب
اولهجق حالاته تصدّی ایتمك

PRÉVISION. Connaissance de ce qui arrivera *A.* معرفة المستقبلات
|| La prévision de Dieu مستقبلات اورده معرفت ربّانیّه

PRÉVOIR. Juger par avance qu'une chose doit arriver *A.* استدلال
P. تفرّس قبل الوقوع - استشعار قبل الظهور - قبل الظهور
- بر شیئی ظهورندن اوّل بیلمك .T پیش از وقوع دانستن
ظهورندن اوّل سزمك || Les habiles politiques prévoient les
évènemens دقایق شناسان امور ملکیّهدن اصحاب حذاقت
اولنلر حادثات کونیّهیی قبل الوقوع تفرّس واستدلال
ایدرلر Qui eût jamais pu prévoir cet accident? بو حادثهنك
واقع اولهجغنی قبل الظهور کیم استدلال ایده بیلور ایدی
Je prévis bien dès lors ce qui en arriverait نه ظهور ایدهجکنی
اول وقتدنبرو استشعار ایتمشم Peut-on prévoir tous les accidens? جمیع حادثات قبل الظهور بیلنمك ممکنمیدر

PRÉVU. *A.* مستدل قبل الظهور - مستشعر قبل الوقوع *P.*
پیش از وقوع دانسته .T وقوعندن اوّل بیلنمش

PRÉVÔT. Nom que l'on donne à certaines personnes préposées pour avoir direction, autorité sur quelque chose *A.* نقیب pl. نقبا *P.* کتخدا *T.* کهیه

PRÉVÔT DES MARCHANDS. Celui qui est le chef de l'Hôtel de ville, avec une espèce d'autorité sur la bourgeoisie *T.* شهر کهیهسی

PRÉVÔT DES MONNAIES. Officier préposé pour la capture des faux monnayeurs, et l'instruction de leur procès *T.* زیوف مفتّشی

PRÉVÔT DE L'ARMÉE. Officier préposé pour avoir l'inspection sur les délits qui se commettent dans l'armée par les soldats *T.* اردو قاضیسی

PRÉVÔTÉ. Dignité de prévôt *A.* نقابت *P.* کتخدایی *T.* کهیهلك

PRÉVOYANCE. Faculté de prévoir *A.* بصیرت - بصر البصیرة -
بعد النظر *P.* عاقبت اندیشی - عاقبتبینی - دور بینی *T.*
ایراق کورمه - صوکی صایمه || Rien n'échappe à sa prévoyance
بصر بصیرتنده هیچ بر شیٔ خفی وستیر دکلدر Cet homme
est d'une grande prévoyance بعد نظری مرتبهٔ کماله واصل
بر آدمدر Il a détourné le mal par sa prévoyance عاقبت
اندیشلکی تقریبیله دفع بلایه ظفریاب اولمشدر

PRÉVOYANT. Qui juge bien de ce qui doit arriver *A.* اهل البصیرة
pl. ارباب البصیرة *P.* بعید النظر - عاقبتبین - عاقبت اندیش
- دور اندیش *T.* ایراق کورر - صوکی صایر || La sagesse
est prévoyante اهل درایت عاقبت اندیش اولور

PRIAPÉES. Nom que l'on donne à des poésies obscènes *A.* منظومهٔ
رفثیّه *P.* رفثیّات آمیز *T.* جغامهٔ عارسز ترکی

PRIAPISME. Maladie qui consiste dans l'érection continuelle et douloureuse de la verge *A.* علّة النعوظ

PRIER. Demander par grâce *A.* التماس - تضرّع - رجا *P.* نیاز یدن -
نیاز کردن - در خواست کردن - لابیدن - لابه کردن
T. یلوارمق - رجا ایتمك || Prier quelqu'un de quelque
chose بر شیٔ ایچون رجا ایتمك C'est un homme que je vous
prie de protéger فلان کشییه حمایت ایلمکزی التماس ایدرم
Après cela, je ne vous prierai plus de rien بوندن غیری بر درلو
نیاز والتماسم یوقدر

PRIER POUR QUELQU'UN. Intercéder pour lui *A.* شفاعت *P.* شفاعت کردن - رجا کردن *T.* شفاعت ایتمك || J'ai prié pour lui
فلان ایچون شفاعت ایلدم

PRIER. Inviter, convier *A.* دعوت *P.* خواندن *T.* دعوت
ایتمك || Il est de ceux qu'on a priés دعوتلولردندر On l'a
prié à dîner فلانی طعامه دعوت ایلدیلر — On dit proverb. qu'on ne va point aux noces sans prier, pour dire, qu'on ne doit pas y aller, si on n'est prié *T.* دوکونه دعوتسز وارلمز

PRIER DIEU. Pratiquer cet acte de religion, par lequel on s'adresse à Dieu pour lui demander des grâces *A.* دعا ـ مناجات ـ نیاز کردن ـ درود خواندن ـ درود کردن *P.* تضرّع الی الله اللهدن دیلمك ـ اللهه یلوارمق ـ دعا اوقومق ـ نماز قلمق *T.* || Il passe les nuits à prier Dieu اوقات لیلی دعا ومناجات طاعت ومناجات ایله کیجه‌لر انجم شمار در ـ ایله امرار ایدر L'Écriture dit, Priez et veillez, de peur que vous n'entriez en tentation تسویلات نفسه دوچار اولمقدن احترازاً سهر ونقظه اوزره اولوب درگاه باریده مناجاتدن خالی اولمیه‌سز دیو ارواح انجیل شریفده تنبیه اولنمشدر Prier pour les morts اموات ایچون دعا اوقومق Prier la Vierge, les Saints حضرت مریمه واولیای کرامه ادای فریضهٔ دعا ایتمك Je prie Dieu اللهدن دیلرمکه ـ اللهدن نیاز ایدرمکه ... Je prie Dieu que... qu'il vous ramène en bonne santé الله تعالی سلامت وعافیت اللهدن رجا ـ ایله عودتکی میسّر ایلمك ایچون دعا ایدرم ونیاز ایدرم

PRIÉ. *A.* ملتمس ـ مرجو *P.* نیاز مند ـ در خواست *T.* یلوارلمش

Il signifie au substantif, celui qu'on a convié *A.* مدعو *P.* خوانده دعوت اولنمش ـ دعوتلو *T.*

PRIÈRE. Demande à titre de grâce *A.* ملتمس pl. ملتمسات ـ یلوارمه *T.* در خواست ـ نیاز *P.* التماسات pl. التماس ـ رجای حقیرانه ـ التماس کمترانه || Humble prière رجا Faire برکمسنددن ـ بر کمسندیه رجا ایتمك une prière à quelqu'un شونی بنم رجا ونیازمه Il a fait cela à ma prière نیاز ایتمك ملتمساتمه Il n'a point eu égard à mes prières مبنی ایتمشدر اصلا حوالهٔ سمع رغبت ایتمامشدر ـ اصلا التفات ایتمدی Les prières des grands sont des ordres عظمانك رجاسی فرمان مثابه‌سنده در

PRIER. T. de culte. Acte de religion par lequel on s'adresse à Dieu *A.* صلاة pl. صلوات ـ دعا pl. ادعیة *P.* نماز ـ درود *T.* نمازه طورمق ـ صلاته قیام ایتمك || Se mettre en prière نماز Être en prière صلات ومناجات اوزره اولمق Demander quelque chose à Dieu dans ses prières اثنای صلاتده بر شئ اللهدن رجا ایتمك Les prières pour les agonisans حال احتضارده حالت نزعده اولنلر ـ اولنلر حقنه قرائت اولنو کلمش دعا اموات حقنه قرائت pour les morts حقنه مخصوص اولان دعا صلات صبح وصلات La prière du matin, du soir اولنان دعا

فریضهٔ صلاتی ادا Faire sa prière صباح واخشام نمازی ـ مسا صلاتده موجود اولمق Assister à la prière نماز قلمق ـ ایتمك صلاتده بولنمق ـ

PRIEUR. Celui qui a la supériorité dans certains monastères *A.* غومنوس *T.* پیر طریقت ـ پیر *P.* مشایخ ـ شیخ

PRIEURÉ. Communauté de religieux, sous la conduite d'un prieur *A.* جماعة الزهّاد *P.* جماعت پارسایان *T.* کشیشلر جماعتی جماعت زنان پارسا *P.* جماعة الزاهدات *A.* ou de religieuses ـ کشیشلك ایدن قزلر جماعتی *T.*

PRIMAT. Prélat dont la juridiction est au-dessus de celle des archevêques *A.* شیخ الاساقفة

PRIMATIE. Dignité de primat *A.* مشیخة الاساقفة

PRIMAUTÉ. Prééminence *A.* ریاست *P.* سروری *T.* باش ریم پاپاسنك ریاستی || La primauté du Pape اولمه

PRIME, en termes de commerce de mer, on appelle Prime d'assurance, la somme qu'un marchand qui veut faire assurer sa marchandise, paye à un assureur *T.* تضمین خسارات بحره متعهّد اولانه ویریلان اجرت

Il se dit aussi d'une somme accordée par forme de bénéfice pour encourager quelque opération de finance ou de commerce *T.* لاجل التشویق ویریلان عطیّه || Prime d'importation خارجدن درون ملکه نقل اموال ایدن کشی‌یه لاجل التشویق ویریلان عطیّه

PRIME. T. d'Astron. On appelle Prime de lune, la nouvelle lune, lorsqu'elle paraît pour la première fois *A.* هلال *P.* ماه نو *T.* یکی ای ـ On dit, que la lune est en prime, lorsqu'on voit pour la première fois la lune se lever en même temps que le soleil *A.* استهلال *P.* ماه نو بدید آمدن *T.* هلال کورنمك

PRIMER. Avoir le premier rang *A.* تفوّق ـ ارتیاس *P.* برتری باش اولمق ـ اوست اولمق *T.* سر افرازی یافتن ـ داشتن || Une belle femme se flatte de primer partout هر زن خوشلقا دائما تفوّق وارتیاس دعواسنده در

PRIMEUR. Première saison des fruits et des légumes *A.* موسم الباکوریّة *P.* موسم پیشرسی *T.* طرفنده‌لق موسمی || Les fraises sont chères dans la primeur چیلك طرفنده‌لق موسمنده بهالو اولور ـ Primeurs, au pluriel, se dit des fruits mêmes et des légumes précoces. V. Précoce.

PRIMITIF. Qui est le premier, le plus ancien *A.* اوّل ـ اصلی

|| اوّلکی ـ مقدمکی ـ ایلک .T دیرین ـ پیشین .P قدیم ـ
Titre primitif سند اصلی ـ سند قدیم Les titres qu'on a pro-
duits ne sont pas suffisants, il faut voir le titre primitif ابراز
اولنان سندات کافی دکل سند قدیمی دخی کورمک
بر شیئک حال اوّلی L'état primitif d'une chose اقتضا ایدر
ـ ادوار قدیمه Le monde primitif قدیمیسی ـ حال اصلیسی ـ
اسکی ـ ازمان دیرین ـ ازمان پیشین ـ اوائل ازمان وادوار
ـ حال نزاهت اصلیّه L'innocence primitive زمان وقتلری
Mot primitif, se dit d'un mot dont d'autres sont formés A. کلمة
اصليّة

On appelle en Physique Couleurs primitives, les sept couleurs
principales dans lesquelles la lumière se décompose A. الوان اصليّة
آنا اولان یدی رنکلر .T هفت رنگهای اصلی .P سبعة

PRIMITIVEMENT. Originairement A. عن اصل ـ فی الاصل
P. از قدیم .T اوتەدنبرو ـ اصلندن || Ce mot a été employé
primitivement pour signifier ... بو لفظ فی الاصل شو معنایه
استعمال اولمشدر

PRIMO. Mot Latin. Premièrement اوّلاً .P یکم ـ نخست .T
ابتدا ـ ایلک

PRIMOGÉNITURE. Droit d'aînesse A. حق الکبر السن ـ حق
باش ایلرولکی .T حق پیشینیٔ سال .P القدم السن
باش اسکیلکی حقی ـ حقی

PRIMORDIAL. Primitif. V. ce mot.

PRIMORDIALEMENT. V. Primitivement.

PRINCE. Celui qui possède une souveraineté en titre, ou qui
est d'une maison souveraine A. امیر pl. امراء .P حکمدار ـ میر .T
بر میر قویّ الاقتدار || C'est un très-puissant prince || بک
اوروپانک اعظم un des plus grands princes de l'Europe در
میر ـ میر صاحب حکومت Prince souverain امراسندندر.
صاحب ملک

Prince du sang. Celui qui est sorti de la maison royale par les
mâles A. ابن الملک ـ انسال الملک pl. نسل الملک
شهزاده ـ پادساه اولادی .T شهزاده .P ابناء الملوک pl.

Le prince, absolument, se dit du souverain du lieu dont on parle
ـ حکمدار ـ خداوندکار ـ شهریار ـ شاه .P ملک ـ سلطان .A
پادشاه ـ خنکار .T خدیو || Le prince veut être obéi پادشاه
حضور امر وفرمانی مطاع اولمق استر Avoir audience du prince
نزد پادشاهی یه چیقمق Avoir l'oreille, la faveur du prince

مظهر حسن توجّه شاهانه ـ پادشاهیده مسموع الکلام اولمق
اولمق

Très-haut, très-puissant et très-excellent Prince. Formule
dont on se sert dans les actes publics où l'on parle des rois T.
شوکتلو قدرتلو عظمتلو

Prince, se dit aussi de celui qui, sans être souverain, possède
des terres qui ont le titre de principauté, ou bien qui ont reçu
ce titre des souverains qui ont le droit de le donner A. سیّد pl.
سادات ـ امیر pl. امراء .P میر ـ خان .T بک ـ پرنسج || En
Italie, en Flandre, etc. il y a des princes qui tiennent leurs titres
des souverains اتالیاده وسائر محللرده بعض خانان وامرا وار
ـ درکه عنوان امارتلری ملوک طرفندن احسان اولنمشدر
On dit, Le prince des Apôtres, pour dire, Saint Pierre A. سیّد
الحواریّین

Prince, se prend aussi pour Le premier, le plus excellent A.
رئیس pl. رؤساء .P سرور .T باش || Un tel est le prince des
philosophes رئیس الفلاسفه در des poètes رئیس الشعرا در ـ
ملک الشعرا در

PRINCESSE. Nom qui se donne à une fille ou femme de prince
A. امیرة pl. امیرات .P زن میر ـ دختر میر .T بک قاریسی
ملکة .A ou à une femme souveraine d'un État ـ بک قزی
pl. ملکات .P زن حکمران .T پادشاهلق ایدن قاری ـ
حکومت ایدن قاری

PRINCIPAL. Qui est le premier, le plus considérable en son genre
A. اقدم ـ اعظم .P سر ـ سر آمد .T باش ـ اک باش ـ باشلو
|| Principal emploi مسند اعظم Son principal but اقدم اغراضی
Les articles principaux d'un traité عهدنامەنك اقدم شروطندن
اعظم عیوبی C'est là son principal défaut معدود اولان مادّەلر
بو مادّەیی اقدم امورندن Il en a fait sa principale affaire بو در
بو مادّەیی Il appuyait cela de deux raisons principales عدّ ایلدی
Il faisait باشلو اولدرق ایکی علّت ایله تأیید ایدر ایدی
le principal personnage dans cette affaire بو مادّەیه داخل اولان
ذواتك اقدم واعظمی اولمق اوزره حرکت ایدر ایدی

PRINCIPAL. Ce qu'il y a de plus important, de plus considérable
A. رأس .P سر .T باش ـ اصل || Le principal de l'affaire,
c'est... رأس مصلحت شو در که ... Vous oubliez le principal
اصل مصلحتی اونودرسک ـ رأس مصلحتی فراموش ایدرسک
Le principal doit aller avant l'accessoire رأس مصلحت فروعاتدن

اصل فروعاتدن اوّل اولملو در - مقدّم كورلملو در Le principal est que vous ayez soin de votre santé رأس مصلحت كندو حفظ صحتنكه اهتمام ايتمكدر

PRINCIPAL. Le supérieur qui a la direction générale dans un collége *A.* رئيس *P.* سر *T.* باش

On dit aussi, Les principaux de la ville *A.* pl. وجوه البلدة - اعيان البلدة *P.* كلانتران شهر *T.* شهرك قوجه باشيلرى - شهرك سوز صاحبلرى - Les principaux de la troupe, de l'assemblée *A.* pl. رؤساء *P.* سركردگان *T.* باشلر

On appelle Le principal d'une rente, d'une somme, le fonds qui produit les intérêts *A.* رأس المال *P.* سرمايه *T.* اصل مال || Il lui est dû tant en principal qu'en arrérages, la somme de... فلاندن اصل مال وبقايا اولدرق شو قدر مبلغ دين قالدى Les intérêts excèdent le principal اصل - كذشته‌لر اصل ماله غالبدر مجتمع اولمش مرابحه‌لر اصل ماله بصقندر - مالدن آرتقدر

PRINCIPALEMENT. Sur toutes choses *A.* قبل كل شئ *P.* پيش از همه - اوّل باوّل *T.* هر شيئدن اوّل || Ce qu'un père doit recommander principalement à ses enfans, c'est la crainte de Dieu بر پدرك اولادينه هر شيئدن اوّل ايده‌جكى نصح ووصيّت مخافة اللهدر

PRINCIPALITÉ. Emploi de celui qui est le principal d'un collége *A.* رياست *P.* سرورى *T.* باشلق

PRINCIPAUTÉ. Dignité de prince *A.* امارة *P.* ميرى *T.* بكلك || La principauté donne un grand rang امارت عنوانى بادئ مرتبهٔ رفيعه در - Il se dit aussi du pays qui porte ce titre *T.* بكلك

PRINCIPE. Première cause. En ce sens, il ne convient qu'à Dieu seul *A.* مبداء || Dieu est le principe de toutes choses حق تعالى مبداء جملهٔ كائناتدر - مبداء كافة الاشيا در Dieu est le principe de tout bien بارى تعالى مبداء الخير على الاطلاقدر le souverain principe مبداء اعلا در le principe par lequel tout est produit, tout se meut شول مبداء اعلا در كه كافهٔ موجودات آندن حاصل ومشيّت صمدانيه‌سى تعلقيله متحرّكدر

En Physique, on appelle Principe, ce que l'on conçoit comme le premier dans la composition des choses matérielles *A.* مادّة اصليّة *P.* مايهٔ نخستين *T.* ايلك مادّه - اصل || Selon quelques philosophes, les atomes sont les principes de tout بعض حكمانك قولنه كوره هر شيئك مادّهٔ اصليه‌سى اجزاء لا يتجزّيدر

Et en Chimie, les corps simples qui entrent dans la composition de tous les mixtes *A.* اجرام بسيطة

On nomme Principes actifs, certains corps qui agissent sur les autres, comme le sel, le mercure, etc. *A.* موادّ فاعليّة Et principes passifs, les corps qui sont le sujet de cette action, comme le flegme et la terre *A.* موادّ انفعاليّة - موادّ قابلة الانفعال.

PRINCIPE DE MOUVEMENT, se dit de toutes les causes naturelles par lesquelles les corps agissent et se meuvent *A.* علّة موجبة - الحركة - سبب موجب الحركة || Les animaux ont le principe de mouvement en eux-mêmes, et les corps inanimés ne se meuvent que par un principe qui leur est étranger حيواناتده علّت موجبهٔ عمل وحركت نفسلرنده موجود وجماداتك حركتى خارجى بر علّت موجبه‌نك تأثيرينه منوطدر

On appelle aussi Principes, les premières règles d'un art, d'une science *A.* pl. اصول - قواعد اصليّة - pl. مبادى *P.* قواعد نخستين *T.* قاعده‌لر - ايلك قاعده‌لر - اوّلكى - ابتداكى قاعده‌لر || Il faut savoir au moins les principes des beaux-arts صنايع شريفه‌نك هيچ اولمز ايسه قواعد اصليّه‌سنه وقوف لازمدر Il veut parler d'un art dont il n'a pas seulement les principes هنوز قواعد اصليّه‌سنى بيلمديكى بر فندن بحث ايتمك استر Remonter aux principes مبادى واصوله مراجعت ايتمك

On appelle en termes de Philosophie, Premiers principes ou premières vérités, des propositions si claires, qu'elles ne peuvent être prouvées ni combattues par des propositions qui le soient davantage *A.* اصول مقرّرة - On distingue des Principes universels, auxquels on donne le nom d'Axiomes ou Maximes *A.* قواعد مطلقة - اصول مطلقة Et des Principes particuliers, qui retiennent le nom de Premiers principes *A.* اصول مخصوصة

PRINCIPE, en Logique, se dit d'une proposition vraie ou regardée comme telle *A.* قضيّة مسلّمة

Il se dit aussi pour Maxime que l'on établit selon ses lumières pour servir de guide dans la pratique *A.* pl. اصول || Principe de religion اصول دين de morale اصول حسن ادب de justice, d'honneur اصول حق وعدالت واصول عرض وناموس Se faire des principes بر كمسنه نفسى حقنه بر نوع اصول اتخاذ ايتمك Je n'établis que des principes généraux, les règles particulières se découleront d'elles-mêmes, et s'appliqueront sans effort aux circonstances بنم وضع واقامه ايلديكم انجق اصول مطلقه

در قواعد مخصوصه طبيعتيله آنلردن متفرّع اولوب وقت وحاله تطبيق ايله بر وجه سهولت صرف اولنور

On dit, En partant de ce principe, c'est-à-dire, du principe qu'on vient d'établir بو اصولی مصدر افكار اتخاذ ايدەرك — Et avoir des principes, pour dire, avoir des principes de morale, de religion, de raisonnement, qu'on suit اصول سالمه صاحبی اصول صحيحه — اولمق

PRINTANIER. Qui est du printemps *A.* ربيعی *P.* نو بهاری *T.* ايلك ياز چيچكلری ايلك يازنكی || Des fleurs printanières || La saison printanière موسم ربيعی

PRINTEMPS. La première des quatre saisons de l'année *A.* فصل ربيع *P.* وقت بهار — اوّلبهار *T.* ايلك ياز || Dans le printemps بو سنهٔ فصل ربيعده Nous aurons un agréable printemps مباركه ده لطيف ودلگشا بر نو بهار اولەجقدر Le printemps prochain آتی الحلول اولان — قريب الحلول اولان اوّلبهار — On dit d'un pays où l'air est très-tempéré, qu'il y règne un éternel printemps بو مملكتده بهار دائمی وار در فصل ربيع

Il se dit figur. de la grande jeunesse *A.* ريعان الشباب — عنفوان الشباب — علوان العهد الشباب *P.* هنگام تازگی *T.* جوانی تازەلكی وقتی كنجلكك || Dans le printemps de sa vie ريعان عهد شبابنده Au printemps de son âge ريعان عالم شبابنده

PRIORITÉ. Antériorité, primauté en ordre de temps ou de rang *A.* قدم — قدم الزمان — تقدّم الزمان *P.* پيشينئ وقت — اسكيلك || Priorité d'hypothèque رهنك تقدّم زمانی de date قدم زمان de temps, de raison, d'origine تاريخك تقدّمی قدم طبيعت de nature وقدم علت وقدم اصل

PRISE. L'action de prendre *A.* اخذ — ضبط *P.* گرفت *T.* طوتمه || Ce vaisseau a fait plusieurs prises بو سفينه متعدّد آقدرمەلر — متعدّد تكنەلر ضبط ايلدی La prise d'une place de guerre بر قلعەنك ضبط وتسخيری Depuis la prise de voleurs, ce chemin est plus sûr قطّاع طريق اخذ وگرفت اولنەليدنبرو بو يولده امنيّت حاصل اولمشدر

On dit, qu'une chose est en prise, pour dire, qu'elle est exposée à être prise *A.* ممكن الاخذ — ممكن الوصول *P.* گرفتنی — *T.* قابل دسترسی ال ايريشور Et qu'elle est hors de prise, pour dire, qu'on ne saurait la prendre, ou qu'on ne saurait y atteindre *A.* ممتنع الاخذ — ممتنع الوصول *P.* نگرفتنی — *T.* نا قابل دسترسی ال دكميەجك — Et qu'une chose est de bonne prise, pour dire, qu'elle a été prise justement *T.* بحق اخذ اولنمشدر — حقاً وقانوناً اخذ اولنمشدر || Ce vaisseau portait des armes aux ennemis, il a été déclaré de bonne prise بو سفينه جانب اعدايه نقل آلات حرب ايلديكنه نظراً اخذی خصوصی حقاً وقانوناً جائز اولديغی حكم اولندی

PRISE. Vaisseau, marchandise prise *A.* اخيذ *P.* گرفته *T.* آقدرمه || Une riche prise بر عدد آقدرمه مالیتلو — معمور وذيقيمت Une prise de conséquence بر آقدرمه كليتلو برآقدرمه Amener sa prise dans un port اخذ اولنان آقدرمەيی بر ليمانه كوتورمك

Il signifie aussi, moyen, facilité de prendre, de saisir *A.* ممسك *P.* جای گرفت *T.* طوتيلەجق ير || Avoir prise بر نسنەنك طوتيلەجق يری اولمق — ممسكی اولمق Ce vase est tout rond; il n'y a point de prise بو ظرف مستدير الشكل اولمغله اصلا طوتامق بولمق — ممسك بولمق — ممسكی يوقدر Trouver prise طوتامق بولمق Figur. *A.* ممسك *P.* سر رشته *T.* طوتامق On l'emploie dans ces phrases: Il a prise, il a trouvé prise sur vous, c'est-à-dire, il a sujet de vous critiquer سنك عليهكه ممسك لوم سنی لوم وتعييبه سر رشته بولدی — وتعييب بولدی Donner prise sur soi, c'est s'exposer à être critiqué بر كمسنه نفسی طوتامق ويرمك — حقنه سر رشتهٔ لوم وتعييب ويرمك

LÂCHER PRISE, signifie, abandonner ce que l'on a pris *A.* كفّ اليد *P.* از دست كردن *T.* بوشلامق || Il s'était emparé du bien de sa partie, mais on lui a bien fait lâcher prise خصمنك مالنی ضبط ايتمشيكن كفّ يد ايلمسنه مجبور اولمشدر

On dit figur. en parlant de deux hommes qui disputent, sans qu'aucun des deux veuille céder, Ils ont disputé long-temps, sans qu'aucun des deux ait voulu lâcher prise احد طرفين دعواسندن كفّ يده راضی اولميەرق وافر زمان منازعه ومجادلەيه قيام ايتمشلر در

PRISE D'ARMES, se dit des sujets qui prennent les armes contre leur souverain *A.* رفع السلاح علی السلطان *P.* سلاح برداری بر سلطان *T.* پادشاه عليهنه سلاحه طاورانمه || La prise d'armes est un crime capital dans un État پادشاه عليهنه سلاحه طاورانمه جرايم رئيسەدن معدود بر كيفيّتدر

PRISE DE POSSESSION. L'acte par lequel on se met en possession d'une charge, d'un héritage *A.* اخذ فی يد التصرّف *P.* گرفت

- در دست تصرّف *T.* بر كمسنه بر شيئی ضبطنه آلمه - تصرّفنه آلمه || La prise en posssession de ce bénéfice a été faite par procureur بو زعامت وكيل معرفتيله ضبط وتصرّف قبضهٔ ضبط وتصرّفه آلندی - اولمشدر

Prise de corps, en termes de Pratique, C'est l'action de saisir un homme au corps, pour quelque affaire criminelle *A.* اخذ *P.* گرفت *T.* بر كمسنه نك طوتمه || Un décret de prise de corps اخذينه دائر ويريلان بيورلدی

Prise, signifie aussi, querelle *A.* نزاع - منازعة *P.* ستيز - كشمكش - غوغا *T.* قاوغه || Ces deux hommes se sont brouillés, et ont eu prise ensemble بوايكی كشی بوزوشوب بينلرنده منازعه ايتمشلر در

Prises, au pluriel, se dit de l'action de combattre. Dans ce sens, il ne s'emploie que dans les phrasses suivantes: En venir aux prises, pour dire, se prendre des mains, se saisir mutuellement *A.* مصاكمة *P.* دست وگريبان شدن *T.* ال الـه كلمك - ال الـه كلوب دوكشمك || Après avoir brisé leurs sabres, ils en sont venus aux prises قلجلرينی شكست ايلديكدنصكره دست وگريبان اولدرق دوكشمكه مبادرت ايتمشلر در

En être aux prises, désigne l'instant du combat *A.* قيام بحرب *P.* آغاز پرخاش كردن *T.* دوكشمكه باشلامق || Je les ai laissés aux prises حين مفارقتمده محاربديه قيام اوزره ايديلر

Prise, en parlant de médicamens, se dit de la dose qu'on prend en une fois *A.* حصّة pl. حصص *P.* بخش *T.* پای || Une prise de thériaque, de rhubarbe بر حصّه ترياق وبر حصّه راوند

On dit aussi, une prise de tabac, pour dire, une pincée *A.* قبصة - قبصة واحدة *P.* يك كشيده *T.* بر چكم || Prendre une prise de tabac بر چكم انفيّه چكمك

PRISÉE. Prix qu'on met dans les inventaires aux choses qui doivent être vendues à l'enchère *A.* قيمة موضوعة - ثمن المقوّم *P.* بهای تخمين كرده *T.* مقوّم طرفندن قونيلان بها || Cela est demeuré pour la prisée بوشئ لدی المزايده مقوّم طرفندن وضع اولنمش بهاده طوردی Faire la prisée مزايده اولهجق مزاد اولهجق شيلره وضع - اشيانك قيمتنی وضع ايتمك - قيمت ايتمك Cela a été vendu au-dessous de la prisée بوشئ مزادده مقوّم طرفندن قونيلان بهادن دون صاتلدی

PRISER. Mettre le prix à une chose *A.* تسعير - وضع القيمة - تقويم القيمة - تقدير الثمن *P.* بها نهادن *T.* بها قويمق || Combien prisez-vous cette étoffe? بومتاع ايچون نقدر قيمت تقويم ايدرسك On a pris deux libraires pour priser les livres de cette bibliothèque بو كتابخانهده موجود اولان كتابلره تقويم قيمت ايتدرمك ايچون ايكی صحّاف جلب اولندی

Il signifie aussi, estimer *A.* اعزاز - اعظام القدر *P.* ارزمند داشتن *T.* قيمتلو طوتمق || On prise beaucoup ce prédicateur بو معزّز عدّ ايدرلر - واعظی غايت ايله اعزاز ايدرلر Ce que le vulgaire prise le plus, n'est pas tou ours fort estimable عامّه نك قيمتلو عدّ ايلديكی شیٔ دائما شايان اعتبار دكلدر C'est un homme qui prise beaucoup les autres سائرلرك قدرينی اعظام ايدر بر آدمدر - سائرلری تعظيم ايدر بر آدمدر

PRISEUR. Il se dit d'un huissier qui met le prix à ce qui se vend aux inventaires *A.* مقوّم *P.* بها تعيين كننده *T.* بها قويان || Un huissier-priseur بيع من يزيد ايله فروخت اولنهجق اشيانك مقوّمی

PRISME. Solide dont les deux bases opposées sont des polygones égaux et parallèles *A.* موشور pl. مواشير

PRISON. Lieu où l'on enferme les criminels, les débiteurs, etc. *A.* محبس pl. محابس - سجن pl. سجون *P.* زندان - حبسخانه *T.* حبس || Mettre en prison تسجين ايتمك - در زندان ايتمك - حبسه القا ايتمك - حبس ايتمك Tirer de prison حبسدن اخراج ايتمك - حبسدن اطلاق ايتمك - حبسدن آزاد ايتمك - حبسدن چيقارمق Sortir de prison حبسدن خلاص بولمق - حبسدن چيقمق Rompre les prisons حبسك قپولرينی شكست ايتمك Tenir en prison حبسده آليقويمق - حبسده توقيف ايتمك

Ou dit figur., que le corps est la prison de l'âme تن انسان قفس مرغ جاندر - Et en parlant d'un homme amoureux qui se plaît dans sa passion, on dit, qu'il chérit sa prison, qu'il ne veut pas sortir de sa prison مرغ دلی پا بستهٔ قفس عشق وهيام اولمقدن صفاياب اولور

PRISONNIER. Celui qui est détenu dans une prison *A.* محبوس pl. محبوسين *P.* زندانی *T.* حبس || On l'a mené prisonnier محبوساً كوتورلدی Il s'est rendu prisonnier خود بخود اختيار محبوسيّت ايتمشدر Délivrer un prisonnier pour dette دين

ایچون توقیف اولنمش بر محبوسک سبیلنی تخلیه
ایتمک Prisonnier d'État دولت محبوسی || Il est prisonnier sur
sa parole تعهدینه اعتماداً توقیف اولنمیوب بالاعتبار محبوس
عدّ اولنور

Prisonnier de guerre. Celui qui a été pris en guerre *A.* اسیر
|| طوتساق - یسیر *T.* گرفته *P.* اخذا pl. اخیذ - اسرا pl.
On a renvoyé ce prisonnier sur sa parole فلان اسیر سفره
اشمیه جکنی تعهد ایلدیکنه بناءً ولایتی طرفنه ارجاع اولندی
On l'a renvoyé sans rançon بلا فدیة ولایتی طرفنه ارجاع
بلا ثمن ولایتی طرفنه اعاده قلندی - اولندی || Il fut prison-
nier à une telle bataille فلان وقعه ده گرفتار بند اسار
فلان جنکده اسیر اولدی - اولمشدر On fit trois mille pri-
sonniers اوجبیک اسیر طوتلدی

PRIVATIF. T. de Gram. Qui marque privation *A.* حرف النفی

PRIVATION. Perte d'un bien, d'un avantage qu'on avait *A.*
La || یوقلق *T.* بینوایی *P.* خسران - محرومیت - حرمان
privation de la vue, de l'ouïe قوت باصره دن وقوت سامعه دن
محرومیت C'est un homme qui est dans la privation de toutes choses
|| هر شیئده دوچار خسران ومحرومیت اولمش بر آدمدر
châtia cette ville par la privation de ses privilèges بو بلده امتیازات
قدیمه سندن محرومیت ایله مظهر قهر ونکال اولمشدر
— Il se dit aussi du manquement des choses nécessaires || Privation
volontaire حرمان اختیاری S'exercer, s'habituer aux privations
اشیای لازمه دن محرومیت ایله الفت واعتیاد ایتمک
Vivre de privations حوایج لازمه دن محرومیت ایله کچنمک

PRIVATIVEMENT. À l'exclusion. Il ne se dit guère qu'en cette
phrase: Privativement à tout autre *T.* سائره سرایت ایتمامک
شرطیله || Ce qu'il demandait lui a été accordé privativement à
tout autre مطلوبی سائره سرایت ایتمامک شرطیله رهین
اسعاف اولمشدر

PRIVAUTÉ. Familiarité extrême *A.* مساهات مفرطة *P.* بی
تکلّفی بی اندازه *T.* تکلیفسزلک - آشوری || Il vit en cette
maison avec beaucoup de privauté بو خانه ده مساهات مفرطه
ایله معاشرت ایدر

On dit, Prendre des privautés avec une femme, pour dire, prendre
de grandes libertés qui blessent la pudeur *A.* مغازلة بالمماجعة
P. بی ادبانه آمیزش کردن *T.* عارسزجه ارشمک

PRIVÉ. Particulier qui n'a aucune charge publique *A.* رجل من
مردم بی جاه *P.* رجل من آحاد الناس - افراد الناس
افراد ناسدن || Un homme privé بیاغی ادم *T.* وبی مرتبه
آحاد ناس کبی تعیش ایتمک Vivre en homme privé بری
Une personne publique est obligée à plus de circonspection qu'une
personne privée خدمت دولتده اولان کشی افراد ناسدن
- اولان بر آدمدن زیاده احتراز واحتیاط اوزره اولملو در
On dit aussi, Vie privée, pour dire, la vie d'un homme privé افراد
بیاغی آدملرک کچندکلری صورت - ناسک تعیشی صورتی

D'autorité privée, se dit par opposition à Autorité publique *A.*
|| حکم خودنجه *T.* بحکم خود *P.* بحکم عندی Il a mis cet
homme en prison de son autorité privée فلانی حکم عندی
ایله حبس ایلدی Ce jeune homme a fait cela de son autorité
privée, et sans l'aveu de son père بو نو جوان فلان ایشی
حکم خودنجه وپدرینک رأی ورضاسی منضمّ اولمیه‌رق
فلان ایشی استبداد رأی ایله وباباسنه دانشمیه‌رق - ایشلدی
ایشلدی

On dit, En son propre et privé nom, et cela se dit en parlant
des dettes et des obligations que l'on contracte *A.* باسمه - بنفسه
P. بنام خود - بنفس خود *T.* کندو اسمنده اولەرق || Il s'est
obligé dans le contrat en son propre et privé nom کندو اسمنده
اولەرق عقد حجّت ایله متعهّد اولدی À peine d'en ré-
pondre en son propre et privé nom بنفسه جواب ویرمک
شرطیله - On dit aussi, qu'un homme parle, qu'il agit en son
propre et privé nom, pour dire, de son chef خود بخود سویلر
وعمل ایدر

Prison privée, se dit par opposition à Prison publique *A.* محبس
|| اوده‌کی حبس *T.* زندان خانگی *P.* خاص Il est défendu
par les lois d'avoir des prisons privées خانه‌لرده محبسلر اتخاذ
ایتمک حسب القانون ممنوعدر

Conseil d'État privé, ou Conseil privé. *A.* مجلس خاص -
مشورت خاصّة

Privé, signifie aussi, apprivoisé, et est opposé à Sauvage *A.*
اهلی - انسی *P.* خانگی *T.* آلیشق || Un oiseau privé اهلی
خانگی صرچه قوشی un moineau privé بر قوش

Il signifie aussi, familier *A.* لا ابالی *P.* بی پروا *T.* پرواسز
|| Ce domestique se rend un peu trop privé avec son maître بو
خدمتکار آغاسیله زیاده‌جه لا ابالیانه طور ایدر

PRIVÉ. Lieu d'aisance *A.* کنیف *T.* ادبخانه *P.* ممشا - خلا

PRIVER. Ôter à quelqu'un ce qu'il possède, ou l'empêcher de jouir de quelque avantage *A.* ایجاب المحرومیة ـ حرمان ـ حرم ـ سلب ـ نفی *P.* دور کردن *T.* ایرمق ـ قلمق ـ محروم || L'arrêt qu'on a rendu contre lui, le prive de tous ses biens علیهنه ویریلان اعلام موجبنجه کافۀ اموالی کندوسندن سلب ونفی اولنمق لازم کلور On le priva de tous les avantages de sa charge عهده‌سنده اولان منصبک کافۀ منافعی کندوسندن سلب اولندی Sa dernière fluxion l'a entièrement privé de la vue مؤخراً دوچار اولدیغی نوازل علتی قوت باصره‌دن کلیاً محرومیتنه بادی اولمشدر Priver un homme de la vue de ses enfans, de sa femme, de ses amis بر کمسنه‌یی اولاد وعیال واودّا واحبابی دیدارندن دور ومحروم ایتمک Par-là il s'est privé de toute sorte de secours بو تقریب ایله هر کونه امداد واعانتدن محروم اولمشدر

Se priver. S'abstenir *A.* تمنع ـ تکفف ـ کف النفس ـ اختیار المحرومیة *P.* خودرا زنیهاریدن *T.* کندوییی کسلمک ـ صاقندرمق || Se priver du plaisir de la chasse لذت صید وشکاردن اختیار محرومیت ایتمک Il faut savoir se priver des choses qui ne sont pas nécessaires لزومی اولمیان شیلردن کف نفس ایلمک طریقنی بیلمک امور لازمه‌دندر

Privé. *A.* محروم *P.* بینوا ـ دور کشته ـ دور *T.* آیرلمش

PRIVILÉGE. Avantage accordé à un homme à l'exclusion des autres *A.* امتیاز pl. امتیازات || Un privilége exclusif سائره سرایتی نافی بر امتیاز مخصوص fort étendu وسعتی چوق بر امتیاز nouveau امتیاز جدید Un beau privilége بر کونه امتیاز حسن Privilége pour imprimer طبع کتابه دائر امتیاز pour une manufacture بر کارخانه ایچون ویریلان امتیاز Obtenir un privilége بر امتیاز تحصیل ایتمک accorder بر امتیاز اعطا ایتمک ôter مقدما ویرلمش اولان امتیازی رفع ایتمک Se servir de son privilége بر کمسنه مظهر اولدیغی امتیازک مقتضاسنی اجرا ایتمک

Il se dit aussi de l'acte qui contient la concession d'un privilége *A.* منشور الامتیاز *P.* یرلیغ امتیاز *T.* امتیاز براتی || Un privilége scellé du grand sceau خاتم کبیر ایله مختوم بر قطعه برات امتیاز Enregistrer un privilége برات امتیازی قید وتسجیل ایتمک le casser, l'annuler منشور امتیازی نسخ والغا ایتمک Produire son privilége بر کمسنه یدنده اولان برات امتیازی ابراز ایتمک

Privilége. T. de Jurisp. Il se dit de la préférence qu'on accorde à un créancier sur les autres *A.* امتیاز ـ رجحان ـ اولویت *P.* پیشینی *T.* ایلرولک || Le bailleur de fonds est payé par privilège sur le prix de l'héritage ملکک ملتزمی کندو آلدیغی ملکک ثمنندن علی وجه الامتیاز اخذ واستیفا ایدر

Il se dit aussi des dons naturels, soit du corps, soit de l'esprit *A.* مزیت || La raison est un privilége qui distingue l'homme de la bête عقل انسانی بهیمه‌دن فرق وتمییز ایدر بر مزیتدر

Privilége. La liberté qu'on a, ou qu'on se donne de faire des choses que d'autres n'oseraient faire *A.* رخصت *P.* رخصتداری *T.* سربستلک || Il a le privilége de faire et de dire dans cette maison tout ce qu'il lui plaît فلان خانه‌ده دیلدیکنی سویلمکه وایشلمکه رخصتی وار در C'est un homme qui a des priviléges que d'autres n'ont pas سائرلرک مرخص اولمدقلری شیئلره رخصتی وار در

PRIVILÉGIÉ. Qui jouit d'un privilége *A.* ذو الامتیاز pl. ذوی الامتیاز ـ صاحب الامتیاز pl. اصحاب الامتیاز *P.* امتیازدار *T.* امتیازلو || Marchand privilégié اصحاب امتیازدن بر بازرکان Toutes les personnes privilégiées صاحب امتیاز اولنلرک مجموعی ـ مظهر امتیاز اولنلرک جمله‌سی ـ On appelle Créancier privilégié, celui qui a droit d'être payé avant les autres *T.* مظهر سائرلردن شایان امتیاز اولان ـ امتیاز اولان آلاجقلو

On dit d'un homme qui est en droit de faire certaines choses que d'autres n'oseraient faire, qu'il est privilégié *A.* مرخص *P.* رخصتدار *T.* رخصتلو || Il peut entrer à toute heure, il est privilégié dans cette maison بو خانه‌ده مرخصدر همان وقتلو وقتسز دخول ایده بیلور

On appelle Lieu privilégié, un lieu qui n'est pas soumis à la police générale *A.* مکان مقطوع القدم *P* جای زینهار *T.* امتیازلو یر || Les débiteurs ne peuvent être arrêtés dans certains lieux privilégiés اصحاب دیون مقطوع القدم بعض محللرده ایکن توقیف اولنمقدن مصوندرلر

Et jour privilégié, celui où l'on ne peut être arrêté pour dette دین ایچون محبوسیتدن معافیتی ایجاب ایدن یوم محترم

PRIX. Valeur, estimation d'une chose *A.* قیمت *P.* بها ـ ارز ـ ارزش ـ آخش *T.* دکر || Juste prix عدل وحقه مقارن اولان قیمت Chaque chose a son prix هر شیئک قیمتی وار در C'est

son prix تمام دکریدر - تمام قیمتیدر

Il signifie aussi, ce qu'une chose se vend, ce qu'on l'achète *A.*
بها *T.* بها *P.* ثمن المثل - اسعار pl. سعر - اثمان dl. ثمن
ثمن - ثمن خسیس modique ثمن معقول || Prix raisonnable
خارج از اندازه بر بها - ثمن مفرط excessif آلچق بها - کمتر
convenu میانه‌ده بالتراضی قطع اولنمش بها - ثمن موعود
ordinaire ثمن تنظیم اولنمش ثمن réglé ثمن عادی fixe
- بهای پست - ثمن رخیص Bas prix کسلمش بها - مقطوع
À یوکسک بها - بهای غالی haut اوجوز بها - دون بها
quel prix? نه بهاده À ce prix بو بهاده Mettre le prix برشیئه
تعیین - تسعیر ایتمک Taxer le prix تعیین ثمن ایتمک
قطع بها ایتمک le fixer نرخ قویمق - سعر ایتمک le mo-
dérer تعدیل سعر ایتمک - تعدیل ثمن ایتمک le hausser
تنقیص - تقلیل بها ایتمک le diminuer ترفیع ثمن ایتمک
ثمنی حط وتنزیل le baisser بهاییی اکسلتمک - سعر ایتمک
بهاییی ایندرمک - ایتمک On a augmenté le prix du blé
بغدایک بهاسنی - حنطه‌نک سعرینی تزیید ایتمشلر در
حنطه‌نک بهاسی تزاید Le blé est augmenté de prix آرتوردیلر
à دون بها ایله صاتمق Vendre à vil prix آرتدی - ایلدی
prix courant سرمایه بهاسی - مالی آلدیغی بهاده صاتمق
رایج - سعر رایج اوزره صاتمق au prix du marché صاتمق
مفتا - مفتده صاتمق Vendre à non-prix الوقت بها اوزره
مبایعه Il n'a pas encore payé le prix de sa terre ومجاناً صاتمق
ایلدیکی ارضک ثمننی هنوز ادا ایتمدی

On dit, Juste prix, pour dire, prix modéré ثمن معتدل -
Et acheter à bon prix, c'est-à-dire, à bon marché ثمن رخیص
- بهای رایگان ایله صاتون آلمق - ایله اشترا ایتمک
اوجوز بها ایله - Et qu'une chose est hors de prix, pour dire,
qu'elle est excessivement chère بهاسی حدّ واندازه‌دن خارجدر

On dit encore, qu'une chose n'a point de prix pour dire, qu'elle
est d'une grande valeur *A.* فوق القیمة *P.* عالمبها - بی بها
T. بهاسی یوق || Un diamant de cette beauté et de cette gros-
seur est sans prix بویله حسن ولطافتده وبویله حجم وقطعه‌ده
بر الماسک بهاسی یوقدر - Figur. || Il a acheté la victoire
au prix de son sang غزاییی قانی بهاسیله قزاندی au prix
de sa vie غزاییی جاننی فدا ایده‌رک قزاندی

On dit aussi, À quelque prix que ce soit, Qu'importe à quel
prix, N'importe à quel prix, pour dire, quoi qu'il en coûte *T.*
هر نه قاچه اولور - هر نقدره اوله‌جق اولور ایسه اولسون
ایسه اولسون || Il a résolu d'en venir à bout, à quelque prix
que ce soit بو ماده هر نقدره اوله‌جق اولور ایسه اولسون
مرادینه ظفریاب اولمغه عقد نیّت ایتمشدر Pourvu que j'ob-
tienne ce que je demande, qu'importe à quel prix? هر نه قاچه
اولور ایسه اولسون همان مرادمه واصل اولمق لازمدر

On dit des effets publics, qu'ils sont sans prix, quand personne
ne demande à en acheter اوراق میریه‌یه خلقک رغبتی
اعتباری یوقدر - یوقدر

On dit, Mettre la tête d'un homme à prix, pour dire, pro-
mettre une somme pour récompense à celui qui apportera la tête
d'un homme برکمسنه‌نک سرمقطوعنی کتورنه معلوم المقدار
عطیه تخصیص ایتمک

Prix. Estime que l'on fait d'une chose *A.* قدر - قیمت *P.* ارز
T. اعتبار || J'attache beaucoup de prix à son amitié طرفندن
اظهار اولنان دوستلغک قدر وقیمتی عندمده پک چوقدر
Cette circonstance augmente le prix de cette action بو حال اشبو
Il signifie - اعتبارینی آرتورر - عملک قدر وقیمتنی آرتورر
figur., le mérite d'une personne, l'excellence d'une chose || C'est un
homme dont on ne connaît pas le prix قدروقیمتی بیلنمامش
بر آدمدر Je connais tout le prix de votre amitié au service que
vous m'avez rendu سنک دوستلغنک قدر وقیمتی بو دفعه
طرفمه ایلدیکک همتدن بر قات دخی معلومم اولمشدر

Au prix. En comparaison *A.* قیاساً - نظراً *P.* بقیاس *T.* قیاس
ایله || Ce service n'est rien au prix de celui qu'il m'avait rendu
بو خدمت مقدما بکا ایتدیکی خدمته قیاس ایله هیچ
ایتدیکی خدمته نظراً هیچ برشیٔ دکلدر - مقوله‌سیدر

Prix, signifie aussi, ce qui est proposé pour être donné à celui
qui réussira le mieux dans un exercice, dans un ouvrage *A.* قصب
السبق - خطر pl. خطار *P.* خطر *T.* اوکدل || Le prix de la
course قوشی میداننده وضع اولنان قصب السبق de la
peinture فنّ رسم وتصویر ایچون تعیین اولنان اوکدل
d'éloquence, de poésie فنّ فصاحتده وفنّ شعرده ممتاز الاقران
اوله‌جق کمسنه ایچون تخصیص اولنمش اوکدل Remporter
le prix قصب السبق امتیازی احراز ایتمک La distribution
des prix خطارک ارباب استحقاقه توزیعی - On dit figur.
Remporter le prix, pour dire, surpasser les autres *T.* احراز قصب
السبق تفوّق وامتیاز ایتمک || Ce fut lui qui remporta le

prix de la danse فنّ رقصده احراز قصب السبق تفوّق وامتياز ايتمش فلاندر Dans les assemblées où elle est, elle remporte le prix de la beauté بو خاتون هرقنغی مجلسده اولسه حسن وجمال خصوصنده احراز قصب السبق تفوّق وامتياز ايدر

PROBABILISME. La doctrine de la probabilité. V. Probabilité.

PROBABILITÉ, Vraisemblance *A.* احتمال pl. احتمالات ـ غلبة || Il n'y a pas de probabilité à ce que vous dites ديديككك الاحتمال آثار احتمالدن عاريدر ـ كلام بعيد عن الاحتمالدر

La doctrine ou l'opinion de la probabilité, est celle qui enseigne qu'en matière de Morale on peut, en sûreté de conscience, suivre une opinion, pourvu qu'elle soit probable *A.* مذهب الجواز العقلی || Il y a quelques docteurs qui suivent la doctrine de la probabilité علمانڭ بعضيسی جواز عقلی مذهبنه تابعدرلر

PROBABLE. Vraisemblable *A.* محتمل pl. محتملات ـ احتمال غالب *T.* اولاغن || Cette opinion là est beaucoup plus probable que l'autre بو اعتقادده آخرينه نسبت ايله غلبهٔ احتمال واردر

Ce ne sont pas des argumens démonstratifs, ce ne sont que des argumens probables بو دليللر ثابت ومتحقق اولميوب محتملات محتملات عقليه قبيلندندر ـ قبيلندندر

PROBABLEMENT. Vraisemblablement *A.* على ـ حسب الاحتمال غالبا *T.* برآنچه مينمايد *P.* ما هو الظاهر || Son procès n'est pas bon, et probablement il le perdra دعواسی حق وصحته مقارن اولديغندن نظرا غالبا منتج مرام اولميه‌جقدر Il est en belle passe, et probablement il n'en demeurera pas là طريق احسنده سالكدر بولنديغی يرده طوره‌جق دكلدر

PROBANTE. Il n'est d'usage qu'en cette phrase du Palais, En forme probante, pour dire, en forme authentique *A.* على وجه المعتبر

PROBATION. Épreuve. Il se dit, dans quelques ordres religieux, du temps du noviciat, parcequ'on y éprouve les novices par la pratique de quelques règles *A.* امتحان *P.* آزمايش *T.* صنامه || Pendant son année de probation امتحانی سنه‌سی اثناسنده

PROBATIQUE. Il se dit de la piscine près de laquelle Jésus-Christ guérit le paralytique. V. Piscine.

PROBATOIRE. Acte propre à constater la capacité des étudians *T.* امتحان اولمش شاكرده ويريلان رؤس

PROBITÉ. Attachement aux devoirs de la morale *A.* برازة الطبع ـ راست نهادی ـ پاكنهادی *P.* صلاح الحال ـ نزاهة النفس ـ اهل عرضلك ـ خوی تميزلكی *T.* پاكدامنی || Probité éprouvée بالتجربه واصل درجهٔ تحقيق اولمش برازت طبع Homme de probité incorruptible شائبهٔ افساددن منزّه برازت طبع خويی تميز ـ نازه النفس بر آدم d'une probité reconnue نزاهت نفس ايله معروف بر آدم C'est un homme sans foi, sans probité دين وايمان وصلاح حالدن بی بهره دين وايمانی وعرض وناموسی يوق بر آدمدر ـ بر آدمدر Cela est contre la probité بو كيفيت قواعد برازته منافيدر

PROBLÉMATIQUE. Ce qui peut se soutenir dans l'affirmative et dans la négative *A.* ممكن النفی والاثبات || Cette proposition, cette doctrine est problématique بو قضيه وياخود بو مذهب ممكن النفی والاثبات اولان موادّدندر

Il signifie aussi, ce qui est douteux *A.* مشكوك ـ مبهم ـ *P.* مشتبه *T.* شبهه‌لو گمان آلود || Cette nouvelle est fort problématique بو خبر بغايت مشكوكدر Cet homme a eu dans cette circonstance une conduite fort problématique بو مصلحتده شو آدمك سلوك وحركتی بغايت مبهم ومشكوك ايدی

PROBLÉMATIQUEMENT, adv. *A.* على صورة النفی والاثبات || On peut traiter cette question problématiquement بو مطلبدن نفی واثبات صورتيله بحث ومذاكره ايتمك ممكندر

PROBLÈME. Question à résoudre *A.* مسئله pl. مسائل || Problème de Géométrie علم هندسه‌يه دائر مسئله ـ On dit d'un homme dont le caractère ou la conduite est difficile à définir, d'une affaire embrouillée, Cet homme, cette affaire est un grand problème بو آدمك مزاجی وبو مصلحت بياغی بر مسئلهٔ مشكل گشا حلی مشكل بر مسئله در ـ در

PROBLÈME. Proposition dont le pour et le contre peuvent également se sontenir *A.* قضيهٔ ممكن النفی والاثبات || C'est un vrai problème فی الحقيقه نفی واثباتی ممكن بر قضيه در

PROBOSCIDE. La trompe de l'éléphant. V. Trompe.

PROCATHARTIQUE. T. de Méd. Il se dit des causes des maladies qui agissent les premières *A.* علّة اصليّة pl. علل اصليّة

PROCÉDÉ. Manière d'agir *A.* سلوك ـ حركت pl. حركات *P.* رفتار ـ كردار *T.* طاورانش ـ ايشليش || Son procédé était fort honnête سلوك وحركتی قواعد عرض وادبه موافق ايدی Il a un bon procédé حسن سلوكی واردر Son procédé n'est pas net كردار وحركتی استقامت اوزره دكلدر Avoir un procédé désintéressé بر كمسنه‌نك كردار وحركتی غرض

بر کمسنه حرکت بیغرضانه ایله - وعوضدن بری اولمق
عامل اولمق Quel procédé ! نه غریب حرکت La règle des
procédés veut que... قواعد حسن سلوک وحرکتک مقتضاسی
Il a eu pour moi les meilleurs procédés حقمه ایتدیکی بو در که
سلوک Manquer aux procédés حرکتلر احسن واعلا ایدی
وحرکتده تجویز قصور ایتمک

Procédé, en termes d'Arts. Méthode pour faire quelque chose *A.* مادّهٔ مستوریه‌یی || Le procédé pour faire le phosphore صنعت
اعمال ایتمنک صنعتی

PROCÉDER. Provenir, tirer son origine *A.* نشأت *P.* زادن
T. چیقمق - قوپمق || Cette maladie ne procède que de l'intempérie des humeurs بو علت اخلاطک عدم اعتدالندن نشأت
مبتلا اولدیغی Tout son mal ne procède que de chagrin ایدر
علتک منشائی غلبهٔ اندوه وکدردن غیری شی دکلدر
Leur mésintelligence procède de ce que... بینلرنده واقع اولان
برودت فلان شیدن نشأت ایدر

Il se dit aussi, en parlant des personnes divines *A.* صدور ||
Le Saint-Esprit procède du Père et du Fils روح القدس اب
وابندن صدور ایدر

Procéder. T. de Jurisp. Agir en Justice *A.* مباشرت بمعرفة
بمعرفت شرع کارسازی *P.* مبادرت بمعرفة الشرع - الشرع
نمودن *T.* معرفت شرع ایله ایتمک || Procéder à l'inventaire
des papiers دعوایه متعلق اولان اوراقی معرفت شرع ایله
اثاث à la vente des meubles دفتر ایتمکه مبادرت ایتمک
au بیتک فروختنه معرفت شرع ایله مبادرت ایتمک
jugement d'un procès دعوانک معرفت شرع ایله حکمنه
مبادرت ایتمک

Il signifie aussi, agir en quelque affaire, en quelque chose que
ce soit *A.* مبادرت - ابتدار - حرکت *P.* درکار دست زدن -
دست زن مباشرت شدن *T.* حرکت ایتمک || C'est une
question qui demande un long examen, il faut procéder avec ordre
بو ماده عریض وعمیق تفتیشه محتاج بر ماده اولمغله نظام وترتیب
اوزره بحثنه مبادرت ایتمک اقتضا ایدر Pour y procéder
méthodiquement صنعت وترتیب اوزره بوکا مبادرت ایتمک
بو Finissons ceci, et puis nous procéderons au reste ایچون
محلده قدر اتمام کار ایتدکدنصکره ما بعدینک تنظیمنه
مبادرت ایده‌لم

Il se dit aussi de la manière de se conduire à l'égard des autres
A. معاملة || Sa manière de procéder est étrange صورت معامله‌سی
غرایب احوالدندر - اغربدر

PROCÉDURE. Instruction judiciaire d'un procès *A.* مرافعة pl.
مرافعات - صورة المرافعة - محاکمة pl. محاکمات || Il entend
la procédure فن مرافعه‌یه وقوفی وار در La procédure n'est pas
bonne صورت مرافعه صحیح دکلدر Il a fallu rectifier la procédure
مرافعه‌نک صورتی تصحیح اولنمق لازم کلدی Procédure civile, criminelle
حقوقه یا جرم وجنایته متعلق بر
بر مرافعه - محاکمه

Il se dit aussi des actes qui ont été faits dans une procédure
T. دعوایه دائر اولان حجج ووثایق

PROCÈS. Il se dit de toutes sortes de contestations portées en
Justice *A.* دعوی pl. دعاوی - خصومت pl. خصومات *P.*
حقوقه یا جرم وجنایته *T.* دعوا || Procès civil, criminel یارغو
دعوای باطل - دعوای نا حق injuste متعلق دعوا douteux,
mal fondé دعوای مشکوک ودعوای بی اساس Procès de
grande discussion مباحثهٔ عظیمه ایجاب ایدر دعوا Un grand
procès بر دعوای جسیم Un procès sans fin صوکی یوق بر
دعوایه - دعوا ایتمک Intenter un procès بیته‌جکی یوق - دعوا
بر - بر دعوایی تعقیب ایتمک poursuivre مبادرت ایتمک
- دعوایی حکم ایتمک juger دعوانک آردینی بوشلامامق
تصدی - دعوایه مباشرت ایتمک entreprendre فصل ایتمک
بر کمسنه ایتدیکی دعواده - دعوایی قزانمق gagner ایتمک
بر کمسنه دعواسنی غایب perdre خصمنه غالب کلمک
ایتدیکی دعواده دوچار خسران وخیبت اولمق - ایتمک
Être en procès avec quelqu'un بر کمسنه ایله دعواده اولمق -
فلان ایله مخاصمه ایتمک

On dit, Mettre les parties hors de cours et de procès, pour dire, les renvoyer, parce qu'il n'y a pas lieu de prononcer juridiquement sur leurs demandes دعوا استماعه صالح دکلدر دیو
خصمایی دفع ایتمک

On dit figur. Laisser dormir un procès, pour dire, suspendre les poursuites دعوایی علی حاله ترک ایتمک Et réveiller, rallumer, ressusciter un procès pour dire, le reprendre دعوایی
تجدید ایتمک

On dit aussi figur. Faire le procès à quelqu'un, pour dire, le condamner sur quelque chose بر کمسنه‌نک علیهنه حکم ایتمک

Procès, signifie aussi, toutes les pièces produites par l'une et

l'autre partie, pour servir à l'instruction d'un procès *T.* طرفين مخاصمينك اوراق وسنداتى

Procès verbal, se dit d'un narré par écrit, dans lequel un officier de Justice rend témoignage de ce qu'il a vu ou entendu *T.* حكايت حالى متضمن بر قطعه تقرير ـ كشف اعلامى || بر قطعه كشف اعلامى قلمه آلمق Dresser un procès verbal صحيح وبى قصور بر قطعه كشف اعلامى Procès verbal exact

PROCESSIF. Qui aime à intenter, à prolonger des procès *T.* دعوا دعوالره هوسكار ـ دعوالره هوسكار ـ عاشقى بر مزاج || Humeur processive دعوالره هوسكار

PROCESSION. Cérémonie religieuse qui consiste en un marche que fait le clergé *A.* موكب pl. مواكب *P.* يسال *T.* آلاى || Grande procession بيوك آلاى ـ آلاى والا ـ موكب عظيم Aller en procession آلاى ترتيبى اوزره روان اولمق Suivre la procession آلايه پيرو اولمق ـ وراى موكبه تبعيت ايله روانه اولمق

Il se dit figur. d'une multitude de peuple qui marche dans une rue *A.* كتيبة *P.* حشر *T.* آلاى || C'est une procession continuelle دائمى بر آلايدر

PROCESSIONNELLEMENT. En procession *A.* على ـ بالمواكبة صورة الموكب *P.* با يسال *T.* آلاى ايله || Toutes les paroisses allèrent processionnellement à... بالجمله محلات اهاليسى آلاى ايله اول طرفه وارديلر

PROCHAIN. Qui est proche *A.* قريب ـ مجاور ـ جوار *P.* نزديك *T.* جوارده اولان ـ يقينده كى || Dans le prochain village جوارده واقع قريه ده

Il se dit aussi du temps et des choses qui sont près d'arriver *A.* قريب الحلول ـ قريب ـ آتى الحلول ـ آتى *P.* آينده *T.* كلهجك || L'année prochaine سنهٔ آتى الحلول ـ سنهٔ آتيه ـ شهر آتى الحلول Le mois prochain سال آينده ـ عام قابل اضمحلالى قريب Je vois sa perte prochaine كلهجك اى وقت زوالنى قريب عد ايدرم ـ اولديغنى كوريبورم On résoudra cela dans la prochaine assemblée مجلس آتيده قرار آتى الانعقاد اولان مجلسده ـ ويريلهجكدر Au terme prochain تقسيط آتى الحلولده ـ تقسيط آتيده

Prochain. Il se dit de tout homme en particulier, et de tous les hommes ensemble, considérés sous les rapports qui les lient les uns avec les autres par la conformité de leur nature *A.* قرين ـ ابن جنس pl. ابناء جنس || Il faut aimer son prochain comme soi-même هر كس كندو قرينمه نفسى قدر محبت محبت الى القرين ايتمك واجبدر L'amour du prochain

Songez que ce pauvre qui vous demande l'aumône, est votre prochain et votre frère سندن صدقه استين فقير كندو ابناى جنسكدن وقرنداشك اولديغنى ملاحظه ايله

PROCHAINEMENT. Adverbe de temps *A.* عن قريب ـ قريبا قريبا *P.* نزديك *T.* يقين || Au terme prochainement venant تقسيط قريب الحلولده ـ حلول ايده جك تقسيطده Je viendrai très-prochainement عن قريب كلهجكم

PROCHE. Voisin, qui est près *A.* قريب ـ مجاور ـ متدانى *P.* همجوار ـ همسايه ـ نزديك *T.* يقين اولان ـ قوكشى || Les maisons proches de la rivière sont sujettes aux inondations نهرك قرب وجوارنده كائن بيوت ومنازل صو بصقنلغى هجنتمنه مبتلا در La ville la plus proche اقرب اولان بلده Ces maisons sont proches l'une de l'autre بو خانه لر برى برينه يقيندر Il est son plus proche voisin جار ملاصقيدر ـ اقرب همجوارانيدر ـ اك يقين قوكشيسيدر || Il se dit aussi du temps || Le temps en est proche بونك وقتى قريبدر Il sentit que sa dernière heure était proche صوك ساعتى يقين اولديغنى حس دم واپسينى قريب اولديغنى ـ ايلدى

Il se dit aussi en parlant de parenté *A.* حميم pl. احماء ـ يقين اقربا *T.* خويشاوند نزديك *P.* قريب ملاصق ـ محرم ـ قرابت ملاصقه ـ محارمت || Proche parenté يقين خصم ـ يقين اقربالق Proches, au pluriel, signifie, parents. V. ce mot.

PROCHE, prépos. Près, auprès *A.* قرب ـ عند *P.* نزد *T.* يانندە ـ شهرك قربنده || Proche de la ville يقين ـ يان Proche de chez moi خانهمك قربنده Les maisons qui sont proche de la ville قرب بلده ده كائن بيوت ومنازل

Il est aussi adverbe *A.* فى الجوار ـ فى القرب ـ قريبا قرب وجوارده *T.* نزديك *P.* يقينده || Il demeure ici proche يقين يرده اقامت ايدر ـ سقيمدر

De proche en proche. Il se dit de plusieurs lieux voisins les uns des autres, auxquels on va de l'un à l'autre *A.* قطرا بعد قطر ـ متلاحقا *T.* برى برى اردنجه || Couper du bois de proche en proche قطرا بعد قطر قطع حطب ايتمك Faire des conquêtes de proche en proche متلاحقا مظهر فتوح وغزوات اولمق

Figur. Peu à peu et par degrés *A.* شيئا بعد شئ ـ شيئا ـ تدريجا على التدريج *P.* رفته رفته *T.* آزر آزر || De proche en proche,

il est parvenu à une grande fortune تدریجاً مال فراوانه مالك اولمشدر De proche en proche, il s'empara de tout votre bien آزر آزر بتون مالکی ضبط ایلدی

PROCLAMATION. V. Proclamer || La proclamation d'une loi وضع اولنان قانونك جهاراً بیانی d'une ordonnance de police وضع اولنان نظام بلده‌نك بالمنادات اشاعه‌سی Faire des proclamations جهاراً اعلان احوال ایتمك — Il signifie aussi, la nomination publique de quelqu'un à une haute dignité || La proclamation d'un magistrat suprême فلانك مسند وكالت عظمی‌یه نصبی la proclamation d'un roi فلان پادشاهك ماده‌سنك علناً بیانی تخت سلطنته اجلاسی خصوصنك علناً اشاعه وبیانی

Il se dit aussi de l'écrit qui contient ce qu'on publie *A.* ورقة الاعلان *P.* بیاننامه *T.* اعلان حالی حاوی کاغد || Rédiger une proclamation بر قطعه بیاننامه قلمه آلمق

PROCLAMER. Annoncer une chose à haute voix et avec solennité *A.* اشاعة بالمناداة — علناً بیان — جهاراً اعلان *P.* باآواز بلند آشکارا کردن *T.* چاغروب بیلدرمك || Il fut proclamé vainqueur فلانك حقنده غازی صفتی جهاراً اعلان اولندی Proclamer un roi بر پادشاهك تخت سلطنته اجلاسی خصوصنی علناً اشاعه واعلان ایتمك L'armée le proclama Empereur عسكر عنوان ایمپراطوری‌یی فلان كشی‌یه ویروب تخت سلطنته جلوسنی بالمنادات اشاعه ایلدی

PROCRÉATION. Génération *A.* نسل *P.* زایش *T.* طوغش || La procréation des enfans نسل اولاد

PROCRÉER. Engendrer *A.* ابداء الذریّة — ایلاد — انسال *P.* دول حاصل ایتمك — *T.* ذریّت پیدا كردن — اولاد زاییدن || اولاد طوغرمق La fin du mariage est de procréer des enfans تزوّجدن مراد ذریّت — تزوّجدن غرض انسال اولاد در پیدا ایتمكدر

Procréé. *A.* مولود *P.* زاییده *T.* طوغمش || Les enfans procréés en légitime mariage نكاح حلالدن مولود اولان اولاد

PROCURATION. Pouvoir donné par quelqu'un à un autre, d'agir en son nom *A.* وكالة *P.* كاررانی *T.* وكیللك || Il agit en vertu de procuration بر موجب — وكالة — حسب الوكالة عمل ایدر Procuration générale جمیع اموروه وكالت spéciale ماده‌ٔ مخصوصه ایچون وكالت Il a une ample procuration وكالتی واسعه‌سی وار در Sa procuration est limitée وكالتی محدود est expirée مدّت وكالتی منقضی اولدی est suspendue ومقیّد در

یدنده اولان — وكالتی سندینك حكمی كچمشدر rannée اعطای وكالت سندی منسوخ العملدر Donner une procuration وكالتی بر كمسنه اوزرندن رفع la révoquer وكالت ایتمك بر كمسندیی وكالتدن عزل ایتمك — ایتمك Il est chargé de procuration حامل وكالتدر

PROCURER. Faire obtenir à quelqu'un une grâce, un avantage *A.* تحصیل لفلان *P.* بدست رسانیدن — بفلان چیز بكام كردن *T.* تحصیل ایتدرمك — آلیویرمك || C'est vous qui lui avez procuré son emploi فلانه منصبنی آلیویرن سنسك Il lui a procuré les bonnes grâces du prince حقنده حسن توجّه شاهانه‌یی Cette victoire a procuré la paix بو غزا تحصیل ایتدردی مصالحه‌یی تحصیل ایتدردی

PROCUREUR. Qui a pouvoir d'agir pour un autre *A.* وكیل pl. وكلا *P.* كارراز *T.* وكیل || Habile procureur وكیل حاذق fidèle وكیل موثوق ومعتمد — وكیل صادق Se marier par procureur وكیل معرفتیله عقد نكاح ایتمك Il l'a nommé son procureur فلانی وكیل نصب ایلدی Ma femme est ma procuratrice dans cette affaire بو خصوصده عیالم بنم طرفمدن وكیله در

PRODIGALEMENT. Avec prodigalité *A.* بالتبذیر — مبذوراً — بالاسراف *P.* مسرفانه — مبذرانه *T.* بباد دستی — سفیهلك || مال طاغیدرق — ایله C'est un homme qui a vécu prodigalement ایّام عمرینی تبذیر واسراف ایله كچورمش بر آدمدر

PRODIGALITÉ. Habitude de celui qui est prodigue *A.* بذارت — سرف — تلف *P.* باد دستی — پراكندگئ مال *T.* سفیهلك || مال طاغتمه — La prodigalité est un vice moins honteux que l'avarice بخل وامساك سرف وتلف عیبندن زیاده موجب عار وخجالت اولدجق عیوبدندر Donner avec prodigalité مبذوراً عطیّه ویرمك — بالتبذیر والاتلاف بذل مال ایتمك

Il signifie aussi, extrême libéralité *A.* بساطة الید *P.* گشادگئ دست — فرط جوانمردی *T.* آل آچیقلغی — آشوری جومردلك || De louables prodigalités شایان پسند واستحسان اولدجق بساطت ید

PRODIGE. Effet surprenant qui arrive contre le cours ordinaire des choses *A.* اعجوبة الدهر pl. اعاجیب الدهر pl. غریبة — اعاجیب — غرایب *P.* خارق العادة — *T.* كار نا دیده || عجایب شئ Grand prodige اعجوبهٔ عظیمه étonnant حیرتفزای عقول عالمیان Cela tient du prodige اعاجیب دهردن اولدجق بر غریبه Les grands événemens sont quelque معدود اولدجق بر كیفیّتدر

fois précédés par des prodiges بعضاً حادثات جسیمه‌نك وقوعندن اوّل نیچه احوال غریبه ظهور ایده کلمشدر Ce prodige semble présager un grand malheur بو غریبه غالبا بر آفت جسیمه‌نك ظهورینه دلالت ایدر C'est un prodige que cet enfant بو طفل غرایب زماندن خارق عاده بر مخلوقدر Cet homme est un prodige de savoir, de science, de valeur, d'esprit, de mémoire فلان کشی معلومات وفرط بسالت وشجاعت وهنر ومعرفت وشهامت وکیاست وقوّت حافظه اعجوبهٔ زماندر ـ خصوصلرنده اعجوبهٔ دهر در Cette machine est un prodige de l'art بو آلت غرایب صناعتدندر

PRODIGIEUSEMENT. D'une manière excessive *A.* علی ـ مفرطاً آشوری چوق *T.* زیاد بر زیاد *P.* فوق الغایة ـ وجه الافراط Il est prodigieusement riche علی وجه الافراط مالدار در Il a prodigieusement grandi فوق الغایه کسب نشو ونما ایتمشدر Une maison prodigieusement grande افراط ایله جسیم بر قوناق

PRODIGIEUX. Qui tient du prodige *A.* اغرب ـ خارق العادة عجایب *T.* نا دیده *P.* اعجب ـ عجیب ـ اغرب ـ الغرایب خارق عاده || Il a une mémoire prodigieuse کورلمامش ـ قوّت حافظه‌سی وار در Il est d'une grandeur prodigieuse ضخامت اعجب وجسامتی اغرب غرایبدندر Excès prodigieux de débauche واغرب بر عیش وعشرت مفرطه Il fait une dépense prodigieuse فوق الغایه ـ اعجب واغرب مصرف ایدر

PRODIGUE. Qui dissipe son bien en folles dépenses *A.* ـ مبذر پراکنده ساز ـ باد دست *P.* مخرق الید ـ متلف ـ مسرف مال *T.* الی دلیك ـ سفیه || Il n'est pas libéral, mais il est prodigue ارباب جود وسخادن اولمیوب بیاغی مسرفدر Cette femme est trop prodigue بغایت متلفه بر قاریدر La parabole de l'enfant prodigue de l'Évangile انجیل شریفده مذکور اولان ولد متلفه دائر تمثیل

Il s'emploie aussi en bonne part *A.* مبذور الاحسان ـ بسیط الید ـ الی آچق *T.* جوانمرد ـ گشاده دست *P.* کثیر العطایا ـ جومرد || Il est prodigue de son bien pour soulager les malheureux فقرا ـ فقرایه اعانت خصوصنده مبذول الاحساندر ومحتاجینه اعانت ایچون مال ومنالنی بذل ایدر

On dit figur. Cet homme est prodigue de son sang, de sa vie pour l'État بذل ـ دولت اوغورینه جان فدا ایدر بر آدمدر جان ایدر بر آدمدر

Et qu'un homme est prodigue de paroles, de promesses, pour dire, qu'il promet beaucoup, mais qu'il exécute peu *A.* ربّ صلف بول کیسه‌دن *T.* لاف وعد دریغ نمیکند *P.* تحت الراعدة بول بول وعد ایدر ـ وعد ایدر || Cet homme est bien prodigue de paroles ـ ربّ صلف، تحت الراعدة قبیلندن بر آدمدر ربّ صلف، تحت الراعدة مثلنجه اصلا وعدینی اسرکمز بر آدمدر ـ Et d'un homme qui ne loue pas volontiers les bonnes qualités des autres, qu'il n'est pas prodigue de louanges مدح وستایش بابنده سوزینی اسرکر بر آدمدر

PRODIGUER. Donner sans jugement *A.* ـ اسراف ـ تبذیر پراکندیدن ـ بیهوده صرف کردن *P.* صرف بالعبث ـ اتلاف مالنی *T.* طاغتمق || باد دستی نمودن ـ Prodiguer son bien اتلاف ایتمك Il a prodigué toutes les richesses que son père avait amassées باباسنك جمع وادّخار ایلدیکی اموالك بیهوده یره صرف ایلدی ـ مجموعنی اتلاف واسراف ایلدی Il ne faut pas prodiguer les choses précieuses ذیقیمت شیئلرك قیمتلو شیئلری عبث یره صرف ایتمك ـ اتلافی جائز دکلدر روا دکلدر

On dit aussi, Prodiguer son sang, pour dire, ne pas l'épargner *A.* اهدار الدم *P.* دم خودرا دریغ نکردن *T.* قاننی اسرکمامك Et prodiguer sa vie *A.* فداء النفس *P.* جانسپاری نمودن *T.* جاننی اسرکمامك ـ جان فدا ایتمك || Il ne faut pas prodiguer légèrement sa vie ni sa santé بر کمسنه کندو جاننی وصحت وجودینی خفت ایله فدا ایتمك جائز دکلدر

PRODIGUÉ. *A.* مبذور ـ رهین بالتلف والسرف *P.* پراکندیده بیهوده ـ طاغلمش *T.* بیهوده صرف کرده ـ اتلاف کرده ـ یره صرف اولنمش

PRODITOIREMENT. T. de Jurisp. En trahison. Il n'est d'usage que dans les matières criminelles où il s'agit d'assassinat *A.* غیلةً || Il l'a tué proditoirement فلانی غیلةً قتل ایلدی

PRODUCTEUR. On appelle Producteurs, en termes de commerce, ceux qui cultivent la terre pour en tirer des productions *A.* اکار pl. اکرة *P.* کشتکار *T.* اکنجی || Les marchands s'établissent commissionnaires entre les producteurs et les consommateurs طایفهٔ تجار اکنجیلر ایله محصولات ارضی صرف واستهلاك ایدنلر بیننده سمسار مثابه‌سنده درلر

PRODUCTEUR, adj. Qui produit *A.* مولّد *P.* زاینده *T.* طوغریجی || Cause productrice علت مولّده Acte producteur فعل مولّد Il faut connaître quelles sont les causes productrices de nos idées

ذهنه تبادر ایدن صور معاینك علل مولده سی ندن عبارت اولدیغنی بیلملو در

PRODUCTION. Ce qui est produit *A.* محصول pl. محصولات پاری *P.* حاصلات pl. حاصل — || Toutes les productions de la nature sont admirables ید قدرت ایله وجود پذیر اولان کافهٔ محصولات محیر عقول بشر در En échange des marchandises qu'on portait à la Perse, elle donnait les productions de son territoire عجمه خارجدن کوتوریلان اموال بدل اول طرفك محصولاتنی ویریلور ایدی

On dit aussi, Les productions de l'art *A.* آثار الصناعة || C'est une des plus belles productions de l'art آثار صناعتك احسن واعلاسیدر Les productions de la Peinture آثار فن تصویر

Et les productions de l'esprit *A.* ثمراة الطبع *P.* زادهٔ طبع *T.* طبیعتدن طوغمش اثر || On a vu plusieurs productions de son esprit زادهٔ طبعی اولان آثار متعدده مشهود اولمشدر

PRODUCTION. T. de Jurisp. Il se dit des titres et écritures que l'on produit dans un procès *A.* اوراق وسندات الدعوی || Sa production est en état دعواسنه دائر جانب شرعه عرض ایلدیکی اوراق وسندات منتظمدر

PRODUCTION. T. d'Anat. Prolongement *A.* استطالة *P.* درازی *T.* اوزانتی || Le mésentère est une production du péritoine قیورم بغرسغی ثربك استطالهسیدر

PRODUIRE. Engendrer, donner naissance *A.* انتاج — تولید *P.* زاییدن *T.* طوغرمق || Chaque animal produit son semblable هر حیوان کندو جنسندن مثلنی تولید ایدر

Il se dit aussi des diverses choses qui naissent de la terre *A.* حصول — انبات — تولید *P.* حاصل ساختن — زاییدن *T.* حصوله کتورمك — حاصل ایتمك — ویرمك || Tout ce que la terre produit — ارضدن حاصل اولان اشیانك جملهسی ارضك کافهٔ محصولاتی Cet arbre ne produit pas de beaux fruits بو آغاجدن اثمار لطیفه حاصل اولمز Ce pays-là produit de l'or فلان یر آلتون — بوممالکتده آلتون حاصل اولور — Il se dit aussi en parlant des ouvrages de l'esprit et de l'art — تولید ایدر || C'est un homme qui a l'esprit fertile, et qui a produit quantité de beaux ouvrages عقل ولود صاحبی اولوب نیچه آثار جمیله حصوله کتوردی L'art n'a jamais produit rien de plus beau فن وصنعت بو آنه قدر بو یله احسن واعلا بر درلو اثر حصوله کتوردیکی یوقدر

Il se dit aussi de l'utilité que rapporte une charge, une somme d'argent, de l'avantage qu'on retire de certaines choses *A.* اعطاء نما *P.* اعطاء المحصول — اعطاء الفائدة — اعطاء الربح — النما *T.* کار ویرمك — سود دادن — آوردن || Sa charge lui produit tant par an عهدهسنده اولان منصب سنوی شو قدر نما ویرر Un argent qui ne produit point d'intérêt نما ویرمز اقچه ربح ویرمز — Quand vous vous serez beaucoup tourmenté, qu'est-ce que cela vous produira? نفسکه کرکی کبی اذیت ویرهجك اولور ایسهك بیله نه فائده ایتمش اولورسك

PRODUIRE. Causer *A.* استلزام — انتاج — ایجاب — ایراث *P.* حاصل — کتورمك *T.* موجب شدن — باعث شدن — آوردن || باعث اولمق — ایتدرمك La corruption de l'air produit beaucoup de maladies فساد هوا امراض کثیرهیی موجب امراض کثیرهیه باعث اولور — اولور Un testament qui a produit de grands procès دعاوی عظیمهنك تکوننه باعث اولمش وصیتنامه — بو شی موجب خیر اولمشدر Cela a produit un bien وسیلهٔ خیر — منتج خیر La guerre produit de grands maux سفر منتجدر — آفات جسیمهیی مستلزمدر

Et exposer à la vue, à la connaissance *A.* ابراز — عرض *P.* در میان کردن — نمودن *T.* کوسترمك || Produire des titres ابراز سندات ایتمك des pièces justificatives مصدق حال وسیلهٔ اشهاد — اولهجق اوراق وسندات عرض ایتمك اولهجق

PRODUIRE DES TÉMOINS *A.* اتیان الشهود — اتیان البینات *P.* گواه آوردن *T.* شاهد کتورمك

PRODUIRE. Donner par écrit les raisons, les moyens qu'on a pour soutenir sa cause *T.* اثبات مدعاییی حاوی علل واسبابی حضور شرعه تحریرا عرض وتقدیم ایتمك || Les parties ont produit طرفین مخاصمین اثبات مدعالرینی حاوی علل واسبابی حضور شرعه تحریرا عرض وتقدیم ایتمشلر در

PRODUIRE. Introduire, faire connaître *A.* سوق *P.* آوردن *T.* کتورمك || Produire un homme à la Cour بر کمسنهیی سرای همایونه سوق ایتمك dans le monde بر کمسنهیی خلقه سوق ایتمك

SE PRODUIRE. Se montrer, se faire connaître *A.* اثبات الوجود — ظهور || Il s'est produit à la Cour سرای همایونده اثبات وجود ایلدی Il s'est produit de lui-même خود بخود اثبات وجود ایلدی Son talent s'est produit avec éclat هنر ومعرفتی

كمال پرتو ورونق ايله ظاهر وعيان اولمشدر

PRODUIT. *A.* متولد *P.* زاييده *T.* طوغمش *A.* حاصل ـ ثابت *P.* حاصل گشته *T.* حصوله كلمش

PRODUIT. T. d'Arith. Il se dit du nombre qui résulte de deux nombres multipliés l'un par l'autre *A.* حاصل العدد المضروب

PRODUIT. Ce que rapporte une terre, une charge, etc. *A.* حاصل ـ عائدة ـ محصول || Le produit de cette charge est de tant بو منصبك محصولى شو قدره بالغ اولور عائدەسى شو ـ مقداردن عبارتدر

PROÉMINENCE. État de ce qui est proéminant *A.* نتو *P.* بر جستگى *T.* تومسككك || La proéminence du globe de l'oeil مقلة العينك نتوى du sein d'une femme سينه زنك حال نتوى

PROÉMINENT. Qui est plus en relief que ce qui l'environne *A.* ناتى *P.* بر جسته *T.* طومالج ـ تومسك || Le front est proéminent dans le visage de l'homme انسانك چهرەسنده ناصيه بر عضو ناتيدر

PROFANATEUR. Celui qui profane les choses saintes *A.* مدنس المقدسات *P.* پليد ساز چيزهاى مبارك *T.* مبارك شيئلرى مردارليجى || Les profanateurs des choses saintes مدنس اشياى مباركه Jésus-Christ chassa du temple tous les profanateurs حضرت عيسى مدنس مقدسات اولنلرك جملەسنى معبد شريف ايچندن طرد ايلدى

PROFANATION. Action de profaner. V. Profaner || La profanation des églises معابد شريفەنك تدنيسى des vases sacrés اوانئ مباركەنك تدنيسى — Il se dit par extension, de l'abus que l'on fait des choses rares et précieuses || C'est une espèce de profanation d'employer l'or et l'argent à ces sortes d'usages بو مقوله ايشلره سيم وزر استعمالى اشياى عزيزەيى تدنيس توهين قبيلندندر ـ قبيلندندر

PROFANE. Qui est contre le respect qu'on doit aux choses sacrées *A.* مغاير الداب الديانة ـ مخالف الشرط الديانة || C'est une action profane et impie مخالف داب ديانت ومحض كفر اولان بر فعلدر

Il se dit aussi des choses qui ne concernent pas la religion *A.* غير متعلق بامور الدين || Les auteurs profanes امور دينيەيه متعلق اولميان كتابلرى تاليف ايدن مصنفين Les histoires profanes امور دينيەيه متعلق اولميان وقايع واحوال Faire servir les choses sacrées à des usages profanes اشياى مباركەيى دينه متعلق اولميان اموره استعمال ايتمك

PROFANE, subst. Celui qui méprise les choses saintes, qui manque de respect pour les choses de la religion *A.* مهين الدين *P.* خوار ساز دين *T.* دينى آلچقليجى || Il parle des choses les plus sacrées comme un profane بر مهين دين كبى كلام سويلر اعز اشياى مباركه حقنه Il n'y a qu'un profane qui puisse parler de la sorte بو مقوله كلامى انجق مهين دين اولان بر آدم سويليه بيلور

Il se dit aussi, en parlant des ignorans et des gens grossiers *A.* جاهل pl. جهلا *P.* نا دان *T.* نا تراش ـ قبا || Il n'appartient pas à un profane de parler de ces mystères-là بو مقوله خفايا واسرارك صحبتى بر جاهل آدمك اغزينه ياقشمز

Il se dit figur. d'une personne qu'on ne veut point admettre dans une société *A.* اجنبى *P.* بيگانه *T.* يبانجى || Nous ne voulons point de vous, vous êtes un profane اجنبيسك سنى قبول ايتمزز

PROFANER. Manquer de respect aux choses sacrées, les employer à des usages profanes *A.* تهوين المقدسات ـ تدنيس المقدسات *P.* چيزهاى مباركرا پليد ـ چيزهاى مباركرا خوار ساختن *T.* مبارك شيئلرى ـ مبارك شيئلرى مردارلمق ـ ساختن آلچقلمق || Profaner les vases sacrés, les temples اوانئ مباركەيى ومعابد شريفەيى تدنيس ايتمك la parole de Dieu كلام اللهى تدنيس ايتمك

Il signifie aussi, faire un mauvais usage d'une chose précieuse || Lire de si belles choses devant un homme qui n'y entend rien, c'est les profaner بو مقوله لطيف تحريراتى بر جاهل هيچ نداسك حضورنده قرائت ايتمك اشياى عزيزەيى تدنيس ايلمكدن فرقى يوقدر

PROFANÉ. *A.* مدنس *P.* پليد *T.* مردار ـ مردارلنمش

PROFECTIF. T. de Jurisp. Il se dit des biens qui viennent à quelqu'un des sucessions des ascendans *A.* موروث من الآباء ـ والاجداد *P.* منتقل من الآباء والاجداد ـ از نياگان مانده *T.* آبا واجدادن ـ آتا ودەدن قالمش || Biens profectifs آبا واجدادن موروث اولان اموال

PROFÉRER. Prononcer, articuler, dire *A.* تلفظ ـ نطق ـ تفوه *P.* سخن زدن ـ گفتن *T.* سويلمك ـ آغزدن چيقارمق || Il n'a pas proféré une parole de tout le jour صباحدن اخشامه

بر تنك لاقردی آغزندن ـ قدر لفظ واحد تفوه ایتمدی
نقاحت وصراحت Proférer nettement, distinctement چیقارمدی
ایله نطق ایتمك Ce sont les dernières paroles qu'il proféra en
mourant آخر ـ دم واپسینده تفوه ایلدیکی الفاظ بونلر در
نفسده سویلدیکی کلام

Proféré. *A.* ملفوظ ـ منطوق *P.* گفته *T.* آغزدن ـ سویلنمش
چیقمش

PROFESSER. Avouer, reconnaître publiquement *A.* اقرار *P.* اقرار
کردن ـ بخستو آمدن *T.* اقرار ایتمك || Professer une religion,
une doctrine بر دینه ـ بر دینی وبر مذهبی اقرار ایتمك
مقر اولمق

Il signifie aussi, exercer. Ainsi on dit, Professer un art, un mé-
tier *A.* اتخاذ الحرفة ـ اتخاذ المكسب *P.* پیشه کردن ـ
بکار آوردن *T.* ایش ایدنمك ـ کار ایدنمك || Il professe la
médecine علم طبابتی اتخاذ حرفت ایدر

Et enseigner publiquement *A.* تدریس ـ تعلیم الدرس *P.* درس
آموزیدن *T.* درس ویرمك || Il professe les mathématiques
دار علوم ریاضیده درس ویرر Il professe dans l'Université
العلومده درس ویرر

PROFESSEUR. Celui qui fait des leçons dans une école publique
A. معلم ـ مدرس *P.* درسخوان ـ خواجه ـ آموزنده *T.* خوجه
|| Professeur de philosophie علم حکمت معلمی de théologie علم
الهی خواجه‌سی de mathématiques علوم ریاضیه مدرسی Un
savant professeur مدرس عالم ـ معلم فاضل

Et celui qui exerce un art, et en fait profession *A.* اهل الفن
|| Cet homme n'est pas seulement un amateur en musique, c'est un
professeur فلان کشی فن موسیقیده یالکز هوسکار دکل
اول فنك اهلیدر

PROFESSION. Déclaration, aveu public *A.* اقرار *P.* بخستو ||
Faire profession de Foi اقرار دین ایتمك d'une religion بر
مذهبی اقرار ایتمك Les sentimens dont il fait profession اقرار
کرده‌سی اولان افکار واعتقادات

Profession. Genre d'état auquel on se dévoue *A.* حرفة pl. حرف
P. پیشه *T.* ایش ـ صنعت || Il faut que chacun embrasse une
profession utile et proportionnée à sa capacité هر کس مرتبهٔ
لیاقتنه کوره منتفع بها اوله‌جق بر کونه حرفته تشبث
ایتملو در Profession glorieuse, basse, déshonnête شانلو یاخود
شانلو یا الچق بر صنعت ـ خسیس ومحقر بر حرفت Sui-
vre la profession de son père باباسنك حرفتنه اتباع ایتمك
Choisir une profession برکونه حرفت انتخاب ایتمك La pro-
fession des armes حرفت اهل حرب ـ حرفت اهل سیف ـ
طبابت حرفتی de médecin طریقت حربیه

On dit d'un homme qui affecte de passer pour dévot, que c'est
un dévot de profession تعبد ظاهری‌یی پیشه ایدنمش بر
آدمدر ـ Et d'un homme qui se dit athée, que c'est un athée
de profession دهریلکی پیشه ایدنمش بر آدمدر ـ On dit
aussi, c'est un joueur, un ivrogne de profession کار وپیشه‌سی
قمار بازلق وبکریلکدر

On dit aussi, Un savant de profession شغل وکاری علم ومعرفت
اولان کشی ـ Et l'on dit, par manière de dénigrement, Un éru-
dit de profession, en parlant d'un homme qui étale une érudition
abstruse علم ومعرفتدن دم ـ علم ومعرفت ایله لاف ایدن
عرض کالای علم ومعرفته مبتلا اولان ـ اوران

Profession. L'acte solennel par lequel un religieux fait les voeux
de religion *T.* طریق رهبانه داخل اولانك ادا ایلدیکی
کلمهٔ شهادت

PROFIL. T. de Peint. Il se dit du trait et de la déliénation du
visage d'une personne, vu par un de ses côtés *A.* رسم الشطر
الوجه *P.* نیمرخ *T.* یاری یوز رسمی || Il est plus aisé de
peindre de profil, que de peindre de face صورت نیمرخ تصویر
ایتمك صورت مستقبل رسمندن اسهلدر Un visage de profil
نیمرخ اولدرق تصویر اولنمش چهره

Profil. T. d'Archit. Il se dit de la coupe perpendiculaire d'un
bâtiment *T.* بنا یوزینك بویدن بویه کسیمی || Le profil
d'une forteresse قلعه یوزینك بویدن بویه کسیمی

PROFILER. T. de dessin. Représenter en profil *A.* ترسیم
الشطر الوجه *P.* نیمرخ نگاشتن *T.* یاری یوز چیزمك

PROFIT. Gain que produisent les choses *A.* منفعة ـ نفع pl.
منافع ـ فایدة pl. فواید ـ ربح ـ نما *P.* سود *T.* کار || Grand
profit فایدهٔ جسیمه ـ نفع عظیم médiocre فایدهٔ معتدله légi-
time حلال کار ـ نفع شرعی Profit clair et net نفع محض ـ
خالص ومنقح فایده Tirer du profit جلب منفعت ایتمك ـ
تحصیل منفعت ـ فایده‌لنمك Ils ont partagé le profit en-
semble حاصل اولان ربح وفایده‌یی بینلرنده تقسیم
ایتمشلر در ـ فایده‌یی بالاشتراك بینلرنده تقسیم ایلدیلر
C'est un homme qui ne songe qu'à son profit کندو منفعتندن

غيرى بر شيئه صرف ذهن - غير فكرى يوق بر آدمدر ايتمز بر آدمدر Il a fait un grand profit dans le commerce تجارتدن منافع جسيمه جلب وتحصيل ايلدى Une amende applicable au profit des pauvres, des prisonniers فقرا فايدهسى ومحبوسينه تخصيص اولنمق اوزره آلنان جريمه Vous en aurez tout le profit فايدهسى بتون سكا منحصر اولهجقدر Négliger les petits profits منافع جزئيهدن اغماض عين ايتمك Ce sont les profits de sa charge منصبنك فوايد وعوائدندندر

Mettre une chose à profit, c'est l'employer *A.* منتفعا اعمال - اعمال بالاسترباح *P.* سودمندانه بر كار بردن *T.* بر شيئى فائدهلنهجك صورت ايله - فائدهلو صورت ايله قوللنمق || C'est un homme qui met tout à profit هر شيئى منتفع قوللنمق Mettre son argent à profit مالنى اولهجق صورت ايله قوللنور son loisir انتفاع ايده بيلهجك صورت ايله قوللنمق منتفع - اوقات خاليهسنى فائدهلنهجك وجهله قوللنمق به اولهجق ايشلره قوللنمق

En termes de Droit, on appelle Profits de fiefs, les droits qui reviennent au seigneur à raison des mutations de vassaux *A.* عوائد وجوائز.

PROFIT, se dit aussi des progrès dans les études *A.* تحصيل pl. تحصيلات || Il a fait beaucoup de profit depuis qu'il est sous un tel maître فلان معلمك ياننده اولديغى وقتدنبرو تحصيلات كثيرهيه موفق اولمشدر

PROFITABLE. Utile, avantageux *A.* مفيد - نافع - رابح *P.* سودمند - نمادار *T.* فائدهلو - كارلو || Cela ne vous sera guère profitable سكا چندان نافع اولهجق شئ دكلدر Un emploi profitable كثير الفوايد - نمادار بر منصب On lui avait donné des avis profitables, s'il eût voulu les suivre فلانه ايتدكلرى اخطارات نافعه اوزره عامل اولمش اولسه حقنده خيرلو اولور ايدى

PROFITER. Tirer du profit, faire un gain *A.* انتفاع - تمتع - جلب الفايدة - تحصيل الفايدة - كسب المنفعة *P.* سودمند شدن - گستن - فائدهمند شدن *T.* فائدهلنمك - فائده ايتمك - كار ايتمك || Il a beaucoup profité sur les marchandises qu'il a vendues فروخت ايلديكى اموالدن كليتلو فائده ايتدى Il a profité à ce marché-là بو بازارلقده فائدهمند اولدى - بو بازارلقدن كارلو چيقدى Il s'est associé à des gens avec lesquels il a beaucoup profité كليتلو فائده تحصيلنه وسيله اولمش كسان ايله عقد شركت ايلدى Ce commerce lui a bien profité بو تجارت فلانه فوائد جسيمهيى مستلزم اولمشدر

On dit, Faire profiter son argent, pour dire, le faire valoir, en tirer de l'intérêt *A.* استرباح || Il a mis son argent dans le commerce, pour le faire profiter اقچهسنى لاجل الاسترباح تجارته قويدى - On dit aussi, Son argent ne lui profite point اقچهسى اصلا ربح ونما ويرمز

PROFITER. Tirer de l'avantage de quelque chose que ce soit *A.* انتفاع - اغتنام - استفادة *P.* غنيمت داشتن - فائدهمند شدن *T.* فائدهلنمك || Profiter de l'occasion فرصتدن اغتنام ايتمك du temps وقت وحالدن فرصتى غنيمت عد ايتمك - ايتمك des conjonctures ظهور ايدن حالاتدن انتفاع اغتنام ايتمك نعم الفرصة - حالاتى عين غنيمت عد ايتمك - ايتمك des bons avis اخطارات خيريهدن استفاده ايتمك des bons exemples امثال خيريهدن انتفاع ايتمك des fautes d'autrui آخرك ايتديكى خطا وتقصيراتدن انتفاع ايتمك Il a mal profité des avertissemens qu'on lui avait donnés كندويه ويريلان خبرلردن استفاده ايدهمدى Il a profité de la dépouille d'un tel فلانك اموال مسلوبهسندن انتفاع ايلدى

PROFITER. Être utile *A.* ايراث الفايدة - ايجاب الخير *P.* سود رسانيدن - سود افزودن *T.* يرامق - خير ايتمك || Tous les avis qu'on lui a donnés ne lui ont profité de rien كندويه ايتدكلرى بو قدر نصيحتلر بر درلو موجب فائده اولهمدى - Tout ce qu'il a fait, n'a profité de rien à sa famille ايتديكى بو قدر سعى واقدام اولاد وعيالى حقنده بر درلو فائدهيى موجب اولمدى Cela n'a profité ni à lui ni aux siens بو كيفيت نه كندويه ونه متعلقاتنه يرادى Il ne lui a de rien profité d'avoir été si attaché à ses intérêts اورنده ايتديكى بو قدر تهالك بر درلو ايشنه يرامدى De quoi cela vous profitera-t-il? بو شئ سكا نهيه يرار Les biens mal acquis ne profitent point كسب خبيث بر درلو خير ايتمز

Et faire du progrès en quelque chose *A.* كسب الفضل والمزية *P.* كسب الزيادة - افزودن - فزونى پذيرفتن *T.* آرتمق || Profiter en vertu, en sagesse, en science صلاح وعفت وعقل ودرايت وعلم ومعرفت خصوصنده كسب فضل ومزيت ايتمك Il a beaucoup profité avec ce précepteur-là بو معلمدن

استفاده ایده‌لیدنبرو تحصیل خصوصنده خیلی مرتبه کسب فضل ومزیّت ایلدی

Et croître *A.* نشو ـ نما *P.* برومندی یافتن *T.* بتشمك ـ نشو ونما بولمق ـ بوی بوس سورمك ـ || Cet enfant profite à vue d'oeil بو طفل طرفة العینده کسب نشو ونما ایتمکده در || ne profite point depuis qu'on l'a tiré de nourrice رضاعدن فصالی وقتدنبرو اصلاً وقطعاً نشو ونما ایتمز ـ ممه‌دن کسلدیکی وقتدنبرو بوی بوس سورمیور Les arbres profitent bien dans ce terrain اشجار اشبو ارضده سریعاً نشو ونما بولور

PROFOND. Il se dit de toute cavité considérable *A.* عمیق ـ معیق ـ قعیر ـ بعید الغور *P.* ژرف ـ نغول *T.* درین || Puits profond بئر عمیق ـ بئر عمیق الغور précipice ورطهٔ قعیره Rivière profonde نهر بعید الغور plaie جراحت عمیقه ـ دیبی ـ درین بر یاره ـ Il se dit aussi figur., et alors on emploie aussi le mot *A.* غامض || Ces sciences sont trop profondes pour lui بو مقوله علوم فلانه کوره پك غامضدر Ce sont des choses si profondes, que les hommes n'y connaissent rien بو درجه‌ده عمیق وغامض اموردندر که عقل بشر غورلرینه واصل اوله‌مز Les jugemens de Dieu sont si profonds, qu'on ne les peut pénétrer احکام الهیه‌نك عماقتی شول رتبه‌ده در که عقول بشر غور وحقیقتلرینه وصولدن عاجز در

On dit, Profonde révérence, profonde inclination, c'est-à-dire, qui est faite en se penchant extrêmement bas تنحیهٔ قامت ایله یره برابر تمنّا ـ متواضعانه تمنّا

Il signifie aussi, grand, extrême dans son genre *A.* عظیم ـ عمیق || Profond silence سکوت عظیم sommeil نوم عمیق ـ درین اویقو ـ خواب گران respect توقیر عظیم savoir علم ودانش عمیق Douleur, mélancolie profonde غصه واندوه عظیم science علم عمیق dissimulation ریای عظیم C'est un homme d'une profonde sagesse فکر عمیق صاحبی بر آدمدر Cela demande une profonde méditation مطالعهٔ عمیقه‌یه محتاج بر کیفیتدر Il a une profonde connaissance de ces choses-là اول مقوله اموره وقوف عمیقی وار در Un écrit profond عمیق المعنا بر نمیقه

On dit aussi, qu'un homme a l'esprit profond *A.* عمیق الفکر *P.* نغول *T.* عقلی درین qu'il est profond dans les mathématiques علوم ریاضیه‌ده تعمّق تامّ تحصیل ایتمش بر دانشمند در ـ علوم ومعارفده تعمّق تامّ ایله موصوف Et un savant profond بر فاضل کامل

PROFONDÉMENT. D'une manière profonde *A.* عمیقاً ـ قعیراً *P.* ژرفی ـ بنغولی *T.* درین ـ درین درین || Creuser la terre trop profondément ارضی عمیقاً حفر ایتمك Un arbre profondément enraciné عمیقاً تأصّل ایتمش آغاج ـ درین کوکلی ـ صالمش آغاج ـ Figur. || Il a gravé cela profondément dans le coeur شونی دخیلهٔ قلبده عمیقاً نقش ایلدی Méditer profondément sur quelque chose بر ماده‌یی بالتعمّق مطالعه ـ تعمّق فکر ایله ـ درین درین ـ ایتمك

PROFONDEUR. L'étendue d'une chose considérée depuis la superficie jusqu'au fond *A.* عماقت ـ قعارت ـ معاقت *P.* ژرفی ـ نغولی *T.* درینلك || La profondeur d'une rivière, d'un puits نهرك وبئرك قعارتی ـ درینلکی ـ Figur. || La profondeur des jugemens de Dieu احکام الهیه‌نك عماقت بیحدّ وپایانی du savoir d'un homme بر کمسنه‌نك عماقت علم ودانشی de son esprit عماقت فکری Cette matière est d'une grande profondeur بو ماده‌نك عماقت غوری مرتبهٔ غایتده در

PROFONDEUR, en termes de Géometrie, c'est la dimension d'un corps considéré de haut en bas *A.* عمق *P.* ژرفی *T.* درینلك || Il y a trois dimensions, longueur, largeur et profondeur ابعاد ثلثه طول وعرض وعمقدن عبارتدر

Il signifie aussi, étendue en longueur *A.* طول *P.* درازی *T.* اوزونلق || Ce bâtiment a plus de profondeur que de largeur بو بنانك طولی عرضندن زیاده در

PROFUSÉMENT. Avec profusion *A.* کثیراً وبذیراً ـ مبذوراً ـ مبذولاً *P.* با فراخدستی ـ بفزونی *T.* بول بول

PROFUSION. Excès de libéralité ou de dépense *A.* کثرت ـ بذل مفرط ـ بذارت *P.* فراخدستی ـ فراوانی *T.* بوللق || Donner avec profusion کثرت وبذارت ایله بذل مال ایتمك Ce prince fait de grandes profusions بو پادشاه مبذوراً ومبذولاً نشر انعامات ایدر Dans ce festin, il y avait une profusion inconcevable de toutes choses اول ضیافتده هر شیئ عقله صیغمه‌یه‌جق مرتبه‌ده مبذول ومبذور ایدی Tout y était en profusion هر شیئ بول ایدی

PROGRAMME. Billet que l'on distribue pour inviter le public à une harangue ou autre cérémonie *A.* ورقة الدعوة ـ ورقة الاخبار *P.* دعوتنامه *T.* دعوت تذکره‌سی ـ اخبار قائمه‌سی

|| Il m'a apporté des programmes pour m'inviter à la harangue qu'il doit prononcer ایده جکی وعظک استماعنه دعوت ایچون بکا چند قطعه اخبار قائمه‌لری کتوردی

PROGRÈS. Avancement, mouvement en avant *A.* استقدام ـ اقبال ـ مقبلاً تجاوز *P.* جنبش پیشروانه *T.* ایلرولنمه ـ ایلرویه ـ || Le progrès du soleil dans l'Écliptique شمسک طوغری یوڭلمه || Le progrès journalier du soleil کندو مداری ایچنده اقبالی شمسک استقدام هر روزه‌سی Arrêter le progrès du feu حریقک ایلرویه طوغری تجاوزینی قطع ایتمک ـ اوکنی کسمک

Il se dit aussi des avantages remportés à la guerre *T.* ایلرویه ایلرولنمه ـ سبق وتجاوز || Arrêter les progrès des ennemis دشمنک ایلرویه سبق وتجاوزینی منع ایتمک Ce général a fait de grands progrès en peu de temps et avec peu de troupes بو سرعسکر وقت یسیر ایچنده عسکر قلیل ایله یک چوق ایلرولندی

Et de toutes sortes d'accroissement, d'augmentation *A.* زیادة ـ ازدیاد ـ تزاید ـ ترقی *P.* فزونی ـ زیادگی *T.* ارتمه ـ زیاده‌لک || Le commencement, le progrès et la fin d'une maladie علتک نشأت وبدایتی وترقی وتزایدی وانحطاط وختامی Faire des progrès dans les études تدرس وتعلمده بر کسب ترقی وتزاید ایتمک dans les grâces d'un prince کمسنه مظهر اولدیغی محاسن توجهات شاهانه‌ده نو بنو کسب زیادگی وترقی ایتمک La religion Catholique a fait de grands progrès dans ce pays - là قاتلک مذهبی اول دیارده عظیم مرتبه کسب فزونی وزیادت ایلدی

PROGRESSIF. On appelle Mouvement progressif des animaux, leur mouvement en avant *A.* حرکة مقبلة ـ On le dit figur. des planètes || Le mouvement progressif de la lune قمرک حرکت مقبله‌سی

PROGRESSION. On appelle Mouvement de progression, un mouvement en avant *A.* حرکة استقدامیة ـ حرکة اقبالیة

On dit aussi, La progression des causes, des effets, pour désigner, leur suite non interrompue *A.* توالی العلل والاسباب || Il n'y a point de progression de causes à l'infini الی غیر النهایه توالی اسباب ممکن دکلدر

PROGRESSIVEMENT, adv. *A.* علی وجه الاستقدام ـ مقبلاً *P.* پیشروانه *T.* ایلرولندرک

PROHIBER. Faire défense *A.* منع ـ نهی *P.* یاساق کردن ـ *T.* یساق ایتمک ـ یرغو کردن || Prohiber la traite des blés حبوبات نقلنی منع ونهی ایتمک le port d'armes حمل سلاحی یساق ایتمک Cela est prohibé par les ordonnances بو شی حسب النظام ممنوعدر

Prohibé. *A.* ممنوع ـ منهی *P.* یاساق کرده *T.* یساق اولمش || Marchandises prohibées ممنوعاتدن اولان اموال Commerce prohibé تجارت ممنوع اولان تجارت منهیه ـ On appelle Degré prohibé, le degré de parenté, où la loi défend de se marier تحریم نکاحی ـ مانع نکاح اولان درجهٔ قرابت موجب اولان

PROHIBITIF. Qui défend *A.* متضمن السلب ـ ناهی ـ مانع والنهی *P.* یاساقساز *T.* یساق ایدیجی || Des lois prohibitives متضمن قانونلر منع ونهیی Régime prohibitif سلب ونهیی متضمن نظام

PROHIBITION. Défense *A.* منع ـ ممنوعیت ـ نهی *P.* یاساق ـ *T.* یساق یرغو || La prohibition du port d'armes اسلحه‌نک حمل ممنوعیتی

PROIE. Ce que les animaux carnassiers ravissent pour le dévorer *A.* فریسة ـ صید *P.* شکار ـ نخچیر *T.* شکار || Le lion se jeta sur sa proie آرسلان شکاری اوزرینه دوشدی Le loup emporta sa proie dans le bois قورد قاپدیغی صیدی اورمانه کوتوردی

Oiseaux de proie. On appelle ainsi les oiseaux qui donnent la chasse au gibier *A.* طیر صیاد ـ طیر جارح pl. جوارح *P.* مرغ شکاری ـ مرغ درنده *T.* شکرد ـ قوش ـ الیجی قوش ـ اوجی Figur. || Être en proie à la médisance, à la calomnie شکار پنجهٔ هدف سهام لوم ـ لوم ومذمت یاخود غمز وافترا اولمق à ses passions امراض نفسانیه‌نک شکار پنجهٔ وافترا اولمق à sa douleur شکار پنجهٔ اندوه وملال اولمق ـ قهری اولمق Se livrer en proie à ses passions بر کمسنه مغلوب پنجهٔ اندوه امراض نفسانیه‌نک پنجهٔ زور وقهرینه تسلیم نفس ایتمک à la douleur پنجهٔ سختگیر الم واندوهه تسلیم نفس ایتمک Une femme inconsidérée devient la proie des médisans قیود احترازه رعایت ایتمیان خاتون شکار پنجهٔ لوام اولور ـ هدف سهام عیبجویان اولور Dénué de tous les appuis, il resta en proie à la vengeance مدار دستگیری واستمداد اولهجق کافهٔ اسبابدن عاری قالنجه شکار پنجهٔ کینه‌داران اولمق لازم کلدی ـ On dit, Être en proie à ses valets, pour dire, être pillé par ses valets

کندو خدمتکارلرینڭ شکار پنچهٔ اغتصابلری اولمق

Il se dit aussi figur. du butin qu'on fait à la guerre, ou autrement *A.* غنیمت pl. غنایم - نفل pl. انفال *P.* پروه *T.* طویملق || Être ardent à la proie مال غنیمته حریص اولمق Partager la proie غنایمی تقسیم ایتمك Toutes ces richesses furent la proie du soldat بو اموالڭ مجموعی عسكره غنیمت اولمشدر - بو قدر اموال فراوان عسكری نفراتنڭ پنچهٔ سختیگر اغتصابلرینه گرفتار اولدی

PROJECTILE. T. de Mécan. Il se dit d'un corps pesant jeté en l'air, et abandonné ensuite à l'action de la pesanteur *A.* قذیفه - قذیفات pl. جرم مقذوف فی الهوا - *P.* جرم برهوا انداخته *T.* هوایه آتیلان جرم || Les projectiles, abstraction faite de la résistance de l'air, doivent décrire une parabole, quand ils sont jetés obliquement مقذوف فی الهوا اولان اجرام منحرفاً رمی اولندقلری حالده هوانڭ دفع ومقاومتندن آزاده ومجرد ایسه بر خط مقوس مستطیل رسمنده نازل اولور - On dit, Mouvement, Force projectile, pour dire, mouvement, force de projection. V. Projection.

PROJECTION. Action d'imprimer un mouvement à un projectile *A.* تحریك القذیفه || Force de projection قوه التحریك القذیفه

On appelle Mouvement de projection, le mouvement de ce qui est jeté en l'air, comme une pierre, une bombe *A.* حركة القذیفة || La théorie du mouvement de projection a perfectionné l'art de jeter les bombes قذیفه‌نڭ حركتی علمی خمپره آتمه‌نڭ فننی اكماله وسیله اولمشدر

On appelle aussi Projection de la sphère, la représentation de la sphère sur un plan, ou sur toute autre surface *A.* رسم بسیط الكرة

PROJET. Arrangement de moyens pour l'exécution d'un dessein *A.* تدبیر pl. تدابیر *T.* ترتیب || Un grand projet تدبیر عظیم beau تدبیر حسن De vains projets تدابیر باطله - تدابیر بلا طائل Former un projet بر کونه ترتیب تصور ایتمك Confondre, détruire les projets des ennemis دشمنڭ تدابیر وترتیباتنی تار ومار ایتمك - نسخ وابطال ایتدرمك Il a vu avorter, échouer tous ses projets اعمال ایلدیکی تدبیرلرڭ جملهسی لغو وهدر اولدیغنی کورمشدر On a fait de grands projets de divertissemens pour l'hiver موسم شتا ایچون عظیم شنلك ترتیبلری ایتدیلر Ce projet n'est qu'une menace بو تدبیر مجرد بر صورت اخافه در Il y a loin du projet à l'exécution تدبیر ایله فعل بیننده بون بعید وار در - تدبیر ایتمكله اجرا ایتمنڭ بینی پك ایراقدر

Il se dit aussi de la première pensée de quelque chose mise par écrit *A.* لایحه pl. لوایح || Faire un projet d'articles pour un mariage بر نكاح مادهسنڭ شروطنه دائر بر لایحه قلمه آلمق Donner un projet d'alliance défensive اتفاق تدافعی شروطنه دائر بر قطعه لایحه عرض ایتمك Dresser un projet d'acte عقد اولنهجق سندڭ لایحهسنی قلمه آلمق Il m'a fait voir le projet de l'ouvrage qu'il veut donner au public میدانه چیقارهجق تألیفه دائر قلمه آلدیغی لایحهیی بكا ارائه ایتمشدر

PROJETER. Former le dessein de... تصور - قصد - عقد النیة - نیت *P.* نیت بستن - آهنگ کردن *T.* نیت ایتمك || Dès qu'il a projeté une chose, il l'exécute بر شیئه نیت ایلدیکی عقیبنده بر شیئی ذهننده تصور ایدنجه در حال - اجراسنی ایدر Il vient à bout de tout ce qu'il projette عقد نیت ایلدیکی جمیع امورڭ حصولنه ظفریاب اولور Il avait projeté dans son esprit de faire cette chose بو شیئی ایشلمك ذهننده تصور ایتمشیدی Il projette un grand voyage بر سفر بعید نیتنده در de grandes choses امور معظمهیه قصد ونیت ایدر Il perd son temps à projeter en l'air روزکاری تصورات ایله اضاعهٔ اوقات ایدر Cet homme projette sans cesse, et ne fait rien بو آدم علی الدوام تصور احوال ایله مشغول اولوب هیچ بر ایشی حیز فعله کتورمز Ce n'est encore qu'un simple projet برلایحه در - هنوز سادهجه بر نیتدر

PROJETER. Tracer sur un plan la sphère ou tel autre corps, suivant certaines règles *A.* رسم - ترسیم *P.* نقش کردن - نگاشتن *T.* چیزمك

SE PROJETER. Paraître en avant *A.* خروج *P.* مقبلاً پیش آمدن *T.* ایلرویه چیقمق || Cette figure se projette dans le tableau بو تصویرده فلان شکل ایلرویه چیققدر Ce corps-de-logis se projette sur la façade de l'édifice بو دائره بنانڭ یوزندن ایلرویه چیقار

PROLÉGOMÈNES. Longue préface que l'on met à la tête d'un livre *A.* pl. مقالات متقدمه || Les prolégomènes de la Philosophie حکمته دائر اولان مقالات متقدمه

PROLEPSE. Figure de Rhétorique, par laquelle on prévient ou

on réfute d'avance les objections que l'on pourrait essuyer *A.* استجواب لسؤال المقدر

PROLIFIQUE. Qui a la vertu d'engendrer. Il se dit du sperme et des remèdes qui en augmentent la sécrétion *A.* مولد السلالة || Vertu prolifique مولد سلاله اولان خاصيت

PROLIXE. Trop étendu, trop long. Il se dit des hommes et des discours *A.* كلام طويل - مسهب الكلام - طويل الكلام - كثير الكلام *P.* سخن دراز - دراز سخن *T.* چوق سوزلو - اوزون سوزلو || Un discours devient froid et languissant, quand il est prolixe بر كلام طويل اولنجه مستلزم فتور وكلال اولور C'est un homme prolixe dans ses discours مكثار - طويل الكلام بر آدمدر || Il écrit purement, mais il est prolixe كثرت كلامه مبتلا در - دراز سخندر - در تحريراتنده كرچه نقاحت وار در انجق كثرت كلامى زياده در

PROLIXEMENT. D'une manière prolixe *A.* بتطويل - بكثرة الكلام *P.* باسهاب الكلام - الكلام بدرازئ سخن *T.* چوق سوز غايت مرتبده كثرت كلام || Il écrit trop prolixement ايله تحريراتنده اسهاب كلام ايدر - ايله يازار

PROLIXITÉ. Trop grande étendue dans le discours *A.* كثرة - طغيان الكلام - اسهاب الكلام - تطويل الكلام - الكلام *P.* انثيال الكلام *T.* درازئ سخن - پر گويى سوز چوقلغى || Il faut éviter la prolixité كثرت كلامدن اجتناب ايتمك || la prolixité est un vice du style كثرت كلام سبكك لازمدر تطويل كلام تكثير سواد وتضييع - وعبارده باعث قباحتدر مداد قبيلندن اولمغله سبك وعبارده محض قباحتدر

PROLOGUE. Préface, avant-propos *A.* مقدمة - فاتحة *P.* سر سخن *T.* مقدمه

PROLONGATION. Le temps qu'on ajoute à la durée fixe d'une chose *A.* مد *P.* درازى - درازسازى *T.* اوزاتمه || Il a obtenu une prolongation de six mois التى آيلق بر مد تحصيل ايلدى Prolongation de terme وعده‌نك مدى

PROLONGEMENT. Continuation d'une partie *A.* استطالة - امتداد *P.* درازى *T.* اوزادلش || Prolongement d'une ligne بر خطك d'un mur بر ديوارك امتداد واستطالسى de certaines parties du corps بعض اعضاى بدنك امتدادى

PROLONGER. Faire durer plus long-temps *A.* تمديد - مد - تطويل *P.* دراز ساختن *T.* اوزاتمق || Prolonger une affaire مصلحتى تطويل ايتمك une trêve مدت متاركه‌يى مد

le سفرى مد وتطويل ايتمك la guerre وتطويل ايتمك terme d'un payement ادا اولنه‌جق اقچه‌نك وعده‌سنى مد les jours de quelqu'un بر كمسنه‌نك ايام عمرينى مد ايتمك || la vie زمان عمرى تمديد ايتمك وتطويل ايتمك || Il signifie aussi, étendre, continuer || Prolonger une ligne خطى - يولى مد وتطويل ايتمك une avenue تمديد ايتمك || Il faudrait abattre ces grands arbres, pour prolonger la vue نظارته وسيلهٔ امتداد اولمق ايچون بو اشجار كبيره‌نك اوزاتمق قطعى اقتضا ايدر

En termes de Marine, Prolonger un vaisseau, c'est le faire avancer contre un autre; le mettre flanc à flanc *T.* كمى‌يى ايلرويه سوروب بشقه بر كمى‌يه يان يانه يناشدرمق

Prolongé. *A.* ممدود *P.* دراز كرده - امتداد يافته *T.* اوزانمش

PROMENADE. Action de se promener *A.* سيرت *P.* گشت وگذار *T.* سير - كزنمه - كزمه || Je m'en vais faire une longue promenade دور وبعيد بر سيره كيده‌جكم || Il est allé à la promenade سيره كتدى || Il se dit aussi du lieu où l'on se promène *A.* مسيرة - محل التنزه *P.* تماشاگاه - تفرجگاه *T.* سيران يرى - سير يرى *T.* نزهتگاه || Il y a de belles promenades autour de sa maison خانه‌سى حواليسنده لطيف ودلگشا مسيره‌لر وار در La promenade n'est pas belle en cet endroit بو محلده اولان مسيره مفرح دكلدر

PROMENER. Mener quelqu'un d'un lieu à un autre *A.* اسارة *P.* گشت وگذار كردانيدن *T.* كزدرمك || Il a bien promené ces étrangers par la ville مسافرلرى شهر ايچنده كركى كبى كزدردى Promener un enfant, un cheval چوجوغى ياخود آتى كزدرمك

Figur. || Promener son esprit sur divers objets امور مختلفه گوناگون امور واحوال اوزرينه - اوزرينه ادارهٔ افكار ايتمك Promener ses regards ذهن كزدرمك - امرار نظر ايتمك كوز كزدرمك

Se promener. Aller d'un lieu à un autre, pour se divertir *A.* سير *P.* گشت وگذار كردن *T.* كزمك - كزنمك - سيره كتمك || Il se promène dans son jardin باغچه‌سنده كزينور Ils se sont allés promener en carrosse هنطو ايله سيره كتديلر J'ai été me promener ce matin بو صباح كزمكه كتدم - سيره كتدم

PROMENOIR. Lieu où l'on se promène. V. Promenade.

PROMESSE. Assurance qu'on donne de faire ou de dire quelque

chose *A.* موعدة pl. مواعید *P.* وعده *T.* وعد — سوز || Promesse verbale, par écrit لسانا یا تحریرا وعد Faire de grandes promesses مواعید جسیمه عرض ایتمك Fausser sa promesse خلف وعد ایتمك Ce sont des promesses trompeuses, illusoires بونلر مواعید عرقوبیه قبیلندندر — مواعید خادعه وغرت امیز در Il faut tenir sa promesse ویریلان — انجاز وعد ایتمك لازمدر ایفای وعد Satisfaire à sa promesse وعده ثابتقدم اولملو در ایتمك Violer sa promesse اخلاف وعد ایتمك Remplir sa promesse وعدینه وفا ایتمك Me voilà quitte de ma promesse اشته ویردیكم سوزدن خلاص بولدم Fidèle à sa promesse وعدنده وفادار — وعدنده صادق

Promesse. Obligation par écrit *A.* تحویل pl. تحویلات || Promesse payable à volonté لدى الطلب ادا اولنمق شرطنی حاوی بر قطعه تحویل payable en certains temps وقت موعود معینده ادا اولنمق شرطیله ویریلان تحویل Une promesse de mille écus بیك غروشلق بر قطعه دین تحویلی Il a de lui une promesse, mais non pas une obligation یدندن تمسك دكل بر قطعه تحویل واردر

PROMETTEUR. Celui qui promet sans intention de tenir sa promesse *T.* بول كیسهدن وعد ایدن

PROMETTRE. Donner parole de quelque chose, s'engager par parole ou par écrit *A.* تعهد — وعد *P.* عهد كردن *T.* سوز ویرمك — وعد ایتمك || Être exact à ce qu'on a promis انجاز وعد خصوصنده صاحب دقت اولمق Je vous promets que je ferai tout mon possible, mais je ne vous promets pas d'y réussir ما حصل وسع واقتداری بذل ایدهجكمی سكا وعد ایدرم انجق مصلحتك حسن نتیجهسنه كفیل اولدم — حسن نتیجهسنی تعهد ایتمم Il lui a promis fidélité وعد صداقت ایلدی Ils se sont promis fidélité l'un à l'autre بری برلریله مواعدهٔ صدق وخلوص ایتمشلردر

On dit proverb. Ce n'est pas tout de promettre, il faut tenir — وعد ایتمك كافی دكل وعدك انجاز وایفاسی دخی لازمدر

Et promettre monts et merveilles, pour dire, promettre toutes sortes de choses مصرده سلطانلق دریاده قپودانلق وعد ایتمك

Promettre une fille en mariage *A.* اختطاب *P.* نامزد كردن *T.* نشانلمق

On dit figur. d'un jeune homme, qu'il promet beaucoup, pour dire, qu'il donne de grandes espérances de lui كلیشندن خیر كلیشی بغایت كوزلدر — كلی مأمول اولنور C'était un prince qui promettait beaucoup كلیشی غایت كوزل بر شهزاده ایدی — Il se dit aussi des plantes, des fruits مزروعاتك كلیشی غایت كوزلدر

On dit en parlant de la constitution de l'air, Voilà un temps qui promet de la pluie اشته باران خبر ویرر بر هوا

Se promettre. Espérer *A.* توقع *P.* امید داشتن *T.* اومق — مأمول ایتمك || Il se promet cela de votre bonté سنك لطف وكرمكدن بونی مأمول ایدر Il se promet d'y être bientôt قریبا اول طرفده بولنمق مأمولنده در Je n'oserais me promettre que vous me ferez cet honneur طرفكزدن بو مقوله شرفه مظهر اولهجغمی امیده جسارت ایدهمم

Promis. *A.* موعود *P.* وعد كرده *T.* وعد اولنمش

On dit proverb. Chose promise, chose due, pour dire, qu'on est obligé de tenir sa parole *A.* الوعد دین

PROMINENCE. État de ce qui est promiuent *A.* سمو — علو *P.* بالاتری *T.* یوكسلمه — طومالمه

PROMINENT. Qui s'élève au-dessus de quelque chose *A.* معتلی — مستعلی *P.* بالاتر *T.* یوكسلمش || Rocher prominent یوكسلمش بر قیا طاشی Colline prominente au-dessus des autres اطرافنده بولنان سائر تپهلردن یوكسلمش بر تپه

PROMINER. S'élever au-dessus de quelque chose *A.* استعلا *P.* بالاتر شدن *T.* یوكسلمك || Ce rocher promine sur les autres بو قیا طاشی سائرلره نسبت ایله مستعلیدر

PROMONTOIRE. Cap. V. ce mot.

PROMOTEUR. Celui qui prend le soin principal d'une affaire *A.* مرتب — ناظم *P.* مهمساز *T.* دوزلدیجی || Il n'est pas le fondateur de cet établissement, il n'en est que le promoteur اول باعث انتظامیدر — عمارتك بانیسی دكل ناظم ومرتبیدر

On dit aussi, Le promoteur d'une querelle, pour dire, celui qui l'a excitée *A.* باعث النزاع

PROMOTION. Action par laquelle un prince élève quelqu'un en dignité *A.* توجیه الرتبة pl. توجیهات الرتب — ترفیع الرتبة *P.* توجیهسازی جاه ورتبه *T.* پایه ویرمه || Le Pape a fait une promotion de quatre Cardinaux ریم پاپاسی اوچ كشی یه قردینااللق رتبهسنی توجیه ایلدی — Il se dit aussi de ceux qui ont été promus *A.* ترقی الی الرتبة || Depuis sa promotion au Cardinalat قردینااللق رتبهسنه ترقی ایدهلیدنبرو

PROMOUVOIR. Élever à quelque dignité *A.* ترقیة ـ ترفیع *P.* پایه ویرمك *T.* جاه ورتبه دادن || Cet ecclésiastique méritait que le Pape le promût à la dignité de Cardinal فلان كشیش ریم پاپاسی طرفندن قردینالاق رتبه‌سنه ترفیع اولنمغه شایان ایدی

Promu. *A.* مترقی الی الرتبة *P.* بلندیده مرتبه *T.* پایه ویرلمش

PROMPT. Soudain, qui ne tarde pas *A.* سریع *P.* چاپك *T.* تیز || Un prompt succès حسن نتیجهٔ سریع الظهور Je vous souhaite un heureux voyage et un prompt retour سفركز مبارك وعودتكز سریعاً میسر اولمسنی دعا ایدرم Rendre une prompte réponse سریعاً جواب ویرمك Avoir la repartie prompte حاضر ـ ردّ جوابه حاضر اولمق ـ سریعاً ردّ جواب ایتمك جواب اولمق

On dit, Un esprit prompt, Une conception vive et prompte, pour dire, un esprit qui conçoit, qui comprend aisément *A.* سریع الانتقال ـ سریع الفهم *P.* چاپك شناس ـ تیز فهم *T.* تیز نمدن قاپر ـ تیز وارر ـ آكلر

Prompt, signifie aussi, actif, diligent *A.* سریع ـ مسراع ـ سریع العمل ـ مقدام *P.* چیره‌كار *T.* چاپك || Il est prompt à servir ses amis دوستن خدمتنده بالطبع سریع ومقدامدر

Et colère *A.* حدید المزاج ـ سریع الغضب ـ نفطة ـ فیور *P.* طار مشربلی *T.* تنكك خو ـ تیز خو || Il est si prompt, que le moindre obstacle le met en colère شول رتبه‌ده حدید المزاجدر كه ادنا بر كونه مانع ظهور ایده‌جك اولسه آتش غضبی مشتعل اولور

Il se dit aussi de ce qui se passe vite, en un moment *A.* فوری ـ سریع الزوال *P.* چاپلگذار *T.* تیز ـ تیز كچر || Prompt comme un éclair برق خاطف كبی سریع الزوال ـ صاور

PROMPTEMENT. Avec diligence *A.* سریعاً ـ مسارعة ـ عجالة ـ مستعجلاً ـ علی جناح الاستعجال *P.* چاپك ـ زود *T.* تیز ـ علی جناح الاستعجال اول || Allez là promptement چاپك بزی Ne vous faites pas attendre, revenez promptement طرفه كیت انتظارده قومیوب سریعاً عودت ایله

PROMPTITUDE. Diligence *A.* سرعت ـ عجلة *P.* چاپكی ـ زودی *T.* تیزلك ـ چاپكلك || Il exécute avec promptitude les choses qu'il promet وعد ایلدیكی شیلری سرعت وعجله ایله اجرا ایدر C'est une affaire qui demande de la promptitude عجله‌یه محتاج بر ایشدر ـ واجب الاستعجال بر مصلحتدر

Il se prend aussi, pour le défaut d'un homme brusque et prompt *A.* حدّة المزاج ـ عنف المزاج *P.* تندی مزاج ـ تندخویی *T.* تیزلك || On ne peut le corriger de sa promptitude فلانك عنف مزاجنی اصلاح ایتمك ممكن دكلدر Sa promptitude lui nuit تیزلكی حقنده مضرّدر

Et pour action de brusquerie, mouvement de colère subit et passager *A.* بادرة pl. بوادر *P.* زودی خشم *T.* تیزلك || Ses promptitudes sont insupportables صدور ایدن بوادری طاقت كتوره‌جك شی دكلدر Quand sa promptitude est passée تیزلكی صاوودقده ـ بر طرف اولنجه

PROMULGATION. Publication des lois *A.* انتشار الاحكام ـ شیوع الاحكام *P.* فاشسازی احكام *T.* احكاملری عامّه‌یه بیلدرمه

PROMULGUER. Publier une loi avec les formalités requises *A.* نشر الحكم ـ اشاعة الحكم ـ اعلان الحكم *P.* حكم فاش كردن *T.* حكمی یایوب فاش ایتمك || On ne peut prétendre cause d'ignorance d'une loi qui a été promulguée نشر واشاعه اولنمش بر حكم حقنده بیخبرلك عذری معتبر دكلدر

Promulgué. *A.* منتشر *P.* فاش كرده *T.* یایلوب فاش اولمش

PRÔNE. Instruction chrétienne faite dans l'Église par le curé *A.* موعظة *P.* پند *T.* وعظ || Le curé ayant achevé son prône امام موعظه‌یی تمام ایلدكده

PRÔNER. Faire le prône *A.* وعظ *P.* پند خواندن *T.* وعظ ایتمك

Prôner. Louer avec excès *A.* تذریة ـ اطناب فی المدح ـ اطرا ـ اشادة بالذكر *P.* نیایش كردن ـ ثنا خواندن *T.* اوكمك ـ اوجرمق || Il prône cette action-là partout comme la chose du monde la plus héroïque بو فعلك ذكرینی بر اثر جلیل قهرمانی اولمق اوزره طرف طرف اشاده واطرا ایدر Il le prône comme un homme extraordinaire فلانی خارق عاده بر آدم اولمق اوزره تذریه ایدر V. aussi Louer.

PRÔNEUR. Celui qui fait un prône *A.* واعظ pl. وعّاظ *P.* پند خوان *T.* وعظ ایدن

Prôneur. Celui qui loue avec excès *A.* مدّاح pl. مدّاحین ـ مطری *P.* نیایش كن ـ مدیحه گوی ـ ستایش خوان *T.*

اوکیجی

PRONOM. T. de Gram. Celle des parties d'oraison qui se met à la place du nom *A.* ضمیر pl. ضمایر || Pronom personnel ضمیر متکلّم relatif ضمیر عطف

PRONONCER. Proférer *A.* تلفّظ *P.* گفتن *T.* سویلمک — ادا || Il ne saurait prononcer le R حرف رایی تلفّظ ایتمک ایده‌مز || On ne prononce pas toutes les lettres de certains mots بعض کلمه‌ده حروفک جمله‌سی تلفّظ اولنمز

Et réciter *A.* تقریر — تقریر الکلام *P.* سخن راندن — *T.* آغزدن سویلمک — بزبان آوردن || Prononcer un discours برمقاله تقریر ایتمک Prononcer avec feu حرارت ایله تقریر ایتمک avec grâce حسن ولطافت ایله تقریر کلام ایتمک lentement تأنّی وبطائت ایله تقریر کلام ایتمک

Et déclarer en vertu de l'autorité dont on est revêtu *A.* حکم *P.* حکم دادن *T.* حکم ایتمک || Le concile prononça anathème contre Arius مجلس فقهاده فلان حقنده حکم نفرین ولعنت اولندی Prononcer un arrêt امرک صدورینی حکم ایتمک — Il se dit aussi dans le langage ordinaire || Il a prononcé lui-même sa condamnation بو مستحق تأدیب اولدیغنی وجهله کندوسی حکم ایتمش اولدی — Il signifie aussi, décider || J'attends que vous ayez prononcé حکمزک ظهورینه منتظرم || Vous n'avez qu'à prononcer طرفکدن همان حکم اولنمق کافیدر On n'a pas encore prononcé sur cette question بو ماده‌ده شمدییه قدر بر درلو حکم اولنمدی

On dit figur. Se prononcer dans une occasion, dans une affaire, pour dire, y faire voir son intention *A.* اشعار — کشف المرام — بیان المرام — المرام *P.* اندیشهٔ خود آشکارا کردن *T.* کندو مرامنی بیلدرمک || Il s'est bien prononcé dans cette affaire بو مصلحتده کرکی کبی کشف مرام ایتمشدر Il s'est trop prononcé, pour qu'on puisse douter de son intention اچیقدن اچیغه اشعار مرام ایلدیکنه نظراً نیتی نه ایدوکنه شک واشتباه قالمدی L'opinion publique s'est prononcée dans cette affaire بو خصوصده عامه‌نک رایی کشف وبیان اولندی

PRONONCÉ. *A.* ملفوظ *P.* گفته *T.* سویلنمش — On dit, Le prononcé du jugement, pour dire, ce qui a été prononcé par le juge اعلامک حکمی

On dit, Des traits prononcés, pour dire, bien décidés, fortement marqués *A.* ملامح کاشفة — ملامح بارزة — Et figur. Votre pensée, votre intention n'est pas assez prononcée, pour dire, n'est pas suffisamment exprimée فکر ومرامک هنوز بیّن ومنکشف دکلدر

PRONONCIATION. Articulation, expression des lettres *A.* نطق — تلفّظ *P.* حرفگویی *T.* سوز سویلمه || Cet enfant bégaye, il n'a pas la prononciation libre بو طفل سهولت نطقی اولمدیغندن تُتغشه ایدر || La prononciation des lettres حروفک تلفّظی || Il manque dans la prononciation de certains mots بعض کلماتی تلفّظ ایده‌میور

Il signifie aussi, la manière de prononcer *A.* تجوید الحروف — اداء مخارج الحروف || Prononciation vicieuse تجوید سقیم — مخارج حروفک سقامت ایله اداسی locale بر دیاره مخصوص اولان تجوید حروف

Et la manière de réciter *A.* تقریر الکلام || Il a la prononciation belle حسن تقریره موفقدر La prononciation ajoute quelquefois une grande force, une grande beauté à la composition تقریر کلام بعضاً انشاده موجب قوّت ومتانت ووسیلهٔ تزاید حسن ولطافت اولور La prononciation est une des principales parties de l'orateur تقریر کلام فنّ خطابتک اجزای رئیسه‌سندن بریدر

PRONOSTIC. Jugement et conjecture de ce qui doit arriver *A.* استدلال عقلی pl. استدلالات عقلیّة — کشف الامر المستقبل — استخراج المستقبلات *P.* دانش حال آینده *T.* اولهجق شیئی سزمه || Ce médecin fait ordinairement des pronostics fort justes بو طبیبک ایده کلدیکی استدلالات عقلیّه بغایت صحّت وصوابه مقارندر Il y a peu de médecins qui aient le pronostic sûr اطبّا ایچنده صحّت اوزره کشف مستقبلاته قادر طبیبلر از در Les politiques se trompent souvent dans leurs pronostics کارشناسان امور دول استدلالات عقلیّه‌ده اکثریا خطا ایدرلر

Il se dit aussi des prétendus jugemens que les astrologues tirent de l'inspection des signes célestes *A.* استخراج الاهل النجوم pl. استخراجات المنجّمین

PRONOSTIQUER. Faire un pronostic *A.* استدلال قبل الظهور — اخبار بالاستخراج — کشف بالاستخراج — کشف بالاستدلال || Il a pronostiqué tout ce que nous voyons الیوم مشهودمز اولان احوالک مجموعنی قبل الظهور کشف ایتمشدر Dès que le médecin le vit, il pronostiqua ce qui en est arrivé

طبيب فلانه باقديغى آنده بو دفعه وقوعه كلان حالتى بالاستدلال اخبار ايلدى Cet astrologue n'a pas bien pronostiqué بو منجمك استخراجى خيرلو دكل ايدى Les sages pronostiquent les événemens par la connaissance qu'ils ont de l'état des choses عقلا تجربهٔ احوال وامور تقريبيله حادثات كونيدى قبل الظهور استدلال ايدرلر

PROPAGANDE. Congrégation établie à Rome pour les affaires qui regardent la propagation de la Foi *T.* نشر انوار دينه مأمورا رومادە مقيم جماعت مرابطين || La propagande vient d'envoyer six missionnaires à la Chine نشر انوار دينه مأمور اولان جماعت مرابطين بو دفعه چين طرفنه التى نفر مبعوثلر تعيين وارسال ايلدى

PROPAGATION. Multiplication par voie de génération *A.* تكثر النسل والذرية *P.* فزونئ زه وزاد *T.* دول دوش چوغالمسى ـ دول دوش بركتلنمسى || La propagation du genre humain بنى نوع آدمك تكثر نسل وذريتى

Il se dit en Physique, de la lumière et du son *A.* انتشار *P.* پاشش *T.* يايلمه || La propagation du son est beaucoup plus lente que celle de la lumière انتشار صوت وصدا انتشار نور وضيادن چوق زياده بطئ اولور — Figur. || La propagation des connaissances, des lumières, de la philosophie انوار معارف ومعلوماتك وعلم حكمتك انتشار وشيوعى de la Foi نور دينك انتشارى

PROPAGER. Étendre, augmenter, répandre *A.* تنشير ـ نشر *P.* پراكندن ـ افزانيدن *T.* يايمق ـ چوغالتمق || Propager la Foi انوار دينى نشر ايتمك l'erreur نشر ضلال ايتمك la vérité, les lumières, les connaissances نشر نور حقيقت ونشر انوار معارف ومعلومات ايتمك

Se propager. *A.* انتشار *P.* پراكنده شدن *T.* يايلمق || La lumière se propage en ligne droite ضيا خط مستقيم اوزره منتشر اولور Le son se propage en tous sens صوت هر جهت وطرفه منتشر اولور les lumières, les préjugés se propagent انوار حقيقت واعتقادات باطله منتشر اولور

PROPENSION. Pente naturelle des corps pesans vers le centre de la terre *A.* ميل الى جانب الاسفل *P.* گرايش بفرو *T.* روى اشاغى يه طوغرى ميل || Tous les corps pesans ont une propension naturelle à descendre اجرام ثقيله نك مجموعى اشاغى يه طوغرى اينمكه ـ بالطبع جانب اسفله مايلدر ـ بالطبع مايلدر — Figur. *A.* ميل ـ ركون *P.* گرايش *T.* استك || Propension au bien ميل الى الخير au mal ميل الى الشرّ

PROPHÈTE. Celui qui prédit l'avenir par inspiration divine *A.* نبىّ pl. انبياء *P.* پيغمبر *T.* پيغمبر || Imiter le style des prophètes انبياى عظامك سبك وعبارەسنى تقليد ايتمك

PROPHÉTIE. Prédiction des choses futures par inspiration divine *A.* نبوّت ـ قول نبىّ *P.* پيغمبرى *T.* پيغمبرلك || Le don de la prophétie موهبهٔ الهيهٔ نبوّت le sens de la prophétie قول اقوال انبيانك L'accomplissement des prophéties نبينك مآلى اخبار انبيانك ـ حيز فعله كتورلمسى

Il se dit aussi de toute prédiction bonne ou mauvaise *A.* خبر الغيب pl: اخبار الغيب || Les prophéties de l'almanach de Liége فلان تقويمك حاوى اولديغى اخبار غيب

PROPHÉTIQUE. Qui tient du prophète *A.* نبوىّ *P.* پيغمبرى *T.* پيغمبرك || Discours prophétique پيغمبر سوزى ـ قول نبوى style پيغمبرلره مخصوص سبك وادا ـ سبك وعبارهٔ نبويه

PROPHÉTIQUEMENT. En prophète *A.* كنبىّ *P.* پيغمبرانه ـ پيغمبر گونه *T.* پيغمبر كبى || Il a parlé prophétiquement پيغمبر كبى سويلدى

PROPHÉTISER. Prédire l'avenir par inspiration divine *A.* انباء ـ اخبار قبل الظهور *P.* پيغمبرى كردن *T.* پيغمبرلك ايتمك ـ مقدم خبر ويرمك || Les Patriarches ont prophétisé la venue de Jésus-Christ مشايخ كرام حضرت عيسينك ورودينى انبا ايتمشلر در

Et prédire quelque chose *A.* اخبار قبل الوقوع *P.* پيش از آمدن كار خبر دادن *T.* برايشى اولمزدن اوّل سويلمك || Je vous avais bien prophétisé que cela arriverait بو كيفيّت بويله اولەجغنى قبل الوقوع طرفكه اخبار ايتمشيدم

PROPHYLACTIQUE. Partie de la Médecine qui traite de la manière de conserver la santé *A.* بحث عن حفظ الصحة — Il se dit aussi des remèdes qui entretiennent la santé دواء حافظ الصحة

PROPICE. Favorable. Il se dit proprement en parlant de Dieu *A.* موفق ـ ميسّر *P.* توفيقبخشا *T.* توفيق ويرن ـ توفيقه مقرون ايليان || Dieu nous soit propice الله تعالى بزه توفيق ويرسون Dieu soit propice à nos voeux الله تعالى مسئولاتمزى يسر وتوفيق صمدانيسنه مقرون ايليه Se rendre le Ciel propice توفيقات صمدانيه نك استجلابنه ظفرياب اولمق ـ موفق اولمق

On s'en sert aussi en parlant à des personnes fort élevées ||

Soyez-moi propice حقمده تجويز لطف وعاطفت ايله Jetez sur moi un oeil, un regard propice طرفمه امالهٔ نظر لطف وعاطفت ايله

Et en parlant des choses *A.* موافق ـ مساعد *P.* ياور *T.* اويغون || Avoir l'occasion, le temps propice فرصت ووقت هرشئ طرفنه Toutes choses lui ont été propices مساعد اولمق موافق كلدى

PROPORTION. Convenance et rapport des parties entre elles et avec leur tout *A.* قياس pl. قياسات ـ مقايسة pl. مقايسات || Juste proportion قياس صحيح Il faut qu'il y ait une certaine proportion de tous les membres avec la tête رأس ايله بدننك سائر بالجمله اعضاسى بيننده بر نوع مقايسه‌نك وجودى لازمدر Les différentes proportions des ordres d'architecture فنون معماريه‌نك يكديكرى بيننده اولان قياسات مختلفه Les proportions sont bien gardées dans ce bâtiment بو بناده قاعدهٔ مقايسه‌يه كركى كبى رعايت اولندى Observer les proportions قواعد مقايسه‌يه رعايت ايتمك

Il se dit aussi, de la convenance que toutes sortes de choses ont les unes avec les autres || Quelle proportion y a-t-il de sa dépense avec son revenu? فلان كمسنه‌نك ايراديله مصرفى بيننده بر درلو قياس وارميدر Il n'y a nulle proportion des biens spirituels avec les biens temporels تنعمات روحانيه ايله دنيويه بيننده اصلا قياس يوقدر Du fini à l'infini, il n'y a point de proportion محدود ايله غير محدود بيننده بر درلو قياس يوقدر

Il se dit en Mathématique, de deux rapports égaux entre eux || Proportion arithmétique قياس رقمى géométrique قياس هندسى harmonique, continue قياس متناسب وقياس متواصل

On appelle Compas de proportion, un instrument qui s'ouvre et se ferme comme un compas, et qui sert à diverses opérations de Géométrie *A.* مقياس

À PROPORTION. Par rapport à... *A.* قياساً ـ على قدر *P.* بقياس *T.* قياس ايله ـ كوره || Il ne dépense pas à proportion de son revenu ايرادينه قياس ايله مصرف ايتمز On le payera à proportion de ce qu'il aura fait ايتديكى ايشه كوره اجرتى ويريله‌جكدر

PROPORTIONNALITÉ. Ce qui rend les choses proportionnelles entre elles *A.* حال الاقتياس

PROPORTIONNEL. T. de Mathém. Il se dit d'une quantité qui est en proportion avec une autre *A.* مقيس

PROPORTIONNELLEMENT. Avec proportion *A.* بالمقايسة ـ بطريق المقايسة || Réduire proportionnellement un grand dessin à un petit بر رسم كبيرى بالمقايسه تصغير ايده‌رك تصوير ايتمك

PROPORTIONNÉMENT. V. À proportion.

PROPORTIONNER. Établir entre une chose et une autre un juste rapport *A.* تقييس ـ تطبيق *P.* همسنج كردن *T.* اويدرمق ـ بر آكا كوره ايتمك || Proportionner sa dépense à son revenu بر كمسنه مصرفنى ايرادينه تقييس ايتمك ses entreprises à ses forces بر كمسنه متصدى اوله‌جغى امورى درجهٔ اقتدارينه قياس ايتمك son discours à l'intelligence et à la capacité de son auditoire كلامى سامعينك درجهٔ لياقتلرينه كوره تطبيق ايتمك

Proportionné. *A.* مقيس ـ مقيس عليه *P.* قياس كرده *T.* آكا كوره اولمش ـ اويدرلمش

PROPOS. Discours de conversation *A.* كلام pl. كلم ـ حديث pl. احاديث ـ قول pl. اقوال *P.* سخن ـ گفتار *T.* سوز ـ كلام ـ كلام مطبوع || Propos agréable صحبت ـ لاقردى fâcheux كلام عنيف دلپسند Ils ont tenu d'étranges propos برى برلرينه اقوال ـ بينلرنده اقوال غريبه گذران ايتمشدر Tenir des propos joyeux مفرح صحبتلر غريبه لسانه كتورديلر Sur quel propos en étiez-vous? قنغى صحبت سويلمك صحبتى تبديل ايده‌لم Changeons de propos اوزرنده ايدك De propos à propos nous sommes tombés sur ce sujet الكلام يجر سوزدن سوزه بو ـ الكلام ديه‌رك صحبت بوكا كلدى صدده كلدك

Il signifie aussi, vain discours *A.* كلام مالا يعنى pl. ترهات خلطيات ـ خلط كلام *T.* سخن ياوه *P.* || Les choses que vous dites là sont des propos ديديككز صحبتلر ترهات مقوله‌سيدر

Propos. Résolution *A.* نيت ـ عزم ـ عزيمت || Il vint là avec un ferme propos de contredire tout ce qu'on lui dirait كندويه هر نه سويلنه‌جك اولور ايسه تعريضه مبادرت ايتمك نيت جازمه‌سيله كلدى Faire un ferme propos de s'amender عزم ونيت ـ اصلاح نفسه قطعياً عقد نيت ايتمك

À PROPOS. Convenablement au sujet, au lieu, au temps, etc. *A.*

ـ بجا .P فی وقت المناسب ـ فی موقعه ـ فی وقته ومقامه || وقت مناسبده ـ وقتنده ومحلنده ـ موقعنده .T بهنگام Parler à propos لاقردی‌یی وقتنده وموقعنده سویلمك Cela est dit fort à propos تمام موقعنده سویلندی Vous venez à propos ـ تمام مناسب وقتنده ـ تمام وقتنده کلدك On dit dans le sens contraire, Mal à propos, Hors de propos .A لا نا ـ نا بجا .P لا عن مناسبة ـ لا فی موقعه ـ فی وقته || مناسبتسز ـ وقتسز .T نا بموقع ـ بهنگام Vous venez bien mal à propos وقتسز کلدك Il a parlé de cela hors de propos مناسبتسز یره بونی سویلدی

À propos, pris adjectivement, signifie, convenable .A ـ مناسب .P روا .T یوللو || جائز On n'a pas jugé qu'il fût à propos شونی ایتمك مناسب کورلمدی Il est à propos de faire cela مناسبدر

À propos, est aussi une manière de parler dont on se sert, lorsqu'on vient à parler de quelque chose dont on se souvient subitement .T کرچك ـ واقعا || À propos, j'oubliai de vous dire l'autre jour... واقعا کچن کون سکا سویلمکه اونوتدمکه

À tout propos. En toute occasion, à chaque instant .A فی کل ـ حین وآن .P هر آن وهر دقیقه .T مناسبتلی مناسبتسز || Il parle de sa noblesse à tout propos مناسبتلی مناسبتسز اصالتندن بحث ایدر

De propos délibéré. Avec dessein, de dessein formé .A ـ عمداً ـ .T اندیشه کنان .P بالمطالعة ـ عن رویة ـ متعمّداً ـ تعمّداً || بیلدرك Il a fait cela de propos délibéré شونی عن رویة ایتدی

Hors de propos. Sans raison, sans sujet, sans convenance .A ـ مناسبتسز .T نا بجا .P بلا موجب ـ بلا سبب ـ بلا مناسبة || Il ne faut pas s'échauffer hors de propos مناسبتدن خارج بلا مناسبة حرارتلنمك جائز دکلدر À propos, hors de propos, il faut toujours qu'il parle مناسبتلی مناسبتسز سویلمکه مبتلا در

PROPOSABLE. Qui peut être proposé .A ممکن ـ ممکن العرض ـ تکلیفه کلور .T سزاوار عرض ـ عرضه داشتنی .P الایراد || Cette affaire n'est pas poposable بو مادّه تکلیف اولنه بیلور تکلیف اولنه بیلهجك ـ سزاوار عرض وایراد دکلدر مقولدن دکلدر

PROPOSER. Mettre une chose en avant pour l'examiner .A ـ عرض .T در میان کردن ـ عرضه کردن .P بسط ـ سرد ـ ایراد || ایلرویه سورمك ـ تکلیف ایتمك Proposer un argument برکونه ترتیب عرض un plan ایراد حجت وبرهان ایتمك درمیان ـ بر مشکل بسط ایتمك une difficulté وایراد ایتمك une question بر مسئله سرد وایراد ایتمك une affaire ایتمك نکاح تکلیف ایتمك un mariage برمادّه سرد وایراد ایتمك son sentiment, son avis رأینی عرض ایتمك des conditions شروط اصلاح ذات البینی des termes d'accommodement تکلیف ایتمك تکلیف ایتمك ـ حاوی بر صورت عرض ایتمك Proposer une récompense, un prix بر نوع مکافات وبر اوکدل عرض بر کمسنه‌یی Proposer une personne pour une charge ایتمك بر منصب ایچون عرض ایتمك

On dit proverb. l'homme propose et Dieu dispose, pour dire, que les desseins des hommes ne réussissent qu'autant qu'il plaît à Dieu .A العبد یدبّر والله یقدّر

Se proposer de... Former le dessein de... .A انتوا ـ نیت .P بر .T بفکر فلان چیز بودن ـ آهنگ فلان چیز کردن بر شیئی ایتمك فکرنده ـ شیئی ایتمك نیتنده اولمق بر قاچ کون || Il se propose de partir en peu de jours اولمق ظرفنده عزیمت ایتمك نیتنده در de vivre désormais dans la retraite فیما بعد حال عزلت وانزواده کچنمك فکرنده در

Proposé. .A درمیان کرده ـ عرضه کرده .P مسرود ـ معروض .T تکلیف اولنمش

PROPOSITION. Discours qui affirme ou qui nie quelque chose .A قضیة pl. قضایا || Proposition universelle عامّه‌یی شامل بر قضیة قضیّة particulière قضیّهٔ مخصوصه affirmative, négative اثبات وتصدیقی اثباتی نا insoutenable یاخود نفی وانکاری متضمن قضیّة مسلّم کافّهٔ انام اولمش universellement reçue ممکن بر قضیّة علی العموم مسلّم ومقرّر اولان قضیّة établie sur de ـ بر قضیّة faux principes اصول غیر صحیحه‌یه مبنی بر قضیّة Proposition en matière de Foi دینه دائر بر قضیّة Cette proposition est vraie en un sens, et fausse en un autre بو قضیّة من جهة صحیح ومن جهة غیر صحیحدر Avancer une proposition بر قضیّة بسط در میان ایتمك ـ وایراد ایتمك

Proposition. Chose proposée, afin qu'on l'examine .A تکلیف pl. تکلیفات || La proposition que vous me faites, me plaît beaucoup ایتدیککك تکلیف طبعمه پك موافقدر پك خوشمه

کور Je ne saurais accepter votre proposition ایتدیککز تکلیفی
قبول ایده‌مم Rejeter une proposition تکلیفی ردّ ایتمک Écouter
une proposition عرض اولنان تکلیفه حوالهٔ سمع اصغا ایتمک
Proposition de paix مصالحه‌یه دائر تکلیف de mariage نکاح
تکلیفی Il se chargea de faire cette proposition بو تکلیفک
عرض وتبلیغنی در عهده ایلدی

Propositions, se dit quelquefois au sens de Conditions *A.* شروط
|| Il adoucit un peu ses propositions عرض ایلدیکی شروطی
نوعمّا تعدیل ایلدی Il est impossible d'accepter ses propositions
- تکلیف ایلدیکی شروطک قبولی حیّز امکانده دکلدر
قبولی محالدر On n'a pas voulu entendre à mes propositions
عرض ایلدیکم شروطه حوالهٔ گوش التفات اولنمدی

Proposition. T. de Mathém. Discours par lequel on énonce une vérité à démontrer, ou une question à résoudre *A.* مطلب pl.
مطالب || Résoudre, démontrer une proposition بر مطلبی حلّ
ایتمک یاخود اثبات ایتمک

Dans l'ancienne loi, on appelait Pains de proposition, les pains que l'on mettait toutes les semaines sur la table dans le sanctuaire
A. خبز التقدمة

PROPRE. Qui appartient à quelqu'un à l'exclusion de tout autre
A. خاص - مخصوص *P.* خود - خویش *T.* کندو || C'est son
propre fils کندو اوغلیدر - ولد خاصّیدر Il y a mangé son pro-
pre bien بو ایشده کندو مالنی اکل واتلاف ایلدی Ses pro-
pres amis étaient contre lui کندو دوستلری بیله خلافنده
ایدی Il n'entend pas ses propres affaires امور مخصوصه‌سنی
کندو امورینی آکلامز - درک وتمییزه لیاقتی یوقدر Je l'ai
vu de mes propres yeux رأی - فلانی کندو کوزم ایله کوردم
العین کوردم Je l'ai entendu de mes propres oreilles کندو قولاغمله
ایشتدم

Amour-propre. L'amour qu'on a pour soi-même. V. Amour.

Propre, signifie aussi, même *A.* عین *P.* همین *T.* عینی ||
Il m'a dit cela en ces propres termes بونی عینی بو الفاظ ایله
بکا سویلدی Je vous rapporte les propres paroles dont il s'est
servi قوللاندیغی سوزلری عینیله سکا نقل ایدرم

Propre, se dit en parlant de la signification qui convient particulièrement à chaque mot *A.* موضوع - مخصوص || Ce mot dans sa propre
signification veut dire telle chose بو لغتک معنای موضوعی
شو در Il s'est servi du mot propre لغت مخصوصه‌یی قوللاندی
Cette langue n'a point de mot propre pour signifier telle chose بو
لسانده شو معنایه موضوع بر لغت یوقدر Ce mot signifie
telle chose dans le sens propre, et dans le sens figuré il en si-
gnifie une autre بو لغتک معنای موضوعی شو ومعنای مجازیسی
شو در

On appelle Nom propre, le nom qui distingue un homme des
autres hommes *A.* اسم *P.* نام *T.* آد

Propre. Convenable *A.* لایق - الیق - جدیر - احرا - اوفق
P. چسپان - سزا - شایان - شایسته *T.* یاقشق || Cela lui se-
rait extrêmement propre بو شیٔ بالوجوه کندویه لایقدر Cela
est propre à toutes sortes de gens بر هر کسه لایق وشایان
شیئدر Cette charge ne lui est pas propre بو منصب فلانه لایق
چسپان دکلدر - دکلدر

Propre. Qui peut servir, qui est d'usage à certaines choses *A.*
صالح - مناسب *P.* سزاوار *T.* یراشق - یرار - کرکلو || Ce
bois est propre à bâtir بو آغاج بنایه صالحدر Cette herbe est
propre à faire un tel médicament بو نبات فلان دوایه ترکیب
صالحدر Cet homme est فلان علاجک ترکیبنه یرار - اولمغه صالحدر
propre à l'étude, à la guerre تدرّس واستفاده‌یه وجنکه صالح
بر آدمدر Il est propre à tout هر شیئه مناسب بر آدمدر -
صالحدر Il n'est propre à rien هیچ بر شیئه صلاحیتی وار در -
هیچ بر شیئه یرامز - صلاحیتی یوقدر

Propre de, signifie, réservé à... *A.* مختص - مخصوص || Le
sable est le terrain propre de cette plante بو نباتک تراب
مخصوصی قومدر Le pic et la houe sont la culture propre de
ce sol, la charrue n'y vaudrait rien بو ارضده صپان کار ایتمز
زراعتی ایچون آلات مخصوصه کلنک وبیلدر C'est l'ex-
pression propre, le mot propre تعبیر مخصوصی ولغت
مخصوصی بو در Cette façon de parler est propre de la langue
française بو طور تکلّم فرانسز لساننه مخصوصدر

Propre. Net *A.* طاهر - نظیف - نقی *P.* پاکیزه - پاک
T. تمیز || Cet homme est très-propre بو آدمک طهارت ونظافتی
پک چوقدر

PROPRE. subst. Attribut qui est nécessairement lié à l'essence
d'une chose *A.* خاصّة || Le propre des oiseaux, c'est de voler
طیورک خاصّه‌سی طیران ایتمکدر Le propre du chien est
d'aboyer, et le propre du singe est de contrefaire کلبک خاصّه‌سی
عوعوه در ومیمونک خاصّه‌سی تقلید واحتکا در Le propre

du courtisan est d'être souple et complaisant مقرّبينك خاصّه سى اويساللق ورضاجويلقدر

Propre, se dit aussi des biens immeubles qui appartiennent à une personne par succession *A.* املاك موروثة *P.* املاك ميراث مانده *T.* ميراث قالمش ملكلر || La coutume de France ne permet de disposer par testament que du quint de ses propres فرانسه ممالكنده جارى اولان عرف وعادته نظراً املاك موروثه‌دن يالكز بر خمسك وصيّتنه جواز وار در Ce bien est un propre بو ملك املاك موروثه‌دندر Les propres du côté du père, du côté de la mère عن اب يا عن امّ بابادن يا آنادن قالمش ـ منتقل اولان املاك موروثه املاك

On dit, Avoir, posséder en propre, c'est-à-dire, en propriété *A.* تصرّف بطريق الملكيّة *P.* بر وجه ملكيّت داشتن *T.* ملكيّت اوزره متصرّف اولمق || Il avait cette maison à loyer, il l'a maintenant en propre مقدّما بو منزله مستأجر ايكن شمدى ملكيّت اوزره متصرّفدر

PROPREMENT. Précisément, exactement *A.* خاصّةً *T.* تمام || C'est proprement ce que cela veut dire بونك خاصّةً معناسى بو در Ce mot signifie proprement telle chose بو لغتك معناسى خاصّةً شو در ـ تمام معناسى ـ بو در ـ تاس تمام بو در La Grèce proprement dite خاصّةً يونان ديدكلرى مملكت

En termes de Grammaire, il signifie, dans le sens propre *A.* فى معناء موضوع له

À proprement parler. *A.* بحقّ تعبيره *T.* حقّ تعبيرى اوزره || À proprement parler, c'est une friponnerie بونك حقّ تعبيرى حيله‌بازلقدر ـ دينسه

Proprement. Avec propreté *A.* بالطهارة ـ بالنظافة ـ طاهراً ـ نظيفاً *P.* پاكانه ـ بپاكيزگى *T.* پاكلك ايله ـ تميزلك ايله

Il signifie aussi, d'une manière agréable, avec élégance *A.* بالحسن واللطافة *P.* بزيبايى *T.* كوزل || Elle danse proprement بالحسن واللطافه رقص ايدر

PROPRETÉ. Netteté *A.* طهارت ـ نظافت ـ نقا *P.* پاكيزگى *T.* پاكلك ـ تميزلك || La propreté du corps contribue à la santé طهارت بدن حفظ صحّته مدار اولور

PROPRIÉTAIRE. Celui qui possède quelque chose en propriété *A.* صاحب pl. اصحاب ـ مالك pl. مالكين *P.* دارنده ـ صاحب *T.* ملكدار || Les propriétaires des maisons sont obligés aux grosses réparations كرايه ويريلان خانه‌لرك كلّيتلو تعميراتى صاحبلرى طرفندن اولمق قاعده‌دندر Cette maison appartient à plusieurs propriétaires بو خانه‌نك متعدّد صاحبلرى وار در Le propriétaire et le locataire ملكك صاحبى ومستأجرى

PROPRIÉTÉ. Le droit que chacun a sur les biens qu'il a acquis *A.* ملكيّة ـ حقّ الملكيّة *P.* ملكدارى || Il jouit du revenu de cette maison, mais un autre en a la propriété فلان كشى اول خانه‌نك ايراديله متمتعدر انجق ملكيّتى آخر كمسنه‌ده در L'usufruit se réunit à la propriété par le décès de l'usufruitier بر ملكك نما وغلّه‌سنه مستحقّ اولان كشينك وفاتى ظهورنده غلّه حقّى ايله ملكيّت بر يره مجتمع اولور ـ On dit, Cette maison, ce champ est ma propriété, pour dire, ils m'appartiennent en propre بو خانه وبو تارلا بنم ملكمدر

Propriété, se dit aussi de la qualité et de la vertu particulière des plantes, des minéraux, etc. *A.* خاصيّت || La propriété naturelle des plantes نباتاتك خاصيّت طبيعيّه‌لرى de l'aimant مقناطيسك خاصيّتى

Et de ce qui appartient essentiellement à une chose *A.* كيفيّة مخصوصة || L'impénétrabilité est une propriété de la matière عدم قابليّت نفوذ ماده‌يه مخصوص بر كيفيّتدر

Et de ce qui distingue particulièrement une chose d'avec une autre *A.* خاصّة || La propriété de cette machine est de produire tel effet d'une manière plus simple que les autres machines semblables اشبو آلتك خاصّه‌سى سائر آنك مثللو آلتلردن اسهل وجه ايله شو عملى ايتمكدر

Il se dit aussi, de la propre signification *A.* معناء موضوع || Il entend parfaitement bien la propriété de chaque mot هر لغتك معناى موضوعنه كماليله آشنا در

PRORATA. On dit, Au prorata, pour dire, à proportion. V. ce mot. || Les héritiers contribuent à cette dépense au prorata de leurs parts et portions ورثه‌نك هر برى كندو سهم على قدر سهمه مصرفى ـ وحصّه‌سنه كوره مصرفى ادا ايدر ادا ايدر

PROROGATION. Temps que l'on donne au-delà du terme fini *A.* مدّ المهلة ـ مدّ الوعدة *P.* مهلت درازسازى *T.* وعده‌يى اوزاتمه || On lui a donné une nouvelle prorogation de tant de jours فلانك مهلتنه يكيدن شو قدر كون مدّ ويرلدى

On appelle Prorogation du Parlement, l'ordre que le Roi donne

d'interrompre les séances du Parlement jusqu'à un certain jour *T.* پارلامنتو مجلسنڭ موقّتاً انقطاعی

PROROGER. Prolonger le temps qui avait été pris pour quelque chose *A.* تمدید المهلة ـ تطویل المهلة ـ مدّ الوعدة *P.* مهلترا دراز کردن *T.* وعده‌یی اوزاتمق ‖ On a prorogé le délai qu'on lui avait donné ویریلان مهلتی تمدید ایتمشلر در Proroger le terme accordé pour l'exécution d'un traité شروط عهدنامه‌نڭ اجراسی ایچون ویریلان وعده‌یی مدّ ایتمك

PROSATEUR. Auteur qui écrit en prose *A.* مؤلّف الکلام المنثور

PROSCRIPTION. Condamnation à mort sans forme judiciaire *A.* حکم القتل عرفاً *T.* قتله دائر عرفی حکم ‖ Les proscriptions du temps de Sylla روميّهٔ کبراده فلانڭ دورنده قتله دائر صدور ایدن عرفی حکملر

Figur. Abolition, destruction *A.* منسوخیّت ـ مردودیّت ‖ La proscription d'un mot بر لغتڭ مردودیّتی d'un usage بر عادتڭ منسوخیّتی

PROSCRIRE. Condamner à mort sans forme judiciaire *A.* اصدار الحکم القتل عرفاً ‖ Sylla proscrivit trois ou quatre mille citoyens قدیمی روماده حاکم اولان فلان کشی درت بشبیڭ نفر ابنای بلد علیهنه عرفاً اصدار حکم قتل ایلدی

Et éloigner, chasser *A.* نفی ـ طرد *P.* بیرون کردن ـ دور کردن *T.* قوغمق ‖ Cet homme est dangereux, il faut le proscrire de la société مخاطره‌لو بر آدم اولمغله معشر ناس ایچندن نفی وطردی لازمدر

Figur. Abolir, détruire *A.* نسخ ـ ابطال ـ ردّ *P.* عملمانده کردن *T.* عملدن چیقارمق ـ بوزمق ‖ Ce mot n'est pas français, il faut le proscrire بو لفظ فرانساوی اولمدیغندن ردّی لازمدر On a proscrit cet usage بو عادت نسخ وابطال اولندی

PROSCRIT. *A.* محکوم علیه بقتل عرفیّ *P.* مظهر فرمان قتل گشته *T.* بر وجه عرفی اوزرینه عرفاً حکم قتل جریان ایتمش ـ عرفاً قتل حکمیله فرمانلو اولمش ـ فرمانلو *A.* منسوخ ـ مردود *P.* عملمانده گشته *T.* عملدن چیقمش ـ بوزلمش ‖ Ce mot est proscrit لغت مردوده در ـ Il se dit aussi de ceux qui n'osent retourner en leur pays, à cause de quelque mauvaise affaire *A.* مطرود *P.* دور کرده *T.* قوغلمش

PROSE. Discours qui n'est pas en vers *A.* نثر ـ کلام منثور

PROSÉLYTE. Nouvellement converti à la Foi Catholique *A.* مهتدی pl. مهتدیّون *P.* هدایتیافته *T.* یکی ایمانه کلمش

Il se dit aussi des partisans qu'on gagne à une secte, à une opinion *A.* تابع pl. تبعة pl. انصار واعوان *P.* هوادار *T.* قفادار ‖ Ce sentiment a acquis bien des prosélytes بو مذهب قتی وافر اعوان وانصار پیدا ایتمشدر

PROSÉLYTISME. Zèle de faire des prosélytes *T.* خلقی طریق هدایته جلب ایتمك بابنده غیرت

PROSODIE. T. de Gram. Prononciation régulière des mots conformément à l'accent et à la quantité *A.* فنّ الترتیل الکلام ‖ Il entend bien la prosodie فنّ ترتیل کلامه وقوف تامّی وار در

PROSPECTUS. Programme dans lequel on donne une idée d'un ouvrage que l'on publie *A.* ورقة الاخبار التألیف الجدید *P.* تألیف جدیده دائر علم *T.* اعلاننامهٔ تألیف نو ظهور وخبر قائمه‌سی

PROSPÈRE. Favorable au succès d'une entreprise *A.* موافق ـ مساعد ـ معین *P.* یاور ـ یار ـ همساز ـ همدم *T.* اویغون ‖ Le Ciel vous soit prospère فلكڭ سکا یاور ومساعد اوله Il a eu les vents prospères مساعدهٔ ریاحه راست کلدی Il a eu la fortune prospère مساعدهٔ بختنه مظهر اولدی Les destins lui ont été prospères تقدیر ربّانی حقنده مساعد وموافق اولمشدر Toutes choses lui ont été prospères هر شی کندویه معین ویاور اولدی

PROSPÉRER. Être heureux, avoir la fortune favorable *A.* مقارنة بالبخت ـ مقارنة بالاقبال ـ مقارنة بالجدّ *P.* بختیاری یافتن ـ کامران شدن ـ بر خوردار شدن *T.* مونلو اولمق ‖ Dieu permet que les méchans prospèrent pour quelque temps جناب ربّ متعال اهل شرّی بطریق الاستدراج بر مدّت مقارن مظهر اقبال ایدر ـ جدّ واقبال ایدر Il y a long-temps qu'il prospère مدّت مدیده‌دنبرو بختیاری واقباله مقارنتی وار در Il a fait une action trop noire, il ne prospérera pas زیاده‌سیله اقبح واشنع بر فعل ارتکاب ایلدیکنه مبنی برخوردار اولمسی بعید عن الاحتمالدر

Il se dit aussi des choses, et signifie, réussir, avoir un heureux succès *A.* تیسّر ـ استیسار ـ مقارنة بالیسر والسهولة ـ کسب النجاح *P.* یافتن فرخندگی *T.* برکتلنمك ‖ Les affaires prospèrent entre ses mains امور ومصالح فلانڭ الندە کسب برکتلنور ـ یسر وسهولت ایدر Cette mode n'a pas prospéré long-temps بو یکی ایجادڭ یسر وسهولته مقارنتی طول

إمدّت متمادی اولەمدی

PROSPÉRITÉ. Heureux état *A.* رفاهة الحال ـ رفاهيّة الحال ـ دولتمندی ـ بختیاری *P.* مقارنة باليسر والسهولة ـ جدّ ـ اقبال *T.* اقبال ـ رفاهت كامله Grande prospérité دولت ـ موتلیلق continuelle اقبال مستمرّ البقا ـ جدّ واقبال مدید longue عظیم اقبال ـ اقبال بیبقا de peu de durée دولت واقبال دائمی وقت On ne manque point d'amis dans la prospérité یكدمه اقبالده دوستلرك كثرتی واردر Ne se laisser ni enfler par la prospérité, ni abattre par l'adversité نه وقت دولت واقبالده نفخ وتعظّم ونه حال نكبت وادبارده فروماندگی وتذلّل La prospérité de l'État ـ رفاهیّت حال ملك ودولت جائز در des affaires اموركٔ یسر وسهولته مقارنتی رفاهت حال des armes قوّت عسكریّەنك جدّ واقباله مقارنتی

PROSTERNATION. État de celui qui est prosterné *A.* سجدة pl. سجدات *P.* سجده گذاری *T.* یره ـ یره برابر اكلمه برابر باش اكمه

PROSTERNEMENT. Action de se prosterner *A.* سجود *P.* سر بزمین *T.* فرویی تا بزمین یره برابر باش اكمه ـ یره برابر تمنّا || Les Orientaux témoignent leur respect par de fréquents prosternemens اهل شرق ایكیده برده تمنّا ایدەرك اداء رسم توقیر وتعظیم ایدرلر

se **PROSTERNER.** Se baisser jusqu'à terre en posture de suppliant *A.* اسجاد *P.* سر بزمین نهادن ـ سر فرو كردن *T.* یره برابر یره برابر تمنّا ایتمك ـ یره برابر باش اكمك ـ اكلمك || Il se prosterna devant lui فلانك حضورنده سجده ایدەرك سر بزمین تواضع ومسكنت ـ ایفای لازمهٔ توقیر ایلدی Se prosterner la face contre terre روی زمینه ناصیه اولدی Se prosterner devant Dieu فرسای عبودیّت اولەرق سجده ایتمك بارگاه جناب ربّ ذو الجلاله ایفای لازمهٔ سجده گذاری واستذلال ایتمك

PROSTERNÉ. *A.* ساجد *P.* سجده گذار ـ سجده ساز ـ سربر *T.* زمین نهاده یره برابر اكلمش

PROSTITUER. Livrer une femme à l'impudicité d'autrui *A.* سوق البغا ـ القاء الی العهارة ـ القاء الی الزناء ـ سوق الی الزنا *P.* بزنا سپردن *T.* آزدروب زنایه دوشورمك || Elle a prostitué elle-même sa fille قزینی بغا وعهارته كندیسی سوق ایلدی Elle l'a prostituée pour de l'argent قزینی اقچه‌یه طمع ایده‌رك عهارت وزنایه القا ایلدی

On dit, qu'une femme a prostitué son honneur بو خاتون خود بخود هتك پردهٔ عرض وناموس ایلدی

Et figur., qu'un homme a prostitué son honneur, pour dire, qu'il s'est avili par des actions indignes كندو عرض وشاننی پایمال ایلدی ـ رسوا ایلدی — Et prostituer sa dignité, prostituer la magistrature شان ـ رتبه‌سنك شاننی رسوا ایلدی حكومتی رسوا ایلدی

PROSTITUÉ. *A.* ملقاء الی البغاء *P.* بزناكاری سپرده *T.* آزدریلوب زنایه دوشورلمش ـ Prostituée, au substantif, signifie, une femme abandonnée à l'impudicité *A.* بغیّ ـ عاهرة *P.* زن زناكار ـ فسق وزنا *T.* تن دادهٔ كندویی زنایه ویرمش

On dit d'un homme dévoué aux volontés des favoris, que c'est un homme prostitué à la faveur مقرّبینك حسن نظرینی تحصیل ایچون عرضنی صاتر بر آدمدر

PROSTITUTION. Abandonnement à l'impudicité *A.* بغی ـ بغاء ـ مباغات ـ عهارت *P.* بزنا تندادگی ـ بزنا افتادگی *T.* زنایه دوشكونلك || Elle a vécu dans une prostitution honteuse بادیٔ فضاحت اوله‌جق بغی وعهارت حالنده امرار عمر ایتمش بر خاتوندر

PROTECTEUR. Celui qui protége *A.* حامی pl. حماة ـ معین *P.* پشتیبان ـ پاسدار ـ حمایتكار *T.* حمایت ایدن صاحبلك || Dieu sera notre protecteur الله تعالی بزی حمایت ایده‌جكدر ـ بزه معین اوله‌جقدر Avec un tel protecteur qu'avons-nous à craindre? بو مقوله بر حامینك سایه‌سنده ایكن كیمدن خوف اولنور Nous avons un puissant protecteur بر حامیٔ قوی Il est le protecteur des pauvres الاقتداره مالك حامیٔ فقرا معین فقرا وحاجتمندان ـ در

PROTECTION. Action de protéger *A.* حمایت ـ صون ـ صیانت *P.* عون ـ پشتیبانی ـ پاسداری ـ حمایتكاری *T.* صاحبلك ـ حمایت || La protection de Dieu صون باری Puissante protection حمایت قویّه Il ne faut pas donner de protection au crime اهل جرمه حمایت جائز دكلدر Prendre quelqu'un sous sa protection بر كمسندیه صاحبلك ـ كمسنه‌یی زیر حمایتنه آلمق Avoir recours à la protection d'un homme puissant بر ذات قوی الاقتدارك ظلّ امان وحمایتنه التجا ایتمك Étendre sa protection sur tous les misérables جمیع ضعفا وردمندان اوزرینه بسط جناح حمایت ایتمك C'est un homme qui mérite protection شایان حمایت وصیانتدر

Il signifie aussi, appui, secours *A.* محلّ الاستناد ـ معين ـ ظهير *P.* دستگير *T.* طيانه‌جق ير ـ ياردمجى || Il a de puissantes protections قوى معين وظهيرلره مالكدر Il n'a aucune protection اصلا معين وظهيرى يوقدر ـ محلّ استنادى يوقدر ـ هيچ بر طيانه‌جق يرى

PROTÉGER. Veiller sur quelqu'un, sur qnelque chose pour le garantir de mal, et favoriser ses succès *A.* حمايت ـ احما ـ صيانت ـ اعانت *P.* پشتيبانى كردن ـ پاسدارى نمودن ـ حمايتكارى كردن *T.* صاحب چيقمق ـ صاحبلك ايتمك ـ قوريمق || Si Dieu nous protége, qu'avons-nous à craindre? الله معينمز اولنجه خوف وپروا ايده‌جك شئ يوقدر Protéger les gens de bien contre les entreprises des méchants اخيار وابرارى اهل شرّك مضرّتندن حمايت وصيانت ايتمك Protéger la veuve et l'orphelin ارامل وايتام حقنه ايفاى لازمهٔ حمايت وصيانت ايتمك les opprimés مظلومين وستمديدگانى حمايت ايتمك la religion دينى حمايت ايتمك la bonne cause حقّه معين اولمق il lui a promis de le protéger contre ses ennemis فلانى تعرّض اعدادن حمايت ايده‌جكنى كندويه تعهّد ايلدى

Protégé. *A.* محمىّ *P.* پشتيبانى كرده ـ حمايتكرده *T.* قورنمش ـ حمايت آلتنده اولمش || Cet homme que vous voyez là est un des protégés du ministre اشته شو كورديكك آدم فلان وكيل دولتك محميلرندندر

PROTESTANT. Nom donné à ceux qui suivent la doctrine de Luther ou de Calvin *T.* اهل مذهب پروتستان ـ On dit aussi, La religion protestante مذهب پروتستان

PROTESTANTISME. La croyance des Églises protestantes *T.* اعتقاد پروتستانى

PROTESTATION. Déclaration publique que l'on fait de ses dispositions, de sa volonté *A.* عرض المدّعا || Il a fait une protestation de sa fidélité au service du Roi خدمت پادشاهيده عرض مدّعاى صداقت ايلدى

Il signifie aussi, promesse, assurance positive *A.* عرض المواعيد || Il lui a fait mille protestations d'amitié خلوص ومحبّته دائر هزاران هزار مواعيد عرض ايتمشدر

PROTESTER. Promettre, assurer positivement *A.* تعهّد *P.* عهد كردن *T.* وعد ايتمك ـ سوز ويرمك || Je vous le proteste sur mon honneur عرضم اوزرينه يمين وقسم ايده‌رك شونى طرفكه وعد ايدرم Il lui protesta qu'il le servirait en toutes occasions هر حالده خدمتنده بولنه‌جغنى تعهّد ايلدى de ne l'abandonner jamais آندن الى الابد كفّ يد ايتميه‌جكنى تعهّد ايلدى

Et faire une déclaration juridique contre quelque chose *A.* بيان ـ عدم الرضا ـ بيان عدم القبول ـ عرض الاستنكاف عن القبول *P.* نا قبولى نمودن *T.* مقبولم دكلدر ديمك ـ رضام يوقدر ديمك || Protester contre un acte qu'on a passé عقد اولنمش سندى قبولدن استنكافنى عرض ايتمك Son mari l'obligea à signer, mais elle protesta devant et après فلان خاتون زوجى طرفندن امضايه اجبار اولنمش ايسه ده رضاسى منضمّ اولمديغنى قبل الامضا وبعد الامضا بيان ايلدى Il protesta contre بو امرك خلافنده اولديغن بيان ايله قبولندن استنكاف ايلدى ـ Protester de nullité. C'est déclarer que l'on prétend qu'une procédure est nulle صدور ايدن حكم باطلدر ديو قبولندن عرض استنكاف ايتمك ـ عرض امتناع ـ Protester d'incompétence. C'est déclarer que le juge n'est pas compétent حاكمك بومقوله دعوا استماعنه صلاحيتى يوقدر ديو مرافعه‌دن استنكاف ايتمك

En termes de Palais, on dit, Protester de violence, pour dire, que c'est par violence que l'on condescend à quelque chose *A.* دعواء الجبر ـ دعواء الكره || Il leur remit entre les mains les papiers qu'ils demandaient, mais en même temps il protesta de violence مطلوب اولان اوراقى يدلرينه تسليم ايتمش ايسه ده اول بابده كره وجبر واقع اولديغنى دعوا ايلدى ـ On dit, Protester de tous dépens, dommages et intérêts, pour dire, déclarer que celui contre qui on plaide, sera tenu de tous les dépens, etc. ظهور ايده‌جك كافّهٔ مصارف وخسارات واقچه مرابحه‌لرى تضمينى خصم اوزرينه دعوا اولنه‌جغنى عرض وبيان ايتمك

Protester. T. de Commerce. Faire un protêt *T.* پوليچه تمسّكنك عدم قبولنى وياخود وعده‌سنده ادا اولنمديغنى قبل شرعه بيان ايله كيفيّت حالى سنده ربط ايتمك || Quand un banquier manque de payer une lettre de change dans le terme prescrit, il faut la protester صرّافك برى كندويه وارد اولان پوليچه تمسّكنك اقچه‌سنى وعده‌سى حلولنده ادادن امتناع ايلديكى حالده بو كيفيّت قبل شرعه بيان اولنه‌رق سنده ربط اولنمق لازم كلور

PROTÊT. Acte par lequel, faute d'acceptation ou de payement d'une lettre de change, on déclare que celui sur qui elle est tirée et son correspondant, seront tenus de tous les préjudices qu'on en recevra پولیچه تمسّکنك عدم قبولنی ویاخود وعده‌سنده ادا اولنمدیغنی حاوی معرفت شرعله ترتیب اولنان سند

PROTOCOLE. Formulaire pour dresser des actes publics *A.* كتاب الصكّ

Et formulaire contenant la manière dont les princes traitent dans leurs lettres ceux à qui ils ecrivent *A.* مضبطة الاساليب التحريرات

PROTONOTAIRE. Le premier des notaires de la Cour de Rome *A.* باش كاتب

PROTOSYNCELLE. Vicaire d'un patriarche ou d'un évêque *T.* پسقپوس كتخداسی ـ پطریق كتخداسی

PROTOTYPE. Original, premier exemplaire *A.* نسخهٔ اصلیّة ـ Figur. || Le prototype de sagesse, d'éloquence نسخهٔ اصلیّهٔ عقل وفطانت یاخود فصاحت وبلاغت

PROTUBÉRANCE. T. d'Anat. Il se dit des saillies des os du crâne *A.* عیر pl. اعیار *P.* برجستگی *T.* تومسكلك || Les protubérances du cerveau اعیار دماغ

PROUE. La partie de l'avant d'un vaisseau *A.* مقدّم ـ مرنحة كمینك باشی *T.* سر كشتی *P.* صدر السفینة ـ السفینة قیچندن || Un vaisseau qui a tant de pieds de poupe à proue باشنه قدر شو مقدار ذراعی اولان سفینه

PROUVER. Établir la vérité d'une chose *A.* اثبات || Prouver une proposition مطلبی اثبات ایتمك Prouver une majeure, une mineure قضیّه‌نك كبراسنی وصغراسنی اثبات ایتمك la vérité d'un fait واقعه‌نك حقیقتنی اثبات ایتمك Les premiers principes ne se prouvent point, ils se supposent مبادئ اصول ظنّیات مقوله‌سی اولمغله اثبات قبول ایتمز Prouver une chose en Justice بر ماده‌یی حضور شرعده اثبات ایتمك la prouver par témoins irréprochables اتیان شهود عدول ایله بر ماده‌یی اثبات ایتمك

PROUVÉ. *A.* مثبت ـ ثابت *P.* ثبوتیافته *T.* اثبات اولمش رهین ثبوت اولمش ـ

PROVENANT. Qui provient *A.* حاصل *P.* پیدا شده *T.* حصوله كلمش || Tous les deniers provenants de la vente des meubles متاع بیتك فروختندن حاصل اولمش مبلغك جمله‌سی

Les biens provenants de la succession میراثدن حاصل اولمش اموال

PROVENIR. Émaner, être produit *A.* حصول ـ ترتّب ـ انبعاث حصوله ـ طوغمق *T.* حصول یافتن ـ پیدا شدن ـ زادن *P.* كلمك || D'où croyez-vous que proviennent tant d'abus? بو قدر فسادات ندن ترتّب ایدر ظنّ ایدرسك Cette maladie provient d'un amas d'humeurs بو علّت تراكم اخلاطدن منبعث Les enfans qui proviendront de ce mariage بو نكاحدن حصوله كله‌جك اولاد ـ Il signifie aussi, revenir au profit || Que proviendra-t-il au roi de cette affaire? بو ماده‌دن پادشاهه نه حاصل اوله‌جقدر Il en pourra provenir tant بوندن شو مقدار حاصل اوله بیلور

PROVENU. *A.* حاصل ـ مترتّب ـ منبعث *P.* پیدا شده ـ زاده *T.* حاصل اولمش ـ طوغمش

Il se dit aussi au substantif *A.* محصول || Le provenu de cette affaire monte à tant بو ماده‌نك محصولی شو قدره بالغ اولور

PROVERBE. Espèce de maxime devenue vulgaire *A.* مثل pl. امثال ـ ضرب مثل pl. ضروب امثال || La plupart des proverbes sont figurés ضروب امثالك اكثریسی مجاز در Les proverbes renferment beaucoup d'instructions utiles ضروب امثال تعلیمات نافعه‌یی مشتملدر Les proverbes de Salomon امثال سلیمان

PROVERBIAL. Qui tient du proverbe *A.* مثلی

PROVERBIALEMENT, adv. *A.* علی صورة المثل || Parler proverbialement علی صورة المثل تكلّم ایتمك

PROVIDENCE. La suprême sagesse par laquelle Dieu conduit toutes choses *A.* حكمة ربّانیّة ـ حكمة الله || Le monde est gouverné par la providence de Dieu امور عالم بحكمة الله تعالی اداره اولنور C'est un secret de la providence Divine اسرار حكمت حكمت بالغهٔ ربّانیّه‌دندر Se reposer sur la providence ربّانیّه‌یه وقف امید ایله آمن البال اولمق Il ne faut pas s'attendre de telle sorte à la providence, qu'on ne fasse rien de son côté ارادهٔ جزئیّه‌یی صرف ایلمكدن بالكلّیه فراغت برله یالكز مقتضای حكمت ربّانیّه‌نك ظهورینه منتظر اولمق روا دكلدر

PROVIGNER. Coucher en terre les brins d'un cep de vigne *A.* اضجاع العكیس فی الارض *P.* فرهنگ تاك در زمین *T.* آصمه چیبوقلرینی طالدرمق || Provigner une vigne pour la regarnir بر باغی تجدید ایچون آصمه چیبوقلرینی گستردن

طالدرمق

Il signifie aussi, multiplier *A.* تكثر ـ ريعان *P.* فراوان شدن *T.* بركتلنمك ـ جوغلمق || Cette plante a beaucoup provigné cette année بو سنهٔ مباركده فلان نبات زياده‌سيله ريعان بركتلندى ـ ايتدى

PROVIN. Rejeton d'un cep de vigne provigné *A.* عكيس *P.* دارنج ـ فرهنگ تاك *T.* طالدرمه || Les provins ne rapportent pas les premières années طالدرمه‌لر ايلك سنه‌ده محصول ويرمز

PROVINCE. Étendue de pays, qui fait partie d'un grand État *A.* ايالت pl. ايالات ـ مملكت pl. ممالك ـ مخلاف pl. مخاليف *P.* خره *T.* ولايت || Cet État est divisé en plusieurs provinces بو ملك ايالات عديده‌يه منقسمدر Cette province abonde en blé et en vin بو مملكتده حنطه وخمر بركتى وار در Les députés de la province ايالت وكيللرى

On dit d'un homme venu depuis peu de sa province, qu'il a encore un air de province فلان كمسنده‌ده هنوز بداوت طور طشره‌لق طورى ـ وار در — On dit aussi, Langage, mot de province طشره ـ طشره لسانى ـ بدوى لسانى يا لغتى Les gens de province طشره آدملرى ـ طشره خلقى سويليشى

PROVINCIAL. Qui est de province *A.* مخصوص باهل الايالة *T.* ولايتلونك || Assemblée provinciale ولايتلو جمعيى Concile provincial ولايتلو رهبان مشورتى

PROVISION. Amas et fourniture des choses nécessaires pour la subsistance *A.* ذخيرة pl. ذخاير ـ زاد pl. ازواد ـ ميرة *P.* توشه *T.* زاد ـ ازق ـ قومانيا || Grande provision كليتلو ذخيره Provision de blé, de vin, de sel حنطه وخمر وطوز ذخيره‌سى Aller à la provision ذخيره تداركنه كتمك Il n'a besoin ni de vin ni de bois pour cette année, il en a sa provision بو سنه ايچون خمر وحطب تداركنه احتياجى يوقدر زيرا كفايت مقدارى ذخيره‌سى موجود در La place est munie de toutes sortes de provisions de guerre et de bouche بو قلعه‌نك مهمات وذخاير لازمه‌سى موجود در Il a fait bonne provision de livres pour le temps qu'il doit passer à la campagne ييلاقده اقامتى وقتى ايچون كفايت مقدارى كتاب ذخيره‌سى تدارك لازم اولان ذخيره‌سنى تدارك ايلدى Faire ses provisions حوايج لازمه‌سنى ـ مالزمه‌سنى ـ ايتمك

On dit figur. Par provision, pour dire, en attendant, préalablement *A.* لمدة ما *T.* شمديلك ايچون || Il fit cela par provision شمديلك ايچون بو ايشى ايشلدى

PROVISIONS. Les lettres par lesquelles un office est conféré à quelqu'un *T.* توجيه امرى ـ توجيه فرمانى ـ توجيه براتى

PROVISIONNEL. Qui se fait par provision *A.* جارى لمدة ما *T.* لمدة ما شمديلك ايچون اولان || Traité provisionnel شمديلك ـ جارى اولمق اوزره عقد اولنمش عهدنامه شمديلك ايچون تنظيم اولنمش partage ايچون عقد اولنمش صورت مقاسمه

PROVISIONNELLEMENT. Par provision. V. Provision.

PROVISOIRE. V. Provisionnel.

PROVISOIREMENT. V. Provisionnellement.

PROVOCATION. Action de provoquer *A.* دعوت || Il a vomi sans aucune provocation قيى دعوت ايتمكسزين استفراغ ايلدى Provocation au sommeil نومه دعوت

PROVOQUER. Inciter, exciter *A.* تحريك ـ دعوت *P.* انگيختن *T.* قشقرتمق || Provoquer au combat محاربه‌يه دعوت ايتمك جنكه تحريك ايتمك ـ Il l'a frappé, mais il y avait été provoqué auparavant par beaucoup d'injures فلانى فى الحقيقه ضرب ايلدى انجق اول مقوله حركته داعى اولان سبب مقدم اول كمسنه‌نك تفوه ايلديكى شتوم كثيره در Provoquer le sommeil, le vomissement نومى وقيى دعوت ايتمك Provoquer à la colère تحريك غضب ايتمك

PROXENÈTE. Courtier qui fait métier de procurer des femmes aux libertins *A.* قواد *P.* پازن *T.* ميانجى

PROXIMITÉ. Voisinage d'une chose à l'égard d'une autre *A.* قرب ـ قربيت ـ سقوب ـ تساقب ـ جواريت *P.* نزديكى *T.* يقينلق || La proximité des lieux où l'on a souvent affaire, est une grande commodité قرب مسافات صيق صيق آمد شده محتاج اولان ارباب مصلحت حقنده عظيم راحت La proximité de leurs maisons خانه‌لرينك وسهولتى موجبدر قربيتى

Il se prend aussi pour Parenté *A.* قرابت *P.* خويشاوندى *T.* خصملق || La proximité qui est entre nous رابطهٔ بينمزده اولان رحم وقرابت

PRUDE. Il se dit d'une femme qui affecte un air sage et réglé dans ses moeurs *A.* متعافقة *P.* عفت فروش *T.* اهل عرضلق || C'est une prude بر قاريدر عفت فروش || صاتر

PRUDEMMENT. Avec prudence *A.* بالدراية *P.* خردمندانه ـ

|| عقللوجه - اوصليلق ايله T. حكيمانه - عاقلانه - هوشمندانه
Se conduire prudemment عاقلانه عمل وحركت ايتمك

PRUDENCE. Vertu qui fait pratiquer ce qui convient dans la conduite de la vie A. عقل - درايت P. خردمندى - هوشمندى - T. عقللولق فرهنگى || La prudence est une des quatre vertus cardinales عقل ودرايت فضايل رئيسهٔ اربعه‌نك بريدر Agir, se conduire avec prudence قانون عقل ودرايت اوزره حركت ايتمك La prudence doit être la règle de toutes les actions عقل ودرايت رهنماى كافهٔ افعال واعمال اولملو در Il n'y a pas de prudence à en user de la sorte بو وجهله عمل وحركت كار عاقل دكلدر Une prudence consommée درايت بالغه Ce général a donné des marques d'une grande prudence dans toutes ses campagnes بو سر عسكر مأمور اولديغى سفرلرك جملەسنده اثبات عقل ودرايت ايلدى

En style de l'Écriture, on appelle Prudence de la chair, l'habileté dans la conduite, lorsqu'elle ne regarde que les choses du monde, et qu'elle n'a point de rapport à celles du ciel A. عقل المعاش Et prudence chretienne, celle qui ne regarde que les choses du ciel A. عقل المعاد

PRUDENT. Qui a de la prudence A. عاقل pl. عقلا - ذو الدراية pl. ذوى الدراية P. خردمند - هوشمند - فرزانه - ازير - پكت T. عقللو - اوصلو || C'est un homme très-prudent عقللو آدمدر Il se dit aussi des choses || Il a tenu une conduite prudente dans cette affaire بو خصوصده عاقلانه حركت ايلدى Il fit une réponse très-prudente قانون عقله موافق جواب ويردى - عاقلانه جواب ويردى

PRUDERIE. Affectation de paraître sage. Il ne se dit que des femmes A. تعافف P. عفت فروشى T. اهل عرضلق صاتشى

PRUD'-HOMME. Homme expert et versé dans la connaissance de certaines choses A. اهل الخبرة || L'arrêt porte qu'on s'en rapportera au dire de prud'hommes, et gens à ce connaissans صادر اولان اعلام موجبنجه مصلحت اهل خبره‌نك واولبابده صاحب وقوف اولنلرك رأينه حواله اولنمق لازم كلدى

PRUNE. Fruit du prunier A. اجاص - برقوق P. آلو T. ارك

PRUNEAU. Prune sèche, cuite au four ou au soleil A. اجاص مجفف P. آلوى خشك T. قورى ارك

PRUNELAIE. Lieu planté de pruniers A. مشجرة الاجاص P. درختستان آلو T. اركلك - ارك باغچەسى

PRUNELLE. L'espèce sauvage des prunes A. اجاص جبلى P. آلوى كوهى T. طاغ اركى

PRUNELLE. L'ouverture qui paraît noire dans le milieu de l'oeil A. بؤبؤ العين - انسان العين - ذباب العين P. مردمك - انسان T. چشم كوز ببكى || La dilatation de la prunelle انسان العينك انبساطى

On dit proverb. Conserver quelque chose comme la prunelle de l'oeil فلان شيئى اعز من بؤبؤ العين عد ايدەرك حفظ - كوزى ببكى كبى صاقندروب صاقلمق - ايتمك

PRUNELLIER. Arbrisseau qui est l'espèce sauvage des pruniers A. شجر الاجاص جبلى P. درخت آلوى كوهى T. طاغ اركى اغاجى

PRUNIER. L'arbre qui porte les prunes A. شجر الاجاص P. درخت آلو T. ارك اغاجى

PRURIT. T. didact. Démangeaison vive A. حكة P. خراش T. كجشمه - كجيمك

PSALLETTE. Lieu où l'on élève et exerce les enfans de choeur A. مدرسة المؤذنين P. تعليمخانهٔ مؤذنان T. مؤذن تعليمخانەسى

PSALMISTE. Nom qui se donne à David, comme auteur des psaumes A. مؤلف المزامير

PSALMODIE. Manière de chanter à l'église les psaumes et le reste de l'office A. اذان الصلاة

PSALMODIER. Chanter les psaumes et l'office d'une manière qui tient le milieu entre le chant et la parole A. ترتيل الصلاة - تأذين الصلاة P. صلاترا بآغازه خواندن T. صلاتى ازكى صورتيله اوقومق || Dans un tel ordre les religieux ne chantent point, ils ne font que psalmodier فلان طريقتك زهبانى نمازده تنغم وتغنى ايتميوب ترتيل صلات ايدرلر

PSALTÉRION. Sorte d'instrument de Musique à plusieurs cordes A. سنطير T. سنطور

PSAUME. Il se dit des cantiques sacrés composés par David A. مزمور pl. مزامير pl. مزامير داود النبى || Les psaumes de la pénitence مزامير الاستغفار

PSAUMIER. Recueil de psaumes composés par David A. زبور - كتاب المزامير داود - شريف

PSEUDONYME. Il se dit des auteurs qui publient des livres sous un faux nom A. مؤلف باسم الموضوع

Il se dit aussi des ouvrages mêmes A. كتاب موضوع -

تألیف موضوع

PSORA. T. de Méd. Gale. V. ce mot.

PSOROPHTALMIE. Espèce d'ophtalmie accompagnée de gale et de démangeaison aux paupières *A.* جرب العین *T.* كوز اویوزی

PSYCOLOGIE. Science de l'âme *A.* علم الاحوال النفس

PTARMIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui font éternuer *A.* دواء معطس *P.* داروی شنوشه انگیز *T.* آقشردیجی علاج

PTYALAGOGUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui excitent la salivation *A.* دواء مسیل الریق *P.* داروی خیو آور *T.* سالیار آقدیجی علاج

PTYALISME. T. de méd. Salivation *A.* سیلان الریق *P.* سالیار آقشی *T.* خیوریزی

PUAMMENT. Avec puanteur *A.* بالنتانة *P.* با بد بویی *T.* مردار قوقو ایله

PUANT. Qui sent mauvais *A.* کریه الرایحة ـ ادفر ـ منتن *P.* فرغند ـ کنده ـ بد بو *T.* مردار قوقولو || Pieds puants اقدام نفس ـ نفس باخر haleine لحم منتن Chair puante منتنه حیوانات منتنه Bêtes puantes ـ منتن

PUANTEUR. Mauvaise odeur *A.* زهم ـ دفر ـ نتانت *P.* بد بوی ـ فرغندی *T.* مردار قوقو || On n'y saurait habiter à cause de la puanteur اول محلك زهم ونتانتی تقریبیله آنده اقامت ممکن دکلدر

PUBÈRE. Qui a atteint l'âge de puberté *A.* بالغ *P.* رسیده *T.* یتشمش || Un garçon est pubère à quatorze ans, et une fille à douze ذکور حقنه حدّ باوغ اون دردنجی سنه نك تکمیلنده واناث حقنه اون ایکنجی سنه نك ختامنده معتبر در

PUBERTÉ. L'âge auquel la loi permet de se marier *A.* حدّ البلوغ ـ سنّ البلوغ *P.* حال رسیدگی *T.* یتشمه || Les signes de la puberté امارات سنّ بلوغ Le passage de l'enfance à la puberté حال طفولیتدن سنّ بلوغه مرور اولندیغی وقت || باشی

PUBIS. La partie moyenne de la région hypogastrique, qui se couvre de poils à l'époque de la puberté *A.* عانة ـ رکب ـ صفاق *P.* زهار *T.* قاسیق

PUBLIC. Qui concerne tout un peuple *A.* عمومی ـ عامّة ـ عام *P.* همگی ناس *T.* عامّه نك || L'intérêt public مصلحت عامّه l'autorité publique امور عامّه نك اداره سنه مأمور اولان حکام اداره امور جمهوره مأمور اولان ارباب حکومت ـ وضابطان ـ بیت المال عامّه Le trésor public منفعت عامّه l'utilité میری خزینه سی Les revenus publics واردات ـ واردات عامّه میریه Il est de l'avantage public que cela soit بونك بو وجهله نفع عامّه یی ـ تنظیمی خیر عامّه یی موجبدر Toutes les révoltes sont ordinairement prétextées du bien public اهل بغی وعصیان دائما خیر عامّه یی وسیله ایده رك ستر قباحت ایده کلمشدر Il est du bien public باعث خیر عمومیدر La voix publique est pour lui کلم وآرای عامّه ناس فلانك حقنه مساعد در Ceux qui sont dans les emplois publics عامّه یه راجع اداره امور ـ خدمات دولته مأمور اولان ارباب مناصب Édifices عباد اللهه مخصوص خدمتلرده مستخدم اولان ذوات بکلك ـ ابنیهٔ میریه ـ عامّه یه مخصوص عمارتلر publics Personnes publiques, se dit des pesonnes qui sont revêtues de l'autorité publique ـ بنالری اداره امور عامّه یه مأمور خدمهٔ دولت مستخدملری ـ دولت

On appelle Charges publiques, les impositions que tout le monde est obligé de payer à l'État تکالیف میریه

FEMMES PUBLIQUES. Les filles et les femmes prostituées *A.* فاحشة *P.* روسبی *T.* اوروسبی

PUBLIC. Généralement connu *A.* شایع ـ مشهور ـ مشتهر *P.* شهرتیافته ـ شیوعیافته ـ تواتر یافتة ـ فاش شده *T.* ـ یایلمش ـ تواتر اولمش ـ شهرت بولمش || C'est une nouvelle qui est déjà publique شایع اولمش اخباردندر C'est un bruit public السنهٔ ناسده تواتر یافته اولمش حوادثدندر Cela est public partout هر طرفه نشر اولنمش بر خبر در Rendre une chose publique بر شیئی اشاعه ایتمك On a fait des défenses publiques عموم یساقلری نشر اولندی Cela a été proclamé à cri public et son de trompe منادیلر معرفتی وطرامپته صداسیله عموما خلقه اشاعه واعلان اولندی Cela est de notoriété publique معلوم ومشهور اولمش شیئدر

PUBLIC, au substantif, se prend pour tout le peuple en général *A.* ناس ـ عامّة الناس ـ جمهور الناس ـ عباد الله *P.* همه *T.* خلق || Servir le public عباد اللهه خدمت ایتمك ناس L'intérêt public doit être préféré à celui des particuliers عامّهٔ ناسه راجع اولان مصلحت مصلحت خاصّه دن اهمّ واقدم عدّ اولنمق اقتضا ایدر Il fut défrayé aux dépens du public فلانك مصارفی خلقك صرتندن چیقدی Que dit-on dans le public? ناس بیننده نه سویلنور Se sacrifier pour le public

خلق اوغورینه فدای نفس ایتمک

En public. En présence, à la vue de tout le monde *A.* على
ملاء الناس - *P.* على مواجهة الناس - بروی همه ناس
T. پیش همه خلق - خلقك كوزی اوكنده - خلق ایچنده
Paraître en public خلقه كورنمك || Parler en public على ملاء
الناس تقریر كلام ایتمك

PUBLICATION. Action par laquelle on rend une chose publique
A. اعلان - شیوع - انتشار *P.* فاش *T.* یایمه - یایلش || La
publication de la paix صلحك اعلانی - صلحك اعلان خبر
Depuis la publication de cette ordonnance بو نظامك وانتشاری
La publication de l'Évangile انجیل شریفك اعلانی وقتندنبرو
On a défendu la publication de ce livre بو كتابك انتشاری
شیوع وانتشارینی یساق ایتدیلر - نشری منع اولنمشدر

PUBLICITÉ. Notoriété *A.* علانیت - وضوح *P.* آشكارایی *T.*
آشكاره لك || La publicité du crime le rend encore plus punissable
جرمك علانیتی تقریبیله جزای ارتكاب اولنان
ما یلیقی بر قات دخی زیاده اولمق اقتضا ایدر

PUBLIER. Rendre public et notoire *A.* اعلان - اشاعة - نشر
P. فاش كردن *T.* یایمق - آچیغه چیقارمق || Publier une
ordonnance بر نظامی نشر واعلان ایتمك un manifeste بر
بیاننامه نشر ایتمك des défenses یساقلر نشر واشاعه ایتمك
la guerre اعلان سفر ایتمك L'Évangile a été publié par toute
la terre انجیل شریف كافهٔ اقطار عالمه نشر واشاعه اولندی
Tout ce que la renommée a publié des grandes actions de ce prince,
est encore au-dessous de la vérité بو پادشاهك مآثر جلیله سنه
دائر تواتر یافتهٔ السنهٔ عوام اولمش صیت وشهرتی حقیقت
حالك ما دونیدر

Publié. *A.* منتشر - شایع *P.* فاش كرده - شیوع یافته *T.*
آچیغه چیقمش - آشكاره یه چیقمش - یایلمش

PUBLIQUEMENT. En public *A.* علنا - علانیة *P.* آشكارا *T.*
آشكاره - آچیغه - آچیقدن || C'est une chose qu'il a faite publiquement
علنا ایتدیكی بر شیدر Je lui ai dit publiquement
كندویه علنا سویلدم V. aussi En public.

PUCE. Insecte *A.* برغوث pl. براغیث - قذة pl. قذان *P.*
كیك - شبكر *T.* پیره || Morsure de puce برغوث قرص - پیره
اصریغی

PUCEAU. Garçon qui n'a jamais connu de femme *A.* متبتل -
P. بكر *T.* زن نا شناخته آدم - قاری بیلمامش

PUCELAGE. Virginité *A.* بكارة *P.* دوشیزگی *T.* قزلق

Il se dit aussi d'un homme qui n'a point connu de femme *A.*
حال البكارة - حال التبتل *P.* زن نا شناسی *T.* قاری
بیلمامزلك

PUCELLE. Fille qui n'a point connu d'homme *A.* بكر pl. ابكار -
عذراء pl. عذاری - خریدة pl. خرائد *P.* بوبك - دوشیزه *T.*
قز - قز اوغلان - باكره
نننگ

PUDEUR. Honte honnête *A.* حیاء - عار - خفارت *P.* ننگ
T. اوتانقلق || Pudeur virginale حیای ابكار C'est un reste de
pudeur qui l'a retenu عار وحیایه بر نبذهٔ قالمش بقیهٔ نفسنده
امتناع ایلدی اول حركتدن مبنی C'est n'avoir aucune pudeur que de parler de la sorte
محض بو مقوله كلام تفوهی
بیحیاییدر La pudeur paraît sur son visage آثار عار وحیا ناصیهٔ
حالنده نمودار در

Il se prend aussi pour Timidité *A.* حجاب - محجوبیت *P.*
شرم - شرمندگی *T.* محجوبلق

PUDIBOND. Qui a une certaine pudeur naturelle *A.* مستحیی
P. شرمناك *T.* اوتانغن

PUDICITÉ. Chasteté *A.* عفت - عصمت - ادب *P.* پاكدامنی
T. عرض - عرضلك - اهل عرضلك || La pudicité est le premier ornement
d'une femme عفت وادب اقدم حلیات نسواندر

PUDIQUE. Qui a de la pudicité. Il se dit des personnes et des
choses *A.* ذو عفاف - عفیف pl. اعفا - اهل العفة pl. ارباب
العفة - ادیب - عاصم *P.* پاكدامن - پرهیزكار *T.*
عرضلی - ادبلو - صاقلر || Discours pudique ادیبانه كلام - كلام عفاف آلود

PUDIQUEMENT, adv. *A.* بالعفة - بالعصمة - بالادب *P.*
ادیبانه - عفیفانه - بپاكدامنی *T.* ادبلوجه - ادب ایله ||
Les Chrétiens doivent vivre pudiquement, même dans le mariage
عیسویون حال نكاحده بیله عفت وادب ایله كچنملو درلر

PUER. Sentir mauvais *A.* دفر - نتن - انتان *P.* كندن - كنده
بودن - فرغند گشتن *T.* قوقمق || Cela puera bientôt بو شی
قریبا كسب نتانت ایده جكدر Si vous gardiez plus long-
temps ces fleurs dans la même eau, elles pueraient شو چیچكلر
طوردقلری صوایچنده بر مدت دخی حفظ اولنه جق اولور
ایسه كسب نتانت ایتمش اولور

En parlant des viandes, on emploie les mots *A.* تخشم - كسب
الزهومة *P.* بوی بد بستن *T.* قوقمق - قوخوباغلمق

Et en parlant de l'haleine *A.* بخر *P.* غساك گرفتن *T.*

فلانك نفسی باخر در Son haleine pue || آغز قوقمق

PUÉRIL. Qui appartient à l'enfance *A.* طفلی *P.* کودکانه *T.* جوجوق یاشی ـ سن طفولیت || Âge puéril جوجوغك L'instruction puérile تادیب اطفال — Il se dit aussi de ce qui tient de l'enfance *A.* طفلی *P.* کودکانه *T.* جوجوق واری || C'est un discours puéril جوجوق واری بر صحبتدر Ce jeune homme n'a rien de puéril بو نو جوانده بر درلو وضع طفلی یوقدر Excuse puérile جوجوق عذری ـ عذر طفلی

PUÉRILEMENT, adv. *A.* کطفل *P.* کودك ـ مانند کودك *T.* جوجوقجه ـ جوجوق آسا || C'est raisonner puérilement جوجوقجه مطالعه ایتمکدر

PUÉRILITÉ. Ce qui tient de l'enfant *A.* طفولیت *P.* کودکی *T.* جوجوقلق || Il y a de la puérilité dans ce discours بو کلامده اثر طفولیت ظاهر در Il ne sait que des puérilités کافهٔ اعمال وافعالی محض طفولیتدر

PUÎNÉ. Cadet *A.* سوغ *P.* پس زاد *T.* صکره طوغمش اردی || Les puînés des maisons souveraines se marient difficilement آل ملوك اولادندن اولان پس زادگانك امر تزوجلرنده صعوبت وار در

PUIS, adv. Ensuite *A.* ثم ـ بعده ـ بعد *P.* پس ـ پس *T.* صکره ـ آندنصکره ـ ازین || Il se propose d'aller à Orléans, puis à Tours بوندن فلان طرفه وآندنصکره فلان محله وارمق نیتنده در

PUISARD. Espèce de puits pratiqué pour faire écouler les eaux *A.* کظیمة pl. کظایم *P.* کهریز *T.* صو لغمی || On a fait des puisards au-devant de ce bâtiment اول بنانك پیشگاهنده صو لغملری احداث اولندی

PUISER. Prendre de l'eau dans une rivière, dans une fontaine *A.* انزاح ـ استنباط ـ اغتراف *P.* آب کشیدن *T.* صو چکمك || Puiser de l'eau à la rivière نهردن صو چکمك Puiser au courant de l'eau آقندیدن صو چکمك

On dit figur., qu'un homme a puisé dans les sources, pour dire, qu'il a lu les auteurs originaux sur les matières dont il traite ـ یازدیغی مادهلری ینابیع اصلیهدن استنباط ایلدی منبعلرندن اخذ ایلدی Cet auteur a puisé chez les anciens les plus grandes beautés de son ouvrage تالیف ایلدیکی کتابك احسن واعلا محللرینی آثار متقدمیندن استنباط ایلدی

PUISÉ. *A.* منزوح ـ مستنبط *P.* کشیده *T.* چکلمش

PUISQUE. Conjonction causative *A.* لأن *P.* چون *T.* چونکه ـ || Je le veux bien, puisque vous le voulez چونکه سنك دلخواهکدر بنم دخی دلخواهمدر

PUISSAMMENT. D'une manière puissante *A.* قویاً *P.* زورمندانه *T.* قوتلوجه || Ce prince est en état de secourir puissamment ses alliés بو پادشاه متفقلرینه قویاً اعانت ایلمکه مقتدر در Solliciter puissamment pour quelqu'un بر کمسنهنك حقنه قویاً شفاعت ایتمك Agir puissamment dans une affaire بر خصوصده قویاً عمل وحرکت ایتمك

Il signifie aussi, beaucoup, extrêmement *A.* غایة ـ فوق الغایة *P.* بغایت ـ بسیار *T.* پك چوق || Il est puissamment riche بغایت مالدار در

PUISSANCE. Pouvoir, autorité *A.* قدرت ـ اقتدار ـ حکومت *P.* توانایی ـ یارا || Puissance absolue حکومت ـ قوت مطلقه ـ حکومت مطلقه tyrannique حکومت مجبره ـ جبارانه حکومت légitime حکومت قانونیه indépendante حکومت مستقله limitée, bornée حکومت محدوده ومقیده ـ sans bornes حکومت نا محدوده La حکومت مکروهه odieuse بلا حد وقید اولان حکومت puissance souveraine حکومت سلطانیه C'est un homme qui s'est élevé à une grande puissance اعلای مراتب قوت واقتداره واصل اولمش بر آدمدر S'il a envie de vous obliger, il en a la puissance سنی ممنون ایتمکه رغبتی وار ایسه مقتدر در Puissance paternelle حکومت والدیه ـ حکومت پدری ـ بابا Ce fils est en puissance de père پدرینك تحت حکومتی حکومتنده در

Il signifie aussi, force *A.* قوت *P.* زور *T.* کوج || La puissance de ses moyens وسایل واسبابنك قوتی یدنده اولان de ses charmes جاذبهسنك قوتی La puissance de l'habitude est telle que... اعتیادك قوتی شول رتبهده غالبدر که

Il se prend aussi pour Domination, empire *A.* حکومت ـ دولت || La puissance de ce prince s'étend bien loin بو پادشاهك حکومتی اقطار بعیدهیه قدر واصل اولور Les Grecs furent soumis à la puissance des Romains طائفهٔ یونان روما دولتنه تابع ومنقاد اولمشدر

DE NOTRE PLEINE PUISSANCE. Formule dont se servent les rois dans certaines lettres patentes || De notre certaine science, pleine puissance et autorité royale, avons ordonné... علم تام شهریارانه وقوت کاملهٔ ملوکانهمز موجبنجه شو وجهله امر وتنبیه اولنور که

Puissance. Efficacité des remèdes *A.* قوّت || Le quinquina a la puissance de guérir la fièvre قنه قنده حمانك دفعی قوّتی وار در L'aimant a la puissance d'attirer le feu مقناطیسده دمورك جلبی قوّتی وار در

En termes de philosophie, il se dit de ce qui est opposé à Acte *A.* قوّت || Réduire la puissance en acte قوّتی فعله كتورمك

Et en termes de Mécanique, de ce qui agit pour mouvoir un corps, pour surmonter un poids *A.* قوّت ـ زور *P.* زور *T.* زور || Dans un moulin à eau, l'eau est la puissance صو دكرمانده باعث زور وقوّت صو در

Il signifie aussi, faculté *A.* قوّت pl. قوا || La mémoire, l'entendement sont appelés les puissances de l'âme قوّت حافظه وقوّت فاهمه قوای نفسانیه اسمیله تسمیه اولنور

Puissances, se dit de ceux qui possèdent les premières dignités de l'État *A.* اولی الامر pl. اولیاء الامور || Avoir accès auprès des puissances بر كمسنه نك نزد اولیای اموره رخصت تردّدی اولمق

Toute-Puissance. Il ne se dit que de Dieu *A.* قدرت صمدانیّة ـ قدرت بیحدّ ـ قدرت بی انتهاء یزدانی *P.* ما لا نهایة وپایان ربّانی *T.* الله تعالینك حدّ ونهایتی یوق قوّتی

PUISSANT. Qui a beaucoup de pouvoir *A.* قوی pl. اقویاء ـ قوی الاقتدار ـ مقتدر *P.* زورمند ـ توانا *T.* قوّتلو ـ كوجلو || Un puissant empire بر پادشاه سلطنت قوی الاركان prince قوی دوستلره مالك Avoir de puissans amis قوی الاقتدار اولمق C'est une maison qui est puissante dans la province مملكت ایچنده فرط قوّت ایله معروف بر خاندان راسخ الاركاندر C'est une puissante ville بر بلدهٔ قویّه در Les puissans du siècle عظمای زمان ـ اقویای زمان

Il signifie aussi, qui est capable de produire un effet considérable || Cela lui a été d'un puissant secours بو كیفیت فلانك حقنده اعانت قویّه وسیله اولمشدر Il a allégué de puissantes raisons علل واسباب قویّه سرد ایلدی Puissant remède دوای قوی ـ دوای قوی التأثیر Lever une puissante armée عسكر قوی اخراج ایتمك Avoir une puissante flotte بر دونانمای قویّه مالك اولمق

Il signifie aussi, robuste *A.* قوی البنیة *P.* تنومند *T.* قوتلو ـ قوّتلو || C'est un jeune homme fort et puissant قوی البنیه وشدید البدن بر یكتدر

Il se prend aussi pour Riche *A.* مقتدر pl. مقتدرین ـ متموّل ـ غنی pl. اغنیاء *T.* توانكر *T.* زنكین ـ مالدار || C'est le plus puissant négociant de la ville شهرك اك مقتدر تجارندندر Être puissant en fonds de terre املاك وعقار جهتیله مالدار اولمق

On dit, Puissant vin, par opposition à Vin faible *A.* خمر شدید *P.* بادهٔ تیز *T.* كسكین شراب

Tout-Puissant. Il ne se dit que de Dieu *A.* قادر على الاطلاق || Le bras du Tout-puissant جناب قادر على الاطلاق عزّ شانه حضرتلرینك ید قدرتی

On dit aussi, qu'un homme est tout-puissant, pour dire, qu'il a un très-grand pouvoir *T.* قادر مطلقدر ـ بیحدّ وبی اندازه نفوذ وقوّتی وار در

Très-haut et très-puissant prince. Titre qu'on donne dans les actes aux princes *T.* شوكتلو قدرتلو

PUITS. Trou profond, fait exprès pour en tirer de l'eau *A.* بئر pl. آبار ـ ركیة pl. ركایا ـ جبّ pl. اجباب *P.* چاه *T.* قویی || Puits fort profond بئر قعیر ـ بئر عمیق الغور ـ چاه ژرف ـ درین قویی commun عامّدیه مخصوص قویی Le rebond d'un puits قویی بلازكی ـ اباله بئر Curer un puits قویی تطهیر ایتمك ـ قوییی ایرنلمق Puits à roue چرخدلو قویی à poulie مقرەلو قویی creusé dans le roc قیا ایچنده حفر اولنمش قویی

On appelle Puits perdu, un puits dont le fond est de sable, où les eaux se perdent *A.* نازح ـ ناكز pl. نواكز *P.* چاه بی آب *T.* قوری قویی

On dit figur. et proverb. d'un homme fort secret, que ce qu'on lui dit tombe dans un puits دندویه سویلنان سوز بر قویی ایچنده آتلمش كبیدر — On dit aussi, que cet homme est un puits, pour dire, qu'il est impossible de le faire parler sur les choses qu'il doit cacher *A.* متقفل الفم *P.* بسته دهان *T.* آغزی كلیدلی

On dit aussi d'un homme très-savant, C'est un puits de science *A.* كنز العلوم والمعارف *P.* گنجینهٔ هنرودانش

PULLULER. Multiplier en abondance *A.* ریعان ـ اراعة ـ كسب ـ النما *P.* رایگانی پذیرفتن *T.* كورلنمك ـ بركتلنمك || Le chiendent pullule beaucoup ایرق اوتی بغایت بوللنمق La fougère pullule extrêmement ایرلتی اوتی افراط ریعان ایدر ایله كورلنور — Il se dit figur. des opinions dangereuses, et alors

on emploie aussi les mots *A.* انتشار *P.* رایگان شدن *T.* یایلمق || Cette hérésie, cette opinion a pullulé en peu de temps بو رفض وبدعت وبو اعتقاد باطل مدت یسیره ایچنده مدت قلیله ایچنده منتشر ـ کسب نما وریعان ایلدی ورایگان اولمشدر

PULMONAIRE. Qui appartient au poumon *A.* رئوی ـ سحری *P.* ششی *T.* آق جکرک || Artère pulmonaire شریان الرئه veine آق جکر طمری ـ رک شش ـ عمود الکبد ـ عرق الرئه

PULMONAIRE. Plante propre aux maladies du poumon *A.* حشیشة الرئة

PULMONAIRE DE CHÊNE. On appelle ainsi le Lichen. V. Lichen.

PULMONIE. Maladie du poumon *A.* داء السحر *P.* رنج شش *T.* آق جکر آغریسی

PULMONIQUE. Qui est malade du poumon *A.* سحیر *P.* آزرده شش *T.* آق جکر آغریسنه مبتلا

PULPE. Substance médullaire ou charnue des fruits, des légumes *A.* شحمة *T.* اوز

Les Anatomistes appellent Pulpe cérébrale, la partie molle du cerveau *A.* شحمة الدماغ

PULSATIF. T. de Méd., qui se dit d'un battement douloureux qui accompagne ordinairement les inflammations *A.* ضارب ـ نابض || Douleur pulsative وجع نابض

PULSATION. T. de Méd. Il se dit du battement du pouls *A.* نبضان *P.* نبض طپیدن *T.* طمر آتشی || Pulsation fréquente نبضان متدارک inégale نبضان غیر منتظم ـ نبضان نا هموار Son pouls fait tant de pulsations dans l'espace d'une demi-heure نبضی نصف ساعت ایچنده شوقدر کره نبضان ایدر

PULVÉRIN. Il se dit de la poudre à canon dont on se sert pour amorcer les armes à feu *T.* آغز اوتی

PULVÉRISATION. V. Pulvériser.

PULVÉRISER. Réduire en poudre *A.* تسفیف *P.* سفوف ساختن *T.* دوکوب توز ایتمک || Il a trouvé le secret de pulvériser les corps les plus solides et les plus compacts زیاده صلب وکثیف اولان اجرامی تسفیف ایلمنک سرینی بولدی

Il se dit figur. pour Détruire entièrement *T.* هباء منثور کبی نا بود ونا پیدا ایتمک || Cette objection a été pulvérisée بو اعتراض هباء منثور کبی نا بود ونا پیدا اولدی

PULVÉRISÉ. *A.* مسفف *P.* سفوف گشته *T.* توز کبی دوکیلوب توز اولمش ـ اولمش

PUNAIS. Qui rend par le nez une odeur infecte *A.* خاشم الانف *P.* کنده بینی *T.* ککزی قوقار

Il se dit aussi de celui qui est privé du sentiment de l'odorat *A.* اخشم ـ شخم ـ عاطل الشم *P.* بسته بینی *T.* ککزی طوتق ـ ککزی طوتقون || Il ne sent point les odeurs, il faut qu'il soit punais اصلا رایحه آلمیور غالبا ککزی طوتقدر ـ غالبا قوت شامه‌سی عاطلدر

PUNAISE. Insecte qui s'engendre dans le bois de lit *A.* بقة *P.* غساک ـ فس فس ـ تردک *T.* تخته بتی || De la drogue pour faire mourir les punaises اهلاک بقه ایدن دوا

PUNAISIE. Maladie du punais *A.* داء الخشام *P.* بستگی بینی *T.* ککز طوتقونلغی

PUNCH. V. Ponche.

PUNIR. Faire subir à quelqu'un la peine de son crime, de sa faute *A.* جزاء سوء الصنیع ـ جزاء سوء العمل ـ مجازاة بالعقوبة ـ تنکیل *P.* گوشمال کردن *T.* تأدیب ایتمک || On l'a puni comme il méritait جزاء ما یلیقی اجرا اولندی ـ تأدیبات لایقه‌سی Après ce qu'il a fait, on ne le saurait trop punir سوء صنیعنه کوره هر نقدر تنکیل اولنسه کافی دکلدر Punir sévèrement شدیداً تأدیب وگوشمال ایتمک Il faut punir les traîtres خوندنک تأدیب وتنکیلی لازمدر Il a été puni de ses crimes ارتکاب ایلدیکی جرایم وقبایح مقابلنه تأدیبات لایقه‌سی اجرا اولندی Punir les méchans, et récompenser les bons اهل شره بالعقوبه مجازات وارباب خیره مکافات ایتمک Dieu nous châtie en ce monde, et dans l'autre il nous punit sans retour جناب منتقم قهار بزی بو دنیاده تأدیب وآخرتده مظهر عقوبت جاوید ایدر ـ On dit aussi, Punir un crime بر جرمک جزای لایقنی اجرا ایتمک Punir les moindres fautes اصغر جرایم وخطایه وارنجه جزای لایقی اجرا ایتمک

PUNI. *A.* معاقب ـ مظهر النکال *P.* گوشمال گشته ـ عقوبت‌دیده *T.* تأدیب اولنمش

PUNISSABLE. Qui mérite punition *A.* مستوجب العقوبة ـ مستحق التنکیل ـ لایق بالاعقاب *P.* شایان گوشمال ـ شایستهٔ عقوبت *T.* تأدیبه کرکلو ـ حقندن کلنه‌جک || C'est un homme très-punissable غایت مرتبه‌ده تأدیب وتنکیله

قتل ایله مجزات Crime punissable de mort مستحق بر آدمدر
اولەجق بر جنحه

PUNITION. Châtiment *A.* عقوبت ـ نکال pl. عقوبات *P.*
تأدیب *T.* باد افراه ـ گوشمال || On lui ordonna pour puni-
tion... فلانە لاجل التأدیب امر اولندیکه Une faute si lé-
gère ne méritait pas une si grande punition بویله جرم خفیفه
اولمقوله نکال شدیدک تحمّلی یوغیدی On doit proportion-
ner la punition aux crimes تأدیبات مرتبهٔ جرایمه قیاس اولنملو
در On en a fait une punition exemplaire سائره موجب عبرت
اولەجق وجهله تأدیب اولندی Cela mérite une punition cor-
porelle بو قباحت بدنًا بر نوع تأدیبه سزا در C'est une
punition de Dieu جناب ـ ارسال الهی اولان بر عقوبتدر
ربّ المجازات طرفندن ارسال اولنمش بر تأدیبدر

PUPILLAIRE. T. de Jurispr. Qui appartient au pupille *T.* تحت
حکومت ولی اولان یتیمه مخصوص

PUPILLARITÉ. T. de Jurispr. Le temps qu'un enfant est pupille
T. تحت حکومت ولیده اولان یتیمک حالی

PUPILLE. Orphelin en bas âge qui est sous la conduite d'un
tuteur *A.* یتیم تحت الولایة || Il faut qu'un tuteur ait soin de
la personne et des biens de son pupille ولیّ یتیم اولان کشی
تحت ولایتنده اولان صغیرک نفس ومالنی محافظه
ایتمک واجبهٔ ذمّتیدر

Il se dit aussi d'un jeune enfant par relation à son gouverneur
A. ربوب *P.* پرورده *T.* بر لالانک بسلدیکی چوجوق ||
Ce gouverneur s'est fait beauconp d'honneur par l'éducation de son
pupille بومربیّنک زیر تربیه‌سنده اولان ربوبه ایتدیکی
تأدیب وتعلیم کندویه موجب شرف وافتخار در

PUPILLE. T. d'Anat. La prunelle de l'oeil. V. Prunelle.

PUR. Qui est sans mélange *A.* خالص ـ صاف *P.* پاک ـ
صافی آلتون ـ ذهب خالص De l'or pur || صافی *T.* ناب
ماء صاف De l'eau pure صافی شراب ـ بادهٔ ناب du vin

Pur, en parlant des choses morales, signifie, sans tache, sans
défaut *A.* نقیّ ـ خالص *P.* بیغل وغش *T.* پروزسز || C'est
une vertu pure بر فضیلت خالصه در Une foi pure ایمان
خالص Un coeur pur دل بیغل وغش Avoir des intentions pu-
res, et droites بر کمسنه‌نک نیّات خالصه ومستقیمه‌سی
اولمق

En parlant de l'air, on emploie les mots *A.* لطیف ـ نزیه

P. پاک *T.* تمیز || L'air est très-pur en ce pays-ci بو مملکتنک
هواسی بغایت لطیفدر ـ پک تمیز در

Pur, se dit aussi pour mieux marquer la vraie nature des êtres
dont on parle *A.* محض ـ صرف ـ بحت || Suivant Descartes
les bêtes sont de pures machines فلان حکیمک مذهبنه کوره
بهایم قسمی آلات محضدر Les anges sont de purs esprits ملائکهٔ
کرام ارواح محضدر ـ Il se dit aussi des choses morales, et alors
on emploie aussi le mot *A.* عین || C'est la pure vérité عین
حقیقتدر Il a agi en cela par bonté toute pure بو بابده عمل
وحرکتی محض جودت طبعنه مبنی ایدی Pure malice
عین خباثت ـ صرف افترا calomnie سخای محض libéralité
افترای محض ـ On joint quelquefois au mot Pur celui de Tout
pour le fortifier || Cette expression est de l'Italien tout pur بو تعبیر
تالیانی محضدر C'est du poison tout pur سمّ محضدر ـ صرف
زهر در

On dit en Métaphysique, L'esprit pur, pour dire, l'esprit con-
sidéré sans aucune union avec la matière *A.* روح مجرّد

On dit en termes de Pratique, Pure et simple, pour dire, sans
aucune restriction ni réserve *A.* بریٔ من الشروط والقیود ـ
بلا قید وشرط *P.* آزادهٔ شرط وقید ـ بیشرط وقید *T.* شرطسز
|| Obligation pure et simple تعهّد بلا قید وشرط اولان promesse
وعد بی شرط وقید

Pur, se dit aussi en matière de style, pour marquer la pro-
priété des termes et la régularité de la construction *A.* منقّح *P.*
بیقصور *T.* قصورسز || Style pur سبک وعبارهٔ منقّح C'est un
écrivain très-pur نقاحت قلمه مالک بر کاتبدر

Il signifie aussi, sans tache *A.* طاهر *P.* پاکیزه *T.* تمیز ||
Victime pure ذبیحهٔ طاهره

Il signifie encore, chaste *A.* نازه النفس ـ طاهر النفس ـ
طاهر الذیل *P.* پاکدامن *T.* لکه‌سز || Vierge très-pure بر
بکر طاهرة الذیل Elle s'est toujours conservée pure دائما طاهرة
الذیل اولمق اوزره وقایهٔ نفس ایلدی ـ جامهٔ عفتنی
آلودهٔ دنس عیب وقباحت ایتمش دکلدر

En pure perte. Inutilement, vainement *A.* بالعبث *P.* بیهوده
T. عبث یرده || C'est en pure perte que vous l'exhortez, que
vous lui donnez des conseils فلانه ایتدیکک تشویق واغرالر
ـ وویردیکک نصیحتلر عبث محضدر بر درلوکار ایده جکلری
یوقدر ـ عبثه اشتغال قبیلندندر زیرا بر فائده‌یی مستج

اولدمیه‌جقلری درکار در

À PUR ET À PLEIN. Entièrement et sans aucune réserve A. تماماً وکاملاً P. با تمامی T. بسبتون || Il a été absous à pur et à plein تماماً وکاملاً عفو اولندی

PURÉE. Le suc tiré des légumes, cuits dans de l'eau T. ازمه || Purée de lentilles, de pois مرجمك یا بزلیا ازمه‌سی

PUREMENT. Il a différentes significations, selon les phrases où il est employé. Ainsi on dit, Vivre purement, pour dire, d'une manière pure et innocente طهارت نفس اوزره کچنمك — نزاهت نفس ایله Écrire purement, pour dire, avec pureté de style نقاحت عباره ایله یازمق Faire une chose purement par plaisir, pour dire, uniquement pour son plaisir بر شیئی محضا انجق — مجرّد کندو ذوقیچون — کندو ذوقیچون ایتمك Dans le langage des Arts, il se prend pour Exactement A. بلا قصور P. بی کم وکاست — بیقصور T. قصورسز || Dessiner purement بلا قصور رسم ایتمك Cet homme trace purement sa ligne خطّی بیقصور کشیده ایدر

On dit, Purement et simplement, pour dire, sans réserve et sans condition A. بلا قید وشرط P. بیشرط وقید T. ساده‌جه

PURETÉ. Qualité par laquelle une chose est pure et sans mélange A. خلوص — صفوت — نزاهت — نقا P. پاکی — پاکیزگی T. تمیزلك || Par le moyen du feu, on porte les métaux au plus haut degré de pureté اجناس معادن آتش واسطه‌سیله اعلای مراتب صفوته ایصال اولنور La pureté des eaux contribue beaucoup à la santé میاهك نقا وصفوتی حفظ صحته مدار کلّی اولور La pureté de l'air نزاهت هوا — هوانك تمیزلکی — Il se dit aussi des choses morales || La pureté de ses moeurs خلوص اخلاقی — نقای اخلاقی de ses intentions خلوص نیّتی Pureté de foi خلوص ایمان

Il signifie aussi, netteté, exemption de fautes A. نقاحت P. بیقصوری T. قصورسزلك || La pureté des expressions, du style نقاحت تعبیرات ونقاحت عباره

Et chasteté A. نزاهة النفس — طهارة النفس P. پاکدامنی T. تمیزلك || Les péchés contre la pureté نزاهت نفسی مخلّ اولان ذنوب ومعاصی La pureté du coeur طهارت بال — صفوت بال de l'esprit نقای ذهن — نزاهت ذهن de l'âme نزاهت نفس Pureté évangélique نزاهت ملکیّه virginale نزاهت بکریّه Conserver la pureté نزاهت نفسی وقایه ایتمك

V. aussi Chasteté.

PURGATIF. Qui a la faculté de purger A. منقّی pl. منقّیات — مشّی pl. مشیّات — مسهل pl. مسهلات P. شکمران T. یورك سوریجی || Remède purgatif دوای منقّی — مسهل علاج Tisane purgative ماء دوائی منقّی

PURGATION. Évacuation par le moyen d'un remède qui purge A. تنقیة P. شکمرانی T. یورك سورمه‌سی || Il se porte beaucoup mieux depuis sa purgation تنقیه‌دنصکره مزاجی خیلی مرتبه صحّته میل ایتدی La purgation est nécessaire aux personnes replètes ملحم آدملره کوره تنقیه‌نك لزومی درکار در Il se prend aussi pour Purgatif. V. ce mot.

PURGATIONS. L'évacuations de sang que les femmes ont tous les mois A. اَطهار الحایضات — اَطهار

PURGATOIRE. Lieu où les âmes de ceux qui meurent en grâce, vont expier les péchés dont ils n'ont pas fait une pénitence suffisante en ce monde A. عذاب البرزخ — عذاب القبر || Prier pour les âmes du purgatoire عذاب برزخده اولان ارواح ایچون دعا اوقومق Délivrer une âme du purgatoire بر جانی عذاب برزخدن تخلیص ایتمك Le feu du purgatoire اتش عذاب برزخ

PURGER. Nettoyer le corps avec un remède pris par la bouche A. تنقیة — تطهیر P. پاکیزه کردن T. تمیزلمك || Purger un malade خسته‌یی تنقیه ایتدرمك Cette drogue purge le bas-ventre, le cerveau بو نبات دوایی بطن اسفلی ودماغی تنقیه ایدر Purger quelqu'un avec du séné سنامکی ایله تنقیه ایتدرمك

On dit, Purger l'État de voleurs, pour dire, les en chasser ملکی قطّاع طریق شرّندن تطهیر ایتمك Purger sa maison de fripons خانه‌یی عیّاردن تطهیر ایتمك Purger son esprit de toutes sortes d'erreurs صحیفهٔ ذهنی هر کونه اعتقادات باطلدن تطهیر ایتمك — چرك اعتقادات فاسده‌دن تنزیه وتطهیر ایتمك

On dit aussi, Purger son bien de dettes, pour dire, acquitter toutes ses dettes, en sorte que tout ce qui reste du bien soit net et liquide بر کمسنه مالنی دیوندن تنقیح ایتمك

Et se purger d'une accusation, d'un crime, pour dire, faire connaître qu'on est innocent A. تنزیه النفس — تبریة النفس P. خودرا از گناه آزاده کردن T. کندویی پاکه چیقارمق

On dit, Se purger par serment, pour dire, se justifier devant les juges, en jurant qu'on est innocent اداى قسم ايله تبرئهٔ نفس نفس مخطره‌يى واهمهٔ — Et purger sa conscience ايتمك — گناهدن تنزيه ايتمك

Purgé. *A.* منزّه — مطهّر *P.* پاکيزه — پاك شده *T.* تميزلنمش — پاكلنمش

PURIFICATION. Action de purifier *A.* تصفية *P.* پاكسازى *T.* تصفيهٔ دم || La purification du sang طوريلتمه — پاكلتمه — تميزلتمه

En parlant des métaux, on emploie les mots *A.* امحاص — قال *T.* پاكسازى *P.* تصفية

Il se dit aussi des cérémonies par lesquelles on se purifiait dans la loi de Moïse *A.* تطهّرات || Purifications légales تطهّرات شرعيّه

PURIFIER. Rendre pur *A.* تصفية — تنقية *P.* پاكيزه كردن *T.* پاكلتمك — تميزلتمك — طوريلتمق || Purifier l'air هوايى *T.* صويى طوريلتمق — تصفيهٔ ما ايتمك l'eau تصفيه ايتمك le sang تصفيهٔ دم ايتمك — On dit aussi, Purifier le coeur *A.* تصفية البال *P.* دورنرا پاك كردن *T.* يوركى پاكلتمك

En parlant des métaux *A.* امحاص *P.* پاكيزه ساختن *T.* قال ايتمك

Se purifier. Devenir pur *A.* تصفّى — كسب الصفوة *P.* پاكيزگى *T.* يافتن *T.* پاكلنمك — تميزلنمك — طوريلمق || L'air se purifie par le feu, par le grand vent هوا آتش وياخود ريح شديد ايله كسب صفوت ايدر

Il signifie aussi, dans la loi de Moïse, faire ce qui était ordonné pour les purifications légales *A.* تطهير || Les femmes étaient obligées d'aller se purifier au temple après leurs couches طائفهٔ نسوان بعد النفاس عبادتگاهه واروب تطهّره مجبور ايدى

Purifié. *A.* مصفّا — منقّا — مطهّر *P.* پاكيزه گشته *T.* پاكلنمش — قال *T.* پاكيزه شده *P.* ممحوص *A.* طوريلمش — تميزلنمش اولمش

PURISME. Affectation d'une pureté minutieuse dans le langage *A.* تصنّع فى الكلام *P.* سخنپردازى *T.* تكلّفسازىٔ — سوزده تكلّف || Cet auteur donne un peu dans le purisme بو مولف نوعمّا تصنّع كلامه مايلدر

PURISTE. Celui qui affecte la pureté du langage *A.* متصنّع فى الكلام *P.* سخنپردازى *T.* تكلّفساز — سوزده تكلّف ايدن

PURPURIN. Qui approche de la couleur de pourpre *A.* امغر *P.* سرخچرده *T.* كوزى — كوزى رنكى || Des fleurs purpurines چيچكلر

PURULENCE. Qualité de ce qui est purulent *A.* اختلاط بالقيح *P.* ريم آلودگى *T.* ايرينليلك

PURULENT. T. de Méd. Qui est mêlé de pus *A.* مخلوط — مقيّح بالقيح — ممزوج بالقيح *P.* ريم آلود *T.* ايرينلو || Crachets purulens بزاق مقيّح — ايرينلو توكرك — ايرينلو سدك Urines purulentes ابوال مقيّحه — ابوال ريمناك — ايرينلو سدك

PUS. Matière corrompue qui sort des plaies et des ulcères *A.* قيح — مدّة *P.* ريم *T.* ايرين || Le pus commence à se former در اولمقده — قيح تكوّن — ايرين باغلنمغه يوز طوتدى Dès qu'on lui eut donné un coup de lancette, le pus sortit en abondance نيشترك ايلك ضربنده ايرين كثرت اوزره آقمغه باشلادى — Les médecins disent, que le pus est louable, quand il est sans mauvaise odeur *A.* قيح محمود *P.* ريم خوب *T.* ايو ايرين

PUSILLANIME. Qui n'a pas de courage *A.* جبان — هيّاب — ضعيف النفس *P.* بد دل — بد زهره — بيجگر *T.* اودك — قورقق

PUSILLANIMITÉ. Manque de courage *A.* جبن — جبانت — ضعف النفس *P.* بددلى — بيجگرى *T.* اودكلك — قورققلق || On ne vit jamais tant de pusillanimité جبانتك بو درجه‌سى كورلمش شئ دكلدر

PUSTULE. Petite tumeur qui s'élève sur la peau *A.* بثرة pl. بثور — دمّل pl. دماميل *P.* هودر *T.* چبان || Dans la petite vérole, tout le corps est couvert de pustules علّت جدرى يه گرفتار اولانك وجودى بسبتون بثور ايله قاپلنور

PUTAIN. Il se dit d'une fille ou d'une femme prostituée *A.* قحبة — جالعة — رمّازة — هلوك *P.* غر *T.* قحپه

PUTANISME. Désordre dans lequel vivent les putains *A.* هلوكيّة *P.* غرى *T.* قحپه‌لك

PUTASSERIE. Il se dit de la fréquentation habituelle des femmes de mauvaise vie *A.* فسق — فجور *P.* زناكارى *T.* روسپيلره دوشكونلك

PUTASSIER. Qui est adonné aux femmes de mauvaise vie *A.* فاسق — فاجر — زانى *P.* زناكار *T.* روسپيلره دوشكون

PUTATIF. Qui est réputé être ce qu'il n'est pas *A.* وهمى — موهوم Il ne se dit qu'en cette phrase, Père putatif پدر موهوم

PUTRÉFACTION. État de ce qui est putréfié *A.* تعفّن — تفسّد

P. خرسیدگی T. چوریمه || Il faut empêcher la putréfaction de
cette plaie بو جراحتك تعفننی منع ایتمك لازمدر

PUTRÉFAIT. T. de Méd. Corrompu, infect A. فاسد ـ متعفن
P. عفونتیافته ـ خرسیده T. چوریمش || Un sang putréfait دم
فاسد Un corps tout putréfait کلیاً متعفن اولمش بدن

PUTRÉFIER. Corrompre, faire pourir A. افساد ـ تعفین P.
خرسانیدن T. چورتمك || La gangrène putréfie les parties عفونت
جراحت قرب واطرافنده اولان اعضایی افساد ایدر ـ Se
putréfier A. کسب الفساد ـ کسب العفونة ـ تفسّد ـ تعفن
چوریمك T. فساد پذیرفتن ـ عفونت یافتن ـ خرسیدن P.
|| Le fumier se putréfie dans les fosses où on le met زبیل حفره
ایچنده تعفن ایدر

Putréfié. A. متعفن P. عفونتیافته ـ خرسیده T. چوریمش

PUTRIDE. Accompagné de pouriture A. عفنی || Fièvre putride
حمای عفنیة Humeurs putrides اخلاط عفنیة

PYGNOTIQUE. T. de Méd. Il se dit des remèdes propres à condenser les humeurs A. مکثف الاخلاط P. سختساز کشها T.
اخلاطی قویولدیجی

PYGMÉE. Homme d'une très-petite taille. V. Nain.

PYLORE. T. d'Anat. Orifice inférieur de l'estomac, par lequel les alimens digérés entrent dans les intestins A. بوّاب

PYRAMIDAL. Qui est en forme de pyramide A. اهرامی الشکل

PYRAMIDE. Solide à plusieurs côtés, qui s'élève en diminuant toujours, et qui aboutit en pointe A. هرم pl. اهرام || Les pyramides d'Égypte sont renommées par leur grandeur et par leur antiquité اهرام مصر فرط ضخامت وقدم زمان تقریبیله
مشهور آفاقدر

PYRÈTHRE. Plante A. عاقر قرحا P. اگکرا ـ تاغندست T.
نزله اوتی

PYRITE. Nom d'un minéral A. حجر النور P. بوریطش ـ
مرقشیشا

PYROTECHNIE. L'art de faire des feux d'artifice A. صنعة
ـ آتشبازلق T. فنّ آتشبازی P. صنایع ناریّة pl. ناریّة
صنایع ناریّده || Il entend bien la pyrotechnie فشنکجیلك
وقوف تامّی وار در

PYROTECHNIQUE. Qui appartient à la pyrotechnie A. متعلّق
آتشبازلغه متعلق T. متعلّق آتشبازی P. بصنایع الناریّة

PYROTIQUE. T. de Méd. Caustique qui a la vertu de brûler A.
یاقیجی T. سوزان P. محرق

PYRALE. Espèce d'insecte A. خرطیط P. پروانهٔ زنگامیز T.
آلاجه کلبك

PYRRHONIEN. Secte de philosophes qui faisaient profession de douter de tout A. اهل المذهب الشكّ

PYRRHONISME. Habitude ou affectation de douter de tout مذهب
الاهل الشكّ

QUA

QUADRAGÉNAIRE. Qui est âgé de quarante ans A. بالغ الاربعین
P. چهل ساله T. قرق یاشنده || Une femme quadragénaire
قرق یاشنده بر قاری

QUADRANGULAIRE. Qui a quatre angles A. مربّع الزوایاه P.
درت کوشه‌لو T. چار کوشه

QUADRATURE. Réduction géométrique d'une figure curviligne à un carré A. تربیع || Jusqu'ici on n'a pas encore trouvé la quadrature du cercle دائره‌نك تربیعی فنّی الی الآن کشف
اولنه‌مامشدر

QUADRILATÈRE. T. de Géom. Figure de quatre côtés A. شکل
درت یانلو بر شکل T. شکل چار پهلو P. مربّع الاضلاع

QUADRUPÈDE. Animal qui a quatre pieds A. ماشیة pl. مواشی
P. چارپا T. درت آیاقلو || Parmi les animaux quadrupèdes, il y en a de féroces et de domestiques مواشی قسمی وحشی
وانسی حیواناتدن عبارتدر Les quadrupèdes, les volatiles et les reptiles مواشی وطیور ودوابّ

QUADRUPLE. Quatre fois autant A. مضاعف اربع مرّات
P. چارتا T. درت اولقدر ـ درت قات || Payer le quadruple
درت اول قدرینی ـ درت قاتنی ادا ایتمك Un nombre quadruple d'un autre بر عددك درت قاتی Vingt est le quadruple de cinq یکرمی عددی بشك درت قاتیدر

QUADRUPLER. Ajouter quatre fois le même nombre A. تضعیف

اربع مرار .P چارتا كردن .T درت قات ایتمك || Il n'avait que mille écus de rentes, il en a présentement quatre mille, il a quadruplé son revenu مقدّما ایرادی یالكز بیك غروش ایكن شمدی درت بیكه ابلاغ اولنمغین درت قات اولمش اولدی — Il se dit aussi au neutre .A تضاعف اربع مرار .P چارتا گشتن .T درت قات اولمق || Son bien a quadruplé depuis qu'il s'est mis dans le commerce مالی تجارته وضع اولنه‌لیدنبرو درت قات اولدی

QUAI. Levée revêtue de pierre, et faite le long d'une rivière, pour la commodité du chemin .A رصفة الشاطی .P آژیانهٔ ساحل .T یالی كنارنده قالدرم یول || Sa maison donne sur le quai خانه‌سی یالی كنارنده كاین قالدرم یوله ناظر در

Et le rivage d'un port de mer, qui sert pour la charge et la décharge des marchandises .A شاطی البحر .P لب دریا .T دكز یالیسی

QUALIFICATION. Attribution d'une qualité, d'un titre .A صفت pl. صفات .P اوصاف pl. نام .T آد || Qualification de faussaire قلبزن صفتی Cette proposition a été qualifiée de téméraire بو تكلیف صفت كستاخی ایله توصیف اولنمشدر Il faut voir si cette qualification est juste بو صفت حقه مقارنمیدر دكلمیدر جای نظر در

QUALIFIER. Marquer de quelle qualité est une chose, une personne .A توصیف .P نام نهادن .T آد قومق || On a qualifié cet ouvrage d'hérétique بو تألیف رفض آلود صفتیله توصیف اولنمشدر Les lettres du Roi le qualifient Prince فلان كمسنه بروات پادشاهیده بك صفتیله توصیف اولنور Il se qualifie écuyer میر آخور صفتیله اتصاف ایدر Qualifier quelqu'un de fourbe بر كمسنه‌یی حیله‌كار صفتیله توصیف ایتمك

QUALIFIÉ. .A متصف - موصوف .P نام داشته .T آدی قونمش

QUALITÉ. Ce qui modifie l'essence des choses .A كیفیت || Beauté, petitesse, blancheur, sont des qualités حسن وصغر وبیاض بو شیئده كیفیات قبیلندندر Cela n'est pas de la qualité requise مطلوب اولان كیفیت یوقدر La bonne qualité des alimens est essentielle à la santé غدانك كیفیت جیده‌سی حفظ صحته مدار كلی اولور

QUALITÉ. Talent, disposition bonne ou mauvaise .A خصلت pl. خصال - خصایل - شملة pl. شمایل - صفت pl. اوصاف .P خوی .T كیش || Qualités naturelles خصایل ذاتیه - خصایل فطریه - شمایل جبلیه acquises خصایل مكسوبه louables اوصاف پسندیده du corps et de l'esprit خصایل جسمانیه وعقلیه C'est un homme qui a beaucoup de bonnes qualités نیچه نیچه خصایل برگزیده ایله مجبول بر ذات كریم الصفاتدر qui a de grandes qualités اوصاف جلیله صاحبی بر آدمدر Il a une mauvaise qualité, c'est qu'il ne saurait garder un secret بر خصلت ردیئه‌سی وار در كه دیلی طوتمازلقدر

Il signifie encore, noblesse, distinction .A شرف الذات - حیثیت .P بزركواری .T اولولق || C'est un homme de qualité ارباب حیثیتدن بر - شرف ذات صاحبی بر آدمدر Il y avait des gens de la première qualité dans cette assemblée اول مجلسده اعالیٔ ارباب حیثیتدن رجال وكبار موجود ایدی

QUALITÉ. Titre d'honneur .A لقب pl. القاب .T عنوان || Il prend la qualité de Prince بك - پرنج لقبنی اتخاذ ایدر Il a ce privilége en sa qualité de secrétaire du Roi بو امتیازه پادشاه سرّ كاتبی عنوانی جهتیله مالكدر - سرّ كاتبی عنواننی اولمق جهتیله

QUALITÉ. T. de Jurispr. Titre personnel qui rend habile à exercer quelque droit .A صلاحیت || Pour intenter action, il faut avoir qualité بر دعوایه تصدی ایتمك ایچون صلاحیت لازمدر Prendre qualité dans une succession وراثته كسب صلاحیت ایتمك En quelle qualité peut-il disputer cette succession? بو میراثه نه كونه صلاحیت ایله ادّعا ایده بیلور Il me dispute ma qualité صلاحیتمه اعتراض ایدر

On dit aussi, Les qualités d'un arrêt, pour dire, tout ce qui précède le dispositif d'un arrêt .T فرمانك اوّلنده بسط اولنان حكایهٔ حال

QUAND, adv. Dans le temps que .A اذا - متی - لمّا .P آنكه - كه - چون .T قچن - وقتده - ده || Quand il pense à la fragilité des choses humaines احوال بشریه‌نك عدم ثباتنی ملاحظه ایلدكده - قچن كه احوال بشریه‌نك سرعت زوالنی ملاحظه ایدر Quand Dieu créa le monde الله تعالی دنیایی خلق ایلدیكی وقتده

QUAND? Dans quel temps? .A متی - فی ایّ زمان .P كی - چه وقت .T نه زمان - قنغی وقت || Quand viendrez-vous nous voir بزی نه زمان كورمكه كله‌جكسك

QUAND, conjonc. Quoique, encore que, bien que .A ولو - فلو

P. گر ـ وگر *T.* بیله ـ حالده بیله ـ حالده دخی || Je serais votre ami, quand même vous ne le voudriez pas قبول ایتمز ایسه‌ك دخی سكا دوست اولمقدن فارغ اوله‌جغم یوقدر Quand cela serait ainsi, que vous en reviendrait-il? بو بیله اولسه بو بیله اولدیغی حالده دخی ـ بیله سكا نه فائده اولور Je ne serais pas venu à bout d'achever, quand j'aurais travaillé toute la journée بتون كون بذل سعی واقدام ایتسم بیله تكمیلنه دسترس اوله‌میه‌جغم دركار در V. Quoique.

Il signifie encore, si *A.* ان *P.* گر *T.* اكر ـ ایسه || Quand vous auriez consulté quelqu'un sur votre ouvrage, vous n'auriez pas mieux réussi ایشنی آخر كمسنه ایله استشاره ایدرك ایتمش اولسه‌ك بوندن اعلا یاپه‌مز ایدك

QUANQUAN. Il se dit du bruit que l'on fait d'une chose qui n'en vaut pas la peine *A.* جلبة *P.* آشوب *T.* شماطه || Faire un grand quanquan de quelque chose فلان شیٔ ایچون عظیم شماطه ایتمك

QUANT À... Pour ce qui est de... *A.* امّا *P.* هله *T.* كلنجه ـ قالنجه || Quant à moi بكا قالنجه ـ هله بن Quant à lui آكا كلنجه Quant à ce point-là اول ماده‌یه كلنجه Quant aux choses de la guerre امور سفریه‌یه باقنجه ـ امور سفریه‌یه كلنجه Quant à un tel article فلان شرطه كلنجه

QUANTIÈME. Terme par lequel on désigne, on demande l'ordre numérique d'une personne, d'une chose *A.* كم من *P.* چندین *T.* قاچنجی || Je sais bien qu'il est un des premiers capitaines d'un tel régiment, mais je ne sais pas précisément le quantième il est فلان آلایك ایچنده اولان یوز باشیلرك بناملرندن بری ایدوكنی محقق بیلورم انجق انلرك قاچنجیسی ایدوكنی بیلمم

Il signifie aussi, le quantième jour *A.* كم من عدد الایام *P.* كدامین روز *T.* قاچنجی كون || Quel quantième de la lune avons-nous? قاچنده یز ـ آیك قاچنجی كوننده یز De quel quantième vous a-t-il écrit? یازدیغی مكتوب آیك قاچنجی كوننده ایدی

QUANTITÉ. Il se dit de tout ce qui peut être mesuré ou nombré *A.* كمیّت ـ قدر pl. اقدار ـ مقدار pl. مقادیر

On appelle en termes de Philosophie, Quantité continue, l'étendue d'un corps en longueur, largeur et profondeur *A.* كمیّت متصلة ـ Et quantité discrète, un assemblage de choses séparées les unes des autres *A.* كمیّت منفصلة || La plupart des philosophes tiennent que la quantité continue est divisible à l'infini اكثر حكمانك مذهبنه كوره كمیّت متصله الی غیر النهایه قابل تجزّی وانقسامدر La Géométrie a pour objet la quantité continue, et l'Arithmétique, la quantité discrète هندسه‌نك موقوف علیهی كمیّت متصله وعلم رقمك كمیّت منفصله در

QUANTITÉ. Multitude, abondance *A.* مقدار كثیر ـ كثرت ـ مقدار ـ وافر ـ وفرت *P.* انبوهی ـ فراوانی *T.* كلیتلو مقدار ـ چوقلق || Il a recueilli cette année une grande quantité de blé بو سنهٔ مباركده مقدار كثیر حنطه جمع ایلدی Il y avait quantité de monde à la promenade مسیره‌ده كثرت ناس وار ایدی La qualité des choses est souvent préférable à la quantité غالب حالده شیلرك كیفیتی كمیتلرندن ارجحدر ـ On dit, Quantité de gens ont dit cela بو كلامی وافر كمسنه‌لر سویلدی Quantité de personnes sont persuadées وافر كسان بوكا معتقد درلر

QUARANTAINE. Nombre de quarante *A.* عدد الاربعین *P.* عدد چهل *T.* قرق مقداری || Une quarantaine d'hommes قرق نفر مقداری

QUARANTAINE. Le temps que ceux qui viennent d'un pays infecté, doivent rester dans un lieu séparé de la ville où ils arrivent *T.* مظنّهٔ وبا اولان محلّدن كلانلرك ایام معدوده توقیفلری مدّتی ـ كلان یولجیلرك قرنتینه ایچون آلیقونملری مدّتی || Il n'a fait que dix jours de quarantaine یالكز اون كون قرنتینه ایچون آلیقوندی

QUARANTE. Quatre fois dix *A.* اربعون *P.* چهل *T.* قرق

QUARANTIÈME. Nombre d'ordre *A.* اربعون *P.* چهلم *T.* قرقنجی || Le quarantième jour قرقنجی كونی Dans sa quarantième année قرقنجی سنه‌سنده

Il se dit aussi, de la partie aliquote d'un tout qui a quarante parties *A.* جزء من الاربعین *P.* یك چهل *T.* قرقده بر || La quarantième partie d'un tout فلان شیٔك كلیسندن قرقده بر جزئی

QUART. La quatrième partie d'un tout *A.* رُبع pl. ارباع *P.* چاریك *T.* چیرك || Il en faut rabattre le quart ربعی تنزیل اولنمق اقتضا ایدر Un quart d'heure بر چاریك ساعت Il y entre pour un quart dans cette affaire بو خصوصده بر ربع حصه ایچون داخلدر

QUART-DE-CERCLE. Instrument de Mathématique *A.* ربع الدائرة

Quart de vent, Quart de rumb. T. de Mar. C'est la quatrième partie de la distance qui est entre deux des huits vents principaux روزکارك ربع کرتەسی .T

Demi-quart. La moitié d'un quart .A نصف الربع .P نیم یاری چیرك .T چاریك

QUART. Quatrième. V. ce mot. — On appelle Fièvre quarte, celle dont les accès reviennent tous les quatre jours .A حمّاء ربع Et fièvre double-quarte, celle qui prend deux jours consécutifs .A حمّاء ربع مکرّر .A

QUARTENIER. V. Quartinier.

QUARTERON. Poids qui est la quatrième partie d'une livre .A وزن الربع الرطل .P رطل چیرکی .T درهم چهاریك رطل || Mettez encore le quarteron dans la balance کفهٔ میزانده درهمی ربع رطل درهمنی دخی علاوه ایله

Il signifie aussi, la quatrième partie d'une livre dans les choses qui se vendent au poids .A ربع الرطل .P چاریك رطل .T بر ربع رطل روغن || Un quarteron de beurre بر رطل چیرکی — Demi-quarteron .A نصف الربع الرطل .P نیم — ساده رطلك یارم چیرکی .T چاریك رطل

QUARTIER. La quatrième partie d'une chose. V. Quart || Un quartier de veau بر بوزاغی چیرکی Un quartier de terre, de vigne .A ربع تارلانك وباغك بر ربعی Le quartier d'une aune .A الذراع .P گز .T چاریك آرشون چیرکی

Il se dit aussi de l'année .A ربع السنة .P چاریك سال .T بر ییلك چیرکی || L'année est divisée en quatre quartiers فصول اربعیه — سنهٔ کامله درت چاریکه منقسمدر — On appelle Quartier de la lune, la quatrième partie du cours de la lune .A ربع القمر .P چاریك ماه .T آیك چیرکی || Nous sommes au premier quartier de la lune ماهك ربع اوّلنده یز Le dernier quartier de la lune قمرك ربع اخیری

Il se dit aussi de la partie d'un tout qui n'est pas exactement divisé en quatre parties .A قطعة .P پاره .T پارچه

Quartier. Partie considérable d'une ville .A محلّة pl. محلّات .P برزن .T محلّه || La ville de Paris est divisée en vingt quartiers پارس شهری یکرمی عدد محلّه یه منقسمدر On a commandé de faire des feux de joie dans tous les quartiers de la ville شهرك بالجمله محلّاتنده قندیل شنلکی اولنمسی امر وتنبیه اولندی — Il se dit aussi des habitans d'un quartier .A اهل المحلّة .P برزنشینان .T محلّه خلقی || Tout le quartier était en rumeur بالجمله اهل محلّه بیننده قیل وقال وار ایدی Cette nouvelle fit mettre tout le quartier sous les armes بو خبرك ظهورنده اهل محلّه نك جمله سی آیاقلنوب سلاحلندی

Quartier. T. d'art militaire. Lieu où un corps de troupes est campé .A معسکر .P لشکرگاه .T اردو || Le quartier est bien retranché فلان اردو مترسلر ایله کرکی کبی محفوظدر Le quartier a été enlevé اردو ضبط اولندی Quartier du roi نفس همایون اردوسی Quartier du général ou Quartier général سر عسکر اردوسی — اردوی کبیر Dans un siége, le quartier du roi doit toujours être hors de la portée du canon de la place وقت محاصره ده نفس همایون اردوسی قلعه نك طوب منزلندن خارج محلده اولملو در L'État Major loge au quartier général سر عسکر معیتنده مأمور اولان رؤسا وضابطان عسکر اردوی اردو کبیرده اقامت ایدرلر Mettre, donner l'alarme au quartier اردویی اورکتمك — ایچنه القای رعب ودهشت ایتمك — اردویه اورکنتی ویرمك — Cette dernière phrase se dit aussi au figuré اورتەلغه نشر اراجیف ایله القای رعب ودهشت ایتمك — اورتەلغی اورکتمك

Dans un siége, on appelle Quartier, un campement sur une des avenues de la place .T محاصره طابوری || Disposer les quartiers du siége محاصره نك طابورلرینی یرلرنده ترتیب ایتمك

Quartier des vivres. Le lieu où est logé l'équipage des munitions de bouche .T نزل وتعیینات یری

Quartier d'hiver. L'intervalle compris entre deux campagnes .A موسم المشتا .T قشلا وقتی || Le quartier d'hiver sera long مشتا موسمی اوزون اوله جقدر — Et le lieu où on loge les troupes pendant l'hiver .A مشتا .T قشلا || L'armée va prendre ses quartiers d'hiver اردو قشلایه کیرمك اوزره در

Quartier de rafraîchissement. Le lieu où des troupes fatiguées vont se remettre pendant que la campagne dure encore .T استراحت قوناغی

Quartier. La vie que l'on accorde ou le bon traitement que l'on fait à des troupes vaincues .A امان || Demander quartier امان طلب ایتمك — استدعای امان ایتمك Donner quartier امان ویرمك Ne point faire de quartier وجهاً من الوجوه بر درلو امان ویرمامك — تجویز امان ایتمامك — On dit

figur. Demander quartier, pour dire, demander grâce رجای امان – رجای عفو وامان – ایتمك Et ne faire aucun quartier, pour dire, traiter à la rigueur امان زمان ویرمامك

Quartier, se dit aussi de ce qui se paye de trois en trois mois pour les loyers, pensions, etc. *T.* اوچ آیده بر ادا اولنان تقسیط || Il a mangé un quartier des ses gages par avance اوچ ایده بر ادا اولنان علوفه سنك تقسیطنی وقتندن اوّل آلوب اكل ایلدی

Quartier. T. de Généal. Les différens chefs desquels on descend *A.* بطن *P.* شكم *T.* قارن || Pour être reçu chevalier de Malte, il faut faire preuve de huit quartiers, quatre de père et quatre de mère مالطه قوالیرلكی طریقتنه قبول اولنمق خصوصی لاب، درت ولام، درت جمعاً سكز بطن نسب اثباتنه محتاجدر

Quartier-Maître, se dit d'un officier de vaisseau qui est l'aide du maître *T.* كمی خواجه سی ملازمی

À quartier. À part, à l'écart *A.* متناحیا *P.* در جدایی *T.* بشقه جه || Tirer quelqu'un à quartier بر كمسنه یی بشقه جه اقچه یی بشقه جه بر یره چكمك Mettre de l'argent à quartier بر طرفه قویمق – قویمق

QUARTINIER. Officier de ville, qui est préposé pour avoir soin d'un certain quartier *A.* جلواز المحلّة *P.* برزن شحنهٔ *T.* محلّه ضابطی

QUARTO, IN-QUARTO. V. In.

QUARTZ. Roche de la nature du caillou ou du cristal *A.* صوّانة *T.* چاقمق طاشی

QUARTZEUX. De la nature du quartz *A.* صوّانی *T.* چاقمق طاشلو || Terre quartzeuse تراب صوّانی

QUASI. Presque *A.* تقریباً *P.* همان *T.* همان || Il n'arrive quasi jamais que je m'y trompe همان هیچ بر وقتده آلدانم

QUASI-CONTRAT. T. de Jurisp. On appelle ainsi un fait par lequel deux ou plusieurs personnes se trouvent obligées les unes envers les autres, sans qu'il y ait eu de convention *A.* قریب المعاهدة – كالمعاهدة *P.* مانند پیمان – نزدیك پیمان *T.* قوللشمه كبی – قوللشمه یه یقین || La gestion des affaires d'un homme absent est un quasi-contrat غائب اولان كشینك ادارهٔ امورینه قیام اولنمق معاهده یه قریب بر حالت معاهده كبی بر حالتدر – عدّ اولنور

QUASI-DÉLIT. T. de Jurisp. Dommage que l'on cause à quelqu'un, sans avoir eu dessein de lui en faire *A.* قریب الجنحة – كالجنحة *P.* مانند تاوان – نزدیك تاوان *T.* صوچه یقین – صوچ كبی || Celui qui jette une chose par la fenêtre sur un passant, commet un quasi-délit پنچره دن یوله كیدنك اوزرینه شئ آتان كشی جنحه یه قریب بر ایش ایتمش اولور

QUATERNAIRE. Qui vaut quatre *A.* رباعی *P.* چهاری *T.* درتلو || Le nombre quaternaire était regardé par les Pythagoriciens comme un nombre sacré عدد رباعی عند فیثاغوریسیین مبارك عدّ اولنور ایدی

QUATORZE. Dix et quatre *A.* اربعة عشر fém. اربع عشرة *P.* چهارده *T.* اون درت – Il se prend aussi pour Quatorzième. V. ce mot.

QUATORZIÈME. Nombre d'ordre *A.* رابع عشر *P.* چهاردهم *T.* اون دردنجی || Le quatorzième jour اون دردنجی كونی Dans sa quatorzième année سنی اون دردنجی سنه یه واردقده

Il se dit aussi absolument, pour signifier une quatorzième part *A.* جزء من اربعة عشر *P.* چارده یك *T.* اون درتده بر || Il est dans cette affaire pour un quatorzième بو خصوصده اون درتده بر حصّه یه داخلدر

QUATRAIN. Pièce de Poésie qui contient quatre vers *A.* رباعی pl. رباعیات

QUATRE. Nombre composé de deux fois deux *A.* اربعة fém. اربع *P.* چهار *T.* درت || Quatre hommes درت نفر chevaux درت راس باركیر horloges درت عدد ساعت lettres درت قطعه مكتوب Les quatre élémens عناصر اربعه Les quatre parties du monde چار اقطار عالم – چار جهات عالم Les quatre vents ریاح اربعه Les quatre saisons فصول اربعه – Il se met aussi pour Quatrième. V. ce mot.

Quatre cents. *A.* اربع مائة *P.* چهار صد *T.* درتیوز

Quatre-vingts. *A.* ثمانون *P.* هشتاد *T.* سكسان

Quatre-vingt-dix. *A.* تسعون *P.* نود *T.* طقسان

On dit figur. Se mettre en quatre, pour dire, s'employer de tout son pouvoir pour rendre service *T.* پارچه پارچه اولمق || C'est un homme qui se met en quatre pour ses amis دوست خدمتنده پارچه پارچه اولور بر آدمدر

Et proverb. Faire le diable à quatre, pour dire, faire beaucoup de bruit, de désordre *T.* دیبی آلت اوست ایتمك

Quatre, est aussi substantif. Ainsi on dit, Il a quatre de chiffre,

pour dire, le caractère qui marque le nombre de quatre *A.* الرقم اربعة *P.* رقم چهار *T.* درت رقمی

QUATRIÈME. Nombre d'ordre *A.* رابع *P.* چهارم - چهارمین *T.* دردنجی || Parent au quatrième degré دردنجی درجه‌ده اولان اقربادن بری

QUATRIÈMEMENT. En quatrième lieu *A.* رابعاً *P.* چهارم *T.* دردنجیسی

QUATRIENNAL. Qui se fait de quatre en quatre ans *A.* ربعی *P.* بهر چهار سال آینده *T.* هر درت سنه‌ده بر اولان || Charge quatriennale هر درت سنه‌ده بر ضبط اولنان منصب — Ou qui dure quatre ans *A.* متمادی اربع سنین *P.* چهار ساله *T.* درت ییل مدتلی اولان - درت سنه سورن - درت سنه‌لک

QUE. Pronom relatif *A.* الذی - ما *P.* که - آنکه *T.* اول - اول که || Celui que vous avez vu اول کوردیککز آدم

Il se met aussi pour Quelle chose *A.* ای شیء - ما *P.* چه *T.* نه || Que faites-vous là? انده نه یپارسکز Il ne sait plus que faire ni que dire نه یپاجغنی ونه سویله‌یه‌جکنی بیلمز

Il signifie aussi, pourquoi *A.* لای شیء - لما *P.* چرا *T.* نیچون || Que ne se corrige-t-il? نیچون اصلاح نفس ایتمز

QUEL. adj. On s'en sert pour demander ce que c'est qu'une chose, qu'une personne, ou pour marquer du doute *A.* ای - ماذا *P.* چه - که - چه گونه *T.* قنغی - کیم - نه - نه دکلو - نه مقوله || Quel homme est-ce qu'un tel? فلان کشی نه مقوله آدمدر - کیمدر. Quel temps fait-il? نه دکلو روزکار اسر Quel profit vous en rivient-il? سکا نه فائده‌سی اولور À quel homme pensez-vous avoir affaire? کیمک ایله مصلحتک اولدیغنی ظن ایدرسک Il ne sait quel parti prendre نه طریقه سلوک ایتمک اقتضا ایلدیکنی بیلمیور

Il se dit quelquefois par exclamation *A.* ایا *P.* این نه - نه عجب *T.* نه || Quelle hardiesse! نه جسارت Quelle méchanceté! نه خباثت Quelle bonté! نه لطف وکرم

On dit, Quel que soit, Quel qu'il soit, etc. pour dire, De quelque sorte, qui que ce soit *A.* علی ای وجه کان *P.* بهر گونه که باشد *T.* هر نه ایسه - نه شکل اولور ایسه اولسون - هر نه دکلو اولسه *A.* ای من کان - کاینا من کان *P.* هرکه باشد *T.* هر کیم اولور ایسه اولسون || Je n'en excepte personne quel qu'il soit هر کیم اولور ایسه اولسون هیچ بر کمسنه‌یی استثنا ایتمم

QUELCONQUE. Quel qu'il soit, quel que ce soit *A.* ایما - شیء *P.* ما - هیچ کس - هیچ گونه - هیچ بر کمسنه *T.* بر درلو || Il n'y a homme quelconque هیچ کس یوقدر Il n'y a raison quelconque بر درلو سبب یوقدر Il ne lui est demeuré chose quelconque هیچ بر درلو شیء - یدنده شیء ما قالمدی Il n'a mal quelconque هیچ بر درلو علتی یوقدر Une ligne quelconque étant donnée تعیین اولندیغی - خط ما فرض اولندیغی حالده Donnez-moi un point quelconque بکا نقطهٔ ما تعیین ایله - بر درلو نقطه

On dit, D'une manière quelconque, pour dire, de quelque manière que ce soit *A.* علی ای طریق *P.* بهر چه حال که باشد *T.* هر نه - هر نه طریق ایله اولور ایسه اولسون - هر نه صورت ایله اولور ایسه اولسون

QUELQUE. Un entre un plus grand nombre *A.* احد من *P.* یکی از *T.* بر || Si cela était, quelque historien en aurait parlé بو سویلده اولیدی مورخیندن بری ذکرینی ایتمش اولور ایدی Connaissez-vous quelque personne qui soit de cet avis? بو رایده ذاهب اولمش بر ادم وارمیدر Adressez-vous à quelque autre personne آخر بر کمسندیه مراجعت ایله

QUELQUES. Plusieurs entre un plus grand nombre *A.* کم *P.* چند *T.* بر قاچ || Quelques écrivains ont traité ce sujet مؤلفیندن بر قاچی شو ماده‌دن بحث ایتمشلر در

QUELQUE, sert aussi à marquer diminution et quelque adoucissement de la chose dont on parle *A.* نوعما *P.* یکچند - چند *T.* بر - بر قاچ - مقدار || Cette affaire souffre quelque difficulté بو مصلحتده نوعما صعوبت وار در Il a quelque sujet de se plaindre نوعما شکایتی موجب بر شیء وار در Il vous en coûtera quelques pistoles بو ماده سکا بر مقدار اقچه صرفنه موجب اوله‌جقدر Il y a quelques années بر قاچ سنه وار در Quelque peu d'argent بر مقدار اقچه

QUELQUE. Quel que soit le... *A.* ای *P.* هرچه گونه - هرنه *T.* هر قنغی - هر نه دکلو - هر نه مقوله || Quelque raison qu'on lui apporte, il n'en croit rien اول بابده فلانه هر نه مقوله دلیل سرد وبیان اولنسه وجهاً من الوجوه حوالهٔ سمع اعتماد ایتمز Quelques efforts que vous fassiez هر نه کونه سعی واقدام ایتسه‌کز بیله Quelque remède qu'on lui donne هر نه دکلو علاج ویرلسه

QUELQUE, adv. À quelque point que *A.* علی ای مرتبة *P.*

هر چند T. هر نقدر ـ هر نه درجه‌ده || Quelque sage qu'il soit
هر نه Quelque riche qu'il soit هر نقدر عاقل اولسه بیله
هر Quelque belle qu'elle puisse être درجه‌ده مالدار اولسه بیله
نقدر حسنا اولسه

Il signifie aussi, à peu près A. تقریباً P. همان T. قدر ـ
تقریباً اللی راس Il y avait quelque cinquante chevaux || یقین
اللی قدر ـ بارگیر وار ایدی

QUELQUEFOIS. De fois à autre A. احیاناً ـ بعضاً P. گاهی ـ
بعض کرّه || Cela est arrivé quelquefois بعض کرّه T. گاه گاه
واقع اولمشدر

QUELQU'UN. Une personne entre plusieurs A. احد من P. یکی
از T. آنلردن بری || Nous attendons des hommes, il en viendra
quelqu'un بعض کمسنه‌لرک ورودینه منتظرز البت بریسی
ظهور ایده‌جکدر

Il signifie au substantif, une personne A. احد P. کسی T.
بریسی ـ بر کمسنه || Quelqu'un m'a dit que... بریسی بکا
دیدیکه J'attends ici quelqu'un بونده بریسنک ورودینه منتظرم

QUELQUES-UNS. Plusieurs dans un plus grand nombre A. بعضهم
P. چند T. بعضیسی || Entre les nouvelles qu'il a débitées il y
en a quelques-unes de vraies نشر ایلدیکی حوادث ایچنده
بعضیسی صحیحدر

QUÉMANDER. Mendier. V. ce mot.

QUÉMANDEUR. Mendiant. V. ce mot.

QU'EN-DIRA-T-ON. Les propos que pourra tenir le public
T. خلقک دییه‌جکی || Mépriser le qu'en-dira-t-on حلقک
دییه‌جکنی استحقار ایتمک

QUENOUILLE. Sorte de petite canne ou de bâton, que l'on entoure vers le haut de soie, de laine, etc. pour filer P. دوگران
T. اورکه || Monter une quenouille اورکه‌یی قورمق Une quenouille et un fuseau بر عدد اورکه وبر عدد ایک

On dit figur. qu'une maison est tombée en quenouille, pour dire, qu'une fille en est devenue héritière فلان خاندانک
انثایه اصابت ایلدی ـ وراثتی انثایه انتقال ایلدی On
dit dans le même sens, qu'un royaume tombe en quenouille تاج
وتخت انثایه انتقال ایدر || Le royaume de France ne tombe
point en quenouille فرانسه سلطنتی انثایه انتقال ایتمز

QUERELLE. Démêlé, dispute aigre A. جدل ـ مجادلة pl.
مجادلات ـ نزاع ـ منازعة pl. منازعات P. ستیز ـ غوغا ـ
اشتلم T. غوغا ـ چکشمه || Grande, grosse querelle مجادلهٔ عظیمه
وشدیده légère مجادلهٔ خفیفه sanglante سفک دمی منتج
اولمش منازعهٔ شدیده vieille منازعهٔ عتیقه ـ نزاع دیرین ـ
اسکی نزاع héréditaire میراث قالمش منازعه Querelle de
maison خانگی بر منازعه Être en querelle avec quelqu'un بر
کمسنه ایله منازعه اوزره اولمق Émouvoir une querelle منازعه‌یی
تحریک ایتمک terminer, assoupir, apaiser une querelle تسکین
غوغایی ـ نائرهٔ جدال ونزاعی اطفا ایتمک ـ غوغا ایتمک
بصدرمق la réveiller نزاعی تجدید ایتمک la renouveler
منازعهٔ خوابیده‌یی ـ آتش خسپوش منازعه‌یی ایقاظ ایتمک
La querelle se renouvela میانده جاری اولان منازعه تجدد
ایلدی Semer des querelles القای تخم فتن ومنازعات
ایتمک Prendre querelle نزاع وغوغایه ابتدار ایتمک Mettre
des gens en querelle بعض کسانی بری برلریله نزاعه
طوتشدرمق Entrer dans une querelle منازعه‌یه مداخله ایتمک
Le commencement, l'origine de la querelle منشاء ـ مبداء نزاع
نزاع ـ On dit, Prendre querelle pour quelqu'un, pour dire, prendre
son parti avec chaleur بر کمسنه‌نک طرفنی التزام ایله جدال
ومنازعه‌یه مبادرت ایتمک

On dit aussi, Embrasser, épouser, prendre la querelle de quelqu'un pour dire, prendre le parti de quelqu'un contre ceux avec
qui il a querelle بر کمسنه‌نک دعواسنی التزام ایتمک

QUERELLER. Faire querelle à quelqu'un A. جدال ـ نزاع ـ
خصومت P. ستیزیدن ـ غوغا کردن ـ اشتلم کردن T. غوغا
ایتمک ـ چکشمک || Il est venu nous quereller mal à propos
بیوجه نزاع ایتمک ایچون بزه کلدی Ne querellez personne
هیچ بر کمسنه ایله نزاع وخصومت ایتمه

Il signifie aussi, gronder A. شتم P. دشنام کردن T. سوکمک
|| C'est un homme qui querelle toujours ses valets خدمتکارلرینی
دائما شتم ایدر بر آدمدر Cet homme-là aime fort à quereller
شتم ودشنامه مایل بر آدمدر

QUERELLEUR. Qui fait souvent querelle A. مجدال ـ مجادل ـ
منازع P. ستیزه‌کار T. غوغاجی

QUÉRIR. Chercher une personne dans le dessein de la faire
venir dans un lieu, ou une chose dans le dessein de l'apporter A.
طلب لاجل الاحضار P. جستجو نزد خود برای آوردن
وار فلانی کردن T. آره‌یوب کتورمک || Allez me quérir un tel
آره‌یوب بکا کتور Il est allé quérir du vin باده آره‌یوب

کتورمکه کتدی Envoyez - nous quérir telle chose بزی بو
شیئی آره‌یوب کتورمکه کوندر

QUESTION. Demande que l'on fait pour s'éclaircir de quelque chose *A.* سؤال pl. اسئلة *P.* پرسش *T.* صورش - صورمه || Il m'a fait cent questions بکا یوز درلو سؤاللر ایتدی Qu'avez-vous répondu à cette question ? بو سؤاله نه جواب ویردک Ce n'est pas une question à faire سؤال اولنه‌جق شیٔ دکلدر C'est une question captieuse بر سؤالدر بادئ تغلیط اوله‌جق

Il signifie aussi, une proposition susceptible d'être discutée *A.* مسئلة pl. مسائل || Question de Logique, de Théologie علم منطق وعلم الهی‌یه دائر مسئله Question difficile, épineuse مسئلهٔ مشکله ومشتبکه problématique مسئلهٔ محتمل الاثبات curieuse مسئلهٔ غریبه Traiter une question بر مسئله بسط ایتمک proposer بر مسئله‌دن بحث ایتمک résoudre, vider une question در میان ایتمک - وایراد ایتمک مسئله‌یه حکم قطعی ایله نتیجه - مسئله‌یی حل ایتمک مسئله‌یه فصل ویرمک - ویرمک La question roule sur ce que... صدد مسئله فلان شیئک اوزرنده دوران ایدر... De cette question, il en naît plusieurs autres بو مسئله‌دن مسائل منشعب اولور - عدیده تولد ایدر Il ne le faut pas mettre en question بو شیئی مسئله منزله‌سنه قویمق جائز دکلدر Toute la question aboutit à ce point بو مسئله هپ بو دقیقه‌یه منتهی اولور

On dit, qu'il est question, qu'il n'est pas question de... pour dire, qu'il s'agit, ou qu'il ne s'agit pas de... صدد فلانه دائر در یا دکلدر || Il n'est pas question de ce que vous avez dit, mais de ce que vous avez fait صدد دیدیککز کلامه دائر دکل ایتدیککز فعله دائر در

QUESTION. La torture qu'on donne aux criminels *A.* نهک - اذا - اذیت - اشکنجه *T.* باهک - کیستار - شکنج *P.* نکال || Question ordinaire عادتا اشکنجه extraordinaire فوق العاده برنوع اشکنجه préparatoire مقدمه اوله‌رق ایتدکلری اذیت On l'a mis à la question pour lui faire déclarer ses complices هواداراریینی بیان ایچون فلانی اشکنجه‌یه قویمشلر در Il a tout avoué à la question اثنای نکال واذاده هر شیئی اقرار ایلدی

QUESTIONNAIRE. Celui qui donne la question aux criminels *A.* منکل *P.* شکنجگر *T.* جلاد - اشکنجه ایدن

QUESTIONNER. Faire des questions à quelqu'un *A.* سؤال - استنطاق *P.* پرسیدن *T.* سویلمک - صورشدرمق || Je l'ai questionné sur plusieurs choses فلانی مواد عدیده اوزرنده استنطاق ایلدم Il m'est venu questionner بنی سویلتمکه کلدی - Il se prend le plus souvent pour Faire des questions importunes || Cet homme-là ne fait que questionner بو آدم سؤال کثرت سؤاله - اوزرینه سؤال ایتمکدن غیری بر شیٔ بیلمز مبتلا بر آدمدر

QUESTIONNEUR. Qui fait sans cesse des questions *A.* کثیر السؤال - السؤال دائمی *P.* بسیار پرسش *T.* چوق صوریجی || C'est un importun questionneur کثرت سؤال ایله ثقلت ویرر بر معجز در فلانک C'est un questionneur insupportable کثرت سؤالی بر امر تحملگداز در

QUÊTE. Action de chercher *A.* طلب - تفحص *P.* جستجو *T.* آرامق کردن || Il y a long-temps que je suis en quête d'un tel مدت مدیده‌دنبرو فلانک طلبنده یم Se mettre en quête طلب وتفحصه مبادرت ایتمک Après une si pénible et si longue quête بو مقوله متعب ومدید جستجودنصکره

QUÊTE. La cueillette qu'on fait pour des oeuvres pieuses *A.* جمع الصدقة *P.* صدقه جینی *T.* صدقه دیشورمه || Faire la quête dans l'église, pour les pauvres کلیسا ایچنده فقرا ایچون صدقه جمع ایتمک dans les maisons, pour les réparations de l'église کلیسانک تعمیراتی مصارفیچون قوناقلردن جمع صدقه جمعنه صدقه ایتمک Les religieux qui vont à la quête کیدن رهبان

QUÊTER. Recueillir des aumônes *A.* جمع الصدقة *P.* صدقه چیدن *T.* صدقه دیوشورمک || On a prié cette dame de quêter فلان خاتون بنفسها جمع صدقه‌یه همت ایلمسی رجا اولندی Quêter de porte en porte ایله جمع صدقه دور ابواب قپودن قپویه کزه‌رک - ایتمک

QUÊTEUR. Qui quête pour quelqu'un *A.* جامع الصدقة *P.* صدقه چین - صدقه جوی *T.* صدقه دیوشوریجی || Il y avait plusieurs quêteurs à la suite les uns des autres avec leurs bassins بری برینه متعاقب کشکوللو وافر صدقه جویان وار ایدی

QUEUE. La partie qui termine le corps de certains animaux, par derrière *A.* ذنب pl. اذناب *P.* دم - دنباله - فش *T.* قویرق || Le bout de la queue قویرغک دیبی La queue d'un cheval

ذنب الفرس - دنبالهٔ اسب - آتنك قويرغى longue queue قصه قويرق - ذنب قصير courte اوزون قويرق - ذنب ذيّال Couper la queue ابتار ذنب ايتمك - قويرغى كسمك La queue de l'hirondelle est fourchée قرلنغج قوشنك قويرغى چتالدر Une queue de paon طاوس قويرغى - ذنب طاوس de martre zibeline مرسين بالغى d'esturgeon سمّور قويرغى de serpent ييلانك قويرغى - ذنب حيّه قويرغى Le scorpion pique de la queue عقرب قويرغيله اصرر - On dit par analogie, La queue d'un P, d'un Q, pour dire, ce qui excède par en bas le corps de la lettre حرفك قويرغى

La queue d'une comète *A.* ذنب النجم *P.* دنبالهٔ اختر *T.* بلدزك قويرغى ‖ Cette comète avait la queue tournée vers l'Orient بو اختر دنباله‌دارك قويرغى مشرق جانبنه متوجه ايدى

On appelle Visir à trois queues, le pacha qui a droit de faire porter devant lui trois queues de cheval, ce qui est une marque d'honneur *T.* اوچ توغلو وزير

Queue. Le bout, la fin de quelque chose *A.* عقب - ذناب - آخر - نهاية *P.* انجام *T.* صوك - اوج ‖ La queue d'un étang اورمانك À la queue de la forêt حوضك اوجى - ذناب بركه قيشك آخرى شديد La queue de l'hiver a été rude نهايتنده ايدى - Il se dit aussi de la dernière partie, des derniers rangs de quelque corps, de quelque compagnie *A.* مؤخّر - آخر - ذنابة - وراء *P.* دنباله - واپس *T.* صوك - آرد ‖ La queue d'une procession جملەدنصكره d'une armée مؤخّر الجيش - آلايك دنبالەسى - آخرى C'est le dernier reçu, il est à la queue دنبالهٔ لشكر آخرده طورمق Se mettre à la queue كلمكله آخر مجلسده در Charger une armée en queue بر اوردوبى وارادن اورمق

Queue, se dit aussi de l'extrémité traînante d'une robe *A.* ذلذل pl. ذلاذل - ذيل منسحب - pl. اذيال منسحبة *P.* دامن - زمين ساى *T.* اتكك يره صارقمش ‖ Robe à queue traînante اتكى يره صارقمش - لباس ذو ذيل منسحب - جامهٔ ذلذلدار Les prélats, les magistrats se font porter la queue زمرهٔ لباس اساقفه وقضات وحكّام ذيل لباسلرينى آخره رفع ايتدررلر

À la queue, En queue, signifie, à la suite, immédiatement après *A.* عقيباً - فى العقب *P.* در پس *T.* آردى صره - مترسك عقيبنده ‖ Il était à la queue de la tranchée عقيبنده عمله‌لرك عقيبنده ايدى ‖ à la queue des travailleurs ايدى

Le bagage suivait en queue, était à la queue احمال واثقال ورادن - عقيباً كلور ايدى Ce régiment était à la queue des chariots فلان آلاى عربه‌لرك عقيبنده ايدى

Il signifie aussi, à la poursuite de quelqu'un *A.* تعقيباً - معاقبةً - متعقباً *P.* در پس - در قفا *T.* آردى صره - پسنده - قفاسنده ‖ Avoir les ennemis en queue دشمن معاقبةً كلمك - دشمن عسكرى در قفا اولمق

Queue à queue. À la file, immédiatement l'un après l'autre *A.* متعاقباً - متتالياً - متتابعاً *P.* پياپى - پيدرپى *T.* برى برى ‖ Ces loups se suivaient queue à queue بو قوردلر برى آردنجه بری برى آردنجه يوررلر ايدى

Queue-de-cheval. V. Prêle.

Queue-de-pourceau. Plante *A.* ثمرة الخنازير

Queue-de-renard. Plante *A.* ذنب الثعلب *T.* تلكى قويرغى

QUI. Pronom relatif *A.* الّذى *P.* كه *T.* اول كه ‖ La femme qui a soin de son ménage اول خاتون كه امور بيتيه‌سنه اهتمام امور بيتيه‌سنه اهتمام ايدن خاتون - ايدر La terre qui porte du blé حنطه ويرن ير - اول ير كه حنطه ويرر

Qui, interrogatif *A.* من - من ذا - اىّ *P.* كدام - كه *T.* كيم - قنغى

Il se met aussi pour Celui, quiconque *A.* من *P.* آنكس كه *T.* هر كيم كه - كيم كه - شول كمسنه كه ‖ Qui observera les commandemens de Dieu, sera sauvé احكام الهيه‌يه هر كيم كه رعايت ايده دار عقباده مظهر فلاح اولور

On dit, Qui que ce soit, qui que ce puisse être, pour dire, quelque personne que ce soit *A.* اىّ من كان *P.* هر آنكه باشد *T.* هر كيم اولور ايسه اولسون - هر كيم ايسه - Quand il est mis avec une négative, il signifie, nul, aucun *A.* لا احد *P.* هيچ كس *T.* هيچ كمسنه - كمسه ‖ Il n'y a qui que ce soit كمسه يوقدر - هيچ كمسنه يوقدر

QUICONQUE. Toute personne qui *A.* كلّمن - ايمن *P.* هر آنكس *T.* هر كيم كه ‖ Quiconque n'observera pas cette loi, sera puni هر آنكه - كه هر كيم كه بو قانونه رعايت ايتميه مظهر تاديب اولەجقدر

QUIDAM. Mot Latin. Une certaine personne que l'on ne peut nommer *A.* فلان *P.* بهمان *T.* فلان ‖ Un certain quidam فلان كمسنه -

QUIÉTUDE. T. de dévotion. Repos de l'esprit *A.* سلوة البال *P.* آسودگیٔ دل *T.* کوکل حضوری || L'amour de Dieu met l'esprit dans une entière quiétude عشق الهی سلوت کاملهٔ بالی مستلزمدر

Il se dit aussi dans le langage ordinaire *A.* فراغ البال ـ استراحة البال ـ طمانينة البال *T.* کوکل راحتلغی || Vivre dans la campagne dans une douce quiétude يايلاقده فراغ بال فرحرسان ايله کچنمك

QUILLE. Longue pièce de bois qui va de la poupe à la proue d'un vaisseau, et qui lui sert comme de fondement *A.* سهم القاعدة السفينة *P.* تیر بنداد کشتی *T.* قارينه‌نك ديب ديرکی

QUILLE. Morceau de bois long et rond, servant à un jeu *A.* قلة *T.* چليك ـ Le jeu de quilles *A.* لعب القلو *T.* چليك جوماق اويونی

QUILLER. Il se dit quand ceux qui veulent jouer aux quilles, en jettent chacun une, pour savoir ceux qui seront ensemble au jeu *A.* رمی القلة *T.* چليك آتمق

QUINCAILLE. Toutes sortes d'ustensiles, d'instrumens de fer ou de cuivre, comme lames d'épée, couteaux, ciseaux, etc. *T.* جاقی بچاق مقوله‌سی شيلر || Faire marchandise de quincaille جاقی بچاق مقوله‌سی شيلرك تجارتنی ايتمك

QUINCAILLERIE. Marchandise de toute sorte de quincaille *T.* جاقی بچاق مقوله‌سی مال

QUINCAILLIER. Marchand, vendeur de quincaille *T.* جاقی بچاق مقوله‌سی جرجيسی

QUINDÉCAGONE. T. de Géom. Figure de quinze côtés *A.* شکل ذو خمسة عشر ضلعاً *P.* شکل پانزده پهلو *T.* اون بش يانلو بر شکل

QUINQUAGÉNAIRE. Qui est âgé de cinquante ans *A.* بالغ الخمسين *P.* پنجاه ساله *T.* اللی ياشنده

QUINQUENNAL. Qui dure cinq ans *A.* متمادی خمس سنين *P.* پنج ساله *T.* بش يللق ـ بش ييل سورن ـ بش ييل || Magistrat quinquennal مدتی اولان منصبی بش ييل سورن Office quinquennal منصبی مدتی بش ييل اولان ـ حاکم بش يللق منصب

Et ce qui se fait de cinq en cinq ans *A.* خمس *P.* بهر پنج *T.* سال آينده هر بش ييلده بر اولان || Fêtes quinquennales هر بش ييلده بر واقع اولان اعياد

QUINQUINA. Écorce d'un arbre dont on se sert pour guérir la fièvre *T.* قنه قنه

QUINT. La cinquième partie d'un tout *A.* خمس *P.* پنجيك *T.* بشده بر || J'y ai le quint بو شيئك خمس حصه‌سی بکا عائد در

Il est aussi adjectif, et n'est guère d'usage qu'en ces phrases, Charles Quint, Empereur قارلوس خامس نام ايمپراطور Sixte, Quint, Pape سيقستوس خامس نام ريم پاپاسی

QUINTAL. Poids de cent livres *A.* قسطاس *P.* سنجه *T.* قنطار || Quintal de poudre باروت وزن ايده‌جك قنطار

QUINTE. Il se dit d'une toux âcre et violente. V. Coqueluche.

QUINTE. Caprice, mauvaise humeur qui prend tout d'un coup *A.* لمم *P.* خشکسری *T.* چالقلق || Quand sa quinte le tient چالقلغی طوته‌جق اولدقده

QUINTE, se dit aussi d'une fièvre qui revient tous les cinq jours *A.* حمای خمس

QUINTEFEUILLE. Plante qui a cinq feuilles sur une même queue, rangées en forme de main ouverte *A.* ذو خمسة الاوراق ـ ذو خمسة الاصابع ـ خمسة الاطباق *P.* پنجنگشت *T.* بش پرمق

QUINTESSENCE. C'est, dans la philosophie ancienne, la substance éthérée *A.* جوهر اثير ـ En Chimie, c'est le synonyme de Teinture. V. ce mot.

Il signifie figur., ce qu'il y a de principal, de plus fin dans une affaire, dans un discours, etc. *A.* خلاصة ـ خلاصة الخلاصة ـ زبدة ـ نقاوة *P.* سرآمد ـ گزيده ترين *T.* قيمق || Il a tiré toute la quintessence de ce livre اول کتابك خلاصه‌سنی بتون زبده‌سنی آلدی ـ بستون اخذ ايلدی ـ Il se dit aussi de tout le profit qu'on peut tirer d'une chose || Il a tiré toute la quintessence de cette ferme بو مالکانه‌نك بالجمله بتون قيمغنی آلدی ـ زبده‌سنی جذب واخذ ايتمشدر

QUINTESSENCIER. Raffiner, subtiliser *A.* تدقيق *P.* باريکجويی *T.* انجه‌دن انجه‌يه آرامق ـ نمودن || Il ne faut pas tant quintessencier les choses ايشلری اول قدر تدقيق ايتمك روا دکلدر

QUINTESSENCIÉ. *A.* ملخص بالتدقيق *P.* بباريکی خلاصه کرده *T.* انجه‌دن انجه خلاصه‌لنمش

QUINTEUX. Fantasque, qui est sujet à des quintes *A.* ملموم

المزاج .P خشكسر .T چالق

QUINTUPLE. Cinq fois autant .A مضاعف خمس مرار .P پنجتا .T بش قات || Vingt est quintuple de quatre يكرمى عددى دردك بش قاتيدر

QUINTUPLER. Répéter cinq fois .A تضعيف خمس مرار .P پنجتا كردن .T بش قات ايتمك

QUINZAINE. Nombre collectif qui renferme quinze unités .A العدد الخمسة عشر .P عدد پانزده .T اون بش مقدارى || Une quinzaine d'années اون بش سنه مقدارى

Mis absolument, il signifie, une quinzaine de jours .A خمسة عشر يوماً .P پانزده روز .T اون بش كون

QUINZE. Nombre contenant trois fois cinq .A خمسة عشر fém. خمس عشرة .P پانزده .T اون بش — Il se dit aussi pour Quinzième. V. ce mot || Nous sommes au quinze du mois آيك اون بشنده يز - اون بشنجى كوننده يز

Quinze cents, se dit pour Mille cinq cents .A خمس مائة والف .P پنجصد وهزار .T بيك بشيوز

Quinze mille .A خمسة عشر الفا .P پانزده هزار .T اون بشبيك

QUINZIÈME. Nombre d'ordre .A خامس عشر .P پانزدهم .T خمسة لكنك اون بشنجى || Le quinzième de sa maladie خستهلكنك اون بشنجى كونى

Il est aussi substantif, et signifie, une quinzième portion .A جزء من خمسة عشر .P پانزده يك .T اون بشده بر

QUIPROQUO. T. Latin qui signifie, Méprise. V. ce mot.

QUITTANCE. Acte par lequel le créancier tient son débiteur quitte de quelque chose qu'il lui devait .A وثيقة الابرا .P خلاصنامه .T قطع علاقه سندى - خلاص سندى - ابرا سندى || Quittance valable معمول به بر قطعه ابرا سندى Quittance générale كافّهٔ مطالباتدن ابراى - ابراى عامّى محتوى بر قطعه سند Quittance par devant-notaire محكمه ذمّتى حاوى قطع علاقه كاتب شرع معرفتيله - كاتبى محضرنده ويرلمش ابرا سندى يازلمش

QUITTANCER. Donner une quittance au pied ou au dos de l'acte par lequel un débiteur était obligé à son créancier .T سندك اوزرنده تماماً ادا اولنمشدر ديو شرح ويرمك || Quittancer un contrat تعهد حجّتى اوزرنده تماماً ادا اولنمشدر ديو شرح ويرمك

QUITTE. Qui est libéré de ce qu'il devait .A بريء الذمّة .P از وام رها يافته .T بورجدن قورتلمش - بورجنى اودهمش || Quand vous aurez payé, vous serez quitte دينكى ادا ايدنجه طرفكه بريء الذمّه اولمش اولورسك Je suis quitte envers vous اولان دينمدن ذمّتمى تبريه ايلدم Je vous tiens quitte de ce que vous pouvez me devoir بكا اولان دينكدن ذمّتكى ابرا ايدرم

On dit dans les comptes qu'on se rend les uns aux autres, qu'on est quitte à quitte, pour dire, qu'on ne se doit plus rien de part ni d'autre بريء بريمز - بريء بريمزك ذمّتى ابرا اولنمشدر ايله اودشمشز

Lorsqu'on a reçu quelque déplaisir de quelqu'un, et qu'on lui a rendu la pareille, on dit, Nous voilà quitte à quitte اشته بريء باش - بريء بريمز ايله برابرلشدك - بريمز ايله اودشدك باشه كلدك

Quitte, signifie aussi, qui est délivré de quelque chose .A مخلص .P رها يافته - خلاصيافته .T قورتلمش - خلاص بولمش || Me voilà quitte de cette corvée اشته شو آنقريهدن خلاص بولدم Cette affaire me donnait beaucoup de peine, m'en voilà quitte اشته بو مصلحت بكا غايت زحمت ويرر ايدى شمدى خلاص بولدم Il a un procès, une affaire fâcheuse, il voudrait en être quitte pour mille écus بر دعوايه ياخود بر موحش مادّهيه اوغرايوب بيك غروش ايله قورتلمق استر

QUITTEMENT. adv. T. de Pratique. Il se dit pour marquer qu'une chose est franche de toutes dettes .A بريئاً من الديون .P آزاده از وام .T بورجدن تميز اولهرق || Il lui a vendu ce bien franchement et quittement بو ملكى ديوندن بريء وشروط مفسدهدن عارى اولدرق فلانه فروخت ايلدى

QUITTER. Laisser en quelque lieu, se séparer de quelqu'un .A افتراق - مفارقة - ترك .P جدا شدن - وا گذاشتن .T فلانى ترك ايلمك - ايرلمق - براقمق || Je viens de le quitter à deux pas d'ici بوندن ايكى آدملق يرده ترك ايلدم Où avez-vous quitté vos gens? اتباعكى نه طرفده ترك ايلدك Il est fâcheux de quitter ses amis دوستلردن مفارقت ايتمك كدرلو شيدر Quitter père et mère والديندن جدا اولمق Quitter sa famille et ses enfans ترك دار وديار - ترك اولاد وعيال ايتمك Il ne le quitte ni nuit ni jour ليلاً ونهاراً يانندن مفارقت ايتمز Il ne le quitte non plus que l'ombre fait le corps سايه

Ils ne se pouvaient quitter بری مثالی یانندن هیچ آیرلمز
برلرندن مفارقت ایده‌مز اولدیلر Quand l'âme quitte le corps
جان تندن مفارقت ایدنجه Il a quitté son pays, et s'est
marié en Italie وطن عزیزینی ترک ایله اتالیایه واروب
تأهل ایلدی Il a quitté le service ترک خدمت ایلدی -
On dit aussi, Quitter le grand chemin جاده‌یی ترک ایتمک -
اولو یولدن - اولو یولی براقمق - جاده‌دن عدول ایتمک
صاپمق Et quitter le monde ترک دنیا ایتمک

On dit figur. Quitter la robe, pour dire, renoncer à la profession de la robe طریقت - طریقت قلمی ترک ایتمک - قلمدن فارغ اولمق - Et dans le même sens, Quitter l'épée - طریقت عسکریه‌یی - طریقت سیفی ترک ایتمک - طریقت عسکریه‌دن فراغت ایتمک Et quitter une charge منصبنی - بر کمسنه عهده‌سنده اولان منصبی ترک ایتمک - منصبندن فارغ اولمق - براقمق Quitter ses mauvaises habitudes بر کمسنه اتخاذ ایلدیکی عادات ردیئه‌یی ترک عادات ذمیمه‌دن فراغت ایتمک - ایتمک

On dit aussi, Quitter le commerce du monde علایق دنیویه‌دن مخالطت ناسدن قطع سر رشتهٔ علاقه - منقطع اولمق ترک دنیا ایتمک - ایتمک

Quitter. Se dépouiller, ôter quelque chose de dessus soi *A.* خلع *P.* از بر انداختن *T.* براقمق - چیقارمق || Quitter ses habits بر کمسنه کیدیکی البسه‌یی خلع ایتمک son épée چیقارمق - طاقندیغی قلجی خلع ایتمک Ce serpent a quitté sa vieille peau بو ییلان اسلحهٔ عتیقه‌سنی خلع ایلدی - اسکی قاوینی براقدی

Il se dit aussi d'un arbre qui se dépouille de ses feuilles *A.* انسلاب الاوراق - تعری من الاوراق *T.* از برگ برهنه - برگ ریختن - شدن *T.* ییپراقدن چپلانمق

Quitter. Lâcher, laisser aller *A.* تخلی - مخالات - ترک *P.* از دست کردن - از دست بگذاشتن *T.* براقمق الدن - بوشلمق - صالیویرمک || Il se tint attaché à un arbre, qu'il ne quitta point jusqu'à ce qu'on le vint secourir بر آغاجه یاپشوب بر کمسنه امدادینه کلمدکجه اول آغاجی الدن براقمدی - صالیویرمدی Le loup avait emporté une brebis, on courut après, et on lui fit quitter sa proie قورد بر قیون قاپمشیکن پسنه قوشیلوب ترک ایتدردیلر

On dit figur. Quitter prise, pour dire, abandonner un dessein *A.* ترک نیت ایتمک || Le moindre obstacle lui fait quitter prise ادنا بر مانع ظهور ایده‌جک اولور ایسه ترک نیت ایدر

Quitter. Céder, délaisser *A.* فراغت - ترک - قصر الید *P.* دست کش فراغ شدن *T.* براقمق || Il lui a quitté tous les effets de cette succession اشیای متروکه‌نک جمله‌سنی فراغت ایلدی Quitter sa place à quelqu'un مقامنی فلانه فراغ ایتمک - یرینی فلانه ترک ایتمک Il n'en quitterait pas sa part à un autre حصه‌سنی بشقه‌سنه فراغت ایده‌جکی یوقدر

Quitter. Se désister de quelque chose *A.* کف الید *P.* دست کشیدن *T.* وازکلمک || Quitter une entreprise بر کمسنه مباشرت ایلدیکی مصلحتدن کف ید ایتمک un dessein بر کمسنه ایتدیکی نیتدن وازکلمک - وازکچمک

Quitter. Exempter, décharger *A.* عفو *P.* بخشیدن - معاف کردن *T.* بغشلمق || Je vous quitte tout ce que vous me devez بکا اولان دینک هرنه ایسه جمله‌سنی عفو ایدرم Je vous quitte les intérêts et le principal اصل وکرک کذشتدلری کرک هم کذشته‌دن وهم اصل مالدن سنی - مالی سکا بغشلرم معاف ایدرم

Quitté. *A.* متروک *P.* واگذاشته *T.* براقلمش

QUITUS. T. de Finance. C'est la décharge finale que l'on donne à un comptable. V. Décharge.

QUI-VA-LÀ. Cri d'une sentinelle qui entend du bruit *A.* من ذا *P.* کیست *T.* کیم او

QUI VIVE. Qui-va-là. V. ce mot.

QUOI. Pronom absolu ou relatif *A.* ما *P.* چه *T.* نه || Quoi de plus satisfaisant pour les parens que des enfans vertueux! ابوینه کوره اولاد صالحیه مالک اولمقدن زیاده مفرح نه شی وار در À quoi sert le mérite sans protection et sans bonheur? حمایت یاخود بخت اولمدقچه لیاقت نه‌یه مفید در

On dit en termes de Palais, Quoi faisant, En quoi faisant, pour dire, en faisant laquelle chose *A.* لدی الایفا || L'arrêt l'a condamné à payer; quoi faisant, il en sera valablement déchargé مبلغک اداسی با فرمان اوزرینه حکم اولنمغین لدی الایفا بر نهج شرعی خلاص اولمش اولور

On dit, Un je ne sais quoi, pour dire, certaine chose qu'on ne peut exprimer *A.* حالٌ ما *P.* ندانم چه حال *T.* بیلمم نه نسنه || Il y a dans cette beauté je ne sais quoi qui me pique plus que la beauté même بو حسن وجمالده بیلمم نه حال

بیلمم - وار در که نفس حسندن زیاده قلبمه تأثیر ایدر نه نسنه وار در که

QUOIQUE. Encore que, bien que *A.* مع انّ - مع هذا *P.* با آنکه - گرچه *T.* اکرچه - ایسه ده || Quoiqu'il soit pauvre, il est honnête homme کرچه فقیر در انجق اهل عرض آدمدر Il est de très-bonne maison, quoiqu'il ne soit pas riche مالدار دکل ایسه ده نسب عالی صاحبیدر

QUOTE PART. La part que chacun doit payer ou recevoir dans la répartition d'une somme *A.* حصّه pl. حصص *P.* روزی - بهره *T.* پای || Il doit tant payer pour sa quote part کندو حصّه سیچون شو مقدار ادا ایتمک اقتضا ایدر Il lui en revient tant pour sa quote part کندو پاینه شو قدر اصابت ایدر

QUOTIDIEN. Il se dit de ce qui ne manque pas de recommencer chaque jour *A.* یومی *P.* روزمرّه - هر روزه *T.* هر کونکی || Pain quotidien نان هر روزه - قوت یومی Fièvre quotidienne حمّای یومی - تب روزمرّه *T.* هر کونکی استمه

QUOTITÉ. La somme fixe à laquelle monte chaque quote part *A.* مبلغ الحصّة - حصّة معیّنة - حصّة مقطوعة *P.* بهرهٔ قرار *T.* داده پای کسلمش || J'ai payé ma quotité بن حصّهٔ معیّنه‌می ادا ایلدم

RAB

RABÂCHAGE. Défaut ou discours de celui qui rabâche *A.* ثرثرة *P.* یاوه گویی *T.* کوه‌زلک || Tout ce qu'il dit n'est que du rabâchage سویلدیکی هپ بر بیهوده ثرثره در

RABÂCHER. Revenir souvent sur ce qu'on a dit *A.* ثرثرة *P.* یاوه گویی کردن *T.* کوه‌زلک ایتمک

RABÂCHEUR. Qui rabâche *A.* ثرثار *P.* یاوه گو *T.* کوه‌زه

RABAIS. Diminution de prix *A.* نقصان الثمن *P.* کاست بها *T.* بهانک اکسکلکی || On lui a promis cent mille écus, mais il y aura bien du rabais فلانه یوز بیک غروش وعد اولندی انجق خیلیجه نقصان ظهور ایده‌جکدر Il a acheté cette terre sur le pied de dix mille livres de rente, il y trouvera un grand rabais بو چفتلکی سنوی اون بیک غروش ایراد اعتباریله مبایعه ایتمشدر انجق کلّیتلو نقصان ظهور ایده‌جکدر

On dit, Proposer un ouvrage, une entreprise au rabais, pour dire, publier qu'on les donnera à celui qui offre de les faire à meilleur marché اک آشاغی بهایه یپانه ویریله‌جکدر دیو بر ایشی عامّه‌یه عرض وتکلیف ایله اشاعه ایتمک

On dit aussi, Donner, mettre des marchandises au rabais, c'est-à-dire, à un prix au-dessous de ce qu'on les avait vendues d'abord *A.* بیع بالوضیعة - بیع بالحطیطة *P.* با کم بها فروختن *T.* مالی بهاسندن بر مقدار اشاغی صاتمق

RABAISSEMENT. Diminution. Il ne se dit que des monnaies et des tailles *A.* انحطاط - تنزّل *P.* کاست *T.* اینمه - اشاغیلنمه || Le rabaissement des monnaies اجناس سکّه‌نک انحطاط سکّه فیئاتنک آشاغیلنمه‌سی - اسعاری des tailles رسوم خراجیّه‌نک تنزّل وانحطاطی

RABAISSER. Mettre plus bas *A.* تنزیل *P.* فرو نهادن *T.* آشاغیلتمق - ایندرمک || Ce tableau est trop haut, il faut un peu le rabaisser بو تصویر بغایت یوکسکده اولمغله جزئیجه تنزیل اولنملو در

Il signifie aussi, élever moins la voix *A.* خفض - تنزیل *P.* پست کردن *T.* ایندرمک || Vous parlez trop haut dans la chambre du malade, rabaissez un peu votre voix مریضک یاتدیغی اوطه‌ده زیاده اجهار صوت ایله تکلّم ایدرسک بر مقدار خفض صدا ایله

Et diminuer *A.* تنقیص - تنزیل - تقلیل - حطّ *P.* کم ساختن *T.* ایندرمک - ازالتمق || Rabaisser le taux des denrées فیئات ذخایری تنقیص ایتمک des monnaies اجناس سکّه‌نک اسعارینی تنزیل ایتمک Rabaisser les tailles رسوم خراجیه‌یی تقلیل ایتمک

Figur. *A.* توضیع - تذلیل *P.* پست ساختن *T.* آلچقلتمق || Rabaisser l'orgueil de quelqu'un بر کمسنه‌نک کبر وغروربنی انف کبر ونخوتنی ارغام ایتمک - توضیع ایتمک

Il se dit aussi au sens de Déprécier, estimer au-dessous de la valeur *A.* استخساس القدر - تسفیل القیمة *P.* کمبایه نمودن *T.* اعتبارینی قیرمق - بر شیئک قدرینی آشاغیلتمق || Vous rabaissez trop sa marchandise مالک اولدیغی مالک قدر وقیمتنی پک استخساس ایدرسک On rabaisse trop

شو آدمك قدرینی پك آلچقلدیبیورلر cet homme-là Rabaisser le mérite de quelqu'un فلانك قدر لیاقت واستحقاقنی تسفیل ایتمك

Rabaissé. *A.* منحط - متنزّل *P.* کم گشته *T.* اینمش - آشاغیلنمش

RABAT. Collet *A.* معنقة *P.* گردنبند *T.* بویون باغلمه‌سی

RABAT-JOIE. Sujet de chagrin qui vient troubler l'état de joie où l'on était *A.* سالب السرور - مخلّ النشاط *P.* فرحربا - *T.* فرحزدا - صفاییی بوزان - کیف قیریجی || Comme il était à se divertir, il apprit la perte de son procès, et ce fut un grand rabat-joie pour lui تفرّجده ایکن دعواسنی غائب ایلدیکی خبری کندویه واصل اولوب بو کیفیت اخلال نشاط وصفاسنه بادی اولمشدر

Il se dit aussi d'un homme triste et ennemi de la joie des autres *A.* مترّح المزاج *P.* نا شاد *T.* یوزی کولمز

RABATTRE. Faire descendre ce qui s'élevait *A.* اهباط *P.* فرو رافدن *T.* آشاغی ایندرمك || Le vent rabat la fumée روزکار دخانك هبوطنه بادی اولور

Et diminuer, retrancher de la valeur d'une chose *A.* تنزیل - حطّ - تنقیص *P.* کمتر کردن *T.* ایندرمك - اغاضه - آشاغی واردرمق - اکسلتمك || Il faut rabattre beaucoup du prix que vous demandez تکلیف ایلدیککك ثمندن وافر مقدار بهاسندن تنزیل اولنملو در Combien en voulez vous rabattre? نقدر تنزیل ایتمکه راضی اولورسك Un marchand qui vend sa marchandise sans en rien rabattre ثمنندن حبّهٔ واحده تنزیل ایتمکسزین مالنی صتار بازرکان Rabattre de l'estime qu'on avait pour quelqu'un فلانك حقنه اولان حرمت واعتباری تنقیص ایتمك Il y a beaucoup à rabattre de ce qu'il dit دیدیکندن وافر مقدار تنزیل اولنملو در J'en rabats la moitié نصفنی تنزیل ایده‌رم C'est un homme qui n'en veut rien rabattre مطلوبندن هیچ برشئ تنزیل وتنقیص ایتمك استمز

On dit, Rabattre un coup, pour dire, le détourner *A.* اضافة *P.* بر طرف کردن *T.* صاپتمق || On lui porta un coup d'épée, et il le rabattit اوزرینه حواله اولنان ضربهٔ سیفی بر تقریب صاپردی

Rabattre, en parlant des habillemens, signifie, aplatir les plis, les coutures *A.* توطئة *P.* هموار کردن *T.* بصدرمق - بصدروب دوزلتمك || Rabattre les plis d'un habit لباسك بوکم یرلرینی بصدروب دوزلتمك

Figur. Abaisser *A.* توضیع - تذلیل *P.* پست کردن *T.* آلچقلتمق || Rabattre l'orgueil, la fierté de quelqu'un برکمسنه‌نك انف کبر وغرورینی - کبر وغرورینی توضیع ایتمك ارغام ایتمك

Rabattre, au neutre, et **Se rabattre.** Quitter un chemin, et se détourner tout d'un coup par un autre *A.* عدول - انصراف - انعطاف - اعتساف *P.* تافتن *T.* صاپمق || Quand vous serez en tel lieu, vous rabattrez à main droite فلان محله وصولنده جانب یمینه انصراف ایله L'armée s'est rabattue sur cette place عسکر یولندن انصراف ایله فلان قلعه‌یه طوغری توجیه وجههٔ عزیمت ایلدی - عطف زمام عزیمت ایلدی - صاپدی - عنانتاب عزیمت اولدی - توجّه ایلدی

Se rabattre, se dit aussi au figuré, lorsqu'après avoir parlé de quelque matière, on change tout d'un coup de propos *A.* توجیه الکلام *P.* سخنرا بفلان سو تافتن *T.* لاقردی‌یی فلان طرفه چویرمك || Après avoir parlé quelque temps de choses indifférentes, il se rabattit sur la politique برمدّت بعض مذاکرات ما لا یعنی سرد وبیان ایلدکدنصکره کلامی امور دول لاقردی‌یی امور دول بحثنه چویردی - بحثنه توجیه ایلدی

On dit aussi, Après avoir exigé telles et telles conditions, il se rabattit à demander simplement que... مقدّما شویله شویله شروط تکلیف ایتمشیکن نهایة الامر مطلوباتنی ساده‌جه شوکا تنزیل ایلدی

RABBIN. On appelle ainsi les docteurs des Juifs *A.* ربّانی pl. ربانیون *T.* خاخام

RABÊTIR. Rendre bête *A.* القاء الی البهیمیّة - القاء الی حال البهیمیّة *P.* همحال جانور - بحال جانوری آوردن *T.* ساختن حیوانلق حالنه قویمق || Vous rabêtissez ce garçon-là à force de le maltraiter بو طفلی مبالغه ایله تحت القهر قوللاندیغکك تقریبیله حال بهیمیّته القا ایدرسك

Il se dit aussi au neutre *A.* کسب الحال البهیمیّة *P.* حال همحال جانور گشتن - جانوری پذیرفتن *T.* حیوانلق حیوان کبی اولمق - حالنه کیرمك

Rabêti. *A.* متخذ الحال البهیمیّة *P.* حال جانوری پذیرفته *T.* حیوانلق - حیوان کبی اولمش - حیوانلق حالنه کیرمش حالنی کسب ایتمش

RABIOLE. V. Rave.

RABONNIR. Rendre meilleur *A.* اطابة - اصلاح *P.* بهتر ساختن *T.* ایولتمك || Les bonnes caves rabonnissent le vin سردابك باده نك اصلاحنه وسیله اولور - ایوسی شرابی اصلاح ایدر
Il signifie aussi, devenir meilleur *A.* استطابة - کسب الصلاح *P.* بهتر شدن *T.* ایولنمك || Ce vin rabonnit en bouteille بو نوع باده شیشه ایچنده کسب صلاح ایدر

RABOT. Outil qui sert à rendre uni le bois *A.* منحت *P.* رنده - مشت رنده *T.* رنده || Passer le rabot sur une pièce de bois بر قطعه آغاج تخته سی اوزرینه امرار منحت ایتمك - Unir une pièce de bois avec le rabot بر تخته یی رنده لمك تسویه وتملیس ایتمك - تخته یی رنده ایله تسویه ایتمك
On dit figur., Passer le rabot sur un ouvrage de vers, de prose, y donner un coup de rabot, pour dire, le perfectionner منظوم یاخود منثور بر تألیفه امرار قلم تصحیح واصلاح ایتمك - بر تألیفی - امرار مصقلهٔ تصحیح ایتمك پرداخت ایتمك - تنقیح واصلاح ایتمك

RABOTER. Rendre uni et poli avec le rabot *A.* نحت - تملیس بالنحت *P.* رنده زدن *T.* رنده لمك - رنده لیوب دوزلتمك || Un bois noueux est malaisé à raboter بوغوملی آغاجك رنده لنمسی مشکلدر
Il se dit figur. en parlant des ouvrages d'esprit *A.* اصلاح - تصحیح - تنقیح || Il y a bien à raboter dans cet ouvrage بو تألیفده خیلیجه اصلاح وتنقیح اولنه جق یرلر وار در

RABOTÉ. *A.* منحوت *P.* رنده زده *T.* رنده لنمش

RABOTEUX. Il se dit du bois, et signifie noueux, inégal *A.* معجرم - منتبب *P.* گره دار *T.* بوغوملی || Le cornouiller est raboteux قزلجق آغاجی بوغوملی اولور
Il se dit aussi de toute superficie inégale *A.* وعر - واعر pl. اوعار - جرفة pl. جروف - ذو الجروف والخروق *P.* آجار - ترلوه - پر نشیب وفراز *T.* چاقر چقور یر - انیشلو یوقشلو سنگستان || C'est un pays inégal, pierreux et raboteux صرب یر وبورغاجلری فراوان پر جروف وخروق بر مملکتدر Des chemins raboteux چاقر چقور یوللر
Il se dit figur. du style et des ouvrages d'esprit, et signifie, grossier, mal poli *T.* قبا صپا

RABOUGRIR. Il se dit des arbres et des plantes qui ne profitent point *A.* تمرض *P.* سست ونا توان بودن *T.* سینمك || Les grandes gelées font rabougrir le jeune bois جمد شدید کنج اورمانی سیندرر

RABOUGRI. *A.* متمرض *P.* سست وناتوان *T.* سینمش
Il se dit figur. d'une petite personne de mauvaise conformation et de mauvaise mine *A.* دمیم pl. دمام *P.* بد اندام *T.* خیره جوره

RABOUILLÈRE. Trou que les lapines creusent pour y faire leurs petits *A.* جحر الوبرة *P.* اجحار الوبرة *P.* لانهٔ خرگوشك *T.* آق طاوشان اینی

RABROUER. Rebuter avec rudesse et mépris. Il se dit des propositions que l'on rejette *A.* ردّ *P.* نا قبولی نمودن *T.* قبول ایتمیوب آتمق

RACAILLE. La lie et le rebut du peuple *A.* pl. اراذل الناس pl. سفلة الناس - خشارة الناس - خشال الناس *P.* فرومایگان *T.* آدم مولوزی - آدم مولوزی مقوله سی || Il ne faut point se mêler avec de la racaille اراذل ناس ایچنده قارشمق روا دکلدر
Il se dit figur. de toutes les choses de rebut *A.* خسالة - خشل - شئ خسیس *P.* چیز کمتر *T.* بیاغی شیلر || Il y a deux ou trois pièces rares dans son cabinet, mais tout le reste n'est que de la racaille خزینه سنده موجود اولان اشیا ایچنده یالکز ایکی اوچ قطعه تحف نادره وار در ماعداسی هپ خساله مقوله سیدر

RACCOMMODAGE. Le travail d'un ouvrier qui a raccommodé quelque chose *A.* اجرة المرمّم *P.* مزد مرمّتساز *T.* مرمّت خرجی || Le raccommodage d'un habit بر ثوبك مرمّتی اجرتی Payer tant pour le raccommodage مرمّت خرجیچون شو قدر اقچه ویرمك

RACCOMMODEMENT. Réconciliation entre des personnes qui étaient brouillées *A.* اصلاح ذات البین *P.* آشتی بخشایی *T.* بارشدرمه - اوزلاشدرمه || Leurs amis ont travaillé à leur raccommodement فلان کسانك بیننی اصلاح ایچون دوستلری سعی ایتمشلر در

RACCOMMODER. Refaire, remettre en bon état *A.* ترمیم - تعمیر *P.* مرمّت کردن *T.* مرمّات ایتمك || Raccommoder une maison خانه یی تعمیر ایتمك une muraille دیواری تعمیر un carrosse, la selle d'un cheval هنطوی وایری وترمیم ایتمك تعمیر ایتمك
Il signifie aussi, réparer || Il a fait une sottisse, il cherche à la raccommoder ایتدیکی حماقتی تعمیر ایتمکه سعی ایدر
Et remettre dans une situation plus convenable *A.* تنظیم -

نظاملمق - دوزمك .T پرداختن .P تنظيم على ما هو اللايق || Une femme qui raccommode ses cheveux صاچنی دوزن خاتون Raccommodez votre manteau, il est tout de côté قپودڭ يان طرفه صارقىقدر لايقى اوزره تنظيم ايله

Il se dit aussi en parlant des ouvrages d'esprit, et des affaires, et signifie, réformer ce qu'il peut y avoir de mauvais .A تصحيح - اصلاح || Il y a trop à raccommoder à cette harangue, il vaut mieux la laisser telle qu'elle est بو موعظه نڭ وافر محللری تصحيحه محتاج اولمغله همان اولديغی حال اوزره ترك اولنسه انسبدر Il a tellement gâté ses affaires, qu'on aura bien de la peine à les raccommoder اموريني شول رتبه ده افساد - ايلديكه فيما بعد اصلاحلرنده عسرت عظيمه وار در فيما بعد تنظيملری دشوار در Cet événement ne raccommodera pas ses affaires بو حادثه اصلاح امورينه مدار اولمز Ce négociant a bien raccommodé ses affaires بو بازركان اموريني كركی - امور وخصوصاتنه كوزل رابطه ويردی - كبی اصلاح ايلدی كوزل نظام ويردی

RACCOMMODER. Mettre d'accord des personnes qui s'étaient brouillées .A تلئيم ما - اصلاح ذات البين - اصلاح ما بين بميانه كسان آشتى بخشيدن .P توفيق ذات البين - بين .T اوزلاشدرمق - بارشدرمق || Il y avait entre eux de la mésintelligence, on les a raccommodés فلانلر بوزشمشلر ايدی انجق بو دفعه بينلرى اصلاح اولندی

On dit aussi dans ce sens, Se raccommoder .A مصالحة .P آشتى پذيرفتن .T اوزلشمق - بارشمق || Le mari et la femme se sont raccommodés - زوج ايله زوجه مصالحه ايتمشلردر قاری ايله قوجه بارشمشلردر

RACCOMMODÉ. .A مرمّم .P مرمّتكرده .T مرمّات اولمش

RACCOMMODEUR. Qui raccommode .A مرمّم .P مرمّتساز .T مرمّات ايديجی

RACCORDEMENT. V. Raccorder.

RACCORDER. T. d'Archit. Réunir deux corps, deux superficies à un même niveau .A تسوية .P با همديگر برابر وهموار ساختن .T بری برينه دومدوز اولدرق چاتدرمق

RACCOURCIR. Rendre plus court .A قصر .P كوتاه كردن .T قصه لتمق || En prenant par ce petit sentier, vous raccourcirez votre chemin de beaucoup بو چيغت يولنی طوتسه ڭ منزلنی خيلی مرتبه قصه لتمش اولورسڭ Raccourcir un manteau قپودی قصه لتمق des étriers اوزنكيلری قصه لتمق un discours اختصار كلام - مختصر ايتمك - كلامی قصه لتمق ايتمك Cet accident a raccourci ses jours بو حادثه فلانڭ كوتاه ايلدی - عمريني قصر ايلدی

RACCOURCI. .A مقصّر .P كوته گشته .T قصه لنمش - Il signifie aussi, trop court .A قصير .P كوتاه .T قصه || Une taille raccourcie قصه بوی - قامت كوتاه - قدّ قصير

EN RACCOURCI. En abrégé .A على وجه الاختصار - مختصراً .P كوته گونه .T قصه جه - مختصرجه || Je vous ai dit le fait en raccourci كيفيتی على طريق الاختصار سكا نقل ايلدم Exposer une affaire en raccourci برماده يی مختصراً بسط وبيان ايتمك

RACCOURCISSEMENT. Action de raccourcir .A قصر .P كوته سازی .T قصه لتمه ou l'effet de cette action .A قصارت - تقصّر .P كوتهی .T قصه لق || Le raccourcissement d'un habit بر ثوبڭ قصارتی

RACCROCHER. Accrocher de nouveau .A مجدّداً انشاب - تنشيب على التكرار .P از سر نو نشليدن .T يكيدن ايلشدرمك || Raccrocher un tableau برقطعه تصويری يكيدن ديوار اوزرينه ايلشدرمك

SE RACCROCHER, signifie au figuré, regagner les avantages qu'on avait perdus .A تلافى الضرر .P بتضمين زيان ظفر يافتن .T ضررى چيقارمق || Laissez-le faire, il trouvera bien moyen de se raccrocher فلانی حالنه براق ضررينی چيقارمنڭ يولنی بولور

Il signifie aussi, regagner d'un côté ce qu'on avait perdu de l'autre .A تلافى ما فات - تدارك ما فات .T ضررينی چيقارمق || Dans cette affaire, il aurait perdu par le fond, mais il s'est raccroché à la forme فلان كمسنه بو خصوصده اصل واساس ماده جهتيله گرفتار ضرّ وزيان اولهجغی دركار ايدی انجق صورت حالدن انتفاع برله تلافئ ما فات ايتمش اولدی

Et s'aider de quelque chose pour se sauver d'un inconvénient .A تشبّث .P نشليدن .T ياپشمق || Il était noyé, s'il ne s'était raccroché à cette branche بو داله تشبّث ايتمامش اولسه غرق اولمش اولور ايدی Quand on le presse, il se raccroche à des prétextes فلان كشی تضييق اولنديغی حالده علل واعذاره تشبّث ايدر

Raccrocher, se dit aussi en parlant des filles de mauvaise vie, qui pressent les passans d'entrer chez elles *T.* اوروسبی ارککلره صالمق

RACCROCHEUSE. Femme de mauvaise vie qui raccroche les passans *T.* ارککه صالن اوروسبی

RACE. Lignée, tous ceux qui viennent d'une même famille *A.* نسل pl. انسال ـ آل *P.* نژاد *T.* صوی || Il est d'une bonne race کریم النسلدر d'une race illustre, ancienne نسل قدیم وکریمدن منشعبدر || de la race royale نسل پادشاهیدندر || Il sort d'une race de gens de bien آل ابراردن منشعب بر ذاتدر || Les trois races des rois de France الی الآن جالس تخت سلطنت اولمش فرانسه پادشاهلرینک انسال ثلثه‌سی || Il y a eu de grands hommes, de grands princes dans cette race بو نسل ایچنده منبوه الاسامی نیچه ذوات برگزیده صفات وملوک عظمت سمات وار ایدی || On le soupçonne d'être de race Juive نسل یهوددن اولدیغی وهم اولنور

On dit, Les races futures, pour dire, tous les hommes à venir *A.* pl. انسال لاحقة ـ انسال آتیه *P.* زه وزاد آینده *T.* کلجکلر ـ On dit par mépris, Race maudite *A.* نسل ملعون ـ نسل خبیث

Dans l'Écriture-Sainte, St. Jean appelle certains Juifs, Race de vipères *A.* عرق الافاعی pl. اولاد الافاعی

Race, se dit aussi des animaux domestiques *A.* عرق *P.* زاد *T.* صوی || Ce cheval est de race, de bonne race فرس کریم العرقدر ـ فرس جواد در ـ اسب بهزاد در ـ صوی اتدر || J'en veux avoir de la race ـ بوندن اتخاذ عرق ایتمک استرم

On dit figur., que les bons chiens chassent de race, qu'un homme chasse de race, pour dire, que les enfans tiennent des inclinations de leurs pères *T.* کلبک ایوسی صوی قوغار ـ فلان آدم صوی قوغار

RACHAT. L'action de racheter quelque chose. V. Racheter || Vendre à faculté de rachat ینه بایعی طرفندن اشترا ایده بیلمک شرطیله صاتمق

Il signifie aussi, délivrance, rédemption *A.* فدیة *P.* خلاصسازی *T.* بدل ویروب قورتارمه || Le rachat des captifs فدیهٔ اسرا || Notre-Seigneur a donné son sang pour le rachat du genre humain حضرت عیسی افندمز بنی آدمی افتدا ایچون دم مبارکنی بدل قلدی

RACHETABLE. Qu'on a droit de racheter *A.* ممکن الاشتراء عن جانب بایعه *T.* بایعی طرفندن ینه صاتون آلنه بیله‌جک || Une terre rachetable ممکن الاشترا اولان صاتلمش چفتلک || Une maison rachetable dans trois ans اوچ سنه ختامنده ممکن الاشترا اولان صاتلمش بر باب منزل

RACHETER. Acheter ce que l'on avait vendu *A.* اشتراء المبیع عن جانب بایعه *P.* چیز فروخته‌را باز خریدن *T.* صاتلمش مالی ینه بایعی صاتون آلمق || J'avais vendu mon cheval à un tel, mais je l'ai racheté de lui آتمی فلانه صاتمشیدم بو دفعه کندودن ینه صاتون آلدم ـ Et acheter une chose à la place d'une autre *T.* برشیئک یرینه بشقه بر شیئی اشترا ایتمک

Et délivrer à prix d'argent un captif *A.* افتداء ـ مفادات ـ تخلیص بالفدیة *P.* گرفتاریرا بدینار رها کردن *T.* ثمن وعوض اعطاسیله اسیر قورتارمق || Racheter quelqu'un des galères کورکده اولان اسیری ثمن معلوم اعطاسیله تخلیص ایتمک || des mains des Algériens جزایرلو النده اولان اسیری ثمن وعوض مقابله‌سنده تخلیص ایتمک

Se Racheter. *A.* تخلیص النفس بالفدیة *P.* با فدیه رها یافتن *T.* ادای ثمن معلوم ایله تخلیص نفس ایتمک || Se racheter d'une sujétion ثمن معلوم اعطاسیله نفسنی قید رقیتدن تخلیص ایتمک

Il signifie aussi, être compensé par... *A.* مکافات *P.* پاداش شدن *T.* بدل اولمق ـ تعویض اولنمق || Cette petite fatigue se rachète par bien des avantages بو زحمت جزئیه منافع جسیمه ایله تعویض اولنور

Et être puni par . . . مجازات *P.* بادافراه پذیرفتن *T.* جزای لایقنی بولمق || Ce plaisir d'un moment se rachète par de longues souffrances بو صفای یکدمه جفای مدیده ایله مجازات اولور

On dit figur. Racheter ses péchés par l'aumône, pour dire, obtenir la rémission de ses péchés en faisant l'aumône *A.* اعطاء الفدیة ـ الکفارة *T.* گناهلرک کفارتنی فدیه ایله ادا ایتمک ـ معاصی وآثامک عفوینی اعطای تصدقات ایله تحصیل ایتمک

RACHITIQUE. Qui est attaqué du rachitis *A.* مقرقم ـ جحن ـ محثل *P.* شیر زده *T.* سود خیره‌سی ـ سود اورغونی

RACHITIS. Maladie qui attaque ordinairement les enfans en bas âge, et qui consiste dans la courbure et la déformation de l'é-

pine du dos et des grands os *A.* سوُ - حثل - جحن - قرقمة
سود اورغونلغی *T.* درد شیرزده *P.* الرضاع

RACHITISME. Maladie du blé, qui rend sa tige basse et nouée *A.*
اکینک خیرەلکی *T.* آفه الجحن

RACINAL. T. de Charpent. Grosses pièces de bois, qui servent au soutien des autres *A.* زافرة pl. زوافر *P.* شاهتیر - باشت *T.*
کوپری طبانلری - زوافر جسر Racinaux d'un pont || طبان

RACINE. La partie par où les arbres et les plantes tiennent à la terre *A.* اصل pl. اصول - عرق pl. عروق *P.* بن - بیخ
آغاجک - اصل شجر La racine d'un arbre || کوک *T.* ریشه -
کوکی La racine en est pourie کوکی چورکدر Ces sortes d'arbres jettent, poussent de profondes racines بو جنس آغاج اصول
درین کوک صالدرر یاخود سورر - عمیقه ارسال ایدر Racine de chicoret هندبا کوکی

Il se dit aussi en parlant des ongles, des dents, des cheveux *A.* منبت pl. منابت - اصل *P.* بن *T.* کوک || La racine de la dent est gâtée, est ébranlée منبت سنّ فاسد ومتزلزلدر
بن دندان چورکدر - L'ongle est découvert jusqu'à la racine
طرنق منبتنه قدر اچیقدر - Il se dit aussi des cancers, des cors, etc. qui surviennent au corps humain || Couper un cor jusqu'à la racine سکلی کوکندن کسمک en enlever la racine
کوکنی قوپارمق - سکلک کوکنی قلع ایتمک

On dit figur. || La vertu a jeté de profondes racines dans son coeur شجرۂ فضل وصلاح داخل قلبنده ریشه گیر رسوخ ومتانت اولمشدر La racine du mal علتک کوکی Il faut couper la racine de ce mal avant qu'il augmente بو آفت کسب
- نما ایتمزدن مقدّم قطع واستیصال اولنمق اقتضا ایدر
عرق Couper racine à une erreur عرقنی کسمک اقتضا ایدر
ضلالی قطع ایتمک

En termes de Pratique, on appelle Fruits pendants par les racines, les fruits qui ne sont pas coupés et cueillis *T.* هنوز بیردە
اولان غلّات

RACINE. T. de Gram. On appelle ainsi tout mot dont un autre est formé *A.* اصل اللغة pl. اصول اللغات || Faire un dictionnaire par racines اصول لغات ترتیبی اوزرە بر لغت
کتابی تألیف ایتمک

RACINE. T. d'Arithm. On appelle Racine carrée d'un nombre, le nombre qui, multiplié par lui-même, a produit ce nombre-là *A.* جذر Et racine cube, ou cubique, le nombre qui, multiplié par son carré, a produit le nombre proposé *A.* جذر العدد المکعّب

RÂCLER. Ratisser quelque chose, en ôter les inégalités *A.* بشر
- قازیوب صیرمق *T.* رندیدن *P.* حلاء - حمر - ابشار -
قازیمق || Râcler des peaux ابشار جلود ایتمک du parchemin ترشەیی قازیمق - حمر سیر ایتمک de l'ivoire فیل
قازیوب یوزینی صیرمق - دیشنی ابشار ایتمک de la corne de cerf کیک بوینوزینی ابشار ایتمک

RÂCLOIR. Instrument avec lequel on râcle *A.* محلاء - محمر
P. رندە *T.* رندە || Râcloir pour râcler du parchemin ترشه
قازییەجق رندە

RÂCLOIR d'un jardinier, qui sert à râcler des allées *A.* مجرفة
T. صیرقی

RÂCLURE. Les petites parties qu'on a emportées de la superficie d'un corps en le râclant *A.* حلائة *P.* رندش *T.* قازنتی ||
Râclure de corne de cerf کیک بوینوزی قازنتیسی d'ongles
طرنق قازنتیسی

RACONTER. Conter, narrer une chose *A.* حکایت - نقل -
نقل ایتمک *T.* داستان سراییدن - گزارشتن *P.* قصّ
|| Raconter une histoire, un fait بر حکایه وبر واقعەیی نقل
ایتمک Il nous raconta ses voyages, ses combats ایتدیکی اسفار
ومحارباتی نقل وحکایت ایتمشدر Raconter les particularités d'une action بر مادّەدە جریان ایتمش تفاصیل احوالی
نقل ایتمک Raconter sommairement, brièvement علی طریق
مختصر بجه - الایجاز نقل ایتمک Raconter au vrai واقع
علی وجه الصحه حکایت ایتمک - حالی نقل ایتمک

RACONTÉ. *A.* محکی - منقول *P.* نقل کردە *T.* نقل اولنمش

RACONTEUR. Qui a la manie de raconter *A.* مکثر القصص
والحکایات *P.* داستانسرایی *T.* هوسکار حکایه نقلنه مبتلا
|| Un ennuyeux raconteur ثقیل ومعجز بر مکثر حکایات

RACORNIR. Rendre dur et coriace *A.* تصلیب *P.* سخت
کردن *T.* پکشدرمک || Le feu a tout-à-fait racorni cette viande تأثیر نار بو لحمی بسبتون پکشدردی Le vin racornit le fruit باده میوەیی پکشدرر

SE RACORNIR *A.* تصلب - کسب الصلابة *P.* سختی پذیرفتن
T. پکشمک - قاتیلشمق || La viande se racornit à force de cuire
ات زیادە پشدکچه کسب صلابت ایدر

RACORNI. *A.* متصلّب *P.* سختی پذیرفته *T.* پکشمش -

قاتيلشمش

Racorni, veut dire aussi, qui semble rapetissé, qui ne peut plus se développer et s'étendre *A.* متقفع *T.* بوزيلوب ـ بوزلمش || C'est un rhumatisme qui le tient tout racorni مبتلا اولديغى وجع مفاصلك شدّتى تقريبيله بوزيلوب قاصقاتى قالمشدر

RACORNISSEMENT. État de celui qui est racorni *A.* صلابت *P.* سختى *T.* قاتيلشمه ـ پكشمه ـ پكلك || Le racornissement de cette viande بو اتنك صلابتى

RACQUITTER. Dédommager de quelque perte *A.* تضمين الضرر || Une seconde affaire l'a racquitté de ce qu'il avait perdu à la première مقدّمكى مادّه‌ده ايتديكى ضررى صكره‌كى مادّه‌ده تحصيل ايلديكى فائده ايله تضمين ايلدى

Se Racquitter. *A.* تلافى ما فات *T.* ضررينى چيقارمق || Il avait perdu dans son premier marché, il s'en est racquitté dans le second اوّلكى بازارلغنده دوچار ضرر اولمش ايسه ده ايكنجيسنده تلافئ ما فات ايلدى ـ Et regagner ce qu'on avait perdu au jeu || Essayez de vous racquitter ضرركى چيقارمغه باق

RADE. Espace de mer enfoncé dans les terres, où les vaisseaux peuvent tenir à l'ancre à l'abri de certains vents *A.* مرسى pl. مراسى ـ محطّ السفاين *P.* كشتيگاه *T.* كمى يتاغى يرى || Cette rade est bonne بر مرساى اصلحدر Les vaisseaux étaient à la rade كميلر پيشگاه مرساده لنگر انداز توقف وقرار ايدى se sont mis à la rade سفينه‌لر يتاق يرينه داخل اولمشدر Ce n'est pas un port, c'est une rade كمى ـ ليمان دكل بر محطّ سفاينډر La rade n'est pas bien sûre فلان كمى يتاغى يتاغى يريدر يرى كركى كبى محفوظ دكلدر

RADEAU. Assemblage de plusieurs pièces de bois liées ensemble, et qui forment une sorte de plancher, dont on se sert pour porter des hommes et différentes choses *A.* رمث ـ عامة *P.* كلك *T.* صال || Il fit passer son infanterie sur des radeaux پياده عسكرينى صاللر اوزرينه وضع ايله نهردن امرار ايتدردى

RADER. Mettre en rade *A.* تمكين فى المرسى *P.* بكشتيگاه *T.* كمى‌يى يتاق يرينه يناشدرمق *T.* نهادن

RADIATION. T. de Finan. et de Pratique. Action de rayer quelque article d'un compte, pour rendre cet article nul *A.* ترقين *P.* كشيدن، خطّ بطلان *T.* چيزمه || Cet article est sujet à radiation محاسبه‌نك بو اساميسى ترقين اولنور مقوله‌دندر ـ چيزيلور مقوله‌دندر ـ خطّ بطلان كشيده اولنه‌جق مقوله‌دندر Obtenir sa radiation d'une taxe كندو اسمنى دفتر تكاليفدن ترقين ايتدرمك Sa radiation a été difficile, mais il l'a obtenue دفتر تكاليفدن اسمى ترقين اولنمق مشكل ايكن تحصيلنه ظفرياب اولمشدر ـ Il se dit aussi de la raie que l'on passe sur cet article *A.* خطّ البطلان

RADIATION. T. didact. Effet des rayons de la lumière envoyés par un corps *A.* تشعشع *P.* پرتو ريزى *T.* پارلدامه || La radiation du soleil شمسك تشعشعى

RADICAL. On appelle Humeur radicale, cette humeur qu'on regarde comme le principe de la vie dans le corps humain *A.* رطوبة غريزيّة

Il signifie au figuré, qui est comme la racine d'une chose *A.* اصلى || Vice radical عيب اصلى Terme radical لغت اصليّه Lettres radicales حروف اصليّه

On dit Guérison radicale, pour dire, guérison qui a détruit le mal dans sa racine *A.* بالاستيصال المرض ـ برء تامّ ـ برء باستيصال المرض

RADICALEMENT. Jusque dans le principe, dans la racine *A.* الى اصوله || Quelques chimistes prétendent dissoudre radicalement les métaux اهل كيميانك بعضيسى معادنى الى اصولها حلّ واذابه‌يه مقتدر اولدقلرينى ادّعا ايدرلر ـ On dit aussi, Guérir radicalement une maladie مرضى بالاستيصال استيصال مرض ايله اشفا ايتمك ـ دفع ايتدرمك

RADICULE. T. de Botan. Petite racine qui sort de la grande *A.* عرق ـ هدب العرق *P.* ريشه *T.* كوك صچاغى

RADIEUX. Rayonnant, brillant *A.* متشعشع ـ مترقرق ـ ساطع || پارلدايبجى *T.* رخشان ـ شعشعه پاش *P.* مرهرَه ـ النور جبهه Son éclat radieux لمعان شعشعه پاشى Front radieux جبين ساطع النور ـ مرهرهه

RADIOMÈTRE. Instrument qui sert sur mer à prendre des hauteurs *A.* ميزان الارتفاع

RADIS. Sorte de raifort cultivé *A.* فجلة pl. فجول ـ خامة pl. خام *P.* ترب *T.* طورب

RADIUS. T. Anat. Un des deux os de l'avant-bras *A.* كرسوع

RADOTAGE. Discours dénué de sens *A.* هذاء *P.* هرزه گويى ـ هذيان ـ يكشافلق *T.* ژاژخايى ـ هرزه خايى || Ce discours n'est qu'un radotage هذياندن عبارت بر كلامدر

RADOTER. Tenir des discours dénués de sens, par un affaiblis-

sement d'esprit *A.* هذيان *P.* هرزه خايى كردن ـ غنشيدن ـ
صاچمه سويلمك ـ يكشاقلق ايتمك *T.* ژاژخايى كردن || Il est si vieux qu'il radote شول رتبه ده پيرواختيار در كه هذيان
سويلر ـ On dit figur. d'un homme qui dit des choses sans raison, qu'il ne fait que radoter هذيان سويلمكدن خالى دكلدر

RADOTERIE. V. Radotage.

RADOTEUR. Celui qui radote *A.* هذاء *P.* هرزه خا ـ هرزه گو ـ
ژاژخا ـ نو گفاره *T.* صاچمه سويليان ـ يكشاق

RADOUB. Réparation qui se fait au corps d'un vaisseau endommagé *A.* مرمة السفينة *P.* مرمتسازئ كشتى *T.* كمينك
سفينه سنك مرمتى || Il travaille au radoub de son vaisseau
مرمتنه مشغولدر

RADOUBER. Raccomoder le corps d'un vaisseau *A.* ترميم السفينة ـ
تعمير السفينة *P.* كشتيرا مرمت كردن *T.* كمى يى مرمت
ايتمك || Radouber un navire سفينه يى تعمير وترميم ايتمك
Radoubé. *A.* سفينة مرممة *P.* كشتئ مرمت كرده *T.* مرمت
اولمش كمى

RADOUCIR. Rendre plus doux *A.* ايراث الملايمة ـ تليين
P. نرم ساختن *T.* يومشتمق || La pluie a radouci le temps
هوايه ايراث ملايمت ايتمشدر ـ باران تليين هوا ايلدى
Figur. Apaiser *A.* ايراث السكونة ـ تسكين *P.* آرمانيدن *T.*
بر كمسنه نك طبيعتنه ايراث || Radoucir quelqu'un يواشتمق
سكونت ايتمك
Se radoucir. *A.* كسب السكونة ـ كسب الملايمة *P.* نرمى
آرميده شدن ـ پذيرفتن *T.* يومشامق ـ يواشلمق || Le temps
s'est bien radouci depuis peu هوا بر مدتدنبرو كسب ملايمت
ايلدى || Il était fort aigri contre un tel, il s'est fort radouci
فلانك حقنه غضبى زياده ايكن بو دفعه خيليجه كسب
سكونت ايلدى
Radouci. *A.* ملايم *P.* نرمى پذيرفته ـ ملايمتيافته *T.*
سكونتيافته ـ آرميده *P.* رهين بالسكونة *A.* يومشامش
يواشلنمش

RADOUCISSEMENT. Diminution de la violence du froid ou du chaud, par rapport à l'air *A.* ملاينت ـ ملايمت *P.* نرمى *T.*
يومشاقلق || Le radoucissement du temps هوانك ملايمتى ـ
Figur. *A.* ملايمت ـ سكونت *P.* نرمى ـ آرميدگى *T.* يومشاقلق ـ
يواشلق || La fièvre n'est pas si violente, il y a bien du radoucissement حمانك اول قدر شدتى يوقدر خيليجه سكونت
پيدا ايلدى Les choses étaient fort aigries contre lui, mais il y
a eu quelque radoucissement عليهنه اولان فرط شدت نوعما
كسب سكونت وملايمت ايتمشدر

RAFALE. T. de Marine, qui se dit de certains coups de vent
T. صاورنتى

RAFFERMIR. Rendre plus ferme *A.* تأكيد القوة ـ تزييد
الاستحكام ـ تزييد المتانة *P.* نو بنو قوت بخشيدن ـ
استوانتر كردن *T.* قوتلندرمك ـ بر قات دخى قوت ـ بر قات
دخى قوت ويرمك || Cet opiat raffermit les dents et les gencives بو معجون ديشلره وديش اتلرينه تأكيد قوتى موجب
اولور Le beau temps a raffermi les chemins هوانك لطافتى
طرق ومسالكك بر قات دخى استحكامنه بادى اولمشدر
هوانك تميزلكى ـ Figur. || Le bon air a raffermi sa santé
مزاجنه وسيلهٔ تأكيد قوت اولمشدر Raffermir l'autorité حكومته
زياده متانت واستحكام ويرمك Son discours raffermit le
courage des soldats تقرير ايلديكى مقاله نفرات عسكريه نك
قوت قلبلرينه وسيلهٔ تأكيد اولمشدر Le gain de cette bataille
le raffermit sur le trône پادشاهك بو واقعه ده مظهر غالبيت
اولمسى تخت سلطنتنه بر قات دخى سبب متانت
واستحكامى اولمشدر Raffermir l'esprit à un homme inquiet تلاش
وخلجان اوزره اولان كمسنه نك درونه بر قات دخى
القاى قوت ومتانت ايتمك Cet obstacle n'a fait que le raffermir dans ses projets تدبيره ظهور ايدن مانع نيت ايلديكى
بر قات دخى باعث قوت ومتانت اولمشدر
Se raffermir. *A.* كسب الزيادة القوة ـ كسب الزيادة ـ
كسب الزيادة الرسوخ ـ كسب الزيادة المتانة ـ الاستحكام
P. نو بنو استوارى پذيرفتن ـ نو بنو توانايى يافتن *T.*
زياده قوت بولمق ـ بر قات دخى قويلشمك || Ses jambes se raffermissent de plus en plus آياقلرى كتدكجه زياده
قوت بولمقده در Sa faveur auprès du prince se raffermit de jour
en jour نزد پادشاهيده مظهر اولديغى حسن نظر يوماً فيوماً
بر قات دخى كسب متانت ايتمكده در
Raffermi. *A.* متزايد القوة ـ متزايد الاستحكام *P.* نو بنو
بر قات *T.* از سر نو استوارى پذيرفته ـ توانايى يافته
دخى قويلشمش

RAFFERMISSEMENT. Ce qui remet une chose dans l'état de fermeté où elle était *A.* استحكام *P.* استوارى *T.* قويلشمه || Le
raffermissement de l'autorité royale, de la santé ملوكانه نك قوت

وصحت وجودك قویلشمه‌سی

RAFFINAGE. Action de raffiner *A.* تصفیة - امحاص *P.* پاکیزه *T.* سازی - صافیلتمه - قال || Le raffinage du cuivre passe pour une des opérations les plus difficiles de la fonderie نحاسك تصفیه‌سی مادّه‌سی دوکمه‌جیلك فننك اصعب امورندن معدود - امحاص معادنه مخصوص اولان اوجاق Fourneau de raffinage در قال ایچون مخصوص

RAFFINEMENT. Extrême subtilité dans la conduite, dans la manière de parler, d'écrire, de penser *A.* مداقة - استدقاق *P.* - انجه‌دن انجه آراشدرمه *T.* باریکسازی - خرده کاری استدقاق اموری || C'est un trop grand raffinement انجه‌لمه بو بر نوع استدقاق un raffinement ridicule درجهٔ اعلاسیدر تدبیر امور دولته دائر Raffinement de politique خنده آور در استدقاق لطیف ورقیق

RAFFINER. Purifier. Il se dit du sucre, du sel, du salpêtre *A.* تصفیة - امحاص - اخلاص - ترویق *P.* پاکیزه ساختن *T.* || قال ایتمك - مکرّر ایتمك - طوریلتمق - صافیلتمك شکری Raffiner le salpêtre قال ایتمك le sucre کهرجله‌یی مکرّر ایتمك - تصفیه ایتمك

Il signifie au neutre, subtiliser *A.* تدقیق الامور - استدقاق *T.* باریکسازی نمودن - خرده کاری نمودن *P.* الاحوال || Il a bien raffiné sur cette science انجه‌دن انجه‌یه آراشدرمق On a raffiné بو علمده کرکی کبی استدقاق احوال ایلدی depuis peu sur les arts بر آز مدّتدنبرو انواع فنون وصنایعده کافهٔ اموره تدقیقی Il raffine sur tout استدقاق امور اولنمشدر لسان خصوصنده تدقیق احوال ایدر sur la langue زیاده در sur le point d'honneur عرض دعواسنده تدقیق امور ایدر

Se raffiner. Devenir plus fin, moins simple *A.* احتیال - کسب انجه‌لك پیدا ایتمك *T.* باریکنظری اندوختن *P.* الدهاء || Les jeunes gens de province se raffinent à Paris طشره‌دن کلان Son esprit s'est raffiné نو جوانلر پارسده انجه‌لك پیدا ایدرلر par l'expérience فلان کشی تجارب احوال ایله کسب دها ایلدی

Raffiné. *A.* مصفا - ممحوص - مروّق *P.* پاکیزه کرده *T.* سکر - سکر مصفا - قال اولمش - طورلمش *A.* Sucre raffiné - مکرّر اولمش شکر *T.* شکر بیز - شکر فانید *P.* فارد V. Sucre.

RAFFINERIE. Lieu où l'on raffine le sucre *A.* دار التصفیة السکر - دار الاعمال السکر الفارد *P.* کارخانهٔ شکر فانیده *T.* شکری مکرّر ایده‌جك کارخانه

RAFFINEUR. Celui qui raffine *A.* مصفی - ممحص - مروّق *P.* پاکیزه ساز *T.* - طورلدیجی - صافیلدیجی - قالجی Raffineur de sucre *A.* عامل السکر الفارد *P.* فانید ساز شکر *T.* شکری مکرّر یپان

RAFFOLER. Se passionner follement pour quelqu'un, ou pour quelque chose *A.* شعف *P.* مفتون شدن *T.* دلی اولمق || Raffoler de quelqu'un بر کمسنه‌نك مفتونی اولمق - بر کمسنه‌نك دلیسی اولمق

RAFFOLIR. Devenir fou *A.* تجنّن *P.* دیوانه شدن *T.* دلورمك

RAFLE. Grape de raisin qui n'a plus de grains *A.* کشر - فتاق || العنب *P.* چوب شنلك *T.* چوپی اوزم صالقمنك Les vignes ont coulé; il n'y a presque point de grains, il n'y a que la rafle اصمه‌لر هب دوکیلوب اوزرلرنده حبّه قالمدیغندن اوزم صالقملری چوپلرندن غیری بر شیٔ یوقدر - Faire rafle, signifie, rafler. V. ce mot.

RAFLER. Emporter tout très-promptement *A.* تجریف *P.* رفت وروب کردن *T.* سیلوب سپورمك

Raflé. *A.* مجروف *P.* رفت وروب گشته *T.* سیلنوب سپورلمش

RAFRAÎCHIR. Rendre frais *A.* تبرید - ایراث الشنبة *P.* سرد ساختن *T.* سرینلتمك - صوغتمق || Rafraîchir l'eau صویی صوغتمق - تبرید ما ایتمك Il est venu une petite pluie qui a rafraîchi l'air نزول ایدن باران خفیف هوایی سرینلتدی - تبرید ایلدی

Rafraîchir le sang, signifie, le rendre plus calme *A.* ایراث السکونة *P.* آسوده ساختن *T.* بصدروب دیکلتدرمك || L'usage du lait lui a rafraîchi le sang سودك استعمالی دمنه ایراث سکونت ایتمشدر Le sommeil rafraîchit le sang نوم دمك سکونتنه باعث اولور

On dit figur., qu'une chose rafraîchit le sang, pour dire, qu'elle fait plaisir تفریح جان ایدر

Rafraîchir. Réparer, rétablir *A.* تطرئة - ایقاع الطراوة *P.* تازگی دادن - تر ساختن *T.* تازه‌لندرمك || Rafraîchir un tableau بر تصویری تازه‌لندرمك

On dit en termes de guerre, Rafraîchir des troupes, pour dire, les rétablir par le repos *A.* تجدید القوّة *P.* قوّت تازه دادن *T.* قوّتی تازه‌لتمك || Ces troupes sont fatiguées, il faut les mettre dans de bons quartiers pour les rafraîchir بو عسکر گرفتار

تعب ومحنت اولمغله مناسب قوناقلره قوندريلوب — قوتنى تازه‌لتمكك اقتضا ايدر — On dit aussi, dans ce sens, Se rafraîchir *A.* كسب القوّة لجديدة *P.* قوّت تازه يافتن *T.* قوّت تازه‌لنمك || Ces troupes ont grand besoin de se rafraîchir بو عسكر غاية الغايه قوتنى تازه‌لنمكه محتاجدر — On dit aussi, Rafraîchir une place, pour dire, y mettre de nouvelles troupes, de nouvelles munitions قلعه‌نك عسكر ومهماتنى تازه‌لتمك

Rafraîchir. Renouveler *A.* تجديد *P.* نوساختن *T.* يكيلتمك — تازه‌لمك || Rafraîchir à quelqu'un la mémoire d'une chose بر شيئك ذكرينى بر كمسنه‌نك خاطرينه تجديد ايتمك — تازه‌لتمك

Et rogner, couper *A.* قصّ *T.* قيرقمق || Rafraîchir les cheveux بر قپودى قيرقمق un manteau صاچى قيرقمق

Se rafraîchir. Devenir frais *A.* تبرّد — كسب الشنبة *P.* سردى *T.* سرينلنمك || Le temps se rafraîchit هوا كسب پذيرفتن — سرينلنور — شنبت ايدر

RAFRAÎCHISSANT. Qui rafraîchit *A.* مبرّد *P.* سرد ساز — خشكمانا *T.* سرينلديجى

Il se dit en Médecine de certains remèdes propres à calmer l'agitation des humeurs *A.* مسكّن *P.* آسوده ساز *T.* بصدريجى || Donner des rafraîchissans à un malade خسته‌يه مسكّنات ايچورمك

RAFRAÎCHISSEMENT. Ce qui rafraîchit. V. Rafraîchissant || Prendre du rafraîchissement مبرّد شربت ايچمك Vous avez besoin de rafraîchissement مبرّد شيئلره محتاجسك

Il signifie aussi, l'effet de ce qui rafraîchit *A.* برودت — تبرّد — شنبت *P.* سردى *T.* سرينلك — صوغوقلق || Le trop de rafraîchissement est nuisible برودتك افراطى مضرّ در

Il signifie figur., recouvrement de forces par le repos *A.* تجدّد القوّة *P.* تازگئ قوّت *T.* قوّت تازه‌لنمه‌سى || L'armée a besoin de rafraîchissement عسكر قوتنى تازه‌لنمكه محتاجدر — On appelle, Quartier de rafraîchissement, un lieu où les troupes fatiguées se rafraîchissent *A.* محلّ التنفس — محلّ الاستراحة *P.* جاى آرام *T.* راحتلنه‌جك ير || On a envoyé la cavalerie au quartier de rafraîchissement سوارى عسكرينى بر محلّ تنفس واستراحته كوندرديلر

Rafraîchissemens, se dit en termes de Marine, des alimens frais que l'on donne dans un vaisseau *A.* مأكولات طريّه *P.* خوراك تر وتازه *T.* ييه‌جك تازه شيئلر

RAGAILLARDER. Redonner de la gaieté *A.* تنشيط *P.* مجدداً شادمانئ تازه بخشيدن *T.* شطارتلندرمك — يكيدن

RAGE. Délire furieux; c'est la même chose que l'hydrophobie *A.* داء الكلب — جنون *P.* درد سگ ديوانه *T.* قودوز علتى || Entre tous les animaux, le chien est le plus sujet à la rage بهايم ايچنده قودوز علتنه زياده مبتلا اولان كوپك قسميدر

Il se dit figur. de l'excès de certaines passions || Il aime à la rage مجنونانه محبتى وار در Il y a de la rage à cela بوكا مجنونانه هوسى وار در Il a la rage des tableaux, du jeu تصوير وقمار دلوسيدر — تصويرلرك وقمارك مجنونيدر Il a la rage d'écrire كتابتك مجنونيدر

Rage, signifie aussi figur., un violent transport de dépit, de colère *A.* تهوّر — شدّة الغيظ *P.* غرش *T.* طارغنلق || آزغون Exercer sa rage contre quelqu'un بر كمسنه‌نك عليهنه صرف ايتمك شدّت غيظ وتهوّرينى Il a la rage dans le coeur درونده مايهٔ غيظ وتهوّر مضمر در Il dissimulait sa rage غيظنى اضمار ايدر ايدى

Il se dit aussi d'une cruauté excessive *A.* شدّت — عنف *P.* تندى *T.* سردلك || Il a dompté par sa patience la rage des tyrans كمال صبريله جبابره‌نك عنف وشدّتنه غالب كلدى

RAGOT. Qui est de petite taille, court et gros *A.* عكب — خنبس *P.* غك *T.* طوپاچ بودور

RAGOÛT. Mets apprêté pour exciter l'appétit *A.* طعام متبّل *P.* منتارلو *T.* يخنى — تربيه‌لو آش || Un ragoût de champignons تربيه‌لو بر طعام متبّل C'est un homme qui aime les ragoûts طعاملردن حظ ايدر

Il se dit figur. de ce qui excite les désirs *A.* مهيّج الاشتياق — مهيّج اللذة *P.* باعث فزونئ لذت — اشتياق انگيز *T.* لذت آرتوريجى — لذت ويريجى || La difficulté est une espèce de ragoût عشرت وصعوبت مهيّج اشتياق اولان حالاتدندر Il y a un ragoût dans la nouveauté *A.* لكلّ جديد لذة *T.* جديد شيئده بر نوع لذت وار در Quel ragoût trouvez-vous à cela? بوكا نه لذت بولورسك

RAGOÛTANT. Qui ragoûte *A.* مهيّج الاشتها *P.* اشتها انگيز *T.* اشتها آرتوريجى || Ce mets-là n'est guère ragoûtant بو طعام

Il nous faudrait quelque chose de ragoûtant چندان مهیج اشتها دکلدر مهیج اشتها اولهجق بر شیئه محتاجز

Figur. Qui flatte, qui est agréable *A.* مرغوب *P.* دلپسند ـ دلارا *T.* کوکله خوش کلور || Une figure ragoûtante چهرهٔ مرغوب ـ چهرهٔ دلارا || Une femme bien ragoûtante بر زن دلپسند

RAGOÛTER. Remettre en appétit *A.* تهییج الاشتها *P.* اشتها انگیختن *T.* اشتها کتورمک ـ استکی قندرمق || Il a perdu l'appétit, il faut essayer de le ragoûter اشتهاسی منقطع اولمغله تهییجی طریقنی تجربه ایتملودر

Se Ragoûter. *A.* تجدید الاشتها ـ کسب الاشتها *P.* در اشتها آمدن *T.* اشتها بولمق ـ اشتها پیدا ایتمک || Il fait tout ce qu'il peut pour se ragoûter کسب اشتها ایچون هر کونه تدبیره تشبث ایدر ـ تجدید اشتهایه سعی ایدر

Figur. Réveiller le désir *A.* تهییج الاشتیاق *P.* آرزو انگیختن ـ آرزو بخشیدن *T.* استک قندرمق || Il n'est plus sensible à ce qui avait accoutumé de le toucher de plus, il lui faut quelque chose de nouveau pour le ragoûter مقدما قلبنه تأثیر ایدن کلمش شیئلره رغبتی قالمدیغندن مهیج اشتیاقی اولهجق اخر بر جدید نسنه‌نک تدارکی لازمدر

RAGRANDIR. Rendre plus grand *A.* توسیع *P.* فراخی بخشیدن ـ بزرکتر کردن *T.* بیوتمک || Il a fait ragrandir son salon مسافر اوطه‌سنی توسیع ایتدردی

Ragrandi. *A.* متسع *P.* بزرکتر کشته *T.* بیومش

RAGRÉER. Repasser le marteau et le fer aux paremens des murs d'un bâtiment, pour les rendre unis et les polir *A.* تملیس ـ تملیق *P.* پرداختن ـ پرداخت دادن *T.* پرداخلمق

Il signifie aussi, réparer, rajuster *A.* ترتیب *P.* بجای سزا نهادن *T.* یرینه اویدروب یرلشدرمک || Cela se disloquait, il a fallu le ragréer بو شئ یرندن اوینار ایدی اویدریلوب یرلشدرلمسی لازم کلدی

Et suppléer à ce qui manque *A.* الحاق *T.* اکله‌مک || On a ragréé un morceau d'étoffe à cette robe بو لباسه بر پارچه قماش اکلدیلر

RAGRÉMENT. Action de ragréer. V. ce mot.

RAIE. Trait tiré de long avec une plume, un pinceau, etc. *A.* خط pl. خطوط *P.* کشه *T.* چیزکی || Tirer une raie sur une feuille de papier بر طبقه کاغد اوزرنده بر خط چکمک || Effacez cette ligne, tirez une raie dessus بو سطری اوزرنده بر خط کشیده‌سیله ازاله ایله

Il se dit aussi de toutes les lignes qui se trouvent sur la peau de quelques animaux, sur les marbres, sur les étoffes, etc. || Ce cheval a une raie noire sur le dos بو آتک صرتنده بر سیاه چیزکی واردر || Marbre marqué de raies noires سیاه خطلو مرمر طاشی || Étoffe à petites raies اوفاق چیبوقلی قماش ـ خطوط صغیره ایله مخطط بر ثوب ـ اوفاق قلملو قماش

Il signifie aussi, l'entre-deux des sillons *A.* ما بین الاتلام *T.* تارلا آرقلری آره‌سی || En ce pays-là les laboureurs font les raies fort creuses بو دیارده اکنجی طائفه‌سی تارلا آرقلرینک آره‌لرینی پک درین آچر

Il se dit aussi d'une certaine séparation de cheveux qui se fait sur le haut de la tête *A.* مفرق الشعر pl. مفارق الشعر

RAIE. Poisson de mer qui est plat et cartilagineux *A.* شبوطة pl. شبابیط *P.* ماهی کرد *T.* قلقان بالغی

RAIFORT. Espèce de radis sauvage, qu'on nomme aussi Cran *A.* فجل جبلی *P.* ترب کوهی *T.* یبان طورپی

RAILLER. Tourner quelqu'un en ridicule *A.* تمسخر ـ استهزاء *P.* طنز ـ خنده خریش کردن *T.* ذوقلنمک ـ مسخره‌لغه آلمق || Railler délicatement نازکانه استهزا ایتمک adroitement بر تقریب دلفریب ایله تمسخر واستهزا ایتمک agréablement لطافت ایله استهزا ایتمک || Il raille ses meilleurs amis اعز احباسنی بیله ذوقلنور

Il se dit aussi au neutre || Railler de tout le monde عالمی ذوقلنمک || railler des choses les plus saintes اشیای مبارکه‌نک اعز واشرفنی دخی مسخره‌لغه آلمق

Se Railler, signifie, se moquer. V. ce mot. || Il se raille de tout ce qu'on peut lui dire کندویه هر نه دیسه‌لر ذوقلنور

Railler et se Railler, signifie aussi, badiner *A.* هزل ـ تمازح ـ تفاکه *P.* لاغیدن *T.* خوراطه ایتمک ـ لطیفه ایتمک ـ شقه ایتمک || Je ne sais s'il raille ou s'il parle sérieusement هزلمی یاخود جدامی سویلر بیلمم || Je ne raille point مرامم لطیفه دکلدر || Tout en raillant, cela pourrait bien être هر نه قدر هزل صورتنده ایسه‌ده بونک وقوعی احتمالی درکاردر || Ne voyez-vous pas qu'il se raille? لطیفه ایتدیکنی کورمزمیسک

RAILLERIE. Moquerie *A.* هزء ـ سخریة *P.* خنده خریش *T.* ذوقلنمه || Il aime la raillerie هزء وسخریه‌یه مایلدر || Il est retenu sur la raillerie هزء وسخریه بابنده احتراز اوزره در

Et plaisanterie *A.* هزل ـ مهازلة pl. مهازلات ـ مزاح ـ ممازحة

مزاح pl. ممازحات P. لاغ T. شقه - لطیفه - خوراطه || Fine raillerie مزاح دقیق plaisante ممازحهٔ مطبوعه agréable مهازلهٔ لطیفه obligeante ممازحهٔ دلنواز innocente مهازلهٔ خلوص آمیز piquante مهازلهٔ مزاح دلشکن - جانگزا froide بارد بر لطیفه méchante لطیفهٔ خباثت آلود Cette raillerie est trop forte بو لطیفه زیادهجه شدید در Il a tourné cela en raillerie, au lieu de s'en fâcher بو کلامدن انفعال ایدهجکنه لطیفهیه چویردی Cela passe la raillerie لطیفه کرتهسنی کچر - حدود هزلی تجاوز ایدر

On dit, qu'un homme entend raillerie, pour dire, qu'il ne se fâche pas de ce qu'on lui dit en raillant لطیفه قالدرر ou qu'il n'entend pas raillerie, pour dire, qu'il ne passe pas la plus petite faute لطیفهدن آلمز - لطیفه بیلمز - On dit, Raillerie à part, sans raillerie, pour dire, sérieusement لطیفهدن قطع النظر - لطیفه بر یانه طورسون - لطیفه بر طرف

RAILLEUR. Moqueur A. هزئة - مستهزی - طناز P. خندیشکار T. ذوقلنیجی

RAINURE. Petite entaillure faite en long dans un morceau de bois, pour y assembler une autre pièce A. حزّة P. کاف T. کرتک

RAIS, se dit des pièces d'une roue de voiture qui entrent dans le moyeu A. سنّ pl. اسنان P. دندانه T. دیش || Il y a un rais rompu à cette roue بو تکرلکک بر دیشی قیرقدر

RAISIN. Le fruit de la vigne A. عنب pl. اعناب P. انگور - رز T. اوزم || Une grappe de raisin بر صالقم اوزم un grain A. حبّة العنب - هبر P. دانهٔ انگور - انگرده T. اوزم دانهسی Raisin de muscat مسکت اوزمی

RAISIN SEC. A. زبیب - عنجد P. مویز - سُکج T. قوری اوزم

RAISIN DE RENARD. Plante A. عنب الثعلب - ثلثان P. سگنگور - سپنگور - رزه T. ایت اوزمی

RAISINÉ. Confiture faite de raisin T. اوزم ریچالی

RAISON. Faculté intellectuelle par laquelle l'homme est distingué des bêtes A. عقل P. هوش T. اوص || Dieu a donné la raison à l'homme, pour lui faire discerner le bien du mal, le vrai d'avec le faux الله تعالی بنی آدمی خیر وشرّ وحقّ وباطلی نیک وبدی - تمییز ایچون حلیهٔ عقل ایله متحلّی قلدی وکذب وصحّتی فرق ایچون بنی آدمه عقل احسان ایلدی L'usage de la raison n'est donné aux enfans qu'à un certain âge اطفال سنّ معلومه بالغ اولنجیه قدر اعمال عقله مقتدر دکلدرلر Il n'est pas encore en âge de raison هنوز سنّ رشده بالغ دکلدر La raison humaine est bornée عقل بشر محدود در elle ne saurait atteindre jusque-là عقل بشر اول مرتبهیی ادراکدن عاجز در Les mystères de la Foi sont au-dessus de la raison حکم خفیهٔ دین ما ورای عقلده اولان اسراردندر Il faut que les passions soient soumises à la raison نفس امّاره عقله محکوم اولملو در Les lumières de la raison انوار عقل

Il se prend aussi pour le bon sens, le bon usage de la raison A. درایت P. هوشمندی T. عقللولق || Cet homme n'a point de raison بو آدم مایهٔ درایتدن - بو آدمک اصلا درایتی یوقدر کلیّاً بی بهره در Il n'a pas de raison à ce qu'il fait, à ce qu'il dit افعال واقوالی آثار درایتدن عاریدر Sa conduite est pleine de raison سلوک وحرکتی من کل الوجوه اصول درایته اصول عقله - موافقدر

On dit proverb. d'un raisonnement, d'un discours de travers, d'un ouvrage d'esprit mal fait, etc. qu'il n'y a ni rime ni raison بو کلامده نه رابطه نه معنا وار در

On appelle en Métaphysique, Être de raison, ce qui est impossible, ce qui implique contradiction A. خیال محال || Un cercle carré est un être de raison دائرهنک شکل مربعی خیال محال قبیلندندر

Il se dit aussi, de ce qui n'existe que dans l'imagination A. صورت وهمیّة

Raison, se dit aussi pour Justice; équité, droit, devoir A. حقّ - عدل - رأی صواب - صواب P. راستی T. یوللولق - طوغریلق || Se mettre à la raison حقّ وصوابه تابع اولمق Se rendre à la raison حقّ وصوابه راضی اولمق Réduire quelqu'un à la raison برکمسنهیی طریق حقّه ادخال ایتدرمک La droite raison le veut رأی صوابک مقتضاسی بونی ایجاب ایدر - عقل سدادک مقتضاسی بو در Il a raison حقی وار در Il a quelque raison là-dessus اولبابده من جهةٍ حقی وار در Ils prétendent tous deux avoir raison ایکیسی دخی دعوای حقّ ایدرلر

On dit proverb., Où force domine raison n'a point de lieu قوّت غالب اولنجه حقّ یوریمز

On dit du prix d'une marchandise, qu'il est hors de raison, pour dire, qu'elle est d'un prix excessif بهاسی انصافدن خارجدر

Raison. Satisfaction sur quelque chose qu'on demande, qu'on prétend *A.* احقاق الحق - حق الترضية || Il m'a offensé, j'en ai tiré raison فلان كشى عرضمه طوقنديغندن اول بابده استيفاى حق ترضيه ايتدردم S'il m'a offensé, j'en demanderai raison بنى تكدير ايتمش ايسه استيفاى حق ترضيه دعواسنى ايده‌جكم Il a tiré raison de cet affront دوچار اولديغى كسر عرض ايچون استيفاى حق ترضيه ايتمشدر Je vous ferai avoir raison de vos prétentions مطلوبك اولان امورده حقكى احقاق ايتدره‌جكم Faites-moi raison de la part que j'ai en cette succession بو تركه‌دن بكا اصابت ايدن حصه ايچون حقمى احقاق ايله Se faire raison soi-même خود خود بخود تحصيل - بخود استيفاى حق ترضيه ايتمك حق ايتمك

On dit, Demander raison, pour dire, demander compte *T.* حساب استمك || On lui a demandé raison de sa conduite سلوك وحركتنه دائر حساب استديلر - Et rendre raison, pour dire, rendre compte *T.* حساب ويرمك || On lui a fait rendre raison de son administration مدت حكومتنده ايتديكى اداره‌يه دائر فلانه حساب ويرديلر

Raison, se dit sur les vaisseaux pour Ration *A.* تعيينات *T.* تعيينات روزمره *P.* يوميّة

Raison. Preuve par discours, par argument *A.* دليل pl. دلايل - برهان pl. براهين - حجت pl. حجج || Forte, puissante raison دليل قوى probable قريب الاحتمال بر دليل décisive برهان قطعىّ المفاد valable شايان اعتبار اوله‌جق دليل invincible برهان ممتنع الاعتراض - تعريض قبول ايده‌ميه‌جك بر دليل convaincante دليل ملزم - دليل مسكت faible, fausse, plausible دليل واهى يا باطل يا معقول Chercher des raisons حجج وبراهين تدارك trouver حجج وبراهين طلبنده اولمق Il appuie son opinion de bonnes raisons رأينى دلايل مستحسنه ايله تأييد ايدر سرد ايتمك Je me rends à vos raisons ايلديككك دلايل وبراهينى تسليم ايده‌رم

Raison. Sujet, cause, motif *A.* علت pl. علل - سبب pl. موجب - اسباب || Juste raison سبب حق - حق وصوابه مقارن بر علت grande, bonne علت جسيمه ومستحسنه Quelle raison avez-vous d'en user comme vous faites? بو مقوله عمل وحركتكه موجب ندر Il a fait cela sans raison بونى بلا موجب - بلا سبب ايتمشدر Je ne sais pas les raisons qu'il a eues d'entreprendre cette affaire بو مصلحته تصدّى ومباشرتنى ايجاب ايتمش علل واسباب معلومم دكلدر Chacun a sa raison هر كسده بر نوع سبب وار در Il y a raison de douter اولبابده سبب شك وشبهه وار در

On appelle Raison d'État, Raison de famille, les considérations d'intérêt par lesquelles on se conduit dans un État, dans une famille مصلحت ملكه ياخود مصلحت اهل بيته متعلق سبب وعلت

Raison, en termes de Mathématique, signifie, le rapport d'une quantité à une autre *A.* قياس || Il y a même raison entre trois et six, qu'entre six et douze اوچ عدد ايله التى عدد بيننده اولان قياس التى ايله اون ايكى بيننده اولان قياسه مساويدر Raison double, composée قياس مكرر يا مركب

À plus forte Raison. Par un motif d'autant plus fort *A.* بطريق الاولى *P.* بيشتر از آن *T.* بر قات دخى || Si l'on est obligé de faire du bien aux étrangers, à plus forte raison en doit-on faire à ses parens اجنبيلر حقنه اجراى بر واحسان اولنمق شرط ايسه بطريق الاولى خويشان واقربا حقنه واجبدر

Pour raison de quoi. À cause de quoi *A.* فلهذا - فلذلك - بناءً عليه - بناءً على ذلك *P.* بنا برين *T.* آندن اوترى

À raison, En raison. À proportion *A.* قياساً *P.* بقياس *T.* كوره - قياس ايله || On paya cet ouvrier à raison de l'ouvrage qu'il avait fait فلان ايشجى‌يه ايشلديكى ايشه قياس ايله اجرت ويرلدى Il doit être payé en raison du temps qu'il y a mis صرف ايلديكى وقته كوره اجرتى ويرلملو در

RAISONNABLE. Qui est doué de raison *A.* ذو العقل pl. ذوى العقول *P.* هوشمند *T.* اوص صاحبى || L'homme est un animal raisonnable انسان حيوان ذو عقلدر

Il signifie aussi, juste, équitable *A.* محق - منصف - اهل النصفة والحقانية *P.* حق شناس - فرهنگدار *T.* حقانيتلو || Vous n'êtes pas raisonnable d'en user comme vous faites بو مقوله حركتك اصول حق وانصافه موافق دكلدر Vous êtes trop raisonnable pour exiger cela de moi مجبول اولديغك كمال انصاف وحقانيته نظراً شو ايشى بندن استميه‌جككك ظاهر در Ce marchand est très-raisonnable بو بازركان بغايت منصفدر Les conditions qu'on lui a proposées sont assez raisonnables فلانه تكليف اولنان شروط خيليجه منصفانه در - خيلى مرتبه قاعدهٔ انصافه موافقدر Des prétentions raisonnables

قاعدهٔ نصفت وحقانیته موافق تکلیفلر ـ مطلوبات منصفانه

Et convenable *A.* مناسب *P.* روا *T.* یوللو || On lui a donné une pension raisonnable فلانه مناسب بر معاش ویرلدی Le blé est à prix raisonnable حنطه مناسب بهاده در

Et qui est au-dessus du médiocre *A.* وافی ـ کافی *P.* بسنده قدر *T.* خیلیجه ـ هب ایو || Il est d'une taille raisonnable وقامتی وافیدر ـ Il jouit d'un revenu raisonnable قدر وافی ایراده مالکدر Il a un appartement d'une grandeur raisonnable دائره سنک وسعتی کافیدر ـ خیلیجه وسعتلو بر دائره سی واردر

RAISONNABLEMENT. Avec raison *A.* بالعقل والدرایة *P.* عاقلانه ـ درایتکارانه ـ هوشمندانه ـ خردمندانه *T.* اوصلولق تمام عاقلانه || C'est parler raisonnablement عاقللولق ایله ـ ایله کلام سویلمکدر Vous en usez trop raisonnablement pour n'être pas approuvé بو خصوصده وضع وحرکتکک من کل الوجوه اصول عقله موافق ایدوکنه نظراً رهین پسند واستحسان اولمامنک احتمالی یوقدر Il a répondu fort raisonnablement غایت عاقلانه جواب ویردی

Et convenablement *A.* علی وجه الانسب ـ کما هو اللایق *P.* بر وجه روا *T.* اوزره ـ یوللو وجهله ـ مناسبی || Il a du bien raisonnablement مناسبی مقداری ماله مالکدر C'est raisonnablement vendu مناسب بها ایله ـ مناسبی اوزره صاتلدی

Et passablement, d'une manière au-dessus du médiocre *A.* وافیاً ـ علی قدر الکفایة *P.* بس ـ خیلی *T.* خیلیجه ـ هب قلمی هب ایوجه || Il écrit raisonnablement bien ایوجه خانه سی خیلیجه کوزلدر Sa maison est raisonnablement grande کبیر در Il n'est pas malade, car il mange et boit raissonnablement خسته لکنی دفع ایتمشدر زیرا خورد ونوشی هب ایوجه یرنده در

RAISONNÉ. Appuyé de raisons et de preuves *A.* مبرهن ـ مدلل || Requête raisonnée مدلل بر قطعه عرضحال

RAISONNEMENT. La faculté ou l'action de raisonner *A.* قوهٔ مفکرة ـ قوت مفکره سی || C'est un homme qui a le raisonnement bon فکر فکر عمیق اجود واحسن بر آدمدر d'un raisonnement profond رسوخ ومتانت فکره مالک بر آدمدر solide صاحبیدر

Il se prend aussi pour Argument, enchainement de jugemens qui dépendent les uns des autres *A.* ملاحظة pl. ملاحظات ـ مطالعة pl. مطالعات || Raisonnement solide قوی ومستحکم بر ملاحظه juste مطالعهٔ صحیحه droit مطالعهٔ صائبه faux مطالعهٔ باطله clair مبهم ومشتبه بر ملاحظه obscur واضح ومبیّن بر مطالعه C'est un homme qui est fort en raisonnement مطالعه بابنده قوتی چوق بر آدمدر Tous ces raisonnemens sont superflus اشبو مطالعاتک مجموعی زواید قبیلندندر À quoi tendent tous ces raisonnemens? بو قدر مطالعه لردن غرض ندر

RAISONNER. Se servir de sa raison *A.* اعمال ـ تفکر ـ فکر *P.* الفکر اندیشه کردن *T.* دوشونمک || C'est le propre de l'homme de raisonner تفکر انسانه مخصوصدر Les bêtes ne raisonnent point بهایم قسمی تفکر ایدهمز Raisonner juste فکر خاطی faux فکر صائب ایله ـ صحیحاً تفکر ایتمک معکوساً تفکر ایتمک de travers ایله تفکر ایتمک conséquemment لا عن mal قانون ملازمه اوزره تفکر ایتمک اصول باطله صواب، تفکر ایتمک sur de faux principes اوزره اعمال فکر ایتمک

Il signifie aussi, alléguer des raisons pour appuyer une opinion *A.* مباحثة بسرد الدلیل ـ مدللاً بحث || Nous avons fort raisonné sur cette affaire بو مصلحتدن وافرجه سرد دلایل ایله مباحثه ایلدک La loi ne doit pas raisonner, mais commander قانونده مباحثهٔ مدلله لازم اولمیوب حکم قطعی صورتنی اقتضا ایدر Les maîtres ne veulent pas qu'on raisonne, mais qu'on obéisse مخدومین تابعلری طرفندن سرد دلایل ایله مباحثه یی تجویز ایتمیوب همان هر حالده مطاع اولمق ادّعاسنده درلر

RAJEUNIR. Redevenir jeune, reprendre l'air et la vigueur de la jeunesse *A.* کسب الطراوة ـ تطرّی ـ رجوع الی الشباب *P.* الجدیدة تازگیٔ نو یافتن ـ خرد سالیٔ نو یافتن *T.* یکیدن تازه لنمک ـ یکیدن کنج اولمق || Il semble que cette femme rajeunisse بو خاتونک حال شبابه رجوع ایتمش کبیدر ـ On dit figur., que tout rajeunit au printemps, que les arbres rajeunissent بهارده روی زمین مجدّداً کسب طراوت موسم بهارده اشجار ونباتات مجدّداً کسب ـ ونضارت ایدر حیات تازه ایدر

Il est aussi actif *A.* اعادة الشباب ـ تجدید الشباب ـ از سر نو خرد سالی آوردن *P.* ایرات الطراوة الجدیدة ـ تازگیٔ نو بخشیدن *T.* یکیدن کنجلک ویرمک || Ce chimiste se vante d'avoir le secret de rajeunir les vieillards ارباب کیمیادن فلان کشی شیوخه تجدید حال شباب ایتمک سرّینه واقف اولدیغنی ادّعا ایله افتخار ایدر Cette bonne

nouvelle l'a tout rajeuni بو خبر مسرّت اثر تجدید حال کندویه موجب حیات تازه ـ شبابنه وسیله اولمشدر

RAJEUNISSEMENT. Action de rajeunir ; état de celui qui paraît rajeuni *A.* شباب جدید ـ طراوت جدیدة *P.* نو ـ خرد سالئ نو ـ یکیدن تازه‌لنمه ـ یکیدن کنجلک *T.* تازگئ نو ـ نو جوانی

RAJUSTER. Ajuster de nouveau, raccommoder *A.* تنظیم کما نیز بحسن ـ از سر نو پرداختن *P.* مجدّداً اصلاح ـ کان تکرار رابطه‌یه قویمق ـ یکیدن دوزمک *T.* رابطه نهادن || Rajustez cette serrure بو کلیدی تکرار رابطه‌سنه قو Rajuster un habit لباسی کماکان اصلاح ایتمک ـ Il se dit aussi des personnes || Ils ont eu une querelle, cela est difficile à rajuster بینلرنده بر منازعه جریان ایتمش اولمغله کما کان اصلاحلری امر مشکلدر ـ Figur. || Le temps rajuste bien des choses دهر وزمان وافر شیئلری اصلاح ایدر Cette succession a bien rajusté ses affaires بو میراث یکیدن تنظیم امورینه وسیله اولمشدر ـ Se rajuster, signifie, raccommoder son habillement, son ajustement qui a été dérangé || Le vent avait dérangé sa coiffure; il est occupé à se rajuster روزکارک شدّتندن ناشی کسوتی تار ومار اولمغله کندوبی یکیدن دوزمکه مشغولدر

RÂLE et RÂLEMENT. Action de râler, et le bruit qu'on fait en râlant *A.* حشرجة ـ غرغرة النفس *P.* بخست *T.* خورلدامه ـ وقت احتضارده ـ حشرجهٔ موت Le râle de la mort || خورلدی اولان خورلدامه

RALENTIR. Rendre plus lent *A.* ابطاء ـ ایناء *P.* دیر ساختن *T.* کجکدرمک ـ آغرلشدرمق || Ralentir sa marche مشیی وحرکتنی آغرلشدرمق

Figur. *A.* ایراث الفتور ـ ایراث الکسر ـ ایجاب الانحطاط *P.* کم ساختن ـ شکستی آوردن *T.* قیرمق ـ آشاغیلتمق || Cet accident a ralenti son zèle بو حادثه غیرتنه موجب کسر وفتور اولمشدر L'âge ralentira cette vivacité, cette ardeur مجبول طبعی اولان زنده‌لک وگرمیّت مزاجی کبر سنّی تقریبیله دوچار کسر وانحطاط اوله‌جغی درکار در

SE RALENTIR. *A.* تباطئ ـ استبطاء ـ کسب البطائة *P.* دیر شدن *T.* کجکمک ـ آغرلشمق Et au figuré *A.* کسب الفتور ـ کسب الانحطاط ـ کسب الانکسار ـ کسب التنزّل *P.* کم شدن ـ شکستی پذیرفتن *T.* قیرلمق ـ آشاغیلنمق || Ce mouvement s'est ralenti شو حرکت کسب بطائت ایتمشدر

J'ai peur que cette ferveur ne se ralentisse بو گرمیّت کتدکچه کسب فتور ایده‌جکنی خوف ایدرم Les passions se ralentissent avec le temps امراض نفسانیّه مرور زمان ایله کسب فتور ایدر ـ تنزّل وانحطاط ایدر

RALENTI. *A.* متباطی *P.* دیر مانده *T.* کجکمش *A.* منحط ـ متنزّل ـ منکسر *P.* کم شده ـ شکستی یافته *T.* قیرلمش ـ آشاغیلنمش

RALENTISSEMENT. Relâchement, diminution de mouvement, d'activité *A.* بطائت ـ تانی *P.* دیر ماندگی *T.* کجکمه ـ آغرلشمه || Le ralentissement du pendule آصمه ساعتک بطائت حرکتی des travaux d'un siége محاصره‌یه دائر اولان اعمال ـ Figur. *A.* فتور ـ انحطاط ـ تنزّل *P.* شکست *T.* قیرلمه ـ واشغالک بطائتی || Le ralentissement de son zèle غیرتنه عارض اولان تنزّل وانحطاط

RÂLER. Rendre en respirant un son enroué. Il se dit proprement des agonisans *A.* تغرغر النفس ـ حشرجة *P.* بخستن *T.* خورلدامق

RALLIEMENT. T. de guerre, qui se dit de l'action des troupes qui, après avoir été dispersées, se rassemblent *A.* اجتماع الجیوش المنهزمة ـ تجمّع الجیوش المتفرّقة *P.* بهم آمدن لشکر *T.* پراکنده پریشان اولمش عسکرک برکمسی || Le ralliement des troupes se fit derrière une grande haie پریشان اولمش عسکرک تجمّعی ماده‌سی طویل ودراز بر چیت دیواری وراسنده حصوله کلمشدر ـ Mot de ralliement. C'est le mot que le général donne aux troupes pour se rallier, en cas de déroute پراکنده اولمش عسکرک اجتماعی ایچون ویریلان لفظهٔ معهوده ـ Et point de ralliement, l'endroit marqué aux troupes pour se rallier *A.* میعاد الاجتماع

RALLIER. Rassembler. Il se dit en termes de guerre *A.* جمع *P.* بهم آوردن *T.* برکدرمک || Rallier des troupes پراکنده اولمش عسکری جمع ایتمک Les premiers escadrons avaient été rompues, mais le général les rallia ایلروده اولان سواری آلایلری دوچار شکست وانهزام اولمشیکن سرعسکر یکیدن جمع ایتدردی

En termes de Marine, on dit, Rallier le navire au vent, pour dire, le mettre au vent *T.* کمی‌یی روزکار طرفنه اویدرمق ـ Et se rallier à terre, pour dire, s'approcher de terre قره‌یه تقرب ایتمک ـ قره‌یه یاقلشمق

RALLIÉ. *A.* مجتمع *P.* بهم آمده *T.* برکمش

RALLONGER. Rendre plus long *A.* تطویل *P.* دراز ساختن *T.* اوزاتمق || Ce rideau est trop court, il faut le rallonger بو پرده قصه اولمغله تطویل اولنمق اقتضا ایدر Rallonger un habit لباسک بوینی اوزاتمق - بر لباس تطویل ایتمک

RALLUMER. Allumer une seconde fois *A.* مجدداً اشعال - ایقاد علی التکرار - مجدداً ایقاد *P.* باز فروزانیدن - از سر نو فروزانیدن *T.* یکیدن یاقمق - یکیدن طوتشدرمق || On a éteint ces bougies, il faut les rallumer شو موملر اطفا اولندی تکرار اشعال اولنملو در

On dit figur. || Rallumer la guerre مجدداً اشعال نائرهٔ حرب وقتال ایتمک la sédition نائرهٔ فتنه وعصیانک مجدداً ایقادینه سبب اولمق Le présence de son ennemi ralluma sa colère خصمنک حضوری آتش غضب وکینه‌سنک مجدداً اشعالنه سبب اولدی Cette médecine a rallumé la fièvre بودوا حمّایی مجدداً اشعال ایتدردی

Se rallumer. *A.* مجدداً توقد - مجدداً اشتعال - اشتعال علی التکرار *P.* باز افروخته شدن *T.* یکیدن طوتشمق || Le feu qu'on croyait éteint, vint tout d'un coup à se rallumer کلیّاً منطفی ظنّ اولنان آتش بغتةً زبانه کش اشتعال اولمشدر La guerre se ralluma par toute l'Europe نائرهٔ حروب واسفار جمیع اوروپا دولتلری بیننده مجدداً مشتعل وفروزان اولمشدر

Rallumé. *A.* مجدداً مشتعل - مجدداً متوقد *P.* باز افروخته - از سر نو فروزان *T.* یکیدن طوتشمش

RAMADAN. Mois que les Mahométans consacrent au jeûne *A.* رمضان

RAMAGE. Le chant des petits oiseaux *A.* تغرّد - وقوقة - صفیر الطیور *P.* جاو جاو - سپیل *T.* چیولدی - اوتمه || Le ramage du rossignol تغرّد بلبل - فتل عندلیب Un agréable ramage تغرّد دلنشین Prendre plaisir au ramage des oiseaux صفیر طیوردن متلذذ اولمق

RAMAGER. Il se dit des oiseaux qui font entendre leur ramage *A.* تغرید - توقوق - ترنّم الطیر *P.* جاویدن - مرغ سرایدن *T.* قوش اوتمک - قوش جویلدامق

RAMAIGRIR. Rendre maigre de nouveau *A.* مجدداً اهزال - مجدداً اضمار - مجدداً انحال *P.* از سر نو لاغر کردن - از سر نو نزار وزبون کردن *T.* یکیدن آریقلتمق - یکیدن زبونلتمق || Ce cheval s'était bien refait, mais ce long voyage l'a ramaigri بو آت خیلیجه کسب سمن ایتمشیکن ایتدیکی سفر مدید مجدداً اضمار واهزالنه سبب اولمشدر

Il se dit aussi au neutre *A.* مجدداً کسب الهزال - مجدداً تضمّر - مجدداً انتحال *P.* از سر نو لاغر گشتن - از سر نو نزاری پذیرفتن *T.* یکیدن آریقلنمق - یکیدن زبونلنمق || Il avait repris son embonpoint, mais depuis quelque temps il ramaigrit tous les jours کما فی السابق تحصیل لحم وشحم ایتمشیکن بر مدّتدنبرو یوماً فیوماً مجدداً کسب هزال ایتمکده در

RAMAIGRI. *A.* مجدداً منتحل - مجدداً متضمّر *P.* نو بنو لاغر گشته - از سر نو نزاری پذیرفته *T.* یکیدن آریقلنمش

RAMAS. Assemblage de diverses choses de peu de valeur *A.* کومة *P.* توده *T.* کومه || Il a fait un ramas de toutes sortes de méchants livres ایشه یرامز بر کومه کتابلر تدارک ایلدی

Il se dit aussi des personnes *A.* خباشة الناس - هباشة *T.* دیرنتی - برکنتی || Un ramas de vagabonds سرسری وآواره برکنتیسی

RAMASSE. Espèce de traîneau. V. Traîneau.

RAMASSER. Faire une collection de plusieurs choses *A.* جمع *P.* غُند کردن - چیدن *T.* دیرمک - دیو یشورمک || Il a ramassé tout ce qui lui était du en plusieurs endroits, et il en a fait une grande somme محالّ عدیده‌ده اولان ذمماتنی جمع وتحصیل ایله کلیتلو اقچه تدارک ایلدی Il s'applique à ramasser tout ce que les anciens ont dit de plus curieux sur cette matière شو مادّه‌یه دائر قدمانک زیاده شایان دقت اوله‌جق کافّهٔ اقواللرینی جمع ایتمکه مشغولدر

Il signifie aussi, assembler ce qui est épars, réunir || On a ramassé tout ce qu'on a pu trouver de soldats پراکنده اولمش عسکری نفراتندن بوله بیلدکلرینی جمع ایتمشلر در Ramasser ses forces ما حصل وسع واقتدارینی تدارک ایتمک - وار قوتنی بازویه کتورمک

Il signifie aussi, prendre ce qui est à terre *A.* التقاط *P.* از زمین بر آوردن *T.* یردن قالدروب آلمق || Ramasser ses gants یره دوشمش الدوانی قالدروب آلمق des papiers اوراق التقاط ایتمک Les glaneurs ont ramassé les épis qui sont restés sur le champ تارلاده قالمش بشاقلری بشاقچیلر التقاط ایتمشلر در

RAMASSÉ. A. مجتمع P. چیده T. دیویشورلمش A. ملقوط
P. از زمین بر آورده T. یردن قالدریلوب آلنمش

On dit, Ce ne sont pas des troupes réglées, ce sont des troupes ramassées مرتّب عسکری اولمیوب اخلاط ناس مقوله‌سیدر -
دیرنتی مقوله‌سیدر - دیرمه چاتمه عسکریدر

On dit d'un homme trapu, qu'il est ramassé, pour dire, qu'il est vigoureux A. ذو البطش P. توانا T. قوتلو کوجلو

RAMASSIS. Assemblage fait sans choix A. pl. خباشات pl.
اخلاط T. دیرنتی || Un ramassis de papiers inutiles بیلازوم
اوراق دیرنتیسی

RAMAZAN. V. Ramadan.

RAME. Petit branchage que l'on plante en terre pour soutenir quelques plantes A. مرزح pl. مرازح - جزنّة T. آصمه‌لق - هرک
|| Il est temps de mettre des rames à ces pois بو بزلیا فدانلرینه
هرک دیکمنک وقتیدر

RAME. Longue pièce de bois dont on se sert pour faire voguer un bateau A. مقذاف pl. مقاذیف - مجذاف pl. مجاذیف -
مغدف pl. مغادف P. فه T. کورک || Manier la rame اعمال
مقذاف ایتمک Ce vaisseau va à voiles et à rames بو کمی
یلکن کورک کیدر Faire force de rames کورکه زور ویرمک
Tirer la rame کورک چکمک

On dit figur. Être à la rame, tirer à la rame, pour dire, travailler beaucoup T. کورک چکمک || Avant que de venir à bout de ce dessein, il faudra bien tirer à la rame سر منزل
مقصوده واصل اولنجیه قدر خیلی کورک چکمک لازمدر
C'est tirer à la rame que d'avoir affaire à des gens entêtés بر
کمسنه‌نک کند عقللو آدملر ایله ایشی اولمسی کورک
چکمکدن فرقی یوقدر

RAME. Paquet de papier composé de vingt mains A. رزمة
القرطاس P. کاغد تنگ T. کاغد طوبی || On a employé à cette impression soixante rames de papier بو کتابک طبعنه
التمش طوب کاغد صرف اولندی

RAMEAU. Petite branche d'arbre A. غصنة pl. غصون -
قضیب pl. قضبان P. نهال - شاخ باریک T. انجه دال -
چیبوق || Cet arbre a poussé bien des rameaux cette année فلان
انجه - آغاج اشبو سنهٔ مبارکه‌ده غصون کثیره انما ایلدی
دال سوردی

On appelle Dimanche des rameaux, le dimanche d'avant pâques A. عید السعانین

RAMEAUX, se dit figur. des petites veines qui répondent à une grosse A. شعبة pl. شعب || Cette veine a plusieurs rameaux بو
عرقک شعبه‌سی چوقدر Cette artère, ce nerf se partage en plusieurs rameaux بو شریان یاخود بو عصب شعب کثیره‌یه
منقسمدر - Et des différentes branches qu'on trouve dans une mine || Une mine qui a plusieurs rameaux وافر شعبه‌سی اولان
بر معدن

Il se dit aussi figur. d'une science, d'une secte || Cette branche de l'histoire naturelle a bien des rameaux بو
علم طبایع اشیانک
فصلی نیچه نیچه شعبه‌لردن عبارتدر Cette secte s'est partagée en une infinité de rameaux بو مذهب لا یعدّ ولا یحصی
شعبه‌لره تقسیم اولندی

Il se dit encore en Généalogie, des différentes subdivisions d'une même branche d'une famille فلانک شجرهٔ نسلی شعبه‌لری

RAMÉE. Assemblage de branches entrelacées A. شجون ملتفة
P. اندر پیچ شاخهای پیچ T. داللر بری برلرینه کیرشمش

RAMENER. Amener de nouveau A. احضار تکراراً احضار -
علی التکرار P. نیز آوردن T. بنه کتورمک - بر دخی
کتورمک || Vous m'avez amené un tel homme, je vous prie de me le ramener فلان کمسنه‌یی مقدّما طرفمه کتورمشیدک
بو دفعه ینه احضارینه همّت ایلمکی رجا ایدرم

Et faire revenir avec soi A. بالاستصحاب اجائة - اجانة
بالمعیّة P. با هم آوردن T. برابر آلوب کتورمک || Il a vendu son cheval à vingt lieues d'ici, et en a ramené un meilleur
آتنی بوندن یکرمی ساعت مسافه‌ده واقع بر محلّده
فروخت ایله آندن اعلا بر بارکیر برابر آلوب کتوردی

Et remettre à l'endroit d'où l'on était parti A. ارجاع - اعادة
P. باز آوردن T. کیرو کتورمک || Les voitures publiques mènent et ramènent les voyageurs بازار عربه‌لری ابنای سبیلی
هم کوتورر وهم کیرو کتورر Ce soldat avait déserté, on l'a repris et on l'a ramené à sa troupe بو عسکری نفری فرار ایتمشیکن
ارجاع اولندی - اخذ اولنوب ینه بلوکنه اعاده ایتدرلدی

On dit figur. Ramener les errans à la vraie foi اهل ضلالی
طریق حقه اعاده ایتدرمک Ramener quelqu'un à la raison
بر کمسنه‌یی سمت صوابه ارجاع ایتدرمک Ramener les esprits
اذهان ناسی طریق صوابه ارجاع ایتدرمک Le printemps nous a ramené les beaux jours فصل ربیع لطافت

La paix ramène l'abondance هوانك اعادەسنی مستلزم اولمشدر صلح وصلاح اعادۀ بركتی مستلزمدر

On dit aussi, Ramener un homme, pour dire, le faire revenir de son emportement *A.* تسكين الغضب *P.* خشم فلان *T.* بر كسنەنك طارغنلغنی يواشلندرمق *T.* كس آرمانيدن

RAMER. Soutenir des plantes avec de petites rames qu'on plante en terre *A.* اعماد بالمرزح *T.* هرك ايله طياندرمق || Ramer des câpres كبره فدانلرينی هرك ايله طياندرمق

RAMÉ. On appelle en termes d'artillerie, Boulets ramés, des boulets composés de deux demi-globes de fer joints par une barre qui les assemble *T.* مقص كله

RAMER. Tirer à la rame *A.* تحريك - اعمال المقذاف *P.* المقذاف *T.* فه زدن *T.* كورك چكمك || Ce sont de nouveaux forçats qui ne savent pas encore ramer بونلر كورك چكمەسنی بيلمز يكی فرقتەجيلر در

RAMEREAU. Jeune ramier *A.* فرخ اليمامة *P.* كبوتر بچۀ كوهی *T.* يبانی كوكرجن پلازی

RAMEUR. Celui qui tire à la rame *A.* جاذف pl. جذاف *P.* فه زن *T.* كوركجی || Il gagna le devant, car il avait de bons rameurs استاد كوركجيلر قوللنديغندن ايلرويه كچدی

RAMEUX. Qui jette beaucoup de branches *A.* كثير الاشكاء - كثير الاغصان *P.* بسيار شاخ دهندە *T.* چوق دال بوداق سورن

RAMIER. Sorte de pigeon sauvage *A.* يمامة *P.* كبوتر كوهی *T.* يبانی كوكرجن

RAMIFICATION. T. d'Anat. Subdivision des veines, des artères. V. Se Ramifier || La ramification des artères شراييننك شعبەلنمسی

Il se dit figur. en parlant d'une science *A.* فرع pl. فروع pl. فروعات || Il a observé jusqu'aux moindres ramifications de sa matière قلمە آلديغی مادەنك فروعات دقيقەسنە وارنجە اعمال فكر ايلدی

se RAMIFIER. Se partager en plusieurs rameaux. Il se dit des arbres, des veines des artères, et au figuré, des sciences, des sectes *A.* تفرّع - انشعاب *P.* شاخ زدن *T.* دال بوداق صالمق - شعبەلنمك

RAMINGUE. Cheval qui se raidit quand il est atteint de l'éperon *A.* حرون *P.* سركش *T.* هارين

RAMOITIR. Rendre moite *A.* اخضال - تبليل *P.* نمناك كردن *T.* يشارتمق || Le brouillard a ramoiti le linge qui était déjà séché بز قوريمشيكن نزول ايدن طومان تبليلنە باعث اولدی

RAMOITI. *A.* مبلّل - خاضل *P.* نمناك *T.* يشارمش - ياش

RAMOLLIR. Rendre mou et maniable *A.* الانة - تليين *P.* ايراث الملايمة *T.* نرم ساختن *T.* يومشاتمق || Le soleil ramollit la cire حرارت شمس شمع عسلی تليين ايدر Les pluies ramollissent la terre باران ترابە ايراث ملايمت ايدر

RAMOLLI. *A.* ملين - لين *P.* نرمی پذيرفتە - ملاينت يافتە *T.* يومشامش

RAMONER. Nettoyer le tuyau d'une cheminée *A.* كسح الداخنة *P.* موری رفتن - موری پاك كردن *T.* اوجاق سپورمك

RAMONEUR. Celui dont le métier est de ramoner les cheminées *A.* كسّاح الدواخن *P.* موری روب - موری پاكساز *T.* اوجاق سپوريجی || Il était noir comme un ramoneur de cheminée اوجاق سپوريجی كبی چهرەسی سيم سياه ايدی

RAMPANT. Qui rampe *A.* دابّ *P.* خزندە *T.* يريوزندە سورتنن || Animal rampant حيوان دابّ insecte يريوزندە سورتنن بوجك V. aussi Reptile.

Il se dit aussi des plantes *A.* مطحيّة pl. مطحيّات - يقطين pl. يقطينات - منبسط علی وجه الارض *P.* بر زمين خوابيدە - بر زمين گسترانيدە *T.* يراوزندە يايلان

Il signifie figur., bas, méprisable *A.* ذليل - سفيل *P.* خوار - خاكسار *T.* آلچق

RAMPE. La partie d'un escalier par laquelle on monte d'un palier à un autre *A.* مقطع المرقات *T.* نردبان بولمەسی || Cette rampe a plus de degrés que les autres نردباننك بو بولمەسندە اولان آياقلر سائر بولمەلردە اولان آياقلرندن زيادە در

RAMPE. Balustrade à hauteur d'appui, qu'on met le long de l'escalier *A.* جلفق المرقاة *P.* دارابزين نردبان - دارافرين *T.* نردبان طرابزانی

On appelle aussi Rampe, une pente douce qu'on fait dans les jardins et dans les places fortes *A.* صبب pl. اصباب *P.* شيو *T.* شيو || On descendait dens ce parterre par une rampe douce, برملايمجە شيودن جيچكلك باغچەسنە نزول اولنور ايدی

Il se dit figur. de la pente d'une colline *A.* حادور *P.* نشيب *T.* انيش يولی || Cette colline vous mène par une rampe douce dans une vallée charmante بو تپە برملايم انيش يولندن بر

وادئ دلارایه منتهی اولور

RAMPEMENT. Action de ramper *A.* دبیب *P.* خزیدگی *T.* یر اوزرنده سورتنمه

RAMPER. Se traîner sur le ventre *A.* دب ـ هم *P.* خزیدن ـ غژیدن ـ مخیدن *T.* سورتنمك || یره سورتنمك Dieu condamna le serpent à ramper حق تعالی حضرتلری حیّه‌یی وجه ارضده سورتنمك اوزره مظهر عقوبت ایلدی ـ Il se dit figur. de ceux qui sont dans un état abject et humiliant || Il a été autrefois dans un rang élevé, aujourd'hui il rampe مقدما صاعد درجات علوّ واقبال اولمش بر ذات بلند اعتبار ایکن الیوم خزیدهٔ زمین خاکساری ومسکنتدر Il a été fort riche, il rampe maintenant dans la pauvreté مقدما صاحب غنا وثروت افتادهٔ خاك ـ ایکن الیوم خزیدهٔ زمین فقر واحتیاجدر فقر وفاقه در

Il se dit aussi figur. de ceux qui s'abaissent excessivement devant les grands *A.* ارتکاب الذلّ والحقارة ـ ارتکاب السفالة *P* خاکساری نمودن *T.* آلچقلنمق || C'est un homme qui rampe devant les ministres, devant les grands seigneurs ندما وعظما یاننده ارتکاب ذلّ وحقارت ایدر کساندندر

Ramper, se dit aussi des plantes dont les branches s'étendent sur terre *A.* انبساط علی الارض ـ طحو *P.* بر روی زمین گسترده شدن *T.* یر یوزنده یایلمق || Le lierre rampe à terre, rampe contre les murailles, autour des arbres صرمشق یریوزنده ودیوار واشجار اوزرنده یاییلور

RAMURE. Le bois d'un cerf, d'un daim *A.* روق الظبی *P.* گداش *T.* کیك مهره‌سی ـ کیك بوینوزی

Il se dit aussi de toutes les branches d'un arbre *A.* فروع واغصان *P.* شاخهای درخت *T.* آغاجک دال بوداقلری

RANCE. Il se dit des viandes salées qui commencent à se gâter, à contracter une mauvaise odeur *A.* زاهم ـ سنیخ *P.* کندده *T.* قوقمش

RANCIR. Devenir rance *A.* کسب الزهومة ـ کسب السناخة *P.* کندده شدن *T.* قوقمق || Du lard qui commence à rancir کسب زهومت ایتمش لحم خنزیر

RANCIDITÉ ou **RANCISSURE.** Qualité de ce qui est rance *A.* زهومت ـ سناخت *P.* کندگی *T.* بد بویی ـ قوقمه ـ بد قوقو

RANÇON. Prix qu'on donne pour la délivrance d'un captif, ou d'un prisonnier de guerre *A.* فدیة ـ ثمن الاسیر *P.* بهای گرفتار *T.* اسیر بهاسی || Grosse rançon تخلیص اسیر ایچون ویریلان کلیتلو ثمن Payer rançon اسیرك ثمننی ادا ایتمك

Il se dit aussi du prix moyennant lequel on relâche un vaisseau marchand qu'on a pris *T.* کمینك اسیر اولمش کمینك اطلاقنه بدل ـ اطلاقیچون آلنان فدیه ـ اخذ واسیر اولمش کمینك آلنان ثمن معلوم

RANÇONNER. Mettre à rançon un vaisseau marchand qu'on a pris *T.* اسیر اولمش بازرکان سفینه‌سنی فدیه اخذیله آزاد ایتمك

RANCUNE. Ressentiment qu'on garde d'une offense *A.* حقد ـ شحناء ـ غلیل *P.* کین ـ کینه ـ ریغ ـ شتر خویی *T.* دوه کینلیلك || Vieille rancune حقد قدیم Il ne faut point garder de rancune dans le coeur درونده اضمار حقد وکینه ایتمك درونده کین باغلمق ـ جائز دکلدر

RANCUNIER. Qui garde sa rancune *A.* حقود ـ مشاحن ـ مصطرد *P.* کینه‌دار ـ شتر خو ـ دروندار *T.* دوه کینلو || Avoir l'âme rancunière بالطبع حقود وکینه‌دار اولمق

RANG. Ordre, distribution entre les choses *A.* مرتبة pl. مراتب *P.* پایه || Dieu tient le premier rang entre les êtres جناب خداوند لم یزل بین الموجودات صاحب مرتبهٔ اعلا در Dans les cérémonies, chacun marche à son rang رسوم وتشریفاتده هر کس مرتبه‌سنه کوره یورر Le rang d'ancienneté قدم زمان La distinction des rangs مرتبه‌لرك فرقی ـ مرتبه‌سی ـ On dit en termes de Marine, Vaisseaux du premier rang, du second, du troisième rang, pour dire, vaisseaux à trois ponts, à deux ponts, etc. بر ـ مرتبهٔ اولی ومرتبهٔ ثانیه ومرتبهٔ ثالثه سفینه‌لری انبارلی وایکی انبارلی واوچ انبارلی کمی

Il signifie aussi, la dignité, le degré d'honneur que chacun tient selon sa qualité, sa charge *A.* رتبة pl. رتب *P.* پایه ـ جاه *T.* کرته ـ پایه || Haut rang رتبهٔ سامیه ـ پایهٔ بلند Rang éminent رتبهٔ عالیه ـ رتبهٔ والا رتبهٔ فایقه élevé Son rang est indécis رتبه‌سی مشکوکدر La confusion des rangs اختلال نظام رتب Soutenir son rang شان رتبه‌سنی وقایه ایتمك Il est déchu de son rang رتبه‌سندن ساقطدر Chacun à son rang et à son tour هر کس رتبه‌سنه ونوبتنه کوره

Rang, se dit aussi d'une longue suite d'objets placés sur une même ligne *A.* سماط pl. سمط ـ سطر ـ صف pl. صفوف *P*

رشته *T.* صره || Un rang de soldats بر صف عسکر Il a planté dans son jardin plusieurs rangs d'arbres fruitiers باغچه‌سنده نیچه سطور اشجار مثمره غرس ایلدی

On dit aussi, Un rang de perles *A.* سمط اللآلی pl. سموط اینجو دیزیسی *T.* رشتهٔ مروارید - هار *P.* سلک اللآلی - اللآلی بر سلک اللآلی مبایعه ایتمک || Acheter un rang de perles

Rang. Nombre *A.* عداد || On le met au rang des saints فلانی اولیای کرام عدادینه قورلر Il est mis au rang des hommes illustres کسب نام وشان ایتمش رجال عدادندن معدود اولمشدر

Rang, se dit aussi des différentes classes de la société *A.* طبقة pl. طبقات || Il ne fréquente que des gens du plus bas rang طبقهٔ سفلا آدملریله الفتی وار در

On dit proverb. Mettre une chose au rang des péchés oubliés, pour dire, ne s'en souvenir plus نسیاً منسیاً صحیفهٔ دلدن انداختهٔ طاق نسیان ایتمک - امحا ایتمک

RANGÉE. Suite de plusieurs choses mises sur une même ligne *A.* سطر pl. سطور - صف - صفوف *P.* گریوازه *T.* دیزی - برصره - بر سطر بیوت ومنازل || Une rangée de maisons صره خانه‌لر d'arbres بر صف اشجار - بر سطر اشجار

RANGER. Mettre dans un certain ordre, dans un certain rang *A.* تنظیم - ترتیب - وضع وتعبیة - منتظماً *P.* منتظم ساختن - بترتیب نهادن *T.* دوزمک - نظاملمق - ترتیب اوزره قویمق || Ranger des livres کتابلری تنظیم ایتمک des papiers اوراقی ترتیب ونظام اوزره قویمق des troupes en bataille عسکری ترتیب مقابلده قویمق - ترتیب مقابله اوزره دوزمک

Et mettre au nombre, mettre au rang *A.* عد - تعدید - تسلیک - فی السلک *P.* شمردن - در فلان سلک نهان *T.* صایمق - فلانک صره‌سنه قویمق || On range ordinairement cet auteur parmi les auteurs classiques فلان مؤلف عادتا کتب درسیه مؤلفلرندن عد اولنور

Ranger la côte, c'est naviguer en côtoyant le rivage *A.* سیر فی البحر باطراف الساحل *P.* کشتی بلب دریا روانه شدن *T.* کمی قییلری صیررق یوریمک

On dit figur. Ranger une ville, une province sous sa domination, sous ses lois بر بلده‌یی یا بر مملکتی زیر حکومته ادخال - سلک ملکه - اوردهٔ قبضهٔ حکومت ایتمک - ایتدرمک

تسلیک ایتمک

Et ranger quelqu'un à la raison, à son devoir *A.* ادخال فی طریق الصواب *P.* براه صواب آوردن *T.* یولنه قویمق

Ranger. Mettre de côté, détourner pour rendre le passage libre *A.* تنحیة - دفع *P.* بر طرف کردن *T.* صاوشدرمق || Rangez cette chaise بو اسکمله‌یی بر طرف ایله Rangez un peu cet enfant, de peur qu'on ne le blesse بو چوجوغی یاره‌لنمامق ایچون اول طرفدن صاوشدر Les gardes firent ranger le peuple عسکر خاصه نفراتی یول اوزرنده اولان خلقی بر طرف دفع وتنحیه ایتمشلر در - ایتدردیلر

Se ranger. S'écarter pour faire place *A.* تنحی *P.* بر طرف شدن *T.* صاوشمق - چکلمک || On se rangea pour le laisser passer مرورینه یول ویرمک ایچون بر طرفه صاوشدیلر Il se rangea contre un mur فلان کشی تنحی برله بر دیوار دیبنه چکلدی - صاوشدی

On dit aussi, Se ranger autour de..., pour dire, s'arranger autour de... *A.* اصطفاف فی حول *P.* بپیرامن فلان چیز صف بستن *T.* اطرافنه دیزلمک || Se ranger autour du feu آتشک اطرافنه دیزلمک autour d'une table سفره‌نک چوره‌سنه دیزلمک

Et se ranger sous les étendards, sous les drapeaux d'un prince, pour dire, embrasser son parti, servir dans ses troupes فلان پادشاهک بیراغی آلتنه کیرمک - بیراغی آلتنه دیزلمک

Et se ranger du parti, du côté de quelqu'un, pour dire, embrasser son parti *T.* بر کمسنه‌نک طرفنه یانمق

Et se ranger à l'avis, à l'opinion de quelqu'un, pour dire, déclarer qu'on est de son avis بر کمسنه‌نک رأینه مماشات - رأینه تبعیت ایتمک - ایتمک

On dit en termes de Marine, que le vent se range au nord, au sud, etc., pour dire, qu'il commence à souffler de ce côté-là صاپر - روزکار سمت شماله انصراف ایدر

Rangé. *A.* منتظم - مرتب *P.* نظامدار *T.* نظاملو *A.* مصطف *P.* صف بسته *T.* دیزلمش

On appelle Homme rangé, un homme qui a beaucoup d'ordre dans ses affaires *A.* مضبوط الاحوال

Et bataille rangée, un combat entre deux armées rangées en ordre de bataille *T.* صف جنکی

RANIMER. Rendre la vie *A.* احیا - انشار - بعث *P.* زنده

ـ دیرلتمك .T زندگیٔ نو بخشیدن ـ حیات نو دادن ـ ساختن
حیات تازه ویرمك ـ یكیدن جان ویرمك || Dieu seul
peut ranimer les morts یالكز جناب قادر مطلق احیای
اموات ایده بیلور

Et rendre l'activité, le mouvement à une partie qui est comme
morte .A اعطاء الروح .P روح بخشیدن .T جان ویرمك ـ
جانلندرمق || Ranimer un bras paralytique par des drogues spi-
ritieuses مفلوج اولمش قولی ارواحده متعلق بعض كونه
معالجات ایله جانلندرمق

Il signifie aussi figur., réveiller les sens assoupis .A ایقاظ .P
بیدار كردن .T اویاندرمق || Il est tout languissant, il faut
le ranimer بسبتون متوصّم اولمغله ایقاظی واجبدر

Il signifie aussi, redonner du courage .A تقویة القلب ـ
تجدید القوّة القلب .P از سر نو دلاوری بخشیدن .T
یكیدن جانلندرمق ـ یوركلندرمك || Cela ranima les troupes
عسكرك ـ بو كیفیّت عسكره تقویت قلبی مودّی اولمشدر
عسكری جانلندردی ـ قوّت قلبی تجدّدینه وسیله اولمشدر

On dit aussi, Ranimer le courage, l'ardeur, la colère تجدید
بر كمسنه نك l'amour de quelqu'un غیرت یا غضب ایتمك
تازه لندرمك ـ عشق وهواسنی تجدید ایتمك ـ Et ranimer
la conversation صحبتی تازه لندرمك || La conversation tom-
bait, il la ranima صحبتده آثار وهن وفتور ظاهر اولنجه
تازه لندرمكه همّت ایلدی

On dit, Le printemps ranime toute la nature فصل ربیع
كافهٔ طبایع كافهٔ موجوداته موجب حیات جدیده در ـ
باران اشیایه حیات تازه ویرر La pluie ranime les plantes
تازه جان ویرر ـ نباتاته حیات تازه ویرر

Il signifie aussi, donner au teint des couleurs plus vives .A
جلا .T آب وتاب دادن .P ایقاع الطراوة ـ ایراث النضارة
تازه لك كتورمك ـ ویرمك || La danse ranime le teint
رقص رنك رویه موجب نضارتدر La joie a ranimé son
teint سرور ونشاط رنك روینه بادیٔ طراوت اولمشدر

RANULAIRE. T. d'Anat. Il se dit des veines et des artères qui
sont sous la langue .A pl. رك زیر زبان .P حافان ـ فراشان
دیل آلتی طمرلری

RAPACE. Avide à saisir sa proie. Il se dit des oiseaux .A حریص
حرص .T جمّاش .P حریص علی الخطف ـ علی الخلب
شكاره صالیجی ـ ایله قاوراییجی || Le vautour est fort rapace
آق بابا بغایت حریص الخطفدر

On dit figur. Un homme rapace, pour dire, enclin à la rapine .A
جاقر .T دستدراز ـ جمّاش .P ظلوم ـ خبوس ـ عسوف
قاورایوب قاپیجی ـ پنچه لو

RAPACITÉ. Avidité avec laquelle l'oiseau se jette sur sa proie
جمّاشكاری .P حرص علی الاختطاف ـ شدّة الخلب .A
.T حرص ایله قاوراییجیلك || La rapacité d'un oiseau de
proie جوارحدن بر قوشك شدّت خلبی

Il se dit figur. de l'avidité de ceux qui enlèvent le bien d'autrui
ـ جمّاشكاری .P اعتساف ـ اغتصاب ـ اختباس ـ اختطاف .A
دستدرازی .T قاپیجیلق ـ جاقر پنچه لیلك || Ce village a
été exposé à la rapacité des soldats بو قریه عسكری نفراتنك
معرض اختطاف واغتصابلری اولمشدر

RAPATRIAGE, ou RAPATRIEMENT. Réconciliation .A مصالحة
.P آشتی .T اوزلاشمه

RAPATRIER. Réconcilier des personnes qui étaient brouillées .A
ـ اوزلاشدرمق .T باهم آشتی بخشیدن .P اصلاح ذات البین
بارشدرمق || Il y avait long-temps qu'ils étaient brouillés, ou
les a rapatriés مدّت مدیده دنبرو بینلرنده شقاق ومنافرت
وار ایدی بو دفعه بارشدردیلر

RÂPE. Ustensile qui sert à mettre en poudre du sucre, de la
muscade, etc. .T رنده || Une râpe de fer-blanc تنكه دن بر
رنده d'argent سیم رنده Râpe à tabac انفیه رنده سی

RÂPE. Grappe de raisin de laquelle tous les grains sont ôtés .A
عذق .pl اعذاق .P چوب انكور .T اوزم صالقمی چوپی
|| Tous les grains de cette grappe sont pouris, il ne reste plus
que la râpe بو صالقمك دانه لری بسبتون چوریبوب
انجق چوپی قالدی

RÂPER. Mettre en poudre avec la râpe .A جرش .P رندیدن
.T رنده لمك || Râper du sucre, de la croûte de pain شكر
واتمك قوربسنی رنده لمك

Râpé. .A جریش .P رندیده .T رنده لنمش || Tabac râpé
رنده انفیه ـ رنده لنمش انفیه

RAPETASSER. Raccommoder grossièrement de vieilles hardes, y
mettre des pièces .A ترقیع ـ تردّم .P پینه زدن .T یاماق ـ
كهنه لباسه یما اورمق || Rapetasser un vieil habit یما اورمق

Rapetassé. .A مرقّع ـ مردّم .P پینه زده .T یمالو ـ یما
اورلمش

RAPIDE. Il se dit tant d'un mouvement vite, que de tout ce qui se meut avec vitesse *A.* سريع *P.* زود *T.* تيز || Le vol rapide de l'aigle قرتال قوشينك سرعت طيرانى Un mouvement très-rapide غايت ايله سريع بر حركت

En parlant des eaux, on emploie les mots *A.* سريع ـ زاهق ـ شديد الجريان ـ الجريان *P.* زود روان *T.* زورلى اقان || Le cours rapide d'un fleuve فلان نهرك شدّت جريانى Le Rhône est fort rapide رون نهرى غاية الغايه زاهقدر Ce torrent est fort rapide بر سيل زاهقدر ـ شديد الجرياندر

RAPIDEMENT. Avec rapidité *A.* سريعاً ـ بالسرعة *P.* بزودى *T.* تيز || Une rivière qui coule rapidement سريعاً جريان ايدن نهر Un carrosse qui va rapidement سرعت ايله يورر بر هنطو Nos jours s'écoulent rapidement ايام عمرمز سريعاً مرور ايدر

RAPIDITÉ. Célérité, grande vitesse *A.* سرعت *P.* زودى *T.* تيزلك || La rapidité du mouvement سرعت حركت du vol de cet oiseau بو قوشك سرعت طيرانى Il prononce avec beaucoup de rapidité غايت سرعت ايله تلفظ ايدر

RAPIÉCER et **RAPIÉCETER.** Mettre des pièces à une chose, pour la raccommoder *A.* لفق ـ تلفيق ـ الصاق الشقة *P.* شكله زدن *T.* پارچه ياپشدرمق ـ پارچه يناشدرمق || Rapiécer un habit لباسه تلفيق شقه ايتمك V. aussi Rapetasser.

Rapiécé. *A.* ملفق *P.* شكله زده *T.* پارچه ياپشدرلمش ـ پارچه يناشدرلمش

RAPINE. L'action de ravir quelque chose par violence *A.* خطف ـ خلس ـ خلسة *P.* ربودگى *T.* قاپمه ـ قاپش || C'est un animal né pour la rapine خطف وخلست ايله مجبول بر حيواندر ـ حسب الجبلة خطف وخلست ايله مألوف برحيواندر

Il se dit aussi des hommes, et signifie, pillage, volerie *A.* نهب ـ غصب *P.* بيدادگرى *T.* قاپيچيلق || Cet homme-là s'est enrichi par ses rapines بو آدم غصب ونهب ايله ادّخار مال ايتمشدر Tout le bien qu'il a n'est que de rapine مال وملكى مجرّد غصب ونهب ايله پيدا اولمشدر Ce sont des gens accoutumés à la rapine مظالم وتعدّياتدن حاصل اولمشدر غصب ونهب ايله مألوف اولمش كساندندر

RAPINER. Prendre injustement, et en abusant de l'emploi dont on est chargé *A.* استراق *P.* دزديدن *T.* چالمق ـ سرقت || Ce valet rapine sur tout ce qu'il achète بو خدمتكار مبايعه‌يه مأمور اولديغى هر شيدن سرقت ايدر ايتمك C'est un concussionnaire qui a rapiné sur toute la province بو بلا بر ظالم وغدار در كه مملكتده ارتكاب سرقت ايتمديكى بر قالمامشدر

Rapiné. *A.* منهوب ـ مغصوب ـ مسروق *P.* ربوده ـ دزديده *T.* قاپلمش ـ چالنمش

RAPPEL. Action par laquelle on rappelle ceux qu'on avait envoyés en quelque lieu pour y exercer certaines fonctions. V. Rappeler. || Cet ambassadeur a obtenu son rappel بو ايلچى معزولاً دولتى طرفنه اعاده اولنمق رخصتنى تحصيل ايلدى ـ معزولاً عودت ايتمك اوزره تحصيل رخصت ايلدى

Il se dit aussi de tous ceux qui ont été disgraciés ou exilés. V. Rappeler, en ce sens || Lettres de rappel اطلاق فرمانى ـ اطلاقى حاوى امرنامه

Rappel. T. Milit. On dit, Battre le rappel, pour dire, battre le tambour d'une certaine manière, pour faire revenir les soldats au drapeau *A.* ضرب الطبل الدعوة ـ اطبال الطبل الدعوة ـ دعوت طاولنى *P.* براى خواندن عسكريان طبل زدن *T.* چالمق

RAPPELER. Appeler de nouveau *A.* نداء على التكرار *P.* باز خواندن ـ باز آوازيدن *T.* ينه چاغرمق || Je l'ai appelé et rappelé sans qu'il ait répondu فلانه تكرار على التكرار ندا ايتمشيكن جواب ويرمامشدر

Et faire revenir une personne qui s'en va *A.* ارجاع ـ اعادة *P.* باز گردانيدن *T.* كيرو چويرمك ـ كيرو دوندرمك || Je m'en allais, et il m'a rappelé كيدر ايكن بنى اعاده ايتدردى

Et faire revenir quelqu'un d'un lieu où on l'avait envoyé pour y exercer certaines fonctions *A.* عزل ـ معزولاً اعادة || Rappeler un ambassadeur ايلچى‌يى معزولاً اعاده ايتدرمك L'ambassadeur a demandé lui-même qu'on le rappelât ايلچى كندوسى عزلنه طالب اولمشدر Sa mauvaise conduite est cause qu'on l'a rappelé سوء سلوكى سبب عزلى اولمشدر La guerre étant déclaré entre ces deux princes, ils ont des deux parts rappelé leurs ambassadeurs ايكى دولت بيننده اعلان سفر اولنمغين طرفين ايلچيلرى معزولاً اعاده ايتدرلدى

Et faire revenir ceux qui ont été disgraciés ou exilés *A.* اطلاق ـ عفو || Il avait été disgracié, mais le roi l'a rappelé مغضوب اولمشيكن جانب پادشاهيدن مظهر عفو اولمشدر

On dit figur. Rappeler à la vie, pour dire, faire revenir à la vie *A.* احیا *P.* جان دادن ـ حیات بخشیدن *T.* دیرلتمك ـ جانلندرمق ـ جان ویرمك || On le croyait mort, on lui donna quelque chose qui le rappela à la vie میت ظن اولنمشیكن كندویه بر نسنه ویریلوب احیا اولندی

Rappeler. Se représenter les idées des choses passées *A.* تذكر ـ استحضار ـ استذكار *P.* یاد كردن ـ در خاطر آوردن ـ در خاطر كردن *T.* اكمق ـ خاطره كتورمك || Rappeler les temps passés اوقات ماضیه‌یی تذكر ایتمك Rappeler sa jeunesse بر كمسنه وقت شبابنی در خاطر ایتمك Ne rappeler point le passé كچمش شیلری ـ ما مضایی یاد ایتمامك شایان آكمامق Je voulais rappeler des temps qu'il faut oublier فراموش اولەجق وقتلری یاد واستذكار ایتمك استر ایدم Sa présence rappelle bien des souvenirs فلانك حضوری نیجه شیلرك استذكارینی موجبدر

Se Rappeler. Rappeler dans sa mémoire *A.* خطور *P.* در خاطر آمدن ـ خاطر نشان شدن ـ یاد داشتن *T.* خاطره كلمك بوشیئی كوردیكم خاطر نشانمدر || Je me rappelle d'avoir vu Je me rappelle qu'il m'a dit بویله كلام سویلدیكی خاطر خاطرمه كلور ـ خاطرمه خطور ایدر ـ نشانمدر

RAPPORT. Revenu, ce que produit une chose *A.* محصول ـ محصولات pl. حاصل ـ حاصلات pl. عائده ـ عائدات pl. *P.* نما ـ عوائد *T.* پاری ـ ایراد ـ كار || Ce champ, cette vigne est d'un grand rapport بو تارلا وبو باغك حاصلاتی كلیتلو در Cette terre est de meilleur rapport que l'autre بو تارلا وبو باغ كثیر النما در ـ بو چفتلكك عائده‌سی دیگرندن اعلا در نماسی دیگرندن زیاده در

On dit aussi, qu'une charge est de grand rapport كثیر النما عوائد ـ ایرادی چوقدر ـ ایرادلو در ـ نمادار در ـ بر منصبدر وفوائدی چوقدر ـ Et d'un nouveau plant de vigne, qu'il n'est pas encore en rapport, pour dire, qu'il ne porte pas encore de raisin هنوز محصول ویرمز

Rapport. Récit, témoignage *A.* شهادت ـ تقریر ـ اخبار ـ انها *P.* گذارش ـ سخن ـ ادای ـ گواهی *T.* بیلدرمه ـ شاهدلك مشهودی اولانی || Il a fait un fidèle rapport de ce qu'il a vu كوردیكنی صادقانه تقریر وانها ـ علی وقوعه انها ایلدی ایلدی Le fait est vrai, si j'en crois au rapport de mes yeux et e mes oreilles كوزمك وقولاغمك شهادتنه اینانمق جائز

ایسه ماده‌نك صحتنده شبهه یوقدر Il ne faut pas s'en fier au rapport de cet homme فلانك تقریرینه اعتماد جائز دكلدر ـ شهادتنه Les choses se sont ainsi passées, au rapport même de son ennemi كیفیت احوال بو منوال اوزره اولدیغی خصمنك تقریرندن دخی مستفاد در

Il se dit aussi des relations qu'on fait, par indiscrétion ou par malice, des choses qu'on a vu faire, ou entendu dire *A.* نقل الكلام *P.* سخن فروشی *T.* دلاللغی ـ سوز یتشدرمه || خلاف انها ـ كاذبا نقل كلام ایتمك Faire de faux rapports هر نقل اولنان كلامه اعتماد ایتمك Ajouter foi aux rapports بری ایتمك On les a brouillés ensemble par de faux rapports خلاف ـ برلرینه نقل كلام ایدرك بینلرینی بوزشدردیلر انها ایله بینلرنده القای شقاق ایتمشلر در Aimer à faire des rapports نقل كلامدن حظ ایتمك Être en garde contre les rapports des flatteurs مداهنلرك نقل ایتدكلری كلمات غرض آمیزلردن حذر وتوقی ایتمك Il ne faut quelquefois qu'un faux rapport pour brouiller deux amis بعضا ایكی دوستك ـ آره‌لرینی افساد ایچون برتنك كلام نقل ایتمك كافیدر برتنك خلاف انها

Rapport. L'exposition qu'un juge fait d'un procès devant les autres juges *A.* تقریر || Mon procès est au rapport d'un tel conseiller بنم دعوام فلان محكمه مستشارینك تقریرینه قالدی Faire le rapport d'une affaire, d'un procès مصلحتی ودعوایی تقریر ایتمك ـ Il se dit aussi du témoignage que rendent les experts en quelque sorte d'art que ce soit || Suivant le rapport des médecins اطبانك تقریرینه كوره Suivant le rapport des chirurgiens, la blessure n'est pas mortelle جراحلرك تقریرلرینه نظرا فلانك یاره‌سی مهلك دكلدر

Il se dit aussi du compte qu'on rend à quelqu'un d'une chose dont on est chargé *A.* اعلام الحال ـ افادة الحال

Rapport. Convenance, conformité *A.* مطابقة ـ موافقة *P.* یكرنگی *T.* اویغونلق || La langue Italienne a un grand rapport avec la langue Latine لسان تالیانینك لاتین لسانیله لسان تالیانی ایله لاتین لسانی ـ كلی موافقتی وار در بیننده موافقت كلیه وار در Il y a un grand rapport d'humeurs entre ces deux hommes شو ایكی آدملرك مزاجنده موافقت تامه وار در

Il se dit aussi de la liaison que les choses ont entre elles *A.*

|| Montrez-moi le rapport que ces deux affaires ont ensemble *P.* پیوستگی - علاقه - جهة المناسبة - مناسبة بو ایکی مادّه‌نك بیننده اولان جهت مناسبتی بکا اظهار ایله || Ce que vous dites aujourd'hui n'a aucun rapport avec ce que vous disiez hier بو کونکی کون سویلدیککك کلامك دونکی صحبتکه بر درلو مناسبتی یوقدر || La Physique et la Médecine ont un grand rapport entre elles علم طبیعی ایله علم طبّ بیننده کلّی مناسبت وار در || Toutes les parties du corps un certain rapport les unes avec les autres اعضای بدنك یکدیگری بیننده بر نوع علاقه ومناسبت وار در

Il se dit aussi de la relation des choses à leur fin *A.* نسبت || Les actions humaines sont bonnes ou mauvaises, selon le rapport qu'elles ont à une bonne ou à une mauvaise fin اعمال بشر غرضك حسن وقبحنه نسبت ایله مستحسن یاخود مستقبحدر || Toutes les actions d'un Chrétien doivent être faites par rapport à Dieu بر مؤمنك کافّهٔ اعمال وافعالی جانب حقه منسوب اولمق اقتضا ایدر || Cet homme ne fait rien que par rapport à lui بو آدم هر نه ایشلر ایسه نفسنه نسبت ایله ایشلر

En termes de Mathématique, il se dit de la relation que deux grandeurs ont l'une avec l'autre *A.* قیاس || Il y a le même rapport entre six et douze, qu'entre trois et six التی ایله اون ایکی عددك بیننده اولان قیاس اوچ ایله التی بیننده‌کی قیاسه مساویدر

On dit, Par rapport du petit au grand, ou Du petit au grand, pour dire, en gardant la proportion qu'il y a de l'un à l'autre جزئیدن کلّیسی قیاس - صغیردن کبیری قیاس اولندرق اولندرق

Rapport. Vapeur désagréable qui monte de l'estomac à la bouche *A.* جشئة pl. جشآت *P.* آروغ *T.* ککرمه || Les raves causent des rapports طروب ککرمه‌یه باعث اولور

Rapport, se dit aussi des choses qui ont été rapportées, ajoutées *A.* منقول *P.* پس آورده - نقل کرده *T.* صکره‌دن کتورلمش - نقل اولنمش || Terres de rapport تراب منقول || Cette terrasse n'est pas solide, elle n'est que de terres de rapport بو سدّ صکره‌دن نقل اولنمش طپراق ایله بنا اولنمغین متین دکلدر

Par Rapport. Pour ce qui est de... Quant à ce qui regarde... *A.* نسبةً الی - نظرًا الی *P.* بنسبت فلان *T.* نسبت ایله - بکا ویاخود آکا ویاخود شونه کوره - فلان شیئه نسبت ایله || Par rapport à moi, à lui, à cela بکا ویاخود آکا ویاخود شیئه کوره - فلان شیئه نسبت ایله

Il signifie aussi, par comparaison *A.* بالنسبة - نسبةً - قیاساً || La terre est petite par rapport au soleil ارض شمسه قیاس نسبت ایله - ایله اصغر در

RAPPORTER. Apporter une chose du lieu où elle est, au lieu où elle était *A.* اعادة *P.* باز آوردن *T.* کیرو کوتورمك || Les marchands ont été contraints de rapporter la plupart des marchandises qu'ils avaient portées à la foire تجّار پنایره کتوردکلری اموالك اکثریسنی کیرو کوتورمکه مجبور اولمشلر در || Je vous prie de me rapporter le livre que je vous ai prêté سزه اعاره ایلدیکم کتابی ردّ واعاده ایلمکزی رجا ایدرم || Il m'a rapporté tout ce qu'il m'avait pris بندن آلدیغی شیئلرك مجموعنی ردّ واعاده ایتمشدر

Et apporter avec soi d'un lieu dont on est revenu *A.* اجابة - بالاستصحاب *P.* با هم آوردن *T.* برابر آلوب کتورمك || Ce marchand a été à la Chine, et en a rapporté bien des curiosités فلان تاجر چین دیارینه سفر ایدوب اول طرفدن نیچه نیچه تحف نادره برابر آلوب کتورمشدر

On dit, Rapporter des terres en un endroit, pour dire, les porter d'un lieu dans un autre *A.* نقل التراب *T.* طپراق نقل ایتدرمك || Il faut rapporter de bonne terre au pied de ces arbres بو آغاجلرك دیبنه خالص طپراق نقل ایتدرلملو در || Rapporter des terres pour élever une terrasse بر سدّ یاپمق ایچون طپراق نقل ایتدرمك

Rapporter. Joindre, ajouter une chose à une autre *A.* ضمّ - الحاق *P.* پیوستن - ضمیمه کردن *T.* اکلمك - اضافة - علاوة || Ce manteau était trop court, on y a rapporté une pièce بو قپود بغایت قصیر اولدیغندن بوینه بر پارچه ضمّ اولندی - الحاق اولندی

On dit figur. d'un homme, qu'il a rapporté beaucoup de gloire d'une action, pour dire, qu'il a acquis beaucoup de gloire ایتدیکی کار وعملدن استجلاب شان وشهرت بینهایت ایلدی - تحصیل ایلدی - شهرت عظیمه کسب ایلدی || qu'il n'en a rapporté que de la honte اول ماده‌ده شین وخجالتدن غیری بر شئ تحصیل ایده‌مدی

Rapporter. Raconter ce qu'on a vu ou entendu *A.* تقریر - اخبار - افادة *P.* گزارشتن - بسخن ادا کردن *T.* بیلدرمك -

بيان ايتمك || Il a rapporté fidèlement tout ce qu'il a vu كورديكنى بالصدق والحقيقه افاده ايلدى Ce témoin rapporte et dépose que... بو شاهد شو وجهله شهادت واخبار ايدر كه Rapporter un fait comme il s'est passé برمادّه‌يى على وقوعها افاده وتقرير ايتمك

Et redire, par légèreté ou par malice, ce qu'on a entendu dire *A.* انماء الكلام ـ نقل الكلام *P.* سخن فروشى كردن *T.* سوز يتشدرمك ـ سوز دلاللغى ايتمك || On n'oserait rien dire devant lui, il rapporte tout ياننده هيچ بر صحبت سويلنمكه جسارت اولنمز زيرا نقل كلام ايدندنلردندر Il ne faut dire devant lui que ce qu'on veut bien qui soit rapporté فلانك يانند‌ه نقلى جائز اولان صحبتلردن غير كلام سويلنمك مناسب دكلدر

Rapporter. Alléguer, citer *A.* سرد ـ ايراد *P.* در ميان كردن ـ ياد كردن *T.* قالة كتورمك || Le prédicateur a rapporté des passages des Pères واعظ ائمّهٔ كرامك تأليفاتندن بعض فقره‌لر سرد ايتمشدر L'exemple qu'il a rapporté ne prouve rien سرد وايراد ايلديكى مثال بر وجهله موجب اثبات اولمز

Et diriger vers un but *A.* توجيه ـ عطف *P.* گردانيدن *T.* طوغريلتمق ـ چويرمك || Un véritable Chrétien doit rapporter toutes ses actions à Dieu عيسوىٔ صحيح اولان كشى كافّهٔ اعمالنى عيسوىٔ صحيحك ـ جانب حقه عطف وتوجيه ايتملو در Il faut rapporter toutes ses actions à une bonne fin كافّهٔ اعمالى لوجه الله تعالى اولملو در كافّهٔ اعمالنى بر مقصد خيره عطف وتوجيه ايتملو در Il rapporte tout à soi هر شيئى نفسنه عطف ايدر ـ كندو طرفنه چويرر à son profit هر شيئى منفعت مخصوصه‌سنه چويرر

Et faire remonter à une origine *A.* اسناد || La famille des Jules rapportait son origine à Énée et à Vénus فلان خاندان اصلنى فلانلره اسناد ايدر ايدى On rapporte la fondation de cette ville à un tel prince بو بلده‌نك بناسنى فلان پادشاهه اسناد ايدرلر ـ On dit aussi, Rapporter l'effet à la cause اثرى علت اصليه‌سنه اسناد ايتمك

Rapporter. Produire *A.* اعطاء المحصول *P.* بار دادن ـ پارى دادن *T.* محصول ويرمك ـ ويرمك || Une terre qui rapporte beaucoup كثير المحصول اولان ارض Des arbres qui rapportent de beaux fruits ايو ميوه ويرر آغاجلر Cette terre rapporte tant par an سنوى شوقدر محصول ويرر بر چفتلكدر ايراد ويرر ـ

Il se dit aussi du produit de l'argent *A.* اعطاء الربح ـ اعطاء الفائده *P.* سود دادن *T.* فائده ويرمك || Son argent lui rapporte six pour cent اقچه‌سى يوزده التى ربح ويرر ـ فائده ويرر ـ Et figur. || Cette mauvaise action ne lui rapportera rien بو فعل قبيح كندويه بر درلو فائده‌يى موجب اوله‌جغى يوقدر

Rapporter. Exposer l'état d'un procès par écrit *A.* ضبط الدعوى *T.* قلمه آلمق || Rapporter un procès, une affaire دعوايى ومادّه‌يى ضبط ايتمك Ce juge est habile, il a fort bien rapporté le fait بو حاكم ارباب حذاقتدن اولوب مادّه‌يى غايت كوزل ضبط ايلدى Il rapporte nettement مادّه قلمه آلور ـ نقاحت ايله ضبط مادّه ايدر

Se rapporter. Avoir de la conformité, de la convenance *A.* توافق *P.* همسان شدن ـ همحال شدن *T.* اويمق || Tout ce que nous voyons de sa conduite se rapporte fort à ce qu'on nous en avait dit اليوم مشهودمز اولان طور وحركتى بوكا دائر اولان مقدّمكى مسموعاتمزه بسبتون موافقدر La déposition de ce témoin ne se rapporte pas avec celle du précédent بو شاهدك اخبارى مقدّمكينك اخبارينه موافق دكلدر Ces deux couleurs se rapportent bien بو ايكى رنكلر برى برينه موافق كلور

On dit, S'en rapporter à quelqu'un, pour dire, s'en remettre à sa décision *A.* مراجعت || Ils sont d'accord sur l'achat et sur la vente de cette terre, mais ils se sont rapportés du prix à un tel بو ملكك بيع وشراسنده راضى اولمشلر در انجق تعيين ثمن ايچون فلانك راٴينه مراجعت ايلديلر À qui voulez-vous que nous nous en rapportions ? كيمه مراجعت ايلمامزى مناسب كوررسك ـ On dit aussi, Je m'en rapporte à ma dernière lettre, pour dire, j'y renvoie مؤخّرًا تحرير اولنان مكتوبمه مراجعت اولنه ـ Il se dit aussi de ce qui a rapport à quelque chose || Cet article de ma lettre se rapporte à ce que je vous ai écrit précédemment تحريراتمده مندرج اولان موادّدن فلان مادّه بوندن اقدم تحرير ايلديكم مصلحته راجعدر

On dit, Je m'en rapporte à ce qui en est, pour faire entendre qu'on n'est pas tout-à-fait persuadé de ce qu'on entend dire, mais qu'on ne veut contester *A.* تسليم || Vous dites que la chose est arrivée comme cela, je m'en rapporte كيفيت حال بو منوال اوزره اولديغنى ديرسك بونى تسليم ايدرم

RAPPORTEUR. Celui qui fait le rapport d'un procès *A.* كاتب رئيس محكمه || Demander un rapporteur au président الشرع طرفندن بر كاتب شرع طلب ايتمك Instruire son rapporteur de son affaire مصلحتى تعيين اولنان كاتب شرعه افاده وبيان ايتمك

RAPPORTEUR. Celui qui, par légèreté ou par malice, a accoutumé de rapporter ce qu'il a vu ou entendu *A.* نقّال الكلام *P.* سخن فروش *T.* سوز دلالى || Les enfans sont de petits rapporteurs qui disent tout ce qu'ils voient ou qu'ils entendent چوجقلر كوردكلرى وايشتدكلرى شيلرى نقل ايدر كوچك سوز دلاللريدر

RAPPRENDRE. Apprendre de nouveau *A.* تحصيل الوقوف مجدّداً *P.* از سرنو آگاه شدن *T.* يكيدن بيلمك

RAPPROCHEMENT. Action de rapprocher *A.* تقريب *P.* با همديگر نزديكسازى *T.* برى برينه يقلشدرمه ou l'effet de cette action *A.* مقاربة *P.* با همديگر نزديكى *T.* برى بريله || برى بريله يقيناق ـ يقلشمه Le rapprochement des lèvres d'une plaie ياره دوداقلرينك برى بريله يقلشمه‌سى

Il se dit figur. des personnes qui étaient brouillées *A.* التئام *P.* همسازئ ميانهٔ دو كس ـ ائتلاف ذات البين ـ ما بين *T.* ايكى كشينك آره‌سنى اوزلاشدرمه || Travailler au rapprochement de deux familles ايكى خاندانك التئامى خصوصنه بينلرينى التئامه همّت ايتمك ـ چالشمق

Il signifie au figuré, l'action de placer des objets intellectuels dans une sorte de voisinage qui les éclaire l'un par l'autre. V. Rapprocher || Le rapprochement des circonstances éclaircit beaucoup cette affaire وقوعه كلان حالاتك برى برينه بالمقابله تطبيقيله مصلحت كلى مرتبه كسب بيّن ايتمشدر

RAPPORCHER. Approcher de nouveau *A.* تقريب على التكرار *P.* باز نزديك رسانيدن *T.* ينه يقلشدرمق || Éloignez les lumières; vous les rapprocherez dans un moment بو موملرى طرفدن تبعيد ايدوب بر دقيقه مرورنده ينه تقريب ايله

Et approcher de plus près *A.* تقريب *P.* نزديكتر اوردن *T.* دخى يقين كتورمك || Rapprochez cette table بو سفره‌يى دخى يقين كتور Les lunettes rapprochent les objets دوربين صور اشيايى تقريب ايدر

Il se dit figur. pour Mettre des objets en regard dans un voisinage et une opposition qui les éclaire *A.* تطبيق بالمقابلة ـ تنظير بالمقابلة *P.* با همديگر تطبيق كردن *T.* برى بريله قارشولتمق || En rapprochant les circonstances de ce fait, on en devine le motif وقوعاتى برى برينه بالمقابله تطبيق ايده‌رك مصلحتك علت اصليه‌سنى كشف ايتمك ممكن اولور En rapprochant les divers traits, on peut conjecturer qu'il n'y en pas un de véritable صور مختلفه‌يى برى بريله بالمقابله لدى التطبيق ايچلرنده حقيقته مقارن بر شئ اولمديغى استدلال اولنور

On dit aussi, Rapprocher deux personnes, pour dire, les mettre en état de se réconcilier *A.* تأليف ذات ـ تلئيم ما بين البين *P.* ميانهٔ دو كسرا همساز كردن *T.* ايكى كشينك بينينى اوزلاشدرمق || Il y a long-temps qu'ils se sont brouillés, mais on travaille à les rapprocher مدّت مديده‌دنبرو بوزشمشلر در شمدى بينلرينى اوزلاشدرمغه چالشيورلر

Sf Rapprocher. Venir plus près *A.* تقرّب *P.* نزديكتر آمدن *T.* دخى يقين كلمك || يقلشمق ـ Il s'est rapproché de mon quartier, du palais مقيم اولديغم محلّه‌يه ياخود سراى همايونه تقرّب ايلدى

RAPSODIE. Mauvais ramas, soit de vers, soit de prose *A.* ضغث الكلام pl. اضغاث الكلام || Tout son discours n'était qu'une mauvaise rapsodie صحبتى كريه وقبيح اضغاث كلامدن عبارت ايدى

RAPT. Enlèvement d'une fille, ou d'un fils de famille *A.* غصب النفوس || Le rapt de séduction est puni par les lois aussi sévèrement que le rapt de violence اضلال طريقيله اولان غصب نفوس جرمنك حدّ شرعيسى جبر صورتيله اولان غصب نفوس جرمنك حدّى قدر شديد اولور Être accusé du crime de rapt غصب نفوس تهمتيله متهوم اولمق

RÂPURE. Ce qu'on enlève avec la râpe ou en grattant *A* برادة *P.* رندش *T.* قازنتى || Râpure d'ivoire, de buis فيل ديشى وچمشير اغاجى قازنتيسى

RAQUETTE. Instrument dont on se sert pour jouer à la paume *A.* محجن *P.* صولجان ـ چوكان

RARE. Qui n'est pas commun, qui n'est pas ordinaire *A.* نادر pl. نوادر ـ نادر الوجود *P.* كمياب *T.* آز بولنور || Un oiseau rare طير نادر الوجود غريب Ce livre est curieux et rare بر كتابدر ونادر Cette chose n'est précieuse que parce qu'elle est rare بو شئ يالكز ندرتى جهتيله ذيقيمتدر L'argent est fort

rare قحط نقود ـ ندرت نقود وار در Rare beauté حسن نادر الوجود Un homme d'un rare savoir فضل ومعرفتده كمياب بر هنرمند بيمثال Il est rare de voir des amis fidèles دوست وفادار بولمق نادراتدن بر نعمتدر C'est un homme rare نادرۀ عصر در

Rare, en termes de Physique, se dit d'un corps dont les parties sont peu serrées *A.* لطيف ـ رقيق *P.* تنك *T.* بوفقه || Plus les corps sont rares, plus ils sont légers اجرام هر نه قدر رقيق ولطيف اولسه بر اولقدر خفيف اولور L'air est plus rare que l'eau هوا مادن الطفدر

En termes de Médecine, il se dit du pouls, lorsque les battemens s'en font de loin en loin *A.* بطئ الحركة *P.* دير رو *T.* اغر يورر || Les médecins lui trouvèrent le pouls rare اطبا خسته نك نبضنى بطئ الحركه بولمشلر در

RARÉFACTIF. T. didact. Qui a la propriété da raréfier *A.* موجب التخلخل *T.* سيركلديجى ـ سيركلك كتوريجى

RARÉFACTION. Action de raréfier; état de ce qui est raréfié *A.* ايراث التخلخل ـ تخلخل *P.* تنكسازى ـ تنكپذيرى *T.* سيركلتمه ـ سيركلك || La raréfaction de l'air هوانك تخلخلى Cela se fait par la raréfaction بو شئ تخلخل طريقيله حاصل اولور

RARÉFIANT. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui donnent plus de volume aux humeurs en les dilatant. V. Raréfactif || Remède raréfiant دواى موجب التخلخل

RARÉFIER. Faire acquérir plus de volume à un corps sans y ajouter de nouvelles matières *A.* ايراث التخلخل *P.* تنك ساختن *T.* سيركلتمك || La chaleur raréfie l'air حرارت هوانك تخلخلنه بادى اولور Cela raréfie le sang بو شئ دمك تخلخلنه مدار اولور

Raréfié. *A.* متخلخل *P.* تنك گشته *T.* سيركلنمش

RAREMENT. Peu souvent *A.* نادرا *P.* كم بار *T.* سيرك ـ كاهده بر || Cela arrive rarement نادرا واقع اولور بر شيدر Il va rarement à la campagne يايلاغه كيدر ـ نادرا قيره چيقار Cela se rencontre fort rarement بو حال نادرا راست كلور

RARETÉ. Disette *A.* قلت ـ قحط ـ قلة الوجود *P.* كمبودى *T.* آزلق || Il y eut grande rareté de vin cette année-là اول سنه ده عظيم قحط خمر وار ايدى Cette étoffe est chère à cause de sa rareté بو قماشك قلت وجودى حسبيله بهاسى غاليدر La rareté en augmente fort le prix قلت بو شيئك ترقئ قيمتنى مستلزمدر

Il signifie aussi, singularité, chose qui n'arrive pas souvent *A.* ندرت *P.* كميابى ـ نا ديدگى *T.* نادرلك ـ آز بولنمقلق || C'est une rareté que de voir des roses pendant l'hiver وقت شتاده كل ظهور ايتمك نوادردندر La rareté des diamans contribue beaucoup à leur prix الماسك ندرتى غلاى قيمتنه سبب اولور C'est une rareté que de vous voir سنى كورمك نوادر احوالدندر

Raretés. Choses rares *A.* غرايب pl. نادرات pl. نوادر pl. *P.* چيزهاى كمياب ـ چيزهاى نا ديده *T.* كورنمامش شيلر || Un cabinet de raretés غرايب ونوادرى مشتمل خزينه اوطه سى

RAS. Tondu de près *A.* محلوق *P.* تراشيده ـ مو تراشيده *T.* تراش ـ تويى تراش اولمش || Il a la tête rase باشى تراشدر ـ محلوق الراسدر

Et qui a le poil fort court *A.* مقصّر الريش *P.* كوته مو *T.* تويى قصه || Cette espèce de chien a le poil ras بو جنس كلبك تويى قصه اولور Du velours ras تويى قصه قطيفه

On appelle Rase campagne, une campagne fort plate, fort unie *A.* صحراء ملسا ـ فيفاء *P.* دشت پهنا ـ هامون *T.* دوز اوه || Les deux armées se battirent en rase campagne طرفين اردولرى بر صحراى ملساده مقابله ومحاربه يه قيام ايتمشلر در Au pied de cette montagne est une rase campagne ذيل جبلده بر فيفاى پهنا واقعدر

Et table rase, une lame, une plaque, une pierre, ou une planche unie *A.* لوح املس ـ لوحة خلقاء ـ لوح اخلق *P.* تختهٔ هموار *T.* دوز تخته

On dit, Boisseau ras, Mesure rase, lorsque le grain qu'on vend remplit, mais n'excède pas la hauteur de la mesure *T.* آغزى صيرلمش اولچى || Vendre à boisseau ras آغزى صيرلمش اولچى ايله صاتمق

RASADE. Verre de quelque liqueur, plein jusqu'aux bords *A.* قدح داسق *P.* پيمانهٔ سرشار *T.* طولو قدح || Boire rasade پيمانهٔ سرشار نوش ايتمك

RASEMENT. Action de raser une fortification, une place *A.* هدم ـ انتساف *P.* بيهيدگى ـ خرابسازى *T.* ييقمه

RASER. Couper le poil tout près de la peau avec un rasoir *A.* حلق ـ تحليق ـ ايساء *P.* تراشيدن ـ پاكى زدن ـ بريد كردن

جرّاح Il faut qu'un chirurgien sache raser || تراش ایتمك .T
تراش ایتمك فنّنی بیلمك لازمدر

SE RASER. .A احتلاق .P تراش شدن .T تراش اولمق ||
Se faire raser la barbe et les sourcils احتلاق لحیه وحاجب
Sa raser soi-même خود صقال وقاش تراش ایتمك - ایتمك
بخود تراش اولمق

RASER. Abattre rez pied rez terre .A هدم - تنسیف .P
نقش - برابر زمین کردن - یکسان خاك کردن - یهیدن
بره برابر - دیبی دوز ییقمق - ییقمق .T زمین کردن
ایتمك || On rase rez pied rez terre, les maisons des criminels
de lèse-majesté نفس دولته خیانت جرمیله مجرم اولنلرك
قلعه‌یی Raser une place منازل وبیوتی دیبی دوز ییقیلور
Raser les défenses d'une place à coups هدم وتنسیف ایتمك
de canon قلعه‌نك مدار محافظه‌سی اولان استحکاماتی
ضرب طوب ایله هدم ایتمك

RASER, signifie figur. Passer tout auprès avec rapidité .T صییررق
|| صییررق صاوشمق - صییررق کچیویرمك - کچمك
Un coup de canon lui rasa les bords de son chapeau طوب کله‌سی
Une balle lui rasa le شابقه‌سنك کنارینی صییرق کچدی
visage بر قورشون جهره‌سنی صییررق کچیویردی Un vais-
seau a rasé le rocher کمی قیانك کنارینی صییررق کچدی

On dit, qu'une vaisseau rase la côte, pour dire, qu'il navigue
le long de la côte .A سیر السفینة باطرار الساحل .P کشتی
کمی قییی کنارینی .T همبرابر لب دریا روانه شدن
یالی کنارینی - صییررق کتمك

RASÉ. .A محلوق .P تراشیده - پاکی زده .T تراش اولمش
.A منتسف - منهدم .P یکسان خاك شده .T دیبی
دوز ییقلمش

RASOIR. Instrument dont on se sert pour raser .A مردودة -
موسی - محلق .P ستره - پاکی .T استره || Affiler un rasoir
aiguiser استره‌یی کسکینلتمك - تألیل محلق ایتمك
استره‌یی بیلمك - تشحیذ مردوده ایتمك

RASSASIANT. Qui rassasie .A مشبع .P سیر ساز .T طوقلندریجی -
طعام مشبع || Un mets rassasiant طوقلق کتوریجی

RASSASIEMENT. État d'une personne rassasiée .A شبع .P سیری
.T طوقلق || C'est le rassasiement qui lui cause ce dégoût اخلال
مذاقنه سبب اولان طوقلقدر

On dit figur. Le rassasiement des plaisirs, pour dire, l'état où
l'on est, quand on satisfait ses plaisirs jusqu'à la satiété .A شبع
.P بشم من اللذات - غناء عن اللذات - من اللذات
لذتلردن بیقمه .T دلسیری از لذت

RASSASIER. Apaiser la fain .A اشباع .P سیر کردن .T
قارن طویورمق - طویورمق || J'ai trouvé un mets à mon goût,
je m'en suis rassasié طبیعتمه موافق بر طعام بولوب قارنمی
طویوردم Il est de si grand appétit, qu'on ne peut le rassasier
اشتهاسی مفرط اولمغله ممکن الاشباع دکلدر

Il se dit par extension pour Satisfaire jusqu'à la satiété .A ایراث
- بیقدرمق .T دلسیر کردن .P ایراث البشم - ابشام - الغناء
فلانی اطعمهٔ || On le rassasia de bonne chère غناکتورتمك
لطیفه ایله بیقدردیلر de fêtes, de musique, de magnificences
ضیافتلر وساز وآهنگ وسائر طنطنه‌لو شیلر ایله فلانی
کسب - بیقدردیلر On dit aussi dans ce sens, Se rassasier .A
غنا - بیقمق .T دلسیر شدن .P تحصیل الغناء - البشم
کتورمك || Les voluptueux ne peuvent se rassasier de plaisirs
هوای نفسه تابع اولنلر استیفای لذات بابنده غنا کتوره‌مزلر
Après les grandes choses qu'il a faites, il devrait être rassasié de
gloire بو قدر امورجسیمه‌یه موفق اولدقدنصکره دلسیر
شان واقبالدن - شان واقبال اولمق اقتضا ایدر ایدی
غنا کتورملو ایدی

RASSASIÉ. .A شبعان - مبشم .P سیر - دلسیر .T طوق -
بیقمش

RASSEMBLEMENT. Action de rassembler ce qui est épars .A
جمع .P گرد سازی - بهم آوری .T برکدرمه - بریره کتورمه
|| Le rassemblement des compagnies de ce régiment dans un même
lieu بو آلای بلوکلرینك بر یره جمعی Le rassemblement des
pièces nécessaires dans une affaire بر مصلحتده اقتضا ایدن
اوراق لازمه‌نك جمعی

Il se dit aussi d'un concours d'hommes .A جمعیّت .P چپیره
.T برکمه || Il se fit un rassemblement بر جمعیّت اولدی On
a défendu tout rassemblement au-dessus de trois personnes اوچ
کشیدن زیاده اولان جمعیّت ناس یساق اولمشدر

RASSEMBLER. Mettre ensemble, faire amas .A جمع .P گرد
- آوردن بهم آوردن .T برکدرمك || C'est un homme qui a
rassemblé quantité de curoisités قتی چوق تحف غریبه جمع
ایتمش بر آدمدر Rassembler des faits, pour composer une his-
toire بر تاریخ یازمق ایچون جمع وقایع ایتمك des trou-

pes جمع عسكر ايتمك les débris d'une armée بقيّة السيوفى
هزيمتديده اولمش عسكرك پراكنده لرينى - جمع ايتمك
جمع ايتمك

Et mettre en ordre *A.* ترتيب *P.* ترتيب نهادن - پرداختن
T. ترتيبه قويمق - دوزمك || Il faudrait rassembler vos papiers qui sont en désordre اوراق پريشانى بر ترتيبه قويمق
اقتضا ايدر

Se Rassembler. *A.* - تحفل - احتفال - تجمّع - اجتماع
- بركمك *T.* گرد آمدن - فراهم امدن *P.* تحشد - احتشاد
بر يره كلمك || Tous les soldats dispersés se rassemblèrent autour du drapeau پراكنده اولمش عسكرى نفراتنك جملهسى
بيراق آلتنه تجمّع ايتمشلر در

Rassemblé. *A.* مجتمع - متحشد *P.* فراهم آمده - گرد آمده
بركمش *T.* بهم آمده

RASSEOIR. Asseoir de nouveau, replacer *A.* اقعاد كما كان -
نيز *P.* مجدّداً تعبية - مجدّداً تثبيت - تمكين كما كان
ينه يرلو يرينه قويمق - ينه يرلشدرمك *T.* پايدار كردانيدن
|| Rasseoir une statue sur sa base صنمى قاعدهسى اوزرينه
طاشى ينه يرلو une pierre كما كان تمكين واقعاد ايتمك
آت اياغنده مجدّداً un fer au pied d'un cheval يرينه قويمق
بر نعل يرلشدرمك

Il se dit aussi des liqueurs qui s'épurent en se reposant *A.* ركود
P. آرميدن *T.* طورمق - ديكلمك || Il faut laisser rasseoir
ce vin بو بادهيى حال ركود اوزره ترك ايتملو در -
ديكلتدرملو در

Et des humeurs, du sang qui ont été échauffés, émus *A.* سكونت
P. آرام پذيرفتن *T.* طورلمق || Sa bile est émue, il faut la laisser rasseoir صفراسى حركتده كلمكله كسب سكونت ايتمك
اوزره ترك اولنملو در

Il se dit figur. de l'esprit *A.* تطمين البال - جمع الخاطر
P. آرميدگى ذهن آوردن *T.* عقلى ديكلتدرمك || Il est trop ému, trop agité, laissez rasseoir son esprit خلجان واضطرابى
تطمين - درجهٔ كمالده اولمغله جمع خاطر ايلمكه وقت وير
بال ايدنجيه قدر ترك ايله

Rassis. *A.* متمكن كما كان - متثبّت كماكان *P.* نيز پايدار
ينه يرلشمش *T.* گشته

On dit figur. De sens rassis, pour dire, sans être ému, sans être troublé *A.* بسكونة الخاطر - بطمانينة البال *P.* بآرام دل

شو *T.* كوكل ساكن اولهرق || Il a fait cela de sens rassis
ايشى طمانينت بال ايله ايشلدى Parlez-vous de sens rassis?
بونى سكونت خاطر ايلهمى سويلرسك Cet homme est toujours en colère, il n'est jamais de sens rassis بو آدم على الدوام
خشم وغضب اوزره اولوب هيچ بر وقتده سكونت
خاطرى يوقدر

Esprit Rassis, se dit d'un esprit calme, mûri par la réflexion
A. عقل راسخ - عقل متمكن - عقل وقاف - عقل راسب -
ذهن ثابت *P.* عقل استوار *T.* عقل يرلشمش || Ce jeune homme n'a pas encore l'esprit rassis بو حديث السن آدمده
بو نوجوانك عقلنده هنوز رسوب - هنوز عقل راسب يوقدر
وتمكين يوقدر

On dit aussi, Un homme rassis *A.* راسب العقل -
متمكن - *P.* شبيع العقل - خافض الطير - ثابت الذهن - العقل
استوار انديش *T.* عقلى يرلشمش || Il nous faut un homme rassis عقلى يرلشمش بر - بزه راسب العقل بر آدم لازمدر
آدمه محتاجز

Pain rassis, se dit du pain qui n'est pas tendre *A.* خبز
بيات اتمك *T.* نان بخنى *P.* خبز بائت - بيوت

RASSÉRÉNER. Rendre serein *A.* اصحا - تجلية *P.* گشايش
آوردن *T.* آيازلندرمق || Le soleil parut et rasséréna le temps
كونش - شمس لدى الطلوع روى سمايى اصحا ايلدى
چيقدقده كوك يوزينى آيازلندردى

Se Rasséréner. *A.* كسب الصحو - انجلا *P.* گشايش
پذيرفتن *T.* آيازلنمق || Le temps s'est rasséréné هوا منجلى
گشايش بولدى - اولدى

Figur. *A.* ابهاج - تهليل الوجه *P.* گشاده رويى بخشيدن
T. يوزى كولدرمك || Il était chagrin, cette nouvelle lui a rasséréné le visage مغموم ومكدّر ايكن بو خبر تهليل وجهنه
بادى اولمشدر

RASSURER. Mettre en état de sûreté ce qui n'y est pas *A.*
ترصين - تمتين - احكام *P.* استوار كردن *T.* قويلشدرمك -
استحكام ويرمك - متانت ويرمك || Il faut rassurer cette muraille, elle menace ruine بو ديوار مشرف خراب اولمغله
ترصين واحكامه محتاجدر L'arche de ce pont-là a besoin d'être rassurée بو كوپرينك كمرى استحكامه محتاجدر

Figur. Redonner l'assurance, rendre la tranquillité *A.* تقوية
القلب *P.* دلاورى بخشيدن *T.* قوت قلب ويرمك ||

|| Quelques soldats commencèrent à s'ébranler, quand l'exemple de leur capitaine les rassura بعض عسكری نفراتنك پای ثباتلرینه حالت تزلزل رونما اولمشیکن سرکردهلرینك امثالی تقویت قلبلرینه بادی اولمشدر Rassurer la foi chancelante d'un nouveau converti هنوز هدایته کلمش بر کمسنهنك حال تذبذبده اولان ایماننه تقویت ویرمك

Se Rassurer. *A.* کسب الاطمینان البال *P.* دل آرمیدن *T.* وعدکه بناءً مطمئن || Je me rassure sur votre parole مستریح اولمق البالم Rassurez-vous, il n'y a pas tant à craindre que vous pensez مستریح اول ظنّ ایتدیککك قدر موجب خوف اولهجق بر حالت یوقدر

Il se dit aussi du temps, et signifie, se remettre entièrement au beau *A.* کسب الثباة *P.* درست شدن *T.* صاغلنمق || Il faut attendre que le temps se rassure هوانك صاغلنمسنه انتظار ایتملو در

Rassuré. *A.* محکم ـ مستحکم ـ متین ـ رصین *P.* استوار ـ آرمیده دل *P.* مطمئن البال *A.* قویلشمش *T.* متانت یافته مستریح *T.*

RAT. Petit animal auquel les chats donnent la chasse *A.* فأر ـ فأرة pl. فئران pl. فؤور *P.* موش *T.* صیچان ـ فاره || Il s'est pris un rat dans cette ratière قپانده بر صیچان طوتلدی

Gros rat. *A.* جرذ pl. جرذان ـ رَکن *P.* خرموش *T.* ایری صیچان

On appelle Mort aux rats, une composition dont on se sert pour faire mourir les rats *A.* سمّ الفار ـ تراب هالك *P.* دار موش *T.* صیچان اوتی

Rat de Pharaon. V. Ichneumon.

RATAFIA. Liqueur spiritueuse faite avec des fruits et du sucre *T.* راطفیه عنبریهسی

se RATATINER. Se raccourcir, se resserrer *A.* اکتزاز ـ تکربش ـ تقبّض *P.* تُرنجیدن *T.* بوزیلوب بورشمق || Le parchemin se ratatine au feu ترشه آتش یاننده بوزیلوب بورشور

Ratatiné. *A.* مکزوز ـ متکربش *P.* ترنجیده *T.* بوزیلوب بورشمش

RATE. Viscère mou, situé dans l'hypocondre gauche *A.* طحال *P.* سپرز *T.* طلق || Avoir la rate gonflée انتفاخ طحاله مبتلا بر طلق شیشکین اولمق ـ اولمق Avoir la rate obstruée وجع کمسنهنك طلغنده سدّه اولمق Avoir mal à la rate طحاله مبتلا اولمق

On dit, S'épanouir la rate, pour dire, rire beaucoup *A.* استغراق فی الضحك *P.* قاه قاه زدن ـ بسیار خندن *T.* کولمدن بایلمق

RÂTEAU. Instrument d'agriculture et de jardinage, avec lequel on ramasse du foin, de l'orge, etc. et l'on nettoye des allées *A.* مدمّة *P.* شانه *T.* طراق ـ سورکو

RÂTELER. Amasser avec le râteau *A.* جرّ بالمدمّة *P.* شانه جمع بشانه *T.* طراق ایله دیویشورمك کردن

RÂTELEUR. Homme de journée qu'on a loué pour râteler des foins, des orges, etc. *A.* دمّام *P.* شانه زن *T.* صراق سورن

RÂTELIER. L'endroit où l'on met le foin et la paille qu'on donne à manger aux chevaux *A.* معلف *P.* علفدان *T.* یملك || Mettre du foin au râtelier یملکه اوتلق قومق Attacher des chevaux au râtelier آتلری یملکه ربط ایتمك

Il se dit figur. des deux rangées de dents *A.* نظم الاسنان ـ منظومة الاسنان *P.* رستهٔ دندان *T.* دیش دیزیسی || Un beau râtelier لطیف واحسن بر نظم اسنان Un râtelier de fausses dents ساخته دیش دیزیسی ـ نظم اسنان عملی

RATER. Il se dit d'une arme à feu qui manque à tirer *A.* صلود *P.* آتش نکردن *T.* آتش آلدامق || La compagnie de perdrix partit à la portée de son fusil, mais son fusil rata ککلك سوریسی تفنكك منزلنده ایکن قالقوب اوجدی انجق تفنكك آتش آلدمدی

RATIÈRE. Petite machine à prendre les rats *A.* فخّ الفار *P.* دام موشگیر *T.* صیچان قپانی

RATIFICATION. Confirmation authentique de ce qui a été fait ou promis *A.* تصدیق || Ratification par acte public سند معمول به ایله اولان تصدیق par écrit, verbale تحریراً یا شفاهاً تصدیق Signer la ratification d'un contrat بر مقاوله سندینك تصدیقنی امضا ایتمك d'un traité عهدنامهنك تصدیقنی امضا ایتمك

Il se prend aussi, pour l'instrument public dans lequel la ratification est contenue *A.* کتاب التصدیق *P.* تصدیقنامه *T.* تصدیق سندی || Le traité a été fait un tel jour, mais on attend la ratification de France عهدنامه فلان کونده عقد اولنمشدر انجق فرانسه دولتی طرفندن تصدیقنامهنك ورودینه منتظر درلر Échanger les ratifications تصدیقنامهلری

تصدیقنامه‌لرك مبادله ایتمك L'échange des ratifications a été fait تصدیقنامه‌لر مبادله اولدی ـ مبادله‌سی رسمی اجرا اولندی

RATIFIER. Confirmer authentiquement ce qui a été fait ou promis *A.* تصدیق *P.* تصدیق کردن *T.* تصدیق ایتمك || Ratifier un traité عهدنامه‌یی تصدیق ایتمك Le traité est signé par les plénipotentiaires, mais les princes ne l'ont pas encore ratifié عهدنامه طرفین مرخصلری طرفندن امضا اولندی انجق جانب ملوکدن هنوز تصدیق اولنمامشدر Les obligations faites par un mineur, ne valent rien, s'il ne les ratifie quand il est majeur صغیرك حال صغرده ویردیکی تمسکات مادامکه وقت بلوغنده تصدیق اولنمیه معتبر دکلدر Je ratifie tout ce qu'on vous a promis de ma part طرفمدن اولدرق سکا ایتدکلری مواعیدك جمله‌سنی تصدیق ایدرم

RATIFIÉ. *A.* مصدّق *P.* تصدیقکرده *T.* تصدیق اولنمش

RATION. La portion de vivres ou de fourrage, qui se distribue aux troupes *A.* رزق یومی pl. ارزاق یومیّة *P.* بادروز *T.* تعیین ـ تعیینات ـ تعیینات یومیّه || Distribuer les rations aux soldats عسکری نفراتنه تعیینات توزیع ایتمك les rations de foin et d'avoine aux cavaliers سواری‌یه اوتلق وارپه تعییناتنی توزیع ایتمك Donner à un soldat sa ration عسکری نفرینه تعیینینی ویرمك Double ration ایکی قات تعیین Demi-ration نصف تعیین

RATIONNEL. On appelle Horizon rationnel ou vrai, le grand cercle qui coupe le ciel et la terre en deux hémisphères *A.* منطقة الکرة

RATISSER. Détacher en râclant la surface d'un corps *A.* حلا ـ جرش *P.* رندیدن *T.* قازیمق ـ قاوشیوب قازیمق || Ratisser un cuir حلاء جلد ایتمك ـ دری‌یی قاوشیوب قازیمق les allées d'un jardin باغچه‌نك یوللرینی قاوشیوب قازیمق V. aussi Râcler.

RATISSOIRE. Instrument avec quoi on ratisse. V. Râcloir.

RATISSURE. Ce qu'on ôte en ratissant *A.* حلاثة *P.* تراشه *T.* قازنتی || Ratissure de navets شلغم قازنتیسی

RATTACHER. Attacher de nouveau, ou simplement Attacher *A.* ربط *P.* بندیدن *T.* باغلمق ـ تکمه‌لمك || Le manteau royal était rattaché d'une agrafe de diamans حروانی شهریاری الماس طوپلو ایله تکمه‌لنمشیدی ـ الماس طوپلو ایله مربوط ایدی

RATTEINDRE. Rejoindre ce qui a devancé *A.* لحوق ـ درك *P.* از پی رسیدن *T.* آردندن یتشمك || Le prisonnier s'était échappé; on est parvenu à le ratteindre اسیر بر تقریب فرار ایتمشیکن درك ولحوقنه ظفر بولمشلردر Il vient de partir, mais j'espère le ratteindre bientôt بو طرفدن عزیمت ایلدی انجق قریباً آردندن یتشدجکمی مأمول ایدرم

RATTEINT. *A.* ملحق ـ مدرك *P.* از پی رسیده *T.* آردندن یتشلمش

RATTRAPER. Ratteindre, reprendre *A.* درك واخذ *P.* در پی شتافته گرفتن *T.* آردن یتشوب طوتمق ـ آردن یتشوب یقه‌لمق || On a rattrapé ce prisonnier اسیری درك آردندن یتشوب یقه‌لدیلر ـ واخذ ایتمشلردر Allez toujours devant, je vous aurai bientôt rattrapé هر نقدر اوّلجه عزیمت ایله ایلرویه کیتسه‌ك دخی قریباً سنی یقه‌لرم

Et attraper une seconde fois *A.* اخذ علی التکرار *P.* باز گرفتن *T.* بر دخی طوتمق ـ ینه طوتمق || Quand un renard s'est échappé d'un piége, il est bien rare de l'y rattraper تلکو قپان ایچندن قورتیلوب فرار ایده‌جك اولور ایسه بر دخی طوتلمه‌سی نادردر

Et regagner, recouvrer par ses soins ce qu'on avait perdu *A.* استدراك ما فات ـ تحصیل ما فات ـ مجدّداً کسب *P.* چیز یاوه‌را باز یافتن *T.* غائب اولمش نسنه‌یی بولمق ـ بر دخی اله کتورمك || Il a rattrapé la montre qu'on lui avait volée چالنان ساعتی مجدّداً کسب وتحصیل ایلدی Il a de la peine à rattraper sa santé فوت اولمش صحت وجودینی بر دخی تحصیله زحمت چکر

RATURE. Effaçure faite dans un écrit par un trait de plume *A.* ترقین pl. ترقینات *P.* کشه *T.* چزك || Un écrit tout plein de ratures چزکلر ایله طلو ـ ترقینات ایله مالامال بر کاغد

RATURER. Effacer ce qui est écrit, en passant par-dessus un trait de plume *A.* ترقین ـ نسخ *P.* کشه کشیدن *T.* چزمك ـ بوزمق || Il est difficile de composer correctement, sans raturer beaucoup بلا نسخ صحت اوزره انشا ایتمك امر دشواردر ـ چوق چزمدکچه یك قلم صحت ایله یازمق مشکلدر

RATURÉ. *A.* مرقن ـ منسوخ *P.* کشه زده *T.* چزلمش ـ بوزلمش

RAUQUE. Il se dit du son de la voix, lorsqu'il est comme enroué *A.* صوت جشرا ـ صوت ذات الجشرة ـ صوت غلیظ *P.* صدای کند *T.* بوغون سس || Il a quelque chose de rauque dans la voix صداسنده بر نوع جشرت واردر

RAVAGE. Dégât fait avec violence *A.* تخريب pl. تخريبات *P.* خرابى *T.* ييقلق || Les ennemis font de grands ravages dans la campagne دشمن صحراده ايقاع تخريبات جسيمه‌دن خالى دكلدر Les bêtes ont fait de grands ravages dans tout ce pays-là سباع وبهايم اول مملكتده تخريبات عظيمه ايقاع ايتمشلر در

Il se dit aussi des dommages que causent les tempêtes, les pluies, etc. *A.* خسار pl. خسارات - مضرّت pl. مضارّ pl. مضرّات *P.* گزند *T.* ضرر || Les pluies ont fait de grands ravages نزول ايدن امطار مضارّ جسيمه‌يى موجب اولمشدر Le débordement de la rivière a fait beaucoup de ravages نهرك طغيانى خسارات عظيمه‌يى موجب اولمشدر La petite vérole a fait de grands ravages چيچك علّتى قتى كلّى خساراته بادى اولمشدر

Il se dit figur. du désordre que les passions causent *A.* آفت pl. آفات || Les passions font de grands ravages dans le coeur des jeunes gens امراض نفسانيّه حديث السنّ اولنلرك درونلرنده آفات جسيمه‌يى مولد در Le luxe fait de grands ravages dans les États تبذير وسفاهت ملكده آفات جسيمه‌يى مستلزمدر - باعث خرابيّت اولور

On dit, Faire ravage dans une maison, pour dire, y faire beaucoup de bruit, de désordre بر خانه ايچنده احداث عربده شماطه ايتمك - ايتمك

RAVAGER. Faire du ravage *A.* تخريب - ايقاع الخرابيّة - ايراث الخسار *P.* خراب ويباب كردن *T.* ييقمق - ضرر كتورمك *P.* گزند آوردن *A.* ايقاع الضرّ والخسارة || Les ennemis ont ravagé toute la province دشمن جميع مملكتى سر تا پا تخريب ايتمشدر - خراب ويباب ايتمشدر Les sangliers ont ravagé cette pièce de blé بو يبان خنزيرلرى بغداى تارلاسنى خراب ايتمشلر در Les pluies ont ravagé ces contrées كثرت امطار بو حواليده خسارات عظيمه‌يى موجب اولمشدر

RAVAGÉ. *A.* مخرّب - خراب *P.* خراب ويباب *T.* ييقلمش - خراب اولمش

RAVALEMENT. Crépi ou enduit que l'on fait à un mur *A.* دمام *P.* دوس - دوسگرى *T.* صوامه - صوا ايشى || Le ravalement d'un mur ديوارك صوامه‌سى - ديوارك دمامى Il en a tant coûté pour faire le ravalement de ce mur بو ديوارك صوامه‌سى مصرفى شو قدره بالغ اولدى

Il signifie figur., abaissement *A.* انحطاط - تنزّل *P.* پستى *T.* آشاغيلنمه - دوشش || Il a été quelque temps fort considéré, puis il est tombé dans un grand ravalement مقدّما مظهر وقع واعتبار عظيم اولمشيكن بو دفعه انحطاط كلّى‌يه گرفتار اولمشدر Peut-on voir un plus grand ravalement que le sien? بو درجه‌ده انحطاط وقوعى كورنديكى وارميدر

RAVALER. Faire descendre de la bouche dans le gosier *A.* بلع - ابتلاع - زرد - ازدرا - انسراط *P.* اوباريدن - فرو بردن *T.* يوتمق || Ravaler sa salive ابتلاع لعاب ايتمك - آغز يارينى يوتمق - Figur. Se retenir au moment de dire une chose, et s'abstenir de la dire || Il a bien fait de ravaler ce qu'il voulait dire دييه‌جكى كلامى يوتديغنه اصابت ايلدى

RAVALER. Rabaisser, remettre plus bas *A.* تنزيل *P.* فرود آوردن *T.* ايندرمك

Figur. Avilir, déprimer *A.* تذليل - توضيع - تحقير *P.* خوار كردن *T.* آلچقلمق || Vous l'avez ravalé comme le dernier des hommes فلانى اسفل ناس مثللو تذليل وتحقير ايلدك Il veut ravaler le mérite de tout le monde هر كسك لياقت اهليتنى آلچقلدر - واهليتنه حرف انداز استحقار اولور

SE RAVALER. S'avilir *A.* تذلّل - استحقار النفس - اختيار الذلّ والحقارة *P.* خودرا خوار كردن *T.* آلچقلنمق - كندويى آلچقلمق

RAVALER. T. de maçonn. Faire un enduit sur un mur de moellons *A.* دمّ - تمليط - طلاء بالملاط *P.* دوسيدن *T.* صوامق - صوا سورمك || Ce mur est bâti, il ne reste plus qu'à le ravaler بو ديوارك بناسى تكميل اولنوب همان صوانمه‌سى قالمشدر

RAVAUDAGE. L'action de ravauder *A.* رفاء *T.* اورومه || Il faut tant pour le ravaudage de ces bas بو چورابك اورومه‌سيچون شو قدر مصرف لازمدر

RAVAUDER. Raccommoder de méchantes hardes à l'aiguille *A.* لقط - ارفا *T.* اورومك || Ravauder des bas چورابى اورومك

Figur. Maltraiter de paroles *A.* سبّ - شتم *P.* دشنام دادن *T.* سوكمك

Et importuner par des discours hors de propos *A.* تعجيز *P.* بيزار كردن *T.* بزدرمك - بيقدرمق - بيزار ايتمك

RAVAUDERIE. Discours de niaiseries, de bagatelles *A.* كلام ما لا يعنى pl. كلمات ما لا يعنى *P.* گفتار بيهوده *T.* بوش

صحبتی کلمات ما || Il ne dit que des ravauderies صحبت لا يعنيدن عبارتدر

RAVAUDEUR. Celui dont le métier est de ravauder de vieilles hardes *A.* لاقط - رفاء *T.* اوروجی

RAVE, ou RADIS. V. Radis.

RAVELIN. T. de fortif. Demi-lune. V. ce mot.

RAVILIR. Rabaisser, rendre vil *A.* تهوين - اهانة - ترذيل *P.* خوار كردن - خاكسار كردن *T.* آلچقلمق || Il ne faut pas ravilir sa dignité بر كمسنه رتبه‌سنك شاننى ترذيل ايتملو دكلدر

RAVILI. *A.* مرذول *P.* خوار - خاكسار - مستهان *T.* آلچقلنمش

RAVIN. Lieu que la ravine a cavé *A.* جرف pl. جروف *P.* لوزه - سيلابكند - كالار *T.* يار || Il y a beaucoup de ravins en ce pays-là اول دیارده جروف کثیره وار در Passer un ravin profond بر جرف عميقدن مرور ايتمك La cavalerie se trouva arrêtée par un ravin impraticable عسكرى سوارى بر سيلابكند كچلمز بر يارده طوردى - ممتنع المرورده توقف ايلدى

On appelle aussi Ravins, des chemins creux, quoique ce ne soient pas les ravines qui les aient creusés *A.* طريق كثير الخروق والجروف *P.* راه پر شيب ومغاك *T.* چاقر چقور يول

RAVINE. Espèce de torrent formé d'eaux qui tombent impétueusement des lieux élevés *A.* تلعة pl. تلاع *P.* آب شيب *T.* يوكسكدن كلان سيل صويى - يوكسكدن آقان چايلر || Les ravines ont cavé toutes ces vallées يوكسكدن آقان چايلر دره‌لرك جمله‌سنى چقورلتدى La ravine était si furieuse, qu'elle entraînait des arbres, des rochers يوكسكدن كلان سيل صولرينك جريانى شول رتبه‌ده تند وشديد ايديكه راست كلديكى اشجارى وقيا طاشلرينى قوپاروب كوتورر ايدى - Il se prend aussi pour Ravin. V. ce mot.

RAVIR. Enlever de force *A.* نزع - اختطاف - اختلاس *P.* ربودن *T.* قاپمق || Ravir une fille de la maison de son père بر قزى باباسنك خانه‌سندن اختلاس ايتمك Ravir des enfans d'entre les bras de leur mère اولادى آغوش مادردن نزع ايتمك Un animal carnassier ravit sa proie حيوان لاحم شكارينى اختطاف ايدر Ravir le bien d'autrui آخرك مالنى قاپمق - مالنه دستدراز اختطاف اولمق Il se dit aussi figur. || Ravir l'honneur à une fille بر قزك عرضنى سلب ايتمك Ravir à un général la gloire d'une action بر سرعسكرك موفق اولديغى غزانك شاننى سلب ايتمك

Il signifie encore figur., enlever, charmer l'esprit ou le coeur de quelqu'un par un transport d'admiration, de joie, etc. *A.* نزع القلب - جذب الفؤاد *P.* دل ربودن - دل شيفتن *T.* كوكلى قاپمق || Les merveilles que vous me racontez me ravissent بكا نقل ايلديككك غرايب احوال نزع قلبمى موجب بوحسن اولور C'est une beauté qui ravit tous ceux qui la voient روز افزون جميع نظاره باعث انتزاع درون اولور Ce prédicateur a ravi tout l'auditoire بو واعظك كلامى بالجمله سامعينك انجذاب فؤادلرينه بادى اولمشدر

À RAVIR. Admirablement bien *A.* على وجه الاعجاب *P.* حيرت انگيزانه *T.* عقل شاشه‌جق وجهله || Il danse à ravir موجب اعجاب اوله‌جق وجهله رقص ايدر Peindre à ravir وجه حيرت انگيز ايله نقش ايتمك

RAVI. *A.* منزوع القلب - مسلوب *P.* ربوده *T.* قاپلمش - كوكلى قاپلمش *A.* منجذب الفؤاد *P.* دل ربوده - دل شيفته *T.* || Voilà un homme ravi de joie فرط سرور وانشراحدن منجذب Être ravi d'admiration فرط استغراب ايله الفؤاد بر آدمدر فرط وله وحيرتدن منزوع القلب d'étonnement منجذب الفؤاد اولمق

On dit, Être ravi en extase, pour dire, être transporté hors de soi-même *T.* حالت خرق ومدهوشيته دوچار اولدرق منجذب العقل اولمق || Ce saint a été plusieurs fois ravi en extase فلان عزيز بالدفعات حالت خرق ومدهوشيته دوچار اولدرق منجذب العقل اولمشدر

Il se dit par exagération pour Avoir grande joie *A.* استغراق في السرور - كسب الاشر والبطر *P.* پر نشاط شدن - شادمان گشتن *T.* شادمركه اوغرامق || Je suis ravi de cela بو بابده مستغرق سرورم Je suis ravi qu'il a gagné son procès دعواسنى قزانديغندن پر نشاط وسرور اولدم

se RAVISER. Changer d'avis *A.* تبديل النية *P.* تبديل انديشه كردن *T.* فكر دكشدرمك || Il voulait avoir telle chose, mais il s'est ravisé فلان شيئى تحصيل ايتمك استر ايدى انجق تبديل نيت ايلدى

RAVISSANT. Qui enlève par force *A.* خلاس - خاطف - باطش *P.* ربابنده *T.* قاپيجى - قاوره‌يجى || Un loup ravissant قاپيجى قورد - ذئب خاطف Les mains ravissantes des

exacteurs ایادئ باطشهٔ ظلمه وستمکاران Animaux ravissants بهایم خطافه

Et qui charme l'esprit et les sens *A.* جاذب ـ نازع القلب ـ دلربا *P.* الفؤاد *T.* کوکل قاپیجی ـ دلکش ـ دلربا || Un discours ravissant کلام نازع القلب حسن جاذب Une beauté ravissante حسن دلربا ـ القلوب une odeur رایحهٔ دلربا بوی دلکش ـ

Il se dit aussi d'une personne agréable et réjouissante *A.* محبوب القلوب *P.* شیرین مزاج *T.* شوخ وشنگ ـ طاتلو خویلی

RAVISSEMENT. Enlèvement qu'on fait avec violence *A.* اغتصاب ـ خلسة ـ اختلاس *P.* ربایش *T.* قاپمه Il ne se dit qu'en ces phrases: Le ravissement d'Hélène, Le ravissement de Proserpine فلان نام حسنانک اختلاسی

Il signifie aussi, transport d'admiration, de joie *A.* نزوع القلب ـ انجذاب القلب *P.* دلربودگی *T.* کوکل قاپلمسی || Ravissement de joie, d'admiration غلبهٔ سرور وبهجت وفرط استعجاب وحیرت حسبیله منجذب الفؤاد اولمق L'extase est un ravissement d'esprit حال بهت وخرق انجذاب قلب وشعوردن عبارتدر

RAVISSEUR. Qui enlève avec violence une femme ou une fille *A.* غاصب النفوس ـ مختلس *P.* رباینده *T.* قاپیجی || On prit le ravisseur اختلاس نفوس ایدن اخذ اولندی On punit de mort les ravisseurs غصب نفوس ایدنلر قتل ایله مجازات اولور ـ On dit aussi, Les ravisseurs du bien d'autrui مالنی ـ آخرک مالنه اطالهٔ دست اختلاس ایدنلر غصب ایدنلر

RAVITAILLEMENT. Action de ravitailler *A.* ممایرة ـ تزوّد *P.* ذخیره‌لندرمه *T.* تدارکسازئ زاد وتوشه

RAVITAILLER. Remettre des vivres et des munitions dans une place *A.* تزوید ـ امارة *P.* زاد وتوشه نهادن *T.* ذخیره‌لندرمک || Il n'y avait plus de vivres dans la place, on y fit entrer un grand convoi pour la ravitailler قلعده زاد وذخیره قالمدیغندن بر جلب ذخیره کتوردیلوب تزوید اولندی

Ravitaillé. *A.* مزوّد *P.* زاد وتوشه پذیرفته *T.* ذخیره‌لنمش

RAVIVER. Rendre plus vif. Il se dit du feu *A.* تجدید الوهجان *P.* تف وتاب تازه دادن *T.* یکیدن قیزدرمق || Jeter de l'eau sur le feu pour le raviver آتش اوزرینه صبّ ما ایله وهجاننی تجدید ایتمک ـ On dit aussi, Cet elixir ravive les esprits بو اکسیر تجدید ارواحی مستلزمدر ـ روحی تازه‌لندرر ـ روحی زنده ایدر

On dit aussi Raviver un tableau, des couleurs, de la dorure *A.* تطریة *P.* تازه کردن ـ آب وتاب دادن *T.* تازه‌لندرمک

RAVOIR. Avoir de nouveau *A.* تدارک مجدّداً ـ مجدّداً *P.* تحصیل از سر نو پیدا کردن *T.* ینه ایدنمک || J'avais un logement, je veux le ravoir مقدّما بر منزله متصرّف ایدم بو دفعه مجدّداً تدارکنه خواهشکارم

Il signifie aussi, retirer des mains de quelqu'un *A.* استرداد *P.* باز ستادن *T.* کیرو آلمق || Il plaide pour ravoir son bien مالنی استرداد ایچون دعوا ایدر

On dit figur. Se ravoir, pour dire, réparer ses forces *A.* تجدید القوة *P.* تاب وتوان نو پیدا کردن *T.* قوتنی یکیلتمک ـ قوتنی تازه‌لتمک || Il a été bien malade, mais il tâche de se ravoir مقدّما خیلیجه خسته اولوب شمدی تجدید قوّت ایتمکه چالیشور

RAYER. Faire des raies *A.* احداث الرشم *P.* نشانه زدن *T.* جزکی پیدا ایتدرمک ـ جزکیلتمک || Rayer de la vaisselle en la nettoyant اوانئ سیمی سیلر ایکن جزکیلتمک Prenez garde de rayer cette glace de miroir en la polissant بو آیینه‌نک پاسنی آچر ایکن اوزرینه جزکی پیدا ایتدرمکدن حذر ایله

Et raturer, faire un trait de plume sur ce qui est écrit *A.* امرار الخطّ ـ النسخ ـ امرار الخطّ الامحا ـ خط ـ ترقین *P.* کشه کشیدن ـ بطلان کشیدن ـ قلم کشیدن ـ بر *T.* جزمک ـ بوزمق || Il faut rayer cette clause بو شرطی جزمک اقتضا ایدر On a rayé cet article sur son compte دفترده‌کی فلان ماده‌نک اوزرینه امرار خطّ نسخ وامحا اولنمشدر On lui a rayé sa pension فلانه تعیین اولنان معاش دفتردن ترقین اولندی son nom اسمی اوزرینه خط نسخ ـ اسمی ترقین اولندی واسحا کشیده قلندی

On dit proverb. et figur., pour faire entendre à quelqu'un qu'il ne doit pas compter sur quelque chose, Rayez cela de vos papiers, Rayez cela de dessus vos registres شونی دفترکدن سیل ـ دفترکدن چیقار

Rayé. *A.* موسوم بالرشم *P.* نشانه دار *T.* جزکیلو ـ جزکیلنمش

Étoffe rayée. *A.* ارشم ـ مخطط ـ مسیّح *T.* ملسلس ـ قلملی ـ On dit aussi, Un âne rayé حمار ارشم ـ جیبوقلی

RAYON. Trait de lumière qui part du soleil *A.* لمعة ـ شعاع

pl. اشعّة *P.* فروغ ـ بزوغ *T.* يلدرامه || Il ne faut qu'un rayon de soleil pour sécher de certaines terres بعض اراضى يـكـك شعاع شمس ايله كسب جفاف ويبوست ايدر Les rayons passent au travers des corps diaphanes اشعّة شمس اجرام شفافه ايچندن نفوذ ايدر

Il se dit figur. de certaines choses, pour marquer qu'elles tiennent un peu de la nature d'une autre *A.* لمعة ما || Il y a dans l'homme un rayon de la divinité بشرده لمعة ما الوهيّت وار Un rayon d'espérance, de joie, de gloire, de faveur لمعة ما در امل وسرور ولمعة ما شان واقبال ولمعة ما مساعده وهمّت Il ne faut qu'un rayon de la grâce pour éclairer le pécheur اهل معصيتـك قلبنى تنوير ايچون نور حقدن لمعة ما كافيدر

Rayon, en Géométrie, signifie, le demi-diamètre d'un cercle *A.* نصف القطر || Ce cercle a tant de pieds da rayons بو دائره نـك نصف قطرى شو قدر قدمدر

Rayon, se dit aussi des rais ou bâtons qui vont du moyeu de la roue jusqu'aux jantes *A.* سنّ pl. اسنان ـ چرخ دندانهٔ *T.* تكرلكـك ديشى || Un rayon de cette roue s'est rompu بو تكرلكـك بر ديشى شكست اولدى ـ Il se dit aussi du sillon qu'on trace en labourant. V. Sillon.

Rayon de miel, signifie, gâteau de miel. V. Gâteau.

Les marchands appellent Rayons, les séparations qui sont dans leurs armoires, et dans lesquelles ils arrangent leurs marchandises *A.* رفّ pl. رفوف *P.* دولاب *T.* رف طولاب رافى

RAYONNANT. Qui rayonne *A.* ناشر الضياء ـ مشعشع *P.* پرتو افشان ـ لمعه پاش ـ شعشعه ريز ـ يلدرايـيجى *T.* پارلدايـيجى || Moïse descendant de la montagne, parut le visage tout rayonnant حضرت موسى بالاى طوردن نزولنده چهرهٔ مباركى مشعشع وپرتو افشان ايدى

On dit figur. Cet homme est sorti de cette action tout rayonnant de gloire بو مصلحت ايچندن كمال پرتو واجلال ايله چيقدى

Il se dit aussi, pour exprimer la joie *A.* بهيج ـ بشوش *P.* خنده رو ـ خندان *T.* يوزى ايشق || Il venait de gagner son procès, je l'ai trouvé tout rayonnant دعواسنى قزانديغندن يانته وارديغمده بشوش وخندان ايدى

RAYONNEMENT. Action de rayonner *A.* تلالؤ ـ لمعان *P.* پارلايش ـ يلدرامه *T.* پرتو ريزى

RAYONNER. Jeter des rayons *A.* تشعشع ـ نشر الشعاع ـ نشر الضياء ـ الاحة ـ ترقرق *P.* پرتو افشاندن *T.* يلدرامق ـ پارلدامق || Le soleil commençait à rayonner sur la cime des montagnes شمس تابان رؤس جباله نشر اشعّديه باشلامشيدى

RAYURE. La manière, la façon dont une étoffe est rayée *A.* رسم الخطوط *T.* چيبوق رسمى || La rayure de cette étoffe est agréable بو قماشك خطلرى رسمى بغايت كوزلدر

RÉACTION. T. de Phys. Action d'un corps sur un autre qui agit sur lui *A.* عكس العمل || La réaction est toujours égale à l'action عكس العمل دائما عمله مطابق قدر

Il se dit figur. d'un parti opprimé qui se venge et agit à son tour *A.* انتقام آلمه *T.* گيفر بردن *P.* اخذ الانتقام || Il faut, dans un État, craindre les réactions des partis بر ملكك ايچنده فرق عديده بيننده حالات انتقام وقوعندن خوف اولنملو در

RÉAGIR. Il se dit d'un corps qui agit sur un autre dont il a éprouvé la réaction *A.* انعكاس العمل || Un corps élastique réagit sur le corps qui le frappe قوّت ثوّبى اولان جرمك عملى مصادم اولديغى جرمه منعكس اولور

RÉAJOURNEMENT. V. Réajourner. || On lui avait fait signifier un ajournement il y a huit jours, et aujourd'hui on lui a signifié un réajournement تخصيص وعده ايله احضارى امرى بوندن سكز كون مقدّم كندويه افاده اولنمشيكن بو دفعه على التكرار تأكيد اولندى

RÉAJOURNER. Ajourner une seconde fois *A.* تكرير الامر بالاحضار بتخصيص الوعدة || Il avait déjà été ajourné, on l'a réajourné تخصيص وعده ايله احضارينه امر وفرمان ويرلمشيكن بو دفعه دخى بوكا دائر تكرارا امر ويرلمشدر

RÉAL. On appelle ainsi la principale des galères du roi *T.* رياله ـ On dit aussi Pavillon réal رياله بيراغى ـ چكديريسى Médecin réal رياله چكديريسى طبيبى

RÉAL. Pièce de monnaie qui a cours en Espagne *A.* ريال

RÉALGAR. Arsenic rouge *A.* زرنيخ احمر *P.* زرنهٔ سرخ *T.* قرمزى زرنيق

RÉALISATION. Action de réaliser *A.* حقيقة اجرا ـ فعلا اجرا *P.* فعله كتورمه *T.* وجود پذيرى || La réalisation de ses offres ايتديكى تبليغاتـك فعلا اجراسى

RÉALISER. Rendre réel *A.* اجراء بالحقيقة ـ اجراء بالفعل

P. بوجود آوردن T. وجوده کتورمك - حیّز فعله کتورمك || Réalisez vos promesses ایتدیککك وعدلری فعلاً اجرا ایله -

On dit en termes de Palais, Réaliser des offres, pour dire, faire des offres à deniers découverts تبلیغاتی فعلاً وحقیقةً ادا نقداً - ایتمك

RÉALISÉ. A. فعلاً کائن - حقیقةً موجود P. فعلاً اجرا کرده - فعلاً وجود یافته T. حیّز فعله کتورلمش - حقیقةً اجرا اولنمش

RÉALITÉ. Existence effective A. حقیقت || Ce n'est pas une fiction, c'est une réalité امر خیالی دکل حقیقتدر

Il signifie aussi, chose réelle A. حقیقی pl. حقیقیات || On ne vous offre pas des choses en l'air, des chimères, ce sont des réalités سکا عرض وتبلیغ اولنان شیلر روزکاری مقولهسی وبیوجود شیلر اولمیوب امور حقیقیه در

RÉASSIGNATION. Seconde assignation devant un juge A. حکم مکرّر للاحضار P. دستوک مکرّر T. ایکنجی احضار مراسلهسی

Il signifie aussi, nouvelle assignation sur un autre fonds T. آخر ماله حواله - ادایه قالدرمه || Mon assignation était sur un mauvais fonds, j'ai obtenu une réassignation sur un meilleur مطلوبم عسیر الحصول مالدن حواله اولنمشیکن تحصیلی اهون اخر ماله حوالهسنه - ادایه قالدرمسنه ظفریاب اولدم

RÉASSIGNER. Assigner une seconde fois A. امر بالاحضار علی التکرار P. دستوک نو دادن T. بردخی احضار مراسلهسیله امر ایتمك

Et assigner sur un autre fonds T. آخر ماله حواله ایتمك - ادایه قالدرمق || Vous êtes assigné sur un mauvais fonds, faites-vous réassigner sur un autre مطلوبك برچورك مالدن حواله اولنمغین ادایه قالدرمنك چارهسنه باق

REATU. Mot. Latin. On dit, Être in reatu, pour dire, être accusé et prévenu d'un crime T. متهوم اولمق

RÉBARBARATIF. Rude et rebutant A. کالح P. بد - ترش T. کوتی - اکشی || Visage rébarbatif وجه کالح - روی ترش - اکشی یوز

REBÂTIR. Bâtir de nouveau A. مجدّداً بنا - تکراراً بنا P. نیز بنیاد کردن T. یکیدن بنا ایتمك - ینه بنا ایتمك || Cette maison est rebâti sur les anciens fondemens بو خانه قدیمی تملری اوزرنده تکرار بنا اولنمشدر Les Juifs, au retour de la captivité, rebâtirent le temple de Jérusalem قوم یهود قید اساردن استخلاص ایله دیارینه عودت ایلدیکنده قدسدهکی معبد شریفی تکراراً بنا ایلدی

REBATTRE. Racommoder certaines choses, les remettre en meilleur état en les battant A. توثیر - توطئة P. کوپیدن وپرداختن T. دوکوب دوزلتمك || Rebattre un matelas مندری دوکوب دوزلتمك

Et répéter inutilement A. تکریر الکلام - تردید الکلام P. سخنرا باز گفتن T. تکریر الکلام مرةً بعد اخری - لاقردینی تکرارلمك || Vous rebattez trop souvent la même chose بر صحبتی ایکیده برده تکرار ایدرسك Ce prédicateur n'a fait que rebattre ce qu'il a dit dernièrement بو واعظ مؤخّراً دیدیکنی تکریردن غیری بر شیء سویلمدی

REBATTU. || Un matelas rebattu A. فراش موثور - فراش موطّا P. بستر کوپیده وپرداخته T. مندر دوزلمش - دوکیلوب دوزلمش مندر || Un discours, un conte rebattu کرّةً بعد اخری سویلنمش کلام وتکرار علی التکرار سویلنمش حکایه Une phrase, une expression rebattue هزار کرّه تکرارلنمش بر تعبیر

On dit, qu'on est rebattu de quelque chose, qu'on en a les oreilles rebattues, pour dire, qu'on est las d'en entendre parler قولاغی بیقدرمش بر صحبت - تعجیز سامعه ایتمش بر کلام

REBELLE. Qui désobéit à l'autorité légitime, qui se révolte contre elle A. عاصی pl. عصاة - عدیم الاطاعة - باغی pl. بغاة P. نا فرمان - سر کش T. زوربا || Rebelle au roi پادشاهه عاصی aux volontés du prince ارادۀ همایونه اطاعت ایتمیان عاصی Esprit rebelle عقل عصیان آلود Punir les rebelles عصاتنك حقندن کلمك

Dans quelques phrases, il signifie figur., opiniâtre A. معنّد P. معنّد T. عنادجی - سرکش || Fièvre rebelle بر حمّای معنّد ulcère علاجه سرکشلك ایدر بر یاره Un mal rebelle aux remèdes بر علت

se REBELLER. Se rendre rebelle A. عصیان - رفع اللواء البغی والعصیان P. سر کشی نمودن - سر بر آوردن - گردنپیچ - ربقۀ اطاعت گشتن - عصیان شدن - رایت افراز سرکشی وعصیان T. عاصی اولمق - اطاعتسزلق ایتمك - زوربا اولمق || Il s'est rebellé contre son prince پادشاهنه عاصی اولدی Plusieurs villes se rebellèrent نیچه بلاد وامصار رفع لوای بغی وعصیان ایتمشلر در - On dit figur., que les sens, les passions se rebellent contre la raison نفس امّاره عقل اوزرینه عصیان ایدر -

عقله سركشلك ايدر

REBELLION. Révolte *A.* عصيان - بغى - عتو *P.* سر كشى - *T.* نا فرمانى عصيان || Grande rebellion عاصيلق - زوربالق - عظيم عتو وعصيانى Dompter la rebellion بيوك زوربالق - دفع وتسكين ايتمك – On dit figur. La rebellion des sens contre la raison نفسك عقل اوزرينه عصيانى

On dit, Faire rebellion à Justice, pour dire, empêcher par violence l'exécution des ordres de la Justice احكام شرعيه‌نك اجراسنه مخالفت ايتمك

se **REBÉQUER.** Répondre avec fierté à une personne à qui on doit du respect *A.* اطالة اللسان *P.* زبان درازى نمودن *T.* كستاخانه جواب - پرواسز سوز سويلمك - دل اوزاتمق ويرمك

REBLANCHIR. Blanchir une seconde fois *A.* تبييض على التكرار *P.* نيز سفيد ساختن *T.* بر كره دخى - ينه آغارتمق آغارتمق

REBONDI. Arrondi par embonpoint *A.* مرتوى *P.* فربه *T.* اتنه طولغون يكاقلر - وجنات مرتويه || Des joues rebondies طولغون Cette femme est grasse et rebondie سمينه ومرتويه بر قاريدر

REBONDIR. Faire un ou plusieurs bonds *A.* قفزان *P.* منجك كردن *T.* سكمك || On vit tomber le boulet de canon, et un moment après on le vit rebondir طوب كله‌سى يره دوشوب بر دقيقه مرورنده سكدى

REBONDISSEMENT. Action d'un corps qui rebondit *A.* قفاز *P.* سكمه *T.* منجك

REBORD. Bord élevé et ajouté *A.* عضد *P.* پروز *T.* پرواز || Le rebord de cette table empêche l'argent de tomber بو طبله‌نك پروازى اقچه‌نك دوشمسنه حائل اولور

Il se dit aussi de la partie rebordée d'un vêtement *A.* طراز *P.* سنجف *T.* كناره

REBORDER. Mettre un nouveau bord *A.* مجدداً تطريز *P.* كنارهٔ نو نهادن *T.* يكى سنجف قويمق || Reborder une robe لباسه طراز جديد قويمق

REBOUCHER. Boucher de nouveau *A.* سد مجدداً - مكرراً *P.* اصمام يكيدن *T.* بار ديگر بستن - از سر نو بستن شيشه‌نك || Reboucher une bouteille بر دخى طيقامق - طيقامق دليكى مجدداً طيقامق un trou اغزينى يكيدن طيقامق

Se **Reboucher.** Se replier *A.* انحنا - انثنا - تثنى *P.* دو

قلج فلانك زرهنه طوقندقده اكلدى || L'épée se reboucha contre sa cuirasse اكيلوب بوكلمك - اكلمك *T.* تا شدن

REBOURS. Le contre-poil d'une étoffe *A.* عكس الزئبر *P.* وارونهٔ *T.* پرز پروزك ترسى || Prendre le rebours d'une étoffe pour la mieux nettoyer ثوبى كركى كبى تطهير ايچون پروزينك ترسنه سپورمك - ترسى طرفندن سپورمك

Il signifie figur. le contre-sens, tout le contraire de ce qu'il faut *A.* معكوس *P.* بازگون - عكسى *T.* ترس || Vous n'expliquez pas bien cela, c'est tout le rebours de ce que vous dites بوكا لايقى اوزره معنا ويره‌مدك ديديككك كلامك تمام عكسيسيدر Tout ce qu'il fait est le rebours du bons sens كافهٔ افعالى عقل عكسيدر - سدادك عكسيسيدر

À rebours, **Au rebours.** À contre-poil, en sens contraire *A.* معكوساً - بالعكس - مقلوباً *P.* بازگونه - بر عكس *T.* ترسنه مقلوباً قرائت ومعكوساً مشى || Lire, marcher à rebours عكسنه وحركت ايتمك – Il signifie figur. À contre-sens, tout au contraire de ce qu'il faut || Il prend toutes choses à rebours هر ايشى هر شيئده ترسنه معنا ويرر Il fait tout à rebours عقل سدادك عكسنه بالعكس ايشلر Au rebours du bon sens اولقرق

REBOURS, adj. Revêche, peu traitable *A.* معكوس العقل *P.* كج عقل *T.* ترس عقللو || Il est si rebours اولقدر معكوس العقلدر كه C'est un esprit rebours ترس عقللو در Humeur rebourse ترس طبيعت V. aussi Revêche.

REBROUSSER. Il se dit des cheveux et du poil, lorsqu'on les relève du sens contraire à celui dont ils sont naturellement couchés *A.* تقليب الشعر *P.* مويرا بازگون تافتن *T.* قيلى ترسنه بييغى || Rebrousser la moustache ترسنه چويرمك - دوندرمك قيلى عكسنه تقليب ايتمك le poil ترسنه چويرمك

Il signifie aussi, retourner subitement en arrière *A.* بغتهٔ رجعت - بغتهٔ انصراف *P.* ناگهان باز گشتن *T.* آنسزين كيرو دونمك || Quand il apprit cette nouvelle, il rebroussa chemin بو خبر طرفنه واصل اولنجه آنسزين يولدن كيرو دوندى Les rivières rebrousseront contre leur source, avant que... بو حالت ظهور ايده‌جكنه مياه انهار ناگهان منبعلرى طرفنه رجعت ايده‌جكدر

À rebrousse poil. À contre-poil. V. À rebours.

REBUT. Action par laquelle on rebute. V. Rebuter || Il a essuyé

beaucoup de rebuts نیجه نیجه ردّ ایله معامله‌لره مظهر اولمشدر

Rebut, se dit aussi d'une marchandise de peu de valeur, que tout le monde rejette *A.* سقط pl. اسقاط ـ هادر *P.* کمایه ـ *T.* بیقدر ـ کمتر ایشه یرامز || Il a vendu tout ce qu'il avait de meilleur, il n'a plus que du rebut مالک اک گزیده‌سنی یاننده ـ فروخت ایله یاننده قالان اموال اسقاط مقوله‌سیدر برمتاعی Mettre une étoffe au rebut هب اموال هادره قالمشدر اموال هادره ایچنه آتمق

On appelle Le rebut de la nature, Le rebut du genre humain ce qu'il y a de plus vil et de plus méprisable dans la société *A.* اسقاط الناس ـ خسالة الناس *P.* فرومایگان *T.* آدم مولوزی pl. || Ces gens-là sont le rebut du genre humain بو اشخاص بنی نوع آدمک خساله‌سیدر

REBUTANT. Qui rebute, qui décourage *A.* موجب الفتور *P.* درمانده ساز *T.* فتور آور ـ بزدریجی ـ آپشدریجی || Travail rebutant شغل موجب الفتور Étude rebutante باعث فتور مطالعهٔ کتب اوله‌جق

Il signifie aussi, choquant, déplaisant *A.* موجب الابائة ـ موجب الاستنفار *P.* رنجیده ساز خاطر *T.* ایکرندریجی ـ استنفار طبعی || Air rebutant طبیعت قبول ایده‌میه‌جک ابائت طبعی Manières rebutantes موجب اوله‌جق شکل وسیما موجب اوله‌جق اوضاع واطوار

REBUTER. Éloigner avec rudesse *A.* ردّ ـ دفع *P.* دور انداختن *T.* اوتدیه ایلتمک || Après avoir été rebuté trois fois, il revint à la charge اوچ کرّه ردّ اولنمشیکن تکرار حمله‌یه مبادرت ایلدی Il voulait entrer, mais on le rebuta à la porte دخول ایده‌یم دیر ایکن قپودن دفع اولندی Je vous conjure de ne pas me rebuter dans la détresse extrême où je me trouve گرفتار اولدیغم حال کمال کربت واندوهده بنی ردّ ایتمامکزی نیاز ایدرم

Et décourager, dégoûter par des obstacles, par des difficultés *A.* ایراث الفتور *P.* درماندگی آوردن ـ فتور آوردن *T.* بزدرمک || Les contradictions ne m'ont point rebuté ظهور ایدن اعتراضات بکا بر وجهله موجب فتور اولمامشدر Ces difficultés ne rebutèrent point ce général ظهور ایدن صعوبتلر جنرالک غیرتنه بر وجهله ایراث فتور ایده‌مدی

Il signifie aussi simplement, refuser *A.* امتناع عن القبول ـ ردّ *P.* نپذیرفتن *T.* قبول ایتمامک || De cinquante pièces de monnaie, il en rebuta dix qui étaient de mauvais aloi اللی عدد سکه ایچندن اونی مغشوش اولمغله ردّ اولندی

Et choquer, déplaire *A.* ایجاب الابائة ـ تنفیر الطبع *P.* رنجش خاطر آوردن *T.* ایکرندرمک || C'est une mine qui rebute بر چهره در تنفیر طبعی موجب اولور

Se Rebuter. Se décourager *A.* کسب الفتور *P.* درمانده شدن ـ فتور گشتن ـ گرفتار فتور یافتن ـ *T.* فتور ـ آپشمق کتورمک || Son courage qui ne se rebutait jamais, fit supporter à son corps faible des fatigues au-dessus de ses forces مجبول اولدیغی غیرت ذاتیه احتمال فتوردن بریٔ اولمغله وجود نا توانی خارج از استطاعه نیجه مشاق ومتاعبک تحمّلنه قدرتیاب اولمشدر

RÉCALCITRANT. Qui résiste avec humeur et opiniâtreté *A.* متمرّد *P.* سرکش *T.* اونکو

RÉCAPITULATION. V. Récapituler || Il fit une courte récapitulation de tout ce qu'il avait dit قاله کتوردیکی کافهٔ ابحاثی ملخصاً تکرار ایلدی

RÉCAPITULER. Redire sommairement ce qu'on a déjà dit *A.* تکریر المواد المسرودة ملخصاً || Sur la fin de son sermon, il récapitula les principaux points de son discours اثنای وعظده سرد ایتمش اولدیغی ماده‌لردن باش ماده‌لری ختام موعظده ملخصاً تکرار ایلدی

RECÉLÉ. T. de Juris. Action de recéler une chose. V. Recèlement.

RECÈLEMENT. Action de recéler une personne *A.* کتم ـ اخفا *P.* نهفتگی *T.* صاقلمه ـ کیزلمه || Recèlement de la personne d'un accusé بر متهمک اخفاسی d'un corps mort بر میتک اخفاسی

RECÉLER. Cacher un vol ou un voleur *A.* اخفاء ـ الغاف اللصّ *P.* دزد افشردن *T.* کیزلمک ـ خرسز یتاغی ـ حرسزیتاغی || Il avait recelé le vol et le voleur کرک مال مسروقی وکرک سارقی اخفا ایتمشدر اولمق — On dit aussi, Recéler un malfaiteur, un meurtrier ارتکاب شقاوت ایتمش بر خباثتکاری وبر قاتلی اخفا ایتمک

Et cacher les effets d'une succession *A.* کتم الترکة ـ کتم الاموال المتروکة *P.* مرده‌ریدرا نهفتن *T.* ترکه مالنی کیزلمک || Il est accusé d'avoir recelé des effets considérables ترکه مالندن کلیتلو اشیا کتم واخفا تهمتیله متهومدر

RECÉLÉ. *A.* مختفی *P.* نهفته *T.* کیزلنمش ـ صاقلنمش

RECÉLEUR. Qui recèle *A.* لغيف *P.* دزد افشار *T.* خرسز يتاغى || Les lois Romaines punissaient le recéleur du vol, comme le voleur روماثيونڭ شريعتى اوزره لغيف ايله سارق حقنده تعيين اولنمش حدّ شرعى مساويدر

RÉCEMMENT. Nouvellement, depuis peu de temps *A.* فى مستطرف الايام ـ آنفاً ـ موخراً *P.* پيش از اندك وقت *T.* قريباً ـ كچمش زمانده ـ يقينده || Cela est arrivé récemment بو شئ موخراً واقع اولدى

RECENSEMENT. Dénombrement *A.* تعداد *P.* شمار *T.* صايمى || Il a fait le recensement de ses rentes وارداتنى تعداد وشمار ايلدى D'après le recensement des sommes reçues مقبوض اولان اقچه‌نڭ مقدارى لدى التعداد كلم Il faut procéder au recensement des voix وآرانڭ تعدادينه مبادرت ايتمك اقتضا ايدر

Il signifie aussi, une nouvelle vérification de marchandises, de leur qualité, de leur quantité, de leur poids *A.* تحقيق الحال الاموال مكرراً

RECENSER. Faire un recensement *A.* احصا ـ تعداد ـ عدّ *P.* شمردن *T.* صايمق

RECENSÉ. *A.* معدود *P.* شمرده *T.* صايلمش

RÉCENT. Nouvellement fait ou arrivé *A.* جديد ـ طرى *P.* تر ـ نو ـ تازه *T.* عهد قريبده ـ يكى ـ تازه ـ يقينده اولمش ـ واقع اولمش || Mettre un appareil sur une plaie pendant qu'elle est encore récente جراحت هنوز تازه ايكن اوزرينه مرهم قويمق Cela est d'une écriture toute récente بو يازو هنوز تازه در Il s'agit d'une affaire toute récente صدد عهد قريبده واقع ـ هنوز واقع اولمش ـ اولمش بر مصلحته دائر در La mémoire en est encore toute récente بو مصلحتڭ ذكرى صحيفهٔ خاطرده هنوز طرى وتر در Avoir la mémoire récente de quelque chose بر شيئڭ ذكرى حالا خاطرده جديد ومستحضر اولمق

RECEPAGE. Action de receper. V. ce mot.

RECEPER. Tailler une vigne jusqu'au pied *A.* ابتار الكروم *P.* تاكرا از بن بريدن *T.* آصمه‌يى ديبدن كسمك || Il se dit aussi des bois taillis qu'on coupe par le pied *A.* ابتار الاشجار *P.* درخترا از بن بريدن *T.* آغاجى ديبدن كسمك

RÉCÉPISSÉ. Écrit par lequel on reconnaît avoir reçu des papiers, des pièces, etc. *A.* وثيقة القبض *P.* مقبوضنامه *T.* مقبوض سندى || Je lui donnerai ces pièces sous un bon récépissé اشبو اوراقى بر قطعه مقبوض سندى مقابلنده كندويه تسليم ايده جكم Quand vous me rendrez mes récépissés, je vous rendrai tous vos papiers يدكده اولان مقبوضى مشعر سنداتمى ردّ ايلديككڭ حالده اوراقكى طرفكه تسليم ايدرم

RÉCEPTACLE. Lieu où se rassemblent plusieurs choses de divers endroits *A.* مجمع *P.* جمعيتگاه *T.* بركنتى يرى || C'est le réceptacle de toutes les ordures de la ville بو محلّ مجمع كناسات بلده در Cette maison est le réceptacle des voleurs بو خانه خرسز يتاغيدر ـ خرسزلرڭ جمعيتگاهيدر

RÉCEPTION. Action par laquelle on reçoit des lettres, des ballots, etc. *A.* اخذ ـ وصول *P.* ستاد *T.* آلمه ـ بولمه ـ الہ وصول || La réception d'une lettre مكتوبڭ اخذى ـ وصولى d'une lettre de change پوليچه تمسكنڭ اخذى J'ai reçu votre lettre par laquelle vous accusez la réception de mon paquet طرفمدن ارسال اولنان تحريرات بوخچه‌سنڭ الكزه وصولنى حاوى بر قطعه مكتوبكزى اخذ ايلدم

Il signifie aussi, accueil, manière de recevoir des personnes *A.* تلقى *P.* پذيره *T.* قبول || Faire une bonne réception à quelqu'un فلانه حسن معامله ايله تلقى ايتمك On fit une réception magnifique aux ambassadeurs كلان ايلچيلره دبدبهٔ عظيمه ايله تلقى اولنمشدر

Il se dit aussi de la cérémonie par laquelle on reçoit quelqu'un dans une compagnie *A.* رسم القبول || Le jour de sa réception au Parlement پارلامنتو مجلسنه قبولى رسمى اجرا اولنديغى حالده Dans toutes les compagnies réglées, ceux qui en sont, prennent rang selon l'ordre de leur réception تحت رابطه ونظامده اولان بالجمله اصناف جمعيتلرنده رسم تقدّم هر كسڭ اول صنفه قبول اولنديغى وقتدن اعتبار ايله اجرا اولنور

RECETTE. Recouvrement de ce qui est dû, soit en deniers, soit en denrées *A.* تحصيل الواردات ـ قبض الحاصلات || Faire la recette d'une terre بر چفتلكڭ حاصلاتنى قبض ايتمك Il a été commis à la recette générale de Paris پارس شهرينڭ كافهٔ عوائدى تحصيلنه ـ قبضنه مأمور اولدى

Il se dit aussi des deniers ou denrées dont on a fait le recouvrement *A.* واردات pl. وارد ـ مقبوضات pl. مقبوض ـ دخل *P.* رسد *T.* ايراد || La recette et la dépense دخل وخرج ـ ايراد ومصرف ـ مقبوض ومصروف La dépense excède la recette مصرف ايراده غالبدر Chapitre de recette مقبوضات

ایراد حسابنه کچورمك Passer en recette بحثی

RECETTE, se dit aussi de la composition de certaines drogues pour guérir un mal *A.* ترکیب || Une bonne recette pour la fièvre اعلا بر ترکیب حمّایه نافع بر ترکیب Une excellente recette بر دوا ترکیبی تعریف ایتمك - || Enseigner une recette — Il se dit aussi de l'écrit qui enseigne cette composition علاج ترکیبی حکیم رجتهسی - پوصلهسی

RECEVABLE. Admissible *A.* ممکن القبول - مستحق القبول - مقبول *P.* پذیرفتنی - سزاوار قبول *T.* قبوله کلور || Fournir des marchandises bonnes et recevables جیّد واعلا وقبوله سزا متاع گزیده وقبوله شایسته مال ویرمك - ویرمك Cette excuse n'est pas recevable بو عذر - سزاوار قبول اولهجق عذر دکلدر شایان - Des offres recevables تکلیفات مقبوله مقبول دکلدر قبول اولهجق تکلیفلر

RECEVEUR. Personne chargée de faire une recette, soit en deniers, soit en denrées *A.* تحصیلدار *P.* محصّل - قابض المال *T.* قبض مال || Le receveur d'une telle terre فلان ملککك des tailles اموال خراجیه محصّلی des dîmes, des amendes قابض اموالی قابضی - اعشار واموال غرامت تحصیلداری

RECEVOIR. Il se dit de tout ce qui éprouve l'effet d'une cause extérieure *A.* اتخاذ - اخذ *P.* گرفتن *T.* آلمق || Dieu ne reçoit rien الله تعالی حضرتلری اتخاذ اثودن منزهدر Dès l'instant que nous recevons la vie, nous sommes condamnés à rouler dans un cercle de biens et de maux اخذ حیات ایتدیکمز دمدنبرو بر دائره اکدار ومسار ایچنده دوران ایلمامز اوزریمزه حکم اولنور Il avait reçu de la nature une âme forte et ardente بد قدرتدن بر نفس قوی وشدید اخذ ایلدی Recevoir des impressions étrangères تأثیرات وانطباعات خارجیه ارض تأثیرات اخذ ایتمك La terre reçoit les influences du ciel سماویهیی اخذ ایدر Le miroir reçoit les objets des images قبول ایدر - آیینه عکوس صوری اخذ ایدر La cire reçoit toutes les impressions, toutes les figures qu'on veut lui donner شمع قبول ایده بیلور - عسل هر کونه اشکالی اخذ ایدر

On dit aussi, qu'une proposition reçoit de la difficulté, qu'elle ne reçoit aucune difficulté, pour dire, qu'elle est, ou qu'elle n'est pas susceptible de difficulté کویاکون صعوبتلره متحمّل یاخود هیچ بر درلو عسرت قبول ایتمز بر مسئله در Ce passage-là peut recevoir divers sens بر عباره معانیٔ مختلفهیی متحمّل معانیٔ مختلفه قبول ایدر - در

On dit, Recevoir une tuile sur la tête باشنه بر کرمید اوستنه بر قوغه اصابت ایتمك un sceau d'eau sur le corps صو اصابت ایتمك

RECEVOIR. Toucher ce qui est dû, en etre payé *A.* اخذ - قبض *P.* ستادن *T.* آلمق || Recevoir de l'argent اقچهیی اخذ des arrérages بقایایی قبض ایتمك وقبض ایتمك des appointemens وظیفه اخذ ایتمك

Il se dit aussi de ce qui est envoyé ou adressé à quelqu'un, lorsqu'il lui est remis entre les mains || Recevoir des lettres مکاتیب مکاتیب وتحریرات بر کمسندنك - وتحریرات اخذ ایتمك des nouvelles اخبار وحوادث اخذ یدینه واصل اولمق اخذ اوامر des ordres بر اولاق آلمق un courrier ایتمك Il y a long-temps que je n'ai reçu de ses nouvelles مدّت طرفندن خبر کلماشدر - مدیده دنبرو طرفندن خبر الهمدم Il a reçu un courrier de l'armée اردو طرفندن فلانه اولاق J'ai reçu ordre de vous faire telle proposition طرفکه کلدی شونی تکلیف ایلمکه بکا مأموریت ویرلمشدر - Il signifie aussi, accepter ce qui est offert sans qu'il soit dû *A.* قبول *P.* پذیرفتن *T.* قبوللمق - قبول ایتمك || Recevoir un don بر هبه قبول des présens هدایا قبول ایتمك

Il se dit aussi des biens et des maux qui arrivent, des impressions de joie et de chagrin que l'on ressent *T.* مظهر اولمق - اوغرامق - دوچار اولمق || Recevoir une blessure بر یارهیه بر ضربهیه دوچار اولمق un coup دوچار اولمق un grand dommage مظهر تحقیر خسار جسیمه دوچار اولمق un affront نعم والطاف جلیلهیه مظهر اولمق Il a reçu de grandes grâces اولدی J'en ai reçu mille témoignages de bonté, mille politesses, mille marques d'amitié بیچه بیچه آثار اکرام والتفات ودلایل قویهٔ حب وموالاته مظهر اولدم Recevoir une récompense, des éloges مظهر مکافات ومظهر مدح وثنا اولمق Recevoir des grâces de Dieu, des inspirations du Ciel مظهر الطاف رحمتیه والهامات صمدانیه اولمق

On dit, Ces peuples-là ne reçurent la foi qu'au troisième siècle اقوام مذکوره دور ثالثده قبول ایمان ایتمشلر در Les apôtres reçurent le Saint-Esprit le jour de la pentecôte حواریون حضراتی روح قدسی عید خمسینده اخذ ایتمشلر در

RECEVOIR. Tirer de... *A.* اخذ - جلب *P.* گرفتن *T.* آلمق ||

D'où recevez-vous vos graines ? ذخیره‌یی قنغی طرفدن اخذ ایدرسك – جلب ایدرسك Cette maison ne reçoit ses jours que de la rue بو خانه آیدینلغی یالکز زوقاق طرفندن اخذ ایدر – Il se dit aussi des choses qui servent à contenir celles qui viennent s'y rendre || La mer reçoit toutes les rivières دریا جمیع انهاری اخذ ایدر Une gouttière qui reçoit toutes les eaux d'un toit چاتینك بالجمله صولرینی اخذ ایدن طملدلق

RECEVOIR. Agréer, accepter une chose *A.* قبول – تقبّل – تلقّی – بالقبول *P.* بیواز کردن – پذیرفتن – سزاوار قبول داشتن – شایان حسن قبول داشتن *T.* قبوللمق – مقبول طوتمق – قبول ایتمك || Je reçois vos offres تبلیغاتکز مقبولمدر Il en a reçu la proposition avec joie عرض اولنان تکلیفی فرح جان ایله قبول ایتمشدر La proposition qu'il a faite a été bien reçue عرض ایتدیکی تکلیف رهین حسن قبول اولمشدر Son compliment n'a pas été bien reçu سلامی قبول اولنمدی Je ne reçois pas votre excuse عذرك عندمده مقبول دکلدر

On dit, Bien recevoir, pour dire, approuver *A.* استحسان *P.* پسندیدن *T.* بکنمك || Cette proposition fut bien reçue dans le public بو تکلیف عند الناس رهین استحسان اولمشدر Ce livre a été bien reçu بو کتاب رهین پسند واستحسان اولمشدر – Et mal recevoir, pour dire, désapprouver *A.* استقباح *P.* نا پسند داشتن *T.* بکنمامك – مستحسن طوتمامق || Cela sera mal reçu à la Cour بو کیفیت سرای همایونده مستحسن طوتلمیه‌جغی درکار در

En parlant des personnes, il signifie, accueillir *A.* تلقّی – تلاقی *P.* پذیرفتن – پذیره کردن *T.* قبول ایتمك || Recevoir un ambassadeur avec magnificence ایلچی‌یی کمال دبدبه واحتشام ایله تلقّی ایتمك Il m'a reçu avec de grandes démonstrations de joie نیچه نیچه آثار شادمانی ومسرّت اظهاریله بکا تلقّی ایلدی Avant que d'aller là, il faut savoir comment on le recevra اول طرفه وارلمزدن مقدّم نه معامله ایله تلقّی اوله‌جغنی استعلام ایتمك لازمدر On l'alla recevoir au bas de l'escalier نردباندن آشاغی واریلوب تلقّی – نردباندن آشاغی استقباله واردی – اولمشدر Il a été fort bien, fort mal reçu غایت التفات ایله یاخود سوء معامله ایله تلقّی اولمشدر Il est bien reçu partout هر طرفده مکرّماً ومتلطفاً تلقّی اولور Recevoir froidement معاملهٔ بارده ایله باردانه معامله ایله – تلقّی ایتمك

On dit, qu'un homme reçoit bien son monde, pour dire, qu'il fait toutes sortes de bons traitemens à ceux qui vont chez lui قواعد مهمانوازی‌یه مراسم مهمانوازی‌یی کما هو – رعایتی چوق بر آدمدر – بغایت مکرم ومهمانواز در – اللایق اجرا ایدر بر آدمدر

RECEVOIR des visites *A.* ملاقاة الزوّار *P.* مهمان پذیرفتن *T.* کورشمك – مسافر قبول ایتمك || Il ne reçoit point aujourd'hui بو کونکی کون کورشمز – مسافر قبول ایتمز

RECEVOIR. Se soumettre, déférer à quelque chose *A.* مطاوعت – انطیاع – اظهار الطوع والرضا – اظهار الرضاء والقبول *P.* تن دادن – قبول نمودن – سر فرو بردهٔ رضا وتسلیمیت شدن *T.* فلان قبول ایتمك – اطاعت ایتمك || Recevoir un décret حکمه مطاوعت ایتمك Recevoir avec respect, avec une parfaite soumission کمال تعظیم وحرمت وغایت امتثال واطاعت ایله سر فرو بردهٔ طوع ورضا اولمق C'est un principe que tous les philosophes ont reçu جمیع حکما عندنده قبول اولنمش بر اصولدر – On dit aussi, Recevoir la loi, les ordres de quelqu'un بر کمسنه‌نك حکمنه اظهار طوع ورضا ایتمك – حکمنه سرفرو بردهٔ اطاعت وانقیاد اولمق

REÇU. *A.* مقبول *P.* پذیرفته *T.* قبوللنمش – قبول اولنمش

Il signifie au substantif, une quittance écrite, par laquelle on reconnaît avoir reçu. V. Récépissé.

RECHANGE. Il n'est d'usage qu'avec De, et se dit des objets qu'on tient en réserve pour s'en servir au besoin *A.* لوازمات مکرّرة *T.* یدکلك || Des armes de rechange یدکلك اسلحه des cordages یدکلك هلاط طاقمی وآلات

Il signifie aussi le droit d'un nouveau change, qu'on fait payer par celui qui a tiré une lettre de change, lorsqu'elle a été protestée *T.* تأدیه اولنمامش پولیچه تمسکنك دلالیه‌سی مکرّری || Payer le change et le rechange تأدیه اولنمامش پولیچه باشنك مکرّری – پولیچه‌نك باشنی وباشنك مکرّرینی ادا – پولیچه‌نك دلالیه‌سی ودلالیه مکرّری – ایتمك

RÉCHAPPER. Être délivré, se tirer d'un grand péril *A.* تفلّت – استخلاص – انملاص *P.* رها یافتن *T.* قورتلمق – شیویشمك – صیرلمق || Il a une fâcheuse maladie, il n'en réchappera pas بر مرض شدیده مبتلا در قورتله‌جغی یوقدر Ce sera un grand bonheur s'il en réchappe تفلّت واستخلاصی ممکن اولسه شیوشمك ممکن اولسه بر نعمت – حقنه محض سعادتدر Il est bien heureux d'être réchappé de ce danger بو عظیمه در

مقوله تهلكه‌دن تفلّت واستخلاصه ظفرياب اولمسى مساعدهٔ قورتلمسى محض قوّت بخشندندر ـ بخشندندر

RECHARGER. Charger de nouveau *A.* تحميل مجدّداً ـ تحميل على التكرار *P.* بر نيز بار نهادن *T.* ينه يوكلتمك || On avait déchargé les mulets, il fallut les recharger قاطرلرك حمولدلرى ايندرلمش اولمغله تكراراً تحميل اولنمق لازم كلدى

Et charger de nouveau une arme à feu *T.* تكرار طولدرمق || Ces gens-là n'ont pas plus tôt tiré un coup, qu'aussitôt ils ont rechargé فلان كمسنه‌لر بر كرّه آتدقدنصكره در حال سلاحلرينى تكرار طولدرديلر

Et faire une nouvelle attaque, retourner au combat *A.* جَولة ـ كرور *P.* نيز سورن انداختن *T.* ينه دونك چالمق || Après avoir plusieurs fois chargé les ennemis, sans avoir pu les entamer, il les rechargea encore, et les rompit entièrement كرّةً بعد اخرى دشمن اوزرينه بعد الهجوم كسر وشكستى ممكن اولديغندن بردفعه دخى جولت وكروره مبادرت ايلدكده كليّاً انهزامى ميسّر اولمشدر

Il signifie aussi, donner un ordre encore plus pressant *A.* تأكيد الامر || Je vous avais chargé et rechargé de lui dire que... شويله شويله سويلمكى طرفكه امر ايلدكدنصكره بر دخى تأكيد كرّةً بعد اخرى تأكيد ايلدم ـ ايلدم

RECHASSER. Repousser d'un lieu en un autre *A.* طرد *P.* گريزانيدن *T.* قوغمق || Rechassez ces bêtes dans l'étable بو حيوانانى آغيله طرد ايله On rechassa les ennemis jusque dans leur camp دشمنى اردوسنه قدر طرد ايتمشلر در

Et chasser de nouveau en quelque endroit *A.* صيد على التكرار *P.* نيز شكار كردن *T.* ينه آولمق || C'est un bois où j'ai chassé et rechassé ابچنده مقدّما صيد ايدوب صكره على التكرار صيد ايتديكم بر اورماندر

RÉCHAUD. Ustensile dans lequel on met du feu pour différens usages *A.* مسعر *P.* آتشدان ـ منقله *T.* منقال || Réchaud de cuivre باقر منقل Mettre quelque chose sur le réchaud بر شئ منقلك اوزرينه قويمق

RÉCHAUFFER. Chauffer ce qui était refroidi *A.* تسخين ـ احرار *P.* گرم ساختن *T.* ايستمق || Il avait froid, il s'est réchauffé à courir اوشنمشيكن سكردوب ايسندى Faire réchauffer le potage جوربايى ايستمق — Figur. || Ses amis s'étaient refroidis; mais cette bonne nouvelle les a réchauffés احبابى كندوسندن صوغومشيكن بو خيرلو خبرك ورودنده ايسنمشلردر

Se Réchauffer. *A.* تسخن ـ كسب الحرارة *P.* گرمى پذيرفتن *T.* ايسنمق || Le temps se réchauffe هوا كسب حرارت ايتمكده در Son zèle s'est réchauffé غيرتى گرميّت بولدى

RÉCHAUFFÉ. *A.* مسخن ـ محرور *P.* گرمى پذيرفته *T.* ايسنمش

RÉCHAUFFOIR. Fourneau qui sert à réchauffer les plats. V. Fourneau.

RECHAUSSER. Chausser de nouveau *A.* اخفاف مجدّداً ـ الباس الخفاف مجدّداً *P.* از سر نو پاى افزار پوشانيدن *T.* يكيدن اياق قابى كيدرمك

RECHERCHE. Action de rechercher *A.* تفحّص pl. تفحّصات ـ تطلّب pl. تطلّبات ـ تفقّد *P.* جستجو ـ پژوهش *T.* آرامه ـ آراشدرمه || Recherche exacte تفحّص اوزره اولان صحّت || La recherche des antiquités d'une province بر مملكتده موجود اولان آثار قديمه‌نك تفحّصى Il faut toujours travailler à la recherche de la vérité حقيقت احوالك تطلّب وتفحّصنه دائما بذل همّت اولنمق لازمدر Faire la recherche d'un enfant qui a disparu غائب اولمش بر چوجوغى جستجو وتفقّد ايتمك

Il se dit en littérature des choses relatives à un sujet que l'on a recherché dans les auteurs anciens *A.* تحرّى pl. تحرّيات || Ce livre est plein de belles recherches بو كتاب نيچه نيچه تحرّيات لطيفه‌يى مشتملدر

Il se dit aussi du soin extraordinaire, de l'art que l'on emploie dans les choses ordinaires de la vie *A.* تكلّف || Il y a de la recherche dans ses repas طعامنده تكلّف وار در Il y a trop de recherche dans son style سبك وانشاسنده چوق تكلّف وار در — En Morale, ce mot emporte une idée d'excès et de blâme *A.* فرط التكلّف || Des recherches de volupté مشتهيات نفس خصوصنده فرط تكلّف Tibère avait des recherches de dissimulation et de cruauté فلان نام قيصر ريا وتصنّعده وشدّت طبع خصوصنده فرط تكلّف ايدر ايدى

Il signifie aussi, perquisition de la vie et des actions de quelqu'un *A.* تزكية الحال *P.* پژوهش حال *T.* فلانك حالنى آراشدرمه || La recherche des financiers امور ميريه خدمه‌سنك تزكيهٔ حاللرى des faux nobles كاذبا دعواى اصالت ايدنلرك تزكيهٔ حاللرى Faire la recherche da la vie de quelqn'un بر كمسنه‌نك حالنى تزكيه ايتمك

Et poursuite que l'on fait pour avoir une fille en mariage *A.* خطبة *P.* خواستاری *T.* دوکورلك || Faire la recherche d'une fille بر قزك دوکورلکنه وارمق Il a bien fait des pas pour la recherche de cette fille بو قزك خطبه‌سی خصوصنده خیلی مرتبه سعی ایتمشدر

Recherche, en termes de couvreur et de paveur, signifie, la réparation que l'on fait en remettant des tuiles ou des pavés neufs aux endroits où il en manque *A.* تعمیر ـ ترمیم *P.* مرمت کردن *T.* مرمات ایتمك || Il n'est pas nécessaire de relever ce pavé, il suffira d'y faire une recherche بو قالدرمی یکیدن یاپمق لازم دکل انجق مرماتی کافیدر

RECHERCHER. Chercher de nouveau *A.* طلب علی التکرار ـ تفحص مکررا *P.* دیگر بار جستجو کردن ـ نیز جوییدن *T.* بر دخی ارامق ـ ینه آرامق || Je l'ai cherché et recherché sans le pouvoir jamais trouver فلانی کرّةً بعد اخری آرامشیکن بوله‌مدم

Et chercher avec soin *A.* تحرّی ـ تتبع ـ استقصا ـ استفحاص *P.* جوییدن ـ پژوهیدن *T.* اراشدرمق || Rechercher les secrets de la nature خفایای قدرتی تحرّی واستقصا ایتمك Rechercher ce qu'il y a de plus curieux dans les sciences, dans les choses les plus cachées علوم ایچنده بولنان نوادری وخفایای احوالی استقصا ایتمك Il a recherché tous les mémoires, tous les titres qu'il a pu, pour composer son histoire تالیف ایلدیکی تاریخی جمع وترتیب ایچون دسترس اوله بیلدیکی کافهٔ تقاریری وبالجمله سندات لازمه‌یی تتبع بالتحرّی تتبع ایلدی ـ واستقصا ایلدی

Et faire enquête de la vie ou des actions des quelqu'un *A.* تزکیة النفس ـ تفتیش الحال *P.* پژوهیدن حال *T.* بر کمسنه‌نك حالنی اراشدرمق || Il est arrêté prisonnier, on recherche sa vie اسیر اولمق اوزره حبس اولنوب تزکیهٔ نفسنه مبادرت ایلدیلر On fait une Chambre de Justice pour rechercher les financiers امور میریه خدمه‌سنك تزکیهٔ نفسلری ایچون مخصوص بر مجلس حکام عقد اولنور

Et tâcher d'obtenir *A.* طلب *P.* خواستن ـ طلبکار شدن *T.* استمك ـ آرامق ـ طالب اولمق || Rechercher la faveur du prince حسن توجه شاهانه‌یه طالب اولمق l'alliance de quelqu'un بر کمسنه ایله عقد اتفاقه طالب اولمق

On dit, Rechercher une fille en mariage *A.* اختطاب *P.* خواستاری کردن *T.* دوکورلك ایتمك ـ دوکورلکه وارمق

Rechercher, se dit aussi en parlant des ouvrages de Sculpture, Peinture, Gravure, et signifie, en réparer avec soin les moindres défauts *A.* تصحیح *P.* پرداختن *T.* پرداخت ایتمك || Rechercher une figure de plâtre بر صورتك مصنوع الچیدن پرداختنی ایتمك

Recherché. *A.* مطلوب ـ متفحص *P.* جوییده ـ پژوهیده *T.* آرانمش

On dit en termes de Peinture, de Sculpture, etc. Figure bien recherchée اهتماملو پرداخت اولنمش بر تصویر

Et en parlant d'un livre, qu'on y trouve des choses bien recherchées, pour dire, qu'on y trouve des matières, des questions curieuses et soigneusement examinées بو کتاب تحرّی عظیم ایله آرانمش نیچه نوادری مشتملدر

Il est aussi opposé à Naturel *A.* مصنّع *T.* تکلّفلی || Parure recherchée, ajustement recherché تکلّفلی زینت وتکلّفلی زی وقیافت

RECHIGNER. Témoigner par l'air de son visage la mauvaise humeur où l'on est *A.* تعبّس ـ تقطّب *P.* ترش رویی نمودن *T.* یوز اکشتمك ـ چهره اکشتمك || Qu'avez-vous à rechigner? ندر سنك تعبسکه موجب Il fait les choses de mauvaise grâce et en rechignant هر شیئی بدلك وترش رویلق ایله ایدر

Rechigné. *A.* متعبّس ـ عبوس الوجه ـ قطوب *P.* ترش رو *T.* یوزی اکشی

RECHUTE. Seconde chute. Il se dit du retour d'une maladie *A.* نکس *P.* واسر شدن *T.* بر علته یکیدن دوشمه || La rechute est à craindre نکس علتدن خوف اولنور Les rechutes sont dangereuses علتلرك نکسی تهلکه‌لو در

RÉCIDIVE. Rechute dans une faute *A.* تکرّر الخطاء *P.* بگناه باز گرفتاری *T.* تکرارلمه ـ سوچی || Je vous pardonne pour cette fois, mais prenez garde à la récidive ایلك دفعه ایچون جرمکی عفو ایدرم انجق اول جرمی تکراردن حذر ایله

RÉCIDIVER. Retourner dans une faute *A.* تکریر الخطاء ـ رجعة الی الخطاء *P.* باز بگناه گرفتار شدن *T.* سوچی تکرارلمق || Prenez garde de récidiver زنهار تکریر خطا ایتمه Il a récidivé تکرار اول خطایی ایشلدی

RÉCIF ou RESSIF. Chaîne de rochers à fleur d'eau *A.* سلسلة الجباجب *P.* سلسلهٔ اندراب *T.* شاب زنجیری

RÉCIPÉ. Ordonnance d'un médecin. V. Recette.

RÉCIPIANGLE. Instrument servant à mesurer les angles des corps مقياس الزوايا *A.*

RÉCIPIENDAIRE. Celui qui se présente pour être reçu à une charge, ou dans quelque compagnie *A.* طالب pl. طلّاب استكلو *T.* طلبكار ـ خواستكار

RÉCIPIENT. Vase qui sert à recevoir les produits d'une distillation *T.* انبيق كاسه‌سى

RÉCIPROCITÉ. État de ce qui est réciproque *A.* بالمقابلة ـ معاوضة ايكيسى *T.* مقابله با يكديكر *P.* مقابلة احد هما بالآخر طرفيندن مقابله ـ بيننده قارشولقلق ‖ La réciprocité de l'amitié محبتك طرفيندن مقابله‌سى Réciprocité de sentimens خواطر وافكارك احد هما بالآخر مقابله‌سى

RÉCIPROQUE. Mutuel *A.* متقابل احد هما بالآخر ـ متعاوض بری ـ بری بربله قارشولقلى *T.* با يكديكر *P.* واقع من طرفين طرفيندن اولان ـ برلرى بيننده بالمقاله اولان ‖ Amitié réciproque برى برلرى بيننده بالمقابله دركار اولان حب promesse طرفيندن بالمقابله اولان غيظ وعداوت haine وموالات طرفيندن عزو تهمت accusation طرفيندن وبريلان وعد Devoirs réciproques طرفيندن رعايتى اقتضا ايدن واجبات حال secours طرفيندن بالمقابله وبريلان امداد traitemens, bienfaits طرفيندن بالمقابله اجرا اولنان معاملات وسزا قلنان صنوف لطف واحسان

Il s'emploie aussi substantivement *A.* مقابلة *P.* مانند آن *T.* قارشولقلق Ainsi on dit, Je vous rendrai le réciproque, pour dire, je vous rendrai la pareille سكا مقابله‌سنى ادا ايده‌جكم ـ مثل مقابلنى

En termes de Grammaire, on appelle Verbes réciproques, les verbes pronominaux qui expriment l'action réciproque de plusieurs sujets *A.* افعال متضمنة المشاركة بين ـ افعال المشاركة الاثنين

RÉCIPROQUEMENT, adv. *A.* بمقابلة احد هما ـ معاوضةً برى برلرى حقنده ـ برى برلريله *T.* با يكديكر *P.* بالآخر احد هما ‖ Ils se rendent réciproquement de bons offices اولدرق آخرى حقنده بالمقابله بذل مساعئ جميله ايتمكده درلر S'aimer réciproquement ـ برى برلرينه معاوضة محبت ايتمك بالمقابله سويشمك

RÉCIT. Narration d'un fait *A.* حكايت pl. حكايات *P.* گزارش *T.* نقل ‖ Récit exact حكايت صحيحه fidèle حكايت صادقه Un long récit حكايت طويله ـ حكايت مفصّله ـ Faites-moi le récit de ce qui s'est passé ما اوزون حكايه جرايى بزه نقل ايله

On dit, Faire un grand récit, de grands récits de quelqu'un, de quelque chose, pour dire, en parler avantageusement *A.* وصف ‖ C'est un homme dont j'ai entendu faire un grand récit شو آدمك چوق وصفنى ايشتدم

RÉCITATION. Action de réciter. V. Réciter.

RÉCITER. Prononcer un discours qu'on sait par coeur *A.* استذكارا از بردن اوقومق *T.* از بر گفتن *P.* تقرير ـ تقرير ‖ Réciter sa leçon ازبردن تقرير درسنى از بر اوقومق des vers على ملاء الناس تقرير اشعار ايتمك Réciter publiquement كلام ايتمك

RÉCLAMATION. Action de réclamer, de s'opposer contre quelque acte *A.* ادّعا ‖ On procédera à la vente des meubles, nonobstant la réclamation du marchand qui les a loués اشبو متاع بيت مستاجرى اولان بازركانك ادّعاسندن صرف انظار اولندرق فروخت بو رأى بر درلو Cet avis a passé sans réclamation اولنه‌جقدر ادّعا ظهور ايتمكسزين رهين قبول اولمشدر

RÉCLAMER. Implorer, demander avec instance *A.* استدعا ـ التماس *P.* در خواستن ـ نيازيدن *T.* ديلمك ‖ Réclamer l'assistance de Dieu عون بارى‌يى استدعا ايتمك l'autorité du roi همت ملوكانه‌يى التماس ايتمك Réclamer les saints اولياى كرامك شفاعتنى نياز ايتمك

Et redemander une chose sur laquelle on a des droits, et s'opposer à l'usurpation qui en a été faite *A.* استلجاج ـ تلجيج ـ بر شيئك كيرو *T.* دعواى باز گرفتى كردن *P.* دعواء الاسترداد آلنمسنى دعوا ايتمك ‖ C'est mon domestique, je le réclame فلان كشى بنم خدمتكارمدر استردادينى دعوا ايدرم Un prince réclame des sujets qui ont quitté son royaume sans sa permission بلا اذن ترك ديار ايتمش رعايا ايچون صاحب ملك دعواى استرداد ايدر

Et contredire, s'opposer de paroles *A.* اعتراض ـ معارضة *P.* ستيزيدن *T.* قارشو طورمق ‖ Je réclame contre cela بو بابده اعتراض ايدرم Cela a été résolu ; y a-t-il quelqu'un qui réclame contre? بو مادّه قرارگير اولمشدر خلافنه اعتراض خلافنه معترض وارميدر ـ ايده‌جك كمسنه وارميدر

Il signifie aussi, revenir contre un acte ‖ Un majeur peut ré-

clamer dans les dix ans de majorité contre les actes faits en sa minorité ولد بالغ حدّ بلوغندن اون سنه تمامنه قدر حال صغری اثناسنده عقد اولنمش سنداتك خلافنه معارضه‌یه قادر در

RECLAMPER. T. de Marine. Raccommoder un mât rompu *A.* تلّیم الدقل المنكسر *P.* تیر شكسته‌را پیوستن *T.* چتلاق سرنی كندلیوب بتشدرمك

RÉCLINANT. T. de Gnomonique. Qui récline *A.* متمایل *P.* گرایسته *T.* اكلمش || Cadran réclinant بسیطهٔ متمایله Surface réclinante صفحهٔ متمایله

RÉCLINER. Il se dit des cadrans inclinés à l'horizon *A.* تمایل *P.* گرایستن *T.* اكلمك

RECLURE. Renfermer dans un cloître *A.* حصر ـ حبس *P.* محبوس كردن *T.* قپانمق

Se reclure. *A.* انحصار ـ احتباس *P.* محبوس گشتن *T.* قپانمق || Il est allé se reclure dans une cellule proche d'une telle église فلان كلیسانك قربنده كائن بر حجره‌یه واروب حبس اولندی

Reclus. *A.* محبوس *P.* حبسكرده *T.* قپانمش — On dit, qu'un homme est reclus dans sa chambre, dans sa maison, quand il ne voit personne كندو خانه‌سنده حبس اولندی

RECOIN. Coin caché, qui n'est pas en vue *A.* زاویهٔ مكنونه ـ كنّ pl. اكنان *P.* كنج ـ پیغولهٔ نهانی *T.* بوجاق || Il était dans un recoin où l'on eut bien de la peine à le trouver بر بوجاغه صوقلدیغندن هزار محنت ایله بولنمشدر Il n'y a coin ni recoin où l'on n'ait cherché كوشه وبوجاق آرانمدق قالمدی

On dit figur. Les recoins du coeur, pour dire, ce qu'il y a de plus caché مكنون ضمیر اولان ـ خفایای مزایای فؤاد خفایای احوال

RÉCOLEMENT. Action par laquelle on récole les témoins. V. Récoler || Après le récolement et la confrontation شاهدلر یوزلشدریلوب شهادتلری مضبطه‌سی كندو حضورلرنده بعد القرائة

On dit aussi, Faire le récolement d'un inventaire, pour dire, vérifier tous les effets et les papiers qui y sont contenus دفترده مذكور كافّهٔ اموال واوراقی بالمقابله تصدیق ایتمك

RÉCOLER. Lire aux témoins leur déposition pour voir s'ils y persévèrent *A.* قرائة المضبطة الشهود فی محضرهم ـ قرائة التقریر الشهود فی مواجهتهم *P.* تقریر گواهانرا پیش ایشان خواندن *T.* شاهدلرك تقریرینی كندو اوكلرنده اوقومق || Quand les témoins ont été récolés et confrontés شاهدلر یوزلشدریلوب تقریرلری مضبطه‌سی مواجهه‌لرنده قرائت اولندقده

RÉCOLTE. Action de recueillir les biens de la terre *A.* حصاد *P.* درو *T.* بچم ـ غلات بچمی || Bonne récolte حصاد جمیل grande, pauvre récolte حصاد جسیم یا كمایه La récolte des blés حبوباتك حصادی Après la récolte بعد الحصاد Dans le temps de la récolte حصادده ـ موسم حصادده ـ بچم وقتنده

Et ce qu'on recueille de ces biens *A.* حصیده pl. حصاید ـ غلّة pl. غلات ـ محصول pl. محصولات *P.* پاری *T.* محصول || La récolte a été abondante محصولاتك خصب وكثرتی وار ایدی || a été médiocre غلات ومحصولات متوسّط الحال ایدی a manqué محصولات فنا پذیر اولمشدر Enlever la récolte غلات ومحصولاتی قالدرمق On a saisi ses récoltes محصولاتی ضبط اولندی Cette pluie gâtera la récolte بو باران محصولاته بادئ زیان اوله‌جقدر

RÉCOLTER. Faire une récolte *A.* جمع ـ احتصاد ـ حصد المحصولات *P.* درویدن *T.* بچمك || Récolter beaucoup de blé كلّیتلو حنطه بچمك

Récolté. *A.* محصود *P.* درویده *T.* بچلمش

RECOMMANDABLE. Digne d'estime *A.* واجب الاحترام ـ مستحق الحرمة ـ ذوالقدر *P.* شایان آزرم ـ سزاوار احترام *T.* معتبر ـ اعتباره كركلو || C'est sa vertu qui le rend recommandable صلاح حالی جهتیله واجب الاحترامدر Il est recommandable par ses bonnes qualités مجبول طبعی اولان خصایل جمیله تقریبیله سزاوار اعتبار وحرمتدر Il s'est rendu recommandable auprès du prince par ses grands services ایتدیكی خدمات جلیله‌یه مبنی نزد پادشاهیده تحصیل قدر واعتبار ایتمشدر La modestie est une des vertus les plus recommandables عفّت حال مناقب جمیلهٔ واجبة الاحترامك بریدر

RECOMMANDATION. Action de recommander quelqu'un *A.* توصیة *P.* سفارش ـ سپارش *T.* اصمارلمه || C'est une puissante recommandation que celle d'un tel بو مثللو بر ذاتك توصیه‌سی البتّه قوی اولور On ne peut rien refuser à sa recommandation توصیه ایتدیكی شیلرك هیچ بریسنه تجویز دریغ اولنمق

ممکن دکلدر Il m'a fait cette grâce à votre recommandation بو
همتی سنک توصیه‌که مبنی ایتدی Il a eu de fortes recom-
mandations auprès de ses juges دعواسنی رؤیت ایدن حکام
وقضاته قوی توصیه‌لری وار ایدی Lettre de recommandation توصیه
توصیه مکتوبی ـ نامه Une recommandation pressante توصیهٔ
شفاعت مجبره ـ مجبره

Il se dit aussi de l'estime qu'on a pour le mérite *A.* حرمت
P. آزرم *T.* اعتبار || La sainteté de sa vie l'a mis partout en grande
recommandation عزت وشرافت حالی تقریبیله هر طرفده
مظهر حرمت واعتبار اولمشدر

RECOMMANDER. Enjoindre expressément *A.* امر *P.* ـ فرمودن
سپارش کردن *T.* بیورمق || J'ai recommandé à mes gens de
vous obéir comme à moi-même بکا ایتدکلری اطاعتی سنک
حقکه دخی ایفا ایلملری خصوصنی خدمتکارلرمه امر ایلدم
On m'a recommandé de veiller sur lui, sur toutes ses démarches
فلاننک کافهٔ حرکات وسکناتنه متیقظانه صرف باصرهٔ دقت
ایلمامی بکا امر ایتمشلر در

Et exhorter fortement quelqu'un à faire une chose *A.* ـ تأکید
تنبیه *P.* سپارش کردن *T.* اصمارلمق || On lui a recomman-
dé d'être sage عاقلانه حرکت ایلمسی کندویه تنبیه اولندی
Recommander à ses enfans d'aimer la vertu, de fuir le vice حب
صلاح وفرار عن القبایح وصایاسنی اولاده تنبیه وتأکید
امر بالمعروف ونهی عن المنکر قاعده‌سنی ـ ایتمک
اولاده تأکید ایلمک On me recommandait surtout la lecture de
bons auteurs کتب معتبره‌نک مطالعه‌سی ماده‌سی علی وجه
التخصیص طرفمه تنبیه اولنمش ایدی

Et prier d'être favorable *A.* توصیة *P.* سپارش کردن *T.* توصیه
ایتمک || Je l'ai déjà recommandé à tous mes amis فلانی
دوستلرمک جمله‌سنه توصیه ایلدم Je vous recommande mon
affaire مصلحتمی سکا توصیه ایدرم

On dit, Se recommander à Dieu, Recommander son âme
à Dieu نفسنی ویاخود جاننی اللهک کرمنه حواله
ایتمک

RECOMMENCER. Commencer de nouveau *A.* ـ استیناف
شروع علی التکرار ـ بدء علی التکرار ـ اقتبال *P.* باز
آغازیدن *T.* یکی باشدن ـ یکیدن بشلمق ـ ینه بشلمق
بشلمق || Il recommence ses violences مظالم وتعدیاته علی التکرار
بدء وشروع ایتمکده در Recommencer à bâtir تکرار بنایه
شروع ایتمک Recommencer la guerre ـ سفره اقتبال ایتمک
یکی باشدن بدء وشروع ایتمک un discours تکرار کلامه
نطق وکلامه استیناف ایتمک ـ آغاز ایتمک

Il est aussi neutre *A.* تجدد *P.* از سر نو آغاز کردن *T.*
یکیلنمک || La pluie recommence باران تجدد ایدر La guerre
a recommencé سفر تجدد ایلدی

RÉCOMPENSE. Traitement fait, prix que l'on donne en com-
pensation d'un service rendu *A.* مکافات ـ اجر ـ اجر جمیل *P.*
جزای نیک ـ داشن ـ پاداشن ـ پاداش *T.* ایولک ایله
اوده‌مه || Juste récompense حق وعدله مقارن حسن مکافات
convenable مکافات لایقه égale, proportionnée au mérite درجهٔ
لیاقت واستحقاقه موافق مکافات جمیله Promettre la récom-
pense وعد مکافات ایتمک la refuser ـ تقصیر مکافات ایتمک
مکافاتی دریغ ایتمک Recevoir, mériter récompense مظهر
سزاوار ـ مکافات اولمق ومکافاته کسب استحقاق ایتمک
مکافات اولمق C'est à l'autorité souveraine à ordonner des pei-
nes et des récompenses مجازات ویاخود مکافاتک حکمی
ارادهٔ علیه‌یه منوط اولان مواددندر La récompense de ses ser-
vices, de ses actions خدمات مشکوره واعمال مبروره‌سنک
حسن مکافاتی Il attend, il espère récompense du roi جانب
شاهانه‌دن مکافات مأمولنده در Les récompenses éternelles que
Dieu a promises à ses élus حق تعالی حضرتلری مختارین
وعد ایلدیکی اجر ـ حقنه وعد ایلدیکی مکافات جاودانی
ومکافات مؤبده

Il signifie aussi, compensation ou dédommagement *A.* ـ بدل
عوض *P.* پاداش *T.* قارشولق || Il lui donna tant pour récom-
pense des pertes qu'il avait faites بدل ضرر اوله‌رق فلانه شو
قدر ویرلدی Il lui faut accorder quelque récompense pour le
dommage qu'il a souffert مبتلا اولدیغی خساره بدل کندویه
برشئ ویرلمک اقتضا ایدر On l'obligea de quitter sa charge,
et pour récompense, on lui donna une pension عهده‌سنده اولان
منصبدن فراغت ایلمسنه مجبور ایلدکلرینه بناءً بدل
اوله‌رق کندویه معاش تعیین اولندی

Il se prend figur. pour Châtiment, peine due à une mauvaise
action *A.* جزاء ـ مجازات *P.* بادافراه *T.* تأدیب ایله قارشولق
|| C'était un méchant homme, il a eu la récompense qu'il méri-
tait بر خبیث آدم اولوب جزای ما یلیقنه مظهر اولمشدر
جزای ما یستحقنی بولمشدر ـ Le gibet sera la récompense

de ses crimes ارتكاب ايلديكى قبايح وجناياتك مجازاتنى دار آغاجيدر

En récompense. A. مكافاةً ـ مقابلةً P. براى پاداش T. قارشولق اولمق ايچون || Je vous prie de me rendre ce bon office, et en récompense je vous servirai en quelque autre occasion بو همتى دريغ ايلمامكزى نياز ايدرم بندخى مناسبت لدى الحاجه ـ دوشدكجه بالمقابله بر خدمتكزده بولنورم مقابلەسنى ايدرم

RÉCOMPENSER. Donner une récompense A. ايفاء المكافاة ـ اجراء الحسن المكافاة ـ مقابلة بالاحسان P. پاداش كردن ـ جزاى نيك كردن T. ايولك ايله اودەمك || C'est un bon maître, il récompense bien ses domestiques بر مخدوم كريم المزاج اولمغله خدمتنده بولنانلره حسن مكافات ايدر Il a été mal récompensé لايقى اوزره مكافات اولمدى On l'a récompensé de ses services ايتديكى خدمتلرك مكافاتى ايفا اولندى Il n'a pas été récompensé selon son mérite استحقاقنه كوره مكافات اولمامشدر Si vous faites bien, Dieu vous en récompensera افعال خيريه ايله عامل اولسەڭ حق تعالى احسان ايله مقابلەسنى ايدر ـ مكافاتنى ايدر

Il se prend aussi pour Punir A. اجراء الجزاء ـ اجراء المجازاة P. بادافراه كردن T. تأديب ايله قارشولمق || Il a été justement récompensé de ses perfidies ارتكاب ايلديكى خيانتلرك جزاسى اجرا اولندى ـ جزاسنى بولدى

Et pour Dédommager A. تضمين الضرر ـ تعويض P. بدل زيان دادن T. ضررى اودەمك || Je sais bien que vous avez perdu cette fois-ci, mais une autre fois je vous récompenserai بو دفعه ضرر ايلديككز معلومم اولمغله بشقه دفعەده ضرركزى تضمين ايدرم ـ On dit, Récompenser le temps perdu, pour dire, réparer la perte du temps فوت اولمش وقتك ضررينى ضايع اولمش ـ چيقارمق

RECOMPOSER. Composer une seconde fois A. تركيب على التكرار ـ مجدّداً انشا P. از سر نو پرداختن T. يكيدن ياپمق ـ ينه ياپمق

En termes de Chimie, réunir les parties d'un corps qui avaient été séparées par quelque opération A. تركيب الاجزاء المنفسخة

RECOMPOSITION. T. de Chimie. V. Recomposer.

RECOMPTER. Compter une seconde fois A. تعداد مجدّداً ـ احصاء على التكرار ـ حساب على التكرار P. نيز شمردن T. بر دخى صايمق ـ ينه صايمق ـ يكيدن صايمق

RÉCONCILIABLE. Qui peut être réconcilié A. ممكن الالتئام ـ قابل التأليف ـ قابل الائتلاف ـ قابل الاصلاح P. آشتى پذير T. بارشيلور ـ بارشدرلمسى ممكن || Ces deux personnes ne sont pas réconciliables بو ايكى كشينك بينلرى ممكن الالتئام دكلدر ne sont pas si brouillées qu'elles ne soient réconciliables بو ايكى كشينك ما بينى تأليف قبول ايدەميەجك مرتبەلردە بوزوق دكلدر

RÉCONCILIATEUR. Qui réconcilie les personnes brouillées A. مصلح pl. مصلحون P. آشتى بخشا T. اصلاحساز ـ بارشدريجى

RÉCONCILIATION. Action de réconcilier A. مصالحة ـ موادعة ـ مهادنة ـ مسالمة P. آشتى T. بارش ـ اوپوشمه || Véritable, sincère réconciliation صدق وحقيقته مقرون مصالحهٔ feinte ou plâtrée مصالحهٔ ظاهريه ـ مصالحهٔ بالمواضعة ـ ساخته بارش Il a travaillé à leur réconciliation خالصد امر اصلاحلرينه تأليف ذات البينلرى خصوصنده بذل ـ همّت ايلدى ـ سعى وهمّت ايتمشدر

RÉCONCILIER. Raccommoder des personnes brouillées A. اصلاح ذات البين ـ تأليف ذات البين ـ تأليف ما بين ـ تلئيم ما بين ـ توفيق ذات البين ـ تجديد المحبة الطرفين P. بميانه كسان آشتى بخشيدن T. بارشدرمق || Je les ai réconciliés بينلرينى اصلاح ايلدم Il m'est impossible de les réconcilier بينلرينى تأليف واصلاح ايتمك امر محالدر Ils se sont réconciliés par l'entremise d'un tel فلانك توسطيله بارشديلر Cet événement les a réconciliés بو حادثه تأليف ذات البينه وسيله اولمشدر

On dit, Se réconcilier avec Dieu, pour dire, demander pardon à Dieu de ses péchés توبه واستغفار ايله تحصيل رضاى بارى ايتمك

Réconcilié. A. مصلح P. آشتى يافته T. بارشمش

RÉCONDUCTION. T. de Pratique. Il ne se dit qu'en cette phrase: Tacite réconduction, qui signifie, la continuation d'une ferme ou d'une maison, après l'expiration d'un bail, et sans qu'il ait été renouvelé A. مدّ المهلة الاستيجار بلا تجديد السند || J'occupe cette maison par tacite réconduction بلا تجديد السند مهلت استيجارى مدّ ايدرك بو خانەده اقامت ايتمكدەيم

RECONDUIRE. Accompagner par civilité quelqu'un dont on a reçu visite A. تشييع P. مهمانرا بدر آوردن T. كوندريه

|| کوندری‌یه چیقمق - وارمق Il a été reconduit jusqu'à la porte قپویه قدر تشییع اولندی

Il se dit aussi en parlant d'un homme qu'on fait sortir de chez soi en le maltraitant *A.* طرد - دفع *P.* بدر کردن *T.* قوغمق || Reconduire un insolent à coups de bâton بر ادبسزی عصا ایله ضرب ایدرک دفع وطرد ایتمک

RECONDUITE. Action de reconduire quelqu'un *A.* رسم . التشییع *P.* مهمان، بدر آوردن *T.* کوندری‌یه چیقمه || Faire la reconduite تشییع ایتمک - رسم تشییعی اجرا ایتمک

RÉCONFORTATION. V. Réconforter.

RÉCONFORTER. Conforter, fortifier *A.* تقویت *P.* توانایی بخشیدن *T.* قوتلندرمک *T.* قوت ویرمک || Cela réconforte l'estomac بو شئ تقویت معده‌یی موجبدر réconforte le cerveau مقوئ دماغدر

RECONNAISSABLE. Facile à reconnaître *A.* ممکن التشخیص - سهل التشخیص - سهل التعرّف *P.* شناختنی *T.* طانیلور - بللو اولور - بیلنور - سزیلور || Il est si changé, qu'il n'est pas reconnaissable چهره‌سی اول درجه‌ده کسب تغیّر ایلدیکه ایلدیکه بیلنمز اولدی - ممکن التشخیص دکلدر Voilà une fausseté bien reconnaissable اشته بادئ نظرده بللو اولور بر کذب صریح Il serait reconnaissable entre mille بیک کشی ایچنده ممکن التعرّفدر Il est fort reconnaissable dans son portrait تصویری معاینه اولدقده کیم اولدیغی طانیلور

RECONNAISSANCE. Action par laquelle en se rappelant l'idée d'une personne ou d'une chose, on la reconnait pour ce qu'elle est *A.* معرفة - تعرّف - تشخیص *P.* شناسایی *T.* طانیمه - بیلش || Il y avait long-temps qu'il n'avait vu son fils, il le reconnut d'abord, et on s'étonna d'une si prompte reconnaissance مدّت مدیده‌دنبرو اوغلنی کورمش دکل ایکن دفعةً طانییوب بو مقوله سرعت تشخیصی بادئ استغراب اولمشدر Oreste et Iphigénie se reconnurent, et une lettre fut cause de leur mutuelle reconnaissance فلان وفلان کشی لدی التلاقی بری برلرینی طانییوب بیلشملرینه وسیله اولان بر مکتوبدر Il reconnut les meubles qu'on lui avait volés, et après que la reconnaissance qu'il en fit eut été vérifiée devant le juge, ils lui furent délivrés فلان کمسنه سرقت اولنان متاع بیتنی طانییوب صورت حالی حضور حاکمده اثبات ایلدکده متاع مذکور طرفنه تسلیم اولندی

Il signifie aussi, gratitude, ressentiment des bienfaits reçus *A.* شکر - شکران النعمة - تشکّر *P.* سپاسه - شکرانگی *T.* شکری || Grande, éternelle reconnaissance شکر عظیم وشکر ابدی Avoir de la reconnaissance بیلمه شکر نعمتی بیلمک - تشکّر ایتمک Témoigner sa reconnaissance اظهار تشکّر ایتمک

Et récompense d'un service *A.* مکافات *P.* پاداش - شیان *T.* اوده‌مه || Il vous a servi dans cette affaire, cela mérite quelque réconnaissance فلان کشی بو خصوصده سکا کرکی کبی خدمت ایتمکله سزاوار مکافاتدر

Et aveu, confession d'une faute *A.* اقرار الجرم - اعتراف القباحة *P.* گناه سازئ خستو *T.* اقراری قباحتک || Cette prompte et humble reconnaissance de sa faute lui en a mérité le pardon بلا توقف، جرم وقباحتنی متواضعانه اقرار ایلدیکنه نظراً مستحق عفو اولمشدر

Il signifie aussi, examen détaillé *A.* تفتیش - تفتیش بالتحرّی *P.* جستجو *T.* آراشدرمه || La reconnaissance des lieux کیفیّت مواقعک تفتیشی des papiers اوراقک بالتحرّی تفتیشی

En termes de guerre, Il se dit en parlant d'un général qui va examiner la nature d'un terrain et la disposition des ennemis *A.* نفض - استنفاض *T.* ایچون اطراف واکنافی بیلمک دشمنک احوالنی بیلمک ایچون اطراف - باقشدرمه واکنافه نظر صالمه || Par les dernières reconnaissances qu'on a faites, on s'est assuré que les ennemis avaient un marais devant eux دشمنک احوالی بیلنمک ایچون موخّراً استنفاض اولندقده اردوسنک پیشگاهنده بر بتاقلق یر اولدیغی دشمنک اطراف واکنافنی باقشدرمق - تحقیق اولندی Faire la reconnaissance des lignes du camp ennemi ایچون موخّراً عسکر کوندرلدکده دشمن اردوسنک استحکاماتنی اردوسی - ارسال نفیضه ایله باقشدرمق - استنفاض ایتمک استحکاماتنک اطراف واکنافنی باقشدرمق

On dit, La reconnaissance des côtes, des rades, etc. en parlant des côtes, etc. qu'on aperçoit, qu'on découvre en naviguant *A.* کشف *T.* سزمک - سزوب کورمک

Reconnaissance. Acte par écrit, pour reconnaître qu'on a reçu quelque chose *T.* مقبوض سندی || Il me donna ses pierreries en garde, je lui en donnai ma reconnaissance مجوهراتنی لاجل الحفظ بکا تسلیم ایتمکله یدینه بر قطعه مقبوض سندی

اعطا ایلدم

On appele aussi, Reconnaissance de promesse, ou d'écriture, un acte par lequel un homme reconnaît qu'une promesse est de lui, qu'une écriture est de sa main *T.* تصدیق وعدی یاخود تصدیق خطی حاوی سند

RECONNAISSANT. Qui a de la reconnaissance *A.* شاکر ـ متشکر ـ شکردان ـ شکرگذار ـ سپاسدار *P.* ممنون ـ شاکر النعمة ممنون *T.* شکری بیلیجی ـ منتدار || Il est bien reconnaissant Il est fort reconnaissant des grâces que vous lui avez faites در طرفکدن مظهر اولدیغی نعم والطافک شکرینی بیلور ومتشکر Il a l'âme reconnaissante بالطبع شاکر النعمه در

RECONNAITRE. Se remettre dans l'esprit l'idée d'une personne, d'une chose en les voyant *A.* تعرّف ـ تشخیص *P.* شناسیدن ـ شناختن *T.* طانیمق ـ بیلمک || Il y avait long-temps que je ne l'avais vu, j'ai eu de la peine à le reconnaître فلانی مدّت مدیده‌دنبرو کورمدیکمدن خیلی زحمت ایله طانیدم Ne me reconnaissez-vous point? بنی اصلا تعرّف هیچ بیلمزمیسک ـ ایده‌مزمیسک Il a reconnu le cheval qu'on lui avait volé سرقت اولنان آتنی طانیدی

Il se dit encore d'une personne, d'une chose qu'on reconnaît sans l'avoir jamais vue *A.* تفرّس *P.* ازکان ـ تیزکن ـ در یافتن *T.* مقدّما بیلمک || Je l'ai reconnu au portrait qu'on m'en a fait ایتدکلری تعریفدن فلانی کوردیکمده کیم اولدیغنی تفرّس بیلدم ـ ایلدم

Il signifie aussi, parvenir à connaître la vérité de quelque chose *A.* تحصیل الوقوف ـ تحصیل الیقین ـ لحوق العلم ـ تحقیق *P.* دانستن *T.* آکلامق || On a reconnu son innocence برائت ذمّتی تحقیق اولندی ـ معلوم ومتحقق اولمشدر sa trahison خیانتنه تحصیل بیگناه اولدیغی آکلاشلدی تحصیل علم ووقوف ایلدیلر ـ یقین ایتمشلر در

RECONNAÎTRE, signifie, en termes de guerre, observer, examiner avec attention *A.* استکشاف ـ کشف ـ تنفّص ـ استنفاض *T.* دشمنک ـ اطراف واکنافی بیلمک ایچون باقشدرمق ـ احوالنی بیلمک ایچون اطراف وحوالیسنه نظر صالمق || Reconnaître le terrain اطراف وحوالیسی یوقلیوب باقشدرمق un pays, مواقع ومواضعی ارسال نفیضه ایله کشف ایتمک une place اوزرینه واریله‌جق مملکتک وقلعه‌نک کیفیتنی قلعه‌یی یوقلیوب باقشدرمق ـ کشف واستنفاض ایتمک

On envoya de la cavalerie reconnaître les passages, les chemins, les défilés کچیدلری ویوللری ودربندلری یوقلیوب باقشدرمق ایچون بر بلوک آتلو عسکرندن عبارت نفیضه ارسال اولندی Reconnaître les ennemis احوال اعدایی یوقلیوب باقشدرمق — On dit aussi, Reconnaître les dispositions de quelqu'un ـ برکمسنه‌نک میل واستعدادینی استکشاف ایتمک خارجه اخراج ایتمک

On dit aussi en termes de Marine, Reconnaître un vaisseau, pour dire, le découvrir, l'apercevoir *A.* کشف ـ تشخیص *T.* دیدن *T.* سزمک

RECONNAÎTRE. Avouer, confesser *A.* اعتراف ـ اقرار *P.* بخستو ـ خستو کردن ـ آمدن *T.* اقرار ایتمک || Il a reconnu sa faute, se dette جرمنی یا دینینی اقرار ایلدی Il ne veut pas reconnaître qu'il a eu tort حقّی اولمدیغنی اقرار ایتمک استمز Je reconnais le principe تسلیم ـ اصولی اعتراف ایدرم ایدرم

RECONNAÎTRE POUR. Avouer pour *A.* اعتراف ـ قبول *P.* پذیرفتن *T.* قبول ایتمک ـ بیلمک || Il a reconnu un tel pour son fils فلانی کندو اولادی اولمق اوزره قبول ایلدی Ces peuples ont reconnu un tel prince pour leur roi اقوام مذکوره فلان بکی اوزرلرینه پادشاه اولمق اوزره قبول ایلدیلر Cet ouvrage est reconnu pour excellent بو تألیف احسن واعلا اولمق اوزره معروفدر ـ اوزره مقبول عامّه در C'est un honnête homme, et reconnu pour tel ذاتنده اهل عرض بر ادم اولوب بین الناس بو وجهله معروفدر — On dit aussi dans ce sens, Ce prince n'est pas reconnu فلانک پادشاهلغی قبول واعتراف اولنمامشدر Cette loi n'est pas encore généralement reconnue بو قانون هنوز مقبول عامّه اولمش دکلدر Il ne reconnaît ni juge, ni supérieur عندنده نه حاکم ونه رئیس ـ نه حاکم ونه رئیس بیلور مقبولدر Il ne reconnaît d'autre loi que sa volonté, d'autre maître que Dieu کندو اراده‌سندن غیر قانون وشریعة اللهدن بشقه اوزرینه رئیس وصاحب حکومت مقبولی دکلدر

RECONNAÎTRE. Être reconnaissant *A.* تشکر *P.* سپاسیدن ـ شکرانگی نمودن ـ سپاسداری نمودن *T.* شکری بیلمک || Reconnaître les bienfaits, les grâces qu'on a reçues برکمسنه ـ مظهر اولدیغی نعم والطافک شکرینی بیلمک — On dit, Reconnaître un service, pour dire, le récompenser. V. ce mot.

SE RECONNAÎTRE. Reprendre ses sens, faire réflexion sur soi *A.*

جمع الخاطر *P.* بهوش آمدن *T.* كندويه كلمك || Il était tombé en faiblesse, et quand il vint à se reconnaître . . . فلانه حالت غشی عارض اولوب انجق كندويه كلدكده || Il fut surpris, et n'eut pas le temps de se reconnaître بغتةً اوزرينه واريلوب جمع خاطر ايده‌جك وقت بولمدی

Il signifie aussi, se rappeler l'idée du lieu où l'on est *A.* خطور فی الخاطر *P.* در خاطر آمدن *T.* خاطره كلمك || Il y avait long-temps que je n'avais passé par cet endroit, mais je commence à me reconnaître مدّت وافره‌دنبرو بو محلّدن مرور ايتمش دكل ايكن بو دفعه كوروب خاطرمه كلمكه باشلادی

Se Reconnaître, signifie, connaître qu'on a péché, qu'on a failli, et s'en repentir *A.* توبة واستغفار *P.* پشيمانی نمودن *T.* توبه ايتمك || Il avait fort mal vécu dans sa jeunesse, mais il se reconnut sur ses vieux jours حال شبابنده سوء حال اوزره كچنمشيكن آخر عمرنده توبه واستغفار ايلدی || Dieu nous fasse la grâce de nous reconnaître avant que de mourir الله تعالى بزی قبل حلول الموت توبه واستغفاره موفّق ايليه || Il porta quelque temps les armes contre son souverain, mais enfin il se reconnut et rentra dans son devoir بر مدّت خروج على السلطان ايتمشيكن نهايت كار تايب ومستغفر اولدرق كما فی السابق ايفای ما وجب حاله مبادرت ايلدی

RECONQUÉRIR. Conquérir de nouveau *A.* فتح مجدّداً ـ ضبط وتسخير على التكرار *P.* نيز گشادن ـ نيز آوردهٔ قبضهٔ فتح وتسخير كردن *T.* يكيدن ضبط ايتمك ـ ينه آلمق || Ce prince reconquit toutes les provinces qui s'étaient révoltées, et celles qu'on avait usurpées sur lui بو پادشاه رفع لوای عصيان ايتمش ويد تصرّفندن فضولی نزع اولنمش مملكتلرك جمله‌سنی تكرار آوردهٔ قبضهٔ فتح وتسخير ايتمشدر

Reconquis. *A.* مضبوط على التكرار ـ مسخّر على التكرار *P.* نيز گشاده ـ نيز آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتسخير *T.* يكيدن ضبط اولنمش ـ ينه آلنمش

RECONSTRUCTION. Action de reconstruire *A.* بناء على التكرار *P.* نيز بنياد سازی *T.* ينه ياپمه || On a ordonné la reconstruction de cet édifice بو عمارتنك على التكرار بناسی امر اولندی

RECONSTRUIRE. Rebâtir un édifice *A.* بناء على التكرار ـ انشاء على التكرار *P.* نيز بنياد كردن *T.* ينه ياپمق || Il a fait reconstruire sa maison خانه‌سنی على التكرار بنا ايتدردی

RÉCONVENTION. T. de Palais. Action, demande que l'on forme contre celui qui en a lui-même formé une le premier *A.* احداث الدعواء على المدّعی

RECOPIER. Transcrire de nouveau *A.* استنساخ مجدّداً ـ استنساخ على التكرار *P.* نيز نقل نسخه كردن *T.* ينه نسخه‌سنی آلمق ـ بر دخی نسخه‌سنی چكمك

RECOQUILLER. Retrousser en forme de coquille. Il se dit des feuillets d'un livre *A.* تشنيج *P.* پيچاپيچ كردن *T.* بورشدرمق ـ قيورمق || Pourquoi avez-vous recoquillé les feuillets de mon livre ? كتابمك اوراقنی نيچون بورشدردك

RECORDER. Répéter une chose, afin de l'apprendre par coeur *A.* كراراً ومراراً قرائت *P.* بسيار بار خواندن *T.* بر قاچ كرّه اوقومق || Recorder sa leçon درسی كراراً ومراراً قرائت ايتمك

On dit, Se recorder, pour dire, se rappeler ce qu'on a à dire ou à faire *A.* استظهاراً تذكّر *P.* از بر دانستن *T.* از بردن بيلمك

Et se recorder avec quelqu'un, pour dire, se concerter ensemble *A.* اتفاق الكلام *P.* همدم شدن ـ يكزبان شدن *T.* سوزی بر ايتمك

RECORRIGER. Corriger une seconde fois *A.* تصحيح على التكرار ـ اصلاح على التكرار *P.* باز تصحيح كردن *T.* بر دخی تصحيح ايتمك

Recorrigé. *A.* مصحّح مكرّراً *P.* باز تصحيح كرده *T.* بر دخی تصحيح اولنمش

RECORS. Celui qu'un sergent mène avec lui pour servir de témoin dans les exploits d'exécution, et pour lui prêter main-forte en cas de besoin *A.* رفيق المباشر *P.* همپای مباشر *T.* مباشر آياقداشی

RECOUDRE. Coudre une chose qui est décousue ou déchirée *A.* خيط مجدّداً *P.* از سر نو دوختن *T.* يكيدن ديكمك ـ ينه ديكمك || Votre manche s'est décousue, faites-la recoudre يكك سوكلدی مجدّداً ديكدر

Recousu. *A.* مخيوط مجدّداً *P.* از سر نو دوخته *T.* ينه ديكلمش

RECOUPE. Ce qui s'emporte des pierres en les taillant *A.* قضاض الحجر ـ نحاتة الحجر ـ كسارة الحجر pl. كسارات الحجر *P.* تراشهٔ سنگ ـ سنگريزه *T.* طاش قيرنتيسی || Il faudrait mettre de la recoupe dans cette allée باغچه‌نك شو يولنده طاش

قیرنتیسی فرش اولنمق اقتضا ایدر ایدی

RECOURBER. Donner à une chose la forme d'une courbe *A.* تحنیة *P.* خم کردن *T.* بوکمك || Recourber un fer دموری تحنیه ایتمك

Recourbé. *A.* منحنی *P.* خم کرده *T.* بوکلمش

RECOURIR. Courir de nouveau *A.* سیر بالسرعة ـ مجدّدا عدو تکراراً *P.* تیز پوییدن *T.* بر دخی قوشمق ـ ینه سکرتمك

Recourir. Demander du secours *A.* استغاثة ـ استعانة ـ التجا *P.* پناهیدن ـ مددکاری خواستن ـ یاوری طلبیدن *T.* صیغنمق ـ یاردم استمك || Il faut recourir à Dieu dans l'affliction وقت ترح وکربتده عنایت جناب باریدن استعانه ایتمك کرکدر Il fallut recourir au médecin طبیبدن استعانه طبیبه التجا ایتمك ـ ایتمك لازم کلدی

Et avoir recours à... *A.* مراجعت || Recourir aux remèdes معالجاته مراجعت ایتمك On fut obligé de recourir à la force, à l'artifice اعمال قوّت یاخود اعمال حیلدیه مراجعت ایتمك لازم کلدی Si vous perdez cette pièce, il faudra recourir au greffe بو کاغدی ضایع ایده جك اولور ایسه‌ك قیده مراجعت ایتمك لازم کله جکدر Quand on ne se fie pas aux copies en forme, il faut recourir aux originaux رسماً یازلمش صورتلره اعتماد اولنمدیغی حالده اصل نسخه‌لره مراجعت ایتمك اقتضا ایدر

RECOURS. Action par laquelle on recherche de l'assistance, du secours. V. Recourir || Avoir recours à Dieu الله تعالی یه صیغنمق à la justice, à la clémence du prince عدالت ومرحمت ملوکانه یه التجا ایتمك Il tomba malade, il fallut avoir recours au médecin خسته‌لکه اوغرادیغندن طبیبدن استعانت ایتمك لازم کلدی

Il signifie aussi, refuge *A.* ملجاء ـ ملاذ *P.* پناه ـ جای پناه *T.* صیغنه‌جق یر ملجا وپناهم || Tout mon recours est en Dieu انجق کرم باریدر Vous êtes mon unique, mon dernier recours اوّل وآخر ملجا وپناهم سنسك Dieu est le recours des misérables حق تعالی ملاذ عجزه ودردمنداندر

RECOUVRABLE. T. de finance. Qui se peut recouvrer *A.* ممکن التحصیل ـ الحصول *P.* سهل الحصول ـ ممکن التحصیل *T.* تحصیل اولنه بیلور *T.* کردنی ممکن || تحصیل Fonds recouvrables التحصیل اولان اموال Deniers non recouvrables ممتنع الحصول اولان اقچه

RECOUVREMENT. Action de recouvrer. V. Recouvrer || Pour parvenir au recouvrement des choses perdues, on se sert de monitions, d'affiches, etc. ضایع اولمش نسنه‌لرك استحصالی تنبیه طریقی ویافته الصاقیله اولور Recouvrement de titres سندات مفقوده‌نك استدراکی Cela a fort contribué au recouvrement de sa santé, de ses forces استحصال برء وصحّتنه ـ یاخود تدارك قوای بدنیه‌سنه مدار کلی اولمشدر وسیلهٔ تامّه

Il signifie aussi, la perception des deniers qui sont dus *A.* جمع ـ اموال ـ تحصیل || Il a été commis au recouvrement des tailles خراجیه‌نك تحصیلنه مأمور اولدی Je vous donnerai tant, si vous voulez vous charger du recouvrement de ce qui m'est dû مطلوباتمك تحصیلنی در عهده ایتسه‌ك شو مقدار اقچه سکا ویررم

RECOUVRER. Rentrer en possession d'une chose qu'on avait perdue *A.* استدراك ـ استحصال المفقود ـ تحصیل الشیٔ المفقود *P.* یاوی *T.* یاوه‌را یافتن ـ چیز کمکرده‌را یافتن *P.* المفقود غائب اولمش نسنه‌یی ـ اولمش نسنه‌یی بولمق || Il a recouvré sa bourse غائب ایلدیکی کیسه‌یی بولدی Il tâche à recouvrer son bien مال مفقودینی تحصیله سعی ایدر Recouvrer sa santé, ses forces تحصیل برء وشفا ایتمك وفوت اولمش قوای بدنیه‌سنی تدارك وتحصیل ایتمك L'occasion perdue ne se recouvre point فوت اولان فرصت بر دخی بر دخی اله کیرمز ـ بولنمز

Recouvrer. Faire la perception des deniers imposés *A.* جبایت ـ تحصیل ـ جمع || On l'a commis pour recouvrer tous les deniers des tailles کافّهٔ اموال خراجیه‌نك تحصیلنه مأمور اولمشدر جبایتنه مأمور اولمشدر

Recouvré. *A.* محصّل ـ متدارك *P.* یافته *T.* بولنمش

RECOUVRIR. Couvrir de nouveau *A.* تغطیة مجدّدا ـ مجدّدا اغما *P.* باز پوشیدن *T.* یکیدن اورتمك ـ ینه اورتمك || Recouvrir un toit بر طامك اوزرینی مجدّدا اغما ایتمك une maison découverte اوستی آچق خانه‌یی یکیدن اورتمك

Figur. Cacher quelque chose de vicieux sous des apparences louables *A.* اخفا ـ ستر *P.* پس پردهٔ خفا نهادن ـ پوشیدن *T.* اورتمك || Il a eu soin de recouvrir tout cela de beaux prétextes, mais le défaut perce à travers بونلرك جمله‌سنی اعذار معقوله ایله ستر ایتمك قیدنده اولمشدر انجق عیب وقصورلری ورای

پردهٔ خفادن جهره نمای ظهور ایتمکدن خالی دکلدر

RECOUVERT. *A.* مغطا *P.* پوشیده *T.* اورتولی - اورتلمش

RÉCRÉANCE. La jouissance provisionnelle des fruits d'un bien en litige *T.* برکمسنه منازع فیه اولان ملکک غلات ومحصولاتندن تمتع ایلمک || On lui a adjugé la récréance en donnant caution فصل نزاع اولنجیه قدر کفیل ویررک فلان ملکک غلاتندن فصل نزاع اولنجیه قدر تمتع ایلمسیچون اذن ویرلمشدر

LETTRE DE RÉCRÉANCE. V. Lettre || Le roi a envoyé une lettre de récréance à son ambassadeur pour le faire revenir پادشاه فلان طرفده اقامت اوزره اولان ایلچیسنی یاننه جلب ایچون تکمیل خدمتی حاوی اقتضا ایدن نامه‌یی ارسال ایلدی Le Roi d'Espagne a donné une lettre de récréance à l'ambassadeur de France, lorsqu'il a pris son audience de congé فرانسه ایلچیسی اسپانیا قرالنه ایفای رسم وداع ایلدکده تکمیل خدمتی حاوی بر قطعه نامه کندویه اعطا اولندی

RÉCRÉATIF. Qui récrée *A.* موجب الارتیاح - مفرّح *P.* نزهتبخشا || Homme récréatif مفرّح بر ادم *T.* کوکل اکلندریجی Chanson plaisante et récréative لطیف وفرحبخشا بر ترکی

RÉCRÉATION. Occupation qui fait diversion au travail, et qui sert de délassement *A.* ارتیاح - استراحة - تنفّس - تنزّه - *P.* فرحبخشایی - فرحی دل *T.* کوکل اکلنمه‌سی || Prendre un peu de récréation après le travail زحمتدنصکره برمقدار تنفّس واستراحت ایتمک La promenade est une agréable récréation سیر وحرکت لطیف بر نوع تنزّهدر La récréation redonne des forces pour mieux travailler تنفّس واستراحت قوای بدنیه‌نک تجدیدینه وسیله اولمغله اوّلکندن زیاده تحمّل اسباب تعب وزحمته مدار اولور Ce sont-là mes récréations تنزّه واستراحتم بونلردن عبارتدر

RÉCRÉER. Réjouir, divertir *A.* ترویح - تنزیه النفس - تشحیذ القلب - النفس *P.* فرحی دل آوردن - فرح بخشیدن *T.* کوکل اکلندرمک || Il faut des jeux qui récréent et qui n'attachent pas عقد قلبی موجب اولمیوب یالکز تنزیه نفسه وسیله اوله‌جق ملاهی وملاعبه اشتغال ایتمک لازمدر - On dit, que le vin récrée les esprits باده تفریح ارواحی مؤیّدر que le vert récrée la vue لون اخضر تفریح بصر ایدر

RÉCRÉER. Créer de nouveau *A.* مجدّداً - خلق علی التکرار *P.* ایجاد - نیز آفریدن - از سر نو وجود دادن *T.* یکیدن وجوده کتورمک - یکیدن یاپمق - یراتمق || On a récréé ce tribunal peu de temps après sa suppression فلان محکمه ابطال اولنمشیکن آز زمان مرورنده تکرار خلق وایجاد اولندی

RÉCRÉÉ. *A.* مجدّداً مخلوق *T.* نیز آفریده - نیز ایجاد *T.* کرده یکیدن یرادلمش - یکیدن یاپلمش - یکیدن وجوده کتورلمش

RECRÉPIR. Crépir de nouveau *A.* مجدّداً تسییع - مجدّداً دم *P.* از سر نو دوسیدن *T.* یکیدن صوامق || Recrépir un vieux mur بر کهنه دیواری یکیدن صوامق

RECRÉPI. *A.* مجدّداً مسیّع *P.* از سر نو دوسیده *T.* یکیدن صوانمش

se **RÉCRIER.** Exprimer la louange ou le blâme par des cris *A.* اعلاء الصوت جهاراً *P.* آواز زدن - فریاد کردن *T.* حیقرمق || On se récria d'admiration aux plus beaux endroits de ce discours اول مقالهٔ لطیفه‌نک ممتاز اولان محللری آوردهٔ زبان تقریر اولندقجه جهاراً اعلای صوت ایله اعلان تحسین وپسند اولنمشدر Il ne put entendre une proposition si injuste sans se récrier بو مقوله حقه مغایر بر تکلیفی لدی الاستماع جهاراً اعلای صوت استقباح ایتمامک ممکن اولمدی Tout le monde s'est récrié contre cette opinion کافهٔ ناس اول رأیک خلافنه فریاد ایلدی

RÉCRIMINATION. Action de récriminer. V. ce mot. || Tout ce qu'il dit contre moi n'est qu'une récrimination علیهمه سویلدیکی کلامک مجموعی مقالهٔ بالملاومه قبیلندندر Vous ne dites cela que par récrimination سویلدیککک کلام مجرّد مقابلهٔ بالمعاتبه صورتنده در

RÉCRIMINER. Répondre à des accusations, à des reproches, à des injures par d'autres accusations, etc. *A.* مقابلهٔ بالمعاتبة - مقابلهٔ بالملاومة *P.* بالمقابله نکوهیدن *T.* قنه‌مق ایله قارشولمق || Il n'a fait que récriminer بالملاومه مقابله‌دن خالی اولمش دکلدر

RÉCRIRE. Écrire de nouveau *A.* مجدّداً کتب - مجدّداً تحریر *P.* باز نوشتن - از سر نو نوشتن *T.* یکیدن یازمق || Vous avez mal écrit cela, il faut le récrire بو کاغدی لایقی اوزره یازه‌مدیغکدن مجدّداً تحریر ایتملوسک

Et écrire une seconde, une troisième fois *A.* تحریر علی التکرار *P.* دیگر بار نوشتن *T.* بر دخی یازمق || Je lui ai écrit, il ne répond point, il faut lui récrire یازدیغم مکتوبه

جواب ویرمدیکندن طرفنه علی التکرار تحریر اولنمق لازمدر

Et faire réponse par lettres *A.* تحریر الجواب *P.* جوابنامه *T.* جواب یازمق نوشتن || Puisqu'il m'a écrit, je lui veux récrire چونکه بکا یازمشدر کندوسنه جواب یازمق استرم

RECROÎTRE. Prendre une nouvelle croissance *A.* نما مجدّداً *P.* کسب النشو والنماء مجدّداً - باز برومندی - ازسر نو بالیدن *T.* یافتن سوروب آرتمق - یکیدن سورمک - یکیدن || Ce bois recroît à vue d'oeil بو اورمان طرفة العینده کسب نشو ونما ایدر

se **RECROQUEVILLER.** Il se dit du parchemin qui se retire et qui se plie, lorsqu'on l'approche trop près du feu, et des feuilles des plantes, lorsque le soleil les a trop desséchées *A.* اکتزاز *P.* پر چین گشتن *T.* بوزیلوب بورشمق || Le parchemin se recroqueville auprès du feu ترشه آتش یانده بوزیلوب بوریشور

Recroquevillé. *A.* مکزوز *P.* پرچین *T.* بوزیلوب بورشمش

RECRU. Harassé, excédé de fatigue *A.* ناصل *P.* در مانده *T.* اول مرتبده آپشمش || Il est si recru, qu'il n'en peut plus در مانده در که ایشلمکه اقتداری قالمامشدر Un cheval las et recru یورغون وآپشمش آت

RECRUE. Nouvelle levée de gens de guerre, pour remplacer ceux qui manquent dans un régiment *T.* تکمیل نقصان ایچون تحریر اولنان عسکر جدید || Faire les recrues d'un régiment بر آلایک نقصاننی تکمیل ایچون عسکر جدید تحریر ایتمک Conduire une recrue à l'armée تکمیل نقصان ایچون تحریر اولنمش نفراتی اردویه کتورمک

RECRUTER. Faire des recrues *T.* تکمیل نقصان ایچون عسکر جدید تحریر ایتمک || Recruter un régiment بر آلایک نقصاننی تکمیل ایچون عسکر جدید تحریر ایتمک

RECRUTEUR. Qui fait des recrues *T.* تکمیل نقصان ایچون عسکر جدید تحریرینه مأمور اولان

RECTA. Mot Latin. Ponctuellement *A.* بلا تخلف *P.* راست *T.* تمام || Il a payé recta à l'échéance وعده‌سی حلولنده بلا تخلف ادا ایلدی - تمام وعده‌سنده Il est arrivé recta à l'heure indiquée تمام تعیین اولنان ساعتده کلمشدر

RECTANGLE. Il se dit des figures ou des solides qui ont un ou plusieurs angles droits *A.* شکل قائم الزاویه - جرم قائم الزاویه pl. اشکال او اجرام قائمة الزوایا || Triangle rectangle مثلث قائم الزوایا

RECTANGULAIRE. V. Rectangle.

RECTEUR. Celui qui est le chef d'une université *A.* نقیب الدار العلوم *P.* دبستان کتخدای *T.* مدرسه کتخداسی || Le recteur de l'université de Moscou موسقه شهرنده واقع دار العلومک نقیبی

RECTIFICATION. Action de rectifier. V. Rectifier || On a travaillé beaucoup pour parvenir à la rectification de son compte محاسبه‌سنی طوغریلتمق ایچون کلی سعی واقدام اولندی

Il signifie en Chimie, distillation du produit d'une première distillation *A.* تصعید مکرر

RECTIFIER. Redresser une chose, la remettre dans l'ordre où elle doit être *A.* وضع فی الرابطة - تقویم *P.* راست ودرست ساختن *T.* طوغریلتمق - یولنه قویمق - رابطه‌سنه قویمق || Rectifier un discours مقاله‌یی رابطه‌یه وضع ایتمک une affaire مصلحتی طوغریلتمق une négociation مذاکره‌سنی رابطه‌یه قویمق une procédure مرافعه‌یی یولنه قویمق un compte حسابی تقویم ایتمک

On dit en termes de Chimie, Rectifier des liqueurs, pour dire, les distiller une seconde fois *A.* تصعید مکرراً

Rectifié. *A.* مقوّم *P.* درستی یافته *T.* طوغریلنمش - یولنه - رابطه‌سنه کیرمش - قونمش

RECTILIGNE. T. de Géom. Figure terminée par des lignes droites *A.* شکل مستقیم الخطوط

RECTITUDE. Conformité aux vrais principes *A.* استقامة - سداد *P.* راستی *T.* طوغریلق || Rectitude de principes, d'intention استقامت فکر ونیت

Rectitude d'esprit, signifie, une raison saine *A.* سداد العقل *P.* درستی عقل *T.* عقل طوغریلغی

RECTO. La première page d'un feuillet *A.* وجه الصحیفة *P.* روی صحیفه *T.* صحیفه‌نک یوزی

RECTORAT. Dignité du recteur *A.* نقابة الدار العلوم *P.* دبستان کتخدایی *T.* مدرسه کتخدالغی

RECTUM. C'est le nom du dernier des trois gros intestins *A.* معاء مستقیم *P.* رودهٔ مستقیم *T.* طوغری بغرسق

REÇU. Quittance par laquelle on reconnaît avoir reçu *A.* سند القبض *P.* مقبوضنامه *T.* مقبوض سندی - قبضی مشعر سند

RECUEIL. Assemblage de divers actes, écrits, etc. *A.* مجموعة

|| Recueil de Poésie, de pièces de Musique, de sentences مجموعهٔ اشعار ومجموعهٔ مقامات موسیقیه ومجموعهٔ احکام

RECUEILLEMENT. L'action de l'esprit qui se recueille en soi-même A. جمعیة الخاطر || Le recueillement des sens, de l'esprit جمعیّت حواسّ وجمعیّت خاطر Vivre dans un grand recueillement کمال جمعیّت خاطر ایله کچنمك Le recueillement est nécessaire pour l'oraison وعظ خصوصنده جمعیّت خاطر شرطدر

RECUEILLIR. Faire la récolte des fruits de la terre A. اجتنا - تحصیل P. چیدن T. دیوشورمك - دیرمك || On a recueilli beaucoup de blé cette année بو سنهٔ مبارکهده کلیتلو حنطه تحصیل اولندی C'est un pays où on ne recueille ni blé ni vin بو مملکتده نه حنطه ونه باده حاصل اولور

On dit figur. Recueillir une succession بر میراث تحصیل ایتمك les fruits d'une succession ثمرات میراثی اخذ ایتمك - اخذ وتحصیل ایتمك - Et recueillir du fruit de quelque chose A. تحصیل الفائدة - جلب المنفعة - تحصیل الثمرة P. تحصیل سود کردن T. فائده آلمق - فائدهلنمك || Il n'a recueilli aucun fruit de ses travaux بر صرف ایلدیکی امکدن بر درلو نفع وفائده تحصیل ایدهمدی Le fruit qu'on doit recueillir d'un sermon, c'est la correction des moeurs وعظدن تحصیل اولنهجق ثمره تهذیب اخلاقدر

RECUEILLIR. Rassembler plusieurs choses dispersées A. جمع - اجتماع P. فراهم آوردن T. دیوشورمك - برکدرمك || Recueillir les débris d'un naufrage شکست اولمش سفینهنك انقاضنی جمع ایتمك d'une armée بقیّة السیوف عسکری جمع ایتمك Il a recueilli tout ce qu'il y avait de plus beau sur cette matière dans les meilleurs auteurs بو مادّهیه دائر زیاده بنام اولان مؤلفینك شایان پسند وتحسین اولهجق قوللرینی جمع ایلدی Recueillir des sentences, des apophtegmes, des bons mots, des exemples, etc. احکام عدیده واقوال حکمای بر گزیده وکلمات مضموندار خوش آینده وامثال پسندیده بر یره جمع ایتمك

On dit figur. C'est un homme qui s'amuse à recueillir tous les bruits de la ville التقاط حوادث واخباره مایل بر آدمدر - جمع حوادثه هوسکار بر آدمدر - On dit aussi, Recueillir les voix, les suffrages, pour dire, prendre les avis de ceux qui sont dans une assemblée ارباب شورانك کلم وآرالرینی یکان یکان جمع ایتمك

On dit, Recueillir ses esprits, pour dire, rappeler ses esprits, afin de s'appliquer à l'examen de quelque chose A. جمع الخاطر T. کندینه کلمك || Après qu'on lui eut donné le temps de recueillir ses esprits فلانه جمع خاطر ایدهجك قدر وقت ویرلدکدنصکره

On dit aussi, Se recueillir en soi-même, se recueillir au dedans de soi A. حصر الافکار

RECUEILLIR, se prend quelquefois pour Inférer A. استدلال - استنباط || Il n'a jamais voulu s'ouvrir sur ce que je lui disais, et tout ce que j'ai pu recueillir de l'entretien que j'ai eu avec lui, c'est qu'il a dessein de... سویلدیکم شیئلرك هیچ بریسنده کشف ضمیر ایتمك استمدیکندن بینمزده جریان ایتمش محاورهدن یالکز شونی استدلال ایده بیلدمکه مرامی شویله ایتمکدر

RECUEILLIR. Recevoir humainement chez soi les survenans, ceux qui sont dans le besoin A. تلقی بالالتفات P. غریبنوازی نمودن T. بر کمسنه کلانلری خانهسنده قوندروب اکرام ایتمك || Il recueille charitablement les passans chez lui ابنای سبیلی الله ایچون خانهسنه قبول ایدر Il l'a recueilli dans son malheur فلانی وقت ادبار ونکبتنده خانهسنه آلوب اکرام والتفات ایلدی

RECUEILLI. A. مجتنی P. چیده T. دیوشورلمش A. مجتمع P. فراهم آورده T. دیوشورلمش - برکمش

RECUIRE. Cuire de nouveau A. طبخ علی التکرار P. نیز پختن T. بر دخی پشورمك - ینه پشورمك || Recuire du pain اتمکی بر دخی پشورمك

Il se dit aussi dans un grand nombre d'arts où l'on remet l'ouvrage au feu pour sa perfection A. حرق علی التکرار - مکرّراً احراق P. نیز سوختن T. بر قات دخی یاقمق || On recuit le verre soufflé et façonné, pour éviter qu'il ne se fende اوفورلمش ویاپلمش شیشهیی چاتلامقدن صیانةً تکرار احراق ایدرلر On recuit le fer forgé, pour le convertir en acier دوکمه دموری چلیکه چویرمك ایچون بر قات دخی حرق ایدرلر

RECUIT. A. مطبوخ علی التکرار P. نیز پخته T. بر دخی پشمش A. محروق مکرّراً P. نیز سوخته T. بر قات دخی یانمش

Il signifie aussi, trop cuit A. محروق P. پخته T. یانمش

|| Des humeurs recuites اخلاط محترقه Des matières recuites dans l'estomac معدهده محترق اولمش موادّ De la bile recuite صفراى محروق

RECUIT, subst. L'opération de recuire un ouvrage *A.* احتراق *P.* مكرّر سوزش مكرّر *T.* بر قات دخى ياقمه || Le fer forgé se convertit en acier par un recuit دوكمه دمور احتراق مكرّر ايله چليكه مستحيل اولور

RECUL. Mouvement en arrière, particulièrement d'une arme à feu *A.* حركة مدبرة *P.* پس زنى ـ باز رَوِى *T.* كيرويه دپش ـ كيرولنمه || Le recul du canon quand il tire طوبك آتلديغى وقتده كيرويه دپشى

Recul. T. d'horlog. On appelle échappement à recul, celui qui fait reculer la roue de rencontre *T.* ساعت چرخنك كيرويه قاچقلغى

RECULADE. Action d'une voiture qui recule *A.* حركه مدبرهٔ العجلة *P.* بازروئ گردونه *T.* عربه‌نك آردين آردين يوريمسى || Les reculades sont dangereuses pour les gens de pied عربه‌لرك آردين آردين يوريمسى يايه كيدنلر حقنده تهلكه‌لو در

Il se dit au propre et au figuré de ceux qui, s'étant trop avancés, sont obligés de faire des pas en arrière *A.* رجعة قهقريّة *P.* باز روى ـ رفتار قهقرى *T.* كيرولنمه || Le peuple s'avançait en foule, la garde lui a fait faire une reculade خلق زحام اوزره ايلرويه كتمكده ايكن ضابطان نفراتى منعنه ابتدار ورجعت قهقرى‌يه اجبار ايلدى Il s'est engagé trop avant dans cette affaire, il a été obligé de faire une reculade بو خصوصده بغايت ايلرويه كتمشيكن رجعت قهقرى‌يه مجبور اولمشدر ـ كيرولنمه ـ

RECULEMENT. V. Reculade || Reculement d'un carrosse هنطوك حركت مدبره‌سى

RECULER. Éloigner un corps dans un sens contraire à celui dont il avait été approché *A.* تنحية ـ تجنيب *P.* بر طرف كردن *T.* يانلمق ـ اوته‌يه چكمك ـ الارغه‌يه چكمك || Reculez un peu votre chaise اسكمله‌يى ازه‌جق اوته‌يه چك Reculez cet enfant du feu چوجوغى آتش يانندن تنحيه ايله

Se reculer. *A.* تنحى ـ تجنب ـ تجانب *P.* بر طرف گشتن *T.* يانلنمق ـ چكلمك ـ الارغه‌يه چكلمك || Reculez-vous de là اول طرفدن چكل ـ اول طرفدن تنحى ايله Il se recula du feu آتش يانندن چكلدى

Figur. Étendre, porter plus loin *A.* مدّ ـ تمديد *P.* دراز كردن *T.* اوزاتمق || Reculer les bornes, les frontières d'un État حدود ملكى تمديد ايتمك ـ توسيع ايتمك une muraille ديوارى اوزاتمق ـ تمديد ايتمك

RECULER. Aller en arrière *A.* تقهقر ـ رجوع ـ مقهقراً مدبراً ـ رجوع الى الدبر ـ حركت با ـ انخناس *P.* باز رفتن ـ سر شدن *T.* كيرولنمك ـ آردين آردين كتمك || Faites reculer ce carrosse بو هنطوى مقهقراً ارجاع ايتدر Faites reculer tout le monde خلقى كيرولت Le canon recule en tirant طوب آتيلور ايكن مدبراً حركت ايدر ـ كيرولنور ـ كيرويه دپر ـ On dit proverb. qu'il faut reculer pour mieux sauter, pour dire, qu'il faut céder, pour mieux prendre ses avantages *P.* يكدو خطوه باز رفتن پر دهد وثابرا *T.* صچرايجق كشى بر قاچ آدم كيرولنمكه محتاجدر

Figur. *A.* رجعت ـ تأخّر ـ استيخار *P.* پس ـ باز رفتن ـ ماندن ـ پسمانده شدن *T.* كيرولنمك || Vos affaires reculent au lieu d'avancer سزنك امور وخصوصاتك استقدام ايده‌جكنه ايلرو وارهجغنه كيرولنور ـ استيخار ايدر Il n'avance point, il recule tous les jours اصلا تقدّم ايتميوب دائما تأخّر ايتمكده در Il est trop avancé pour reculer بغايت ايلرو سبق وتقدّم ايتمش اولمغله رجعت ايده‌مز Quand une fois il a fait une démarche, il ne sait ce que c'est que de reculer بر كرّه مبادرت ايده‌جك اولور ايسه رجعت وتأخّر نه ايدوكنى بيلمز

On dit en termes de guerre d'un brave soldat, qu'il ne recule jamais, pour dire, qu'il ne lâche jamais le pied devant l'ennemi دشمن اوكندن چهره تاب عود ورجعت اولمق احتمالى يوقدر ـ دشمن اوكندن وجهاً من الوجوه يوز چويرمز

Il signifie aussi, éviter de faire une chose *A.* اجتناب ـ تجنّب *P.* گريزيدن *T.* قاچنمق ـ قيچ آتمق || Je voudrais bien le faire venir à compte, mais il recule toujours فلان ايله هر نقدر احتسابده سعى ايتمش ايسدم دخى دائما اجتناب ايدر Il ne tient pas à moi que ce procès ne soit jugé, c'est ma partie qui recule دعوانك رؤيت اولنمسى المده دكلدر زيرا خصمم اجتنابدن خالى دكلدر J'ai beau le presser de faire ce qu'il m'a promis, il recule toujours وعدينى ايفا ايلمكه فلانى صيقشدريغم عبثدر زيرا دائما اجتناب ايدر ـ قيچ آتار

Reculé. *A.* راجع ـ مقهقراً ـ متحرّك مدبراً ـ راجع الى الدبر *P.* باز رفته ـ باز گرديده *T.* كيرولنمش ـ كيرو دونمش

A. متأخر *P.* پسمانده *T.* كيرو قالمش

Il signifie aussi, éloigné, lointain *A.* بعيد ـ قاصى pl. اقاصى *P.* دور ـ گارين *T.* ايراق || Il loge dans le quartier de la ville le plus reculé شهرك ابعد بعيد بر محلەسندە اقامت ايدر Les régions les plus reculées اقطار قاصيه ـ اقطار بعيده Les nations les plus reculées ممالك قاصيەدە متمكن اولان ملل واقوام Un pays reculé à l'extrémité de l'Asie اقصى القصاراى اقليم آسيادە كائن اولان بر مملكت Les temps les plus reculés اوقات دورادور ـ ابعد بعيد اولان ادوار وازمان L'antiquité la plus reculée من القديم سبقت ايتمش ازمان la از ما تقدم گذارشپذير اولان ادوار ماضيه ـ دورادور postérité la plus reculée منتهاى ادوار لاحقديه وارنجه سر دامان آخر الزمانه ـ نهادهٔ بالين شهود اولەجق اعقاب امم ـ قدر جلوەگر مهد وجود اولەجق اخلاف واعقاب امم ازمان دورادور آتيدە كلەجك اخلاف واعقاب

À Reculons. En allant en arrière *A.* بحركة القهقرية ـ مقهقرا ـ *P.* مدبرا ـ برجوع القهقرى *T.* بباز رفتارى ـ كيرولندرك آرديـن آرديـن يوريـدرك || Les écrevisses vont à reculons سرطان قسمى مقهقرا مشى ايدر

On dit figur. qu'une affaire va à reculons, pour dire, qu'elle retarde مصلحت تأخر ايدر ـ تأخر واستبطا ايتمكدە در مقهقرا ـ پسماندهٔ عوق وتأخير در ـ دوچار تأخر وبطائتدر كيرولنور ـ كيرو قالور ـ حركت ايتمكدە در

se RÉCUPÉRER. On dit, Se récupérer de ses pertes, pour dire, s'en dédommager *A.* تحصيل ما فات ـ تلافى ما فات *P.* ضررى چيقارمق *T.* زيانرا بجا آوردن

RÉCURER. V. Écurer.

RÉCUSABLE. Qui peut être récusé *A.* ممتنع ـ مستحق الرد *P.* القبول قبول ـ رد اولنمغه كركلو *T.* نا مقبول ـ سزاوار رد اولنمز || Ce juge est parent de ma partie, est intéressé dans la cause, il est récusable بو قاضى خصممك اقرباسندن ودعوايه علاقەسى اولان كسانـدن اولمغلە مستحق رد اولديغى ظاهر در ـ Il se dit aussi de ceux auxquels on est dispensé d'ajouter foi || Vous avez beau assurer ce fait, on ne vous croira point, vous êtes récusable بو خبرك تصديقنه سعيك بيهودە در زيرا كلامك نا مقبول اولمغلە اعتماد اولنمز Témoin récusable مستحق رد اولان بينه ـ قبوله سزا اولميان شاهد au- torité قبوله سزا اولميان اشهاد

RÉCUSATION. Action par laquelle on recuse *A.* رد ـ جرح || Causes de récusation ايجاب جرح ايدن علل واسباب ـ موجب رد وجرح اولان

RÉCUSER. Refuser de se soumettre à la décision d'un juge, pour des raisons qu'on allegue *A.* امتناع عن القبول *P.* نپذيرفتن *T.* قبول ايتمامك || Ce juge, voyant qu'on le voulait récuser, se récusa lui-même بو قاضى قبول اولنميەجغنى فهم ايدنجه خود بخود قبولە عدم صلاحيتنى اعلان ايلە چكلدى

Il se dit aussi en parlant d'un témoin dont on prétend que le témoignage est suspect *A.* رد ـ جرح ـ عدم القبول || Il récusa les témoins qu'on lui confrontait لاجل الاشهاد اقامت اولنان مقبول الشهادە دكلدر ديو ـ شاهدلرى رد وجرح ايلدى رد ايلدى

Récusé. *A.* مردود ـ مجروح *P.* نا مقبول ـ نپذيرفته *T.* قبول اولنمامش

RÉDACTEUR. Celui qui rédige *A.* منشى ـ مؤلف *P.* انشا كننده ـ نويسنده *T.* قلمه آلان ـ يازان || Le rédacteur d'un acte سندى انشا ايدن d'un traité عهدنامەيى قلمه آلان d'un journal تقويم وقايعك مؤلفى

RÉDACTION. V. Rédiger || Rédaction d'un traité, d'un acte بر قطعه عهدنامەنك وبر سندك انشا وتأليفى

REDAN. Pièce de fortification à angles saillans et rentrans *T.* ديش ديش چيقمەلو مترس صرەسى

REDDITION. Action de rendre aux assiégeans une place de guerre *A.* تسليم ـ تسليم بالاستيمان ـ تسليم سلما *T.* ويره || On n'a point encore eu de nouvelles de la reddition de cette place اول قلعەنك استيمانا تسليم اولنديغى خبرى هنوز ظهور ايتمش دكلدر

Il se dit aussi d'un compte qu'on présente pour être arrêté *A.* تسليم الحساب || On ne peut savoir s'il est redevable ou non, qu'après la reddition de son compte ذمتندە دين قالمشى قالمامشيدر تسليم حساب ايتمينجه بللو اولەمز

REDEMANDER. Demander une seconde fois *A.* طلب على التكرار ـ مطالبة ـ تكرارا *P.* نيز خواستن *T.* بردخى استمك || Vous m'avez déjà demandé cela, pourquoi me le redemandez-vous? بو شيئى بندن طلب ايلدك بو دفعه نيچون تكرار طلب ايدرسك

Et demander à quelqu'un ce qu'on lui a donné *A.* استرداد *P.* باز خواستن *T.* کیرو استمک || Il vous redemande l'argent qu'il vous a prêté سکا ادانه ایلدیکی اقچه‌یی استرداد ایدر

REDEMANDÉ. *A.* مطلوب على التکرار *P.* نیز خواسته *T.* بر دخی استنمش *A.* مسترداد *P.* باز خواسته *T.* کیرو استنمش

RÉDEMPTEUR. Ce mot se dit de Jésus-Christ, qui a racheté les hommes par son sang pour les délivrer de l'esclavage du péché *A.* ناجی بافتداء النفس *P.* با فدیهٔ نفس رها کننده *T.* فدیهٔ نفس ایله قورتاریجی || Le rédempteur du genre humain بنی نوع آدمک افتدای نفس ایله ناجیسی || Notre-Seigneur et rédempteur ربمز وافتدای نفس ایله ناجیمز اولان حضرت عیسی

RÉDEMPTION. Le rachat du genre humain par Notre-Seigneur Jésus-Christ *A.* تنجیة بافتداء النفس *P.* بفدیهٔ نفس رهانیدن *T.* فدیهٔ نفس ایله قورتارمه || Le mystère de notre rédemption حضرت عیسینک نفس مبارکی افتداسیله بنی نوع انسانک تنجیه وافلاحی ماده‌سنک حکمت خفیه‌سی

On dit aussi, La rédemption des captifs, pour dire, le rachat qu'on fait des captifs *A.* افتداء الاسرا *P.* بدینار رهاسازی *T.* ثمن اعطاسیله استرداد اسرا - اقچه ایله اسیر قورتارمه ایتمک

REDEVABLE. Qui reste débiteur après un compte rendu *A.* مدیون pl. مدیونین - صاحب الذمة pl. اصحاب الذمة *P.* وامدار *T.* ذمتنده ویره‌جک قالمش - ویره‌جکلو - بورجلو || Tous payemens déduits, il s'est trouvé redevable d'une telle somme جمیع مصارف فرو نهاده اولدقدنصکره ذمتنده شو مقدار اقچه قالدی || Tout compte fait, il lui est redevable de tant بعد کل الحساب ذمتنده فلانه شو قدر ویره‌جکی قالمشدر

Il se dit aussi de tout débiteur à quelque titre que ce puisse être || Il faut contraindre les redevables اصحاب ذممی تضییق ایتمک اقتضا ایدر || Il est redevable de tant ذمتنده شو قدر دین وار در - شو مقدار اقچه بورجلو در

Figur. Qui a obligation à quelqu'un *A.* ممنون *P.* منتدار - احساندیده - منتکش *T.* منت آلتنده اولان || Je suis fort redevable à votre bonté ممنون لطف واحسانکم || Il lui est redevable de la vie جاننی قورتلدیغنه سبب اولدیغچون ممنون منتی آلتنده در - همتیدر

REDEVANCE. Rente ou autre charge que l'on doit annuellement *A.* جائزة pl. جوائز *P.* ساو *T.* جائزه || Redevence en blé حنطه اولدرق ویریلان جائزه || Redevance annuelle سنوی جائزه || Être chargé d'une redevance جائزه ایله مکلف اولمق

REDEVANCIER. Qui est obligé à des redevances *A.* مکلف بالجائزه *P.* ساوگذار *T.* جائزه ویرن || Voilà tous vos redevanciers اشته سکا جائزه ویرنلرک جمله‌سی بونلر در

REDEVENIR. Devenir de nouveau *A.* مجدداً صیرورت *P.* نیز گشتن *T.* ینه اولمق || Il redevint aussi puissant que jamais هر وقتدن زیاده ینه ذی قوت واقتدار اولدی

REDEVOIR. Être en reste, devoir après un compte fait *A.* بقاء الدین علی ذمة فلان - الدین علی فلان *P.* بر ذمت کس وام ماندن *T.* بر کمسنه‌نک ذمتنده بورج قالمق || Vous me redevez tant ذمتکده بکا شو قدر دینک قالدی

REDÛ. *A.* متحمل بالدین *P.* بر ذمتش وام مانده *T.* ذمتنده بورج قالمش

Il se dit aussi substantivement *A.* بقیة الدین - دین باقی *P.* وام باز مانده *T.* بقیه قالمش بورج || Le redû monte à tant ذمتنده قالمش بقیهٔ دین شو قدره بالغ اولور

RÉDHIBITION. Action intentée par l'acheteur d'une chose défectueuse, pour faire casser la vente *A.* دعوی المشتری لرد المبیع المعیوب

RÉDHIBITOIRE. Ce qui peut opérer la rédhibition *A.* موجب الرد المبیع المعیوب || La courbature est un cas rédhibitoire pour la vente d'un cheval صاتلمش آت علت خبله مبتلا ایسه اول حال بایعنه ردینی ایجاب ایدر عیوبدن عد اولنور

RÉDIGER. Mettre en ordre et par écrit *A.* ضبط - تحریر - املا *P.* کشیدهٔ سلک املا - نوشتن ثبت وتحریر - وتحریر کردن *T.* قلمه آلمق || Justinien a fait rédiger tout le Droit Romain par Tribonier فلان قیصر رومائیون شریعتنی فلان کشی‌یه قلمه آلدردی || Rédiger les avis d'une assemblée مجلسده اولان ارباب شورانک رأیلرینی ضبط وتحریر ایتمک || Il faudrait rédiger cela en meilleur ordre شو ماده بوندن اعلا ترتیب ونظام اوزره تحریر اولنمق کرک ایدی || Rédiger par écrit tout ce qu'on a entendu dire استماع اولنمش اقوالک مجموعنی قلمه آلمق

Et réduire en peu de paroles un discours, un ouvrage *A.* تلخیص - اجمال - خلاصه *P.* ثبت وتحریر مجملاً - خلاصه کردن -

ایتمك || On peut rédiger en une page tout ce qu'il a écrit sur ce sujet بو مادّه‌یه دائر یازدیغنك جمله‌سنی بر صحیفه‌ده مجملاً تحریر ایتمك ـ تلخیص ایتمك ممکندر

Et composer des ouvrages qui ne sont que des compilations *A.* تصنیف ـ تألیف ـ انشا *P.* بقلم کشیدن *T.* قلمه آلمق || Rédiger un journal بر تقویم وقایع تألیف ایتمك un projet بر لایحه قلمه آلمق

RÉDIGÉ. *A.* محرّر *P.* نوشته ـ املا ـ سلك کشیدهٔ *T.* قلمه آلنمش *A.* ملخّص ـ مجمل *P.* خلاصه کرده *T.* خلاصه اولمش

se RÉDIMER. Se racheter, se délivrer des poursuites judiciaires et des vexations qu'on fait à quelqu'un *A.* استخلاص النفس ـ باعطاء الثمن *P.* بادای ثمن رها یافتن *T.* اقچه ویررك قورتلمق || Il lui a coûté tant pour se rédimer de la vexation ظلم واذادن استخلاص نفس ایچون ویردیکی ثمن شو قدره بالغ اولدی

REDIRE. Dire une même chose plusieurs fois *A.* تکریر الکلام *P.* سخنرا بسیار بار گفتن *T.* صحبتی ـ لاقردی‌یی تکرارلمق ـ تکرار ایتمك || Vous redites toujours la même chose دائما بر لاقردی‌یی تکرار ایدرسك

Il signifie aussi, révéler ce qu'on avait appris de quelqu'un en confidence *A.* افشاء *P.* فاش کردن *T.* تواتر ایتمك ـ سرّی آچمق || Il va redire tout ce qu'on lui dit کندویه هر نه سویلنسه افشا ایدر

Et blâmer, censurer *A.* لوم ـ تعریض ـ اعتراض *P.* نکوهیدن ـ حرف اندازی کردن *T.* یرمك ـ دییه‌جك بولمق || Je n'ai rien trouvé à redire dans cet ouvrage بو تألیفده وسیلهٔ اعتراض اوله‌جق بر شیء بولمدم || Il trouve à redire à tout ce qu'on fait هر ایشده حرف انداز اعتراض اوله‌جق بر سررشته بولور ـ هر نه ایتسه‌لر دییه‌جك بولور || Il n'y a rien à redire à cet homme là شو آدم ایچون بر درلو سررشتهٔ تعریض یوقدر ـ هیچ دییه‌جك یوقدر || Il y a beaucoup à redire à ce compte بو حسابده وسیلهٔ اعتراض اوله‌جق وافر شیلر واردر ـ چوق دییه‌جك واردر

REDIT. *A.* مکرّراً مقول ـ کراراً وامراراً مقول *P.* بسیار بار گفته *T.* چوق کرّه سویلنمش

REDITE. Répétition fréquente d'une chose qu'on a déjà dite *A.* تکرّر الکلام ـ تکرّر الاقوال والکلمات *P.* تکرار سازیٔ سخن *T.* سوزی تکرارلمه || User de redites تکرّرات کلام استعمال ایتمك || Tomber dans des redites ennuyeuses موجب کلال اوله‌جق تکرّرات کلامه گرفتار اولمق || Il faut éviter les redites تکرّر اقوالدن اجتناب ایتملودر

REDONDANCE. Superfluité de paroles dans un discours *A.* حشو pl. حشویات ـ کلام زاید ـ زواید الکلام ـ کثرة الکلام *P.* زیادگیٔ سخن ـ بیشتریٔ سخن *T.* سوز آرتوقلغی || Son style est plein de redondances سبك وانشاسی زواید وحشویاتدن عبارتدر || Il faut éviter les redondances dans ce qu'on écrit تحریراتده زواید کلامدن مباعدت ایتمك شرطدر || Les redondances sont toujours vicieuses کثرت کلام هر حالده معیوبدر

REDONDANT. Superflu, qui est de trop dans un discours *A.* زاید pl. زواید *P.* بیش از لزوم *T.* آرتق || Ce terme est redondant بو لفظ زاید در ـ Cette clause est redondante بو شرط زاید در

Il se dit aussi de ce qui pèche par trop d'abondance || Un style redondant حشویاتی چوق ـ کثیر الزواید بر عباره ayant des épithètes redondantes صفات زائده ایله مملو اولان عباره

REDONDER. Être superflu, surabonder dans le discours *A.* زیادة الکلام *P.* سخن بیشتر از لزوم بودن ـ *T.* سوز آرتق اولمق || Cette épithète redonde بو صفت زائده در || Ce discours redonde de citations بو مقالده اشهادات عدیده‌نك کثرت وزیادتی وار در

REDONNER. Donner une seconde fois la même chose *A.* اعطاء علی التکرار *P.* نیز دادن *T.* ینه ویرمك || J'avais rendu cette terre à mon père, il me l'a redonnée بو چفتلکی مقدّما پدرمه ویرمشیدم صکره ینه بکا ویرمشدر

Il signifie aussi, donner, même pour la première fois, une chose à quelqu'un qui l'avait déjà eue *A.* اعطا مجدّداً *P.* از سر نو دادن *T.* یکیدن ویرمك || Sa présence redonna du courage aux troupes فلانك حضوری عسکره یکیدن غیرت ویردی || Il m'a redonné l'espérance مجدّداً بکا امید ویرمشدر || Ce remède me redonna la vie بو دوا بکا مجدّداً حیات ویردی ـ حیات جدید ویردی

REDONNER. Revenir à ce qu'on avait abandonné *A.* رجوع ـ رجعت *P.* باز گردیدن *T.* دونمك || Cette femme était devenue économe, la voilà qui redonne dans les folles dépenses بو خاتون تصرّف واداره‌نك یولنی طوتمشیکن ینه اسراف وسفاهت طرفنه رجوع ایلدی || L'infanterie qui avait été rompue à la première charge, se rallia et redonna avec un nouveau cou-

rage پیاده عسکری حملهٔ اولیده دوچار شکست وانهزام
اولمشیکن جمع اولنوب شجیعانه محل معارکه‌یه رجعت
ایلدی

REDORER. Dorer de nouveau *A.* مکرراً ـ مجدداً تذهیب *P.* تذهیب بر دخی *T.* نیز زر سودن ـ از سر نو زر سودن بر دخی یالدز سورمک ـ یالدزلمق

REDORÉ. *A.* مذهب مجدداً *P.* نیز زر سوده *T.* بر قات دخی یالدزلنمش

REDOUBLEMENT. Accroissement, augmentation *A.* تزاید ـ ازدیاد *P.* بیشتری ـ زیادگی *T.* آرتوقلق ـ آرتمه ـ زیاده‌لک || Redoublement d'ennui, de douleur, de joie تزاید سآمت وکلال وازدیاد اندوه وملال ویاخود شادمانی وسرور ـ || Il se dit aussi de la fièvre, et alors on peut aussi employer les mots *A.* اشتداد *P.* زیاد پذیری *T.* شدتلنمه ـ زیاده‌لنمه || Avoir la fièvre continue avec des redoublemens آره‌لق آره‌لق کسب اشتداد ایدر بر حمای دائمی‌یه مبتلا اولمق Ce malade est dans son redoublement مریضک حالی تزاید واشتداده در Le redoublement a été long حال اشتداد خیلیجه ممتد اولمشدر

REDOUBLER. Augmenter du double, renouveler avec augmentation *A.* تضعیف ـ تزیید ـ متضاعفاً *P.* دو بالا کردن ـ دو چندان کردن *T.* بر قات دخی آرتورمق ـ بر قات دخی || Il faut redoubler nos sollicitations بر التماساتمزی زیاده‌لندرمک قات دخی آرتورمق اقتضا ایدر Il a redoublé ses prières ses instances ابرام نیاز واستدعایی تزیید وتضعیف ایلدی والحاحی تزیید ایلدی

Il signifie aussi simplement, augmenter *A.* تزیید *P.* افزونتر کردن ـ بیشتر کردن ـ بالاتر کردن *T.* آرترمق ـ زیاده‌لندرمک || La fièvre lui a redoublé son mal de tête حما درد سرینی زیاده‌لندردی Ce que vous lui avez dit a redoublé son affliction دیدیککز کلام کدرینی آرتردی ـ On dit, Redoubler ses soins *A.* تأکید الهمة ـ تزیید الهمة *P.* همترا دو چندان کردن ـ همترا دو بالا کردن *T.* همتی آرتورمق Redoubler l'attention *A.* تأکید الدقة ـ تزیید الدقة *P.* دقترا دو چندان کردن *T.* دقتی زیاده‌لندرمک

REDOUBLER. Remettre une doublure *A.* تبطین ـ الصاق البطانة *P.* استر زدن *T.* قاپلمق ـ قاپ کچورمک || Redoubler un manteau قپوده بطانه کچورمک

REDOUBLÉ. *A.* متزاید متضاعفاً *P.* دو بالا ـ دو چندان گشته *T.* گشته بر قات زیاده اولمش

REDOUTABLE. Fort à craindre *A.* هایل ـ مهول ـ مهیب *P.* دهشتفرما ـ هول انگیز ـ هولناک *T.* قورقنج || Un ennemi redoutable ایقاع رعب ودهشته قادر بر دشمن ـ عدو هایل Des forces redoutables مآثر هیبت عساکر ـ ایقاع ناسه قلوب Il est redoutable à ses ennemis هول ودهشت ایده‌جک عسکر مهابترهبر اعداسنه ایقاع هول ودهشت ایدر مقولددندر La colère du prince est redoutable غضب پادشاهی مستلزم هول ودهشتدر

REDOUTE. Pièce de fortification détachée *A.* اطم pl. آطام *P.* دیزه *T.* شانص ـ پلنقه || Construire une redoute بر عدد شانص احداث ایتمک prendre شانصی ضبط ایتمک Une redoute fraisée et palissadée چرخ فلک وشرانپو قازقلربا ترصین اولنمش بر قطعه پلنقه Une redoute revêtue دیوار چویرلمش بر عدد پلنقه

REDOUTER. Craindre fort *A.* خوف ـ ارتعاب ـ احتیال ـ *P.* تذعر هراسیدن *T.* قورقمق || Redouter quelqu'un برکمسنه‌دن خوف ایتمک L'homme dont vous parlez n'est pas trop à redouter دیدیککز ذات اول قدر سزاوار خوف اوله‌جق قورقیله‌جق آدم دکلدر ـ مقوله‌دن دکلدر Redouter la colère du prince غضب پادشاهیدن خوف ایتمک les forces, les armes de ses ennemis دشمنک قوت قاهره‌سندن خوف ایتمک

REDRESSEMENT. Action de redresser des torts, des griefs *A.* احقاق الحق *P.* دادکاری *T.* عدالتک اجراسی حق واقع اولان شکایتلرده احقاق || Le redressement des griefs مظالم وتعدیاتک دفعی ایله حق اولنمسی des torts عدالتک اجراسی

REDRESSER. Rendre droite une chose qui l'avait été auparavant, ou qui devait l'être *A.* تقویم ـ تسدید *P.* راست کردن *T.* طوغریلتمق || Redresser une planche courbée مایل انحنا اولمش تسدیدی تقویم ایتمک un arbre qui penche بر طرفه مایل اولان آغاجی تقویم وتسدید ایتمک

On dit, Redresser des griefs, pour dire, faire droit aux plaintes, aux injustices *A.* احقاق الحق *P.* دادکاری نمودن *T.* حق عدالتی اجرا ایتمک

REDRESSER. Remettre dans le droit chemin *A.* ارجاع الی طریق السداد ـ ارائهٔ الطریق *P.* رهنمایی کردن *T.* یول

كوسترمك || Je m'étais égaré, j'ai rencontré un paysan qui m'a redressé يولدن عدول ايتمشيكن راست كتورديكم بر نفر چفتجى بكا ارائهٔ طريق ايلدى

Figur. A. ارشاد ـ ارجاع الى طريق الصواب P. رهنمايى سمت صواب كردن T. طوغرى يولى كوسترمك || Je me trompais dans mon raisonnement, vous m'avez redressé ايتديكم ـ مطالعهده خطا وار ايدى انجق سن ارشاد ايلدك انجق سن بنى طريق صوابه ارشاد ايلدك Ce jeune garçon était près de se perdre, mais on l'a mis dans le bon chemin, on l'a redressé بو طفل كلياً محو اولنمق مرتبه‌لرينى كسب ايتمشيكن طريق صوابه ارجاع ايتدرلدى

RÉDUCTIBLE. Qui peut être réduit A. ممكن التحويل P. امكانپذير تحويل T. تحويل قبول ايدر ـ چويريلاور || Le marc est réductible en onces قيه رطله تحويل اولنه بيلاور Cette figure est réductible à une autre plus petite بو تصوير بر شكل اصغره چويرلمك ممكندر

Il signifie en termes de Jurisp. Susceptible d'être réduit A. ممكن التنزيل || Un legs, une donation plus forte que la loi ne permet, n'est pas nulle pour cela, elle est simplement réductible وصيت اولنان هبه شرعاً تعيين اولنمش مقداردن زياده اولديغى حالده لغو وابطالى لازم كلميوب يالكز تنزيلى جائز در

RÉDUCTIF. Qui réduit A. موجب التحويل ـ موجب الاستحالة || La Chimie a des sels réductifs علم كيمياده ايجاب استحاله ايدر انواع ملوح وار در

RÉDUCTION. Action de réduire, ou l'effet de cette action A. تحويل P. تحويلسازى T. چويرمه A. استحالة P. تحويلپذيرى T. چويرلمه

Il se dit aussi des poids, des mesures et des monnaies, lorsqu'on évalue le rapport qu'ils ont les uns avec les autres || Faire la réduction d'une pistole en sous آلتونى منقره تحويل ايله حساب ايتمك Par la réduction de la livre de Paris à la livre de Lyon, trois livres et demie de Paris font quatre livres de Lyon پارسك رطلى ليون نام شهرك رطلنه تحويل ايله حساب اولندقده پارسك اوچ بچق رطلى تمام درت عدد ليون رطلى ايدر — Il se dit aussi en Géométrie de l'opération par laquelle on change une figure en une autre semblable, mais plus petite || Réduction d'un polygone en triangles شكل كثير الزوايانك اشكال مثلثة الزوايايه تحويلى

En termes de guerre, La réduction d'une ville, d'une place, c'est l'action de la forcer à se rendre A. ادخال فى دائرة التبعية جبراً وقهراً P. در دائرهٔ فرمانبرى بزور آوردن T. زور ايله تابع قلمق

RÉDUCTION, se dit aussi de l'action par laquelle une certaine quantité de liqueur mise au feu, vient d'être réduite à une moindre quantité A. انتقاص P. كمى پذيرى T. اكسلمه || La réduction d'une livre de liqueur à une once بر رطل مشروبك سكز درهم قالنجيه قدر اكسلمه‌سى

Il se dit aussi d'une diminution de revenus, de dépenses A. تنزل P. كمى T. آزلمه || La réduction de sa fortune le force à l'économie مالنك تنزلى تقريبيله اداره وتصرفه محتاج اولدى La réduction des rentes وارداتك تنزلى

RÉDUCTION, se dit en termes de Logique, en parlant d'un argument par lequel on démontre une proposition, en faisant voir que le contraire serait impossible A. اثبات القضية بامتناع القضية المقابلة || On peut démontrer la vérité de cette proposition par la réduction à l'impossible بو قضيه‌نك صدق وصحتى مقابلنك امتناعى طريقيله اثبات اولنمق ممكندر

RÉDUCTION. T. de Chirur. Opération par laquelle on réduit, on met à leur place les parties qui en sont sorties A. ادخال فى موضعه P. بجايش نهادن T. يرينه قويمق ـ يرلو يرينه قويمق || Il faut faire la réduction dans les luxations, dans les fractures كميكك انفكاكى وياخود انكسارى وقوعنده موضعنه ادخالى لازمه‌دندر

Il se dit en Chimie, de l'opération par laquelle on fait reprendre sa forme à un métal qui l'avait perdue, qui était, par exemple, dans l'état d'une terre ou d'une chaux A. تحويل المعدن الى صورته الاولى P. معدنرا بحال اول گردانيدن T. معدنى اوّلكى صورتنه دوندرمك

RÉDUIRE. Restreindre A. حصر P. منحصر كردن T. عبارت قلمق || À quoi réduisez-vous toutes vos prétentions? مطلوباتكى نه مقداره‌دك حصر ايدرسك مطلوباتك ندن عبارت ـ Il se réduisait à la moitié de ce qui lui était dû اولديغنى ديرسك آلەجغى اولان مقدارى نصفنه حصر ايدر ايدى

On dit, Réduire en petit un plan, un grand tableau, pour dire, les copier, les mettre en petit avec les mêmes proportions A. اخذ الصورة على شكل المصغر P. بشكل خرده‌تر اخذ صورت كردن T. برشيئك نسخه‌سنى كوچكلدرك آلمق

On dit, Réduire son avis, le réduire en peu de mots, pour dire, le mettre en peu de paroles, après l'avoir expliqué plus au long اجمال ایتمك ـ بر کمسنه رأینی خلاصه ایتمك

Il signifie aussi, faire diminuer A. تقلیل ـ تنقیص P. کم کردن T. آزالتمق ـ اکسلتمك || On a bien réduit ses profits فوائد ومنافعنی خیلیجه تقلیل ایتمشلردر Il a réduit sa dépense à la moitié مصارفنی نصفی مرتبه‌سنه تقلیل ایلدی Il faut faire bouillir cette liqueur jusqu'à ce qu'on l'ait réduite à la moitié شو مشروبی نصفی قدر تنقیص اولنجیه دکین قیناتمق اقتضا ایدر

Et contraindre, obliger A. احواج ـ اضطرار ـ الجاء P. نا چار کردن T. محتاج ایتمك || On l'a réduit à se dédire دیدیکنی انکار ایلمکه مضطر ایلدیلر À quoi me réduisez-vous? بنی نه حاله مضطر ایدرسك Cette incommodité me réduira à ne vivre que de lait چکدیکم مزاجسزلق فیما بعد بنی سود ایله کچنمکه محتاج ایده‌جکدر

On dit, Réduire quelqu'un au silence, pour dire, le forcer à se taire A. اجبار علی الصمت ـ اجبار علی السکوت P. خاموش کردن ـ دمبسته کردن T. صوصدرمق

Et réduire un homme à la dernière extrémité T. قصارای مراتب ضرورت واضطرابه القا ایتمك || Il a essuyé une banqueroute qui l'a réduit à l'extrémité قصارای مراتب ضرورت واضطرابه القا اولنمسنه سبب اولمش بر کونه حال افلاسه گرفتار اولمشدر — On dit aussi, Réduire quelqu'un à la mendicité, à l'aumône بر کمسنه‌یی جرّ وسؤال مرتبه‌لرینه القا ایتدرمك au désespoir حال مأیوسیته القا ایتدرمك

Il signifie aussi, soumettre, subjuguer A. تطویع ـ ادخال تحت الاطاعة P. فرمانبر کردن ـ زیر اطاعت آوردن ـ زیر حکم آوردن T. حکم آلتنه کتورمك || Alexandre réduisit l'Asie sous son obéissance اسکندر ذوالقرنین آسیا اقلیمنی تحت قبضهٔ حکومته آوردهٔ ایلدی ـ حکمنه ادخال ایتدردی ـ زیر حکمنه تطویع ایلدی Ce général a réduit cette place à l'obéissance de son roi بو سرعسکر فلان قلعه‌یی کندو پادشاهنك حکومتی آلتنه ادخال ایتدردی Réduire des rebelles à l'obéissance طائفهٔ عصاتی دائرهٔ اطاعته ادخال ایتدرمك ـ طائفهٔ خائفهٔ عصاتك گردن عبودیتلرینی زیر ربقهٔ اطاعته ادخال ایتدرمك

On dit, Réduire quelqu'un à la raison بر کمسنه‌یی طریق صوابه ادخال ایتدرمك ـ یولنه قویمق On dit aussi, Réduire quelqu'un à son devoir بر کمسنه‌یه واجبهٔ حالنی بیلدرمك ـ واجبهٔ حالنی ایشلتدرمك

On dit, Réduire un cheval, pour dire, le dompter A. تذلیل P. رام کردن T. یواشتمق ـ ذلول ومنقاد ایلمك

Réduire. Faire changer de nature ou de forme A. تحویل P. گردانیدن T. دوندرمك || Réduire un corps physique en ses principes بر جرم طبیعی‌یی اصول اصلیه‌سنه تحویل ـ ارجاع وتحویل ایتدرمك le réduire en très-petites parties, en poudre بر جرمی زیاده خرده وصغیر اجزایه یا غباره تحویل ایتدرمك Il faut réduire le blé en farine حنطه‌یی دقیقه دوندرمك ـ دقیقه تحویل ایتدرمك اقتضا ایدر

On dit, Réduire une ville en poudre, pour dire, la détruire entièrement فلان بلده‌یی بر کومهٔ غباره تحویل ایتدرمك ـ خراب ویباب وهمحال غبار وتراب ایتمك — Et que le feu du ciel a réduit une maison en cendre نزول ایدن صاعقه اول خانه‌یی بر کومهٔ رماده دوندردی — Il se dit aussi, des poids, des mesures, des monnaies, lorsqu'on les évalue les uns par rapport aux autres || Réduire les livres en sous, les sous en livres غروشی منقره ومنقری غروشه تحویل ایتمك Réduire des cannes d'Italie en aunes de France اتالیا اندازه‌سنی فرانسه آرشونی حسابنه تحویل ایتمك

Réduire. Rédiger dans un certain ordre, organiser d'une certaine manière A. تصویغ ـ وضع علی صیغة ـ افراغ علی صورة P. صورت دادن T. صورت ویرمك ـ صورت قویمق ـ فلان صورته قویمق || Réduire en art صنعت صورتنه قویمق فلان حاله قویمق ـ هیئت صیغه Réduire en meilleure forme احسنه وضع ایتمك Réduire un État en province ملکی حسنه‌یه تصویغ ایتمك ایالت صورتنه وضع ایتمك

Se réduire. Aboutir, se terminer A. انتهاء ـ انجرار P. انجامیدن ـ نتیجه یافتن T. وارمق ـ نتیجه ویرمك ـ منتج اولمق || Tout ce discours se réduit à prouver que... بو کلام هب شونك اثباتنه منتهی اولور که se réduit à deux demandes بو کلام ایکی مطلبه منتج اولور Tous ces discours se sont réduits à rien اول مقالاتك مجموعی هیچه هیچه منجرّ اولمشدر ـ نتیجه ویرمشدر

On dit aussi, La Jeunesse ne se réduit pas aisément, pour dire, qu'on ne la soumet pas aisément حال شبابده اولنلرك طریق

نوجوانلر سهولت ایله - صوابه ادخاللری امر آسان دکلدر قهر وتذلیل اولنه‌مز Tous les corps physiques se réduisent en leurs principes اجرام طبیعیه‌نک جمله‌سی اصول اصلیه‌لرینه ارجاع اولنور Ce sirop se réduit à la moitié avant que d'être cuit بو ربّ کرکی کبی طبخ اولنمزدن مقدّم نصفی مرتبه‌سی نقصان بولور

Réduit. A. منحصر P. منحصر شده T. عبارت اولان A. مضطرّ - محتاج P. نا چار T. محتاج A. مستحیل P. گردانیده T. دونمش

RÉDUIT. Retraite A. مکان العزلة - مکان الوحدة - مکان - الخلوة - محلّ الانزوا P. خلوتکده - وحدتخانه - عزلتگاه T. جای تنهایی - جای انزوا - عزلتکده || تنها یری Réduit agréable عزلتگاه دلارا tranquille, paisible محلّ آسایش وآرام اولان بر خلوتکدهٔ دلنشین Je me suis fait là un joli petit réduit اول طرفده مختصری بر وحدتخانهٔ فرحفزا تدارک ایلدم

Et un lieu où plusieurs personnes se rassemblent pour converser, pour se divertir A. منتدی الاحباب P. جمعیتگاه یاران T. دوستلر جمعیتی یری

En termes de fortification, on appelle Réduit, une petite demi-lune ménagée dans une grande T. ایچ آی طابیه‌سی

RÉDUPLICATIF. T. de Gram. Qui marque redoublement. Il ne se dit qu'en ces phrases: Particule réduplicative A. حرف التضعیف Verbe rédublicatif فعل مضاعف

RÉDUPLICATION. T. de Gram. Répétition d'une syllabe, d'une lettre A. مضاعفة

RÉÉDIFICATION. Action de réédifier A. تجدید العمارة P. از سر نو بنیاد سازی T. یکیدن یاپمه || La réédification du temple de Jérusalem معبد قدس شریفک تجدید عمارتی - یکیدن یاپلمسی

RÉÉDIFIER. Rebâtir A. مجدّداً بنا - مجدّداً انشا - مجدّداً اعمار P. از سر نو بنیاد کردن T. یکیدن یاپمق || Réédifier un palais بر سرایی یکیدن بنا ایتمک Réédifier de fond en comble بالای سقفه قدر مجدّداً اعمار وانشا ایتمک - تملدن از سر تا پا مجدّداً انشا ایتمک

RÉEL. Qui est en effet A. حقیقی - مقارن الحقیقه || Un être réel موجود حقیقی un payement فعلاً ادا - حقیقهً ادا Existence réelle وجود حقیقی Ce que je vous dis est réel سکا دیدیکم کلام حقیقته مقارندر Ce ne sont pas des chimères, mais des choses réelles اوهام وخیالات مقوله‌سی اولمیوب امور حقیقیه‌دندر Je ne vois rien de réel dans les offres que vous me faites بکا عرض ایلدیککک تبلیغاتده فعلاً وحقیقهً بر شیٔ کوره‌میورم - حقیقی بر شیٔ

On appelle en termes de Jurisp. Actions réelles, celles qui s'exercent sur les biens immeubles املاک وعقاراته متعلّق اولان دعوالر - Et saisies réelles, les saisies d'immeubles qu'on fait par Justice A. ضبط الاملاک بمعرفة الحاکم

On appelle Taille réelle, celle qui s'impose sur les biens-fonds A. خراج الارض T. طاپو رسمی

RÉELLEMENT. En effet A. حقیقهً - جدّاً وحقیقهً - فعلاً وحقیقهً - فی الحقیقة - فی نفس الامر P. بحقیقت T. کرچکدن || L'argent lui a été compté réellement et de fait اقچه‌سی فعلاً وحقیقهً ادا اولندی Les choses qui existent réellement حقیقةً موجود اولان شیلر

REFAIRE. Faire encore ce qu'on a déjà fait A. تکریر P. نیز کردن - باز ساختن T. تکرارلمک - ینه ایتمک - بر کرّه دخی ایتمک || Refaire un voyage سفری تکرار ایتمک Refaire un tour de promenade بر کرّه دخی سیر وسیاحت ایتمک C'est un homme qui passe sa vie à faire, défaire et refaire ایام عمرینی یاپمق وبوزمق وتکرار یاپمغله امرار ایدر بر آدمدر

Il signifie aussi, réparer, raccommoder une chose ruinée ou gâtée A. تجدید P. نویدن - از نو پرداختن T. یکیلتمک || Refaire une muraille, un habit دیواری وثوبی تجدید ایتمک

Et recommencer A. استیناف - بدء وشروع علی التکرار P. از سر نو آغاز کردن T. تکرار باشلمق - یکیدن باشلمق - بر دخی باشلمق || Si c'était à refaire, je ne le ferais pas تکرار باشلامق لازم ایسه ایتمم Avec cet homme-là on n'a jamais fini, c'est toujours à refaire بو آدم ایله ایش بتورمنک یولی یوقدر دائما یکیدن باشلمق اقتضا ایدر

Refaire. Remettre en bon état A. اعادة الی حسن الحال - تصحیح الحال - اصلاح الحال P. درست کردن T. یاپمق - آیولتمک - صاغلتمق || Rien n'est capable de refaire un malade comme le bon air هوای لطیف قدر مریضک مزاجنی اصلاح ایده‌جک بر شیٔ یوقدر Envoyer des chevaux à l'herbe pour les refaire آتلری اصلاح حال ضمننده جایره چیقارمق - Se refaire A. کسب الحسن الحال - کسب الصحّة P.

تندرستی پذیرفتن T. صاغلنمق — ایولنمك || Je commence à me refaire کسب صحتده — تصحیح مزاجه باشلدم || Il va à la campagne pour se bien refaire تصحیح مزاج ضمننده صیفیه خانه‌سنه نقل ایده‌جکدر Ce cheval s'est bien refait depuis peu بو آت عهد قریبدنبرو کسب حسن حال ایلدی

RÉFECTION. Réparation d'un bâtiment A. تعمیر pl. تعمیرات — ترمیم pl. ترمیمات P. مرمتسازی T. مرمّات || Il en a tant coûté pour la réfection de cette maison بو خانه‌نك تعمیراتنه شو قدر مصرف کتدی

RÉFECTOIRE. Le lieu où les gens qui vivent en communauté prennent leurs repas A. بیت السماط العامّة P. خانهٔ خوان T. سماط اوطه‌سی عمومی

REFEND. On appelle Mur de refend, un mur qui est dans oeuvre, et qui sépare les pièces du dedans du bâtiment A. حایط فاصل pl. حیطان فاصلة — جدار ما بین P. دیوار میانه T. بولمه دیوار

On appelle Bois de refend, les bois qui ont été sciés de long A. خشب مشقوق — خشب منشور مستطیلاً — خشب مقدّد P. مستطیلاً شکافته چوب بدرازی T. اوزونلغنه بچلمش — اوزونلغنه یارلمش آغاج — کراسته

REFENDRE. Fendre de nouveau A. شق علی التکرار — نشر P. باز شکافتن علی التکرار T. بر دخی یارمق — یکیدن بچمك

En termes d'art, il signifie, scier en long A. تقدید — مستطیلاً نشر — شق P. مستطیلاً شکافتن T. بدرازی اوزونلغنه یارمق — اوزونلغنه بچمك — اوزونلغنه بولمك || Refendre une poutre ستونی اوزونلغنه شق ایتمك

REFENDU. A. مکرّراً مشقوق — مکرّراً منشور P. باز شکافته T. ینه یارلمش

RÉFÉRER. Rapporter une chose à une autre A. اسناد — عطف P. منسوب ساختن T. نسبتلندرمك || À quoi référez-vous cet article? شو ماده‌یی نه‌یه اسناد ایدرسك

On dit, Référer le serment à quelqu'un, pour dire, s'en rapporter au serment de celui qui voulait s'en rapporter au nôtre A. احالة الیمین علی فلان || Le serment lui avait été référé, mais il le référa à sa partie فلان کمسنه کندویه تکلیف اولنان یمینی خصمنه حواله ایتمکه راضی اولمشدر — Et référer le choix à quelqu'un, pour dire, lui laisser le choix de la chose dont il nous donnait le choix — اختیاری فلانه حواله ایتمك — انتخابی فلانه احاله ایتمك

SE RÉFÉRER. Avoir rapport A. تعلّق — انعطاف P. منسوب بودن — علاقه داشتن T. متعلّق اولمق — معطوف اولمق || Cet article se réfère à celui qui est ci-dessus بو ماده بالاده بالاده ذکر اولنمش ماده‌یه متعلّقدر — مسطور ماده‌یه معطوفدر

On dit, Se référer à quelqu'un, à son avis, pour dire, s'en rapporter à son avis فلانك رأیـنه راضی اولمق — رأی فلانه تسلیم زمام اختیار — اراده‌سنه گردنداده رضا اولمق ایتمك

RÉFÉRER. Faire rapport T. اعلام حال ایتمك — تقریر ایتمك

RÉFÉRÉ. A. معطوف — متعلّق P. نسبتکرده T. نسبتلنمش

Il est aussi subst., et signifie, le rapport que fait un des juges chargé de l'examen de quelque incident d'un procès A. اعلام — تقریر

REFERMER. Fermer de nouveau A. سدّ علی التکرار P. نیز بستن — بار دیگر بستن T. بر دخی قپامق — بر دخی بندیدن || Refermer une plaie یاره‌یی بر دخی قپامق — باغلمق

REFERMÉ. A. مکرّراً مسدود P. نیز بسته — بار دیگر بسته T. بر دخی قپانمش

RÉFLÉCHI. Qui est fait ou dit avec réflexion A. واقع بالمطالعة — واقع بالملاحظة P. اندیشه کرده — سگالیده T. دوشونلمش || Action, pensée réfléchie مطالعه اولمش کار ومعنا Crime réfléchi بالمطالعه ایشلنمش جرم وگناه

On dit aussi, C'est un homme réfléchi, c'est-à-dire, qui pense et qui agit avec réflexion A. فکیر — رزین الفکر — ذو بذم — کثیر المطالعة — بذیم الرأی P. باریك اندیش — اندیشه‌کار T. مطالعه‌لو — صایقیلو

RÉFLÉCHIR. Porter sa réflexion sur une chose A. تفکّر — تقلیب الافکار — تأمّل — مطالعة — صرف الذهن — الفکر صرف — امعان النظر الفکر والتأمّل P. اندیشیدن — سگالیدن — اندیشه کردن T. دوشونمك || Je vous prie de réfléchir sur cette affaire بو خصوصده صرف ذهن ایلمکزی رجا ایدرم C'est un homme qui ne réfléchit jamais ابدی صرف ذهن ایتمز بر آدمدر Il fait toutes choses sans réfléchir هر شیئی مطالعه‌سز ایدر C'est un homme sage qui réfléchit beaucoup بر عاقل آدمدر چوق مطالعه ایدر — فکیر وباریك اندیش آدمدر — چوق صایقیلو آدمدر

Réfléchir. Il se dit de l'action d'un corps qui renvoie loin de lui un autre corps qui vient le frapper *A.* ردّ *P.* باز - باز زدن *T.* تافتن کیرو اورمق - کیرو دپدرمك || Tous les corps solides réfléchissent les autres corps qui les frappent جمیع اجرام ثابته اوزرلرینه متصادم اولان اجرام سائره‌یی ردّ ایدر Les miroirs réfléchissent les rayons de tous les objets آیینه کافهٔ صورك ضیایی ردّ ایتمك Réfléchir la lumière شعاعلرینی ردّ ایدر L'écho réfléchit la voix صدا عکس ایدر - صدا ردّ اولنور

Il signifie aussi, rejaillir, être renvoyé *A.* عکس || La lumière qui réfléchit de la muraille دیواردن عکس ایدن ضیا La chaleur du feu réfléchit de la plaque dans la chambre حرارت نار دمور تخته اوزرندن اوطه‌نك ایچنه عکس ایدر Les rayons du soleil qui réfléchissent d'un miroir آیینه‌دن عکس ایدن اشعهٔ شمس - منعکس اولان - Figur. || La gloire des grands hommes réfléchit son éclat sur leurs descendans عظمای قومك راجع - پرتو شان واقباللری اولاد واعقابلرینه عکس ایدر La honte de cette action réfléchit sur toute la famille بو فعلك عار وخجالتی خاندانك مجموعنه منعکس اولور مجموعنه راجعدر -

Réfléchi. Qui est renvoyé par la réflexion *A.* منعکس *P.* عکس انداز *T.* عکس ایدن || La lumière réfléchie d'une glace sur le mur opposé آیینه‌نك مقابلنده‌کی دیواره منعکس اولان ضیا

En termes de Grammaire, on appelle Pronom réfléchi de la troisième personne, le pronom Se, Soi *A.* ضمیر غایب

RÉFLÉCHISSEMENT. Rejaillissement, réverbération *A.* انعکاس || Le réfléchissement de la lumière, de la voix انعکاس ضیا وصدا

REFLET. La réflexion de la lumière ou de la couleur d'un corps sur un autre *A.* عکس pl. عکوس || Les reflets sont bien entendus dans ce tableau بوتصویرده کیفیت عکوس استاداانه کوسترلمشدر

REFLÉTER. Renvoyer la lumière ou la couleur sur l'objet ou le corps voisin *A.* ردّ العکس *P.* عکس انداختن - عکس زدن *T.* عکس ایتمك

REFLEURIR. Fleurir de nouveau *A.* ازهار *P.* باز شکوفه مجدّداً *T.* آوردن بر دخی چیچك ویرمك - یکیدن چیچکلنمك || Les orangers, après avoir porté des fleurs au printemps, refleurissent ordinairement en automne پورتقال آغاجی اوّلبهارده بعد الازهار فصل خریفده تکرار چیچك ویرر

Il signifie figur. rentrer de nouveau en estime, en vogue *A.* رونق *P.* کسب الشهرة مجدّداً - کسب الرواج مجدّداً *T.* نو یافتن یکیدن شهرت واعتبار بولمق || Les lettres commencent à refleurir بازار علم ومعرفت مجدّداً کسب رواج وشهرت ایتمکه باشلادی

Refleuri. *A.* مزهر مجدّداً *P.* باز شکوفه آورده *T.* یکیدن چیچکلنمش

RÉFLEXIBILITÉ. T. de Phys. Propriété d'un corps susceptible de réflexion *A.* قابلیّة الانعکاس || La réflexibilité des rayons de lumière شعاع ضیاده اولان قابلیّت انعکاس

RÉFLEXIBLE. T. de Phys. Qui est propre à être réfléchi *A.* ممکن الانعکاس *P.* انعکاس پذیر *T.* امکانپذیر عکس ایده بیلور || Les rayons les plus réfrangibles sont aussi les plus réflexibles زیاده تقاطع وانکساره قابل اولان اشعه‌نك بهر حال انعکاسه دخی قابلیّتلری زیاده اولور

RÉFLEXION. Action de l'esprit qui réfléchit, méditation sérieuse *A.* مطالعة pl. مطالعات - ملاحظة pl. ملاحظات *P.* اندیشه - سکالش *T.* دوشونمه || Réflexion sérieuse مجدّانه مطالعه Il ne fait réflexion sur rien هیچ بر - هیچ بر شیئه مطالعه ایتمز Agir sans réflexion بلا ملاحظه عمل شیئه صرف ذهن ایتمز عریض وعمیق وحرکت ایتمك Il a fait de longues réflexions بو مطالعه‌لر ایتدی Après avoir fait réflexion sur cette affaire کما ینبغی - خصوصده کرکی کبی ملاحظه ایلدکدنصکره تقلیب افکار ایلدکده Ce que vous dites là mérite réflexion دیدیککز کلام شایان مطالعه در

On dit d'un homme qui ne fait rien sans qu'il y ait bien songé, que c'est un homme de réflexion *A.* کثیر المطالعة *P.* اندیشه‌کار *T.* صابقیلو آدم - مطالعه‌لو آدم

Il se dit aussi des pensées qui résultent de cette action, et alors on emploie aussi le mot *A.* رأی pl. آرا || De belles réflexions آرای معارف مطالعات معقوله de savantes مطالعات معارف سمات - آرای معقوله - احتوا

RÉFLEXION. Rejaillissement. V. Réflechissement.

REFLUER. Il se dit d'un fluide qui retourne vers le lieu d'où il a coulé *A.* جریان بالعکس - جریان راجعاً *P.* باز گردش *T.* روان شدن عکسنه آقمق || Quand la mer monte, elle fait refluer les rivières دریانك حال طموّی انهارك بالعکس جریاننه باعث اولور

REFLUX. Mouvement réglé de la mer qui se r tire et qui s'é-

loigne du rivage après le flux *A.* جزر || Il y a flux et reflux dans l'Océan بحر محیطده جزر ومدّ میاه وار در Il prit le temps du reflux pour passer موسم جزری کوزدوب صودن عبور ایلدی — Il se dit figur. de la vicissitude des choses humaines || Les choses du monde sont sujettes à un flux et reflux continuel احوال — احوال عالم جزر ومدّ دائمی یه تابعدر عالمده جزر ومدّ دائمی وار در La fortune a son flux et reflux بختیاری واقبالک هم مدّی وهم جزری وار در

REFONDRE. Mettre à la fonte une seconde fois *A.* اصاغة علی التکرار — التکرار *P.* تسبیک علی باز ریختن — نیز ریختن *T.* بر دخی دوکمک || Il faut refondre ce canon بو طوب تکرار اصاغه‌یه محتاجدر — تکرار اصاغه اولنمق اقتضا ایدر

Il se dit figur. d'un ouvrage d'esprit qui aurait besoin d'être mis dans une meilleure forme *A.* مجدّدا افراغ فی القالب *P.* از سر نو بقالب ریختن *T.* یکیدن قالبه دوکمک || Il faut refondre cet ouvrage بو تألیف مجدّدا بر قالبه افراغ اولنمغه محتاجدر — Il se dit aussi des hommes || Vous ne le corrigerez pas, il faudrait le refondre بو آدم قابل اصلاح اولمیوب مجدّدا بر قالبه افراغ اولنمغه محتاجدر

Refondu. *A.* مکرّرا مصوّغ — مکرّرا مسبوک *P.* نیز ریخته *T.* بر دخی دوکلمش

REFONTE. Action de refondre les monnaies *A.* سبک جدید *P.* ریختگیٔ نو *T.* یکیدن دوکمه || Depuis la refonte des monnaies سکه‌لر مجدّدا سبک اولندیدنبرو

RÉFORMABLE. Qui peut être réformé *A.* ممکن التصحیح — قابل التصحیح *P.* امکانپذیر تصحیح *T.* دوزیلهٔ بیلور — دوزلمسی قابل || Il y a des abus qui ne sont pas réformables حلول ایتمش بعض کونه فسادات وار در که ممکن التصحیح دکلدر — دفعلری ممکن دکلدر — Il signifie aussi, qui doit être reformé *A.* واجب التصحیح *P.* سزاوار تصحیح *T.* دوزلمه‌سی لازم

RÉFORMATEUR. Celui qui réforme *A.* مصحّح النظام — مجدّد النظام *P.* نظام دهنده — درستساز *T.* یکیدن دوزه‌دیجی || C'est un sage réformateur عاقل ودانا بر مجدّد نظامدر sévère شدید المزاج بر مجدّد نظامدر — On dit d'un homme qui se mêle mal à propos de vouloir réformer les autres, qu'il s'érige en réformateur, qu'il fait le réformateur مصحّح نظام عالم اولمق ادّعا سنده در مصحّح نظام عالم اولمق طورینی اتّخاذ ایدر — در

RÉFORMATION. Rétablissement dans l'ancienne ou dans la meilleure forme *A.* تجدید النظام — تصحیح النظام — اصلاح *P.* درستسازی *T.* دوزلش || La réformation des moeurs اصلاح تصحیح اخلاق — آداب واخلاق de la Justice تصحیح نظام des finances, du calendrier نظامات مرتبه‌نک حکم وقضا وتقویمک تصحیحی — On dit aussi, La réformation des abus, des désordres فسادات واختلالاتک دفعیله حسن نظامک حلول ایتمش فساداتک — تجدیدی

RÉFORME. Rétablissement dans l'ordre, dans l'ancienne forme *A.* نظام جدید pl. نظامات جدیدة *P.* نظام نو *T.* یکی نظام — یکیدن نظام || Ces choses-là ont besoin de réforme بو مجدّدا تنظیمه محتاجدر — شیلر نظام جدیده محتاجدر Cela ne se pourrait faire que par une réforme générale بو شی نظام جدید عمومی یه محتاجدر — On dit aussi, La réforme des abus حلول ایتمش فساداتک دفع وازاله‌سیله نظام نظام سابقک — مطلوبک تجدیدی

On appelle Réforme, le changement que les Protestans ont introduit dans la doctrine et dans la discipline de l'Église *A.* تصحیح تصحیح النظامات المذهب — المذهب

Il se prend aussi pour Régularité dans les moeurs *A.* انتظام صلاح الحال — الحال || C'est un homme qui vit dans une grande réforme عظیم مرتبه صلاح حال ایله کچینور بر آدمدر

Réforme, signifie aussi, réduction des troupes à un moindre nombre *A.* تقلیل العسکر *P.* کم کردن عدد لشکر *T.* عسکری آزالتمق || La réforme des troupes se fait à la fin de la guerre تقلیل عسکر ختام سفرده اولور — On dit aussi en parlant d'un homme qui a diminué son train, qu'il a fait une grande réforme dans sa maison دائره‌سنی کلّی مرتبه تقلیل ایلدی

Il signifie aussi, le congé qu'on donne, en faisant la revue, à un ou plusieurs soldats *A.* تصحیح النفرات

REFORMER. Former de nouveau *A.* تجدید الهیئة — تجدید صورت *P.* صورت نو دادن *T.* یکیدن صورت — یکیدن یاپمق — یکیدن هیئتدلندرمک — ویرمک || La ville, malgré cet incendie, se réforma au même endroit فلان بلده محترق اولمشیکن ینه موقع اصلیسنده تجدید اولندی

Se Reformer. *A.* کسب الصورة الجدیدة *P.* صورت نو یافتن *T.* یکیدن صورت بولمق — یکیدن دوزلمک — یکیدن یاپلمق || Ce corps ayant été rompu et mis en désordre par l'artillerie, s'est

reformé à quelques pas plus loin عسکرک فلان بلوکی دوچار صدمات طوب وگله اولدرق پراکنده وپریشان اولمشیکن بر قاچ خطوه ایلرویه واردقده صورت اصلیه‌سنی مجدّداً کسب ایلدی

RÉFORMER. Rétablir dans l'ancienne forme, donner une meilleure forme à une chose *A.* تصحیح ـ تجدید النظام ـ اصلاح مجدّداً *P.* نظام نو دادن ـ درست ساختن *T.* یکیدن دوزمک ـ یکیدن نظام ویرمک || Réformer la Justice, les lois, les coutumes امر حکم وقضایی ومتداول اولان قانونلری ورسوم وعاداتی مجدّداً اصلاح ایتمک le calendrier تقویمی تصحیح ایتمک ses moeurs بر کمسنه کندو آداب واخلاقنی مجدّداً اصلاح ایتمک Des gens qui veulent réformer l'État نظام ملکک تصحیحی قیدنده اولنلر En voulant réformer son ouvrage, il l'a gâté تألیفنی تصحیح ایده‌یم دیر ایکن افساد ایلدی

Il signifie aussi, retrancher ce qui est nuisible ou de trop *A.* دفع *P.* بر طرف کردن *T.* کیدرمک || Réformer les abus, le luxe حلول ایتمش فساداتی وسفاهتی دفع ایتمک les superfluités دفع زواید ایتمک

On dit, Réformer les troupes, pour dire, les réduire à un moindre nombre *T.* تقلیل عسکر ایتمک

REFOULER. Fouler de nouveau *A.* اداسة ـ ایطاء علی التکرار *P.* بار دیگر خبیدن *T.* بر دخی چیکنمک ـ بر دخی بصمق || Refouler une étoffe ثوبی تکرار بصمق

Refouler la marée, signifie en termes de Marine, aller contre le cours de la marée *T.* جزر ومدّ دریانک عکسنه یوریمک

Et en termes d'artillerie, il signifie, bourrer une pièce de canon avec le refouloir. V. Bourrer.

Refouler. Retourner vers l'endroit d'où l'on était parti *A.* رجعت *P.* باز گردیدن *T.* کیرو دونمک || L'embargo mis sur les vaisseaux, a fait refouler les marchandises dans les magisins تجّار سفینه‌لرینک دومنلری آلنمغله ماللر مخزنلره ارجاع اولندی On a fait un batardeau qui fait refouler l'eau du ruisseau dans les maisons احداث اولنان سدّ آریغک صوینی اولره طوغری ارجاع ایتدرر

Refoulé. *A.* مداس علی التکرار ـ مکرّراً موطوءٌ *P.* نیز خبیده *T.* بر دخی چیکنانمش ـ بر دخی بصلمش

REFOULOIR. Instrument qui sert à bourrer les pièces de canon *T.* خرتوچ طاپه‌سنی قاقه‌جق دوکج

RÉFRACTAIRE. Rebelle, désobéissant *A.* عاصی pl. عصاة ـ عدیم الاطاعة ـ عاتی *P.* نا فرمان ـ سرکش *T.* باش قالدرمش ـ اطاعتسز || Réfractaire aux ordres du roi اوامر پادشاهی‌یه اطاعت ایتمیان

En Chimie, il se dit d'une substance minérale qui ne peut point se fondre, ou qui se fond difficilement *A.* صلب *P.* سخت *T.* پک ـ سرد

RÉFRACTER. T. de Phys. Produire la réfraction *A.* تقطیع الشعاع

Réfracté. *A.* متقاطع الشعاع

RÉFRACTION. Changement de direction qui se fait dans un rayon de lumière, lorsqu'il passe obliquement par des milieux différens *A.* تقاطع الشعاع || Un bâton plongé en partie dans l'eau paraît rompu à cause de la réfraction عصانک برمقداری صو ایچنده باترلدیغی حالده شعاع شمسک تقاطعی تقریبیله اول عصا منکسر کورینور

REFRAIN. Reprise de quelques mots qu'on répète à chaque couplet d'une chanson, etc. *A.* ترنم pl. ترنمات *P.* ترجیع بند || Le refrain de cette chanson est fort agréable بو بسته‌نک ترنماتی بغایت لطیفدر

Figur. Une chose qu'une personne ramène toujours dans le discours *A.* ورد اللسان *P.* ورد زبان ـ سخن زبانزد *T.* دلک ورد زبانی || Son refrain est toujours de l'argent آلسدیغی سوز دائما اقچه در

Refrain. Le retour des grosses vagues qui viennent se briser contre les rochers *A.* تلاطم الامواج *P.* شکست آبخیزها *T.* قوملرک چتلایوب یارلمسی

se **REFRANCHIR.** T. de Mar. Il se dit quand l'eau de la pluie ou des vagues qui était entrée dans le vaisseau, commence à s'épuiser *A.* انتزاح المیاه *P.* آب کم شدن *T.* صولر دوکنمک || Ce vaisseau se refranchit سفینه‌نک صولری منتزح اولمقده در

RÉFRANGIBILITÉ. T. de Phys. Propriété des rayons de lumière, en tant qu'ils sont susceptibles de réfraction *A.* قابلیّة التقاطع الاشعّة || La différente réfrangibilité des rayons اشعه‌نک علی الاختلاف قابلیّت تقاطعی

RÉFRANGIBLE. Qui est susceptible de réfraction *A.* قابل التقاطع الاشعّة

REFRAPPER. Frapper de nouveau *A.* ضرب علی التکرار *P.* دیگر بار زدن ـ نیز زدن *T.* بر دخی اورمق || Refrapper des

monnaies سکه‌یی تکرار ضرب ایتمک

Refrappé. *A.* مضروب تکرارا *P.* نیز زده *T.* بردخی اورلمش

REFRÉNER. Réprimer. Il ne se dit que dans la Morale *A.* ضبط — امساك *P.* باز گرفتن *T.* آلیقویمق || Refréner ses passions امراض نفسانیه‌یی ضبط ایتمك sa colère ضبط غضب ses appétits مشتهیات نفسی ضبط وامساك ایتمك ses désirs اشتیاقات نفسی ضبط ایتمك la convoitise حرص وطمعی ضبط ایتمك Il faut lui apprendre à refréner sa langue فلانه ضبط لسانك قاعده‌سنی تعلیم ایتمك لازمدر

RÉFRIGÉRANT. Qui rafraîchit *A.* مبرّد pl. مبرّدات *P.* سردی افزا *T.* صوغودیجی || Des remèdes réfrigérans ادویهٔ مبرّده

RÉFRIGÉRATIF. V. Réfrigérant.

RÉFRIGÉRATION. Refroidissement *A.* تبرید *P.* سرد سازی *T.* صوغوتمه || La distillation se fait par exhalation et réfrigération استقطار ماده‌سی فوران بخار وتبرید طریقیله حصوله کلور

RÉFRINGENT. Qui a la propriété de réfraction *A.* ذو خاصة التقاطع الشعاع

REFROGNEMENT. Action de se refrogner *A.* عبوس — کلوح — قطلوب *P.* ترش رویی — چین جبین *T.* یوز اکشیلکی || Le refrognement de son visage marque qu'il n'est pas de bonne humeur نشیط الفؤاد اولمدیغی یوزی اکشیلکندن مستباندر

se REFROGNER. Se faire des rides sur le visage, ou des plis au front, qui marquent de l'humeur, du chagrin *A.* تعبّس — تقطّب — تکلّح — اقتطاب *P.* رو ترشیدن — چین جبین نمودن *T.* یوز اکشتمك || A l'abord de certaines personnes il se refrogne بعض کمسنه یانته واردقلرنده تعبّس ایدر

Refrogné. *A.* متعبّس — عبوس الوجه — قاطب — قطوب کالح الوجه *P.* ترش رو *T.* اکشی یوزلو

REFROIDIR. Rendre froid *A.* تبرید — ایراث البرودة *P.* سرد ساختن *T.* صوغوتمق || La pluie a refroidi l'air باران هوایی تبرید ایلدی

Refroidir ou se Refroidir. Devenir froid *A.* تبرّد — کسب البرودة *P.* سردی پذیرفتن *T.* صوغومق || Laissez refroidir ce bouillon چوربایی کسب برودت ایدنجیه قدر براق Le temps s'est refroidi هوا کسب برودت ایلدی — Figur. Ralentir l'ardeur || Il avait bien de l'ardeur pour cette affaire, mais ce qui est arrivé l'a fort refroidi بو خصوصده خیلی کرمیت ایله اقدام اوزره ایکن ظهور ایدن فلان حالت تبریدینه سبب اولمشدر La vieillesse refroidit les passions سن شیخوخت هوای نفسی صوغودر — هوای نفسه موجب برودت اولور Il ne sera pas toujours si échauffé, il se refroidira bientôt حرارتی دائما شمدیکی مرتبده قالدجغی یوقدر قریبا کسب برودت ایده‌جکدر Leur amitié se refroidit de jour en jour بینلرنده اولان محبت یوما فیوما کسب برودت ایدر

Refroidi. *A.* مبرود — بارد *P.* سردی یافته *T.* صوغومش

REFROIDISSEMENT. Diminution de chaleur *A.* برودت — تبرّد — قرّت *P.* سردی *T.* صوغوقلق || Ce refroidissement du temps pourrait nous amener de la gelée هوانك بو کونه برودتی انجماده منتج اولمق احتمالی درکاردر Le refroidissement de la chaleur naturelle حرارت غریزیه‌نك تبرّدی — Figur. Ralentissement dans les passions || Il y a du refroidissement dans leur amitié بینلرنده اولان دوستلغه برودت عارض اولدی Il y a un grand refroidissement entre eux آره‌لرنده برودت عظیمه واردر — صوغوقلق واردر

REFUGE. Asile, lieu où l'on se sauve dans le danger *A.* مأمن — دار الامان — کهف الامان — ملجاء — ملاذ *P.* گریزگاه — جای گریز — پناه — جای پناه *T.* صغنه‌جق یر || Refuge assuré ملجاء امین Chercher un refuge بر جای گریز طلبنده اولمق Sa maison est le refuge de tous les malheureux خانه‌سی دار الامان — گریزگاه دردمندانذر — کهف الامان دردمنداندر — بیچارگاندر Il se dit figur. des personnes et des choses || Vous êtes mon seul refuge اوّل وآخر ملجاء وپناهم سنسك Il est le refuge des misérables, des pécheurs ملجاء دردمندان وپناه مذنبین Dieu est mon seul refuge انجق پناه وامیدگاهم وگناهکاراندر مرحمت جناب رب العزّتدر Les lois sont le refuge du faible احکام شریعت ضعفا وبیچارگان حقنه جای پناهدر

Il se dit aussi figur., des prétextes sous lesquels on cherche à se mettre à couvert *A.* مهرب pl. مهارب — محیص *P.* گریزگاه *T.* قچامق یر || Quel misérable refuge que ce prétexte! بو عذر نه قدر خسیس وکمقدر بر محیص نا بجادر Ce sont donc là vos refuges? قچامق اولمق اوزره بولدیغك علل واعذار بونلرمیدر

se RÉFUGIER. Se retirer en quelque lieu, ou auprès de quelqu'un pour être en sûreté *A.* التجا — ملاوذة *P.* پناهیدن *T.* صغنمق || Il s'est réfugié dans cette ville-là اول بلده‌یه التجا ایلدی Se réfugier chez un prince فلان پادشاهه التجا ایتمك

Réfugié. *A.* ملتجى *P.* پناهنده *T.* صغنمش - صغنجى

REFUITE. T. de Vénerie. L'endroit où une bête a accoutumé de passer lorsqu'on la chasse *A.* كناس الصيد pl. كنس الصيد *P.* گريزگاه شكار *T.* آوك كزلنديكى ير || Il y a tant de refuites dans cette forêt بو اورمانك ايچنده آو كيزلنهجك وافر محللر وار در

Il se dit figur. des retardemens affectés d'un homme qui ne veut point de conclusion dans une affaire *A.* تسويف pl. تسويفات *P.* ليت ولعل - عسى ولعلّ - *T.* بامروز وفردا باز اندازى || Il élude le jugement du procès par des refuites continuelles بو كون يارين ديبهرك صاومه تسويفات دائمه ايله فصل دعوانك فصل وحكمنى عسى - دعوادن اجتناب ايدر ولعل ايله تأخيردن خالى دكلدر C'est un homme qui use toujours de refuites dans toute sorte d'affaires كافهٔ اموردە امروز وفردا ديبهرك اختيار بطائت ايدر

REFUS. Action de refuser *A.* ردّ المطلوب - ردّ *P.* نپذيرى - نپذيرفتگى - دريغ *T.* اسركمه - قبول ايتمامزلك V. aussi Refuser || Il ne veut pas s'exposer à un refus ردّ مطلوبه دوچار اولمق استمز Essuyer des refus مطلوباتنده مظهر ردّ وتمنيع اولمق Il en a eu un refus absolu مسئولى كليًّا ردّ اولندى Ce qu'il vous a dit est un honnête refus سكا سويلديكى كلام ظريفانه بر ردّ محضدر - حسن تعبير ايله بر دريغ محضدر Adoucir un refus par des manières honnêtes معاملهٔ ردّ وتمنيعى اطوار دلنوازانه ايله تعديل ايتمك Il a pris pour refus la réponse qu'on lui a faite كندويه ويريلان جوابى معناى ردّ ودريغ ايله تأويل ايلدى

REFUSER. Rejeter une offre *A.* ردّ - عدم القبول - امتناع عن *P.* نپذيرفتن - القبول *T.* قبول ايتمامك || On lui a offert tant de cette terre, mais il l'a refusé فلانه بو ملكك ايچون شو قدر بها عرض اولندى لكن قبول ايتمامشدر Refuser des présens, des conditions avantageuses عرض اولنان هداياىى وشروط نافعهيى قبولدن امتناع ايتمك refuser un emploi عرض اولنان منصبى قبول ايتمامك - Il se dit aussi des personnes, et signifie, rejeter leur demande || Il refuse ses meilleurs amis اعزّ احباسنه ردّ ايله معامله - اعزّ احباسنى ردّ ايدر Il a déjà refusé tous ceux qui l'en ont prié بو مادّهده رجا ايدنلرك جملهسنى ردّ ايلدى ايدر

Dans ce sens, il se dit aussi des choses *A.* تمنيع - تقصير *P.* اسركمك *T.* ارزان نداشتن - دريغ كردن || On lui a refusé la grâce qu'il demandait التماس ايلديكى لطف وهمّت مطلوبى اولان همّت دريغ - رهين تمنيع وتقصير اولمشدر Il ne faut rien refuser à ses amis دوست حقنده هيچ اولمشدر دوستلردن هيچ بر شئ - بر شيئى تمنيع ايتمك روا دكلدر دريغ ايتمك روا دكلدر Il refuse si poliment, qu'on ne peut en être offensé شول رتبهده نازكانه دريغ ايدر كه كشى رنجيده خاطر اولمق احتمالى محالدر

Refuser de *A.* امتناع - استنكاف *P.* گريز پايى نمودن - برايشى *T.* قاچنمق - قچقلنمق || Refuser de faire quelque chose برايشى ايشلمكدن امتناع ايتمك d'aller en quelque endroit فلان طرفه كتمكدن امتناع ايتمك de servir quelqu'un بركمسهنك خدمتندن استنكاف ايتمك de lui prêter de l'argent فلانه اودنج اقچه ويرمكدن امتناع ايتمك

Se Refuser. Ne pas se procurer une jouissance qu'on pourrait se procurer *A.* اختيار البخل فى نفسه - اختيار الضنّة فى نفسه - اختيار التقصير فى نفسه *P.* از نفس خود دريغ - بخود سيهدستى نمودن - كردن *T.* كندو نفسندن اسركمك || C'est un homme qui se refuse jusqu'au nécessaire حوايج ضروريّهيه وارنجه نفسى حقنده اختيار بخل وضنّت ايدر qui ne se refuse rien نفسى حقنده هيچ بر شئ دريغ ايتمز - On dit aussi, Il ne se refuse rien, quand il est question de nuire, ou de médire بركمسنهيه ايصال مضرّت وفصل ومذمّت ايدهجك اولدقده هيچ بر شئ تقصير ايتمز C'est un homme qui ne s'est jamais refusé une plaisanterie لطيفهيى هيچ دريغ ايتديكى يوق بر آدمدر

On dit, qu'un homme ne se refuse à rien, pour dire, qu'il est prêt à faire ce qu'on désire de lui هيچ بر شيئدن امتناع - هيچ بر شيئى اسركمز - ايتمز Et se refuser à l'évidence, pour dire, résister à l'évidence d'une chose بر مادّهنك وضوحنى قبولدن امتناع ايتمك || Il est impossible de se refuser à l'évidence de ces preuves بو مقوله دلايل وبراهينك وضوح وصراحتنى قبولدن امتناع ايتمك محالدر

On dit aussi, Le temps se refuse à cela, pour dire, le temps ne le permet pas وقت وحالك بوكا مساعدهسى يوقدر - وقت وحال بوكا مخالفدر Ma fortune se refuse à une si grande dépense قوّت ماليّهمك بو مقوله مصرف جسيمه مساعدهسى تحمّلى يوقدر - يوقدر

On dit en termes de Marine, Le vent refuse, pour dire, que le vent est contraire هوا مخالفدر - روزكارك مساعده‌سى يوقدر - مساعد دكلدر

Refusé. A. مردود - P. غير مقبول - نا مقبول - ارزان نداشته - دريغ كرده - T. قبول اولنمامش - اسركنمش

RÉFUTATION. Discours par lequel on réfute A. مقالة متضمنة الجرح P. مقالهٔ جرح آميز T. جرحى حاوى بر مقاله || La réfutation d'un livre, d'un argument بر كتابك وبر برهانك جرحنى متضمن مقاله

RÉFUTER. Combattre par des raisons ce qu'un autre a avancé A. جرح || Réfuter un livre, un argument, une proposition, une opinion بر تأليفى وبر برهانى وبر مطلبى وبر رأيى جرح ايتمك Réfuter fortement ادلهٔ قويه ايله - قويّاً جرح ايتمك

Réfuté. A. مجروح P. جرح گشته T. جرح اولنمش

REGAGNER. Gagner ce qu'on avait perdu A. كسب مجدداً - تحصيل مجدداً P. باز اندوختن - از سر نو اندوختن - نيز دسترس شدن T. يكيدن قزانمق - يكيدن ايدنمك || Regagner son argent بر كمسنه ضايع ايلديكى اقچه‌يى مجدداً كسب ايتمك Non seulement il avait regagné tout l'argent qu'il avait perdu, mais il en a gagné beaucoup au-delà غايب ايلديكى اقچه‌يى تماماً تحصيل ايلديكندن غيرى فضله اوله‌رق وافر مقدار اقچه دخى كسب ايلدى - Figur. || Regagner l'amitié, l'affection, les bonnes grâces de quelqu'un بر كمسنه‌نك محبتنى يكيدن - وحسن توجهنى مجدداً كسب وتحصيل ايتمك جلب ايتمك

On dit, Regagner quelqu'un, pour dire, se remettre bien avec lui بر كمسنه‌يى يكيدن جلب ايتمك

On dit aussi, Regagner le dessus, pour dire, reprendre le dessus مجدداً اوست - مجدداً كسب تفوقه ظفرياب اولمق كلمك

En termes de guerre, il se dit en parlant des ouvrages de fortification qu'on reprend sur l'ennemi A. مجدداً ضبط P. نيز ظفر يافتن - نيز بدست تصرّف آوردن T. ينه آلمق - ينه ضبط ايتمك || Regagner une demi-lune دشمنك گرفتاريد استيلاسى اولان آى طابيه‌سنى مجدداً ضبط ايتمك - On dit aussi, Les troupes ont regagné du terrain عسكر كيرولنمشيكن مجدداً ميدان آلمشدر

Et en termes de Marine, Regagner le dessus du vent, ou Regagner le vent sur l'ennemi روزكارك - روزكارك اوستنه چيقمق - اوستنه چيقوب دشمنى آلت طرفنه براقمق - Et regagner le port, pour dire, rentrer dans le port تكرار ليمانه عود كيرمك - ورجعت ايتمك

On dit, Regagner le chemin, pour dire, reprendre le chemin ترك اولنان طريقه على التكرار انصراف ايتمك

Regagné. A. مجدداً مكسوب P. نيز اندوخته T. يكيدن قزانلمش A. مجدداً مضبوط P. تكرار آوردهٔ دست ضبط وتصرّف T. ينه آلنمش - ينه ضبط اولنمش

REGAIN. L'herbe qui revient dans les prés après qu'ils ont été fauchés A. كلاء نابت بعد الاجتزاز P. گياه باز رسته T. اوت بچلدكدنصكره بتن يكى اوت

RÉGAL. Festin. V. ce mot.

RÉGALE. On appelle Eau régale, un liquide qui a la propriété de dissoudre l'or P. تيزاب T. كذاب صويى

RÉGALEMENT. V. Régaler || Le régalement des tailles رسوم خراجيه‌نك على السويّه توزيعى

RÉGALEMENT. T. d'Archit. Le travail qui se fait pour mettre un terrain de niveau A. تسوية P. هموار سازى T. دوزلمه - برابرلشدرمه || Le régalement du terrain ارضك تسويه‌سى

RÉGALER. Répartir les taxes avec égalité ou avec proportion A. توزيع - توزيع على السويّة - توزيع الضرايب بالمساواة الضرايب بالمقايسة P. گزيت انداختن همبرابرانه T. ساليانه‌يى برابرلشدررك پاى ايتمك

RÉGALER. T. d'Archit. Mettre un terrain de niveau A. تسوية P. هموار ساختن T. دوزلتمك - برابرلشدرمك

Régalé. A. مستوى P. هموار گشته T. دوزلنمش - برابرلشمش

RÉGALER. Donner un régal A. اطابة - P. ايلام - جشن كردن T. ضيافت ايتمك || C'est un homme qui régale bien ses amis دوستلرينى اطعمهٔ نفيسه ايله اطابه ايتمك عادتيدر Ils ont fait une société, et ils se régalent tour à tour toutes les semaines بر قاچ كشى اشتراك ايدوب بهر هفته بالمناوبه برى برلرينه ضيافت ايدرلر

Il se dit aussi en parlant des choses qu'on fait pour réjouir ses amis A. تنشيط - ترطيب P. خرمى بخشيدن T. اكلندرمك || Il nous a régalés d'une jolie historiette qu'il nous a lue اوقوديغى بر قصّهٔ لطيفه ايله بزى اكلندردى

Et en parlant des présens qu'on fait en de certaines occasions

A. اهدا *P.* دستاويز دادن *T.* هديه ويرمك || On régala l'ambassadeur d'une épée enrichie de diamans ايلچى يه مجوهر بر قبضه قلج اهدا اولندى

RÉGALIEN. On appelle Droits régaliens, les droits attachés à la souveraineté *A.* حقوق سلطانيّه || Le droit de battre monnaie est un droit régalien ضرب سكه حقى حقوق سلطانيّه دندر

REGARD. Action par laquelle on regarde *A.* نظر ـ نظره pl. انظار ـ لمحة ـ لحاظة pl. لحاظات *P.* نگاه *T.* باقش || Regard bénin نظر ميمنت اثر doux نظرهٔ شيرين favorable نگاه حسن نظر ـ التفات tendre نظر رقت انگيز amoureux چشم ـ نظرهٔ فاتره languissant نگاه عشق آلود ـ نظرهٔ عاشقانه نگاه كبر آلود ـ نگاه مغرورانه ـ نظر نخوت اثر fier مخمور نگاه timide نگاه خجالت آلود rude نظر شزر آلود menaçant نگاه vif نگاه پر گو تهديدنما ـ طرح نظر ايتمك Jeter un regard كوز آتمق هر طرفه امرار نظر Promener ses regards partout برشيئك اوزرينه امالهٔ ايتمك les tourner sur quelque objet برشيئك عطف انظار ـ نظر ايتمك les détourner de quelque objet اوزرندن صرف انظار ايتمك Il n'a pas daigné m'honorer d'un regard بنى يك لحظهٔ التفات ايله مشرّف ايلمكه تنزّل ايتمدى

REGARD. Carré de maçonnerie, que l'on lève pour visiter un aqueduc *T.* باجه

REGARDANT. Qui regarde *A.* ناظر pl. نظّار *P.* بينا ـ نگران ـ تماشائى ـ تماشا كن *T.* باقيجى ـ سيرجى || Voilà bien des regardans اشته وافر نظّار وار در على Aux yeux des regardans سيرجيلرك كوزى ـ پيش نظر تماشائيانده ـ مواجهة النظّار اوكنده

REGARDER. Jeter la vue sur quelque chose *A.* نظر ـ مشاهدة *P.* نگرستن ـ نگريدن *T.* باقمق || Regarder le ciel سمايه نظر ايتمك Regarder quelqu'un en face وجاهاً مشاهده ايتمك ـ تحديق نظر ايتمك Regarder fixement رو برو نظر ايتمك دقت attentivement ديده دوز دقت اولمق ـ اطماح نظر نظر بارد ايله ـ باردانه نظر ايتمك froidement ايله باقمق عين غبطه وحسد avec envie, avec jalousie مشاهده ايتمك نظر اشتياق ايله مشاهده avec plaisir ايله نظر ايتمك نگاه دزديده ـ مخاوتهٔ نظر ايتمك à la derobée ايتمك de يان طرفدن باقمق de côté چالوب آلمه باقمق ـ ايله tous côtés من جميع الجهات نظر ومعاينه ايتمك Je ne veux pas seulement regarder cet homme فلانك يوزينه بيله يوزينه بقدمم ـ باقمق استمم ـ On dit figur. Regarder quelqu'un favorablement فلانى ـ بر كمسنديه نظر التفات ايله باقمق مظهر حسن نظر ايتمك Dieu a regardé ces gens avec des yeux de miséricorde حق تعالى فلانلره نظر مرحمت ايله باقدى

On dit d'un homme qui a la vue basse, qu'il regarde de près *A.* قصير البصر *P.* كوتهبين *T.* كوزى ايراغه كورمز

REGARDER, signifie figur. Être vis-à-vis *A.* توجه ـ نظارت ـ تقابل *P.* رو داشتن *T.* باقمق || Cette maison regarde l'orient بو خانه جانب شرقه ناظر در متوجهدر ـ Le côté du palais qui regarde la rivière سرايك جانب نهره متوجه اولان ابرهٔ مقناطيس طرفى L'aiguille aimantée regarde toujours le nord هر بار سمت شماله توجه ايدر Ces deux maisons se regardent بو ايكى خانه يكديگره متناظر در ـ متقابلدر ـ متوجهدر ـ On dit figur., qu'une maison, une fenêtre regarde sur la rivière, sur le jardin, etc. بو خانه وبو پنچره نهره ياخود باغچه يه ناظر در ـ On dit, Deux armées ont été long-temps à se regarder avant que de combattre طرفين اردولرى محاربديه قيام ايتمكسزين وافر زمان برى برلرينه متقابل ومتناظر اولهرق وافر زمان مواجههٔ ومكافحهٔ آرام ـ قرار وآرام اوزره ايدى رو برو طورر ايدى ـ وقرار اوزره ايدى

Et prendre garde, faire attention à quelque chose *A.* صرف الذهن ـ الدقة ـ ملاحظة ـ صرف الذهن *P.* انديشه كردن *T.* باقمق ـ دوشونمك || Regardez bien à ce que vous allez dire ديه جككك كلامه بر ايوجه ملاحظه ايله à ce que vous avez dessein de faire مباشرتنه نيت ايلديككك مادّه ده بر ايوجه صرف ذهن ايله Avec lui je ne regarde point à mes intérêts فلان كشى ايله مصلحتم اولنجه اغراض مخصوصه مى اصلا ملاحظه ايتمم Entre amis on ne regarde point aux petites choses احباب بيننده امور جزئيه يه باقلمز

Il signifie aussi, considérer, examiner avec attention *A.* نظر ـ دقت ايله ـ باقمق *T.* بچشم دقت ديدن *P.* امعان النظر فلان || دقت ايتمك ـ كورمك Quand je regarde telle chose شيئه امعان نظر ايلديكم حالده Il faut regarder la personne, le mérite de la personne ذاتنه وذاتنك اهليتنه نظر ايتملو در بو قماشك لطافتنه Regardez bien la bonté de cette étoffe نظر ايله ـ كركى كبى دقت ايله Regardez ce que vous refusez ردّ ايلديككك شيئه نظر ايله Regardez si ce calcul est juste

En بو حساب صحیحیدر دکلمیدر امرار نظر دقت ایله cela il n'a regardé que Dieu, et nullement son propre intérêt بو مادّه ده مصلحت مخصوصه سنه نظر ایتمیوب لوجه الله تعالی بونی عمل وحرکت ایلدی Vous ne regardez pas que ... ملاحظه ایتمیورسک

REGARDER. Concerner *A.* تعلّق *P.* علاقه داشتن *T.* طوقنمق – راجع اولمق – عائد اولمق || Faites tout ce qu'il vous plaira, cela ne me regarde point هر نه ایسه بو خصوصده دیلدیککی بکا – بکا راجع – اجرا ایله بکا متعلّق هیچ بر شئ یوقدر Cela regarde un tel prince بر فلان حکمداره متعلّق طوقنور Je prends part à tout ce qui vous regarde سکا راجع اولان شیئدر بو بابده اهتمام Ce soin vous regarde کافّهٔ اموری التزام ایدرم – On dit figur., qu'une succession, qu'une charge regarde quelqu'un, pour dire, qu'elle lui doit venir ایتمکک سکا راجع اولان اموردندر عائد در – بو وراثت وبو منصب فلانه متعلّقدر

REGARDÉ. *A.* مشهود – منظور *P.* نگرسته *T.* باقلمش – On dit, Tout bien regardé et considéré, vous trouverez que ... بعد کلّ الملاحظه معلوم اولور که

RÉGENCE. Gouvernement d'un État pendant la minorité ou l'absence du Souverain *A.* تولیهٔ السلطنة – ولایهٔ السلطنة || Saint Louis, à son premier voyage d'outre-mer, confia la régence du Royaume à sa mer فلان نام فرانسه پادشاهی ما وراء بحره ایتدیکی اوّلکی سفرده تولیت سلطنتی والده سنک عهدهٔ امانتنه تفویض ایلدی – امانتنه حواله ایلدی – Il se dit aussi en parlant du temps que la régence dure || Au commencement de la régence ولایت سلطنتک اوائلنده Sur la fin de la régence, durant la régence ولایت سلطنتک اواخرنده ومدّتی اثناسنده

Il se dit aussi du conseil préposé au gouvernement d'une ville بر شهرک اولیای اموری جماعتی

RÉGÉNÉRATEUR. Qui régénère *A.* مورث النشأة الجدیدة – *P.* مجدّد نشأتبخشا – مجدّداً از سر نو پیدا کننده *T.* یکیدن پیدا ایتدریجی || Lycurgue fut le régénérateur des moeurs dans son pays فلان نام صاحب قانون کندو ولایتنده مجدّداً مجدّد اخلاق اولمشدر – نشأتبخشای اخلاق وآداب اولدی

RÉGÉNÉRATION. Reproduction *A.* نشأت جدیدة *P.* زایش نو *T.* یکیدن پیدا اولمه – یکیدن طوغمه || La régénération des chairs لحومک نشأت جدیده سی – On dit en Chimie, La régénération des métaux نو – معادنک نشأت جدیده سی بنو نشأتی

RÉGÉNÉRER. Donner une nouvelle naissance *A.* تجدید انشاء – ایراث النشأة الجدیدة *P.* زایش نو دادن *T.* یکیدن پیدا ایتدرمک – Il se dit surtout en matière de religion || Le baptême nous régénère en Jésus-Christ حال معمودیّت بزی حضرت عیسی یه منسوب ایدرک تجدید نشأتمزه باعث اولور

SE RÉGÉNÉRER. Se reproduire *A.* نشأت مجدّداً *P.* از سر نو زادن *T.* یکیدن طوغمق || Ce caustique empêche les chairs de se régénérer بو یاقی لحومک مجدّداً نشأتنه مانع اولور

RÉGENT. Qui régit l'État pendant la minorité ou l'absence du Souverain *A.* ولیّ السلطنة || Le régent, la régente du royaume ولیّ یا ولیّهٔ سلطنت

On appelle aussi Régent, celui qui enseigne dans un collége *A.* مدرّس pl. مدرّسین *P.* درسخوان – خواجه *T.* درس ویریجی || Le régent de Philosophie, de Rhétorique علم حکمت وعلم معانی مدرّسی

RÉGENTER. Enseigner en qualité de régent *A.* تدریس *P.* درس دادن *T.* درس ویرمک || Il y a dix ans qu'un tel régente فلان کشی اون سنه دنبرو درس ویرر – Il se dit figur. de ceux qui veulent toujours que leurs avis prévalent || C'est un homme qui veut régenter partout هر خصوصده درس ویرمک قیدنده در

RÉGICIDE. Assassinat d'un roi *A.* قتل السلطان – قتل الملک *P.* شاهکشی *T.* پادشاهی اولدرمه – Il se dit aussi de celui qui commet cet attentat *A.* قاتل السلطان – قاتل الملک *P.* شاهکش *T.* پادشاه اولدریجی

RÉGIE. Administration de biens par commission, et à la charge d'en rendre compte *A.* امانة – ادارة – ادارة علی طریق الامانة || امانت صورتیله اولان اداره *T.* بر وجه امانت اداره *P.* On a mis cette succession en régie بو ترکه علی طریق الامانه اداره اولنمق اوزره ویرلمشدر Quelques unes des fermes du Roi sont en régie املاک همایونک بعضیسی بر وجه امانت اداره اولنمقده در On lui en a confié la régie بو شیئک علی طریق الامانه اداره سی خصوصی فلانک عهده سنه احاله اولندی

REGIMBER. Il se dit des bêtes de monture qui ruent, lorsqu'on les touche de l'éperon. V. Ruer au neutre.

RÉGIME. Règle qu'on observe dans la manière de vivre, par rapport à la santé *A.* حمية *P.* پرهيز *T.* قورنمه || Il observe un régime bien incommode راحتى مخل بر نوع حميه يه رعايت ايدر Peu de personnes s'accomoderaient de cette sorte de régime شو مقوله حميه يه موافقت ايده جك آدم آز بولنور Il vit sans aucun régime بر درلو پرهيزه رعايت ايتميدرك كچينور Les médecins lui ont prescrit un mauvais régime اطبّا فلان كمسنه يه مناسبتسز بر نوع حميه سپارش ايلديلر Cet homme vit de régime فلان كمسنه حميه ايله كچينور

RÉGIME. Gouvernement, administration *A.* ادارة – تصرّف || Le commissaire des saisies réelles est commis au régime et administration des biens saisis ضبط املاكه مأمور اولان مباشر اول املاككك اداره وتصرّفنه تعيين اولنور

Il se dit aussi de la manière de gouverner les États *A.* حكومت – صورت – حكمدارى *P.* صورة الادارة – ادارة – صورة الحكومة صورت حكومت || Régime dur *T.* حكمدارلق – حكمدارى استبداد رأى اوزره اولان صورت حكومت arbitraire شديده absurde صورت نا معقول حكومت inconstant, éclairé, bienfaisant حكومت نا پايدار يا با بصيرت يا باهرة المبرّت Le régime de ce pays est despotique بو مملكتك اداره سى حكومت مستبدّه – متفرّده صورتنده در – On appelle un nouveau gouvernement, Le nouveau régime, et un ancien, L'ancien régime نظام جديد يا نظام قديم حكومت

Dans quelques maisons religieuses, il signifie, la forme du gouvernement de la maison *A.* رسم وقانون *P.* رسم وراه *T.* يول || Le régime des Jésuites était despotique فلان طريقتك اركان يول اركانى استبداد مطلق صورتنده ايدى

RÉGIMENT. Corps de gens de guerre, composé de plusieurs compagnies *T.* آلاى – رجمند || Colonel d'un régiment ميرآلاى Régiment d'infanterie پياده عسكرى آلايى

Il se prend figur. pour Grand nombre *A.* فوج pl. افواج *P.* قوناغنده *T.* آلاى || Il y a chez lui un régiment de valets گروه بر گروه چوقداران وار در

RÉGION. Grande étendue. À l'égard de la terre, il se dit d'une grande étendue de pays *A.* قطر pl. اقطار – اقليم pl. اقاليم *P.* كشور *T.* ناحيه || Toutes les régions de la terre جميع اقطار ارض Les régions d'Asie, d'Afrique اقطار آسيا واقطار افريقا Les régions tempérées, septentrionales, méridionales اقاليم معتدله واقطار شماليه وجنوبيه

À l'égard de l'air, les philosophes le divisent en trois régions *A.* طبقة pl. طبقات || La haute, la moyenne, la basse région طبقهٔ اعلا ووسطا وسفلا – Hautes régions, se dit figur. pour Spéculations élevées || C'est un esprit ambitieux qui ne se plaît que dans les plus hautes régions بر حرص نام وشان ايله مجبول بر آدم اولوب مطمح انظارى دائما طبقات اعلا الاعلايه معطوفدر – Les anciens philosophes disaient, La région du feu, pour dire, la partie de l'air la plus élevée كرهٔ نار

À l'égard du ciel, les augures le divisait en quatre régions, lorsqu'ils voulaient tirer des présages *A.* افلاك اربعة

RÉGION ÉPIGASTRIQUE. La région supérieure du bas-ventre *A.* طبقة علياء البطن *P.* بالاى شكم *T.* قارنك اوست طرفى

RÉGION HYPOGASTRIQUE. La région inférieure du bas-ventre *A.* طبقة سفلى البطن – خثلة *P.* زير شكم *T.* قارنك آلت طرفى

RÉGION OMBILICALE. La région moyenne du bas-ventre *A.* طبقة وسطاء البطن – المأنة *P.* ميانگاه شكم *T.* قارنك اورته يرى

RÉGIR. Gouverner *A.* سياست – حكومت – حكمرانى كردن *T.* حكومت ايتمك || Régir un État بر مملكتك سياست وحكومتنى ايتمك Il est difficile de régir un grand peuple بر امّت جسيمه نك سياستى امر دشوار در Ce monarque a sagement régi son royaume بو پادشاه مملكنده حكيمانه سياست ايلدى

Et conduire, diriger *A.* ادارة || C'est lui qui a régi cette affaire بو مصلحتى اداره ايدن فلاندر Il est bon quelquefois de se laisser régir بعضاً زمام اداره واختيارى آخرك يد اداره سنه تسليم ايتمك اوليدر Régir une navigation دريا ده سير وسفر خصوصنى اداره ايتمك Le pilote avait beaucoup de peine à régir قولاغوز كميسنك اداره سنه چوق زحمت چكر ايدى

Il se dit aussi en parlant des finances *A.* ادارة الامور ميريّة – تدبير الامور ميريّة || Ce ministre sut régir si bien les finances, qu'en peu de temps il y rétablit l'ordre فلان وكيل دولت امور ميريّه يى اولقدر مهارت ايله اداره ايتمشدر كه مدّت قليله ظرفنده حسن نظام ورابطه نك اعاده سنه موفق اولمشدر

En termes de Jurisp. il signifie, administrer sous l'autorité de la Justice *A.* امانةً ادارة *P.* امانت اداره كردن *T.* بر وجه

V. aussi Régie || Régir une succession par autorité de Justice امانت طريقيله اداره ايتمك بر تركه‌يى معرفت شرعله امانةً اداره ايتمك Il a été ordonné que les biens seraient régis par un curateur اموال مذكوره متولّى معرفتيله بر وجه امانت اداره اولنمق تنبيه اولندى

En termes de Grammaire, il se dit de la construction des verbes et des prépositions qui ont un certain régime *T.* صله‌لنمق

RÉGISSEUR. Celui qui régit par commission, et à la charge de rendre compte *A.* امين pl. امناء

REGISTRE. Livre où l'on écrit les actes et les affaires de chaque jour pour y avoir recours *A.* سجل pl. سجلات ـ دفتر pl. دفاتر ـ قيد pl. قيودات *P.* دفتر روزنامه *T.* دفتر || Les registres de la Chambre des comptes محاسبه قيوداتى ـ باش دفترلرى Registre d'un marchand بازرگانك دفترى Anciens registres قيود عتيقه Gros registre دفتر كبير ـ دفتر عظيم ـ الجم | Tenir registre دفتر طوتمق Mettre coucher sur le registre دفتره قيد وثبت ايتمك ـ تسجيل ايتمك Extraire une chose des registres قيوداتدن اخراج ايتمك Extrait des registres قيوداتدن مخرج Son registre en fait foi فلانك دفتريله اثبات اولنور Cet article a été biffé du registre بو ماده قيددن ترقين اولندى ـ بو ماده‌نك قيدى ترقين اولندى

On dit figur. Tenir bon et fidèle registre de tout, pour dire, retenir exactement tout ce qu'on voit et ce qu'on entend هرشيئى صحيفهٔ ضميرده قيد ايتمك

REGISTRER. V. Enregistrer.

RÈGLE. Instrument de Mathématique, qui sert à tirer des lignes droites *A.* مسطرة *P.* ستاره *P.* مسطره || Se servir de la règle et du compas مسطره وپركار قوللنمق

Règle, signifie figurément, tout ce qui sert à conduire, à diriger *A.* قاعدة pl. قواعد pl. اصول || C'est une règle certaine pour discerner le vrai d'avec le faux صحيح ايله كاذبك بيننى فرق ايتمكه وسيله اوله‌جق قواعد مقرره‌دندر une règle sûre pour ne pas se tromper گرفتار غبن وتغرير اولمامق ايچون رعايتى واجب اولان اصول صحيحه‌دندر Tenez cela pour une règle infaillible شونى تخلف قبول ايده‌ميه‌جك اصولدن La justice est la règle de toutes ses actions كافهٔ اعمال وافعالنده عدل وحقانيتى اصولدن عدّ ايدر Suivre la règle قاعده‌يه تبعيت ايتمك ـ اصوله تبعيت ايتمك

Il signifie aussi, ordre *A.* نظام ـ ضابطة ـ رابطة *P.* سامان *T.* يول || Il vit sans règle بلا رابطه ونظام كچينور Il n'y a point de règle dans cette maison بو خانده‌ده اصلا رابطه ونظام يوقدر

Il se prend aussi pour Exemple, modèle *A.* مثال ـ غرار ـ نموذج *P.* نمونه *T.* اورنك || Il est la règle de tous ceux de son âge همسنى اولنلرك مثال ونمونه‌سيدر

Il se dit aussi des lois humaines, des ordonnances, des coutumes *A.* قانون pl. قوانين ـ رسم pl. رسوم *P.* آيين *T.* يول ـ ارکان || Telle est la règle établie par la loi حسب الشريعه وضع اولنان قانون شو در C'est la règle que les enfans héritent de leurs pères اولاد كندو پدرلرينه وارث اولمق مقتضاى قانوندر Les règles de la justice قوانين عدل وحقانيت Cette procédure est dans les règles بو مرافعه قانون اوزره در ـ قانونه مطابقدر Cette affaire est en règle بو مصلحت رسم وقانون اوزره در ـ On dit, qu'un procédé est dans les règles, pour dire, qu'il est conforme à quelque principe de morale, de bienséance يوللو حركتدر ـ رسوم مرعيه‌يه موافق بر حركتدر

Règle, signifie aussi, les statuts que les religieux d'un ordre sont obligés d'observer *A.* رسم الطريقة pl. رسوم الطريقة *P.* رسم وراه طريقت *T.* طريقتك يول اركانى || La règle de St. Basile فلان طريقتك رسومى Observer, garder la règle طريقتك يول اركاننه رعايت ايتمك

Règle. Précepte que l'on doit observer dans un art, dans une science *A.* قاعدة pl. قواعد || L'étude des règles مطالعهٔ قواعد Les règles générales قواعد كليه ـ قواعد مطلقه particulières قواعد مخصوصه S'attacher aux règles قواعده توطين نفس ايتمك Observer, négliger les règles قواعده رعايت ايتمك وياخود رعايت قواعد خصوصنده اختيار ذهول واهمال ايتمك Donner, prescrire des règles وضع قواعد ايتمك Cela est selon les règles de l'art قواعد فنّ اوزره در Les règles de la Grammaire, de la Logique, de la Poésie قواعد نحويه ومنطقيه وشعريه Attaquer une place dans les règles بر قلعه‌نك اوزرينه قواعد معتاده اوزره وارمق Traiter un malade dans les règles بر مريضه قواعد معتاده اوزره تدبير ايتمك

On dit proverb. qu'il n'y a point de règle sans exception بلا شذوذ قاعدهٔ مطلقه يوقدر

Règles, se dit aussi de la purgation menstruelle des femmes *A.*

عادت .*T.* حيض || Elle se porte beaucoup mieux depuis qu'elle a ses règles حيضنی كورديكی وقتدنبرو مزاجی خيلی مرتبه خيلجه ايولندی ـ اصلاح اولندی

RÉGLEMENT. Tout ce qui est ordonné pour maintenir l'ordre et la règle; tels sont les ordonnances, édits, etc. *A.* كتاب القانون ـ نظام pl. نظامات *T.* قانوننامه || Réglement de Police نظام بلديه دائر اولان قانوننامه Réglement pour la Justice, pour les Finances حكم وقضايه متعلق ياخود امور ميريّهيه دائر قانوننامه Faire un réglement بر نظام وضع ايتمك publier بر قانوننامه نشر واشاعه ايلمك Observer les réglemens نظامات مرعيّهيه رعايت ايتمك Contrevenir aux réglemens نظامات مرعيّهنك خلافنه حركت ايتمك ـ On dit aussi, Le réglement des limites, pour dire, l'action de les régler حدودك نظامی

RÉGLÉMENT, adv. Avec règle *A.* بنظام ـ منتظماً ـ مرتّباً *P.* بسامان *T.* نظام ايله ـ اوزره ـ ترتيب || On vit réglément dans cette maison بو خانهده نظام وترتيب اوزره كچينورلر Il étudie réglément ses six heures par jour يوميّه مرتّباً التی ساعت مطالعهيه مشغولدر Il soupe réglément à sept heures اخشام طعامنی مرتّباً ساعت يديده ايدر

RÉGLÉMENTAIRE. Qui concerne le réglement *A.* نظامی || Lois réglémentaires قوانين نظاميّه

RÉGLER. Tirer des lignes avec la règle *A.* ترسيم الخطوط *P.* خطّ كشيدن *T.* جيزكی چكمك ـ خطّ چكمك || Régler du papier pour noter de la musique ارقام موسيقيّه اشارنيچون بر صحيفهده ترسيم خطوط ايتمك

Il signifie figur. Diriger suivant certaines règles *A.* تنظيم ـ وضع فی الرابطة ـ ادخال فی الرابطة *P.* درنظام نهادن ـ رابطه دادن *T.* نظامه قويمق ـ رابطهيه قويمق ـ رابطه ويرمك || Régler sa vie صورت تعيّشی تحت نظامه وضع ايتمك ses actions افعال واعمالنی تحت رابطهيه ادخال ايتمك ses moeurs سير واخلاقنی رابطهٔ حسنهيه وضع ايتمك ses désirs اشتياقات نفسی رابطه ونظام تحتنه قويمق sa maison امور بيتيّهسنی تنظيم ايتمك ses affaires امورينی حسن رابطهيه قويمق ـ نظام ورابطهيه وضع ايتمك Régler le présent par le passé امور حاضرهيی احوال ماضيهيه تطبيق ايله تحت رابطهيه وضع ايتمك Régler sa dépense sur son revenu مصرفنی ايرادينه اويدررق تنظيم ايتمك Régler le prix des marchandises اموالك اسعارينی تنظيم ايتمك

On dit, Régler une pendule, une montre, pour dire, la mettre en état d'aller bien ساعتی تنظيم ايتمك ـ عيار ايتمك ـ On dit aussi, Régler les différends, pour dire, les terminer موادّ منازع فيهايه رابطه ويرمك Régler une affaire, un compte مصلحتی وحسابی تنظيم ايتمك

On dit aussi, Régler sa dépense, sa table, pour dire, mettre un certain ordre dans la dépense de sa maison مصرفنی وطعامنی ترتيبه قويمق ـ On dit, qu'une fièvre commence à se régler, pour dire, à devenir régulière حمّا ترتيبه كيرمكه باشلدی ـ مرتّب اولمغه

RÉGLER. Déterminer, arrêter *A.* تعيين ـ مقرّر ـ معيّن كردن *T.* قرار ويرمك ـ ترتيبه قويمق || Régler les séances مجلسلرك وقتلرينی تعيين ايتمك ـ ترتيبه قويمق ـ Cela n'a pas encore été réglé بو شئ هنوز معيّن دكلدر ـ فلان شيئه هنوز قرار ويرلمدی Régler les rangs مراتب ودرجاتی تعيين ايتمك Régler toutes choses هر شيئی تعيين ايتمك ـ ترتيبه قويمق

On dit, Se régler sur quelqu'un, pour dire, le prendre pour modèle de sa conduite *A.* اقتداء ـ اقتفاء فی اثر فلان *P.* پيروی نمودن *T.* بركمسنهيه اويمق ـ Et se régler sur quelque chose, pour dire, se conformer à ce qui a été décidé ou pratiqué sur quelque chose *A.* اتّخاذ الامثال *P.* نمونه گرفتن *T.* بوندن اورنك آلمق || Je ne veux pas me régler sur cela بوندن اورنك آلمق استمم Se régler sur l'exemple des personnes sages عقلانك اعمالندن اتّخاذ امثال ايدهرك اكا كوره حركت ايتمك

RÉGLÉ. *A.* مرسّم بالخطوط *P.* خطّ كشيده *T.* جيزكيلو *A.* مرتّب ـ مضبوط ـ منتظم *P.* ترتيب يافته ـ تنظيم كرده *T.* معيّن *A.* تعيين كرده *P.* ترتيبه قونمش ـ نظام ويرلمش *T.* تعيين اولنمش ـ ترتيبه كيرمش || Du papier réglé جيزكيلو كاغد Une vie réglée مضبوط ومنتظم صورت تعيّش وزندگانی Un jeune homme réglé dans ses moeurs اخلاق وآدابی مضبوط بر نو جوان Un homme qui a une conduite réglée خلق وسيرت وسلوك وحركتی مضبوط بر ذات بر گزيده صفات Une maison bien réglée مضبوط ومنتظم بر خانه une pendule تامّ العيار آصمه ساعتی Heures réglées ساعات معيّنه Mouvement réglé حركت منتظمه ـ مرتّب بر حركت ـ On dit, Il est

réglé que... pour dire, il est déterminé que... بو وجهله نظام
قرارگیر نظام اولمش بر Et cela est réglé – وقرار ویرلمشدر که
Et d'un homme sage, que c'est – قرار داده اولمش – مادّه در
un homme, un esprit réglé *A.* مضبوط الحال *P.* رابطه دار *T.*
رابطه‌لو – Et d'un jeune homme, que son esprit n'est pas encore
réglé عقلنده هنوز رابطه یوقدر

On dit, Troupes réglées, pour les distinguer des milices *A.*
عسکر مرتّب

On dit, qu'une femme est bien réglée, pour dire, qu'elle a
ses règles tous les mois exactement حیضنی ترتیب اوزره کورر –
نظام اوزره – Et qu'une fille est réglée, lorsqu'elle a commencé à
avoir ses règles بو قز سنّ محیضه بالغ اولمشدر

RÉGLET. Petite règle dont les imprimeurs se servent pour marquer des lignes droites *A.* مسطرة الطابع *P.* ستارهٔ طبعکار *T.*
بصمه‌جی مسطره‌سی

RÉGLISSE. Plante *A.* سوس *P.* سپتان *T.* میان اوتی || Jus
de réglisse میان اوتی صویی – Sa racine s'appelle *A.* عرق
السوس *T.* میان کوکی

RÉGNANT. Qui règne *A.* جالس فی سریر السلطنة *P.*
حالیا اریکه نشین سلطنت *T.* حالا پادشاه اولان –
حالا پادشاهلق ایدن || Le roi régnant حالا جالس تخت
سلطنت اولان پادشاه La reine régnante حالا جالسهٔ سریر
سلطنت اولان ملکه

Il se dit aussi d'un souverain qui n'est pas roi *A.* قاعد فی
مسند الحکومة *P.* حالیا مسند نشین ملکداری وحکومت
T. حالا حکومت ایدن || Prince régnant حالا مسند نشین
حکمدار – ملکداری وحکومت اولان میر جلیل الشان
جلیل الاعتبار

Il se dit aussi figur. des choses *A.* اغلب – غالب || Le goût
régnant طعم غالب L'opinion régnante اعتقاد غالب

RÈGNE. Gouvernement d'un royaume par un roi *A.* سلطنت
P. پادشاهی *T.* پادشاهلق || Règne heureux سلطنت باهرة
المیمنة doux سلطنت بر حلم وملایمته مقارن tranquille امن
وآسایش اوزره اولان سلطنت glorieux سلطنت پر شان
پر مجد وشان – وشوکت orageux غوایل وشدایده ابچنده
آفات ومصایبدن malheureux گذران ایتمش ایام سلطنت
سلطنت منتجة النکبة long, court عبارت بر سلطنت
مدیده یاقلیلة المدّه plein de troubles آشوب واختلالدن

عبارت اولان ایام سلطنت Pendant le règne, sous le règne
d'un tel prince فلان پادشاهک ایام سلطنتنده – زمان
سلطنتنده

Il se dit aussi des princes souverains, quoiqu'ils n'aient pas le
titre de roi *A.* حکومت *P.* حکمداری *T.* حکمدارلق

On dit en Physique, Le règne animal, végétal et minéral,
pour dire, les animaux, les végétaux, les minéraux *A.* حیوانات
ونباتات ومعدنیات – On appelle ces trois règnes *A.* موالید
ثلثة *P.* سه جوهر – سه فرزند

RÉGNER. Commander souverainement à un peuple *A.* سلطنت –
حکومت *P.* پادشاهی کردن – حکمرانی کردن *T.* پادشاهلق
– حکمدارلق ایتمک || Régner heureusement بالیمن
والسعاده سلطنت ایتمک absolument, despotiquement بالاستقلال
ومستبدّانه پادشاهلق ایتمک Régner long-temps مدّت مدیده
سلطنت ایتمک Régner en paix آرام وآسایش اوزره
سلطنت ایتمک L'art de régner فنّ ادارهٔ

Figur. Dominer *A.* تحکم – غلبة – استیلا *P.* چربیدن – مستولی
شدن *T.* اوست اولمق – اوست کلمک – غالب کلمک ||
Quand l'ambition règne dans une âme نفسه حرص نام وشان
مستولی اولنجه Le sage règne sur ses passions عاقل ودانا
اولان کشی امراض نفسانیه‌سی اوزرینه تحکم ایدر Il règne
dans ce tableau une couleur jaunâtre بو تصویرده صارمسی
بر رنک غالبدر L'affectation règne dans son style سبکک
وعباره‌سنده تکلّف غالبدر Le vent, la maladie qui règne
مستولی اولان ریح یاخود علّت

Et être en crédit, en vogue *T.* اعتبارده اولمق – اشتهارده
اولمق || Pendant que ce favori et ses créatures régnaient à la Cour
فلان نام مقرّب پادشاهی وآنک چراغ دست افروخته‌سی
اولان تعلقات دولت عندنده اعتبارده اولدقلری وقتلرده
Cette doctrine, cette opinion a régné long-temps بو مذهب
وبو اعتقاد وافر زمان اشتهارده ایدی L'avarice, l'hypocrisie,
l'intérêt règnent plus que jamais زمانده حرص وطمع وکذب
وریا وحبّ نفع وربا اوقات سائره‌دن زیاده اشتهارده در

RÉGNICOLE. Habitant naturel d'un royaume *A.* اهل pl. اهالی
P. بوم زاد *T.* یرلو || Les Suisses ont les mêmes priviléges que les régnicoles اسویچرلو فرانسه‌ده اهالیٔ مملکتک متمتّع اوله
کلدکلری امتیازاته مظهر اولورلر

REGONFLEMENT. Élévation des eaux dont le cours est arrêté

par quelque obstacle *A.* طمو *P.* آب بر خیزئ *T.* صویکث یوقاری قالقمسی - قبارمسی

REGONFLER. Il se dit des eaux courantes qui s'enflent et s'élèvent *A.* طمو - طغیان *P.* آب بر خاستن *T.* صو قبارمق

REGORGEMENT. Action de ce qui regorge *A.* طموم - زخور *P.* لبریزی *T.* طاشقنلق || Le regorgement de la rivière a inondé la prairie طغیان نهر اغمار صحرایه بادی اولمشدر Le regorgement de la bile, des humeurs طغیان صفرا واخلاط

REGORGER. Il se dit d'un liquide qui déborde et s'épanche hors de ses bornes *A.* تشظی - تزخر - زخور - طموم - فیضان *P.* لبریز شدن - ازلب بیرون شدن - ازلب شریدن *T.* طاشوب اقمق - بوشانمق || Les ruines de ce pont ont fait regorger la rivière جسرک انقاضی تشظی نهره باعث اولمشدر Le sang lui regorgeait par la bouche, par le nez, par les oreilles قان فلانک آغزندن وبروننددن وقولاغندن فیضان ایدر بوشانور ایدی - ایدی

On dit figur. Faire regorger, pour dire, obliger de rendre *T.* قوصدرمق || On lui fera regorger l'argent qu'il a volé استراق ایلدیکی اقچه‌یی کندویه قوصدره‌جقلر

On dit aussi, Regorger de biens, etc. pour dire, en avoir beaucoup *A.* امتلاء فوق الفرق *P.* تا - تا بسر مالامال شدن - لبالب پر شدن - بگلو پر گشتن *T.* تپه‌یه قدر طولمق || Il a tant de biens qu'il en regorge کثرت مالدن تا بگلو ملآن ومالامالدر Cette province regorge de blé بو مملکت حنطه ایله مالامالدر Les magasins regorgent de marchandises انبارلر لبالب مالامالدر - فوق الفرق مال ایله ملآندر

On dit aussi simplement Regorger, pour dire, abonder *A.* برکت - غزارت *P.* در فراوانی بودن *T.* بوللقده اولمق || Tandis que vous regorgez, il est dans la disette سن حال غزارت سن - وبرکتده ایکن فلان کشی قحط وقلت اوزره در بوللقده ایکن فلان کشی طارلقده در Les foins ont manqué cette année, mais l'avoine regorge بو سنه گیاهک قحط وندرتی وار ایسه یولافک برکتی چوقدر L'argent regorge sur la place بازارده نقودک غزارت وبرکتی وار در

REGRATTER. Gratter de nouveau *A.* حک علی التکرار - تکرارا احکاک *P.* نیز خاریدن *T.* ینه قاشیمق - بردخی قاشیمق || Il a envenimé sa plaie, à force de gratter et de regratter یاره‌سنی مرة بعد اخری حک ایتمکله آزدردی

Et râcler. Il se dit des bâtimens de pierre, dont on enlève la superficie *A.* حک *T.* قاشیمق || Regratter une maison, une muraille بنانک یا دیوارک طاشلرینی حک ایتمک

REGRATTIER. Marchand qui vend à petites mesures *A.* بایع کسراً *P.* خرده فروش *T.* پارچه پارچه صاتیجی

REGRET. Déplaisir d'avoir perdu un bien, ou d'avoir manqué celui que l'on aurait pu acquérir *A.* تلهف - تأسف pl. تأسفات - حسرت - تحسر pl. تحسرات *P.* ارمان - اروند - رسانه - افسوس - دریغ *T.* جان صیزلمسی || J'ai grand regret à mon ami qui est mort, à l'occasion que j'ai perdue وفات ایدن دوستم ایچون وفوت ایلدیکم فرصت ایچون بغایت تأسف ایدرم Avoir regret de n'avoir pas acheté une maison فلان کشی بر خانه اشترا ایتمدیکنه متأسف اولمق J'ai regret de ne pouvoir vous rendre ce service طرفکه بو خدمتی ادا ایده‌مدیکمه تأسف ایدرم Je vous quitte avec beaucoup de regret کمال تأسف بال ایله سندن مفارقت ایدرم Il a laissé bien des regrets après lui وفاتندنصکره قلوب ناسده ابقای قلوب ناس مالامال انواع - تحسرات گوناگون ایلدی تأسفات اولمشدر

Il signifie aussi, repentir *A.* ندامت - سدم *P.* ارمان - پشیمانی *T.* پشیمانلق || Avoir un regret sensible de quelque chose بر شیئ ایچون نادم وسادم اولمق Un regret cuisant سدم جانسوز Avoir regret d'avoir offensé Dieu خلاف رضای باری حرکتده بولندیغی ایچون سادم وغمگین اولمق Avoir regret de ses péchés برکمسنه ارتکاب ایلدیکی معاصی وآثامک ندامتنی چکمک J'ai grand regret à la faute que j'ai faite ایتدیکم خطا ایچون نادم وپشیمانم

Regrets, signifie, lamentations, plaintes *A.* تظلمات - انین *P.* فغان - زاری *T.* آغلشمه || Ce sont des regrets inutiles بونلر تظلمات بلا طایلدر

À **Regret.** Avec répugnance *A.* بتأسف البال *P.* افسوسکنان *T.* جان صیزلیه‌رق || Il a fait cela à regret تأسف بال ایله ایشلدی Les juges l'ont condamné à regret قضات وحکام تأسف بال ایله فلانک علیهنه حکم ایلدیلر

REGRETTABLE. Qui mérite d'être regretté *A.* واجب التأسف - مستحق التلهف *P.* شایان ارمان - وا خوردنی *T.* جان صیزلمغه کرکلو || Une personne regrettable واجب التأسف بر آدم Un bien مستحق تأسف اولان مال

REGRETTER. Être affligé d'une perte qu'on a faite *A.* تأسف ـ تلهف ـ تحسر ـ توجع *P.* ارمانيدن ـ ارمان خوردن ـ رسانه ـ حسرت ـ غمگين گشتن ـ غم خوردن ـ وا خوردن ـ خوردن كدر ـ آجيمق ـ جان صيزلمق *T.* حسرت بردن ـ كشيدن حسرت چكمك ـ چكمك || Regretter la perte de ses amis, son argent بر كمسنه فوت ايلديكى دوستلرك واقچه‌سنك اوقات ماضيه‌سنك تأسفنى چكمك le temps passé تأسفنى چكمك كچمش وقت ايچون تأسف ايتمك ـ چكمك une occasion qu'on a laissé échapper بر كمسنه فوت ايلديكى فرصتك قاچرديغى فرصت ايچون تلهف ـ حسرتنى چكمك وتحسر ايتمك

REGRETTÉ. *A.* مظهر التأسف *P.* ارمانيده ـ خورده ـ وا *T.* عموما مظهر || C'est un homme universellement regretté اجينمش تأسف اولمش بر آدمدر

RÉGULARITÉ. Conformité aux règles. Dans la Physique, il se dit de l'ordre invariable de la nature *A.* نظام معين ـ نظام مقرر || La régularité du flux et reflux de la mer درياده جزر ومدك du mouvement des corps célestes اجرام فلكيه‌نك نظام معينى حركت معينه‌سى

Dans la Morale, il se dit de l'observation exacte des devoirs et des bienséances *A.* رابطه حسنه ـ ضابطه ـ نظام ـ حسن الانتظام || Cette femme observe beaucoup de régularité dans sa conduite بو خاتونك سلوك ورفتارنده قاعدهٔ حسن رابطه‌يه رعايتى حركتى منتظمدر ـ سلوك وحركتى مضبوطدر ـ چوقدر

Il se dit aussi de l'observation des règles, des préceptes de l'Église *A.* عدم التخلف || Il observe les jeûnes avec régularité ايام صيامه بلا تخلف رعايت ايدر

Et de l'observation des règles dans les arts *A.* رعاية القواعد ـ قواعد الحسن الانتظام || Tous les tableaux de ce peintre sont dessinés dans une très-grande régularité بو مصورك اثر قلمى اولان جميع تصويراتده قواعد فنّ كماليله رعايت اولنمشدر Cette statue manque de régularité بو صنمده قواعد حسن انتظام يوقدر

On dit aussi, La régularité des traits du visage, pour dire, leur juste proportion *A.* تناسب الملامح الوجه

RÉGULE. La partie métallique pure d'un demi-métal *T.* معدن نيم كاملك صحيح وخالص جزء معدنيسى || Régule d'arsenic زرنيخك صحيح وخالص جزء معدنيسى

RÉGULIER. Réglé *A.* مرتب ـ معين || Les mouvemens réguliers des corps célestes اجرام فلكيه‌نك حركات مرتبه‌لرى Le flux et reflux de la mer a ses périodes régulières درياتك جزر ومدنده مرتب ومعين مناوبه وار در

Il se dit aussi par rapport à la religion et aux moeurs *A.* مضبوط ـ ذو رابطة *P.* رابطه دار *T.* رابطه‌لو || Une femme très-pieuse et très-régulière غاية الغايه متعبده ورابطه‌لو بر خاتون Sa conduite a toujours été fort régulière سلوك وحركتى على رابطه تحتنده ـ الدوام رابطه‌لو ايدى

Il signifie aussi, exact, ponctuel *A.* صاحب ـ عديم التخلف انجاز || Il a toujours été très-régulier à tenir sa parole الدقة ـ وعد خصوصنده بغايت صاحب دقت بر آدم ايدى انجاز وعده اصلا تخلف ايتمز C'est un homme régulier dans les moindres choses اك ادنا شيلره وارنجه دقتى چوق بر آدمدر

Et qui est fait dans une certaine régularité *A.* منتظم ـ منتظم حسب القواعد || Un bâtiment régulier منتظم بر بنا Une place régulière حسب القواعد منتظم بر قلعه

En termes de Grammaire, on appelle Verbe régulier, celui qui suit, dans la formation de ses temps, les règles générales des conjugaisons *A.* فعل قياسى

RÉGULIÈREMENT. Avec régularité *A.* منتظما ـ بالانتظام || Il vit, il chante fort régulièrement نظام اوزره كچينور ومنتظما تغنى ايدر ـ Il signifie aussi, réglément. V. ce mot.

Il se prend aussi pour Ponctuellement *A.* بلا تخلف *P.* بى تخلف || Il tient régulièrement ses promesses وعدينى بلا تخلف انجاز ايدر

RÉGULINE. V. Régule.

RÉHABILITATION. Rétablissement dans le premier état *A.* رجعة الى حال السابق ـ الى ما كان *P.* باز گردش بحال *T.* گذشته حال اولكى حالـه دونمه || Lettres de réhabilitation خلع سابقنه رجعتى متضمن امرنامه Réhabilitation de mariage اولنمش نكاحك حال سابقنه رجعتى

RÉHABILITER. Rétablir dans le premier état *A.* ارجاع الى ارجاع الى حال السابق ـ تجديد كما فى السابق ـ ما كان *P.* باز گردانيدن *T.* بحال گذشته قويمق ـ اولكى حالنه ـ حال سابقنه كتورمك ـ مقدمكى حالنه دوندرمك || Réhabiliter un officier dégradé de sa charge بر حكـ اولنمش بر صاحب رتبه‌يى حال سابقنه ارجاع ايتمك Réhabiliter la

mémoire d'un homme condamné en Justice شرعاً عليهنه حكم اولنمش كشينك حسن صيت وشهرتنى كما فى السابق تجديد ايتمك

REHAUSSEMENT. Action de rehausser. V. Rehausser || Le rehaussement d'une muraille ديوارك ترفيعى

On dit, Le rehaussement des monnaies, pour dire, l'augmentation de leur valeur numéraire *A.* ترقى الفيئات الدراهم *P.* زيادگى سكه ـ سكه بهاسنك آرتمسى *T.* بهاى درهم ودينار بهاسنك زيادهلگى

On dit aussi, Le rehaussement des tailles *A.* تزايد التكاليف *P.* زيادگى تكاليف *T.* تكليفلرك زيادهلنمسى ـ تكليفرك آرتمهسى

REHAUSSER. Hausser davantage *A.* ترفيع ـ اعلا *P.* برآريدن ـ بالاتر ساختن *T.* يوكسلتمك ـ قالدرمق ـ يوقارى || Les planchers de cette maison sont trop bas, ils ont besoin d'être rehaussés بو خانهنك دوشمهلرى بغايت دوشك اولدقلرينه بناءً يوكسلنمكه محتاجدر Ce tableau tombe trop bas, il faut le rehausser au niveau de cet autre بو تصوير زياده آشاغى يه صارقق اولديغندن ديگر تصويرك برابرلكنه قدر يوقارى قالدرلمق اقتضا ايدر

On dit Figur. Rehausser l'éclat, le mérite d'une action, pour dire, en relever le mérite *A.* ترفيع القدر والقيمة *P.* قدر فلان چيز بالا بر بالا كردن *T.* بر شيئك قدرينى آرتورمق

On dit aussi, Rehausser le courage à quelqu'un, pour dire, lui relever le courage *T.* بر كمسنهنك فرومانده اولمش غيرتنى مجدداً تأييد ايتمك || Cette victoire rehaussa son audace, sa fierté مظهر اولديغى غزاى جليل فتور يافته اولان جسارتنك وفرومانده اولمش غرور ونخوتنك مجدداً تأييدينه وسيله اولمشدر

Rehausser, signifie aussi, augmenter *A.* تزييد *P.* افزونيدن *T.* آرتورمق ـ زيادهيه چيقارمق || Le prix du blé est rehaussé حنطهنك بهاسى ارتدى ـ زيادهلندى ـ ترقى بولدى Rehausser les monnaies, les tailles سكهلرك بهاسنى وتكاليفى آرتورمق

Il signifie figur., faire paraître davantage *A.* اظهار ـ كشف *P.* بديدار كردن *T.* آچمق ـ كوسترمك || Les ombres dans un tableau rehaussent l'éclat des couleurs تصويرلرده كولكهلرك مقارنتى الوانك آچلمسنه وسيله اولور Cette parure rehaussait sa beauté بو نوع زينت وپيرايش حسن وجمالنك بر فات دخى كشفنه باعث اولور ايدى

Et vanter avec excès *A.* تذرية ـ اشادة ـ اطرا *P.* بستايش كسى بال وپر دادن *T.* اوچورمق ـ باللندرمق || Les historiens Espagnols rehaussent les moindres actions de Charles V, et déprécient celles de François I اسپانيا مورخلرى فلان قرالك افعالنى اطرا واشاده وفلان قرالك آثارينى خسيس وكمايه اولمق اوزره عرض وافاده ايدرلر

RÉIMPOSER. Faire une nouvelle imposition *A.* طرح الوضيعة على التكرار *P.* از سر نو گزيت انداختن *T.* بر دخى دفعهٔ ثانيه اولهرق ويركو صالمق ـ ساليانه صالمق || On m'a réimposé à la taxe اوزريمه بر دخى ويركو طرح اولندى On a réimposé telle somme sur le pays مملكته شو قدر مقدار اقچهدن عبارت بر ويركو دخى طرح اولندى

RÉIMPOSITION. Nouvelle imposition *A.* طرح جديد *P.* گزيت نيز انداخته *T.* ساليانه بر دخى صالدرلمش

RÉIMPRESSION. Nouvelle impression *A.* طبع مكرر *P.* ديگر بار طبع *T.* بر دخى بصمه || La réimpression d'un ouvrage بر كتابك طبع مكررى ـ بر دخى بصلمهسى

RÉIMPRIMER. Imprimer de nouveau *A.* طبع وتمثيل على التكرار *P.* ديگر بار طبع كردن *T.* بر دخى بصمق || Cet ouvrage a été réimprimé plusieurs fois بو كتاب بالدفعات طبع وتمثيل اولندى

Réimprimé *A.* مكرراً مطبوع *P.* نيز طبعكرده *T.* ينه بصلمش

REIN. Viscère dans l'animal, qui sert à recevoir et à filtrer les sérosités du sang qui forment l'urine *A.* كليه pl. كلى *P.* پلك *T.* گرده ـ بوكرك || Le rein droit, le rein gauche كليهٔ يمنا ويسرا ـ صاغ وصول بوكرك Une pierre, un abcès dans le rein كليهده ظهور ايتمش حصاة وورم Il a le rein droit bouché كليهٔ يمناسى مسدوددر ـ صاغ بوكركى طيقانمشدر

Reins, au pluriel, se dit du bas de l'épine du dos, et de la région voisine *A.* حقو pl. احقاء *P.* ميان ـ كمرگاه *T.* بل ـ بوكور || Il a mal aux reins بلى آغرر

On dit proverb., qu'un homme a les reins forts, pour dire, qu'il est riche *A.* عريض البطان ـ قوى الظهر ـ مقتدر *P.* توانگر *T.* ارقهسى قالين

REINE. Femme de roi *A.* زوجة السلطان *P.* زن پادشاه *T.* خنكار قادينى ـ پادشاهك عيالى

Et femme qui règne de son chef *A.* ملكة pl. ملكات || Grande reine ملكهٔ معظمه Reine régnante حالا جالسهٔ اورنگ سلطنت Reine mère والده سلطان Reine régente ولیهٔ اولان ملكه سلطنت

RÉINTÉGRATION. Action de réintégrer. V. ce mot.

RÉINTÉGRER. Remettre quelqu'un dans la possession d'une chose *A.* ابقاء على التصرّف كما فى السابق - ابقاء كما كان || Il a été réintégré par arrêt dans cette terre اول ارضك تصرّفنه با امر عالى كما كان ابقا اولندى On l'a réintégré dans la possession de ses biens يد تملّكندن نزع اولنان اموال واملاككك تصرّفنه كما فى السابق ابقا اولندى

On dit aussi, Réintégrer dans les prisons *A.* حبس على التكرار *P.* مجدداً حبس - نيز در زندان كردن *T.* ينه حبس ايتمك

RÉITÉRATION. Action de réitérer. V. ce mot || La réitération des menaces qu'on lui avait faites, le fit changer de conduite تهديداتك تكرارى تبديل مسلكك ايلمسنه بادى اولمشدر La réitération d'un ordre امرك تكرارى

RÉITÉRER. Faire de nouveau une chose *A.* تكرار - تكرير *P.* ديگر بار بكار آوردن - نيز كردن *T.* تكرارلمك || Il faut réitérer cette médecine بو دوايى تكرار ايتمك اقتضا ايدر la saignée فصدى تكرار ايتمك لازمدر

RÉITÉRÉ. *A.* مكرّر *P.* ديگر بار بكار آورده *T.* تكرارلنمش

REJAILLIR. Jaillir de divers côtés *A.* تثوّر - تفوّر *P.* زهاب - بر جهيدن - كردن *T.* آتلمق - فشقرمق - صچرامق || Faire rejaillir de l'eau صو فشقرتمق - افارهٔ ما ايتمك de la boue sur quelqu'un بر كمسنه‌نك اوزرينه اثارهٔ وحل ايتمك Quand on vint à lui ouvrir la veine, son sang rejaillit jusqu'au pied du lit چامور صچراتمق عرقى شق اولندقده قان آتلدى - دوشككك اوجنه قدر صچرادى

Il se dit aussi de la lumière *A.* انعكاس *P.* عكس انداختن *T.* قوپوب چيقمق || Les rayons qui rejaillissent d'un miroir آيينه‌دن عكس انداز اولان اشعه

REJAILLIR, se dit aussi des corps qui en frappant d'autres corps sont repoussés et réfléchis sur un troisième *A.* رجعت *P.* باز افتادن *T.* دونمك || La pierre a rejailli du mur contre lequel elle était lancée, sur le mur opposé فلان ديوارك اوزرينه آتيلان طاش مقابلنده واقع ديواره رجعت ايله طوقندى Il a tiré loin de nous, et cependant un grain de plomb a rejailli sur moi فلان كشى تفنكنى بزدن ايراق آتمشيكن صاچمه‌نك برى اوزريمه رجعت ايلدى

Il se dit figur. du bien et du mal qui revient de quelque chose à une personne *A.* انعكاس - رجوع *T.* طوقنمق || L'honneur de cette action rejaillit sur lui بو ماده‌دن حاصل اولان شان واعتبار فلانك طرفنه راجع ومنعكس اولور La gloire des ancêtres rejaillit jusque sur les descendans آبا واجدادك علو شانى اولاد واعقابه منعكس اولور La honte en a rejailli sur nous راجع - بونك شين وعارى طرفمزه منعكس اولدى عكس ايلدى - اولدى

REJAILLISSEMENT. L'action de ce qui rejaillit *A.* ثوران - فوران *P.* زهاب - پر تاب *T.* صچرايش - فشقرمه - آتلش - قوپوب چيقمه *A.* انعكاس *P.* عكس اندازى *T.* || Le rejaillissement de l'eau ما فوران - صويك فشقرمه‌سى du sang دم فوران - ثوران دم - قانك صچرايشى - فشقرمه‌سى On dit aussi, Le rejaillissement de la lumière ضيانك انعكاسى

REJET. T. de Jurisp. L'action par laquelle on rejette une pièce inutile ou falsifiée *A.* ردّ - عدم القبول *P.* نا مقبولى *T.* مقبول طوتلمامه || On a ordonné le rejet de cette pièce بو ورقه‌نك ردّى امر اولندى on l'a rejetée du procès بو ورقه مرافعه‌ده مقبول طوتلمدى

REJET. T. d'Agric. Il se dit de la nouvelle pousse d'une plante, d'un arbre. V. Rejeton.

REJET. T. de Finance. Répartition des impôts de ceux qui sont insolvables sur les autres *A.* طرح الوضيعة لتكميل النقصان *P.* نقصان تمامسازئ نو براى اندازئ گزيت *T.* نقصانى تكميل ايچون يكيدن ساليانه صالمه || Il manque tant à la somme qui a été imposée, il en faut faire le rejet sur toute la paroisse طرح اولنان ساليانه‌دن شو مقدار نا تحصيل فالمغله محله‌نك جملهسنه بر طرح جديد ايله تكميل نقصان اولنمق اقتضا ايدر

REJETABLE. Qui doit être rejeté *A.* واجب الردّ - مستحق الردّ - مردود - غير مقبول *P.* انداختنى - نا مقبول - شايان ردّ *T.* آتيلهجق - قبول اولنميه‌جق || Proposition rejetable تكليف اولان واجب الردّ - قبول اولميان - شايان قبول بو عذر اولنميه‌جق Cette excuse ne peut être que rejetable نا مقبولدر - واجب الردّ در Cette pièce de monnaie est rejetable, parce qu'elle n'est pas marquée بو سكه تمغاسز اولديغندن

نا مقبولدر

REJETER. Jeter une seconde fois *A.* رمی علی التکرار -
بر دخی - بنه آتمق *T.* نیز انداختن *P.* تکراراً قذف
آتمق || Vous n'avez pas pu prendre la balle quand je vous l'ai
jetée; renvoyez-la-moi, je vous la rejetterai طرفکه آتدیغم
طوبی آلمدیغکدن طرفمه اعاده ایتدر که بر دخی آتهیم

Et Jeter une chose dans l'endroit d'où on l'avait tiré *A.* القاء
اعادة الی مکانه علی التکرار - الی مکانه علی التکرار *P.*
باز بجایش انداختن *T.* یرینه بنه آتمق || Comme il n'avait
pris que du petit poisson, il le rejeta dans l'eau طوتدیغی هب
اوفاق بالق اولدیغندن ینه صویه القا ایلدی

Et jeter dehors *A.* دفع - اخراج - طرح فی الخارج *P.* بیرون
انداختن - بیرون زدن *T.* طشره اتمق - چیقارمق || La
mer a rejeté sur ses bords les débris du naufrage دریا شکست
اولمش سفینه‌نک انقاضنی ساحله طرح ایلدی Cet homme
a l'estomac faible, il rejette tout ce qu'il prend معده‌یه ضعف
مبتلا اولمغله هر نه طعام اکل ایده‌جک اولور ایسه دفع
واخراج ایدر

Il signifie aussi, repousser *A.* ردّ *P.* واپس انداختن *T.* کیرویه
آتمق - کیرویه دوندرمک || On lui avait jeté la balle, il la
rejeta avec la même force آتیلان طوبی ینه اول شدّت ایله
کیرویه ردّ ایلدی

Il se dit aussi des arbres qui repoussent après avoir été coupés
A. اشطاء *P.* ستاک زدن - مساک زدن *T.* سورمک -
فلیز سورمک || Depuis qu'on a étêté cet arbre, il a rejeté beau-
coup de branches بو آغاجک دپه‌سنی بودادقلری وقتدنبرو
قتی وافر فلیز سوردی

REJETER. Mettre une chose en un endroit, après l'avoir ôté de
celui où il était *A.* نقل || Cet article n'est pas à sa place, il faut
l'ôter, et rejeter cette somme sur le compte de l'année prochaine
بو اسامی یرنده اولمدیغنه بناءً بو طرفدن اخراج وسنهٔ آتیه
حسابنه نقل اولنمق اقتضا ایدر

On dit figur. Rejeter une imposition sur une ville, pour dire, faire
une réimposition pour achever le paiement d'une taxe qui n'a pu être
payée entièrement *A.* طرح الوضیعة علی التکرار لتکمیل النقصان
P. برای تمامسازئ نقصان از سر نو گزیت انداختن *T.*
نقصانی تماملمق ایچون یکیدن سالیانه صالمق

On dit, Rejeter la faute sur quelqu'un, pour dire, en accuser un
autre *A.* تحمیل التهمة علی فلان - عزو التهمة علی فلان *P.*
تهمتی فلانک اوزرینه *T.* گناهرا بر فلان کس انداختن
آتمق - تهمتی فلانک اوزرینه یوکلتمک || On a rejeté le
tort sur quelqu'un qui en était bien innocent بی‌جرم
قباحتی اولان بر آدمک اوزرینه یوکلتدیلر

REJETER. N'agréer pas, ne pas recevoir *A.* ردّ - امتناع عن
القبول *P.* نداشتن - ارزان نداشتن - نپذیرفتن - مقبول نداشتن
T. انداختن - آتمق - قبول ایتمامک || Ce banquier rejette toutes
les monnaies étrangères بو صرّاف اجنبی سکه‌لرینک جمله‌سنی
یبانجی سکه‌لرینی قبول ایتمز - ردّ ایدر Il me devait fournir
tant d'arbres, mais j'en ai rejeté la moitié qui ne valait rien بکا
ویره‌جکی اولان شو قدر عدد آغاجلرک نصفی مقدارینی
ایشه یرامدیغندن ردّ ایلدم Il a rejeté les offres qu'on lui
faisait کندویه عرض اولنان موادّی ردّ ایلدی

REJETON. Nouveau jet d'un végétal *A.* شطاء pl. اشطاء - فرع
pl. فروع - فرخ pl. افراخ *P.* ستاک - مساک *T.* فلیز -
شطاء طری || Un rejeton bien vert یکی سورمش فدان
تازه فلیز

On dit figur., que les enfans d'une maison considérable, en sont
d'illustres rejetons شجرهٔ نسب عالینک فروع واجب
الاحترامی

REJOINDRE. Réunir les parties qui avaient été saparées *A.* وصل -
تلئیم *P.* بهم پیوستن - بهم رسانیدن *T.* اولاشدرمق -
قاوشدرمق - بتشدرمک || Rejoindre les deux lèvres d'une plaie
یاره‌نک ایکی دوداقلرینی بری برینه وصل وتلئیم ایتمک
Il faut un baume pour rejoindre les chairs لحومی وصل
ایتدره‌جک بر بلسنک لازمدر

Il signifie aussi, retrouver des gens dont on a été séparé *A.*
اجتماع - تلاقی *P.* بهم رسیدن - بیکجا آمدن *T.* قاوشمق -
بولشمق || Où pourrai-je vous rejoindre? سکا قنغی محلده
قاوشه جغز - قنغی محلده مجتمع اوله جغز - تلاقی ایده جکم

REJOINT. *A.* مجتمع - ملاقی *P.* بهم رسیده *T.* قاوشمش

RÉJOUIR. Donner de la joie *A.* تنشیط - تفریح - تفریج -
الفؤاد - تطریب *P.* شاد کردن - فرح بخشیدن - شادمانی
بخشیدن - خرّمی آوردن *T.* سوندرمک - شنلتمک || Cette
nouvelle vous doit réjouir بو خبر تفریح قلبکی مؤدّی اولملودر
Cela réjouit tout le monde بو کیفیت تنشیط قلوب عامه‌یی
موجبدر - On dit d'une couleur agréable, qu'elle réjouit la vue

تفریح بصر ایدر

Il signifie aussi, divertir *A.* تنزیه - الها *P.* فرحنی دل بخشیدن *T.* اکلندرمک - شطارتلندرمک || Il fit venir les violons pour réjouir la compagnie qui était chez lui مسافرلرینی اکلندرمک ایچون سازنده‌لری احضار ایلدی

Se réjouir. Se divertir *A.* تفرج - تنزه *P.* خوش وقت گشتن *T.* اکلنمک || Ils se sont bien réjouis à la campagne قیرده کوزل تفرج ایتمشلر در Se réjouir avec ses amis بر کمسنه احبابیله تفرج ایتمک

Il signifie aussi, se faire plaisir *A.* کسب الفرح *P.* خوشدل شدن - محظوظ گشتن *T.* حظ ایتمک || Je me réjouis de l'aller voir زیارتنه وارمقدن حظ ایدرم

RÉJOUISSANCE. Démonstration de joie *A.* تفرج pl. تفرجات - سور سرور - شادمانی *P.* مسار pl. مسرت - سرور - طرب *T.* سور عظیم - تفرج عظیم || Grande réjouissance *T.* شنلک Ce fut une réjouissance publique par toute la France بو حالت جمیع فرانسده عمومی سور سروری موجب اولمشدر On a fait de grandes réjouissances à l'occasion d'un tel évènement بو حادثه‌نک ظهورنده عظیم شنلکلر اولمشدر - On dit, Cris de réjouissance, pour dire, les cris d'allégresse qu'on fait dans des occasions d'une joie publique *A.* اصوات السرور والطرب *P.* هایاهوی شادمانی *T.* سرور چیغلدیلری - En signe de réjouissance *A.* لاظهار السرور *P.* برای اظهار شادمانی *T.* علامت سرور اولمق اوزره

RÉJOUISSANT. Qui réjouit *A.* مفرح - نشیط - منشط - موجب النشاط *P.* طرب آور - طربناک - فرحفزا *T.* شن || Un conte fort réjouissant بر قصه غایت ایله مفرح - فرحفزا قصه C'est un homme très-réjouissant غایت ایله نشیط بر آدمدر - پک شن بر آدمدر

RELÂCHE. Repos, délassement *A.* استراحت - سکون *P.* آرام *T.* دیکلمه || Travailler sans relâche بی سکون وآرام سعی ایتمک Il y a trop long-temps que vous étudiez, prenez un peu de relâche مدت مدیده‌دنبرو مطالعه‌یه مشغولسک بر مقدار استراحت ایتملوسک Quand on est fatigué tout le jour, on a besoin de relâche بتون کون زحمت چکدکدنصکره استراحت لازمدر

Et cessation momentanée d'un état douloureux *A.* انقطاع - فاصله *P.* آرام *T.* آرالق || Son mal commence à lui donner du relâche, علتی فاصله ویرمکه باشلادی ne lui donne point de relâche یاخود هیچ فاصله ویرمز Souffrir sans relâche بلا انقطاع - فاصله‌سز خسته اولمق - لا ینقطع - الماک اولمق On dit aussi, Ce créancier ne donne point de relâche لا ینقطع تقاضادن خالی دکل بر داین مبرمدر

RELÂCHE. T. de Mar. Lieu propre à relâcher *A.* موقف السفینة *P.* آرامگاه کشتی *T.* کمی یناشه‌جق یر - کمی یتاغی یری || Une bonne relâche کمی - مناسب کمی یتاغی یری Faire plusieurs relâches avant que d'arriver یناشمغه مناسب بر یر کمی محلنه وصولندن اول بر قاچ یرده توقف یناشمق - ایتمک

RELÂCHEMENT. Diminution de tension *A.* استرخا - رخاوت *P.* سستی *T.* کوشکلک || Le relâchement des cordes کریشلرک استرخای Cela lui a causé un relâchement de nerfs کوشکلکی اعصابه باعث اولمشدر

Il signifie aussi, la disposition du temps à s'adoucir *A.* ملایمت *P.* نرمی *T.* یومشقلق || Il arrive d'ordinaire quelque relâchement dans le froid, lorsqu'il vient à neiger نزول برف هنگامنده عادتا برودت هوایه ملایمت عارض اولور Il y a un peu de relâchement dans le temps هواده نوعما ملایمت وار در

Il se prend aussi pour Délassement. V. Relâche.

RELÂCHER. Détendre *A.* ارخا - ایراث الرخاوة *P.* سستی آوردن *T.* کوشتمک || Le temps humide relâche les cordes هوای رطب کریشلره ایراث رخاوت ایدر - Se relâcher *A.* ارتخا - استرخا - کسب الرخاوة *P.* سستی یافتن *T.* کوشمک

Il signifie aussi, laisser aller quelqu'un qu'on a pris *A.* اطلاق - تخلیة السبیل *P.* آزاد کردن - گسیل کردن *T.* بوشلمق - صالیویرمک || Relâcher un prisonnier اسیری ازاد واطلاق - اسیرک سبیلنی تخلیه ایتمک - ایتمک On l'avait arrêté mal à propos, on a été obligé de le relâcher بیوجه حبس وتوقیف اولنمش اولمغله اطلاقی لازم کلدی - تخلیه سبیلی اقتضا ایتدی

Et céder, remettre quelque chose de ses prétentions *A.* ترک *P.* فراغت - وا گذاشتن *T.* بوشلمق - واز کلمک || Il me devait tant, je lui en ai relâché la moitié بکا دینی اولان اقچه‌نک یاریسنی - شوقدر اقچه‌نک نصفندن فارغ اولدم Il ne veut rien relâcher de ce qu'on lui doit ترک ایلدم آلدجغی اولان مبلغدن حبه واحده ترک ایلمکه راضی دکلدر Com-

bien voulez-vous relâcher du prix que vous demandez de cette étoffe ? بو ثوب ایچون مطلوبك اولان بهادن نه مقدارك Il || اختیار الفراغ .A Se relâcher - فراغنه راضی اولورسك faut se relâcher un peu de ses prétentions بر كمسنه مطلوباتنك Il s'est وازكلملو در - بر مقدارندن اختیار فراغ ایتملو در relâché sur cet article بو - بو ماده‌ده اختیار فراغ ایلدی بو ماده‌یی بوشلدی - واز كلدی - ماده‌دن فارغ اولدی

Relâcher. Ralentir, diminuer, affaiblir A. تعدیل P. كم كردن T. آزالتمق - خفیفلتمك || Ils ont beaucoup relâché de l'ancienne sévérité, de l'ancienne ferveur مقدمكی شدتی ومقدمكی گرمیتی خیلی مرتبه تعدیل ایتمشلر در

Se relâcher. A. كسب الاعتدال || Se relâcher de ses premières austérités مقدما اعتیاد ایلدیكی شدت كسب اعتدال ایتمشدر

On dit absolument Se relâcher, pour dire, agir avec moins d'ardeur et d'activité A. كسب الفتور P. فتور یافتن T. فتور كتورمك || Il se donnait beaucoup de soins pour cette affaire ; mais depuis il s'est fort relâché مقدما اول خصوصده بذل سعی واهتمام ایتمكده ایكن بر مدتدنبرو سعینه فتور كتوردی

Et se relâcher l'esprit, pour dire, se délasser l'esprit A. ترویح الذهن P. بذهن آرام دادن T. دیكلندرمك

Relâcher. T. de Mar. S'arrêter en quelque endroit A. توقف P. آرمیدن - آراخیدن T. یاتمق - یناشمق || Quand ils furent à telle hauteur, il survint une tempête qui les obligea de relâcher فلان ساحلك آچیقلغنه لدی الوصول فورتنه ظهورینه مبنی یاتمغه - ظهوریله توقفه مجبور اولمشلر در مجبور اولدیلر

RELAIS. Chevaux frais que l'on poste en quelque endroit, pour s'en servir à la place de ceux qu'on quitte محل بمحل توقیف اولنمش یدكلك باركیرلر || Il faut prendre garde à bien poster les relais محل بمحل توقیفی اقتضا ایدن یدكلك باركیرلرك وجه مناسبی اوزره ترتیبلرینه اهتمام ایتمك لازمدر Tenir des chevaux de relais محل بمحل یدكلك باركیرلر آلیقویمق Tenir des carrosses de relais de quatre lieues en quatre lieues هر درت ساعتلق مسافه‌ده یدكلك هنطولر - طوردرمق Il signifie aussi le lieu où l'on met les relais T. یدكلك باركیرلری یری || Au premier, au second relais یدكلك باركیرلرینك اوّلكی ویاخود ایكنجی برنده

On dit aussi, Avoir des habits de relais, pour dire, avoir des habits de rechange بر كمسنه‌نك یدكلك لباسی اولمق

Et figur. Être de relais, pour dire, être de loisir, ne travailler point A. تبطل P. بیكار بودن - در حال بطالت بودن T. ایشسز طورمق - بوش طورمق

Relais. T. de fortif. Espace d'une certaine largeur que l'on réserve entre le pied du rempart et l'escarpe du fossé pour recevoir les terres qui s'éboulent T. قلعه دیواریله خندق آره‌سنده‌كی مسافه

RELANCER. Lancer de nouveau. Il se dit des bêtes fauves, qu'on fait partir du lieu de leur repos A. مجدداً اقحام P. باردیگر پیش راندن T. بر دخی صالدرمق || On relança le cerf jusqu'à trois fois آهویی اوچ كرّه صالدردیلر

RELAPS. Qui est retombé dans l'hérésie A. مرتكب الرفض على التكرار P. نیز برفض افتاده T. بر دخی رافضلغه دوشمش || Les édits sont fort sévères contre ceux qui sons relaps على التكرار ارتكاب رفض ایدنلرك علیهنه اولان اوامر غایة الغایه اكید وشدید در

RELATER. Raconter, mentionner A. ذكر - افادة P. بیان كردن - یاد كردن T. نقل ایتمك - آكمق || Ce fait a été relaté avec toutes ses circonstances كیفیت حال بتفاصیلها نقل اولندی - افاده اولندی On a relaté cette pièce dans l'inventaire فلان ورقه درون دفترده ذكر اولندی

Relaté. A. مذكور - مفاد P. یاد كرده - بیان كرده T. آكلمش - نقل اولنمش

RELATIF. Qui a quelque relation A. منسوب - متعلق P. نسبتدار - علاقه دار T. باغلو || Cette clause est relative à la précédente بو شرط مقدمكی شرطه متعلقدر || Cet article est relatif au premier بو ماده اوّلكی ماده‌یه منسوبدر Les termes de père et de fils sont des termes relatifs اب وابن كلمه‌لری الفاظ بری برینه منسوب كیفیتلر نسبتدندر Qualités relatives

On appelle en termes de Gram. Pronoms relatifs, ceux qui ont rapport à d'autres pronoms ou à un nom A. ضمیر معطوف الیه

RELATION. Rapport d'un chose à une autre A. مناسبة - علاقة P. وابستگی T. مناسبت || Cet article a relation au précédent بو ماده‌نك مادّهٔ سابقه ایله علاقه‌سی وار در Ce traité a relation avec celui qui a été fait auparavant بو عهدنامه‌نك مقدم عقد اولنمش عهدنامه ایله مناسبتی وار در Ce que vous dites n'a aucune relation à la chose dont il s'agit دیدیككك كلامك در دست اولان مصلحت ایله بر درلو مناسبتی

علاقه‌سی یوقدر - یوقدر

En termes de Philosophie, il signifie, le rapport qui est entre deux personnes ou deux choses qui ne peuvent être conçues l'une sans l'autre *A.* نسبت || La relation du père au fils, et du fils au père والدك ولده وولدك والده نسبتى La relation entre le serviteur et le maître تابع ايله متبوع بيننده اولان جهت نسبت entre l'oeil et l'objet نظر ايله منظور بيننده اولان نسبت

Relation. Liaison, correspondance *A.* موالفة - مناسبة - رابطة الالفة pl. روابط الالفة *P.* معاملهٔ آشنايى *T.* بيلشمه || J'avais relation avec un tel فلان كمسنه ايله مناسبتم وار ايدى || J'avais des relations dans ce pays-là اول مملكت ايچنده روابط موالفت ومناسبتم وار ايدى Être en relation avec quelqu'un فلانك بر كمسنه ايله رابطهٔ الفتى اولمق Avoir des relations l'un avec l'autre برى برلرى بيننده رابطهٔ الفتلرى اولمق - بينهماده موالفت اولمق

Relation. Récit, narration qu'on fait de ce qui s'est passé *A.* حكاية - رواية *P.* گزارش *T.* نقل || Relation fidèle, véritable حكايت صادقه وصحيحه ample حكايت مفصله succinte, briève حكايت مجمله ومختصره Il a donné une relation de ses voyages ايتديكى اسفارك حكايه‌سنى عرض ايلدى La relation du siége d'une ville فلان شهرك محاصره‌سى حكايه‌سى

RELATIVEMENT, adv. *A.* بالنسبة - نسبةً - منسوباً || Cela doit se considérer relativement à telle chose فلان شيئه نسبةً ملاحظه اولنمغه محتاج بر كيفيتدر Cela a été dit relativement à ce qui précède بو كلام مقدّمكى كلامه منسوب اولهرق سويلندى

RELAVER. Laver de nouveau *A.* مجدداً غسل - غسل على التكرار *P.* نيز شوييدن - بار ديگر شستن *T.* بر دخى يومق - ييقامق

Relavé. *A.* مكرّراً مغسول *P.* بار ديگر شسته *T.* بر دخى ييقانمش

RELAXATION. T. de Phys. On appelle Relaxation des nerfs, l'état des nerfs qui n'ont pas leur tension naturelle *A.* سولة الاعصاب - استرخاء الاعصاب *P.* سستئ پيها *T.* سكير سولپوكلكى

RELAXER. T. de Jurisp. Il se dit d'un prisonnier qu'on remet en liberté *A.* حل القيد الاسار - فسخ القيد الاسترقاق *P.* از بند گرفتارى آزاد كردن *T.* اسيرلكدن آزاد ايتمك V. aussi Relâcher.

Relaxé. *A.* منفسخ من قيد الاسار *P.* از بند گرفتارى آزاد شده *T.* اسيرلكدن آزاد اولمش

Il se dit aussi des nerfs, muscles, tendons, qui n'ont pas leur tension naturelle *A.* مسترخا *P.* سست *T.* گوشمش - سولپوكلنمش

RELAYER. Il se dit en parlant des ouvriers qu'on occupe à quelque travail les uns après les autres *A.* استخدام بالمناوبة *P.* بنوبت بكار آوردن *T.* نوبت ايله ايشلتدرمك || On envoyait de deux heures en deux heures cinquante pionniers relayer ceux qui travaillent خدمت ايدن قازمه‌جى عمله‌سنى نوبت ايله ايشلتدرمك ايچون هر ايكى ساعتده بر دفعه اللیشر نفر عمله ارسال اولنور ايدى Il avait tant de valets qui se relayaient l'un l'autre فلانك بالمناوبه استخدام اولور شو قدر خدمتكارانى وار ايدى

Relayer. Prendre des relais de chevaux frais *A.* تبديل الخيول *P.* تبديل اسب كردن *T.* باركير دكشدرمك || Nous relayâmes à un tel endroit فلان محلده باركير دكشدردك

RELÉGATION. T. de Juris. Exil *A.* نفى *P.* از ديار دور سازى *T.* سوركون

RELÉGUER. Envoyer en exil *A.* نفى - اجلا *P.* از ديار دور راندن *T.* سورمك || On l'a relégué à un tel endroit فلانى فلان محله نفى ايلديلر

Relégué. *A.* منفى *P.* از ديار دور رانده *T.* سورلمش

RELENT. Mauvais goût que contracte une viande renfermée dans un lieu humide *A.* زخم *P.* بد بويئ گوشت *T.* بوزلمش ات قوقوسى || De la viande qui sent le relent بوزوق قوقار ات

RELEVAILLES. Cérémonie qui se fait à l'église, lorsqu'une femme y va la première fois après ses couches *A.* دعاء لختام العدّة النفاس || Le jour de ses relevailles فلان خاتونك عدّهٔ نفاسى ختامنك دعاسى رسمى اجرا اولنديغى كون

RELEVÉE. Le temps de l'après-dînée *A.* وقت العصر *T.* ايكندى وقتى

RELÈVEMENT. Action par laquelle on relève *A.* رفع *P.* بر آوردگى *T.* قالدرمه || Le relèvement d'un mur ديوارك رفعى des vaisseaux péris en mer دريادە قضا زده اولوب دوشمش سفينه‌لرك قالدرلمسى

Il se dit aussi pour Relevé de compte, énumération exacte. V. Relevé.

En termes de Marine, il se dit en parlant des parties d'un vaisseau qui sont plus exhaussées que les autres *A.* سموك - ارتفاع *P.* بلندى *T.* يوكسكلك || L'avant de ce vaisseau n'a pas assez de relèvement بو كمينك باشنده اقتضا ايدن يوكسكلك يوقدر

RELEVER. Remettre debout ce qui était tombé *A.* رفع - اقامة - انعاش *P.* بر داشتن *T.* قالدرمق || Relever une chaise qu'on a fait tomber ييقلان صندليه يى رفع ايتمك une colonne qui est renversée ييقلمش ستونى رفع ايتمك Cet homme se jeta au pieds du roi, qui le releva avec bonté فلان كشى خنكارك آياغنه صارلمشيكن خنكار لطفاً وكرماً رفع وانعاشنه همت ايلدى - لطفاً وكرماً يردن قالدردى

On dit, Se relever, pour dire, se lever du lit *A.* قيام عن الفراش *P.* از بستر بر خاستن *T.* يتاقدن قالقمق || Il a été obligé de se relever quatre fois cette nuit بو كيجه درت كرّه يتاقدن قالقمغه مجبور اولدى

Et relever de maladie, pour dire, se porter assez mieux après une maladie pour ne pas garder le lit *T.* خسته لكدن قالقمق || Il releva d'une grande maladie بر مرض شديددن قالقدى On ne croit pas qu'il en relève مبتلا اولديغى مرضدن قالقه جغى ملحوظ دكلدر Il n'y a pas apparence qu'il relève de là اول خسته لكدن قالقه جغى علامتى يوقدر

On dit en termes de Marine, Relever un vaisseau, pour dire, le remettre à flot *T.* اوتورمش سفينه يى رفع ايتمك - قالدرمق - Et relever l'ancre, pour dire, la changer de place *T.* دمورى يرندن اويناتمق

RELEVER. Rétablir ce qui était tombé en ruine *A.* تجديد *P.* از نو پرداختن *T.* يكيلتمك || Faire relever des murailles حيطان وجدرانى تجديد ايتمك Relever des fortifications, un fossé ابنيهٔ حربيه يى وخندقى تجديد ايتمك

On dit figur. Relever le courage de quelqu'un بر كمسنه نك مايهٔ غيرت وجلادتنى تجديد ايتمك les espérances بر كمسنه نك امانى وآمالنى تجديد واحيا ايتمك

On dit aussi figur. Relever une maison, une famille, pour dire, la remettre dans l'opulence, dans l'éclat où elle a été *A.* رفع من الاتراب *P.* از خاك مسكنت بر داشتن *T.* خاكدن رفع ايتمك || Le père a ruiné sa maison, le fils l'a relevée فلان كشى خانه سنى خراب ايتمشيكن اوغلى مجدّداً خاكدن رفع ايلدى

RELEVER. Hausser *A.* رفع - ترفيع - سمك - اسماك - اعلا *P.* بلنديدن - بلند كردن *T.* يوكسلتمك || Ce terrain est trop bas, il faut le relever de trois pieds بو زمين آلچق اولديغندن اوچ قدم مقدارى ترفيع اولنمق اقتضا ايدر Il faut relever ce plancher pour le mettre au niveau du palier de l'escalier بو دوشمه يى نردبان صحننك برابرلكنه كتورمك ايچون بر مقدار يوكسلتمك اقتضا ايدر - On dit figur. Relever sa condition, son état, sa fortune بر كمسنه كندو شاننى ومرتبهٔ ثروت ويسارينى ترفيع ايتمك - On dit aussi, Relever sa condition, sa charge, pour dire, donner du lustre et de l'éclat à sa condition, à sa charge بر كمسنه كندو رتبه سنك ومنصبنك شاننى اعلا ايتمك

On dit aussi figur. Relever une chose, une action, pour dire, la faire valoir, la louer, l'exalter *A.* اعظام *P.* بال وپر دادن *T.* باللندرمق || Relever une bonne action بر اثر جميلك مدحنى اعظام ايتمك en relever le mérite بر اثر جميلك قدرينى اعظام ايتمك Vous relevez trop le peu que j'ai fait ايتديكم جزئى خدمتى بغايت باللندرسك - اعظام ايدرسك

RELEVER, signifie figur. donner plus d'éclat *A.* تزييد النضارة *P.* پرتورا بالا بر بالا كردن - رونقرا بالاتر كردن - پرتورا افزون ساختن *T.* پارلايشى آرتورمق || La parure relève la bonne mine زيب وزينت پرتو حسن وجمالى تزييد ايدر Des boutons de diamant relèvent un habit الماس دوكمه لر لباسك مزداد وافزون ايدر - نضارتنى بالا بر بالا ايدر Les ombres relèvent bien un tableau تصويرده كولكه لر تزايد حسن وپرتوى موجب اولور

On dit, Relever un mot, pour dire, le faire remarquer. Il se dit le plus souvent en mal *T.* بر سوزى ميملمك || Cette parole avait été dite sans mauvais dessein, elle ne méritait pas d'être relevée بو كلام سوء قصده مبنى سويلنمديكندن ميملنمكه شايان دكل ايدى

On dit dans le même sens, Relever les fautes d'un auteur بر مؤلفك زلّات وسقطاتنه انگشت زن اعتراض اولمق - خطالرينه حرفگيرلك ايتمك

Et qu'on a bien relevé un mot qui était échappé à quelqu'un, pour dire, qu'on a répondu vivement à celui qui l'avait dit اغزندن قاچرديغى كلامك جوابى لايقى اوزره ويردى

Relever. T. de guerre. Mettre un nouveau corps de troupes à la place d'un autre *A.* تبديل *P.* تبديل كردن *T.* دكشدرمك نوبتده اولان مستحفظين نفراتنى تبديل || Relever la garde قوللق نفرينى — ايتمك On dit aussi, Relever une sentinelle دكشدرمك

Relever. T. de Jurisp. Délier des obligations que l'on avait contractées *A.* عفو – تخليص *P.* عفو – وارسته كردن *T.* قورتارمق ايتمك || Relever un mineur des actes qu'il a passés en minorité برصغيرى حال صغرده عقد ايتمش اولديغى معاهده لردن تخليص ايتمك Relever un moine de ses voeux بر زاهدى ايتديكى نذرلردن عفو ايتمك

Relever. Être dans la mouvance d'un seigneur *A.* اتباع *P.* توابعدن اولمق – تابع اولمق *T.* وابسته بودن || Ce fief relève d'un tel seigneur بو مالكانه فلان صاحب ارضك توابعندندر Cette terre ne relève que du roi بو ارض يالكز پادشاهه تابعدر

Relevé. *A.* مرتفع *A.* مرفوع *P.* بر داشته *T.* قالدرلمش *P.* بلنديده – بلند كرده *T.* يوكسلنمش

On dit d'un homme de grande qualité, que c'est un homme de condition relevée *A.* رفيع القدر – رفيع المنزلة – جليل القدر *P.* بلند مرتبه – مرتبه سى اولو *T.* عالى مرتبه — Et d'un homme qui a la physionomie noble, qu'il a la mine relevée ناصيه حالنده آثار شرف ونجابت نمودار در — Et d'un homme qui a des sentimens nobles, qu'il a des sentimens relevés افكار جليله صاحبى بر آدمدر

On appelle Relevé de compte, l'extrait de tous les articles d'un compte *A.* اجمال المحاسبة — On dit dans le même sens, Faire le relevé de toutes les fautes de Grammaire d'un ouvrage بر تاليفده قواعد نحويه يه مغاير واقع اولمش خطالرى اجمال خلاصه ايتمك – ايتمك

RELIEF. Ouvrage de sculpture plus ou moins relevé en bosse *A.* مسنم *P.* بر جسته *T.* قبارمه De ceux qui sont de l'épaisseur de toute la chose représentée, on dit, Haut relief, ou Relief entier *A.* مسنم تام *T.* بتون قبارمه De ceux qui ne sont que de la moitié, on dit, Demi-relief *A.* مسنم بالمناصفة *P.* نيم قبارمه Et des autres qui sont encore au-dessous, Bas relief *A.* مسنم *T.* بعضى قبارمه سهل

Relief. Augmentation d'éclat, qui résulte du voisinage d'un autre objet *A.* تزايد الجلا *P.* رونق *T.* فزونئ پرتو – فزونئ رونق پارلاقلق آرتوقلغى || Certaines couleurs opposées les unes aux autres se donnent du relief الوانك بعضيسى لدى التقابل برى برلرينه موجب تزايد رونق اولور La laideur d'une femme donne du relief à la beauté d'une autre بر خاتونك زشت سيماسى ديگرك تزايد پرتو وجلاسنه وسيله اولور — Il se dit figur. de l'éclat, de la considération que donne une dignité, une bonne action || Les charges qui ont été dans cette maison-là lui donnent un grand relief بو خاندانه ويريلان مناصب جليله كلى رونقنه سبب اولمشدر

RELIER. Lier une autre fois, refaire le noeud qui liait, et qui s'était défait *A.* ربط على التكرار – عقد مكرراً – شد مكرراً *P.* بر – بر دخى باغلمق *T.* نيز بنديدن – از سر نو بستن بركلته اوتلغى || Relier une botte de foin قات دخى باغلمق تكرار باغلمق Il aurait perdu tout son sang, si on ne lui reliait le bras قولى تكرار باغلنمامش اولسه قانى بسبتون دوكنور ايتدى

Relier. Coudre ensemble les cahiers d'un livre, et y mettre une couverture *A.* تجليد *P.* جلد بستن *T.* جلدلتمك – بركتابه جلد ياپمق || Faire relier un livre en maroquin بركتابى سختيان ايله تجليد ايتمك Ces livres sont bien reliés بو كتابلر پك كوزل جلدلنمشدر

Il signifie aussi, mettre des cerceaux à des ouvrages de tonnellerie *A.* شد الاطار *P.* چنبر بستن *T.* باغلمق – قصناق چنبر باغلمق || La vendange approche, faites relier vos futailles باغ بوزمى وقتى تقرب ايتمكله فوچيلره چنبر باغلتدر

Relié. *A.* مربوط – مكرراً معقود – مكرراً *P.* نيز بسته *T.* ينه باغلانمش *A.* مجلد *P.* جلددار – جلد بسته *T.* جلدلنمش

RELIEUR. Celui qui lie des livres *A.* مجلد pl. مجلدين *P.* جلدبند *T.* جلد ياپوجى || Les livres sont encore chez le relieur كتابلر هنوز مجلدده در L'art du relieur فن تجليد كتاب

RELIGIEUSEMENT. Avec religon *A.* بالديانة *P.* دينداراته *T.* ديانت ايله || Vivre très-religieusement ديندارانه كچنمك

Il signifie aussi, exactement, scrupuleusement *A.* بلا تخلف – بالدقة – بالصدق والوفا *P.* بى تخلف – صادقانه – وفاكارانه *T.* دقتلوجه || Observer religieusement les traités عهود وشروطه بلا تخلف رعايت ايتمك Garder sa parole fort religieuse-

ment بالصدق - غايت ايله وفاكارانه انجاز وعد ايتمك والوفا ايفاى وعد ايتمك

RELIGIEUX. Qui appartient à la religion *A.* دينى || Culte religieux عبادت دينيّه Cérémonies religieuses رسوم - رسوم دينيّه اعتقادات دينيّه opinion وتشريفات دينيّه

Il signifie aussi, pieux, qui vit selon les règles de la religion *A.* متورّع - ارباب الديانة pl. اهل الديانة - متديّن pl. متورّعين *P.* ديندار *T.* دينده قوى || C'est un homme dévot et religieux متعبّد ومتديّن بر آدمدر Une vie religieuse et sainte اصول دينيّه يه موافق مسلك شرافت آلود

Et exact, ponctuel *A.* عديم التخلف - مدقق *P.* دقتكار وعدنده *T.* دقتلو || Il est religieux observateur de sa parole يكك عديم التخلفدر Il faut être religieux à garder le secret كتم اسرار بابنده مدقق اولملو در Il raconte les faits avec une exactitude religieuse وقايع واحوالى مدققانه نقل ايدر

Il signifie aussi, ce qui appartient à un ordre religieux *A.* رهبانى || La vie religieuse عيش رهبانى Une maison religieuse خانهٔ رهبانى

RELIGIEUX. Qui a fait profession de vivre sous une certaine règle monastique autorisée par l'Église *A.* راهب pl. رهبان || Les religieux de St. Benoît فلان طريقتك رهبانى Prendre l'habit de religieux كسوت - كسوهٔ رهبانيت ايله اكتسا ايتمك طريقت رهبانيته سلوك - رهبانيتى اتخاذ ايتمك ايتمك

RELIGION. Le culte qu'on rend à la Divinité *A.* دين pl. اديان *P.* آيين - كيش *T.* مذهب || La religion Juive, Chrétienne, Mahométane دين يهود ودين عيسوى ودين محمّدى La vraie, la fausse religion دين حق ودين باطل Faire une nouvelle religion بر دين جديد اختراع ايتمك Embrasser une religion بر دينى قبول ايتمك Changer de religion تبديل مذهب ايتمك Mourir pour la religion دين اوغورينه فداى جان ايتمك C'est un point de religion امر ديندر C'est un homme sans religion دينى يوق بر آدمدر - بى مذهب بر آدمدر

Il se prend aussi pour Foi, croyance *A.* ايمان || Il a toujours eu de la religion, même dans le temps de ses déréglemens فلان كشى تسيّب حالى وقتنده بيله ايماندن عارى دكل ايدى

Il se dit aussi en parlant d'un homme qui a une conduite pieuse et conforme à la religion *A.* تقوى - ورع - ديانت *P.* ديندارى *T.* دينداراق || C'est un homme qui a beaucoup de religion كمال بغايت متورّع بر آدمدر - ديانت ايله موصوف بر آدمدر

Religion, se dit aussi de l'état des personnes engagées par des voeux à suivre une certaine règle autorisée par l'Église *A.* رهبانيّة - طريقة الرهبانيّة *P.* راهبى *T.* راهبلك || Ce Bénédictin a trente ans de religion فلان كمسنه اوتوز سنه دنبرو طريقت رهبانيّه ده در Religion austère كثير التشدّد بر طريقت رهبانيّه Choisir une religion راهبلك طريقتلرندن بريسنى اختيار ايتمك Habit de religion طريقت رهبانيّه كسوه سى

Il se dit aussi dans les phrases suivantes, où il signifie, obligation indispensable *A.* شرط الدين - فرض Ainsi on dit, Se faire une religion d'une chose برشيئى عين فرض عدّ ايتمك Il se fait une religion de tenir sa parole انجاز وعدى شروط دينيّه دن عدّ ايدر Il se fait un point de religion de ne révéler jamais un secret qui lui a été confié كندويه وديعه قلنان سرّى آخره كشف وافشا ايلمامكى شروط دينيّه دن عدّ ايدر - محض فرض عدّ ايدر

On dit, Violer la religion du serment, pour dire, se parjurer *A.* اخلاف اليمين - احناث فى اليمين - نقض اليمين *P.* افساد اليمين *T.* سوگند شكستن يمينى بوزمق

On dit, Surprendre la religion du prince, des juges, pour dire, les tromper par de faux exposés *A.* القاء الى الغفلة - اغفال *P.* در غفلت انداختن *T.* غفلته دوشورمك

RELIQUAT. Reste de compte *A.* بقيّة الحساب pl. بقاياء الحساب *P.* باز ماندهٔ حساب *T.* حساب بقيه سى - حسابدن قالمش بقيّه || Il se trouvera quelque vieux reliquat de compte اسكيدن قالمش بر حساب بقيه سى بولنه جقدر Un huissier a été chargé de poursuivre le paiement des reliquats de ses comptes بقاياى محاسباتنك تحصيلى ايچون بر نفر مباشر تعيين اولندى - On appelle aussi Reliquats, les suites d'une maladie mal guérie *A.* بقاياء العلّة *P.* بازماندهٔ رنج *T.* علتك بقيه لرى - On dit aussi, Les reliquats d'un dîner *A.* بقاياء المائدة *P.* خشارات المائدة *T.* باز ماندهٔ خوان صفره آرتوغى

RELIQUATAIRE. Celui qui, après son compte rendu, doit quelque chose de reste *T.* حساب بقيه سندن ذمّتنده قالمش اقچه ايچون بورجلو اولان || Ce tuteur est reliquataire envers ses pupilles d'une telle somme فلان ولينك تحت ولايتنده اولان

صغار ایله بعد الحساب ذمتنده شو مقدار بورج قالمشدر بعد الحساب Ce comptable est reliquataire de cent mille francs شو قدر ـ فلان مأمورك ذمتنده باقی شو قدر دین وار در اقچه بورجلو قالدی

RELIQUE. Ce qui reste d'un saint après sa mort, soit son corps entier, soit une partie du corps *T.* اعزّهٔ کرامدن بریسنك بقیهٔ بدن مبارکی || Relique précieuse, bien sûre, bien avérée اعزّهٔ کرامدن بریسنك بدن مبارکندن قالمش قدری عالی وصحیح ومثبت بقیهٔ شریفه Révérer les reliques اعزّهٔ کرامك بقایای ابدانلرینه ایفای لازمهٔ تعظیم واحترام ایتمك

RELIRE. Lire de nouveau *A.* قرائت علی ـ مکرّراً قرائت التکرار *P.* نیز خواندن *T.* بر دخی اوقومق

RELU. *A.* مکرّراً مقرا *P.* نیز خوانده *T.* بر دخی اوقونمش

RELIURE. L'ouvrage d'un relieur *A.* عملة التجلید ـ جلد *P.* جلد پردازی *T.* جلدلمه || J'ai tant payé pour la reliure de ce livre بو کتابك اجرت تجلیدی اولهرق شو قدر اقچه ویردم Reliure en maroquin بر جلد سختیاندن

RELOUER. Louer à d'autres une partie de ce qu'on avait loué *A.* اکراء الجزء من شئ المستکرا *P.* از چیز کرایه گرفته یك قطعه بکرایه دادن *T.* کرالنمش شیئك بر قطعه‌سنی کرایه ویرمك || J'ai loué un très grand appartement, mais j'en relouerai une partie استکرا ایلدیکم دائره زیاده واسع وکبیر اولدیغندن بر قطعه‌سنی کرایه ویره‌جکم

RELUIRE. Luire par réflexion *A.* انتشار الضیاء ـ تشعشع ـ تلالؤ *P.* درخشیدن ـ ضیا پاشیدن *T.* پارلدامق || Les diamans reluisent الماس طاشلری تلالؤ ایدر Tout est extrêmement frotté dans cette maison, tout y reluit jusqu'au plancher بو قوناقده هر شیئه کرکی کبی جلا ویرلمش اولدیغله دوشمه‌سنه وارنجه نشر ضیا ایدر

RELUISANT. Qui reluit *A.* ناشر الضیاء ـ متشعشع ـ متلالی *P.* ضیا پاش ـ درخشان ـ رخشان *T.* پارلدایجی ـ پارلییجی

REMÂCHER. Mâcher une seconde fois *A.* مضغ علی التکرار *P.* مکرّراً لوك ـ باز خاییدن *T.* بر دخی چینمك || Les animaux qui ruminent remâchent ce qu'ils ont déjà mâché کوبش کتورن حیوانات چیندکلری شیئی بر دخی چینرلر

REMÂCHÉ. *A.* ممضوغ ـ مکرّراً ملوك *P.* باز خاییده *T.* بر دخی چینانمش

REMANIEMENT, ou REMANÎMENT. Action de remanier, ou l'effet de cette action. V. Remanier || Remaniement d'un toit, d'un pavé بام خانه‌نك وقالدرمك مکرّراً تنظیمی

REMANIER. Manier de nouveau *A.* لمس علی التکرار ـ مکرّراً لمس *P.* دیگر بار برمسیدن *T.* بر دخی ال ایله یوقلمق || Il a manié et remanié ces étoffes, sans avoir pu décider laquelle était la meilleure بو ثیابه کرّهٔ بعد اخری لمس ید ایتمشیکن ایچلرندن قنغیسی اعلا وارجح ایدوکنی تمییز ایده‌مدی

Il se dit aussi de certains ouvrages, et signifie, les raccommoder, les refaire *A.* تنظیم علی التکرار *P.* نیز پرداختن *T.* بر دخی یاپمق || Remanier un pavé, la couverture d'une maison قالدرمی وخانه‌نك بامنی علی التکرار یاپمق

REMANIÉ. *A.* مکرّراً ملموس *P.* دیگر بار برمسیده *T.* بر دخی ال ایله یوقلنمش

REMARIER. Faire passer à de secondes noces *A.* تزویج علی التکرار *P.* باز بعروسی دادن ـ باز بدامادی دادن *T.* تکرار بر دخی اولندرمك ـ اولندرمك

SE REMARIER. *A.* تزوّج علی التکرار ـ عقد النکاح مکرّراً *P.* باز عروسی کردن ـ باز دامادی کردن *T.* بر دخی اولنمك

REMARQUABLE. Qui mérite d'être remarqué *A.* واجب النظر ـ واجب الامعان النظر *P.* شایان دقت *T.* دقت اولنه‌جق ـ شایان دقت اوله‌جق || Événement remarquable بر حادثه علایم سمادن بر علامت غریبهٔ واجب الانظر phénomène امعان شایان دقت بر فعل یا بر خطا action, faute perte شایان نظر اولنه‌جق بر خسارت Qualités remarquables شایان دقت اوله‌جق خصایل اعتبار اوله‌جق نقایص défauts شایان نظر ـ شایان دقت اوله‌جق الفاظ mots وعیوب اوله‌جق اقوال

REMARQUE. Observation *A.* ملاحظة pl. ملاحظات ـ مطالعة pl. مطالعات *P.* اندیشه || Remarque utile, judicieuse مطالعهٔ نافعه ومعقول Une chose digne de remarque شایان مطالعه اوله‌جق شئ Les remarques de Vaugelas sur la langue française فلان مؤلفك فرانسز لسانته دائر قلمه آلدیغی مطالعات

REMARQUER. Marquer une seconde fois *A.* توسیم علی التکرار *P.* نیز تمغا زدن *T.* بر دخی تمغالمق || On avait déjà marqué ces pièces de vin, on les a remarquées بو شراب فوچیلری

بر كرّه تمغالنمشيكن تكرار تمغالنمشدر

Remarquer. Observer avec attention *A.* نظرِ - امعان النظر -
دقت *T.* بديدهٔ دقت نگريدن *P.* احالة النظر الدقة
ايتمك - دقت ايله كورمك || Remarquer le chemin يوله
Remarquez la beauté de ce bâtiment امعان نظر دقت ايتمك
Il faut remarquer que بو بنانك حسن ولطافتنه نظر ايله
tous ceux qui... دقت اولنهجق شيدر كه شويله ايدنلرك
شونى ايدنلرك جملهسى شويله شويله اولدقلرى - جملهسى
J'ai remarqué de fort belles choses dans cet au- جاى نظر در
teur بو تأليفده وافر كوزل شيلر اولديغنه نظر ايلدم

Il signifie aussi, distinguer *A.* فرق - تمييز *P.* گزاريدن *T.*
سزمك || Ce prince, quoique vêtu simplement, se fait toujours
remarquer par sa bonne mine فلان پادشاهك لباسنده هر
چند تكلف يوغيسه ده حسن شكل وسيماسندن تمييز
اولنور Parmi quantité de tableaux, j'en ai remarqué un de Ra-
phael بو قدر تصويرلر ايچنده فلان نام مصوّر نامدارك اثر
قلمى اولان بر قطعه تصوير فرق ايلدم Il s'est fait re-
marquer dans tous les combats où il s'est trouvé بولنديغى
محاربهلرك جملهسنده كسب تعيّن وامتياز ايتمشدر

Remarqué. *A.* موسوم مكرّراً *P.* زده باز تمغا *T.* بر دخى
تمغالنمش *A.* منظور *P.* دقت كرده *T.* دقت ايله باقلمش
متميّز *A.* گزاريده *P.* سزلمش *T.*

REMBARQUEMENT. V. Rembarquer.

REMBARQUER. Embarquer de nouveau *A.* اركاب فى السفينة
مجدّداً - تحميل فى السفينة على التكرار *P.* از سر نو در
يكيدن كمىيه *T.* باز در كشتى كردن - كشتى نهادن
بندرمك - كمىيه يوكلتمك || On a rembarqué les troupes
qu'on avait été obligé de désembarquer à cause du mauvais temps
مخالفت هوا تقريبيله قرهيه اخراج اولنان عسكر تكرار
سفينهيه اركاب ايتدرلدى Rembarquer des marchandises désem-
barquées كميدن اخراج اولنمش اموالى تكرار كمىيه تحميل
ايتمك

Se Rembarquer. Se mettre de nouveau sur mer *A.* ركوب فى
السفينة على التكرار *P.* باز كشتى سوار شدن *T.* ينه
كمىيه بنمك || Il s'est rembarqué dans le même vaisseau ينه
اول سفينهيه ركوب ايلدى

Figur. S'engager de nouveau à quelque chose *T.* تكرار طالمق -
تكرار صوقلمق || Il s'est rembarqué dans cette affaire فلان
مصلحته تكرار طالدى Il s'est rembarqué avec ces gens-là اول
حريفلر ايله برابر فلان مصلحته صوقلدى

Rembarqué. *A.* محمول على التكرار - مركوب على التكرار
P. باز در كشتى كرده *T.* تكرار - ينه كمىيه بندرلمش
كمىيه يوكلنمش

REMBLAI. Terre rapportée pour élever un terrain ou pour com-
bler un creux *A.* كِبس - طِمّ - تراب مطموم *P.* خاك نقل
كرده *T.* طولدرمه طپراق || On a employé bien du remblai pour
faire cette digue بو سدّى احداث ايچون وافر طولدرمه
طپراق وضع اولندى

REMBLAYER. Apporter des terres pour combler un creux *A.*
كَبس - طَمّ *P.* بخاك انباشتن - بخاك آگندن *T.* طپراق
طولدرمق || Remblayer un fossé خندقى كبس ايتمك -
خندق ايچنه طپراق طولدرمق

REMBOÎTER. Remettre en sa place ce qui était désemboîté *A.*
مجدّداً غلّ - مجدّداً ادماج *P.* نيز بهم بستن *T.* يكيدن
صوقشدرمق - يرينه يرلشدرمك - ينه يرلو يرينه قويمق ||
Remboîter un os كموكى ينه يرلو يرينه يرلشدرمك des piè-
ces de menuiserie qui étaient désemboîtées يرندن اوينامش آغاج
پارچهلرينى ينه يرلو يرلرينه يرلشدرمك

Remboîté. *A.* مجدّداً مغلول - مجدّداً مندمج *P.* نيز بهم
بسته *T.* ينه يرلو يرينه - ينه صوقشدريلوب يرينه قونمش
قونمش

REMBOURSEMENT. V. Rembourser.

REMBOURRER. Garnir de bourre, de lin, etc. *A.* حشو *P.*
آگندن *T.* قتيق طولدرمق - قتيقلمق || Rembourrer un bât,
une selle قتيقلمق سمرى وايرى - قتيق سمره وايره
طولدرمق

Rembourré. *A.* محشوّ *P.* آگنده *T.* قتيق طولمش - قتيقلنمش

REMBOURSEMENT. Payement qui se fait pour rendre une somme
que l'on doit *A.* ادا *P.* گزارى *T.* اودهمه || Faire, recevoir un
remboursement مبلغى ادا ايتمك وادا اولنان مبلغى اخذ
وقبض ايتمك Le remboursement d'une rente اصل مالك
اداسى On a assigné son remboursement sur une telle rente فلان
مبلغك كندويه اداسى فلان مالدن حواله اولندى

REMBOURSER. Payer à quelqu'un l'argent qu'il a déboursé *A.*
ادا - تأدية - ايفا *P.* گزاريدن *T.* اودهمك || Rembourser une
somme مبلغى تأديه وايفا ايتمك un contrat مقاوله سندى

une obligation موجبنجه اقتضا ایدن اقچه‌یی ادا ایتمك بر موجب تمسّك اقتضا ایدن ـ تمسّكی ادا ایتمك les frais d'un procès مرافعه‌ده واقع اقچه‌یی ادا ایتمك ـ Rembourser une rente, c'est en acquitter le principal اولمش مصارفی ادا ایتمك ـ اصل مالی ادا ایتمك ـ On dit, Rembourser quelqu'un de ses frais, pour dire, lui rembourser ses frais مصرفی تضمین ـ بر كمسنه‌نك مصرفنی ادا ایتمك دوچار اولدیغی مصرفك بدلنی ادا ایتمك ـ اولنمق

Remboursé. *A.* مؤدّا *P.* گزاریده *T.* اوده‌نمش

REMBRUNIR. Rendre brun *A.* ایقاع السمرة *P.* تیره رنگ قرامتق ایتمك ـ اسمرلتمك *T.* سیاهچرده ساختن ـ ساختن || Le fond de ce tableau est trop clair, il faut le rembrunir بو تصویرك زمینی رنكی غایت ایله آچق اولدیغندن اسمرلتمك اقتضا ایدر

Rembruni *A.* اسمر *P.* سیاهچرده *T.* قرامتق ـ اسمرلنمش || Couleurs rembrunies قرامتق رنكلر ـ اسمر رنكلر

REMBRUNISSEMENT. Qualité de ce qui est rembruni *A.* سمرت ـ اسمرلك ـ قرامتیلق *T.* تیره رنگی *P.* اسمیرار || Le rembrunissement des couleurs سمرت الوان

REMÈDE. Ce qui sert à guérir les maladies *A.* دواء pl. ادویة ـ معالجة pl. معالجات *P.* دارو ـ دبید *T.* علاج || Remède doux, violent دوای ملایم یا شدید innocent دوای عدیم الضرر ـ bénin دوای محمود ـ دوای جیّد topique ضررسز علاج عضو ـ chimique دوای كیمیاوی مالوم اوزرینه وضع اولنان دوا spécifique, efficace دوای مخصوص ودوای قوّی التاثیر infaillible دوای بر الساعة ـ Appliquer un remède برعلاج وضع ایتمك ـ آلمق ـ Prendre un remède علاج تناول ایتمك یاپشدرمق User d'un remède استعمال دوا ایتمك ـ On dit aussi, La diète, l'exercice, le bon air, la joie sont d'excellens remèdes حمیه ومشی وحركت ولطافت هوا وفرح قلب افضل ادویه‌دندر ـ On appele Remède de bonne femme, un remède simple et populaire قوجه قاری علاجی

Il se dit figur. de tout ce qui sert à guerir les maladies de l'âme, et à prévenir, à faire cesser un malheur, un inconvénient || Se faire une occupation, est un grand remède contre l'ennui بر نوع عمله مشغول اولمق اوصانقلغك علاجیدر La connaissance de soi-même est un grand remède contre l'orgueil خود شناسلق كبر وغروره مقاوم بر دوای قویدر La philosophie est un bon remède contre tous les accidens de la vie فیلسوفلق

مدت عمر انسانده ظهوری معتاد اولان وقایع وحادثاتك مجموعنه اصلح واعلا بر دوا در Il n'est pas impossible de trouver quelque remède au malheur dont vous êtes menacé حقكه محتمل الظهور اولان مصایب وآفاتده بر علاج بولنمق امر محال دكلدر Son malheur est sans remède بر چاره بولنمق دوچار اولدیغی آفت لا علاجدر On ne saurait apporter remède à tous les inconvéniens محذورلرك جملهسنه علاج چاره بولنمق ـ بولنمق ممكن ومتصوّر دكلدر Le mal est fait, il n'y a point de remède اولان اولدی بوندنصكره علاج یوقدر ـ چاره یوقدر

On dit proverb., qu'il y a remède à tous, fors à la mort *A.* لكلّ داءٍ دواءٌ الّا للموت *T.* درمان یالكز اولوم چاره‌سز در

Remède, signifie aussi, un lavement *A.* حقنة || Prendre, rendre un remède احتقان ایتمك واحتقانی دفع ایتمك Garder long-temps un remède احتقانی وافر مدت امساك طوتمق ـ ایتمك

REMÉDIER. Apporter remède *A.* تدارك الدواء ـ مداواة *P.* تیمار كردن ـ درمان ساختن ـ چاره ساختن *T.* علاج ایتمك ـ تدبیر ایتمك ـ چاره‌سنه باقمق || Avec un bon régime, on remédie à la plupart des incommodités اكثریسنه مزاجسزلقلرك حسن حمیه ایله تدبیر اولنور Vous négligez votre mal, vous devriez y remédier de bonne heure علتكه اهمال ایدرسك وقتنده چاره‌سنه باقملو ایدك ـ Figur. || La sagesse remédie aux troubles de l'âme عقل ودرایت دغدغهٔ درونه دوا اولور Nous avons fait une telle faute en cette affaire, il y faut promptement remédier بو مصلحتده شویله بر خطا ایتدك همان بر قدم اقدم علاجنی ایتملو در Remédier à un inconvénient ظهور ایدن مانع ومحذورك چاره‌سنه باقمق

REMÉMORATIF. Qui sert à rappeller la mémoire *A.* مخطر ـ مذكر *P.* یادكن *T.* آكدریجی ـ خاطره كتوریجی || Les fêtes sont remémoratives de quelque événement ایام عید بر كونه واقعه‌یی مذكر در

REMÉMORER. Remettre en mémoire *A.* اخطار ـ تذكیر *P.* بیاد آوردن *T.* آكدرمق

REMENER. Mener, conduire une personne, un animal au lieu où il était auparavant *A.* اعادة ـ ارجاع *P.* باز آوردن ـ باز گردانیدن *T.* كیرو كوتورمك || Vous m'avez amené, vous me remènerez بنی بو طرفه كتوردك ینه كیرو كوتورملوسك

Remenez cet enfant à son père بو چوجوغى باباسنه اعاده ايله Il avait mené des marchandises à la foire, il a été obligé de les remener پنايره كتورديكى اموالى ينه كيرو كوتورمكه مجبور اولمشدر

REMERCIER. Rendre grâces *A.* تشكر - شكر *P.* سپاسيدن - سپاس داشتن *T.* شكر ايتمك || Remercier Dieu de ses bienfaits الطاف رحمتيه‌نك شكرينى ايتمك Je vous remercie très-humblement de la bonté que vous avez eue حقمه سزا قلديغك لطف وكرمك لازمهٔ تشكرينى كمال تواضع واستكانت ايله ايفا ايدرم de l'honneur que vous me faites حقمه ارزان بيوريلان شرف مستلزم المفاخرتك تشكرى تقديمكردهٔ پيشگاه عاليلرى قلنور Il m'a rendu un service essentiel, je ne puis assez le remercier ايتديكى خدمت جليله‌نك حق تشكرينى كركى كبى ادا ايده‌مم

Il signifie aussi, refuser honnêtement *T.* حسن مدافعه ايله دفع ايتمك - حسن تعبير ايله ردّ ايتمك || Il s'offrait pour exercer cet emploi, mais on l'a remercié فلان منصبه طالب اولدى انجق حسن تعبير ايله ردّ ايلديلر

Remercié. *A.* مشكور *P.* سپاس كرده *T.* شكر اولنمش

C'est souvent une expression adoucie dont le sens est, Disgrâcié *A.* مستثقل || Le ministre faillit à être remercié وكيل سلطنت آز قالدى استثقال اولنه‌جق ايدى

REMERCÎMENT. Discours par lequel on remercie *A.* شكران - تشكر pl. تشكرات *P.* سپاس - شكرانگى *T.* شكر || Très-humbles remercîmens تشكرات متواضعانه Faire un remercîment عرض تشكر ايتمك Cela vaut bien un remercîment بو كيفيت سزاوار تشكر در

RÉMÉRÉ. T. de Palais. Rachat d'une chose vendue, de laquelle on rend le prix à l'acheteur *A.* استرداد المبيع || Il a vendu sa terre avec la faculté de réméré استرداد مبيعه صلاحيتى اولمق شرطيله ملكنى فروخت ايلدى

REMETTRE. Mettre une chose au même endroit où elle était auparavant *A.* اعادة فى محله - وضع فى محله *P.* بجايش نهادن *T.* ينه يرينه قويمق - يرينه قويمق || Remettre un livre à sa place, l'épée dans le fourreau كتابى محلنه وضع ايتمك وقلجى ينه قيننه قويمق Le chirurgien lui a remis le bras جراح فلانك منفك اولمش قولنى ينه يرينه وضع ايلدى On a eu bien de la peine à lui remettre la jambe بجاغنى يرلو يرينه وضع ايچون خيلى زحمت چكلدى

Il est aussi réduplicatif du verbe Mettre dans plusieurs de ses autres sens *A.* تكرار *P.* نيز كردن *T.* ينه ايتمك Ainsi on dit, Remmettre à la voile تكرار رفع شراع عزيمت ايتمك - تكرار بادبانگشاى عزم وحركت اولمق Remettre les voiles au vent يلكنلرى تكرار روزكار طرفنه چويرمك Remettre des troupes en campagne تكرار صحرايه عسكر چيقارمق une armée sur pied تكرار بر اردو ترتيب ايتمك Remettre à la taille تكرار بيعه عرض ايتمك en vente تكرار صاتيلق ايتمك - وبركويه ادخال ايتمك Remettre une chose en question بر ماده‌يى تكرار موقع مباحثه‌يه عرض ايتمك - تكرار در ميان ايتمك Remettre dans le bon chemin تكرار طريق سداده ارشاد ايتمك - صوابه ادخال ايتمك Se remettre à table ينه سفره‌ده - تكرار سفره‌ده قعود ايتمك au lit تكرار يتاغه كيرمك au travail, à l'étude, au jeu تكرار خدمته ومطالعه‌يه وقماره مباشرت ايتمك Il s'est remis au lait تكرار سود المغه باشلادى

Remettre devant les yeux, signifie, représenter, remontrer *A.* عرض در نظر - در پيش كردن - نمودن *P.* ابراز - ارائة - عرض بركمسنديه كوسترمك - بركمسنه‌نك اوكنه قويمق *T.* كردن || J'ai eu beau lui remettre devant les yeux le péril où il s'est exposé نه كونه مخاطره‌يه القاى نفس ايلديكى كنديه عرض وارائه اولنمش ايسه ده بر وجهله مفيد اولمدى Sans cesse il lui remettait devant les yeux les vertus et les grandes actions de ses ancêtres آبا واجدادينك مناقب جميله ومآثر جليله‌سنى لا ينقطع در پيش ايلمكدن خالى دكل ايدى

On dit, Remettre une question sur le tapis, pour dire, l'agiter de nouveau *A.* ايراد على - مجدّداً تقديم - مجدّداً عرض *P.* التكرار نيز در ميان كردن *T.* بر دخى اورته‌يه قويمق

Remettre, signifie figur. Rétablir les personnes, les choses dans l'état où elles étaient auparavant *A.* ابقاء على - ابقاء كما كان ارجاع الى ما كان - ما كان *P.* بحال پيشين نهادن *T.* اوّلكى حاله كتورمك - اوّلكى حاله قويمق || Remettre les lieux dans l'état où on les a trouvés اول محللرى مقدّما بولندقلرى حال وهيئت اوزره ارجاع ايتمك - ابقا ايتمك On l'a remis dans tous ses biens, dans tous ses droits مقدّما متصرّف اولديغى اموال واملاككى وبالجمله حقوقك

تصرّفنده کما کان ابقا اولندی

On dit, Remettre bien ensemble des personnes qui étaient brouillées, pour dire, les réconcilier *A.* تألیف ـ اصلاح ذات البین آره‌لرینی *T.* بمیانهٔ کسان آشتی بخشیدن *P.* ذات البین آره‌لرینی اوزلاشدرمق ـ بارشدرمق

Il signifie aussi, rétablir la santé *A.* تجدید الصحة *P.* تندرستی آوردن *T.* صاغلتمق ـ صاغلق کتورمک || L'usage du lait est ce qui l'a remis تجدید صحتنه وسیله اولان سودک استعمالیدر

Et rassurer, apaiser le trouble, la frayeur *A.* تأمین البال ـ دفع ـ بدل آرام بخشیدن ـ دلرا آرمانیدن *P.* تطمین القلب پیچ وتاب درون کردن *T.* یورکی راحتلندرمک || Ce que vous lui avez dit lui a un peu remis l'esprit فلانه دیدیککک کلام نوعمّا تطمین بالنه مدار اولمشدر On a eu bien de la peine à le remettre de la frayeur qu'il a eue دوچار اولدیغی رعب وخشیتدنصکره دروننده دفع پیچ وتاب ایچون خیلی زحمت چکلدی

Remettre. Rendre à quelqu'un une chose qui lui appartient, ou qui lui est adressée *A.* دفع ـ تسلیم ـ اعطا *P.* دادن *T.* ویرمک || On lui a remis sa montre qui lui avait été volée فلانک سرقت اولنان ساعتی کندویه تسلیم اولندی Je vous prie de remettre pour moi telle somme à mon correspondant اول جانبده مکاتبه اوزره اولدیغم کشی‌یه طرفمدن اولدرق شو مقدار اقچه تسلیم ایلمکز مرجو در Aussitôt que j'ai su sa mort, j'ai remis à ses héritiers le dépôt qu'il m'avait confié وفاتی خبری مسموعم اولدیغی آنده مقدّما ید امانتمه تودیع ایلدیکی امانتی ورثه‌سنه تسلیم ایلدم Remettre une lettre en propre main فلانک کندو ـ مکتوبی یداً بید تسلیم ایتمک ـ یدینه On dit aussi, Remettre un criminel entre les mains de la Justice, pour dire, le livrer aux tribunaux مجرمی ضابط النه تسلیم ایتمک

On dit en termes de commerce, Remettre de l'argent en une ville, pour dire, y faire tenir de l'argent par lettre de change ou autrement فلان بلده‌یه بطریق الحواله اقچه تسلیم حواله ـ ایتمک

Remettre. Différer, renvoyer à un autre temps *A.* تمهیل ـ تأخیر ـ تعلیق بوقت الآخر *P.* برخیدن ـ واپس سپردن *T.* صکره‌یه براقمق || On a remis la partie à demain تفرّجی فردایه تأخیر ایلدیلر C'est un homme qui remet de jour en jour امروز وفردا دییه‌رک ـ کوندن کونه تأخیر ایدر بر آدمدر عسی ولعل دییه‌رک تأخیر ـ تمهیلدن خالی اولمز بر آدمدر مصلحت ایدر بر آدمدر Remettons à une autre fois ce que nous ne pouvons pas faire aujourd'hui بو کونکی کون ایده‌میه‌جکمز ایشی وقت آخره تعلیق ایده‌لم Je remets à une autre fois à vous instruire du détail de cette affaire تفصیل حالک افاده‌سنی وقت آخره تعلیق ایدرم Cet homme me remet sans cesse بنی دائما تمهیل وتأخیر ایله صاوار

Remettre. Faire grâce à quelqu'un d'une chose qu'on pouvait exiger de lui *A.* انعام ـ احسان ـ عفو *P.* بخشیدن *T.* بغشلمق || De mille écus qu'il devait, on lui en a remis cinq cents دینی اولان بیک غروشدن بشیوز غروش انعام اولندی Les amendes ne se remettent jamais جریمه‌لر انعام قبول ایتمز Le roi lui a remis la peine du bannissement پادشاه فلانک نفیینی عفو ایلدی

Et pardonner *A.* عفو ـ صفح *P.* آمرزیدن ـ گناه بخشیدن *T.* بغشلمق صوچ || Il n'y a que Dieu qui ait le pouvoir de remettre les péchés عفو ذنوب وآثام مطلقا ارادهٔ صمدانیه‌یه منوط انجق باری تعالینک ید اقتدارنده ـ اولان احوالدندر Je lui remets de bon coeur toutes les offenses qu'il m'a faites بکا ایتدیکی تکدیراتی فرح جان ایله عفو ایدرم

Remettre. Mettre comme en dépôt, confier au soin, à la prudence de quelqu'un *A.* تودیع ـ تفویض *P.* امانت دردست بر کمسنه‌نک النه ایناتمق *T.* بفلان سپردن ـ فلان نهادن || Je lui ai remis entre les mains tout ce que j'avais جمیع مالمی ید حفظنده تودیع ایلدم Il quitta l'armée, et remit le commandement des troupes à un tel اردودن مفارقت برله ادارهٔ عسکرک اموربنی فلانک یدینه تفویض ایلدی ـ فلانک النه ایناندی

Il s'emploie dans le même sens en plusieurs autres phrases *A.* احالة *P.* سپارش کردن *T.* اصمرلمق ـ حواله ایتمک || Je remets tous mes intérêts entre vos mains کافهٔ امورمی سکا حواله بو تفویض ایدرم ـ ایدرم Je remets cela à votre discrétion ماده‌یی سنک انصافنه حواله ایدرم Après avoir fait tout ce qui dépendait de lui dans cette affaire, il en a remis le succès entre les mains de la Providence بو خصوصده الدن کلان سعی واقدامی صرف ایلدکدنصکره حسن نتیجه‌سنی تقدیر

|| Il ne saurait se remettre de son affliction بیورک راحتلنمك دوچار اولدیغی شدت اندوه وکدر تقریبیله مطمئن البال اولهمیور Il changea de visage en le voyant, mais tout aussitôt il se remit فلانی کورنجه تبدیل چهره ایتمشیکن آن واحدده کندویه کلدی ـ تحصیل اطمینان بال ایلدی Remettez-vous کندیکه کل

Se Remettre, se dit, en termes de chasse, d'une perdrix qui après avoir fait son vol, s'est abattue en quelque endroit *A.* نزول *P.* پا بر زمین نهادن *T.* قونمق || La perdrix s'est remise vers le bord du bois ککلك قوشی اورمانك کنارینه قوندی

Remis. *A.* موضوع فی محله *P.* بجایش نهاده *T.* ینه یرینه قونمش

REMEUBLER. Regarnir de meubles *A.* تنجید البیت علی التکرار ـ تجهیز البیت مجدداً *P.* برخت خانه نیز پیراستن *T.* اوك یات یراغنی تکرار دوزمك

Remeublé. *A.* مجهز علی التکرار ـ منجد مکرراً *P.* برخت خانه از نو پیراسته *T.* یات یراغی تکرار دوزلمش

RÉMINISCENCE. Léger souvenir d'une chose *A.* خاطرة pl. خاطرات *P.* خاطرنشان *T.* خاطرده قالمه || J'ai quelque réminiscence de ce qui se passa en ce temps-là اول وقتده جریان ایتمش احوالك بر خاطره سی ذهنمده قالدی Les Platoniciens croyaient que toutes les connaissances que nous acquérons, ne sont que des réminiscences de ce que nous avons su avant la naissance تابع مذهب افلاطون اولنلر کسب وتحصیل ایلدیکمز معلوماتك جمله سی قبل التولد محاط دائرهٔ علم ومعرفتمز اولان احوالك خاطره لری اولدیغن ظن ایدرلر ایدی

REMISE. Lieu pratiqué dans une maison pour y mettre des voitures *A.* اصطبل الاعجلال *P.* گردونه خانه *T.* هنطوآخوری

REMISE. Délai, retardement *A.* تمهیل ـ مهل pl. تمهیلات ـ تسویف pl. تسویفات ـ تعویق pl. تعویقات *P.* دیرسازی *T.* صاومه ـ کچکمه || C'est un homme qui use toujours de remise دائما تمهیل وتسویفه مبتلا بر آدمدر Je partirai demain sans remise یارنکی کون بلا مهل عزیمتم مقرر در

Remise, se dit en termes de négoce, du commerce d'argent de ville en ville, soit par lettres de change, soit autrement *A.* حوالهٔ تسلیم || Il a fait une grande remise d'argent en une telle ville فلان بلدده تسلیم اولنمق اوزره کلیتلو اقچه حواله ایلدی Il a fait faire une

Il ne serait point sage de remettre au sort la décision d'une affaire si importante جناب باری یه حواله ایلدی بویله بر امر مهمی بختك کلیشنه حواله ایتمك کار عاقل دکلدر Remettre une affaire à quelqu'un بر مصلحتی بر کمسندیه حواله ایتمك

On dit, Remettre une charge, un emploi, pour dire, s'en dessaisir *A.* استعفا || Il a remis sa charge عهده سنده اولان منصبدن استعفا ایلدی

Se Remettre quelque chose, signifie, s'en rappeler l'idée, le souvenir *A.* تذکر ـ استحضار فی الخاطر *P.* بیاد آوردن ـ در خاطر کردن *T.* اکمق ـ خاطره کتورمك || Quand je me remets l'état où je l'ai vu کوردیکم حالنی تذکر ایتدکچه ـ Je ne saurais me remettre son nom اسمنی در خاطر ایتدکجه در خاطر ایده مم

Se Remettre entre les mains de quelqu'un, c'est se mettre à sa disposition بر کمسنه نك ید اختیارینه تسلیم اولنمق ـ امر واراده سنه اظهار تسلیمیت ایتمك ـ On dit aussi, Se remettre entre les mains de Dieu, entre les mains de la Providence حکم تقدیر ـ ارادهٔ اللهیه اظهار توکل وتسلیمیت ایتمك لم یزلی یه

Se Remettre, S'en remettre, signifie aussi, se rapporter *A.* اختیار التسلیمیة ـ اظهار الرضا *P.* برأی کسی خرسندی نمودن *T.* بر کمسنه نك راینه راضی اولمق || S'en remettre à quelqu'un بر کمسنه نك راینه اختیار تسلیمیت ایتمك Du reste je me remets à ce qu'il vous dira سکا نه دیر ایسه راضی یم

On dit, Se remettre en prison, pour dire, se constituer prisonnier خود بخود اختیار محبوسیت ایتمك

Se Remettre. Recouvrer la santé *A.* تشفی ـ کسب الشفاء ـ تحصیل البرء والشفاء ـ تحصیل الشفاء والعافیة *P.* تندرستی یافتن ـ درمان یافتن *T.* صاغلمق ـ ایو اولمق ـ شفا بولمق ـ تحصیل شفا ایچون || Il a eu bien de la peine à se remettre خیلی زحمت چکدی Il a été long-temps sans pouvoir se remettre مدت مدیده دنبرو شفایاب اولهمامشدر

On dit aussi, Se remettre d'une perte, d'une banqueroute, etc. pour dire, rétablir ses affaires دوچار خسار وزیان اولمشیکن ینه تحصیل حسن حاله ظفریاب اولمق

Se Remettre. Se rassurer, se calmer *A.* تحصیل الاطمینان البال *P.* آرامیدن ـ آرام دل پذیرفتن *T.* کندویه کلمك ـ

remise de cent mille écus يوز بيك غروش حوالهٔ ادا وتسليم Faire des remises de place en place محل بمحل ايتدردى حوالهٔ اقچه تسليم ايتدرمك

Il se dit aussi de la grâce qu'on fait à un débiteur, en lui remettant une partie de ce qu'il doit *A.* انعام pl. انعامات ـ عفو *P.* بخشش *T.* بغشلمه || Il devait mille francs, on lui a fait remise du quart ويره جكى اولان بيك غروشدن ربع مقدارى كنديه انعام اولندى Quelle remise voulez-vous que je lui fasse? كنديه نه مقدار عفو اولنمسنى استرسك Il demande quelque remise بر مقدارينك عفوينى رجا ايدر

Remise, signifie aussi, la somme que l'on abandonne à celui qui est chargé de faire un recouvrement, et qui lui tient lieu d'appointemens *T.* خدمت مباشريه ـ تحصيلداريه || Ce receveur a un sou pour livre de remise فلان قابض مالك غروشده فلان تحصيلدارك شو ـ بر اقچه تحصيلداريه سى وار در قدر خدمت مباشريه سى وار در

REMISER. Placer sous une remise *A.* وضع فى اصطبل *P.* الاعجال در گردونه خانه نهادن *T.* هنطو اخورى ايچنه قويمق

RÉMISSIBLE. Qui est pardonnable *A.* ممكن العفو *P.* آمرز يدنى ـ ممكن سزاوار آمرزش *T.* بغشلنور || C'est une faute rémissible بو العفو اولان خطايادندر Ce crime-là n'est pas rémissible بو جنحه عفو اولنور مقولەدن ـ قباحت ممكن العفو دكلدر دكلدر

RÉMISSION. Pardon *A.* عفو ـ صفح *P.* آمرزش ـ گناه بخشى ـ *T.* صوچ بغشلمه ـ يرلغمه || La rémission des péchés عفو ذنوب وآثام Obtenir de Dieu la rémission de ses péchés بر كمسنه كندو گناهلريچون الله تعاليدن مظهر عفو اولمق On a démandé sa rémission au roi پادشاهدن عفوينى رجا ايلديلر ـ Lettres de rémission. Les Lettres patentes par lesquelles le roi accorde la grâce à un criminel عفوى حاوى امر عالى ـ عفو فرمانى

Il signifie aussi, l'adoucissement, l'indulgence dont use une personne qui a autorité sur une autre *A.* مساعده || J'ai usé de rémission envers ce fermier فلان ملتزمه مساعده ايتدم N'attendez aucune rémission de lui فلانك طرفندن بر درلو مساعده اصلا مساعده مأمول ايلمه C'est un homme sans rémission مساعده بيلمز بر آدمدر

Il se prend en Médecine pour Diminution, relâchement *A.* سكونت || Il y a de la rémission dans la fièvre, dans le pouls, etc. حماده ونبضده سكونت وار در

RÉMISSIONNAIRE. Celui qui est porteur de lettres de rémission *A.* حامل المنشور العفو *P.* دارندهٔ يرليغ عفو *T.* عفو فرمانى آلمش كسى || On oblige tout rémissionnaire de se mettre à genoux, quand il présente ses lettres de rémission à l'audience عفو فرمانى آلمش مجرملر يدلرنده اولان فرمانى حضور شرعده تقديم وابراز ايده جكلرى وقتده ديز چوكوب عرض تذلل ومسكنت ايلمكه اجبار اولنور

REMMENER. Emmener avec soi hors du lieu où l'on est *A.* اخراج بالاستصحاب ـ اخراج بالمعيّة *P.* با خود بيرون بردن *T.* آلوب كوتورمك || Remmenez cet homme شو آدمى آل كوتور

REMOLE. T. de Mar. Tournant d'eau dangereux pour les vaisseaux *A.* دردور *P.* گرداب *T.* گرداب

REMONTE. Les chevaux qu'on donne à des cavaliers pour les remonter *A.* تجهيز بالمراكب *T.* دابه ايله تداركلندرمه || On a acheté dix mille chevaux pour la remonte de la cavalerie سوارى عسكر ينك مراكب ايله تداركلندرمه سيچون اون بيك رأس بنك باركيرلر مبايعه اولندى On a donné tant à ce régiment pour sa remonte فلان عسكر آلاينك مراكب ايله تداركلندرمه سيچون شو مقدار اقچه اعطا اولندى

REMONTER. Monter une seconde fois *A.* صعود على التكرار ـ عروج على التكرار ـ ارتقاء على التكرار *P.* نيز ببالا رفتن ـ نيز بر آمدن *T.* ينه يوقارويه چيقمق || Remonter à sa chambre تكرار اوطه سنه صعود ايتمك Faut-il remonter là haut? تكرار يوقارويه تكرار چيقمق جائزميدر Remonter la montagne تكرار بالاى جبله عروج ايتمك ـ Remonter sur son cheval تكرار آتنه ركوب ايتمك ـ آتنه سوار اولمق

Il se dit aussi d'une rivière, et signifie, retourner vers le lieu d'où elle est descendue *A.* متصاعداً جريان || La rivière remontera vers sa source, avant que cela arrive بو حالك وقوعى نهرك منبعى طرفنه متصاعداً جريانى قدر محالدر

En parlant de l'ancienneté d'une maison, on dit, que sa généalogie remonte jusqu'à un tel homme, jusqu'à un tel temps اصل ونسبى فلانه قدر ياخود فلان عصره قدر متصاعد اولور

On dit, que le soleil remonte, ou commence à remonter, lorsqu'après le solstice d'hiver les jours commencent à croître شمس

کونش یوکسلمکه باشلادی - ارتفاعه میل ایلدی

Et que la goutte remonte, pour dire, que l'humeur de la goutte s'arrête au dedans نقرس ایچرویه عکس ایتمکده در

Il signifie figur. Reprendre les choses de plus loin dans une narration *T.* اوّلندن طوتمق - باشندن طوتمق || Pour entendre cette affaire, cette histoire, il faut remonter plus haut بو مصلحتی وبو حکایه‌یی کرکی کبی آکلامق ایچون اوّلندن طوتمق اقتضا ایدر – On dit dans le même sens, Remonter à la source اصلنه قدر واصل اولمق à l'origine منشئنه قدر واصل اولمق à la cause علت اصلیه‌سنه قدر وارمق

On dit, Remonter la rivière, pour dire, naviguer contre le courant آقندینك عکسنه یوریمك ou pour dire, côtoyer la rivière à pied ou en voiture, en remontant vers sa source نهرك قییسنی صییره‌رق منبعی طرفنه طوغری یوریمك

On dit, Remonter un magasin de marchandises, ou une maison de meubles, ou une bibliothèque de bonnes éditions, pour dire, les en regarnir دکانی امتعه واموال ایله وخانه‌یی اثاث لازمه‌سیله وکتابخانه‌یی کتب نفیسه ایله تجهیز ایتمك – Et remonter un escadron. V. Remonte.

Et remonter une montre, pour dire, la remettre en état d'aller *T.* ساعتی قورمق – Et figur. Remonter la tête à quelqu'un, pour dire, y ramener la raison *T.* فلانك عقلنی قورمق

REMONTRANCE. V. Remontrer || Remontrance honnête et respectueuse قاعدهٔ حسن ادبه موافق ورسوم تواضع واستحقاره مطابق صورت ایله عرض اولنان محاذیر Permettez que je vous fasse mes remontrances sur cette chose بو بابده طرفکزه بعض محاذیرك بسط وبیاننه رخصت ویرك Sa remontrance fut écoutée, fut bien reçue عرض ایلدیکی محاذیر سمع قبول ایله اصغا اولندی On ne tint pas grand compte des ses remontrances بسط ایلدیکی محاذیره حوالهٔ سمع اعتبار اولنمامشدر

Il se dit aussi des avertissemens qu'un supérieur donne à son inférieur, pour l'obliger à se corriger *A.* تنبیه pl. تنبیهات *P.* سپارش *T.* اصمارلمه || Remontrance paternelle تنبیه پدرانه sévère تنبیه شدید

REMONTRANCES. Discours adressés aux rois par les Compagnies souveraines, et dans lesquels elles exposent les inconvéniens d'un édit, d'un abus d'autorité, etc. *A.* شکایت pl. شکایات *P.* گله *T.* شکایت

REMONTRER. Représenter à quelqu'un les inconvéniens d'une chose *A.* عرض المحاذیر - بسط المحاذیر - سرد المحاذیر - بیان *P.* المحذور نمودن - محذور نمودن *T.* محذور کوسترمك || Vous me permettrez de vous remontrer que . . . طرفکزه رخصت ویررسکز شو محذور عرض اولنورکه Remontrer sagement حکیمانه سرد محاذیر ایتمك

Dans les phrases suivantes, Il se dit pour Faire connaître *A.* اشعار - بیان *P.* نمودن *T.* کوسترمك - بیلدرمك || Remontrer à quelqu'un le tort qu'il a, lui remontrer sa faute, son devoir بر کمسنه‌یه حقی اولمدیغنی وایتدیکی خطایی وواجبهٔ دمتی نه اولدیغنی اشعار وبیان ایتمك

REMORA. Obstacle, retardement *A.* عایق pl. عوایق *P.* پابند *T.* ممانعت - انکل || Il était prêt à terminer son affaire, mais il est survenu un remora مصلحتنی تکمیل ایتمك اوزره ایکن بر انکل ظهور ایلدی

REMORDRE. Mordre une seconde fois *A.* عض علی التکرار *P.* نیز گزیدن *T.* ینه اصرمق

Il signifie aussi, attaquer de nouveau, et se dit surtout des chiens qu'on fait combattre *A.* تکرار صولت - تکرار هجوم *P.* نیز سردمه بردن *T.* تکرار صالمق - تکرار سور صالمق – Il se dit figur. des troupes qui ont été repoussées à quelque attaque, et qui n'y veulent pas retourner || Ce régiment a été si maltraité à l'attaque, qu'on n'a pu l'obliger à remordre بو آلای اثنای مقابلده شول درجه‌ده مظهر شکست وهزیمت اولمشدرکه تکرار هجوم وصولته الزامی ممکن اولمدی

REMORDS. Reproche secret de la conscience *A.* نفس لوّامه || Remords cuisant, importun نفس لوّامه‌نك لوم جانسوز وجانخراشی éternel نفس لوّامه‌نك الی انتهاء العمر باقی ومستمرّ اولدجق لوم شدیدی Les remords de la conscience نفس لوّامه Il est endurci, il n'a plus de remords صلابت قلبی مشتدّ اولمغله نفس لوّامه کندویه تأثیر ایتمز

REMORQUE. L'action par laquelle un ou plusieurs bâtimens à rames tirent un navire *A.* قیادة السفینة *P.* کشتی کشیدن - بریسمان کشتی کشیدن *T.* کمی‌یی یدکه چکمه || La remorque est d'un grand secours en plusieurs occasions کمینك یدکه چکلمسی اکثر اوقاتده مدار کلّی اولور

REMORQUER. Tirer un grand vaisseau par le moyen d'un ou

de plusieurs bâtimens *A.* تقويد السفينة *P.* كشتيرا فشيدن - كمى يى - كمى يى يدمك *T.* كشتيرا بريسمان كشيدن || بدكه چكمك || Le vaisseau était engagé dans le sable, trois galères le remorquèrent قوملق اوزرنده اوتورمش كمى يى اوچ قطعه چكديرى يدكه ربط ايدوب چكدى

REMOUDRE. Rédublicatif de Moudre *A.* طحن مكرراً *P.* نيز آرد كردن *T.* ينه اوكوتمك

RÉMOUDRE. Rédubl. d'Émoudre *A.* تحديد على الدوارة مكرراً *P.* باز بر چرخ تيز كردن *T.* ينه چرخده بيلهمك

RÉMOULEUR. V. Gagne-Petit.

REMOUS. T. de Mar. Tournoiement d'eau occasioné par le mouvement d'un navire *A.* حوية الماء *P.* پيچش آب *T.* صويك چوركلنمسى

REMPAILLER. Regarnir des chaises de paille *A.* حشو بالتبن على التكرار *P.* نيز بكاه آگندن *T.* ينه صمان طولدرمق - ينه صمان ايله قتيقلمق

se REMPARER. Se faire une défense contre quelque attaque *A.* تحصن - تترس *P.* سپر داشتن *T.* سپرلنمك - مترسلنمك || Se voyant surpris par les ennemis, ils se remparèrent avec des chariots دشمن بغتةً اوزرلرينه كلديكنى لدى المشاهده عربهلر ايله سپرلنديلر - عربهلر آردنده تحصن ايلديلر

se Remparer. S'emparer de nouveau *A.* ضبط مجدداً *P* نيز بدست تصرف آوردن *T.* ينه آلمق - ينه ضبط ايتمك || On avait pris la ville, mais l'ennemi parvint à s'en remparer فلان بلده فتح اولنمشيكن دشمن ينه ضبطنه ظفرياب اولمشدر

REMPART. Levée de terre qui environne et défend une place *A.* سور pl. اسوار *P.* بارو *T.* قلعه ديوارى || Large rempart سور عريض Rempart revêtu de pierres سور مصنوع من احجاردن Faire le tour du rempart قلعهنك طاش ديوارى - قلعه سور قلعهنك Se promener sur le rempart قلعهيى دور ايتمك ديوارى اوزرينه كزمك On a fait grand feu de dessus le rempart بالاى سوردن عظيم آتش ايتديلر

Il se dit figur. de tout ce qui sert de défense *A.* سد سديد || Cette place est le rempart de toute la province بو قلعه مجموع ايالتك سد سديدى مثابهسنده در Malte est un des principaux remparts de la Chrétienté مالطه جزيرهسى بالجمله ملل عيسويهنك سد سديدى مثابهسنده اولان محللرك اعظم واقويسيدر

REMPLACEMENT. Emploi utile de deniers. V. Remplacer || Il a été ordonné que le remplacement de ces deniers-là se ferait sur un tel fonds امر مبلغ مذكورك فلان محله يرلشدرلمسى وتنبيه اولندى

REMPLACER. Succéder à la place de quelqu'un *A.* استخلاف *P.* بجاى كسى آمدن - جاى كسى گرفتن *T.* بركمسنهنك يرينه كلمك || Ce magistrat est mort, et a été remplacé par son fils فلان حاكم وفات ايدوب يرينه اوغلى استخلاف ايلدى - يرينه اوغلى كلدى

On dit, qu'il est difficile de remplacer un tel, pour dire, qu'il est difficile de trouver un sujet aussi capable que lui فلان كشىيه فلانه - نعم البدل بولمق - نعم الخلف بولمق امر مشكلدر - بدل بولمق امر دشوار در Et qu'un homme en remplace un autre, pour dire, qu'il en tient lieu فلان كشى فلانه بدل - فلانك يرينى طوتار - اولور

Remplacer. Faire un emploi utile des deniers provenant d'une terre vendue, d'une rente rachetée *A.* توديع المبلغ *P.* دينارا بجاى امين نهادن *T.* اقچهيى يرلشدرمك || Il a de l'argent à remplacer يرلشدرهجك اقچهسى وار در

REMPLAGE. Action de remplir une pièce de vin qui n'est pas tout-à-fait pleine *A.* تكميل النقصان *P.* تمامسازى *T.* تماملمه

Remplage. T. de Maçonn. On appelle Remplage de muraille, le blocage ou les petites pierres dont on remplit une muraille *A.* قضة لحشو الجدار *P.* سنگريزها براى آگندن ديوار *T.* ديوار طولدرهجق مولوز

REMPLI. T. de Tailleur. Pli que l'on fait à du linge, à de l'étoffe, pour les rétrécir ou pour les accourcir *A.* خبن *P.* پيچش *T.* قاصنتى

REMPLIER. Faire un rempli *A.* خبن *P.* پيچيدن *T.* قاصمق || Le tailleur a remplié cet habit درزى فلان لباسى قاصدى

Remplié. *A.* مخبون *P.* پيچيده *T.* قاصلمش

REMPLIR. Emplir de nouveau *A.* املاء مجدداً - تشحين مجدداً *P.* از سر نو انباشتن *T.* يكيدن طولدرمق || Ce tonneau qui était plein, a fui, il faut le remplir بو فوچى مملو ايكن آقمشدر مجدداً املايه محتاجدر

Et rendre plein *A.* تملئة - املاء - توكير - ايكار - تشحين *P.* پر كردن - آگندن - انباشتن *T.* طولدرمق || Remplir un

vase de vin انایی باده ایله املا ایتمك Remplir ses coffres d'or et d'argent, ses greniers de blé صندقلری سیم وزر ایله وانبارلری حنطه ایله تشحین ایتمك – On dit, Remplir une transaction, une quittance, pour dire, écrire ce qui manquait à l'endroit qu'on avait laissé en blanc معاهده سندینك وابرا سندینك بوش یرینی طولدرمق

On dit figur. Remplir toute la terre du bruit de son nom آوازهٔ صیت ونامیله اقطار وآفاقی ملآن ومالامال ایتمك Remplir tout le monde d'admiration عالمی مالامال وله وحیرت ایتمك Remplir les peuples de crainte, de joie قلوب ناسی پرخوف ودهشت یاخود مالامال شادمانی ومسرّت ایتمك C'est un homme qui se remplit d'espérances vaines ذهننی آمال باطله ایله طولدرر بر آدمدر

Remplir un fossé *A.* کبس – دك *P.* انباشتن *T.* طولدرمق || On a rempli le fossé – خندقی کبس وتدکیك ایلدیلر طولدردیلر

On dit, Se remplir de viandes, pour dire, manger avec excès *A.* تکشّو *P.* تا بگلو پر خورش شدن *T.* جوق یمکدن قارن طلوم کبی شیشمك

Remplir. Rendre complet le nombre de ceux qui doivent former une société *A.* ابلاغ الی حدّ الکمال – اکمال *P.* بتمامی رسانیدن – تمام کردن *T.* تماملمق

Il se dit aussi de toutes les choses qui supposent une exécution, un accomplissement *A.* ادا – ایفا – اجرا *P.* بجا آوردن *T.* یرینه کتورمك || Remplir son devoir واجبهٔ ذمّتی ایفا ایتمك || Remplir sa promesse انجاز وعد – ایفای وعد ایتمك Il a rempli tous les devoirs de l'amitié شروط دوستی ومحبّتی کما ینبغی ایفا ایلدی Cet homme remplit dignement sa place بو آدم مقامنك مسندینك – شاننی لایقی اوزره اجرا ایدر

On dit, Remplir l'attente, remplir les espérances du public, pour dire, répondre par ses actions à ce que le public avait espéré *T.* مأمول ناسی تصدیق ایتمك

Et remplir bien son temps, pour dire, l'employer bien بر کمسنه وقتنی بر وجه الیق صرف ایتمك

On dit aussi, Remplir une place, pour dire, l'occuper *A.* ضبط المنصب – تصرّف المنصب || C'est un homme très-digne de la place qu'il remplit متصرّف – ضبط ایلدیکی منصبك تمام اهلیدر اولدیغی منصبك

Rempli. *A.* مشحون – ملآن – مملو *P.* پر – آگنده – انباشته *T.* طلو

REMPLISSAGE. Il se dit de l'action de remplir. V. ce mot. – Et de la chose dont on remplit *A.* حشو pl. حشویات *P.* آگین *T.* طولمه – On dit en littérature, qu'il y a beaucoup de remplissage dans un ouvrage, pour dire, qu'il y a beaucoup de choses inutiles بو تالیفده وافر حشویات وار در – Il se dit aussi dans les significations de Remplage. V. ce mot.

REMPLOI. Remplacement de deniers. V. Remplacer.

REMPLOYER. Employer de nouveau *A.* مجدّداً اعمال *P.* نیز بکار آوردن *T.* یکیدن قوللنمق

REMPLUMER. Regarnir de plumes *A.* مجدّداً ترییش *P.* از سر نو بریش پیراستن *T.* یکیدن یلك کچورمك

Se Remplumer. Il se dit des oiseaux à qui les plumes reviennent *A.* تجدید الریش – مجدّداً تریّش *P.* از سر نو ریش پیدا کردن *T.* یکیدن تویلنمك || Des oiseaux qui commencent à se remplumer یکیدن تویلنمکه باشلیان قوشلر

On dit figur., qu'un homme commence à se remplumer, pour dire, qu'il commence à rétablir ses affaires فلان کشی توینی دوزمکه باشلادی

REMPORTER. Reprendre et reporter de quelque lieu ce qu'on y avait apporté *A.* اخذ وارجاع *P.* باز بردن *T.* آلوب کیرو کوتورمك || Vous pouvez remporter votre livre کتابکی آلوب کیرو کوتوره بیلورسك Ce marchand n'a qu'à remporter ses marchandises بو بازرگان مالنی آلوب کیرو کوتورمکدن غیری ایده‌جکی یوقدر

Il signifie aussi, enlever d'un lieu *A.* رفع *P.* بر خیزانیدن *T.* قالدرمق || On le remporta tout percé de coups قورشون ضربندن وجودی غرباله دونمش اولدیغی حالده رفع اولندی

Et gagner, obtenir *A.* احراز – تحصیل *P.* دسترس شدن *T.* اله کچورمك || Il a remporté la victoire تحصیل غلبه ونصرت ایلدی le prix de la course احراز قصب السبق ایلدی Quel fruit remporterez-vous de tout cela? بوندن تحصیل ایده‌جکك ثمره ندر

REMUAGE. Action de remuer une chose *A.* تحریك *P.* جنبایش *T.* اویناتمه || Le remuage du blé حنطه‌یی یرندن اویناتمه

REMUANT. Qui est sans cesse en mouvement *A.* منز – دائمی

راحت - بر یره طورمز .T بی آرام .P کثیر الحرکة - الحرکة || Cet enfant est vif et remuant بو چوجوق سبکروح طورمز ودائمی الحرکه در

On dit figur. d'un esprit brouillon et propre à exciter des troubles, que c'est un esprit remuant A. ساعی الی - محرّك الفساد .P فتنه انگیز .T تنك طورمز - فساد قشقردیجی - فساد قارشدریجی

REMUEMENT. Action de ce qui remue A. اهتزاز - حرکت .P - حرکت جنبش .T اوینایش || Remuement d'humeurs حرکت اخلاط خلطلرك اوینایشی

Figur. Mouvement, brouillerie excitée dans un État A. هزهزة - الناس .P اختلال - الناس شورش - جوش وخروش ناس .T شورش واختلال باعث || Causer du remuement قرقشدلق - اولمق بین الناس ایقاع هزهزه واختلال ایتمك || Il y a de grands remuemens dans cette province بو مملکتده کلی هزهزهٔ ناس وار در

On appelle Remuement des terres, le transport de beaucoup de terres d'un lieu à un autre A. نقل التراب .P نقلسازی خاك .T طپراغك نقلی || Le remuement des terres coûte beaucoup نقل تراب کلی مصرفه محتاجدر

REMUE-MÉNAGE. Dérangement de plusieurs choses que l'on transporte d'un lieu à un autre A. تفرّق الاشیاء .P پراکندگئ اشیا .T شیئلرك طاغنقلغی - شیئلرك پریشانلغی

REMUER. Mouvoir quelque chose A. تهزیز - تحریك .P جنبانیدن .T اویناتمق || Remuer une chose de sa place بر شیئی یرندن اویناتمق || Ne remuez rien, tout est bien rangé هر شئ نظامنده اولمغله هیچ بریسنی یرندن تحریك ایلمه || Remuer du blé, de peur qu'il ne s'échauffe حنطه‌یی قزمامق ایچون تحریك ایتمك - On dit, Faire remuer les puissances, pour dire, faire agir les personnes qui ont l'autorité en main اولیای اموری تحریك ایتمك

On dit, Remuer de la terre, pour dire, transporter de la terre d'un lieu à un autre A. نقل التراب .P نقل خاك کردانیدن .T طپراق نقل ایتدرمك || Il lui a fallu remuer bien de la terre pour faire ce jardin بو باغچه‌یی احداث ایچون کلیتلو طپراق نقل ایتدرمك اقتضا ایلدی

Et figur. Remuer ciel et terre, pour dire, faire agir toutes sortes de ressorts T. دنیایی آلت اوست ایتمك

Et remuer une affaire, pour dire, poursuivre une affaire négligée T. بر مصلحته طوقنمق - مصلحتی قارشدرمق || Si vous m'en croyez, vous ne remuerez pas cette affaire بنی دیکلر ایسه‌ك شو مصلحتی قارشدرمه || Ce n'est pas une chose à remuer en ce temps-ci بو یله وقتلرده طوقنلجق ماده دکلدر

Il signifie aussi, émouvoir, causer quelque mouvement dans l'âme A. ایراث الانجذاب - ایجاب الاهتزاز القلب - تهزیز القلب .P دل جنبش دادن .T یورکی چکندرمك || Les grandes figures de l'éloquence remuent le coeur, l'âme فن بلاغتده صنایع عظیمهٔ بیانیه موجب اهتزاز دل وجاندر

REMUER, au neutre. Faire quelque mouvement, bouger A. ترمز - .P حرکت .T جنبیدن - قملدانمق - یرندن دپرنمك || Ne remuez pas de là اولطرفدن قملدانمه || Il n'est pas mort, il remue encore هنوز وفات ایتمامشدر حالا حرکت ایدر

En parlant d'un enfant qui remue dans le ventre de sa mère, on emploie les mots A. جماء الجنین - شوص الجنین - شوص .P کودك در شکم مادر جنبیدن .T چوجوق اناسی قارننده اوینامق || Dès que l'enfant remue dans le ventre de sa mère جنینك بطن - جمای جنینك وقوعی عقیبنده مادرده شوصی عقیبنده

SE REMUER. V. Remuer au neutre || Il est si las, qu'il ne peut se remuer شول مرتبده گرفتار عیّ وفتور اولمشدر که ترمّزه مجالی یوقدر || La foule était si grande dans ce spectacle, qu'on ne pouvait s'y remuer مسیره‌ده مجتمع اولان خلقك اول درجه‌ده ازدحامی وار ایدیکه قملدانجق یر یوغیدی || Il signifie aussi, se donner du mouvement pour réussir à quelque chose || Quoi qu'on lui dise, il ne se remue pas فلانه هر نه دیسه‌لر یرندن قملدانجغی یوقدر || Il est si paresseux, qu'il ne se remue pour rien غایة الغایة مهمل وکسلان اولمغله هیچ بر شئ ایچون یرندن قملدانمق احتمالی یوقدر || Remuez-vous un peu ازه‌جق یرکدن قملدانك || Il verrait périr tous ses amis, qu'il ne se remuerait pas دوستلرینك جملسی تلف اوله‌جقلرینی بیلسه بیله یرندن قملدانمق احتمالی یوقدر

SE REMUER pour une affaire A. جدّ - اقدام .P تکاپو کردن - ورزش نمودن .T چپالمق || Il s'est beaucoup remué pour cette affaire بو خصوصده چوق تکاپو ایتدی - زیاده‌سیله بذل جدّ واقدام ایلدی

RÉMUNÉRATEUR. Celui qui récompense. Il se dit proprement de Dieu *A.* رب المجازاة *P.* پاداش بخشنده *T.* جزا ایدیجی || Dieu est le juste rémunérateur des bonnes oeuvres جناب رب المجازات افعال خیریه‌نک عدل وحق اوزره مکافاتنی ایدر — Il se dit aussi des princes *A.* مجازی *P.* پاداش کننده *T.* مکافات ایدیجی || Ce prince est un juste rémunérateur de la vertu بو پادشاه ارباب فضیلتک مجازئ عدالتکاریدر — ارباب فضیلته عادلانه مکافات ایدر

RÉMUNÉRATOIRE. T. de Palais. Qui tient lieu de récompense *A.* بدل المکافاة || Donation rémunératoire بدل مکافات اولان هبه

RÉMUNÉRER. Récompenser *A.* جزا — مکافات *P.* پاداش کردن *T.* مکافات ایتمک

RENAISSANCE. Seconde naissance, renouvellement. Il ne se dit qu'au figuré *A.* تجدد الحیاة — کسب الحیاة الجدیدة — تجدد النشأة *P.* تازگئ حیات *T.* یکیدن جانلنمه || Depuis la renaissance des lettres علوم ومعارف کسب حیات — علوم ومعارفک تجدد نشأتلرندنبرو — جدیده ایده‌لیدنبرو

RENAISSANT. Qui renaît *A.* مکتسب الحیاة الجدیدة *P.* حیات نو پذیرفته — حیات تازه پیدا کرده *T.* یکیدن جانلنمش || La nature renaissante کسب حیات تازه ایدن موجودات Les plaisirs renaissans کسب حیات جدیده ایتمش لذایذ نفسانیه

RENAÎTRE. Naître de nouveau *A.* نشأت مجدداً — مجدداً تولد — تکون مجدداً — کسب الحیاة الجدیدة *P.* از سر نو زاییدن — از سر نو پیدا شدن — حیات نو پذیرفتن *T.* یکیدن طوغمق — یکیدن جانلنمق || Les anciens ont dit que le phénix renaît de ses cendres قدمانک اعتقادینه کوره قوقنس قوشی بعد الاحتراق رمادندن مجدداً تکون ایدر Cette rivière se cache, se perd sous la terre, et renaît en tel endroit فلان نهر بطن زمینه منخسف اولدقدنصکره فلان محلده مجدداً نشأت ایدر On ne saurait venir à bout de nettoyer ce jardin de limaçons; plus on en tue, plus il en renaît بو باغچه‌نک سموکلی بوجکدن تطهیری ممکن دکلدر زیرا هر نقدری اهلاک اولنسه مجدداً تولد ایدر — On dit, que toute la nature renaît au printemps, que les fleurs, les arbres, les plantes renaissent فصل بهارده کافهٔ موجودات وازهار واشجار ونباتات کسب حیات جدیده ایدر — Figur. *A.* تجدد *P.* از نو پیدا شدن — از نو سر نمودن *T.* یکیلنمک

|| Cet événement fit renaître les espérances فلان حادثه امانی ومأمولاتمک تجددینه وسیله اولمشدر

RENARD. Animal qui vit de rapine *A.* ثعلب pl. ثعالب — صید ثعالب || La chasse aux renards *T.* تلکو *P.* روباه *P.* رواغ تلکو تحت الارض انطمار ایدر Le renard se terre تلکو اوی Les soldats se terraient comme des renards عسکری نفراتی روباه مثللو ورای ترابده انطمار ایدر ایدی Peau de renard تلکو پوستکیسی — جلد روباه Chiens pour le renard تلکو صیدینه مخصوص زاغر — ذنب الثعلب Queue de renard تلکو قویروغی

Il se prend figur. pour Fin, rusé *A.* رایغ المزاج *P.* روباه طینت — منش روباه *T.* تلکو مزاجلو || Cet homme-là est un fin renard فلان کشی بر حیله باز رایغ المزاجدر — On dit aussi, Faire la guerre en renard, agir en renard اعمال حیل — اطوار روبهکارانه ایله — رواغ آمیز ایله جنک ایتمک — تلکولک ایده‌رک

RENARD, en parlant de canaux, se dit des trous par où les eaux se perdent *A.* مخرج الماء — ثعلب *P.* سوراخ زیش *T.* مصلق دلیکی

RENARDE. La femelle du renard *A.* ثعلبة pl. ثعلبات *P.* روباه ماده *T.* دیشی تلکو

RENARDEAU. Petit renard *A.* جرو الثعلب pl. جراء الثعلب *P.* روباه بچه *T.* تلکو انیکی — تلکو یاوریسی

RENARDIÈRE. Tanière du renard *A.* جحر الثعلب *P.* سمیج *T.* روباه — تلکو اینی

RENCHÉRIR. V. Enchérir.

RENCHÉRISSEMENT. V. Enchérissement.

RFNCOGNER. Pousser, serrer quelqu'un dans un coin *A.* ایزاق *P.* در تنگنا در زدن *T.* بوجاغه صوقمق — قصیق یرده صیقشدرمق

RENCONTRE. Approche fortuite de deux personnes ou de deux choses *A.* مصادفة *P.* دوچاری *T.* راست کلمه || Bonne rencontre نعم التصادف — مصادفهٔ میمونه — سوء المصادفه mauvaise بئس المصادفه — مصادفهٔ ردیئه fâcheuse مصادفهٔ منحوسه Faire rencontre de quelque personne برکمسنه‌یه مصادف اولمق — بر کمسنه‌یه راست کلمک Je ne pensais pas avoir une si heureuse rencontre en mon chemin اثنای راهده بو مقوله مصادفهٔ متیمنده مظهر اوله‌جغمی هیچ مأمول ایتمز ایدم

On dit, Aller ou venir à la rencontre, pour dire, aller au-devant de quelqu'un qui vient *A.* استقبال *P.* در پذیره رفتن *T.* استقبالنه چیقمق - قارشولمغه وارمق || Il alla à sa rencontre فلانك استقبالنه چیقدی

Rencontre, se dit aussi de l'attouchement, du concours, de la conjonction des corps, qui se fait par art ou par nature *A.* مقارنة - اقتران - ملاقاة - تلاقی *P.* بهم رسی *T.* قاوشمه - دوش اولمه || La rencontre des atomes اجزای ما یتجزینك بری برلرینه مقارنتی des astres مقارنت کواکب de Saturne et de Mars dans un tel signe مشتری ایله زحلك فلان برجده اقترانلری

On dit aussi en termes de Grammaire, La rencontre des voyelles *A.* اجتماع الحروف العلة

Rencontre. Trait d'esprit, bon mot *A.* بدیهة pl. بدایه *P.* حاضر جوابی - بدیهه گویی *T.* حاضرجوابلق - مضمون || Plaisante, subtile, ingénieuse rencontre بدیهۀ لطیفه ودقیقه ومخیله heureuse بدیهۀ مصیبه - محلنه صرف اولنمش مضمون froide بدیهۀ بارده - دادسز مضمون fade بدیهۀ بیمزه

Il signifie aussi, le choc de deux corps de troupes, lorsqu'il se fait par hasard *A.* مقارعة اتفاقیة pl- مقارعات اتفاقیة - التقاء الفریقین بغتةً *P.* گیرودار ناگهانی *T.* آنسزین راست کلوب طوقشمه || Il y eut une sanglante rencontre des deux avant-gardes, qui engagea ensuite un combat général طرفینك مقدمة الجیشی بیننده اتفاقی اولدرق وقوعیافته اولان مقارعۀ شدیده عمومی بر محاربه‌نك حدوثنه سبب اولمشدر - وقوعیافته اولان التقای فریقین عموماً حدوث جنك وقتاله باعث اولمشدر

On appelle Marchandises de rencontre, celles qu'on trouve à acheter par hasard *T.* اتفاقاً ظهور ایتمش صاتیلق مال

Rencontre. Occasion *A.* فرصت || Je vous servirai en toute rencontre فرصت دوشدکچه طرفکزه عرض خدمت ایده‌جکم درکاردر

Et conjoncture *T.* حال || Il a fait tout ce qu'il pouvait faire en cette rencontre اول حالده الندن کلدیکنی اجرا ایلدی Que pouvait-il faire de mieux en pareille rencontre? بویله بر حالده زیاده نه ایده بیلور ایدی

RENCONTRER. Trouver par hasard *A.* تصادف *P.* دوچار شدن *T.* راست کلمك - کتورمك - راست دوش اولمق || Je rencontrai un homme sur mon chemin کتدیکم یولده بر آدمه راست کلدم Il le rencontra tout à propos فلانه تمام وقتنده تصادف ایلدی Ces deux corps de troupes se sont rencontrés, et ne se sont point battus طرفین عسکری بری برلرینه راست کلمشیکن جنك ایتمامشلردر Si je le rencontre jamais فلانی بر کره راست کتوره‌جك اولور ایسه‌م

On dit proverb. Deux montagnes ne se rencontrent jamais, mais les hommes se rencontrent *P.* کوه بکوه نمیرسد آدم بآدم میرسد *T.* طاغ طاغه قاوشمز انسان انسانه قاوشور

On dit figur. Se rencontrer, pour dire, avoir les mêmes pensées qu'un autre sur un sujet *A.* مصادفة الافکار - مقارنة الافکار - توافق الافکار *P.* اندیشهای دوکسان باهم افتادن *T.* ایکی کشینك فکری بری برینه چاتشمق || Les beaux esprits se rencontrent عقول سدیده اصحابی اولنلرك افکاری توافق ایدر Vous aviez cette pensée et moi aussi, nous nous sommes rencontrés سنك فکرك شویله ایدی بنمکی دخی موافق اولدیغندن افکارمزده مقارنت تامه واردر - افکارمز چاتشدی

Rencontrer. Dire un trait heureux et qui est à propos *A.* جواب بالبداهة *P.* بدیهه گفتن *T.* حاضر جوابلق ایتمك - موقعنده جواب ویرمك || Il rencontre heureusement sur toutes choses هر شیده حاضر جوابلق ایدر Voilà bien rencontré اشته موقعنده سویلنمش بر جواب

RENDEZ-VOUS. Assignation qu'on se donne pour se trouver en un lieu convenu *A.* میعاد الملاقاة - موعد الاجتماع - محل معهود الاجتماع *P.* جایگاه معین با همرسی *T.* قاوشمق ایچون تعیین اولنمش بر محل || Assigner, donner, marquer un rendez-vous بر میعاد ملاقات تخصیص ایتمك Ils ont pris rendez-vous en tel endroit فلان محلی میعاد ملاقات اولمق اوزره تعیین ایتمشلردر Le rendez-vous général des troupes est en tel lieu عموماً عسکرك موعد اجتماعی فلان محلدر L'heure du rendez-vous میعاد - ساعت موعودۀ اجتماع Je suis arrivé le premier au rendez-vous ملاقاتده بولنه‌جق ساعت معهوده محل معهود اجتماعه اول باول بن واصل اولدم Cette plaine est le rendez-vous de toutes les troupes بالجمله عسکرك موعد اجتماعی بو صحرادر

RENDORMIR. Faire dormir quelqu'un de nouveau *A.* انامة مجدداً - تنویم مجدداً *P.* نیز خوابانیدن *T.* بر دخی

On ne le saurait rendormir || یکیدن اویوتمق ـ اویوتمق بردخی اویوتمق ممکن دکلدر ـ فلانی بردخی اناماداید‌ه‌مزلر

Se Rendormir. *A.* تنوّم على التكرار ـ مجدّداً تنوّم *P.* نیز بردخی *T.* نیز در خواب رفتن ـ باز خفتن ـ خوابیدن تکرار اویقویه وارمق ـ اویومق || Je me suis rendormi تکرار اویودم

Rendormi. *A.* مجدّداً نایم *P.* نیز خفته ـ نیز خوابیده *T.* بردخی اویومش

RENDOUBLER. V. Remplier.

RENDRE. Redonner, restituer une chose à celui à qui elle appartient *A.* ردّ *P.* باز دادن ـ توختن *T.* کیرو ویرمك || Rendre à quelqu'un l'argent qu'on lui a emprunté فلاندن استدانه اولمش اقچه‌یی کندوسنه ردّ ایتمك Rendre une somme qu'on avait volée استراق اولمش مبلغی صاحبنه ردّ ایتمك Les livres qu'on a empruntés عاریت آلنان کتابلری ردّ ایتمك Rendre un dépôt امانتی کیرو ویرمك

On dit, Rendre une lettre, un paquet, pour dire, les remettre à celui à qui ils sont adressés *A.* تسلیم ـ اعطا *P.* دادن *T.* ویرمك

Et rendre des marchandises, etc. en un endroit, pour dire, les y porter, les y conduire *A.* تسییر ـ نقل *P.* روانیدن *T.* کوتورمك || Il m'a vendu tant de balles de soie, et il doit me les rendre à Lyon فلان محلّه نقل وتسییر ایتدرمك شرطیله بکا شو قدر دنك ایپك صاتدی

En ce sens, il se dit aussi des personnes *A.* ایصال *P.* رسانیدن *T.* ایرشدرمك || Montez dans mon carrosse, dans deux heures je vous rendrai là بنم هنطومه سوار ایتسه‌ك سنی ایکی ساعتده اول طرفه ایصال ایتدررم

Il se dit aussi de certains devoirs, de certaines obligations, par lesquels on doit s'acquitter mutuellement *A.* ایفا ـ تأدیة ـ ادا *P.* بجا آوردن ـ توختن *T.* یرینه کتورمك ـ اوده‌مك || Rendre hommage ایفای رسم عبودیّت ایتمك Rendre ses devoirs, ses respects à quelqu'un فلانك حقّنده ایفای واجبات متحتّم الادا واجرای لوازم احترام اوفا ایتمك Je ne manquerai pas de lui rendre ce que je lui dois دینمك ذمّتمده اولان اداسنده تجویز قصور ایتمك احتمالم یوقدر Rendre obéissance ایفای وجیبهٔ اطاعت وانقیاد ایتمك Rendre compte اداى حساب ایتمك Rendre le salut اداى رسم سلام ـ اعطای سلام ایتمك ـ سلام ویرمك Rendre à chacun ce qui lui est dû هر کسك حقّنی ادا ایتمك Rendre gloire à Dieu جانب باری‌یه ایفای فریضهٔ تمجید ایتمك Rendre grâce حضرت باری‌یه ایفای فریضهٔ شکر ومحمدت ایتمك Grâces infinies soient rendues à Dieu de ce que... شکر وسپاس بیحدّ وپایان تقدیمکردهٔ بارگاه جناب ربّ منّان اولسونکه شویله اولمشدر Rendre le devoir conjugal ایفای حقّ زوجیّت ایتمك ـ On dit aussi en termes de féodalité, Rendre foi et hommage, pour dire, s'acquitter de ses sujétions اداى رسوم صداقت وتبعیّت ایتمك

On dit, Rendre visite, pour dire, aller visiter quelqu'un بر کمسنه‌نك زیارتنه وارمق ـ Et rendre ses visites, pour dire, rendre les visites qu'on a reçues مقابلهٔ زیارتی ادا ایتمك ـ مقابلهٔ زیارت ایتمك

Et rendre la justice, pour dire, exercer la justice اجرای عدالت ایتمك

Et rendre justice à quelqu'un, pour dire, reconnaître son mérite, ses droits *T.* اقرار حقّ ایتمك || Tout le monde rend justice à son mérite عامّهٔ ناس فلانك حقّ لیاقت واهلیّتنی اقرار ایدر

Et rendre service à quelqu'un بر کمسنه‌یه بر نوع خدمت ایتمك ـ بر دوستلق ایتمك

Et rendre de bons offices à quelqu'un, pour dire, le servir par ses paroles ou par ses actions فلانك حقّنه مساعئ جمیله ـ همم جمیله بذل ایتمك ـ صرف ایتمك Et rendre de mauvais offices à quelqu'un, pour dire, le desservir بر کمسنه‌نك خلافنه یوریمك

Et rendre la pareille مقابلهٔ بالمثل ایتمك Rendre le réciproque, le change معاوضهٔ بالمثل ایتمك Rendre avec usure مع زیادة ادا ایتمك ـ مع زیادة تعویض ایتمك Rendre le bien pour le mal شرّی خیر ایله مقابله ایتمك ـ خیر Rendre injure pour injure شتمه شتم ایله تعویض ایتمك ـ ایله مقابله ایتمك

Rendre, signifie aussi, faire recouvrer ce qui a été perdu *A.* مجدّداً تحصیل *T.* ایتدرمك تدارك یکیدن ـ یکیدن ایتدرمك || آلیویرمك مجدّداً تحصیل Rendre la santé صحّت ایتدرمك Rendre la vue فوت اولمش قوّت باصره‌یی مجدّداً تحصیل ایتدیکی حمیه قوای Le régime lui rendra les forces ایتدرمك

بدنیه‌سنك مجدداً تحصیلنه وسیله اولهجغی درکار در
Rendre l'appétit مجدداً تحصیل اشتها ایتدرمك

Et faire devenir *A.* تصییر *P.* ساختن *T.* ایلمك ـ قلمق ـ
صلاح || Sa vertu l'a rendu illustre سبب اولمق ـ وسیله اولمق
کندوبی شرفلو ایلدی ـ حالی وسیلهٔ شان وشرفی اولمشدر
Cette charge l'a rendu considérable بو منصب عظم قدر واعتبارینه
بو منصب فلانی معتبر قلدی ـ وسیله اولمشدر Sa probité l'a rendu l'arbitre de tous ses voisins عفت وحقانیتی
بین الجیران تحدث ایدن کافهٔ منازعاتده حَکَم انتخاب
زیب وزینت La parure la rend belle اولمسه سبب اولمشدر
دوچار Le malheur l'a rendu sage وسیلهٔ تزاید حسنی اولهبور
اولدیغی حال نکبت کسب درایت ایلمسنه سبب
بو فعلی منفور عالم Cette action l'a rendu odieux اولمشدر
فلانی منفور ایلدی ـ اولمسنه سبب اولمشدر

Il signifie aussi, produire, rapporter *A.* اعطاء ـ اثمار ـ انبات
ـ ویرمك *T.* محصول دادن ـ باری دادن *P.* المحصول
محصول ویرمك || Il y a de bonnes terres qui rendent près de deux cents gerbes par arpent بعض اراضی مثمره واردر که هر
بر دونمده تقریباً ایکییوز دمت اکین ویرر Un grain de blé en rend quelquefois plus de soixante بعضاً بر حبه بغدای
آلتمش حبه ویرر Sa terre lui rend dix mille livres par an
ملکی سنوی اون بیك غروشلق محصول ویرر Les gerbes rendent beaucoup cette année بو سنهٔ مبارکهده اکین دمتلری
چوق محصول ویرر

On dit d'une plaie, d'un cautère, qu'ils commencent à rendre, qu'ils rendent beaucoup, pour dire, qu'il en sort de la matière *A.* تفریغ المادّة *P.* مادّه ریزیدن *T.* مادّه دوکمك ـ مادّه
چیقارمق

Rendre, en parlant d'une fleur, se dit pour Exhaler une odeur agréable *A.* نشر الرایحة *P.* بو افشدندن *T.* قوخو یایمق ـ
قوخو ویرمك

Rendre. Livrer *A.* تسلیم *P.* دادن *T.* ویرمك || Rendre une place قلعه‌یی تسلیم ایتمك Il lui a fait rendre les armes
فلانه سلاحی تسلیم ایتدردی

Il se dit aussi dans le sang de Représenter *A.* عرض *P.* نمودن
T. ادا ایتمك ـ کوسترمك || Cette copie ne rend pas bien l'original بو صورت اصلنی علی وجه الصحه ادا ایدهمز Cet artiste non seulement sait penser, mais il sait rendre les objets
qu'il a conçus بو صاحب صناعتك قوت مفکرهسی غالب
اولدیغندن فضله تخییل ایلدیکی صورك اداسنه دخی
صوری Une glace qui rend nettement les objets مهارتی وار در
نقاحت ایله عرض ایدر بر آیینه

Rendre. Traduire *A.* ترجمة *P.* پچوه کردن *T.* ترجمه ایتمك
|| Rendre un passage mot à mot لفظاً بلفظ کتابك بر فقرهسنی
ترجمه ایتمك Il faut tâcher de rendre le sens plutôt que les paroles الفاظی ترجمه ایتمکدن ایسه معنای کلامك
مآلك ترجمه‌سنه ـ ترجمه‌سنه بذل اقدام اولنمق اولیدر
دقت اولنمق اولیدر

Il signifie aussi, répéter *A.* ردّ || L'écho rend les sons, les paroles صدا ردّ اصوات والفاظ ایدر یانقوسسی ولفظلری ـ
ردّ ایدر

En ce sens on dit, Rendre un discours, une conversation, pour dire, répéter un discours qu'on a entendu tenir *A.* نقل || Il n'a pas rendu fidèlement ce que j'avais dit دیدیکمی صحت اوزره
فلانك نقل ایتمدی Je vous rends son discours mot pour mot
کلامنی لفظاً بلفظ سکا نقل ایدرم

Rendre. Rejeter par les voies naturelles *A.* اخراج ـ دفع *P.*
حقنه‌یی *T.* بیرون راندن *T.* چیقارمق || Rendre un remède
عن دفع واخراج ایتمك Rendre de la bile par haut et par bas
فوق وعن اسفل دفع صفرا ایتمك Rendre un aliment comme on l'a pris غدایی تناول اولدیغی هیئتده دفع واخراج
ایتمك

On dit, Rendre gorge, pour dire, vomir *A.* استفراغ ـ قیٔ ـ
P. هراشیدن *T.* قوصمق ـ Et figur. pour dire, restituer par force ce qu'on a acquis par des exactions || On lui a fait rendre gorge آلدیغنی قوصدردیلر

On dit, Rendre l'esprit, Rendre l'âme, Rendre les derniers soupirs pour dire, mourir *A.* تسلیم الروح ـ فیض النفس *P.*
جان *T.* نفس واپسینرا تسلیم کردن ـ تسلیم جان کردن
تسلیم ایتمك

Et rendre raison, pour dire, expliquer pourquoi on fait quelque chose *A.* عرض العلّة *P.* سبب نمودن *T.* سبب بیان
بو مقوله طور || Rendez-moi raison de votre conduite ایتمك
وحرکتك ایچون بکا سبب بیان ایله Il y a des phénomènes dans la nature dont on ne peut rendre raison بعض علایم
سما وار درکه سببلری نه ایدوکی بولنمق محالدر

Et rendre compte d'une chose, pour dire, la détailler *T.* حساب ويرمك || Rendre compte de sa conduite مسلك وحركتيچون بر كمسنه ايتديكى حركتك حسابنى - حساب ويرمك ويرمك

Et rendre un arrêt, une sentence, pour dire, les prononcer *T.* اصدار حكم ايتمك

Et rendre témoignage, pour dire, témoigner *A.* اداء الشهادة *P.* گواهی کردن *T.* شاهدلك ايتمك

Et rendre à quelqu'un sa parole, pour dire, le dégager de sa promesse فلانى ايتديكى وعددن تخليص ايتمك

Rendre, au neutre et Se rendre. Aboutir *A.* وصول - انتهاء *P.* روان شدن - رسیدن *T.* چيقمق - وارمق || Ce chemin rend à un village بو طريق بر قريه‌يه واصل اولور Les fleuves se rendent à la mer انهار دريايه منتهى اولور - روان دم قلبه موصل Le sang se rend au coeur منصبّ اولور - اولور بو يوللر Où se rendent ces chemins-là? منصبّ اولور - اولور نه طرفه چيقار - قنغى طرفه منتهى اولور

Se rendre. Se transporter dans un lieu *A.* وصول - ورود *P.* رسیدن *T.* وارمق || Il se rendra à Lyon un tel jour فلان كونده ليون شهرينه واصل اولەجقدر Les troupes se rendirent sur la frontière à la fin de Mai عسكر شهر مايس اواخرنده رأس حدوده واصل اولمشدر Je me rendrai auprès de vous كندو آلاينه وارمق Se rendre à son régiment طرفكه وارەجغم محلّ مأموريتنه وارمق Se rendre à son devoir, à sa charge

Il signifie aussi, céder, se mettre au pouvoir, se soumettre *A.* تسليم النفس - اختيار التسليمية *P.* گردن‌داده - تن دادن *T.* تسليم اولنمق - تسليم شدن || Les assiégés ne voulurent pas se rendre à composition محصورين سلماً تسليم اولنمغه راضى بالاستيمان تسليم اولنمغه - اولمامشلر در Se rendre prisonnier de guerre اسير اولمق اوزره تسليم نفس ايتمك La garnison s'est rendue à discrétion مستحفظين قلعه بلا شرط وقيد حكم تسليم نفسه رضا داده اولمشلر در Se rendre à la raison اولى الامرك à l'autorité عقله اظهار تسليميّت ايتمك ارادەسنه گردن‌دادهٔ تسليميّت اولمق

Et devenir *A.* كسب الحال - صيرورت *P.* گشتن *T.* اولمق || Il veut se rendre nécessaire لازملو بر آدم اولمق سوء حركتى Il s'est rendu odieux par sa conduite قيدنده در تقريبيله منفور ومبغوض اولدى Ce prince s'est rendu redoutable à tous ses voisins بو پادشاه بالجمله همجوارانى عندنده باعث هول ودهشت اولمشدر Il ne faut pas se rendre si familier بو درجەده تكليفسز اولمق روا دكلدر

On dit en termes de Palais, Se rendre partie contre quelqu'un, pour dire, se déclarer partie contre lui بر كمسەنك اوزرينه دعواجى اولمق

Se rendre, en parlant d'un cheval, signifie, être outré à force d'avoir marché ou d'avoir travaillé *A.* اطلاح *P.* در مانده شدن *T.* يورغنلقدن تاب وطاقت كسلمك - يورغنلقدن قالمق

Rendu. *A.* واصل *A.* مردود *P.* باز داده *T.* كيرو ويرلمش *P.* رسيده *T.* وارمش

On dit d'un homme, d'un cheval, qu'il s'est rendu, pour dire, qu'il s'est fatigué *A.* طليح *P.* در مانده *T.* يوريلوب قالمش - تاب وتوانى كسلمش

Renduire. Réduplicatif d'Enduire *A.* طلا مكرّراً *P.* نيز سودن *T.* بر دخى سورمك - Il se preud aussi simplement pour Enduire. V. ce mot.

Rendurcir. Rendre plus dur ce qui l'était déjà *A.* تصليب - تشديد *P.* سخت كردن *T.* پكشدرمك || La trempe rendurcit le fer صوارمه دمورى پكشدرر

Rendurci. *A.* متصلّب *P.* سخت گشته *T.* پكشمش

Rêne. Courroie de la bride d'un cheval *A.* عنان pl. اعنة *P.* لجامه مربوط دیزکين *T.* عنان || Une des rênes de la bride اولان عنانك بر طرفى Son cheval rompit ses rênes, et l'emporta آت عنانى شكست ايله راكبى آلوب كوتوردى -

On dit figur. Les rênes de l'Empire, de l'État, du gouvernement, pour dire, la souveraine administration de l'État عنان سلطنت وعنان ملك ودولت وعنان حكومت وسياست || Tenir les rênes de l'Empire عنان سلطنتى گرفتهٔ دست تصرّف ايتمك Quitter les rênes du gouvernement عنان ملك ودولتك ادارەسندن فارغ اولمق

Renégat. Qui a renié la vraie religion *A.* مرتدّ *P.* از ايمان ور گشته *T.* دونمه || Il s'est fait renégat مرتدّ اولمشدر

Rénette. Instrument dont les maréchaux se servent pour couper l'ongle du cheval *A.* معضاد البيطار *P.* سمتراش *T.* سونتراج

Rénetter. Couper le sabot d'un cheval par sillons *A.* بطر الحافر *P.* سم اسبرا تراشيدن *T.* دابه‌نك طرنغنى يونمق || Les maréchaux affaiblissent souvent les quartiers, en rénettant

un pied بیطار بعض کرّه طوارك آیاغنده طرنغنی یونار ایکن یانندەکی کنارلرە ایراث ضعف ایدر

RÉNETTÉ. A. مبطور الحافر P. سم تراشیده T. طرنغی یونلمش

RENFAÎTER. Raccommoder le faîte d'un toit A. تعمیر السطح طامی مرمّات ایتمك T. بام خانەرا مرمّت کردن P.

RENFERMER. Enfermer de nouveau A. حبس على التکرار P. باز در زندان کردن T. ینه حبسه قویمق || Ce prisonnier s'était échappé, on l'a repris et on l'a renfermé بو اسیر فرار ایتمشیکن اخذ اولنوب ینه در زندان اولدی

Il signifie aussi simplement, mettre en prison A. حبس - القاء الی الحبس P. در زندان کردن T. حبسه قویمق

RENFERMER. Comprendre, contenir A. اشتمال - احتوا P. در گرفتن T. ایچنه آلمق || Le genre renferme les espèces جنس انواعی مشتملدر La terre renferme bien des trésors بطن ارض خزاین کثیرەیی مشتملدر - On dit figur., qu'un livre renferme de grandes vérités فلان کتاب حقایق کثیرەیی متضمّندر - مشتملدر

Il signifie figur., restreindre A. حصر || Cet orateur a renfermé son sujet, sa matière en deux points واعظ تقریر ایلدیکی مادەیی ایکی بحثه حصر ایلدی Cet auteur s'est renfermé dans son sujet, et ne s'est pas permis le moindre écart بو مؤلف بحث ایلدیکی صدددن سر مو تجویز عدول وانصراف ایتمیوب همان آنك اوزرینه حصر کلام ایلدی

On dit, Se renfermer en soi-même, pour dire, se recueillir, afin de penser avec plus d'attention A. جمع الخاطر

RENFERMÉ. A. محبوس P. در زندان کرده T. حبسه قونمش A. مشتمل - محتوی P. در گرفته T. ایچنه النمش A. منحصر

RENFLER. Il se dit des choses qui augmentent de grosseur en cuisant, ou en fermentant A. انتفاخ P. نفتان - آماهیدن T. شیشمك - قبارمق || Cette pâte a bien renflé بو خمیر کرکی کبی نفتان ایتمشدر Des haricots bien renflés کرکی کبی منتفخ اولمش فصولیا

RENFLÉ. A. منتفخ - منفوت P. آماهیده T. شیشمش - قبارمش

RENFONCEMENT. T. d'Art. Effet de la perspective, en vertu de laquelle un lieu paraît enfoncé A. عماقة وهمیة P. ژرفی وهمی T. کوزده کورینن خیالی بر درینلك

RENFONCER. Enfoncer plus avant A. زقب P. سپوختن T. صوقمق || Renfoncer le bouchon d'une bouteille شیشەنك طیقاجنی صوقمق son chapeau برکمسنه شابقەیی باشنه صوقمق

RENFORCEMENT. Action de renforcer, ou l'effet de cette action A. تقویة - استحکام P. استوارسازی - استواری T. قویلشدرمه - قویلشمه || Le renforcement d'une poutre دیرکك قویلشمسی

RENFORCER. Fortifier, rendre plus fort A. تقویة - تزیید - القوة - تکثیر القوة - ایراث المتانة والاستحکام P. توانایی دادن T. قوتلندرمك - قوت ویرمك - قوتنی آرتورمق - استحکام ویرمك || Renforcer des troupes ارسال امداد ایله عسکرك قوتنی تکثیر ایتمك - عسکره استحکام ویرمك Renforcer une garnison قلعەنك محافظەسنه مأمور اولان عسکره استحکام ویرمك

On dit, Renforcer la dépense d'une maison, pour dire, l'augmenter A. تزیید المصرف - تکثیر المصرف P. مصرفرا افزونتر کردن T. مصرفی ارتورمق

SE RENFORCER. Devenir plus fort A. کسب القوة P. توانایی یافتن - توانایی پذیرفتن T. قوتلنمك - قوت بولمق || L'armée se renforce tous les jours اردو کل یوم کسب قوت ایتمکده در

RENFORCÉ. A. مقوّا - محکم - مستحکم P. توانایی یافته - استواری پذیرفته T. قویلشمش

En parlant des étoffes plus fortes qu'à l'ordinaire, on dit, qu'elles sont renforcées A. محکم النسج - قویّ النسج P. سخت تنبیده T. صیقی - تغدلو || Du satin renforcé محکم النسج اطلس - تغدلو اطلس

RENFORMIS. Enduit ou crépi qu'on fait sur une vieille muraille A. دمام P. اندای T. بدانه

RENFORT. Augmentation de force militaire A. امداد P. چریك T. یاردم || L'armée était faible, on y a envoyé un renfort considérable اردو دوچار وهن وضعف اولدیغنه بناءً کلّیتلو امداد کوندرلمك لازم کلدی

RENFROGNER, se RENFROGNER. V. Refrogner.

RENGAGER. Réduplicatif d'Engager A. ترهین على التکرار P. نیز گرویدن T. ینه امانت قویمق Et ainsi de même des autres significations d'Engager || Il avait dégagé ses pierreries, il a été obligé de les rengager مجوهراتنی مقدما رهندن تخلیص ایتمشیکن بو دفعه تکرار ترهینه مجبور اولمشدر Il ne fait que sortir d'une mauvaise affaire, vous voulez le rengager dans une autre فلان

کشی بر نا خوش ایشدن هنوز قورتلمشیکن ینه بشقه بر امر کریهه مضطرّ ایتمکه استرسک

RENGAÎNER. Remettre dans la gaîne *A.* اغماد *P.* در نیام کردن *T.* قیننه قویمق || Rengaîner une épée اغماد سیف قلجی قیننه قویمق ـ ایتمک

RENGRAISSER. Faire redevenir gras *A.* تسمین *P.* فربه ساختن ـ تناوری بخشیدن *T.* طاولندرمق || Le riz dont il fait usage le rengraisse à vue d'oeil تناول ارزه مألوف اولدیدنبرو لحظةً تناولنه مألوف اولدیغی ـ بعد لحظة کسب سمن ایدر ـ برنج غداسی طرفة العینده تسمینه وسیله اولور Il est aussi neutre *A.* تسمّن ـ کسب السمن *P.* فربه شدن ـ تناوری پذیرفتن *T.* طاولنمق

Rengraissé. *A.* مسمّن *P.* فربه گشته ـ تناوری پذیرفته *T.* طاولنمش

RENIABLE. Il se dit lorsqu'un homme a commis quelque crime, et que la honte ou la crainte du châtiment fait qu'il le nie *A.* واجب الانکار *P.* انکار کردنی *T.* انکاری لازم Il ne se dit qu'en cette phrase : Tous vilains cas sont reniables هر چرکین ایش واجب الانکار در

RENIEMENT. Action de renier *A.* جحد ـ انکار Il ne se dit qu'en cette phrase: Le reniement de Saint Pierre حضرت پتروسک انکاری

RENIER. Déclarer contre la vérité qu'on ne connaît point une personne, une chose *A.* جحود ـ انکار *P.* انکار کردن *T* انکار ایتمک || Saint Pierre renia Jésus-Christ par trois fois حضرت پتروس حضرت عیسی یی اوچ دفعه انکار ایلدی renia son maître مخدومنی انکار ایلدی

Il signifie aussi, renoncer entièrement à une chose || Renier sa religion, renier sa partie, sa famille, son nom بر کمسنه کندو وطننی واولاد وعیالنی واسمنی انکار ایتمک ـ On dit absolument Renier, pour dire, renier sa religion بر کمسنه دیننی انکار ایتمک ـ منکر دین اولمق ـ On dit aussi Renier ses parens دیننی وخویشان واقرباسنی انکار ایتمک Renier quelqu'un pour son parent فلان کمسندیی اقربادن اولدیغنی فلانک اقربالغنی ـ انکار ایتمک

On dit aussi, Renier Dieu, ou simplement Renier, pour dire, jurer le nom de Dieu *T.* یمین بالله ایتمک || Il ne fait que renier et blasphémer یمین بالله ایتمکدن وکفر سویلمکدن خالی اولمز

Renié. *A.* منکر *P.* انکار کرده *T.* انکار اولنمش ـ On appelle Chrétien renié, un homme qui a renoncé à la religion chrétienne *A.* منکر الدین

On dit proverb. d'un méchant homme, qu'il est renié de Dieu et des hommes *A.* عند الحق والخلق مردود در

RENIFLEMENT. V. Renifler.

RENIFLER. Retirer, en respirant un peu fort, l'humeur ou l'air qui est dans les narines *A.* جذب المخاط فی الانف *P.* آب بینی در دماغ کشیدن *T.* سموکی برونه چکمک

RENOM. V. Renommée.

RENOMMÉE. Renom, réputation *A.* صیت ـ شهرت *P.* آوازه ـ نام *T.* آد || Bonne renommée حسن صیت ـ صیت جمیل ـ نیکنامی mauvaise سوء صیت ـ صیت قبیح ـ بدنامی ـ بدناملق grande شهرت جلیله ـ صیت جلیل Noircir, ternir la renommée de quelqu'un بر کمسنه نک نام وشهرتنی بین الناس تشنیع ایتمک ـ تهجین ایتمک Cela ferait tort, nuirait à sa renommée صیت وشهرتنه بادیٔ نقیصه اولدجق موجب شین ـ حالاتدندر Flétrir sa renommée بر کمسنه پرتو صیت وشهرتنه ایراث کدورت ایتمک

Il signifie aussi, le bruit qui court dans le public *A.* لسان الناس *T.* خلقک تواتری || J'ai appris cette action, ce grand événement par la renommée بو حادثهٔ جسیمه خلقک تواترندن مسموعم اولمشدر Je n'en suis instruit que par la renommée بو کیفیت خلقک لساندن معلومم در

RENOMMER. Nommer avec éloge *A.* تذکیر بالحسن *P.* با ستایش یاد کردن *T.* ایولک ایله آکمق || Ce prince s'est fait renommer partout فلان حکمدار نفسنی هر طرفده تذکیر بالحسن ایتدرمکه موفق اولمشدر Ses belles actions l'ont fait renommer par toute la terre افعال خیریه سی چار اقطار عالمده حسن ایله تذکیرینه سبب اولمشدر

Renommé. *A.* مشهور pl. مشاهیر *P.* شهرتشعار ـ نامدار ـ شهرتیافته *T.* آدلو ـ شهرت بولمش || Il est fort renommé parmi les savans بین العلما بغایت مشهور ونامدار در Renommé par sa sainteté شرافت ذاتیه حسبیله شهرتشعار Il était des plus renommés de ce temps-là اول عصرک اعظم مشاهیر ونامدارلرندن ایدی

RENONCEMENT. Action de renoncer. Il ne se dit que dans les choses

de Morale chrétienne *A.* قطع العلاقة ـ قطع الرغبة *P.* دستكشى *T.* وازكلمه || Le renoncement aux honneurs, aux plaisirs, aux vanités اعتبارات جهاندن ومشتهيّات نفسدن وافكار باطلەدن قطع علاقه ايتمك ـ قطع رغبت ايتمك Le renoncement à soi-même بر كمسنه نفسندن قطع رغبت ايتمك

RENONCER. Se désister, se déporter de quelque chose *A.* فراغت ـ كفّ اليد *P.* وا داشتن ـ دست كشيدن ـ دستكش فراغ ـ گوازيدن ـ شدن *T.* وازكچمك ـ وازكلمك || Renoncer à la succession de son père پدرينك ميراثندن كف يد ايتمك J'avais telle prétention, mais j'y ai renoncé فلان خصوصه دائر اولان ادّعادن دستكش فراغ اولدم ـ وازكلدم Renoncer à une entreprise بر كمسنه مباشرت ايلديكى مادّەدن فارغ اولمق

Il signifie aussi, abandonner la possession, la prétention, le désir de quelque chose. Dans ce sens, on emploie aussi ces mots *A.* ترك *P.* واگذاشتن *T.* بوشلمق || Renoncer à l'Empire ترك سلطنت ايتمك ـ تاج وتختى ترك ايتمك aux honneurs, aux dignités مناصب ومراتبدن فراغت ايتمك à l'amour سوداى عشقدن فارغ اولمق au monde علايق دنيويەدن كف يد ايتمك ـ دنيايى ترك ايتمك ـ دنيادن قطع علاقه ايتمك à un projet نيّتندن فارغ اولمق ـ ترك نيّت ايتمك aux plaisirs لذايذ نفسانيّەدن فراغت ايتمك à ses prétentions بر كمسنه ادّعا ايلديكى شيلردن كف يد ايتمك

Il signifie aussi, renier, désavouer *A.* انكار || Il a renoncé son maître آغاسنى انكار ايلدى

RENONCIATION. Acte par lequel on renonce à quelque chose *A.* فراغ *P.* دستكشى *T.* وازكلمه || Renonciation par écrit تحريراً فراغ verbale شفاهاً فراغ valide فراغ صحيح شرعى ـ فراغ معتبر ـ معمول به فراغ On lui donna acte de renonciation فراغى مشعر يدينه سند اعطا اولندى

RENOUEMENT. Renouvellement. V. ce mot || Renouement d'amitié تجدّد حبّ وموالات d'une négociation مذاكرەنك تجدّدى

RENOUER. Nouer une chose dénouée *A.* شدّ ـ ربط ـ عقد *P.* بستن *T.* باغلمق || Renouer un noeud شدّ عقده ايتمك *T.* دوكمى باغلمق ـ On dit figur. Renouer la conversation, pour dire, la reprendre مجدّداً ربط سررشتهٔ كلامه مبادرت ايتمك ـ صحبتى تازەلمك ـ ربط شيرازهٔ كلام ايتمك

On dit aussi figur. Renouer un traité, une alliance, pour dire, les renouveler *A.* تجديد ـ مجدّداً عقد *P.* تازه ساختن ـ از سر نو بستن *T.* يكيلمك ـ يكيدن باغلمق || On a renoué le traité عهدنامه مجدّداً عقد اولندى ـ تجديد عهدنامه اولندى ـ Et renouer amitié avec quelqu'un, ou simplement Renouer *T.* تجديد محبّت ايتمك || Ils avaient rompu ensemble, mais ils ont renoué بينلرنده سررشتهٔ محبّتى قطع ايتمشلر ايكن بو دفعه تجديد ايتمشلر در

RENOUEUR. Celui qui fait le métier de remettre les membres disloqués *A.* مجبّر *P.* شكسته بند *T.* چيقيقچى

RENOUVELER. Rendre nouveau en substituant une chose à la place d'une autre *A.* تجديد *P.* نويدن ـ نو ساختن ـ تر ساختن ـ تازه كردانيدن *T.* يكيلمك ـ تازەلمك || Renouveler une vigne كرومى باغى تجديد ايتمك un haras آت خركلەسنى تجديد ايتمك ـ تازەلمك ـ On dit, que le retour du soleil, du printemps renouvelle toutes choses رجوع شمس ورجوع فصل بهار كافّهٔ موجوداتى تجديد ايدر ـ تازەلدر Renouveler un traité, une alliance, un édit, les anciennes ordonnances عهدنامەيى واتّفاقى وفرمانى ونظامات عتيقەيى تجديد ايتمك

Renouveler. Recommencer de nouveau *A.* اقتبال ـ استيناف ـ تجديد ـ مجدّداً مباشرت ـ مجدّداً بدء وشروع *P.* باز آغازيدن ـ از سر نو آغاز كردن ـ از سر نو كردن *T.* يكيدن باشلمق || Renouveler un procès دعوايه اقتبال ايتمك ـ مجدّداً شروع ايتمك ـ استيناف ايتمك une querelle, ses sollicitations نزاعى وابرام والحاحى تجديد ايتمك ـ On dit, Renouveler le souvenir d'une chose بر شيئك ذكرينى تجديد ايتمك ـ On dit aussi d'une personne qui change tous ses domestiques, qu'elle renouvelle sa maison, son service دائرەسنى قپوسنى ـ قپو خلقنى ـ تجديد ايدر

Se renouveler. *A.* تجدّد *P.* نو گشتن ـ تازه گشتن *T.* يكيلنمك ـ تازەلنمك || Le froid se renouvelle برودت تجدّد ايدر ـ تازەلنور Sa douleur se renouvelle tous les jours اندوه وكدرى كلّ يوم تجدّد ايتمكدە در

On dit, Se renouveler dans la mémoire de quelqu'un بر كمسنەيە فلانك خاطرينه اخطار نام ايتمك ـ تذكير نام ايتمك

Renouveler de. Accroître *A.* تأكيد ـ تزييد *P.* افزانيدن ـ افزون كردن ـ دو بالا كردن *T.* آرتورمق ـ زيادەلندرمك || Renouveler de zèle, d'appétit تأكيد اقدام وغيرت وتزييد غيرتى واشتهايى زيادەلندرمك ـ اشتها ايتمك

RENOUVELÉ. *A.* متجدّد *P.* نو گشته *T.* تازه‌لنمش ـ يكيلنمش

RENOUVELLEMENT. Rénovation, rétablissement d'une chose dans son premier état *A.* تجدّد *P.* نو حال پذيرايئ *T.* يكيلنمه || Le renouvellement de toutes choses, des traités, d'un bail كافّهٔ اشيانك وعهدنامه‌لرك والتزامك تجدّدى de l'année, de la lune تجدّد سنه وتجدّد قمر

Il signifie aussi, accroissement *A.* تزايد ـ ازدياد *P.* فراونى ـ *T.* زياده‌لنمه ـ زياده‌لك ـ آرتوقلق *T.* زيادگى || Renouvellement de zèle, de ferveur تزايد اقدام وغيرت وازدياد گرميّت

Et réitération *A.* تأكيد || Renouvellement d'assurances de services اداى خدماته دائر عهودك تأكيدى

RÉNOVATION. Renouvellement. V. ce mot.

RENSEIGNEMENT. Indice, instruction qui sert à faire reconnaître une chose *A.* خبر كاشف الحال pl. اخبار كاشفة الحال || Donnez-moi quelques renseignemens sur cette affaire بو خصوصده بكا كاشف حال اولەجق بعض خبرلر وير Vous ne me donnez pas le moindre renseignement pour me diriger نه كونه حركت ايده‌جكمى بيلمك ايچون بكا كاشف حال اولەجق جزئى بر خبر ويرميورسك

RENSEIGNER. Enseigner de nouveau *A.* تعليم مجدّداً *P.* از سر نو آموزيدن *T.* يكيدن اوكرتمك || Il avait oublié le chemin, il a fallu le lui renseigner يولى فراموش ايتمكله يكيدن كندويه تعليم اولنمق لازم كلدى On a mal montré le Latin à cet enfant, il faut le lui renseigner بو چوجوغه لاتين لسانى كركى كبى افاده اولنمديغندن مجدّداً تعليمى اقتضا ايدر

RENSEIGNÉ. *A.* معلّم مجدّداً *P.* از سر نو آموخته *T.* يكيدن اوكرنمش

RENTE. Revenu annuel *A.* ايراد pl. ايرادات pl. واردات ـ دخل *P.* در آمد ـ سود *T.* كلور اون || Il a dix mille écus de rente شو قدر غروش كلورى وار ـ بيك غروش ايراده مالكدر Il vit de ses rentes وارداتيله كچينور در

Et ce qui est dû tous les ans, à cause d'un fonds aliéné ou cédé *A.* غلّه pl. غلّات ـ حاصل pl. حاصلات || Rente seigneuriale غلّهٔ صاحب ارض foncière املاك وعقارات غلّه‌سى ـ Bail à rente غلّهٔ مقطوعه مقابله‌سنده ويريلان حاصلاتى التزام La plupart des rentes de cette terre sont en argent بو ارضك اكثر حاصلاتى نقداً ادا اولنور Rente en grains حبوبات اولەرق ويريلان غلّه Cette maison n'est pas à lui franche et quitte, il en fait la rente فلان كشى بو خانه‌يه ملكيّت اوزره متصرّف اولميوب انجق غلّه‌سنى اخذ ايدر

Il se dit aussi de ce qui est dû annuellement, à cause d'une somme d'argent aliénée par contrat de constitution *A.* فايض المستغلّات || فايض المال الموقوف ـ المرتّبة Rente constituée au denier vingt-cinq يكرمى بش اقچه فايض اعتباريله ترتيب اولنان وقف اولنان مال ـ مستغلّات Rente annuelle et perpétuelle وقف اولنمش مالك فايض سنوئ مؤبّدى Rente sur le roi, sur la ville جانب ميرى‌يه وشهر صنديغنه وقف وتوديع اولنمش مال مقابلنده مربوط اولان فايض Donner de l'argent à rente فايض مقابلنده وقف مال ايتمك Rente payable par quartier برر ربع اولەرق مقسّطاً ادا اولنمق شرطيله مستغلّات مال موقوفه ربط اولنمش ـ مرتّبه‌يه ربط اولنمش فايض

RENTER. Assigner un revenu à un établissement *A.* ربط الايراد *P.* ايراد بستن *T.* ايراد باغلمق || Ce n'est pas tout de bâtir des hôpitaux, il faut les renter خسته خانه بناسى كافى دكل ايرادى دخى باغلنمق لازمدر

RENTÉ. Celui qui a des rentes, du revenu *A.* صاحب المستغلّات ـ ايراد متصرّفى ـ ايرادلو *T.* ايراد دار *P.* صاحب الايراد

RENTIER. Celui qui a des rentes constituées sur l'État *A.* متصرّف المستغلّات المرتّبة

RENTRAIRE. Coudre, rejoindre les déchirures, les trous qui se sont faits dans une étoffe épaisse *A.* لقط *P.* بهم تنبيدن *T.* اورومك

Et joindre bord contre bord deux morceaux qui n'ont point été joints *A.* تلفيق *P.* بهم دوختن *T.* ايكى پارچه‌يى يناشدروب اكلمك || Ce tailleur sait bien rentraire بو خيّاط فنّ تلفيقده اثوابه ماهر در

RENTRAIT. *A.* ملقوط *P.* بهم تنبيده *T.* اورلمش *A.* ملفّق *P.* بهم دوخته *T.* يناشدريلوب اكلنمش

RRNTRAITURE. Couture de ce qui est rentrait *A.* موضع اللقط *T.* اورومه يرى

RENTRANT. T. de fortif., qui se dit, par opposition à Saillant, des angles dont l'ouverture est en dehors, *A.* زاويهٔ متداخلة pl. زوايای متداخلة

RENTRAYEUR. Celui qui sait rentraire *A.* لاقط *T.* اوروجى

RENTRÉE. Action de rentrer. Il se dit des tribunaux, lorsqu'ils

recommencent leurs fonctions après les vacances *A.* انعقاد المجلس
مجدداً *P.* از سر نو عقد انجمن عدالت *T.* يكيدن مجلس
قورمه || Un tel évêque a officié à la rentrée du Parlement پارلامنتو
مجلسنك انعقاد جديدى كونى آيين دعايى فلان
پسقپوس ادا ايلدى

Rentrée. Arrivée successive des parties d'un revenu *A.* ورود ـ
توارد ـ دخول فى اليد *P.* بدست رسى *T.* اله كيرمه || On
ne peut compter sur la vendange que quand la rentrée est faite
قطع اولنان اوزم تماماً وارد اولمدقچه باغ بوزومنك
حاصلاتى مقدارى معلوم اولدمز

RENTRER. Entrer de nouveau *A.* دخول على التكرار *P.* نيز
در آمدن *T.* ينه يرمك || Il ne fut pas plus tôt sorti, qu'on
le vit rentrer هنوز چيقمشيكن تكرار دونوب كيردى Il est
rentré par un mariage dans une terre qu'il avait perdu مقدما
النددن چيقمش ملك عقد ايلديكى نكاح تقريبيله ينه
تحت تصرفنه داخل اولمشدر

On dit d'une humeur qui cesse de se porter à la peau, qu'elle
rentre *A.* عكس الى الداخل ـ عكس الى الباطن *P.* بدرون
رفتن *T.* ايچرويه اورمق || Prenez garde de laisser rentrer
cette humeur بو خلطك داخل بدنه عكس ايلمسندن
حذر ايله

On dit figur., Rentrer dans les bonnes grâces de quelqu'un, pour
dire, les obtenir de nouveau بر كمسنه نك حسن نظرينه مجدداً
مظهر اولمق ـ كما فى السابق مظهر حسن نظرى اولمق
Et rentrer dans son devoir, pour dire, se remettre dans son devoir
ـ بر كمسنه واجبهٔ ذمتنك اداسنه مجدداً مبادرت ايتمك
Et rentrer en charge, en service تكرار منصبه وخدمته كيرمك
Rentrer en folie, en fureur تكرار ـ تكرار مبتلاى جنون اولمق
مالنك مجدداً Rentrer dans son bien جنونه كرفتار اولمق
ضبط وتصرفنه ابتدار ايتمك Rentrer en commerce de lettres
تكرار مكاتبه يه شروع ايتمك

On dit aussi, Rentrer en soi-même, pour dire, faire réflexion sur soi-même بر كمسنه نفسنى مطالعه ايتمك

RENTRER. Arriver *A.* دخول ـ ورود *P.* آمدن *T.* كلمك ||
Ce revenu a peine à rentrer بو ايراد زحمت ايله ورود ايدر ـ
داخل اولور Avant que de compter le profit, il faut que les frais
rentrent مقدم ربح وفائده نك حسابى رؤيت اولنمزدن
واقع اولان مصارف داخل حساب اولمق اقتضا ايدر

Rentré. *A.* داخل على التكرار *P.* نيز در آمده *T.* ينه
كيرمش *A.* منعكس الى الداخل *P.* بدرون عكس كرده *T.*
ايچرويه عكس ايتمش خلط || Humeur rentrée ايچرويه اورمش
Il se dit au moral dans le sens de Comprimé *A.* مكنون ـ
مضمر فى الباطن *P.* درونى *T.* كيزلو || Il est mort d'un
chagrin rentré درونده مضمر بر كدردن وفات ايلدى La
maladie de ce ministre n'est qu'une ambition rentrée بو وكيل
دولتك مبتلا اولديغى علت انجق درونده مكنون فرط
حرص شاندر

à la RENVERSE. Il s'emploie dans les phrases suivantes, pour
dire, sur le dos : Tomber à la renverse *A.* سقوط مستلقياً *P.*
افتادن بر پشت *T.* ارقه اوزرينه دوشمك Être couché à la
renverse ارقه اوزرينه ياتمق

RENVERSEMENT. Action de renverser, ou état d'une chose renversée *A.* انتكاس ـ انهدام ـ اندراس *P.* برگشتگى *T.* ييقلمه
|| Le renversement d'un mur ديوارك انهدامى ـ ييقلمسى ـ
Figur. || Le renversement d'un État اندراس احوال ملك ودولت ـ
قوانين واحكامك انتكاس حالى des lois برگشتگى حال ملك
d'une grande fortune عظيم وجسيم ثروت حالتك اندراسى
d'un projet بر ترتيبك برگشتهلكى

Il signifie aussi, dérangement *A.* اختلال النظام *P.* پريشانى
حال *T.* طاغنقلق ـ پريشانلق || Le renversement de ma Bibliothèque كتابخانه مك اختلال نظامى de mes papiers
اوراقمك پريشانلغى

On dit aussi, Le renversement de sa tête, pour dire, le désordre de ses pensées *A.* تشتت العقل *P.* پريشانئ ذهن *T.*
ذهن طاغنقلغى ـ Et renversement d'esprit, pour dire, une folie
entière *A.* اختلال الدماغ *P.* شوريدگئ عقل *T.* دلولك

Renversement. T. de Mar. Transport de la charge d'un vaisseau
dans un autre *A.* نقل الحمولة السفينة الى سفينة الاخرى
P. بركميدن بشقد *T.* نقل حمولهٔ كشتى بكشتئ ديگر
كمى يه يوك اقدارمه

RENVERSER. Jeter par terre, abattre avec violence *A.* تنكيس ـ
القاء الى الارض ـ هدم *P.* درزمين انداختن ـ يكسان خاك
كردن ـ نقش زمين كردن *T.* ييقمق ـ يره ييقمق || Renverser un bâtiment بنايى نقش زمين ـ بنايى هدم ايتمك
Le vent renverse les plus grands arbres شدت ريح
اعاظم اشجارى هدم وتنكيس ايدر La mine a renversé la

tour آتيلان لغم قلديى هدم وتنكيس ايتدردى Le canon a renversé ce palais de fond en comble آتيلان طوب كلدلريله خاك ايله يكسان اولدى ـ فلان سراى سرتا پا هدم اولندى

Il se dit aussi des hommes *A.* اكاسة ـ تكويس ـ اكباب *P.* تپه‌سى اوزرينه ـ يوز اوزرينه ييقمق *T.* سر نگون كردن ييقمق ـ يوزى قويى ييقمق || Il fut renversé par terre du premier coup de lance ضربندن مزراغك همان ايلك تپه‌سى اوزرينه ييقلدى ـ تكويس واكباب اولندى

On dit en termes de Guerre, Renverser les travaux des ennemis دشمنك استحكاماتنى هدم وتخريب ايتمك ـ On dit aussi, Des troupes ont renversé tout ce qui s'est présenté devant elles, pour dire, qu'elles ont mis en déroute tout ce qui leur était opposé عسكر همان اوكنه كلانى بر گشته وپريشان ايتمشدر Notre aile droite renversa l'aile gauche des ennemis جناح يمينمز دشمنك جناح يسارينى متفرّق وپريشان دوچار كسر وهزيمت ايتمشدر ـ ايلدى La première ligne des ennemis se renversa sur la seconde دشمنك صف اولى صف ثانيسى اوزرينه ييقلدى

Renverser sens dessus dessous *A.* تقليب الاسفل الى الاعلا *P.* زير وزبر كردن *T.* آلتنى اوستنه چويرمك

On dit en termes de Marine, Renverser la charge d'un vaisseau dans un autre *A.* نقل الحمولة الى سفينة الاخرى *P.* از بر كميدن بشقد *T.* كشتى بكشتىٔ ديگر نقل بار كردن كمى‌يه يوك اقدارمق

Renverser. Troubler l'arrangement des choses, mettre tout sens dessus dessous *A.* تشتيت ـ تخليط *P.* پريشان كردن ـ زير وزبر ساختن ـ پراكنديدن *T.* آلاق بولاق ـ طاغتمق ـ قارش مورش ايتمك ـ آلت اوست ايتمك ـ ايتمك || Il a renversé tous mes papiers اوراقمى بستون پراكنده وپريشان ايلدى

Figur. *A.* اخلال ـ اخلال النظام ـ تشويش *P.* پريشان ـ برباد ايتمك *T.* تار ومار كردن ـ بر گشته كردن ـ كردن نظام ملكى تشويش || Renverser un État هرج ومرج ايتمك ملكى هرج ومرج ايتمك ـ واخلال ايتمك un système بر اصول وترتيبى تار ومار ايتمك les desseins de quelqu'un كمسنه‌نك مقاصد ومنوياتنى بر گشته وتار ومار ايتمك C'est renverser toute la Jurisprudence نظام حكم وقضايى كليًّا تشويش واخلال ايتمكدر L'intendant a renversé les affaires de cette maison بو خانه‌نك كتخداسى امور بيتيه‌نك مجموعنى مختل وپريشان ايلدى Ce grand effort lui a renversé la cervelle ايتديكى زور اخلال دماغنه باعث اولمشدر

Renversé. *A.* منكوس ـ منهدم *P.* برگشته *T.* ييقلمش *A.* مختل ـ *A.* يوزى قويى ييقلمش *T.* سر نگون *P.* مكوّس بر باد اولمش *T.* تار ومار ـ پريشان *P.* مشوّش

RENVOI. Envoi d'une chose à la personne qui l'avait envoyée *A.* ردّ ـ اعادة *P.* باز فرستادگى *T.* كيرو كوندرمه || Renvoi de marchandises, d'une lettre de change كلان امتعه واموالك كيرو كوندرلمسى ـ وپوليچه تمسكنك ردّ واعاده‌سى

Renvoi. Marque faite dans un livre pour renvoyer le lecteur à une pareille marque hors du texte, accompagnée d'une explication اشارة الارسال || La grande quantité de renvois fatigue le lecteur كتابده اشارات ارسالك كثرتى اوقويانلرى اوصاندرر ـ En parlant d'un acte, d'un écrit, il se dit de la marque qui renvoie à une addition qui est à la marge ou au bas de la page *T.* چيقمه ـ چيقمه اشارتى || Il y a dans cette minute des renvois qui ne sont pas parafés بو مسوّده‌ده صحّ اولنمامش چيقمه اشارتلرى وار در Il y a dans ce manuscrit trop de renvois qui en rendent la lecture fort incommode بو دست خط اولان كتابده چيقمه اشارتلرك كثرتى اولمغله اوقونمسى كوجدر

Renvoi, signifie aussi, répercussion *A.* ردّ ـ انعكاس *P.* باز زنى *T.* كيرو چويرلمه || Le renvoi des paroles par l'écho صدا ايله الفاظك ردّى

Et le congé qu'on donne à des troupes *A.* اذن العودة ou à un domestique *A.* طرد

RENVOYER. Envoyer une seconde fois *A.* ارسال على التكرار *P.* بر دخى كوندرمك ـ ينه كوندرمك *T.* نيز فرستادن || Je lui avais envoyé un diamant, il l'a refusé, je le lui ai renvoyé ارسال ايلديكم الماسى قبول ايتمكديكندن تكرار طرفنه ارسال ايلدم

Il signifie aussi, faire reporter à une personne une chose qu'elle avait envoyée *A.* ردّ ـ اعادة *P.* باز دادن *T.* كيرو ويرمك || On lui avait envoyé un présent, il l'a renvoyé طرفنه كوندريلان هديه‌يى ردّ ايلدى ـ اعاده ايلدى

Et faire reporter à une personne une chose qui lui appartient *A.* اعادة *P.* باز فرستادن *T.* كيرو كوندرمك || Vous m'avez prêté ce livre, mais je suis sûr de vous l'avoir renvoyé شو

کتابی عاریت اولەرق بکا ویرمشیدک انجق طرفکه اعاده ایلدیکمه شبهەم یوقدر Je lui ai renvoyé la canne qu'il avait oubliée chez moi خانەمدە اونوتدیغی عصایی کندویە اعاده ایلدم

RENVOYER. Faire retourner une personne au lieu d'où elle était venue A. اعادة - ارجاع P. باز گردانیدن T. کیرو دوندرمک - کیرو چویرمک || On a renvoyé le courrier deux heures après son arrivée کلان اولاق وصولندن ایکی ساعت مرورنده ینه اعاده اولندی

On dit, Renvoyer un domestique بر خدمتکاری طرد ایتمک - قوغمق

RENVOYER. Adresser à quelqu'un ou en quelque lieu, pour avoir l'éclaircissement de quelque chose A. احالة P. سپردن T. حواله ایتمک || Je lui ai demandé les raisons qui le déterminaient à prendre ce parti ; pour toute réponse il m'a renvoyé à sa femme بو مقوله حرکته سبب نه اولدیغی کندودن سؤال اولندقده بو بابده اوّل وآخر ویردیکی جواب بنی زوجەسنه حواله ایتمک ایدی

Il signifie aussi, remettre à un autre temps A. تعلیق بوقت آلآخر P. فلان وقت کردن T. وابستهٔ فلان وقته براقمق || Il m'a renvoyé à Noël pour mon payement آلدجغم اولان اقچەنک اداسنی عید میلادە تعلیق ایلدی Il ne faut pas renvoyer au lendemain ce qu'on peut faire dans le jour بو کونکی ایشی فردایه تعلیق ایتمک روا دکلدر - ایرتەیه براقمق ایرتەیه تأخیر ایتمک - جائز دکلدر

RENVOYER. Réfléchir, répercuter A. ردّ || Le joueur a renvoyé la balle طوب اوینایان طوبی ردّ ایلدی La plaque d'une cheminée renvoie de la chaleur dans la chambre اوجاغک دمور تختەسی اوطەنک ایچنه ردّ حرارت ایدر L'écho renvoie les sons صدا ردّ صوت ایدر

REPAIRE. Retraite des animaux sauvages A. وجار pl. اوجرة - عرین pl. عرن - زریبة السباع pl. زرایب السباع P. کنام - نورد - سمیج T. این - جانور یتاغی - برتنجی || Un repaire de lions عرین اسد - ارسلان یتاغی de tigres, d'ours وجار الانمار والدباب - قپلان وآیو یتاغی de serpens عرین الحیّات - ییلان اینی - Figur. || Un repaire de voleurs, de scélérats A. عرین اللصوص - مکمن اللصوص - عرین الاشقیا P. آشیانهٔ دزدان - آشیانهٔ خباثتکاران T. یرامز یتاغی - خرسز یتاغی

REPAÎTRE. Manger, prendre sa réfection A. اکل P. خوردن T. یمک - طعام ایتمک || Il a fait trente lieues sans repaître اونوز ساعتلک مسافه طعام ایتمکسزین قطع ایلدی On ne leur a pas donné le loisir de repaître فلانلره طعام ایتمکه وقت ویرمدیلر Vos chevaux n'ont point repu d'aujourd'hui, il les faut faire repaître سنک آتلرک بو کونکی کون برشی یمدیلر بهر حال یم ویرلملو در

SE REPAÎTRE. Il se dit au figuré A. تغذّی P. پرورش یافتن T. بسلنمک || Cet homme ne ne se repaît que de sang دمای عبادی غدا ایدنمش بر قهّار خونریز در Se repaître de vaines espérances آمال بیهوده ایله بسلنمک - Il se dit aussi à l'actif au figuré || Repaître quelqu'un d'espérances, de chimères, de fumée, etc. برکمسنەیی آمال باطله وخیالات لاطایله واوهام بیهوده ایله بسلمک

REPU. A. متغذّی P. پرورده T. بسلنمش

RÉPANDRE. Verser une chose de manière qu'elle se disperse A. سفح - نضح - رشّ P. پاشیدن T. سرپمک || Répandre de l'eau par terre یر اوزرینه صو سرپمک de la sauce sur la nappe سفرەنک بزی اوزرینه طعام تربیەسندن یاغ سرپمک

RÉPANDRE DU SANG. A. اهراق الدم - سفک الدم - رشّ الدم - اراقة الدم P. خون ریختن T. قان دوکمک || Dieu défend de répandre le sang humain باری تعالی حضرتلری اراقهٔ دمای عبادی منع وتحذیر ایلدی

RÉPANDRE DES LARMES. A. اسالة الدموع - اسجام الدموع P. آب دیده ریختن - اشک ریختن - اشک افشاندن T. کوز یاشی دوکمک || La mort de son père lui fit répandre bien des larmes پدرینک وفاتنده دیدەسندن اسالهٔ سیل دموع ایتمشدر Cette loi cruelle a fait répandre bien du sang et bien des larmes وضع اولنان اشبو قانون اهراق دمای متوافره واسجام دموع متکاثرەیی موجب اولمشدر

RÉPANDRE. Départir, distribuer à plusieurs personnes A. نشر - تنشیر P. پراکندیدن - افشاندن T. صاچمق - طاغتمق || Il a répandu bien de l'argent pour gagner les suffrages اصحاب مجلسک آرایلرینی جلب وتحصیل ضمننده خیلی زر وسیم نشر ایتمشدر Dieu répand ses grâces comme il lui plaît جناب ربّ العالمین الطاف رحمتیەسن کیف ما یشاء نشر

Répandre des bienfaits نشر نعم ایتمك ایدر

Il signifie aussi, étendre au loin, disperser en plusieurs endroits *A.* بسط - نشر - بث - ابثاث *P.* تبثیث پاشیدن *T.* صاچمق - یایمق - طاغتمق - طاغتمق یایوب || Le soleil répand la lumière شمس بسط ضیا ایدر - نشر ضیا ایدر Ces fleurs répandent une odeur agréable بو شکوفه‌لر بر رایحهٔ طیبه نشر ایدر - افاحهٔ رایحه ایدر Ce fleuve, en sortant de son lit, a répandu ses eaux dans la campagne, et l'a inondée بو نهر طغیان ایدوب اطراف وحوالیده کائن صحاری وبراریده نشر میاه ایله اراضی‌یی بصمشدر Il avait répandu ses troupes dans tous les villages des environs عسکرینی اطراف وحوالیده کائن قریه‌لرك جمله‌سنه نشر ایلدی - طاغیدوب یایدی

Répandre et Se Répandre, se dit aussi au figuré *A.* نشر - انتشار - شیوع *P.* رایگان کردن - رایگان شدن *T.* یایمق - یایلمق || Cette doctrine s'est fort répandue en peu de temps بو مذهب وقت قلیل ایچنده شایع ومنتشر اولمشدر Il s'est répandu un bruit par la ville شهر ایچنده بر خبر نشر اولندی La nouvelle du gain de la bataille se répandit en un instant بر حوادث شیوع بولدی - خبر غلبه ونصرت آن واحدده شایع ومنتشر اولمشدر Cet auteur a répandu de mauvaises maximes dans son livre بو مصنف تألیف ایلدیکی کتابده قواعد ردیئه نشر ایتدی Cette hérésie a répandu son venin dans tout ce pays سمّ رفض وبدعت جمیع مملکت ایچنده منتشر اولدی - یایلدی

On dit, Se répandre en longs discours, pour dire, tenir de longs discours *A.* تطویل الکلام - افاضة فی الحدیث - تفصیل الکلام *P.* سخنرا دراز کردن *T.* لاقردی‌یه طالمق - لاقردی‌یی اوزاتمق - Et se répandre en louanges, en invectives مدح وستایشده یا لعن ونفرینده تطویل کلام ایتمك en complimens اکرام وملاطفتی حاوی تعبیرات دلنوازانه‌یی تطویل ایتمك

Répandu. *A.* منسفح - مرشوش *P.* پاشیده *T.* سرپلمش - *A.* منشور *P.* افشانده - مهروق *P.* ریخته *T.* دوکلمش - *A.* منتشر *P.* رایگان شده *T.* یایلمش - صاچلمش *T.* پراکندیده

On dit, qu'un homme est fort répandu dans le monde pour dire, qu'il voit beaucoup de monde *A.* کثیر الاختلاط - کثیر المخالطة *P.* بآمیزش ناس آلفته *T.* خلق ایله قونشمه‌سی چوق

RÉPARABLE. Qui se peut réparer. Il se dit dans tous les sens du verbe Réparer. V. ce mot. || Ce dommage est réparable بو ضرر ممکن التضمیندر La perte du temps est difficilement réparable وقتك اضاعت اولنان - فوتی عسیر التلافی اولان ضایعاتدندر Il a manqué une occasion, dont la perte n'est pas réparable وقت بر دخی اله کیرمك مشکلدر فوت ایلدیکی فرصت قاچردیغی فرصت بر دخی اله - ممکن التلافی دکلدر Ce qu'il y a de moins réparable, c'est l'offense qu'on lui a faite کچمك احتمالی یوقدر بر وجمله ترضیه قبول ایده‌میه‌جك شئ فلان کشی‌یه ایتدکلری تکدیر در

REPARAÎTRE. Paraître de nouveau *A.* ظهور علی التکرار *P.* نیز پیدا شدن - نیز سر نمودن - نیز بدید آمدن *T.* بر دخی کورنمك - بر دخی باش کوسترمك || Cet homme n'a jamais reparu شو آدم بر دخی کورندیکی یوقدر Nos ennemis ne reparaîtront pas دشمن بر دخی ظهور ایده‌جکی بر دخی باش کوستره‌جکی یوقدر - یوقدر

RÉPARATEUR. Qui répare. Il n'est d'usage qu'en parlant de Notre-Seigneur Jésus-Christ *A.* مصحح الحال *P.* درستساز حال *T.* حال مصحح || Le réparateur du genre humain مصحح احوال دوزدیجی بنی آدم

RÉPARATION. Ouvrage qu'on fait pour réparer *A.* مرمّة pl. مرمّات - تعمیر pl. تعمیرات *P.* مرمّتسازی *T.* اوکارمه || Réparation nécessaire لازملو مرمّت Faire des réparations تعمیرات ایتمك Visiter les réparations تعمیر اولنمش محلّلری یوقلمق les estimer تعمیراته تقدیر بها ایتمك

Réparation. Satisfaction d'une offense *A.* عتبا - ترضیة - تطییب الخاطر *P.* خشنود سازی - خاطر سازی *T.* کوکلی خوش || Réparation d'honneur ایتمه بر کمسنه‌یه عرضنی تکمیل ایچون بر کمسنه‌نك عرضنه ایراث اولنمش - ایفای لازمهٔ عتبا ایتمك کسر ونقیصه ایچون حقنه ایفا اولنان رسم ترضیه Faire réparation à quelqu'un بر کمسنه‌نك حقنه ایفای لازمهٔ ترضیه ایتمك Accepter la réparation ادا اولنان عتبایی سمع قبول ایله اصغا ایتمك ادا اولنان رسم ترضیه‌یی - Être assigné en réparation d'honneur بر کمسنه کسر عرضنه تصدّی ایلدیکی ذاته اداء رسم عتبا ایلمسی خصوصی ضابط طرفندن ذاتك تطییب خاطرینه مبادرت - کندویه تنبیه اولنمق S'il vous a offensé, il vous fera réparation سنی تکدیر ایتمش ایسه حقکه ایفای لازمهٔ ترضیه‌ده تجویز قصور ایتمز

On appelle Réparation civile, la somme à laquelle un criminel est condamné envers celui auquel son crime a causé du dommage *A.* تضمين الضرر pl. تضمينات الضرر || Les réparations civiles emportent la contrainte par corps تضمينِ ضرر ايده جك مجرملر حقنه بدنًا تأديب حكمى جاريدر

RÉPARER. Remettre en bon état une chose dégradée, la raccommoder *A.* تعمير - ترميم *P.* مرمّت كردن *T.* اوكارمق - مرمّت ايتمك || Cette maison va tomber, si vous ne la réparez بو خانه تعمير اولنميه جق اولور ايسه رهين خرابيّت اوله جغى Cette église a besoin d'être réparée بو كليسا تعميره دركار در Réparer un fossé, un grand chemin, un canal خندقى وطريق جادّه يى وصو يولنى تعمير وترميم ايتمك

On dit, Réparer une figure qui a été jetée en moule, pour dire, ôter les défauts qui y sont survenus par le jet *A.* تصحيح *P.* پرداخت كردن *T.* پرداخت ايتمك

RÉPARER. Effacer, faire disparaître *A.* ازالة - امحا *P.* نا پيدا كردن - نا بديد كردن *T.* يوق ايتمك || Il a bien réparé sa faute جرم وخطاسنى ازاله ايتمشدر Il a bien réparé les torts qu'il avait eus par le passé جرايم گذشته سنى محو ايتدردى

On dit aussi, Réparer son honneur, pour dire, effacer par quelque bonne action la honte d'une mauvaise action précédente *A.* تصحيح العرض - تكميل العرض

RÉPARER. Faire des satisfactions proportionnées à l'offense que l'on a faite *A.* اعتاب - ايفاء الرسم الاعتاب - اداء الرسم الترضيه *P.* خشنودى بخشيدن *T.* خاطرى اله آلمق - كوكلى خوش ايتمك || Réparer une offense خاطرى شكست اولنان بر كمسنه يه اداى رسم ترضيه ايتمك Il a réparé l'injure qu'il avait faite ايتديكى بد معامله ايچون اقتضا ايدن رسم ترضيه يى ادا ايلدى - On dit en ce sens, Réparer l'honneur, la réputation de quelqu'un بر كمسنه نك عرضنى تكميل ايچون ايفاى رسم ترضيه ايتمك

On dit, Réparer le dommage que l'on a causé à quelqu'un, pour dire, le dédommager du tort qu'on lui a fait *A.* تضمين الضرر *P.* زيانرا ادا كردن *T.* ضررى اوده مك - Et réparer le temps perdu, pour dire, profiter mieux du temps ضايع اولمش وقتك ضررينى چيقارمق

On dit aussi, Reparer ses pertes, pour dire, se dédommager de ses pertes *A.* تدارك ما فات - تلافى ما فات *P.* وارستهٔ زيان شدن - ياوه را باز بدست آوردن *T.* بر كمسنه ضررينى چيقارمق

Et réparer ses forces, pour dire, les rétablir *A.* تجديد القوّة *P.* قوّت تازه پيدا كردن *T.* قوّتى تازه لمك - قوّتى يكيلمك

RÉPARÉ. *A.* مرمّم *P.* تعمير كرده *T.* مرمّت اولمش *A.* ممحوّ - زايل *P.* نا پيدا - نا بديد *T.* يوق اولمش

REPARLER. Parler de nouveau *A.* تكلم على التكرار - سرد الكلام مجدّدًا *P.* نيز گفتن *T.* ينه سويلمك - بر دخى سويلمك

REPARTIE. Réplique *A.* جواب pl. اجوبة *P.* پاسخ || Bonne repartie جواب معقول plaisante جواب لطيفه آميز juste جواب با صواب - حقّ جواب Faire une repartie brusque تند وشديد بر جواب ويرمك Cela est sans repartie بوكا جواب يوقدر Il est prompt, heureux à la repartie بداهت جوابه مالكدر - حاضر جوابدر

REPARTIR. Répondre sur-le-champ et vivement *A.* ارتجال الجواب - جواب بالبداهة - مرتجلاً جواب - اجابة - مرتجلاً اجابة *P.* حاضر جوابى كردن - زود جوابى كردن *T.* چابك جواب ويرمك - جواب ويرمك || Il ne lui a reparti que des impertinences جواب چاپچاق ايله ادبانه بى اقوال Repartir brusquement عنف وشدّت ايله جواب ويردى S'il m'en parle, je saurai bien lui repartir بوكا دائر سويليه جك اولور ايسه نه كونه جواب ويرلمك اقتضا ايلديكنى بيلورم

REPARTIR. Retourner ou partir de nouveau *A.* عود - عودت - رجوع - رجعت *P.* باز گرديدن - باز گشتن *T.* كيرو دونمك *A.* عزيمت على التكرار *P.* نيز براهيدن - نيز براه شدن *T.* ينه يوله چيقمق || À peine était-il arrivé, qu'il fut obligé de repartir هنوز وارد اولمشيكن تكرار عزيمته مجبور اولدى

REPARTI. *A.* راجع - عايد *P.* باز گرديده - باز گشته *T.* كيرو دونمش *A.* عازم على التكرار *P.* نيز براهيده - نيز براه شده *T.* ينه يوله چيقمش

RÉPARTIR. Partager, distribuer *A.* تقسيم - توزيع *P.* بخش كردن *T.* پاى ايتمك - حصّه حصّه بولمك || Répartir les biens d'une succession entre plusieurs cohéritiers اموال متروكه يى بين الورثه تقسيم ايتمك Répartir la taille خراجى توزيع ايتمك Répartir des troupes en divers quartiers عسكرى محلات عديده يه تقسيم ايتمك

RÉPARTI. *A.* مقسوم - منقسم *P.* بخش كرده - تقسيم كرده *T.* پاى اولمش

RÉPARTITION. Division, distribution *A.* تقسيم pl. تقسيمات - اقتسام - توزيع pl. توزيعات *P.* بخشسازى *T.* پايلمه || Faire la répartition des troupes pour le quartier d'hiver مشتايه داخل اولەجق عسكرك تقسيمنى ايتمك Faire la répartition des tailles dans une généralité بر سنجاقده اموال خراجيه‌يى توزيع ايتمك

REPAS. Nourriture que l'on prend à des heures réglées *A.* طعام *P.* خوراك *T.* يمك || L'heure du repas طعام وقتى Avant, après le repas قبل الطعام وبعد الطعام Repas frugal قاعدهٔ قناعته موافق طعام مختصر Faire un bon repas طعام نفيس ترتيب ايتمك Il nous a donné un grand repas بزه مكمل طعام ويردى - بزه مكمل ضيافت ايلدى Repas à juste prix بهاسى اويغون طعام Repas en maigre, en gras اوروج طعامى وياغلو طعام Sobre dans ses repas طعامده صاحب قناعت اولان - اندك خوار - قليل الاكل بر آدم Inviter à un repas طعامه دعوت ايتمك

REPAS de noces *A.* وليمة *P.* طعام سور *T.* دوكون ضيافتى - دوكون طعامى

REPASSER. Passer une seconde fois *A.* مرور على التكرار *P.* نيز گذشتن *T.* بر دخى كچمك || Il a passé par ici ce matin, il m'a dit qu'il repasserait demain بو كونكى كون صباح وقتنده بو طرفدن مرور ايله يارنكى كون تكرار مرور ايده‌جكنى سويلدى

REPASSER, à l'actif *A.* امرار *P.* گذرانيدن *T.* كچورمك || Le même batelier qui vous a passé la rivière vous la repassera سنى نهرك برو يقه‌سنه امرار ايدن قايقچى ينه اوته يقه‌يه امرار ايده‌جكدر

On dit, Repasser des cuirs, pour dire, leur donner un nouvel apprêt *A.* دباغة على التكرار - دباغت مكرراً *P.* نيز پوست پيراستن *T.* بر قات دخى سپيلمك - بر دخى دباغتلمك

Et repasser des couteaux, des rasoirs, des ciseaux, etc. sur la meule, sur la pierre, pour dire, les aiguiser *A.* تسنين - تذريب *P.* تيز ساختن *T.* بيلەمك - كسكينلتمك

Et repasser du linge, du ruban, une étoffe, etc., les repasser avec le fer, pour dire, les rendre plus unis, en ôter les mauvais plis *A.* جندرة *P.* بر رختمال كشيدن *T.* اوتولمك

Et repasser la lime sur un ouvrage de fer, de cuivre, etc. pour dire, le polir de nouveau avec la lime *T.* بر نسنه اوزرينه امرار سوهان تصحيح ايتمك - Et figur. Repasser la lime sur un ouvrage d'esprit بر تأليفه امرار قلم اصلاح وتصحيح ايتمك

On dit aussi figur. Repasser quelque chose dans son esprit, dans sa mémoire, pour dire, se remettre quelque chose dans l'esprit, dans la mémoire *A.* تصور - تخيل - تذكر - استحضار فى الخاطر *P.* ياد كردن - بياد آوردن - در خاطر كردن *T.* خاطره كتورمك || Quand je repasse dans ma mémoire tout ce qu'il a fait pour moi... حقمه ايتديكى شيئلرى در خاطر ايتدكچه Vous ne sauriez trop repasser dans votre esprit les obligations que vous avez à cette personne نه رتبه‌لرده فلانك منتى آلتنده اولديغكى تصور ايده‌ميه‌جكك دركار در

REPÊCHER. Retirer du fond de l'eau ce qui y était tombé *A.* اخراج من قعر البحر *P.* از بن دريا بر آوردن *T.* دكز ديبندن چكوب چيقارمق || Il était tombé dans le fond de la mer, on l'a repêché à demi mort قعر دريايه دوشمشيكن نيمرده اولەرق اخراج اولندى Repasser du canon, des caisses de marchandises قعر دريادن طوب واموال ايله مملو صندقلر چيقارمق

REPEINDRE. Peindre de nouveau *A.* نقش على التكرار - تصوير مكرراً *P.* نيز نگاريدن - بار ديگر نقش زدن *T.* بر دخى تصوير ايتمك

REPEINT. *A.* مصور على التكرار *P.* نيز نگاريده *T.* بر دخى تصوير اولنمش

REPENTANCE. T. de dévot. Regret, douleur qu'on a de ses péchés *A.* ندم القلب *P.* سوز وگداز دل گناهكار *T.* سوچلونك يوركى ياقلمه‌سى || Il est mort avec beaucoup de repentance غايت ندم قلب ايله وفات ايلدى

REPENTANT. Qui se repent d'avoir péché *A.* نادم *P.* پشيمان - ارمانخوار *T.* پشيمان || Donner l'absolution à un homme vraiment contrit et repentant صدق بال ايله سادم ونادم اولانه مرتكب عفو گناه ايتمك Est-il bien repentant de ses fautes? اولديغى جرايم وخطايادن فى الحقيقه پشيمانميدر

se **REPENTIR.** Avoir du repentir *A.* تندم - ندامت *P.* ارمان خوردن - پشيمان شدن - پشيمانى خوردن *T.* پشيمان اولمق - ندامت چكمك || Se repentir d'avoir offensé Dieu

عند الله تعالى آثم ومخطى اولديغنه نادم وپشيمان اولمق Se repentir de ses péchés, de sa mauvaise conduite بر كمسنه ارتكاب ايلديكى ذنوب ومآثمدن وسوء حركتدن نادم وپشيمان اولمق Ah! que je me repens de n'avoir pas fait telle chose! واه واه فلان ايشى ايشلمديكمه نه قدر پشيمانم - ايشلمديكمك نه قدر ندامتنى چكرم

Repenti. *A.* نادم *P.* پشيمان - پشيمانى خورده - ارمانخوار *T.* پشيمان

REPENTIR. Regret d'avoir fait ou de n'avoir pas fait quelque chose *A.* ندامت *P.* پشيمانى - ارمان *T.* پشيمانلق || Repentir sincère ندامت صادقه Être touché de repentir غلبهٔ ندامت ايله متأثر القلب اولمق Le repentir suit ordinairement le crime پشيمانى وندامت عادتا پيرو جرم ومعصيتدر

RÉPERCUSSIF. T. de Méd. Qui a la propriété de répercuter *A.* موجب العكس الى الداخل || Remède répercussif اخلاطك داخله عكسنى موجب اولان دوا

RÉPERCUSSION. T. de Méd. Action des remèdes répercussifs *A* انعكاس الى الداخل *P.* باز زنى بدرون *T.* ايچرو اورمه || La répercussion des humeurs اخلاطك ايچرويه عكسى Cela fait répercussion فلان شئ انعكاس اخلاطى موجب اولور — En parlant des sons, de la lumière et de la chaleur, il signifie, renvoi. V. ce mot.

RÉPERCUTER. Il se dit en parlant des humeurs, lorsqu'étant en mouvement pour sortir, quelque chose les fait rentrer au-dedans *A.* ايجاب العكس الى الداخل *P.* باز زدن - بدرون باز - بدرون راندن *T.* ايچرويه عكس - ايچرويه اوردرمق || Cela répercute les humeurs فلان شى انعكاس اخلاطى موجبدر - ايتدرمك

Il se dit aussi en parlant des sons, de la lumière, etc., et signifie, réfléchir, renvoyer. V. Renvoyer.

Répercuté. *A.* منعكس الى الداخل *P.* بدرون باز زده *T.* ايچرويه اورمش

REPÈRE. Trait ou marque que l'on fait à différentes pièces d'assemblage, pour les reconnaître *A.* علامت pl. علايم *P.* نشانه *T.* نشان .

RÉPERTOIRE. Inventaire, table où les matières sont rangées dans un ordre qui fait qu'on les trouve facilement *A.* فهرس *P.* فهرست *T.* دفتر || Avec mon répertoire, j'aurai bientôt trouvé ce que vous me demandez سؤال ايلديككز شيئى ترتيب ايلديكم فهرست ايله بالسهوله بوله بيلورم Un registre sans répertoire est fort incommode فهرستى اولميان سجلك استعمالى غايت ايله زحمتلو در

RÉPÉTER. Redire *A.* اعادة - ترديد الكلام - تكرير الكلام *P.* سخنرا باز گفتن *T.* سوزى تكرارلمك || Je vous ai dit cela, et je vous le répète سكا مقدما سويلديكم كلامى بر كلامى تكرار ايدرم Il répète dix fois la même chose بو دفعه تكرار ايدر Cet écho répète trois fois les paroles, les sons بو محلك عكس صداسى الفاظ واصواتى اوچ كرّه اون كرّه تكرار ايدر - Il signifie aussi, dire ou faire en particulier plusieurs fois une même chose *A.* اعاده ايدر - ترديد ايدر *P.* ترديد - تكرير - تكرار كردن *T.* تكرار ايتمك - تكرارلمك || Répéter son sermon واعظ ايده جكى وعظى ازبرلمك ايچون تكرار درسى ازبرلمك - ترديد درس ايتمك sa leçon بتكرار اوقومق - ايچون تكرار بتكرار اوقومق — On dit aussi, Répéter une expérience تجربه يى تكرارلمك - ترديد تجربه ايتمك

Se Répéter. *A.* تكرر *P.* مكرر شدن *T.* تكرارلنمك || Le même vers se répète deux fois à la fin de chaque couplet بر بيتك عينى هر بر قطعه آخرنده ايكى كرّه تكرارلنور

Sur mer, on dit, Répéter les signaux, pour dire, faire les mêmes signaux que le commandant *T.* نشانك عينينى كوسترمك

Répéter, se dit aussi d'une montre, d'une pendule qui sonne l'heure qu'il est, quand on tire un petit cordon, ou qu'on pousse un ressort *A.* قرع *P.* زدن *T.* چالمق || Cette montre répète les heures et les quarts بو ساعت ساعتلرى وچاريكلرى چالر

Il se dit aussi au sens de Représenter, et en celui de Doubler *A.* اظهار متضاعفاً *P.* چند بار نمودن *T.* بر قاچ كرّه كوسترمك || Deux glaces en regard répètent un objet à l'infini ايكى آيينه برى برلرينه متناظر ومتقابل اولنجه صورتى متضاعفاً كوستررلر

Il se dit aussi en parlant d'une disposition symétrique qui présente d'un côté l'équivalent de ce qu'on voit de l'autre *A.* متحاذياً - تنظيم بالموازنة والتناسب - تنظيم *P.* رو برو نهادن - بر وجه تناسب نهادن *T.* قارشولقلى - قارشولقلى قويمق || On a répété cet ornement à droite et à gauche بو زينت يمين ويسارده بر وجه تناسب تنظيم اولنمشدر Cette porte n'ouvre point, elle ne sert qu'à répéter l'autre شو قپو

آچلمیوب دیگر قپویه متحاذی اولمق اوزره ترتیب دیگر قپونک قارشولغی اولمق اوزره یاپلمشدر ـ اولنمشدر

RÉPÉTER. Rapporter ce qu'on a entendu. Il se dit par manière de blâme *A.* نقل الکلام *P.* سخن چینی کردن *T.* سوز نقل مجلس ایتمک ـ طاشیمق || Prenez garde à cet homme, il est sujet à répéter ce qu'on a dit شو آدمدن حذر ایله زیرا نقل مجلسه مبتلا در Les enfans répètent, sans se douter de la conséquence چوجوقلر لازم کلهجک احوالی فرق وتمییز ایتمیهرک نقل کلام ایدرلر

Il signifie aussi, redemander ce qu'on prétend qui a été pris contre les règles ordinaires *A.* استرداد *P.* باز خواستن *T.* کیرو استمک || Répéter un prisonnier بر اسیری استرداد ایتمک Il m'a pris mon bien, j'ai droit de le répéter مالمی ضبط ایتمکله استردادینه صلاحیتم درکار در

On dit aussi, Répéter des frais contre quelqu'un, pour dire, demander qu'on rembourse les frais qu'on a faits مصارفنک اداسنی دعوا ایتمک

En termes de Pratique, on dit, Répéter des témoins, pour dire, entendre en déposition des témoins *A.* استنطاق الشهود *P.* شاهدانرا پژوهیدن *T.* شاهدلری سویلتمک

RÉPÉTER, se dit aussi de ceux qui exercent les écoliers en chambre, et leur expliquent plus amplement les leçons que l'on a données en classe *T.* آلنان درسی تکرار ایدهرک بشقدجه اوقوتمق || Il répète ses écoliers طلبهنک آلدقلری درسی تکرار ایدهرک بشقدجه اوقودر

RÉPÉTÉ. *A.* مکرر *P.* تکرار شده *T.* تکرارلنمش

RÉPÉTITEUR. Celui qui fait profession de répéter des écoliers *A.* مکرر الدرس *T.* آلنان درسی طلبهیه بشقدجه مکرراً اوقودان

RÉPÉTITION. Redite *A.* تکرر الکلام *P.* تکرار سازئ سخن *T.* تکرر کلام || سوزی تکرارلمه Les répétitions sont ennuyeuses تکرر کلامدن اجتناب موجب کلالدر Éviter les répétitions بو کلامده Il y a trop de répétitions dans ce discours تکرر الفاظ پک چوقدر ـ Il se dit aussi de l'exercice des écoliers qu'on répète, et en général de toutes les choses qu'on répète, pour les faire bien exécuter en public *T.* درسی تکرارلمه

RÉPÉTITION. Figure de Rhétorique où l'on emploie plusieurs fois, soit les mêmes mots, soit le même tour *A.* اعادة الکلام

On appelle Montre à répétition, une montre qui répète l'heure qu'il est *T.* چالر ساعت

RÉPÉTITION. L'action de redemander en Justice ce qu'on a payé de trop, ce qui nous appartient *A.* استرداد *P.* باز خواست *T.* کیرو استمه

REPEUPLEMENT. Action de repeupler *A.* اعمار جدید *P.* آبادئ نو *T.* یکیدن شنلتمه

REPEUPLER. Peupler de nouveau *A.* اعمار مجدداً *P.* از سر نو آباد کردن *P.* آبادانئ تازه دادن *T.* یکیدن شنلتمک || La peste et la guerre avait fait périr la moitié des habitans de ce pays-là, on y a envoyé du monde pour le repeupler ظهور ایدن علت وبا ووقوعه کلان سفر تقریبیله اهالینک نصفی مقداری رهین تلف اولدیغنه بناءً مجدداً اعمار مملکت ضمننده اول طرفه نفوس کثیره ارسال وتسییر اولندی ـ On dit aussi, Repeupler un étang de poisson *A.* اعمار البرکة بالسماک مجدداً *P.* ماهیدانرا نیز آباد ساختن *T.* بالق کولنی یکیدن معمور قلمق ـ Et repeupler une plaine de gibier *A.* اعمار الصحراء بطیور الصید *P.* دشترا بمرغان شکار آباد ساختن *T.* اوه‌یی آو ایله معمور قلمق

SE REPEUPLER. *A.* کسب المعموریة *P.* آبادانی پذیرفتن *T.* معمورلنمق ـ شنلک پیدا ایتمک ـ شنلنمک

REPEUPLÉ. *A.* معمور مجدداً *P.* از سر نو آباد گشته *T.* یکیدن معمورلنمش ـ یکیدن شنلنمش

RÉPIT. Délai, surséance *A.* تمهیل ـ مهلت ـ مهل pl. تمهیلات *P.* درنگ || Ce créancier n'a jamais donné de répit à ses débiteurs وقتاً من الاوقات مدیونلرینه مهلت ویردیکی یوقدر Je ne lui donnerai point de répit فلانه اصلا مهلت ویرهجک دکلم

REPLACER. Remettre en place *A.* اعادة الی موقعه ـ وضع فی محله مجدداً *P.* نیز بجایش نهادن *T.* ینه یرینه ینه یرینه وضع ایله || Replacez ce livre بو کتابی ینه یرینه قویمق

REPLACÉ. *A.* موضوع فی محله مجدداً *P.* نیز بجایش نهاده *T.* ینه یرینه قونمش

REPLÂTRAGE. Mauvaise réparation faite avec du plâtre *A.* دمام اندایش باهک ـ دوس بالصاروج ـ بالکلس *P.* دوس بازه *T.* بدانه ـ آلچی صواسی

REPLÂTRER. Remettre du plâtre *A.* تدمیم بالکلس علی التکرار *P.* بر ـ بر دخی آلچی صوامق *T.* نیز بساروج دوسیدن

- بدانه - اورمق - دخی آلچی صواسی سورمك Il signifie figur., chercher à couvrir une faute, une sottise بر كمسنه ایتدیكی خطانك اوستنی صوایوب اورتمه‌سنه چالشمق

REPLET. Qui a trop d'embonpoint *A.* لحیم - ملحم *P.* تنومند *T.* شیشمان - اتنه طلو || Il ne va plus à la chasse, il est devenu trop replet زیاده كسب لحامت ایتمكله فیما بعد آوه وارمیور

RÉPLÉTION. Grande abondance d'humeur *A.* امتلاء الاخلاط - طغیان الاخلاط *P.* فزونئ كشها *T.* خلطلرك طاشقنلغی - خلطلرك طولغونلغی || Il n'est malade que de réplétion علتی انجق اخلاطك طغیانیدر

REPLI. Pli redoublé *A.* ثِنی pl. اثناء pl. مثانی - مطوی pl. مطاوی *P.* شكن *T.* بوكندی یری || Elle cacha cette lettre dans le repli de sa robe مكتوبی لباسنك بوكندی یرنده مطوئ لباسنده - اخفا ایلدی

Replis, au pluriel, se dit de la manière dont les reptiles se meuvent *A.* pl. مطاوی - حوایاء *P.* پیچشها *T.* چوركلنمه‌لر || Un serpent qui se traînait à longs replis مطاوئ طویله ایله سورتنن بر ییلان

Il se dit figur. de ce qu'il y a de plus caché dans l'âme *A.* دخیلة الفؤاد - داخلة القلب pl. دواخل القلب *P.* نهانخانهٔ درون *T.* یوركنك ایچ یوزی || Les plis et les replis du coeur humain قلبك بواطن ودواخلی Il n'y a que Dieu qui pénètre dans les replis de nos consciences دواخل قلوب وضمایره نفوذ ایدن انجق بصر دقایقبین جناب ربّ العالمیندر Il n'y a pas dans votre âme un seul repli que je ne connaisse دواخل مكنونهٔ فؤادكدن خارجه اخراج ایتمدیكم هیچ بر شئ یوقدر

REPLIER. Plier une chose qui avait été dépliée *A.* مكرّراً طیّ - مكرّراً اطوا - مكرّراً لفّ - مكرّراً تلفیف - مكرّراً اثناء *P.* نیز پیچیدن *T.* تكرار بوكمك - ینه قیورمق || En repliant cette étoffe, tâchez de la remettre dans les mêmes plis بو ثوبی تكرار طیّ ایده‌جكك وقتده مقدّمكی غضون ومطاویسی اوزرینه بوكمكه سعی ایله Il faut replier cette marchandise شو متاع طیّ اولنمق اقتضا ایدر

Se Replier. On dit, que le serpent se replie, pour dire, qu'il fait plusieurs plis *A.* تحوّی *P.* پیچیده شدن *T.* بوكلمك - چوركلنمك - قیورلمق

Il se dit figur. d'un homme qui sait prendre de nouveau biais pour faire réussir un projet *T.* بر درلو هیئته دونمك || Il se replie en cent façons یوز درلو هیئته دونر Il sait se replier comme il veut دیلدیكی هیئته دونمكك طریقنی بیلور

On dit aussi, Se replier sur soi-même, pour dire, se recueillir, réfléchir sur soi-même *A.* جمع الخاطر || La réflexion est l'action de l'âme qui se replie sur elle-même مطالعه جمع خاطر ایدن نفسك نتیجهٔ عملیدر

Se replier, se dit aussi du mouvement que fait un corps de troupes en arrière et en bon ordre *A.* انصراف - انعطاف *P.* باز تافتن *T.* كیرویه دونمك - كیرویه چكلمك - كیرویه توجیه وجههٔ انصراف ایتمك || Ces trois escadrons se replièrent sur la seconde ligne شو اوچ بلوك عسكر صف ثانی طرفنه منعطف اولمشدر

Replié. *A.* مطوی - منطوی - ملفوف *P.* پیچیده *T.* بوكلمش *A.* منعطف - منصرف *P.* باز تافته *T.* كیرو چكلمش - كیرو دونمش

RÉPLIQUE. Réponse sur ce qui a été répondu *A.* جواب رجیع pl. اجوبهٔ رجیعة *P.* پاسخ بپاسخ *T.* جوابه جواب || Cet avocat est fort sur la réplique بو دعوا وكیلی اجوبهٔ رجیعه‌ده - جوابه جواب یتشدرمكه پك استاد در - پك ماهر در Il demande à être entendu en réplique جوابه جواب ویرمك ایچون رخصت استدعا ایدر

Il signifie aussi, réponse *A.* جواب pl. اجوبة *P.* پاسخ *T.* جواب || Bonne réplique جواب با صواب - جواب معقول || forte جواب شدید Il n'eut point de réplique جوابدن عاجز قالدی - جواب بولمدی ingénieuse جواب مخیّل Cette raison est sans réplique بو دلیل بر درلو جواب قبول ایتمز - ناقابل اعتراضدر

RÉPLIQUER. Répondre sur ce qui a été répondu par celui à qui l'on parle *A.* ردّ الجواب - مقابلة الی الجواب *P.* بپاسخ بیوازیدن *T.* جوابه جواب ویرمك - جوابه جواب ایله مقابله ایتمك || Il me répondit telle et telle chose, mais je lui ai répliqué cela et cela شویله شویله دیو ویردیكی جوابلره شویله بویله مقابله ایلدم Il a bien répliqué معقولانه ردّ جواب ایلدی - ویریلان جوابه لایقی اوزره جواب ایلدی Votre réponse me satisfait, je n'ai rien à y répliquer ویردیكك جواب مقنع اولمغله ردّ جوابه محلّ قالمدی -

مقابلدیه محلّ قالمدی

Il signifie aussi, répondre. V. ce mot. || Sur ce que je lui reprochais, il me répliqua que . . . فلانه ایتدیکم تعزیره شو وجهله جواب ویردیکه

RÉPONDANT. Celui qui se rend caution, garant pour quelqu'un *A.* کفیل pl. کفلا ـ متکفّل pl. متکفّلین *P.* ضامن ـ پایندان || Se rendre caution et répondant pour quelqu'un بر کمسنه ایچون ضامن ومتکفّل اولمق Ce valet a bon répondant بو خدمتکارک معتبر کفیلی وار در Il donnera répondant par écrit تحریرًا کفیل ویره جکدر

RÉPONDRE. Faire réponse à une question *A.* اعطاء ـ اجابة الجواب *P.* جواب دادن ـ پاسخ دادن ـ بیوازیدن *T.* جواب ویرمك || S'il vous demande telle chose, que lui répondrez-vous? شونی سؤال ایتسه نه جواب ویره جکسك Il ne sut que répondre نه کونه جواب ویره جکنی بیلهمدی Répondre à propos معقول جواب ویرمك sur-le-champ در عقب جواب ویرمك verbalement, par écrit شفاهًا یا تحریرًا جواب ویرمك

On dit qu'un écho répond, pour dire, qu'il répète les sons, les paroles ردّ جواب ایدر ـ صدا ردّ اصوات ایدر

RÉPONDRE. Écrire à quelqu'un de qui l'on a reçu une lettre *A.* تحریر الجواب ـ تحریر الرجوعة *P.* جوابنامه نوشتن *T.* جواب یازمق || Il répond à toutes les lettres qu'il reçoit آلدیغی مکتوبلرك جملهسنه جواب تحریر ایدر

Il signifie aussi, réfuter *A.* جرح || Il paraît depuis un an un livre contre une telle opinion, et jusqu'ici on n'y a point répondu فلان مذهبك خلافنه اولهرق بر سنه دنبرو بر رساله ظهور ایتمشیکن الی الآن جرحنه تصدّی ایتمدیلر Il a répondu à toutes les objections qu'on lui a faites در میان اولنان اعتراضاتك جملهسنی جرح ایلدی

RÉPONDRE. Avoir rapport, avoir de la conformité, de la proportion *A.* توافق ـ تناسب *P.* موافق افتادن *T.* اویغون اولمق ـ کلمك || L'aile droite de ce bâtiment ne répond pas à l'autre aile بو بنانك جناح یمینی دیگرینه متناسب دکلدر Le second point de ce discours ne répond pas au premier بو مقالهنك شق ثانیسی اوّلکی شقنه موافق کلمز ـ On dit, Tout répond à nos voeux, à nos espérances, pour dire, tout réussit selon nos souhaits, nos espérances هر شئ مأرب

دلخواهمزه ـ ومطالبمزه موافق کلور

On dit, que la douleur qu'on sent en quelque partie du corps répond à une autre partie, pour dire, qu'elle se fait sentir par communication d'une partie à l'autre فلان عضوده ظهور ایدن وجع دیگر عضوه عکس ایدر || Il s'est blessé au coude, et la douleur lui répond au petit doigt دیرسکنده یارهلنوب صیزیسی کوچك پرمغنه عکس ایدر

RÉPONDRE. Aboutir en quelque endroit *A.* انتها *P.* رسیدن ـ منتهی شدن *T.* وارمق ـ چیقمق || Il y a un chemin sous terre qui répond dans la forêt زیر زمینده اورمانه منتهی اولور بر یول وار در Ces allées répondent à ce grand bassin باغچهنك بو یوللری حوض کبیره منتهی اولور

On dit, que des allées se répondent, pour dire, qu'elles sont en symétrie l'une avec l'autre *A.* تقابل *P.* متقابل شدن *T.* قارشولقلی کلمك

Et que le bruit répond en tel endroit, pour dire, qu'il s'étend jusque là صدا فلان طرفه قدر واصل اولور

RÉPONDRE. Faire réciproquement de son côté ce qu'on doit *A.* مقابلة *P.* مقابله نمودن *T.* قارشولغنی ایتمك || On lui a rendu de bons offices, mais il n'y a pas répondu حقنه صرف اولنان همم جلیلهیه مقابله ایتمامشدر On avait conçu de grandes espérances de lui, il n'y a pas répondu طرفندن عظیم شیلر مأمول اولنمشیکن مقابله ایتمامشدر Il a mal répondu à l'attente publique خلقك مأمولنه مقابله ایتمدی ـ مأمولنی مأمولنه موافق حرکت ایتمدی ـ تصدیق ایتمدی

Il signifie aussi, être égal *A.* معادلة *P.* همسنج بودن *T.* دنك اولمق || Son revenu ne répond pas à son bon coeur ایرادی علوّ همّتنه معادل دکلدر Ce plan ne répond pas à mes vues بو ترتیب مرادمه معادل دکلدر Le revenu de cette affaire ne répond pas à la depense بو مادهنك حاصلی مصرفنه معادل اولمز

RÉPONDRE. Être caution, être garant en Justice pour quelqu'un *A.* تکفّل *P.* پایندانی کردن *T.* کفیل اولمق || Je ne suis pas en peine de la somme qui m'est due, car un tel m'en a répondu فلانك ذمّتنده آلهجغم اولان اقچه ایچون بر درلو اندیشهم یوقدر زیرا فلان کس تکفّل ایلدی

Il signifie aussi, être garant de quelqu'un, de quelque chose qui nous a été confiée *T.* مسئول اولمق ـ جواب ویرمك ||

Répondre d'un prisonnier بر اسیر ایچون جواب ویرمك On vous a donné ce prisonnier en garde ; s'il s'échappait, votre tête en répondrait بو اسیر سنك ید حفظکه تسلیم اولندی فرار ایده‌جك اولور ایسه باشك ایله جواب ویره‌جکسك Il a reconnu qu'il était dépositaire de ces meubles, il doit en répondre اشبو متاع بیت امانت طریقیله یدنده محفوظ اولدیغنی اقرار ایتمکله اول متاع ایچون مسئولدر

RÉPONSE. Ce qu'on répond *A.* جواب pl. اجوبة *P.* پاسخ *T.* جواب قطعی المفاد ـ جواب قطعی || Réponse positive جواب خشك pertinente, précise جواب معقول وصریح sèche جواب نفیی متضمن négative جواب حق juste قوری جواب ـ ـ بو جواب شافی دکلدر Cette réponse ne satisfait point جواب شفای صدری موجب اوله‌جق مقوله‌دن ـ مقنع دکلدر دکلدر

On dit proverb. À sotte demande, à folle demande point de réponse سؤال باطله جواب عبثدر ـ On dit aussi, Telle demande, telle réponse بو یله سؤالك بو یله جوابی اولور

Il signifie aussi, réfutation *T.* جرحی حاوی جواب || On verra bientôt sa réponse au livre qu'on a écrit contre lui علیهنه اولدرق تألیف اولنمش کتابه جرحی حاوی ویردیکی جواب قریباً ظهور ایده‌جکدر

RÉPONSE. Lettre qu'on écrit pour répondre à une autre lettre *A.* جوابی حاوی کاغد ـ جواب *T.* جوابنامه *P.* رجوعة || J'ai reçu sa réponse جوابی ـ جوابنامه‌سی یدمه واصل اولمشدر Il m'a écrit en réponse à ma lettre d'un tel jour طرفمه واصل اولمشدر فلان کون تحریر ایلدیکم مکتوبه جواب اولدرق بر قطعه مکتوب یازدی

REPORTER. Porter au lieu où la chose était auparavant *A.* کیرو کوتورمك *T.* باز آوردن *P.* اعادة || On reporta chez lui tout ce qu'il avait envoyé مقدما ارسال ایلدیکی شیلرك جمله‌سی ینه طرفنه اعاده اولندی

Il signifie aussi, redire ce qu'on a vu ou entendu *A.* نقل لاقردی طاشیمق *T.* سخن چینی کردن *P.* الکلام || Vous avez reporté tout ce qu'on avait dit ici بو مجلسده سویلنان صحبترك مجموعنی نقل ایلدك

REPOS. Cessation de mouvement *A.* سکونت ـ سکون *P.* طورغنلق *T.* آرام ـ آسودگی || Les philosophes disent que la matière est de sa nature indifférente au mouvement et au repos قول حکمایه کوره ماده‌نك سکونت وحرکته بالطبع مدخلی یوقدر Se tenir en repos حال سکونت اوزره طورمق Laissez moi en repos بنی حال سکونت اوزره براق Le trop grand repos nuit à la santé مبالغهٔ سکون وآرام مخل صحت وجود در

Et cessation de travail *A.* استراحة ـ راحة *P.* تن آسایی ـ آرامش *T.* دیکلمه || Il y a long-temps que vous travaillez, donnez-vous un peu de repos طول مدت ایشلمکه مداومت ایلدیکه بناءً بر مقدار استراحته محتاجسك Le jour est le temps du travail, la nuit est le temps du repos وقت نهار سعی وخدمته ووقت لیل آرام وراحته مخصوصدر Le septième jour de la semaine est chez les Juifs un jour de repos, qu'ils appellent Sabbat عند الیهود هفته‌نك یدنجی کونی یوم استراحت عد اولنوب یوم السبت اسمیله تسمیه اولنور

REPOS. Tranquillité d'esprit *A.* اطمینان البال ـ طمانینت ـ آسایش درون ـ آرام دل *P.* فراغ البال ـ استراحة البال *T.* اول جهتدن || Je suis en repos de ce côté-là بورك راحتلغی اطمینان قلبم وار در Il est dans un grand repos d'esprit sur cette affaire بو خصوصده کمال مرتبه اطمینان بالی وار در C'est une grande consolation dans les malheurs, que le repos de la bonne conscience نفس مخطره‌نك برائتی جهتیله مستریح البال اولمق ایام کدر ومصیبتده عظیم بر تسلیتدر Vivre en repos طمانینت بال ایله کچنمك Soyez en repos sur mes affaires بنم امورم ایچون مستریح البال اول

On dit figur. Dormir en repos sur une affaire, pour dire, n'en avoir aucune inquiétude بر ماده ایچون آزادهٔ هم واضطراب اولدرق غنودهٔ پستر استراحت اولمق ـ On appelle figur. Repos public, la tranquillité publique *A.* امن وراحة العامة *P.* عباد اللهك راحتی *T.* آسایش حال عباد || Perturbateur du repos public امن وراحت عامه‌نك اخلالنه جسارت ایدن فتنه کار ـ Et le repos éternel, l'état où sont les âmes des bienheureux *A.* نعیم سرمدی ـ راحة ابدیة *P.* آرام جاودانی *T.* ارواح ابدی راحتلق || Prier pour le repos des âmes des morts امواتك راحت ابدیه‌لری ایچون دعا ایتمك

REPOS, se dit aussi d'un lieu propre à se reposer *A.* موقف دیکلنه‌جك یر *T.* آرامگاه *P.* محل الاستراحة ـ الاستراحة || On a distribué dans ce jardin différens repos بو باغچه‌ده متعدد آرامگاهلر ترتیب اولنمشدر ـ Il se dit, dans le discours pro-

noncé, des endroits où la voix se repose *A.* وقف *P.* آرام *T.* دیکلمه

Repos, signifie aussi, sommeil *A.* نوم *P.* خواب *T.* اویقو || Il ne dort plus, il a perdu le repos depuis quelque temps بر مدّتدنبرو خواب وراحتی غائب ایلدی Prendre son repos اویقوسنه خلل ویرمه Ne troublez pas son repos اویقویه وارمق راحتنی بوزمه ـ

REPOSER. Mettre dans une situation tranquille *A.* تمکین ـ اتّکاء *P.* تکیه کردانیدن *T.* طیاندرمق || Reposer sa jambe sur un tabouret بر کمسنه آیاغنی اسکمله اوزرینه طیاندرمق sa tête sur un oreiller باشی یوز یصدیغی اوزرینه طیاندرمق

On dit, qu'une chose repose les humeurs, pour dire, qu'elle les calme *A.* تسکین الاخلاط *P.* آرمانیدن کشها *T.* خلطلری دیکلتدرمک

Reposer, signifie aussi, dormir *A.* تنوّم *P.* خوابیدن *T.* اویومق || Il n'a pas reposé de toute la nuit تا بسحر اویومدی صباحه قدر کوزینه اویقو کلمدی ـ

Il se dit aussi de la cessation du travail *A.* استراحة ـ استرواح ـ آسودگی پذیرفتن ـ آرامیدن ـ آراخیدن *P.* کسب الراحة ـ *T.* راحتلنمک || Cette garnison a beaucoup souffert pendant le siége, il faut la laisser reposer قلعه‌نک محافظ عسکری اثنای محاصره‌ده بغایت کرفتار عنا وزحمت اولدیغنه بناءً استراحتنه رخصت ویرلمک لازمدر Vous ferez bien de faire reposer votre équipage, vos chevaux هنطوکه وبارکیرلرکه بر مقدار راحت ویرسه‌ک اولیدر ـ Il se dit aussi d'un état de repos, de tranquillité || Il ne dort pas, il repose نایم دکل استراحت ایدر Il est sur son lit, qui repose دوشکنده استراحت ایدر

On dit figur. Reposer la tête, l'esprit, l'âme, pour dire, lui procurer du calme *A.* اراحة ـ تظمین *P.* آرانیدن ـ آراخانیدن ـ آسودگی بخشیدن ـ اسوده ساختن *T.* راحتلندرمک || Reposer l'esprit اراحهٔ ذهن ایتمک l'âme تظمین بال ایتمک Cette espérance me repose l'âme بو امید آسوده ساز دل وجاندر ـ On dit aussi, Laisser reposer une terre labourable, pour dire, la laisser en jachère *A.* اراحة الارض *P.* زمینرا آرمانیدن *T.* یری راحتلندرمک

En parlant du lieu où un homme est enterré, on dit, que son corps y repose; et on met aussi sur quelques tombes, Ici repose... ou, Ci-dessous repose... *A.* هذا مرقد فلان *T.* فلانک یاتدیغی یر در

Reposer, se dit aussi des liqueurs qu'on laisse rasseoir, afin que ce qu'il y a de plus grossier tombe au fond *A.* رسوب ـ ترسّب *P.* تشفّل ـ دردی بستن *T.* دیبه چوکمک || Cette eau est trouble, il faut qu'elle repose quelque temps بو صویک کدورتی زیاده اولمغله ترسّبه محتاجدر Quand ce vin-là sera reposé, il sera bon بو باده تشفّل ایلدکده یاپیله‌جقدر Ce café n'est pas assez reposé بو قهوه هنوز کرکی کبی راسب دکلدر

On dit figur. d'un homme agité de quelque passion violente, qu'il faut laisser reposer ses esprits, pour dire, qu'il faut les laisser rasseoir, se calmer ذهنی کسب سکونت ایدنجیه قدر سکونت حاصل ایدنجیه قدر ـ ترک اولنملو در

Se Reposer. Cesser de travailler, d'agir *A.* استراحة *P.* آرامیدن ـ آراخیدن *T.* دیکلمک || Se reposer après le travail ایش ایشلدکدنصکره استراحت ایتمک Il y a dix heures qu'il travaille sans se reposer اون ساعتدنبرو اصلا استراحت بی آرام ایشلر ـ ایتمکسزین ایش ایشلر

On dit figur. Se reposer sur quelqu'un de quelque affaire, pour dire, s'en remettre à lui *A.* استناد ـ اتکا *P.* تکیه کردن *T.* کوونمک ـ طیانمق || Je me repose de cela sur vous entièrement بسبتون سکا استناد ایدرم Je m'en repose sur votre parole سنک وعدکه ـ سنک وعدکه استناد ایدرم کووه‌نورم

À tête reposée. Mûrement et avec réflexion *A.* بذهن الراسب ـ برسوب الذهن || Parler d'une chose à tête reposée ذهن ایله بر شیئدن بحث ایتمک

REPOUSSANT. Qui inspire de l'aversion *A.* کریه ـ موجب الابائة *P.* غرش آور *T.* ایکرندریجی || Laideur repoussante ردّت کریهه Manières repoussantes اطوار ـ اطوار واجبة الابائة کریهه

REPOUSSEMENT. Il se dit d'une arme à feu, qui repousse celui qui la tire *A.* عکس الضرب *P.* زنش باز پس *T.* کیرو دپمه || Cette contusion a été causée par le repoussement de son fusil آتدیغی تفنکک عکس ضربیله بره‌لندی

REPOUSSER. Rejeter, renvoyer *A.* ردّ *P.* باز انداختن *T.* کیرو آتمق || On lui avait poussé la balle, il la repoussa avec la même force آتیلان طوبی ینه اول شدّت ایله ردّ ایلدی

Il signifie aussi, pousser quelqu'un en le faisant reculer *A.* دفع

وكز ـ ردّ P. واپس راندن T. اوته قاقمق ـ اوته‌یه قاقیویرمك || Il voulait entrer, on le repoussa ایچرو كیرمك استدكده ردّ ودفع اولندی — On dit aussi, Repousser les ennemis دشمنی كیرویه دفع ایتمك Les troupes furent repoussées à la brèche عسكر قلعه دیوارنده كشاد ایتدریلان كدكه كلدكده كیرویه دفع اولندی Repousser à l'assaut عسكر قلعه‌نك اوزرینه یورویش ایلدكده كیرویه ردّ اولنمق

On dit figur. Repousser une tentation, une mauvaise pensée, pour dire, les rejeter de son esprit فكر فاسدی دروندن دفع واخراج ایتمك

On dit, Repousser la force par la force, pour dire, employer la force pour se défendre contre celui qui attaque A. دفع الصولة بالصولة P. زوررا بزور دفع كردن T. قوته قوت ایله مقابله ایتمك

On dit figur. Repousser une injure, pour dire, s'en venger بر كمسنه مظهر اولدیغی شتم وتكدیرك انتقامنی آلمق Repousser l'injure par l'injure شتمه شتم ایله مقابله ایتمك Repousser la calomnie, pour dire, la réfuter hautement بر كمسنه حقنده عزو اولنان افترایی اوزرندن آتمق

On dit d'une arme à feu, qu'elle repousse, pour dire, qu'elle donne rudement contre l'épaule de celui qui la tire A. ضرب بالعكس P. باز پس زدن T. كیرویه دپمك || Ce fusil était trop chargé, il a repoussé بو تفنك زیاده‌جه طلو اولدیغندن كیرویه دپدی

REPOUSSER. Pousser de nouveau A. نبوت مجدّدا P. از سر نو گوالیدن T. یكیدن سورمك ـ یكیدن بتمك || Il faut couper cet arbre, il repoussera du pied بو آغاج قطع اولنسه دیبندن سوره‌جكدر Étêtez cet arbre, il repoussera bientôt بو آغاجك تپه‌سنی بودایه‌جق اولور ایسه‌ك قریبا سوره‌جكنه شبهه یوقدر

RÉPRÉHENSIBLE. Qui mérite répréhension A. واجب العتاب ـ واجب المؤاخذة P. سزاوار سرزنش T. آزارلنمغه كركلو || Il est très-répréhensible بغایت واجب المؤاخذه در

Et qui est digne de blâme A. واجب الملامة ـ مستحق اللوم ـ مستحق التعییب P. نكوهیدنی ـ نكوهش سزاوار T. قنانه‌جق || Cela n'est pas si répréhensible que vous croyez سنك ظن ایتدیككك قدر مستحق لوم وتعییب اوله‌جق شی دكلدر

RÉPRÉHENTION. Réprimande A. عتاب ـ مؤاخذة P. سرزنش T. آزارلمه || Une sévère répréhension عتاب شدید

Il signifie aussi, blâme A. لوم ـ ملامت P. نكوهش T. قننمه || Cela est digne de répréhension مستحق لوم اوله‌جق بر حالتدر

REPRENDRE. Prendre de nouveau A. اخذ علی التكرار ـ ضبط علی التكرار ـ مجدّدا اخذ P. نیز گرفتن T. ینه طوتمق ـ ینه آلمق || Reprendre une place قلعه‌یی علی التكرار ضبط ایتمك Reprendre à son service un ancien domestique بر كمسنه اسكی خدمتكارینی تكرار خدمتنه آلمق Cet homme a repris sa femme après une longue séparation زوجه‌سنی مفارقت مدیده‌دنصكره تكرار آلمشدر Après son exil il reprit sa place au Sénat نفیندنصكره كلوب مسند سابقنی ضبط ایلدی Ils ont repris leur correspondance interrompue رهین انقطاع اولمش مكاتبه‌لرینی تكرار اله آلمشلردر ـ شیرازهٔ مكاتبه ومخابره‌یی علی التكرار ربط ایتمشلر ـ كالاوّل تجدید ایلدیلر Leur commerce a repris son train امور تجارتلری سیاق اوّلكی صورتنی طوتدی ـ سابقی اخذ ایتمشدر Ce prisonnier s'était sauvé, mais on l'a repris بو اسیر خلاص بولمشیكن تكرار اخذ اولندی On a repris cet oiseau qui s'était envolé بو قوش اوچوب قاچمشیكن ینه طوتلدی La fièvre, la goutte l'a repris, ou lui a repris فلانی ینه حمّا یاخود علت نقرس طوتدی — On dit, Reprendre une chose, une histoire de plus haut, pour dire, la recommencer de plus haut حكایه‌یی دخی دخی یوقاریسندن ـ اوّلندن طوتمق

Il signifie aussi, continuer une chose que l'on avait interrompue A. مباشرة علی التكرار P. نیز آغازیدن T. ینه باشلمق || Reprenons le discours ینه صددمزه مباشرت ایده‌لم ـ ینه صددمزه كلدلم Reprenons la conversation où nous en étions صحبتی ینه صحبتی قالدیغی یردن طوتدلم ـ قالدیغی یردن باشلیدلم Après cette interruption, il reprit ainsi son discours واقع اولان انقطاعدنصكره صدده ینه شو وجهله آغاز ایلدیكه

On dit au Palais, Reprendre une instance, pour dire, continuer un procès commencé, et qui avait été interrompu تكرار دعوایه مباشرت ایتمك

On dit, Reprendre ses forces, pour dire, les rétablir تجدید قوّت ایتمك ـ قوّتنی تازه‌لندرمك Reprendre courage, pour dire, ranimer son courage تجدید غیرت ایتمك Reprendre ses

esprits, pour dire, revenir d'un état d'étonnement, de trouble کندینه کلمک - جمع خاطر ایتمک

Reprendre son haleine, pour dire, recommencer à respirer بر کمسندنک نفسی ینه یرینه کلمک — Et figur. Reprendre haleine, pour dire, se reposer تنفس ایتمک

On dit, Reprendre un mur sous-oeuvre, par-dessous oeuvre, pour dire, rebâtir les fondemens d'un mur, en soutenant le reste de l'édifice par des étais دیواری عاریتی دیرک اوزرینه آلمق

Reprendre, en parlant d'une étoffe, de bas, etc. signifie, y rejoindre les parties qui sont rompues *A.* ربط *P.* مجدداً از سر نو بهم پیوستن *T.* یکیدن بتشدرمک || Ce bas est trop rompu, on aura de la peine à le reprendre بو چوراب چوق یرده منفسخ اولمغله مجدداً ربطی خیلیجه زحمتلو در

Reprendre. Réprimander *A.* عتاب - توبیخ - مؤاخذه *P.* سرزنش کردن *T.* آزارلمق || Reprendre doucement, rudement خفیفجه یا شدت اوزره عتاب ومؤاخذه ایتمک

Et blâmer, censurer quelqu'un par des paroles *A.* لوم - تعییب - تعییر *P.* نکوهیدن - نکوهش کردن *T.* قنده‌مق || On reprend en vous bien des choses جوق ایشلرکی لوم وتعییب ایدرلر C'est un homme de bien, je ne vois rien à reprendre en ses moeurs, à sa conduite اهل خیر بر آدم اولوب اخلاق واطوارنده محل لوم وتعییب اولەجق بر شئ بولەمم

Reprendre. Trouver à redire à quelque ouvrage, critiquer *A.* تعریض - اعتراض *P.* حرفگیری کردن *T.* خلافنه سوز بولمق || Cet homme trouve à reprendre dans les meilleurs auteurs فلان مشاهیر - کشی اشهر مؤلفینک آثارده محل تعریض بولور مؤلفینک تألیفلرینه وضع انگشت اعتراض اولەجق یر بولور Je ne trouve rien à reprendre à ce passage بو فقره‌ده ذره‌جه قدر جای اعتراض بولەمم Il trouve à reprendre à tout هر شیئک خلافنه - شیئده سر رشته تعریض بولور سوز بولور

Reprendre, se dit encore des arbres, des plantes, qui étant transplantées, prennent racine de nouveau *A.* تأصل مجدداً *P.* از سر نو ریشه گرفتن *T.* یکیدن طوتمق - یکیدن کوکلنمک || Ce pommier a repris شوالما آغاجی مجدداً تأصل ایلدی - تکرار غرس اولندقده طوتدی

On dit d'un malade, qu'il reprend, pour dire, que sa santé se rétablit *A.* تشفی - استشفا - میل الی الصحة *P.* باز حال صاغلمغه یوز طوتمق *T.* تندرستی درفتن

On dit aussi, Le froid a repris هوانک برودتی تجدد تازه‌لندی - ایلدی

Se reprendre. Se corriger soi-même après avoir mal dit *A.* تصحیح الخطاء *P.* سهورا درست کردن *T.* یاکلشی طوغریلمق || Il dit un mot pour un autre, mais il se reprit aussitôt دیدیکجکی لفظک یرینه بشقه بر لفظ سویلدی انجق فی الحال خطاسنی تصحیح ایلدی Il laissa échapper un terme peu convenable, mais il se reprit dans le moment سبق لسان ایله مناسبتسز برکلام قاچردی انجق در آن ساعت خطاسنی تصحیح ایلدی.

Se reprendre, en parlant des plaies, signifie, se rejoindre *A.* التحام - التئام - رام *P.* بهم پیوسته شدن *T.* اوکولوب بتشمک || La plaie se reprend یاره - جراحت التئام ایتمکده در اوکولوب بتشمکده در

Repris. *A.* مأخوذ - مجدداً مضبوط - مجدداً *P.* نیز گرفته *T.* ینه آلنمش

On dit, qu'un homme a été repris de Justice, pour dire, qu'il a été puni ou réprimandé par la Justice قبل شرعدن مؤاخذه وعتاب اولندی

REPRÉSAILLE. Mauvais traitement que l'on fait à un ennemi pour s'indemniser du dommage qu'il a causé *A.* مقابلة بالاسائة الی الاسائة *T.* کملکه کملک ایله قارشولمه || La représaille est permise اسائة اسائت ایله مقابلەیه جواز وار در Attendez-vous à la représaille ایتدیککک اسائته اسائت ایله مقابلەیه منتظر اول Il s'est saisi de cette terre par droit de représailles اسائته مقابلة بالاسائه قاعده‌سنه تبعیة فلان ملکه وضع ید تصرف ایلدی On ne se borna point aux représailles, on commença aussitôt la guerre کملکه کملک ایله مقابلەیه قناعت اولنمیوب دفعة محاربەیه ابتدار اولمشدر

On le dit aussi, de ce qu'on fait pour se venger des ennemis qui ont violé le droit de la guerre *A.* مقابلة بالمثل || Ils avaient pendu nos prisonniers, nous avons pendu les leurs par droit de représailles بزدن اخذ ایتدکلری اسرایی صلب ایلدکلرینه بناءً بزدخی آنلرک اسیرلرینی مقابلة بالمثل قاعده‌سنجه صلب ایتدردک — On dit figur. User de représailles, pour dire, repousser une injure, une raillerie par une autre *T.* مقابلة بالمثلی اجرا ایتمک

REPRÉSENTANT. Celui qui, dans de certaines cérémonies publiques, représente un de ceux qui auraient droit d'y faire quelque fonction *A.* وكيل pl. وكلا ـ نائب pl. نوّاب *P.* جانشين *T.* وكيل || En certaines assemblées, les réprésentans tiennent le rang de ceux qu'ils représentent بعض مجالسده وكلا موكّللرينك رتبه‌سنى اتخاذ ايدرلر Les représentans d'une province, d'une nation ولايت يا ملت وكيللرى ـ On appelle Ministres représentans, les ambassadeurs, parce qu'ils représentent leurs souverains وكيل النفس السلطان *A.*

Il se dit aussi de ceux qui sont appelés à une succession, du chef d'une personne prédécédée *A.* خلف الوارث

REPRÉSENTATIF. Qui représente *A.* متضمّن الصفة الوكالة || Les ambassadeurs ont le caractère représentatif ايلچيلرده وكالت نفس سلطان صفتى وار در

Il se dit aussi en termes de Théologie *A.* مفسّر *P.* نماينده *T.* كوستريجى || Les cérémonies de l'ancienne loi étaient des types et des figures représentatives des mystères de la loi nouvelle شريعت قديمه‌نك رسوم وتشريفاتى شريعت جديده‌يى مفسّر صور وتماثيل ايدى

REPRÉSENTATION. Exposition devant les yeux *A.* ابراز ـ عرض *P.* نمايش *T.* كوسترمه || Il intervint un arrêt qui ordonnait la représentation des titres سنداتك عرض وابرازينى امر بر قطعه حكم عالى صدور ايلدى

Il signifie aussi, image, peinture d'une chose qui sert à en rappeler l'idée *A.* صورت pl. صور ـ تمثال pl. تماثيل *P.* هيكل *T.* تصوير || La représentation d'une bataille بر قطعه جنكك صورتى

Et remontrance qu'on fait à quelqu'un avec égards, avec mesure *A.* اخطار pl. اخطارات *P.* عرضه داشت اخطار كونه || Permettez-moi de vous faire mes représentations طرفكزه تبليغ اخطاراته رخصت ويرك

Représentation, se dit aussi d'une forme de cercueil sur laquelle on étend un drap mortuaire. V. Cercueil.

On dit d'un homme bien fait, qui a bonne mine, une figure imposante, C'est un homme d'une belle représentation *A.* اجهر ـ ذو الجهارة ـ احسن المنظر *P.* خوشنمايش *T.* كوسترشلو || Ce magistrat a une représentation qui en impose ايقاع هيبت ايدر صاحب جهارت ووجاهت بر حاكمدر

Représentation. État que tient une personne distinguée par son rang, par sa dignité, etc. *A.* حشمت *P.* دارات ـ نمايش *T.* كوسترش ـ عنوان || Cette place exige une grande représentation بو مقامده عرض دارات عظيم ايتمك اقتضا ايدر Ce gouverneur néglige trop la représentation بو والى دارات وحشمته اصلا قيد ايتمز

REPRÉSENTER. Présenter de nouveau *A.* احضار فى الحضور على التكرار *P.* ديگر بار پيش نظر آوردن *T.* بردخى اوكه كتورمك ـ بر دخى اوكه چيقارمق || Ne me représentez plus cet homme-là شو آدمى بر دخى اوكمه چيقارمه

Il signifie aussi, exhiber, exposer devant les yeux *A.* عرض ـ ابراز *P.* نمودن ـ در پيش كردن *T.* كوسترمك || Il fut obligé de représenter le contrat en original مقاوله سندينك اصل نسخه‌سنى ابرازه مجبور اولدى

On dit en termes de Pratique, qu'un homme est obligé de se représenter, pour dire, qu'il est obligé de comparaître en personne en Justice حضور ـ حضور شرعده بالنفس حاضر بولنمغه مجبور در || شرعده اثبات وجود ايتمكه مجبور در On lui a ordonné de se représenter en trois mois شرعده حضور دكين اوچ آيه اثبات وجود ايلمسى كندويه امر وتنبيه اولندى

Représenter. Rappeler le souvenir d'une personne ou d'une chose *A.* تذكير ـ اخطار *P.* بياد آوردن ـ بخاطر آوردن *T.* اكدرمق ـ خاطره كتورمك || Cet enfant me représente son père si parfaitement, qu'il me semble que je le vois بو طفل پدرى صورتنى شول رتبده تذكير ايدر كه كويا كوزم اوكنده طورر كبيدر Je ne saurais voir ce lieu-là, qu'il ne me représente l'image de l'ami que j'ai perdu اول محلّ مشهودم اولنجه فوت ايلديكم دوستمك صورتنى تذكيره وسيله اولور ـ En ce sens, on dit aussi, Se représenter *A.* تذكّر ـ خطور بالخاطر *P.* بياد آوردن ـ در خاطر كردن *T.* آكمق ـ خاطره كتورمك || Toutes les fois que je passe par-là, je me représente ce qui m'y est arrivé اول طرفدن مرور ايتدكچه باشمه كلان ما جرا خاطرمه خطور ايدر

Représenter. Être le type, la figure de quelque chose *A.* تمثال ـ تفسير بالتمثال *P.* نمونه دادن ـ نمودن *T.* كوسترمك ـ اورنك اولمق || Les cérémonies de l'ancienne loi représentaient les mystères de la loi nouvelle شريعت قديمه‌ده موضوع اولان رسوم وتشريفات اسرار شريعت جديده‌نك نمونه‌لرى

ایدی

Il signifie aussi, exprimer par le récit, par le discours *A.* تصویر ـ *T.* کوسترمك *P.* نمودن بیان || Il nous a fait un récit où il nous a représenté les choses très-naïvement نقل وروایتنده صورت احوالی کمال خلوص اوزره بزه تصویر وبیان ایلدی Ce prédicateur nous a représenté les approches de la mort avec des couleurs si vives, d'une manière si terrible, que... بو واعظ ایتدیکی وعظده میقات موتك تقربنی الوان ساطعهٔ صراحت آمیز وصور هائلهٔ دهشت انگیز ایله شویله تصویر وبیان ایلدیکه

Et imiter par l'action et par la parole *A.* تقلید ـ تحاکی *P.* تقلید کردن || Les comédiens représentaient la mort de Pompée اویونجیلر فلانك موتنی تقلید ایدرلر ایدی

Représenter, se dit aussi d'un homme chargé d'une procuration spéciale pour faire quelque chose au nom d'un autre *A.* وکالت *P.* کارفلان کس راندن ـ کاررانی کردن *T.* وکیللك ایتمك || Il représente celui dont il a procuration وکالتنامهسنی حامل ـ فلان کمسنهیه وکالت ایدر ـ اولدیغی ذاتك وکیلیدر On dit aussi, que les ambassadeurs représentent les souverains qui les envoient, pour dire, qu'ils en tiennent la place سفرا مبعوث عنه اولدقلری پادشاهك نفسنه وکالت ایدرلر

Il se dit aussi de ceux qui, dans des cérémonies publiques, font des fonctions à la place et au nom d'autres personnes *A.* وکالت *P.* جانشینی کردن *T.* وکیللك ایتمك || Au sacre du Roi, le Duc d'Orléans représentait le Duc de Bourgogne پادشاهك تقدیسی رسمنده فلان کمسنه فلانه وکالت ایدر ایدی

Il se dit aussi des héritiers qui sont reçus à partager une succession, comme étant à la place de ceux dont ils tirent originairement leur droit *A.* استخلاف *P.* جا نشین فلان بودن *T.* بر کمسنهنك یرنده اولمق || Il fut reçu à partager cette succession avec ses oncles, parcequ'il représentait son père باباسنه استخلافی جهتیله عموجهلریله بالاشتراك تقسیم مخلفاته صلاحیتی مقبول ومعتبر طوتلدی

Représenter. Remontrer *A.* عرض ـ افاده ـ بیان *P.* نمودن ـ عرضه داشتن ـ در پیش کردن *T.* کوسترمك ـ بیلدرمك || On lui représenta que c'était se précipiter dans un péril évident بو حالت کوز کوره نفسنی مهلکهیه القا ایتمکدن فرقی اولمدیغی کندویه افاده وبیان اولندی On eut beau lui représenter les inconvéniens où il tomberait دوچار اولهجغی محاذیرك کیفیتی عبث یره کندویه عرض وبیان اولنمشدر

RÉPRESSIF. Qui réprime *A.* زاجر ـ مانع *P.* نهیساز *T.* کیرو طوردریجی ـ منع ایدیجی || Lois répressives احکام زاجره

RÉPRIMABLE. Qui doit ou peut être réprimé *A.* واجب الزجر ـ منعی لازم *T.* منع کردنی ـ سزاوار منع *P.* واجب المنع || C'est un abus réprimable واجب المنع بر فساد در

RÉPRIMANDE. Répréhension, correction faite avec autorité *A.* تعزیر pl. تعزیرات ـ مؤاخذه pl. مؤاخذات *P.* آزار ـ گرفت *T.* ازارلمه || Grande, douce, sévère réprimande تعزیر عظیم یا خفیف یا شدید Il ne peut souffrir les réprimandes تعزیراتی تعزیرلری چکهمز ـ هضم ایدهمز

RÉPRIMANDER. Reprocher à quelqu'un sa faute avec autorité *A.* تعزیر ـ عتاب ـ توبیخ ـ تثریب *P.* آزار کردن ـ گرفت زدن *T.* ازارلمق || Je l'ai fort réprimandé sur telle chose فلانی فلان ماده ایچون چوق تعزیر ایلدم Quel pouvoir a-t-il de nous venir réprimander بزی تعزیر وتوبیخ ایلمکه نه صلاحیتی وار در

Réprimandé. *A.* معاتب *P.* آزار کرده *T.* ازارلنمش

RÉPRIMER. Arrêter l'effet ou le progrès *A.* زجر ـ منع *P.* منع کردن ـ خشکاب نمودن *T.* کیرو طوردرمق || Il faut réprimer le vice, les abus, les malversations مثالب وذمایمك وحلول ایدن فساداتك ومظالم وتعدیاتك منع وزجری اقتضا ایدر La sévérité des lois réprime les méchans, les séditieux قوانین واحکامك شدتی اهل شر وفساد وارباب عتو وعنادك انزجارینی مستلزمدر Il faut réprimer ses passions هوا وهوسی منع ایتمك لازمهٔ حالدندر

Réprimé. *A.* منزجر ـ ممنوع *P.* منع کرده *T.* کیروطوردرلمش

REPRISE. Action de prendre de nouveau *A.* التکرار ضبط علی ـ مکرراً اخذ *P.* باز گرفت *T.* ینه آلمه || La reprise d'une ville, d'une forteresse بر شهرك وبر قلعهنك تکرار ضبطی

Reprise. Continuation de ce qui a été interrompu *A.* دفعه pl. دفعات ـ کره pl. کرات *P.* بار *T.* کره || Le mur a été fait à plusieurs reprises بو دیوار بر قاچ دفعه بنا اولنمشدر Ce livre a été imprimé à plusieurs reprises بوکتاب برقاچ دفعهده طبع اولنمشدر Ils se sont battus à deux reprises sans se blesser ایکی دفعه دوکشمشلر ایکن یارهلنمامشلر در

On dit dans ce sens, La reprise d'un procès *T.* دعوایه تکرار دعوانك اعادهسی ـ مباشرت ایتمك

RÉPROBATION. T. de Théol. La destination aux supplices de l'enfer pour ceux que Dieu a réprouvés. C'est l'opposé de Prédestination *A.* بوار مقدّر من الازل || Les questions de la prédestination et de la réprobation sont difficiles من الازل تقدیر اولنمش فلاح وبواره دائر مسئله‌لر بغایت مشکلدر

REPROCHABLE. Qui mérite reproche *A.* مستحق - مستحق اللوم التعییب - مستحق التقبیح - مستحق الاستهجان *P.* نکوهیدنی - نکوهش شایان *T.* قنه‌نه‌جق || Ce n'est pas là une faute reprochable مستحق لوم اوله‌جق خطالردن دکلدر
Ce témoin est reprochable بو شاهد سزاوار استهجاندر

REPROCHE. Blâme amer que nous encourons par une mauvaise action *A.* تعییب pl. تعییبات - تعییر - طعن *P.* طعنه - تعییر عظیم *T.* عیبلمه - اورمه یوزه || Grand reproche گواژه juste حقه مقارن تعییر وتعییب J'en ai reçu des reproches مظهر طعن وتعییب اولدم

Sans Reproche, s'emploie pour Sans prétendre faire de reproche *A.* بلا امتنان *P.* بی منت *T.* ایچون اورمق یوزینه || Sans reproche, je l'ai aidé دکل - اولمسون اورمق یوزینه dans sa misère یوزینه اورمق اولمسون وقت ضرورتنده حقنه اعانتم اولدیغنی سویلرم

On appelle Homme sans reproche, un homme à qui on ne peut rien reprocher *A.* طاهر - منزّه عن الشین - منزّه عن العیب - پروزسز - عیبسز - لکه‌سز *T.* بیعیب - پاکدامن *P.* الذیل قصورسز

On appelle au Palais, Reproches, les raisons qu'on produit pour recuser des témoins *A.* هجنت || Il a produit ses reproches, et ils ont été jugés pertinens شاهدلرک علیهنه عرض ایلدیکی هجنتلر معقول ومستحسن عدّ اولندی

REPROCHER. Faire des reproches *A.* تشیین - تعییب - طعن - تعییر *P.* طعنه زدن - گواژیدن - گواژه زدن *T.* عیبلمق - یرمک - یوزه اورمق - عارلندرمق || Reprocher à un homme les fautes qu'il a faites بر کمسنه‌یی ارتکاب ایلدیکی قباحتلر ایچون عیبلمق || lui reprocher ses imperfections, sa naissance بر کمسنه‌یی معایب وتقصیراتی واصل ونسبی ایچون تشیین son ingratitude کفران نعمتیچون طعن وتعییر ایتمک تشیینینی ایجاب On ne saurait lui rien reprocher ایتمک بر شئ یوقدر Je n'ai rien à me reprocher là-dessus ایده‌جک اول بابده نفسمی عارلندره‌جق بر سبب بولمم

On dit, Reprocher un plaisir, un bienfait, pour dire, le remettre devant les yeux à celui qui l'a reçu *A.* تحمیل - امتنان المنة *P.* منت کردن *T.* ایولکی یوزه اورمق || Il lui reproche le bienfait qu'il lui a fait ایتدیکی لطف واحسان فلانه ایتدیکی احسانی - ایچون فلانه امتنان ایدر یوزینه اورر

On dit, Reprocher des témoins, quand on allègue des raisons pour récuser des témoins *A.* عزو الهجنة *P.* هجنت یافتن *T.* عیب بولمق - هجنت بولمق || Il reprocha tous les témoins جمیع شاهدلره عزو عیب وهجنت ایلدی

REPRODUCTIBILITÉ. T. de Phys. Faculté d'être reproduit *A.* قابلیة الحصول مجدّداً *P.* نو پیدایی *T.* امکانپذیری یکیدن || La reproductibilité des êtres کائناتک حصوله کلمکه قابلیت تجدّد حصوله قابلیتلری

REPRODUCTIBLE. Susceptible d'être reproduit *A.* ممکن الحصول مجدّداً *P.* امکانپذیر نو پیدایی *T.* یکیدن حاصل اوله بیلور

REPRODUCTION. T. de Botan. Il se dit du renouvellement des plantes qui se fait par les semences, la greffe etc. *A.* تجدّد النبوت *P.* برومندیٔ نو - نو پیدایی *T.* یکیدن سورمه - یکیدن حصوله کلمه || La reproduction de cette année est très-hâtive بو سنهٔ مبارکده تجدّد نبوت ارکنجه واقع اولمشدر

REPRODUIRE. Produire de nouveau *A.* اثبات مجدّداً *P.* از سر نو بالیدن *T.* یکیدن سورمک || Les arbres coupés jusque sur leurs racines, reproduisent un nouveau plant کوکندن قطع اولنان آغاج یکیدن سورر

Il signifie en termes de Jurisp., exposer de nouveau à la vue, à la connaissance *A.* عرض علی التکرار *P.* باز - نیز نمودن در میان کردن *T.* بر دخی کوسترمک - بر دخی میدانه فلان || Ce plaideur n'a fait que reproduire ses moyens جیقارمق مدعی اسباب مدافعه‌سنی علی التکرار عرض ایلمکدن غیری بر شئ ایتمدی

REPROUVER. Prouver de nouveau *A.* اثبات - مجدّداً اثبات علی التکرار || On a prouvé et reprouvé cela de cent manières, à cent reprises بو ماده وجوه شتا ایله کراراً ومراراً اثبات اولندی

RÉPROUVER. Rejeter une chose, la désapprouver *A.* ردّ *P.* نا پسندی نمودن - نا مقبولی نمودن *T.* قبول ایتمیوب آتمق || L'Église a réprouvé cette doctrine بو مذهب علمای دین طرفندن ردّ اولنمشدر

On le dit, en Théologie, par opposition à Prédestiner *A.* تقدير بالبوار من الازل || Dieu réprouva Saül pour sa désobéissance حقّ جلّ وعلا فلانى ارتكاب ايلديكى عتوّ وعصيان ايچون من الازل بواره تقدير ايلدى

RÉPROUVÉ. *A.* مردود *P.* نا پسند *T.* نا مقبول ـ قبول اولنميوب آتلمش

On dit, Abandonner quelqu'un à son sens réprouvé, pour dire, le laisser dans l'erreur *A.* ابقاء على الضلال *P.* در طريق گمراهى سپردن *T.* آزغنلقده براقمق

Il signifie au substantif, celui que Dieu a rejeté et maudit *A.* مردود من الازل ـ مظهر البوار من الازل ـ بور من الازل || Dieu veuille que nous ne soyons pas du nombre des réprouvés الله تعالى بزى من الازل مظهر بوار اولمشلرك زمره‌سنه ادخالدن حفظ ايليه

REPTILE. Il se dit des animaux qui rampent *A.* دابّ ـ دابّة pl. دوابّ ـ هامّة pl. هوامّ *P.* خزنده *T.* قارن اوزرينه سورتنوب يوريين || Animal reptile حيوان خزنده Insecte reptile هوامّدن بر بوجك Le serpent, le ver est un reptile حيّه ودود هوامّ اقسامندندر

Et des animaux qui ont les pieds si courts, qu'ils semblent se traîner sur le ventre *A.* حشرة pl. حشرات *P.* خستر *T.* بوجك || Le lézard est un reptile ضبّ حشرات اقسامندندر

RÉPUBLICAIN. Qui appartient à la république *A.* جمهورى || Gouvernement républicain حكومت جمهوريّه Forme républicaine صورت جمهوريّه ـ Il est aussi substantif, et signifie, qui aime le gouvernement républicain *A.* جمهورى pl. جمهوريّون || C'est un vrai républicain صرف جمهوريدر ـ جمهورئ محضدر

RÉPUBLIQUE. État gouverné par plusieurs *A.* جمهور pl. جماهير || La république Romaine روما جمهورى ـ جمهور رومانى La république de Venise ونديك جمهورى ـ On appelle figur. La république des lettres, les gens de lettres en général جمهور علما

RÉPUDIATION. Action de répudier *A.* طلاق ـ خُلعت ـ مخالعة *P.* آزاد سازئ زن از قيد نكاح *T.* قارى‌يى بوشانمه ـ قارى‌يى بوش ايتمه || La répudiation a été long-temps inconnue à Rome طلاق ماده‌سى وافر زمان رومه‌ده معلوم دكل ايدى

RÉPUDIER. Renvoyer sa femme suivant les formes reçues *A.* تطليق ـ خُلع ـ خلع من النكاح *P.* زنرا از قيد نكاح آزاد كردن *T.* قارى‌يى بوشانمق ـ قارى‌يى بوش ايتمك || La religion chrétienne défend de répudier sa femme شريعت عيسويّه‌ده تطليق زوجه ماده‌سى ممنوعدر

On dit en termes de Droit, Répudier une succession, pour dire, y renoncer *A.* فراغ من الوراثة ـ كفّ اليد عن الوراثة *P.* از ميراث دست كشيدن *T.* ميراثدن وازكچمك

RÉPUDIÉ. *A.* طالق ـ خالع *P.* ازقيد نكاح آزاد كرده *T.* بوش اولمش

RÉPUGNANCE. Sorte d'aversion pour ce qu'on est obligé de faire *A.* اباءة النفس ـ كره ـ كراهة الطبع ـ تنفّر *P.* آزيغ ـ رميدگئ دل *T.* ايكرنش ـ ايكرنمه || J'ai grande répugnance à cela بو بابده عظيم مرتبه اباءت نفسم واردر Il y a consenti avec répugnance مع الكراهه ـ بوكا كرهاً رضا داده اولمشدر رضا ويردى Il a de la répugnance au mariage تزوّج خصوصنده اباءت طبعى واردر Inspirer un sentiment de répugnance بر كمسنه‌نك درونته القاى تنفّر واستكراه ايتمك

RÉPUGNANT. Contraire, opposé *A.* ضدّ ـ منافى

RÉPUGNER. Être plus ou moins opposé *A.* تضادّ ـ مضادّة ـ منافات *T.* ضدّ اولمق || Cette proposition répugne à la première بو قضيّه اوّلكى قضيّه‌يه منافيدر Ces choses répugnent l'une à l'autre بو شيلر برى برينه منافيدر ـ بو شيلر بيننده تضادّ واردر Sa vie répugne à sa doctrine سلوك ومشوارى تعليم ايلديكى اصوله منافيدر ـ On dit aussi, Cela répugne, Il y a quelque chose dans ce qu'il dit qui répugne, pour dire, cela se contredit, il y a contradiction بونده تناقض واردر ـ ديديكى كلامده تناقض واردر

Il signifie aussi, avoir de la répugnance *A.* اباء ـ تنفّر ـ استنفار الطبع *P.* آزيغ نمودن ـ رميده دل شدن *T.* ايكرنمك || Il répugne à cet avis بو رأيدن ابا ايدر J'y répugne entièrement بوندن كلّياً ابا ايدرم La mère répugnait à ce mariage والده‌نك بو نكاح ماده‌سنده تنفّر طبعى وار ايدى ـ On dit aussi, Cet homme me répugne, pour dire, qu'il m'inspire de l'aversion شو آدمدن تنفّر طبعم واردر

RÉPULLULER. Renaître en grande quantité *A.* ريعان بالكثرة *P.* رايگانى پذيرفتن ـ نو بنو زاييدن *T.* چوقلق ايله طوغمق ـ گور اولەرق چوغلمق || Les mauvaises herbes répullulent sans cesse dans ce jardin بو باغچه‌ده يرامز اوتلقلرك كثرت اوزره ريعانى واردر Les erreurs ont répullulé depuis

peu عهد قريبدنبرو اعتقادات باطله‌نڭ كثرت اوزره
ربعانى وار در

RÉPULSIF. T. de Phys. Qui repousse *A.* رادع *P.* باز زن *T.*
كيرو دپيجى || Vertu répulsive خاصهٔ رادعه

RÉPULSION. T. de Phys. Action d'une faculté répulsive *A.* ردع
P. باز زنش *T.* كيرو دپمه - كيرو دپره‌نش || L'attraction et la
répulsion جذب وردع La répulsion des corps élastiques حال
قوّت ثوو بلرى اولان اجرامك ردعى

RÉPUTATION. Renom, opinion publique *A.* شهرت - صيت
P. نام *T.* آد || Bonne réputation صيت جميل - شهرت حسنه
grande شهرت جزيله - شهرت شايعه équivoque, douteuse
شهرت مظنونه ومشكوكه méchante شهرت قبيحه - سوء صيت
Il jouit d'une haute réputation شهرت جليله ايله معروف
Il est en réputation d'homme sage فرط عقل ودرايت بر آدمدر
ايله شهرتيافته در

Réputation, mis sans épithète, se prend toujours en bonne part
A. شهرت حسنه - حسن الاشتهار - صيت حَسَن - حُسن
الصيت - نباهة الاسم *P.* نيكنامى - آوازهٔ نيك *T.* ايو آد ||
Acquérir de la réputation كسب نيكنام ايتمك Il a de la ré-
putation نامدار در - منبوه الاسمدر Blesser, flétrir, noircir la
réputation de quelqu'un بر كمسنه‌نك حسن صيتنه ايراث
شين ونقيصه ايتمك - On dit aussi des choses, qu'elles sont
en réputation *T.* اشتهارده اولمق || Les poésies de cet auteur
sont en grande réputation بو مؤلفك تاليفات منظومه‌سى
غايت ايله اشتهارده در

RÉPUTER. Croire, estimer, tenir pour *A.* عدّ *P.* شمردن *T.*
صايمق || Il est réputé pour homme de bien ارباب خير
عدادندن معدود در On ne le répute pas capable d'avoir des
charges ضبط مناصبه لايق بر ادم عدّ اولنمز

Réputé. Censé *A.* معدود *P.* شمرده *T.* صايلور || Un homme
absent pour les affaires de sa compagnie, est réputé présent
شركاسنك اموريچون غايب اولان كشى حاضر عدّ
اولنور

REQUÉRABLE. Qui doit être requis *A.* واجب الطلب -
واجب التقاضا *P.* خواستنى *T.* استنور - استنه بيلور

REQUÉRANT. Qui requiert, qui demande en Justice *A.* طالب
pl. طلاب - متقاضى *P.* طلبكار - خواهنده *T.* استيجى -
استيان || Le bénéfice a été donné à celui qui était requérant فلان

زعامت طالبنه توجيه اولندى

REQUÉRIR. Prier de quelque chose *A.* استدعا - التماس *P.*
نياز كردن - در خواستن *T.* رجا ايتمك || Qui est-ce qui
vous en a requis? بوكا دائر سكا التماس ايدن كيمدر

Il se dit en termes de Palais, des parties qui demandent quel-
que chose en Justice *A.* طلب - تقاضا - استدعا De là cette for-
mule: Soit fait ainsi qu'il est requis استدعاسى موجبنجه عمل
اولنه - On dit aussi, Il requiert pour le Roi جانب پادشاهى
ايچون تقاضا ايدر - طلب ايدر - Et requérir un bénéfice, pour
dire, se présenter pour obtenir un bénéfice vacant بر زعامته
طالب اولمق - محلول قالمش زعامت ايچون عرض
طلب ايتمك

On dit, Cela requiert... pour dire, cela exige... *A.* اقتضا -
ايجاب || Cela requiert célérité, diligence بوكا عجله اقتضا ايدر
requiert votre présence سنڭ حضوركى ايجاب ايدر Autant
que la nécessité le requerra حاجتك موجب ومقتضاسى
مرتبه‌سنجه

Requis. *A.* مطلوب *P.* خواسته *T.* استنمش - On dit, Il
a l'âge requis سنّ مطلوبه بالغدر Il a les qualités requises pour
posséder cette charge بو منصبك ضبط واداره‌سى ضمننده
لازم اولان اوصاف مطلوبه ذاتنده موجود در

REQUÊTE. Demande par écrit *A.* عريضة *P.* عرضه داشت -
T. عرضحال || Présenter requête au Conseil مجلسه
عرضحال تقديم ايتمك Il demande par sa requête...
عرضحالنده شونى استدعا ايدر كه

Il signifie aussi, une demande verbale *A.* استدعا - التماس
P. نياز *T.* رجا || Ayez égard à la requête que je vous fais نيازمه
توجيه نظر التفات ايله

REQUIN. Poisson de mer, qu'on appelle aussi, Chien Marin.
V. ce mot.

REQUISE. Il ne se dit qu'en cette façon de parler: Une chose
sera de requise, pour dire, qu'on en aura besoin *A.* مطلوب *P.*
خواسته *T.* استنه‌جك - آرانه‌جق

RÉQUISITION. Action de requérir *A.* طلب *P.* خواهش *T.*
استيش || À la réquisition d'un tel فلانك طلبنه مبنى

Il signifie aussi, une demande faite par autorité publique, qui
met une certaine chose à la disposition de l'État *A.* مطالبهٔ ميريّة
pl. مطالبات ميريّة - ترتيبات ميريّة - حوالات ميريّة pl.

T. جانب میریدن اولان مطالبه || On a mis tous les chevaux du pays en réquisition مملکتک بالجمله بارکیرلری جانب میریدن مطالبه اولمشدر Tout le chanvre est en réquisition pour les cordages موجود اولان کندر تلنک مجموعی هلاط جانب ـ لازمه سیچون جانب میریدن مطالبه اولمقده در On a fait une réquisition de tous les jeunes gens, depuis dix-huit ans jusqu'à vingt-cinq, qui les oblige d'aller à l'armée اون سکز یاشندن یکرمی یاشنه وارنجه جمیع اهالئ مملکت سفره اشدرلمك اوزره جانب میریدن ترتیب اولندی Les fréquentes réquisitions ruinent une province حوالات میریه نك کثرتی مملکتك خرابیت حالنه موجب اولور

RESCINDANT. T. de Jurispr. Demande tendante à faire annuler un acte, un arrêt A. دعوی الابطال || On a jugé le rescindant دعوای ابطال حکم اولندی

RESCINDER. Casser, annuler un acte contre lequel on s'était pourvu A. نسخ ـ ابطال || Il a fait rescinder l'obligation, le contrat تمسّکی ومقاوله سندینی نسخ وابطال ایتدردی

RESCISION. Cassation des actes. V. Rescinder || Obtenir des lettres de rescision نسخ وابطالی حاوی فرمان تحصیل ایتمك Il a demandé la rescision de cet acte بو سندك نسخ وابطالنی استدعا ایلدی

RESCRIPTION. Mandement par écrit que l'on donne pour toucher certaine somme A. ورقة الحوالة P. حواله نامه T. حواله کاغدی || On lui a donné une rescription de mille écus sur un tel fermier فلان ملتزم اوزرینه بیك غروشلق بر قطعه بیك غروشلق برحواله ـ حواله کاغدی ویردیلر Il est porteur d'une rescription sur le receveur des tailles اموال خراجیه محصّلی اوزرینه بر قطعه حواله سی وار در

RESCRIT. Il se dit de certaines lettres ou réponses des Souverains A. نمیقة السلطان P. نامهٔ شاهی T. خطّ همایون || Il y a plusieurs rescrits des Empereurs, qui font partie du Droit Romain قیاصرهٔ رومك متعدّد خطوط همایونلری وار در که فتاوای رومیه نك تتمّه سی مثابه سنده در Il se dit aussi d'une réponse du Pape sur quelque question de Théologie ریم پاپاسی طرفندن ویریلان فتوا

RÉSEAU. Petit rets A. شُبَیکة P. نسبیلچه T. کوچك آغ || Mettre des réseaux à l'entrée du terrier, pour prendre des lapins طاوشان آولمق ایچون این آغزینه آغ قورمق Il se prend aussi, pour un ouvrage de fil, de soie, etc, fait par petites mailles, en forme de rets A. ذو شبك ـ شابك ـ مشبّك P. سرد ـ تنیده T. اورکو || Coiffe de réseau اورکولی باش اورتیسی

En termes d'Anatomie, on appelle Réseau, un entrelacement de vaisseaux sanguins A. شبكة || Réseau artériel, veineux شبكة الشرايين وشبكة العروق

RÉSERVATION, et **RÉSERVE.** Action de réserver. A. قید pl. قیود ـ شرط pl. شروط || Dans ce contrat, il a fait plusieurs réserves بو مقاوله حجّتی ایچنه قیود عدیده درج ایلدی Il a donné sa terre à ferme, sans faire aucune réserve مقاطعه سنی بلا قید وشرط الزام ایلدی

Il signifie en Jurisprudence, la stipulation de certains droits en certains cas présumables A. قید احترازی pl. قیود احترازیّة || Il y a dans cet acte des réserves à craindre اشبو حجّت ایچنده وسوسه اولنه جق بعض قیود احترازیه وار در

Corps de réserve, signifie en termes de guerre, des troupes que le général réserve pour s'en servir où il en est besoin T. موقوفاً لدی الاقتضا امداده ـ لوقت الحاجه ترتیب اولنمش عسکر || On détacha deux mille hommes du corps de réserve, pour fortifier l'aile gauche qui pliait متوجّه سمت رجعت اولمش اردونك جناح یمیننه مدار تقویت اولمق ایچون موقوفاً لوقت الحاجه ـ ترتیب اولنمش عسکردن ایکی بیك نفر افراز اولندی En termes de Marine, on appelle La réserve, un certain nombre de vaisseaux destinés à secourir ceux qui en ont besoin T. لدی الحاجه امداده یتشمك ایچون وراده توقیف اولنان سفاین ـ احتیاطاً وراده توقیف اولنان سفاین

À la Réserve. À l'exception A. الا ـ ماعدا P. جز T. غیری ـ اوزکه || Il a perdu tous ses biens, à la réserve d'une petite maison بر باب منزل صغیردن ماعدا بالجمله ما ملکنی ضایع ایتمشدر

Sans Réserve. Sans exception A. بلا استثناء P. بر شیئ براقمیدرق T. بتمامی ـ نگذاشته

En Réserve. À part, à quartier A. محفوظاً T. محفوظ اولدرق || Il a mis tant d'argent en réserve شو مقدار اقچه محلّ محفوظده وضع ایلدی Il a toujours quelque chose en réserve محفوظ

اولەرق دائما بر مقدار اقچەسی وار در

Réserve. Discrétion, retenue *A.* احتراز *P.* پرهیزکاری *T.* صاقنمە || Cet homme ne parle jamais qu'avec beaucoup de réserve بو آدم دائما کمال احتراز اوزرە تکلّم ایدر Il était fort inconsidéré, il en use maintenant avec plus de réserve مقدما بغایت ملاحظەسز ایکن شمدی قاعدهٔ احترازە زیادە رعایتی وار در

RÉSERVÉ. Discret, qui ne se hâte pas trop de dire ni de faire connaître ce qu'il pense *A.* محترز *P.* پرهیزکار *T.* صاقنیجی || Il faut être fort réservé avec ces gens-là شو آدملر ایلە بغایت احتراز اوزرە اولمق اقتضا ایدر Une autre fois je serai plus réservé à dire mon avis بشقە وقتدە رایمی بیان ایلمکە زیادە احتراز ایدەجکم

RÉSERVER. Garder, ménager une chose pour certaines occasions *A.* حفظ *P.* پاس داشتن *T.* صاقلمق || Réservez ce discours-là pour une autre fois بو صحبتی وقت آخر ایچون حفظ ایلە Il est bon de réserver de l'argent pour les besoins imprévus فوق الملحوظ ظهوری محتمل اولان حالات ایچون بر مقدار اقچە حفظ ایتمک لازمدر Un homme sage réserve ses amis pour les occasions essentielles عاقل اولان کشی دوستلرینی وقت حاجت ایچون صاقلر Il réserve ce cheval pour un jour de bataille اتنی بر جنک کونی ایچون حفظ ایدر

Réserver ou Se réserver. Retenir quelque chose du total *A.* توقیف *P.* باز داشتن *T.* آلیقویمق || On peut vendre la propriété d'une terre, et s'en réserver la jouissance بر کمسنە متصرّف اولدیغی چفتلکک غلّاتنی کندو نفسیچون توقیف ایتمک شرطیلە یالکز حقّ ملکیتنی فروختە قادر اولور Il a donné tout son bien aux pauvres, et ne s'est réservé que sa maison کندوسیچون خانەسندن غیری بر شئ آلیقویمیوب اموال سائرەسنک مجموعنی فقرایە طاغتدی Le tribunal a jugé le principal, et a réservé à faire droit sur les intérêts محکمەدە اصل مالک دعواسی حکم اولنوب مرابحەیە دائر احقاق حقّ اولنمق خصوصی وقت اخر ایچون — وقت اخرە تعلیق اولندی - توقیف اولندی On dit aussi, Se réserver à faire..., pour dire, remettre à faire... en temps convenable || Je me réserve à faire cela en tel temps بو ایشی فلان وقتدە آلیقویدم Je me réserve à parler quand j'aurai entendu vos raisons طرفکدن سرد اولنەجق علل واسبابی استماع ایلدیکمدە رایمک افادەسنی اول وقت ایچون آلیقویدم Je me réserve pour une autre occasion بو شیئک ایتمەسنی بشقە بر فرصتک ظهورینە قدر آلیقویدم

Réservé. *A.* محفوظ *P.* پاس داشتە *T.* صاقلنمش *A.* موقوف *P.* باز داشتە *T.* آلیقونمش

RÉSERVOIR. Lieu fait exprès pour amasser des eaux *A.* حوض pl. حیاض - صهوة pl. اصهاء *P.* تالاب - آبدان *T.* حوض || Un réservoir de plomb قورشوندن مصنوع حوض de cent muids d'eau یوز اولچک صو استیعاب ایدر بر حوض

On appelle la vésicule du fiel, Le réservoir de la bile *A.* کیس المرارة *P.* کیسهٔ زهرە *T.* اود کیسەسی

RÉSIDANT. Qui réside, qui demeure *A.* ساکن - مقیم *P.* جا گرفتە - جایگیر *T.* اوتوران || Le lieu où il est résidant ساکن اولدیغی محل V. aussi Résident.

RÉSIDENCE. Demeure ordinaire en quelque lieu *A.* محلّ - مقرّ - الاقامة *P.* جای اقامت - قرارگاه - مسکن *T.* اوتوریلان || Il fait sa résidence en telle ville محلّ اقامتی فلان بلدە در

Il se dit aussi du lieu de la résidence ordinaire d'un prince *A.* مقرّ الحکومة *P.* حکومت قرارگاه *T.* بر حکمدارک اوتوردیغی یر

Et du séjour actuel et perpétuel d'un officier dans sa charge *A.* اقامة - قرار *P.* نشست *T.* اوتورمە || Ce magistrat ne peut faire le voyage, à cause de la résidence à laquelle sa charge l'oblige بو حاکم مأموریتی مقتضاسنجە یرندە قرار واقامتە مجبور اولمغلە سیاحت ایدەمز Les évêques, les curés sont obligés à la résidence پسقپوسلر ومحلّە امامری مأمور اولدقلری یردە قرار واقامتە مجبور درلر

Il se dit aussi de l'emploi d'un résident auprès d'un prince *T.* رتبهٔ ثالثە ایلچیلکی خدمتی || Il demande une telle résidence فلان دولتک یانندە رتبهٔ ثالثە ایلچیلکی خدمتنی طلب ایدر Au retour de sa résidence رتبهٔ ثالثە ایلچیلکی خدمتندن عودتندە

Résidence, en termes de Chimie, signifie, les parties les plus grossières qui s'amassent au fond d'un vase, après que la liqueur qu'il contient s'est reposée *A.* ثافل - غربیل *P.* درد *T.* پوصە || On juge de la qualité des eaux, des liqueurs, par leur résidence میاهک وسائر مایعاتک کیفیتی پوصەسندن معلوم اولور

RÉSIDENT. Ministre public envoyé pour résider auprès d'un gou-

vernement étranger, et qui est moins qu'un envoyé *A.* سفیر ذو رتبهٔ *T.* ایلچی کمتر پایه *P.* سفیر اسفل الرتبه ـ رتبهٔ الثالثة شق ثالث ایلچیسی ـ ثالثه ایلچیسی || Le résident d'un tel prince à la Cour de France فلان حکمدارک فرانسه دولتی فرانسه دولتنده ـ یاننده مامور اولان رتبهٔ ثالثه ایلچیسی مامور اقامت اولان

RÉSIDER. Faire sa demeure en quelque endroit *A.* ـ اقامت قرار ـ جا گرفتن ـ نشستن *P.* اتخاذ القرار ـ تسکن ـ تمکن گرفتن *T.* مقیم اولمق ـ ساکن اولمق ـ اوتورمق || Il est d'une telle ville, mais il demeure ordinairement à Paris اصلی فلان دیاردندر لکن عادتا پارسده مقیمدر Il réside presque toujours à sa terre همان دائم الاوقات چفتلکنده اقامت ایدر Dieu est présent partout, mais il réside d'une manière particulière dans ses temples جناب رب العزت هر محل وهر مکانده حاضر ایدوکی درکار ایسده معابد شریفده وجودی علی وجه التخصیص جایگیر ومستقر در ـ On dit Figur. || Toute l'autorité réside dans la personne d'un tel امر حکومت بستون فلانک ـ جملهٔ فلانک ید تصرفنده قرارگیر در Cet homme croit que toute la sagesse, toute ذاتنده منحصر در la science, tout le bon sens réside dans sa tête بو آدم ظن ایدر که عقل ودرایت وعلم ومعرفت وسداد فکر ورویت کافهٔ جملهٔ کندو باشنده متمکندر ـ کندو باشنده اتخاذ قرار ایدر

On dit aussi figur. La quéstion réside en ceci; Voilà où réside la question, pour dire, la question, la difficulté consistent dans ce point مصلحتک بترمسی ـ اشته فص الامر بوندن عبارتدر کرتهسی شونده در

RÉSIDU. T. de Comm. Le restant *A.* صحّ الباقی ـ باقی *P.* مانده ـ مقدار مانده *T.* قالمش ـ باقی قالمش || Résidu du compte حسابک صح الباقیسی Les dépenses prélevées, il s'est trouvé un faible résidu مصارف فرو ونهاده اولندقده جزئی بر مقدار باقی قالمشدر

Il se dit en Chimie, de ce qui reste d'une substance passée par quelque opération. V. Résidence.

RÉSIGNANT. Celui qui résigne un office, un bénéfice à quelqu'un *A.* فارغ *P.* فراغتکنان *T.* فراغت ایدن ـ قصر ید ایدن || La résignation n'eut pas lieu, parce que le résignant mourut avant qu'elle fût admise فراغت مادهسی نظامپذیر اولمدی زیرا فراغتک قبولی تحقق ایتمزدن مقدم فارغک وفاتی ظهور ایلدی

RÉSIGNATAIRE. Celui à qui on a résigné *A.* مفروغ له *T.* اوزرینه فراغت اولنان || Le résignant et le résignataire فارغ فراغت ایدن واوزرینه فراغت ـ ومفروغ له اولان کشی Le résignataire n'a pas encore pris possession مفروغ له اولنمش اولان کمسنه فراغت اولنمش شیئه هنوز وضع ید تصرف ایتمامشدر

RÉSIGNATION. Soumission à son sort *A.* رضا ـ تسلیمیت || Il a subi sa disgrâce, son exil avec résignation دوچار اولدیغی حال ادبار ونکبتی ونفیینی رضا وتسلیمیت ایله قبول ایتمشدر Et soumission à la volonté de Dieu *A.* تسلیمیة الی ـ توکل || Il est mort avec un grande, une entière résignation aux volontés du Ciel ارادهٔ الله ارادهٔ صمدانیهیه کمال توکل وتسلیمیت احکام تقدیر باری‌یه توکل ـ ایله دار بقایه ارتحال ایلدی تام وتسلیمیت کامله ایله

RÉSIGNATION. T. de Jurisp. Abandon en faveur d'un autre *A.* قصر الید ـ فراغت ـ فراغ || Il a fait cession et résignation de tous ses droits à son frère کافهٔ حقوقنی قرنداشنه قصر ید وفراغت ایلدی

Il se dit aussi de la démission d'un bénéfice ecclésiastique *A.* استعفا || Faire résignatiou استعفا ایتمک Donner sa résignation استعفاسنی ویرمک

RÉSIGNER. Se démettre d'un office en faveur de quelqu'un *A.* فراغت کردن *P.* قصر الید ـ فراغت || Résigner un office à un tel بر منصبی فلانه فراغت ایتمک

On dit, Résigner son âme à Dieu, pour dire, la remettre entre les mains de Dieu باری تعالی‌یه تسلیم نفس ایتمک Et se résigner à la volonté de Dieu رضای ـ رضاء اللهه تسلیم اولنمق ارادهٔ صمدانیهیه ایفای ـ باری‌یه اظهار تسلیمیت ایتمک لازمهٔ توکل ومطاوعت ایتمک

RÉSIGNÉ. *A.* مفروغ *P.* فراغتکرده *T.* فراغت اولنمش *A.* مسلم الی ارادة الله ـ متوکل علی الله ـ متوکل || Il est mort bien résigné à la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانیهیه توکل تام ایله تسلیم جان ایلدی

RÉSILIATION. T. de Jurisp. Résolution d'un acte. *A.* انفساخ *P.* شکست *T.* بوزلمه || La résiliation d'un bail, d'un contrat التزام تمسکنک ومقاوله سندینک انفساخی Résiliation de vente بازارلغک بوزلمسی ـ اقالهٔ بیع ـ انفساخ بیع

RÉSILIER. Casser, annuler un acte *A.* فسخ ـ الغا *P.* شکستن *T.* بوزمق || Le juge a résilié ce contrat حاکم اشبو مقاوله سندینی الغا ایلدی Ce contrat a été résilié بو مقاوله سندی فسخ اولنمشدر Résilier une vente فسخ بیع ایتمک ـ اقالهٔ بیع ایتمک

Résilié. *A.* منفسخ ـ ملغا *P.* شکسته *T.* بوزلمش

RÉSINE. Matière inflammable et onctueuse qui coule de certains arbres *A.* علک pl. علوک *P.* شلم *T.* ساقز || Le camphre est une espèce de résine کافور علوک اقسامندندر

Il se dit particulièrement de celle que sort des pins et des sapins *A.* راتیان ـ راتیانه *P.* صمغ صنوبری ـ راتینج ـ راتین ـ رخینه ـ زنکباری *T.* رجنه ـ چام ساقزی || Un flambeau de résine رجنه‌دن مرتب بر مشعله Cela sent la résine بو شیده چام ساقزی رایحه‌سی وار در

RÉSINEUX. Qui produit la résine, ou qui en a quelque qualité *A.* ذو علک *P.* شلمناک *T.* ساقزلو *A.* راتینجی *P.* راتیاناک *T.* رجنه‌لو || Ce bois est un peu résineux بو اغاج نوعما ذو علکدر Odeur résineuse رایحهٔ راتینجیه

RÉSIPISCENCE. Reconnaissance de sa faute avec amendement *A.* توبة *P.* توبه کاری || Il est enfin venu à résipiscence عاقبة الامر توبه ایتدی Avez-vous quelque preuve de sa résipiscence? توبه ایلدیکنه بر دلیلک وارمیدر

RÉSISTANCE. Qualité par laquelle un corps, une chose résiste *A.* طبیعة مقاومة *P.* پایداری *T.* طیانقلق || Il est difficile de graver sur les pierres dures, à cause de la résistance de la matière احجار صلبه طبیعت مقاومه‌لری تقریبیله بالصعوبه حک اولنور Cette étoffe n'a point de résistance بو ثوبک اصلا طیانقلغی یوقدر

Résistance. Défense que font les hommes, les animaux, contre ceux qui les attaquent *A.* مقاومة ـ مدافعة *P.* ستیزه *T.* قارشو طورمه || Vigoureuse, faible, longue résistance مقاومت شدیده یا ضعیفه یا مدیده opiniâtre مدافعهٔ باللجّ والعناد Faire beaucoup, peu de résistance کلی یا جزئی مقاومت ایتمک Il s'est rendu sans résistance بلا مقاومة تسلیم اولندی

Il signifie aussi, opposition aux desseins, aux volontés d'un autre *A.* مخالفة *P.* خلافنمایی ـ خلافگیری ـ سرنافرویی *T.* قارشو طورمه || Si vous proposez cela dans l'assemblée, vous trouverez bien de la résistance بو ماده‌یی مجلسده ایراد ایده‌جک اولور ایسه‌ک خیلی مخالفته دوچار اوله‌جقسک Il y aura de la résistance de la part de tels et tels فلان وفلان طرفلرندن اظهار مخالفت اولنه‌جقدر Je n'y apporterai aucune résistance بو خصوصده بر وجهله مخالفت ایده‌جک دکلم Il a obéi sans résistance بلا مخالفة اطاعت ایلدی ـ بلا مخالفة سر فرو برده مطاوعت اولمشدر

RÉSISTER. Ne pas céder au choc, à l'effort d'un autre corps *A.* مقاومة *P.* پایداری کردن *T.* طیانمق || Le marbre résiste plus au ciseau que la pierre commune مرمر طاشی بیاغی طاشدن زیاده آی دمورینه مقاومت ایدر C'est une viande dure et coriace, elle résiste au couteau بو لحم غایت ایله صلب وعالکدر بچاغه مقاومت ایدر Des bottes qui résistent à l'eau صویه مقاوم اولان چزمه Ce vieux château a jusqu'ici résisté aux injures du temps بو بنای عتیق شمدیه قدر شداید دهره مقاومت ایلدی

Résister. Se défendre, opposer la force par la force *A.* مقاومة ـ مدافعة *P.* ستیزه نمودن *T.* قارشو طورمق || Les assiégés ont résisté long-temps محصورین وافر زمان مقاومت ایلدیلر ـ مقام مقاومتده اظهار ثبات ایتمشلر در Ce commandant ne s'est rendu que quand il a vu qu'il ne pouvait plus résister محافظ قلعه مقاومته بر درلو اقتداری قالمدیغنی کورنجه استیمانه رغبت ایلدی ـ مقاومتدن کمال عجزینی کورنجه استیمان ایلدی

On dit aussi, qu'un cheval résiste au cavalier, pour dire, qu'il n'obéit qu'avec peine *A.* حران *P.* سرکشی نمودن *T.* دارتلق ایتمک

Résister. S'opposer aux desseins, aux volontés de quelqu'un *A.* مخالفة *P.* خلافگیری کردن ـ خلافکاری نمودن ـ سر فرویی نکردن *T.* قارشو طورمق || Résister fortement à quelqu'un بر کمسنه‌یه شدتلوجه مخالفت ایتمک Il voulait faire passer cette proposition, mais tout le monde y résista بو تکلیفک ترویجنی مراد ایتمشیکن عموما مخالفت کوستردیلر ـ علی العموم قارشو طوردیلر Qui peut résister à la volonté de Dieu? مراد اللهه کیم مخالفت ایده بیلور Résister à la tentation اغوای نفسه مخالفت ایتمک ـ مقاومت ایتمک Résister à l'adversité شداید دهره اظهار مخالفت ایتمک

Il signifie aussi, supporter facilement la peine, le travail *A.* تحمّل ـ اطاقة *P.* تاب آوردن ـ یارا داشتن *T.* طاقت

كوج يتمك ـ كتورمك || Cet homme a un corps de fer, il résiste à toutes les fatigues بو آدمك بدنى پولاددندر هر درلو تعب ومشقته تحمّل ايدر Qui pourrait résister à ce grand chaud? بو مقوله حرارت شديده‌يه كيم طاقت كتوره بيلور Résister à la douleur وجعك شدّتنه تحمّل ايتمك ـ En parlant d'une incommodité qu'on a peine à supporter, on dit, C'est un homme d'un ennui mortel, il n'y a pas moyen d'y résister شو ثقلتنه طاقت كتورمك ـ آدمك ثقلتى تحمّلگداز در محالدر Vous travaillez trop, votre santé n'y pourra résister ايتديككك شغل وسعى مفرطه مزاجك متحمّل دكلدر

RÉSOLUBLE. T. didact. Qui peut être résolu. Il se dit principalement des questions et problèmes dont on peut trouver la solution *A.* ممكن الحلّ ـ سهل الانحلال *P.* كشودنى *T.* سوكيلور

RÉSOLUMENT. Avec une résolution fixe et déterminée *A.* بعزم القطعى *P.* بهمه حال *T.* البتّه || Je veux résolument que cela soit بو شيئك اولمسى عزم قطعى ايله مطلوبمدر Résolument je n'en ferai rien هيچ بر شئ ايتمامكه قطعيجه عزم البتّه والبتّه Tout résolument ونيتّم وار در

Il signifie aussi, hardiment, avec courage *A.* بالجرائة ـ بالجسارة صاقنميدرق *T.* بى محابا ـ بى باك وپروا ـ جسورانه *P.* || Il lui répondit résolument qu'il n'en ferait rien هيچ بر شئ ايتمم بى ديو جسورانه جواب ويردى Il va résolument au combat محابا جنكه صالر Il a passé résolument, l'épée à la main, au travers des ennemis دشمن آره‌سندن قلج النده اولدرق بى باك وپروا شيوشيويردى

RÉSOLUTIF. T. de Pharm. Qui dissipe une humeur *A.* محلّل *P.* كدازنده *T.* اريديجى || Cet onguent est fort résolutif بو ياغ غايت كسكين بر محلل اخلاطدر

RÉSOLUTION. Cessation totale de consistance *A.* انحلال *P.* پراكندگى *T.* طاغلمه ـ سوكلمه ـ Il se dit en Médecine, de l'action par laquelle une tumeur se dissipe || La résolution d'une tumeur, d'un calus ورمك وناصرلنمش اتك انحلالى ـ طاغلمه‌سى ـ Il se dit aussi en Chimie de la réduction d'un corps en ses premiers principes || La résolution des corps en leurs principes اجرامك انحلاليله اجزاى اصليه‌لرينه رجوعى

En termes de Jurisprudence, il signifie, dissolution, rescision *A.* انفساخ || La résolution d'un bail, d'un contrat التزام تمسّكنك ومقاوله سندينك انفساخى

RÉSOLUTION. Dessein que l'on forme, parti que l'on prend *A.* عزم ـ عزيمت pl. عزايم ـ تصميم pl. تصميمات ـ تصميع pl. تصميعات *P.* قرارداده *T.* نيت قرار ويرلمش || Grande, hardie, résolution عزيمت جليله وجسورانه sage, judicieuse عاقلانه وحكيمانه عزيمت ferme عزم جازم ـ عزم صارم Sa dernière résolution نتيجهٔ عزم وقرارى Prendre promptement sa résolution تيز الدن عقد عزيمت ايتمك Il prit la résolution de faire ce voyage اول سفرى تصميم ايلدى Changer de résolution تبديل عزم وقرار ايتمك

Il signifie aussi, fermeté *A.* متانة الطبع ـ ثباة القلب ـ متانة الرأى ـ استحكام الرأى *P.* استوارئ انديشه *T.* يوركك طيانقلغى || Pour renoncer au monde à son âge, il faut bien de la résolution بو سنده ايكن تارك دنيا اولمق خيلى متانت قلبه محتاج بر مادّه در Un homme qui a de la résolution متين الرأى بر آدم qui manque de résolution متانت طبعى يوق بر آدم

On dit aussi, C'est un homme de résolution, pour dire, qu'il exécute les choses avec beaucoup de fermeté *A.* مجذام الامور *P.* مرد كار پرداز *T.* ايش ارى

RÉSOLUTION. Décision d'une question, d'une difficulté *A.* حلّ *P.* كشايش *T.* سوكمه || Je vous apporte la résolution de la question que vous m'avez proposée بكا عرض ايلديككك مسئله‌نك حلّنى كتوردم بر Résolution d'une difficulté, d'un problème مشكلك وبر مطلبك حلّى

RÉSOLUTOIRE. T. de Jurisp. Il se dit de ce qui a la vertu de résoudre quelque acte *A.* ناسخ *P.* شكست آور *T.* بوزيجى

RÉSOLVANT. Qui résout *A.* محلّل *P.* كشاينده ـ كدازنده *T.* طاغديجى ـ سوكيجى || Je l'ai trouvé résolvant un problème فلانى بر مسئله‌نك حلّى صددنده ايكن بولدم Un remède résolvant طاغديجى علاج ـ دواى محلل

RÉSONNANCE. Battement et prolongement graduel du son *A.* طنين *P.* طنين *T.* چرنك ـ جكردى ـ سس || Une oreille fine démêle les résonnances طنين اصوات حدّت سامعه ايله فرق وتمييز اولنور

RÉSONNANT. Retentissant, qui renvoie le son *A.* طنّان *P.* طنين انداز ـ چرنك زن *T.* جكرديجى || Cette voûte est bien résonnante بو قبه كركى كبى طنين انداز در La musique réussit mal dans ce salon, parce qu'il est trop résonnant بو

حجره بغایت طنین انداز اولمغله ساز وآهنگه مناسب
On dit aussi, qu'une voix est claire et résonnante فلانك ـ دکلدر
صوتی صاف وطناندر

RÉSONNEMENT. Retentissement et renvoi du son *A.* طنطنه
T. عکس صدا ـ طنین اندازی *P.* عکس الصوت ـ الصوت
|| Le résonnement de cette سسك کیرو دونمه‌سی ـ چکرمه
voûte nuit à la voix بو قبه‌نك طنطنه‌سی صوتی اخلال ایدر

RÉSONNER. Retentir, renvoyer le son *A.* اطنان *P.* ـ توفیدن
بو قبه || Cette voûte ne résonne pas *T.* چکره‌مك چرنگیدن
ـ اطنان صدا ایتدرمك Faire résonner l'écho اطنان صوت ایتمز
Figur. || Tout résonnait du bruit de ses exploits, de ses louanges
طنطنهٔ آثار جزیلـه وآوازهٔ اوصاف جمیله‌سی ولوله انداز
آوازهٔ فتوحات جلیلـه وولولـهٔ ـ چار اقطار جهـان ایـدی
اوصاف جمیله‌سی طنین انداز نه قباب افلاك ایدی

RÉSOUDRE. Faire cesser la consistance, détruire l'union qui existe entre les parties d'un tout *A.* حلّ ـ تحلیل *P.* پراکندیدن
T. طاغتمق || Résoudre un corps en poussière بر جرمی غباره
ـ حلّ ایتمك Il se dit aussi des tumeurs, des abcès, pour dire,
en dissiper les humeurs || Résoudre une tumeur ورمی طاغتمق
RÉSOUDRE un bail, un contrat, c'est l'annuler *A.* فسخ *P.*
ـ شکستن *T.* بوزمق Résoudre un marché فسخ عقد ایتمك
بازارلغی بوزمق ـ اقالهٔ بیع ایتمك

SE RÉSOUDRE. *A.* استحالة *P.* گردیدن *T.* دونمك || Le bois qu'on brûle se résout en cendre et en fumée حرق اولنان حطب
یانـن اوطون کوله وتوتونه ـ رماده ودخانه مستحیل اولور
Le brouillard se résout en eau, l'eau se résout en vapeur دونر
ضباب مایه وما بخاره مستحیل اولور
Il se dit aussi des tumeurs, des abcès *A.* انحلال *P.* ـ گداختن
T. طاغلمق پراکنده شدن || Cette tumeur est facile à résoudre
قولای طاغیلور ـ آسان گداز در ـ بو ورم سهل الانحلالدر

RÉSOUDRE. Déterminer, décider une chose *A.* تصمیم ـ تزمیع ـ
Il || قرار ویرمك *T.* قرار دادن *P.* تصمیم ـ تقریر الذهن
ne sait que résoudre قنغی طرفه تقریر ذهن ایتمك اقتضا
Qu'a-t-on résolu نه‌یه قرار ویره‌جکنی ـ ایلدیکنی بیلمیور
au conseil? شوراده نه کونه قرار ویرلدی A-t-on résolu la
paix ou la guerre? صلح وسفر شقلرندن قنغیسنی تصمیم
On a résolu صلحمی یاخود سفرمی قرار ویردیلر ـ ایلدیلر
de perdre cet homme-là ـ بوآدمك اعدامنی تصمیم ایلدیلر

En ce sens on dit aussi, Se résoudre || Je me résolus à plaider
ترك خدمت à demander ma retraite دعوا ایلمکی تصمیم ایلدم
رخصتنی استدعا ایلمکی تصمیم ایلدم
On dit aussi, Résoudre quelqu'un, pour dire, le déterminer à quelque chose *A.* ارضا ـ تطویع *P.* الزام کردن ـ رضامند کردن
T. بر کمسنه‌نك کوکلنی یاپمق ـ الزام ایتمك || Il balançait, je parvins à le résoudre فلان کمسنه متردد ایکن
ارضاسنه ظفریاب اولدم On ne saurait le résoudre à signer son
nom امضاسنی وضع ایلمکه ارضا اولنمق ممکن دکلدر

RÉSOUDRE. Décider un cas douteux, une question *A.* حلّ *P.*
گشادن *T.* سوکمك || Il n'est pas aisé de résoudre cette question بو مسئله‌نك حلّی سهل وآسان دکلدر Il reste une
petite difficulté à résoudre لازم الحلّ جزئی بر مشکل قالمشدر

RÉSOLU. *A.* منحلّ *P.* پراکندیده *T.* طاغلمش *A.* منفسخ *P.*
قرار ویرلمش *T.* قرار یافته *P.* مصمم *A.* بوزلمش *T.* شکسته
Il est aussi adjectif, et signifie, déterminé, hardi *A.* مستبسل ـ
کوزینی بوداقدن ـ صالدریجی *T.* سر باز *P.* مستمیت
هیچ بر Il ne craint rien, il est très-résolu || صاقندرمز
شیئدن پرواسی یوق بر مستبسل پر جسارتدر

RÉSOUS. Autre participe de ce verbe. Il n'est d'usage que des choses qui se convertissent en d'autres *A.* مستحیل ـ منقلب
P. گردیده *T.* دونمش

RESPECT. Vénération, déférence qu'on a pour quelqu'un, pour quelque chose *A.* حرمت ـ احترام pl. احترامات ـ توقیر pl.
T. ازرم ـ ارج *P.* تأدب ـ تعظیمات pl. تعظیم ـ توقیرات
Très- اولولتمه || Grand respect توقیر عظیم profond احترام تام
humble respect حقیرانه ومتواضعانه تعظیم ـ توقیر مسکنت آمیز
filial حرمت ولدیه J'ai beaucoup de respect pour vous سنك
حقکه حرمت کاملم درکار در Avoir du respect pour les choses
sacrées اشیای مبارکه حقنه ایفای فریضهٔ تعظیم ایتمك On
doit porter honneur et respect à l'âge شیوخ وسالخوردگان
حقلرینه ایفای لازمهٔ توقیر وحرمت اولنمق واجبهٔ حالدندر
Sa présence impose le respect فلانك حضوری قلوب ناسه
ایقاع تأدبی مستلزمدر Il mérite le respect qu'on a pour lui
حقنه مصروف اولان تعظیم واحترامه جدیر واحرا در
Le حدود تأدبی تجاوز ایتمك Sortir des bornes du respect
respect des lois قوانین واحکام حقنه رعایتی واجب اولان
حرمت ذات رسم حرمت Le respect du lieu, de la personne

مقامه وذاته حرمت ـ ومقام Le palais du roi est un lieu de respect جای ـ سرای همایون امکنهٔ واجبة الاحترامدندر ادب طاقنه‌جق یر در ـ حرمتدر

On dit, Sauf le respect que je dois à la compagnie, quand on veut dire quelque chose qui pourrait choquer *T.* حرمت مجلسه خلل کتورمیدرک || Sauf le respect que je dois à la compagnie, cela n'est point exactement vrai حرمت مجلسه خلل کتورمیدرک دیرمکه اشبو سویلنان کلام اصلا صحیح دکلدر

On dit par forme de compliment, Rendre ses respects à quelqu'un رسوم تعظیم واحترامی ادا ایتمک Présenter ses très-humbles respects à quelqu'un بر کمسنه‌یه با کمال تواضع واستکانت عرض توقیر وحرمت ایتمک

On dit d'un homme qui se fait craindre, que c'est un homme qui se fait porter respect *A.* ذو المهابة ـ مهیب *P.* مهابتفرما *T.* مهابتلو ـ Et l'on dit d'une place de guerre, qu'elle tient l'ennemi en respect فلان قلعه مهابتفرمای قلوب اعدا در ـ قلوب اعدایه القای رعب وخشیتی موجب اوله‌جق بر قلعه در

RESPECTABLE. Digne de respect *A.* محترم ـ ذو الاحترام pl. ذوی الاحترام ـ واجب الاحترام ـ مبجّل ـ واجب التبجیل ـ واجب التوقیر *P.* ارجمند ـ ازرم ـ شایان ـ سزاوار حرمت *T.* حرمتلو ـ اعتبارلو ـ کرکلو ـ حرمت واعتباره || Cette personne est respectable بر ذات محترمدر ـ واجب الاحترامدر Il s'est rendu respectable par ses belles actions اعمال خیریه‌سی حسبیله بین الناس بر ذات واجب الاحترام اولمشدر Son nom est respectable, mais il le déshonore par sa conduite نامی فی الحقیقه محترم ومعتبر ایکن ارتکاب ایلدیکی حرکت نا سزا مخل شان وشهرتی اولدیور

RESPECTER. Porter respect *A.* توقیر ـ تعظیم ـ تبجیل ـ ترجیب *P.* آزرمیدن ـ ازرم داشتن ـ ارج نمودن ـ محترم داشتن *T.* اولولتمک ـ حرمت ایتمک ـ اعتبار ایتمک || Respecter la vieillesse سنّ شیخوختی توقیر ایتمک ـ سنّ شیخوخته حرمت ایتمک Respecter les lieux saints امکنهٔ مقدسه‌یی تعظیم ایتمک ـ مواضع مبارکه‌یه حرمت ایتمک Si je ne respectais son caractère... رتبه‌سنه حرمت ایتمامش اولسدم ـ

Figur. Épargner, ne point porter atteinte || Le temps respecte les noms illustres, la mémoire des grands hommes شهرت کسب ایتمش ذوات جلیل الشانک اسمنه واجلهٔ رجالک ذکرینه دهر وزمان بیله حرمت ایده کلمشدر Ces anciens monumens que le temps a respectés اسکی زماندن قالمش وحقلرینه روزکار نا سازکار بیله حرمت ایدرک محافظه اولمش اشبو قدیمی یادکارلر La médisance et l'envie ont respecté sa vertu فلانک صلاح حالنه لسان لوّام ونظر حسّاد بیله حرمت ایتمشدر

Se Respecter. Garder avec soin la décence convenable à son état, à son âge *A.* وقایة العرض ـ وقایة الشان *P.* بعرض وشان خود نگه داشتن *T.* بر کمسنه عرض وشاننی صاقندرمق || C'est une femme qui se respecte عرضنی وقایه ایدر بر خاتوندر Ce magistrat ne se respecte point assez بو حاکم شاننی لایقی اوزره وقایه ایتمز

Respecté. *A.* موقر ـ محترم ـ مبجّل *P.* آزرم یافته ـ ارج یافته *T.* حرمتلو ـ اعتبارلو

RESPECTIF. Qui a rapport à chacun en particulier, qui concerne réciproquement les parties intéressées, les choses correspondantes *A.* متعلق بکل واحدٍ منهم ـ متعلق باحد هما الی الآخر ـ متعلق بطرفین *P.* متعلق هر یک ـ متعلق یکدیگر *T.* هر برینه مخصوص ـ بری برلرینه مخصوص || Demandes respectives مطلوبات طرفین ـ یکدیگره مخصوص اولان مطلوبات requêtes هر برینه مخصوص اولان عرضحاللر Droits respectifs حقوق طرفین ـ هر برینه مخصوص اولان حقوق intérêts مصالح واغراض طرفین ـ یکدیگری طرفنه متعلق اولان اغراض ومصالح Les plénipotentiaires expédièrent des courriers à leurs Cours respectives مرخصلرک هر بری متعلق اولدیغی دولتی طرفنه بشقه بشقه اولاقلر بعث وتسییر ایتمشدر

RESPECTIVEMENT. D'une manière réciproque *A.* احد هما الی الآخر *P.* با یکدیگر *T.* بری برلرینه ـ بری برلرینه اولدرق || Ils ont présenté respectivement leurs requêtes حامل اولدقری عرضحاللری احد هما آخره ابراز ایتمشلر در Ils sont tous deux respectivement demandeurs et défenseurs ایکیسی دخی احد هما آخری حقنده هم مدعی وهم مدعی علیهدرلر

RESPECTUEUSEMENT. Avec respect *A.* بالتعظیم والتوقیر ـ علی وجه التوقیر ـ بوقایة الآداب الاحترام ـ بالتوقیر والتعظیم *P.* بآزرم *T.* ادیبانه ـ ادب ایله || Parler, écrire respectueusement ادب ایله تکلم وتحریر ایتمک Agir respectueusement avec quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنده ادیبانه عمل وحرکت ایتمک

RESPECTUEUX. Qui témoigne du respect *A.* مؤدب *P.* ارجمند

T. ادبلو || Un homme respectueux بر آدم مؤدب Cet enfant est fort respectueux envers ses parens بو طفل والدينى حقنده پك مؤدبدر

Il se dit aussi des choses qui marquent du respect A. اديب P. اديبانه T. ادبلو || Il l'aborda d'un air fort respectueux طور اديب ايله كندويه ياقلشدى Il était dans une posture respectueuse هيئت اديبانه اوزره ايدى Cela n'est pas assez respectueux بو حال چندان قاعدهٔ ادبه موافق دكلدر En certaines occassions, il est plus respectueux de se taire que de parler بعض حالات واردركه سويلمكدن ايسه اختيار سكوت ايتمك آدابدندر

RESPIRABLE. Qu'on peut respirer A. ممكن التنسم - ممكن التنفس - صالح للتنفس P. تنفس كردنى - شايان تنفس T. تنفس اوله بيلور || C'est un air respirable تنفسه صالح بر هوا در

RESPIRATION. L'action de respirer. V. ce mot || Il n'a pas la respiration libre صولوغى آچق دكلدر - تنفسه سهولتى يوقدر Le poumon et les autres parties qui servent à la respiration مدار تنفس اولان رئه واجزاى سائره

RESPIRER. Attirer l'air dans la poitrine, et le pousser dehors A. تنسم - تنفس P. دم زدن T. صولوق آلمق - صولوقلمق || Respirer facilement سهولت ايله صولوق آلوب ويرمك - تنفس ايتمك Difficulté de respirer عسرت تنفس - عسر نفس Il est asthmatique, il a de la peine à respirer ضيق صدره مبتلا اولمغله تنفسه زحمت چكر Il ne respire plus, il est mort تنفس ايتميوب همان وفات ايلدى

On dit, Respirer, pour dire, vivre || Tout ce qui respire متنفس انفاس حيات اولان جميع مخلوقات Je ne respire que pour vous انفاس حياتى انجق سنك ايچون صرف ايدرم

Figur. Prendre quelque relâche || Laissez-moi respirer un moment بنى جزئيجه تنفس ايلمكه براق Les peuples, après une longue guerre, commençaient à peine à respirer عباد الله اسفار مديده دن صكره هنوز تنفسه باشلادى Vous le pressez si fort, qu'il n'a pas le loisir de respirer فلانى شول رتبه ده تضييق ايدرسككه تنفسه وقت بوله ميور

Et marquer, témoigner A. ارائه P. نمودن - نمودار كردن T. كوسترمك || Dans cette maison, tout respire la piété بو خانه نك بالجمله خلقنده آثار تعبد وديانت مرئى ونمودار در

Et désirer ardemment A. اشتياق P. ازجان ودل آرزو داشتن T. جاندن اوزلمك || Il ne respire que la vengeance مابه اشتياقى انجق سوداى انتقامدر Il respire la guerre آرزو واشتياقى مطلقا سفردر Il ne respire que les plaisirs آرزو واشتياقى انجق مشتهيات نفسدر

On dit aussi, Respirer après une chose, pour dire, la souhaiter avec passion T. بر كمسنه نك ذكر وفكرى فلان شئ اولمق || Il respire après le retour de son fils ذكر وفكرى اوغلنك عودتيدر Il ne respirait qu'après cela ذكر وفكرى بوندن عبارت ايدى - انجق بو ماده ايدى

RESPLENDIR. Briller avec grand éclat A. تلألؤ - تشعشع - التماع P. درخشيدن T. پارلدامق - يلدرامق || La nuit était belle, la lune resplendissait ضياى قمر متلالى ودرخشان اولمغله لطافت ليل كمالده ايدى Il y avait une infinité de lumières, et tout le palais resplendissait كثرت شموع وقناديل تقريبيله سرايك مجموعى متلالى ودرخشان ايدى

RESPLENDISSANT. Qui resplendit A. متلالى - متشعشع - لامع - لماح P. رخشان - درخشان T. پارلدايجى - يلدرايجى

RESPLENDISSEMENT. Grand éclat formé par le rejaillissement de la lumière A. لمعان - شعشعة P. رخشندگى T. پارلايش

RESPONSABILITÉ. Obligation légale de répondre de ses actions, d'être garant d'une chose A. مسئوليت || Cette fonction entraîne trop de responsabilité بو مأموريت مسئوليت عظيمه يى مستتبعدر Responsabilité suffisante كفايت مرتبه ده اولان قيد مسئوليت rigoureuse مسئوليت اكيده وشديده

RESPONSABLE. Qui doit répondre et être garant d'une chose A. مسئول P. متحمل بار مسئوليت - باركش مسئوليت T. جواب ويرمكه متكفل || Je ne suis point responsable des fautes d'autrui آخرك تهمتلريچون بن مسئول دكلم - بن جواب ويرمكه متكفل دكلم Il s'en va sans payer, vous en êtes responsable فلان كمسنه اداى دين ايتمكسزين عزيمت ايتمك اوزره در بو بابده سن مسئولسك En certains cas, un maître est responsable de ses valets بعض احوالده مخدومين خدمه لريچون مسئولدرلر Dans l'administration publique, tout fonctionnaire public est responsable de sa gestion ادارهٔ ملك ودولت امرنده هر بر مأمور عهده سنده اولان مصلحت ايچون متحمل بار مسئوليتدر Les ministres sont responsables وكلاى سلطنت بار مسئوليت ايله متحملدرلر

RESPONSIF. T. de Jurisp. Qui contient une réponse *A.* متضمن جوابی حاوی *T.* پاسخدار *P.* الجواب

RESSAC. T. de Mar. Choc des vagues qui frappent avec impétuosité une terre *A.* تنفس الامواج *P.* بر همزنیٔ خیزابها بر طالغه‌لرك قره‌یه چارپمه‌سی *T.* زمین

RESSAIGNER. Saigner une seconde fois *A.* فصد علی التکرار *P.* بر دخی قان آلمق *T.* نیز رگ زدن

Il signifie au neutre, répandre de nouveau du sang *A.* دمی علی التکرار *P.* نیز خون آلود شدن *T.* ینه قانه‌مق || Ma plaie ressaigne جراحتم تکرار قاندی

RESSAISIR. Reprendre, se remettre en possession d'une chose *A.* اخذ ـ ضبط علی التکرار *P.* مکرراً نیز ستادن *T.* ینه آلمق ـ بر دخی آلمق || Je ressaisirai ce tableau partout où je le rencontrerai بو تصویره هر قنغی محلده راست کلدجك اولور ایسم تکرار ضبط ایده‌جکم — On dit aussi, Se ressaisir || Je me suis ressaisi de mes effets اشیامی علی التکرار ضبط ایلدم

RESSASSER. Sasser de nouveau *A.* نخل مکرراً *P.* نیز بیختن *T.* بر دخی الکدن کچورمك ـ بر قات دخی الدمك

On dit figur. Ressasser une affaire, un compte, pour dire, les examiner de nouveau بر مصلحتی یاخود بر حسابی قلبوردن کچورمك

Ressassé. *A.* منخل مکرراً *P.* نیز بیخته *T.* بر قات دخی الکدن کچورلمش

RESSAUT. T. d'Archit. Avance ou saillie d'une partie d'un bâtiment qui sort de la ligne droite *A.* طنف pl. اطناف *P.* شاهنشین ـ جیقمه *T.* شهنشین

RESSEMBLANCE. Rapport, conformité entre des personnes, entre des choses *A.* مطابقة ـ مماثلة ـ مشابهة *P.* مانندی ـ همتایی ـ یکسانی *T.* بکزمه || Il y a parfaite ressemblance entre ces deux choses شو ایکی شیئلر بیننده مشابهت تامه وار در il y a beaucoup de ressemblance entre leurs humeurs بینلرنده کلی مشابهت مزاج وار در entre leurs caractères خلق وخلقتلرنده مطابقت کامله وار در

On dit, qu'un fils est la vraie ressemblance de son père *A.* هو علی مطمار ابیه *P.* از او زاد ویرا همانند اوست *T.* عینی باباسنك طبقی اورنکیدر ـ باباسی چرپیسنده بر اولاد در

RESSEMBLANT. Qui ressemble *A.* مماثل ـ مثل ـ مشابه ـ شبه مطابق ـ *P.* همتا ـ یکسان ـ مانند *T.* بکزیان ـ بکزر || Portrait ressemblant اصلنه مشابه بر قطعه تصویر Voilà deux hommes bien ressemblans اشته بری برینه مشابه ایکی کشی

RESSEMBLER. Avoir de la ressemblance *A.* تشابه ـ محاکات *P.* مانستن ـ مانیدن ـ کراهیدن *T.* بکزمك || Les jumeaux d'ordinaire se ressemblent fort توأمانك عادتا بری برلرینه مشابهت تامه‌لری وار در Ils se ressemblent de visage, de façon de faire بینلرنده صورتاً وسیرتاً وخلقاً وخلقةً مشابهت وار در

On dit, soit en bonne, soit en mauvaise part, Cela ne ressemble à rien *A.* لا نظیر *P.* بی نمونه *T.* اورنکی یوق ـ هیچ بر شیئه بکزمز

On dit proverb., que les jours se suivent, mais qu'ils ne se ressemblent pas, pour dire, que le bonheur ni le malheur ne durent pas toujours *A.* ما اشبه اللیلة بالبارحة *P.* دیروز نمانند *T.* امروز دونکی کون بو کونکی کونه اویغون کلمز

On dit aussi, Qui se ressemble, s'assemble, pour dire, que les personnes de même goût se recherchent mutuellement *A.* الجنس الی الجنس یمیل

RESSEMELER. Mettre de nouvelles semelles *A.* تشسیع مجدداً *P.* تجدید الشسع ـ چرم نو زدن ـ هملخت نو زدن *T.* جزمه‌سنه یکی تصمه کچورمك || Il a fait ressemeler ses bottes یکی تصمه کچوردی

RESSEMER. Semer une seconde fois *A.* زرع مکرراً ـ القاء التخم مکرراً ـ تبذیر *P.* مکرراً کاشتن ـ نیز تخم ـ نیز تخم *T.* افشاندن بر دخی اکین اکمك ـ بر دخی تخم صاچمق

RESSENTIMENT. Léger renouvellement d'une douleur, d'un mal *A.* اثر العلة ـ اثر الوجع *P.* اثر رنج *T.* صزی اثری || Il n'est pas encore bien guéri de sa fièvre, il en a quelques ressentimens مبتلا اولدیغی علت حمادن هنوز کلیاً شفایاب اولمیوب الی الآن بعض آثاری باقیدر Il a encore eu un léger ressentiment de sa goutte مبتلا اولدیغی نقرس علتنك ینه بعض آثارینی حس ایلدی

Il signifie aussi, souvenir d'une injure, avec désir de s'en venger *A.* غیظ *P.* کینه *T.* کین || On lui a fait une cruelle injure, il en fera paraître son ressentiment فلان حقنده واقع اولان تکدیر شدیددن قلبنه عارض اولمش غیظ وکینه‌یی البتّ اظهار ایده‌جکدر Il conserve un vif ressentiment de l'offense qu'il a reçue دوچار اولدیغی تکدیر ایچون دروننده کظم غیظ ایدر

کینه طوتار — Il ne put dissimuler son ressentiment غیظ وکینه‌سنی کتم ایده‌مدی Son ressentiment éclatera quelque jour قلبنده مضمر اولان غیظ وکینه البتّ بر کون ظاهره چیقاجقدر

RESSENTIR. Sentir *A.* حسّ — احساس *P.* حسّ کردن *T.* دویمق || Il a ressenti de furieuses douleurs de colique cette nuit بو کیجه غایت شدید قولنج وجعلری حسّ ایلدی J'ai ressenti un grand plaisir, une grande joie de votre retour عودتکزک تقریبیله درونمده صنوف مسارّ وحظوظ بیشمار حسّ ایلدم — Figur. || Je ressens les obligations que je vous ai طرفکزدن مظهر اولدیغم منن فراوانک کیفیتی کرکی کبی محسوس ومعلومم اولدیور Il a ressenti vivement la perte de son ami دوستنک فوتی تقریبیله درونده کدر عظیم حسّ ایلدی — غایة الغایه متأثر البال اولمشدر

Se Ressentir. Sentir quelque reste d'un mal qu'on a eu *A.* حسّ الاثر — حسّ الآثار || Il a eu vingt accès de fièvre quarte, il s'en ressent encore بو آنه قدر حمّای ربعک یکرمی نوبتی ظهور ایتمکله حالا اثرینی حسّ ایتمکده در Il se ressentira long-temps des débauches de sa jeunesse وقت شبابده ایتدیکی عیش وعشرتک آثارینی طول مدّت حسّ ایده‌جکدر Ses enfans se ressentiront de la banqueroute qu'il a essuyée, des pertes qu'il a faites au jeu دوچار اولدیغی افلاسک وقمارده چکدیکی ضایعاتک آثارینی بهر حال اولادی حسّ ومشاهده ایده‌جکلردر

Il signifie aussi, avoir part à quelque chose *A.* اصابة الاثر — انعکاس الاثر *P.* اثر چیزی بفلان رسیدن *T.* اثری طوقنمق — اثرینی دویمق || Sa maison a été brûlée, et les maisons voisines s'en sont ressenties خانه‌سی محترق اولوب اثری جوارنده واقع بیوته منعکس اولدی — اصابت ایلدی Se ressentir de la libéralité de quelqu'un بر کمسنه‌نک آثار جود وسخاسی فلانه اصابت ایتمک — آثار جود وسخاسنی دویمق Si je fais une grosse fortune, mes amis s'en ressentiront چوق ماله مالک اولسم اثری دوستلرمه طوقنه‌جقدر

Se ressentir d'une injure, signifie, s'en souvenir avec amertume *A.* کظم الغیظ — اضمار الغیظ *P.* کینه بستن *T.* کین طوتمق — کین باغلمق || Je me ressentirai de l'injure que vous m'avez faite بکا ایتدیکیکز تکدیر ایچون درونمده کظم غیظ ایده‌جکم

On dit aussi, Il m'a fait un mauvais tour, mais il s'en ressentira, pour dire, qu'il en sera puni بکا بر دوباره ایتدی لکن سیئه‌سنی چکه‌جکدر

RESSERREMENT. Action par laquelle une chose est resserrée *A.* احتباس — انسداد — انقباض *P.* بستکی *T.* قپانمه || Le resserrement des pores arrête la respiration انسداد مسامات مانع تنفسدر — انقباض مسامات — On dit figur. Le resserrement de l'argent, pour dire, un temps de discrédit احتباس نقود

RESSERRER. Serrer davantage *A.* اکیداً سدّ *P.* سخت بستن *T.* پکشدرمک — صیقشدرمق || Resserrez ce cordon شو ایپی پکشدر Figur. *A.* تشدید — تأکید — تحکیم *P.* استوار کردن — سخت بستن *T.* پکشدرمک — برقات دخی قویلشدرمک || Cet événement n'a servi qu'à resserrer les noeuds, les liens de leur amitié بو حادثه بینلرنده باز بسته اولان روابط حبّ وموالاتک برقات دخی تحکیمنه وسیله اولمشدر

Il signifie aussi figur., abréger, donner des bornes plus étroites *A.* حصر *P.* کوتاهتر کردن *T.* منحصر قلمق || Resserrer sa matière, son sujet ماده‌یی حصر ایتمک Pour me resserrer dans des bornes plus étroites, je ne parlerai que de... مقاله‌یی حدود قاصره ایچنده حصر ایچون بوکا دائر اولان صدددن غیریسنه بسط کلام ایده‌جک دکلم

Resserrer. Remettre une chose dans le lieu où elle était enfermée *A.* حفظ فی محلّه *P.* بجایش حفظ کردن *T.* یرینه قویمق — یرنده صاقلمق || Resserrez ce papier dans votre bureau شو کاغدی پیشتخته‌ده حفظ ایله Ces marchands ont resserré toutes les marchandises qu'ils avaient étalées بو بازرکانلر سردکلری اموالک مجموعنی حفظ ایتمشلردر

On dit, Resserrer un prisonnier, pour dire, le garder plus exactement *T.* صیقیده طوتمق || Il a pensé se sauver, c'est pour cela qu'on le resserre آز قالدی فرار ایده‌جک ایدی آنک ایچون شمدی صیقیده طوتارلر — On dit aussi d'une garnison, qu'elle est fort resserrée, pour dire, que les troupes ennemies ne lui permettent pas d'en sortir قلعه‌نک مستحفظ عسکری پک صیقیده‌در — Et qu'une place est fort resserrée بو قلعه غایت ایله صیقیده در — قوّیا تضییق اولنمشدر

Resserrer. Rendre le ventre moins lâche *A.* قبض *P.* شکم بستکی آوردن *T.* قبضلق کتورمک || Les coins resserrent le ventre ایوا قبضی موجب اولور — On dit aussi, Le ventre se res-

serre انقباض بطن عارض اولور

On dit aussi, que le froid resserre les pores برودت قبض انسداد مساماتی ou que les pores se resserrent انقباض مسامات واقع اولور — مساماتی مؤدیدر

RESSIF. V. Récif.

RESSORT. T. de Phys. Élasticité. V. ce mot || Le ressort de l'air هوانك هیئت اولیسنه رجوعی قوتی Les corps à ressort اجرام — هیئت اصلیه‌لرینه قوت رجوعی اولان En ce sens on dit, qu'un corps fait ressort || Une branche pliée fait ressort تحنیه اولنان دال طبیعتیله هیئت اولیسنه رجوع ایدر

Ressort. Morceau de métal ou d'autre matière, qui est fait de façon qu'il se rétablit dans sa première situation, quand il cesse d'être comprimé *T.* زنبرك || Bander, tendre un ressort زنبركی قورمق le débander, le lâcher زنبركی كوشتمك Le ressort d'une montre ساعتك زنبركی — On dit figur. d'un homme, qu'il n'agit que par ressort, pour dire, qu'il n'agit que par le conseil d'autrui فلانك عقلی زنبركی بشقه آدمدر

On dit en Médecine, Donner du ressort à l'estomac, aux fibres, etc. pour dire, leur donner plus d'activité, plus de force معده‌یه متانت ویرمك — والیافه قوت ویرمك — Et figur. Donner du ressort à l'esprit, à l'âme, C'est une âme qui a du ressort ثبات ومتانته مالك بر ذاتدر

Ressort. Moyen dont on se sert pour faire réussir quelque dessein, quelque chose *A.* وسیله pl. وسایل — سبب pl. اسباب || Il fait mouvoir toutes sortes de ressort pour venir à ses fins تحصیل مرام ایچون كافهٔ وسایل واسبابی اعمالدن خالی دكلدر Le grand ressort de cette affaire était... بو مصلحتك اعظم اسبابی فلان ایدی Il a une politique mystérieuse qui n'agit que par des ressorts secrets فلانك تدبیر امور ملكده خفی بر صورتی وار در كه اسباب ووسایل مكتومه ایله اداره اولنور

RESSORT. Étendue de juridiction *A.* ناحیة pl. نواحی *P.* قلمرو || Cette terre est du ressort du Parlement de Paris بو اراضی پارسده‌كی پارلامنتو دیوانی نواحیسندندر Le ressort de ce tribunal est très-étendu بو محكمه‌نك ناحیه‌سی قلمرو حكومتی پك بیوكدر — غایت ایله واسعدر

On dit figur. Cela n'est pas de mon ressort, pour dire, qu'il ne m'appartient pas d'en juger بكا متعلق شئ دكلدر Cela est du ressort de la Jurisprudence بو ماده علم فقهه متعلق اولان

موادّدندر

Juger en dernier ressort, signifie, juger sans appel فیما بعد آخر — استماعی جائز اولمامق شرطیله فصل دعوا ایتمك محكمه‌ده استماعی تجویز اولنمامق شرطیله

RESSORTIR. Sortir après être rentré *A.* خروج علی التكرار *P.* نیز بیرون شدن *T.* ینه چیقمق || Il est entré dans ma chambre, et il est ressorti un moment après اوطه‌مه كیرمشیكن تكرار خروج ایلدی

RESSORTIR. Être de la dépendance de quelque juridiction *A.* تبعیة *P.* سر بسته بودن *T.* تابع اولمق || Ce bourg ressortit à un tel baillage بو قصبه فلان قضانك توابعندندر — فلان قضایه تابعدر

RESSORTISSANT. Il se dit d'un tribunal qui est dans le ressort d'un autre *A.* تابع pl. توابع *P.* سر بسته

RESSOURCE. Ce à quoi on a recours pour se tirer d'embarras *A.* مدار الاستعانة pl. اسباب الاستعانة *P.* چاره *T.* مدار بر درلو استعانت اولهجق نسنه || Il n'a point de ressource مدار استعانتی یوقدر Il est perdu, il est ruiné sans ressource مدار استعانتدن كلیّاً منقطع الآمال اولدرق حالی خرابدر Dieu a été ma seule ressource اوّل واخر مدار استعانتم عنایت ما لا نهایت ربّانیه ایدی Ce sera ma dernière ressource نهایة النهایه مدار استعانتم فلان شئ اوله‌جقدر Si ce secours me manque, j'ai plusieurs ressources بو امداددن محروم اولسه‌م بیچه بیچه اسباب استعانتم وار در Il ne manque point de ressources اسباب استعانتدن عاری دكلدر Il trouve toujours quelque ressource بر — هر حالده بر مدار استعانت بولور Les diamans, la vaisselle d'argent sont des ressources dans le besoin مجوهرات واوانیٔ سیم وقت ضرورتده اسباب استعانتدن عدّ اولنور

On dit figur. C'est un homme de ressource, plein de ressources, pour dire, c'est un homme fertile en expédiens كنز بی نفاد تدابیر وآرا در

se RESSOUVENIR. Se souvenir d'une chose, soit qu'on l'eût oubliée, soit qu'on en ait conservé la mémoire *A.* تذكر — استذكار — استحضار فی الخاطر *P.* بیاد آوردن — در خاطر كردن *T.* خاطره كتورمك *A.* تذكار — لانسیان — ذكرتن — خطور علی الخاطر *P.* یاد داشتن — در خاطر نشاندن *T.* خاطرده طوتمق — || Il s'en est ressouvenu تذكر فلان شیئی خاطر نشان ایلمك

خاطره کتوردی ـ ایلدی Ressouvenez-vous que vous m'avez promis de me venir voir زیارتمه کلهجککه دائر ایتدیککک وعدی در خاطر ایله Je ferai ce que je pourrai pour m'en ressouvenir بوشیئی خاطرمده حفظ ایلمکه ممکن مرتبهده سعی خاطرمده طوتمق ایچون ـ ایدهجکم Si vous l'oubliez, je vous en ferai ressouvenir بو شیئی خاطرکدن چیقاجق اولور تذکیر واخطار ایدرم ـ ایسه سکا تذکیر ایدرم À présent il m'en ressouvient بو شیئی شمدی خاطرمده خطور ایدر

Il se prend aussi pour Considérer, faire réflexion *A.* تفکر ـ ملاحظة *P.* در اندیش کردن ـ اندیشیدن *T.* دوشونمک || Ressouvenez-vous que celui qui vous parle est le fils de votre meilleur ami سنک ایله صحبت ایدن کشی اعز احبابک اولان بریسنک اوغلی ایدوکنی ملاحظه ایله César le voyant à ses pieds, et se ressouvenant de l'instabilité des choses de ce monde... قیصر روم فلان کمسنه آیاغنه صارلدیغنی کورنجه وبو تقریب احوال عالمک عدم ثباتنی تفکر وملاحظه ایدنجه شویله شویله ایتدی

On dit par manière de menace, Je m'en ressouviendrai un jour برکون اولور که بونی اونوتمدیغمی سکا کوستررم Vous vous en ressouviendrez tôt ou tard بو مادّه عاقبة الامر اونودلمیهجغنی کورهجکسک

RESSOUVENIR. Idée que l'on conserve ou que l'on se rappelle d'une chose passée *A.* ذکر ـ خاطرة *P.* یاد *T.* آکمه || Il y a long-temps que je n'ai ouï parler de cette affaire, il m'en reste seulement un léger ressouvenir مدّت مدیدهدنبرو بوکا دائر هیچ بر شیئی مسموعم اولمیوب فکرمده جزئیجه بر ذکری قالمشدر ـ Il se preud aussi pour Ressentiment. V. ce mot.

RESSUAGE. Action, état d'un corps qui ressue *A.* حال التعرّق ـ حال الترشّح *P.* زهش ـ تراب *T.* ترلمه ـ صزمه ـ Il se dit aussi d'une opération de métallurgie qui s'appelle autrement Liquation. V. ce mot.

RESSUER. Il se dit des corps qui laissent sortir leur humidité intérieure *A.* تعرّق ـ ترشّح *P.* زهیدن ـ ترابیدن *T.* ترلمک ـ صزمق || Les murs neufs ressuent pendant un certain temps یکی دیوار بر مدّت تعرّق ایدر

RESSUSCITER. Ramener de la mort à la vie *A.* احیا ـ انشار ـ اعاشة ـ بعث *P.* زنده ساختن ـ زندگی بخشیدن *T.* دیرلتمک ـ حیات ویرمک || Notre-Seigneur ressuscita les morts حضرت عیسی افندمز احیای اموات ایلدی ـ On dit aussi, qu'un remède a ressuscité un malade فلان دوا مریضی احیا ایلدی ـ مریضه حیات ویردی Et qu'une bonne nouvelle ressuscite quelqu'un فلانه ـ بو خبر خیر فلانی احیا ایدر حیات تازه ویرر

Figur. Renouveler, faire revivre *A.* تجدید *P.* نویدن *T.* یکیلمک || Il a ressuscité un vieux procès عتیق بر دعوایی تجدید ایلدی cette opinion, cette erreur بو مذهبی وبو اعتقاد باطلی تجدید ایلدی

RESSUSCITER, au neutre. Revenir de la mort à la vie *A.* بعث ـ نشور ـ کسب الحیاة *P.* زندگی پذیرفتن ـ حیات یافتن *T.* دیرلمک || Tous les hommes ressusciteront au dernier jugement جمیع ناس یوم قیامتده دیرلیجکدر Notre-Seigneur ressuscita le troisième jour حضرت عیسی افندمز اوچنجی کونی بعث ایلدی

RESSUYER. Sécher *A.* جفاف ـ کسب الجفاف *P.* خشکی پذیرفتن ـ خشک شدن *T.* قوریمق || Il se ressuie au soleil کونشده کسب جفاف ایدر

RESTANT. Qui reste *A.* باقی ـ بقا *P.* ما ـ مانده ـ بازمانده *T.* قالان ـ قصور قالان || Il est le seul restant de cette famille اول خانداندن باقی یالکز او در C'est le seul héritier restant de quatre qu'il y avait مقدّم موجود اولان درت نفر وارثدن یالکز بو قالدی ـ قالان یالکز بو در ـ Il se dit aussi, de ce qui reste d'une somme || Cent écus restans یوز غروش باقی Le nombre restant, la somme restante عدد باقی ومبلغ باقی Je vous paierai le restant avec les intérêts باقیسنی فایضی ایله معاً طرفکه ادا ایدهجکم

RESTAURANT. Qui restaure, qui répare les forces *A.* مصلح ـ مجدّد القوة *P.* قوت نو بخشنده ـ درستی بخشا *T.* ایولدیجی ـ یاپیجی ـ قوت تازهلدیجی || Remède, aliment restaurant دوا یا غدای مصلح C'est un bon restaurant que le vin باده احسن واعلا بر مجدّد قوتدر

RESTAURATEUR. Qui répare, qui rétablit *A.* مجدّد *P.* نوساز *T.* یکیلدیجی || Cette ville avait été ruinée, ce prince l'a rebâtie, il en a été le restaurateur بو بلده مشرف خراب اولمشیکن فلان پادشاه احیاسنه همّت ایلدیکنده نظراً خاصّةً مجدّدی اولمشدر Ce prince est le restaurateur des lettres بو پادشاه مجدّد علوم ومعارفدر

Restaurateur. Aubergiste chez lequel on trouve à toute heure à manger *A.* مدير الدار الاضياف *P.* كتخداى مهمانسرا *T.* مسافر خانه طوتان || Aller dîner chez le restaurateur مسافر خانه طوتانه واروب طعام ايتمك

RESTAURATION. Réparation, rétablissement *A.* تعمير - تجديد *P.* نو سازى *T.* يكيلمه || La restauration d'une statue برصنمك تجديد - احياء *A.* Il se dit aussi au figur. - تجديدى - تعميرى || La restauration de l'État, des belles-lettres نظام ملك ودولتك تجديدى - وعلوم ادبيه‌نك احياسى

RESTAURER. Rétablir, remettre en bon état *A.* تجديد - تصحيح - اعادة الى حسن الحال - اصلاح الحال - اصلاح *P.* خوش پرداختن - ساختن *T.* تازه‌لمك - ياپمق || Restaurer ses forces تجديد قوا ايتمك sa santé تجديد - تصحيح مزاج ايتمك Ce remède est bon pour restaurer l'estomac بو صحت ايتمك تصحيح معده ايدر - دوا اصلاح معده خصوصنده انفعدر Figur. *A.* مجدداً احياء *P.* حيات تازه دادن *T.* يكيدن حيات ويرمك || Ce prince a restauré l'État, les arts, les sciences, le commerce بو پادشاه ملك ودولتى وعلوم ومعارفى وتجارتى مجدداً احيا ايلدى

Il se dit aussi des ouvrages de sculpture, de peinture, etc. *A.* تعمير - اصلاح *P.* پرداختن - نو ساختن *T.* يكيلمك || Cette figure était mutilée en plusieurs endroits, on l'a bien restaurée بو صورت بر قاچ محلده سقطلنمش اولديغندن كركى كبى تعمير واصلاح اولندى

RESTE. Ce qui demeure d'un tout, d'une plus grande quantité *A.* بقية pl. بقايا - باقى *P.* مانده *T.* قالمش || Voilà le reste de son bien اشته بقيهٔ مالى بو در Payez-moi une partie de la dette, je vous ferai crédit du reste دينكدن بر مقدارينى ادا - بقية الطعام Le reste du dîner ايله باقيسى صكره‌يه قالسون بوندن باقى قالان حتامة الطعام Il n'y a que cela de reste انجق شو در Les restes d'un naufrage سفينه‌نك قضا زده اولمش سفينه‌نك باقى قالمش انقاضى - بقاياسى Ce sont de fâcheux restes de sa maladie جكديكى مرض شديدك بقاياسيدر Elle avait encore un reste de pudeur كندوده هنوز بر اثر عار وحيا باقى ايدى On ne trouve en lui aucun reste d'honnêteté قالمدى - ذاتنده بر درلو اثر عرض وناموس باقى دكلدر Je n'ai pas le temps de vous en dire davantage, le porteur vous dira le reste زياده تحريره يوقتم اولمديغندن باقيسى حامل ورقه تقريرندن معلومك اولور - En rapportant un passage que l'on abrège, on ajoute, Et le reste *A.* الى آخره - والباقى

On dit, Être en reste, pour dire, devoir encore une partie d'une plus grande somme بر كمسنه‌نك ذمتنده باقى شو مقدار دين اولمق

De reste. Plus qu'il n'est nécessaire *A.* فضلاً - زايداً *P.* بيشتر *T.* آرتوق - فضله اولدرق || Il a de l'argent de reste pour fournir à ce bâtiment بو بنا ايچون فضله اولدرق صرف اولنه‌جق اقچه‌سى وار در Ne vous mettez pas en peine, il fera cela de reste الم اوزره اولمه بونى فضله اولدرق ايده‌جكدر

Au Reste, Du reste. Au surplus, d'ailleurs *A.* باقى *T.* - انجق قالديكه || Au reste, je vous dirai que... قالديكه سكا ديه‌جكم Il est capricieux, du reste il est honnête homme كرچه شو در كه جالقدر انجق اهل عرض آدمدر

RESTER. Être de reste *A.* بقاء *P.* ماندن *T.* قالمق || Voilà ce qui reste du dîner اشته اويله طعامندن باقى شو در C'est là tout ce qui reste de son bien مالندن باقى انجق شو در Que me reste-t-il à faire? ايده‌جكم نه قالدى Il est resté seul de son nom, de sa maison كندو خاندانندن وبو اسم وشهرت ايله معروف اولنلردن قالمش انجق فلاندر Il lui reste encore de payer mille écus de l'année dernière سنهٔ سابقه‌دن ذمتنده بيك غروش دين باقيدر Reste un tel article à examiner بر ماده‌نك دخى تحقيقى قالمشدر - Il signifie aussi, demeurer après le départ de ceux avec qui l'on était || La compagnie s'en alla, et je restai ارباب مجلس طاغلمشيكن بن قالدم L'armée se mit en marche, et il resta deux bataillons pour garder le défilé اردو يرندن حركت ايتمشيكن بوغازك محافظه‌سيچون ايكى بلوك عسكر قالدى

Rester. Demeurer, malgré les raisons qu'on aurait de se retirer *A.* مداومة - قرار - برجا ماندن *P.* مكث - برجا استادن - *T.* بر قرار بودن || اكلنمك || Il reste en place, malgré les dégoûts qu'on lui donne بو رنجش خاطرينه باعث اولان قدر معاملات جانخراشه دوچار اولمشيكن منصبنده مداومت ايدر On a beau faire pour renvoyer cet homme, il reste en dépit de tout فلانك طرديچون صرف اولنان سعى واقدام عبثدر جملهٔ يه رغماً يرنده قرار ومداومت ايدر Cet homme ne peut rester nulle part, il voyage sans cesse بر محلده قرار برمحلده - ايده‌ميوب على الدوام سفر وسياحت اوزره در

مكث ايده‌ميوب كزر

Rester. Être arrêté dans un lieu au-delà du temps que l'on s'était proposé *A.* توقف *P.* ماندن *T.* قالمق ـ طورمق || Cet ambassadeur restera encore trois mois dans le lieu de sa résidence بو ايلچى مأمور اقامت اولديغى محلده اوچ آى دخى مكث ايده‌جكدر ـ توقف ايده‌جكدر Son extrême lassitude l'a fait rester en chemin كمال عىّ وفتورى تقريبيله اثناى طريقده توقفه مجبور اولدى

On dit d'un homme qui a été tué sur le champ de bataille, qu'il est resté sur la place عرصه‌گاه محاربه‌ده قتيلاً قالمشدر ـ جنك ميداننده دوشوب ـ ميدان معركه‌ده سطيحاً قالدى قالدى

En rester à..., signifie, se borner, ne pas porter plus loin ses désirs *A.* قناعت ـ اكتفا || Quand il aura obtenu du commandement, il n'en restera pas là; il voudra commander seul ادارهٔ امور مأموريتنى تحصيل ايده‌جك اولور ايسه آكا قناعت ايتميوب بالانفراد حكومت ايتمك قيدنده اوله‌جقدر — Il se prend aussi pour S'arrêter *A.* توقف *T.* قالمق || J'en resterai là, j'en resterai à cela pour aujourd'hui بو كونلكى كون ايچون بو محلده قدر توقف ايده‌جكم Reprenons ce discours où nous en étions restés صحبته قالديغمز محلدن باشلايه‌لم

Rester. En termes de Marine, signifie, être situé par rapport à nous *T.* قالمق || Cette île nous restait à telle aire de vent بو آطه بولنديغمز محله كوره فلان روزكارك آلتنده قالمشدر

RESTITUABLE. T. de Palais. Qui peut être rétabli, remis dans son premier état *A.* مستحق على الرجوع عن || Les mineurs sont restituables contre les actes par eux souscrits en minorité صغارك حال صغرده امضا ايتدكلرى سنداتدن رجوع ايلمكه استحقاقلرى وار در

Il signifie aussi, ce que l'on doit rendre *A.* واجب الردّ *P.* باز دادنى *T.* كيرو ويرلمسى لازم || Toute cette somme est restituable à la veuve, comme lui appartenant en propre بو مبلغ طول قارينك مال مخصوصى اولمغله كندويه ردّ اولنمق واجبدر

RESTITUER. Rendre ce qui a été pris injustement *A.* ردّ *P.* باز دادن *T.* كيرو ويرمك || Si vous avez du bien d'autrui, il faut le restituer ذمتكده آخر كمسنه‌نك مالى وار ايسه ردّ اولنمق اقتضا ايدر Il a été condamné à restituer cette somme بو مبلغك ردّيچون اوزرينه حكم جريان ايلدى Il ne sert de rien de confesser son larcin, si l'on ne restitue شئ مسروق صاحبنه ردّ اولنمينجه معصيت سرقتك اعترافى كافى دكلدر

On dit, Restituer un texte, un passage de quelque auteur, pour dire, rétablir un passage qui était corrompu *A.* اصلاح ـ تصحيح *P.* درست كردن *T.* طوغريلمق || Il a restitué fort heureusement plusieurs passages de Tacite فلان تأليفك وافر فقره‌لرينى بر وجه اليق تصحيح واصلاح ايلدى — On dit aussi, Restituer l'honneur, pour dire, réparer l'honneur de quelqu'un *A.* تصحيح العرض || Peut-il lui restituer l'honneur qu'il lui a ôté فلانك هتك ايلديكى عرضى بر دخى تصحيح ايتمك ممكنميدر Cet arrêt lui a restitué l'honneur بو اعلام تصحيح عرضنه بادى اولمشدر

On dit en termes de Palais, Restituer une personne, pour dire, la remettre dans l'état où elle était *A.* ارجاع الى هيئة الاولى *P.* بحال پيشين آوردن *T.* حال سابقنه كتورمك

RESTITUTION. Action par laquelle on restitue *A.* ردّ *P.* باز دهش *T.* كيرو ويرمه || Vous êtes obligé à restitution ردّ ايلمكه متعهدسك Il ne veut point entendre de restitution لفظ ردّى ديكلمكه اصلا رغبت ايتمز Faire restitution كيرو ـ ردّ ايتمك ـ ويرمك — On dit, La restitution d'un texte, d'un passage. V. Restituer.

RESTREINDRE. Réduire, limiter. Il ne se dit qu'au figuré. *A.* منحصر كردن ـ مقيّد كردانيدن *P.* تحديد ـ حصر ـ تقييد || Vous faites la proposition trop générale, il la faut restreindre قضيه‌يى بر وجه مطلق بسط ايدرسك تقييده محتاجدر ـ پك تعميم ايدرسك Il a restreint ses demandes à cette chose مطلوباتنى فلان شيئه حصر وتحديد ايلدى

Se Restreindre. *A.* انحصار || Il se restreint à des propositions très-raisonnables غاية الغايه معقول ومناسب تكليفلره منحصر اوله‌بيور Je pourrais prendre le tout, mais je me restreins à la moitié جمله‌سنك اخذينه قادر ايسه‌م ده نصفنه حصر طلب ايتمكه راضى يم

Restreint. *A.* محدود ـ منحصر ـ مقيّد

RESTRICTIF. Qui restreint *A.* متضمن التقييد || Clause restrictive تقييدى متضمن بر شرط

RESTRICTION. Condition qui restreint *A.* قيد pl. قيود || Mettre, apporter quelque restriction بر كونه قيد درج ايتمك L'édit a été vérifié sans restriction اشبو فرمان بلا قيد تصديق اولندى

— **Restriction mentale**, c'est la réserve que l'on fait d'une partie de ce que l'on pense *A.* قيد وجدانى

RESTRINGENT. Qui a la vertu de resserrer une partie relâchée *A.* قابض || Un médicament restringent, une eau restringente دوا وماى قابض

RÉSULTANT. Qui résulte *A.* مستلزم - مستتبع - مترتب *P.* مرافعه‌دن لازم آمده *T.* لازم كلمش || Les cas résultants du procès لازم كلمش حالات - مستلزم اولان احوال Les preuves résultantes ترتب ايدن دليللر - دلايل مستلزمه

RÉSULTAT. Ce qui résulte d'une cause, d'un fait *A.* نتيجة *P.* قرار *T.* صوك || Voilà tout le résultat de ce que l'on a dit جريان ايدن مذاكره‌نك نتيجه‌سى اشته بوندن عبارتدر Le résultat de la consultation des médecins اطبا مشورتنده Quel a été le résultat de l'assemblée? مجلسك ويريلان قرار Voilà quel fut le résultat de la dispute قرارى نه ايدى مجادله‌نك نتيجه‌سى اشته شو ايدى

RÉSULTER. S'ensuivre *A.* ترتب - اقتضا *P.* لازم آمدن - مقتضى بودن *T.* لازم كلمك || De tout le discours que vous avez fait, qu'en peut-il résulter? سرد ايلديككز كلامدن نه De ce raisonnement il peut résulter que... كونه حكم ترتب ايده بيلور Que résulte-t-il de là? اشبو مطالعه‌دن بو كيفيت اقتضا ايده بيلوركه بوندن نه لازم كلور De cet événement nous avons vu résulter de grands malheurs بو حادثه‌دن آفات جسيمه‌نك آفات جسيمه مترتب - ظهورى لازم كلديكنى كوردك اولديغنى كوردك

Il se dit aussi des suites d'une ou de plusieurs causes *A.* استلزام - استتباع *P.* افتادن - آمدن *T.* لازم كلمك || De la division des ministres, il résulta une guerre civile مدبرين امور سلطنت بيننده ظهور ايدن شقاق واختلاف محاربهٔ داخليه‌يى بو اتفاقدن مستلزم اولمشدر Que résultera-t-il de cette ligue? نه لازم كله‌جكدر

RÉSUMER. Reprendre en peu de mots un discours, un argument *A.* تلخيص - اجمال *P.* خلاصه كردن *T.* خلاصه ايتمك || Je m'en vais résumer cet argument سرد اولنمش دليلى اجمال ايده‌جكم Le président résuma tous les avis avant que de dire le sien ناظر مجلس كندو راينى قبل البيان اصحاب شورانك رايلرينى خلاصه ايلدى Il résuma toutes les raisons qu'on lui avait opposées, et y répondit على طريق الاعتراض سرد اولنان علل واسبابك جمله‌سنى بعد التلخيص جوابه آغاز ايلدى — On dit aussi, Se résumer, pour dire, reprendre en peu de mots ce qu'on a dit *A.* اجمال الكلام *P.* سخنرا مجمل ساختن *T.* بركمسنه سوزينى خلاصه ايتمك || Je me résume, et je finis en demandant que . . . خلاصهٔ كلام مطلوبم شو دركه

Résumé. *A.* ملخص - مجمل *P.* خلاصه كرده *T.* خلاصه اولنمش

RÉSURRECTION. Retour de la mort à la vie *A.* نشور - بعثت *P.* حياتپذيرى *T* ديرلمه || La résurrection de Notre-Seigneur بعثت حضرت عيسى des morts نشور اموات

RETABLE. Ornement d'Architecture contre lequel est appuyé l'autel *A.* محراب || Retable doré *A.* يالدزلو محراب

RÉTABLIR. Remettre au premier état, en bon état *A.* تجديد - مجدداً تنظيم - كما كان ابقا - تصحيح - اصلاح *P.* خوشحالى آوردن - درست ساختن - نويدن *T.* يكيلمك - ايولتمك - ياپمق || Sa maison était toute ruinée, il l'a fait rétablir خانه‌سى حال خرابيته دوچار اولمغله تجديد ايتدردى Rétablir sa santé اصلاح مزاج - تصحيح مزاج ايتمك ses forces تجديد قوت ايتمك ses affaires امورينى مجدداً تنظيم son crédit, sa réputation, son honneur مجدداً حسن نظامه وضع ايتمك - ايتمك اعتبارينى ونام وشهرتنى وعرض وناموسنى كما كان تصحيح ايتمك Ce remède l'a bien rétabli بو دوا مزاجنى كلياً اصلاح ايتدردى Il était perdu auprès de son maître, mais il s'y est bien rétabli مخدومنك حسن نظرندن كلياً ساقط اولمشيكن كما كان تجديد اعتباره ظفرياب اولدى — On dit, Rétablir un passage d'un auteur, pour dire, le remettre dans l'état où il était avant qu'il eût été corrompu dans les copies فلان تاليفك بر فقره‌سنى كما كان تصحيح واصلاح ايتمك

On dit aussi, Rétablir un homme dans sa charge, dans ses biens, dans tous ses droits بركمسنه‌يى مامور اولديغى منصبده ومالك اولديغى اموالك تصرفنده ومستحق اولديغى كافهٔ حقوقده كما كان ابقا ايتمك

RÉTABLISSEMENT. Action de rétablir, état d'une chose rétablie. V. Rétablir et Renouvellement || Le rétablissement d'un mur, d'un édifice ديوارك وبنانك تجددى de la santé يكيلنمه‌سى - مزاجك كما كان تصحيحى du commerce, de la كسب صحت ايلمسى -

marine امر تجارتك وامور دونانمانك كما كان اعادهٔ
نظامی d'un officier dans sa charge بر مامورك منصبنده كما
كان ابقاسی

RETAILLE. Partie, morceau qu'on retranche d'une chose en la façonnant A. شقة ـ قطعة pl. قطعات P. پاره T. پارچه || Retaille d'étoffe شقهٔ ثوب

RETAPER. Retrousser les bords d'un chapeau A. اعقاف
الطرف P. بازوشتن T. اوجی قیورمق

On dit aussi, Retaper les cheveux, pour dire, les peigner à rebours T. صاچی ترسنه طرامق

RETARD. V. Retardement || Un débiteur qui est en retard de
payer ـ اداى دين خصوصنده اختيار تأخر ايدن مديون
بلا تأخر عزيمت Je partirai sans retard استيخار ايدن
ـ ساعتك استيخاری Le retard d'une montre ايدهجكم
كيروانمه‌سی

RETARDEMENT. Délai, remise A. تأخر ـ استيخار ـ عوق ـ
ـ كيجكمه T. پسماندگی ـ درنگ P. بطائة ـ تراخی
كيرو قالمه ـ كيرولنمه || Causer, apporter du retardement à quel-
que chose ايراث بطائت ايتمك Il n'y aura point de retar-
dement de ma part بنم طرفمدن بر وجهله تجويز تأخير اولنمق
شو... Le retardement de cette affaire vient de ce que محالدر
مادّه‌نك سبب تأخر وبطائتی فلاندر Le retardement de son
départ عزيمتنك تأخری

RETARDER. Différer A. تأخير ـ ابطاء ـ اراثة P. درنگيدن ـ
صكره‌يه ـ كيجكدرمك T. بفردا انداختن ـ پسمانده كردن
وقت || Je retarde mon départ autant que je puis براقمق
عزيمتمی المدن كلديكی قدر تأخير ايدرم Retarder le juge-
ment d'un procès دعوانك حكمنی تأخير ايتمك On a re-
tardé le courrier اولاغك عزيمتی تأخير ايتدرلدی

Il signifie aussi, empêcher d'aller, d'avancer A. تعويق ـ
ـ سدّ راه شدن ـ وا داشتن P. ايجاب البطائة ـ توقيف
كيرولمك T سبب پسماندگی شدن || Cela retarda le se-
cours qui était en chemin بو كيفيّت يولده اولان امدادك
ساعتی تأخير On a retardé l'horloge تعويقنه سبب اولمشدر
اقبالنی تعويقه سبب Cela retarda fort ses progrès ايتدرديلر
اقبالنه سدّ راه ممانعت اولمشدر ـ اولدی

Il se dit aussi au neutre, d'une montre qui va trop lentement
A. استيخار ـ حركة بالبطائة ـ انخناس P. پس ماندن ـ دير

Cette || آغر يوريمك ـ كيرو قالمق T. دير رو بودن ـ رفتن
horloge retarde beaucoup بو ساعت پك كيرو قالور ـ On dit aussi, que la lune retarde tous les jours de trois quarts d'heure ou environ, pour dire, qu'elle tarde tant à paraître طلوع قمر
يوميّه تقريباً اوچ چاريك ساعت استيخار ايدر
كيرو قالمش ـ كيجكمش T. پسمانده P. متأخر A. RETARDÉ.

RETENIR. Garder, ne pas donner à quelqu'un ce qui lui appar-
tient A. عند توقيف P. نزد خود داشتن T. يانـنه آليقويمق
ـ آليقويمق || Retenir le bien d'autrui, les gages d'un domestique
آخرك مالنی وخدمتكارك علوفه‌سنی آليقويمق Pourquoi
retient-il mes papiers? اوراقمی نه ديو يانـنه توقيف ايدر

RETENIR. Garder toujours, conserver ce que l'on a A. حفظ P.
پاس داشتن T. صاقلمق

Il se dit aussi des usages, des habitudes, des qualités que l'on
n'a point perdues A. حفظ ـ وقاية P. پاس داشتن ـ نگهداشتن
T. صاقلمق ـ براقمامق || Retenir ses vieilles habitudes, l'accent
de son pays بر كمسنه مألوف اولديغی عادات قديمه‌يی ووطن
ـ اصليسنده جاری اولان تجويد حروف والفاظی وقايه ايتمك
براقمامق Les bêtes féroces que l'on a apprivoisées, retiennent toujours
quelque chose de leur naturel تأنيس اولنان سباع ووحوش
طبيعت اصليّه‌لرينك بر نبذه‌سنی دائما وقايه ايدرلر
فلان Cet homme est bien corrigé, il n'a rien retenu de ses défauts
كشی عيوب سابقه‌سندن هيچ بر شئ حفظ ووقايه ايتميوب
كركی كبی اصلاح نفس ايلدی

Il signifie aussi, réserver A. توقيف P. باز داشتن T.
آليقويمق || Il a vendu tout son vin, hormis tant de pièces qu'il
a retenues pour sa table حاصل اولان خمردن كندو سفره‌سی
لازمه‌سيچون توقيف ايلديكی مقدارك ماعداسنی فروخت
ملكنی Il a donné son bien, mais il s'en est retenu l'usufruit ايلدی
هبه ايلدی انجق غلّه ونماسنی كندوسيچون توقيف ايتمشدر
En me payant, il a retenu la somme qu'il m'avait prêtée مطلوبمك
وقت اداسنده مقدّما بكا اودنج ويرديكی مقداری آليقويدی
Il a tant retenu pour les frais, pour les réparations مصارف
ـ وتعميرات بهاسيچون شو مقدار اقچه آليقويدی Il si-
gnifie aussi, arrêter, ne pas laisser aller || On l'a retenu plus long-
temps qu'il ne pensait فلانی مأمولندن وافر زمان زياده توقيف
ايلديلر Retenez-le à souper فلانی اخشام طعامنه آليقو Re-
tenir quelqu'un prisonnier, le retenir en prison بر كمسنه‌يی

آليقويمق - اسير اولمق اوزره ويا خود حبسده توقيف ايتمك

On dit aussi, Retenir l'eau avec des écluses *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* طوتمق || On a retenu l'eau avec des écluses صويى بندلر ايله ضبط ايلديلر — Et retenir une poutre . . , pour dire, l'attacher avec un lien de fer pour l'empêcher de tomber *A.* ضبط - شدّ *P.* گرفتن - بستن *T.* طوتمق - باغلمق

Et retenir son haleine *A.* حبس النفس - ضبط النفس - امساك النفس *P.* دمرا گرفتن - دمرا باز داشتن *T.* صولوغى آليقويمق — Et retenir son urine *A.* امساك البول - حبس البول *P.* شاشه‌را باز داشتن *T.* سدكى آليقويمق — On dit aussi, Il y a de certaines terres qui retiennent l'eau بعض كونه طپراق وار در كه صويى امساك ايدر - طوتار

En termes d'Arithmétique, on dit, qu'on retient un chiffre, pour dire, qu'on le réserve pour le joindre aux chiffres de la colonne qu'on doit calculer après *T.* الده طوتمق Ainsi lorsque le total d'une colonne monte à 27, on dit, Je pose sept, et je retiens deux يكرمى يديدن يدى يى اشارت ايدوب الده ايكى طوتارم

Retenir. Empêcher l'effet d'une action qui est sur le point d'arriver *A.* عن - صرف - منع - توريع *P.* باز داشتن *T.* كيرو طوردرمق || Il serait tombé dans le précipice, si je ne l'eusse retenu فلانى منع وصرف ايتمامش اولسدم ورطه‌يه سقوطى مقرّر ايدى Il allait le tuer, si je ne l'eusse retenu فلانى صرف ايتمامش اولسدم آنى قتل ايدر ايدى

Retenir. Réprimer, empêcher de s'emporter *A.* امساك - كفّ - منع *P.* وا داشتن *T.* طوتمق - آليقويمق || Si la crainte de Dieu ne me retenait مخافة الله بنى منع ايتمامش اولسه La vue de ce magistrat retint les séditieux بو ضابطك حضورى طائفهٔ عصاتك منعنه وسيله اولمشدر Retenir sa colère غضبى ضبط ايتمك - امساك غضب ايتمك Il n'est pas si emporté, qu'il ne sache bien se retenir quand il le faut شول رتبه‌ده شديد الغضب دكلدر كه حتى اقتضا ايتدكچه امساك نفسه قادر اولميه Je ne sais qui me retient بنى منع ايدن كيم اولديغنى بيلمم

Retenir. Garder quelque chose dans sa mémoire *A.* حفظ *P.* از بر كردن - در خاطر داشتن *T.* ازبرلمك - خاطرده طوتمق || Retenir sa leçon درسى حفظ ايتمك - ازبرلمك Il n'a entendu ces vers qu'une fois, et il les a retenus بو بيتلرى ياكلز بر كرّه استماع ايتمشيكن ازبرلدى Il retient tout ce qu'il entend مسموعى اولان شيلرك مجموعنى خاطرده طوتار Je retiendrai cela pendant toute ma vie شونى عمرم اولدقچه خاطرده طوتاجغم

Retenir, se dit aussi de la génération des bêtes, et signifie, concevoir *A.* لقاح - تمخّض *P.* بار گرفتن *T.* قالمق - كبه قالمق || On a mené cette vache au taureau, mais elle n'a pas retenu اينكى بوغه‌يه اشدرمشلر ايكن لقاح ايتمامشدر Cette jument a retenu بو قسراق تمخّض ايلدى - كبه قالدى

Se Retenir. S'empêcher de tomber *A.* تشبّث - اعتصام - تمسّك *P.* پنچه زدن *T.* طوتلمق - ياپشمق || Il s'est retenu aux branches داللره تشبّث ايلدى aux crins du cheval آتك پرچمنه تشبّث واعتصام ايلدى sur le bord du précipice اوچرمك كنارنده بولنان بر شيئه تمسّك واعتصام ايلدى

Retenu. *A.* عند موقّف *P.* نزد خود داشته *T.* يانند آليقونمش - آليقونمش *A.* محفوظ *P.* پاس داشته *T.* صاقلنمش *A.* مضبوط *P.* گرفته *T.* طوتلمش

Il est aussi adjectif, et signifie, circonspect, sage, modéré *A.* متحرّم - متحمّى - حازم - مضبوط الحال *P.* خويشتندار *T.* صايقيلى - كندويى قورر

RÉTENTION. T. de Méd. C'est le contraire d'excrétion *A.* احتباس - استمساك *P.* گرفتگى *T.* طوتمه — Rétention d'urine, c'est une maladie par laquelle l'urine est retenue *A.* احتباس البول *P.* گرفتگى شاشه *T.* سدك طوتلمسى

RETENTIR. Rendre, renvoyer un son éclatant *A.* عكس - اصداء - تصويت الصدا - الصوت *P.* عكس آواز - ولوله انداختن كردن *T.* يانقولمق - كورلدمك || Cette chambre a retenti du coup de mousquet qu'on vient de tirer بو اوطه آتيلان تفنككك صداسندن ولوله انداز اولدى Cette voûte retentit du bruit des trompettes اول قبّه‌ده صداى قبوع وشبّورات قبّهٔ ولوله انداز اولمشدر L'air retentissait de cris d'allégresse فلكك هاى هوى شادمانى وسرور ايله ولوله انداز مسامع جهان ايدى L'air retentit au bruit du canon ولولهٔ طوب رعد اشوبك انعكاسيله كنبد نه قباب فلك پر صدا واهنگ اولمشدر — Figur. || Toute la terre retentit de ses louanges فلانك حقنه تواتر يافتهٔ السنهٔ انام اولان اصوات نعوت ومحامد قصاراى اقطار زمينه عكس انداز اولمشدر Tout retentit du

صيت فتوحات جليله وآوازۀ آثار bruit de ses belles actions
جميلەسى آفاق واقطار عالمه ولوله انداز اولمشدر

Retentir. Faire un bruit éclatant *A.* ارتجاس ـ هدّ ـ زمزمة
P. كورلدمك *T.* توفيدن ـ غرنبش كردن ـ غرنبيدن || Cette trompette retentit dans les airs بو ترانپتەنڭ آوازى جوّ هوايى مالامال زمزمۀ عظيمه ايدر Ce coup de tonnerre a retenti dans toutes les vallées des environs اوديۀ اطرافڭ مجموعى ارتجاس رعد ايله زمزمه انداز اولمشدر — Figur. || Ses louanges retentissent dans tout l'univers آوازۀ مدح وستايشى زمزمه انداز آفاق اولور Il faisait partout retentir les louanges de son libérateur وسيلۀ سلامت جانى اولمش ولىّ نعمتنڭ زمزمۀ مدح وثناسنى هر طرفه عكس ايتدرر ايدى

RETENTISSANT. Qui retentit *A.* رجّاس ـ صوّات ـ مصدى *P.* غرنبش كنان *T.* كورلديجى ـ يانقوليجى || Lieu retentissant محلّ مصدى Voix retentissante صوت رجّاس voûte يانقوليجى قبه ـ قبۀ مصديه

RETENTISSEMENT. Bruit, son rendu avec éclat *A.* زمزمة ـ دوىّ *P.* غرنبش ـ ولوله *T.* كورلتى ـ كورلمه || Quand ce canon a tiré, il s'est fait un grand retentissement dans le vallon آتيلان طوبدن دره ايچنده دوىّ عظيم ظهور ايتمشدر

RETENTUM. Mot Latin. Il se dit d'un article que les juges n'expriment pas dans un arrêt qu'ils rendent *A.* شرط ضمنى

Il se dit aussi, de ce qu'on réserve en soi-même par duplicité, lorsqu'on traite des affaires *A.* مرام خفى || Prenez garde quand vous traiterez avec lui, il a toujours quelque retentum شو آدم ايله مصلحت كورەجكڭ وقتده پك متبصّر اول زيرا دائما بر نوع مرام خفيسى وار در

RETENUE. Modération, discrétion, modestie *A.* تحمّى ـ تحرّم ـ حزامة *P.* خويشتندارى *T.* صابقيليق ـ كندوبى قورتمه || Il ne s'emporte jamais, j'admire sa retenue اصلا وقطعا غضبه كلميوب تحمّى وحزامتى واقعا بادئ استغراب اولەجق احوالدندر Il dit tout ce qui lui vient à la bouche, il n'a nulle retenue همان آغزينه كلديكنى سويلر اصلا صاحب حزامت دكلدر C'est un homme qui a beaucoup de retenue تحرّم وحزامتى چوق بر آدمدر

Retenue, se dit en Finance, de ce qu'on retient en vertu de la loi, ou d'une stipulation convenue sur un paiement de gages, ou sur une rente *A.* افراز مقنّن || Ses gages montent à tant, sauf la retenue بعد افراز المقنّن علوفەسى شو قدره بالغ اولور ـ خارج از افراز مقنّن

RÉTICENCE. Omission volontaire d'une chose qu'on devrait dire *A.* طىّ ـ مسكوتاً ترك || Dans le récit qu'il m'a fait, il a mis beaucoup de réticences تقريرنده وافر شيئلر طىّ ايلدى Il a usé avec moi de réticence طىّ كلام ايدەرك بنم ايله سويلشدى

Il se dit aussi de la chose même qu'on n'a pas dite *A.* مسكوت عنه *P.* نا گفته *T.* سويلنمامش || Dans ce discours, il n'y a point de mensonge formel, mais il y a bien des réticences بو كلامده كرچه بر كذب صريح يوقدر انجق مسكوت عنه قالمش وافر شيئلر وار در Dans cet acte, il y a de la réticence بو سندده مسكوت عنه قالمش مادّه وار در

RÉTICULAIRE. T. d'Anat. Qui a la forme d'un réseau *A.* مشبّك || Tissu, membrane réticulaire نسيج مشبّك ومشبّك زار

RÉTIF. Il se dit des bêtes de monture qui reculent au lieu d'avancer *A.* جرور *P.* تندخو *T.* خويلو || Un cheval rétif بر اسب تندخو

Figur. Difficile à conduire, à persuader *A.* شديد ـ متأرب *P.* الشكيمة *T.* گردنكش ـ خرچين ـ On dit aussi, qu'un homme fait le rétif, pour dire, qu'il ne veut pas faire ce qu'on désire de lui سركشلك ايدر

RÉTINE. Membrane composée d'un réseau de vaisseaux, et formée dans le fond de l'oeil *A.* طبقۀ شبكيّه || La rétine de l'oeil est offensée كوزڭ طبقۀ شبكيّەسنده علت وار در

RETIRADE. T. de Fortif. Retranchement fait derrière un ouvrage, et dans lequel les assiégés se retirent quand les assiégeans ont emporté l'ouvrage *A.* مترس داخلى *P.* مترس اندرون *T.* ايچ مترس || Le bastion ayant été emporté, les assiégés se jetèrent dans une grande retirade qu'ils avaient faite فلان پلنقه يد اعدايه گرفتار اولنجه درونده محفوظ اولان عسكر مقدّما آماده قلنان كبير ايچ مترسده تحصّن ايلدى

RETIREMENT. Il ne se dit qu'en cette phrase : Le retirement des nerfs, pour dire, la contraction *A.* تقلّص الاعصاب *P.* فاهم آمدن پيها *T.* سكيرلرڭ بوزيلوب چكلمەسى

RETIRER. Tirer à soi ce qu'on avait poussé dehors *A.* جذب *P.* كشيدن *T.* چكمك || Retirer son haleine جذب نفس ايتمك

Et tirer une chose, une personne d'un lieu où elle avait été mise *A.* اخراج *P.* بيرون كشيدن *T.* چيقارمق || Retirer un

seau du puits قوغەیی قویودن اخراج ایتمك Un homme de prison بر كمسنەیی حبسدن چیقارمق du péril فلانی موقع خطردن اخراج ایلمك – On dit aussi, Retirer des hardes qui étaient en gage اشیایی قید امانتدن اخراج ایتمك Et retirer de l'argent de chez un banquier اقچەیی صرافك الندن چكوب آلمق

Et figur. Retirer sa parole, pour dire, dégager sa promesse وعدی قورتارمق – تخلیص وعد ایتمك – فك وعد ایتمك

On dit, que Dieu retire ses grâces, lorsqu'il cesse de les donner باری تعالی حضرتلری الطاف رحمتیەسن سلب ایدر

RETIRER, se dit aussi en parlant des choses qui donnent du revenu, et signifie, recueillir *A.* جلب النما – تحصیل *T.* محصول آلمق || Savez-vous combien il retire de sa charge? منصبندن نه مقدار نما تحصیل ایلدیكنی بیلورمیسك || Il retire beaucoup de cette terre بو ملكدن كلیتلو نما جلب وتحصیل ایدر – Figur. || Retirer de la gloire تحصیل شان ایتمك de grands avantages de quelque chose بر شیئدن منافع جسیمە جلب وتحصیل ایتمك Au lieu du profit qu'il espérait, il n'en a retiré que de la honte et du mépris اول مادەدن مأمول ایلدیكی فائدە یرینە خجالت ومذلتدن غیری بر شئ تحصیل ایدەمدی

RETIRER. Donner asyle *A.* اعطاء الملجاء *P.* پناه دادن *T.* صغندجق یر ویرمك || Il m'a retiré chez lui dans ma disgrâce بنی وقت نكبتمده یاننه آلوب اعطای ملجا ایتمشدر – En termes de Palais, il signifie, retraire. V. ce mot.

SE RETIRER. S'en aller, s'éloigner *A.* مفارقە – تنحی *P.* باز رفتن *T.* چكلمك || Une visite plus longue pourrait vous importuner, je me retire زیارتم بوندن زیادە متمادی اولور ایسە موجب تعجیز اولمق احتمالی اولدیغندن مفارقت ایدرم Dès que l'armée parut, les ennemis se retirèrent en bon ordre اردونك ظهوری عقیبندە دشمن عسكری نظامنە خلل كتورمكسزین حسن انتظام ایلە كیرویە توجە وانصراف – مفارقت ایلدی كیرویە چكلدی – ایلدی

On dit, Faire retirer ou Faire qu'on se retire *A.* دفع – تنحیە *P.* بر طرف كردن *T.* صاوشدرمق || Faites en sorte que cet ennuyeux se retire شو ثقیل وگرانجان حریفی دفع ایلە – شو ثقیل حریفك دفعی چارەسنە باق Faites retirer vos gens بر طرف ایلە – خلقكی بو طرفدن دفع ایلە

SE RETIRER DE. Quitter la profession qu'on faisait, le genre de vie qu'on menait *A.* ترك – فراغت *P.* فارغ – وا گذاشتن شدن *T.* براقمق – چكلمك || Il s'est retiré de la Cour سرای همایون خدمتندن فارغ اولدی – ترك چكلدی du service خدمتدن چكلدی – خدمت ایلدی – Figur. || Il s'est retiré du désordre, de la débauche تسیبدن وعیش وعشرتدن عیاشلغی براقدی – فراغت ایلدی

SE RETIRER, signifie aussi, se rendre dans quelque endroit pour y vivre tranquille *A.* انزوا – اختیار العزلة *P.* عزلتگزین شدن *T.* دنیادن چكلمك || Il s'est retiré en province, dans son pays طشرە بر مملكتە یاخود ولایتنە چكلدی Les anciens solitaires se retiraient dans les déserts قدیمدە اختیار عزلت ووحدت ایدنلر بریەیە چكیلور ایدی – Il se dit aussi absolument || Il s'est retiré دنیادن – اختیار انزوا وعزلت ایلدی چكلدی

SE RETIRER. Se réfugier *A.* التجا *P.* پناهیدن *T.* صغنمق – چكلمك || Se retirer en lieu de sûreté برمأمنە التجا ایتمك – بر امین محلە Les voleurs se retirèrent dans les bois قطاع طریق اورمانلرە چكلمشلردر – طریق اورمانلر ایچنە التجا ایتمشلردر Les bêtes sauvages se retirent dans leurs tanières سباع ووحوش صغنورلر – اینلری ایچنە التجا ایدرلر Dès que l'armée parut, les ennemis se retirèrent dans leurs retranchemens اردونك ظهوری عقیبندە دشمن عسكری مترسلری ایچنە صغندی – چكلدی

SE RETIRER, en parlant des choses, signifie, se raccourcir *A.* تقلص – تقاصر *P.* فا هم آمدن *T.* بوزیلوب چكلمك || Le parchemin se retire au feu ترشە آتش قارشوسندە تقلص Du drap qui se retire à l'eau صودە بوزیلوب چكیلور – ایدر Cette toile se retire au blanchissage بو بز یقاندقدە چكیلور – لدی الغسل تقاصر ایدر

SE RETIRER et RETIRER au neutre, se dit aussi de la rivière, de la mer, quand elles rentrent dans leur lit *A.* انجزار *P.* باز رفتن *T.* كیرویە چكلمك || Les eaux commencent à se retirer میاه نهر انجزارە باشلادی – La mer retire دریا جزر ایدر كیرویە چكیلور

RETIRÉ. *A.* منجذب *P.* كشیدە *T.* چكلمش *A.* مخرج *P.* بیرون كشیدە *T.* چیقارلمش *A.* ملتجی *P.* پناهیدە *T.* صغنمش *A.* متقلص *P.* فا هم آمدە *T.* بوزیلوب چكلمش

On dit, qu'un homme est retiré, qu'il vit retiré, pour dire,

qu'il vit dans une grande retraite *A.* منزوى – خامل *P.* حال – دنیادن چکلمش *T.* عزلتگزین – وحدتگزین وحدتده کچینان

RETOMBER. Tomber de nouveau *A.* سقوط علی التکرار *P.* نیز افتادن *T.* بر دخی دوشمك – ینه دوشمك || Il s'était relevé, il est retombé قالقمشیکن ینه دوشدی

Il signifie figur., être attaqué de nouveau d'une maladie *A.* نکس *P.* واسر شدن *T.* بر دخی اوغرامق || S'il retombe, il en mourra علتی نکس ایدهجك اولور ایسه وفات ایدهجكدر

Figur. *A.* ارتکاب علی التکرار – القاء النفس علی التکرار *P.* نیز گرفتار شدن *T.* بر دخی دوشمك || Retomber dans une faute qu'on avait déjà commise بر کمسنه مقدما ایتدیکی خطایه تکرار گرفتار اولمق || Il retombe à toute heure dans les mêmes fautes هرآن وهر دقیقه مقدمکی خطالره علی التکرار القای نفس ایدر || Il retombe toujours dans son péché دائما گناه سابقنه القای نفس ایدر

Il signifie aussi simplement, tomber *A.* هبوط – نزول *P* افتادن *T.* دوشمك || Cette balle est retombée en cet endroit کله فلان محله هبوط ایلدی – دوشدی || Les vapeurs que le soleil élève retombent souvent en pluie شمسك جذب ایلدیکی ابخره اکثریا بارانه مستحیل اولوب نزول ایدر || Ce jet d'eau retombe à plomb dans le bassin بو فسقیه صویی شکل عمودی اوزره ینه حوض ایچنه نزول ایدر

On dit figur. qu'une perte, qu'un blâme retombe sur quelqu'un, pour dire, qu'il en est chargé *A.* رجوع – عودت – اصابت *P.* افتادن – عائد شدن – راجع شدن *T.* دوشمك – طوقنمق || Le blâme, la honte en retombe sur lui بونك ملامتی وعار آکا طوقنور – وخجالتی آنك اوزرینه راجع اولور || Les frais du procès retombent sur un tel دعوانك مصارفی فلانه اصابت ایدر – دوشر || Puisse le sang innocent retomber sur celui qui l'a versé! بیگناهك دوکیلان قاننی الله تعالی سبب اولانك باشنه اصابت ایتدره

Retombé. *A.* ساقط علی التکرار *P.* نیز افتاده *T.* بر دخی دوشمش *A.* هابط – نازل *P.* افتاده *T.* دوشمش

RETORDEMENT. Action de tordre une seconde fois, ou l'effet de cette action *A.* فتل مکرر *P.* نیز تافتگی *T.* بر قات دخی بوکمه

RETORDRE. Tordre une seconde fois, ou simplement Tordre *A.* تفتیل – مکررا فتل *P.* باز تافتن – تافتن *T.* بر قات بوکمك – دخی بوکمك

RÉTORQUER. Employer contre son adversaire le raisonnement qu'il opposait *A.* صرف علیه – ارجاع علیه *P.* باز براو تافتن *T.* علیهنه چویرمك || Il a rétorqué contre lui les raisons dont il s'appuyait فلان کمسنه خصمنك سند اتخاذ ایلدیکی دلیللری آنك علیهنه صرف – آنك علیهنه چویردی ایتدردی

Rétorqué. *A.* مصروف علیه *P.* باز بر او تافته *T.* علیهنه چویرلمش

RETORS. Qui a été retordu plus d'une fois *A.* مکرر الفتل – مکررا مفتول – ملاحم *P.* بسیار بار تافته – چند بار تافته – تکرار بتکرار تافته *T.* قات قات بوکلمش || Du fil retors مکررا مفتول اولان سلك

RÉTORSION. Emploi qu'on fait à son adversaire, des raisons dont il s'est servi. V. Rétorquer. || Cet argument est sujet à rétorsion بو دلیل قابلك علیهنه صرف وارجاع اولنهجق مقولهدندر

RETOUCHE. T. de Peint. Il se dit des endroits d'un tableau auxquels on a corrigé quelque chose *A.* تصحیح pl. تصحیحات || Il y a bien des retouches maladroites à ce tableau بو تصویرده استادلقسز وافر تصحیحلر وار در

RETOUCHER. Toucher de nouveau *A.* مس علی التکرار *P.* نیز بسودن – نیز دست زدن *T.* بر دخی ال دکورمك – بر دخی یاپشمق – ینه ال طوقندرمق || Ne retouchez plus à cela بوکا بر دخی مس ید ایلمه

Il signifie aussi, corriger, réformer *A.* تصحیح – امرار القلم – اصلاح – الاصلاح || Il faut retoucher cet ouvrage شو تالیفی تصحیح ایتملو در – شو تألیفه امرار قلم اصلاح اولنمق اقتضا ایدر

On dit, Retoucher une planche, pour dire, repasser le burin sur une planche gravée, lorsqu'elle est usée *A.* جندرة *P.* نیز قلم گذرانیدن بر *T.* اوزرینه یکیدن قلم کزدرمك

RETOUR. Tour contraire et multiplié. Il ne se met qu'au pluriel et avec le mot Tours *A.* pl. احناء pl. الواء *P.* پیچش – وگردش *T.* اکری بوکری طولاشقلقلر

Retour. Action de revenir *A.* عودت – رجعت – ایاب – قفول *P.* باز گشت *T.* دونش || À mon retour d'un tel lieu,

je l'ai trouvé en chemin فلانی حین عودتمده یولده راست کلدم ‖ Il est parti sans espérance de retour بر دخی عودت ایده جکنی مأمون ایتمیه‌رک عزیمت ایلدی ‖ Il signifie aussi, arrivée d'un lieu d'où l'on était parti ‖ Heureux retour بالیمن والسعاده اولان عودت ‖ J'attends son retour عودتنه منتظرم ‖ Hâter son retour بر کمسنه عودتنی تعجیل ایتمک

On dit figur. Le retour de la paix اعادهٔ - عودت صلح وصلاح ‖ du printemps وقت عودت فصل بهار ‖ de l'aurore عودت صلح وصلاح ‖ d'un accès تکرری - نوبت علتک عودتی ‖ فجرک عودتی

On dit aussi, en parlant de la jeunesse, de la beauté, du temps, etc., que quand ils sont passés, c'est sans retour عهد شباب وحسن وجمال ووقت وزمان مرور ایدنجه عودت ایتمز - بر دخی اله کیرمز - بر دخی کیرو دونمز ‖ Il se dit aussi du changement des affaires ‖ Si vous laissez passer cette occasion, il n'y aura jamais de retour بو فرصتی فوت ایده جک اولور ایسه‌ک فیما بعد رجعتی احتمالی یوقدر ‖ Ils sont brouillés sans retour بینلرنده اولان محبت سابقه‌نک رجعتی احتمالی قالمیه‌جق وجهله بوزشمشلر در ‖ On l'a privé de sa charge sans espérance de retour فیما بعد احتمال رجعتی محال اولمق صورتیله منصبی اوزرندن رفع اولندی

On dit, Être sur son retour, pour dire, être près de retourner عودت - آمادهٔ عودت اولمق - متهیئ عود ورجعت اولمق ‖ ou pour dire, commencer à déchoir, à perdre de sa vigueur اوزره حال زوالده اولمق - مشرف پژمردگی وزوال اولمق

On dit, Le retour d'une âme à Dieu, pour dire, l'action d'un pécheur qui se convertit *A.* توبة - رجوع عن الذنوب ‖ Faire un retour à Dieu ذنوبدن رجوع ایله حضرت حقه توجه توبهٔ الی الله ایتمک - ایتمک ‖ Après tous les désordres de sa vie, il a fait un sincère retour vers Dieu مدت عمرنده مرتکب اولدیغی مآثم عدیده‌دنصکره توبهٔ صادقه ایله جناب ارتکاب ایلدیکی تسیب حالدنصکره - حقه توجه ایلدی توبهٔ نصوح ایله توبه‌کار اولدی

Retour. On appelle en termes de Jurisprudence, Droit de retour, le droit en vertu duquel les ascendans succèdent aux immeubles qu'ils ont donnés à leurs descendans, lorque ceux-ci viennent à mourir sans enfans *A.* رجوع المال الموهوب الی واهبه ‖ *T.* بلا وارث وفات ایدنه ویرلمش اولان مال موهوبک صاحب اولنه رجوعی ‖ Les apanages des Fils de France leur sont toujours donnés à la charge du retour à la Couronne, à défaut d'hoirs mâles فرانسه شهزاده‌لرینه ویریلان خواص بلا اولاد ذکور وفاتلری حالنده ینه جانب میری‌یه رجوع ایتمک شرطیله کندولره ویریلور

Retour. Supplément de prix quand on troque une chose contre une autre qui n'est pas d'égale valeur *A.* فضلة *T.* اوسته ویریلان فضله اولدرق ‖ Quel retour me donnerez-vous? بکا نه اقچه اوسته نه مقدار ویررسک ‖ Combien me donnerez-vous de retour? اقچه بکا ویره‌جکسک

Figur. Sorte d'équivalent d'un bienfait reçu *A.* مقابلة - عوض *T.* قارشولق ‖ L'amitié demande du retour محبت خصوصنده مقابله شرطدر ‖ Un honnête homme oblige sans espérance d'aucun retour صاحب مروت اولان کشی بلا فکر المقابله همت بلا غرض وعوض - ایدر

RETOURNER. Aller de nouveau dans un lieu *A.* عود - عودت - باز - باز گشتن *P.* قفول - ایاب - رجعت - رجوع - معاودة امدن *T.* دونمک - کیرو دونمک ‖ Il veut retourner à l'armée اردویه عودت ایتمک خواهشنده در ‖ Il est retourné en son pays ولایتنه عودت ایلدی ‖ Retourner sur ses pas علی - رجعت قهقری ایله کیرو دونمک - حافرته رجعت ایتمک - بر کمسنه کلدیکی یولدن ایزی اوزرینه دونمک ‖ On dit figur. Retourner en arrière, pour dire, abandonner une entreprise dont on est rebuté فلان شیئدن رجوع ایتمک

Retourner. Recommencer à faire les mêmes choses *A.* استیناف - یکیدن *T.* ازسر نو آغاز کردن *P.* مجدداً مباشرت - اقتبال ایشه ‖ Retourner à l'ouvrage, au combat ینه باشلمق - باشلمق مجدداً باشلمق - یا محاربه‌یه مجدداً مباشرت ایتمک

On dit, Retourner à Dieu, pour dire, se convertir *A.* رجوع *T.* توبه‌کاری نمودن *P.* توبة الی الله - الی الله بالتوبة توبه ایتمک

Retourner. Tourner d'un autre côté *A.* قلب - تقلیب *P.* باز گردانیدن *T.* چویرمک - دوندرمک ‖ Retourner un habit لباسی لباسک ایچنی دیشنه چویرمک - تقلیب ایتمک ‖ Il est si faible, qu'il ne saurait se retourner dans son lit شول رتبه‌ده ضعیف الحالدر که فراشنده دونمکه اقتداری یوقدر ‖ Quand je l'appelai, il se retourna فلانی چاغردیغمده دوندی

On dit figur. Je l'ai tourné et retourné de tout sens, et je n'en ai pu tirer aucun éclaircissement هر طرفنی اویردم چویردم برشی آکلیه‌مدم

On dit, Retourner quelqu'un, pour dire, lui faire changer d'avis *T.* بر كمسندنك - بر كمسنديه تحويل نيت ايتدرمك عرض || On l'a retourné par son intérêt عقلنى چويرمك فائده ايدرك عقلنى چويرديلر

S'en retourner, signifie, s'en aller. V. Aller || Il est temps que nous nous en retournions عزيمتمزك وقتيدر

Retourné. *A.* آيب - راجع - عايد - منصرف *P.* بازگشته - باز آمده *T.* دونمش *A.* مقلوب *P.* باز گردانيده *T.* چويرلمش

RETRACER. Tracer de nouveau *A.* مجدداً رسم - مجدداً ترسيم *P.* نيز نگاشتن *T.* چيزمك - يكيدن چيزمك - بر دخى || Cela n'est pas bien tracé, il le faut retracer بوشئ لايقى اوزره رسم اولنمديغندن مجدداً ترسيمى اقتضا ايدر

Figur. Raconter les choses passées, en renouveler la mémoire *A.* ذكر *P.* ياد كردن *T.* آكمق || Retracer les glorieux exploits d'un héros صاحب قران زمان اولمق اوزره شهرتشعار اولمش بر ذات نامدارك مآثر جليله‌سنى ذكر ايتمك l'histoire de nos malheurs دوچار اولديغمز مصايب وآفاتك حكايه‌سنى ذكر ايتمك

Se retracer. Se rappeler *A.* تذكر - تخيل *P.* بياد آوردن - در خاطر كردن *T.* خاطره كتورمك

Retracé. *A.* مرسوم *P.* مجدداً نيز نگاشته *T.* بر دخى چيزلمش

RÉTRACTATION. Action par laquelle on rétracte une opinion *A.* نكول - رجوع عن *P.* باز گردش *T.* دونمه - دونمك || Rétractation publique علناً نكول - علناً سوزدن ياخود رايدن نكول volontaire, sincère نكول اختيارى ونكول صادق forcée نكول جبرى - نكول كرهاً - نكول جبراً Signer sa rétractation رجوع ونكولنى مشعر كاغد امضا ايتمك

RÉTRACTER. Déclarer qu'on n'a plus l'opinion que l'on avait avancée *A.* نكول - رجوع عن *P.* باز گرديدن *T.* دونمك || Il avait avancé telle proposition, il l'avait rétractée فلان قضيه‌يى در ميان ايلديكى قضيه‌دن - در ميان ايتمشيكن نكول ايلدى — Se rétracter. Se dédire || Il soutenait cette opinion, il s'est rétracté بورأيى تأييد ايتمك قيدنده ايدى انجق بو دفعه رجوع ايلدى || Il a été contraint de se rétracter des choses qu'il avait avancées در ميان ايلديكى ماده‌لردن رجوع ايلمكه مجبور اولدى || Il s'en est rétracté publiquement سوزندن علناً وتواتراً رجوع ايلدى

Il se prend aussi pour Déclarer la fausseté *A.* تكذيب *P.* اثبات نادرستى كردن *T.* يلان اولديغنى بيلدرمك || L'auteur d'une calomnie doit la rétracter formellement موجد افترا اولان كشى افترايى صراحةً تكذيب ايتمك لازمهٔ ذمتيدر

RÉTRACTION. T. de Méd. Raccourcissement, contraction d'une partie *A.* تقبّض *P.* پيچش *T.* بورشقلق

RETRAIRE. T. de Palais. Retirer un héritage qui a été vendu *A.* استرداد المبيع *P.* مال فروخته‌را باز گرفتن *T.* صاتلمش مالى كيرو المق || Il a droit de retraire cette terre, comme parent اشبو بيع اولنمش ملككك استرداديته حسب القرابه استحقاقى وار در

RETRAIT. Action de retraire un héritage. V. Retraire.

RETRAIT. Le lieu d'une maison, où l'on va aux nécessités naturelles *A.* بيت الخلا - مستراح - ممشا - كنيف *P.* آبريز - *T.* خلا كنف

RETRAITE. Action de se retirer *A.* تنحى - مفارقة - عودت *P.* باز گشت *T.* چكلمه || Il est temps de faire retraite چكلمه‌نك وقتيدر La retraite dans les villes de guerre est à l'entrée de la nuit قلعه‌لرده خلقك چكلديكى وقتى وقت غروبدر Le tambour a battu la retraite طبل عودت چالندى

Il se dit particulièrement de la marche que font les troupes pour se retirer *A.* رجعت - انصراف - توجه الى الوراء - انعطاف *P.* الى الوراء - در پس رو تابى *T.* كيرويه چكلمه || Les ennemis ont fait retraite دشمن عسكرى كيرويه طوغرى توجيه تقليب وجهة رجعت ايلدى - وجهة انصراف ايلدى Ils se sont battus en retraite فلان عسكر كيرويه رهپيماى عود ورجعت اولديغى حالده جنكلشمه‌دن خالى اولمش دكلدر Les trompettes sonnèrent la retraite تنبيه رجعت وانصراف تصويت كرّه‌ناى ايله نشر واعلان اولندى Les ennemis sont en pleine retraite عسكر اعدا عموماً سمت انصرافه طوغرى عسكر اعدا برمتهم كيرويه - توجيه وجهة عزيمت اوزره در طوغرى رهپيماى عود وانصراف اولمقده در Suivre l'ennemi dans sa retraite دشمنى رجعت وانصرافى حالنده دشمن رهنورد سمت رجعت - تعقيب واستذناب ايتمك دشمنه حال رجعتده ايكن - ايكن اكسنه‌نه دوشمك عقبكيرلك ايتمك

Retraite. Séparation du tumulte du monde *A.* انزوا - عزلة *P.* عزلت گزينى *T.* چكلمه || Vous êtes vieux, il est temps de

faire retraite مسن واحتيار اولديغنك تقريبيله عزلت وانزوايه ميل ايلمنك وقتيدر Il vit dans une grande retraite حال كمال عزلت وانزوا اوزره كچينور

Il se dit aussi du lieu où l'on se retire A. مكان - مقر الانزوا - وحدتكده - عزلتكده P. محل الاعتزال والوحدة - العزلة تنهايه چكلهجك ير T. جاى انزوا || Il s'est bâti une petite retraite مختصر بر عزلتكده بنا ايلدى Il s'est fait à la campagne une retraite pour sa vieillesse وقت شيخوختى ايچون چفتلكنده بر عزلتكده احداث ايتدردى Douce, paisible, agréable retraite آشوب دنيادن آزاده مفرح ودلگشا بر عزلتكده

Il se dit ausssi de l'éloignement momentané du commerce du monde, pour ne vaquer qu'aux exercices de piété A. خلوت - وحدت P. چله - خلوتگزينى - وحدتگزينى T. چله || Ce religieux est en retraite فلان راهب چلهده در Une retraite de dix jours اون كونلك چله Les méditations qu'il a faites dans sa retraite فلان كشى خلوت ووحدتده ايكن ايتديكى مراقبه

Il signifie aussi, un lieu de refuge A. ملاذ - كنف - ملجاء P. جاى پناه - جاى امان T. صغنهجق ير || Donner retraite à quelqu'un رخصت - بر كمسنهيه محل التجا ويرمك صغنهجق ير ويرمك - التجا ويرمك

On appelle Retraite de voleurs, de brigands, un lieu où ils se retirent A. كهف اللصوص P. گريزگاه دزدان T. خرسز يتاغى || Cette forêt n'est qu'une retraite de voleurs بو اورمان انجق بر خرسز يتاغيدر

Les militaires nomment Retraite, les emplois dans les places, et les pensions T. تقاعد مأموريتى وتقاعد علوفهسى

Il se dit aussi de la récompense qu'on donne à un domestique à la fin de ses services T. تكميل - تكميل خدمت عطيهسى خدمت بخششى

Retraite. Diminution de volume dans un corps humide desséché au feu A. قلوص T. چكلمه - قصدلمه || En modelant la terre, il faut estimer la retraite qu'elle éprouvera par la cuisson ترابى قالب ايدر ايكن حين طبخده چكيلهجكى مقدارى حساب وتخمين اولنملو در

RETRANCHEMENT. Suppression de quelque chose A. قطع - انقطاع P. گسستگى T. كسلمه || Le retranchement de sa pension le gêne معاشنك قطعى ضيق حالنه باعث اولور Depuis le retranchement qu'il a fait dans sa dépense, il paye ses dettes مصارفنى قطع ايدهليدنبرو ديوننى ادا ايدر Retranchement des abus حلول ايتمش فساداتك قطعى

Il signifie aussi, diminution A. تقليل P. كمسازى T. آزالتمه || Le retranchement des dépenses تقليل مصارف

Et un espace retranché d'un plus grand A. مكان - محل مفرز - منفصل P. جاى جدا كرده T. بولمه - بولنمش ير || Son valet couche dans un retranchement خدمتكارينك يتاغى بر بو بولمهده Ce retranchement est trop grand بولنمش يرده در غايت ايله واسعدر

Retranchement. T. d'art milit. Travaux qu'on fait à la guerre, pour se mettre à couvert contre les attaques de l'ennemi A. مترس pl. متارس P. مترس T. مترس || Nos gens avaient fait de grands retranchemens بزمكيلر جسيم مترسلر احداث ايلديلر On entra dans leurs retranchemens l'épée à la main مسلول السيوف اولهرق دشمنك مترسلرى اوزرينه صولت وهجوم ايتمشلر در

RETRANCHER. Ôter quelque chose d'un tout A. تنقيص - حذف P. جدا كردن T. اكسلتمك || Il faut retrancher plusieurs branches de cet arbre بو آغاجك بر قاچ داللرى حذف اولنملو در Il y a plusieurs endroits à retrancher dans ce livre شو كتابك وافر حذف اولنهجق يرلرى وار در On lui a retranché de ses gages علوفهسنك بر مقدارينى تنقيص ايلديلر

Il signifie aussi, diminuer A. تقليل P. كم ساختن T. آزالتمق || Retrancher sa dépense تقليل مصرف ايتمك

Et supprimer, ôter entièrement A. قطع P. گسستن T. كسمك - رفع ايتمك || On lui a retranché sa pension فلانه ويريلان معيشت قطع اولندى Retrancher les abus حلول ايتمش فساداتى قطع ايتمك

On dit, que les médecins ont retranché le vin à quelqu'un, pour dire, qu'ils lui en ont interdit l'usage طبيبلر بادهيى فلاندن منع ايلديلر

On dit, Retrancher de la communion des fidèles, pour dire, excommunier فلانى جماعت مؤمنيندن اخراج ايتمك

Retrancher. T. de guerre. Faire des retranchemens A. تحصين - بالمترس - تكنيف بالمترس - احاطة بالمترس P. گردا گرد اطرافى مترسلمك T. بامترس بستن - مترس پرداختن

مترس چويرمك || Retrancher un camp اردونك اطرافنه
مترس چويرمك

Se Retrancher. Se restreindre, se réduire *A.* انحصار *P.* منحصر
گشتن || Il voyait autrefois beaucoup de monde, il s'est retran-
ché à ne recevoir que peu de personnes مقدما خلق ايله كثرت
الفتی وار ايكن بر مدتدنبرو كورشمكی معدود ومعين
كسانه حصر ايلدی Il s'est retranché à la moitié de sa dépense
نصف مصرفه منحصر اولدی

Il s'emploie aussi absolument, pour dire, diminuer sa dépense
A. تقليل المصارف *P.* مصرفرا كم كردن *T.* مصرفی آزالتمق
|| Il a mieux aimé se retrancher que de s'endetter مديون اولمقدن
ايسه تقليل مصرف ايلمكی اولی وانسب عد ايلدی

Se Retrancher. T. de guerre. Faire des travaux, pour se mettre
à couvert contre les attaques des ennemis *A.* تحصن — استحكام
بالمتارس *P.* بامترس استحكام پذيرفتن *T.* مترسلنمك —
كندويه مترس ايله استحكام ويرمك

Retranché. *A.* متحصن — مستحكم بالمتارس والترصينات *P.*
با مترس استحكام پذيرفته *T.* مترسلنمش — مترسلر ايله استحكام
ويرلمش || Camp retranché اردو مترسلر ايله استحكام ويرلمش

RETRAYANT. Qui exerce l'action de retrait *A.* طالب الرد
المبيع *P.* مال فروختهرا باز خواهنده *T.* صاتلمش مالی كيرو
طلب ايدن

RÉTRÉCIR. Rendre plus étroit *A.* اضاقة — تزنية *P.* تنگ
ساختن *T.* طارالتمق || Rétrécir une rue زوقاغی طارالتمق
le canal de la rivière مجرای نهری اضاقه ايتمك — Figur.
|| La servitude rétrécit l'âme حال رقيت موجب اضاقهٔ
نفسدر

Rétrécir, au neutre, et Se Rétrécir. Devenir plus étroit *A.*
تضيق — تزنی *P.* تنگ شدن — تنگی پذيرفتن *T.*
طارالمق || Le canal de la rivière va en se rétrécissant مجرای
نهر كندكچه تضيق ايدر

Il se dit aussi des choses qui se raccourcissent au feu, à l'eau
A. تقاصر — تقلص — اكتزاز *P.* كوتهی پذيرفتن — فا هم
آمدن *T.* قصه‌لمق — بوزيلوب چكلمك — بوزيلوب
بورتشمق || Cette toile se rétrécira au blanchissage بو بز لدی
الغسل بوزيلوب چكيله‌جكدر Le cuir se rétrécit à la pluie دری
يغموردە اكتزاز ايدر

Rétréci. *A.* ضيق *P.* تنگی پذيرفته *T.* طارالمش *A.* كز —
متقلص *P.* كوتهی پذيرفته — فا هم آمده *T.* بوزيلوب
بوزيلوب بورتشمش — بوريشوب چكلمش — قصه‌لمش
Figur. *A.* قاصر *P.* كوته *T.* قصه || Esprit rétréci عقل قاصر
Vues rétrécies منويات قاصره Position rétrécie حال قاصر وضيق

RÉTRÉCISSEMENT. Action par laquelle une chose est rétrécie *A.*
قلوص — كزازت — قصارت *P.* كوتهی *T.* قصه‌لمه — بوزيلوب —
|| Le rétrécissement d'une pièce de drap چوقه‌نك بوزيلوب چكلمه
بوزيلوب چكلمسی — Figur. || Le rétrécissement de l'esprit *A.*
قصارة العقل *P.* كوتهی عقل *T.* عقلك قصه‌لغی

RÉTRIBUTION. Salaire, récompense de la peine qu'on a prise pour
quelqu'un, du service qu'on lui a rendu *A.* اجر — اجرت *P.*
مزد *T.* اجرت || Rétribution légitime اجر حلال honnête اجرت
وافيه Cela mérite rétribution شايان اجر در

RÉTROACTIF. Qui agit sur le passé *A.* عامل على الماضى
T. كچمش زمانه ايشليان — Il se dit avec le mot Effet || Effet
rétroactif ماضی‌يه عمل || Cela opère par un effet rétroactif بو شی
بونك حكمی ماضی‌يه عمل ايدر — ماضی‌يه عاملدر Les
lois n'ont point ordinairement d'effet rétroactif وضع اولنان
قانونلرك حكمی ماضی‌يه عامل دكلدر

RÉTROACTION. Effet de ce qui est rétroactif *A.* عمل على
الماضى *T.* كچمش زمانه ايشلمه

RÉTROCÉDER. T. de Pratique. Remettre à quelqu'un le droit
qu'il nous avait cédé *A.* عدم القبول الفراغ || Je lui ai rétro-
cédé la dette qu'il m'avait transportée بكا فراغ ايلديكی ذمتی
كندويه رد ايلدم — قبول ايتمدم

RÉTROCESSION. Action de rétrocéder. V. ce mot.

RÉTROGRADATION. T. d'Astron. Mouvement apparent des pla-
nètes contre l'ordre des signes célestes *A.* رجعت || La rétrogra-
dation de Mars, de Jupiter مريخك ومشترينك رجعتی

RÉTROGRADE. Qui se fait en arrière. Il se dit particulièrement
des planètes *A.* راجع || Marche rétrograde سير راجع Le soleil
et la lune ne sont jamais rétrogrades شمس وقمر هيچ بر وقتده
راجع دكلدر

RÉTROGRADER. Retourner en arrière *A.* رجعت — تقهقر —
رجوع قهقری *P.* باز رفتن — واپس رفتن *T.* بر كمسنده
كيرويه طوغری يوريمك — ايزی اوزرينه دونمك || L'ar-
mée a été obligée de rétrograder اردو رجعت قهقری‌يه مجبور
اولمشدر — Il se dit particulièrement des planètes || Mercure com-

mençait à rétrograder كوكب عطارد مايل رجعت ايدى

RETROUSSEMENT. Action de retrousser. V. Retrousser.

RETROUSSER. Relever en haut ce qu'on avait détroussé *A.* تشمير *P.* بر جيدن *T.* صيغه‌مق || Retroussez votre robe لباسكى تشمير ايله

Il signifie aussi, trousser *A.* التوا *P.* بازوشتن *T.* قيورمق — بورمق || Retrousser ses cheveux, sa moustache صاچى وبييغى بورمق son chapeau, ses manches بر كمسنه شابقه‌سنى قيورمق — ويكرينى قيورمق

RETROUSSÉ. *A.* ملتوى *P.* مشمّر *A.* بر جيده *T.* صيغه‌نمش — بورلمش — قيورلمش *T.* بازوشته *P.* — Nez retroussé, V. Nez.

On dit d'un cheval, qu'il a les flancs retroussés, pour dire, qu'il a les flancs creux *A.* اخمص الاضلاع *P.* تهى پهلو *T.* باتقين يانلو

RETROUSSIS. Il se dit de la partie du bord d'un chapeau qui est retroussée *A.* لية القبعة *P.* سرپوش شكنج *T.* شابقه‌نك قيورق يرى

RETROUVER. Trouver une seconde fois *A.* وجدان على التكرار *P.* نيز يافتن *T.* ينه بولمق || J'ai trouvé un passage dans un auteur, je le retrouverai فلان تأليفده بولديغم فقره‌يى تكرار بولەجغم

Et trouver une chose perdue *A.* وجد *P.* يافتن *T.* بولمق || J'ai retrouvé ma montre ساعتمى بولدم ce que je voulais dire ديه‌جكمى بولدم

RETS. Filet dont on se sert pour la chasse ou pour la pêche *A.* شبكة — شَرَك — حبالة pl. حبايل *P.* نسبيل *T.* آغ || Jeter le rets dans la mer دريايه القاى شرك ايتمك Tendre des rets مدّ حبايل ايتمك Cet esturgeon a donné dans les rets بو مرسين بالغى اغه گرفتار اولدى — دوشدى — On dit figur. Prendre quelqu'un dans ses rets, pour dire, le faire tomber dans les piéges qu'on lui a tendus فلانى گرفتار حبالهٔ مكر وخديعت ايتمك — فلان كمسنه قورديغى دام حيله‌يه فلانى دوشورمك

RÉUNION. Action de réunir. V. Réunir. — Et l'effet qui en résulte *A.* التئام — ارتئام — التحام — اتّصال *P.* بهم پيوستگى *T.* بتشمه — قاوشمه || La réunion des lèvres d'une plaie, des chairs يارە دوداقلرينك des parties متفرّق اولمش اجزانك اتّصالى ولحومك التئامى

RÉUNION. Rassemblement, jonction *A.* اجتماع *P.* بهم امدن *T.* بر يره كلمه || La réunion de ces preuves, de ces faits اشبو دليللرك واحوالك اجتماعى La réunion des ambassadeurs au congrès ايلچيلرك مجلس مكالمه‌ده اجتماعى

Il se dit figur. des volontés et des esprits, et signifie, réconciliation *A.* اتّحاد — موافقة *P.* همسازى — همدمى — يكرنگى *T.* موافقت افكار || برلشمه — اوييوشمه La réunion des esprits des deux partis ايكى فرقه‌نك اتحادى — برلشمه‌سى des princes chrétiens ملوك نصارانك اتحادى Depuis sa réunion à l'Église شريعت عيسويه‌يه موافقتى زماننده‌نبرو

Il se dit aussi figur. en matière de fief *A.* انضمام — التحاق *T.* بر مالكانه‌نك || قاتلمه La réunion d'un fief au fief dominant باش مالكانه‌يه التحاقى La réunion de la Normandie à la Couronne فلان مملكتنك ملك پادشاهى‌يه انضمامى

RÉUNIR. Rejoindre ce qui était épars *A.* جمع *P.* بهم آوردن *T.* بر يره بركدرمك || Réunir les rayons du soleil par le moyen d'un verre convexe زجاج مقعّر واسطه‌سيله اشعّهٔ شمسى جمع ايتمك

Et rejoindre ce qui était désuni, séparé *A.* تلئيم — ارام *P.* بهم پيوستن *T.* بتشدرمك — قاوشدرمق || Il faut essayer de réunir ces chairs اشبو لحومك تلئيمى چاره‌سنى تجربه ايتملو Réunir les lèvres d'une plaie شفاه جراحتى بتشدرمك — در برى برينه قاوشدرمق

Il signifie aussi, réconcilier *A.* توفيق — توفيق ما بين *P.* همساز كردن — باهم موافق كردن *T.* اويدرمق — برلشدرمك — اوزلاشدرمق || Travailler à réunir les esprits, les volontés توفيق افكار وآرايه سعى ايتمك Cela a réuni les deux partis بو كيفيّت وسيلهٔ توفيق قلوب جانبين اولمشدر Ils étaient brouillés, un intérêt commun les a réunis فلان كمسنه‌لر بوزشمشلر ايكن طرفينه راجع اولەرق ظهور ايتمش بر مصلحت مشتركه اوزلاشملرينه وسيله اولمشدر

Il se dit figur. en matière de fief et d'autres choses semblables *A.* الحاق — ضمّ — اضافة *P.* اندر گرفتن *T.* قاتمق || Réunir un grand fief à la Couronne بر مالكانهٔ جسيمى ملك پادشاهى‌يه ضمّ والحاق ايلمك Réunir au fief dominant ce qui en a été démembré مقدّما باش مالكانه‌دن نزع وافراز اولنمش قطعه‌لرى كما فى السابق مالكانهٔ مذكوره الحاق ايتدرمك

Il se prend aussi pour Unir *A.* ربط *P.* بستن *T.* باغلمق || Le roi a réuni toutes ses fermes پادشاه ميرى مالكانه‌لرينك

Réunir un domaine, un droit جملەسنی بر يره ربط ايلدی املاك همايوندن بريسنه بر نوع رسم ربط ايتمك

Se Réunir. Il se dit en parlant des chairs *A.* ارتنام ـ التئام *P.* بهم پيوستن *T.* بتشمك قاوشمق || Les chairs se sont réunies لحوم برى برلريله التئام ايتمشدر

Il se dit figur. de la réunion des esprits et des volontés *A.* رابطهٔ ـ يكجهتى نمودن *P.* عقد الاتفاق ـ اتفاق ـ اتحاد همدم شدن ـ يكدل ويكزبان شدن ـ يكجهتى پيوستن *T.* سوزى بر ايتمك ـ برلشمك || Ils se sont réunis contre l'ennemi commun دشمن مشترك عليهنه عقد اتفاق ايتمشلر Ils se sont réunis sur ce point-là اول مادّەنك اوزرينه در سوزى بر ـ يكجهت ويكزبان اولمشلر در ـ اتفاق ايلديلر ايتمشلر در

Réuni. *A.* ملتئم *P.* بهم پيوسته *T.* قاوشمش ـ بتشمش *A.* متحد ـ متفق *P.* همدم ـ يكجهت *T.* برلشمش

RÉUSSIR. Avoir un heureux succès *A.* ظفر ـ توفق ـ تيسّر ـ كامروا شدن *P.* تقضية المرام ـ فوز بالمرام ـ على المرام باشه *T.* موفق شدن ـ تحصيل كام كردن ـ ظفر يافتن حصوله كتورمك ـ چيقارمق || Il a réussi dans son dessein مقضىّ المرام اولدى ـ مرامنه ظفرياب اولدى dans son entreprise طوتديغى ايشده مظهر ـ طوتديغى ايشه موفق اولدى Ce jeune homme réussira bien à la guerre بو فوز وظفر اولمشدر Il a peu réussi, mal réussi نو جوان فنّ حربده موفق اولهجقدر چندان موفق اولمدى

Il se dit aussi des choses *A.* تيسّر ـ مقارنة بنتيجة الحسنة *P.* حسن نتيجه پذيرفتن ـ مقارن يسر وتوفيق شدن ـ حسن نتيجه ـ باشه چيقمق *T.* مقارن يسر وسهولت شدن بولمق || Cet ouvrage a réussi بو تاليف يسر وتوفيقه مقارن اولدى Ce discours, cette harangue a fort réussi بو مقاله وبو موعظه بر طبق مرام نتيجه پذير اولمشدر Ce projet n'a pas réussi ميسّر ـ بو ترتيب حسن نتيجەيه مقرون اولمدى Il faut voir comment ce projet réussira بو ترتيب اولمدى رهين يسر وسهولت اوله بيلهجكى نظر اولنمق اقتضا ايدر Cette chose lui réussit بو شئ فلانك الندە يسر وسهولت ايله حصولپذير اولور Ce qui réussit à l'un, ne réussit pas à l'autre بر كشىيه ميسّر اولان شئ ديگرينه ميسّر اولمز Cela m'a bien réussi بو شئ بر وفق مرام بكا ميسّر اولمشدر Tout ce qu'il entreprend lui réussit هر نديه تشبث ايدر ايسه رهين يسر وسهولت اولور

RÉUSSITE. Bon succès *A.* يسر ـ حسن النتيجة ـ مقارنة باليسر ـ مقارنة بالتوفيق ـ *P.* حصولپذيرى *T.* باشه چيقمه || La réussite d'une affaire مصلحتك حسن نتيجەسى Son livre n'a point eu de réussite تأليفى يسر وتوفيقه مقارن اولمدى

Il se prend aussi simplement pour Succès, issue *A.* نتيجة *P.* انجام كار *T.* صوڭ || Il faut voir quelle en sera la réussite بو ايشك نتيجەسى نه شكل اولهجغنه باقملو در

REVALOIR. Rendre la pareille *A.* مقابلة بالمثل ـ مجازات *T.* مقابلەسنى ايتمك ـ قارشولغنى ايتمك || Il m'a fait une injure, je lui revaudrai cela بكا ايتديكى تكديرك مقابلەسنى ايدەجكم Il m'a fait du bien, je le lui ai bien revalu بكا ايتديكى همّتك مقابلەسنى ايتدم Il m'a désobligé, je saurai le lui revaloir شكستگئ خاطرمى موجب اولمش معاملەسنى مقابلهٔ بالمثل ايله كندويه ادا ايدەجكم

REVANCHE. Action par laquelle on se revanche du mal qu'on a reçu *A.* مقابلة السوء بالسوء ـ انتقام ـ مقابلة الى *P.* باد افراه *T.* بر كمسنەنك حقندن كلمه || On l'avait maltraité, mais il a eu sa revanche مظهر اولديغى سوء معاملەنك مقابلەسنى انتقامنى آلدى ـ ايتدى

Il se dit aussi en bonne part *A.* مكافات ـ جزا *P.* پاداش *T.* اودەمه || Vous m'avez rendu quantité de bons offices, je tâcherai d'en avoir ma revanche طرفكدن نيچه نيچه همّتلره مظهر اولديغمه بناءً اقتضا ايدن مكافاتك اجراسنه بذل سعى ودقت ايدەجكم

En Revanche. Pour rendre la pareille *A.* بالمقابلة ـ مقابلةً || Il m'a servi dans une telle occasion, et en revanche je l'ai servi dans une autre فلان وقتده بكا خدمت ايلدى بن دخى وقتنده كندوسنه بالمقابله خدمت ايلدم

REVANCHER. Défendre quelqu'un qui est attaqué, l'aider dans une querelle *A.* اعانة ـ التزام الحماية ـ احما ـ حماية *P.* دستگيرى كردن ـ ياورى نمودن ـ صاحبلك ايتمك *T.* يولداشى حقنه صاحب چيقمق || Il est venu revancher son camarade يولداشنى حمايت ايچون كلدى ـ التزام حمايت ايلدى

Se Revancher. Se défendre *A.* احتما ـ تحمّى *P.* خودرا پاسدارى نمودن *T.* كندويى قوريمق || Il m'est venu attaquer, et je me suis revanché اوزريمه هجوم ايتمكله احتما ايلدم

Se Revancher. Rendre la pareille d'un mal qu'on a reçu *A.*

اخذ الانتقام *P.* گیفر بردن *T.* انتقام آلمق || Je sais tout le mal que vous avez dit de moi, je m'en revancherai حقمده سویلدیککز ذمایمک مجموعی معلومم اولمغله اخذ انتقام ایلمکده تجویز اهمال ایده‌جک دکلم

Il se dit aussi en bien *A.* اجراء المكافاة *P.* پاداش کردن *T.* قارشولغنی ایتمک || Vous m'avez fait un plaisir, je m'en revancherai بکا ایتدیککز ایولکک مکافاتنی اجرا ایده‌جکم

RÊVASSER. Avoir de fréquentes rêveries pendant un sommeil inquiet *A.* رؤية الاضغاث الاحلام *P.* خواب پراکنده دیدن *T.* قاریشق دوش کورمک || J'ai un sommeil fort inquiet, je n'ai fait que rêvasser نومم غاية الغاية مختل وپریشان اولوب رؤیت اضغاث احلامدن هیچ خالی اولمدم

RÊVE. Songe qu'on fait en dormant *A.* رؤیا pl. رؤی – حلم pl. احلام *P.* خواب – بوشپاس – بوشاسب *T.* دوش – واقعه || J'ai fait un étrange rêve غریب بر رؤیا کوردم J'ai eu de mauvais rêves فنا رؤیالر کوردم – موحش رؤیالر کوردم

On appelle figur. Rêve, des projets sans fondement *A.* خیال pl. خیالات – خیال باطل pl. خیالات باطلة – ظل pl. ظلال *P.* بیوس – خیال خام *T.* دوش مقوله‌سی || Ce projet n'est qu'un beau rêve بو ترتیب محضا خیال دلپسند در

REVÊCHE. Rude, âpre au goût *A.* عفص *P.* تلخه *T.* ککرمسی – طعمی ککره || Ces poires sont revêches بو آرمود ککرمسیدر

Il se dit figur. des personnes rudes, peu traitables *A.* معفاص – خشین المزاج *P.* بد خو – قند *T.* خویلو – چتین || Cette femme est rude et revêche شدیدة الطبع وخشینة المزاج بر قاریدر

RÉVEIL. Cessation du sommeil *A.* یقظة – نبه *P.* بیداری *T.* اویانمه – اویانقلق – قالقمه – اویقودن || À mon réveil اویاندیغم وقتده – اویقودن قالقدیغمده || Il apprit cette nouvelle à l'heure de son réveil بو خبری اویاندیغی ساعت استماع ایلدی

RÉVEIL, ou **RÉVEILLE-MATIN.** Horloge qui sonne, pour éveiller précisément à l'heure sur laquelle on a mis l'aiguille *A.* ساعة منبهة *T.* منبه ساعت || Ce réveille-matin n'est pas juste بو منبه ساعت صحیح دکلدر

RÉVEILLER. Éveiller *A.* انباه – ایقاظ *P.* از خواب بیدار کردن *T.* اویاندرمق || Il a défendu qu'on le reveillât خوابدن بیدار ایلملرینی منع ایلدی – On dit, Réveiller quelqu'un d'un assoupissement, d'une léthargie حال خدردن وسرسامدن ایقاظ ایتمک

On dit proverb. Il ne faut pas réveiller le chat qui dort, pour dire, qu'il ne faut pas renouveler une méchante affaire, une querelle assoupie فتنهٔ نائمه‌یی ایقاظ ایتمک جائز دکلدر

Figur. Exciter de nouveau, renouveler *A.* ایقاظ مجدداً – تجدید *P.* نو ساختن *T.* یکیلمک || Cela leur réveilla le courage تجدید غیرتلرینه وسیله اولمشدر réveilla leurs prétentions مطلوبانلرینک تجدیدینه سبب اولمشدر Vous ne faites que réveiller sa douleur سکونتپذیر اولمش درد درونني مجدداً ایقاظ ایتمش اولورسک Cet homme a l'esprit un peu pesant, on le fait voyager pour le réveiller بو آدم بطیء الفهم اولمغله ایقاظ ذهننه وسیله اولمق اوزره سفر وسیاحته تعیین ایلدیلر Réveiller un procès دعوایی تجدید ایتمک – تسکین اولنمش دعوایی ایقاظ ایتمک

Se Réveiller, signifie la même chose que s'éveiller *A.* تیقظ – تنبه – قیام من النوم *P.* از خواب بیدار شدن *T.* اویانمق || Je me suis réveillé trois ou quatre fois cette nuit بو کیجه اوچ درت دفعه اویاندم – On dit, au propre, Se réveiller de son assoupissement, de sa léthargie *A.* تیقظ من الخدر وتیقظ من السرسام – Il se dit aussi au figuré, pour signifier, sortir de l'indolence, de l'inaction خواب کسل ورخاوتدن متیقظ اولمق – خواب غفلتدن بیدار اولمق

Se Réveiller, signifie figur. se renouveler *A.* تجدد *P.* نو گشتن *T.* یکیلنمک || Il sentait que sa haine se réveillait بغض وعدوانی نو بنو متجدد اولدیغنی احساس ایدر ایدی Ses maux, ses douleurs se réveillent اوجاع والامی نو بنو متجدد اولور

Réveillé. *A.* متیقظ – متنبه *P.* بیدار *T.* اویانمش – اویانق

RÉVÉLATION. Action de révéler *A.* کشف – بیان *P.* فاش – وا سازی – آشکار سازی *T.* آشکاره‌یه چیقارمه || Révélation des complices جرمه شریک اولنلرک بیانی – آشکاره‌یه چیقارلمسی Révélation d'un secret کشف سر

Il signifie aussi, l'inspiration par laquelle Dieu a fait connaître aux hommes ses mystères, sa volonté, etc. *A.* وحی – الهام pl. الهامات || Révélation divine وحی ربانی Saint Paul a eu des révélations حضرت پاولوس مظهر الهامات اولمشدر – من قبل الرحمن ملهم اولمشدر L'autorité de l'Écriture-Sainte est fondée sur la révélation کتاب اللهک مبنای صحتی وحی

والهام ربّانیدر

Il se prend aussi, pour les choses révélées *A.* مکاشفهٔ بالوحی pl. مکاشفات بالوحی || Les révélations de Saint Jean حضرت یوحنانک وحی ربّانیله اولان مکاشفاتی

RÉVÉLER. Découvrir, declarer une chose qui était secrète *A.* کشف – اعلان – بیان – افشا *P.* وا کردن – فاش کردن *T.* آچمق – چیقارمق – آشکاره‌یه || Dieu a révélé ses vérités à son Église حضرت ربّ الارباب حقایق احوالی دین عیسی‌یه کشف ایلدی Révéler le secret de l'État دولتک سرّینی افشا ایتمک – کشف واعلان ایتمک Il est allé révéler la conspiration مواعدهٔ ارباب فتنه‌یی واروب کشف واعلان ایلدی Révéler ses complices برکمسنه جرمده هواداری اولنلری بیان ایتمک

RÉVÉLÉ. *A.* منکشف *P.* فاش کرده – وا کرده *T.* آچلمش – آشکاره‌یه چیقارلمش

REVENANT. Qui plaît, qui revient *A.* مستحب – مطبوع *P.* دلارا – دلنشین *T.* کوکل سودریجی || Air revenant سیمای دلارا

REVENANT. Esprit que le peuple croit revenir de l'autre monde *A.* سعلاة pl. سعالی *P.* آرداد *T.* قره قونجلوز

REVENANT-BON. Profit casuel *A.* pl. عوائد طیارات || Le revenant-bon de cette charge بو منصبک عوائد طیاراتی

Figur. *A.* فائدة pl. فوائد || Le plaisir d'obliger est le revenant-bon de mon emploi مأموریتمدن حاصل اولان فائده انجق خلقه همّت ایلمکدن حاصل اولان حظّ دروندر

Il signifie aussi, les deniers qui restent entre les mains d'un comptable, après avoir rendu ses comptes *A.* فضلة || On avait un fonds de cent mille livres, on n'en a employé que soixante, c'est quarante mille livres de revenant-bon یوز بیک غروش مبلغ جمع اولنوب التمش بیکی صرف اولنمغله قرق بیک غروش فضله قالمشدر

REVENDEUR. Qui revend, qui achète pour revendre *A.* بایع علی التکرار pl. بنادرة *P.* بندار – کیسه‌دار *T.* مطره‌باز || Revendeur de livres کتاب مطره‌بازی

REVENDICATION. V. Revendiquer.

REVENDIQUFR. Réclamer une chose qui nous appartient *A.* استلجاج – دعواء الاسترداد – تقاضاء الردّ *P.* باز خواستن *T.* کیرو ویرلمسنی دعوا ایتمک || Revendiquer des meubles متاع بیتک ردّینی un cheval بارکیرک ردّینی دعوا ایتمک

تقاضا ایتمک Le procureur fiscal d'une telle juridiction, a revendiqué une cause qui était portée à un autre tribunal فلان قضایه مأمور اولان میری کاتبی آخر محکمده رؤیت اولنان دعوانک طرفنه ردّ اولنمسنی ادّعا ایلدی

REVENDRE. Vendre ce qu'on a acheté *A.* بیع علی التکرار *P.* باز فروختن *T.* بنه صاتمق || C'est un homme qui achète pour revendre تکرار بیع ایتمک ایچون اشترای مال ایدنلردندر Acheter en gros pour revendre en détail کسرا بیع ایتمک نیتیله سنایهٔ اشترای مال ایتمک

REVENDU. *A.* مبیوع علی التکرار *P.* باز فروخته *T.* بنه صاتلمش

REVENIR. Venir une autre fois *A.* اتیان علی التکرار *P.* نیز آمدن *T.* بنه کلمک || Je reviens pour vous dire... سکا شونی دیمک ایچون بنه کلدم Il est revenu vous chercher سنی آرامق ایچون تکرار کلدی

REVENIR. Retourner au lieu d'où l'on était parti *A.* رجوع – رجعت – عودت – ایاب – انصراف *P.* باز گشتن – باز آمدن *T.* کیرو دونمک – کیرو کلمک || Il était parti ce matin, il est revenu بو صباح عزیمت ایدوب شمدی عودت ایلدی Je reviens à vous dans le moment همان شمدی عودت ایده‌جکم Après un certain temps les planètes et les astres reviennent au même point d'où ils étaient partis سیارات وکواکب مدّت معلومه‌دنصکره بنه مبداء حرکتلری اولان منزله رجعت ایدرلر – On dit, que le soleil revient sur l'horizon شمس افق اوزرینه رجعت ایدر La fièvre est revenue à quelqu'un علت حمّا تکرار عودت ایلدی Les beaux jours sont près de revenir لطافت هوانک عودتی قریبدر – Figur. || Le temps, la beauté, la jeunesse passent et ne reviennent plus وقت وزمان وحسن وجمال وحداثت سنّ بر دخی عودت کچر – ایده‌میه‌جک وجهله مرور ایدر

On dit aussi, Revenir sur ce qu'on avait dit, sur ce qu'on avait promis, pour dire, changer d'opinion, se dégager de ce qu'on avait promis *A.* رجوع – نکول *P.* باز گشتن *T.* دونمک – سوزندن || Il est revenu sur ce qu'il avait dit نکول ایلدی – سوزندن دوندی – On dit, Revenons à ce que nous disions, pour dire, reprenons le sujet dont nous étions écartés *A.* رجعنا الی ما نحن فیه *P.* بصدد باز بکنیم آغاز *T.* بنه صحبتمزه کلدلم – ما نحن فیهمزه کلدلم

Revenir. Se rétablir, se remettre dans le même état où l'on était auparavant *A.* بحال پیشین آمدن *P.* رجعة الی ما کان اوّلکی حالنه کلمك *T.* || Revenir en son premier état اوّلکی حالنه کلمك Revenir en santé, à la vie برء کما کان حال رجعت ایتمك وصحّته وحال حیاته رجعت ایتمك

On dit aussi, Revenir à soi, pour dire, reprendre ses esprits après un évanouissement *A.* تحصیل الشعور کما کان *P.* باز بهوش آمدن *T.* ینه کندویه کلمك

Revenir. Abandonner l'opinion dont on était, pour se ranger à celle d'une autre *A.* رجوع الی رأی فلان *P.* برأی کسی گردیدن *T.* فلانك رأینه دونمك || Je reviens à l'avis d'un tel فلانك رأینه رجوع ایدرم

On dit, qu'un homme revient de ses erreurs, de ses opinions, de ses débauches, de ses emportemens, des égaremens de sa jeunesse فلان کمسنه ذاهب اولدیغی اعتقادات باطلەدن واتخاذ ایلدیکی رأیلردن ومداوم اولدیغی عیاشلقدن وحدّت طبعندن وحداثت سنّی تقریبیله مألوف اولدیغی حال تسیّبدن رجوع ایتمك

Il se prend figur. pour Se réconcilier, s'apaiser || Quand on l'a fâché une fois, c'est pour toujours, il ne revient jamais بر کرّه اغضاب اولندجق اولور ایسه بر دخی رجوعی ممکن اولمیوب الی الابد حال غضبده بر دوام اولور On n'a qu'à lui faire une honnêteté, il revient aussitôt حقنه جزئیجه عرض مروّت اولنسه فی الحال رجوع ایدر در حال صلح وائتلافه رجوع ایدر

On dit, Revenir d'une maladie, pour dire, recouvrer sa santé رجوع ـ تجدید الصحّة ـ تحصیل الشفاء ـ تشفّی ـ افاقة *A.* ایو اولمق ـ شفا بولمق *T.* تندرستی یافتن *P.* الی الصحّة تجدید صحّت ـ افاقت بولەمیەجقدر || Il n'en reviendra pas Il revient à vue d'oeil ایدەجکی یوقدر طرفة العینده تحصیل شفا ایتمکده در ـ On dit, Le vin, les liqueurs font revenir le coeur, pour dire, qu'ils rétablissent les forces باده تجدید جان بسلر ـ قوّت ایدر

On dit proverb. et figur. Revenir sur l'eau, pour dire, se retrouver dans son premier état de fortune, de crédit, de faveur *T.* بر کمسنه اوّلکی صولرینی بولمق

On dit encore, Revenir à soi, pour dire, prendre de meilleurs sentimens, *A.* اصلاح النفس *P.* بصلاح حال آمدن *T.* کندویه کلمك || Après de longs égaremens, on peut encore revenir à soi مدّت مدیده سر گشتهٔ طریق گمراهی وضلال اولدقدنصکره دخی اصلاح نفس ایتمك ممکندر

On dit, que des bois qui ont été coupés reviennent bien, pour dire, qu'ils repoussent bien *A.* مجدّداً طلوع ـ مجدّداً نشو ونما *P.* از سر نو بالیدن *T.* یکیدن سورمك ـ Et que les ongles, les cheveux reviennent مجدّداً نشو ونما کسیلان طرنق وصاچ یکیدن سورر ـ بولور

On dit, qu'une chose revient dans l'esprit, pour dire, qu'on s'en ressouvient *A.* خطور علی الخاطر *P.* بخاطر آمدن *T.* خاطره کلمك || Ce nom ne me revient point بو اسم اصلا خاطرمه کلمز

On dit proverb. À tout bon compte revenir, pour dire, qu'on doit être toujours reçu à recommencer le calcul اعادهٔ حسابه هر حالده مساغ وار در

Revenir. Recommencer à faire ou à dire les mêmes choses *A.* مباشرة علی التکرار ـ تکراراً مبادرت *P.* از سر نو آغاز کردن *T.* یکیدن باشلمق ـ یکی باشدن باشلمق Ainsi on dit, que des troupes reviennent à la charge عسکر علی التکرار صولت وهجومه مبادرت ایتمکده در

On dit figur. Revenir à la charge, pour dire, réitérer ses raisons, ses prières, ses reproches, etc. *A.* تکرار *P.* بسیار بار کردن *T.* تکرارلمك || On a beau le rebuter, il revient toujours à la charge استدعاسنك ردّینه هر نقدر اقدام اولنمش ایسه ده مفید اولمیوب تکراردن خالی دکلدر On voulait l'empêcher de parler mal d'un tel, il est revenu à la charge فلانك فلان علیهنده زباندرازلقدن منعنه هر نقدر سعی اولنمش ایسه ده تکراردن فارغ اولمدی

On dit, J'en reviens toujours là, qu'il faut... pour dire, je persiste toujours à penser, à représenter qu'il faut... اشته شویله اولملو در دیو تکرار بتکرار تأکیددن غیری بر دییەجکم یوقدر

On dit proverb. Revenir à ses moutons, pour dire, reparler d'une chose qu'on a fort à coeur *T.* دونر دونر کندو مصلحتنی سویلمکدن غیری صحبت ایتمز

Revenir, se dit aussi de ce qui résulte à l'avantage de quelqu'un *A.* حصول ـ رجوع *P.* آمدن *T.* کلمك ـ راجع اولمق ـ حاصل اولمق ـ عائد اولمق || Le profit qui m'en revient est médiocre طرفمه راجع اولان فائده جزئیدر ـ معتدلدر Il en

reviendra un million au roi جانب میری یه اون کرّه یوز بیک غروش عائد اوله جقدر Que vous revient-il de tourmenter de pauvres gens? عجزه مقولهسی بیچارگانه اذیّت ایتمکدن سکا نه حاصل اولور ـ سکا نه فائده راجع اولور

On dit, Cet habit revient à tant, pour dire, tout compté, il coûte tant شو لباسک مصرفی شو قدره بالغ اولور Ces deux étoffes reviennent au même prix بو ایکی ثوبک قیمتی مقدار شو... متساوی یه بالغ اولور Ces sommes-là reviennent à celle de... مقدارلرک مجموعی شو قدره بالغ اولور

Et qu'une chose revient à l'autre, pour dire, qu'elle est égale بری برینه مساویدر || Prenez cela de quelle manière vous voudrez, l'un revient à l'autre هر نه شکل دیلر ایسهک حساب هب مساویدر ایله بری برینه مساویدر Cela revient au même

Revenir. Plaire. V. ce mot. || Son humeur me revient fort فلانک مزاجی طبیعتمه خوش کلور ـ مزاجندن بغایت حظ ایدرم Il a des manières qui reviennent à tout le monde اوضاع واطواری جمله عندنده مطبوع ودلپسند در

Il se dit aussi des couleurs, et signifie, convenir *A.* توافق || اویغون کلمک ـ یراشمق ـ اویمق *T.* جسپیدن *P.* Cette couleur ne revient pas à telle autre بو رنگک فلان رنگه موافق کلمز

Revenir, s'emploie aussi dans ces phrases: Il me revient de toute part que vous vous plaignez de moi بندن شکایت ایلدیککک خبری هر جانبدن طرفمه متوارد اولور La même chose me revient de tant d'endroits بو خبرک عینی بکا شو قدر طرفدن توارد ایدر

En termes de Pratique, Revenir sur quelqu'un, signifie, exercer contre quelqu'un une action en garantie *A.* دعواء علی الکفیل کفیل اوزرینه دعوا ایتمک *T.* بر پایندان دعوا کردن *P.*

REVENTE. Vente réitérée *A.* بیع مکرّر *P.* دیگر بار فروخت *T.* بر دخی صاتمه

On dit, Une marchandise de revente, pour dire, une marchandise qu'on n'achète pas de la première main مطره باز الندن مبایعه اولمش مال

REVENU. Profit annuel que l'on retire de ses terres, de ses rentes, de ses charges *A.* ایراد pl. ایرادات ـ pl. واردات *P.* رسد ـ *T.* کلور || Revenu clair et net صاف ومنقّح ایراد médiocre ایراد معتدل bien assuré ایراد صحیح ـ صاغ ایراد Une terre de bon revenu ایراد سنویسی وافی بر ملک Il a tant de revenu en terres املاکدن اولدرق سنوی شو قدر ایراده مالکدر Sa charge lui vaut tant de revenu منصبندن شو قدر ایرادی وار در Son revenu monte à tant ایرادی شو مقداره بالغدر On a saisi tous ses revenus جمیع وارداتی ضبط اولندی Les revenus de l'État واردات میریّه Il a dissipé en deux mois tout le revenu d'une année بر سنهلک ایرادی ایکی آی ایچنده اسراف واتلاف ایلدی

REVENUE. Il se dit du jeune bois qui revient sur une coupe de taillis *T.* یکی سورمش اورمان

RÊVER. Faire des songes *A.* تحلم ـ رؤیة الرؤیاء *P.* خواب دیدن *T.* دوش کورمک ـ واقعه کورمک ـ عالم منامده کورمک ـ رؤیا کورمک ـ عالم مثالده کورمک || Je n'ai fait que rêver toute la nuit تا بسحر رؤیا کورمکدن خالی اولمدم J'ai rêvé telle chose عالم رؤیاده شونی کوردمکه عالم منامده جنکلر کورمک Rêver des combats مثالده

Rêver. Être en delire dans une maladie *A.* هذی ـ هذیان *P.* سخن بیهوش گفتن *T.* صایقلمق || Voilà le transport qui lui vient, il commence à rêver اختلال دماغ امارهسی ظهور ایدوب هذیانه باشلادی Cet homme est sujet à rêver tout éveillé شو آدم حال یقظهده هذیانه مبتلا در ـ On dit par reproche à un homme qui dit des choses déraisonnables, qu'il rêve هذیان سویلر ـ هذیان ایدر || Vous n'êtes pas en votre bon sens, vous rêvez عقلک باشنده دکلدر بیاغی هذیان سویلرسک

Rêver. Être distrait *A.* استغراق الذهن *P.* غوطه خور *T.* دریای اندیشه شدن *T.* طالمق || بر کمسنهنک ذهنی Il rêve toujours sans répondre à ce qu'on lui dit ذهنه استغراق مبتلا اولوب کندویه سویلنان کلامه جواب ویرهمز Il ne vous écoute pas, il ne fait que rêver ذهنی اورهز قولاق کلامکه حال استغراقده در

Rêver. Penser, méditer profondément sur quelque chose *A.* تسلیط الذهن ـ تقلیب الافکار ـ اعمال الفکر العمیق *P.* دورا دور اندیشیدن *T.* دوشونمکه طالدق || Cette affaire-là est de grande conséquence, il y faut rêver بو مادّه امور مهمّه معظمهدن اولمغله تسلیط فکر ایله مطالعه یه محتاجدر Il a rêvé fort long-temps pour corriger ce vers بو بیتی تصحیح ایچون وافر زمان تقلیب افکار ایلدی J'ai rêvé long-

temps sur cette affaire بو خصوصده خیلی زمان اعمال فکر عمیق ایلدم

RÉVERBÉRATION. Réfléchissement, réfléxion de la lumière ou de la chaleur *A.* انعکاس || Les rayons du soleil ne viennent jamais dans cette chambre que par réverbération اشعهٔ شمس بو حجره نك ایچنه انعکاس تقریبیله حلول ایدر La chaleur qui vient par réverbération est souvent fort incommode انعکاس طریقیله کلان حرارت غالب حالده بغایت ثقیلدر

RÉVERBÈRE. Miroir de metal ajouté à une lampe, pour en augmenter la lumière *A.* لوحهٔ پرتو ریز *P.* لوحة ناشرة الضیاء *T.* آیدنلق ویرر لوحه

On appelle Feu de réverbère, un feu appliqué de manière que la flamme est obligée de rouler sur des matières exposées à son action *A.* لهیب دوّار *P.* زبانهٔ آتش گردان *T.* علوی دونر آتش

RÉVERBÉRER. Réfléchir la lumière ou la chaleur *A.* عکس *P.* باز زدن *T.* کیرویه اورمق || Cette muraille réverbère fortement les rayons du soleil بو دیوار اشعهٔ شمسی شدّت اوزره عکس ایتدیرر Les plaques de fer réverbèrent la chaleur du feu dans les chambres دمور تحته لری آتشك حرارتنی عکس طریقیله اوطه لر ایچنه نشر ایتدیرر

REVERDIR. Peindre de vert une autre fois *A.* تخضیر علی التکرار *P.* باز رنگ سبز زدن *T.* بر دخی یشل بویا اورمق - یشللتمك || Ces barreaux ne sont plus verts, il les faut reverdir بو پرمقلقك یشللغی قالمدیغندن تکرار یشللنمه سی اقتضا ایدر

Il signifie aussi, redevenir vert *A.* اخضرار - کسب الخضرة *P.* سبزی پذیرفتن *T.* یشللنمك || Les arbres reverdissent au mois de Mai اشجار شهر مایسده یشللنور

Il se dit figur. d'un vieillard, dont les forces se raniment *A.* کسب النضارة *P.* تازگی پذیرفتن *T.* تازه لنمك || Je l'ai trouvé tout reverdi فلانی بسبتون تازه لنمش بولدم

Et des dartres, de la gale, et d'autres maux, lorsqu'ils recommencent avec plus de force, après avoir paru quelque temps guéris *A.* تجدّد *P.* از سر نو پیدا شدن *T.* تازه لنمك - یکیلنمك || La gale dont il croyait être guéri, commence à reverdir دفع اولنمش ظنّ ایلدیکی اویوز علتی تکرار تازه لنمکه باشلادی

Reverdi. *A.* مخضر - منضّر *P.* سبزی پذیرفته *T.* یشللنمش *P.* تازگی یافته *T.* تازه لنمش

RÉVÉREMMENT. Avec respect, avec révérence *A.* بالحرمة - بالتبجیل - بالاجلال - بالتعظیم - بالاحترام *P.* محترمانه - بآزرم *T.* اولولندررك || Il faut toujours parler révéremment de Dieu اسم مبارك جناب ربّ ذو الجلالی دائما بالتعظیم والاجلال ذکر ایتمك اقتضا ایدر

RÉVÉRENCE. Respect, vénération *A.* احترام - حرمت *P.* آزرم *T.* اولولندرمه || Il faut traiter les choses saintes avec révérence اشیای مبارکه حقنه ایفای لازمهٔ احترام اولنمق شرطدر Vous lui devez porter honneur et révérence فلانك حقنه ایفای لازمهٔ حرمت وتعظیم ایتمك واجبهٔ ذمتکدر

Révérence, est aussi un titre d'honneur qu'on donne aux prélats *T.* جناب فضیلت مآب || Votre révérence veut-elle...? جناب فضیلت مآبلری بوکا راضیمیدر که

Révérence. Mouvement du corps qu'on fait pour saluer *T.* تمنّا || Humble révérence تمنّای متواضعانه - مسکنتنما profonde, bien basse تمنّا تا بزمین تمنّای مسکنت قرین - یره برابر

RÉVÉRENCIELLE. T. de Palais, qui ne se dit qu'en cette phrase, Crainte révérencielle, pour dire, la crainte mêlée de respect que les enfans doivent avoir pour leurs pères et mères *A.* اهتیاب *P.* بیم با تأدّب *T.* تأدّب ایدرك صاقنمه

RÉVÉREND. Digne d'être révéré. C'est un titre d'honneur qu'on donne aux prélats *A.* محترم - واجب الاحترام *P.* بزرکوار *T.* حرمتلو - فضیلتلو

RÉVÉRENDISSIME. Titre d'honneur plus relevé que celui de révérend *A.* جلیل الاحترام *T.* اولو فضیلتلو

RÉVÉRER. Honorer, respecter *A.* تبجیل - تکریم - تعظیم - اجلال *P.* آزرمیدن *T.* اولولندرمك - حرمت ایتمك || Les rois sont des personnes sacrées qu'on doit révérer ذوات ملوك وسلاطین مبارکه دن اولمغله حقلرینه ایفای لازمهٔ تبجیل وتعظیم واجبدر Révérer les lois احکام موضوعه یه حرمت اولنمق les personnes de grande vertu فضیلت فایقه اصحابی حقنه ایفای مراسم تبجیل وتعظیم ایتمك

Révéré. *A.* محترم - مبجّل *P.* آزرمیده *T.* اولولنمش

RÊVERIE. Situation de l'âme qui se livre tout entière à ses pensées *A.* استغراق الذهن *P.* غوطه خوری دریای اندیشه *T.* ذهن طالغنلغی || Profonde, continuelle, agréable rêverie, استغراق ذهن عمیق یا دائمی یاخود فرحبخشا Il se plaît dans ses rêveries حالت استغراق ذهندن منشرح البال

حظلنوب سوینور - اولور

Rêverie. Sorte de rêve dont l'esprit se repaît, et auquel il s'attache comme à une chose réelle *A.* خیال باطل pl. خیالات فکر باطل pl. افکار باطلة || Les rêveries des astrologues اهل نجومك افکار باطلهلری || Il veut débiter ses rêveries pour des vérités ذاهب اولدیغی اوهام وخیالاتی امور حقیقیه یرینه ترویج ایتمك قیدنده در

Il signifie aussi, délire causé par une maladie *A.* هذیان *P.* هذیانه سخن بیهوش *T.* صایقلمه || Il entre dans la rêverie هذیانه گرفتار اولور Il n'a jamais de fièvre qu'il ne tombe en rêverie حمّاسی ظهور ایتدکچه دائماحال هذیانه مبتلا اولور

REVERS. Coup d'arrière main *A.* ضربة بظهر الكف *P.* زنش با پشت کف *T.* ال آرقهسیله اورش

En parlant de monnaies, il se dit de la face qui est opposée à la tête *A.* ظهر السكة *P.* روی بازگون سکه *T.* سکهنك اکسه طرفی - آرقهسی || Cette médaille a d'un côté la tête d'Auguste, et sur le revers une victoire بو سکهنك یوزنده فلان قیصرك باشی صورتی وظهرنده غزا رسمی وار در

Revers. La seconde page d'un feuillet *A.* ظهر الصحیفة

Revers. Vicissitude fâcheuse de fortune *A.* صدمة الفلك pl. صدمات الفلك - قارعة pl. قوارع *P.* روزگار - نا سازکاری بازگونی فلك *T.* فلك سلهسی - بخت ترسلکی || Être ferme dans les revers صدمات فلکیهده اظهار ثبات ومتانت ایتمك On combattit avec une alternative égale de succès et de revers طرفیندن مناوبه متساویه اوزره گاه غلبات وفواید وگاه قوارع وشدایده مظهر اولدرق جنك ایتمشلر در Il a eu un facheux revers de fortune بر صدمهٔ فلکیهیه موحش مظهر اولمشدر

En termes de guerre on dit, Voir, prendre, battre à revers, ou de revers, une troupe, un ouvrage de fortification, pour dire, les voir, etc. soit en flanc, soit à dos یان طرفدن ویاخود وارادن نظر ایتمك وطوتمق واورمق

On dit aussi, Prendre de revers, pour dire, occuper une position d'où l'on dirige obliquement son feu contre le dos de son ennemi *T.* دشمنی وارادن صیقشدرمق

On dit aussi, Le revers de la tranchée pour dire, le côté qui est tourné vers la campagne صچان یولنك دیش طرفی Le revers du fossé خندقك دیش طرفی

REVERSAL. Il se dit d'un acte d'assurance donné à l'appui d'un engagement *A.* مؤكد - مؤید *P.* استوار ساز *T.* تاکیدی حاوی || Diplôme reversal تاکیدی حاوی بر قطعه برات

RÉVERSIBLE. T. de Jurisp. Il se dit des biens qui doivent, en certains cas, retourner au propriétaire qui en a disposé *A.* راجع الی صاحب الاول *P.* بصاحب اوّل باز آمدنی *T.* اوّلکی صاحبنه رجوع ایدر || Tous les apanages sont réversibles à la Couronne خواصلك مجموعی جانب میری یه رجوع ایدر مقولهدندر

RÉVERSION. T. de Jurisp. Retour que le donateur a aux biens par lui donnés, en cas de la mort du donataire sans enfans *A.* رجوع الی صاحب الاوّل || Il est rentré à ce fief par droit de réversion بو مالکانهنك صاحب اوّله رجوع قاعدهسنجه مجدداً ضبط وتصرّفنه مبادرت ایلدی Les apanages se donnent à charge de réversion à la Couronne faute d'hoirs mâles خاصّلر اولاد ذکور قالمدیغی حالده جانب میری یه رجوع ایتمك شرطیله ویریلور

REVÊTEMENT. Appui de maçonnerie qu'on donne à des terres pour les empêcher de s'ébouler *A.* جدار pl. جدران *P.* دیوار *T.* دیوار - طاش قاپلمهسی || Le revêtement du fossé خندقك طاش قاپلمهسی - دیواری

REVÊTIR. Donner des habits à quelqu'un qui en a besoin *A.* اعطاء اللباس - اکسا *P.* جامه بخشیدن - پوشانیدن *T.* اکسای روبا ویرمك - روبا کییدرمك || Revêtir les pauvres فقرایه اعطای لباس ایتمك - فقرا ایتمك

Se Revêtir un habit, *A.* تلبس - اکتسا *P.* جامه پوشیدن *T.* روبا کییمك - Il se dit aussi des habits de cérémonie || Le Roi était revêtu des habits royaux پادشاه کسای سلطانیه ایله ملبس ایدی

On dit, Revêtir un caractère, pour dire, faire connaître la qualité, l'autorité qu'on possédait sans la montrer *A.* اشعار *P.* نمودن *T.* بیلدرمك || Il ne passait que pour un voyageur, mais il a revêtu depuis peu un caractère d'envoyé شمدیه قدر بیاغی بر سیاح کبی کچینور ایکن عهدهسنده سفارت عنوانی اولدیغنی بوندن اوّلجه بیلدردی

Il se dit figur. des charges, des emplois dont on est pourvu *A.* تقلید || La charge dont je vous ai revêtu عهدهکه تقلید Il est revêtu d'une belle charge عهدهسنه بر منصب ایلدیکم

منصب معتبر تقليد اولندى

On dit, qu'un homme est revêtu du pouvoir d'un autre, pour dire, qu'il a le pouvoir d'un autre فلان كشى فلانك طرفندن جانب رخصتى حاملدر Le Roi l'a revêtu d'un plein pouvoir همايوندن رخصت كامله يى حاملدر

On dit en termes de Pratique, qu'un acte est revêtu de toutes ses formes, de toutes les formalités requises بو سند رسوم معتاده ايله معنون ومصدور در

Revêtir un fossé, un bastion, signifie, les couvrir de pierre, de brique A. اغطاء ـ الماء P. پوشانيدن T. قاپلامق — On dit aussi, Revêtir une terrasse de gazon سدّى چيم ايله قاپلامق une muraille de carreaux de porcelaine ديواره چينى تختهلرى ديوارى چينى تختهلريله قاپلامق ـ قاپلامق

Revêtu. A. ملبس P. پوشيده T. كيينمش A. ملمّا P. پوشيده T. قاپلنمش

Il se dit figur. pour Orné A. متحلّى ـ محلّى P. پيراسته ـ زيور يافته T. دونانمش ـ بزنمش || Les vertus et les qualités aimables dont il était revêtu, le rendent encore plus regrettable متحلّى اولديغى فضايل برگزيده وخصايل جميله تقريبيله بر قات دخى محلّ تأسّفدر

RÊVEUR. Qui rêve, qui s'entretient de ses imaginations A. تابع الاوهام والخيالات P. رهپيماى وادئ خيالات T. بالطبع خليايه تابعدر || C'est un esprit rêveur خلياجى

REVIREMENT. T. de Mar. Action de revirer. V. ce mot. — Il est aussi terme de finances dans cette phrase, Revirement de parties. V. Virement.

REVIRER. T. de Mar. On dit, Revirer de bord, pour dire, tourner d'un autre côté pour faire changer de route au vaisseau A. عدول عن الطريق ـ جنوف عن الطريق P. از راه راست ميل كردن T. يولدن صاپمق

RÉVISEUR. Celui qui revoit après un autre A. مميّز T. يوقلهيجى || Vous avez là un bon réviseur بو خصوصده كاردان بر مميّزك وار در Réviseur de comptes محاسبات مميّزى

RÉVISION. Action par laquelle on revoit de nouveau un compte, un procès A. تمييز ـ رؤية على التكرار T. يوقلمه ـ بر دخى كورمه || Révision de compte حساب تمييزى ـ حسابك تكرار رؤيتى Demander la révision d'un procès بر دعوانك تكرار رؤيتنى استدعا ايتمك

REVIVIFICATION. Opération par laquelle on fait reparaître un métal sous sa forme naturelle. C'est une espèce de Réduction. V. ce mot.

REVIVIFIER. Vivifier de nouveau A. اعطاء الحياة مجدّداً ـ مجدّداً احيا ـ اعادة الحياة ـ تجديد الحياة P. حيات نو دادن ـ مجدّداً زنده كردن ـ زندگئ تازه دادن ـ جان نو بخشيدن T. يكيدن جانلندرمق ـ يكيدن جان ويرمك || Cette partie était presque morte, on l'a frottée avec de l'esprit-de-vin qui l'a revivifiée بو عضو روحدن عارى قالمق مرتبه سنه وارمشيكن شراب روحيله دلكك اولندرق مجدّداً احيا اولندى

On dit en chimie, Revivifier le mercure, pour dire, le séparer des minéraux avec lesquels il avait été mêlé جيوه يى تمييز ايتمك ـ تحصيل ايتمك ـ سچوب آيرمق

REVIVRE. Retourner à la vie A. كسب الحياة ـ رجوع الى الحياة P. حيات نو يافتن ـ زندگئ نو يافتن T. يكيدن جانلنمق ـ يكيدن جان بولمق || Vous avez beau pleurer, vos larmes ne le feront pas revivre عبث يرده بكا ايدرسك ديدهٔ غمگينكدن فوران ايدن سيل دموع مردهنك بر دخى حياته رجوع ايلمسنه مدار اولمق احتمالى يوقدر

On dit figur. Faire revivre, pour dire, faire recouvrer de nouvelles forces, redonner de la consolation, de la joie A. احياء P. جان بخشيدن ـ حيات بخشيدن T. جانلندرمق || Il était dans une grande langueur, le remède qu'on lui a donné l'a fait revivre غايت فتور ووصمتهٔ گرفتار اولمشيكن فلان دوانك تناوليله احيا اولمشدر — On dit d'un homme qui imite les grandes actions de ses ancêtres, qu'il fait revivre en lui la gloire de ses ancêtres كندو حسن سلوكيله آبا واجدادينك نام وشاننى احيا ايتمش اولور

On le dit aussi pour Renouveler A. تجديد P. نويدن T. يكيلمك ـ تازهلندرمك || Faire revivre un ancien procès بر عتيق دعوايى تجديد ايتمك Le roi avait supprimé cette charge, mais il l'a fait revivre پادشاه فلان منصبى كلّياً قالدرمشيكن بو دفعه تجديد ايتدردى — Et pour Remettre de nouveau en crédit || Faire revivre une hérésie, une opinion بر كونه رفض وبدعتى وبر نوع اعتقادى تجديد ايتمك ـ يكيدن تازهلندرمك

On dit aussi figur. Faire revivre l'amour, la haine, etc. pour

dire, les rallumer *A.* ایقاظ مجدداً اشعال ـ مجدداً *P.* از سر
ـ یکیدن قشقرتمق *T.* از سر نو افروختن ـ نو انگیختن
آتش عشق وغضبی یکیدن اشعال ـ یکیدن علولندرمك
ایتمك

RÉVOCABLE. Qni peut être destitué *A.* ممکن العزل *P.* عزل
پذیرفتنی *T.* عزل اولنه بیلور || Ordinairement toute procu-
ration est révocable هر وکیل ـ هر وکالت عادتا ممکن العزلدر
Commission révocable مأمور ـ ممکن العزل اولان مأموریت
ـ ممکن النسخ ـ ممکن الالغا *A.* Et qui peut être annulé
P. ابطال پذیرفتنی *T.* بوزیله بیلور || Les ممکن الابطال
donations à cause de mort sont révocables حلول موت تقدیرنده
واقع اولان هبه‌لر ممکن الالغا در

RÉVOCATION. Action de destituer *A.* عزل || J'ai révoqué mon
procureur وکیلمی عزل ایلدم

Et action d'annuler *A.* نسخ ـ ابطال ـ الغا *P.* ابطالسازی *T.*
بوزمه ـ بطالله || La révocation d'un testament وصیتنامه‌نك
نسخ وابطالی des pouvoirs donnés ویریلان رخصتك نسخ
والغاسی

RÉVOCATOIRE. Qui révoque *A.* مبطل ـ ناسخ *P.* ابطالساز ـ
T. بطاللییجی || Acte révocatoire سند مبطل ـ عملمانده ساز
نسخ وابطالی متضمن بر قطعه سند

REVOIR. Voir de nouveau *A.* رؤیة علی التکرار *P.* باز
دیدن *T.* ینه کورمك || Je l'avais vu hier, je l'ai revu au-
jourd'hui فلانی دونکی کون کورمشیدم بو کون دخی کوردم
Quand est-ce que nous nous reverrons? قنغی وقتده بری
بریمزی کوره‌جکز

À REVOIR. On l'emploie pour dire, qu'il faut faire un nouvel
examen d'un compte, de parties, etc. *T.* تکرار رؤیت اولنمق
شرطیله

REVOIR. Examiner de nouveau *A.* امرار ـ رؤیة علی التکرار
P. النظر علی التکرار *T.* نیز چشم گذرانیدن ـ ینه باقمق
|| Revoir un livre pour le corriger بر کتابه ینه کوز کچورمك
Obtenir un arrêt pour faire لاجل التصحیح امرار نظر ایتمك
revoir un procès دعوایی تکرار رؤیت ایتدرمك ایچون
بر قطعه بیورلدی تحصیل ایتمك C'est un homme qui exa-
mine les choses avec soin, après lui il n'y a point à revoir هر شیئده
کمال تحری ودقت ایدر بر آدم اولمغله الندن چیقان
ایشه بر دخی کوز کچورمك لازم دکلدر

RÉVOLTANT. Qui révolte, qui indigne, qui choque vivement
A. عنیف ـ مزعج النفس *P.* دلازار ـ خشم انگیز *T.* نفس
حرکت عنیفه Procédé révoltant || بیزار ایدیجی ـ قبول ایتمز
ازعاج نفسی موجب absurdité تکلیف عنیف proposition
ازعاج Cette idée est révoltante اوله‌جق بر یولسز حرکت
موجب تعنیف اوله‌جق ـ نفسی موجب اولور بر معنا در

RÉVOLTE. Rebellion *A.* عصیان ـ عتو ـ بغی *P.* نافرمانی ـ
T. گردنکشی ـ زوربالق ـ آیاغه قالقمه || Révolte générale
هر عصیان عمومی On ne vit jamais une révolte si universelle
طرفه منتشر اولمش بویله بر عصیان عظیم کورلمش دکلدر
La révolte d'un camp, d'une armée ـ اردونك عتو وعصیانی
عصیانه مایل بر مزاج Avoir l'esprit de révolte آیاغه قالقمه‌سی
ایله مجبول اولمق Un esprit séditieux qui souffle la révolte partout
هر طرفه اشعال نائرهٔ عتو وعصیانه ساعی اولان بر فساد
پیشه Apaiser une révolte بغی وعصیانی تسکین ایتمك ـ On
dit figur. La révolte des sens contre la raison, de la chair contre
l'esprit, la révolte des passions نفس امّاره‌نك عقل اوزرینه
امراض نفسانیه‌نك عتو وطغیانی ـ عصیانی

RÉVOLTER. Soulever, porter à la révolte *A.* تحریك الی
العصیان ـ اخراج من الاطاعة *P.* بنافرمانی انگیختن ـ
آیاغه ـ زوربالغه قشقرتمق *T.* بفتنه وعصیان انگیختن
بو مملکتك C'est lui qui a révolté toutes ces provinces || قالدرمق
بو مملکتلری ـ جمله‌سنده تحریك عصیان ایدن فلاندر
Il a révolté tous mes enfans contre moi آیاغه قالدران فلاندر
بالجمله اولادمی علیهمه اولدرق عصیانه تحریك ایلدی
Révolter les inférieurs contre les supérieurs تابعلری متبوعین
علیهنه آیاغه قالدرمق ـ Figur. || La volupté révolte les sens
contre la raison هوا وهوس نفس امّاره‌نك عقل اوزرینه
عصیاننه باعث اولور

RÉVOLTER. Choquer vivement, indigner *A.* تعنیف ـ اغضاب ـ
ازعاج النفس *P.* انگیختن ـ دل آزاریدن *T.* کوجندرمك ـ
طارلتمق || Cet homme, par ses manières, par son procédé, a
révolté tous les esprits contre lui فلان کشی اوضاع واطوار
وحرکات ناهموار یله اذهان ناسی علیهنه اغضاب وتعنیف
ایتمشدر La proposition qu'il fit révolta toute l'assemblée ایتدیکی
تکلیف ایله ارباب مجلسك جمله‌سنی تعنیف واغضاب
ایلدی Cela révolte le bon sens, le bon goût عقل سلیم وحسن
طبیعتك تعنیفنی مؤدّی اولور بر معنا در

Se Révolter. A. - رفع اللواء العصيان - ابتدار الى العصيان
نا فرمانى .P ابتدار الى البغى والعتو - خروج من الاطاعة
- رايت افراز عتو وعصيان شدن - گردنكشى نمودن - نمودن
سالك طريقهٔ نا فرمانى - رهرو گريوهٔ فتنه وعصيان شدن
Se ré- || اياغـه قالقمـق - زوربا چيقمق .T وعصيان شدن
volter contre son prince خروج على - پادشاهه عاصى اولمق
Il a été cause que toute la province s'est ré- السلطان ايتمك
voltée مملكتك جملهسى رايت افراز عصيان اولمسنه
اياغه قالقمسنه - رفع لواى عصيان ايلمكه - سبب اولمشدر
Révolté. A. زوربا قالقمش .T گردنكشى نموده .P معاصى
- عصاة - Il est aussi substantif A. عاصى pl. - اياغه قالقمش -
زوربا .T گردنكش - نا فرمان .P عاتى

Révolu. Il se dit du cours des planètes et des astres, lorsque, par leur mouvement périodique, ils sont revenus au même point d'où ils étaient partis A. دور كامل .P دور تمامى يافته .T دور تمام اولمش || Avant que le cours de Saturne soit révolu زحلك دور كاملندن مقدم - Il se dit aussi du temps, et alors on emploie aussi le mot A. منقضى || Le mois, l'an n'était pas encore révolu شهرك وسنهنك دورى هنوز كامل دكل ايدى - هنوز منقضى اولمامشيدى Année courante est opposée à année révolue سنهٔ حاضره تعبيرى سنهٔ منقضيه تعبيرينك نقيضيدر

Révolution. Le retour d'une planète, d'un astre au même point d'où il était parti A. دورهٔ كاملة - دوران .P گردش تمام .T دورهٔ متناوبه Révolution périodique || بر يلدزك دور تمامى
La révolution des planètes سياراتك دورهٔ كاملهسى - Il se dit aussi du temps || La révolution des siècles, des temps, des saisons دوران دهور وازمان ودوران فصول واوقات

On appelle Révolution d'humeurs, un mouvement extraordinaire dans les humeurs A. هيجان الاخلاط

Révolution, se dit du changement qui arrive dans les affaires publiques, dans les choses du monde, dans les opinions, etc. A. - انقلابات .pl انقلاب - تقلب الاحوال - تقلبات .pl تقلب
تحول .pl تبدلات - تحولات .pl تبدل || Prompte révolution
فجئهٔ ظهور subite سريع الوقوع اولمش تقلب احوال
انقلاب مستلزم merveilleuse تقلب ناگهانى - ايتمش تقلب
تقلب حيرت انگيز - الاستغراب La perte d'une bataille cause souvent de grandes révolutions dans les États برهزيمتك وقوعى
ملك ودولت ايچنده تبدلات جسيمه وقوعنه سبب اولو
كلمشدر Le temps fait de grandes révolutions dans les affaires مرور
ازمان امور واحواله تبدلات عظيمهيى مؤدى اولور Les choses de ce monde sont sujettes à de grandes révolutions احوال عالم
تقلبات جسيمهيه تابعدر Révolution dans les arts, dans les sciences
حرف وصنايع وفنون وعلومده ظهور ايدن تبدل احوال
La révolution de Suède, d'Angleterre اسوج وانكلتره دولتلرنده
ظهوره كلان تبدل نظام - ظهوره كلان تقلبات وتبدلات

Revomir. Vomir ce qu'on a avalé. V. Vomir.

Révoquer. Ôter à quelqu'un ses fonctions, son emploi A. عزل
|| Le roi révoqua son ambassadeur پادشاه ايلچيسنى عزل ايلدى
Révoquer un commis بر مأمورى عزل ايتمك
Il signifie aussi, annuler A. نسخ - الغا - ابطال .P عملمانده
بطاللمق - بوزمق .T ملغا ساختن - كردن || Révoquer un testament وصيتنامهيى نسخ والغا ايتمك Le roi a révoqué sa déclaration پادشاه اصدار ايتدرديكى بياننامهيى نسخ ايتدردى

On dit, Révoquer en doute, pour dire, mettre en doute T. محل شك واشتباه عد ايتمك - قيد اشتكاكه دوشورمك
|| C'est une chose qu'on ne peut pas révoquer en doute بو شئ محل شك واشتباه دكلدر

Révoqué. A. معزول .P عزلكرده .T عزل اولنمش .A ملغا
.P عملمانده .T بطاللنمش

Revue. Recherche, inspection exacte A. نظارة بالتحرى T
يوقلمه .T چشم گذارى || Avant que de se coucher, il a fait la revue dans toute sa maison ياتاغه وارمزدن مقدم بالجمله خانه سنك يوقلمهسنى ايتدى Ce supérieur fit la revue dans tous les coins et recoins du couvent فلان شيخ خانقاهك بالجمله كوشه وبوجاقلرينى يوقلدى

Revue. T. d'art. milit. Examen qu'on fait d'un corps de troupes, pour voir s'il est complet et en bon ordre A. اعتراض - تحصيل
الجند .P سپاه چشم گذارى .T عسكر يوقلمهسى || Revue d'un régiment آلايك يوقلمهسى Le commissaire qui a fait la revue يوقلمهيى ايتمش مباشر

Révulsif. T. de Méd. Qui détourne le sang, les humeurs vers des parties opposées A. صارف .P بسوى ديگر تابنده .T بشقه طرفه صاپدريجى - بشقه طرفه دونديريجى

Révulsion. Retour des humeurs d'une partie du corps à une partie opposée A. انصراف .P باز گردش .T صاپمه || Il s'est

fait une révulsion de l'humeur de la goutte qui a pensé l'étouffer نقرس مادّه سنك انصرافى تقريبيله انخناقنه بر رمق قالمشدر On lui appliqua des ventouses, pour faire révulsion de l'humeur qui lui tombait sur les yeux كوزينه نزول ايدن مادّه نك انصرافنه مدار اولمق ايچون حجامت لازم كلدى

REZ. Joignant. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Rez pied, rez terre, qui signifie, joignant la terre, à fleur de terre *A.* الى يكسان - تا بروى خاك - در برابر زمين *P.* وجه الارض *T.* يره برابر || On a abattu cette maison rez pied, rez terre خاك - بوخانه يى تا بروى خاك هدم ايتمشلر در يره برابر يبقمشلر در - ايله يكسان ايتمشلر در

REZ DE CHAUSSÉE. Niveau du terrain *A.* وجه الارض *P.* روى زمين *T.* ير يوزى || Depuis le rez de chaussée jusqu'au haut زميندن بالايه قدر Les fondemens sont élevés jusqu'au rez de chaussée بنانك تملى وجه ارضه قدر چيقمشدر L'appartement du rez de chaussée خانه نك ير يوزنده اولان طبقهٔ سفلاسى

RHABILLER. Habiller encore une fois *A.* اكسا على التكرار *P.* بر دخى كيدرمك *T.* نيز پوشانيدن - Et fournir de nouveaux habits *A.* اكساء الثوب الجديد *P.* جامهٔ نو پوشانيدن *T.* يكى روبه كيدرمك

Figur. Réctifier ce qu'il y a de défectueux dans une affaire, tâcher de diminuer une faute *A.* ستر العيب *P.* عيبرا پوشيدن *T.* عيبى اورتمك || Il a rhabillé tout cela du mieux qu'il a pu بو ماده نك عيبنى الندن كلديكى قدر ستر ايلدى

RHAPONTIC. V. Rhubarbe des moines.

RHÉTEUR. Celui qui enseigne l'art de bien dire *A.* معلّم العلم البيان

On appelait Rheteurs, chez les anciens Grecs, les orateurs qui traitaient des affaires publiques dans les harangues qu'ils faisaient au peuple *A.* واعظ pl. وعاظ pl. واعظين || Dans Athènes, les rhéteurs avaient grande part au gouvernement قديمده مدينة الحكما دينمكله معروف اولان بلدهٔ آتنده زمرهٔ واعظين فصاحت آيينك امور ملكه مدخل عظيملرى وار ايدى

RHÉTEUR. Auteur qui a écrit sur la rhétorique *A.* مؤلّف الكتاب العلم البيان

RHÉTORICIEN. Celui qui sait la rhétorique *A.* اهل البيان pl ارباب العلم البيان - ou celui qui étudie la rhétorique *A.* طلبة العلم البيان pl. طالب العلم البيان

RHÉTORIQUE. L'art de bien dire *A.* علم البيان - علم المعانى || Les préceptes, les règles de la rhétorique قواعد علم البديع - Enseigner la rhétorique علم معانى بى افاده وتعليم علم بيان - علم معانى درسنى ويرمك - ايتمك

On appelle Figure de rhétorique, toute façon de parler que l'orateur emploie pour donner de la force ou de la grâce au discours *A.* صنعة بيانيّة pl. صنايع بيانيّة || La métaphore est une figure de rhétorique استعاره صنايع بيانيّه دندر

Il se dit aussi de tout ce qu'on emploie dans le discours pour persuader quelqu'un *A.* قوّت ناطقة - ضرب النطق *P.* سخنپردازى *T.* سوز ابدلكى || J'ai employé toute ma rhétorique pour le persuader - فلانى الزام ايچون قوّت ناطقه يى بسبتون صرف ايلدم ضرب نطقمى بسبتون دوكتدم

Il se dit aussi en mauvaise part, pour désigner l'affectation d'éloquence *A.* صلصلة الكلام *P.* مزخرف سخنپردازى *T.* دوزمه قوشمه سوز

RHINOCÉROS. Animal sauvage qui a une corne sur le nez *A.* كركدان *T.* ارج - كركدن *P.* قاتل الفيل - كركدن - مرميس || Le combat d'un rhinocéros contre un éléphant كركدانك فيل ايله دوكشمه سى

RHUBARBE. Racine médicinale *A.* روند - روند صينى *P.* راوند *T.* راوند

RHUBARBE DES MOINES, ou **RHAPONTIC.** Plante *A.* اخليج *T.* راوند اوتى

RHUMATISME. Maladie qui cause de la douleur dans les muscles, dans les membranes, ou même dans le périoste *A.* وجع المفاصل - فاجع *P.* درد خله *T.* يل || Rhumatisme douloureux ريح طيّار اوموزده ومولم بر وجع مفاصل Rhumatisme sur les épaules اولان ريح طيّار

RHUME. Fluxion causée par une humeur âcre, qui excite la toux, et qui rend la voix enrouée *A.* زكام *P.* خشام *T.* زكام || Rhume de cerveau زكام دماغى Ce rhume lui est tombé sur la poitrine زكام صدرينه منصبّ اولدى Son rhume commence à se mûrir زكامى انتضاجه ميل ايتدى

RHUS. V. Sumac.

RHYTHME. Nombre, cadence, mesure *A.* وزن pl. اوزان || Le rhythme de la musique ancienne موسيقىٔ قديمك وزنى Les rhythmes

poétiques اوزان شعریّه La prose a son rhythme, ainsi que la poésie کلام منثورده کلام منظوم کبی وزن وار در

RHYTHMIQUE. Qui appartient au rhythme *A.* وزنی || L'harmonie rhythmique لطافت وزنیّه

RIANT. Gracieux, qui marque de la gaieté, de la joie *A.* ذو البشر والبشارة ـ بشیر الوجه ـ بهیج ـ بشوش *P.* خندان ـ روی خندان ـ وجه بشوش *T.* کولر یوزلو || Visage riant کولر یوز Une mine, une physionomie riante شکل وسیمای بهجتنما Il vint à moi d'un air riant طور پر بشر وبشارت ایله یانمه کلدی

Et agréable à la vue *A.* لطیف المنظر ـ نضیر *P.* زیبا ـ دلبر ـ کوزل *T.* دلکشا ـ خوشنما || Une maison riante بر خانهٔ دلکشا Jardin riant حدیقهٔ دلکشا Tout y était riant بو محلده هر شیٔ پر نضارت ولطافت ایدی

RICANEMENT. Action de ricaner *A.* مهانفة *P.* زهر خند *T.* فرسز کولمه

RICANER. Rire à demi, soit par sottise, soit par malice *A.* اهناف *P.* زهر خند کردن *T.* فرسز فرسز کولمك || Il ne fait que ricaner اهنافدن خالی اولدیغی یوقدر

RICANEUR. Celui qui ricane *A.* مهانف *P.* زهر خند کنان *T.* فرسز کولر

RIC-À-RIC, signifie, avec une entière exactitude *T.* طبقی طبقنه || On lui a payé ric-à-ric tout ce qui lui était dû آلدجغی اولان اقچه طبقی طبقنه طرفنه ادا اولندی

RICHARD. Celui qui a beaucoup de bien *A.* متموّل فوق الغایة ـ مالك المال قارون *P.* سخت توانکر *T.* پك زنکین

RICHE. Qui a beaucoup de bien *A.* غنی pl. اغنیاء ـ متموّل ـ صاحب الیسار ـ صاحب الثروة *P.* توانکر ـ مالدار ـ بای *T.* زنکین || Un homme fort riche بر آدم غایت متموّل Il est riche en argent, en meubles, en fonds de terre, en rentes constituées نقود واشیا وعقار واملاك وفائض مستغلات مرتبه ناطق وصامت واملاك وعقار ـ جهتیله ثروت ویساری وار در ومستغلات مرتبه فائضندن عبارت اموالك کثرتی تقریبیله صاحب یسار وثروت بر آدمدر ـ Il est aussi substantif || Le riche et le pauvre غنی وفقیر ـ بای وکدا ـ زنکین وزیبورت

Il se dit aussi en parlant des provinces, des villes *A.* معمور ـ معمور الحال ـ کثیر البرکة *P.* آبادان ـ مالدار || Cette province est fort riche معمور الحال بر مملکتدر C'est la plus riche ville du royaume دولتك اك مالدار شهریدر ـ Il se dit aussi figur. || Riche en mérite, en vertus فرط لیاقت واهلیت وکثرت فضایل جهتیله معمور الحال ـ On dit aussi, qu'une langue est riche معمور برلساندر ـ واسع برلسان ـ وسعتی چوق

On dit proverb. d'un homme très-riche, qu'il est riche comme Crésus قارون زماندر ـ Et est assez riche qui ne doit rien *A.* البریٔ من الدیون کمالك المال قارون *T.* بورجی اولمیان زنکین صاییلور ـ Et est assez riche qui est content *A.* القناعة کنز لا یفنی *T.* آزه قناعت ایدن زنکین صاییلور

RICHE. Abondant, fertile *A.* مبذور ـ کثیر وبذیر ـ کثیر البرکة ـ وفیر النما ـ خصیب ـ رخیّ ـ ذو خصب ورخاء ـ غزیر *P.* فراوان *T.* بول ـ مباح ـ کور ـ برکتلو || La moisson a été riche حصادك خصب ورخاسی وار ایدی Les mines du Potosi sont riches فلان معدنلر بغایت برکتلو در C'est un pays riche en blés, en vins, en sel, etc. حبوباتی وخمر وملح محصولاتی غزیر ومبذور بر مملکتدر

Il signifie aussi, de grand prix, magnifique *A.* فاخر ـ ذو قیمة ـ عالی القیمة *P.* کرانبها ـ قیمتدار *T.* قیمتلو ـ آغر || Des meubles riches فاخر وذیقیمت متاع بیت des étoffes, des habits riches ذیقیمت اثواب ـ والبسهٔ فاخره

RICHEMENT. Magnifiquement *A.* فاخراً *P.* بشکوه وحشمت *T.* آغر اولدرق ـ احتشاملو اولدرق || Il est richement vêtu البسهٔ فاخره ایله ملبّسدر richement meublé اونده امتعهٔ فاخره وار در

RICHESSE. Opulence *A.* ثروت ـ یسار ـ غناء ـ کثرة المال ـ معموریّة الحال *P.* مال ـ فراوانیٔ ـ توانکری ـ مالداری ـ آبادانیٔ حال *T.* زنکینلك || C'est le commerce qui fait la richesse de ce pays-là بو مملکتك مدار ثروت ومعموریّتی تجارت مادّه‌سیدر Le bétail est une grande richesse en de certains lieux بعض مملکتلرده کثرت حیوانات مایهٔ یسار ومعموریّت وثروتدر Toute leur richesse consiste en blés et en vins حاللری حبوباتدن وخمر محصولندن عبارتدر

Il se dit aussi en parlant des mines *A.* معموریّة *P.* آبادانی *T.* بوللق ـ برکت ـ معمورلق

Et de l'éclat et du prix des choses *A.* علوّ القیمة ـ علوّ القدر *P.* کرانبهایی *T.* اغرلق || Voyez la richesse de cet habit, il est couvert de perles, de diamans بو ثوبك علوّ قیمتنه نظر ایله یکپاره انجو والماس ایله ایشلنمشدر ـ On dit figur. La richesse d'une langue بر لسانك معموریّتی ـ وسعتی

On dit proverb. Contentement passe richesse *A.* القناعة كنز *T.* اصل زنكين آزه قناعت ايدندر لا يفنى

RICHESSES, au pluriel, signifie toujours de grands biens *A.* مال pl. اموال كثيرة pl. كثير *P.* كثرة المال والمنال - كثرة المال - اموال كثيرة *T.* مالدارلق بسياريء مال - فراوانيء مال || Grandes richesses اموال immenses اموال ما لا نهاية اموال عظيمه innombrables مراتب اعداددن خارج اموال فراوان - لا يعدّ ولا يحصى inestimables اموال كثيره بيرون دائرهٔ قياس وتخميندن Les richesses enorgueillissent كثرت مال مستلزم كبر وغرور در Accumuler, amasser, entasser des richesses جمع اموال ايتمك - ادّخار مال ايتمك

RICIN ou PALMA-CHRISTI. Plante *A.* خروع *P.* بيد انجير *T.* كنه كرچك اوتى

RICOCHET. Bond que fait un corps jeté obliquement sur la surface de l'eau *A.* حركة دالفة *P.* حركت سنجكوارى *T.* سكدرمه - On dit aussi Battre en ricochet, pour dire, battre une place assiégée avec des pièces qui tirent en sorte que le boulet vient plonger sur le rempart, où il fait plusieurs bonds *T.* سكدرمه كله آتمق

RIDE. Pli qui se fait sur le front, sur le visage, et qui est ordinairement l'effet de l'âge *A.* غضن pl. غضون - مكسر الجلد pl. مكاسر الجلد *P.* آزنگ - چين - انقوچ *T.* بيبو - بورش بارش - بوروشقلق || Elle a soixante ans, et n'a pas encore une seule ride سنى التمشه بالغ اولمشيكن چهره‌سنده آلنى مكاسر جلددن اثر بيله يوقدر Il a le front plein de rides بورش بارش ايله مالامالدر - پر چين وازنگدر Les rides de la vieillesse غضون شيخوخت - Se faire des rides en se pliant le front *A.* تقطيب الجبهة *P.* چين جبين كردن *T.* كوز چهره بوروشدرمق - قاش بوروشدرمق

RIDEAU. Morceau d'étoffe qu'on emploie pour couvrir quelque chose, et auquel sont attachés des anneaux, par le moyen desquels on le tire *A.* ستر pl. استار - سترة - ستارة pl. ستاير - حجاب - اسدال pl. سدل - اسجاف pl. سجوف pl. سجاف pl. حجب *P.* پرده *T.* پرده || Rideau de fenêtre پنجره پرده‌سى Rideau de taffetas كمخا پرده Ouvrir, relever le rideau پرده‌يى قالدرمق - رفع ايتمك

TIRER LE RIDEAU, signifie, cacher quelque chose avec le rideau *A.* اسجاف الستره - اسدال الستره *P.* پرده‌را فرو هشتن *T.* پرده‌يى صاليويرمك ou ôter le rideau de devant quelque chose *A.* تكشيط السترة - رفع الحجاب *P.* پرده‌را بركشيدن *T.* پرده‌يى قالدرمق - پرده‌يى آچمق || Tirer le rideau sur un tableau تصويرك يوزينه پرده چكمك de devant un tableau تصويرك يوزندن رفع پرده ايتمك - On dit figur., C'est une chose sur laquelle il faut tirer le rideau, pour dire, c'est une chose dont il ne faut pas parler پوشيدهٔ پردهٔ ستر واخفا مستور پردهٔ خفا اولەجق اموردندر - اولەجق موادّدندر Il faut tirer le rideau sur tous nos malheurs passés مصايب - وآفات ماضيه پس انداختهٔ پردهٔ نسيان اولملو در - On dit aussi d'un homme qui a soin de ne se pas laisser apercevoir dans une affaire, qu'il se tient derrière le rideau ايشنى پس پردهٔ خفاده ايشلر

RIDEAU. T. de fortif. Petite élévation de terre, derrière laquelle on peut se cacher *A.* دكة pl. دكك *T.* يصتم تپه || On a mis l'infanterie derrière un petit rideau پياده عسكرى بر يصتم تپه‌جككك وراسنده يرلشدرديلر

RIDER. Faire des rides, causer des rides *A.* انخاص - ايرات الغضون *P.* آژنگ - پر چين كردن - چين چين كردن - چين كردن - نمودن *T.* فا هم كردن - بوروشدرمق - بيبو ايتمك || Les années lui ont ridé le visage بر سنى انخاص وجهنه چكديكى Cette grande maladie l'a tout ridé بادى اولمشدر مرض شديد چهره‌سنده ايرات غضونى مستلزم اولمشدر

SE RIDER. *A.* انتخاص - تقبّض *P.* پر چين شدن - آزنگ گرفتن - فا هم آمدن - داشتن *T.* انقوچ - بوروشمق - بيبو بيبو اولمق - بارش اولمق || Son visage commence à se rider چهره‌سى انتخاصه باشلادى

RIDÉ. *A.* ناخص - متقبّض - مغضن *P.* گشته - پر چين - آژنگ داشته - فا هم آمده - انقوچ گرفته *T.* بوروشمش - بيبو بيبو اولمش - بورش بارش اولمش

RIDICULE. Digne de risée, de moquerie *A.* اضحوكة pl. اضحوكات - مستحق التمسخر - واجب الاستهزا *P.* شايان خنجرود - سزاوار استهزا *T.* مسخره‌لغه آلنەجق شى - ذوقلنيله‌جك شى || Que cela est ridicule! بو شى نقدر شايان استهزا در Manière, posture, discours ridicule محل استهزا اولەجق اوضاع واطوار وهيئت وگفتار

RIDICULE, subst. *A.* سخرية pl. سخريات *P.* خنجرود *T.* مسخره‌لق || Ce serait un grand ridicule بو كيفيت سخرية عظيمه در Apercevoir les ridicules سخرياته دقت ايتمك

Donner, prêter des ridicules à quelqu'un بركمسنه يى استسخار – بركمسنه يى مسخره لغه چويرمك || le tourner en ridicule ايتمك مسخره لغه آلمق

RIDICULEMENT, adv. *A.* على طريق – على وجه الاستسخار *P.* التمسخر – مسخر گونه *T.* مسخره جه – مسخرجه – خنجرودى || Il danse ridiculement مسخره جه رقص ايدر

RIDICULISER. Tourner en ridicule *A.* تمسخر – استسخار *P.* خنجرود كردن – *T.* مسخره لغه چويرمك – مسخره ايتمك زياده || Ridiculiser l'action la plus sérieuse مسخره لغه آلمق – شايان اعتنا اولهجق بر شيئى مسخره لغه چويرمك

RIDICULITÉ. Qualité de ce qui est ridicule *A.* سخريه *P.* خنجرودى *T.* مسخره لق || Je lui ai fait sentir la ridiculité de sa demande كندويه مطلوبى اولان مادّه نك سخريتنى افهام ايلدم – Il signifie aussi, action ou parole ridicule. V. Ridicule au substantif.

RIEN. Néant, nulle chose *A.* عدم *P.* هيچ – نيستى *T.* يوق – هيچ بر شئ || Dieu a créé le monde de rien الله تعالى دنيايى يوقدن وار ايلدى – عدمدن خلق وايجاد ايلدى Dans l'ordre de la nature, rien ne se fait de rien طبيعت كائناتك سياق ونظامنه نظراً عدمدن هيچ بر شئ حاصل اولمز Rien n'est plus glorieux, plus avantageux بوندن زياده شانلو وفائده لو هيچ بر شئ يوقدر Je ne dis rien هيچ بر شئ سويلمم Il ne répond rien هيچ جواب ويرمز Je ne demande rien هيچ بر درلو مطلوبم يوقدر N'y a-t-il rien de nouveau? حوادثدن هيچ بر شئ يوقميدر Je compte cet homme-là pour rien – هيچ مثابه سنده – شو آدمى عدم مثابه سنده عد ايدرم On dit, qu'une chose s'est réduite à rien, pour dire, qu'il n'en est presque rien resté – بو شئ هيچه دوندى – Il se dit aussi en parlant d'une affaire qui n'a eu aucun succès هيچه نتيجه ويردى

RIEN DU TOUT. *A.* ديار – اصلا *P.* هيچ *T.* هيچ

RIEN, signifie aussi, peu de chose *A.* شئ جزئى – لا شئ *P.* نا چيز *T.* آز بر شئ || Il a eu cette maison-là pour rien بو خانه يى لا شئ مقوله سيله ايدندى Il ne m'a donné que cent écus, il n'a envoyé que deux cents hommes de secours, ce n'est rien بكا انجق يوز غروش اعطا وايكييوز نفر امداد ارسال ايلدى بونلر لا شئ مقوله سيدر Il mange très-peu, il vit de rien غايه الغايه قليل الاكل اولوب جزئى شئ جزئى شيئدن انجنور Il se fâche de rien ايله كچينور

Et quelque chose *A.* شى ما *P.* چيزى *T.* بر شئ || S'il y a rien qui me plaise, c'est... طبيعتمه موافق بر شئ وار... بوندن Y a-t-il rien de si beau que..? ايسه فلاندر دلبر بر شئ وارميدر

RIENS, signifie, des choses peu importantes *A.* pl. عبثيات – هيچ *P.* ما لا يعنى *T.* چيزهاى بى اصل – هيچ مقوله سى عبث شيلر – شيلر || S'arrêter à des riens شيلره صرف ذهن ايتمك Il vaut mieux ne rien faire que de faire des riens ما لا يعنى شيلره مشغول اولمقدن ايسه هيچ بر شئ ايتمامك اوليدر

RIEUR. Celui qui rit *A.* ضاحك – ضحاك *P.* خنده زن *T.* گوليجى

Et qui aime à rire *A.* هرهار – منفاص – بهلول – مضحاك *P.* كثير الضحك *T.* بسيار خند گوله كن

Et qui raille, qui se moque *A.* مستهزئ *P.* جنجرود پيشه *T.* ذوقلنيجى

RIGIDE. Sévère, austère *A.* متصلب – شديد المزاج *P.* سخت *T.* بركت || C'est un homme trop rigide, qui ne pardonne rien ni aux autres, ni à lui-même بغايت شديد المزاج بر آدم اولوب نه اخره ونه نفسنه مساعده ايدر Un censeur rigide بر عيبجوى متصلب Un rigide observateur des lois مقتضاى شريعتك وقايه سنده تصلب طبعى غالب بر آدم Un homme qui a une vertu rigide كمال تصلبه مقارن صلاح حاله مالك بر آدم

RIGIDEMENT. adv. *A.* بالصلابة *P.* بسختى – متصلبانه *T.* بركلكك ايله || Il a jeûné tout le carême rigidement واجبه صيامى متصلبانه ادا ايلدى Un magistrat qui examine tout rigidiment هر شيئى متصلبانه تفتيش وتفحص ايدر بر حاكم

RIGIDITÉ. Austérité, grande sévérité *A.* صلابة – تصلب *P.* سختى *T.* بركلك || Les magistrats font observer cette loi avec beaucoup de rigidité حكام وضابطان بو قانونى غايت صلابت ايله اجرا ايتدررلر La rigidité de ses moeurs فلانك اداب واخلاقنده اولان فرط صلابت

RIGOLE. Petite tranchée, petit canal qu'on fait dans la terre, pour faire couler de l'eau dans un jardin, dans un pré, etc. *A.* ساقية pl. سواقى – مذنب pl. مذانب *P.* فركن – رودخانه *T.* اريق – صو اريغى || Faire une rigole برصو اريغى اچمق

RIGORISME. Profession de la morale chrétienne, ou de la morale d'une secte, dans toute sa rigueur *A.* صلابة دينية || Il a trop de rigorisme dans ses principes اصول دينيه‌سنده صلابتى زياده در

RIGORISTE. Celui qui pousse trop loin la sévérité dans la morale chrétienne, ou dans la morale de quelque secte *A.* متصلب فى الدين || Il y a des rigoristes dans toutes les religions كافة امم وملّلده متصلب فى الدين آدملر بولنور

RIGOUREUSEMENT. Avec rigueur *A.* بالشدّة ـ شديدًا *P.* بدرشتى *T.* سردلك ايله ـ پكلك ايله || Il l'a traité rigoureusement حقنه شدّت ايله معامله ايلدى Punir rigoureusement شديدًا تاديب ايتمك

On dit, Cela est rigoureusement vrai, pour dire, cela est d'une vérité incontestable بو شيئك صحت وحقيقتى قويًا ثابتدر Et cela est rigoureusement démontré قويًا اثبات اولنمش قويًا ثبوتيافته اولمش قضايادندر ـ اموردندر

RIGOUREUX. Qui a beaucoup de sévérité à l'égard des autres *A.* شديد المزاج ـ شديد الخليقة *P.* تند خو ـ تند سرشت *T.* سرد خويلو || C'est un homme rigoureux qui n'excuse, qui ne pardonne rien هيچ بر شيئده تجويز عفو واغماض ايتمز بغايت شديد المزاج بر آدمدر C'est un créancier fort rigoureux سرد خويلو بر ـ شديد وتند خو بر متقاضى دينندر آلدجقلو در

Il se dit aussi des choses *A.* شديد ـ اكيد *P.* تند وتيز *T.* سرد || Un arrêt rigoureux اكيد وشديد بر قطعه بيورلدى un hiver شتاى شديد ـ سرد قيش Avoir une conduite rigoureuse شدّت اوزره حركت ايتمك Souffrir un supplice, un tourment rigoureux مظهر نكال شديد اولمق Observer une diète rigoureuse اكيد وشديد حميه‌يه رعايت ايتمك

On dit, Preuves rigoureuses, Démonstration rigoureuse, pour dire, incontestables براهين قويه واثبات قوى

RIGUEUR. Sévérité, austérité *A.* شدّت *P.* درشتى *T.* پكلك ـ سردلك || Grande, extrême rigueur شدّت عظيمه ومفرطه Insupportable rigueur شدّت طاقتشكن ـ شدّت تحمّلگداز Vous me traitez avec la dernière rigueur نهايت شدّت ايله حقمه معامله ايدرسك Il traite ses valets avec une grande rigueur خدمتكارلرينى كمال شدّت ايله قوللنور La rigueur de la saison, de l'hiver, du froid شدّت موسم وشدّت شتا وشدّت برودت

RIGUEUR. Grande exactitude, sévérité dans la Justice *A.* موجب ـ مقتضا || Les juges sont obligés de suivre la rigueur des lois حكّام وقضات مقتضاى شريعته تبعيت ايتمك واجبهٔ حالريدر Juger suivant la rigueur des ordonnances احكامك موجب ومقتضاسى اوزره محاكمه ايتمك

On dit, qu'une chose est de rigueur, pour dire, qu'elle est indispensable *A.* لا بدّ ـ واجب ـ متحتم ـ متحتم الادا

À LA RIGUEUR, À LA DERNIÈRE RIGUEUR, À TOUTE RIGUER, EN RIGUEUR, signifient, dans la dernière exactitude, avec une extrême sévérité *A.* اكيدًا ـ على وجه التأكيد ـ شديدًا *P.* سخت *T.* پك ـ صيقى || Observer les lois à toute rigueur قوانين واحكامه اكيدًا وشديدًا رعايت ايتمك Il ne faut pas exiger ses droits à la rigueur على وجه التأكيد تقاضاى حقوق ايتمك روا دكلدر

On dit, Cela est prouvé en rigueur, pour dire, incontestablement قويًا اثبات اولنمش مادّه در

À LA RIGUEUR, signifie aussi, trop à la lettre, sans modification *A.* بعينه ـ بلا قصور *P.* بى كم وكاست *T.* طبقى طبقنه || Expliquer une loi à la rigueur قانونه بعينه معنا ويرمك Il ne faut pas prendre ce qu'il dit à la rigueur ديديكى كلامى طبقى طبقنه آلملو دكلدر

RIMAILLER. Faire de méchants vers *A.* تشاعر *P.* شعر فروشى كردن *T.* قبا صاپه شعر ياپمق ـ شاعرلك صاتمق

RIMAILLEUR. Celui qui fait de méchants vers *A.* متشاعر *P.* شعر فروش *T.* قبا صاپه شعر سويليان ـ شاعرلك صتان

RIME. Uniformité de sons dans la terminaison de deux mots *A.* قافية pl. قوافى ـ سجع pl. اسجاع pl. اساجيع *P.* ساوند *T.* قافيه || La contrainte de la rime empêche souvent qu'on ne puisse exprimer sa pensée aussi bien qu'on le voudrait اكثريا ضرورت قافيه كما هو المطلوب افادهٔ مرامه مانع اولور

On dit proverb. Il n'y a ni rime ni raison dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait, pour dire, qu'il n'y a point de bon sens *A.* لا عناج لقوله ـ لا عناج له *P.* سخن بيمعنى وساوند گفتن *T.* ايپى صاپى يوق سوز سويلمك ـ رطب ويابس سوز سويلمك

RIMER. Il se dit des mots qui se terminent par le même son *A.* توافق الاسجاع *P.* ساوند همواز آمدن *T.* قافيه اويغون

بو ايكى الفاظ متوافق || Ces deux mots riment bien كلمك — On dit, Rimer à la fois aux yeux et aux oreilles, lorsque les syllabes qu'on fait rimer ont le même son, et sont orthographiées de même قافيه سمعًا ونظرًا موافق كلمك — الاسجاعدر

On dit figur., que des choses ne riment pas ensemble, pour dire, qu'elles n'ont aucun rapport *A.* عدم التوافق *P.* با يكديگر *T.* نا موافق بودن بری برینه اویغون - بری برینه اویمامق || Cela ne rime à rien بوشئ هيچ بر شيئه توافق كلمامك اويغون كلمز - ايتمز

Rimer. Faire des vers *A.* انشاد الشعر - نظم *P.* شعر پرداختن *T.* شعر یاپمق

Rimé. *A.* مسجّع - مقفى *P.* ساوند دار *T.* قافيه‌لو

RIMEUR. Il se dit d'un mauvais poète. V. Rimailleur.

RINCER. Nettoyer en lavant des verres, des tasses etc. *A.* غسل الاوانى - تمضمض *P.* اوانى شستن *T.* قاب قجاق يايقامق || Il faut rincer cette cruche بو دستی‌یی یايقاملودر

Rincer sa bouche. Laver sa bouche *A.* غسل الفم - شوص الفم بالمضمضة *P.* دهان شستن *T.* اغزی صوايله چالقيوب يايقامق || Il se rince la bouche tous les matins مضمضد هر صباح اغزینی ايدرك يايقار

Rincé. *A.* مغسول - متمضمض *P.* شسته *T.* يايقانمش *A.* مغسول بمضمضة الماء - مشوص *P.* دهان شسته *T.* اغز يايقانمش

RINÇURE. L'eau avec laquelle on a rincé un verre *A.* غسالة *P.* چرکاب *T.* يايقندى

RIPOSTE. Réponse vive faite sur-le-champ, repartie prompte pour repousser une raillerie *A.* جواب متقبّل - جواب بالردّ *P.* بداهة *T.* حاضر جوابلق - حاضر جوابی قارشولق جواب || Avoir la riposte prête جواب ردّ حاضر اولمق || Il lui fit une riposte fâcheuse بر جواب عنيف ايله بالبداهه مقابله ايلدی

RIPOSTER. Répondre vivement et sur-le-champ *A.* اقتبال - الجواب *P.* ردّ الجواب مقتبلاً *T.* حاضر جوابی کردن حاضر جوابلق ايله قارشولمق - حاضر جوابلق ايتمك

Et repousser vivement une injure, un coup *A.* مقابلة - مقابلة بالردّ *P.* مقابله نمودن *T.* قارشولمق || On avait fait une satire contre lui, il riposta par une satire plus vive عليهنه ايتدكلری هجوه بر هجو اشدّ ايله مقابله ايلدی

RIRE. Faire un certain mouvement de la bouche, causé par l'impression qu'excite quelque chose de plaisant *A.* ضحك *P.* خندن *T.* كولمك || Qui pouvait s'empêcher, se tenir de rire? امساك ضحك ايتمكه نه ممكن Faire un conte pour rire خلقى - لاجل الاضحاك بر منقبه ايجاد ايتمك بلا وجب كولدره‌جك بر قصّه ياپمق Rire hors de propos كولمكدن بايلمق Étouffer de rire كولمك

Éclater de rire *A.* انفاص بالضحك *P.* بسيار خنده زدن *T.* چوق كولمك

Faire de grands éclats de rire *A.* قرقرة *P.* خنداخند كردن *T.* قير قير كولمك

Rire à gorge déployée *A.* قهقهة *P.* قاه قاه زدن *T.* قهقهد ايله كولمك

Rire, se dit au figuré, de ce qui est agréable, de ce qui plaît *A.* ايجاب الفرح *P.* فرح بخشيدن - فرح رسانيدن - خندان بودن - خرّمى بخشيدن *T.* كولمك || Tout rit dans cette maison بو خانده هر شئ خندان وفرحبخشا در - هر شئ كولر — On dit aussi d'un homme à qui tout réussit, que la fortune lui rit, que tout rit à ses désirs بختی خنداندر - فلك من كلّ الوجوه كندويه - گشاده در - ياور وخنداندر موافق ورامدر — On dit proverb. Marchand qui perd ne peut rire ضرر كورمش بازركانك يوزى كولمز

Rire, signifie aussi, badiner, plaisanter *A.* هزل *P.* لاغيدن *T.* لطيفه ايتمك - سقا ايتمك || Est-ce que vous riez, ou si c'est tout de bon? مرادك هزلمی يوخسه جدّ وحقيقتميدر Il ne disait cela que pour rire بونی انجق هزل ولطيفه ايچون سويلر ايدی

Rire. Ne se point soucier, témoigner qu'on ne tient point de compte *A.* عدم الالتفات *P.* التفات ننمودن *T.* دماغ ايتمامك || Ses menaces ne m'étonnent point, je n'en fais que rire ايتديكی تهديدلر بكا كار ايتميوب عندمده شايان التفات دكلدر

Rire ou Se rire de quelqu'un. S'en moquer *A.* استهزاء - تهزّؤ - مهارات *P.* خنده خريش كردن *T.* بر كمسنه‌نك كمسنه‌يى ذوقلنمك - صقالنه كولمك - بر كمسنه‌يى — Il se dit aussi des choses || Il rit ou il se rit de vos vains projets ايتديكك تدابير باطله‌يى ذوقلنور — On dit aussi, Rire au nez de quelqu'un, pour dire, se moquer en face de quelqu'un بر كمسنه‌يى يوزينه قارشو ذوقلنمك

RIRE ou RIS. Action de rire *A.* ضحك *P.* خنده *T.* كولش

كولمه - || Rire agréable خندهٔ شيرين - ضحك لطيف - دادلو كولش Ris amer زهرخند - Ris dédaigneux et moqueur A. ضحك ممتنع P. خنده خريش - خندهٔ استهزا فرما T. ذوقلنمه طرزنده كولش

Ris Sardonique, ou Sardonien. Espèce de ris convulsif A. ضحك اختلاجى

RIS. Sorte de grain. V. Riz.

RISÉE. Grand éclat de rire que font plusieurs personnes ensemble A. قهقهة P. قاه قاه T. قاه قاه || Il s'éleva une grande risée de toute l'assemblée مجلسده قهقههٔ عظيمه قوپدى

Il signifie aussi, moquerie A. مهارات - استهزاء - طنز - تمسخر P. خنده خريش T. ذوقلنمه || Vous vous exposez à la risée du public بين الناس عرضهٔ طنز وتمسخر اولمش اولورسك Être l'objet de la risée de la compagnie ارباب مجلس ايچنده محلّ تمسخر واستهزا اولمق

Il se prend aussi pour l'objet de la risée A. ضُحكة - مَضحكة - هُزءة P. خنده خريش T. كولنج - قشمر - مسخره || Il est devenu la risée de tout le monde مضحك عالم اولمشدر - خلقك مسخره‌سى اولدى - خلقه كولنج اولمشدر Il fut la risée de toute la compagnie هزءهٔ مجلس اولمشدر

RISIBILITÉ. Faculté de rire A. قوّة ضاحكة P. قوت خندن T. كولمه قوتى || Dans l'ancienne philosophie, on regardait la risibilité comme la faculté distinctive de l'homme حكماى متقدمين عندنده قوت ضاحكه انسانك صفت كاشفه‌سى مثابه‌سنده بر قوت عدّ اولنور ايدى

RISIBLE. Qui a la faculté de rire A. ضاحك P. خنده زن T. كوليجى || Les philosophes disaient que l'homme est un animal risible حكما ديرلر ايمشكه انسان بر حيوان ضاحكدر

Et qui est propre à faire rire A. مُضحك P. خنده فرما - خنده آور - خنده انگيز T. كولدريجى - كولدره‌جك شى || Cette farce est une des plus risibles qu'on ait encore vues بو مقلدلك شمديه قدر كورلمش مضحكاتك اعظميدر

Il signifie aussi, digne de moquerie A. واجب الاستهزاء - واجب التمسخر - محلّ الهزء والاستسخار P. شايان خنجرود - شايان تمسخر T. ذوقلنمكه كركلو || C'est un homme risible شايان تمسخر واستهزا بر آدمدر

RISQUABLE. Où il y a du risque A. مهلكة pl. مهالك - محلّ الخطر - موجب الخطر P. خطرناك T. مخاطره‌لو || Une affaire risquable مخاطره‌لو بر مصلحت

RISQUE. Péril, danger A. خطر - مخاطرة - مخاطرات - تهلكة P. خطر || Il n'y a nul risque à cela بو خصوصده بر درلو مخاطره يوقدر S'exposer au risque de... فلان مخاطره‌يه دوچار اولمق J'en courrai le risque بو بابده اختيار مخاطره ايده‌جكم Courir risque de la vie جان مخاطره‌سنه گرفتار اولمق

En parlant du hasard que l'on court d'une perte, d'un dommage, on dit, Entreprendre une chose à ses risques, périls et fortune محتمل الظهور اولان مخاطرات كونيّه وظهورات فلكيّه‌نك ضررى كندوسنه عائد اولمق شرطيله بر ايشه مباشرت ايتمك

À toute risque. À tout hasard P. هر چه بادا باد T. يا صله يا پرمق قپو

RISQUER. Hasarder, mettre en danger A. القاء الى الخطر - وضع فى محلّ الخطر - القاء الى التهلكة - عرض على الخطر P. بخطر انداختن - بخطر گذاشتن T. مخاطره‌يه قويمق - عرضهٔ تهلكه وخطر ايتمك || Risquer sa vie, sa réputation, son honneur بر كمسنه جاننى ونام وشهرتنى مخاطره‌يه قويمق - وعرض وناموسنى مخاطره‌يه القا ايتمك Avez-vous pensé à la grande somme que vous risquez? مخاطره‌يه القا ايلديككز مبلغك مقدارينى ملاحظه ايتدكمى

Il signifie aussi, courir le risque de... A. اختيار المخاطرة - عرضهٔ خطر P. خودرا بخطر انداختن - اختيار التهلكة كردن T. مخاطره‌يه صالمق - مخاطره‌يى كوزينه آلمق || Vous risquez de beaucoup perdre pour peu gagner فائدهٔ جزئيه ايچون ضرر كلّى مخاطره‌سنى اختيار ايتمش اولورسك Risquer le passage كچيدك مخاطره‌سنى اختيار ايتمك Risquer le combat جنكك مخاطره‌سنه صالمق Je crains de risquer مخاطره‌يه صالمقدن خوف ايدرم Vous risquez de tomber دوشمك مخاطره‌سنده‌سك Vous ne sauriez faire cela sans risquer بلا احتمال المخاطره بو ايشى ايده‌ميه‌جكسك

RISSOLER. Cuire, rôtir de manière que ce que l'on rôtit prenne une couleur rousse T. آتشده قزارتمق || Le feu a bien rissolé cette viande آتش شو اتى كركى كبى قزارندى - Se rissoler T. آتشده قزارمق

RISSOLÉ. T. آتشده قزارمش

RIT. Ordre prescrit des cérémonies qui se pratiquent dans une

religion *A.* منسك pl. مناسك *P.* آيين ـ رسم وراه دين *T.* مذهب ـ آيين ـ مذهبك يول اركانى ‖ Le rit de l'Eglise Romaine est différent du rit de l'Église Grecque قاتولك مذهبنك مناسكى روم مذهبنك مناسكندن فرقلو در

RITUALISTE. Auteur qui traite des divers rits *A.* مؤلف الكتاب المناسك

RITUEL. Livre contenant les cérémonies qui regardent l'administration des sacremens *A.* كتاب المناسك

RIVAGE. Bords de la mer, d'un fleuve, d'un lac *A.* ساحل pl. سواحل ـ سيف البحر ـ اسياف البحر ـ شاطئ pl. شواطئ *P.* لب ـ كناره ـ شيخ *T.* قيى ـ يالى ـ كنار ‖ Le long du rivage بحرك ساحل بوينده Sur le rivage de la mer شاطئ دكز ـ دكز كنارنده ـ لب درياده ـ ساحل بحرده ـ بحرده Sur le rivage de la Seine فلان ـ شاطئ فلان نهرده قييسنده كنارنده ـ نهر ساحلنده

RIVAL. Concurrent, celui qui prétend à la même chose qu'un autre *A.* رقيب pl. رقبا *P.* همخواه *T.* رقيب ‖ Ils aiment tous deux la même personne, ils sont rivaux ايكيسى دخى ذات واحدك مفتونى اولدقلرينه بناءً برى برلرينه رقيبدرلر Il a supplanté tous ses rivaux بالجمله رقباسنى دفع ايدوب برلرينه كچمشدر Il aspire à cette charge, mais il a bien des rivaux بو منصبه طالبدر انجق خيلى رقباسى واردر Deux nations rivales برى برلرينه رقيب ايكى ملت

RIVALISER. Disputer de mérite, de talent avec quelqu'un *A.* مثاقفه ـ مراجحه ـ تراجح ـ تفاضل ـ دعواء المزيّة *P.* دعواى فضل ومزيّت ـ هنر بابنده طارتشمق *T.* برترئ هنر نمودن ‖ بابنده يارشمق Ce peintre rivalise en certaines parties avec Raphael بو مصوّر فلان نام استاد ايله بعض ماده‌لرده تفاضل وتراجح ايدر Cet homme n'est point fait pour rivaliser avec vous فلان كمسنه سنك ايله مثاقفه ومراجحه ايده جك اربابدن دكلدر

RIVALITÉ. Concurrence *A.* رقابت *P.* همخواهى *T.* رقيبلك ‖ Il n'y a point de rivalité entre eux بينلرنده هيچ رقابت يوقدر La jalousie et la rivalité de ces deux maisons ont causé de grands désordres بو ايكى خاندان بيننده اولان حسد ورقابت اختلالات جسيمه تكوّننه بادى اولمشدر

RIVE. V. Rivage ‖ La rive d'un fleuve شاطئ نهر La rive droite de cette rivière بو چايك ساحل يمينى Rive escarpée ديك بر ساحل Rives lointaines سواحل بعيده

RIVER. Abattre la pointe d'un clou, et l'aplatir pour la mieux fixer *A.* تعقيف الانف المسمار *P.* ميخرا پرچيدن *T.* اكسرى پرچينلتمك ـ اكسرك اوجنى پركتمك ‖ On ne saurait arracher ce clou, il est rivé بو اكسر پرچينلو اولمغله يرندن قوپارلمز

RIVÉ. *A.* مسمار معقف الانف *P.* ميخ پرچيده *T.* اوجى پركتلمش اكسر

RIVERAIN. Celui qui habite le long d'une rivière *A.* اهل الساحل pl. اهالى السواحل ـ ساكن السواحل النهر pl. سكنة السواحل النهر *P.* نهر نشين ـ سواحل النهر *T.* ساحل نهر ياليسنده اوتوران ‖ Les riverains du Danube طونه نهر نشينان

RIVIÈRE. Fleuve *A.* نهر pl. انهار *P.* رود ـ رودبار ـ جوى *T.* چاى ‖ Rivière navigable نهر متحمل اولان سير سفاينه grande نهر عظيم poissonneuse نهر كثير السمك profonde نهر بعيد الغور ـ نهر قعير ـ عميق guéable نهر ذو المقطع ـ كچيد ويرر نهر rapide نهر شديد الجريان Un bras de rivière نهرك بر قولى Au confluent des deux rivières ملتقاى نهرينده La rivière est basse, est haute, est grosse نهرك صولرى آلچقدر ياخود نهر قبارمشدر Quand la rivière déborde, elle inonde toute cette plaine نهرك صولرى طغيان ايدنجه بو اوه‌يى بستون بصار La source de la rivière منبع نهر l'embouchure فم نهر ـ نهرك بوغازى le fond قعر نهر ـ بن نهر ـ نهرك ديبى Cette rivière tombe, entre, se décharge dans la mer بو نهر درياية منصبّ اولور ـ درياية دوكيلور Oiseaux de rivière *A.* طيور نهريّة *P.* مرغان آبى *T.* صو قوشلرى

RIXE. Querelle accompagnée d'injures, de menaces *A.* نزاع ـ منازعة *P.* كشمكش ـ هنگامه ـ غوغا *T.* جكشمه ـ غوغا ‖ Cette rixe a fini par un meurtre بو منازعه قتل ايله نتيجه ويردى ـ بو غوغا قتله نتيجه ويردى

Il se dit aussi pour Débat, discussion orageuse, et pour une querelle légère *A.* مناقرة ـ مجادلة *P.* ستيز *T.* سوز دوندرمه ـ جكشمه ‖ Il y eut une petite rixe entre nous بينمزده بر مجادلهٔ جزئيه واقع اولمشدر

RIZ, ou RIS. Plante qui produit un grain farineux qu'on appelle aussi Riz *A.* رز ـ ارز *P.* برنج *T.* برنج

RIZIÈRE. Terre ensemensée de riz *A.* مزرعة الارز *P.* كالجار ـ

برنج تارلاسی ـ برنج چلتیکی .T کشتزار برنج

ROB. Suc dépuré des fruits cuits en consistance de miel *A.* روب .T رب .P ربوب .pl رب

ROBE. Sorte de vêtement long, ayant des manches *A.* كسوة pl. كساء ـ ثوب pl. ثياب .P جامه ـ قبا .T روبا ـ كيسم ‖ Robe à manches pendantes يكلری صارقق ـ كسوهٔ منهدلة الاكمام Sa robe des dimanches عید كسوه‌سی روبا Robe d'été, d'hiver یاز وقیش روباسی ـ كسوهٔ صیفیه وشتائیه Baiser le bas de la robe à une princesse بر خاتونك جلیل الشانه اداء رسم بر خاتون جلیل الشانك دامننی ـ دامنبوسی ایتمك ـ كسوهٔ عروسیه Robe de noces اتكنی اوپمك ـ تقبیل ایتمك دوكون روباسی ـ كسوهٔ سور

Robe de chambre. Robe que les hommes portent dans la chambre كونده‌لك روبا .T جامهٔ هر روزه .P مبذلة .A

Robe, se prend aussi pour la profession des gens de judicature *A.* طریقة الاهل القلم ‖ La Noblesse de robe اهل طریقت قلمدن اولان اصلزادكان Un tel a quitté la robe pour prendre l'épée فلان كمسنه اهل قلم طریقتنی ترك ایله ارباب سیف طریقتنه سلوك ایلدی ـ Il signifie aussi, les gens de judicature *A.* اهل القلم pl. ارباب القلم

On dit, Deux chevaux de même robe, pour dire, de même poil. V. Poil.

ROBINET. Pièce d'un tuyau de fontaine, qui sert à donner de l'eau et à la retenir *A.* مخرق pl. مخارق .P لوله ـ زیش ـ مزمل .T لوله ‖ Robinet de cuivre باقر لوله

Il se dit aussi de tout autre tuyau qui sert à donner et à retenir toute liqueur contenue dans un vase *A.* صنبور .P كنك .T موصلق

ROBORATIF. Qui fortifie *A.* مقوی pl. مقویات .P توانایی بخش .T قوتلندریجی ـ قوت ویریجی ‖ Remède roboratif دوای مقوی Propriété roborative خاصهٔ مقویه

ROBUSTE. Fort de corps et de complexion *A.* قوی البنیة ـ قوی ـ مجدول الخلقة ـ ممسود الخلقة ـ قوی الخلقة ـ قوی التركیب .P توانا ـ تندرست .T قوند ـ قوتلو ـ كوجلو ‖ C'est un homme robuste مجدول الخلقه بر آدمدر Corps robuste بدن قوی التركیب

ROC. Masse de pierre très-dure qui tient à la terre *A.* صخرة pl. صخور .P سنگ خارا .T قیا ‖ Roc fort dur صخرهٔ صما Des قیا Bâtir sur le roc قیا اوزرنده بنا یاپمق ـ قیا بالچیون fossés taillés dans le roc قیا ایچنده اویولمش خندقلر

ROCAILLE. Petits cailloux, coquillages et autres choses qui servent à orner une grotte *A.* رضراض .P خرسنگریزه .T چای چای طاشلرندن مصنوع بر مغاره ‖ Grotte de rocaille طاشی

ROCAILLEUR. Celui qui travaille en rocaille *A.* صانع الاعمال الرضراضیة .T چای طاشی ایشی یپان

ROCAMBOLE. Espèce d'ail moins fort que l'ail ordinaire *A.* ثوم حلو

ROCHE et ROCHER. V. Roc ‖ Ce pays-là est tout couvert de roches بر مملكت ـ صخور بر مملكت كثیرة الصخور ـ سنگستان ـ قیالق بر مملكت Il a fait tailler des roches pour en faire du pavé قالدرم یاپمق ایچون قیا طاشلری قطع ایتدردی Clair comme eau de roche قیا صویی كبی صاف وبراق Son vaisseau s'est brisé contre un rocher فلانك كمیسی بر قیا اوزرنده شكست اولمشدر ـ Rocher sous l'eau. V. Écueil.

On dit figur. Un coeur de roche, pour dire, un coeur dur *A.* قلب قسی .P دل سنگین .T طاش كبی قاتی بر یورك

ROCOULER. V. Roucouler.

RÔDER. Tournoyer, aller çà et là *A.* تطوف ـ طواف ـ اجتیال ـ جولان .P گشت وگذار كردن ـ گردا گرد رفتن .T طولانمق ـ طولاشمق ـ كزمك ‖ Il y a des voleurs qui rôdent dans cette forêt بو اورمان ایچنده كزر حرامیلر وار در On voit des gens qui rôdent autour de sa maison pour l'arrêter فلانی اخذ وتوقیف ایچون خانه‌سی اطرافنه طولاشور آدملر كوریلور C'est un homme qui a bien rôdé par le monde دنیایی طولاشمش بر آدمدر

RÔDEUR. Celui qui rôde *A.* طائف ـ طواف .P گرد رو .T كزیجی ـ طولاشیجی ‖ Si le guet attrape ces rôdeurs, il les menera en prison بو كزیجیلر قوللق النه كیجه‌جك اولور ایسه حبسه كوتوریله‌جكار در C'est un rôdeur de nuit طواف اللیلدر كیجه طولاشیجیدر ـ شبگرد در ـ

RODOMONT. Fanfaron qui vante ses beaux faits pour se faire valoir *A.* لهوق ـ فیاش .P لافزن ـ بادبر .T آورد ایدیجی ـ لافزان ـ آورد صاتیجی

RODOMONTADE. Fanfaronnade *A.* لهوقة ـ مفایشة .P لاف ـ گذاف ـ لافزنی .T لافزانلق ـ آورد ‖ Il se vante d'avoir tué

dix hommes de sa main, c'est une rodomontade كندو اليله اون كشى قتل ايلديكنى نقل ايله افتخار ايدر بو كلامى محض لاف وگذافدر

ROGATIONS. Prières publiques que l'Église fait pour les biens de la terre pendant trois jours de l'année *A.* ادعية لخصب والبركة || La semaine des rogations سنه‌نك خصب وبركتى ايچون اوقونان دعالرك هفته‌سى On fait maigre les trois jours des rogations خصب وبركت ضمننده دعا اوقونديغنك ايام ثلثهٔ معينه‌سنده اوروج طوتارلر

ROGATON. Il se dit des restes de viandes ramassées *A.* فضالة pl. فضالة الاطعمة المخلوطة الطعام *P.* پسمانده خوراك *T.* قاريشق يمك آرتوقلرى گوناگون || Ce gueux avait sa besace pleine de rogatons بو ديلنجينك طغارجغى قاريشق يمك آرتوقلريله طاو ايدى

ROGNE. Gale invétérée *A.* جرب مزمن *P.* گرك پارين *T.* ييللنمش اويوز || Ce n'est pas une simple gale, c'est une rogne بياغى اويوز دكل ييللنمش بر اويوز در

ROGNE-PIED. Outil de maréchal qui sert à couper la corne du cheval *A.* مقص البيطار *P.* سم‌تراش *T.* سونتراج

ROGNER. Retrancher quelque chose des extrémités d'une étoffe ou d'une autre chose *A.* قص ـ قرض ـ تحييف *P.* كنار تراشيدن *T.* قيرقمق ـ كنارينى آلمق || Rogner un manteau بر شيمكك كنارينى آلمق ـ قپودى قص ايتمك ـ قپودك كنارلرينى آلمق ـ كنارينى ـ du papier كاغدك كنارينى du cuir درى‌يى قيرقمق la marge d'un livre كتابك كنارلرينى قص ايتمك اوراق C'est une action punissable que de rogner les monnaies d'or ou d'argent دراهم سيم وزرك قص وتحييفى واجب التاديب اولان امورده‌ندر ـ سكه‌لرى تسييف ايتمك ـ سكه‌لرك كنارلرينى سيلمك

Se rogner les ongles. *A.* تقليم الاظفار *P.* ناخن بريدن *T.* طرنق كسمك

Rogner les cornes du pied d'un cheval *A.* قص الاظفار الفرس *P.* ناخن اسب تراشيدن *T.* آتك طرنغنى يونمق

Rogner, signifie figur. retrancher à quelqu'un une partie de ce qui lui appartient *A.* قص ـ تنقيص *P.* كم ساختن *T.* اكسلتمك ـ || On lui rogne sa portion تعييناتنى بر پارچه‌سنى كسمك On leur a bien rogné leurs gages تعييناتنك بر پارچه‌سنى كسرلر ـ تنقيص ايدرلر قص ـ علوفه‌لرينى تنقيص ايلديلر

ايلديلر

Rogné. *A.* مقصوص ـ محيف *P.* تراشيده *T.* قيرقلمش *A.* منتقص *A.* كسلمش طرنق *T.* ناخن تراشيده *P.* ظفر مقلم بر ـ اكسلمش *T.* نقصان پذيرفته ـ كم شده ـ كاسته *P.* پارچه‌سى كسلمش

ROGNEUR. Celui qui rogne les pièces de monnaie *A.* حياف قصاص الدنانير ـ الدراهم *P.* دينار تراش *T.* سكه قيرقيجى || On punit de mort les rogneurs aussi bien que les faux monnoyeurs سكه قيرقيجيلرى قلبزنلر كبى ترتيب جزا ايله مظهر نكال وعقوبت اولورلر

ROGNEUX. Qui a la rogne *A.* ذو جرب المزمن *P.* رنجور *T.* گرك پارين ييللنمش اويوزى اولان

ROGNON. Le rein d'un animal. V. Rein. — En parlant de certains animaux, il signifie, testicule. V. ce mot.

ROGNURE. La partie qui a été rognée *A.* قراضة pl. قراضات *P.* تراشه *T.* قيرقنتى ـ كسنتى || Rognure de livres, de papier كاغد قيرقنتيسى ـ قراضهٔ اوراق كتاب Rognures de monnaie قراضات سكه

Rognure d'ongles *A.* قلامة الظفر pl. قلامات الظفر *P.* تراشهٔ ناخن *T.* طرنق كسنتيسى

ROGUE. Fier, arrogant *A.* اهل الزهو والجبروت *P.* بادبرود *T.* اونكو

ROI. Monarque *A.* ملك pl. ملوك ـ سلطان pl. سلاطين *P.* شاه ـ پادشاه ـ شهريار ـ تاجدار ـ خداوندكار *T.* خنكار || Grand roi پادشاه عظمت ـ سلطان معظم ـ ملك اعظم puissant سلطان جليل الاقتدار ـ اولو پادشاه ـ پناه heréditaire, électif پادشاه بالارث يا بالانتخاب légitime ارثاً وقانوناً پادشاه اولان سلاطين ماضيه ـ ملوك سالفه Les anciens rois Les rois chrétiens ملوك نصارا La puissance, la majesté des rois قوت وشوكت سلطنت ـ قوت ملوك وعظمت شان ملوك Proclamer un roi بر پادشاهك تخت سلطنته جلوسنى اشاده Couronner un roi الباس تاج سلطنت ايتمك واعلان ايتمك Alliance de roi à roi ايكى پادشاه بيننده اولان اتفاق Dieu est appellé dans l'Écriture, Le roi des rois, et le dominateur de ceux qui dominent حق تعالى حضرتلرى كتاب اللهده رب الملوك والسلاطين ورب الحاكمين صفتيله موصوفدر

On dit, que les rois ont les mains longues, les bras longs, pour dire, que leur pouvoir s'étend bien loin ملوك يد طولا

پادشاهلرك الى اوزوندر - صاحبيدرلر - On dit d'un homme magnifique, qu'il vit en roi, qu'il fait une dépense de roi ملوكانه كچينور وپادشاهانه مصرف ايدر Et d'un homme généreux, qu'il a un coeur de roi ملوك مزاجدر Et d'un mets exquis, que c'est un manger, un morceau de roi پادشاهه لايق بر طعامدر - پادشاه لقمه‌سيدر - On dit proverb. d'un roi faible, ou dont le pouvoir est fort limité, que c'est un roi en peinture, un roi de cartes, un roi de théâtre لفظى مراد بر پادشاهدر

Vive le Roi. Acclamation publique pour la longue vie et la prospérité du Roi *A.* وفق الله السلطان حياة - حيا الله السلطان طيبة *P.* پادشاه هميشه زنده بادا *T.* پادشاه بيك ياشه

On appelle Maison du Roi, tous les officiers domestiques de la maison du roi سراى همايون خلقى - خدمهٔ خاصّهٔ پادشاهى et les troupes qui sont destinées pour la garde de la personne du roi عساكر خاصّه - Et bouche du roi, les officiers qui apprêtent à manger pour le Roi خدمهٔ مطبخ همايون

On appelle Coin du Roi, un morceau de fer gravé pour marquer la monnaie ميرى تمغاسى - تمغاى سلطانى - Et denier du roi, l'intérêt qu'il est permis de prendre par l'ordonnance du roi من قبل السلطان تعيين اولنان سعر مرابحه - Et taux du Roi, le prix d'une chose réglée par l'autorité du roi سعر پادشاه فيئاتى - سلطانى - Et poids de roi, le lieu où l'on pèse les marchandises ميرى ميزانى

On dit, Les deniers du roi, pour dire, le produit des impositions *A.* اموال ميريّه || Gérer les deniers du roi اموال ميريّه‌يى اداره وتصرّف ايتمك - Et coffres du roi, pour dire, les finances du roi خزينهٔ خاصّ همايون

Il y a quatre livres de l'Écriture-Sainte qu'on appelle Les livres des Rois *A.* سفر الملوك - On appelle le jour de l'Épiphanie, Le jour des Rois. V. Épiphanie.

On dit aussi, Le lion est le roi des animaux آرسلان ملك السباعدر L'aigle est le roi des oiseaux قرتال قوشى ملك الطيور در

Roi, se dit aux échecs de la principale pièce du jeu *T.* شاه

ROIDE. Qui est fort tendu *A.* جاسى - شازن - صامل *P.* سخت *T.* قاتى - قصقتى - كركى || Tendez cette corde davantage, elle n'est pas assez roide بو ايپ كركى كبى كركى اولمديغندن بر مقدار دخى چكيپوير Il a été frappé de paralysie, il a le bras gauche tout roide علّت فالجه دوچار اولمغله عضد يسارى كليّاً صاملدر - صول قولى قصقتى طورر - Il était tout roide de froid شدّت برودتدن قصقتى قالمشدر Roide comme un bâton عصا مثالى جاسى وصامل

On dit, Il est tombé roide mort, il a été tué tout roide, pour dire, qu'il est tombé mort tout d'un coup *A.* مات بموت الجهيز - مات مجهزاً *P.* همانندم مرده افتاده است *T.* بولنديغى يرده دوشوب اولدى Et il demeura tout roide mort sur la place مجهزاً افتادهٔ زمين هلاك وبوار اولمشدر - ميدانده اولو قالدى

On dit d'une rivière, que le cours en est roide, pour dire, qu'elle est rapide *A.* شديد الجريان *P.* تيز روان *T.* صربلو - كسكين آقار - آقار - Et d'un oiseau, qu'il a le vol roide *A.* شديد الطيران *P.* تيز پرواز *T.* جاپك اوجار || L'hirondelle a le vol roide قرلنغج قوشى شديد الطيراندر

Et qu'une montagne est roide, pour dire, qu'elle est droite, difficile à monter *A.* جبل صعب - جبل منيع - جبل ذو صوح المنال *P.* كوه درشت - كوه دشوار فراز - كوه كندوش راه - كوه درشت - فراز *T.* ديك طاغ - On dit aussi, un escalier roide, des degrés roides ديك نردبان ياخود ديك نردبان بصامقلرى

Roide, signifie figur., inflexible *A.* عسير - متشزن - شَزن - صعب الجانب - شديد النفس - مقاسح الخلق *P.* تند خو *T.* سرد - خويلو - چتين

On dit figur. Se tenir roide, pour dire, ne pas fléchir, persister dans sa résolution مقام اصرارده اظهار شدّت ايتمك - اظهار متانت

Roide, pris adverbialement, signifie, vite *A.* سريعاً - مستعجلاً *P.* زودا زود - گورا گور - تيز *T.* جاپك || Cela va aussi roide qu'un trait de flèche اوق كبى سريعاً كيدر On a mené cette affaire bien roide بو مصلحتى سريعاً يورتدرديلر

ROIDEUR. Qualité de ce qui est roide *A.* جسو - صمول *P.* سختى *T.* قاتيلق || N'y a-t-il point de remède pour amollir la roideur de ce bras? بو قولك قاتيلغنى كوشده‌جك بر درلو علاج يوقميدر

Il signifie aussi, impétuosité de mouvement *A.* شدّت *P.* تندى *T.* كسكينلك - سردلك || L'eau court là de grande roideur صو فلان طرفده شدّت اوزره جريان ايدر La balle jetée avec roideur شدّت ايله اتلمش كله

Il se dit aussi d'une montagne, lorsqu'elle est trop droite *A.* صوح الجبل ـ صوح *P.* درشتی کوه ـ کندوش راهی کوه *T.* طاغک دیکلکی || La roideur de la montagne fait qu'un carrosse de six chevaux a de la peine à y monter طاغک دیکلکی حسبیله التی بارکیرلو عربه آنک اوزرینه چیقمغه زحمت چکر ـ On dit aussi, La roideur d'un escalier نردبانک دیکلکی

Roideur, signifie figur. sévérité inflexible, fermeté excessive *A.* عسر الخلق ـ شدّة المزاج ـ مقاسحة *P.* تند خویی *T.* سردلک ـ چتین خویلولک || Il a de la roideur dans l'humeur مقاسحهٔ مزاجی وار در

ROIDILLON. Monticule un peu roide *A.* مصاد pl. امصدة ـ نجفة pl. نجاف ـ شژن *P.* پشتهٔ بلند *T.* یوکسک بایر || Nos chevaux eurent de la peine à monter ce roidillon حیوانلرمز کوج ایله بو بایره چیقه بیلدیلر

ROIDIR. Étendre avec force, rendre roide *A.* مطو ـ امطا *P.* تنجیدن *T.* کرمک ـ چکوب اوزاتمق *A.* ایراث الصمول *P.* سخت کردن *T.* قاتیلتمق ـ قصقتی ایتمک || Roidissez le bras قولکی کر Il eut de la peine à recouvrer l'usage de ses jambes que le froid avait roidies شدّت برودتدن قصقتی قالمش آیاقلرینی قوللنمغه زحمت چکدی

Roidir, au neutre et Se roidir. Devenir roide *A.* اصمیلال ـ تشزّن ـ کسب الجسوّ *P.* سختی پذیرفتن *T.* قاتیلنمق ـ اصلانمش قصقتی قالمق || Le linge mouillé se roidit par la gelée بز لدی الجمود کسب جسوّ ایدر

Se roidir, au figuré. Tenir ferme *A.* اظهار الشدّة ـ اظهار المتانة *P.* پایداری نمودن *T.* قوی طورمق || Il faut se roidir contre l'adversité وقت نکبت وادبارده اظهار متانت ایتملو در contre les abus حلول ایدن فسادات حقنه اظهار شدّت ایتملو در

Roidi. *A.* متمطی *P.* تنجیده *T.* کرلمش *A.* صامل ـ جاسی *P.* سختی پذیرفته *T.* قاتیلنمش

ROITELET. Fort petit oiseau qui niche dans les buissons *T.* چالی قوشی

RÔLE. Liste, catalogue *A.* جریدة pl. جرایـد *P.* اواره *T.* دفتر || Les rôles des tailles رسوم خراجیّة دفترلری Les capitaines ont un rôle de leurs soldats یوز باشیلر زیر ادارهلرنده موجود اولان نفراتک جریدهسنی طوتارلر Faire un role بر جریده ترتیب ایتمک Dresser un rôle des causes qui doivent être plaidées au tribunal مرافعات جریدهسنی ترتیب ایتمک

À tour de rôle, signifie figur., chacun a son tour *A.* بالمناوبة ـ بالارتواح ـ علی طریق المناوبة *P.* بنوبت ـ با نوبک *T.* نوبت ایله ـ ترتیب مناوبه اوزره || Les membres de cette société littéraire y lisent à tour de rôle اشبو ارباب علم وهنر همجلسندن معدود اولنلرک هر بری ترتیب مناوبه اوزره قرائت ایدر

Rôle, en termes de Pratique, signifie, un feuillet d'écriture *A.* ورقة pl. اوراق

Rôle. Ce que doit réciter un acteur dans une piece de théâtre *A.* درس التقلید ـ درس المحاکاة *P.* درس تقلیدسازی *T.* تقلید اولهرق سویلنهجک صحبتک درسی || Les comédiens ne savent pas encore leurs rôles ملعبه بازان اجرا ایدهجکلری محاکاتک درسنی هنوز از بر ایتمامشلر در Il a oublié son rôle تقلید اولهرق سویلیهجکی صحبتک درسنی فراموش ایلدی

Il se prend aussi, pour le personnage qui doit être représenté par un acteur *T.* تقلید اولنان کشی || Il a bien fait son rôle تقلید ایلدیکی شخصک صورتنی بر وجه احسن اجرا صورتنی استادانه ادا ایلدی ـ ایلدی

On dit figur., qu'un homme joue bien son rôle, pour dire, qu'il s'acquitte bien de son emploi *A.* اثباة الحذاقة *P.* هنر پردازی نمودن ـ اثبات هنر کردن *T.* استادلق کوسترمک || Cet ambassadeur a bien joué son rôle dans la négociation dont on l'avait chargé بو ایلچی مأمور اولدیغی مذاکرهده کما هو اللایق اثبات حذاقت ایلدی

Il se dit aussi, de la manière dont on se conduit dans les affaires du monde *A.* اثباة التعیّن ـ اثباة النفس || Il a joué un grand rôle dans cette affaire بو خصوصده عظمت شان ایله اثبات تعیّن ایلدی Il a fait un mauvais rôle سوء صورت ایله اثبات نفس ایلدی Il a joué des rôles bien différens صور گوناگون ایله اثبات نفس ایلدی

Il se dit aussi de tous ceux qui disent et font tout ce qu'il leur convient *A.* اجراء الصنعة || C'est un hypocrite qui sait bien jouer son rôle ریاکار بر آدم اولمغله امورنده اظهار صنعت ایلمنک طریقنی رعنا بیلور Cette femme est artificieuse, elle a bien joué son rôle pour attraper cet homme بر محتالهٔ دسیسهکار اولمغله شو آدمک عقلنی قاپمق ایچون خیلیجه اجرای

صنعت ایلدی

ROMAIN. Qui a rapport aux Romains. Il se dit en ces phrases: L'Église Romaine, pour dire, l'Église catholique دین رومائی ـ قاتلک آیینی ـ قاتلکلرک کتاب Bréviaire romain قاتلکلرک الاورادی Calendrier romain قاتلکلرک تقویمی

ROMAINE, ou **LAITUE ROMAINE.** On appelle ainsi, une espèce de laitue longue *T.* فرنک مارولی

ROMAINE. Peson *A.* قبان *P.* قپان *T.* قبان

ROMAN. Ouvrage contenant des fictions qui représentent des aventures rares dans la vie *A.* کتاب الخرافات *P.* افسانه *T.* نامه ـ مثال کتابی ـ حمزه نامه || Un nouveau roman بر حمزه نامهٔ نوپیدا Il y a dans sa vie de quoi faire un roman فلانک مدت عمرنده گذران ایتمش ماجرالردن بر کتاب الخرافات تألیف اولنمق ممکندر Cela tient de roman ـ مثال صورتنده بر کیفیتدر Il se dit aussi d'un récit destitué de vraisemblance et de preuves || Cela a tout l'air d'un roman بو مادّه محض مثال کبی بر شیئدر L'histoire que cet homme nous a débitée était un roman نقل ایلدیکی حکایه بیاغی بر افسانه مقولهسی ایدی

ROMANCE. Petite pièce de vers faite pour être chantée *T.* بسته

ROMANCIER. On appelle ainsi les auteurs des anciens romans *A.* مؤلف الخرافات *P.* افسانه نویس *T.* مثال یازان

ROMANESQUE. Qui tient du roman, qui est à la manière des romans *A.* خرافة ـ مشابه بحدیث خرافة *P.* کحدیث افسانه گونه *T.* مثال کونه ـ مثال واری || Aventure romanesque افسانه گونه ماجرای Manières romanesques افسانه گونه اطوار

ROMANESQUEMENT. D'une manière romanesque *A.* علی صورة الخرافة *P.* افسانه گونه *T.* مثالجه

ROMARIN. Sorte d'arbuste *A.* اکلیل الجبل *T.* ببریه

ROMPRE. Briser, casser *A.* کسر ـ تکسیر *P.* شکستن *T.* قیرمق || Rompre un coffre, une porte صندیغی وقپویی قیرمق Un coup de vent a rompu le grand mât هبوب ریح شدیدک ضربی اورته دیرکنی قیردی Il a ایتمش ـ شکست ایتمک le bras rompu en deux endroits قولی ایکی محلده منکسر در

On dit figur. Rompre le cou à quelqu'un, pour dire, lui faire perdre sa fortune برکمسنهنک پر وبالنی شکست ایتمک ـ قولی قنادینی کسمک || Il avait lieu de tout espérer à la Cour, mais ses ennemis lui ont rompu le cou سرای همایونده مساعدات عدیدهیه مظهر اولمق مأمولنده ایکن خصماسی قولنی قنادینی شکست ایتمشلر در ـ On dit aussi, Il s'est rompu le cou par sa mauvaise conduite سوء حرکتی تقریبیله خود بخود قولنی قنادینی شکست ایتمش اولدی ـ Et figur. Rompre ses chaînes, pour dire, se mettre en liberté کسر زنجیر مطاوعت ومحکومیت ایتمک ـ شکست زنجیر سر ـ فرویی وتبعیت ایتمک

Il signifie aussi, arrêter, détourner le mouvement droit d'un corps. En ce sens, on emploie aussi les mots *A.* صرف *P.* باز تافتن *T.* صاپتمق || Rompre le vent روزکارک یولنی کسمک ـ روزکارک صرف ایتدرمک ـ طالغهیی قیرمق la vague یولنی صاپتمق le fil de l'eau مجرای مایی کسر ایتمک ـ صاپتمق

ROMPRE, signifie figur., détruire, faire cesser, rendre nul *A.* نقض ـ فسخ ـ قطع *P.* شکستن ـ گسستن *T.* بوزمق ـ فسخ ـ قطع رشتهٔ محبت ایتمک Rompre l'amitié کسمک ـ فسخ عهد ایتمک un traité رابطهٔ حب وموالات ایتمک فسخ اتفاق ایتمک une alliance عهدی بوزمق ـ نقض عهد فسخ ـ نقض صلح ایتمک la paix فسخ رابطهٔ اتفاق ـ رشتهٔ محاورهیی قطع وشکست ایتمک la conversation صلح اقالهٔ بیع ـ فسخ عقد ایتمک le marché صحبتی کسمک ـ بازارلغی بوزمق ـ ایتمک le commerce qu'on avait avec quelqu'un فلان کمسنه ایله میانهده مربوط اولان معاملهٔ الفتی بینهماده باز قطع ایتمک Rompre tout commerce de lettres بسته اولان شیرازهٔ مکاتبهیی قطع ایتمک Rompre un mariage, pour dire, rompre le projet d'un mariage نیت نکاحی نکاح ترتیبنی بوزمق ـ فسخ ایتمک Rompre une assemblée مجلسی ـ مجلسی بوزمق ـ فسخ مجلس ایتمک Rompre un tête-à-tête خلوتی بوزمق Rompre le camp طاغتمق عسکری طاغتمق ـ فسخ معسکر ایتمک Rompre le carême, le jeûne اوروجی بوزمق ـ فسخ صیام ایتمک Rompre ses voeux برکمسنه ایتدیکی نذری بوزمق ـ نقض نذر ایتمک ـ نذرینی اودهمامک ـ On dit aussi figur. Rompre le fil de son discours, pour dire, quitter tout à coup la suite de son discours, et entrer dans une autre matière رشتهٔ کلامی قطع ایله صدد آخره صرف ایتمک

On dit aussi, Rompre son serment *A.* اخلاف الیمین ـ حنث فی الیمین *P.* سوگندرا شکستن *T.* یمینی بوزمق

Rompre, mis absolument, signifie, renoncer aux liaisons qu'on avait avec quelqu'un A. قطع العلاقة P. پیوند یکجهتی گسستن T. علاقه‌یی کسمك ـ کسشمك || Ils ont rompu ensemble بینلرنده علاقه‌یی کسدیلر

On dit figur. Rompre la tête, Rompre les oreilles à quelqu'un pour dire, l'importuner A. تعجیز ـ تخدیش السمع ـ تصدیع السامعة P. درد سر آوردن T. باش آغرتمق ـ تعجیز ایتمك — Et se rompre la tête à quelque chose pour dire, s'y appliquer trop fortement ou inutilement A. شجّ الرّاس P. سر شکافتن T. باش یارمق

Et rompre le sommeil à quelqu'un, pour dire, troubler son sommeil A. اخلال النوم P. بخواب کسی خلل آوردن T. بر کمسنه‌نك اویقوسنی کسمك

Et rompre les desseins, ou les mesures de quelqu'un, pour dire, en empêcher l'exécution, la réussite بر کمسنه‌نك مقاصد ومنویّات وتدابیر وترتیباتنه حوالهٔ سدّ ممانعت ایتمك ـ نیتلرینی وترتیبلرینی بوزمق

Rompre les couleurs, signifie, mêler ensemble plusieurs teintes A. مزج الالوان ـ مشج الالوان P. رنگهارا بهم آمیختن T. رنکلری بری برلرینه قاتشدرمق

En termes de guerre, Rompre un bataillon, signifie, l'enfoncer, le mettre en désordre A. ایراث ـ استهما ـ تفلیل ـ هزم ـ کسر الکسر والهزیمة P. شکستن T. قیرمق ـ بوزمق || Il fallut amener du canon pour rompre les bataillons عسکر یدیه بلوکات ایراث کسر وهزیمت ضمننده طوب احضار اولنمق لازم کلدی Quand son infanterie eut été rompue پیاده عسکری دوچار شکست اولنجه La première ligne des ennemis fut rompue دشمنك صف اوّلی رهین شکست وهزیمت اولمشدر ـ دشمن عسکرینك ایلك صره‌سی بوزلدی

Rompre quelqu'un dans les affaires, signifie, l'y dresser, l'y exercer A. تدریب فی الامور ـ ابلاء فی الامور P. کار آزموده مصلحت ایچنده T. در کار پردازی الفتیدن ـ ساختن ایشه آلشدرمق ـ جورتمك || Rompre un homme dans les affaires بر کمسنه‌یی امور ایچنده ابلا ایتدرمك On l'a mis dans un tel emploi pour le rompre aux affaires فلانی اموره آلشدرمق ایچون فلان منصبه تعیین ایلدیلر — On dit aussi, Rompre la main d'un jeune homme à l'écriture چوجوغك النی یازویه آلشدرمق

Se rompre. A. انکسار ـ تکسّر P. شکسته شدن T. قیرلمق || Il ne faut pas trop charger cette poutre, de peur qu'elle ne vienne à se rompre بو طبان دیرکی قیرلمامق ایچون اوزرینه چوق یوك تحمیل اولنمق جائز دکلدر Les flots se rompent contre le rivage امواج دریا قره‌یه طوقندقچه منکسر اولور Les rayons se rompent en passant de l'air à l'eau اشعّهٔ جوّ هوادن صو ایچنه حلول ایتدکلرنده منکسر اولور — On dit aussi, Se rompre une veine dans le corps بدنده بر طمر کسر کسلمك ـ قطع اولنمق ـ اولنمق

À tout rompre. Tout au plus, à tout extrémité A. اکثر ما یکون ـ نهایة النهایة P. زیاده‌ترین مرتبه T. اك چوغی ـ صوکنده صوکنده || Qu'il fasse son compte comme il voudra, mais à tout rompre on ne lui doit pas mille écus حسابی نه شکل استر ایسه ایتسون اك چوغی آلهجغی بیك غروشه بالغ اولمز

Rompu. A. منکسر P. شکسته T. قیرلمش A. منهزم ـ منکسر ـ مفلول ـ منتقض P. شکست پذیر T. بوزلمش ـ قیرلمش ـ منفسخ ـ منقطع P. گسسته ـ شکسته T. بوزلمش ـ کسلمش

On dit figur. qu'un homme est rompu aux affaires, pour dire, qu'il y est très-versé A. بلی الامور ـ مقتّل ـ مقتّل فی الامور T. کار آزموده P. امور ایچنده پشمش ـ امور ایچنده چوریمش

On dit aussi d'un homme très-exercé à faire une chose, qu'il y est rompu A. منجّذ ـ مجرّب ـ مجرّب الاطوار P. کار آگاه ـ فنّ استاد T. پك اوسته || C'est un homme rompu aux calculs کثرت تجربه ایله ـ حسابده مجرّب الاطوار بر آدمدر تحصیل رسوخ ومتانت ایتمش بر آدمدر

En Arithmétique, on appelle Nombre rompu, une fraction A. عدد ذو کسر

À bâtons rompus. Il se dit en parlant des choses qui se font avec de fréquentes interruptions A. بالمواترة ـ بالفاصلة P. نا پیوسته T. آره‌سی کسلدرك ـ آره‌سنی کسدرك || Il ne m'en a parlé qu'à bâtons rompus بوکا دائر آره‌سنی کسدرك سویلدی Travailler à quelque chose à bâtons rompus بالمواتره ایش ایشلمك

Ronce. Arbuste épineux A. علیق الجبل P. گیهٔ کوهی T. یبانی بوکورتلن || La poudre à canon faite avec le charbon de ronce, passe pour avoir plus de force que celle qui est faite avec le charbon de saule بوکورتلن کموریله یاپیلان باروت سیاه سکود آغاجی کموریله یاپیلان باروتدن زیاده قوتلو عد

اولنور

Il se dit au figuré, et signifie, de grandes difficultés || Chemin semé de ronces خار پر آزار ایله مملو بر طریق دشوار گذار Il trouve partout des ronces et des épines هر خطوه‌ده بر خارزار مشکلاته دوچار اولور

ROND. Qui est d'une figure circulaire *A.* مستدیر ـ مدوّر *P.* شکل مستدیر || Figure ronde دکرمی *T.* گرده ـ گرد Un cercle est rond دائره مستدیر الشکلدر Cela est parfaitement rond بو شیٔ تام الاستداره در Rond comme une assiette طبق کبی ـ لنبه *P.* کریّ الشکل ـ جرم مدوّر ـ ململم *A.* Corps rond مدوّر کله کبی کریّ Rond comme une boule یوالق ـ طوب *T.* بیور کره‌نک شکلی مدوّر در Une sphère est ronde الشکل

On appelle Compte rond, un compte dont la somme est sans fraction *A.* عدد تام || Vous en demandez cinquante-deux livres, faisons un compte rond, je vous en donnerai cinquante مطلوبک اللی ایکی غروشدر عدد تام اولمق ایچون سکا اللی غروش ویره‌جکم

On dit, Du fil rond, pour dire, du fil un peu gros *A.* خیط شبیع الغزل *P.* رشتهٔ تند *T.* طوق ایپلک

Rond, subst. Figure circulaire, cercle *A.* دائرة ـ مستدیر ـ شکل *P.* چیر ـ شکل چپر گونه ـ گرد *T.* حلقه ـ دکرمی || Tracer un rond avec le compas پرکار ایله بر دائره رسم ایتمک Le rond de la lune قمرک شکل مستدیری ـ حلقه‌سی Au milieu du rond وسط دائره‌ده Ils s'assirent en rond بریرده دائره اولدرق ـ حلقه اولدرق ـ قعود ایتمشلر در Des arbres plantés en rond دائره شکلنده دیکلمش ـ حلقه گونه غرس اولنمش اشجار اغاجلر

RONDE. Sorte d'écriture *T.* رقعه یازوسی

RONDE. La visite qui se fait la nuit autour d'une place, dans un camp, pour observer si les sentinelles font leur devoir *A.* عسس ـ اعتساس *P.* گرده‌بانی *T.* قول ـ قولجیلق ـ عساسلق || Faire la ronde قوله کزمک ـ قولجیلق ایتمک L'heure de la ronde قول وقتی ـ قوله کزمنک وقتی

Il se dit aussi de la troupe même qui fait la ronde *A.* عسّاس *P.* گرده‌بان *T.* قولجی ـ قول ـ قولجی نفراتی || Quand la ronde passe قولک کچدیکی وقت

Faire la ronde, se dit figur. pour Tourner autour d'un jardin, d'une maison pour observer *A.* طواف ـ دوران *P.* گردا گرد اطرافی طولاشمق ـ طولاشمق *T.* گشت وگذار کردن

À la ronde. À l'entour *A.* دورا ـ دار ما دار ـ دائرًا *P.* گردا گرد دورا یوز خطوه *T.* Cent pas à la ronde || چپ چوره

RONDELET. Dimin. de Rond. Il se dit d'une personne qui a un peu trop d'embonpoint *A.* مکتنل ـ لکیک البدن *P.* تناور *T.* طوپاج ـ طقناز

RONDELLE. Petit bouclier rond *A.* قفع *P.* سپرچه *T.* کوچک قلقان

RONDEMENT. Uniment, également *A.* علی السویّة *P.* یکسان *T.* بر دوزه‌یه || Il travaille rondement بر دوزه‌یه ایش ایشلر

Il signifie au figuré, franchement, sincèrement *A.* بالاخلاص ـ بالصدق والاستقامة *P.* راستکارانه ـ خلوصکارانه *T.* طوغریدن ـ طوغریلق ایله ـ طوغری‌یه || Il n'est point trompeur, il y va rondement ایکی یوزلو دکل همان خلوص واستقامت اوزره حرکت ایدر

RONDEUR. Figure de ce qui est rond *A.* استدارة ـ کرّیت *P.* گردی *T.* دکرملک || Une parfaite rondeur استدارهٔ تامه La rondeur de la terre ارضک کرّیتی ـ شکل مستدیری d'une assiette طباغک استداره‌سی

RONDIN. Gros bâton *A.* میبل *P.* پاشو *T.* صوپه ـ صوپمانتی || Il lui a donné sur les épaules avec un rondin صوپه ایله اوزرینه ضرب ایلدی

RONFLANT. Sonore et bruyant *A.* متصلصل ـ مطنطن *P.* صلصله دار ـ طمطراق آمیز *T.* طمطراقلو ـ طنطنلو || Mots ronflants طمطراقلو تعبیرات Promesses ronflantes مطنطن وعدلر ـ ربّ صلف تحت راعدة قبیلندن اولان مواعید طمطراق آمیز

RONFLEMENT. Bruit sourd qu'on fait en ronflant *A.* غطیط ـ جخیف ـ فخیخ ـ خریر *P.* خراخر ـ خراک ـ بخست *T.* خورلدامه ـ خیرلدی ـ موشلدامه || Son rhume est cause de son ronflement خورلدامه‌سنه باعث اولان مبتلا اولدیغی زکامدر On entend son ronflement de toute la maison صدای غطیطی خانه‌نک هر طرفنده مسموعدر

RONFLER. Faire un certain bruit de la gorge et des narines pendant le sommeil *A.* غط ـ فخ ـ خرخرة ـ بخ *P.* خراخر زدن ـ خراک زدن ـ بخستن *T.* خورلدامق ـ خیرلدامق ـ موشلدامق || Il ne fait que ronfler toute la nuit تا بصباح خورلدامقدن خالی دکلدر Il y a des chiens qui ronflent comme les hommes بعض کلاب وار در که انسان کبی خرخره ایدرلر

RONFLEUR. Celui qui ronfle *A.* فخّاخ ـ نطّاط *P.* بخسننده ـ خراكزن *T.* خورلدايجى ـ خيرلدايجى ـ موشلدايجى || On ne saurait dormir dans la même chambre que lui, c'est un ronfleur insupportable بونك ايله بر اوطه‌ده ياتمق ممكن دكلدر زيرا بر فخّاخ تحمّلگداز در

RONGER. Couper avec les dents à plusieurs reprises *A.* قضم *P.* بدندان بريدن *T.* ديش ايله كسمك || Un chien qui ronge un os ديشيله كميك كسن ـ قضم عظم ايدن كلب ـ كميك قيران بر كلب Les rats rongent la paille dans les greniers فاره‌لر انبارده‌كى صمانى ديش ايله كسرلر

En parlant des vers, on emploie ces mots *A.* لحس ـ اكل *P.* خوردن *T.* يمك || Les vers rongent les habits كوه ثيابى لحس ايدر

On dit, que les chevaux rongent leur frein, pour dire, qu'ils le mâchent *A.* علك اللجام ـ علك ـ لوك اللجام ـ لوك *P.* لگامرا بدندان خاييدن *T.* كمى كومك

On dit figur. Ronger son frein, pour dire, retenir son dépit en soi-même *A.* كظم الغيظ ـ حبس الغضب *P.* خشمرا در درون داشتن *T.* اويكه‌يى ضبط ايتمك

On dit aussi, Donner un os à ronger à quelqu'un, pour dire, lui donner quelque occupation où il puisse gagner quelque chose *T.* بر كمسنه‌نك آغزينه بر استخوانپاره القا ايتمك ـ آغزينه بر كميك آتمق ـ On le dit aussi pour signifier, susciter quelque affaire à quelqu'un pour l'embarrasser || Ils l'ont engagé adroitement dans cette affaire, ils lui ont donné un os à ronger آغزينه بر كميك براقوب بر تقريب شو ايشه بيلاشدرديلر

On dit, que l'eau-forte et la rouille rongent le fer, le cuivre, etc., pour dire, qu'elles le minent et le détruisent peu à peu *A.* اكل *P.* خوردن *T.* يمك ـ آشندرمق || La rouille a rongé cette pièce de fer پاس بو دمورى اشندردى

RONGER, se dit au figuré des affections morales *A.* ايراث الحزازة ـ ايراث الحزحزة *P.* دغدغهٔ درون دادن ـ دل خراشيدن *T.* يوركده طرمانتى پيدا ايتدرمك || Les soucis rongent l'esprit جولان هموم حزازت قلبى مستلزمدر ـ حزحزهٔ درونى موجبدر Le remords ronge le coeur نفس لوّامه موجب حزحزهٔ درونـدر ـ On dit aussi, Le chagrin ronge cet homme استيلاى غمّ واندوه انتكال بالى موّديدر

RONGÉ. *A.* مقضوم *P.* بدندان بريده *T.* ديش ايله كسلمش ـ *A.* ملحوس *P.* خورده *T.* يئمش || Un habit tout rongé de vers *A.* ثوب ملحوس من العثة *P.* جامهٔ كرمخورده *T.* كوه‌دن يئمش بر ثوب ـ On s'en sert aussi en parlant de certaines maladies qui minent et détruisent peu à peu || Un homme rongé d'ulcères, de dartres كثرت قروحدن وعلّت قوبادن بدنى بسبتون اكل اولنمش بر كمسنه rongé, de vermine بتدن يئمش بر آدم

RONGEUR. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Le ver rongeur, qui se dit figur. d'un remords qui tourmente le coupable *A.* حوّاز القلب ـ اثم حوّاز القلب *P.* جانخراش ـ دغدغه بخشاى درون *T.* يوركى طرملايجى

ROSACE ou ROSON. Ornement d'Architecture en forme de rose *A.* شكل الورد *P.* شكل گل *T.* ايشلمه كل رسمى

ROSAGE ou ROSAGINE, V. Oléandre.

ROSAT. Il se dit de quelques compositions dans lesquelles il entre des roses *A.* مورّد *P.* گل آميز *T.* كللو || Onguent rosat دهن مورّد vinaigre خلّ مورّد ـ كل سركه‌سى sirop كل سيروبى De l'huile rosat روغن كل ـ كل ياغى

ROSBIF. Boeuf rôti *A.* لحم البقر المشنّط *P.* بريان گوشت گاو *T.* صغر اتى كبابى

ROSE. Sorte de fleur odoriférante *A.* ورد pl. وراد pl. اوراد ـ حوجم *P.* گل *T.* كل || Rose double ورد مضاعف ـ قاتمر كل Rose à cent feuilles گل صد برگ ـ صد برگ كلى Bouton de rose كل غنچه‌سى La saison des roses موسم كل Essence de roses كل خلاصه‌سى

ROSE BLANCHE. *A.* وتيرة *P.* گل سپيد *T.* وان كلى ـ Rose jaune *A.* ورد اصفر *P.* گل زرد *T.* صارى كل

EAU DE ROSE *A.* ماء الورد ـ جلّاب *P.* گلاب *T.* كل صويى

On dit d'une belle personne qui a le teint blanc et vermeil, qu'elle a un teint de lis et de roses رنگ رويى برگ گل وياسمين مثالى تازه وتر بر حسناى گلچهره در qu'elle est vermeille comme la rose مانندهٔ گلنهال دلگشا دلبر وخوشلقا در

On dit proverb., qu'il n'est point de roses sans épines, pour dire, qu'il n'y a point de plaisir sans peine بيخار گل يوقدر ـ تيكنسز گل اولمز qu'il n'est point de si belle rose qui ne devienne gratte-cul, pour dire, qu'il n'y a point de si belle personne qui, en viellissant, ne devienne laide هر دم تازه گل يوقدر ـ گل ذبول ناپذير يوقدر ـ صولمز گل يوقدر que c'est la plus belle

rose de son chapeau, pour dire, que c'est son plus grand avantage زيور سر افتخاری اولان كللرك احسن واعلاسيدر

On appelle aussi Rose, une fleur artificielle qui a la figure d'une rose. Ainsi on dit, Une rose de diamans الماس ـ الماس كل طاشلريله مصنوع بر كل

Et diamant rose, un diamant qui a peu d'épaisseur *T.* روزه الماس

ROSEAU. Plante aquatique, dont la tige est creuse *A.* قصبة pl. قصب *P.* نای ـ نی ـ نال *T.* قامش || Couvrir une maison de roseaux خانه‌نك طامنی قامش ايله اورتمك Frêle comme un roseau مانند نای باريك سريع الانكسار

On dit figur., qu'un homme s'appuie sur un roseau, pour dire, que celui en qui il met sa confiance n'a pas le crédit de le soutenir مدار استنادی اولان كشی اوهن من ذرواة النبتدر ـ بر خسپاره‌يه آرقه ويرمشدر

ROSÉE. Humeur fraiche qui tombe le matin sur la terre *A.* طلّ pl. طلال ـ ندی *P.* شبنم ـ ژاله *T.* چه || La rosée du matin صباحلروده يغان چه Recueillir de la rosée شبنم جمع ايتمك

ROSERAIE. Terrain qui n'est planté que de rosiers *A.* حديقة الورد *P.* گلستان ـ باغ گل *T.* گللك ـ گل باغچه‌سی

ROSETTE. Petite rose. Il ne se dit qu'au figuré en parlant de certains ornemens qui sont faits en forme de rose, et qu'on emploie dans la sculpture *A.* نقش الورد *P.* نقش گلچه *T.* كلجغز صورتی — Il se dit aussi, d'un réseau que les lingères font dans du linge qui est un peu troué. V. Réseau. — On appelle Diamant à rosette, le diamant rose. V. Rose.

En horlogerie, il se dit d'un petit cadran qui sert à avancer ou retarder la montre *A.* معيار الساعة

ROSETTE. Sorte d'encre rouge *T.* لعل || Écrire avec de la rosette لعل ايله يازو يازمق

ROSETTE ou CUIVRE DE ROSETTE. Cuivre rouge *A.* نحاس احمر *P.* مس سرخ *T.* قرمزی باقر

ROSIER. Arbuste qui porte des roses *A.* شجر الورد *P.* درخت گل ـ گلبن *T.* گل فدانی ـ گل آغاجی — Rosier sauvage. V. Églantier.

ROSSER. Battre quelqu'un violemment *A.* ضرب شديداً *P.* لت زدن *T.* دوكمك ـ دپه‌لمك

ROSSIGNOL. Petit oiseau dont le chant est agréable *A.* عندليب pl. عنادل ـ بلبل pl. بلابل ـ نغر pl. نغران *P.* هزارداستان ـ زند خوان *T.* بلبل قوشی || Il chante comme un rossignol بلبل خوش آواز كبی تغنی ايدر

ROSSOLIS. Liqueur composée d'eau-de-vie, de sucre et de quelques parfums *T.* عنبريه

ROT. Vent qui sort de l'estomac par la bouche avec bruit *A.* جشئة *P.* آروغ ـ رجك ـ رجعك ـ آجل *T.* كگرمه || Faire un rot كگرمك

RÔT. Viande rôtie à la broche. V. Rôti.

ROTATION. T. de Phys. Mouvement circulaire d'un corps sur lui-même *A.* حركة دورية *P.* چرخ *T.* دونديرك دپرنش ـ

En termes d'Anatomie, c'est le mouvement en rond de certaines parties du corps *A.* حركة دورية ـ دوران

ROTER. Faire un rot *A.* تجشئة *P.* آروغ زدن *T.* كگرمك

RÔTI. Viande rôtie *A.* شوی ـ خميط ـ كباب ـ مشنط *P.* كباب *T.* بريان اويلده || Il a toujours du rôti à son dîner طعامنده دائما كباب وار در

RÔTIE. Tranche de pain, trempée dans de l'eau, qu'on fait rôtir *A.* ثريد *P.* زرين *T.* تريد || Rôtie au beurre ياغلو تريد Il faut mettre une rôtie sous ces bécasses سولكون كبابی آلتنده تريد قويمق لازمدر

RÔTIR. Faire cuire de la viande à la broche *A.* تكبيب ـ تشوية ـ خمط *P.* بريان كردن *T.* كباب ايتمك || Rôtir à grand feu قزغين آتشده كباب ايتمك

Il signifie aussi, faire cuire sur le gril *A.* قلو *P.* تفريدن *T.* قاورمق ـ قيزارتمق || Faire rôtir des marrons كستانه قاورمق

RÔTIR, au neutre et SE RÔTIR *A.* انشواء ـ انطباخ *P.* بريان شدن ـ پختن *T.* پشمك || Prenez garde que la viande ne rôtisse trop دقت ايت زياده‌جه پشمامك ايچون كركی كبی Le dindon se rôtit trop هند طاوغی زياده پشر ايله

RÔTIR et SE RÔTIR., se dit aussi de l'effet que cause la trop grande ardeur du soleil *A.* حرق ـ احراق *P.* سوختن *T.* ياقمق *A.* احتراق *P.* سوختن *T.* يانمق || Il a gelé cette nuit; si le soleil vient à donner maintenant, il rôtira toutes les fleurs بو كيجه واقع اولان انجماده نظراً كونش اوره‌جق اولور ايسه چيچكلری بستون حرق ايده‌جكی دركار در

Mettez-vous à l'ombre, vous vous rôtissez كولكه‌یه صغنمالوسك زیرا بو محلده یناجقسك

ROTISSERIE. Boutique d'un rôtisseur *A.* دكان الخماط *P.* كربۀ كبابجی دكانی *T.* بریان فروش

ROTISSEUR. Celui qui vend des viandes rôties *A.* خماط *P.* كبابجی *T.* بریان فروش || Maître, garçon rôtisseur كبابجی اوسته‌سی یا اوشاغی

ROTISSOIRE. Grand ustensile où l'on fait cuivre des viandes *A.* طابق pl. طوابق *P.* تابه *T.* طاوه

ROTONDITÉ. V. Rondeur. — Il se dit aussi en parlant d'une personne fort grosse *A.* لحامت ـ كتل *P.* دژمانی *T.* یوغونلق || Il remplit un grand fauteuil de sa rotondité غایت لحامتی تقریبیله ایری بر بطال صندلیه طولدرر

ROTULE. T. d'Anat. Petit os placé à la partie antérieure du genou *A.* كرمة

ROTURE. État d'une personne qui n'est pas noble *A.* دنائة ـ النسب *P.* سفالة النسب *T.* فرومایگی || صوی آلچقلغی دنائت On lui a prouvé sa roture دنائت نسبی اثبات اولندی

Il se dit aussi d'un héritage qui n'est pas noble *A.* ملك عوام ناس *P.* الادانی الناس *T.* ملك فرومایگان || Ce n'est pas un fief, c'est une roture بو ارض مالكانه دكل ادانیٔ ناسه ـ ادانی النسب اولنلره مخصوص املاكدندر

ROTURIER. Qui n'est pas noble *A.* سفیل ـ دنیّ النسب *P.* النسب فرو مایه *T.* صویی آلچق || Homme roturier فرو مایه آدم ـ دنیّ النسب بر آدم

Et qui tient du roturier, qui est grossier *A.* جافی الخلق *P.* قبا *T.* استنبه ـ درشت اخلاق

ROTURIÈREMENT. À la manière des roturiers *A.* علی وتیرة الادانی الناس *P.* بطرز فرو مایگان *T.* صویی آلچق اولنلرك عادتنجه || Il n'y a ni fief, ni seigneurie à cette terre, elle se doit partager roturièrement بو اراضیده نه مالكانه نه آغا ملكی وار در بو صورتده ادانیٔ ناس عادتنجه تقسیم اولنملو در

Il signifie aussi, d'une manière basse et ignoble *A.* بالدنائة ـ دنیاً ـ سفیلاً *P.* با فرو مایگی *T.* آلچقجه

ROUAGE. Toutes les roues d'une machine *T.* چرخلر طاقمی || Tout le rouage de cette machine est rompu بو آلتك بالجمله چرخلری طاقمی قیرلدی

Bois de rouage. Il se dit du bois qu'on emploie à faire des roues *T.* تكرلك كراسته‌سی

ROUAN. Il ne se dit que des chevaux dont le poil est mêlé de blanc, de gris et de bai *A.* ازرق *P.* چرمه *T.* دمور قیری

ROUANNE. Instrument dont les marchands de vin se servent pour marquer les tonneaux *A.* وسام الكندوج *P.* تمغای كندو *T.* فوچی تمغاسی

ROUANNER. Marquer avec la rouanne *A.* توسیم الكندوج ـ ضرب الوسام علی الكندوج *P.* بكندو تمغا زدن *T.* فوچی‌یه تمغا اورمق

ROUANNÉ. *A.* كندوج موسوم *P.* كندوی تمغا زده ـ كندوی *T.* تمغا دار ـ تمغالنمش فوچی ـ تمغالو فوچی

ROUC ou ROCK. Oiseau. On croit que c'est le Condor *A.* *P.* رخ

ROUCOULER. Il se dit du son que font les pigeons *A.* هدیل ـ سجع الحمامة *P.* كبوتر كوكو كردن *T.* كوكرجین اوتمك

ROUE. Machine ronde qui tourne autour d'un essieu *A.* محالة pl. محاول ـ دوّارة pl. دوّارات *P.* چرخ *T.* تكرلك || Roue de charrette عربه تكركلی Les roues de devant اوك تكركلری Le moyeu, les rayons, les jantes d'une roue تكرلك ایكی ـ دلیكی وتكرلك دیشلری وتكرلك چنبری پارچه‌لری Il se dit aussi des roues des machines || Roue d'une horloge ساعتك چرخی de moulin دكرمان چرخی — On dit figur. La roue de la fortune, pour dire, les vicissitudes des choses humaines چرخ چرخ دائمیّ الدوران فلك نا پایدار ـ دوّار فلك Les uns montent, les autres descendent, ainsi va la roue de la fortune كیمی اوج اعلایه صعود كیمی حضیض اسفله هبوط ایدر اشته چرخ فلك نا سازكارك روش ورفتاری بویله در

Roue, se dit aussi d'un supplice que l'on fait souffrir aux criminels *A.* دوّارة النكال *P.* چرخۀ شكنج *T.* اشكنجه چرخی || Ce crime mérite la roue بو جنایت عظیمه اشكنجه چرخیله مجازاته مستحقدر Condamner à la roue بر كمسنه‌نك اشكنجه چرخیله تنكیلنی حكم ایتمك

ROUELLE. Tranche de certaines choses coupées en rond *A.* قوارة ـ كفة pl. كفاف *P.* شكلۀ گرده *T.* دكرمی دیلم ـ تكرلك دیلم || Rouelle de citron لیمون دیلمی ـ تكرلك لیمونك دكرمی دیلمی

ROUER. Punir du supplice de la roue *A.* تنكیل بدوّارة النكال *P.* در چرخۀ شكنج تنكیل كردن *T.* اشكنجه چرخیله ترتیب

فلان كشى زنده اولەرق || جزا ايتمك On l'a roué vif اشكنجه چرخنده مظهر - اشكنجه چرخيله تنكيل اولندى نكال وعقوبت اولمشدر

On dit figur. Être roué de fatigue, ou Être roué, pour dire, être fatigué, au point d'avoir le corps tout rompu فرط تعب وزحمتدن فلانك بدنى خرد وخش اولمق

ROUET. Machine à roue, qui sert à filer *A.* دوّارة الغزل *P.* چرخه *T.* چيقرق || Un rouet à filer de la soie ايپك اكيرهجك چيقرق de la corde ايپ بوكهجك چيقرق

En parlant de certaines armes à feu anciennes, il signifie, une petite roue qui fait du feu en se débandant sur une pierre de mine *T.* زنبرك || Arquebuse à rouet زنبركلو تفنك

ROUGE. Qui est de couleur semblable à celle du sang *A.* احمر *P.* سرخ - شنگرف *T.* قزل - قرمزى - سرخرنگ || Lèvres rouges شفه حمرا - لب لعلگون - لب سرخ - آتش Être rouge comme du feu عارض - وجنهٔ حمرا Des joues rouges كبى قبقزل اولمق Cet homme devint tout rouge de سرخرنگ - عارض گلگون colère پر آتش - شدت غضبدن چهرهسى قبقزل اولدى Encre rouge قرمزى مركب اولدى

On appelle Fer rouge, du fer devenu tout rouge au feu *A.* حديد محمّا *P.* آهن گرميده *T.* قيزغين دمور - On dit aussi, Des boulets rouges *T.* قيزغين گله

Rouge, en parlant des cheveux, se prend pour Extrêmement roux *A.* اصهب *P.* زرد رنگ *T.* قزل || Cheveux rouges شعر قزل صاچ - اصهب

ROUGE, subst. Couleur rouge *A.* لون احمر *P.* رنگ سرخ *T.* قرمزى رنك || Beau rouge *A.* احمر لطيف *P.* سرخ زيبا *T.* قرمزى *P.* رنگ سرخ تابناك éclatant *A.* احمر زاهر *T.* دلبر قرمزى Rouge brun *A.* احوى - حوّت *P.* لون احوى *T.* قرامتق *T.* پارلاق قرمزى foncé *A.* احمر مستشرب *P.* سرخ تيره *T.* قويو *T.* مور - قرمزى pâle *A.* لون اخطب - خُطبة *P.* سرخ پژمرده *T.* صونق قرمزى noirâtre *A.* احمر اكلف - كلف *P.* سرخ سياهچرده قرمزى sanguin *A.* احمر قانىٔ *P.* سرخ خونرنگ *T.* قرامتق قزللق *T.* قان قرمزى - En parlant d'un homme à qui la colère fait monter le sang au visage, on dit, que le rouge lui monte au visage. V. Rougir de colère.

ROUGE Espèce de fard que les femmes se mettent sur le visage *A.* غمنة *P.* گنجار - گلگونه - سرخاب *T.* قزلجه || Le rouge gâte le teint قزلجه بكزى بوزار

ROUGE. Oiseau de rivière, qui ressemble à un canard *A.* سحام *P.* سرخاب *T.* آنقط قوشى

ROUGEÂTRE. Qui tire sur le rouge *A.* مايل الى الحمرة *P.* سرخچهره *T.* قزلسى || L'or faux devient rougeâtre ساخته آلتون مرور وقت ايله قزلسى اولور

ROUGEAUD. Qui a naturellement le visage rouge *A.* امغر - مِشر *P.* احمر الوجه *T.* سرخرو *T.* قزل چهرهلو

ROUGEOLE. Maladie qui cause des rougeurs par tout le corps *A.* حصبة *P.* سرخچه - ساخيزه *T.* قيزامق || Il y a bien de la rougeole dans ce village بو قريهده قيزامق علتنك كثرتى وار در

ROUGEUR. Couleur rouge *A.* حمرت *P.* سرخى *T.* قرمزيلق - دوداقلرك - حمرت شفاه || La rougeur des lèvres قزللق قرمزيلغى Cette eau est bonne pour ôter les rougeurs des yeux بو صو كوزك حمرتنى دفع ايچون نافعدر La rougeur du ciel, quand le soleil se couche ou se lève شمسك حين طلوع وغروبنده روى سماده ظهور ايدن حمرت

Il se dit aussi des taches rouges qui viennent au visage *A.* كلف احمر *P.* سرخ - ككمك *T.* تابش - لكه قرمزى

ROUGIR. Rendre rouge *A.* تلوين بالحمرة *P.* رنگ سرخ زدن *T.* قرمزى يه بويامق || Rougir un plancher دوشمه يى قرمزى يه بويامق des roues de carrosse هنطوك تكرلكلرينى قرمزى يه بويامق - Il est aussi neutre *A.* احميرار - كسب الحمرة *P.* سرخى بستن - سرخى پذيرفتن *T.* قزارمق || Les cerises commencent à rougir كراس احميراره يوز طوتدى - قزارمغه باشلادى Cette fille rougit aussitôt qu'on lui parle بو باكره يه خطاب اولنديغى حالده چهرهسنه حمرت عارض اولور Elle répondit en rougissant يوزى قزارر - چهرهسنه حمرت عارض اولەرق جواب ويردى Rougir de honte, de pudeur شرم وخجالتدن يوزه حمرت عارض اولمق

Rougir de colère *A.* استشاطة - تمعّر *P.* پر - رنگ آوردن *T.* آتش شدن - طارغنلقدن يوز قزارمق

Faire rougir un fer dans le feu *A.* احما *P.* گرم ساختن *T.* قيزدرمق

Rougir, figur. Avoir honte *A.* خجل - استحياء *P.* شرميدن - شرمنده گشتن - رنگ آوردن - خجل شدن *T.* اوتانمق - يوز قزارمق - خجل اولمق || Il n'a fait que ce qu'il devait,

il n'en rougira point مقتضاسنی کما ینبغی اجرا ایتمش اولمغله خجل اولدجغی یوقدر Il ne fera jamais rougir ses parens والدینی تخجیل ایتمک احتمالی یوقدر Il devrait rougir de sa mauvaise conduite سوء حرکتی حسبیله خجل وشرمنده اولمق اقتضا ایدر ایدی Il ne sait ce que c'est que de rougir شرم وخجالت نه ایدوکنی فهم ایدر اربابدن دکلدر

ROUGI. A. احمر . P. سرخی پذیرفته T. قزارمش A. محمّا T. رنگ آورده P. متمعّر A. قیزمش - قیزغین T. گرمیده P. شرمسار - شرمنده P. خجل A. طارغنلقدن یوزی قزارمش اوتانمش T.

ROUILLE. Espèce de crasse qui se forme sur le fer A. صَدَء P. پاس T. موریانه - آژوغ - ژنگ || La rouille mange le fer دموری اشندرر - پاس دموری اکل ایدر Il y avait un doigt de rouille sur ses armes اسلحه‌سی اوزرنده پرمق قالینلغنده پاس وار ایدی

ROUILLER. Faire venir de la rouille A. ایراث الصدء P. پاسلتمق T. آژوغ پیدا کردانیدن - ژنگدار کردن || L'humidité rouille le fer دموری - رطوبت دموره ایراث صدء ایدر پاسلدر

SE ROUILLER. A. کسب الصدائة P. بستن آژوغ - ژنگ || پاس طوتمق - پاسلنمق T. موریانه خوردن - گرفتن Le fer se rouille aisément حدید بالسهوله کسب صدائت قولای پاسلنور - ایدر

On dit figur., que l'esprit se rouille dans l'oisiveté, ou que l'oisiveté rouille l'esprit حال بطالت جلای ذهنک ازالەسنه آواره‌لک آدمک ذهننی پاسلدر - باعث اولور

ROUILLÉ. A. صدئ P. ژنگدار - آژوغ گرفته - ژنگ بسته T. پاسلنمش

ROUILLURE. Effet de la rouille A. صدائة P. ژنگداری T. پاسلیلق

ROUIR. Il se dit du lin et du chanvre que l'on fait tremper dans l'eau, afin que les filets se puissent facilement séparer de la partie ligneuse A. انقاع الکتّان - تودین الکتّان والقنّب والقنّب P. کتانی وکندری T. کتان وکنورا فرغاریدن کتانی || Faire rouir du lin, mettre du chanvre à rouir بصدرمق وکندری صویه بصدرمق

ROUI. A. کتّان منقوع - قنّب منقوع P. کتان وکنوی صویه بصلمش کتان وکندر T. فرغاریده

ROULADE. Action de rouler de haut en bas. V. Rouler en ce sens.

En termes de Musique, il se dit de plusieurs inflexions que la voix fait en roulant A. تردید النغمة P. نغمه پردازی - آغازه T. سس دوندررک سویلنان ازکی

ROULAGE. Facilité de rouler A. دهدهة - زحلقه P. خفتیدن T. زحلقهٔ یوارلنمه || Aplanir le chemin pour le roulage des voitures اعجال ایچون طرق ومسالکی توطئه ایتمک pour le roulage du canon طوب عربەلری تکرلکلرینک یوارلنمسیچون یوللری یاپمق

Il signifie aussi, le transport des marchandises sur des voitures à roues A. نقل بالعجلة P. بگردونه روانیدن T. عربه ایله عربه ایله نقل ایتدرمک - کوتورمک || Ces ballots coûtent tant pour le roulage بو دنکلرک عربه ایله نقلی شو قدر مصرفه محتاجدر

ROULANT. Qui roule aisément A. سریع التزحلق - سریع - دوّار - الجولان P. جوّال T. چاپک گردان چاپک یوارلنور - عجلة سریع الجولان || Un carrosse bien roulant چاپک دونر چاپک یوارلنور بر عربه

En termes de Chirurgie, Veine roulante, c'est une veine qui vacille, qui change de place, quand on met le doigt dessus A. عرق جائل

ROULEAU. Paquet de quelque chose qui est roulé A. طومار pl. طوامیر P. طومار - نورد - بند T. طومار || Un rouleau de papier طومار اوراق کاغد de tabac طومار دخان - طومار اوراق دخان

ROULEAU. Cylindre servant à divers usages, selon lesquels il a des noms particuliers. Ainsi on dit: Rouleau de pâtissier pour étendre la pâte A. مدمک - مطملة - محلاج P. چوبه - گردنه - اوقلاغو T. پیواده Rouleau de corroyeur pour corroyer le cuir et le rendre uni A. مدقة الدبّاغ P. پوستپیرا کوبهٔ T. دباق - قیقاب A. طوقماغی Rouleau de lingère pour lisser le linge A. ميجنة البزاز P. کدینه T. بز مهره‌سی Rouleau de pierre pour recouvrir les semences A. مکمّة P. برن T. طبان - سورکوطبانی Rouleau pour aplanir les allées d'un jardin A. ملاسة - مسلفة T. سورکو

ROULEMENT. Mouvement de ce qui roule A. دهدهة - دحرجة P. گردش T. یوارلنمه - تکرلنمه || Le roulement du carrosse fait

grand bruit sur le pavé هنطوكك قالدرم اوزرنده يوارلنمسيله عظيم شماطه پيدا اولور

En Musique, il se dit de plusieurs sons différens poussés d'une même haleine, soit en montant, soit en descendant *A.* نغمة pl. نغمات *P.* نوا *T.* ازكى || Il fait de fort beaux roulemens غايت لطيف وجانفزا نغمه‌لر اجرا ايدر

ROULEMENT D'YEUX. Le mouvement par lequel on tourne les yeux de côté et d'autre *A.* دوران العين *P.* گردش چشم *T.* كوزك جرخ كبى دونمسى || Il fait des roulemens d'yeux à faire peur موجب خوف اوله‌جق صورت ايله تدويم عين ايدر

ROULER. Faire avancer en tournant *A.* دهدهة ـ زحلقة ـ دحرجة *P.* خفتانيدن ـ انجالانيدن *T.* يوارلمق || Rouler une boule, un tonneau طوبى وفوچى‌يى يوارلمق

ROULER une chose de haut en bas *A.* ترديس *P.* از بالا يوكسكدن يوارلمق *T.* انجالانيدن

ROULER LES YEUX, c'est les tourner de côté et d'autre *A.* تدويم العين *P.* چشم گردانيدن *T.* كوزى جرخ كبى دوندرمك || Il roulait les yeux comme un possédé ممسوس كبى تدويم عيون ايدر ايدى

On dit figur. Rouler de grands desseins dans sa tête, pour dire, méditer de grands desseins فلانك ذهننده مطالعات جسيمه جولان ايتمك Mille pensées différentes lui roulent dans l'esprit ذهننده هزاران هزار افكار ومطالعات مختلفه جولان ايدر

ROULER. Plier en rond *A.* لف ـ ادراج ـ تطمير *P.* پيچيدن *T.* دورمك ـ بوكمك دوروب || Rouler une pièce d'étoffe قماشى دوروب بوكمك ـ un papier كاغدى تطمير ايتمك لف وادراج ايتمك

ROULER, au neutre, et SE ROULER. Avancer en tournant *A.* تزحلق ـ تدهده ـ تدحرج *P.* خفتيدن ـ انجاليدن *T.* يوارلنمق || Une voiture qui roule aisément بالسهوله تزحلق قولايلق ايله يوارلنور ـ ايدن عربه

ROULER, se dit aussi en parlant du mouvement circulaire du ciel et des astres *A.* دور ـ دوران *P.* گرديدن *T.* دونمك || Le ciel roule sur nos têtes فلك فوق الرؤس ناس دوران ايدر — On dit figur., que l'argent roule dans un pays, lorsqu'il circule dans le commerce بو مملكتده اقچه دائماً الدوراندر — Et en parlant du revenu d'une terre, qu'il roule bon an mal an entre telle et telle somme, pour dire, que tantôt il monte à tant, et tantôt il s'élève au-dessus فلانك ايرادى قحط وخصب سنه‌لرى برى برى اوزرينه تخمين اولندرق شومقدار بيننده دوران ايدر

On dit aussi, que l'argent roule dans une maison, pour dire, qu'il y est en abondance بو خانه‌ده اقچه صو كبى آقر ـ صو — Et d'un homme fort riche, qu'il roule sur l'or et sur l'argent درياى سيم وزر ايچنده سباحت ـ كبى آقوب دوكيلور بوزر ـ ايدر

On dit aussi figur., qu'une conversation, un livre, un discours, etc. roule sur une telle matière, pour dire, que c'en est le principal sujet *A.* مادّة جائلة ـ مبحوث عنه *P.* كلام سخن ـ صدد *T.* صدد ـ صحبتك فلان شئ اوزرنده جولان ايلديكى صدد

On dit aussi, qu'une affaire roule sur quelqu'un, pour dire, qu'il en est principalement chargé فلان كشيدر مصلحت دائرهٔ مركز

Et tout roule là-dessus, pour dire, que c'est le point principal dont tout le reste dépend *A.* ملاك الامر ـ قص الامر *P.* اساس *T.* كار ايشك تملى

ROULER. Exercer des fonctions alternativement *A.* تناوب ـ مراوحة ـ مناوبة *P.* با نوبت بسر كار شدن *T.* نوبتلشمك || Ils roulent ensemble برابر مناوبه ايدرلر

En termes de Marine, il se dit d'un vaisseau qui, étant agité par les vagues, penche tantôt d'un côté, tantôt de l'autre *A.* تقلقل السفينة *P.* كشتى ـ كشتى بچپ وراست جنبيدن *T.* دستخوش امواج شدن كمى اوته بروصار صليوب ديرنمك || Le vaisseau fut long-temps à ne faire que rouler كمى وافر مدّت تقلقلدن غيرى بر حركت ايده‌مدى Nous roulâmes toute la nuit راكب اولديغمز سفينه تا بصباح برى اوته صارصليوب تا بسحر دستخوش امواج ـ ديرنمكدن خالى اوله‌مشدر دريا اولدرق برى اوته صارصلمقدن خالى اولمش دكلدر

ROULER, figur. Errer sans s'arrêter en un lieu *A.* دور *P.* گرديدن *T.* طولاشمق || Il y a long-temps qu'il roule dans le monde مدّت مديده‌دنبرو دنيايى دور ايتمكده در Il a roulé dans tous les pays de l'Europe اوروپا مملكتنك جمله‌سنى دور جمله‌سنه طولاشدى ـ ايلدى

ROULÉ. *A.* متزحلق ـ متدهده ـ متدحرج *P.* خفتيده ـ انجاليده *T.* يوارلنمش

ROULETTE. Petite roue servant à faire rouler une machine *A.* بكرة pl. بكرات ـ محالة صغيرة *P.* چرخ كوچك *T.* تكرلكجغز ـ كوچك تكرلك

ROULETTE D'ENFANT. Il se dit d'une machine roulante où un enfant se tient debout sans pouvoir tomber A. دَرّاجة - حال T. جوجوق عربه‌سی

Il se dit aussi d'une petite chaise à deux roues, dans laquelle on va par la ville, en se faisant tirer par un homme T. ال عربه‌سی

ROULETTE. Instrument de fer en forme de petite roue, pour faire le bord des livres A. مقدّ المجلّد P. شفره T. مجلّد بچقیسی

ROULETTE. V. Cycloïde.

ROULEUR. C'est le charançon de la vigne A. سرفة الكرم P. شُبشهٔ تاك T. آصمه قوردی || Le rouleur s'est mis dans nos vignes باغلرمزه قورد دوشدی

ROULEUSES. Il se dit des chenilles qui roulent des feuilles dans lesquelles elles subissent leur métamorphose. V. Chenille.

ROULIER. Voiturier public qui se loue pour transporter des marchandises d'une ville à une autre A. مكاری العجلة pl. مكارون الاعجال P. كراش گردونه T. عربه كراجیسی || Cela est venu par les rouliers بو مال مكاری عربه‌جیلریله نقل اولندی

ROULIS. T. de Mar. Balancement d'un vaisseau dans le sens de sa largeur A. قلقلة السفينة P. جنبش كشتی بچپ وراست T. كمینك اوته برو صارصلیوب دپرنشی

ROUPIE. Goutte d'eau qui pend au nez A. تقطّر المخاط P. چكاله ریزئ خلم T. بروندن سموك طملمه‌سی || Les vieilles gens sont sujets à la roupie اختیارلر تقطر مخاطه مبتلا درلر

ROUPILLER. Sommeiller à demi A. استیسان - انتعاس P. به پینگی زدن T. امزغنمق - اویقولمق - پینكلنمك || Il n'a fait que roupiller pendant toute la conversation اثنای محاوره‌ده انتعاسدن اصلا خالی اولمش دكلدر

ROUPILLEUR. Celui qui roupille toujours A. ناعس - دائمیّ الانتعاس P. پینگی زن T. امزغنیجی - اویوقلیجی - پینكلنیجی

ROUSSÂTRE. Qui tire sur le roux A. امغر P. سرخچرده T. قرمزی‌یه چالر - قزلسی || Ce drap est roussâtre بو جوقه امغر اللوندر

En parlant du poil A. اصفر P. زرد T. صاری || Il a le poil roussâtre قیللری صاریدر - اصفر الشعر در

ROUSSEAU. Homme qui a le poil roux A. اصفر الشعر P. زرد مو T. صاری صاچلی - قیللری صاری

ROUSSELET. Sorte de poire d'un parfum agréable A. كمثری ممسك P. امرود مشكی T. مسكت آرمودی

ROUSSEUR. Qualité de ce qui est roux A. صفرت P. زردی T. صاریلق || La rousseur de son poil قیللرینك صاریلغی

ROUSSEURS. Taches rouges qui viennent sur la peau, et surtout au visage A. كَلَف P. پشنج - لكهٔ بنفسجی T. قرامتق قزل لكه

ROUSSI. Cuir qui est teint en rouge A. دِهان P. پوست سرخرنگ T. قرمزی كون

Il signifie aussi, l'odeur que rend la laine ou quelque autre chose qui brûle A. شیاط P. بوی دودگنده T. توتسی قوقوسی - یانق قوقوسی || Il y a quelque chose qui brûle, on sent le roussi بر توتسی قوقوسی كلییور غالبا ینار بر شیٔ وار در

ROUSSIN. Cheval entier, un peu épais A. حصان pl. حصن P. اسب نر T. آیغر آت

ROUSSIR. Faire devenir roux A. تصفیر P. زرد كردن T. صاررتمق || C'est le feu qui a roussi cette étoffe بو ثوب آتشدن صارردی Le grand air roussit le papier هوا كاغدی تصفیر ایدر

Il est aussi neutre A. اصفیرار P. زردی پذیرفتن T. صاررمق || Les étoffes blanches roussissent aisément بیاض اولان ثیاب سریعاً اصفیرار ایدر

ROUTE. Voie, chemin qu'on tient pour aller en quelque lieu A. طریق pl. طرق - سبیل pl. سبل - مسلك pl. مسالك P. راه T. یول || Route bien aisée à suivre A. طریق سهل T. قولایلقلی یول fréquentée A. طریق مسلوك P. راه رفته T. ایشلك یول La grande route A. جادّه - منهاج P. شاهراه T. اولو یول La route ordinaire طریق عادی Quelle route tiendrez-vous? قنغی یولی طوتجقسك La flotte prit la route d'Alger دوننما جزایر یولنه توجّه ایلدی - یولنی طوتدی Reprendre la route تكرار یوله چیقمق - تكرار عزم راه ایتمك

— Il se dit figur. de la conduite qu'on tient pour arriver à ses fins || Il a pris la bonne route pour arriver aux dignités مراتب جلیله‌یه موصل اوله‌جق مسلكه سلوك ایلدی Il a suivi la route de ses ancêtres آبا واجدادی مسلكنه اقتفا ایلدی La route qu'il tient ne le menera pas à une grande fortune طوتدیغی یول موصل كامرانی واقبال اوله‌جق یوللردن دكلدر Cet écrivain marche dans la route des anciens بو مؤلف مسلك متقدّمینه اقتفا ایدر On lui a tracé sa route سلوك ایده‌جكی

مسلک ورفتار کندویه تعیین اولندی La route du salut طریق سلامت ـ طریق نجات de la gloire طریق شان واقبال

En termes de Marine, on dit Faire fausse route, pour dire, prendre une autre route que celle où l'on veut aller, pour se dérober à la poursuite d'un ennemi *A.* تبدیل الطریق مواضعهٔ مواضعه اولدرق بشقه یول طوتمق *T.*

On appelle Route, l'expédition qui marque les logemens des troupes, et le chemin qu'elles doivent tenir *A.* دفتر المنازل *P.* دفتر اوارهٔ نزولگاه *T.* قوناق دفتری

ROUTIER. T. de Mar. C'est un livre qui contient les routes de mer, les caps, les mouillages, etc. *A.* راهنامهٔ البحر *P.* راهنامهٔ دریا *T.* قارتی

ROUTINE. Capacité acquise par une longue habitude *A.* ملکه تدرّب بالممارسه ـ *T.* دورشمقله قزانلمش عادت || Il n'a jamais étudié cet art à fond, mais il a acquis une sorte de routine بو فنی کنهیله مطالعه ایتمش دکلدر انجق بر نوع بو فنه کنهیله مطالعهسی سبقت ـ ملکه تحصیل ایلدی ایتمش دکل ایکن بالممارسه تدرّبی وار در Il fait cela par routine بو فعلی بالملکه ایشلر Il ne sait point la musique, mais il chante par routine فن موسیقییه وقوفی اولمیوب اوور بالممارسه تغنّییه تدرّب ایلدی La routine du Palais شرعده کسب اولنمش ملکه ملکهٔ مزمنه Une vieille routine ملکهٔ عتیقه ـ

ROUTINER. Faire apprendre par routine *A.* تدریب *P.* آلفتیدن *T.* آلشدرمق || Il faut le routiner à coudre فلانی خیاطته آلشدرملو در

ROUTINIER. Qui agit par routine *A.* عامل بالملکه ـ متدرّب بالممارسه *T.* ممارست ایله آلشمش || Ce médecin n'est qu'un vieux routinier فلان طبیب بالملکه عامل بر قوجامانلدر

ROUVERIN. T. de Métallur. On dit du fer rouverin, pour dire, du fer rempli de gerçures *A.* حدید ذو فلوق *P.* آهن پر کاف *T.* یاریغی چوق ـ چتلاغی چوق دمور

ROUVIEUX ou ROUX-VIEUX. Espèce de gale qui attaque ordinairement les chevaux, et qui cause la chute du crin et du poil *A.* عرّة *T.* اویوز ـ اویوزی ایت || Votre cheval a le rouvieux ایت اویوزینه اوغرادی ـ آتک علت عرّه‌یه مبتلا در

Il est aussi adjectif *A.* اعر ـ معرور *T.* اویوزلی || Mon cheval est rouvieux آتم معرور در Ce chien est rouvieux بو کلب معرور در ـ اویوزلو در

ROUVRIR. Ouvrir de nouveau *A.* فتح مجدّداً ـ کشف مجدّداً *P.* از سر نو گشادن ـ از سر نو وا کردن *T.* ینه آچمق ـ || Rouvrir la porte فتح باب ایتمک || یکیدن آچمق Sa saignée vint à se rouvrir فصد محل مجدّداً آچلدی Cet effort rouvrit sa plaie ایت دیکی زور ایله جراحتی مجدّداً منکشف اولدی

On dit figur. Rouvrir la plaie de quelqu'un, pour dire, lui renouveler un chagrin بر کمسنه‌نک یاره‌سنی تازه‌لندرمک

ROUVERT. *A.* مفتوح مجدّداً ـ منکشف مجدّداً *P.* از سر نو گشاده *T.* یکیدن آچلمش

ROUX. Qui est de couleur entre le jaune et le rouge *A.* اصفر *P.* زرد *T.* صاری || Poil roux شعر اصفر ـ موی زرد ـ صاری قیل Barbe rousse لحیهٔ صفرا ـ ریش زرد ـ صاری صقال

On dit, Un homme roux, pour dire, qu'il a le poil roux. V. Rousseau. — On appelle aussi Bêtes rousses, les bêtes fauves. V. Bête.

On appelle Beurre roux, du beurre fondu à la poêle, de telle sorte qu'il devient roux *A.* سمن مصهور *T.* قیزاردلمش اردیلوب روغن ساده

Roux, subst. Couleur rousse *A.* لون اصفر *P.* رنگ زرد *T.* صاری رنگ

ROYAL. Qui appartient à un roi *A.* سلطانی ـ ملکی *P.* شاهی ـ پادشاهی ـ شهریاری *T.* همایون ـ خنکارک || Maison royale پادشاه سرایی ـ سرای همایون ـ سرای پادشاهی couronne royal تاج پادشاهی Festin royal ضیافت همایون Trésor royal خزینهٔ همایون manteau کسوهٔ سلطانیه Prince du sang royal *A.* ابن السلطان *P.* شهزاده *T.* سلالهٔ سلطانیه اولادندن برى Pleine puissance et autorité royale حکومت کاملهٔ سلطانیه ورخصت مطلقهٔ شاهانه La clémence et la libéralité sont des vertus royales رحم وشفقت وجود وسخاوت ملوکه مخصوص Armée royale اردوی همایون اولان خصایل برگزیده‌دندر

On appelle Bastion royal, le grand bastion سلطان طابیه‌سی — Et lettres royaux, des lettres émanées de l'autorité royale اوامر سلطانیه

On appelle Chemin royal, un grand chemin qui mène à une grande ville *A.* جادّة *P.* شاهراه *T.* پادشاه یولی

MAISON ROYALE, se dit de toutes les personnes du sang royal *A.*

نسل وتبار ـ خاندان شهرياری *P.* انساب وانسال سلطانيّة پادشاهك ـ پادشاهك خاندانی *T.* حضرت تاجداری صويی صوپی

FAMILLE ROYALE, se dit des enfans et petits-enfans du roi régnant پادشاه اولادی *T.* شهزادگان *P.* اولاد واحفاد السلطان *A.*

ALTESSE ROYALE. Titre qui se donne à certains princes et à certaines princesses جناب ابهت نصاب شهرياريلری

ROYALEMENT. D'une manière royale *A.* كالملك ـ كالسلطان ـ پادشاهچه ـ خنكارانه *T.* ملوكانه ـ پادشاهانه ـ شاهانه *P.* پادشاهانه || C'est un homme qui vit royalement پادشاه كبی پادشاه كبی كچينور بر آدمدر ـ تعيّش ايدر بر آدمدر

ROYALISTE. Qui tient le parti du roi *A.* سلطانی pl. سلطانيون پادشاه طرفليسی *T.* طرفدار پادشاه *P.*

ROYAUME. État gouverné par un roi *A.* ملك ـ دولت ـ قلمرو سلطنت ـ قلمرو شاهی *P.* حكومت || Grand royaume ـ دولت قويّة الشوكه ملك جسيم ـ دولت معظمه puissant ملك آبادان ـ ملك معمور opulent دولت قویّ الاقتدار héréditaire ارثا انتقال ايدن دولت ـ ملك موروث électif قيد تبعيّت بالانتخاب تصرّف اولنان دولت feudataire شرط تبعيّت ايله مشروط اولان ـ ايله مقيّد اولان حكومت tributaire قيد جزيه‌گذاری ايله مقيّد اولان حكومت Ériger un État en royaume بر ملكی دولت رتبه‌سنه ترفيع ايتمك Régir, gouverner un royaume بر دولتی اداره ايتمك Les lois fondamentales d'un royaume قوانين اصليّهٔ ملك ودولت Les royaumes étrangers دول اجنبيّه Hors du royaume خارج ملكده Au coeur, au milieu du royaume قلبگاه ملكده ـ وسط ملكده Les bornes du royaume دولتك حدود وسنورلری ـ حدود دولت les frontières دولتك تخوم وثغوری

On appelle le Paradis, Le royaume des cieux *A.* عالم الملكوت || Les méchants n'entreront point dans le royaume des cieux اهل شرّ عالم ملكوته داخل اوله‌جقلری يوقدر

On dit proverb. en parlant des ignorans qui font les habiles parmi de plus ignorans qu'eux-mêmes, qu'au royaume des aveugles les borgnes sont rois *T.* ادم قيتلغنده خروسیٔ عبد الرحمن چلبی ديرلر

ROYAUTÉ. Dignité de roi *A.* سلطنت *P.* پادشاهی ـ تاجداری ـ ملكداری *T.* پادشاهلق || Abdiquer la royauté سلطنتدن سلطنتی تاج وتخت سلطنتدن ـ استعفا ايتمك l'usurper تاج وتختی فضولی تحصيل ايتمك ـ غصبا تحصيل ايتمك Parvenir à la royauté تاج ـ رتبهٔ جليلهٔ سلطنته نائل اولمق سلطنتدن فراغت renoncer وتخت سلطنتی احراز ايتمك تاج وتخته aspirer تخت سلطنتدن فارغ اولمق ـ ايتمك تحصيل رتبهٔ سلطنت قيدنده اولمق ـ اطماح نظر ايتمك

RU. Canal fourni par un petit ruisseau, ou par une saignée faite à une rivière *A.* جعفر *P.* فرغر *T.* آريق || Cette rivière est partagée en différens rus بو نهر نيچه نيچه اريقلره منقسمدر

RUADE. Action du cheval qui jette le pied de derrière en l'air *A.* ضرحة ـ رفسة *P.* لكد *T.* تپمه || Ce cheval lui donna d'une ruade dans les jambes بو آت فلانك آياغنه بر تپمه اوردی

RUBACE ou RUBACELLE. Espèce de rubis d'une couleur claire *T.* پنبه ياقوت

RUBAN. Tissu très-mince qui sert à plusieurs usages *A.* شريط *T.* قورد له ـ شريت || Ruban de soie, de fil ايپك وايپلك قورد له سی

RUBANERIE. Profession de rubanier *A.* صنعة الاعمال الشريط *T.* قورد له‌جيلك ـ شريتجيلك ـ Il se dit aussi des marchandises de ruban *T.* قورد له مالی ـ شريت مالی

RUBANIER. Celui qui fait du ruban *A.* صانع الشريط *T.* قورد له‌جی ـ شريتجی

RUBICAN. Il se dit de tout cheval noir, bai ou alezan, dont la robe est semée de poils blancs *A.* احسب *P.* چهری *T.* چيل

RUBIS. Pierre précieuse d'un rouge plus ou moins vif *A.* ياقوت pl. يواقيت ـ ياقوت احمر *P.* ياقوت سرخ ـ بهرمان *T.* ياقوت ـ قرمزی ياقوت || Il avait un très-beau rubis au doigt پرمغنده غايت دلبر بر قرمزی ياقوت وار ايدی Une bague de rubis بر عدد ياقوت يوزك

RUBRIQUE. Espèce de terre rouge *A.* مغرة *T.* آشی

RUBRIQUE. On appelle ainsi des règles, des pratiques anciennes *A.* عادت عتيقة pl. عادات عتيقة *P.* آيين ـ آيين ديرين *T.* اسكی عادت ـ پيشين || Il a suivi une vieille rubrique بر عادت عتيقه‌يه اتباع ايلدی Je ne suis pas au fait de cette rubrique بو آيين ديرينك حقيقتنه واقف دكلم

Il signifie figur. ruse, finesse *A.* حيلة pl. حيل *P.* آل *T.* اسكی اوروسپوغلق ـ دك || Il sait toutes les vieilles rubriques حيله‌لرك مجموعنی بيلور

RUBRIQUES, se dit de certaines règles qui sont au commencement

du bréviaire, pour enseigner la manière dont il faut faire l'office divin *A.* قواعد الصلاة ‖ Il sait les rubriques par coeur قواعد صلاتی از بر بیلور

RUCHE. Habitation des insectes *A.* جحر - اجحار pl. جحر الهوام *P.* لانهٔ خستر *T.* بوجك يوه‌سی

RUCHE. Le panier en forme de cloche où l'on met des mouches à miel, et les mouches qui sont dedans *A.* كوارة - مغسلة pl. كوارات pl. خلية - كوائر pl. خلايا *P.* مشار - گندو - گواره ‖ Il a tant de ruches *T.* كنت شو قدر پتك - آری قوانی آری قوانه ماالكدر

On dit, Châtrer une ruche, pour dire, enlever la cire et le miel d'une ruche *A.* اشتيار *T.* بال صاغمق

RUDE. Âpre au toucher *A.* شرز - خشين - خشن - احرش *P.* سرد - خشونتلو *T.* سخت - درشت ‖ La toile grosse et neuve est extrêmement rude غليظ وجديد اولان بز غاية الغايه بر كمسنه‌نك جلدى خشونتلو Avoir la peau rude احرش اولور اولمق

Il se dit aussi de ce qui est âpre au goût *A.* خشن الطعم *P.* اشته خشن *T.* دادى سرد ‖ Voilà du vin qui est rude درشتمزه اشته بو باده‌نك طعمنده سردلك وار در - الطعم بر باده

Il se dit aussi d'un chemin raboteux *A.* شزن - صاعب - واعر *P.* نا هموار - درشت *T.* صرپ ‖ Les chemins de ce pays-là sont fort rudes بو مملكتك طرق ومسالكی بغايت صرپدر

RUDE. Pénible, fatigant *A.* موجب المشقة - متعب - صعب *P.* مشقتلو - زحمتلو - كوچ *T.* رنج بخشا - رنج آور - دشوار ‖ Il a entrepris une rude tâche بر خدمت متعبه در عهده كوچ بر خدمت - ايلدی Le métier d'un tailleur de pierre est bien rude طاش قيريجيلغی خيلی زحمتلو بر صنعتدر

On dit, qu'un cheval est rude, pour dire, qu'il a le train rude *A.* بطئ العدو - كهام *P.* گرانپا *T.* قابران - آياغی آغر

RUDE, se dit aussi d'autres choses qui, par leur dureté, font de la peine *A.* غليظ *P.* سخت *T.* قبا ‖ Avoir le visage rude غليظ بر كمسنه‌نك چهره‌سنده - غليظ الوجه اولمق - المنظر اولمق سيماى غلظت نماسی اولمق l'air rude غلظت اولمق les manières rudes سسی قبا اولمق - صوتی غليظ اولمق Un auteur qui a le style rude قلمنده غلظتی اولان بر مؤلف - سبك وانشاسنده - En parlant du regard, on emploie les mots *A.* نظر شازر *P.* نگاه تند *T.* چتين باقش

Dans d'autres phrases, on emploie les mots *A.* ذو ثقلة - ثقيل *P.* گران *T.* آغر Ainsi on dit, qu'un peintre a le pinceau rude, pour dire, qu'il peint sans agrément فلان رسامك قلمنده قلمی آغر در - ثقلت وار در qu'un barbier a la main rude, pour dire, qu'il ne rase pas légèrement الندہ ثقلت وار در - الی آغر در qu'un cavalier a la main rude, pour dire, qu'il mène durement son cheval الی آغر در

RUDE. Violent, impétueux *A.* شديد *P.* تند *T.* سرد - كسكين ‖ Un rude assaut شديد بر يوروش Un rude choc صدمهٔ مقارعهٔ شديده - حملهٔ شديده - هجمهٔ شديده attaque شديده secousse تزلزل شديد Essuyer une rude tempête بر شديد فورتنه‌يه اوغرامق - Il signifie aussi, difficile à supporter ‖ Faire une rude réprimande بر تعزير شديد ايتمك Dire à quelqu'un des paroles rudes بر كمسنه‌يه تعبيرات شديده ايله خطاب ايتمك C'est un coup rude pour lui كندويه كوره بر نازلهٔ شديده در Il a reçu un traitement bien rude معاملهٔ شديده‌يه مظهر اولمشدر Une saison rude بر موسم شديد un froid برد شديد - un hiver شتاى شديد un temps هواى شديد - سرد صوغوق وقتلر - On dit aussi figur., que les temps sont rudes سرد هوا - وقتلر كوجدر - مشكلدر

RUDE, se dit aussi d'un homme fâcheux *A.* شريس - شزن - عنيف *P.* تندخو - درشتخو *T.* چتين - خويلو - چتين ‖ Un homme, un esprit rude مزاج ايله مجبول بر آدم - شزونت Un père rude à ses enfans اولادى حقنه عنف طبع ايله عنف وشدت ايدن پدر

RUDEMENT. Avec rudesse *A.* بالعنف - بالشدة - شديداً *P.* بسختی - بدرشتی *T.* سردلك ايله ‖ Il lui a parlé rudement فلانه بالعنف والشدة سويلدی Il l'a mené rudement dans la dispute مجادله‌ده عنف وشدت ايله معامله ايلدی

On dit proverb. Aller rudement en besogne, pour dire, travailler vigoureusement et sans relâche *A.* سعی بالاقدام *P.* سخت ورزيدن *T.* صرف - قتی جوق چالشمق - پك چالشمق امك ايدرك چالشمق

RUDESSE. Qualité de ce qui est rude *A.* خشونت - حرشت - شرز *P.* سختی *T.* سردلك - قاتيلك ‖ La rudesse du poil, de la peau حرشت شعر وجلد de la toile neuve ثوب جديدك يكی بزك سردلكی - خشونتی

Dans les phrases suivantes, on emploie les mots *A.* غلظت *P.*

- غلظت صوت La rudesse de la voix || قبالق T. درشتی
غلظت سبک وعباره du style, du pinceau سسک قبالغی
وغلظت قلم

Figur. A. شدّت - عنف - شزونت - شراست P. درشتی
شراست Il a une grande rudesse d'esprit || خرجینلک T.
شراست La rudesse de son humeur ذهنی مرتبهٔ کمالده در
شزونت اوضاع de ses manières خوینک خرجینلکی - مزاجی
طورنده‌کی خرجینلک - واطواری du traitement qu'on lui a
fait فلانه ایتدکلری معاملهٔ عنیفه des moeurs des sauvages اسم
وحشیه‌نک مجبول اولدقلری درشتیٔ طبع

RUDIMENT. On appelle ainsi, un petit livre qui contient les premiers principes d'une langue A. کتاب الامثلة - کتاب الامثلة المختلفة || Un enfant qui apprend le rudiment امثله اوقویان جوجوق

On appelle Les rudimens, les principes de quelqne connaissance que ce soit A. pl. مفاتیح - مبادی

Et en Physique, Rudimens de l'organisation, les premiers linéamens de la structure des organes T. ترکیب اعضا واجزانک ملامح اصلیه‌سی

RUDOYER. Traiter rudement A. اظهار الشدّة - اظهار العنف
P. سختی نمودن T. سردلک ایله - سردلک ایتمک
معامله ایتمک || Il ne faut pas rudoyer les enfans اطفال حقنه
شدّت ایله معامله جائز دکلدر Si vous le rudoyez, vous le
désespérerez فلانه شدّت ایله معامله ایده‌جک اولور ایسه‌ک
حال مأیوسیته القا ایتمش اولورسک

RUE. Plante A. سذاب - خفت P. پیغن - فیجن T. سدف اوتی

RUE. Chemin bordé de maisons ou de murs A. زقاق pl. ازقة -
سکة pl. سکک P. کوچه T. زوقاق - صوقاق || Grande rue
کوچک زوقاق - زقاق صغیر petite اولو زوقاق - زقاق کبیر
large واسع زقاق - صوقاق ککیش étroite طار - زقاق ضیق
ایشلک زوقاق - ممرّ ناس اولان زوقاق passante صوقاق
de traverse یان زوقاغی - زقاق معتنف Traverser une rue
زوقاغی مرور ایتمک Une maison qui regarde sur la rue
زوقاغه ناظر بر منزل Un placard affiché à tous les coins de rue
یاپشدرلمش یافته - بالجمله زوقاق باشلرنده یاپشدرلمش شقه

RUELLE. Petite rue A. مطرب pl. مطارب - زقیلة P. گوسچه
T. کوچک زوقاق - زوقاقجغز

RUELLER. T. d'Agric. On dit, Rueller la vigne, pour dire, y faire un petit chemin entre deux perchées A. احداث الزقیلة
بین الکروم P. بمیانهٔ سارونه راه گشادن T. آصمه‌لر آره‌سنده
یول آچمق

RUER. Jeter avec impétuosité A. قذف - رمی P. انداختن
T. طاش آتمق - قذف احجار ایتمک || آتمق
- Mis absolument, il signifie, jeter une pierre A. رمی الحجر P.
سنگ انداختن T. طاش آتمق || Il gage qu'il ruera plus
loin que vous بحث ایدر که سندن ایراقچه طاش آتار

Se ruer sur quelqu'un, sur quelque chose. Se jeter impétueusement dessus A. انکباب علی P. بر افتادن T. اوزرینه
اوزرینه قپانمق - دوشمک || Après l'avoir menacé, il se rua
sur lui فلانی تهدید وانذار ایتدکدنصکره اوزرینه دوشدی
اوزرینه قپاندی

Ruer, au neutre, se dit de quelques animaux qui jettent les pieds de derrière en l'air A. رفس - ضرح - رمح P. لکد زدن
T. تپمه اورمق - قیچ آتمق || Prenez garde à ce cheval, il rue
بو آتدن حذر ایله زیرا قیچ آتار

En parlant d'un homme qui ne fait ni bien ni mal, on dit figur. C'est un homme qui ne mord ni ne rue نه خیره یرار نه شرّه

RUGIR. Il se dit du cri du lion A. ازار - نئیم - تکهکه P.
آساد تکهکه T. کوموردهمک - غریدن || Les lions rugissent
آرسلان کوموردر - ایدر

RUGISSANT. Qui rugit A. زائر - مزئر - متکهکه P. غرّان -
غرّنده - ژیان T. کوموردیجی

RUGISSEMENT. Cri du lion A. زئیر - نئیم - کهکهة P. غرّه T.
ایکرتی - کوموردی

RUINE. Destruction d'un bâtiment A. خرابیّت - خراب P.
ویرانی T. ییقلق || Un bâtiment qui tombe en ruine مشرف
حال خرابیّته ترک خراب اولان بنا On le laisse en ruine
حصارک La ruine d'un château, d'une tour, d'une ville ایدرلر
وقلعه‌نک وبر شهرک خرابیّتی

Il se dit aussi de la perte des biens, des richesses A. خرابیّة
P. الحال خرابیٔ حال - برگشتگیٔ حال T. حالک ییقلغی
|| Cette affaire a causé sa ruine بو مادّه خرابیّت حالنه سبب
اولمشدر - باعث خرابیّت حالی اولمشدر Il travaille lui-
même à sa ruine خود بخود خرابیّت حالنه سعی ایتمکده
در C'est de là que vient la ruine de l'État, des affaires ملکک

ودولتك وامور واحوالك خرابيتى بوندن نشأت ايدر —
Il se dit aussi de ce qui est cause de la ruine de — برگشته‌لكى
quelque chose || C'est une ruine que les procès, que le jeu دعوالر
وقماربازلق محض خرابيت حالدر Les excès et les débauches
sont la ruine de la santé عيش وعشرت باعث خرابيت
وجود در

Il se dit encore de la perte de l'honneur, de la réputation,
etc. A. زوال P. ويرانى - خرابى - تباهى T. ييقلق || Cette
affaire a causé la ruine de son crédit بو مادّه شان واعتبارينك
زوالنه سبب اولمشدر Cette aventure a été la ruine de sa réputation بو ماجرا صيت وشهرتنك زوالنه بادى اولمشدر

Ruines. Les débris d'un édifice abattu A. pl. خربات pl.
اطلال pl. رسوم P. خرابه زار - ويرانه زار T. ييقلر - ييقنديلر
|| On y voit encore de vielles ruines فلان محلك اسكى زماندنبرو
قالمش خربات واطلالى هنوز مرئيدر Les ruines de Troie,
d'un château فلان بلده‌نك وحصارك رسوم واطلالى Il fut
enseveli sous les ruines تخريب اولنمش بنانك اطلال
ييقلرى - وانقاضى آلتنده متوارئ خاك عدم اولمشدر
آلتنده اتلاف وجود ايتمسدر

On dit figur. S'élever sur les ruines d'un autre آخرك تخريب
حالنى وسيلهٔ كسب رفعت ايتمك Bâtir, élever sa fortune
sur les ruines d'autrui بر كمسنه اساس دولت واقبالنى
آخرك خرابه‌زار نكبت وادبارى اوزرنده تمهيد ايتمك
S'ensevelir sous les ruines de sa patrie وطن عزيزك تحت
انقاض وخرباتنده اتلاف وجود ايتمك

RUINER. Abattre, démolir A. تخريب - هدم - نسف P.
خراب ويباب كردن - ويران كردن - بيهيدن T. ييقمق -
خراب ايتمك || Ruiner un édifice بر عمارتى هدم وتخريب
ايتمك Ruiner de fond en comble از سر تا پا هدم وتخريب
از فرق تا بقدم - ايتمك

Et ravager A. ايراث الخرابيّة - ايراث الاضمحلال P.
ويران كردن T. ويران ايتمك || La tempête a ruiné tous
les arbres de son jardin ظهور ايدن ريح عاصف باغچه‌سنك
اشجارينى بالجمله خراب ايلدى La grêle a fait de grands
désordres, elle a ruiné toutes les vignes نزول ايدن طلو خسارات
جسيمه‌يى مؤدّى اولدرق باغلرى مضمحل وخراب ايتمشدر

Il signifie aussi, causer la ruine de quelque chose || Ruiner un
homme entièrement بر كمسنه‌يى كليّاً مضمحل وخراب ايتمك

Ruiner sa maison, sa terre خانه‌سنى وملكنى خراب ايتمك
Les guerres ont ruiné cette province سفرلر بو مملكتى ويران
بو مملكتك موجب خرابيتى اولمشدر - وخراب ايتمشدر
Ce libertin a ruiné l'honneur de vingt familles بو خراباتى حريف
يكرمى خاندانك عرضنى خراب ايلدى Les fatigues, les
austérités outrées ruinent la santé تعب ومشقت وفرط تشدد
ورياضت وجودى تخريب ايدر

Se Ruiner. A. انهدام - اضمحلال - اندراس - استخراب
P. انتساف - ويران شدن - خرابى يافتن T. ييقلمق -
|| Ce château commence à se ruiner بو قوناق خراب اولمق
انهدامه يوز طوتدى - مشرف خرابدر La santé se ruine par
les débauches صحت وجود عيش وعشرت تقريبيله خراب
اولور Le corps se ruine par de grandes fatigues بدن انسان تعب
ومحنت شديده تقريبيله خراب ويباب اولور

Ruiné. A. خراب - منهدم - مندرس - منتسف P. ويهيده -
T. ييقق - ييقلمش خراب ويباب - ويران

RUINEUX. Qui menace ruine A. مشرف على الخراب -
مايل الى الانهدام - مايل الى الخرابيّة P. روى خرابى
گرفته T. ييقلمغه يوز طوتمش — On dit figur. d'un homme
qui fonde ses espérances sur des choses peu solides, qu'il bâtit sur
des fondemens ruineux جورك تمل اوزرنده بنا قورر

RUISSEAU. Courant d'eau A. مجارى الماء pl. مجرا الما
P. جويچه - رودك - جويبار - ارغاب T. صو آريغى ||
Petit ruisseau صويى صاف بر صغير بر مجراى ما clair ||
جويبار گل - مجراى ماى وحلناك bourbeux مجراى ما
Cette fontaine se sépare en plusieurs ruisseaux بو عين الما
آلود مجارئ عديده‌يه منقسم اولور Ce n'est pas une rivière, ce
n'est qu'un ruisseau نهر دكل بر مجراى آبدر

On dit proverb., que les petits ruisseaux font les grandes rivières, pour dire, que plusieurs petites sommes assemblées en font
une grande P. رفته رفته آب جويد عاقبت دريا شود T.
طملديه طملديه كول اولور

Ruisseau, se dit aussi du canal par où passe l'eau d'une rivière
A. جدول pl. جداول - زرنوق P. رودخانه - نال T. ايرمق
جدولى || Le ruisseau est à sec ايرمق قوريدر Élargir un ruisseau
جدولى تنقيه وتسميل توسيع ايتمك Curer un ruisseau
ايرمغى آيرتلمق - ايتمك

Et de l'eau qui coule ordinairement dans les rues A. سيل pl.

سیول .P سیلاب .T سیل صویی || Il avait tant plu, les ruisseaux étaient si grands, qu'on ne pouvait pas passer dans les rues اولقدر باران نزول ایتمش وسیل صویی اول رتبه‌ده قبارمشکه صوقاقلر کزلمز اولدی

Il se dit aussi de l'endroit par où l'eau s'écoule dans les rues A. مسیل pl. مسایل .P رهگذار آب .T صو آقندیسی || La rue est fort nette, il n'y a pas une goutte d'eau dans le ruisseau صو آقندیسنده بر طمله صو قالمیوب زوقاقلر تر تمیز در -

Il se dit aussi de toutes les choses liquides qui coulent en abondance || Des ruisseaux de sang coulaient par les rues سیول دما دمای ناس مثال سیل سیّال - زوقاقلری اروا ایدر ایدی ازقهٔ شهر ایچنده اقوب کیدر ایدی

RUISSELANT. Qui coule comme un ruisseau A. متشلشل - سافح .P ریزان .T آقیجی - آقان شارل شارل || Des eaux ruisselantes میاه سافحه Le sang ruisselant d'une plaie جراحتدن متشلشل اولان قان

RUISSELER. Couler en manière de ruisseau A. تشلشل - سفحان .P ریزیدن - شریدن .T دوکلمک - آقمق - هارل هارل اقمق || L'eau ruisselait par divers endroits صولر محال عدیده‌دن هارل هارل آقار ایدی

RUM. Eau-de-vie sucrée T. شکر قامشی روحی

RUMB. Ligne tirée sur le globe terreste, ou sur une carte marine, pour représenter un des trente-deux vents qui peuvent conduire un vaisseau A. علامة المهبّ الریح

RUMEUR. Bruit tendant à émotion, à querelle A. قیل وقال .P گفتگو - گفت وشنید .T سوز صاو - دیدی قودی || Grande rumeur قیل وقال عظیم Il y a rumeur dans la ville شهرده بین الناس بر گفتگو وار در - قیل وقال وار در Cela causa une grande rumeur بو کیفیت عظیم قیل وقاله بادی اولمشدر Apaiser les rumeurs de la populace سفلهٔ ناس بیننده اولان قیل وقالی دفع وتسکین ایتمک

Il se dit aussi d'un bruit confus de plusieurs voix A. جلبة .P هنگامه .T شماطه || Quelle est cette rumeur que j'entends? ایشتدیکم شماطه ندر Que signifie cette rumeur? بو شماطه‌نک اصلی ندر

Et d'un bruit qui vient à s'élever tout-à-coup, et qui est l'effet de l'étonnement A. صیحة - مصابحة pl. مصابحات .P غریو وفریاد .T چیغلدی || Cet événement fut suivi d'une rumeur générale بو حادثه‌نک عقیبنده عمومی برغریو وفریاد قوپدی

Et du bruit qui court dans le public contre quelqu'un A. تواتر همزبانی - زبان ناس .P لسان الخلق - الاخبار العامّة .T خلقک تواتری || Il était accusé par la rumeur publique, d'avoir commis un assassinat قتل جنحه‌سی تواتر همه ناس بونی لسان - اخبار عامّه ایله اوزرینه عزو واسناد اولندی خلق اوزرینه عزو ایلدی

RUMINANT. Qui rumine A. مجترّ .P ژاژان .T کویش کتورن || Les animaux ruminans ont plusieurs ventricules کویش کتورن حیوانلرک متعدد معده‌لری وار در

RUMINATION. Action de ruminer A. جرّة .P نشخوار - گوشت .T کویش

RUMINER. Remâcher ce qu'on a avalé. Il ne se dit que de certains animaux A. اجترار .P ژاژیدن - نشخوار کردن - گوشت کردن .T کویش کتورمک || Les brebis ruminent قیون قسمی کویش کتورر

RUPTURE. Action par laquelle une chose est rompue, ou état d'une chose rompue A. کسر - قطع .P شکست .T قیرلش .A انکسار - انقطاع .P شکستگی .T قیرلمه - کسلمه || La rupture d'une porte, d'un coffre قپونک وصندوغک شکستی d'un os کمیککک قیرلمسی - کسر عظم d'une veine انقطاع عرق - طمرک کسلمسی - Il signifie aussi, hernie. V. ce mot.

Rupture, se dit figur. de la cassation des traités et des actes A. نقض - انتقاض - فسخ - انفساخ .P شکست .T || Depuis la rupture de la paix فسخ صلح اولدیدنبرو Cet accident fut cause de la rupture du mariage بو حادثه نکاحک انفساخنه سبب اولمشدر Rupture des traités نقض شروط وعهود

Et de la division qui arrive entre des personnes unies ensemble. Dans ce sens, on peut employer aussi les mots A. قطع العلاقة .P پیوند یکجهتی .T شکست کسشمه || Entière rupture کلیّاً بستون کسشمه - کلیّاً قطع رشتهٔ الفت - قطع علاقه ouverte, manifeste علناً ومتواترا انفساخ پیوند الفت Lequel des deux est l'auteur de la rupture? طرفیندن قنغیسی بادی نقض محبّت اولمشدر Ils étaient amis, mais il y a eu rupture entre eux میانه‌لرنده مقدما علاقهٔ محبّت وار ایکن نقض رشتهٔ الفت ایتمشلر در Il y a eu rupture entre ces deux Couronnes بو ایکی دولت بیننده فسخ رابطهٔ محبّت اولمشدر De-

puis la rupture de leur société فسخ شركتلری زماننده نبرو - میانه‌لرنده اولان - فلان کسانڭ اورتاقلغی بوزیله‌لیدنبرو اورتاقلق کسلدیکی وقتدنبرو

RURAL. Qui concerne les champs *A.* بدوی - متعلق بالبادیة *T.* روستایی - دشتی *P.* قیره متعلق - بایلاغه متعلق || Fonds rural, des biens ruraux املاك بدویه اهل بادیه Code rural علم تدبیر اهل متعلق اولان قانوننامه Économie rurale عیش بدوی تدبیر قرا وضیاع - بادیه La vie rurale L'innocence des moeurs rurales اهل بادیه‌نڭ نزاهت باللری - دشتنشین اولنلرڭ صفوت اخلاقلری

RUSE. Finesse, artifice *A.* حیلة pl. حیل - خدعة - مکر - کید - *P.* مکاید pl. مکیدت *T.* حیله || Vieille ruse, آل - فند - کرش subtile حیلهٔ عتیقه ودقیقه grossière حیلهٔ غلیظه Ruse de guerre قبا حیله - خدعهٔ حربیه User, se servir de ruses اعمال مکاید - Ruses innocentes, celles dont on se sert à bon dessein *A.* نیت *T.* حیلهٔ با نیك اندیشی *P.* مکر محمود - وحیل ایتمك خیره مقارن حیله

RUSÉ. Qui a de la ruse *A.* محتال - مکار *P.* حیله‌کار - فند *T.* حیله‌لو - پیشه - محتاله بر خاتوندر || C'est une femme rusée اینجه فکرلو بر حیله‌کار در C'est un fin rusé مکاره بر قاریدر

RUSER. Se servir de ruses *A.* احتیال - اکتیاد - ارتکاب اعمال الحیلة - الحیلة *P.* حیله‌کاری کردن *T.* حیله قوللنمق || Ce chicaneur vous donne bien de la peine, il ne fait que ruser بو مزوّر اعمال مکاید وحیلدن خالی اولمدیغنه بناءً سکا چوق زحمت ویرر

RUSTAUD. Qui est grossier, qui tient du paysan *A.* بدوی *P.* روستایی مزاج - روستایی نما *T.* کویلو طورلو - الاخلاق || C'est un gros rustaud قبا بر روستایی مزاج آدمدر Il a la mine rustaude, l'air rustaud فلانده بر شخص بدوی الاخلاق سیمای روستایی نماسی وار در - سیماسی وار در

RUSTICITÉ. Grossièreté, rudesse *A.* فظاظت *P.* خوریادی *T.* قبالق - خویرادلق || Il y a de la rusticité dans ses manières, dans son langage اوضاع واطوارنده وتکلمنده فظاظت - قبالق - وار در

RUSTIQUE. Champêtre *A.* بدوی - قروی *T.* دشتی - روستایی *P.* عیش || Vie rustique قیر طرزنده اولان - قیرسی *T.* واری اهل بادیه - بدویّه مخصوص بر کونه کچنمه - بدوی مخصوص اولان عیش Il y a de certaines chansons rustiques qui sont fort agréables بعض روستایی واری ترکیلر وار در که - غایت لطیفدر - Il signifie aussi, inculte, sauvage || Au sortir du jardin, on trouve des promenades rustiques et solitaires باغچه‌نڭ خارجنده روستایی صورتنده وجمعیّت ناسدن آزاده بعض مسیره‌لر وار در Ces bois, ces rochers ont un air rustique qui ne déplaît pas شو اورمانلرده وشو قیالرده بر نوع بادیه‌لك صورتی وار در که خوش کلور Ce jardin est tout négligé, il est tout rustique بو باغچه مهملا ترك اولنمش اولمغله بسبتون بدویّت صورتنی کسب ایتمشدر

- Il signifie aussi, grossier, peu poli *A.* غلیظ الجانب - فظ - *P.* خوریاد - کند خو - نا تراش *T.* خو یراد - جافی الخلق || Il a l'air rustique شکل وسیماسنده قبالق وار در il a les manières rustiques قبا اوضاع واطوارنده آثار فظاظت ظاهر جافی الخلق بر آدم طورنده در - در

RUSTIQUEMENT. D'une manière rustique *A.* بالفظاظة *P.* خوریادانه *T.* خویرادجه - قبالق ایله || Il parle rustiquement خویرادجه تکلم ایدر

RUSTRE. Fort rustique, fort grossier. V. Rustique.

RUT. Il se dit de l'époque où les animaux entrent en amour *A.* موسم الضِراب *P.* وقت گشن *T.* حیوانلرڭ قیزدقلری وقت || Le mois de Septembre est le temps du rut ایلول آیی موسم ضرابدر

RYTHME. V. Rhythme.

SAB

Sa. C'est le féminin du pronom Son *A.* ه - دا *P.* خود - اش *T.* ی || Sa fille *A.* بنته *P.* دخترش *T.* قیزی Sa dot *A.* جهازها *P.* جهازش *T.* جهازی

SABBAT. C'est, parmi les Juifs, le septième jour de la semaine *A.* سبت pl. سبوت - یوم السبت *P.* شنبد - روز شنبد *T.* سبت کونی

SABÉISME ou SABISME. Nom de la religion qui a pour objet l'adoration du feu, du soleil et des astres *A.* مذهب مجوسی

آتشه .T آتش پرستی ـ آیین آتشپرستان .P مجوسیّت ـ طاپیجیلق

SABLE. Sorte de terre menue et sans aucune consistance .A رمل ـ رمل بحری pl. رمال .P ریگ .T قوم || Sable de mer رمل بحری ـ دکز قومی ـ ریگ دریا de rivière رمل نهری ـ چای قومی Grain de sable حبّهٔ رمل ـ دانهٔ ریگ ـ قوم دانه سی Ce pays-là est un pays de sable بر ریگستان ـ بر مملکتدر قومسال Sable brûlant .A رمال رمضاء .P ریگ سوزان .T مملکت ریگ mouvant .A رمل اهیل ـ رمل منهال .P ریگ روان .T آقیجی قوم ـ یاقیجی قوم کمی Échouer sur le sable قوم اوزرنده کرج ایله قومدن مرکب Mortier de chaux et de sable اوتورمق ـ خرج ـ On dit figur. Bâtir sur le sable, pour dire, fonder des projets sur quelque chose de peu solide ریگ روان اوزرنده طرح اساس ایتمک

Il se dit aussi d'un certain gravier qui s'engendre dans les reins, et qui forme la gravelle || Il rend du sable par les urines لدی التبوّل اخراج رمل ایدر Ses urines sont pleines de sable قاروره سی طلو قومدر

SABLER. Couvrir de sable .A فرش الرمل .P ریگ گستردن .T قوم دوشه مک || Sabler les allées d'un jardin باغچه نک یوللرنده قوم دوشه مک

Sablé. .A مفروش بالرمل .P ریگ گسترده .T قوم دوشه لو ـ دوشنمش

SABLEUX. On appelle Farine sableuse, celle dans laquelle du sable se trouve mêlé .A دقیق مرمول ـ دقیق قضض ـ دقیق .P آرد ریگ آلود .T قوم ایله ـ قوملو اون مخلوط بالرمل قاریشق اون

SABLIER. Horloge de verre qui mesure le temps par le sable qu'on y met .A ساعة الرمل .P ساعت ریگ .T قوم ساعتی

SABLIER. Petit vaisseau contenant du sable propre à mettre sur l'écriture .A حقة الرمل .P ریگدان .T ریقدان ـ ریکک حقه سی

SABLIÈRE. Lieu creusé dans la terre, duquel on tire du sable .A حفرة الرمل pl. جفار الرمل .T قوم باجه سی || Une grande sablière ککیش قوم باجه سی

SABLON. Espèce de sable très-menu .A رمل رقیق .P ریگ باریک .T اینجه قوم || Écurer de la vaisselle avec du sablon اوانی یی اینجه قوم ایله سلمک

SABLONNER. Écurer avec du sablon .A تنقیة بالرمل .P بریگ پاک کردن .T قوم ایله سلمک ـ قوم ایله تمیزلمک || Sablonner de la vaisselle قوم ایله تنقیهٔ اوانی ایتمک

Sablonné. .A منقاء بالرمل .P بریگ پاک کرده .T قوم ایله سلنمش ـ ایله تمیزلنمش

SABLONNEUX. Où il y a beaucoup de sable .A مرملة ـ کثیر الرمال .P ریگستان .T قومسال || Pays sablonneux مملکت قومسال ـ Terre sablonneuse کثیر الرمل ـ تراب کثیرة الرمال قوملو طپراق ـ طپراق

SABLONNIER. Celui qui vend du sablon .A بایع الرمل .P ریگفروش .T قوم صاتیجی

SABLONNIÈRE. Lieu d'où l'on tire du sablon .A منبت الرمل .P ریگزار .T قوم اوجاغی ـ قوم چیقان یر

SABORD. T. de Mar. Embrasure faite à un vaisseau, et par où le canon tire .T طوب مازغلی || Il y avait deux rangs de sabords فلان کمیده ایکی قات طوب مازغللری وار ایدی Sur un vaisseau à trois ponts, il y a trois rangs de sabords بر اوچ انبارلو کمیده اوچ صره طوب مازغللری وار در

SABOT. Chaussure de bois faite tout d'une pièce .A خصف .P شمشم ـ شلم ـ چاچله .T چاریق || Porter des sabots چاریق کیمک Sabot de bois آغاجدن چاریق ـ En parlant d'un homme obscur qui a fait une grande fortune, on dit, qu'on l'a vu venir à Paris avec des sabots چاریق ایله کزدیکی وقتنی کوردیلر

Sabot, se dit aussi de la corne du pied du cheval. V. Corne.

Sabot, se dit aussi d'un certain jouet d'enfant, qui est de figure ronde, et que l'on fait pirouetter avec un fouet .A قرصافة .P بادبر ـ بادفر .T پرلانقج ـ طریل

SABOTER. Faire aller un sabot .A ادارة القرصافة .P بادفررا گردانیدن .T پرلانقجی دوندرمک || Des enfans qui sabotent dans une salle دیوانخانه ده پرلانقج دوندرن چوجوقلر

SABOTIER. Ouvrier qui fait des sabots .A خصّاف .P شلمگر .T چاریقجی

Il se dit aussi de ceux qui portent des sabots .A لابس الخصف .P شلمپوش .T چاریقلی ـ آیاغی چاریقلی

SABRE. Cimeterre, ou toute sorte d'épée large .A سیف pl. سیوف .P شمشیر ـ تیغ .T قلج || Sabre de Damas سیف دمشقی On lui donna un coup de sabre اوزرینه حوالهٔ سیف

بر ضربهٔ شمشیر حواله اولندی ـ دمار ایتمشلر در

On appelle Coups de plat de sabre, des coups appliqués avec le plat de la lame *A.* ضربات بصفح السیف *P.* ضربها با پهن شمشیر *T.* قلج يصتيله اورشلر

SABRER. Donner des coups de sabre *A.* ضرب بالسیف *P.* بتیغ زدن ـ بشمشیر زدن *T.* قلج ایله اورمق || On l'avait sabré فلانی قلج ایله اورمشلر در

On dit figur. Sabrer une affaire, pour dire, l'expédier sans se donner la peine de l'examiner *A.* صرم الامر ـ خرق الامر *P.* فلان کاررا گسستهٔ مقراض ختام کردن *T.* مصلحتی کسوب سوکوب بتورمك ـ يورتمك — Il se dit aussi en d'autres phrases *A.* قطع ـ رفع *P.* گسستن *T.* کسمك || Il faut sabrer tous ses abus حلول ایتمش فساداتك جملەسنی قطع ایتمك اقتضا ایدر Il faut sabrer toutes ces prétentions, et s'en débarrasser sur-le-champ بو ادعالرك مجموعنی رفع ایله دفعهٔ غائلەدن قورتلمق واجبهٔ حالدندر

SAC. Sorte de poche faite de cuir ou d'étoffe que l'on coud par tous les côtés, en laissant une ouverture par le haut, pour mettre dedans ce qu'on veut *A.* جوالق pl. جواليق *P.* جوال ـ گونده *T.* چوال || Sac à farine, à charbon اون وکمور چوالی — Sac de..., signifie, sac plein de... || Sac de farine, de noix بر چوالی اون وجوز چوالی Remplir, vider un sac چوالی طولدرمق یا بوشالتمق lier چوالی تشریج ایتمك اغزینی باغلمق ـ délier un sac چوالك باغنی چوزمك ـ اغزینی آچمق

Petit sac. *A.* لبید *P.* توبره *T.* طوبره — Sac de procès *T.* مرافعه طوبرەسی — Sac à mettre des papiers *A.* لبید الاوراق *P.* توبرهٔ کاغد *T.* کاغد طوبرەسی

Sac à mettre de l'argent *A.* صرّة *P.* کیسه ـ هميان *T.* اقچه کیسەسی

Sac de nuit. Un sac où l'on met des hardes que l'on prend avec soi en voyage *A.* غرارة *P.* باله *T.* خرار

On dit proverb. Tirer d'un sac deux moutures, pour dire, prendre deux fois le droit qu'il n'est permis de prendre qu'une seule fois بر قوزیدن ایکی دری آلمق

On dit d'un scélérat, que c'est un homme de sac et de corde ایپدن قازیقدن قورتلمش بر آدمدر

On dit aussi, qu'il ne saurait sortir d'un sac que ce qui y est *A.* الاناء يترشح بما فيه

Sac à terre, se dit en termes de guerre, d'un sac plein de terre dont les soldats bordent les parapets des ouvrages *T.* طپراق ایله طلو چوال || Chaque soldat portait un sac à terre هر بر عسکری نفری آرقەسنده طپراق ایله طلو بر چوال کوتورر ایدی

Garde-sacs, ou Greffier garde-sacs. L'officier qui est chargé de garder les sacs des procès مرافعه طوبرەلرينك حافظی اولان کاتب

Sac, se dit aussi d'un dépôt d'humeurs, de matière, qui se forme en quelque partie du corps *A.* کیس pl. اکیاس *P.* کیسه *T.* کسه || Quand une plaie est mal pansée, il s'y fait un sac بر یاره فنا باغلندیغی حالده ایچنده کیسه پیدا اولور

Cul-de-Sac. Petite rue qui n'a point d'issue. V. Cul. — Figur. Une place où l'on n'a aucun avancement à espérer *T.* ایلروسی قپالو یول || Quelle place vous a-t-on donnée là? c'est un vrai cul-de-sac سکا ویردکلری منصب نه ایشه يرار ایلروسی قپالو بر یولدر

On dit proverb. Être enfourné dans un cul-de-sac, pour dire, être engagé dans une affaire dont l'issue est difficile *A.* استيراط ورطەیه ـ ارتباك فی الامر ـ فی الامر *P.* در ورطه افتادن *T.* چیقمسی کوج بر ورطەیه دوشمك ـ دوشمك

SAC. Pillage entier d'une ville, accompagné du meurtre des habitans *A.* نهب وغارت وتدمير النفوس *P.* تاراج وتالان وقتل مردمان ـ وقتل اهالی وسکّان خلقی *T.* یغما وتالان وقتل اهالی وسکّان || Le sac de Rome روما شهرنده وقوعه قيروب مال قاپشمه کلان یغما وتالان وقتل اهالی وسکّان Il se commit de grandes cruautés au sac de cette ville فلان شهرده وقوعه کلان تاراج وتالان وقتل عامّ انسان اثناسنده نیچه نیچه شداید فاجعه ظهور ایتمشدر Mettre à sac une ville prise d'assaut حرباً وعنوةً فتح اولنان بلدەیی نهب وغارت وقتل عامّ نفوسه یغما وغارته وقتل عامّه ویرمك ـ عرض ایتمك

SACCADE. Violente secousse qu'on donne à un cheval, en lui tirant la bride *A.* رجرجة العنان *P.* جنبش سخت عنان *T.* دیزکینی زورلو اوینانمه || Les saccades gâtent la bouche d'un cheval دیزکینی زورلو اوینانمق آتك آغزینه مضرّ در

Il se dit figur. d'une secousse violente qu'on donne à quelqu'un en le tirant *A.* وکزة pl. وکزات *P.* لت *T.* قاقیویرمه ـ دورمه || Il le prit au collet et lui donna deux ou trois saccades فلانی یقەسندن طوتوب ایکی اوچ دفعه دورتدی

Il signifie aussi figur., rude réprimande *A.* عتاب شدید - تهدم بر *P.* سرزنش شدید *T.* آلابانده || Il a eu une rude saccade شدید آلاباندەیە مظهر اولدی

SACCAGEMENT. V. Sac.

SACCAGER. Mettre à sac, mettre au pillage *A.* اغارة الاموال وتدمیر النفوس والانسال *P.* تاراج وتالان وقتل مردمان *T.* سر تا پا یغما وتالان کردن - کردن یغما ایدوب خلقی *T.* قیرمق || Saccager une ville بر بلدەده اغارة اموال وتدمیر عموما ایقاع غارت ودمار ایتمك - نفوس وانسال ایتمك une maison بر خاندەده تاراج وتالان وقتل انسان ایتمك L'armée a tout saccagé عسکرهر طرفه ایقاع غارت ودمار ایتمشدر

On dit aussi, Saccager tout chez quelqu'un, pour dire, y bouleverser tout *A.* هرج ومرج - تفریق شغر بغر *P.* تارومار کردن *T.* آلاق بولاق ایتمك - طارطغان ایتمك

SACCAGÉ. *A.* مظهر الغارة والدمار *P.* سرتا پا تاراج وتالان عموما یغمالنوب اهالیسی قیرلمش *T.* یغما وتالان دیده - کرده

SACERDOCE. Prêtrise *A.* طریقة الرهبان - رهبانیت *P.* رهبانی *T.* رهبانلق || La sainteté du sacerdoce شرافت رهبانیت la dignité مرتبهٔ رهبانیت les devoirs وظایف حال رهبانیت

Il se dit aussi du corps ecclésiastique *A.* زمرة - طایفة الرهبان *P.* الرهابین *T.* صنف رهبانان *T.* رهبان طایفەسی || Les querelles du sacerdoce et de l'Empire دولت ایلە طایفهٔ رهبان بیننده تحدث ایدن منازعات

SACERDOTAL. Appartenant au sacerdoce *A.* راهبی *P.* رهبانی *T.* راهبلكه مخصوص || Les ornemens sacerdotaux تزیینات la dignité sacerdotale رتبهٔ راهبیه

SACHÉE. Ce qu'un sac peut contenir *A.* مل‌ء - مل‌ء الجوالق *P.* البلید *T.* یك توبره - یك جوال بوطوبره‌لق - بر جوالق

SACHET. Petit sac *A.* کیس صغیر *P.* کیسه‌چه - همیانچه *T.* On appelle Sachet, un petit sac où l'on met des herbes - کیسه‌جك médicinaces, ou d'autres drogues, pour appliquer sur une partie malade *T.* اجزالو کیسه‌جك || Un sachet plein de sel, de soufre, de vif-argent, porté au cou, est bon, à ce qu'on dit, contre la peste طوز وکبریت وجیوه ایلە مملو بر کیسه‌جك گردنه تعلیق اولنمق دیدکلرینه کوره وبایه مقاومدر - On appelle Sachet odorant, un petit sac dans lequel on a mis des parfums *A.* کیس العطریات *P.* کیسهٔ عطرآگین *T.* قوخولو شیئلر ایلە طولو کیسه‌جك || Elle a toujours des sachets sur son lit یتاغنده دائما قوخولو شیئلر ایله طولو کیسه‌جکلر وار در

SACOCHE. Nom qu'on donne à deux sacs de cuir, joints ensemble, et dont les courriers et d'autres personnes se servent en voyageant *A.* خریطة pl. خرایط - عیبة pl. عیبات - خرج - خرج pl. خِرَجة *P.* تکیسه - تلیسه - خرجین *T.* هکبه - اولاق همیانچەسی

SACRAMENTAL, ou SACRAMENTEL. Qui concerne les sacremens *A.* تقدیسی || Mot sacramental كلمة التقدیس Les paroles sacramentelles الفاظ التقدیس

SACRAMENTALEMENT, SACRAMENTELLEMENT, adv. *A.* علی وجه التقدیس || Le corps de Jésus-Christ est réellement et sacramentellement dans l'Eucharistie حضرت عیسینك تن شریفی ذبیحهٔ مبارکەده حقیقةً وعلی وجه التقدیس موجود در

SACRE. Espèce de faucon *A.* صقر pl. صقور *P.* چرغ *T.* چاقر

SACRE. Action par laquelle on sacre un roi *A.* رسم التقدیس || Les Pairs assistent au sacre du Roi پادشاهك تقدیسی رسمنده پُر رتبەسنده اولان عظمای دولت حاضر بولنور

SACREMENT. Signe visible d'une chose instituée de Dieu *A.* شعیرة الله pl. شعایر الله || Les sacremens de l'ancienne loi شریعت قدیمەده موجود اولان شعایر الله La circoncision était un sacrement de l'ancienne loi امر ختان شریعت قدیمەده شعایر اللهك بری ایدی - On appelle Sacremens, les sept sacremens de la nouvelle loi, institués par Jésus-Christ *A.* مناسك سبعة مقدسة || Le baptême est un sacrement امر تعمید مناسك مقدسەدندر Le sacrement de baptême, de mariage منسك تعمید ونكاح La forme, la matière du sacrement منسك مقدس مقدسك صورتی ومادەسی

On appelle l'Eucharistie, Le saint sacrement *A.* ذبیحة مقدسة - ذبیحهٔ مقدسیه || Adorer le saint sacrement نسیكة مباركة ذبیحهٔ مباركه‌یی عبادت ایتمك le porter aux malades مرضایه كوتورمك

SACRER. Conférer un caractère de sainteté par le sacre ou par la consécration *A.* اجراء الرسم التقدیس - تقدیس *P.* آیین || مقدس قلمق *T.* مقدس ساختن - تقدیسرا بجا آوردن C'est ordinairement à Reims qu'on sacre les rois de France فرانسه پادشاهلرینك رسم تقدیسلری عادتا فلان شهرده اجرا اولنور

SACRÉ. *A.* مقدس *P.* تقدیسکرده - تقدیس پذیرفته *T.* قدسی

تقديس اولنمش

Il se dit aussi au substantif, par opposition à Profane, des choses auxquelles on doit une vénération particulière *A.* مبارك — On dit aussi, La personne sacrée du Roi ذات مبارك سلطان — On dit, qu'un dépôt, qu'un secret confié par un ami, sont des choses sacrées دوست طرفندن وديعه قلنان شئ وياخود سرّ امانة الله اولمغله اشياء مباركهدن معدود در — دوستك سرّى امانة اللهدر — On appelle Ordres sacrés, la prêtrise, le diaconat *A.* pl. طريقات مباركة

En parlant d'un homme qui n'est retenu sur rien par aucun respect de religion, on dit, que c'est un homme pour lequel il n'y a rien de sacré عندنده عزيز ومحترم بر شئ يوقدر

On appelle l'ancien et le nouveau Testament, Les livres sacrés *A.* كتب شريفة — et on dit, L'histoire sacrée, par opposition à l'histoire profane *A.* تاريخ الوقايع المباركة

SACRER. Blasphémer. V. ce mot.

SACRIFICATEUR. Ministre préposé pour faire des sacrifices *A.* مهدى القربان *P.* تقديمساز بسمل *T.* قربان ايتمكه مأمور || Le grand sacrificateur رئيس المهديين القرابين L'office de sacrificateur مهدئ قربان اولان كمسنهنك مأموريتى

SACRIFICATURE. La dignité de sacrificateur *A.* خدمة الاهداء القرابين

SACRIFICE. Culte que l'on rend à Dieu par l'oblation de quelque victime *A.* هدى pl. هديات — قربان pl. قرابين *P.* بسمل *T.* قربان || Sacrifice expiatoire هدى لاستغفار الذنوب Les sacrifices de l'ancienne loi شريعت قديمه موجبنجه تقديم اولنان هديات — Offrir, faire un sacrifice تقديم هدى ايتمك في سبيل الله تقديم قربان ايتمك Les cérémonies du sacrifice قربانك رسوم معتادهسى La victime destinée au sacrifice قربان ايچون تخصيص اولنمش ذبيحه

On dit figur. et proverb. Obéissance vaut mieux que sacrifice, pour dire, que rien ne plaît tant à Dieu que la soumission à sa volonté تحصيل رضاى ربّ العالمين تقديم قرابيندن اوليدر

SACRIFICE. Privation que l'on s'impose, ou à laquelle on se résigne *A.* فداء *P.* برخى || Faire à Dieu le sacrifice de soi-même في سبيل لوجه الله تعالى فداى نفس ايتمك de sa vie الله فداى جان ايتمك Je vous fais le sacrifice de tous les intérêts que j'ai dans cette affaire بو خصوصده اولان اغراض مخصوصهمك جملهسنى سنك اوغوركه فدا ايدرم Si j'oublie l'injure qu'il m'a faite, si je ne cherche point à m'en venger, c'est un sacrifice que je vous fais بكا ايتديكى تحقيرى فراموش ايله سوداى انتقامدن فراغت اتيسهم انجق سنك خاطركه رعايةً فداى حق ايتمش اولورم

SACRIFIER. Faire un sacrifice à Dieu *A.* تقديم — اهداء الهدى القربان *P.* تقديم بسمل كردن *T.* قربان ايتمك || Sacrifier des victimes ذبح قرابين ايتمك Abraham voulut sacrifier son propre fils pour obéir à Dieu حضرت ابراهيم تحصيل رضاى بارى ضمننده اوغلنى قربان ايلمكه راضى اولدى

Sacrifier quelqu'un, signifie, le rendre victime de quelque vue || Ce ministre a été sacrifié بو وكيل دولت قربان اولدى On a sacrifié ce subalterne, pour sauver l'honneur d'un homme puissant بو ذات ذى قوّت جليل الشانك عرضنى محافظه ايچون پس پايهده اولان خدمهنك بريني قربان ايتمشلر در فلان كمسنه فدا ايلديلر Cet homme a été sacrifié injustement فلان كمسنه بغير حق قربان اولدى

SACRIFIER. S'imposer une privation *A.* فداء *P.* برخى كردن *T.* فدا ايتمك || Il a sacrifié ses intérêts à son ami اغراض ومصالح مخصوصهسنى دوستى اوغورينه فدا ايلدى — On dit aussi, Sacrifier une personne, une chose à une autre, pour dire, consentir à en être privé, pour en conserver une autre || J'ai sacrifié deux mille écus pour mon repos راحتم ايچون ايكىبيك غروش فدا ايلدم Sacrifier sa fortune à son honneur بر كمسنه عرضيچون مالنى فدا ايتمك — un ami à un bon mot مضمونى قاچرمامق ايچون بر دوست فدا ايتمك — l'ancien amant au nouveau عاشق جديد ايچون قديمنى فدا ايتمك Il a sacrifié la moitié du bâtiment à l'escalier نردبانى اويدرمق ايچون بنانك نصفنى فدا ايلدى Sacrifier tout à ses intérêts, à sa gloire, à son ambition اغراض مخصوصهسنى ترويج واجرا ومراتب علوّ واقباله ارتقا وحرص نام وشانى استيفا ايچون هر شيئى فدا ايتمك Il sacrifierait sa vie pour lui فلانك اوغورينه جاننى فدا ايدهجكدر — فداى باش وجان ايدهجكدر

On dit aussi, Sacrifier tout son temps, tout son loisir à une chose, pour dire, l'y employer بر كمسنه نقد وقتنى فلان شيئه صرف ايتمك

Se sacrifier pour ..., signifie, se dévouer à ... A. فدا النفس P. برخی جان کردن T. کندوبی فدا ایتمک || Les bons sujets se sacrifient pour leur roi رعایانک ایوسی پادشاه اوغورینه فدای نفس ایدر Je me sacrifierais pour vous سنک اوغورکه فدای نفس ایدرم

SACRILÉGE. Il se dit en général de toute profanation des choses sacrées A. وضع الید التعرّض لاشیا – تعرّض لاشیا المبارکة المبارکة P. دستدرازی بچیزهای مبارک T. اشیای مبارکه یه طوقنمه – اشیای مبارکه یه تعرّض || Détestable, horrible sacrilége اشیای مبارکه یه تعرّض قبیلندن بر فعل واجب الاستکراه Commettre un sacrilége اشیای مبارکه یه تعرّض قبیلندن بر فعل ارتکاب ایتمک Piller une église, c'est un sacrilége بر کلیسایی یغما ایتمک اشیای مبارکه یه وضع ید تعرّض ایتمکدر Être accusé de sacrilége اشیای مبارکه یه وضع ید تعرّض تهمتیله متهم اولمق C'est un sacrilége que d'attenter sur la personne des rois نفس ملوکه قصد اسائت ایتمک کفر عدّ اولنور – اشیای مبارکه یه تعرّض قبیلندن عدّ اولنور

SACRILÉGE. Celui qui commet un sacrilége A. واضع الید التعرّض لاشیاء المبارکة P. دستدراز بچیزهای مبارک T. مبارک شیلره طوقنیجی

On dit aussi, Pensée, dessein, action, main, bouche sacrilége معنا ونیّت وفعل کفر آمیز وید کفر آلود ودهان کفر نشان

SACRISTAIN. Celui qui a soin de la sacristie d'une église A. واهف الخزانة الکنیسة T. کلیسا اشیاسی خزینه‌سنک حافظی

SACRISTIE. Lieu destiné pour serrer les vases sacrés, les ornemens d'église A. خزانة الاوانی الکنیسة – خزانة الاشیاء الکنیسة T. کلیسا اشیاسی خزینه‌سی

SACRUM. T. d'Anat. Il se dit pour désigner un os qui est la base et le soutien de toute l'épine du dos A. عجب P. مهرهٔ پشتمازه T. قویرق صوقمی کمیکی

SADUCÉEN. Qui professe le saducéisme A. زندیق pl. زنادقة

SADUCÉISME. Doctrine des Saducéens, qui étaient une secte fameuse chez les Juifs A. زندقة – مذهب الزنادقة T. زندیقلق

SAFRAN, ou CROCUS. Plante bulbeuse A. زعفران – جسد P. کرسم T. صفران || Il est jaune comme du safran زعفران کبی صاب صاریدر Il a le teint jaune comme safran رنگ روییی

– زعفرانیدر Safran bâtard. V. Carthame.

SAFRANER. Apprêter avec du safran A. تقزیح بالزعفران P. کرسم آلود کردن T. صفران ایله تربیه ایتمک

Et jaunir avec du safran A. زعفرة – تجسید – تصبیغ بالزعفران P. رنگ کرسم زدن T. صفران ایله بویامق

SAFRANÉ. A. مزعفر – مجسّد – مصبوغ بالزعفران P. کرسمناک – کرسمرنگ T. صفرانلو – صفران ایله بویانمش || Du riz safrané صفرانلو پلاو De la toile safranée صفران ایله بویانمش بز

SAGACE. Doué de pénétration d'esprit A. فطین pl. فطن – اهل الفطنة – جزیل الرأی P. باریک اندیش – بهرأی T. اینجه عقللو – زیرک

SAGACITÉ. Pénétration d'esprit, perspicacité A. فطنت – فطانت – جزالة الرأی – اصالة الرأی P. باریک اندیشی – بهرأیی T. زیرکلک – اینجه عقللیلق || C'est un homme d'une grande sagacité غایت اصالت رأی ایله موصوف بر آدمدر Il a fallu avoir beaucoup de sagacité pour prévoir que... بویله اوله‌جغنی مقدّم استدراک ایچون چوق باریک اندیشلک لازم ایدی V. aussi Pénétration.

SAGE. Prudent A عاقل pl. عقلا – نهیّ pl. انهیا – ذوالنهی pl. ذوی النهی – صاحب الدرایة – لبیب pl. البّاء – اریب P. دانا – خردمند – هوشیار T. عقللو || Un homme sage بر مرد عاقل Les adversités l'ont rendu sage شداید دهره دوچار اولدیغی تقریبیله تحصیل عقل ایتمش اولدی Il a fait en homme sage عاقل ادم کبی حرکت ایلدی – حکیمانه حرکت ایلدی Il est plus heureux que sage بختی عقلندن غالبدر – قوّت بختی عقلنه غالبدر

Il se prend aussi substantivement, et alors on emploie encore le mot A. حکیم || Le sage des Stoïciens زمرهٔ رواقیونک حکیمی Le sage est maître de ses passions حکیم وعاقل اولان کشی تمالک نفس ایدر Le sage ne s'enorgueillit point dans la prospérité عاقل اولان کشی وقت بختیاری واقبالده کسب غرور ایتمز – On appelle Salomon, Le sage A. حکیم – حکیم سلیمان || Le sage dit dans ses proverbes حکیم امثالنده دیمشکه – On donne aussi le nom de Sage à ceux qui se sont distingués autrefois par une profonde connaissance des sciences A. حکیم pl. حکماء P. فرزانه – راد – دانشمند – حکمت شناس || Les sept sages de la Grèce حکمای سبعهٔ یونان

SAGE, signifie aussi, modéré, retenu, réglé dans sa conduite *A.* حازم pl. حزما *P.* هوشمند *T.* اوصلو || Il ne s'est point emporté, il a été sage dans cette rencontre بو دفعه غضبه کلمیوب حزامت ایله حرکت ایلدی Il a été débauché, libertin quelque temps, présentement il est sage بر مدت هواسنه تابع مستیب الحال ایکن بو دفعه هوشمندی وحزامت پیدا ایلدی Il est sage avant le temps بیوقت کسب حزامت ایلدی

On dit d'un enfant, qu'il est sage, pour dire, qu'il est posé *A.* راسخ العقل *P.* سنجیده عقل *T.* عقلی دوروشمش

En parlant des femmes, il signifie, modeste, chaste *A.* عقیلة ـ صالحة ـ ادیبة ـ عفیفة *P.* پاکدامن *T.* اوصلو ادبلو

On dit par manière d'avertissement, Soyez sage عقلکی باشنه جویر C'est pour vous apprendre à être sage اشتد سکا تعلیم ایچوندر Soyez plus sage à l'avenir بوندنصکره عاقل اول عقل

SAGE, se dit aussi des actions, des paroles *A.* معقول ـ مقرون بالصواب *P.* فرهنگ آمیز ـ عاقلانه *T.* اوصلو ـ یوللو || Une conduite, un conseil sage عاقلانه ـ حرکت معقوله ونصح معقول اصول عقله ـ جواب معقول une réponse حرکت ونصیحت موافق جواب با صواب

Il se dit aussi des animaux, pour signifier, doux, obéissant *A.* منقاد ـ ذلول *P.* رام *T.* یواش || Un cheval sage منقاد ورام بر دابة un chien بر کلب ذلول

SAGE-FEMME. Celle dont le métier est d'accoucher les femmes *A.* قابلة *P.* ماماجه ـ پیشنشین *T.* ابه || Habile sage-femme قابلهٔ ماهره

SAGEMENT. D'une manière sage *A.* بالعقل ـ بالدرایة *P.* حکیمانه ـ درایتکارانه ـ عاقلانه ـ هوشمندانه ـ خردمندانه *T.* اوصلولق ایله || Il s'est toujours conduit sagement هر حالده عاقلانه سویلر Il parle sagement حکیمانه حرکت ایلدی Il a sagement conduit sa barque کشتئ امورینی عاقلانه اداره ایلدی Un livre écrit sagement بالعقل والدرایه انشا اولنمش تالیف

SAGESSE. Prudence *A.* درایت ـ عقل ـ نهاوت ـ نهاء *P.* خردمندی ـ هوشمندی ـ دانایی *T.* عقللیلق || Grande sagesse عقل ـ عقل نا بهنگام prématurée عقل ودرایت تامه consommée عقل کامل بیوقت Il agit selon sa sagesse ordinaire مألوف اولدیغی درایت اوزره عمل وحرکت ایدر

Il signifie aussi, modération, retenue *A.* حزامة ـ حزم *P.* هوشمندی *T.* اوصلولق || Il faut beaucoup de sagesse pour ne pas s'emporter en pareille occasion بو مثللو حالت وقوعنده غضبه کلمامک خیلی حزامته محتاجدر Dans ses plus grandes prospérités, il a toujours conservé beaucoup de sagesse حال کمال اقبالنده بیله دائما حزامت اوزره حرکت ایلدی

Et modestie, pudeur *A.* ادب ـ عفت ـ صلاح *P.* پادکدامنی *T.* ادبلولق || Elle a un air de sagesse dans tout ce qu'elle dit بو خاتونک کافهٔ اقوالنده بر صورت صلاح وعفت وار در

SAGESSE. Connaissance des choses, soit naturelle, soit acquise *A.* معرفت ـ علم ـ وقوف *P.* دانش ـ فرهنگی *T.* بیلش || Toute la sagesse des hommes n'est que folie devant Dieu بنی آدمک علم ومعرفتی عند الحق محض جهل وجنوندر

Et la connaissance des choses divines et humaines *A.* حکمت ـ عقل || L'étude de la sagesse مطالعهٔ حکمت Sagesse donnée de Dieu موهوب من عند الله اولان عقل Le don de sagesse est un des sept dons du Saint-Esprit موهبهٔ عقل روح قدسدن ویرلمش مواهب سبعه‌دن بریدر La sagesse de Salomon حکمت حضرت سلیمان ـ Un des livres de l'Écriture-Sainte s'appelle Le livre de la sagesse *A.* سفر الحکمة

On appelle le Verbe, La sagesse éternelle, La sagesse incréée *A.* عقل ازلی وعقل غیر مخلوق Et en tant qu'il s'est revêtu de notre humanité, La sagesee incarnée *A.* عقل مجسد

SAGITTAIRE. Archer. Il ne se dit que du neuvième signe du Zodiaque *A.* برج القوس *P.* برج کمان

SAGOUIN. Sorte de petit singe *A.* قرید *P.* پوژینک *T.* میمونجق

Il se dit figur. d'un homme malpropre *A.* متقشف *P.* چرک آلود *T.* کیرلو پاسلو

SAIGNANT. Qui dégoutte de sang *A.* دامی *P.* خونچکان ـ خونفشان *T.* قاندین ـ قان طملدیجی || Avoir le nez tout saignant دامی الانف اولمق Avoir la bouche saignante دامی الفم اولمق ـ بر کمسنه‌نک اغزی قانه‌مش اولمق ـ On dit figur., que la plaie est encore saignante, pour dire, que le malheur est encore tout récent یاره‌نک هنوز قانی آقار

SAIGNÉE. Ouverture de la veine pour tirer du sang *A.* فصد *P.* رکزنی *T.* قان آلمه || Les vaisseaux petits et roulants rendent la saignée difficile طمرلر خرده وجایل اولنجه فصد مشکل

La saignée est un grand remède فصد مادّه‌سی ادویهٔ اولور عظیمه‌دندر

Il se prend aussi, pour le sang qu'on tire par l'ouverture de la veine *A.* فصید *P.* خون فصد *T.* طمردن آقیدیلان قان || Grande, abondante saignée فصید غزیر

Saignée, se dit aussi d'une rigole que l'on fait pour tirer de l'eau de quelque endroit *A.* قِصاب - بثق pl. بثوق - تفصید pl. تفاصید *P.* فرغر *T.* صو صواغی || On fit une grande saignée aux fossés de la place قلعه‌نك خندقلرینه عظیم صو صواغی آچلمشدر Des saignées pour dessécher une marée بر چپللك یری قورتمق ایچون احداث اولنان صوصواقلری

SAIGNEMENT. Écoulement de sang par le nez *A.* رعاف *P.* ریزش خون بینی *T.* برون قانامه || N'y a-t-il pas moyen d'arrêter ce saignement de nez? رعافك انقطاعی چاره‌سی یوقمیدر

Il se dit aussi absolument pour Épanchement de sang *A.* نزف - نزف الدم - سیلان الدم *P.* ریزش خون *T.* قان آقمه || La plaie a recommencé à saigner, et ce saignement est de mauvais augure جراحتدن تکرار قان آقمغه باشلادی بو عارضهٔ نزف علامت خیر دکلدر

SAIGNER. Tirer du sang en ouvrant la veine *A.* فصد - افتصاد - شرط - بزغ - شق العرق *P.* رگ زدن *T.* قان آلمق - طمری یارمق || Saigner un malade à la gorge خسته‌یه بوغازدن قان آلمق - فصد ایتمك un cheval بر آتدن قان آلمق Il a appris à saigner فن فصدی اوکرندی

Saigner, au neutre, se dit de la partie de l'animal dont il sort du sang *A.* دمی - نزف - سیلان الدم *P.* خون ریزیدن *T.* قان آقمق || Saigner du nez بروندن قان آقمق Il faut laisser saigner la plaie یاره‌دن دمك سیلانی کسماملو در Le doigt lui saigne پرمغندن قان آقار — On dit figur. d'une offense, d'un malheur dont on conserve long-temps le souvenir, que la plaie saigne encore حالا قانی آقار بر یاره در — On dit aussi, Le coeur me saigne, lui saigne, pour dire, qu'on est sensiblement touché de quelque chose بغرم - جکرم خون اولور خون اولور || Quand je pense à ce malheur-là, le coeur m'en saigne encore بو مصیبت خاطرمه کلدکچه جکرم خون اولور

Saigner un fossé, un marais, signifie, faire écouler par des rigoles une partie de l'eau qui s'y trouve *A.* تبثیق *P.* شکافتن - شکاف زدن *T.* یارمق || On a saigné le fossé خندقك صوینی آقتمق ایچون بر طرفنی یاردیلر — On dit aussi, Saigner une rivière نهرك صوینی سمت آخره اقتمق ایچون بر طرفنی یارمق

Saigné. *A.* مفصود *P.* رگزده *T.* قان آلمش

SAIGNEUX. Taché de sang *A.* مدمّی *P.* خون آلود *T.* قانلو || Il a le nez saigneux بورنی قانلو در Un mouchoir tout saigneux بسبتون خون آلود بر یاغلق

SAILLANT. Qui avance, qui sort en dehors *A.* بادر الی الخارج *P.* بر جسته *T.* چیقمش - ایلرویه چیقمش || Les parties saillantes d'un bâtiment بنانك خارجه متبادر اولان ایلرویه چیقمش یرلری - یرلری

En termes de fortification, Angle saillant, c'est celui dont le sommet est du côté de la campagne *A.* زاویهٔ خارجة *P.* کوشهٔ بیرونی *T.* دیش کوشه - ایلرویه چیقان کوشه

En parlant d'un ouvrage d'esprit, il signifie figur., vif, brillant *T.* پرلاق || Cet ouvrage est bien écrit, mais il n'y a rien de saillant بو تألیفك انشاسی کوزلدر انجق درونندە پرلاق بر یر یوقدر

SAILLIE. Sortie d'un liquide avec impétuosité *A.* فوران *P.* زهاب - بر جستگی *T.* فشقرمه - چیقمه - آتیلدرق || Le sang ne sortait de la veine que par saillies قان طمردن آتیلدرق فشقرر ایدی Ce jet d'eau ne vient que par saillies بو فسقیه‌نك صویی آتیلدرق چیقار

Figur. Emportement, boutade *A.* بادرة - نازیة pl. بوادر *P.* تند خویی - تیز خویی *T.* تیزلك || Saillie dangereuse تهلکه‌لو بر بادره Dans sa colère il a de fâcheuses saillies حال غضبنده حادّ البوادر در Il faut réprimer les saillies de la jeunesse حال شبابده اولان بوادرك قهری لازمدر Tout d'un coup il lui prit une saillie بغتةً بر بادره‌سی ظهور ایلدی C'est une saillie de gaieté qu'il faut pardonner à son âge طیش وشطارتدن نشأت ایتمش بر بادره اولمغله سننه کوره معذور طوتلمق اقتضا ایدر

Saillie. Trait d'esprit vif et brillant, qui semble échapper dans un ouvrage d'esprit et dans la conversation *A.* بدیهة pl. بدایه - فلتة pl. فلتات - افتلات الکلام *P.* سخن چابك اندیشیده *T.* بولش - بولش چاپکلکی || Une saillie spirituelle, agréable لطیف و پر ذکا بر بولش Cet écrivain a d'heureuses saillies بو

کاتب بدایه وفلتاته موفقدر Il abonde en saillies, mais il manque de profondeur et de suite افتلات کلامی زیاده‌سیله در انجق رابطه وتعمق یوقدر

SAILLIE. T. d'Archit. L'avance d'une pièce hors du corps du bâtiment *A.* کنة ـ طنف pl. کنان *P.* بنای برجسته *T.* چیقمه || Un cabinet en saillie چیقمه بر اوطه

SAILLIR. Il se dit des choses liquides qui jaillissent, qui sortent avec impétuosité *A.* انثعاب ـ فوران *P.* زهیدن *T.* فشقرمق || Quand Moïse frappa le rocher, il en saillit une source d'eau حضرت موسی عصا ایلە قیایه ضرب ایلدکده بر عین قان فلانک ما فوران ایلدی Le sang saillissait de sa veine طمرندن فشقرر ایدی ـ طمرندن انثعاب ایدر ایدی

SAILLIR. Il se dit des animaux lorsqu'ils couvrent leurs femelles *A.* نزاء ـ قوع ـ قیاع *P.* در گشن ـ گشنی کردن *T.* آشمق ـ گرفتن || Quand le taureau saillit une vache ارککک حیوان دیشی‌یه آشدیغی حالده Faire saillir une jument بوغه اینکه آیغری قصراغه آشدرمق

SAILLI. *A.* مقیوع *P.* در گشن گرفته *T.* آشنمش

SAILLIR. Il se dit en Architecture, des bâtimens qui débordent le nu du mur *A.* خروج *P.* بیرون آمدن *T.* چیقمق || Ce balcon saille trop بو قمریه چوق چیقار

SAIN. De bonne constitution, qui jouit d'une bonne santé *A.* بریٔ من الاسقام ـ سالم ـ صحیح المزاج ـ اصحا pl. صحیح قویٔ البنیة ـ *P.* تندرست *T.* صاغ || Un corps bien sain بر وجود قویٔ البنیه Cet homme n'est pas sain بو آدم صحیح دکلدر ـ المزاج تندرست Il est revenu sain et gaillard مصحوباً بالصحة ـ آمناً وسالماً وفرحاً ومسروراً عودت ایلدی Il قلباً وقالباً صحیح وسالم Sain de corps et d'esprit والفرحة s'est sauvé sain et sauf بالامن والسلامه خلاص بولدی ـ Il se dit aussi des parties du corps || On lui a trouvé les parties nobles saines et entières اعضای شریفه‌سی درست وصحیح بولندی بو آتک صاغ وسالم ـ Ce cheval a les jambes fort saines آیاقلری صحیح وسالمدر ـ Il se dit aussi des choses || Ces marchandises sont arrivées saines et sauves بو مالل مصحوباً آمناً وسالماً کلمشدر ـ بالامن والسلامه واصل اولمشدر Voilà des pommes encore fort saines pour la saison بو موسمه کوره المالر صحیح وسالمدر Tout ce bois de charpente s'est trouvé fort sain بو کراستەنک مجموعی صحیح وسالم بولندی Les

fondemens de cet édifice paraissent sains et entiers بو بنانک تملری صحیح وبی نقصان کورینور ـ Il signifie aussi, salubre. V. ce mot.

SAIN, se dit aussi du jugement, de l'esprit *A.* سدید ـ سلیم ـ ذو سداد *P.* درست *T.* طوغری ـ صاغلم || La saine raison سداد رأی ایله La saine critique سداد عقل ـ عقل سلیم رأی سدید Il a le jugement, l'esprit sain اولان انتقاد احوال وعقل سلیم صاحبیدر

On dit, Un style sain, pour dire, un style pur et exempt de mauvais goût *A.* سالم من السقامة *P.* بیقصور *T.* قصورسز || Son style en général est sain سبک وعباره‌سی علی الاطلاق سقامتدن سالمدر

On appelle Sainte doctrine, la doctrine qui est orthodoxe حقه مقارن افکار وآرا ـ On dit aussi, Opinions saines مذهب حق

SAINDOUX. Graisse de pourceau *A.* شحم الخنزیر *P.* روغن خوک *T.* خنزیر یاغی

SAINEMENT. D'une manière saine *A.* بالصحة ـ مقروناً بالصحة *P.* در حال درستی *T.* صاغلق ایلە || Pour vivre sainement, il faut éviter tous les excès بالصحة والعافیة تعیش ایتمک مشتهیات نفسه مبالغه وافراطدن اجتنابه متوقف بر صحته مقرون اولمیان طعامه Manger peu sainement رغبت ایتمک کیفیتدر

On dit figur. Juger sainement des choses, pour dire, en juger selon la droite raison *A.* بسداد العقل ـ بعقل السلیم *P.* با رأی درست *T.* طوغریلق ایلە || Il faut juger sainement des choses عقل سلیم ایلە حکم ـ سداد عقل ایلە رأی ایتملو در ایتمک اقتضا ایدر

SAINT. Essentiellement pur et parfait *A.* مقدس En ce sens il ne se dit que de Dieu حضرت رب قدوس || La Sainte Trinité اقانیم ثلثهٔ مقدسه Le Saint Esprit روح القدس

Il se dit aussi des créatures les plus parfaites, des esprits bienheureux || La Sainte Vierge حضرت بتول Les saints anges ملایکهٔ کرام حضراتی Les saints apôtres حواریون حضراتی Les saints docteurs علمای عظام حضراتی Les saints martyrs شهدای کرام حضراتی Les saints Pères ائمهٔ عظام حضراتی Saint Pierre حضرت پتروس

Il se dit encore des hommes qui vivent selon la loi de Dieu *A.* مبارک pl. مبارکین ـ عزیز pl. اعزّة || Un saint homme بر آدم مبارک Un saint personnage بر ذات عزیز ومبارک Une âme

اعظم نفس مبارك sainte Le plus grand pécheur peut devenir saint گناهكاران ذوات مباركينك صلاحنه قدر واصل اولمق ممكندر

Et des choses qui sont conformes à la loi de Dieu *A.* مبارك || Une action, une pensée sainte بر فعل وبر فكر مبارك De saintes oeuvres اعمال مباركه Mener une vie fort sainte عيش مبارك اوزره كچنمك — Et des choses respectables || La sainte union conjugale بين الازواج — مزاوجتنك اتحاد مباركى رعايتى واجب اولان اتحاد مبارك La sainte autorité des magistrats قضاتنك حكومت مباركه‌لرى — On appelle la Palestine, La terre sainte ارض مباركه Et les lieux où sont opérés les mystères de la rédemption, Lieux saints امكنهٔ مباركه — اراضئ مباركه Et la semaine qui précède le jour de Pâques, La semaine sainte *A.* اسبوع مبارك *P.* هفتهٔ مبارك *T.* مبارك هفته Et tous les jours de cette semaine s'appellent saints *A.* ايام مباركة *P.* روزهاى مبارك *T.* مبارك كونلر

Saint, se dit aussi des choses qui appartiennent à la religion *A.* شريف || La sainte Bible كتاب الله شريف Les livres saints كتب شريفه Les saints canons احكام شريفه — فتاواى شريفه

Saint, subst. Celui qui vit selon la loi de Dieu *A.* ولى الله pl. اولياء الله — عزيز pl. اعزّة || C'est un grand saint اعاظم اعزّهٔ كرامدن بريدر C'est un saint اولياء اللهدندر

Sainte-Barbe. T. de Mar. Un lieu dans les vaisseaux où l'on serre la poudre et les ustensiles de l'artillerie *T.* صانته باربه

SAINTEMENT. D'une manière sainte *A.* مباركاً — عزيزاً *P.* مباركانه *T.* عزيز كبى || Il a vécu saintement ايام عمريغى عزيزاً ومباركاً عزيز كبى كچندى — امرار ايلدى Il est mort saintement عزيزاً ومباركاً ارتحال ايلدى

SAINTETÉ. Qualité de ce qui est saint *A.* شرافت || Grande sainteté شرافت جليله La sainteté des apôtres حواريون حضراتنك شرافتى La sainteté de ses moeurs شرافت اخلاقى — اخلاق شرافتى d'un lieu شرافت مكان وآدابنده بديدار اولان آثار شرافت de la religion chrétienne دين عيسوينك شرافتى du mariage شرافت نكاح — رابطهٔ نكاحك شرافتى

Il se dit par excellence de Dieu *A.* قدسيت — قدس || Dieu est la sainteté même حق تعالى حضرتلرى قدس محضدر

Sainteté. Titre d'honneur qu'on donne au Pape *T.* جناب شرافت مآبلرى

SAÏQUE. Vaisseau de charge dont on se sert sur la Mediterranée *T.* شايقه

SAISIE. T. de Jurisp. Acte par lequel on saisit les biens d'un débiteur *A* ضبط بمعرفة الشرع *T.* معرفت شرع ايله آليقويمه || Saisie mobilière ممكن النقل اولان اموالك معرفت شرع ايله ضبطى

SAISINE. T. de Pratique. Prise de prossession d'un fonds, en vertu d'un acte qui en est donné par le propriétaire *A.* ضبط — تصرّف || Mettre quelqu'un en possession et saisine d'une terre بر ارضى فلان كمسنه‌نك دست تصرّف وتملكنه تسليم ايتمك Prendre possession et saisine دست ضبط وتملكه اخذ ايتمك Être en saisine واضع اليد تصرّف اولمق

Il se dit aussi de l'acte même par lequel le seigneur met en possession *A.* كتاب التمليك *P.* ملكنامه *T.* تمليكى حاوى سند

SAISIR. Prendre tout d'un coup et avec effort *A.* اخذ — اختلاس *P.* ربودن *T.* قاپمق — قاورەمق — طوتمق || Saisir quelqu'un au collet بر كمسنه‌يى يقەسندن قاورەمق lui saisir l'épée بر كمسنه‌نك قلجنى قاپمق — قلجنى ربودهٔ دست — On a saisi les voleurs حراميلر اخذ اولندى اختطاف ايتمك طوتلدى

On dit figurément à un homme qui a mal compris, Vous n'avez pas bien saisi ce que j'ai dit ديديكم كلامك معناسنى لايقى اوزره اخذ ايده‌مدك — On dit aussi, Il faut saisir ce qu'on entend بر كمسنه ديكلديكى كلامك معناسنى اخذ ايتملو در Le traducteur n'a pas saisi parfaitement ce passage مترجم بو عباره‌نك معناسنى كركى كبى اخذ ايده‌مدى

On dit aussi d'un homme qui a la conception vive et forte, Il saisit tout d'un coup les choses سرعت انتقالى وار در

On dit, Saisir l'occasion, le moment favorable, pour dire, en profiter *A.* اغتنام الفرصة — اختلاس الفرصة *P.* وقت مناسبرا گرفتن *T.* فرصتى يقەلمق

Saisir. T. de Jurisp. Arrêter, retenir quelque chose par autorité de Justice *A.* حبس بمعرفة الشرع — توقيف بمعرفة الشرع *P.* بمعرفت شرع باز داشتن *T.* معرفت شرع ايله آليقويمق || Saisir des meubles et des immeubles املاك وعقار واشياى ممكن النقلى معرفت شرع ايله حبس وتوقيف ايتدرمك Saisir les revenus d'une terre entre les mains du fermier چفتلكك وارداتنى معرفت شرعله ملتزمك الندە توقيف ايتدرمك

On dit aussi, que le mort saisit le vif, pour dire, qu'à l'instant même que quelqu'un meurt, son héritier devient le maître de son bien لدى الممات حياتده بولنان وارث مالك ميراث اولمش اولور

SAISIR se dit figur. des impressions subites que l'on éprouve *A.* اخذ – استيلا *P.* گرفتن *T.* يقه‌لمق || Le froid l'a saisi وجودينه شدت برودت مستولى اولدى La colique l'a saisi فلانى قولنج علتى يقه‌لدى La crainte, le désespoir l'a saisi خوف وخشيت وحال مأيوسيت فلانه مستولى اولدى

SE SAISIR de quelqu'un, signifie, le prendre, l'arrêter *A.* اخذ – اخذ وحبس *P.* گرفتن – گرفتن ودر زندان كردن *T.* طوتمق – طوتوب اليقويمق || Il faut se saisir de cet homme-là, c'est un voleur فلان كشى خرسز اولديغندن اخذ وحبس اولنمق اقتضا ايدر

SE SAISIR d'une chose, c'est la prendre, s'en rendre maître *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* آلمق || Il s'est saisi de l'argent, du cheval d'un tel فلانك اقچه‌سنى وآتنى ضبط ايلدى Il faut se saisir de cette place بو قلعه‌نك ضبطى لازمدر

On dit aussi, Se saisir et Être saisi, pour dire, être frappé subitement, touché de déplaisir, pénétré de douleur *A.* دهش – تدله – توله *P.* هوش ربوده شدن – دنگ شدن *T.* كندويى عقلى يرندن – فلانك عقلى كيدوب شاشمق – آلدرمق اوينامق || Quand on lui a dit cette nouvelle, il fut tellement saisi, qu'il se trouva mal بو خبر كندويه انها اولندقده شول رتبده متدله ومدهوش اولمشكه مزاجنه خلل عارض اولمشدر – Cette pensée m'a saisi بو فكر بنى دنگ وبيهوش ايلدى – عقلمى يرندن اويناتدى Quand on lui apprit la mort de son fils, il se saisit tellement, qu'il en mourut اوغلنك وفاتى خبرى فلانه انها اولندقده اولقدر دوچار دهشت اولمشكه شول رتبده كندويى آلدرديكه دفعةً هالك اولدى

SAISI. *A.* مضبوط – مأخوذ *P.* مختلس – ربوده *T.* قاپلمش – *A.* محبوس *P.* باز داشته *T.* آليقونمش – طوتلمش *P.* گرفته – *A.* مدهوش – متدله *P.* هوش ربوده *T.* كندويى آلدرمش

On dit, qu'on trouva le voleur saisi du vol, c'est-à-dire, ayant sur lui ce qu'il avait volé سارق مال مسروق اوزرنده ايكن اخذ اولندى – En termes de Pratique, on dit au substantif Le saisi, pour dire, le débiteur sur qui l'on a fait une saisie || Le saisi et le saisissant مالى حبس اولنان ومالى حبس ايتدرن

SAISISSANT, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase, Froid saisissant, c'est-à-dire, qui saisit, qui surprend tout d'un coup *A.* برد دفعى التأثير *P.* سرماى زود تأثير *T.* قاوراييجى صوغوق

SAISISSANT, subst. Il se dit en termes de Pratique, de celui qui saisit en Justice *A.* حابس المال بمعرفة الشرع *P.* بازدارنده مال بمعرفت شرع *T.* معرفت شرع ايله حبس مال ايتدرن

SAISISSEMENT. Impression subite et violente que cause un grand déplaisir *A.* دهشت – وله – دله *P.* هوش ربودگى *T.* كندويى آلدرمه – اوينامه – عقل يرندن || Il s'est pas encore revenu du saisissement que lui a causé cette nouvelle بو خبرك استماعنده دوچار اولديغى حال دله ودهشتدن هنوز كندويه گلمدى

SAISON. L'une des quatre parties de l'année *A.* فصل pl. فصول || Les quatre saisons de l'année sont le printemps, l'été, l'automne et l'hiver فصول اربعه ربيع وصيف وخريف وشتادر L'hiver est la plus rude des saisons فصل شتا اشدّ فصولدر

On appelle le printemps, La saison nouvelle *T.* اوّلبهار Et l'automne, L'arrière-saison *T.* كهنه بهار

On dit, La première, ou la dernière saison de la vie, pour dire, la jeunesse, ou la vieillesse وقت بهار عمر ووقت خزان عمر

SAISON, se dit aussi du temps où l'on sème, ou l'on recueille certains grains, certains fruits *A.* موسم *P.* هنگام *T.* وقت || Saison des semailles موسم زراعت – موسم القاء التخم – تخم اكه‌جك وقت des foins گياه موسمى Des fruits de la saison ميوه موسمى – On dit aussi, La saison des perdrix, des cailles, etc. pour dire, le temps où il y en a en abondance كيكلك وكوكرجين موسمى

Il signifie aussi, le temps propre pour faire quelque chose || Faire ses provisions dans la saison اقتضا ايدن ذخايرك تداركنى موسمنده ايتمك En temps et saison وقت وموسمنده Ces mets, ces fruits-là ne sont plus de saison بو طعاملر وبو ميوه‌لر موسم طعاملرى وميوه‌لرى دگلدر Ce que vous dites est hors de saison ديديككز كلام موسم صحبتى دگلدر – نا بهنگامدر – بموسمدر Vos conseils ne sont plus de saison اخطارات ونصايحك موسمه موافق دگلدر

SALADE. Mets composé d'herbes assaisonnées avec du vinaigre et de l'huile *A.* سليطة *T.* صلاته || Salade de laitues, de pourpier مارول وسمز اوت صلاته‌سى

SALAGE. Action de saler *A.* املاح *P.* نمكسودى *T.* طوزلمه ||

Le salage d'un porc coûte tant بر راس خنزیرک طوزلمه‌سی شو قدر مصرفه محتاجدر

SALAIRE. Payement pour travail *A.* اجرة ـ عمالة ـ جعيلة *P.* مزد دست *T.* ایشچیلک پاره‌سی ـ ال کراسی ou récompense pour service *A.* اجر pl. اجور ـ مکافات *P.* مزد *T.* بر کمسند || Recevoir le salaire de son travail خدمت اجرتی ایشچیلکی ـ ایشلدیکی نسنه‌نک کراسنی اخذ ایتمک Payer le salaire d'un artisan ارباب صنعتدن پاره‌سنی آلمق Il ne faut point retenir le salaire des domestiques بریسنک جعیلەسنی ادا ایتمک خدمتکار اجرتنی آلیقویمق جائز Est-ce là le salaire de tant de services Toute peine mérite salaire هر زحمت اجره سزا در دکلدر بو قدر خدمتلرک اجر ومکافاتی بومیدر

Il se dit figur. de la punition que mérite une mauvaise action *A.* جزاء ما ـ مجازات ـ جزاء سوء الصنيع ـ جزاء بالسوء *P.* بادافراه *T.* کوتیلک قارشولغی ـ یلیق || Il a fait une mauvaise action, il en a eu le salaire سوء صنیعک ایتدیکی Il a eu le salaire de ses crimes سوء عملک ـ جزاسنی بولدی ارتکاب ایلدیکی جنایتلرک جزاء ما یلیقنی بولدی

SALAISON. Action de saler des choses propres à manger *A.* تمليح *P.* روغن ساده‌نک *T.* طوزلمه نمکپاشی || La salaison du beurre طوزلمه Pendant le temps de la salaison تمليحی وقتنده

Il se dit aussi des choses salées *A.* مملوح pl. مملوحات *P.* نمکسود *T.* طوزلو || Viandes salées لحوم مملوحه طوزلو اتلر ـ

Pour les viandes, on emploie plus particulièrement les mots *A.* قديد ـ اشرارة *P.* نمکسود *T.* بصدرمه Et pour les poissons *A.* صحناة *P.* ماهی نمکسود *T.* طوزلو بالق ـ صلاموره بالغی

SALAMALEC. Terme Arabe, qui signifie, la paix avec vous *A.* سلام عليكم

SALAMANDRE. Animal du genre des lézards, qu'on croyait autre fois vivre dans le feu *A.* سمندر *P.* سمندور ـ سمندر ـ آذرتش ـ آذرشین ـ سمندل

SALANT. D'où l'on tire du sel. Il ne se dit qu'en ces phrases: Marais salans, puits salans طوز چیقار بطاقلق یرلر وقیولر

SALARIER. Récompenser, donner le salaire qui est dû *A.* اداء الاجرة ـ اداء المقابلة الخدمة *P.* مزد دادن *T.* اجرت اجرتنی ناقص || Il a été mal salarié حقی ویرمک ـ اوده‌مک ویردی

SALAUD. Il se dit d'un enfant sale et malpropre *A.* صبی متدنس *P.* کودک چرک آلود *T.* مردار چوجوق ـ Il se dit au figuré pour Ordurier || Il aime à faire des contes salauds مردار حکایه‌لره ـ مدنس حکایه‌لره هوسکار در

SALAUDE. Il se dit d'une femme sans moeurs et sans pudeur *A.* مقذرة ـ مدنسة المزاج *P.* تر دامن ـ آلوده دامن *T.* مردار مشربلو

SALE. Malpropre, plein d'ordures *A.* مقذر ـ متوسخ ـ درن *P.* خازناک ـ چرک آلود ـ نا پاک *T.* مردار ـ پاسلو ـ کیرلو || Il est toujours crasseux et sale دائما مقذر ومتوسخدر Avoir les mains sales الی کیرلو پاسلو اولمق ـ مقذر الايادی اولمق Une chambre sale مقذر ونا پاک بر اوطه Les rues sont sales en hiver وقت شتاده زوقاقلر مقذر وچرک آلود در Une eau sale et bourbeuse مقذر ووحلناک صو

Gris Sale. C'est le nom d'une couleur d'un gris terne *A.* ابلق *P.* کدر ـ جسیند ـ تیره ـ ابلک *T.* بوز قیر

On appelle, Paroles, actions sales, celles qui sont abscènes *A.* اقوال واعمال ملوثة ـ اقوال واعمال مدنسة ـ واعمال رافثة *P.* لوث آلود *T.* سخن وکردار ـ مردار سوزلر وایشلر ـ On dit aussi, Un sale intérêt, pour dire, un intérêt sordide *A.* غرض مدنس ـ غرض ملوث *P.* غرض تلوث آمیز *T.* مردار بر غرض

SALEMENT. D'une manière sale *A.* مقذرا ـ مدنسا *P.* بنا پاکی *T.* مردارجه || Il mange salement مدنسا اکل طعام ایدر

SALEP. Nom d'une substance qu'on prépare avec des racines d'orchis, et dont les Orientaux font un grand usage. V. au mot Orchis, le nom de cette plante en Arabe *T.* صالب

SALER. Assaisonner avec du sel *A.* تمليح ـ ازعاق *P.* نمک پاشیدن *T.* طوز قویمق ـ طوز آتمق || Saler une soupe چوربایه طوز قویمق ـ چوربایی ازعاق ایتمک Cela est trop salé پک طوزلو در

Il signifie aussi, mettre du sel sur des viandes crues pour les garder long-temps *A.* املاح *P.* نمکسود کردن *T.* طوزلمق || Saler du boeuf صغر اتنی طوزلمق ـ Il se dit aussi des poissons || Saler des harengs طرحوز بالغنی طوزلمق

Salé. *A.* مملوح ـ مزعوق *P.* نمکین ـ نمک آلود *T.* طوزلنمش ـ طوزلو ـ || Viande salée لحم مملوح Beurre salé طوزلنمش یاغ

Il est aussi adjectif dans ces phrases, Eaux salées *A.* میاه مالحة *P.* آب شور *T.* طوزلو صو Sources salées *A.* pl. ینابیع مالحة *P.*

طوزلو صو پیکاری .T زهاب شور

On dit figur. qu'une raillerie, qu'un propos est salé, pour dire, qu'ils sont ingénieux, piquants A. مليح P. نمكدار - نمكين T. طوزلو - دادی چوق

SALETÉ. Qualité de ce qui est sale A. قذارت P. نا پاكی T. كيرلولك - مردارلق || Je suis ennemi de la saleté كيرلولكك دشمنی یم La saleté de ses habits قذارت اثوابی des rues زوقاقلرك مردارلغی

Il signifie aussi, ordure A. وسخ pl. اوساخ - دنس pl. ادناس P. خاز - چرك T. بیلاشق - كير - مردارلق || Il y a ici des saletés qu'il faut ôter بو محلده اولان اوساخك رفعی لازمدر

SALETÉS. Paroles obscènes A. قذع pl. قذعات - فحش كلام pl. فحشيات pl. كلمات رافثة P. گفتار بی ادبانه T. مردار سوزلر || Il dit toujours des saletés دائما فحشيات سويلر

SALEUR. Celui qui sale A. مملح P. نمكزن T. طوزليجی || Saleur de poissons بالق طوزليجی

SALICOT. V. Bacile.

SALIÈRE. Petit vaisseau où l'on met du sel qu'on sert sur table A. حقة الملح P. نمكدان T. طوزلق || Salière d'argent, de cristal سيم وبللور نمكدان

SALIÈRES. Il se dit des creux qui paraissent au-dessus des yeux du cheval A. وقب الفرس pl. اوقاب الفرس P. چاه چشم اسب T. آتك كوزی اوستنده كی چقور

SALIN. Qui contient des parties de sel A. مالح P. نمكدار T. طوزلو

SALINE. Chair ou poisson salé A. لحم وسمك مملوح P. گوشت وماهئ نمكسود T. طوزلو ات وطوزلو بالق V. aussi Salaison dans ce sens.

SALINE. Le lieu où l'on fait le sel A. مملحة P. نمكسار - نمكزار T. طوزله || Les salines de Lorraine فلان مملكتده واقع مملحه لرك Les salines rapportent tant de revenu طوزله لر ايرادی شو مقداره بالغ اولور

SALIR. Rendre sale A. تقذير - تدنيس - ايساخ - تلطيخ - تقذيع P. تلويث - چرك الود ساختن - خاز ناك ساختن T. كيرلمك - مردارلمق - بیلاشدرمق || Salir ses mains ايادی تلطيخ ايتمك Cet enfant salit ses habits بو جوجوق لباسنی مردارلر - لباسنی تلويث ايدر

On dit figur., qu'une chose salit l'imagination, lorsqu'elle présente des idées obscènes A. تدنيس الذهن - تلويث الذهن

Il se dit aussi de la réputation, pour dire, y porter atteinte par des discours A. تشيين - ايراث الشين P. چرك آلود كردن T. كيرلمك - لكه لمك || Salir la réputation de quelqu'un بر كمسنه نك نام وشهرتنه ايراث شين ايتمك

SE SALIR. A. تلطخ - توسخ P. چرك آلود - خازناك شدن T. كيرلنمك - مردارلنمق - بیلاشمق

Il se dit aussi d'une couleur qui devient sale A. استيساخ - اخذ الوسخ P. خاز گرفتن - چرك پذيرفتن T. كير طوتمق || Les étoffes blanches se salissent bientôt ثوب ابيض سريعا اخذ وسخ ايدر - چابك كير طوتار

SALISSANT. Qui salit A. ماطخ P. خاز آور - چركين ساز T. كيرلديجی || Le drap noir est salissant quand il est neuf سياه چوقه جديد اولديغی حالده كيرلديجيدر

Il se dit aussi d'une couleur qui se salit aisément A. لون سريع الاستيساخ P. رنگ خاز گير T. كير طوتار رنك || Le blanc est une couleur fort salissante بياض رنك بغايت كير طوتار

SALISSURE. Ordure. V. Saleté.

SALIVAIRE. T. d'Anat. On appelle Glandes salivaires, les glandes qui contiennent la salive A. غدد رضابية P. خيودار T. دشبل ساليارلو بز Et conduits salivaires, les canaux par où elle passe A. مجاری الرضاب P. گذرگاه خيو T. سالیار يولی

SALIVATION. T. de Med. Évacuation abondante de salive A. صبّ الريق - صبّ الرؤام - سيلان الريق P. خيو ريزی - ريزش آب دهان T. سالیار اقمه سی || Arrêter la salivation صبّ ريقی قطع ايتمك

SALIVE. Humeur aqueuse qui coule dans la bouche A. ريق pl. ارياق - رضاب - لعاب P. خيو - آب دهان T. سالیار - آغز ياری || La salive est très-utile à la digestion رضاب هضم رضابك هضمه نفع عظيمی - مادّه سنه مدار كلّی اولور واردر

SALIVER. Rendre beaucoup de salive A. اسالة الريق - اسالة الرضاب - اسالة الرؤام - صبّ الريق P. آب دهان آوردن - از دهان خيو ريزانيدن T. آغزدن سالیار آقتمق - آغز ياری آقتمق || Le tabac mâché fait beaucoup saliver توتون چيينمك بغايت اسالهٔ رضابی مستلزمدر

SALLE. La plus grande pièce d'un appartement T. ديوانخانه

Un appartement composé d'une antichambre, d'une salle et d'un cabinet بر دیش اوطه‌سی وبر دیوانخانه وبر عدد خلوت اوطه‌سنی مشتمل بر بنا — Il se dit aussi de certains lieux couverts, destinés pour l'usage ou pour le plaisir du public || La salle de la comédie قومدیا تعبیر اولنور ملعبه‌نک دیوانخانه‌سی

Il y a beaucoup de libraires dans la grande salle du Palais سرایک بیوک دیوانخانه‌سنده قتی چوق صحافلر جمعیتی وار در

Il se dit aussi de certaines pièces qui servent à divers usages *A.* بیت pl. بیوت *P.* خانه *T.* اوطه || Salle d'audience عرض اوطه‌سی Salle à manger طعام اوطه‌سی Salle du commun, c'est le lieu où les domestiques mangent قوغوش ـ سماط اوطه‌سی ـ دوکون اوطه‌سی Salle à faire noces, ou salle des festins اوطه‌سی ضیافت اوطه‌سی Salle d'armes, c'est le lieu où l'on montre à faire des armes یری ـ سلاح تعلیمی اوطه‌سی

On appelle Salle, dans les hôpitaux, les grands lieux où sont les lits des malades *A.* ازج المرضاء pl. آزاج المرضاء *T.* خسته‌لر قوغوشی

SALOIR. Vaisseau de bois où l'on garde du sel *A.* کندوج الملح *P.* نمک *T.* کندوی طوز فوجیسی

SALON. Pièce d'un appartement qui sert à recevoir compagnie *A.* بیت الزوار *P.* خانهٔ مسافرین *T.* جمعیت اوطه‌سی

Et une pièce où l'on peut se réunir *A.* بیت الجمعیة *T.* جمعیت اوطه‌سی *T.* بزمگاه

SALOPE. Qui est sale. V. Salaud. — Il se dit aussi d'une femme de mauvaise vie. V. Salaude.

SALOPEMENT, SALOPERIE. V. Salement, Saleté.

SALPÊTRE, ou NITRE. Sorte de sel qui se tire des plâtras de vieilles murailles, des vieilles démolitions *A.* شورج ـ ملح الدبّاغین ـ ملح بارود *P.* شوره ـ خنگسار *T.* کهرجله || Faire du salpêtre کهرجله اعمال ایتمک ـ یاپمق raffiner تصفیه کهرجله‌یی قال ایتمک ـ ایتمک

SALPÊTRIER. Ouvrier que travaille à faire du salpêtre *A.* صانع الشورج *P.* شوره‌گر *T.* کهرجله‌جی

SALPÊTRIÈRE. Lieu où l'on fait le salpêtre *T.* کهرجله کارخانه‌سی

SALSEPAREILLE. Plante médicinale *A.* فشاغ *T.* سالساپرینه

SALUBRE. Qui contribue à la santé. En parlant de nourriture, on emploie les mots *A.* هنیٔ ـ مریٔ ـ موجب الصحة ـ مستلزم الشفاء *P.* خوشساز مزاج *T.* مزاجه یرار || Eau salubre ماء هنیٔ nourriture غذای هنیٔ — En parlant de l'air *A.* سالم — Et — ایو ـ صاغ *T.* خوش ـ درست *P.* جید ـ طیب ـ لطیف en parlant d'un pays où l'air est salubre *A.* مریٔ ـ عذی *P.* صحتبخشا *T.* هواسی صاغلم || Il demeure dans un pays où l'air est salubre هواسی صاغلم بر یرده ـ ارض عذیده اقامت ایدر

SALUBRITÉ. Qualité de ce qui est salubre. En parlant de nourriture, en emploie les mots *A.* هنائت *P.* مزاج خوشسازیٔ — *T.* مزاجه یرارلق شفا بخشایی — En parlant de l'air *A.* لطافة الهواء ـ جودة الهواء ـ طیب الهواء *P.* هوا درستیٔ ـ خوشیٔ هوا *T.* صاغلق ـ ایولک ـ هوانک || La salubrité de l'air جودت ولطافتی — En parlant de la salubrité de l'air d'un pays *A.* عذاوت ـ مرائت *P.* صحتبخشایی *T.* هوا صاغلملغی || La salubrité de l'air de ce pays-là اول مملکتک عذاوتی ـ هواسی صاغلملغی

SALUER. Donner à quelqu'un une marque extérieure de civilité *A.* اداء الرسم السلام *P.* سلام دادن *T.* سلام ویرمک ـ سلاملمق || Les manières de saluer sont différentes, selon les différentes nations رسم سلامک اداسی صورتی امم مختلفه‌نک عادتنه کوره درلو درلو در Saluer en ôtant le chapeau شابقه‌یی چیقاررق سلام ویرمک — Il se dit aussi en parlant des troupes de terre ou de mer || Saluer de la pique, de l'épée مزراق یا قلیج اشارتیله سلاملمق On salue à la mer en tirant le canon دریاده سلاملمه‌نک رسمی طوب انداختیله اولور Les vaisseaux amis qui se rencontrent en mer, se saluent دوست کمیلری لدی التلاقی سفینه‌لر بری برلریله سلاملشور Les vaisseaux saluèrent la citadelle قلعه‌یی سلاملدیلر

Il signifie aussi, faire ses complimens par lettre *A.* ابلاغ السلام ـ تبلیغ السلام *P.* عرض سلام کردن *T.* سلام ایتمک || Je salue tels et tels فلان وفلانلره سلام ایدرم Je vous prie de le saluer de ma part فلانه طرفمدن تبلیغ سلام ایلمکز مرجو در

On dit, Aller saluer quelqu'un, pour dire, lui faire visite بر کمسنه‌نک زیارتنه وارمق

SALURE. Qualité d'une chose salée *A.* ملحیت *P.* شوری *T.* طوزلولق || La salure de la mer provient d'une telle cause دریانک ملحیتی فلان سببدن ناشیدر

SALUT. Action de saluer *A.* سلام *P.* سلامسازی *T.* سلاملمه || Répondre au salut سلاملمه‌یه مقابله ایتمک Refuser le salut سلامدن امتناع ایتمک Le salut des armes, du drapeau تحریک

سلاح يا تحريك بيراق ايله سلاملمه — On appelle Saluts de mer, les coups de canon que tire un vaisseau pour rendre honneur à un autre vaisseau, ou à une place *A.* سلام بحرى *P.* سلام دريا *T.* دكزده سلاملمه || Les ordonnances de la Marine règlent les saluts de mer درياده سلاملمه‌نك رسمى نظامات بحريه‌ده تحت رابطه‌يه وضع اولنمشدر

On dit proverb. À bon entendeur salut, quand on veut faire entendre quelque chose en ne s'expliquant qu'à demi *A.* العارف يكفيه الاشارة

SALUT. Conservation, rétablissement dans un état heureux *A.* سلامت ـ سلامة الحال ـ حسن الحال *P.* خوشحالى *T.* خوشحاللق || Le salut du peuple سلامت حال عباد Le salut public سلامت حال عامه De là dépend le salut de l'État سلامتى ـ ملك ودولتك سلامت حالى بوكا منوطدر

SALUT. Cessation de danger, recouvrement de sûreté *A.* نجات ـ سلامت *P.* رها *T.* قورتلمه || Il a cherché son salut dans la fuite نجاتنى فرار ايله تحصيل ايتمك قيدينه دوشدى Cette maison a été pour lui un lieu de salut فلان خانه كندويه محل سلامت اولمشدر

SALUT. La félicité éternelle *A.* فلاح || La salut des âmes فلاح نفوس ـ فلاح جان Le salut éternel فلاح ابدى ـ فلاح جاودانى Être dans la voie de salut جادهٔ سالمهٔ فلاحه سالك اولمق Jésus-Christ a opéré notre salut حضرت عيسى افندمز فلاح جانمزه وسيله اولمشدر

SALUTAIRE. Utile, avantageux pour la conservation de la vie, des biens, etc. *A.* نافع ـ انفع ـ موجب الخير ـ خير *P.* سودمند ـ نيك *T.* خيرلو ـ فائده‌لو || Remède salutaire دواى نافع Avis salutaire خيرلو راى Lois, conseils salutaires قوانين نافعه ـ واخطارات خيريه Le quinquina est fort salutaire contre la fièvre قنه قنه حمايه مقاوم بر دواى انفعدر Cela est salutaire à l'État ملك ودولته خيرلو بر شيدر

SALUTAIREMENT, adv. *A.* نافعاً ـ على وجه الانفع ـ خيراً *P.* سودمندانه *T.* خيرلو وجهله ـ خيرلو اولدرق ـ على وجه الخير || Cela a été salutairement institué, établi بروجه انفع تنظيم خيرلو صورت ايله وضع اولنمشدر ـ اولنمشدر

SALUTATION. Action de saluer. V. Salut.

SALVAGE. T. de Mar. On appelle Droit de salvage, le droit qui se perçoit sur ce qu'on a sauvé d'un vaisseau naufragé *T.* سلامت قضا زده اولمش كميدن ـ سلامت اقچه‌سى ـ عوائدى قورتلمش اموال ايچون آلنان سلامت اقچه‌سى

SALVE. Décharge d'un grand nombre d'armes à feu en même temps *T.* يايلم || Quand il arriva, on fit trois salves de mousqueterie pour lui faire honnenr حين وصولنده اعزازا واكراما اوچ يايلم تفنك آتلدى Pendant le Te Deum, on a fait trois salves تشكر دعاسى قرائت اولنور ايكن اوچ يايلم طوب آتلدى En approchant de la contrescarpe, il essuya une salve de mousquetades خندقك قارشو طرفنده‌كى ديوارينه تقرب ايلدكده اوزرينه بر يايلم تفنك قورشونى امطار اولندى

SAMEDI. Le septième jour de la semaine *A.* يوم السبت *P.* روز شنبه *T.* ايرتسى جمعه || Ce fut un samedi quinzième du mois فلان شئ آيك اون بشنده بر جمعه ايرتسى كوننده واقع اولمشدر

SANCIR. T. de Mar. Couler bas *A.* غرق *P.* بدريا فرود آمدن *T.* باتمق || Ce vaisseau a sanci sous ses amarres بو كمى دمور باتدى ـ اوزرنده ايكن غرق اولدى

SANCTIFIANT. Qui sanctifie *A.* مقدّس ـ موجب التقديس *P.* قدسيت بخشا ـ قدسيترسان *T.* مباركلندريجى || L'esprit sanctifiant روح موجب التقديس La grâce sanctifiante موجب تقديس اولان فيض بارى

SANCTIFICATION. L'action et l'effet de la grâce qui sanctifie *A.* قدسيت ـ تقدّس *P.* قدسيتپذيرى *T.* مباركلنمه || La sanctification des fidèles مؤمنينك تقدّسى ـ مظهر قدسيت اكتساب نصاب قدسيت ايلملرى ـ اولملرى

SANCTIFIER. Rendre saint *A.* تقديس *P.* قدسيت بخشيدن ـ مقدّس ساختن *T.* مباركلندرمك || La grâce sanctifie nos âmes, nos actions فيض حق موجب تقديس نفوس واعمال عباد در La descente du Saint-Esprit sanctifia les apôtres روح قدسك نزوليله حواريون كرام تقديس اولندى Saint Jeant-Baptiste fut sanctifié dès le ventre de sa mère حضرت يوحناى معمّد بطن مادرده ايكن تقديس اولندى

Nous disons à Dieu dans l'oraison Dominicale, Votre nom soit sanctifié *A.* تقدّس اسمك وتعالى

SANCTIFIÉ. *A.* مقدّس *P.* قدسيتپذير ـ قدسيت يافته *T.* مباركلنمش

SANCTION. Acte solennel du Souverain, par lequel il donne

à une chose un caractère d'autorité *A.* تصدیق *P.* تصدیقسازی || Cette loi n'a pas encore reçu la sanction بو قانون هنوز تصدیق اولنمش دکلدر

Il se dit aussi du public, de l'usage *A.* قبول عامّة || Le public n'a pas donné sa sanction à cet établissement بو نظامك وضعنده قبول عامّه لاحق اولمامشدر Ce mot n'a pas reçu sa sanction de l'usage بو لغت استعمال جهتیله رهین قبول عامّه اولمش دکلدر

SANCTIONNER. Donner la sanction *A.* تصدیق || Le prince a sanctionné la promesse faite par ses représentans پادشاه وکلاسی طرفندن ویریلان وعدی تصدیق ایلدی Sanctionner un réglement بر نظامنامه‌یی تصدیق ایتمك

SANCTIONNÉ. *A.* مصدّق - رهین بالتصدیق *P.* تصدیق کرده *T.* تصدیق اولنمش

SANCTUAIRE. On appelle ainsi, chez les Juifs, le lieu le plus saint du temple *A.* حرم شریف On le nommait aussi, Le saint des saints *A.* اقدس المقدّسات || Le grand prêtre seul pouvait entrer dans le sanctuaire یالکز امام اعظم حرم شریفه مأذون دخول ایدی

Parmi les chrétiens, c'est l'endroit de l'église où est le maître-autel *A.* محراب شریف

SANDAL. Bois des Indes *A.* صندل *P.* چندل *T.* صندال آغاجی

SANDALE. Espèce de chaussure *A.* نعل pl. نعال *P.* سندل *T.* پاشمق

SANDALIER. Celui qui fait les sandales *A.* نعّال *P.* سندلگر *T.* پاشمقچی

SANDARAQUE. Gomme qui coule du grand genévrier *A.* زرنیخ احمر *P.* سندروس *T.* قرمزی زرنیخ

SANG. Liqueur rouge qui coule dans les veines de l'animal *A.* دم pl. دماء *P.* خون *T.* قان || Sang bilieux دم صفراوی - خون صفرا آلود - صفرالو قان mélancolique دم سوداوی aqueux دم ذو مائیّت - خون آبی - صولو قان brûlé دم محترق - یانمش قان subtil, grossier دم رقیق یا غلیظ échauffé دم مستحرّ - قزغین قان caillé دم مختر corrompu دم فاسد Le sang coule dans les veines دم عروق ایچنده دوران ایدر Flux de sang سفحان دم Cette viande fait beaucoup de sang بو لحم مولّد دمدر Cette herbe purifie le sang بو نبات مصفّئ دمدر l'épaissit قانی قویولدر - مکثّف دمدر Le bouillonnement du sang غلیان دم Le sang en jaillit avec impétuosité قان شدّت ایله آتلدی Son sang coulait, ruisselait de tous côtés قانی مثال سیل سیّال هر طرفدن جریان ایتمکده ایدی il crache du sang قان قوصار - قان توکرر - نفث دم ایدر Une poudre qui arrête le sang قانی - ارقای دم ایدن سفوف دکلتدرن Une grande effusion de sang کلّی انسفاك دما Ce fut une grande bataille, il y eut bien du sang répandu اول جنك بر ملحمهٔ عظیمه اولوب قتی کلّی سفك دما اولندی - Le sang des martyrs دمای شهدای کرام - On dit, Mettre un pays à feu et à sang مملکتی احراق بالنار وهر محلّنه حوالهٔ سیف قهر ودمار ایتمك - سرتا پا آلودهٔ خون آغشتهٔ دمای عباد وسپردهٔ آتش شرّ وفساد - وآتش ایتمك ایتمك

On dit figur. Suer sang et eau, pour dire, faire de grands efforts بر کمسنه جبیننندن اسالهٔ عرق خونین ایدرك قان تره باترق چالشمق - جدّ وسعی ایتمك || J'ai sué sang et eau pour venir à bout de cette affaire بو مصلحتی باشه چیقارنجیه قدر قان تره باترق چالشدم

On dit aussi, Épargner le sang, pour dire, épargner la vie des hommes اهراق دمای عباددن توقّی واحتراز ایتمك - On dit encore par affection pour quelqu'un, qu'on donnerait, ou qu'on répandrait tout son sang pour lui فلانك اوغورینه قانینی جانینی فدا ایدر - حلال ایدر

On dit aussi, que des remèdes purifient, rafraîchissent, calment, adoucissent le sang تصفیهٔ دم وتبرید دم وتسکین وتلطیف دم ایدن ادویه

En parlant de ce qui arrive d'agréable, on dit figur., que cela rafraîchit le sang بو شیٔ تفریح جان ایدر

On dit aussi d'un homme cruel, qu'il aime le sang, qu'il est altéré de sang, que c'est un homme de sang *A.* سفّاك - قتول - خونریز - خونفشان *T.* قانی سور - Et d'un tyran qui a fait mourir beaucoup de monde, qu'il s'est baigné dans le sang دمای بیگناهان ایله ارواء نفس ایتمش بر سفّاك خون آشام - Et d'un homme qui a fait un meurtre, qu'il a trempé ses mains dans le sang قتل انسان ایله النی آلودهٔ خون ظلم وتعدّی ایتمشدر

SANG. Race, extraction *A.* ذرّیت - عرق - سلالة *P.* نژاد

T. صوی || Être de noble sang, d'un sang illustre, vil, abject سلالهٔ كريمه‌دن وعرق جليلدن ياخود عرق دنیٔ وسفيلدن اولمق Ils sont tous deux de même sang ایکیسی دخی عرق واحددندر C'est votre fils, c'est votre sang سنك اولادكدر سنك ذريتكدر

Il se prend aussi pour Race, famille *A.* نسل ـ آل *P.* خانواده *T.* خاندان || Le sang des Bourbons آل بوربون

On dit proverb. Bon sang ne peut mentir, pour dire, que les enfans tiennent des bonnes qualités de leurs pères كريم النسب اولان اولاد عرقنی بللو ايدر ـ Et cela est dans le sang, en parlant d'une qualité qu'une personne tient de sa famille *T.* صوی بو حال صوينده وار در ـ قوغر

On appelle Princes du sang, les princes de la Maison Royale *A.* ابناء الملوك *P.* شهزادگان *T.* پادشاه اولادی

Et droit du sang, les droits que donne la naissance *A.* حق النسل والنسب || Henri IV parvint à la Couronne par le droit du sang دردنجی هانريقو نام فرانسه پادشاهی حق نسل ونسبی جهتيله حائز تاج سلطنت اولمشدر

Sang-froid. L'état de l'âme qui n'est agitée d'aucune passion violente *A.* ثلوج النفس ـ طمانينة القلب *P.* آرام دل *T.* يورك صوغوقلغی || Quand il est dans son sang-froid ثلوج نفسی حالنده ايكن Il lui a parlé d'un grand sang-froid كمال ثلوج نفس ايله فلانه سويلدی Il lui a répondu avec son sang-froid ordinaire مألوف اولديغی طمانينت قلب ايله فلانه جواب ويردی Il l'a tué de sang-froid فلانی ثلوج نفس ايله قتل واعدام ايتمشدر

SANG-DE-DRAGON. Plante *A.* دم الاخوين ـ دم الثعبان *P.* خون سياوشان *T.* ايكی قرنداش قانی

Sang-de-Dragon. Gomme qui sort d'un arbre. *A.* حذال ـ حيض السمر

SANGIAC. Nom qu'on donne en Turquie au gouvernement d'une province *A.* لواء *P.* خره *T.* سنجاق

SANGLANT. Taché de sang *A.* ملطخ بالدم ـ مدمّی *P.* خونی ـ خون آلود *T.* قانلو ـ قانه بيلاشمش || Il vient de tuer un homme, son épée est encore sanglante بر آدم قتل ايلدی قلجی حالا خون آلود در ـ On dit d'un combat où il y a eu beaucoup de sang répandu, que ç'a été un combat sanglant قتی كلّی قانلر دوكلمش بر قتال شديد واقع اولمشدر C'est une défaite sanglante وافر قان دوكيلدرك واقع اولمش بر هزيمت عظيمه در

On appelle Mort sanglante, une mort avec effusion de sang *A.* موت احمر

On dit figur. La plaie est encore toute sanglante, pour dire, que la douleur est encore toute récente يارەنك هنوز قانی آقار

Sanglant, au figuré. Outrageux, offensant *A.* شديد *P.* جگر سوز *T.* يوركی ياقيجی || Un sanglant affront تحقير شديد Il lui a fait un sanglant reproche فلانه تعزير شديد ايلدی

SANGLE. Bande plate et large qui sert à ceindre, à serrer, etc. *A.* حزام ـ حزامة ـ محزم pl. محازم ـ وضين pl. وضن *P.* كمر ـ كمربند ـ تنگ ـ زبرتنگ ـ برشك *T.* قولان || Sangle dont on se serre le corps pour courir la poste plus commodément راحت ايله منزل سورمك ايچون بلده باغلدقلری قولان Les sangles de la selle d'un cheval ايër قولانی La sangle s'est lâchée اير قولانی كوشدی

SANGLER. Ceindre, serrer avec des sangles *A.* شدّ ـ احزام الحزام *P.* كمر بستن ـ تنگ بستن *T.* قولان طاقمق || Pour bien courir la poste, il faut se sangler كسكين منزل سورمك ايچون قولان طاقنملو در Sangler un cheval آته قولان طاقمق ـ شدّ حزام ايتمك

On dit figur. Sangler un coup de poing, de fouet, des coups de canne, des coups de plat d'épée, pour dire, appliquer ces coups *A.* احالة *P.* بر زدن *T.* يرلشدرمك

SANGLIER. Porc sauvage *A.* خنزير جبلی ـ خنزير وحشی *P.* خوگ دشتی ـ خوگ كوهی *T.* يبان طوكزی

SANGLOT. Soupir redoublé, poussé avec une voie entrecoupée *A.* نحاط ـ مناقة *P.* غرنگ ـ خراره *T.* كوكس كچورمه ـ ايچ چكمه ـ هنجقرمه || Sanglots continuels نحاط دائمی sanglots entrecoupés امتثاق متواتر Il interrompait à tout moment son discours par des sanglots redoublés كثرت نحاط تقريبيله كلامنی هر آن وهر دقيقه‌ده قطع ايدر ايدی

SANGLOTER. Pousser des sanglots *A.* نحيط ـ امتثاق *P.* غرنگ ـ خراره زدن ـ افكندن *T.* كوكس كچورمك ـ ايچ چكمك ـ هنجقرمق || On l'entend sangloter à tout moment هر آن وهر دقيقه‌ده امتثاقی مسموع اولور ايدی

SANGSUE. Insecte qui suce le sang des animaux *A.* علق ـ سلعة pl. سلع *P.* زلو ـ ديوجه ـ ماليز ـ زروك *T.* سلوك || Appli-

quer des sangsues الصاق سلع ايتمك - سلوك ياپشدرمق Ce chirurgien nourrit des sangsues فلان حجّام سلوك بسلر Faire dégorger une sangsue سلوكك جذب ايلديكى قانى قوصدرمق - تفريغ ايتدرمك - On appelle figur. Sangsues, ceux qui tirent de l'argent par des exactions عباد اللهك قاننى ايچنلر

SANGUIFICATION. T. de Méd. Le changement du chyle en sang A. استحالة الى الدم P. بخون گرديدن T. قانه دونمه

SANGUIN. Celui en qui le sang prédomine A. دموى P. پرخون - بسيار خون T. قانى چوق || Il est d'un tempérament sanguin دموى المزاجدر Les gens sanguins sont ordinairement d'une humeur gaie دموى المزاج اولنلر عادتا نشيط اولورلر

Il signifie aussi, qui est de couleur de sang A. احمر قانى P. خونفام - خونگون T. قان قرمزى

SANGUINAIRE. Qui se plaît à répandre le sang humain A. سفاك - قتول P. خونريز - خون افشان - خون خوار - خون آشام T. قانى سور - قان دوكمكدن حظ ايدر || Il est cruel et sanguinaire قاسى القلب وسفاك بر آدمدر

SANGUINE. Pierre de couleur rouge dont on fait des crayons A. سنباذج P. سنباده T. زونپاره - On appelle aussi Sanguine, l'hématite. V. ce mot.

SANGUINOLENT. Teint de sang A. مخلوط بالدم P. خون آميز T. دم ايله مخلوط - قان ايله قاريشق || Flegmes sanguinolents قان ايله قاريشق بلغم Crachat sanguinolent قان ايله قاريشق توكرك

SANIE. Pus séreux qui sort des ulcères A. صديد - غثيث - غينة P. زرداب T. صارى صو - يارەدن آقان صارى صو || Le pus véritable est plus épais et plus blanc que la sanie قيح صحيح صديددن اغلظ وابيضدر

SANIEUX. Chargé de sanie A. ذو صديد - صديدى P. زردابناك T. صارى صولو || Ulcère sanieux قرحهٔ ذات الصديد

SANS. Préposition exclusive A. بلا - من غير P. بى T. سز || C'est un homme sans honneur بى عرض وناموس بر آدمدر - عرضسز آدمدر sans jugement بى تمييز آدمدر C'est une chose qu'il faut faire sans délai بلا تأخير اجراسى مقتضى بر مادّەدر Sans rire بلا ضحك Faire quelque chose sans y penser بر ايشى من غير تأمّل ايشلمك Sans doute بلا شبهه - بى گمان - شك بى - Sans contredit بلا اعتراض Sans vanité بلا مفاخرە Sans réplique بلا ردّ جواب Sans réserve بلا شرط وقيد Sans compliment من غير تكلّف بلا - Sans délai بلا مهل - بلا توقف

SANTÉ. État de celui qui se porte bien A. صحت - عافيت - P. بره - درستى - خوشمزاجى - تندرستى T. وجود صاغلغى || Bonne santé صحت كامله - برء تام Cela parfaite حسن صحت وعافيت ruine la santé بو شئ افناى صحتى موجبدر Avoir soin de sa santé حفظ صحت بابنده اهتمام ايتمك Être en santé حال صحت وعافيتده اولمق - En quelques phrases on emploie aussi le mot A. مزاج || Santé délicate مزاج نازك Rétablir, recouvrer sa santé تصحيح مزاج ايتمك وتكرار تحصيل صحت تحصيل برء وعافيت ايتمك - ايتمك Comment va la santé? مزاجك حسن مزاجكز نصلدر Il faut savoir gouverner la santé حفظ صحتك قاعدەسنى - ادارەسى صورتنى بيلملو در

On appelle Billet de santé, l'attestation que les magistrats donnent en temps de peste, pour certifier qu'un voyageur ne vient pas d'un lieu suspect يولجينك وباسز يردن كلديكنى ناطق يدينه ويريلان شهادت تذكرەسى

À VOTRE SANTÉ. Façon de parler dont on se sert, lorsqu'on boit à quelqu'un A. ليهنئك P. بياد تو T. عشقكه

SANTOLINE, ou SEMENCINE. Graine propre à faire mourir les vers du corps humain T. خراسانى

SAPA. Suc de raisins cuits à la consomption des deux tiers A. خمر مثلّث

SAPE. Action de saper A. هدم الركن - نسف الاساس P. بنلاد بيهيدن T. تمل ييقمه || Il a été commandé pour la sape هدم اساس مادّەسنه مأمور اولدى Continuer la sape هدم اساس خصوصنه مداومت ايتمك

SAPER. Travailler à détruire les fondemens d'un édifice pour le renverser A. سعى الى قلع الاساس - جدّ فى نسف الاساس - جدّ فى هدم الاساس P. بنلاد كوشيدن بيهيدن T. تمل ييقمغه چالشمق || Saper une muraille ديوارك تملنى ييقمغه چالشمق - Figur. || Saper les fondemens d'un État ملكك ودولتك اساسنى هدم ايتمكه چالشمق

SAPEUR. Celui qui est employé à la sape A. حفّار pl. حفّارين P. زمينكن T. قازمەجى

SAPHÈNE. Veine où se pratique la saignée du pied A. صافن T. طوپوق طمرى

SAPHIR. Espèce de pierre précieuse de couleur bleue *A.* ياقوت || لاجوردی ياقوت *T.* ياقوت آسمانگون *P.* لاجوردی Saphir bien net صاف وبراق بر دانه لاجوردی ياقوت

SAPIN. Espèce de grand arbre résineux *A.* تنوب *T.* كوكنار || قطران آغاجی - آغاجی Le sapin croît sur les montagnes شجر تنوب بالای جبالده نابت اولور

SAPINE. Planche de bois de sapin *A.* لوح التنوب pl. الواح التنوب *T.* كوكنار تختهسی

SAPINIÈRE. Lieu planté de sapins *A.* مشجرة التنوب *T.* قطران آغاجی اورمانی

SAPONAIRE. Plante qui emporte les taches de la peau, comme fait le savon *A.* اشنان *P.* غسول - اشنان *T.* شخار - اشنان چوغان

SAPORIFIQUE. Qui produit la saveur *A.* مولد المذاق *P.* داد وبرن *T.* مزه دهنده || Les particules soporifiques d'une substance بر مادّهده موجود اولان اجزای مولدة المذاق

SARBACANE. Long tuyau par lequel on peut jeter quelque chose en soufflant *A.* مبطانة *P.* ناوهٔ دور ران *T.* آغز تفنكی - آغز ايراغه آتر آغز بوريسی

SARCASME. Raillerie amère et insultante *A.* ناقر pl. نواقر - مندبة pl. منديات *P.* سخن جگردوز *T.* ذوقلندجك سوز || Ce trait-là n'est pas une ironie, c'est un sarcasme بو نكته مهزئه دكل بر كلام جگر سوز در Démosthène emploie souvent le sarcasme pour reprocher aux Athéniens leur paresse مشاهير خطبای متقدميندن فلان نام خطيب بلاغت نصيب آتنه جمهوری خلقنك كسيل واهماليچون تعزير ومؤاخذهيی متضمن نواقر ومنديات استعمال ايدر ايدی

SARCLER. Arracher les mauvaises herbes d'un champ, d'un jardin *A.* قلع الخسالة الحشيش *P.* خشاو كردن - خو بركندن *T.* گياه بيگانه‌را بركندن - يرامز اوتلری قوپاروب يری ايرتلمق || Il faut sarcler les orges, les avoines au mois d'Avril آرپه ويولاف تارلالرندن يرامز اوتلری نيسان اينده قوپاروب بر ايرتلمق اقتضا ايدر Sarcler les mauvaises herbes d'un jardin باغچهده يرامز اوتلری قوپاروب يری آيرتلمق

SARCLÉ. *A.* منقح من خساله الحشيش *P.* از خو پاك *T.* شده يرامز اوتلری قوپاريلوب ايرتلنمش

SARCLEUR. Homme de journée qu'on emploie à sarcler un champ *A.* قالع الخسالة الحشيش *P.* خو بركن *T.* مزدور يرامز اوتلری قوپاروب يری آيرتليان كوندلكجی || Il lui faut trente sarcleurs pour arracher les mauvaises herbes de son champ تارلاسندن يرامز اوتلری قوپاروب يری آيرتلمق ايچون اوتوز نفر عملهيه - كوندلكجی‌يه محتاجدر

SARCLOIR. Instrument propre à sarcler *A.* مقلعة الخسالة *P.* الحشيش *T.* كنند خو بركن يرامز اوتلری قوپارهجق بيل

SARCLURE. Ce qu'on arrache d'un champ, d'un jardin en le sarclant *A.* خسالة الحشيش المقلوع *P.* خو بركنده *T.* يرامز اوتلر دوكنتيلری

SARCOCÈLE. Tumeur charnue qui se forme dans les testicules *A.* غدة الخصية *P.* دژينهٔ خايه *T.* طشاق بزی

SARCOCOLLE ou COLLE-CHAIR. Gomme qui vient d'un arbre de Perse *A.* عنزروت - كحل فارسی *P.* انزروت - كوژد كنجده -

SARCO-ÉPIPLOCÈLE. T. de Chir. Hernie complète, causée par la chute de l'épiploon dans le scrotum *A.* ادرة *P.* بادكند *T.* دبه طشاقلغی - دبدلك

SARCO-ÉPIPLOMPHALE. Hernie produite par la chute de l'épiploon au nombril *A.* ادرة السرة *P.* بادكند ناف *T.* كوبك دبدلكی

SARCO-HYDROCÈLE. Sarcocèle accompagnée d'hydrocèle *A.* قروة - قيلة الماء *P.* ترقنج آبی *T.* صولو دبدلك

SARCOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des chairs *A.* بحث احوال اللحم - عن اللحوم || مقالة لاحوال اللحم Traité de sarcologie لحمی حاوی مقاله

SARCOME. Tumeur indolente qui se forme aux parties naturelles de la femme *A.* عفلة **T.** آصلاق

SARCOPHAGE. Tombeau où les anciens mettaient les morts qu'ils ne voulaient pas brûler *A.* ضريح

SARCOPHAGES. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui brûlent les chairs *A.* محرق اللحم *P.* گوشتسوز *T.* اتی ياقيجی

SARDANAPALE. Il se dit d'un prince uniquement occupé à ses plaisirs *A.* منهمك فی لذايذ النفسانية *P.* هوا - دمبه پرور *T.* هوا وهوسنه دوشكون پرست

SARDINE. Petit poisson de mer *T.* ساردليا بالغی

SARDONIEN ou SARDONIQUE. V. Ris.

SARMENT. Rameau souple de la vigne *A.* سرع *P.* شاخ تازهٔ *T.* تاك || تكاك فلزی - اوزم چيبوغی فلزی Cette vigne

a poussé beaucoup de sarmens بو باغ چوق اوزم چیبوغی اوزم - رماد سرع De la cendre de sarment فلزی سوردی تکاک فلزلرینک کولی - چیبوقلرینک فلزلری کولی

SARMENTEUX. Qui produit beaucoup de sarment *A.* کثیر السرع *T.* جوق فلز ویرن || Vigne sarmenteuse کثیر السرع بر تکاک

SARRASINE. V. Herse.

SARRAU. Espèce de souquenille que portent les paysans, les rouliers et les soldats *A.* لبادة *T.* کپنک

SARRIETTE. Plante *A.* صعتر بستانی *P.* ترهشیر *T.* ککیک اوتی

SAS. Tissu de crin qui sert à passer de la farine et d'autres choses *A.* منخل pl. مناخل - *P.* غربال - پرویزن *T.* ماشو - ابنجه الک || Gros sas قبا الک délié الک

SASSAFRAS. Nom qu'on donne au laurier sassafras *T.* صاسفراس

SASSENAGE. On appelle Pierre de sassenage, une pierre que l'on emploie contre les maux d'yeux *A.* حجر الکحل *P.* سنگ سرمه طاشی *T.* توتیا

SASSER. Passer au sas *A.* نخل - سفسفة - غربلة *P.* بیختن *T.* الکدن کچورمک - الدمک || Sasser de la farine اون الدمک - نخل دقیق ایتمک - Figur. Rechercher avec exactitude || On a bien sassé et ressassé cette affaire بو مصلحت مرّةً بعد اخری بیختهٔ غربال تفحص واستقصا اولمشدر الکدن کچورلمش - النمش

SASSÉ. *A.* منخل *P.* بیخته *T.* الکدن کچورلمش - النمش

SATAN. Nom que l'Écriture donne au diable *A.* شیطان pl. شیاطین - ابلیس pl. ابالیس - وسواس pl. وساوس *P.* اهرمن *T.* شیطان || Les ruses du satan حیل ومکاید شیطان

SATANIQUE. De Satan *A.* شیطانی - ابلیسی *P.* اهرمنی *T.* شیطانک || Esprit satanique عقل شیطانی Méchanceté satanique خباثت شیطانیه

SATELLITE. Il se dit d'un homme armé qui est à la suite d'un autre comme exécuteur de sa volonté *A.* ردف pl. روادف - تابع pl. تبعة *P.* همپا *T.* هامپه || Il se fait toujours accompagner de deux ou trois de ses satellites دائما یاننده ایکی اوچ همپا Il vint avec tous ses satellites استصحاب ایدر مجموع همپالرینی برابر آلوب کلدی

SATELLITE. T. d'Astron. Petite planète qui tourne autour d'une plus grande *A.* ردیف pl. رداف || Les satellites de Jupiter ردیف مشتری La lune est satellite de la terre قمر ردیف ارضدر

SATIÉTÉ. Réplétion d'alimens qui va jusqu'au dégoût *A.* بشم - غناه عن الطعام *P.* تا بگلو دلسیری *T.* بیقمه || Manger jusqu'à la satiété بیقنجیه - غنا کلنجیه قدر طعام ایتمک - Figur. || La satiété des richesses کثرت مالدن - قدر یمک زنکینلکدن بیقمه - کلان غنا

SATIN. Étoffe de soie lustrée *A.* سندس *P.* اطلس - پرند *T.* اطلس || Satin à fleurs جیچکلی اطلس Satin blanc اطلس ابیض

On dit proverb., d'une personne qui a la peau fort douce, qu'elle a la peau douce comme du satin بشرهسی برگ سمن مثالی لطیف وناعمدر

SATINADE. Espèce d'étoffe de soie qui imite le satin *T.* دمیت - دمیت صندلی

SATIRE. Ouvrage fait pour attaquer les vices des hommes, et pour les tourner en ridicule *A.* اهجیة pl. اهاجی - اهجوة - هجویّة pl. هجویّات *P.* جرشفت - هجو نامه *T.* یرمه || Satires d'Horace فلان مؤلفک هجویّاتی Satire contre l'avarice بخل وامساک حقنده مقالهٔ هجویه Sanglante satire اهجیهٔ شدیده Il a fait une longue satire contre vous سنک علیهکه مفصّل ومشروح بر هجو نامه انشا ایلدی

SATIRIQUE. Qui appartient à la satire *A.* هجوی *P.* جرشفت *T.* یربجی || Ouvrage satirique رسالهٔ هجویه - هجوی آمیز - منظومهٔ هجویه poésie قطعهٔ هجویه pièce محتوی بر رساله هجو آمیز

Il signifie aussi, porté à la médisance *A.* لوّام - ذمّام *P.* بد زبان *T.* فصّال - زفیرلی - دلی

SATIRIQUEMENT, adv. *A.* هجواً - علی طریق الهجو *P.* جرشفت آمیزانه *T.* یرمه صورتیله || Cela est dit satiriquement بو کلام هجو صورتیله سویلندی

SATIRISER. Railler quelqu'un d'une manière satirique *A.* هجو *P.* جرشفت گفتن *T.* یرمک

SATISFACTION. Contentement *A.* رضا - طیب الخاطر - محظوظیّة - خشنودی *P.* خوشدلی - حظ درون *T.* خشنودلق - البال کوکل خوشلغی || J'ai eu bien de la satisfaction dans son entretien مکالمهسندن مطیّب الخاطر اولدم - خشنود اولدم Cet enfant donne de la satisfaction à ses parens بو طفل ابوینته موجب خشنودلق کتورر - طیب خاطر اولور

SATISFACTION. Action par laquelle on satisfait quelqu'un, en réparant l'offense qu'on lui a faite *A.* عتبا - ترضیة - رسم الترضیة *P.* خاطری اله آلمه - خاطری خوش ایتمه *T.* خاطر سازی

|| Il l'avait offensé, il a été obligé de lui faire satisfaction فلانی خاطرینی تکدیر ایتمکله ایفای رسم ترضیه‌یه مجبور اولمشدر Il faut que la satisfaction soit proportionnée à l'offense خوش ایتمکه اجرا اولنه‌جق رسم ترضیه واقع اولان تکدیره قیاس ایله اولملو در

Il se dit aussi de ce qu'on est obligé de faire, pour réparation de ses péchés *A.* استغفار || Il faut jeûner et faire l'aumône en satisfaction de ses péchés صوم وصدقه ایله ذنوبدن استغفار لازمدر La satisfaction fait partie du sacrement de la pénitence استغفار من الذنوب فریضهٔ کفارتک بر جزئیدر

SATISFACTOIRE. T. dogmat. Qui est propre à réparer les fautes commises *A.* جالب الغفران ــ مستلزم الغفران

SATISFAIRE. Contenter *A.* تطییب الخاطر ــ اقناع ــ ارضا ــ خشنود ایتمک *T.* خوشدلی بخشیدن ــ خشنود کردن *P.* خشنودلق کتورمک || Un enfant qui satisfait son père et sa mère پدر ومادرینی خشنود ایدن بر طفل Un écolier qui satisfait son maître معلمنی خشنود ایدن طالب Il est malaisé de satisfaire tout le monde عامه‌یی تطییب وارضا ایتمک مشکلدر C'est un homme qui satisfait tous ceux qui ont affaire à lui کندوسیله مصلحتی اولنلرک جمله‌سنی تطییب ایدر بر آدمدر — On dit aussi, Satisfaire ses créanciers آلاجقلویی اسکات ایتمک ــ ارضا ایتمک

On dit aussi, Satisfaire ses passions بر کمسنه امراض نفسانیه‌سنده استیفای حظ ایتمک son ambition, sa vanité حرص نام وشان وسودای زهو وبطلان باینده استیفای حظ ایتمک ses désirs اغنا ایتمک ــ حظوظات نفسی استیفا ایتمک sa curiosité اشتیاق تجسسی باینده استیفای حظ ایتمک

On dit aussi, Satisfaire sa colère تشفی غیظ ایتمک

Il se dit aussi en parlant de l'esprit, des sens, du goût, et signifie, plaire *A.* فرح ــ فرح بخشیدن *P.* ترویح ــ تفریح || خوشلندرمق ــ فرحلندرمک *T.* فرح آوردن ــ رسانیدن Cela satisfait l'esprit بو شی ترویح عقلی موجبدر le goût, la vue, l'oreille تفریح ذایقه وبصر وسامعه ایدر

On dit aussi, Cela ne satisfait pas موجب حظ درون دکلدر Son discours ne m'a pas satisfait کلامی باعث حظ درونم کلامندن بکا حظ درون حاصل اولمدی ــ اولمش دکلدر

On dit, Satisfaire l'attente de quelqu'un, pour dire, la remplir *A.* تصدیق المأمول || Il s'en faut beaucoup qu'il ait satisfait l'attente du public مأمول ناسی تصدیق ایلمکه دخی چوق ایش قالمشدر

SATISFAIRE un homme qu'on a offensé *A.* اجراء الرسم ــ اعتاب خوشدل *P.* تحصیل الرضا ــ ایفاء الشرط الترضیة ــ الترضیة بر کمسنه‌نک خاطرینی اله *T.* خاطرسازی نمودن ــ کردن خاطرینی خوش ایتمک ــ الق

On dit aussi, Satisfaire des ouvriers, pour dire, leur payer ce qui leur est dû عمله‌یی اسکات ــ عمله‌نک حقنی ادا ایتمک ایتمک

SATISFAIRE À ... Faire ce qu'on doit par rapport à quelque chose *T.* بجا آوردن *P.* ایفاء ما وجب ــ اجرا ــ ادا ــ ایفاء *A.* مقتضاسنی ایتمک ــ یرینه کتورمک || Satisfaire à son devoir بر کمسنه واجبهٔ حالنی ادا ایتمک à ses obligations بر کمسنه ایتدیکی عهودی ایفا ایتمک aux commandemens de Dieu اوامر الهیه‌نک موجب ومقتضاسنی اجرا ایتمک à la justice de Dieu حق اللهی ادا ایتمک à l'ordonnance وضع اولنان نظامک موجب ومقتضاسنی اجرا ایتمک à un payement بر کمسنه ذمتنده اولان اقچه‌یی ــ ایفای دین ایتمک à une objection سرد اولنان اعتراضه جواب مقنع ادا ایتمک ایله مقابله‌سنی ادا ایتمک

SATISFAIRE DE ... Acquitter, réparer au moyen de ... *A.* ارضا خاطری خوش *T.* برخوردار کردن *P.* اداء الحق ــ اسکات ــ آلاجقلویی || ایتمک J'ai satisfait les créanciers de ma bourse آلاجقلویی کندو مالمدن اسکات ایلدم La femme n'est pas tenue de satisfaire de sa dot les créanciers de son mari قاری جهازی مالندن زوجنک داینلرینی اسکاته مجبور دکلدر

SE SATISFAIRE. Contenter son désir *A.* استیفا ــ تقضیة المرام دفع آرزو *T.* کامروا شدن ــ تحصیل کام کردن *P.* الحظ ایتمک || Il y a long-temps qu'il avait envie de voir l'Italie, enfin il s'est satisfait مدت مدیده‌دنبرو ایتالیانک تماشاسنه استیفای ــ خواهشکار اولوب نهایة الامر مقتضی المرام اولدی حظ ایلدی

On dit, Se satisfaire soi-même, pour dire, tirer soi-même raison d'une offense *T.* || خود بخود تحصیل حق ترضیه ایتمک Il dit que vous l'avez offensé, et que si vous ne le satisfaites, il trouvera le moyen de se satisfaire lui-même طرفکدن تکدیر اولندیغنی واکر اسکات وارضاسنه مبادرت ایتمز ایسه‌ک خود بخود تحصیل حق ترضیه ایلمنک چاره‌سنه

باقه‌جغنی سویلر

SATISFAIT. A. مطیّب الخاطر ـ راضی P. خشنود ـ خوشدل
T. خاطری اله آلنمش ـ کوکلی خوش A. مقضیّ المرام P.
کامروا ـ کامبین ـ بکام T. ممنون ـ خشنود

SATISFAISANT. Qui satisfait A. موجب ـ شافی ـ مقنع
|| خشنودلق کتوریجی T. خشنود ساز P. الشفاء الصدر
Ce discours n'est pas satisfaisant بو کلام مقنع دکلدر Réponse
satisfaisante جواب شافی Des manières satisfaisantes موجب
اقناع اوله‌جق اوضاع واطوار Des raisons satisfaisantes شفای
صدری موجب اوله‌جق علل واسباب

SATRAPE. Titre de dignité dans quelques Cours d'Orient A.
وزیر pl. والی ـ وزرا pl. ولاة P. خان ـ خانِ خانان

SATRAPIE. Gouvernement de satrape A. ولایت pl. ولایات
P. کوره ـ خره T. ایالت

SATURATION. V. Saturer.

SATURER. T. de Chimie. Mettre dans une liqueur une substance qui s'y dissolve en assez grande quantité, pour qu'il ne s'y en dissolve plus rien A. اشباع P. سیر ساختن T. طویورمق ||
Saturer un acide avec un alcali ou avec un métal مایع حامضی
بر نوع مالح ویاخود بر معدن ایله اشباع ایتمک

SATURÉ. A. مشبّع P. سیر T. طویورلمش

SATURNE. L'une des planètes les plus éloignés de la terre A.
زحل P. کیوان || Le ciel, les satellites de Saturne فلک زحل
ورداف زحل

Les Chimistes appellent le plomb Saturne. V. Plomb || Sel de
saturne A. ملح اسرب P. نمک اسرب T. قورشون طوزی
et la combinaison du vinaigre avec le plomb, Vinaigre de saturne
A. خلّ الاسرب P. سرگای اسرب T. قورشون سرکه‌سی

SATYRE. Monstre fabuleux A. نسناس P. دیومردم ـ انکدان

SATYRIASIS. Érection continuelle de la verge, jointe au désir le plus violent du coït A. نعوظ بشدّة الشبق

SATYRION, ou ORCHIS. V. Orchis.

SAUCE. Assaisonnement liquide où il entre différentes épices, et que l'on met dans les viandes, pour y donner du goût A. pl. توابل
مطبوخة P. ابراز پخته T. طعام تربیه‌سی ـ تربیه || Bonne
sauce اعلا تربیه Sauce fade نفیس طعام تربیه‌سی Sauce de
haut goût, friande الذ لذیذ وانفس تربیه

SAUCISSE. Boyau d'animal, rempli de viande hachée A. عصیب
pl. اعصبة P. لکانه T. مومبار || Saucisse de veau بوزاغی اتی
قیمه‌سیله مومبار Faire rôtir des saucisses مومبار پشورمک

SAUCISSON. Sorte de saucisse qui est fort grosse A. عصیب
اضخم P. جرغند T. صوجوق

SAUCISSON. T. d'artill. Longue charge de poudre mise en rouleau dans de la toile, et dont on se sert pour faire jouer une
mine T. فشنک فتیلی ـ فشنک صوجوغی || Mettre le feu
à un saucisson فشنک صوجوغنه آتش ویرمک

SAUF. Qui n'est point endommagé, qui est hors de péril A.
بیگزند وزیان ـ درست P. بریٔ من السقامة ـ آمن ـ سالم
T. صاغ وسالم || Il est revenu sain et sauf آمناً وسالماً عودت
ایلدی Les assiégés sont sortis vies et bagues sauves عسکر محصورین
مال وجانلری صاغ وسالم اولدرق قلعه‌دن چیقدی

SAUF, prépos. Sans donner atteinte A. بلا ایراث النقیصة ـ
نقیصه ـ طوقنمقسزین T. بی خلل P. بریئاً من الاخلال
کتورمکسزین || Sauf le respect de la compagnie مجلسک حرمتنه
نقیصه کتورمکسزین Sauf votre honneur عرض وشانکه ایراث
نقیصه ایتمکسزین ـ On dit aussi en termes de Palais, Sauf
le respect de la Cour مسند حکم وقضایه رعایتی لازم اولان
تعظیم وحرمته خلل کتورمکسزین

Il signifie aussi, sans préjudice, sans que cela empêche de...
T. مانع اولمامق شرطیله || Sauf votre meilleur avis سنک
رجحانیّت رأیکه مانع اولمامق شرطیله

On dit en termes de Finance, Sauf erreur de calcul, pour dire, sans préjudice du droit de revenir à compte, s'il y a erreur لدی
الاحتمال الغلط اعادهٔ حساب اولنمق شرطیله

SAUF À... avec un infinitif. À condition que... A. بهذا الشرط
P. بشرط آنکه T. بو شرط ایله که ـ شرطیله || Sauf à changer
تبدیل اولنمق شرطیله sauf à recommencer تکرار مباشرت
ایتمک شرطیله

SAUF, signifie aussi, hormis, excepté A. ماعدا ـ الّا P. جز T.
اوزکه ـ غیری || Il lui a cédé tout son bien, sauf une terre بر
عدد ملکدن ماعدا جمیع اموالنی فلانه فراغ ایلدی

SAUF-CONDUIT. Lettres données par autorité publique, par lesquelles on permet à quelqu'un d'aller en quelque endroit et de s'en retourner librement T. بلا مانع واروب کلمک اوزره
ویریلان اذن تذکره‌سی

SAUGE. Plante aromatique A. بهمن احمر T. دیش اوتی

SAUGRENU. Impertinent, absurde *A.* غیر معقول ـ غیر موجّه *P.* نا صواب ـ نا هموار *T.* یولسز || Question, réponse saugrenue سؤال غیر معقول وجواب نا صواب

SAULE. Arbre *A.* شجر الصفصاف *P.* بید *T.* درخت سکود آغاجی

SAUMÂTRE. On appelle Eau saumâtre, de l'eau qui a un goût approchant de celui de l'eau de mer *A.* ماء خفیج ـ ماء اجاج *P.* تلخاب ـ آب شوره ـ شوراب *T.* آجی صو ـ Et goût saumâtre, une saveur qui ressemble au goût de l'eau de mer *A.* طعم مالح *P.* مزهٔ شوره *T.* طوزلو داد

SAUMON. Poisson de mer *P.* چپاغ *T.* یاین بالغی

SAUMURE. Liqueur qui se fait du sel fondu et du suc de la chose salée *A.* ماء الملح *P.* آب نمکزده *T.* صلاموره

SAUNAGE. Débit, trafic de sel *A.* تجارة الملح ـ بیع وشراء الملح *P.* فروخت وخرید نمک *T.* طوز آلیش ویرشی || En ce pays-là il est permis à tout le monde de faire le saunage اول مملکتده عامه طوز آلیش ویرشنه مأذوندر ـ On appelle Faux-saunage, la vente du sel en fraude *T.* قاچرمه طوز صاتمه ـ قاچرمه طوز آلیش ویرشی

SAUNER. Faire du sel *A.* اعمال الملح *P.* نمک پرداختن *T.* طوز یاپمق

SAUNERIE. Nom qu'on donne aux bâtimens où l'on fabrique le sel *A.* دار الاعمال الملح *P.* کارخانهٔ نمک *T.* طوزکارخانه‌سی

SAUNIER. Ouvrier qui travaille à faire le sel *A.* عامل الملح pl. عملة الملح *P.* نمکگر *T.* طوزجی ـ طوز یاپان

Il signifie aussi, qui vend du sel *A.* بیّاع الملح ـ بایع الملح *P.* نمک فروش *T.* طوز صتان ـ Faux-saunier. Celui qui vend du sel en fraude *T.* قاچرمه طوز صتان ـ برانی طوز صتان

SAUNERIE. Espèce de coffre où l'on conserve le sel *A.* کندوج الملح *P.* کندوی نمک *T.* طوز فوچیسی

SAUPOUDRER. Poudrer de sel *A.* نثر الملح ـ تملیح *P.* نمک پاشیدن *T.* طوزلمق ـ طوز اکمک || Saupoudrer de la viande اتی طوزلمق ـ ات اوزرینه طوز اکمک

Il se dit aussi de ce qu'on poudre d'autre chose que de sel *A.* ذرّ ـ ذرذرة *P.* افشاندن *T.* سرپمک ـ صاچمق ـ اکمک || Saupoudrer du poisson avec de la farine pour le frire بالغی تاوه‌ده قاورمق ایچون اوزرینه اون اکمک

SAUPOUDRÉ. *A.* منثور بالملح ـ مملح *P.* نمکپاشیده *T.* اوزرینه طوز اکلمش ـ طوزلنمش *A.* مذرور *P.* افشانده *T.* سرپلمش ـ صاچلمش

SAURAGE. Première année d'un oiseau, dans laquelle il porte encore son premier pennage *A.* سنّ التزغیب *P.* سال مویزایی *T.* مرغان قوشلرك ابتدا تویلندکلری سنه

SAURE. Il se dit d'un cheval de couleur jaune qui tire sur le brun *A.* ورد ادخن *P.* زرد پور تیره *T.* یاغز قوله

SAURE, se dit de l'oiseau pendant sa première année, où il porte encore son premier pennage *A.* فرخ ازغب *P.* مرغچهٔ که هنوز در موی مادر زاد *T.* هنوز یکی توینده اولان قوش یاوریسی

SAURER. Faire sécher à la fumée *A.* تجفیف فی الدخان *P.* اندر دود خشک ساختن *T.* توتسیده قورتمق || Saurer des poissons بالغی توتسیده قورتمق

SAUSSAIE. Lieu planté de saules *A.* مشجرة الصفصاف *P.* بیدستان *T.* سکودلک

SAUT. Action de sauteur *A.* وثبة pl. وثبات ـ طفرة pl. طفرات *P.* پرتاب ـ کنبد ـ منجک *T.* پرتاو ـ صچرایش || Grand saut وثبهٔ عظیمه || Il s'élança tout d'un saut sur l'autre bord du fossé وثبهٔ واحده ایله خندقک اوته یقه‌سنه آتلدی ـ Il se dit figur. d'un homme qui parvient tout d'un coup à une haute dignité || De simple soldat, il est devenu capitaine tout d'un saut بیاغی نفر ایکن وثبهٔ واحده‌ده یوز باشیلق رتبه‌سنه صعود ایلدی

En parlant d'un cheval, on emploie les mots *A.* نقیل *P.* کنبد *T.* نقیلمه || Ce cheval ne va que par sauts et par bonds بو آت نقیلیه‌رق وسکه‌رك یورر

SAUT, se prend aussi pour Chute *A.* سقوط *P.* افتادگی *T.* دوشش || Tomber d'un troisième étage, c'est un terrible saut اوچنجی طبقه‌نك بالاسندن ساقط اولمق پك تهلکه‌لو دوششدر

SAUTELLE. Sarment que l'on transplante avec sa racine *A.* فسیلة السرع ـ فسیلة الکرم *P.* نهال انگور *T.* تکاک فلزی اصمه فدانی ـ فدانی

SAUTER. S'élancer avec effort d'un lieu à un autre *A.* وثب ـ وثبان ـ توثب ـ طفور *P.* جهیدن ـ برجستن *T.* پرتاوایتمک ـ صچرامق || Sauter de bas en haut جانب اسفلدن جانب اعلایه طفور ایتمک en avant ایلرویه طوغری صچرامق

par-dessus une muraille بالای دیواردن وثبان ایتمک Il ne fait que danser et sauter على الدوام رقص ووثب ایدر - Figur. || Il a sauté de la troisième classe en Philosophie طبقهٔ ثالثه درسلرنده ایکن حکمت درسلرینه صچرادی

On dit proverb. Reculer pour mieux sauter, pour dire, prendre des détours qui semblent éloignés des vues qu'on a, et qui font cependant qu'on n'en va que plus vite à ses fins *P.* یکدو خطوه *T.* صچرایشده برقاچ آدیم کیرولنمکله بازرفتن پردهد وثابرا میدان آلنور

On dit en termes de Marine, Le vent a sauté du nord à l'est, pour dire, qu'il y a pssé subitement روزکار بردن بره شمالدن جنوبه صچرادی

On dit, Faire sauter un bastion, pour dire, le renverser en faisant joner la mine *A.* اثارة الى الهوا - اطارة الى الهوا *P.* بر هوا پرانیدن *T.* هوایه اوچورمق || Les assiégeans firent sauter le bastion محاصرین فلان طابیه‌یی هوایه اوچورمشلر در - On dit aussi, que le bastion a sauté فلان طابیه هوایه اوچدی - On dit dans le même sens, Faire sauter un vaisseau et que le vaisseau a sauté بر هوا اولدی - سفینه هوایه اوچدی

On dit, Faire sauter la cervelle à quelqu'un, pour dire, lui casser la tête d'un coup de pistolet ou autrement *A.* شجّ - دمغ *P.* الدماغ سر شکافتن *T.* باش یارمق

Et faire sauter la tête à quelqu'un, pour dire, lui trancher la tête *T.* بر کمسنه‌نک باشنی قوپارمق

On dit figur. Sauter de branche en branche, d'une matière à une autre, pour dire, passer brusquement d'un sujet à un autre *T.* دالدن داله قونمق

Et qu'une chose saute aux yeux, pour dire, qu'elle se fait voir d'abord کوزه - فلان شئ بادئ نظرده ظاهر ونمودار اولور اولور - اورر کوز کوره بللو او || Il y a dans ce tableau des défauts qui sautent aux yeux بو تصویرده بادئ نظرده ظاهر اولور معایب وقبایح وار در

Sauter. Franchir *A.* تخطى - تنزّى *P.* خودرا پرتاو کردن *T.* آتلامق || Sauter un fossé, les murailles خندقی ودیوارلری آتلامق

Figur. Omettre quelque chose en écrivant ou en lisant *A.* اسطار *P.* بگذاشتن - ترک *T.* براقمق || Il ne sait pas lire le Grec; quand il en trouve, il le saute اول لسان یونانیده اوقومق بیلمدیکندن براقر - لسانده بر عباره‌یه راست کتورر ایسه اسطار ایدر Le copiste a sauté deux lignes نسّاخ ایکی سطر ترک ایلدی

SAUTERELLE. Insecte qui ne s'avance qu'en sautant *A.* جراد *P.* ملخ - دَبا *T.* چکرکه || Sauterelle verte جراد اخضر - یشل چکرکه Une nuée de sauterelles چکرکه سوریسی

SAUTEUR. Celui qui saute *A.* وثاب - طفار *P.* کنبد زن *T.* صچرایجی || Les danseurs de corde et les sauteurs رسنبازان وکنبد زنان

SAUTILLEMENT. Action de marcher en faisant de petits sauts *A.* حجلان - قفزان - نزوان *P.* منجک *T.* سکمه - سکدرک || La plupart des oiseaux vont par sautillement اکثر طیور یوریمه سکدرک یورر

SAUTILLER. Sauter à petits sauts *A.* حجل - قفز - تنزية *P.* منجک کردن - منجک کنان روانه شدن *T.* سکمک - || Les oiseaux sautillent au lieu de marcher طیور یوریمک سکدرک یورر قسمی مشی ایتمیوب سکدرک یورر Dans la danse noble il ne faut pas sautiller ظرفا رقصنده حجل ونزوان جائز دکلدر

SAUVAGE. Féroce. Il se dit des animaux qui vivent dans les bois *A.* وحش pl. وحوش - وحشیّ - سبع pl. سباع *P.* جانور *T.* دد - بیابانی - یبان حیوانی || Les lions, les tigres, les ours sont des animaux sauvages آرسلان وقپلان وآیو وحوش حیوانات وحشیّه - وحوش وسباع نوعندندر - اقسامندندر نوعندندر

Il se dit aussi de certains peuples qui vivent dans les bois sans lois *A.* اقوام وحشیّه *P.* مردمان بیابانی *T.* یبان آدملری || Les peuples sauvages de l'Amérique اقوام امریقده اولان Il بر یبان آدمیسی - وحشی بر آدم Un sauvage وحشیّه a vécu long-temps parmi les sauvages مدّت مدیده اقوام وحشیّه ایچنده تعیّش ایلدی

Il se dit figur. en parlant d'un homme qui se plaît à vivre seul *A.* وحشیّ المزاج *P.* رمیده خو *T.* خلقدن قاچر || C'est un homme fort sauvage غایت مرتبه‌ده وحشیّ المزاج بر آدمدر -

On dit aussi, Air, vie sauvage سیمای وحشی وعیش وحشی Manières, moeurs sauvages اوضاع واطوار واخلاق وآداب وحشیّه

Sauvage. Qui est inculte et désert *A.* مکان وحشیّ pl. امکنهٔ وحشیّه *P.* بیابانزار *T.* یبان یری

Et qui vient sans culture *A.* بریّ - جبلیّ *P.* دشتی - کوهی - بیابانی *T.* یبان || Olivier, laitue sauvage زیتون

یبان اریکی Prunes sauvages جبلی آغاجی ویبان مارولی

On dit de certains fruits, qu'ils ont un goût sauvage, pour dire, un goût âpre A. خشن الطعم P. تلخمزه T. ککره‌سی

SAUVEGARDE. Protection accordée par un prince, ou par ceux de ses officiers qui ont droit de l'accorder A. ظل ـ حمایت || حمایت کولکه‌سی T. سایهٔ حمایت P. الصون والحمایة

Il est en la protection et sauvegarde du Roi پادشاهک ظل سایهٔ حمایت وصیانتیله مستظلدر ـ صون وحمایتنده در

Il signifie aussi, les lettres que l'on accorde à quelqu'un, pour exempter sa terre, sa maison de logement de gens de guerre عسکری قوناغندن معافیتی حاوی امرنامه

On appelle aussi Sauvegarde, le garde qu'un général envoie dans une maison, pour la garantir de pillage A. حارس pl. حراس P. پهره دار T. بکجی

On dit figur. d'une personne ou d'une chose, que c'est une sauvegarde, qu'elle sert de sauvegarde, pour dire, que c'est ou qu'on s'en fait une défense contre quelque inconvénient A. مدار التحفظ ـ کهف الامان ـ وسیلة الاحتما || Son obscurité lui servit de sauvegarde contre la proscription فلاننک مجهولیتی حالی صادر ـ اولان حکم قتل عرفیدن حفظنه وسیلهٔ تحفظ واحتما اولمشدر حقنده کهف الامان مثابه‌سنده اولمشدر

SAUVER. Tirer du péril A. تخلیص ـ انجا ـ تنجیة P. رهانیدن ـ رها کردن T. قورتارمق || Il a sauvé la ville, son pays بلده‌یی بلده‌نک تخلیصنه وسیله اولدی ـ ووطننی تخلیص ایلدی Je l'ai sauvé d'entre les mains de l'ennemi فلاننی ایادئ اعدادن تخلیص ایلدم Jésus-Christ nous a sauvés de l'esclavage du péché حضرت عیسی بزی قید وزر ووبالدن انجا ایلدی Vous m'avez sauvé la vie جانمی تخلیص ایلدک ـ جانمک عرض وشاننی Je lui ai sauvé l'honneur خلاصنه سبب اولدک تهلکه‌دن خلاص ایلدم ـ On dit, Sauver les dehors, les apparences, pour dire, faire en sorte qu'il ne paraisse rien au dehors dont le public puisse être blessé ظاهر حالی شائبهٔ رداءتدن ظواهر احوالی صورت رداءتدن وارسته ـ تخلیص ایتمک قلمق

SAUVER. Éviter, parer A. اجتناب ـ تنحی P. گریزان شدن T. قاچنمق || Il faudra tâcher de sauver le coup ضربه‌دن اجتنابک چاره‌سنه سعی اولنمق اقتضا ایدر

SAUVER. Excuser, justifier A. تبریة ـ تنزیه عن التهمة P. پاکه چیقارمق T. آزادهٔ تهمت کردن ـ وارستهٔ تهمت کردن || On ne peut sauver sa conduite سلوک وحرکتنی تهمتدن تبریه قلمق ممکن دکلدر

SAUVER. Rendre heureux dans le ciel A. افلاح P. فلاح بخشیدن T. فلاح کتورمک || Dieu a envoyé son fils pour sauver tous les hommes حق تعالی حضرتلری بنی آدمی افلاح ایچون ولدینی دنیایه ابعاث ایلدی Il faut travailler à se sauver تحصیل فلاح خصوصنده سعی واقدام اولنمق لازمدر

SE SAUVER. S'échapper A. استخلاص ـ تفصّی ـ استنجا ـ انتجا P. رهیدن ـ رها یافتن T. قورتلمق ـ خلاص بولمق || Pendant que les geôliers dormaient, il se sauva de prison بکجیلر اویقوده ایکن حبسدن قورتلدی Il s'est sauvé à toutes jambes سکردرک استخلاص ایلدی V. aussi, S'esquiver.

On dit par ellipse, Sauve qui peut, pour dire, se sauve qui pourra T. من نجا براسه فقد ربح دییه‌رک هر کس قورتیله بیلن قورتلسون ـ طریق سلامتنی تحصیله باقسون تدارکنی ـ هر کس سلامت یقه‌سنی بولمغه باقسون ـ کورسون

SE SAUVER, signifie aussi, Aller dans un lieu pour y chercher un asile A. اتخاذ المأمن ـ اتخاذ المکان الخلاص P. جای رها یافتن ـ جای امان گرفتن T. قورتیله‌جق یر بولمق || Après avoir commis ce meurtre, il se sauva dans les pays étrangers شو قتل جنحه‌سنی ارتکاب ایلدکده دیار اجنبیه‌ده اتخاذ مأمن ایلدی Il se sauva chez un tel ambassadeur فلان جای امان ـ ایلچینک قوناغنی مکان خلاص اتخاذ ایلدی

SAUVÉ. A. مستخلص P. رها یافته T. قورتلمش

SAUVEUR. Qui sauve du danger A. ناجی ـ باعث النجاة ـ باعث الخلاص ـ مخلّص ـ P. سلامت ـ نجاتبخشا ـ رهاننده دهنده T. قورتاریجی || Joseph a été appelé le sauveur de l'Égypte حضرت یوسف ناجئ اقلیم مصر لقبیله تلقیب اولنمشدر Notre-Seigneur Jésus-Christ est appelé le sauveur du monde حضرت عیسی افندمز ناجئ عالم صفتیله موصوفدر

SAVAMMENT. D'une manière savante A. عالماً ـ فاضلاً P. دانشمندانه ـ هنرمندانه ـ عالمانه ـ با فرهنگ ودانش T. معرفت ایله ـ عالمجه || Il parle savamment de toutes choses هر شیدن عالمانه وهنرمندانه بحث ایدر Il traita cette matière savamment بو ماده‌نک بحثنی عالماً وفاضلاً بسط ایلدی

On dit, Il en parle savamment, pour dire, avec connaissance عن علم *A.* بالعلم والوقوف *P.* باگاهی *T.* بیلەرك || C'est une affaire dont il est bien instruit, il en pourrait parler savamment مقدما خبردار اولدیغی اموردن اولمغله بالعلم والوقوف مباحثه یه مقتدر در

SAVANT. Qui a beaucoup de science, d'érudition *A.* عالم pl. علما - فاضل pl. فضلا *P.* دانشمند - هنرمند - فرهنگدار - *T.* كنندا - معرفتلو - هنرلو - بیلشی چوق || C'est un homme fort savant اعلم العلما در - غایة الغایه عالمدر Il est savant dans l'antiquité آثار متقدمین بحثنده عالمدر en Mathématique, en Philosophie علوم ریاضیه ده وحكمتده عالمدر - On dit d'un livre rempli d'érudition, que c'est un livre savant علوم معارف كثیره یی جامع - كثیره یی مشتمل بر كتابدر Et qui est bien informé *A.* خبیر - واقف *P.* آگاه - خبردار *T.* بیلمش || Où avez-vous appris cela? vous êtes bien savant بو ماده یه كركی كبی واقفسك قنغی طرفدن خبر المشسك طرفمه Après tout ce qu'il m'a dit, je n'en suis pas plus savant بو قدر شیلر سویلمشیكن اول ماده ده اولان مقدمكی وقوفمدن زیاده كسب علم وخبر ایده مدم

On dit, qu'une personne est trop savante, bien savante, pour dire, qu'elle sait des choses qu'elle devrait ignorer *A.* عارف *P.* شناسا - دانا *T.* بیلغیج || Cette fille est trop savante بو قیز غایت ایله عارفه در Cet homme-là est trop savant dans l'art de feindre, pour être cru sur sa parole سوزینه اعتماد ایده جك آدم دكل زیرا فن ریاكارىده غایة الغایه عارفدر

SAVANTASSE. Il se dit par mépris d'un homme qui affecte de paraître savant *A.* متعالم - متفاضل *P.* دانشفروش *T.* بیلغیجلك صاتان

SAVATE. Vieux soulier fort usé *A.* نقل pl. نقال pl. انقال - منقل pl. مناقل *P.* كفش كهنه *T.* اسكی آیاق قابی || Il ne porte que des savates لابس نقالدر

SAVATE, se dit en termes de poste, de celui qui va à pied porter des lettres dans les endroits écartés des grandes routes *T.* ساعی

SAVETERIE. Lieu où l'on vend de vieux souliers *A.* سوق الانقال *P.* بازارگاه كفشهای كهنه *T.* اسكی آیاق قابی بازاری

SAVETIER. Ouvrier dont le métier est de racommoder de vieux souliers *A.* منقل - مردم النقال *P.* پینه دوز كفش *T.* اسكی آیاق قابی یماجیسی

SAVEUR. Qualité de ce qui est l'objet du goût *A.* طعم pl. طعوم *P.* مزه - چاشنی *T.* داد || Bonne, agréable saveur طعم لطیف وجید La saveur des viandes لحومك دادی La bonne eau n'a point de saveur اجود میاه معدوم الطعم اولاندر - صویك اعلاسی تفه وبیمزه اولاندر - On dit proverb. en parlant d'une viande insipide, qu'elle n'a ni goût ni saveur نه طعمی ونه لذتی وار در

SAVOIR. Avoir connaissance de... *A.* دری - درایت - علم - وقوف *P.* دانستن - خبر داشتن - خبردار شدن *T.* بیلمك || Je sais bien cette affaire بو مصلحته كركی كبی علم ووقوفم وار در Il ne savait rien de ce qui se passait جریان ایدن احوالدن اصلا خبری یوغیدی Je le sais à n'en pouvoir douter بوندن بلا شك وشبهه خبرم وار در Je sais le chemin بوكا دائر بر یولی بیلورم Est-ce que vous n'en savez rien? بر درلو خبر ووقوفك یوقمیدر - On dit d'un homme fort habile dans les affaires, qu'il sait le fin du fin دقایق وحقایق احواله واقفدر - Et qu'un homme sait vivre, pour dire, qu'il se conduit avec tous les égards qu'on est obligé d'avoir avec les autres آداب حسن معاشرته وقوف تامی وار در Et qu'il ne sait pas vivre آداب حسن معاشرتدن خبر وآگاهی یوقدر

SAVOIR. Être instruit dans quelque science *A.* معرفت - علم *P.* شناسیدن - آگاه بودن *T.* بیلمك || Il sait la Grammaire, l'Arabe علم نحوی وعربی لسانینی بیلور Il sait les affaires عارف امور در - كار آشنا در - كار داندر - ایش بیلور Vous dites que cet homme est savant, et que sait-il? فلان كمسنه عالمدر دیبیورسك معرفتی ندر Il ne sait rien هیچ بر معرفتی یوقدر - On dit, qu'un homme sait bien le monde, pour dire, qu'il sait bien la manière de vivre dans la société des hommes عارف امور دنیا در - جهاندیده در - كار داندر - دنیایی بیلور

SAVOIR. Avoir dans la mémoire *A.* استحضار *P.* از بر دانستن *T.* از بر بیلمك - از برده طوتمق || Il sait sa leçon درسنی از بر بیلور - ذهننده مستحضر در Il ne savait pas son sermon تقریر ایده جك موعظه مستحضری دكل ایدی

SAVOIR GRÉ, SAVOIR BON GRÉ à quelqu'un, signifie, être satisfait d'une chose qu'il a dite, qu'il a faite *T.* محظوظ اولمق - ممنون اولمق - ممنون الخاطر اولمق - خشنود اولمق

Et dans le sens contraire, Savoir mauvais gré à quelqu'un مكدر
كوجنمك - محظوظ اولمامق - الخاطر اولمق

Savoir, signifie aussi, avoir le pouvoir, la force, le moyen *T.* قادر اولمق - طريقنى بيلمك || Je saurai bien me défendre تحفظ ومدافعه‌نك طريقنى بيلورم || Il sait tourner les choses comme il lui plaît صورت احوالى دلخواهى اوزره چويرمه‌نك طريقنى بيلور || Vous verrez ce que je sais faire نه يه قادر اولديغمى كوررسك || Il n'a su en venir à bout تحصيل مرامه قادر اولمدى || Je ne saurais faire ce que vous me dites ديديككى اجرا ايلمكه قادر دكلم

Et être instruit, informé de quelque chose *A.* اطلاع - علم *P.* آگاه شدن *T.* بيلمك - معلوم اولمق || Vous saurez que... معلومك اوله‌كه || Afin que vous le sachiez بو شئ معلومك اولمق ايچون || Je veux bien que vous sachiez . . . شو وجهله معلومك اولمق . . . || Il faut savoir que... مطلوبمدر كه معلوم اوله كه...

Faire savoir, signifie, instruire *A.* اشعار - اخبار - انبا - انها *P.* خبر دادن - آگاه كردن - آگاهيدن *T.* خبر - بيلدرمك || Je lui ai fait savoir le succès de cette affaire مصلحتك حسن نتيجه‌سنى طرفنه انها ايلدم || Je lui ai fait savoir comment cela est arrivé كيفيت حالى على وقوعها طرفنه انها ايلدم || Il m'a fait savoir qu'il est arrivé en bonne santé مصحوباً باليمن والعافيه واصل اولديغنى طرفمه اخبار ايلدى

Faire à savoir, se dit dans le même sens dans les publications, les affiches, etc. *A.* اعلان - تبيين - بيان *P.* فاش كردن *T.* بللو ايتمك || On fait à savoir que tels et tels héritages sont à vendre فلان وفلان ملكك صاتيلق اولديغى اعلان وبيان اولنور || On dit aussi, Savoir faisons اعلان وبيان ايدرز كه

C'est à savoir, À savoir, Savoir. Façons de parler dont on se sert pour spécifier les choses dont il s'agit *A.* يعنى || Le revenu de cette terre consiste en plusieurs rentes; à savoir, en telle et telle rente بو ملكك ايرادى عوائد عديده‌دن يعنى فلان وفلان عوائددن عبارتدر || L'armée était composée de dix mille hommes; savoir, cinq mille hommes de pied, etc. اردونك مجموعى اون بيك نفردن عبارت ايدى يعنى بشبيك نفر پياده والى اخره

On s'en sert aussi, pour marquer qu'on doute de quelque chose *A.* فيه نظر - محتاج الى التحقيق *P.* جاى نظر است *T.* باقملو در - بيلنمك اقتضا ايدر || Vous me dites qu'ils contribueront tous également à cette affaire, c'est à savoir s'ils le pourront, s'ils le voudront جملهسى على طريق المساوات اعانت ايده‌جكلرينى ديرسك لكن بوكا اقتدارلرى وخواهشلرى وارميدر اوره‌سى جاى نظر در || Vous assurez que l'ennemi marchera au secours de la place, c'est à savoir s'il pourra arriver assez à temps دشمن قلعه‌نك امدادينه كله‌جكنى تأييد ايدرسك لكن وقتنده يتشه بيلورمى فيه نظر || À savoir si vous y êtes bien pris pour réussir تحصيل مرام ضمننده لازم اولان اسبابه لايقى اوزره تشبث ايلدكمى تحقيقه محتاجدر || À Savoir si ce qu'on dit là est bien vrai ديدكلرى صحبت صحيحميدر بيلنمك اقتضا ايدر - دكلميدر جاى نظر در

Su. *A.* معلوم *P.* دانسته *T.* بيلنمش

Il est aussi substantif, et signifie, la connaissance qu'on a de quelque chose. Il ne se dit qu'en cette phrase, Au su et au vu de tout le monde عامه‌نك معلوم ومشهودى اولدرق

SAVOIR. Connaissance acquise par l'étude, par l'expérience *A.* علم - وقوف - معرفت *P.* دانش - دانشمندى *T.* بيلش || Grand, profond savoir معرفت كامله وعميقه - معلومات || C'est un homme de peu de savoir قاصر العلم - قليل العلم بر آدمدر || Il a acquis un grand savoir par son étude كثرت مطالعه ايله معلومات واسعه تحصيلنه دسترس - كم معرفت كسب وقوف تام ايلمسنه - اولمشدر

SAVOIR-FAIRE. Habileté, industrie pour faire réussir une entreprise *A.* لياقت - حذاقت *P.* چيره دستى - كار پردازى *T.* اوزلق || Il n'a ni héritage ni revenu, il n'a que du savoir-faire نه ملكى ونه ايرادى وار همان حذاقته مالكدر

SAVOIR-VIVRE. Connaissance des usages du monde *A.* معرفة الآداب المعاشرة - الحسن الالفة *P.* آشنايئ رسوم *T.* حسن زندگانى - قونشمنك يولنى بيلمكلك || Il a du savoir-vivre قونشمنك يولنى بيلور

SAVON. Composition faite avec une matière grasse, et servant à dégraisser, à nettoyer *A.* صابون *P.* غسول - برهوه *T.* صابون || Eau de savon صابون صويى || Faire bouillir dans du savon صابون ايچنده قيناتمق

SAVONNAGE. Blanchissage par le savon *A.* غسل بالصابون *P.* سويش با صابون *T.* صابون ايله يايقامه || Mettre du linge au savonnage چماشيرى صابون ايله يايقامغه قويمق - || Eau de savonnage *A.* غسالة صابونية *P.* آب صابون اميز *T.*

صابونلی صو

SAVONNER. Blanchir avec du savon *A.* غسل بالصابون *P.* صابون سودن ـ بصابون شستن ـ بصابون شوییدن *T.* صابون سورمک ـ صابون ایله یومق ـ صابون ایله یایقامق || Savonner des chemises کوملکاری صابون ایله یایقامق ـ کوملکره صابون سورمک

SAVONNÉ. *A.* مغسول بالصابون *P.* بصابون شسته *T.* صابون ایله یایقانمش

SAVONNERIE. Lieu où l'on fait le savon *A.* دار الصناعة الصابون *P.* کارگاه صابون ـ صابونخانه *T.* صابون کارخانه‌سی

SAVONNETTE. Petite boule de savon purifié, dont on se sert pour rendre la barbe plus tendre *T.* فنجان صابونی ـ Savonnette parfumée *T.* مسک صابونی ـ Il se dit aussi de certaines boules composées, dont on se sert pour ôter les taches des habits *T.* لکه صابونی

SAVONNEUX. Qui tient de la qualité du savon *A.* صابونی *P.* صابونی *T.* صابونلی || Il y a quelques eaux minérales qui sont savonneuses میاه معدنیه‌نک بعضیسی صابونیدر

SAVOURER. Goûter avec attention et plaisir. En parlant de liquides, on emploie les mots *A.* رشف ـ ترشیف ـ تمصص ـ تمزر *P.* اندک اندک مکیدن *T.* اموب صورمق ـ صوره‌رق ایچمک ـ صوره صوره ایچمک || Savourez bien ce vin-là شو باده‌یی بر ایوجه رشف ایله ـ En parlant de solides *A.* تمطق *P.* خوش چشیدن *T.* صوره‌رق طاتمق || Ne mangez pas cela sans le bien savourer شونی کرکی کبی تمطق ایتمکسزین اکل ایتمه

On dit figur., Savourer les plaisirs, les honneurs, les flatteries, pour dire, en jouir avec délices لذایذ ومشتهیات واعتبارات جهان وتملقات مداهنان ایله تفریح ذائقهٔ جان ایتمک

SAVOUREUSEMENT. En savourant *A.* بالتمصص ـ بالتمزر ـ بالتمطق ـ متمصصاً ـ متمطقاً *P.* اندک اندک مکیده ـ خوش چشیده *T.* اموب صوره‌رق ـ صوره صوره ییه‌رک

SAVOUREUX. Qui a bonne saveur *A.* لذیذ ـ جید الطعم ـ لطیف المذاق *P.* خوشمزه *T.* دادی خوش || Des fruits savoureux فواکه لذیذه

SAXATILE. Qui croît parmi des pierres *A.* نابت فی الحجرة *P.* در سنگزار روینده *T.* طاشلقده بتن || Une plante saxatile طاشلقده بتن نبات

SAXIFRAGE. Il se dit des médicamens propres à briser la pierre dans les reins *A.* دواء مفتت الحصاة *P.* داروی سنگ شکن *T.* طاشی اوفادیجی علاج

SCABIEUX. Qui ressemble à la gale *A.* جربی ـ کالجرب *P.* گر گونه *T.* اویوزواری || Éruptions scabieuses اویوزواری بثور

SCABREUX. Rude, raboteux *A.* صعب المرور *P.* درشت ـ دشوار گذار *T.* ترویه ـ صرپ ـ چتین ـ چپره‌شک || Un chemin scabreux طریق واعر ـ صرپ یول || Une montagne qui est scabreuse à monter et à descendre انیشی یوقشی صرپ بر طاغ

Figur. Dangereux, difficile *A.* متوعر ـ معضل ـ مستورط ـ *P.* مشکل ـ خطرناک ـ دشوار *T.* چپارز ـ چپره‌شک ـ تهلکه‌لو ـ کوج || Une affaire scabreuse امر متوعر || Vous vous êtes engagé dans une matière scabreuse مشکل ومعضل بر مصلحت درعهده ایلدک ـ On dit aussi, C'est un homme scabreux dont je ne puis pas répondre تهلکه‌لو بر آدمدر آکا کفیل اولمم

SCALÈNE. T. de Géomet. Il se dit d'un triangle dont tous les côtés sont inégaux *A.* شکل مثلث مختلف الاضلاع

SCALPEL. T. de Chirur. Instrument dont on se sert pour disséquer *A.* مبضع *P.* سترهٔ جراح *T.* جراح استوره‌سی || Bien manier le scalpel استوره‌یی استادانه قوللنمق

SCAMMONÉE. Plante médicinale *A.* سقمونیا ـ محموده *P.* سقمونیا ـ محموده *T.* محموده اوتی || La scammonée est un purgatif violent محموده اوتی بر مسهل شدید در

SCANDALE. Ce qui est occasion de tomber dans l'erreur, dans le péché *A.* ریب ـ ریبة ـ موقع الریبة ـ موقع الزلة *P.* جای گناه *T.* گناهه دوشوره‌جک شیٔ || Il est dit dans l'Écriture-Sainte, que la prédication de la croix a été un scandale pour les Juifs صلیب شریفه دائر اولان وعظ وخطابت قوم یهود عندنده موقع ریبه ایدی || Scandale donné ایجاب اولنمش ریبه || Pierre de scandale موقع الزلة ـ موقع الریبه

Il signifie aussi, occasion de chute, péché que l'on donne par quelque parole ou par quelque action *A.* موجب ـ سبب الریبة ـ الریبة ـ وسیلة الایثام *P.* بگناه اندازی *T.* گناهه صوقان || Grand scandale وسیلهٔ عظیمهٔ ریبه || Scandale public عامدید خلقی گناهه صوقه‌جق ـ وسیلهٔ ریبه اوله‌جق شیٔ || Il faut craindre le scandale وسیلهٔ ایثام اوله‌جق حالاتدن احتراز ومجانبت ایتملو در || Il ne faut pas donner de scandale سبب

نقدر وسیلهٔ ایثام Quel scandale! ریبه اولمق جائز دکلدر
اثم Malheur à ceux par qui le scandale arrive اولهجق شیئدر
وگناهه سبب اولنلره صد حیف La vie de cet homme-là
porte scandale - شو آدمك طور تعیشی موجب الریبه در
موجب خلقی گناهه صوقهجق احوالدندر Éviter le scandale
خلقی گناهه صوقهجق - ایثام اولهجق اموردن حذر ایتمك
خلقی گناهه l'empêcher., le lever, l'ôter اموردن صاقنملو در
موجب ریبه - صوقهجق حالاتی منع ودفع وازاله ایتمك
اولهجق حالاتی

Il se dit aussi de l'indignation qu'on a des actions et des discours de mauvais exemple *A.* تنفر القلب - نفرت *P.* رمیدگیٔ
دل *T.* کوکل ایرکنمهسی || Il avança des propositions impies, au
scandale des gens de bien qui l'écoutaient سرد ایلدیکی مسایل
کفر آمیز اهل برّ وخیر اولان سامعینه بادیٔ تنفر قلب
باعث رمیدگیٔ دل - اولمشدر

Et de l'éclat que fait une chose honteuse *A.* موجب العیب
والعار *P.* سبب رسوایی *T.* سبب ویرر || جارسلکه Cette
affaire fut d'un grand scandale dans tout le voisinage بو مصلحت
بین الجیران عیب وعار عظیمی مستلزم اولمشدر Il faut
lui épargner le scandale فلان کشی دوچار عیب وعار اولمقدن
بو کیفیت صیانت اولنملو در Cela s'est fait sans aucun scandale
بر وجهله موجب عیب وعار اولمیهجق وجهله حصوله کلدی

SCANDALEUSEMENT. D'une manière scandaleuse *A.* علی طریق
الارابة *P.* ریبهکارانه *T.* وجهله گناهه دوشورهجك || Cet
homme vit scandaleusement فلان کشی موجب ریبه اولهجق
وجهله کچینور

SCANDALEUX. Qui cause du scandale *A.* موجب - ریّاب
الریبة - موجب الایثام *P.* سبب گناه - بگناه انداز *T.*
گناهه صوقیجی || Action scandaleuse امر ریّاب vie عیش
موجب الریبه Opinion erronée et scandaleuse اعتقاد باطل
موجب الریبه Un commerce scandaleux محلّ ریبه اولهجق
بر کونه معامله Cela est scandaleux فلان شئ موجب ریبه
اولهجق حالاتدندر

SCANDALISER. Donner du scandale *A.* ایثام - ارابة *P.* در گناه
انداختن *T.* گناهه دوشورمك - گناهه صوقمق || Ces dis-
cours licencieux me scandalisent بو مقوله اقوال فحش آمیز بنی
گناهه دوشورور Sa vie scandalise tout le monde فلانك طور
وسلوکی عالمی گناهه صوقار

Se scandaliser. Prendre du scandale *A.* استیثام - استرابة *P.*
- گناهه دوشمك *T.* دوچار ریبه شدن - در گناه افتادن
هر شیئدن استرابه || گناهه کیرمك Il se scandalise de tout
ایدر Ne vous scandalisez pas de ce qu'il dit دیدیکی صحبتدن
گناهه کیرمه

Scandalisé. *A.* مستراب - مؤتثم *P.* در گناه افتاده *T.* گناهه
گناهه کیرمش - دوشورلمش

SCANDER. Mesurer les pieds d'un vers, pour juger s'il est selon les règles *A.* تقطیع الشعر

Scandé. *A.* شعر مقطع

SCARABÉE. Nom que l'on donne en général à des insectes de formes et de couleurs différentes *A.* حنش pl. احناش *T.*
بوجك

SCARIFICATION. Opération de Chirurgie, par laquelle on fait des incisions sur la peau *A.* تبضیع pl. تبضیعات *P.* شکاف
T. یارمه || Il en faudra venir à la scarification تبضیع اقتضا
ایدهجکدر Ordonner des scarifications تبضیعات تدبیرینی
اصمارلمق

SCARIFIER. Terme de Chirur. Faire des incisions sur la peau *A.*
بضع - تبضیع *P.* شکافتن *T.* یارمق || On lui a scarifié les
épaules اوموزلرینی یاردیلر Il a été ventousé et scarifié هم
حجامت وهم تبضیع اولندی

SCARLATINE. On appelle Fièvre scarlatine, celle qui est accompagnée de rougeurs à la peau *A.* شوكة *T.* قزللق - قزل
طونلی

SCEAU. Lame de métal qui a une face plate, dans laquelle sont gravées les armoiries d'un prince, d'un État, d'un corps *A.* خاتم
pl. خواتم *P.* مهر *T.* مهر || Grand, petit sceau خاتم کبیر یا
صغیر Le sceau du roi مهر همایون Le petit sceau dont on
scelle aux chancelleries اقلامده ختم اوراق ایتدکلری خاتم
صغیر Mettre son sceau وضع خاتم ایتمك Apposer le sceau
ساخته مهر بصمق - طبع خاتم ایتمك Contrefaire un sceau
مهر اویدرمق - On dit, que le Roi a donné les sceaux à un
tel دولت مهری جانب پادشاهیدن فلانه تسلیم اولندی
Et qu'un chancelier a rendu les sceaux باش وکیل حامل اولدیغی
دولت مهرینی ردّ ایلدی qu'on lui a ôté les sceaux باش
وکیلك الندن دولت مهری نزع اولندی - On appelle
Officiers du sceau, ceux qui ont quelque fonction qui a rapport au

sceau مهر دولته متعلق اولان اورده مستخدم اولنلر

Sceau, se dit aussi de l'empreinte même faite sur la cire par le sceau *A.* نقش الخاتم *P.* نقش مهر *T.* مهر نقشی || Le sceau était presque tout effacé نقش خاتم همان کلیّاً محو اولمشیدی

On dit figur. Mettre le sceau à une chose, pour dire, la consommer وضع امضای ـ بر شیئه طبع خاتم اتمام ایتمک ـ Et confier quelque chose sous le sceau de la confession, pour dire, que le secret en sera inviolable بر سرّی کیسهٔ سر بمهر کتمانده محفوظ قالمق شرطیله برکمسنه یه ودیعه قلمق

SCÉLÉRAT. Qui est méchant, pervers *A.* شریر pl. اشرار ـ شنیع الخلق ـ اهل الشرّ والشقاوة ـ اشقیاء pl. شقیّ ـ اشرّاء نفس شرّت آلود *P.* بدکار ـ تبهکار *T.* یرامز || Âme scélérate اشرّ ناسدر ـ اشرّ مخلوقاتدر C'est le plus scélérat de tous les hommes

Il se dit aussi des choses *A.* فظیع ـ شنیع ـ الفظاعة بیّن *P.* بد *T.* کوتی || Une conduite scélérate حرکت فظیعه Un complot scélérat محالفهٔ فظاعت آلود

SCÉLÉRATESSE. Méchanceté noire *A.* شرّ ـ شرّت ـ شقاوت ـ شناعة الخلق ـ خباثت *P.* بدکاری ـ تبهکاری *T.* یرامزلق || Il y a de la scélératesse à cela بو خصوصده شرّ وخباثت وار در C'est une scélératesse insigne بر شقاوت باهره در

SCELLÉ. La cire empreinte d'un cachet qu'on a apposé à des serrures par autorité de Justice *A.* مهر || Mettre le scellé وضع مهر ایتمک Il ne saurait avoir ses papiers, ils sont sous le scellé اوراقی یدنده اولمیوب مهر آلتنده در C'est au commissaire à lever le scellé qu'il a apposé وضع مهرایدن مباشرک فک مهر ایشیدر C'est un crime de forcer, de rompre le scellé وضع اولنان مهرک کسری جرم وجنایت قبیلندندر

SCELLEMENT. T. de Maçonn. Action de sceller. V. Sceller en ce sens.

SCELLER. Appliquer le sceau à une lettre de Chancellerie *A.* ختم ـ وضع الخاتم *P.* مهر زدن *T.* مهر بصمق Sceller en cire rouge قرمزی بال مومی اوزرینه مهر بصمق Il y a des princes qui scellent en or امرانک بعضیسی مهر مذهّب بصارلر

Et appliquer par autorité de Justice un cachet à des serrures *A.* تمهیر *P.* مهر زدن *T.* مهرلمک ـ مهر اورمق || Dès qu'il fut mort, le juge du lieu alla chez lui sceller ses coffres موتی عقیبنده صندقلرینی تمهیر ایچون حاکم بلده خانه سنه واردی

Sceller. T. de Maçonn. Attacher une pièce de bois ou de fer dans une muraille avec du plâtre, avec du plomb *A.* الصاق *P.* چسپانیدن *T.* یاپشدرمق || Sceller un crampon, un crochet dans une muraille چنکالی دیوار ایچنه یاپشدرمق Sceller en plomb قورشون ایله یاپشدرمق

On dit, Sceller un vase, pour dire, le boucher avec une espèce de mastic *A.* بر قابک آغزینی *T.* اردام بالمعجون معجون ایله طیقامق

Figur. Affermir *A.* توثیق ـ تأکید *P.* استوار ساختن *T.* قویلشدرمک ـ پکشدرمک || Ils ont fait un traité ensemble, et l'ont scellé par un double mariage de leurs enfans بینلرنده عقد اولنان معاهده یی طرفینک اولادلرینک نکاحیله توثیق ایتمشلر در

SCELLÉ. *A.* مختوم ـ مهور *P.* مهر زده ـ مهر بسته ـ سر بمهر *T.* مهرلو ـ مهرلنمش

SCELLEUR. Officier qui scelle *A.* ممهّر *P.* مهر زن *T.* مهرلیجی ـ مهر اوران

SCÈNE. La partie du théâtre où les acteurs représentent devant le public *A.* ایوان اللعّابین *P.* صفهٔ بازندگان *T.* اویونجی ایری || Dès que cet acteur paraît sur la scène فلان اویونجی ایوان اوزرنده ظهور ایدنجه

On dit figur., qu'un homme paraît sur la scène, pour dire, qu'il est dans un poste qui attire les yeux du monde sur lui مطرح انظار عالم اولان مقام والاده اثبات وجود ایدر

Scène, se dit aussi d'un assemblage d'objets étalés à la vue *A.* منظرة *P.* تماشا *T.* کورونش || Cela forme une scène frappante شوندن حیرتفرمای عیون اولەجق بر منظرهٔ غریبه پیدا اولور On voit une foule d'objets qui varient la scène تماشانک تعدّد وتنوّعنه وسیله اولور صور گوناگون مشاهده اولنور

Scène, se dit encore de chaque partie d'un acte d'un poème dramatique *A.* فصل pl. فصول || Le poème dramatique se divise en actes, les actes se divisent en scènes اویون پردهلره آرالنه اولنەجق واقعەنک منظومەسی مقامات عدیده یه وهر بر مقامه بر قاچ فصله منقسمدر

SCÉNOGRAPHIE. T. de Mathém. Représentation d'un objet sur un plan horizontal *A.* رسم مصفّح *P.* رسم پهن *T.* یصّی رسم

SCÉNOGRAPHIQUE. Qui a rapport à la scénographie *A.* متعلق برسم المصفح *P.* متعلق رسم پهن *T.* یصّی رسمه متعلق

SCÉNOPÉGIES. Nom que les Grecs donnaient à la fête des Ta-

bernacles des Juifs. V. Tabernacle.

SCEPTICISME. Doctrine des sceptiques *A.* مذهب الاهل الشكوك

SCEPTIQUE. Il se dit d'une secte de philosophes qui établissaient pour principe qu'il n'y avait rien de certain *A.* اهل الشك pl. ارباب الشك || Les sceptiques ne niaient ni n'affirmaient rien مذهب ارباب شكوكه ذاهب اولنلر هیچ بر شیئی نه انكار ونه اقرار ایدرلر ایدی

SCEPTRE. Espèce de bâton, qui est une des marques de la royauté *A.* دبوس pl. دبابیس *P.* دبوس *T.* طپوز || Le sceptre, la couronne, le manteau royal, sont des marques de royauté پادشاهلرك شعار سلطنتلری دبوس وتاج وثوب ذیالدر Le roi avait la couronne sur la tête, et le sceptre à la main پادشاه تاج بر سر نهاده ودبوس حكومت در دست گرفته ایدی

Il se prend figur., pour le pouvoir souverain de la royauté *A.* ملك *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلق || Dieu donne le sceptre aux rois comme il lui plait *A.* والله یعطی الملك لمن یشاء *T.* الله تعالی دیلدیكی كمسنه یه پادشاهلق ویرر

SCHISMATIQUE. Qui est dans le schisme *A.* معتزل pl. معتزلة ـ *P.* شیعی *P.* از دین جدا كرده *T.* دیندن آیرلمش || Les Luthériens sont schismatiques لوتران مذهبنده اولنلر شیعیدر Les Turcs regardent les Persans comme schismatiques ملت حنفیه عجمی شیعی عد ایدر

SCHISME. Séparation du corps et de la communion d'une certaine religion *A.* اعتزال ـ شیعت *P.* از دین جدایی *T.* دیندن آیرلمه || Le schisme des Luthériens طائفهٔ لوترانك اعتزالی. Les Turcs regardent les Persans comme ayant fait schisme dans la religion Mahométane اهل اسلام عجم ملتنی دین محمدیدن ارتكاب شیعت ایتمش بر ملت عد ایدرلر

SCHISTE. Il se dit des pierres qui se séparent par lames et par feuilles *A.* حجر متبصل *T.* یپراق یپراق آیریلور طاش

SCIAGE. Le travail de celui qui scie du bois ou de la pierre *A.* عملة النشار *P.* كار اره كشی *T.* بچقجی ایشی || Il en a tant coûté pour le sciage بچقجی ایشی شوقدر بهایه اولدی ـ On appelle Bois de sciage, le bois qui est propre à être scié *A.* عود صالح للنشر *P.* چوب اره كشیدنی *T.* بچلهجك بچلمكه كلور آغاج ـ آغاج

SCIATIQUE. On appelle Goutte sciatique, ou Ischiagre, une espèce de goutte qui s'attache à la hanche, à l'emboîture des cuisses *A.* وجع عرق النساء *P.* كچوك *T.* بوط طمری آغریسی || Il a une goutte sciatique qui le tourmente depuis long-temps مدت مدیده‌دنبرو كندویه موجب زحمت واذا اولور عرق عرق النسا وجعنه اوغرامشدر Être sujet à la sciatique عرق النسا وجعنه مبتلا اولمق

SCIE. Outil garni de dents, et qui sert à diviser en plusieurs pièces des matières solides *A.* منشار ـ مئشار *P.* اره *T.* بچقی || La main, les dents d'une scie قبضه واسنان منشار Ce bois est si dur, que la scie n'y saurait presque entrer بو آغاج شول مرتبه‌ده سرد در كه آكا بچقی ایشلیه‌مز ـ On appelle Le trait de la scie, la marque que l'on fait sur l'endroit de la pièce qu'on veut scier بچلهجك شیئك اوزرنده چیزیلن نشان

SCIEMMENT. En sachant bien ce que l'on fait, avec réflexion *A.* بعلم ـ عن علم ـ عن رویة *P.* باگاهی حال *T.* بیلدرك || Il a fait cela sciemment بو ایشی عن رویة ایشلدی ـ بیلدرك ایتدی Ce n'a pas été par mégarde, mais sciemment بو حالت سهواً واقع اولمیوب عن علم اولمشدر

SCIENCE. Connaissance qu'on a de quelque chose *A.* علم *P.* آگاهی ـ آشنایی *T.* بیلش || Je sais cela de science certaine بو كیفیت علم الیقین بوكا اطلاعم وار Cela passe ma science در دائرهٔ علمدن خارجدر

SCIENCE. Système de connaissances sur un objet utile *A.* علم pl. علوم || La Géométrie est une véritable science علم هندسه صحت وحقیقته مقارن بر علمدر Acquérir de la science تحصیل علومه مكتب ومواظب S'adonner aux sciences علم ایتمك اولمق On dispute dans l'école si la Logique est une science ou un art منطق علومدنمی یاخود فنوندنمی عد اولنمق اقتضا ایدر بو مسئله مدرسه‌لرده جای معارضه در ـ Science infuse. Celle qui vient de Dieu par inspiration *A.* علم منزل ـ علم ملهم *P.* علم خداداد *T.* اللهدن ویرلمش علم

SCIENCE. La connaissance des choses dans lesquelles on est bien instruit *A.* وقوف ـ اختبار *P.* دانش *T.* خبرداری ـ بیلش || La science du monde, de la Cour وقوف احوال عالم واحوال دولت

SCIENTIFIQUE. Relatif à la science *A.* علمی || Il s'est jeté dans des matières scientifiques مواد علمیه‌یه دوشدی Il s'est embarrassé dans des questions scientifiques مسائل علمیه غائلسنه

دوچار اولدی

SCIENTIFIQUEMENT, adv. *A.* حسب القواعد العلميّة ـ علماً *P.* دانشمندانه *T.* عالمجه ـ علمجه || Il a traité cette matière scientifiquement بو مادّه‌دن حسب القواعد العلميّه بحث ايلدی Il a parlé scientifiquement حسب القواعد العلميّه تقرير كلام ايلدی

SCIER. Couper avec une scie *A.* نشر ـ وشر *P.* ارّه كشيدن *T.* بچمك ـ بچقی ايله بچمك || Scier des ais, de la pierre تخته وطاش بچمك

Il se dit aussi en parlant des blés qu'on coupe avec la faucille *A.* حصد ـ تحصيد *P.* درويدن *T.* بچمك || Dans le temps qu'on scie les blés اكينی بچدكلری ـ تحصيد غلات موسمنده وقتده

Scier. T. de Mar. Ramer à rebours, revenir sur son sillage *T.* باشدن قره كورك چكمك

Scié. *A.* منشور *P.* ارّه كشيده *T.* بچلمش

SCIEUR. Celui dont le métier est de scier *A.* نشار ـ اشار *P.* كراسته بچقجيسی *T.* بچقجی ارّه كش || Scieur de bois

Il se dit aussi de ceux qui scient les blés *A.* حصاد pl. حصّادين *P.* درونده *T.* بچقجی ـ اوراقچی || On a mis les sciours dans les blés اكينده اوراقچيلر تعيين اولندی

SCILLE. Plante dont la racine est un gros ognon, et qui croît sur les bords de la mer *A.* بصل الفار ـ عنصل ـ اسقيل *P.* پياموش *T.* آطه صوغانی

SCILLITIQUE. Qui est fait ou modifié avec la scille *A.* عنصلی *P.* پياموش آلود *T.* آطه صوغانيله ياپلمش || Vin scillitique خمر عنصلی

SCINQUE, ou CROCODILE TERRESTE. Animal qui a beaucoup de rapport avec le lézard et le crocodile, et dont on fait usage en Médecine pour la vertu prolifique *A.* سقنقور *P.* سقنقور *T.* ساقنقور

SCINTILLATION. T. d'Astron. Étincellement *A.* لمعان ـ زهور *P.* رخشندگی *T.* يلدرامه || La scintillation des fixes كواكب ثوابتك لمعانی

SCINTILLER. Étinceller *A.* التماع ـ ازدهار *P.* درخشيدن *T.* يلدرامق || Les étoiles fixes scintillent كواكب ثابته ازدهار ايدر

SCIOGRAPHIE. Représentation de l'intérieur d'un bâtiment *A.* رسم داخلی *P.* رسم درونی *T.* ايچ يوزك رسمی

SCION. Petit brin, petit rejeton tendre d'un arbre *A.* خوط pl. خيطان ـ قضيب pl. قضبان *P.* شاخ تر باريك *T.* كورپه || Un scion de pêcher شفتالو اغاجنك كورپه فلزی فلز

SCISSILE. Qui peut être fendu *A.* ممكن الشق *P.* شكافتنی *T.* ياريله بيلور

SCISSION. Séparation, division dans un État, dans une assemblée politique *A.* تفرقة ـ شقاق || La scission de la Diète de Pologne لهده ملت جمعيتی ايچنده ظهور ايدن تفرقه وشقاق

Il se dit aussi, du partage des voix dans les compagnies *A.* تباين الكلم والآرا ـ تفرق الآرا ـ اختلاف الآرا *P.* ديگر گونئ آرا *T.* رأيلرك اويغونسزلغی || Il y a eu une grande scission entre les opinions اصحاب آرا بيننده اختلاف عظيم واقع اولمشدر

SCIURE. Poudre d'un corps qui tombe sous l'action de la scie *A.* نشارة *P.* ارّه سونش *T.* طلاش ـ بچقی طلاشی || De la sciure de bois چمشير طلاشی

SCLÉROPHTALMIE. T. de Méd. Maladie des yeux dans laquelle les paupières sont dures et sèches *A.* صلابة الاجفان *P.* سختئ پلك *T.* كوز قپاغی قاتيلغی

SCLÉROTIQUE. T. de Méd. Nom d'une membrane dure qui enveloppe l'oeil entier *A.* غشاء الشحمة العين ـ غشاء المقلة

SCOLASTIQUE. Appartenant à l'école. Il ne se dit que de ce qui s'enseigne suivant la méthode de l'école *A.* موافق بقاعدة قاعدهٔ مدارسديه موافق || Théologie scolastique المدارسة اولان علم الهی

SCOLASTIQUEMENT. D'une manière scolastique *A.* على نهج حسب الفن ـ على طريق الفنّ المدارسة ـ المدارسة التدريس || Cela est écrit trop scolastiquement زياده‌سيله حسب الفنّ التدريس يازلمشدر

SCOLIASTE. Qui a fait des scolies sur quelque auteur *A.* شارح pl. شارحين *P.* شرحساز *T.* شرح ايدن || Le scoliaste d'Homère فلان شاعرك شارحی

SCOLIE. Note pour servir à l'explication d'un auteur *A.* شرح

SCOLOPENDRE, ou **LANGUE-DE-CERF.** Plante médicinale *A.* سقلوفندريون

SCOLOPENDRE. Petit insecte à plusieurs pieds *A.* شبث pl. شبثان *P.* ششپا *T.* قرق آياق بوجكی ـ چيان

SCOMBRE. Poisson. V. Maquereau.

SCORBUT. Sorte de maladie contagieuse qui corrompt la masse du sang *A.* فساد الدم *T.* اسقوربت || Les matelots, dans les voyages de long cours, sont sujets au scorbut ملاح طائفه‌سی اسفار بعیده‌ده اسقوربت علتنه گرفتار اولو کلمشلر در

SCORBUTIQUE. Qui tient de la nature du scorbut *T.* اسقوربتلو || Humeur scorbutique اسقوربتلو خلط Il est attaqué d'une maladie scorbutique بر کونه اسقوربتلو علتنه مبتلا در — Il se dit aussi de celui qui est malade du scorbut || C'est un scorbutique اسقوربتلو در

SCORDIUM. Plante *A.* ثوم الحیة *P.* سیرمو — اسقوردیون

SCORIE. Substance vitrifiée qui nage comme une écume à la surface des métaux fondus *A.* طفاوة المعدن *P.* اسقورون — سرجوش *T.* معدن کپوکی

SCORIFICATION. Action de réduire en scories *A.* تحویل المعدن الی حال الطفاوة *P.* معدنرا بحال سرجوش آوردن *T.* معدنی کپوکه دوندرمه — معدنی کپوکلندرمه

SCORIFIER. Séparer d'un métal les scories que la fusion y a produites *A.* اخذ الطفاوة المعدن *P.* کف معدنرا بر گرفتن *T.* معدنک کپوکنی آلمق

Scorifié. *A.* مأخوذ الطفاوة *P.* کفش بر گرفته *T.* کپوکی آلنمش

SCORPIOÏDES. V. Chenille.

SCORPIOJELLE. Huile de scorpion *A.* دهن العقرب *P.* روغن عقرب *T.* کژدم یاغی

SCORPION. Insecte venimeux *A.* عقرب pl. عقارب — عریط *P.* کژدم *T.* قویروغی اوری — لدغ || La piqûre du scorpion لدغ عقرب La blessure que fait le scorpion se guérit, dit-on, en écrasant le scorpion même sur la plaie لدغ عقربدن ظهور ایدن جراحت محل ملدوغ اوزرنده عقربک ازدرسیله مندفع اولدیغی منقولدر — Huile de scorpion. V. Scorpio elle.

Scorpion, se dit aussi d'un des signes du Zodiaque *A.* برج العقرب

SCRIBE. Copiste, homme qui gagne sa vie à copier *A.* نساخ

SCROFULES, ou **ÉCROUELLES.** V. ce mot.

SCROFULEUX. T. de Méd. Qui cause ou accompagne les scrofules *A.* خنازیری *P.* خوگناک *T.* سراجدلو || Humeur scrofuleuse خلط خنازیری Sang scrofuleux دم خنازیری

SCROTUM. T. d'Anat. Enveloppe des testicules, qu'on appelle Les bourses *A.* جراب pl. جرب — صفن *P.* کیسهٔ خایه *T.* طشاق کیسه‌سی — خایه طوبره‌سی

SCRUPULE. Petit poids de vingt-quatre grains *A.* دانق pl. دوانق *P.* دانک *T.* دنک || Un scrupule de rhubarbe بر دنک راوند

SCRUPULE. Inquiétude de conscience, qui fait regarder comme une faute ce qui ne l'est pas *A.* احتکاک القلب — هجس pl. احتکاکات القلب — خدشة البال — حزازة الخاطر *P.* خراش کوکل *T.* قازنتیسی || Grand scrupule خراش درون — جان جزئی — احتکاک قلب خفیف léger حزازت عظیمهٔ درون نفس Scrupule de conscience خدشهٔ بال بی اساس mal fondé نفس مخطره‌نک هجس وحزازتی — هاجسه Avoir des scrupules احتکاکات قلبه گرفتار اولمق Faire naitre des scrupules احتکاکات قلبه باعث — احداث احتکاک قلب ایتمک قلبمه سنوح ایتمش J'ai cru devoir écouter ce scrupule اولمق حزازتک مقتضاسنه تبعیت ایتمک اولا اولدیغنی ظن ایدرم Il faut s'aguerrir contre les vains scrupules احتکاکات باطلهٔ قلبه مقاومت ایتمک لازمهٔ حالدندر

Scrupule. Grande exactitude à observer la règle, à remplir ses devoirs *A.* دقة کاملة || Il s'attache aux moindres règles avec scrupule ادنا قاعده‌لرک رعایتنده دقتی مرتبهٔ کمالده در

Il se dit aussi, de la grande sévérité d'un auteur dans la correction d'un ouvrage *A.* تحری دقیق *P.* جویی *T.* خرده انجه‌دن انجه‌یه آراشدرمه || Il corrige ses ouvrages avec beaucoup de scrupule تألیفاتنی تحری دقیق ایله تصحیح ایدر

Et d'une grande délicatesse en matière de procédés, de moeurs *A.* تخشی — خشیت *P.* خدشهٔ درون *T.* قورنتی || Cette action peut n'être pas répréhensible, mais je m'en ferais scrupule بو مقوله فعل وعمل شاید موجب ملامت اولمیه انجق ایشلمسنده قورنتی ایدرم — ایشلمسندن تخشی ایدرم

Il signifie aussi, un reste de difficultés, un nuage qui reste dans l'esprit après l'éclaircissement d'une affaire *A.* شبهة — مرية — شک pl. شکوک — حوجاء الصدر *P.* گمان *T.* وسوسه || Il lui reste quelques scrupules dans l'esprit فلان کشیده هنوز بر کونه حوجای صدر وار در — وار در ذهننده بعض شکوک دخی

Faire un scrupule de quelque chose à quelqu'un, signifie, lui en donner du scrupule *A.* ایراث الخدشة — تخدیش البال

خارش .P ایراث الحزازة الخاطر - ایراث الهجس - القلب یورک قازنتیسی .T خدشهٔ درون اوردن - درون دادن کسل || Je lui ai fait un scrupule de sa mollesse ویرمک خاطرینه - ورخاوتی بابنده دروننی خدشه‌یه دوشوردم ایراث حزازت ایلدم

SCRUPULEUSEMENT. D'une manière scrupuleuse .A بتحرّی با خرده .P علی وجه التدقیق - علی وجه الدقة - الدقیق انجه‌دن انجه‌یه .T مدققانه - جویی || Il s'attache scrupuleusement aux formalités رسوم وتشریفاتک علی وجه التدقیق هر || Il examine tout scrupuleusement وقایه‌سنی مهمّ ایدینور شیئی تحرّیٔ دقیق ایله انتقار واستقصا ایدر

SCRUPULEUX. Qui est sujet à avoir des scrupules .A متخشّی .T قورنتیلو || Elle est scrupuleuse dans les moindres choses qui peuvent blesser la pudeur بو خاتون عرضه طوقنه‌جق اک تخشّی ایدر - ادنا شیئلرده متخشیه در — On dit de quelqu'un, qu'il n'est pas scrupuleux, pour dire, qu'il n'est pas délicat sur les procédés .A عدیم التخشّی .P بی خدشهٔ درون .T قورنتی ایتمز — On dit aussi, Conscience scrupuleuse نفس مخطرهٔ کثیر الهجس — Il se prend au substantif pour Minutieux. V. ce mot.

On dit figur. Exactitude scrupuleuse صحّت دقیقه وکامله recherche تحرّیٔ دقیق - تفحّص دقیق

SCRUTATEUR. Il ne se dit que dans cette phrase, Dieu est le scrutateur des coeurs, pour dire, qu'il découvre, qu'il pénètre jusqu'au fond des coeurs حق سبحانه وتعالی حضرتلری کشاف عارف القلوب والضمایر در - خفایای ضمایر وقلوبدر

Il se dit, dans les compagnies électives, de ceux qui sont appelés pour assister à la vérification du scrutin .A ممیّز الصحّة القرعة

SCRUTER. Examiner à fond, chercher à pénétrer dans les choses cachées .A استکشاف - انتقار - استکناه .P خشکامار .T ایچ یوزینی آرامق - آراشدرمق پژوهیدن - کردن || Scruter les merveilles de la nature غرایب احوال قدرتی استکناه واستکشاف ایتمک || L'Écriture dit, que celui que scrute la majesté Divine en sera accablé عظمت بینهایت جناب ربّ العزتی استکناه قیدنده اولان کشی دوچار عجز وقصور اوله‌جغی کتب اللهده محرّر در — Il se dit aussi des choses morales || Je n'ai pas scruté ses sentimens فلانک افکار وعقایدینی

استکناه ایتمامشم

SCRUTIN. Manière dont les compagnies donnent leurs suffrages secrets par des ballottes .A قرعة - مقارعة بالازلام .P قرعه اندازی .T قرعه آتمه || On procède à l'élection du Pape par voie de scrutin ریم پاپانک انتخابی ماده‌سی قرعه طریقیله اولور || Il a eu plusieurs suffrages au premier scrutin اوّلکی مقارعه‌ده کندوسنک تفضل ورجحانیتنی مشعر ازلام کثیره ظهور ایتمشدر

SCULPTER. Tailler quelque figure de pierre, de bois, de métal, etc. .A نقر .P کندن - کاویدن .T اویمق - قازیمق || Voilà qui est bien sculpté اشته بر وجه احسن نقر اولنمشدر || Il a fait sculpter ses armes au-dessus de la porte de son logis نشانلرینی خانه‌سنک قپوسی بالاسنده نقر ایتدردی - قازدردی

SCULPTÉ. .A منقور .P کنده - کاویده .T اویولمش - قازلمش

SCULPTEUR. Celui qui sculpte .A نقّار .P کنده‌کار .T اویمه‌جی || Célèbre sculpteur کنده کار بنام - مشهور ونامدار اویمه‌جی

SCULPTURE. L'art de sculpter .A فنّ النقر .P کنده‌کاری .T اویمه‌جیلق || Il excelle dans la sculpture فنّ نقرده فائق الاقراندر || Il s'adonne à la sculpture فنّ نقره مواظبت ایدر

Il se prend aussi pour l'ouvrage du sculpteur عملة النقر .P کنده‌کار .T اویمه‌جی ایشی || La sculpture de cette bordure est fort belle بو کنارک اویمه‌جی ایشی احسن واعلا در

SÉANCE. Droit de s'asseoir, de prendre place dans une compagnie réglée .A استحقاق علی المجالسة - حق المجالسة .P استحقاق جا نشینی .T اوتورمغه استحقاق - یر || Il fut reçu Duc et Pair, et en cette qualité il prit séance au Parlement فلان رتبه‌یی تحصیل ایدوب بو تقریب پارلامنتو مجلسنده کسب استحقاق مجالست ایتمش اولدی || Il a séance dans le conseil du Roi en qualité de... رتبه جهتیله مجلس شوراده استحقاق مجالستی وار در - یری وار در

SÉANCE. L'assemblée d'une compagnie .A مجلس pl. مجالس - محفل pl. محافل - نادی - منتدا .P انجمن - جمعیتگاه .T لونجه || Voilà une belle séance اشته بر مجلس دلارا || Rien n'est plus magnifique que la séance du Parlement پارلامنتو دیوانی قدر احتشاملو بر مجلس یوقدر || La séance académique a été nombreuse دار العلوم بغایت جمعیتلو ایدی - محفل — Il se dit aussi du temps pendant lequel une compagnie est assemblée || Cette affaire occupa le Parlement pendant une séance entière بو

ماده پارلامنتونك بر مجلسنی تماماً وكاملاً استيعاب ايلدی - La séance dura long-temps مجلس طول زمان متمادی اولمشدر - چوق زمان اوزادی - On dit, qu'une séance a été rompue, pour dire, qu'elle a été interrompue par quelque cause مجلس رهين انقطاع اولمشدر

TENIR SÉANCE, signifie, s'assembler *A.* عقد المجلس *P.* انجمن كردن *T.* لونجه ايتمك || Cette assemblée tient séance en tel endroit بو جمعيت فلان محلده عقد مجلس ايدر

LEVER LA SÉANCE, se dit d'une assemblée qui se sépare *A.* فسخ المجلس *P.* حل انجمن كردن *T.* مجلسی طاغتمق || La séance n'était pas encore levée مجلس هنوز فسخ اولنمامشيدی - طاغلمامشيدی

SÉANT. Qui tient séance, qui réside actuellement *A.* جالس - مقيم - مكين *P.* جايگير *T.* اوتوران || Le parlement séant à Paris پارس شهرنده مقيم اولان پارلامنتو ديوانی - جالس - Le Roi séant en son lit de justice پادشاه مقام حكومت اولان جالس سرير عدالت اولديغی حالده

SÉANT, subst. La situation, la posture d'un homme qui est assis dans son lit *A.* قعدة - هيئة القعود *P.* هيئت نشست *T.* اوتورش || Il était couché dans le lit, on le fit mettre en son séant ياتاقده ياتمشيكن هيئت قعودده وضع اولندی

SÉANT. Décent, qui sied bien, qui est convenable *A.* خليق - جدير - لايق - اليق *P.* چسپان - درخور - زيبنده *T.* ياقشق - يراشق - كركلو || Il n'est pas séant à un homme de sa dignité, de son âge, de sa profession de faire telle chose بو مثللو حركت فلانك رتبه سنه وسننه وحالنه جدير وچسپان دكلدر Ce n'est pas une chose séante de parler haut devant des personnes à qui on doit du respect واجب الاحترام اولان ذوات حضورنده صوت بلند ايله تكلم ايتمك لايق دكلدر - رفع صوت ايله تكلم ايتمك داب ادبه مغاير در - باغرەرق سويلمك ياقشق شی دكلدر Cette parure n'est pas séante à son âge بو مقوله زيب وزينت سننه كوره ياقشمز

On dit aussi, qu'une femme est fort séante, pour dire, qu'elle a l'air fort décent *A.* اديبة *P.* زن آزرمكار *T.* ادبلو قاری

SEAU. Vaisseau de bois ou d'autre matière, servant à puiser, ou à mettre de l'eau *A.* دلو pl. دلا *P.* دول - آبريز - ابير *T.* قوغه || Seau de bois, d'argent, de porcelaine اغاج وسيم وچينی قوغه

Il se prend aussi, pour la quantité de liqueur contenue dans le seau *A.* سجل - الدلو ملء *P.* يك دول *T.* بر قوغه طلوسی - On dit, quand il pleut bien fort, qu'il pleut à seaux قوغه طلوسی يغمور يغار

SEAU DE LA VILLE. Il se dit d'un seau d'osier garni de cuir en dedans, dont on se sert pour porter de l'eau dans les incendies *A.* قربة pl. قرب pl. قربات - راوية *P.* آب خيك *T.* قربه

SÉBACÉ. T. d'Anat. Il se dit d'une humeur qui est à peu près de la consistance du suif, ainsi que des glandes qui filtrent cette humeur *A.* شحمی *P.* پيه گونه *T.* ياغلو || Humeur, matière sébacée خلط شحمی ومادۀ شحميه

SÉBESTE. Fruit qui ressemble à une petite prune dont la pulpe est visqueuse *A.* مخيط - ثمر الاطباء الكلب *P.* ميوۀ سپستان *T.* كوپك مەمەسی يمشی

SÉBESTIER. L'arbre qui porte les sébestes *A.* مخيط - اطباء الكلب *P.* سپستان *T.* كوپك مەمەسی

SEC. Qui n'a point d'humidité *A.* يابس *P.* خشك - خوش *T.* قوری || Un terrain sec et sablonneux ارض يابسهٔ كثيرة الرمال - قوری وقومسال ير - بر Cet arbre est tout sec بوشجر كلياً يابسدر Branches, herbes sèches اغصان ونباتات يابسه - قوری داللر واوتلر L'été a été fort sec موسم صيفده يبوست غالب ايدی Il fait un temps bien sec خيلی يابس بر هوا وار در || Il a le pouls sec نبضی يابسدر - On dit aussi, Froid sec *A.* برد يابس *P.* سردئ خشك *T.* قوری صوغوق - Et chaleur sèche, pour signifier une ardeur de la peau sans transpiration *A.* حرّ يابس *P.* گرمئ خشك *T.* قوری صجاقلق - On dit, Passer la rivière à pied sec, pour dire, la traverser lorsqu'il n'y a point d'eau - پا بر زمين خشك اولدرق نهرك اوته يقه سنه مرور - آياق اصلتميەرق نهرك اوته يقه سنه كچمك - قوراقلق حالنده نهرك اوته يقه سنه كچمك

On appelle Fossé sec, le fossé d'une place, qui n'est point fait pour avoir de l'eau *A.* خندق يابس - خندق معدوم الماء *P.* خندك بی آب *T.* قوری خندق

Et toux sèche, celle qui n'est pas accompagnée de crachemens *A.* سعال يابس *P.* خفهٔ خشك *T.* قوری اوكسورك

Et muraille de pierres sèches, celle qui est faite de pierres sans chaux et sans mortier *T.* قوری ديوار

On dit, Voir, regarder quelqu'un d'un oeil sec, pour dire, sans s'attendrir, sans jeter des larmes *A.* بلا دمع العين - بلا

تبليل العين .P جشم نمناك نكرده - بى اشكريزئ جشم .T كوز يشارمقسزين || Il a vu mourir son ami d'un oeil sec دوستنك موتنى بلا تبليل العين مشاهده ايتمشدر

Sec. Qu'on a fait sécher .A جفيف - جُفاف .P خشكيده - خشكك .T قورى - قوريدلمش || Des fruits secs .A فواكه جفيفه .P ميوهاى كشته - ميوهاى خشكك .T قورى يمش des poissons .A سماك جفيفه .P ماهئ خشكيده .T قورى بالقلر — Des raisins secs. V. Raisin.

Il se dit aussi par opposition à Vert. Ainsi on dit, Fourrage sec .A جفيف - قفيف - حشيش - كلاء يابس .P كياه خشكك .T قورى اوتلق - قورى جاير

Et par opposition à Moite, à mouillé .A يابس - ذو جفاف - عديم الرطوبة .P خشكك - بى نم وآب .T قورى - ياشلغى قالمامش || Avoir la bouche, la langue sèche جفاف فمه آغز ودل قورى اولمق - وجفاف لسانه مبتلا اولمق le gosier sec بر كمسنده يبوست حلقوم اولمق - بر كمسندنك بوغازنده رطوبت قالمامق - بوغازى قورى اولمق Les rues sont sèches طرق ومسالك Les chemins sont secs زوقاقلر قوريدر يوللر قوراقدر - يوللر قوريدر - عديم الرطوبتدر - يابسدر

En parlant du linge qui devient sec après avoir été lavé, on emploie plus particulièrement les mots .A قفيف .P خوشيده .T جماشيرى قفيف || Plier du linge quand il est sec قوريمش قوريدقدنصكره ديويشورمك - ايكن طىّ ايتمك

On dit Pays sec, par opposition à Pays humide .A ارض محول - ارض ممحال .P زمين خشكسار .T قوراق ير

On dit, Manger du pain sec, pour dire, manger du pain sans autre aliment .A اكل الجلفة الخبز .P نانپارهٔ خشكك خوردن .T قاتقسز اتمك يمك - قورى اتمك يمك

On dit, qu'un homme a fait un compliment sec à un autre, pour dire, qu'il lui a parlé d'une manière un peu dure .A مخاشنة - معاملة بالمخاشنة .P معاملهٔ درشتى نمودن .T سرد معامله ايتمك

Et qu'un homme est sec, pour dire, qu'il a une humeur un peu dure .A مجبول على خشونة الطبع - خشين المزاج .P درشتخو .T خويلو چهرهشكك

On appelle Réponse sèche, une réponse froide .A جواب يابس .P جواب خشكك .T قورى جواب

On dit aussi, Une mine fort sèche .A وجه عبوس .P روى ترش .T اكشى جهره || Je lui trouvai d'abord la mine un peu sèche, mais il devint plus riant ابتداى حالده نوعمّا عبوس الوجه ايدوكنى كوردم صكره برمقدار بشاشت كسب ايلدى

On dit figur., qu'un auteur, qu'un poète est sec, pour dire, qu'il n'a ni douceur ni grâce .A عديم اللطافة - عديم الطلاوة .P بى نمكك - بى آب وتاب .T دادسز — On dit aussi, qu'un style est sec بى حسن ولطافت بر سبكك وانشا

On dit aussi, Un habit sec, pour dire, un habit usé .A ثوب بالى .P جامهٔ فرسوده .T يپرنمش اوروبه

On dit, qu'une matière est sèche, pour dire, qu'elle ne fournit pas de quoi la pouvoir traiter avec agrément .A قليل - عقيم النما .P بينما .T بركتسز || C'est une matière très-sèche بر مادّهٔ قليلة النما در

Sec, subst. Le sec et l'humide .A يابس ورطب .P خشكك وتر .T قورى وياش

Il se dit aussi pour signifier, du fourrage sec. V. plus haut Sec, opposé à Vert || Donner du sec aux chevaux آتلره قورى اوتلق يدرمك

Sec, adv. Sèchement. Il ne se dit qu'au figuré. V. Sèchement.

À Sec. Sans eau .A على حال الجفاف .P در خشكى .T قوراقلقده - قورى اولدرق || Les fossés sont à sec خندقلر حال قوريدر - جفافده در Les vaisseaux sont demeurés à sec كميلرك صويى دوكنوب قوب قورى قالمشلردر

On dit figur. d'un homme qui n'a plus de bien, Le pauvre homme est à sec اثر بلت ورطوبتدن عارى برفقير بينوا در

Tout-Sec, Toute sèche, signifie, uniquement, absolument .A جمعاً .P همه .T قورى - قوريدن قورى || Son revenu consiste tout-sec en cinquante écus d'or ايرادى جمعاً اللى آلتوندن عبارتدر

SÉCABLE. T. didact. Qui peut être coupé .A قابل الكسر .P بريدنى .T بولنه بيلور || Les atomes ne sont sécables que par la pensée جزء لا يتجزّى يالكز خيالاً قابل كسر در

SÉCANTE. T. de Géomét. Ligne qui en coupe une autre .A خط قاطع

SÈCHE. Poisson de mer qui, comme le calmar, renferme dans son ventre une liqueur très-noire .A زبد البحر .P سيبا .T مركب بالغى

SÈCHEMENT. D'une manière sèche. V. À sec. — Il signifie figur.

d'une manière froide *A.* باليبس – يابسا *P.* باردانه *T.* قورى
اولدرق || Il lui répondit sèchement فلانه بر جواب يابس
ويردى

SÉCHER. Rendre sec, ou mettre à sec *A.* تجفيف – تيبيس
ايقاع اليبوسة – ايقاع الجفاف *P.* خشك – خشكانيدن
ساختن *T.* قورتمق || Le soleil sèche les prairies حرارت شمس
فيفات وصحارى يه ايقاع يبوست ايدر Le grand hâle sèche
les fleurs شدّت سهام تجفيف ازهارى موجبدر Le vent sèche
les chemins تأثير ريح ايله طرق ومسالك قوراق اولور
La chaleur a été si violente, تأثير ريح يوللرى قوريدر –
qu'elle a séché les ruisseaux حرارت هوا شول رتبده شديد
قورتدى – ايديكه جداول ومسايلى تجفيف ايلدى

On dit figur. Sécher les larmes, pour dire, les faire cesser *A.*
قطع السيلان الدموع *P.* اشك چشمرا خشك ساختن *T.*
مرور ايام || Le temps séchera vos larmes كوز ياشنى قورتمق
خشكساز اشك چشمك اولدجغى ظاهر وعياندر

SÉCHER, au neutre. Devenir sec *A.* كسب اليبوسة – اجتفاف
T. خشك شدن – خشكى پذيرفتن – خشكيدن – خوشيدن
قوريمق || La plupart des arbres séchèrent à cause du grand hâle
شدّت سهام تقريبيله اكثر اشجار قوريدى

On dit figur. Sécher sur pied, pour dire, se consumer d'ennui
A. تقحّل – كسب السهام *P.* بى آب وتاب ماندن *T.*
فرط كلال || Il sèche d'ennui, de tristesse اريبيوب قوريمق
وسآمت وغلبهٔ اندوه وملالت تقريبيله تقحّل بدنه
كسب سهام ايده‌يور – مبتلا در

SÉCHÉ. *A.* مجفف – يابس *P.* خشكيده – خوشيده *T.* قوريمش
A. متقحل *P.* بى آب وتاب مانده *T.* اريبيوب قوريمش

SÉCHERESSE. Qualité de ce qui est sec *A.* يبوست –
جفاف *P.* خشكى *T.* قوريلق || La sécheresse de la terre fait grand
tort aux moissons جفاف ارض مزروعاته ضرر كلى ايراث
ايدر On reconnaît l'ardeur de sa fièvre à la sécheresse de sa langue
شدّت حمّانك كيفيتى جفاف لساندن مستباندر

Il se dit aussi de la disposition de l'air et du temps quand il fait
trop sec *A.* امساك المطر – انقطاع المطر – محل – جدوبت
P. خشكى *T.* قوراقلق || Il fit une grande sécheresse cette année là
اول سنده جدوبت عظيمه واقع اولمشدر La trop grande sé-
cheresse fait mourir les plantes جدوبت مفرطه بادئ هلاك
افناى نباتاته باعث اولور – نباتاتدر

Il se dit figur. de la manière de répondre avec froideur et du-
reté à quelqu'un *A.* مقاسحة – يبوست *P.* خشكى *T.* قوريلق
|| On lui avait écrit avec beaucoup d'honnêteté, il a répondu avec
sécheresse فلانه كمال التفات ايله مكتوب يازلمشيكن
قوريلق ايله جواب – تعبيرات يابسه ايله جواب ايلدى
ايتدى

Il se dit aussi pour Manque de douceur, de grâce *A.* عدم
– دادسزلق *T.* بينمكى *P.* عدم الحسن واللطافة – الطلاوة
حسنسزلق || Il y a beaucoup de sécheresse dans ce discours, dans
cet ouvrage بو كلامده وبو تأليفده حسن ولطافت هيچ يوقدر
Il y a une grande sécheresse de style dans ce qu'il écrit تحريراتى
اثر طلاوتدن كليًا عاريدر

SÉCHOIR. Carré de bois où les parfumeurs font sécher leurs
pastilles *A.* إشرارة العطار *T.* تنسوخ قوريدجق طبله

SECOND. Deuxième *A.* ثانى *P.* دوم *T.* ايكنجى || Le second
volume جلد ثانى Une seconde fois دفعهٔ ثانيه – بار دوم –
اولاً ثانياً En premier, en second lieu ايكنجى دفعه Premières,
secondes noces نكاح اوّل نكاح ثانى Le second jour du mois
ايك ايكنجى كونى – شهرك يوم ثانيسى Le second prési-
dent رئيس ثانى Le second étage طبقهٔ ثانيه – ايكنجى طبقه –
On dit aussi Le second, pour Le second étage || Il occupe le se-
cond طبقهٔ ثانيده اقامت ايدر – On dit aussi Second ordre,
par opposition à ce qui excelle *A.* مرتبهٔ ثانية *P.* مرتبهٔ دوم *T.*
مرتبهٔ ثانيده || Cela n'est que du second ordre ايكنجى كرتده
اولان شيلردندر

SECOND, se dit aussi d'un homme qui sert sous un autre *A.*
عاقب – ثادى *P.* دوم *T.* ايكنجى || Il ne tient par la pre-
mière place, il n'est qu'en second ايكنجى اولميوب رئيس
باش دكل ايكنجى اولدرق – اولدرق مستخدمدر Il n'est
pas bon pour tenir la première place dans les affaires, il n'est bon
qu'en second مقام رياستك ادارەسنه كفايتى اولميوب
انجق عاقب رئيس اولمغه مقتدر در – On appelle Colonel
en second, Capitaine en second, les officiers qui doivent commander
au défaut du colonel ou du capitaine عاقب مير آلاى وعاقب
مير آلاى ملازمى – يوز باشى

Il se dit figur., de celui qui aide quelqu'un dans une affaire, dans
un emploi *A.* معين *P.* دستيار – دستگير *T.* يماق

SECONDAIRE. Accessoire, qui ne vient qu'en second *A.* متلاحق

T. بدرجۀ دوم آمده ـ در پی آمده *P.* وارد درجۀ ثانیۀ ـ علل || Motifs, preuves secondaires ایکنجی درجه‌ده اولان درجۀ ثانیه‌ده اولان سببلر ودلیللر ـ واسباب ودلایل متلاحقه

On appelle Planètes secondaires, celles qui se tournent autour d'une autre planète *A.* تابع *P.* پیرو *T.* آردی صره کیدن || La lune est une planète secondaire قمر سیارات تابعه‌دندر Les satellites de Jupiter sont des planètes secondaires رداف مشتری سیارات تابعه‌دندر

SECONDE. C'est la soixantième partie d'une minute d'heure ou de degré *A.* ثانیة || Pendule à secondes ثانیه‌لو آصمه ساعتی Leurs calculs sont conformes à une seconde près طرفینک حساب وتخمینی بر ثانیه‌دن اکسک اولدرق بری برینه مطابقدر

SECONDEMENT. En second lieu *A.* ثانیاً *P.* دوم *T.* ایکنجی اولدرق

SECONDER. Aider, favoriser *A.* اعانة ـ معاونة ـ مظاهرة ـ نصر ـ معاضدة *P.* دستگیری نمودن ـ دستیاری کردن *T.* یاردم ایتمک || Seconder les voeux, les désirs de quelqu'un بر کمسنه‌یه اسعاف مطلوبات ومسئولاتی خصوصنده اعانت ایتمک Si vous entreprenez cela, je vous seconderai بوکا مباشرت ایده‌جک اولور ایسه‌ک ایفای لازمۀ دستگیری ومعاونته کرکی کبی اعانت ایتمم Il a été bien secondé تجویز قصور اولندی Il a fait de grands efforts, mais on ne l'a pas secondé بذل کل اقدام ایتدیشکن بر طرفدن معاونت ومظاهرتنه همت اولندیغی یوقدر

SECONDÉ. *A.* مظهر الاعانة *P.* اعانت یافته ـ دستگیری دیده *T.* یاردم اولنمش

SECOUER. Remuer fortement *A.* رجف ـ نفض ـ نتق ـ صرصرة ـ ارغالة ـ *P.* تهزیز *T.* جنبانیدن *T.* سلکمک ـ || Secouer un arbre pour en faire tomber les fruits میوه‌لری دوشورمک ایچون آغاجی نفض ایتمک ـ سلکمک ـ une robe pour ôter la poussière بر ثوبی غباردن تطهیر ایچون سلکمک un tapis کلیمی سلکمک ـ En parlant des chevaux, on emploie plus particulièrement le mot *A.* نتق || Ce cheval a un trot qui secoue bien son homme بو دابه لینکلمه‌ده زیاده ناتقدر لینکلمه ـ یورر ایکن راکبنی سلکر

SECOUER LA TÊTE. *A.* تحریک الرأس *P.* سر جنبانیدن *T.* باش صاللمق || Il secoua la tête en se moquant de lui بر کمسنه‌یی ذوقلنوب تحریک رأس ایلدی

On dit proverb. Secouer les oreilles, pour dire, ne pas tenir compte de quelque chose *T.* قولاق سلکوب ـ قولاق اورمامق ـ عدم التفات صورتنی کوسترمک || Quand on lui représente son devoir, il secoue les oreilles وظیفۀ حالی نه ایدوکی کندویه عرض وافاده اولندقده قولاق سلکوب عدم التفات ـ عدم رغبت واعتبارینی اظهار ایدر ـ صورتنی کوسترر ـ هیچ قولاق اورمز ـ Il se dit aussi d'un homme qui ne veut point accorder ce qu'on lui demande || À cette proposition il secoua l'oreille کندویه فلان شیء تکلیف اولندقده قولاق اورمدی

SECOUER. Se défaire de quelque chose par un mouvement violent *A.* طرح ـ تطریح *P.* از بر انداختن ـ ور کردن *T.* سلکوب ـ آتمق ـ سلکمک ـ اوزرندن آتمق ـ اوزرندن || Ce taureau a secoué le joug بوغه بویندرغنی سلکوب اتدی

SECOUER LE JOUG, se dit figur. pour S'affranchir de la domination *A.* فک الربقة الاطاعة ـ کسر الربقة التبعیة *P.* گردنپیچ ربقۀ *T.* شکست ربقۀ اطاعت کردن ـ ربقۀ اطاعت شدن || ربقۀ محکومیتی قیروب اتمق ـ تبعیتی قیرمق Secouer le joug de la tyrannie جبر ربقۀ عبودیت اولان ربقۀ مقلد جید وقهری فک ایتمک Ce jeune homme ne veut plus souffrir de tuteur, il veut secouer le joug بو طفل نو رسیده ولیسنک حکومتندن روگردان اولوب فک ربقۀ اطاعت ایتمک امراض نفسانیه‌نک Sécouer le joug des passions قیدندن در امراض نفسانیه ـ تسلطندن گردنپیچ ربقۀ تبعیت اولمق محکومیت ربقه‌سنی فک وطرح ایتمک

SE SECOUER. Se remuer fortement pour faire tomber quelque chose *A.* انتفاض *P.* جنبیدن *T.* سلکنمک || Les chiens se secouent quand ils sont mouillés کلب قسمی اصلانجه سلکنور Les oiseaux se secouent قوشلر سلکنور Les chevaux se secouent pour se défaire des mouches آتلر سینکک ثقلتندن قورتلمق ایچون سلکنور

SECOUÉ. *A.* منفوض *P.* از بر انداخته ـ ور کرده *T.* سلکنمش

SECOÛMENT. Il ne se dit guère qu'en cette phrase, Secoûment de tête *A.* تحریک الرأس *P.* جنبش سر *T.* باش صاللمه || Il répondit par un secoûment de tête تحریک رأس ایله باشنی صالله‌یرق ـ جواب ویردی

SECOURABLE. Qui aime à secourir les autres *A.* معین ـ معاون ـ عمیم الاعانة ـ کثیر الاعانة ـ ناصر ـ نصیر *P.* دستگیر ـ یاور ـ مددرس ـ مددرسی ـ آمادۀ *T.* یاردم ایدیجی || C'est

un homme fort secourable عمیم الاعانه بر آدمدر Il est secourable aux pauvres معین فقرا در à tout le monde عامّه حقنده امادهٔ دستگیری ومعاونتدر Mon Dieu! soyez-moi secourable یا رب بکا نصیر ودستگیر اول Tendre une main secourable مدّ ایادئ نصرت واعانت ایتمک

Il se dit passivement d'une place qui peut être secourue *A.* قابل الامداد ـ ممکن الاعانة *P.* مددرسی امکانپذیر *T.* یاردم اولنه بیلهجک || Cette place est si bien assiégée, qu'elle n'est plus secourable بو قلعه شول رتبهده حصر وتضییق اولنمشدر که فیما بعد قابل امداد دکلدر Elle n'est secourable que par mer قلعهٔ مذکوره انجق جانب دریادن ممکن الامداد در

SECOURIR. Aider, assister quelqu'un *A.* اغاثة ـ امداد ـ اعانة *P.* مددرسی نمودن ـ مدد رسانیدن ـ مددکاری کردن *T.* امداده یتشمک ـ امداد ویرمک ـ یاردم ایتمک || Secourir promptement, puissamment au besoin, dans la nécessité وقت حاجت وضرورتده عجالةً وقویاً امداده یتشمک Secourir les pauvres فقرا حقنده ایفای لازمهٔ مددرسی واعانت ایتمک ses amis de sa bourse دوستلره کندو کیسهسندن اعانت ایتمک une place qui est pressée par les ennemis دشمن طرفندن تضییق اولنمش بر قلعهیه امداد ویرمک Venez me secourir امدادیمه امدادمه یتش || Il va périr, si vous ne le secourez یتشمیهجک اولور ایسهک محو ومضمحل اولور Il a été secouru bien à propos وقتنده مظهر امداد اولمشدر V. aussi Seconder.

SECOURS. Assistance dans le besoin *A.* مدد ـ اعانة ـ نصرت ـ عون ـ امداد *P.* مددرسی ـ دستگیری ـ دستیاری ـ یاوری *T.* یاردم ـ اعانت || Grand secours اعانت جسیمه ـ اعانت کلّیتلو امداد faible امداد ضعیف ـ جزئیه puissant, prompt اعانت قویّه ومستعجله lent اعانت بطیئ الظهور divin عون کبیج کلان امداد ـ اعانت باری humain اعانت بشریه Secours d'argent اعانت مالیّه d'hommes, de vivres عسکر قوّت مالیّه ایله اقدار ـ مالاً امداد ایله وزاد وذخیره ایله امداد Aller, courir, accourir au secours امداده وارمق وامداده سرعت وشتاب ایتمک || Il est venu à mon secours امدادمه یتشدی Prêter secours اعطای امداد ـ اعانت ایتمک ـ یاردم ویرمک demander استعانت ایتمک ـ استمداد ایتمک ـ استغاثه ایتمک refuser امداد دیلمک ـ امدادی دریغ ایتمک Implorer le secours de quelqu'un بر کمسنهدن استدعای معاونت ایتمک Obtenir du secours جلب اعانت ایتمک tirer تحصیل امداد ایتمک

Secours, se dit aussi des troupes qu'on envoie à quelqu'un qui est en guerre, pour le défendre contre ses ennemis *A.* مدد *P.* امداد *T.* یاردم ـ امداد چریک || Envoyer du secours امداد کوندرمک Secours par mer بحراً امداد Le secours est entré dans la place امداد عسکری قلعهیه داخل اولمشدر

SECOUSSE. Ébranlement de ce qui est secoué *A.* رجفة pl. رجفات ـ رجفان ـ رجرجة ـ زلزال *P.* جنبش *T.* صرصلش ـ صرصلمه || Rude secousse رجفهٔ شدیده Le fruit n'est pas encore mûr, quand il ne tombe pas de l'arbre après deux ou trois secousses شجرک ایکی اوچ دفعه رجفات مکرّرهسندنصکره یره دوشمیان فاکهه ناضج عدّ اولنمز Les secousses de ce tremblement de terre ont été très-violentes حرکت ارضک رجفاتی غایة الغایه شدید اولدی

En parlant des secousses que donne un cheval, on emploie les mots *A.* نـنق *P.* جنبش *T.* سلکمه || Les secousses que donnent un cheval qui trotte, incommodent fort آتک لینک یورویشنده ایتدیکی سلکمهلر منسلب راحتدر

Il signifie figur., les fortes attaques qu'on reçoit dans sa santé ou dans sa fortune *A.* صدمة pl. صدمات *P.* آسیب *T.* چارپش ـ سکته || La colique lui a donné de violentes secousses وجع قولنج وجودینه مورث صدمات شدیده اولمشدر Une fièvre continue de quinze jours est une forte secousse اون بش کون متمادی اولان حمّا بادئ صدمهٔ شدیده در Il a reçu de terribles secousses de la fortune نیچه نیچه صدمات هائلهٔ فلک ناسازکاره دوچار اولمشدر La perte de son procès lui a donné une rude secousse دعواسنک غائب اولنمسی کندویه موجب صدمهٔ عظیم بر سکتهیه باعث اولدی ـ عظیمه اولمشدر

SECRET. Qui est tenu caché, ce qu'on ne doit pas faire connaître *A.* خفی ـ مخفی ـ مکتوم ـ مکنون ـ ستیر *P.* پنهان ـ نهان *T.* کیزلو ـ اورتیلو || Dessein secret نیت خفیه traité عهدنامهٔ خفی کیزلو ـ نردبان نهانی ـ سلّم خفی escalier نردبان ـ دشمن دوستنما ـ دشمن نهانی ـ عدوّ خفی ennemi کیزلو دشمن قرار résolution مصلحت مکتومه Affaire secrète مکتومه ـ مذاکرهٔ خفیه négociation خفی Articles, motifs secrets آلات خفیه ressorts موادّ وعلل خفیه ـ شروط واسباب خفیه ضمایر وافکار حقیقیهیی Découvrir les plus secrètes pensées استکشاف ایتمک On lui a donné tant pour les dépenses se-

crètes مصارف خفیّه اولمق اوزره فلانه شو مقدار اقچه بو کیفیت مجرّد اعطا اولندی Cela vient d'un orgueil secret بر کبر مکنوندن نشات ایدر Il y a dans son accueil une politesse apparente, mais un secret mépris qui perce حین ملاقاتنده بر نوع ظاهری دلنوازلق وار در لکن پس پردهده معاین ومشهود بر استحقار خفی بللو اولور C'est sa partie secrète dans ce procès بو دعوادہ خصم خفیسیدر

Secret, se dit aussi des personnes qui savent tenir une chose secrète *A.* کتوم ـ محفوظ اللسان ـ حافظ الاسرار *P.* رازدار *T.* سرّ صاقلر ‖ C'est un homme à qui vous pouvez tout confier, il est fort secret بغایت محفوظ اللسان بر آدمدر کندویه هر شیئی اعتماد ایده بیلورسک

Secret, subst. Ce qui doit être tenu secret *A.* سرّ pl. اسرار ـ سریرة pl. سرایر *P.* راز ـ راز پنهان *T.* سرّ ـ کیزلو ‖ Garder le secret سرّی حفظ ایتمک ـ کتم سرّ le révéler کشف راز ایتمک ـ سرّی آچمق le trahir سرّده ارتکاب خیانت ایتمک ـ سرّی le publier افشای سرّ ایتمک ـ سرّی فاش ایتمک ـ سرّی بر کمسنه یه تواتر ایتمک Confier un secret à quelqu'un بر سرّی خارجه اعتماد ایتمک Découvrir, deviner un secret اخراج ایتمک وسرّ مکتومی تفرّس واستخراج ایتمک Manquer au secret حفظ سرّده اختیار قصور ایتمک Pénétrer dans les secrets, avoir le secret de quelqu'un بر کمسنه نک سرایر امورینه حلول ایتمک وسرّینه محرم اولمق Le secret de l'État اسراری ـ دولتک سرّی Il a le secret de la négociation ایچ یوزینی ـ سرّینه محرمدر ـ مکالمه نک سرّینی حاملدر ـ بیلور On dit aussi, Je vous dis cela dans le secret, sous le secret, en grand secret, pour dire, à condition de ne le révéler à personne آخره تجاوز ـ سرّ اولدرق ـ بونی سرّاً سکا سویلرم ایتمامک شرطیله سویلرم

On dit d'un homme qui a part à quelque dessein caché, qu'il est du secret, dans le secret *A.* واقف السرّ *P.* آشنای راز داخلهٔ امره واقف ـ سرّه داخل ـ محرم سرّ *T.* سرّ پنهان

Secret. Moyen connu de peu de personnes pour faire certaines choses *A.* سرّ ‖ Secret utile سرّ انفع ـ سرّ کثیر الفواید mer-veilleux سرّ عجیب الاثر ـ سرّ معجزه نما ـ سریرهٔ نادره rare سرّ مختیل ingénieux سرایر نادرهدن بری Il y a de beaux secrets dans la Chimie علم کیمیاده احسن واعلا اسرار وار در Ce médecin a un bon secret pour guérir cette maladie بو طبیبده

— On dit figur., Le secret de l'art d'écrire, pour dire, une des parties les plus essentielles de cet art فلان علته دوا اولهجق بر سرّ وار در فنّ کتابتک سرّی — On dit de même, Le secret de l'art de régner, de l'art militaire, de la politique فنّ ملکداری وسلطنتک وفنّ حربک وفنّ تدبیر امور دولتک سرّی

On appelle Secrets, dans quelques arts mécaniques, certains ressorts particuliers qui servent à divers usages *A.* صنعة خفیّة pl. صنایع خفیّة *P.* صنعت نهانی *T.* کیزلو صنعت ‖ On ne peut ouvrir ce coffre, si l'on n'en sait le secret کلیدک صنعت خفیه سنی بیلمدکچه شو صندیغی آچمق ممکن دکلدر

En Secret. En particulier, sans témoins *A.* فی حال الخلوة ـ فی مکان الوحدة *P.* در جای تنها ـ به تنهایی *T.* کندوسیله تنها یرده ـ تنهالقده ‖ Je lui ai parlé en secret تنها حال خلوتده سویشلدم Je ne travaille à cela qu'en secret یرده ایشلرم

SECRÉTAIRE. Celui dont l'emploi est d'écrire des dépêches pour celui dont il dépend *A.* کاتب السرّ ـ کاتب الاسرار *P.* راز نویس ـ دبیر اسرار *T.* سرّ کاتبی ‖ Secrétaire du Cabinet du Roi کاتب السرّ خاصه ـ کاتب اسرار سلطانی d'un ambassadeur سفارت سرّ کاتبی d'ambassade ایلچینک سرّ کاتبی

Il se dit aussi de celui qui rédige par écrit, les actes, les délibérations d'une assemblée *A.* کاتب pl. کتّاب pl. کتبة *P.* نویسنده ـ دبیر ـ مشورت *T.* یازیجی ـ پناغ ‖ Le secrétaire du conseil d'une académie دار العلوم کاتبی

SECRÉTAIRERIE. Lieu où les secrétaires d'un grand fonctionnaire font leurs expéditions *T.* سرّ کاتبی قلمی

SECRÉTARIAT. Fonction de secrétaire *A.* کتابة الاسرار *P.* راز نویسی *T.* سرّ کاتبلکی ـ سرّ کتابتی ‖ Il a tenu le secrétariat tant d'années شوقدر سنه مداومت سرّ کتابتی خدمتنده Ce secrétariat vaut mille écus par an بو سرّ کتابتی خدمتنک سنوی بیک غروش ایرادی اولور ایلدی

SECRÈTEMENT. D'une manière secrète *A.* سرّاً ـ خفیاً ـ مخفیاً *P.* نهانی ـ نهانیچه *T.* کیزلوجه ـ بر وجه خفی ـ مخفیجه ‖ Il le fit avertir secrètement فلانه خفیاً خبر ویردی Il se glissa secrètement dans la chambre اوطه نک ایچنه شیوشدی مخفیجه

SÉCRÉTION. Il se dit de la séparation qui se fait des liqueurs répandues dans le corps de l'animal *A.* تمیز ـ استمازة *P.* جدایی

T. آيرلمه || La sécrétion du chyle dans les intestins grêles كيلوسك
امعای دقيقه ايچنده تميزى du lait dans les mamelles سودك
ممه‌لر ايچنده تميزى de la bile dans le foie صفرانك قوه
جكر ايچنده استماه‌زسى

Il se dit aussi des urines et autres matières qui sortent du corps
A. اندفاع الفضلات || L'humeur sortira par voie de sécrétion
فلان خلط فضلاتك اندفاعى تقريبيله اخراج اولنه‌جقدر
Le médecin a jugé les sécrétions mauvaises طبيب مندفع اولان
فضلاتى فاسد وغير جيّد عدّ ايلدى

SÉCRÉTOIRE. T. de Méd. Il se dit des vaisseaux qui séparent quelque humeur de la masse du sang A. وعاء مميّز pl. اوعية
مميّزة || Vaisseaux sécrétoires اوعيهٔ مميّزه

SECTAIRE. Celui qui est d'une secte condamnée par l'Église A. رافضى pl. رافضيّون || La fréquentation des sectaires est dangereuse رافضيّون ايله مجاورت ومصاحبت منتج خطر اولان
احوالدندر

SECTATEUR. Celui qui fait profession de suivre l'opinion d'un philosophe, d'un docteur, d'un hérésiarque A. تابع المذهب
pl. تابعين المذهب pl. تبعة المذهب P. پيرو مذهب T.
تابعين || Les sectateurs de Platon بر كمسنه‌نك مذهبنه اويان
حكيم ارسطو مذهب افلاطون C'est un grand sectateur d'Aristote
مذهبنك عظيم وقوى تبعه‌سندندر Arius a eu un grand nombre de sectateurs فلان نام اهل بدعتك مذهبنه قتى چوق
كسان تابع اولمشلردر

SECTE. Terme collectif. Il se dit de ceux qui suivent les mêmes opinions A. اهل المذهب pl. ارباب المذهب || La secte des Stoïciens اهل مذهب رواقيون Il n'est pas de cette secte
فلان مذهب اربابندن دكلدر — Il se dit aussi de ceux qui suivent une opinion hérétique A. مذهب رافضى pl. مذاهب
رافضيّة P. مذهب رفضى || Les Protestans sont partagés en plusieurs sectes مذهب رافضئ پروتستانيان مذاهب عديده‌يه
منقسمدر

On dit figur. Faire secte, Faire secte à part, pour dire, se distinguer des autres par des opinions singulières اعتقادات غريبه
ايله كسب امتياز ايتمك

SECTEUR. T. de Géomét. La partie d'un cercle qui est comprise entre deux rayons et l'arc qu'ils renferment A. جزء فاصل
|| Le secteur d'un cercle دائره‌نك جزء فاصلى

SECTION. L'une des divisions dans lesquelles se partage un livre, un traité, un compte, etc. A. فصل pl. فصول || Ce livre est divisé en tant de sections بو كتاب شو قدر فصوله منقسمدر
Chapitre premier, seconde section باب اوّلك فصل ثانيسى

SECTION. T. de Géomét. L'endroit où des lignes, des plans s'entrecoupent A. مقطع الخطوط — مقطع الاشكال المصفحة — Il se dit aussi de la ligne ou de la surface formée par la rencontre de deux lignes ou de deux surfaces A. خط مقطع — مقطع صفح
En ce sens on dit, Point de section A. نقطة التقاطع

SÉCULAIRE. Qui se fait de siècle en siècle A. قرنا متناوب
بعد قرن P. هر صد سال آينده — بهر صد ساله T. يوز ييلده
بر اولان

On dit, Année séculaire, en parlant de l'année qui termine le siècle A. عام اخير القرن P. سال واپسين مدّت صد ساله
T. يوز سنه‌لك وقتنك صوك ييلى

SÉCULIER. Qui vit dans le siècle. Il se dit tant des ecclésiastiques que des laïques, par opposition à ceux qui tiennent à la vie monacale A. رجل من طريقة العوام P. مردمى از طريقت
عوام T. بر كمسنه عوامّدن

SÉCURITÉ. Confiance qu'on est à l'abri de tout péril A. امنيّة
|| كوكل راحتلكى T. آرام دل P. طمانينة الخاطر — البال
Au milieu de tant de périls, vous ne craignez rien, votre sécurité m'étonne بو قدر مهالك ومخاطرات ايچنده اصلاً
وقطعاً خوفك يوقدر بو مقوله امنيّت بالك بكا كوره
باعثٔ استغراب اولەجق احوالدندر Il dormait au milieu des ennemis avec une sécurité incroyable عقله صيغمەيەجق طمانينت
آمن — خاطر ايله دشمن آره‌سنده نائم وخوابنده ايدى
البال اولدرق

SÉDATIF. T. de Méd. Il est synonyme de Calmant. V. ce mot.

SÉDENTAIRE. Qui est ordinairement assis A. ساكن — مألوف
السكونة — مداوم فى السكونة — مداوم فى القعود P. هميشه
نشين — جايگير دائمى — هميشه آرميده T. هر دائم اوتوراق
|| Cet homme ne fait point assez d'exercice, il est trop sédentaire فلان كشى كفايت مقدارى حركت ايتميوب غايه
الغايه سكونت ايله مألوفدر — Il se dit aussi d'un homme qui se tient presque toujours chez lui || Les avocats consultants sont fort sédentaires حلّ فتوايه مخصوص اولان متشرّعين كندو
خانه‌لرنده مداومت اوزره ساكندرلر

Il signifie aussi, fixe, attaché à un lieu *A.* دائمیّ ـ مستقرّ — *P.* بر قرار ـ قرار گیر ـ در یکجا *T.* یرلو — On dit aussi, Vie sédentaire الاستقرار دائمیّ السکون ـ عیش دائمیّ القرار Emploi sédentaire دائما بر یرده مستقرّ اولان مأموریت

SÉDIMENT. La partie la plus grossière d'une liqueur, celle qui se précipite au fond du vase *A.* ثفل ـ ثافل ـ راسب ـ عکر — *P.* دردی ـ درد *T.* طورطی ـ چوکندی ـ پوصه ‖ Il y a d'ordinaire beaucoup de sédiment dans cette liqueur بو مشروبده عادتا چوق طورطی وار در ‖ Il n'y a point de sédiment dans ses urines قارورهسنده اصلا راسب یوقدر

SÉDITIEUSEMENT. D'une manière séditieuse *A.* علی ـ بالبغی ـ طریق البغی ـ بالفساد *P.* با گردنکشی ـ فتنه انگیزانه ـ *T.* باغیانه ـ زورباجه ـ فساد صورتیله ‖ Il parle séditieusement dans la place publique علی ملاء الناس بسط مقالات بغی وفساد ایدر

SÉDITIEUX. Qui a part à la sédition *A.* باغی pl. بغاة ـ اهل البغی والفساد pl. ارباب البغی والفساد *P.* سر بر آورده ـ سالک گریوهٔ فتنه ـ فتنه کار ـ فتنه انگیز ـ گردنکش ـ *T.* زوربا ‖ Les séditieux mirent le feu aux maisons des principaux de la ville اهل بغی وفساد اولنلر عظمای قومک خانهلرینه القای آتش ایتمشلر در

Il signifie aussi, enclin à faire sédition *A.* ساعی الی الفساد ـ مایل الی البغی ـ مألوف البغی والفساد *P.* فتنه جو ـ *T.* فتنه قارشدریجی ـ زوربالق قشقردیجی ‖ C'est un esprit séditieux عقلی بالطبع فساد وفتنهیه مایلدر ‖ Il est mutin et séditieux مایل الی العصیان وساعیٔ الی الفساد در

Et qui tend, qui a rapport à la sédition *A.* منتج الفتنة ـ منتج الفساد ـ متعلّق بالفساد *P.* فتنه انگیز ـ فساد آمیز ـ *T.* زوربالقلو ـ زوربالغه متعلق ‖ Des discours séditieux کلمات فتنه انگیز ‖ Une harangue séditieuse موعظهٔ فساد آمیز

SÉDITION. Révolte contre la puissance établie *A.* بغی ـ خروج ـ من الاطاعة ـ فتنة pl. فتن ـ فساد *P.* سر بر اوری ـ گردنکشی *T.* زوربالق ـ باش قالدرمه ‖ Grande, violente, sédition فتنهٔ عظیمه وشدیده ـ بغی وفساد عظیم وشدید ‖ Durant la sédition اثنای بغی وفساددە ‖ Cela est capable de faire une sédition احداث بغی وفسادی مؤدّی اولهجق حالاتدندر ‖ Émouvoir, exciter, allumer une sédition تحریک فتنه وفساد ایتمک واشعال نائرهٔ فتنه وآشوب ایتمک ‖ la fomenter فتنهیی قیزدرمق ـ ایقاظ فتنه وفساد ایتمک بادئ فتنه وفساد اولهجق اسبابک استبقاسنه سعی ایتمک ‖ l'apaiser, l'éteindre تسکین فتنه وفساد ایتمک واطفای نائرهٔ بغی وفساد ایتمک ‖ l'étouffer اخماد نائرهٔ فتنه وفساد ایتمک ـ فتنهیی بصدرمق ـ زوربالغی تپس ایتمک ‖ Les auteurs de la sédition موجد فتنه وفساد اولنلر

SÉDUCTEUR. Qui séduit, qui fait tomber en erreur ou en faute *A.* مضل ـ مغوی *P.* گمراهساز ـ اضلالساز *T.* آزدریجی ـ آزغونلق کتوریجی ‖ Séducteur de jeunes gens مضل شبّان ‖ de femmes مضل نسوان ونو جوانان ‖ Il est aussi adjectif *A.* موجب الاضلال ـ موجب الغواية *P.* گمراهساز ـ غوایت آمیز ـ *T.* آزدریجی ‖ Un discours séducteur کلام موجب الاضلال ـ کلام غوایت آمیز

On appelle le diable, L'esprit séducteur *A.* خابل ـ فتّان

SÉDUCTION. Action par laquelle on séduit *A.* اضلال ـ اغوا *P.* گمراهسازی *T.* آزدرمه ‖ Séduction de l'esprit عقلک اغوا ‖ de témoins اضلالی واغوای بیّنات ـ افساد شهود ‖ La séduction est manifeste اضلال ظاهر در ‖ Il employa l'argent et les promesses, et tout ce qui peut contribuer à la séduction اقچه عرضی ومواعید دلفریب ابلاغی وموجب اضلال واغوا اولهجق کافهٔ وسایل واسبابک اعماله مبادرت ایلدی

Il se dit aussi en parlant de la propriété que certaines choses ont de séduire *A.* تسویل pl. تسویلات *P.* دلفریبی *T.* آلداتمه ‖ La séduction des richesses تسویل غنا وثروت ‖ de l'esprit تسویل نفس ‖ de la jeunesse عهد شبابک تسویلاتی ‖ Les séductions de la vie sont innombrables, inévitables عمر انسانک دوچار اولوکلدیکی تسویلات بیحدّ وشمار ونا گریز ونا چار در

Il se dit aussi au sens d'Attrait, d'agrément *A.* جاذبة *P.* دلربایی *T.* کوکل قاپمه ‖ Il a de la séduction dans le style, dans l'esprit قلمنده ومزاجنده جاذبه وار در

SÉDUIRE. Faire tomber dans l'erreur par ses discours, par ses écrits, par ses exemples *A.* تغریر ـ تغلیط *P.* فریفتن ـ گرفتار دام فریب کردن *T.* آلداتمق ‖ Cet hypocrite séduit les peuples بو ریاکار خلقی تغریر وتغلیط ایدر

Et faire tomber en faute, corrompre, débaucher *A.* اغوا ـ اضلال ـ افساد ـ تغوية *P.* گمراه کردن ـ بگمراهی انداختن *T.* آزدرمق ‖ Séduire des témoins شاهدلری اغوا ایتمک ‖ des domestiques خدمتکارلری اضلال ایتمک ‖ C'est un

jeune homme qu'on a séduit اضلال اولنمش بر نو جواندر Cette fille se laissa séduire sous prétexte de mariage بو قیز ازدواج بهانه‌سیله اغوا اولنمشدر

Il signifie aussi, toucher, plaire *A.* ایراث المفتونیّة ـ افتتان *P.* دل شیفتن *T.* کوکل اوغریلمق || Sa manière de lire séduit صورت قرائتیله سامعینی ـ صورت قرائتی موجب مفتونیّتدر مفتون ایدر

SÉDUIT. *A.* ضالّ ـ غویّ *P.* گمراه ـ بگمراهی افتاده *T.* آزغون الدالنمش *A.* مغرور ـ غریر *P.* فریفته *T.*

SÉDUISANT. Qui séduit, qui plaît *A.* موجب المفتونیّة ـ جاذب القلوب ـ نازع القلوب *P.* دلربا ـ دلارا *T.* کوکل نزوع قلبی موجب اولان || Conversation séduisante جکندریجی موجب مفتونیّت اولدجق صحبت ـ سخن دلربا ـ محاوره نازع القلوب Air sédnisant بر سیمای دلارا

SEGMENT. T. de Géomét. Partie d'un cercle comprise entre un arc et sa corde *A.* قطعه الدائره pl. قطعات الدائره || Segment de cercle قطعهٔ دائره

SÉGRAIRIE. Bois possédé en commun *A.* اجمهٔ مشترکه *P.* بیشهٔ مشترک *T.* اورتاقلسی اورمان

SÉGRAIS. Bois séparé des grands bois *A.* اجمهٔ مفرزه *P.* بیشه‌زار جدا کرده *T.* آیرلمش اورمان

SÉGRÉGATION. Action par laquelle on met à part *A.* افراز ـ تفریق *P.* جداسازی *T.* آیرمه

SEIGLE. Sorte de blé *A.* سنف *P.* کُنگران *T.* چاودار

SEIGNEUR. Maître, possesseur d'un État, d'une terre *A.* صاحب || ملک صاحبی *T.* ملکدار *P.* مالک الملک ـ الملک Seigneur souverain صاحب الملک حکمران Seigneur de plusieurs États ممالک عدیده صاحبی Les habitans le reconnurent pour seigneur سکّان واهالی فلانی صاحب ملک اولمق اوزره قبول واقرار ایلدیلر

Et maître d'une terre qui a sous elle des fiefs qui en relèvent *A.* سیّد *P.* خداوند *T.* آغا || Seigneur suzerain سیّد متبوع Rendre foi et hommage à son seigneur بر کمسنه آغاسی طرفنه ادای رسم صداقت وتبعیّت ایتمک On confisque le bien d'un vassal qui refuse de rendre hommage à son seigneur سیّدینه ایفای لازمهٔ تبعیّتدن امتناع ایدن تابعک مالی مصادره اولور

On donne aussi le titre de seigneur à quelques personnes distinguées par leur dignité *A.* سیّد pl. سادات ـ امیر pl. امرا *P.* میر ـ داور ـ آقا *T.* آغا || Haut et puissant seigneur آغای عالی منزلت قویّ الاقتدار Une assemblée de seigneurs سادات مجلس سادات وعظما ـ کرام جمعیّتی

Dans le langage de l'Écriture, Dieu est appellé Le seigneur *A.* حضرت خداوند جهان *P.* جناب مالک الملک لم یزل دنیا وما فیهانک صاحبی *T.* ـ Et Jésus-Christ est appelé Notre-Seigneur حضرت سیّد الانام افندمز

SEIGNEURIAL. Qui appartient au seigneur *A.* سیّدی ـ امیری عنوان *P.* داوری ـ میری *T.* آغایه مخصوص || Titre seigneurial امیری Droits seigneuriaux حقوق امیریّه ـ On appelle Maison seigneuriale, la maison où demeure le seigneur du lieu *A.* بیت الامیر *P.* خانهٔ میر *T.* آغا قوناغی

SEIGNEURIE. Puissance, autorité qu'un homme a sur la terre dont il est seigneur *A.* امارت *P.* میری *T.* آغالق || Une seigneurie qui a de beaux droits حقوق جمیله‌یه مالک بر امارت C'est une seigneurie très-ancienne غایت قدیم بر امارتدر La seigneurie de cette terre s'étend bien loin بو امارتک قلمرو حکومتی خیلیجه واسعدر ـ Il signifie aussi, terre seigneuriale *T.* ملک عنوان امارت ایله معنون اولان || Il acheta une belle seigneurie عنوان امارت ایله معنون بر ملک مبایعه ایلدی

SEIME. Fente de l'ongle du cheval dès la couronne *A.* ـ نملة شق فی الحافر *P.* کفت سم اسب *T.* آت طرنغی چتلاغی

SEIN. Partie du corps humain qui forme l'extérieur de la poitrine *A.* صدر pl. صدور *P.* بر ـ سینه *T.* کوکس || Cette femme est morte d'un cancer au sein بو خاتون صدرنده عارض اولمش سرطان علتندن وفات ایتمشدر

Il se dit particulièrement des mamelles des femmes *A.* ثدی pl. اثدی *P.* پستان *T.* ممه || Elle a le sein découvert مکشوفة الصدر در ـ مکشوفة سینه ـ پستان نا پوشیده در ـ الثدیدر کوکسی اچقدر ـ ممه‌سی میداندهدر ـ گشاده در Son enfant dormait sur son sein چوجوغی سر پستانده خوابنده ایدی Elle a mal au sein وجع ثدیبی وار در On lui a coupé le sein droit ثدی یمینئی قطع ایتمشلر در

SEIN. Ventre, entrailles *A.* بطن *P.* شکم *T.* قارن || Le fruit que cette femme porte dans son sein ثمرهٔ بطن ـ حامله اولدیغی ثمرهٔ فواد ـ On dit figur. Mettre à quelqu'un le poignard dans le

sein, en lui disant quelque mauvaise nouvelle, quelque chose de fâcheux فلانه بو مقوله بر خبر موحش ویرمك وبو كونه كلام عنيف سويلمك قارننه بر بچاق صوقمق كبيدر

On dit aussi Réchauffer un serpent dans son sein, pour dire, faire du bien à un ingrat قوينده بر ييلان بسلمك كبيدر

On dit aussi figur. Le sein de la terre, ou de la mer, pour dire, tout ce qui est au-dessous de leur surface *A.* بطن الارض *P.* داخل الارض والبحر - جوف الارض والبحر يرك ودكزك *T.* اندر زمين ودريا - درون زمين ودريا || يرك ودكزك ايچى - قارنى Ouvrir le sein de la terre pour en tirer les trésors qui y sont جوف ارضده مكنوز اولان دفاينى استخراج ايچون شق ارض ايتمك Il y a bien des richesses dans le sein de la mer جوف دريادہ لا يعد ولا يحصى اموال وار در - On dit, Porter la guerre dans le sein d'un royaume آفت حرب وقتالى بطن ملكه قدر ايصال ايتمك - وسط ملكه - قلبگاه ملكه قدر

On dit de quelqu'un, qu'il est au sein de sa famille, pour dire, au milieu de ses parens حضن خويشان واقرباسى ايچنده امرار اوقات عمر ايتمكده در

Dans le style de l'Écriture, Le sein d'Abraham, se dit du lieu de repos où étaient les âmes des élus avant la venue de Jésus-Christ *A.* حضن حضرت ابراهيم *P.* آغوش حضرت ابراهيم *T.* حضرت ابراهيمك قوجاغى

Et en termes de Théologie, on dit Le sein de la gloire, pour dire, le séjour des bienheureux *A.* حوزة الدار النعيم - Et figur. Le sein de l'Église, pour dire, la communion de l'Église *A.* حوزة الدين - بيضة الدين || Il est rentré dans le sein de l'Église حوزهٔ دين عيسويه رجعت ايلدى

Sein, se prend aussi pour L'âme, le coeur de l'homme *A.* صدر - ضمير - قلب - فؤاد - داخلة القلب *P.* دل - درون *T.* يورك - ايچ || Il y a long-temps qu'il a conçu cette trahison dans son sein نيت خيانتى مدت مديده دنبرو داخلهٔ قلبنده عقد ايتمشدر - ضميرنده تصوير ايتمشدر Il a déposé ses secrets dans le sein de son ami سرايراحوالنى دوستنك قلبنه درج ايلدى - وديعه ايلدى Verser sa douleur dans le sein de son ami صدر دوست - درونى دوست غمگسارى قلبنه افراغ ايتمك - غمگسارينه ايداع ايتمك

Sein, se prend aussi pour Golfe, principalement en cette phrase, Le sein Persique *T.* بحر فارس كورفزى

SEING. Le nom de quelqu'un écrit par lui-même au bas d'une lettre ou d'un acte, pour le certifier *A.* امضا || Mettez là votre seing بو محلده امضاكى وضع ايله Il ne peut pas me dénier cette dette, j'ai son seing دينمى انكار ايدهمز زيرا امضاسى يدمده در Contrefaire le seing de quelqu'un بر كمسه نك امضاسنى ساخته امضاسنى ياپمق - تقليد ايتمك

Seing privé, se dit d'une signature qui n'a point été faite en présence d'un officier public *T.* ضابط معرفتى منضم اولميەرق وضع اولنان امضاى عندى

Blanc seing, se dit d'un papier signé, que l'on donne à quelqu'un pour le remplir à sa volonté *T.* امضالو بر قطعه يازلمامش كاغد || Ils ont donné leurs blancs seings à leurs arbitres نصب ايلدكلرى حكملرك يدينه امضالو بله ممضى يازلمامش كاغدلر ويرمشلر در

SEIZE. Nombre contenant dix et six *A* ستة عشر Fém. ست عشرة *P.* شانزده *T.* اون التى || Il n'a pas encore seize ans هنوز اون التى ياشنده دكلدر

On dit, Faire preuve de seize quartiers de noblesse, pour dire, prouver sa noblesse, en remontant jusqu'à la quatrième génération اصالتى بطون اربعەدن متفرع اولديغنى اثبات ايتمك

SEIZIÈME. Qui suit immédiatement le quinzième *A.* سادس عشر *P.* شانزدهم *T.* اون التنجى

Il signifie au substantif, seizième partie *A.* حصة من الست عشرة *P.* يك شانزده *T.* اون التنجى پاى - اون التيده || Deux aunes et un seizième ايكى ذراع وبر اون التنجى Il n'est dans cette affaire que pour un seizième بو خصوصده حصه سى اون التيده بر حصه سى وار در

SÉJOUR. Le temps pendant lequel on demeure dans un même lieu *A.* اقامت - مكث *P.* نشست *T.* اكلنمه - اوتورمه || Il a fait un long séjour en ce pays-là اول مملكتده طول زمان اقامت ايلدى Je n'y ferai pas de séjour اول محلده مكث ايدهجك دكلم Il a établi son séjour dans la province اقامتنى درون مملكتده تخصيص ايلدى Dans les longs voyages, on est obligé de faire quelque séjour de temps en temps اسفار بعيدەده آرەلق آرەلق مكث وتوقفه احتياج دركار در Ce lieu est son séjour ordinaire عادتا محل اقامتى فلان يردر

Il se dit aussi d'un lieu considéré par rapport à la demeure

qu'on y peut faire *A.* محلّ الاقامة ـ مأوى *P.* اقامتگاه ـ قرارگاه *T.* ير || اكلنديغى ير ـ بر كمسه نك اوتورديغى ير Cette maison est un beau séjour بو خانه بر مأواى لطيفدر Cette ville est un agréable séjour بو بلده بر اقامتگاه دلنشيندر

SÉJOURNER. S'arrêter en voyageant, et séjourner quelque temps en un lieu *A.* مكث ـ تمكث ـ لبث ـ تلبّث ـ توقف *P.* نشستن ـ پاييدن *T.* طورمق ـ اكلنمك || Ce régiment en allant à sa garnison, a séjourné dans deux endroits بو عسكر آلايى محافظه يه مأمور اولديغى محلّه كيدر ايكن ايكى منزلده مكث وتوقف ايلدى

On dit d'une masse d'eau qui est stagnante dans un endroit, qu'elle y séjourne *A.* ماء راكد *P.* آب خوابنده ـ آب آرميده *T.* طورغون صو

SEL. Substance friable qui pénètre l'organe du goût *A.* ملح pl. ملوح *P.* نمك *T.* طوز || Un grain de sel بر طوز حبّه سى Un bateau chargé de sel طوز يوكلو بر قايق La ferme du sel طوز مقاطعه سى Sel pilé ملح مسحوق ـ طوز دوكلمش Sel acide ملح حامض neutre ملح خاصّه سى كيدرلمش طوز fixe ملح ثابت يا ثابت minéral, végétal, alcali ملح معدنى يا نباتى يا قلوى volatil ملح سريع الاستطاره ـ Sel de contrebande, ou Faux sel, c'est le sel qui n'a pas été pris dans les greniers publics *T.* قاچرمه طوز

On dit figur. que dans un ouvrage, dans un discours il n'y a point de sel, pour dire, qu'il est fade *A.* عديم اللذة *P.* بينمك ـ بيمزه *T.* دادسز ـ

SÉLÉNITE. Chaux sulfatée. La sélénite des anciens était une espèce de gemme sur laquelle était peinte l'image de la lune *A.* بصاقة القمر ـ حجر القمر *P.* مهور ـ سنگ قمر *T.* آى كپوكى

SÉLÉNOGRAPHIE. Description de la lune *A.* وصف الاحوال القمر *P.* ماهنامه *T.* آيك وصفى

SÉLÉNOGRAPHIQUE. Qui a rapport à la description de la lune متعلق بوصف القمر

SELLE. Sorte de siége de bois qu'on met sur le dos d'un cheval, pour la commodité du cavalier *A.* سرج pl. سروج ـ رحالة *P.* زين ـ كوهه *T.* اير || Selle de postillon سوريجى ايرى Selle de velours قطيفه اير ـ قطيفه دن مصنوع اير Ce cheval est mal sanglé, la selle tournera بو آتك قولانى محكم باغلنمش اولمديغندن ايرى دوريله جكدر On dit, Être bien en selle, pour dire, être bien à cheval اير اوزرنده يرلشمش ـ Et figur. pour dire, être bien dans son poste منصبنده اولمق يرلشمش اولمق

SELLE. L'évacuation qu'on fait en une fois quand on va à la garde-robe *A.* عمل || Ce médicament lui a fait faire deux ou trois selles بو دوا فلانه ايكى اوچ عمل ايتدردى Garder les selles d'un malade pour les faire voir au médecin مريضك ايتديكى عملى طبيبه كوسترمك ايچون حفظ ايتمك

On dit, Aller à la selle, pour dire, aller à la garde-robe *A.* خروج الى الكنيف *P.* بادبخانه رفتن *T.* كنفه وارمق ـ طشره يه چيقمق

SELLER. Mettre une selle sur un cheval *A.* تسريج *P.* اسبرا بازين پوشيدن ـ زين كردن *T.* ايرلمك ـ اير اورمق || Sellez mon cheval آتمه اير اور ـ آتمى ايرله

Se seller, en termes d'Agriculture, se serrer, s'endurcir *A.* تصلّب ـ كسب الصلابة *P.* سختى پذيرفتن ـ درشت گشتن *T.* پكشمك ـ بركلشمك

Sellé. *A.* مسرّج *P.* زيندار *T.* ايرلو ـ ايرلنمش

SELLERIE. Lieu où l'on serre les selles *A.* مخزن السروج *P.* زينخانه *T.* اير انبارى

SELLIER. Ouvrier qui fait des selles *A.* سرّاج *P.* زينگر *T.* ايرجى

SELON. Ainsi que, conformément à *A.* حسب *P.* بر وفق *T.* كوره ـ جه || Selon mon sentiment اعتقادمه كوره ـ اعتقادمجه Chacun sera récompensé selon ses oeuvres هر كس حسب اعماله اعمالنه كوره مظهر جزا اوله جقدر ـ مظهر مجازات اوله جقدر Cela n'est pas selon la raison بو كيفيت حسب القانون عقل دكلدر Selon l'Évangile حسب الانجيل ـ انجيلجه On l'a traité selon son mérite استحقاقنه كوره حقنه معامله اولمشدر Se gouverner selon le temps et la saison حسب الوقت والحال كندو امورينى حسب الوقت والموسم ـ اداره نفس ايتمك Selon les circonstances حسب الاقتضاى وقت وحال اداره ايتمك Cela n'est pas selon Dieu بو شئ حسب الاراده اللهيه بر ايش دكلدر ـ صمدانيه دكلدر ـ On dit, Selon moi, pour dire, selon ce que je pense بكا كوره Et selon vous سكا كوره

Mis absolument, il signifie, selon les occurrences *A.* على ما حسب الايجاب الحال ـ حسب الاقتضاء الحال ـ بمقتضى الحال *P.* بر مقتضاى حال *T.* اقتضاى حالده كوره || Réussira-t-il

dans cette entreprise? selon, c'est selon مباشرت ایلدیکی مصلحته موفق اوله‌جقمی اوره‌سی اقتضای حاله کوره در ـ ایجاب حاله کوره در

SEMAILLE. Action de semer les grains. Il ne se dit qu'au pluriel *A.* زرع ـ تبذیر *P.* تخم افشانی *T.* تخم اکمه ـ اکمه || Nous avons fait nos semailles امر زرعی تکمیل ایلدک On est occupé présentement aux semailles الحالة هذه مصلحت اکمکه ـ زرعه مشغولدرلر

Il signifie aussi, les grains semés *A.* بذر pl. بذور ـ مبذور pl. مبذورات ـ زرع pl. زروع ـ مزروع pl. مزروعات *P.* تخم کشته *T.* تخم اکلمش || Les grandes pluies ont gâté les semailles امطار شدیده تقریبیله کافهٔ مزروعات فنا پذیر اولمشدر Les oiseaux ont mangé les semailles طیور اکلمش تخمی یدیلر

Et la saison durant laquelle on ensemence les terres *A.* موسم الزراعة *P.* هنگام کشتکاری ـ وقت تخم افشانی *T.* اکین وقتی ـ اکین اکه‌جک وقت || Les semailles étaient bonnes cette année بو سنهٔ مبارکه‌ده موسم زراعت غایت لطیف ایدی

SEMAINE. Suite de sept jours à commencer par le dimanche *A.* اسبوع pl. اسابیع *P.* هفته ـ بهینه ـ شفوده *T.* هفته || Une semaine entière تمام بر هفته ـ بر اسبوع کامل La semaine prochaine کله‌جک هفته ـ اتی الحلول اولان هفته La semaine de pâques پصقلیا هفته‌سی Au bout de la semaine هفته ختامنده

Il se dit aussi du travail que les ouvriers font pendant une semaine *A.* عملة اسبوعیة *P.* کار یک هفته *T.* بر هفته‌لق || Ce que vous voulez faire est la semaine de quatre personnes ایش ایشلمسی قیدنده اولدیغک ایش درت کشینک هفته‌لغی ایشیدر

Et du payement fait aux ouvriers pour le travail de leur semaine *A.* اجرة اسبوعیة *P.* مزد هفته *T.* هفته‌لق ـ هفته‌لق || Cet ouvrier recevrra demain sa semaine بو ایشجی اجرتی هفته‌لق اجرتنی یارنکی کون آله‌جقدر

SEMBLABLE. Pareil *A.* شبه ـ شبیه pl. اشباه pl. مشابه ـ مثل ـ مثیل pl. امثال ـ مماثل ـ عدیل ـ معادل ـ مشابه *P.* نظیر ـ مانند ـ همتا ـ بسان *T.* بکزر ـ اویغون ـ مثللو || Ces deux choses sont semblables بو ایکی شیلر بری برینه مشابهدر Il me fit tels et tels discours, et autres semblables بکا شو کلامی وبونک امثالی سائر صحبتلر سویلدی Il y a peu de cas entièrement semblables بطبقها بوکا مماثل امور واحوال نوادردندر Semblable à un torrent, il entraîne... مانند سیل اوکنه کلانی سپوروب کوتورر ـ سیّال اوکنه کلانی تجریف ایدر C'est un homme qui n'a pas son semblable نظیری یوق بر آدمدر ـ مثلی یوق بر آدمدر ـ منقطع القریندر ـ بیعدیلدر On appelle Triangles semblables, ceux qui ont leurs angles égaux *A.* اشکال مثلثة متشابهة الاضلاع

Dans la phrase suivante, on emploie le mot *A.* نوع pl. بنی نوع || L'humanité nous oblige à avoir pitié de notre semblable ابناء الجنس ـ بنی نوعمزه مرحمت واجبهٔ ذمّت انسانیتدر ابنای جنسمزه

SEMBLABLEMENT. Pareillement *A.* کذلک ـ هکذا *P.* هم *T.* بویله ـ آنک کبی || Vous êtes de cet avis, et moi semblablement سنک رأیک بو در بنمکی دخی بویله در

SEMBLANT. Apparence *A.* ظاهر الحال ـ ظاهرة ـ صورة ـ ظاهر حال کاذب *P.* نمایش *T.* کوسترش || Faux semblant ظاهر بی اصل ـ نمایش دروغی Il m'a trahi sous un semblant d'amitié محبّت ظاهریه وسیله‌سیله بکا خیانت ایلدی ـ صورت حقدن کلهرک ـ صورت ظاهرده دوستلق کوسترک Cet homme-là n'a pas un véritable courage, il n'en a que le semblant بو آدمک شجاعتی حقیقی دکل ظاهریدر S'il ne m'aime pas, du moins il en fait le semblant بکا محبتی یوغیسه‌ده هیچ دکل ایسه ظاهر حالده عرض محبّت ایدر

FAIRE SEMBLANT de... ou que..., signifie, feindre de... *A.* اظهار الصورة ـ اظهار ـ صورتا ـ ارائة الصورة ـ اظهار ـ ریاء *P.* نمودن *T.* کوسترمک ـ صورتنی کوسترمک ـ یاپمق || Cet homme fait semblant de dormir بو آدم اظهار صورت نوم ایدر ـ تناوم ایدر Il faisait semblant d'être fâché اویقوده اولمق صورتنی کوسترر ـ تغاضب ایدر ـ ارائهٔ صورت غضب ایدر ایدی ـ صورتا طارغنلق کوسترر ایدی Il fait semblant de n'entendre pas ce qu'on lui dit کندویه سویلنان صحبتی استماع ایتمامک صورتنی اظهار ایدر ـ سویلنان صحبته تصامم ایدر ـ ایشیدمامزلک یپار ـ صورتا ایشیدمامزلک کوسترر Faites semblant que cela vous plaît صورتا اظهار پسند ایله ـ رأیک بو اولدیغی صورتا کوستر On dit aussi, Ne faire semblant de rien, pour dire, avoir attention à ne rien dire, à ne rien faire qui puisse donner à connaître ce que l'on pense || Si vous voulez réussir dans cette entreprise, ne

faites semblant de rien مباشرت ايلديككز مصلحتده موفق اولدق استر ايسهكز هيچ بر شئ اظهار ايلمه Observez ce qui se passe sans faire semblant de rien هيچ بر شئ كوسترميدرك همان جريان ايدن احواله اعمان نظر دقت ايله

SEMBLER. Avoir l'apparence d'avoir une certaine qualité, ou paraître être d'une certaine manière *A.* ظنّ على ما هو الظاهر *P.* مانيدن ـ مانستن *T.* كورنمك || Ces choses-là me semblent belles بو شيلر على ما هو الظاهر بكا اجود واحسن ظنّ اولنور Quand on est dans un bateau qui va bien vite, le visage semble fuir دريادە قايق عجلە وسرعت ايلە كيدر ايكن كنار يورر ظنّ ـ ساحل على ما هو الظاهر يورر ظنّ اولنور Le vin lui semble amer كندويه باده آجى كورينور ـ اولنور يورر كبى كورينور Il vous semble sage, et il ne l'est pas فلان كشى سكا على ما هو الظاهر عاقل ظنّ اولنور لكن اويله دكل Vous me semblez tout mélancolique بكا بغايت كدرلو كورينورسكز ـ Il se dit aussi à l'impersonnel, et signifie, il paraît || Il semble, à vous entendre parler, que ce mal soit sans remède سنكز قولنده كوره بو علّت لا علاج ظنّ اولنور Il me semble que je le vois ظنّ ايدرمكه كوزم اوكندە در Il me semblait que cela était ainsi بويله اولديغنى ظنّ ايدر ايدم Il vous semble donc? بويلهمى ظنّ ايدرسكز Que vous semble de cette affaire? بو خصوصده ظنّ وتخمينكز ندر Que vous semble-t-il de ce tableau? بو تصويرك حقنده ظنّكز ندر

On dit aussi, Ce me semble, pour dire, selon moi ظنمه كوره

Et ce semble كه ظنّ اولنور

On dit aussi, Si bon lui semble, pour dire, s'il lui plaît كندويه عندنده روا كورينور ـ مناسب ومستحسن عدّ اولنور ايسه مستحسن كورينور ايسه ـ ايسه Comme bon vous semblera عندنده هر نوجهله روا ومناسب كورينور ايسه Il en a usé comme bon lui a semblé عندنده هر نه كونه مستحسن عدّ اولنمش ايسه اول وجهله حركت ايلدى

SÉMÉIOLOGIE. Traité des signes des maladies *A.* بحث عن علامات الامراض

SEMELLE. Pièce de cuir qui fait le dessous du soulier, de la botte *A.* شراك pl. شرك ـ شسع *P.* چرم ـ هملخت *T.* تصمه || Fortes semelles قوى تصمهلر Soulier à double semelle قتمر تصمهلو پاپوش ـ چفته تصمهلو آياق قابى Il faut mettre des semelles à ces bottes بو چزمه تشسيع اولنمق اقتضا

بو چزمهيه تصمه كچورملو در ـ ايدر

SEMENCE. Grain que l'on sème *A.* بذر pl. بذور *P.* تخم *T.* تخم || Combien faudra-t-il de semence pour semer cette pièce de terre? بو ترلايى اكمكه نقدر تخم اقتضا ايدر L'année a été mauvaise, les laboureurs n'ont pas recueilli leurs semences بو سنه قحط سندسى اولمغله زرّاعين تخملرينى بيله آلهمديلر ـ اكدكلرى تخمى بيله ـ Il se prend aussi pour tout ce qui se sème || Les graines sont la semence des herbes et des légumes بزور در ـ بقول ونباتاتك تخمى ـ Il signifie figur., une cause éloignée, d'où il doit naître de certains effets || Les instructions qu'on donne à cet enfant sont des semences de vertu بو طفله ويريلان وصايا وتعليمات تخم فضل وصلاح قبيلندندر Tant de clauses dans un contrat sont des semences de procès بر مقاوله ايچنده اولقدر شروط درج اولنمق تخم دعوا وخصومت القاسندن فرقى يوقدر Cet article du traité est une semence de guerre عهدنامهنك بو مادهسى تخم سفر در

Les graines de melon, de citrouille, de concombre et de courge sont appelées, Les quatre semences froides *A.* بزورات الاربعة المبرّدة Celles d'anis, de fenouil, de cumin et de carvi, Les quatre semences chaudes *A.* بزورات الاربعة الحارّة

SEMENCE. La matière dont les animaux sont engendrés *A.* منى pl. نطفه ـ منى pl. نطف *P.* آب پشت ـ زه *T.* تخم منى ـ صويى

SEMER. Mettre la semence en terre *A.* زرع ـ بذر ـ تبذير ـ نشر البذر ـ القاء البذر *P.* كاشتن ـ كاريدن ـ پاشيدن تخم *T.* تخم افشاندن ـ اكمك ـ تخم آتمق || Semer du blé, de la navette حنطه زرع ايتمك Semer un champ ترلايه القاى ـ ترلايى اكمك ـ تخم ايتمك Figur. || Semer la discorde, la zizanie entre les personnes تخم بعض كسان بيننده القاى برمذهب باطل شقاق ونفاق ايتمك une mauvaise doctrine تخمنى نشر ايتمك de faux bruits, de fausses nouvelles نشر اخبار كاذبه نشر ايتمك ـ اراجيف واكاذيب ايتمك des difficultés dans une affaire بر مصلحتده القاى تخم صعوبت ايتمك ـ On dit aussi, Semer en terre ingrate, pour dire, faire du bien à un ingrat طاش اوزرينه تخم آتمق

On dit proverb. Il faut semer pour recueillir, pour dire, qu'on ne doit point espérer de profit, avant que d'avoir travaillé *T.* اكمدكچه محصول آلنمز *T.*

On dit aussi, Semer des piéges sur les pas de quelqu'un بر کمسنه‌نک گذرکاهنه ترتیب حبایل مکر وخدیعت ایتمک

Et semer de l'argent, pour dire, distribuer de l'argent à des personnes que l'on veut attirer dans son parti *A.* نشر الدرهم والدینار *P.* سیم وزر پاشیدن - سیم وزر افساندن *T.* اقچه طاغتمق || Il faut semer de l'argent pour gagner le peuple جلب قلوب ناس ایچون نشر سیم وزر ایتملو در

SEMÉ. *A.* مزروع *P.* کاشته *T.* اکلمش || Terre semée de blé حنطه ایله مزروع بر ترلا

SEMESTRE, adj. Qui dure six mois *A.* متمادی نصف السنة *P.* نیم ساله *T.* یاری ییللق - یاری ییل سورر || On a rendu ce parlement semestre فلان پارلامنتونک مجلسی نیم یاری ییل سورمک - ساله اولمق اوزره ترتیب اولندی اوزره

SEMESTRE, subst. L'espace de six mois consécutifs *A.* موقت - مدّت شش ماهه *P.* موقت النصف السنة - ستّة الاشهر یاری ییللق - التی ای - التی آیلق *T.* مدّت نیم ساله || Il est de semestre مدّت شش ماهه نوبتنده در Cette cause se jugera dans votre semestre بو دعوا سنک التی آیلق مدّتک اثناسنده رؤیت اولنه‌جقدر

On appelle Congé de semestre, un congé de six mois accordé aux militaires *A.* اذن المعافیة عن الخدمة موقتاً *T.* موقتاً خدمتدن عفو ایچون ویریلان اذن

SEMESTRIER. Il se dit d'un militaire absent de son corps par congé *A.* مهلت معیّنه ایله *T.* معاف عن الخدمة موقتاً موقتاً خدمتدن معاف اولان - خدمتدن معاف اولان

SEMEUR. Celui qui sème du grain *A.* زارع - زرّاع pl. زرّاعین - تخم *T.* تخم افشان - برزکر - کشتکار *P.* بذارین pl. بذار مبذر - On dit figur. Semeur de discorde, de zizanie *A.* اکیجی تخم *P.* ناشر البذر الفتنة والنفاق - الشقاق والنفاق نزاع وشقاق تخمی صاحبجی *T.* افشان فتنه وآشوب Et semeur de faux bruits ناشر اراجیف واکاذیب

SEMI. Demi *A.* نصف *P.* نیم *T.* یارم - یاری Il ne se dit que lorsqu'il est joint à un autre mot || Une semi-preuve نصف نیم دلیل - دلیل Une fleur semi-double نیم قاتمر شکوفه

SÉMILLANT. Remuant, extrêmement vif *A.* جست *P.* منز *T.* جست وچالاک || Enfant sémillant جیوه‌لک وچالاک بر طفل

SÉMINAIRE. Lieu destiné pour instruire les ecclésiastiques *A.* مدرسة الرهبان *P.* درسخانهٔ راهبان *T.* || کشیش مدرسه‌سی Le séminaire d'un tel diocèse فلان پسقپوسلقده اولان رهبان مدرسه‌سی

SÉMINAL. T. d'Anat. Qui a rapport à la semence *A.* نطفی *P.* آب پشت *T.* متعلّق منی یه || Les vésicules séminales اوعیهٔ منی - اوعیهٔ نطفیه

SEMIS. L'espace de terre où l'on a répandu les semences de plantes, de fleurs et d'arbrisseaux *A.* مزرعة البزور النباتات - مزرعة البزور الازهار - مزرعة البزور البجلات *P.* کشتزار نبات یا چیچک یا اغاج *T.* گیاه یا شکوفه یا بنکها فدانلری ترلاسی

SEMOIR. Sac où le semeur met le grain qu'il répand sur la terre *A.* کیس البذور *P.* کیسهٔ تخم *T.* تخم طوبره‌سی

Il se dit aussi d'une machine qui sert à répandre la semence *A.* جرّة *P.* تخم افشان *T.* آلت تخم قفسی

SEMONCE. Invitation faite pour quelque cérémonie *A.* دعوت *P.* خواندن || Tous les dignitaires se trouvèrent à la cérémonie, après la semonce qui leur avait été faite اصحاب مناصبک جمله‌سی اجرا اولنان رسمده مدعوّاً موجود ایدی

Il se dit aussi d'un avertissement fait par quelqu'un qui a autorité *A.* تنبیه pl. تنبیهات || Malgré toutes les semonces que son curé lui a faites, il ne s'est point corrigé محلّه پاپاسی طرفندن کندویه کرّه بعد اخری تنبیه اولنمشیکن اصلاح نفس ایتمامشدر

SEMONCER. Faire un avertissement. V. Semonce.

SEMONCEUR. Celui dont la fonction est de porter des billets pour certaines convocations *A.* حامل التذکرة الدعوة *P.* رساننده دعوت تذکره‌سی کوتورن - دعوتجی *T.* دعوتنامه

SEMOULE. Pâte faite avec la farine la plus fine *A.* خمیر معجن بالحوّاری *P.* خمیر بآرد سفید آغشته *T.* خاصّ اونلو خمیر

SEMPER-VIRENS. Expression Latine en usage parmi les fleuristes, pour distinguer un arbuste toujours vert *A.* دائمیّ البهار - دائمیّ الطراوة *P.* هردمبهار - هردم تازه - بیخزان *T.* دائم یشل

SEMPITERNEL. Il ne se dit qu'en cette phrase, Une vieille sempiternelle, pour dire, une femme très-vieille *A.* عجوز - عجوزة pl. عجوزات *P.* پیره‌زن *T.* قوجه قاری

SÉNAT. Assemblée de plusieurs personnes considérables, dans la

laquelle réside la principale autorité en certains États *A.* دیوان
الوجوه والاعیان *P.* دیوان بزرکان قوم *T.* سناتو تعبیر اولنور
جنویزده اولان دیوان وجوه || Le sénat de Gênes دیوان
واعیان – Il se dit aussi du lieu où le sénat s'assemble *A.* دار
الدیوان الاعیان *P.* خانهٔ دیوان بزرکان قوم *T.* سناتو دیوانی
قپوسی

Il se dit aussi, en quelques États, de l'assemblée des personnes dont est composé un tribunal de Justice qui juge en dernier ressort *A.* مجلس القضاة العساکر *T.* قاضیعسکرلر مجلسی || Le sénat de Moscou موشقه شهرنده اولان قاضیعسکرلر مجلسی

SÉNATEUR. Celui qui est membre d'un sénat *A.* اهل الدیوان
الاعیان pl. ارباب الدیوان الاعیان

Et celui qui est membre d'un sénat qui juge en dernier ressort *A.* قاضی العسکر *T.* قاضیعسکر

SÉNATORIAL, ou SÉNATORIEN. Qui appartient au sénateur *A.* مختصّ بقضاة العساکر – مختصّ بارباب الدیوان الاعیان || La dignité sénatoriale دیوان اعیان اربابنک مسندی

SÉNÉ. Plante purgative *A.* سنا – سناء مکی *P.* سنا *T.* سنامکی || Se purger avec du séné سنامکی ایله تنقیه اولنمق

SÉNEVÉ. La menue graine dont on fait la moutarde *A.* خردل
P. آهوری – تخم سپید *T.* خردل دانه‌سی – قجی – Et la plante qui produit cette graine *A.* نبات الخردل *P.* نبات
تخم سپید *T.* خردل نباتی

SENS. Faculté de l'animal par laquelle il reçoit l'impression des objets extérieurs *A.* حاسّة pl. حواسّ || Les cinq sens de nature حواسّ خمسهٔ طبیعیّه La vue, l'ouïe, l'odorat, le toucher, le goût, sont les cinq sens حواسّ خمسه قوّت باصره وقوّت سامعه وقوّت شامّه وقوّت ذائقه‌دن عبارتدر Cela flatte les sens بو شیئ تفریح حواسّ ایدر Les sens trompent quelquefois حواسّ ظاهره بعضاً موجب غرّت اولور Il a dans sa vieillesse tous les sens aussi vifs, qu'un homme de vingt ans سنّ شیخوخته‌ده کافهٔ حواسّنی یکرمی یاشنده بر شابّ تندرست مثالی زنده وقوی اوله‌رق وقایه ایلدی

On dit en style de morale Chrétienne, Ne refuser rien à ses sens, pour dire, s'abandonner à tous les plaisirs que les sens demandent نفس امّاره‌نک – هوای نفسه کلیّاً تبعیّت ایتمک
اسیری اولمق Et mortifier ses sens, pour dire, se priver des plaisirs des sens هوای نفسی قهر – اماتهٔ نفس ایتمک
ایتمک

SENS. La faculté de comprendre les choses, et d'en juger selon la droite raison *A.* عقل – ادراک – فراست *P.* هوشیاری –
فرهنگی *T.* آکلایش || C'est un homme de sens مدرک ادمدر
Il a de bon sens عقل سلیم صاحبیدر – سداد عقله مالکدر
Il a le sens droit استقامت عقلی وار در troublé, égaré, aliéné
مغشوش العقلدر – مختلّ الدماغدر – مسلوب العقلدر Il n'a que le bon sens naturel et sans culture سداده
مقارن اولوب اثر تأدیب وتربیه‌دن کلیّاً عاریدر عقلی بالطبع Ce qu'il vous dit là est de bon sens
دیدیکی کلام معقولدر – عقل سلیمه Il est de sens rassis
سداد عقله موافقدر – موافقدر عقل
راسب صاحبیدر

SENS COMMUN. La faculté par laquelle les hommes jugent raisonnablement des choses *A.* عقل عادی البشر || Cela est contre le sens commun بو حالت عقل عادئ بشره منافیدر C'est un sot qui n'a pas le sens commun عقل عادئ بشردن بهره‌سی یوق بر احمقدر Cela choque le sens commun عقل عادئ بشری تعنیف ایدر بر حالتدر

SENS, se prend aussi pour La signification d'un mot, d'une phrase *A.* معنی pl. معانی – مفهوم – مآل – مفاد *P.* مغزا – چم || Prenez bien le sens de ce que je vous dis دیدیکم کلامک
قانونک معناسنی بر ایوجه اخذ ایله Le vrai sens de la loi
عباره‌نک مفهوم حقیقیسی Détourner le sens d'un passage
عباره‌یه تأویلاً – معناسنی جهت اخرایه صرف ایتمک
دیدیککک معنا ویرمک Ce que vous dites n'a point de sens
کلامک بر درلو معناسی یوقدر – کلام کلیّاً معنادن عاریدر
دیدیککک کلام معنای واسعه‌یی renferme un grand sens
بو عباره‌نک ایکی Cette phrase souffre deux sens مشتملدر
کلمات درلو معنایه تحمّلی وار در Des paroles à double sens
ذو الوجهین Un sens forcé زوراکی معنا – معنای ضروری
Le sens propre, allégorique, figuré, littéral معنای موضوع
ومعنای مرموز ومعنای مجازی ومعنای تحت اللفظ

SENS, signifie aussi, avis, opinion *A.* فکر – رای *P.* اندیشه || Vous ne donnez pas dans mon sens فکرمه واره‌میورسک Selon mon sens رأیمه کوره Il est fort attaché à son sens رأینده
کندو رأیمه قالسه à mon sens بغایت مصرّ در

SENS. Un des côtés d'une chose, d'un corps *A.* جهت pl. جهات –

وجه pl. وجوه P. سو - رو T. یوز - طرف || Mettre cette couverture de ce sens-là بو پوشیده‌یی شو جهته توجیه ایله - Cela a tant de pieds à tous sens بو شیٔ من شو طرفده دوندر بو شیئك هر طرفی شو - جمیع الجهات شو قدر قدمدر - قدر قدمدر - Figur. || Il a pris cette affaire-là de tous les sens qu'on a pu imaginer بو مصلحتده فکر وخیاله کله بیله‌جك جمیع وجوه ایله تشبث ایلدی De quelque sens que vous preniez cette affaire بو ایشی هر قنغی جهتدن طوته‌جق اولور ایسه‌ك J'ai tourné cet homme-là de tous les sens, et je n'ai pu rien tirer شو آدمی هر جهتدن جویردم ینه بر شیٔ تحصیل ایده‌مدم

Sens dessus dessous. Il se dit d'une chose qui est tellement bouleversée, qu'on ne reconnaît plus ni le dessus ni le dessous A. آلت اوست T. زیر وزبر P. شذر مذر - منکوساً ومقلوباً

SENSATION. Impression que l'âme reçoit des objets par les sens A. حس || Il est difficile d'expliquer comment se fait la sensation حسك نوجهله حاصل اولدیغنی شرح وتفسیر ایتمك امر مشکلدر Sensation agréable, douloureuse حس لطیف وحس موجب الالم

Faire sensation, se dit figur. de ce qui produit une impression marquée dans le public A. تهزز الاذهان الناس || Cet événement, ce livre a fait une grande sensation بو حادثه ویاخود بو دفعه ظهور ایدن کتاب تهزز اذهان ناسه بادی اولمشدر

SENSÉ. Qui a du bon sens, de la raison A. عاقل pl. عقلا - مدرك - ذو الدرایة pl. ذوی الدرایة P. هوشیار - دانا - خردمند - ارباب - T. عقللو - اوصلو || C'est un homme sensé عاقل آدمدر درایتمندر

Et qui est conforme à la raison, au bons sens A. معقول - مقارن الصواب - موافق باصول العقل P. خرد نما || Une réponse bien sensée جواب بإصواب - جواب معقول Il a fait une action fort sensée عقل ورویته مقارن برعمل خیر ایشلدی Cela est fort sensé بغایت معقول ومستصوبدر

SENSÉMENT. D'une manière sensée حسب القانون العقل - بالعقل والدرایة - موافقاً باصول العقل - خردمندانه P. هوشمندانه - عاقلانه T. عقللولق ایله - عقللوجه || Il parle sensément عاقلانه سویلر Tout ce qu'il fait, il le fait sensément هر نه ایشلر ایسه قانون عقله ودرایته موافق صورت ایله کافهٔ افعالی قانون عقله موافقدر - ایشلر

SENSIBILITÉ. Disposition du corps ou de l'esprit à recevoir facilement les impressions des objets A. سرعة الحس P. زودیٔ حس T. حسك تیزلکی || Il est d'une grande sensibilité à toutes les impressions de l'air هوانك هر کونه تأثیرنده سرعت حسی درجهٔ کمالده در Il a une égale sensibilité pour le froid et pour le chaud حرارت وبرودتده سرعت حسی مساویدر La sensibilité des parties nerveuses اعضای ذوی الاعصابك سرعت حسی Avoir une grande sensibilité pour la gloire بر کمسنه‌نك شان وشهرت خصوصنده غایة الغایه سرعت حسی اولمق Sa sensibilité sur le point d'honneur, sur tout ce qui regarde la réputation, est extrême عرض وناموس بابنده وحسن صیت ونام خصوصنده زودیٔ حسی مرتبهٔ افراطده Être d'une grande sensibilité aux moindres reproches بر کمسنه‌نك جزئی تعزیراتده سرعت حسی اولمق - On dit en Physique, La sensibilité d'un thermomètre, d'une balance, pour dire, la facilité qu'ils ont à marquer les plus légères différences مقیاس هوانك ومیزانك سرعت حسی

Sensibilité, se dit aussi des sentimens d'humanité qui font qu'on est touché des misères d'autrui A. رقة القلب - تأثر البال P. دل رنجپذیریٔ - غمخواری T. یورك صیزلمسی || C'est une chose très-louable que la sensibilité pour les misères d'autrui آخرك درد ومحنتیچون متأثر البال اولمق خصایل ممدوحه‌دندر

Il se dit aussi des sentimens de tendresse, d'amour A. ملاینة P. دل نرمیٔ T. یورك یومشقلغی || Il est d'une extrême sensibilité aux impressions de l'amour انطباعات عشقه ملاینت قلبی افراط اوزره در

SENSIBLE. Qui a du sentiment A. ذو حس - حساس P. دو یار - حسلو T. حسمند || L'oeil est une partie fort sensible عین بغایت حساسدر Les parties nerveuses sont les plus sensibles اعضای ذوی الاعصابك حسی غالبدر Ce cheval a la bouche fort sensible بو آتك آغزی بغایت حساسدر

Et qui se fait aisément sentir A. شدید - سریع الاحساس P. سریع التأثیر - الاحساس T. قولای بزودی حس کرده || Le froid est bien sensible cette année دو یبیلور بو سنه هوانك برودتی خیلی مرتبه سریع التأثیر در Le mal de dents est un mal très sensible وجع اسنان غایة الغایه شدید الاحساس اولان اوجاعدندر - Figur. || C'est un déplaisir bien sensible de

perdre ses amis احبا واصدقادن محرومیت بغایت شدید بکا التأثیر اولان اکدارندر Il m'a fait un plaisir très-sensible بغایت شدید الاحساس اولدجق بر لطف وهمت ایلدی قوی الاحساس بر انشراح درون Il a eu une joie sensible اولبابده ازجان حاصل ایلدی J'en ai une satisfaction sensible ودل محسوسم اولمش وجهله راضی وخشنودم

Sensible, signifie aussi figur. Qui est aisément ému, touché des misères d'autrui *A.* رقیق القلب ـ متأثر البال *P.* غمخوار ـ نرم دل *T.* یورکی یومشق ـ یورکی قولای صیزلر || Sensible aux maux d'autrui آخرک محن واکدارینه متأثر البال ـ On dit aussi, Sensible à l'amitié, à l'amour علاقهٔ عشق ومحبته تأثر قلبی ـ ملاینت قلبی غالبدر ـ En parlant des choses dont on est le plus touché, on dit, que c'est son endroit sensible تأثر بالی غالب اولدیغی طرفیدر

Sensible. Qui tombe sous les sens, qui se fait apercevoir *A.* در حس ـ حسّا بدیدار *P.* مدرک ـ حسّا معلوم ـ محسوس *T.* کوزه کورینور ـ بللو آینده || Le flux de la mer n'est sensible que proche des côtes مدّ دریا یالکز قرب ساحلده محسوسدر

SENSIBLEMENT. D'une manière sensible, perceptible *A.* محسوسا ـ عیانا *P.* آشکاره *T.* کوز کوره ـ بللو اولدرق ـ دوییلدرق ـ عیانا بللو ـ محسوسا معلوم اولور || Cela se connaît sensiblement || میاه نهرک تزایدی On voit croître sensiblement la rivière اولور عیانا ومحسوسا مشاهده اولور

Et d'une manière qui affecte le coeur *A.* عن ـ بتأثر البال ـ صمیم البال *P.* متأثرانه ـ از درون *T.* جان وکوکلدن || Il a été sensiblement touché de cette perte فلان شیٔک فوتی تقریبیله متأثر البال اولمشدر Je vous suis sensiblement obligé عن صمیم البال ممنون لطفکز اولمشم

SENSITIF. Qui a la faculté de sentir *A.* حسّاس *P.* حسّدار *T.* دویار ـ حسّلو

SENSUALITÉ. Attachement aux plaisirs des sens *A.* شهوانیت ـ غلبة الشهوة *P.* شهوت *T.* فزونی شهوت آزغونلغی || Boire avec sensualité غلبهٔ شهوت ایله ایچمک Être plongé dans la sensualité غریق دریای شهوانیت اولمق || Il se livre dans les sensualités les plus recherchées زیاده تکلفلو اولان مشتهیات نفسه منهمکدر

SENSUEL. Voluptueux, attaché aux plaisirs des sens *A.* شهوانی ـ عبید الشهوة ـ شدید الشهوة ـ شهاوی le fem. pl. شهوا شهوت *P.* منهمک فی شهوات النفسانیة ـ اسیر الشهوة هوای نفسه دوشکون ـ شهوات نفسه دوشکون *T.* پرست اسیر شهوتدر ـ شهوانی بر آدمدر || C'est un homme sensuel شهوات Une femme sensuelle بر زن شهوا Mener une vie sensuelle نفسانیه تبعیت ایله تعیش ایتمک

SENSUELLEMENT. D'une manière sensuelle *A.* شهوانیا ـ منهمکا هوای نفسه *T.* با شهوت پرستی *P.* فی شهوات النفسانیة دوشکون اولدرق || C'est un homme qui vit fort sensuellement غایة الغایه شهوات نفسانیه تبعیت ایله تعیش ایدر بر آدمدر

SENTENCE. Dit mémorable, apophtegme, maxime qui renferme une pensée louable *A.* قول معتبر pl. اقوال معتبرة قول واجب ـ اقوال واجبة الاعتبار *P.* گفتار با اعتبار *T.* اقوال واجبة الاعتبار pl. الاعتبار معتبر سوز

On dit proverb. d'un homme qui affecte de parler gravement, et de dire à tout propos des moralités générales, C'est un homme qui ne parle que par sentences اقوال حکما افاده ایدر صورتنده تکلم ایدر بر آدمدر

Sentence, Jugement rendu par des juges *A.* حکم pl. احکام ـ اعلام شرعی pl. اعلامات شرعیة || Sentence contradictoire بعد حکم قطعی الاستماع الخصما provisoire ویریلان حکم صدورینه قدر جاری اولمق اوزره ویریلان اعلام arbitrale اعلام شرعی حکم طرفندن ویریلان اعلام juridique crimi-nelle جنایته متعلق دعوانک اعلامی Sentence de condamnation بر کمسنه نک علیهنه جریان ایدن حکمی متضمن اعلامی تصدیق ایتمک Confirmer une sentence بر قطعه اعلام مقتضای حکمی اجرا ـ حکمی انفاذ ایتمک l'exécuter حکمی ابطال ایتمک la faire casser ایتمک

On dit proverb. De fou juge, briève sentence, pour dire, que c'est faute de lumière qu'on décide trop vite حاکم جاهل اولنجه اعلامی آینده بصار

Il se dit aussi du jugement de Dieu contre les pécheurs *A.* حکم العقوبة || Les pécheurs recevront leur sentence au jour du jugement روز باز خواستده مذنبین مظهر حکم عقوبت اولهجقلر در Lorsque Dieu prononcera la sentence contre les pécheurs جناب رب قهار اهل جرم ومعصیت علیهنه حکم عقوبتی اصدار ایده جکی وقتده

SENTENCIER. Condamner quelqu'un par une sentence *A.* حکم

علیه P. بر کسی حکم کردن T. بر کمسنه‌نک اوزرینه حکم ایتمک || Il a été sentencié اوزرینه حکم اولنمشدر

SENTENCIÉ. A. محکوم علیه P. بر او حکم کرده T. اوزرینه علیهنه حکم جریان ایتمش - حکم اولنمش

SENTENCIEUSEMENT. D'une manière sentencieuse A. علی طریق الافادة الاقوال الحکماء - الحکم T. علی طریق افادهٔ احکام افادهٔ احکام صورتنده || Parler sentencieusement صورتنده سوق کلام ایتمک

SENTENCIEUX. Qui contient des sentences, des dits remarquables A. متضمن الاحکام - مشتمل الاقوال المعتبرة || Discours sentencieux اقوال معتبره‌یی مشتمل بر مقاله - On dit aussi, Un homme sentencieux اقوال حکما افاده ایدر صورتنده تکلم ایدر بر آدم

SENTEUR. Odeur A. رائحة pl. روائح P. بو T. قوقو

Il se prend aussi pour Parfum A. عطر pl. عطریات - معطر - طیب pl. اطیاب P. خوشبو - عطرناک T کوزل قوقولو || Des eaux de senteur میاه معطره - میاه عطرناک - کوزل قوقولو صولر De la poudre de senteur سنوف معطر - کوزل قوقولو توز.

SENTIER. Chemin étroit au travers des champs, des bois, etc. A. مستدل pl. مسائل - مرتج pl. مرائج - شرک pl. شرائک P. تنگنا - گذرگاه تنگ T. چیغر - چوبان یولی || Il y a un sentier qui abrège le chemin اول طرفده یولی قصه‌لدر بر چیغر وار در Ce sentier passe dans la prairie بو چوبان یولی اوه‌یه چیقار

Au figuré on emploie les mots A. منهج - سبیل - طریقة P. منهج مستقیم T. یول - راه || Suivre les sentiers de la vertu صلاحه طریقهٔ انیقهٔ صلاح وتقوایه سالک اولمق - اتباع ایتمک

SENTIMENT. La faculté de sentir A. حس - حاسّة || Sentiment vif, douloureux, agréable حاسّهٔ ذکیّه یا فاجعه یا فرحبخشا Avoir le sentiment exquis لطافت حسّ ایله مجبول اولمق délicat فلانک حسّی دقیق ونازک اولمق Il y a encore quelque sentiment dans cette partie بو عضوده هنوز بقیّهٔ حسّ وار در Il n'y a plus de sentiment dans son bras قولنده اثر حسّ همان قالمدی Il semble qu'il soit mort, il n'a plus de sentiment غالبا میتدر همان معدوم الحسّدر Il a perdu le sentiment مسلوب الحواسّدر - حسّی زایل اولمشدر - Il se dit aussi de la connaissance que nous avons de ce qui se passe en nous || Il y a des choses que nous ne connaissons que par sentiment بعض حالات وار در که حسّ ایله مدرک ومعلوم اولور

SENTIMENT, se dit aussi des affections et de tous les mouvemens de l'âme A. خاطرة pl. خاطرات - فکر pl. افکار || Sentiment noble, élevé خاطرهٔ کریمه وجلیله généreux خاطرهٔ جوانمردی وسماحت bas, lâche خاطرهٔ دنیّه ولیٔمه d'amour, خاطرهٔ عشق ومحبّت de joie خاطرهٔ شادمانی ومسرّت de probité فکر نزاهت وبرازت de tendresse فکر حنین ورقت - خاطرهٔ مهربانی وشفقت de haine, de colère, de vengeance فکر بغضا وعدوان وکینه وغضب ونار وانتقام de reconnaissance خاطرهٔ حق شناسی وتشکر d'estime, de respect فکر حرمت وتوقیر Il est mort dans de grands sentimens de piété خاطرات تعبّد تامّ اوزره ایکن دار بقایه ارتحال ایلدی C'est un homme qui a des sentimens honnêtes خاطرات عرض وناموس ایله مجبول بر آدمدر - On dit absolument, Avoir des sentimens, pour dire, avoir des sentimens d'honneur, de générosité افکار کریمه - خاطرات کریمه صاحبی اولمق

On dit aussi, Être capable de sentimens, pour dire, avoir l'âme sensible, délicate یومشق یورکلو اولمق - رقیق القلب اولمق

On appelle Sentimens naturels, certains mouvemens qui sont inspirés par la nature A. میل جبلّی - میل طبیعی - رغبت فطریّة pl. رغبات فطریّة || La tendresse des pères envers leurs enfans, et celle des enfans envers leurs pères, sont des sentimens naturels والدک اولاد حقنه واولادک پدرلری حقنه اولان حنین ورقت رغبات فطریّه قبیلندندن Ce père a perdu tous les sentimens de la nature بو پدرده رغبات جبلیّه‌دن ذرّه‌جه قدر اثر قالمدی Il n'a aucun sentiment d'humanité, de générosité, d'amitié فلان کشینک لطف ومروّت وعلوّ همّت وعلاقهٔ محبّت بابنده اصلا میل طبیعیسی یوقدر

SENTIMENT. L'opinion qu'on a de quelque chose A. اعتقاد pl. اعتقادات || Bon sentiment حسن اعتقاد mauvais سوء اعتقاد Il est dans de bons sentimens اعتقادات خیریّه‌سی وار در Il n'a pas de sentimens bien orthodoxes اعتقاداتی ایمان صحیحه موافق دکلدر Je ne suis pas de son sentiment بنم اعتقادم آنک اعتقادینه موافق دکلدر Je suivrai toujours vos sentimens هر حالده سنک اعتقادکه تبعیّت ایده‌جکم Selon mon sentiment بنم اعتقادمه کوره Parler contre son propre sentiment بر کمسنه کندو اعتقادینه مخالف کلام سویلمک

On dit, Juger d'une chose par sentiment, pour dire, par la

seule impression qu'on en reçoit, sans aucnn autre examen *T.* نظرهٔ اولیده حکم ایتمك

Sentiment, en parlant des chiens, se dit de leur odorat *A.* قوّت شامّة *P.* قوّت بوییدن *T.* قوخولمه || Les chiens ont d'ordinaire le sentiment très-fin كلاب قسمنك قوّت شامّه سی عادتا پك كسكيندر

SENTINE. La partie la plus basse du navire, dans laquelle s'écoulent toutes les ordures *A.* فنطاس السفينة ـ فنطاس *P.* آبدان كشتى *T.* سنتنه ـ كمى سنتنه سى

SENTINELLE. Fantassin qui fait le guet le jour ou la nuit pour la garde d'un camp, d'une place *A.* ربيئة *P.* ديدبان ـ قراول *T.* قراغول || Poser la sentinelle قراغول نفرينى نصب ايتمك la relever قراغولى تبديل ايتمك ـ دكشدرمك On posa des sentinelles à toutes les portes, à toutes les avenues بالجمله قپولرده ومداخل وموارده ديدبانلر وضع اولندى Visiter les sentinelles قراغوللرى يوقلمق

Il se prend aussi, pour la fonction de la sentinelle *A.* مرابطة *P.* ديدبانى *T.* قراغوللق ـ بكچيلك || Faire sentinelle aux portes قپولرده قراغوللق ايتمك Être en sentinelle قراغوللق خدمتنده اولمق

Faire sentinelle, se dit figur. pour Attendre, guetter *A.* ترقّب *P.* نگهبانى كردن *T.* ديدبانلق ايتمك ـ كوزتمك ـ بكلمك || J'ai fait sentinelle pendant une heure pour vous voir passer سنك مروركه منتظرًا ايكى ساعت ديدبانلق ايلدم

SENTIR. Recevoir une impression par les sens *A.* احساس ـ حسّ *P.* حسّ كردن *T.* دويمق || Sentir un frais agréable بر قرّ لطيف حسّ ايتمك ـ بر لطيف سرينلك une chaleur douce, une grande douleur de tête بر حرّ ملايم ياخود بر صداع شديد حسّ ايتمك un grand plaisir محظوظيّت عظيمه احساس ايتمك Quand on est bien las, on sent un grand plaisir à se reposer كشى كركى كبى گرفتار عىّ وفتور اولنجه استراحتدن فرح عظيم حسّ ايدر La faculté de sentir قوّت حاسّه ـ حاسّه — Il se dit aussi des impressions, des affections que l'âme éprouve || Il a senti une grande joie de la nouvelle qu'il a reçue كندويه وارد اولان خبردن سرور عظيم حسّ ايلدى Il a senti une grande affliction de la mort de son fils اوغلنك وفاتى تقريبيله اندوه عظيم حسّ ايلدى

Il signifie aussi, éprouver || Il sentira ma colère غضب وانفعالمى احساس ايده جكدر Il lui fera sentir sa colère خشم وغضبنى فلانه دويوره جقدر

Sentir. Flairer *A.* تشمّم ـ استشمام ـ استنشاء *P.* بوييدن ـ انبوييدن *T.* قوقلمق || Sentir une rose بر كل استشمام ايتمك Quand il sent des parfums, il se trouve mal عطرّيات استنشاى ايتدكچه مزاجى مختلّ اولور Il est enrhumé, il ne sent rien مزكوم اولمغله استشمام ايده مز

Il signifie aussi, exhaler une certaine odeur *A.* افاغة ـ نشر الرايحة *P.* بوى افشاندن *T.* قوقمق ـ قوخو يايمق || Sentir bon رايحهٔ طيّبه ايتمك ـ افاغهٔ رايحهٔ لطيف قوقمق mauvais رايحهٔ كريهه افاغه ايتمك ـ بد قوقمق Cela sent trop fort بو شئ بر رايحهٔ ذفرا افاغه ايدر ـ بو شيئدن بر بوى تيز منتشر اولور بو شيئك كسكين قوخوسى واردر

On dit figur. Cela ne sent pas bon, pour dire, qu'il peut avoir des suites fâcheuses بو مادّه نك فنا قوخوسى كليور

En parlant de la viande et du beurre, on emploie les mots *A.* تنهّم *P.* بوى بد بستن *T.* قوقمق — La mauvaise odeur qui sort de ces choses gâtées, s'appelle *A.* تنهّمة ـ زُهمة ـ زهومه *P.* بد بويى *T.* فنا قوخو

On dit, Sentir de la bouche, ou que l'haleine d'un homme sent *A.* بخر *P.* از دهان خلوف رفتن ـ دهان بوى بد بستن *T.* آغز قوقمق V. aussi Haleine.

Et sentir des aisselles *A.* اصنان *P.* از بغل بوى بد رفتن *T.* قولتق قوقمق — La mauvaise odeur qui s'exhale des aisselles, s'appelle *A.* صنان *P.* بغل بدبويئ *T.* قولتق قوقوسى

Et sentir des pieds *A.* ذفر القدم *P.* پاى بوى بد بستن *T.* آياق قوقمق — La mauvaise odeur des pieds s'appelle *A.* ذفر القدم *P.* بدبويئ پا *T.* آياق قوقوسى

Et sentir le brûlé *A.* دخن *P.* بوى دودگنده آمدن *T.* توتنسى قوقمق ـ يانق قوقمق ـ قوخو توتونسى اولمق

Sentir, mis absolument, signifie, sentir mauvais *A.* ذفر ـ انتان *P.* بد بوييدن ـ بد رايحه دادن *T.* قوقمق ـ فنا قوقمق

Sentir. Avoir les qualités, les manières, l'air de... *T.* فلانده بر شيئك قوقوسى اولمق || Il sent l'enfant de bonne maison, l'homme de qualité فلانده اهل نسب اولادى ياخود ارباب حيثيت قوقوسى واردر ـ ناصيهٔ حالنده كشيزاده لك ياخود ارباب حيثيت صورتى بديداردر Cette action-là ne sent

point l'honnête homme شو عملده بر اهل عرض آدمی قوقوسی
بو مسئلهده رفض قوقوسی Cette proposition sent l'hérésie یوقدر
وار در

Sentir. Avoir le goût, la saveur d'une chose *A.* طعم *P.* مزه
- بر نسنه‌نك دادی اولمق *T.* چاشنی داشتن - داشتن
بو چوربانك هیچ Cette soupe ne sent rien || داد ویرمك
بو صوده طپراق Cette eau sent la terre بر درلو دادی یوقدر
بو سازان بالغنده Cette carpe sent la bourbe طعمی وار در
بالچق طعمی وار در

Sentir. S'apercevoir, connaître *A.* احساس - درك - ادراك -
T. حس کردن - دانستن - شناختن - در یافتن *P.* فهم
بیلمك - آکلامق - طویمق || Je sens bien qu'on me trompe
بنی تخدیع قیدنده اولدقلرینی احساس ایدرم Je me sens
trop faible pour cela بو بابده عجز وضعفم درجهٔ کمالده
بیلورم - اولدیغنی حس ایدرم Je sentais bien qu'on n'y allait
pas de bonne foi صدق طویت ایله حرکت اولنمدیغنی
کندودن فهم ایدر ایدم Il sentait bien qu'on ne le craignait plus
- جهلنی آکلار Il sent son ignorance خوف اولنمدیغنی آکلار ایدی
قوتی درجه‌سنی sa force نا دان اولدیغنی درك ایدر
- On dit dans le même sens, Je le sentis بیلور - حس ایدر
venir de loin, pour dire, je pénétrai où il en voulait venir نره‌یه
قدر کله‌جکنی دوردن حس وادراك ایتمشم

On dit proverb., qu'un homme sent de loin, pour dire, qu'il prévoit les choses de loin *A.* بعید النظر *P.* دور بین *T.* ایراق کورر

Se sentir. Sentir en quel état on est *A.* احساس فی نفسه
P. در خود حس کردن *T.* کندوسنده دویمق || Je me sens bien,
je ne suis pas si malade qu'on croit ظن ایتدکلری مرتبه‌ده
خسته حال اولمیوب نفسمده بر وصحت حس ایدرم Il
est si ravi, il a tant de joie, qu'il ne se sent pas غلبهٔ طرب
وسروردن حس نفس ایده‌مز - On dit aussi, Il ne se sent
pas de joie کندویه - کمال سروردن ضبط نفس ایده‌مز
مالك دکلدر - Et se sentir de quelque chose, pour dire, simplement, sentir quelque chose || Depuis quand commence-t-il à
se sentir de la goutte? قنغی وقتدنبرو نقرس علتنی حس
ایتمکه باشلادی Il ne se sent point des incommodités de la vieillesse احتیارلق حالنك اذیتلری اصلا محسوسی دکلدر

On dit, Se sentir de quelque mal, de quelque bien, pour dire,
en avoir quelque reste *A.* حس الاثر *P.* اثر چیزی حس

بر شیئك اثرینی دویمق *T.* کردن || Il a eu la fièvre
quarte, il s'en sent encore مقدما مبتلا اولدیغی حمای ربعك
الی الآن آثارینی حس ایتمکده در Il se sentira long-temps
de cette blessure بو یاره‌نك اثرینی چوق زمان احساس
ایتمکدن خالی اوله‌جغی یوقدر Ce pays se sent encore de la
guerre بو مملکت سفرك آثارینی حالا حس ایتمکده در

On dit d'une personne engourdie, qu'elle ne se sent pas *A.*
مسلوب الحواس *P.* بیحس *T.* حسی قالمامش || Il ne se
sent pas de froid برد شدید تأثیرندن مسلوب الحواسدر Il
est si engourdi qu'il ne se sent pas شول رتبه‌ده اویوشمشدر
که مسلوب الحواسدر

Se sentir. Connaître ses qualités, ses ressources *A.* تعرّف
النفس *P.* خویشتنرا دانستن - خودرا شناختن *T.* کندوسنی
بیلمك - کندو حالنی بیلمك || Il se sentait bien, quand
il a entrepris une affaire si difficile بو یلده بر امر مشکله مباشرت
ایلدیکی وقتده کندو حالنی رعنا بیلور ایدی Cet homme
se sent, il ne souffrira pas qu'on manque à ce qu'on lui doit کندو
حالنی بیلور مقولدن اولمغله حقنه رعایتی واجب اولان
رسومده قصور اولنمسنی تحمل ایتمك احتمالی یوقدر

Se sentir. Avoir part au bien ou au mal *A.* اخذ الحصة *P.*
بهره‌مند شدن - حصه‌مند شدن *T.* پای آلمق || S'il y a
du bien ou du mal, il s'en sentira خیر وشر هر نه ایسه کندوسی
دخی حصه‌مند اوله‌جقدر On a donné tant pour les domestiques, il faut le distribuer entre tous, afin que chacun s'en sente
خدمتکارانه ویریلان شو قدر بخشش بینلرنده تقسیم اولنملو
در که هر کس آندن بهره‌دار اوله

Senti. *A.* محسوس *P.* احساسکرده *T.* دویولمش

SEOIR. Être convenable *A.* لیاقت - خلاقت - جدارت *P.*
- درخور بودن - برازیدن - زیبیدن - سزیدن - چسپیدن
یاقشق - یاقشمق - یراشق اولمق - یراشمق *T.* سزاوار بودن
بو Il faut voir si cela vous sied ou ne vous sied pas || کلمك
یاقشورمی - شی سکا چسپانمیدر دکلمیدر باقلمق اقتضا ایدر
یاقشمزمی نظر وملاحظه ایتمك لازمدر Les couleurs trop
voyantes ne vous siéront pas پك پرلاق رنكلر سکا جدیر
سکا یراشق کلمز - دکلدر بو لباس Cet habit vous sied bien
سکا جدیر وزیبنده در Il sied mal à un homme en place d'être
léger dans ses discours منصبده اولانه کوره کلامنده خفت
ایتمك لایق وچسپان دکلدر

SÉPARABLE. Qui se peut séparer *A.* قابل ـ ممكن التفريق ممكن الانفكاك ـ ممكن المفارزة ـ ممكن الانفصال ـ التفريق *P.* امكانپذير جدايى *T.* آيريلور ـ آيريله بيلور || C'est une erreur en bonne morale, de prétendre que l'utile soit séparable de l'honnête امر منتفع به ايله امر مندوب ومستحسن برى برلرندن ممكن الانفكاك اولدقلرينى دعوا ايتمك قواعد حسن ادبه نظرا محض خطا در

SÉPARATION. Action de séparer *A.* مفارقة ـ تفريق ـ فراق ـ مفارزة ـ مفاصلة ـ فصل ـ مباينة ـ بينونة ـ فراق كلى *P.* جدايى ـ از *T.* آيرمه || Séparation entière هم جدايى فراق اليم Séparation fâcheuse, difficile à supporter مفارقت كامله مفارقت ـ تفريق سكنا Séparation d'habitation تحملگداز احباب سكنا Rien n'est plus rude à des amis que la séparation بيننده فراق ومباينتدن اشدّ بر عذاب جگر دوز يوقدر Un mur de séparation سدّ فارز ـ سدّ فاصل Ce fossé fait la séparation des deux héritages بو خندق ايكى ملكك بيننى اردونك تفريقندن Avant la séparation de l'armée تفريق ايدر فك اللحم ـ مقدم La séparation des chairs d'avec les os *A.* اتى *T.* جدا سازئ گوشت از استخوان *P.* من العظم كميكدن آيرمه

La séparation des métaux. C'est l'action par laquelle on sépare des métaux qui étaient mêlés ensemble *A.* تمييز *P.* از هم جدا سازى *T.* آيروب بشقه چيقارمه

Séparation, se dit aussi pour Cessation d'amitié *A.* قطع العلاقة ـ المحبة ـ فسخ الرابطة الالفة *P.* شكست پيوند مهر ومحبت ـ فسخ رشتهٔ الفت *T.* بوزشمه ـ كسشمه || On craint une séparation entre ces deux amis بو ايكى دوست بيننده قطع علاقهٔ محبت اولنهجغى خوف اولنور Séparation éclatante تواترلو ـ كورلديلو كسشمه sans bruit بى صيت وصدا سزلديسز ـ بوزشمه

En parlant de communion et de secte, il signifie, abandon *A.* اعتزال ـ انزيال *P.* جدايى *T.* آيرلمه ـ آيوبلش || Il fit séparation avec sa secte فرقه‌سندن اعتزال ايلدى ـ آيرلدى

On appelle Séparation de corps entre mari et femme, l'arrêt par lequel il est permis aux époux de ne plus habiter ensemble *A.* مباراة الزوجين ـ مباينة الزوجين *P.* از هم جدايئ زن وشوى *T.* قارى ايله قوجه‌نك ايرلشمسى

Et séparation de biens, l'arrêt qui rompt la communauté de biens *A.* فسخ المشاركة الاموال بين الزوجين *P.* شكست شركت اموال بميانهٔ زن وشوى *T.* قوجه ايله قارى آره‌سنده مال اورتاقلغنك بوزلمسى

On dit, Faire séparation, pour dire, rompre une association de commerce *A.* مباراة الشركاء ـ فسخ الشركة *P.* از شركت جدا شدن ـ شركت شكستن *T.* آيرلشمق ـ اورتاقلغى بوزمق || Ces deux maisons avaient une raison commune; elles ont fait séparation بو ايكى خانه بيننده مشاركت تجارت وار ايدى بو دفعه شركتلرينى فسخ ايتمشلر در

Séparation, se dit aussi de la chose même qui sépare *A.* فاصلة pl. فواصل ـ حاجز pl. حواجز ـ حايل pl. حوايل *P.* جداساز *T.* بولمه || Il faut ôter cette séparation بو فاصله‌نك ميانهٔ دو چيز ميانه‌دن دفعى اقتضا ايدر

On dit figur. Mur de séparation, pour dire, division, sujet d'inimitié سدّ حائل ودّ والفت ـ حدّ حاجز يكانگى واتحاد ـ حدّ فارز || Cet intérêt est un mur de séparation dans la famille بو مصلحت اول خاندان ايچنده بر سدّ حائل يكانگى واتحاد در

SÉPARÉMENT. À part l'un de l'autre *A.* منفردا ـ على الانفراد ـ فردا فردا ـ مفارقا *P.* جداگانه *T.* آيرو اولەرق ـ آيرو آيرو || Ils font leur ordinaire séparément بشقه بشقه طعام روزمره‌لرينى آيرو اولەرق ايدرلر On les a interrogés séparément اول كمسنه‌لرى منفردا ومفارقا استنطاق ايلديلر Placez toutes ces choses séparément بو شيئلرك جمله‌سنى فردا فردا وضع ايله

SÉPARER. Désunir des parties d'un même tout *A.* تفريق *P.* جدا كردن *T.* آيرمق || Un seul coup lui sépara la tête بر ضربه‌ده كله‌سى بدنندن آيرلدى Voilà des livres qu'on a mis pêle mêle, il faut les séparer par matière پراكنده وپريشان اولەرق وضع اولنان كتابلر ترتيب موادّ اوزره تفريق اولنمق اقتضا ايدر

Séparer. Faire que des personnes, des animaux, des choses ne soient plus ensemble *A.* ابانة ـ تفريق ـ ايراث المفارقة *P.* از هم جدا كردن *T.* آيرمق ـ برى برندن آيرى قومق ـ بشقه بشقه قومق || La fortune, la mort, l'absence les a séparés فلك ياخود موت ياخود غيبت بينلرينى ابانه ايتدردى Séparer des chevaux en différentes écuries آتلرى بشقه بشقه آخورلره تفريق ايتمك Séparer dans la cave le vin vieux du nouveau سردابده خمر عتيقى جديددن تفريق ايتمك

bon grain d'avec le mauvais حبوبات جیده‌یی حبوبات خبیثه‌دن تمییز وتفریق ایتمك Au dernier jour, les anges sépareront les bons d'avec les méchants یوم قیامتده ملائكهٔ كرام ابرار واشراری بری برلرندن تفریق وتمییز ایده‌جكلر در Séparer les louis d'or d'avec les écus سكهٔ زری سكهٔ سیمدن آلتون ایله كمش سكه‌لرینی آیرمق ـ تفریق ایتمك Séparer deux hommes, deux animaux qui se battent دوكوشن ایكی كشی‌یی یا ایكی حیوانلری بری برندن آیرمق — On dit aussi, Séparer deux amis, pour dire, faire cesser leur amitié ایكی ایكی دوست ـ دوست بیننده ایقاع تفرقه وشقاق ایتمك آره‌سنده القای مباینت وشقاق ایتمك

On dit, Séparer de biens un mari et une femme, pour dire, ordonner en Justice qu'il n'y aura plus entre eux de communauté de biens *A.* حكم فی منع عن مشاركة الاموال بین الزوجین *P.* بمیانهٔ زن وشوی جداسازیٔ مال ایشان فرمودن *T.* قوجه ایله قاری بیننده مال اورتاقلغنك بوزلمسنی حكم ایتمك

On dit aussi, Séparer de corps le mari et la femme, pour dire, ordonner qu'ils n'habiteront plus ensemble *A.* حكم فی مباراة الزوجین *P.* با زن وشوی جدایئ همزندگانی حكم كردن *T.* قاری ایله قوجه‌نك بری برلرندن آیرلشمسنی حكم ایتمك

Séparer. Servir de bornes communes *A.* تفریق ـ فصل *P.* ما بین بمیانه حدّ فاصل شدن *T.* آره‌سنی آیرمق || Cette rivière sépare ces deux provinces بو نهر ایكی مملكتك بینینی فصل وتفریق ایدر ـ بیننده حدّ || Les Pyrénées séparent la France d'avec l'Espagne پیرنه طاغلری فرانسه ایله اسپانیا آره‌سنده حدّ فاصلدر ـ ایكی مملكتی بری برندن آیرر ـ فاصلدر

Séparer. Diviser un tout par quelque chose qu'on met entre les différentes parties *A.* تقسیم *P.* بخش كردن *T.* بولمك || Séparer une cour en deux par un mur فنای داری بر دیوار ایله ایكی‌یه تقسیم ایتمك une chambre en trois par des cloisons بر اوطه‌یی پرده‌لر ایله اوچه بولمك

Se séparer. *A.* مفارقة ـ انفصال *P.* جدا شدن *T.* آیرلمق || L'écorce de cet arbre s'est séparée بو اغاجك قشری منفصل اولمشدر Après avoir causé quelque temps ensemble, ils se séparèrent بینلرنده بر مدّت بعد المحاوره بری برلرندن

مفارقت ایتمشلر در L'armée se sépara en deux corps اردو ایكی تفریق اولندی ـ طابوره منفصل اولمشدر

Séparé. *A.* مفارق ـ منفصل ـ مباین *P.* جدا كرده *T.* آیرلمش *A.* منقسم *P.* بخش شده *T.* بولنمش

On dit, que deux personnes ont leurs droits séparés, pour dire, que leurs droits sont différents استحقاقلری بشقه بشقه در ـ هر برینك استحقاقی بشقه در

SEPT. Nombre qui suit immédiatement le nombre six *A.* سبعة Fém. سبع *P.* هفت *T.* یدی — Il se prend aussi pour Septième. V. ce mot.

SEPTANTE. Soixante et dix *A.* سبعون *P.* هفتاد *T.* یتمش

SEPTEMBRE. Le neuvième mois de l'année *A.* شهر ایلول *P.* مهر *T.* ایلول آیی

SEPTÉNAIRE. On dit, Nombre septénaire, pour dire, nombre de sept *A.* العدد السبعة

Septénaire, subst. Il signifie, chacune des parties de la vie de l'homme, qui est divisée en sept ans, à compter du jour de la naissance *A.* مدّة سبع سنین،

Il signifie aussi, celui qui pendant sept années consécutives a professé dans une Université *A.* مداوم فی التدریس سبع سنین،

SEPTENNAL. Qui arrive tous les sept ans *A.* سبعی *P.* بهر هفت سال آینده *T.* هر یدی ییلده بر اولان

SEPTENTRION. Nord *A.* شمال || L'aiguille aimantée se tourne toujours vers le septentrion پوصله‌نك مقناطیسلو ایكنه‌سی دائما سمت شماله مایل ومتوجهدر Ce pays est au septentrion de celui-là بو مملكت فلان مملكتك سمت شمالیسنده كائندر

SEPTENTRIONAL. Qui est du côté du septentrion *A.* شمالی || L'Océan septentrional بحر محیط شمالی Les pays septentrionaux ممالك شمالیّه

SEPTIÈME. Nombre ordinal qui suit immédiatement le sixième *A.* سابع *P.* هفتم ـ هفتمین *T.* یدنجی || Le septième enfant ولد سابع La septième génération بطن سابع ـ نسل سابع

Septième, subst. La septième partie d'un tout *A.* سُبع ـ سبیع *P.* یك هفت *T.* یدیده بر || Il est pour un septième dans cette affaire بو مصلحتده بر سبع حصه‌سی وار در ـ یدیده بر پایی وار در

On dit, Le septième du mois, de la lune, pour dire, le sep-

tième jour *A.* يوم سابع الشهر *P.* روز هفتمين ماه *T.* آيك يدنجى كونى

SEPTIÈMEMENT. En septième lieu *A.* سابعاً *P.* هفتم *T.* يدنجى يدنجيسى ـ اولەرق

SEPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des topiques qui font pourrir les chairs *A.* مبلى اللحم *P.* پوسيده ساز گوشت *T.* اتى چوريدیجى

SEPTUAGÉNAIRE. Âgé de soixante et dix ans *A.* بالغ السبعين *P.* هفتاد ساله *T.* يتمش ياشنده اولان ‖ Les septuagénaires sont exempts de certaines charges publiques يتمش ياشنده اولنلر بعض ميرى انقريالرندن معافدرلر

SEPTUPLE. Sept fois autant *A.* سباعى ـ مضاعف سبع مرّات *P.* هفتتا *T.* يدى كرّه اولقدر

SEPTUPLER. Répéter sept fois *A.* تسبيع ـ تضعيف سبع مرّات *P.* هفت بار كردن *T.* يدى كرّه ايتمك

SEPTUPLÉ. *A.* مسبّع ـ مضاعف سبع مرّات *P.* هفتتا *T.* يدى قات اولان ـ يدى كرّه اولان

SÉPULCRAL. Qui a rapport au sépulcre *A.* متعلّق بالتدفين ـ قبرى ـ لحدى *P.* گورى *T.* مزاردەكى ‖ Cérémonies sépulcrales رسوم مرعيّهٔ تدفين Lampes sépulcrales قناديل قبر Vases sépulcraux اوانئ لحد

SÉPULCRE. Il se dit des tombeaux des anciens *A.* قبر pl. قبور ـ لحد pl. لحود *P.* دخمه *T.* مزار ـ سين ‖ Sépulcre souterrain زير زمينده حفر اولنمش لحد orné لحد مزيّن taillé dans le roc صخرهٔ صمّا ايچنده نقر اولنمش بر لحد Bâtir un sépulcre انشاى قبر ايتمك

Le sépulcre de Jésus-Christ est nommé Le saint sépulcre مرقد مبارك

SÉPULTURE. Lieu où l'on enterre un corps mort *A.* مدفن pl. مدافن *P.* گورگاه *T.* مزار يرى ‖ Il a choisi sa sépulture dans une telle église فلان كليساده اختيار مدفن ايلدى

Il se prend aussi, pour l'inhumation même *A.* تدفين *P.* در كومه *T.* گور سازى ‖ Il a été privé des honneurs de la sépulture رسم تدفين اجراسنده اقتضا ايدن اسباب معتادهٔ تعظيمدن محروم اولدى

SÉQUESTRATION. Action de mettre une chose en séquestre *A.* حبس ـ توقيف *P.* حبسگذارى *T.* آليقويمه

SÉQUESTRE. État d'une chose litigieuse mise en main tierce *A.* وقف ـ محبوسيّت ـ احتباس *P.* حبسپذيرى *T.* آليقويمه ‖ Les revenus de cette terre ont été mis en séquestre بو ملكك حال محبوسيّته وضع اولندى ـ وارداتى حبس اولندى Le juge a ordonné le séquestre فلان مالك محبوسيّتى قبل احتباس مال شرعدن تنبيه اولندى On a violé le séquestre توقيف مال شروطى نقض ـ شروطنه مغايرحركت اولندى احتباس ماله دائر صادر اولان Il a éludé le séquestre اولندى ـ حكمدن بر تقريب تجنّب ايلدى ـ Il se dit aussi des personnes ‖ Les parens sont demeurés d'accord de mettre cette fille en séquestre dans un tel monastère رضاى والدين ايله بو قيزك بر مناسترده محبوسيّتى خصوصنه قرار ويرلدى

Il signifie aussi, en termes de Droit, celui entre les mains de qui les choses sont mises en séquestre *A.* حافظ المال المحبوس *P.* مال حبس كرده ‖ مال محبوس امانتكارى *T.* دارندهٔ Il faut choisir un séquestre solvable مال محبوسى اودەمكه مقتدر بر امانتكاره تسليم ايتملو در

Il se dit aussi de la chose séquestrée *A.* مال محبوس *P.* مال حبس كرده *T.* آليقونلمش مال ‖ On a mis un gardien infidèle qui a pillé le séquestre بر مال محبوس امين ومعتمد اولميان بر كمسنەنك يد حفظنه تسليم اولنمغين رهين تلف اولمشدر

SÉQUESTRER. Mettre en séquestre *A.* حبس ـ توقيف *P.* در حبس گذاشتن *T.* آليقويمق ‖ On a séquestré les fruits محصولاتى حبس وتوقيف ايلديلر

Figur. Écarter, séparer des personnes d'avec quelques autres *A.* ابعاد ـ ابانة *P.* دور كردن ـ جدا كردن *T.* ايراقلشدرمق ـ ايرمق ـ دفع ايتمك ‖ C'est un homme fâcheux, il faut le séquestrer d'avec nous فلان كمسنه شديد النفس برآدم اولمغله ايچمزدن دفع اولنملو در ـ يانمزدن ابعاد اولنملو در

SÉQUESTRÉ. *A.* محبوس *P.* حبس كرده *T.* آليقونمش ـ توقيف اولنمش

SEQUIN. Monnaie d'or *A.* دينار pl. دنانير ـ سكّة الذهب *P.* زر *T.* آلتون ـ دينار ـ سكّهٔ ‖ Ce payement a été fait tout en sequins شو اقچه بالتمام آلتون اولەرق ادا اولندى

SÉRAIL. Nom affecté aux palais des Empereurs des Turcs *A.* بيت السلطان *P.* سراى پادشاهى *T.* سراى همايون ـ پادشاه ـ سرايى ـ Il se dit aussi de la partie du sérail où sont les femmes, et que l'on appelle le Harem, et de toutes les femmes qui sont dans le Sérail *T.* سراى همايونك حرمى دائرەسى

سرای Le vieux Sérail || حرم همایون ـ دائرهٔ حرم همایون
حرم همایون Les eunuques du Sérail اسکی سرای ـ عتیق
حرم همایون خاتونلرندن بری Une femme du sérail آغالری

SÉRAPHIN. Esprit céleste de la première hiérarchie des anges *A.* ملائکهٔ اسرافین ـ اسرافیل || Les Séraphins et les Chérurbins اسرافیلیون وکروبیون

SÉRASQUIER. Nom que les Turcs donnent à un commandant en chef d'une armée *A.* رئیس الجیش ـ امیر الجیش *P.* سپهسالار *T.* سرعسکر

SEREIN. Qui est clair, doux et calme. Il se dit proprement de la constitution de l'air *A.* مصحی ـ صاحی ـ فصح ـ مفصح ـ هوای *T.* ایاز *P.* روشن ـ صاف || Un temps clair et serein سما صاف Le ciel était serein آیاز هوا ـ صاف وصاحی Pendant une nuit claire et sereine برشب روشن وروشن ایدی کیجه آیاز اولدیغی حالده ـ اثناسنده ـ Il se dit aussi d'un climat qui n'est point troublé par les orages *A.* اقلیم دائمی ـ دائما آیازلق مملکت *T.* کشور هردم روشن *P.* الصحا On dit figur. L'aspect des affaires est très-serein صورت احوال پر صفوت ولطافتدر

On dit aussi figur., qu'un homme a le visage, le front serein, lorsqu'il porte sur son visage des marques de tranquillité d'esprit *A.* صبیح الوجه ـ صلت الجبین *P.* گشاده رو *T.* آچیق یوزلو On dit aussi Jours sereins, pour dire, jours heureux *A.* ایام ایام الیمن والرفاه ـ متیمنة *P.* ایام خجسته ـ ایام فرخندگی *T.* خوش کونلر

Serein, se dit aussi de l'esprit *A.* دل قلب کثیر السلوة *P.* راحتده اولان یورک *T.* آرمیده

On appelle, Goutte Sereine, la privation soudaine de la vue *A.* طموس البصر ـ کمنة V. aussi Goutte. — Celui qui en est attaqué s'appelle *A.* مطموس ـ طمیس

SEREIN. subst. Vapeur froide qui se fait sentir au coucher du soleil *A.* طل pl. طلال *P.* نم ـ شبنم *T.* چه || Le serein est plus dangereux en été qu'en d'autres saisons موسم صیفده شبنمک اوقات سائره‌دن زیاده مضرتی وار در Le serein pénètre, perce نم ساری ونافذ در ـ نم نزول ایلدی Le serein est tombé چه یاغدی

SÉRÉNADE. Concert de voix ou d'instrumens, que l'on donne dans la rue sous des fenêtres *A.* استطراب فی الزقاق بالغناء زوقاقده *T.* آهنگ سازی در کوچه بساز وسرود *P.* والمعازف ساز واهنگ ایله شنلک || Il donna une sérénade avec les vingt-quatre violons یکرمی درت کمان ایله زوقاقده آهنگ وشنلک ایلدی

SÉRÉNISSIME. Titre qu'on donne à quelques souverains, et à quelques princes *A.* سامی الرتبة ـ جلیل المنزلة ـ عظیم الشان *P.* والا شان *T.* اولو || La sérénissime république de Venise جمهور *P.* جناب سامی Votre Altesse Sérénissime عظیم الشان وندیک رتبت جلیل المنزلتلری

SÉRÉNITÉ. État du temps, de l'air, qui est serein *A.* صحو ـ فصح ـ صفوت *P.* روشنی *T.* آیازلق || La sérénité de l'air صفوت سما du ciel صحو هوا

On dit figur. La sérénité du visage *A.* صلوتة الوجه ـ تهلل یوز ایشیلغی ـ یوز آچیقلغی *T.* گشاده رویی *P.*

Et la sérénité des jours, pour dire, le bonheur de la vie *A.* یمن ورفاه الایام *P.* فرخندگی ایام *T.* عمرک خوشلغی *A.* ایام یمن ورفاهی || Rien ne trouble la sérénité de ses jours بوجه من الوجوه خللپذیر اولمز

Et la sérénité de l'esprit, de l'âme *A.* سلوة البال ـ فراغ *P.* الخاطر دل ـ آزادگی دل ـ آرام دل ـ راحت جان *T.* کوکل راحتلکی

SÉREUX. Aqueux. *A.* مائی ـ مائیة ـ ذو مائیة *P.* آبی *T.* صولو ـ || Humeur séreuse مائیتلو خلط La partie séreuse du sang مائیتلو قان ـ دم ذو مائیت Sang séreux دمک جزء مائیسی

SERF. Dont la personne ou les biens ne jouissent pas de la liberté naturelle *A.* رقی *P.* چاکر *T.* قول || Les hommes serfs ارباب رقیتدن اولان کسان En Pologne les paysans sont de condition serve لهده اهل قرا وصحرا ارباب رقیت صنفندندر

SERGE. Étoffe légère faite de laine *A.* طرن ـ طارونی *P.* بشمینه *T.* جامه صوف || Serge fine اینجه صوف Se vêtir de serge صوف ایله تلبس ایتمک

SERGENT. Bas-officier de Justice, dont la fonction est de donner des exploits, des assignations, etc. *A.* تورور المحکمة pl. تاریر المحکمة *P.* سرهنگ *T.* چاوش || Sergent d'une telle Justice فلان محکمه‌نک چاوشی Sergent Royal چاوشان دیوان همایوندن بری — C'est aussi un bas-officier dans une compagnie d'infanterie *T.* بلوک چاوشی — On appelle Sergent major, le sergent qui est chargé de recevoir les ordres de l'État-

Major *T.* عسكرك باش چاوشی

SERGENTERIE. Office de sergent *A.* خدمة التورور *P.* سرهنگی *T.* چاوشلق

SERGER ou **SERGIER.** Ouvrier qui fabrique des serges *A.* نساج الطرن *P.* پشمینه باف *T.* جامهٔ صوف طوقويجی

SÉRIE. T. de Mathém. Suite de grandeurs qui croissent ou décroissent suivant une certaine loi *A.* سلسلة المقادير ‖ Série infinie سلسلة المقادير على غير النهايه Trouver la somme d'une série سلسلهٔ مقاديرك يكوننى اخراج ايلمك — On dit aussi, Une série de propositions mathématiques, théologiques علوم رياضيّه وعلم الهى يه دائر سلسلهٔ مطالب de questions سلسلة المسائل — توالى المسائل — On dit aussi, Une série d'idées, pour dire, une succession d'idées qui naissent les unes des autres *A.* سلسلة عنعنة المعانى — توالى المعانى — المعانى

SÉRIE. Division où les objets qu'on veut dénombrer sont classés de suite *A.* صف pl. صفوف *P.* رسته *T.* صره ‖ Pour faciliter l'étude des plantes, on les a partagées en différentes familles ou séries علم نباتاتك مطالعه‌سنى تسهيل ايچون اجناس نباتات انسال عديده‌يه يعنى صفوف مختلفه‌يه تقسيم اولندى

SÉRIEUSEMENT. D'une manière grave et sérieuse *A.* بالوقار — بالمكينة — بوزانة الفكر — بمكينة العقل *P.* با بردبارى — *T.* اغرلق ايله وقورانه ‖ Il écouta la harangue fort sérieusement موعظه‌يى كمال وزانت عقل ايله استماع ايلدى Il parle de tout sérieusement هر شئى ايچون وقورانه تكلّم ايدر

Il signifie aussi, froidement *A.* بالبرودة *P.* باردانه *T.* صوغوقلق ايله ‖ Comment vous a-t-il reçu? Très sérieusement سكا نوجهله معامله ايلدى ديو سؤال اولندقده طور بارد ايله ديو جواب ايلدى

Et sans plaisanterie *A.* جدّاً *P.* بى لاغ ولطيفه *T.* كرچكدن ‖ Je vous parle sérieusement سكا جدّاً سويلرم

Et tout de bon, avec ardeur *A.* بالجدّ والاقدام *P.* ورزشكارانه *T.* وار قوتيله ‖ Il travaille sérieusement à son salut سلامت حالنه بالجدّ والاقدام سعى ايدر — On dit aussi, Prendre une chose sérieusement, pour dire, la prendre tout de bon et sans plaisanterie *A.* حمل على الحقيقة — حمل على الجدّ ‖ Je vous ai dit cela en badinant, et vous le prenez sérieusement شو كلامى سكا هزلاً سويلدم سن ايسه جدّ وحقيقته حمل ايدرسك

SÉRIEUX, adj. Grave. Il est opposé à Enjoué *A.* ذو — وقور — الوقار — رزين — ذو الرزانة والمكينة *P.* بردبار *T.* اغر — لنكرلو — تمكينلو ‖ Visage sérieux چهرهٔ مكينت اثر — سيماى با وقار — محاورهٔ رزانت discours كلام رزانت مآل Conversation sérieuse اتخاذ صورت تمكين ووقار Prendre un air sérieux نمونه اظهار چهرهٔ وقار ورزانت Faire une mine sérieuse ايتمك ايتمك

Il signifie aussi, solide, important, et il est opposé à Frivole, léger *A.* واجب الاعتنا — معتنا به — واجب الاهتمام — مهم *P.* شايان اعتنا — شايان اهتمام *T.* مهمّيتلو ‖ Faire des propositions sérieuses تكاليف واجبة الاهتمام عرض ايتمك — معتنا به تكليفلر بسط وبيان ايتمك Passer à des matières sérieuses كلامى موادّ مهمّه‌يه صرف وتحويل ايتمك L'affaire dont il s'agit est sérieuse مصلحت امور مقاص فيه اولان مصلحت ما نحن فيهمز اولان مادّه مهامّ اموردندر — مهمّه‌دندر Cet homme-là n'est point sérieux شايان اعتنا اولەجق ادم دكلدر Il n'a rien de sérieux dans son caractère فلان كمسنده شايان اعتنا اولەجق بر خصلت يوقدر

Il signifie aussi, considérable, qui peut avoir des suites fâcheuses *A.* جسيم — عظيم *P.* بزرك *T.* بيوك ‖ L'affaire devient sérieuse مصلحت كسب جسامت ايدر Querelle sérieuse بيوك — مرض جسيم maladie بيوك نزاع — مجادلهٔ جسيمه اغر خسته‌لك — خسته‌لك Si vous conservez ce goût de la raillerie, vous vous ferez quelque ennemi sérieux مألوف اولديغك هزء وتمسخر طبيعتنده مداومت ايده‌جك اولور ايسه‌ك عظيم وجسيم بر دشمن پيدا ايده‌جككه شبهه يوقدر

Il se prend aussi pour Sincère, vrai *A.* حقيقى — مقارن — الصدق والحقيقة *P.* درست *T.* طوغرى — كرچك ‖ Ce que je vous dis là est sérieux ديديكم كلام صدق وحقيقته مقارندر Les protestations d'amitié qu'il vous fait sont sérieuses سكا عرض ايلديكى حب وموالات مقارن صدق وحقيقتدر — On dit en termes de Pratique, qu'un contrat, qu'un traité est sérieux, pour dire, qu'il n'est pas simulé فلان مقاوله سندى وفلان معاهده حقيقيدر

SÉRIEUX, subst. Gravité dans l'air, dans les manières *A.* وقار — مكينت — رزانة الطبع *P.* بردبارى *T.* اغرلق — لنكرلولك — تمكين ‖ Il affecte un grand sérieux اظهار صورت وقار

Prendre son sérieux بر كمسنه مألوف اولديغى ومكينت ايدر بوز Il a un sérieux qui glace وقار وتمكين طوريني طوتمق Il y a un certain sérieux كبى بارد تمكين ووقارى وار در convenable qu'il faut toujours garder dans les affaires رؤيت امور ومصالحده حاله مناسب وقار وتمكينك رعايتى واجبدر

On dit, Prendre une chose dans le sérieux, pour dire, la prendre pour vraie et sans plaisanterie بر شيئى جدّ وحقيقته حمل ايتمك

SERIN. Petit oiseau dont le chant est agréable *A.* وصع pl. وصعان *P.* دارپژه *T.* اسكته قوشى || La serine ne chante pas اسكتهنك ديشيسى اوتمز

SERINGUE. Petite pompe qui sert à attirer et à repousser l'air ou les liqueurs. Il se dit particulièrement en Chirurgie d'un instrument dont on se sert pour donner des lavemens, et pour faire différentes injections *A.* حقنة ـ مزارقة *P.* حقنه *T.* شرنقه || Seringue à nettoyer les plaies غسل جراحاته مخصوص اولان شرنقه

SERINGUER. Pousser une liqueur avec une seringue *A.* رشّ بالحقنة *P.* بحقنه ريزانيدن *T.* شرنقه ايله سرپمك || Seringuer de l'eau de vie حقنه ايله عرق رش ايتمك ـ عرق سرپمك

On dit, Seringuer une plaie, pour dire, jeter avec une seringue quelque liqueur pour la nettoyer حقنه ايله رش ما ايدرك جراحتى غسل ايتمك

SERMENT. Affirmation d'une chose en prenant à temoin Dieu, ou ce que l'on regarde comme saint *A.* يمين pl. ايمان ـ قسم ـ حَلف *P.* سوگند *T.* آند || Serment captieux قسم اغفال اميز ـ سوگند *P.* يمين غموس ـ يمين كاذب *A.* Faux serment حيلهلو يمين اجراى رسوم يلان يمين *T.* سوگند انيسان ـ دروغ solennel حضور شرعده Avoir serment en Justice ايله ادا اولنان يمين انجيل شريف Faire serment sur les Évangiles يمين ايتمك اوزرينه وضع يد ايله يمين ايتمك Affirmer par serment اداى يمين ايتمك Prêter serment يمين ايله تصديق ايتمك ايفاى وجيبهٔ صداقت ضمننده يمين Prêter serment de fidélité حضور پادشاهيده Prêter serment entre les mains du roi ايتمك ـ حنث يمين ايتمك Rompre, violer son serment يمين ايتمك ـ اخلاف يمين ايتمك ـ بر كمسنه يميننده حانث اولمق اداى يمين ايدرك Se purger par serment نقض يمين صداقت Faire enregistrer le serment de fidélité تنزيه نفس ايتمك سجلده ـ خصوصنده ادا اولنان يمينى تسجيل ايتدرمك اداى يمين La prestation de serment ضبط وقيد ايتدرمك Je m'en rapporte à son serment فلانك يميننه راضى يم ـ Faire serment *A.* اقسام *P.* سوگند كردن ـ سوگند خوردن *T.* آند ـ تحليف *P.* Faire prêter serment à quelqu'un *A.* ـ انجمك فلانه يمين ويرمك *T.* بكسى سوگند دادن

Il signifie aussi, promesse solennelle de remplir tel engagement *A.* حلف ـ عهد باليمين *P.* با سوگند عهد بستن *T.* يمين ايله تعهّد ايتمك || Tout homme à qui des fonctions publiques sont confiées, doit prêter, avant de les exercer, serment de les remplir avec fidélité خدمات دولته مأمور اولنلر خدمت لازمهلرينه قبل المباشره بالصدق والاستقامه حركت ايدهجكلرينه يمين ايله تعهّد ايتملو درلر

SERMENTÉ. Qui a prêté le serment requis pour l'exercice d'une charge *A.* محلوف *P.* سوگند خورده *T.* يمينلو ـ آند ايچمش

SERMENTAIRE, ou LIVÈCHE. Plante *A.* كاشم ـ انجدان رومى *P.* خروس كوزى *T.* انكدان رومى

SERMON. Discours chrétien prononcé en chaire dans une église *A.* موعظه pl. مواعظ *P.* گفتار پند آميز *T.* وعظ || Sermon pathétique موعظهٔ رقت خيز instructif موعظهٔ كثيرة الفوائد Prêcher un sermon بر موعظه افاده وتقرير ايتمك

SERMONNAIRE. Recueil de sermons *A.* مجموعة المواعظ *P.* وعظ مجموعهسى *T.* موعظه نامه

Sermonnaire, adj. Qui convient au sermon *A.* جدير بالوعظ *P.* وعظه ياقشور *T.* بوعظ شايسته ـ جسپان وعظ || Cette éloquence n'est pas dans le genre sermonnaire بو نوع فصاحت وبلاغت وعظه جسپان اولهجق صورتده دكلدر

SERMONNER. Faire des remontrances ennuyeuses *A.* سوق الكلام على طريق الوعظ *P.* پند گونه سخن راندن *T.* وعظ ايدر كبى سويلمك || Il vient nous sermonner à toute heure هر دم وآن بزه كلوب على طريق الوعظ سوق كلام ايدر

SÉROSITÉ. La partie la plus aqueuse des humeurs *A.* مائيّة *P.* آبدارى *T.* صوليلق || Un sang plein de sérosités دم كثير المائيّة

SERPE. Instrument de fer, dont on se sert pour couper du bois, pour émonder et tailler des arbres *A.* مجثاث ـ مجثّة *P.* دهره *T.* دهره || Étêter les arbres avec une serpe آغاج داللرينك اوجلرينى دهره ايله بودامق

SERPENT. Genre des reptiles A. حيّة pl. حيّات – عمج P. – حيّهٔ عظيمه – حيّهٔ ضخمه || Gros serpent ييلان T. خالم – مار – قميص حيّة – قشارهٔ حيّة La peau d'un serpent ايرى ييلان T. مسلاخ – سلخة la dépouille A. ييلانك دريسى – پوست مار ييلان T. لسعة – لدغة La morsure du serpent A. ييلانك قاوى سسى – ييلانك فشلديسى – قرير حيّة le sifflement اصريغى

On dit proverb. et figur. C'est un serpent que j'ai réchauffé dans mon sein, pour dire, C'est un ingrat qui s'est servi du bien que je lui ai fait pour me faire du mal قويونمده بسلديكم بر ييلاندر

On dit aussi d'une personne médisante, que c'est un vrai serpent A. لدّاغة – لسعة – لديغ اللسان P. بد زبان T. دلى – لسان لديغ On dit aussi, Une langue de serpent – زفيرلى زفير دل

SERPENTAIRE. Plante A. شجرة التنين

SERPENTAIRE ou OPHIUCUS. Constellation A. حيّة الهواء – حيّة

SERPENTER. Se mouvoir d'une manière tortueuse comme le serpent A. تعمّج – تحوّى – تلوّى P. مار پيچگونه رفتن T. ييلان قاويلى اقمق – قاويلى يوريمك || Un ruisseau qui serpente dans la prairie صحراده متحوّياً جريان ايدن جدول

Cette rivière va en serpentant بو نهر متلوّياً آقار

SERPENTIN, ou OPHITE. V. ce mot.

SERPENTIN. Tuyau qui va en serpentant depuis le chapiteau d'un alambic jusqu'au bas T. انبيقك مارپيچلو بوريسى

SERPENTINE. Pierre fine tachetée comme la peau d'un serpent A. حجر الارقش

SERPENTINE. Herbe A. لوف P. لوف T. ييلان يصديغى

SERPENTINE. Il se dit de la langue du cheval, qui remue sans cesse au dehors et au dedans de la bouche A. لسان متلمّظ الفرس P. دائم اوينايان آت دلى T. زبان هر دم جنبان اسب

SERPER. T. de Mar. Lever l'ancre. Il se dit des bâtimens de bas-bord A. رفع الانجر – رفع المرسا P. لنگر بر آوردن – T. لنگر بر داشتن – دمورى قالدرمق || Dès que l'escadre eut appareillé, les galères serpèrent دوننما نشر شراع عزيمت ايلديكى عقيبنده جكديرى سفينه‌لرى دخى رفع لنگر قرار ايلديلر

SERPETTE. Petite serpe des jardiniers A. مردودة الناحى P. باغچوان چاقيسى

SERPILLIÈRE. Grosse toile dont on se sert pour emballer des marchandises A. كرباس P. كرپاس T. قبا بز

Il se dit aussi des grosses toiles qu'on met aux auvents des boutiques pour se garantir du soleil A. رفرف T. تنف

SERPOLET. C'est une des espèces du thym. V. ce mot.

SERRE. Lieu couvert où pendant l'hiver on serre les arbres et les plantes A. مشتا النباتات P. خانهٔ زمستانىٔ رستنيها T. نباتاتك قشلاق يرى – Serre chaude, celle qui est échauffée en hiver par des fourneaux A. مشتاء مسخن النباتات P. خانهٔ گرميدهٔ رستنيها T. نباتاتك ايصنمش قشلاغى

SERRE. Il se dit des griffes des oiseaux de proie A. مخلب pl. مخالب P. پنچه T. چيناق || L'aigle a les serres bien fortes قرتال قوشى قوىّ المخالبدر Cet oiseau de proie tenait une perdrix dans ses serres بو آوجى قوشك چيناغنده بر ككلك قوشى وار ايدى

On dit d'un homme qui a la main très-forte, qu'il a la serre bonne A. شديد البطش – باطش الايادى P. زور دست T. قاورايشى زورلو – جاقر پنچه‌لو

SERRE, L'action de serrer, de presser les fruits qu'on met au pressoir A. عصر – تعصير P. فشار T. صيقمه || La première, la seconde serre تعصير اول وثانى

SERRE-FILE. On appelle ainsi dans un bataillon, Le soldat qui est le dernier de la file A. ذنب الصف – آخر الصف P. دنبالهٔ رسته – واپسين گروه T. بلوكك صوكى

SERREMENT. Action par laquelle on serre. On dit Serrement de main A. مصافحة T. اسنلشمك ايچون برى برينك اللرينى طوتشمه || Il lui a témoigné son amitié par un serrement de main فلانه بالمصافحه عرض محبّت ايلدى

On dit aussi Serrement de coeur, pour dire, l'état où se trouve le coeur, quand on est saisi de tristesse A. انقباض القلب – حصر الصدر P. تنگدلى – تنگىٔ دل – تنسيدن دل – T. انقباض درون – كوكل طارلغى – كوكل صيقنديسى || Cette nouvelle lui a causé un serrement de coeur بو خبر انقباض قلبنه بادى اولمشدر

SERRE-PAPIERS. Arrière cabinet où l'on serre des papiers A. خزينة الاوراق P. خانهٔ تحريرات T. تحريرات اوطه‌سى

Il se dit aussi d'une sorte de tablette divisée en plusieurs compartimens, où l'on arrange des papiers T. بولمه تحريرات رافى

SERRER. Étreindre, presser A. تضييق – همز P. تنگى آوردن

T. صیقمق || Des souliers qui serrent les pieds تضییق اقدام — آیاغی صیقان ایدن پاپوش — Serrer la main à quelqu'un. V. Serrement.

On dit figur. Serrer le bouton à quelqu'un, pour dire, le presser vivement sur quelque chose — بر کمسنه‌یی تضییق ایتمك — صیقشدرمق

On dit aussi figur. Serrer les pouces à quelqu'un, pour dire, le contraindre à force de menaces, à avouer la vérité T. بر کمسنه‌یی زورلمق

Et serrer quelqu'un de près, pour dire, le poursuivre vivement A. تعقیب — استذناب P. در پی کسی شتافتن T. بر کمسنه‌نك — کمسنه‌نك ایزینی صالیویرمیه‌رك قوغه‌لمق پسنه دوشمك

SERRER. Presser fortement en liant quelque chose A. شدّ P. محکم بندیدن — استوار بستن — تنگ بستن T. صیقی باغلمق — صیقشدرمق || Serrer un noeud عقده‌یی شدّ ایتمك — les sangles d'un cheval محزم فرسی دوکمی محکم باغلمق — پکشدرمك — آتك قولاننی صیقشدرمق — محکم شدّ ایتمك

Figur. Serrer les noeuds de l'amitié A. شدّ روابط المحبّة والموالاة P. پیوند مهر ومحبّترا استوار کردن T. دوستلق رابطه‌لرینی پکشدرمك — رابطه‌لرینی صیقی باغلمق

SERRER l'éperon à un cheval. C'est lui donner de l'éperon, pour le faire aller à toute bride A. نخس الفرس بالمهماز P. اسبرا بمهمیز زدن T. دابّه‌یی مهمیز ایله دورتمك

SERRER. Joindre, mettre près à près A. تضییق — زحم P. تنگاتنگ کردن T. صیقشدرمق || Serrez vos rangs, vos files صفوفکزی صیقشدرك — On dit aussi, Votre écriture n'est pas assez serrée, serrez-la davantage خطّك اولقدر صیقی دکل برقات دخی صیقشدر Serrez davantage vos lignes سطرلری برقات دخی صیقشدر — On dit dans le même sens, Se serrer les uns contre les autres A. تضایق — تزاحم P. تنگ آمدن T. صیقشمق || Serrez-vous l'un contre l'autre صیقشك — بری بریکز ایله تزاحم ایدك

On dit figur. Serrer son style, pour dire, en retrancher ce qu'il y a de superflu A. طیّ الحشویّات P. زواید سخنرا بر گرفتن T. زاید سوزلری دفع ایتمك ou pour dire, écrire d'une manière très-concise A. تحریر بالاختصار P. بر وجه اختصار نوشتن T. مختصریجه یازمق

On dit en termes de Marine, Serrer les voiles, pour dire, les plier A. طیّ الشراع P. بادبان پیچیدن T. یلکنی دیویشورمك

SERRER. Renfermer, mettre à couvert A. حفظ P. پاس داشتن T. صاقلمق || Serrer une chose sous la clef بر شیئی کلید آلتنده حفظ ایتمك Serrez votre argent اقچه‌کی حفظ ایله Il faut serrer ces fruits en lieu sec شو میوه‌لری قوری بر یرده حفظ ایتملو در

On dit, Serrer les foins, les blés, pour dire, les mettre dans le grenier A. وضع فی الانبار P. در غوله کردن T. انبارده قویمق — در انبار ایتمك

SERRÉ. A. مضیّق P. تنگ کرده T. صیقشمش — A. محفوظ P. پاس داشته T. صاقلنمش — On dit, Il ne faut pas tenir les enfans trop serrés, pour dire, il faut leur donner un peu de liberté چوجوقلری پك تضییق ایتماملو در — پك صیقیده طوتمق روا دکلدر

Du drap bien serré A. صفیق P. سخت T. صیقی — تفه‌لو || Le drap d'Espagne n'est pas si serré que le drap d'Angleterre اسپانیا چوقه‌سی انکلیز چوقه‌سی قدر صیقی دکلدر

On dit, qu'un homme a le coeur serré, pour dire, qu'il a le coeur pressé de douleur A. متضجّر — منقبض القلب — حصور البال P. تنگدل — تنسیده درون T. کوکلی صیقندیلو

Et un cheval serré du devant, serré du derrière, pour dire, étroit du devant, ou du derrière A. فرس شخیت الصدر او الکفل P. اسب لاغر بر یا لاغر سرین T. کوکسی یا صغریسی چلیمسز آت

SERRÉ, se prend aussi adverbialement pour Bien fort A. شدیداً P. سخت T. پك — شدّتلوجه || Il a gelé bien serré cette nuit بو کیجه شدّتلوجه بوز اولدی

SERRE-TÊTE. Coiffe dont on se serre la tête A. عصابة P. سربند T. باش باغلمسی

SERRURE. Machine de métal qui s'ouvre avec une clef, et qui sert à fermer une porte, etc. A. مغلاق pl. مغالیق — قفل pl. اقفال P. فلخم — قفل T. کلید || Le secret d'une serrure کلیدك سرّی — Serrure à secret A. قفل ذو السوارق P. قفل دزدیده T. خرسزلی کلید

SERRURERIE. L'art du serrurier A. صنعة الاعمال الاقفال P. چلانگری T. چلنگیرلك || La serrurerie est à présent dans une grande perfection الحالة هذه چلنگیرلك صنعتی حدّ

كماله بالغ اولمشدر

SERRURIER. Ouvrier qui fait des serrures A. صنّاع الاقفال
P. جلانگر T. چلنکیر

SERTIR. Enchâsser une pierre dans un chaton A. ترکیب
طاشی T. سنگرا در نگین استوار کردن P. الحجر فی الفص
ایچنده یاپشدرمق - یوزک قاشی ایچنده یرلشدرمک

Serti. A. مرکب فی الفص P. در نگین استوار کرده T.
قاشنده یرلشدرلمش

SERTISSURE. Manière dont une pierre est sertie A. اسلوب
طاشک T شکل استوار بستگی سنگ P. الترکیب الحجر
یاپشدرلمسی صورتی

SÉRUM. T. de Méd. Humeur aqueuse faisant partie du chyle ou du sang A. مادّة مائيّة P. مادّهٔ آبی T. مائیتلو مادّه

SERVAGE. État de celui qui est serf A. حال الرقیّة - رقیّت
P. چاکری T. قوللق

SERVANT. qui sert A. خادم pl. خدّام pl. خدمة P. پیشکار
T. خدمت ایدن On appelle chez le Roi, Gentils hommes servans, certains officiers qui servent à table پادشاه سفره‌سنده
خدمهٔ مائدهٔ همایون - خدمت ایدن رکاب آغالری

SERVANTE. Femme qui est employée aux plus bas offices d'une maison A. خادمة - خادمات - وصیفة pl. وصائف P. کنیزک
T. بسلمه || Servante de cuisine, de cabaret مطبخ ومیخانه
بسلمه‌سی Changer de servante بسلمه دکشدرمک

Servante, est aussi un terme de civilité dont se servent les femmes || Je suis votre très-humble et très-obéissante servante جاریهٔ
فرمانبر وکمینه‌لری‌یم

SERVIABLE. Qui est prompt à rendre service A. نجیح - رصین
- خاطر ساز P. ساعی الی تطییب القلوب - الحاجات
خلقکک - خلقکک خدمتنی کورمکه استکلو T. خاطر پرور
غایة || Il est extrêmement serviable کوکلنی یاپمغه استکلو
بغایت خاطر پرور در - الغایه نجیح الحاجات بر آدمدر

SERVICE. L'état ou les fonctions d'un domestique A. وصافة -
|| خدمتکارلق T. خدمتکاری - نوکری - پرستاری P. خدمة
Être au service de quelqu'un بر کمسنه‌نک خدمتنده اولمق
La pauvreté l'a contraint de se mettre en service کمال فقرندن
فقر واحتیاجی حسبیله حال - خدمتکارلغه مجبور اولدی
خدمت دنیّه Un service vil et bas وصافتی ارتکاب ایلدی
خدمتکارینک Il est content du service de son domestique وسفیله
خدمتندن خشنود در

Il se dit aussi de la fonction de ceux qui sont dans le service civil et militaire A. خدمة || Ce président a tant d'années de service فلان ناظرک شو قدر سنه خدمتی وار در Il a vieilli au service du Roi خدمت پادشاهیده صاچنی آغرتدی Il y a vingt ans qu'il est dans le service یکرمی سنه‌دنبرو خدمتده در
Il s'est retiré du service ترک خدمت ایلدی - خدمتدن
- خدمته داخل اولدی Il est entré dans le service چکلدی
کیردی - On dit, Être de service, pour dire, être dans le temps où l'on est obligé de faire les fonctions de sa charge نوبتجی
اولمق خدمت مقام استادهٔ اولدرق - On dit, que les jambes, que l'estomac refusent le service, pour dire, qu'ils ne font plus leurs fonctions qu'avec peine فلانک آیاقلری ومعده‌سی
خدمت لازمه‌لرینی زحمت ایله ایدر

Dans la Maison du Roi, on appelle Service, tous ceux qui sont au service actuel du Roi T. خدمهٔ خاصّهٔ شهریاری

On dit, Se consacrer au service de Dieu, pour dire, embrasser la profession ecclésiastique ou religieuse T. عبادة اللهه وقف
نفس ایتمک || Il a renoncé au monde, il s'est consacré au service de Dieu ترک دنیا ومافیها ایدرک عبادة اللهه وقف
علایق دنیویه‌دن منقطع اولدرق - نفس ایلدی

Service, se dit aussi de l'usage qu'on tire de certains animaux, de certaines choses A. صلاح للاستعمال P. سزاواری کار T.
ایشه یرار || Une étoffe, un cheval de bon service ایشه یرارلق
استعماله صالح بر قماش - بر قماش وبر دابّه

Service. Ce que l'on fait pour être utile à quelqu'un A. خدمت
pl. خدمات || Grand service بیوک خدمت - خدمت عظیمه
Il m'a rendu de bons services حقمده نیچه خدمات مشکوره‌سی
- عرض خدمت ایتمک Offrir ses services سبقت ایلدی
عرض خواهش خدمت ایتمک

On dit, Rendre un mauvais service, de mauvais services à quelqu'un A. اسائه P. کار زشت ساختن - کار نا خوش کردن
T. چرکین ایش ایتمک - کوتیلک ایتمک || Vous m'avez rendu un mauvais service بکا اسائت ایلدک - بر کوتیلک
ایتمش اولدک

Service. Célébration du culte religieux A. عبادة مفروضة -
صلات وعبادت

Service, se dit aussi d'une certaine quantité de vaisselle ou de

linge qui sert à table *A.* مهمّات المائدة *P.* مالزمهٔ خوان *T.* سفره طاقمی

SERVIETTE. Linge qui fait partie du couvert que chacun trouve devant soi en se mettant à table *A.* منديل pl. مناديل - مقرمة *P.* دستارخوان - پيشگير - گندوری *T.* مقرمه - پشکير || Donner la serviette pour essuyer les mains ال سيلمك ايچون مقرمه تقديم ايتمك

SERVILE. Qui appartient à l'état d'esclave, de valet *A.* عبيدی - مقارن الرقّة *P.* چاکری - بندگی - رقيّت آميز *T.* قوللغك || Emploi servile رقيّته مقارن بر ماموريّت Homme de condition servile رقيّته مقارن مرتبهٔ دنيّده اولان بر کمسنه

Il signifie figur. Bas *A.* لئيم - سفيل *P.* فرومايه - خوار - دنائت آميز *T.* آلچق || Une âme servile نفس لئيم une flatterie مداهنهٔ دنيّه ولئيمه

SERVILEMENT. D'une manière servile *A.* باللؤم - سفيلاً ولئيماً - والسفالة *P.* با فرومايگی - بخواری *T.* آلچقچه - آلچقلق || Il fait servilement sa cour aux grands کبار يانـنده سفيلاً ايله ولئيماً اظهار عبوديّت ايدر

On dit d'un traducteur, qu'il traduit servilement, pour dire, qu'il s'attache trop à la lettre de son auteur معنای لفظه عبيدانه تبعيّت ايدرك ترجمه ايدر

SERVILITÉ. Esprit de servitude, bassesse d'âme *A.* لئامة - لئامة النفس - سفالة - سفالة الطبع *P.* فرومايگی - خواری *T.* آلچقلق || دنائت اميزی La servilité de son caractère le rend méprisable لئامت طبعی تقريبيله واجب التحقير در

Il signifie aussi, exactitude servile *T.* تبعيّت عبيدانه || Cette traduction a trop de servilité بو ترجمه‌ده معنای الفاظه عبيدانه تبعيّت صورتی زياده در

SERVIR. Être à un maître comme son domestique *A.* خدمت - ايصاف *P.* نوکری کردن - پرستاری کردن *T.* خدمتکارلق - بر مخدومك خدمتکار اولمق - ايتمك || Servir un maître اون يانـنده خدمتکار اولمق Il y a dix ans qu'il me sert سنه‌دنبرو بکا خدمت ايدر Personne ne peut servir deux maîtres à la fois ايکی مخدومه خدمت ايتمك محالدر دفعهٔ Il ne peut plus servir فيما ايکی قارپوز بر قولتغه صيغمز - خدمتدن بعد خدمته اقتداری يوقدر Être las de servir عاجز اولمق - فتور کتورمك - کلال کلمك Servir à la cuisine مطبخده خدمت ايتمك - On dit aussi, Servir l'Église, l'État, la patrie بر کمسنه دينه ودولته ووطننه خدمت ايتمك

SERVIR, ou SERVIR sur table. C'est mettre les viandes sur la table *T.* طعام چيقارمق || On a servi طعام چيقدی À quelle heure voulez-vous qu'on serve? قنغی ساعتده طعام چيقمسنی استرسك

SERVIR une table. C'est la couvrir de mets *A.* ترتيب المائدة - نصب المائدة *P.* خوان پرداختن *T.* سفره قورمق || Dans le temps de cette fête, on servait six tables à la fois اول ضيافتده دفعةً آلتيشر سفره قوريلور ايدی

SERVIR, signifie aussi, donner à quelqu'un d'un mets, pour qu'il en mange *A.* تبليغ *P.* در پيش نهادن *T.* صونمق || On m'a servi un excellent morceau بکا غايت نفيس بر لقمه تبليغ ايلديلر Servir de la perdrix کـکلك صونمق

SERVIR. Rendre de bons offices à quelqu'un, l'aider *A.* بذل الهمّة - اعانة - معاونة *P.* دستيارى کردن - ياورى نمودن - در خدمت کسی ورزش نمودن *T.* فلانه خدمت ايتمك - فلانك خدمتنده بولنمق - ايشنه يرامق || Je vous servirai partout هر حال وهر محلده سکا خدمت ايده‌جکم Servir ses amis دوستان واحبّا حقنده بذل همّت ايتمك - دوستلره خدمت ايتمك Il m'a bien servi dans cette affaire بو مصلحتده بکا کوزل خدمت ايتدی - چوق ايشمه يرادی Il vous a servi en bon ami دوست خالص کبی طرفکه ايفای لازمهٔ دستگيری ومعاونت ايلدی Servir les pauvres فقرايه اعانت ايتمك

On dit, Servir Dieu, pour dire, rendre à Dieu le culte qui lui est dû جانب باری‌يه ايفای فريضهٔ عبادت ايتمك

SERVIR DE... Tenir lieu de... *A.* قيام فی مقام فلان *P.* بجای فلان بودن *T.* فلانك مقامنده اولمق - يرينی || Servir d'écuyer à une dame فلانك يانـنده سلحشور طوتمق Il m'a servi de père پدرم مقامنده اولدی مقامنده اولمق Cela lui a servi de médecine بو شیٔ فلانه علاج يرينی طوتدی Mon manteau me servira de couverture قپودم يورغان مقامنده Servir de prétexte عذر يورغان يرينی طوتاجقدر - اوله‌جقدر وبهانه مقامنده اولمق

On dit figur. Servir de couverture, pour dire, servir de prétexte وسيلهٔ عذر وبهانه اولمق

SERVIR. Faire ce qui est nécessaire pour faire jouer une machine

A. اعمال P. بكار آوردن T. ایشلتمك || L'artillerie fut bien servie à ce siége بو محاصره‌ده طوبلر كركی كبی اعمال اولندی On a mal servi l'artillerie طوبلری لایقی اوزره ایشلتمدیلر

Servir À ... Être propre à quelque chose A. صلاحیت ـ صلاح P. سزای كار بودن ـ سزیدن T. ایشه یرامق ـ یرامق || Cet instrument sert à un tel usage بو آلت فلان ایشه صالحدر Cela ne sert à rien هیچ ـ بو شی هیچ بر ایشه صالح دكلدر Ce cheval sert à porter بو باركیر یوك كوتورمكه بر ایشه یرامز صالحدر

Et être d'usage A. للاستعمال صلاح P. بكار آمدن T. ایشه یرامق ـ قوللانلمغه كلمك || Ces souliers vous pourront servir ایشكه یرایه بیلور ـ بو آیاق قابی استعماله صالحدر Cet habit ne saurait servir بو لباس استعماله صالح دكلدر Ce cheval ne peut plus servir بو آت فیما بعد قوللانلمغه كلمز ایشه یرامز

Se servir de ... Faire usage de ... A. استعمال P. بكار آوردن ـ بكار بردن T. قوللنمق || Il s'est servi de mon argent بنم مالمی قوللاندی Il s'est servi avantageusement de son crédit نفوذینی بر وجه انفع استعمال ایلدی Se servir de toutes sortes de moyens اسباب ووسایل لازمه‌نك جمله‌سنی استحصال ایتمك ـ استعمال ایتمك Il se sert bien de son crédit نفوذینی بر وجه الیق استعمال ایدر

SERVITEUR. Celui qui sert en qualité de domestique A. خادم pl. خدمة P. وصیف pl. وصفاء P. نوكر ـ پرستار ـ پیشكار T. بنده ـ خدمتكار || Fidèle serviteur خادم صادق ـ بندهٔ صداقتكار Les vieux serviteurs خدمهٔ قدیمه ـ بندگان قدیم ـ اسكی خدمتكارلر ـ امكداران قدیم Les devoirs d'un serviteur envers son maître خادمك مخدومی حقنه واجب الرعایه اولان وظیفهٔ حالی — Il se dit aussi, en termes de civilité, et signifie, disposé à rendre service || J'ai toujours été serviteur de votre maison دائما سزك خاندانكزك بنده‌سی ایدم — Votre très-humble et très-obéissant serviteur. Formule de compliment, dont on se sert pour finir les lettres بندهٔ كمینهٔ فرمانبرلری ـ بندهٔ مطیع واحقرلری

On dit d'un homme, que c'est un grand serviteur de Dieu, pour dire, qu'il est d'une grande piété عبید خاص حضرت رب متعالدر

Le Pape se qualifie dans ses bulles, Serviteur des serviteurs de Dieu احقر العباد رب ـ عبد العباد جناب رب العالمین ذو الجلال

SERVITUDE. Esclavage A. عبودیت ـ رقیت P. چاكری ـ T. بندگی قوللق || Mettre en servitude زیر بندگی ورقیته ادخال ایتمك Le joug de la servitude ربقهٔ رقیت Délivrer, tirer de servitude حال رقیتدن تخلیص ایتمك Sortir de servitude دائرهٔ عبودیتدن خروج ایتمك

Il se dit aussi dans le sens moral A. تبعیت ـ محكومیت P. سر فرویی T. قوللق || La servitude du démon, du péché, des passions شیطانه وذنوب ومعاصی‌یه واعراض نفسانیه‌یه محكومیت

Il signifie aussi, contrainte, assujettissement A. مجبوریت ـ محكومیت || Il est obligé de se rendre là tous les jours à telle heure, c'est une grande sujétion كل یوم ساعت معینه‌ده فلان محلده بولنمغه مجبوردر اشته بو حال بر محكومیت عظیمه در

Servitude, en termes de Droit, signifie, assujettissement imposé sur un immeuble, par lequel celui qui en est possesseur est obligé d'y souffrir certaines charges A. تكلیف pl. تكالیف || Imposer une servitude بر تكلیف الزام ایتمك Racheter une servitude بدل اعطاسیله تكلیفدن تخلیص ایتمك Il y a telle et telle servitude sur cette maison بو خانه‌نك اوزرنده شویله شویله تكلیفلر وار در

SES. V. Son.

SÉSAME. Plante dont la graine fournit de l'huile A. سمسم P. كنجد T. صوصم — Huile de sésame A. حل ـ شیرج P. شیروغن T. شیرلغن

SESSION. Séance d'un concile A. مجلس pl. مجالس P. انجمن T. جمعیت مجلس || La première, la seconde session اول یا ثانی ـ ایلك یا ایكنجی جمعیت — Il se dit aussi du temps pendant lequel un corps délibérant est assemblé || Le Parlement d'Angleterre a une session tous les ans انكلتره‌ده پارلامنتو دیوانی بهر سنه عقد مجلس ایدر Cette loi a été faite dans la dernière session du Parlement بو قانون دیوانك صوك جمعیتنده وضع اولنمشدر

SETIER. Mesure de grains, différente selon les lieux A. كیل pl. اكیال ـ صاع pl. اصواع P. كیله T. چارو ـ كیله || Un setier de blé بر كیل حنطه

Et mesure de liqueurs A. مكیال P. پیمانه T. اولچك || Un

setier de vin بر اولچک شراب

On dit, Un setier de terre, pour marquer autant de terre labourable qu'il en faut pour y semer un setier de blé *A.* مشارة ـ دبرة *P.* کشتزار *T.* اولک

Setier, ou Septier, signifie aussi, une mesure de terrain approchante de l'acre *A.* قفیز pl. اقفزة

SEUIL. Pièce de bois ou de pierre qui est au bas de l'ouverture de la porte *A.* اسکفة ـ عتبة *P.* آستان ـ آستانه ـ فرودین *T.* قپو ایشیکی || Il était sur le seuil de la porte عتبهٔ بابده طورر ایدی

SEUL. Qui est sans compagnie *A.* منفرد *P.* تنها *T.* یالکز || Je l'ai tvouvé seul یالکز بولدم ـ فلانی تنها بولدم Ils sont tous deux tout seuls ایکیسی دخی یالکز درلر

Seul. Unique *A.* واحد *P.* یک *T.* یالکز ـ یالکزبر ـ اوّل وآخر || Un seul Dieu الله بر ـ الله واحد Un seul roi یالکز بر پادشاه Il n'y a qu'une seule personne qui vous en puisse dire des nouvelles سکا خبر ویره‌جک یالکز بر آدم وار در C'est le seul bien qui me reste بقیهٔ مالم اوّل وآخر بوندن عبارتدر la seule loi qu'il faut suivre بر کمسنه‌نک اوّل وآخر تابع اولدجغی قانون بو در ـ یالکز بو در Le seul remède à cela est de... علاجی یالکز ـ بونک اوّل وآخر علاجی بو در... Voilà les seules raisons que vous puissiez alléguer ایراد ایده بیله‌جکک علل واسباب یالکز بونلر در ـ شو در La seule pensée de cette action est criminelle بو مقوله فعلک یالکز تخیّلی قباحتدر La seule imagination en fait horreur بونک یالکز تخیّلی مستلزم دهشتدر

SEULEMENT. Rien de plus *A.* فقط *P.* همان ـ تنها *T.* یالکز ـ انجق || Je vous demande seulement votre parole انجق وعدکی مطلوب ایدرم Dites-lui seulement un mot فلانه فقط بر لفظ سویله ـ یالکز بر تک کلام سویله Laissez-moi seulement reposer un quart d'heure بنی یالکز بر چاریک قدر راحتده براق Regardez seulement فقط بر نگاه طرح ایله ـ Non seulement. V. Non.

SÈVE. Humeur nutritive des végétaux *A.* بلّة ـ ماء النباتات النباتات *P.* آب رستنیها *T.* نباتلرک صویی || La sève du printemps ابلال ربیعیٔ نباتات ـ اوّل بهارده نباتاته یوریین صو La première sève d'un arbre آغاجک ابلال اوّلی ـ آغاجده صویک ایلک یوریدیکی وقت Selon quelques Physiciens, la sève circule بعض حکمای طبیعیوننک مذهبنه کوره بلّت نباتات دوران ایدر Cet arbre est en sève بو آغاج ابلال اوزره در ـ بو آغاجک صویی یوریدی Il ne faut pas couper les arbres quand ils sont en sève آغاجک ابلالی حالنده قطعی جائز دکلدر

Il se dit aussi d'une certaine saveur, d'une certaine vigueur qui est dans le vin *A.* سورت ـ مزّت *P.* تیزی *T.* کسکینلک || Ce vin est trop mûr, il n'a plus de sève بو باده بغایت ناضج اولوب اصلاً وقطعاً سورتی قالمدی

SÉVÈRE. Rigide, rigoureux *A.* متصلّب الخلق ـ شدید النفس ـ شدید المزاج *P.* درشتخو *T.* سرد || Un juge sévère صلابت خلق ایله مجبول ـ شدید المزاج بر حاکم Ce père est trop sévère envers ses enfans بو پدر اولادی حقنه زیاده شدید المزاجدر ـ پک سرد در

Il se dit aussi des choses *A.* صلب ـ شدید ـ قوی *P.* سخت ـ درشت *T.* سرد ـ برک || Une vertu sévère صلاح با صلابت ـ صلاح قوی une punition, une réprimande sévère تأدیب وتعزیر شدید Il a la mine sévère سیماسنده آثار صلابت نمایاندر Morale sévère اصول صلبهٔ اخلاق ـ On dit aussi Un style sévère, pour dire, un style où l'on évite les ornemens recherchés سبک قوی ومتین

SÉVÈREMENT, adv. *A.* بالشدّة ـ شدیداً *P.* بدرشتی *T.* سردلک ایله || Châtier sévèrement شدیداً تأدیب ایتمک On l'a traité sévèrement حقنه سردلک ایله معامله اولمشدر

SÉVÉRITÉ. Rigidité, rigueur *A.* صلابت ـ شدّت *P.* درشتی ـ سختی *T.* سردلک || La sévérité des lois شدّت قوانین واحکام La trop grande sévérité est quelquefois cruauté صلابت مفرطه بعضاً قسوت قلبدن فرقی یوقدر User de sévérité شدّت ایله معامله ایتمک ـ ارتکاب شدّت ایتمک ـ سردلک قوللنمق La sévérité est quelquefois nécessaire شدّت بعض کرّه لازم ومقتضیدر

SÉVICES, se dit des mauvais traitemens que fait un mari à sa femme *A.* مناکدة الزوج *P.* تند خویی شوهر *T.* قوجه‌نک سردلکی ـ چتینلکله معامله‌سی || Cette femme veut se faire séparer d'avec son mari pour cause de sévices بو قاری قوجه‌سنک بدخویلغی ایچون تطلیقنی استر

SÉVIR. Agir avec rigueur *A.* اعمال الشدّة ـ مناکدة *P.* سختی نمودن *T.* چتینلک ایله معامله ایتمک ـ سردلک ایتمک

|| Cette femme se plaint que son mari a sévi plusieurs fois contre elle بو خاتون زوجی بالدفعات حقنه اعمال شدّت حلول ایلدیکندن شکایت ایدر Il faut sévir contre cet abus ایتمش اشبو فسادک دفعی خصوصنده اعمال شدّت اولنملو Les juges ne sauraient trop sévir contre les voleurs قضات در وحکام لصوص حقنه هر نقدر اعمال شدّت ایتسه‌لر کافی دکلدر

SEVRAGE. Action de sevrer un enfant *A.* فطام - فصال *P.* ممه‌دن کسمه - سوددن کسمه *T.* وا داشتن از شیر خوری

|| Je remettrai le sevrage de mon enfant au mois de Mai چوجوغمک فطامی خصوصنی شهر مایسه قدر تأخیر ایده‌جکم

SEVRER. Ôter à un enfant l'usage du lait de sa nourrice *A.* فطم - فصل *P.* از شیر خوری وا داشتن *T.* سوددن کسمک - ممه‌دن کسمک || On n'a sevré cet enfant qu'à deux ans بو چوجوق ایکی یاشنده ایکن فطم اولندی

Il se dit au figuré pour Priver, frustrer quelqu'un d'une chose *A.* ایراث الحرمان - ایراث الخسران *P.* گرفتار محرومی - کردن خایب وخاسر کردن *T.* محروم قلمق || On l'a sevré des avantages que cette place lui procurait بو منصبدن متمتع اوله‌جغی فوائد ومنافعدن محروم ایلدیلر Le malheur des temps l'a obligé de se sevrer de bien des choses شداید فلک نا سازکار تقریبیله نیجه شیلردن اختیار محرومیته مجبور اولمشدر

Sevré. *A.* فطیم - مفطوم - فصیل *P.* از خوردن شیر وا داشته - گرفتار محروم *P.* ممه‌دن کسلمش - سوددن کسلمش *T.* محروم اولمش *T.* محرومی

SEXAGÉNAIRE. Qui a soixante ans *A.* بالغ الستّین *P.* ششتاد ساله *T.* التمش یاشنده

SEX-DIGITAIRE. Qui est né avec six doigts *A.* ذو ستّ اصابع *P.* شش انگشت *T.* التی پرمغی اولان

SEX-DIGITAL. Il se dit d'une main ou d'un pied qui a six doigts *A.* سدیس الاصابع *P.* شش انگشت *T.* التی پرمقلو

SEXE. Différence physique et constitutive du mâle et de la femelle *A.* جنس Les deux sexes *A.* جنسین || Sexe masculin, feminin جنس مذکر ومونث Il se trouve des animaux qui ont les deux sexes بعض حیوانات ذات الجنسیندر Une femme qui a un courage au-dessus de son sexe کندو جنسنک ما فوقی اولان شجاعت وجلادته مالکه بر مرئه À la prise de cette place, on tua tous sans distinction d'âge ni de sexe بو قلعه‌نک حین فتحنده جمیع نفوس جنس وسنّه اعتبار اولنمیه‌رق قلجدن کچورلدی - On dit, Le beau sexe, pour désigner les femmes *A.* جنس ملیح *P.* جنس زیبا *T.* کوزل جنس

SEXTANT. T. d'Astron. Qui contient la dixième partie d'un cercle *A.* سدس الدائرة

SEXTIL. T. d'Astron. Il se dit pour marquer la distance de deux planètes éloignées l'une de l'autre de soixante degrés *A.* بون *P.* ستین درجه *T.* دوری از یکدیگر شصت درجات التمش درجه‌لک مسافه

SEXTUPLE Qui contient six fois *A.* مضاعف ستّ مرّات *P.* ششتا *T.* التی قات || Douze est sextuple de deux اون ایکی عدد ایکینک التی قاتیدر

SEXTUPLER. Répéter six fois *A.* تضعیف ستّ مرّات *P.* ششتا کردن *T.* التی قات ایتمک

SEXTUEL. Qui caractérise le sexe dans les animaux et dans les plantes *A.* ممیّز الجنس || Les différences sextuelles ممیّز جنس اولان اختلافات Les parties sextuelles ممیّز جنس اولان اعضا Les organes sextuels ممیّز جنس اولان آلات بدن

SI, conjonc. En cas que *A.* لو *P.* گر *T.* ایسه - اکر - حالده || Je vous donnerai tant, si vous faites ce que vous m'avez promis وعدکی انجاز ایلدیککک حالده سکا شو مقدار شی ویره‌جکم Il ira, s'il fait beau temps هوا کوزل ایسه کیده‌جکدر

Si, précédé de la conjonction Et, se prend pour Cependant *A.* مع هذا - مع ما فیه *P.* با آنکه *T.* بو جمله ایله || Il est brave et vaillant, et si il est doux et facile ذاتنده شجیع وبهادر در مع هذا لیّن الجانب وسهل السیاسه در

Si. Particule affirmative *A.* نعم *P.* آری *T.* بلی - هه || Vous dites que non, et je dis que si سن لا وبن نعم دیرم - سن یوق بن هه دیرم

Si. Particule dubitative *A.* ان *P.* گر *T.* اکر - ایسه || Je ne sais si cela est vrai بو خبر صحیح ایسه بیلم - صحیحمیدر بیلم Je doute si vous viendrez à bout de cette affaire بو مصلحته ظفریاب اوله‌جق ایسه‌ک بیلم - اوله‌جقمیسک دکلمیدر بیلم Dites-moi si vous irez là اول طرفه کیتمک اولمیه‌جقمیسک بیلم نیتنده ایسه‌ک بکا سویله

Si, adv. À tel point *A.* الی کذا *P.* چنین - اینقدر *T.* اولقدر - اول درجه‌ده || Le vent est si grand, qu'il rompt tous

روزگار اولقدر شدید درکه آغاجلری ییقار les arbres

Il signifie aussi, autant, aussi *A.* علی قدر *P.* چندان *T.* اولقدر || Il n'est pas si riche que vous سنکک قدر مالدار دکلدر

Il ne se porte pas si bien مزاجی اولقدر خوش دکلدر

Si bien que. Tellement que, de sorte que *A.* هکذا *P.* چنین *T.* اول درجهده ـ اول وجهله || Les choses étaient désespérées, si bien qu'il nous fallut renoncer à notre projet کیفیت احوالده شول درجهده آثار یأس وحرمان بدیدار ایدیکه ذاهب اولدیغمز نیتی ترک ایتمک لازم کلدی

SIBYLLE. Les anciens donnaient ce nom à certaines femmes auxquelles ils attribuaient le don de prédire *A.* عرّافة pl. عرّافات *P.* زن فالزن *T.* فالجی قاری

SICAIRE. Assassin *A.* قاتل *P.* مردمکش *T.* آدم اولدریجی

SICCITÉ. T. didact. Qualité de ce qui est sec *A.* حال الیبوسة *P.* حال الجفاف *T.* حال خشکی ـ قوریلق حالی || Faire évaporer jusqu'à siccité بر شیٔ کسب حال جفاف ایدنجیه قدر رطوبتنی هوایه اوچروب طاتتمق

SIÈCLE. Un espace de cent ans *A.* مائة pl. مئات ـ قرن pl. قرون ـ حقب pl. احقاب *P.* صد ساله *T.* مدّت یوز ییل || Nous sommes dans le dix-neuvième siècle de l'ère Chrétienne تاریخ عیسوینک اون طقوزنجی قرننده یز Il y a tant de siècles depuis le déluge, depuis la création du monde وقت طوفاندن یاخود زمان آفرینشدن شو قدر مئات مرور ایلدی Le commencement, le milieu, la fin d'un siècle قرنک اوائل واواسط واواخری ـ اوّلی ووسطی وآخری De siècle en siècle قرنا بعد قرن Le siècle présent قرن حاضر ـ شمدیکی ـ الیوم جاری اولان قرن courant قرن سابق précédent ـ کچمش ـ گذشتهده ـ قرون ماضیهده Aux siècles passés قرن آخر ـ اخر قرون واحقابده À la fin des siècles قرنلرده ـ انقضای قرون واحقابده À la consommation des siècles ازمانده انتهای زمانده

On dit, Les siècles les plus éloignés, les plus reculés pour dire, les siècles les plus éloignés de nous tant pour le passé que pour l'avenir *T.* من القدیم گذارشپذیر اولان احقاب ماضیه ـ الی آخر الازمان تلاحق ایدهجک قرون واحقاب آتیه || Il rapporte là-dessus des exemples des siècles les plus éloignés اول خصوصده من القدیم گذارشپذیر اولان قرون ماضیهده وقوعه کلمش امثال عدیده سرد وبیان ایدر Sa réputation ira jusqu'aux siècles les plus reculés صیت وشهرتی الی آخر الزمان تلاحق ایدهجک قرون آتیهیه قدر واصل اولهجقدر ـ صیت ونامی دامان آخر الزمانه قدر واصل اولهجقدر

SIÈCLE. Espace de temps indéterminé *A.* عصر pl. اعصار ـ دور pl. ادوار ـ دهر pl. دهور *P.* زمانه *T.* وقت || Les moeurs de notre siècle عصرمزک آداب واخلاقی ـ زمانه اخلاقی Nous avons vu le siècle bien différent de ce qu'il est عصر شمدیکی کوردیکمز عصرک حالندن بام بشقه ایدی C'est un homme qui fait honneur à son siècle دهرک ما به الشرف واعتباری اولهجق زماننک سبب افتخاری ـ بر ذات بر گزیده صفاتدر اولهجق

Il se dit aussi d'un temps célèbre par le règne d'un grand prince, ou par quelque chose de remarquable || Siècle d'Alexandre عصر اسکندری ـ اسکندر ذو القرنین دوری Les beaux siècles de l'Église اعصار متیمنهٔ دین مبین ـ On appelle figur. Siècle d'or, un temps heureux, où l'abondance et la paix règnent عصر میمون رفاه ورغادت Et siècle de fer, un temps rempli de malheurs, de misères عصر مشئوم محن وشدائد ـ عصر نحس وشآمت

Il se dit aussi par rapport aux bonnes ou mauvaises qualités des hommes qui vivent ou qui ont vécu dans le siècle dont on parle *A.* زمان pl. ازمان ـ ازمنة ـ عهد pl. عهود *P.* هنگام *T.* ایام || Ce siècle était ignorant, barbare, grossier اول وقت ایام جهالت وزمان غلظت وفظاظت ایدی Le siècle est corrompu زمانه فاسددر La corruption du siècle زماننک فسادی Depuis ce temps-là il est venu des siècles plus polis, plus éclairés اول وقتدنبرو نیجه ایام ظرافت ومعرفت ظهور ایتمشدر

Aux siècles des siècles, dans tous les siècles des siècles. Expressions qui signifient, dans toute l'éternité *A.* ابد الدهر ـ ابد الآباد *P.* جاودان *T.* وقتلر دوکننجیه قدر

On dit, Le siècle futur, pour dire, la vie future *A.* عقبا ـ آخرت ـ دار البقاء *P.* زندگانئ جاودانی *T.* آخرت || Il ne faut pas sacrifier les espérances du siècle futur, pour les plaisirs du siècle présent تنعمات عقبایی تلذذات دنیا ایچون فدا ایتمک روا دکلدر ـ تلذذات دنیویهیی تنعمات اخرویهیه ترجیح ایتمک لایق دکلدر ـ تنعمات دار بقا تلذذات دار فنا ایچون فدا اولنمق مناسب دکلدر

Et les siècles futurs, pour dire, la postérité *A.* ادوار لاحقة ـ ازمان آتیة *P.* ازمان آینده ـ ازمان پسین *T.* کلهجک زمانلر

Siècle, signifie aussi l'état de la vie mondaine *A.* عيش دنيوى ـ دنياء || Les gens du siècle اهل دنيا ـ اهل عيش دنيوى || Il est demeuré dans le siècle عيش دنيويده مداوم وبر قرار اولدى

SIÉGE. Meuble fait pour s'asseoir *A.* قعيدة ـ كرسىّ pl. كراسىّ *P.* كرسى *T.* اسكمله || Donnez un siége بر اسكمله وير

On appelle aussi Siéges, des bancs de pierre, et de petites élévations de gazon qu'on pratique dans des jardins *A.* مصطبة *P.* نشيمن *T.* سدّ ـ اوتراق || Des siéges de gazon چيمدن مصنوع نشيمنلر

On appelle Le siége d'un cocher, la place d'un carrosse où le cocher est assis *A.* قعيدة العجلىّ *P.* نشستگاه گردونه ران نشيمن گردونه ران *T.* عربه‌جى يرى

Et siége d'une selle, la partie de la selle sur laquelle le cavalier est assis *A.* ذئبة *P.* خانهٔ زين *T.* اير خانه‌سى

Siége. La place où le juge s'assied pour rendre justice *A.* كرسىّ الحكومة ـ مقام الحكومة *P.* جايگاه حكومت *T.* حكومت يرى || Le juge étant dans son siége حاكم قاعد كرسىٔ حكومت اولديغى حالده

Il se prend aussi pour la chambre où l'on rend la justice *T.* ديوان يرى || Vous le trouverez au siége فلانى ديوان يرنده بوله‌جقسك

Siége, se dit aussi de la ville capitale d'un État *A.* دار السلطنة ـ مقرّ السلطنة ـ دار الملك ـ كرسىّ الملك *P.* تختگاه *T.* پاى تخت || Rome était le siége de l'Empire Romain روما شهرى دولت روميه‌نك مقرّ سلطنتى ايدى Constantinople est le siége de l'Empire Ottoman بلدهٔ قسطنطنيه دولت عليهٔ عثمانيه‌نك دار السلطنتيدر

Figur. *A.* دار ـ مقرّ ـ مأوا *P.* قرارگاه *T.* ير || Athènes était le siége des sciences et des beaux-arts مدينهٔ آتنه دار العلوم والمعارف ايدى Rome était le siége de l'idolâtrie روميهٔ كبرا مقدّما دار العبادة الاصنام ايدى Le cerveau est le siége de la pensée دماغ مقرّ قوّت متفكره در ـ قرارگاه مفكره در ـ مقرّ قوّت مفكره‌نك يريدر Le siége du mal est en telle partie مأواى علّت ـ علّت فلان عضوده در

Siége. T. d'art milit. Il se dit de l'établissement d'une armée devant une place pour l'attaquer *A.* محاصرة pl. محاصرات *P.* گردا گرد بستن قلعه *T.* قوشاتمه || Mettre le siége devant une place اطراف قلعه‌ده تعبيهٔ ـ قلعه‌يى محاصره ايتمك ـ عسكر ايله محاصره‌سنه مبادرت ايتمك Grand siége محاصرهٔ عظيمه Presser le siége امر حصر وتضييقده جدّ واقدام ايتمك Le lever محاصره‌يى قالدرمق

SIÉGER. Tenir le siége pontifical, ou épiscopal *A.* قرار فى المسند *P.* در مسند نشستن *T.* مسندده اوتورمق || Un tel Pape siégea tant d'années فلان نام ريم پاپاسى شو قدر سنه مسند نشين اولدى ـ مسندده مستقرّ اولدى

Il signifie aussi, résider d'habitude *A.* تمكّن ـ اتّخاذ القرار ـ اتّخاذ المأوا *P.* نشستن ـ جا گرفتن *T.* اوتورمق || C'est là qu'il siége tous les après-midi هر كون بعد الظهر اتّخاذ قرار ايلديكى بر اوره‌سيدر Ce n'est pas là que siége le mal علّتك تمكّن ايلديكى ير ـ مأواى علّت اوره‌سى دكلدر اوره‌سى دكلدر

SIEN. Adjectif possessif et relatif *A.* ه pl. هم le fém. ها pl. هنّ *P.* او ـ خود ـ خويش *T.* آنككى ـ آنك ـ كندونك || Ce n'est pas mon avantage, c'est le sien بنم دكل فائده‌سى || Mes intérêts et les siens sont les mêmes بنم مصالحم آنككلر ـ بنم اغراضم واغراضم ايله آنك اغراضى يكسان ومساويدر آنككيلر ايله بر در

Sien, subst., signifie, son bien *A.* ماله *P.* مال خود *T.* كندو مالى || Il ne demande que le sien انجق كندو مالنى استر

Siens, au pluriel, se prend pour les parens de quelqu'un *A.* pl. اقارب ـ ذوى الارحام *P.* خويشان ـ خويشاوندان *T.* حصملر ـ حصم اقربا || C'est un bon parent, il a soin des siens ذوى الارحامنه حمايه ايدر بر قريب مشفقدر

Et pour les domestiques, les soldats, les partisans de quelqu'un *A.* pl. متعلّقات pl. اعوان وانصار pl. تبعة *P.* همسازان *T.* كندو متعلّقلر || Ce général fut abandonné par les siens بو جنرالى كندو متعلّقلر اعوان وانصارى ترك ايتمشلردر

SIESTE. Repos que l'on prend après le dîner. V. Méridienne.

SIEUR. Titre qui se donne par un supérieur à un inférieur *A.* خواجه *P.* آقا *T.* بشه ـ ساند || Dites au sieur tel que... فلان بشه‌يه سويله كه ـ فلانه بويله سويله كه

SIFFLANT. Il ne se dit qu'en Grammaire, et en parlant de quelques consonnes *A.* حروف الصفير

SIFFLEMENT. Le bruit qu'on fait en sifflant *A.* صفير *P.* هشپلك *T.* اصلق ـ صيصلق || Le sifflement d'un perroquet صفير ببغا ـ

پپاغن قوشنڭ صيصلغى

Le sifflement des serpens *A.* فحيح الحيّة ـ قرير الحيّة *P.* ييلانڭ فشلديسى *T.* شخيل مار

Le sifflement des oies *A.* زبيط البطّ *P.* آواز غاز *T.* قازڭ

قازڭ باغرمسى ـ فشلديسى

Le sifflement du vent *A.* دوىّ ـ هزيز ـ هفيف *P.* آوازهٔ باد *T.* يلڭ خشلديسى ـ يلڭ وزرديسى ـ يلڭ صزليدرق اسمسى

Il se dit aussi de plusieurs autres choses: Le sifflement d'une balle *A.* صتيت البندق *P.* صداى گروهه *T.* قورشونڭ وزرديسى d'une flèche *A.* رنين القوس *T.* اوقڭ چكرنديسى d'une pierre poussée avec force آتيلان طاشڭ وزرديسى

Il se dit aussi du bruit que l'homme et quelques animaux malades font en respirant *A.* فخيخ *P.* خراخر *T.* موشلدى || Quand il dort, sa respiration est accompagnée d'un sifflement qui marque que sa poitrine souffre حال نومده فخيخ ايله تنفس ايلديكندن صدرنده ثقلت اولديغى استدلال اولنور

SIFFLER. Rendre un son aigu, en serrant les lèvres en rond *A.* تصفير ـ مكاء *P.* صفير زدن ـ هشپلڭ زدن ـ شخيليدن ـ سفليدن *T.* صيصلق چالمق ـ اصلق ويرمك || Il siffle bien fort بغايت تيز صيصلق چالر Siffler pour appeler quelqu'un بر كمسنه‌يى چاغرمق ايچون صيصلق چالمق

Il se dit aussi du bruit que font les serpens *A.* قرّ الحيّة ـ فحّ الحيّة *P.* مار شخيليدن *T.* ييلان فشلدامق et les oies *A.* زبط البطّ *P.* غاز آوازيدن *T.* قاز باغرمق || On entendait siffler les serpens ييلانلرڭ قريرى ايشيديلور ايدى

Et du bruit que fait le vent *A.* هفّ *P.* باد آوازيدن *T.* يل خشلدامق ـ يل وزردامق ـ يل صزليدرق اسمك ou une balle *A.* رنّ القوس *T.* قورشون وزردامق ou une flèche *A.* اوق جكردهمك ou une pierre poussée avec force *T.* طاش وزردامق || Écoutez le vent comme il siffle ديكله روزكار نقدر صزلديغنى || Il entendait les balles de mousquet qui lui sifflaient aux oreilles آتيلان تفنكڭ قورشونلرى قولاغنه وزردار ايدى

Et du bruit que font en respirant quelques personnes malades *A.* فخّ *P.* خراخر زدن *T.* موشلدامق || On l'entend siffler quand il dort اويور ايكن موشلداديغى ايشيديلور

Siffler. Chanter un air en sifflant *A.* تغنّى بالتصفير *P.* صفير زنان سراييدن *T.* صيصلق چالرق ايرلامق

On dit figur. Siffler quelqu'un, pour dire, l'instruire de ce qu'il aura à dire ou à faire *A.* تلقين *P.* آموزيدن *T.* اوكرتمك || On l'a bien sifflé, il ne manquera pas à l'interrogatoire حين استنطاقده خطا ايده‌جكى يوقدر زيرا كركى كبى تلقين اولندى

Siffler. Désapprouver avec dérision *A.* استسخار بالتصفير *P.* صفير زنان خنده ريشى نمودن *T.* صيصلق چالمغله مسخره‌لغه المق

Sifflé. *A.* مصفر *P.* شخيليده ـ سفليده *T.* صيصلق چالنمش

SIFFLET. Petit instrument avec lequel on siffle *A.* صفارة *P.* نايچ *T.* دودڭ || Sifflet de berger چوبان دودكى

Il se prend au figuré pour Improbation accompagnée de mepris *A.* تقبيح بالاستحقار *P.* حقارتنما ناپسندىٔ *T.* بكنميوب آلچقلتمق

SIFFLEUR. Celui qui siffle *A.* مصفر *P.* صفير زن ـ هشپلكزن ـ شخيل زن *T.* صيصلق چاليجى

SIGILLÉ. On appelle Terre sigillée, une sorte de terre qui vient des îles de l'Archipel, et qui est ordinairement marquée d'un sceau *A.* طين مختوم ـ خاتم الملك pl. خواتيم الملك *P.* گل مختوم

SIGMOÏDE. T. d'Anat. On appelle Cartilages sigmoïdes, certains cartilages qui ont la forme de la lettre Grecque Sigma *A.* غضروف ملتوى *P.* كرجن پيچيده *T.* بوروشق كمرتلك

SIGNAL. Signe que l'on donne pour servir d'avertissement *A.* اشارة pl. اشارات *P.* نشان *T.* نشان || Donner le signal, faire un signal اظهار اشارت ايتمك ـ نشان كوسترمك À ce signal, tout le monde se rangea autour de lui اول اشارتك ظهورنده كافهٔ ناس فلانڭ يانندە مجتمع اولدى بيرانى || Ils tirèrent trois coups de canon pour signal اشارت التنده كيردى اولمق اوزره اوچ عدد طوب آتديلر Au premier signal, l'armée se mit en marche همان ايلك اشارتده عسكر يوله چيقدى On leur fit plusieurs signaux طرفلرينه بر قاچ دفعه نشان كوسترلدى Ils firent les signaux dont ils étaient convenus بينلرنده معهود اولان اشارتلرى كوستر ديلر On a introduit divers signaux dans la marine دونمادە اشارات متنوعه ايجاد اولندى Signal de détresse, de départ, de ralliement, de combat مصيبت ونشان رحلت وعزيمت ونشان اجتماع وجنك نشانى ـ On dit figur. Donner le signal de la révolte ارائهٔ نشان

بغی وعصیان ایتمك

SIGNALEMENT. Description que l'on fait de tout l'extérieur d'une
personne que l'on veut faire reconnaître *A.* وصف الشكل والسیما
P. چهره وقیللق *T.* رسم اندام وچهره ـ رسم شكل وچهره *P.*
بو قاچقونلرك || On a envoyé le signalement de ces déserteurs رسمی
شكل وسیمالری وصفی فلان طرفه ارسال اولندی

SIGNALER. Faire par écrit la description de la figure d'un soldat
qu'on enrôle *A.* شكل وسیمارا رقم *P.* تحریر الشكل والسیما
ضبط ایتمك ـ چهره وقیللق رسمنی قلمه آلمق *T.* كردن
|| On a signalé les soldats de recrue مجدداً تحریر اولنمش
عسكری نفراتنك شكل وسیمالری ضبط اولندی

Il signifie aussi, donner le signalement d'une personne *A.* توصیف
بر *T.* اندام وچهرهٔ كسی رسم كردن *P.* الشكل والسیما
|| كمسنه نك چهره وقیللغنی رسم ایتمك Cet homme est
signalé à la police فلانك رسم شكل وسیماسی ضابط یانده
مضبوط ومقید در

Signaler. Rendre remarquable *A.* ایراث الشان والشهرة ـ
|| شهرتلندرمك *T.* نامدار كردن *P.* اثباة الشهرة Il a
signalé son courage, sa valeur, son zèle dans cette occasion بو
خصوصده مجبول اولدیغی مایهٔ جلادت وشجاعت وغیرت
وحمیتنه ایراث شان وشهرت ایلدی

Il signifie aussi, annoncer par des signaux *A.* اخبار بالاشارة ـ
نشان كوسترمكله *T.* بنشان آگاه كردن *P.* اخبار برفع الاشارة
خبر ویرمك

Se signaler. Se distinguer, se rendre célèbre *A.* امتیاز ـ كسب
نامداری یافتن ـ برتری پذیرفتن *P.* كسب الشهرة ـ الشان
|| اولولق پیدا ایتمك ـ بنام اولمق ـ شهرت بولمق *T.*
Il s'est signalé en divers occasions حالات عدیده ده كسب نام
وشهرت ایلدی ـ Il se dit aussi en mauvaise part || Il s'est
signalé par sa mauvaise conduite سوء عملی تقریبیله كسب
سوء حركتی تقریبیله بنام اولمشدر ـ شهرت ایتمشدر

Signalé. *A.* مشهور *P.* نامدار ـ شهرتیافته *T.* شهرتلو || Ce
jour signalé par tant de victoires فتوحات عدیده ایله شهرتیافته
اولمش اول روز فیروز

Signalé, adj. Remarquable *A.* جلیل pl. اجلة ـ مشهور pl.
شهرت *T.* شهرتیافته ـ شهرتگیر *P.* عمیم الاشتهار ـ مشاهیر
مشاهیر || Un des orateurs les plus signalés de son siècle بولمش
اجلهٔ خطبای عصردن ـ خطبای زماندن بری Un service
signalé بر خدمت جلیله Une vertu signalée فضیلت جلیله ـ
شهرتگیر ـ غزای جلیل une victoire فضیلت عمیم الاشتهار
آفاق اولمش بر غزای غرّا ـ Et en mauvaise part || Un crime
signalé بر جنایت مشهوره

SIGNATURE. Le nom de quelqu'un écrit de sa main à la fin
d'une lettre, d'un acte *A.* امضا || Il y a vingt signatures à ce
contrat بو مقاوله سندنده یكرمی عدد امضا وار در Fausse
signature امضای كاذب ـ امضا ساخته ـ Il signifie aussi, action
de signer || Ce ministre emploie par semaines plusieurs heures à la
signature بو وكیل دولت بهر هفته امضای اوراق خصوصنده
بر قاچ ساعت صرف ایدر

SIGNE. Marque, indice d'une chose *A.* علامة pl. علامات pl.
نمونه ـ نشانه *P.* دلایل pl. دلیل ـ امارات pl. امارة ـ علایم
T. نشان || Signe infaillible علامت عدیم التخلف évident
امارهٔ واجب remarquable دلیل واضح ـ علامت صریحه
الاعتنا Signes équivoques, douteux علایم مبهمه ومشكوكه La
fumée est signe de feu دخان علامت نار در ـ دلیل نار در ـ
تتون آتشه دلالت ایدر Le pouls intermittent est souvent un
signe de mort prochaine نبض متناوب اكثریا علامت موت
علامت موت قریبه دلالت ایدر ـ قریبدر C'est un bon signe
ـ علامت مشئومه در ـ سوء علامتدر un mauvais signe خیر در
حال تنفس La respiration est un signe de vie فنا علامتدر
روح وحیاتك هنوز باقی ایدوكنه ـ علامت روح وحیاتدر
اظهار علایم On dit, Donner des signes d'amitié ـ دلالت ایدر
اظهار آثار مهر ومحبت ایتمك ـ حب ومودت ایتمك
En signe d'amitié دلیل محبت اولمق اوزره de réjouissance
اظهار امارات شادمانی ومسرت ضمننده

Signe, se dit aussi de certaines marques ou taches naturelles
qu'on a sur la peau *A.* شامة pl. شامات *P.* خال ـ كككمك
بر كمسنه نك چهره سنده *T.* بك تابش || Avoir un signe au visage
بر بك اولمق

Signe, se dit aussi de certaines démonstrations extérieures que
l'on fait, pour donner à connaître ce que l'on veut *A.* رمز
pl. رموز ـ اشارة pl. اشارات *P.* نشان *T.* نشان || Ils ont
établi entre eux de certains signes pour s'entendre l'un l'autre sans
parler تكلم ایتمكسزین بری برلرینه افهام مرام ایتمك
اوزره بینلرنده بعض اشارات ترتیب ایلدیلر Faire signe
de la tête, de la main, des yeux باش وال وكوز ایله اشارت

ايتمك Se parler par signes اشارتلر ايله محاوره ايتمك || Je lui ai fait signe de venir طرفمه كل ديو اشارت ايلدم

On appelle Le signe de la Croix, l'action que les Chrétiens font avec leur main, en forme de croix *A.* علامة الصليب || Faire le signe de la Croix اداى علامت صليب ايتمك

SIGNE. On appelle ainsi les constellations du Zodiaque *A.* برج pl. بروج *P.* آبام || Les douze signes بروج اثنا عشر Le soleil parcourt les douze signes en un an شمس بروج اثنا عشرى سنه كاملده دور ايدر

SIGNES, se dit des phénomènes célestes *A.* علايم السماء || Le jugement universel sera précédé de plusieurs signes dans le ciel روز جزانك حلولندن مقدم متعدد علايم سمانك ظهورى مقرر در

Dans l'Écriture-Sainte, Signe se prend pour Miracle *A.* آيت pl. آيات V. aussi Miracle.

SIGNER. Mettre son seing à une lettre, à un acte *A.* امضا — امضا — امضالمق *T.* امضا كردن — امضا زدن *P.* وضع الامضا || Signer une requête عرضحاله وضع — امضا قويمق — ايتمك Signer aveuglément على العميا امضا ايتمك امضا ايتمك

SIGNÉ. *A.* ممضى *P.* امضا كرده *T.* امضالو — امضالنمش

SIGNET. Petit ruban que les relieurs attachent à un livre, pour servir à marquer l'endroit où l'on en est demeuré *A.* رتمة الكتاب *T.* كتابك نشان ايپلكى

SIGNIFIANT. Qui signifie *A.* مفسّر *P.* نماينده *T.* بللدو ايدبجى || On dit en Théologie, que les sacremens sont des signes signifians et effectifs de la grâce فيض مقدسه مناسكك ربانينك آيات مفسّره وحقيقيه سندندر

Et qui veut dire beaucoup *A.* ذو المآل — مفيد المعنا *P.* بوحالت بغايت *T.* معنالو || Cela est très-signifiant معنيدار بو تعبير Cette expression n'est pas assez signifiante معنيدار در — بو تعبيرك اولقدر مآلى يوقدر — چندان معنيدار دكلدر On dit aussi, Une plaisanterie peu signifiante بر لطيفهٔ بيمآل — كممآل

SIGNIFICATIF. Qui marque, qui exprime bien *A.* مفسّر الحال *P.* آندن معنا چيقار *T.* معنى گشا || Ce terme est bien significatif بغايت مفسّر الحال بر كلامدر Se servir de mots significatifs مفسّر حال اولەجق الفاظ وكلمات استعمال ايتمك Un geste, un souris fort significatif غاية الغايه مفسّر حال اولان بر اشارت يا بر تبسّم

SIGNIFICATION. Ce que signifie une chose *A.* معنى pl. معانى || Dites-moi la signification de ce mot شو كلمه نك معناسنى بكا شو لفظك معناسنى وير — بكا افاده ايله Ce mot a plusieurs significations بو لفظك معانئ عديده سى وار در

SIGNIFICATION. T. de Jurisp. La notification que l'on fait de quelque chose à une personne *A.* افادة — انهاء بمعرفة الشرع الحال بمعرفة الشرع || Faire une signification par sergent چاوش معرفتيله افادهٔ حال ايتمك V. aussi Signifier dans ce sens.

SIGNIFIER. Marquer, désigner, être le signe *A.* دلالت *P.* نمودن *T.* كوسترمك || Tous ces murmures, toutes ces assemblées clandestines ne signifient rien de bon بو قيل وقاللر وبو بر درلو خيرلو — خفى جمعيتلر بر درلو خيره دلالت ايتمز شئ كوسترمز

Il se dit aussi en parlant des paroles d'un homme, desquelles on ne peut rien conclure *A.* سوق الكلام ما لا يعنى *P.* سخن راندن *T.* بيمآل معناسى يوق سوز سويلمك || Ce qu'il dit ne signifie rien بو كلامك — ديديكى كلام كليًّا بيمآلدر هيچ معناسى يوقدر

SIGNIFIER. Marquer ce qu'on entend par un mot *A.* افادة المعنا *P.* معنا داشتن *T.* معناسى اولمق || Ce mot Latin signifie cela en Français بو لفظ لاطينك فرانسز لساننده شو معناسى وار در Ce mot signifie telle chose au propre, et telle chose au figuré بو لفظك معناى لغويسى شو ومعناى مجازيسى شو بو لغتلرك Qu'est-ce que ces mots-là signifient? شيندر معناسى ندر

SIGNIFIER, veut dire aussi, notifier, déclarer quelque chose par paroles *A.* انهاء — افاده — بيان — اعلان *P.* بيان كردن *T.* بيلدرمك || Je lui ai déjà signifié que je ne voulais pas qu'il mît le pied chez moi قوناغمه اياق بصمەسنه راضى اولمديغمى فلانه بيان ايلدم Je vous ai suffisamment signifié mon intention ارادهم نه اولديغنى طرفكه كركى كبى افاده وبيان ايلدم

Et notifier par procédure de Justice *A.* انباء بمعرفة الشرع *P.* معرفت شرع خبر دادن *T.* معرفت شرعله بيلدرمك || Signifier une sentence برحكمى معرفت شرعله افاده ايتمك

SIGNIFIÉ. *A.* مفاد — منها *P.* نموده — انها كرده *T.* بيلدرلمش

SILENCE. État d'une personne qui se tait *A.* صمت — سكوت — نصتة *P.* خاموشى *T.* صوصمه || Garder silence سكوت ايتمك —

تصميت ايتمك - صوصدرمق Faire faire silence صوصمق
Rompre le silence فسخ عقدهٔ سكوت ايتمك Le silence est quelquefois éloquent بعضا صمت وسكوت پر گو در Un long silence سكوت موبد Silence perpétuel, profond سكوت مديد Il n'y a rien de cela dans les auteurs contemporains, leur silence est une preuve pour la négative صجرتنما - سكوت مفيد الضجرت يا عميق اول وقتك معاصرى اولان مؤلفينك آثارنده بوكا دائر بر شئ مذكور اولميوب بو بابده سكوتلرى مادّه نك عدم وقوعنه دليل كافيدر - نفى وانكاره دليلدر

On dit, Silence, pour dire, faites silence *A.* اسكت *P.* خمش *T.* صوص اول خاموش باش - باش ou pour dire, faisons silence *A.* السكوت *P.* خاموش *T.* صوص

On dit, Passer une chose sous silence, pour dire, n'en parler point حال مسكوتيت - بر مادّه يى مسكوت عنه ترك ايتمك قاله كتورمامك - اوزره براقمق || Je passe sous silence ses attentats ايتديكى تعرّضاتى مسكوت عنه اولەرق ترك ايدەرم

SILENCE. Cessation de toute espèce de bruit *A.* حال السكوت *P.* حال السكونة - بيصدايى *T.* حال آرامش - سسسزلك || Le silence de la nuit وقت ليلده اولان حال سكوت وسكونت des vents سكوت رياح des passions امراض نفسانيه نك سكونتى

SILENCIEUX. Qui ne parle guère *A.* قليل الكلام - ساكوت *P.* كم گفتار - انذك سخن - آز سويلر - سكوتى *T.* || C'est un homme fort silencieux بغايت قليل الكلام بر آدمدر

SILLAGE. T. de Mar. Trace du cours du vaisseau *A.* ممخر السفينة *P.* كذرگاه كشتى روان *T.* كمينك كيدر ايكن اجديغى يول || Les vagues étaient si fortes, qu'on ne pouvait remarquer le sillage امواج دريا شول رتبده شديد ايديكه طالغەلرك - ممخر سفينه نك سچلمسى ممكن دكل ايدى كمال شدّتندن كمينك آجديغى يول نا بديد ايدى

On dit, Mesurer le sillage d'un vaisseau, pour dire, mesurer la vitesse de sa marche *A.* تقدير الممخر السفينة - تقدير الجرى السفينة *P.* راه كشتيرا پيمودن *T.* كمينك يولنى اولچمك

SILLER. T. de Mar. Il se dit d'un vaisseau qui fend les flots en avançant *A.* شق البحر - شج البحر - شج - مخور - مخر *P.* دريا شكافتن *T.* دريايى ياروب كتمك - آقوب كتمك

|| Ce vaisseau sillait au nord شو كمى شمال طرفنه طوغرى آقوب كيدر ايدى

SILLET. Petit morceau d'ivoire appliqué au haut du manche d'un instrument à cordes, et sur lequel portent les cordes *A.* زرّ *P.* الاوتار گرهبند تارها *T.* تللرك تكمه جكى || La longueur des cordes se mesure du sillet au chevalet تللرك طولى دوكمه جكدن طنبوره اشكنه قدر اولچيلور

SILLON. Longue trace que le soc de la charrue fait dans la terre *A.* تلم pl. اتلام *P.* كشت *T.* شكاف ترلا ياريغى || Ces sillons ne sont pas assez profonds بو ترلا يارقلرى اولقدر درين دكلدر

SILLONNER. Faire des sillons *A.* شق الارض - تفليج - افجاج *P.* كركى بساردن *T.* يرى يارمق || Un champ bien sillonné كبى يارلمش بر ترلا

On dit figur. Sillonner les mers, les plaines humides, la plaine liquide, pour dire, naviguer قطع صحارئ بحار ايتمك

Il se dit aussi figur. pour Rider *A.* انخاص *P.* پر چين كردن *T.* بورشدرمق || L'âge lui a sillonné le front كبر سنّ وسال آلننى بوروشدردى

SILLONNÉ. *A.* مفتج - مفلّج - مشقوق *P.* بسارده *T.* يارلمش *A.* منخوص *P.* پر چين *T.* بوروشمش

SIMAGRÉE. Il se dit de certaines façons de faire affectées, de certaines minauderies *A.* غنج - غناج *P.* ناز وشيوه *T.* نازلنمه || Prenez ce qu'on vous donne, ne faites point tant de simagrées ويردكلرينى همان آل اولقدر نازلنمه

Il se prend aussi pour Faux-semblant *A.* مواضعة *P.* ساختەكارى *T.* يا پمه || Il a fait la simagrée de refuser cette place بو منصبى بو منصب ايچون ياپمه - قبولدن مواضعة امتناع ايلدى استماملك صورتنى كوسترى

SIMILAIRE. Il se dit d'un tout qui est de la même nature que chacune de ses parties, ou de parties qui sont de la même nature que leur tout *A.* متحد الجنس - مماثل الجنس *P.* همجنس *T.* بر صوى - صو يى بر || Une masse d'or est un tout similaire, parceque chacune de ses parties est or بر كلچه ذهب كافهٔ اجزاسى ذهبدن عبارت اولديغنه نظراً اجسام متحد الجنسدن عدّ اولنور

SIMILITUDE. Figur. de Rhétorique. Comparaison par laquelle on fait voir quelque rapport entre deux choses de différentes espèces

A. تمثيل pl. تمثيلات P. با همديگر مانستگى T. بكزتمه || Il nous fit comprendre cette vérité par une belle similitude حقيقت حالى بر تمثيل لطيف ايله طرفمزه افهام ايتمشدر Les similitudes sont souvent employées dans l'Évangile انجيل شريفده تمثيلاتك كثرتى وار در

SIMILITUDE. Ressemblance A. مطابقة ـ مشابهة ـ مماثلة P. يكسانى ـ همتايى T. اويغونلق

SIMONIAQUE. Où il y a de la simonie A. متضمن الكسب الحرام || Contrat simoniaque كسب حرامى متضمن بر قطعه مقاوله سندى — Et qui commet simonie A. كتساب الحرام ـ مرتكب الكسب من المحارم ـ مرتكب المكسب الحرام

SIMONIE. Crime que commettent ceux qui trafiquent des choses sacrées A. اكتساب من المحارم ـ مكسب حرام T. اشياى مقدسه فروختيله حرام قزانج || Commettre simonie حرام قزانجى ارتكاب ايتمك Le traité dont vous parlez est une franche simonie ديديككك معاهده محض اكتساب من المحارمدر Simonie expresse, tacite صريح يا ضمنى بر مكسب حرام

SIMPLE. Qui n'est point composé A. بسيط pl. بسايط ـ غير مركب P. بى تركيب T. تركيبسز || Dieu, l'âme sont des êtres simples حق تعالى ونفس ناطقه موجودات غير مركبه دندرلر Les élémens sont des corps simples عناصر اجرام بسيطه در Les machines les plus simples sont les meilleures آلاتك اصلحى بى تركيب اولنلر در En Grammaire, il y a des noms et des verbes simples, et il y en a de composés نحوييين بيننده اسما وافعال مركبه وغير مركبه وار در

SIMPLE. Seul, unique A. واحد ـ فرد P. يكانه ـ يك T. بر ـ يالگز || Il n'a plus qu'un simple valet يالگز بر تك ـ يالكز بر خدمتكارى وار در qu'une simple couverture بر تك يورغانى وار در Des souliers à simple semelle بر تك تصدملو پاپوش Un simple placet a fait son affaire بر تك عرضحال مصلحتنى بتوردى Ce simple exposé de la chose le justifie ماده نك تقرير واحدى تبريهٔ ذمتنه كافيدر On l'a cru sur sa simple parole بر تك سوزينه ـ كلام واحدينه اعتماد ايلديلر Il ne s'est engagé que par une simple lettre مكتوب واحد ايله متعهد اولدى ـ بر تك مكتوب ايله التزام عهد ايلدى

On dit aussi, Un bâtiment simple, par opposition à un bâtiment double, qui renferme deux rangs de chambres adossés l'un à l'autre A. بناء واحد الصف P. بناى يك رسته T. تك صره لو بر بنا

SIMPLE, se dit aussi de ce qui exige peu de soins A. عارى من التكلف P. بى تكلف T. بياغى || Un simple ajustement du matin صباحلرده قوللانيله جق بياغى بر لباس Un simple coup de peigne, par opposition à une grande coiffure بياغيجه بر طراقلمه

On appelle Donation pure et simple, une donation qui est sans condition A. هبة عارية من القيود والشروط P. بخشايش بيقيد وشرط Et résignation pure et simple شروط وقيوددن عارى تسليميت مطلقه

SIMPLE. Qui est sans ornement A. عارى من الزينة ـ سادج P. ساده T. بى زيب وزيور ـ ساده جه ـ بزكسز ـ تكلفسز || Je ne veux point de broderie ni de galons à mon habit, je ne veux qu'un habit tout simple لباسمده ايشلمه وشريد استمم مطلوبم انجق ساده جه بر لباسدر Son discours est simple et sans ornement كلامى زينت وتكلفدن عاريدر

Et qui est sans déguisement, sans malice A. سادج الخلق ـ صافى البال ـ خالص الفؤاد ـ بلا غش ونقش P. ساده دل ـ خلوصكار ـ بيغل وغش T. بون || Simple comme un enfant بر طفل نو رسيده كبى سادج الخلق بر آدم Dieu aime les humbles et les simples حق تعالى حضرتلرى صافى البال ومتواضع الحال اولنلرى سور

Il signifie aussi, niais A. ابله P. ساده لوح T. لوقه || Il est si simple, que le premier venu le trompe شول رتبه ده ابلهدر كه همان اوّل كلانك سوزينه آلدانور Je ne suis pas si simple que de m'en fier à sa parole اولقدر ساده لوح دكلم كه سوزينه اعتماد ايده يم

Il est aussi substantif || Le simple et le composé مركب وغير مركب Parier le double contre le simple A. اخطار الشفع على الوتر P. بحث T. بر يك دوتا گرو بستن تك اوزرينه جفت ايتمك

SIMPLE. Nom générique des herbes et des plantes médicinales. Il se dit au pluriel A. pl. مفردات || La vertu des simples خصايص مفردات نباتات خصوصنده Il connaît bien les simples مفردات نباتاته وقوف تامى وار در Le jardin des simples مفردات ايله مغروس بر باغچه

SIMPLEMENT. Adverbe qui reçoit les différentes significations du mot

Simple || Je lui ai dit simplement que . . . pour dire, seulement que . . . فقط شونی سویلدم ـ فلانه یالکز شونی دیدم . . . Il est vêtu bien simplement, pour dire, sans ornement ساده اثواب ـ تكلفسز اثواب كیینور Je raconterai la chose simplement, pour dire, sans déguisement, sans art كیفیتی بلا غش وغل نقل ایده‌جكم C'est un bon homme, il y procède simplement, pour dire, sans finesse, sans malice جودت خلق ایله مجبول بر ادم اولوب صافدلانه عمل وحركت ایدر

SIMPLICITÉ. Qualité de ce qui est simple *A.* سداجة *P.* سادگی *T.* ساده‌لك *A.* صفوت *P.* ساده دلی *T.* بونلق || Simplicité naturelle سداجت فطریه aimable محبوب القلوب اوله‌جق سادگیٔ حال دلپسند ـ بر نوع سداجت حال La simplicité d'un enfant بر طفلك صفوت حالی Simplicité de moeurs سادگیٔ اخلاق ـ سداجت اخلاق de coeur صفوت بال Il affecte une grande simplicité dans ses moeurs, dans son langage, dans ses habits, dans ses meubles اخلاق وآداب ونطق وتكلم وملبوسات ومفروشاتده غایة الغایه ساده‌لك التزام ایدر Il signifie aussi, niaiserie *A.* بلاهت *P.* ساده لوحی *T.* لوقه‌لق || Je vais vous conter une grande simplicité d'un tel فلانك عظیم بر بلاهتنی سكا نقل ایده‌جكم

SIMPLIFICATION. Action de simplifier *A.* تجرید من الالتباس ـ تجرید من الاختلاط *P.* وارسته سازی از شوریدگی *T.* ساده‌لندرمه || Travailler à la simplification d'une affaire بر مصلحتك التباس واختلاطدن تجریدینه سعی ایتمك Et état d'une chose simplifiée *A.* تجرّد من الالتباس ـ برائة من الالتباس *P.* نا شوریدگی *T.* ساده‌لك ـ قارشقسزلق

SIMPLIFIER. Rendre simple, moins composé *A.* تجرید من الاختلاط ـ تجرید من الالتباس *P.* وارستهٔ شوریدگی كردن ـ از شوریدگی ازاده كردن *T.* ساده‌لندرمك ـ قارشقلقدن قورتارمق || Simplifier le récit d'un fait برمادّه‌نك حكایه‌سنی اختلاطدن وارسته قلمق une opération de finance معاملات میریّه‌یه دائر بر ترتیبی التباسدن ازاده قلمق

SIMULACRE. Statue, idole de fausses divinités. Il ne se dit guère qu'au pluriel *A.* pl. نصمات *P.* پیكرها *T.* صورتلر || Les simulacres des dieux نصمات معبودین زور

Il signifie aussi Spectre. V. ce mot. || De vains simulacres خیالات باطله

Il se dit figur. d'une vaine représentation de quelque chose *A.* ظلّ pl. اظلال *P.* سایه *T.* كولكه || Dans les derniers règnes des Mérovingiens, il n'y avait qu'un simulacre de royauté آل فلانك پادشاهلرینك اواخر حكومتلرنده سلطنت انجق بر سلطنتك انجق بر كولكه‌سی ـ ظل زایل كبی ایدی ـ قالمشیدی Dans d'autres phrases, on emploie les mots *A.* صورة موضوعة لا عن اصل *P.* نمایش بی اصل *T.* اصلی یوقدن كوسترش || Un simulacre de débarquement قره‌یه عسكر دوكمه‌نك نمایش بی اصلی de guerre لا عن اصل صورت موضوعهٔ جنك ومحاربه

SIMULATION. T. de Jurisp. Déguisement *A.* مواضعة || Il y a bien de la simulation dans ce contrat اشبو مقاوله حجتنده مواضعه وار در

SIMULER. T. de Jurisp. Feindre, faire paraître comme réelle une chose qui n'est point *A.* تولیج ـ تنظیم بالمواضعة ـ مواضعهٔ *P.* تنظیم بالتولیج *T.* اصلی یوقدن چیزی در صورت ظاهر كردن ـ مواضعه طریقیله دوزمك ـ یاپمق || Simuler une vente مواضعهٔ فروخت ایتمك ـ عقد بیع ایتمك une donation مواضعه طریقیله ـ علی وجه التولیج هبه ایتمك

Simulé. *A.* مبنیّ علی المواضعة *P.* بصورت ظاهر ساخته *T.* مواضعه طریقیله اولان یاپمه || Dettes simulées بالمواضعه صورت ظاهرده اولان ـ اولان دیون Réconciliation simulée بالمواضعه عقد اولنمش مصالحه donation بالمواضعه اولان یاپمه هبه ـ هبه

SIMULTANÉ. Qui se fait en même temps *A.* متوافق الوقت ـ واقع فی وقت الواحد *P.* هم وقت ـ هم آمده ـ در همان دم *T.* بر وقتده اولان ـ بر وقتلو || Mouvement simultané وقت واحدده واقع اولان حركت Action simultanée وقت واحدده واقع اولمش بر فعل

SIMULTANÉITÉ. Existence simultanée de plusieurs choses *A.* موافقة الوقت ـ وقوع فی وقت الواحد *P.* هم وقتی *T.* بر وقتلولك

SIMULTANÉMENT. En même temps, au même instant *A.* فی وقت الواحد ـ دفعةً واحدةً *P.* با هم وقتی ـ در یك دم *T.* بر وقتده ـ بردن || Ces deux coups de fusil sont partis simultanément بو ایكی تفنكك قورشونلری دفعةً چیقدی ـ دفعةً آتلدی

SINAPISME. Médicament topique dont la graine de moutarde fait la base *A.* مركّب بالخردل *P.* لازوق خردل آلود *T.* مرهم پهلوان یاقیسی

SINCÈRE. Franc, vrai, sans artifice *A.* صادق ـ خالص ـ خلوصكار *P.* بری من الریاء ـ عاری من التصنع ـ حقیقی || كرچك ـ خلوصلو *T.* راست ـ خلوص امیز ـ بیغل وغش خلوص وحقیقتده ـ مصالحهٔ خالصه Une réconciliation sincère حقیقی ـ ندامت خالصه un repentir مقرون بر مصالحه صدق وخلوصه مقارن Des protestations sincères بر ندامت عرض اولنان مواعید Je vous ferai un récit, une relation sincère سكا بر روایت صادقه ایده جكم L'aveu que je vous fais est sincère سكا ایتدیكم اقرار صدق وحقیقته مقروندر

Homme sincère *A.* مخلص ـ خالص الفؤاد ـ خالص الجنان ـ بیغل ـ پاكیزه نهاد ـ خلوصكار ـ صافدرون *P.* صافی البال ـ یوركی تمیز ـ خلوصلو *T.* وغش || C'est un homme sincère dans ses discours, dans ses actions اقوال وافعالنده بیغل وغش بر خلوصكار دكلسك Vous n'êtes pas sincère آدمدر

On dit, en langage d'érudition, Le texte sincère, pour dire, le texte véritable et non altéré *A.* متن حقیقی ـ متن صحیح

SINCÈREMENT, adv. *A.* بصفوة البال ـ بالصدق والخلوص *P.* یورك تمیزلكی ـ خلوص اوزره *T.* بصافدرونی ـ خلوصكارانه بونی خلوصانه سكا سویلرم Je vous le dit sincèrement || ایله صدق وخلوص اوزره حركت ایدر Il agit sincèrement

SINCÉRITÉ. Candeur, franchise *A.* صفوة ـ صفوت ـ خلوص ـ پاكدلی ـ اخلاصكاری ـ صافدرونی *P.* نقاء البال ـ البال *T.* یورك تمیزلكی || Il paraît une grande sincérité dans ses actions, dans ses discours افعال واقوالنده آثار كمال خلوص وصفوت بدیدار در

SINCIPUT. T. d'Anat. Le sommet de la tête *A.* فرق الرأس ـ تپه ـ باش تپه‌سی *T.* تارك *P.* قمة الرأس ـ قمة

SINDON. On donne ce nom en Chirurgie à un petit plumasseau de charpie, qu'on introduit dans l'ouverture faite avec le trépan *T.* بز تفتیكندن یصدیق

On nomme aussi Sindon, le linceul dans lequel Jésus-Christ fut enseveli *A.* جامهٔ عدم *P.* كفن مبارك حضرت عیسی حضرت عیسینك كفنی *T.* حضرت عیسی

SINGE. Animal *A.* قرد pl. قرود ـ قرود pl. حبن ـ حبون *P.* پوزینه ایری یا اوفاق ـ قرد جسیم یا صغیر Gros, petit singe || میمون *T.* میمونك انواعی وار در Il y a plusieurs espèces de singes || میمون

On dit d'un homme, qu'il ressemble à un singe, qu'il est laid comme un singe, qu'il a le visage d'un singe *A.* قردی الوجه میمون صورتلو ـ میمون چهره‌لو *T.* پوزینه سیما *P.*

Il signifie figur., qui contrefait, qui imite les actions de quelque autre *A.* مقلد *T.* خماننده *P.* مواخذ ـ محاكی ـ مقلد || Un tel contrefait le geste, l'action, la parole de tous ceux qu'il voit; c'est un vrai singe فلان كشی هر كوردیكی آدمك حركات وسكناتنی ونطق وگفتارینی محاكات ایدر صرف بر مقلد در Il est le singe de cet homme فلانك مقلدیدر

SINGE, ou PANTOGRAPHE. Instrument qui sert à copier mécaniquement des dessins, des estampes *T.* میمون پركاری

SINGER. Imiter, contrefaire *A.* تقلید ـ محاكاة ـ مواخذه *P.* تقلید ایتمك *T.* والوجاندن ـ خمانیدن || Singer les manières de quelqu'un بر كمسنه‌نك اوضاع واطوارینی تقلید ایتمك Singer le philosophe فیلسوف تقلیدینی ایتمك

se SINGULARISER. Se faire remarquer par quelque singularité *A.* نكره‌لك *T.* طور بیگانگی نمودن *P.* اتخاذ الغرابة الطور غرابت طور || Il est dangereux de se singulariser كوسترمك اتخاذ ایتمك تهلكه‌لو شیدر Il faut éviter de se singulariser نكره‌لك طوری كوسترمكدن حذر واجتناب لازمدر

SINGULARITÉ. Ce qui rend une chose singulière *A.* غرابت ـ نكر *P.* بیگانگی *T.* نكره‌لك ـ عجایبلك || La singularité de cet événement اول حادثه‌نك غرابتی ـ Il signifie aussi, la manière extraordinaire d'agir, de penser, de parler, etc. || Il croit se faire considérer par cette singularité اول مقوله غرابت طور ایله كسب اعتبار ایده‌جكنی ظن ایدر Ses singularités le rendent ridicule غرابت اوضاع واطواری تقریبیله هزء Anâm اولدیور غرابت La singularité est une marque d'orgueil حال كبر وغروره دلالت ایدر بر كیفیتدر La singularité de cette opinion révolta beaucoup de monde بو رأیك نكره‌لكی وافر كمسنه‌لرك تعنیفنه بادی اولمشدر

SINGULIER. Particulier, qui ne ressemble point aux autres *A.* فرید ـ لا نظیر ـ لا عدیل ـ عدیم المدانی *P.* یگانه ـ بیهمتا ـ بیمانند ـ بیمثل ـ بیعدیل *T.* بریجك ـ مثلی یوق || Cet exemple est singulier بو بر مثال لا نظیر در Façon singulière طور بیعدیل ـ Il signifie aussi, rare, excellent || Vertu, piété singulière فضیلت بیمثل وعدیل وتعبد لا نظیر

Il se prend aussi pour Bizarre *A.* غریب ـ غریب الاطوار ـ عجیب الاطوار ـ عجیب *P.* بیگانه طرز *T.* عجایب ـ اورنكی یوق || Il est singulier dans ses opinions, dans ses expressions, dans sa

manière d'agir, de s'habiller افکار وآراسنده وکلمات وتعبیراتنده واوضاع واطوارنده وامر تلبسده عجیب وغریب بر آدمدر

Cet homme est trop singulier پک غریب الاطوار آدمدر ـ پک عجایب آدمدر

Et pour Étonnant *A.* موجب الاستغراب ـ واجب الاستغراب *P.* شکفت فرما *T.* عجایب || Voilà un fait bien singulier اشته بر عجایب شی ـ واجب الاستغراب بر حال عجیب ـ Voilà un singulier propos اشته واجب الاستغراب بر کلام وغریب بر کلام

On appelle Combat singulier, un combat d'homme à homme *A.* مبارزة ـ بداداً فرداً فرداً ـ محاربة *P.* جنکک یکایک *T.* برر برر طوقشمه

SINGULIER. T. de Gram. Le nombre qui marque l'unité *A.* مفرد

SINGULIÈREMENT. Particulièrement *A.* علی ـ خصوصاً ـ خاصةً الخصوص *P.* با خصوص ـ بتخصیص *T.* خصوصیله || Être singulièrement attaché au devoir de son état واجبهٔ حالنی ایفا ایلمکده خاصةً مکبّ ومواظب اولمق Il vous a recommandé ses enfans, et singulièrement l'aîné کندو اولادینی وعلی الخصوص ولد کبیرینی سکا توصیه وسپارش ایلدی Le quinquina est bon pour diverses espèces de fièvre, et singulièrement pour les fièvres intermittentes قنه قنه‌نک انواع حمیاته وبتخصیص ایستمه علتنه نفعی ظاهر در Il a été singulièrement affecté de cette nouvelle بو خبردن خاصةً متأثر اولمشدر

Il signifie aussi, bizarrement *A.* علی وجه ـ عجیباً ـ غریباً الاغرب *P.* بطرز بیگانه *T.* عجایب صورت ایله || Il parle, il marche singulièrement طرز اغرب ایله سویلر ویورر

SINISTRE. Malheureux, funeste *A.* شوم ـ مشؤم ـ نحس ـ منحوس *P.* نا مبارک ـ شآمت آلود ـ خری ـ کلکک *T.* اوغورسز || Un accident, un présage, un augure sinistre حادثه فال نحس ـ وعلامت مشؤمه وفال شوم On crut que cela présageait quelque chose de sinistre بو کیفیت بر حال مشؤمه دلالت ایلدیکی ظن اولنمشدر Cet homme a la physionomie sinistre ناصیهٔ سیماسنده آثار شوم ونحوست بدیدار در ـ حالنده آثار مشؤمیت نمایاندر On dit en Astrologie, L'aspect sinistre des astres کواکبک نظارت نحسی ـ Et en chiromancie, Ligne sinistre *A.* خط خری کف *P.* سر نحس *T.* اوغورسزلغه دلالت ایدر ال آیاسی جزکیسی

On dit, qu'un homme a le regard sinistre *A.* معیان ـ عیون بد نظر *P.* ذو العین الکمال ـ مصیب النظر ـ مشؤم النظر ـ کوزی اوغورسز ـ کوزی دکر *T.* دارندهٔ چشم زخم ـ

SINISTRE. Méchant, pernicieux *A.* سوء ـ سیئی ـ مقارن الشر ـ والخباثة *P.* بد *T.* فنا || Cet homme a des desseins sinistres بو آدمک سوء قصدی وار در ـ مقاصد خباثت آلودی وار در

SINISTREMENT. D'une manière sinistre *A.* مشؤماً ـ بالشامة ـ بفال الشوم ـ سیئاً ـ بالسوء ـ شراً *P.* شامتکارانه ـ بابد اندیشی ـ *T.* اوغورسوزجه ـ فنالق ایله || Vous jugez toujours sinistrement de l'état de vos affaires کندو امور واحوالک ایچون کندو احوالکی دائما ـ دائما فال شوم ایله حکم ایدرسک شر وشامت ایله حکم ایدرسک C'est un homme qui pense sinistrement de tout هر شیئده مطالعه‌سی شر وشامته مبنیدر

SINON, adv. Autrement, sans quoi *A.* فالا *P.* واگر نه *T.* یوغیسه || Faites ce qu'il souhaite, sinon n'en attendez aucune grâce تحصیل رضاسنه سعی ایله فالا بر درلو لطف وکرم مأمول ایتمه Vous me garantissez ce cheval-là de tout défaut, sinon marché nul بو آتک بر درلو عیب وقصوری اولمدیغنه تکفل ایتملوسک یوغیسه بازارلغمز معتبر دکلدر

SINON. Particule exceptive *A.* غیر ـ الا *P.* جز *T.* اوزکه ـ غیری ـ بشقه || Je ne lui répondis rien, sinon que... شوندن غیری جواب ویرمدم Je ne sais rien, sinon qu'on dit que... بیین الناس شویله منقول اولدیغندن بشقه بر شی بیلمم

SINUEUX. Qui fait plusieurs tours et détours *A.* متموّج ـ کثیر الاعوجاج ـ کثیر الانعراج ـ کثیر الاحناء ـ متحوّی ـ ملتوی *P.* پیچاپیچ ـ پر پیچ وشکن *T.* بورغاج ـ طولامبد ـ طولاشقلی ـ || Les replis sinueux d'un serpent حیه‌نک مطاویء ـ اکری بوکری ـ Le cours sinueux d'une rivière نهرک متحویاً ملتویه‌سی جریانی Un ulcère sinueux, c'est-à-dire, profond et tortueux طولامبه‌سی چوق بر یاره ـ قرحهٔ کثیرة الاحنا

SINUOSITÉ. Détour que fait une chose sinueuse *A.* تموّج pl. اضواج ـ تلوی pl. تلویات ـ حنو pl. احناء ـ حویت *P.* پیچش *T.* بورغاجلق ـ طولامبدلق ـ طولاشقلق ـ اکریلک || Cette rivière, cette plaie a beaucoup de sinuosités بو نهر کثیرة الاضواجدر ـ بو جراحت کثیرة الاحنا در ـ بو نهرک بورغاج یرلری وبو یاره‌نک طولامبه‌سی چوقدر La sinuosité des boyaux باغرسقلرک طولاشقلغی ـ حویت امعا

SINUS. T. de Chirur. Espèce de sac qui se fait aux plaies, et où s'amasse du pus, de la matière *A.* کیس pl. اکیاس *P.* کیسه

T. کیسه || En sondant la plaie, on trouva, on découvrit un sinus جراحتی مسبار ایله یوقلدقلرنده درونده بر کیسه پیدا اولدیغی خارجه اخراج اولندی

En termes d'Anatom. on appelle Sinus de la veine-porte, le tronc de la veine-porte *A.* ساق النیاط — Sinus laiteux, la réunion de tous les canaux excrétoires des glandes qui forment les mamelles *A.* مَوصل البنات اللبن — Sinus frontaux ou sourcilliers, les deux cavités de l'os frontal au-dessus du nez et des sourcils *A.* احناء العظم الجبهة *T.* قاش جاتیسی کمیکنک چقورلری — On appelle aussi Sinus, les plis des membranes *A.* مطاوی الاغشیة || Les sinus de la dure-mère مطاوئ امّ الرأس

SIPHON. Tuyau recourbé, dont on se sert pour pomper une liqueur *A.* قصبة عقفاء *P.* ناوهٔ کجسر *T.* اوجی اکری اولوق — Il signifie aussi Trombe. V. ce mot.

SIRE. Titre qu'on donne aux rois seuls, en leur parlant, ou en leur écrivant *A.* یا ایّها السلطان *P.* شاها — شهریارا — شوکتپناها *T.* پادشاهم — شوکتلو || Sire, Votre Majesté est très-humblement suppliée شهریارا جانب شوکتجالب همایونلرندن کمال تذلل واستحقار ایله نیاز اولنور که

SIRÈNE. Monstre fabuleux qui, selon les poëtes, attirait les voyageurs dans les écueils de la mer par la douceur de son chant *A.* بنت البحر — جنّة البحر *P.* پرئ دریا *T.* دکز اجنیسی — On dit d'une personne qui chante bien, qu'elle chante comme une sirène پری مثالی خوش الحان ودلکش آواز در — On dit aussi d'une femme qui séduit par ses attraits, que c'est une sirène پری پیکر دلربا در

SIRIUS. Étoile de la constellation du grand Chien *A.* شعری العبور *P.* شعرای یمانی — یکی از دو خواهران *T.* یالدق یلدز

SIROC. On donne ce nom sur la Méditerranée au vent Sud-est *A.* ازیب *T.* کشیشلمه

SIROP. Liqueur composée des sucs de fruits et de fleurs avec du sucre *A.* ربّ سکری *P.* ربّ شکر آمیز *T.* سیروب || Sirop de fleurs de pêcher شفتالو چیچکی سیروبی

SIRTES. T. de Mar. Sables mouvans *A.* رمال منهالة *P.* ریگهای روان *T.* آقیجی قوملر

SIS. Situé. Il ne s'emploie qu'en style de Pratique *A.* واقع — کائن *P.* بوده *T.* اولان || Une maison sise en telle rue فلان زوقاقده کائن بر باب منزل

SISTRE. Instrument dont les anciens se servaient pour battre la mesure *A.* دق pl. دفوف *P.* باتره *T.* دائره

SITE. T. de Peint. Partie de paysage considérée relativement à la vue *A.* موقع النظارة pl. مواقع النظارة || Un site agréable لطیف ودلکشا بر موقع نظارت Ce peintre choisit bien ses sites فلان رسّام رسم وتصویر ایده‌جکی مواقع نظارتی استادانه انتخاب ایدر

SITUATION. Assiette, position d'une ville, d'une maison, etc. *A.* موقع pl. مواقع — موضع pl. مواضع *P.* جایگاه *T.* یر || Belle, agréable situation دلکشا ودلنشین موقع avantageuse, commode موقع کثیر الفوائد وموجب الاستراحة vilaine موضع کریه — ردی — Il se dit aussi de la position, de la posture où sont les hommes et les animaux || Ce malade est dans une situation fort incommode بو مریض راحتدن عاری بر موقعده در Il faut changer de situation تبدیل موقع ایتمک اقتضا ایدر J'étais dans ce carrosse en une situation bien contrainte عربه‌نک ایچنده صیقندیلی بر موقعده ایدم

Il signifie figur. l'état, la disposition de l'âme ou des affaires *A.* حال pl. احوال || J'ai laissé son esprit dans une situation fort tranquille یانندن مفارقتمده عقل وشعوری حال آرام تامّ اوزره ایدی Il était fort aigri, le voilà présentement dans une situation plus favorable pour vous مقدّما مدّت غضبی مرتبهٔ کمالده ایدی بو دفعه سنک حقکه بر مقدار حال سکونت کسب ایلدی Ses affaires sont présentement dans une situation bien heureuse بو دفعه مصالح واموری حال اقبالده در Elles n'avaient jamais été dans une situation plus fâcheuse امور ومصالحی وقتا من الاوقات بو یله فنا حالده دکل ایدی Sa situation a bien changé صورت احوالی خیلیجه تبدّل ایلدی — On appelle Vers de situation, un vers qui tire de la situation sa force, son mérite موقعنده سویلنمش بر بیت — حاله موافق بر شعر

SITUER. Placer, poser en certain endroit *A.* وضع — تمکین *P.* نشاستن — بر جا کردن *T.* اوتورتمق — یرلشدرمک || Vous avez dessein de bâtir une maison, où voulez-vous la situer? بناسنی مراد ایلدیککک منزلی قنغی محلده وضع وتمکین ایتمک استرسک On a mal situé ce château, il fallait le situer sur le bord de la rivière بو قوناق موقع مناسبده وضع اولنمامشدر یری ساحل نهرده ایدی Son camp était bien situé اردوسی موقع مناسبده وضع وتمکین اولنمشیدی

مناسب يرده يرلشدرلمشيدى

SITUÉ. *A.* موضوع *P.* نشاسته *T.* يرلشدرلمش — On dit en termes de Pratique, Une maison sise et située.... فلان محلّده موضوع وكائن اولان خانه

SIX. Nombre qui suit le nombre cinq *A.* ستّة fém. ستّ *P.* شش *T.* التى — Il se prend aussi pour Sixième. V. ce mot.

SIXAIN. Petite pièce de poésie composée de six vers *A.* شعر مسدّس

SIXIÈME. Nombre d'ordre *A.* سادس *P.* ششم *T.* آلتنجى || La sixième année آلتنجى سنه || Le sixième jour يوم سادس — On dit aussi Le sixiéme de tel mois فلان ايكٔ التيسى Le sixième de sa maladie آلتنجى كونى — خستدلغنكٔ آلتيسى

SIXIÈME, se dit aussi, pour la sixième partie d'un tout *A.* سدس — سديس *P.* يكٔ شش *T.* آلتيده بر || Il a un sixième dans cette affaire بو خصوصده بر سدس حصّه سى وار التيده بر — در

SIXIÈMEMENT. En sixième lieu *A.* سادساً *P.* ششمين *T.* آلتنجيسى

SMILLE. Marteau qui sert à piquer le moellon ou le grès *A.* منقار *P.* كُلنكٔ *T.* كلنكٔ

SMILLER. Piquer avec la smille *A.* نقر *P.* بكُلنكٔ سفتن *T.* كلنكٔ ايله دلمكٔ

SMILLÉ. *A.* منقور *P.* بكلنكٔ سفته *T.* كلنكٔ ايله دلنمش

SOBRE. Tempérant dans le boire et dans le manger *A.* قتين — قليل الاكل *P.* كمخوار *T.* آز ير

On dit figur. qu'un homme est sobre en paroles, sobre à parler, pour dire, qu'il parle peu *A.* قليل الكلام *P.* اندكٔ سخن *T.* سوزينى صاقندرق سويلر — آز سويلر

Il se dit aussi, pour les ornemens, soit d'architecture, soit du style *A.* مقتصد || En fait d'ornemens, il faut être sobre امر قاعدهٔ اقتصاده — تزيّنده مقتصد الحال اولمق لازمدر رعايت لازمدر

SOBREMENT, adv. *A.* بالقناعة *P.* بكمخوارى *T.* آز طعام آزلق ايله طعام ايدركٔ — ايدركٔ

Figur. *A.* بقلة الكلام *P.* باندكٔ سخنى *T.* آز سويليدركٔ — سوزينى صاقندرق *A.* على وجه الاقتصاد || Il faut toujours parler sobrement دائما قلّت كلام ايله تكلّم ايتملو در User sobrement d'une chose برشيئى على وجه الاقتصاد قوللنمق Ce remède est bon, mais il faut en user sobrement بو دوا كرچه نافعدر انجق بالاقتصاد استعمال اولنمق اقتضا ايدر

SOBRIQUET. Sorte de surnom qu'on donne à quelqu'un *A.* نبز — لقب مستهجن *P.* ورنام زشت — لقب بد *T.* چركين لقب — بركمسنديى تنبيز ايتمكٔ || Donner un sobriquet à quelqu'un بركمسنديه لقب بد — لقب مستهجن ايله تلقيب ايتمكٔ بد لقب قويمق — وضع ايتمكٔ Il y a des sobriquets qui sont devenus les surnoms de certaines familles illustres وضع اولنمش بعض بد لقبلر واردر كه نيچه اولو خاندانلره لقب قالمشدر

SOC. Instrument de fer qui fait partie d'une charrue, et qui sert à fendre la terre *A.* باسنة pl. بآسن — حديدة الفدّان *P.* گاواهن — آهنجفت *T.* صپان دمورى — جفت دمورى || Le bec d'un soc انف الباسنة — صپان دمورينكٔ اوجى

SOCIABILITÉ. Aptitude à vivre en société *A.* استعداد للتمدّن — ميل الى الاجتماع *P.* خواهش همزندگانى *T.* برابر كچنمكه استكٔ || La sociabilité est un caractère propre à l'espèce humaine استعداد تمدّن واجتماع بنى آدمه مخصوص بر صفتدر

SOCIABLE. Qui est né propre à vivre en société, à chercher la société *A.* ميّال الى التمدّن والاجتماع — مدنىّ بالطبع *P.* خواهشكار همزندگانى *T.* برابر كچنمكه استكلو || L'homme est un animal sociable انسان مدنىّ بالطبعدر || Il y a des nations plus sociables les unes que les autres بعض امم واقوام وار در كه سائرلردن زياده تمدّن واجتماعه ميّالدرلر

Il signifie aussi, avec qui il est aisé de vivre *A.* مونس — مخالق — مألوف الحسن المعاشرة — معاشر — الوف *P.* خوش الفت — شيرينكار *T.* قونشمسى خوش || Une humeur, un esprit sociable بالطبع الوف ومعاشر بر ادم Des moeurs sociables اخلاق مونسه

SOCIABLEMENT, adv. *A.* بحسن المعاشرة *P.* با خوش زندگانى *T.* كوزل قونشدرق

SOCIAL. Qui concerne la société *A.* متعلّق — مخصوص بالتمدّن *P.* بالاجتماع شايان همزندگانى *T.* برابركده كچنمكه || Les vertus, les qualités sociales تمدّن واجتماعه مخصوص كركلو مناقب وفضايل واوصاف وخصايل

SOCIÉTÉ. Assemblage d'hommes unis par la nature ou par des lois *A.* اجتماع — تمدّن *P.* معاشرت — همزندگانى *T.* برابركده كچنمه || Les hommes se défendent, se maintiennent par la société بنى نوع انسان تمدّن واجتماع ايله محافظهٔ نفس ايدر L'homme est né pour la société انسان تمدّن واجتماع ايچون

La متمدن ومعاشر اولمق اوزره يرادلمشدر - خلق اولنمشدر société naturelle, civile اجتماع طبيعى واجتماع اهل بلد Troubler la société شيرازهٔ - رابطهٔ تمدن واجتماعى اخلال ايتمك Il mérite d'être banni de la société جماعته ايراث خلل وپريشانى ايتمك معشردن نفى واخراج اولنمغه شاياندر

Société. Compagnie, union de plusieurs personnes jointes pour quelqu'intérêt *A.* شركة - مشاركة *P.* انبازى *T.* اورتاقلق || Une société de marchands تجار شركتى Cette société est riche et puissante مالدار وذى قوت بر شركتدر La société est rompue de droit par la mort de l'un des associés شركادن بريسنك وفاتيله شركتنك حسب القانون فسخى لازم كلور Faire société *A.* شركت ايتمك - عقد شركت ايتمك - Société littéraire مشاركة علمية pl. مشاركات علمية || Il est de plusieurs sociétés littéraires de l'Europe اوروپاده موجود اولان مشاركات علميه نك اكثريسنه داخلدر

Il se dit aussi d'une compagnie de gens qui s'assemblent pour vivre selon les règles d'un institut religieux, ou pour conférer ensemble sur certaines sciences *A.* طايفة pl. طوايف - زمرة pl. زمرات *P.* گروه *T.* اصناف || La société des Jésuites فلان اسم زمرهٔ ايله معروف اولان طايفهٔ رهبان La société de Médecine حكيملر اصنافى - اطبا

Et d'une compagnie de gens qui s'assemblent pour des parties de plaisir *A.* مجلس - مجلس المصاحبين *P.* بزم - بزم ياران - جمعيت *T.* جمعيتى - احباب جمعيتى || Société agréable مجلس دلارا choisie ذوات برگزيده دن عبارت بر بزم ياران C'est un homme de bonne compagnie, il faut l'admettre dans notre société مجلس آرا بر آدمدر جمعيتمزده قبول اولنمق لازمدر Vivre dans les sociétés choisies منتخب ومعتبر مجلسلرده امرار وقت ايتمك

Il se dit aussi des personnes avec qui l'on vit *A.* مصاحب pl. مصاحبين - نديم pl. ندماء *P.* همزم - همدم *T.* اياقداش || Cette personne est de ma société فلان كشى ندما ومصاحبلرم زمره سندندر

Socle. T. d'Archit. Corps carré qui se met sous les bases des piédestaux, des vases, etc. *T.* كرسى

Sodomie. Péché contre nature *A.* لواطة *P.* غلامبارگى - تاز بازى *T.* قلامباره لق

Sodomite. Celui qui est coupable de sodomie *A.* لوطى pl. لوطيون *P.* تاز باز - غلامباره *T.* قلامباره

Soeur. Fille née de même père et de même mère qu'une autre personne *A.* اخت pl. اخوات *P.* خواهر - همشيره *T.* قز قرنداش || Soeur aînée اخت كبيره - همشيرهٔ بزرك - بيوك قرنداش || Le frère et la soeur اخ واخت - برادر وخواهر - قز قرنداش - قرنداش وقز قرنداشى - Soeurs jumelles, celles qui sont nées d'un même accouchement *A.* اخوات توأمات *P.* خواهران همشكم *T.* ايكيز قز قرنداشلرى - Soeurs germaines, celles qui sont nées de même père et de même mère *A.* اخت لابوين *P.* خواهر همپدر وهممادر *T.* آنالرى بابالرى بر قز قرنداشلر - Soeurs consanguines, celles qui ne sont soeurs que du côté paternel *A.* اخت لاب *P.* خواهر همپدر - خواهراز سوى پدر *T.* بابادن قز قرنداشى - Soeurs utérines, celles qui ne sont soeurs que du côté maternel *A.* اخت لام *P.* همشيرهٔ همادر - خواهر از سوى مادر *T.* آنادن قز قرنداشى - Soeur naturelle, ou bâtarde, celle qui est née hors de mariage *A.* اخت نغيلة - اخت عن الحرام *P.* خواهر حرامزاد *T.* پيچ قز قرنداشى - Soeur de lait, la fille de la nourrice, par rapport au nourrisson qui a sucé le même lait *A.* اخت رضيعة *P.* خواهر همشير *T.* سود قزقرنداشى

Sofa, ou **Sopha.** Espèce d'estrade élevée *A.* صفة *P.* صفه - بساره *T.* صوفه || Le Grand Visir donne ses audiences sur un sofa صدر اعظم صفه اوزرنده قاعد ايكن زواره ملاقات ايدر

Soi. Pronom de la troisième personne *A.* نفس *P.* خود - خويشتن - خويش *T.* كندو || On doit parler rarement de soi كندو نفسندن نادراً بحث ايتملو در Chacun travaille pour soi هر كس نفسيچون سعى ايدر - كندوسيچون جاليشور Prendre garde à soi محافظهٔ نفس ايتمك Prendre sur soi l'événement بر مصلحتك صورت نتيجه سنى نفسنه در عهده ايتمك

Être à soi, signifie, ne dépendre de personne, de rien *A.* استبداد *P.* خود سر بودن *T.* كندو باشنده اولمق || Quand on est au service de quelqu'un, on n'est plus à soi بر كشى بر كمسنه نك خدمتنده اولنجه بنفسه مستبد اولدمز خود سر اولدمز

N'être pas à soi, se dit d'une personne qui a perdu le sens *A.* عدم التمالك النفس *P.* خود نبودن *T.* مالك كندويه كشى || Dans l'ivresse, on n'est plus à soi مالك اولمامق

حال سکرده کندویه مالک دکلدر

DE SOI, EN SOI, signifie, de sa nature *A.* فی - فی نفسه
ذاتنده *T.* در ذات خود - خود بخود *Ps* بذاته - حدّ ذاته
|| De soi le vice est odieux عیب ومثلبه فی نفسه مکروهدر
La vertu est aimable en soi صلاح حال فی حدّ ذاته مرغوب
ودلپسند در

RENTRER EN SOI, signifie, faire des réflexions plus sages *A.* صرف
- صرف اندیشه کردن *P.* صرف الافکار - الذهن
دوشونمک *T.* اندیشیدن

REVENIR À SOI, signifie, reprendre ses esprits *A.* جمع الخاطر
P. جمع خاطر کردن *T.* کندویه کلمک - Et figur. reprendre
son bon sens, son sang froid *T.* برکمسنه علقنی دیویشورمک

PRENDRE SUR SOI. V. Prendre.

CHEZ SOI, veut dire, dans sa maison *A.* در *P* فی منزله
کندو *T.* نزد خود - خانهٔ خود || Vivre chez soi کندو اونده
خانه‌سنده کچنمک

SUR SOI, signifie, sur son corps, sur sa personne *A.* - علی نفسه
|| La santé اوستنه باشنه *T.* بر تن خویش *P.* علی بدنه
demande qu'on soit propre sur soi حفظ صحت اوستی باشک
طهارت بدن حفظ صحته مدار کلیدر - طهارتیله حاصل اولور

SOI, joint à Même, signifie, d'une manière plus expressive, la même chose que Soi mis absolument *A.* او *P.* بنفسه - بالنفس
کشی *T.* کندوسی || Il faut conduire ses affaires soi-même خود
کندوسی - مصالح واموریني بالنفس اداره ایتملو در
جویرملو در

QUANT-À-SOI, se dit substantivement dans ces phrases, Garder son quant-à-soi, se tenir sur son quant-à-soi, pour dire, prendre un air fier et réservé *A.* اظهار العجب النفس *P.* خود
اشته بغم صورتنی کوسترمک *T.* پرستی نمودن

SOI-DISANT. Terme qu'on emploie quand on ne veut pas reconnaître la qualité que prend quelqu'un *A.* بقول خود *P.* علی قوله
قول خودنجه *T.* چنانکه خود گوید -

SOIE. Fil produit par une espèce de ver *A.* حریر - ابریسم
P. ابریشم *T.* ایپک || Soie blanche *A.* حریر ابیض *P.*
P. حریر معمول apprêtée *A.* آق ایپک *T.* ابریشم سفید
حریر مفتول torse *A.* ایشلنمش ایپک *T.* ابریشم پرداخته
P. غزل Filer de la soie *A.* اکیرلمش ایپک *T.* ابریشم بافته
P. الحریر - Des étof- ایپک اکیرمک *T.* ابریشم تافتن

fes de soie *A.* pl. ثیاب حریریّة *P.* کالای ابریشمین *T.*
ایپکدن قماشلر

SOIE ÉCRUE. Celle qu'on tire de la coque sans feu *A.* قهیز - قز
P. خام ایپک *T.* ابریشم خام - کز

SOIE CUITE *A.* قتین *P.* ابریشم پخته *T.* قینانمش آق
ایپک

SOIE. Il se dit du poil rude de certains animaux *A.* وبر pl.
- اوبار خنزیر || Des soies de cochon قیل *T.* مو *P.* اوبار
طوکز قیلی

SOIE. La partie du fer d'une épée, d'un couteau qui entre dans le manche *A.* سیلان *P.* دم *T.* قویرق || La soie d'une épée
قلجک قویرغی - سیلان السیف

SOIERIE. Toutes sortes de marchandises de soie *A.* امتعهٔ حریریّة
P. متاع ابریشمین *T.* ایپک قماشلری

SOIERIE, se dit aussi d'une fabrique de soie *A.* دار التصنیع
الحریر *P.* کارخانهٔ ابریشم *T.* ایپک کارخانه‌سی

SOIF. Désir, besoin de boire *A.* عطش *P.* تشنگی *T.* صوصدلق
کسکین - عطش شدید واکید || Grande, pressante soif صوسزلق
غلبهٔ عطش تقریبیله وفات ایتمک Mourir de soif صوصدلق
Éteindre sa soif صوصزلغی بصدرمق - تسکین عطش ایتمک
SOIF BRÛLANTE *A.* غلیل - لهاف - سهاف *P.* تشنگی گرماگرم
T. فرط لهاثدن یانق صوصدلق || Brûler de soif

On dit figur. et proverb. de deux personnes sans bien qui se marient, C'est la famine qui épouse la soif آجلق ایله صوصه‌لغک
چفتلشمسی کبیدر

SOIF, signifie figur., désir immodéré *A.* حرص *P.* آز *T.* آرزغون
استک On peut aussi employer les mots de la signification propre de Soif || Soif de biens, d'honneurs حرص مال ومنال
On ne de vengeance حرص انتقام وسهاف شان واقبال
peut éteindre la soif des grandeurs حرص اعتلا واعتظام مستولی
عطش علو شان - اولنجه تسکینی محالات قبیلندندر
تشنهٔ Brûler de la soif des richesses, des honneurs مشتدّ اولنجه
حرص مال وشان آتشیله محروق - مال وشان اولمق
الفؤاد اولمق

SOIGNER. Traiter avec beaucoup de soin *A.* اعتناء - اهتمام
P. اهتماملو *T.* تکاس نمودن - باهتمام نگهداری نمودن
تقید ایله - تقید ایتمک - اهتماملو کوزتمک - باقمق
|| On l'a bien soigné فلان کشی اهتماملو باقلدی || کوزتمک

Il a été bien soigné durant sa maladie مدّت مرضنده كمال اهتمام ايله باقلدی Les orangers sont des arbres qui veulent être soignés پورتقال آغاجلری تقيّد واهتمامه محتاج اولان آغاجلردندر Soigner des enfans اطفالی تقيّد واهتمام ايله اهتمام ايله كوزتمك ـ باقمق

SOIGNEUSEMENT. Avec soin A. بالاهتمام P. بمُكاس T. تقيّد ايله ـ اهتماملوجه || J'ai examiné soigneusement cette affaire بو مادّه‌يی تقيّد واهتمام ايله تفحّص ايلدم Travailler soigneusement بالاهتمام سعی واقدام ايتمك

SOIGNEUX. Qui agit avec soin A. كثير الاهتمام ـ همّام P. مُكاسدار T. ايشنه مقيّد ـ اهتمامی چوق || C'est un homme fort soigneux ايشنه غايت ـ بغايت كثير الاهتمام بر آدمدر Il faut être plus soigneux بوندن زياده اهتماملو ايله مقيّد اولمق اقتضا ايدر Il est soigneux de son honneur, de sa réputation وقايهٔ عرض وناموس ومحافظهٔ صيت وشهرت بابنده كثير الاهتمامدر

SOIN. Application d'esprit à faire une chose A. اهتمام ـ همّة pl. اهتمامات P. مُكاس ـ نگهداری T. باقمه ـ كوزتمه ـ تقيّد || Grand soin اهتمام عظيم ـ اهتمام تامّ ـ همّت كامله Peu de soin تقيّدسزلك ـ نقصان اهتمام ـ همّت جزئيّه Cet ouvrage n'est pas travaillé avec assez de soin بو ايش اولقدر اهتماملو ايشلنمامشدر Prenez soin de cela شوكا اهتمام ايله Je vous en laisse le soin بو بابده اقتضا ايدن تقيّد واهتمامی سكا حواله ايدرم Je m'en fie à vos soins بو بابده سنك اهتمامكه اعتمادم واردر J'y donnerai tous mes soins بو خصوصده بذل ما حصل تقيّد واهتمام ـ صرف كلّ اهتمام ايده‌جكم Ce n'est pas manque de soin قصور اهتمامدن ناشی دكلدر ـ نقصان اهتمام دكلدر Cet homme est négligent, il n'a soin de rien مهمل بر آدمدر هيچ بر شيئه اهتمامی يوقدر Cela demande du soin بو ايش اهتمامه محتاجدر Avoir des soins flatteurs, officieux صنوف اهتمامات دلنوازانه صرف ايتمك ـ On dit, Avoir soin de quelqu'un, pour dire, pourvoir à ses besoins بر كمسنه‌نك امورينه صرف اهتمام ايتمك ـ مطالب وحاجاتنه صرف تقيّد واهتمام ايتمك

On dit aussi, Rendre des soins à quelqu'un, pour dire, lui faire sa cour avec assiduité بر كمسنه‌نك يانته مداومت ايتمك

SOIN. Inquiétude, peine d'esprit A. غائلة pl. غوائل ـ همّ pl. هموم P. خراش جان T. كوكل صيقنديسی || La vie des grands est pleine de soins كبار قومك عمری پر هموم‌در L'ambition cause beaucoup de soins سودای نام نيچه غوائل وهمومی مستلزمدر

SOIR. La dernière partie du jour A. اصيل ـ مساء pl. آصال P. شام T. اخشام || J'irai chez vous demain matin ou demain au soir يارنكی صباح وياخود اخشام وقتی سكا وارەجغم Il travaille depuis le matin jusqu'au soir از صبح تا بشام خدمت ـ صباحدن اخشامه قدر چاليشور ـ ايدر Je prie Dieu soir et matin هر صبح ـ فی الصبح والمسا اداء فريضهٔ صلات ايدرم وشام عبادت ايدرم

SOIRÉE. Espace de temps compris entre le coucher du soleil et le moment où l'on se couche A. عشاء ـ وقت العشاء P. شبانگاه T. ياتسو وقتی || Une belle, une agréable soirée عشای لطيف ودلگشا

SOIT. Conjonction alternative A. لو P. خواه T. كرك || Soit qu'il le fasse, soit qu'il ne le fasse pas كرك ايتسون كرك ايتمسون

Il se prend aussi pour Que cela soit T. اولسون || Vous le voulez, soit مادامكه مرادك بويله در اولسون

SOIXANTAINE. Nombre de soixante. V. Soixante. - ou environ soixante A. تقريباً ستّون ـ فی نحو ستّين P. نزديك ششت T. التمش قدر || Uue soixantaine de personnes التمش قدر كشی

SOIXANTE. Nombre composé de six dizaines A. ستّون P. ششت T. التمش

Soixante et dix. A. سبعون T. هفتاد T. يتمش

SOIXANTIÈME Nombre d'ordre A. ستّون P. ششتم T. آلتمشنجی

Il signifie aussi, la soixantième partie d'un tout A. جزء من ستّين P. يك ششت T. آلتمشده بر || Il a un soixantième dans cette affaire بو خصوصده التمشده بر حصّه‌سی وار در

SOL. V. Sou.

SOL. Terroir considéré suivant sa qualité A. ارض ـ كيفيّة الارض P. زمين ـ چگونگیٔ خاك T. ير ـ طپراق ـ طپراغك صويی || Quand on veut faire un jardin, il faut considérer le sol بر باغچه ترتيب ايتمك مراد اولندقده كيفيّت ارضك باقلمسی اقتضا ايدر Un sol favorable اصلح واحسن اولان ارض aride ارض جدب ـ شوره زمين ـ زمين شوره ـ قوراق ير ـ En Jurisprudence, Sol se dit du fonds || Qui est maître du

sol, est maître d'élever sa maison tant qu'il veut صاحب ارض اولان خانەسنی استدیکی قدر ترفیع ایدە بیلور Il ne faut pas bâtir sur le sol d'autrui آخرک ارضی اوزرندە احداث بنا ایتمک جائز دکلدر

SOLAIRE. Appartenant au soleil *A.* شمسی *P.* خورشیدی *T.* کونشک || L'année solaire سال شمسی - سنهٔ شمسیّه Cadran solaire بسیطهٔ شمسیّه - Il se dit aussi d'un beau visage brillant de santé شمس تابان مثالی سیمای تر وتازە

SOLANDRE. Maladie du cheval, qu'on appelle aussi Malandres. V. ce mot.

SOLBATU. Cheval dont la sole a été foulée ou meurtrie *A.* فرس ظالع

SOLBATURE. Maladie d'un cheval solbatu *A.* ظُلاع

SOLDAT. Homme de guerre soudoyé *A.* عسکری pl. عسکریون *P.* سپاهی - لشکری *T.* عسکری نفری || Lever, enrôler des soldats عسکر یازمق - عسکری نفراتی تحریر ایتمک Licencier, congédier des soldats عسکری نفراتنە اذن ویرمک - خدمتدن مفارقتلری ایچون اذن ویرمک Ce capitaine est le père de ses soldats بو سرکردە زیر ادارەسندە اولان نفرات عسکریەنک پدرلری مقامندە در

SOLDATESQUE. Les simples soldats. V. ce mot. - Il est aussi adjectif || Moeurs soldatesques اخلاق عسکریە Discipline soldatesque قواعد ضبط وربط عسکر

SOLDE. Paye que l'on donne aux soldats *A.* وظیفە pl. وظایف *P.* مواجب - علوفە *T.* مواجب p. vul. سوغە - راتبە *P.* || Payer la solde علوفەیی ویرمک - اعطای مواجب ایتمک Les troupes étrangères qui étaient à la solde du Roi پادشاهک خدمتندە راتبە خوار عسکر - اجنبی اولەرق موجود اولان موظف عسکر

SOLDE. Paiement d'un reste de compte *A.* قضاء البقیّة الحساب - اداء البقیّة الدین *P.* گزار پسماندهٔ حساب *T.* بورج بقیّەسنک قضاء بقیّة الحساب اولمق اوزرە || Pour solde اودەمەسی Pour solde de tout compte بعد کل الحساب ظهور ایدن بقیّة دینی اودەمک ایچون

SOLDER. On dit Solder un compte, pour dire, le clore en payant le reliquat *A.* اداء البقیّة الحساب *P.* پسماندهٔ حسابرا گزاردن *T.* حسابدن قالانی اودەمک

SOLDÉ. *A.* مؤدّا حساب *P.* گزاردە حساب *T.* پسماندهٔ حساب اودنمش حساب

SOLE. Certaine étendue de champ, sur laquelle on sème successivement par années, des blés, puis des menus grains, et qu'on laisse en jachère la troisième année *A.* تحویل pl. تحاویل - مزرعة التحاویل *T.* نوبت ایلە اکیلور ترلالر || On divise ordinairement une terre en trois soles ترلالر اکیلەجک - عادتا تحاویل ثلثەیە تقسیم اولنور نوبت ایلە اکیلەجک ترلالرک یری عادتا اوچ قطعەیە تقسیم اولنور Les soles de cette ferme ne sont pas égales بو چفتلکک تحاویلی مساوی دکلدر

SOLE. Le dessous du pied d'un cheval, d'un mulet, d'un âne, d'un cerf *A.* حافر pl. حوافر *P.* سول *T.* طبان || Ce cheval a la sole entamée شو آتک طبانی انجنمشدر

SOLE. Poisson de mer *A.* سمک موسی *T.* دل بالغی

SOLÉCISME. Faute grossière contre la syntaxe *A.* خطاء فی الترکیب - ترکیب الکلام *P.* نا درستیٔ ترکیب *T.* ترکیبدە یاکلشلق || Il y a un solécisme dans cette phrase بو عبارەدە بر خطای ترکیب وار در

SOLEIL. L'astre qui éclaire le monde *A.* شمس pl. شموس - نیر اعظم *P.* آفتاب - خورشید - هور *T.* کونش || La lumière du soleil کونش آیدنیلغی - روشنیٔ آفتاب - ضیای شمس le cours دوران شمس - مدار شمس le disque قرص شمس le lever, le coucher طلوع وغروب شمس - کونشک طوغمەسی وباتمەسی Le mouvement du soleil autour de son axe کونشک محوری اوزرینە حرکتی Éclipse de soleil کسوف شمس - کونشک طوتلمەسی Les douze maisons du soleil منازل اثنی عشری Le soleil est dans un tel signe du Zodiaque شمس فلان برجدە در Le soleil est en son apogée, en son périgée شمس اوج اعلادە در یاخود حضیض اسفلدە در On dit en Poésie, Le char du soleil آفتاب عالمتاب - گردونهٔ آفتاب - گردونهٔ خورشید تابان - Coup de soleil. V. Coup.

Exposer quelque chose au soleil *A.* تشمیس - تشریر - تشریة *P.* عرض الی الشمس *T.* پیش خورشید گسترانیدن کونشە سرمک

SOLEIL. Sorte de fleur, autrement dite Tournesol, ou Héliotrope. V. ces mots.

SOLENNEL. Il se dit d'une chose qui se fait avec beaucoup d'appareil et de cérémonies *A.* معنون بالرسوم والتشریفات - رسمی || Fête, procession solennelle رسوم وتشریفات ایلە معنون عید مجید یاخود موکب عالی Obsèques solennelles رسوم وتشریفات ایلە معنون بر جنازە آلایی Audience, entrée so-

lennelle رسوم - رسمى بر ملاقات يا بر موكب دخول وتشريفات ايله اجرا اولنان

En termes de Jurisprudence, il se dit de ce qui est revêtu des formes les plus authentiques A. محنون - معنون برسوم المعتبرة رسوم مرعيّهٔ معتبره || Acte, testament solennel برسوم المرعيّة ايله معنون ومصدور بر قطعه سند يا بر وصيّتنامه Déclaration solennelle رسوم مرعيّه ايله معنون ومصدور بر قطعه اعلاننامه - On dit, Faire un voeu solennel رسوم مرعيّه اوزره نذر ايتمك

SOLENNELLEMENT, adv. A. برسوم - بالرسوم والتشريفات P. رسماً - المرعيّة T. بروجه رسمى - رسم اوزره رسمى اولدرق || Ce mariage a été fait solennellement بو نكاح رسوم مرعيّه اوزره عقد اولنمشدر || La paix a été jurée, publiée solennellement عقد اولنان مصالحه يمين وقسم ايله رسماً تأكيد واعلان اولندى

SOLENNISATION. Action par laquelle on solennise A. رسوم التشريف P. تشريفسازى T. اولولتمه‌نك رسوم وتشريفاتى || La solennisation d'une fête برعيد مباركك رسوم تشريفى || On a fait de grands préparatifs pour la solennisation de cette fête اول عيد مجيدك رسوم تشريفى اداسيچون تداركات عظيمه ايتمشلر در

SOLENNISER. Célébrer avec cérémonie A. اجراء الرسوم التشريف - اجراء الرسوم التفخيم T. اولولتمنك رسوم وتشريفاتنى اجرا ايتمك || Solenniser une fête بر عيد مباركك رسوم تشريفنى اجرا ايتمك la naissance d'un prince برشهزاده‌نك ولادتيچون اجراى رسوم تفخيم ايتمك || C'est un jour de réjouissance, il le faut solenniser بر يوم طرب وسرور اولمغله رسوم تشريفى اجرا اولنملو در

SOLENNITÉ, Cérémonie qui rend une chose solennelle A. فخامة - رسوم التفخيم والتعظيم - عظمة الشان - الشان || La solennité d'une fête de pâques پصقليانك عيدك فخامت شانى || d'un mariage رسوم نكاحك فخامت شانى عظمت شانى || Il fut reçu avec solennité فلانى رسوم تفخيم وتنظيم اجراسيله استقبال ايلديلر

Il se dit aussi des formalités qui rendent un acte authentique A. رسوم معتبرة - رسوم معتنا بها - رسوم مرعيّة || Solennité d'un testament وصيّتنامه‌نك رسوم معتنا بهاسى

SOLFÉGE. Assemblage des notes de musique, dont on se sert pour s'y exercer A. مجموعة الالحان والنغمات P. مجموعهٔ نواها T. درلو ازكيلر مجموعه‌سى || S'exercer au solfége مجموعهٔ الحان ونغماتدن استفاده ايتمك || Cet auteur a composé d'excellens solféges بو مؤلف بينظير الحان ونغمات مجموعه‌لرى تأليف ايلدى

SOLFIER. Chanter un air, en prononçant les notes A. ترنّم P. اجراء الالحان والنغمات - حسب الارقام موسيقيّة T. نوا پرداختن - سراييدن ازكيلر ايرلالمق || Il solfie déjà tout couramment كمال سهولت ايله ترنّم الحان ونغمات ايدر

SOLIDAIRE. T. de Jurisp. Qui rend plusieurs coobligés cautions les uns pour les autres A. ملزم الكفالة بالمال احد هما للآخر P. در عهده‌ساز پايندانئ مال با همديگر T. برى برينه كفالت بالمال الزام ايتدرن || Cette obligation est solidaire بو تمسّك برى برلرينه ماله كفالتى ملزمدر || Cautionnement solidaire احد هما آخرك حقنه كفالت بالمال ايله تعهّد

Il se dit aussi des personnes A. كفيل بالمال P. پايندان مال T. ماله كفيل || Il est solidaire ماله كفيلدر

SOLIDAIREMENT, adv. A. على وجه التكافل بالمال احد هما للآخر P. بروجه پايندانئ مال با همديگر T. برى برينه ماله كفيل اولدرق || Ils sont solidairement obligés احد هما آخره كفيل بالمال اولدرق متعهّد درلر

SOLIDARITÉ. T. de Jurisp. Qualité de solidaire. V. Solidité dans ce sens.

SOLIDE. Qui a de la consistance, qui n'est pas fluide A. صلب P. سخت T. پك || Les corps solides, les corps fluides اجرام پك شيلر وصيويق شيلر - صلبه واجرام مايعه || Les parties solides du corps humain بدن انسانك اعضاى صلبه‌سى

Et qui a une fermeté capable de résister au choc des corps, à l'injure du temps A. قوى - رصيف - مستحكم - محكم - متين P. استوار T. طيانقلو || Un bâtiment solide بر بناى متين رصيف ورصين اساس ومستحكم || Bâtir sur des fondemens solides اساس قوى اوزره بنا ايتمك || Cet édifice est beau, mais il n'est pas solide بو بنا لطيفدر انجق متين دكل - بو بنانك كرچه لطافتى وار در انجق متانتى يوق

On appelle Alimens solides, ceux qui ont de la consistance A. غذاء ثابت pl. اغذية ثابتة P. خوراك استوار T. قتى يمك || On l'a mis aux bouillons, on lui a interdit toute sorte de nourriture solide فلانه هر نوع غذاى ثابت منع اولنوب

يالكز اث صويك استعمالنه رخصت ويرلدى Il se porte
mieux, il commence à prendre des alimens solides نوعمّا تصحيح
مزاج ايتمش اولمغله قتى يمكلر تناولنه رخصت ويرلدى

Il signifie figurément, qui est réel, effectif *A.* صحيح – حقيقى
P. درست – راست *T.* كرچك – صاغ || Les biens-fonds sont
des biens solides املاك وعقارات اموال حقيقيه در C'est un
principe solide اصول حقيقيه‌دندر Vous ne me promettez que des
chimères, je veux quelque chose de solide سنك وعد ايلديككك
نسنه‌لر موجود الاسم معدوم الجسم مقوله‌دندر بنم استديكم
ايسه صحت وحقيقتده مقارن شيلر در Je ne vois rien de
solide en tout ce que vous me proposez سنك تكليف ايلديككك
ماده‌لر ايچنده حقيقى بر شى كوره‌ميورم Amitié solide
حب حقيقى

On dit aussi, Un homme solide *A.* مجبول على – متين الطبع
|| صاغلم *T.* استوار منش *P.* مجبول على ثباة الطبع – المتانة
C'est un homme solide à qui on peut se fier ثبات طبع ايله
مجبول بر آدم اولمغله شايان اعتماد در – Et esprit solide
A. عقل با ثبات *P.* عقل راسخ – عقل رزين – عقل متين
T. لنكرلو عقل – Et jugement solide *A.* رأى متين – رأى رزين
صاغلم *T.* انديشهٔ استوار *P.* رأى محكم – رأى حصيف –
ثباتلو رأى – رأى

Solide, au substantif, se dit d'un corps qui a de la consistance *A.*
محكم *P.* استوار – درشت *T.* صاغ || Il faut creuser jusqu'au solide
avant que de faire les fondations d'un bâtiment بنانك اساسى
طرح اولنمزدن مقدم ارض درشت بولنجيه قدر حفر تراب
محل محكم اوزرنده بنا Bâtir sur le solide اولنمق لازمدر
ايتمك – Figur. || Chercher le solide محكمى ارامق C'est là le
solide محكم يرى اوره‌سيدر

En termes de Mathématiques, il signifie, le corps considéré comme
ayant les trois dimensions *A.* جرم ثابت pl. اجرام ثابتة ||
La Géométrie mesure les solides علم هندسه‌ده اجرام ثابته
تقدير اولنور

SOLIDEMENT, adv. *A.* بالمتانة – على وجه المتانة – بالرصانة
T. پايدارانه – استوارانه *P.* على وجه الاستحكام – محكماً –
طيانقلى اولهجق وجهله – قوى اولدرق || Bâtir solidement
بر وجه متانت بنا ايتمك Établir solidement sa fortune بر
كمسنه قوت ماليه‌سنى صورت متانت واستحكامده وضع
ايتمك

SOLIDITÉ. Qualité de ce qui est solide *A.* متانت – رصانت
|| طيانقلق *T.* پايدارى – استوارى *P.* استحكام – رصافت –
La solidité des corps صلابت اجرام – متانت اجرام d'un bâ-
timent بنانك متانت واستحكامى d'un discours متانت كلام
– La solidité du caractère d'un homme *A.* ثباة – متانة الطبع
الخلق *P.* استوارئ خو *T.* صاغلمليلق – Solidité d'es-
prit *A.* رسوخ العقل – رزانة العقل – متانة العقل *P.*
استوارئ عقل *T.* عقلنك لنكرلولكى – Solidité de jugement
A. استحكام الرأى – حصافة الرأى – متانة الرأى *P.* استوارئ
انديشه *T.* رأيك صاغلملغى

Solidité, ou Solidarité, signifie, en termes de Jurisprudence,
engagement par lequel plusieurs personnes s'obligent les unes pour
les autres, et chacune pour toutes *A.* كفالة بالمال احد هما
للآخر *P.* پايندانئ مال با همديگر *T.* برى برلرينه ماله
كفالت

SOLILOQUE. Discours d'un homme qui s'entretient avec lui-
même *A.* كلام المتكلم بنفسه *P.* گفتار مرد لند زن *T.* كندو
كندويه سويليانك سوزى || Les soliloques de Saint Augus-
tin بنفسه متكلم اولان فلان كشينك گفتارى

SOLIPÈDE. Il se dit des animaux qui ont la corne du pied
d'une seule pièce *A.* ذو الحافر pl. ذوى الحافر *P.* سولدار *T.*
بتون طرنقلى || Le cheval, l'âne, le mulet sont des animaux
solipèdes آت وحمار وقاطر حيوانات ذوى الحافر در

SOLITAIRE. Qui est seul, qui aime à vivre dans la solitude *A.*
خواهشمند – تنها نشين *P.* طالب الوحدة – منزوى – منفرد
يالكزلقدن – يالكز *T.* عزلتگزين – هوسكار عزلت – تنهايى
حظ ايدر || Homme solitaire عزلت گزين ادم Vous êtes bien
solitaire aujourd'hui بو كونكى كون يالكزسك Il a l'humeur
solitaire بالطبع هوسكار وحدت وعزلتدر

Il se dit aussi des lieux éloignés du commerce du monde *A.*
تنهاگاه *P.* امكنة خالية pl. مكان خالى – محل الوحدة
|| اسزير – تنها ير *T.* عزلتكده – خلوتكده – وحدتكده –
C'est un homme qui n'aime que les lieux solitaires امكنهٔ خاليه‌دن
حظ ايدر بر آدمدر

On appelle Ver solitaire ou Ténia, un ver fort long, qui s'en
gendre seul de son espèce dans les intestins. V. Ténia.

Solitaire, subst., se dit des anachorètes qui vivent dans la so-
litude *A.* مفرد pl. مفرّدين – اهل الوحدة pl. ارباب الوحدة

ترک دنیا ایله .T عزلتگزین - وحدتگزین .P اهل العزلة - اقلیم مصرده مقیم || Les solitaires d'Égypte یالکزلقده کچینان اولان مفرّدین وخلوتگزینان

Solitaire, se dit aussi d'un diamant détaché, monté seul, sans entourage d'autres pierres fines *A.* خاتم الماس المنفرد *P.* تک طاشلو الماس یوزک *T.* انگشتر یک الماس

SOLITAIREMENT. D'une manière solitaire *A.* منفرداً - منزویاً - در حال انزوا - در تنهایی *P.* علی وجه الاعتزال - معتزلاً ووحدت *T.* یالکزلقده - یالکز اولدرق || Il aime à vivre solitairement حال انزوا ووحدتده کچنمکدن حظ ایدر

SOLITUDE. État d'un homme qui est seul, qui est retiré du commerce du monde *A.* وحدت - عزلت - انزوا *P.* تنهایی - تنهالق - یالکزلق *T.* عزلت نشینی - وحدتگزینی || Il aime la solitude حال عزلت وانزوادن حظ ایدر || Il ne saurait souffrir la solitude حال تنهایی ووحدته تحمّل ایدهمز

Il signifie aussi, lieu solitaire, éloigné du commerce des hommes. V. Solitaire || Il y a des solitudes agréables لطیف ودلکش تنهاگاهلر وار در || C'est une charmante solitude بر وحدتکدهٔ دلارا در

SOLIVE. Pièce de charpente qui sert à former et à soutenir les planchers, et qui porte sur les murs de la chambre, ou sur les poutres *A.* جائز pl. جوائز - عارضة pl. عوارض *P.* تیر *T.* کیرشلمه دیرکی

SOLIVEAU. Petite solive *T.* کیرشلمه دانه‌سی

SOLLICITATION. Action de solliciter *A.* ترغیب pl. ترغیبات - الحاح pl. الحاحات *P.* فژولش *T.* قندرمه || C'est à la sollicitation d'un de ses amis qu'il a fait telle chose شو ایشی بر دوستنک الحاح وترغیبنه مبنی ایشلدی || Sollicitation forte ترغیب مبرم - ترغیب اکید || faible ترغیب واهی - ترغیب خفیف - ترغیب جزئی

Il signifie aussi, le soin qu'on prend, les démarches qu'on fait pour le succès d'une affaire *A.* جدّ - سعی - اقدام *P.* ورزش *T.* چالشمه - اوغراشمه || Un tel est chargé de la sollicitation de toutes les affaires d'une ville کافهٔ امور بلده‌یه سعی واقدام ایلمسی خصوصی فلانک عهده‌سنه حواله اولنمشدر || Il a employé bien du temps à la sollicitation de son procès دعواسنک تعقیبنه اقدام ایده‌رک وافر زمان صرف ایلدی

Et la recommandation qu'on fait à des juges *A.* استدعا *P.* نیاز *T.* رجا || Puissante sollicitation استدعای قوی || pressante رجای مبرم - استدعای اکید || Malgré toutes ses sollicitations, il a perdu son procès ایتدیکی بو قدر رجالردنصکره دعواسنی غیب ایتدی || Quand on a de bons juges, les sollicitations sont inutiles قاضیلر عادل اولدقلری حالده نیاز ورجا عبثدر

SOLLICITER. Exciter à faire quelque chose *A.* حثّ - تحثیث - تحریک - تشویق - الحاح - ترغیب *P.* فژولیدن *T.* قندرمق || Qui est-ce qui vous a sollicité à cela? بوکا سنی ترغیب ایدن کیمدر || Solliciter à la révolte عصیانه حثّ وتحریک ایتمک || au mal شرّه تشویق وتحریک ایتمک || Solliciter quelqu'un à faire quelque chose بر کمسنه‌یی بر ایشه الحاح وترغیب ایتمک

On dit, Solliciter ses juges *A.* استدعا *P.* نیازیدن *T.* رجا ایتمک || Solliciter une affaire, un procès, pour dire, faire les instances nécessaires pour arriver à la décision *A.* سعی الی تعقیب الامر *P.* پس کار ورزش نمودن - در پس کار شتافتن *T.* مصلحتک پسنه دوشمک - مصلحتی قاپچیلمق

Solliciter, signifie aussi, demander quelque chose fortement *A.* طلب - مطالبة - التماس *P.* خواستن - نیازیدن *T.* استمک - دیلمک || Solliciter son congé بر کمسنه عزلنی طلب ایتمک || la liberté, l'élargissement de son ami بر کمسنه دوستنک اطلاقنی وتخلیهٔ سبیلنی مطالبه ایتمک || une grâce auprès du roi پادشاهدن بر درلو لطف وکرم التماس ایتمک || Solliciter son paiement *A.* مطالبة - تقاضا

On dit, Solliciter quelqu'un de son déshonneur, pour dire, exiger de lui quelque chose de déshonorant بر کمسنه‌دن عرضنه موجب شین وعار اوله‌جق شی مطالبه ایتمک

SOLLICITEUR. Celui qui est employé à solliciter les affaires d'autrui *A.* مکافل الامور الآخر *P.* در عهده ساز کار دیگران *T.* آخر کمسنه‌لرک امورینی اوزرینه آلان || Un habile solliciteur غیریلرک امورینه مهارت تامّه ایله مکافل اولان || diligent مقدم وکارگذار بر مکافل || Un solliciteur de procès مکافل امور دعاوی ومحاکمات

Il se dit aussi de tous ceux qui sollicitent pour eux-mêmes ou pour leurs amis *A.* ساعی الی الامور - مقدام *P.* کار پرداز - ورزشکار *T.* ایشه چالشقان || Un solliciteur pressant بر کار پرداز مبرم

SOLLICITUDE. Souci, soin affectueux *A.* همّة pl. همم - اهتمام

Soi- همّت مادرانه || La sollicitude maternelle كوزتمه .T نـكهدارى .P gner un malade avec une vraie sollicitude de مريضك تيمارينه بذل بر مريضى اهتمام تامّ ايله كوزتمك ـ اهتمام تامّ ايتمك

SOLSTICE. Temps auquel le soleil est à la plus grande distance de l'équateur .A وقت التحويل ـ وقت الانقلاب الشمس وقت انقلاب شتوى ياخود || Solstice d'hiver, d'été الشمس بين تحويلين الشمس Entre les deux solstices صيفى

SOLSTICIAL. Qui a rapport aux solstices .A متعلق بوقت تحويلك وقتنه || Hauteur solsticiale التحويل الشمس متعلق اولان ارتفاع شمس

SOLUBLE. Qui peut être résolu .A ممكن ـ ممكن الحل سوكيلور .T كشودنى .P || Ce problème n'est pas soluble الانحلال حل اولنهجق مقولهدن دكلدر ـ بو مسئله ممكن الحل دكلدر

Et qui peut se résoudre .A ممكن الذوب .P كداختنى .T اريـر ـ اريـيه بيلور || Les sels sont solubles dans l'eau ملوح قسمى صو ايچنده ممكن الذوبدر

SOLUTION. T. de Chimie. Action de se joindre à un liquide .A ذوبان .P كداز .T اريمه || Un sel est en solution dans l'eau, un métal est en dissolution dans l'eau-forte ملح صو ايچنده مذاب اولور انجق معدن تيزاب ايچنده منحل اولور

SOLUTION de continuité, signifie, en termes de Chirurgie, séparation des parties continues .A تفرّق الاتصال

En termes de Pratique, il se dit pour Paiement .A قضا .P كزار .T اودهمه || Jusqu'à parfaite solution et paiement مبلغ مزبور تماماً وكاملاً قضا وادا اولنجيه قدر

SOLUTION. Dénoûment, éclaircissement parfait d'une difficulté .A حل .P كشودكى .T سوكلمه || Donner la solution d'un argument بر برهانك حلنى بيان ايتمك La solution d'une difficulté, d'un problème بر مشكلك وبر مسئلهنك حلى

SOLVABILITÉ. Le pouvoir, les moyens de payer .A اقتدار على الادا .P اقتدار ـ توانايى در كزار وام .T اودهمكه اداى مبلغ خصوصنده || Doutez-vous de ma solvabilité? قدرت اقتدارم اولديغنه شبههكمى وار در

SOLVABLE. Qui a de quoi payer .A مقتدر ـ مقتدر على الادا ايفاى .P توانا بكزار وام .T اودهمكه مقتدر || Il est solvable ايفاى دينه مقتدر Caution bonne et solvable دينه مقتدر در صاغ واودهمكه مقتدر ـ بر كفيل

SOMATOLOGIE. Traité des parties solides du corps humain .A بحث عن احوال البدن .P كفتار از احوال تن .T كودهنك احوالى وصفى || La somatologie renferme l'ostéologie et la myologie بحث احوال بدن عظام وعضلات ابحاثنى مشتملدر

SOMBRE. Qui est peu éclairé .A قليل الضيا .P كم روشن ـ تاريك .T آيدينلغى آز ـ قرامتق || Cette maison est bien sombre بو خانه خيليجه قليل الضيا در Dans une forêt sombre بر بيشه زار تاريك ايچنده

SOMBRE, se prend aussi pour Obscur .A مظلم .P تاريك .T قراكو وتار || Une nuit sombre .A ليل ديجور ـ ليلهٔ مظلمه .T قراكو كيجه .P شب تاريك وتار

Il se dit aussi du temps, quand il fait obscur .A هواء غسوم .P هواى تيره وتار .T بولانق هوا || Il fait sombre هوا بولانقدر

On appelle Lumière sombre, une lumière faible et qui éclaire mal .A قاتم .P تيره .T بولانقسى ـ قاتم Et couleurs sombres, les couleurs que tirent sur le brun .A الوان قاتمة .P رنكهاى تيره .T قويى رنكلر ـ بوز رنكلر

On dit en Poésie, Les royaumes sombres, Les rivages sombres, pour dire, les enfers .A اماكن مظلمة ـ ظلمات الجهيم .P الجهيم .T جهنم قراكولقلرى ـ كشور تاريك وتار دوزخ

SOMBRE, signifie figur., mélancolique, morne, chagrin .A كئيب ـ مكتئب .P مغموم ـ تيرهدل .T غمناك ـ تاسهلو || Humeur, visage sombre مزاج وسيماى كئيب ـ تاسهلو ـ كئبت آلود ـ مزاج وچهره

SOMBRER. T. de Mar., qui se dit d'un vaisseau, lorsqu'étant sous voiles, il est renversé par un coup de vent, qui le fait périr et couler bas .A غرق السفينة بالانتكاس .P كشتى سر كمى باش آشاغى ييقيلوب بوغلمق .T بآب فرو رفتن || Ce vaisseau sombra sous voiles بو سفينه يلكن اوزرنده ايكن باش آشاغى ييقيلوب بوغلدى

SOMMAIRE. Succint, court, abrégé .A مختصر ـ موجز .P كوتاه .T قصه || Réponse sommaire مختصر جواب ـ جواب قصه discours مختصر بر قطعه requête قصه لاقردى ـ كلام موجز عرضحال

En termes de Pratique, on appelle Matière sommaire, une affaire qui doit être jugée promptement .A دعواء مستعجل الرؤية ـ مستعجل الفصل

Il est aussi substantif, et signifie, extrait, abrégé .A مجمل ـ مخلص .P خلاصه .T خلاصه || Le sommaire d'un livre, d'un dis-

خلاصهسی - مخلصی - برتألیفک وبرکلامک مجملی cours

SOMMAIREMENT. Succinctement, en abrégé *A.* مختصراً - على طريق - مجملاً - على طريق الاختصار - وجه الايجاز *P.* الخلاصة - بکوتهی *T.* بروجه خلاصه - قصدجه - مختصرجه - خلاصه اولدرق || Je vous rapporterai sommairement tout ce qui se passa en cette occasion اول خصوصده جریان ایتمش احوالک جملهسنی على طريق الاختصار سکا نقل وبیان ایدهجکم

SOMMATION. Action de sommer. V. Sommer || Sommation verbale, par écrit انذار صورتیله لساناً یا تحریراً تنبیه Trois sommations اوچ دفعه انذار صورتیله اولان تکلیفلر Cette place s'est rendue à la première sommation بوقلعه انذار صورتیله اولان استیمان ایلدی - اوّلکی تکلیفده تسلیم اولندی

Il signifie aussi, l'acte par écrit contenant la sommation faite en Justice *T.* من قبل الشرع تنبیهی حاوی ویریلان مراسله || Voilà les trois sommations qui lui ont été faites اشته فلانک حقنده من قبل الشرع تنبیهی حاوی ویریلان اوچ قطعه مراسلهلر طرفنه ارسال اولنمشدر

SOMME. Charge, fardeau que peut porter un cheval, un mulet, etc. *A.* حمل pl. احمال - حمولة *P.* بار *T.* یوک || Somme de blé حنطه حمولهسی de cordage اورغان یوکی

Bête de somme *A.* حمّالة - دابّة - حمولة *P.* حیوان بار کش *T.* یوک طواری || Cheval de somme فرس - فرس حمّال - اسب بار کش - یوک بارکیری - حموله

SOMME. Quantité d'argent *A.* مبلغ pl. مبالغ - مقدار الدراهم *P.* vul. مقدار پول *T.* اقچه مقداری || La somme de trois mille livres اوچبیک غروشدن عبارت اولان مبلغ Ces trois sommes, jointes ensemble, font la somme de... بو اوچ مقدارک یکونی شو قدره بالغ اولور - مبلغی شو قدر در On lui donna une somme d'argent pour faire son voyage فلانه خرجراه اولمق اوزره شو مقدار اقچه اعطا اولندی Cette maison lui a coûté des sommes immenses بوخانهنک بناسنه مبالغ بیحدّ وپایان صرف اولندی

On appelle Somme totale, la quantité qui résulte de plusieurs sommes jointes ensemble *A.* جمعاً یکون *P.* شمار *T.* حاصل مصرفی || Somme totale, il en coûte tant صاپینهنک طوپی جمعاً یکون شو قدره بالغ اولور

On dit proverbialement et adverbialement, Somme toute, pour dire, enfin *A.* الحاصل *P.* حاصل کار *T.* حاصلی || Somme toute, ce n'est pas un homme à qui on peut se fier الحاصل شایان اعتماد وامنیّت اولدجق آدم دکلدر Somme toute, qu'en sera-t-il? حاصلی اولهجغی ندر - On dit aussi, En somme || En somme, c'est un fort bon ami حاصلی بر ایو دوستدر

SOMME. Sommeil. V. ce mot.

SOMMEIL. Repos de l'animal, causé par l'assoupissement de tous les sens *A.* نوم *P.* خواب *T.* اویقو || Profond sommeil نوم عمیق - نوم نُقاخ *A.* *P.* خواب گران *T.* آغر اویقو tranquille *A.* نوم ساکن *P.* خواب راحت *T.* راحتلو اویقو doux *A.* عذب *P.* خواب شیرین - خواب نوشین *T.* طاتلو اویقو inquiet *A.* نوم مختل *P.* بی آرام - خواب آرام *T.* خواب راحت فرسا - گسل *T.* راحتسز اویقو interrompu *A.* نوم کثیر الفواصل *P.* خواب نا پیوسته *T.* اکسک اویقو - long *A.* نوم مدید *P.* خواب دراز *T.* اوزون اویقو فاصلهلو اویقو Troubler, rompre le sommeil de quelqu'un اخلال نوم - اویقویه ایراث انقطاع ایتمک l'interrompre ایتمک اویقونک آرهسنی کسمک

On dit figur., que le sommeil est le frère, est l'image de la mort *A.* النوم تمثال الموت *P.* خواب نمونهٔ مرگست *T.* اویقو اولومک اورنکیدر

Sommeil, signifie aussi, une grande envie de dormir *A.* نوام - میل الی النوم *P.* آرزوی خواب *T.* اویقو بصقلغی || Accablé, abattu de sommeil اویقو بصقلغیله درمانده Avoir sommeil آرزوی نوم مستولی اولمق

SOMMEILLER. Dormir d'un sommeil léger *A.* نعس - نعاس - استیسان *P.* درشکرخواب رفتن - به پینکی زدن - نویدن *T.* پینکلمک - شکر ایتمک - امزغنمق - اویوقلمق || Il n'avait pu dormir depuis quinze jours, mais il a sommeillé cette nuit اون بش کوندنبرو کوزینه اویقو کلمامشیکن بو کیجه اویوقلدی - استیسان ایلدی Je ne dormais pas tout-à-fait, je ne faisais que sommeiller کرچکدن اویومز ایدم انجق شکر ایدر ایدم

On dit figur. Sommeiller, pour dire, tomber dans quelque négligence *A.* تغفّل *P.* دوچار خواب غفلت - بغفلت افتادن - شدن *T.* غفلت ایتمک || Il n'y a guère d'auteurs qui ne sommeillent quelquefois بین المؤلّفین دوچار خواب غفلت اولمز مؤلّف یوقدر

SOMMELIER. Celui qui, dans une maison, a en sa charge le

linge, la vaisselle, le pain, etc. *A.* حافظ المخدع *P.* خوانسالار *T.* كيلارجى – سفره جى

SOMMELLERIE. Le lieu où le sommelier garde le linge, la vaisselle qu'il a en sa charge *A.* مخدع *P.* خورصلا *T.* كيلار

Il signifie aussi, la charge, la fonction de sommelier *A.* خدمة الحافظ المخدع *P.* خوانسالارى *T.* كيلارجيلق – سفره جيلق

SOMMER. Déclarer à quelqu'un qu'il ait à faire telle ou telle chose, sinon qu'on l'obligera *A.* تكليف – تنبيه بالانذار بالايعاد *T.* قورقتمه صورتيله تكليف ايتمك || Je l'ai sommé de payer اقچه نك اداسنى فلانه تنبيه ايلدم de sortir de la maison qu'il tient de moi طرفمدن استكرا ايلديكى خانه دن خروجنى قورقتمه صورتيله فلانه تكليف ايلدم On a sommé le gouverneur de se rendre استيمان ايلمسى خصوصنى قلعه محافظنه انذار وايعاد صورتيله تكليف اولندى – On dit, Sommer quelqu'un de sa parole, pour dire, lui demander qu'il tienne sa parole بر كمسنديه ايتديكى وعدك انجازينى انذار وايعاد صورتيله تكليف ايتمك

SOMMET. Le haut, la partie la plus élevée d'une chose *A.* رأس pl. رؤس – قمّة pl. قمم – مخرم pl. مخارم *P.* سر – آهانه *T.* باش – تپه || Sur le sommet d'une montagne رأس جبلده Au sommet d'un rocher قمّهٔ صخره ده – قيانك تپه سنده – باشنده

Le sommet de la tête *A.* مفرق pl. مفارق – قمّة pl. قمم *P.* تارك – چكاده *T.* باش تپه سى – On dit figur. Le sommet d'un angle, pour dire, la pointe d'un angle *A.* رأس الزاوية

Il se dit au pluriel, pour exprimer de hautes montagnes qu'on aperçoit de loin *A.* جبال شاهقة – جبال شامخه *P.* كوههاى بلند بالا *T.* يوكسك طاغلر – عيوقه سر چكمش طاغلر

SOMMIER. Cheval de somme. V. Somme.

Sommier, signifie aussi, un matelas de crin servant de paillasse *T.* آت قيليله طولمش مندر

SOMMITÉ. L'extrémité du haut des herbes, des fleurs et des branches d'arbres *A.* انف pl. آناف *P.* سر *T.* اوج || La sommité des branches اناف اغصان – داللرك اوجلرى

Il se dit aussi de la partie la plus élevée de plusieurs choses *A.* رأس pl. رؤس – ذروة – اعلا pl. اعالى *P.* بالا *T.* تپه – يوقارى || La sommité d'une tour اعلاى قلعه – بالاى قلعه – قلعه نك يوقاريسى V. Sommet.

SOMNAMBULE. Noctambule. *A.* سيّار بالليل نائماً *P.* خوابنده – شبروان *T.* كيجه اويور ايكن كزن

SOMNAMBULISME. Noctambulisme. V. ce mot.

SOMNIFÈRE. Qui provoque le sommeil *A.* منوّم pl. منوّمات – مرقد – داعى الى النوم *P.* خواب آور *T.* اويوديجى – اويقو كتوريجى || Le pavot est somnifère كلنجك چيچكى داعئ نومدر – منوّمدر Il faut donner les somnifères avec précaution ادويهٔ مرقده يى كمال احتراز ايله ويرملو در

SOMPTUAIRE. Il se dit des lois, des réglemens qui ont pour but de restreindre le luxe *A.* pl. قوانين او نظامات لمنع الاسرافات || Réglement somptuaire منع اسرافاتى حاوى بر قطعه نظامنامه

SOMPTUEUSEMENT. D'une manière somptueuse *A.* بالاحتشام – فخوراً – غنيّاً *P.* بدارات وحشمت *T.* عنوان ايله

SOMPTUEUX. Magnifique, de grande dépense *A.* محتشم – كثير الاحتشام – فاخر *P.* گرانمايه – پر دارات وحشمت *T.* عنوانلو – احتشاملو – بهاسى آغر || Habit somptueux لباس فاخر – جامهٔ گرانمايه – بهاسى آغر بر لباس festin حشمت وعنوانلى چوق بر ضيافت Le train de cet ambassadeur était somptueux بو ايلچينك دائره سى عنوانلو ايدى – Il se dit aussi des personnes || Il est somptueux en habits, en festins, en bâtimens ملبوسات وضيافتلر وابنيه خصوصنده احتشام ايله احتشامى چوقدر – مألوف بر آدمدر

SOMPTUOSITÉ. Grande et magnifique dépense *A.* حشمت – احتشام *P.* دارات *T.* عنوان || Somptuosité en habits, en bâtimens ملبوسات وابنيه خصوصنده فرط احتشام On célébra cette fête avec une grande somptuosité بو عيد مبارك كمال دارات وحشمت ايله اجرا اولندى

SON. Pronom possessif *A.* ه pl. هم *P.* او – وى – اش *T.* ى – آنك || Son pere *A.* ابه *P.* پدرش – پدر او *T.* پدرى – باباسى

SON. La partie la plus grossière du blé moulu *A.* نخالة *P.* سپوس – كفسگ *T.* كپك || Gros son نخالهٔ غليظه – قبا كپك Il en a tiré toute la farine, il n'en reste plus que le son دقيقك جملهسنى آلوب يالكز نخالهسى قالدى

SON. Bruit, ce qui frappe l'ouïe *A.* صوت pl. اصوات – رنّة *P.* آواز – صدا *T.* سس || Son aigu آواز تيز – كسكين سس – صوت perçant grave صوت غليظ – آواز تند – قبا سس

قولاغی دلر بر سس ـ آواز جگر دوز ـ صوت ثاقب ـ نافذ کورلده‌یجی ـ اواز ولوله‌ناك ـ آواز بلند ـ صوت جهیر éclatant صوت بم doux تمیز سس ـ آواز پاك ـ صوت نقی clair سس آواز ـ صوت خشین rude طاتلو سس ـ آواز شیرین ـ ملیح ـ اصوات مختلفه Les sons différents قاتی سس ـ درشت صوت Le son des paroles درلو درلو سسلر ـ اصوات گوناگون الفاظ L'oreille juge des sons سمع ممیز اصواتدر

Le son des cloches *A.* صلصلة الناقوس *P.* درنگ ـ چرنگ ـ بانگ درای *T.* چاك چینقوردیسی || Au son de la cloche صلصلهٔ ناقوس هنگامنده

Le son du tambour *A.* دردار *P.* بانگ دهل *T.* طاول سسی || Publier quelque chose au son du tambour بر شیئی دردار طبل اطبال طبل ایله ـ وکوس ایله اشاعه ایتمك

Le son de la trompette *A.* صوت الشبور ـ صاخة الشبور *P.* ولولهٔ نای رویین *T.* طرامپته سسی ـ طرامپته‌نك اوتمسی

Le son de la voix de celui qui chante *A.* نغمة pl. نغمات *P.* نوا *T.* ازکی || Cette chanteuse a une belle voix, mais elle ne forme pas bien ses sons شو مغنیه‌نك صداسی لطیفدر انجق لایقی اوزره اجرای نغمات ایتمز

Le son des instrumens de musique *A.* طنطنة *P.* جغار ـ درنگ *T.* طنقردی

SONDE. Instrument dont on se sert pour sonder la mer, les rivières *A.* بلد *T.* اسقندیل || Jeter la sonde القای بلد ایتمك ـ اسقندیلی براقمق Dans ce détroit-là il faut toujours avoir la sonde à la main بو بوغازده اسقندیل دائما در دست اولملودر

— On appelle Sonde de terre, une espèce de tanière, qu'on enfonce dans la terre pour reconnaître les différentes couches du terrain *T.* شیش

Sonde. Instrument dont les chirurgiens se servent pour sonder l'état des plaies *A.* مسبار ـ محراف ـ مجاج *T.* میل || Une sonde pour les plaies جراحلری یوقلمغه مخصوص اولان مسبار

SONDER. Reconnaître par le moyen d'une sonde, la qualité du fond ou la profondeur d'un lieu dont on ne peut voir le fond *A.* اقتیاس بالبلد ـ تقدیر بالبلد *T.* اسقندیللمك ـ اسقندیل ایله یوقلمق || Sonder la rivière نهری اسقندیل ایله یوقلمق — On dit figur. Sonder le gué, Sonder le terrain, pour dire, tâcher de connaître, s'il n'y a point de danger dans une affaire, et comment il faut s'y prendre کیفیت حالی اسقندیللمك ـ صورت حالی ـ

On dit, Sonder quelqu'un, pour dire, tâcher de découvrir sa pensée *A.* استشعار ما فی البال *T.* اسقندیللمك ـ ضمیری یوقلمق || Je l'ai sondé là-dessus فلانی اول خصوصده اسقندیللدم ـ فلانك ضمیرینی یوقلدم

Dans ce sens, il se dit aussi en d'autres phrases, et alors on emploie les mots *A.* استكناه ـ استقصاء فی الغور *P.* بژرفی رسیدن ـ جستجو کردن *T.* کنهی آرامق || Il n'appartient pas à l'homme de sonder la profondeur, les abîmes des jugemens de Dieu مقدرات الهیه‌نك غورینی استكناه ایتمك طاقت بشردن خارج بر معنادر Il n'appartient qu'à Dieu de sonder les coeurs استكناه مزایای قلوب وضمایر جناب حقه مخصوصدر

Sonder, signifie, en termes de Chirurgie, chercher avec un instrument, dans le corps humain, la cause cachée de quelque mal, ou l'état d'une plaie *A.* سبر ـ محارفة ـ حج *T.* میل ایله یوقلمق || Sonder une plaie یاره‌یی میل ایله یوقلمق Ce chirurgien n'a pas la main rude, il sonde fort doucement بو جراحك الی آغر دکل کمال خفت ایله یاره‌یی میل ایله یوقلر

SONDEUR. Celui qui sonde *A.* مقدر بالبلد *T.* میل ایله یوقلییجی

SONGE. Rêve d'une personne qui dort *A.* حلم pl. احلام ـ رؤیا pl. رؤی *P.* خواب ـ بوشپاس *T.* دوش ـ واقعه || Un beau songe, un songe agréable رؤیای لطیف واحسن fâcheux رؤیای موحش confus قاریشق رؤیا suivi رؤیای متصل Expliquer, interpréter les songes تعبیر رؤیا ایتمك ـ On dit figur., que les choses de ce monde ne sont qu'un songe امور دنیا محض ظل وخیالدر ـ محض رؤیادر Et que la vie n'est qu'un songe عمر انسان محض رؤیادر

On dit d'un homme qui se repait de vaines espérances, qu'il fait de beaux songes, qu'il passe sa vie dans des songes de bonheur مأمولات بی اساس ـ آمال باطله ایله صفایاب اولور اوقات عمری اوهام وخیالات دلفریب ایله امرار ایدر ـ ایله

En songe. Expression dont on se sert en parlant des songes qu'on a eus *A.* فی عالم المنام ـ فی المنام *P.* در خواب *T.* رؤیاده ـ عالم معناده ـ عالم مثالده ـ دوشده || Un ange lui apparut en songe عالم معناده کندویه بر ملك معاین

عالم منامده بکا . . . Il me semblait en songe que . . . اولمشدر شویله کوربنور ایدیکه

SONGE-CREUX. On appelle ainsi un homme qui est dans l'habitude de rêver profondément *A.* مستغرق فی اوهام الباطلة *P.* بوش خياللره طالغن *T.* شناور دریای اوهام وخیالات – بوش خياللر قورار

SONGE-MALICE. Celui qui fait souvent quelque malice *A.* فاسد الفكر *P.* بد سگال *T.* یرامز فكرلو – یرامز صانیجی

SONGER. Faire un songe *A.* رؤية الرؤياء – انحلام *P.* خواب دیدن *T.* دوش كورمك – دوشده كورمك – واقعه كورمك – عالم منامده يا عالم مثالده يا عالم معناده كورمك || Qu'avez-vous songé cette nuit? بو كيجه نه كوند رؤيا كوردك Je dormais, et je songeais que . . . نائم اولوب عالم مثالده كورر . . . J'ai songé que j'étais . . . عالم منامده كوردمكه شويله ايدم ايدمكه

SONGER. Penser, considérer *A.* تفكر – ملاحظة – تقليب الفكر – امالة الفكر – صرف الذهن *P.* انديشيدن – انديشه كردن *T.* دوشونمك || Toutes les fois que j'y songe هر قنغی وقتده بوكا ملاحظه ايدر ايسهم كندو Songez à vos affaires بوكا مرّة Il y faut songer plus d'une fois اموركه اماله فكر ايله بعد اخرى تقليب افكار اولنمق اقتضا ايدر Vous n'y songez pas بو بابده اصلا صرف ذهن ايتميورسك Songez qu'il y va de votre honneur عرض وناموسكه طوقنور موادّدن ايدوكنی ملاحظه ايله

SONGER. Avoir quelque vue, quelque dessein *A.* انتوا – تنوى – نيت *T.* آهنك كردن – آهنگيدن *P.* عزم وقصد – فكر تزوّج || Il ne songe pas à se marier فكرده اولمق – ايتمك بو خانه‌نك Il songe à acheter cette maison فكرنده دكلدر مبايعه‌سی نيتنده در Il ne songe qu'à son salut سلامت غیری بر شيئه صرف – حالندن غيری بر شئ فكر ايتمز ذهن ايتمز

On dit, qu'un homme songe creux, pour dire, qu'il rêve profondément à des choses chimériques اوهام وخيالات باطليه ذاهب بوش قورنتيلره تابع – بر آدمدر

SONGEUR. Celui qui raconte ses songes *A.* ناقل الرؤياء *P.* خواب گوی *T.* دوش نقل ايدر

SONNA. Nom d'un livre qui contient les traditions de la religion Mahométane *A.* كتاب السنن

SONNAILLE. Clochette qu'on attache au cou des bêtes *A.* جرس *P.* زنگ *T.* چينغرداق

SONNAILLER. Sonner souvent *A.* نقس الناقوس متتابعاً *P.* پياپی چرنگانيدن *T.* آره‌لقسز چاك چالمق || On ne fait que sonnailler dans ce couvent بو مناسترده آره‌لقسز چاك چالرلر

SONNANT. Qui rend un son distinct *A.* طنّان *P.* آواز زن *T.* سسليجی – طاقرداييجی || De l'étain sonnant رصاص طنّان – سسليجی قلای

On appelle Horloge, montre sonnante, celles qui sonnent les heures *A.* ساعة دقّاقة *P.* ساعت خود زن *T.* چالر ساعت

Et l'on dit, Espèces sonnantes, pour dire, monnaie *A.* نقد *T.* ناطق اقچه || Il m'a payé en espèces sonnantes au cours de ce jour اقچه‌يی بو كونكی كونك فيئات رايجی اوزره بكا نقداً ادا ايلدی

SONNER. Rendre un son *A.* تصويت – طنّ *P.* آوازيدن – آواز زدن *T.* سسلنمك – سس ويرمك – اوتمك – طاقردامق || Cet écu est faux, faites le sonner, et vous verrez qu'il ne vaut rien سس چيقارمق بو سكه قلبدر سسلندرسه‌ك هيچ ايشه يرامديغی معلومك اولور

En parlant des cloches *A.* تصلصل الناقوس *P.* چرنگيدن – بانك زدن *T.* چالنمق || La cloche a sonné ناقوس تصلصل ايلدی – چالندی – چاك On dit aussi, Les vêpres sonnent dans la paroisse محلّه‌ده ايكندی نمازی چاكی چالنور

Voici midi qui sonne اشته اويله ساعتی چالنور

En parlant de la trompette *A.* نقر فی الشبّور – تصويت *P.* الشبّور – چغار زدن – آهنك زدن *T.* سسلنمك – اوتمك || J'entends sonner la trompette صوت شبّور مسموعم اوله يور – طرامپته سسی ايشيديورم

En termes de Grammaire, Il se dit des lettres qui doivent être pleinement exprimées dans la prononciation *A.* تصويت الحروف المستعلية *P.* حرف در تلفّظ صدا زدن *T.* حرف تلفّظده سس چيقارمق || Cette lettre doit toujours sonner حروف مستعليه‌دن اولان فلان حرف تلفّظده دائما صدا ويرملو فلان حرفی دائما اظهار صوت ايله تلفظ ايتملو در – در

On dit aussi, qu'un mot sonne bien à l'oreille, pour dire, que le son en est agréable *A.* تفريح السامعة *P.* بگوش خوش آمدن *T.* قولاغه خوش كلمك – قولاغه طاتلو كلمك – On dit proverb., qu'une action sonne bien, sonne mal dans le monde,

pour dire, qu'elle est bien ou mal reçue du public فلان مادّه نك
- آوازه‌سی خلقك قولاغنه خوش كلور ياخود خوش كلميور مسامع ناسی تفريح ياخود تخديش ايدر

On dit figur. Faire sonner bien haut une action, une victoire, un service, etc. pour dire, les exagérer beaucoup *A.* اذراء *P.* بلند نمودن *T.* عيوقه چيقارمق - پك اوچورمق

SONNER, est aussi actif dans ces phrases, Sonner une cloche *A.* نقس *P.* درايرا جرنگانيدن *T.* چاكی چالمق - چاكی - چينغرداغی چينغرداتمق اوتدرمك Sonner la sonnette - On dit aussi, en termes de guerre, Sonner la charge يورويش طرامپته‌سنی چالمق Sonner la retraite رجعت طرامپته‌سنی چالمق Sonner à cheval, pour dire, faire monter à cheval آتلره بندرمه طرامپته‌سنی چالمق

On dit proverb., qu'il est temps de sonner la retraite, pour dire, qu'il est temps de se retirer du commerce du monde طريقهٔ انزوايه سلوك ايلمنك وقتی كلدی

SONNET. Ouvrage de Poésie, composé de quatorze vers *A.* غزل pl. غزليات

SONNETTE. Clochette dont on se sert pour appeler, ou pour avertir quelqu'un *A.* جرس *P.* زنگچه *T.* چينغرداق || Tirez la sonnette, afin qu'on vous vienne ouvrir la porte قپويی آچدرمق ايچون چينغرداغك ايپنی چك

SONNETTE, se dit aussi d'un grelot qui est creux, et dans lequel il y a un petit grain de fer qui fait sonner quand on l'agite *A.* جلجل pl. جلاجل *P.* زنگليچه *T.* چكراغو || Attacher des sonnettes au cou d'un chien كلبك بوغازينه چكراغو اصدرمق

SONNEUR. Celui qui sonne les cloches *A.* ناقس الناقوس *P.* درايزن *T.* چاك چاليجی || Payer les sonneurs چاك چاليجيلرك اجرتنی ادا ايتمك

SONORE. Qui a un son éclatant *A.* جهير - طنان *P.* صداى جهير - *T.* كورلده‌يجی || Une voix sonore ولولدناك كورلده‌يجی سس

On le dit aussi des lieux qui rendent bien la voix *A.* مصدی - محل مردّ الصدا *P.* جاى عكس انداز صدا *T.* يانقولر بر محل

SOPEUR. Engourdissement voisin du sommeil *A.* سبات

SOPHA. V. Sofa.

SOPHISME. Raisonnement subtil et captieux, capable d'induire en erreur, et qui n'a que l'apparence de la vérité *A.* اغلوطة pl. اغلوطات - مغلطة - مغلّط كلام *P.* سخن مغلطه آميز *T.* ياكلتمج - سوز مغلطه‌لو سوز || Prenez garde à cet argument, c'est un sophisme سوزا زيرا ايله حذر ويرمكدن وجود دليله اولنان سود Découvrir un sophisme محض مغلطه در بر كلام مغلطی كشف ايتمك

SOPHISTE. Celui qui fait des argumens captieux *A.* موجد الاغلوطات - موجد المغالطات *P.* ايجاد ساز سخن مغالطه *T.* مغلطه‌لو سوز ييپان || Ce n'est pas un philosophe, c'est un pur sophiste فيلسوف دكل صرف بر موجد مغالطاتدر

SOPHISTIQUE. Captieux, trompeur *A.* مغلط *P.* مغالطه آميز *T.* مغلطه‌لو || Argument sophistique برهان مغلط

SOPHISTIQUER. Subtiliser avec excès *A.* اعمال الاغلوطات - اعمال المغلطة *P.* سخن مغلطه آميز گفتن *T.* مغلطه‌لو سوز سويلمك || Cet auteur sophistique sans cesse بو مؤلف على الدوام اعمال مغالطات ايدر V. aussi Subtiliser.

SOPHISTIQUER. Altérer, falsifier une liqueur, une drogue, en y mêlant quelque chose d'étranger *A.* تغشيش *P.* غش آلود كردن *T.* حيله قاتمق || Les marchands sont sujets à sophistiquer les drogues les plus précieuses تجار طائفه‌سی زياده ذيقيمت زياده قيمتلو عقاقيره حيله - عقاقيری تغشيشه مبتلا درلر - خمری تغشيش ايتمك Sophistiquer du vin قاتمغه مبتلا درلر باده‌يه حيله قاتمق

SOPHISTIQUERIE. Fausse subtilité dans le discours *A.* مغالطة في الكلام *P.* مغالطه آميزی در سخن *T.* سوزده مغلطه‌جيلق

Il signifie aussi, frelaterie, altération dans les drogues *A.* غش - مغشوشيّت *P.* غل وغش آميزی *T.* قاتلمش حيله || Il y a de la sophistiquerie dans ce vin بو باده‌يه قاتلمش حيله وار در

SOPHISTIQUEUR. Celui qui falsifie les drogues *A.* مغشش *P.* غل وغش آميزنده *T.* حيله قاتيجی

SOPORATIF. Qui a la vertu d'endormir *A.* منوّم - مرقد *P.* خواب آور *T.* اويقو كتوريجی || L'opium est fort soporatif افيون منوّم شديد در Les drogues soporatives عقاقير منوّمه Le laudanum est un grand soporatif افيون خلاصه‌سی اعظم منوّماتندر

SOPOREUX. T. de Méd. Qui cause un assoupissement dangereux *A.* مسبت

SOR. T. de Faucon. V. Saure.

SORBE. Fruit du sorbier. V. Corme.

SORBET. Sorte de boisson sucrée *T.* شربت

SORBIER. Arbre. V. Cormier.

SORCELLERIE. Opération de sorcier *A.* سحر *P.* افسون - فسونكارى - جادويى - سحربازى *T.* كوز باغيجيلق - سحربازلق || Il y a de la sorcellerie à cela بونده سحروار در

SORCIER. Celui qui, selon l'opinion du peuple, a un pacte avec le diable pour faire des maléfices *A.* ساحر pl. ساحرين - معقد pl. معقدين *P.* فسونا - افسونكار - جادو - سحرباز *T.* كوز باغيجى || Il y a des pays où l'on brûle les sorciers بعض مملكتلرده ساحرلرى آتشه القا ايدرلر

SORDIDE. Il se dit des personnes qui ont une avarice sale, vilaine *A.* دنيق - مفسول المزاج *P.* سيهدست - نامرد *T.* جمرى - مردار جمرى - الچق جمرى - طبيعتى مردار || C'est un homme avare, vilain, sordide بخيل ولئيم ودنيق بر آدمدر C'est un avare des plus sordides بغايت طبيعتى مردار بر جمريدر

SORDIDEMENT, adv. *A.* دنيقاً - مفسولاً - بالفسالة *P.* با سيهدستى - نا مردانه *T.* جمريلك ايله

SORDIDITÉ. Mesquinerie *A.* فسالت *P.* نامردى - سيهدستى *T.* جمريلك

SORNETTES, au pluriel. Discours frivole *A.* pl. ترهات *P.* سخنهاى هرزه *T.* خلطيات || Il ne dit que des sornettes صحبتى خلطياتدن عبارتدر

SORORIAL. T. de Jurisp. Qui concerne la soeur *A.* اختى *P.* خواهرى *T.* قز قرنداشك || Chaque part sororiale قز قرنداش حصه لرينك هر برى

SORT. La destinée considérée comme cause des événemens de la vie *A.* طالع *P.* اختر *T.* فلك || Le sort l'a ainsi ordonné مقتضاى حكم طالع بويله ايمش Le sort le veut ainsi فلك بويله ايجاب ايلدى - طالع بويله در Les caprices du sort فلكك همنقش بوقلمون تصرفات نا در برابر Le sort aveugle پوشيده چشم اولان فلك نا سازكار گوناگونى كوزى كور اولان فلك - چشم كور آسمان -

Il se prend aussi pour l'effet de la destinée *A.* قسمت - نصيب - بخت *P.* روزى - وايه *T.* قسمت || Je plains votre sort قسمتك بويله اولديغنه تأسف ايدرم Son sort est heureux قسمتى مقارن يمن وسعادتدر - ميمون البختدر Son sort est malheureux قسمتى مقارن - بد بخت بى وايه در - مشئوم البختدر Son sort est déplorable قسمتى محل تفجع ومرحمتدر ادبار ونكبتدر Le sort des armes نصيب حرب وجدال Tel est le sort des conquérans جهانگيرلرك قسمتى بويله اوله كلمشدر Je suis inquiet sur son sort قسمتى نه كونه ظهور ايده جكى انديشه سيله مضطرب البالم

SORT. Manière de décider par le hasard *A.* قرعة - زلم *P.* پشك *T.* قرعه || Le sort est tombé sur un tel قرعه فلانك اسمنه چيقدى Le sort en a décidé فلانه قرعه نك حكمى امر انتخاب طرح - دوشدى Les élections se font par le sort قرار بولدى انتخاب ماده سى قرعه طريقيله قرار - زلم ايله قرارگير اولور - بولور - On dit figur. Le sort en est jeté, pour dire, le parti en est pris قرار مصلحتك قرعه سى آتلدى بتدى

SORT PRINCIPAL, se dit en termes de Pratique, du capital d'une rente qui produit des intérêts *A.* راس المال *P.* سرمايه *T.* اصل - مال - آنا || Il a payé les intérêts, il ne doit plus que le sort principal ذمتنده مرابحه يى بالتمام ادا ايتمش اولديغندن يالكز اصل مال قالدى

SORT. Paroles, caractères, drogues, etc. par lesquelles le peuple croit qu'on peut produire des effets extraordinaires *A.* عوذة - اخذة *P.* افسون *T.* نسخه - سحرلو شئ || On dit qu'on a jeté un sort sur un tel vignoble, sur les troupeaux d'un tel فلانك باغنه ياخود قيونلرى سوريسى اوزرينه نسخه آتلديغى Il prétend qu'on lui a donné un sort كندويه بر اخذه منقولدر ويرلديكنى ادعا ايدر

SORTABLE. Convenable *A.* لايق - اليق - موافق - اوفق - احرا - جدير *P.* سزا - چسپان *T.* ياقشق || Un mariage sortable اليق واوفق بر نكاح Cet emploi-là n'est pas sortable pour vous بو منصب سكا لايق دكلدر Cela n'est pas sortable à votre condition سنك حالنه چسپان شئ دكلدر

SORTE. Espèce, genre *A.* نوع pl. انواع - جنس pl. اجناس *P.* گونه *T.* درلو || Un marchand qui a de toutes sortes d'étoffes اجناس امتعه واقمشه يه مالك بر بازركان Toutes sortes de livres ne sont pas bons هر جنس كتاب شايان اعتبار دكلدر Une bibliothèque où l'on trouve toute sorte de livres انواع كتابى مشتمل بر كتبخانه Il ne faut pas se fier à toute sorte de gens هر جنس آدمه اعتماد ايتمك جائز دكلدر Quelle sorte de plante est-ce là? بو نه جنس نباتدر

SORTE, signifie aussi, manière, façon *A.* وجه - اسلوب *P.* طرز *T.* دكلو - شكل || Quel droit avez-vous pour parler, pour agir de la sorte? بو وجهله تكلمده وبو طرز اوزره

Voilà une sorte d'habillement qui lui va bien اشته فلانه یاقشور بر طرز لباس حرکتده استحقاقنك ندر

On dit également en bien et en mal, Un homme de sa sorte, de votre sorte *A.* مثللو *T.* کبی - ماننده *P.* چون - کمثل - ك || C'est un homme de votre sorte سنك مثللو بر آدمدر C'est bien à un homme de sa sorte à se vouloir égaler à vous سنكله معادله ومساوات قیدینه دوشمك انجق آنك کبی بر آدمك ایشیدر

De sorte que, En sorte que. *A.* بهذا الوجه *P.* بدانسانکه *T.* بو منوال اوزره که - آنجلین که - شویله که || De sorte qu'il fut contraint de se retirer شویله که کیرو چکلمه مجبور اولمشدر

On dit aussi, Faire en sorte que... صورتنی - طریقنی بولمق || Faites en sorte qu'il soit content فلانك ارضاسی بولمق صورتنی بول

SORTIE. Action de sortir *A.* خروج *P.* بیرون شدن *T.* چیقمه - || Il a gardé la chambre depuis un mois, voilà sa première sortie بر آیدنبرو اوطه‌سندن طشره‌یه چیقمه طشره وضع قدم ایتمش اولمیوب اشته بو کون ابتدای خروجیدر Depuis sa sortie du royaume درون ملکدن خروجی وقتدنبرو - ملك ایچندن چیقدیغی - ملکدن دیشارو چیقه‌لیدنبرو - دمدنبرو - Il se dit aussi de l'action par laquelle les assiégés sortent de leurs forteresses pour attaquer les assiégeans || Les assiégés firent une grande sortie محصورین محاصرین اوزرینه هجوم کلیتلو - ایچون کلیتلو عسکر ایله قلعه‌دن خروج ایلدیلر - عسکر اخراج ایتدیلر Ils font des sorties de six cents hommes درون قلعه‌دن آرالق آرالق التیشر یوز نفردن عبارت عسکر محاصرین اوزرینه اخراج ایدرلر Faire des sorties avec de la cavalerie درون قلعه‌دن آتلو عسکر ایله بر قاچ کره خروج - آتلو عسکری چیقارمق - ایتمك

On dit figur. Faire une sortie à quelqu'un, pour dire, lui faire une rude réprimande بر - بر کمسنه‌یه بر ایو چیقش ایتمك ایو آلابانده ویرمك

Sortie, se dit aussi pour Transport au dehors *A.* نقل - اخراج *P.* الی الخارج *T.* بیرونسازی - طشره کوتورمه || L'entrée et la sortie des marchandises اموالك ادخال واخراجی Droits d'entrée et de sortie ادخال واخراج عوائدی

Sortie, Issue, endroit par où l'on sort *A.* مخرج pl. مخارج *P.* جای خروج *T.* بر چیقه‌جق || Cette maison a deux sorties بو خانه‌نك ایکی مخرجی وار در - ایکی چیقه‌جق بری وار در

À la Sortie, signifie, au moment que l'on sort *A.* فی الخروج - فی الختام *P.* در وقت خروج - در انجام *T.* چیقدیغی - حکامك مجلس تمامنده - وقتده || À la sortie des juges چیقه‌جقلری وقتده - شرعدن حین خروجلرنده À la sortie de l'hiver قیشك تمامنده - ختام شتاده du dîner اویله طعامنك وعظك ختامنده - آخرنده À la sortie du sermon ختامنده

SORTILÉGE. Maléfice dont se servent les sorciers *A.* رقیه pl. رقی *P.* افسونکاری *T.* جادولق || On dit que ce berger a fait mourir plusieurs bestiaux par sortilége بو چوبان رقیه ایله وافر حیوانات اهلاك ایتدردیکی منقولدر

SORTIR. Passer du dedans au dehors *A.* خروج *P.* بیرون شدن *T.* چیقمق - دیشارو چیقمق || Sortir du royaume, de la chambre درون ملکدن یا اوطه‌دن چیقمق du port لیماندن Sortir de la messe, de table ایچندن خروج ایتمك نمازدن وطعامدن چیقمق La rivière est sortie de son lit مای نهر خانه‌سندن خروج ایلدی Il sort de cette source une grande quantité d'eau بو پیکاردن کلیتلو صو چیقار Sortir au-devant de quelqu'un بر کمسنه‌نك استقبالنه چیقمق - اوکنه چیقمق - Il se dit aussi par rapport au temps || Sortir de l'hiver قیشدن de l'enfance صباوقدن چیقمق de nourrice حال وقت رضاعتدن چیقمق - Et par rapport à l'état, à la condition où l'on est || Sortir de maladie, d'apprentissage, de charge حال مرضدن یاخود شاکردلکدن یاخود منصبدن چیقمق - On dit figur. Sortir d'une affaire à son honneur, pour dire, s'en tirer avantageusement بر کمسنه بر مصلحتدن عرضیله چیقمق Sortir de son devoir, des bornes de son devoir بر کمسنه اوزرنده رعایتی لا بد - لازم اولان واجبات حالك حدودندن چیقمق des bornes اولان واجبات حالك حدودینی تجاوز ایتمك de la bienséance حدود - حدود حسن ادبی تجاوز ایتمك de la modestie حدود عفاف وصلاحی حسن ادبدن چیقمق - تجاوز ایتمك - Et Sortir du sujet, pour, Dire des choses qui n'y appartiennent pas صدددن خارج - صدددن چیقمق - کلام سویلمك - Et en termes de danse et de musique, Sortir de cadence, de mesure اصولدن دوشمك - اصولدن چیقمق

On dit, Sortir de prison, pour dire, être élargi *A.* استخلاص

ازندان رها يافتن .P خروج من المحبس ـ من المحبس حبسدن قورتلمق ـ حبسدن چيقمق .T

Sortir. Pousser au dehors, commencer à paraître .A طلوع ـ بديد آمدن ـ سر نمودن ـ سر زدن .P ظهور ـ نبوت .T اوج || اوج كوسترمك ـ باش كوسترمك ـ چيقمق Les fleurs commencèrent à sortir چيچكلر ـ شكوفه‌لر طلوع وظهوره باشلادى Il lui sortit un bubon بدننده بر جبان چيقدى اوج كوستردى Cet enfant n'a plus la fièvre, depuis que la petite vérole est sortie بو چوجوغك حماسى چيچكك طلوعندنبرو مندفع اولمشدر Il lui est sorti une dent باش ـ بر ديشى طلوع ايلدى كوستردى

On dit, Faire sortir une pensée, pour dire, l'exprimer davantage, la développer .A ايضاح .P وا كردن .T آچمق ـ آشكاره‌يه چيقارمق || Des expressions heureuses et qui font sortir la pensée ايضاح معنايى مستلزم اولەجق تعبيرات لايقه On dit aussi, Cette pensée ne sort pas assez بو معنا كما هو اللايق واضح دكلدر

Sortir, signifie aussi, exhaler .A انتشار ـ خروج .P بر ـ چيقمق .T افشانده شدن ـ بر انگيخته شدن ـ خاستن بو ازهاردن || يايلمق Il sort une agréable odeur de ces fleurs بر رايحهٔ طيبه منتشر اولور Il sort une grande chaleur de ce fourneau بو فرون ـ بو فرونەدن بر حرّ شديد منتشر اولور ايچندن شديد بر صجاق چيقار

Il signifie aussi, être issu .A نشأت .P نشأت يافتن ـ زادن .T طوغمق ـ بولمق ـ چيقمق || نشأت بولمق Il sort de bonne race آباى جليل عرق كريمدن نشأت ايتمشدر de parens illustres بهزاد بر آدمدر ـ الشانڨدن نشأت بولمش بر آدمدر Quand les étalons sont vieux, les chevaux qui en sortent sont faibles آت ياشلو اولنجه طوغان باركيرلر ضعيف اولور

On dit, Au sortir, pour dire, au moment que l'on sort .A عند الخروج .P دردم بيرون آمدن .T چيقدقده ـ چيقديغى وقتده || Au Sortir de là اول محلدن خروجنده Je l'attendis au sortir du logis, du conseil خانه‌سندن ويا خود مجلس بشكدن شورادن چيقديغى وقتى كوزتدم Au sortir du berceau de l'enfance حال طفوليتدن خروجنده چيقديغنده

Sortir, est aussi actif dans quelques phrases .A اخراج .P بدر كردن .T چيقارمق || On l'a sorti d'une affaire fâcheuse فلانى بر مصلحت موحشه ايچندن اخراج ايتدرديلر

En termes de Pratique, on dit, qu'une somme de deniers, un effet mobilier sortira nature de propre, pour dire, qu'il sera réputé et partagé comme propre اشبو مبلغ ويا خود ممكن النقل اولان فلان مال ملكك موروث عد اولندرق آكا كوره تقسيم اولنور مقولەدندر

Sorti. .A ثابت .T چيقمش .P مخرج .A بيرون آمده .T باش كوسترمش .P سر زده

SOT. Qui est sans esprit et sans jugement .A احمق ـ دانق ـ .P لغوب .T گول ـ سبكمغز ـ اوعوز ـ بودالە || Une sotte femme احمق بر قارى ـ بر مرئهٔ حمقا Je ne le croyais pas si sot ni si étourdi qu'il est بو درجەده احمق وسرسم اولديغنى بيلمز ايدم ـ On dit proverb. d'un homme absolument bête, que c'est un sot en trois lettres .A احمق من هبنقة .T قاتمر بودالە

Il se dit aussi des choses .A باهر الحماقة .P حماقت آلود .T بودالە كونه || Un sot dessein قصد باهر الحماقة Un sot discours كلام حماقت آلود ـ بودالە كونه لاقردى ـ Et proverb. À sotte demande, point de réponse احمق سؤاله جواب يوقدر

SOTTEMENT, adv. .A بالحمق ـ بالحماقة ـ باللغابة .P احمقانه .T بودالجه || Il a répondu sottement احمقانه ـ باگولى جواب ويردى

SOTTISE. Qualité de ce qui est sot .A حمق ـ حماقت ـ .P دواقت ـ لغابت .T گولى ـ بودالق ـ اوعوزلق || La sottise de cet homme est si grande, que... حماقتى شول رتبه‌ده در كه La sottise de la plupart des pères c'est de croire leurs enfans parfaits اكثر آبانك حماقتى كندو اولادلرينى كامل ظن ايلملريدر ـ Il se dit aussi des actions || Il ne fait que des sottises كافهٔ افعالى حماقتدن عبارتدر Il faut toujours réparer ses sottises فلانك افعال حماقت آلودى دائما تعمير واصلاح اولنمغه محتاجدر

Il se dit aussi des discours .A ترّه pl. ترّهات ـ ابطولة pl. اباطيل .P هرزه .T سخن ـ خلط كلام ـ خلطيات ـ عبث ـ شق شقه || Il n'ouvre la bouche que pour dire des sottises سوز ايتدكجه دائما اباطيل وترّهات تفوّه ايدر

Il signifie aussi, parole ou action obscène .A فحش ـ رفث pl. فحشيات .P سخن بيحيا ـ كار بيحيا .T عارسزلق || Il est indigne d'un honnête homme de dire des sottises devant une femme زنان يانده فحشيات سويلمك بر اهل عرض آدمه رفث وفحش كلامى ياقشمز ـ كوره ياقشور شئ دكلدر

SOU. Monnaie valant douze deniers .A فلس pl. فلوس .P

پشیزه T. مانقر - پول - On dit d'un homme qui n'a point d'argent, qui n'a aucune propriété, qu'il n'a pas un sou, qu'il n'a pas un sou de bien بر پوله مالك دكلدر - فلس احمره محتاجدر

On dit, qu'un homme met sou sur sou, pour dire, qu'il ne fait qu'amasser de l'argent A. ادّخار مال على المال P. دينار بر دينار برنهيدن T. اقچه اوزرينه اقچه ييغمق

On dit en termes de Palais, Venir au sou la livre, pour dire, être payé à proportion des deniers à partager T. غروش اوزرينه شو قدر اقچه اعتباريله داخل حساب اولمق || Dans une banqueroute, les créanciers qui sont sur l'ordre de distribution, sont payés au sou la livre sur le prix des meubles بر كمسنه نك افلاسی ظهورنده مقاسمه اولنه‌جق مالك دفترينه داخل اولان آله‌جقلولرك هر بری غروش اوزرينه شو قدر اقچه اعتباريله داخل حساب اولنه‌رق صاتيلان اشيا بهاسندن كندوسنه اصابت ايده‌جك مقداری آلور

SOUBASSEMENT. Espèce de pente que l'on met au bas du lit, et qui descend jusqu'à terre A. سديل P. دامن P. اتكلك || Mettre les soubassemens à un lit يتاق سريری پرده‌سنه اتكلك وضع ايتمك

SOUBASSEMENT. T. d'Archit. Espèce de piédestal continu qui sert de base à un édifice A. قاعدة pl. قواعد P. پای T. آياق - اوتراق || Le soubassement d'une colonne ديركك اوتوراغی

SOUBRESAUT. Saut subit et à contre-temps A. قفزة pl. قفزات P. بر جستگی T. آتلمه - دپره‌نوب || Ce cheval a fait trois soubresauts شو آت اوچ كره دپره‌نوب آتلدی Un carrosse rude qui donne des soubresauts دپره‌نوب آتيلور بر هنطو

On dit, Avoir des soubresauts dans les tendons, pour dire, y avoir des mouvemens convulsifs A. اختلاج الوشايظ P. سلاف كركرانك T. قطرداق اوجلرينك دپرنشی

On dit figur. Cette nouvelle m'a donné un furieux soubresaut, pour dire, qu'elle m'a causé une terrible émotion بو خبر بكا عظيم مرتبه خلجان درون - موجب خلجان عظيم اولمشدر - عظيم قلق واضطراب - ويرمشدر

SOUCHE. Il se dit du tronc des arbres, ou de la partie du tronc accompagnée de ses racines, et qui reste après que l'arbre a été coupé. A. جذن - جذل pl. اجذال P. تنهٔ درخت - تنپارهٔ بن درخت T. آغاج اومچه‌سی - آغاج كتوكی || On a arraché toutes les souches qui restaient dans cet endroit de la forêt اورمانك فلان محلنده قالمش آغاج اومچه‌لرينك مجموعی قلع واستيصال اولمشدر Grande souche جذن كبير - ايری كتوك Ces souches ont repoussé بو آغاج اومچه‌لری يكيدن دال بوداق صالمشدر Brûler des souches كتوك ياقمق - On dit figur., qu'un homme est une vraie souche, pour dire, qu'il est stupide et sans action كتوك كبی بر آدمدر - جماد كبی بر آدمدر

SOUCHE, se dit figur. en termes de généalogie, de celui de qui sort une suite de descendans A. اصل - ارومة الشجرة النسل - الشجرة النسب P. بيخ درخت نسل T. صوی كوكی || Adam est la souche de tout le genre humain حضرت ابو البشر ارومهٔ شجرهٔ نسل كافّهٔ - ارومهٔ شجرهٔ نسل بنی آدمدر الانامدر Robert le Fort est la souche de la maison de France اصل النسب - فلان كشی ارومهٔ شجرهٔ آل ملوك فرانسه در - خاندان ملوك فرانساويه در - On dit, Faire souche, pour dire, être le premier d'une suite de descendans T. ارومهٔ نسل اولمق - اصل النسب اولمق || Un tel eut trois enfans, le premier mourut sans lignée, les deux autres ont fait souche فلانك اوچ نفر اولادی اولمشدر كبيری بلا ذرّية وفات ايدوب ايكيسی اصل النسب اولمشلردر

SOUCHET. Plante A. سُعد - سُعادی T. طوپلاق

SOUCI. Plante T. عين صفا

SOUCI. Soin accompagné d'inquiétude A. همّ pl. هموم - غائلة pl. غوائل P. انديشه T. اوتلمه || Souci cuisant همّ جانسوز Cette affaire lui donna bien du souci بو مصلحت فلانه نيچه هموم وغوائل تحدّثنه بادی اولمشدر Vivre sans souci هموم‌دن بری اوله‌رق امرار ايّام عمر ايتمك - وقت عمری بلا همّ وانديشه امرار ايتمك Prendre du souci اتخاذ همّ ايتمك - استهمام ايتمك

Il se prend aussi en Poesie pour Chagrin accompagné d'inquiétude A. غمّ pl. غموم - خلجان القلب P. اندوه - پيچ وتاب - T. دل تاسه

se SOUCIER. Se mettre en peine de quelque chose A. استهمام - ارتكاب الهمّ P. انديشيدن - صرف انديشه كردن T. قيد ايتمك - ارتكاب همّ ايلديككك || De quoi vous souciez-vous? Il se soucie peu de conserver ses amis دوستلرينك شئ قنغيسيدر - احبابنك وقايه‌سی خصوصنده چندان استهمام ايتمز Faites tout ce qu'il دوستلغنی وقايه ايلمكده اولقدر قيد ايتمز

vous plaira, je ne m'en soucie guère همان دیلدیککی ایشله هیچ قید ایتمم

SOUCIEUX. Inquiet, pensif, chagrin A. متفکر - مهموم - مغموم P. اندیشه‌ناک - غمگین T. قورونتیلی - اوتلنمش || Air soucieux سیمای مغموم ومتفکر Cet homme me parut bien soucieux فلان کشی بکا خیلیجه مهموم ومتفکر کورندی

SOUCOUPE. Espèce d'assiette qui a un pied, et sur laquelle on sert ordinairement les verres T. برداق تبسیسی || Soucoupe d'argent سیم برداق تبسیسی

Il se dit aussi d'une espèce de petite assiette, qui se place sous une tasse propre à prendre du café T. قهوه فنجانی طباغی

SOUDAIN. Subit A. فجئی P. ناگهانی T. آنسز Mort subite مرگ ناگهانی - موت فجئی Cela a été bien soudain خیلی ناگهانی بر حالت ایدی

SOUDAIN. adv. Dans le même instant, aussitôt A. علی الفور - فی الحال P. همان‌دم - در حال - در عقب T. عقیبنده - اول ساعتده || Il reçut l'ordre, et soudain il partit امرک ورودنده در حال عزیمت ایلدی

SOUDAINEMENT. Subitement A. فجئة - مفاجئة - بغتة P. ناگهان T. آنسزین || il mourut, il partit soudainement فجئة وفات ویاخود عزیمت ایلدی

SOUDARD. Il se dit en parlant d'un homme qui a long-temps servi à la guerre A. بلی الاسفار P. آزما جنکک T. سفرلر ایچنده اسکیوب ییپرنمش

SOUDE. Sel tiré de la plante nommée Kali. V. Alcali.

SOUDER. Joindre des pièces de métal ensemble, par le moyen de l'étain ou du cuivre fondu A. لحم - تلحیم P. با کفشیر پیوستن - پیوستن - بخرد کبد زدن T. لهملمک || Souder de la vaisselle d'argent اوانی سیمی لهملمک

Soudé. A. ملحوم P. با کفشیر پیوسته T. لهملنمش

SOUDIVISER. V. Subdiviser.

SOUDOYER. Entretenir des gens de guerre, leur payer la solde A. توظیف - افراض P. راتبه دادن T. علوفه ایله طوتمق - علوفه ویرمک || Ce prince peut aisément soudoyer vingt mille hommes بو حکمدار یکرمی بیک عسکر توظیفنه قادر در - یکرمی بیک علوفه‌لو عسکر طوته بیلور Par le traité, il est obligé de soudoyer tant de cavalerie بر موجب عهدنامه شو قدر سواری عسکره علوفه ویرمکه متعهد در

On le dit aussi de tous ceux dont on s'assure le service à prix d'argent A. استیجار P. بکرایه گرفتن T. اجرت ایله طوتمق

Soudoyé. A. موظف P. راتبه خوار T. علوفه‌لو

SOUDURE. Composition qui sert à souder des pièces de métal A. لحم P. کفشیر - خرد - کبد T. لهم

Il signifie aussi, le travail de celui qui soude A. عملة اللحم P. کار کفشیری T. لهم ایشی || Ce tuyau est bon, mais la soudure en est mal faite بو بوری اصلحدر انجق لهمی ایشی فنا در

Il se dit aussi, de l'endroit par où deux pièces de métal sont soudées A. موصل اللحم P. پیوستگاه کفشیر T. لهم ایاه بتشدریلان اک یری

SOUFFLE. Vent que l'on fait en poussant de l'air par la bouche A. نفخة pl. نفخات P. دم T. اوفورک || Il est si faible, qu'on le renverserait d'un souffle شول رتبه‌ده ضعیف الحالدر که نفخهٔ واحده‌ده یره ییقیله بیلور

Il se dit aussi de la simple respiration A. نفس pl. انفاس P. دم T. صولوق || Il n'a qu'un souffle de vie انجق بر جزئیجه حشاشهٔ روحی قالدی - نفسلک عمری قالدی

On dit, Le souffle impétueux des vents A. هفیف الریاح P. تندیٔ باد T. یلک صزلیدرق اسمه‌سی Le souffle léger des zéphyrs A. هبوب لطیف النسیم P. باد بزین - سبکی باد - سبک باد صبانک ملایم اسمه‌سی T. وزیدن باد صبا

Il se dit aussi d'une médiocre agitation de l'air causée par le vent A. نسم - نفخان P. سبکی باد T. خفیف اسمه

SOUFFLER. Faire du vent en poussant l'air par la bouche A. نفخ - تنفیخ - نفث P. دم زدن T. اوفورمک - اوفلمک || Il lui souffla dans l'oeil کوزینه اوفلدی Souffler sur une table pour en ôter la poussière سفره اوزرنده‌کی توزی کیدرمک ایچون اوفلمک

Il se dit aussi de tout ce qui pousse l'air A. هبوب P. وزیدن ریح T. اسمک - وژولیدن || Le vent de bise souffle rudement پویراز یلی کسکین اسر - شمال شدتلو هبوب ایدر Le vent qui souffle vers le soir est souvent doux et agréable وقت مساده هبوب ایدن ریح غالب حالده لطیف ولیندر Il souffle un vent frais سرین بر روزکار اسر

Souffler. Respirer avec effort A. ابهار - ربو P. رخیدن - سخت دم زدن T. خشلمق - هار هار صولومق || Dès que

cet homme a monté six degrés, il souffle comme un boeuf بو آدم التی آیاق نردبانی چیقنجه صغر کبی هار هار صولوتمه باشلر Ce cheval est poussif, voyez comme il souffle بو اات باق نقدر آیقیلر - منحوطدر باق نقدر ربو ایدر On dit, Laisser souffler un cheval, pour dire, le faire arrêter pour reprendre haleine *T.* آتی صولوقلندرمق

On dit figur. Souffler aux oreilles de quelqu'un, pour dire, lui inspirer de méchantes choses *A.* اسرار الکلام الی السمع - همس الکلام فی السمع *P.* بگوش کس فسافس کردن *T.* بر کمسه‌نک قولاغنه فسلدامق || Les flatteurs lui soufflent sans cesse aux oreilles مداهنلر لا ینقطع قولاغنه همس کلام قولاغنه مهامسهٔ القای کلام ایدرلر - ایدرلر C'est ce méchant homme qui lui a soufflé aux oreilles اسرار فلانک قولاغنه کلام ایدن فلان خبیثدر

Il se dit aussi à l'actif dans ces phrases, Souffler une chandelle, pour dire, souffler pour l'éteindre *A.* نفخ فی الشمع *P.* بر موم پف کردن *T.* مومی پوفلمک Souffler le feu, pour dire, souffler pour l'allumer *A.* نفخ في النار *P.* بر آتش دم زدن *T.* آتش اوزرینه اوفلمک Souffler de la poussière, pour dire, souffler, afin de l'ôter du lieu où elle est *A.* اذهاب الغبار بالنفخ *P.* دمزنان از غبار پاک کردن *T.* توزی اوفوروب کیدرمک Souffler l'orgue, pour dire, donner du vent aux tuyaux des orgues, par le moyen des soufflets *A.* نفخ بالمنفاخ فی ارغنون *P.* در ارغن دم زدن *T.* ارغنونه کوروک ایله اوفورمک

On dit figur. Souffler la discorde, le feu de la discorde, la division, pour dire, l'exciter نفخهٔ مفسدت ایله اشعال نائرهٔ فتنه وشقاق ایتمک

On dit, Souffler quelqu'un, pour dire, lire bas à quelqu'un les endroits de son discours où la mémoire lui manque *A.* مهامسهٔ *P.* اخطار نهانی بیاد آوردن *T.* کیزلوجه آکدرمق || Souffler le prédicateur واعظه مهامسهٔ اخطار ایتمک

SOUFFLET. Instrument servant à souffler *A.* منفاخ *P.* دَم *T.* کوروک

Soufflet d'orfèvre *A.* حملاج - تلم pl. تلام *P.* دم زرگر *T.* قویومجی کوروکی

Soufflet de forgeron *A.* کیر pl. اکیار - منفاخ الحداد *P.* دم آهنگر *T.* دمورجی کوروکی

Soufflet, signifie aussi, un coup du plat de la main sur la joue *A.* لطمة pl. لطمات *P.* سیلی - لرش - اس *T.* شمار - طپانچه - سله -

Donnner, appliquer un soufflet *A.* لطم - سفق - لخب *P.* سیلی زدن *T.* شمار اورمق

Recevoir un soufflet *A.* التطام *P.* سیلی خوردن *T.* شمار یمک

SOUFFLETER. Donner des soufflets à quelqu'un. V. Soufflet.

SOUFFLEUR. Celui qui souffle comme ayant peine à respirer *A.* بهیر - مبهور *P.* دمزن *T.* هار هار صولویان

On appelle Souffleur, celui qui étant placé derrière une personne qui parle en public, lit en même temps, pour lui rappeler les mots qu'elle pourrait avoir oubliés *A.* مخطر الکلام مهامسهٔ *P.* یاد آور سخن با فسافس *T.* کیزلو سس ایله سوز آکدریجی

Et cheval souffleur, celui qui souffle extraordinairement en courant *A.* فرس بهیر - فرس کثیر الربو *P.* اسب دمزن *T.* ایلقیجی آت

SOUFFRANCE. Douleur, peine de celui qui souffre *A.* الم pl. آلام - محنت pl. محن *P.* رنج - آزار - درد *T.* اذیت || Cruelle souffrance الم شدید extrême الم مفرط Être dans la souffrance آلام مدیده اولمق - گرفتار محن وآلام اولمق Les souffrances de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک مبتلا اولدیغی محن وآلام des martyrs شهدای کرامک چکدکلری محن وآلام Après de longues souffrances آلام مدیده دنصکره

Souffrance, se dit en termes de Pratique, de la tolérance qu'on a pour certaines choses que l'on pourrait empêcher *A.* مسامحة - مجاوزة - مساعدة - مساعفة *P.* ارزانسازی || Ces vues, cet égout ne sont point une servitude; c'est une souffrance du propriétaire qui le permet بو آیدینلقلر وبو طاملهلقلر ایچون ویریلان رخصت مجبوریته مبنی اولمیوب انجق صاحب ملککک مساعده سیدر

Souffrance. T. de compte. Suspension par laquelle on diffère d'allouer ou de rejeter une partie mise en compte, jusqu'à ce qu'on rapporte des pièces justificatives *A.* موقوفا تعلیق - موقوفا ترک - موقوفا تأخیر *P.* پسمانده سازی *T.* صکره‌یه براقمه || Cet article est en souffrance حسابک فلان اسامه‌سی موقوفا تأخیر - موقوفا ترک اولندی - اولندی On dit par extension d'une chose commencée et suspendue, qu'elle est en souffrance *A.* معلق -

صكره‌یه *T.* پسمانده *P.* موقوفاً متروك ـ معلّق بوقت الآخر
ـ صكره‌یه تعلیق اولنمش ـ براغلمش || Cet homme laisse toutes
ses affaires en souffrance ـ كافّهٔ اموريني معلّق ترك ایدر
صكره‌یه تعلیق ایدر

SOUFFRANCE, se dit aussi du délai que le seigneur accorde à son vassal, pour lui rendre la foi et hommage *A.* مهل بالمساعدة

SOUFFRANT. Qui souffre *A.* مألوم ـ متألّم *P.* رنجور ـ دردناك
ـ المزده ـ المدیده *T.* دردلو || Il a le visage d'un homme souffrant
فلانده بر مألوم ودردناك آدمك چهره‌سی وار در

On appelle L'Église souffrante, les âmes des fidèles qui sont dans le purgatoire *T.* عالم برزخده اولان ارواح مؤمنین || L'Église triomphante, l'Église militante, et l'Église souffrante مظهر عالم
ملكوت اولان ارواح مفلحین وعالم ناسوتده موجود اولان
امّت مؤمنین وعالم برزخده اولان اهل ایمان ودین

SOUFFRANT, s'emploie aussi pour Patient, endurant *A.* مقاسی ـ
تاب آور رنج *P.* متحامل فی الشداید ـ مطیق ـ مكابد
زحمت ومشقّته *T.* تاب آور سختی ومحنت ـ ومحنت
مقاسات شداید || Il n'est pas d'une humeur souffrante طیانقلو
ایده‌جك مزاجده دكلدر

SOUFFRE-DOULEUR. Terme qui se dit d'une personne que l'on surcharge de fatigues *A.* مستحمل العناء والمشقّة ـ معانی *P.*
چوق ـ چوق زحمته اوغرامش *T.* درمانده رنج وزحمت
زحمت یوكلنمش

SOUFFRETEUX. Qui souffre de la misère, de la pauvreté *A.*
حالی یمان *T.* بینوا ـ بد حال ـ بیچاره *P.* بئیسی الحال

SOUFFRIR. Pâtir, éprouver du mal par des privations *A.* معانات ـ
دوچار ـ زحمت كشیدن *P.* استحمال المتاعب والمشاق
T. گرفتار رنج ومحنت شدن ـ رنج ونا خوشی شدن
Il souffre || نا خوشلغه اوغرامق ـ زحمت چكمك ـ اینجنمك
beaucoup غایت مرتبه‌ده المزده ودردناكدر L'armée a beaucoup souffert dans sa marche عسكر اثنای راهده بغایت گرفتار
چوق زحمت چكمشدر ـ رنج وعنا اولمشدر

SOUFFRIR. Sentir de la douleur *A.* توجّع *P.* رنج كشیدن *T.*
Souffrir du pied || آغریمق Souffrir à toutes les jointures آیاق آغریمق
جمیع مفاصلده رنج ووجع طویمق

Il se dit aussi, en parlant des choses trop chargées *A.* تحمّل
|| آغر یوكه چكمك *T.* بار گران بر داشتن *P.* التحمل
Cette poutre, cette muraille souffre بو دیرك وبو دیوار بار

آغر یوك چكر ـ گرانی متحمّلدر

On le dit aussi des vignes et des blés, pour dire, qu'ils ont été maltraités par le mauvais temps *A.* مقارنة بالآفة *P.* آفتزده ـ
آفته اوغرامق ـ زده‌لنمك *T.* دوچار تباهی شدن ـ شدن

On dit figur. Sa modestie souffre quand on le loue مدح
وستایشنه مبادرت ایلدكلرنده هضم نفسی تقریبیله
هضم نفسی تقریبیله مدحلردن خوشلنمز ـ آزرده دل اولور

On dit aussi, Souffrir en son corps et en ses biens, pour dire, recevoir du dommage dans son corps et dans ses biens مالاً وبدناً
آفتزده اولمق

Et souffrir dans sa réputation حسن صیت وشهرتی دوچار
كسر ونقیصه اولمق Souffrir dans son commerce امر تجارتده
دوچار زیان وضرر اولمق

SOUFFRIR. Endurer *A.* مقاسات ـ مكابدة *P.* تاب آوردن ـ
Souffrir || چكمك ـ صبر ایله چكمك *T.* تاب آور شدن
le mal اذیتلره مقاسات les tourments وجعی صبر ایله چكمك
الم موته تاب آور اولمق la mort اذیتلری چكمك ـ ایتمك
la faim, la soif جوع وعطشه مقاسات ایتمك la pauvreté
ضرر وزیان un dommage حال فقر وفاقه‌یه تاب آور اولمق
چكمك

Il signifie aussi dans quelques phrases, soutenir *A.* تثبّت ـ
پایداری نمودن ـ ثباتكاری نمودن *P.* مقاومة ـ اظهار الثباة
T. طیانمق || Souffrir un assaut قلعه‌نك اوزرینه ظهور
ثباتكارانه ـ ایدن صولت وهجومه اظهار ثبات ایتمك
محاصره‌نك شدّتنه مقاومت ایتمك Souffrir un siége
مقاومت ایتمك ـ اظهار پایداری وثبات ایتمك Cette
place n'est pas capable de souffrir un siége بو قلعه حصر وتضییقه
قادر مقاومت دكلدر

SOUFFRIR. Supporter *A.* اطاقة ـ استطاعة ـ تصبّر ـ تحمّل *P.*
كوچ *T.* شكیبایی نمودن ـ تاب آور صبر وشكیب بودن
طاقت كتورمك ـ یتمك || C'est un homme qui souffre la fatigue, le froid, la faim تعب ومشقّته وشدّت برودته ودرد
جوعه تحمّل ایدر بر آدمدر Il ne saurait souffrir le soleil
كونشه طاقت كتورمز ـ حرارت شمسه صبر وتحمّل ایده‌مز
Il ne peut souffrir la mer سفر دریایه تحمّل واستطاعتی
یوقدر ـ On dit d'un homme pour qui on a de l'aversion, qu'on ne saurait le souffrir چكیلمجك ـ تحمّل گداز بر آدمدر
آدم دكلدر

SOUFFRIR. Tolérer, ne pas empêcher, quoiqu'on le puisse *A.* تجويز - *P.* تسويغ - اغماضاً تجويز *T.* روا داشتن - ارزان داشتن || Pourquoi souffrez-vous cela? بونى نيچون جواز ويرمك بوكا نيچون جواز ويررسك - تجويز ايدرسك Je ne veux pas souffrir qu'il y ait des vues sur ma cour خانه‌مك حاولوسنه ناظر پنجره اولمسنى تجويز ايتمم On souffre toutes sortes de religion en un tel pays فلان مملكتده جميع اديانك اجراسنه اجراى رسومنه جواز ومساغ وار در - جواز ويريلور

SOUFFRIR. Permettre *A.* اجازة - اعطاء الرخصة - ترخيص *P.* دستور بخشيدن *T.* اذن ويرمك || Souffrez que je vous dise شونى سويلمكه بكا رخصت ويرك Cette inversion est permise dans la poésie; la prose ne la souffre pas سياق كلامك بو مقوله انقلابى بين الشعرا جائز در امّا كلام منثورده اول كونه انقلابك استعمالنه رخصت يوقدر

SOUFFRIR. Admettre, être susceptible *A.* قبول *P.* پذيرفتن || Cela ne souffre pas de retardement, de comparaison, de difficulté, de doute تأخير يا قياس يا عسرت يا شبهه قبول ايدر قابل تأخير دكلدر - شئ دكلدر Cette raison ne souffre point de réplique بو دليل هيچ بر وجهله جواب قبول ايتمز

SOUFRE. Minéral très-inflammable *A.* كبريت *P.* كوكرد - *T.* كوكرد گندش || Fleur, sel de soufre كوكرد چيچكى يا طوزى Vapeur de soufre كوكرد توتسوسى - Soufre jaune *A.* كبريت اصابعى *P.* كوكرد دراز *T.* چيبوق كوكردى Soufre gris *A.* كبريت ابيض *P.* كوكرد سپيد *T.* بز كوكردى

SOUFRER. Enduire de soufre *A.* طلاء بالكبريت *P.* بكوكرد ساييدن *T.* كبريت سورمك - كبريتلمك || Soufrer des allumettes فتيل طوترقلرينه كبريت سورمك

On dit, Soufrer de la toile, pour dire, la passer sur la vapeur du soufre *A.* تدخين بالكبريت *P.* كوكرد آلود كردن *T.* كوكرد توتسوسى ويرمك - كوكرد ايله توتسولمك || Soufrer de la toile de soie ايپكلو بزى كوكرد ايله توتسولمك

Et soufrer du vin, pour dire, donner l'odeur du soufre au tonneau où on le met *A.* تبخير الفنطاس الخمر بالكبريت *P.* چلك بادەرا دود آلود كردن *T.* شراب فوچيسنى كوكرد ايله توتسولمك

SOUHAIT. Désir *A.* منية pl. منايا - تمنّى pl. تمنيات - رغيبة pl. رغايب - مراد pl. مرادات *P.* آرزو - دلخواه - خواهش - *T.* ديلك - اوزلمه - استك || Souhait juste, légitime مراد دل عدل وحقه مقارن ardent ازدن وجان آرزو vain منية باطله inutile مراد لا طايل Faire des souhaits تمنّى عرض تمنيات ايتمك - ايتمك Il a obtenu l'accomplissement de tous ses souhaits كافهٔ منايا ومراداتنك تحصيلنه ظفرياب دلخواهى اولان كافهٔ رغايب ومطالبى تحصيل - اولمشدر ايتمشدر - On dit, Les souhaits de bonne année, pour dire, les voeux qu'on fait pour quelqu'un à la nouvelle année سنهٔ جديده ايچون عرض اولنان تمنيات خيريّه - تحيّات خيريّه

À SOUHAIT. Selon ses désirs *A.* على ما هو المراد - على ما هو المطلوب *P.* بر وفق دلخواه - برطبق مراد *T.* ديلديكى كبى - ديلديكى وجهله - مرادنجه - مرادى اوزره || Tout lui vient à souhait فلانه هر شئ مرادنجه ظهور ايدر Tout lui réussit à souhait هر شئ مرادى اوزره حصوله كلور - هر شئ فلانه بر وفق مرام رهين يسر وتوفيق اولور

SOUHAITABLE. Désirable *A.* مرغوب - مستحب *P.* مطلوب - خواستنى *T.* ديلمكه كركلو || Avoir des qualités souhaitables خصايل مرغوبه‌يه مالك اولمق C'est la chose du monde la plus souhaitable اعزّ مطالب دنيا در

SOUHAITER. Désirer *A.* تمنّى - اشتياق *P.* آرزو كردن - پژهان - خواهشكار بودن - آرزومند بودن - آرزو داشتن - از دل بردن *T.* ديلمك - اوزلمك || Souhaiter avec passion هوسكارانه آرزومند اولمق - وجان مشتاق اولمق Souhaiter la santé, les richesses صحت وجودى وكثرت مالى تمنّى ايتمك Souhaiter toutes sortes de prospérités à quelqu'un بر كمسنه حقنه هر نوع دولت واقبال تمنّى ايتمك Souhaiter d'avoir une charge منصبه مشتاق وخواهشكار اولمق - Il signifie aussi, saluer une personne, en faisant des voeux pour elle بر كمسنه‌يه تمناى خير ايله دعا ايتمك

SOUILLE. Lieu bourbeux où se vautre le sanglier *A.* سواخ *P.* وحلزار *T.* جامور بتاغى

SOUILLER. Salir *A.* لطخ - تلطيخ - تلويث - تدنيس *P.* آلودن - چرك آلود كردن *T.* مردارلمق - بيلاشدرمق || Souiller ses habits تلطيخ لباس ايتمك Souiller ses mains de boue, de sang اللرى جامور وياخود قان بيلاشدرمق - اللرى جامور يا قان ايله تلويث ايتمك - On dit figur. Souiller ses mains du sang innocent, pour dire, être cause de sa mort اللرى آلودهٔ دماى بيگناهان - اللرى بيگناهان ايله تلويث ايتمك خون بيگناهان ايتمك Souiller sa conscience par une mau-

vaise action, par une injustice برفعل مكروه وياخود بر كونه جور وظلم ارتكابيله نفس مخطره‌یی آلودهٔ لوث ودنس ایتمك — Le péché اینهٔ قلبی ژنگدار لوث ودنس ایتمك — souille l'âme اثم ومعصیت موجب تدنیس نفسدر — Je ne souillerai pas ma plume en rapportant de pareilles horreurs موجب دهشت اولەجق بو مقوله احوال ردیئه تحریریله تلویث قلم ایتمك احتمالم یوقدر

Dans quelques phrases, on emploie au figuré les mots *A.* ایراث الشین *P.* چرك آلود كردن — لكه‌دار ساختن *T.* لكه‌لتمك — لكه كتورمك || Souiller son honneur ایراث عرض وناموسنه — sa réputation عرض وشاننی لكه‌دار ایتمك — شین ایتمك — نام وشهرتنه لكه كتورمك — On dit, Souiller le lit nuptial, la couche nuptiale, pour dire, commettre un adultère فراش زوجیتی ارتكاب فسق وفجور ایله لكه‌دار خیانت ایتمك — چرك آلود خیانت ایتمك

Souillé. *A.* ملطخ — ملوث *P.* آلوده — چرك آلود *T.* بیلاشمش — لكه‌لو — لكه‌لنمش *T.* لكه دار *P.* مظهر الشین *A.* مردارلنمش —

SOUILLON. Qui salit ses habits *A.* متقذر الثیاب — متقشف *P.* الثیاب جامه مردار ساز *T.* مردار باشی اوستی

SOUILLURE. Tache, saleté. Il n'est guère d'usage qu'au figuré *A.* دنس — شین pl. مشاین — شائبة pl. شوائب *P.* چرك *T.* لكه || C'est une souillure à son honneur, à sa réputation عرض وناموسنه وصیت ونامنه بر شیندر — La souillure du péché دنس اثم ومعصیت

SOÛL. Extrêmement rassasié *A.* مبشم من كثرة الاكل — ممتلئ من الطعام *P.* تا بگلو دلسیر *T.* طوقلقدن شیشمش — طوقلقدن شیشكین —

Il signifie plus ordinairement, ivre, plein de vin *A.* سكران — طافح — ممتلئ من الشراب *P.* مست — سیه مست — بد مست *T.* سرخوش — كچكین || Cet homme est toujours soûl لا یعقل على الدوام سكران لا یعقلدر — Cette femme est soûle dès le matin بو قاری على السحر كچكین سرخوش اولور

SOÛL, subst. Il se met ordinairement avec les pronoms possessifs Mon, Ton, Son, pour dire, autant qu'il suffit *A.* على قدر الكفایة *P.* بس *T.* قدر — یەجك قدر — كفایت مقداری || J'en ai tout mon soûl بنده كفایت ایده‌جك قدر وار در — Il a mangé son soûl de viande كندویه یته‌جك قدر ات یمشدر

SOULAGEMENT. Diminution de peine *A.* خفت *P.* سبكی *T.* خفیفلك — بینیلك || Grand soulagement كلی خفیفلك — Donner, apporter du soulagement ایراث خفت ایتمك — Sentir du soulagement خفت حس ایتمك — Il a reçu beaucoup de soulagement de ce remède بو دوا ایله دردینه كلی خفت — بو دوا دردینه موجب خفت عظیمه اولمشدر — بولدی — C'est un grand soulagement d'esprit بار ذهنك تخفیفنه مدار كلیدر — استراحت ذهنه عظیم بر وسیله در — C'est un soulagement à nos peines, à nos chagrins دوچار اولدیغمز آلام واكداره بر وسیلهٔ خفتدر

SOULAGER. Ôter une partie d'un fardeau *A.* تخفیف *P.* سبكی آوردن — سبكبار ساختن *T.* خفیفلتمك — بینیلتمك || Ce crocheteur est trop chargé, il faut ôter une partie de sa charge pour le soulager بو حمال زیاده‌سیله یوكلو اولدیغندن یوكندن بر مقدارك دفعیله تخفیفی اقتضا ایدر — Soulager une poutre بر دیركی خفیفلتمك — Soulager un vaisseau dans une tempête سفینه‌یی بوره وقتنده بر مقدار حموله اخراجیله تخفیف — سبكبار ایتمك — ایتمك — Figur. || Il lui faut donner quelqu'un pour le soulager dans son travail ایشنه مدار خفت اولمق اوزره بر یاننه معین ویرلمك لازمدر — Soulager quelqu'un dans sa douleur بر كمسنه‌یه حال اندوه وكدرنده ایراث خفت ایتمك — ایراث — Souager la misère de quelqu'un بر كمسنه‌نك حال فقر ومسكنتنه وسیلهٔ خفت اولمق — تسلیت ایتمك — Cette pensée soulage بو فكر بار درونك تخفیفنه وسیله اولور — وسیلهٔ تسلیت درون اولور

Se soulager. *A.* كسب الخفة *P.* سبكی پذیرفتن — سبكباری پذیرفتن *T.* خفیفلنمك — بینیلنمك || Il s'est soulagé d'une partie de son travail ایشنك برمقدارنده كسب خفت ایلدی — Il avait une charge qui l'accablait, il a pris deux commis pour se soulager منصبنك شغلی غایة الغایه گران اولمغله یاننه ایكی كاتب آلوب كسب خفت ایلدی

Soulagé. *A.* مخفف *P.* سبكی پذیرفته — سبكبار گشته *T.* خفیفلنمش — بینیلنمش

SOÛLER. Rassasier avec excès *A.* ابشام *P.* تا بگلو سیر كردن *T.* طوقلقدن شیشورمك

Et enivrer *A.* اسكار *P.* مست ساختن *T.* سرخوش ایتمك || Il ne faut que deux verres de vin pour le soûler فلانی سرخوش ایتمك ایچون انجق ایكی قدح شراب كافیدر

SOULEUR. Frayeur subite *A.* فزع *P.* هراس *T.* بلكلمه || Son apparition subite m'a donné une souleur بغتةً ظهورندن قلبمه فزع عظيم عارض اولمشدر

SOULÈVEMENT. Il ne se dit au propre que dans cette phrase, Soulèvement de coeur, qui signifie, mal d'estomac causé par le dégoût *A.* غثيان - جيشان النفس - جشوُ النفس *P.* منش *T.* كوكل بولانمسى - كوكل دونمسى *T.* گردا || Cela me donna un soulèvement de coeur بو شىٔ بكا جيشان نفس كتوردى On dit aussi, Le soulèvement des flots *A.* تغطغط الامواج - طالغەلرك قباروب *T.* جوش وخروش امواج *P.* غطوّ الامواج قالقمسى

Il signifie au figuré, sédition, révolte *A.* غلوّ الناس - عتوّ الناس *P.* سركشى *T.* آياغه قالقمه || Le soulèvement d'une province بر مملكتده خلقك آياغه - مملكت اهاليسنك غلوّى قالقمسى

Et mouvement d'indignation *A.* هيجان - هيجان الغضب *P.* العرق الغضب - جوش وخروش خشم وغضب *T.* طارغنلغك علولنمسى || Cela causa dans la compagnie un soulèvement général بو كيفيّت ارباب مجلس ايچنده هيجان عرق غضبى مستلزم اولمشدر

SOULEVER. Élever quelque chose de lourd *A.* ترفيع - رفع *P.* بر داشتن - برداريدن *T.* قالدرمق - En parlant d'un malade qui est couché, on dit, Soulevez-vous un peu, pour dire, haussez un peu le corps - كنديكى برمقدار يركدن ترفيع ايله باشكى - ترفيع رأس ايله On dit aussi, Soulevez la tête يوقارى قالدر

On dit, que la tempête soulève les flots, pour dire, qu'elle les agite *A.* تهييج الامواج *P.* امواجرا - امواجرا بر خيزانيدن *T.* بر انگيختن - طالغەلرى قبارتمق - Dans ce sens, on dit aussi Se soulever *A.* اهتياج الامواج - تغطغط الامواج *P.* امواج *T.* طالغەلر امواج دريا بخروش آمدن - دريا بر خاستن امواج دريا || قباروب قالقمق La mer commence à se soulever اهتياجه باشلادى

Soulever, signifie figur., exciter à la rebellion *A.* تشغيب - تحريك - تحريك الى العصيان - تحريك الى الفتنة *P.* الى العتوّ بسركشى تحريك - درخلق فتنه انگيختن *T.* كردن زوربالغه - زوربالغه قشقرتمق - آياغه قالدرمق جميع مملكتده تحريك || Il a soulevé toute la province قندرمق بتون مملكتى آياغه قالدردى - عتوّ وعصيان ايلدى Il a soulevé les peuples امم واقوامى سمت عتوّ وعصيانه تحريك ايلدى

Il signifie aussi, exciter l'indignation *A.* اغضاب - تهييج *P.* خشم كسى انگيختن - تهييج العرق الغضب - الغضب تكليف *T.* طارلتمق || La proposition souleva toute la compagnie اولنان رأى مجلسك جملەسنى اغضاب ايلدى

Dans ces deux acceptions, on dit aussi Se soulever *A.* رفع اللواء العصيان *P.* سركشيدن - رايت افراز بغى وعصيان شدن *T.* بهم بر - بغضب آمدن *P.* تغضب *A.* آياغه قالقمق *T.* آمدن || غضبه كلمك - طارلمق L'armée s'est soulevée contre son général عسكر سركردەسى اوزرينه رفع لواى عصيان ايتمشدر Le monde s'est soulevé contre cette proposition بو مادّه تكليف اولندقده جميع ناس غضبه كلدى

On dit, que le coeur soulève à quelqu'un, pour dire, qu'il a mal au coeur *A.* جشوُ النفس - تجيّش النفس *P.* منش - Et كوكل بولانمق - كوكل دونمك *T.* منش زدن - گشتن figur., qu'une chose fait soulever le coeur, pour dire, qu'elle cause du dégoût *A.* ايراث الجيشان النفس *P* منش گردا *T.* آوردن || كوكل بولاندرمق Ses flatteries sont si fades, qu'elles font soulever le coeur ايتديكى مداهنەلر شول رتبده بيمزه اول درجەده دادسز - در كه موجب جيشان نفس اولور در كه كوكل بولاندرر

Soulevé. *A.* مرفوع *P.* بر داشته *T.* قالدرلمش - عاصى *A.* متجيّش النفس *A.* آياغه قالقمش *T.* سر كشيده *P* عاصى *P.* كوكلى بولانمش *T.* دوچار منش گردا

SOULIER. Chaussure qui couvre tout le pied *A.* نعل pl. نعال *P.* كفش - پاى افزار - پاپوش *T.* پاپوچ - آياق قابى || Soulier d'homme, de femme, de chasse اركك يا زنه يا اوجى Une paire de souliers بر چفت پاپوچ Chausser des souliers پاپوشى آياغه پاپوچ كيدرمك - انعال نعال ايتمك

SOULIGNER. Tirer un ligne sous un mot, ou sur plusieurs mots *A.* ترسيم الخطّ تحت اللفظ *P.* زير لفظ خطّ كشيدن *T.* بر كلمەنك آلتنده چيزكى چكمك || On souligne dans une copie manuscrite ce qui doit être imprimé en italique ال يازوسى اولان اصل نسخەده خرده خطّ ايله طبعى اقتضا ايدن خطّ كشيدەسيله اشارت - الفاظ آلتنده بر خطّ كشيده اولنور اولنور

Souligné. *A.* لفظ مشار بالخطّ فى تحته *P.* لفظ اشارت

آلتنده خطّ کشیده‌سیله اشارت اولنمش کلمه .T کرده با خطّ

SOUMETTRE. Ranger sous la puissance, mettre dans un état de
dépendance *A.* ادخال تحت الحکومة - ادخال فی الحکومة -
زیر حکومت .P ادخال فی الاطاعة - ادخال فی التبعیّة
محکوم .T زیر اطاعت آوردن - فرمانبر کردانیدن - آوردن
|| Soumettre à l'obéis- اطاعته کتورمک - تابع قلمق - قلمق
sance d'un souverain بر پادشاهک تحت حکومتنه ادخال
حکومت Se soumettre à une domination étrangère ایتمک
سر فرو بردهٔ تبعیّت - اجنبیّه‌یه گردندادهٔ اطاعت اولمق
Soumettre une province à ses lois بر کمسنه بر ملکی اولمق
sa raison à la foi مراد ایلدیکی قوانین ونظاماته تابع قلمق
Soumettre les rebelles طائفهٔ عصاتی عقلی حکم دینه تابع قلمق
دائرهٔ اطاعته ادخال ایتمک

On dit, Soumettre une question à l'examen مطلبی تفتیش
Et soumettre au calcul, pour dire, وتفحصه حواله ایتمک
vérifier à l'aide du calcul براسامه‌نک صحّتنی حسابه حواله
Et soumettre une chose au jugement de quelqu'un *T.* بر ایتمک
|| Je vous حکمنه - شیئی بر کمسنه‌نک رأینه حواله ایتمک
prie de lire toute la pièce, je la soumets à votre jugement ویردیکم
کاغدی رأیکزه حواله ایدوب جمله‌سنی قرائته همّت ایلمکزی
Se soumettre à un jugement arbitral مصلحتنی حکمکرک رجا ایدرم
حکم ورأیلرینه حواله ایتمک

Se soumettre aux ordres, à la volonté de quelqu'un *A.* تبعیّت -
سر فرو بی .P اظهار التسلیمیّة - امتثال - انقیاد - اتّباع
سر فرو بردهٔ اطاعت وتسلیمیّت - فرمانبری نمودن - نمودن
|| Il faut se اطاعت ایتمک .T تندادهٔ رضا شدن - شدن
soumettre aux ordres du roi اوامر شاهانه‌یه اطاعت ایتمک
Nous devons nous soumettre aux ordres de la Providence لازمدر
à la volonté de Dieu حکم تقدیره تسلیمیّت واجبهٔ ذمّتدر
ارادهٔ حکمت نمودهٔ ربّانیّه‌یه سر فرو بردهٔ تسلیمیّت اولمق
فریضهٔ ذمّتدر

Se soumettre à quelque chose, à souffrir quelque chose *A.* رضا -
خوشدلی نمودن - تن دادن .P اظهار الطوع والرضا - مطاوعة
|| Je me soumets à payer راضی اولمق .T رضا داده شدن -
ce qu'on voudra دیلدکلری بهایی ادا ایلمکه راضی یم Je
me soumets à tout ce qu'il vous plaira, en cas que cela soit فلان
شئ اولدیغی حالده دلخواهک نه کونه ایسه اول وجهله
عمل وحرکته راضی یم

Soumis. *A.* تابع - مطیع - محکوم - منقاد .P فرمانبر - سر
- تنداده .P طابع - راضی .A اطاعتلو .T حکم کش - فرو
رضالو .T خوشدلی نموده - رضا داده

SOUMISSION. Disposition à obéir *A.* تبعیّت - متابعت -
|| Il a tou- اطاعت .T سرفرو بی - فرمانبری .P اطاعت
jours eu une grande soumission pour ses supérieurs رؤساسنه دائما
Il a toujours été d'une grande sou- اطاعت تامّه‌سی وار ایدی
mission pour ses parens والدینه اطاعتی دائما درجهٔ کمالده
Il se tient dans la soumission où il doit être واجبهٔ حالی ایدی
مقام اطاعتده مداوم وبر - اولان تبعیّت واطاعتده مداومدر
Demeurer dans la soumission دائرهٔ اطاعتده مداومت قرار در
Avoir une grande soumission d'esprit pour les choses de ایتمک
la foi امور دینده رعایت قاعدهٔ اطاعت تامّه ایتمک La
soumission à la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانیّه‌یه اطاعت
J'ai été très-content de sa soumission اظهار ایلدیکی وتسلیمیّت
تبعیّت واطاعتدن بغایت خشنود اولدم

Soumissions, se dit au pluriel, des démonstrations respectueuses
dont un inférieur use à l'égard d'un supérieur, pour apaiser son
indignation *A.* استرحام بالتواضع .P نیازمندئ مسکنت آمیز
T. متواضعانه یلوارمه || Le roi reçut ses soumissions avec bonté
عرض ایلدیکی استرحام متواضعانه نزد همایونده رهین
قبول اولمشدر

On dit en termes de Pratique, Faire sa soumission au greffe,
pour dire, comparaître au greffe, et y faire sa déclaration que l'on
entre dans les engagemens prescrits par le jugement کاتب شرع
محضرنده اقرار طوع ورضا ایتمک

Et en termes dn Finance, Faire sa soumission, pour dire, offrir
de payer une certaine somme. V. Soumissionner.

SOUMISSIONNAIRE. Qui fait sa soumission de fournir, de payer,
etc. *A.* راضی بالادا .P متعهّد - رضانموده - در عهده ساز .T
|| Il y a plusieurs soumission- اوزرینه آلمش - قائل اولمش
naires pour cette entreprise, on ne sait à qui elle sera adjugée بو
خدمتک اداسنه وافر کسان راضی اولور کیمه حواله
اولنه‌جغی معلوم دکلدر

SOUMISSIONNER. Faire sa soumission pour fournir, pour payer
à tel prix *A.* عرض الرضا - تعهّد .P رضا نمودن - در عهده
|| Soumissionner un اوزرینه آلمق - قائل اولمق .T کردن
marché تعهّد ایتمک - بر بازارلغی در عهده ایتمک Sou-

missionner un bâtiment qui est à vendre صاتيلق اولان بر ملككڭ ثمننى ادا ايلمكه عرض - ثمننى ادا ايلمكى تعهد ايتمك رضا ايتمك

SOUPAPE. Sorte de languette qui se lève dans une pompe pour donner passage à l'eau, et qui se referme pour empêcher que l'eau ne rentre *A.* سداد الدالية *T.* طولمبه‌نڭ طاپه‌سى

Il se dit aussi d'un tampon qui sert, dans un réservoir, pour boucher le trou par lequel l'eau peut aller dans les canaux *A.* سداد الحوض *T.* حوضڭ طاپه‌سى || Il faut lever la soupape pour faire aller les jets d'eau فسقيه‌نڭ صوينى اويناتمق ايچون حوضڭ طاپه‌سنى رفع ايتملو در

SOUPÇON. Opinion, croyance désavantageuse, accompagnée de doute *A.* سوء الظن pl. سيئة ظنون - ريبة *P.* گمان بد *T.* فنا صانى || Soupçon injuste سوء ظن نا حق - سوء ظن نا mal fondé سوء ظن واهى - téméraire سوء ظن بى تأمل صواب - سوء ظن بى اساس J'ai un léger, un violent, un grand soupçon que... خفيف يا قوى يا عظيم بر سوء ظنم وار در كه C'est un esprit, un coeur rempli de soupçons سوء ظنى غالب - هر ماده‌ده سوء ظن ايدر - سوء ظن ايله مجبول - بر آدمدر Prendre du soupçon سوء ظنه ذاهب اولمق Donner du soupçon بر آدمدر - سوء ظنه سر رشته ويرمك - سوء ظنه سبب ويرمك Détruire un soupçon دفع سوء ظن - سوء ظنى موجب اولمق بر سوء ظنى ازاله قلمق - ايتمك J'ai quelque soupçon de sa fidélité - فلانڭ صداقتى خصوصنده سوء ظنم وار در صداقتنده شبهه‌م وار در Un coeur exempt de soupçon سوء ظندن برئ قلب صاف Une conduite exempte de soupçon سوء ظندن برئ سلوك وحركت

Il se dit aussi d'une simple conjecture, d'une simple opinion que l'on a de quelque chose *A.* وهم pl. اوهام - وسوسة pl. وساوس - ظن - ظنون *P.* سگالش *T.* صانى || Ce n'est pas une certitude, c'est un soupçon حقيقت حال دگلدر انجق بر وهمدر J'ai quelque soupçon que c'est lui ظن ايدرمكه فلاندر -

Il se dit aussi d'une apparence légère *A.* وسوسة || Cette femme a un soupçon de rouge بو خاتونده كلگونه وسوسه‌سى وار در Il y a quelque soupçon de peste وبا وسوسه‌سى وار در

SOUPÇONNER. Avoir une croyance désavantageuse, accompagnée de doute *A.* تظنى بالسوء - استرابة - ذهاب الى السوء *P.* گمان بد بردن *T.* فنا صانى‌يه وارمق - سوء ظن ايتمك - سوء ظنه دوشمك - ظنه وارمق || Soupçonner un homme d'une trahison فلان كشى حقنده استرابهٔ خيانت ايتمك - خيانت فلانڭ حقنده سوء ظنى ايتمك On le soupçonne d'hérésie فلان كشى رفض ايله مظنوندر - رفض سوء ظنى وار در On soupçonne cette dévotion d'hypocrisie مشهود اولان تعبد وديانتده ريا سوء ظنى وار در Soupçonner sans fondement بلا سبب سوء ظن ايتمك - ظنه وارمق بيوجه سوء ظن ايتمك - ظنه وارمق

Et avoir une simple conjecture touchant quelque chose que ce soit *A.* ظن - تظنى - توهم - وسوسة *P.* گمانيدن *T.* صانمق || Je soupçonne que cela peut être بو يله اولمق احتمالى اولديغنى ظن ايدرم Je ne suis pas assuré de cela, mais je le soupçonne بو يله اولديغنى حقيقة بيلمم انجق انجق بو يله اولديغنه وهمم وار در - وسوسه‌م وار در

On dit, Vous ne soupçonnez pas ce que c'est que ce caractère-là, pour dire, vous n'en avez pas une idée juste بو مزاج نه مقوله مزاج ايدوكى عقله صيغه‌جق شئ دگلدر

SOUPÇONNÉ. *A.* مظنون - مستراب *P.* گمانيده - جاى سوء ظن *T.* حقنده سوء ظن اولنمش

SOUPÇONNEUX. Enclin à soupçonner *A.* وهام - موسوس - كثير الوسوسة *P.* پر گمان - وسوسه‌ناك *T.* وسوسه‌سى چوق - سوء ظنه مبتلا || Il est défiant et soupçonneux وسوسه‌سى غالب ووسوسه‌سى غالب بر آدمدر

SOUPE. Potage composé de bouillon, que l'on sert au commencement d'un repas *A.* مرق *P.* شوربا - شوروا *T.* چوربا || Soupe aux navets, aux choux شلغم ولحنه چورباسى

Soupe, se dit aussi d'une tranche de pain coupée fort mince *A.* ثريد *P.* ترِيد - ترِيت *T.* ترِيد || Mettez deux ou trois soupes dans ce bouillon بو اَت صويى ايچنه ايكى اوچ پارچه ترِيد قو - On dit proverb. Ivre comme une soupe, pour dire, fort ivre سرخوشلقدن تريد اولمش

SOUPENTE. Larges courroies cousues l'une sur l'autre, et servant à soutenir le corps d'une voiture *A.* عرافيص العجلة *T.* عربه‌نڭ قايش باغلرى

SOUPER. Prendre le repas du soir *A.* تعشى *P.* طعام شام خوردن *T.* اخشام طعامى ايمك - اخشام طعامنى ايتمك || Il ne soupe jamais ابدا اخشام طعامى ايتمز

SOUPER. Le repas du soir *A.* عشاء pl. اعشية *P.* طعام شام - شام *T.* اخشام طعامى || Souper délicat نفيس اخشام

طعامی

Après-souper. Le temps qui s'écoule depuis le souper jusqu'à ce qu'on aille se coucher *A.* بعد العشاء *P.* پس از شام *T.* اخشام طعامندنصکره

SOUPESER. Lever un fardeau avec la main, pour juger à peu près combien il pèse *A.* رزن *P.* بر گرایستن *T.* ال طارتیسیله ال ایله طارتمق - یوقلمق || Vous croyez que cela n'est pas lourd, soupesez-le un peu pour en juger بو شئ آغر اولمدیغنی ظن ایدرسکز ال طارتیسیله آزهجق یوقلسهکز آکلرسکز

SOUPEUR. Celui dont le repas principal est de souper *A.* متعشّی *P.* شامخوار *T.* اخشام طعامی ایدن

SOUPIÈRE. Vase dans lequel on sert la soupe *A.* قعب pl. قعاب - کأس المرق pl. کئوس المرق *P.* کاسهٔ شوربا *T.* چوربا کاسهسی - چوربا طاسی

SOUPIR. Respiration plus forte qu'à l'ordinaire, causée souvent par quelque passion *A.* آه - اوّه - زفیر - زفرة *P.* آه *T.* اوه - آه || Long soupir آه مدید ardent, کوکس کچورمه - اوف - آه رقت آمیز tendre آه جگر سوز وآه عاشقانه amoureux La douleur s'exhale par les soupirs غصّهٔ دل آه ایله مندفع اولور Cette femme est l'objet de ses soupirs بو خاتون فلانک آماج سهام آه وواهیدر

Dernier soupir. Le dernier moment de la vie *A.* نفس آخر *P.* صوک نفس *T.* نفس واپسین - دم واپسین || J'aurai de la reconnaissance jusqu'au dernier soupir نفس آخره قدر الی آخر العمر - متشکر لطف واحسانکز اولهجغم درکار در - شکر گذار لطف وکرمکز اولهجغم - Rendre le dernier soupir *A.* تسلیم النفس الآخر *P.* تسلیم دم واپسین کردن *T.* صوک نفسی تسلیم ایتمک

SOUPIRAIL. Ouverture que l'on fait pour donner de l'air à un lieu souterrain *A.* منفس pl. منافس *P.* بادغر - بادگیر *T.* بر منفس آچمق || Faire un soupirail یل باجهسی

SOUPIRANT. Amant *A.* اوّاه - عاشق *P.* اهزن *T.* عاشق || Elle a beaucoup de soupirans فلان آه ایدیجی عاشق محبوبهنک عاشق آهزنی چوقدر

SOUPIRER. Pousser des soupirs *A.* تأوّه - تأهّد - ازدفار *P.* آه زدن - کشیدن *T.* آه ایتمک - کوکس کچورمک || Soupirer de douleur, d'amour شدّت درد ووجع وغلبهٔ عشق وهوا تقریبیله آه ایتمک Soupirer du fond du coeur درون دلدن آه ایتمک Pleurer et soupirer - تبکی وتأوّه ایتمک لا ینقطع آه ایتمک Soupirer sans cesse آه وانین ایتمک - On dit, Soupirer pour une femme, pour dire, en être amoureux فلان محبوبهنک عشقیله آه ایتمک - آشفتهسی اولمق

On dit d'un avare, qu'il ne soupire que pour les richesses انجق دردی انجق مال - سودای مال ایله گرفتار درد وآهدر وثروتدر

Soupirer après. Désirer ardemment *A.* تأوّه من الحسرة - *P.* تحسّر *T.* آه حسرت کشیدن *P.* آه ایتمک - اوزلیوب - بر - شیئک حسرتنی چکمک || Il y a long-temps qu'il soupirait après cette charge چوقدنبرو بو منصبی اوزلیوب آه ایدر بو منصبک حسرتنی چکر ایدی - ایدی

SOUPLE. Maniable, qui se plie aisément sans se rompre *A.* اشتد *P.* نرم *T.* یومشغرق || Voilà du cuivre fort souple مارن غایة الغایه مارن بر باقر در

Il se dit aussi des personnes et de certains animaux *A.* مشلشل - خفیف البدن - سریع العطف *P.* جست وچالاک *T.* چاپک اکیلور بوکیلور || Il faut qu'il soit bien souple pour faire tous les tours qu'il fait بو مقوله اویونلری اجرا ایچون بغایت خفیف البدن اولملو در Ce bateleur a le corps bien souple بو مشعبذک خفت بدنی چوقدر

Figur. Docile, complaisant *A.* لیّن الجانب - سهل العطف *P.* ملایم مشرب - اویصال - یواش خویلو *T.* نرمخو || Pour réussir à la Cour, il faut être souple سرای همایون خدمتنده موفق اولمق لیّن الجانب اولمغه توقف ایدر Il a ruiné sa fortune, faute d'avoir été assez souple کرکی کبی سهل العطف اولمدیغنه بناءً حالی خراب اولمشدر

SOUPLEMENT. Avec souplesse, avec adresse *A.* بخفة البدن *P.* چالاکی *T.* چاپک اکیلوب بوکیلدرک

SOUPLESSE. Flexibilité de corps *A.* سرعة - خفة البدن *P.* الانعطاف *T.* چالاکی - اکیلوب بوکلمکه چاپکلک || Il a une souplesse de corps admirable خفت بدنی موجب استغراب اولدجق شیئدر

Figur. Docilité, complaisance *A.* سهولة - ملاینة الطبع *P.* الانعطاف *T.* نرمخویی - اویصاللق - یواش خویلولق || Avoir de la souplesse dans les affaires, dans le commerce du monde رؤیت اموره وخلق ایله اختلاط ومعاشرت خصوصنده ملاینت طبع ایله عامل اولمق

On appelle aussi Tours de souplesse, ou Souplesses, des moyens adroits et artificieux dont on se sert pour arriver à ses fins *A.* pl. لطايف الحيل || Ce n'est que par des tours de souplesse qu'il est parvenu à ses fins انجق اعمال لطايف الحيل ايدرك نايل مرام اوله بيلدی

SOURCE. L'eau qui commence à sortir de terre en certain endroit *A.* ماء نابع pl. مياه نابعة *P.* آب زهنده *T.* پيكاردن چيقان صو ou l'endroit d'où l'eau sort *A.* منبع pl. منابع — ينبوع pl. ينابيع — ماء || Source claire كوز — پيكار *T.* زهاب — زه *P.* عيون pl. عين Source qui ne tarit jamais ينبوع عديم النفاد نابع صاف Ce ruisseau ne provient pas des pluies, c'est une eau de source بو ايرمق مياه امطاردن حاصل اولميوب منبعدن جاريدر Cette rivière est navigable dès sa source بو نهر تا منبعندنبرو سير سفاينه صالحدر Les sources du Nil ينابيع نهر نيل Détourner une source منبع مايى اخر يره صرف ايتدرمك — Figur. || Cette province est la source des bons vins بو مملكت اعلا بادهنك منبعيدر Le Pérou est une source inépuisable de richesses فلان مملكت ينبوع بى نفاد مال وثروتدر

Il signifie aussi figur. l'origine, l'endroit d'où une chose procède *A.* منشاء — منشاء اصلى — مبداء *P.* سر *T.* اصل — آنا || La source de tous les biens منشاء كافة الحسنات Le péché originel est la source de tous nos maux زلّهٔ قديمهٔ ابو البشر مبداء كافّهٔ آلام بنى آدمدر Cette humeur mélancolique est la source de vos maladies بو مزاج سوداوى مبتلا اولديغڭ علل واسقامڭ منشاسيدر Il sait toujours de bonnes nouvelles, il est à la source منشاء اموروده بولنمغين دائما اخبار صحيحهيه واقفدر Il puise à la source منشاء اصليدن استنباط احوال ايدر Il ne s'arrête ni aux versions ni aux commentaires, il va droit aux sources ترجمهلره وشرحلره اعتبار ايتميوب مبادئ اصليهيه مراجعت ايله استكناه ايدر

Sources, au pluriel, ne se dit qu'en parlant d'étude *A.* pl. اصول — مبادى || Étudier dans les sources مبادى واصولى مطالعه ايتمك

SOURCIER. Celui qui prétend avoir des moyens particuliers pour découvrir des sources *A.* مستنبط الينابيع — مستخرج الينابيع *P.* زهاب يابنده *T.* يرى قازيوب پيكار بولجى

SOURCIL. Le poil qui est en forme d'arc au dessus de l'oeil *A.* حاجب — حاجبان pl. حواجب *P.* ابرو — ابروان *T.* قاش || Sourcil noir ابروى سياه Hausser les sourcils اشالهٔ قاشى يوقارى قالدرمق — حاجب ايتمك

On dit, Se faire les sourcils, pour dire, les accommoder, les ajuster *A.* تزجيج — تزجيج الحاجبان *P.* ابرو پرداختن *T.* قاشى دوزلمك

Et figur. Froncer le sourcil, pour dire, montrer sur son visage de la mauvaise humeur *A.* تقطيب الجبهة *P.* چين جبين نمودن *T.* يوز قاش بورشدرمق

SOURCILLER. Remuer le sourcil *A.* تحريك الحاجب *P.* ابرو جنبانيدن *T.* قاش اويناتمق || Écouter une harangue sans sourciller موعظهيى قاش اويناتميهرق ديكلمك

On dit, Sans sourciller, pour dire, ne pas laisser paraître sur son visage aucune marque d'altération *A.* بلا اظهار التعبّس *P.* بى ترش رويى *T.* يوز اكشتميدرك || Il a écouté cette mauvaise nouvelle sans sourciller بو موحش خبرى اظهار تعبّس ايتميهرك ديكلدى

SOURCILLEUX. Haut, élevé. Il ne se dit qu'au figuré. *A.* شامخ — شاهق *P.* بلند *T.* يوكسك Il ne se dit guère que dans ces phrases, Monts sourcilleux جبال شاهقه rochers صخور شامخه

SOURD. Qui ne peut ouïr *A.* اصمّ pl. صمّان *P.* كر — شوا *T.* صاغر || Cette maladie l'a rendu sourd d'une oreille بو علت بر قولاغنه ايراث صمم ايتمشدر Sourd de nature مادر زاد اصمّ — كر — اصمّ وابكمدر Il est sourd et muet آنادن طوغمه صاغر هم صاغر هم دلسز در — وبيزباندر

On dit figur., qu'un homme est sourd aux prières, aux cris, aux raisons, etc., pour dire, qu'il est inexorable aux prières, etc. اصوات متضرّعين وفرياد دادخواهان ومظلومين وسرد اولنان دلايل وبراهينده مسدود السامعه در

On dit, Faire le sourd, Faire la sourde oreille, pour dire, ne vouloir pas entendre à quelque proposition *A.* تصامم *P.* شوايى نمودن *T.* صاغرلق كوسترمك — صاغرلق ياپمق || Quand on lui parle de cela, il fait la sourde oreille فلانه بو مادّهيه دائر كلام سويلندكچه تصامم ايدر

Sourd, se dit aussi de certaines choses, pour marquer qu'elles ne retentissent pas autant qu'elles devraient *A.* ناقص الصدا *P.* كم آواز *T.* آز يانقولر || Cette église est sourde بو كليسا ناقص الصدا در

On appelle Bruit sourd, un bruit qui n'est pas éclatant *A.* صوت مهموس — صوت خفىّ *P.* آواز پنهان *T.* كيزلو سس

|| Il sort un bruit sourd de cette caverne بو مغاره‌نڭ ایچندن بر صوت خفی چیقار

On dit figur. Il court un bruit sourd, pour dire, qu'on se dit à l'oreille une nouvelle qui n'est pas encore publique *A.* مهامسة *P.* فس فس *T.* فسلدی

On appelle Douleur sourde, une douleur interne qui n'est pas aiguë *A.* وجع خفی *P.* درد نهانی *T.* کیزلو صیزی

Et sourdes pratiques, sourdes menées, des pratiques cachées, secrètes *A.* pl. حیل مکنونة ـ تصنعات خفیّة *P.* دسیسه کاری ـ سر پوشیده *T.* ال آلتنده حیله‌لر ـ باشی اورتیلو حیله‌لر

Et lanterne sourde, une lanterne faite de manière que celui qui la porte voit sans être vu *T.* خرسز فنری

En termes de joaillier, Une pierre sourde, se dit d'une pierre qui a quelque chose d'obscur, de brouillé *T.* طمانلو طاش

SOURDAUD. Celui qui entend avec peine *A.* ثقیل الاذن *P.* گرانگوش *T.* قولاغی آغر

SOURDEMENT. D'une manière sourde, qui fait peu de bruit *A.* بصوت الخفی *P.* بصدای نهانی *T.* کیزلو سس ایله || Le tonnerre grondait sourdement رعد صوت خفی ایله کورلر ایدی

Figur. D'une manière secrète *A.* خفیا ـ مکتوما *P.* نهانی *T.* کیزلوجه ـ بر وجه خفی || Il a fait cela sourdement شونی خفیا ایتدی || Négocier sourdement une affaire بر مصلحتی بر وجه خفی مذاکره ایتمک

SOURDINE. Ce qui se met à certains instrumens de musique, pour en affaiblir le son *A.* آلة التنزیل الصوت *P.* آلت پستساز صدا *T.* سسی پست ایدر آلت || Il faut mettre une sourdine dans cette trompette بو طرامپته‌یه صدایی تنزیل ایدر بر آلت وضع ایتملو در

Dans une montre à répétition, on appelle Sourdine, un ressort qui, étant poussé, retient le marteau, et l'empêche de frapper *A.* آلة التوقیف المدقة الساعة *T.* ساعتڭ طوقماغنی آلیقویجق آلت

À la Sourdine, signifie, avec peu de bruit *A.* بلا صیت *P.* بی آواز وصدا *T.* سسسزجه || Les ennemis ont délogé à la sourdine دشمن عسکری بلا صیت وصدا تبدیل مکان ایلدی || Négocier une affaire à la sourdine سسسزجه مذاکرهٔ مصلحت ایتمک

SOURDRE. Sortir de terre, jaillir. Il ne se dit que des eaux *A.* انفجار ـ تنبّع ـ نبوع *P.* زهیدن *T.* صو قینایوب ییردن چیقمق || C'est un pays fort aquatique, l'eau y sourd partout کثیر المیاه بر مملکتدر هر طرفنده صو تنبّع ایدر

SOURICEAU. Le petit d'une souris *A.* جرو الفارة *P.* موشچه *T.* صچان یاوریسی

SOURICIÈRE. Piége pour prendre des souris *A.* فخ الفارة *P.* دام موشگیر *T.* صچان قپانی || Tendre une souricière بر صچان قپانی قورمق

SOURIRE. Rire sans éclater *A.* تبسّم *P.* لب خنده کردن ـ نیم خند کردن ـ شکر خند کردن *T.* آهسته‌جه کولمك || Sourire obligemment بالملاطفه تبسّم ایتمك || Il ne répondit rien, mais il se mit à sourire اصلا جواب ویرمیوب همان تبسّم ایلدی

Sourire à quelqu'un, se dit pour marquer de l'estime, de la complaisance, de l'affection pour quelqu'un *A.* اظهار البشر والبشارة *P.* روی خندان نمودن *T.* سونج چهره‌سی کوسترمك || Cette dame lui souriait بو خاتون فلانه اظهار بشر وبشارت ایدر ایدی

Sourire. Présenter un aspect agréable, des idées riantes *A.* تبشیر بالیسر والخیر *P.* روی خوشی نمودن *T.* خیرلو کورنمك || Cette affaire lui souriait beaucoup بو مصلحت کندویه تبشیر یسر وخیر ایدر ایدی || Ce lieu me sourit, je suis tenté d'y bâtir بو عرصه بکا خیرلو بر یر کورینور اوزرنده بنا یاپمغه استك کلیور

SOURIRE, ou SOURIS. Action de sourire *A.* تبسّم *P.* لب خنده ـ نیم خند ـ شکر خند *T.* آهسته‌جه کولمه || Sourire agréable, malin, moqueur تبسّم لطیف یا خباثتنما یا استهزا آمیز || fin, spirituel تبسّم نزاکت آمیز

SOURIS. Animal plus petit que le rat, qui se retire dans les trous des maisons, et qui mange les grains, etc. *A.* فار ـ فارة pl. فؤر pl. فئران *P.* موش ـ موش خرد *T.* صچان ـ فاره || Les souris rongent les papiers صچان کاغدی یر || فندق صچانی

On appelle Couleur gris de souris, un gris argenté *T.* صچان تویی رنکی

Souris, se dit aussi d'un clignotement fréquent de la paupière. V. Clignotement.

SURNOIS. Morne, qui cache ce qu'il pense *A.* مبطن *P.* درون پوش *T.* ایچلی آدم

SOUS. Préposition qui marque la situation d'une chose à l'égard d'une autre qui est au-dessus *A.* تحت *P.* زیر *T.* آلت ||

Sous le ciel تحت سماده Les peuples qui sont sous la ligne خط استوا تحتنده متمكّن اولان ملل واقوام On a lâché les écluses, et on a mis toute la campagne sous l'eau بندلرك صولرينى صاليويروب صحرايى سر تا پا صو آلتنده بصدرديلر On dit, Camper sous une ville, sous le canon d'une ville شهرك آلت يانده ياخود شهردن طوب منزلى مسافده كائن بر محلده قونمق - Et être sous le feu d'un bastion جبهه - طابيه‌نك آتشى آلتنده اولمق - On dit, qu'une chose est sous clef, pour dire, qu'elle est dans un lieu fermé à clef فلان شئ آنختر آلتنده در Et qu'elle est sous le scellé, pour dire, qa'elle est renfermée dans un endroit où l'on a mis le scellé مهر آلتنده در

Sous, sert aussi au figuré, pour marquer la subordination, la dépendance زير حكمنده || Il a tant d'hommes sous lui شو قدر زير ادارەسنده نفر وار در Les peuples qui sont sous l'obéissance de ce prince بو پادشاهك تحت حكومتنده اولان ملل واقوام Combattre sous les drapeaux d'un prince فلان پادشاهك بيراغى آلتنده جنك ايتمك Ceux qui ont vécu sous la loi de Moïse شريعت موسويه تحتنده كچنمش اولان ملل Un mineur qui est sous la tutelle de son oncle عموجه‌سنك تحت ولايتنده اولان صغير

On dit aussi, qu'un régiment, que des soldats sont sous les armes, quand ils sont rangés en haie ou en bataille avec leurs armes فلان آلايك عسكرى ياخود عسكرى نفراتى حامل سلاح اولدرق صف بسته در

Sous, se joint aussi à beaucoup de mots, pour signifier, ce qui est sous quelqu'un, sous quelque chose. Ainsi on dit, Sous-aide معين ثانى - معين يماغى Sous-doyen ايكنجى باش اسكى Sous-gouverneur ايكنجى والى - عاقب والى

Sous, sert aussi à marquer le temps A. فى زمان - فى اوان - فى ايام P. در هنگام - در وقت T. وقتنده - كوننده || Il vivait sous le règne d'un tel roi فلان پادشاهك زمان سلطنتنده حياتده ايدى Sous le ministère d'un tel فلان وكيل دولتك ايام ادارەسنده

On dit, Sous peu, pour dire, dans peu de temps A. قريباً - عن قريب P. در نزديكى T. يقينده || Je ferai cela sous peu بونى قريباً ايده‌جكم - On dit aussi, Sous quelques jours بر قاچ كون ظرفنده

Sous, s'emploie aussi en plusieurs phrases figurées || Sous prétexte de charité عشق الهى بهانه‌سيله Sous le voile de la dévotion زير پردۀ تعبّد وديانتده - صورت ديانتده Sous couleur de lui rendre service اظهار صورت خدمت ايدرك

On dit, Passer une chose sous silence, pour dire, n'en parler point بر شيئى مسكوت عنه براقمق - Et faire une chose sous main بر شيئى ال آلتنده ايتمك

On dit aussi, Dire une chose sous le sceau de la confession, pour dire, en grande confidence بر سرّى امانة الله اولەرق بر كمسنه‌يه سويلمك

Sous, signifie aussi, moyennant A. بِ P. بَ T. ايله || Sous telle et telle condition A. بهذا الشرط P. بشرط آنكه T. فلان وفلان شرط ايله

On dit, Sous peine de, pour dire, qu'on encourra une peine A. بهذا الانذار || Cela est défendu sous peine de la vie, sous peine de bannissement perpétuel فلان شئ قتل وياخود نفى مؤبّد انذاريله منع اولندى

SOUS-AFFERMER, ou SOUS-FERMER. Donner à sous-ferme A. التزام عن يد ou prendre à sous-ferme A. الزام بعد الالتزام || Le fermier général lui a sous-fermé une partie des terres qu'il avait prises à ferme ملتزم كبير التزام ايلديكى املاكك بر مقدارينى فلانه الزام ايلدى

SOUS-BAIL. Bail que le preneur fait à un autre d'une partie de ce qui lui a été donné à ferme T. باش ملتزم الندن مستأجر اولنلره ويريلان التزام تمسكى || Il est aisé de voir combien le fermier a gagné par les sous-baux qu'il a faits باش ملتزم نقدر فائده‌مند اولديغى آنك الندن التزام ايدنلره ويرديكى التزام تمسكاتندن معلوم اولور

SOUSCRIPTEUR. Celui qui souscrit pour quelque entreprise A. واضع الامضاء التعهّد لتحصيل شئ ما || Les souscripteurs de ce journal اشبو تقويم وقايعك ايدنمسيچون وضع امضاى تعهّد ايتمش اولنلر

SOUSCRIPTION. Signature qu'on fait au-dessous d'un acte pour l'approuver A. امضا

En termes de société, il signifie, la soumission par écrit que font les associés de fournir une certaine somme pour quelque entreprise A. وضع الامضاء التعهّد اعانةً لحصول الامر || On a déjà pour cent mille écus de souscription فلان شيئك حصولنه

اعانهٔ تعهّدى حاوى وضع اولنان امضالر شمديه دكين يوز بيك غروش ايچوندر || On imprime ce livre par souscription بوكتابك طبع وتمثيلى مادّه‌سى مصارفنه اعانهٔ وضع امضاى تعهّد ايدنلرك اقچه‌سيله حصولپذير اولور

SOUSCRIRE. Écrire son nom au bas d'un acte pour l'approuver *A.* وضع الامضا *P.* امضا گشيدن *T.* امضا قومق || Tels et tels ont souscrit ce contrat مقاوله سندنده فلان وفلان كمسنه‌لر مقاوله سندينى فلان وفلان كشى ـ وضع امضا ايتمشلر در امضا ايلديلر

Souscrire à... signifie, consentir, approuver ce qu'un autre dit *A.* قبول *P.* پذيرفتن *T.* قبوللمق ـ قبول ايتمك || Je souscris à tout ce que vous dites هر ديديككز كلامى قبول ايدرم ـ هر ديديككز كلام مقبولمدر

Souscrire, signifie en termes de librairie, donner de l'argent d'avance, ou s'engager d'en donner pour l'édition d'un livre *A.* وضع الامضاء التعهّد اعانهٔ لطبع الكتاب || Ceux qui souscrivent payent moins cher que ceux qui attendent que l'ouvrage soit publié بر كتابك طبع وتمثيلنه اعانهٔ وضع امضاى تعهّد ايدنلر اول كتابك بصيلوب طاغلمسنى بكليانلردن دون بها ايله ثمننى ادا ايدرلر

SOUS-DÉLÉGUER. V. Subdéléguer.

SOUS-DIACONAT. Celui des ordres sacrés qui est au-dessous du diaconat *A.* ملازمة الطريقة الشمّاسيّة

SOUS-DIACRE. Celui qui est promu au sous-diaconat *A.* عاقب ملازم الشمّاس ـ الشمّاس

SOUS-ENTENDRE. Il se dit lorsqu'en parlant on veut faire entendre une chose qu'on n'exprime point *A.* ضمناً ـ ضمنا اشعار افادهٔ *P.* بيان كردن *T.* بر وجه ضمنى ضمنى اولەرق بيلدرمك || Quand je vous ai dit cela, j'ai sous-entendu que... بو كلامى سكا سويلدكمده ضمناً شونى اشعار ايلدمكه

On dit aussi, qu'une chose se sous-entend *A.* ضمناً منفهم || C'est une clause, une condition qui se sous-entend toujours هر حالده ضمناً منفهم اولور بر شرطدر

En termes de Grammaire, il se dit de certains mots qu'on n'exprime pas, et qu'on supplée toujours *A.* لفظ مقدّر

Sous-entendu. *A.* ضمناً منفهم ـ ضمنا مستفاد ـ On le fait aussi substantif. V. Sous-Entente.

SOUS-ENTENTE. Ce qui est sous-entendu artificieusement par celui qui parle *A.* مرام ضمنى ـ مراد ضمنى *P.* مرام پنهان *T.* كيزلو مراد || Il ne parle jamais qu'il n'y ait quelque sous-entente à ce qu'il dit هر ديديكى كلامده دائما بر مرام ضمنى وار در || Il y a quelque sous-entente à cela بونده بر مرام ضمنى وار در

SOUS-FERME. V. Sous-bail.

SOUS-FERMER. V. Sous-Affermer.

SOUS-FERMIER. Celui qui prend des biens à sous-ferme *A.* ملتزم عن يد الملتزم *T.* ملتزم الندن التزام آلان

SOUS-LOCATAIRE. Celui qui loue une portion d'une maison, et qui la tient du principal locataire *A.* مستأجر عن يد المستأجر *P.* كرايه گيرنده از دست كراشدار بكرايه *T.* كراجينك كراجيسى

SOUS-LOUER. Louer une partie d'une maison dont on est locataire *A.* ايجار القطعة من بيت المستكرا *P.* قطعهٔ از خانهٔ بكراش گرفته‌را بكرايه دادن *T.* بر كرالنمش خانه‌نك قطعه‌سنى كرايه ويرمك

SOUSSIGNER. Mettre son nom au bas d'un acte *A.* وضع الاسم فى ذيل الحجّة ـ وضع الامضا *P.* نام خود زير ورقه كسى امضا كشيدن ـ نهادن *T.* بر كمسنه بر سندك آشاغيسنده امضاسنى قويمق ـ آدينى قويمق || Il faut avoir soin de soussigner, pour que l'acte soit valable بر سند معمول به اولمق ايچون امضاسنه اهتمام ايتملو در

Soussigné. *A.* ممضى ـ واضع الامضا || Je soussigné reconnais... بن كه ذيل صحيفه‌ده واضع الامضايم اقرار ايدرمكه || Nous soussignés sommes convenus... بز كه ذيل صحيفه‌ده واضع الامضايز شو وجهله بينمزده مقاوله ايده‌رز كه || Par devant les notaires soussignés زيرده ممضى كتّاب شرع محضرنده

SOUSTRACTION. Action de soustraire *A.* سرقت *P.* دزدى *T.* چالمه || Soustraction de papiers سرقت اوراق || Accusé de soustraction d'effets اشيا سرقتى تهمتيله متهوم

En termes d'Arithmétique, il se dit de l'opération par laquelle on ôte un nombre d'un autre nombre *A.* فنّ الافراز

SOUSTRAIRE. Ôter, enlever frauduleusement une chose de l'endroit où elle devrait être *A.* استراق ـ اختلاس ـ سرقهٔ *P.* دزديدن ـ بحيله‌كارى ربودن *T.* چالمق ـ بر تقريب قاپمق ـ اوغربلين قاپمق || Il a soustrait de mon sac les pièces les plus importantes طوربه‌نك ايچندن اوراقمك اهمّ والزمنى بر تقريب قاپدى ـ استراق ايلدى || Il a soustrait des effets

considérables de la succession تركهدن كليتلو اموال واشيا استراق ايلدى

On dit, Soustraire les alimens à un malade, pour dire, lui retrancher quelque chose de sa nourriture A. تقليل الغدا P. خوراكرا كم كردن T. ييهجكى اكسلتمك

Et soustraire des sujets à l'obéissance de leur prince, pour dire, les faire révolter A. اخراج من دائرة الاطاعة P. از دائرهٔ فرمانبرى بيرون كردانيدن T. اطاعتدن چيقارمق

Et se soustraire de la puissance paternelle A. خروج من حكومة الاب P. از حكومت پدر بيرون شدن T. پدر حكومتندن چيقمق

On dit aussi, Se soustraire à la tyrannie, pour dire, s'en délivrer ايادئ جبّاراندن خلاص بولق

Et se soustraire au châtiment گرفتار عقوبت اولمقدن خلاص بولمق

SOUSTRAIRE. T. d'Arithm. Ôter un nombre d'un autre nombre A. افراز.

SOUTE. Somme qui se doit payer par l'un des copartageans pour rendre les lots du partage égaux en valeur A. فضلة عن حصّة المفروضة P. زيادهٔ وايهٔ كسى T. پايك آرتوغى || Il a payé une telle somme pour soute de partage à son cohéritier كندو حصّهٔ مفروضهسنك فضلهسنى همواريثى حصّهسنه محسوباً ادا ايلدى

Il se dit aussi du paiement fait pour demeurer quitte d'un reste de compte A. اداء البقيّة الحساب || Il a payé dix mille francs pour soute de compte بقيّة الحساب اولمق اوزره اون بيك غروش ادا ايلدى

Soute, en termes de Marine, se dit des retranchemens faits dans le plus bas étage d'un vaisseau, et qui servent de magasins A. نبر pl. انبار T. انبار || Soute aux poudres, au biscuit بارود وپكسماد انبارى

SOUTENABLE. Qui se peut soutenir par de bonnes raisons A. ممكن الاثباة ـ قابل التأييد P. ثبوت پذيرفتنى T. اثبات اولنه بيلهجك ـ تأييد اولنه بيلهجك || Cette opinion n'est pas soutenable بو رأى ممكن التأييد دكلدر || Il a fait une procédure qui n'est pas soutenable ايتديكى دعوا قابل اثبات دكلدر

Il signifie aussi, qui se peut endurer, supporter A. ممكن ممكن الاستطاعة ـ التحمّل P. تاب آوردنى ـ تحمّلپذير T. چكيله بيلهجك ـ چكيلور || Ce genre de vie n'est pas soutenable تحمّل ـ بو مقوله عيش وزندگانى ممكن التحمّل دكلدر ايدهجك شئ دكلدر

On dit aussi d'un poste où des gens de guerre ne peuvent pas se défendre, que c'est un poste qui n'est pas soutenable ممكن المحافظه اولهجق موقف عسكر دكلدر

SOUTENANT. Celui qui soutient une thèse, qui répond à une dispute publique A. مؤيّد المسئلة العلميّة || Le soutenant a bien répondu فلان مسئلهٔ علميّهنك تأييدينه ابتدار ايدن كشى كوزل جواب ويردى

SOUTENEMENT. T. de Maçonn. Appui, soutien A. مدار الاستحكام ـ وسيلة الارداء P. پشتوان T. خطل || Mettre un pilier pour servir de soutenement à un mur ديواره مدار استحكام اولهجق بر ديرك وضع ايتمك V. aussi Soutien.

Il signifie en termes de Pratique, les raisons que l'on donne par écrit, pour soutenir les articles d'un compte T. صحّت حسابك تأييدينه وسيله اولهجق علل واسباب || Sa partie a fourni de débats, et il a fourni de ses soutenemens خصمى حسابك صحّتنى معارضهيه مبادرت ايلدكده كندوسى تأييدينه وسيله اولهجق علل واسبابى عرض ايلدى

SOUTENIR. Appuyer, supporter une chose A. اتكاء ـ ارداء ـ اعماد P. پشتوان زدن ـ پشتيبانى كردن T. طياندرمق || Cette pièce de bois soutient tout l'édifice بو آغاج دوشمهنك مجموعنى اعماد ايدر Prêter la main à quelqu'un pour le soutenir, de peur qu'il ne tombe فلان كمسنهيى دوشمكدن صيانهٔ مدّ ايادئ اعانت ايله طياندرمق Cet arc-boutant soutient cette muraille بو كمر فلان ديوارى ارداء ايدر

Figur. A. تحمّل ـ استحمال P. بار چيزى كشيدن T. يوكى بار يوكنى قالدرمق ـ چكمك || Soutenir le faix des affaires اموركت يوكنى قالدرمق ـ امورى تحمّل ايتمك ـ On dit aussi, Soutenir une maison, une famille, pour dire, avoir l'administration principale des affaires, faire subsister une maison, une famille بر خاندنك مؤنتى ادارهسيله متحمّل اولمق

On dit aussi, Soutenir une dépense, pour dire, fournir ce qu'il faut pour une dépense A. تحمّل المصارف P. بار مصارف كشيدن T. مصرفى يتشدرمك ـ مصرفى چكمك || Il ne peut pas sontenir long-temps la dépense qu'il fait ايتديكى مصارفى

چکه‌میه‌جکدر - طول مدت تحمل ایده‌میه‌جکدر

Et soutenir la conversation, pour dire, fournir à la conversation, et empêcher qu'elle ne vienne à languir صحبتک آردینی صحبتک اسباب استمرارینی - کسمیوب سوز یتشدرمک نو بنو تجدید ایتمک

On dit, qu'une troupe en soutienne une autre, pour dire, qu'elle est destinée à la secourir dans le besoin *A.* اعانة لدی الحاجة - درووقت حاجت دستگیری نمودن *P.* امداد لدی الاقتضا وقت حاجتده یاردم *T.* در وقت حاجت دستیاری کردن وقت حاجتده امداد یتشدرمک - ایتمک || On détacha cent soldats pour commencer l'attaque, et tout le régiment avait ordre de les soutenir یوز نفر جنکه مباشرت ایتمک ایچون عسکر افراز وتسییر اولنوب آلایک ماعداسی لدی الحاجه امداد یتشدرمکه مأمور ایدی On a commandé cinq cents hommes pour soutenir les travailleurs لدی الاقتضا عمله‌یه امداد اولمق اوزره بیوز نفر عسکر تعیین اولندی

Soutenir. Affirmer qu'une chose est vraie *A.* تأیید || Il soutient un mensonge comme un autre soutiendrait une vérité محض کذب اولان شیئی کلام حق کبی تأیید ایدر Vous avez dit cela, le soutiendrez-vous? دیدیککک کلامی تأیید ایده‌جکمیسک Je le lui soutiendrai en face شونی کوزی اوکنده تأیید ایده‌جکم - Il signifie aussi, défendre par raison une opinion, une doctrine, etc. || Soutenir son droit بر کمسنه ندو استحقاقنی تأیید une proposition بر قضیه‌یی تأیید ایتمک Cette opinion ne peut pas se soutenir بو رأیک اثباتی ممکن دکلدر

On dit figur. Soutenir son rang, sa dignité, pour dire, les maintenir dans le même état de considération بر کمسنه رتبه‌سنک شاننی وقایه ایتمک

Soutenir. Résister à... *A.* مقاومت *P.* تاب آوردن *T.* طیانوب قارشو طورمق - طیانمق || Il soutint l'assaut des ennemis حملهٔ اعدایه مقاومت ایلدی Il fut long-temps seul à soutenir tout le choc وافر زمان یالکز اولدرق شدت صدمه‌یه محاصره‌یه مقاومت ایتمک Soutenir un siége مقاومت ایلدی Les arbres n'ont pu soutenir la force des vents اشجار شدت ریاحه مقاومت ایده‌مدی - On dit, qu'un homme a soutenu la question, pour dire, qu'il l'a soufferte sans rien avouer اظهار ثبات ایلدی - شکنجه واذیته مقاومت ایلدی - Et figur. qu'un criminel n'a pu soutenir la présence de son juge فلان مجرم حاکمی کورنجه مقاومت ایده‌مدی

Soutenir. Souffrir avec fermeté *A.* استطاعة - تحمل *P.* تاب آور شدن *T.* طاقت کتورمک || Ne pouvoir soutenir un reproche تعزیر وعتابه طاقت کتوره‌مامک Cet homme ne peut soutenir la raillerie استهزایه تحمل ایده‌مز

Soutenir, signifie figurément, favoriser, appuyer de crédit, d'argent, de recommandation *A.* اعانة - معاونة *P.* یاوری نمودن - دستگیری کردن *T.* یاردم ایتمک - همت ایتمک || Il ne subsisterait pas, si on ne le soutenait فلانه اعانت اولنمسه حقنه همت اولنماسش - دوام وبقاسی ممکن دکل ایدی On s'est lassé de le soutenir فلانه اعانت ایلمکدن اولسه C'est un tel qui l'a soutenu فلانه همت واعانت ایدن فلاندر اوصاندیلر

Soutenir. Donner de la force. Il se dit des alimens *A.* تقویة - اعطاء القوة *P.* قوت بخشیدن *T.* قوت ویرمک || La bonne nourriture soutient غدای جید موجب تقویتدر

Se soutenir. Se tenir debout *A.* قیام - نصب القدم - تثبیت القدم *P.* بر پا استادن *T.* آیاقده طورمق - آیاغی یره دیکمک || Il est si incommodé, qu'il ne saurait se soutenir شول مرتبه‌ده ضعیف الحالدر که قیامه اقتداری یوقدر Il a peine à se soutenir sur ses pieds آیاغنی یره دیکمکه زحمت چکر

On dit aussi, qu'un homme se soutient bien, pour dire, qu'il conserve sa santé, sa vigueur plus long-temps que son âge ne le permet قوای بدنیه‌سنی حسن حال اوزره وقایه ایتمشدر - Et qu'un bâtiment se soutient, pour dire, qu'il demeure à plomb et dans son entier بو بنا حسن حال اوزره وقایه اولنمقده در

On dit aussi, que des étoffes se soutiennent, pour dire, qu'elles sont fermes *A.* محکم - قوی *P.* پایدار *T.* طیانقلو - قوتلو || Cette étoffe est bien travaillée, elle se soutient بو ثوب قوی النسج اولمغله حالا محکمدر Ce damas est trop mince, il ne se soutient pas بو کمخا بغایت یوفقه اولمغله طیانمیور

Soutenu. *A.* منعمد - مرداء *P.* پشتیبانی کرده - پشتوان *T.* طیانلمش - زده

On appelle Style soutenu, le style noble et soigné کلام فصیح - سبک فصیح

SOUTERRAIN. Qui est sous terre *A.* تحت الارض *P.* زیر زمین *T.* یر آلتنده‌کی - یر آلتی || Chemin souterrain طریق تحت الارض - یر آلتی یول

Et qui vient de dessous terre *A.* متصاعد من جوف الارض
P. بر خاسته از زیر زمین بر امده - از درون زمین *T.* یر
جوف ارضدن چیقان || Vents souterrains ایچندن چیقان
ریاح Vapeurs souterraines ابخره متصاعد اولان جوف ارضدن
eaux میاه جوف ارضدن چیقان

Souterrain, subst. Lieu voûté, pratiqué sous le rez-de-chaussée pour différens usages *A.* سرداب pl. سراديب - دُحل pl. ادحال - سرب - دیماس pl. دیامیس *P.* سرداب - سمچه *T.* بودرم - || Les souterrains de ce palais sont très-vastes بو یر التی ایزبه سرایک سردابلری بغایت واسعدر

Souterrains, au pluriel, se dit au figuré, des pratiques secrètes pour parvenir à quelque fin. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.* دسایس مکنونة pl. *P.* سر پوشیده حیله‌کارئ *T.* ال آلتنده حیله‌لر - باشی اورتالو حیله‌لر || Cet homme a des souterrains dont vous ne doutez pas شو آدمک خیال وخاطرکه کلمیه‌جک دسایس مکنونه‌سی وار در

SOUTIEN. Ce qui soutient *A.* عماد pl. اعمدة - دعامة pl. دعایم - اسطوانة pl. اساطین *P.* پشتوان - استوان *T.* پایندان - طیاق - دستک || Ce pilier est le soutien de toute la voûte بو کمرک دعامه‌سی شو دیرکدر C'est le soutien de tout l'édifice طیاقیدر - مجموع بنانک عمادیدر

Il signifie figurément, appui, défense *A.* دعامة - اسطوانة - رکن - ما به الاستناد - قوة الظهر *P.* تکیه‌گاه - پشت وپناه *T.* طیاق || Le soutien de l'État ملک ودولت رکن - اسطوانهٔ قوة الظهر - de la religion رکن دین قوی البنیان سلطنت C'est tout mon soutien بو در دین - اوّل وآخر مابه استنادم Il est le soutien de sa famille کندو خاندانننک پشت وپناهی دعامه‌سیدر

On dit au Barreau, qu'un plaideur a fourni les pièces au soutien, pour dire, qu'il a fourni les pièces justificatives فلان مدّعی تأیید مدّعاییی حاوی اقتضا ایدن اوراقی جانب شرعه تقدیم ایلدی

SOUTIRAGE. V. Soutirer.

SOUTIRER. Transvaser une liqueur. V. Transvaser.

se SOUVENIR. Avoir mémoire de quelque chose *A.* خطور - استحضار فی الخاطر - تذکار - تذکر - استذکار *P.* در یاد - داشتن - در خاطر آوردن - در خاطر کردن - خاطر نشان - شدن *T.* آکمق - خاطرده اولمق - خاطره کتورمک || Se

بر کمسنه حال صباوتنی استذکار souvenir de son enfance
ایتمک Vous souvenez-vous de lui? فلان کشی خاطرکده‌میدر
Quand il ne sera plus, on se souviendra de lui فوتندنصکره ذکری آکله‌جقدر - تذکر اوله‌جقدر Je m'en souviens bien, cela se passa en tel temps بو شی فلان وقتده واقع اولدیغی کرکی کبی خاطرمده در Je m'en souviens un peu جزئیجه نوعما خاطر نشانمدر - خاطرمده در Je ne m'en souviens pas qui me l'a dit فلان کلامی بکا کیم سویلدیکی خاطرمه خطور در خاطر ایدمم - ایده‌میور

Faire souvenir. *A.* اخطار - تذکیر *P.* بیاد آوردن *T.* آکدرمق || Faites-moi souvenir d'aller là اول طرفه وارمامی بکا اخطار ایله

se Souvenir. Garder la mémoire d'un bienfait, d'une injure *A.* حفظ - حفظ فی الخاطر *P.* یاد داشتن - درون صحیفهٔ نقش کردن *T.* خاطرده صاقلمق - خاطرده طوتمق || Il m'a fait plaisir, je m'en souviendrai toute ma vie ایتدیکی لطف وکرمی الی آخر العمر خاطرده حفظ ایده‌جکم Si vous lui faites ce chagrin, il s'en souviendra long-temps فلانی بر وجهله تکدیر ایده‌جک اولور ایسه‌ک طول زمان خاطرنده صاقلیه‌جقدر C'est un homme qui ne se souvient ni des bienfaits ni des injures خاطرده نه ایولک ونه کملک صاقلر بر آدمدر - On dit par forme de menace, Je m'en souviendrai بونی خاطرمدن - Et souvenez-vous-en چیقاره‌جغم یوقدر بونی بر ایوجه خاطرکده طوت

SOUVENIR. Impression que la mémoire conserve d'une chose *A.* ذکر pl. اذکار *P.* یاد - خاطر نشان - خاطر گذار || Suis-je encore dans votre souvenir? حالا خاطرکده‌می یم Je garderai un éternel souvenir du bienfait que vous m'avez fait بکا ایتدیککک همّت الی الابد خاطر نشانم اوله‌جقدر Le triste souvenir m'en revient toujours dans l'esprit بو شیئک ذکر ملال انگیری دائما خاطرمه کلیور Vous serez toujours dans mon souvenir دائما خاطرمده اوله‌جقسک

Il se prend aussi, pour la faculté de la mémoire *A.* ذاکرة - قوّة - مذکرة - حافظة - قوّة حافظة *P.* یادداری *T.* قوت خاطرده طوتمه || Je ne saurais effacer cela de mon souvenir شونی خاطرمدن - لوح حافظه‌دن امحا ایتمک احتمالم یوقدر چیقاره‌مم

Il signifie aussi, la pensée par laquelle nous nous souvenons de quelque chose *A.* خاطرة pl. خاطرات || Agréable souvenir خاطرهٔ

جمیله fâcheux, terrible خاطرهٔ جانگزا ودهشتفرما Perdre le souvenir d'une chose بر شیئک خاطره‌سنی غیب ایتمک Rappeler le souvenir de... فلان شیئک خاطره‌سنی استذکار ایتمک Le souvenir de la mort doit être sans cesse devant nos yeux خاطرهٔ موت بصیرتمزدن بر آن وبر دقیقه دور اولماملو در

Et ce qui rappelle la mémoire de quelque chose *A.* اثر مذکر pl. آثار مذکّرة - وسیلة التذکیر pl. وسایل التذکیر *P.* یادکار *T.* اکدره‌جق شیٔ || Ses blessures sont pour lui de glorieux souvenirs de ses victoires بدننده مشهود اولان جراحات موفق اولدیغی فتوحات جلیله‌نک آثار مذکره‌سیدر Ses infirmités sont de tristes souvenirs des déréglemens de sa jeunesse مبتلا اولدیغی علل واسقام حال غلوّ شبابده ارتکاب ایلدیکی تسیّب وخلاعتک یادکارلریدر

On appelle aussi Souvenir, des tablettes où l'on écrit les choses dont on veut se rappeler la mémoire *T.* مذکّره صحیفه‌سی

SOUVENT. Fréquemment *A.* اکثریا - ربّما *P.* دمادم *T.* صیق صیق - اکثری - غالب حالده || Il arrive souvent غالب حالده واقع اولور On se trompe souvent en jugeant sur les apparences ظواهر احوال اوزرینه حکم ایدن اکثریا آلدانور En faisant souvent une chose, on en contracte l'habitude بر شیٔ صیق صیق ایشلندکچه عادت ایدینلور

SOUVERAIN. Suprême, très-excellent en son genre *A.* اعلا - اعلا الاعلا - علیّ الاعلا *P.* بالاترین *T.* اک اولو - اک بیوک || L'être souverain اعلا الاعلای موجودات Le souverain bien اعلای حسنات - خیر اعلا La souveraine félicité سعادت علیا Un remède souverain دوای اعلا الاعلا Il est ennuyeux au souverain degré درجهٔ علیاده ملال انگیز بر آدمدر

Il se dit aussi de l'autorité suprême *A.* حکومة سلطانیّة *P.* حکومت فرمانرانی *T.* پادشاه حکومتی || La dignité souveraine سلطانیّه رتبه‌سی - Il se dit aussi de celui qui est revêtu de cette autorité || Un prince souverain حکومت سلطانیّه صاحبی اولان بر میر

SOUVERAIN, subst. Celui à qui la souveraineté est confiée *A.* سلطان pl. سلاطین - ملک pl. ملوک *P.* شاه - پادشاه - خدایگان *T.* پادشاه - صاحب ملک || Il faut obéir au souverain پادشاهه اطاعت لازمدر aux lois du souverain قانون پادشاهی‌یه اطاعت واجبهٔ حالدر Grand, puissant souverain سلطان اعظم قویّ الاقتدار

On dit, Petit souverain, d'un prince qui a une domination peu étendue *A.* امیر صغیر pl. امراء صغار - سلیطین *P.* حکمدار *T.* میر - بک || Les petits souverains d'Allemagne آلامان حکمدارنی - امرای آلامان -

SOUVERAINEMENT. Au suprême degré *A.* علی - غایة الغایة - غایة الکمال - علی حدّ الکمال *P.* با کمال *T.* کمالده - مرتبهٔ کمالده || Dieu est souverainement bon الله تعالی محض خیر با کمالدر La loi de Dieu est souverainement juste شریعة الله علی حدّ الکمال حقدر Cet ouvrage est souverainement mauvais بو تألیف غایة الغایه قبیحدر

Il signifie aussi, avec une puissance souveraine *A.* علی وجه الاستقلال *P.* با خودسری - بر وجه استقلال *T.* باشلو باشنه - استقلال صورتیله || Commander souverainement علی وجه الاستقلال حکومت ایتمک - On dit aussi Juger, décider souverainement, pour dire, sans appel آخر یره نقل ماده‌یه جواز ویرلمیه‌رک بر وجه استقلال حکم ایتمک

SOUVERAINETÉ. Autorité suprême *A.* قوّة - قوّة السلطنة - الحکومة - حکومت *P.* قوّت فرمانفرمایی || La souveraineté appartient originairement au peuple, mais son bien même demande qu'il la confie à quelqu'un قوّت حکومت عن اصل عباد اللهک یدنده موجود اولوب انجق ینه عباد اللهه خیرلو اولمق اوزره شخص واحدک ید امانتنه تسلیم اولنمق واجبهٔ حالدندر La souveraineté est une délégation faite par le peuple à laquelle il se soumet قوّت سلطنت عباد الله طرفندن تفویض اولنمش بر امانتدر که آنک زیر حکومتنده اختیار مطاوعت ایدر Souveraineté absolue, limitée, héréditaire حکومت مطلقه یا محدوده یا موروثه élective حکومت بالانتخاب passagère موقت بر حکومت

Il se dit aussi en parlant de la qualité et de l'autorité d'un prince *A.* حکومة سلطانیّة *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلق || On lui dispute la souveraineté فلانک حکومت سلطانیّه‌سنه معارضه ایدرلر - حکومت سلطانیّه‌سی موقع معارضه در Il possède ces terres en souveraineté بو املاکه حکومت سلطانیّه صورتیله متصرّفدر

Il se dit aussi de l'étendue d'un pays où un prince exerce la souveraineté *A.* ملک - وسعة الملک *P.* قلمرو حکومت - || Sa souveraineté s'étend depuis tel en- فلانک بیوردیغی بر

droit jusqu'à tel autre وسعت ملکی فلان محلدن فلان محله ملکی - قلمرو حکومتی - قدر ممتد اولور

SOYEUX. Fin et doux au toucher comme de la soie *A.* ناعم کالحریر *P.* ابریشم آسا نرم ولین *T.* ایپک کبی یومشق || De la laine soyeuse ایپک کبی یومشق یپاغی

Il signifie aussi, plein de soie, et ne se dit que des étoffes *A.* شبیع الحریر *P.* ابریشمدار *T.* ایپکی چوق - ایپکلو || Ce satin est plus soyeux que l'autre بو اطلس دیگرندن زیاده ایپکلو در

SPACIEUSEMENT. Au large, en grand espace *A.* رحیباً - وسیعاً - فسیحاً - بالرحب والوسعة *P.* با پهنایی *T.* ککیشلکده - بول یرده || Il loge fort spacieusement مکان رحیب ووسیعده ککیشلکده اوتورر - اقامت ایدر

SPACIEUX. Qui est de grande étendue *A.* رحیب - واسع - وسیع - فسیح *P.* پهن *T.* ککیش - وسعتلو || Un bien spacieux بر ملک واسع un jardin بر باغچه فسیح وواسیع Une cour fort spacieuse بغایت وسعتلو بر حاولو

SPADASSIN. Ferrailleur *A.* مسایف *P.* تیغزن *T.* قلج اوینایجی || Les braves gens méprisent les spadassins بهادرک تیغزندن پرواسی یوقدر

SPAGYRIQUE. Il se dit de la Chimie métallurgique qui s'occupe de l'analise des métaux *A.* علم الحلّ المعادن

SPAHI. Soldat turc qui sert à cheval *T.* سپاهی

SPARADRAP. T. de Chim. Toile sur laquelle on étend un emplâtre fondu. V. Emplâtre.

SPARSILE ou **SPORADE.** T. d'Astron. Il se dit des étoiles répandues dans le ciel hors des constellations *A.* نجوم متفرّقة *P.* اختران پراکنده *T.* طاغینق یلدزلر

SPASME. T. de Méd., synonyme de Mouvement convulsif *A.* اختلاج - خلوج pl. اختلاجات *P.* سلاف *T.* سکیر سکریمسی - عضو سکریمسی -

SPASMODIQUE. Qui a rapport au spasme *A.* اختلاجی - متعلق بالاختلاج

Il se dit aussi des remèdes propres aux convulsions *A.* مسکّن الخلوج *P.* آرمیده ساز سلاف *T.* عضو سکریمسنی دفع ایدن

SPASMOLOGIE. Traité des spasmes *A.* تعریف الاحوال الاختلاجات

SPATULE. Instrument de pharmacie, dont on se sert pour étendre les électuaires, les onguens, etc. *A.* مسوط الصیدلانی *T.* اسپنچپار اسپاتولەسی

SPÉCIAL. Déterminé à quelque chose de particulier *A.* خاص - متخصّص - مخصوص || Procuration spéciale وکالت مخصوصه Pouvoir spécial رخصت مخصوصه hypothèque رهن مخصوص Procureur général et spécial وکیل عامّ وخاصّ Cela est exprimé par une clause spéciale بو مادّه شرط مخصوص ایله افاده وبیان اولنمشدر

SPÉCIALEMENT. D'une manière spéciale *A.* خصوصاً - علی الخصوص - تخصیصاً - علی وجه التخصیص *P.* با خصوص - *T.* بتخصیص - خصوصیله || Il lui a donné tous ses meubles, et spécialement ses livres بالجمله متاع بیتنی وبتخصیص کتابلرینی فلانه ویردی Il lui a hypothéqué tous ses biens, et spécialement une telle terre بالجمله اموالنی وعلی الخصوص فلان ملکنی فلانه ترهین ایلدی

SPÉCIALITÉ. Détermination d'une chose spéciale *A.* خصوصیّت

Il ne se dit guère que dans la Pratique, et dans cette phrase, Sans que la spécialité déroge à la généralité خصوصیّت ناسخ عمومیّت اولمامق شرطیله

SPÉCIEUSEMENT. D'une manière spécieuse *A.* بصورة الحقّ *P.* بصورت راستی *T.* صورت حقّ ایله - صورت حقدن || Il déguise les choses si spécieusement que... شول شیٔلری رتبه‌ده صورت حقّ ایله ستر ایدر که Il a exposé le fait si spécieusement, qu'il a séduit tout le monde شول کیفیّت حالی وجهله صورت حقدن عرض وتقریر ایلدیکه جمیع ناسی شول رتبه‌ده قالب حقه افراغ ایله بیان - تغریر ایلدی ایلدیکه عالمی تغلیط ایلدی

SPÉCIEUX. Qui a une apparence de vérité et de justice *A.* متواری - تحت صورة الحقّ - مستور بصورة الحقّ - مموّه *P.* بصورت حقّ پوشیده *T.* صورت حقده اولان - صورت حقده - کورینن || Ptétexte spécieux صورت حقده اولان بر عذر Raison spécieuse علّت مموّهه - صورت حقده بر علّت Ce qu'il dit est spécieux دیدیکی کلام مموّهدر Il a donné à son affaire un tour fort spécieux مصلحتنه صورت حقّ ویردی - مصلحتنی بغایت حقه مقارن بر قالبه افراغ ایلدی

On le dit aussi par opposition à Solide *A.* واهی *P.* بی اساس *T.* بوش || Cela n'est que spécieux, il n'y a rien de réel بو مادّه محض واهیدر حقیقتدن اصلا اثری یوقدر

SPÉCIFICATION. La détermination des choses particulières, en

les spécifiant *A.* تخصيص || Il fut dit dans le contrat qu'il paierait en denrées, sans autre spécification مقاوله سندنده ذخيره اولدرق ادا اولنه ديو يازلمشدر انجق آخر كونه بر درلو تخصيص يوقدر

SPÉCIFIER. Déterminer en particulier *A.* تنصيص - تخصيص - تخصيص ايتمك *T.* تعيين على وجه التخصيص - تعيين || Il faut par le contrat spécifier les choses que vous voulez retenir آليقويه‌جق اراده‌سنده اولديغك شيلر مقاوله سندى بو ايچنده تنصيص اولنملو در Cela est spécifié dans le marché شئ بازارلق ايچنده على وجه التخصيص تعيين اولنمشدر

SPÉCIFIÉ. *A.* مخصص - منصوص - معين بالتخصيص *P.* تخصيص اولنمش *T.* تخصيص كرده

SPÉCIFIQUE. Propre spécialement à quelque chose *A.* خاص - مختص - مخصوص || Différence spécifique فرق مختص - تفاوت مخصوصه Pesanteur ou gravité spécifique وزانت خاصّه vertu, qualité خاصّه فضيلت يا كيفيت remède دواى خاص - دواى مخصوص

SPÉCIFIQUEMENT, adv. *A.* خاصّةً - مختصًا - على وجه التخصوص

SPECTACLE. Il se dit de tout objet qui attire les regards *A.* منظرة *P.* منظره - مرات *T.* تماشا || Beau spectacle سيران تماشاى خوب - منظرهٔ دلكشا - لطيفه triste, horrible تماشاى كدر نما ودهشتفرما Les supplices des criminels sont des spectacles instructifs pour le peuple تنكيل مجرمينك تماشاسى اعين ناسده موجب عبرت اوله‌جق احوالدندر

Il se dit aussi de certaines grandes cérémonies *A.* نظارت *P.* سير *T.* تماشا - ديدار || Lorsqu'un roi fait son entrée dans sa capitale, c'est un beau spectacle پادشاهك تختگاه سلطنته دخولى آلايى بر تماشاى دلارا در Les feux de joie sont des spectacles fort agréables au peuple آتش شنلكى عوام ناس ايچون بر نظارت دلگشا در

On dit, Être en spectacle, pour dire, être exposé à l'attention publique عرضهٔ - عرضهٔ انظار عالم - مطرح انظار ناس اولمق || Quand un homme est dans une grande charge, il doit songer qu'il est en spectacle à tout le monde منصب عاليده بولنان كشى عرضهٔ انظار عالم اولديغنى ملاحظه ايتملو در - On dit aussi, Se donner en spectacle, pour dire, s'exposer aux regards, au jugement du public هدف سهام انظار عالم اولمق

On dit, Servir de spectacle, pour dire, être exposé à la risée du public خلقك يانـنده - مسخر ناس - هزئهٔ ناس اولمق داستان اولمق

SPECTATEUR. Celui qui est témoin oculaire *A.* ناظر pl. نظار *P.* تماشائى - تماشاساز - نگران *T.* كوريجى - سيرجى || Il n'a eu point de part à cette action, il n'en a été que simple spectateur اول خصوصده اصلا مدخلى اولميوب همان ساده بو سيرجى ايدى Il a été spectateur de tout cet événement واقعه‌نك مجموعنه سيرجى ايدى

SPECTRE. Fantôme, figure fantastique que l'on croit voir *A.* طيف - ظل - pl. ظلال - خيال pl. خيالات || Il lui est apparu un spectre طيف كوزنده بر خيال كورندى Spectre hideux طيف هايل effroyable زشت پيكر

SPÉCULATEUR. Qui spécule. Il se dit de ceux qui observent les astres et les phénomènes du ciel *A.* متنظر - مترصد - راصد *P.* الاحوال الفلك *T.* نگران احوال فلك - رصد بين اجرام || Spectateur des corps célestes كوكب احوالنى كوزه‌ديجى فلكيه‌نك مترصدى

Il se dit aussi de ceux qui font des spéculations en matière de finance, de commerce, etc. *A.* متدبر الامور - متدبر الامور ميريّة التجارة *P.* تصورساز تدابير *T.* تدبيرلر قوران || Cet homme est un hardi spéculateur جسارت امور تجارت تدبيرلرينى pro- دقيق الفكر بر متدبر امور در fin ايله قورار بر آدمدر fond تدبر اموره عميق الفكر در

SPÉCULATIF. Qui a coutume de spéculer attentivement *A.* مجتهد فى المطالعة *P.* ورزشكار مطالعه *T.* مطالعه ايله اوغراشان || Les philosophes spéculatifs مجتهدين فى المطالعه اولان فلاسفه || C'est un esprit spéculatif اجتهاد فى المطالعه ايله مجبول بر عقلدر

Il se dit aussi des choses qui se bornent à la spéculation, et qui n'ont pas la pratique pour objet *A.* نظرى || C'est un ouvrage purement spéculatif بو كتابك موقوف عليهى احوال نظريه در Sciences spéculatives, Connaissances spéculatives علوم نظريه وتصورات نظريه

Il se dit au substantif de ceux qui raisonnent profondément sur les matières politiques *A.* مجتهد فى - متدبر الامور الدول *P.* مطالعة الامور الدول دور انديش امور ملك ودولت *T.* دولت امورى مطالعه‌سيله اوغراشان || Les spéculatifs croient

que toute cette négociation n'aboutira à rien دور اندیشان امور دول اولنلرك اعتقادینده كوره بو مذاكره هیچ بر درلو نتیجه‌یی منتج اوله‌جغی یوقدر

SPÉCULATION. Action de spéculer, de méditer attentivement A. مطالعة pl. مطالعات P. اندیشه T. عقل ایله قورمه || Belle, profonde spéculation مطالعهٔ مستحسنه وعمیقه || Il n'a rien découvert de nouveau par toutes ses spéculations ایتدیكی مطالعات كثیره‌دنصكره جدید بر شئ استخراج ایتدیكی یوقدر

Il se dit aussi, des projets qu'on fait en matière de finance, de commerce, etc. A. تدبیر pl. تدابیر || Ses spéculations lui ont réussi ایتدیكی تدبیرلره موفق اولدی

Il signifie aussi, théorie, et en ce sens il est opposé à Pratique A. نظر || Cela est bon dans la spéculation, et ne vaut rien dans la pratique بو شیئك جهت نظریسی احسندر انجق جهت عملیسی هیچ ایشه یرامز بو شئ عند النظر احسندر انجق عند العمل ایشه یرامز

SPÉCULER. Regarder ou observer curieusement les objets célestes A. ترصد - تنظر الاحوال الفلك P. احوال فلكرا نگرستن T. كوكب احوالنه باقمق || Il passe la nuit à spéculer les astres, ou simplement à Spéculer وقت لیلی ترصد نجوم ایله امرار ایدر

SPÉCULER. Méditer attentivement sur une matière A. مطالعة - تفكر - تأمل P. اندیشه كردن T. دوشونمك || Il passe sa vie à spéculer ایام عمری تأمل ومطالعه ایله امرار ایدر

SPÉCULER. Faire des projets de politique, de finance, de commerce A. تدبر الامور - تدبر الامور میریة - تدبر الامور الدول - التجارة P. تدبیر كردن T. تدبیرلر قورمق || Il a beaucoup spéculé sur les affaires de commerce امور تجارتده قتی چوق تدبیرلر قوردی

SPERMATIQUE. T. de Phys. On appelle Vaisseaux spermatiques, les vaisseaux dans lesquels coule la semence A. مجاری المنی - مجاری النطفة P. گذرگاه آب پشت T. تخم صوینك ظرفلری

SPERMATOLOGIE. Traité ou dissertation sur la semence A. بحث عن احوال المنی

SPERME. La liqueur séminale des animaux A. منی pl. منی - نطفة pl. نطف P. آب پشت T. تخم صویی

SPHACÈLE. T. de Méd. Destruction entière des propriétés vitales dans quelque partie du corps A. سكتة

SPHACÉLÉ. Qui est attaqué du sphacèle A. مسكوت - ذو السكتة P. سكته زده T. سكته‌لو || Membre sphacélé عضو سكته زده

SPHÈRE. Globe, corps solide dans lequel toutes les lignes tirées du centre à la surface, sont égales A. كرة - جرم تام الاستدارة

SPHÈRE, se prend aussi pour une machine ronde, composée de divers cercles qui représentent le cours des astres dans le ciel. On l'appelle aussi Sphère armillaire A. كرة مجوفة T. ایچی بوش كره

SPHÈRE, se dit aussi de la disposition du ciel, suivant les cercles imaginés par les astronomes A. هیئة الفلك || La sphère céleste est représentée par la sphère artificielle هیئت فلك عملی بر كره‌ده كوستریلور || Les différentes positions de la sphère هیئت فلكك اشكال مختلفه‌سی

Il signifie aussi, la connaissance des principes de l'astronomie, qu'on apprend par le moyen d'une sphère A. علم الفلكیات || Il étudie la sphère علم فلكیاتی اوقور

Il se dit aussi, de l'espace dans lequel les astronomes conçoivent qu'une planète fait son cours A. مدار - فلك || La sphère de Jupiter مدار مشتری - فلك مشتری || Saturne parcourt sa sphère en trente années زحل كندو فلكنك دائره‌سنی اوتوز سنه‌ده دور ایدر

SPHÈRE, signifie figur., étendue de pouvoir, d'autorité, de connaissance A. دائرة الوسع والاقتدار || Cela est hors de sa sphère دائرهٔ وسع واقتدارندن خارج بر ماده در || Quand vous le mettez sur telle matière, sur telle science, il est hors de sa sphère فلانه فلان علمه دائر بر مسئله تكلیف ایلدیككده حالده دائرهٔ وسع واقتدارندن خارج بر شئ تكلیف ایتمش اولورسك

On dit, Sortir de sa sphère, pour dire, sortir des bornes de son état, de sa condition بر كمسنه حدینی تجاوز ایتمك - حدندن چیقمق

SPHÉRICITÉ. État de ce qui est sphérique A. كریت - استدارة P. گردی T. یوالقلق || La sphéricité de la terre ارضك كریتی

SPHÉRIQUE. Qui est rond comme un globe A. كری - كری الشكل - مدور - مستدیر P. گرد T. یوالق || Corps sphérique جرم كری الشكل figure شكل مستدیر - شكل كری

SPHÉRIQUEMENT. En forme sphérique A. كریاً - مستدیراً - علی وجه التدویر P. گرد گونه T. یوالق اولدرق - یوالق شكلنده

SPHÉRISTÈRE. Lieu destiné aux différens exercices où les balles s'employaient *A.* ملعب الكرات *P.* بازیچه‌گاه گوی *T.* طوب اویونی میدانی

SPHÉROÏDE. T. de Géomet. Corps solide qui approche de la figure d'une sphère *A.* جرم قریب الاستدارة ‖ Sphéroïde allongé, aplati جرم مستطیل یا مصفح قریب الاستداره

SPHINCTER. T. d'Anat., qui se dit de certains muscles qui servent à fermer et à resserrer les passages et conduits naturels *A.* عضلة مضيّقة *P.* تنگساز *T.* پیامیغ صیقشدریجی بالق ‖ Le sphincter de la vessie, de l'anus عضلهٔ مضیّقهٔ مثانه یا سرم اتی

SPHINX. Monstre fabuleux *A.* ابو الهول

SPICILÉGE. T. didact. Recueil de pièces, d'actes, etc. *A.* مجموعة

SPINAL. Qui appartient à l'épine du dos *A.* صلبی *P.* مازنی *T.* اوکورغه کمیککک ‖ Le nerf spinal عصب صلبی

SPINA-VENTOSA. Maladie qui consiste en une carie interne des os *T.* کمیک ماتیدسی

SPINELLE. Il se dit d'un rubis d'un rouge pâle *P.* لعل *T.* لعل

SPIRAL. Qui a la figure d'une spirale *A.* حلزونی الشکل ‖ Forme spirale شکل حلزونی Ressort spiral بر حلزونی الشکل زنبرک

SPIRALE. subst. T. de Géomét. Ligne courbe qui va toujours en s'éloignant de son centre, et en faisant autour de ce centre plusieurs révolutions *A.* خطّ حلزونی الشکل

SPIRE. T. de Géomét. Il se dit de la ligne spirale. V. Spiral. et plus exactement de l'un de ses tours *A.* دورة الخطّ الحلزونی

SPIRITUALISATION. T. de Chim. Réduction des corps en esprit *A.* استحالة الی الروح *P.* روح پذیرایی *T.* روحه دونمکلک ‖ La spiritualisation se fait par la distillation اجرامک روحه استحالهسی تصعید طریقیله اولور

SPIRITUALISER. Réduire en esprit les corps mixtes *A.* تحویل الی الروح *P.* بروح گردانیدن *T.* روحه دوندرمک ‖ On spiritualise les liqueurs par la distillation مایعات تصعید طریقیله روحه مستحیل اولور

SPIRITUALISÉ. *A.* مستحیل الی الروح *P.* بروح گردیده *T.* روحه دونمش

SPIRITUALITÉ. T. de Métaphysique, opposé à Matérialité *A.* روحانیت

SPIRITUEL. Qui est esprit *A.* روحانی pl. روحانیون ‖ Les anges sont des substances spirituelles ملائکهٔ کرام نفوس روحانیه در

SPIRITUEL. Qui a de l'esprit *A.* ذکی pl. اذکیاء ـ ذو الذکا pl. ذوی الذکا ـ کیّس pl. کیساء ـ صاحب الکیاسة pl. اصحاب الکیاسة ـ رشید *P.* زیرک *T.* آچق کوز ‖ C'est un homme fort spirituel بغایت ذکی الذهن بر ـ پک ذکی آدمدر ـ آدمدر ـ Il signifie aussi, qui est fait avec esprit, où il y a de l'esprit ‖ Une réponse spirituelle جواب پر رشد وذکا Cet homme a l'air spirituel سیماسنده آثار رشد وکیاست بدیدار در ناصیهٔ حالنده ـ

SPIRITUEL, en matière de dévotion, signifie, ce qui regarde la conduite de l'âme, l'intérieur de la conscience. Il est opposé à Sensuel, charnel *A.* روحانی ـ معنوی ‖ L'homme spirituel بشر معنوی La vie spirituelle عیش معنوی Pensées spirituelles افکار معنویه Entretiens spirituels محاورات معنویه Père spirituel پدر معنوی ـ روحانی ـ Il se dit aussi par opposition à Temporel ‖ La puissance spirituelle قوت روحانیه

Il signifie aussi, allégorique, par opposition à Littéral *A.* ذو الکنایة ‖ Jacob et Ésaü, dans le sens spirituel, représentent les bons et les méchans یعقوب وعیص اسملری علی طریق الکنایه ابرار واشرار معناسنی مفید در

SPIRITUELLEMENT. D'une manière pleine d'esprit *A.* بالکیاسة بالرشد والذکاء ـ *P.* زیرکانه *T.* کیاستلو اولدرق ‖ Il lui répondit fort spirituellement فلانه کمال رشد وکیاست ایله جواب ویردی

SPIRITUEUX. Qui a beaucoup d'esprits, qui est volatil, subtil *A.* کثیر الروح *P.* روحدار *T.* روحلو ‖ Ce vin est trop spiritueux کثیر الروح بر باده در L'usage des liqueurs spiritueuses est dangereux کثیر الروح اولان مشروباتک استعمالنده مخاطره وار در

SPLANCHNOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des viscères *A.* تعریف الاحوال الجوانف النفس

SPLENDEUR. Grand éclat de lumière *A.* شعشعة ـ لمعان ـ تلألؤ *P.* روشنی *T.* پارلدامه ـ پارلایش ‖ La splendeur du soleil, de astres شعشعهٔ آفتاب وتلألؤ نجوم

Il signifie figur., grand éclat d'honneur et de gloire *A.* جلالة الشان ـ علوّ الشان ـ عظمة الشان *P.* پرتو شان ـ بلندی شان *T.* اولولق ـ پارلاقلق ‖ La splendeur de son nom علوّ

جلالت شان عرق ونسبی de sa race شان نامی

Et magnificence, pompe *A.* حشمت ـ احتشام *P.* دبدبه ـ

دارات ـ شکوه *T.* عنوان || Il vit avec beaucoup de splendeur

دبدبهٔ عظیم ایله ـ کمال شکوه واحتشام ایله کچینور

SPLENDIDE. Magnifique, somptueux *A.* کثیر الاحتشام ـ محتشم

P. پر دبدبه ـ پر شکوه *T.* عنوانلو || Un homme splendide کثیر

الاحتشام بر آدم ـ پر دبدبه وشکوه Il nous donna un repas

splendide بزه احتشاملو بر ضیافت ویردی Avoir une cour

splendide دارات وعنوانی چوق بر دائره صاحبی اولمق

SPLENDIDEMENT, adv. *A.* بالاحتشام *P.* با دبدبه ـ با شکوه

احتشام عظیم || Il vit splendidement عنوان ایله *T.* ودارات

ایله کچینور

SPLÉNIQUE. T. d'Anat. Qui a rapport à la rate *A.* طحالی

P. سپرزی *T.* طلاغک || Artère splénique طحالی ـ شریان

شریان طحال

SPODE, ou TUTIE. T. de Chimie. On appelle ainsi, la cendre légère qu'on obtient du zinc calciné. C'est un remède qui s'emploie dans les maladies des yeux *A.* لماك ـ كحل *P.* توتیا *T.* توتیا

SPOLIATEUR. Celui qui vole, qui dépouille *A.* ناهب ـ خلاس ـ

سارق *P.* دزد ـ رباینده *T.* قاپیجی ـ اوغریلیان

SPOLIATION. T. de Jurisp. Action par laquelle on spolie *A.*

غصب ـ خلسة ـ سرقت *P.* ربودگی ـ دزدی *T.* قاپش ـ چالمه ||

Avant la spoliation de la succession مخلفاتک غصبی وقوعندن اوّل

SPOLIER. T. de Jurisp. Déposséder par force, par violence *A.*

اغتصاب ـ اختلاس ـ استراق *P.* ربودن ـ دزدیدن *T.* قاپمق ـ

چالمق ـ اوغریلمق || Il faut avant toutes choses réintégrer celui

qui a été spolié اولمش اغتصاب خلست ودچار امور اقدم

کشینک حق تصرّفنی کما کان ابقا ایتمکدر

SPONDYLE. T. d'Anat. Vertèbre. V. ce mot.

SPONGIEUX. Poreux, semblable à l'éponge *A.* اسفنجی ـ

کالاسفنج *P.* واری ابرک *T.* سونکر کبی || La rate est de

substance spongieuse طحال بر مادّهٔ اسفنجیه در Os spongieux

سونکر کبی کمیک tissu نسج اسفنجی

SPONGITE. Pierre qui imite l'éponge. V. Pierre-ponce.

SPONTANÉ. Il se dit des choses que l'on fait volontairement *A.*

اختیاری *P.* خود بخود آمده *T.* کندیلکندن قوپان || Mou-

vement spontané حرکت اختیاریّه Action spontanée فعل اختیاری

On appelle Plantes spontanées, celles qui viennent d'elles-mêmes

A. نابت بنفسه *P.* خود رو *T.* کندیلکندن بتن

En termes de Médecine, il se dit des mouvemens qui s'exécutent d'eux-mêmes et sans la participation de l'âme *A.* بنفسه واقع

ـ صادر بنفسه *P.* خود بخود پیدا شده *T.* کندیلکندن اولان

|| Les mouvemens du coeur, du cerveau, des artères sont des

mouvemens spontanés قلبک ودماغک وشرایینک حرکتی

بنفسها واقع اولان حرکتلردندر

SPONTANÉITÉ. T. didactique, qui signifie, le consentement de la volonté *A.* اختیار

SPONTANÉMENT, adv. *A.* بالاختیار ـ بنفسه ـ صادرًا *P.* با

خود پیدا *T.* کندیلکندن قوپارق || Un mouvement qui s'e-

xécute spontanément حرکت ـ بنفسها واقع اولان کندیلکندن

قوپارق ظهور ایدن حرکت

SPORADE. V. Sparsile.

SPUTATION. T. de Méd. Action de cracher. V. ce mot.

SQUALE. Poisson vulgairement connu sous le nom de Chien de mer, ou Chien marin. V. Chien marin.

SQUELETTE. Carcasse, tous les ossemens d'un corps mort et décharné, joints ensemble dans leur situation naturelle *A.* بدن

مستول العظم ـ المیّت ـ مساوت العظم ـ بدن *P.* تن بی

مرده کوشت *T.* اتی صیرلمش مرده کوده‌سی Un squelette

d'homme میتک مستول العظم بدنی de cheval اتی صیرلمش

مرده بارکیر کوده‌سی

On dit figur. d'une personne extrêmement maigre, que c'est un

squelette قدیده دونمش ضعیف ولاغر بر آدمدر

SQUINANCIE. V. Esquinance.

SQUINE, ESQUINE, ou CHINA. Racine médicinale qui croît à la Chine et aux Indes *T.* چوب چینی

SQUIRRE. Tumeur dure et non douloureuse *A.* ورم صلب *P.*

سقیروس ـ آماس سخت *T.* قاتی ورم || Le squirre se forme

au foie, à la rate, dans les reins, et en d'autres parties ورم

صلب کبدده وطحالده وکلاده واعضای سائرده تکوّن ایدر

SQUIRREUX. Qui est de la nature du squirre *A.* ذو صلابة *P.*

قاتی *T.* سخت || Tumeur squirreuse ورم ذو صلابت

STABILITÉ. Qualité de ce qui est stable *A.* متانت ـ استحکام

P. استواری *T.* طیانقلق || La stabilité d'un édifice بنانک

استحکام ومتانتی Ce pont de bois n'a point de stabilité بو

جسرک متانتی یوقدر

Figur. Durée, permanence *A.* دوام - قرار - بقا - ثبات *P.* پايدارى *T.* طيانقلق || La stabilité de l'État دوام ملك ودولت || Il n'y a point de stabilité dans les choses du monde امور دنياده امور دنيا بيدوام ونا پايدار در - اصلا بقا وقرار يوقدر

Il se dit aussi, de l'état de permanence dans un lieu *A.* مداومة - تثبّت *P* بر قرارى *T.* بر يرده يرلشوب قالمه || Faire voeu de stabilité dans une communauté religieuse بر طريقت رهبانيّته مداومتى نذر ايتمك

STABLE. Qui est dans un état, dans une situation ferme *A.* متين - محكم - مستحكم *P.* پايدار - استوار *T.* طيانقلو || Un édifice stable متين ومستحكم بر بنا

Il signifie figur. durable, permanent *A.* دائم - ثابت - ذو - دائمىّ القرار - مستقر - دائمىّ البقا - باقى - الدوام والثباة *T.* طورر - بر قرارده طورر - بر دوزده || Le temps qu'il fait n'est pas stable بو هوا ثابت وپايدار - بو هواده دوام يوقدر || Une paix ferme, stable et de perpétuelle durée محكم ومستقر دكلدر بر مصالحهٔ دائمىّ البقا || Il n'y a rien de stable et d'assuré dans sa fortune قوّت ماليه‌سنده اصلا دوام وبقا يوقدر || On ne peut compter sur rien avec lui, ce n'est point un esprit stable كندويه بر وجهله استناد ايتمك ممكن دكلدر زيرا مزاجنده دوام || دنياده ثابت وثبات يوقدر Rien n'est stable en ce monde || وبر قرار هيچ بر شئ يوقدر Il n'y a de véritablement stable que Dieu حق تعاليدن غيرى حقيقهٔ بر موجود دائمىّ البقا يوقدر

STADE. Carrière où les Grecs s'exerçaient à la course *A.* ميدان السباق *P.* ميدان تكاپوى *T.* سكردم ميدانى

STACHYS. Plante qui a des fleurs en épi *A.* اسطوخودوس *P.* ضرم *T.* قره باش

STAGNANT. Il se dit des eaux qui ne coulent point *A.* راكد - نائم *P.* خوابنده - آرميده *T.* طورغون - || Il se dit aussi du sang et des humeurs du corps humain qui ne coulent pas *A.* راكد - واقف - ساكن *P.* آرميده *T.* طورغون - طورشمش

STAGNATION. État des eaux stagnantes *A.* ركود *P.* آرامش - آرميدگى *T.* طورغونلق

Il se dit aussi du sang ou autres humeurs qui cessent de circuler *A.* ركود - وقوف - سكون

STANCE. Ouvrage de Poésie, composé de plusieurs couplets *A.* انشودة pl. اناشيد

Il se dit aussi de chaque strophe des stances *A.* قطعة pl. قطعات

STAPHISAIGRE, ou HERBE AUX POUX. Plante. *T.* بت اوتى

STAPHYLIN. Insecte qui vit sur les fromens *A.* قمل *T.* اكين بتى

STAPHYLÔME. Maladie de l'oeil. Tumeur qui s'élève sur la cornée, en forme de grappe de raisin *A.* عنبة *T.* اوزم دانه‌سى شكلنده كوز چيبانى

STASE. T. de Méd. Séjour du sang, ou des humeurs, tellement engagées dans les vaisseaux, que leur passage est impossible *A.* احتباس *A.* || La stase du sang احتباس دم

STATION. Pause, demeure de peu de durée qu'on fait en un lieu *A.* وقفة - مكث *P.* آرام *T.* اكلنمه - ديكلمه

Il signifie aussi, lieu où l'on s'arrête pour peu de temps *A.* موقف *P.* آرامگاه - جاى آرام *T.* اكلنه‌جك ير

Il se dit aussi du lieu où l'on s'arrête pour changer de chevaux, quand on voyage en poste *A.* رباط البريد *P.* يامخانه *T.* منزلخانه

STATION, en termes d'Astronomie, se dit de l'état d'une planète, lorsqu'elle paraît n'avancer ni ne reculer dans le Zodiaque *A.* حال الوقوف - حال القرار *P.* بجا استايش *T.* طورمه || Entre la direction et la rétrogradation il y a toujours une station توجّه مقبل ايله توجّه مدبر بيننده دائما بر حال وقوف اقبال وادبار بيننده - وقرار وار در

On dit en termes de Marine, qu'un vaisseau ou des vaisseaux sont en station, pour dire, qu'on leur a assigné une certaine étendue de mer, pour y établir leur croisière pendant un temps fixé بو سفينه‌لر محلّ محدود ومعيّنده گشت وگذار ايتمك اوزره در

STATIONNAIRE. T. d'Astron. Il se dit d'une planète qui paraît rester immobile au même point du Zodiaque *A.* واقف - متوقّف *P.* بجا استاده *T.* بر يرده طوران || Jupiter était alors stationnaire, et Mercure rétrograde اول وقتده مشترى متوقّف مشترى حال وقوفده وعطارد حال - وعطارد مدبر ايدى ادبار ورجعتده ايدى

Les médecins appellent, Fièvres stationnaires, des fièvres continues qui règnent plus constamment que les autres *A.* حمّيات مستمرّة

STATIQUE. Partie de la Mécanique qui a pour objet l'équilibre des corps solides *A.* علم الموازنة الاجرام - علم المعادلة

جرملوك برابرلشمدسی فنی .T فنّ همسنجیٔ اجرام .P الاجرام

STATISTIQUE. Science qui apprend à connaître un État, une province dans toutes ses parties et dans son ensemble *A.* علم الاحوال المملكة — Il signifie aussi, la description de toutes les parties d'un État, et le tableau de leurs rapports *A.* ترجمة الاحوال المملكة || La statistique de la Russie روسیّه ممالکنک ترجمهٔ احوالی

STATUE. Figure entière d'homme ou de femme en plein relief *A.* صنم pl. اصنام – دمية pl. دمى – نصب *P.* بت *T.* پت || Statue de marbre مرمردن مصنوع بر قطعه صنم Statue de grandeur naturelle قامت طبیعیّه‌ده بر صنم Statue équestre, pédestre بت مردم سواری – دمیهٔ مراه راکب یا مراه راجل اتلو یا یایا آدم پتی – یا پیاده صنم – دمیهٔ قدیمه antique صنم قدیم La statue de Jupiter صنم مشتری Dresser, ériger des statues نصب اصنام ایتمک Briser, renverser les statues des faux dieux معبودین زورک اصنامنی کسر وهدم ایتمک — On dit figur. d'une personne qui est sans action et sans mouvement, que c'est une statue پت کبی بر آدمدر

STATUER. Ordonner, régler *A.* امر – حکم *P.* فرمودن *T.* بیورمق || L'assemblée n'a rien statué sur cet objet ارباب مجلس بوکا دائر بر درلو حکم ایتمامشلر در || Il faut voir ce que la loi statue sur cela بو بابده قانونک حکمی نوجهله ایدوکنه نظر اولنملو در

Statué. *A.* محکوم *P.* فرموده *T.* بیورلمش

STATURE. Hauteur de la taille d'une personne *A.* قامت – قدّ *P.* بالا *T.* بوی || Il est de grande stature کبیر القامه در – اوزون بویلودر – بالا قدّ در – بلند بالا در – طویل القامه در de moyenne stature میانه – متوسّط القامه در – مربوع القامه در – اورته بویلو در – قدّ در

STATUT. Terme générique qui comprend toutes sortes de lois et de réglemens *A.* قانون pl. قوانین – نظام pl. نظامات *P.* آیین – رسم وراه *T.* یول ارکان || Les statuts des chevaliers du Saint-Esprit فلان طریقتک قوانین ونظاماتی – یول ارکانی Les statuts des orfèvres قیومجی اصنافنک یول ارکانی Faire des statuts وضع قوانین ونظامات ایتمک

STÉATOCÈLE. T. de Chirur. Tumeur du scrotum *A.* انتفاخ الصفن *P.* خایه کیسهٔ آماس *T.* خایه طوبره‌سی قبارمسی

STÉATÔME. Tumeur enkistée, qui contient une matière grasse pareille à du suif *A.* دبیلة شحمیّة

STÉGANOGRAPHIE. Art d'écrire en chiffres *A.* فنّ الكتابة بارقام المعهودة *P.* فن نوشتن بحروف لتره گونه *T.* طانشقلو یازو یازمنک فنی

STELLION. Espèce de lézard *A.* وزغة pl. وزاغ – سامّ ابرص pl. سوامّ ابرص *P.* کرباسو *T.* آغولی کلر

STELLIONAT. T. de Jurisp. Crime que commet un homme en vendant un immeuble qui n'est pas à lui, ou qui déclare faussement que cet immeuble est franc de toute hypothèque *A.* بیع الغرر *P.* فروخت با فریب *T.* هواده قوش صاتمه نوعندن اولان بیع – دکزده بالق صاتمه قبیلندن اولان بیع – آلداتمه صاتش || Crime de stellionat بیع غرر تهمتی || Il est accusé de stellionat بیع الغرر تهمتیله متهومدر

STELLIONATAIRE. Celui qui commet le crime de stellionat *A.* بیّاع الغرر *P.* فروشندهٔ مال دیگران *T.* آلداتمه ایله ایلک مالنی صتان

STÉRÉOGRAPHIE. L'art de représenter les solides sur un plan *A.* فنّ الرسم المجسّمات

STÉRÉOMÉTRIE. T. de Géomét. La science de la coupe des solides *A.* فنّ التقطیع المجسّمات – فنّ التقطیع الاجرام

STÉRILE. Qui ne porte point de fruit, quoiqu'il soit de nature à en porter *A.* عاقر – جدب – مجدوب – غیر مثمر – عدیم النما *P.* بیحاصل – بینما *T.* محصول ویرمز || Champ stérile محصول ویرمز بر تارلا – مزرعهٔ عاقره – ارض جدبه arbre محصول ویرمز بر آغاج – غیر مثمره – شجرهٔ عاقره

On dit figur., qu'un sujet est stérile, pour dire, que de lui-même il ne fournit pas beaucoup de matière à l'écrivain *A.* قلیل النما – عدیم الریعان *P.* بینما *T.* برکتسز — On appelle, Louanges stériles, celles qui ne sont accompagnées d'aucune récompense *A.* تحسینات غیر مثمرة *P.* آفرینهای بیثمره *T.* قوری آفرین — Et gloire stérile, pour dire, une gloire dont on ne retire aucune récompense *A.* اقبال بلا ثمرة *P.* شان وشکوه بی سود *T.* قوری اقبال – فائده‌سز اقبال

Stérile, se dit aussi d'une femme qui n'a point d'enfans après plusieurs années de mariage *A.* عقیمة pl. عقایم – عاقر pl. عقر *P.* اهزون – ستاغ – استرون *T.* قسیر – جوجوق طوغورمز عورت — On dit figur., qu'un esprit est stérile, pour dire, qu'il ne produit rien de lui-même *A.* طبع عقیم *P.* طبع کمزای *T.* قسیر طبیعت Et qu'un auteur, qu'un poète est stérile عقیم الطبع

بر مؤلف يا بر شاعر

On appelle, Année stérile, une année dans laquelle la récolte est mauvaise *A.* سنة القحط ـ سنة قاحطة ـ عام مجدب *P.* خشكسال *T.* قحط سندسى ـ قيتلق ييل — On dit figur., qu'un siècle a été stérile en grands hommes فلان دورده قحط رجال وار ايدى que la saison est stérile en nouvelles بو وقتده قحط حوادث واخبار وار در

STÉRILITÉ. Qualité d'une terre stérile *A.* جدوبت ـ عقر *P.* بينمايى *T.* قيتلق ـ قوراقلق || La stérilité de ce champ بو ترلانك جدوبتى ـ قوراقلغى

Stérilité d'une femme *A.* عقارت ـ عقم *P.* بى زايشى ـ ادزونى *T.* قسيرلق

Stérilité d'une année *A.* قحط *P.* خشكى *T.* قيتلق

STERNUTATOIRE. Il se dit des remèdes qui excitent l'éternuement *A.* مهيج العطسة ـ معطس *P.* شنوشه انگيز ـ خفاننده ـ عطسه انگيز *T.* اقسرديجى || Le tabac est un sternutatoire انفيه مهيج عطسه در

STERNUM. T. d'Anat. C'est une partie osseuse qui s'étend du haut en bas de la partie antérieure de la poitrine *A.* تريبة pl ترائب *P.* تختهٔ سينه *T.* كوكس تختهسى

STIMULANT. T. de Méd. Qui est propre à éveiller, à exciter. *A.* محرك ـ موقظ *P.* انگيزنده *T.* قشقرديجى ـ اويانديريجى || Remède stimulant دواى موقظ Huiles stimulantes ادهان محركه

STIMULER. Aiguillonner, exciter *A.* حث ـ اغرا *P.* فژوليدن *T.* دورتمك ـ قندرمق || Il a de bonnes intentions, mais il faut le stimuler كرچه نيات خيريهسى وار در انجق حث واغرا اولنمغه محتاجدر

STIPENDIAIRE. Qui est à la solde de quelqu'un *A.* موظف *P.* وظيفهخوار *T.* اجرتلو ـ علوفهلو || Des troupes stipendiaires موظف عسكر

STIPENDIER. Gager quelqu'un, l'avoir à sa solde *A.* توظيف ـ استيجار ـ *P.* بمزد گرفتن *T.* اجرت ـ علوفه ايله طوتمق ـ ايله طوتمق || Stipendier des troupes توظيف عسكر ايتمك ـ علوفه ايله عسكر طوتمق

Stipendié. V. Stipendiaire.

STIPULANT. T. de Jurisp. Qui stipule *A.* مشارط pl. مشارطين ـ عاقد الشروط ـ معاهد pl. معاهدين *P.* پيمانساز ـ پيغونكنان *T.* شرطلشان || Les parties stipulantes dans ce contrat اشبو

مقاوله سندنده شرطلشان كمسنهلر

STIPULATION. T. de Jurisp. Il se dit de toutes sortes de clauses, de conditions qui entrent dans un contrat *A.* شرط pl. شروط ـ عهد pl. عهود *P.* پيمان ـ پيغون *T.* شرط || Stipulation expresse, précise شرط صريح

STIPULER. Faire promettre à quelqu'un en contractant, l'obliger à telle et telle chose *A.* شرط ـ اشتراط ـ مشارطة ـ عقد ـ الشرط عقد المعاهدة *P.* پيمان بستن *T.* شرطلشمق || J'ai stipulé cela شونى شرط ايتدم Il a stipulé une garantie dans le contrat درون سندده بر كفالت شرط ايلدى Ils ont stipulé que عهد وشرط ايتمشلر كه ـ شو وجهله مشارطه ايتمشلر كه

Stipulé. *A.* مشروط *P.* پيمان بسته *T.* شرط اولنمش

STOÏCIEN. Qui suit la doctrine de Zénon *A.* تابع المذهب الرواقيين pl. تابعين المذهب الرواقيين || Philosophe Stoïcien مذهب رواقيونه تابع اولان حكيم

Il se dit aussi des choses, pour dire, appartenant à la doctrine de Zénon *A.* مطابق المذهب الرواقيين || Opinion, maxime Stoïcienne مذهب رواقيونه مطابق بر قاعده

Il signifie au substantif, un philosophe de la secte de Zénon *A.* رواقى pl. رواقيون — Et un homme sévère et inébranlable comme un stroïcien *A.* رواقى المزاج

STOÏCISME, Philosophie stoïcienne *A.* مذهب الحكماء الرواقيين

Il se prend aussi, pour fermeté, austérité, telle qu'était celle des Stoïciens *A.* صلابة الطبع الرواقيونى || C'est par stoïcisme qu'il vit ainsi بو وجهله كچنمسى مجرد صلابت طبع رواقيونيله مجبول اولديغندن اقتضا ايدر

STOÏQUE. Qui tient de l'insensibilité et de la fermeté qu'affectaient les Stoïciens *A.* مقارن الحال الرواقيين ـ رواقيونى || Moeurs stoïques مقارن حال رواقيون اولان آداب واخلاق Coeur, âme stoïque طبيعت رواقيونيه courage ثبات وجلادت رواقيونيه

STOÏQUEMENT. En stoïcien *A.* كالرواقى — Il signifie aussi, avec le courage et la fermeté d'un stoïcien *A.* بجلادة الطبع الرواقيونى

STOÏSME. Qualité de ce qui est stoïque *A.* حال الرواقية || Le stoïcisme de son langage, de sa contenance كلامنده وشكل وطورنده اولان حال رواقيت

STOKFICHE. Nom de toute sorte de poisson salé et séché *A.*

سمك مملوح *P.* ماهئ نمكزده *T.* طوزلو بالق

STOMACAL. Qui fortifie l'estomac *A.* مقوّى المعدة *P.* توانايى بخش حوصله *T.* معده‌يى قوّتلندريجى || Le bon vin est fort stomacal خمر جيّد بغايت مقوّئ معده در

STOMACHIQUE. Qui appartient à l'estomac *A.* متعلق بالمعدة *P.* متعلق حوصله *T.* قورساغك || Les veines stomachiques عروق معده

Il signifie aussi, bon à l'estomac *A.* نافع ـ مصلح المعدة بالمعدة *P.* حوصله پرور *T.* معده‌يه يرار || Elixir stomachique معده‌يه نافع اولان اكسير poudre مصلح معده اولان سفوف

Il s'emploie aussi substantivement *A.* معدوىّ pl. معدويّات || Un bon stomachique اعلا بر معدوى

STORAX, ou **STYRAX.** Espèce de résine odoriférante, qui découle d'un arbre des Indes *A.* ميعة سايلة *P.* استرك *T.* قره كونلك

STORE. Espèce de rideau *A.* سُدل pl. اسدال *P.* پرده *T.* پرده || Lever les stores رفع اسدال ايتمك ـ پرده‌لرى قالدرمق || les baisser اِسدال اَسدال ايتمك ـ پرده‌لرى اشاغى صارقتمق ـ پرده‌لرى ايندرمك

STRABISME. T. de Méd. Situation vicieuse du globe de l'oeil dans son orbite *A.* حَوَل المقلة *P.* نا هموارئ شحمهٔ چشم *T.* كوز يمورطه‌سنك صاپقلغى || Le strabisme rend louche كوز يمورطه‌سنك صاپقلغى كوزى شاشى ايدر

STRAMONIUM. Plante dont le fruit se nomme Pomme épineuse *A.* شجر الجوز الماثل *P.* درخت تاتوره *T.* تاتوله آغاجى

STRANGULATION. T. didactique, qui signifie, étranglement. V. ce mot.

STRANGURIE. Maladie dans laquelle on ne peut rendre l'urine que goutte à goutte *A.* تقطير البول *P.* چكيزك *T.* سدك طملمه‌سى

STRAPONTIN. T. de Marine, synonyme de Hamac. V. ce mot.

STRAS. Composition qui imite le diamant *A.* ماس عملى *P.* الماس ساخته *T.* ياپمه الماس

STRASSE Bourre ou rebut de la soie *A.* خسالة الحرير *P* ابريشم ريزه *T.* ايپك يونقه‌سى

STRATAGÈME. Ruse de guerre *A.* حيلة حربيّة ـ خدعة حربيّة *P.* حيلهٔ جنكى *T.* جنكك حيله‌سى || Trouver un stratagème بر خدعهٔ حربيّه تدارك ايتمك User, se servir de stratagèmes اعمال حيل حربيّه ايتمك Nouveau stratagème جديد ونو پيدا بر خدعهٔ حربيّه

Figur. Finesse, subtilité dont on use dans toutes sortes d'affaires *A.* خدعة pl. خدعات *P.* فند *T.* اويون ـ دوباره || Plaisant stratagème خدعهٔ لطيفه Inventer un stratagème بر نوع خدعه ايجاد ايتمك

STRATÈGUE, ou **STRATÉGE.** Officier qui commandait les armées chez les Athéniens *A.* امير الجيش *P.* سپهسالار *T.* سرعسكر

STRATIFIER. T. de Chimie. Arranger par couches des substances dans un vaisseau *A.* تدكين الاجزاء فرشاً على الفرش *P.* اجزارا تو بر تو تهيدن *T.* اجزايى قات قات استف ايتمك

STRIBORD. Le côté droit du vaisseau *A.* ميمنة السفينة *P.* ديوارهٔ راست كشتى *T.* كمينك صاغ ديواره‌سى

STRICT. Rigoureux *A.* متحتّم الايفا ـ اكيد *P.* نا گريز *T.* صيقى || Obligation stricte تعهّد متحتّم الايفا Devoir strict وجيبهٔ متحتّم الايفا

STRICTEMENT. D'une manière stricte *A.* متحتّمًا ـ اكيدًا *P.* نا گريزانه *T.* پك صيقى اولدرق

STRIÉ. Il se dit en Architecture, des colonnes qui sont cannelées dans toute leur hauteur *A.* ذو سطور المنقورة *P.* با سطور ناوه‌كارى *T.* اويمه اولوقلى

STRIES, au pluriel, se dit des cannelures des collonnes *A.* pl. سطور منقورة *P.* سطرهاى ناوه‌كارى *T.* اويمه اولوقلر

STRIURES. Cannelures des colonnes. V. Stries.

STROPHE. Couplet ou stance d'une ode *A.* قطعة pl. قطعات

STRUCTURE. La manière dont un édifice est bâti *A.* هيئة ـ وضع الانشا ـ البنا *P.* صورت كرداد *T.* ياپو صورتى || La structure de ce bâtiment est agréable بو بنانك وضع انشاسى مطبوعدر Ce palais est d'une structure solide بو سرايك وضع انشاسى متين ومستحكمدر

Il se dit aussi de l'arragement des parties du corps humain *A.* بنية البدن *P.* بنيهٔ تن *T.* كوده‌نك قورولشى

On dit figur. La structure d'un discours, pour dire, l'arrangement des parties d'un discours *A.* انتظام الكلام

STUC. Espèce de mortier blanc mêlé avec de la chaux, et dont on fait des enduits de murailles *T.* مرمر كرجى || Ouvrage de stuc مرمر كرجى ايله ايشلنمش ايش Figures de stuc مرمر كرجى ايله صوالو اشكال

STUCATEUR. Ouvrier qui travaille en stuc *T.* مرمر كرجى

صواجیسی

STUDIEUSEMENT. Avec soin et application *A.* بالتأمل والاهتمام ـ دوشونەرک *T.* اندیشەکارانە ـ ورزشکارانە *P.* بصرف الذهن صرف ذهن ایلە ایشلنمش || Studieusement travaillé

STUDIEUX. Qui aime l'étude *A.* مولع بالمطالعة ـ متوغل فی العلم *P.* خواهشمند مطالعە ـ هوسکار علم *T.* اوقومغە هوسلو

STUPÉFACTIF. T. de Méd. Qui endort les parties malades, et qui en ôte le sentiment *A.* مخدر *P.* خیر آور *T.* اویوشدریجی

STUPÉFACTION. Engourdissement d'une partie du corps *A.* خدر ـ انخدار *P.* کرخی ـ خیر *T.* اویوشقلق

Figur. Étonnement extraordinaire et extatique *A.* حیرت ـ بهت *P.* سرگشتگی ـ دنگی *T.* دانقلق

STUPÉFAIT. Celui que la surprise de quelque chose rend comme interdit et immobile *A.* مبهوت ـ حائر *P.* خیر ـ خیر ـ اهوار ـ دنگ *T.* دانق قالمش || Il demeura tout stupéfait کلیاً دنگ ومبهوت قالمشدر

STUPÉFIER. Engourdir *A.* اخدار ـ ایراث الخدر *P.* کرخی آوردن *T.* اویوشدرمق || Le propre de l'opium est de stupéfier مخدر در ـ افیون بالخاصه ایراث خدر ایدر

Figur. Causer une grande surprise *A.* ایراث البهت والحیرة *P.* دنگ کردن *T.* دانق قلمق || Cette nouvelle l'a stupéfié بو خبر فلانه ایراث بهت وحیرت ایلدی

Stupéfié. *A.* منخدر *P.* کرخ *T.* اویوشمش ـ اویوشق

STUPEUR. Engourdissement, assoupissement, suspension de sentiment et de mouvement *A.* فتور الحس ـ ختر

Il se dit figur. pour Grand étonnement *A.* حیرت ـ بهت ـ وله *P.* ذنگی ـ سرگشتگی *T.* شاشمه || Nous étions tous dans la stupeur جملەمز گرفتار وله وحیرت اولمشز

Et pour espèce d'immobilité où jette une douleur subite et violente *A.* انسلاب الحواس *P.* هوش ربودگی *T.* قاصقتی قالمه

STUPIDE. Hébété, d'un esprit lourd et pesant *A.* بلید ـ بلید ـ طامس القلب ـ فدم ـ القلب *P.* کور دل ـ مرده دل ـ کند ذهن ـ کالیو ـ کالیوه *T.* کند عقللو ـ یورکی طونوق ـ || Il se dit aussi des choses || Silence stupide سکوت باهر البلادت ـ بلیدانه سکوت

STUPIDEMENT, adv. *A.* بالفدامة ـ بالبلادة ـ بلیداً *P.* کالیوانه ـ *T.* بلیدانه کند عقللولق ایله || Il répond toujours stupidement دائما بلیدانه جواب ویرر

STUPIDITÉ. Pesanteur d'esprit *A.* بلادة الذهن ـ بلادت ـ فدامت *P.* کندئ ذهن ـ کور دلی ـ مرده دلی *T.* یورک طونوقلغی ـ کند عقللولق || Grande stupidité بلادت عظیمه

STYGMATES, pl. Marques de plaies *A.* pl. آثار الجرح *P.* اثرهای داغ ـ نشانهای زخم *T.* یاره یرلری

STYGMATISÉ. Qui porte des stygmates *A.* موسوم بآثار الجرح *P.* اثر زده داغ *T.* یاره یرلری اولان

STYLE. Poinçon dont on se servait pour écrire *A.* مرقم

Style, se dit aussi de l'aiguille d'un cadran solaire *A.* میل البسیطة *T.* بسیطەنک ایکنەسی

Style, signifie figurément, la manière de composer, d'écrire *A.* نسق الکلام ـ انشاء ـ سبک || Style sublime اعلای درجات سبک شرافت noble, grand کماله واصل اولمش سبک وانشا pompeux سبک بدیع ـ طمطراقلو سبک enflé, ampoulé آلود وعظمت نمود سبک languissant, rampant, bas انشای مصطلح ضعیف وفاتر یا دنائت آلود laconique ou concis سبک موجز ومختصر historique, epistolaire, dogmatique سبک تواریخ یا مکاتیب یا عقاید badin انشای مفاکهه آمیز poétique, oratoire سبک شعرا وسبک خطبا Obscur, embarrassé سبک غامض وثقلتنما

On dit, Style du Palais, pour dire, les formules selon lesquelles on dresse les actes judiciaires سبک صک وحجت Et style de Pratique, pour dire, les termes dont on ne se sert que dans la Pratique *A.* تعبیرات العلم الصک

On appelle Vieux style, la manière dont on comptait dans le calendrier, avant sa réformation حساب تقویم عتیق Et nouveau style, la manière dont on compte depuis cette réformation حساب تقویم جدید

STYLET. Sorte de poignard, dont la lame est très-menue et ordinairement triangulaire *A.* مغول pl. مغاول *P.* سیخ ـ بلسک *T.* شیش || Il fut assassiné à coups de stylet شیش ضربیله قتل اولندی

STYLER. Former, dresser, habituer *A.* تدریب *P.* آلفتیدن *T.* آلشدرمق || Il est fort stylé dans les affaires امور ومصالحده بغایت تدریب اولندی On l'a stylé à cela فلانی بوکا آلشدردیلر

Stylé. *A.* متدرب *P.* آلفتیده *T.* آلشدرلمش

STYPTIQUE. T. de Méd. Qui a la vertu de resserrer *A.* قابض

STYRAX. V. Storax.

SUAIRE. Linceul dans lequel on ensevelit un mort *A.* كفن pl. اكفان *P.* جامهٔ عدم – كفن *T.* كفن

SUANT. Qui sue *A.* متعرّق – متنذع *P.* خويزده – خوى الى – متعرّق الايادیدر || Il a les mains suantes ترلو *T.* آلود ترلو در

SUAVE. Qui est d'une douceur agréable *A.* لذيذ – حلو – حلو خوشمزه – شيرين *P.* عذب المذاق – لطيف الطعم – المذاق حلو المذاق || Un mets d'un goût suave دادى خوش – طاتلو *T.* بر طعام Une mélodie suave لحن حلو ولذيذ Ce peintre a une manière suave بو رسّامك قلمنده حلاوت وار در

SUAVITÉ. Qualité de ce qui est suave *A.* لذّت – حلاوت – عذوبت *P.* شيرينى *T.* طاتلولق || Dans les ouvrages de ce peintre, de ce musicien, il y a une suavité qu'on ne trouve point ailleurs بو رسّامك وبو موسيقينك آثارنده مثلى نا ياب La suavité de cette odeur بورايحه‌نك بر لذّت وحلاوت وار در حلاوتى

SUBALTERNE. Qui est subordonné à quelqu'un *A.* تحت الحكم – تابع *P.* فرمانبر *T.* آلتنده اولان آخرك حكمى || Juge subalterne آخره تابع اولان قاضى

Et qui est inférieur en rang *A.* مرتبهٔ ادنا *P.* پس پايه – دون مرتبه *T.* مرتبه‌سى آشاغى اولان || Juridiction, justice subalterne دون مرتبه اولان محكمه‌لرك حقّ قضا وحكومتى emploi مرتبه‌سى ادنا بر منصب

SUBDÉLÉGATION. Commission par laquelle un officier supérieur commet un particulier pour agir sous ses ordres et en son absence *A.* نيابت – وكالت *P.* جا نشينى *T.* نائبلك – وكيللك

Il se dit aussi du district assigné à cet officier, et dans lequel se renferme son autorité *A.* حوزة النيابة *P.* قلمرو نيابت *T.* نائب ناحيه‌سى

SUBDÉLÉGUER. Commettre avec pouvoir d'agir, de négocier *A.* انابة – توكيل – نصب النائب – نصب الوكيل *P.* جا نشين نصب كردن *T.* نائب قومق – وكيل ايتمك || Un légat en France ne peut subdéléguer pour l'exercice de sa légation, sans l'exprès consentement du Roi فرانسه‌ده ريم پاپاسى طرفندن مبعوث اولان كمسنه ارادهٔ صريحهٔ همايونى منضمّ اولمدقچه امور مأموره‌سيچون نصب نائب ايده‌مز

SUBDÉLÉGUÉ. *A.* موكّل *P.* جانشين گشته *T.* نائب اولمش – وكيل قلنمش – Il est aussi substantif *A.* نائب pl. نوّاب – وكيل pl. وكلا *P.* جا نشين

SUBDIVISER. Diviser la partie d'un tout déjà divisé *A.* تقسيم الجزء المقسوم *P.* جيز بخش كرده‌را نيز بخش كردن *T.* بولنمش نسنه‌يى بر دخى بولمك || Il a divisé son sermon en trois points, et a subdivisé chaque point en plusieurs autres parties موعظه‌يى اوچ بحث اوزرينه تقسيم ايلدكدنصكره هر بر بحث مقسومى دخى اجزاى كثيره‌يه تقسيم ايلدى

SUBDIVISÉ. *A.* جزء مقسوم مكرّرا *P.* نيز بخش كرده *T.* بر دخى بولنمش نسنه

SUBDIVISION. Division d'une des parties d'un tout déjà divisé *A.* انقسام الجزء المقسوم *P.* بخشسازئ جيز بخش كرده *T.* بولنمش نسنه‌نك بر دخى بولنمسى || Tant de divisions et de subdivisions embrouillent le discours plutôt qu'elles ne l'éclaircissent بو قدر تقسيمات واجزاى مقسومه‌نك بر دخى انقسامى ايضاح مقاله‌يه مدار اوله‌جغنه بر قات دخى اغلاقنه سبب اولور

SUBHASTATION. T. de Coutume. Vente publique au plus offrant. V. Encan.

SUBINTRANTE. T. de Méd. On appelle Fièvre subintrante, une fièvre dont un accès commence avant que le précédent soit fini *A.* حمّاء متصلة النوبات *P.* تب با نوبتهاى بهم پيوسته *T.* نوبتلرى برى برينه اولاشقلو حمّا

SUBIR. Être assujetti à ce qui est ordonné, prescrit *A.* اتباع – متابعت – انطياع *P.* تن دادن *T.* تابع اولمق – مظهر اولمق – تسليم اولمق || Subir la peine à laquelle on est condamné حكم اولنمش عقوبته انطياع ومتابعت ايتمك – مظهر اولمق Subir la loi du vainqueur غالبك حكم واراده‌سنه متابعت ايتمك Subir son sort مقتضاى قسمته متابعت ايتمك Subir le joug ربقهٔ عبوديته گردندادهٔ متابعت اولمق – On dit d'un criminel, qu'il a subi son jugement, pour dire, qu'il a subi la peine prononcée par le jugement عليهنه جريان ايتمش حكمك موجب ومقتضاسنه مظهر اولمشدر

On dit, Subir la question, pour dire, être mis à la question مظهر شكنجه ونكال اولمق Et subir l'examen مظهر امتحان اولمق

Et en termes de Palais, Subir l'interrogatoire, pour dire, com-

paraître devant le juge, et répondre à ses interrogations حضور حاكمده استنطاق اولمق

SUBIT. Soudain *A.* فجئى *P.* ناگهانى *T.* انسزين اولمش || Mouvement subit حركت فجئيه حركت ناگهانى ـ changement تبدل ناگهانى Mort subite موت فجئى ـ موت ناگهانى

SUBITEMENT, adv. *A.* مفاجئة ـ فجئة *P.* ناگهان *T.* انسزين || Il est mort subitement فجئة وفات ايلدى Il partit si subitement, qu'il ne dit adieu à personne اولقدر ناگهانى عزيمت ايلديكه هيچ بر كمسنديه وداع ايتمدى

SUBJUGUER. Soumettre, réduire en sujétion *A.* ادخال تحت ادخال تحت التبعية ـ ادخال تحت المحكومية ـ الحكم *P.* رام وتابع ـ زير فرمانبرى نهادن ـ زير حكم آوردن *T.* كردانيدن حلم آلتنه قومق ـ مغلوب قلمق || Subjuguer une province, un nation بر كمسنه بر مملكتى وبر قومى تحت حكومتنه ادخال ايتمك Les Romains subjuguèrent les Carthaginois روماليون قرطنجا خلقنى زير حكملرينه رام زير قلادهٔ تبعيته بند ايلديلر ـ وتابع قلديلر C'est un homme subjugué par sa femme مغلوبيدر ـ زوجه‌سنك محكوميدر Il se laisse subjuguer par tous ses valets خدمتكارلرينك مجموعنه اذهان ناسى Subjuguer les esprits اختيار محكوميت ايدر كندويه رام ومحكوم ايتمك

SUBJUGUÉ. *A.* محكوم *P.* تابع ـ فرمانبر ـ رام ـ زير آوردهٔ ـ حكومت ـ سر فرو برده *T.* حكم آلتنه قونمش

SUBLIMATION. T. de Chimie. V. Sublimer.

SUBLIME. Haut, relevé. Il se dit des choses qui regardent la morale ou l'esprit *A.* عالى ـ سامى ـ سنى ـ اسنا ـ جليل *P.* والاترين ـ بلندترين *T.* پك اولو || C'est un homme d'un mérite sublime بر ذات صاحب اهليت جليله ايله موصوف Génie sublime مزيتدر نفس سنية المناقب âme عقل سامى Les sciences sublimes علوم عاليه Les plus pensée معناى جليل sublimes connaissances اسناى مراتب جلال وكماله رسيده اولان معارف ومعلومات

Il signifie au substantif, ce qu'il y a de grand et d'excellent dans les sentimens, dans les actions *A.* علو ـ رفعت ـ جلالة *P.* بلندى ـ بزركوارى *T.* بيوكلك || Il y a du sublime dans cette manière de penser بو نوع فكرده علو ورفعت وار در dans cette action بو فعلده علو وجلال وار در

SUBLIMÉ. T. de Chimie. Il se dit du mercure préparé par sublimation *A.* زيبق مصعد || Sublimé doux زيبق مصعد حلو corrosif زيبق مصعد اكال

SUBLIMEMENT. D'une manière sublime *A.* بالعلو والجلال *P.* بوالايى *T.* ايله اولولق

SUBLIMER. T. de Chim. Élever les parties volatiles d'un corps par le moyen du feu, dans un matras, ou dans une cornue *A.* تصعيد *P.* از ديگ بر ديگ كشيدن *T.* انبيقدن چكمك || Sublimer de la fleur de soufre, sublimer du mercure كبريت چيچكلرينى وجيوه‌يى تصعيد ايتمك

SUBLIMÉ. *A.* مصعد *P.* از ديگ بر ديگ كشيده *T.* انبيقدن چكلمش

SUBLIMITÉ. Qualité de ce qui est sublime *A.* جلالة ـ سمو ـ علو *P.* والايى ـ بلندى *T.* اولولق || La sublimité de cette science بو علمك علو وجلالتى des pensées معنالرك علو وجلالتى de son rang علو قدرى ـ مرتبه‌سنك سمو وعلوى

SUBLINGUAL. T. d'Anatom. Qui est placé sous la langue *A.* تحت اللسان *P.* زير زبان *T.* دل آلتى || Artère sublinguale *A.* عرق تحت اللسان ـ حاف *P.* رگ زير زبان *T.* دل آلتى طمرى

SUBLUNAIRE. Qui est entre la terre et l'orbite de la lune *A.* ما بين الارض وفلك القمر *P.* ميان زمين وماه *T.* يرايله ارض ايله فلك قمر آره‌سنده‌كى || Tous les êtres sublunaires قمر بيننده اولان كافهٔ موجودات

SUBMERGER. Inonder, couvrir d'eau *A.* اغراق تحت ـ غمر ـ طم الغمور *P.* زير سيلاب پوشيدن *T.* صو ـ صو ايله بصدرمق ايله قاپلامق || Si l'on rompt ces digues, on submergera tout le pays بو صو بندلرى آچيله‌جق اولور ايسه مملكت سر تا پا صو ايچنده اغراق اولنمق لازم كلور

Il se dit aussi d'un vaisseau qui a péri en enfonçant dans l'eau *A.* غرق *P.* در آب فرو رفتن *T.* بوغلمق

SUBMERGÉ. *A.* زير غريق تحت الغمور ـ مغمور ـ مطموم *P.* سيلاب پوشيده *T.* صو ايله قاپلانمش ـ صوايله بصلمش بوغلمش *T.* در آب فرو رفته

SUBMERSION. Grande et forte inondation *A.* طموم *P.* سيلاب پوشى ـ زير سيلاب پوشيدگى *T.* صوايله ـ صو ايله بصلمه بو كيفيت || Cela a causé la submersion de tout le pays قاپلانمه مملكتك بتون صو ايله بصلمه‌سنه سبب اولمشدر

SUBORDINATION. Certain ordre établi entre les personnes, et

qui fait que les unes dépendent des autres *A.* سلسلة المراتب *P.* زنجیر مراتب فرمانبری تتابع المراتب الاطاعة ـ التبعیّة *T.* بری برلرینه تابعلك سلسلەسی || La subordination maintient la discipline dans les armées سلسلهٔ مراتب فرمانبری واطاعتك نظامی بین العساکر شیرازهٔ ضبط وربطك وقایەسنه مدار اولور Un État ne peut subsister sans subordination بر ملکده سلسلهٔ مراتب اطاعت وتبعیّتك نظامی اولمدیغی حالده اول ملکك بقاسی نا ممکندر C'est un homme ennemi de toute subordination سلسلهٔ مراتب اطاعته متعلق هر درلو نظامك عدوّ کبیریدر

Il se dit aussi, de la dépendance des personnes les unes des autres *A.* تبعیّت *P.* فرمانبری ـ سو فرویبی *T.* تابعلك || Il est toujours demeuré dans une grande subordination à l'égard d'un tel فلانه دائما تبعیّت اوزره مداومت ایلدی Il y a de la subordination du lieutenant au capitaine ملازمك یوز باشی‌یه تبعیّتی درکار در

SUBORDONNÉMENT. En sous-ordre *A.* تابعًا *P.* بافرمانبری *T.* تابع اولەرق || Il ne commande dans cette place que subordonnément au gouverneur بو قلعەنك محافظنه تابع اولەرق حکومت ایدر

SUBORDONNER. Établir un ordre de dépendance de l'inférieur au supérieur *A.* ترتیب فی سلك ـ سَلسَلة المراتب التبعیّة ـ الاطاعة *P.* در راه فرمانبری نهادن *T.* تابعلك یولنه قویمق || Les officiers inférieurs sont subordonnés aux supérieurs پس پایه اولان ضابطان عسکر عالی رتبه اولان ضابطانك سلك تبعیّتلرینه مرتبدرلر — Il se dit aussi de certaines choses || Les lois du royaume ont subordonné certaines juridictions à d'autres قوانین ملك ودولت موجبنجه بعض محکمەلرك حقّ قضا وحکومتی سلسلهٔ مراتب اوزره آخر محکمەلرك حکمنه تابعدر

Subordonné. *A.* تابع ـ تابع الحکم فلان ـ تحت الحکم *P.* فرمانبر الامر *T.* حکم آلتندە

SUBORNATION. Séduction par laquelle on engage quelqu'un à faire une chose contre son devoir *A.* اغوا ـ اضلال ـ افساد *P.* گمراهسازی *T.* آزدرمه ـ آیارتمه || Subornation de témoins شاهدلرك افسادی Il est convaincu de subornation تهمت اضلال ایله متهومدر

SUBORNER. Séduire, porter à une action illégitime *A.* اغوا ـ افساد ـ القا الی الضلال ـ اضلال ـ تغویة *P.* از راه بردن ـ گمراه کردن *T.* آزدرمق ـ آیارتمق ـ عقلی چالمق || Suborner des domestiques خدمتکارانی اضلال ایتمك des témoins pour leur faire déposer faux شاهدلری شهادت مزوّره‌یه الجاء ایچون افساد ایتمك Il a suborné cette fille بو قزی اغوا ایتدی ـ آزدردی

Suborné. *A.* مغوی ـ غاوی ـ ضال *P.* گمراه *T.* آزدرلمش ـ آیاردلمش ـ عقلی چالنمش

SUBORNEUR. Celui qui suborne *A.* مضلّ ـ مغوی *P.* گمراهساز *T.* آزدریجی ـ آیاردیجی

SUBRÉCARGUE. Nom que l'on donne aux officiers de la compagnie des Indes, dont les fonctions sont de vendre, dans les comptoirs de la compagnie, les marchandises qu'elle y a fait porter *A.* وکیل الصاحب المال *T.* صاحب سرمایه وکیلی

SUBRÉCOT. Le surplus de l'écot *A.* تتمّة البداد *P.* زیادهٔ بهرهٔ همکاسگان *T.* رفندیبی طولدرمق ایچون ویریلان اقچه || Ils avaient compté de ne dépenser chacun qu'une pistole, il y a eu un écu de subrécot par tête هر بری برر التون صرف ایتمك اوزره حساب اولنمش ایکن بهره‌راس بر غروش دخی رفنه تتمّه‌سی اولەرق ادا اولنمق لازم کلدی

SUBREPTICE. T. de Jurisp. Il se dit des lettres obtenues par surprise sur un exposé faux *A.* محصّل بخلاف الانها ـ مختصل ـ بتقریب *P.* بانهای دروغی بدست رسیده ـ بالخدعة *T.* خلاف انها ایله تحصیل اولنمش ـ دلفریب بدست آورده ـ بر تقریب ایله اله کتورلمش

SUBREPTICEMENT, adv. *A.* بخلاف الانها *P.* بانهای دروغی *T.* خلاف انها ایله ـ بر تقریب

SUBROGATION. T. de Jurisp. Acte par lequel on subroge *A.* وکالة *P.* نصب جا نشین وکیل || Il a consenti à la subrogation نصبنه راضی اولمشدر La subrogation assura mon hypothèque ویردیکی وکالت ایله رهنم قویلشدی

SUBROGER. T. de Jurisp. Substituer, mettre en la place de quelqu'un *A.* تعیین الوکیل ـ توکیل *P.* جانشین کردن *T.* وکیل ایتمك || Subroger quelqu'un en ses droits مستحق اولدیغی حقوقه فلانی وکیل نصب ایتمك J'ai été subrogé en son lieu et place, en ses droits, noms et actions یرینه ومستحق اولدیغی کافهٔ حقوقه واسم وشهرتنه ودعوالرینه طرفندن وکیل نصب اولندم

Subrogé. *A.* موكّل *P.* جا نشين شده *T.* وكيل نصب اولنمش

On appelle Subrogé tuteur, celui qui est nommé par les parens et par le juge, pour empêcher que le tuteur ne fasse rien contre les intérêts du mineur *A.* ناظر الوصى *T.* وصىّ اوزرنيه ناظر

SUBSÉQUEMMENT. Ensuite, après *A.* بعده *P.* پس ـ زين پس *T.* ازين پس آندنصكره || Il a déclaré formellement qu'il ne voulait pas se prévaloir de cette donation, et subséquemment il y a renoncé en forme بو هبه‌دن فائده‌منـد اولـمق قيدنـده اولمديغنى لسانًا بيان ايتمشيدى آندنصكره رسمًا فراغت ايلدى

SUBSÉQUENT. Qui suit, qui vient après *A.* لاحق ـ مؤخّر *P.* پسين *T.* صكره‌كى ـ صكره‌دن اولمش || Par un acte, par un traité subséquent بر قطعه سند يا بر قطعه عهدنامهٔ موخّر Un testament subséquent annulle le premier مؤخّر تاريخ ايله اولان وصيتنامه اوّلكى وصيتنامه‌يى فسخ ايدر

SUBSIDE. Impôt, levée de deniers qu'on fait sur le peuple pour les nécessités de l'État *A.* وضيعة ـ تكليف pl. تكاليف *P.* گزيت ـ ساليانه *T.* ويركو || Imposer, lever des subsides طرح ساليانه‌لر صالمق ـ يا تحصيل تكاليف ايتمك Nouveau subside تكليف جديد

Il se dit aussi de tous les secours d'argent que les sujets donnent à leur souverain *T.* امداديّة || On demande tant au clergé, par forme de subside طائفهٔ رهباندن امداديّه ناميله شو قدر اقچه مطالبه ايدرلر

Il se prend aussi pour un secours d'argent qu'un prince donne à un autre prince, son allié *A.* امداد نقدًا || Cet État donne de grands subsides à ses alliés بو دولت متفقلرينه نقدًا كليتلو امداد ويرر

SUBSIDIAIRE. T. de Jurisp. Qui sert à fortifier ce qu'il y a de principal dans une affaire contentieuse; ce qu'on emploie à la suite des raisons qu'on a déjà employées *A.* لاحقة مؤيّدة الحال || Des moyens subsidiaires مؤيّد حال اولهجق علل واسباب ـ On appelle Conclusions subsidiaires, celles que l'on prend pour le cas où l'on n'obtiendrait pas les premières conclusions *A.* استدعاء لاحق ـ Et raison subsidiaire, une raison qui vient à l'appui des précédentes علّت مؤيّد حال اولهجق لاحقه ـ Et hypothèque subsidiaire, une seconde hypothèque qui sert à assurer davantage la première, et qui ne l'est qu'au défaut de l'autre منضمًا الى اصل الرهن ويريلان امانت لاحقه ـ On dit dans le même sens, Caution subsidiaire منضمًا الى كفالة الاصليه ويريلان كفالت لاحقه

SUBSIDIAIREMENT, adv. T. de Jurisp. D'une manière subsidiaire, en second lieu *A.* ثانيةً *P.* درجهٔ دوم *T.* بدرجهٔ ايكنجى درجه‌ده || Le certificateur est tenu subsidiairement, quand le débiteur et la caution sont insolvables مديون ايله كفيل معدم اولدقلرى حالده دينك اداسى تصديق مادّه ايتمش كشينك درجهٔ ثانيه‌ده وظيفهٔ حاليدر

SUBSISTANCE. Nourriture et entretien *A.* مؤنة ـ نفقة pl. نفقات ـ رزق pl. ارزاق *P.* توشه ـ زاد ـ مالزمهٔ زندگانى *T.* كچينه‌جك || Pourvoir à la subsistance d'une armée اردونك ارزاق ونفقاتنى تدارك ايتمك Il travaille pour la subsistance de sa famille اولاد وعيالنك مؤنتنى تداركه سعى كچينه‌جكنى تداركه ايدر

Subsistance, se dit aussi d'une imposition jointe à la taille, et affectée à la subsistance des troupes *A.* بدل المعاش العساكر *P.* بدل زاد وزواد سپاهيان *T.* عسكر تعييناتى بدليه‌سى || Payer la taille et la subsistance خراجى وعسكر تعييناتى بدليه‌سنى ادا ايتمك

Subsistances, au pluriel, se dit de tout ce qui est nécessaire à la subsistance d'une armée *A.* pl. اقوات لازمة *P.* زاد ـ توشه ـ زاد وزواد *T.* آزق ـ ذخيره ـ ييه‌جك || Cette armée tire sa subsistance de tel pays بو اردو اقوات لازمه‌سنى فلان مملكتدن ذخيره‌سنى ـ زاد وزواديني ـ جلب ايدر

SUBSISTER. Exister encore, continuer d'être *A.* بقا ـ وجود *P.* بودن ـ هستن *T.* طورمق ـ موجود اولمق || Les pyramides d'Égypte subsistent depuis plus de trois mille ans اهرام مصر اوچبيك سنه‌دن متجاوز مدّتدنبرو باقى وموجود در La plupart des grands édifices des Romains ne subsistent plus روماليونك بنا كرده‌لرى اولان عمارات عاليه‌نك اكثريسى موجود دكلدر

Il signifie aussi, demeurer en force, en vigueur, et se dit des lois, des coutumes, des traités, etc. *A.* بقاء الحكم ـ جريان *P.* الحكم بر قرار بودن ـ حكمش روان بودن *T.* حكمش ـ || Cette loi subsiste encore بو قانونك حكمى ايشلمك حكمى هنوز جاريدر Les arrêts que j'ai obtenus subsistent toujours, on n'y a point donné d'atteinte تحصيل ايلديكم اوامرك خلافنه بر درلو تعرض اولمديغندن حكملرى هنوز باقى

Tandis que les traités subsistent عهدنامه‌لرك حكمى وبر قرار در عهدنامه‌لر حكمى مادامكه جارى اوله ــ هنوز باقى ايكن باقى ايكن

Et vivre, s'entretenir *A.* تعيّش ــ ادارة المعاش *P.* پرورش *T.* يافتن ــ بسلنمك ــ كچنمك || Quoiqu'il ait peu de bien, il ne laisse pas de subsister honnêtement ايسه مال قليله مالك امر معاشنى عرضيله اداره ايدر ده Faire subsister une armée فقيرانه Il subsiste misérablement بر اردويى كچندرمك فقيرانه كچينور ــ تعيّش ايدر Ces troupes ne peuvent pas subsister long-temps dans un si mauvais pays بو عسكر اولقدر بسلنه‌مز ــ فنا بر مملكتده چوق زمان كچينه‌مز Il subsiste par industrie امور معاشنى معرفتيله اداره ايدر Un tel le fait subsister فلانى فلان كمسنه كچيندرر Ces peuples ne subsistent que de brigandage بو اقوام انجق سرقت ايله تعيّش ايدرلر

SUBSTANCE. T. de philosophie. Être qui subsiste par lui-même, à la différence de l'accident *A.* جوهر || Substance spirituelle, corporelle جوهر روحانى يا جسمانى

Il se dit aussi de toute sorte de matière *A.* مادّة || Ce fruit est d'une substance molle et aqueuse بو فاكهه‌نك مادّه‌سى ليّن ومائيدر Substance pierreuse, spongieuse, compacte مادّهٔ حجريّه واسفنجيّه وكثيفه

Il se prend aussi, pour ce qu'il y a de meilleur, de plus succulent, de plus nourrissant en quelque chose *A.* مادّة غذائيّة ــ لبّ *P.* مغز *T.* اوز || Les arbres, les plantes attirent la substance de la terre اشجار ونباتات لبّ ارضى جذب ايدر Il n'y a guère de substance dans ces sortes d'alimens بو مقوله مأكولاتده مادّة غذائيّه يوقدر On a fait trop tremper cette viande, l'eau en a tiré toute la substance بو ات زياده‌جه صو ايچنده طورديغندن صو لبّنى بسبتون جذب ايتمشدر ــ Il se prend figur. pour Le fond, les principales idées || Je n'ai pu retenir tout ce qu'il a dit, mais je vous en rapporterai la substance ديديكنى تماماً ضبط ايده‌مدم انجق لبّنى سكا نقل ايده‌جكم ــ On dit aussi, qu'il y a beaucoup de paroles et peu de substance dans un discours, dans un livre, pour dire, qu'il y a beaucoup de verbiage et peu d'idées فلان مقالده يا كتابده كثرت كلام وقلت لبّ وار در

SUBSTANCE, se dit aussi figur. de tout ce qui est absolument nécessaire pour la subsistance *A.* ما به الاقتيات *P.* مايهٔ قوت *T.* كچينه‌جك شئ و پرورش || Il s'est engraissé de la substance du peuple خلقك مايهٔ قوت و پرورشنى جرّ ايله كسب سمن وقوت ايلدى

EN SUBSTANCE. Sommairement, en abrégé *A.* على طريق ــ ملخصاً الخلاصة *P.* بر وجه خلاصه *T.* خلاصه اولهرق || Voici en substance de quoi il s'agit صدد نيه دائر ايدوكنك خلاصه‌سى اشته بو در Je vous dirai en substance ce que ce traité contient بو معاهده‌نك مآلنى على طريق الخلاصه سكا افاده ايده‌جكم

SUBSTANTIEL. Qui est succulent, nourrissant, rempli de substance *A.* ذو لبّ ــ غذائى *P.* پرورشده ــ مغزدار *T.* اوزلو ــ غذائيتلو بر || Une nourriture substantielle غذائيتلو ــ بسليجى طعام ــ Il se dit figurément en parlant des ouvrages d'esprit || On a extrait de ce livre tout ce qu'il y a de plus substantiel بو كتابك زياده لبّى اولان يرلرى خلاصه اولندى Je vous dirai ce qu'il y a de plus substantiel dans ce discours بو مقاله‌نك زياده مغزدار اولان محللرينى سكا نقل ايده‌جكم

Il se dit aussi de ce qu'il y a de plus succulent, de plus nourrissant dans un aliment *A.* مادّة غذائيّة *P.* پرورش *T.* مايهٔ بسليه‌جك شئ || On a tiré de cette viande ce qu'elle avait de substantiel بو اتك مادّة غذائيه‌سى كلّيّا جذب اولندى

SUBSTANTIELLEMENT. T. dogmat. Quant à la substance *A.* من حيث الجوهر Il ne se dit que dans cette phrase, Dans le sacrement de l'Eucharistie, on reçoit le corps de Notre-Seigneur réellement et substantiellement ذبيحهٔ مقدّسه‌دن حصّه‌دار اولنلر تن مبارك حضرت عيسينك حقيقةً ومن حيث الجوهر تناولى شرفيله مشرّف اولورلر

SUBSTANTIF. T. de Gram. Il se dit de tout nom qui signifie quelque substance, quelque être, et qui peut s'employer sans le secours d'un autre nom *A.* اسم موصوف

SUBSTANTIVEMENT. En manière de substantif *A.* كاسم الموصوف || Il y a plusieurs adjectifs qu'on emploie quelquefois substantivement نيچه صفتلر وار در كه بعضاً اسامئ موصوفه كبى استعمال اولنور

SUBSTITUER. Remplacer une chose, une personne par une autre *A.* تعويض ــ وضع بدلاً *P.* بجايش بهادن *T.* يرينه بشقه‌سنى قويمق ــ بدل قلمق || On l'accuse d'avoir tiré des pièces du sac, et d'en avoir substitué d'autres طوبره ايچندن اوراق

اخراجیله یرلرینه بشقه اوراق قویدیغی تهمتیله اتهام اولنور L'enfant qu'elle nourrissait étant mort, elle substitua son fils à la place سود ویردیکی چوجوق وفات ایتمکله یرینه کندو اولادینی بدل قلدی

Substituer. T. de Jurisp. Appeler quelqu'un à une succession après un autre *A.* توریث علی طریق ـ نصب الخلف الوارث *P.* نصب الوارث علی طریق الاستخلاف ـ الاستخلاف جا نشین وارث نصب کردن || Il a laissé tous ses biens à son frère, et il lui a substitué son neveu کافهٔ اموالنی کندو برادرینه وصیّت ایدوب برادرزادهسنی دخی خلف وارث نصب ایلدی ـ Il se dit aussi des héritages qu'on laisse à quelqu'un par testament, pour en jouir après le premier héritier || Il a substitué cette terre aux aînés de sa maison فلان ملکی نسلنک اسنّ واکبری اولنلره علی طریق الاستخلاف وصیّت ایلدی

SUBSTITUT. Officier de judicature chargé de remplacer les procureurs *A.* نائب pl. نوّاب

Il se prend aussi pour Délégué *A.* وکیل || Il aime à faire sa besogne par substitut امورینی وکیل ایله رؤیت ایلمکدن حظ ایدر

SUBSTITUTION. Action de mettre une chose, une personne à la place d'une autre. V. Substituer || La substitution d'un titre faux a fait perdre ce procès بر سند کاذب سند اصلینک یرینه قویمغله دعواسی ساقط اولدی Une substitution d'enfant بر ولدی ولد آخر یرینه بدل قلمه

Substitution. Disposition par laquelle on substitue ses biens *A.* استخلاف الوارث || La substitution n'est ouverte que par la mort des héritiers institués استخلاف وارث حکمی انجق منصوب اولان ورثهنک وفاتندنصکره جاریدر

SUBTERFUGE. Ruse pour s'échapper en matière d'affaires ou de dispute *A.* وسیلة الهرب والمحایصة ـ مهارب pl. مهرب ـ محیص *P.* گریزگاه *T.* قچامق یول || Trouver des subterfuges وسیلهٔ قچامق بولمق ـ محایصه اولهجق تدبیرلر تدارک ایتمک User de subterfuges وسیلهٔ هرب ومحایصه اولهجق حیلهلر تدارک گریزگاهدن قوللنمق Il ne manque pas de subterfuges قچامق یول تدارکندن ـ عجزی یوقدر

SUBTIL. Menu, délié *A.* لطیف ـ رقیق *P.* باریک *T.* انجه || Matière subtile مادهٔ لطیفه ـ مادهٔ رقیقه Air, sang subtil هوا یا دم رقیق On a fait évaporer ce qu'il y avait de plus subtil ـ آنده زیاده رقیق ولطیف اولانی بخاره تحویل ایتدردیلر الطف وارق مادهسی بخاره تحویل اولنوب طاغلدی

Il se dit aussi de certaines choses qui sont de nature à pénétrer promptement *A.* سریع النفوذ ـ سهل النفوذ *P.* زود اندر *T.* قولای ایچنه کچر گذار || Venin subtil سمّ سریع النفوذ Le vif-argent est fort subtil زیبق سریع النفوذ در

On le dit figur. des sens. Ainsi on dit, qu'un homme a la vue subtile دقیق النظر ـ باریکبیندر qu'il a l'ouïe, l'oreille subtile دقیق السامعه در ـ دقیق الاذندر

Subtil. Adroit de la main *A.* خفیف الید *P.* چابکدست ـ چیره دست *T.* الی چابک || Ce joueur de gobelets est fort subtil بو حقه باز بغایت چابکدستدر

Il se dit aussi, en parlant de l'adresse de l'esprit *A.* دقیق *P.* باریک *T.* انجه || Esprit subtil عقل دقیق ـ عقل باریک ـ انجه عقل Pensée subtile معنای دقیق Ce raisonnement-là est plus subtil que solide بو مطالعه اولقدر محکم دکل انجق دقیقدر

SUBTILEMENT. D'une manière subtile et raffinée *A.* دقیقا ـ بالتدقیق *P.* مدققانه ـ خردهکارانه ـ بباریکی *T.* انجهلکله || Disputer subtilement مدققانه مجادله ایتمک Cela est subtilement imaginé بالتدقیق تصوّر اولنمشدر

Il signifie aussi, d'une manière adroite *A.* بحیلهٔ دقیقهٔ *P.* بحیلهکاریٔ باریک *T.* انجه بر حیله ایله || Il se dégagea subtilement des mains des archers انجه بر حیله قواسلرک النده بر حیلهٔ دقیقه ایله قورتلدی Se tirer subtilement d'une affaire دقیقه ایله بر مکروه ایش ایچندن چیقمق

SUBTILISATION. T. de Chimie. Action de subtiliser certaines liqueurs par la chaleur du feu *A.* ترقیق بطریق التصعید *P.* باریک سازی با کشیدن از دیگ بر دیگ *T.* انبیقدن کچروب انجهلتمه || La subtilisation des essences, des liqueurs مایعات خلاصهسنک تصعید طریقیله ترقیقی

SUBTILISER. Rendre subtil, délié *A.* تلطیف ـ ترقیق ـ ایراث الرقة واللطافة *P.* باریک ساختن *T.* انجهلتمک || Le vin subtilise les esprits خمر تلطیف ارواح ایدر Cela subtilise le sang بو شیٔ دمی ترقیق وتلطیف ایدر ـ دمه ایراث رقت ولطافت ایدر

Il signifie familièrement, attraper, tromper subtilement *T.* قوقه بوندن کتورمک || Si vous n'y prenez garde, il vous subtilisera

حذر واحتراز ایتمیه‌جك اولور ایسه‌ك فلان كشی سنی
قوفه كتوره‌جكدر

Il est aussi neutre, et signifie, raffiner, chercher beaucoup de
finesse dans une affaire *A.* استدقاق - تدقیق الحال *P.* خرده
نمودن جویبی *T.* آراشدرمق انجه انجه‌دن || On s'éloigne
quelquefois de la vérité à force de subtiliser بعضاً غایت ایله
تدقیق حال اولندقچه حقیقت ماده‌دن ایراقلشمق لازم
كلور Il ne faut pas tant subtiliser dans les affaires امور واحوالده
بو رتبه‌ده استدقاق - اولقدر استدقاق حال جائز دكلدر
امور روا دكلدر

Subtilisé. *A.* مرقق *P.* باریكی یافته *T.* انجلنمش

SUBTILITÉ. Qualité de ce qui est subtil *A.* لطافت - رقت
P. باریكی *T.* انجه‌لك || La subtilité de l'air هوانك لطافتی
du poison سمّك رقتی des sens لطافت حواسّ

Et qualité de celui qui est subtil, adroit de la main *A.* خفّة
الید *P.* چیره دستی - چاپكدستی *T.* ال چاپكلكی || La subti-
lité d'un bateleur, d'un voleur حقه‌بازك وخرسزك چاپكدستلكی

Il signifie encore, raffinement *A.* دقت - تدقیق *P.* خرده
جویبی *T.* آراشدرمه انجه‌یه انجه‌دن || Trop de subtilité dans
les affaires ne sert quelquefois qu'à les gâter اموردة دقتك
افراطی بعضاً تشویش واخلاللرینی منتج اولور - Il se dit
aussi dans un sens odieux *A.* حیلة دقیقة pl. دقایق الحیل
P. باریك كاری حیله *T.* انجه حیله انجه‌دن || La subtilité
est bien voisine de la friponnerie حیلهٔ دقیقه مخاتله‌یه قریب
قرنداشیدر - مخاتله‌نك ردیفیدر - بر معنا در

SUBVENIR. Secourir, soulager *A.* اعانت - اقدار *P.* یاوری
كردن - آمدن بامداد *T.* یاردم ایتمك - یاردم یتشدرمك
|| Il faut subvenir charitablement aux misérables فقرا وبیچارگانه
مشفقانه اعانت ایتملو در Subvenir à quelqu'un dans son be-
soin بر كمسنه‌نك وقت ضرورتنده اقدار واعانتنه همّت
ایتمك

Il signifie aussi, pourvoir, suffire *A.* كفایت *P.* بس شدن -
یارا داشتن *T.* یتشمك - یتشدرمك || On ne peut pas sub-
venir à tout هر شیده كفایت ایتمك ممكن دكلدر Com-
ment voulez-vous que je subvienne à tant de dépenses? بو قدر
بو قدر مصارفی یتشدرمك - مصارفه كفایت ایتمك نه ممكندر
Subvenir aux pressantes nécessités de l'État ملكك حوایج
ضروریه‌سنی یتشدرمك

SUBVENTION. Secours d'argent *A.* اعانهٔ مالیّة *P.* یاوری
دیناری *T.* اقچه یاردمی - اقچه امدادیه‌سی || La subvention
qu'on demandait à cette province a été accordée بو مملكتدن
مطلوب اولان امدادیه اقچه‌سنك ویرلمسنه مساعده اولمشدر

SUBVERSION. Renversement. Son plus grand usage est au figuré
A. انتكاس الحال *P.* برگشتگی حال - سرنگونی *T.* ییقلق
|| Cela causa l'entière subversion de l'État بو كیفیت احوال
برگشتگی ملك ودولتك كلیاً انتكاسنه باعث اولمشدر
حالنه بادی اولمشدر

SUBVERTIR. Renverser *A.* تنكیس *P.* برگشته كردن -
سرنگون ساختن - زیر وزبر كردن *T.* ییقمق - باش
آشاغی ییقمق - آلتنی اوستنه چویرمك || Subvertir la
constitution d'un État نظام ملكی منكوس و برگشته قلمق -
la foi امر دینی رهین برگشتگی وانتكاس ایتمك - ییقمق
زیر وز بر ایتمك

Subverti. *A.* منكوس *P.* برگشته - سر نگون - زیروزبر
كرده *T.* ییقلمش - باش آشاغی چویرلمش - آلتی اوستنه
چویرلمش

SUC. Liqueur qui s'exprime des viandes, des plantes, etc. *A.* ماء -
عصارة - مستحلب *P.* آب *T.* صو - صو چیقان صیزیلوب
|| Le suc de ce fruit est acide بو میوه‌نك مستحلبی حامضدر -
صویی Le suc de l'absinthe est amer پلینك عصاره‌سی آجیدر
Il n'en prend que le suc بونك یالكز مستحلبنی تناول ایدر

On donne aussi ce nom aux liqueurs qui se trouvent dans le
corps des animaux, ou dans la terre *A.* pl. میاه نضیضة *P.* آبهای
ژوشیده *T.* صو صیزندیلری || Les sucs qui sont filtrés dans
l'estomac درون معده‌ده مستحلب اولان میاه نضیضه Les
sucs de la terre جوف ارضده اولان صو صیزندیلری Le suc
nourricier موجب غدا اولان میاه نضیضه

Il se dit figur. de ce qu'il y a de bon, de substentiel dans un
livre *A.* لبّ - زبدة *P.* مغز *T.* قیمق || Il a bien profité de
la lecture de ce livre, il en a pris tout le suc بو كتابك
مطالعه‌سندن كركی كبی فائده‌مند اولدی بالجمله لبّنی
بتون قیمغنی آلدی - اخذ ایلدی

SUCCÉDER. Venir après, prendre la place de... تعاقب -
توالی - تتالی - تتابع *P.* پیاپی آمدن - پیرو یكدیگر
شدن *T.* بری بری اردنجه كلمك - بری برینك اردی
|| La nuit succède au jour لیل نهاره تعاقب صره‌سنده كلمك

ایدر Le jour et la nuit se succèdent لیل ونهار بری برینه تعاقب وتتابع ایدر Les saisons se succèdent les unes aux autres فصول اربعه بری برینه تعاقب وتوالی ایدر

On dit, Succéder à quelqu'un, pour dire, posséder après lui une place *A.* استخلاف *P.* بجایش آمدن *T.* خلف اولمق – بر کمسنه‌نك یرینه کچمك || Un tel a succédé à un tel dans son emploi فلان کمسنه فلان منصبده فلانی استخلاف فلانه خلف اولدی – ایلدی

Succéder. Recueillir l'hérédité d'une personne par droit de parenté *A.* وراثت – استوراث – اخذ المیراث *P.* میراث میراث آلمق – وارث اولمق *T.* میراث گرفتن – خوردن || Les enfans succèdent au père اولاد کندو پدرلرینه استوراث مستحق وراثت Être habile à succéder وارث اولورلر – ایدرلر اولمق – On dit aussi, Succéder à un royaume, à l'Empire, à la couronne وارث تخت وتاج – سلطنته استوراث ایتمك سلطنت اولمق

Succéder. Réussir *A.* ظفر *P.* ظفر یافتن *T.* ظفر بولمق || Tout ce qu'il entreprend lui succède هر قنغی مصلحته مباشرت ایتسه ظفریاب اولور

SUCCÈS. Issue bonne ou mauvaise dans une affaire, dans une entreprise *A.* نتیجة pl. نتایج || Bon, mauvais succès نتیجهٔ نتیجهٔ مشئومه – سوء نتیجه malheureux خیریّه یا ردیّه Les grands, les glorieux succès des armes du roi عساکر شاهانه‌نك مظهر – تحصیلنه موفق اولدقلری نتایج عظیمه وجلیله غزوات عظیمهٔ مستلزمة – اولدقلری فتوحات عظیمه وجلیله مباشرت Cette entreprise a eu tout le succès qu'on désirait الشان ایتدکلری مصلحت مطلوب اولان نتیجه‌یه بر وجه کمال بو مصلحتك Je désespère du succès de cette affaire منتج اولمشدر حسن نتیجه‌سندن قطع امید ایلدم Tout dépend du succès qu'elle aura کیفیت حال ایشك بسبتون صورت نتیجه‌سنه توقف ایدر

Mis absolument, il se prend en bonne part *A.* فوز – مقارنة توفیق پذیری – کامروایی *P.* ظفر علی المرام – بالتوفیق عسکرینك توفیقه مقارنتی || Le succès de ses armes موفقلق Prêcher avec succès توفیقه مقارن اوله‌جق صورت ایله وعظ ایتمك

SUCCESSEUR. Celui qui succède, et entre à la place d'un autre dans une dignité, dans un emploi *A.* خلف pl. اخلاف *P.* فلانك یرینه – فلانك یرینه کلان *T.* بجای کسی آمده

کچن || Les évêques sont les successeurs des apôtres پسقپوسلر حواریون حضراتنك خلفلریدر Le successeur au Pontificat پطریقلق مسندینك خلفی Il nomma son successeur à l'Empire سلطنتده خلفنی تعیین ایلدی

Et celui qui succède à un autre dans ses biens *A.* وارث pl. ورثة *P.* میراثخور *T.* میراث ییجی || Successeur légitime وارث شرعی Il n'eut point de successeur وارثی اولمدی

SUCCESSIF. Qui succède sans interruption *A.* متعاقب – متتابع – متوالی – متتالی *P.* پیدرپی آمده *T.* بری بری اوستنه – متلاحقه – حرکت متعاقبه Mouvement successif || کلان L'ordre successif des nuits et des jours تعاقب لیالی وانهر Cette place ne fut emportée qu'après plusieurs attaques successives فلان قلعه حملات متوالیه ایله فتح وتسخیر اولندی

On appelle en Jurisprudence, Droits successifs, les droits qu'on a à une succession *A.* حقوق الوراثة

SUCCESSION. Hérédité; les biens qu'un homme laisse en mourant *A.* میراث – ترکة – مخلفات – اموال متروکة *P.* مرده ریك متروکات – ترکه – میراث مالی *T.* پس افکند – || Grande, riche succession کلیتلو میراث – میراث جسیم chargée de beaucoup de dettes کلیتلو بار دیون ایله متحمّل بر ترکه Curateur à la succession vacante محلول قالمش مخلفات اوزرینه نصب اولنان ناظر وولی Il lui est échu deux successions en deux ans فلانه ایکی سنه ظرفنده ایکی میراث اصابت ایلدی Renoncer à une succession میراثدن فارغ اولمق – حق میراثدن فراغت ایتمك – On dit Succession directe, Succession collatérale, celle qui doit passer aux héritiers descendans en ligne directe ou collatérale *A.* وراثة – وراثة الانساب بالطول الانساب بالعرض

Succession. Suite non interrompue *A.* تتابع – تلاحق *P.* آمدن بری بری اردنجه کلمه *T.* پیروی با یکدیگر – پیاپی || Dans la Maison de France il y a une succession de rois de mâle en mâle, non interrompue depuis plus de sept cents ans فرانسه خاندانینده یدییوز سنه‌دن متجاوز مدتدنبرو اولاد ذکوردن اولدرق خلفاً عن سلف وبلا انقطاع تلاحق ملوك وار بو Il y a dans cette place une succession de gens de mérite در مسندده تتابع ارباب استحقاق واهلیت وار در

Succession, se dit aussi en parlant du temps *A.* کرور الازمان تلاحق الازمان والادوار – تکرّر الازمان والاعصار – والاعصار

وقتلرك بری بری آردنجه .T گذارش پیاپی ایام .P || Il n'est rien arrivé de semblable dans toute la succession des siècles ادوار واعصار سابقه‌نك مدت تكررنده كچمسی كرور زمان مثلی كلمامش بر شیدر Par succession de temps مرور دهور واعوام ایله

SUCCESSIVEMENT. L'un après l'autre .A متعاقباً ـ متتابعاً ـ متواليًا ـ متتاليًا ـ متلاحقًا .P پیاپی ـ پیدرپی .T بری بری آردنجه || Toutes ces choses arrivèrent successivement بو شیلرك جمله‌سی متتابعاً ومتوالياً واقع اولمشدر پیاپی ـ وقوعه كلمشدر

SUCCIN. C'est la même chose que l'ambre jaune. V. Jaune.

SUCCINCT. Court, bref. Il se dit du discours .A مختصر ـ موجز ـ مجمل .P كوته .T قصه || Discours succint كلام موجز ـ Relation succinte مختصر حكايه مجمل Faire un mémoire succint مختصر بر تقرير يازمق

Il se dit aussi des personnes, par rapport au discours .A ميجاز .P كوتهگو .T قصه سوزلو || Cet homme est succint dans ses réponses فلان كشی جوابلرنده كوتهگودر ايجاز واختصار ايدر

SUCCINCTEMENT, adv. .A مختصرا ـ مجملاً ـ على طريق الايجاز ـ على وجه الاجمال .P با كوتهئ سخن .T قصه‌جه || Il nous conta succinctement ses raisons بزه نقل وبيان ايلدی سببلرينی على طريق الايجاز بونك مختصرجه ـ مصلحتی Je vous dirai la chose le plus succinctement que je pourrai ممكن مرتبه ايجاز واختصار وجهيله سكا افاده ايده‌جكم On dit aussi, Déjeûner, dîner succinctement مختصرجه طعام ـ مختصر طعام ـ ايتمك

SUCCION. Action de sucer .A مص ـ مز .P مكيدن .T امه || Il y a des plaies qu'on guérit par la succion بعض جراحاتده مص ايله مداوات ايدرلر امه صورمه ـ

SUCCOMBER. Être accablé sous un fardeau .A توقط تحت الحمل .P زير بار در مانده شدن ـ زير بار فرو ماندن .T يوك آلتنده بصلمق || Ce crocheteur succomba sous le poids بو سمر حمالی يوك آلتنده فرو مانده اولدی Ce mulet est trop chargé, il succombera sous le poids بو قاطر زياده يوكلو ـ اولمغله زير بارده موقوط ودرمانده اوله‌جقدر On dit par analogie, Succomber sous le faix des affaires, sous le travail بار امور ومشاغل آلتنده در مانده وبيمجال قالمق à la fatigue بار تعب وزحمت آلتنده فرو مانده وبيمجال قالمق

بر كمسنه‌نك قامت طاقتی بار زحمت آلتنده دو تا ـ à la douleur بار اندوه وملال آلتنده درمانده وبيتاب اولمق قالمق

Figur. Avoir du désavantage en quelque chose qu'on entreprend contre quelqu'un .A خسران .P ظفر نيافتن ـ درماندگی ـ دوچار شدن .T باشه چيقارمامق || Vous attaquez un homme trop puissant, vous succomberez طوقنديغك آدم بغايت ذيقوت اولمغله بو ماده‌ده بهر حال گرفتار خسران اوله‌جغك Il avait entrepris un mauvais procès, aussi a-t-il succombé بر دعوای باطله متصدی اولمغله دوچار خسران اولمشدر دركار در

SUCCULENT. Qui est plein de suc, et qui est très-nourrissant .A خاصل ـ كثير الغداء .P آبدار ـ مغزناك .T صولو ـ || Viande succulente لحم خاصل غدائيتلو Nourriture succulente كثير الغدا بر چوربا Potage succulent آبدار ومغزناك بر غدا

SUCEMENT. Action de sucer. V. Succion.

SUCER. Attirer à soi avec les lèvres .A امتصاص ـ امتلاج ـ .P مزيدن ـ مكيدن .T امك ـ اموب صورمق || Sucer le lait سود امك ـ امتلاج لبن ايتمك un os بر كميك امك Les loups sucent le sang des brebis قورد قويونك قاننی امر Faire sucer une plaie par quelqu'un ياره‌يی بر كمسنه‌يه امدرمك

Figur. Tirer peu à peu le bien, l'argent d'une personne .T بر كمسنه‌نك مالنی آزجه آزجه چكوب آلمق || C'est une vraie sangsue qui le suce jusqu'os صرف بر سولكدر فلانك مالنی آزجه آزجه چكوب آلدر

Sucé. .A ممصوص .P مكيده .T امامش

SUCEUR. Il se dit de certaines personnes qui sucent les plaies pour les guérir .A مصاص الجراحة .P مزنده زخم .T ياره امیجی

SUÇOIR. Ce qui sert à sucer .T امه‌جك دوداق || La tête de cet insecte est garnie de suçoirs بو بوجككك باشی امه‌جك دوداقلر ايله مملودر

SUÇON. Espèce d'élevure qu'on fait à la peau en la suçant violemment .T دری‌يی امكله چيقان قبارجق

SUCRE. Substance blanche et douce qu'on extrait de certains végétaux .A سكر .P شكر .T شكر || Canne à sucre .A قصب السكر .P نای شكر .T شكرقامشی Moulin à sucre شكر دكرمانی Faire du sucre شكر يا پمق ـ اعمال شكر ايتمك Épurer l

sucre شكرى تصفيه ايتمك le raffiner شكرى مكرر ايتمك Sucre brut شكر خام Pain de sucre شكر كلەسى — On dit figur. d'un homme, qu'il est tout sucre et miel, pour dire, qu'il est fort doucereux طبيعتى احلا — طبيعتى محض شير وشكر در من العسل در

Sucre candi. Du sucre cristallisé *A.* قند *P.* كند *T.* قند

Sucre raffiné. *A.* السكر *P.* قند مكرر — ابلوج *T.* تبرزد نبات شكرى

SUCRER. Mettre du sucre en poudre sur quelque chose *A.* نشر السكر *P.* شكر پاشيدن — شكر آلود كردن *T.* شكر سرپمك || Sucrer des fraises چيلك اوزرينه شكر سرپمك

Et mettre du sucre en masse sur quelque chose *A.* اشباع بالسكر *P.* شكر آميز كردن *T.* شكرلتمك — شكرلو ايتمك || Ces confitures sont trop sucrées بو ريچاللر پك شكرلو در

Sucré. *A.* مسكر — سكرى *P.* شكرين — شكر آلود *T.* شكرلو

SUCRERIE. Lieu destiné pour faire le sucre *A.* دار الصناعة السكر *P.* كارخانهٔ شكر *T.* شكر كارخانەسى

Sucrerie, se dit aussi de certaines choses où il entre beaucoup de sucre, comme dragées, confitures, etc. *A.* سكرى pl. سكريات *P.* شكريها *T.* شكرلمه

SUCRIER. Pièce de vaisselle dans laquelle on met du sucre *A.* ظرف السكر *P.* شكردان *T.* شكر قابى

SUCRIN. Qui a le goût de sucre *A.* سكرى الطعم — سكرى المذاق *P.* شكر مزه *T.* شكر كبى طاتلو

SUCTION. V. Succion.

SUD. Le midi, la partie du monde opposée au nord *A.* جنوب *T.* قبله || Le vaisseau courut tant de degrés vers le sud سفينه سمت جنوبه طوغرى شو قدر درجه قطع ايلدى

On dit aussi Le sud, pour dire, le vent du sud *A.* ريح الجنوب *P.* باد جنوب *T.* لدوس || Le sud est bon pour passer de France en Angletterre فرانسەدن انكلترەيە عبور ايچون ريح جنوب موافقدر

SUD-EST. Vent qui est entre le sud et l'est *A.* ريح ازيب *T.* كنشلمه يلى

Il se dit en Géographie, pour marquer la partie du monde qui est entre le sud et l'est *A.* بين الشرق والجنوب

SUD-OUEST. Le vent qui est entre le sud et l'ouest *A.* دبور *T.* قبله يلى

Il se dit aussi en Géographie, pour marquer la partie du monde qui est entre le sud et l'ouest *A.* ما بين الغرب والجنوب

SUDORIFÈRE, ou SUDORIFIQUE. Qui provoque la sueur *A.* معرق — مدر العرق *P.* خوى انگيز — خوى آور *T.* ترلديجى || Poudre sudorifique سفوف معرق

SUER. Rendre par les pores une humeur aqueuse *A.* تعرق *P.* خوى ريختن — خوى آلود شدن *T.* ترلمك || Suer à grosses gouttes قطرات كبيرهٔ عرق ايله تعرق ايتمك — قطرات كبيرهٔ عرق سيلان ايتمك Les mains lui suent اللرى ترلر — On dit activement, Suer du sang عرق عرق — خونين اولمق — قان تره باتمق — On dit dit aussi figurément, Il a fallu suer sang et eau pour le réduire à la raison بو آدمى يوله كتورمك ايچون قان تره باتمق لازم كلدى

Il signifie figur, travailler beaucoup pour venir à bout de quelque chose *A.* اسالة الرشحات العرق *P.* خوى جبين ريختن *T.* آلن ترى دوكمك || J'ai bien sué pour cette affaire بو خصوصده خيليجه اسالهٔ عرق جبين ايلدم

Suer, se dit aussi de l'humidité qui paraît sur les murailles *A.* ترشح *P.* تراويدن *T.* صو صيزمق || Les murailles suent ديواردن صو صيزر — ديوار ترشح ايدر

SUEUR. Humeur aqueuse qui sort par les pores quand on sue *A.* عرق — ناذع *P.* خوى *T.* تر || Sueur abondante, copieuse سيل عرق — عرق سيال — عرق كثير — عرق غزير bénigne عرق جيد — عرق محمود fétide عرق منتن — عرق بد froide عرق بارد بد قوقار تر — صوغوق تر — عرق بارد La sueur de la mort عرق موت رشحات La sueur lui coulait sur le visage عرق صفحهٔ وجهندن سيلان ايدر ايدى Il était tout en sueur غريق سيول عرق ايدى داعى Cela provoque la sueur مهيج عرقدر — عرقدر

On dit, Gagner son pain, gagner sa vie à la sueur de son front, de son visage, de son corps اقوات لازمەسنى كد يمين اتدكنى آلنى تريله قزانمق — وعرق جبينيله تدارك ايتمك || Ce sont de pauvres gens qui gagnent leur vie à la sueur de leur front اقوات يوميەلرينى كد يمين وعرق جبينلريله كسب ايدر فقرادندر

SUFFIRE. Pouvoir fournir, pouvoir subvenir, pouvoir satisfaire à quelque chose *A.* كفايت *P.* بس شدن *T.* يتمك || Cent

écus par an suffisent pour sa subsistance کفاف نفسیچون سنده یوز غروش کفایت ایدر Cette somme ne suffit pas pour payer toutes les dettes بو مقدار اقچه کافهٔ دیونک اداسنه کافی دکلدر ـ کفایت ایتمز S'il perd ce procès, tout son bien n'y suffira pas بو دعوایی غائب ایدهجک اولور ایسه بتون مالی کفایت ایدهمز On dit, Cela me suffit ـ بو بکا کافیدر Cela suffit A. یکفی P. بس T. یتر بکا یتر

SUFFISAMMENT. Assez A. علی قدر الکفایة ـ علی قدر الوافی P. بس ـ بسا T. یتهجک قدر ـ قدر کفایه || Il est suffisamment informé de cette affaire بو خصوصده علی قدر الکفایه وقوفی وار در

SUFFISANCE. Ce qui suffit, ce qui est assez A. قدر کافی ـ قدر وافی P. قدر بس T. یتهجک مقداری || Avoir suffisance de blé, de vivres قدر کافی زاد وذخیرهیه مالک اولمق Vous êtes le maître, prenez-en votre suffisance اختیار الکده در سکا کفایت مقدارینی اخذ ایله ـ À Suffisance. V. Suffisamment.

SUFFISANCE. Capacité, aptitude pour quelque emploi A. کفایت P. شایستگی T. برارلق || Le roi étant informé de sa capacité et suffisance پادشاه فلانک لیاقت وکفایتنه واقف اولنجه

SUFFISANCE. Vanité, présomption A. عجب النفس P. خود بینی ـ باد سری T. فضوللق || Il a une suffisance insupportable عجب نفسی تحملگداز در

SUFFISANT. Qui suffit A. کافی ـ وافی ـ مستوفا P. بسنده T. یتر || Cette somme est suffisante بو مقدار کافیدر Cette grange est suffisante pour contenir tant de milliers de gerbes بو انبار شو قدر بیک اکین بشاقلرینک استیعابنه وافیدر Bonne et suffisante caution برار وکافی کفالت

On dit en Théologie, La grâce suffisante A. فیض بالغ صمدانی

SUFFISANT. Vain, présomptueux A. معجب ـ خائل P. خود بین ـ باد سر T. فضول || Il a l'air suffisant فلانده خودبین آدمک سیماسی وار در

SUFFOCANT. Qui suffoque A. خانق ـ مخنق P. تسباننده ـ تنگساز ـ خپه کن T. بوغدریجی || Catarrhe suffocant نزلهٔ مخنقه

Vapeur suffocante A. بخار سارب P. بخار تنگساز T. نفس بوکالدیجی بخار

Chaleur suffocante A. حرّ غاتم P. تف تنگساز T. نفس بوکالدیجی ایسیلک

SUFFOCATION. Étouffement, perte de respiration A. اختناق ـ حصر النفس P. دمبستگی ـ خپه T. بوغلمه ـ نفس بوکالمه ـ نفس طوتلمه || Si ce catarrhe lui tombe sur la poitrine, la suffocation est à craindre بو نزله صدره اصابت ایدهجک اولور ایسه عارضهٔ اختناقک ظهوری خوف اولنور

On appelle Suffocation de matrice, ou hystérique, une grande difficulté de respirer, causée par des vapeurs de mère, qui étrangle une femme, comme si elle avait une corde qui lui serrât le cou A. اختناق الرحم

SUFFOQUER. Étouffer, faire perdre la respiration A. خنق ـ تخنیق P. تسبانیدن ـ خپه کردن T. بوغمق || Une esquinancie l'a suffoqué علت خناق فلانی بوغدی La douleur le suffoquait, et lui ôtait la parole فلان کمسنه شدت وجعدن مخنوق اولوب نطقی طوتیلور ایدی

SUFFOQUÉ. A. مخنوق P. تسبیده ـ خپه کرده ـ خپه T. بوغلمش || On appelle Viandes suffoquées, la chair des bêtes dont on n'a point fait sortir le sang A. لحم الحیوانات المخنوقه P. گوشت جانوران خپه T. بوغلمش جانورلرک اتی

SUFFRAGE. Voix ou avis que l'on donne sur quelque chose A. رأی pl. آرا || Il a eu tous les suffrages کافهٔ آرا حقنه مساعد ایدی Il a été élu à la pluralité des suffrages کثرت آرای ارباب مجلس ایله انتخاب اولمشدر Envoyer son suffrage par écrit رأینی تحریرا ارسال ایتمک

Il se prend aussi pour Approbation A. استحسان ـ استصواب P. پسند T. بکنمه ـ قبوللمه || Cette pièce a mérité les suffrages de toute l'assemblée بو نمیقه کافهٔ ارباب مجلس عندنده سزاوار پسند واستحسان اولمشدر

SUFFUMIGATION. C'est la même chose que fumigation. V. ce mot.

SUFFUSION. T. de Méd. Épanchement de sang ou de bile entre cuir et chair A. انتشار P. ریزش T. دوکلمه ـ یایلمه || La jaunisse vient d'une suffusion de la bile علت یرقان صفرانک یایلمسندن نشأت ایدر

SUGGÉRER. Insinuer, faire entrer dans l'esprit de quelqu'un A. القاء الی الذهن P. در خاطر انداختن ـ در خاطر کسی نهادن T. فلانک عقلنه قویمق || Suggérer un bon expédient, un bon conseil à quelqu'un فلانک ذهننه بر تدبیر صائب یا بر نصیحت خیریه القا ایتمک un mauvais dessein فلانک

خاطرینه بر نیّت فاسده القا ایتمك - On dit, Suggérer un testament, pour dire, faire un testament par artifice, ou par insinuation بر کمسنه‌نك ذهننه بر تقریب فلانی - دلفریب ایله بر کونه وصیّت صورتنی القا ایتمك بر کونه وصیّته بر تقریب سوق ایلمك

SUGGESTION. Instigation. Il ne se dit qu'en mauvaise part A. اغوا - تسویل pl. تسویلات P. آغالش T. قشقرتمه - تحریك || Dangereuse suggestion اغوای منتج الخطر || Il a fait cela à la suggestion d'un tel بو ایشی فلانك اغواسیله ایتدی C'est une suggestion du malin esprit بو بر اغوای شیطانیدر - تسویل شیطانیدر - تحریك شیطانیدر Ce testament a été fait par suggestion بو وصیّتنامه آخرك اغواسیله ترتیب اولندی

SUICIDE. Action de celui qui se tue lui-même A. انتحار - قتل النفس P. خویشتن کشی T. کندو کندینی اولدرمه

Il se dit aussi, de celui qui se tue lui-même A. منتحر - قاتل النفس P. خویشتن کش T. کندو کندینی اولدرن

SUIE. Matière noire et épaisse que la fumée laisse dans le tuyau de la cheminée A. سناج - کتن - لطخ الدخان P. دوده T. ایس - اوجاق قورمی || Noir comme de la suie سناج مثالی سیاه La cheminée est pleine de suie اوجاق ایس ایله طپطلودر

SUIF. Graisse dont on se sert principalement pour faire de la chandelle A. شحم P. پیه T. ایچ یاغی - موم یاغی || Suif de mouton شحم غنم Fondre du suif اذابهٔ شحم ایتمك - ایچ یاغی ارتمك

SUINT. Humeur épaissie qui suinte du corps des animaux A. رشیح البدن الحیوانات P. تراوش تن جانوران T. حیوانك کوده‌سی صیزندیسی || Le suint de la laine des moutons قیون یوکی اوزرینه چیقان صیزندی

SUINTEMENT. Action de suinter A. ترشّح - مصل P. تراوش T. صیزمه || Le suintement d'une plaie یاره‌نك صیزمه‌سی - یاره‌دن یاشك صیزمه‌سی

SUINTER. Il se dit d'une liqueur, d'une humeur qui sort, qui s'écoule presque imperceptiblement A. ترشّح - تعرّق - مصل P. تراویدن - تراوش کردن - تراییدن T. صیزمق || Du vin qui suinte entre deux douves فوچینك ایکی تخته‌سی اره‌سندن صیزان شراب Il y a des sérosités qui suintent de cette plaie بو یاره‌دن ترشّح ایدر صولر واردر Ce tonneau suinte بو فوچی تعرّق ایدر Cette plaie est fermée, mais elle suinte encore بو یاره قپاندی لکن هنوز تعرّق ایدر

SUISSE. On appelle ainsi un domestique à qui l'on confie la garde d'une porte A. بوّاب pl. بوّابین P. دربان T. قپوجی

SUITE. Ceux qui suivent, ceux qui vont après A. pl. معاقبین - الواردین من الوراء P. پیروان - پس آیندگان T. آردی صره کیرودن کلانلر - کلانلر || On laissa passer les trois premiers, et on ferma la porte à toute la suite اوّل وارد اولان اوچ کشی‌یه رخصت دخول ویریلوب سائر بالجمله معاقبین وپس آیندگانه - اردی صره کلانلره قپو قپاندی

On dit dans la conversation, qu'un homme n'a point de suite, pour dire, qu'il n'a point d'enfans اولاد واعقابی یوقدر - ذرّیتی یوقدر

Suite, signifie aussi, ceux qui accompagnent quelqu'un par honneur A. pl. توابع pl. تبعة - حشم pl. لواحق P. پرستاران T. اتباع - قپو خلقی || Sa suite est bien leste حشم وتوابعی کلیتلو - کلیتلو اتباع وحشم Une suite nombreuse سبکبار در قپو خلقی

Il se dit aussi de ce qui suit, de ce qui est après A. ما بعد P. پس آن T. صکره‌سی || Pour bien entendre ce passage, il faut lire la suite بو فقره‌نك مفهومنی آکلامق ما بعدینك قرائتنه توقّف ایدر

En parlant de certains ouvrages d'esprit, il signifie, continuation, ce qui y est ajouté A. ذیل P. پی نوشت T. صکره‌دن یازیلان || La suite de Don Quichotte فلان تألیفك ذیلی

Suite. Enchaînement de plusieurs choses qui sont arrivées les unes après les autres A. تسلسل - توالی - تلاحق P. پیروی T. سلسله - سلسله کبی اولاشقلق || Le règne de ce prince n'a été qu'une suite de victoires فلانك مدّت سلطنتی بر سلسلهٔ فتوح وغزواتدن عبارت ایدی La vie de cet homme n'a été qu'une suite de disgrâces ایّام عمری بر تسلسل مصایب وآفات - بر تلاحق ایدی

Il se dit aussi d'un certain nombre de choses de même espèce, que l'on range selon l'ordre des temps ou des matières A. نظم - نظم مرتّب P. رستهٔ مرتّب T. دیزی - ترتیبلو صره || Une belle suite de médailles, de livres d'histoire زمان قدیم سکه‌لرینك تاریخ - وتاریخ کتابلرینك رعنا بر ترتیبلو دیزیسی کتابلری صره‌سی

Suite, se dit aussi dans le sens d'ordre, de liaison A. انتظام -

رابطة - انتساق *P.* پیوند *T.* شیرازه || Il n'y a point de suite
اصلا ربط کلام - بو مقالەدە اصلا رابطە یوقدر dans ce discours
یوقدر Cet homme n'a point de suite dans l'esprit, dans sa con-
duite بو آدمك رأینده وسلوك وحركتنده بر درلو رابطه
وانتظام یوقدر

En termes de Pratique, on dit, que les meubles n'ont point
de suite, pour dire, qu'il n'y a point d'hypothèque sur les meu-
bles اموال ممكن النقل استغلال طریقیله ترهین اولنـور
مقولەدن دكلدر

Suite, se dit aussi des événemens causés par quelque cause qui
a précédé *A.* مستتبع .pl مستتبعات - مستلزم .pl مستلزمات -
عاقب .pl عواقب || Cette affaire a eu des suites fâcheuses بو
بو مصلحت - مصلحتك مستتبعات خيريّه‌سى ظهور ايلدى
مقارن عاقبت خير - عواقب خيريّه‌يه مقارن اولدى
اولمشدر - On dit absolument, et en mauvaise part, Cela peut avoir
des suites, c'est-à-dire, des suites fâcheuses بوندن مستتبعات نا
عواقب رديئه ظهورى ملحوظدر - مرضيّه ظهورى احتماللى واردر

À la suite. Il se dit en plusieurs phrases: Ainsi on dit, Être
à la suite d'un ambassadeur, pour dire, l'accompagner برايلچينك
معيّتنده اولمق Être à la suite de la Cour, pour dire, suivre
la Cour partout où elle va دائرۀ همايون معيّتنده كتمك Être
à la suite d'une affaire, pour dire, la poursuivre بر مصلحتى
بر مصلحتك پسنه دوشمك - تعقيب ايتمك

À la suite, signifie aussi, après *A.* فى عقب *P.* پس -
در پى *T.* اردنجه - آردى صره - صكره || Entrer, marcher à
la suite de quelqu'un بر كمسندەنك آردنجەسنه دخول يا مشى
بر كمسنەدن صكره كيرمك يا يوريمك - ايتمك

De suite. L'un après l'autre *A.* متعاقباً - متواليًا - متتاليًا -
برى برينى ولى - برى برى آردنجه *T.* پياپى *P.* متلاحقاً
برى برينى اولاشدرق - ايدرك

Il se dit encore de l'ordre dans lequel les choses doivent être
rangées *A.* مرتّبًا *P.* با ترتيب *T.* ترتيب اوزره || Ces livres
ne sont point de suite, mettez-les de suite بو كتابلر مرتّبًا
ديزلمامشدر ترتيب اوزره قو

Tout de suite. Sur le champ, aussitôt *A.* عقيبًا - على الفور -
فى الحال *P.* در اينيدم - در عقب - در حال *T.* آنيده ||
Il faut que les enfans obéissent tout de suite چوجوقلر در حال
اطاعت ايتملو در

Il signifie aussi, sans interruption *A.* متصلاً - بلا انقطاع -
بلا فاصلة *P.* پيوسته - بى درنگ *T.* متصل واحد - آره‌لق
متصل واحد || Il a couru vingt postes tout de suite ويرمكسزين
بلا انقطاع, يكرمى - يكرمى منزلخانه قطع ايلدى
منزلخانەلك مسافه آلدى

SUIVANT. Qui est, qui va après *A.* آتى - لاحق - ما بعد *P.*
پسين - اينده *T.* صكره‌كى - صكره - كلەجك - كلەجك || Le
livre suivant contient l'histoire de . . . كتاب لاحق فلان تاريخى
مشتملدر Il en a usé de la sorte pour les raisons suivantes اسباب
آتى الذكره مبنى بو وجهله عمل وحركت ايلدى Le jour
suivant صكره‌كى كون - يوم لاحق

SUIVANT, prépos. *A.* على - حسب *P.* بر موجب *T.* جه -
كوره - موجبنجه || Suivant l'opinion d'Aristote على رأى ارسطو -
رأينه كوره - ارسطونك رأينجه Suivant ce qu'il me dira
ديه‌جكنه كوره

Suivant que. Selon que *A.* حسبما - مهما *P.* بقدر *T.* كوره
|| Je le récompenserai suivant qu'il m'aura servi خدمتنه كوره
مكافات ايده‌جكم

SUIVER. Enduire de suif un navire *A.* تدهين السفينة *P.*
P. بكشتى پيه اندودن *T.* كمى يى ياغلمق

SUIVRE. Aller après *A.* تبعيّت - اتباع - اقتفا *P.* پيروى
كردن - در پى رفتن *T.* آردنجه كتمك - پيرولك
ابتدا || Il marchait le premier, et les autres le suivaient ايتمك
- كندوسى يوريوب سائرلرى آكا پيرولك ايدرلر ايدى
زوقاقدن Je l'ai suivi de rue en rue آردنجه كيدرلر ايدى
ايلدم زوقاقدن فلانه تبعيّت Je l'ai fait suivre pour savoir où
il allait قنغى طرفه واردیغنى تحقيق ايچون تعقيبه
اردنجه آدم كوندرم - ايلدم

Suivre. Être après par rapport au temps, au lieu, au rang,
etc. *A.* تعاقب - تلاحق *P.* در پى آمدن - در پى شدن
T. اردى صره اولمق - آردى صره كلمك || L'été suit le prin-
temps فصل صيف فصل ربيعى تعاقب ايدر Vous n'avez
vu que le commencement, voyez ce qui suit اوّلنى كوردك هله
بر كرّه تلاحق ايدن فقره‌يه دخى امرار نظر ايله

Suivre. Aller après pour prendre, pour attraper *A.* تعقيب -
استذناب *P.* در پس شتافتن *T.* قوغەلمق - پسنه دوشمك -
اردينه دوشمك || Nous avons suivi ce loup pendant quatre heu-
res بو قوردى درت ساعت قدر تعقيب ايلدك On a suivi

les voleurs pendant dix jours خراميلری اون كون قدر تعقيب واستذناب ايتمشلر در

Suivre. Observer, épier *A.* تجسس *P.* نظر بعين الدقة - كوزتمك *T.* ديده دقت دوختن - جستجو كردن || Il échappe si on ne le suit فلان كشی‌يی تجسس ارا شدرمق ايتمدكلری حالده فرار ايده جكنه شبهه يوقدر || J'ai suivi sa conduite حركات وسكناتنه - حركاتنی تجسسدن خالی اولمدم عين دقت ايله نظر ايلدم

Suivre. Accompagner, aller avec *A.* اتباع بالمعية - رفاقة *P.* در پی رفتن *T.* معيتنه كتمك - آردنجه كتمك || Il a suivi ce prince dans tous ses voyages فلان حكمدارك جميع اسفارنده معيتنه كتدی

On dit figur. L'envie suit la prospérité غبطه وحسد حال كثرت اقبالك رفيقيدر || L'embarras suit les grandes dignités غوائل مناصب جليله‌نك همدم ورفيقيدر

On dit, Suivre un chemin, pour dire, aller par un chemin *A.* انسلاك فی الطريق - سلوك فی الطريق *P.* براه روان شدن *T.* يوله طوغريلوب كتمك

Et suivre son chemin, pour dire, continuer de marcher dans un chemin *A.* مداومة فی الطريق *P.* هميشه رهپيما شدن *T.* يولی بوشلامامق - Figur. || Suivre le chemin de la vertu, de la gloire صراط مستقيم صلاح وطريقهٔ انيقهٔ شان واجلاله جادهٔ سالمهٔ صلاحدن عدول ايتمامك - منسلك اولمق

Suivre les traces de ses ancêtres اثرلرينه اقتفا ايتمك - ايتمك آبا واجدادينك مسلكنه سلوك

On dit Suivre une affaire, et simplement Suivre, pour dire, s'attacher à une affaire avec persévérance *A.* مداومة *P.* ورزش پايداری نمودن - نمودن *T.* دورشمق || Il faut suivre, on verra ce que cela deviendra بو مصلحته مداومت ايتملو در حال نديه منجرّ اولەجغی عاقبت بللو اولەجقدر

On dit figur. Suivre le parti de quelqu'un, pour dire, être du parti de quelqu'un *A.* موافقة - اتباع - تبعيت *P.* پيروی - طرفداری نمودن - همدمی كردن - نمودن *T.* اويمق || Les uns suivaient le parti des Guelphes, les autres, celui des Gibelins فلانك طرفنی طوتمق بعضيسی فلان طائفەنك - وماعداسی فلان فرقەنك طرفنه تبعيت ايدرلرايدی - فلان فرقەيه طرفدارلق ايدرلر ايدی — On dit aussi Suivre une doctrine, une opinion بر مذهبه وبر رأيه تبعيت ايتمك

— Et suivre sa pensée, ses imaginations, sa passion, etc. pour dire, s'y abandonner متابعت ايتمك - كندو فكر وملاحظەسنه وتصور كردەسی اولان خيالاته وامراض نفسانيەسنه تبعيت ايتمك

On dit, Suivre quelqu'un dans un discours, dans un raisonnement, pour dire, l'écouter attentivement بركمسنەنك كلامنه ودر ميان ايلديكی مطالعاته حوالهٔ كوش دقت ايتمك

Suivi. *A.* مقتفی *P.* در پی رفته - پيروی كرده *T.* متلاحق - متعاقب *A.* پيرولك ايتمش - آردنجه كتمش *P.* مستذنب *A.* اردی صره كلمش *T.* در پس آمده *P.* قوغەلنمش *T.* تعقيب كرده

On dit, Un discours, un raisonnement bien suivi, c'est-à-dire, dont les parties ont l'ordre et la liaison qu'elles doivent avoir les unes avec les autres *A.* منتظم - مضبوط *P.* رابطەدار *T.* رابطەلو

SUJET. Soumis, dépendant de *A.* تابع *P.* سر فرو كرده - باش اكر *T.* كردنداده تبعيت || Nous sommes tous sujets aux lois et aux coutumes du pays où nous naissons جملەمز مسقط رأسمز اولان وطنك قوانين ورسومنه تابعز || Le fils est sujet à son père زير - والدك محكوميدر - ولد والده تابعدر حكمنده در

Il signifie aussi, astreint à quelque nécessité inévitable *A.* تابع *P.* دوچار *T.* اوغرار || Tous les hommes sont sujets à la mort *A.* كل نفس ذائقة الموت *T.* بنی آدمك جملەسی تابع هلاكدر || La nature humaine est sujette à beaucoup d'infirmités طبيعت بشر اسقام كثيرەيه تابعدر

Il signifie aussi, qui se trouve porté à faire quelque chose par inclination ou par habitude *A.* مبتلا *P.* گرفتار - افكنده *T.* دلداده - دوشكون || Il est sujet à boire شرب خمره مبتلا در || Il est sujet à cette faute شو خطايه مبتلا در || Être sujet à ses plaisirs, à ses goûts, à ses passions هوا وهوسه ومشتهيات نفسه وامراض نفسانيەسنك - وامراض نفسانيەيه مبتلا اولمق اسيری اولمق

Et qui est exposé à éprouver certains accidens || Tout homme est sujet à se tromper هر كس اختداع واغتراره تابعدر - الدانه بيلور - دوچار اغترار در || Ce pays est sujet aux inondations, aux tremblemens de terre بو مملكت طغيان مياهه وحركت ارضه مبتلا در || Être sujet à de grandes maladies امراض عظيمەيه تابع اولمق - دوچار اولمق - مبتلا اولمق

On dit, qu'une démarche est sujette à bien des inconvéniens بو حركت نيچه نيچه محاذيرى مستتبعدر qu'une entreprise est sujette à bien des difficultés مباشرت اولمش مادّه وافر صعوبتلرى مستتبعدر

Sujet, s'emploie aussi absolument *A.* تحت ـ محكوم ـ مطيع *P.* زير دست اطاعت المحكومية *T.* قوللقده Ainsi on dit, qu'un maître tient ses domestiques fort sujets فلان مخدوم خدمتكارلرينى غايت مرتبهده تحت محكوميتده قوللنور qu'un père tient son fils de court, et fort sujet اوغلنى پك صيقيده وقوللقده طوتار

Sujet, signifie aussi, assujetti à supporter quelques charges, à payer certains droits *A.* مكلّف || Il est sujet au logement des gens de guerre عسكره قوناق ويرمك تكليفيله مكلّفدر à la taille, à telles corvées خراج وفلان وفلان سخرهلر ايله مكلّفدر

Sujet, subst. Celui qui est sujet à une autorité souveraine *A.* رعيّة pl. رعايا *P.* زير دست رعاياه *T.* رعايا || C'est un prince qui aime ses sujets رعايا پرور بر پادشاهدر Il est né sujet du roi بطن مادردن پادشاه رعاياسى اولدرق تولد ايلدى En prenant des lettres de naturalité, on devient sujet de l'État où l'on se fait naturaliser ابن بلديّت براتنى تحصيل ايتمش اولنلر امتلال ايلدكلرى دولتك رعاياسندن عدّ اولنور Les soldats sont soumis à un général, mais ils ne s'appellent point ses sujets عسكرى نفراتى سركردهلرينه تابعدرلر انجق رعاياسى اسميله تسميه اولنمزلر

Sujet, signifie aussi, une personne *A.* شخص *P.* كس *T.* كمسنه || Il faut chercher un sujet pour cette place بو منصب ايچون بر شخص آراملو در

Sujet. Cause, motif, raison *A.* سبب pl. اسباب ـ وسيلة pl. وسائل *P.* سررشته ـ بهانه *T.* طوتامق || Il vous a querellé sans sujet سنكله بلا سبب منازعه ايلدى pour un sujet fort léger بر سبب خفيف ايچون منازعه ايلدى Vous ne lui avez point donné sujet فلانه بر درلو سررشته ويرمدك J'ai sujet de me plaindre بر درلو سبب شكايتى موجب سببم وار در À quel sujet avez-vous fait cela ? شونى نه سببه مبنى ايلدك Il lui a donné des sujets de plainte فلانه بعض وسائل شكايت سررشتهلرى ـ شكايت ويردى Voilà le sujet de leur querelle بو در اشته سبب ـ وسيلهٔ منازعهلرى اولان مادّه بو در منازعه اولمش مادّه بو در

Sujet. Chose sur laquelle on écrit, on parle *A.* مبحث pl. مباحث ـ مادّه مفاض فيها ـ مادّة مبحوث عنها *T.* صدد ـ مبحث كتاب ندر Quel est le sujet de ce livre ? || مادّه بو كتابك مبحوث عنها اولان مادّهسى ندر de cette conversation ? بو مذاكرهنك مفاض فيها اولان مادّهسى ندر Sujet stérile مبحث عقيم ـ مادّهٔ عقيمه difficile مشكل بر مبحث rebattu مرّه بعد اخرى تكرارلنمش بر مبحث Traiter un sujet بر مادّهنك اوزرينه بحث ايتمك

Il se dit aussi des arts *A.* مادّة || Le sujet de ce tableau est l'entrée de Notre-Seigneur dans Jérusalem بو تصويرك مادّهسى حضرت عيسى افندمزك قدس شريفه قدومى حكايهسيدر

Sujet. Objet d'une science *A.* موضوع له ـ موقوف عليه || Le sujet de la Physique, c'est le corps naturel علم طبيعياتك موضوع لهى جسم طبيعيدر Le sujet de la Médecine, c'est le corps humain علم طبك موقوف عليهى بدن انساندر

Sujet. T. de Logique. C'est le terme de toute proposition, duquel on affirme ou l'on nie quelque chose *A.* مسند اليه Ainsi dans cette proposition, Le soleil est lumineux, Soleil est le sujet, et lumineux est l'attribut الشمس منير قضيّهسنده شمس لفظى مسند اليه ومنير مسند در

Sujet, se dit aussi d'une personne, par rapport à sa capacité, à ses talens *A.* ذات pl. ذوات *P.* مردم *T.* آدم ـ كمسنه || L'homme dont vous parlez n'est pas un sujet capable de cet emploi ديديككز آدم اول منصبه لايق بر ذات دكلدر C'est un bon sujet خوش بر آدمدر ـ حسن الخلق بر آدمدر un digne sujet ارباب اهليتدن بر آدمدر ـ اهل ومستحق بر آدمدر — Il se dit aussi en mauvaise part, par rapport aux moeurs et à l'incapacité. Ainsi on dit, Mauvais sujet *A.* ذات فاسد الاخلاق *P.* مردم بد كيش *T.* يرامز آدم Plat sujet *A.* ساقط *P.* مردم *T.* كمسنه ـ بياغى آدم ـ اعتبارسز بر آدم Pauvre sujet *A.* عاجز *P.* بيچاره *T.* الندن بر ايش كلمز آدم Sujet médiocre *A.* متوسّط الحال *P.* ميانه حال *T.* اورته حاللو آدم

SUJÉTION. Dépendance, état de celui qui est obligé à quelque nécessité *A.* تبعيّت ـ محكوميّت ـ مجبوريّت *P.* فرمانبرى ـ سرفرويى *T.* گرفتارى ـ محكوملق || S'affranchir de la sujétion قيد محكوميتدن خلاص ـ قيد تبعيتدن آزاده اولمق Demeurer dans la sujétion qu'on doit aux lois قوانين واحكامه واجب الادا اولان قاعدهٔ محكوميتك رعايتنه بولمق

Tous les soins de la vie sont de grandes sujétions مداومت ایتمك عمر انساننك كافهٔ هموی عظیم وجسیم مجبوریتلر در

Il est dangereux de se faire certaines habitudes, elles deviennent ensuite des sujétions بعض عادتلره اعتیاد والفت ایتمك خطردن خالی دكلدر زیرا كیده‌رك مجبوریت صورتنی كسب ایدرلر

Tout état de sujétion est dur par lui-même هر نوع مجبوریت فی حد ذاته بر امر مشكلدر

La sujétion aux souverains est un devoir de religion ملوكه تبعیت ومحكومیت فرائض دینیه‌دندر

Sujétion, se prend aussi pour Assiduité *A.* مواظبة ـ ملازمة *P.* نا جدایی از نزد كس *T.* بر كمسنه‌نك یاننده آیرلمامه دائما

|| C'est un homme auprès duquel il faut une grande sujétion یاننده ملازمت تامه اقتضا ایدر بر آدمدر

C'est un emploi d'une grande sujétion ملازمت عظیمه‌یه محتاج بر منصبدر

SULFUREUX. Qui tient de la nature du soufre *A.* كبریتی *P.* مادهٔ كوكردلو *T.* كندشناك ـ كوكردی || Matière sulfureuse ابخرهٔ كبریتیه Exhalaisons sulfureuses كبریتیه

SULTAN. Titre qu'on donne à l'empereur des Turcs *A.* سلطان pl. سلاطین

SULTANE. Titre qu'on donne aux filles des sultans *T.* سلطان ـ Le mère du sultan régnant s'appelle aussi Sultane والده سلطان

SUMAC, ou **VINAIGRIER.** Nom d'un arbrisseau *A.* سماق ـ سماق *T.* لش ـ عبرب ـ عترب ـ سموق

SUPER. T. de Mar. Se boucher *A.* انسداد *P.* بند شدن *T.* طیقانمق On dit, qu'une voie d'eau a supé, pour dire, que l'ouverture s'est bouchée صویك كذركاهی منسد اولدی ـ طیقاندی

SUPERBE, subst. Orgueil, présomption *A.* زهو ـ مكابرة ـ تعظم *P.* كران پشتی ـ كران سرشتی *T.* كبرلك ـ فضوللق || La superbe précipita le démon dans les enfers شیطان لعینك تعظم ومكابره‌سی نار جحیمه القاسنه بادی اولمشدر

SUPERBE, adj. Orgueilleux, fier *A.* متعظم ـ متكبر ـ اهل الزهو والمكابرة *P.* كران پشت ـ كران سرشت *T.* فضول ـ كبرلو || C'est un homme fort superbe بغایت متكبر آدمدر

Dieu résiste au superbe اهل زهو ومكابره عند الله تعالی مردود در

On l'emploie aussi pour exprimer la grandeur, la belle apparence des hommes, des animaux et d'autres objets *A.* اعلا ـ اعلا الاعلا ـ احسن ـ فوق الاعلا *P.* زیباترین ـ سخت *T.* كوزل ـ پك

|| Une femme superbe حسنا بر خاتون قتی كوزل

Un superbe cavalier اعلا الاعلا بر راس

Un cheval superbe اعلا بر فارس

Des bijoux superbes اعلا مجوهرات

un local اعلا بر موقع بار كیر

Festin, habit superbe اعلا بر ضیافت یا بر لباس

— En parlant des ouvrages d'esprit, il indique l'élévation des idées || Un discours, un poème superbe اعلا بر مقاله یا بر منظومه

SUPERBEMENT. Orgueilleusement *A.* بالتعظم ـ بالمكابرة ـ بالكبر ـ متعظمانه ـ متكبرانه ـ با كران سرشتی *P.* *T.* فضولجه ـ فضوللق ایله || Plus on lui parle avec soumission, plus il répond superbement فلانه هر نقدر متواضعانه صحبت اولنسه بر اولقدر متعظمانه جواب ویرر

Et magnifiquement *A.* علی وجه الاعلا *P.* بزیباترین صورت ـ بزیبایی بالاترین *T.* پك اعلا اولدرق || Il était vêtu superbement اعلا لباسلر ایله ملبس ایدی

SUPERCHERIE. Tromperie, fraude *A.* مكر ـ حیلة pl. حیل ـ خدعة ـ مكاید pl. مكیدت *P.* آل ـ فریب *T.* دك ـ آلداتمه || Je me fiais à lui, et il m'a fait une supercherie فلانه امنیتم وار ایكن بكا بر حیله ایتدی

SUPERFÉTATION. Conception d'un foetus, lorsqu'il y en a déjà un dans la matrice *A.* علق مكرر ـ علق فوق العلق ـ علق بر *P.* كرفتكی مكرر *T.* كبه‌لك اوزرینه كبه‌لك || Les uns admettent la superfétation, les autres la nient علق فوق العلق خصوصنده بعضیلری مقر وبعضیلری منكر درلر

SUPERFICIE. Selon les Géomètres, c'est longueur et largeur sans profondeur *A.* سطح ـ صفح *P.* پهنایی *T.* یصیلق || La superficie des corps صفح اجرام de la terre بسیط ارض ـ صفح ارض

Dans l'usage ordinaire, c'est la simple surface *A.* وجه *P.* رو *T.* یوز || La superficie d'un champ روی صحرا

On dit figur. de ceux qui n'ont qu'une légère connaissance des choses, qu'ils ne connaissent que la superficie des choses اشیایی شیلرك انجق دیش یوزینی بیلور ـ علم سطحیله بیلور qu'ils s'amusent à la superficie ـ سطحیجه تحصیل علم ایله مشغولدر

دیش یوزینی آكلامغله وقتنی كچورر C'est un homme qui n'approfondit rien, il s'arrête à la superficie هیچ بر شیئك تعمقنه صرف ذهن ایتمیوب همان سطحیجه كسب وقوف اوستنكوی بر وقوفه قناعت ایدر ـ ایله قناعت ایدر

Il se dit aussi de la surface des corps, considérée comme ayant quelque épaisseur *A.* صفحهٔ خارجیه *P.* بیرونی *T.* روی

Enlever la superficie d'un corps بر جسمك صفحهٔ || ديش يوز خارجيه‌سنى رفع ايتمك

SUPERFICIEL. Qui n'est qu'à la superficie *A.* سطحى *T.* اوستنكى —

Cette plaie n'est que superficielle بو ياره || ديش يوزده‌كى — بالكز ديش يوزده در — اوستنكويدر *Figur.* || Connaissance superficielle اوستنكى بيلش — سطحيجه وقوف

On dit aussi, Homme superficiel, pour dire, qui n'a qu'une légère connaissance des choses *A.* نتفه *P.* سبك شناس *T.* اوستنكى بيلشلو

SUPERFICIELLEMENT. D'une manière superficielle *A.* سطحياً — بوجه سطحى *P.* السطحى *T.* بر وجه سطحى — سطحيجه — اوستنكوبجه || Ce coup ne l'a touché que superficiellement اتيلان قورشون فلانه انجق سطحيجه طوقندى — *Figur.* Les matières ne se traitent dans ce livre que superficiellement بو كتابده مشتمل اولان ماده‌لر استنكوى اولدرق ذكر اولنور

SUPERFIN. Ce terme indique un degré supérieur de finesse dans les choses de même nature *A.* فوق الاعلا — الطف *P.* نيكوترين *T.* ايو — پك لطيف — الطف لطيف || Papier superfin كاغد فوق الاعلا بويا Teinture superfine

SUPERFLU. Qui est de trop *A.* زايد pl. زوايد *P.* بيشتر — بيش از لزوم *T.* آرتق || Ces meubles, ces ornemens sont superflus بو خانه متاعلرى وبو تزيينات زايد در Dépense superflue مصرف زايد

Il signifie aussi, inutile *A.* عديم اللزوم — لا ينفع — لا طايل *P.* بيهوده — بيلزوم *T.* فائده‌سز — لزومسز — توكلى || Des paroles superflues كلمات زايده — كلمات لا طايل

SUPERFLU, subst. Ce qui est de trop, ce qui est au-delà du nécessaire *A.* فضلة — قدر الحاجة عن زيادة *P.* بيش از لزوم *T.* زياده‌لك — لزومدن || Les sages ne désirent que le nécessaire, ils méprisent le superflu عارفان وعقلا يالكز لازمه خواهشكار اولوب قدر حاجتدن زياده‌لكه رغبت ايتمزلر Le superflu n'a point de bornes قدر حاجتدن زياده‌لكك حدّ وپايانى يوقدر On est obligé de donner le superflu de son bien aux pauvres قدر حاجتدن — فضلهٔ مالى فقرايه ويرمك واجبهٔ ذمتدر مالك لزومدن زياده‌سنى — زائد مالى

SUPERFLUITÉ. Chose superflue; qui est de trop. V. Superflu || Éviter la superfluité des paroles dans un discours مقالده الفاظ زائده‌دن بو زايد ولا اجتناب ايتمك À quoi bon cette superfluité? طايله موجب نه On se fût bien passé de toutes ces superfluités اشبو زوائد ونوافلك مجموعندن فراغت ايتمك ممكن ايدى Il faut retrancher toutes ces superfluités بو زوائدك جمله‌سى بر طرف اولملو در

SUPÉRIEUR. Qui est au-dessus. Il est opposé à Inférieur *A.* فوقانى — اعلا *P.* بالا — برين *T.* اوست || La région supérieure de l'air هوانك طبقهٔ علياسى L'orifice supérieur de l'estomac معده‌نك فم اعلاسى — اوست آغزى — En termes de Géographie, on dit, Pannonie supérieure, Pannonie inférieure پانونياى اعلا واسفل — پانونياى بالا وزير — پانونيا اوست وآلت مملكتى

Il se dit aussi dans le moral *A.* فائق *P.* برتر — بالاتر *T.* اوستون || C'est un esprit supérieur à tous les autres عقول سائره‌دن — سائره‌نك جمله‌سندن فائق بر عقلدر اوستون

Il signifie aussi, qui est au-dessus d'un autre en sang, en dignité, en mérite, en forces *A.* متفوّق — اغلب — فائق *P.* برتر — بلند تر *T.* اوست || Supérieur en science علم وهنر لياقت واهليت جهتيله غالب en mérite جهتيله متفوّق وفائق Les ennemis nous étaient supérieurs en nombre دشمن عسكرى عدد جهتيله بزمكيدن اغلب ايدى Notre canon était supérieur بزم طوبلر فائق واغلب ايدى

On dit, Être supérieur aux événemens, aux revers, etc. pour dire, avoir un courage à l'épreuve des événemens, etc. فلانك ثبات وجلادتى حادثات زمان ومصايب روزكار بى امانك ما فوقى اولمق

On appelle Cours supérieures, les Cours qui jugent en dernier ressort *A.* pl. محاكم عالية *P.* عدالتخانهاى والا *T.* اولو محكمه‌لر

SUPÉRIEUR. Qui a autorité, pouvoir sur les autres *A.* عالى — رئيس *P.* سر افراز — والا *T.* اولو || Officier supérieur رؤسادن بر ضابط Puissance supérieure حكومت عليا

SUPÉRIEUR, subst. *A.* رئيس pl. رؤسا *P.* سر — سركرده *T.* باش || Il faut obéir à ses supérieurs كشى كندو رؤساسنه اطاعت ايتملو در Il est mon égal, non pas mon supérieur سركرده‌م دكلدر بنم كفوُمدر

On appelle dans les couvents, Le supérieur, Le père supérieur, celui qui gouverne le monastère *A.* شيخ — خانقاه *P.* شيخ — پير *T.* تكيه شيخى — پير خانكاه

SUPÉRIEUREMENT. D'une manière supérieure *A.* على وجه

بر وجه برتری ـ با برتری .P علی طریق الافضل ـ التفوق T. اوست اولدرق || Ces deux auteurs ont écrit sur la même matière, mais l'un bien supérieurement à l'autre بو ایکی مؤلف کرچه مادهٔ واحده‌دن بحث ایتمشلر در انجق بری دیگرندن خیلی مرتبه تفوق جهتیله یازمشدر

Il signifie aussi, parfaitement .A علی وجه الاعلا .P بر وجه بر وجه اعلا .T بالاترین || Il écrit supérieurement پک اعلا کتابت ایدر

SUPÉRIORITÉ. Prééminence, autorité .A تفضل ـ تفوق .P سر افرازی ـ برتری .T اوستلق || Cette charge lui donne une grande supériorité sur beaucoup de gens عهده‌سنده اولان منصب وافر کسان اوزرینه تفوقی موجب اولور

Il signifie aussi, excellence au-dessus des autres .A مزیت ـ زیاده‌لک ـ اوستلق .T زیادگی ـ برتری .P زیادت ـ براعت مزیت || Supériorité de génie مزیت عقل وذکا de courage براعت لیاقت واهلیت de mérite غیرت وشجاعت de forces زیادت قوت

SUPERLATIF. T. de Grammaire, qui exprime la supériorité .A اسم التفضیل

SUPERPURGATION. Purgation outrée .A تنقیة مفرطة .P || مبالغه ایله یورك سورمه‌سی .T شکمرانیٔ بی اندازه Les superpurgations sont dangereuses افراط اوزره تنقیه‌لر تهلکه‌لو در

SUPERSTITIEUSEMENT. D'une manière superstitieuse .A بالتعصب ـ باعتقاد الباطل .P متعصبانه .T تعصب ایله || Il y a des gens qui s'attachent superstitieusement à de certaines pratiques, à de certaines dévotions نیچه کمسنه‌لر بعض کونه مناسك وعباداته متعصبانه ربط قلب ایدرلر ـ Il se dit figur. de toutes les choses où l'on porte jusqu'à l'excès l'exactitude, le scrupule || Il est bon d'être exact, mais il ne faut pas s'attacher superstitieusement aux choses indifférentes هر شیئده صرف دقت ایتمك لازمدر انجق بیهوده نسنه‌لره متعصبانه توغل ایتمك جائز دکلدر

SUPERSTITIEUX. Qui a de la superstition .A متعصب ـ ذاهب الی اعتقاد الباطل || Un dévot superstitieux عابد متعصب Le peuple est superstitieux عوام ناس اعتقادات باطله‌یه ذاهبدر Culte religieux عبادت با تعصب Cérémonies religieuses تعصبه مقارن اولان رسوم وتشریفات ـ Il se dit figur. de ceux qui pèchent par excès d'exactitude || Il est si exact, si ponctuel sur toutes choses, qu'il est presque superstitieux هر شیئده انجه‌دن انجه‌یه دقتی تعصب رتبه‌سنه وارر

SUPERSTITION. Fausse croyance en fait de religion .A تعصب pl. تعصبات ـ اعتقاد باطل pl. اعتقادات باطلة || Les esprits faibles sont sujets à la superstition عقول ضعیفه تعصبه مبتلا در La superstition est ennemie de la religion اعتقاد باطل مخالف دین صحیحدر ـ Il se dit aussi du vain présage qu'on tire de certains accidens fortuits || Il y a de la superstition à croire qu'une salière renversée, et le sel répandu sur la table, présagent un malheur نمکدانك سفره اوزرینه دوکلمسندن تشأم اعتقاد باطلدر ـ ایتمك محض تعصبدر

SUPPLANTER. Faire perdre à un homme le crédit, l'établissement qu'il avait auprès de quelqu'un, et se mettre à sa place .A استخلاف بدفع الآخر .P کسی را دفع کرده بجایش شدن دفع ایدوب ـ بر کمسنه‌یی قایدروب یرینه کچمك .T || Il a supplanté son rival رقیبنی قایدروب یرینه کچمك یرینه کچدی Ils partageaient les bonnes grâces du prince, et ne travaillaient qu'à se supplanter l'un l'autre جمله‌سی مظهر حسن توجهات شاهانه ایکن کار وعمللری بری برینی قایدروب یرینه کچمك ایدی

SUPPLÉANT. Celui qui est nommé pour remplacer un fonctionnaire public, en cas de mort ou de démission .A خلف منصوب ـ خلف آجل .P جانشین آینده .T بریسینك یرینه کلجك یرینه کچمك اوزره نصب اولنمش خلف ـ خلف

SUPPLÉER. Ajouter ce qui manque .A اتمام ـ تکمیل ـ تکمیل النقصان .P بتمامی رسانیدن ـ اتمام کاست کردن .T اکسکی تماملمق ـ تماملمق || Ce sac doit être de mille francs, et ce qu'il y aura de moins, je le suppléerai بو طوربه‌نك ایچنده بیك غروش اولملو در نقصانی وار ایسه اتمام ایدرم Suppléer ce qui manque à un auteur بر مؤلفك کتابنده اولان نقصانی تکمیل ایتمك

Il signifie aussi, ajouter à une phrase ce qu'il y est sous-entendu .A اظهار اللفظ المقدر .P سخن مقدررا آشکارا کردن .T مقدر اولان سوزی آچیغه قویمق || Dans cette phrase, Il est allé à Sainte-Sophie, il faut suppléer, La mosquée de Sainte-Sophie آیا صوفیه‌یه کتدی عباره‌سنده مقدر اولان جامع لفظی اظهار اولندرق عباره تمام اولور

SUPPLÉER QUELQU'UN. Tenir sa place, le représenter A. نیابت - اقامة المقام فلان .P جانشینی - جانشین کسی شدن - کسی کردن .T بریسنک یرینه قائممقاملق ایتمک

SUPPLÉER, au neutre. Réparer le manquement, le défaut de quelque chose A. بدلاً وضع - تکمیل النقصان - تلافی النقصان .P بدل شدن - جای چیزی گرفتن .T یرینی طوتمق - بدل اولمق || Suppléez à mon défaut حال غیابمده یریمه بدل اول || Je suppléerai à tout ce qui manquera هر نقدر نقصان ظهور ایدر ایسه بن تلافی ایدرم || Son mérite supplée au défaut de sa naissance اهلیت ذاتیه‌سی قصور نسبنه بکا بدل اول || La valeur supplée au nombre شجاعت قلت نفراته بدل اولور قصور نسبنک یرینی طوتار - بدل اولور

SUPPLÉÉ. A. مکمّل - متمّم .P اتمام کرده .T تماملنمش

SUPPLÉMENT. Ce qu'on donne pour suppléer A. تکملة - تتمّة .P مبلغ تماساز .T تماملمه || On lui a donné tant pour supplément de partage فلانه حصّهٔ مقسومه‌سنک تکمله‌سی اولەرق || Supplément de dot جهاز معیّننک تتمّه‌سی نقدا شو قدر دخی ویرلدی

On dit, Le supplément d'un auteur, d'un livre, etc., pour dire, ce qu'on a ajouté pour suppléer à ce qui y manquait A. ذیل

SUPPLIANT. Qui supplie A. متضرّع .P نیازنده - نیازمند .T یلواریجی || De fier qu'il était, il est devenu suppliant مقدّما کبر وغرور ایله مألوف ایکن شمدی متضرّع بالاستکانه در || Je l'ai vu suppliant et prosterné ایاغه صاریلوب تضرّع ونیاز ایلدیکنی کوردم || Une voix suppliante صدای ضراعتنما

SUPPLIANT, subst. Il se dit des personnes qui supplient, et présentent des requêtes A. صاحب الحاجة pl. ارباب الحاجات .P نیازی pl. نیازیان - حاجتمند .T دیلیجی || Le suppliant continuera ses prières à Dieu pour votre santé et prospérité بو حاجتمند کمینه دوام عمر وعافیت واقباللری دعاسنی بارگاه جناب ربّ العزّته تقدیم وابلاغدن خالی اولەجغی یوقدر

SUPPLICATION. Humble prière A. ضراعت .P نیاز .T رجا - یلوارمه || Très-humble supplication کمال مسکنت واستذلال || Par prières et supplications نیاز وضراعت ایله اولان ضراعت مکرّره ایله

SUPPLICE. Punition corporelle ordonnée par la Justice A. عقوبت pl. عقوبات - نکال - منکل pl. مناکل .P سیاست .T اذیّت - چرخ وصلیب || Le supplice de la roue, de la croix اشکنجه - اشکنجه‌سی || On appelle Supplices éternels, les peines des damnés A. عذاب مؤبّد - عقوبات موبّدة pl.

On dit, Condamner quelqu'un au dernier supplice, pour dire, le condamner à la mort T. فلانک ترتیب جزاسنی حکم ایتمک

SUPPLICE, se dit, par extension, de tout ce qui cause une vive douleur de corps A. الم .P درد .T درد || La goutte est un supplice نقرسک وجعی الیمدر || Un supplice cruel الم شدید

Il se dit figur. de tout ce qui cause une peine, une affliction violente A. عذاب القلب .P عذاب درون .T اذیّت - کوکل صیقندیسی || C'est un supplice pour moi d'entendre cet homme-là شو آدمک صحبتنی دیکلمک بکا کوره عذاب صحبتی بکا اذیّت ویرر - دروندر

SUPPLICIER. Faire souffrir le supplice de la mort A. ترتیب الجزا - مجازاة بالقتل - بقتل بادافراه .P سیاست کردن .T اولدرمک || On a supplicié aujourd'hui trois voleurs بو کون اوچ نفر حرامیلرک جزاسی ترتیب اولندی

SUPPLIER. Prier avec soumission A. التماس - ابتهال - تضرّع .P نیاز کردن - نیاز یدن .T رجا ایتمک - یلوارمق - بالاستکانة || Je vous supplie très-humblement کمال مسکنت واستذلال ایله سکا نیاز ایدرم

SUPPLIÉ. A. متضرّع .P نیاز کرده .T یلوارلمش

SUPPLIQUE. Requête qu'on présente pour demander quelque grâce A. عریضة .P نیاز نامه .T عرضحال

SUPPORT. Ce qui soutient quelque chose A. مستند - عماد .P پشتوان .T پایندان - طیاق || Si vous ôtez cette colonne, la voûte tombera, car elle n'aura plus de support بو ستونی چیقاره‌جق اولور ایسه‌ک کمرک مستندی قالمیوب منهدم اوله‌جغی درکار در

Figur. Aide, appui, soutien A. قوّة الظهر - ما به الاستناد - مدار الاستظهار .P پشت وپناه - پشتیبان - تکیه گاه .T ارقه - طیاق || Ce fils est le support de sa famille بو ولد کندو خاندانننک قوّة الظهریدر || Je n'ai point d'autre support au monde que lui بو جهانده اوّل وآخر مدار استنادم فلان || Servir de support à quelqu'un بر کمسنه‌نک ما به استنادی اولمق - کشیدر

SUPPORTABLE. Qu'on peut supporter, souffrir A. قابل التحمّل - ممکن الاستطاعة .P ما یطاق .T تاب آوردنی - چکیلور

طاقت كتوربلور || Je sens de la douleur, mais c'est une douleur supportable كرچه برنوع وجع حسّ ايدرم لكن تحمّلی قابل وجعلردندر L'humeur de cet homme-là n'est pas supportable مزاجنه طاقت - شو آدمك وجعی قابل تحمّل دكلدر Si cette expression n'est pas très-bonne, elle est du moins supportable بو تعبير زياده احسن دكل ايسه ده هيچ كتورلمز اولمز ايسه قابل تحمّلدر

Il signifie aussi, excusable, qu'on peut tolérer *A.* ممكن - جائز اولاغن *T.* شايان تجويز - روا - روا داشتنی *P.* التجويز || Cela n'est pas supportable à un homme de son âge, de sa qualité سنّ ورتبه‌سنه كوره بو حال كندويه روا دكلدر

SUPPORTABLEMENT. D'une manière supportable *A.* على ما يطاق *T.* بقدر تاب آوری *P.* على قدر التحمّل - طاقت ال ويره‌جك صورت ايله - كتوره بيله‌جك وجهله || Cela est écrit supportablement ال ويره‌جك صورت ايله يازلمشدر

SUPPORTER. Porter, soutenir *A.* احتمال - تحمّل - تحمّل *P.* الثقلة بار كشيدن *T.* يوك چكمك - يوك قالدرمق || Ces colonnes supportent toute cette maison بو ستونلر فلان خانه‌نك بسبتون يوكنی چكر Il n'y a qu'un seul pilier qui supporte toute la voûte بو كمركك يوكنی قالدران بر تك ديركدر

Il signifie aussi, souffrir, endurer *A.* تحامل - تحمّل - مقاومة - مقاسات *P.* يارا داشتن - تاب آوردن *T.* چكمك - كوچ يتمك - طاقت كتورمك || Il supporte le froid, le chaud, toutes les injures de l'air بالجمله برودت وحرارته وبالجمله مقاومت ايدر - شدايد هوايه مقاسات ايدر Il supporte son affliction patiemment كدر واندوهنه صبورانه تحامل ايدر Il a plus de mal qu'il n'en peut supporter دائرهٔ تحمّلدن خارج بر وجع شديده مبتلا در

Et souffrir avec patience *A.* تحمّل بالصبر - اصطبار - صبر *P.* با شكيبايی تاب آوردن *T.* صبرلق ايله چكمك - چكمك || Il y a de la charité à supporter les défauts et les infirmités de son prochain قريننك خطايا وتقصيراتنی صبر ايله تحمّل ايتمكده ثواب وار در Il ne saurait supporter l'humeur, les manières de cet homme شو آدمك مزاجنی واوضاع واطوارينی چكه‌مز - تحمّلده صبری يوقدر

SUPPOSER. Admettre, par forme d'hypothèse, une chose pour vraie *A.* زعم *P.* پنداشتن - شمردن *T.* صايمق - فرض ايتمك || Je veux bien supposer que cela soit بو بويله اولديغنی فرض ايدرم Vous supposez une chose impossible بر امر محالی على طريق الفرض ايراد - طريق الفرض ايراد ايدرسك زعم ايلديككك - ايلديككك كلام محالات قبيلندندر Supposé فلان شئ فرض اولندقده Cela supposé شئ محالدر que بويله صايلسه - بويله اولديغی فرض اولنسه La chose supposée de la manière que vous dites سنك حال كيفيّت ديديككك وجه اوزره زعم اولنسه - فرض اولنسه Il signifie aussi, admettre l'existence d'une chose sans en être certain || Vous supposez un fait qui est absolument faux فرض ايلديككك شئ محض كذبدر

SUPPOSER. Produire pour vraie une pièce fausse *A.* عرض السند الكاذب - ابراز السند الكاذب *P.* سند دروغی در ميان كردن *T.* ساخته سند كوسترمك || Supposer un testament, un contrat بر قطعه وصيّتنامه ياخود سند كاذب ابراز ايتمك

On dit, Supposer un enfant, pour dire, vouloir le faire passer pour enfant de ceux dont il n'est pas né *A.* عزو الولد الى || On supposa un enfant pour frustrer les héritiers collatéraux فلان مواضعهٔ نسب بالعرض جهتيله وارث اولنلری وراثتدن محروم ايتمك ايچون متوفايه مواضعهٔ بر ولد عزو ايلديلر

SUPPOSITION. Proposition que l'on suppose comme vraie ou comme possible, afin d'en tirer ensuite quelque induction *A.* زعم *P.* پندار *T.* فرض || Dans la supposition que vous faites, il faudrait que... بوكا دائر ايتديككك زعمه كوره شويله اقتضا ايدر كه Il ne faut point faire de suppositions de choses qui sont contradictoirement opposées تضادّ كامل ايله ضدّيتلری آشكار اولان شيئلری فرض اولدرق بيان - زعم طريقيله بسط ايتمك روا دكلدر ايتملو دكلدر

Il signifie aussi, une chose controuvée et alléguée faussement *A.* زعم باطل || Voilà une étrange supposition اشته بر غريب زعم باطل Ce qu'il dit là est une pure supposition ديديكی كلام محض زعم باطلدر

SUPPOSITION. T. de Jurispr. Production en Justice d'une pièce fausse. V. Suposser dans ce sens.

SUPPOSITION d'enfant. V. Supposer.

SUPPOSITOIRE. Espèce de médicament en forme de cône, qu'on met dans le fondement pour lâcher le ventre *T.* شاف || Il est fort resserré, il a besoin d'un suppositoire انقباضی زياده اولمغله

بر شاف استعمالنده محتاجدر

SUPPÔT. Celui qui est membre d'un corps, et qui y remplit de certaines fonctions *A.* معين pl. معينين *P.* همساز *T.* يماق || Le recteur et ses suppôts دار العلومك كتخداسيله معينلرى

Il se dit aussi de celui qui est partisan de quelqu'un dans le mal *A.* عاون pl. عونة *P.* هوادار *T.* آياقداش || Je ne me soucie ni de lui, ni de ses suppôts نه كندودن ونه عونه وهوادارانندن ابليس لعين عونهسندندر C'est un suppôt de satan پروام وار در

SUPPRESSION. Action de supprimer. Il se dit dans toutes les acceptions de Supprimer. V. ce mot.

SUPPRESSION. T. de Méd. Défaut d'évacuation de quelque humeur *A.* احتباس *P.* پنافتگى *T.* طوتلمه || Suppression de règles, de mois احتباس حيض d'urine احتباس بول

On appelle, en termes de Palais, Suppression de part, le crime d'une femme ou d'une fille qui cache la connaissance de son enfant, ou qui le fait périr aussitôt qu'il est né, pour en dérober la connaissance *A.* كتم المولود

SUPPRIMER. Empêcher ou faire cesser de paraître *A.* منع – تحظير *P.* ياساق كردن *T.* يساق ايتمك || On a supprimé ce livre بو كتابى يساق ايتديلر

Il se dit aussi d'un acte, d'une pièce dont on veut dérober la connaissance *A.* كتم – اخفا *P.* پنهان كردن *T.* كيزلمك – صاقلمق || Il voulait supprimer un acte qui était contre lui عليهنده اولان بر قطعه سندى كتم ايتمك استدى Supprimer une pièce essentielle صاقلمق – مهم بركاغدى كتم واخفا ايتمك

SUPPRIMER. Faire passer sous silence *A.* طى – تركث الشئ مسكوتاً – عنه *T.* در خاموشى سپردن – نگفتن – بگذاشتن *P.* ترك – براقمق – سكوت ايله كچورمك || Il supprime beaucoup de circonstances qui seraient trop longues à rapporter نقل وحكايهسى طويل اولان تفصيلات كثيرهيى طى ايدر Vous rapportez tout ce qui est à votre avantage, mais vous avez supprimé telle et telle chose سكا ال ويرنك مجموعنى نقل ايدرسك لكن فلان وفلان مادهيى مسكوت عنها ترك ايلدك

SUPPRIMER. Retrancher *A.* حذف || Ce discours est trop long, il en faut supprimer la moitié بو حكايه بغايت طويل ودراز در بر مقدارى حذف اولنمق اقتضا ايدر – طى اولنمق

SUPPRIMER. Abolir, annuler *A.* نسخ – ابطال – الغا – از *P.* ميان بر گرفتن – نا بود كردن *T.* بوزمق – قالدرمق || Il n'appartient qu'au prince de créer et de supprimer des charges مناصبك ايجادى ونسخ والغاسى مادهسى انجق ملوكه مخصوصدر On a supprimé toutes les charges inutiles بيلزوم منصبلرك جملهسى نسخ والغا اولندى

SUPPRIMÉ. *A.* ممنوع *P.* ياساق كرده *T.* يساق اولمش *A.* – منسوخ *A.* براقلمش *T.* بگذاشته *P.* مسكوت عنه – متروك *A.* – ملغا *P.* نا بود گشته *T.* بوزلمش – قالدرلمش

SUPPURATIF. Qui facilite la suppuration *A.* مقيح – منضج *P.* ريم ساز پخته *T.* ايرنلديجى – ايرين باغلديجى – القيح || Onguent suppuratif دهن مقيح

SUPPURATION. Action par laquelle les humeurs, accumulées dans une tumeur, se convertissent en pus *A.* تقيح – تقصع – استمتاء *P.* ريم بستن *T.* ايرينلشمه – ايرين باغلمه || La suppuration se fait bien بو ياره بر وجه احسن تقيح ايتمكده در est abondante, louable يارهنك حال تقيحى مبذور ومحمود در

SUPPURER. Rendre, jeter du pus *A.* تقيح – تنشر *P.* ريم ريختن *T.* ياره ايرين دوكمك – ايرين دشيلوب تنشره باشلامش || Une plaie qui commence à suppurer باغامق – ياره ايرين دوكمكه باشلامش

SUPPUTATION. Action de supputer différentes quantités *A.* حساب *P.* شمار *T.* صايى || Supputation exacte حساب صحيح La supputation d'une dépense مصرفك حسابى des temps حساب سنين وازمان Il se trompe dans sa supputation حسابنده ياكيلور Sa supputation est juste حسابى صحيحدر

SUPPUTER. Calculer, compter à quoi montent plusieurs nombres *A.* حساب – محاسبة – جمع الحساب *P.* شمردن – حاصل شمارا بستن *T.* صايمق – حساب ايتمك – يكون || Supputez à quoi montent toutes ces sommes-là بو مبلغلرك جملهسى نهيه بالغ شو مبلغلرك يكونى نهيه بالغ – اولديغنى حساب ايله بو جمله مبلغلرى يكون ايله – اولديغنى Il faut supputer à quoi se monte la dépense de ce bâtiment بو بنانك مصرفى مصرفنى – نه مقداره بالغ اولديغنى حساب ايتملو در يكون ايتملو در

SUPPUTÉ. *A.* محسوب – جمعاً محسوب *P.* شمرده *T.* صايلمش – يكون اولمش

SUPRÉMATIE. Droit d'être chef de la religion dominante *A.* امامت Ainsi on dit, Prêter le serment de suprématie, c'est-

à-dire, le serment par lequel on reconnaît ce pouvoir امامتکی قبول واقراری بابنده یمین ایتمک

SUPRÊME. Qui est au-dessus de tout en son genre A. اعلا - عالی - سامی - سنی - اسنا P. والا - بلند T. اولو - یوجه || Autorité suprême حکومت علیا - حکومت سنیه dignité مسند سامی bonté جودت بالغه - جودت سامیه

Et qui termine tout A. اقصی - اقصی الغایات - منتها المراتب P. بالاترین T. اک بیوک - اک صوک || Voilà le but suprême où il aspire اشته مطمح نظری اولان مقصدک اقصی الغایاتی بو در son voeu suprême اشته منتهای مطلوبی بو در

On dit, L'instant, l'heure suprême, en parlant de la mort A. آخر الساعة P. دم واپسین T. صوک ساعت Et les volontés suprêmes d'un mourant, pour dire, les dernières dispositions A. وصایاء اخیرة P. وصایای دم واپسین T. صوک وصیتلر - صوک نفسده‌کی وصیتلر

SUR. Qui a un goût acide A. مزّ - مزّ المذاق P. ترشکک - خوشخور - ترش شیرین - میخوش T. اکشیرک - اکشیمسی || Ces pommes sont sures بو الما میخوشدر

SÛR. Certain, indubitable, vrai A. محقّق - متحقّق - صحیح - اصحّ P. راست T. کرچک || C'est une chose sûre بر امر محقّقدر Rien n'est plus sûr بوندن اصحّ شیء یوقدر

SÛR. Qui doit arriver infailliblement A. مقرّر - محقّق - غیر مشکوک P. بیگمان - بی شک - نا مشکوک - بی اشتباه T. شبهه‌سز || Rien n'est si sûr que la mort حلول موت قدر مقرّر ونا مشکوک بر شیء یوقدر Ce profit est sûr بو بر مقرّر ومحقّق بر فائده در - فائدهٔ مقرّره در

Et qui produit ordinairement son effet A. صحیح التأثیر P. همیشه کارگر T. تأثیری شبهه‌سز || Le remède dont je vous parle est un remède sûr دیدیکم دوا صحیح التأثیر در

On dit, qu'un chirurgien a la main sûre, pour dire, qu'il a la main ferme dans les opérations فلان جرّاحک یدنده متانت وار در - الی محکمدر — Et qu'un homme a la mémoire sûre, pour dire, que sa mémoire ne le trompe jamais متانت حافظه‌سی وار در — Et qu'un cheval a le pied sûr آیاغی قوتلو - قویّ القوائم بر آتدر

ÊTRE SÛR, signifie, savoir certainement quelque chose A. یقیناً صحیحاً وقوف - وقوف بعلم الیقین - یقیناً علم - وقوف P. بیگمان دانستن T. شبهه‌سز بیلمک || Je suis sûr que cela est بو بله اولدیغی یقیناً معلوممدر Je suis sûr de ce que je vous dis دیدیکم مادّه‌ده علم یقین ایله وقوفم وار در Êtes-vous bien sûr de ce que vous avancez کلامه سرد ایلدیککک - علم یقینک وارمیدر - علم یقین ایله وقوفک وارمیدر

On dit aussi, Être sûr de son fait, pour dire, être sûr du succès d'une entreprise اصابت فعلنده بر کمسنه‌نک جزم ویقینی - حرکتی اصابته مقرون اولدیغنه شک وشبهه‌سی - اولمق اولمامق

SÛR. En qui on peut se fier A. امین - موثوق الحال - مؤتمن - معتمد P. امنیّت داشتنی - باور کردنی - شایان امنیّت T. اینانیلەجق آدم || C'est un ami sûr شایان امنیّت بر دوستدر un valet معتمد - امین بر خدمتکار در — Il signifie aussi, assuré, certain || Il est sûr de lui فلان کس فلاندن امیندر — Et où l'on est en assurance, où l'on est sans danger || Les chemins sont sûrs یوللرده امنیّت وار در - یوللر امیندر Ce vaisseau est sûr خوف خطردن امین بر کمیدر Ce port est sûr محفوظ لیماندر - خطردن امین بر لیماندر Mettre un homme en lieu sûr فلانی امین ومحفوظ محلده وضع ایتمک

SÛR. Dont on peut se servir sans danger A. قوی - متین - محکم P. پایدار T. صاغ || Cette planche est sûre قوی بر تخته در - محکم Cette échelle est sûre متین بر نردباندر

On dit aussi, que le temps n'est pas sûr, pour dire, qu'il y a apparence qu'il deviendra bientôt mauvais هوا صحیح دکلدر - صاغ دکلدر - پایدار دکلدر

À COUP SÛR. Immanquablement, infailliblement A. لا محالة - البتّ - علی ایّ حال P. بهمه حال T. البتّ - شبهه‌سز || Vous le trouverez à coup sûr فلانی البتّ بولەجقسک

SUR. Préposition de lieu A. علی P. بر T. اوزره || Sur la terre یر اوزرنده - بر زمین - علی الارض Sur le haut d'une maison خانه‌نک طامی اوزرنده Sur mer et sur terre علی یر ودکز اوزرنده - بر زمین ودریا - البرّ والبحر

Il se dit aussi par rapport à la situation des choses dont on parle || Cet hôtel ouvre sur deux rues بو قوناغک ایکی زوقاق اوزرنده قپوسی وار در Cet appartement donne sur le jardin بو دائره باغچه اوزرینه ناظر در

Et en parlant des choses dont on paye l'entrée, et de toute sorte d'imposition || Les impositions sur le vin خمر اوزرینه طرح

خلق Les subsides qu'on lève sur le peuple اولنان ویرکولر اوزرینه طرح اولنان امدادیه رسمی

Sur, sert aussi à marquer, ce qui est au-dessus *A.* فوق *P.* بر بالا ـ بالا *T.* اوزرنده ـ اوستنده || Les globes célestes qui roulent sur nos têtes افلاک فوق رؤسمزه دوران ایدن

Sur. Tout proche *A.* قریباً *P.* نزدیک *T.* قربنده || Les villes qui sont sur la Seine فلان نهرک قربنده کائن بلاد ـ وامصار فلان نهرک اوزرنده Une maison sur le grand chemin جادّه اوزرنده ـ جادّه قربنده اولان خانه

Sur, s'emploie aussi en plusieurs autres façons de parler || Je me décharge de cette affaire sur vous عهده‌مده اولان مصلحتی سنک اوزرکه آتارم Le sort tomba sur lui قرعه فلانک اوزرینه دوشدی ـ فلانه دوشدی Quand le malheur est sur quelqu'un ادبار بر کمسنه‌نک اوزرینه دوشنجه Marcher sur les traces de ses ancêtres کندو آبا واجدادینک اثری اوزرینه یوریمک

On dit, Prendre quelque chose sur sa conscience, pour dire, charger sa conscience de quelque chose بر کمسنه فلان شیئده ـ بار مسئولیتی نفس مخطره‌سی اوزرینه تحمیله راضی اولمق Et prendre sur soi l'événement d'une affaire بر مصلحتده ظهوری ملحوظ اولان حسن وقبحی اوزرینه آلمق ـ Et qu'un homme prend trop sur lui, pour dire, qu'il se charge de trop de soins, de trop d'affaires دوش استطاعتنه ـ چوق شیء در عهده ایدر ـ چوق یوک تحمیل ایدر ـ Et prendre sur soi, pour dire, retenir sa colère, prendre patience التزام ـ ضبط نفس ایتمک صبر ایتمک

Sur. Dans ou À. *A.* فی *P.* در ـ بـ *T.* ده || Écrivez cela sur votre livre بونی دفترنده قید ایله Il l'a mis sur son testament بونی وصیتنامه‌سنده درج ایلدی Cet imprimeur a mis deux ouvriers sur la même feuille بو بصمه‌جی بصدردیغی کتابک هر طبقه‌سنه ایکیشر بصمه‌جی تعیین ایلدی

Sur. Vers, durant *A.* عند *P.* در ـ در اثنا *T.* ـ اثناسنده || Il vint sur l'heure du dîner اویله طعامنک وقتی اوزرنده انفلاق فجر اثناسنده Sur l'aube du jour اوزرینه کلدی Sur ces entrefaites بو حالاتک وقوعی اثناسنده Sur la fin de l'hiver اواخر شتا اثناسنده

On dit, Sur toutes choses. V. Surtout.

SURABONDAMMENT. Plus que suffisamment *A.* ـ بالغاً ما بلغ مع زیادة *P.* با فزونی ـ بسا بس *T.* زیاده‌سیله ـ بول || Jésus-Christ a satisfait surabondamment pour tous les hommes حضرت عیسی جملهٔ بنی آدمی بالغاً ما بلغ مظهر فیض بول بیپایان ایلدی

SURABONDANCE. Très-grande abondance *A.* ـ بذارت ـ غزارت سبوغ *P.* افزونی ـ فراوانی ـ بسیاری *T.* بوللق ـ چوقلق || Surabondance de grâces فیوضات ربانیه سبوغ de toutes sortes de biens هر نوع اموالک غزارت وبذارتی

SURABONDANT. Qui surabonde *A.* غزیر ـ کثیر وبذیر ـ متزاید *P.* فراوان ـ بسا ـ افزون *T.* بول ـ چوق ـ آرتق || Pour preuve surabondante de son bon droit, il allègue... حقنی اثباته مدار اوله‌جق دلیللردن آرتق بر دلیل اولەرق دیر که Une grâce surabondante فیض سابغ ربانی

Il signifie aussi, superflu *A.* زاید pl. زوائد *P.* افزون *T.* زیاده ـ آرتق || Vous avez fait déjà entendre ce que vous vouliez dire, ce que vous ajoutez est surabondant دییه‌جککی کرکی کبی تفهیم ایلدک آندنصکره ایتدیکک علاوه‌لر زائد در ـ تکثر بالغاً ما بلغ

SURABONDER. Être très-abondant *A.* تزاید غزیراً وکثیراً *P.* فراوان بودن ـ افزون بودن *T.* بول ـ آرتوق اولمق ـ اولمق || Le public est rassasié de vers français; nos journaux en surabondent فرانسز اشعارندن خلقه غنا کلمشدر زیرا تقویم وقایع اوراقنده آنلرک غزارت وبذارتی Où le péché abondait, la grâce a surabondé درکار در اثم ومعصیت کثرتده اولدیغی یرده فیضان رحمت ربانیه برقات دخی متزاید وافزون اولمشدر

SURACHETER. Acheter une chose plus qu'elle ne vaut *A.* مبایعة بالغلاء ـ اشتراء بالغالی *P.* افزونتر از بها خریدن *T.* دکرندن زیاده بها ایله صاتون آلمق

SURANNATION. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Lettres de surannation, qui sont des lettres qu'on obtient pour rendre la force et la validité à celles qui sont surannées *T.* ییللنوب حکمی کچمش براتک تجدیدینی حاوی امر عالی

SURANNER. Avoir plus d'un an de date. Il se dit des lettres de chancellerie *A.* ازمان *P.* پارینه سال شدن *T.* ییللنمق || Il a laissé suranner ses lettres, il ne peut plus en faire usage یدنده اولان اوامر ییللنوب حکملری کچمکله ایشنه یرامز

Suranné. *A.* مزمن ـ مزمن التاریخ *P.* پارینه ـ پارینه سال ـ *T.* گذشته سال ـ ییللنمش ـ حکمی کچمش ییللنوب || Vous

ne pouvez pas vous servir de ces lettres, elles sont surannées اشبو تاریخلری - اوامر ایشکه یرامز زیرا تاریخلری مزمندر ییللنوب حکملری کچمشدر

Il se dit aussi de certaines choses qu'on regarde comme déjà vieilles *A.* مزمن - عتیق *P.* کهنه - کهنسال *T.* کهنه‌لنمش - اسکیمش || Cet habit est un peu suranné بو ثوب نوعمّا عتیقدر Une mode surannée اسکیمش بر نوع رسم وآیین Une façon de parler surannée تعبیر پارینه - تعبیر عتیق

SUR-ARBITRE. Celui qu'on choisit, pour décider une affaire, quand les arbitres sont partagés *A.* حَکَم منصوب علی الحَکَم - حَکَم علی الحَکم || On leur a donné deux arbitres et un sur-arbitre دعوالرنده ایکی نفر حَکَم اوزرینه بر حَکَم دخی نصب وتعیین اولندی Si nos arbitres ne peuvent s'accorder, nous prendrons un tel pour sur-arbitre دعوامزی رؤیت ایدن حکملر متفق الآرا اولمدقلری حالده اوزرلرینه فلان کشی‌یی حکم علی الحکم اولمق اوزره نصب ایده‌رز

SURBAISSÉ. Il se dit des voûtes et des arcades qui ne sont pas en plein cintre, mais qui vont en s'abaissant par le milieu *A.* مصفح *P.* پهناور *T.* یصتم || Une voûte surbaissée بر قبّهٔ مصفح

SURBAISSEMENT. Quantité dont une arcade est surbaissée *A.* تصفح *P.* پهنایی *T.* یصتملق

SURCHARGE. Nouvelle charge ajoutée à une autre *A.* ضمیمه - فضلة - علاوة الحمل - الحمل *P.* سربار - بار فزونی *T.* زلبر - یوک - آرتغی - آرتق یوک || Ce cheval est bien chargé, il ne lui faut point de surcharge بو دابّه خیلیجه یوکلو اولمغله زلبره حاجت یوقدر Cette surcharge l'accablera شو علاوهٔ بار کسر ظهر استطاعتنه باعث اولەجقدر - Figur. || Il avait déjà de la peine à subsister, et pour surcharge il lui est survenu deux enfans نفقهٔ لازمه‌سنی تدارکده عجزی درکار ایکن علاوهٔ بار اوله‌رق ایکی جوجوغی دخی دنیایه کلمشدر C'est une grande surcharge à un homme qui était déjà accablé de douleur بو کیفیت زیر ثقلت اندوه وملالده اولان بر کشی‌یه کوره بر سربار گراندر

SURCHARGER. Charger trop *A.* ایقار - اثقال بالزیادة - تحمیل - تزیید الحمل - الحمل علی الحمل *P.* بار بر بار نهادن - بار افزانیدن *T.* یوک اوزرینه یوک یوکلتمک - پک یوک ایله بصدرمق - یوکلتمك || Vous avez surchargé ce cheval, il ne saurait aller بو دابّه‌نک اوزرینه تزیید

حمل ایلدیککدن یوریه‌میه‌جکدر Ce mur est surchargé بو دیوار پک یوکلیدر - اثقال اولندی - زیاده‌سیله

Il se dit aussi en parlant d'une excessive imposition de deniers *A.* تحمیل الحمل فوق الطاقة - اثقال فوق التحمّل *P.* بیرون از یارا بار زدن - ببار طاقتشکن بیزار کردن - بار طاقتگداز تحمیل کردن *T.* اغر یوک ایله یوکلتمک || On a surchargé cette province بو مملکتی بار تکالیف طاقتشکن ایله یوکلتدیلر - بو مملکته فوق الطاقه بار تکالیف تحمیل اولندی - بو مملکتی اغر یوکلر ایله یوکلتدیلر

On dit, qu'un homme est surchargé de travail, d'affaires بار اشغال کثیره ایله محمول بر آدمدر - Et en parlant d'un homme qui mange beaucoup, qu'il se surcharge l'estomac معده‌سنی پک یوکلدر - زیاده‌جه تحمیل ایدر

SURCHARGÉ. *A.* محمول بالزیادة - محمول بحمل الثقیل - محمول فوق الطاقة *P.* بار بر بالای بار نهاده - بر او بار - گران نهاده *T.* پک یوکلو - پک یوکلنمش

SURCHAUFFURES. T. de forge. Pailles ou défauts qui se trouvent dans l'acier *A.* وقرة pl. وقرات *P.* اثر رخنه *T.* صنقلق

SURCROISSANCE. Ce qui croît au corps au-delà de la nature *A.* لحم زاید pl. لحوم زایدة *P.* گوشت افزوده *T.* آرتق ات قبارغی

SURCROÎT. Augmentation, ce qui est ajouté à quelque chose *A.* زیادة pl. زیادات - مستزاد - علاوة - ضمیمة pl. ضمایم *P.* فزونی *T.* آرتق - آرتقلق - زیاده‌لك || Grand surcroît ضمیمهٔ جسیمه Surcroît de munitions, de provisions فضلهٔ مهمات وذخایر Pour surcroît d'appointement, on lui donna... علوفه‌سنه زیادهٔ علوفه اوله‌رق - ضمیمه اوله‌رق شو قدر اقچه ویردیلر Ils n'étaient que quatre, il en arriva deux autres de surcroît مقدما یالکز ایکی کشی موجود ایکن فضله اوله‌رق ایکی نفر دخی کلدی Par un surcroît de malheur, il est arrivé que... ضمیمهٔ نکبت اوله‌رق شو ایش دخی ظهور ایلدی Par surcroît de bonheur, il lui est échu une succession à laquelle il ne pensait pas علاوهٔ بختیاری واقبال اوله‌رق نامولی اولمیان بر میراث کندویه اصابت ایلدی

SURCROÎTRE. Il ne se dit guère que de la chair qui vient dans les plaies, et en plus grande abondance qu'il ne faudrait *A.* زایدا *P.* نبوت *T.* افزونتر رویدن *T.* بتمك - آرتق اوله‌رق || Il faut faire manger la chair qui surcroît en cette plaie بو جراحتده

زايد اولدرق نابت اولان اتى آشندرمق اقتضا ايدر

SURCROÎTRE, à l'actif. Accroître au-delà des bornes *A.* تزييد *P.* افزانيدن *T.* زياده‌لندرمك - آرتورمق || Il ne faut pas surcroître le prix des marchandises اموالك بهاسنى آرتورملو دكلدر

SURDENT. Dent qui vient hors de rang sur une autre *A.* سن زايده pl. اسنان زايده *P.* دندان بر دندان آمده *T.* آرتق ديش

SURDITÉ. Perte totale de l'ouïe *A.* صمم - وقر *P.* شوايى *T.* صاغرلق

Et grande diminution de l'ouïe *A.* ثقل - استكاك الاذن ثقل الاذن *P.* گرانگوشى *T.* قولاق آغرلغى

SURDORER. Dorer doublement *A.* تذهيب مكرّرا *P.* بار ديگر زر اندودن *T.* بر قات دخى يالدزلمق

SURDORÉ. *A.* مذهّب مكرّرا *P.* بار ديگر زر اندوده *T.* بر دخى يالدزلنمش

SUREAU. Arbre plein d'une substance moelleuse *A.* خمان *P.* شبوقه *T.* مرور آغاجى

SÛREMENT. En sûreté *A.* آمنا - بالامن *P.* بى بيم خطر *T.* امين اولدرق || De l'argent placé sûrement محلده امين اولرق وضع اولنان اقچه || Vous pouvez marcher sûrement par-là امنيت ايله - طرفدن آمنا كيده بيلورسك

Il signifie aussi, certainement *A.* محققا - واقعا - فى الواقع *P.* درست - بى گمان *T.* حقيقتده || Cela est sûrement arrivé comme on le dit بوشئ ديدكلرى كبى حقيقتده واقع اولدى - فى الواقع ديدكارى كبيجه ظهور ايلدى

SURENCHÈRE. Enchère qu'on fait au-dessus d'une autre enchère *A.* مزايدة على المزايدة *P.* افزايش بها بر افزايش *T.* آرتورمه اوزرينه آرتورمه || Il a fait une surenchère sur moi بنم اوزريمه آرتوردى - ايتديكم آرتورمه اوزرينه آرتوردى

SURENCHÉRIR. Faire une surenchère *A.* تزييد على المزايدة *P.* برتر افزانيدن *T.* ايتدكارى آرتورمه اوزرينه آرتورمق || Un tel avait pris cette ferme, un autre est venu surenchérir فلان كشى بو مالكانه‌يى التزام ايتمشيكن آخر بركمسنه كلوب آرتردى

SURENCHÉRI. *A.* مزداد على المزايدة *P.* برتر افزانيده *T.* اوزرينه آرترلمش

SURÉROGATION. Il se dit proprement de ce qui est au-delà de la profession religieuse *A.* نافلة pl. نوافل || Les préceptes sont d'obligation étroite, les autres choses sont de surérogation احكام شريفه فرائضدن وماعداسى نوافلدندر || Les faux dévots aiment mieux faire des oeuvres du surérogation, que de satisfaire à celles qui sont d'obligation متعابدين اداى فرايضدن زياده نوافله رعايت ايتمك استرلر

Il se dit aussi en parlant de ce que l'on fait au-delà de ce qu'on avait promis *A.* فضلة *P.* افزونترى *T.* آرتق || Non seulement il a fait ce qu'il a promis, mais par surérogation il a fait encore telle chose وعدينى ادا ايلديكندن ماعدا فضله اولدرق شونى دخى ايتدى

SURÉROGATOIRE. Qui est au-delà de ce qu'on est obligé de faire *A.* نافلة - زايد عن الواجب *P.* آنكه بيش از واجبة *T.* ذمتدن زياده اولان - واجبة ذمتدن زياده اولان || Oeuvres surérogatoires نوافلدن اولان اعمال - واجبدن زياده اولان || Cela est surérogatoire زايد عن الواجب اولان بر شيدر

SURET. Diminutif de Sur *A.* بين الحامض والحلو *P.* ترشككچه - ميخوشچه *T.* اكشيمتراق || Ce fruit est suret بر ميوه در ميخوشچه

SÛRETÉ. État de celui qui est à l'abri de tout danger *A.* امن - امن وامان *P.* امنيت - از خطر آزادگى *T.* امينلك || Grande sûreté امنيت عظيمه || pleine et entière قورقوسزلق امنيت نفسه مدار اولدجق || Pourvoir à sa sûreté امنيت كامله اسبابى تدارك ايتمك || Dormir en sûreté امنيت بال ايله اويومق || Il n'y pas de sûreté en ce lieu-là اول محلده امنيت يوقدر || La sûreté publique est bien établie امنيت حال عباد رابطه پذير استقرار اولمشدر

On dit, Lieu de sûreté, pour dire, lieu d'asyle, lieu où l'on n'a rien à craindre *A.* مأمن - دار الامان *P.* جاى امان *T.* امين ير - امنيت يرى || Être en lieu de sûreté جاى امانده اولمق

Et mettre un homme en lieu de sûreté, pour dire, le mettre en prison, s'assurer de sa personne *A.* حبس *P.* درزندان كردن *T.* امين يرده آليقويمق - حبس ايتمك

On dit, qu'une chose ne se peut faire en sûreté de conscience, c'est-à-dire, sans blesser la conscience فلان شيئى نفس مخطره مأمون الحال اولدرق ايشلمك ممكن دكلدر

SÛRETÉ. Précaution que l'on prend dans les affaires, et qui met à l'abri de la tromperie *A.* وسيلة الامنية pl. وسايل الامنية - مدار الوثوق والامنية || Quand il fait une affaire, il prend toutes les

sûretés possibles برايسه تصدّی ایتمك مراد ایدنجه ممكن الحصول اولان كافّهٔ وسایل امنيتی استحصال ایدر Je veux avoir mes sûretés مدار وثوق وامنيّت اولەجق اسبابك يدمده بولنمسنى استرم

On appelle Places de sûreté, les places qu'un prince donne ou retient pour l'exécution d'un traité بر وجه امانت ويريلان وياخود آليقونيلان قلعەلر

SURFACE. Superficie, le dehors d'un corps *A.* وجه *P.* رو *T.* يوز يوز || Surface plate وجه مصفح — روى پهن — يوز بصى unie وجه مقعّر concave La surface de la terre, de l'eau وجه ارض وما ملس وجه — هموار روى — يوز دوز

SURFACE, se dit aussi, quand on ne veut parler que de ce qui est extérieur et visible, sans aucun égard à ce qui ne paraît point *A.* ظاهريّ لوح — ظاهر *P.* بيرونى روى *T.* يوز ديش || Il faut savoir aller au-delà de la surface ظاهرك ما وراسنه ديش يوزك اوتەسنى — وارمق طريقنى بيلملو در Cela présente une belle surface, et rien de plus بو شيئك ياكلز لوح ظاهريسى لطيف المنظر در آندن زياده بر درلو فضيلتى يوقدر

SURFAIRE. Demander plus qu'il ne faut d'une chose qui est à vendre *A.* مغالات *P.* بهاى افزون طلبيدن *T.* اشورى بها دكرندن زياده بها استمك — استمك || Les marchands surfont ordinairement تجّار طائفەسى صاتيلق ماللرينه عادتا دكرندن زياده بها استرلر

SURFAIX. Sangle de cheval qui se met sur les autres sangles *A.* حزام فوقانىّ *P.* زبرتنك برترين *T.* اوستندەكى طپقور قولانى

SURGEON. Rejeton qui sort du tronc, du pied d'un arbre *A.* فرخ pl. افراخ *P.* ستاك — مساك *T.* فليز || Cet arbre n'a point poussé de rameaux, il en est seulement sorti quelques surgeons بو آغاج دال وبوداق سورميوب ياكلز بر قاچ فليز ويردى

SURGEON D'EAU, se dit d'un petit jet d'eau qui sort de terre ou d'une roche *T.* بر فشقرق صو

SURGIR. Arriver, aborder *A.* وصول الى المرفاء — وصول الى الساحل *P.* ارفاء الى الساحل — رسيدن — بدريابند رسيدن *T.* كمى سلامت ليمانه يناشمق — واصل اولمق || Surgir à bon port ايله ليمانه يناشمق

SURHAUSSEMENT. Action de surhausser. V. Surhausser. — Et état de ce qui est surhaussé, mis à plus haut prix *A.* ترقّى الاسعار — تزايد الاسعار *P.* بها فزونى — بها زيادگى *T.* بهايه چيقمه — بها آرتقلغى || Le surhaussement des espèces fut une des fautes de ce prince بو پادشاهك ايتديكى خطايا وتقصيراتك برى اجناس سكەنك ترقّى اسعاريه رخصت ويرمەسيدر Le surhaussement des marchandises اموالك تزايد اسعارى

SURHAUSSER. T. d'Archit. Élever plus haut *A.* اعلا — ترفيع *P.* بلنديدن *T.* بوكسلتمك || Cette voûte est surhaussée بو قبّهٔ ترفيع اولندى

SURHAUSSER. Mettre à plus haut prix ce qui était déjà cher *A.* اغلا — تزييد الثمن *P.* بهارا افزانيدن — بهارا گرانتر كردن *T.* بهايه چيقارمق — بهايه زيادەيه چيقارمق — بهايى صاتيلق مالنك || Il a surhaussé sa marchandise آرتورمق بهاسنى زيادەيه چيقاردى

SURHAUSSÉ. *A.* مرفوع — مستعلى *P.* بلنديده *T.* يوكسلنمش *A.* مغلا — غالى *P.* افزانيده *T.* بهايش بهايه چيقمش

SURHUMAIN. Qui est au-dessus de l'humain *A.* فوق البشريّة — خارج من حدّ البشر *P.* بيرون از حدّ مردم *T.* آدملق فوق الحدّ البشر || Une taille surhumaine حدّندن چيقمش بر قامت

SURINTENDANCE. Inspection générale au-dessus des autres *A.* نظارت مطلقة *P.* سر نگهدارى *T.* باش ناظرلق || Il a la surintendance des vivres ذخاير اوزرينه نظارت مطلقەسى وار در — Il se dit aussi de la charge du surintendant || La surintendance des finances, des bâtimens اموال ميريّەنك وامور نظارت مطلقەسى خدمتى — ابنيەنك نظارت مطلقەسى

SURINTENDANT. Qui a l'intendance de quelque chose au-dessus des autres *A.* ناظر مطلق *P.* سر نگهدار *T.* باش ناظر

SURLENDEMAIN. Le jour qui suit le lendemain *A.* يوم بعد غد — يوم عقيب القابل *P.* پس فردا — ديگرروز *T.* ايرتەنك ايرتەنك صكرەسى كونى — ايرتەسى كونى

SURMENER. Il se dit des bêtes de somme, pour dire, les excéder de fatigue *A.* تطليح — اتعاب بالمبالغة *P.* سخت بيتاب كردن — سخت در مانده كردن *T.* پك يورمق || Surmener un cheval آتى پك يورمق

SURMENÉ. *A.* طليح — متعب بالمبالغة *P.* سخت در مانده *T.* پك يورلمش — پك يورغون

SURMONTER. S'élever au-dessus, franchir *A.* صعود - صعود علی
بر - اوته‌سنه چیقمق *T.* بالا بر بالا شدن *P.* فوق الرأس
Il faut secourir ce pauvre || شیئک تپه‌سندن یوقاری چیقمق
homme, l'eau le surmonte بو بیچاره‌نک امدادینه یتشملو
Au déluge l'eau sur- در زیرا صو تپه‌سندن یوقاری چیقار
monta de quinze coudées les plus hautes montagnes وقت
طوفانده صو اک یوکسک طاغلرک تپه‌لرندن اون بش
Quand l'huile est mêlée avec ذراع مقداری یوقاری چیقدی
l'eau, l'huile snrmonte toujours زیتون یاغی صو ایله قارشدرلدیغی
حالده صو یک یوقاریسنه چیقار

Figur. Vaincre, dompter *A.* غلبة *P.* غالب شدن - ظفر یافتن
T. اوست کلمک - یکین اولمق || Surmonter ses ennemis
tous les obstacles, دشمنه غالب کلمک - اوست کلمک
toutes les difficultés جمیع موانعه وبالجمله صعوبتلره غلبه
Surmonter sa colère غیظ وکیندسنه غلبه ایتمک || Se
surmonter soi-même نفسنه غلبه ایتمک

Il signifie aussi, surpasser, et ne se dit en ce sens, que quand il y a une espèce de concurrence de combat *A.* تسابق - سبق -
Il a || ایلرو کچمک *T.* پیش گذشتن *P.* تقدم - مسابقة
surmonté tous ses concurrens کندوسیله همخواه اولنلرک جمله‌سنه
مسابقت ایلدی

Surmonté. *A.* متصاعد علی *P.* بر آمده *T.* یوقاری چیقمش
A. متسابق *P.* پیش گذشته *T.* ایلرو *A.* مغلوب *T.* ینلمش
کچمش

SURMONT. Vin tiré de la cuve sans avoir été pressuré *A.* سلافة
P. شیره *T.* شیره

SURNAGER. Se soutenir sur la surface d'un fluide *A.* طفو -
غفو *P.* بر روی آب ماندن *T.* صو یک یوزنده طورمق -
Le liége surnage sur l'eau || منتار صو یک اوزرینه یوزمک
Quand on met de l'huile dans l'eau, صو یک اوزرنده طورر
l'huile surnage صو ایچنه زیتون یاغی وضع اولنسه زیتون
یاغی اوزرنده طورر

SURNATUREL. Qui est au-dessus des forces de la nature *A.*
فوق الطبیعة - ما وراء الحدود الطبیعة *P.* بالاتر از حد
Effet surnaturel || حد طبیعیدن اوستون *T.* طبیعی
Vertu surnaturelle فوق الطبیعه بر فضیلت فوق الطبیعه بر اثر
La grâce est un don surnaturel فیض ربانی ما وراء حدود
طبیعت اولان بر موهبة الهیة در

Il signifie aussi, extraordinaire *A.* ما وراء العقل *P.* بیرون
Un bonheur surnaturel || عقلی کچر *T.* از دائرهٔ عقل ماوراء عقل
Cet enfant a un esprit surnaturel اولان بر کونه سعادت بو چوجوغک
On appelle - ذهن وذکاسی ما وراء عقل اولان احوالدندر
Verités surnaturelles, les verités que l'on ne connait que par la
foi ما ورای عقل بشر اولان حقایق ایمان

SURNATURELLEMENT. D'une manière surnaturelle *A.* بصورة
فوق الطبیعة *P.* بروجه بالاتر از حد طبیعی *T.* حد طبیعیدن
Cela ne se peut faire que surnaturellement || خارج صورت ایله
بو شی انجق فوق الطبیعی بر صورت ایله اوله بیلور

SURNOM. Le nom ajouté au nom propre d'une personne *A.*
لقب pl. القاب *P.* پاچنامه - ورنام *T.* لقب || Scipion eut
le surnom d'Africain فلان کشی افریقی لقبیله ملقب اولمشدر

SURNOMMER. Ajouter une épithète au nom d'une personne *A.*
تلقیب *P.* ورنام نهادن - پاچنامه خواندن *T.* لقبلمک -
لقب قویمق || Ce grand capitaine fut surnommé le Couquérant
بو جنکاور نامدار جهانگیر لقبیله تلقیب اولندی

Surnommé. *A.* ملقب *P.* ورنامدار *T.* لقبلو - لقبلنمش

SURNUMÉRAIRE. Qui est au-delà du nombre déterminé *A.*
زاید علی عدد المحدود - فوق العدد المحدود *P.* بیشتر
از شمار معین - از شمار محدود افزونتر *T.* صاییدن آرتق
|| Il a été reçu surnuméraire dans cette compagnie بو جماعتک
ایچنده عدد محدود ومعیندن زاید اولهرق قبول اولندی

SURPASSER. Excéder, être plus haut, plus élevé *A.* تفوق -
ترفع - تجاوز القد *P.* بالاتر بودن *T.* یوکسکلکده کچمک
|| Cela surpasse la muraille de deux یوکسکلکده آرتق اولمق -
pieds بو شی دیوارک قدینی ایکی آرشون قدر تجاوز ایدر
Il est plus haut que lui, il le surpasse de toute la tête قامتی
فلانک قامتندن زیاده در باشی بسبتون اندن تفوق ایدر

Figur. Être au-dessus de quelqu'un *A.* تفوق - امتیاز *P.* برتر
بودن - سر افراز بودن *T.* کچمک - فائق وممتاز اولمق ||
Il les surpasse tous en science علم ومعرفت خصوصنده جمله‌یه
en richesses مال وثروت خصوصنده جمله‌یه تفوق فائقدر
On dit, qu'un homme s'est surpassé lui-même, pour - ایدر
dire, qu'il a beaucoup mieux fait qu'à son ordinaire عادت
مألوفه‌سندن بر قاچ قات زیاده فائق اولدی

Surpasser. Excéder les forces, l'intelligence *A.* تجاوز الحد
خروج من حد الاقتدار - تجاوز الحدود الاستطاعة - الطاقة

بیرون از یارا - بیرون از دائرهٔ طاقت بودن P. بودن T. کوج یتمامک || Cet effort surpasse mon courage بو زورلمه دائرهٔ طاقتمدن خارجدر Cette science supasse mon esprit بو علم حدود عقل وشعورمدن خارجدر Cela surpasse ma portée دائرهٔ اقتدارمدن خارجدر Cette dépense surpasse mes moyens بو مصرف حدود اقتدارمی تجاوز ایدر

Surpasser. Causer un étonnement qui confond les idées A. ایراث البهت والحیرة P. حیرت بخشیدن T. مبهوت وحیران قلمق || Cet événement me surpasse بو حادثه بکا ایراث بهت وحیرات ایدر

Surpassé. A. متفوق - مترفع P. بالاتر T. یوکسکلنمش A. فائق - ممتاز P. برتر - سر افراز T. کچمش A. متجاوز P. بیرون از یارا T. کوج یتمز

SURPAYER. Payer au-delà de la juste valeur A. اداء فوق ثمن المثل - اداء بالغلا P. بیشتر بها دادن T. دکرندن آرتق ویرمک - دکرندن زیاده ویرمک || Cette étoffe-là ne vaut pas davantage, c'est la surpayer que d'en donner tant بو قماش زیاده دکمز اول مقدار ویرلسه فوق ثمن المثل ادا اولنمش غالی بها ایله آلنمش اولور - اولور

Il signifie aussi, payer à une personne au-delà de ce qui lui est dû A. اداء مع زیادة - اداء بالغاً ما بلغ P. بیشتر دادن T. زیاده اقچه ویرمک || Vous êtes surpayé par-là بو وجهله اقچه‌ك بالغاً ما بلغ ادا اولنمشدر Je ne vous donnerai pas davantage, vous êtes surpayé سکا آرتق ویرمم مع زیادة حقکی ادا ایتمش اولدم

SURPEAU. Épiderme. V. ce mot.

SURPLOMB. Défaut de ce qui n'est pas à plomb A. زیغان - میل عن المطمار - میل عن الاستقامة - عن الاستوا P. وریبی T. طوغریلقدن صاپقلق - جرپیدن قاچقلق || Ce mur est en surplomb, il penche بو دیوارک مطمارندن صاپق اولمغله بو دیوار جرپیسندن - زیغانی تقریبیله برطرفه میلی وار در

SURPLOMBER. Être hors de l'aplomb A. تزایغ عن المطمار - میل عن الاستوا P. وریب بودن T. جرپیدن صاپمق - طوغریلقدن قاچق اولمق || Ce mur surplombe بو دیوار جرپیدن صاپقدر

SURPLUS. Ce qui reste, l'excédant A. فضلة - زیادة P. فزونا T. آرتق - آرتان || Je vous quitte le surplus سکا فضلەسنی ترک ایدرم Vous me payerez le surplus فضلەسنی بکا ادا ایدەجکسک

Au Surplus. Au reste A. غیر ذلک P. جز از آن T. آندن قطع النظر || Il a quelques défauts, mais au surplus il est honnête homme بعض معایبی وار در انجق آنلردن قطع نظر بر اهل عرض آدمدر

SURPRENANT. Étonnant A. اغرب - موجب الاستغراب - موجب الحیرة - واجب التعجب P. شگفت آور - حیرتبخشا T. شاشوریجی - حیرت کتورر || Discours surprenant واجب التعجب بر کلام Nouvelle surprenante موجب الحیرت بر خبر - حیرتبخشا بر خبر

SURPRENDRE. Prendre quelqu'un sur le fait, le trouver dans un état où il ne croyait pas être vu A. مغافصةً اخذ عند العمل P. ناگهان در سر کار گرفتن T. آنسزین بصوب طوتمق || Surprendre un voleur qui crochète un coffre خرسزی بر صندیق آچر ایکن مغافصةً اخذ ایتمک

Surprendre. Prendre au dépourvu A. اخذ على الغفلة - اخذ - مفاجئةً اخذ - مغافصةً اخذ - بغتةً اخذ - على حین غفلة P. نا گهان گرفتن T. غافل آولمق - آنسزین بصمق || Nos gens ont surpris l'ennemi بزمکیلر دشمن عسکرینی بغتةً بصدیلر La ville a été surprise بو بلده على الغفله ضبط اولندی

Surprendre. Abuser, tromper A. اغفال - تغلیط P. درخواب غفلت آوردن - فریبیدن T. آلداتمق - پرندەدن آتمق || Défiez-vous de cet homme, il ne cherche qu'à vous surprendre بو آدمدن امین اولمه زیرا سنی اغفال قیدنده در Ce discours est captieux et propre à surprendre دلفریب وباعث اغفال اولەجق بر کلامدر Il surprit la justice des juges حکامی تغلیط ایلدی

Surprendre. Obtenir par ruse, par artifice A. تحصیل بالاغفال P. بتقریب دلفریب بدست آوردن T. بر تقریب اله تحصیل ایتمک - بر تقریب قویمق || Surprendre la confiance de quelqu'un بر کمسنەنک وثوق واعتمادینی بر تقریب اعمال حیل دلفریب ایله تحصیل ایتمک - تحصیل ایتمک

On dit, Surprendre le secret de quelqu'un, pour dire, le découvrir par adresse بر کمسنەنک سرّینی بر تقریب استراق ایتمک - بر تقریب خارجه اخراج ایتمک

Et surprendre à quelqu'un un moment de faiblesse بر کمسنەنک زبونلغی وقتنی آولمق

SURPRENDRE. Étonner *A.* ايراث الحيرة *P.* شكفت آوردن ـ شاشورمق *T.* سرگرشتگی آوردن ـ تیب وشیب كردن با بوخبر غايت مرتبده || Cette nouvelle m'a extrêmement surpris بكا ايراث حيرت ايتمشدر

SURPRENDRE. Arriver inopinément *A.* بغتة ظهور *P.* ناگهان آمدن *T.* آنسزين صاتشمق ـ بردن بره بصمق || La pluie nous a surpris باران بغتة ظهور ايلدى La nuit les surprit en chemin كيجه آنلرى يولده بصدى ـ Il se dit aussi d'un mal qui nous arrive subitement *A.* بغتة اخذ *P.* ناگهان دوچار آنسزين ـ بردن بره اوغرامق *T.* ناگهان گرفتن ـ شدن بغتة نقرسه || Il a été surpris d'une attaque de goutte اوغرامق دوچار اولدى

SE LAISSER SURPRENDRE à... ou par... *A.* انخداع *P.* فريفته آلدانمق *T.* گرفتار دام فريب شدن ـ شدن || Il s'est laissé surprendre à ses promesses فلانك ايتديكى وعدلره فريفته كندويه Il s'est laissé surprendre par cet air de candeur اولدى اظهار اولنان صورت اخلاصه آلداندى

SURPRIS. *A.* مغفل *P.* غفلت دوچار *T.* آتلمش ـ پرنده‌دن شاشورلمش *T.* حيرتزده ـ تيب وشيب *P.* متحير *A.* آلدانمش *A.* منخدع *P.* فريفته *T.* آلدانمش

SURPRISE. Action par laquelle on surprend *A.* مغافصة ـ مفاجئة *P.* ناگهگيرى *T.* آنسزين چيقه كلمه ـ بصقين ـ غافل آولمه || Il s'est rendu maître de cette place par surprise بو قلعه‌يى مفاجئه طريقيله ضبط ايلدى Il s'est servi de surprise autant que de force بر طرفدن اعمال قوت وبر طرفدن صورت مغافصه‌يه مبادرت ايلدى C'est une étrange surprise بر غريب غريب بر غافل آولمه در ـ بصقيندر

SURPRISE. Étonnement *A.* وله ـ حيرت *P.* سرگشتگى *T.* شاشمه || Cet accident a causé une grande surprise بو حادثه موجب حيرت عظيمه اولمشدر Tout le monde fut dans une surprise inconcevable عامة ناس دائرهٔ عقلدن خارج بر كونه وله جملهٔ ناس سرگشته وحيران اولدى ـ وحيرته گرفتار اولمشدر

SURSAUT. On dit, S'éveiller ou Être réveillé en sursaut, pour dire, s'éveiller subitement par quelque violente agitation *A.* مزؤداً تيقظ ـ تيقظ مفزعاً *P.* با هراس دل بيدار شدن *T.* بلكليوب اويانمه

SURSÉANCE. Délai *A.* مهل ـ مهلة *P.* درنگ || Il a obtenu des lettres de surséance مهلى حاوى بر قطعه امر عالى تحصيل ايلدى Surséance de tant de jours شو قدر كون ايچون مهلت

SURSEMER. Semer une nouvelle graine dans une terre déjà ensemencée *A.* مكرّراً زرع ـ مكرّراً القاء البذر *P.* تخم بر بالاى تخم كاشتن ـ نيز كاشتن *T.* بر قات دخى اكمك

SURSEMÉ. *A.* مزروع مكرّراً *P.* ديگر بار كاشته *T.* بر دخى اكلمش

SURSEOIR. Suspendre, remettre, différer *A.* تهيل ـ تأجيل ـ تعويق ـ تأخير *P.* پسمانده كردن *T.* صكره‌يه براقمق || On a sursis toutes les affaires مصلحتلرك جمله‌سى تأخير اولندى Il voulait faire surseoir le jugement du procès دعوانك حكمنى صكره‌يه براقدرمق ـ تأخير ايتدرمك استر ايدى

SURSIS. *A.* ممهل ـ متأخر *P.* پسمانده ـ رهين پسماندگى *T.* صكره‌يه قالمش شده

SURSIS, subs. signifie, en termes de Pratique, délai. V. Surséance.

SURTAUX. Taux pour l'impôt, qui excède les moyens de celui que l'on taxe *A.* ضريبة شاقة ـ تكليف فوق الطاقة pl. تكاليف *P.* فوق الطاقة گزيت گران *T.* آغر ساليانه ـ آغر كسيم || Plaider en surtaux طرح اولنان تكليفك فوق الطاقه اولديغنه دائر بث شكوا ايتمك

SURTAXE. Taxe ajoutée à d'autres *A.* على الضريبة ضريبة ـ ضميمة الضريبة ـ علاوة التكليف *T.* ساليانه اوزرينه آتيلان ضريبه‌دى || Il nous a fallu payer taxe et surtaxe ساليانه وضريبه‌نك ضميمه‌سنى ادايه مجبور اولدق

SURTAXER. Taxer trop haut *A.* طرح الضريبة فوق الطاقة *P.* گزيت طاقتگداز انداختن ـ گزيت گران انداختن *T.* آغر ساليانه صالمق اوزرينه || Il se plaint qu'on l'a surtaxé فوق الطاقه طرح ساليانه اولديغندن شكايت ايدر

SURTAXÉ. *A.* محمول فوق الطاقة *P.* گزيت طاقتگداز ـ بار گزيت گران كشيده ـ بر او نهاده *T.* آغر ساليانه ايله يوكلو

SURTOUT. Sorte de justaucorps que l'on met sur tous les autres habits *A.* ميثرة pl. مياثر *P.* بالا پوش ـ ساده‌بچه ـ جامهٔ زبرين *T.* لباس اوستلك ـ ستره

SURTOUT, adv. Principalement *A.* لا سيّما ـ خصوصاً ـ على الخصوص *P.* از جمله ـ آزان جمله ـ بتخصيص *T.* خصوصيله ـ جملهدن زياده || Il lui recommanda surtout de bien servir Dieu على الخصوص جناب بارى‌يه طاعت وعبادتى سپارش ايلدى

Faites telle et telle chose, et surtout n'oubliez pas . . . فلان وفلان ایشی ایشله لا سیّما شونی فراموش ایلمه

SURVEILLANCE. Action de surveiller *A.* عین الانتباه ـ نظارت *P.* نگهبانی *T.* کوزتمه || La bonne éducation des filles dépend de la surveillance de leur mère دخترانك حسن تادیب وتربیه‌سی والده‌لرینك عین انتباهلرینه موقوف در ـ نظارتنه منوط اولان احوالدندر

SURVEILLANT. Personne qui surveille *A.* ناظر ـ عین *P.* نگهبان *T.* کوزجی ـ کوزدیجی || C'est un surveillant soigneux چوق اهتمام ایدر بر نگهباندر || Il ne sait pas que je lui ai donné un surveillant اوزرینه کوزدیجی تعیین ایلدیکمی بیلمز

SURVEILLE. Avant-veille *A.* قبل امس *P.* پرندوش *T.* دونکی کوننك اوّلکیسی

SURVEILLER. Veiller particulièrement sur quelque chose, y prendre garde *A.* احالة النظر التیقظ ـ صرف العین الانتباه ـ نظارة بالانتباه *P.* نگهبانی کردن *T.* کوزتمك ـ کوروب کوزتمك ـ اوزرینه ناظر اولمق ـ کوزتمك || Ce n'est pas assez que tels et tels prennent le soin de cette affaire, il faut encore quelqu'un pour y surveiller بو مصلحتده فلان وفلان کشینك اهتمامی کافی دکل نظارت ایده‌جك بر کمسنه‌نك تعیینی دخی اوزرینه احالهٔ نظر انتباه ایده‌جك ـ لازمدر || Un général d'armée doit surveiller à tout ce qui se passe بر سرعسکر جمیع احواله صرف عین تیقظ وانتباه ایتملو در

SURVENANCE. T. de Jurisp. Événement sur lequel on n'avait point compté *A.* لاحقاً ظهور ـ لاحقاً حدوث *P.* پس آمد *T.* صکره‌دن کلمه || Une donation est révocable par survenance d'enfans بر کمسنه‌نك ایتدیکی هبه لاحقاً ظهور اولاد تقریبیله شرعاً نسخ والغا اولنور

SURVENANT, subst. Qui survient *A.* وارد لاحق ـ لاحقاً وارد pl. واردین لاحقة *P.* پس آینده *T.* صکره‌دن کلان || Il y a place pour les survenans مجلسده واردین لاحقه ایچون یر وار در

SURVENDRE. Vendre trop cher *A.* بیع بالغالی ـ بیع بالمغالاة ـ بیع بثمن الفاحش *P.* با بهای گران فروختن *T.* دکرندن زیاده بها ایله صاتمق ـ آشوری بهایه صاتمق || Il ne faut pas survendre بهای فاحش ایله صاتمق جائز دکلدر ||

SURVENDU. *A.* مبیوع بالمغالاة *P.* با بهای گران فروخته *T.* آشوری بها ایله صاتلمش

SURVENIR. Arriver inopinément *A.* بغتةً ظهور ـ فوق الملحوظ ظهور ـ بغتةً ورود *P.* ناگاه آمدن *T.* آنسزین کلیبویرمك ـ آنسزین چیقه کلمك || Comme ils étaient ensemble, il survint du monde جملەسی مجتمع اولدقلری حالده آنسزین مجلسلرنده خلق ظهور ایلدی || S'il me survient des affaires فوق الملحوظ بر کونه مصلحتم ظهور ایدر ایسه || Comme nous étions prêts à partir, il survint un orage پا در رکاب عزیمت اولدیغمز حالده ناگاه بر بوره ظهور ایلدی

Et arriver de surcroît *A.* ظهور علی ـ وقوع علی *P.* بر آمدن *T.* بر شیئك اوزرینه بشقه بر شی ظهور ایتمك || Si la fièvre survenait là-dessus بونك اوزرینه حمّا ظهور ایده‌جك اولسه || S'il survient le moindre accident بونك اوزرینه ادنا بر عارضه ظهور ایدر ایسه

SURVENU. *A.* بغتةً عارض *P.* ناگاه آمده *T.* آنسزین چیقه کلمش *A.* واقع علی *P.* بر آمده *T.* بر شیئك اوزرینه ظهور ایتمش

SURVENTE. Vente à un prix excessif *A.* بیع بالغلا *P.* فروخت با بهای گران *T.* آشوری بها ایله صاتمه

SURVIDER. Ôter une partie de ce qui est dans un vaisseau, dans un sac trop plein *A.* تنقیص الحمولة ـ تنقیص الحمل *P.* بار کم کردن *T.* یوکی اکسلتمك || Il faut survider ce vaisseau بو کمینك یوکنی اکسلتمك اقتضا ایدر

SURVIE. T. de Jurispr. État de celui qui survit à un autre *A.* بقاء الحیاة احد هما ـ زیادة العمر احد هما علی الآخر بعد الآخر *P.* زنده ماندگی کسی پس از دیگر *T.* دیرلکده فلاندن زیاده ـ فلاندن صکره یاشامه ـ آخردن زیاده‌لك معمّر اولمه || En cas de survie, l'un des contractans s'oblige . . . طرفین معاهدیندن بری احدهما آخرك اوزرینه عمری زیاده اولدیغی تقدیرده شویله تعهد ایدر که معاهدینك بری دیگرندن زیاده معمّر اولدیغی حالده

SURVIVANCE. Droit, faculté de succéder à une charge, lorsqu'elle sera vacante *A.* حق الاستخلاف علی منصب الهالك || Il a un gouvernement, et le roi lui a donné la survivance pour son fils عهده‌سنده اولان والیلك منصبنه اوغلنك استخلافی حقی جانب همایوندن کندویه احسان اولندی

SURVIVANCIER. Celui qui a la survivance d'une charge *A.* ذو حق الاستخلاف علی منصب الهالك || Souvent le survivancier

exerce du vivant du titulaire, et de son consentement هالكك منصبنه صاحب حق استخلاف اولان كشى غالب حالده متصرّفك حين حياتنده دخى انضمام رأى ورضاسيله ادارهٔ حكومت ايدر

SURVIVANT. Qui survit à un autre *A.* معمّر بعد موت الآخر *P.* پس از ديگر زنده مانده ـ مستدام العمر بعد موت الآخر *T.* فلاندنصكره حياتده قالان ـ فلاندنصكره ديركده قالان

SURVIVRE. Demeurer en vie après une autre personne *A.* ازدياد بقاء الحياة بعد الآخر ـ العمر احدهما على الآخر *P.* پس ماندن ـ از ديگر زنده ماندن *T.* فلاندن ـ فلاندنصكره ديركده قالمق || زياده معمّر اولمق Selon l'ordre de la nature, les enfans doivent survivre au père نظام طبيعى يه نظراً اولاد والدلرى اولادينك وفاتندنصكره حياتده قالورلر Il survécut à ses enfans اولادندن زياده معمّر اولمشدر ـ وفاتندنصكره حياتده قالمشدر — On dit figur. Survivre à son honneur, à sa réputation, à sa fortune, pour dire, vivre encore après la perte de son honneur, etc. بر كمسنه فوت نام وشان ومال ومنالندنصكره حياتده حياتده قالمق ـ مستدام اولمق

On dit aussi, Survivre à soi même, Se survivre à soi-même, pour dire, perdre avant la mort l'usage des facultés intellectuelles. Il se dit principalement de ceux qui tombent en enfance *A.* عمارة بعد العته ـ بقاء العمر بعد العته *P.* پس از حال فرتوتى ـ زيستن *T.* بوناىدنصكره ياشامق

SUS, prépos. Sur. *A.* على *P.* بر *T.* اوزرينه Il ne se dit guère qu'en cette phrase, Courir sus à quelqu'un *T.* بر كمسنه نك اوزرينه وارمق

En sus. Par-delà *A.* زيادةً على ذلك *P.* بيشتر از آن *T.* آندن فضله || Il a touché des gratifications, en sus de son revenu ايرادندن فضله اولدرق بعض عطيه لره مظهر اولمشدر

SUSCEPTIBILITÉ. Disposition à se choquer trop aisément *A.* سرعة الانفعال ـ سهولة الانفعال البال *P.* آسانئ خاطر ـ ماندگى *T.* كوجنمكه قولايلق || C'est un homme d'une extrême susceptibilité بغايت سريع الانفعال بر آدمدر

SUSCEPTIBLE. Capable de recevoir *A.* قابل ـ ممكن القبول *P.* پذيرا ـ پذيرفتنى *T.* قابليتلو ـ آله بيلور || La matière est susceptible de toutes sortes de formes مادّه گونا گون صورتلر قبول ايده بيلور Cette proposition est susceptible de plusieurs sens, d'interprétations différentes بو مسئله معانئ عديده يه وگونا گون شرحلره قابلدر Il est susceptible de cette charge بو منصبه قابليتى وار در ـ منصبى آله بيلور كسانددندر Susceptible d'amour, de haine عشق ومحبته ياخود نفرته قابليتلو

SUSCEPTIBLE. Qui est facile à blesser, qui s'offense aisément *A.* سهل الانفعال ـ سريع الانفعال *P.* زود خاطر مانده *T.* قولاى كوجنور

SUSCITER. Faire paraître dans un certain temps. Il se dit principalement des hommes extraordinaires que Dieu inspire, qu'il conduit et pousse à exécuter ses volontés *A.* بعث *P.* فرستادن *T.* كوندرمك || Dieu a suscité des prophètes بارى تعالى انبيا بعث ايلدى Il suscita les libérateurs de son peuple الله تعالى امتنه ناجيلر بعث وارسال ايلدى

On dit en termes d'Écriture, Susciter lignée à son frère, pour dire, faire revivre le nom de son frère, mort sans postérité, en épousant sa veuve *A.* احياء النسل

Susciter, se dit aussi en mal, en parlant des embarras qu'on fait naître à quelqu'un pour lui nuire *A.* تسليط على ـ احداث *P.* برانگيختن ـ پيدا كردانيدن *T.* فلانك عليهنه قشقرتمق ـ فلانك اوزرينه قشقرتمق || Il lui a suscité des ennemis فلانلرى عليهنه دشمنلر تسليط ايلدى Il les a suscités contre lui اوزرينه تسليط ايتدردى Susciter un procès, une querelle بر دعوا پيدا ايتدرمك ـ وبر نزاع احداث ايتدرمك

SUSCRIPTION. Adresse, qu'on écrit sur le dos d'une lettre *A.* عنوان *P.* برنامه *T.* ظرفك اوزرى || C'est lui qui a mis la suscription à cette lettre عنوان مكتوبى يازان فلاندر

SUSDIT. Nommé ci-dessus *A.* مرقوم ـ مذكور ـ مارّ الذكر *P.* در بالا ذكر كرده ـ در بالا ياد آورده || La susdite muraille بالاده ذكر اولنان ديوار مذكور La susdite somme مبلغ

SUSPECT. Sur qui, ou sur quoi l'on a des soupçons *A.* مظنون ـ محل سوء الظن *P.* جاى ريبه ـ جاى گمان *T.* شبهه لو || Ce rapporteur m'est suspect بو كاتب شرع بكا كوره مظنوندر Tout ce qui vient de sa part est suspect طرفندن هر نه كه ظهور ايدر ايسه محل سوء ظندر Sa probité est très-suspecte اظهار ايلديكى صدق واستقامت محل ريبه وگماندر Un contrat suspect de fraude حيله ايله مظنون بر مقاوله سندى Lieu suspect مظنون بر بر Il a dit cela dans un temps suspect شو كلامى شبهه لو بر وقتده سويلدى

SUSPECTER. Soupçonner *A.* اتخاذ سوء ـ استرابة ـ ارتياب

الظّنّ P. گمان بردن ـ گمان داشتن T. شبهه‌لمك || On suspectait ses moeurs اخلاقی مظنون ومستراب ایدی On reconnut qu'on l'avait suspecté à tort ناحق یره حقنده سوء ظن ایلدکلرینی اقرار ایتمشلر در

SUSPECTÉ. A. مظنون ـ مستراب P. بر او گمان کرده T. شبهه‌لو ـ شبهه‌لنمش

SUSPENDRE. Élever, attacher quelque chose en l'air A. نوط ـ تعلیق P. آویختن T. آصمق || Suspendre des lustres آویزه‌لر آصمق Suspendre en l'air هوایه آصمق ـ On dit aussi, que les nuées sont suspendues en l'air سحب هواده معلقدر ـ بلودلر هواده معلق اولدرق طورر que les corps célestes sont suspendus sur nos têtes اجرام فلکیه فوق رؤسمزده معلق طورر

Figur. Différer pour quelque temps A. تعلیق بوقت الاخر ـ تأخیر ـ امهال P. پسمانده کردن T. صکره‌یه براقمق ـ وقت آخره موقوفاً ترک ایتمک || Suspendre l'exécution d'un arrêt بر حکمك اجراسنی وقت آخره تعلیق ایتمک son ressentiment خشم وغضبنك اظهارینی وقت آخره تعلیق ایتمک ـ وقت آخره تأخیر ایتمک Dieu suspend quelque fois les effets de sa colère الله تعالی سخط وغضبنی بعضاً بر مدت امهال ایدر ـ On dit aussi, Suspendre son jugement sur une affaire بر کمسنه بر ماده ایچون ایده‌جکی حکمی معلق براقمق ـ رأینی آصمه قرار براقمق Et que des troupes ont suspendu leur marche عسکر بولندیغی محلده توقفاً سیر وحرکتنی تأخیر ایلدی

SUSPENDRE, se dit d'un fonctionnaire public que l'on interrompt de ses fonctions pour un temps A. تعطیل من الخدمة P. از خدمت باز داشتن T. خدمتندن آلیقویمق || Suspendre un prêtre de ses fonctions بر امامی امور مأموره‌سنك اداره‌سندن تعطیل ایتدرمك

SUSPENDU. A. معلق P. آویخته T. آصلمش ـ آصیلو A. معطّل من الخدمة P. از خدمت بازداشته T. خدمتندن آلیقونمش

SUSPENS, se dit d'un ecclésiastique qu'on a suspendu de ses fonctions A. معطّل من الامامة || Un prêtre suspens خدمتندن معطّل اولمش بر امام

EN SUSPENS. Façon de parler qui signifie, dans l'incertitude, sans savoir à quoi se déterminer A. علی حال العدال ـ علی حال المشکوکیّة ـ علی حال التذبذب ـ التردّد P. در بیقراریٔ رأی T. رأیده قرارسزلق اوزره || Je suis en suspens de ce que je dois faire نه ایده‌جکمی بیلمیوب هنوز حال تردّد اوزره‌یم Vous me laissez plus en suspens que jamais بنی هر وقتدن زیاده حال تذبذب ومشکوکیّته القا ایلدك Rester en suspens رأینده قرارسز طورمق ـ حال ترددده قالمق

Il se dit aussi en parlant des affaires A. ترک موقوفاً ـ متروکاً علی حاله P. در پسماندگی واگذاشته T. آصمه قرار براقلدرق || Cette affaire est demeurée en suspens بو مصلحت موقوفاً ترک اولنمشدر ـ آصمه قرار قالمشدر ـ علی حالها متروک قالمشدر

SUSPENSIF. Qui suspend, qui arrête et empêche d'aller en avant A. موجب التوقیف ـ موجب التأخیر P. درنگ آور ـ پسماندگی ایجابساز T. آلیقویجی ـ آلیقومغی موجب || Il y a des cas où le simple appel est suspensif بعضاً آخر محکمه‌یه نقل دعوا ایتمنك ساده‌جه بر استدعاسی ماده‌نك توقیفنی ایجاب ایدر

SUSPENSION. Surséance, cessation d'opération pour quelque temps A. تعطّل P. علماندگی T. آلیقونمه || La suspension de l'exécution d'un arrêt اجرای حکمك معطّل اولمسی des payemens des rentes ادای وارداتك تعطّلی ـ رهین تعطیل اولمسی Suspension entière des facultés de l'âme قوای نفسك تعطّل اتمّ واکملی

On dit, Suspension d'armes, pour dire, suspension d'actes d'hostilité A. متارکة ـ ترک الحرب والقتال

SUSPENSOIR. T. de Chirur. Bandage dont on se sert pour empêcher le progrès des descentes de boyaux A. اسار الفتق P. بند بادخایه T. طشاق باغی || Les cavaliers portent des suspensoirs pour prévenir les descentes سواریان عارضهٔ فتقدن صیانت اولنمق ایچون طشاق باغی قوللنورلر

SUSPICION. T. de Jurisp. Soupçon, défiance A. سوء الظن ـ شبهة ـ وسوسة P. گمان || Juste suspicion بحق وسوسه Suspicion de fraude مکر وحیله شبهه‌سی Donner suspicion وسوسه‌یه سبب ویرمك Entrer en suspicion سوء ظنه ذاهب اولمق ـ وسوسه‌یه وارمق

SUSTENTER. Nourrir A. تغذیة ـ اقاتة P. پروردن T. بسلمك ـ قارن طویورمق || Tant de livres de pain par jour suffisent pour sustenter tant de pauvres یومیه شو قدر قیه نان شو مقدار فقرایی بسلمکه کفایت ایدر Il n'a pas de quoi se sustenter مدار قوت وغدا اوله‌جق بر نسنه‌سی یوقدر ـ اقوات لازمه‌سنی تدارکده عجزی وار در

SUTURE. T. d'Anat. Jointure de deux parties du crâne qui entrent l'une dans l'autre, et qui paraissent cousues ensemble *A.* درز الجمجمة pl. دروز الجمجمة ـ شأن ـ موصل قبائل الرأس pl. مواصل قبائل الرأس *P.* درزكاسهٔ سر *T.* باش كميكرينك باش جناغى كميكرينك بيولرى ـ جاتيسى

En termes de Chirurgie, il se dit de la réunion des lèvres d'une plaie, par le moyen des aiguilles *A.* ربط الجراحة *P.* زخمرا بهم پیوستن *T.* يارەنك اتلرينى بتشدروب اولاشدرمه

SUZERAIN. Il se dit d'un seigneur qui possède des fiefs dont d'autres relèvent *A.* متبوع *P.* سرور *T.* آغا

SUZERAINETÉ. Qualité de suzerain *A.* سيادة ـ متبوعية *P.* سرورى *T.* آغالق

SVELTE. T. de Peint. Délié, élégant *A.* لطيف الاسلوب *P.* نزاكتلو *T.* نازك اندام || Les figures des tableaux du Poussin sont sveltes فلان مصورك اثر قلمى اولان تصويرلرك تمثاللرى لطيف الاسلوبدر

On dit aussi, Une taille svelte *A.* قد رشيق *P.* قد سهى ـ قامت آزاده *T.* سرپلمش بوى ـ نازك بوى Et colonne svelte *A.* عمود لطيف *P.* ستون آزاده *T.* نازك ديرك

SYCOMORE. Arbre *A.* جميز ـ تين الاحمق *P.* انجير عرب *T.* يبان انجيرى ـ عربستان انجيرى

SYCOPHANTE. Délateur *A.* نمام *P.* جلويز *T.* قوغجى

SYLLABAIRE. Petit livre où les syllabes sont rangées par ordre, pour apprendre à lire *A.* كتاب الهجاء *T.* هجا پارەسى

SYLLABE. Son simple ou composé, qui se prononce par une simple émission de voix *A.* جزء الكلمة pl. اجزاء الكلمة *P.* جزء سخن *T.* كلمەنك بر پارچەسى || Un mot d'une, de deux syllabes جزء واحددن ياخود ايكى اجزادن عبارت بر كلمه

SYLLABIQUE. Qui a rapport aux syllabes *A.* متعلق باجزاء الكلمات

SYLLOGISME. T. de Logique. Argument composé de trois propositions; savoir, la majeure, la mineure et la conséquence *A.* قياس || Règles du syllogisme قواعد قياس Ce syllogisme n'est pas en forme بو قياس صورت صحيحه اوزره دكلدر

SYLLOGISTIQUE. Qui appartient au syllogisme *A.* قياسى

SYLPHE. Nom que les cabalistes donnent aux prétendus génies *A.* جن *T.* اجنى

SYMBOLE. Figure qui sert à désigner quelque chose *A.* صورة مثالية pl. صور مثالية *P.* نمونه *T.* اورنك || Le chien est le symbole de la fidélité كلبك نقش وتصويرى صداقتك صورت مثاليەسيدر Le renard est le symbole de la ruse دلكونك نقش وتصويرى حيله وخدعەنك صورت مثاليەسيدر

En termes de religion, on appelle Symboles, ou symboles sacrés, les signes extérieurs des sacremens *A.* آيات المناسك المقدسة

SYMBOLE, se dit aussi du formulaire qui contient les principaux articles de la foi *A.* كلمة الشهادة الدين

SYMBOLIQUE. Qui sert de symbole *A.* مثالى ـ مبين الصورة المثالية *P.* نمونه نما *T.* بر شيئك اورنكنى كوسترن || L'hermine est une figure symbolique de la pureté قاقم ديدكلرى
صورت قاقم نمونه ـ حيوان طهارت نفسك صورت مثاليەسيدر
قاقم صورتى طهارت نفسدن نمونه در ـ نماى طهارت نفسدر

SYMBOLISER. T. didact. Avoir du rapport, de la conformité *A.* نسبة مثالية *P.* نمونه نمودن *T.* بر شيئك اورنكنى كوسترمك || Les alchimistes disent que les planètes symbolisent avec les métaux, que le soleil symbolise avec l'or, que la lune symbolise avec l'argent اهل كيميانك قولنه كوره سيارات معادنه نسبت مثاليه ايله منسوب اولوب شمسك ذهبه وقمرك فضه‌يه بويله‌جه نسبتلرى واردر

SYMÉTRIE. Proportion et rapport de grandeur et de figure que les parties d'un corps ont entre elles et avec le tout *A.* تناسب *P.* يكسانى ـ يكرنگى با همديگر *T.* قارشولمه || S'il y a tant de croisées d'un côté, il faut pour la symétrie qu'il y en ait autant de l'autre بر طرفدن شو قدر پنجره وار ايسه قاعدهٔ تناسبه رعايةً طرف ديگرده دخى اولمقدار پنجره اولمق اقتضا ايدر La symétrie est bien observée dans cette architecture بو بناده قاعدهٔ تناسبه كركى كبى رعايت اولندى

Il se dit aussi de toutes les choses arrangées suivant une certaine proportion *A.* حسن النظام ـ حسن الانتظام ـ حسن الترتيب || Des tableaux, des vases arrangés avec symétrie انتظام اوزره ترتيب اولنمش تصويرات وظروف واوانى

SYMÉTRIQUE. Qui a de la symétrie *A.* متناسب ـ متقابل *P.* يكسان ـ همرنگ با يكديگر *T.* قارشولقلى || Arrangement symétrique انتظام متناسب

SYMÉTRIQUEMENT. Avec symétrie *A.* بالتناسب ـ على وجه التناسب *P.* در يكسانى با همديگر ـ متناسبانه *T.* برى برينه قارشولقلى اولدرق || Des tableaux disposés symétriquement

على وجه التناسب ترتيب اولنمش تصويرات

SYMÉTRISER. Faire symétrie *A.* تقابل - تناسب *P.* باهمدیگر یکسان بودن *T.* بری برینه قارشولشمق || Les deux pavillons de ce bâtiment symétrisent بو بناده اولان ایکی قصرلر بری برینه قارشولشور - برینه متقابل ومتناسبدر

SYMPATHIE. L'aptitude qu'ont certains corps pour s'unir ou s'incorposer, en conséquence d'une certaine ressemblance ou convenance dans leurs figures *A.* امتزاج طبیعی || C'est par sympathie que le mercure s'unit à l'or et à beaucoup d'autres métaux جیوه نك التونه وسائر نیچه معادنه اتحادی امتزاج طبیعی به مبنیدر C'est par sympathie que l'eau mouille le sel et le dissout صو یك طوزی اصلدوب ارتمه سی طوز ایله امتزاج طبیعیسی اولدیغندندر

Sympathie. Convenance d'affection et d'inclination ; vive intelligence des coeurs, sentie avec une rapidité inexplicable *A.* علاقة - تحابّ طبیعی - طبیعیّة || J'entends par sympathie, cette impulsion prompte, subite et irréfléchie, qui presse et colle deux êtres l'un à l'autre, à la première vue, au premier coup d'oeil, à la première rencontre تحابّ طبیعی دفعیّ الظهور ومن غیر رویّة حاصل ومتکوّن بر ابرام درونیدر که نظرهٔ اولیده ولمحة البصرده واوّل ملاقاتده قلوب جانبینك بری برینه اتحادینی ایجاب ایتدرر

Sympathie, en termes de Physique anatomique. Correspondance entre certaines parties du corps qui fait qu'un organe ne peut souffrir sans que d'autres soient affectés en même temps *A.* سرایة من جهة العلاقة || On appelle Sympathie de sensibilité, celle où l'irritation d'une partie détermine dans une autre partie l'exercice de la sensibilité من جهة العلاقه اولان سرایت حسّ بر عضوك احتدادی عضو اخرده محسوس اولمقدن عبارتدر

SYMPATHIQUE. Il se dit de ce qui appartient à la cause et aux effets de la sympathie *A.* متحدّث بالعلاقة || Vertu sympathique بالعلاقه متحدّث اولان خاصّه Qualités, mouvemens sympathiques بالعلاقه تحدّث ایدن کیفیّات وحرکات

SYMPATHISER. Avoir de la sympathie *A.* توافق الطباع || Leurs humeurs ne sympathisent pas ensemble بری برلری بینلرنده توافق طباع یوقدر || Il est difficile de trouver deux hommes qui sympathisent entièrement ایکی کشی توافق تامّ طباع ایله بولنمق امر مشکلدر

SYMPHONIE. Concert d'instrumens de musique *A.* موافقة الاصوات المعازف *P.* هم آهنگی سازها *T.* سازلرك بری بریله اویغونلغی || Belle symphonie سازلرك لطیف ودلربا بر کونده موافقت اصواتی Aimer la symphonie سازلرك موافقت اصواتندن حظ ایتمك

SYMPHYSE. T. d'Anat. Liaison ou connexion de deux os ensemble *A.* ملتقى كلا العظمين - فصّ العظمين - فصوص pl. فصّ *P.* پیوندگاه - معاقد كلا العظمين pl. معقد كلا العظمين - *T.* دو استخوان - ایکی کمیکك اك یری - ایکی کمیکك اویناق یری

SYMPTOMATIQUE. Qui appartient au symptôme *A.* عارضی || Mal, fièvre symptomatique وجع وحمّای عارضی

SYMPTÔME. Signe qui indique la nature d'une maladie *A.* عارضة pl. عوارض || Bon, mauvais symptôme عارضهٔ خیریّه وردیّه Les médecins jugent d'une maladie par les symptômes اطبّا ظهور ایدن عوارضدن استدلال علّت ایدرلر

Figur. *A.* علامة pl. علامات - امارة pl. امارات *P.* نشانه *T.* نشان || La fermentation qui est dans ce royaume, est le symptôme d'une révolution prochaine بو ملکده بین الناس مشهود اولان هیجان افکار قریبا بر تبدّل نظامه دلالت ایدر بر امارهٔ در

SYNAGOGUE. L'assemblée des fidèles sous l'ancienne loi *A.* محاریب بنی اسرائیل pl. محراب بنی اسرائیل || Docteur, chef de la synagogue محراب بنی اسرائیلك علماسندن بری یاخود شیخی

Il se dit présentement du lieu où les Juifs s'assemblent pour l'exercice public de leur religion *A.* کنشت *P.* فهر *T.* هاوره

On appelle par dérision Synagogue, une société de gens ridicules qui décident à tort et à travers *A.* دار الندوة السفها *P.* انجمن تباهکاران *T.* بربادلرك لونجه‌سی || Ils ont réglé cela dans leur synagogue بو مادّه دار الندوهٔ سفها قبیلندن اولان مجلسلرنده قرار ویرلمشدر

SYNALÈPHE. T. de Gram. Élision ou réunion de deux syllabes en une seule dans deux mots *A.* اجتماع الکلمتین - نحت

SYNALLAGMATIQUE. T. de Jurisp. Il se dit d'un contrat qui contient des engagemens mutuels *A.* متضمّن التعاهد *P.* باهمدیگر پیمان کرده *T.* بری برینه تعهّدی حاوی || Les actes synallagmatiques faits sous signature privée, doivent être faits doubles

تعهد طرفینی متضمن اولوب بلا معرفة الشرع امضا اولنان سندات ایکی نسخه اولمق لازمهٔ حالدندر

SYNARTHROSE. T. d'Anat. C'est le nom qu'on donne à l'articulation de l'os qui se fait sans mouvement *A.* وصل العظمین pl. اوصال العظمین *P.* بندگشاد دو استخوان *T.* ایکی کمیکلرک قاوشدیغی یر

SYNCHONDROSE. T. d'Anat. Symphyse cartilagineuse *A.* ملتقی الغضروفین ـ معقد کلا الغضروفین *P.* پیوندگاه دو استخوان نرم *T.* ایکی کمرتلکک اک یری

SYNCHRONE. T. didact. Qui se fait dans le même temps *A.* واقع فی وقت الواحد ـ متوافق الوقت *P.* هموقت *T.* بر وقتده اولان || Les oscillations de ces deux pendules sont synchrones بو ایکی آصمه ساعتلرک شاقوللری صالنتیسی هموقتدر ـ وقت واحده اولور

SYNCHRONISME. Rapport de deux choses qui se font, ou qui sont arrivées dans le même temps *A.* وقوع فی وقت الواحد ـ مصادفة فی زمان الواحد *P.* هموقتی *T.* بر وقتده راست کلمه || Le synchronisme de deux événemens ایکی حادثه‌نک وقت واحده وقوعی

SYNCOPE. T. de Méd. Pâmoison avec intermission du mouvement du coeur, et du battement du pouls *A.* غشی *P.* بیخودی *T.* اوغونمه || Tomber en syncope حالت غشیه گرفتار اولمق ـ اوغونمه‌یه اوغرامق ـ اوغونمق

SYNCOPE. Figure de Grammaire, qui consiste dans le retranchement d'une lettre ou d'une syllabe au milieu d'un mot *A.* زحاف

SYNCOPÉ. On dit en Grammaire, Un mot syncopé, pour dire, un mot du milieu duquel on a retranché une lettre *A* کلمة ذات الزحاف

SYNCRÉTISME. T. didact. Conciliation, rapprochement de diverses sectes, de différentes communions *A.* توافق المذاهب المختلفة *P.* یکجهتیٔ آیینهای گوناگون *T.* گونه گونه مذهبلرک بری برینه اویغونلغی

SYNDÉRÈSE. T. de Morale. Remords de conscience *A.* نفس لوّامة || La syndérèse le tourmente continuellement نفس لوّامه فلانی علی الدوام تعذیب ایدر

SYNDIC. Celui qui est élu pour prendre soin des affaires d'un corps dont il est membre *A.* نقیب pl. نقباء *P.* کتخدا *T.* کهیه || Le syndic d'une province بر مملکتک نقیبی

SYNDICAL. Qui appartient au syndicat *A.* نقیبی ـ متعلق بالنقابة || Les fonctions syndicales نقابتک امور مأموره‌سی

SYNDICAT. La charge de syndic *A.* نقابت *P.* کتخدایی *T.* کتخدالق ـ کهیه‌لق

SYNÉVROSE. T. d'Anat. Symphyse ligamenteuse *A.* معقد الرُبط

SYNODAL. Qui appartient au synode *A.* منتظم فی شوراء الرهبان *P.* نظامیافته در انجمن راهبان *T.* جماعت رهبانده تنظیم اولنمش || Réglemens synodaux شورای رهبانده تنظیم اولنمش نظامات Constitutions synodales شورای رهبانده تنظیم اولنمش قوانین واحکام

SYNODALEMENT. En synode *A.* فی صورة الشوراء || Les curés synodalement assemblés محله پاپاسلری شورا صورتنده مجتمع اولدقلری حالده

SYNODE. Assemblée des curés et autres ecclésiastiques *A.* شوراء الرهبان *P.* انجمن راهبان *T.* راهبلر جماعتی || Tenir un synode مجلس شورای رهبان عقد ایتمک

SYNONYME. Il se dit d'un mot qui a la même signification qu'un autre mot, ou à peu près la même *A.* لفظ مترادف pl. الفاظ مترادفة *P.* سخن همعنا *T.* معنالری بر اولان سوزلر || Aimer et chérir sont des termes synonymes محبت ومودت الفاظ مترادفه‌دندر

SYNONYMIE. Qualité des mots synonymes *A.* مرادفة الالفاظ *P.* همعنایی سخنها *T.* سوزلرک معنالری برلکی

SYNOPTIQUE. Ce qui représente sous une vue générale des principes qui ont été exposés en détail dans le cours d'un ouvrage, d'un même coup d'oeil *A.* مجملاً جامع || Tableau synoptique d'une science بر علمک تفصیلاتنی مجملاً جامع اولان فهرست

SYNOQUE. T. de Méd. Il se dit d'une fièvre continue sans redoublement *A.* حمّاء لازمة ـ حمّاء مطبقة

SYNOVIE. T. de Méd. Liqueur visqueuse qui se trouve dans toutes les articulations mobiles *A.* رطوبة لزجة *P.* نم دوسکن *T.* یلمشک باشلق || La synovie humecte les articulations, et en facilite le mouvement رطوبت لزجه مفاصل اعضایی ترطیب ایدرک حرکتلرینک تسهیلنه وسیله اولور

SYNTAXE. Construction des mots et des phrases, selon les règles de la Grammaire *A.* ترکیب الکلام || Observer la syntaxe قواعد ترکیب کلامه رعایت ایتمک || Il n'y a point là de syntaxe شو کلامده قواعد ترکیبک اثری یوقدر

SYNTAXE, signifie aussi, les règles de la construction des mots

et des phrases *A.* قاعدۀ نحويّة pl. قواعد نحويّة || Cela est contre la syntaxe قواعد نحويّه مخالفدر Apprendre la syntaxe قواعد نحويّه‌يى تحصيل ايتمك

Et le livre qui comprend ces règles *A.* كتاب النحو

SYNTHÈSE. T. de Log. La méthode de composition, qui descend des principes aux conséquences, des causes aux effets *A.* صنعة التلفيق المعانى

En Chirurgie, il signifie, l'opération par laquelle on réunit les parties divisées, comme les lèvres d'une plaie *A.* الأم *P.* بهم *T.* برى برينه اولاشدرمه پيوستگى

En Pharmacie, il signifie, la composition des remèdes *A.* تركيب — تركيب الدواء

SYNTHÉTIQUE. Qui appartient à la synthèse *A.* تركيبى || Méthode synthétique صنعت تركيب — صنعت تركيبيّه

SYNTHÉTIQUEMENT, adv. *A.* على وجه التركيب || Démontrer synthétiquement une proposition برمسئله‌يى على وجه التركيب اثبات ايتمك

SYRINGA. Bel arbrisseau *T.* فرنك ياسمينى

SYROP. V. Sirop.

SYRTES. V. Sirtes.

SYSSARCOSE. T. d'Anat. Liaison des os par le moyen des chairs *A.* رباط العظم باللحم *P.* پيوست استخوان با گوشت *T.* كميكك ات ايله بتشكلكى

SYSTALTIQUE. T. d'Anat. Qui a la vertu de contracter, de resserrer *A.* قابض

SYSTÉMATIQUE. Qui appartient à un système *A.* موافق باصول المرتبة *T.* ترتيبلو — اصول مرتبه اوزره اولان || Ordre systématique اصول مرتبه اوزره اولان نظام Esprit systématique ترتيبلو عقل — موافق اصول مرتبه اولان عقل

SYSTÉMATIQUEMENT, adv. *A.* حسب الاصول المرتبة *T.* اصول ترتيب اوزره — مرتبه اوزره

SYSTÈME. Assemblage de plusieurs propositions, de plusieurs principes, liés ensemble, et sur lesquels on établit une opinion, une doctrine, un dogme *A.* اصول المذهب || Le système de Ptolémée وضع — حكيم بطلميوسك اتخاذ ايلديكى اصول مذهب ايلديكى

Il signifie aussi, la réunion des principes d'après lesquels une chose s'exécute *A.* pl. اصول *T.* اصول || Un système de conduite فلانك اتخاذ ايلديكى اصول سلوك وحركت Il faut suivre tout un autre système بام بشقه براصوله اتباع ايتمك Cet homme tient beaucoup à son système اقتضا ايدر اتخاذ ايلديكى اصوله اعتناسى چوقدر

On appelle aussi Système, un assemblage de corps *A.* منظومة || Le système planétaire منظومهٔ سيّارات

SYSTOLE. T. d'Anat. Contraction du coeur, ou mouvement par lequel il se resserre *A.* حركة انقباضيّة || La systole et la diastole حركت انقباضيّه وانبساطيّه Le sang passe du coeur dans les artères pendant la systole دم قلبك حركت انقباضيّه‌سى حالنده شرايينه حلول ايدر

SYZYGIE. T. d'Astronomie, dont on se sert également pour marquer le temps de la conjonction et de l'opposition d'une planète avec le soleil *A.* وقت الاقتران او وقت التقابل || La lune est dans les syzygies قمر شمس ايله اقترانى وياخود تقابلى وقتنده در

TAB

Ta. Pronom possessif féminin *A.* ك *P.* تو *T.* سنك — ك || Ta mère *A.* امّك *P.* مادر تو *T.* والده‌ك — سنك والده‌ك Ta chambre *A.* بيتك *P.* خانهٔ تو *T.* اوطه‌ك — سنك اوطه‌ك

TABAC, ou NICOTIANE. Plante *A.* حشيشة الدخان *P.* گياه تنباكو *T.* توتون — توتون اوتى || Un rouleau de tabac طومار توتون طومارى — اولمش توتون اوتى دسته‌سى Mâcher du tabac توتون يپراقلرى — مضغ حشيشة الدخان ايتمك برلوله توتون ايچمك چكنمك Fumer une pipe de tabac

TABAC à fumer *A.* طبقة الدخان *P.* تنباكو *T.* توتون

Tabac à prendre par le nez *A.* سعوط *T.* انفيه — بورنوت || Prendre du tabac par le nez انفيه — اسعاط انفيه ايتمك Tabac râpé ايرى قيلمش انفيه — انفيهٔ جريشه چكمك — رنده‌لنمش انفيه — رنده انفيه

TABARIN. Bouffon grossier *A.* مضحك *P.* زنجكار *T.* مسخره

TABARINAGE. Action de tabarin *A.* اضحوكة *P.* زنجكارى *T.* مسخره‌لق || Cette comédie n'est qu'un tabarinage بو ملعبه مسخره‌لقدن عبارتدر

TABATIÈRE. Petite boîte où l'on met du tabac en poudre *A.* درج pl. ادراج *P.* درج *T.* قوتو || Tabatière d'or آلتون قوتو garnie de diamans الماس ايله مرصع برعدد قوتو ـ مجوهر قوتو

TABELLION. Officier qui, dans les juridictions subalternes, fait les fonctions de notaire *T.* نائب كاتبى

TABELLIONAGE. Office de tabellion *T.* نائب كتابتى

TABERNACLE. Tente. Il n'est d'usage qu'en parlant des tentes des Israélites *A.* خباء pl. اخبئة *P.* خرگاه *T.* چركه ـ اوبه || Retourne, Israel, dans tes tabernacles يا ابناء اسرائيل كندو اوبه‌لركه عودت ايدك ـ On appelait Le tabernacle du Seigneur, la tente où reposait l'arche d'alliance *A.* خباء الصندوقة الميثاق ـ Et la fête des tabernacles, une des grandes solennités des Hébreux *A.* عيد الاخبئة

TABIDE. T. de Méd. Qui est d'une maigreur excessive *A.* نحيل ـ ناحل pl. نحلاء *P.* لاغر *T.* قورى

TABIS. Espèce de gros taffetas ondé *A.* استبرق مموج *P.* استبرك موجدار *T.* موجلو جانفس || Tabis double, plein ايكى قاتلو يا تفدلو جانفس Tabis à fleurs چيچكلو جانفس

TABLATURE. Arrangement de lettres ou de marques sur des lignes, pour marquer le chant à ceux qui chantent, ou qui jouent des instrumens *A.* ارقام الالحان *P.* ارقام نواها *T.* نغمه ارقام الحانه باقدرق || Chanter, jouer sur la tablature رقمارى تغنى ايتمك ياخود ساز چالمق

TABLE. Meuble ordinairement de bois, posé sur des pieds, et qui sert à divers usages *T.* اياقلو سفره || Table de chêne ميشه آغاجندن مصنوع اياقلو سفره de marbre لوحهٔ رخام ايله پوشيده اياقلو سفره

Table à manger *A.* سفرة ـ مائدة ـ اخونة pl. خوان ـ صبة *P.* خوان ـ تشت خوان ـ پشخوان ـ شيدان *T.* طعام سفره‌سى || Mettre sur table سفره اوزرنده وضع ايتمك Se mettre à table سفره‌ده اوتورمق Sortir, se lever de table سفره‌دن قالقمق ـ On appelle La première table, la table des maîtres آغا سفره‌سى ـ باش سفره La seconde table, la table des principaux domestiques ايچ آغالر سفره‌سى ـ ايكنجى سفره Et la table du commun, celle des valets خدمه سماطى

Bonne table, se dit d'une table bien servie *A.* مائدة عامرة *P.* خوان بلند عنوان *T.* اعلا سفره ـ عنوانلو سفره || Ce mets se sert aux meilleures tables بو مقوله طعام اعلا سفره‌لره مخصوصدر ـ On dit aussi Table délicate طعام نفيس Les plaisirs de la table لذايذ اكل طعام

Tenir table. Donner ordinairement à manger *A.* اطعام الاضياف *P.* خوراك دادن *T.* مسافره يمك يدرمك بمهمان || Il tenait table autrefois مقدما مسافرلرى اطعام ايدر ايدى ـ On dit, Renoncer à la table, pour dire, renoncer aux excès et aux recherches de la table طعام خصوصنده اختيار امساك ايتمك Augmenter sa table تكثير طعام ايتمك Raffiner sur la table نفاست طعامى التزام ايتمك

Table, se dit aussi d'une plaque de métal, d'un morceau de pierre ou de marbre, sur quoi on peut écrire, graver, peindre *A.* لوحة pl. الواح *P.* تخته *T.* تخته || Les tables de Moïse الواح شريعت موسويه Graver sur une table d'airain لوحهٔ نحاس اوزرنده نقش ايتمك

On appelle Tables, les deux lames osseuses qui composent le crâne *A.* جدران القحف ـ حجرى *P.* دو ديوار كاسهٔ سر *T.* باش چناغنك يان كميكلرى

Table, signifie aussi, index fait pour trouver les matières ou les mots qui sont dans un livre *A.* فهرس *P.* فهرست *T.* دفتر || Il n'y a point de table à ce livre بو كتابك فهرستى يوقدر Cette table est fautive بو فهرستده خطا وار در Table des matières فهرست ابواب وفصول ـ فهرست مواد Table alphabétique ترتيب هجا اوزره مرتب اولان فهرست ـ Il signifie aussi, une feuille, une planche sur laquelle les matières didactiques sont réduites méthodiquement, afin qu'on les puisse voir d'un même coup d'oeil || Table généalogique فهرست نسل ونسب chronologique فهرست اوقات وتواريخ Il enseigne la Grammaire, la Philosophie par tables صرف ونحوى وحكمتى فهرست ترتيبنه وضع ايله تعليم ايدر

Tables astronomiques. Des tables qui contiennent le calcul du mouvement des astres *A.* صحيفة الزيج *P.* زيج *T.* زايچه

Au trictrac, on appelle Tables, les pièces avec lesquelles on joue *T.* طاوله پوللرى

Table, en parlant de certains instrumens de musique, se dit de la partie supérieure de ces instrumens *A.* صفحة *P.* تخته *T.*

تختة || Table de violon كمان تختەسی

Table, est aussi un terme dont on se sert en parlant de pierreries taillées de manière que la surface en est plate *A.* صفیحة مصفحاً *P.* تختە *T.* تختە || Diamant en table تراش اولنمش تختە الماس - الماس

TABLEAU. Ouvrage de peinture sur une table de bois, de cuivre, etc. *A.* تصویر pl. تصویرات - تمثال pl. تماثیل *P.* نگار - تندس *T.* تصویر || Un beau tableau تصویر احسن grand كبیر الحجم بر قطعه تصویر - كبیر القطعه بر عدد تصویر Le dessin et l'ordonnance d'un tableau تصویرك رسمی وترتیبی les ombres d'un tableau تصویر ظلال Un tableau de prix ذیقیمت بر تصویر Un cabinet de tableaux تصویرات خزینەسی Il se dit figur. de la représentation vive d'une chose, soit de vive voix, soit par écrit || Il a fait dans son histoire un fidèle tableau des guerres civiles تالیف ایلدیكی تاریخده حروب داخلیەنك تصویرینی صحت اوزره رسم ایتمشدر Le tableau des passions امراض نفسانیەنك تصویری Faire un tableau en raccourci des vices et des vertus des hommes بنی نوع بشرك محاسن ومساویسنی علی وجه الاجمال تصویر ایتمك

TABLETIER. Celui qui fait des trictracs, des échiquiers, etc. *A.* مقطع الالواح النرد *P.* نردگر - ششدرگر *T.* طاولەجی

TABLETTE. Planche posée pour mettre quelque chose dessus *A.* رف pl. رفوف *P.* رف *T.* راف || Mettre des tablettes dans une bibliothèque, pour y ranger des livres كتابلری دیزمك ایچون كتبخانه ایچنده راف یاپدرمق Plusieurs rangs de tablettes بر قاچ قات راف - بر قاچ صره راف

On appelle aussi Tablette, les pierres plates, dont on se sert pour terminer les pièces de maçonnerie *A.* سقیفة pl. سقایف *P.* تختە سنگ *T.* تختە طاش قپاقلق

Tablettes. Feuilles d'ivoire, de papier, etc. qui sont attachées ensemble, et qu'on met dans la poche, pour écrire les choses dont on veut se souvenir *A.* مذكرة || Tablettes garnies d'or صرمەلو مذكرة Écrire sur ses tablettes مذكرەده ثبت وقید ایتمك

TABLIER. Damier. V. ce mot.

TABLIER. Pièce de toile, de cuir, etc. qu'on met devant soi pour conserver ses habits *A.* ازار pl. آزرة - فوطة *P.* فوتە - خصار *T.* پشتمال || Tablier de cuisine آشجی پشتمالی Tablier à bourse جیبلو فوطه

TABLOIN. Plate-forme faite de madriers, pour placer une batterie de canons *A.* دكة المدافع *P.* طوب نشستگاه *T.* طوب اوتوراغی

TABOURET. Petit siége qui n'a ni bras ni dos *A.* طارقة *T.* اسكملە || Tabouret de velours قطیفه پوشیدەلو اسكملە V. aussi Escabeau.

TAC. Maladie contagieuse qui attaque les brebis *A.* امهیة

TAC-TAC. Mot qui exprime un bruit réglé *A.* طقطقة *P.* طاقردی *T.* چقاچق

TACHE. Souillure, marque qui salit *A.* شائبة pl. شوائب - تفن *P.* چرك - آلایش *T.* لكە || Une tache d'huile زیتون بوشی ثوبكی یاغی لكەسی Cela a fait une tache sur votre habit لكەلتدی

Taches de rousseur. V. Rousseurs.

Tache, se dit aussi des marques qui sont sur la peau ou sur le poil de certaines bêtes *A.* نمرة pl. نمرات - نقطة pl. نقط - نكتة pl. نكات *P.* خال *T.* بنك || Un chien blanc qui a des taches noires سیاه بنكلو بر بیاض كلب

Taches, en parlant du soleil, se dit de certains endroits obscurs qu'on remarque avec le télescope sur le disque du soleil *A.* شامة - كلف *P.* نشانه *T.* بنك

On dit figur. d'un homme qui cherche à trouver des défauts dans les choses les plus parfaites, qu'il veut trouver des taches dans le soleil گونشده عیب بولمغه چالشور - Et d'un ouvrage, d'ailleurs très-bon, qu'il s'y trouve des taches, c'est-à-dire, des choses répréhensibles عیوبدن عاری دكلدر

On dit aussi, La tache du péché, pour dire, la souillure que l'âme contracte par le péché *A.* دنس الاثم - لوث الذنب *P.* گناه چرك *T.* گناهك مردارلغی

Il se dit aussi figur., en parlant de tout ce qui blesse l'honneur, la réputation *A.* شین - نقیصة *P.* چرك - آلایش *T.* لكە - اكسكلك || C'est une tache à son honneur, à sa réputation عرض وناموسنه وصیت وشهرتنه موجب شین ونقیصه اولان احوالدندر Il s'imagina que cet affront était une tache qu'il ne pouvait laver que dans le sang de son ennemi دوچار اولدیغی رذالتك شین وعاری شستهٔ خون دشمن اولمیجه زایل اولمیەجغنه ذاهب اولمشدر Cete action est une tache dans sa famille ایتدیكی فعل خاندانده بر شین ونقیصه در

TÂCHE. L'ouvrage, le travail qu'on donne à faire *A.* عمل *P.* کار *T.* ایش ـ ایشلنجک ایش ـ خدمت || Donner une tâche à des écoliers طلبه‌یه ایش ویرمک Voilà la tâche que je vous donne pour aujourd'hui بو کون ایچون سکا تعیین اشته بر کمسنه خدمتنی ایلدیکم خدمت بو در Achever sa tâche اتمام ایتمک

TRAVAILLER À LA TÂCHE, ÊTRE À LA TÂCHE, se dit des ouvriers qui travaillent à un ouvrage qu'ils ont entrepris en gros *A.* التزام العمل مقطوعاً *P.* بر وجه مقطوع کار در عهده کردن *T.* کوتری بازار ایله ایشلمک || Entreprendre une besogne à la tâche بر ـ بر ایشی علی وجه المقطوع التزام ایتمک ایشی کوتری بازار ایله ایشلمک Donner un ouvrage à la tâche بر ایشی کوتری بازار ویرمک

On dit figur. Prendre à tâche de faire une chose, pour dire, s'attacher à la faire *A.* عقد القلب ـ نصب النفس *P.* بر اوزرینه واجب قلمق *T.* خود واجب کردانیدن || Il semble qu'il ait pris à tâche de me ruiner حالمه کان خرابیت نصب نفس ایتمشدر Avez-vous pris à tâche de me contredire? هر شیده بکا تعریض ایلمکه‌می نصب نفس ایتمشسک C'est une affaire qu'il a pris à tâche de faire réussir حصولنه عقد قلب ایلدیکی بر مصلحتدر

Et prendre quelqu'un à tâche, pour dire, s'attacher à le molester *A.* التزام سوء القصد *P.* به بدکاری ورزش نمودن *T.* فلانک خرپالمسنی ایش ایدنمک || Il semble que vous m'ayez pris à tâche ـ غالبا حقمه التزام سوء قصد ایلدک غالبا بنی خرپالمغی ایش ایدندک

EN BLOC ET EN TÂCHE, signifie, en gros et sans entrer en discussion du détail *A.* بالمجازفة ـ مجازفة *P.* با یکپارگی *T.* طوبدن بر قاچ || Marchander des ouvrages en bloc et en tâche اولدرق ایشی طوپدن اولدرق بازار ایتمک Entreprendre un ouvrage en bloc et en tâche بر شیئک اعمالیه‌سنی مجازفة التزام ایتمک

TACHÉOGRAPHIE, TACHIGRAPHIE ou TACHYGRAPHIE. L'art d'écrire très-vite à l'aide des abréviations *A.* سرعة الکتابة *P.* تیز یازش *T.* چابکنویسی ـ چابکلک ایله یازش || Il y a plusieurs traités de tachigraphie فن سرعت کتابته دائر نیچه تألیفات وار در

TACHER. Souiller, salir, faire une tache *A.* توسیخ ـ تدنیس *P.* آلایدن ـ آلوده کردن ـ لکه‌دار کردن *T.* لکه‌لتمک || Cela a taché votre habit بو شی ثوبکی تدنیس ایتمشدر Tacher du linge avec de l'encre ثوبی مرکب ایله لکه‌لتمک ـ Figur. || Il ne faut qu'une méchante action pour tacher la plus belle vie du monde بر فعلهٔ قبیحه اصلح حال ایله سر افراز عالمیان اولمش بر ذاتک نامنی لکه‌دار ایلمکه کافیدر

TACHÉ. *A.* مدنس *P.* آلوده ـ لکه‌دار *T.* لکه‌لو

TÂCHER. Faire des efforts pour venir à bout de quelque chose *A.* صرف المقدور ـ بذل المجهود ـ اقدام ـ سعی ـ جهد ـ جد *P.* کوشش نمودن ـ ورزش کردن ـ ورزیدن *T.* چالشمق || Il faut tâcher quelque temps, quand on veut réussir بر مصلحتده ظفر بولمق مراد اولندیغی حالده بر مدت صرف مجهود بذل نقدینهٔ سعی واقدام ایتمک ـ ایتمک اقتضا ایدر Je tâcherai de vous satisfaire تطییب خاطرکه بذل سعی واقدام ایده‌جکم Il tâche de se débarrasser de ses dettes دیوننده خلاص بولمغه چالیشور

TÂCHER À. Viser à *A.* قصد *P.* آهنگیدن ـ آهنگ بستن *T.* بر نسنه‌نک قیدنده اولمق || Je vois bien que vous tâchez à m'embarrasser مصلحتمه احداث موانع قیدنده اولدیغک ـ اضرارمه قصد ایدر Il tâche à me nuire کون کبی آشکار در طرفمه ایراث مضرت قیدنده در

TACHETER. Marquer de diverses taches. Il se dit des taches qui sont sur la peau des hommes et de certains animaux *A.* تنقیط ـ تنکیت *P.* نکته‌دار کردن ـ پر خال کردن *T.* بنکلتمک ـ بنکلو ایتمک || Le grand soleil lui a tacheté le visage حرارت شمسک شدتی چهره‌سنه نقطه‌لر احداث ایتدردی La nature semble avoir pris plaisir à tacheter de blanc et de noir la peau de ce chien بو کلبک توییی قدرتدن سیاه وبیاض بنکلر ایله تنکیت اولندی

TACHETÉ. *A.* منقط ـ انمر et pour les animaux particulièrement *A.* امرخ *P.* نکته‌دار ـ پر خال *T.* بنکلو

TACHIGRAPHE. Celui qui s'occupe de tachigraphie *A.* سریع الکتابة *P.* چابکنویس *T.* چابک یازان

TACITE. Qui n'est point formellement exprimé, mais qui est sous-entendu *A.* ضمنی *P.* سر پوشیده *T.* باشی اورتیلو || Condition tacite شرط ضمنی convention معاهدهٔ ـ میثاق ضمنی consentement رضای ضمنی ـ قبول ضمنی approbation, aveu تصویب یا اقرار ضمنی ضمنیه

TACITEMENT. Sans être formellement exprimé *A.* ضمنًا *P.* بوجه سر پوشیده *T.* باشی اورتیلو اولدرق || Cela n'est pas exprimé dans le traité, mais cela y est compris tacitement بو مادّه درون عهدنامه‌ده مصرّح اولمیوب ضمنًا محتویدر

TACITURNE. Qui est de tempérament à parler peu *A.* ساکوت ـ سکیت ـ صمّیت ـ قلیل الکلام *P.* کمگو ـ کم گفتار ـ خاموش *T.* سکوتی ـ سکوتی مشرب ـ سوزلو ـ از || C'est un homme extrêmement taciturne بغایت سکوتی مشرب بر ادمدر

TACITURNITÉ. Humeur, tempérament d'une personne taciturne *A.* میل الی السکوت ـ قلة الکلام *P.* کمگویی ـ خاموشی *T.* سکوتیلک ـ سکوتی مشربلک ـ از سوزلیلق || Demeurer dans une grande taciturnité حال سکوت کاملده مداومت ایتمک

TACT. Sens qui reçoit l'impression des objets par le toucher *A.* قوّة لامسة ـ لمس *P.* پرواس *T.* ال دکمه || Le tact est le moins subtil de tous les sens قوّت لامسه‌نک رقّت ونزاکتی عند قوای سائره‌یه نسبت ایله اقلّدر Cela se connait au tact اللمس معلوم اولور

On dit figur. Avoir le tact fin, Avoir du tact, pour dire, juger finement en matière de goût برکمسنه مذاق دقیق صاحبی نازک مذاق ـ نزاکت مذاق صاحبی اولمق ـ اولمق برکمسنه‌نک مذاقی اولمق Avoir le tact exercé, le tact sûr نزاکت مذاقی قوی اولمق ـ آلشیق اولمق

TACTILE. Qui se peut toucher *A.* ممکن اللمس ـ ملموس *P.* پرواسیدنی *T.* ال ایله طوقنیلور || Les esprits ne sont point tactiles ارواح ممکن اللمس دکلدر

TACTIQUE. L'art de ranger des troupes en bataille, de faire des évolutions militaires *A.* فنّ التصفیف الجنود *P.* فنّ صف لشکر بستگی *T.* فنّی یصامق ـ طابورلر یصامق فنّی ـ طابورلر باغلمق || La tactique des anciens فنّی متقدّمین عندنده مألوف ومعتاد اولان فنّ تصفیف عسکر

TAFFETAS. Étoffe de soie fort mince *T.* صندل

TAIE ou TÈT. Linge qui sert d'enveloppe à un oreiller *A.* غطاء المصدغة ـ غطاء النمرق *P.* نازبالش پوشش *T.* یوز یصدیغی اورتیسی

TAIE. T. de Méd. Tache blanche qui se forme quelquefois sur l'oeil *A.* کوکب ـ غفانة *P.* سپید چشم نقطهٔ *T.* کوزه دوشن آق || Abattre une taie کوزه دوشن آقی ـ غفانهٔ عینی ازاله ایتمک

TAIE. T. d'Anat. L'enveloppe du foétus *A.* سلا pl. اسلا *T.* صوکث ـ اش

TAILLABLE. Qui est sujet à la taille *A.* مکلّف بالخراج ـ متحمّل الجزیة *P.* خراجگذار ـ گزیتگذار ـ جزیه‌گذار *T.* کسیم ویرر ـ خراج ویرر || Les gentilshommes, les ecclésiastiques ne sont point taillables اصلزادگان ورهبان خراج ایله تکلیف ـ طائفهٔ رهبان وزمرهٔ کشیزادگان مکلّف دکللر در Les officiers des Maisons Royales ont le privilége de n'être point taillables خدمهٔ خاصّهٔ ملوک مکلّف بالخراج دکللر در خراجدن معافدرلر ـ خراجگذار اولمقدن معافدرلر

Il se dit aussi des biens sur lesquels on impose la taille *A.* مکلّف بخراج الارض || En Languedoc, ni les biens nobles, ni les biens ecclésiastiques ne sont taillables فلان مملکتده کرک زمرهٔ اصلزادگان وکرک طائفهٔ رهبانک مالک اولدقلری کرک ارباب حسب ـ املاک خراج ارضدن معافدر ونسبک املاکی وکرک کلیسالرک اوقافی خراج ارض ایله مکلّف دکلدر

TAILLADE. Coupure, balafre dans la chair *A.* قطعة ـ جرح pl. جروح *P.* زخم *T.* یاره || En se rasant, il s'est fait une grande taillade au menton تراش اولنور ایکن اکگنده عظیم بر یاره ایتدی

Il se dit aussi des coupures en long qu'on fait dans de l'étoffe, dans des habits *A.* قطع ـ قدّ ـ شقّ *P.* بریدگی *T.* اوزونلغنه یرتمه || Il a fait une grande taillade dans cette étoffe بو قماشده بر شقّ عظیم ایتمشدر

TAILLADER. Faire des balafres sur la peau ou dans les chairs *A.* جرح ـ تجریح *P.* زخم زدن *T.* یاره‌لمق || On lui a tailladé le visage چهره‌سنی یاره‌لدیلر

Il se dit aussi des coupures qu'on fait dans de l'étoffe *A.* تقطیع ـ تقدید ـ تشقیق *P.* بریدن ـ شکلیدن *T.* اوزونلغنه یرتمق

TAILLADÉ. *A.* مقدود ـ مجروح *P.* زخم خورده *T.* یاره‌لنمش *A.* مشقوق *P.* بریده ـ شکلیده *T.* یرتلمش

TAILLANDERIE. Art du taillandier *A.* صنعة الحدّاد *P.* آهنگری *T.* دمورجیلک

On comprend aussi sous ce nom tous les ferremens que fait un taillandier *A.* pl. آلات حدیدیة *P.* آلات آهنین *T.* دمور آلتلری || Une caisse de taillanderie آلات حدیدیه صندیغی

TAILLANDIER. Ouvrier qui fait toute sorte d'outils pour les

charpentiers, les laboureurs, etc. *A.* حدّاد *P.* آهنگر *T.* دمورجی

TAILLANT. Le tranchant d'un couteau, d'une épée, etc. *A.* حدّ - شفرة *P.* شفر *T.* آغز - جالم یری || Aiguiser le taillant d'un couteau آغزینی - بچاغك خدینی احداد ایتمك بیلەمك

TAILLE. Le tranchant d'une épée. V. Taillant.

TAILLE. La manière dont on coupe certaines choses. Ainsi on dit: La taille des arbres *A.* تشذیب *P.* پیراستگیٔ درخت *T.* بوداما || Ce jardinier entend bien la taille des arbres بو باغچوان فنّ تشذیب اشجاره ماهر در

La taille d'un habit *A.* تقطیع *P.* برش *T.* کسیم - بچم || La taille de cet habit-là ne vaut rien بو جامەنك کسیمی کسیمی فنا در - ایشه یرامز - On dit, qu'un habit est galonné sur toutes les tailles, c'est-à-dire, sur tous les endroits où il est taillé بو جامەنك کافهٔ مقاطعنده شرید چکلمشدر

La taille des pierres *A.* نحت الاحجار *P.* تراش سنك *T.* طاش یونمه || Cet ouvrier entend bien la taille des pierres بو ایشچی فنّ نحت احجاره ماهر در

Il se dit aussi des pierres précieuses || Un lapidaire qui entend bien la taille des diamans نحت الماسه ماهر بر جواهر تراش La taille des pierreries ذیقیمت طاشلرك تراشی

On appelle Pierre de taille, les pierres propres à être taillées *A.* رضام *P.* سنك تراشیدنی *T.* یونمغه کلور طاش

La taille d'une plume *A.* قطع - اقتطاط *P.* برش *T.* کسیم || La taille de cette plume ne vaut rien بو قلمك قطعی فنا در

Taille. T. de Chirur. Opération par laquelle on tire les pierres de la vessie *A.* انبزال المثانة - خرق المثانة *P.* شکاف *T.* آبدان قاوغی یارمه || La taille est dangereuse dans le grand froid et dans le grand chaud انبزال مثانه برد وحرّك شدّتی وقتنده تهلکەلو در Il est mort dans l'opération de la taille خرق مثانه اثناسنده وفات ایتمشدر

Taille. La stature du corps *A.* قدّ pl. قدود - قامة *P.* بالا - بالای *T.* بوی - بُرز || Grande taille قدّ رفیع - قامت طویله - بالای بلند - ایری بوی - اوزون بوی médiocre قامت معتدله moyenne قامت متوسطه - بالای میانه - اورته بوی riche قدّ کبیر petite قدّ قصیر - قامت کوتاه - قصه بوی

En ce sens, il se dit aussi de quelques animaux *A.* جثّة *P.* اندام *T.* جلیم || Un cheval, un chien de bonne taille مطبوع خوش اندام - الجثّه بر آت یا بر کلب

Taille. Petit bâton fendu en deux parties égales, sur lequel les marchands marquent par des incisions, la quantité de marchandises qu'ils vendent à crédit *T.* چتله || Prendre à la taille le vin au cabaret میخانەدن چتله ایله اشترای خمر ایتمك

Taille. T. de Finances. Il se dit d'une certaine imposition de deniers qui se lève sur ceux qui n'en sont pas exempts *A.* ضریبة - خراج pl. اخراج pl. اخرجة - جزیة *P.* گزیت *T.* کسیم - On appelle Taille personnelle, celle qui se lève sur chaque personne taillable *A.* ضریبة الرأس - جزیة الرأس Et taille réelle, celle qui se lève sur les terres et les possessions *A.* خراج الارض || Être exempt de taille جزیەدن معاف اولمق La taille est haussée, diminuée خراج ترقّی یا تنزّل بولدی Receveur, collecteur des tailles اموال جزیەنك قابضی یا محصّلی - تحصیلداری Taille proportionnelle بالمقایسه توزیع اولنان جزیه

TAILLER. Couper, donner la forme et la grandeur convenable, avec un instrument tranchant. On dit: Tailler des arbres *A.* تشذیب *P.* پیراستن *T.* بودامق || Tailler des arbres fruitiers dans le temps convenable اشجار مثمرەیی وقت مناسبده تشذیب ایتمك Tailler la vigne dans sa saison کرومی باغی موسمنده بودامق

Tailler un habit *A.* تقطیع *P.* بریدن *T.* کسمك - بچمك || Tailler des chemises کوملك کسمك Cet ouvrier taille bien کوزل لباس بچر - بو ایشچی کوزل تقطیع ثوب ایدر

Tailler des pierres *A.* نحت *P.* تراشیدن *T.* یونمق || Tailler une pierre pour la faire servir à un bâtiment بنایه صرف اولنمق ایچون بر طاش یونمق Tailler un bloc de marbre pour en faire une colonne بر قطعه ستون اعمالیچون مرمر طوموروغنی نحت ایتمك - On dit aussi, Tailler une pierre précieuse *A.* نحت *P.* تراشیدن - پرداختن *T.* یونمق - ایشلمك || Tailler un diamant بر الماس طاشی تراش ایتمك

Tailler une plume à écrire *A.* تقلیم - قطّ - قطع *P.* بریدن *T.* یونمق - کسمك

Tailler, se dit aussi de certaines choses qui se coupent en plusieurs morceaux avec le couteau ou avec les ciseaux *A.* تشریح - تقطیع *P.* لخت لخت بریدن *T.* طوغرامق - دیلم دیلم کسمك || Tailler du pain par morceaux اتمکی طوغرامق - دیلم دیلم کسمك

On dit figur. Tailler en pièces une armée, pour dire, la défaire entièrement عسکری سیف قهر ایله جملةً توشیق ایتمک ـ دل کسه قیرمق

On dit proverb. Tailler et rogner, pour dire, disposer des choses à sa fantaisie *A.* فتق ورتق *P.* شکستن وبستن *T.* یرتوب سوکمک ـ کسوب بچمک || Il est maître dans cette maison, il taille et rogne à son gré, comme il veut بو خانده حکمران مستقل اولمغله کیف ما یشاء فتق ورتق ایدر Nous avons pris des arbitres, qu'ils taillent et qu'ils rognent comme il leur plaira طرفمزدن نصب اولنان حَکَملر کندو رأی وارادهلری اوزره مصلحتی کسوب بچسونلر

TAILLER. Faire une incision pour tirer la pierre de la vessie *A.* خرق المثانة ـ تبزیل المثانة *P.* ابدانرا شکافتن *T.* قاوغی یارمق || Il a la pierre, on ne saurait le guérir sans le tailler مثانه‌سنده حصات اولمغله بلا خرق شفایاب اولمیه‌جغی درکار در Il a été taillé deux fois مثانه‌سنی ایکی دفعه یاردیلر

TAILLÉ. *A.* مشذب *P.* پیراسته *T.* بودانمش *A.* مقطع *P.* بریده *T.* کسلمش ـ بچلمش *A.* منحوت *P.* تراشیده *T.* یونلمش *A.* مقلوم

On dit, qu'un homme est bien taillé, pour dire, qu'il est bien fait *A.* حَسن التقطیع ـ مهندم *P.* خوش اندام *T.* جلیمی کوزل

TAILLEUR. Celui qui taille les habits *A.* خیاط *P.* درزی *T.* ترزی

TAILLEUR de pierres *A.* نحات *P.* سنگ تراش *T.* طاش یونیجی

TAILLEUR de plumes à écrire *A.* قطاط الاقلام *P.* قلمبر *T.* قلم کسیجی

TAILLIS. On appelle Bois taillis, un bois que l'on met en coupe réglée *T.* اشجاری نوبت ایله کسیلن اورمان ـ Il est aussi substantif || Il met tant d'arpens de taillis en coupe tous les ans بهر سنه اشجاری قطع اولنه‌جق اورمانک شو قدر دونم یرینی نوبته قور

TAILLOIR. Assiette de bois, sur laquelle on coupe de la viande *A.* لوحة التشریح اللحم *P.* تختهٔ گوشت *T.* ات تخته‌سی

TAIN. Feuille ou lame d'étain fort mince, que l'on met derrière des glaces pour en faire des miroirs *A.* ورق الرصاص الابیض *P.* برگ ارزیز *T.* قلای یپراغی

TAIRE. Ne dire pas, ne pas révéler *A.* کتم *P.* پنهان داشتن ـ نگفتن *T.* صاقلمق ـ کیزلمک || Il vous a bien dit telle et telle chose, mais il vous a tu ce qu'il y avait de principal شونی وشونی بیان ایتمش ایسه ده اصل ماده‌یی سندن کتم ایتمشدر C'est un homme sûr et qui ne dit jamais rien de ce qu'il faut taire امین بر آدم اولوب واجب الکتم اولان شیئی سویلمک احتمالی یوقدر Il sait taire ce qu'il faut taire واجب الکتم اولان شیئلرک کتمی قاعده‌لرینی بیلور

SE TAIRE. Ne pas parler, garder le silence *A.* صمت ـ سکوت ـ اختیار السکوت *P.* خاموشیدن ـ خاموشی کردن *T.* صوصمق || Après avoir dit cela, il se tut شو کلامی سویلدکدن صکره سکوت ایلدی Faites taire ces enfans شو اطفالی اسکات ایله ـ شو چوجوقلری صوصدر

On dit, qu'un homme ne se peut taire d'une chose, pour dire, qu'il la publie partout *A.* عدم الضبط ـ عدم الکف اللسان *P.* پرهیز زبانی نکردن *T.* دیلنی طوتمامق || Il ne peut se taire de la grâce que vous lui avez faite حقنده ایتدیککز لطف واحسانی سویلمکدن کف لسان ایده‌مز

SE TAIRE, signifie aussi, ne point faire de bruit *A.* انقطاع الصوت *P.* خاموشیدن ـ دمبسته شدن *T.* سس کسلمک || Faites taire ces chiens اصوات کلابی قطع ایتدر ـ شو کلبلرک سسنی کس La mer et les vents se turent à la voix de Jésus-Christ اصوات هائلهٔ امواج ورياح حضرت عیسینک امریله منقطع ودمبسته اولمشدر Notre canon a fait taire celui des ennemis طرفمزدن آتیلان طوب دشمن طوبلرینک سسنی کسدردی

TU. *A.* صامت ـ ساکت *P.* خاموش *T.* صوص اولمش ـ صوصمش

TAISSON. Blaireau. V. ce mot.

TALC. Sorte de pierre transparente, qui se lève par feuilles *A.* طلق ـ کوکب الارض *P.* تلک *T.* اورن پولی || On met des feuilles de talc sur les miniatures pour les conserver خرده‌کاری تصویرلری لاجل المحافظه طلق ایله ستر ایدرلر

TALENT. Certain poids d'or ou d'argent dont on se servait anciennement *A.* قنطار *P.* تمن || Talent Romain رومالونک قنطاری

TALENT. Aptitude singulière, naturelle ou acquise, à faire quel-

que chose *A.* معرفت pl. معارف *P.* هنر || Dieu lui a donné de grands talens حق تعالی حضرتلری فلانه معارف جلیله احسان ایلدی Un talent rare نادر الوجود بر معرفت particulier معرفت مخصوصه C'est un beau talent que celui de bien parler سلاست نطق وکلام معارف جلیلهدن معدود در Il n'est pas propre aux affaires du Palais, ce n'est pas son talent امور شرعیهده لیاقتی اولمیوب اول معرفتدن بیبهره در Il a beaucoup de talent pour la prédication فن وعظ وخطابتده وفیر المعارف بر آدمدر Il a du talent pour la guerre فن حربده معرفتی واردر Il est sans talent بضاعهٔ هنر ومعرفتدن بی نصیبدر - معارفدن بیبهره در

On appelle Homme de talent, celui qui possède un talent *A.* ذو المعرفة pl. ذوی المعارف *P.* هنرمند - معرفتشناس *T.* هنرلو

TALER, ou DALER. Monnaie d'Allemagne *T.* قره غروش

TALION. Punition par laquelle on traite un coupable de la même manière dont il a traité les autres *A.* قصاص - قَوَد *P.* شلّه *T.* مثلیله تادیب || La loi du talion ordonne qu'on fasse souffrir au coupable le même mal qu'il a fait; que l'on crève un oeil à celui qui a crevé un oeil à un autre; que le meurtrier soit puni de mort بر مجرمک ارتکاب ایلدیکی اسائت کندو حقنه بعینها اجرا اولنمق وآخرک کوزینی چیقاران جنایتکارک کوزینی کور ایتمک وقاتلی قتل ایتمک احکام قصاصک مقتضاسندندر

TALISMAN. Terme Arabe francisé. Figure, caractère dont la superstition s'est servie chez tous les peuples *A.* طلسم pl. طلاسم pl. طلسمات || La superstition des talismans a un grand cours dans l'Orient طلسمات حقنه اولان اعتقاد باطل اقوام شرقیه بیننده بغایت مشهور وشایعدر

TALISMANIQUE. Qui appartient au talisman *A.* طلسمی

TALLE. Branche qu'un arbre pousse à son pied, laquelle est enracinée, et que l'on sépare du maître pied avec un couteau *A.* بتیل - بتیلة *P.* رستاک *T.* اناسندن آیرلمش آغاج فدانی

TALLER. Pousser des talles *A.* استبتال *P.* رستاک زدن *T.* اناسندن آیریلوب کوک سورمک

TALMUD. Livre qui contient les traditions des Juifs *A.* vul. تلمود

TALON. La partie postérieure du pied *A.* عقب pl. اعقاب - مؤخر القدم *P.* پاشنه *T.* آیاق اوکچهسی || L'os du talon آیاق اوکچهسنک کمیکی - عظم العقب

On dit à un cavalier, de serrer les talons, pour lui dire, d'appuyer deux coups d'éperon à son cheval *A.* نخس بالمهامیز *P.* مهمیز زدن *T.* مهمیز ایله طوقندرمق

TALON. La partie d'un soulier ou d'une botte, sur laquelle pose le derrière du pied *A.* عقب النعل - مسمت النعل *P.* پاشنهٔ کفش *T.* آیاق قابی اوکچهسی

On dit figur. d'un homme qui en suit toujours un autre, qu'il est toujours à ses talons دائما فلانک اثرینه اقتفا ایدر - ایزندن آیرلمز - ایزینی صالیویرمز - پیرویدر — Et marcher sur les talons de quelqu'un, pour dire, le suivre de près en richesses, en dignité, jusqu'à lui porter ombrage ادّعای مکافئه ایله برابرلشمک ادّعاسیله - بریسنک اثرینه اقتفا ایتمک فلانک ایزی اوزرینه یوریمک

TALON, se dit aussi du fer dont est garnie la partie d'en bas d'une pique, d'une hallebarde, etc. *A.* زُجّ pl. زجاج - سنان pl. اسنّة *P.* نوگ نیزه *T.* حربه - تمرن

TALONNER. Poursuivre de près *A.* تعقیب - استذناب *P.* در پس شتافتن - عقبگیری کردن *T.* پسنه دوشمک - قویروغنی صالیویرمیوب ایزینی بصدرق قوغهلمق || Les ennemis se retirèrent, et on les talonnait de fort près دشمن عسکری متوجه سمت رجعت اولنجه تعقیب واستذنابنه مسارعت اولمشدر

Figur. Presser vivement jusqu'à l'importunité *A.* تضییق *P.* بتنگ آوردن *T.* صیقشدرمق || Je le talonnerai de si près, que je l'obligerai de me payer اقچهنک اداسنه مجبور ایتدرنجیه قدر فلانی تضییق ایدهجکم

TALUS. Inclinaison que l'on donne à la surface extérieure d'un mur *A.* صبب pl. اصباب *P.* شیب *T.* شیو || Il faut donner plus de talus à cette muraille بو دیوارک شیوینی زیاده ایتملو در

TALUTER. Mettre en talus *A.* وضع علی صورة الصبب *P.* شیب ساختن *T.* شیولندرمک

TAMARIN. Fruit du tamarinier *A.* تمر هندی - حمر - صبار *P.* انبله - خبجه *T.* تمرهندی - هند خرماسی

TAMARINIER. Arbre *A.* شجر الصبار *P.* درخت انبله *T.* تمرهندی آغاجی

TAMARIS. Plante *A.* طرفاء *P.* درخت گز *T.* ایلغین آغاجی

TAMBOUR. Caisse de forme cylindrique, dont les deux fonds sont de peaux tendues, sur l'une desquelles on frappe avec des

baguettes *A.* طبل pl اطبال *P.* دُهل ـ تبیر ـ شندف *T.* طاول || Battre le tambour اطبال طبل ایتمك ـ ضرب طبل ایتمك ـ طاول چالمق La garnison sortit tambour battant, mèche allumée مستحفظین قلعه طبلزنان واللرنده فتیله فروزان اولدیغی حالده قلعه‌دن خروج ایتمشلر در

Tambour de basque. Sorte de petit tambour couvert d'une seule peau, garni de lames ou de grelots, et dont on joue avec le bout des doigts *A.* دق pl. دفوف *P.* دف *T.* دائره ـ دف || Danser avec un tambour de basque à la main الده دف طوتارق رقص ایتمك

Tambour, se dit aussi de celui dont la fonction est de battre le tambour *A.* طبّال *P.* طبلزن ـ دهلزن *T.* مهتر ـ طاولجی || On envoya un tambour sommer la place, demander l'échange des prisonniers قلعه‌یی استیمانه دعوت ایچون یاخود اسرا مبادله‌سنی تکلیف ایچون بر نفر طبلزن ارسال اولندی

Tambour, T. d'arts. Instrument d'une forme circulaire sur lequel est tendue une toile pour y exécuter à l'aiguille différens dessins de broderie *T.* سوزنیجی قلبوری

Tambour, en termes d'Anatomie, se dit du tympan de l'oreille. V. Tympan.

TAMBOURIN. Espèce de petit tambour, sur lequel on bat d'une seule main *A.* کوبة *P.* تنبك *T.* دبلك

Il se dit aussi de celui qui joue du tambourin *A.* ضرّاب الکوبة *P.* تنبکباز *T.* دبلکجی

TAMBOURINER. Battre le tambour ou le tambourin *A.* اطبال ـ ضرب الطبل ـ ضرب الکوبة *P.* دهل زدن ـ تنبك زدن *T.* طاول چالمق ـ دبلك چالمق

TAMBOURINEUR. Celui qui tambourine. V. Tambourin.

TAMIS. Espèce de sas qui sert à passer des matières pulvérisées *A.* منخل pl. مناخل *P.* پرویزن *T.* الك || Tamis fin, gros منخل دقیق یا غلیظ ـ انجه یا قبا الك

TAMISER. Passer par le tamis *A.* نخل ـ تنخیل *P.* بیختن ـ تنخیل *T.* الدمك ـ الکدن کچورمك || Tamiser de la farine دقیق ایتمك ـ اون الدمك

TAMPON. Bouchon, morceau de bois servant à boucher un tuyau, un muid, ou quelque autre sorte de vaisseau *A.* سداد ـ صماد ـ منتار واغاج طاپه *P.* سَپوخ *T.* طاپه || Tampon de liége, de bois

TAMPONNER. Boucher avec un tampon *A.* صمد ـ اصماد ـ سدّ بالصماد *P.* سپوخ زدن *T.* طاپه اورمق || Tamponner une cruche d'huile یاغ دستیسنه طاپه اورمق

Tamponné. *A.* مصمود *P.* سپوخ زده *T.* طاپه‌لو

TAN. Écorce de chêne moulue, dont on se sert pour tanner les cuirs *A.* دبغ ـ دباغ ـ غبار البلوط *T.* پلاموط توزی || Peler de jeûnes chênes pour en faire du tan پلاموط توزی یاپمق ایچون تازه میشه فدانلری تقشیر ایتمك

TANCER. Réprimander *A.* تعزیر ـ عتاب *P.* سر زدن ـ سر زنش کردن *T.* ازارلمق || Il fut tancé par son supérieur سرکرده‌سی طرفندن مظهر تعزیر وعتاب اولمشدر

Tancé. *A.* معاتب *P.* سر زنش کرده *T.* آزارلنمش

TANDIS QUE. Pendant que *A.* ذلك بین ـ علی حین *P.* وقتیکه ـ آنکه که ـ بهنگامی که *T.* ایکن ـ اثناده || Tandis que vous y êtes سن اولطرفده ایکن Vous faites fort bien, tandis que vous êtes encore jeune, d'apprendre des langues هنوز حداثت سنك وارایکن تحصیل السنه‌یه اقدام ایتسه‌ك محض اصابت ایتمش اولورسك

TANGAGE. T. de Mar. Balancement d'un vaisseau de l'avant à l'arrière, et de l'arrière à l'avant alternativement *A.* نغشان السفینة *T.* کمینك بری اوته چالقنمسی

TANGENTE. T. de Géom. Ligne droite qui touche une courbe en quelqu'un de ses points *A.* خط ملاقی

TANGUER. T. de Mar. Il se dit d'un vaisseau qui éprouve le balancement du tangage *A.* انتغاش السفینة *T.* کمی بری اوته چالقنمق

TANIÈRE. Caverne, concavité dans la terre, dans le roc, où des bêtes sauvages se retirent *A.* جحر pl. اجحار ـ وجار pl. اوجرة *P.* سمیج ـ اکنان جانوزان *T.* این || Un ours dans sa tanière اینده اولان ایو La tanière d'un lion عرین ـ جحر اسد ـ آرسلان یتاغی ـ آرسلان اینی ـ اسد

TANNER. Préparer les cuirs avec le tan *A.* دبغ ـ دباغة *P.* پوست پیراستن *T.* دری‌یی سپیلمك || Tanner des cuirs de vaches اینك طومارلرینی دباغت ایتمك

Il signifie aussi, fatiguer, ennuyer. Dans ce sens il ne se dit qu'en cette phrase, C'est un homme tannant *A.* معجز *P.* بیزارساز *T.* بزدریجی

Tanné. *A.* مدبوغ *P.* پیراسته *T.* سپیلمش

TANNERIE. Lieu où l'on tanne les cuirs *A.* مدبغة *P.* پیراهشگاه

طباقخانه .T دباغخانه ـ پوست

TANNEUR. Ouvrier qui tanne les cuirs .A دبّاغ pl. دبّاغين .P طباق .T پيراهشگر ـ پوستپيرا

TANT. Adverbe de quantité .A ربّ .P چندين .T اينقدر ـ چندين ـ نيچه نيچه ـ نيچه ـ اولقدر || Il a tant d'amis qu'il ne manquera de rien اولقدر دوستلری وار در كه هيچ بر شيئه ضرورت Il a tant de bonté, tant de vertu que... نيچه نيچه دوستلری اولمغله ـ چكه جكی يوقدر اولقدر جودت طبعی وصلاح حالی Il a tant de richesses qu'on ne les saurait compter وار در كه اولقدر مالی وار در كه دائرهٔ تعداد واحصادن خارجدر J'ai été tant de fois chez lui نيچه كرّه خانه‌سنه واردم

Il signifie aussi, en si grande quantité, à un tel excès .A الی .P كذا .T اولقدر .P چندان || Il mangea tant, qu'il en creva اولقدر طعام ايتديكه پطلدی Tant fut plaidé, qu'ils se ruinèrent de part et d'autre مخاصمه ومرافعه‌يه اول قدر مداومت ايتمشلر كه طرفين مضمحل وخراب اولمشدر Il ne faut pas tant discourir اولقدر تكلم ايتمك روا دكلدر

TANT, se dit aussi de toute sorte de nombres qu'on n'exprime point .A كذا .P اينقدر .T شو قدر || Nous partagerons, il y aura tant pour vous et tant pour moi بينمزده لدی المقاسمه سكا شو مقدار وبكا شو مقدار اصابت ايده‌جكدر

Il sert aussi à marquer une certaine proportion, un certain rapport entre les choses dont on parle .A و .P و .T كرك || Tant plein que vide كرك ـ طلو وبوش ـ تهی وپر ـ مملو وخالی Tant bon que mauvais نيك ـ جيّد وردیٔ طلو وكرك بوش كرك ايو وكرك كوتی ـ وبد Je le sers tant pour lui que pour me faire plaisir فلانك خدمتنی كرك كندوسيچون وكرك حظ نفسم ايچون كوررم Ce n'est pas tant manque de soin, que manque d'argent بو كيفيّت كرك قلت اهتمامدن اولقدر قلت اهتمامدن ـ كرك قلت ديناردن نشأت ايلدی دكل بلكه قلت ديناره مبنيدر

TANT, signifie aussi, à quel point .A الی هذا .P اينقدر .T اشته اول درجه‌ده || Tant il était abusé بو رتبه‌ده ـ اول درجه‌ده اشتّد درجه‌ده فريفته ومغبون ايدی Tant le monde est crédule خلق بو درجه‌ده چابك اينانور Tant il est difficile d'être modéré dans la bonne fortune وقت بختياری واقبالده قاعدهٔ اعتداله رعايت ايتمك اول درجه‌ده مشكل شيئدر

TANT QUE. Aussi long-temps que .A ما دام .P هر آينه كه ـ ما دام العمر .T ما دامكه ـ اولدقچه || Tant que je vivrai متنفس انفاس حيات اولدقچه ـ عمرم اولدقچه Tant qu'il occupera cette place, il en remplira bien les devoirs مادامكه اول مسندده مستقرّ اوله واجبات مأموريّتنی ايفاده تجويز قصور ايتميه‌جكی دركار در Tant que le monde durera ما دام دنيا طوردقچه ـ الدهر

TANT PLUS QUE MOINS. À peu près .A تقريباً .P همانا .T قدر || Il a dix mille livres de revenu tant plus que moins مقداری ـ اون بيك ـ تقريباً اون بيك غروش ايرادی وار در غروش قدر

TANT MIEUX. .A فنعم المطلوب ـ فهو احسن .P به ـ بهتر .T نه اعلا ـ دخی ايو .T خوش || Le malade a eu une sueur cette nuit, tant mieux بو كيجه مريضه عرق عارض اولمشدر فهو احسن

TANT PIS. .A فبئس المطلوب ـ فهو اشرّ ـ اشرّ علی الاشرّ .P بدتر .T فنا ـ دخی || S'il ne se corrige pas, tant pis pour lui اصلاح نفس ايتميه‌جك اولور ايسه حقنده اشرّ علی الاشرّ در

TANT S'EN FAUT QUE... Bien loin que... .A فضلاً عن ـ فضلاً .P از آنكه .T دور || بويله اولمق شويله طورسون Tant s'en faut qu'il y consente, qu'au contraire il y répugne اول بابده راضی اولمق شويله طورسون بالعكس ابائتی وار در ـ راضی اولمديغندن فضله اظهار ابائت وامتناع ايدر

SUR ET TANT MOINS. On se sert de cette expression, lorsqu'on paye quelque chose à compte .A علی الحساب ـ محسوباً || Il m'a donné cent pistoles sur et tant moins de ce qu'il me devait بكا اولان دينی ايچون علی الحساب يوز غروش ويردی ـ دينه محسوباً

TANTE. La soeur du père ou de la mère. Tante paternelle .A عمّة pl. عمّات .P خواهر پدر .T حاله Tante maternelle .A خالة pl. خالات .P خواهر مادر .T تيزه

TANTÔT, adv. Dans peu de temps, en parlant de la même journée .A سَ ـ سوف .P زود ـ بعد از يك دم .T بر آزدنصكره || Je l'ai vu ce matin, et je le reverrai encore tantôt فلانی بو صباح كوردم بر آزدنصكره ينه كوره‌جكم

Il signifie aussi, il y a peu de temps, mais toujours en parlant de la même journée .A قبيل هذا الآن ـ مستطرفاً ـ آنفاً .P پيش از يك دم .T دميجك || J'ai vu tantôt l'homme

dont vous parlez دیدیککک آدمی دمیجک کوردم

Tantôt, redoublé, s'emploie pour marquer des changemens fréquens d'un état à l'autre *A.* بعضاً *P.* گاه *T.* بعض کرّه || Il se porte tantôt bien, tantôt mal بعضاً صحیح المزاج وبعضاً علیل المزاجدر || Il est tantôt d'un avis, tantôt d'un autre گاه بر کونه وگاه دیگر کونه رأیٔ ایدر || Il est tantôt gai, tantôt triste بعض کرّه بشوش وبعض کرّه غمگین ومنقبضدر

TAON. Grosse mouche qui s'attache aux boeufs et aux autres gros animaux *A.* نعرة *P.* مشنج - خرمکس - خرپشه *T.* اکریجه - بوه‌لک

TAPAGE. Désordre accompagné d'un grand bruit *A.* خرشفة *P.* شماطه - قرقشه *T.* خرخشه - هنگامه

TAPER. On dit, Taper les cheveux, pour dire, les arranger avec le peigne, d'une certaine manière qui les renfle *A.* تنفیش الشعر *P.* موبرا بشانه برجسته کردن *T.* صاچی طراق ایله قبارتمق || Elle se tape les cheveux صاچنی طراق ایله قباردر

TAPINOIS, EN TAPINOIS. Sourdement, en cachette *A.* خفیاً - سرّاً *P.* نهانی - خفا - پس پردهٔ *T.* کیزلوجه - مخفیجه

se TAPIR. Se cacher en se tenant dans une posture raccourcie et resserrée *A.* تکنع - تضائل *P.* بر هم پیچیده شدن *T.* بوزیلوب درطوب بورشمق - درطوب بوزیلوب سینمک || Se tapir contre une muraille دیوار دیبنده تضائل ایتمک || derrière une porte قپونک وراسنده در طوب بوزیلوب سینمک

Tapi. *A.* متضائل - متکنع *P.* بر هم پیچیده *T.* در طوب بوزیلوب در طوب بورشمش - بوزیلوب سینمش

TAPIS. Pièce d'étoffe, ou de tissu de laine dont on couvre une table, un plancher *A.* لبد - لبدة pl. الباد pl. لبود *P.* قالی - خالی - کلیم - کپه - سجّاده *T.* قالیچه || Tapis de pied آیاق قالیچه‌سی || Tapis de Perse عجم قالیچه‌سی || Tapis de velours آلتنده فرش اولنان سجّاده قطیفه‌دن مصنوع قالیچه — On appelle figur. Tapis vert, un endroit gazonné dans un jardin قالیچهٔ سبزرنگ چمن ایله آراسته بر نشیمن

On dit aussi figur. Mettre une affaire, une question sur le tapis, pour dire, la proposer pour en juger *A.* عرض - بسط *P.* در میان آوردن - در میان کردن *T.* اورتهیه قویمق

TAPISSER. Revêtir, orner de tapisserie les murailles d'une chambre *A.* لبس الجدار بالقماش *P.* دیواررا بکالا پوشیدن *T.* بر اوطه‌نک دیواره قماش قپلامق || Tapisser une chambre دیوارلرینه قماش قپلامق

Tapissé. *A.* جدار ملبّس بالقماش *P.* دیوار بقماش پوشیده *T.* قماش قاپلو دیوار

TAPISSERIE. Ouvrage fait au métier, et servant à couvrir les murs d'une chambre *A.* لباس الجدار *P.* پوشش دیوار *T.* دیواره قاپلنجق قماش || Tapisserie à personnages دیواره قاپلنمق ایچون اوزرنده آدم صورتلری ایشلنمش قماش - قاپلنجق لباس مرجّل || relevée d'or et de soie صرمه وایپک ایله ایشلنمش پوشش دیوار

TAPISSIER. Ouvrier qui travaille en tapisserie *A.* لابس الجدار بالقماش *P.* پوشاننده‌ٔ دیوار بکالا *T.* دیواره قماش قاپلایجی

TAQUIN. Mutin, querelleur, contrariant *A.* لجوج *P.* ستیهنده - ستیزه‌کار *T.* اونکو || Cet enfant est taquin اونکو بر چوجوقدر

TAQUINEMENT, adv. *A.* باللجاجة *P.* ستیز کارانه *T.* اونکولک ایله

TAQUINER. Avoir l'habitude de contrarier sur de petits objets *A.* لجّ - اظهار اللجاجة *P.* ستیهیدن *T.* اونکولک ایتمک

TAQUINERIE. Caractère de celui qui est taquin *A.* لجاجت *P.* ستیزندگی - ستیزه‌کاری *T.* اونکولک

TARABUSTER. Importuner par du bruit, par des discours à contre-temps *A.* تصدیع *P.* درد سر آوردن *T.* باش آغرتمق

TARD. Après le temps nécessaire et convenable *A.* بطیئاً - متأخراً - مستأخراً *P.* دیر *T.* کیچ || Le secours arriva tard امداد کیچ کلدی - عسکری بطیئاً واصل اولمشدر || Se lever tard کیچ قالقمق یتاقدن || Les vendanges se feront tard cette année بو سنهٔ مبارکده باغ بوزومی کیچ اوله‌جقدر - تأخّر ایده‌جکدر

On dit proverb. Il vaut mieux tard que jamais *P.* دیر آید درست آید *T.* کیچ اولسون کچ اولمسون

On dit en termes de Pratique, Venir à tard, pour dire, faire quelque acte, quelque opposition en Justice après le temps expiré *A.* اخریاً - دبریاً *P.* دیرکارانه *T.* پس از وقت - وقتی ایش ایشدن کچدکدنصکره - صاودقدنصکره

Tard, signifie aussi, vers la fin de la journée *A.* عشیّاً - فی آخر النهار *P.* دیر - در انجام روز *T.* کیچ وقتده || Nous ne pouvons arriver que trop tard آخر نهار وقتنده واصل اوله‌جغز

TARDER. Différer à faire quelque chose *A.* تبطّی - تراخی -

كيجكمك .T دير آمدن .P استيخار || On a trop tardé à envoyer ce secours بو امدادك ارسالنده تجويز تراخى وبطائت

Il ne faut pas tarder un moment دقيقهٔ واحده بيله اولندى تبطى وتراخى ايتمك روا دكلدر Pour peu que l'on tarde, on laissera passer l'occasion جزئيجه تجويز تراخى وبطائت اولنمق لازم كلسه فوت فرصت اولنه‌جغى دركار در

Il signifie aussi, s'arrêter, ou aller lentement, en sorte qu'on vienne tard A. تلبّث ـ توقّف ـ تأخّر ـ تهكّث ـ مكث ـ اكلنمك ـ كيجكمك .T برخيدن ـ درنكيدن .P تريّث || Où avez-vous tant tardé? بو قدر وقت قنغى طرفده توقف ايلدك Allez et ne tardez pas همان كت وچوق اكلنمه Il a bien tardé en chemin اثناى راهده وافرجه مكث ايلدى ـ اكلندى ـ يولده كيجكدى

Tarder, s'emploie aussi impersonnellement, pour marquer que l'on a impatience de quelque chose, et que le temps semble long dans l'attente de ce qu'on souhaite A. استراتة .P صبر از دست رفتن ـ ديده براه انتظار شدن .T كيجكسنمك ـ صبر دوكنمك || Il me tarde bien que je sois hors d'affaire مصلحتدن خارج اولديغمدن كيجكسنوب صبرم دوكنور Il me tarde que ma maison soit bâtie خانه‌مك بناسى تكميلنه قدر كيجكسنوب صبرم دوكنور

Tardé. A. متبطى .P دير آمده .T كيجكمش .A ماكث ـ اكلنمش .T درنكيده .P لابث

TARDIF. Qui tarde, qui vient tard A. بطئ الظهور .P دير وقتى ـ كيج كلان .T پس ازوقت وهنكام ـ پس آمد ـ رس ندامت بطئ الظهور || Repentir trop tardif كيجدكدنصكره كلان Des regrets tardifs پس از وقت وهنكام تأسّفلر

Il signifie aussi, lent A. بطئ .P آهسته .T آغر || Mouvement tardif آغر طاورانش ـ حركت بطيئه

On appelle Fruits tardifs, les fruits qui ne mûrissent qu'après les autres A. متأخر الظهور ـ مشخار .P پس رس ـ دير رس .T صوك كلان ـ صوك طورفنده || Poires tardives صوك طورفنده آرمود

Et terrain tardif, un terrain où les productions sont lentes à venir A. ارض بطئ الانبات ـ ارض كادئة .P زمين دير زاى .T كيج محصول ويرر زمين

TARDIVEMENT. D'une manière tardive A. بالبطائة ـ بطيئاً .P ديركارانه .T كيجلك ايله

TARE. Déchet, diminution, soit pour la quantité, soit pour la qualité A. نقص ـ نقصان .P كم وكاست .T اكسكلك || J'ai compté tous ces sacs d'argent, il n'y a point de tare, ni pour le compte, ni pour les espèces اشبو اقچه كسه‌لرينك مجموعنى تعداد ايلدم كماً وكيفاً بر درلو نقصان يوقدر J'y ai trouvé tant de tare بوكا شو قدر نقصان بولدم

Il signifie figur., vice, défaut A. عيب pl. عيوب pl. معايب .P زشتى .T قصور || Ce bois est bon, il n'y a point de tare بو خشب اعلا در بر درلو عيبى يوقدر Vous vous plaignez de ce cheval, quelle tare y trouvez-vous? بو آتدن شكايت ايدرسك عيوب ونقايصدن سالم بر عيبى ندر C'est un homme sans tare بيعيب وقصور ادمدر

Tare, se dit aussi du rabais ou de la diminution que l'on fait sur la marchandise par rapport au poids des caisses, tonneaux, etc. T. قاب داره‌سى

TARÉ. Vicié, gâté A. معيوب .P عيبدار .T عيبلو ـ قصورلو || Marchandises tarées امتعهٔ معيوبه

On dit d'un homme qui a mauvaise réputation, C'est un homme taré A. معيوب ـ مذموم .P بد نام ـ رسوا .T ديللنمش

TARENTULE. Espèce de grosse araignée dont le venin est dangereux A. رتيلاء .P غنده ـ گال .T بوى || Il a été mordu de la tarentule بوى اصريغنه اوغرامشدر

TARER. Causer de la tare, du déchet A. تنقيص الثقل .P كمسنجى آوردن .T بر شيئك آغرلغنه اكسكلك كتورمك || L'humidité a taré ces fruits رطوبت هوا بو يمشلرك آغرلغنه ايراث نقصان ايلدى

Tarer. Peser un vase avant d'y mettre quelque chose T. بر قابك داره‌سنى آلمق

On dit figur. Tarer la réputation de quelqu'un, pour dire, nuire à sa réputation A. ايراث الشين ـ ايراث النقيصة .P بد نامى آوردن .T ديللمك

se TARGUER. Se prévaloir, tirer avantage avec ostentation A. افتخار ـ اغترار ـ تباهى .P دم زدن ـ بارنامه نمودن .T دم اوكنمك ـ اورسق || Il se targue du pouvoir de son maître افندیسنك نفوذ وقوتيله افتخار ايدر de sa noblesse, de son crédit, de ses richesses اصالت نسب وتبار وعلو شهرت واعتبار وكثرت ثروت ويسار ايله افتخار ايدر

TARIÈRE. Outil de fer qui sert à faire des troues dans une

pièce de bois *A.* مشقب *P.* برمه *T.* بورغو || Grosse tarière مشقب كبير

TARIF. Rôle qui marque le prix des denrées, des marchandises, ou les droits d'entrée, de sortie, etc. *A.* برنامج *T.* تعريفه دفترى || Tarif des droits رسوم وعوائد معينه‌يى محتوى تعريفه دفترى – On appelle Tarif des monnaies, la table qui marque le prix courant des monnaies اجناس سكه‌نك فياتنى مشتمل تعريفه دفترى

TARIFER. Réduire à un tarif *A.* ترتيب البرنامج *T.* تعريفه دفترى دوزمك

TARIR. Mettre à sec *A.* انزاخ – تنزيح – انزاف – انفاد – اغاضة *P.* نكش – خشك ساختن *T.* قورتمق – صويى دوكتمك || Les grandes chaleurs, les grandes sécheresses ont tari toutes les fontaines شدت حرارت وانقطاع مديد امطار كافهٔ بالجمله چشمه‌لرى قورتدى – ينابيع وعيونى تنزيح ايتدردى C'est une source que l'on ne saurait tarir بينفاد در – ينبوع ممتنع الانزافدر

Tarir, au neutre. Être mis à sec *A.* انتزاخ – اغتياض – انتكاش – استنفاد *P.* خشك شدن *T.* قوريمق – صويى دوكنمك || Un puits qui ne tarit point بئر عديم الانتكاش – قوريمز بر قويى Ses larmes ne tarissent point ديده‌سندن اشك چشمى – سيلان ايدن قطرات دموع ممتنع النفاد در – قابل انتزاف واستنفاد دكلدر – Il se dit figur. à l'actif et au neutre || Les bienfaits du prince ont tari la source de nos maux دوچار اولديغمز سيل شديد الجريان مصايب وآفات غلبهٔ نعم وعواطف ملوكانه ايله رهين نفاد اولمشدر La miséricorde de Dieu est une source inépuisable que l'on ne saurait jamais tarir لطف وعنايت بارى بحر ممتنع الاغتياضدر

Tari. *A.* منزوخ – منزوف *P.* خشك شده *T.* قوريمش – صويى دوكنمش

TARISSABLE. Qui se peut tarir *A.* قابل النزوخ – ممكن النفاد – الانتزاخ *P.* خشكى امكانپذير *T.* قورر – بو پيكار || Cette source-là n'est pas tarissable صويى دوكنور ممكن النفاد دكلدر

TARISSEMENT. État de ce qui est tari *A.* نزوخ *P.* خشكى پذيرايى *T.* قوريمه || Le tarissement des puits et des fontaines est l'effet de la grande sécheresse قوييلرك وپيكارلرك نزوخنه باعث اولان بارانك انقطاع مديديدر

TAROUPE. Espace qui est entre les deux sourcils, et qui est chargé de poils dans quelques personnes *A.* قرنة الحاجبين *P.* سر ابروان بهم پيوسته *T.* چاتمه – چاتمه‌سى – قاش چاتمه‌سى || Arracher la taroupe avec de petites pincettes قاش چاتمه‌سنى جمبستره ايله يونمق – Celui qui a la taroupe chargée de poils, s'appelle *A.* اقرن – مقرون الحاجبين *P.* ابرو پيوسته *T.* چاتق قاشلى

TARSE. T. d'Anat. Le coude-pied. V. ce mot.

TARTANE. Petit bâtiment dont on se sert dans la Méditerranée *T.* طراته

TARTARE. Enfer des Grecs et des Romains *A.* سقر

TARTAREUX. Qui a la qualité du tartre *A.* عكر – عكرى *P.* دردناك *T.* طورطيلى || Les parties tartareuses d'une liqueur مايعاتدن بريسنك اجزاى عكريه‌سى

TARTRE, Dépôt terreux et salin du vin *A.* عكر الخمر – دردى *P.* درد باده – لاى شراب *T.* شراب طورتيسى || Les vins de Champagne n'ont guères de tartre شامپانيا باده‌سنده شراب طورطيسى ياغى Huile, sel de tartre طورطى يوقدر Crème de tartre قريم تارتار – شراب طورطيسى يا طوزى

TARTUFE. Faut dévot, hypocrite *A.* متعابد *P.* زرقكار صوفى *T.* يلاندن صوفى

TARTUFERIE. Caractère ou action du tartufe *A.* تعابد *P.* زرقكارى – زرق *T.* يلاندن صوفيلق

TAS. Monceau, amas de quelque chose *A.* كودة pl. اكواد – كومة pl. اكوام – كثبة – ركام – كداسة pl كداسات *P.* توده *T.* كومه – يغين || Tas de foin اوتلق كومه‌سى de gerbes كداسهٔ بيچلمش غله يغينى – حصيده Gros tas كومهٔ جسيمه

Faire un tas. *A.* تكويد – تكويم *P.* برنهيدن *T.* ييغمق – كومه ياپمق – ييغدرمق – Faire un tas de mensonges, de friponneries بر كومهٔ اكاذيب ودوباره خلق ايتمك

Tas, se dit aussi d'une multitude de gens amassés ensemble. Il ne se dit guère qu'en mauvaise part *A.* شرذمة pl. شراذيم *P.* گروه *T.* بلوك || Un tas de filous, de fainéans بر شرذمهٔ طراران وبر گروه كاهلان وبيكاران

TASSE. Vase qui sert à boire *A.* مشربة *P.* كاسه *T.* برداق || Tasse de cristal بللور برداق – كاسهٔ بلورين de porcelaine ساقسونيا كارى برداق Boire à pleine tasse طولو برداق ايله ايچمك

Il se dit aussi des gobelets dans lesquels on prend du thé, du café, etc. *A.* فنجانة ـ سوملة ـ قدح pl. اقداح *P.* ساغر ـ برفنجان *T.* فنجان پنگان || Prendre une tasse de café قهوه ایچمك

TASSER. Mettre des choses en tas. V. au mot Tas, Faire un tas || Tasser du blé حنطه ییغمق

Tasser, au neutre. Croître, multiplier *A.* اراعة ـ ريعان *P.* بركتلنمك ـ كورلنمك *T.* برومندی یافتن || Cette giroflée a bien tassé بو شبوی چیچکی کرکی کبی کسب ریعان ایتمشدر

TÂTER. Manier doucement *A.* لمس ـ ملامسة ـ مس *P.* پرواسیدن ـ بوثوبی *T.* ال دکورمك ـ ال ایله یوقلمق || Tâtez cette étoffe الك ايله يوقله

Tâter le pouls. *A.* مس النبض *P.* نبض گرفتن *T.* نبضی یوقلمق — On dit figur. Tâter quelqu'un, pour dire, le sonder, essayer de connaître ses sentimens *A.* استمزاج *P.* نبضگیری کردن *T.* نبضنی یوقلمق || Je l'ai tâté sur cette affaire, et je n'ai pu savoir ce qu'il en pense فلانی بو خصوصده استمزاج ایلدم لکن ما فی الضمیرینی آکلایه‌مدم

On dit d'un homme qui ne peut s'appuyer fortement en marchant, qu'il tâte le terrain *A.* تسروك *P.* سست پایی کردن *T.* فرسز یوریمك ـ قبلوبغه کبی آغر آغر یوریمك

Et figur. Tâter le terrain, pour dire, agir avec précaution, avec circonspection *A.* عمل بالتأنی *P.* آهسته آهسته رفتن *T.* صورت احوالی یوقلیدرق آغر آغر یوریمك || Il ne faut pas se hâter dans cette affaire; tâtez d'abord le terrain بو خصوصده عجله لازم دکل بالتأنی عمل وحرکت ایله

Tâter. Goûter de quelque chose *A.* تذوق ـ تلمق *P.* چشیدن ـ طاتمق *T.* || Tâtez de ce vin-là اول باده‌دن تذوق ایله اول باده‌یی طادیویر

Figur. Essayer de quelque chose, connaître par expérience ce que c'est *A.* استلذاذ ـ اختبار ـ چشیدن *P.* چاشنی گرفتن ـ چاشنیسنی آلمق ـ بر شینك دادینی آلمق *T.* || Il ne veut plus entendre parler de procès, il n'en a que trop tâté دعوالرك چاشنیسنی کرکی کبی آلمش اولمغله فیما بعد دعوانك لفظنی بیله دیکلمك استمز || Il lui faut laisser tâter le métier de soldat فلانه جنکجیلك صنعتنك دادینی آلدرمق اقتضا ایدر

Et essayer de connaître les sentimens d'une personne sur quelque chose *A.* استبطان الضمیر فلان *P.* اندیشهٔ کسی آزمودن *T.* فلانك ضمیرینی یوقلمق || Je l'ai tâté sur cette affaire, il ne s'y veut point engager بو خصوصده ضمیرینی یوقلدم بر وجهله مصلحتی التزام ایتمك استمز

On l'emploie dans le même sens en quelques autres phrases *A.* تجربة ـ امتحان *P.* آزمودن *T.* دنمك || Tâter l'ennemi فلانك دشمنی تجربه ایتمك Tâter le courage de quelqu'un محك آزمایش وامتحانده ضرب ـ شجاعتنی تجربه ایتمك ایتمك

Se tâter. S'examiner, se sonder sur quelque chose *A.* امتحان خودرا ـ خود آزمایی کردن *P.* اختبار النفس ـ النفس آزمودن *T.* کندویی یوقلمق ـ کندویی صندمق || Il s'est tâté là-dessus اول بابده کندویی امتحان ایلدی C'est une femme qui a un si grand soin de sa santé, qu'elle se tâte continuellement بو خاتونك حفظ صحت خصوصنده دقت واهتمامی زیاده اولمغله لا ینقطع اختبار نفسدن خالی دکلدر

TÂTEUR. Irrésolu, qui tâtonne *A.* متردد الافكار ـ متذبذب *P.* سست رأی *T.* رأینده قرارسز || C'est un tâteur éternel avec qui on ne peut rien conclure دائما متردد الافكار اولمغله عدال ـ کندوسیله بر درلو مصلحت بتورمنك یولی یوقدر وتردد اوزره اولمغله

TATILLON. Celui qui tatillone *A.* نجاث عن العبثیات *P.* هرزه جو *T.* هیچ مقولهسی شیلری آراشدریجی

TATILLONAGE. Action de tatilloner *A.* نجث عن العبثیات *P.* هرزه جویی *T.* هیچ مقولهسی شیلری آراشدرمه

TATILLONER. Entrer mal à propos dans toute sorte de petits détails *A.* تنجث عن العبثیات *P.* هرزه جویی کردن *T.* هیچ مقولهسی شیلر ـ هیچ مقولهسی شیلری آراشدرمق ایله اوغراشمق

TÂTONNEMENT. Action de tâtonner *A.* تعییث *P.* جستجویی *T.* ال یورداميله آراشدرمه بپرواس

TÂTONNER. Chercher dans l'obscurité en tâtonnant *A.* تعییث ـ طلب بلمس الید *P.* بپرواس جستجو کردن *T.* ال یورداميله آراشدرمق || Je tâtonne pour voir si je trouverai l'endroit où j'ai mis mon livre کتابی قودیغم یری بولمق ایچون ال یورداميله آراشدرمقده یم

Marcher en tâtonnant. Tâter avec les pieds et les mains pour se conduire plus sûrement A. مشى بالتعييث - خبط عشوا P. گوالنده رفتن T. ایمکلیدرك یوریمك - ایمکلمك

Tâtonner, se dit figur. pour Être irrésolu sur le parti qu'on doit prendre A. تذبذب فى الرأى - عدال P. سست رأيى نمودن T. رایده قرارسزلق ایتمك || Il est incertain en toutes choses, il ne fait que tâtonner هر شیئده شك وشبهه‌سی اولمغله رأینده تذبذب وعدالی درکار در

TÂTONNEUR. Celui qui tâtonne A. معيّث P. بیپرواس جوینده T. ال یوردامیله آراشدریجی

À Tâtons. En tâtonnant dans l'obscurité A. بالتعييث P. با جستجویی بیپرواس T. ال یوردامیله آراشدره‌رق || Je ne saurais trouver à tâtons ce que vous me demandez استدیککك شیئی ال یوردامیله آراشدروب بوله‌مم

Marcher à tâtons. V. au mot Tâtonner, Marcher en tâtonnant.

À tâtons, signifie au figuré, d'une manière incertaine, irrésolue A. مذبذباً - بالتذبذب - بتذبذب الرأى - بعدال الرأى P. بخبط العشواء - با سستی رأى T. رایده قرارسزلق ایله || Les philosophes païens cherchaient la vérité à tâtons حکمای جاهلیت حقایق احوالی تذبذب رأی ایله جستجو ایدرلر خبط عشوا ایله آراشدررلر ایدی - ایدی

TATOUAGE. Action de tatouer. V. ce mot.

TATOUER. Piquer, barioler son corps de différentes figures et de diverses couleurs A. توشيم T. نعل کسمك - دوکون آچمق

Tatoué, A. موشم T. نعل کسلمش

TAUDIS. Petit logement en mauvais état A. حفش pl. احفاش P. کازه T. ایزبه - صلاچ || Il loge dans un taudis بر ایزبه‌ده متمکندر

TAUPE. Petit animal qui fouille sous terre A. خلد - جلذ pl. مناجذ P. کورموش T. کوستبك - کورصچان - کوزسز سپل || Le peuple croit que la taupe ne voit goutte خلق اعتقاد ایدر که کوستبك کلیّاً اعما در

TAUPIER. Preneur de taupes A. صیاد المناجذ P. شکاریٔ کورموش T. کوستبك آوجیسی

TAUPIÈRE. Morceau de bois creusé, avec une soupape, et qui sert à prendre des taupes A. قحّارة المناجذ P. دام کورموش T. کوستبك قپانی

TAUPINÉE, ou TAUPINIÈRE. Petit monceau de terre qu'une taupe a élevé en fouillant A. داما pl. دوامّ T. کوستبکك یوه‌سندن طشره چکوب ییغدیغی طپراق تپه‌سی

TAURE. Jeune vache A. عجلة pl. عجول P. گوسالهٔ ماده T. دیشی بوزاغی

TAUREAU. Le mâle de la vache A. ثور pl. ثوار pl. ثیران P. گاو نا آخته T. بوغه || Taureau sauvage, domestique ثور وحشی یا اهلی

Taureau. Signe du Zodiaque A. برج الثور

TAUTOLOGIE. T. didac. Répétition inutile d'une même idée en différens termes A. تکثیر الکلام بالفاظ المترادفة

TAUX. Le prix établi pour la vente des denrées A. سعر pl. اسعار - فیٔ مقطوع pl. فیئات مقطوعة P. نرخ T. کانه - نرخ - فیئات || Le juge de police a mis le taux au pain ضابط بلده اتمکه نرخ قودی - نان عزیزك نرخنی تعیین ایلدی

Il se prend aussi, pour le denier auquel les intérêts de l'argent sont réglés par l'ordonnance. || Prêter de l'argent au taux réglé par l'ordonnance مرابحه حقنده بر موجب نظام تعیین اولنان سعر معلوم ایله اودونج اقچه ویرمك

Il signifie aussi, la somme à laquelle un homme est taxé pour la taille A. ضریبة P. گزیت T. کسیم || Son taux est trop haut اوزرینه طرح اولنان ضریبه حدّ اعتدالدن زیاده در

TAVELER. Moucheter, tacheter A. ترقیط - تنکیت P. نکته زدن T. بنکلتمك || Le peintre n'a pas encore achevé de taveler comme il veut la peau du tigre مصوّر رسم ایلدیکی قپلانك جلدینی استدیکی کبی هنوز بنکلتمدی

Se taveler. A. ارقطاط P. نکته دار گشتن T. بنکلنمك || La peau de cet animal commence à se taveler بو حیوانك دریسی بنکلنمکه یوز طوتدی

Tavelé. A. ارقط - ارقش P. نکته دار T. بنکلو - بنکلنمش || Serpent tavelé حیّة رقشا

TAVELURE. Bigarrure d'une peau tavelée A. رقطة P. نکته داری T. بنکلولك

TAVERNE. Cabaret où l'on vend du vin en détail. V. Cabaret.

TAVERNIER. Celui qui tient taverne. V. Cabaretier.

TAXATEUR. Commis qui taxe à la poste les lettres A. مقوّم اجرة النقل المکاتیب P. نامها نقلیهٔ تعیینساز T. مکتوبلرك نقلیه‌سی فیئاتنی قویان

TAXATION. Action de taxer. V. Taxer. || La taxation de ce pa-

quet est trop forte بو تحریرات بوخچه‌سیچون وضع اولنان فیئات بغایت گراندر

TAXATIONS. Certains droits attribués à quelques officiers qui ont le maniement des deniers du roi *A.* pl. عوائد || Il a tant pour ses taxations شو مقدار عوائد مقننه‌سی وار در De tout l'argent qui lui passe par les mains, il a cinq deniers par livre de taxations الندن کچن اموالک مجموعندن بهر غروشده شو قدر اقچه عوائدی وار در

TAXE. Prix réglé pour le débit des denrées. V. Taux || Faire la taxe des vivres et de toutes sortes de denrées ارزاقک وبالجمله وبالجمله اجناس ـ اجناس ذخایرک سعرینی تعیین ایتمک La taxe de la livre de viande est de tant ذخایره نرخ قویمق اتنک فیئاتی بهر قیّده شو قدر اقچه در

TAXE. Imposition en argent sur des personnes aisées *A.* ضریبة pl. ضرائب *P.* گزیت *T.* کسیم ـ ویرکو || On a imposé une taxe sur les aisés ذیقدرت اولنلره ضریبه طرح اولندی

On appelle Taxe de dépens, le réglement fait par autorité de Justice, de certains frais qui ont été faits à la poursuite d'un procès *T.* دعوا مصارفیچون تعیین اولنان مقدار مبلغ

TAXER. Régler, limiter le prix des denrées, des marchandises, etc. *A.* تسعیر ـ تعیین السعر ـ تعیین الفیئات ـ وضع الفیئات *P.* نرخ نهادن *T.* نرخ فیئات قویمق ـ نرخ کسمک ـ قویمق || On a taxé les vivres ذخایرک نرخی کسلدی ـ اجناس ذخایره تعیین سعر اولندی

TAXER. Imposer une taxe *A.* طرح الضریبة *P.* گزیت انداختن *T.* ویرکو آتمق ـ ویرکو صالمق || On a taxé la province à tant فلان مملکت اوزرینه شو قدر ویرکو طرح اولندی Chaque village fut taxé à tant de milliers de foin هر بر قریه‌ده ضریبه اولەرق شو قدر بیکک قنطار گیاه خشک طرح اولنمشدر

SE TAXER. Se cotiser, fixer une somme qu'on s'engage à donner pour un certain objet *A.* التزام الغرامة *P.* عهده در غرامت کردن *T.* غرمایه کیرمک ـ کندو کندویه || Il s'est taxé lui-même غرمایه کیردی Tous ses amis se taxèrent pour le tirer de prison فلانی حبسدن تخلیص ایچون بالجمله احبابی التزام غرامت ایتمشلر در Toutes les villes se taxèrent à l'envi pour subvenir aux besoins de l'État دولتک حوایج ضروریه‌سنه مدار اولمق اوزره جمیع بلاد وامصار التزام غرامتده یکدیگره مسابقت ایدرک بذل سعی واقدام ایتمشلر در

TAXER. Accuser *A.* اتهام ـ اسناد التهمة ـ عزو التهمة *P.* بر کس گناه انداختن *T.* تهمت آتمق ـ فلانک اوزرینه حقنه بخل || On le taxe d'être avare فلانی تهمتلو قلمق هیچ بر Je ne taxe personne وامساک تهمتنی عزو ایدرلر کمسنه‌نک اوزرینه اسناد تهمت ایتمم

TAXÉ. *A.* مسعّر *P.* نرخدار *T.* نرخلو ـ فیئاتلو

TECHNIQUE. Il se dit des mots propres à un art *A.* اصطلاحی || Mot, expression technique لغت یا تعبیر اصطلاحی

TE DEUM. Hymne de louange et d'actions de grâces *A.* حمدلة ـ والمحمدة *P.* دعاء الشکر *T.* تشکر دعاسی || دعاء شکرانگی On chanta le Te Deum en actions de grâces de la conclusion de la paix مصالحه‌نک انعقادی ایچون دعای شکر ومحمدت قرائت اولندی Les deux armées s'attribuèrent la victoire, et on chanta des deux côtés le Te Deum مقابله‌نک ختامنده طرفین عسکری ادّعای غزا برله تشکر دعاسنی قرائت ایتمشلر در

TÉGUMENT. T. d'Anat. Ce qui sert à couvrir *A.* غشاء pl. اغشیة ـ غشاوة *P.* پوشش *T.* اورتو || Les peaux, les membranes sont des tégumens دریلر وانجه زارلر اغشیه قبیلندندر

TEIGNE. Espèce de gale qui vient à la tête, ordinairement à celle des enfans *A.* علّة القرع *P.* کچلی *T.* کللک علّتی

TEIGNE, se dit aussi d'une espèce de gale qui vient à l'écorce des arbres *T.* آغاج اویوزی

TEIGNE. Espèce d'insecte qui ronge les étoffes, les livres, etc. *A.* عثّة pl. عث ـ سوس *P.* اشپشه ـ شپشه *T.* کوه

TEIGNERIE. Hôpital où l'on panse les teigneux *A.* دار الشفاء القرعان *P.* بیمار خانهٔ کچلان *T.* کللر خسته‌خانه‌سی

TEIGNEUX. Qui a la teigne *A.* اقرع pl. قرعان *P.* کچل *T.* کل

TEINDRE. Faire prendre à une chose une couleur différente de celle qu'elle avait *A.* صبغ ـ تلوین *P.* رنگ زدن *T.* بویامق ـ بویا اورمق || Teindre en bleu مائی‌یه بویامق ـ Il se dit aussi des choses qui colorent l'eau et les autres liqueurs où on les jette || Le bois de Brésil teint en rouge l'eau où on le jette برزلیا آغاجی صو ایچنه براغلسه صویی تلوین ایدر Après la bataille, la rivière était teinte de sang ختام ملحمه‌ده ماء نهر جنکجه نصکره ـ رنگ خون ایله ملوّن ورنگبسته ایدی نهرک صویی قان ایله بویانمشیدی

TEINT. *A.* مصبوغ - ملوّن *P.* رنگدار - رنگبسته *T.* بويانمش - بويالو -

On dit d'un homme accusé d'avoir commis ou ordonné des meurtres, qu'il est encore teint du sang des malheureux هنوز دماى آلودهٔ خون عجزه ودردمنداندر - بيچارگان ايله مدمّادر que ses mains sont teintes de sang ايادئ جور وظلمى آلودهٔ خون ستمديدگاندر

TEINT, subst. Manière de teindre *A.* صبغة *P.* رنگاميزى *T.* بويانش || Le grand teint صبغهٔ شبيعه - قويو بويانش Le petit teint صبغهٔ خفيفه

TEINT. Le coloris du visage *A.* لون الوجه - لون *P.* رنگ - رو *T.* بكز || Teint brun لون اسمر - رنگ گندمگون - اسمر بكز blanc, naturel لون ابيض يا ذاتى vermeil لون ازهر - لون باهر النضارة - لون نضير vif رنگ پر آب وتاب - رنگ رونقدار - پرلاق بكز pâle, défait لون خاسف - رنگ پژمرده - صونق بكز - بوزوق بكز

TEINTE. Mélange de plusieurs couleurs pour en composer une qui imite celle de l'objet qu'on veut peindre *A.* مشبّع الالوان - Il se dit aussi au figuré || Il y a dans tout ce qu'il dit une teinte d'amour-propre كافهٔ اقوالنده بر كونه رنگ خود پسندى نمودار وعياندر

TEINTURE. Liqueur préparée pour teindre *A.* صبغ - صباغ *P.* رنگ *T.* بويه || Mettre des étoffes à la teinture ثيابى بويه ايچنده باترمق Préparer de la teinture صبغى ترتيب ايتمك - بويه ياپمق Du drap d'une belle teinture حسن الصبغ بر چوقه Ce drap a bien pris la teinture بو چوقه بويه يى كركى كبى ايچدى - تشرب ايلدى

TEINTURE. T. de Chimie. La solution d'une substance tirée par le moyen d'une liqueur propre à dissoudre *A.* نقاعة - ماء الشئ المشوش *P.* آب چيز نمزده *T.* اصلانتى - اصلادلمش نسنه نك صويى || Tirer de la teinture des fleurs de pêcher avec de l'eau شفتالو چيچكنك نقاعه سنى آلمق Teinture de roses, de corail كل ومرجان اصلانتيسى

Figur. Connaissance superficielle dans quelque science, dans quelque art *A.* علم سطحى *T.* اثر || Il avait déjà quelque teinture de philosophie حكمتدن جزئى بر علم سطحيسى وار ايدى Il n'a pas la moindre teinture de théologie فلاننده علم الهيدن اثر بيله يوقدر Avoir une légère teinture des Belles-Lettres ادبياتدن جزئى بر علم سطحى يه مالك اولمق

Il signifie aussi, l'impression que la bonne ou la mauvaise éducation laisse dans l'âme *A.* اثر pl. آثار || Il a été nourri parmi les gens de mauvaise vie, il lui en est demeuré une teinture اخلاق سيئه اصحابى بيننده نشو ونما بولمش بر آدم اولمغله حالا كندوده اثرى باقيدر

TEINTURIER. Celui qui exerce l'art de teindre *A.* صبّاغ pl. صبّاغين *P.* رنگرز *T.* بويه جى

TEL. Pareil, semblable *A.* مثل هذا *P.* همچنين - مانند اين *T.* بويله - بودكلو - بو مقوله - بو مثللو || Il n'y a pas en ce pays-ci de telles coutumes بو مملكتده بو مقوله عادتلر يوقدر Il n'y a pas de tels animaux بويله حيوانات يوقدر Je ne vis jamais rien de tel بو مثللو شئ هيچ كورديكم يوقدر

TEL QUE, sert à marquer le rapport, la ressemblance de deux choses que l'on compare *A.* مثل *P.* بسان *T.* كبى - عينى || Il est tel que son père پدرينك عينيدر C'est un homme tel qu'il vous faut استديككز كبى بر آدمدر Cette étoffe est telle que vous la voulez مطلوبكز كبى بر قماشدر

TEL QUE, s'emploie aussi dans plusieurs phrases où il tient lieu d'un adjectif qui serait joint à Si *A.* كذا *P.* الى اينقدار - *T.* چندان اوقدر - اول دكلو || Son crédit est tel, que vous devez y avoir beaucoup de confiance اولقدر اعتبارى وار در كه حقنده كلى مرتبه امنيت واعتمادك اولسه سزا در Sa mémoire est telle, qu'il n'oublie jamais rien اولقدر قوت حافظه سى وار در كه هيچ بر شيئى ابدى فراموش ايتمز

On dit à peu près dans le même sens, Tel est le caractère des hommes, qu'ils ne sont jamais contents de ce qu'ils possèdent انسانك جبلتى بويله دركه مالك اولديغى نسنه يه ابدى قناعت ايتمز - Et proverbialement, Tel maître, tel valet بويله آغانك بويله خدمتكارى اولور Telle vie, telle fin بويله عمرك بويله عاقبتى اولور

TEL QUE, s'emploie aussi pour exprimer les comparaisons *A.* كـ - كما *P.* چون - مانند *T.* كبى - مثال || Il est tel qu'un lion ارسلان كبيدر - كالاسد در Il est contre les attaques de la fortune tel qu'un rocher contre la fureur des flots ظهور ايدن صدمات فلكيده شدت امواج دريايه مقاومت ايدر بر سنگ خارا مثاليدر

TEL, se dit des personnes qu'on ne veut marquer qu'indétermi-

nément *A.* فُلان fém. فلانة *P.* بهمان ـ فلان *T.* فُلان || Il est tantôt chez un tel, tantôt chez une telle گاه فلان کشینک ـ وگاه فلان خاتونک خانه‌سنده در || Il se dit aussi des choses *T.* فلان شئ *P.* فلان چیز *A.* كذا

Tel, signifie aussi, quelqu'un *A.* من *P.* آنکس *T.* کشی ـ صغناق || L'orage tombera sur tel qui n'y pense point کمسنه خاطرینه کلمیان کمسنه‌نک باشنه نزول ایده‌جکدر Tel fait des libéralités qui ne paye pas ses dettes دینتی ویرمیان کشی جومرد اولور

Tel, s'emploie aussi par rapport aux choses qu'on a déjà dites *A.* كذا *P.* چنین *T.* بویله ـ بو منوال اوزره || Tel était alors l'état des affaires اولوقتده کیفیت احوال بو منوال اوزره ایدی Tel fut le discours qu'il tint تفوّه ایلدیکی کلام بویله ایدی

Tel quel. Plus mauvais que bon, de peu de valeur *T.* اشته بویله || C'est une maison telle quelle اشته بویله بر خانه در

Tel quel, signifie aussi, sans changement, de la même valeur *A.* بعینه ـ بطبقه ـ بمثله *P.* بهمین صورت *T.* عینیله || Nous sommes convenus des articles du marché; le voilà rempli, tel quel عقدک شروطی بالتراضی تنظیم اولنوب اشته عینیله ایفا اولنمشدر

TÉLESCOPE. Nom générique de tous les instrumens d'Astronomie qui servent à observer les objets éloignés *A.* منظرة الاقاصی *P.* دوربین *T.* دوربین

TELLEMENT. De telle sorte *A.* هكذا *P.* بدین گونه که *T.* اول وجهله که ـ آنجلین که || Il est tellement préoccupé que... ذهنی اول وجهله صارمشدر که

Tellement quellement. D'une manière telle quelle. V. Tel quel.

TÉMÉRAIRE. Hardi avec imprudence *A.* ذو القحمة ـ قحّام ـ *P.* لا ابالی ـ بی باک ـ بی پروا *T.* صالدریجی ـ اولدم || Il est plutôt téméraire que vaillant پرواسز ـ اوله‌سی‌یه طاورانیجی قحمتی شجاعتنه غالبدر Il faut être bien téméraire pour avancer ce que vous dites دیدیککز کلامی در میان ایتمک ایچون بر ادم زیاده‌سیله بی باک وپروا اولملو در Action, discours téméraire بر کردار یاخود بر کلام لا ابالیانه Dessein, démarche téméraire پرواسز بر فکر ونیت یا بر حرکت

Les théologiens appellent Proposition téméraire, une proposition hardie, de laquelle on peut tirer des inductions contraires à la véritable doctrine *A.* مسئلة فاحشة || Ce prédicateur avança une proposition téméraire بو واعظ فاحش بر مسئله سرد وبیان ایتمشدر ـ On appelle Jugement téméraire, le jugement qu'on fait de quelqu'un en mauvaise part, sans être fondé sur de bonnes preuves *A.* حکم فاحش *P.* حکم نا روا *T.* حکم قره قوشی

TÉMÉRAIREMENT, adv. *A.* بالقحمة ـ متقحّماً ـ من غیر مبالاة *P.* بی باک ـ بی پروا ـ بیمحابا *T.* لا ابالیانه ـ صالدررق ـ پرواسزلق ایله || Se jeter témérairement au milieu des ennemis میانهٔ اعدایه لا ابالیانه القای نفس ایتمک Parler témérairement لا ابالیانه سوق کلام ایتمک

TÉMÉRITÉ. Hardiesse imprudente *A.* قحمة ـ عدم المبالاة *P.* بیمحابایی ـ بی پروایی ـ بی باکی *T.* صالدرش ـ لا ابالیلک ـ پرواسزلق || Il y a plus de témérité en cette action, que de valeur بو فعلده شجاعتدن زیاده پرواسزلق واردر

Joint à une épithète d'éloge, il se prend pour Courage *A.* جرائت ـ جسارت *P.* دلاوری *T.* یکتلک ـ بهادرلک || Une noble témérité جرائت محموده

TÉMOIGNAGE. Rapport d'un ou de plusieurs témoins sur un fait *A.* شهادت *P.* گواهی *T.* شاهدلک || Temoignage authentique شهادت مسکته convaincant, suspect شهادت معمول بها یا مظنونه irréprochable شائبهٔ تعریضدن بریٔ بر شهادت faux شهادت مزوّره ـ شهادت کاذبه ـ یلان شاهدلکی juridique شهادت شرعیّه ـ شهادت اداء اولنان شهادت بر وجه شرعی de vive voix شفاهاً ـ لساناً شهادت par écrit تحریراً شهادت Aller en témoignage شهادت ایچون وارمق Être ouï en témoignage فلانک شهادتی مسموع اولمق Recevoir le témoignage de quelqu'un فلانک شهادتنی اخذ ایتمک Cette bataille fut sanglante, selon le témoignage des historiens de ce temps-là اول عصرده ضبط وقایع ایتمش بالجمله مورّخینک اخبار وشهادتنه نظراً ملحمهٔ مذکوره‌ده قتی چوق قانلر دوکلمشدر On a rendu au roi de bons témoignages de vous سنک حقکده نزد پادشاهیده ادای حسن شهادت اولندی

On dit, Il faut toujours rendre témoignage à la vérité, pour dire, Il ne faut point qu'aucune considération empêche de dire vrai حقیقت حاله هر دائم معترف اولمق واجبات اموردندر

On appelle Témoignage de la conscience, le sentiment intérieur de la bonté ou de la méchanceté d'une action *A.* شهادة النفس ـ شهادة القلب ـ المخطرة *P.* گواهئ دل *T.* کوکل شاهدلکی

|| Je m'en rapporte au témoignage de sa conscience فلانک شهادت قلبنه راضی یم || L'estime de toute la terre ne sert de rien à un homme qui n'a pas le témoignage de sa conscience pour lui کشینک نفس مخطره‌سی شهادتی حقنه موافق اولمینجه عالمک حرمت واعتبارینه مظهریتی نه‌یه مفید در

Témoignage. Preuve ou marque de quelque chose *A.* دلیل pl. دلایل *P.* نشانه *T.* نشان || Il ne s'est point enrichi, quoiqu'il en ait eu de grandes occasions; c'est un témoignage de son désintéressement کسب ماله وسیله اوله‌جق عظیم وجسیم فرصتلرده بولنمشیکن متموّل اولماسی عفت حالنه دلیل واضحدر || Sa conduite est un témoignage de la pureté de ses intentions سلوک وحرکتی خلوص نیّتنه دلیل وافیدر || Il a donné de grands témoignages de sa valeur, de sa probité, de sa fidélité شجاعت وجلادت وراستی وحقانیّت وصدق واستقامتنی دلایل واضحه ایله اثبات ایتمشدر || Donner des témoignages d'amitié عرض دلایل دوستی ومحبّت ایتمک

TÉMOIGNER. Porter témoignage *A.* اداء الشهادة *P.* گواهی بر کردن *T.* شاهدلک ایتمک || Témoigner contre quelqu'un کمسنه‌نک علیهنه شهادت ایتمک || Il ne peut pas témoigner en Justice حضور شرعده ادای شهادت ایلمکه صلاحیتی یوقدر

TÉMOIGNER. Marquer, faire connaître *A.* اظهار – عرض – بیان *P.* نمودن *T.* کوسترمک || Je témoignerai partout ce que je lui ai vu faire مشهودم اولمش عمل وحرکتنی عالمه بیان ایده‌جکم || Témoigner de la joie, du chagrin اظهار شادمانی ومسرّت یاخود اندوه وکدر ایتمک || de l'impatience, de l'inquiétude صبرسزلق یاخود تلاش کوسترمک || de l'amitié عرض محبّت ایتمک || de l'estime عرض آثار حرمت وتعظیم ایتمک || Il le témoigna ouvertement بونی آچیقدن اظهار وبیان ایلدی

Témoigné. *A.* معروض – مبیّن – مظهر *P.* نموده *T.* کوسترلمش

TÉMOIN. Celui qui dépose ce qu'il a vu ou entendu *A.* شاهد pl. شهود – بیّنه – بیّنات *P.* گواه *T.* شاهد || Témoin oculaire رأی العین کوردیکنه شاهد – شاهد بالمعاینه – معاینةً شاهد || auriculaire شاهد بالاستماع – سمعاً شاهد بالاطلاع || corrompu آیارتلمش شاهد – افساد اولنمش شاهد || reprochable مذموم – معیوب شاهد || suspect شاهد مظنون || attiré جلب اولنمش شاهد || faux یلان شاهدی – گواه دروغی – شاهد زور || sans reproche واهمهٔ عیبدن عاری شاهد – شاهد عدل || à gages اجرتلو شاهد || Faire ouïr des témoins شاهد دیکلتمک || Entendre des témoins دیکلمک – شاهدلری استماع ایتمک || interroger شاهدلرک حالنی استنطاق ایتمک || examiner شاهدلری تفتیش ایتمک || reprocher شاهدلری تعییب وتقبیح ایتمک || produire شاهد کتورمک – اقامت شهود ایتمک – اتیان بیّنات ایتمک || confronter شاهدلری بری برلریله مواجهه ایتمک – بری برلریله یوزلشدرمک || Récuser un témoin شاهدی ردّ وجرح ایتمک || Témoin à charge, à décharge فلانک خلافنه یا علیهنه یا لهنه شاهد – برائت ذمّتنه شاهد || Les témoins ont déposé que... شاهدلر شو وجهله ادای شهادت ایتمشلر که – اخبار ایتمشلر که || La déposition des témoins porte que... شاهدلرک تقریر وانهالری شویله – شهود شونی متضمّندر که || Les témoins sont uniformes là-dessus اولبابده شاهدلرک در که – شاهدلر متفق الکلامدرلر – تقریری مطابقدر || Il signifie aussi, ce qui sert à prouver une chose || Telles et telles églises sont les témoins de la piété de nos rois فلان وفلان کلیسا ملوک سالفه‌نک دیانتلرینه شاهد در || Le Colisée est encore aujourd'hui un témoin de la magnificence Romaine فلان عمارت الی هذا الآن رومانیونک عظمت شانلرینه شهادت ایدر || Témoin ce qui est arrivé وقوعه کلان حال بوکا شاهد در || Témoin ce que dit Aristote حکیم ارسطونک کلامی بوکا شاهد در || On dit d'une chose qu'on a vue soi-même, mes yeux en sont témoins کندو کوزلرم شاهد حالدر || Et par une espèce de serment, Dieu m'en est témoin الله – جناب حق شاهد عدلدر که بیلور که

On dit, Prendre quelqu'un à témoin, pour dire, invoquer son témoignage *A.* استشهاد *P.* بگواهی خواندن *T.* شاهدلکه دعوت ایتمک || Je vous prends tous à témoin جمله‌کزدن استشهاد ایدرم

On appelle Témoin muet, une chose qui peut servir d'indice, ou d'une sorte de preuve, dans une affaire *T.* لسان حال ایله شاهد || Son épée ensanglantée, trouvée dans la chambre du mort, fut un témoin muet contre lui فلانک مقتولک اوطه‌سنده بولنان سیف خون آلودی لسان حال ایله علیهنه شاهد در

En témoin de quoi, se dit en termes de Pratique, pour En foi de quoi *A.* تأییداً علی الحال – تصدیقاً علی الحال

TEMPE. La partie de la tête qui est depuis l'oreille jusqu'au front *A.* صدغ pl. اصداغ *T.* طولون || Les coups dans les tempes sont dangereux طولونده اصابت ایدن ضربه‌لر مهلک وخطرناکدر

TEMPÉRAMENT. Constitution du corps, résultante de la nature des humeurs *A.* مزاج pl. امزجة *P.* سرشت || Bon, mauvais tempérament مزاج جيّد يا سيّئ Tempérament flegmatique, mélancolique, bilieux, sanguin, chaud et bouillant مزاج بلغمی يا مزاج سوداوی يا صفراوی يا دموی يا حارّ وآتشين violent سرد مزاج ـ مزاج تند وتيز ـ شديد ـ عنيف Cela fortifie, altère le tempérament بوشیٔ تقويت يا تغيير مزاجی مؤدّيدر Être d'un tempérament fort et robuste بالطبع قویّ المزاج اولمق La bile prédomine dans son tempérament مزاجنده صفرا غالبدر ـ Les tempéramens sont différens امزجه مختلف در غلبهٔ صفرا وار در ـ وگوناگوندر ـ On dit absolument, Avoir du tempérament, pour dire, être fort porté au plaisir physique de l'amour شهوانی المزاج اولمق

Tempérament, en parlant d'affaires, signifie, adoucissement *A.* صورت آشتی *P.* صورة التعديل والتسوية ـ صورة التعديل *T.* صورتی اوزلاشدرمه || بخشا Il y a un tempérament à prendre entre ces deux extrémités اشبو افراط وتفريط بيننده بر صورت تعديل بولنمق ممكندر Proposer divers tempéramens pour concilier des intérêts opposés يكديگره مخالف اولان اغراضك توفيقنه مدار اولەجق گوناگون تسويه وتعديل صورتلری عرض ايتمك Il faut essayer de trouver un tempérament à cela بو خصوصده بر تعديل وتسويه صورتی بولمنك چارەسنه باقملو در

TEMPÉRANCE. Vertu qui modère les passions et les désirs *A.* اقتصاد || La tempérance est une des quatre vertus cardinales اقتصاد نفس فضايل رئيسهٔ اربعەنك بريدر Les règles de la tempérance قواعد اقتصاد

TEMPÉRANT. Qui a la vertu de tempérance *A.* مقتصد || L'homme tempérant est celui qui règle et qui considère ses appétits suivant la droite raison هوای نفسی اصول عقل سليمه تطبيق ايله تعديل ايدن كشی ارباب اقتصاددن عدّ اولنور

On emploie ce mot en Médecine, pour dire, qui a la vertu de tempérer *A.* مصلح || Poudre tempérante سفوف مصلح

TEMPÉRATURE. La disposition de l'air, selon qu'il est froid ou chaud, sec ou humide *A.* طبيعة الهواء || La température de l'air est douce et agréable en ce pays-là اول مملكتده طبيعت هوا ملايم وجانفزا در طبيعت هوا est rude, fâcheuse, inégale شديد ونا خوشدر واختلاف دائمی اوزره در La température de ce climat est fort humide بو اقليمده هوانك طبيعتی غاية الغايه بارد در

TEMPÉRER. Modérer, diminuer l'excès d'une qualité *A.* تعديل ـ اصلاح *P.* كمتر كردن ـ سكونت بخشيدن *T.* يومشتمق || Tempérer l'aigre par le doux حامضی حلو ايله تعديل ايتمك ـ اكشی يی طاتلو ايله اصلاح ايتمك Tempérer une ardeur d'entrailles par des tisanes rafraîchissantes حرارت احشايی مياه دوائيهٔ مبرّده ايله تعديل ايتمك Il s'est élevé un petit vent frais qui a tempéré la grande chaleur du soleil ظهور ايدن ريح خفيف وقريبر حرارت هوانك شدّتنی تعديل ايتمشدر ـ يومشاتدی

On dit, Tempérer sa bile, pour dire, réprimer sa colère *A.* تسكين الغضب ـ تعديل الغضب *P.* آتش خشمرا خاموش كردن *T.* اوبكەيی بصدرمق

Tempéré. *A.* معتدل *P.* كمتر شده ـ تعديل يافته *T.* يومشامش || Il avait de la sévérité, mais c'était une sévérité tempérée de douceur اعتدال بولمش مزاجنده اولان شدّت لطف وملايمت ايله تعديل اولنمش بر نوع شدّت ايدی Le Gouvernement de Sparte était un gouvernement monarchique tempéré d'aristocratie فلان قومك صورت ادارەسی جمهوريّت رؤسا حكومتيله تعديل اولنمش بر حكومت منفرده ايدی ـ Il se dit adjectivement de ce qui tient le milieu entre deux excès || Climats tempérés اقاليم معتدله Air tempéré هوای معتدل Zone tempérée منطقهٔ معتدله

Il signifie figur., modéré, posé, sage *A.* ساكن المزاج *P.* آرميده خو *T.* سكونت طبع ايله مجبول || C'est un homme fort tempéré غايت مرتبەده سكونت طبع ايله مجبول بر آدمدر C'est un esprit tempéré سكونت ايله مألوف بر مزاجدر

Tempéré, s'emploie aussi substantivement, en termes de Rhétorique, pour désigner un certain degré mitoyen entre le genre simple et le genre sublime *A.* حدّ الاعتدال || Cet orateur ne s'élève guère au-dessus du tempéré بو واعظ صنعت وعظده حدّ اعتدالی بر وجهله تجاوز ايتمز

TEMPÊTE. Orage, violente agitation de l'air *A.* خبّ ـ خباب *P.* تندباد *T.* فورتنه || Grande, violente tempête خباب عظيم ـ بيوك وكسكين فورتنه ـ وشديد Un vaisseau agité et battu de la tempête فورتنه اثناسنده دستخوش امواج دريا اولان سفينه La tempête a écarté les vaisseaux, les a jetés sur une telle

côte, les a brisés contre les rochers ظهور ایدن شدید فورتنه سفینه‌لری بری برلرندن تفریق ایتدروب بعضیسی قره‌یه دوشمش وبعضیسی قیا طاشلری اوزرنده شکست اولمشدر La tempête est apaisée, a cessé فورتنه سکونت بولدی وبر طرف اولمشدر Il s'est élevé tout d'un coup une furieuse tempête بغتةً بر شدید فورتنه ظهوره کلمشدر V. aussi Orage.

TEMPÊTER. Faire bien du bruit *A.* تصرّخ *P.* غریویدن - شماطه ایتمک - باغرمق *T.* غریو بر آوردن || Il ne fait que crier et tempêter رفع صدا ایله تصرّخدن خالی دکلدر

TEMPLE. Édifice public consacré à Dieu *A.* معبد pl. معابد - بیت الله pl. بیوت الله *P.* عبادتگاه *T.* عبادت یری || Les temples du vrai Dieu معابد معبود الحق du Dieu vivant بیوت الله حیّ وقیوم

Il se dit aussi d'un édifice consacré à ce qu'on révère comme Dieu *A.* هیکل pl. هیاکل - بیت الاوثان *P.* بتکده - شمنخانه *T.* پت یری || Le temple d'Éphèse قوش اطه‌سنده‌کی بتکده Le temple de Jupiter هیکل مشتری Les temples des faux dieux معبود زور اولنلره مخصوص اولان هیاکل

TEMPORAL. Qui a rapport aux tempes *A.* صدغی *T.* طولونک

TEMPOREL. Qui passe avec le temps, périssable. Il est opposé à Éternel *A.* فانی - دنیوی *P.* فناپذیرفتنی - جهانی *T.* دنیالک - فنا بولور - کچر || Les biens temporels ne doivent pas être comparés à ceux de l'éternité نعم فانیه نعم باقیهٔ سرمدیّه‌یه مقیس اولمز Il ne faut pas comparer les biens temporels aux spirituels نعم دنیویّه نعم روحانیّه‌یه ترجیح اولنمق روا دکلدر - Il se dit substantivement de la puissance temporelle des rois || Les rois, quant au temporel, sont indépendants de la puissance spirituelle et de toute autre puissance qui soit sur la terre ملوک وسلاطین من جهة الامور الدنیا مستقل بالرّأی اولوب اولبابده حکومت روحانیّه‌یه وروی زمینده موجود اولان هیچ بر درلو بشقه حکومته تابع دکلدر

TEMPORELLEMENT. Il se dit par opposition à Éternellement *A.* مقارناً بالفنا *P.* فناپذیر بر وجه *T.* فنا بوله‌جق صورت ایله || Les méchans ne peuvent être heureux que temporellement, et les bons le seront éternellement اهل شرّک مظهر اولدقلری سعادت فنایه مقارندر اهل خیرک ایسه دائمی ومؤبّد اوله‌جغی درکاردر A ne considérer les choses que temporellement امور واحوال فنایه مقارنتلری جهتیله ملاحظه اولندیغی حالده

TEMPORISATION. Action de temporiser *A.* تسویف - مهل pl. تسویفات *P.* دیر سازی *T.* کیجکدرمه وقتی اوزادوب وقتی اوزاتمه -

TEMPORISER. Différer dans l'attente d'un temps propre *A.* تسویف - تمهیل - امرار الوقت بالتسویف *P.* بدیرکاری - وقت اندوختن - با پسماندگی وقت گذرانیدن *T.* اوزادوب کیجکدروب وقت قزانمق - وقت کیجکدرمک || Ne vous hâtez pas, il est bon de temporiser عجله ایتمه تسویف ایدرک وقت قزانمق اولیدر Il y un an qu'il temporise برسنه‌دنبرو تمهیل مصلحت ایله امرار وقت - تمهیل ایتمکده در ایتمکده در

TEMPORISEUR. Qui temporise *A.* ممهل - مسوّف *P.* دیرساز - با پسماندگی گذراننده وقت *T.* وقتی اوزادوب - وقتی اوزادیجی - کیجکدریجی

TEMPS. Durée qui s'écoule depuis un terme jusqu'à un autre *A.* وقت pl. اوقات - زمان pl. ازمان - ازمنة pl. اوان pl. اونة - حین pl. احیان - مدت *P.* هنگام *T.* چاغ || Compter le temps وقتی تعداد وحساب ایتمک Un long temps زمان مدید court وقت قصیر - وقت قلیل temps passé *A.* زمان ماضی - زمان سابق *P.* وقت گذشته *T.* کچن زمان présent *A.* وقت حاضر *P.* وقت حالی *T.* شمدیکی وقت futur ou à venir *A.* زمان مستقبل - وقت آتی *P.* وقت آینده *T.* کله‌جک وقت Le temps s'écoule وقتلر مرور ایدر passe bien vite وقتلر سریع المرور در - گذار ایدر - La durée du temps امتداد وقت - دوام ایام - دوام وقت En même temps اولوقتده - در همین وقت - همانده Il y a peu de temps عهد قریبدنبرو - وقت قلیلدنبرو De temps en temps بعضاً آرالق آرالق - گاه گاه - وقت بوقت De temps à autre آرالقده - گاه وبیگاه - Avec le temps وقتیله - مرور زمان ایله - Le temps est cher, est précieux وقتلر عزیز در وذیقدر وقیمتدر C'est un homme qui ne connaît pas le prix du temps وقتک قدر وقیمتنی بیلمز بر آدمدر Faire un bon usage du temps وقتی لایقی اوزره صرف ایتمک Ménager bien le temps وقتی کما هو اللایق اداره ایتمک Passer le temps à quelque chose وقتی فلان شغل ایله امرار ایتمک Cela demande bien du temps بوشئ خیلی وقته محتاجدر Cela consume beaucoup de temps بو ایش وافر وقتک اتلافنه بادی اولور

صرفنه - Ce travail me prendra beaucoup de temps بو مشغله وافر
وقتمك اضاعتنه بادی اولهجقدر Le temps découvre la vé-
rité de toutes choses وقت وزمان حقایق احوالی خارجه
اخراج ایتدرر Le temps dévore tout دهر وزمان كافهٔ اشیایی
افنا ایدر Il viendra un temps بر وقت - بر وقت اولور كه
كلهجك كه Gagner du temps وقت قزانمق - On dit, Dans
la nuit des temps, pour dire, dans les temps les plus éloignés,
et dont on n'a aucune connaissance certaine ظلمات ازمان
سالفهده - غیاهب ازمان پیشینده - On dit aussi, Dans le
cours des temps, dans la suite des temps مرور ایام وكرور ازمان
واعوام ایله

On dit, Avant tous les temps, pour dire, avant la création
du monde آفرینشدن اول - حدوث عالمدن مقدم

On dit dans le style de l'Écriture, Dans la plénitude des temps,
pour dire, dans le temps où Notre-Seigneur est venu accomplir les
prophéties تكمیلنده - من الازل تقدیر اولنمش مدتنك
Et à la consommation des temps, pour dire, à la fin du monde
لدی انتهاء الزمان - لدی انقضاء الدهور والادوار

On dit, Perdre le temps, ou Perdre son temps, pour dire, faire
des choses inutiles *A.* اضاعة الوقت - تضییع الوقت *P.* وقتراا
وقتی - وقتی ضایع ایتمك *T.* ببیهودگی گذرانیدن
ایتمك عبث یره صرف || Je n'ai pas de temps à perdre
بیهوده ضایع - عبث یره صرف اولنهجق وقتم یوقدر
اولهجق - On dit aussi, Le temps perdu ne se recouvre, ne se
répare point ضایع - اوقات ضایعهنك تلافیسی ممكن دكلدر
اولمش وقت بر دخی اله كیرمز

On dit, Passer le temps en attendant, pour dire, se distraire
en attendant l'heure marquée حال انتظار اوزره امرار وقت
ایتمك - On dit aussi, Passer son temps à ne rien faire, à jouer
ایتمك - وقتنی هدر وباطله ولهو ولغوه صرف Et passer
bien son temps, pour dire, se divertir وقتنی صفای بال ایله
خوش كچورمك - كچورمك

Temps, se prend aussi pour Loisir *A.* وقت || Je n'ai pas le temps
de vous parler سنكله صحبت ایدهجك وقتم یوقدر Il est
si occupé, qu'il n'a pas le temps de manger شول رتبهده مشغولدر
كه طعام ایتمكه وقت بولهمز

Et pour Occasion propre *A.* فرصت - وقت || Le temps est favo-
rable فرصت موافقدر - وقت مساعد در Il n'est pas encore
temps de songer à cela بوكا صرف ذهن ایلمهنك وقتی
دكلدر Prendre bien son temps وقتنی بولمق Laisser passer le
temps de faire quelque chose فرصتی فوت ایتمك Attendez
à un autre temps وقت آخرك ظهورینه ترقب وانتظار ایله
Le temps le permet وقتك مساعی وار در Chaque chose a son
temps هر شیئك وقت وساعتی وار در

Temps. Saison propre à chaque chose *A.* وقت - موقت - موسم
P. موسم وقت - ایام *T.* هنگام - دم || Le temps des vendanges
قطاف - باغ بوزومی وقتی Le temps de la moisson موسم
اوراق وقتی - دم درو - حصاد Dans le temps des perdrix
موسمنده ككلك اوی Le carême est un temps de pénitence
وقتیدر - ایام صیام كفارت ذنوب موسمیدر

Il se dit aussi par rapport à l'état où sont les choses pour
le gouvernement d'un pays, pour les manières de vivre, etc. ||
C'était un bon temps بر وقت متیمن ایدی un mauvais temps
مناحس ایامدن بر وقت ایدی - بر وقت منحوس ایدی
Du règne d'un tel prince, c'était un temps heureux فلان پادشاهك
دوری بر وقت یمن وسعادت ایدی C'était un temps de
troubles بر وقت فتنه واختلال ایدی En temps de paix وقت
صلح وآسایشده - حضرده وقت سفرده de guerre Dans
les temps fâcheux اوقات موحشهده difficiles اوقات عسره
وقت كوچ وقتلرده - ومضایقهده Il faut s'accommoder au temps وقت
لازمدر وحاله موافقت - اویمالو در céder au temps وقت
بر مقتضای وحاله تبعیت ایتملو در Se gouverner selon le temps
وقت وحاله كوره - وقت وحال حركت ایتمك Les temps
sont différens اوقات وازمان مختلف وگوناگوندر Ce n'est plus
le temps وفتی كچدی Le temps n'est plus comme il était وقتلر
- بر وقت اولدیكه... Un temps fut que اوّلكی كبی دكلدر
الحالة هذه جاری اولان بر وقت كلدیكه Le temps qui coule
زمانهنك - وقتك مزاجیدر C'est le goût du temps وقت
Cela n'est pas surprenant par le temps qui court بو وقته كوره
زمانهیه كوره غریب شی دكلدر - غرائبدن عدّ اولنمز

Temps, se dit aussi des siècles, des différens âges, et par rap-
port à la chronologie *A.* عهد pl. عهود - عصر pl. اعصار - زمان
pl. ازمنة - دور pl. ادوار *P.* هنگام *T.* ایام || Du temps du
déluge زمان طوفانده Du temps d'Abraham عهد حضرت
ابراهیمده de Moïse عهد موسویده des patriarches زمان مشایخ
d'Auguste فلان قیصرك دورنده Les temps y sont عظامده

exactement marqués اوقات وازمان على وجه الصحه اشعار

Nous n'avons pas vu cela de notre temps عصرمزده اولنمشدر

Ils vivaient en même temps فلان كمسنه‌لر كورلمش شئ دكلدر

Il était de mon temps وقتمده موجود بر عصرده حياتده ايديلر

Les temps héroïques ادوار واعصار - عصر قهرمانان قديم ايدى

Les temps inconnus اعصار مجهولة الاحوال قهرمانان قديم

Temps. Terme préfix, échéance *A.* وقت موعود - وعده || Payer dans le temps porté par l'obligation تمسكك وعده‌سنده اقچه‌يى بالصحة تعيين وعده Marquer précisément le temps ادا ايتمك

Prévenir, devancer le temps بر شيئى وعده‌سندن اوّل ايتمك

Le temps s'approche وقت موعودك انقضاسندن اوّل - ايتمك

Dès que le temps sera venu, sera échu وعده‌سى تقرّب ايتمكده در

Cet apprenti a fait son temps وعده‌نك حلولى عقيبنده

Il n'a pas fait cela dans le temps فلان عجمى مدّت موعوده‌سنى تكميل ايلدى

بو شيئى وعده‌سنده اجرا ايتمش

Elle est accouchée avant le temps وعده‌سندن اوّل دكلدر وضع حمل ايلدى

Temps. Délai *A.* مهل - مهلة *P.* درنك || Je vous demande encore un peu de temps pour vous payer اقچه‌كى ادا ايتمك

Vous me donnez un temps bien court ايچون بر مقدار مهلت استرم

Prolonger le temps و يرديككك مهلت پك قصه در

l'abréger اوزاتمق - تطويل ايتمك - مهلتى مدّ ايتمك

قصه‌لتمق - مهلتى تقصير ايتمك

Temps, se dit aussi de la disposition de l'air *A.* هواء || Il fait beau temps هوا لطيفدر

Temps mauvais هوا ردئ ونا خوشدر

sec باشلق هوا - نمناك - هواى رطب

humide هواى يابس

pluvieux يغمور هواسى - هواى بارانى - هواى ممطر

orageux دوامسز

inconstant صوغوق هوا - هواى بارد

froid بوره هواسى

Changement de temps هوانك تبدّلى

Le temps s'éclaircit هوا مايل

s'obscurcit, se couvre هوا مايل كشايش وانكشافدر - هوا بلود ايله قاپلنمقده در - مايل كدورتدر - اغما در

On dit proverb. Il fait un temps de demoiselle - بولانمقده در

On appelle à la mer Gros temps, un temps d'orage - كلين هواسيدر

Et un temps de perroquet, un vent frais بوره هواسى سرين هوا

Temps. T. de Grammaire, qui se dit des différentes inflexions qui marquent dans les verbes le temps auquel se rapportent les actions dont on parle *A.* زمان || Le temps présent, l'imparfait, le futur زمان حال زمان ماضى زمان مستقبل

À temps. Assez tôt *A.* في ميقاته - لعصر *P.* بهنگام *T.* وقتنده || Vous arriverez à temps وقتنده واصل اوله‌جقسك

Il signifie aussi, pour un temps fixé *A.* موقتا - ما *P.* لوقت

T. بر وقت ايچون براى چندين وقت || Bannissement à temps نفى موقت

Au même temps, En même temps. Dans le même instant *A.* فى حين واحده *P.* در همين گاه *T.* بر وقتده || Nous sommes partis au même temps بر وقتده عزيمت ايتمشز

De tout temps. Toujours *A.* دائم الاوقات - دائما *P.* هر *T.* هر وقتده هر آيينه - بار || De tout temps la vertu s'est fait estimer صلاح حال دائم الاوقات شايان حرمت واعتبار در

De temps en temps, De temps à autre. À plusieurs reprises *A.* وقتا بعد وقت - حينا بعد حين *P.* گاه گاه *T.* آره‌لق آره‌لق || Il vient me voir de temps à autre آره‌لق آره‌لق زيارتمه كلور

En temps et Lieu. Dans le temps et le lieu convenable *A.* فى وقته ومحله *P.* بهنگام وبجا *T.* وقتنده ومحلنده || Je vous expliquerai cela en temps et lieu بونك شرحنى وقتنده ومحلنده سكا ايده‌جكم

Suivant le temps, Suivant les temps. Conformément à la circonstance *A.* على ما يقتضى الوقت والحال *P.* بر مقتضاى وقت وحال *T.* وقت وحاله كوره || Il faut s'habiller suivant le temps بر مقتضاى وقت وحال اكتساى لباس ايتملو در

Il parle toujours suivant le temps دائما وقت وحاله كوره صحبت سويلر

TENABLE. Il se dit, en termes de guerre, d'un endroit, d'une place où l'on peut se défendre *A.* ممكن المحافظة *P.* امكانپذير *T.* محافظه اوله بيلور محافظه || Cette place n'est pas tenable بو قلعه ممكن المحافظه دكلدر

Il se dit figur. d'un lieu où l'on peut demeurer commodément *A.* ممكن القرار - ممكن الاقامة *P.* نشستنى *T.* طوره‌جق ير || Il fait trop chaud ici, la place n'est pas tenable بو طرفده برودتك افراطى تقريبيله ممكن القرار ير دكلدر

TENACE. Visqueux, qui résiste à la séparation *A.* لزيق - لازق || ياپشاق - ياپشقان *T.* چسپيده - دوسكن *P.* ماسك - ياپشقان - اخلاط لازقه ولزجه Des humeurs tenaces et gluantes

La poix est plus tenace que la cire قطران ويلمشك خاطلر

بالمومدن زياده ياپشقاندر

Il signifie figur., avare, qui ne donne rien qu'avec peine *A.* ممسك ـ جماد الكف ـ متقفل اليد *P.* تنكدست *T.* الى كليدلو ـ الى پك ـ چولاق || Il est extrêmement tenace غاية الغايه ممسك وتنكدستدر

Et attaché opiniâtrement à ses idées, à ses projets *A.* متمسك برايه ـ معتصم برأيه *P.* سخت پيوسته براى خود *T.* عقلنه قورديغى شيئه ياپشوب طوران || C'est un homme fort tenace, et qui ne renonce pas aisément à ce qu'il veut رأينه متمسك بر آدم اولوب مطلوبندن دكمه حال ايله فارغ اولمز

On dit aussi d'une personne, qu'elle a la mémoire tenace, pour dire, qu'elle n'oublie point ce qu'elle a appris *A.* قوىّ الحفظ ـ محكم الحفظ *P.* سخت يادار *T.* قوّت حافظه‌سى پك

TÉNACITÉ. Qualité de ce qui est tenace *A.* لزوق *P.* چسپيدگى لزوق اخلاط || La ténacité des humeurs *T.* ياپشقلق ـ سختى

Il signifie figur., avarice *A.* جمود الكف *P.* تنكدستى *T.* ال كيدلكى ـ ال چولاقلغى

Et attachement inviolable à une idée, à un projet *A.* تمسك بالرأى ـ اعتصام بالرأى *P.* سخت پيوستگى براى خود *T.* عقله قويلان نسنه‌يه ياپشوب طورمه

On dit aussi, en parlant de quelqu'un, La ténacité de sa mémoire *A.* متانة الحفظ ـ استحكام الحفظ *P.* استوارئ ياد *T.* قوّت حافظه‌نك پكلكى

TENAILLES. Instrument qui sert à tenir ou à arracher quelque chose *A.* كلبتان *P.* كلبتان *T.* كلپدن || Des tenailles de maréchal نعلبند كلپدنى

TENAILLE. T. de fortif. Espèce d'ouvrage extérieur composé de deux faces qui forment un angle rentrant *T.* مقص طابيه

TENAILLER. Tourmenter un criminel avec des tenailles ardentes *A.* اذاء بكلبتين *P.* بكلبتان شكنجيدن *T.* كلپدن ايله اذيت ايتمك

TENAILLÉ. *A.* متأذى بكلبتين *P.* بكلبتان شكنجيده *T.* كلپدن ايله اذيت اولمش

TENAILLON. Ouvrage de fortification. Il y en a ordinairement deux, qui se nomment aussi Lunettes. V. ce mot.

TENANCIER. T. de Jurisp. Celui qui tient des terres qui sont dépendantes d'un fief auquel il est dû des cens ou autres droits *T.* بدل شرعى ايله ـ طاپو ايله متصرّف ارض اولان متصرّف ارض

Il se dit aussi dans le sens de Propriétaire *A.* صاحب الملك pl. اصحاب الاملاك *P.* ملكدار *T.* ملك صاحبى || C'est un des grands tenanciers du pays بو مملكتده اك بيوك بو مملكتده موجود ـ اصحاب املاك اولنلردن بريدر اصحاب املاكك ذيقدرتلرندن بريدر

TENANT. Celui qui dans un tournoi, entreprenait de tenir contre toutes sortes d'assaillans *A.* مدافع pl. مدافعين *P.* دفع كننده *T.* طيانيجى || Les tenans et les assaillans مدافعين وصايلين

Il se dit figur. de celui qui défend une personne dans une conversation *A.* حامى *P.* حمايتكار *T.* صاحب چيقان

TENANS ET ABOUTISSANS, se dit des héritages adjacens à une pièce de terre *A.* pl. مضافات pl. ملحقات || Ces deux chemins sont les tenans de cet héritage بو ايكى طريق فلان ملكك ملحقاتندندر

On dit figur., qu'un homme sait tous les tenans et les aboutissants d'une affaire, pour dire, qu'il en sait toutes les circonstances et dépendances فلان مصلحتك كافهٔ دقايق ومزاياسنه بالجمله كيرش وچيقشلرينى بيلور ـ واقفدر

TOUT EN UN TENANT, TOUT D'UN TENANT, se dit, en parlant d'héritages, pour dire, sans interruption, d'une même continuité *A.* بلا فاصلة ـ متواصلاً ومتلاحقاً *P.* با همديگر پيوسته *T.* صره واردى || Il a tant d'arpens de terre tout d'un tenant صره واردى شو قدر دونم اراضى‌يه متصرّفدر

TÉNARE. L'enfer, en style poétique *A.* سقر *P.* دوزخ *T.* جهنم

TENDANCE. T. de Phys. Effort que fait un corps pour se mouvoir vers un point quelconque *A.* رجوح ـ ارتجاح *P.* گرايش *T.* آتمه || La tendance d'un corps vers un centre اجرامك مركز واحده ارتجاحى

Il se prend aussi, pour la simple direction du mouvement *A.* توجّه ـ اقبال *P.* رونابى *T.* طوغريلمه

Il se dit figur. d'une disposition de l'âme qui la dirige vers un certain objet *A.* ميل ـ ميلان *P.* گرايش درون *T.* كوكل چكلمسى || L'homme a une tendance continuelle au bonheur انسانك كندو سعادت حالنه ميل دائميسى وار در

TENDANT. Qui tend à quelque fin *A.* موصل ـ منتج *P.* رساننده *T.* كوتوريجى || Une proposition tendante à l'hérésie رفضه موصل بر مسئله Semer des libelles tendans à la sédition

فتنه وفساده منتج اولەجق هجو رسالەلری نشر ایتمك

TENDINEUX. T. d'Anat. Qui a la consistance des tendons *A.* ذو وشيظة || Membrane tendineuse غشای ذو وشيظه

TENDON. Substance compacte, composée de fibres, qui termine les muscles, et qui est plus au moins tendue *A.* وشيظة *P.* کرانکپارۂ کمیکك ـ کمیکك اوجندەکی قطرداق *T.* سر پیامیغ اوجندەکی کمرتلك

TENDRE. Qui n'est pas dur *A.* لين *P.* سبك ـ سست *T.* کوشك ـ یومشق || Du bois extrêmement tendre افراط اوزره احجار لينه ايله سست ولين خشبه Bâtir de pierres tendres بنا ایتمك Entre les pierres précieuses, il y en a de tendres et de dures جواهر ذیقیمت ایچنده احجار لينه واحجار صلبه بولنور

Il se dit aussi de la viande *A.* ناعم ـ ملایم *P.* نرم *T.* یومشق || La viande fraîche tuée n'est pas tendre تازه بوغازلنمش حیوانك اتی ملایم دکل

Et du pain nouvellement cuit *A.* طرئ *P.* تازه *T.* تازه || Manger du pain tendre تازه اتمك یمك

Il signifie figur., sensible, qui est aisément pénétré par les impressions de l'air *A.* سريع الحس || Il est extrêmement tendre au froid برودتده سرعت حسّی وار در

Et délicat. *A.* لطیف ـ ناعم *P.* نرم *T.* یومشق || Avoir la peau tendre بشرۂ ناعمه صاحبی ـ لطیف البشره اولمق Les jeunes arbres ont l'écorce tendre کنج آغاجلرك قبوغی لطیف اولور

On dit, Dès ses plus tendres années, dès sa plus tendre jeunesse, pour dire, dès son enfance عنفوان عالم صباوتندنبرو Et dans un âge tendre, pour dire, dans une grande jeunesse عهد صباوتده

Et avoir la vue tendre, les yeux tendres, pour dire, avoir la vue délicate et faible *A.* فاتر البصر *P.* خسته چشم *T.* کوزی فرسز

Tendre, signifie aussi figurément, sensible à l'amitié, à la compassion *A.* شفیق ـ حنان ـ متحنن *P.* مهربان *T.* یورکی یومشق || Avoir l'âme tendre حنين القلب اولمق Un ami tendre جان دوستی ـ دوست مهربان ـ محب مشفق ـ شفقتلو ـ صزلر

Et sensible à l'amour *A.* رقیق القلب *P.* نازکدل *T.* یورکی یومشق || Il est d'un naturel tendre بالطبع رقیق القلبدر

Il se dit aussi des choses propres à inspirer l'amour *A.* موجب الرقة ـ مهیج العشق *P.* رقت انکیز *T.* یورکی یومشادیجی || Un discours tendre کلام رقت انکیز ـ رقت کتوریجی Des paroles tendres الفاظ رقت انکیز

Tendre, se dit aussi du ton de la voix *A.* لطیف ـ حزین *P.* رقت خیز ـ جانفزا *T.* یانق || Avoir le son de la voix tendre صدای لطیف ـ صوت حزین صاحبی اولمق

TENDRE. Bander, rendre roide *A.* مطو ـ مط ـ تمدید *P.* تنجیدن *T.* کرمك ـ چکوب سوندرمك ـ قورمق || Tendre une corde یایی کرمك ـ مطو حبل ایتمك Tendre un arc ایپی کرمك Tendre les chaînes d'une ville شهرك زنجیرلرینی کرمك Tendre des filets aux oiseaux کروب اوزاتمق ـ چکوب سوندرمك نصب ـ صید طیور ایچون مط شبابیك ایتمك Tendre un piége قوش اولمق ایچون آغ قورمق ـ شبابیك ـ طوزاق قورمق ـ نصب مصید ـ مط مصید ایتمك — Et figur. Tendre un piége, un panneau à quelqu'un, pour dire, l'induire à commettre quelque faute فلان کشی یه بر دام مکر وفریب نصب کمند اغفال وتغلیط ایتمك ـ قورمق

On dit, Tendre un pavillon, une tente, pour dire, les dresser *A.* تطنیب الخیمة ـ نصب الخیمة *P.* سایبان نشاندن *T.* چادر قورمق

Et tendre un lit *A.* بسط الفراش ـ نصب السریر المنام *P.* تخت خوابگاه نشاندن ـ بستر کسترانیدن *T.* دوشك دوشك سریرینی قورمق ـ دوشەمك

Tendre. Tapisser. V. ce mot || Tendre un appartement بر دائره نك دیوارلرینه قماش قاپلامق — On dit aussi, On a ordonné de tendre dans toutes les rues, pour dire, de tapisser le devant de toutes les maisons جمیع اسواقده بیوت ومنازلك یوزلری قماش قاپلانوب تزیین اولنمسی تنبیه اولنمشدر

Tendre. Présenter en avançant *A.* مد *P.* بدرازی کشیدن *T.* اوزاتمق || Tendre la main pour demander l'aumône مد ید سؤال ال اوزادوب ـ بالاستکفاف طلب صدقه ایتمك ـ ایتمك Il tendit le cou au bourreau سیف قاطع جلاده مد دیلنمك عنق مطاوعت ایلدی Tendre les bras à quelqu'un pour l'embrasser فلانك طرفنه لاجل المعانقه مد ساعد اشتیاق ایتمك Tendre les mains au ciel درگاه جناب رب العزته جانب سمایه رفع ایادی ـ مد ایادی مناجات ایتمك Il était près de se noyer; on lui tendit une corde مناجات ایتمك ـ غرق اولنمغه آز قالمشیکن کندویه بر ایپ اوزاتدیلر

On dit figur. Tendre les bras à quelqu'un, pour dire, lui donner du secours مدّ ایادئ یاوری ومعاونت ایتمك Et lui tendre les mains, pour dire, implorer son secours لاجل الاستمداد مدّ مدّ ایادئ مدد خواهی واستعانت - ایادئ نیاز ایتمك

TENDRE À. Aller à, se diriger vers *A.* توجّه - انعطاف *P.* نیتكك نه *T.* طوغریلنمق || À quoi tendez-vous? تافته شدن بو یول مقصدڭ ندر - طرفه معطوفدر Où tend ce chemin-là? موصلدر - نه طرفه متوجّهدر toutes ces choses tendent à leur centre - بو شیلرڭ جملەسی كندو مركزلری طرفنه معطوفدر متوجّهدر

En ce sens, il se dit aussi au figuré, et s'exprime de diverses manières || Où tendent tous ces tours et détours, tous ces propos? منتجدر - اشبو طولاشقلر وصحبتلر نه یه موصلدر Ces disputes ne tendent point à éclaircir la matière اشبو مباحثات ومناقشات مادّه نڭ كشف وایضاحنه موصل دكلدر Tout cela ne tend à rien بونلرڭ جملەسی هیچ بر شیئی منتج دكلدر Tendre à la perfection - حدّ كمالە موصل اولەجق طرفە متوجّه اولمق Et en parlant d'un homme qui a ses intérêts en vue, que c'est un homme qui tend à ses fins دائما اغراض مخصوصەسنە قاصد بر مقصدی انجق اغراض مخصوصه در - آدمدر

On dit, qu'une maladie tend à la mort فلان مرض موتە مشرف موتدر - منتج موتدر - موصلدر Et qu'un malade tend à sa fin

TENDU. *A.* ممدود *A.* متمطی *P.* تنجیده *T.* كرلمش *P.* كشیده *T.* بدرازی - اوزانمش - On dit figur., qu'un homme a l'esprit tendu, pour dire, qu'il l'a fortement appliqué à quelque chose ذهنی كرلمشدر

TENDREMENT. Avec tendresse *A* برقّة القلب - بالحنین *P.* یورك - یورك صزلەسیلە *T.* با نازكدلی - با مهربانی مادران || Les mères aiment tendrement leurs enfans یوشقلغیلە كندو اولادلرینە بالحنین والرقّة محبّت ایدرلر Cette femme est tendrement aimée de son mari فلان زوج زوجەسنە بالحنین صورت تحنن ایلە والرقّة محبّت ایدر Regarder tendrement حنین ورقّت ایلە نظر ایتمك - عطف نگاه ایتمك

TENDRESSE. Sensibilité à l'amitié ou à l'amour *A.* حنین - حنو - - كوكل صزلمسی *T.* نازكدلی - مهربانی *P.* رقّة البال - شفقت پدرڭ || La tendresse d'un père pour ses enfans یورك یوشقلغی اولادی حقنە حنین وشفقتی

Il s'emploie aussi, pour la passion même de l'amour *A.* عشق - هوا *P.* علاقە درون *T.* سوكی || Il a beaucoup de tendresse pour elle بو خاتونە عشق ومحبّتی چوقدر

TENDRETÉ. Qualité de ce qui est tendre. Il se dit des viandes *A.* نعومت - ملایمت *P.* نرمی *T.* یوموشقلق || La tendreté d'un gigot بودكڭ نعومتی

Il se dit aussi des fruits et des légumes *A.* طراوت *P.* تازگی *T.* تازەلك

TENDRON. Rejeton tendre d'un arbre, d'une plante *A.* شطاء pl. اشطاء - فرخ pl. افراخ *P.* نهال تازه *T.* فلیز || Les chèvres broutent les tendrons des arbres et des plantes كچی قسمی افراخ اشجار ونباتاتی اكل ایدر اوتلر - || On dit figur., en parlant d'une jeune fille, que c'est un jeune tendron بو قیز بر نهال بر نهال نو رسیده در - تازه در

TÉNÈBRES, pl. Obscurité *A* pl. ظلمات pl. غیاهب *P.* تاریكی *T.* قره كولق || Les ténèbres de la nuit ظلمات لیل Épaisses ténèbres ظلمات كثیفه Dissiper les ténèbres - ازالۀ ظلمات ایتمك Figur. || Les ténèbres de l'idolâtrie, du péché ظلمات عبادت اصنام یاخود ذنوب وآثام de l'ignorance غیاهب جهل ونادانی Marcher dans les ténèbres ظلمات ایچندە روانە اولمق Toute cette matière est pleine de ténèbres بو مادّەنڭ جملەسی ظلمات محضدر L'histoire de la Grèce avant les Olympiades n'offre que des ténèbres تواریخ یونان فلان دوردن مقدّم بسبتون ظلمات ازمان قره كولقدر Percer les ténèbres des anciens temps قدیمەنڭ ما وراسنە نفوذ ایتمك

TÉNÉBREUX. Sombre, obscur *A.* مظلم *P.* - تاریك وتار حجب *T.* قره كولقلی || Les voiles ténébreux de la nuit تار وتور لیل - شدید الظلام - Figur. || Les temps ténébreux de l'histoire تواریخ قدیمەنڭ اوقات ظلام آلود مجهولة الاحوالی

On appelle en Poésie l'enfer, Le séjour ténébreux *A.* مأواء الظلام

TÉNÉBREUX, au figuré., sombre, mélancolique *A.* منقبض ومتكدّر *P.* غمكین وسیهروز *T.* قساوتلو || Il est sombre et ténébreux ناصیۀ حالندە آثار انقباض وكدورت - منقبض ومتكدّر در ظاهر در

Et celui qui se plaît dans les ténèbres, qui cache des intentions criminelles *A.* متسخّم الفؤاد - متسخّم *P.* تیره درون *T.* ایچی قره

TÉNESME. Envie continuelle, douloureuse et presque inutile d'aller

à la selle *A.* زحير *P.* زنجه *T.* ایچ آغریسی

TENEUR. Ce qui est contenu mot à mot dans un écrit *A.* منطوق ـ مضمون || Une sentence dont voici la teneur شویله ذکری آتی شویله مضمونده بر حکم dont la teneur s'ensuit مضمونده بر حکم L'arrêt sera exécuté selon sa forme et teneur صادر اولان امر منطوقی مقتضاسی ورسم مرعی موجبنجه اجرا اولنه‌حقدر

TENEUR. T. de négoce. On appelle Teneur de livres, celui qui, chez un négociant, porte sur un registre tout ce qui entre dans la caisse et ce qui en sort *A.* کاتب الدفتر *P.* انگاره نویس *T.* دفتر کاتبی || Il est important pour un négociant d'avoir un bon teneur de livres بر تاجره کوره استاد وماهر بر دفتر کاتبنه مالک اولمق اهمّ اموردندر

TÉNIA. Il se dit du ver solitaire *A.* صفر *P.* کرم یکتا *T.* تنک صوغلجان

TENIR. Avoir entre les mains *A.* قبض *P.* گرفتن ـ داشتن *T.* طوتمق || Tenir un livre الده قابض کتاب اولمق une épée ـ شونی بر ایوجه طوت قابض سیف اولمق Tenez bien cela قابض زمام اسب Tenir les rênes des chevaux محکم قبض ایله ـ کمینک دومنی طوتمق le gouvernail d'un vaisseau اولمق On dit, Tenir un enfant sur les fonts de baptême, pour dire, en être le parrain ou la marraine صبی یی رسم معمودیتنده رسم معمودیتک اجراسنده ـ الده طوتمق

TENIR. Posséder *A.* تصرّف *P.* داشتن *T.* صاحب اولمق || Les Mahométans tiennent les plus belles provinces de l'Asie اقلیم آسیانک اعلای ممالک وایالاتی اهل اسلامک ید تصرّفنده در Tenir une terre en fief بر ارضه بر وجه مالکانه متصرّف اولمق Tenir un bénéfice en commende بر ملکه بر وجه زعامت متصرّف اولمق une maison à loyer بر منزله کرا ایله متصرّف اولمق

On dit, Tenir quelque chose de quelqu'un, pour dire, l'avoir appris de lui *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* آلمق || De qui tenez-vous cela? بو خبری کیمدن اخذ ایلدک Je tiens ce secret-là de quelqu'un bien instruit بو سرّی کرکی کبی واقف امور اولان بر کمسنددن اخذ ایلدم

Et tenir une chose de race, de naissance, pour dire, que c'est une chose qu'on a apportée en naissant *T.* عرق ونسبده اولمق || Ils sont tous braves dans cette maison-là, ils tiennent cela de race بو خاندندن اولنلرك جملەسی اصحاب شجاعتدندر بو کیفیت عرق ونسبلرنده وار در

Et tenir de son père ou de sa mère, pour dire, leur ressembler *A.* نزوع الی *P.* کشیدن به *T.* چکمک || Il est timide, il tient cela de son père محجوبدر بو بابده باباسنه چکر Il tient beaucoup de son père پدرینه کلی مرتبه نزوعی وار در

Tenir, se dit aussi pour exprimer les maux qui se sont emparés du corps ou de l'âme *A.* اخذ ـ استیلا *P.* گرفتن *T.* طوتمق || Il y a long-temps qae ce mal-là le tient بو علت مدّت مدیده‌دنبرو فلان کشی‌یه مستولیدر Quand son accès le tient طوتنجه ـ حمّا نوبتی فلانی اخذ ایدنجه Sitôt que sa colère le tient, il n'est pas maître de lui فلانه حال طارغنلغی ـ غضب مستولی اولنجه کندویه مالک دکلدر طوتەجق اولور ایسه

Tenir. Occuper, en parlant de l'espace *A.* احاطة المحلّ *P.* جا گرفتن *T.* یر طوتمق || Serrez-vous un peu, vous tenez trop de place وافر یر طوتارسز بر مقدار صیقشک L'armée tenait deux lieues de pays اردو ایکی ساعتلک یر احاطه ایدر ایدی Une forêt qui tient deux lieues de long ایکی ساعتلک مسافه طوتار بر اورمان

On dit, Tenir une maison, pour dire, l'occuper pour son logement *A.* تمکن ـ اقامت *P.* نشستن *T.* اوتورمق || Il tient la maison toute entière خانه‌نک مجموعنده اقامت ایدر Il ne tient qu'un appartement یالکز بر دائره‌ده اقامت ایدر

Tenir. Convoquer une assemblée *A.* عقد المجلس *P.* انجمن بستن *T.* مجلس قورمق

Tenir, se dit aussi pour signifier l'exercice de certaines professions, de certains emplois *A.* اتخاذ *P.* داشتن *T.* طوتمق || Tenir hôtellerie, cabaret, chambre garnie مسافر خانه ومیخانه ودوشه‌لو اوطه طوتمق Tenir école طالب تحصیل اولنلر ایچون مکتب طوتمق

On dit, qu'une armée tient la campagne, pour dire, qu'elle est en campagne *T.* اردو صحراده طورر || Les ennemis n'osaient tenir la campagne دشمن صحراده طورمغه جسارت ایده‌میه‌جکدر ـ On dit aussi, qu'une flotte tient la mer دونانما دریاده طورر

On dit aussi, Tenir prison, pour Demeurer en prison محبوس اولمق ـ در زندان اولمق Tenir le lit صاحبفراش اولمق

Tenir la chambre بر كمسنه اوطه‌سندن چيقمامق

Et tenir le milieu dans une affaire, pour dire, prendre un tempérament entre deux extrémités وسط حالى اختيار ايتمك

Tenir. Garder *A.* حفظ *P.* پاس داشتن *T.* صاقلمق || Il tient son argent dans son cabinet اقچه‌سنى خلوت اوطه‌سنده بونى حفظ ايدر Il faut tenir cela à la cave pour le conserver لاجل الوقايه سردابده حفظ ايتملو در On a tenu cela long-temps enfermé بو شئ وافر زمان قپالو اولەرق حفظ اولندى

Tenir. Maintenir, conserver *A.* صيانة ـ وقاية *P.* نگه داشتن *T.* حسن طوتمق ـ كوزدوب صاقلمق || Tenir en bon état حال اوزره وقايه ايتمك Cette femme tient ses enfans propres بو خاتون اولادينى طهارت اوزره وقايه ايدر تميز طوتار ـ

— On dit aussi, qu'un homme tient bien son rang, sa place, son poste, pour dire, qu'il occupe dignement l'emploi où il est شان بولنديغى مسندك شاننى اجرا ايدر ـ مسندى وقايه ايدر

Tenir. Contenir, renfermer *A.* استيعاب ـ اشتمال ـ احتوا *P.* اندر گرفتن *T.* آلمق || Cette grange peut tenir dix milliers de gerbes بو انبار اون بيك عدد دمتلرك استيعابنه متحمّلدر Un muid doit tenir tant de pintes بر اولچك شو قدر اكين دمتلرى آلور ـ شو قدر بوقالى مشتمل اولمق لازمدر

En ce sens, il se dit aussi à l'impersonnel || Il tient tant de pintes dans un muid بر اولچك شو قدر بوقال آلور

Tenir, au figuré. Contenir, retenir *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* آليقويمق ـ طوردرمق || Il est si remuant, qu'on ne le saurait tenir شول رتبده كثير الحركه در كه ضبطى ممكن دكلدر C'est un homme qui ne peut tenir sa langue لساننى ضبط ايده‌مز كف لسان ايده‌مز ـ Quand il est une fois en train de parler, rien ne le peut tenir سويليه‌جكى طوتەجق اولور ايسه كندويى هيچ بر شئ ضبط ايده‌مز

Et entretenir dans un certain état || Tenir les peuples dans le devoir خلقى واجبهٔ حالندن چيقاميه‌جق وجهله ضبط ايتمك Tenir les enfans dans un très-grand respect, dans une grande sujétion اولادى مقام تأدّب وخشيت وحدود سرفرويى واطاعتده ضبط ايتمك Tenir les esprits en suspens اذهان ناسى معلقده طوتمق Tenir l'équilibre entre deux partis ايكى فرقه‌نك بيننى حال موازنده طوتمق Cette affaire tient toutes choses en échec بو مصلحت جميع امورى حال توقفده طوتار Tenir une place assiégée بر قلعه‌يى حال محاصره‌ده طوتمق

Tenir les fenêtres ouvertes پنجره‌لرى آچق طوتمق ـ

On dit aussi, qu'une place de guerre tient le pays en respect, en crainte, pour dire, qu'elle le tient en quelque sorte sous sa dépendance فلان مملكت ـ بو قلعه مملكتى حال اطاعتده طوتار ايچنده ايقاع خوف وخشيت ايدر Et qu'un corps de troupes a tenu les ennemis en respect بو عسكر بلوكى دشمنى حال دشمنه ايقاع خوف وخشيت ـ خوف وخشيتده طوتمشدر ايلدى

Tenir. Croire, réputer *A.* عدّ *P.* شمردن *T.* صايمق || Je tiens cela pour vrai, puisque vous le dites بو كلامى مادامكه سن سويلرسك كرچك عدّ ايدرم Je tiens que cela a besoin d'explication بو شيئى محتاج شرح وتفسير عدّ ايدرم Je tiens ces deux opinions également soutenables بو ايكى رأيك ايكيسنى دخى ممكن الاثبات عدّ ايدرم Je tiens l'affaire faite à l'heure qu'il est الآن مصلحتى بتمش عدّ ايدرم

Tenir. Suivre *A.* اتخاذ ـ تمسّك *P.* گرفتن *T.* طوتمق || Tenir un dogme, une opinion بر نوع عقيده‌يه وبر رأيه متمسّك وبر رأيى اتخاذ ايتمك ـ اولمق Selon la loi que nous tenons متمسّك اولديغمز شريعت موجبجه

On dit aussi, Tenir un chemin, pour dire, suivre un chemin *A.* توجّه الى ـ سلوك فى الطريق ـ اخذ الطريق *P.* فلان راه رفتن ـ راه گرفتن *T.* فلان يوله كتمك ـ بفلان يولى طوتمق || Je l'ai rencontré, il tenait le chemin de Lyon فلانه راست كتوردم فلان يولده روانه ايدى Quelle route tiendrez-vous? قنغى طريقه متوجّه اوله‌جقسك ـ On dit figur. dans le même sens, Tenir une bonne conduite حسن سلوك طريق مقبول ومستحسن اوزره سلوك ـ ايله سالك اولمق ـ سوء سلوك ايله حركت ايتمك une mauvaise conduite ايتمك طريق مذموم ومستقبح اوزره سلوك ايتمك

On dit aussi, Tenir le parti de quelqu'un فلانك طرفنى طرفدارى اولمق ـ طوتمق

Tenir. Accomplir, exécuter *A.* ايفا ـ اجرا *P.* بكار آوردن *T.* طوتمق || Il faut tenir les traités عهود وشروطى اجرا ايتملو در On est obligé de tenir ses marchés هر كس مقاولات عقوديه‌نك عقد ايلديكى بازارلقلرى اجرا ـ ايفا واجراسنه مجبور در Tenir sa parole *A.* انجاز الوعد ـ ايفاء العهد *P.* بوعده وفا كردن ـ بجا آوردن *T.* بر كمسنه سوزينى طوتمق ـ وعده‌سنى ايتمكه ـ وعدينى يرينه كتورمك ـ سوزنده طورمق || Vous ne m'avez

pas tenu parole بكا ايتديككك وعدى انجاز ايتمدك

On dit, Tenir des discours, des propos, un langage, pour dire, parler d'une certaine façon *A.* استعمال *P.* بكار بردن *T.* قوللنمق || Il tient des discours un peu libres بعض تعبيرات لا ابالیانه قوللنور Aux propos qu'il me tint, je vis bien qu'il ne fallait rien attendre de lui قوللنديغى طرفندن هيچ بر شئ مأمول اولمديغى اغزدن معلوم اولمشدر

On dit, Tenir table ouverte, pour dire, donner à manger chez soi, sans inviter *T.* بر كمسنه نك اتمكى - مضياف اولمق || Il tient table ouverte اتمكى ميدانده در - ميدانده اولمق

Et tenir compte d'une somme à quelqu'un, pour dire, la lui passer en compte فلاننك حسابنه محسوب ايتمك

On dit figur. que l'on tiendra compte d'une chose à quelqu'un, pour dire, qu'on cherchera les occasions de reconnaître les obligations qu'on lui a ممنون همتكك اولديغم ماده لر ايچون سنكله حساب كوره جكم

On dit aussi figur. Ne pas tenir compte de... pour dire, ne faire point cas de... *T.* اعتبار - شايان اعتداد كورمامك ايتمامك || Je lui donne des conseils, mais il n'en tient pas compte نصيحتلره - ويرديكم نصيحتلرى شايان اعتداد كورميور اسكى Il ne tient aucun compte de ses anciens amis اعتبار ايتمز دوستلرينه اصلا عطف نگاه اعتبار ايتمز

Et tenir tête à quelqu'un, pour dire, lui résister, ne lui pas céder *A.* مخالفة *P.* ستيزكارى نمودن *T.* قارشو قويمق || Si vous voulez agiter cette question-là avec lui, vous trouverez un homme qui vous tiendra tête فلان كشى ايله بو بحثك صددينه كيره جك اولور ايسه كز سكا مخالفت ايدر آدم بوله جقسكز C'est un homme hardi, dès qu'il voit qu'on le craint; mais il s'adoucit, dès qu'on lui tient tête كندودن خوف اولنديغنى كورنجه بغايت جسور اولور انجق مخالفت ايدنلره اظهار ملايمت ايدر

Et faire tenir une chose à quelqu'un, pour dire, la lui faire parvenir *A.* ايصال *P.* رسانيدن *T.* يتشدرمك - دكدرمك

On dit figur. qu'une chose tient au coeur, pour dire, qu'on l'affectionne beaucoup, qu'on s'y intéresse *A.* التزام عن صميم البال *P.* از جان ودل ارزومند - سخت دل بسته شدن *T.* دل آويخته - شدن || C'est une affaire qui me tient au coeur عن صميم البال ملتزمم

اولان اموردندر

Et tenir à quelqu'un, pour dire, être attaché à lui par quelque lien d'intérêt, d'amitié, etc. *A.* تعلق *P.* علاقه داشتن *T.* وجوهله باغلو اولمق || Il tient à cet homme-là par divers endroits شتا ايله فلانه متعلقدر Il tient à ce parti-là par des raisons de famille نسب جهتيله فلان طرفه تعلقى وار در - Et l'on dit, en style de dévotion, Cet homme ne tient plus à la terre علايق دنيويه دن كليا منقطعدر

Et tenir à la vie, à l'argent, à son opinion, etc., pour dire, y être fort attaché *A.* ربط القلب *P.* دل - دل بستن *T.* دادن كوكل باغلمق - دوشكون اولمق || Il tient fort à l'argent ماله غايت دلبسته در - اقچه يه بغايت ربط قلب ايدر

On dit, Me voilà prêt à partir, je ne tiens à rien, pour dire, rien ne m'arrête, ne m'en empêche بر عزيمته حاضرم اشته بر درلو ايلشكم قالمدى - درلو ايلشكن يوقدر

En ce sens, il se dit aussi impersonnellement *A.* توقف - انتياط *P.* وابسته شدن *T.* باغلو اولمق || À quoi tient-il que nous ne partions? عزيمتمزه مانع اولان ماده نديه منوطدر Il ne tient pas à moi رأيمه منوط دكلدر Il tient à peu de chose qu'il ne fasse cela بونى ايشلمكك جزئى بر شيئه توقف ايدر S'il ne tient qu'à donner de l'argent, je le donnerai اقچه ويرمكه ويررم - متوقف ايسه تجويز تردد ايتمم

Tenir. Être joint, être contigu *A.* اتصال - تلاصق *P.* بهم پيوسته شدن *T.* بتشك اولمق || Ma maison, mes terres tiennent aux siennes بنم خانهم واملاكم فلاننك خانه سنه واملاكنه بتشكدر - ملاصقدر

Tenir pour quelqu'un. Être dans les intérêts, dans le parti de quelqu'un *A.* التزام الحماية *P.* طرفدارى - غيرتكشى نمودن *T.* طرفنى طوتمق - فلاننك غيرتنى چكمك || Il a toujours tenu pour le roi dans les temps les plus difficiles اككك كوج وقتلرده پادشاهك غيرتنى چكمشدر طرفنى - طوتمشدر Quelques philosophes tiennent pour Platon, et d'autres pour Aristote حكمانك بعضيسى افلاطونك وبعضيسى ارسطونك طرفنى طوتار

Tenir. Résister *A.* مقاومة *P.* تاب وتوان آوردن *T.* طيانمق || Ce vaisseau ne saurait tenir à la mer بو كمى درياده طيانمز ne saurait tenir contre les vagues بو كمى امواج درياننك شدتنه مقاومت ايده مز Cette place ne peut pas tenir encore

huit jours بو قلعه فيما بعد سكز كون طيانه‌میه‌جغی دركار در || Il joue très-bien, il n'y a pas moyen de tenir contre lui فلان اويونده غايت ايله مهارتی اولمغله كنديه مقاومت رجا ونيازينه ممكن دكلدر On ne peut pas tenir contre ses prières بر محبوبه‌ٔ مقاومت اولمز contre les charmes d'une belle femme طيانلمز ـ دلارانك قوت جاذبه‌سنه مقاومت محالدر Cet homme ne tient pas contre l'argent طيانه‌مز ـ اقچه‌يه مقاومت ايده‌مز

On dit aussi, qu'un homme ne tient pas contre la plaisanterie, pour dire, qu'il s'embarrasse dès qu'on le plaisante بو آدم لطيفه‌يه لطيفه قالدرمز ـ متحمّل دكلدر

Tenir bon, tenir ferme, signifie, résister, se défendre *A.* قويّاً بمقاومت پايدارى نمودن *P.* مقاومة بثباة القدم ـ مقاومة *T.* صيقيجه طيانمق || Il faut qu'un juge tienne ferme contre les sollicitations بر قاضى رجا واستدعالره قويّاً مقاومت ايتملو در Ce régiment tint ferme jusqu'à ce qu'on amenât du canon بو عسكر آلايى طوبلرك وصولنه قدر ثبات قدم ايله مقاومت ايلدى ـ Il signifie aussi, ne point se relâcher طيانمق *T.* پايدارى نمودن *P.* اظهار المتانة ـ اظهار الثباة *A.* || Il a envie de votre charge, tenez bon, vous en tirerez tout ce que vous voudrez عهده‌كده اولان منصبك تحصيلنه مشتاق اولمغله اظهار ثبات ومتانت ايده‌جك اولور ايسه‌ك كندودن همان ديلديكنى اخذ ايده بيلورسك

Tenir. Subsister sans aucun changement *A.* بقاء على حاله ـ استقرار كما كان *P.* بر قرار بودن *T.* اولديغى كبى طورمق || Il faut que le traité tienne عهدنامه على حاله باقى وبر قرار اولملو در Notre marché tient بيننزده عقد اولنان بازار كما كان باقى وبر قرار در

Tenir, au neutre. Être compris dans un certain espace *A.* اتساع *P.* كنجيدن ـ كنجايش پذيرفتن *T.* صيغمق || Tous vos meubles ne peuvent pas tenir dans cette chambre اثاث بيتكك جمله‌سى بو اوطه‌نك ايچنده صيغه‌مز Tout le monde ne peut pas tenir ici خلقك جمله‌سى بو محلده كنجايش‌پذير اوله‌مز

Se tenir. S'attacher à quelque chose pour s'empêcher de tomber *A.* تشبّث *P.* دست زدن *T.* ياپشمق || Il se tint à une branche بر آغاج دالنه تشبّث ايلدى Il se tint aux crins du cheval آتك پرچمنه ياپشدى

On dit figur. Se tenir à une chose, pour dire, s'y attacher, s'y fixer de telle sorte qu'on ne veuille rien de plus *A.* تمكين النفس *P.* پا بر جاى قرار شدن *T.* اوزرنده طورمق || Je me tiens à la décision de l'Église احكام دين اوزرنده تمكين نفس ايدرم ـ On dit aussi, Se tenir à son mot, pour dire, se fixer à ce qu'on dit بر كمسنه ديديكى كلام اوزرنده طورمق

Se tenir. Être, demeurer dans un certain lieu *A.* توقّف *P.* استادن *T.* طورمق || Tenez-vous là آنده توقّف ايله auprès de moi يانمده توقّف ايله Se tenir deux heures à une porte ايكى ساعت بر قپو اوكنده طورمق Il se tient au vent et au soleil روزكار وكونش قارشوسنده طورر

Et être, demeurer dans un certain état *A.* كون *P.* بودن *T.* اولمق ـ طورمق || Se tenir à ne rien faire حال عطلتده اولمق دائما ـ ايشسز طورمق ـ ايشسز اولمق ـ Se tenir toujours propre حال نظافتده اولمق Se tenir caché مخفى اولمق tranquille حال راحت وآسايشده اولمق ـ مستريح اولمق

On dit figur. Se tenir les bras croisés, pour dire, demeurer dans l'inaction *A.* اغلاق الايادى *P.* دست بستن *T.* الى مغلوق الايادى || Il se tenait les bras croisés باغلو طورمق طورر ايدى

Se tenir, en parlant de la convocation d'une assemblée *A.* انعقاد *P.* بسته شدن *T.* عقد اولنمق ـ قورلمق || Il se tint une assemblée de notables اعيان واشراف قونك بر مجلسى بينلرنده عقد Il se tint un conseil entre eux بينلرنده عقد اولندى مجلس شورا اولدى

Se tenir de... S'empêcher de *A.* كفّ النفس *P.* خودرا باز داشتن *T.* كندويى آليقويمق || Il ne saurait se tenir de parler سويلمكدن كفّ نفس ايده‌مز Il ne se tiendra jamais de jouer قماردن وقتاً من الاوقات كفّ نفس ايده‌جكى يوقدر

Se tenir. S'estimer, se croire *A.* اعتداد ـ عدّ النفس *P.* خودرا شمردن *T.* كندوسنى صايمق || Je me tiens heureux d'avoir pu vous servir en quelque chose بر جهت ايله خدمتكده بولنه بيلديكمى نفسمه محض شرف عدّ ايدرم Dès qu'il apprit cela, il se tint perdu بو خبر طرفنه واصل اولديغى ساعت كندويى موقع هلاكده عدّ ايتمشدر Il ne se tient pas encore pour battu حالا نفسنى منهزم عدّ ايتمز

Tenu. *A.* مقبوض ـ مضبوط *P.* داشته ـ گرفته *T.* طوتلمش || Un jardin bien tenu مضبوط الحال بر باغچه Une maison bien

tenue, bien arrangée مضبوط الحال ومرتّب ومنتظم بر خانه

Il signifie aussi, qui est obligé à faire quelque chose *A.* مجبور *P.* ناچار || Je ne suis pas tenu à cela بوكا مجبور دكلم Un héritier est tenu des faits et promesses de celui dont il hérite وارث ميراثخورى اولديغي كشينك عهود ومقاولاتني انجازه مجبور در

TENSION. État de ce qui est tendu *A.* تمدّد ـ توتّر ـ تمطّى *T.* كرنمه ـ تمدّد ـ سكير تشنج || Tension de nerfs اعصاب مبتلا Cette fluxion lui causait une grande tension à la peau كرنمدسى اولديغى نوازل علتى توتّر جلدينه بادى اولور ايدى

Figur. Grande application d'esprit *A.* اتعاب الذهن *P.* بيتابسازىٔ ذهن *T.* ذهنى كرمه ـ ذهنى يورمه || Il s'est épuisé par une trop grande tension d'esprit ذهننى زيادهسيله كرديكندن قوّتى زايل اولمشدر Il travailla avec une si grande tension d'esprit, qu'il en tomba malade ذهننى كرركٓ اول رتبهده جدّ وسعى ايتمشكه علته اوغرامشدر

TENTANT. Qui tente, qui cause une envie, un désir *A.* مغرى النفس ـ مشوّق *P.* آرزو بخشا *T.* نفسى قندريجى ـ ظهور ايدن || L'occasion était bien tentante نفسى چكندريجى حال خيلى مرتبه مغرىٔ نفس ايدى Cela est bien tentant بو شىٔ نفسى خيليجه قندرر شيدر

TENTATEUR. Celui qui tente *A.* مسوّل النفس *P.* تسويلساز *T.* نفسى آزدريجى || C'est un tentateur تسويل نفس ايدر بر آدمدر

Pris absolument, il s'entend du démon *A.* وسواس ـ حابل *P.* ديو گمراهساز *T.* آزدريجى شيطان

TENTATION. Mouvement intérieur qui porte à faire quelque chose *A.* اغراء النفس ـ سوق الطبيعة *P.* آرزوى دل *T.* كوكل چكندرمسى ـ دورتمسى || Il avait une grande tentation de bâtir بنا خصوصنده آرزوسى مرتبهٔ كمالده ايدى Il résista à la tentation de voyager سفروسياحت خصوصنده اولان اغراىٔ نفسه مقاومت ايلدى Il a bien de la peine à se défendre de la tentation de manger اكل ميوه بابنده اولان سوق طبيعتنه هزار محنت ايله مدافعه ايدر

TENTATION, en matière de religion. Induction au mal, occasionée par les attraits du monde, ou par la malice du démon *A.* تسويل النفس ـ تسويل pl. تسويلات نفسانيّة *P.* گمراهسازى *T.* آزدرمه || Forte tentation قوى وشديد تسويل Résister à la tentation تسويل نفسه مقاومت ايتمكٓ C'est une tentation du malin esprit تسويل شيطانيدر Les tentations du diable تسويلات شيطانيّه Les âmes les plus saintes et les plus pures ne sont pas exemptes de tentation ارواح مباركهٔ مطهّره بيله تسويلات نفسانيّهدن منزّه دكلدر

TENTATIVE. Action par laquelle on tente, on essaye de faire réussir quelque chose *A.* تجربة pl. تجارب *P.* آزمايش *T.* دندمه || Faire une tentative auprès de quelqu'un بركمسندنكٓ يانينه فلان شينكٓ تجربهسنى ايتمكٓ Il fit plusieurs tentatives inutiles بيهوده بو قدر تجربهلر ايتدى

TENTE. Espèce de pavillon dont on se sert à la guerre, à la campagne, pour se mettre à couvert *A.* خيمة pl. خيام *P.* چادر ـ خرگاه *T.* چادر ـ آلهچق || Les murailles d'une tente جدران خيمه ـ اجنحهٔ خيمه ـ چادركٓ ديوارلرى Le mât, l'arbre d'une tente *A.* بوان pl. ابونة ـ مسماكٓ *P.* ستون خرگاه *T.* چادركٓ ديركى les cordages *A.* pl. اطناب *P.* رسنهاى چادر Les piquets d'une tente اوتاد خيمه ـ *T.* چادركٓ ايپلرى ـ چادركٓ قازقلرى Camper sous des tentes چادرلرده قونمق L'armée était sous les tentes اردو خيمه نشين ايدى Les marchands avaient tendu leurs tentes à la foire تجار طائفهسى پناير يرنده چادرلرينى قورمشلر ايدى

TENTER. Essayer, éprouver *A.* تجربة *P.* آزمودن *T.* دنهمكٓ || Cette chose est trop difficile, je ne veux pas seulement la tenter فلان شىٔ غايت ايله مشكلدر تجربهسنى بيله ايتمكٓ استمم Que vous coûtera-t-il de la tenter? تجربهسنى ايتسهكٓ نه ضررى وار در J'ai tenté toutes sortes de moyens كافهٔ وسايل واسبابى تجربه ايتدم Tenter fortune بركمسنه كندو بختنى قسمتنى ـ تجربه ايتمكٓ

En termes de l'Écriture, Tenter se dit aussi pour Éprouver la fidélité *A.* امتحان ـ ابتلا || Dieu tenta Abraham الله تعالى حضرتلرى حضرت ابراهيمى ابتلا ايلدى

TENTER, Donner envie, faire naître le désir de faire quelque chose *A.* تطويق النفس ـ تطويع النفس ـ اغراء النفس ـ تشويق *P.* تحريكٓ الاشتياق ـ آرزو دادن ـ بآرزو رسانيدن *T.* كوكلى دورتمكٓ ـ قندرمق ـ قشقرتمق ـ استكى ـ شوقلندرمكٓ || Quoi, ces viandes ne vous tentent-elles pas? او نه بو مقوله لحوم سنده تحريكٓ اشتياقى موجب دكلميدر Ce beau temps ne vous tente-t-il pas de vous promener? بو هواى لطيف نفسكى تنزّه وتفرّجه تشويق ايتمزمى

Je suis bien tenté d'aller prendre l'air à la campagne قیره چیقوب تنفس وتنزّه ایلمکه آرزو واشتیاقم کمالده در Je fus bien tenté de lui répondre d'une manière qui ne lui aurait pas plu دیدیکی کلامه حظ ایده‌میه‌جکی بر کونه جواب ویرمکه نفسم بنی تطویق ایلدی

Tenter. Solliciter au mal *A.* اغوا ـ تسویل *P.* گمراه کردن *T.* آزدرمق || Le diable tente les hommes pour les porter à offenser Dieu شیطان انسانی رضاء اللهه مغایر حرکته اغوا ایدر Dieu permet que les saints soient tentés باذن الله تعالی اولیاء عظام اغوا اولنو کلمشدر On l'a tenté avec de l'argent فلان کشی اقچه ایله اغوا اولندی

TÉNU. Menu, délié *A.* رقیق *P.* تنک *T.* یوفقه || Substance ténue مادّهٔ رقیقه Les parties ténues اجزای رقیقه

TENUE. Il se dit du temps pendant lequel certaines assemblées se tiennent *A.* وقت الدوام المجلس ـ مدّة القیام المجلس *P.* وقت بر قراری انجمن ـ هنگام پایداری انجمن *T.* مجلس جمعیتنک طوردیغی وقت || Durant la tenue du concile رهبانک مدّت قیام ودوامنده

Il signifie aussi, assiette ferme d'un homme à cheval *A.* رکبة جیّدة *P.* خوش سواری *T.* کوزل بنش ـ آت اوزرنده کوزل طورش || C'est un homme qui n'a point de tenue à cheval فلان کشی جیّد الرکبه دکلدر ـ آت اوزرنده خوش سوار دکلدر ـ آت اوزرنده طورشی کوزل دکلدر

On dit, en termes militaires, La tenue d'une troupe, d'un soldat, pour dire, la manière d'être vêtu, entretenu *A.* هندام *P.* اندام *T.* قیافت ـ قیلق — Et d'un homme qui est propre et soigné dans ses habits, qu'il a une bonne tenue خوش اندام ـ قیللغی قیافتی تمیز

On dit figur. Le temps n'a point de tenue, pour dire, qu'il est fort variable *A.* عدیم الدوام ـ عدیم الثباة *P.* نا پایدار ـ *T.* بی دوام ـ قرارسز ـ دوامسز — Et qu'un homme n'a pas de tenue, pour dire, qu'il change souvent d'avis || Ne vous fiez point à ces esprits-là, ils n'ont point de tenue بومقوله آدملرده دوام وثبات اولمدیغندن آنلره اعتماد جائز دکلدر

TÉNUITÉ. Qualité d'une chose ténue *A.* رقّت *P.* تنکی *T.* یوفقه‌لق || La ténuité des parties اجزانک یوفقه‌لغی

TENURE. Mouvance et étendue d'un fief *A.* حوزة الحکومة *P.* قلمرو حکمرانی || Cette terre est de la tenure d'un tel marquisat بو ارض فلان بکلکنک حوزهٔ حکومتی داخلنده در

TÉRÉBENTHINE. Résine qui coule du térébinthe *A.* صمغ البطم *P.* زنج خنجک *T.* ساقز ترمنتیسی || Térébenthine véritable صمغ بطم خالص falsifiée مغشوش ساقز ترمنتیسی

TÉRÉBINTHE. Arbre résineux *A.* ضرامة ـ شجر البطم *P.* وکمشک ـ *T.* خنجک آغاجی ـ چتلنبک — Le fruit de cet arbre s'appelle *A.* بطم ـ حبّة الخضرا *P.* منه کوش ـ وکمشک *T.* منوش ـ چتلنبک

TÉRÉNIABIN Espèce de manne qui vient de Perse *A.* ترنجبین *P.* ترنگبین *T.* اصفهانی قدرت حلواسی

TERGIVERSATION. Action de tergiverser *A.* اشتقاق *P.* چب وراست گریزپایی *T.* بری اوته اوغریلین یمانوب صاپمه || User de tergiversation بری اوته اوغریلین یمانوب صاپمق

TERGIVERSER. Prendre des détours, des faux-fuyans pour éluder la conclusion d'une affaire, pour ne pas faire une réponse positive *A.* اشتقاق *P.* چب وراست گریزپایی نمودن *T.* بری اوته اوغریلین یمانوب صاپمق ـ بری اوته صاپمق ـ بری اوته یالنلامق || C'est un chicaneur qui ne fait que tergiverser بر مزوّر آدمدر هر حالده بری اوته اوغریلین یمانوب صاپر Il a beau tergiverser, il n'échappera pas عبث یرده بری اوته صاپر عاقبة الامر قورتیله‌میه‌جقدر

TERME. Fin, borne des actions et des choses qui ont quelque étendue de temps ou de lieu *A.* غایة pl. غایات ـ نهایة pl. نهایات *P.* سر ـ انجام *T.* اوج ـ صوک || Le terme d'une course قوشینک اوجی ـ غایت سبق de la vie نهایت عمر ـ عمرک صوکی Chaque chose a son terme هر برشینک بر غایتی وار در Tout mouvement a deux termes, le terme d'où l'on part, et le terme où l'on va هر حرکتده ایکی غایت وار در که بری محل قیام وعزیمت ودیگری محل ورود وقرار در

Terme. Temps préfix de paiement *A.* وعدة ـ میعاد ـ وقت موعود pl. اوقات موعودة || Les loyers des maisons se payent à Paris aux quatre termes accoutumés پارسده او کراسی درت وعدهٔ معلومه‌ده ادا اولنور Payer dès que le terme est échu وعده‌نک حلولی عقیبنده اقچه‌یی ادا ایتمک Il m'a fait une promesse de mille écus payable en six termes التی وعده‌ده ادا ایتمک اوزره بکا بیک غروش وعد ایلدی Vous me donnez le terme bien long بکا وعدهٔ مدیده تعیین ایدرسک

Il signifie aussi, la somme due au bout du terme *A.* تقسیط pl. تقاسیط *T.* قسط || Il doit deux termes à son hôte خانه صاحبنه ایکی تقسیط دینی وار در Il ne doit que le terme qui court دردست اولان تقسیطدن غیری بورجی یوقدر - حالا ایشلمکده اولان تقسیطدن بشقه Il a payé son terme وقتی حلول ایتمش تقسیطک اقچه‌سنی ادا ایلدی

Terme, se dit aussi du temps au bout duquel une femme doit accoucher *A.* وعدهٔ الوضع - میقات الولادة *P.* تمامیٔ وقت زایش *T.* طوغورمدنک آیی کونی || Elle est accouchée avant terme اتمام وعده‌دن مقدم وضع حمل ایتمشدر - قبل اتمام الوعده طوغوردی - قبل الوقت Cet enfant est venu à terme بو چوجوق آینده کوننده دنیایه کلدی Cette femme n'est pas encore à son terme بو قاری هنوز وعدهٔ حملنی اتمام ایتمامشدر

On dit d'un homme qui est à l'article de la mort, qu'il est à son dernier terme ختام عمرنده در - آخر عمرنده در - ایام معدودهٔ عمری تمام ایلدی - Et d'une maladie, qu'elle touche à son terme مرض ختام بولمقده در - Et d'une affaire, qu'elle est à son terme مصلحت ختامپذیر اولمقده در - واصل درجهٔ ختام اولمقده در

TERME. Mot, diction *A.* لفظ pl. الفاظ - لغت pl. لغات *P.* سخن *T.* سوز || Terme propre لفظ مخصوص - علم figuré لفظ مجازی barbare لفظ غلیظ - لفظ معجم - قبا سوز significatif لغت مفید المعنا - لغت معنیدار nouveau لغت جدیده - لفظ نو ظهور dur لفظ شدید clair, intelligible لغت صریحه وواضحه usité لفظ مستعمل hors d'usage لفظ غیر مستعمل vieux لغت قدیمه Il parle en termes choisis الفاظ منتخبه ایله تکلم ایدر Vous vous servez d'un terme impropre قوللاندیغک لفظ نا بموقعدر Ce terme est mauvais بو لفظ الفاظ ردیئه‌دندر

On dit, S'exprimer en termes propres, pour dire, employer des termes convenables à la chose dont on parle تعبیرات لایقه ایله افادهٔ مرام ایتمک - Et mesurer, peser, composer ses termes, pour dire, parler avec circonspection آوردهٔ زبان قال اوله‌جق الفاظ وکلماتی وزن ایتمک - Et parler de quelqu'un en bons, ou en mauvais termes, pour dire, en dire du bien ou du mal بر کمسنه‌نک حقنه صرف الفاظ ستایش ومدیحت یا صرف تعبیرات قدح ومذمت ایتمک

Il se dit aussi des façons de parler qui sont particulières à quelque art, à quelque science *A.* اصطلاح pl. اصطلاحات || Il ne sait pas les termes de l'art بو صناعتک اصطلاحلرندن خبری یوقدر Terme de Logique, d'Architecture, de Finance اصطلاح منطق واصطلاح معماری یا دفتری Il n'entend pas les termes de la Guerre, de la Marine اصطلاحات حربیه وبحریه‌یه واقف دکلدر

Termes, au pluriel, se dit de l'état où est une affaire, ou une personne par rapport à une affaire *A.* حال *T.* اوزره || En quels termes est cette affaire? بو مصلحت نه حالده در L'affaire d'un tel est en termes d'accommodement مصلحتی بالمصالحه تنظیم اولنمق اوزره در Les parties sont en termes de conclure à l'amiable طرفین بالتراضی صلح اولمق حالنده درلر Ce mariage est en termes de se conclure بو نکاح ماده‌سی عقد اولنمق اوزره در

TERMINAISON. Désinence d'un mot *A.* مجرای الکلام pl. مجاری الکلام - آخر الکلمة pl. اواخر الکلمات *P.* آخر سخن *T.* سوزک صوکی || Terminaison rude خشین التلفظ اولان آخر کلمه masculine, féminine تذکیری یا تأنیثی مبیّن مجرای کلام

TERMINER. Mettre des bornes *A.* وضع الحدود *P.* حدّ بستن *T.* حدود قویمق || La mort termina les conquêtes d'Alexandre حال موت اسکندر ذو القرنینک غزواتنه وضع حدود ایتمشدر Ce bois termine agréablement la vue بو اورمان مدای نظره بر حدّ لطیف اولور

Terminer. Achever, finir *A.* ختم - اتمام - تکمیل *P.* بانجام رسانیدن - بآخر رسانیدن - بتمامی پیوستن *T.* بتورمک || Il a terminé heureusement sa vie وقت عمرینی مبارکاً ومتیمّناً اتمام ایلدی Terminer une campagne par une victoire یاز سفرینی بر غزای جلیل ایله تکمیل ایتمک un procès par un accommodement مخاصمه‌یی بالمصالحه اتمام ایتمک un différend à l'amiable بر منازعه‌یی دوستانه اتمام ایتمک - میانده اولان نزاعی بالتراضی بتورمک

Se Terminer. S'achever, prendre fin *A.* کسب الختام - کسب التمامة *P.* بانجام رسیدن - بآخر رسیدن - ختام پذیرفتن - تمام شدن *T.* بتمک - ختام بولمق - تمام اولمق || Cette campagne ne se terminera pas sans combat بو یازک سفری بلا حرب ختامپذیر اوله‌جق دکلدر Cette entrevue ne se terminera pas sans querelle فلان کمسنه‌لرک کورشمه‌لری بلا نزاع ختامپذیر اولمیه‌جغی درکاردر Tout cela s'est heureusement ter-

miné بونلرك مجموعی بالحسن والیمنه واصل سر منزل ختامپذیر اولمشدر - ختام اولمشدر

Il se dit aussi en parlant de la terminaison d'un mot. V. Terminaison || Les verbes dont l'infinitif se termine en er مصدرلرینك آخرلری Les noms qui se terminent en eur آخری اَر اولان افعال اُور اولان اسملر

Terminé. *A.* متمّم *P.* بآخر رسیده - بانجام رسیده - ختام - تمام اولمش - بتمش *T.* تمام شده - پذیرفته

TERNAIRE. On dit, Le nombre ternaire, pour dire, le nombre de trois *A.* عدد ثلاثی *P.* عدد سگانه *T.* اوچ عددی

TERNE. Qui n'a point l'éclat qu'il doit avoir *A.* مکدّر - کدِر *P.* بیفروغ - تیره *T.* صونق || Cette argenterie est terne بو اوانی بللور الماسك Le cristal est terne auprès du diamant سیم صونقدر نفس L'haleine rend terne une glace de miroir یانندہ بیفروغدر آیینه‌نك شیشه‌سنه ایراث کدورت ایدر

TERNIR. Rendre terne, obscur *A.* ایراث الکدورة *P.* تیره ساختن *T.* صولدرمق - کتورمك - صونقلق || Ternir les couleurs الوانه ایراث کدورت ایتمك - Figur. || Ternir sa réputation بر کمسنه پرتو صیت وشهرتنه ومظهر اولدیغی شان وشرفك رونقنه ایراث کدورت ایتمك C'est un vice qui ternit toutes ses vertus کافهٔ فضایل جلیله‌سنك فروغ وپرتوینه ایراث کدورت ایدر بر عیبدر Cela ternit sa mémoire بو کیفیّت فلانك ذکر جمیلنه ایراث کدورت ایدر

Se Ternir. *A.* تکدّر - کسب الکدورة *P.* تیره شدن - تیرگی یافتن *T.* صولمق - صونقلق پیدا ایتمك || Son teint se ternit رنگ رویی صولدی || Sa réputation commence à se ternir پرتو صیت وشهرتی کسب کدورت ایتمکده در

Terni. *A.* مکدّر *P.* تیره شده *T.* صولمش - صونقلق پیدا ایتمش

TERNISSURE. État de ce qui est terni *A.* کدورت *P.* تیرگی *T.* صولقلق - صونقلق

TERRAGE. Droit qu'ont plusieurs seigneurs de prendre en nature une certaine partie des fruits provenus sur les terres qui sont dans leur censive *A.* حقّ الارض *P.* حقّ زمین *T.* یر حقّی

TERRAIN, ou **TERREIN.** Espace de terre *A.* بقعة - قطعة الارض *P.* زمینپاره *T.* یر پارچه‌سی || On m'a laissé bien peu de terrain بکا بر ارض جزئیّه ترك ایتمشلر در - جزئیجه بر قطعهٔ ارض Au milieu de ces grands et superbes objets, le petit terrain où nous étions étalait les charmes d'un séjour riant et champêtre اولقدر صور جلیله وعالیه آره‌سنده بزم بولندیغمز ارض صغیره قطعه‌سی اهل بادیه‌یه مخصوص بر مثاوای دلارانك لطافت جانفزاسندن نمونه بر بقعهٔ رعنا ایدی

Il se dit aussi de la terre considérée sous les rapports de ses productions et de l'agriculture *A.* ارض pl. اراضی *P.* زمین *T.* یر || Ils cultivent de leurs propres mains un terrain bien vaste کندو اللریله بر ارض واسعه زرع وحرث ایدرلر Le giroflier veut un terrain gras et fertile قرنفل آغاجی یاغلو ومنبت ارض استر Les végétaux et presque tous les animaux sont confinés chacun à leur terrain هر نباتات واکثر حیواناتك بری کندویه مخصوص ارضك حدودی ایچنده مستقرّ در

Il se dit aussi de la terre par rapport à certaines qualités, comme d'être molle, dure, etc. *A.* ارض - تراب *P.* زمین - خاك *T.* طپراق || Le terrain est dur بر ارض صلبه در - قتی بر طپراقدر || Prenez garde, le terrain est glissant یر - بر ارض زالجه اولمغله آندن حذر ایله - Il se dit aussi, en termes d'Architecture, du fond sur lequel on bâtit || Bâtir sur un bon, sur un mauvais terrain بر ارض قویّه یا بر فنا یر اوزرنده بنا ایتمك

On dit, Ménager le terrain, pour dire, employer utilement le peu d'espace de terre qu'on a *T.* یری اداره ایله قوللنمق - Et figur., pour dire, se servir avec prudence de ce que l'on a de moyens pour réussir dans une affaire مصلحتك در دست اولان اسبابنی حسن اداره ایله اعمال ایتمك

Terrain, se dit aussi en termes d'art militaire *A.* میدان pl. میادین *P.* ارض - زمین *T.* یر || L'armée occupait beaucoup de terrain عسکر خیلی میدان احاطه ایدر ایدی - وافر یرده قرارگیر ایدی Les lignes des assiégeans occupaient un grand terrain عسکر محاصرینك مترسلری بر میدان عظیم احاطه ایدر ایدی Les assiégeans gagnaient le terrain peu à peu عسکر محاصرین رفته رفته میدان آلمقده ایدی Les assiégés disputèrent long-temps le terrain محصورین ید تصرّفلرنده اولان میدانی ترك ایلمکده وافر زمان اظهار لجّ ومخالفت ایتمشلر در Reconnaître le terrain ارضك کشفنه - کیفیّت موقعی تحقیق ایتمك - مبادرت ایتمك - On dit figur. Disputer le terrain, pour dire, ne pas laisser prendre facilement de l'avantage sur soi dans une affaire, dans une dispute میدان - میدان مخالفت واعتراضده اظهار ثبات ایتمك

— معارضه‌ده ثبات قدم ایله مقاومت ایتمك Et gagner du terrain, pour dire, avancer peu à peu dans une affaire *T.* میدان آلمق

On dit aussi, Connaître bien le terrain, pour dire, connaître bien l'humeur, les inclinations, les intérêts des personnes de qui dépendent les affaires dont il s'agit *T.* طبیعتی — مزاجی آکلامق — آکلامق — On dit dans le même sens, Reconnaître, sonder, tâter le terrain استمزاج ایتمك

TERRAL. T. de Mar. Vent de terre *A.* ریح البرّ *P.* باد از خشکی وزان *T.* قره روزکاری

TERRASSE. Levée de terre dans un jardin, dans un parc, faite de main d'homme *T.* سدّ || Une terrasse revêtue de maçonnerie دیوار قاپلو بر سدّ Une terrasse de trente toises de large sur deux cents toises de long عرضاً اوتوز وطولاً ایکیوز ذراع بر سدّ

Terrasse, se dit aussi du toit d'une maison lorsqu'elle est en plate-forme *A.* سطح مسطوی pl. سطوح مستویّة — سطح مسطّح *P.* بام هموار *T.* دوز طام || Tous les toits de cette ville sont en terrasse بو بلده‌ده اولان ابنیه‌نك هب طاملری مسطحدر

TERRASSER. Mettre un amas de terre derrière une muraille, pour la fortifier, et pour divers autres usages *A.* تتریب وراء الجدار — تملئة وراء الجدار بالتراب *P.* پشت دیواررا بخاك انباشتن *T.* دیوار آرقه‌سنده طپراق طولدرمق || Toutes les murailles de cette ville sont terrassées بو بلده‌نك بالجمله حیطان وجدرانی ظهرنده طپراق طولدرلمشدر

Terrasser. Jeter de force par terre *A.* تجدیل — تجویر — تصریع — طرح علی الارض *P.* بخاك انداختن *T.* یره چالمق — ییقمق || Il se prirent au collet, mais l'un eut bientôt terrassé l'autre یقه یقه‌یه کلدکلرنده بریسی دیکرینی در حال یره ییقمشدر

Figur. Abattre, faire perdre courage *A.* تفتیر — ایراث الفتور — ایراث العجز *P.* در ماندگی اوردن — در مانده ساختن *T.* ییقدرمق || Sa présence seule est capable de terrasser ses ennemis اعداسنی افتادهٔ زمین عجز وفتور ایتمك ایچون بو یالکز حضوری کفایت ایدر Cette nouvelle l'a terrassé خبر فلانی انداختهٔ زمین عجز وفتور ایتمشدر — On dit aussi, Terrasser un homme à force de raisons, pour dire, le convaincre par des raisons si fortes, qu'il n'a rien à répondre فلانی ادلّهٔ قویّه ایله پشت بدیوار عجز وفتور ایتمك

TERRASSÉ. *A.* مجدّل — مصروع — مطروح علی الارض *P.* بخاك انداخته *T.* یره ییقلمش — یره چالنمش

TERRASSIER. Ouvrier qui travaille à remuer, à transporter des terres *A.* نقّال التراب *P.* خاك كش *T.* نقلساز تراب — طپراق آقداریجی — طپراق طاشیجی || Faire un marché avec des terrassiers طپراق آقداریجی عمله ایله بازارلشمق

TERRE. Le plus pesant des quatre élémens *A.* ارض pl. اراضی *P.* زمین *T.* یر — طپراق || Le feu, l'air, l'eau et la terre sont les quatre élémens عناصر اربعه نار وهوا وما وارضدر Les animaux qui s'engendrent, qui vivent dans la terre داخل ارضده تولّد وتعیّش ایدن حیوانات Chemin sous terre طریق تحت الارض — راه زیر زمین — یر آلتنده یول Couvrir la terre de morts روی زمینی ابدان اموات ومقتولین ایله ستر ایتمك Baiser la terre ادای رسم زمینبوسی — تقبیل ارض ایتمك — یر اوپمك Se coucher à terre یره یصدانمق Mettre un bâtiment rez pied, rez terre بر بنایی خاکه برابر ایتمك — خاك ایله یکسان ایتمك — نقش زمین ایتمك — یره برابر ییقمق Jeter un homme à terre بر آدمی یره چالمق — ییقمق La terre est toute crevassée du chaud qu'il fait روی ارض شدّت حرارتدن بسبتون چاتلادی — منشق اولدی — Il se prend aussi pour le globe terreste, et pour ses diverses parties || Dieu créa le ciel et le terre حق تعالی ارض وسمایی خلق ایلدی Le globe de la terre کرهٔ ارض La terre tourne autour du soleil ارض شمسك چوره‌سنده دوران ایدر Les deux pôles de la terre قطبین ارض Le diamètre, le tour de la terre قطر یا دورهٔ ارض Les divers climats de la terre ارضك اقالیم مختلفه‌سی L'ombre de la terre fait l'éclipse de la lune ظلّ ارض خسوف قمره بادی اولور Terres inhabitées اراضیٔ غیر مسکونه — شنلکسز یرلر inconnues اراضیٔ مجهوله — بللورسز یرلر Les terres de France فرانسه اراضیسی Les terres de Perse اراضیٔ ایران — ایران زمین — ایران طپراغی Être en terre ennemie اراضیٔ اعدا ایچنده اولمق — دشمن طپراغنده Piller les terres des ennemis اراضیٔ اعداده نهب وغارت ایتمك

Terre, se dit aussi du limon qui produit les plantes *A.* تراب pl. اتربة *P.* خاك — زمین *T.* یر — طپراق || Terre grasse اوزلو طپراق stérile ارض عاقره — قسیر یر sèche تراب یابس — قوری طپراق — fertile ارض مخصبة — ارض کثیر الانبات

- ارض عتیبه ingrate برکتلو طپراق - زمین محصولدار -
قوّتلو طپراق sablonneuse قوملی طپراق forte برکتسز یر de
bon rapport زمین نمادار - ارض کثیر النما

On appelle Terres rapportées, celles que l'on a tirées d'un en-
droit pour les porter dans un autre *A.* تراب منقول *P.* خاک
نقلکرده *T.* کوترلمش طپراق || Cette terrasse est faite de ter-
res rapportées بو سدّ ترات منقولدن احداث اولنمشدر

Et terre à potier, celle dont les potiers se servent pour faire
leurs ouvrages *A.* تراب الخزّاف - صلصال *P.* خاک سفال
T. چوملک طپراغی

On dit, en parlant des ouvrages faits de cette terre, De la
poterie de terre *A.* فخّارة pl. فخّار - خزف *P.* اوانئ سفالین
T. طپراقدن چوملک - Et dans le même sens, Travailler en
terre چوملک ایشلمک - اعمال فخار ایتمک

On dit figur. que l'homme n'est que terre, n'est qu'un ver de
terre بر آوج طپراقدر - انسان بر مشت خاکدر

Terre. Domaine, fonds d'héritage *A.* ملک pl. املاک ||
Terre seigneuriale اشراف قومه متعلق بر noble آغا ملکی
بنیه‌سی bien située موقعی لطیف بر ملک bien bâtie ملک
کلیسا املاکلرندن Terre appartenante à l'Église کوزل بر ملک
Faire valoir une terre بر ملکی نمالندرمک Exempter بری
une terre du passage des troupes بر ملکی عسکر مرورندن
بر ملکی التزام Prendre une terre à ferme معاف قلمق
ایتمک Le fermier d'une terre بر ملکک ملتزمی le revenu
محصولی - بر ملکک ایرادی Il n'a pas un pouce de terre
بر قارش ارضه - بر قارش ملکه مالک دکلدر Il est riche
en fonds de terre املاک وعقارات کثیره‌یه مالکدر

Terre, se dit aussi de la terre qui est sur le bord de la mer
A. ساحل - شاطی البحر - سیف البحر *P.* لب دریا *T.*
ساحلدن آیرلمیوب کتمک || Côtoyer la terre قره - قییی
Ils furent trois mois sans voir terre اوچ آی مقداری قییلری
ساحله دسترس وصول اولمق Gagner la terre کورمز اولدیلر
Le vent est de terre روزکار قره‌دن اسر

On dit, en termes de Marine, Prendre terre, pour dire, abor-
der, descendre à terre *A.* خروج فی البرّ - وصول الی البرّ
P. قره‌یه *T.* در خشکی بیرون آمدن - بخشکی رسیدن
قره‌یه چیقمق - کلمک

Et raser la terre, pour dire, voguer près du rivage *A.* سیر
قییلری صییررق *T.* نزد کنار دریا روانه شدن *P.* بالمساحلة
کتمک

On appelle Terre ferme, le continent *A.* برّ *T.* خشکی *T.*
قره || Après avoir passé les îles du Brésil, nous descendîmes en
terre ferme - فلان آطه‌لری لدی المرور قره‌یه چیقدق
قره‌یه ایندک

Terre, se prend figur., pour les habitans de la terre *A.* عالم
P. جهان *T.* دنیا || Alexandre fit trembler toute la terre اسکندر
ذو القرنین دنیایی دترتدی Il voulait soumettre toute la terre
جمیع عالمی تحت حکومتنه ادخال ایتمک سوداسنده
حضورنده جمیع عالم Toute la terre se tut devant lui ایدی
مبهوت ودمبسته قالدی - اختیار صمت وسکوت ایلدی
Vous dites cela comme une nouvelle, toute la terre le sait بونی
یکی بر خبر اوله‌رق سویلرسک حال بو که کافهٔ عالمک
معلومیدر Vous deviendrez l'horreur de toute la terre, si vous ne
changez de conduite تغییر طور ومسلک ایتمدیککک حالده
منفور عالم اوله‌جغکه شبهه یوقدر

Il se dit aussi, en termes de morale Chrétienne, des biens et
des plaisirs de la vie présente *A.* نعیم الدنیا - تنعّمات الدنیا
P. تنعّمات این خاکدان *T.* دنیانک ذوقیاتی || Vous te-
nez trop à la terre پک - تنعّمات دنیایه حرصک چوقدر
فکر واندیشه‌ک دنیا پرستسک Vous ne songez qu'à la terre
عیسوئ تنعّمات دنیا در Les vrais Chrétiens méprisent la terre
صحیح اولنلر تنعّمات دنیایی استحقار ایدرلر

TERREAU. Terre mêlée de fumier pourri, dont les jardiniers
font des couches *A.* سماد *P.* خاک سرگین آلود *T.* فشقیلی
طپراق || Il faut mettre du terreau au pied de cet arbre بو آغاجک
دیبنده فشقیلی طپراق دوکملو در Couche de terreau pour des
fleurs چیچک یتشدرمک ایچون فشقیلی طپراق ایله
دوزلمش یصدق

TERRE-NOIX. Plante bulbeuse *A.* ثوم برّی *P.* بلبوس *T.*
یبان صارمسغی

TERRE-PLEIN. T. de fortif. Surface plate et unie d'un amas
de terre élevé *T.* طپراق ایله طولمش سدّ

se TERRER. Se cacher sous terre. Il se dit de certains animaux
A. اندماس *P.* زیر خاک نهان شدن *T.* یر آلتنده
یر آلتنده کیرمک - کوملمک || Ce renard s'est terré quand il
s'est vu poursuivi بو تلکو تعقیب اولندیغنی کورنجه یر

آلتنه كيرمشدر

On dit aussi, que des gens de guerre se sont bien terrés, pour dire, qu'ils se sont bien mis à couvert du feu des ennemis par des travaux de terre متريس وراسنده كركى كبى تستر ايتمشلر در

TERRESTRE. Qui appartient à la terre, qui vient de la terre, qui tient de la nature de la terre *A.* ارضى ـ ترابى *P.* خاكى ـ زمينى *T.* يرك ـ طپراغك || Les animaux terrestres حيوانات ارضيه Vapeurs, exhalaisons terrestres ابخرهٔ ارضيه On a tiré de cette liqueur ce qu'il y avait de plus terrestre بو مايعك ايچنده موجود اولان مادهٔ ترابيهنك جملهسى جذب واخراج اولندى

On appelle Paradis terrestre, le lieu où Dieu mit Adam et Ève aussitôt qu'il les eut créés *A.* روضة الجنة ـ جنات عدن *P.* بهشت عدن ـ باغ ارم

Il se dit au figuré d'un lieu, d'un jardin délicieux *A.* ارم ذات العماد *P.* باغ ارم || C'est un vrai paradis terrestre محض باغ ارمدن نمونه بر مكان لطيفدر ـ ارمدر

Terrestre, se dit aussi par opposition à Spirituel *A.* دنيوى || C'est un homme qui n'agit que par des vues terrestres et charnelles هر حالده اغراض دنيويه وجسمانيهيه تبعيت ايله عامل اولور بر آدمدر Pensées terrestres افكار دنيويه

TERRESTRÉITÉS. T. de Chimie. Les parties les plus grossières des substances *A.* pl. اجزاء ترابيه *P.* اجزاى خاكى *T.* طپراقسى جزءلر

TERREUR. Peur violente causée par l'image d'un objet *A.* جاش ـ هول ـ رواع القلب *P.* سهم ـ هراس دل *T.* بلكلمه ـ يورك بلكلمهسى || Répandre la terreur par tous les lieux où l'on passe بر كمسنه پايگذار اولديغى كافهٔ مواقع وامكنهده نشر هول وهراس ايتمك Il portait la terreur partout هر مكان وهر محلده ايقاع هول وجاش ايدر ايدى Ce conquérant remplit tout de la terreur de son nom بو جهانگيرك صيت ونامى هول انگيز قلوب انامدر Ce capitaine est la terreur des ennemis بو جنك آزماى نامدار هول انگيز قلوب اعدا در

TERREUR PANIQUE. Une terreur subite dont on est troublé sans sujet *A.* فزع ـ دهشت ـ شاز *P.* هراس ناگهانى *T.* اوجونمه ـ انسزين قوپمش قورقو || Il se répandit une terreur panique dans l'armée اردو ايچنده بر فزع ودهشت مستولى اولمشدر ـ انسزين بر قورقو قوپدى

TERREUX. Mêlé de terre *A.* مخلوط بالتراب ـ ترابى *P.* خاك آلود *T.* طپراقلو || Sable terreux تراب ايله مخلوط قوم ـ طپراقلو قوم

On dit, Goût terreux *A.* طعم التراب *P.* چاشنى خاك *T.* طپراق دادى Et odeur terreuse *A.* رايحة التراب *P.* بوى خاك *T.* طپراق قوقوسى

Terreux. Qui est sali de terre, qui est plein de poussière *A.* ملطخ بالغبار *P.* غبار آلود *T.* توزه بيلاشمش ـ توز طپراق اولمش || Il a les mains si terreuses que s'il avait travaillé à la terre يرايشنده ايشلمش كبى اللرى توز طپراق بيلاشمشدر Un enfant qui a le visage terreux يوزى توز طپراق اولمش بر چوجوق

En termes de joailliers, il signifie, ténébreux *A.* اكدر ـ كدر *P.* تيره *T.* بولانق ـ بوزلو

TERRIBLE. Qui donne de la terreur *A.* موجب الدهشة ـ هايل *P.* هراسفرما ـ هول انگيز *T.* كوكل بلكلديجى || Les jugemens de Dieu sont terribles احكام جناب ربّ قهار هول انگيز وهراسفرما در

Il signifie figur., étonnant, étrange *A.* غريب *P.* بيگانه طور *T.* عجايب || C'est un homme qui a une terrible humeur, on ne peut vivre avec lui مزاجى غريب بر آدمدر كندوسيله الفت ومعاشرت ايتمك ممكن دكلدر Il fait un temps terrible غريب بر هوا در Cet homme fait une terrible dépense بو آدم غريب مصرف ايدر

TERRIBLEMENT, adv. *A.* هايلاً ـ بصورة هايلة ـ مدهشاً ـ بالدهشة *P.* هول انگيزانه *T.* يوركى بلكلدهجك وجهله || Un frénétique qui roule terriblement les yeux كوزلرينى صورت هايله ايله دوندرن بر مجنون

Il signifie aussi, extrêmement *A.* على وجه الافراط ـ مفرطاً *P.* بسا *T.* قتى كلى ـ قتى جوق || Manger terriblement على وجه الافراط طعام ايتمك travailler, parler افراط ايله ايشلمك وقتى جوق سويلمك

TERRIEN. Celui qui possède beaucoup de terres *A.* صاحب الاملاك *P.* ملكدار *T.* ملك صاحبى || Grand terrien كليتلو املاك صاحبى

TERRIER. On appelle Papier terrier, un registre contenant le dénombrement de ceux qui relèvent d'une seigneurie, et le détail des droits, cens et rentes qui y sont dus *T.* دفتر خانه || Faire un

nouveau papier terrier فلان ارضك برقطعه جديد دفترخانه سنى ترتيب ايتمك — Il se dit aussi au substantif || Insérer une déclaration dans un terrier مفردات دفترينى دفتر خانه ايچنده درج وقيد ايتمك

TERRIER. Trou que certains animaux font dans la terre pour se cacher *A.* جحر pl. اجحار *P.* سمیج *T.* اين || Terrier de renard بو تلكو اينى Ce lapin a été acculé au fond du terrier آطه طاوشانى اينى ديبنده قصدرلمشدر

TERRIER. Chien propre à chasser le lapin, le blaireau, etc. *T.* تازى

TERRINE. Ouvrage de poterie qui a le bord rond, qui est creux, n'a ni pieds ni anses, et qui, depuis le haut jusqu'au fond, va toujours en étrécissant *A.* تيغار *P.* تغار *T.* تغار || Terrine vernissée ايچى صيرلو تغار Terrine à mettre du lait سود قويحق تغار

TERRINÉE. Plein une terrine *A.* ملء التيغار *P.* يك تغار *T.* بر تغار طلوسى || Manger une terrinée de crême بر تغار طلوسى قيمق يمك

TERRITOIRE. L'espace de terre qui dépend d'une juridiction *A.* حوزة الحكومة *P.* قلمرو حكومت *T.* ناحيه || La sentence de ce juge est nulle, il l'a donnée hors de son territoire بو حاكمك ويرديكى اعلام قلمرو حكومتندن خارج محلده ويرلمش اولديغنه نظراً معتبر دكلدر

TERROIR. Terre considérée selon ses différentes qualités relatives à l'agriculture *A.* ارض *P.* تراب — خاك *T.* زمين — ير — طپراق || Terroir fertile ارض مخصبه — ارض منبته — bon ارض جيده — gras ارض سمينه — اوزلو طپراق — ياغلو طپراق sec ارض — humide تراب رطب — قورى طپراق — تراب يابس — يابسه شوره — ارض مجدوبه aride ياش طپراق — خاك نمناك خاك — pierreux ارض كثيرة الاحجار قوراق ير — زمين — ارض مخلوطة بالرمل sablonneux طاشلو طپراق — سنگ آلود قوملى طپراق — خاك ريگ آلود

TERTRE. Colline, éminence de terre dans une plaine *A.* تل pl. تلال *P.* پشته *T.* تپه V. aussi Colline.

TESSON. V. Têt.

TESTACÉ. Il se dit des animaux à coquilles *A.* ذو الصدف pl. ذوى الاصداف *P.* صدفدار *T.* قابلو || Les animaux testacés حيوانات ذوى الاصداف La tortue est du genre des testacés قبلوبغه ذوى الاصداف جنسندندر

TESTAMEMT. Acte par lequel on déclare ses dernières volontés *A.* كتاب الوصية *P.* وصيتنامه *T.* وصيت كاغدى || Testament passé par-devant notaire كاتب شرع حضورنده تنظيم كاتب شرع معرفتيله — اولنمش وصيتنامه bon et valable وصيتنامهٔ صحيح ومعتبر dicté mot à mot لفظاً بلفظ تقرير مكتوم وممهور بر clos et scellé اولنوب قلمه آلنمش وصيتنامه olographe بركمسنه نك كندو يازوسيله يازلمش قطعه وصيتنامه Donner, léguer par testament بالوصيه ترك ايتمك وصيتنامه Casser un testament وصيتى نقض ايتمك Exécuteur d'un testament انفاذ وصيته مأمور وكيل — On appelle Testament inofficieux, celui dans lequel le testateur ne fait nulle mention d'un de ses héritiers de droit بيوجه شرعى نفى وراثتى — وصيت سقيمه — Testament ab irato, celui qui est fait par motif de colère عند الغضب محرر اولنمش وصيتنامه — فى حال الغضب

On appelle L'Ancien ou le Nouveau Testament, les livres saints qui sont antérieurs ou postérieurs à la naissance de Jésus-Christ *A.* كتاب العهد القديم وكتاب العهد الجديد || L'Ancien Testament n'était que la figure du Nouveau عهد قديم كتابى جديدك صورت مثاليه سى ايدى

TESTAMENTAIRE. Qui concerne le testament. Il ne se dit qu'en ces phrases, Dispositions testamentaires, pour dire, des dispositions contenues dans un testament درون وصيتنامه ده مندرج اولان Exécuteur testamentaire انفاذ وصيته مأمور اولان وكيل وصايا Héritier testamentaire وارث حسب الوصيه

TESTATEUR. Celui qui fait un testament *A.* موصى *P.* وصيت كننده *T.* وصيت ايدن || Le testateur l'a ordonné en termes exprès موصى فلان ماده يى كلمات صريحه ايله توصيه ايتمشدر La volonté, l'intention du testateur doit être inviolable موصينك مراد ونيتى نقض وتغيردن برئ اولمق اقتضا ايدر

TESTER. Faire un testament *A.* ايصاء — توصية *P.* وصيت كردن — اندرز ساختن *T.* وصيت ايتمك || Il y a plus de dix ans qu'il a testé اون سنه دن زياده در كه وصيت ايلدى Il est mort sans avoir testé بلا وصية وصيتنامه سنى ايتدى Un religieux ne peut pas tester راهب وصيته وفات ايلدى ماذون دكلدر

TESTICULE. Corps glanduleux, pour l'ordinaire au nombre de deux, qui sert à préparer la matière destinée à la génération *A.* خصية pl. خصيتان — خصى *P.* اثنيان — خايه *T.* طشاق ||

Le testicule droit, gauche خصیهٔ یمنا وخصیهٔ یسرا

TESTIMONIAL. Qui rend témoignage *A.* متضمن الشهادة *P.* گواهینما *T.* شاهدلك ایدن || Lettres testimoniales شهادت حالی متضمن مكاتیب – preuves شهادتی متضمن دلیللر – شاهدلو اثباتلو دلیللر

TÊT ou TESSON. Morceau d'un pot de terre cassé *A.* كسارة الخزف pl. كسارات الخزف *P.* سفالپاره *T.* چوملك قیرنتیسی || Ramasser des têts de pot چوملك قیرنتیلری جمع ایتمك

TÉTANOS. T. de Méd. Maladie spasmodique qui a pour effet la roideur des membres du corps *A.* كزاز *P.* ترنج عضو *T.* عضوك بوزیلوب چكلمسی – Celui qui est attaqué de cette maladie, s'appelle *A.* مكزوز *P.* ترنجیده عضو *T.* عضوی بوزیلوب چكلمش

Lorsque cette maladie arrive aux mâchoires et au visage, elle s'appelle *A.* لقوة *P.* گشتن روی *T.* یوز آغز اكلمه‌سی – Celui qui en est atteint, s'appelle *A.* ملقو *P.* گشته روی – گرفتار گستن روی *T.* یوزی آغزی اكلمش

TÊTARD. On donne ce nom au petit de la grenouille *A.* جرو الضفدع *P.* غوك بچه *T.* قوربغه یاوریسی

TÊTE. Chef, la partie de l'animal qui tient au reste du corps par le cou *A.* رأس pl. رؤس *P.* سر *T.* باش – كله || Le devant de la tête *A.* مقدم الرأس *P.* پیش سر *T.* باشك اوكی le derrière *A.* مؤخر الرأس – قفا *P.* پس سر *T.* باشك اكسه‌سی le sommet *A.* قمة – مفرق pl. مفارق *P.* تارك *T.* باش تپه‌سی le haut *A.* فوق الرأس *P.* بالای سر *T.* باشك یوقاریسی Avoir la tête ronde مستدیر الرأس اولمق plate مسطح الرأس اولمق – یصّی باشلو اولمق Trancher la tête à un criminel بر مجرمك باشنی كسمك On le condamna à avoir la tête tranchée قطع سری بابنده حكم جریان ایلدی – Une tête de mort قتلنه سر مقطوع – Il se prend aussi pour Crâne. V. ce mot. C'est dans ce sens qu'on dit, Tête pelée, Tête chauve, en parlant d'une personne qui n'a point du tout de cheveux. V. Chauve.

On dit, La tête me fend, pour dire, j'ai un grand mal de tête باشم یاریلور Et la tête me tourne, pour dire, que les objets me semblent tourner autour de moi باشم دونر

On dit, La tête a tourné à un homme, pour dire, qu'il est devenu fou *A.* تجنن *P.* شوریده سر شدن *T.* جیودرمق – Et l'on dit figur. d'un homme qui se trouve dans une occasion où l'on a besoin de présence d'esprit, que la tête lui tourne باشی سرسم اولور

Et figur. Tourner la tête à quelqu'un, pour dire, changer sa façon de penser بر كمسنه‌نك عقلنی چویرمك – عقلنی فلان فكردن صرف وتحویل ایتدرمك

On dit, Avoir la tête pesante, embarrassée *A.* ثقلة الرأس *P.* گرانئ سر *T.* باش آغرلغی

MAL DE TÊTE *A.* صداع *P.* درد سر *T.* باش اغریسی

On dit proverb., Grosse tête peu de sens *T.* ایری كله‌نك ایچی قوف اولور – Et tête de fou ne blanchit jamais *T.* دلینك صاچی آغارمز

Et à laver la tête d'un More, on y perd sa lessive *P.* كوشش بر ابروی كور وسمه بی فانده‌ست *T.* عربك یوزینی صابون ایله یومقدن فرقی یوقدر

On dit d'une entreprise où il est impossible de réussir, que c'est vouloir donner de la tête contre les murs باشی دیواره اورمقدر

Et d'un homme à qui on ne peut faire aucun reproche, qu'il peut aller partout la tête levée هر نه طرفه واره‌جق ایسه آلنی آچق اوله‌رق واره بیلور

Et d'un homme qui se précipite aveuglément dans le péril, qu'il y va tête baissée باشنی كوزینی صاقندرمیدرق صالر

On dit, Se rompre la tête, se casser la tête à faire quelque chose, pour dire, s'y appliquer avec une grande contention d'esprit *A.* شق الرأس – شج الرأس *P.* سر شكافتن *T.* باش یارمق || Il se rompt la tête à résoudre des problèmes حل مسایل ایچون باشنی یارر

On dit d'une odeur forte, de la vapeur du charbon et de certains vins, qu'ils portent à la tête *A.* سوور *P.* بر سر جستن *T.* باشه اورمق – باشه صچرامق

On dit proverb. Je parie ma tête, Je mets ma tête à couper que cela est, pour dire, je parie tout ce qu'on voudra بو ماده بویله اولدیغنه باش وجانمی بحث ایدرم

On dit, Tête couronnée, pour dire, un monarque *A.* تاج – صاحب التاج pl. اصحاب التاج *P.* تاجدار *T.* تاجلو پادشاه || Il ne faut parler qu'avec respect des têtes couronnées تاجداران حقنه ایفای رسوم احترام ایله سوق كلام ایتملو در

TÊTE. Esprit, entendement *A.* عقل – ذهن – شعور *P.* هوش – سر || Se remplir la tête de sottises عقلی خیالات باطله ایله

مالامال ایتمک Il n'a que cela en tête عقلنده بوندن غیری
شی یوقدر On ne peut lui ôter de la tête qu'il mourra bientôt
قریبا وفات ایده‌جکی فکرینی عقلندن چیقارمنک
احتمالی یوقدر Rouler de grandes choses dans sa tête بر آدمک
ذهننده مطالعات عظیمه دوران ایتمک Avoir la tête dure
بر آدمک عقلی کند اولمق ـ غلیظ العقل اولمق Je n'ai pas
assez de tête pour voir tant de papiers en si peu de temps بو
مقوله وقت قلیل ایچنده اولقدر اوراق تتبع ایده‌جک
شعورم یوقدر

On dit, Mettre une chose en tête à quelqu'un, pour dire, la lui persuader *A.* القاء الی الذهن *P.* درعقل کسی نهادن *T.* فلانک ذهننه قویمق || On lui a mis en tête de bâtir, et il s'y est ruiné ابنیه انشاسنی ذهننه القا ایتمشلر در بو تقریب حالی خراب اولمشدر

Et se mettre une chose en tête, ou dans la tête, pour dire, s'en occuper *A.* تقریر فی الذهن *P.* در ذهن نهادن *T.* عقله قورمق ـ ذهنه قورمق || Vous vous mettez des chimères en tête ذهنکده وجودی یوق خیالات باطله قورارسک Il s'est mis en tête d'aller à Rome رومایه وارمسنی عقلنه قوردی Il s'est mis dans la tête de faire cela بو شیئی عقلنه قورمشدر

On dit d'un homme, C'est une bonne tête عقل سلیم صاحبی بر آدمدر une excellente tête بر عقل لا نظیر در une des meilleures têtes du conseil ارباب شورا عقلای اعقل در C'est une tête carrée, pour dire, d'un jugement juste et solide عقل رزین صاحبیدر ـ عقل کاملدر une tête sage, rassise, posée عقلی اوتورشمشدر ـ تمکین عقل ایله مجبولدر une tête faible عقلی کوشکدر ـ سست اندیشدر ـ سخیف العقلدر C'est une tête verte, écervelée, légère, de linotte, de girouette, pour dire, un homme d'un esprit frivole et léger *A.* فائل الرأی ـ خفیف العقل *P.* سبکسر *T.* سبکمغز ـ عقلی یللی ـ عقلی یوفقه

Et qu'il a la tête chaude, pour dire, qu'il prend feu, qu'il s'emporte aisément *A.* مستشیط *P.* پر آتش ـ آتشپاره *T.* باشی قیزغین ـ Et qu'il a la tête froide, pour dire, qu'il conserve son sang-froid. V. Froid.

On dit, Agir de tête, Payer de tête, pour dire, prendre son parti avec résolution یا سر دهم یا ستانم کلاه دییه‌رک بر ایشه عزیمت ایتمک

Et faire un coup de tête, pour dire, faire étourdiment une chose hardie خفت عقل ایله جسارت ایتمک ـ بر شیئه خفت عقل ایله صالمق

Et faire un coup de sa tête, ou faire une chose à sa tête, pour dire, se déterminer de soi-même, sans avoir pris conseil de personne *A.* انخراط فی الامر *P.* از سر خود کار کردن ـ با خود رأیی ـ رأی خودنجه ـ کندو باشندن ایش کورمک *T.* عمل نمودن ایشه صالمق || C'est un homme qui ne veut rien faire qu'à sa tête هر ماده‌ده کندو باشندن ـ انخراط اموره مبتلا بر آدمدر ایش کورر

Et perdre la tête, pour dire, perdre le sang froid nécessaire pour prendre un parti *A.* تشتت الخاطر *P.* پریشان خاطر شدن *T.* ذهن طاغلمق ـ شاشمق ou pour dire, perdre le jugement *A.* اذهاب العقل ـ اختلال الشعور *P.* شوریده سر شدن *T.* عقلی شاشورمق

On dit, qu'un homme a de la tête, pour dire, qu'il a du sens, du jugement *A.* عاقل ـ ذهین *P.* خردمند *T.* عقللو ou pour dire, qu'il est opiniâtre *A.* مارد الذهن *P.* سختسر *T.* باشی پک

On dit figur. Tenir tête, faire tête à quelqu'un, pour dire, s'opposer à lui, ne lui point céder en quelque chose *A.* معارضة ـ مخالفة *P.* خلافگیری نمودن *T.* قارشو طورمق || Il s'imaginait qu'il n'y aurait personne qui osât lui résister, mais il trouva des gens qui lui firent tête کندویه مخالفته جسارت ایده‌جک آدم اولمدیغنی ظن ایتمشیدی انجق قارشوسنه طوره‌جق آدملر بولندی Ils se mirent plusieurs ensemble pour lui tenir tête à la dispute مجادله‌ده فلانه مخالفت ایتمک اوزره بعض کسان بری برلریله عقد اتفاق ایتمشلر در

Tête, se dit aussi pour Individu *A.* رأس pl. روس ـ فرد pl. افراد *P.* سر ـ کس *T.* باش ـ نفر || Une rente sur plusieurs têtes روس عدیده اوزرینه تعیین اولنمش ایراد Cette taxe porte sur toutes les têtes بو ویرکو جمیع روسه شامل در ـ جمیع افراده شامل On paye tant par tête روس اعتباریله بهر نفره شو قدر اقچه ادا اولنور On dîne à tant par tête بهر رأسه شو قدر اقچه حسابیله طعام ویریلور

On dit, Succéder par tête, lorsque chacun des copartageans vient de son chef à la succession *A.* استوراث بالروس ـ استوراث باعتبار الروس *P.* هر کس از سر خویش میراث خوردن *T.* روس اعتباریله میراث آلمق || La succession du

père s'est partagée par têtes, parce que tous les enfans étaient vivans; celle de la mère s'est partagée par souches, parce que deux des enfans étaient morts, et que les petits-enfans sont venus à partage avec leurs oncles, par représentation de leur père پدركڭ حين وفاتنده اولادكڭ جملهسى حياتده اولدقلرى تقريبيله متوفانڭ تركهسى رؤس اعتباريله تقسيم اولنمشدر انجق والدهنڭ وقت ارتحالنده اولادكڭ ايكيسى مقدّم وفات ايتمش اولدقلرينه نظراً اول اولادكڭ اولادى كندو پدرلرى مقامنه قائم اولدرق عموجهلريله على السويّه اخذ حصّهٔ ميراث ايچون والدهٔ هالكهنڭ تركهسى اصول شجرهٔ نسب اعتباريله تقسيم اولنمق لازم كلدى

Tête, signifie figur., la première place, la place de chef *A.* رأس *P.* سر *T.* باش || Il porta la parole à la tête du clergé رأس زمرهٔ رهبانده اولدرق تقرير كلامه مبادرت ايلدى Être à la tête de la Noblesse زمرهٔ اصلزادكانده باش اولمق Marcher à la tête de l'armée عسكر باشنده يوريمك Se mettre à la tête des séditieux طائفهٔ عصاه ـ عصات باشنده اولمق باش اولمق

On dit, qu'un homme est à la tête des affaires, pour dire, qu'il en a la principale direction *A.* رئيس الامور *P.* سركار *T.* ايش باشنده

On dit, La tête d'une armée, pour dire, les premières troupes d'une armée *A.* رأس الجيش *P.* سر لشكر *T.* عسكرڭ باشى ـ

Et la tête de la tranchée, pour dire, l'endroit qui est le plus avancé du côté de la place assiégée *T.* صيچان يولى باشى || Il fut tué à la tête de la tranchée صيچان يولى باشنده ايكن قتل اولندى ـ Et la tête du pont, pour dire, le bout qui est du côté des ennemis *T.* كوپرى باشى

On dit aussi, La tête d'un livre, pour dire, le commencement d'un livre *A.* رأس الكتاب *P.* سر كتاب *T.* كتابڭ باشى || Il y a une belle préface à la tête de son livre تأليف ايلديكى كتابڭ باشنده بر ديباجهٔ لطيفه وار در

Et la tête d'un clou, pour dire, l'extrémité opposée à la pointe *A.* رأس المسمار *P.* تارك ميخ *T.* اكسر تپهسى

Tête à tête, signifie, seul à seul *A.* فى الخلوة *P.* تنهايى *T.* تنهاده || Parler tête à tête تنهاده سويلشمك Ils furent long-temps tête à tête وافر زمان خلوتده ايديلر

Tête-à-tête, s'emploie aussi substantivement, et se dit d'une entrevue de seul à seul *A.* مجلس الخلوة *P.* انجمن خلوت *T.* خلوت مجلسى || Ils ont eu un long tête à-tête بيقلرنده اوزون اوزادى بر خلوت مجلسى وار ايدى

Tête pour tête, signifie, l'un devant l'autre *A.* بالمواجهة *P.* رو برو *T.* يوز يوزه || Après avoir été deux ans sans se voir, ils se rencontrèrent dans la rue tête pour tête فلان كمسنهلر ايكى سنهدنبرو برى برلرينى كورمش دكل ايكن زوقاقده رو برو مصادف اولمشلر در

TÉTER. Sucer le lait de la mamelle *A.* رضع ـ مصّ ـ رضعت ـ *P.* امتلاج ـ ارتضاع *T.* ممه امكك ـ امكك *T.* مكيدن *P.* امتلاج || Téter sa nourrice, une vache كندو سود آناسنڭ ياخود اينككڭ ممهسنى امكك

TÉTÉ. *A.* مرضوع *P.* مكيده *T.* املمش

TÊTIÈRE. Il se dit de cette partie de la bride qu'on met autour de la tête d'un cheval, et qui soutient le mors *A.* ايوان pl. ايوانات ـ عذار pl. عذر *P.* لگام *T.* اويان ـ باشلق || Têtière de cuir d'Angleterre انكليز كونيله مصنوع عذار

TÉTIN. Le bout de la mamelle. Il se dit des hommes et des femmes *A.* حلمة pl. حلم *P.* سر پستان *T.* ممه تكمهسى ـ ممه امزكى

TÉTINE. Il se dit du pis de la vache ou de la truie. V. Pis.

TÉTON. Mamelle de la femme *A.* ثدى pl. اثدى *P.* پستان *T.* ممه || Un enfant qui est encore au téton هنوز ممهده اولان چوجوق Une nourrice qui donne le téton à un enfant چوجوغه ممه ويرن سود آناسى

TÉTRAGONE. Qui a quatre angles et quatre côtés *A.* مربّع الزوايا *P.* چار كوشه *T.* درت كوشهلو

TETTE. Le bout de la mamelle des bêtes *A.* حلمة الطبى *P.* سر پستان حيوان *T.* حيوان ممهسى امزكى || Tette de chèvre كچينڭ ممهسى امزكى

TÊTU. Obstiné, qui est trop attaché à ses opinions *A.* متمرّد *P.* سختسر *T.* باشى پكڭ || Il est si têtu, que jamais il ne démord de ce qu'il a dit اولقدر باشى پكدر كه ديديكى كلامدن نكول ايتمك احتمالى يوقدر

TEXTE. Les propres paroles d'un auteur, considérés par rapport aux notes, aux commentaires *A.* متن pl. متون || Le texte de l'Évangile متن انجيل شريف de Platon متن كتاب افلاطون Cet avocat a rapporté le texte de cette loi دعوا وكيلى

بوكا دائر اولان فتوانك متننى ذكر ايتمشدر Le texte ne dit pas cela متن كتاب ـ متن كتابك منطوقى بويله دكلدر — On dit, Restituer un texte, pour dire, rétablir l'ordre, les mots dont on suppose que l'auteur s'est servi بونى ناطق دكلدر متن كتابى هيئت اصليه سنه ارجاع ايتمك

TEXTE, se dit aussi d'un passage de l'Écriture-Sainte qu'un prédicateur prend pour sujet de son sermon *A.* نصّ || Ce prédicateur a pris un beau texte بو واعظ كتاب اللهك مناسب بر نصّنى مأخذ كلام اتخاذ ايلدى

On dit, Revenir à son texte, pour dire, revenir à son sujet principal مبحث اصلى به رجعت ايتمك

TEXTILE. Qui peut être tiré en filets propres à faire un tissu *A.* ممكن الانفتاك *P.* فتاليدنى *T.* اوزيله بيلور ـ تل || L'amiante est une pierre textile حجر الفتيله تل اوزيلور تل اوزيلور احجاردندر

TEXTUEL. Qui est dans le texte d'une loi, d'un acte *A.* منصوص || C'est une disposition textuelle de la loi sur les testamens وصيّته متعلق اولان حكم شرعينك شروط منصوصه سندندر

TEXTUELLEMENT. Sans s'écarter du texte, mot à mot, phrase pour phrase *A.* بعبارته

TEXTURE. L'état d'une chose tissue. Il ne se dit qu'au figuré. On dit, La texture d'un ouvrage, pour dire, la liaison des parties qui le constituent *A.* انتساج ـ *P.* احتباك ـ تنندگى *T.* طوقويش

THAPSIE. Plante *A.* ثافسيا ـ *P.* ينتون *T.* ثافيا درياس صمغنك آغاجى

THAUMATURGE. Qui fait des miracles *A.* ذو معجزات ـ صاحب المعجزات *P.* معجزه كار *T.* كرامت صاحبى || Saint Jean thaumaturge صاحب المعجزات اولان حضرت يوحنا

THÉ. Arbrisseau qui croît à la Chine et au Japon *P.* چاى *T.* چاى || Prendre du thé چاى خوردن ـ چاى تناول ايتمك ـ چاى ايچمك Thé vert يشل چاى ـ چاى سبز

THÉÂTRAL. Qui appartient au théâtre *A.* مختصّ بالملعب *P.* بازيچه گاهى *T.* اويون يرينه مخصوص || Action théâtrale ملعبه مخصوص Manières théâtrales ملعبه مخصوص بر كار اوضاع واطوار

THÉÂTRE. Lieu où l'on représente des spectacles dramatiques *A.* دار اللعب ـ ملعب *P.* بازيچه گاه ـ خيالخانه *T.* اويون يرى

Il se dit aussi du lieu de la scène où les acteurs exécutent les représentations théâtrales *A.* ساحة الملاعبين *P.* ديوانخانه *T.* بازندگان يرى || La décoration du théâtre اويونجيلرك ديوانخانه سنك تزيينات وتجمّلاتى — On dit figur., que le monde est une grand théâtre ساحهٔ پهناى عالم بر تماشاگاه ملاعب وغرايبدر

On dit aussi figur. d'un homme qui est dans un grand emploi, qu'il est exposé sur un grand théâtre مطرح انظار عالم اولان مقامده در

Et d'une province, qu'elle est le théâtre de la guerre, pour dire, le lieu où la guerre se fait عرصه‌گاه حرب وقتالدر

THÉIÈRE. Vase pour faire infuser le thé *T.* چاى ابريغى

THÉISME. Croyance de l'existence de Dieu *A.* ايمان ـ تألّه *T.* باورى بوجود يزدان *P.* ايمان بواجب الوجود ـ باالله اللهه اينانمه

THÉISTE. Celui qui reconnaît l'existence de Dieu *A.* متألّه ـ مؤمن باالله *P.* باور كننده وجود يزدان *T.* اللهه اينانيجى

THÈME. Sujet, proposition que l'on entreprend de prouver ou d'éclaircir *A.* كلام موضوع له || Cet homme n'a pas bien pris son thème فلان كشى موضوع لهى اولان كلامى على ما هو اللايق وضع ايده‌مدى

Il se dit aussi de ce qu'on donne aux écoliers à traduire dans la langue qu'on veut leur apprendre *T.* ترجمه درسى || Thème difficile ترجمه‌سى كوچ درس Thème pour l'examen امتحانده تقديم اولنه‌جق ترجمه درسى — Et de la traduction de l'écolier *T.* ترجمه || ترجمه اولنمش درس || Corriger un thème درسنى تصحيح ايتمك Il a fait son thème en deux façons درسنى ايكى وجهله ترجمه ايتمشدر

THÈME. T. de Gram. Le radical primitif d'où un verbe a été tiré *A.* اصل الفعل

THÈME, ou THÈME CÉLESTE. T. d'Astrolog. La position où se trouvent les astres, par rapport au moment de la naissance de quelqu'un *A.* زيج الولادة *P.* زيج ولادت *T.* ولادت زايچه‌سى

THÉOCRATIE. Gouvernement où les chefs de la nation ne sont regardés que comme les ministres de Dieu *A.* حكومة ظلّ اللهيّة || Le Gouvernement des Hébreux sous les juges, et avant qu'ils eussent un roi, était une véritable théocratie قوم يهود قبل اتخاذ

الملك قضات وحكام معروتيله اداره اولنديغى هنگامده محض حكومت ظل اللهيه صورتنده ايدى

THÉOCRATIQUE. Qui a rapport à la théocratie *A.* مختص بحكومة ظلّ اللهية

THÉOLOGAL. Chanoine institué pour enseigner la théologie *A.* مدرّس العلم الهى

THÉOLOGALE. Dignité de théologal *A.* مقام التدريس العلم الهى

THÉOLOGIE. Science qui a pour objet Dieu et les choses divines *A.* علم الهى || Cela ne se peut soutenir en bonne théologie بو كيفيّت علم الهى قاعده‌لرنجه اثبات اولنور مقولەدن دكلدر Cela est contraire à la véritable théologie بو شئ علم الهئ صحيحك منافيدر Thèses de théologie مسائل علم الهى Enseigner la théologie علم الهى‌يى افاده وتعليم ايتمك

THÉOLOGIEN. Qui sait la théologie *A.* الهى pl. الهيّون *T.* اهل العلم الهى pl. ارباب العلم الهى || Tous les théologiens sont d'accord sur ce point بو بابده جمهور الهيّين متفق الآرا در

Il se dit aussi, des étudians en théologie *A.* طلبة العلم الهى

THÉOLOGIQUE. Qui concerne la théologie *A.* متعلق بعلم الهى || Matière théologique دائر مادّه ـ علم الهى‌يه متعلق مادّه

THÉOLOGIQUEMENT. Selon les principes de la théologie *A.* حسب القواعد العلم الهى || Il a traité cette matière théologiquement بو مادّه‌دن حسب القواعد علم الهى بحث ايلدى

THÉORÈME. Proposition d'une vérité spéculative qui se peut démontrer *A.* قضيّة ممكن الاثبات

THÉORICIEN. Celui qui connaît les principes d'un art sans le pratiquer *A.* اهل العلم النظرى pl. ارباب العلم النظرى

THÉORIE. Connaissance qui s'arrête à la simple spéculation sans passer à la pratique *A.* علم نظرى || Réduire la théorie en pratique علم نظرى‌يى علم عملى‌يه تحويل ايتمك Il a plus de théorie que de pratique علم نظريسى علم عمليسنه غالبدر

On appelle Théorie des planètes, la science qui apprend à connaître leur mouvement, leur distance, etc. *A.* علم نظر الكواكب السيّارة

THÉORIQUE. Qui appartient à la théorie *A.* مختص بعلم النظرى || Ce que vous dites là est purement théorique ديديككز كلام مجرّد علم نظرى‌يه مخصوصدر

THÉORIQUEMENT. D'une manière théorique *A.* على وجه العلم النظرى || Traiter une matière théoriquement بر مادّه‌دن علم نظرى وجهى اوزره بحث ايتمك

THÉRAPEUTIQUE. Partie de la médecine qui enseigne la manière de traiter et de guérir les malades *A.* فن المداواة *P.* فن خسته‌لره باقمنك فنى *T.* تيمار خستگان || La thérapeutique emploie la diète, la chirurgie et la pharmacie فن مداواتك اسبابى حميه وجرّاحلق واجزاجيلقدر

THÉRIACAL. Qui a la vertu de la thériaque *A.* ترياقى *P.* ترياكى *T.* ترياقك خاصّه‌لو ـ ترياق || Essence thériacale ترياق خلاصه‌سى eau ترياق صويى herbe ترياقى نبات ـ نبات ترياق خاصّه‌سى اولان نبات

THÉRIAQUE. Composition médicinale en forme d'opiat *A.* ترياق *P.* ترياك *T.* ترياق || Thériaque de Venise وندیك ترياقى

THERMAL. Il se dit des eaux minérales naturellement chaudes. V. Bains.

THERMANTIQUE. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui réchauffent *A.* مسخن *P.* گرمساز *T.* ايسيدیجى ـ قزدریجى

THERMES. Bâtimens destinés pour les bains publics chez les anciens *A.* pl. حمّامات *P.* گرمابها *T.* ايسيجقلر

THERMOMÈTRE. Instrument fait pour indiquer les degrés de la chaleur ou du froid actuel *A.* ميزان الحرارة الهواء

THÉSAURISER. Amasser de l'argent *A.* ادّخار المال ـ جمع المال *P.* مال بر نهيدن *T.* مال ييغمق ـ مال بركدرمك || Cet homme thésaurise فلان كشى ادّخار مال ايدر

THÉSAURISEUR. Celui qui thésaurise *A.* مدّخر الاموال ـ جامع الاموال *P.* مال بر بالاى مال نهنده *T.* مال ييغدريجى ـ مال بركدريجى

THÈSE. Proposition, question qu'on pose dans le discours pour la discuter ou la combattre *A.* مسئلة pl. مسائل ـ مطلب pl. مطالب || Posons d'abord la thèse اوّل امرده صورت مسئله‌يى وضع ايده‌لم Vous faites une thèse générale de ce qui n'en est qu'une particulière مسائل خاصّه‌دن اولان بر امرى مسائل مطلقه حكمنه وضع ايدرسك Ce n'est pas là la thèse مطلب بو دكلدر Vous changez la thèse مسئله‌يى تبديل ايدرسك Vous sortez de la thèse مطلبدن چيقارسك

Il se dit aussi de toute proposition scientifique que l'on soutient publiquement dans les écoles *A.* مسئلة علمية || Une thèse de philosophie علم حكمتده دائر مسئلهٔ علميه

Il se prend aussi pour la dispute des thèses *A.* مطارحة المسائل مطارحهٔ مسائل علميه مجلسنده || العلمية Assister à une thèse حاضر بولنمق Le lendemain de sa thèse ایتدیکی مطارحهٔ علميه‌نك فرداسی

THON. Espèce de poisson de mer *A.* تن

THORACHIQUE. Qui est relatif à la poitrine. Il se dit des médicamens propres à la poitrine, qu'on appelle aussi Pectoraux *A.* صدری *P.* سینه سودبخش *T.* كوكسه يرار || Remèdes thorachiques ادويهٔ صدريه

On appelle Canal thorachique, un vaisseau qui, des intestins, porte le chyle dans la veine sous-clavière gauche *A.* مجراء الكيلوس

THORAX. T. d'Anat. C'est le nom qu'on donne à la poitrine *A.* جوشن pl. جواشن - صدر pl. صدور *P.* بر - سینه *T.* كوكس تختهسی - كوكس

THRUMBUS ou THROMBE. Tumeur qui arrive après la saignée à l'endroit où le vaisseau a été ouvert *A.* عجرة فی موضع الفصد *T.* قان آلنمش يرك قباريغی

THYM ou SERPOLET. Plante *A.* حاشا - سعتر برّی *P.* شترپا بال *T.* يبانی ككيك اوتی || Les abeilles sucent le thym آريسی يبانی ككيك اوتنی اموب صورر

TIARE. Ornement de tête qui était en usage chez les Perses. Présentement c'est un bonnet orné de trois couronnes que porte le Pape *A.* قلنسوة مثلثة التيجان *P.* كلاه سه افسر *T.* اوچ تيجان ثلثه ايله مزين || تاجلو باش كسوبی Ceindre la tiare قلنسوه‌يی بر سر ايتمك

TIBIA. T. d'Anat. C'est le nom de l'os intérieur de la jambe *A.* ظنبوب pl. ظنابيب *P.* استخوان ساق *T.* قوری انجك قلم - دودك -

TIBIAL. Il se dit de l'un des muscles extenseurs de la jambe *A.* عضلة ظنبوبية

TIÈDE. Il se dit des liquides qui sont entre le chaud et le froid *A.* فاتر *P.* نيمگرم - بلكك - بلكل *T.* ايليجه - ايليجق || De l'eau tiède ماء فاتر - آب نيمگرم - صو ايليجق - Figur. Qui manque d'activité *A.* فاتر - بارد *P.* نا گرم - سست *T.* كوشك - عاشق بارد amant دوست فاتر Ami tiède || صوغوق amitié محبت فاتره

TIÈDEMENT, adv. Il ne se dit qu'au figuré *A.* بالفتار - بالبرودة *P.* بيگرمی *T.* كوشكلك ايله - صوغوقلق ايله || Il sert ses amis tièdement اوزره دوستلری حقنه همتی برودت دوستلرينه كوشكلك ايله خدمت ايدر - در

TIÉDEUR. Qualité de ce qui est tiède *A.* فتار - فتور *P.* نيمگرمی - بلككی *T.* ايليجه‌لق || Cette eau n'est pas assez refroidie, elle a encore quelque tiédeur بو صو هنوز كركی كبی صوغوميوب بر آزجه ايليجه در - نوعما حال فتاری باقيدر

Figur. Manque d'activité, nonchalance *A.* فتار - فتور - برودت *P.* بيگرمی - سستی *T.* صوغوقلق - كوشكلك || Agir avec tiédeur طور بارد ايله حركت ايتمك Servir ses amis avec tiédeur دوستلرينه برودت ايله خدمت ايتمك D'une grande ferveur, il est tombé dans une extrême tiédeur فرط گرميت وحرارتدن غايت فتوره گرفتار اولمشدر

TIÉDIR. Devenir tiède *A.* فتر - تفتر - كسب الفتور *P.* نيمگرم ايليجه‌لق - ايليجق اولمق *T.* نيمگرمی پذيرفتن - شدن صويی كسب فتور || پيدا ايتمك Laisser tiédir l'eau صويی تفتير ايتمك la faire tiédir ايتمك ايچون براقمق

TIÉDI. *A.* متفتر *P.* نيمگرم شده - نيمگرمی پذيرفته *T.* ايليجه‌لنمش

TIEN. Pronom possessif relatif à la seconde personne *A.* ك *P.* تو *T.* سنك - سنككی || Voilà mes livres, où sont les tiens? *A.* هاهنا كتبی اين كتبك *P.* اينك كتابهای من كتابهای تو كجاست *T.* اشته بنم كتابلرم بونلر در سنك كتابلرك نره‌ده در

TIEN, au subst., signifie, le bien qui t'appartient *A.* مالك *P.* مال تو *T.* سنك مالك || Tu veux le tien, cela est juste, et moi aussi je veux le mien سن كندو مالكی استرسك بنمكينی - بو واقعا حقدر لكن بن دخی بنم مالمی استرم استرم

On dit, Les tiens, pour dire, tes proches, ceux qui t'appartiennent en quelque façon *A.* pl. اقرباك pl. متعلقاتك *P.* خويشان تو - همدمان تو *T.* خصملرك - تعلقاتك || Tu devrais faire du bien aux tiens plutôt qu'à des étrangers اجنبيلره همت ايتمكدن ايسه كندو اقرباكه ايتملو ايدك Voilà un des tiens اشته سنك متعلقاتكدن بری

TIERCE, en termes de Mathématiques et d'Astronomie, signifie, la soixantième partie d'une seconde *A.* جزء من الستين ثانية

TIERCELET. On appelle ainsi, le mâle des oiseaux de proie *A.* ذكر الجوارح *P.* نر مرغان شكرد *T.* آليجى قوشلرك اركـكى || Un tiercelet de faucon اركـك شاهين

TIERCEMENT. Augmentation du tiers du prix d'une chose, après l'adjudication faite *A.* تزايد ثلث الثمن بعد قيام القيمة – مزايدة ثلث الثمن بعد قيام القيمة *P.* فزونى سه يك *T.* بر بهاى قرارداده كسلمش بهانك اوچده بر آرتورلمسى || Faire un tiercement قيام قيمتدنصكره بر ثلث ثمن ارتورمق Il y a un temps limité pour les tiercemens قيام قيمتدنصكره ثلث ثمنك تزايدى ايچون بر وقت محدود ومعين وار در

TIERCER. Hausser d'un tiers le prix d'une chose, après que l'adjudication en a été faite *A.* تزييد الثلث الثمن بعد قيام القيمة *P.* سه يك افزانيدن *T.* بر بهاى قرار داده كسلمش بهانك اوچده بريني آرتورمق

TIERÇON. Mesure de liquides qui contient le tiers d'une mesure entière *A.* ثلث الكيل *P.* سه يك پيمانه *T.* اولچك ثلثى || Un tierçon de muid est de quatre-vingt-seize pintes اولچكك ثلثى طقسان التى بوقال آلور

TIERS, adj. Troisième *A.* ثالث *P.* سوم *T.* اوچنجى || Il se forma un tiers parti بر اوچنجى فرقه پيدا اولدى – La tierce partie d'un tout *A.* ثليث *P.* سه يك *T.* بر اوچده || De cette succession il ne lui en revient qu'une tierce partie بو تركه نك ثلثى مقدارى كندويه اصابت ايدر

On appelle Fièvre tierce, une fièvre qui revient de deux jours l'un *A.* حمّاء غب – حمّاء مثلثة *P.* روز افكن *T.* اوچ كونده بر طوتان استمه || Sa fièvre tierce s'est tournée en continue مبتلا اولديغى حمّاى غب حمّاى دائمه يه دوندى

Et tiers État, la partie des habitans d'un État qui n'est comprise ni dans le clergé, ni dans la noblesse *A.* طبقة ثالثة *P.* طبقهٔ سوم *T.* اوچنجى طبقه || La partie du tiers État اهالينك طبقهٔ ثالثه سى طرفى

TIERS, subst. Une troisième personne *A.* شخص ثالث *P.* كس ديگر *T.* اوچنجى آدم || Il ne faut point de tiers en pareille affaire بو مقوله مصلحته مداخله سى لازم دكلدر طرفينه علاقه سى اولميان بر شخص ثالثك Il survint un tiers بين الطرفين بر شخص ثالث ظهور ايلدى Il faut prendre un tiers qui ne soit point intéressé dans l'affaire مصلحتده غرضدن عارى بر شخص ثالثه مراجعت ايتملو در Il ne faut pas faire tort à un tiers طرفينك مصلحتنه علاقه سى اولميان بر شخص ثالثه غدر ايتمك روا دكلدر

TIERS, se dit aussi des choses, et signifie, une des parties d'un tout qui est divisé en trois parties égales *A.* ثلث *P.* سه يك *T.* بر اوچده – اوچ پايك برى || Il a le tiers dans cette succession تركه نك بر ثلثى كندوسنكدر elle a été partagée par tiers تركه برر ثلث اعتباريله تقسيم اولنمشدر Deux aunes et un tiers بر ذراع وبر ثلث Le tiers de neuf est trois طقوزك ثلثى اوچدر

LE TIERS ET LE QUART. On se sert de cette expression, pour dire, toutes sortes de personnes indifféremment *A.* زيد وعمرو || Il est fâcheux d'être réduit à prier le tiers et le quart زيد وعمروه نياز ايتمكه محتاج اولمق نا خوشدر Qu'est-il besoin de conter cela au tiers et au quart? بونى زيد وعمروه نقل ايتمك نه لازمدر

TIGE. La partie de l'arbre qui sort de la terre, et qui soutient les branches et les feuilles *A.* جذع pl. جذوع – ساق الشجر – بدن الشجر *P.* تن درخت – تنهٔ درخت – دمش *T.* اوزدك || Arbre à haute tige شجرهٔ رفيع البدن – درخت بلند تن – اوزدكى اوزون آغاج à basse tige شجرهٔ قصير البدن – درخت كوته تن – اوزدكى قصّه آغاج

On dit, Hautes tiges, en parlant des arbres élevés *A.* دوحة pl. دوح – شجرة شامخة pl. اشجار شامخة – شجرهٔ عظيمة *P.* درخت بلند – درخت بزرك *T.* يوكسك آغاج – ايرى آغاج || En abattant le bois, on conserva les hautes tiges اورمانى لدى القطع اشجار عظيمه ترك اولنمشدر

Et tiges fruitières, en parlant des arbres portant fruit *A.* اشجار مثمرة *P.* درختان ميوه‌دار *T.* يمشلو آغاجلر

TIGE, se dit aussi de la partie des plantes qui pousse les feuilles et les fleurs *A.* ساق pl. سيقان *P.* ساق *T.* بجاق || Tige de pavot ساق خشخاش Plante à plusieurs tiges نبات كثيرة السيقان

TIGE, en termes de Généalogie, signifie, le premier père duquel sont sorties toutes les branches d'une famille *A.* ارومة النسل *P.* بيخ درخت نسب *T.* صويك كوكى || Sortir de la même

tige اورومهٔ نسل واحددن منشعب اولمق Il sort d'une tige illustre اورومهٔ نسل جليلدن چيقمشدر Ces deux branches d'une même maison sortent d'une même tige بو خاندانڭ ايكى شعبه‌سى اورومهٔ نسل واحددن منشعبدر On n'a point découvert la tige اورومهٔ نسل ونسبڭ كشف واستخراجنه ظفرياب اولەمديلر

TIGRE. Bête féroce, dont le poil est moucheté *A.* نمر pl. انمار *P.* پلنڭ *T.* قپلان || Une peau de tigre پوست پلنڭ ـ قپلان پوستكيسى Le tigre est un animal cruel نمر بين السباع شدّت طبع ايله مشهور در ـ On dit figur. d'un homme cruel, que c'est un tigre *A.* متنمّر القلب ـ متنمّر الطينة *P.* پلنڭ منش *T.* قپلان خويلو

On appelle Cheval tigre, un cheval moucheté comme un tigre *A.* فرس انمر *P.* اسب پلنڭ چرده *T.* قپلان آلەجەسى آت

TIGRÉ. Moucheté comme un tigre *A.* انمر *P.* پلنڭ آسا *T.* قپلان كبى بنكلو ـ نكتەدار

TILLAC. Le plus haut pont d'un vaisseau, sur lequel est posée la batterie *A.* صفة السفينة ـ علاوة السفينة *P.* بالا خانهٔ كشتى *T.* كمينڭ كوپشته‌سى || Il y avait cent hommes sur le tillac كمينڭ كوپشته‌سنده يوز كشى وار ايدى Se promener sur le tillac كمينڭ كوپشته‌سى اوزرنده كزمك

TILLE. La partie peu fine qui est entre l'écorce et le bois du tilleul *T.* احلامور تلى || On fait des cordes à puits avec de la tille احلامور تليله قويو ايپچون هلاط ياپيلور

Tille ou Teille, se dit aussi de l'écorce du brin de chanvre *A.* نتفة القنب pl. نتف القنب *P.* رشتهٔ كنب *T.* كندر تلى

TILLER ou TEILLER. Détacher avec la main la filasse du chanvre *A.* تنتيف النتفة القنب *P.* از كنب رشته بر كشيدن *T.* كندر تلنى ديتمك

Tillé. *A.* قنب منتوف *P.* كنب رشته بر كشيده *T.* ديدلمش كندر || Le chanvre tillé est plus fort que le chanvre broyé ديدلمش كندر تلى دوكلمش كندردن اقوا اولور

TILLEUL. Arbre *A.* زيزفون *P.* زيزفون *T.* احلامور اغاجى || Fleurs de tilleul احلامور چيچكى L'infusion des fleurs de tilleul est en usage dans la médecine احلامور چيچكنڭ منقوعى ادويه اقسامندندر

TIMARIOT. Soldat Turc qui jouit d'un bénéfice militaire *T.* اهل تيمار صاحبى ـ تيمار

TIMBALE. Espèce de tambour à l'usage de la cavalerie *A.* دبداب pl. دبادب *P.* نقاره *T.* طاول || Battre des timbales اطبال طاوللرى چالمق ـ تصويت دبادب ـ دبادب Le bruit des timbales est plus sourd que celui des tambours صداى دبداب صوت طبلدن زياده مهموس وخفيدر

Timbale. Gobelet qui a la forme de timbale *A.* كأس pl. كئوس *P.* كاسه *T.* كاسه || Timbale d'argent كاسهٔ سيمين

TIMBALIER. Celui qui bat des timbales *A.* طبّال الدبداب *P.* نقاره زن *T.* طاول چالیجى ـ طاولجى

TIMBRE. Sorte de cloche qui n'a point de battant, et qui est frappée par un marteau *A.* ناقوس *P.* دراى *T.* چاڭ || Le timbre d'une horloge ساعتڭ چاكى

Il se dit aussi du son que rend le timbre *A.* صلصلة الناقوس *P.* بانگ دراى *T.* چاڭ چينقرديسى || Ce timbre est trop éclatant بو چاڭڭ چينقرديسى غايت كورلديلو در

Il se prend figur. pour le retentissement de la voix *A.* طنطنه *P.* ولوله *T.* كورلدى || Cette voix a du timbre بو صدا مطنطندر Sa voix n'a point de timbre سسى ـ صداسى ولولەدار دكلدر كورلدەيجى دكلدر

Timbre, se dit aussi de la marque imprimée au papier dont on se sert pour les actes judiciaires *A.* وسام الامير *P.* تمغاى ميرى *T.* ميرى تمغاسى || Les timbres des actes judiciaires sont différens selon les différentes généralités سندات شرعيّه اوزرنده بصيلان ميرى تمغالرى بشقه بشقه ناحيه‌لره كوره مختلف وديگرگوندر

TIMBRER. Imprimer sur du papier la marque ordonnée par le roi *A.* طبع الوسام الامير *P.* تمغاى ميرى زدن *T.* ميرى تمغاسى اورمق || Timbrer du papier كاغدده ميرى تمغاسنى بصمق

Timbrer. T. de Pratique. Écrire au haut d'un acte la nature de cet acte, et le sommaire de ce qu'il contient *T.* سندده بالاى خلاصه‌سنى تحرير ايتمك

Timbré. *A.* موسوم بوسام الامير *P.* نشانزده بتمغاى ميرى *T.* ميرى تمغاسيله دامغه‌لنمش || Papier timbré ميرى دامغه‌سيله دامغه‌لنمش كاغد Cette lettre est timbrée de Marseille بو مكتوب مارسليا شهرينه مخصوص ميرى تمغاسيله تمغالنمشدر

TIMBREUR. Celui qui timbre *A.* وسّام *P.* تمغا زن *T.* دامغه‌جى

TIMIDE. Qui a de la timidité *A.* ذو - مستحيى - حيى pl. ذوى الحياء *P.* شرمدار *T.* محجوب || Les femmes sont naturellement timides نسا طائفەسى بالطبع ذات الحيا شرم وحيا ايله مجبول بر مزاجدر || C'est un esprit timide در || L'enfance est timide عهد صباوتده حال حيا دركار در || Cet homme n'est pas timide dans ses demandes بو آدم مطلوبات ومسئولاتنده برئ من الاستحيا در

Il signifie aussi, peureux, craintif *A.* جبان *P.* بيدل *T.* قورقق || Cet animal est naturellement timide بالطبع جبان وبيدل بر حيواندر || Conseil timide نصيحت جبانت آلود

TIMIDEMENT. Avec timidité *A.* بالاستحياء - بالحياء *P.* بشرمندگى *T.* محجوبلق ايله

TIMIDITÉ. Appréhension, retenue dans ses discours et dans ses actions *A.* استحياء - حياء *P.* شرم *T.* حجاب - شرم || محجوبلق || Extrême timidité استحياى مفرط || Sa timidité l'empêche de faire paraître tout son esprit فرط حياسى تقريبيله محجول اولديغى فراست وكياستى تماماً اظهار ايدەمز

TIMON. Longue pièce de bois, qui fait partie du train d'un carrosse, d'un chariot, aux deux côtés de laquelle on attelle les chevaux *A.* سهم العجلة *P.* تير گردونه *T.* عربەنڭ اوقى || يوقارى - عربەنڭ اوقنى ترفيع ايتمك || Lever le timon || L'abaisser عربەنڭ سهمنى تنزيل ايتمك قالدرمق - ايندرمك

TIMON. T. de Mar. Longue pièce de bois attachée au gouvernail d'un navire, et qui sert à le mouvoir *A.* يد السكان *P.* دستهٔ خلّه *T.* دومنڭ الى || Gouverner, manier le timon دومنڭ النى چويروب قوللنمق || Tenir le timon طوتمق - سكان || On dit figur. Prendre le timon des affaires *T.* كشتئ اموری يد تصرّفده قبض ايتمك || Dès que ce prince eut pris lui-même le timon des affaires اول پادشاه سكان كشتئ سكان كشتئ - امورى آوردهٔ قبضهٔ تصرّف ايلديكى آنده امور اول پادشاهڭ مقبوض يد ادارەسى اولديغى آنده

TIMONIER. Celui qui gouverne le timon d'un vaisseau *A.* مدير السكان *P.* خلّه دار *T.* دومنجى || Un coup de canon emporta le timonier بر طوب كلەسى دومنجى‌يى آلوب كوتوردى

TIMORÉ. Qui est pénétré de la crainte d'offenser Dieu *A.* ذو الورعة *P.* وراعت آميز - خدا ترس *T.* اللهدن قورقوسى || C'est une âme timorée وراعت ايله مجبول بر نفسدر || اولان نفس مخطرەسنده الله قورقوسى Il a la conscience timorée وار در

TINE. Espèce de tonneau qui sert à transporter de l'eau *A.* الماء *P.* كندوج *T.* جلك vul. مانجنه - صو فوچيسى

TINETTE. Petite cuve, vaisseau de bois qui n'est point couvert, et qui est plus large par en haut que par en bas *A.* دبّه *P.* دبّهٔ *T.* دبّه - پوطنه || Une tinette de beurre بر پوطنه چوبين روغن ساده

TINTAMARRE. Il se dit de toute sorte de bruit éclatant, accompagné de confusion *A.* خرشفة *P.* خرخشه - توف *T.* قرقشه || Un grand tintamarre خرشفهٔ عظيمه

TINTEMENT. Prolongement du son d'une cloche *A.* صلصلة *P.* چرنگ *T.* چينقردى || Le tintement d'une cloche صلصلهٔ جاكك چينقرديسى - ناقوس

TINTEMENT D'OREILLE. Sensation dans l'oreille pareille au tintement d'une cloche *A.* دوى الاذن - هوى الاذن - طنين الاذن *P.* طنين گوش *T.* قولاق جكلامسى - قولاق كورلتيسى || Cet homme a de fréquens tintemens d'oreille بو آدم لا ينقطع هوىٔ اذنه مبتلا در

TINTER. Faire sonner lentement une cloche *A.* نقس *P.* بطيئاً جاكى آغر - جاكى آغر چالمق *T.* آهسته چرنگانيدن نقس ناقوس ايتمك || Tinter la cloche سسلندرمك

On dit aussi, Faire tinter un verre *A.* اطنان الزجاج *P.* شيشه‌را آوازانيدن *T.* شيشه‌يى سسلندرمك

Et que l'oreille tinte à quelqu'un *A.* احساس - اهتفاق الاذن *P.* الدوىّ فى الاذن *T.* طنين گوش رفتن - طنيدن قولاق قولاق جكلامق - كورلدەمك

TINTOIN. Inquietude qu'on a du succès de quelque chose *A.* اضطراب البال *P.* پيچ وتاب درون *T.* يورك راحتسزلكى || On juge maintenant son procès, il doit avoir du tintoin الحالة هذه دعواسى رؤيت اولنمق اوزره اولمغله مضطرب البال اولمق كركدر

TIQUE. Insecte qui s'attache aux oreilles des boeufs, des chiens, etc. *A.* قراد pl. قردان - طلح *P.* نارد - پندو *T.* كنه

TIQUETÉ. Tacheté *A.* منقّط *P.* نكته دار *T.* بنكلو || Un oeuillet tiqueté بنكلو قرنفل

TIR. T. d'artil. Il se dit de la ligne suivant laquelle on tire une arme à feu *A.* رمى *P.* انداخت *T.* آتش || La théorie,

la pratique du tir رمیك علم نظریسی وعلم عملیسی Tir perpendiculaire, oblique عموداً یا منحرفاً رمی Ce fusil n'a pas le tir juste بو تفنككك رمیی غیر مصیبدر

TIRADE. Il se dit de quelques morceaux d'un ouvrage sur le même sujet *A.* قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Il y a de belles tirades dans ce panégyrique بو مقالهٔ نعتیّه ده لطیف قطعه لر وار در || Il nous a dit une bonne tirade de son poème تألیف ایلدیکی نشیده نك بر قطعهٔ بلیغه سنی بزه اوقودی

Tout d'une Tirade, se dit pour Tout d'une suite, sans s'arrêter *A.* بنفسٍ واحدٍ *P.* در یك نفس *T.* بر نفسده - بر صولوقده || Il nous a dit une centaine de vers tout d'une tirade بر نفسده یوز قدر ابیات اوقودی

TIRAGE. Action de tirer. V. Tirer || Il a fallu attacher des chevaux au bateau, et il en a tant coûté pour le tirage قایغه بارکیرلر ربط اولنمق لازم كلدیكندن اجرت جرّ اولمق اوزره - یدك اجرتیچون شو قدر اقچه صرف اولندی

Le tirage des métaux. C'est l'action de les faire passer par la filière *A.* امرار علی الحدّة *P.* از شفتاهنج کشیدن - بشفتاهنج زدن *T.* حدّه دن چکمك

Le tirage d'une loterie. C'est l'action d'en tirer les billets *A.* استخراج الازلام - استخراج الاسهام *P.* اسهام قرعه را کشیدن *T.* قرعه سهملرینی چکمك

On appelle Tirage, sur le bord des rivières, l'espace qu'on laisse libre pour le passage des chevaux qui tirent les bateaux *A.* طریق القیادة الزورق *P.* راه زورق کشی *T.* یدك یولی

TIRAILLEMENT. Il se dit en Médecine, des mouvemens convulsifs des muscles, des nerfs, des intestins etc. *A.* تشنّج *P.* تقبّض *T.* چکلمه || Tiraillement d'entrailles, d'estomac امعا ومعده تقبّضی

On dit figur. Tiraillement d'esprit, pour exprimer, incertitude, partage entre les affections, perplexité continuelle *A.* تذبذب العقل *P.* کشمکش دل - پریشانئ ذهن *T.* عقل طاغنقلغی || J'éprouvais une sorte d'inquiétude et de tiraillement d'esprit بر نوع خلجان جان وتذبذب عقله دوچار اولمشیدم

TIRAILLER. Tirer une personne à diverses reprises, avec violence *A.* تجریر بالعنف والشدّة *P.* کشان کشان راندن *T.* چکه چکه سورمك || Il y a une heure qu'ils ne font que me tirailler بر ساعتدنبرو بنی کشان کشان سورمکدن خالی اولدقلری یوقدر - Il se dit figur. pour marquer des instances répétées || Il s'est bien fait tirailler pour consentir à ce qu'on voulait de lui كندودن مطلوب اولان امره رضا ویرمك ایچون كشان كشان وافر زمان استجراری اقتضا ایلدی - سورلمسی لازم كلدی

Tirailler. Tirer d'une arme à feu mal et souvent *A.* رمی متوالیاً ومن غیر صواب *P.* پیاپی وناراست انداختن - پیاپی وکج وسج انداختن *T.* آره سی اولمیه رق قارش مورش آتمق

TIRAILLERIE. Il se dit à la guerre, dans le sens de Tirer sans ordre et sans but *A.* رمایة بالعبث *P.* گروهه اندازئ بیهوده *T.* مناسبتسز قورشون آتمه || Cette tiraillerie m'importune بو كونه رمایت بالعبث باعث تصدیع اولدیور

TIRAILLEUR. Soldat qui tiraille *A.* رامی بالعبث *P.* گروهه انداز بیهوده *T.* مناسبتسز قورشون آتیجی

TIRANT. Cordon servant à ouvrir ou à fermer une bourse *A.* صرار الکیس pl. اصرّة الکیس *P.* بندینهٔ همیان *T.* کیسه باغی

Tirant, ou Tirans, au pluriel. Morceaux de cuir placés des deux côtés du soulier, qui servent à l'attacher sur le coude-pied *A.* صرار النعل pl. اصرّة النعل *P.* بندینهٔ پای افزار *T.* پاپوجك باغلنه جغی قایشلر

TIRASSE. Sorte de filet dont on se sert pour prendre des oiseaux *A.* شَرَك pl. شُرُك *P.* نسبیل مرغان *T.* قوش آغی || Prendre des cailles à la tirasse آغ ایله بولدرجین طوتمق

TIRASSER. Chasser à la tirasse *A.* صید بالشرك *P.* بنسبیل صید مرغان کردن *T.* آغ ایله قوش آولمق || Il s'amuse à tirasser آغ ایله قوش آولیه رق اکلنور

TIRE. On dit, Voler à tire-d'aile, pour dire, voler aussi rapidement qu'il est possible *A.* طیران علی جناح الاستعجال *P.* بالزن سرعت شدن *T.* روزکار کبی اوچمق

TIRE-BALLE. Instrument de Chirurgie qui sert à retirer la balle restée dans une blessure *A.* کلبتان الجرّاح *P.* کلبتان ریشساز *T.* جرّاح کلپدنی || Il y a plusieurs sortes de tire-balles جرّاح کلپدنلرك انواعی وار در

Il se dit aussi d'un instrument qui sert à tirer d'un fusil la balle qui y est entrée *T.* قورشونی تفنكك ایچندن چکه جك چنكال

TIRE-BOTTE. Tissu de fil qu'on attache aux deux côtés d'une botte, pour la chausser plus aisément *A.* اذن الجرموق pl. آذان الجرموق *P.* دستوارهٔ سرموزه *T.* چزمه نك قولاغی

Il se dit aussi des gros galons de fil, dont les tapissiers se servent pour broder les étoffes *A.* شريط *T.* شريت

TIRE-BOUCHON. Vis de fer dont on se sert pour tirer les bouchons des bouteilles *A.* آلة الفك السداد *P.* آلت فدامكش *T.* طيقاجى چكه جك بورمه

TIRE-D'AILE. Battement d'aile prompt et vigoureux que fait un oiseau quand il vole vite *A.* اخفاق الجناح *P.* بالزنى *T.* اخفاق جناح || Voler à tire-d'aile قوش قنادينڭ قاقشى ايله طيران ايتمك

TIRE-LIGNE. Instrument dont on se sert pour tirer des lignes *A.* آلة الترسيم السطور *P.* آلت خط كش *T.* آلت چيزكى چكه جك

TIRE-LIRE. Petit vaisseau de terre, ayant une fente en haut, par où l'on met des pièces de monnaie *P.* قولك *T.* قومباره

TIRER. Mouvoir vers soi, amener à soi *A.* استجرار - جر *P.* كشيدن *T.* چكمك || Tirer avec force شدّت ايله جرّ ايتمك - زور ايله چكمك - بازويه قوّت ويررك چكمك || sans peine زحمتسز چكمك - بالسهوله جرّ ايتمك || en haut بالايه چكمك - يوقارويه چكمك || en bas آشاغى يه - جانب اسفله جرّ ايتمك || Tirer la porte après soi بعد الدخول قپويى چكمك || Tirer quelque chose à soi برشيى كندو طرفنه استجرار ايتمك || Tirer un siége اسكمله يى برويه چكمك || Des chevaux qui tirent un carrosse هنطو كش باركيرلر - هنطو چكن باركيرلر || Tirer quelqu'un par le bras بر كمسنه يى قولدن طوتوب چكمك || Tirer les cheveux à quelqu'un بر كمسنه نك صاچنى چكمك - بر كمسنه يى صاچندن قاورايوب چكمك

On dit, qu'une raison est tirée par les cheveux, pour dire, qu'elle est amenée au sujet avec violence چكه چكه استخراج زوراكى تدارك اولمش - اولمش بر دليلدر

On dit, Tirer l'épée contre quelqu'un, pour dire, se battre contre lui بر كمسنه نك عليهنه سلّ سيف خصومت ايتمك - Et faire tirer l'épée à quelqu'un, pour dire, l'obliger à se battre بر كمسنه يى سلّ سيف خصومته اجبار ايتمك - Et figur. Tirer l'épée contre son prince سلطان اوزرينه سلّ سيف عتوّ وعصيان ايتمك - Et en parlant d'un procès, d'une dispute, que l'épée est tirée, pour dire, qu'on va décidément s'attaquer بينلرنده سلّ شمشير مخاصمه ومناقشه اولمشدر

On dit, Tirer la langue pour la montrer au médecin طبيبه حكيمه كوسترمك ايچون - ارائه ضمننده مدّ لسان ايتمك - ou pour se moquer de quelqu'un دلع لسان - دلى اوزاتمق بر كمسنه يه دلنى چيقارمق - ايتمك

On dit d'un homme de qui on ne peut être payé, qu'on ne peut tirer d'argent de lui الندن اقچه جلب ايتمك محالدر - الندن اقچه قوپارمق - الندن اقچه نڭ نزعى محالدر - ممكن دكلدر - Et d'un homme qui ne veut point répondre sur quelque chose, qu'on ne saurait tirer un mot de lui اغزندن بر لفظ قوپارمق ممكن دكلدر - Et d'un criminel qui ne veut rien avouer, qu'on ne peut parvenir à tirer la vérité de sa bouche آغزندن حقيقت حالى قوپارمنڭ امكانى يوقدر -

On dit, Tirer une plume de l'aile à quelqu'un, pour dire, lui attraper quelque chose فلاندن بر قيل قوپارمق

On dit, Tirer de l'eau, pour dire, prendre de l'eau au puits *A.* استخراج الماء من البئر *P.* از چاه آب كشيدن *T.* قويودن صو چكمك

Et tirer du sang, pour dire, saigner *A.* فصد *P.* رگ زدن - رگ گشادن *T.* قان آلمق

Et tirer une vache, pour dire, la traire *A.* احتلاب *P.* دوشيدن *T.* صاغمق

Et figur. Tirer au clair, pour dire, éclaircir un fait *A.* ايضاح *P.* روشن كردن - بديد كردن *T.* خارجه اخراج ايتمك - خارجه چيقارمق

On dit d'un navire, qu'il tire tant d'eau, pour dire, qu'il enfonce dans l'eau de tant de pieds *T.* كمى صو قدر صو چكر || Les grands vaisseaux tirent beaucoup d'eau بيوك كميلر چوق صو چكر

Et de certaines choses, qu'elles tirent l'eau, pour dire, qu'elles s'imbibent d'eau فلان شئ صويى جذب ايدر - نشف ايدر - ايچر - چكر || Ce cuir-là n'est pas bien préparé, il tire l'eau comme une éponge بو درى كركى كبى دباغت اولنمديغندن سونكر كبى صويى چكر - صويى نشف ايدر

TIRER. Ôter *A.* اخراج - نزع *P.* كشيدن - بيرون آوردن *T.* چيقارمق || Tirer les bottes à quelqu'un فلانڭ چزمه سنى چيقارمق || un diamant de son doigt الماس يوزكى پرمقدن چيقارمق || du marbre de la carrière اوجاقدن مرمر طاشى چيقارمق || de l'or de la mine معدندن التون استخراج ايتمك - چيقارمق || de l'argent de son coffre, de sa bourse, de sa poche صنديقدن وكيسه دن وجيبدن اقچه چيقارمق || On ne saurait le tirer de

dessus ses livres فلانی کتاب اوزرندن نزع ایتمک ممکن دکلدر — On dit d'un homme qui se tient attaché à une idée, On ne peut le tirer de là بو فکردن نزعی ممکن دکلدر

TIRER. Délivrer, dégager *A.* تخلیص *P.* رهانیدن *T.* قورتارمق || Tirer un homme de prison برکمسنه‌یی حبسدن قورتارمق de captivité فلانی قید اسردن تخلیص ایتمک de la misère حال فقر ومسکنتدن تخلیص ایتمک Tirer son ami d'un danger بر کمسنه دوستنی مخاطره‌دن تخلیص ایتمک Qui le tirera de cet embarras? فلانی بو صیقندیدن کیم قورتاره‌جقدر On l'a tiré d'un mauvais pas فلانی عقبدن تخلیص ایتمشلر — در گرفتار اولدیغی ورطهٔ بلادن

On dit figur., qu'on a tiré quelqu'un de la boue, de la poussière, pour dire, que d'un état misérable on l'a élevé à un état fort au-dessus de sa première condition فلان کشی خاک بر آوردهٔ خاک مذلت اولمشدر — مذلتدن رفع اولندی

TIRER, signifie figur. percevoir, recevoir *A.* تحصیل — جاب *P.* بدست آوردن *T.* آلمق — اله کچورمک || Tirer du profit جلب منفعت ایتمک Quel avantage tirez-vous de là? بوندن نه مقوله فائده تحصیل ایدرسک Il tire dix mille livres de rente de sa terre چفتلکندن اون بیک غروش ایراد تحصیل ایدر C'est un homme qui a bien tiré de l'argent de son emploi النه کچدی — منصبندن کلیتلو اقچه تحصیل ایلدی Tirer quelque grâce de quelqu'un بر کمسنه‌دن بر نوع کرم — بر نوع کرمک تحصیلنه دسترس اولمق — تحصیل ایتمک On dit, qu'on ne saurait tirer de raison d'un homme, pour dire, qu'on ne peut obtenir de lui qu'il se porte à faire ce qu'il doit فلاندن تحصیل حق اولنمق ممکن ومتصور دکلدر — Et tirer raison, tirer satisfaction d'une injure, d'une offense, pour dire, la faire réparer بر کمسنه دوچار اولدیغی تکدیر وتحقیر مقابلنده تحصیل حق ترضیه ایتمک — Et tirer parole, tirer promesse, ou des éclaircissemens de quelqu'un, pour dire, faire en sorte qu'il donne sa parole, ou des éclaircissemens فلان کشینک وعدینی یا اول کشیدن فلان ماده‌نک شرحنی تحصیل ایتمک — فلان کشیدن وعد آلمق — Et tirer vengeance, pour dire, se venger فلاندن انتقام آلمق — اخذ انتقام ایتمک

Et tirer vanité d'une chose, pour dire, en faire vanité بر شی بر شیئی وسیلهٔ افتخار عد ایتمک — ایله افتخار ایتمک || Il tire vanité d'une chose dont il devrait avoir honte موجب شرم وخجالتی اوله‌جق شیئی وسیلهٔ افتخار عد ایدر

On dit aussi, Tirer parti de quelqu'un, de quelque chose, pour dire, en tirer des services, de l'avantage *A.* انتفاع — جرّ النفع *P.* سودمند شدن *T.* فائده‌لنمک

Et tirer son origine, sa source de..., pour dire, être issu de... *A.* انشعاب عن اصل — انشعاب عن عرق فلان *P.* فلان از نژاد پیدا شدن — از فلان کس زاد داشتن *T.* فلانک صویندن چیقمق || Il tire son origine d'une telle maison اصلی — فلان خاندانک عرقندن منشعبدر فلان خاندانندن منشعبدر Cette rivière tire sa source d'une telle montagne بو نهرک اصلی فلان جبلدن منشعبدر — منبعی فلان طاغدن چیقار

On dit, Tirer une lettre de change *T.* پولیچه چکمک || Tirer une lettre de change payable à vue, à deux mois de vue عقیب معاینه‌ده ویاخود لدی الوصول والمعاینه ایکی آی وعده‌سنده ادا اولنمق شرطنی متضمن بر قطعه پولیچه چکمک Tirer une lettre de change sur quelqu'un فلان اوزرینه بر قطعه پولیچه چکمک

TIRER. Recueillir, extraire *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* آلمق || Il a tiré une infinité de belles sentences des anciens حکمای متقدمینک قتی چوق بینظیر اقوال معتبره‌لرینی اخذ ایتمشدر C'est d'un tel auteur qu'il a tiré tout ce qu'il sait جمیع معلوماتنی فلان تألیفدن اخذ ایتمشدر Cette décision est tirée d'un auteur suspect بو حکم مظنون الاحوال بر مؤلفک کتابندن اخذ اولنمشدر

On dit proverb., qu'un homme tire la quintessence de tout, pour dire, qu'il en tire tout l'avantage qu'on en peut tirer هر شیئک خلاصة الخلاصه‌سنی اخذ ایدر

On dit aussi d'un homme qui sait tirer profit de tout, qu'il tirerait de l'huile d'un mur طاشدن اقچه چیقارر

On dit, Tirer une conséquence, une conclusion, pour dire, inférer, conclure *A.* استخراج الملازمة — استنباط الملازمة — استخراج الحکم — استخراج النتیجة || De cela je tire une conséquence بو قضیه‌دن بر ملازمه استخراج ایدرم La conclusion que vous voulez tirer de là n'est pas juste بوندن استخراجی استنباط ایلدیککز — قیدنده اولدیغک حکم صحیح دکلدر نتیجه مقارن صحت دکلدر

On dit en Arithmétique, Tirer la racine carrée d'un nombre بر

عددك جذرینی استخراج ایتمك la racine cubique d'un nombre بر عدد مكعبك جذرینی چیقارمق

On dit au neutre, qu'une chose tire à conséquence, pour dire, qu'à l'avenir on pourrait s'en autoriser pour quelque chose de pareil *A.* سرایة الى الآخر *P.* بدیگر چیز نموند شدن *T.* امثال اولمق || C'est une chose que vous pouvez lui accorder d'autant plus facilement, qu'elle ne peut tirer à conséquence فلانه بو مساعده‌یی ایتسه‌ك جائز در با خصوصكه امثال اولەجق شئ دكلدر - آخره سرایت ایدر مقوله‌دن دكلدر

On dit d'un homme, qu'il tire à sa fin, pour dire, qu'il approche de sa fin مدت محدودهٔ حیاتی مشرف ختامدر - فلان كشی عمرینك - عمری سرمنزل ختامه تقرب ایتمشدر - آخرینه چاتمشدر

Tirer. Étendre, alonger *A.* مد - مط *P.* كشیدن *T.* جكوب اوزاتمق || Tirer une courroie صریمی مد ایتمك - Et tirer l'or, l'argent, pour dire, les étendre en fils déliés. V. Tirage des métaux.

Et tirer une corde, pour dire, la bander *A.* مطو *P.* ترنجیدن *T.* جكوب كرمك

Et tirer les rideaux, pour dire, les ouvrir ou les fermer *A.* جر الستره *P.* پرده‌را كشیدن *T.* پرده‌یی چكمك - Et figur. Tirer le rideau sur une chose, pour dire, passer sous silence une chose qu'il n'est pas à propos de dire برصحبتك اوزرینه پرده اوزرینه وضع سرپوش كتم واخفا - كش كتم واخفا اولمق ایتمك

On dit aussi, Tirer le voile sur les défauts d'autrui بر كمسنه‌نك نقایص وعیوبنی پوشیدهٔ نقاب ستر واخفا ایتمك - پوشیدهٔ پردهٔ خفا ایتمك

On dit, Tirer une affaire en longueur, pour dire, en éloigner la conclusion *A.* تطویل المدة - مطاولة *P.* دور ودراز كردن *T.* اوزاتمق - تمادی - Dans ce sens, il se dit aussi au neutre *A.* امتداد - *P.* دراز شدن *T.* اوزانمق || Cette affaire, cette maladie tire en longueur بو مصلحت یاخود بو علت متمادی اولور

Tirer. Tracer *A.* ترسیم *P.* كشیدن *T.* چكمك - چیزمك - چیزیلمك || Tirer une ligne sur du papier صحیفه اوزرنده بر خط كشیده ایتمك Tirer une ligne sur ce qu'on a écrit یازیلان یازونك اوزرنده بر چیزكی چكمك Tirer une allée au cordeau بر یولی جرپی ایله چیزكیلمك

On dit, Tirer l'horoscope d'un homme, pour dire, faire son horoscope *A.* استخراج الزیج الولادة - تفأل بزیج الولادة *T.* بر كمسنه‌نك ولادتی زایچه‌سنی چیقارمق

Tirer. Faire le portrait de quelqu'un *A.* اخراج الصورة - تصویر *P.* پیكر كسی انگاریدن *T.* فلانك صورتنی چیقارمق || نقشنی چیقارمق || Il s'est fait tirer par un excellent peintre كندو صورتنی اعلا بر مصوره چیقارتدی

Tirer. Imprimer *A.* طبع - تمثیل *P.* طبع كردن *T.* بصمق || On n'a tiré que cent exemplaires de son livre تألیف ایلدیكی كتابدن یالكز یوز عدد نسخه طبع اولندی

Tirer, se dit aussi des armes à feu, ou des armes de trait *A.* رمی - ارما *P.* انداختن *T.* آتمق || Tirer des flèches *A.* رمی نبل *P.* تیر انداختن *T.* اوق آتمق de l'arbalète زنبركلو یای ایله آتمق Tirer aux perdrix ككلكه آتمق Tirer en l'air هوایه آتمق - بوشه آتمق à boulets rouges قیزغین كله آتمق à ricochet سكدرمه آتمق à plomb, à balle قورشون یا كله آتمق à poudre ساده باروت ایله آتمق Tirer du canon, tirer un coup de fusil طوب وتفنك آتمق Tirer contre quelqu'un فلان اوزرینه قورشون آتمق - Tirer au vol ou en volant, c'est-à-dire, tirer sur l'oiseau pendant qu'il vole اوچان قوشه آتمق

On dit figur. Tirer sur quelqu'un, pour signifier, dire de lui des choses offensantes بر كمسنه‌نك علیهنه سنگ انداز طعن وتشنیع اولمق - On dit proverb. Vous tirez sur vos gens, pour dire, vous dites du mal de ceux mêmes qui sont dans vos intérêts كندو طرفدارلرك علیهنه سنگ انداز لوم واعتراض اولورسك

Tirer. Faire une opération pour consulter le sort *A.* اقراع - ضرب القرعة - *P.* قرعه انداختن *T.* قرعه چیقارمق - قرعه آتمق - قرعه صالمق || On les fit tirer au sort بونلری قرعه‌یه قرعه انداختیله چیقاردیلر - ضرب ایتدردیلر

Tirer. Aller, s'acheminer *A.* توجه - انسلاك - سلوك *P.* روانه شدن *T.* كتمك - فلان طرفه دونمك || Après la bataille gagnée, l'armée tira vers un tel lieu جنكی قزاندقدنصكره اردو فلان طرفه توجه ایتمشدر De quel côté tirez vous? قنغی طرفه متوجه اولورسك سن

Tirer sur. Avoir rapport. Il se dit du rapport que les couleurs ont ensemble *A.* میل *P.* كشیدن *T.* چكمك || Cette pierre tire

sur le vert بو طاش يشله چكر

Se tirer. Se dégager d'un lieu *A.* تخلّص - تفلّت *P.* رها يافتن *T.* صييرلمق - يقه‌يى صييرمق - قورتلمق - خلاص بولمق || Nous pûmes à peine nous tirer de ces mauvais chemins بو فنا يوللردن كوج بلا ايله يقه‌مزى صييردق - || Figur. Se tirer d'affaire, d'intrigue, d'embarras بر مصلحتك وبر كونه فساده دائر ترتيبك وبر غائله‌نك ايچندن يقه‌يى شيويشوب چيقمق - دسترس انفلات اولمق - صييرمق Il s'en est bien tiré وجه احسن اوزره - بوندن ايو قورتلدى خلاص بولدى

On dit, Se tirer du pair, pour dire, s'élever au-dessus de ses égaux *A.* امتياز عن الاقران والامثال - تفوّق على الاقران *P.* بر اقران سرافرازى نمودن - بميانهٔ اقران بالاتر گشتن *T.* اقران ايچندن سرپلوب - اقران ايچندن سرپلمك چيقمق

Tiré. *A.* مجرور *P.* كشيده *T.* چكلمش — Épée tirée *A.* سيف مسلول *P.* شمشير آهيخته *T.* قلج صييرلمش

On dit, Un visage tiré, pour dire, un visage abattu, maigri *A.* وجه حائر *P.* روى پژمرده *T.* يوز خيره

Et proverb. Ils en sont aux couteaux tirés, pour dire, ils sont ennemis déclarés بينلرى - برى برلريله بچاق بچاغه درلر يقه پاچه در

TIRET. Petit morceau de parchemin, coupé en long, servant à attacher des papiers ensemble *A.* سير pl. سيور *T.* صريم || Attacher des pièces d'écriture avec des tirets اوراقى صريم ايله ربط ايتمك

Il se dit aussi d'un petit trait horizontal dont on se sert pour joindre certains mots *A.* خطّ الوصل *P.* خطّ پيوستگى *T.* اولاشقلق چيزكيسى

TIREUR. Celui qui tire. Il se dit des soldats chargés de faire des décharges d'armes à feu *A.* رامى pl. رماة *P.* تفنك انداز *T.* تفنكجى || On disposa des tireurs sur plusieurs points وافر محللرده تفنك اندازلر وضع اولندى

On appelle Tireur d'or, celui dont le métier est de tirer de l'or en fils déliés *A.* محدّد الذهب *P.* زر كش *T.* صرمه كش

Tireur, en termes de commerce, celui qui tire une lettre de change sur quelqu'un *T.* پوليچه چكن

TIROIR. Espèce de petite caisse emboîtée dans une armoire, dans une table, etc., et qui se tire par le moyen d'un anneau *T.* چكمجه || Mettre des papiers dans un tiroir اوراقى چكمجه‌يه وضع ايتمك || Il faut chercher dans les tiroirs de cette armoire بو طولابك چكمجه‌لرنده اراشدرملو در

TISANE. T. de Méd. Eau où l'on a fait bouillir ou infuser des racines, des herbes, des feuilles, etc., pour en composer un breuvage *A.* ماء الاعشاب المطبوخة - ماء دوائى *P.* آب گياههاى *T.* قينامش اوت صويى - اصلانمش اوتلقلر صويى - آبزده || Tisane rafraîchissante, purgative مبرّد ياخود منقى بر ماء دوائى Il ne boit que de la tisane دوائى صودن غيرى بر شئ ايچمز

TISON. Reste d'une bûche dont une partie a été brûlée *A.* مسعر pl. مساعر - ثقوب - ثقاب *P.* آسغده - اسفده - تنور آشوب *T.* كوسكى || Tison allumé هيمهٔ نيم سوخته - مسعر مستوقد - مسعر پر تف وتاب - ardent مسعر مستشيط - مسعر علوناك éteint مسعر منطفى - صونمش كوسكى - قيزغين كوسكى

Tison de discorde, se dit figur. d'une chose qui est une matière continuelle de discorde نائرهٔ ذات الوقود شقاق وخصومت - آتش بيخاموش شقاق ونفاق - مسعر پر لهيب ستيز وشقاق

TISONNÉ. On dit, Gris tisonné, pour désigner le poil d'un cheval sur lequel il y a des taches, comme si le poil eût été noirci avec un tison *A.* اغبس *P.* تيره رنگ *T.* بوز طونلى || Cheval gris tisonné فرس اغبس - بوز ات طونى

TISONNER. Remuer les tisons *A.* حرث - حضو *P.* اسفدرا بهم آميختن *T.* كوسكيلرى اولچرمك - آتشى اولچرمك آتشك || Quand il est auprès du feu, il ne fait que tisonner يانمده اوتوردقچه اولچرمكدن غيرى بر ايش بيلمز || Il s'amuse toujours à tisonner دائما حرث مساعر ايله اكلنور

TISONNEUR. Celui qui aime à tisonner *A.* حرّاث المساعر *P.* تنورآشوب بهم آميزندهٔ *T.* آتش اولچريجى

TISSER. Faire un tissu *A.* حوك - نسج *P.* بافتن *T.* طوقيمق || Tisser du coton پنبه طوقيمق

TISSERAND. Ouvrier qui fait de la toile *A.* حائك pl. حوائك - نسّاج - شاتن *P.* جولاه - جشيره - بافكار *T.* جلاه || Le métier d'un tisserand *A.* محاكة *P.* جولاه دستگاه *T.* جلاه تزكاهى

Il se dit aussi des ouvriers qui font des étoffes de laine ou de soie *A.* نسّاج *P.* بافنده - بافكار *T.* طوقيجى || Tisserand en

drap چوقه طوقويجيسى ـ چوقه نسّاجى

TISSERANDERIE. Profession de ceux qui tissent *A.* حياكة ـ نساجة *P.* جولاهى ـ بافكارى *T.* جلّاهلق ـ طوقويجيلق || Exercer la tisseranderie فنّ حياكتى قوللنمق

TISSU. Participe du vieux verbe Tistre, qui signifiait, faire de la toile *A.* منسوج *P.* بافته *T.* طوقنمش ـ On dit figur. Il a tissu une intrigue نسج تار وپود فساد ايلدى

TISSU, subst. Il se dit de toutes sortes d'ouvrages tissus au métier *A.* نسيج *P.* بافته *T.* ايشلمه || Voilà un beau tissu de toile ايپكدن بر كوزل ايشلمه ـ اشته لطيف وزيبا بر نسيج حرير Un tissu d'or et d'argent نسيج مطلا ـ صرمدلو وقلابدانلو ايشلمه

On dit figur. Le tissu d'un discours, pour dire, ce qui fait l'ordre et l'économie d'un discours *A.* تلافق الكلام ـ سلك ـ الكلام ـ انتساق الكلام *P.* رشتهٔ سخن ـ بهم بپيوستگى *T.* سخن ـ ديزيسى ـ كلامك رابطه‌سى || كلامك Le tissu de son discours était fort bon مقاله‌سنده تلافق كلام غايت اعلا ايدى ـ On dit aussi, Un tissu de grandes actions *A.* سلك المآثر الجليلة || Sa vie est un tissu de grandes et belles actions مدّت عمرى بر سلك مآثر جليله‌دن عبارتدر Un tissu de merveilles بر سلك معجزات

TISSURE. Liaison de ce qui est tissu *A.* نسج ـ غزل *P.* بافت *T.* طوقويش || La tissure de cette toile est lâche بو ثوب رخو بو ثوبك طوقويشى كوشكدر ـ سست بافتدر ـ الغزلدر

On dit figur. La tissure d'un discours, d'un poème, etc., pour dire, la disposition, l'ordre des parties d'un discours, etc. *A.* ربط ـ رابطة ـ تلافق ـ انتساق ـ احتباك *P.* پيوستگى *T.* دوزلش || Il y a d'assez belles choses dans ce discours, mais la tissure n'en vaut rien بو مقاله‌نك لطيف محللرى وار در لكن تلافق وانتساق كلام هيچ يوقدر

TITHYMALE. Plante laiteuse *A.* شبرم ـ حلبان *P.* شپرم *T.* آغاج سودلنى

TITILLANT. Qui éprouve un mouvement de titillation *A.* هيّاج *P.* بر جهنده *T.* فشقروب دپره‌نيجى || Un vin frais et titillant *A.* خمر طرئ وهيّاج

TITILLATION. Sorte de mouvement sautillant et doux qui se remarque dans certains corps *A.* هيجان *P.* برجهيدگى *T.* فشقروب دپرنمه || La titillation du vin de Champagne فلان نوع باده‌نك هيجانى ـ فشقروب دپرنمه‌سى ـ Il signifie, en termes de Médecine, une sensation de chatouillement. V. Chatouillement.

TITRE. Inscription qui fait connaître la matière d'un livre *A.* عنوان الكتاب *P.* كتاب *T.* سر نوشت كتاب باشنده || Il a donné un beau titre à son livre القاب تأليفنى يازيلان بر عنوان لطيف ايله معنون ايلدى Il se dit aussi du titre que l'on met à la tête d'un chapitre || Il n'y a rien dans ce chapitre de ce que le titre annonce بو فصلك بالاسنده محرّر سرنوشتده مذكور اولان مادّه‌لرك هيچ بريسى متنده موجود دكلدر

TITRE. Qualification honorable, nom de dignité *A.* لقب ـ التشريف *P.* انجام شرافت ورنام *T.* عنوان || Ce seigneur a le titre de Duc بو آغا دوقه‌لق لقبيله مشرّفدر Cette terre porte le titre de Comté بو ارض قونتدلك لقب تشريفيله معروفدر Il se dit héritier d'une telle maison, mais il n'en a que le titre فلان خاندانك خلف ووارثى يم ديو ادّعا ايدر لكن وراثت واستخلافك عنوانندن غيرى علاقه‌سى يوقدر On donne au Pape le titre de Sainteté ريم ياپاسنه شرافتمآب عنوانى ـ لقبى ويريلور

TITRE. Qualification que l'on donne à une personne pour désigner certaines relations *A.* صفة pl. صفات || Le titre de père, d'époux, d'épouse والد وزوج وزوجه صفتى

TITRE, se prend aussi pour l'acte, la pièce qui sert à établir un droit, une qualité *A.* حجّت pl. حجج ـ سند pl. سندات || Les anciens titres d'une maison برخاندانك سندات عتيقه‌سى Les titres et papiers سندات واوراق Il produit des titres authentiques سندات معمول بها ابراز ايدر Titres de propriété, de noblesse ملكيتى ياخود اثبات اصالتى متضمّن حجتلر Titres valables سندات معتبره

Et pour le droit qu'on a de posséder, de faire quelque chose *A.* حق ـ استحقاق || Il possède cette maison à titre d'achat بو منزله حقّ اشترا ايله متصرّفدر À quel titre demande-t-il cette place? بو منصبه قنغى استحقاق ايله طالبدر Possession vaut titre تصرّف حقّ صريح اوزره ـ بحق، À juste titre بدل استحقاق اولور

À titre. En qualité, sous prétexte de *A.* باسم *P.* بنام *T.* آديله || Il s'est introduit dans cette maison à titre de parent اقربا ناميله بو خانديه حلول ايتمشدر ـ On dit aussi, À titre de grâce, pour dire, comme une grâce كرم ناميله À titre de dette

دين ناميله

À titre d'office. En vertu de sa qualité, de sa charge *A.* حسب برموجب جاه ـ بر موجب پايه *P.* حسب المقام ـ الرتبة رتبه وياخود منصب مقتضاسنجه *T.*

En titre d'office. Extrêmement et notoirement *A.* محض *P.* مجنون || C'est un fou à titre d'office بسبتون ـ صرف *T.* آشكار بسبتون دليدر ـ ديوانهٔ صرفدر ـ محضدر

Titre. T. de monnaie. On appelle ainsi, le degré de bonté et de finesse de l'or et de l'argent *A.* عيار || Cette monnaie n'est pas au titre de l'ordonnance بو سكّه برموجب قانون تعيين اولنان عيارده دكلدر

TITRER. Donner un titre d'honneur à une personne, à une terre *A.* تلقيب بلقب التشريف *P.* ورنام شرافت انجام دادن *T.* عنوان ويرمك

Il signifie aussi, autoriser *A.* اعطاء الرخصة ـ ترخيص *P.* رخصت ويرمك *T.* دستور دادن || Titrer quelqu'un pour faire office de tuteur فلانه وصايت خدمتنى كورمك ايچون اعطاى رخصت ايتمك On ne vous a pas titré jusque là اولدرجديه قدر سكا رخصت ويرلمامشدر

Titré. *A.* ملقب بلقب التشريف *P.* ورنام شرافت انجام دستور يافته *P.* مرخّص *A.* فلان عنوان ايله معنون *T.* داشته فلان لقب تشريف ايله مشرّف || Un homme titré رخصتلو *T.* فلان عنوان ايله معنون بر ارض Une terre titrée اولان كشى

TITUBATION. Action de chanceler. Il ne se dit qu'en parlant du mouvement de la terre autour des pôles de l'écliptique *A.* دور الارض فى حول قطبين المدار الشمس .

TITULAIRE. Qui a le titre et le droit d'une dignité, sans en avoir la possession *A.* صاحب الرتبة بالاعتبار *P.* با پايه *T.* فلان پايه‌ده اولان ـ پايه‌لو || Les princes de cette Maison ont été long-temps Empereurs titulaires de Constantinople آل فلان شهزادگانى طول زمان بالاعتبار قسطنطنيه ايمپراطورى پايه‌سنده ايديلر

TOCSIN. Bruit d'une cloche qu'on sonne à coups pressés pour donner l'alarme *A.* ناقوس الفزع ـ ناقوس الويل *P.* دراى مصيبت جاكى ـ اوركونتى جاكى *T.* آليز || Dès que l'ennemi parut, on sonna le tocsin دشمن ظهور ايلديكى عقيبنده نقس ناقوس ويل وفزع اولندى Sitôt qu'on sonna le tocsin, on courut de toutes parts pour éteindre le feu نقس ناقوس ويل وفزع اولنديغى عقيبنده اطفاى حريق ايچون هر اوركونتى جاكى كورلديسى ـ طرفدن سرعت وشتاب اولندى ايشيدلدكده خلق آتشى بصدرمق ايچون هر طرفدن اوشونتى ايتمشدر

TOI. Pronom possessif. V. Tu.

TOILE. Tissu de fils de lin, de chanvre ou de coton *A.* بزّ pl. بزوز *P.* كرپاس *T.* بز كرپاس || Toile fine كرپاس ـ بزّ رقيق claire بزّ سخيف انجه بز ـ تنك سيرك ـ يوفقه بز ـ grosse بزّ غليظ طوقنمش بز قالين ـ قبا بز ـ كرپاس درشت ـ serrée, كوشك بز ـ كرپاس سست بافت ـ بزّ رخو lâche بز forte قوتلو بز ـ تفه‌لو بز ـ كرپاس تند ـ بزّ صفيق crue, écrue خام بز Toile de chanvre, de coton كتان ويموق بزى ـ Toile cirée *A.* بزّ مشمّع *P.* كرپاس شمع اندود *T.* مشمّع ـ

Toile peinte, une toile qui est peinte de diverses couleurs *A.* بزّ موشى *P.* كرپاس رنگارنگ *T.* آلاجه بز ـ Ordinairement, par Toile peinte, on entend une toile peinte aux Indes, ou à la manière des Indes *T.* هندكارى آلاجه بز

Toile imprimée. La toile peinte par impression *A.* بزّ مطبوع ـ ثوب مطبوع pl. ثياب مطبوعة *P.* كرپاس طبعزده *T.* بصمه جيت ـ بز

On appelle Toile de Mai, une toile qu'on enduit de beurre au mois de Mai, et qui est excellente à appliquer sur des plaies *T.* ياغلو بز

On dit, Les toiles d'un moulin à vent, pour dire, les toiles qu'on tend sur les ailes d'un moulin pour le faire aller *A.* شراع الرحى *P.* بادبان آسيا *T.* يل دكرمانى يلكنى

. On appelle Toile d'or, d'argent, certains tissus légers dont la trame est d'or ou d'argent, et la chaîne de soie *A.* نسيج مطلا *P.* زر بفت ـ سيم بفت *T.* تللى قماش

Toile d'araignée. C'est une sorte de tissu que font les araignées *A.* نسج العنكبوت ـ نسيج العنكبوت *P.* تنيده ـ كرتنه ـ تار عنكبوت ـ تنيدهٔ جولهه *T.* اورمجك اغى

Toile, se dit aussi du rideau qui cache le théâtre *A.* ستارة *P.* پرده *T.* پرده || Lever la toile رفع ستاره ايتمك ـ پرده‌يى la baisser اسدال ستاره ايتمك ـ پرده‌يى ايندرمك ـ قالدرمق پرده‌يى صارقتمق

Toile, signifie aussi, tente *A.* خيمة pl. خيام *P.* چادر *T.* چادر

Toiles, signifie, en termes de chasse, de grands filets que l'on

tend pour prendre des cerfs, des chevreuils, etc. *A.* جرّة *P.* نسبیل آهو *T.* کیک آغی

TOILERIE. Marchandise de toile *A.* متاع البزّ *P.* کالای کرپاسی *T.* بز متاعی

TOILETTE. Les flambeaux, les boîtes, les flacons, etc. de la toilette d'une femme *A.* مهمّات التزیّغ *P.* حوایج زیب وزیور زنان *T.* زنه بزکلرینک آوادانلغی || Toilette d'argent سیمکاری مهمّات تزیّغ

On appelle aussi Toilette, le tout ensemble, la table chargée de tout ce qui est nécessaire à l'ajustement d'une femme *T.* زنه بزکلری طاقمی || Belle, riche toilette لطیف وزیبا یاخود ذیقیمت وگرانبها زنه بزکلری طاقمی

TOILETTE, se dit aussi pour les détails de l'ajustement, l'habillement soigné *A.* تزیّن - تبرّج - تزیّغ *P.* آرایش - پیرایش *T.* بزنمه || Faire sa toilette تزیّن وتبرّج ایتمک Être longtemps à sa toilette وافر زمان تزیّغ وتزیّنده مشغول اولمق

TOILIER. Ouvrier qui fabrique la toile *A.* نسّاج البزّ *P.* کرپاس باف *T.* بز طوقوبجی — Marchand toilier *A.* بیّاع البزّ - بزّاز *P.* کرپاس فروش *T.* بزجی

TOISE. Mesure de différentes grandeurs, selon les lieux où elle est en usage *A.* ذراع pl. اذرع *P.* گز *T.* آرشون || Mesurer avec une toise ذراع ایله اولچمک Toise carrée ذراع تربیعی Toise cube ذراع مکعّب

On dit, Mesurer les autres à sa toise, pour dire, les juger d'après soi بر کمسنه سائرینی نفسنه قیاس ایتمک

TOISÉ, subst. Mesurage à la toise *A.* مساحة بالذراع - ذرع *P.* گز پیمایی *T.* آرشون ایله اولچمه || Le juge a nommé des experts pour faire le toisé de cette maison فلان خانه‌یی ذراع ایله مساحه ایچون حاکم طرفندن ارباب خبره تعیین اولندی Ce toisé n'est pas juste, n'est pas exact بو مساحه صحیح دکلدر

En Mathématiques, on appelle Le toisé, la science ou l'art de mesurer les surfaces et les solides *A.* فنّ المساحة السطوح والاجرام الثابتة

TOISER. Mesurer à la toise *A.* مساحة بالذراع - ذرع *P.* بگز پیمودن *T.* آرشون ایله اولچمک - اندازه‌یه اورمق || Toiser un bâtiment, une muraille بر بنایی وبر دیواری ذراع ایله مساحه ایتمک — Toiser un soldat, c'est mesurer sa taille بر عسکری نفرینک قدّینی اندازه‌یه اورمق

On dit figur. Toiser quelqu'un, pour dire, l'examiner avec attention pour apprécier son mérite بر کمسنه‌نک حالنی مقیاس دقّت ایله تقییس ایتمک

TOISEUR. Celui qui toise *A.* مسّاح - مسّاح بالذراع *P.* گز پیما *T.* آرشون ایله اولچیجی || Toiseur des bâtimens du roi ابنیهٔ همایون مسّاحی

TOISON. La laine que l'on a tondue sur une brebis, sur un mouton *A.* عهنة pl. عهون - مورة - صوف الغنم *P.* پشم گوسفند *T.* قیون یوکی || Il a vendu tant les toisons de ses bêtes à laine قیونلرندن جلب ایلدیکی صوفی شو قدره بیع ایتمشدر Laver, éplucher les toisons صوف اغنامی غسل ومتش ایتمک

TOIT. La couverture d'un bâtiment *A.* سطح pl. سطوح - اجّار pl. اجاجیر *P.* بام *T.* طام || Réparer le toit et la couverture بنانک طامنی وچاتیسنی تعمیر ایتمک Habiter sous le même toit بر طام آلتنده اقامت ایتمک

TÔLE. Plaque de fer battu, dont on fait différents ouvrages *A.* صفیحة الحدید pl. صفایح الحدید *P.* تختهٔ آهن *T.* دمور تخته‌سی || Cheminée garnie de tôle صفایح حدید ایله آراسته بر عدد کانون - دمور تخته‌لریله دونانمش اوجاق

TOLÉRABLE. Qu'on peut tolérer *A.* ممکن الاغماض - ممکن المسامحة *P.* شایان چشمپوشی - جواز داشتنی *T.* مساعده‌یه کلور || Pensez-vous que cela soit tolérable? بو کیفیت شایان مسامحه اولدیغنیمی ظنّ ایدرسک Si c'est un défaut, il est bien tolérable بو شیٔ عیب وقصور قبیلندن ایسه ده شایان مسامحه ایدوکنه شبهه یوقدر

TOLÉRANCE. Condescendance, indulgence pour ce qu'on ne peut, ou qu'on ne croit pas devoir empêcher *A.* اغماض - مسامحة *P.* چشمپوشی - روا داشتی - مساعده نمایی *T.* مساعده || Longue tolérance مسامحهٔ مدیده Ce n'est pas un droit, c'est une tolérance حق دکل محض مساعده نوعندندر Il ne jouit de cela que par tolérance بوندن اغماضاً متمتعدر - بالمساعده تمتع ایدر

En matière de religion, La tolérance civile, est celle qui consiste à permettre de professer une opinion, d'exercer un culte *A.* رخصة لاجراء دین الآخر - جواز لاجراء دین الآخر *P.* روا داشت اجرای آیین دیگر *T.* بشقه مذهبک اجراسنه مساعده

– Et la tolérance théologique, celle qui consiste à ne point traiter d'erreur nuisible au salut certaines opinions ou certaines pratiques *A.* مساغ شرعى || La tolérance théologique ne s'étend que sur ce qui n'est pas déclaré article de foi مساغ شرعى صراحةً مجرّد فرائضدن ـ شرط ايمان اولميان شيلر حقنه جاريدر معدود اولميان امور حقنه

TOLÉRANT. Qui tolère. Il ne se dit qu'en matière de religion *A.* مسامح فى اجراء دين الآخر *P.* رخصت دهندهٔ اجراى آيين ديگر *T.* بشقه مذهبك اجراسنه مساعده ايدن || C'est un prince tolérant دين آخر اجراسنه اظهار جواز ومساعده ايدر بر پادشاهدر

On le dit quelquefois d'un caractère indulgent dans le commerce de la vie *A.* مساهل || Il est fort tolérant de son naturel بالطبع مساهلت طبع ايله مجبول ـ مساهل بر آدمدر

TOLÉRANTISME. Système de ceux qui croient qu'on doit tolérer dans un État toutes sortes de religion *P.* جواز لاجراء كافة الاديان *P.* روا داشتئ اجراى همه آيينها *T.* هر مذهبك اجراسنه مساعده || Le tolérantisme a lieu dans plusieurs États كافهٔ اديانك اجراسنه جواز مادّه‌سى دول متعدّده‌ده جاريدر

TOLÉRER. Avoir de l'indulgence pour des choses qui d'elles-mêmes ne sont pas bien *A.* تجويز بالاغماض ـ تجويز بالمسامحة ـ تجويز بالمساهلة ـ اغماض العين *P.* روى روايى نمودن *T.* مساعده ايتمك || On tolère toutes sortes de religion en ce pays-là اول دياره‌ده هر درلو مذهبك اجراسنده تجويز اغماض اولنور || Il y a des lieux où l'on permet l'exercice du judaïsme, et d'autres où l'on ne fait que le tolérer بعض محللرده دين يهودك اجراسنه رخصت ويريلوب بعضيسنده دخى يالكز تجويز بالمسامحه اولنور Dieu tolère les impies pour un temps حق تعالى حضرتلرى ملحدين حقنه بر مدت مسامحه ايده كلمشدر Il y a des abus qu'on ne doit jamais tolérer ابداً تجويز اغماض اولنه‌ميه‌جق بعض كونه فسادات واردر Il faut tolérer les défauts de son prochain بر كمسنه كندو قرينى اولان كشينك نقايص وعيوبندن اغماض عين ايتملودر

TOMAN. Somme de compte en usage en Perse *P.* تمن

TOMBAC. Sorte de métal factice *T.* تومباق

TOMBE. C'est proprement une dalle de pierre dont on couvre une sépulture *A.* حجر القبر *P.* سنگ گور *T.* مزار طاشى || Tombe de marbre مرمردن مزار طاشى Mettre une épitaphe sur une tombe مزار طاشى اوزرنده بر كتابه وضع ايتمك

– Il se prend aussi pour Sépulcre. V. ce mot.

TOMBEAU. Sépulcre *A.* قبر pl. قبور ـ جدث pl. اجداث *P.* گور *T.* مزار ـ سين || Tombeau magnifique قبر فاخر Les tombeaux des rois قبور ملوك ـ مزارلرى ملوك وسلاطين Dresser, élever un tombeau اقامهٔ قبر ايتمك ـ On dit, que cette famille a son tombeau en tel endroit بو خاندانك مزارلغى فلان محلده‌در ـ Il se prend figur. pour La mort || L'horreur, la nuit du tombeau ظلمات هائلهٔ قبر

On dit aussi, Jusqu'au tombeau, pour dire, jusqu'à la mort *A.* الى آخر العمر *P.* تا بدم واپسين *T.* صوك نفسه دكين || Fidèle jusqu'au tombeau دم واپسين حياته قدر صداقتكار

On dit aussi, Mettre, mener au tombeau *A.* القاء فى حفرة الهلاك *P.* بحفرهٔ گور انداختن *T.* مزاره كوتورمك || Cette maladie le menera au tombeau بو علت فلانى حفرهٔ هلاكه القا ايده‌جكدر ـ On dit aussi, ce médecin l'a tiré du tombeau بو طبيب فلانى حفرهٔ هلاكدن تخليص ايلدى

TOMBELIER. Charretier qui conduit un tombereau *A.* سايق العجلة القمام *P.* گردونه كش خس وخاشاك *T.* چوپلق عربه‌جيسى

TOMBER. Être entraîné de haut en bas par son propre poids *A.* سقوط ـ هبوط ـ انهوا ـ وقوع *P.* افتادن ـ افتادن فرود *T.* دوشمك ـ اشاغى دوشمك || Tomber lourdement بالثقاله طاش كبى ـ اغرلق ايله دوشمك ـ سقوط ايتمك à la renverse باش اشاغى ـ انتكاس ايتمك ـ معكوساً سقوط ايتمك ـ مفترشاً ـ مسطحاً دوشمك tout à plat تپه اوزرينه ـ دوشمك ـ على وجه الارض سقوط ايتمك à terre يام يصى دوشمك ـ بر زمين افتادن يره دوشمك dans l'eau صويه دوشمك dans un fossé چقوره دوشمك ـ درون حفره‌يه سقوط ايتمك dans un précipice بر يار ابچنه ـ ورطه‌يه سقوط وانهوا ايتمك Tomber de cheval آتدن دوشمك يقلمق Ce bâtiment tombe de vétusté بو بنا حال كهنگى ورثاثتى تقريبيله مشرف انهدام وخرابيدر ـ سقوط وخرابيده مشرف

Il se dit aussi des cheveux *A.* سقوط الشعر ـ نسول الشعر *P.* مو ريزان شدن ـ مو ريزيدن *T.* قيل ـ قيل دوكلمك ـ دوشمك || La maladie lui a fait tomber les cheveux چكديكى

چکدیکی خسته‌لک - مرض نسول شعرینه بادی اولمشدر قیللرینک دوکلمسنه سبب اولمشدر

Et des dents *A.* سل الاسنان *P.* دندان ریزان شدن *T.* دیش دوشمک - دیشلر دوکلمک || Toutes les dents lui sont tombées بتون دیشلری دوشدی - کافهٔ اسنانی مسلول اولمشدر

Et d'une fluxion *A.* انصباب النزلة *P.* نزله افتادن *T.* نوازل اینمک || Une fluxion est tombée sur sa poitrine نوازل کوکسنه ایندی - صدرینه منصب اولدی

Et des larmes *A.* انصباب الدموع *P.* اشک ریزیدن *T.* دیده سندن کوز یاشی دوکلمک || Les larmes lui tombaient des yeux کوز یاشی دوکیلور ایدی - سیل اشک وگریه ریزان ایدی

Et de la pluie *A.* وقوع المطر - نزول المطر *P.* باران ریزان *T.* یغمور دوکلمک - Et du brouillard *A.* نزول الضباب *T.* طومان دوشمک - Et de la neige *A.* نزول *P.* میغ افتادن *T.* قار دوشمک || Et de la grêle *A.* الثلج *P.* برف افتادن *T.* طلو یاغمق - Et du tonnerre *A.* نزول البرد *P.* تکرگ باریدن *T.* طلو یاغمق - Et du tonnerre *A.* هبوط الصاعقة - نزول الصاعقة *P.* تیر افتادن *T.* یلدرم اینمک - یلدرم دوشمک

Tomber, signifie aussi, dégénerer en quelque chose de blâmable || Cet auteur prétend au sublime, et tombe souvert dans le galimatias فلان مؤلف کندو قلمنده صورت سمو وجلال اولدیغی ادعاسنده ایکن غالب حالده یاوه گویی وترهاته دوشر - Tomber dans l'affectation تکلف وتصنع حالتنه دوشمک - حالتنه گرفتار اولمق

On dit figur. Tomber aux pieds, aux genoux de quelqu'un, pour dire, s'y jeter, ou s'abaisser devant lui فلانک آیاغنه صارلمق - آیاغنه قپانمق

Et proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, pour dire, passer d'un état fâcheux dans un pire *T.* استمددن قاچر ایکن حمّایه اوغرامق

On dit, Tomber malade, Tomber dans une maladie, pour dire, devenir malade *A.* اخذ المرض - وقوع فی المرض *P.* گرفتار - خسته اولمق *T.* برنجه افتادن - درد وبیماری شدن خسته دوشمک - خسته‌لکه اوغرامق

Et tomber roide mort, pour dire, mourir tout d'un coup en tombant بر کمسنه دوشدیکی یرده مرده قالمق

Et tomber de faiblesse, d'inanition, pour dire, être près de se trouver mal, faute de nourriture کمال ضعفدن آیاق اوزرنده طورامامق

Et tomber en défaillance *A.* غشیان *P.* گرفتار بیخودی *T.* بایلمق شدن

Et tomber en démence *A.* وقوع فی علة الخباط *P.* بشوریدگی - چیودرمق *T.* بشوریدگی عقل گرفتار شدن - عقل افتادن جیوغنلغه اوغرامق

Et tomber en syncope *A.* وقوع فی الغمی *P.* گرفتار غمی - اوخنمه‌یه اوغرامق *T.* بیخودی شدن

Et tomber en enfance *A.* عته *P.* گرفتار فرتوتی شدن *T.* بونامق

Et tomber en délire *A.* وقوع فی الهذیان *P.* بگفتار بیهوشانه صایقلمدیه اوغرامق *T.* گرفتار شدن

Et tomber en apoplexie *A.* وقوع فی علة الفجئة *P.* بدرد طملهیه اوغرامق *T.* نزول گرفتار شدن

Et tomber en dévotion تنسک وعبادته مبتلا اولمق

Et figur. Tomber dans la pauvreté *A.* ابتلاء بالفقر *P.* دوچار گدایی شدن *T.* یوخسوللغه اوغرامق dans le mépris معرض ذل وحقارت اولمق dans le crime, dans le péché گرفتار جرم جرم وجنایته وگناهه دوشمک - وجنایت واثم ووبال اولمق Tomber en disgrâce, en faute, en contradiction مغضوبیته وخطایه دوشمک - وتناقضه گرفتار اولمق Tomber dans le ridicule مسخره اولمق - معرض ضحک وسخریّه اولمق - On dit aussi, Tomber dans quelque inconvénient, pour dire, faire quelque mauvaise démarche qui a des suites fâcheuses بر امر محذور ونا معقوله دوچار اولمق

On dit absolument dans le langage de l'Écriture, Tomber, pour Pécher *A.* ارتکاب الزلّة *P.* گناهکار شدن *T.* گناه ایشلمک

En termes de guerre, on dit, Tomber sur les ennemis, pour dire, fondre sur eux *A.* هجوم علی الاعدا *P.* بر دشمن افتادن *T.* دشمن اوزرینه دوشمک || La cavalerie de l'aile droite tomba sur la gauche des ennemis, et la tailla جناح یمینک سواریسی دشمنک جناح یساری اوزرینه دوشوب قلیجدن کچوردی Six armateurs tombèrent tout d'un coup sur une flotte de vaisseaux marchands التی قطعه اذنلو قورصان کمیلری بر عدد تجار سفینه‌لری جلبی اوزرینه بغتةً دوشدی

Et figur. Tomber sur quelqu'un, Lui tomber rudement sur le corps, pour signifier, dire de lui des choses dures بر کمسنه‌نک اوزرینه وارمق - علیهنه یوریمک

On dit aussi, S'il tombe jamais sous ma main, il se repentira de m'avoir offensé الـه کچـجـك اولور ایسه رنجش خاطره جسارت ایلدیکندن نادم اولهجقدر

Et faire tomber les armes des mains de quelqu'un, pour dire, le fléchir, l'apaiser *A.* تسکین الغضب || Les soumissions de ses ennemis lui firent tomber les armes des mains اعداسی طرفندن اظهار اولنان اوضاع اطاعت وتسلیمیت تسکین غضبنه وسیله اولمشدر

On dit, Tomber d'accord avec quelqu'un, pour dire, convenir avec lui *A.* توافق *P.* همدم افتادن *T.* موافق دوشمك — Et simplement Tomber d'accord, pour dire, avouer, convenir que... *A.* اعتراف — توافق *P.* همزبان شدن *T.* اویوشمق — بومادّه‌نك تسلیم ایتمك || Je tombe d'accord que cela est ainsi معترفم — بویله اولدیغنه بن دخی توافق ایدرم || Je ne conteste pas ce que vous dites, j'en tombe d'accord دیدیککز کلامه اعتراض ایتمیوب بویله اولدیغنی تسلیم ایدرم

Et tomber dans le sens, dans le sentiment de quelqu'un, pour dire, être de même avis que lui *A.* موافقة فی رأی فلان *P.* همرای فلان کس بودن *T.* فلاننك سوزینه اویمق || Ils l'ont fait enfin tomber dans leur sens فلانی عاقبة الامر کندو رایلرینه موافق ایتدردیلر

On dit d'une chose qui ne se comprend pas, qu'elle ne tombe pas sous le sens عقله صیغمز

On dit figur., qu'un mot, un propos n'est pas tombé à terre, pour dire, que quelqu'un l'a remarqué, l'a retenu, pour en faire quelque usage *A.* لکل ساقطة لاقطة *T.* سوز یره دوشمز

Et qu'un bruit est tombé, pour dire, qu'on n'y fait plus attention فلان خوارث بصلدی — Et dans le même sens, Laisser tomber un bruit, une affaire بر حوادثی یاخود بر مادّه‌یی بصدرمق

Tomber. Échoir, arriver par l'effet du sort ou du hasard *A.* اصابة *P.* افتادن *T.* دوشمك || Cette terre est tombée en partage au cadet بو ملك لدی المقاسمه ولد صغیره دوشدی || Cela est tombé dans son lot بوشئ حصه‌سنه اصابت ایلدی — || Cette charge est tombée entre les mains d'un habile homme بو منصب اصحاب لیاقت ومهارتدن بر کمسنه‌نك النه دوشدی || Cela est tombé en de bonnes mains اهلی النه — ایو اله دوشدی || Tomber entre les mains de ses ennemis بر کمسنه دشمنی النه ||

Faire tomber la conversation sur quelque sujet صحبتی بر مادّه‌نك اوزرینه دوشرمك دوشمك

On dit, qu'une chose tombe dans l'esprit de quelqu'un, pour dire, qu'elle lui est survenue tout d'un coup dans la pensée *A.* تبادر الی العقل — بدو لذهن فلان — سنوح لخاطر فلان *P.* در اندیشه افتادن — در ذهن فلان افتادن *T.* خاطره کلیویرمك

Et qu'un chemin tombe dans un autre, pour dire, qu'il aboutit à un autre بو — فلان طریق فلان طریقه ملاقی اولور یول فلان یوله قاوشور || Et qu'une rivière tombe dans une autre, pour dire, qu'elle s'y décharge بونهر فلان نهره ملاقی اولور — دوکیلور — قاوشور — منصبّ اولور

Tomber. Cesser, discontinuer *A.* کسب السکونة *P.* آرمیدن *T.* سکونت بولمق — یواشلنمق — اینمك || Le vent est tombé ایندی — روزکار سکونت بولدی — Et figur., que la conversation tombe محاوره کسب سکونت ورخاوت ایتمکده در — مذاکره‌یه طورغونلق کلمکده در || qu'on a laissé tomber la conversation مذاکره‌یه طورغونلق کتوردیلر

On dit dans le même sens, que le jour tombe *A.* میول — میول *P.* خورشید رو تاب غروب گشتن الشمس *T.* کون باتمغه چاتمق

Tomber. Déchoir de crédit, de réputation *A.* سقوط من الاعتبار *P.* کم اعتبار شدن — از اعتبار افتادن *T.* اعتباردن دوشمك || Ce livre a eu quelque succès d'abord, mais il est tombé بو کتاب اوّل امرده کسب شهرت ایتمش ایسه ده صکره اعتباردن ساقط اولمشدر || Cet homme n'a pas été long-temps en crédit, il est bientôt tombé فلاننك نفوذ وشهرتی طول مدت متمادی اولمیوب آز وقتده اعتباردن ساقط اولمشدر

On dit d'un homme affaibli de corps et d'esprit, que c'est un homme qui est tombé *A.* مهبوط *P.* زبون *T.* زبونلنمش

Tombé. *A.* ساقط — مسقوط *P.* افتاده *T.* دوشمش

TOMBEREAU. Sorte de charrette servant à porter de la boue, des ordures, etc. *A.* عجلة القمام *P.* گردونهٔ خس وخاشاك *T.* سپورندی چوپلق عربه‌سی || Tombereau plein d'ordures ایلك مملو بر قطعه چوپلق عربه‌سی || Les tombereaux des boueurs de Paris پارسده جامورجیلرك چوپلق عربه‌لری

TOME. Volume qui fait partie d'un ouvrage *A.* جلد pl. جلود || Gros tome جلد کبیر — جلد عظیم الحجم || Une histoire en

deux volumes ایکی جلددن عبارت بر تاریخ – On dit d'un homme, qu'il fait le second tome d'un autre, pour dire, qu'il lui ressemble فلان کشی فلانک جلد ثانیسیدر

TON. Pronom possessif de la seconde personne A. ک P. تو T. سنک || Ton ami A. محبتک P. دوست تو T. سنک دوستک – Au pluriel, il fait Tes || Tes amis A. احبابک P. دوستان تو T. سنک دوستلرک

TON. Certain degré d'élévation ou d'abaissement de la voix A. مرتبة الاصوات P. پردهٔ صدا – پردهٔ آواز T. سسک کرتهسی || Un ton aigre, doux پردهٔ تیز یا پردهٔ شیرین صدا haut پردهٔ بلند – صوتک مرتبهٔ رفیعهسی bas صوت منخفض – پردهٔ صدای پست – سسک آلچق پردهسی Il a haussé, baissé le ton سسک پردهسنی – مرتبهٔ صوتی ترفیع یا اخفاض ایلدی پردهٔ صدای یوکسلتدی یا ایندردی Ton déclamateur پردهٔ صدای خطیب Parler d'un ton de maître حاکم صوتی پردهسنده سوق کلام d'un ton impérieux, hautain, fier پردهٔ تحکمده وپردهٔ صدای سر بلندی – مکابره وتعظمده سوق کلام ایتمک Ton moqueur, plaintif صدای استهزا نما وغرور ایله سویلمک وصدای حزین

On dit, Parler à quelqu'un d'un bon ton, pour dire, lui parler d'une manière propre à lui en imposer بر کمسندیه صورت قطعی ایله لاقردی سویلمک

On dit, Être, ou Se mettre au ton de quelqu'un, pour dire, avoir de la conformité dans les idées, dans les goûts, etc. A. توافق فی مزاج فلان P. همرنگ فلان کس شدن T. مزاجنه اویغون کلمک || Je n'ai jamais pu me mettre à son ton بر وجهله فلانک مزاجنه اویغون کلهمدم

On dit figur., Le prendre sur un certain ton, pour dire, prendre de certaines manières, avoir une certaine conduite A. اتخاذ الطور – اتخاذ المعاملة P. فلان طور داشتن T. فلان طوری طوتمق – فلان اصولی طوتمق || Si vous le prenez avec moi sur un ton de fierté, vous ne réussirez pas بنمله مغرورانه طور طوتهجق اولور ایسهک تحصیل مرام ایدهمیهجکسک – بنمله مغرورانه معامله ایدهجک اولور ایسهک Sur quel ton le prenez-vous? نه کونه اصول – حقمده نه کونه طور طوتارسک

Et prendre des tons, pour dire, affecter une sorte de supériorité A. اتخاذ الطور التحکم P. طور زبردستی گرفتن T. طور زبردستی اولولق طوریینی طوتمق

Et changer de ton, pour dire, changer de conduite, de manières A. تبدیل الطور P. تبدیل رفتار – طور دیگر گرفتن کردن T. اصول دکشدرمک || Il traitait tout le monde avec hauteur, mais on lui a bien fait changer de ton مقدما خلقه متکبرانه معامله ایدر ایدی انجق کیدهرک کندویه تبدیل اصول ایتدردیلر

Ton, dans ce même sens, se joint à divers adjectifs. Ainsi l'on dit: Ton amical طور دوستانه décidé, trenchant, badin طور حازم وقاطع وهزل آمیز Être toujours sur un ton doucereux avec les femmes نسا طائفهسیله دائما طور شیرین ایله معامله ایتمک

On appelle Le bon ton, le caractère du langage et des manières du monde poli A. طور الظرفاء – Et le contraire s'appelle Mauvais ton A. طور الجهلاء – On dit aussi, Le ton noble طور ظرافت ونجابت familier طور بی تکلفانه oratoire طور خطابت pathétique طور مهیج الرقة

Ton, se prend aussi, pour un des modes sur lesquels on chante A. لحن pl. الحان P. نوا T. ازکی || Un tel psaume se chante sur le troisième ton مزامیر داوددن فلان فصلی لحن ثالثده تغنی ایدرلر Les huit tons de l'Église صلاته مخصوص اولان الحان ثمانیه

On dit, Donner le ton, pour dire, marquer en chantant, ou en touchant un instrument, le ton sur lequel une chose doit être chantée ou jouée A. ارائة المراتب الالحان P. نوارا نمودن T. ازکی یی کوسترمک

Ton, se dit aussi du degré d'élévation du son des instrumens A. طرق P. پرده T. پرده || Son luth était monté sur un tel ton لاغوتهسی فلان پردهده قورلمش ایدی

Il se dit aussi, du mode sur lequel une pièce de musique est composée A. نغمة pl. نغمات P. آغازه T. نغمه – هوا || Jouer plusieurs pièces sur un même ton نغمهٔ واحدهده متعدد فصللر چالمق

Demi-Ton ou Semi-ton. T. de Musique. La moitié d'un ton A. نصف النغمة P. نیم نغمه T. یاری نغمه

Ton de couleur, se dit du degré de force, de vigueur, d'intensité du coloris A. شدة اللون P. تیزئ رنگ T. رنککک کسکینلکی || Quelle différence dans le ton de couleur entre l'original et la copie! فلان تصویرک شدت الوان بابنده اصل

نسخه‌سیله صورتی بیننده نقدر فرق وار در

Il se dit aussi de l'harmonie, ou de l'accord général des couleurs d'un tableau *A.* توافق الالوان *P.* همبرابریٔ رنگها *T.* رنکلرک اوینغونلغی

TONDEUR. Qui tond *A.* جزّاز ـ قصّاص *P.* پشم چین ـ پشم *T.* یوک قرقیجی بر || Prendre des tondeurs à la journée pour tondre des troupeaux جزّ اغنام ایچون بالمیاومه جزّازلر استیجار قیونلرک یوکنی قرقمق ایچون کونده‌لکلو قرقیجیلر ـ ایتمک طوتمق Tondeur de draps جوقه قصّاصی ـ جوقه قرقیجیسی

TONDRE. Couper la laine ou le poil aux bêtes *A.* جزّ ـ اجتزاز ـ *P.* جلم *P.* پشم جیدن ـ پشم بریدن *T.* یوک قرقمق || Tondre les brebis قیون یوکی قرقمق ـ جزّ اغنام ایتمک

TONDRE les draps, les feutres, etc. c'est en couper les poils, pour les rendre plus unis *A.* قصّ *P.* دوکارد زدن *T.* مقصلمق

TONDRE une palissade, c'est la rendre unie en coupant les feuilles et les branches *A.* تسویة السطر الاشجار بالقصّ *P.* رستهٔ درختانرا بخشاو هموار کردن *T.* اغاج صره‌سنی قرقوب دوزلتمک || Vous ferez épaissir cette palissade en la tondant صره‌لنمش اشجاری قرقوب دوزلتمکله زیاده صیقی صیقیلده‌جقسک ـ ایده‌جکسک

TONDRE, se dit aussi des personnes, et signifie, couper les cheveux de près avec les ciseaux *A.* حفّ ـ طمّ *P.* مو بریدن *T.* صاچی قرقمق || Il est nouvellement tondu صاچی هنوز قرقلمشدر

TONDU. *A.* مجزوز ـ مقصوص *P.* بریده *T.* قرقلمش *A.* محفوف *P.* مو بریده *T.* صاچی قرقلمش || Il se prend aussi pour Rasé *A.* محلوق *P.* مو تراشیده *T.* تراش اولمش || Il est tondu de frais یکی تراش اولمشدر

TONIQUE. Remède qui fortifie les fibres *A.* مقوّی pl. مقوّیات *P.* توان آور *T.* قوتلندیریجی || On a ordonné à ce malade l'usage des toniques بو خسته‌یه مقوّیات استعمالی تنبیه اولندی

TONLIEU. Droit seigneurial qui se paye pour les places où l'on étale dans un marché *T.* بازار قوریلان محلّ ایچون ویریلان بر حقّی

TONNANT. Qui tonne *A.* راعد ـ رجّاس *P.* توفنده *T.* کورلده‌یجی

On dit figur. Une voix tonnante *A.* صوت طنّان ـ صوت مجلجل *P.* صدای ولوله‌ناک ـ صدای ولوله‌دار *T.* کورلده‌یجی سس

TONNE. Grand vaisseau de bois en forme de muid *A.* کندوج *P.* کندوی بزرک کبیر p. vul. چلک *T.* ایری فوچی || Tonne reliée de fer دمور چنبرلو ایری فوچی Une tonne de bois de sapin قطران آغاجندن بر قطعه ایری فوچی

TONNEAU. Grand vaisseau de bois, fait pour mettre des liquides, ou pour enfermer des marchandises. V. Tonne || Tonneau de vin شراب فوچیسی vide بوش فوچی

TONNELER. Prendre du gibier à la tonnelle *A.* صید بالشبّاک *P.* بنسبیل شکار کردن *T.* آغ ایله آولمق || Tonneler des perdrix ککلک آغ ایله آولمق

Figur. Faire tomber dans un piége *T.* گرفتار دام حیله ایتمک || Les parens de la fille ont si bien tonnelé le jeune homme, qu'ils la lui ont fait épouser قزک والدینی بو نو جوانی شو وجهله گرفتار دام حیله ایتمشلر که مرسوم‌دیبی کندویه تزویج ایتدردیلر

TONNELEUR. Chasseur qui prend du gibier à la tonnelle *A.* صیّاد بالشبّاک *P.* بنسبیل شکرنده *T.* آغ ایله آولیان

TONNELIER. Artisan qui fait des tonneaux *A.* صانع الکندوج *P.* چلکگر *T.* فوچیجی

TONNELLE. Sorte de berceau de treillage couvert de verdure *A.* عریش *P.* جفته *T.* چارطاق ـ قمریّة اورتیلو اوستی

TONNELLE. Espèce de filet à prendre des perdrix. V. Filet.

TONNELLERIE. Profession de tonnelier *A.* صنعة الاعمال الکندوج *P.* پیشهٔ چلکگر *T.* فوچیجیلک || Il se dit aussi du lieu où l'on fabrique des tonneaux *A.* دار التصنیع الکندوج *P.* کارگاه چلکگر *T.* فوچی کارخانه‌سی

TONNER. Faire un grand bruit. Il se dit du tonnerre *A.* رعد ـ ارتجاس *P* اهتزام السحاب ـ تندیدن ـ غرنبیدن ـ توفیدن *T.* کوک کورلمک || Il n'a fait qu'éclairer et tonner toute la nuit کیجه تا سحر شمشک چاقوب کوک کورلر ایدی Il tonne souvent en ce pays-là اول مملکتده اکثریا اهتزام سحاب واقع اولور || Figur. L'artillerie commençait à tonner طوب کورلمکه ـ وکله رعد انداز اولمغه باشلامشیدی — On dit d'un prédicateur qui parle avec beaucoup de force et de véhémence, qu'il tonne en chaire فلان واعظ بالای منبردن رعد انداز هیبت اولور

TONNERRE. Bruit éclatant causé par l'explosion des nuées électriques *A.* رعد pl. رعود ـ هزیم *P.* تندور *T.* کوک کورلدیسی

— On dit figur. d'une voix éclatante, que c'est une voix de tonnerre *A.* صوت راعدة *P.* صداى توفنده *T.* كورلديلوسس — كورلده‌يجى سس

Il se prend aussi pour La foudre *A.* صاعقة pl. صواعق *P.* آذرخش — تير — بير *T.* يلدرم || Le tonnerre tombe d'ordinaire sur les lieux les plus élevés صاعقه عادتا يكك مرتفع يرلره نزول ايدر صاعقه Le tonnerre est tombé sur cette tour فلان قلەنڭ اوزرينه دوشدى — On dit figur. d'une aventure fâcheuse qui a abattu un homme tout d'un coup, que ç'a été un coup de tonnerre pour lui كندويه بر صاعقهٔ هائله اصابت ايتمش كبى بر كيفيت دهشتنما ايدى بو حادثه فلان حقنه كوكدن اينمش بر صاعقه كبى ايدى

TONNERRE, se dit aussi de l'endroit d'une arme à feu où se met la charge *T.* خزينه

TONSURE. Marque que donne l'évêque à celui qui entre dans la cléricature, en lui coupant quelques cheveux *A.* قصار الشعر *P.* سر مو بريدن *T.* صاچ قرقمه

TONSURER. Donner la tonsure *A.* قص الشعر — قصر الشعر *P.* سر مو بريدن *T.* صاچ قرقمق

TONSURÉ. *A.* مقصور الشعر — مقصوص الشعر *P.* سر مو بريده *T.* صاچى قرقلمش

TONTE. L'action de tondre les bêtes *A.* جزّة *P.* پشم بريدن *T.* يوك قرقمه || Faire la tonte يوك قرقمق

Il se dit aussi de la laine qu'on tire de la tonte *A.* جزازة — جلامة *P.* پشم بريده *T.* قرقنتى — يوك قرقلمش || La tonte de son troupeau lui a rapporté beaucoup جزازهٔ اغنامدن كليتلو محصول المشدر

Et du temps où l'on a coutume de tondre les troupeaux *A.* موسم الجزاز *P.* هنكام پشم برى *T.* قيون يوكى قرقلدجق موسم || Pendant la tonte موسم جزاز اثناسنده

TONTURE. Il se dit du poil que l'on tond sur les draps *A.* قراضة الصوف الجوخ *P.* پشمريزهٔ جوخا *T.* چوقه يوكى قرقنتيسى

Il se dit aussi des branches et des feuilles que l'on coupe aux palissades *A.* شذب pl. اشذاب *P.* كردو *T.* بودانتى

TOPAZE, ou CHRYSOLITHE ORIENTALE. Pierre précieuse de couleur jaune *A.* زبرجد هندى *T.* طوپاچ

TOPHACÉ. Du latin Tophus. T. de Méd. On appelle Concrétions tophacées, les dépôts de substance dure, comme osseuse, qui se forment de phosphate de chaux dans l'intérieur des organes, ou d'urate de soude aux environs des articulations *A.* ذو دبيلة كلسية

TOPINAMBOUR. Plante *T.* يرالماسى

TOPIQUE. Il se dit des remèdes qu'on applique sur les parties malades du corps *T.* اغرى اوزرينه ياپشدريلان علاج || Les emplâtres qu'on donne pour le mal de dents, sont des remèdes topiques ديش اغريسيچون استعمال ايتدكلرى ياقيلر اغرى اوزرينه ياپشدريلان ادويه‌دندر

TOPOGRAPHIE Description en détail d'un lieu, d'un canton particulier *A.* رسم الامكنة المنفردة — وصف الامكنة المنفردة || Il sait bien la topographie des environs de Paris پارسده حوالئ كاين امكنه ومواقع منفردەنك احوالنه كركى كبى واقفدر

TOPOGRAPHIQUE. Qui appartient à la topographie *A.* مختص برسم الامكنة المنفردة برمكان منفردڭ || Carte topographique رسمنى محتوى خريطهٔ مخصوصه

TOQUE. Sorte de chapeau *A.* كوارة *P.* طاقيه *T.* تقيه || Toque de velours قطيفەدن تقيه

TOQUET. Sorte de bonnet que portent les enfans *A.* قنبعة *P.* اسكوفه *T.* عرقچين

TORCHE. Flambeau fait de quelque matière gommeuse et inflammable *A.* مشعلة pl. مشاعل *T.* مشاله || Allumer des torches مشعلەلرى ياقمق — ايقاد مشاعل — اشعال مشاعل ايتمك Torches funéraires جنازه الاينه كوتوريلان مشعلەلر

TORCHER. Essuyer, frotter pour ôter l'ordure *A.* مسح *P.* سايبدن سود *T.* سلمك || Les nourrices torchent leurs enfans آنالر بسلدكلرى چوجقلرى سلرلر

TORCHE-NEZ. Corde que l'on met à la lèvre antérieure du cheval, et que l'on serre ensuite avec un morceau de bois *A.* حناك *P.* لويشه — لويش *T.* يواشه || Mettez le torche-nez à ce cheval, il sera tranquille بو آتك بورننه يواشەيى طاقيوير در حال ذلول ومنقاد اولەجقدر

TORCHÈRE. Espèce de guéridon, sur lequel on met un flambeau, des bougies *A.* قاعدة الشموع *P.* پايكاه مومها *T.* موم سيمدن پرداخته قاعدة الشموع || Torchère d'argent اوترائى يالدزلو آغاجدن مصنوع قاعدة الشموع de bois doré

TORCHIS. Mortier de terre grasse mêlée avec de la paille, pour faire des murs *A.* سياع *P.* كهكل *T.* صمانلو بالچق || En ce pays-là il n'y a point de pierres; toutes les maisons des paysans

sont de torchis اول مملكتده احجارك كلى فقدانى تقريبيله منازل اهل قرانك جملەسى صمانلو بالچقدن ياپلمشدر

TORCHON. Espèce de serviette de grosse toile, dont on se sert pour torcher, pour essuyer la vaisselle, les meubles, etc. A. جعالة P. پچاوره T. چاپوب - ديگمال

TORDRE. Tourner de biais en serrant A. لى - تفتيل - فتل P. تافتن T. بورمق - بوكمك || Tordre des cordes A. مسد - P. مسد حبل - T. ايپ بوكمك

TORDRE LA BOUCHE, signifie, tourner la bouche de travers A. الواء بالفم P. دهانرا بازگون كردن T. آغزى بوكريلمك

On dit figur. Tordre une loi, un passage, etc. pour dire, les détourner de leur sens naturel, pour leur en donner un différent A. الواء بمعناه الآخر - تأويل المعنا P. بمعناى ديگر تافتن T. آخر معنايه جويرمك – Et tordre le sens d'un auteur مؤلفك مرادى اولان معنايى تأويل ايتمك

TORDU. A. مفتول - ممسود P. تافته T. بوكلمش - بورلمش

A. ملتوى P. گشته بازگون T. بوكريلنمش

TORON. Assemblage de plusieurs fils de caret tournés ensemble, qui font partie d'une corde, d'un câble A. قوّة pl. قوى P. تَى T. قاتى اورغان ريسمان

TORPEUR. Engourdissement profond, cessation de sentiment ou dans la totalité du corps, ou dans un membre A. خدر P. كرخ - كرخت T. اويوشقلق || Ce malade est tombé dans la torpeur بو مريض گرفتار خدر اولمشدر

Il se dit au figuré, d'un état de l'âme qui cause son inaction A. جمود القلب || Il n'y a pas moyen de tirer cet homme de sa torpeur فلانى مبتلا اولديغى جمود قلبدن تخليص ايلمكك چارەسى يوقدر || Tous les esprits étaient dans la torpeur حال جمود اذهان كافۀ ناسه مستولى اولمشيدى

TORPILLE. Poisson qui a la propriété de donner une commotion, d'où résulte l'engourdissement de la main de celui qui le touche A. رعّاد

TORRÉFACTION. Opération par laquelle on applique une chaleur violente à une substance, à un corps A. قلو P. تفريدگى T. قاورلمه

TORRÉFIER. Griller, appliquer une chaleur violente à un corps A. قلا - تقلية P. تفريدن T. قاورمق

TORRÉFIÉ. A. مقلا P. تفريده T. قاورلمش

TORRENT. Courant d'eau rapide A. سيل pl. سيول - مسيل pl. مسايل P. سيلاب - هرهور - هور هور T. سيل || Torrent rapide, impétueux سيل شديد الجريان - سيل جلاح - سيل سيلاب تند وتيز - جراق || Il vint un torrent qui ravagea tout le pays بر سيل ايتمش ويران وخراب تا پا سر مملكتى || Passer un torrent سيل صو يندن كچمك || Ce n'est pas une rivière, ce n'est qu'un torrent بر شديد ظهور ايتمشدر نهر دگل بر سيلدر || Ces ravins ont été creusés par des torrens اشبو مسيل عظيمدر بو يارلر - جروف جريان ايدن سيولدن پيدا اولمشدر – Figur. || Un torrent de paroles سيل اقوال - كافتۀ مياه سيولدر || d'injures سيل شتوم وكلمات || Verser un torrent de larmes اسالۀ سيل دموع ايتمك || Il est difficile de résister au torrent des passions سيل تند شتاب امراض نفسانيه يه مقاومت امر مشكلدر || C'est un torrent qui entraîne tout هر شيئى تجريف ايدر بر سيلاب تند وتيز در

TORRIDE. Brûlant. Il ne se dit qu'en cette phrase, Zone torride A. منطقة حارّة - منطقة محترقة

TORS. Qui est tordu. V. Tordu.

TORT. Ce qui est contre la justice, contre la raison A. لا حق - باطل P. دعواه نا حق T. حق اولميان || Lequel est-ce des deux qui a tort? ايكيسندن قنغيسنك دعواسى باطلدر || Ils ont tort tous deux ايكيسنك دخى دعواسى نا حقدر || Tout le monde lui donne tort كافۀ ناس فلانك دعواسى باطل اولدوغنه متفق الكلامدر || Vous avez tort de parler comme vous faites بو صورت ايله سويلمكه حقك يوقدر

On dit, Mettre quelqu'un dans son tort, pour dire, avoir pour lui des procédés qui mettent son tort dans tout son jour A. اتهام - القاء فى القباحة P. كسى در حال زشتكارى انداختن - بر كسى تهمت انداختن T. قباحتە - تهمتلو قلمق - دوشورمك || Faites-lui encore cette offre-là pour le mettre dans son tort فلانى قباحتە دوشورمك ايچون بونى دخى تبليغ ايله - تهمتلو ايتمك ايچون || Parlez-lui honnêtement pour le mettre encore plus dans son tort فلانى بر قات دخى تهمتلو قلمق ايچون كندويه اديبانه لاقردى سويله

TORT. Lésion, dommage A. ضرر - مضرّة P. زيان - انفت T. تعدى || Réparer le tort qu'on a fait بر كمسنه ايقاع ايتمش اولديغى مضرّتى تضمين ايتمك || Il ne faut pas faire tort à son prochain بر كمسنه كندو قريبنه ضرر ايتمك روا دگلدر

La grêle a fait bien du tort en ce pays-ci بغان طلو بو مملكتده بو ضرر جسيمى مؤدى اولمشدر Quel tort cela vous fait-il? بو شيئدن – بو شئ نه ضرر ايدر – شيئك سكا ضررى ندر Réparateur, redresseur des torts مصلح سكا نه كونه غدر اولور مضار وخسارات

À TORT. Sans raison, injustement *A.* نا غدراً – بغير حق *P.* نا حق يره *T.* || On l'accuse à tort et sans cause فلانه بغير حق وبلا موجب عزو تهمت ايدرلر C'est à tort que vous lui imputez cela شو مادەيى بغير حق فلانه عزو ايدرسك

À TORT ET À TRAVERS. Sans considération, sans discernement *A.* لا عن بصيرة ومن غير مناسبة *P.* نينديشانه ونا سازكارانه *T.* لا عن مناسبتلو مناسبتسز || Il frappe à tort et à travers بصيرة ومن غير مناسبة حوالهٔ ضربه ايدر Parler à tort et à travers مناسبتلو مناسبتسز لاقردى سويلمك

TORTELLE. Plante. V. Érysime.

TORTICOLIS. Mal qui fait qu'on ne peut tourner le cou sans douleur *A.* اجل pl. آجال *P.* رنج گردن *T.* بيون آغريسى

Il signifie aussi, qui porte le cou de travers, le cou penché d'un côté *A.* منحنى العنق *P.* كج گردن *T.* اكرى بيونى

TORTILLAGE. Façon de s'exprimer confuse et embarrassée *A.* تغمغمة *P.* اندر پيچ گفتار پيچ *T.* دغدغيلق || Que veut-il dire avec ce tortillage? بو تغمغمه ايله نه ديمك استر

TORTILLEMENT. Action de tortiller. V. ce mot.

TORTILLER. Tordre à plusieurs tours *A.* ضفر – لىّ – لفّ *P.* فتل – تنيدن *T.* بوكمك – اورمك || Tortiller une corde صاچ – ضفر شعر – ايپ اورمك – ضفر حبل des cheveux كاغدى بوكمك – لفّ قرطاس du papier اورمك

Figur. Chercher des détours, des subterfuges *A.* محايصة *P.* گريوه جوى – گريز شدن – كناره گير گريز وفرار شدن *T.* قيچامق يوللرى آرامق – برى اوته قويروق صالوب قاچمق || Cet homme ne fait que tortiller dans les affaires فلان كشى وقوعيافته داٸما قيچامق – اولان اموردە داٸما گريوه جوى گريز وفرار در يوللرى ارامقدن خالى دكلدر

TORTILLÈRE, se dit des petites allées qui serpentent, et qui font plusieurs tours et détours *A.* طريق متحوّى – طريق ملتوى *P.* طريق معوّج *T.* راه مارپيچ گونه – ييلان قاوبلى يول

TORTITIONNAIRE. T. de Pratique. Inique et violent *A.* فضولى – جبرى *P.* ستمكار *T.* غدرلو || Un emprisonnement injurieux et tortitionnaire حبس فضولى ناقص الحرمة Une exécution, une saisie, etc. injuste et tortitionnaire ترتيب فضولى ونا حق اولان جزا ياخود اخذ وضبط

TORTIS. Assemblage de plusieurs fils de chanvre, de laine, de soie, etc. tordus ensemble *A.* مريرة pl. مراير *P.* رشتهٔ تنيده *T.* قنقال

TORTU. Qui est de travers *A.* اعوج – معوّج *P.* كج – كژ *T.* اكرى – بوكرى || Cet homme est tout tortu, bossu خم گشته معوّج بر آدم بسبتون اعوج واحدبدر Un arbre tortu بر آغاج Cette pièce de bois est tortue بو آغاج پارهسى اكريدر Un chemin tortu طريق معوّج – منحرف – طريق كج – رهگذر – اكرى

– Figur. || Avoir l'esprit tortu بوكرى يول كج عقل اولمق Faire des raisonnemens tortus كج رأى اولمق – كج رأيلر بسط وايراد ايتمك

TORTUE. Animal amphibie *A.* سلحفاة – ظهرة pl. سلاحف *P.* سنگ پشت – انقدان – لاكپشت – كشف *T.* قپلوبغه || Bouillon de tortue مرق سلحفات – قپلوبغه اتى صويى

Tortue de mer *A.* اطوم *T.* دكز قپلوبغهسى – On dit figur. À pas de tortue, pour dire, lentement رفتاركشف – وارى ايله || Il marche à pas de tortue رفتار كشف قپلو بغه يورويشى كبى وارى ايله مشى ايدر

TORTUER. Rendre tortu *A.* تحنية – تعويج – احقاق *P.* كج – خم كردن – ساختن *T.* اكريلتمك || Tortuer une aiguille ايكنەيى اكريلتمك – تحنيهٔ ابره ايتمك

SE TORTUER. *A.* انحنا – اعوجاج – تعقف *P.* كج شدن – خم – گشتن *T.* بوكريلنمك – اكريلنمك || Cet arbre commence à se tortuer بو آغاج بوكريلنمكه – بو شجر مايل اعوجاجدر يوز طوتدى

TORTUÉ. *A.* منحنى – معوّج – معقف *P.* كج – خمگشته *T.* بوكريلنمش – اكريلنمش

TORTUEUSEMENT. D'une manière tortueuse *A.* معوجاً – متحوّياً *P.* پيچاپيچ *T.* طولاشق بوروشق

TORTUEUX. Qui fait plusieurs tours et détours. Il ne se dit que des rivières, des chemins et des serpens *A.* كثير المحناة – متحوّى *P.* پيچ اندر پيچ *T.* بورغاجلو – اكرى بوكريسى || Le cours tortueux d'un fleuve نهرك مجراى كثير المحناة – چوق Un chemin tortueux طريق متحوّى – كثير المحناتى

حیدنک بورغاجی چوق بر یول Les replis tortueux d'un serpent مطاوئ متحویهسی

TORTUOSITÉ. État de ce qui est tortueux *A.* حویت ـ حنو *P.* پیچاپیچی *T.* بورغاجلق ـ بوکریلک

TORTURE. Tourment qu'on fait souffrir *A.* عقوبة ـ اذا pl. عقوبات *P.* رنجش *T.* اذیت ‖ Les tyrans ont inventé d'horribles tortures جابره نیچه نیچه عقوبات دهشتفرما ایجاد ایتمشلر در

Il se dit aussi des tourmens qu'on fait souffrir par ordre de Justice *A.* نکال ـ نهک *P.* شکنج ـ کیستار *T.* اشکنجه ـ اذیت ‖ Mettre à la torture اشکنجه‌یه قویمق Souffrir la torture اشکنجه چکمک

TORTURER. Faire éprouver la torture. Il ne se dit qu'au figuré, et dans ces phrases, Torturer le sens d'un mot, d'un texte بر لفظه یا متن عبارەیه جبر ایله معنا ویرمک ـ زوراکی معنا ویرمک

TORTURÉ. Qui a subit un violent supplice *A.* منهوک ـ منکّل *P.* شکنجیده ـ شکنج دیده *T.* اشکنجه اولمش ـ اذیت اولمش

TOSTE ou TOAST. Proposition de boire à la santé de quelqu'un *A.* شرب نخب *P.* نخب *T.* دوستکانی ـ طلو ‖ Porter un toste طلو ایچمک ـ نوش ساغر دوستکانی ایتمک ـ ایتمک

TOSTER. Boire à la santé de quelqu'un *A.* شرب النخب *P.* نوش دوستکانی کردن ـ دوستکانی خوردن *T.* فلانک عشقنه اوغورینه طلو ایچمک ـ طلو ایچمک

TÔT. Vite, promptement *A.* علی العجلة ـ عجالةً ـ سریعاً *P.* تیز *T.* چابک ـ زود

TÔT OU TARD. *A.* معجّلاً او ـ قریباً وبعیداً ـ عاجلاً واجلاً *P.* اوّل وآخر ـ از چوق وقت ایچنده *T.* زود یا دیرتر *P.* موّجلاً مونتک قریباً وبعیداً وقوعی ‖ Il faut mourir tôt ou tard ‖ اهل شرّ قریباً Tôt ou tard les méchans sont punis مقرّر در وبعیداً مظهر عقوبت اولەجقلری محققدر

SITÔT QUE, AUSSITÔT QUE, signifie, dès que *A.* فی الحال ـ *P.* لدی ـ همین دمکه ـ هماندمکه *T.* عقیبنده ـ کبی ـ کبیجه ‖ Sitôt qu'il en a reçu la nouvelle خبری کندویه لدی الوصول ـ همان خبرینی آلدیغی کبی Aussitôt qu'il le vit paraître, il alla au-devant de lui فلان کشی ظهور ایلدیکنی فلانی لدی المشاهده ـ کوردیکی عقیبنده استقبالنه چیقدی فی الحال استقبالنه واردی

AUSSI-TÔT, s'écrit séparément, lorsqu'il y a comparaison *A.* فی وقته *P.* بهنگام *T.* وقتنده ‖ La nouvelle n'est pas arrivée aussi-tôt qu'il l'aurait fallu فلان خبر وقتنده واصل اولەمدی Il n'est pas venu aussi-tôt qu'il l'avait promis تعهد ایلدیکی وقتده کلمامشدر

TOTAL. Complet, entier *A.* کامل ـ تامّ ـ کلّی *P.* تمام *T.* بتون ‖ Sa ruine totale کلی خرابیّت حالی La somme totale مبلغ تامّ Le nombre total عدد تامّ ـ عدد کامل Renversement total انتکاس حال کلی abandonnement ترک کلی

TOTAL. Le tout, l'ensemble de plusieurs choses qui composent un tout *A.* جملة ـ مجموع *P.* همه *T.* هپسی ـ طوپ ‖ Prenez le total طوپنی آل ـ مجموعنی ـ جملەسنی اخذ ایله Je vous en abandonne le total مجموعنی سکا ترک ایدرم Le total de la succession طوپی ـ میراثک مجموعی Le total de la somme est monté à... مبلغک جملەسی بو مقداره بالغ اولمشدر Il a reçu cette somme en total بو مبلغی جملةً اخذ ایتمشدر La somme des totaux جمله یکونلرک مبلغی

On dit, Au total, En total, pour dire, tout compensé *A.* نظراً الی هیئة المجموعة *T.* طوپنه باقلسه ‖ Au total c'est une bonne affaire طوپنه باقلسه بر امر مستحسندر En total c'est un bon ouvrage هیئت مجموعەسنه نظر اولنسه بر تألیف لطیفدر

SOMME TOTALE, se dit adverbialement pour En comptant tout *A.* جمعاً یکون ‖ Cela coûte somme totale vingt-six francs بو شیٔ جمعاً یکون یکرمی التی غروشه اولدی

TOTALEMENT. Entièrement, tout-à-fait *A.* کلیّاً ـ بالکلیّة ـ بالتمام ـ جملةً *P.* با همگی ـ بتمامی *T.* بسبتون ـ بتونجه ـ کلیّاً ‖ Il est totalement ruiné هب هب مضمحل وخرابدر Il est totalement dévoué à cet homme-là نفسنی جملةً فلانه ـ وقف ایلدی بسبتون فلانه

TOTALITÉ. Le total *A.* کل ـ کلیّت ـ مجموع *P.* همگی *T.* طوپ ‖ La totalité de la succession طوپی ـ میراثک مجموعی Il en a pris tant sur la totalité بو شیٔک کلندن شو مقدار طوپندن شو مقدار چیقاروب آلدی ـ افراز ایلدی

TOTON. Espèce de dé, qu'on fait tourner, et qui est marqué de différentes lettres sur ses quatre faces *A.* لعب الکعب *T.* زار اویونی ‖ Jouer au toton زار اوینامق

TOUAGE. T. de Mar. Action de touer *A.* قیادة السفینة ـ قیادة المرکب *P.* کشتی کشی برسن ـ زورق کشی برسن

كمى يى يدكك ايله چكمه *T.*

TOUAILLE. Linge qu'on pend auprès d'un lieu où l'on se lave les mains, et qui sert à les essuyer *A.* منديل pl. مناديل *P.* دستمال ال مقرمدسى ـ ال سيلجكى *T.*

TOUCHANT. Qui touche le coeur, qui émeut les passions *A.* مهيّج الرقة ـ موثر فى القلب *P.* رقت انگير ـ دلدوز *T.* يوركه تاثير ايديجى ـ يوركى صزلديجى || Un discours touchant خيلى مرتبده رقت انگيز مقالهٔ Un sermon bien touchant بغايت مهيّج قلوبه موثر بر موعظه Cela est fort touchant قلب اولدجق بر شيدر Il nous dit des choses si touchantes, que... اقوال وكلماتى شول رتبده مهيج رقتدر كه Une beauté touchante دخيلهٔ قلبه تاثير ايدر حسن وجمال

En Géométrie, on appelle Point touchant, ou Point de contact, le point où une courbe est touchée par une ligne droite, ou le point dans lequel deux lignes courbes se touchent *A.* نقطة الالتقا ـ نقطة التماس

TOUCHANT, prépos. Concernant, sur le sujet de *A.* دائر *P.* برای ـ بر *T.* اوزرينه ـ طولايى || Il m'a entretenu touchant vos affaires سنك امور وخصوصاتكه دائر بنمله سويلشدى ـ سنك اموركدن طولايى

TOUCHE. Épreuve qu'on fait de l'or ou de l'argent par le moyen de la pierre de touche *A.* امتحان على المحك *P.* آزمايش *T.* بر سنك محك ـ مهنك طاشى اوزرنده صنامه || On connut à la touche que cette pièce-là était fausse بو سكه سنك محك اوزرنده لدى الامتحان قلب اولديغى معلوم اولمشدر

Pierre de touche. La pierre dont on se sert pour éprouver l'or ou l'argent *A.* محك ـ حجر المحك *P.* سنك محك *T.* مهنك طاشى || On a reconnu sur la pierre de touche que cette pièce d'or était fausse بو آلتون زيوفدن بر سكه اولديغى محك طاشنده ظاهر اولمشدر ـ Figur. || L'adversité est la pierre de touche de l'amitié حال ادبار ونكبت محك خلوص ومحبتدر

TOUCHER. Exercer l'action du toucher *A.* لمس ـ تماس ـ مس *P.* پشليدن ـ بسودن ـ بپساويدن ـ بپسودن ـ برماسيدن *T.* ال ايله دكدرمك ـ ال ايله يوقلمق ـ طوقنمق || Toucher aux vases sacrés اوانى مباركه يى لمس ايتمك ـ بوكا مس ايلمه Ne touchez pas cela اوانى مباركه يه طوقنمق بوكا امالهٔ نظر Regardez cela, mais n'y touchez pas طوقنمه ايله انجق طوقنمه ـ Il se dit aussi du contact qui se fait par le moyen des autres parties du corps || Toucher du pied, du bras آياق ايله يا قول ايله طوقنمق ـ On dit figur. Faire toucher une chose au doigt et à l'oeil, pour dire, la démontrer clairement ال ايله طوتلمش وكوز ايله كورلمش كبى آشكاره جه اثبات ايتمك

On dit, Toucher dans la main, pour dire, mettre sa main dans celle d'un autre, en signe d'amitié ou de conclusion de marché, etc. *A.* تصافح ـ مصافحة *P* دست بدست دادن *T.* اسنلشمك ايچون ال طوتشمق || Le marché est conclu, il m'a touché dans la main بازار منعقد اولوب بنمله مصافحه ايتمشدر On les a réconciliés, ils se sont touchés dans la main بينلرى اصلاح برى ـ اولنوب برى برلريله اسنلشدرك ال طوتشمشلر در برلريله اسنلشديلر

On dit, qu'un vaisseau touche, quand faute d'eau la quille touche le fond de la mer ou de la rivière *A.* مس بقعر الماء *P.* ديب بولمق *T.* ببن آب پا يافتن

Il se dit aussi, lorsque par quelque accident le vaisseau vient à toucher une roche, un banc de sable, etc. *A.* ابسار السفينة *P.* كمى اوتورمق *T.* كشتى نشستن

On dit, qu'un vaisseau a touché les côtes, ou une telle île, pour dire, qu'il y a mouillé, qu'il y a abordé *A.* رسوّ السفينة ـ يناشمق *T.* بساحل جا گرفتن *P.* توقف السفينة فى الساحل

Toucher, se dit en parlant de certains instrumens de musique, pour dire, en jouer *A.* ضرب *P.* نواختن ـ زدن *T.* شكافه ارغنون چالمق || Toucher l'orgue چالمق

On dit figur. Toucher la grosse corde, pour dire, parler de ce qu'il y a de principal dans une affaire مصلحتك تمام بام تلنه بصمق ـ Et c'est une corde qu'il ne faut pas toucher, pour dire, que c'est une affaire dont il ne faut pas parler بو تله بصمق بو تله طوقنمق ـ جائز دكلدر

On dit, Toucher une pièce d'or, pour dire, l'éprouver avec la pierre de touche *A.* ضرب على المحك *P.* بر محك زدن ـ *T.* بر محك تجربه زدن مهنكه اورمق || Cette pièce d'or est douteuse, elle a été touchée deux ou trois fois بو آلتون ايكى اوچ دفعه محكه اوريلوب مظنون اولديغى آكلاشلدى

Toucher, se dit en parlant d'une somme d'argent, pour dire, recevoir *A.* قبض ـ اخذ *P.* ستادن *T.* آلمق || Il a touché ses appointemens علوفه سنى اخذ ايتمشدر Je lui ai fait toucher une

telle somme شو مقدار اقچه فلانه قبض ایتدردم

TOUCHER. Atteindre à quelque chose A. مس P. رسیدن T. یتشمک - طوقنمق - دکمک || Il est si grand, qu'il touche au plancher شول مرتبه‌ده رفیع القامتدر که بالای سقفه قدر باشی اوره‌یه قدر یتشور Il y touche de la tête مماس اولور Toucher du doigt پرمق ایله طوقنمق

TOUCHER. Frapper les bêtes pour les faire aller, pour les chasser devant soi A. طرد - سوق P. راندن T. سورمک - قوغمق || Il touchait un troupeau سوق اغنام ایدر ایدی

TOUCHER, en parlant du temps, signifie, en être proche A. تقرب P. نزدیک شدن T. یقلشمق || Nous touchons au dernier moment دم واپسینه تقرب ایتمکده یز Toucher à sa fin بر کمسنه اخر وقتنه تقرب ایتمک Le terme n'est pas éloigné, nous y touchons وعده بعید دکل یقشلدق

TOUCHER À UNE CHOSE, signifie, en prendre, en ôter A. تعرض - وضع الید P. دست زدن - دستزن تعرض شدن T. ال قویمق - یاپشمق - طوقنمق || On ne touchait au trésor de l'État que dans les grandes nécessités اعاظم امور ضروریه‌نک ظهوری حالندن غیری زمانده دولت خزینه‌سنه تعرض ایتمزلر ایدی Je garde cet argent pour une affaire importante, je n'y veux pas toucher بو اقچه‌یه وضع ید ایتمم بر حاجت ضروریه ایچون حفظ ایدرم Les assiégés n'ont pas encore touché à leurs magasins عسکر محصور ذخیره انبارلرینه هنوز عسکر محصورین در انبار اولان - دستزن تعرض اولمامشدر - هنوز وضع ید ایتمامشدر - ذخیره‌لرینه هنوز طوقنمامشدر

On dit aussi, Toucher à une chose, à une affaire, pour dire, y faire quelque changement || Le roi a révoqué tels et tels édits, mais il n'a pas touché à celui-là پادشاه فلان وفلان نظاماته دائر اولان اوامری نسخ وابطال ایتمش ایسه ده فلان امره تعرض ایتمدی Ce prince changea presque tout dans son État, mais il n'osa toucher à la religion بو پادشاه درون ملکنده کافهٔ احوالی تبدیل وتغییر ایتمش ایسه ده مذهب ماده‌سنه طوقنمغه - تعرضه جسارت ایتمامشدر

TOUCHER UNE CHOSE. Parler légèrement d'une chose A. توطیش P. نیم یاد کردن T. جزئیجه طوقنمق - نوعما طوقنمق - تز کچه‌رک طوقنمق || Il a touché ce point-là fort adroitement اول ماده‌یه کمال نزاکت ایله طوقندی Il ne l'a voulu toucher qu'en passant بو ماده‌یه همان تز کچه‌رک طوقنوب زیاده‌جه ایضاح ایتمک استمدی Touchez-en quelque chose dans votre préface بو ماده‌یی - بوکا دائر دیباجهٔ کتابده توطیش کلام ایله نوعما طوقندر

TOUCHER, signifie figurément, émouvoir A. تهییج الرقة - ایراث التأثر القلب P. رقت انگیختن T. یورکه طوقنمق - رقت کتورمک || Dieu lui a touché le coeur حق تعالی جناب حق قلبنه القای - درونته تهییج رقت ایتمشدر Cette nouvelle l'a fort touché بو خبر غایت رقت ایتمشدر مرتبه‌ده تأثر قلبنه بادی اولمشدر Il en est touché jusqu'aux larmes گریه وفغان ایده‌جک مرتبه‌لرده رقته کلمشدر jusqu'au fond du coeur تا باطن قلبنه قدر بوندن متأثر اولمشدر Il en fut touché de pitié, de douleur مرحمتدن وغم واندوهدن متأثر البال اولمشدر - متأثر اولمشدر - رقته کلمشدر

TOUCHER. Concerner, regarder A. تعلق P. علاقه داشتن T. طوقنمق || En quoi est-ce que cela vous touche? بو ماده‌نک سکا نه جهت ایله تعلقی واردر Je prends beaucoup de part à tout ce qui vous touche سکا متعلق اولان کافهٔ امور بغایت ملتزممدر Cela ne me touche en rien بو شیئک وجها من الوجوه بکا تعلقی یوقدر - بکا متعلق شیٔ دکلدر Cet événement ne me touche ni de près de loin بو حادثه‌نک قریبا وبعیدا بکا علاقه‌سی یوقدر

TOUCHER. Appartenir par le sang A. علاقة الرحم P. خویشاوندی داشتن T. اقربا اولمق - حصم اولمق || Il me touche de près, il est mon cousin بنم عمزاده‌م اولدیغندن بینمزده قریبا علاقهٔ رحم واردر Il ne me touche ni de près ni de loin فلان ایله قریبا وبعیدا بر درلو علاقهٔ رحم یوقدر

SE TOUCHER, Il se dit en parlant du contact de deux corps tellement joints, qu'il n'y a rien entre deux A. تلاصق - اتصال P. پیوسته شدن T. بتشمک || Ces deux maisons, ces deux pierres se touchent بو ایکی خانه وبو ایکی طاش یکدیگره بری برینه بتشکدر - متصلدر

En Géométrie, on dit, que deux courbes se touchent, lorsqu'elles se rasent en un seul point اشبو خطین مقوسین یکدیگره ملاقیدر - متلاقیدر - Et dans le même sens, qu'une ligne droite touche une courbe بو خط مستقیم بر خط منحنی ایله ملاقی اولور

TOUCHÉ. A. مماس P. بسوده T. طوقنمش A. متأثر البال P. رقت پذیرفته T. رقته کلمش

TOUCHER. Le tact, le sens du toucher *A.* لمس ـ قوّة لامسة || ال ایله یوقلمه ـ ال سورمه ـ ال دکورمه *T.* برماس *P.* Cela se connaît au toucher بو شیٔ عند اللمس معلوم اولور Le sens du toucher قوّت لامسه

TOUER. T. de Mar. Faire avancer un navire, en tirant un câble à force de bras *A.* اقتیاد السفینة *P.* کشتیرا بریسمان کشیدن *T.* کمی‌یی یدمک ـ کمی‌یی یدکث ایله چکمک

TOUFFE. La partie touffue de arbres, des herbes, des cheveux *A.* جثیل *P.* پیچ در پیچ *T.* طوپ || Touffe d'arbres جثیل اشجار ـ جثیل اغاجلر ـ طوپ اولمش d'herbes جثیل نباتات ـ اثیث نباتات ـ طوپلنمش اوتلق de cheveux *A.* جثیل الشعر خصلة ـ خصیلة pl. خصائل *T.* طوپ اولمش صاچ

TOUFFEUR. Exhalaison chaude qui saisit en entrant dans un lieu où la chaleur est extrême *A.* حرّ السموم ـ سَهام الهواء *P.* گرمیٔ آتشین *T.* هوانک آتسلو اسیسی || J'ai senti en entrant une touffeur insupportable اول محلّه دخولمده تحمّلی نا ممکن بر سهام هوا حسّ ایلدم

TOUFFU. Épais, bien garni, qui est en touffe *A.* کثیف ـ جثیل با هم پیچیده *P.* طوپلنمش ـ کور ـ صیقی *T.*

En parlant des bois et des arbres, on emploie particulièrement les mots *A.* ملتف ـ ملتف ـ مغیال *P.* پیچ اندر پیچ *T.* صارمشمش ـ جیتلقی *T.* بری برینه صارمشمش ـ جیتلقی || Un bois touffu جیتلقی اورمان ـ اجمهٔ مغیال un arbre شجرهٔ ملتفة الافنان ـ داللری بری برینه صارمشمش آغاج

En parlant d'une barbe touffue *A.* کث ـ کثیف *P.* بلمه ریش کور صقال ـ لحیهٔ کثّه || Une barbe touffue طوپ ـ کور *T.*

TOUG. Demi-pique au bout de laquelle est attachée une queue de cheval, et qu'on porte devant les Pachas *P.* پرچم ـ توغ *T.* توغ

TOUJOURS. Continuellement, sans cesse *A.* دائما ـ ما دام ـ دائما علی الدوام *P.* همیشه ـ همواره ـ هر آیینه *T.* هر دائم || C'est une source qui coule toujours دائما جریان ایدر بر چشمه در ـ بر ینبوع دائمیّ الجریاندر Les bienheureux jouiront toujours de la vue de Dieu زمرهٔ سعادتمندان علی الدوام مظهر طلعت جناب ربّ العزّة اوله‌جقلری درکار در La lune tourne toujours autour de la terre قمر دائما ما دام حول ارضه دوران ایدر ـ Il signifie aussi, le plus souvent, ordinairement || Il est toujours en bonne compagnie دائما مجلس ظرفاده در Il est toujours en colère دائما طارغندر toujours gai دائما نشط اوزره درر Il ment toujours دائما یلان سویلر

On dit, que des gens se sont dit adieu pour toujours, pour dire, qu'ils se sont quittés pour ne plus se revoir الوداع الی الابد دیه‌رک بری برلرندن مفارقت ایتمشلر در

Il signifie aussi, en toute rencontre, en toute occasion *A.* علی کلّ حال *P.* در همه حال *T.* همواره ـ هر حالده ـ هر دائم || Les plus grands esprits ne sont pas toujours les plus agréables ارباب عقل تامّ اولنلر در همه حال محبوب القلوب دکللر در

Toujours. En attendant, cependant *A.* مع هذا *P.* با این همه ـ *T.* بدین همه بو جمله ایله ـ ایسه ده || Vous me donnez de bons conseils, mais j'irai toujours mon chemin بکا ویردیککث نصیحتلر معقولدر مع هذا بیلدیکمدن شاشمم Quand ce que je vous dis pourrait être contesté, il est toujours vrai que... دیدیکم کلام محلّ تعریض اولسه بیله حقیقت حال بو درکه

TOUPET. Touffe de cheveux qui est au haut du front *A.* عارفة ـ ذؤابة pl. ذوائب *P.* کاکل ـ پرچم *T.* پرچم || Son toupet est dérangé کاکلی پریشاندر Il porte un faux toupet پرچمی عاریتیدر

On dit, Se prendre au toupet, pour dire, se prendre aux cheveux صاچدن قاورشوب چکشمک

TOUPIE. Sorte de jouet de bois qui est fait en forme de poire, et qu'on enveloppe d'une corde, par le moyen de laquelle, lorsqu'on l'en dégage en le jetant, il tourne *A.* خذروف ـ خذرة *P.* فرفر *T.* طریل

TOUPILLER. Tournoyer comme une toupie *A.* دور کالخذروف *P.* مانند فرفر گردیدن *T.* طریل کبی دونمک

TOUR. Sorte de bâtiment élevé, dont on fortifiait les murailles des villes, des châteaux, etc. *A.* برج pl. بروج ـ قلّة pl. قلل *P.* دکن *T.* قلّه ـ On appelle figur. Tour de Babel, un lieu de confusion. V. Babel.

Tour, au jeu des échecs, c'est une des pièces de ce jeu *A.* رخ pl. رخخة *P.* رخ *T.* روخ

TOUR. Mouvement en rond *A.* دور *P.* گردش *T.* دونمه || Le tour du soleil, des planètes دور شمس ودور سیّارات Jupiter fait son tour en douze ans مشتری دورینی اون ایکی سنده‌ده تکمیل ایدر Tour de boule, de roue طوپک وچرخک

طونمه‌سی - دوری

À TOUR DE BRAS. De toute la force du bras *T.* اعمال زور وار قوتیله - بازو ایله || Il lui donna un soufflet à tour de bras اعمال زور بازو ایله فلانه بر شمار ویردی

TOUR, se dit aussi de plusieurs autres sortes de mouvement, quoiqu'ils ne soient pas en rond. Ainsi on dit, Faire un tour, pour dire, aller et venir *A.* تمور *P.* گشت وگذار کردن *T.* طولاشمق - || Faire un tour dans le jardin باغچه‌ده بر اولطه اولطه اورمق Il fit deux tours par la chambre اوطه‌نك ایچنده ایکی اورمق Il est allé faire un tour en ville بر کرّه شهره اولطه وردی طولاشمق ایچون کتدی

On dit d'une rivière qui va en serpentant, qu'elle fait des tours et des retours *A.* نهر کثیر الادوار والحویات *P.* رود پر پیچ *T.* چورکلکی وطولاسه‌سی چوق بر چای وگردش

TOUR. Circuit, circonférence *A.* دورة *P.* گردی *T.* چوره - دورهٔ بلده وحدیقه || Le tour de la ville, du jardin شهرك وباغچه‌نك چوره‌سی جرم Cette colonne a tant de tour دیرکك شو قدر - بو ستونك دوره‌سی شو مقدار در جرمی وار در

On dit, Faire le tour de... pour dire, aller autour de... *A.* دور - طواف *P.* گردا گرد فلان چیز گشتن *T.* فلانك چوره‌سنده طولاشمق - دورینی ایتمك || Ce voyageur a fait le tour du monde بو سیّاح دنیانك دورینی ایتدی - گردا گرد شهره Faire le tour de la ville چوره‌سنده طولاشدی بو Ce bracelet fait plusieurs tours autour du bras طولاشمق بلازك بر قاچ قات قولی دور ایدر

TOUR. Trait de subtilité et d'adresse de main *A.* خفّة الید *P.* ال چاپکلکی *T.* چالاکی - چاپکدستی || Tour de passe-passe, tour de bateleur حقه‌بازك - مشعبذك خفت یدی شعبذه بازی - Tour de gobelets *A.* شعبذة *P.* چاپکدستلکی *T.* حقّه بازلق

TOUR DE FORCE. Action qui exige beaucoup de force *A.* عمل الزور والشدة *P.* زور بازی *T.* زورلمه - زوربازلق - Il se dit figur. pour Action de vigueur et de courage *A.* اثر الجلادة *P.* زورمندی *T.* زور ایشی

TOUR. Trait de ruse, de finesse *A.* خدعة *P.* رنك - منصوبه *T.* مکر وفریب - اویون - دوباره || Il lui a joué un tour فلانه براویون - برمنصوبهٔ مکروحیله قوردی - بر رنك ایتدی اشته نکره بر دوباره ایتدی Voilà un bon tour

Il se dit généralement du procédé, de la manière d'agir *A.* صنعت *P.* کار *T.* ایش || Tour d'habile homme صنعت اهل یان کسیجی ایشی - کارکیسه بر استاد ایشی - مهارت defilou

On dit, Donner un tour à une affaire, pour dire, la faire voir d'un certain côté, d'une certaine façon *A.* اعطاء الصورة - وضع فی الصورة *P.* صورت دادن *T.* صورت ویرمك || Il donne le tour qu'il lui plaît aux affaires اموره استدیکی صورتی ویرر - اموری استدیکی صورته قور Il a donné un bon tour à cela بوکا کوزل بر صورت ویردی Cette affaire prend un bon, un mauvais tour بو مصلحت بر صورت مستحسنه یا مستهجنه کسب ایتمکده در

TOUR, en termes de littérature. Manière dont on exprime ses pensées *A.* طور - صورت *P.* شیوه *T.* کسیم || Le tour d'une période بر فقره‌نك شکل وصورتی Il y a un tour noble dans ce qu'il écrit تحریراتنده بر طور لطافت ونجابت وار در هر کلامنده بر Il donne un tour agréable à tout ce qu'il dit صورت مجاز Tour figuré شیوهٔ حسن ولطافت ویرر La pensée n'est pas nouvelle, mais le tour en est nouveau معناسی نو ظهور دکل انجق شیوهٔ کلام جدید ونو پیدا در

TOUR. Rang successif, alternatif *A.* نوبت *P.* نوبت *T.* نوبت - باره - نوبك || Ce n'est pas votre tour سنك نوبتك دکلدر Je parlerai à mon tour نوبتم کلدکده سویلیه‌جکم Chacun à son tour هر کس نوبتی کلدکده

TOUR À TOUR. L'un après l'autre, alternativement *A.* بالمناوبة *P.* نوبت ایله *T.* بنوبك - نوبتلشه‌رك || Ces deux généraux commanderont tour à tour بو ایکی سر عسکر بالمناوبه ادارهٔ عسکر ایده‌جکلر در Parler tour à tour بالمناوبه سوق کلام ایتمك

TOUR. Machine dont les tourneurs se servent pour façonner en rond le bois, les métaux, etc. *A.* دوّارة *P.* چرخه *T.* چقرق - چرخ || Manche de couteau fait au tour چرخ ایشی بچاق اویماجی چرخی Tour à graver چقرقده ایشلنمش - قبضه‌سی

TOUR, signifie aussi, une espèce d'armoire ronde et tournante, qui est posée dans l'épaisseur du mur *T.* دونر طولاب

TOUR DE REINS. Rupture ou foulure de reins causée par quelque effort *A.* هزمة الاحقاء *P.* کمرگاه فرسودگی *T.* بوکور ازلمسی

TOURBE. Matière que donnent les plantes herbacées, réunies

en masse, lorsqu'elles s'altèrent dans l'eau *A.* خث *P.* خس وخاشاك پوسیده *T.* قوری یوصون || La tourbe est un combustible très-utile قوری یوصون سریع الوری اولان پك آتشه ینار بر شیدر Brûler de la tourbe قوری یوصون یاقمق - فائده‌لو بر شیدر

TOURBE. Multitude confuse composée du menu peuple *A.* اخلاط الناس - اوباش - اسكات *P.* ناس خسان *T.* دیرنتی خلق

TOURBILLON. Vent impétueux qui va en tournoyant *A.* صرصر *P.* تندباد - صرصر *T.* کسکین یل - قصرغه || Ce tourbillon a fait bien du dégât بو قصرغه خسارات جسیمه یه بادی اولمشدر - Il se dit figur. de tout ce qui entraîne les hommes || C'est un homme emporté par le tourbillon du monde, des plaisirs دستخوش تندباد غوائل ایام یا لذاید دنیا اولمش بر آدمدر

TOURDILLE. On appelle Gris tourdille, le poil d'un cheval qui est d'un gris sale *A.* ادکن *P.* تیره فام *T.* قرامتق بوز

TOURELLE. Petite tour *A.* برج صغیر *P.* دکنچه *T.* قله‌جك || Il y a quatre tourelles à son château قوناغنده درت عدد صغیر قله‌لر وار در

TOURMENT. Grande, violente douleur corporelle *A.* وجع pl. اوجاع *P.* درد *T.* آغری - صیزی || La goutte, la néfritique sont de cruels tourmens نقرسك ووجع کلا علتنك صزیلری بغایت شدید ده Ce chirurgien lui a fait souffrir d'horribles, d'insupportables tourmens بو جرّاح فلانه غایت ایله کسکین وتحمّلگداز وجعلر چکدردی - Il signifie aussi, Torture. V. ce mot.

TOURMENT. Grande peine de l'âme *A.* الم pl. آلام - عذاب - *P.* عذاب البال - درد درون - رنج دل - خراش جان *T.* صیقندی - یورك صیزلمسی || Cette affaire m'a donné bien du tourment بو ماده خیلی مرتبه بکا موجب عذاب بال اولمشدر Les enfans donnent quelquefois bien du tourment à leurs pères اولاد بعض کره پدرلرینه بادئ عذاب بال اوله‌جق حالاته تصدّی ایدرلر Les tourmens de la jalousie غلبهٔ حسددن ناشی آلام جانسوز عشق - Les tourmens amoureux اولان آلام دل درد بیدرمان عشق

TOURMENTANT. Qui tourmente *A.* مولم - معذب *P.* رنج آور *T.* یورکی صیزلدیجی

TOURMENTE. Orage, bourrasque. V. ce mot.

TOURMENTER. Faire souffrir quelque tourment de corps *A.* اشکنجه ایتمك *T.* شکنجیدن *P.* ایذا - تنکیل - نهك - اذیّت ایتمك || On l'a si horriblement tourmenté, qu'il en est mort فلانه اول مرتبه‌ده شدّت اوزره اذیّت ایلدیلر که وفات ایلدی

Il se dit aussi des douleurs causées par quelque maladie, ou par une opération de Chirurgie *A.* ایجاع - تفجیع - ایراث الوجع *P.* دردناك کردن *T.* آجیقدرمق - صیزلتمق || Il est tourmenté de la goutte نقرس وجعلرینه مبتلا در Il a depuis quelque temps une colique qui le tourmente بر مدّتدنبرو گرفتار اولدیغی قولنج علتی لیل ونهار ایجاعنه موجب اولور Les chirurgiens l'ont cruellement tourmenté جرّاحلر فلانی کمال شدّت ایله تفجیع ایتمشلر در

Il signifie aussi, importuner, harceler *A.* تعجیز *P.* بیزار کردن *T.* بزدرمك - راحتسز ایتمك || Cet homme me tourmente sans cesse avec ses lettres فلان کشی بنی لا ینقطع مکتوبلریله تعجیز ایدر Les mouches nous tourmentaient سینکلر بزی تعجیز ایدر ایدی

Et causer à l'âme une grande peine *A.* ایلام - تعذیب - *P.* تعذیب البال - دغدغهٔ خاطر آوردن *T.* صیقندی ویرمك - ثقلت ویرمك || Ces enfans tourmentent fort leur père بو اطفال پدرلرینی کلی تعذیب ایلمکدن خالی دکللر در Ses créanciers le tourmentent tous les jours فلانی آلهجقلوسی کل یوم تعذیب ایدرلر Son procès le tourmente دعواسی تعذیب بالنی موذی اوله‌یور Il est tourmenté des remords de sa conscience نفس لوّامه ایلام بالنی مستلزمدر

Tourmenter. Agiter violemment *A.* القلقلة - ایراث - ایراث التقلقل - ایراث الاضطراب *P.* بی آرام کردن *T.* دپرشدرمك - اضطرابه قویمق || Le vent tourmenta long-temps notre vaisseau روزکارك شدّتی راکب اولدیغمز سفینه یه ایراث قلقله واضطراب ایتمشدر La mer était haute, et le vaisseau fut rudement tourmenté دریانك جوش وخروشی زیاده اولدیغندن سفینه شدّت اوزره دوچار تقلقل واضطراب اولمشدر C'est un cheval inquiet, et qui tourmente fort son cavalier بر سرد دابّه اولوب راکبنی پك مضطرب ایدر

Se tourmenter. Se remuer, s'agiter *A.* تقلقل - اضطراب *P.* در پیچ وتاب شدن *T.* بری اوته دپرنمك || Tenez-vous en repos, ne vous tourmentez pas tant مستریح اول بو درجه‌ده اظهار تقلقل واضطراب ایتمك اقتضا ایتمز Il n'a fait que se tourmenter toute la nuit صباحه قدر تقلقلدن خالی

Ce cheval se tourmente شو آت اوتديه بورويه دپرنور اولمش دكلدر

Il signifie aussi, s'inquiéter, se donner bien de la peine de corps et d'esprit *A.* ارتكاب العناء ـ ارتكاب القلق والاضطراب *P.* والزحمة زحمت كشيدن ـ در پيچ وتاب افتادن *T.* زحمت چكمك ـ راحتسز اولمق || A quoi sert de vous tourmenter si fort ? بو درجده ارتكاب عنا وزحمت ايتمكك فائده‌سى ندر Il ne faut pas se tourmenter pour si peu de chose بومقوله امر جزئى ايچون پيچ وتاب ايتمك روا دكلدر

On dit, que du bois se tourmente, pour dire, qu'il se déjette. V. Déjeter.

TOURNAILLER. Faire beaucoup de tours et de détours sans s'éloigner d'un point *A.* دوران *P.* گرديدن *T.* دونمك

Il signifie aussi, roder autour *A.* طواف *P.* گردا گرد رفتن *T.* طولانمق

TOURNANT. Le coin des rues, des chemins *A.* محيد الطريق ـ معتنف الطريق ـ معدل الطريق ـ محيص الطريق *P.* تافتگاه راه *T.* يولك صپه‌جق يرى

Il se dit aussi de l'endroit où le cours d'une rivière fait un coude *A.* منعطف النهر *P.* تافتگاه جويبار ـ *T.* چايك صاپديغى ير

TOURNANT. Endroit dans la mer, dans la rivière où l'eau tourne continuellement, et qui est dangereux pour les vaisseaux *A.* دردور *P.* گرداب *T.* چورنتى || Il y a là un tournant qu'il faut éviter اول محلده بر گرداب اولديغندن حذر وتوقى ايتمك لازمهٔ حالدندر

TOURNANT. adj. Qui tourne *A.* دوّار ـ دائر *P.* گردان *T.* دونيجى || Un pont tournant جسر گردان

TOURNEBROCHE. Machine servant à faire tourner la broche *A.* محالة السفود *P.* چرخ گرداى *T.* شيش چرخى ـ شيشى دوندرن چرخ

TOURNÉE. Il se dit des courses que certains magistrats font dans leur ressort *A.* دور *P.* گشت وگذار *T.* كزمه || L'intendant a fait sa tournée فلان ناظر دورينى ايتدى ـ Et de certains voyages annuels qu'un particulier fait pour ses affaires || Ce marchand est allé faire sa tournée en Hollande بو بازركان فلمنكك جانبنده معتاد اولان دورينى ايتمكه كتدى

Il se dit aussi des petites courses qu'on fait dans différens endroits *A.* سفر || Il fait tous les matins plusieurs tournées هر صباح بر قاچ سفر ايدر

TOURNER. Mouvoir en rond *A.* ادارة *P.* گردانيدن ـ بر *T.* گشتن دوندرمك || Tourner une roue, une broche تكركلكى وشيشى دوندرمك

Ce verbe se dit aussi en parlant de plusieurs autres mouvemens. Ainsi on dit :

Se tourner vers quelqu'un *A.* توجّه *P.* رو تافتن *T.* يوز بنم طرفمه توجه ايله || Tournez-vous vers moi دوندرمك

Se tourner sur le côté *A.* انقلاب على الضلع *P.* بر پهلو يانى اوزره دونمك *T.* گرديدن

Se tourner dans son lit *A.* تقلّب فى الفراش *P.* در بستر كندو يتاغى ايچنده دونمك *T.* خود ور گشتن

Se tourner vers quelque endroit *A.* انعطاف ـ انصراف ـ توجّه *P.* ور تافتن ـ ور گشتن ـ گرديدن *T.* دونمك ـ يونلمق ـ On dit aussi, Tourner à droite جانب يمينه توجّه جانب يساره منعطف اولمق à gauche وانصراف ايتمك

On dit figur. Il ne sait de quel côté se tourner, pour dire, Il est dans un grand embarras نه طرفه باش اوره‌جغنى بيلمز

Tourner le dos à quelqu'un. C'est lui présenter le dos *A.* توجيه الظهر *P.* بر كمسنديه آرقه چويرمك *T.* پشت برروى كس گردانيدن

Cette phrase se dit figur. pour Quitter quelqu'un par mépris, cesser de prendre ses intérêts *A.* اعراض عن *P.* رو گردانيدن *T.* يوز چويرمك || La fortune از فلان رو گردان شدن ـ از lui a tourné le dos يوز ـ فلك فلاندن روگردان اولمشدر چويردى

Tourner les yeux, les regards *A.* امالة النظر ـ توجيه النظر ـ عطف اللحاظة *P.* ديده تافتن *T.* كوز چويرمك

On dit, Tourner court, pour dire, abréger *A.* ايجاز ـ قصر *P.* مختصر كردن ـ كوته كردن *T.* قصّه ايتمك || L'orateur a tourné court après cette réflexion, et s'est hâté de finir واعظ فلان مطالعه‌يى لدى البيان قصر وايجازه ابتدار ايله تكميل كلامه اقدام ايتمشدر

Il veut dire figur. Éviter promptement et avec adresse *A.* محايصة ـ تجنّب *P.* بتقريب دلفريب گريختن *T.* بر تقريب شيويشمك || Quand on l'a pressé sur cet article, Il a tourné court, et a changé de propos فلانى اول ماده‌ده صيقشدردقلرنده بر تقريب شيويشوب سوزينى دكشدردى

On dit, qu'une maladie, qu'une affaire tourne mal, pour dire, qu'on prévoit une issue fâcheuse فلان مرض وفلان مصلحت

صورت ردیئه یه دونهجکدر ـ صورت ردیئه کسب ایدر

On dit figur., que la chance a tourné, pour dire, que les choses ont changé de face *A.* کسب الصورة ـ تبدل الصورة الحال ـ بشقه صورت بولمق *T.* صورت دیگر پذیرفتن *P.* آلاخر صورت دکشمک || Il avait tout le monde contre lui, mais la chance a bien tourné عالم فلانک علیهنده ایکن صورت مصلحت حال دکشدی L'affaire a tourné autrement qu'il ne pensait بشقه صورت بولدی ـ مأمولندن بشقه بر صورت کسب ایلدی

On dit, Tourner ses pas vers un endroit *A.* قصد ـ توجه ـ *T.* بفلان سو رهپیما شدن *P.* عطف الخطوات العزیمة فلان طرفه طوغریلنمق

On dit, qu'un État tourne ses armes contre un autre État *A.* سوق الجیوش الی *P.* بفلان سو لشکر کشیدن *T.* فلان طرفه عسکر چکمک

Et tourner toutes ses pensées à quelque chose *A.* امالة الافکار ـ عطف الانظار التأمل والدقة *P.* اندیشه‌را بفلان چیز تافتن *T.* فکری فلان طرفه چویرمک ـ Et tourner son coeur à Dieu جانب باری‌یه امالهٔ قلب ایتمک

Et tourner une personne à son gré, pour dire, manier son esprit comme on veut برکمسنه فلانک عقلنی دیلدیکی کبی طرفه ـ دیلدیکی طرفه صرف ایتدرمک ـ چویرمک چویرمک

Et tourner la tête à quelqu'un, pour dire, l'étourdir, l'importuner *A.* تصدیع ـ ایراث الدوار *P.* درد سر دادن ـ سراسیمه کردن *T.* فلانک باشنی اغرتمق ـ فلانی سرسملتمک

Il se dit aussi pour Faire changer quelqu'un de résolution *A.* صرف عن المقصد *P.* از سر مقصود باز تافتن *T.* فلانک عقلنی چویرمک

Tourner, se dit aussi de certaines choses qu'on change de sens, en mettant dessus ce qui était dessous *A.* تقلیب *P.* گردانیدن *T.* چویرمک ـ دوندرمک || Tourner les feuilles d'un livre اوراق کتابی تقلیب ایتمک Tourner une étoffe d'un autre sens بر ثوبک یوزینی ـ بر ثوبی جهت آخره تقلیب ایتمک چویرمک

On dit, Tourner tout en bien, ou en mal, pour dire, l'interpréter en bien ou en mal هر شیئه خیراً یاخود شرّاً معنا ویرمک ـ Et tourner les choses à son avantage, pour dire, les interpréter à son avantage برکمسنه بر شیئه کندویه ال ویره‌جک صورت ایله معنا ویرمک

Et tourner quelqu'un en ridicule برکمسنه‌یی مسخره‌لغه چویرمک

Tourner, Façonner au tour des ouvrages de bois, de métal, etc. *A.* خرط فی الدوارة ـ خرط ـ ادارة فی الدوارة *P.* در چرخه پرداختن *T.* چرخده ایشلمک || Tourner des colonnes چرخده دیرکلر ایشلمک Tourner l'or, l'argent آلتون یاخود آلتون وکمشی چرخ ایشی اولدرق ـ کمش خرط ایتمک ایشلمک

Tourner. Arranger d'une certaine manière les paroles, les pensées dans un ouvrage de littérature *A.* تلفیق *P.* پیراستن *T.* اشعاری حسن صورت ایله دوزمک || Il tourne bien les vers بو فقره‌یی تلفیق ایدر Je voudrais tourner cette période autrement صورت آخر ایله تلفیق ایتمک استر ایدم

Tourner, au neutre. Se mouvoir en rond *A.* دور ـ دوران *P.* گردیدن *T.* دونمک || Le ciel tourne فلک دور ایدر La terre tourne autour du soleil, et la lune autour de la terre ارض حول شمسده وقمر پیرامن ارضده دوران ایدر Une planète qui tourne sur son axe سیاره کندو محوری اوزرنده دوران ایدن La roue, le moulin tourne تکرلک ودکرمان دور ایدر

Et se mouvoir de quelque côté *A.* انصراف ـ انعطاف ـ عدول ـ توجه *P.* تافتن *T.* دونمک ـ صاپمق || Tourner de côté et d'autre بری اوته دونمک Dites-lui qu'il tourne par une telle rue فلان زوقاغه انصراف ایلمسنی کندویه سویله Au bout de la rue on tourne à droite زوقاغک نهایتنده صاغ طرفه عدول ایتملو در Après la bataille, une partie de l'armée tourna du côté de l'Allemagne بعد المقابله اردونک بر مقداری آلامان جانبنه طوغری توجه ایتمشدر ـ عطف زمام عزیمت ایلدی

On dit aussi au neutre, en parlant d'une personne qui se trouve étourdie pour avoir regardé en bas d'un lieu fort élevé, que la tête lui tourne *A.* اخذ الدوار ـ اخذ الدوام *P.* گرفتار سرگردا شدن *T.* باش دونمک ـ باش جکرنمدسنه اوغرامق || Ne regardez pas en bas, de peur que la tête ne vous tourne دوار باش دونمدسنه ـ گرفتار اولمامق ایچون آشاغی‌یه باقمه اوغرامامق ایچون

On dit aussi, Tourner du côté de quelqu'un, pour dire, se ranger de son parti *A.* میل *P.* بطرفداری کسی گرایبدن

T. فلانک طرفنه دونمک || Aussitôt qu'il se fut déclaré, tout le monde tourna de son côté اعلان مرام ایلدیکی عقیبنده جمیع ناس طرفنه دوندی

Tourner. S'altérer, changer en mal A. انفساد .P فساد پذیرفتن .T بوزلمق || Ce vin ne sera pas de garde, il commence à tourner بو خمر حفظ اولنور مقولەدن دکلدر بوزلمغه باشلادی

Tourner. Se corrompre, perdre sa consistance et sa saveur. Il se dit du lait et d'autres liqueurs A. مضور .P بریده شدن - ترش شدن .T کسیلمک - اکشیمک - کسیلوب || Ce lait est tourné, il est devenu aigre بولبن ماضر اولمغله کسب حموضت بو سود کسیلوب اکشیمشدر - ایتمشدر

Se Tourner. Se changer, passer d'un état à un autre A. تحول P. گردیدن .T دونمک || La verdeur de ce vin se tournera en force بو خمرک طعمنده اولان کیفیت حذی قوته متحول اولەجقدر Cette fièvre tierce se tourna en quarte بو حمای غب تحویل اولندی - حمای ربعه تحول ایلدی

Tourné. A. مقلوب .P گردیده .T دونمش - چویرلمش .A متوجه - منعطف .P تافته .T صاپمش

On dit figur., qu'un homme est bien tourné, pour dire, qu'il est bien fait A. حسن الهیئة - مهندم .P خوش اندام .T چلبی کوزل

Et d'un homme qui prend toutes les choses de travers, que c'est un esprit mal tourné A. معوج العقل .P کج عقل - کج رأی .T عقلی ترس - Et dans le sens contraire, que c'est un esprit bien tourné A. سدید العقل - صحیح الرأی .P درست عقل - عقلی طوغری .T راست رأی

Et qu'une maison est bien ou mal tournée, pour dire, qu'elle est dans une bonne ou dans une mauvaise situation فلان خانه متوجهدر - سمت حسنه یا غیر حسنه ناظر در

TOURNESOL. Plante qui tourne du côté du soleil A. اکرار .P خور پرست - درتاج .T کونەیک چیچکی

TOURNEUR. Artisan qui fait des ouvrages au tour A. خراط .P چرخه گر - حقه گر .T چقرقچی

TOURNOIEMENT, ou TOURNOÎMENT. Action de ce qui tournoie A. حویت .P پیچش .T چورکلنمه || Le tournoiement de l'eau صویک چورکلنمەسی

Tournoiement de tête. Certaine indisposition du cerveau qui fait qu'il semble à celui qui en est atteint, que toutes les choses tournent A. دوار - دوام .P سرگردا - سرگنجش .T باش دونمه - باش چکرنمه

TOURNOYER. Faire plusieurs tours A. تحوی .P پیچ اندر پیچ گردیدن .T چورکلنمک || Ce fleuve, après avoir tournoyé dans une plaine de longue étendue, se jette dans la mer بو نهر بر صحرای وسیع الانحا اوزرنده بعد التحوی دریایه منصب اولور Dans l'endroit où vous voyez tournoyer l'eau, il y a un gouffre صویک چورکلندیکی محلده بر چقور وار در

Il se dit aussi des hommes A. دور .P گشت وگذار کردن .T کزمک || Après avoir long-temps tournoyé, il retrouva son chemin وافر زمان کزدکدنصکره یولی بولدی

Figur. Biaiser, chercher des détours T. بر مصلحتده قچامق یوللره صاپمق

TOURNURE. Tour A. شکل - صورت .P گردش .T بچم || Le succès de votre affaire dépend de la tournure qu'on y donnera سنک مصلحتکک حسن نتیجەسی آکا ویرەجکلری بچمه متوقفدر Il a une tournure d'esprit agréable احسن الصورة Ce jeune homme a une jolie tournure بر کونه عقله مالکدر بچمی دلبر - ملیح الشکل بر آدمدر La tournure d'une phrase عبارەنک شکل وصورتی

TOURTE. Espèce de pâtisserie A. سنبوسق .P سنبوسه - بورک .T بورک || Tourte d'épinards, de pigeonneaux اسپناقلو یا کوکرجین پلازلو بورک

TOURTERELLE. Espèce d'oiseau A. قمرية pl. قماری - دبسی .P قمری - موسیچه .T قومری pl. وراشین ورشان || Les tourterelles volent ordinairement deux à deux, le mâle et la femelle قمری قوشلری ارککک دیشی ایله برابر اولدرق عادتا ایکیشر طیران ایدر

TOURTIÈRE. Ustensile de cuisine qui sert à faire cuire des tourtes T. بورک تبسیسی

TOUSSER. Faire l'effort et le bruit que cause la toux A. تنحنح .P سرفیدن - سرفه کردن - خفیدن - خفه زدن - تنحنح .T اوکسورمک || Il tousse toute la nuit تا بصباح سلف کردن تنحنح ایدر

TOUT, adj. Il se dit d'une chose considérée en son entier A. جمیع - مجموع - جملة - کافة .P همه .T هپ - بتون || Tout l'univers جمیع عالم Tout le monde جمیع ناس - کافهٔ ناس

بتون خلق Tout le jour بتون کون - مجموع نهار Tous les hommes مجموع بنی آدم Tous les animaux جمیع حیوانات Toutes les plantes جمیع نباتات Tous les êtres créés جمیع مخلوقات Tout le peuple y courut جمیع ناس اولطرفه اوشونتی ایتدی Tous les parens y donnent les mains اقربانک جمله‌سی بوکا رضاداده اولمشلر در Toutes les nations de la terre ربع مسکونده موجود کافهٔ ملل واقوام Tous les habitans de la ville اهالئ شهرک جمله‌سی - بالجمله اهالئ بلده Toute la dépense monte à tant کافهٔ مصارف شو قدره بالغ اولور Travailler de toute sa force مجموع قوتی بذل ایدرک سعی ایتمک

Tout. Chaque A. کلّ P. هر T. هر || Tout arbre qui ne porte pas fruit هر یمش ویرمیان آغاج Toute peine mérite salaire هر زحمت مستحق جزا واجرتدر Toute action qui n'a pas Dieu pour objet... فی سبیل الله تعالی اولمیان هر فعل وعمل Tout homme est sujet à la mort A. کلّ نفس ذایقه الموت T. هر کس اولمه تابعدر - On dit, Tous les deux, tous les trois jours, pour dire, de deux jours en deux jours, etc. هر ایکی کونده بر Tous les vingt-quatre heures هر یکرمی درت ساعتده بر

Tout, s'emploie aussi dans plusieurs façons de parler. Ainsi on dit:

Tout doux. V. Doucement.

Tout de bon. Sérieusement A. جدّاً P. درست T. کرچکدن

Tout-à-coup. Soudainement A. مغافصةً - فجئةً - بغتةً P. ناگهان T. آنسزین - بردن بره

Tout d'un coup. Tout en une fois A. دفعةً P. یکپاره T. بر اوغوردن

Tout-à-fait. Entièrement A. کلّیاً P. بهمگی T. بسبتون - بتون بتون

Tout à l'heure. A. الآن P. درین دم - در آن ساعت T. شمدی

À Tout hasard. En s'exposant de courir tous les risques A. مع کلّ المخاطرة P. هر چه بادا باد گویان T. هر شیئی کوزینه آلدرق

Aller, Courir à toutes jambes, c'est-à-dire, fort vite A. مشی بسیر السریع P. بادپایی کردن - شتابان روانه شدن T. یل ییپدرک کتمک - سکردرک کتمک

Tout, subst. Chose considérée en son entier A. کلّ P. همه T. طوپ || Le tout est plus grand que sa partie A. الکلّ اعظم من جزئه T. هر شیئک طوپی پارجه‌سندن بیوکدر Diviser un tout en plusieurs parties کلّی اجزای عدیده‌یه تقسیم ایتمک Il vous cédera le tout طوپنی - کلیسنی سکا فراغ ایده‌جکدر

Il s'emploie aussi sans article A. جملة P. همه T. هب - هبسی || Tout est bon هبسی ایودر - جمله‌سی احسندر Tout ou rien هب یاخود هیچ Est-ce là tout? هب هب بوندن عبارتمیدر

Tout. Toutes choses A. کافة الاشیاء - جمیع الاشیاء - کلّ شیء P. هر چیز - همه چیز T. هر شی || C'est un homme qui se met à tout هر شیئه قاریشور - جمیع اشیایه وضع ید مداخله ایدر بر آدمدر Il peut tout auprès du prince نزد میرانده هر شیئه قادر در Tout bien considéré کلّ شیء کرکی کبی مطالعه اولندقده

On dit, Tout compté, tout rabattu, pour dire, toutes compensations faites A. بعد کلّ الحساب || Tout compté, tout rabattu, il me doit encore cent pistoles بعد کلّ الحساب یوز غروش دخی بکا دینی وار در

Et ce n'est pas tout, ce n'est pas le tout, pour dire, ce n'est pas assez A. غیر کافی P. نه بس T. یتمز - کافی دکل || Ce n'est pas tout d'avoir la foi, il faut faire de bonnes oeuvres یالکز ایمان کافی دکل افعال خیریّه دخی لازمدر

On appelle Le tout ensemble, ce qui résulte de l'assemblage de plusieurs parties qui forment un tout A. هیئة مجموعة P. همه کار T. طوپی || Il y a de bons endroits dans cet ouvrage, mais le tout ensemble n'en vaut rien بو تألیفک وافر لطیف یرلری وار در انجق هیئت مجموعه‌سی ایشه یرامز

On dit, Mettre, risquer le tout pour le tout P. یا سر دهم یا ستانم کلاه T. یا تخت یا بخت

Le tout. Ce qu'il y a de plus important dans une chose A. اصل المادّة - اصل المطلوب P. اساس کار T. مادّه‌نک تملی || C'est quelque chose de bien commencer, mais le tout est de bien finir بر مصلحته حسن ایله بدء وشروع ایتمک - خیلی ایشدر انجق اصل مادّه لایقی اوزره نتیجه ویرمکدر انجق اساس کار انجام وعاقبتیدر

Tout, adv. Entièrement A. کافةً - کلّیاً - تماماً - بالکلّیّة P. همه T. بسبتون || Il est tout dévoué à votre service سنک خدمتکه بالکلّیّه وقف نفس ایلدی Il est tout en Dieu کافةً بالکلّیّه اللهه متوکّلدر Ils furent tout étonnés بالکلّیّه واله وحیران اولمشلر Il est tout malade بالکلّیّه خسته در Les chevaux de ce poil-

là sont ordinairement tout bons بو طونده اولان آتلر غالب یک اعلا در ـ حالده کلیًا اعلا در

Il se joint aussi à plusieurs mots, et sert à leur donner plus de force *A.* غایةً *P.* بغایت *T.* ایله غایت ـ یک || Il lui dit tout froidement فلانه بغایت ادای بارد ایله سویلدی Tout doucement یک یواش اولدرق Parler tout haut غایت سکا بغایت صدای بلند ایله سویلمک Je vous le dis tout franc خلوصانه سویلرم

Tout au moins, Tout du moins. *A.* لا اقلّ *P.* هیچ نه ـ باری *T.* هیچ اولمز ایسه ـ هیچ دکل ایسه

Tout autant. *A.* ضعفًا علی *P.* یکچند *T.* بر اولقدر دخی

Tout ainsi que. *A.* کذلک ـ کما *P.* بدین ـ باین گونه که *T.* بو دکلو که ـ بونک کبی سان که

Tout au plus. *A.* نهایة النهایة *P.* بالاترین مرتبه *T.* اک اولسه اولسه ـ یک اولدجغی ـ چوغی

Tout de suite. *A.* علی الفور *P.* فی الحال ـ علی الحال ـ در حال ـ در اول ساعت ـ عقیبنده *T.* در آن ساعت ـ عقب

C'est tout un, signifie, cela revient au même, cela est égal *A.* لا فرق له *P.* همه یکست ـ همان یکست *T.* هب بر در

Tout. Quoique, quelque *A.* مع انّ *P.* گرچه ـ با آنکه *T.* هر نقدر عاقل ایسه ده || Tout sage qu'il est هر نقدر ایسه دخی Tout votre ami qu'il est هر نقدر سنک دوستک ایسه Tout blessé qu'il était هر نقدر مجروح اولمش ایسه دخی Tout ingrat qu'il est گرچه کافر نعمتدر دخی

Point du tout, Rien du tout. Absolument rien *A.* اصلًا ـ قطعًا ـ اصلًا وقاطبةً *P.* هیچ *T.* هیچ || Il n'aura rien du tout قاطبةً بر شیئه دسترس اولدجغی یوقدر Je n'en veux point du tout بونی هیچ استمم ـ بوکا قطعًا وقاطبةً راضی دکلم

En tout, on s'en sert pour compter, et signifie, tout étant compris *A.* جمعًا *P.* همه *T.* هب هب || Cela fait cent écus en tout جمعًا یوز غروش ایدر

En tout et partout. Entièrement *A.* من کلّ الوجوه ـ من ـ *P.* جمیع الوجوه *T.* بهمه حال ـ هر حالده ـ بسبتون || Je suis de votre avis en tout et partout من جمیع الوجوه سنک هر حالده سنک رأیکه ـ رأیکه موافقت ایدرم

Après tout. Tout bien considéré *A.* مع هذا ـ مع ما فیه ـ *P.* باین همه *T.* بو جمله ایله || Vos raisons sont bonnes; mais après tout, le parti que vous proposez nous pourrait jeter dans de grands embarras بسط ایلدیککک علل واسباب مرغوب ومستحسندر مع ما فیه عرض ایلدیککک تدبیر نتایج وخیمه‌یی مستلزم اولمق احتمالی درکار در

Sur tout. V. Surtout.

TOUTEFOIS. Néanmoins *A.* مع ذلک *P.* باین همه *T.* بو بویله ایکن || Tous les hommes recherchent les richesses, et toutefois on voit peu d'hommes riches, heureux جمیع ناس طالب مال وثروتدر مع ذلک بین الاغنیا مسعود الحال اولنلر اقلّ قلیلدر

TOUTE-ÉPICE, ou HERBE AUX ÉPICES. V. Nielle.

TOUTE-PUISSANCE, et TOUT-PUISSANT. V. Puissance et Puissant.

TOUX. Mouvement convulsif de la poitrine, accompagné de bruit *A.* سعال *P.* سرفه ـ خُفه ـ خُفته *T.* اوکسورک || Toux violente, continuelle سعال شدید ودائمی sèche سعال یابس ـ سعال قوری اوکسورک ـ سرفهٔ خشک Toux de la gorge سعال صدری

TOXIQUE. Nom générique de toutes sortes de poisons *A.* سمّ pl. سموم *P.* زهر ـ شرنگ *T.* آغو || Les animaux, les végétaux et les minéraux fournissent des toxiques حیوانات ونباتات ومعادندن اجناس سموم حاصل اولور

TRACAS. Mouvement accompagné de désordre, d'embarras *A.* خرشفة *P.* خرخشه ـ آشوب ـ دغدغه *T.* شماطه || Il y a bien du tracas dans cette maison بو خانه‌ده دغدغهٔ عظیم وار در ـ Figur. || Le tracas des affaires دغدغهٔ امور واشغال Il s'est retiré du tracas du monde دغدغهٔ دنیادن کناره گیر انزوا دنیانک شماطه‌سی ایچندن چکلدی ـ اولمشدر

TRACASSER. Aller et venir, s'agiter pour peu de chose *A.* تهالک *P.* بیهوده نمودن *T.* تکاپوی عبث یره سورتمک || Il ne peut se tenir en repos, il tracasse sans cesse بر یرده آرام ایده‌میور لا ینقطع تکاپوی بیهوده‌دن خالی دکلدر

Il se dit aussi en parlant des manières d'agir d'un esprit inquiet, brouillon et malin *A.* القاء الفتنة ـ الفتنة تحریک *P.* فتنه‌کاری نمودن *T.* فتنه فجورلق ایتمک || Ne recevez pas cet homme-là dans votre société, il ne fera que tracasser بو آدمی مجلسکده قبول ایلمه زیرا القای فتنه‌دن خالی اولدجغی یوقدر

Tracasser. Tourmenter, inquiéter quelqu'un *A.* ازعاج ـ تعذیب

|| ثقلت ویرمك ـ راحتسز ایتمك .T بی آرام کردن .P
Cet homme-là m'a tant tracassé, que j'ai abandonné l'affaire بکا اولقدر ثقلت ویردیکه مصلحتدن کف ید ه مجبور اولدم

TRACASSERIE. Chicane, dispute sur des riens .A تزویر pl. تزویرات .P دغلی .T مزوّرلك || Nous étions en état de conclure notre marché, mais il nous a fait une tracasserie در دست اولان بازارلغك عقدی صددنده ایکن بزه بر کونه مزوّرلك ایتدی

Il signifie aussi, propos, rapport qui tend à brouiller des gens les uns avec les autres .A نفاق .P نفاقپردازی .T منافقلق || Il passe sa vie à faire des tracasseries کار وپیشهٔ هر روزه سی ایّام عمرینی بین ـ میانهٔ ناسه القای نفاق ایتمکدر الناس نفاق ایله امرار ایدر

Il se prend aussi, pour l'effet des mauvais propos .A شقاق .P شقاقکاری .T بوزوشقلق || Il y a une tracasserie entre eux dans le ménage ابو و بیتیّده بینلرنده بر نوع شقاق وار در Il m'a fait une tracasserie avec un tel فلان کشی ایله بنی بوزوشدردی

TRACASSIER. Celui qui tracasse, qui est sujet à faire de mauvaises difficultés dans les affaires dont il se mêle .A شریس ـ مشارس .P بد خوی .T چیره‌شك خویلو

Il signifie aussi, un brouillon qui, par de mauvais rapports, commet des personnes les unes avec les autres .A منافق pl. منافقین ـ اهل النفاق pl. ارباب النفاق .P نفاقپیشه .T قوغوجی || Ne recevez pas cet homme-là dans votre société, c'est un tracassier فلان کشی منافق بر آدمدر مجلسکده قبول ایلمه

TRACE. Vestige qu'un homme, ou quelque animal, laisse à l'endroit où il a passé .A اثر pl. آثار .P پی ـ نشان پا ـ نقش پا .T ایز || Voilà la trace de ses pas اشته آثار خطواتی Suivre des voleurs à la trace حرامیلرك اثرینه اقتفا ایدرك تعقیبلرینه قیام ایتمك بونلر در La trace en est encore toute fraîche اثری هنوز تر وتازه در ـ On dit figur. Suivre les traces de ses pères, Marcher sur les traces de ses ancêtres, pour dire, les imiter آبا واجدادینك اثرینه اقتفا ایتمك ـ آتا وده‌لری اثرینه تبعیّت ایتمك

TRACE, se dit aussi de la marque ou impression qui reste de quelque chose que ce soit .A اثر pl. آثار .P نشانه .T نشان || Suivre la trace d'un chariot عربه تکرلکنك نشاننه تبعیّت ایتمك Le tonnerre est tombé dans cet endroit, on en voit encore des traces بو محلّه نزول ایتمش صاعقه‌نك اثرلری حالا معاینه‌در Les navires ne laissent point de trace dans l'eau, ni les oiseaux dans l'air سفاینك روی ماده وطیورك هواده اثرلری قالمز On n'aperçoit en lui aucune trace de la bonne éducation qu'il a reçue بر تربیه‌نك حسن تحصیل ایلدیکی درلو اثری ذاتنده مشهود دکلدر Les arts ont fleuri en ce pays-là, il en reste encore des traces اول مملکتده فنون وصنایعك رواج وریعانی سبقت ایتمش اولمغله الی الآن اثرلری باقیدر

TRACE, se dit aussi des lignes que l'on fait sur le terrain, pour marquer le dessin d'un parterre .A رسم .P نیرنك .T چیزکی || Faire la trace d'un parterre چیچکلك باغچه‌سنك رسمنی چیزمك

TRACEMENT. Action de Tracer. V. Tracer.

TRACER. Tirer les lignes d'un dessin, d'un plan sur le papier, sur le terrain, etc. .A رسم ـ ترسیم .P نگاشتن ـ نیرنگ زدن .T چیزمك || Tracer un plan, un dessin بر رسم ترسیم ایتمك un bastion بر پلنقه‌نك رسمنی چیزمك

On dit figur. Tracer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui indiquer la route qu'il doit suivre .A ارائة الطریق ـ ارائهٔ المسلك .P رهنمایی کردن ـ بدرقهٔ طریق شدن .T یول کوسترمك || Ses ancêtres lui avaient tracé le chemin qu'il devait suivre سالك اوله‌جغی مسلکی آبا واجدادی کندویه ارائه ایتمشلر در ـ آبا واجدادی کندویه ارائهٔ طریق ایتمشلر در Il suit le chemin que ses pères lui ont tracé آبا واجدادینك ارائه ایتدکلری مسلکه سلوك ایدر Tracer à quelqu'un la conduite qu'il doit suivre فلانك سالك اوله‌جغی مسلکی کندویه ارائه ایتمك Sa conduite est toute tracée تبعیّت ایده‌جکی سلوك ورفتار کندویه تماملیه ارائه اولنمشدر

Et tracer l'image d'une chose, pour dire, la représenter par le discours .A تصویر .P تقریر سلك کشیدهٔ صورت چیزی کردن .T تصویرینی ایتمك || Il a tracé l'image de ses malheurs فلان شیئك گرفتار اولدیغی مصایب واکدارك صورتنی کشیدهٔ سلك تقریر ایتمشدر

TRACÉ. .A مرتسم .P نگاشته .T چیزلمش

TRACHÉE-ARTÈRE. T. d'Anat. Canal destiné à porter l'air dans les poumons .A قصبة الرئة .P نای گلو .T خرتلاق ـ بوغرتلاق

TRADITION. Action de livrer une chose .A تسلیم ـ اعطا .P

|| La vente se consomme par la tradition de la chose vendue *T.* ويرمه دادن بيع مادّه‌سى مبيعك تسليمله تكميل اولنور L'ordre de portier dans l'Église se confère par la tradition des clefs كليسا بوّابلغى خدمتى مفتاحلرك تسليمله توجيه اولنور

Tradition, se dit aussi de la voie par laquelle les faits et les doctrines se transmettent d'âge en âge, en passant de bouche en bouche *A.* حكاية نقلاً عن نقل ـ عنعنة الرواة *P.* از زبان اغزدن ـ آغزدن آغزه سويلنمكله ايشيدلمه *T.* بزبان گذارش || Ce sont des faits que la tradition seule nous a appris اغزه كچمه ـ انجق عنعنهٔ روات ايله معلوممز اولمش احوالدندر انجق نقلاً عن نقل حكايه اولندرق

Il se dit aussi des faits transmis par cette voie *A.* مسموع وارد نقلاً عن نقل ـ بعنعنة الرواة *P.* از زبان بزبان اغزدن آغزه سويلنمكله ايشيدلمش *T.* گذارشيافته || Beaucoup de traits d'histoire ne sont que de fausses traditions تاريخلرده مروى اولان نيچه نيچه مادّه‌لر عنعنهٔ روات ايله وارد اولمش مسموعات كاذبه قبيلندندر

TRADITIONNEL. Fondé sur la tradition *A.* مبنىّ على المسموعات ـ بعنعنة الرواة عنعنهٔ روات ايله وارد || Loi traditionnelle اولمش مسموعاته مبنى بر قانون

TRADUCTEUR. Celui qui traduit d'une langue en une autre *A.* مترجم pl. مترجمين *P.* ترجمه كنان *T.* ترجمه ايدن || Bon, fidèle traducteur مترجم صحيح البيان mauvais مترجم تأليفات افلاطونك J'ai lu tous les traducteurs de Platon سقامتنشان بالجمله مترجملرينى اوقودم

TRADUCTION. L'action de traduire *A.* ترجمة *P.* پچوه || La traduction est un travail pénible امر ترجمه متعب بر مشغله در demande une grande intelligence des deux langues ترجمه مادّه‌سى ايكى لسانك كماليله وقوفنه محتاجدر Traduction nouvelle ترجمهٔ جديده littérale لفظاً بلفظ ترجمه

TRADUIRE. T. de Jurisp. Transférer quelqu'un d'un lieu à un autre *A.* نقل *P.* كوچ كرداييندن *T.* كوتورمك ـ كوچدرمك || On a traduit ce prisonnier d'une telle prison à une telle بو اسير فلان محبسدن فلان محبسه نقل ايتدرلدى

Traduire devant le juge, devant un tribunal. Citer en Justice *A.* احضار فى المحكمة ـ احضار فى حضور الحاكم || C'est un chicaneur qui m'a traduit devant tous les tribunaux اشرّادن بر آدم اولوب بنى جميع محاكمه احضار ايتدردى

Traduire. Faire passer un ouvrage d'une langue dans une autre *A.* نقل من لسان الى لسان الآخر ـ ترجمة *P.* ترجمه ـ پچوه كردن *T.* ترجمه ايتمك || Traduire du Latin en Français لسان لاطينيدن لسان فرانساوى‌يه نقل وترجمه ايتمك Il a traduit un tel livre en Italien فلان كتابى تاليانى لسانـنه ترجمه ايلدى Il le traduit en vers, en prose بو تأليفى نظماً ياخود نثراً ترجمه ايدر Cela est traduit du Grec يونانيدن مترجمدر On traduit quelquefois les mots, sans que pour cela le sens soit rendu بعضاً الفاظ وكلمات ترجمه اولنمشيكن مفهوم كلام كركى كبى ادا اولنميور

TRADUISIBLE. Qui peut se traduire *A.* ممكن الترجمة *P.* ترجمه پذير *T.* امكانپذير ترجمه‌يه كلور || Cette phrase n'est pas traduisible بو عباره ممكن الترجمه دكلدر

TRAFIC. Négoce, commerce de marchandises *A.* تجارت ـ بيع وشرا *P.* سوداگرى *T.* داد وستد ـ بازركانلق ـ آليش ويرش || Grand trafic تجارت جسيمه Le trafic des grains حبوبات آليش ويرشى ـ تجارتى Il fait un grand trafic en Angleterre انكلتره طرفنده كليتلو بيع وشرا ايدر ـ چوق آليش ويرش ايدر Il s'est mis dans le trafic تجارته دوشدى Il fait le trafic de toutes sortes de marchandises انواع اموالك آليش ويرشنى ايدر

Il se dit figur. de toutes les choses honteuses que l'on fait pour de l'argent *A.* معاملة مشنوعة ـ معاملة مرذولة *P.* داد وستد حرام ونا *T.* رذالت آميز رذيل آليش ويرش || Trafic illicite مشروع بر معاملهٔ مرذوله C'est un homme noté par des trafics honteux qu'il a faits ارتكاب معاملات رذيله ايله شهرتيافته اولمش بر آدمدر ـ ميملنمش بر آدمدر Il fait trafic de son crédit كندو نفوذ واعتبارينى معاملات مشنوعه‌يه صرف ايدر des choses saintes اشياى مباركه‌يى معاملات شنيعه‌يه اعمال ايدر

TRAFIQUANT. Commerçant, négociant *A.* تاجر pl. تجّار *P.* بازركان ـ سوداگر *T.* بازاركان

TRAFIQUER. Faire trafic *A.* تجارت ـ بيع وشرا *P.* سوداگرى كردن *T.* بازركانلق ايتمك ـ آليش ويرش ايتمك || Trafiquer par mer en tel pays فلان مملكتده بحراً تجارت ايتمك Trafiquer en détail كسراً تجارت ايتمك Trafiquer en laine يپاغى آليش ويرشنى ايتمك

On dit figur. Trafiquer de son honneur بر كمسنه عرضنى

صاتمق de la protection de quelqu'un بر کمسنه مظهر اولدیغی
وسیلهٔ ـ سایهٔ حمایتی. معاملات مرذولهیه صرف ایتمک
جرّ ومنفعت ایتمک

Il est aussi actif. || Trafiquer une lettre de change بر پولیچه
میری اوراقنی des billets sur la place تمسّکنی آلوب صاتمق
صرّاف چارشوسنده آلوب صاتمق

TRAGACANTHE. Plante qui fournit la gomme adragant *A.* شجر
القتاد *T.* کون آغاجی

TRAGÉDIE. Poème dramatique. Représentation d'une action qui est propre à exciter la terreur ou la pitié *A.* حکایهٔ متضمّنهٔ مصیبت *T.* داستان ماتم انگیز *P.* حکایهٔ فاجعهٔ ـ الرزیهٔ دار الملاعبده بر کونه Représenter une tragédie || حکایهسی حکایهٔ فاجعه عرض وبیان ایتمک ـ Il se dit figur. d'un événement funeste *A.* رزیهٔ .pl رزایا ـ مصیبت .pl مصایب || کدر *T.* کار ماتم آلود *P.* حادثهٔ فاجعهٔ ـ فجیعهٔ ـ مرزئهٔ ـ Il est à craindre que cette affaire ne finisse par quelque tragédie بو مصلحت عاقبة الامر بر حادثهٔ فاجعه ایله ختام بولهجغی خوف اولنور Il s'est passé d'horribles tragédies en cette Cour-là فلان سرای همایونده دهشتفرمای قلوب اولهجق مصیبتلر وقوعه کلمشدر

TRAGI-COMÉDIE. Pièce dramatique dans laquelle on représente une action sérieuse, mêlée d'incidens comiques *A.* حکایهٔ مخلوطة بالمصایب والهزلیّات

TRAGIQUE. Qui appartient à la tragédie *A.* متعلّق بحکایهٔ حکایهٔ فاجعهیه متعلّق بر نشیده Poème tragique || الفاجعة Il excelle dans le genre tragique فنّ حکایات فاجعه انشاسنده ممتاز الاقراندر

Il signifie figur., funeste *A.* فاجع ـ مولم ـ مقارن بالمصیبة *P.* ماتم انگیز *T.* کدرلو || Histoire, événement tragique حکایه یا حادثهٔ فاجعه mort موت مولم La fin des tyrans est toujours tragique جبابرهنک عاقبتی غالب حالده بر نوع مصیبته مقارن اوله کلمشدر

TRAGIQUEMENT, adv. *A.* بالفجیعة ـ مقروناً ـ مصحوباً بالمصیبة *P.* ماتم انگیزانه *T.* مصیبتلو صورت ایله || Il est mort tragiquement مقروناً بالفجیعه وفات ایلدی

TRAHIR. Faire une perfidie à quelqu'un *A.* اختیان ـ ارتکاب الخیانة ـ اغلال *P.* خیانتکاری کردن *T.* خیانتلک ایتمک || Il a trahi son prince پادشاهنه خیانت ایلدی sa patrie, ses amis کندو وطننه ودوستلرینه خیانت ایلدی

On dit figur. Trahir ses sentimens, sa promesse, ses sermens, etc. pour dire, parler, agir contre *A.* خلف ـ اخلاف *P.* نمودن بیفایی *T.* وفاسزلق ایتمک || Il a trahi ses sentimens فلان کشی خلوص افکارینی اخلاف ایلدی sa promesse, ses sermens اخلاف ـ اخلاف وعد ویمین ایلدی عهد ووفا واخلاف قسم ایلدی

Et trahir le secret de quelqu'un, pour dire, le révéler *A.* افشاء السرّ *P.* راز کسی فاش کردن *T.* بر کمسنهنک سرّینی یایمق

Se trahir soi-même, signifie, se déceler par indiscrétion, par imprudence *T.* کندو حقنده ـ کندو کندویی غمز ایتمک غمّازلق ایتمک || Il s'est trahi par les choses qui lui sont échappées سورچ لسان اولدرق آغزندن چیقمش صحبتلر ایله کندو کندویه غمّازلق ایلدی Il voulait être inconnu, sa voix, sa rougeur l'a trahi مرامی بیلنمامک ایکن سسی یاخود احمیرار وجهی کندویه غمّاز اولدی

TRAHISON Perfidie. *A.* خیانة ـ غلول *P.* دغلی ـ خیانتکاری *T.* خیانتلک || Trahison lâche خیانت دنائت آلود insigne, signalée مشهور وجسیم بر خیانت La trahison est découverte خیانت خارجه اخراج اولندی Il a fait une trahison à son ami دوستنه بر نوع خیانت ایتدی

On appelle Haute trahison, tout attentat contre l'État ou contre la personne du prince *A.* خیانة عظما || Il fut accusé de haute trahison خیانت عظما ایله اتهام اولمشدر Crime de haute trahison خیانت عظما جرمی

TRAILLE. Bateau qui sert à passer les grandes rivières, et qu'on appelle aussi Pont-volant *A.* طوف ـ عامة *P.* کلک *T.* طومباز

TRAIN. Allure des chevaux ou autres bêtes de somme *A.* عدو *P.* رفتار *T.* اشکین || Le train de ce cheval est doux شو آتنک est rude شو آتک نرم عناندر ـ اشکینی ـ رفتاری ملایمدر تند عناندر ـ کند پادر ـ کند رفتاردر ـ اتک غلیظ العدو در ـ عدا در ـ Ce cheval va grand train شو آت شدید العدو در ـ اشکینی کسکیندر ـ باد پا در ـ چاپکپا در ـ تیز رفتار در بو آتنک اشکینی یوقدر n'a point de train یورکدر

Train, en termes de charrons, se dit de tout le charronnage qui porte le corps d'une voiture *A.* قواعد العجلة *T.* عربه آلتندهکی || Faire faire un train neuf à un carrosse بر کروینه طاقمی

عربدنک آلتنده کی کروید طاقمنی یکیدن یاپدرمق

On appelle Train d'artillerie, tout l'attirail qui compose l'artillerie, et qui est à la suite des armées *T.* طوب وجبه خانه طاقمی

Train, se dit aussi d'une suite de valets, de chevaux, de mulets, etc. *A.* خیل وحشم *P.* پهل وسپه *T.* طاقم || Grand train مکمّل خیل وحشم leste سبکپار پهل وسپه magnifique, superbe خیل وحشمی معنون ومحتشم پهل وسپه Augmenter son train تکثیر ایتمک le diminuer تقلیل خیل وحشم ایتمک

Train. Masse de bois, lié ensemble en forme de radeau, et qu'on met à flot sur une rivière pour l'amener quelque part *A.* رمث *P.* رمث *T.* صال || Train de bois à brûler رمث حطب de bois de construction کراسته صالی

Train, se dit figur. du courant des affaires *A.* مجرا *P.* راه *T.* سیاق - یول || L'affaire est en bon train مصلحت مجرای va son train مصلحت مجرای لایقنه جاریدر Il faut savoir le train des affaires, le train du monde در مناسبده مجرای اموره سیاق اموره - ومجرای احوال عالمه واقف اولملو در Cette affaire prend le train de réussir بو مصلحت مجرای یسر سهولت یولنی طوتدی - وسهولته میل ایلدی

On dit figur. Aller son train, pour dire, continuer بر کمسنه طوغری یولی براقمامق - طوتدیغی یولدن شاشمامق

Et être en train, pour dire, être en action, en mouvement عمل وحرکت اوزره اولمق *T.*

TRAÎNANT. Qui traîne à terre *A.* منسحب *P.* برزمین کشان *T.* یره سورینور || Robe traînante ثوب منسحب - ثوب یره سورینور اتک - ذیل منسحب queue منسحب الاذیال

On dit figur. Un discours, un style traînant, pour dire, qui renferme beaucoup de mots et peu de choses تطویل لا طایلدن عبارت بر کلام یا بر عباره

Et voix traînante, une voix faible et lente صدای سست - کوشک سس

TRAÎNEAU. Sorte de voiture sans roues, dont on se sert pour traverser les glaces *A.* زحلوقة *P.* جپچله - غرلغج *T.* قیزاق

TRAÎNÉE. Suite longue et peu large de choses menues *A.* سمط *P.* خطّ پیدا کرده از چیز روان *T.* من صبصاب شئٍ ما پیدا اولمش سجم کبی زه || Le sac de plâtre s'est troué, et a fait une longue traînée sur le chemin آلچی چوالی دلنوب دوکنتیسندن یول اوزرنده بر زه پیدا اولمشدر

Il se dit aussi d'une longue suite de poudre à canon, dont on se sert pour porter le feu à l'amorce *A.* ذنابة بارود *P.* راه باروت یولی *T.* دنباله وارئ بارود قویرق طرزنده || On fit une longue traînée de poudre pour faire jouer les boîtes فشنکلری اویناتمق ایچون باروتدن بر ذنابهٔ طویله احداث ایلدیلر

TRAÎNER. Tirer après soi *A.* جرّ - استجرار *P.* کسیدن *P.* *T.* چکمک - چکوب کوتورمک || Les chevaux qui traînent un carrosse, un bateau بارکیرلر چکن یاقایغی هنطوی Traîner un coffre بر سپد چکمک Traîner un homme en prison بر کمسنه یی حبسه کوتورمک La rivière traîne bien des immondices ماء نهر کناسات کثیره جرّ ایدر

Traîner. Mener après soi, avec soi *A.* استصحاب *P.* باخود آوردن *T.* برابر کوتورمک || Il traîne toujours après lui une longue suite de valets دائما معیتنه کلیتلو اتباع ولواحق Il traîne cet homme partout فلانی هر دائم استصحاب ایدر دائما برابر کوتورر - معیتنه استصحاب ایدر

Figur. *A.* جلب - استجلاب - استلزام *P.* بر کشیدن *T.* چکمک || Cette action a traîné après elle une longue suite de malheurs بو کیفیت نیچه نیچه آفات متتابعه‌یی جالب مستلزم اولمشدر - اولمشدر

On dit aussi, Ce plaideur traîne sa partie dans tous les tribunaux فلان مدّعی خصمنی محکمه‌دن محکمه‌یه سورکلر

Traîner. Allonger, différer une affaire *A.* امهال - مطاولة بامروز وفردا بدرازی *P.* تسویف بلیت ولعل - بالمماطلة - سورکلتمک *T.* بامروز وفردا پس انداختن - کشیدن بوکون یارین دییه‌رک اوزاتمق - لیت ولعل ایله اوزاتمق || Il y a six mois que ce juge me traîne pour le jugement de mon procès بو قاضی دعوامی فصل ایچون التی آیدنبرو بنی سورکلدر vous êtes entre les mains d'un arbitre qui vous traînera long-temps سنی وافر زمان سورکلده‌جک بر حکمک النده Il m'a traîné long-temps avant de me payer دوشدک الدجغمی - ادا ایدنجیه قدر بنی وافر زمان مماطله ایله امهال ایلدی بنی زمان مدید لیت ولعل ایله تسویف وامهال ایلدی

Traîner, au neutre. Pendre jusqu'à terre *A.* انسحاب *P.* بر زمین کشان شدن *T.* یر اوزرینه - یر اوزرینه سورنمک منسحب الاذیال بر سورکلنمک || Un manteau qui traîne بر اوزرنده سوربنور - قپود

Il se dit aussi d'un malade qui est en langueur sans pouvoir se rétablir *T.* سورکلنمک || Il y a long-temps qu'il traîne بو مریض مدت مدیده‌دنبرو حال وصمت وفتور اوزره سورکلنور Il traînera encore quelque temps بر مدت دخی سورکلنه‌جکدر

On dit aussi au neutre, qu'une affaire traîne, pour dire, qu'elle n'avance point بو مصلحت سورکلنور سورکلنمکده در.

Traîner. Être négligé, n'être pas à sa place, être jeté çà et là *A.* مهملاً ترک *P.* پراکنده ماندن - تار ومار وا گذاشته *T.* بری اوته براقلمق شدن || Ces papiers ont traîné long-temps dans mon cabinet بو اوراق مهمدیه مخصوص اوطه‌مده وافر زمان مهملاً ترک اولنمشدر Ce domestique laisse tout traîner بو خدمتکار هر شیئی مهملاً ترک ایدر

Se Traîner. Se glisser en rampant *A.* زاحفاً - زاحفاً انزلاق *P.* تزلج *T.* بر مجیده رفتن وارمق سورتنه‌رک - سورتنه‌رک قاییوبرمک || Ce chasseur se traîna pour approcher le gibier بو صیاد آوک یاننه وارمق ایچون یر اوزرنده سورتنه‌رک تزلج ایلدی Ce voleur se traîna à travers les broussailles بو خرسز چالیلق آره‌سنده سورتنه‌رک قاییوبرمکه ظفریاب اولمشدر

Il signifie aussi, marcher avec grande peine *A.* تجریر القدم *P.* پا کشان روان شدن *T.* سورتنمک - آیاق سورینه‌رک علی قدر الاستطاعه کتمک || Je me traînerai là comme je pourrai اول طرفه طوغری سورتنه‌جکم

Traîné. *A.* منجر *P.* کشیده *T.* چکلمش

TRAÎNEUR. Il se dit d'un soldat qui ne marche pas avec sa troupe, et qui demeure derrière *A.* متأخر *P.* پسمانده *T.* کیرو قالان || Dans les marches d'armée, il y a toujours beaucoup de traîneurs اردولرک حین حرکتلرنده دائما قتی وافر پسماندگان دونمانک پسمانده - On dit aussi, Des vaisseaux traîneurs اولور کیرو قالمش کمیلری - سفینه‌لری

TRAIRE. Tirer le lait d'une bête *A.* استحلاب - احتلاب *P.* دوشیدن *T.* صاغمق || Traire les vaches اینکلری صاغمق

Trait. *A.* محلوب *P.* دوشیده *T.* صاغلمش

Trait. Il se dit de l'or et de l'argent qui est tiré par la filière, lorsqu'il n'est pas encore mis sur la soie *A.* سلک *P.* رشته *T.* تل || De l'or trait سلک الذهب - زر رشته - آلتون تلی De l'argent trait کمش تلی

TRAIT, subst. Il se dit de toute arme qui se lance avec la main *A.* رمح pl. رماح - سنان pl. اسنة *P.* نیزه *T.* سکو ou qui se tire avec un arc *A.* سهم pl. سهام - نبلة pl. نبال *P.* تیر - ناوک *T.* اوق || Lancer un trait رمی سهم - اطلاق اوقی بوشلامق - اوق آتمق - سهم پران

On dit proverb. Vite comme un trait *A.* طیار کالسهم *P.* تیر مانند - تیز رو مانند تیر *T.* اوق کبی || Il partit comme un trait تیر پران مثالی عجالة عزیمت ایلدی

On dit figur. Un trait de satire طعنة السنان هجو ومذمت de médisance, de raillerie رمیة السنان لوم وتعییر یاخود طعنهٔ سنان استهزا Les traits de l'envie, de la haine, de l'amour حسد یاخود بغض وعدوان یا عشق وهوا

Trait. Longe de corde ou de cuir, avec quoi les chevaux tirent *A.* سیر العجلة pl. سیور العجلة *P.* پژاژ گردونه کش *T.* عربه‌یی چکر قایش - عربه‌نک قوشوم قایشلری || Une paire de traits بر جفت عربه چکر قوشوم قایشلری Ce cheval tire bien, il bande sur les traits بو بارکیر قوتلو چکوب عربه‌نک قایشلرینی کردرر

Trait. Ce qui fait pencher un des bassins de la balance plus que l'autre *A.* رجوح *P.* گرانسنجی *T.* زیاده اغرلغک || Aux marchandises qui sont en grand volume et d'un grand poids, le trait doit être plus fort جسیم الحجم وثقیل الوزن اولان اموالده رجوح میزان زیاده اولمق اقتضا ایدر

Trait. Ce qu'on avale de liqueur en une gorgée *A.* جرعة *P.* جرعه - دم *T.* بر ایچم - بر یودم - بر نفس || Il a vidé sa coupe d'un seul trait جرعهٔ واحده‌ده قدحنی تخلیه ایلدی بر نفسده قدحنی ایچدی - بر یودمده قدحنی بوشالتدی -

- Boire à longs traits, c'est-à-dire, lentement *A.* ترشف *P.* جرعه بجرعه نوشیدن - دمبدم نوش کردن *T.* صاوره‌رق یودم یودم ایچمک - ایچمک

Trait. Ligne qu'on trace avec la plume *A.* خط pl. خطوط *P.* خط - کشد - کشیدهٔ خامه *T.* چیزکی || Ce maître à écrire fait de beaux traits بو خطاط کوزل کشیده‌لر ایدر Trait de plume قلم چیزکیسی - کشیدهٔ خامه - خط قلم Passer un trait sur une ligne pour l'effacer بر خطک اوزرینه خط بطلان کشیده Il peut vous enrichir ou vous ruiner d'un trait de plume بر قلمق - یک کشیدهٔ قلمده سنی احیا یا خراب ایتمکه قادر در

یک جنبش قلمده

On dit, Copier trait pour trait, pour dire, exactement نقطه حرف بحرف بر شیئک - بنقطه استنساخ ایتمک صورتنی چیقارمق

Trait, se dit aussi des linéamens du visage *A.* pl. ملامح *P.* آثار لقا *T.* چهره‌نک کورینن یرلری آثار السیما - الوجه || Ce fils a tous les traits de son père پدرینک بالجمله ملامح وجهی عینیله کندوده موجود در Elle a de beaux traits, des traits délicats, agréables بو خاتونک آثار سیماسی الطف واحسن یاخود رقیق ونازک یاخود مطبوع ودلپسند در

Trait. Action qui marque une intention favorable ou nuisible à quelqu'un *A.* طور pl. اطوار *P.* شیوه - طرز *T.* ایش || Un beau, un vilain trait شیوهٔ دلپسند - طور مستحسن یا مستهجن Ce n'est point là un trait d'ami دوست طرزی دکلدر یا بد ایشی - اشته بر استاد طوری Voilà un trait d'habile homme Un trait de perfidie, d'esprit بر طور خیانت وشیوهٔ رشد وکیاست

Trait, se dit aussi des beaux endroits d'un discours, de ce qu'il y a de plus vif et de plus brillant *A.* pl. مطایب *P.* شیوه‌های برگزیده *T.* کوزل یرلر || Il y a de beaux traits dans ce discours بو مقالده‌ده مطایب لطیفه وار در Traits d'éloquence مطایب فن بلاغت

Trait. Fait, événement remarquable *A.* واقعة pl. وقایع *T.* مادّه || Il y a un trait dans l'histoire qui a rapport à ceci تاریخده بوکا متعلق بر واقعه وار در Tite-Live rapporte un trait semblable فلان مؤلف بوکا مشابه بر مادّه ذکر ایدر

Trait, se dit aussi du rapport d'une chose à une autre *A.* علاقة - مناسبة || Cette affaire n'a point de trait à l'autre بو مصلحتک فلان مصلحته بر وجهله مناسبتی یوقدر

TRAITABLE. Doux, avec qui on peut facilement traiter *A.* لین الجانب - مساهل - سهل الجانب *P.* خوش - شیرینکار *T.* امتزاجلو منش || Il est fort traitable بغایت سهل الجانب بر آدمدر C'est un esprit traitable لطف ومساهلت ایله مجبول بر مزاجدر Je ne veux point d'affaire avec cet homme-là, il n'est pas traitable فلانک مزاجنده اثر مساهلت اولمدیغندن کندوسیله بر درلو مصلحت کورمک استمم

TRAITANT. Celui qui se charge du recouvrement de quelque branche de revenu public *A.* ملتزم pl. ملتزمین || Gros, petit traitant ملتزم کبیر یا صغیر - بیوک یا کوچک ملتزم Les traitans بو مصلحتک ملتزملری ont gagné beaucoup sur cette affaire کلّیتلو فائده ایتدیلر

TRAITE. Étendue de chemin qu'un voyageur fait d'un lieu à un autre sans s'arrêter *T.* منزل || Aller tout d'une traite d'un lieu à un autre بر محلّدن فلان محلّه یک منزل اولدرق کتمک Si vous faites vos traites trop grandes, vous tuerez vos chevaux منزللرکی پک اوزون ایده‌جک اولور ایسه‌ک بارکیرلرکی اولدره‌جکسک

Traite, se dit aussi du transport de certaines marchandises d'un pays à un autre *A.* نقل || Il s'est fait de grandes traites de blés کلّیتلو حبوبات نقل اولندی On a permis la traite des blés حبوباتک نقلنه رخصت ویرلدی La traite des nègres مالیک سودانک بیع وشرا ایله نقللری - Il se dit aussi du commerce des banquiers || Ce qui caractérise une lettre de change, c'est la traite de place en place پولیچه تمسّکنک صفت ممیزه‌سی بر محلّدن بر محلّه نقل وحوالدیه قابلیتیدر

Il se dit aussi de certains droits qu'on lève sur les marchandises qui sortent du royaume *A.* مکس *P.* باج *T.* باج - قرطل

TRAITÉ. Ouvrage où l'on traite de quelque art, de quelque science, etc. *A.* تألیف pl. تألیفات || Traité de la sphère, de Mathématique احوال کره‌یه وعلوم ریاضیّه‌یه متعلّق بر قطعه کتاب - تألیف C'est un traité fort méthodique غایت ایله صنعتلو بر تألیفدر

Traité. Convention faite entre les souverains *A.* عهدة - العهد *P.* عهد نامه || Traité de paix, de commerce صلح یا تجارت عهدنامه‌سی - مصالحه یا تجارت عهدنامه‌سی d'alliance اتفاق عهدنامه‌سی - اتفاقی حاوی بر قطعه عهدنامه - Traité conditionnel شروط ایله مقیّد بر عهدنامه مقیّد ومشروط - éventuel حکمی موجّل - موجّل الحکم بر عهدنامه Conclure, signer, ratifier un traité عهدنامه‌یی عقد یا تصدیقنامه تأیید ایتمک - وامضا وتصدیق ایتمک le rompre نقض عهد ایتمک - نقض عهدنامه ایتمک Contrevenir à un traité شروط عهدنامه‌یه مخالف حرکت ایتمک - شروط عهدنامه‌نک خلافنه

Traité, signifie aussi, convention des particuliers entre eux, ou avec le Gouvernement *A.* معاهدة pl. معاهدات - مقاولة pl. مقاولات *P.* پیمان *T.* بازارلق مقاوله‌سی || Le traité que les fermiers font avec la Couronne ملتزملرک میری ایله ایتدکلری

معاهده Cela n'est pas dans le traité qu'il a fait بو مادّه عقد
ایلدیکی مقاوله سندنده داخل دکلدر

TRAITEMENT. Manière d'agir avec quelqu'un *A.* معاملة pl.
معاملات || Bon traitement حسن معامله ـ معاملهٔ بالمجامله
favorable آمیز mauvais معاملهٔ التفات ـ بد معامله ـ سوء معامله
معامله نا خوش Il a reçu toute sorte de bons traitemens گوناگون
معاملات التفات آمیزه مظهر اولمشدر

TRAITEMENT, se dit de certains honneurs qu'on rend dans les
Cours à des personnes de distinction *A.* رسم الاکرام pl. رسوم
|| رسم التعظیم ـ الاکرام Il y a de certains traitemens attachés
au caractère d'ambassadeur بیوک ایلچیلک رتبه‌سنه مخصوص
بعض کونه رسوم اکرام وتعظیم وار در La République de Ve-
nise avait le traitement des têtes couronnées مقدّما وندیک
جمهوری تاجداران حقنده مرعی اولنو کلمش رسوم تعظیمه
مظهر ایدی

TRAITEMENT. Appointemens *A.* وظیفة pl. وظایف *P.* راستاد
pl. vul. مواجب *T.* علوفه

TRAITEMENT. Manière dont un médecin conduit une maladie
A. مداواة *P.* تیمار *T.* خستدیه باقمه || Ce médecin n'est pas
heureux dans le traitement de cette maladie بو طبیب بو علتک
تدبیرینه موفق دکلدر

TRAITER. Discuter sur *A.* ادارة الکلام ـ بحث عن *P.* سخن
راندن *T.* بحث ایتمک || Traiter un sujet برمادّه‌دن بحث
ایتمک Il a traité cette question, cette matière à fond فلان
ـ مؤلف بو مطلبدن یاخود بو مادّه‌دن بکنهها بحث ایلدی
بو مادّه‌نک اوزرینه استکناه حال ایله ادارهٔ کلام ایلدی
Il a bien traité ce point-là بو دقیقه‌نک اوزرینه وجه احسن
اوزره ادارهٔ کلام ایلدی Ce livre traite des métaux, des plantes
بو کتاب معادن ونباتاتدن بحث ایدر

TRAITER. Être en négociation *A.* مذاکرة *P.* گفتاریدن *T.*
مذاکرهٔ صلح یا Traiter la paix, un mariage || سویلشمک
صلحی یا نکاح مادّه‌سنی مذاکره ایتمک ـ نکاح ایتمک
une réconciliation اصلاح ذات البین صورتنی مذاکره ایتمک
Il est parti pour aller traiter de la paix مصالحه مذاکره‌سیچون
کتمشدر Il est accusé d'avoir traité avec les ennemis دشمن
معامله تهمتیله ـ ایله مذاکره تهمتیله اتهام اولمشدر

TRAITER D'UNE CHOSE. Entrer en négociation pour la vendre ou
pour l'acheter *A.* مساومة ـ تساوم *P.* برای بها گفتاریدن *T.*

شو بازارلشمق || Il traite d'une telle quantité de marchandises
بر چفتلک مقدار مالی بازالشمقده در Traiter d'une terre
بازارلشمق

Il signifie aussi, avoir passé les actes nécessaires pour la con-
clusion d'une affaire *A.* عقد السند *P.* پیمانامه بستن *T.*
سندلشمک || Il y a déjà long-temps qu'ils ont traité ensemble
de cette terre بو چفتلک ایچون مدّت مدیده‌دنبرو بینلرنده
سندلشدیلر

TRAITER. En user bien ou mal avec quelqu'un *A.* معاملة ||
Vous l'avez bien traité, il en doit être content فلانک حقنده
حسن معامله ایلدیککه نظراً خشنود اولمق کرکدر Vous le
traitez bien rudement فلانه پک شدّت ایله معامله ایدرسک
Un prince qui traite bien ses sujets رعایاسنه لطف ایله معامله
ایدن پادشاه Un maître qui traite mal ses valets خدمتکارلرینه
سوء معامله ایدن بر مخدوم Traiter quelqu'un honorablement,
le traiter en frère, le traiter selon ses mérites فلانه ملتفتاً یا
قرنداشجه یا استحقاق واهلیتنه کوره معامله ایتمک le
traiter de haut en bas فلانه بالادن پسته معامله ایتمک le
traiter de fou, de prince فلانک حقنده مجنون یاخود بک
معامله‌سنی ایتمک

On dit, Traiter un prince de Majesté, d'Altesse Royale, etc.,
pour dire, lui donner ces titres-là بر حکمداره جناب شوکتماب
ویاخود حضرت رفیع المنقبة شهریاری القابنی ویرمک

TRAITER. Régaler, donner à manger *A.* اطعام *P.* خورد ونوش
دادن *T.* یمک ویرمک || Traiter quelqu'un magnifiquement بر
کمسنده‌یی کمال دبدبه واحتشام ایله اطعام ایتمک On a
traité cet ambassadeur aux dépens du roi فلان ایلچی جانب
میریدن اطعام اولندی Ce maître d'hôtellerie traite à tant par
tête بو مسافرخانه صاحبی آدم باشنده شو قدره طعام
ویرر traite proprement خلقنی تمیز طعام ایله اطعام ایدر

TRAITER, Panser, médicamenter *A.* معالجة ـ تداوی ـ مداوات
P. خستدیه ـ علاج ایتمک ـ تدبیر ایتمک *T.* تیمار کردن
بو باقمق || Ce chirurgien l'a traité de deux grandes blessures
جرّاح فلانک ایکی جسیم یاره‌سنه مداوات ایلدی C'est
un tel médecin qui le traite ـ فلانه علاج ایدن فلان طبیبدر
تدبیر ایدن

TRAITEUR. Celui qui donne à manger pour de l'argent *A.* مطعم
الاضیاف بثمن المقطوع *P.* خوراک دهندهٔ مهمانان با

بهای مقطوع .T قوناقلره بهای مقطوع ایله یمك ویرن ـ Il se dit aussi de celui qui entreprend de grands repas ضیافتی بهای مقطوع ایله در عهده ایدن

TRAÎTRE. Qui trahit *A.* خاین pl. خونة *P.* خیانتکار ـ خیانت پیشه ـ دغل *T.* خیانتلك ایدن || Cet homme-là est bien traître کرکی کبی خاین بر آدمدر Une âme traître نفس خیانت آلود ـ خیانت ایله مجبول برادم ـ || Il se dit aussi des animaux || le chat est traître کدی قسمی عادتا خاین اولور

Il se dit aussi des actions de trahison *A.* باهر الخیانة *P.* خیانت آمیز *T.* خیانتلو || C'est un procédé bien traître خیانت آمیز بر حرکت در Il lui a joué un tour bien traître فلانه خیلی خیانت امیز بر اویون ایتدی

EN TRAÎTRE. V. Traîtreusement.

TRAÎTREUSEMENT. En trahison *A.* خیانةً *P.* خیانتکارانه *T.* خیانتلك ایله || Il lui a donné un coup de poignard traîtreusement فلانه خیانةً بر بیچاق اوردی

TRAJET. Espace à traverser d'un lieu à un autre *A.* معبر *P.* گذرگاه *T.* کچید || Le trajet de Calais à Douvres فلان اسکله‌سنك فلان اسکله‌یه معبری Le trajet d'un bord de cette rivière à l'autre est d'un quart de lieu نهرك بر ساحلندن اول بر ساحلنه معبری بر ربع میل مسافه قدر در Un long trajet معبر مدید

Il se dit aussi de l'action de traverser cet espace *A.* عبور *P.* گذر *T.* کچمه || On fait le trajet de Calais à Douvres en peu de temps فلان اسکله‌دن فلان اسکله‌یه وقت قلیل ایچنده عبور اولنور

TRAME. Fil passé, conduit par la navette entre les fils de la chaîne, pour faire des toiles, des étoffes, etc. *A.* لحمه *P.* پود *T.* ارغاج || Il y a des étoffes dont la chaîne est de fil et la trame de soie بعض اثواب وار در که ارشلری ایپلك وارغاجلری ایپکدر — Figur. || La trame de sa vie, de ses jours تار وپود رشتهٔ حیاتی ـ حیاتی

Il se prend figur. pour Complot *T.* تار وپود فتنه وفساد || Il est auteur de cette trame بو تار وپود فتنه وفسادی نسج ایدن فلاندر Il a ourdi cette trame odieuse اول فساد مکروهك تار وپودینی دستگاه خباثتده نسج ایتمشدر

TRAMER. Passer la trame entre les fils qui sont tendus sur un métier *A.* الحام *P.* پود کشیدن *T.* ارغاج آتمق || Tramer une étoffe بر ثوبه ارغاجنی آتمق la tramer de fil بر ثوبك ارغاجنی ایپلك آتمق

Figur. Faire un complot *T.* نسج تار وپود فساد ایتمك ـ دستگاه مکر وحیله‌ده نسج تار وپود مکر واحتیال ایتمك || Tramer une conspiration نسج کرپاس فساد ایتمك ـ محالفهٔ علی الفساد بابنده نسج تار وپود فتنه وفساد ایتمك Tramer la ruine de l'État, la perte de quelqu'un دولتك خرابیتی واضمحلالنی یاخود فلانك اعدامی قصدیله دستگاه مکر وحیله‌ده نسج کرپاس فساد ایتمك Il trame quelque chose contre vous سنك علیهکه نسج تار وپود فساد وخباثت ایدر

TRAMONTANE. On appelle ainsi Le vent du nord dans la Méditerranée *A.* ریح الشمال *P.* باد شمال *T.* یلدز پویراز

Il se prend aussi pour le côté du nord *A.* جهة الشمال *P.* سوی شمال *T.* یلدز طرفی

Et pour l'étoile du nord *A.* کوکب الشمال *P.* ستارهٔ شمال *T.* شمال یلدزی

On dit figur. Perdre la tramontane, pour dire, ne savoir plus où l'on en est *T.* پوصله‌یی غایب ایتمك ـ پوصله‌یی شاشورمق

TRANCHANT. Qui tranche *A.* قاطع *P.* برّان ـ تیز *T.* کسیجی ـ کسکین || Couteau tranchant سکین قاطع ـ کسکین بچاق ـ Épée tranchante *A.* حسام ـ سیف صارم ـ سیف قاضب *P.* تیغ برّان ـ شمشیر تیز *T.* کسکین قلج

On appelle Écuyer tranchant, l'officier qui coupe les viandes à la table du roi, pour les servir *A.* مکتّع المائدة الملك *P.* گوشتبر خونسالار *T.* اتلری کسن چاشنیگیر باشی

TRANCHANT, signifie figur., décisif, péremptoire *A.* قاطع ـ قطعی المفاد

Il se dit aussi de celui qui décide hardiment *A.* مجذام ـ مخراق ـ ذو رأی القاطع *P.* کاربر ـ کارساز *T.* ایشی بیتورب ـ کسیجی || C'est un esprit tranchant رأی قاطع صاحبی Il a le ton tranchant مخراق الامور طورنده بر آدمدر

TRANCHANT, subst. Le fil d'une épée, d'un couteau *A.* حدّ ـ غرب *P.* دم ـ شفره *T.* آغز ـ چالم یری || Aiguiser le tranchant d'une épée حدّ سیفی تسنین ایتمك ـ قلیجك آغزینی بیلمك ـ Épée à deux tranchans *A.* سیف ذو حدّین *P.* تیغ دو دم *T.* ایکی آغزلو قلج

TRANCHE. Morceau coupé un peu mince. Il se dit des choses qu'on mange *A.* شریحة ـ شرحة pl. شرائح *P.* شکله *T.* کرج ـ

دیلم || Tranche de pain بر دیلم اتمك Coupez cela en tranches دیلم دیلم کس ـ شرحه شرحه قطع ایله

TRANCHE, en termes de librairie, signifie, l'extrémité de tous les feuillets d'un livre *A.* حافات الاوراق *P.* کنارهٔ اوراق *T.* کتاب یپراقلرینك کناری || Un livre doré sur tranches حافات اوراقی مذهب بر کتاب

TRANCHÉE. Fossé que l'on fait pour divers usages, comme pour faire écouler les eaux, etc. *A.* خرق pl. خروق ـ خندق pl. خنادق *P.* خندك ـ شکاف *T.* یاریق ـ خندق || Il fit de grandes tranchées au travers du marais pour le dessécher بطاقلق یرلری قورتمق ایچون خروق واسعه گشاد ایتدردی On n'a pas encore bâti, mais la tranchée pour les fondemens est faite هنوز بنایه شروع اولنمامشدر انجق تملر ایچون اقتضا ایدن خرقلر گشاد اولندی

TRANCHÉE. T. de fortific. Fossé qu'on creuse pour se mettre à couvert du feu d'une place assiégée *T.* صیچان یولی || Une tranchée large واسع بر صیچان یولی Ouvrir la tranchée صیچان یولنی اچمق À la tête, à la queue de la tranchée صیچان یولی باشنده یاخود دیبنده Monter la garde à la tranchée صیچان یولنده قراغول نفراتی وضع ایتمك Conduire la tranchée jusqu'au bord du fossé صیچان یولنی خندقك کنارینه قدر واردرمق

TRANCHÉES. T. de Méd. Il se dit de certaines douleurs violentes, qu'on souffre dans les entrailles *A.* تقضیع ـ قضاع pl. تقضیعات ـ تقطیع ـ قداد *P.* رنج روده گیر *T.* کسنتی ـ کسنتیلی بوری ـ کسنتیلی قارن آغریسی || Cette médecine lui a causé de grandes tranchées بو شربت تقطیعات شدیده‌یه مؤدّی اولمشدر l'a purgé sans tranchées بو دوای مسهل بلا تقضیع تنقیه ایلدی Quand les tranchées de l'accouchement prirent à cette femme بو خاتونده وضع حملك بوریلری ظهور ایلدکده

TRANCHEFILE. Petit rouleau de papier ou de parchemin, qui est recouvert de soie ou de fil, et qui se met aux deux extrémités du dos d'un livre, pour tenir les cahiers assemblés *A.* شرج الکتاب المشرز *P.* شیرازه بند *T.* شیرازه باغی || Tranchefile double ایکی قات شیرازه باغی

TRANCHER. Couper *A.* قطع ـ حسم ـ صرم *P.* بریدن *T.* کسمك || L'acier de Damas tranche le fer دمشقی حدید چلیکی قطع ایدر Trancher la tête à quelqu'un فلانك باشنی قطع ایتمك Ce couteau tranche comme un rasoir بو بچاق اوستره کبی قاطعدر — On dit figur. d'un homme qui est mort, que la Parque a tranché le fil de ses jours حلول اجل ایله رشتهٔ عمری منقطع اولمشدر ـ بریدهٔ مقراض اجل اولمشدر

On dit aussi, Trancher la difficulté, le noeud de la difficulté, pour dire, la résoudre tout d'un coup *A.* حسم العقدة الاشکال ـ قطع العقدة الصعوبة ـ *P.* گره مشکلرا بریدن *T.* کوجلق دوکمنی کسمك — Et trancher le mot, pour dire, donner une réponse décisive *A.* قطع الجواب ـ صرم الکلام *P.* جواب لسانبر دادن *T.* جوابی کسمك ـ لاقردی‌یی کسمك

TRANCHER, au figuré. Décider hardiment *A.* خرق ـ مخرطاً قطع *P.* بی پروا بریدن *T.* یرتوب کسمك || Il fait le docteur, il tranche, il décide sur tout ادّعای علم ایدرك هر مسئله‌یی خرق وحکم ایدر C'est trancher bien légèrement sur une question aussi importante بویله امر مهمّده خفت ایله خرق ایتمکدر ـ اهمّ مهامّدن اولان بو مقوله امر جسیمی خفیفلك ایله یرتوب کسمکدر

On dit, Trancher court, pour dire, terminer en peu de mots un discours *A.* قصر الکلام *P.* سخنرا کوتاه کردن *T.* لاقردی‌یی قصّه ایتمك

On dit, que des couleurs tranchent, lorsque les nuances en sont fort vives *A.* ترقرق الالوان *P.* رنگها رونق زدن *T.* رنکلر پارلدامق || Le cramoisi tranche fort auprès du vert آل رنك یشلك یاننده پك پارلدار

TRANCHÉ. *A.* مقطوع *P.* بریده *T.* کسلمش

TRANCHET. Outil à l'usage des cordonniers, bourreliers, etc. servant à couper le cuir *A.* ازمیل *P.* ارّهٔ کفشگر *T.* پاپوشجی بچقیسی

TRANCHOIR. V. Tailloir.

TRANQUILLE. Calme, sans émotion *A.* ساکن *P.* آرمیده *T.* سکونتلو ـ دیکلنمش || La mer était tranquille دریا ساکن ایدی ـ حال سکونت اوزره ایدی Le médecin lui a trouvé le pouls fort tranquille طبیب مریضك نبضنی بغایت ساکن وآرمیده بولمشدر Dormir d'un sommeil tranquille نوم ساکن ایله نائم اولمق

Dans quelques phrases, on se sert mieux des mots *A.* مطمئن ـ مستریح *P.* آسوده حال *T.* راحتلو || Mener une vie tran-

quille عيش مطمئن ايله تعيش ايتمك Avoir l'âme tranquille
آسوده دل - مستريح البال - مطمئن البال اولمق Tout est
tranquille dans l'État ملكك ودولتده هر شئ آسايش واطمينان
ملكك ودولت آسوده حالدر - اوزره در Êtes-vous bien tran-
quille sur l'événement de votre procès? دعواكك صورت نتيجه سنه
دائر اطمينان قلبك وارميدر Tenez-vous tranquille là-dessus
مستريح اول - اولبابده مطمئن اول

TRANQUILLEMENT, adv. *A.* بالاستراحة - مستريحاً - بالسكونة
بآسودگئ دل - بآسودگی *P.* باطمينان البال - بالاطمينان -
راحت ايله *T.* بآرميدگی - بآرام - || Il dormait tranquillement
نوم ساكن ايله نائم ايدی Il a reçu cette mauvaise nouvelle
bien tranquillement بو خبر موحشی سكونت بال ايله ديكلدی
Il passait tranquillement ses jours, sa vie ايام عمری اطمينان
بال ايله امرار ايدر ايدی

TRANQUILLISER. Rendre tranquille *A.* تطمين - تسكين *P.*
راحتلندرمك - ديكلندرمك *T.* آسودگی دادن - آرمانيدن
|| Ce remède-là est propre pour tranquilliser les humeurs بو دوا
تسكين اخلاط ايدر Tranquilliser l'esprit, les esprits, les sens
تطمين ذهن يا قلوب يا حواس ايتمك J'étais inquiet, ce
que vous me dites me tranquillise شمديه قدر خلجان واضطرابده
ايدم انجق ديديككك كلام تطمين قلبمه بادی اولور

Se tranquilliser. Se tenir dans un état tranquille *A.* استراحة
|| راحتلنمك - ديكلنمك *T.* آرميدن *P.* كسب الاطمينان -
Que faites-vous là? je me tranquillise انده نه يپارسك استراحت
ايدرم Tranquillisez-vous sur ce point بو بابده مستريح اول

Tranquillisé. *A.* ساكن - مطمئن - مستريح *P.* آرميده -
ديكلنمش *T.* آسودگی پذيرفته - سكونت يافته - آرام يافته
راحتلنمش -

TRANQUILLITÉ. État de ce qui est tranquille *A.* سكون -
راحة - سكونة *P.* آرام *T.* ديكلمه || La tranquillité de l'air, de
la mer سكونت هوا وبحر

Figur. État de l'âme lorsqu'elle n'est agitée d'aucune passion *A.*
اطمينان - طمانينة النفس *P.* آرميدگی - آسودگی *T.* راحتلق
|| Passer la vie dans une grande tranquillité ايام عمری كمال آسودگی
وراحت اوزره امرار ايتمك Les gens de bien souhaitent la
tranquillité de l'État اهل خير اولنلر آسودگئ حال ملكه
طالبدرلر

TRANSACTION. Acte par lequel on transige sur un différend
A. وثيقة pl. وثايق - سند المصالحة *P.* پيماننامهٔ آشتی
T. اوزلاشمه سندی - صلح سندی || Passer une transaction
عقد سند صلح ايتمك Le troisième article de la transaction
porte que... صلح سندينك اوچنجی مادهسی شونی
اوچنجی مادهسنده شويله محرر در كه - ناطقدر كه Tran-
saction par devant notaire كاتب شرع محضرنده عقد اولنمش
سند - صلح سندی

TRANSCENDANCE. Supériorité marquée *A.* فضل - مزيت *P.*
برتری - سر افرازی *T.* آرتوقلق || La transcendance de ses ta-
lens, de son génie مالك اولديغی معرفتلرك ياخود عقلنك
فضل ومزيتی

TRANSCENDANT. Élevé, qui excelle en son genre *A.* فايق -
جليل المزية - باهر المزية *P.* برتر - سر افراز *T.* آرتوق ||
Esprit, mérite transcendant عقل فايق وهنر واهليت فايقه
Cet homme-là a des qualités transcendantes فلان كشی خصائل
بهيهٔ جليلة المزيت ايله مجبولدر

TRANSCRIPTION. Action par laquelle on transcrit. V. Trans-
crire || Je vous donnerai tant pour la transcription de cette pièce
بوكاغدك استنساخی ايچون سكا شو قدر اجرت ويرهجكم

TRANSCRIRE. Copier un écrit *A.* استنساخ - استكتاب *P.*
صورت گرفتن - نسخهٔ ديگر كشيدن *T.* صورتنی آلمق -
نسخهسنی چيقارمق || J'ai fait transcrire toutes ces lettres بو
صورتلرينی آلدردم - مكتوبلرك جملهسنی استنساخ ايتدردم
Il ne fait que transcrire ce qu'il a lu dans les livres كتابلرده
اوقوديغنی استنساخدن غيری بر ايش كورمز

Transcrit. *A.* مستنسخ *P.* صورتش گرفته - بنسخهٔ ديگر
كشيده *T.* نسخهسی چيقارلمش - صورتی آلنمش

TRANSE. Peur violente *A.* هول pl. اهوال - رعب *P.* سهم
T. بلكلنمه || Il est toujours en transe دائما رعب وهولده در
Il est dans de grandes transes اهوال شديدهيه گرفتار در
dans les transes de la mort اهوال هائلهٔ موته دوچار اولمشدر

TRANSFÉRER. Transporter d'un lieu à un autre *A.* نقل *P.*
كوچ كردانيدن *T.* كوچرمك - بر محلدن محل آخره
كوتورمك || Transférer un prisonnier d'une prison dans une autre
اسيری بر محبسدن ديگر محبسه نقل ايتدرمك Transfé-
rer un corps mort ميتی نقل ايتدرمك On a transféré la ju-
ridiction de ce tribunal dans un autre فلان محكمهده مربوط
اولان قضايی آخر محكمهيه نقل ايتدرديلر Le saint Siége

fut transféré de Rome à Avignon ریم پاپانک مقرّ حکومتی روما شهرندن فلان شهره نقل ایتدرلمشدر کوتورلمش

Transféré. *A.* منقول *P.* کوچ کرده *T.* نقلکرده ـ کوچ کرده

TRANSFIGURATION. V. se Transfigurer.

se TRANSFIGURER. Changer d'une figure en une autre. Il ne se dit qu'en parlant de la transfiguration de Jésus-Christ *A.* تجلّی حضرت عیسی ـ تجلّی

Transfiguré. *A.* متجلّی

TRANSFORMATION. Métamorphose *A.* استحالة ـ تمثّل *P.* ـ بشقه صورت ایله صورتلنمه *T.* پذیرایی صورت دیگر حشراتک || بشقه صورته کیرمه || La transformation des insectes بر ییپراق قوردینک استحالهسی d'une chenille en papillon کلبکه تمثّلی

TRANSFORMER. Métamorphoser, donner une autre forme *A.* ـ صورت دیگر دادن *P.* تحویل الی شکل الآخر ـ تحویل ـ بشقه صورت ایله صورتلندرمک *T.* بفلان شکل گردانیدن || شکلنی دکشدرمک ـ بشقه صورته قویمق || La femme de Loth fut transformée en une statue de sel لوطک زوجهسی ملحدن مصنوع بر صنم شکلنه تحویل اولندی Le démon se transforme quelquefois en Ange de lumière شیطان بعضا ملک صورتنه استحاله ایدر Protée se transformait de mille manières فلان کشی هزاران هزار صور واشکاله مستحیل اولور ایدی

Il se dit figur. d'un homme qui se déguise, qui prend plusieurs caractères, selon ses intérêts *A.* تشکّل || Il se transforme en mille façons اشکال عدیده ایله متشکّل اولور

Transformé. *A.* متحوّل ـ مستحیل ـ متمثّل ـ متشکّل *P.* بشقه صورت *T.* بفلان شکل گردیده ـ صورت دیگر گرفته بشقه صورته کیرمش ـ ایله صورتلنمش

TRANSFUGE. Il se dit d'un soldat qui quitte ses drapeaux, pour aller servir chez l'ennemi *A* هارب *P.* گریزان ـ گریزپای *T.* بر... || On eut avis par un transfuge فراری ـ قاچقون Les transfuges rapportaient... فراریدن خبر المشلر در که قاچقونلر شویله نقل وتقریر ایدرلر ایدی

Il se dit figur. de celui qui quitte son parti, pour passer dans le parti contraire *T.* طرف دکشدرن || On hait les transfuges plus que les ennemis mêmes طرف دکشدرنلر اصل دشمندن زیاده شایان نفرتدرلر

TRANSFUSER. Transvaser. V. ce mot. — Il se dit, en termes de Chirurgie pour Faire la transfusion du sang *A.* افراغ من جسم الی جسم الآخر *P.* از تن اندر تن دیگر ریزانیدن *T.* بر جسمدن جسم آخره دوکدرمک

TRANSFUSION. T. de Chirur. Action de faire passer le sang du corps d'un animal dans le corps d'un autre. V. transfuser || L'expérience de la transfusion n'a pas réussi قانی بر جسمدن جسم آخره دوکمک افراغنه دائر ایتدکلری تجربه نتیجه پذیر حصول اولهمدی

TRANSGRESSER. Contrevenir à quelque ordre, à quelque loi *A.* بخلاف حرکت *P.* کردار مخالف نمودن *T.* خلافنه حرکت ایتمک || Cet ambassadeur a transgressé les ordres qu'il avait بو ایلچی حامل اولدیغی اوامرک خلافنه حرکت ایلدی Transgresser les commandemens de Dieu, la loi divine اوامر الهیهنک وشریعة اللهک خلافنه حرکت ایتمک

TRANSGRESSEUR. Celui qui transgresse *A.* عامل بالخلاف ـ متصدّی للخلاف *P.* خلاف کننده *T.* خلافنه حرکت ایدن || Il est dit dans la loi de Moïse: Le transgresseur de la loi sera puni de mort شرعک خلافنه حرکت ایدن قتل ایله مجازات اولهجقدر دیو شریعت موسویهده محرّر ومنصوصدر

TRANSGRESSION. Action par laquelle on transgresse *A.* حرکة مخالفة pl. حرکات مخالفة *P.* کردار مخالف *T.* مخالف فرایض || ایش || La transgression des commandemens de Dieu الهیه حقنه اجرا اولنان حرکت مخالفه C'est une transgression manifeste de la loi بو کیفیت شریعة اللهه علنا مخالف بر حرکتدر

TRANSIGER. Passer un acte pour accommoder un différend *A.* عقد السند الصلح *P.* پیماننامهٔ آشتی بستن *T.* صلح ایله طرفین مرافعهدن || Las de plaider, ils transigèrent سندلشمک اوصانوب بینلرنده صلح ایدرک سندلشدیلر Transiger pardevant notaire کاتب شرع حضورنده مصالحهیی حاوی سند عقد ایتمک

TRANSIR. Pénétrer, et engourdir de froid *A.* نفوذ ـ اقرار ـ زام الصرّة *P.* سرما بدرون تاثیر کردن *T.* فلانک ایچنی صوغوق قپلایوب دترتمک || Il fait un vent qui me transit اسن روزکار درونمی ـ هبوب ایدن ریح درونمی اقرار ایدر صوغوق قپلایوب دترتدر

Figur. Saisir de peur, d'effroi *A.* ایجاب الارتعاد القلب *P.* درونرا لرزهناک کردن *T.* یورکی دترتمک || Cette nouvelle lui transit le coeur بو خبر ارتعاد قلبنه موجب اولمشدر

TRANSIR, au neutre *A.* اخذ القرّ والصرّة *P.* تا بدرون سرما *T.* زده شدن – Figur. ایچی صوغوق قپلایوب دترمک *A.* ارتعاد القلب *P.* درون لرزیدن *T.* یورك دترمك

TRANSI. *A.* مصرور – مقرور *P.* سرما زده *T.* صوغوق قپلایوب *A.* مرتعد القلب *P.* درون لرزیده *T.* یورکی دترهین دترر

TRANSISSEMENT. État d'un homme transi *A.* اصابة – زؤام *P.* سرما زدگی تا بدرون *T.* بر کمسنه‌نك ایچنه بالقرّ بورد شدیدن *T.* صوغوق کچمه || Transissement de froid بر رعدة القلب *A.* – Figur. کمسنه‌نك درونه صوغوق کچمه *P.* لرزش درون *T.* یورك دترمه || Transissement de peur رعب ودهشتدن یورکك دترمه‌سی

TRANSIT. V. Passavant.

TRANSITIF. T. de Gram. Il se dit des verbes qui marquent l'action d'un sujet sur un autre *A.* متعدّی

TRANSITION. Liaison d'un sujet à un autre dans le même discours *A.* وصل ما بین الکلام *P.* پیوند میانهٔ کلام *T.* صحبتك ارهسنی اولاشدرمه || Belle transition بر کونه جمیل ولطیف وصل ما بین کلام || Il a passé à une nouvelle matière sans aucune transition بلا وصل ما بین الکلام بر ماده‌دن آخر ماده‌یه کچمشدر

TRANSITOIRE. Passager *A.* سریع المرور *P.* زود گذار *T.* کچر کیدر – چابك کچر || Toutes les choses de ce monde sont transitoires بو دنیانك کافهٔ احوالی سریع المرور در

TRANSLATEUR. V. Traducteur.

TRANSLATION. Transport *A.* انتقال – نقل *P.* کوچسازی *T.* کوچرمه || La translation du siége de l'Empire تختگاه سلطنتك آخر محله نقلی

TRANSMETTRE. Céder, mettre ce qu'on possède en la possession d'un autre *A.* فراغ – نقل *P.* بفلان کس گذاردن – *T.* بشقه‌سنه کچورمك فراغت کردن || Celui qui donne, transmet au donataire la propriété des choses données واهب اشیای موهوبه‌نك ملکیتنی متهبه فراغ ایتمش اولور – Figur. || Il arrive bien souvent que les pères transmettent à leurs enfans leurs vices ou leurs vertus والدلر کندو معایب ومثالبلرینی ویاخود متصف اولدقلری فضائلی غالب حالده اولادلرینه نقل وفراغ ایده‌ کلمشلر در || Transmettre son nom, sa gloire jusqu'à la postérité بر کمسنه نام وصیتنی اخلاف واعقاب لاحقه‌یه قدر نقل ایتدرمك

TRANSMIS. *A.* مفروغ – منتقل *P.* فراغت کرده – نقلکرده *T.* فراغ اولنمش – نقل ایتدرلمش

TRANSMIGRATION. Passage d'un peuple dans un autre pays *A.* انتقال من مکان الی المکان – مهاجرة – رحلة *P.* کوچ – کوچ از یکجا بدیگر *T.* کوچمه || La transmigration des peuples est une des causes du changement des langues ملل واقوامك محل بمحل رحلت ومهاجرتی تبدّل السنه‌یه مستلزم اولمشدر – La transmigration des âmes. V. Métampsycose.

TRANSMISSIBLE. Qui peut être transmis *A.* ممکن الانتقال – ممکن الفراغ *P.* امکانپذیر فراغ – بدیگر گذاردنی *T.* بشقه‌سنه فراغ قبول ایدر – کچوریله بیلور || Il y a de certains droits qui ne sont point transmissibles بعض حقوق وار در که ممکن الفراغ دکلدر

TRANSMISSION. Action de transmettre *A.* انتقال – فراغة *P.* بدیگر گذارش *T.* بشقه‌سنه کچورمه || La transmission d'un droit فلان حقك فراغتی

TRANSMUABLE. Qui peut être transmué *A.* ممکن الاستحالة *P.* امکانپذیر تحویل – گردیدنی *T.* دونمکه کلور || Les alchimistes croient que les métaux sont transmuables اهل کیمیانك اعتقادینه کوره معادن ممکنة الاستحاله در

TRANSMUER. Changer, transformer. Il ne se dit que des métaux *A.* تحویل *P.* صورت دیگر دادن – گردانیدن *T.* دوندرمك || Les chimistes cherchent le secret de transmuer tous les métaux en or اهل کیمیا جمیع معادنی آلتونه تحویل ایلمنك سرّینی بولمق قیدنده درلر || Transmuer l'étain en argent قلایی کمشه تحویل ایتمك

TRANSMUÉ. *A.* متحوّل – مستحیل *P.* صورت دیگر – گردیده *T.* دونمش – گرفته

TRASMUTABILITÉ. Propriété de ce qui est transmuable *A.* قابلیّة التحوّل – استحالیّة – خاصّة *P.* صورت دیگر امکانپذیریٔ *T.* بشقه حاله دونمکلك

TRANSMUTATION. Changement d'une chose en une autre. Il ne se dit guère que des métaux *A.* استحالة *P.* صورت پذیرائیٔ || Transmutation métallique استحالهٔ معدنیات || Transmutation des métaux en or معادنك ذهبه استحالةسی

TRANSPARENCE. Qualité de ce qui est transparent *A.* شفوف – شفف *P.* روشنایی – روشننمایی *T.* اوته‌سی کورنمه || La

transparence de l'eau, du verre شفف ما وزجاج

TRANSPARENT. Diaphane, au travers de quoi on voit les objets *A.* شفاف - هفاف *P.* روشنا - روشنما *T.* تُنُك اوتەسى زجاج شفافدر || Le verre est transparent كورينن يوفقه شئ Les corps transparens اجرام شفافه

TRANSPERCER. Percer de part en part *A.* تشقيب من صفح الى الصفح *P.* از يكسو تا بديگر سنبيدن *T.* بر ياندن اول بر يانه قدر دلمك || Il eut le bras transpercé d'un coup d'épée قولى ضربهٔ شمشير ايله بر ياندن اول بر يانه قدر دلندى

TRANSPERCÉ. *A.* مثقوب من صفح الى الصفح *P.* از يكسو تا بديگر سنبيده *T.* بر ياندن اول بر يانه قدر دلنمش

TRANSPIRABLE. Qui peut sortir par la transpiration *A.* ممكن الانفضاج

TRANSPIRATION. Sortie imperceptible des humeurs par les pores de la peau *A.* انفضاج *T.* ترك قيللر ديبلرندن صيزمەسى || Il y a des maladies qui se guérissent par la seule transpiration بعض امراض وار در كه يالكز انفضاج طريقيله مندفع اولور La transpiration insensible fait quelquefois de meilleurs effets que les remèdes violens بعضا انفضاج غير محسوس ادويهٔ شديدەدن زياده نافعدر

TRANSPIRER. Sortir du corps par les pores, d'une manière imperceptible *A.* تفضّج *T.* قيللرك ديبلرى ترليوب نمناك اولمق - تر قيللرك ديبلرندن صيزمق || On l'a mis dans un bain chaud pour faire transpirer les humeurs plus facilement اخلاطك تفضّجنه وسيلهٔ سهولت اولمق اوزره مريضى حمّامه وضع ايلديلر

Il se dit figur. de quelque chose qui commence à être connu d'une affaire *A.* استفاضة - شيوع *P.* فاش - از پردهٔ خفا رو نمودن *T.* شدن سزلمك || Il n'a rien transpiré de cette négociation secrète بو مذاكرهٔ خفيەدن هيچ بر درلو خبر مستفيض اولمەدى Le secret commence à transpirer فلان سرّ فاش اولمغه باشلادى - سزلمكه

TRANSPLANTATION. Action de transplanter. V. Transplanter || La transplantation des plus grands arbres est devenue aisée depuis quelque temps اعظم اشجارك تبديل مكانى بر مدّتدنبرو كسب سهولت ايتمشدر - Il se dit figur. pour Transport d'un lieu à l'autre || Ce déménagement est une transplantation pénible بو كونه انتقال تعب وزحمتى موجب بر تبديل مكاندر

TRANSPLANTER. Planter des arbres, des plantes dans un lieu différent de celui où ils étaient auparavant *A.* نقل الاغراس - تبديل المكان الاغراس *P.* تبديل جاى درخت كردن *T.* اشجارك || اغاجك يربنى دكشدرمك Trensplanter des arbres مارولك يربنى دكشدرمك des laitues مكاننى تبديل ايتمك

Il se dit aussi d'une colonie que l'on fait passer d'un pays dans un autre *A.* نقل *P.* كوچ كردانيدن *T.* نقل - كوچرمك || ايتدرمك C'est une maison d'Italie qui a été transplantée en France اتاليادن فرانسەيه نقل ايتدرلمش بر خانه در

SE TRANSPLANTER. Passer d'un lieu dans un autre, pour s'établir dans ce dernier *A.* رحلة - انتقال *P.* كوچ كردن *T.* كوچمك || Il quitta Paris pour aller se transplanter en Provence فلان مملكته رحلت وانتقال ضمننده پارسى ترك ايتمشدر

TRANSPORT. Action de transporter une chose d'un lieu dans un autre *A.* نقل *P.* نقلسازى *T.* كوتورمه || Le transport de l'or et de l'argent hors du royaume est défendu سيم وزرك خارج ملكه نقلى ممنوعدر Le transport de ses meubles lui a coûté beaucoup متاع بيتك نقلى كليتلو مصرفه موجب اولمشدر Le transport des terres est d'une grande dépense طپراغك نقلى مصارف جسيمەيى مستلزمدر

TRANSPORT. Cession juridique d'un droit qu'on a sur quelque chose *A.* فراغ *P.* بر فلان كس گذارش *T.* فلان اوزرينه كچورمه || Il m'a fait transport de ce qui lui est dû par un tel فلانك ذمّتنده اولان آلەجغنى بكا فراغ ايلدى Faire transport d'un billet بر تحويلى آخر بر كمسنەيه فراغ ايتمك Accepter un transport فراغى قبول ايتمك

TRANSPORT, se dit figur. des passions violentes qui nous mettent en quelque sorte hors de nous-mêmes *A.* هزهزة - هيجان *P.* بر دپرنش - دپرنمه *T.* جستكى || Transport de joie, de colère, de jalousie هزهزهٔ سرور ونشاط وهيجان غضب وحسد d'amour هيجان عشق وهوا

Il s'emploie aussi seul pour exprimer tout mouvement passionné *A.* بادرة pl. بوادر *P.* تيز مزاجى *T.* فرلايش || Il avait peine de contenir ses transports بوادر طبعنى ضبط ايدەمز اولدى

Il se prend aussi pour Enthousiasme *A.* حالة الوجد || Transport poétique طبيعت شعرادە عارض اولان حالت وجد prophétique انبيانك حالت وجدى - حالت وجد نبوّت

TRANSPORT AU CERVEAU. T. de Méd. Il se dit d'une affection du cerveau, accompagnée de délire ou d'assoupissement A. عکس علی الدماغ P. بر جستگی بر دماغ T. باشه اورمه || Il a une grosse fièvre, et l'on craint le transport au cerveau حمّای شدیده مبتلا اولدیغندن مادّه دماغه عکس ایده‌جکندن خوف اولنور

TRANSPORTER. Porter d'un lieu en un autre A. نقل P. کوچ کردانیدن T. کوچرمک || Transporter des marchandises d'une ville en une autre بر بلده‌دن بلدهٔ آخره نقل اموال ایتمک

On dit, Se transporter sur les lieux, pour dire, se rendre sur les lieux par autorité de Justice T. محلّنه وارمق || Il fut ordonné que deux commissaires se transporteraient sur les lieux ایکی نفر مباشرک محلّنه وارملری امر وتنبیه اولندی Les juges, les experts se sont transportés sur les lieux, pour faire leur procès verbal de l'état des choses کیفیّت احواله دائر اقتضا ایدن کشف اعلامنی تنظیم ایچون حاکملر واهل خبرت محلّنه وارمشلر در

TRANSPORTER. Céder juridiquement le droit qu'on a sur quelque chose A. فراغة - نقل P. بر فلان کس گذاردن T. فلان اوزرینه کچورمک || Il m'a transporté tous les droits qu'il avait sur cette terre بو ملکک اوزرینه مالک اولدیغی کافّهٔ حقوقی بکا فراغت ایتمشدر

On dit figur., que la colère transporte un homme, pour dire, qu'elle le met hors de lui-même شدّت غضب فلانی مسلوب والشعور ایدر || La fureur le transporte à un tel point, qu'il ne se connaît plus حالت تهوّر فلانه شول رتبه‌لره مستولی اولور که مسلوب الشعور اولور

TRANSPORTÉ. A. منقول P. کوچ کرده T. نقل - کوچرلمش اولنمش

On dit figur., Transporté de joie استیلای فرط سرور ایله d'amour غلبهٔ عشق ایله هایم ودلشیفته مسلوب الشعور

Et simplement Transporté, pour dire, transporté de joie ou de plaisir A. متهزهز - منشرح الفؤاد - منبسط القلب P. فرحناک T. نشاطلو

TRANSPOSER. Mettre une chose hors de la place qu'elle occupait A. تبدیل الموقع P. تبدیل جا کردانیدن T. یر دکشدرمک || Transposer des mots, des phrases موقع الفاظ وفقراتی تبدیل ایتمک

TRANSPOSITION. Renversement de l'ordre dans lequel les mots ont accoutumé d'être rangés A. تقدیم - اختلال النظام الالفاظ وتأخیر الالفاظ P. شوریدگی ترتیب سخنها T. سوزلرک یرلرینی شاشورمه || Transposition vicieuse خطا وسقامته مقارن اختلال نظام الفاظ La poésie souffre plus les transpositions que la prose شعرده نثردن زیاده تقدیم وتأخیر الفاظ اولنه بیلور

TRANSSUBSTANTIATION. Changement d'une substance en une autre. Il se dit en parlant de l'Eucharistie A. استحالة الجوهر || La transsubstantiation est un des articles de la foi Catholique استحالهٔ جوهر مادّه‌سی قاتولک آیننده شروط ایمانندندر

TRANSSUBSTANTIER. Changer une substance en une autre. Il se dit en parlant de l'Eucharistie A. تحویل الجوهر || Les paroles sacramentelles transsubstantient le pain et le vin au corps et au sang de Jésus-Christ dans le sacrifice de la messe قربان مبارکده قرائت اولنان کلمات تقدیس خبز وخمرک جوهرینی دم وجسد حضرت عیسی‌یه تحویل ایدر

TRANSSUDATION. V. Transsuder A. ترشّح P. تراوش T. صیزمه || La transsudation de l'eau à travers les pores de certains vases بعض ظروفک مساماتندن صویک ترشّحی

TRANSSUDER, au neutre. Passer au travers des pores des corps par une espèce de sueur A. ترشّح P. تراویدن T. صیزمق || L'eau transsude à travers certains corps que l'air ne peut pénétrer صوهوانک نفوذ ایده‌میه‌جکی بعض اجسامدن ترشّح ایدر

TRANSVASER. Verser une liqueur d'un vase dans un autre A. افراغ من اناء الی الاناء - اصفاق P. از یک ظرف بدیگر ریزانیدن T. بر قابدن بشقه قابه چکمک - بر قابدن بشقه قابه بوشالتمق

TRANSVERSAL. T. didact. Qui coupe obliquement A. معترض - منحرف P. خم - کج T. آرقوری Il ne se dit que dans ces phrases : Ligne transversale بر خط قاطع معترضاً section مقطع منحرف الخطوط

TRANSVERSALEMENT, adv. A. منحرفاً - معترضاً P. خمواری T. آرقوری اولدرق || Cette ligne coupe ce carré transversalement بو خط اشبو شکل مربّعی منحرفاً قطع ایدر

TRANSVERSE. Oblique A. منحرف P. خم T. آرقوری

TRAPPE. Espèce de porte, de fenêtre qui se hausse et qui se baisse dans une coulisse A. مجنب P. دروانه T. کپنک || Fermer la trappe du colombier کوکرجین کومسنک کپنکنی قپامق

Il se dit aussi d'une sorte de piége pour prendre des bêtes dans nn trou que l'on fait en terre *A.* داحول pl. دواحل

TRAPU. Gros et court *A.* حذلم *P.* پکنه *T.* طنقاز بودور || Une femme trapue طنقاز بودور بر عورت

TRAQUE. Action de traquer. V. ce mot.

TRAQUENARD. Espèce d'amble ou d'entre-pas *A.* ارتجال *T.* اشکین ایله یورغه بیننده نقللمه || Ce cheval va le traquenard بو آت اشکین ایله یورغه بیننده نقللیدرق یورر

TRAQUER. T. de chasse. Faire une enceinte dans un bois, de manière qu'en la resserrant toujours, on oblige les bêtes d'entrer dans les toiles, ou de passer sous le coup des chasseurs *A.* حصر الغیل لاحاشة الصید *P.* پیرامن بیشدرا برای راندن شکار بستن *T.* اوی سورمک ایچون قوربنک اطرافنی چویرمک

Il se dit par extension de tout ce qu'on resserre dans une enceinte pour le prendre *A.* حصر ـ محاصرة *P.* پیرامن فلان بستن *T.* اطرافنی قوشاتمق || Traquer des voleurs قطاع طریقی محاصره ایتمک ـ قطاع طریقک اطرافنی قوشاتمق

Traqué. *A.* محصور *P.* پیرامنش بسته *T.* اطرافی قوشادلمش

TRAQUET. Piége qu'on tend aux bêtes puantes *A.* حبالة pl. حبایل *P.* دام *T.* دوزاق || Il trouva dans le bois un renard pris au traquet اورمانده کزر ایکن دوزاغه طوتلمش بر تلکو بولدی ـ On dit figur. Donner dans le traquet, pour dire, se laisser tromper پا بستهٔ دام ـ گرفتار دام مکر وحیله اولمق ـ مکر وفریب اولمق

TRAQUET. Claquet. V. ce mot.

TRAVADE. T. de Mar. Il se dit de certains vents qui sont accompagnés de pluie, d'éclairs et de tonnerres *A.* عصقول pl. عصاقیل ـ اعصار pl. اعاصیر *P.* تند باد *T.* قصرغدلو یل

TRAVAIL. Peine que l'on prend pour faire une chose *A.* سعی pl. مساعی ـ جهد ـ تعب pl. متاعب ـ کدّ *P.* ورزش *T.* زحمت ـ چالشمه || Grand travail جهد جاهد ـ سعی عظیم long سعی مدید S'endurcir au travail جهد وسعیده تشدّد ایتمک ـ نفسنی تعب وزحمته تألیف ایتمک s'accoutumer زحمته آلشمق se plaire تعب وزحمتدن حظ ایتمک Quitter le travail تعب وزحمتدن فارغ اولمق le fuir سعی وورزشدن اجتناب ایتمک Je ne veux pas vous détourner de votre travail سنی سعی وعملکدن اشغال ایتمک استمم Dieu bénira vos travaux حق تعالی کدّ وسعیکه توفیق صمدانیسنی احسان ایدهجکدر Dieu bénisse votre travail الله تعالی سعیکه برکت احسان ایلیه Attendez du Ciel la récompense de vos travaux ایتدیککک سعی وزحمتکک مکافاتنی قبل حقدن مأمول ایله ـ تمنی ایله

On appelle, Homme de travail, celui qui gagne sa vie par un métier pénible *A.* مستکدّ *P.* رنجبر *T.* رنجبر

Et homme de grand travail, un homme qui est fort laborieux *A.* عمول *P.* چالشگر ـ جفا کش *T.* ایشدن یورلمز

Travail, se dit aussi de l'ouvrage même qui est le résultat du travail *A.* عمل ـ عمل الید *P.* کار ـ دستکار *T.* ایش || Un beau travail عمل لطیف ـ کوزل ایش Un travail de longue main امد مدیده محتاج بر کار وعمل Je lui ai fait voir mon travail عمل یدمی فلانه ارائه ایلدم

Il signifie aussi, l'ouvrage qui est à faire *A.* عمل ـ شغل *P.* کار *T.* ایش ـ ایشلنجک ـ خدمت || Distribuer le travail aux ouvriers ایشلنجک ایشی عملدیه تقسیم ایتمک ـ ایشلنجک خدمتی Je ne puis faire cela à ce prix, il y a trop de travail بو شیئی شو بهاده ایدهمم زیرا جوق ایشی وار در

Travail. T. de guerre. Il se dit des remuemens de terre que des troupes font, soit pour attaquer, soit pour se défendre *A.* ابنیة ترابیّة *T.* طپراق بنالری || Cet officier était à la tête du travail بو سرکرده طپراق بنالری اوزرینه مباشر ایدی Cet ingénieur conduisait le travail فلان مهندس طپراق بنالرینک ادارهسنه مأمور ایدی Le travail de cette nuit a été poussé jusqu'à un tel endroit طپراق بنالری بو کیجه فلان محله قدر واصل اولمشدر

Il se dit au pluriel, en parlant des ouvrages mêmes faits pour la défense ou pour l'attaque *A.* ابنیة حربیّة || Grands travaux کلیتلو ابنیهٔ حربیّه Quand les travaux de cette place furent achevés اول قلعهنک ابنیهٔ حربیّهسی رسیدهٔ حدّ کمال اولنجه ـ ختام بولدقده Des travaux avancés ایلروده موجود اولان ابنیهٔ حربیّه Ruiner les travaux des assiégés محصورینک احداث ایتدکلری ابنیهٔ حربیّهیی هدم وتخریب ایتمک

Travail, se dit aussi du compte qu'un ministre rend à son souverain, ou qu'un commis rend au ministre des affaires qui leur sont confiées *A.* رؤیة الامور *P.* کارسازی *T.* مصلحت کورمه || C'est aujourd'hui jour de tvavail de tel ministre avec le roi بو کونکی کون فلان وکیل دولتنک پادشاه ایله رؤیت

C'est l'heure de son travail avec ses commis امور ایلدیکی کوندر خدمتنده اولان کاتبلر ایله مصلحت کوردیکی وقتدر Ce ministre a eu plusieurs travails cette semaine avec le roi فلان وکیل دولت بو هفته‌ده ایچنده پادشاه ایله بر قاچ دفعه رؤیت مصلحت ایلدی

Travail d'enfant, ou simplement **Travail.** Efforts que fait une femme pour accoucher *A.* زحمة - مخاض - زکمة - وجع الطلق - *P.* درد زه - *T.* بوری - چکلیز - ایقندی - طوغورمه وجع الولادة || Elle était en travail طلقده وجع عورت بو ایقندیسی Elle eut un travail long et périlleux ماخض ایدی - مخاضده ایدی - ایدی اوزون ومخاطره‌لو بوریسی وار ایدی

TRAVAILLER. Faire un ouvrage pénible *A.* جد - سعی - جهد - عمل - تعمّل - *P.* ورزیدن - کوشیدن - نمودن - کوشش - کار *T.* پرداختن - چالشمق - ایشلمک - خدمت ایتمک || Travailler sans relâche بلا مراوحه - لا ینقطع سعی ایتمک nuit et jour ليلاً ونهاراً بذل جد دیکلمکسزین ایشلمک à la journée بالمیاومه کیجه کوندز ایشلمک - وسعی ایتمک pour soi کندو ایچون ایشلمک کونده‌لک ایله - ایشلمک Travailler à la vigne, au jardin باغده یاخود باغچه‌ده ایلشمک à un ouvrage d'esprit, à son salut بر تالیفه ویاخود سلامت نفسیچون بذل سعی وکوشش ایتمک Travailler en or, en broderie آلتون ایشی یا سوزنی ایشی ایشلمک Travailler en boutique دکانده ایشلمک Travailler de corps, d'esprit بدناً خدمت آرەمق یاخود ذهناً چالشمق Chercher à travailler سعی وعملده اتلاف قوای نفس Il s'est épuisé à travailler کوشش - بیهوده سعی ایتمک Travailler en vain ایتمشدر نافله چالشمق - بیفائده ایتمک Il faut travailler pour faire sa fortune کسب ثروت ایچون بذل جد وسعی ایتملو در

On dit, que l'estomac travaille, pour dire, qu'il a de la peine à digérer معده زحمت چکر

Et que du bois travaille, pour dire, qu'il se déjette V. ce mot. اغاج بوریشوب چکیلور

Et qu'un mur travaille, pour dire, qu'il s'entre-ouvre دیوار چاتلر - رخنه‌دار اولور

Et que des liqueurs travaillent, lorsqu'elles fermentent *A.* اختمار *P.* مایه گرفتن *T.* مایه‌لنمک || Quand la vigne est en fleur, le vin travaille اوزم آصمه‌سی چیچکده اولدیغی حالده باده اختمار ایدر

Travailler. Soigner, exécuter avec soin *A.* اعمال بالاهتمام *P.* بکوشش پرداختن *T.* اهتماملو یاپمق || Il faudrait un peu plus travailler vos vers انشاد ایتدیککک ابیاتی زیاده اهتماملوجه اعمال ایتملو ایدک

Travailler, se dit de l'argent, pour dire, l'employer avec profit *A.* اعمال بالانتفاع *P.* سودمندانه بکار بردن *T.* بر کمسنه فائده‌لنه‌جک وجهله قوللنمق || Travailler son argent مالنی فائده‌لنه‌جک وجهله اعمال ایتمک - On dit aussi au neutre, Son argent travaille sans cesse اقچه‌سی لا ینقطع فائده‌لو وجهله اعمال اولنمقده در

Travailler. Tourmenter, causer de la peine *A.* تعذیب - ایراث الزحمة *P.* رنج دادن - آزرده کردن *T.* زحمت ویرمک || Cette fièvre l'a fort travaillé بو حمّا فلانی بغایت تعذیب فلانه ایراث رنج وزحمت ایلدی - ایلدی

Travailler. Façonner *A.* اعمال *P.* پرداختن *T.* ایشلتمک || Ces gens-là travaillent bien le fer بو آدملر دموری ایو اعمال ایدرلر On ne peut mieux travailler le marbre مرمر بوندن اعلا وجهله اعمال اولنمز

Se Travailler. Se tourmenter, s'inquiéter *A.* ارتکاب الزحمة - ارتکاب التعب والمشقة *P.* محنت کشیدن - رنج وزحمت کشیدن *T.* زحمت چکمک - یورلمق || C'est un homme qui se travaille pour rien هیچ مقوله‌سی شیئلرده ارتکاب زحمت بلا مناسبه ایدر بر آدمدر Vous vous travaillez mal à propos ارتکاب تعب ومشقت ایدرسک Il se travaille en vain à chercher la pierre philosophale اکسیر اعظمی بولمق سوداسیله بیهوده ارتکاب زحمت ایدر

On dit aussi, Se travailler l'esprit, l'imagination *A.* اتعاب الذهن *P.* ذهنرا درمانده ساختن *T.* عقلی یورمق

Travaillé. *A.* معمول *P.* پرداخته *T.* ایشلنمش

TRAVAILLEUR. Homme adonné au travail *A.* مقدام - مقدم - مجدّ *P.* ورزشکار *T.* چالشقان || Celui dont vous parlez est homme de quelque esprit, médiocre ouvrier, mais grand travailleur دیدیککک آدم هب ایوجه فراستلو وایشچیلکده اورته حاللو در انجق زیاده‌سیله چالشقاندر Employez cet homme là pour les ouvrages que vous avez à faire, c'est un bon travailleur ایشلیه‌جککک شیئلرده فلان آدمی قوللاک زیرا غایت ایله مجدّ ومقدام بر آدمدر

Il se dit aussi, en parlant des soldats qu'on emploie à remuer la terre, soit pour l'attaque d'une place, soit pour la défense d'un poste *A.* عامل pl. عملة || On employa dix mille travailleurs à faire la circonvallation du camp اردونك اطرافنه دورهٔ استحكامات چویرمك ایچون اون بیك نفر عمله استخدام اولمشدر

TRAVÉE. Rang de solives posées entre deux poutres dans un plancher *A.* صف العوارض *P.* رستهٔ تیرها *T.* کیرشلمه دیرکلری صره‌سی

TRAVERS. L'étendue d'un corps considéré selon sa largeur *A.* عرض *P.* پهنایی *T.* این - اینلولك || Il s'en faut deux travers de doigt que ces deux planches ne se joignent شو ایکی تخته‌لرك بری برینه اولاشدرلمسی ایچون ایکی پرمق این علاوه اولنمق لازمدر

TRAVERS. Le biais, l'irrégularité d'un lieu, d'un bâtiment, etc. *A.* نکب *P.* وریب *T.* ورب - قاچقلق - جونبه || Il y a bien du travers dans ce bâtiment بو بناده خیلی قاچقلق واردر || Il faut planter là du bois pour cacher les travers qui sont dans votre jardin باغچه‌کده اولان جونبه‌لری ستر ایچون اول طرفده آغاج دیکلمك لازمدر

TRAVERS, signifie figurément, bizarrerie, irrégularité d'esprit *A.* معکوسیّة - اعوجاج *P.* کجی *T.* ترسلك || Il a des travers dans l'esprit عقلنده ترسلك وار - معکوسیّت رأیی - اعوجاج عقلی واردر || Il a bien des travers dans l'humeur مزاجنده گوناگون ترسلکلر واردر

EN TRAVERS. D'un côté à l'autre, suivant la largeur *A.* من صفح الی الصفح - من طرف الی الآخر *P.* از یکسو تا بدیگر *T.* بر یاندن اول بر یانه‌دك || Cette table n'est pas solide, il faut mettre des barres en travers pour la tenir en état بو تخته سفره یرنده قوی طورمدیغندن بر یاندن اول بر یانه دکین چیبوقلر یرلشدروب وضع لایقنده قونمق اقتضا ایدر

DE TRAVERS. Obliquement *A.* منحرفاً *P.* کج *T.* اکری || Si vous mettez cela de travers, il ne passera pas شونی منحرفاً وضع ایتسه‌ك مرور ایده‌میه‌جکدر

Il signifie aussi, à contre-sens *A.* معکوساً *P.* باژگونه *T.* ترسنه - ترس - اشگونه - بر عکس || Cela est mis tout de travers معکوساً وضع اولنمشدر || est fait tout de travers بسبتون ترسنه یاپلمشدر - Figur. || Cet homme prend tout de travers شو آدم هر شیئی ترسنه آکلار || entend tout de travers هر شیئه معکوساً معنا ویرر || Il rapporte de travers tout ce qu'on lui dit کندویه سویلنان صحبتلری بر عکس نقل ایدر || Il a l'esprit de travers معکوس العقلدر - معکوس الرأیدر - کج عقلدر - عقلی ترسدر - کج اندیشدر

On dit aussi figur., Regarder quelqu'un de travers, pour dire, de manière à faire croire qu'on lui en veut *A.* تشازر - متشازراً نظر *P.* بنگاه کج دیدن - کج نظری کردن *T.* اکری باقش ایله باقمق

À TRAVERS, AU TRAVERS. Au milieu, par le milieu *A.* بین - من خلال *P.* از میان *T.* آره‌سندن - ایچندن || Passer ses mains à travers les barreaux d'une grille بر کمسنه پرمقلق آره‌سندن اللرینی کچورمك || Il fallut passer au travers d'un buisson بر چالیلق ایچندن مرور ایتمك لازم کلدی || Aller à travers les bois, les champs قوریلقلر وتارلالر ایچندن آره‌سندن یوریمك || Il se fit jour à travers les ennemis میان عسکر اعدادن فرجه یاب فرار اولمشدر - دشمن ایچندن شیویشوب قاچدی

On dit d'un homme étourdi, qu'il parle toujours à tort et à travers رطب ویابس لاقردی سویلر

Ils signifient aussi, de part en part. V. En travers || Un coup d'épée au travers du corps بدنك بر یانندن اول بر یاننه کچمش بر ضربهٔ شمشیر

EN TRAVERS. T. de Mar. On dit, Se mettre en travers, pour dire, se mettre en panne *T.* اورچه لابانده طورمق

PAR LE TRAVERS. T. de Mar. À la hauteur, vis-à-vis *A.* فی المحاذاة *P.* در پیش *T.* آچیغنده || La flotte était par le travers d'un tel cap دونانما فلان برونك آچیغنده ایدی

TRAVERSE. Pièce de bois qu'on met de travers pour en affermir d'autres *T.* آرقوری طبان || Il faudrait mettre là une traverse شونده بر آرقوری طبان وضع اولنملو ایدی

TRAVERSE. T. de fortif. Élévation de terre ou de maçonnerie qui se fait dans un fossé d'une place assiégée *T.* خندق ایچنده پرده

TRAVERSE, se dit aussi d'un chemin qui coupe d'un lieu à un autre, et qui est plus court que le grand chemin *A.* معجال pl. معاجیل - طریق معتسف pl. طرق معتسفة - مقاصیر الطرق *P.* جگاره - راه نا راست *T.* اوغرین یول - یان

بو یول || Vous trouverez un chemin de traverse qui va d'ici là طرفدن اول طرفه چیقار بر اوغرین یوله راست کله‌جکسك

Traverse, figur. Obstacle, affliction, revers *A.* عائقة pl. عوائق - صرف الدهر - صارف الدهر pl. صوارف الدهر *P.* ناساز کاری *T.* مخالف ایش || Il a eu bien des traverses عوائق عدیده‌یه دوچار اولمشدر Malgré toutes les traverses qu'il a eues بو قدر صوارف دهره گرفتار اولمشیکن

À la traverse. Il se dit de ce qui survient inopinément, et apporte quelque obstacle *A.* معترضاً *P.* از راه کج *T.* آرقوریدن || Notre marché eût été conclu, si un tel ne fût venu à la traverse فلان کشی آرقوریدن چیقه کلمامش اولسه بازارلغمز کسلمش اولور ایدی

TRAVERSÉE. T. de Mar. Trajet qu'on fait par mer d'un lieu à un autre *A.* معبر *P.* گذرگاه *T.* کچید || La traversée de Calais à Douvres فلان لیماندن فلان لیمانه قدر اولان معبر

Il se dit aussi de tout voyage par mer *A.* سفر بحری *P.* سفر دریا *T.* دکز سفری

TRAVERSER. Passer à travers, d'un côté à l'autre *A.* قطع - عبور - خرق - مرور *P.* گذشتن *T.* کچمك || Traverser une province, une campagne بر مملکتی یا بر صحرایی خرق وقطع ایتمك une forêt اورمانی خرق ایتمك une rivière عبور ایتمك - à la nage نهری یوزرك قطع ایتمك Vous n'avez que la rue à traverser یالکز زوقاغك مرورینه محتاجسك

Il signifie aussi, être au travers de quelque chose *A.* وقوع - فی خلال - مرور بخلال *P.* از میان گذشتن *T.* ایچندن کچمك || L'allée qui traverse le jardin باغچه‌نك آره‌سندن کچن یول

Traverser. Percer de part en part *A.* نفوذ *P.* اندر گذشتن *T.* کچمك || La pluie a traversé son manteau باران قپودینه نفوذ ایلدی Un coup de mousquet qui lui traversait le corps بدننه نفوذ ایتمش بر تفنك قورشونی

Traverser, figur. Susciter des obstacles *A.* صد - تصدد - اعتراض - ایراث الموانع - ایقاع الحوائل *P.* حوالهٔ سد *T.* ممانعت کردن - کج چالمق - منع ایتمك || Traverser quelqu'un dans ses desseins فلانك مقاصد ومنویاتنه معترض اولمق - ترویج مقاصد ومنویاتنه تصدد واعتراض ایتمك Traverser une entreprise فلانك متصدی اولدیغی مصلحته ایقاع حوائل ایتمك - مصلحتی کج چالمق

Se traverser. On dit en termes de manége, qu'un cheval se traverse, lorsque ses hanches et ses épaules ne sont point exactement sur la même ligne qu'il doit décrire *A.* فرق *T.* آتك الماجقلری بریسی یوکسك وبریسی بصق اولمق || Ce cheval se traverse des hanches بو آت افرقدر

TRAVERSIER. Qui traverse. On appelle en termes de Marine, Vent traversier, le vent qui empêche de sortir d'un port *A.* ریح معترض - ریح مخالف *P.* باد نا هموار *T.* قارشو کلان یل || Le vent traversier de ce port est le nord بو لیمانك ریح مخالفی پویراز در - بو لیمانه معترض اولان ریح - Et barque traversière, une barque qui sert à traverser d'un lieu à un autre *T.* کچید قایغی

TRAVERSIN. Oreiller long *A.* مصدغة *P.* ناز بالش *T.* یوز یصدیغی

TRAVESTIR. Déguiser en faisant prendre un habit différent de celui de son état *A.* تنکیر الهیئة - تبدیل الکسوة - تنکیر الزی *P.* جامهٔ دیگر گون پوشانیدن *T.* قیافت دکشدرمك - بشقه قیافت کیدرمك || On le travestit en femme pour le sauver de prison فلانی حبسدن تخلیص ایچون کسوتنی زنه قیافتنه تبدیل ایتمشلر در On a travesti des soldats en paysans pour surprendre la place قلعه‌یی بغتةً ضبط ایتمك ایچون عسکری نفراتنه کویلو قیافتنی کیدردیلر Il se travestit souvent ایکیده برده تبدیل زی وقیافت ایدر Se travestir pour passer au travers des ennemis دشمن ایچندن مرور ایچون تبدیل هیئت ایتمك

On dit, Travestir une pensée, pour dire, la déguiser, la représenter sous une forme différente *A.* تلبیس - تغییر المعناء *P.* المعناء معنارا دیگر گون نمودن *T.* معنایی بشقه کونه کوسترمك

Se travestir. *A.* تبدل الکسوة - تنکر الزی - تنکر الهیئة *P.* جامهٔ دیگر گون پوشیدن *T.* بشقه قیافت دکشمك - قیافت کیمك

Figur. Changer sa manière ordinaire, déguiser son caractère *A.* تبدیل الطور *P.* طور دیگر نمودن *T.* طورینی دکشدرمك || C'est un scélérat qui fait le dévot, il se travestit سیئ الخلق بر آدمدر تبدیل طور ایله تعابد ایدر C'est un esprit souple, facile, il se travestit aisément لین الجانب بر آدم اولوب

بالسهوله تبدیل طور ایدر

TRAVESTI. *A.* منکر الهیئة *P.* جامهٔ دیگرگون پوشیده *T.* تبدیل قیافت ایتمش ـ قیافتنی دکشمش

TRAVESTISSEMENT. Déguisement. V. Travestir || Son travestissement ne lui a pas réussi تنکیر هیئت ابلمسی کندویه بر درلو فائده‌یی منتج اولمدی

TRAYON. V. Tette.

TRÉBUCHANT. Qui trébuche, qui est de poids. Il ne se dit qu'en matière de monnaie *A.* راجح ـ وزین *P.* گرانسنج *T.* آغر || Ces pièces de monnaie sont trébuchantes بو سکه‌لر آغر در

TRÉBUCHER. Faire un faux pas *A.* زلة ـ تعثر *P.* لغزیدن ـ لغزش پا نمودن *T.* سورچمک ـ آیاق سورچمک ـ آیاغنی ایاغنی قایدرمق || Il ne peut faire un pas sans trébucher بر خطوه یره کیده‌مز سورچمه‌رک Une pierre le fit trébucher راست کتوردیکی طاش تعثر پاینه سبب اولمشدر ـ On dit figur. Trébucher dans une affaire بر مصلحتده ارتکاب بر مصلحتده آیاغنی قایدرمق ـ زله ایتمک

Il signifie aussi, tomber *A.* سقوط ـ هبوط *P.* افتادن *T.* دوشمک || Le pont fondit sous leurs pieds, ils trébuchèrent dans la rivière کوپری آنلرک آیاقلری آلتنده چوکوب نهره دوشدیلر ـ Figur. || Trébucher du faîte des grandeurs ذروهٔ اعلای اقبالدن هبوط ایتمک

TRÉBUCHER, se dit, en matière de poids, d'une chose qui emporte par sa pesanteur celle contre laquelle elle est pesée *A.* رجحان ـ ارتجاح *P.* گرانسنج بودن *T.* آغر کلمک || Ce n'est pas assez qu'une pièce de monnaie d'or soit entre deux fers, il faut qu'elle trébuche بر آلتون تامّ الوزن اولمق کافی دکل راجح اولمق شرطدر

TRÉBUCHET. Petite machine pour attraper des oiseaux *A.* فخّ pl. فخاخ ـ قحّازة *P.* تله *T.* قپان ـ قوش طوزاغی

TRÉBUCHET. Petite balance pour peser des monnaies *A.* میزان الدراهم *P.* سنجهٔ دینار *T.* وزنه ـ آلتون وزنه‌سی

TRÈFLE. Herbe dont les feuilles sont attachées trois à trois à une même queue *A.* رطبة pl. رطاب ـ فصفصة *P.* فسفسه ـ اسپست *T.* یونجه || C'est une bonne herbe pour les chevaux que le trèfle یونجه آتلره ایو یم اولور

TREILLE. Berceau ou couvert fait de ceps de vigne entrelacés et soutenus par de pièces de bois *A.* عریش *P.* چفته *T.* اصمه کراسته‌دن مصنوع آصمه Treille de charpente || چارطاغی سایهٔ عریشده À l'ombre d'une treille چارطاغی

Il se dit aussi des ceps de vigne qui montent contre une muraille ou contre un arbre *A.* شجر الکرم *P.* سارونه *T.* اوزم آصمه‌سی

On appelle poétiquement le vin, Le jus de la treille *A.* بنت العنب *P.* دختر رز *T.* اوزم صویی

TREILLIS. Assemblage de plusieurs petites pièces de bois ou de fer, longues et étroites, passées les unes sur les autres, et qui laissent plusieurs petits losanges ou carrés vides *A.* قفص *P.* قفص *T.* قفس || Il y a sur les fenêtres de cette église des treillis de fil d'archal بو کلیسانک پنجره‌لرنده تلدن قفس وار در

TREILLIS, signifie aussi, une espèce de grosse toile dont on fait des sacs *A.* خَیش pl. اخیاش *P.* خیش *T.* چوال بزی

TREILLISSER. Garnir de treillis *A.* تقفیص *P.* قفس بستن *T.* قفس کچورمک ـ قفسلندرمک

TREILLISSÉ. *A.* مقفص *P.* قفسدار *T.* قفسلو ـ قفسلنمش

TREIZE. Dix et trois *A.* ثلاثة عشر fém. *A.* ثلاث عشرة *P.* سیزده *T.* اون اوچ ـ Il se prend aussi pour Treizième. V. ce mot.

TREIZIÈME. Nombre d'ordre qui suit le douzième *A.* ثالث عشر *P.* سیزدهم *T.* اون اوچنجی || Il est le treizième de cette compagnie بو جماعتک اون اوچنجیسیدر Ce passage est dans le treizième chapitre d'un tel livre بو فقره فلان کتابک اون اوچنجی فصلنده موجود در

Il est aussi substantif, et signifie, le treizième denier du prix de l'acquisition d'un fonds, qu'on paye en certains États au seigneur de qui le fonds relève *A.* جزء من ثلاثة عشر *P.* سیزدهیک *T.* بر اوجده اون ـ اون اوچنجی پای || Payer le treizième اون اوچنجی پایی ادا ایتمک

TREMBLANT. Qui tremble *A.* مرتعش ـ مرتعد *P.* لرزه ناک *T.* دتره‌یجی || Pâle et tremblant خاسف اللون ولرزه‌ناک La tête, la main tremblante راس یاخود ید مرتعش Voix tremblante صدای لرزه‌ناک

TREMBLE. Espèce de peuplier *A.* حور رومی *P.* پده *T.* قواق آغاجنک بر نوعی

TREMBLEMENT. Agitation de ce qui tremble *A.* رعشة ـ رعدة ـ رجرجة *P.* لرزه *T.* دترمه || Il lui a pris un grand tremblement

فلانه بر رعشهٔ عظیمه عارض اولمشدر D'où vient ce tremblement de main? بو رعشهٔ ید قنغی سببدن عارض اولمشدر Tremblement de nerfs ارتعاش اعصاب

TREMBLEMENT DE TERRE A. رجفة ـ حركة الارض ـ زلزلة P. لرزهٔ زمین ـ بومهین ـ بومهن T. زلزله || La Sicile est sujette à de grands tremblemens de terre سیچلیا آطه‌سی عظیم زلزله‌لره تابعدر Lisbonne a été renversée par un tremblement de terre لیسبونه شهری بر زلزله‌دن خراب ویباب اولمشدر

TREMBLEMENT, en termes de Musique, se dit d'une sorte de cadence précipitée A. ترجیع الصوت ـ هلهلة

TREMBLER. Être agité par de fréquentes secousses A. ارتعاش ـ ارتعاد ـ ترعّد P. لرزیدن T. دتره‌مك || Les feuilles des arbres tremblent au moindre vent اوراق اشجار ریح خفیف هبوبنده مرتعش اولور La tête, la main lui tremble باشی باشی الی دترر ـ الی رعشه دار در Trembler de froid شدّت غلبهٔ گرفتار رعده اولمق ـ سرمادن مرتعد اولمق de peur بیم وخوفه مبنی لرزه‌ناك اولمق Il tremblait comme la feuille برگ درخت کبی لرزه‌ناك ایدی — Figur. || Ce prince est redoutable, il fait trembler toute l'Europe ایقاع رعب ودهشت ایدر بر پادشاه اولمغله جمیع اوروپا دولتلرینه ایراث رعدت ایدر Je tremble de peur que cela n'arrive بو شیئك ظهوری خوفیله ارتعاد قلبه مبتلا بیم Je tremble d'avouer... بو شیئك اقرارینه دتره‌یورم

Il se dit aussi des choses qui s'ébranlent facilement A. تزلزل ـ ارتجاف P. لرزیدن ـ تپیدن T. صارصلمق || On ne peut avec sûreté passer sur ce plancher, il tremble بو دوشمه‌نك اوزرنده امنیت ایله کزمك ممکن دکلدر زیرا متزلزلدر Au bruit de l'artillerie toute la maison trembla طوب کورلدیسندن صارصلمشدر ـ خانه کلّیاً متزلزل اولمشدر

TREMBLEUR. Qui tremble. Il ne se dit qu'au figuré, et signifie, trop craintif A. ماهی القلب ـ ماهی الفؤاد P. بیدل T. قورقوسندن دترر ـ یورکسز || Vous ne l'engagerez jamais dans cette affaire, c'est un trembleur فلانی بو خصوصده صوقمق ممکن دکل زیرا ماهی الفؤاد بر آدمدر

TRÉMIE. Grande auge carrée, dans laquelle on met le blé qui tombe de là entre les meules pour être réduit en farine T. اون دکرمانی تکنه‌سی

TRÉMOUSSEMENT. Action de trémousser A. قلقلة ـ زعزعة P. تپش T. صرصمه ـ دپره‌نش || Trémoussement des ailes قلقلهٔ اجنحه des membres زعزعهٔ اعضا

TRÉMOUSSER et SE TRÉMOUSSER. Se remuer, s'agiter A. تزعزع ـ تقلقل ـ دپره‌نمك P. تپیدن T. صارصلمق ـ ارغلانمق || Ce n'est pas là danser, ce n'est que trémousser بو رقص دکل دپرنمکدر ـ صارصلمقدر

Figur. Se donner beaucoup de mouvement pour faire réussir une affaire A. تهالك P. تکاپو نمودن T. قوشوب ـ چپالمق چالشمق

TRÉMOUSSER, se dit aussi en parlant de quelques mouvemens d'oiseaux A. رفرفة P. بالزدن T. قناد اوینانمق || Ces oiseaux trémoussent de l'aile بو طیور رفرفه ایدرلر

TREMPE. Action de tremper le fer. V. Tremper || Cet homme entend bien la trempe du fer دموری صوارمنك فننی بیلور Donner la trempe دموری صوارمق بر آدمدر

Il signifie aussi, la qualité que le fer contracte quand on le trempe A. شطبة pl. شطوب ـ فرند ـ وشی P. جوهر T. صو || Cette épée est d'une bonne trempe جمیل الشطبه بر سیفدر La trempe de cet acier est excellente بو چلیکك صویی اعلا در

On dit figur. Un esprit de bonne trempe, pour dire, un esprit ferme et solide A. عقل رزین

Et d'un homme robuste et bien constitué, que c'est un corps de bonne trempe A. قویّ البنیة P. تندرست T. وجودی قوند وقوی

TREMPER. Plonger dans un fluide un corps pour qu'il s'en mouille A. تودین ـ انقاع ـ تمییث P. فرغاریدن T. صویه اصلاتمق || Tremper un linge dans de l'eau, du pain dans du vin ثوبی صو ایچنده واتمکی باده ایچنده تودین ایتمك ـ ایچنده بصدرمق ـ ایچنده اصلاتمق

TREMPER du fer, de l'acier, c'est le plonger tout rouge dans de l'eau préparée pour le durcir A. اماهة الحدید ـ اشراب الحدید فی الماء P. آهنرا در آب زدن T. دموری صوارمق

On dit, que la pluie a trempé la terre, pour dire, qu'elle l'a pénétrée A. سقی الارض ـ اسقاء الارض ـ ارواء الارض P. خاکرا سیراب کردن T. یری صویه قاندرمق || Après une sécheresse de quatre mois, une pluie abondante a bien trempé la terre درت آی متمادی اولمش قوراقلقدنصکره ظهور ایدن باران صویه قاندردی ـ عظیم ارضی کرکی کبی اروا ایتمشدر

On dit figur. Tremper ses mains dans le sang, pour dire, commettre un meurtre, ou le conseiller *A.* تلوين ـ تدمية الايادى بدم المقتول *P.* دسترا آلودۀ خون كردن *T.* بر كمسنه النى قانه بيلاشدرمق

Tremper, au neutre. Demeurer quelque temps dans l'eau, ou dans une autre liqueur *A.* ابتلال ـ تبلل ـ استنقاع *P.* آغاريدن ـ آغشته شدن *T.* اصلانمق ـ صوده طورمق || Il y a déjà deux jours que ce linge trempe ايكى كوندر بو ثوب استنقاع ايدر ـ صوده طورر Laissez tremper ce cuir dans l'eau بو دريىبى اصلتمق ايچون صوده براق

On dit figur. Tremper dans un crime, pour dire, en être complice *A.* تلطخ بالجرم *P.* آلوده دامن قباحت شدن *T.* قباحته بيلاشمق || Il n'a point trempé dans ce crime-là اول قباحته اصلا النى بيلاشدرمدى ـ قباحته اصلا بيلاشمش دكلدر

Trempé. *A.* منقوع ـ مودون *P.* فرغاريده *T.* صوده اصلنمش ـ صوده طورمش *T.* آغشته ـ آغاريده *P.* مبلل ـ مستنقع *A.*

On dit d'un homme qui a beaucoup sué, qu'il est trempé de sueur *A.* مستغرق فى العرق *P.* خويزده *T.* تره باتمش

TRENTAINE. Nombre de trente. V. Trente.

TRENTE. Trois fois dix *A.* ثلاثون *P.* سى *T.* اوتوز || Trente hommes اوتوز نفر ـ اوتوز آدم Trente lieues اوتوز ميل || Il se prend aussi pour Trentième. V. ce mot.

TRENTIÈME. Nombre d'ordre *A.* ثلاثون *P.* سى ام *T.* اوتوزنجى

Il signifie au substantif, la trentième partie *A.* جزء من ثلاثين *P.* سى ام يك *T.* اوتوزده بر

TRÉPAN. Instrument de chirurgie qui sert à percer les os *A.* مبراة الجراح *P.* برمۀ ريشساز *T.* جرّاح دورپوسى || Le chirurgien apporta son trépan, et fit l'opération جرّاح دورپوسنى كتوروب صنعت جراحيّه‌يى اجرا ايلدى ـ عمل جرح ويزلى

Il se dit aussi de l'opération faite avec le trépan *A.* عمل المبراة الجرّاح || Ce blessé est trop faible, il ne pourra souffrir le trépan بو يارەلو كيشى بغايت ضعيف الحال اولمغله مبرات جرّاحك عملنى تحمّله اقتدارى اولميه‌جغى دركار در

TRÉPANER. Faire l'opération du trépan à quelqu'un *A.* اعمال المبراة *P.* برمه زدن *T.* دورپولمك || Trépaner un homme جرّاح فلانى دورپولمك

TRÉPAS. Décès, mort *A.* موت ـ منيّة *P.* مرگ *T.* اولوم || Les horreurs du trépas اهوال دهشتفرماى مرگ Mépriser le trépas موتى استحقار ايتمك

TRÉPASSER. Mourir *A.* موت ـ فيض النفس *P.* مردن *T.* اولمك || Il trépassa sur le minuit نصف الليلده فيض نفس ايتمشدر

Trépassé. *A.* ميّت *P.* مرده *T.* اولمش ـ اولو

TRÉPIDATION. T. de Méd. Tremblement des membres, des nerfs, etc. *A.* ارتعاد *P.* لرزش *T.* دترمه

TRÉPIED. Ustensile de cuisine, qui a trois pieds *A.* اثفيّة pl. اثافى ـ منصب *P.* سه پايه *T.* ساج آياغى

TRÉPIGNEMENT. L'action de trépigner. V. ce mot.

TRÉPIGNER. Battre des pieds contre terre *A.* رصم الارض بالاقدام *P.* پا بر زمين كوبيدن *T.* اياقلرى يره اورمق || Il trépigne de colère شدّت غضبدن اياقلرينى يره اورر Il ne fait que trépigner en dansant رقصده آياغنى يره اورمقدن غيرى بر شئ ايتمز

TRÈS. Particule qui marque un haut degré dans la qualité des choses *A.* غاية *P.* بسيار ـ سخت ـ بغايت *T.* پك ـ زيادەسيله || Très-bon پك ايو ـ سخت نيكو ـ بغايت جيّد Très-connu پك بللو ـ زيادەسيله معلوم Très-vaillant پك شجيع

TRÉSOR. Amas d'or, d'argent, ou d'autres choses précieuses mises en réserve *A.* خزانة ـ خزينة pl. خزاين *P.* گنجينه *T.* خزنه || Trésor inestimable تقدير وتخمينه كلمز خزينۀ معموره Trésor inépuisable عديم النفاد خزينه ـ خزينه ـ دوكنمز || Il se dit figurément de tout ce qui est d'une utilité singulière || Un véritable ami est un trésor محبّ حقيقى بر گنجينۀ عالمبها در Un bon domestique est un trésor dans une maison خدمتكارك ايوسى خانه ايچنده محض خزينه در

Trésor caché sous terre *A.* كنز pl. كنوز ـ دفينة pl. دفاين *P.* گنج *T.* ير ايچنده كوملمش خزينه || Trouver un trésor دفينه بولمق Enfouir des trésors تدفين دفاين ايتمك ـ ير ايچنده خزينه كومك

Trésor public, ou **Trésor de l'État.** Les richesses disponibles pour les besoins de l'État *A.* بيت المال العامّة ـ خزينة ميريّة || La guerre a épuisé le trésor de l'État سفر مادّەسى خزينۀ ميريّه‌نك نفادينه بادى اولمشدر ـ On dit aussi, Trésor royal خزينۀ همايون

Trésors, au pluriel, se prend pour Grandes richesses *A.* مال ـ اموال كثيرة ـ قارون *P.* اموال فراوان ـ اموال بى پايان

T. بو آدم اموال بی كليتلو مال || Cet homme a des trésors مال Les trésors de Crésus ont passé en proverbe پاپانه مالكدر قارون ضرب مثل مقامنه استعمال اولنور — Il se dit figur. et au singulier, de toutes les choses pour lesquelles on a un grand attachement || Il est dit dans l'Évangile, Là où est votre trésor, là est votre coeur مالكز نرده ایسه جانكز آنده در دیو انجیل شریفده مسطور در

Trésor, se dit aussi du lieu où l'on garde les archives d'une seigneurie *T.* قیودات خزیهسی ||

TRÉSORERIE. Lieu où l'on garde le trésor de l'État *A.* بیت المال - خزانة الدولة *P.* خزینهٔ میری *T.* میری خزینهسی

TRÉSORIER. Officier établi pour recevoir et pour distribuer les deniers d'un État, d'une compagnie *A.* حافظ الخزینة *P.* خزینهدار || Trésorier de la Maison du Roi خزینهدار خاص شهریاری des revenus casuels واردات طیارات خزینه داری de la Marine ترسانه خزینه داری

TRESSAILLEMENT. Agitation d'une personne qui tressaille *A.* جاش - خلجان القلب *P.* تپاك دل - زینه *T.* یورك خلجان قلبه || Il est sujet à des tressaillemens اوینامسی مبتلا در

Il se dit aussi du mouvement convulsif des nerfs *A.* اختلاج الاعصاب *P.* جنبش پی *T.* سكیر سكریمهسی

On dit aussi, Tressaillement d'un nerf, pour dire, son déplacement *A.* انزعاج العصب *P.* جدایئ پی از جایش *T.* سكیرك یرندن اوینامهسی

TRESSAILLIR. Éprouver une agitation vive et passagère *A.* مخالجة - تخلج القلب - اضطراب القلب *P.* دل تپیدن - دل افتادن *T.* بتپاك یورك اوینامق || Il tressaillit de peur كمال خوفندن یوركی اوینادی À chaque mot qu'on lui disait de son fils, il tressaillait de crainte اوغلنه دائر كندویه سویلنان هر برلفظده دروننه استیلای خوف ایله اضطراب اهتزاز انقلب *A.* Tressaillir de joie — عظیم عارض اولور ایدی *P.* سرور دل طپیدن *T.* یورك طلابیمق || Il tressaille de joie ونشاطدن قلبنده اهتزاز عظیم عارض اولمشدر

TRESSE. Tissu plat fait de petits cordons, fils, cheveux, etc. entrelacés *A.* ضفر pl. ضفور *P.* تافته *T.* اوركو || Tresse de cheveux, de soie, d'argent قیل وایپك وكمش تلی اوركوسی

On appelle Tresse, des cheveux assujettis sur trois brins de soie *A.* ضفیرة - عقیصة pl. عقایص - جمیرة *P.* كاكل تافته *T.* اورلمش صاچ

TRESSER. Cordonner en tresse *A.* ضفر - عقص *P.* تافتن *T.* اورمك || Tresser des cheveux صاچ اورمك

Tressé. *A.* مضفور - معقوص *P.* تافته *T.* اورلمش

TRESSEUR. Celui qui tresse des cheveux *A.* ضافر *P.* موتاب *T.* صاچ اوریجی

TREUIL. Machine ou essieu qui sert à élever des fardeaux *A.* مربعة *P.* بارخیز *T.* یوك قالدرهجق آلت

TRÊVE. Cessation de tous actes d'hostilité pour un certain temps par convention *A.* متاركة || Trêve de tant de jours شو قدر كون متاركه générale عمومی متاركه longue متاركهٔ مدیده Faire une trêve, demander, prolonger, rompre, enfreindre la trêve عقد یا طلب یا مد یا فسخ متاركه یاخود نقض شروط متاركه La trêve va expirer مدت متاركه منقضی اولمقده ایتمك — متاركهنك وعدهسی بتمك اوزره در - در Trêve marchande, une trêve durant laquelle le commerce est permis entre deux États qui sont en guerre اثنای سفرده تجار حقنه تجویز اولنان حال متاركه

Trêve, figur. Relâche. *A.* راحة - سكون *P.* آرام *T.* دیكلمه || Son mal ne lui donne point de trêve مبتلا اولدیغی وجع كندویه بر درلو آرام ویرمز ne lui donne ni paix ni trêve كندویه نه سكون وراحت ونه آسایش وآرام ویرر

Trêve de cérémonie, de complimens, de raillerie, se dit figur. pour dire, ne faisons plus de cérémonie, etc. ترك تكلف - ترك استهزا ایدهلم - ترك تكلفات رسمیه - ایدهلم ترك هزلیات

TRIAGE. Choix. *A.* انتخاب *P.* گزیدن *T.* اورندلمه || Faire le triage انتخاب ایتمك Voilà un beau triage اشته بر انتخاب احسن

TRIANGLE. Figure qui a trois côtés et trois angles *A.* شكل مثلث الزوایا *P.* شكل سه كوشه *T.* اوچ كوشهلو شكل || Mesurer un triangle برشكل مثلث الزوایایی تقدیر ایتمك — C'est aussi le nom d'une constellation *A.* المثلث

TRIANGULAIRE. Qui a trois angles *A.* ذو ثلاث الزوایا *P.* سه كوشه *T.* اوچ كوشهلو

TRIBADE. Femme qui abuse de son sexe avec une autre femme *A.* سحاقة *P.* سعتری *T.* زبیقجی - سورتشجی

TRIBORD. V. Stribord.

TRIBU. On donnait ce nom chez quelques nations, à certaines divisions qui formaient ensemble la totalité du peuple *A.* قبيلة pl. قبائل ـ جيل pl. اجيال || Le peuple de Rome était divisé en tribus روما خلقی قبائل عديدهيه منقسم ايدی

Chez les Juifs, Tribu comprenait tous ceux qui étaient sortis d'un des douze patriarches *A.* سبط pl. اسباط || Les douze tribus d'Israel اسباط اثنا عشر بنی اسرائيل

Tribu, se dit aussi d'une peuplade, relativement à une grande nation dont elle fait partie *A.* عشيرة pl. عشائر ـ قبيلة pl. قبائل || Une tribu de Tartares تاتار عشيرتی

TRIBULATION. Affliction, adversité considérée sous le rapport de la religion *A.* شديدة pl. شدايد ـ محنة pl. محن ـ بليّة pl. بليّات pl. بلايا *P.* سختی *T.* كدر || Dieu éprouve les élus par des tribulations جناب حق عباد بر گزيدهسنی محن وشدايد ايله امتحان ايدر Il a passé par bien des tribulations نيچه نيچه شدايد وبلايايه دوچار اولمشدر

TRIBUN. Nom que portaient à Rome certains magistrats chargés de défendre les droits du peuple *A.* نقيب الناس pl. نقباء الناس || Les tribuns du peuple étaient des personnes sacrées نقبای ناس ذوات مباركهدن معدود ايدی

TRIBUNAL. Siége du juge *A.* دار القضا ـ محكمة pl. محاكم *P.* عدالتخانه *T.* محكمه || Quand le juge est dans son tribunal جالس مسند قضا ـ قاضی محكمهده اولديغی حالده وحكومت ايكن

On dit figur. Le tribunal de Dieu *A.* حضور جناب احكم الحاكمين || Il le cita en mourant au tribunal de Dieu حين وفاتنده فلانی حضور جناب احكم الحاكمينه حواله ايلدی

Et le tribunal de la conscience *A.* محكمة النفس المخطرة ـ محكمة النفس || Il n'y a point de tribunal plus redoutable et plus rigoureux que celui de la conscience محكمهٔ نفس مخطرهدن اشدّ ومهيب هيچ بر محكمه يوقدر

TRIBUNAT. Charge de tribun à Rome *A.* نقابة الناس

TRIBUNE. Lieu élevé d'où les orateurs haranguent le peuple *A.* منبر pl. منابر *P.* افراز *T.* واعظ كرسيسی || Il monta à la tribune, et parla au peuple منبره چيقوب خلقه خطاب ايله وعظ ايلدی

Il se dit aussi d'un lieu élevé dans une église, où l'on place ordinairement les musiciens *A.* مقام الملحنين ـ مقام المؤذنين *P.* صفّهٔ خوانندگان *T.* كليساده خوانندهلرك يری

TRIBUT. Ce qu'un État paye à un autre pour marque de dépendance *A.* جزية ـ خراج *P.* گزيت *T.* خراج || Les Valaques, les Moldaves payent tribut à la Porte Ottomane افلاق وبغدان اهاليسی دولت عليّهٔ عثمانيّهيه جزيه ويررلر

Il se dit aussi des impôts que les princes lèvent dans leurs États *A.* ضريبة ـ وضيعة ـ تكليف pl. تكاليف *P.* گزيت *T.* ويركو || Ce prince tire de grands tributs de ses sujets بو حكمدار رعاياسندن كليتلو ضريبه آلور Imposer un tribut طرح تكليف ايتمك ـ بر تكليف تحصيل يا ويركو صالمق Lever, payer un tribut ادا ايتمك

Figur. *A.* دين واجب القضا || L'estime, le respect est un tribut qui est dû à la vertu, au mérite صلاح وفضيلت ولياقت واهليتی توقير ايتمك ذمم ناسده بر دين واجب القضا در Les louanges sont un tribut qu'on paye au mérite هنر ومعرفتی مدح وثنا ايله توقير ايتمك بر دين واجب القضا در

On dit aussi, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *A.* قضاء النحب

TRIBUTAIRE. Il se dit d'un État qui paye tribut à un autre prince *A.* متحمّل الجزية ـ متحمّل الخراج *P.* جزيه گذار ـ *T.* خراج ويرر ـ خراجگذار || La Moldavie est tributaire du Grand Seigneur بغدان مملكتی پادشاه آل عثمانك جزيه گذار يدر

TRICHER. Tromper au jeu *A.* مخادعة فی القمار *P.* كج بازی كردن ـ زار خوری كردن *T.* قمارده حيله ايتمك || Prenez garde, il vous triche قمارده فلاندن حذر ايله زيرا سكا حيله ايدر

Figur. Tromper en quelque chose que ce soit *A.* مخاتلة *P.* حيله بازی نمودن *T.* دوباره ايتمك || Ne vous fiez pas à cet homme-là, il triche شو آدم حيلهباز اولمغله كنديه اعتماد جائز دكلدر

TRICHERIE. Tromperie au jeu *A.* خدعة فی القمار *P.* كج بازی ـ زارخوری *T.* قمارده حيله || Il a gagné par tricherie قمارده خدعه ايدرك قزاندی

On dit proverb. d'un trompeur qui a été dupe de ses propres ruses, Tricherie revient à son maître حيلهنك سپندسی صوكنده حيله ايدنك نفسنه راجع اولور

TRICHEUR. Celui qui triche au jeu *A.* خادع فی القمار *P.* كج باز ـ زارخور ـ زارخوش *T.* قمارده حيله ايدن

TRICOISES. Tenailles dont se servent les maréchaux *A.* كلبتان البيطار *P.* كلبتان نعلبند *T.* نعلبند قصاجى

TRICOLOR. Qui a trois couleurs *A.* ذو ثلاثة الالوان *P.* سه رنگ *T.* اوچ رنكلو || Fleur tricolore اوچ رنكلو جيچك

TRICOT. Bâton gros et court *A.* وبيل *P.* پاشو *T.* صوپه

TRICOT. Sorte de tissu fait en mailles, soit au métier, soit à la main avec des aiguilles *A.* سرد *P.* تنيده *T.* شبكه ايشلنمش - اوركو نسنه

TRICOTAGE. Travail d'une personne qui tricote *A.* سرد *P.* تننده كارى *T.* شبكه ايشى - اوروجيلك || Apprendre le tricotage فنّ سردى تحصيل ايتمك Se mettre au tricotage شبكه ايشنه مبادرت ايتمك

TRICOTER. Former avec des aiguilles certains tissus, en manière de boucles ou mailles *A.* سرد - زرد *P.* تنيدن *T.* شبكه ايشلمك - اورمك || Tricoter des bas چوراب اورمك Il a appris à tricoter شبكه ايشلمسى فننى - فنّ سردى تحصيل ايلدى

Tricoté. *A.* مسرود - مزرود *P.* تنيده *T.* شبكه ايشلنمش - اورلمش || Habit tricoté ثوب مزرود - اورلمش ثوب

TRICOTEUR. Celui qui tricote *A.* سرّاد *P.* تنيده گر *T.* شبكه ايشليجى - اوريجى

TRICTRAC. Jeu qui se joue avec deux dés *A.* نرد *P.* ششدر - نرد *T.* طاوله

TRIDE. T. de Manége. Vif, prompt *A.* جيّاش *P.* جست وچالاك *T.* اويناق || Ce cheval a des mouvemens trides بو آت جيّاشدر - آتك حركات وسكناتنده اويناقلق واردر

TRIENNAL. Qui ne dure que trois ans *A.* متمادى ثلاث سنين *P.* سه ساله *T.* اوچ سنه لك - اوچ ييل مدّتى اولان || Cette charge est triennale بو منصب اوچ سنه لك منصبلردندر

Et qui revient tous les trois ans *A.* ثِلث *P.* بهر سه سال *T.* هر اوچ سنه ده اولان اينده

TRIENNALITÉ. [Il se dit d'un emploi dont l'exercice ne dure que trois ans *A.* امتداد ثلاث سنين *P.* سه سالگى *T.* اوچ سنه سورمكلك

TRIENNAT. L'espace de trois ans *A.* مدّة ثلاث سنين *P.* مدّت سه ساله *T.* مدّت اوچ سنه لك

TRIER. Choisir *A.* انتخاب - اختيار - ايثار - تقمّع *P.* گزيدن *T.* سچمك || Trier des raisins اوزم اختيار ايتمك Les libraires ont trié les meilleurs livres de cette bibliothèque صحافلر بو كتبخانه ده بولنان كتابلرك اك اعلاسنى اختيار ايتمشلردر Ces trois hommes ont été triés entre les plus habiles de leur compagnie بو اوچ كشى طائفه لرى ايچنده كمال حذاقت ايله معروف اولنلر بيننده انتخاب اولمشلردر

Trié. *A.* منتخب - مختار *P.* گزيده *T.* سچلمش

TRIFOLIUM. Plante *A.* حندقوق *P.* ازورد *T.* ترفيل - صارى يونجه

TRIGAUD. Qui se sert de mauvaises finesses *A.* ختال - محتال *P.* دغل - حيله كار *T.* دكّاك

TRIGAUDER. Se servir de mauvaises finesses *A.* مخاتلة - ارتكاب الحيلة *P.* دغلى كردن *T.* دكّ ايتمك || Il ne fait que trigauder ارتكاب حيله ايتمكدن خالى اولمز

TRIGAUDERIE. Action de trigaud *A.* حيلة pl. حيل *P.* دغلى *T.* دكّ - دكّاكلك || Ne voyez-vous pas que c'est une trigauderie? حيله اولديغنى كورمزميسك

TRIGONOMÉTRIE. La partie de la Géométrie qui enseigne à mesurer les triangles *A.* علم المساحة المثلّثات - On appelle Trigonométrie rectiligne, celle qui enseigne à mesurer les triangles rectilignes *A.* علم مساحة المثلّثات مستقيمة الخطوط Et trigonométrie sphérique, celle qui enseigne à mesurer les triangles sphériques *A.* علم مساحة المثلّثات الكريّة

TRIGONOMÉTRIQUE. Qui a rapport à la trigonométrie *A.* متعلّق بمساحة المثلّثات || Calcul trigonométrique علم مساحهٔ مثلّثاته متعلّق بر حساب

TRIGONOMÉTRIQUEMENT. Suivant les règles de la trigonométrie *A.* حسب القواعد المساحة المثلّثات *T.* قواعد مساحهٔ مثلّثات اوزره

TRILATÉRAL. Qui a trois côtés *A.* مثلّث الاضلاع *P.* سه پهلو *T.* اوچ يانلو

TRILLION. Mille billions, ou mille fois mille millions *A.* الف الف الف كرّة *P.* هزار بار هزار ده لك *T.* بيك يوك اون كرّه بيك قات

TRIMESTRE. Espace de trois mois *A.* مدّة ثلاثة شهور *P.* مدّت سه ماهه *T.* اوچ آيلق مدّت || Il sert par trimestre اوچ اى مدّت ايله خدمت ايدر Il a fini son trimestre اوچ آيلق مدّتنى تكميل ايلدى

TRINGLE. Verge de fer qu'on passe dans les anneaux d'un rideau *T.* پرده نك قول دموری

TRINITÉ. Les trois Personnes divines *A.* الثالوث المقدس ـ الاقانيم الثلاثة

TRINQUER. Boire en choquant le verre et à la santé l'un de l'autre *A.* شرب النخب بتصادم الاقداح *P.* پياله بپياله قدح طوقشدررق طلوايچمك *T.* زده نوش دوستگانی کردن || Ils sont là trois ou quatre qui trinquent مجلسده قدح طوقشدررق طلو ايچنلر اوچ درت کشيدر

TRINQUET. On appelle ainsi dans la Méditerranée, le second arbre enté sur le maître-mât d'une galère *T.* ترنكته

TRINQUETTE. T. de Mar. Voile de figure triangulaire *T.* ترنكته يلكنی

TRIOLET. Petite pièce de poésie de huit vers *A.* شعر مثمن

TRIOMPHAL. Qui a rapport au triomphe *A.* متعلق بالغزا *P.* فيروزی نشانه *T.* متعلق غازيلكه || Char triomphal *A.* عجلة الغزا *P.* فيروزی نمونه *T.* گردونهٔ مخصوص عربه غزا آلاينه arc *A.* طاق الغزا *P.* کمر فيروزی اثر *T.* غزا الاينك Couronne triomphale *A.* اكليل الغزا *P.* مرورينه مخصوص کمر افسر فيروزی اثر *T.* غازيلك تاجی pompe *A.* موكب الغزا *P.* دبدبهٔ فيروزی نمونه *T.* غزا آلايی porte *A.* باب الغزا *P.* دروازهٔ فيروزی نشانه *T.* غزا قپوسی Ornemens triomphaux تزيينات غزا

TRIOMPHALEMENT. En triomphe *A.* غازيا ـ مظفرا *P.* فيروزمندانه ـ مظفرانه *T.* غازيلك صورتنده

TRIOMPHANT. Qui triomphe *A.* منصور ـ مظفر ـ غازی *P.* فيروز ـ فيروزمند *T.* يكين || Il a vaincu ses ennemis, il est triomphant اعداسنه غالب كلوب منصور ومظفر در Il est glorieux et triomphant صاحب شان ورفعت وحائز مرتبهٔ غزا ونصرتدر Armes triomphantes اسلحهٔ نصرت قرين mains ايادئ باطشهٔ دست نصرت پيوست ـ نصرت نشان Bras triomphant ساعد نصرت مساعد air طور غازی ـ غازی اداسی

On appelle les bienheureux qui sont dans le Ciel, L'Église triomphante *A.* امة ناجية ـ امة المفلحين فی عالم الملكوت

TRIOMPHATEUR. Celui qui a remporté une victoire *A.* غازی pl. غزات *P.* فيروزمند *T.* يكين كلمش

TRIOMPHE. Cérémonie pompeuse et honneur extraordinaire accordé à des généraux Romains qui avaient bien mérité de la patrie || غزا آلايی *T.* دبدبهٔ فيروزی نشانه *P.* موكب الغزا *A.* Char de triomphe غزا آلايی عربه‌سی arc غزا الاينك La pompe d'un triomphe غزا الاينك فر كپه‌جكی كمر اسرايی غزا آلاينه Mener des captifs en triomphe واحتشامی ترفيق ايله سوق وتسيير ايتمك

TRIOMPHE, se dit aussi des victoires et des grands succès de la guerre *A.* غزا pl. غزوات ـ فتح pl. فتوح *P.* آثار فيروزی *T.* فتوحات || Les triomphes d'Alexandre اسكندر ذو القرنينك فتوح وغزواتی

On dit, Jour de triomphe, pour dire, un jour marqué par quelque grand avantage remporté sur ses ennemis, sur ses rivaux *A.* عيد الغزا

On dit figur. Le triomphe de la vertu, de la vérité, pour dire, les victoires qu'elles remportent sur le vice, sur l'erreur قوت غالبهٔ صلاح وفضيلت وياخود صدق وحقيقت

TRIOMPHER. Vaincre par la voie des armes *A.* ظفر ـ غلبة *P.* غالب ـ يكين اولمق *T.* ز بردستی نمودن ـ فيروزمند شدن كلمك || Ce prince triomphe de tous ses ennemis بو پادشاه جميع اعداسنه غالب كلور ـ غلبه ايدر ـ Figur. || Triompher de ses rivaux, de ses envieux, de ses adversaires بر كمسنه رقباسنه وكندويه حسد ايدنلره ؛وخلافگيری اولنلره غلبه ايتمك de ses passions امراض نفسانيه‌سنه غالب كلمك Triompher de quelqu'un sur une dispute بر كمسنه ايله معارضه‌ده غالب كلمك La beauté de cette femme triomphe de tous les coeurs بو محبوبه‌نك حسن وجمالی كافهٔ قلوبه غلبه ايدر

Il signifie aussi, exceller en traitant quelque chose *A.* اثباة التفضل ـ المزية *P.* برتری نمودن *T.* اوست كلمك || Quand il est sur cette matière, quand il parle sur la générosité, il triomphe فلان صدده اولديغی حالده وسخاوتدن بحث ايدنجه اثبات مزيت ايدر

Et exceller en quelque chose préférablement à d'autres *A.* تفوق امتياز ـ *P.* برتری نمودن *T.* اوست كلمك || Quand ce graveur a des têtes à graver, il triomphe بو حكاك باش قازيمق مراد ايلدكده اول بابده تفوق وامتيازی دركار در

TRIOMPHER. Faire vanité de quelque chose *A.* افتخار *P.* فخر زدن *T.* اوكونمك || Il triomphe de son crime, de sa perfidie ايتديكی جرم وقباحت وياخود خيانت ايله افتخار ايدر

TRIPAILLE. Terme collectif. Il ne se dit qu'en parlant des en-

trailles des animaux A. pl. مذاخر pl. احشاء الحیوانات pl. اعضاء جوفیة الحیوانات P. اعضای درونی جانوران T. حیوانلرك ایچ عضولری

TRIPE. T. collectif. Il se dit des boyaux d'un animal A. مشفلة pl. مشافل ـ کرش P. شکمبه T. اشکمبه || Cela sent la tripe بو شی اشکمبه قوقار Manger de la tripe اشکمبه ییمك

TRIPERIE. Lieu où l'on vend les tripes A. سوق المشافل P. بازار شکمبه T. اشکمبه چارشوسی

TRIPIER. Celui qui vend en détail ce qu'on nomme les issues des animaux A. بیّاع الجزارة P. جزاره فروش P. حیوان سقطلرینی صاتیجی

TRIPLE.. Qui contient trois fois le simple A. مضاعف ـ مثلوث ـ ثلاث مرّات P. سه تو T. اوچ قات || Un bâtiment à triple étage اوچ قات بر بنا ـ Il est aussi substantif || Je gagerai le triple contre le simple برده اوچ قاتنی بحث ایدرم Rendre au triple اوچ قاتنی ویرمك Augmenté du triple اوچ قات آرتمش

TRIPLEMENT. Augmentation jusqu'au triple A. تضعیف ثلاث مرّات P. سه تو سازی T. اوچ قات ایتمه ـ اوچ قاته واردرمه || Lever des droits par doublement et par triplement تکلیفلری ایکی اوچ قات ایدرك طرح ایتمك

TRIPLEMENT, adv. En trois façons A. علی ثلاثة الوجوه P. سه گونه ـ از سه جهت T. اوچ جهت ایله || Il est triplement coupable اوچ جهت ایله ـ جهات ثلثه ایله تهمتلودر قباحتلودر

TRIPLER. Rendre triple A. ثلاث مرّات تضعیف P. سه تو کردن T. اوچ قات ایتمك || Triplez ce nombre شو عددی اوچ قات تضعیف ایله Triplez la somme مبلغی اوچ قات ایله Triplez la récompense, si vous triplez le travail خدمتی اوچ قات ایتسه‌ك اجرتی دخی اوچ قات ایتملوسك

TRIPLER, au neutre. Devenir triple A. اثلاث P. سه تو شدن T. اوچ قات اولمق || La somme a triplé depuis ce temps-là اشبو مبلغ اول زماندنبرو اوچ قات اولمشدر

TRIPLÉ. A. مضاعف ثلاث مرّات P. سه توشده T. اوچ قات اولمش ـ On appelle en Mathématiques, Raison triplée, le rapport qui est entre des cubes A. قیاس المکعّبات مضاعف ثلاث مرّات

TRIPLICITÉ. Nombre, quantité triplée A. اثلاث P. سه تویی T. اوچ قاتلولق || Les notaires ont fait cet acte triple, à quoi bon cette triplicité? کتاب شرع بوسندی اوچ قطعه ایتمشلر در بو مقوله اثلاثه موجب نه

TRIPOT, se dit d'une maison de jeu A. دار القمار P. منگیا خانه T. قمار اوی

TRIPOTAGE. Mélange qui produit quelque chose de malpropre ou de mauvais goût A. مخلوط المقذرات T. مردار شیلر دیرنتیسی || Ces femmes voulant faire des confitures, ont fait un étrange tripotage بو قاریلر ریچال یپالم دیر ایکن بر مردار شیلر دیرنتیسی یاپدیلر

Figur. Assemblage confus de choses qui ne s'accordent pas ensemble A. pl. احوال مخلوطة P. احوال پیچاپیچ T. قارش مورش شیلر || Je n'entends rien à ce tripotage بو احوال مخلوطه‌دن هیچ بر شی فهم ایده‌مم

TRIPOTER. Mélanger différentes choses ensemble, et en faire quelque chose de mauvais A. تخلیط ـ ضغث P. باهم آمیختن T. قارمقارش ایتمك || Ces femmes ne font que tripoter بو قاریلرك ایشی شیلری قارمقارش ایتمكدر

TRIQUE-BALLE. Machine propre à transporter des pièces de canon T. طوبی قارلدروب کوتوره‌جك نسنه

TRISAÏEUL. Le père du bisaïeul A. اب جدّ الاکبر P. پدر نیای بزرك T. دده‌نك دده‌سی ـ دده‌نك باباسنك باباسی ـ Trisaïeule, la mère du bisaïeul A. امّ جدّ الاعلا P. مادر نیای بزرك T. دده‌نك باباسنك آناسی ـ Il se dit aussi du père ou de la mère de la bisaïeule A. اب اوامّ الجدّة P. پدر یا مادر مادر نیای بزرك T. والده‌نك بیوك باباسی یا آناسی

TRISECTION. T. de Géom. Division d'un angle en trois angles égaux A. قطع علی الثلاثة T. اوچه کسمه || La trisection de l'angle زاویه‌نك اوچه قطعی

TRISSYLLABE. Qui est de trois syllabes A. ذو ثلاثة الاجزاء || C'est un mot trissyllabe کلمهٔ ذو ثلثة الاجزا در

TRISTE. Affligé. A. محزون ـ مغموم ـ کریب ـ مکدّر ـ مترّح P. اندوهناك ـ غمگین T. تاسه‌لو ـ قساوتلو ـ کدرلو || Il est si triste, qu'il ne saurait parler شول رتبه‌ده محزوندر که آغزندن لاقردی چیقارەمز

Il signifie aussi, mélancolique, qui n'a point de gaieté A. منقبض الفؤاد ـ کئیب ـ مکتئب P. دژم T. تاسه‌لو ـ یورکی قپانق

|| Il est triste de son naturel بالطبع منقبض الفؤاد در Avoir le visage triste فلانك سيماسنده آثار كُبت وانقباض مكتئب النظر اولمق l'oeil triste بديدار اولمق

Faire triste mine à quelqu'un. C'est lui faire un mauvais accueil *A.* اظهار التعبّس *P.* روی ترش نمودن *T.* اكشى يوز كوسترمك

Triste, en parlant des choses. Qui inspire la tristesse *A.* محزن – مترح – موجب الترح – مورث المغمومية *P.* اندوهرسان – اندوهفرما – ترح آور *T.* كتوريجى – تاسه – كدرلو || Triste accident حادثهٔ ترح آور spectacle تماشای ترحفرما chant سرود محزن nouvelle خبر محزن – خبر كدرلو – خبر موحش

Et qui est ennuyeux *A.* ملول – موجب الملال *P.* بيزار ساز *T.* ملال انگيز – اوصاندريجى || Il mène une vie triste حال موجب ملال اوزره امرار ايّام عمر ايدر Ces lieux sont tristes ملال اولهجق امكنه در

Triste. Affligeant, pénible, difficile à supporter *A.* مضجر – موجب الضجرة البال *P.* جانفرسا – گران *T.* كلور نفسه – چكلمز || Il est triste de se voir traiter de la sorte après avoir bien servi بر كمسنه خدمتنده تجويز قصور ايتمش دكل ايكن حقنده بو وجهله معامله اولديغنى كورمك نفسه گران كلور شيلردندر Il est triste d'attendre cet homme-là trois heures pour lui dire un mot فلانه بر تنك لاقردى سويلمك ايچون اوچ ساعت انتظارده اولمق چكلمز بر شيدر – بر امر ملال انگيز در

Triste. Obscur, sombre *A.* قليل الضياء *P.* تاريك *T.* قرانلق – آز آيدينلغى || Cette maison est triste قليل الضيا بر خانه در

On dit aussi, que le temps est triste, pour dire, qu'il est couvert *A.* مغيّم – اغسم *P.* تيره وتار *T.* بولوطلو – بولانق

Et qu'une étoffe est d'une couleur triste, pour dire, d'une couleur qui n'est pas éclatante *A.* قاتم اللون *P.* تيره رنگ *T.* بوز رنكلو – رنكى بولانقسى

TRISTEMENT. D'une manière triste *A.* مغموماً – محزوناً *P.* با غم واندوه – اندوهمندانه *T.* كدرلو اولهرق || Il me regardait tristement بكا محزوناً نظر ايدر ايدى Il s'en est allé bien tristement خيلى مرتبه مغموم ومحزون اولهرق كتمشدر

TRISTESSE. Affliction, abattement de l'âme *A.* حزن – كربة *pl.* كروب – غمّ *pl.* غموم – ترح *P.* اندوه – تاسا *T.* تاسه – كدر || Grande, profonde, extrême tristesse ترح عظيم ومفرط

Être accablé de tristesse غلبهٔ حزن واندوه ايله موقوط الحال حزن عظيمه مبتلا اولمق Tomber dans une grande tristesse اولمق Se plonger dans la tristesse مستغرق حزن وكدر اولمق

Il se prend aussi pour Mélancolie de tempérament *A.* انقباض – كبّة المزاج – الفؤاد *P.* دژمخويى – درون *T.* انقباض يورك – قپانقلغى || C'est un homme qui est né avec un fonds de tristesse انقباض درون جبلى ايله دنيايه كلمش بر آدمدر La tristesse est naturellement répandue sur son visage آثار كُبت وانقباض چهره‌سنده بالطبع ظاهر ونمايانددر

TRITURABLE. Qui peut être trituré *A.* ممكن الاقتماح *P.* خرد پذيرفتنى *T.* اوكتلنور || Matière triturable ممكن الاقتماح بر ماده

TRITURATION Broiement, réduction d'un corps solide en poudre très-fine *A.* اقتماح *P.* خردسازى *T.* اوكتمه || Les Chimistes font la trituration des bois, des écorces et des minéraux, en les pilant dans des mortiers اهل كيميا اخشابك وقشورك ومعدنلرك اقتماحنى موادّ مذكوره‌يى هاونده سحق ايدرك – ايدرلر – Il se dit aussi en parlant de la digestion || Quelques médecins prétendent que la digestion dans tous les animaux se fait par voie de trituration بعض اطبانك اعتقادينه كوره هضم ماده‌سى كافهٔ حيواناتده اقتماح مأكولات طريقيله حاصل اولور

TRITURER. T. de Chim. et de Méd. Réduire en parties très menues *A.* قمح *P.* خرد ساختن *T.* اوكتمك

TRIVIAIRE. Il se dit d'une place où aboutissent trois rues, trois chemins *A.* مفرق ثلاثة الطرق *P.* سه دهانه سركوچهٔ *T.* اوچ آغزلى يول

TRIVIAL. Il se dit des pensées et des expressions, et signifie, qui est commun, usé, rebattu *A.* مبتذل – مطرد *P.* زبانزد *T.* خلق ايچنده چوق قوللانلمش || C'est une pensée fort triviale بغايت مبتذل بر معنا در Cet auteur ne dit que des choses triviales بو مؤلفك كافهٔ كلماتى مطرد وزبانزد در Expressions triviales تعبيرات مطرده – تعبيرلر زبانزد

TRIVIALEMENT, adv. *A.* مبتذلاً – مطرداً *P.* بر وجه زبانزد *T.* خلق ايچنده قوللانيله كلديكى وجه اوزره || Il écrit trivialement زبانزد ناس اولديغى وجه اوزره كتابت ايدر

TRIVIALITÉ. Qualité de ce qui est trivial *A.* ابتذال – اطراد *P.* زبانزدى *T.* قوللانيلوب اسكيمه || Cela est d'une trivialité

choquante بو شیئده موجب تعنیف اولەجق بر صورت
بو کلام بسبتون ابتذال وار در Ce discours est plein de trivialités
تعبیرات مطردەدن ـ اطراددن عبارتدر

TROC. Échange *A.* مقایضة ـ معاوضة ـ مبادلة *P.* نوش *T.*
دکش || Faire un troc avec quelqu'un فلان ایله مبادله ایتمک
Donner un cheval en troc pour une jument بر راس آتی بر
قصراق ایله مبادله ایتمک

On dit, Troc pour troc, pour marquer un échange fait, sans donner de supplément *T.* باش باشه دکش

TROCAR, ou TROIS-QUARTS. Instrument dont les Chirurgiens se servent pour faire des ponctions *A.* مبطة

TROCHANTER. T. d'Anat. Nom de deux apophyses du fémur, où s'attachent les muscles qui font tourner la cuisse *A.* حرککة
pl. حراکیک *T.* اویلق باشندەکی سیوری کمیک

TROCHET. T. de Jardin. Il se dit des fleurs et des fruits qui croissent ensemble comme par bouquets *A.* قطف pl. قطوف ـ
عنقود *P.* خوشه *T.* صالقم || Un trochet de fleurs بر صالقم
چیچک Les noisettes viennent ordinairement par trochets فندق
عادتا صالقم اولەرق حاصل اولور

TROCHISQUES. Médicamens faits pour être tenus dans la bouche, et se dissoudre peu à peu. C'est une composition de matières pulvérisées, qu'on nomme aussi Pastilles. V. ce mot.

TROGLODYTES. Nom d'un peuple d'Afrique qui vivait dans des cavernes, et qu'on donne par extension à ceux qui habitent sous terre *A.* سکان الاغوار *P.* غار نشینان *T.* مغارەلردە اوتورانلر

TROGNON. Le coeur d'un fruit dont on a ôté tout ce qu'il y avait de bon à manger *A.* سقط pl. اسقاط *T.* آتیلەجق دوکنتی

TROIS. Nombre contenant deux et un *A.* ثلاثة on écrit ordinairement *A.* ثلثة fém. ثلاث *P.* سه *T.* اوچ || Trois hommes
اوچ کشی ـ اوچ نفر Trois écus اوچ عدد غروش Partager
en trois اوچه تقسیم ایتمک ـ Trois en trois, de trois en trois
A. ثلاثة ثلاثة *P.* سه سه *T.* اوچر اوچر

Trois cent. *A.* ثلاث مائة *P.* سیصد *T.* اوچ یوز

TROISIÈME. Qui est après le deuxième *A.* ثالث *P.* سوم ـ
سیومین *T.* اوچنجی || Le troisième jour اوچنجی
سیوم ـ سوم ـ سیومین
کونی

TROISIÈMEMENT. En troisième lieu *A.* ثالثا *P.* سیومین *T.*
اوچنجیسی

TRÔLER. Mener, promener de tous côtés *A.* اسارة فی کل
طرف *P.* سو بسو روانیدن *T.* اوته بری ـ سورکلتمک
کزدرمک || C'est un homme qui trôle continuellement sa femme
partout زوجەسنی علی الدوام محل بمحل کزدرر بر آدمدر
Il trôle son fils dans toutes les maisons اوغلنی قپودن قپویه
سورکلدر

Il est aussi neutre *A.* سیر فی کل طرف *P.* سو بسو رفتن *T.*
اوته بری کزمک ـ سورتمک ـ سورکلنمک || Il ne fait que
trôler tout le long du jour صباحدن اخشامه قدر سورتمکدن
غیری بر شی ایتمز

TROMBE ou SIPHON. Colonne d'eau et d'air, mue en tourbillon par le vent *A.* زوبعة ـ عصرة ـ نوجة *P.* دیوباد ـ گردباد
T. قصرغه

TROMPE. Tuyau d'airain recourbé, dont on se sert à la chasse pour sonner *A.* بوق pl. ابواق *P.* نفیر ـ گاودم *T.* بوری ||
Sonner de la trompe بوری چالمق

Il se prend aussi pour Trompette. V. ce mot || Publier à son de trompe صدای شاهنای ایله اشاعه واعلان ایتمک

TROMPE. Cette partie du museau de l'éléphant, qui s'allonge et se recourbe *A.* خرطوم pl. خراطیم *P.* ململة ـ شنگ *T.* فیل
خرطومی || L'éléphant se sert de sa trompe comme d'une main
فیل کندو خرطومنی ال کبی قوللنور ـ Et cette partie de la bouche des insectes, avec laquelle ils sucent ce qui est propre à leur nourriture *A.* خرطوم *T.* خرطوم

TROMPER. User d'artifice pour induire en erreur *A.* مکر ـ
تخدیع *P.* فریبیدن *T.* آلداتمق || Tromper finement نازکانه
تخدیع ایتمک Tromper son ami دوستی ـ دوسته مکر ایتمک
زیاده دقیق النظر Les plus fins y sont trompés آلداتمق
اولنلر بیله اول بابده گرفتار مکر وخدیعت اولورلر Ne
vous fiez pas à lui, il vous trompera فلانه اعتماد ایلمه سنی
تخدیع ایدەجکنه شبهه یوقدر

En parlant d'un marché, d'une vente, on emploie les mots *A.*
غبن ـ تغریر *P.* فریبیدن *T.* آلداتمق || On est bien trompé en ces sortes de marchandises بو مقوله اموالک آلیش
ویرشندە بولنانلر گرفتار غبن وتغریر اولنو کلمشدر

On dit, Tromper la vigilance de quelqu'un, pour dire, le tromper malgré sa vigilance *A.* اغفال

Tromper, en parlant des choses. Donner lieu à quelque erreur

A. تغليط *P.* در غلط انداختن *T.* یاکلتمق || L'horloge nous a trompés ساعت بزی تغلیط ایلدی Sa maladie a trompé tous les médecins علتی اطبانک جمله‌سنی تغلیط ایتمشدر

TROMPER. Faire ou dire quelque chose contre l'attente de quelqu'un *A.* اخلاف *P.* بر عکس نمودن *T.* خلافنه چیقارمق || Il a trompé nos espérances امانی وامالمزی اخلاف ایلدی notre attente مأمولمزی خلافنه چیقاردی On attendait beaucoup moins de lui, il a trompé tout le monde کندوسندن اول قدر شئ بر وجهله مأمول دکل ایکن ظنّ ناسی اخلاف ایتمشدر - بتون خلقی خلافنه چیقاردی Je n'attendais rien de bon de cette affaire, j'ai été agréablement trompé بو ماده‌دن بر درلو انجق - خیر مأمول ایتمز ایدم انجق ظنم خلاف چیقدی انجق یاکلدم - آلداندم

SE TROMPER. S'abuser *A.* انخداع *P.* فریفته شدن - دوچار *T.* آلدانمق || Vous vous trompez, cela n'est pas ainsi آلدانورسکز بو ماده بویله دکلدر Ne vous y trompez pas بو بابده آلدانمه

Il signifie aussi, errer *A.* سهو - خطا *P.* دوچار سهو شدن - حسابنده یاکلور Il *T.* یاکلمق || Il se trompe dans son calcul s'est trompé de chemin یاکلدی - یول خصوصنده سهو ایتمشدر de date تاریخده خطا ایتدی

TROMPÉ. *A.* منخدع *P.* فریفته *T.* آلدانمش *A.* ساهی *P.* دوچار سهو وخطا *T.* یاکلمش

TROMPERIE. Fraude *A.* مکر - خدیعة *P.* فریب *T.* آلدانمه || Tromperie manifeste, visible مکر صریح ومکر واضح وآشکار Je reconnus la tromperie مکر وخدیعتی فرق ایلدم Vous aurez de la peine à vous garantir de ses tromperies فلانک مکر وخدیعتندن کندوکی صاقندرمغه زحمت چکه‌جکسک

TROMPETER. Publier, crier à son de trompe, pour faire comparaître quelqu'un au banc de trois jours *A.* تنبیه بتصویت *P.* البوق بر کمسنه‌یه تصویت بوق *T.* بورو چالدره‌رق تنبیه ببانک نفیر فرمودن || Trompeter un homme ایتمک ایله تنبیه ایتمک

TROMPETEUR. T. d'Anat. V. Buccinateur.

TROMPETTE. Tuyau de métal dont on sonne à la guerre, dans les réjouissances, etc. *A.* شبّور - قبع pl. شبابیر *P.* شپور - نای رویین - شاهنای *T.* ترامپته || On sonne de la trompette pour assembler la cavalerie سواری عسکرینی جمع ایچون ترامپته چالنور La trompette sonnait la marche حرکت ترامپته‌سی ترامپته‌نک سسی حرکته دلالت ایدر - چالنور ایدی - On dit figur. La trompette de la renommée شبور صیت وشهرت ایدی

TROMPETTE PARLANTE. V. Porte-Voix.

TROMPETTE. Celui dont la fonction est de sonner de la trompette *A.* نقار فی الشبّور *P.* شاهنای‌زن - شپورزن *T.* ترامپته‌جی || On envoya un trompette sommer la place قلعه‌یی استیمانه دعوت ایچون بر نفر ترامپته‌جی ارسال اولندی

TROMPEUR. Qui trompe *A.* مکار - خادع - خداع - خلاب *P.* فریبنده - خدیعت آمیز *T.* آلدادیجی || Homme trompeur مکار بر ادم visage خدیعتنما سیمای discours کلام اقوال خدیعت مآل - خدیعت انجام Promesses trompeuses مواعید خدیعت امیز Il a la mine trompeuse چهره‌سنده آثار ناصیهٔ حالنده آثار مکر وفریب - مکر وخدیعت نمودار در Souvent les trompeurs sont trompés نمایاندر خادع اولان کشی اکثریا منخدع اولور

On dit proverb. À trompeur, trompeur et demi, pour dire, qu'un trompeur mérite de trouver un trompeur plus fin que lui *T.* دینسزک حقندن ایمانسز کلور

TRONC. La partie inférieure de la tige d'un arbre qui a été coupé *A.* جذل pl. اجذال - جذمور pl. جذامیر *P.* کندهٔ درخت *T.* جذل کتوک - آغاجک اومچه‌سی || Un tronc d'arbre شجر

Il se dit aussi de toute la tige. V. ce mot || On a coupé toutes les branches, il ne reste plus que le tronc اغصان وافنانک جمله‌سی قطع اولنوب آغاجک یالکز اوزدکی قالمشدر Le tronc de cet arbre est creux بو شجرک بدنی قووقدر - On dit proverb., qu'il vaut mieux s'attacher au tronc de l'arbre qu'à ses branches, pour dire, qu'en fait de protection, il faut s'attacher à la principale آغاجک بوداغنه یاپشمقدن ایسه اوزدکنه یاپشمق یکدر

TRONC. T. d'Anat. La partie principale du corps qui est composée du crâne, du thorax et du bas-ventre *A.* بدن pl. ابدان *P.* تن *T.* کوده

TRONC. T. de Généal. La ligne directe des ascendans et des descendans, d'où partent les branches ou lignes collatérales *A.* ساق الشجرة النسب || Ces deux familles sont de deux branches qui

sortent du même tronc شجرهٔ نسبک ساق واحددن منشعب اولمش ایکی خانداندر

TRONÇON. Morceau coupé d'une plus grande pièce plus longue que large *A.* قدّة pl. قدد ـ شقّة pl. شقق *P.* لخت *T.* شقّهٔ مدعس یا مزراق ‖ Tronçon de pique, de lance پارچه کوندر یا سکو پارچه‌سی ـ

On appelle aussi Tronçons, des morceaux que l'on coupe de certains poissons qui ont plus de longueur que de largeur *A.* شرحة *P.* شکله *T.* دیلم

TRONÇONNER. Couper quelque chose par tronçons *A.* تقدید *P.* لخت لخت بریدن ـ شکله شکله بریدن *T.* پارچه‌لمق ـ دیلم دیلم یارمق ـ

TRONÇONNÉ. *A.* مقدد *P.* لخت لخت بریده ـ شکله شکله بریده *T.* پارچه‌لنمش ـ دیلم دیلم یارلمش ـ

TRÔNE. Siége élevé où les rois sont assis dans les fonctions solennelles *A.* سریر pl. اسرّة ـ اریکة السلطنة pl. ارائک *P.* تخت *T.* تخت ـ اورنگ السلطنة ‖ Trône éclatant de pierreries بر سریر مرصّع و مزیّن ایله جواهر گرانقیمت Le trône de Salomon تخت سلیمان Le trône du roi était placé au bout de la salle تخت پادشاهی صدر دیوانخانه‌ده نصب اولنمشیدی Le roi se plaça sur son trône pour recevoir les ambassadeurs پادشاه ایلچیلره ملاقات ایچون سریر سلطنتده قعود ایتمشدر — Il se prend figur., pour la puissance souveraine des rois ‖ Monter sur le trône صاعد سریر سلطنت اولمق Prendre possession du trône تخت سلطنتی آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتصرّف ایتمک Chasser un prince du trône بر پادشاهی تخت سلطنتدن طرد ودفع ایتمک Les bons ministres sont les soutiens du trône اصحاب لیاقت وحذاقت اولان وکلای دولت دعایم سریر سلطنتدرلر

TRONQUER. Retrancher, couper une partie de quelque chose *A.* جدع *P.* ناسیده ساختن *T.* سقاطلمق ‖ Les Goths ont tronqué la plupart des statues de Rome طائفهٔ تاتار رومه‌ده موجود اولان اصنامک اکثریسنی سقاطلدیلر — Figur. ‖ Il a tronqué ce livre, il en a ôté deux chapitres ایچندن ایکی فصل اخراجیله شو کتابی سقاطلدی

TRONQUÉ. *A.* مجدوع *P.* ناسیده *T.* سقاطلنمش

TROP. Plus qu'il ne faut *A.* بالغاً ما بلغ ـ بزیادة *P.* بسیار *T.* غایت ـ بغایت ـ پک ـ چوق ـ زیاده‌سیله ‖ Trop vite زیاده‌سیله سرعت ایله ـ پک چابک ـ پک تیز Trop avant پک ایلرو ـ اقدم Trop puissant پک قوتلو Cette viande est trop cuite بو ات زیاده پشمشدر Il a trop bu زیاده ایچدی ـ چوق ایچدی Vous avez acheté cela tant, ce n'est pas trop بو شیئی شو بهاده آلمشسک چوق دکل

TROPE. Emploi d'une expression dans un sens figuré *A.* صورة استعمال علی وجه المجاز ـ المجاز ‖ Cent voiles, pour dire, cent vaisseaux, c'est une trope یوز قطعه سفینه یرینه یوز یلکن علی وجه المجاز استعمال ـ دیمک بر صورت مجاز در اولنمش بر تعبیر در

TROPHÉE. La dépouille d'un ennemi vaincu *A.* شعار الغزا pl. شعایر الغزا

Il se dit aussi, d'un assemblage d'armes disposées avec art, pour servir de monument d'une victoire *A.* مأثرة الفتح والغزا pl. مآثر الغزا *P.* یادکار فیروزی *T.* یادکاری فتوحات ‖ Dresser, ériger un trophée اقامت مآثر فتح وغزا ایتمک Peindre des trophées d'armes آلات حرب ایله مرتب مآثر غزا وفتوحات نقش وتصویر ایتمک

Il se prend aussi pour Victoire *A.* فتح pl. فتوح ـ غزا ـ غزاة pl. غزوات *P.* فیروزی *T.* فتوحات ‖ Tout fier de ses victoires مظهر اولدیغی فتوح وغزواته مغروراً

On dit figur. Faire trophée, pour Faire vanité, faire gloire *A.* تمدّح ـ افتخار *P.* فخر زدن *T.* اوکونمک ‖ Faire trophée du vice عیب وقباحت ایله افتخار ایتمک

TROPIQUE. Cercle de la sphère, parallèle à l'équateur, et qui marque jusqu'à quel point le soleil s'en éloigne *A.* دائرة الانقلاب ‖ Le tropique du Cancer et celui du Capricorne دائرة الانقلاب السرطان ودائرة الانقلاب الجدی ـ مدار السرطان ومدار الجدی

TROPOLOGIQUE. T. de Rhét. Figuré *A.* مجازی

TROQUER. Échanger *A.* مبادلة ـ استبدال ـ تعویض ـ مقایضة *P.* کوهریدن ـ نوش کردن *T.* دکشدرمک ـ دکش ایتمک ‖ Il a troqué son cheval contre un tableau آتنی بر تصویر ایله بر تصویره دکشدردی ـ دکش ایتدی Il ne fait que troquer کار وپیشه‌سی بیع ـ استبدالدن غیری ایش ایشلمز بالمقایضه در

TROQUEUR. Celui qui troque *A.* مستبدل ـ بیّاع بالمبادلة *P.* کوهرنده *T.* دکشیجی ـ دکشدریجی

TROT. Allure du cheval entre le pas et le galop *A.* هروَلة *T.* لنكك ايله يوريمه || Aller au trot لنكك ايله يوريمك Il faut mettre ce cheval au trot بو آتى لنكك ايله يورتملو در

On dit figur., Mener une affaire au grand trot, pour dire, la conduire d'une manière expéditive مصلحتى سريعًا يورتمك

TROTTER. Aller le trot *A.* مشى بهرولة ـ هرولة *T.* لنكك ايله يوريمه

TROTTOIR. Chemin élevé, que l'on pratique le long des quais, des rues, pour la commodité des gens qui vont à pied *A.* رصفة *P.* الرجّالة آژيانهٔ پيادگان *T.* قالدرم باشى ـ پايه قالدرمى || Le trottoir d'une telle rue فلان زوقاغنك پايه قالدرمى ـ فلان زوقاقده‌كى قالدرم باشى

TROU. Ouverture longue ou à peu près, faite à quelque chose que ce soit *A.* ثقب pl. ثقوب *P.* سوراخ *T.* دليك || Grand trou ثقب عظيم ـ بيوك دليك ـ petit ثقب صغير ـ سوراخچه ـ اوفاق دليك ـ Faire un trou à la muraille ديواره دليك آچمق Il y a un trou à vos bas چورابكده بر دليك وار در Il est bien blessé, il a un trou à la tête كركى كبى ياره‌لو در باشنده بر دليك وار در Boucher un trou ردم ثقب ايتمك ـ سدّ ثقب ـ دليكى طيقامق ـ دليكى قپامق Agrandir un trou دليكى توسيع ايتمك ـ دليكى بولالتمق Un trou qui perce de part en part بر طرفدن اول بر طرفه نافذ اولان بر دليك

Il se dit aussi du lieu où se retirent quelques bêtes *A.* وجار pl. اوجرة *P.* سوراخ *T.* اين

Trou de serpent *A.* مَكاس *P.* سوراخ مار *T.* ييلان اينى

On dit figur., Boucher un trou, pour dire, payer une dette *T.* بر دليك قپامق || Si je recevais cet argent-là, il me servirait à boucher un trou اول اقچه‌يى تحصيل ايتمش اولسه‌م بر دليك قپامش اولورم

TROUBADOUR. Nom que l'on donne aux poètes provençaux *A.* قرزام *P.* چغامه خوان روستايى *T.* قالدرم شاعرى || Les troubadours couraient de châteaux en châteaux pour y chanter leurs poèmes قالدرم شاعرلرى شعرلرينى اوقومق ايچون قپو بقپو كزرلر ايدى

TROUBLE. Qui n'est pas clair *A.* كدِر ـ رنِق ـ سجيس *P.* تيره *T.* بولانق || Vin trouble خمر كدر eau ماء رنق ـ بولانق صو

Il se dit aussi de l'air, du temps, quand il y a beaucoup de nuages *A.* غاسم ـ مغيّم ـ اغطل *P.* ابر پوش ـ تار ـ تاريك *T.* بولانق ـ بولوطلى || Aujourd'hui le temps est trouble بو كونكى كون هوا تاريك ومغيّمدر

On dit, qu'un homme a la vue trouble, qu'il voit trouble, pour dire, qu'il ne voit pas clairement *A.* غاسق البصر *P.* خيره چشم *T.* چونكى كوزلو ـ طونق كوزلو ـ كوزى طمانلو ـ كوزى فرسز

On dit figur., Pêcher en eau trouble, pour dire, tirer du profit des désordres *T.* طومانلو كونده تقيه قاپيجيلق ايتمك

TROUBLE. Brouillerie, désordre *A.* اختلال ـ هوشة *P.* آشوب *T.* قرقشدلق || Il est cause du trouble de la province مملكتك اختلالنه باعثدر C'est lui qui fait, qui met le trouble ايقاع آشوب واختلال ايدن فلان كشيدر Le trouble s'est mis dans cette famille بو خاندانك ايچنه آشوب واختلال حلول ايتمشدر

Troubles, au plur., se dit des soulèvemens populaires *A.* pl. فتن pl. اختلالات *P.* آشوب ـ شورش *T.* قرقشدلق || Exciter des troubles dans un État ملكك ايچنده ايقاظ فتن ايتمك Calmer les troubles فتن واختلالاتى تسكين ايتمك ـ آشوب واختلالى بصدرمق

Trouble, se prend aussi pour Inquiétude d'esprit *A.* قلق ـ اضطراب *P.* پيچ وتاب ـ *T.* تلاشى ـ كوكل چكشمه‌سى || Le trouble de son âme پيچ وتاب دلى ـ اضطراب بالى de son esprit تلاش ذهنى

On dit aussi, Le trouble des sens, de la voix اختلال حواس يا صدا

TROUBLE-FÊTE, se dit d'un importun qui vient troubler la joie d'une compagnie *T.* آلاى بوزان

TROUBLER. Rendre trouble *A.* تسجيس ـ ترنيق ـ تكدير *P.* تيره ساختن ـ شوريدن *T.* بولاندرمق || Les pluies ont troublé la rivière كثرت امطار مياه نهرك تكديرينه بادى اولمشدر Si vous remuez ce vin, vous le troublerez بو باده‌يى صرصه‌جق اولور ايسه‌ك بولاندره‌جقسك Le tonnerre trouble le vin كوك كورلديسى خمرك تكديرينه باعث اولور

Figur. Apporter du trouble, du désordre *A.* تشويش ـ اخلال *P.* شوريده كردن *T.* قارشدرمق ـ قارشقلق كتورمك || Trou-

bler l'ordre اخلال نظام ايتمك le repos public امن وراحت
درون - ملكى اخلال ايتمك l'État عامه‌يى اخلال ايتمك
ملكك ودولته القاى شورش واختلال ايتمك Ce malheureux
a troublé notre famille بو خبيث خاندانمزى تشويش واخلال
خاندانمز ايچنده ايقاع شورش واختلال ايتمشدر - ايتمشدر
— On dit aussi, Troubler les sens, la raison, le jugement اخلال
حواس وعقل وشعور ايتمك

TROUBLER quelqu'un. C'est exciter du trouble dans son esprit *A.* ذهن كسى پريشان *.P* تشويش الذهن - تخديش الذهن
فلانك ذهننى طاغتمق *.T* كردن

TROUBLER, en termes de Jurisp. Inquiéter quelqu'un dans la possession, dans la jouissance d'un bien *A.* دخل - ايراث الخلل
خلل *.T* خلل آوردن - شوريدگى آوردن *.P* وتعرض
|| Il a été troublé dans la possession de cette terre كتورمك
بو ملككك امر تصرفنده فلانه دخل وتعرض اولنمشدر

TROUBLER. Interrompre *A.* اخلال *.P* خلل آوردن *.T* خلل
|| Troubler un entretien مذاكره‌يى اخلال ايتمك ويرمك
Il troubla leur tête-à-tête خلوت مجلسلرينى اخلال ايلدى -
خلوت مجلسلرينه خلل ويردى

SE TROUBLER. Devenir trouble *A.* تكدر - ترنق - كسب
كدورت يافتن - شوريده شدن - تيره شدن *.P* الكدورة
.T بولانمق || Le vin se trouble باده كسب كدورت ايدر
Il se dit aussi, en parlant du temps *A.* تغيم - اغطال *.P*
بولوطلنمق - بولانمق *.T* تاريكى پذيرفتن - تاريك شدن
Il signifie aussi, s'embarrasser *A.* اضطراب *.P* شكيدن *.T*
|| L'accusé s'est troublé dans son interrogatoire مضطرب اولمق - شاشمق
اتهام اولنان شخص حين استنطاقنده كلامنى
شاشوردى

TROUBLÉ. *A.* مكدر *.P* شوريده - تيره شده *.T* بولانمش *.P*
قارشمش *.T* خلل پذيرفته - شوريده *.P* مشوش - مختل *.A*
شاشمش *.T* شكيده *.P* مضطرب *.A*

TROUÉE. Ouverture faite exprès dans un bois, pour y pouvoir passer *A.* ممر *.P* گذرگاه *.T* يول || Il est facile de faire une trouée dans ce bois بو اورمانك ايچنده بر ممر احداث
بر يول آچمق - ايتمك اسهلدر

Il se dit aussi d'une ouverture faite dans toute la hauteur d'une haie *A.* فرجة *.P* شكاف *.T* يدك || Dans cette haie il y a une trouée par où nous pourrons aisément passer بو چيت ديوارى
ايچندن سهولت ايله كچيلور بر فرجه وار در

Il se dit aussi du passage que se fait une troupe dans une ligne ennemie, en pénétrant à travers *A.* خرق *.P* شكاف - رخنه
.T ياريق - يدك || La cavalerie venant à charger, fit une trouée épouvantable سوارى عسكرى صولت وهجوم ايدنجه
صفوف اعدايه بر خرق عظيم پيدا ايتدردى

TROUER. Faire un trou *A.* نقب - ثقب - تثقيب *.P*
سنبيدن - سفتن *.T* دلمك || Les voleurs ont troué la muraille حراميلر ديوارى ثقب ايتمشلر در Les vers ont troué cet habit كوه شو ثوبى دلمشدر

TROUÉ. *A.* مثقوب *.P* سفته - سنبيده - سوراخ زده *.T*
دلنمش

TROUPE. Multitude de gens assemblés *A.* حزب pl. احزاب -
|| جماعت - بلوك *.T* گروه *.P* افواج pl. فوج Une troupe de paysans بر گروه روستاييان de voleurs بر حزب سراق -
بر خرسز بلوكى

Il se dit aussi des soldats qui composent une armée *A.* جيش
pl. جيوش - جند pl. جنود - عسكر pl. عساكر *.P* لشكر - سپاه
T. عسكر || Troupes d'élite عسكر منتخب - نقاوه عسكر -
Cet officier conduit bien sa troupe بو سركرده زير گزيده عسكر
حكمنده اولان عسكرى بر وجه اليق اداره ايدر tient sa troupe en bon état زير ادارهسنده اولان عسكرى حسن حال
اوزره وقايه ايدر

TROUPEAU. Troupe d'animaux qui paissent ensemble *A.* سرب
pl. اسراب - قطيع pl. اقاطيع *.P* رمه - گله *.T* سورى || Troupeau de vaches قطيع بقرات - اينك سوريسى de moutons
رمه اغنام - قيون سوريسى de dindons, d'oies هند طاوغى
حيوان سوريسى - قاز سوريسى Le berger du troupeau چوبانى
Dit absolument, il se prend pour un troupeau de moutons ou de brebis *A.* ثلة pl. ثلال - جماعة الاغنام *.P* سيله *.T* قيون
سوريسى

On appelle figur. l'Église, Le troupeau de Jésus-Christ رعيت
حضرت عيسى

TROUSSE. Faisceau de plusieurs choses liées ensemble *A.* حزمة
pl. حزم *.P* دسته *.T* دمت - باغ || Trousse d'herbes, de cordages
اوتلق وهلاط باغى Il portait une grosse trousse sur la croupe de son cheval راكب اولديغى دابه‌نك صغريسنده بر حزمه
جسيمه كوتورر ايدى — Il se dit aussi d'un carquois. V. ce mot.

TROUSSE, se dit aussi d'un étui où les barbiers mettent ce qui est nécessaire pour faire la barbe *A.* حفش الحلاق *P.* درج بربر قوطیسی *T.* بربر

AUX TROUSSES, signifie, à la poursuite *A.* استئذنابا ـ تعقیبا ـ پسنه *T.* برای عقبگیری ـ در عقبگیری *P.* لاجل التعقیب || Je mettrai un prévôt à ses trousses ایزینی صالیویرمامک ایچون فلانی تعقیب ایچون بر نفر مباشر تعیین ایده‌جکم Il est aux trousses des ennemis اعدانڭ تعقیب واستذنابنده اعدایی تعقیب ایچون ـ وارمشدر ـ On dit aussi, Être aux trousses de quelqu'un, pour dire, être toujours à sa suite *A.* فلانڭ پسنه *T.* در پس شتافتن ـ پیرو شدن *P.* استذناب بر کمسنه‌نڭ ایزندن آیرلمامق ـ دوشمك

EN TROUSSE, se dit en parlant d'une personne qui est sur la croupe d'un cheval, derrière un cavalier qui est en selle *A.* مرتدفا راکبك اکسه‌سنه بنمش اولدرق *T.* پس سواری نشسته *P.*

TROUSSEAU. Nippes qu'une mère donne à sa fille quand elle la marie *A.* جهازی pl. اجهزه *P.* جهاز || Son trousseau est tout prêt مکمّل جهازی وار Elle a un riche trousseau حاضر وآماده در ذیقیمت جهازی ـ در

TROUSSEAU, signifie aussi, petite trousse *A.* دستجة pl. دساتج *P.* دسته *T.* دمت Il ne se dit qu'en ces phrases: Un trousseau de clefs, de flèches بر دست آنختر وبر دمت اوق

TROUSSE-QUIN. Pièce de bois cintrée qui s'élève sur le derrière d'une selle, comme les arçons sur le devant *A.* مؤخرة ایرك آرد قاشی *T.* چناغ پسین *P.* قربوس ما وراء ـ الرحل

TROUSSER. Replier, relever un habit qui pend *A.* تشمیر *P.* ثوبی یوقاری صیغیوب ـ ثوبی صیغدمق *T.* دامن بر چیدن ثوبی صیغه‌مق || Trousser une robe چمره‌مك

On dit figur., Trousser bagage, ou Plier bagage, pour dire, partir, déloger brusquement *A.* رفع الرحل القرار *P.* بار وبنگاه الوب *T.* پای پیچیدن ـ بار وبنگاه بر داشتن ـ بر چیدن یوروبی ویرمك || Comme il apprit qu'on le cherchait, il troussa bien vite bagage آراندیغندن خبر آلنجه عجالةً ومسارعةً رفع رحل قرار ایتمشدر

TROUSSIS. Pli qu'on fait à une robe, à une jupe, etc. *A.* مطوی pl. مطاوی *P.* چین ـ شکم *T.* بوکم || Faire un troussis à une jupe فستانه بر بوکم ایتمك

TROUVAILLE. Chose trouvée *A.* لقطة ـ لاقطة *P.* چیز کوچه بر لاقطهٔ مرغوبه در || C'est une bonne trouvaille بولنتی *T.* یافت

On dit, Faire une trouvaille, pour dire, rencontrer heureusement quelque chose *A.* اتفاقا تصادف *P.* اتفاقی دوچار راست کتوریو یرمك *T.* شدن

TROUVER. Rencontrer une personne ou une chose *A.* وجد *P.* یافتن *T.* بولمق || Il le trouva dans le chemin فلانی یولده بولدی Il a trouvé un trésor par hasard en faisant creuser un fossé بر چقور قازدرر ایکن اتفاقا دفینه بولدی Il a tant cherché ce papier, qu'il l'a trouvé بوکاغدی خیلی آرادقدنصکره بولدی ـ Il se dit aussi de ce qu'on découvre par le moyen de l'étude et de la méditation || Ce chimiste a trouvé un beau secret اهل کیمیادن فلان کمسنه بر سرّ لطیف بولمشدر Ce médecin a trouvé un bon remède بوطبیب بر دوای نافع بولمشدر Il a trouvé le secret de faire ce qu'il souhaitait اجرای مرام ایلمنڭ سرّینی بولمشدر

TROUVER. Estimer, juger *A.* عدّ ـ ظنّ *P.* گمان داشتن *T.* صانمق || Je trouve que cela est bon بوشیئ احسن اولدیغنی بو شیئی شایان استحسان عدّ ایدرم ـ ظنّ ایدرم Je trouve que cet homme est agréable مرغوب القلوب بر ادم اولدیغنی حسنا اولدیغن ظنّ ایدرم Je la trouve belle ظنّ ایدرم Trouver un ouvrage bon ou mauvais بر تألیفی مستحسن یاخود مستهجن عدّ ایتمك

TROUVER BON. Approuver *A.* تصویب ـ استصواب ـ تنسیب ـ *P.* تجویز *T.* روا داشتن مناسب کورمك || Je trouve bon que vous fassiez cela بو وجهله حرکت ایلماکی تجویز روا نداشتن *P.* عدم التصویب *A.* Trouver mauvais ـ ایدرم *T.* مناسب کورمامك || Je trouve mauvais que vous fassiez cela مناسب کورمم ـ بو کونه حرکتکی تصویب ایتمم

SE TROUVER en quelque lieu. Y être *T.* موجود بولنمق || Nous croyons être seuls en ce lieu, et il s'y trouve quantité de monde اول محلده تنهاده اوله‌جغمزی ظنّ ایدر ایکن وافر خلق موجود بولندی

SE TROUVER BIEN de quelqu'un, de quelque chose. Avoir sujet d'en être content *A.* ارتضا *P.* خشنودی نمودن *T.* خشنود ممنون اولمق ـ اولمق

SE TROUVER MAL, signifie, ressentir quelque incommodité مزاجده امارهٔ انحراف ـ نا خوشلق حسّ ایتمك

IL SE TROUVA QUE, signifie, il arriva que *A.* تحقق ان *P.*

ظاهر اولدیکه .T نمایان شد که || Lorsqu'on croyait finir cette affaire, il se trouva qu'on y mit de nouveaux obstacles بو مصلحت ختامه رسیده اولدیغی ظن اولنمشیکن ظاهر اولدیکه یکیدن بعض موانع پیدا ایتدرلمشدر Tout bien calculé, il se trouva qu'il était redevable de mille écus بعد کلّ الحساب ذمتنده بیک غروش دین متحقق وظاهر اولمشدر

Trouvé. A. موجود .P یافته .T بولنمش

Enfant trouvé. Un enfant qui a été exposé .A منبوذ ـ ملقوط .P براغلمش جوجوق .T کوی یافت

On dit, Un mot, une expression trouvée, pour dire, un mot, une expression neuve et heureuse .A نا شنیده ـ نو پیدا .P جدید .T یکی

TRUBLE. Petit filet attaché au bout d'une perche, et qui sert à pêcher du poisson dans les réservoirs .T بالق کپچه‌سی

TRUCHEMAN. Interprète .A ترجمان ـ پچواک .P ترجمان .T ترجمان

TRUELLE. Instrument de fer, dont les maçons se servent pour employer le plâtre ou le mortier .A مالج ـ مالق .P ماله .T ماله || Enduire avec la truelle ماله ایله صوامق

TRUELLÉE. La quantité de plâtre ou de mortier qui peut tenir sur une truelle .A ملء المالج .P یک ماله .T بر مالەلق

TRUFFE. Plante de la famille des champignons, de forme globuleuse, et de couleur noirâtre .A بنات وبر .T طپراق منتاری

TRUIE. La femelle du porc .T دیشی طوکز

TRUITE. Sorte de poisson .T الا بالغی

TRUITÉ. Il se dit de certains chevaux marquetés de petites taches comme une truite .A ابرش .P نکتەدار .T بنکلو ـ سیسلو

TRUMEAU. T. d'Archit. Il se dit de l'espace d'un mur entre deux fenêtres .A فاصلة بین الروزنتین .P میانهٔ دو پنجره .T پنجره آره‌سی ـ پنجره سدیری

TU, TOI, TE. Pronoms de la seconde personne .A انت .P تو .T سن

TUABLE. Qu'on peut tuer .A قابل الذبح .P کشتنی .T بوغازلنه بیلور

TUBE. Tuyau, conduit de plomb, de verre, etc. par où l'air et les fluides peuvent passer .A قصبة ـ قصب .P ناوه .T بوری || Le tube d'une lunette de longue vue دوربینک بوریسی || Il faut un tube de plomb pour faire cette expérience بو شیئک تجربه‌سی بر قورشون بوری‌یه محتاجدر Les baromètres se font avec des tubes de verre میزان هوا شیشه بوریلریله یاپیلور

TUBERCULE. T. de Botan. Il se dit de toute excroissance en forme de bosse, sur les feuilles, les tiges, les racines .A عجرة pl. عجر .P گره .T دوکم

Il se dit, en termes de Chirurgie, des élevures qui surviennent à la peau .A بجرة pl. بجر .P دژنام .T دوکم کبی قبارجق

TUBÉREUSE. Plante qui vient d'un ognon .T تبر

TUBÉROSITÉ. T. de Méd. Petite tumeur qui survient dans quelque partie du corps .A نغفة .P اغره .T اور

Il se dit en Anatomie, d'une éminence, d'une inégalité qui se trouve sur un os, et où s'attachent les muscles .A نبرة ـ عیر العظم .P استخوان برجستگی .T کمیکک طومالج یری ـ کمیکک یومریلغی

TUBULÉ. Qui est garni d'un tube .A ذو قصبة .P ناوه دار .T بوریلی

TUDESQUE. Germanique. Il ne se dit qu'en parlant de la langue des Germains. La langue tudesque .A لسان جرمانی

TUE-CHIEN, ou COLCHIQUE, ou CYNOCRAMBE. V. Cynocrambe.

TUER. Ôter la vie d'une manière violente .A قتل ـ اعدام .P کشتن .T اولدرمک || Tuer d'un coup d'épée یک ضربهٔ شمشیر حوالهٔ ضربات عصا ایله à coups de bâton ایله قتل ایتمک Il fut tué à la guerre جنکده قتل فلانی اعدام ایتمک واعدام اولندی

Il se dit aussi de toutes les morts qui arrivent par accident ou par des maladies .A اهلاک .P میرانیدن .T اولدرمک || Une tuile lui tomba sur la tête et le tua فلانی باشنه دوشن بر کرمید اهلاک ایلدی Un couvreur tomba du haut du toit et se tua چاتی‌یی قاپلیان عمله‌دن بری طام اوزرنده‌ن دوشوب اولدی Une médecine qu'il avait prise à contre-temps l'a tué مخالف وقتده تناول ایتدیکی دوا کندو‌یی اهلاک ایلدی ـ Figur. || Il me tue avec ses complimens, avec ses discours ennuyeux تکلفات رسمیه‌سی وکلمات ملال آمیزیله اوصاندریجی صحبتلریله بنی اولدرر ـ بنی اهلاک ایدر Un bruit qui tue آدمی اولدرر بر شماطه

Tuer, se dit aussi en parlant des animaux que les bouchers

égorgent *A.* ذبح *P.* کشتن *T.* بوغازلمق || Tuer des boeufs اوکوز بوغازلمق ـ ذبح بقر ایتمک En été, les bouchers tuent قصابان موسم صیفده حیواناتی لیلاً leur viande pendant la nuit ذبح ایدرلر Tuer des poulets, des pigeons طاوق وکوکرجین بوغازلمق ـ ذبح ایتمک

On dit, Tuer le temps, pour dire, s'amuser à des riens, pour passer le temps sans ennui امرار وقت ایتمک

TUER. Fatiguer excessivement le corps *A.* افناء الوجود *P.* وجودرا تباهیدن *T.* وجودی خراب ایتمک || Il porte de grands fardeaux, cela le tue اغر یوکلر قالدرمغله وجودینی افنا ایدر Le chagrin le tue فرط اندوه وکدر افنای وجودینه بادی اولور Il se tue à force de boire شرب مفرط ایله وجودینی افنا ایدر

On dit, Se tuer, ou Se tuer le corps et l'ame, pour dire, se donner beaucoup de peine *T.* بذل جان ووجود ایتمک || Il s'est tué le corps et l'âme pour amasser de l'argent جمع مال خصوصنده بذل جان ووجود ایلدی Il se tue à étudier les langues تحصیل السنه ایچون بذل جان ووجود ایدر

TUÉ. *A.* مقتول *P.* کشته *T.* اولدرلمش *A.* مذبوح *P.* کشته *T.* بوغازلنمش

TUERIE. Carnage, massacre *A.* ذباح ـ تذابح ـ مقاتلة *P.* کشتاکشت *T.* قیرغین || La tuerie fut grande dans la déroute اثنای هزیمتده ذباح عظیم واقع اولدی

Il se dit aussi du lieu où l'on tue les animaux pour en vendre la chair *A.* مذبحة *P.* سلخخانه *T.* قناره || Il y a une tuerie dans ce quartier-là بو محلده بر مذبحه وار در

TUEUR. Celui qui tue *A.* قاتل pl. قتلة *P.* کشنده *T.* اولدریجی || C'est un tueur de gens قاتل نفوسدر

TUILE. Pièce de terre grasse cuite au fourneau, dont on se sert pour couvrir les bâtimens *A.* قرمید ـ آجر *P.* آگور *T.* کرمید || Une maison couverte de tuiles بر خانه کرمید ایله پوشیده Cent tuiles یوز پاره ـ یوز عدد کرمید

On dit, C'est une tuile qui lui est tombée sur la tête, en parlant d'un accident imprevu, et que l'on n'a pu éviter *P.* قضای آید *T.* دردمندان از سر دیوار می آید کورنمز یردن ظهور ایتمش بر قضای ناگهانیدر

TUILEAU. Morceau de tuile rompue *A.* قطاعة الآجر pl. قطاعات الآجر ـ کسارة الآجر pl. کسارات الآجر *P.* آگور پاره *T.* کرمید قیرنتیسی || Battre des tuileaux pour en faire du ciment خراسانلو خرج یاپمق ایچون کرمید قیرنتیلری سحق ایتمک

TUILERIE. Lieu où l'on fait de la tuile *A.* دار الصناعة الآجر *P.* آگور خانه ـ آگور کارگاه *T.* کرمید خانه ـ کرمید کارخانه‌سی || Il y a une tuilerie en cet endroit اول محلده بر کرمید خانه وار در Ce lieu est propre pour une tuilerie کرمید خانه‌یه صالح بر یر در

TUILIER. Ouvrier qui fait des tuiles *A.* صناع القرمید ـ صناع الآجر *P.* آگورگر *T.* کرمیدجی

TULIPE. Fleur qui vient d'ognon *P.* لاله *T.* لاله

TUMÉFACTION. T. de Méd. Tumeur, enflure causée en quelque partie du corps *A.* انتفاخ ـ تورم *P.* آماهیدگی ـ برجستگی *T.* شیش ـ قبارمه ـ قولده || Il y a une tuméfaction à ce bras قولده انتفاخ وار در

TUMÉFIER. Causer une tumeur en quelque partie du corps *A.* توریم *P.* آماهیده کردن ـ بر جستگی آوردن *T.* شیشورمک ـ قبارتمق || Il lui est tombé sur l'oeil une fluxion qui a tuméfié la partie کوزینه اصابت ایدن نزله اول محلک تورمنه بادی اولمشدر

TUMÉFIÉ. *A.* منتفخ ـ متورم *P.* آماهیده ـ برجسته *T.* شیشمش ـ قبارمش

TUMEUR. Enflure en quelque partie d'un membre du corps, causée par quelque accident, ou par quelque maladie *A.* ورم pl. اورام *P.* آماس *T.* شیش || Il lui est venu une tumeur au genou دیزنده بر ورم ظهور ایلدی De l'onguent qui résout, qui dissipe les tumeurs اورامی حل ایدن یاغ ـ اورامی طاغیده‌جق یاغ

TUMULTE. Grand bruit accompagné de désordre *A.* بوش ـ زجلة ـ اوید ـ دغدغه *P.* هنگامه ـ خرخشه ـ خلالوش *T.* شماطه ـ قرقشلق ـ عربده || On entendit tout d'un coup un grand tumulte بردن بره ـ بغتةً بر اوید شدید استماع اولندی Il s'excita un grand tumulte بر عظیم بر شماطه ایشیدلدی Tumulte populaire خلق ـ اوید ناس عظیم عربده قوپدی On a eu beaucoup de peine à apaiser le tumulte ایچنده قرقشلق هنگامه‌نک دفع وتسکینی امرنده خیلی زحمت چکلدی Cette affaire peut causer du tumulte بو مصلحت دغدغه‌یی موجب اولمق احتمالی وار در ـ On dit figur. Le tumulte des passions, pour dire, le trouble qu'elles excitent dans l'âme

امراض نفسانیه‌نک هیجانندن نشأت ایدن دغدغهٔ درون

Le tumulte du monde, des affaires دنیانک واموری امور دنیانک دغدغه‌سی Quitter le tumulte دنیانک دغدغه‌سندن فارغ اولمق

En Tumulte. En désordre *A.* هرج ومرج *P.* پراکنده وپریشان *T.* قارش مورش - آلاق بولاق || Ils s'assemblèrent en tumulte هرج ومرج اولەرق جمع اولمشلر در

TUMULTUAIRE. Qui est fait avec tumulte *A.* زاجل - باتش - مقارن بالزجلة *P.* دغدغه آمیز - هنگامه آمیز *T.* شماطه‌لو - کورلتیلو || Il se fit une assemblée tumultuaire شماطه‌لو بر مجلس عربده ایچنده ویرلمش قرار Résolution tumultuaire اولدی délibération عربده‌لو - شماطه‌لو مباحثه

TUMULTUAIREMENT, adv. *A.* بالزجلة - بالبوش - بالاوید *P.* با دغدغه - با هنگامه *T.* شماطه ایله - کورلتی ایله || Cela fut résolu tumultuairement بو ماده بالزجلة والاوید حکم اولنمشدر On procéda tumultuairement à cette élection بو انتخاب ماده‌سی کورلتی ایله اولمشدر

TUMULTUEUSEMENT. En tumulte. V. Tumulte.

TUMULTUEUX. V. Tumultuaire.

TUNIQUE. Vêtement de dessous dont on ne fait usage que dans les monastères *A.* کسوة الراهب *P.* قبای رهبانی *T.* رهبان کسوتی

Tunique, se dit aussi des pellicules ou membranes qui enveloppent certaines parties du corps *A.* غشا pl. اغشیة *P.* پوشش *T.* انجه زار - اورتی || La tunique du coeur, de l'oeil غشای دل وچشم - قلب وعین پوشش

TUORBE. Espèce de luth à long manche *A.* طنبور pl. طنابیر *P.* طنبور *T.* تنبور || Jouer du tuorbe طنبور چالمق

TURBAN. Coiffure des Turcs *A.* عمامة pl. عمائم *P.* دستار *T.* صارق || Les Chrétiens n'oseraient porter le turban dans les États du Grand Seigneur عیسویلر ممالک عثمانیه‌ده عمامه کیمکه جسارت ایده‌مزلر

On dit, Prendre le turban, pour dire, se faire mahométan *T* اسلامه کلمک

TURBE. T. de Jurisp. On appelle Enquête par turbe, une enquête qui se faisait autrefois en prenant le témoignage de plusieurs habitans *A* تواترا اثبات

TURBIERS, au pluriel. Il se dit des témoins entendus dans les enquêtes par turbes *T.* تواتر بینه‌سی

TURBULEMMENT. D'une manière turbulente *A.* سعیاً الی الفتنة - سعیاً الی الهوشة *P.* فتنه جویانه *T.* عربده انگیزانه - فتنه || Agir turbulemment فتنه جویانه عمل وحرکت قارشدررق ایتمک

TURBULENCE. Caractère de celui qui est turbulent *A.* سعی عربده - فتنه جویی *P.* سعی الی الهوشة - الی الفتنة *T.* فتنه قارشدریجیلغی - انگیزی

TURBULENT. Qui est porté à faire du bruit, à exciter du trouble, du désordre *A.* ساعی الی الفتنة - ساعی الی الهوشة *P.* آشوب انگیز - عربده خیز - فتنه انگیز - فتنه جوی *T.* ساعی الی الفتنة ایله فتنه قارشدریجی || Esprit turbulent بغایت فتنه مجبول بر مزاج C'est un homme fort turbulent جو بر آدمدر

TURC. Nom de nation *A.* ترک pl. اتراک *P.* تاجیک *T.* ترک

TURCIE. Levée au bord d'une rivière, pour en contenir les eaux *A.* عضد pl. اعضاد *P.* بازو *T.* سد

TURGESCENCE. V. Orgasme.

TURLUPINADE. Mauvaise plaisanterie *A.* هزالة قبیحة pl. هزالات قبیحة *P.* لاغ بد *T.* خوراطه - چرکین مضمون - چرکین || Faire des turlupinades چرکین مضمونلر یاپمق

TURLUPINER. Faire des turlupinades *A.* مهازلة قبیحاً *P.* لاغ بد کردن *T.* خوراطه ایتمک - چرکین مضمون - چرکین سویلمک

TURPITUDE. Ignominie procédant de quelque action honteuse *A.* قصور *T.* آهو - عیب *P.* عیب - عار || Il y a une grande turpitude dans l'action dont vous parlez سویلدیککز حرکتده آنک عیب وعار عظیم وار در Cela fait voir sa turpitude فلان شیدن مستبان اولور وقصوری Découvrir, révéler la turpitude de quelqu'un بر کمسنه‌نک عیبنی خارجه اخراج ایتمک

TURQUOISE. Pierre précieuse de couleur bleue *A.* فیروزج *P.* پیروزه *T.* فیروزه

TUSSILAGE. V. Pas-d'âne.

TUTÉLAIRE. Qui tient sous sa garde, sous sa protection *A.* حافظ pl. حفظة - حافظون pl. حامی - حماة pl. موکل فی الحمایة *P.* نگهبان *T.* قوردیجی || L'ange tutélaire de la France

فرانسه‌نك حمایتنده - حافظ ملك فرنساوی اولان ملك بر دولتك حفظ موكل اولان Le génie tutélaire d'un Empire طلسم حفظ وحمایتی - وحمایتنه موكل اولان ملك

TUTELLE. Autorité donnée par le magistrat sur la personne et les biens d'un mineur *A.* وصایت - ولایت *T.* وصیلك || Leur oncle est chargé de leur tutelle امر وصایت عموجه‌لرینه Il a accepté la tutelle امر وصایتی قبول ایتمشدر حواله اولندی Rendre compte d'une tutelle ولایتك حسابنی ویرمك Ces enfans sont en tutelle, hors de tutelle بو اطفال تحت ولایتده درلر یاخود قید وصایتدن خارجدرلر

TUTEUR. Qui est chargé de la tutelle d'un mineur *A.* وصی - ولی || Tuteur testamentaire با وصیتنامه نصب اولنمش وصی Subrogé tuteur ناظر وصی Il faut créer un tuteur pour ces mineurs بو صغیرلره بر وصی نصب ایتملو در La mère est tutrice naturelle de ses enfans والده كندو اولادینه طبیعتیله وصیه در

TUTEUR. T. de Jardin. Sorte de perche qu'on met en terre à côté d'un jeune arbre, et à laquelle on l'attache pour le soutenir *A.* مشحط pl. مشاحط *P.* بزغه *T.* هرك

TUTIE. Chaux de zinc dont on fait un onguent pour les yeux *A.* حجر التوتیا - كحل السودان *P.* سنك توتیا *T.* كوز طاشی

TUTOIEMENT ou TUTOÎMENT. L'action de tutoyer *A.* خطاب بلفظ انت *P.* گفتار بحرف تو *T.* سن دییه‌رك سویلشمه || Le tutoiement entre égaux est un signe de familiarité امثال واقران بیننده سن دییه‌رك سویلشمك طرح تكلفه دلالت ایدر بر معامله در

TUTOYER. User du mot de Tu, en parlant à quelqu'un *A.* تكلم بلفظ انت *P.* بلفظ تو حرف زدن *T.* سن دییه‌رك سویلشمك

TUYAU. Tube de fer, de cuivre, de terre cuite, etc. V. Tube || Tuyau de lunette à longue vue دوربین بوریسی de fontaine چشمه اولوغی - چشمه بوریسی - مثعب - قصبهٔ عین

Il se dit aussi de l'ouverture de la cheminée depuis le manteau jusqu'en haut *A.* داخنة pl. دواخن *P.* دود آهنج *T.* تتونلك - بخاری

Et du canal d'un privé *A.* مثعب المقذرة *P.* كهریز ادبخانه *T.* كریز اولوغی

Et du bout creux de la plume des oiseaux, de la tige de leur plume *A.* قصبة الریش *P.* نایچهٔ پر *T.* قوش یلكی قامشی || Les plumes à écrire, et les cure-dents sont ordinairement des tuyaux de plumes d'oie یازو قلملری ودیش خلاللری عادتا قاز یلكی قامشندن یاپیلور

Et de la tige du blé et des autres plantes qui ont la tige creuse *A.* قصبة *P.* نایژه *T.* قامش

TYMPAN. T. d'Anat. Membrane lisse, de forme circulaire, qui sépare l'oreille externe d'avec l'interne *A.* صحناء *P.* بن درون *T.* قولاغك ایچ یوزینك دیبی - گوش

TYMPANISER. Décrier hautement quelqu'un *A.* تجریس *P.* رسوا كردن *T.* جارس ایتمك - دیللندرمك || Il l'a tympanisé partout فلانی جارس - فلانی هر طرفده تجریس ایلدی ایتدی

Tympanisé. *A.* مجرس *P.* رسوا شده *T.* جارس اولمش

TYMPANITE. Hydropisie sèche, causée par des vents retenus dans le ventre, qui résonne comme un tambour quand on le frappe *A.* استسقاء طبلی - استسقاء ریحی - استسقاء یابس

TYMPANON. Sorte d'instrument de Musique, monté avec des cordes de fil de fer, et qu'on touche avec deux baguettes *T.* صنطور || Jouer du tympanon صنطور چالمق

TYPE. T. didact. Modèle, figure originale *A.* مثال pl. امثلة - مثال اصلی pl. امثلهٔ اصلیة || Selon les Platoniciens, les idées de Dieu sont les types de toutes les choses créées مذهب افلاطونده اولان حكمانك قولنجه علم جناب حضرت باریده مكنون اولان صور معانی كافهٔ اشیای مخلوقه‌نك امثله‌سیدر

Type, se dit, en parlant de l'Ancien Testament, de ce qui est regardé comme la figure, le symbole des mystères de la Loi nouvelle *A.* صورت مثالیة || L'agneau pascal est le type de Jésus-Christ حمل الفصح حضرت عیسینك صورت مثالیه‌سیدر

TYPHON. V. Trombe.

TYPIQUE, Symbolique, allégorique *A.* تمثیلی || Le sens typique معنای تمثیلی

TYPOGRAPHE. Celui qui sait l'art d'imprimer *A.* اهل الفن pl. ارباب الفن الطباعة *P.* آشنای پیشهٔ طباعت *T.* بصمه‌جی - بصمه‌جیلق فننی بیلن

TYPOGRAPHIE. L'art de l'imprimerie *A.* فن الطبع - فن الطباعة - فن التمثیل *P.* پیشهٔ طباعت *T.* بصمه‌جیلق

TYPOGRAPHIQUE. Qui a rapport à la typographie *A.* مخصوص
بالطبع *T.* بصمه‌یه مخصوص || Caractères typographiques بصمه‌یه
مخصوص اولان حروف

TYRAN. Celui qui a usurpé la puissance souveraine dans un
État *A.* متغلب *P.* دستبردانه بسرکار آمده *T.* حکومتی زور
ایله قاپمش || Denys le tyran فلان نام متغلب

Il se dit aussi d'un souverain qui gouverne avec injustice *A.*
ظالم pl. ظلمة - جائر pl. جورة - عسوف *P.* ستمکار - بیدادگر
- جفاکار - ظلمکار *T.* غدار || Cruel tyran ظالم قاسی القلب
Ce n'est pas un roi, c'est un tyran پادشاه دکل ظالمدن بریدر

Et de tous ceux qui abusent de leur autorité contre le droit et
la raison *A.* جبار pl. جبابرة || Tous les seigneurs de ce pays
sont autant de petits tyrans بو مملکتده موجود وجوه واعیانک
هر بری بر جبار صغیر در

TYRANNIE. Domination usurpée et illégale *A.* تغلب *P.* دستبرد
T. زور ایله حکومت ایدن || Il veut opprimer la République,
il aspire à la tyrannie جمهوری اولمغله تغلب نظری مطمح
نحت تغلبده Gémir sous la tyrannie قهر وازاله قیدنده در
زیر دست تغلبده - مقهور اولمق

Il se dit aussi du gouvernement d'un prince légitime, mais in-
juste et cruel *A.* ظلم - جور - اعتساف *P.* ستم - بیداد -
ارتکاب ظلم وجور *T.* جفاکاری غدارلق || User de tyrannie ارتکاب ظلم وجور
ایتمک

Il se dit figur. du pouvoir que certaines choses ont ordinaire-
ment sur les hommes *A.* قوة قاهرة - قوة غالبة || L'éloquence exerce
une espèce de tyrannie فن بلاغتده بر نوع قوت غالبه وار
La tyrannie de la beauté حسن وجمالک قوت قاهره‌سی در

TYRANNIQUE. Qui tient de la tyrannie, qui est injuste *A.*
کثیر الظلم - مقارن الظلم والجبر *P.* ستم آمیز *T.* ظلملو || Gou-
vernement tyrannique جبر وظلمه مقارن حکومت loi ظلم
وجبری مشتمل قانون

TYRANNIQUEMENT, adv. *A.* جبراً - جوراً - ظلماً *P.* جبارانه
- ستمکارانه - بیدادکارانه *T.* جبرلو اولەرق || Gouverner ty-
ranniquement جبارانه حکومت ایتمک

TYRANNISER. Traiter tyranniquement *A.* معاملة - جور - ظلم
بالجور والظلم *P.* ستمیدن *T.* غدارلق ایتمک || Ce gouver-
neur tyrannise les peuples بو والی عباد الله حقنه ظلم وجور
ایله معامله ایدر

Il se dit aussi des choses morales *A.* ایقاع الجبر والقهر - اجبار
P. زبردستی نمودن *T.* استیلا ایتمک || Les passions tyran-
nisent l'âme نفسی جبر - امراض نفسانیه اجبار نفس ایدر
نفسه استیلا ایدر - وقهر ایدر

ULC

ULT

UKASE. Terme Russe, qui signifie, édit du souverain *A.* امر pl.
اوامر - حکم pl. احکام *P.* فرمان *T.* بیورق || L'Empereur publia
un Ukase روسیه ایمپراطوری بر فرمان نشر ایتدردی

ULCÉRATION. T. de Méd. Formation d'ulcère *A.* تکون القرحة
P. ریش پذیری صورت *T.* یاره حالی || Il y a ulcération
à la vessie مثانه‌ده بر قرحه تکون ایلدی

ULCÈRE. Plaie *A.* قرحة pl. قروح *P.* ریش *T.* یاره || Ulcère
malin قرحهٔ عفینه Vieil ulcère قرحهٔ مزمنه - قرحهٔ عتیقه -
قرحه‌نک Les bords, les lèvres d'un ulcère ییللنمش یاره
کنارلری وطوداقلری Cette plaie a dégéneré en ulcère بو جراحت
اول محلده قرحه‌یه مستحیل اولدی Il s'y est fait un ulcère
بر قرحه تکون ایتمشدر

ULCÉRER. Causer un ulcère *A.* احداث القرحة - تقریح *P.*
ریش پیدا کردانیدن *T.* یاره پیدا ایتدرمک || Il lui est
tombé sur les jambes des humeurs malignes, qui les ont ulcérées
آیاقلرینه اخلاط ردیئه نزولیله تقرحلرینه بادی اولمشدر

Figur. Faire naître dans le coeur de quelqu'un un ressentiment
profond et durable *A.* تجریح الفؤاد *P.* دلرا پر فگار کردن
- دلرا داغدار کردن *T.* یورکی یاره‌لمق || Ce discours l'a fort
ulcéré بو کلام غایت مرتبه‌ده تجریح فؤادینه بادی اولمشدر

ULCÉRÉ. *A.* متقرح - مقروح *P.* ریشناک *T.* یاره‌لو *A.*
مجروح الفؤاد *P.* دلفدار *T.* یورکی یاره‌لنمش

ULTÉRIEUR. Terme dont on se sert en Géographie. Ce qui est
au-delà *A.* ما وراء - خارجی *P.* پیشین - بیرونی *T.* اوتده‌کی -

دیش || La Calabre ultérieure est plus près de la Sicile que la Calabre citérieure قالبریای خارجی قالبریای داخلیدن اوتەدەکی قالبریا برووەکیدن ـ زیادە سیچلیا آطەسنە قریبدر زیادە یقیندر

ULTÉRIEUR. Ce qui se fait, ce qui vient après *A.* مؤخّر ـ لاحق *P.* پس آینده *T.* صکرەکی || Demandes, prétentions, nouvelles ultérieures مطلوبات مؤخّره وتکلیفات واخبار لاحقه ـ مؤخّراً ظهور ایتمش مطلوبات

ULTÉRIEUREMENT. Outre ce qui a été dit ou fait *A.* ماعدا *P.* جز از آنکه *T.* اندن بشقه اولەرق

ULTIMATUM. T. de négociation. Il se dit des dernières conditions que l'on met à un traité, et auxquelles on tient irrévocablement *A.* غایة ما فی الباب ـ آخر الکلام *P.* سخن واپسین *T.* صوک لاقردی || C'est mon ultimatum غایت ما فی الباب مطلوبمه دائر آخر کلام بو در ـ اولمق اوزره مطلوبم بو در

ULTRAMONTAIN. Ce qui est au-delà des monts *A.* ما وراء الجبال *P.* پس کوهستان *T.* بالقانلرک اوتە طرفی || Pays ultramontain ما وراء جبالده کائن مملکت

UN. Le premier de tous les nombres *A.* واحد ـ احد *P.* یک ـ بیکدن بری *T.* بر || Un pour cent یوزده بر Un entre mille

Il signifie aussi, seul || Dieu est un الله بر در ـ هو الله احد

La religion est une دین بر در

Il se prend aussi pour Simple *A.* سویّ *P.* یکرنگ ـ یکسان *T.* بر || Il faut que dans un poème l'action soit une بر دوزەیه منظومەدە صورت حال سویّ ویکسان اولملو در

On dit, C'est tout un, pour dire, cela est égal *A.* مساوی ـ لا فرق *P.* یکسان *T.* هپ بر || Que cela arrive ou n'arrive pas, c'est tout un اولسه ده اولمسه ده مساویدر qu'il vienne ou ne vienne pas, c'est tout un کلسه ده کلمسه ده هپ بر در

Il s'oppose quelquefois à Autre; alors il se joint à l'article, et tient lieu d'un substantif || J'ai vu l'un et l'autre برینی کوردم برینی واول برینی ـ دیگرینی دخی کوردم Je ne veux ni l'un ni l'autre نه اول برینی ـ نه برینی نه دیگرینی استرم L'un vaut l'autre بریسی اول برینی دکر L'une et l'autre est bonne ایکیسی دخی ـ بریسیده ایو اول بری دخی ایو در Vis-à-vis l'un de l'autre ـ بریسی دیگری قارشوسندە ایو در L'un après l'autre متعاقباً ـ بری برینه قارشو بری برینه متعاقب اولەرق L'un est riche, l'autre est pauvre بری مالدار دیگری فقیر در Les uns sont de cet avis, les autres n'en sont pas بعضیسنک رأیی بو وجهله در وبعضیسنک بشقه در

On dit aussi, Les uns et les autres, pour dire, tout le monde sans distinction *A.* کلّهم *P.* همه کس *T.* جملەسی || Il n'est point secret, il dit ses affaires aux uns et aux autres حفظ لسانی یوقدر امور واحوالنی هر کسه سویلر

Un à un, signifie, l'un après l'autre et un seul à la fois *A.* واحداً واحداً ـ علی حدّة ـ فرداً فرداً *P.* یکایک ـ یکان یکان *T.* برر برر || Ils ne sauraient passer là qu'un à un اول طرفدن انجق برر برر مرور ایدرلر Je les ai comptés un à un انلری یکایک تعداد ایلدم ـ برر برر صایدم

L'un portant l'autre, signifie, faisant compensation de ce qui est moindre dans l'un avec ce qui est meilleur dans l'autre *T.* بری بری اوزرینه حساب اولنەرق

UNANIME. Qui est d'une commune voix, qui réunit tous les suffrages *A.* متّفق علیه *P.* همه کس اتفاقکردهٔ *T.* سوز برلکیله اولان || Consentement unanime متّفق علیه اولان رضا Résolution unanime متّفق علیه کافّهٔ آرا اولەرق ویریلان وقبول قرار ـ اتّفاق کلم وآرا ایله

UNANIMEMENT, adv. D'une commune voix, d'un commun sentiment *A.* باتّحاد الکلم ـ باتّفاق الکلم ـ بوحدة الکلمة ـ باجماع الکلم *P.* از یکزبان ـ بر آغزدن *T.* سوز برلکیله ـ کلمهٔ واحده اولەرق || Ils résolurent tous unanimement جملەسی از کلم وآرا ایله قرار ویرمشلر در Ils conclurent اتّحاد جملەسی یکزبان اولەرق ـ یکزبان عقد ایتمشلر در

UNANIMITÉ. Conformité de sentiment *A.* اتّحاد ـ اتّفاق الآرا *P.* الکلم والآرا ـ همزبانی ـ همدمی *T.* سوز برلکی || Il y avait une grande unanimité dans cette société بو مجلسده تمامیله اتّفاق آرا وار ایدی

UNI. Simple, égal *A.* ساذج *P.* ساده *T.* دوز || Un habit uni ساده بر ثوب ـ Figur. || Un homme tout uni حال وطوری سادەلک ایله اولان اوضاع Des manières unies ساده بر آدم واطوار

On dit, Une toile unie, c'est-à-dire, qui est sans noeuds, et qui est également serrée partout *A.* مستویّ *P.* هموار *T.* دوز || C'est une toile unie دوز بر بز در ـ Du fil uni, c'est-à-dire, qui est filé également *A.* خیط مستویّ الغزل *T.* دوز ایپلک

Et qu'un habit, qu'un lit est uni, pour dire, qu'il est sans ornemens *A.* عاری من التكلف - عاری من الزینة *P.* ساده *T.* ساده - Il se dit aussi du style et du chant, lorsqu'ils sont sans ornemens تكلفدن عاری سبك وانشا یا غنا

UNIFORME. C'est le contraire de divers, inégal, varié *A.* مساوی - واحد النسق - متساوی الصورة - مستوی - متساوی *P.* یكرنك - یكنسق - یكسان *T.* دمدوز - بر درلو || Un mouvement uniforme دمدوز حركت - حركت یكنسق - حركت متساویه une vie رفتار یكسان - سلوك مساوی une conduite عیش متساوی une plaine دمدوز اوه - صحرای مستوی Des bâtimens uniformes ابنیهٔ متساویة الصور des sentimens افكار متساویه

UNIFORME. T. d'art milit. L'habillement qui est propre aux officiers et aux soldats de chaque régiment *A.* كسوة الاهل الحرب *P.* لباس لشكریان *T.* عسكری قیافتی

UNIFORMÉMENT. D'une manière uniforme *A.* على السویة - على نهج الواحد - على نسق الواحد - على سیاق الواحد *P.* بیك رنك - بیك اسلوب *T.* بر صورت اوزره - جملهسی بر درلو اولهرق || Ils ont tous opiné uniformément سیاق واحد اوزره رأی ایتمشلر در Tous les Pères ont écrit uniformément sur ce sujet جملهٔ ائمهٔ دین بو بابده نهج واحد اوزره یازمشلر در

UNIFORMITÉ. Ressemblance d'une chose avec elle-même *A.* مساواة - وحدة النسق *P.* یكرنكی - یكسانی *T.* بر درلولق || L'uniformité d'un jardin بر باغچهنك مساوات صورتی d'une vie tranquille عیش مطمئن الحالك وحدت نسق وصورتی

Il se dit aussi de la ressemblance de plusieurs choses entre elles *A.* مشابهة - مطابقة *P.* یكرنكی *T.* بر درلولق || L'uniformité des édifices d'une place بر میدان اوزرنده اولان بنالرك بری برلریله مشابهتی

UNIMENT. Également *A.* سویا *P.* هموار *T.* بر دوزهیه - با || Ce fil est filé uniment بو ایپلك دوز اولهرق غزل اولنمشدر Cette toile est travaillée uniment بو ثوب سویا نسج اولنمشدر

Il signifie aussi, simplement, sans façon *A.* بسداجة *P.* بسادگی *T.* سادهجه || Il est habillé uniment سادهجه كینور Il m'a dit cela uniment شونی سادهجه بكا سویلدی

UNION. Jonction de deux ou de plusieurs choses ensemble *A.* اتحاد - اجتماع - التحاق *P.* یكجهتی - بهم پیوستگی *T.* برلشمه || L'union de l'âme avec le corps اتحاد جان وبدن des parties d'un même tout اجزای شئ واحدك اجتماعی L'union de deux terres, de plusieurs bénéfices ایكی ملكك یاخود بر قاچ زعامتلرك بری برلرینه التحاق واجتماعی - Figur. Concorde, bonne intelligence || L'union conjugale, fraternelle اتحاد زوجیت واخوت Ce mariage a fait l'union de ces deux familles بو نكاح ایكی خاندان بیننده ربط شیرازهٔ اتحاده وسیله اولمشدر Cet accident a rompu l'union qui était entre eux بو حادثه میانلرنده معقود اولان رابطهٔ اتحادك فسخنه بادی اولمشدر L'union des princes Chrétiens ملوك نصارا بیننده اولان اتحاد

Il s'emploie aussi seul, et signifie, le mariage *A.* مزاوجة || Le Ciel a béni leur union الله تعالى آنلرك مزاوجتلرینی مبارك ومیمون ایلدی Union bien assortie مزاوجت متوافقه

UNIQUE. Seul *A.* وحید *P.* یكانه *T.* یالكز || Fils, frère, héritier unique ولد یا برادر یا وارث یكانه

Dans quelques phrases, on l'exprime par les mots *A.* اول وآخر || Mon unique intérêt اول وآخر غرضم Mon unique occupation اول وآخر شغل وكارم

UNIQUE. Qui excelle en quelque chose, et auquel les autres ne peuvent être comparés *A.* فرید - وحید *P.* یكتا - یگانه *T.* بریجك || C'est un homme unique یكتا بر آدمدر C'est l'unique orateur qu'il y eût en ce temps-là فرید عصر وزمان بر واعظ ایدی - وقتنك یگانهسی - یگانهٔ دوران - وحید عصر

UNIQUEMENT. Exclusivement à tout autre *A.* فقط - مجرد *P.* همان *T.* یالكز - انجق || Il s'applique uniquement à l'Astronomie فقط علم نجومه مداومت ایدر

Il signifie aussi, au-dessus de tout, préférablement à tout *A.* على وجه الترجیح *P.* بر وجه بهتری *T.* هر شیدن زیاده

UNIR. Joindre deux ou plusieurs choses ensemble *A.* جمع - الحاق *P.* با هم آوردن - بیكجا آوردن *T.* اولاشدرمق - برلشدرمك - بری برینه قاتشدرمق || Unir deux terres ensemble ایكی ملكی بری بریله جمع والحاق ایتدرمك Ils ont uni leurs forces, leurs armées عسكرلرینی بری برینه الحاق ایتدردیلر On a uni ces deux fiefs شو ایكی مالكانهیی بری برینه جمع والحاق ایتدردیلر

Figur. Lier par les sentimens du coeur, par l'intérêt, etc. *A.* ربط *P.* پیوستن *T.* باغلمق || C'est l'intérêt commun, l'amitié qui les

unit بیتلرینی ربط ایدن مصلحت مشترکه یاخود علاقهٔ محبتدر Unir deux maisons par un mariage عقد نکاح طریقیله ایکی خاندانی بری برینه ربط ایتمک

UNIR. Rendre égal, aplanir une superfice raboteuse *A.* تسویة — تملیس *P.* هموار کردن *T.* دوزلتمک || Il faut unir cette pierre بو طاشی تملیس ایتملو در

UNI. *A.* مجتمع — ملحق *P.* با هم آورده *T.* اولاشدرلمش — *A.* مستوی — املس *P.* هموار *T.* دوزلنمش — دوز — برلشمش دوبدوز

On appelle États - Unis, les treize États qui forment la République d'Amérique آمریقه جمهوریتنک املاک مجتمعه سی

À L'UNI. De niveau *A.* علی حال المساواة *P.* در حال برابری — همواری *T.* برابرلشمه صورتنده || Il y avait du haut et du bas dans ce jardin, on a mis tout à l'uni بو باغچه‌ده مقدما انیش ویوقش یرلر وار ایدی شمدی هر طرفی هر طرفی تسویه اولندی — برابرلشمه صورتنده وضع اولندی

UNISSON. T. de Musique. Union de deux ou de plusieurs sons qui sont au même degré *A.* وحدة الاصوات *P.* یکانکئ صداها *T.* سسلرک برلشمه سی || Monter deux instrumens à l'unisson ایکی سازی وحدت اصوات اوزره قورمق

UNITAIRE. Qui ne reconnaît qu'une seule personne en Dieu *A.* موحد pl. موحدین

UNITÉ. T. de Mathém. C'est ce qui exprime une seule chose *A.* احد pl. آحاد *P.* یک *T.* بر — تک || Plusieurs unités font un nombre آحاد عدیده‌دن بر عدد حاصل اولور Le nombre est composé d'unités عدد آحاددن مرکبدر

On se sert aussi de ce mot par opposition à Pluralité *A.* احدیة — وحدانیة — وحدانیت *P.* یکانکی *T.* برلک || L'unité de l'Église وحدانیت دین Il y a en Dieu unité de substance et trinité de personnes ذات حضرت واجب الوجودده وحدانیت جوهر واثلاث اقانیم وار در

Il signifie aussi, identité, uniformité *A.* مساوات *P.* همبرابری *T.* برلک || L'unité de la Foi dans tous les temps جمیع اوقاتده عقایدک مساواتی

UNITIF. T. de dévotion mystique. On dit, La vie unitive, pour signifier, l'état de l'âme dans l'exercice du pur amour *A.* عیش الاهل السلوک

UNIVALVE. Il se dit des poissons testacés dont la coquille n'est composée que d'une pièce *A.* صدف ذو طبق الواحد pl. اصداف ذوی طبق الواحد *P.* صدف یک پوست *T.* بر قابلو بوجک || Les univalves et les bivalves بر قابلو وجفته قابلو بوجکلر

UNIVERS. Le monde entier *A.* عالم *P.* گیتی — جهان *T.* دنیا || Les parties de l'univers اقطار عالم Dieu a créé l'univers باری تعالی عالمی خلق ایلدی

Il se prend aussi pour la Terre *A.* ارض — وجه الارض — ربع مسکون *P.* زمین — روی زمین *T.* یر یوزی || Au bout de l'univers منتهای روی زمینده — قصارای ارضده Son nom vola par tout l'univers نام وشهرتی کافهٔ روی زمینه منتشر اولمشدر Il n'y a rien de pareil dans l'univers روی ارضده ربع مسکونده نظیری بولنوز — مثلی نایابدر

UNIVERSALITÉ. Généralité, ce qui renferme les différentes espèces *A.* عموم — عمومیت || L'universalité des êtres, des sciences, des arts عمومیت موجودات وعمومیت علوم وفنون

En termes de Droit, il signifie, totalité *A.* کل — کلیة — هیئة مجموعة *P.* همگی *T.* طوب || L'universalité des biens اموالک طوپی — هیئت مجموعه سی

Et en termes de Logique, la qualité d'une proposition universelle *A.* شمول علی العموم || L'universalité de cette proposition بو مسئله‌نک عمومه شمولی

UNIVERSAUX, pl. V. Universel, substantif.

UNIVERSEL, adj. Général, qui s'étend à tout *A.* عام — عمومی — شامل — عمومی الشمول || Un bien, un mal universel لطف عام وبلیهٔ عمومی الشمول Déluge universel طوفان عمومی Famine universelle قحط عام peste طاعون شامل — وبای عمومی — طاعون جارف Remède universel qui s'applique à tous maux جمیع امراضده استعمالی شامل بر دوا Il a l'approbation universelle مظهر تحسین عامّه اولمشدر

On dit, qu'un homme est universel, pour dire, qu'il a une grande étendue de connaissances احاطهٔ عقلی عالمه شامل بر دانش وعقلی عالم محیطدر — آدمدر

Et ce qui embrasse, ce qui renferme tout *A.* کل || Science universelle علم کل Esprit universel عقل کل

UNIVERSEL, subst. T. de Logique. Il se dit de ce qu'il y a de commun dans les individus d'un même genre, d'une même espèce *A.* کلی pl. کلیات || On distingue cinq universaux : le genre,

la différence, l'espèce, le propre et l'accident كلّيات خمسه‌دن مراد نوع وفصل وجنس وخاصّ وعرضدر

UNIVERSELLEMENT. Généralement *A.* على العموم ـ عموماً *P.* عمومجه *T.* بر وجه عمومى || Cela est universellement reçu, approuvé مقبول ومستصوبدر ـ عموماً مقبول ومستحسندر

UNIVERSITÉ. Corps de professeurs, établi pour enseigner les langues et les sciences *A.* مدرسة العلوم ـ دار العلوم pl. مدارس العلوم || L'université de Moscou موسقه شهرنده كائن مدرسهٔ علوم Recteur de l'université كتخداى مدرسهٔ علوم Les quatre facultés de l'université sont, les Arts, la Médecine, le Droit et la Théologie مدرسهٔ علومده اولان جماعات معلّمين واساتذه‌نڭ برى زمرهٔ اساتذهٔ فنون ايكنجيسى زمرهٔ معلّمين طبابت اوچنجيسى معلّمين علم فقه وردنجيسى خواجگان علم الهيدر

UNIVOCATION. Caractère de ce qui est univoque *A.* عموميّة الاسم

UNIVOQUE. T. de Logique. Nom qui s'applique dans le même sens à plusieurs choses *A.* اسم عامّ || Animal est un terme univoque à l'homme et au lion لفظ حيوان انسان وآرسلان حقنده اسم عامّدر Homme est univoque, soit qu'il s'applique à Pierre, soit qu'il s'applique à Paul انسان لفظى كرك زيد وكرك عمرو حقنده صرف اولنسه بر اسم عامّدر

URANOGRAPHIE. T. didact. Description du ciel *A.* وصف وصف الاحوال الفلكيّة ـ الفلكيّات

URBANITÉ. Politesse que donne l'usage du monde *A.* ظرافة *P.* نزاكت طبع ـ شيرينكارى *T.* جلبيلك ـ ظريفلك || L'urbanité Romaine روماليونڭ ظرافتى

URE. Taureau sauvage *A.* ثور جبلىّ *P.* گاو كوهى *T.* يبان بوغه‌سى

URETÈRE. T. d'Anat. Il se dit des deux canaux qui portent l'urine des reins à la vessie *A.* مجراء البول pl. مجارى البول *P.* گذرگاه شاشه *T.* سدك يولى || Il avait de petites pierres dans l'uretère مجراى بولنده اوفاق طاشلر وار ايدى L'uretère droit et gauche بولك صاغ وصول مجراسى

URÈTRE. Le canal par où sort l'urine *A.* مخرج البول || Il a un ulcère dans l'urètre فلاننڭ مخرج بولنده بر قرحه وار در

URGENCE. Qualité de ce qui est urgent *A.* ضرورت *P.* ناچارى *T.* زورلولق || Attendu l'urgence du cas ضرورت حاله نظراً L'urgence du besoin ضرورت حاجت

URGENT. Pressant *A.* ضرورى *P.* ناچار *T.* زورلو || Il l'a assisté dans son urgente nécessité فلاننڭ حاجت ضروريه‌سى وقتنده كندويه اعانت ايتمشدر Affaires urgentes امور ضروريّه Les urgentes nécessités de l'État دولتڭ حوائج ضروريّه‌سى Besoin urgent حاجت ضروريّه Maladie urgente مرض ضرورى

URINAL. Vase qui est ordinairement de verre, où les malades urinent *A.* قارورة المرضاء pl. قوارير المرضاء *P.* شاشدان *T.* خسته اوردكى || Ce malade demande l'urinal خسته قاروره‌يى استر V. aussi Pot.

URINE. Sérosité saline, séparée de la masse du sang, et qui sort de la vessie par le canal de l'urètre *A.* بول pl. ابوال *P.* شاشه ـ چميز *T.* سدك || Urine épaisse, claire, cuite, crue بول كثيف يا صاف يا ناضج يا غير ناضج trouble بولانق سدك ـ شاشهٔ تيره ـ كدر Les sédimens de l'urine قاروره‌نڭ چوكنديسى ـ راسب قاروره Il faut voir de son urine dans un verre بولنى قاروره‌ده باقملو در Rétention d'urine احتباس بول

URINER. Évacuer l'urine *A.* تبوّل *P.* شاشيدن *T.* ايشه‌مك || Il urine abondamment بول بول تبوّل ايدر Il a une difficulté d'uriner تبوّلده عسرتى وار در

URINEUX. Qui est de la nature de l'urine *A.* بولىّ *P.* چميزى *T.* سدكلو

US. Usages. Terme de Pratique, qui se joint avec le mot Coutumes *A.* عرف || Les us et coutumes du lieu عرف وعادت مملكت Garder les us et coutumes عرف وعادته رعايت ايتمك

USAGE. Coutume, pratique reçue *A.* عادت pl. عادات *P.* آيين ـ ياسه *T.* توره || Long, constant usage عادت مديده ancien اسكى عادت ـ آيين ديرين ـ عادت قديمه perpétuel عادت مستمرّه ـ عادت دائمه C'était l'usage du pays عادت مستديمه ـ عادت بلده ايدى l'usage du temps وقتڭ عادتى ايدى Cela est reçu par l'usage بو حالت عادت مديده جهتيله معتبر در C'est l'usage بو عادت بو در C'est son usage d'agir ainsi وجهله حركت ايتمك عادتيدر Cela est contraire à l'usage عادتدن ـ خارج از عاده در hors d'usage عادته مغاير در تابع اولمق ـ عادته تبعيّت ايتمك Suivre l'usage خارجدر

Usage. Emploi *A.* استعمال *P.* عملسازى *T.* قوللانش || Le bon, le mauvais usage des richesses اموالك حسن ياخود سوء استعمالى Faire usage du temps وقتى قوللنمق L'usage est l'arbitre souverain des langues السنهده حكمران مطلق اولان استعمالدر L'usage a proscrit cette expression بو تعبيرك استعمالى بو لفظ مستعملدر Ce mot est d'usage نسخ وابطال اولنمشدر

Usage. Droit de se servir d'une chose dont la propriété est à un autre *A.* حق الاستعمال || En vendant sa bibliothèque, il s'en est réservé l'usage sa vie durant كتابخانهسنى مدت عمرنده استعمالنه ـ استعمالنه مأذون اولمق شرطيله فروخت ايتمشدر حقى اولمق شرطيله

Il se dit aussi, du droit qu'ont les voisins d'une forêt, ou d'un pacage, d'y couper du bois, ou d'y mener paître leur bétail *A.* حق التمتع || On a confirmé les usages aux riverains de ces forêts بو اورمانلرده اطراف وحوالى اهاليسنك حق تمتعى كما كان تأييد وابقا اولندى

Usage. Expérience, habitude *A.* اعتياد ـ الفة *P.* آلفتگى *T.* اليشقلق || Il a l'usage de ses matières بو مادهلرده اعتياد بو مادهلر ايله مألوفدر ـ والفتى وار در

Il se prend aussi pour Expérience de la société, habitude d'en pratiquer les devoirs *A.* آداب المعاشرة pl. آداب المعاشره ـ خلق *T.* رسم وراه آميزش ناس *P.* آداب الانس والالفة آداب || L'usage du monde ايلهء قونشمهنك قاعدهلرى آداب معاشرته Manquer d'usage تجويز قصور معاشرت ناس ايتمك

USER. Faire usage de quelque chose *A.* استعمال ـ اعمال *P.* بكار بردن *T.* قوللنمق || User de remèdes استعمال ادويه Il ne faut user que de viandes légères خفيف الهضم لحومدن ماعدا بر درلو غدانك استعمالى جائز دكلدر User d'un mot بر لفظ استعمال ايتمك ـ Il se dit aussi des choses morales || User de violence, de menaces, de finesse, de circonspection, de précaution اعمال شدت وتهديدات وحيله ومخانلات ايتمك واستعمال اسباب حزم واحتياط ياخود توقى واحتراز ايتمك

On dit, En user bien, en user mal avec quelqu'un, pour dire, en agir *T.* بر كمسنهيه حسن ياخود سوء معامله ايتمك || Il en use fort bien avec moi بكا غايت ايله حسن معامله ايدر ـ On dit aussi, En user librement, pour dire, familièrement بى تكلف ـ بى پروا ـ لا اباليانه معامله ايتمك

User. Consommer les choses dont on se sert *A.* صرف ـ استهلاك *P.* صرف كردن *T.* سورمك ـ افنا || On use bien du bois dans cette maison اول خانهده خيلى حطب صرف اولنور On use bien des flambeaux durant l'hiver اثناى شتاده وافر موم صرف اولنور سوريلور ـ

User. Détériorer successivement une chose par le service ou l'usage *A.* افناء بالابتذال ـ افناء بكثرة الاستعمال ـ تبلية *P.* فرسوده ساختن ـ فرسودن *T.* اسكتمك || Le pavé use les fers des chevaux قالدرم آتلرك نعلنى افنا ايدر Les enfans usent beaucoup de souliers چوجوق قسمى چوق پاپوش اسكدر ـ Figur. || User ses yeux à force de lire كثرت مطالعه ايله افناى بصر ايتمك Il ne faut pas user ses ressources بر كمسنه مدار استعانتى اولهجق اسبابى افنا ايتمك جائز دكلدر Il n'y a rien qui use tant un homme que la débauche عيش وعشرت قدر وجودى افنا ايدر بر شئ يوقدر ـ On dit aussi, User sa jeunesse auprès de quelqu'un, pour dire, passer sa jeunesse à le servir فلانك خدمتنده افناى عهد شباب ايتمك

User, signifie aussi, diminuer en frottant, et en termes de Chirurgie, consumer *A.* اكل *P.* فرسودن *T.* آشندرمق || Il faut user sur la pierre la pointe de ces couteaux بو بچاقلرك اوجنى طاش اوزرينه سوروب آشندرملو در Il faut des poudres pour user les chairs لحومى اكل ايچون سفوفات استعمالى اقتضا ايدر

S'user. Se détériorer par l'usage *A.* ابتلاء ـ تبلى *P.* فرسوده شدن ـ فرسودگى پذيرفتن *T.* اسكيمك || Les habits s'usent à force de servir لباس قوللندقچه اسكر

Et diminuer par le frottement *A.* انتكال *P.* فرسوده شدن *T.* آشنمق || Le marbre, les pierres s'usent مرمر وسائر طاشلر آشنور

Usé. *A.* مستعمل ـ مبتذل *P.* بكار برده ـ فرسوده *T.* قوللنلمش ـ اسكيمش *A.* مؤتكل *P.* فرسوده *T.* آشنمش ـ On dit figur. Une pensée usée, pour dire, employée souvent, et à laquelle on ne fait plus attention مبتذل بر معنا

On dit aussi, Passion usée, pour dire, amour diminué par le temps قوتنى فوت ايتمش بر درد عشق

Et qu'un homme a le goût usé, pour dire, qu'il a le goût

émoussé *A.* کلیل الذایقة *P.* کند چاشنی *T.* دادی بوزق

USINE. Établissement ou manufacture dans laquelle on emploie les machines, pour diminuer la main-d'oeuvre, tels sont les moulins, les forges, les verreries, etc. *T.* اعمال آلات ایله ایشلنان کارخانه || Tout son bien consiste en usines ما ملکی هب اعمال آلات ایله ایشلنور کارخانه‌لردن عبارتدر

USITÉ. Qui est en usage *A.* مستعمل - کثیر الاستعمال *P.* بکار برده *T.* قوللنیلور || Cela est fort usité en ce pays-là اول مملکتده پک مستعمل شیدر Cela était fort usité en ce temps-là اول وقتده زیاده‌سیله مستعمل ایدی Ce mot n'est guère usité بو لفظ مستعمل دکلدر

USTENSILE. Il se dit de toutes sortes de meubles, d'usage dans le ménage, et surtout dans la cuisine *A.* ماعون pl. مواعین - ادات المطبخ pl. ادوات المطبخ *P.* خردوات خانه - آلات آشخانه *T.* خانه‌نک اوفاق تفک آوادانلغی - مطبخ اوادانلغی || Tout l'inventaire ne consistait qu'en quelques ustensiles de cuisine دفتر هب برقاچ پاره مطبخ ادواتندن عبارت ایدی

Il se dit aussi de tout ce que l'hôte est obligé de fournir aux soldats qui logent chez lui *T.* عسکری‌یه ویرلمسی معتاد اولان قوناق حوایجی - ou de ce qu'on est tenu de payer pour l'ustensile que l'on doit fournir aux soldats *T.* عسکری قوناغی حوایجی بدلی

USTION. T. de Chirur. Action de brûler *A.* کیّ *P.* سوزش *T.* یاقمه

USUEL. Dont on se sert ordinairement *A.* عادی *P.* عادتا بکار آمده *T.* عادی عادت اولمش || Meubles usuels قوللنلمسی عادت اولان متاع بیت Langage usuel لسان عادی Maximes usuelles قواعد عادیه

USUELLEMENT. Communément *A.* عادتا *P.* بر وجه عادی *T.* عادت اولەرق || Cela se dit usuellement عادتا سویلنور بر کلامدر

USUFRUCTUAIRE. T. de Jurisp. Qui ne donne que la faculté de jouir des fruits *A.* مشروط علی اخذ الحاصلات || Le douaire des femmes est un droit usufructuaire ارامله تخصیص اولنان مهر اخذ حاصلاته مشروط اولان استحقاقلردندر

USUFRUIT. Droit de jouir d'une chose appartenant à autrui *A.* حقّ التمتع - استمتاع بالنما || Il n'a pas cette terre en propre, il n'en a que l'usufruit بو چفتلکه ملکیّت اوزره متصرّف اولمیوب یالکز نماسیله متمتّعدر - نماسیله استمتاع ایلمکه استحقاقی واردر

USURAIRE. Où il y a de l'usure *A.* متضمّن الربا *P.* زُبون آمیز *T.* فاحش مرابحه‌لو || Contrat usuraire ربایی متضمّن بر مقاوله سندی - ربای فاحش intérêt فاحش اولان مرابحه

USURAIREMENT, adv. *A.* علی طریق الربا *P.* زُبونکارانه *T.* فاحش مرابحه‌لو اولەرق

USURE. Intérêt illégal qu'on exige de l'argent qu'on a prêté *A.* ربا *P.* زُبون *T.* فاحش مرابحه || Grosse usure ربای گران double ایکی قات فاحش مرابحه Prêter, emprunter à usure ربا ایله قرض ویرمک یاخود اقچه استقراض ایتمک Tirer usure de ce qu'on prête ویریلان قرضدن جلب ربا ایتمک

On dit figur. Rendre, payer avec usure, pour dire, rendre au double le bien et le mal qu'on a reçu *A.* اداء باضعف المضاعف - اداء مع زیادة *P.* بر بالا بر بالا دادن - دو بالا دادن *T.* زیاده‌سیله اوده‌مک - قات زیاده اوده‌مک || Dieu rend avec usure ce que l'on fait pour lui لوجه الله تعالی اجرا اولنان اعمالک مکافاتنی جناب حقّ مع زیادة ادا ایدر Il m'a fait un plaisir, je le lui rendrai avec usure بکا ایتدیکی خیرک مقابله‌سنی بالا بر بالا کندویه ادا ایده‌جکم

USURIER. Celui qui prête à usure *A.* معامل بالربا *P.* زُبون خوار - ربا خوار لئیم *T.* معامله‌جی || Infâme usurier الچق معامله‌جی Il est usurier comme un juif چفت کبی بر معامله‌جیدر C'est un usurier qui prête sur gages امانت ایله اودنج ویرر بر معامله‌جیدر

Il se dit aussi de tous ceux qui font des profits illégitimes en tout genre *A.* مألوف الکسب الحرام *T.* حرام ییجی

USURPATEUR. Celui qui s'empare d'un bien, d'une dignité, etc. qui ne lui appartient pas *A.* غاصب pl. غاصبون *P.* زبردستانه ربایندە *T.* زور ایله قاپیجی - فضولی قاپیجی || Les usurpateurs sont rarement tranquilles ارتکاب غصب ایدنلر نادرا آسایشده اولورلر ont souvent plus de peine à se soutenir qu'à s'élever غصب حکومت ایدنلر مقاملرینی محافظه ضمننده ایتدکلری زحمت تحصیل مرام ایچون چکدکلری زحمتدن چوق زیاده در L'usurpateur du trône غاصب تخت سلطنت

USURPATION. Action d'usurper. V. ce mot.

USURPER. S'emparer d'un bien qui appartient à un autre A. غصب ـ اغتصاب P. زبردستانه ربودن T. فضولی ضبط ایتمک ـ قاپمق ـ زور ایله قاپمق ـ نا حق یره || Il n'était pas héritier de la couronne, il l'avait usurpée وارث تاج وتخت دکل ایکن غصبنه دسترس اولمشدر Usurper un titre, un droit, la réputation, la gloire بر کونه عنوانی وبر حقی وصیت ونامی وشان وشهرتی غصب ایتمک

Il se dit aussi absolument A. تعدّی ـ تعرّض P. دست درازی کردن T. صارقندیلق ایتمک || Vous usurpez sur mes droits, sur mes possessions استحقاقلرمه ومتصرّف اولدیغم املاکه اوزرینه تعدّی ایدرسک Ce laboureur tâche toujours d'usurper sur ses voisins فلان اکنجی همجوارلری اراضیسنه دائما تعرّضدن دستدرازلقدن ـ خالی دکلدر

Usurpé. A. مغصوب P. ربوده T. فضولی ضبط اولنمش ـ قاپلمش

UTÉRIN. Il se dit des frères ou soeurs nés de même mère, mais non pas de même père A. اخ لامّ pl. اخوان لامّ pl. بنو الاخیاف P. دادرنگر T. اوکی ـ آناسی بر باباسی بشقه قرنداش A. اخت لامّ P. همشیرهٔ همادر ـ خواهر از سوی مادر T. آنادن قز قرنداشی ـ آناسی بر باباسی بشقه قز قرنداشی || C'est son frère utérin لامّ قرنداشیدر Elle est sa soeur utérine لامّ قز قرنداشیدر

On appelle Fureur utérine, une passion amoureuse très-violente dans une femme A. جنون علی الغلمة ـ جنون مهیّج الغلمة

UTILE. Profitable, avantageux A. نافع ـ انفع P. سودمند ـ سود رسان T. فائده‌لو ـ لازملو || C'est un homme qui vous sera utile dans vos affaires امورکه لازملو ـ امورکه نافع بر آدمدر Si je puis vous être utile en quelque chose, vous n'avez qu'à parler بر کونه مصلحتده سکا نفعم اولمق ممکن ایسه همان امر ایله C'est une chose qui vous sera utile quelque jour بر کون اولور که سکا لازم اوله‌جق شیدر C'est un travail fort utile غایت نافع بر شغلدر Préférer l'honnête à l'utile تقدیم المندوب علی النافع ـ مندوبی منتفع به اولان شیئک اوزرینه ترجیح ایتمک Joindre l'agréable à l'utile مرغوب ایله نافعی بر یره جمع ایتمک

UTILEMENT, adv. A. نفعاً ـ علی وجه الانفع P. سودمندانه T. فائده‌لو صورت ایله ـ فائده‌لو اوله‌جق وجهله || Il a travaillé utilement pour lui et pour les siens هم نفسنه وهم متعلقاتنه نافع اوله‌جق وجهله سعی ایلدی Employer le temps utilement بر کمسنه وقتنی بر وجه انفع صرف ایتمک Se servir utilement de l'occasion ـ فرصتدن جلب فائده ایتمک ـ ظهور ایدن فرصتدن انتفاع ایتمک

UTILITÉ. Profit, avantage A. نفع ـ منفعة pl. منافع ـ فائدة pl. فوائد P. سود || Cela n'est pas de grande utilité بو بابده اولقدر منفعت یوقدر Utilité publique نفع عامّ Quelle utilité vous en revient-il? بوندن سکا نه فایده وار در Cela n'est d'aucune utilité بو شیئک بر درلو فایده‌سی یوقدر

UVÉE. Une des tuniques de l'oeil, ainsi appelée parce qu'elle a quelque ressemblance à un grain de raisin A. طبقهٔ عنبیّة || On lui a percé l'uvée کوزینک طبقهٔ عنبیه‌سنی شق ایلدیلر

VAC

VACANCE. Le temps pendant lequel une place, une dignité n'est pas remplie A. خلوّ ـ محلولیّة P. تهی ماندگی T. بوش قالمقلق || Durant la vacance du Saint Siége ریم پاپالق مسندینک هنگام محلولیتنده La vacance d'un bénéfice بر زعامتک وقت محلولیتی

VACANCES. Le temps auquel les études cessent dans les écoles, ou que les tribunaux cessent A. اوقات العطلة ـ وقت التعطیل P. هنگام بیکاری T. ایشسزلک وقتلری || Ils ont six semaines de vacances تعطیللری وقتی اوچ هفته در Je ferai cela durant les vacances شو ایشی اوقات تعطیلده ایشلیه‌جکم Où irez-vous passer les vacances? اوقات تعطیلی قنغی محلده امرار ایده‌جکسک ـ On dit aussi au singulier, Un jour de vacance A. یوم التعطیل P. روز بیکاری T. تعطیل کونی

VACANT. Qui n'est pas rempli ou occupé A. خالی ـ باهی ـ معطّل P. تهی T. بوش || Maison vacante خالی بر خانه Lit vacant dans un hôpital دار الشفاده معطّل بر یتاق Il y a un

appartement vacant dans cette maison بو خانه‌ده خالی بر اوطه وار در

Il se dit aussi des places, des dignités, etc. *A.* محلول ـ خالی *P.* تهی مانده *T.* بوش || Le Saint Siége était vacant ریم پاپا متصرفی مسندی محلول ایدی Bénéfice vacant par mort وفاتندن محلول قالمش زعامت

On appelle Succession vacante, celle qui est abandonnée *A.* ترکهٔ خالیة عن الصاحب *P.* مرده‌ریگ بی صاحب *T.* محلول قالمش ترکه — Et curateur aux biens vacans, un curateur établi pour la régie des biens qui n'ont pas de propriétaire محلول قالمش مخلفاتک مدیر منصوبی

VACARME. Bruit de gens qui se querellent ou qui se battent *A.* جلبة *P.* عربده ـ غوغا *T.* قاوغه || Il y a eu vacarme dans cette maison فلان خانه‌ده غوغا وار ایدی Voilà bien du vacarme pour peu de chose اشته برامر جزئی ایچون بر غوغای عظیم Faire cesser le vacarme غوغایی دفع وتسکین ایتمک

VACATION. Profession *A.* حرفة pl. حرف *P.* پیشه *T.* ایش || De quelle vacation est-il? حرفتی ندر

VACATION. L'espace du temps que des personnes publiques emploient à travailler à quelque affaire *A.* موقت ـ موقت الشغل ایام الشغل ـ یوم الشغل ـ مواقت الاشتغال pl. الاشتغال *P.* چالشمه وقتی *T.* وقت کوشش || On paye tant aux experts pour chaque vacation تعیین اولنان اهل خبرته هر بر موقت اشتغاللری ایچون شو قدر اجرت ادا اولنور Il lui faut tant pour ses salaires et vacations فلانه وظیفهٔ معینه وچالشدیغی وقتنک اجرتی اولدرق شو قدر اقچه ویرلملو در Le rapport de ce procès a duré tant de vacations بو دعوانک تقریری مادّه‌سی شو قدر ایام اشتغالک صرفنه بادی اولدی

VACATIONS. La cessation des séances des gens de Justice *A.* تعطیل ـ فراغ عن الشغل *P.* بیکاری ـ ترک کار *T.* ایشسزلک || Le temps des vacations تعطیل وقتی J'ai fait cet ouvrage durant les vacations بو ایشی تعطیل اثناسنده ایشلدم

VACATION, se dit encore pour Vacance || Ce bénéfice, vacation avenante, sera réuni à tel évêché بو زعامت لدی المحلولیة فلان پسقپوسلغه الحاق اولنه‌جقدر

VACCIN. Virus de pustules d'une vache *A.* غذیذة البقرة *P.* ریم گاو ماده *T.* اینکک ایرینی

VACCINE. Inoculation faite avec le vaccin, pour préserver de la petite vérole *A.* لقاح الجدری بغذیذة البقرة *P.* لقاح اینکک ایرینیله چیچک آشیلمه *T.* آبله بریم گاو ماده

VACCINER. Inoculer la petite vérole avec le virus de la vaccine *A.* تلقیح الجدری بغذیذة البقرة *P.* القاح بریم گاو ماده اینکک ایرینیله چیچک آشیلمق *T.* آبله کردن

VACHE. La femelle du taureau *A.* بقرة pl. بقرات *P.* گاو ماده *T.* اینک || Mener les vaches aux champs اینکلری قیره کوترمک Traire les vaches اینکلری استحلاب ایتمک ـ اینکلری صاغمق

On appelle aussi Vache, la peau de vache corroyée *A.* ادیم البقرة *P.* پوست گاو ماده *T.* اینکک طوماری

VACHER. Celui qui mène paître les vaches *A.* راعی ـ بقار البقر *P.* گاوبان *T.* صغرتماج || Un cornet de vacher صغرتماج دودکی

VACHERIE. Le lieu destiné à retirer les vaches *A.* حظیرة البقرات *P.* آغل گاو ماده *T.* اینکک آغیلی || Faire rentrer les vaches dans la vacherie اینکلری آغیله ادخال ایتدرمک

VACILLANT. Qui vacille *A.* متزعزع ـ نغاض *P.* لرزه ناک ـ جنبان *T.* صارصیلور || Démarche vacillante حرکت متزعزعه Pied vacillant قدم متزعزع ـ پای لرزه‌ناک ـ صارصیلور آیاق Avoir la main vacillante متزعزع الایادی اولمق

Figur. Incertain, irrésolu *A.* متذبذب ـ متردّد ـ متردّد الرای *P.* بیقرار ـ بیثبات ـ ناپایدار *T.* قرارسز || Esprit vacillant عقل متذبذب Ces témoins sont vacillans dans leurs dépositions بو شاهدلرک تقریرلرنده تذبذب وتردّد وار در

VACILLATION. Mouvement de ce qui vacille *A.* زعزعة ـ نغضان *P.* نوسان ـ لرزش ـ جنبش *T.* صارصلش ـ اوینایش ـ چالقنمه ـ قاینک || La vacillation d'une barque بر زورقک نغضانی La vacillation de la lumière ضیانک دکزده چالقنمه‌سی تموّجی ـ نوسانی

Figur. Incertitude, irrésolution *A.* تذبذب ـ دال ـ تردّد *P.* بیقراری *T.* قرارسزلق || Vacillation dans les sentimens, dans les opinions افکار وآرا تذبذب La vacillation des témoins rendit leur déposition suspecte شاهدلرک اخبارلرنده مشهود اولان حالت تذبذب سوء ظنی موجب اولمشدر

VACILLER. Chanceler, se balancer légèrement *A.* تنوّس ـ تزعزع ـ نغضان *P.* لرزه ناک شدن ـ جنبیدن *T.* صارصلمق ـ چالقنمق || La main lui a vacillé الی صارصلدی Il faut

mettre cette pendule sur quelque chose qui soit ferme, ct qui ne puisse point vaciller بو آصمه ساعتی واهمهٔ تزعزعدن بریٔ بر محل متین اوزرنده یرلشدرملو در

Il se dit aussi de la langue, quand on dit un mot pour un autre A. زیغ اللسان P. زبان لغزیدن T. دل سورچمک ou que l'on prononce autrement qu'il ne faut A. اعجام اللسان P. غلط گویی کردن T. سوزی یاکلش سویلمک || Sa langue vacille lorsqu'on l'intimide فلان کشی تخویف اولندیغی لسانده عجمه عارض اولور ـ حالده اعجام لسانه دوچار اولور

Figur. Être incertain, irrésolu A. تذبذب ـ تردّد ـ تذبذب فی الرأی P. بیقراری نمودن T. رأیده قرارسزلق ایتمک || C'est un homme qui vacille toujours فلانک هر مادّهده تذبذب رأیی وار در

On dit aussi figur., Vaciller dans ses réponses, pour dire, répondre tantôt d'une façon, tantôt d'une autre A. اختلاف فی الکلام ـ تلوّن فی الکلام P. گوناگونیٔ سخن نمودن T. لاقردی‌یی درلو درلو سویلمک || Cet accusé a fort vacillé dans ses réponses حقنده عزو تهمت اولنان کشی ویردیکی جوابلرده چوق تلوّن ایتمشدر

VACUITÉ. T. de Phys. et de Méd. L'état d'une chose vide A. خلوّ ـ فراغ P. تهی حالی T. بوشلق || La vacuité de l'estomac خلوّ معده

VAGABOND. Qui erre çà et là A. دعلج ـ کامه P. هرزه گرد ـ اواره گرد ـ خانه بر انداز ـ یاوه تاز T. باشی ـ باشی بوش ـ سرسری ـ بوش کزن || Les fainéans et les vagabonds کاهل وسرسری اولنلر

On dit figur., Esprit vagabond A. عقل مشوّش P. عقل پریشان T. خیال کثیر التشویش طاغنق عقل Imagination vagabonde

VAGABONDAGE. L'état de vagabond A. تکمّه P. یاوه تازی ـ خانه بر اندازی T. سرسریلک ـ بوش کزمه || Ordonnance contre le vagabondage بوش کزنلرک خلافنده صادر اولمش نظامنامه

VAGIN. T. d'Anat. Canal qui conduit à la matrice A. مهبل ـ بَهو pl. اَبها

VAGINAL. Qui a rapport au vagin A. بهوی ـ متعلّق بالمهبل || Ligamens vaginaux لفایف بهو

VAGUE. Flot A. موج pl. امواج P. کوهه ـ خیزاب T. طالغه ـ ایری || De grandes vagues امواج ضخمة ـ امواج عظیمه || قوم حملات امواج متتابع Il fut englouti par les vagues طالغه‌لر طعمهٔ اژدهای ـ الظهور تقریبیله گرفتار غرقاب فنا اولمشدر Rompre la vague امواج طالغه‌یی یارمق ـ شقّ موج ایتمک

VAGUE, subst. Grand espace vide A. خلاءٔ || Le vague de l'air خلای هوا ـ خلای اهویه Dans le vague des airs ایچنده Figur. || Il y a du vague dans ce qu'il me dit بکا سویلدیکی کلامنده بوش یر وار در ـ کلامده خلای کلّی وار در

VAGUE, adj. Indéfini, sans hornes fixes A. غیر محدود P. نا محدود ـ بی سر وپایان T. اوجی بللوسز || Lieux, espaces vagues نواحی ومسافات غیر محدوده

On appelle Terres vaines et vagues, des terres inutiles, incultes A. اراضی خالیة وبائرة T. پور وبوش یرلر

Vague, signifie figur. qui n'est point arrêté, précis, déterminé A. خالی عن المعنا ـ عاری من المعنا P. بیمعنا ـ بیمآل ـ تهی از معنا T. بوش ـ مآلسز || Pensées, discours, propositions, promesses vagues افکار وکلمات ومسائل ومواعید خالیة عن المعنا ـ On dit aussi, Esprit vague, pour dire, un esprit qui n'a point d'opération certaine A. عدیم الثباة P. تهی T. بوش

VAGUEMENT, adv. Il ne se dit qu'au figuré A. خالیاً عن المعنا P. بر وجه تهی از معنا T. بوش اوله‌رق || Il n'en a parlé que vaguement بو خصوصده معنادن خالی تعبیرات ایله افادهٔ مرام ایلدی

VAGUER. Errer çà et là, aller de côté et d'autre A. تطوّح ـ تکمّه P. یاوه تازی کردن ـ گمراه شدن T. سرسری کزمک ـ قیرلری ـ قیرلرده سرسری کزمک || Vaguer dans les champs سرسری طولاشمق

VAILLAMMENT. Avec valeur A. بالبساله ـ بالصرامة ـ بالجلادة P. جگردارانه ـ دلیرانه T. یکتجه || Il a vaillamment combattu کمال بسالت وجلادت ایله جنک ایلدی

VAILLANCE. Valeur, courage A. بسالت ـ صرامت ـ جلادت P. جگرداری ـ دلیری T. یکتلک || Héroïque vaillance بسالت قهرمانی Cette victoire est due à sa vaillance بو غزا انجق فلانک مفطور اولدیغی مایهٔ بسالتک اثریدر

VAILLANT. Valeureux, courageux A. باسل pl. بسلا ـ صارم ـ جلید pl. جلدا ـ ذو البسالة P. دلیر ـ جگردار ـ ارغند T. یکیت || Un vaillant capitaine بر سردار بسالت شعار C'est un peuple vaillant صاحب بسالت وجلادت بر قومدر

VAILLANT. Le fonds du bien d'un homme, son capital A. رأس

المال .P سرمایه .T سرمایه || Il a mis tout son vaillant à cette terre سرمایه‌سنك جمله‌سنی فلان جفتلكه صرف ایلدی Il n'a plus rien vaillant جزئی وكلی سرمایه‌سی قالمدی Il a dix mille écus vaillant اون بیك غروش سرمایه صاحبیدر

VAIN. Inutile, qui ne produit rien .A عبث ـ لا طائل .P سعی بی فائده .T فائده‌سز ـ بیهوده || Faire de vains efforts كوشش بی ـ عبث سعی ایتمك ـ لا طائل بذل ایتمك ایتدیكی فائده ایتمك Toutes ses sollicitations ont été vaines الحاحلرك جمله‌سی عبثه صرف اولندی ـ Terres vaines et vagues. V. Vague.

VAIN. Frivole, chimérique .A باطل || Espérance, prétention, pensée vaine امل وادّعای باطل وفكر باطل La gloire du monde est une chose bien vaine اقبال دنیا باطلدر

Il se dit aussi des personnes, et signifie, orgueilleux, superbe .A باطل ـ متكبّر ـ الزهو صاحب .P اهل پندار .T كبرلو || غایة الغایه باطل ـ زهو وكبری غالبدر Il est extrêmement vain اقوال وكلماتی زهو وكبر Il est vain dans ses discours بر آدمدر ایله آلوده در

VAINE GLOIRE, se dit pour Orgueil, sotte gloire .A عجب النفس .P پندار .T كندویی بكنمه

EN VAIN. Inutilement .A بالعبث .P بیهوده .T عبث یره || Il travaille en vain عبث یره زحمت ـ بیهوده سعی ایدر ـ On dit, Prendre le nom de Dieu en vain, pour dire, l'employer dans un serment sans nécessité جكر ـ عبث یره یمین ایتمك بلا موجب قسم بالله ایتمك

VAINCRE. Remporter quelque grand avantage dans la guerre sur ses ennemis .A غلبة .P فیروزمند شدن ـ جربیدن .T یكین غالب كلمك ـ اوست كلمك ـ اولمق || Les Romains ont vaincu les plus belliqueuses nations رومائیون شهرت جنك ازماییی ایله فائق الاقران اولمش ملتلرك جمله‌سنه غلبه ایتمشلر در Vaincre en bataille rangée صف جنكنده غلبه حائز قصب السبق غلبه ونصرت ایتمك ـ ایتمك Vaincre ses ennemis بر كمسنه اعداسنه غالب كلمك Vaincre par ruse اعمال خدعه ایله غلبه ایتمك ـ Il se dit aussi des avantages qu'on remporte sur des concurrens || Vaincre quelqu'un à la course حائز قصب ـ میدان مسابقتده غلبه ایتمك Vaincre à la lutte قوشی میداننده اوست كلمك ـ السبق غلبه ایتمك لدی المصارعه غالب كلمك dans la dispute مجادلده یكین اولمق ـ مجادلده غالب كلمك Vaincre ses rivaux رقباسنه غالب كلمك ـ Il se dit aussi des obstacles et des passions que l'on surmonte || Il a vaincu sa mauvaise fortune بختسزلكنه غلبه ایتدی il a vaincu tous les obstacles qui lui étaient opposés اوكنه كتوریلان موانع ومزاحماتك جمله‌سنه غلبه ایلدی Vaincre sa colère, son dépit, son amour كندو كینه وغضبنه وبغض وعنادینه ودرد عشقنه غالب كندو غضب وعنادینی وشدّت عشقنی قهر ـ كلمك ایتمك

Il signifie aussi, surpasser .A تفوّق .P برتری یافتن .T اوست كلمك || Vaincre les autres en générosité, en libéralité فائق ـ علوّجناب وجود وسخابابنده سائرینه تفوّق ایتمك سائرلری كچمك ـ سائرلره اوست كلمك ـ اولمق

SE VAINCRE SOI-MÊME, signifie, vaincre ses passions .T بر كمسنه نفسنه غالب كلمك ـ امراض نفسانیه‌سنه غلبه ایتمك

On dit, Se laisser vaincre, pour dire, se laisser persuader .T تسلیم طیانه‌مامق ـ مقاومت ایده‌مامك ـ سر فروایتمك ـ اولمق Et se laisser vaincre à la pitié غلبهٔ شفقت وترحّمه تسلیم à غلبهٔ مرحمته مقاومت ایده‌مامك ـ زمام نفس ایتمك des raisons سرد اولنان علل واسباب معقولیه مقاومت ایده‌مامك

VAINCU. .A مغلوب .P جر بیده .T یكلمش || Le vaincu doit obéir مغلوبه كوره اطاعت شرطدر Malheur aux vaincus مغلوبینه مغلوبینه آغلامق دوشر ـ صد حیف

On dit figur., Vaincu par les prières, par les instances, par les preuves du fait فلانك نیاز والتماسنه والحاح وابرامنه ومادّه‌نك وقوعنه دائر عرض اولنان دلایله مقاومت ایده‌میوب طیانه‌میوب ـ

VAINEMENT. V. En vain.

VAINQUEUR. Celui qui a vaincu .A غالب ـ فاتح .P جرب .T یكین ـ فیروزمند || Alexandre fut vainqueur des Perses اسكندر فاتح فارس اولمشدر ـ ذو القرنین اهل فرسه غالب كلدی Vainqueur généreux, inhumain غالب مروّتمند یا بیرحم ـ Il se dit aussi de celui qui a remporté quelque avantage sur un concurrent || Être vainqueur à la course, à la lutte میدان مسابقتده اوست ـ كوروشده غالب كلمك ـ ومصارعه‌ده غلبه ایتمك Il sortit vainqueur de la dispute مجادلدن غالب اولمق مجادلده اوست كلدی ـ جیقدی ـ Il se dit aussi des ob-

stacles et des passions que l'on surmonte || Vainqueur de tous les
obstacles qu'on lui a opposés ایرات اولنان کافهٔ موانع ومزاحماتده
غالب Le sage est vainqueur de ses passions عقلادن اولان
کشی امراض نفسانیه‌سنه غالبدر

VAISSEAU. Vase, ustensile destiné à contenir des liqueurs *A.*
ظروف pl. ظرف - اوعیة pl. وعاء - اوانی pl. آنیة pl. اناء
P. آوند *T.* قاب || Vaisseau de terre طپراق - انای سفالین
اغاجدن بر - انای چوبین - انای خشبی de bois قاب
قاب de cuivre باقر قاب - انای نحاسی Les chimistes
ont besoin de différents vaisseaux pour leurs opérations اهل کیمیا
صنایع واعماللرینی اجرا ایچون اوانئ مختلفه‌یه محتاجدرلر

VAISSEAU. Bâtiment pour naviguer *A.* سفینة pl. سفن pl.
T. کشتی *P.* مراکب بحریّة pl. مرکب بحریّ - سفاین.
بکلک کمیسی - جنک کمیسی Vaisseau de guerre || کمی
Vaisseau de la première grandeur مرتبهٔ اولیده کبیر سفینه Vais-
seau de ligne *A.* مرزاب pl. مرازیب *T.* قپاق قالدرر کمی
Vaisseau à deux, à trois ponts ایکی یا اوچ انبارلی کمی
Vaisseau léger سفینهٔ سبکسیر - خفیف السیر بر کمی bon voi-
lier کشتئ تیز رو - سفینهٔ طیّاره du premier, du second, du
dernier rang مرتبهٔ اعلا یا وسطا یاخود ادنا بر سفینه de haut
bord کبیر سفینه marchand بازرکان کمیسی - تجّار سفینه‌سی
qui va à voiles et à rames یلکن کورک کیدن کمی Vaisseau
du port de tant de tonneaux شو مقدار فوچی استیعاب ایدر
کمی‌یی - تجهیز سفینه ایتمک Équiper un vaisseau بر سفینه
fréter قلفات ایتمک - کمی‌یی قلفاتلمق calfater دوناتمق
کمی‌یه نول ایله طوتمق - کمی‌یی استیجار ایتمک lester
کمی‌یی یدکه چکمک remorquer صفره قویمق Le vaisseau
a mouillé à la rade ساحلده القای - کمی ساحله یناشدی
Le بو کمی صو ایدر Ce vaisseau fait eau لنگر قرار ایتمشدر
vaisseau est à flot کمی یورمکده در Vaisseau garde-côte وارده
شو قدر طوب Un vaisseau de tant de canons قوسته کمیسی
کشتئ دولت Figur. || Le vaisseau de l'État چمر بر قطعه سفینه
Conduire, diriger le vaisseau کشتئ اموری اداره ایتمک

VAISSEAU, se dit en termes d'Anatomie, de tout ce qui con-
tient les fluides qui circulent dans le corps de l'animal *A.* جائفة
pl. جوائف - وعاء pl. اوعیة || Vaisseaux petits, profonds جوائف
صغیره یا قعیره lymphatiques جوائف خلط مائی sanguins
اوعیهٔ دم trop pleins اوعیه نهایت ایله مملو اولان

VAISSELLE. Il se dit de tous les vaisseaux destinés au service
de la table, comme plats, assiettes, etc. *A.* اوانی المائدة *P.*
- سفره آوادانلقلری *T.* آوندهای خوان - طبقهای سفره
آلتون || سفره‌نک قاب قچاقلری Vaisselle d'or, d'argent
یالدزلو - مذهّب اوانئ سفره de vermeil یا کمش اوانئ سفره
اوانئ سفره‌یی سلمک Nettoyer, laver la vaisselle سفره صاقمی
اوانئ بللور ویاخود Vaisselle de cristal, de faïence ویـیقامق
تمغا اورلمامش De la vaisselle qui n'est pas marquée چینی
اوانئ سفره

VALABLE. Qui doit être reçu en Justice *A.* معتبر - معمول به
شایان - شرعاً پذیرفتنی *P.* شرعاً مقبول - دستور العمل
قبوله کرکلو *T.* شایان اعتبار - قبول || Cet acte n'est pas va-
lable شرعاً مقبول ومعتبر دکلدر - بو سند معمول به دکلدر
Quittance valable دستور العمل اولەجق ابرا سندی Caution
bonne et valable شرعاً مقبول ومعتبر اولان کفیل - On dit
aussi, qu'une excuse, qu'une raison n'est pas valable, pour dire,
qu'elle n'est pas recevable بو عذر وعلّت مقبول ومعتبر دکلدر -
شایان اعتبار دکلدر

VALABLEMENT, adv. *A.* علی وجه - مقبولاً عند الشرع
شرعاً مقبول *T.* بر وجه پذیرفتنئ نزد شرع *P.* معمول به
دستور العمل اولەجق وجهله - اولەجق وجهله || Un mineur
ne peut contracter valablement بر صغیر دستور العمل اولەجق
وجهله عقد سند ایدەمز Il en est bien et valablement déchargé
شرعاً مقبول ومعتبر اولەجق صورت لایقه ایله تبریهٔ ذمّت
ایتمشدر

On dit, qu'un mineur n'a pas été valablement défendu, pour
dire, qu'il n'a pas été défendu comme il devait l'être فلان صغیر
علی ما هو اللایق حمایه اولنەمدی

VALÉRIANE ou **PHU.** Plante *A.* فو *P.* فو - سنبل کوهی *T.*
یبان سنبلی

VALET. Domestique *A.* وصیف pl. وصفا - خادم pl. خدمة -
خدمتکار || پرستار - خدمتکار - نوکر *P.* توابع pl. تابع
یرامز خدمتکار - فاسد خدمتکار méchant ایو خدمتکار - صالح
Il récompense mal ses valets اتباع وخدمەسنه لایقی اوزره
اتباع مکافات ایتمز Il se laisse gouverner pas ses valets
وخدمەسنه منقاد اولور

VALET DE CHAMBRE. *A.* وصیف خاصّ *P.* چهره *T.* ایچ
خنکار ایچ آغالری || Les valets de chambre du roi آغاسی

VALET DE PIED. *T.* چوقدار

On dit proverb., Tel maître, tel valet, pour dire, que le valet se conforme aux manières de son maître بو يله آغانك بو يله خدمتكارى اولور

On dit, Âme de valet, pour dire, âme basse *A.* طبع لئيم *P.* آلچق خوى *T.* سرشت خوار

VALETAGE. Service de valet *A.* وصافة *P.* نوكرى - پرستارى *T.* خدمتكارلق

VALETAILLE. Multitude de valets. Il se dit toujours par mépris *T.* خورانطه طاقمى || Que faites-vous de cette valetaille? بو خورانطه طاقمى نه ايشكه يرار

VALETER. Avoir une assiduité basse et servile auprès de quelqu'un *A.* ملازمة بالدنائة عند فلان *P.* نزد كس خوارى نمودن *T.* بر يسنك يانندە آلچقلق ايله مداومت ايتمك || C'est une âme basse, il n'a fait que valeter toute sa vie لئيم الاخلاق برادم اولمغله مدت عمرينى بعض كسان يانندە دنائت ايله مداومت ايدەرك امرار ايلدى

Il se dit aussi pour Faire beaucoup de courses, de démarches qui donnent de la peine *A.* ارتكاب التعب والزحمة *P.* رنج كشيدن *T.* زحمت ايتمك || Il m'a fallu valeter trois ans pour faire juger son affaire فلانك دعواسنى رويت ايتدرمك ايچون تمام اوچ سنه ارتكاب تعب وزحمته مجبور اولدم

VALÉTUDINAIRE. Maladif *A.* ممراض - مسقام - عليل المزاج - *P.* انكشتال - بيمار غنج - بيمارناك *T.* خسته مزاج - خسته جكر || C'est un homme fort valétudinaire بغايت عليل المزاج بر آدمدر

VALEUR. Ce que vaut une chose *A.* قيمة - ثمن مثل *P.* بها *T.* دكر || Il faut que vous me rendiez mon cheval ou la valeur آتمى وياخود بهاسنى ويرملوسك || Je lui en ai payé la valeur بونك دكر بهاسنى فلانه ادا ايلدم || Il a dans ses greniers la valeur de dix mille écus en blé انبارلرندە اون بيك غروش قيمتلو حبوبات وار || Il a des meubles d'une grande valeur در ذيقيمت متاع بيتى وار در

On dit des choses qui se vendent bien, qu'elles sont en valeur *A.* ذيقيمة *P.* قيمتدار - ذيقدر *T.* قيمتلو - بهادە || Les blés sont en valeur cette année بو سنندە حبوبات قيمتلو در || Les diamans ne sont pas présentement en valeur شمديكى حالدە الماس بهادە دكلدر - الماسك قدر وقيمتى يوقدر

On appelle Pièces, papiers de nulle valeur, les papiers qui ne servent à rien *T.* بيلزوم اوراق

On dit, qu'une terre, qu'une ferme est en valeur, quand elle est bien cultivée, et en état de rapporter ce qu'elle doit produire *A.* على حال النما - على حال الاثمار *P.* در حال نمادارى *T.* نمادارلق حالندە - On dit aussi, Mettre une terre, un bois, une vigne en valeur بر ارضى وبر اورمانى وبر باغى حال نما اوزره وضع ايتدرمك

VALEUR, se dit aussi en parlant de la juste signification des termes *A.* معناء حقيقى *T.* حق معنا || Cet homme ne sait pas la valeur des termes dont il se sert بوآدم قوللنديغى الفاظك معناى حقيقيسنى - حق معناسنى بيلمز

On dit figur., Donner de la valeur à ce qu'on dit, pour dire, prononcer d'une manière qui rend l'auditeur attentif *T.* كلامه ايقاع تأثير ايتمك

Et attacher de la valeur à une chose, pour dire, en faire grand cas *T.* اعتبار ايتمك || Il ne faut pas attacher beaucoup de valeur à cela بوكا چندان اعتبار ايتمك روا دكلدر

VALEUR REÇUE. Terme dont on se sert dans les lettres de change, pour marquer qu'on a reçu autant que la somme qui y est spécifiée *T.* بدل مثلى - قبض اولنان مبلغك بدل مقابلى || Vous paierez à Monsieur dix mille écus, valeur reçue en marchandises قبض اولنان اموالك بدل مقابلى اولمق اوزره اون بيك غروش فلانه ويرەسك || valeur reçue comptant فلاندن عن نقد اخذ اولنان شو قدر مبلغك بدل مثلنى كندويه ويرەسك

VALEUR. Bravoure, vaillance *A.* شجاعت - بطالت - حماست *P.* بهادرى - دلاورى - پر دلى - سربازى *T.* بهادرلق || Valeur héroïque شجاعت قهرمانى || brillante شجاعت جزيله || Il a conquis plusieurs provinces par sa valeur كمال شجاعت وحماستى تقريبيله ايالات عديدەنك فتحنه ظفرياب اولمشدر || La fortune ne seconde pas toujours la valeur فلكك شجاعت وحماسته دائما معين وياور مساعد دكلدر - دكلدر

VALEUREUSEMENT. Avec valeur *A.* بالشجاعة - بالحماسة *P.* بهادرانه - دلاورانه - سربازانه - شجيعانه *T.* يوركليلك || Il a valeureusement combattu ايله بالشجاعه جنك ايلدى

VALEUREUX. Brave, vaillant *A.* شجيع pl. شجعان - بطال

pl. بطالين .P بهادر - دلاور - پر دل - تهمتن .T يوركلو || C'est un valheureux soldat دلاور بر جنكجيدر

VALIDATION. Il se dit des jugemens et arrêts qui font valider des articles de dépense .A حكم المقبولية المصارف .T مصرفك قبوللنمه‌سی حكمی || Il a obtenu au conseil un arrêt de validation مصارفك مقبوليتی حكمنی مشعر بر قطعه فرمان تحصيل ايلدی

VALIDE. Valable. V. ce mot. || Cet acte n'est pas valide بو سند معمول به دكلدر - شرعاً مقبول دكلدر Le baptême des Luthériens est valide لوتران آيينده اولنلرك اجرا ايتدكلری رسم تعميد مقبول ومعتبر در

VALIDE. Sain, vigoureux .A صحيح pl. اصحا - صحيح المزاج .P تندرست .T صاغ Il ne se dit qu'en cette phrase, Mendians valides صاغ اولان دلنجيلر || Les ordonnances veulent qu'on prenne et qu'on enferme les mendians valides pour les faire travailler صحيح المزاج اولان سائللری خدمته قوشدرمق ايچون اخذ وحبس ايتمك مقتضای نظاماتدندر

VALIDEMENT. Valablement. V. ce mot. || On ne peut contracter avec un mineur validement بر صغيرايله شرعاً معمول به اوله‌جق وجهله عقد سند اولنه‌مز

VALIDER. Rendre valide .A اعطاء الاعتبار الشرعى .P شرعاً معمولٌ - شرعاً مقبول ومعتبر قلمق .T سزاوار اعتبار كردن || به قلمق Le roi a donné des lettres pour valider cette dépense بو مصرف مقبول ومعتبر طوتلمق ايچون جانب همايوندن فرمان ويرلدی Le consentement subséquent du père et de la mère a validé le mariage والدينك موخراً سبقت ايدن انضمام رأی ورضالری تقريبيله اول نكاح شرعاً معتبر قلندی Il faut valider cet acte بو سنده اعتبار شرعی اعطا اولنملو در - بو سندی شرعاً معتبر اوله بيله‌جك صورتده قويملو در

VALIDÉ. .A معنون بشروط الشرعية .P نزد شرع سزاوار .T شرعاً معتبر قلنمش اعتبار گشته

VALIDITÉ. La vertu et la force que certaines choses reçoivent des formalités requises pour les rendre valables .A صلاحية الى .P الاعتبار .T سزايئ اعتبار || اعتباره كركلولك La validité d'un acte, des preuves بر سندك ودلايل وبراهينك اعتباره La validité des sacremens dépend de... مناسك صلاحيتلری مقدسه‌نك اعتباره صلاحيتی فلان رسومه منوطدر

VALISE. Espèce de sac de cuir servant à mettre des hardes, pour porter en voyage sur la croupe d'un cheval .A عيبة pl. عياب .P جامدان .T هكبه || Mettre des hardes dans une valise اثوابی جامدانه وضع ايتمك

Il y a aussi des valises qui ne peuvent être chargées que sur un chariot .A غرارة .P حربة - غرارة .T غرار || خرار Une valise de lit يتاق خراری

VALLÉE. Espace de terre entre des montagnes .A وادی pl. اودية .P دره .T دره || Descendre dans la vallée دره‌يه نزول - دره‌يه اينمك - ايتمك Un torrent qui tombe dans la vallée دره‌يه آقان سيل Belle vallée بر وادئ دلارا abondante, fertile entrecoupée de ruisseaux بر وادی مخصب وكثير المحصولات جداول عديده ايله متقاطع بر وادی

VALLÉE. Descente. Il n'est d'usage que dans ce proverbe, Il n'y a point de montagne sans vallée .T انيشی اولميان طاغ يوقدر - هر يوقشك بر انيشی وار در

VALLON. Petite vallée, espace de terre entre deux coteaux .A فج pl. فجاج - وهدة pl. وهاد .P راغ .T دره || Son jardin s'étend en partie sur la côte, en partie dans le vallon باغچه‌سی بعضاً طاغك يوره‌سنده وبعضاً دره‌يه قدر ممتد اولور

VALOIR. Être d'un certain prix .A بلوغ الى كذا - انقدار المقدار .P قيمت داشتن - ارزش داشتن - ارزيدن .T دكمك || Cette étoffe vaudrait tant بو قماش شو قدر دكر - بو قماشك دكری شو قدر در Vous ne la payez pas ce qu'elle vaut دكر بهاسنی ويرميورسك De ces deux choses-là, l'une vaudra bien l'autre بو ايكی شيئلرك دكری برئ برينه - قيمتی بر در - مساويدر On dit, qu'une chose ne vaut pas un sou, pour dire, qu'elle n'est bonne à rien بر اقچه دكمز - بر اقچه‌لك قيمتی يوقدر Et d'un homme avec qui on ne veut pas entrer en contestation, qu'il ne vaut pas la peine qu'on lui réponde جواب ويرمكه دكمز - Et d'une affaire de peu de conséquence, qu'elle ne vaut pas la peine d'y penser بو شيء صرف ذهنه دكمز - Et d'une affaire importante, qu'elle vaut bien la peine d'y penser زحمتنه دكر بر مصلحتدر - Et d'une chose, qu'elle ne vaut rien, pour dire, qu'elle est hors d'état de servir هيچ ايشه يرامز

On dit proverb., que Chaque chose, ou que chacun vaut son prix, pour dire, qu'il ne faut pas déprécier une chose, une personne هر شيئك ياخود هر كسك قدری وار در - Et qu'un

homme en vaut un autre, pour exprimer l'égalité فلانڭ فلان قدری بر در - ایله قدری مساویدر

Valoir. Rapporter, donner du profit *A.* اعطاء النفع - اعطاء محصول - فائده ویرمك *T.* فائده دادن *P.* الربح والنما بو ارض شو قدر محصول ویرمك || Cette terre vaut tant بو منصبڭ اون بيڭ Cet emploi vaut dix mille écus ویرر بو منصب شو قدر نفع - غروش نفع ونماسی وار در ونما ویرر

Il vaut mieux, se dit pour Il est plus expédient *A.* اولی - انسب *P.* بهتر *T.* يكڭ || Il y a beaucoup d'occasions où il vaut mieux se taire que de parler نيچه حاللرده سكوت ايتمك سويلمكدن اوليدر

Faire valoir. Tirer d'une chose le profit qu'elle peut rapporter *A.* استمتاع - انتفاع - جلب الفائدة - جلب الربح والنما - استرباح *P.* سودمند گشتن *T.* فائده‌لنمك || Faire valoir son argent بر كمسنه اقچه‌سندن استرباح ايتمك ses droits, ses talens بر كمسنه مالك اولديغی استحقاقلردن ومعارفدن فائده‌لنمك - انتفاع ايتمك

On dit aussi, Faire valoir une terre pour dire, la mettre en état de rapporter *A.* اعمال *P.* بكار آوردن *T.* ايشلتمك || Il faut faire valoir cette terre بو ارضی ايشلتمك اقتضا ايدر

Et faire valoir une terre par ses mains, pour dire, la régir par soi-même بر كمسنه ملكنی بنفسه اداره ايتمك

On dit figur. Faire valoir le talent, pour dire, tirer du profit des qualités qu'on a *A.* ترويج المعارف *P.* بهنر رواج دادن *T.* بر كمسنه كندو هنرينه رواج ويرمك

Faire valoir, se dit aussi pour Relever, exagérer la valeur, le mérite *A.* ترفيع القدر - تزييد القيمة - اعلاء القدر *P.* بهای قدری آرتورمق *T.* چيزيرا برتر نمودن - چيزی بلند نمودن || Les marchands font tout ce qu'ils peuvent pour faire valoir leurs marchandises تجار طائفه‌سیماللرينڭ قدر وقيمتنی آرتورمق ايچون هر كونه تدبيره تشبث ايدرلر || Il fait trop valoir les services qu'il vous a rendus سكا ايتديكی خدمتلرڭ قدرينی نقل ايلديكی پك ترفيع ايدر || Il sait faire valoir ce qu'il raconte شيلرڭ قدرينی ترفيع ايلمكڭ طريقنی بيلور

Se faire valoir. Travailler à se mettre en crédit *A.* اثبات القدر والمزية *P.* خود فروشی - خودرا بلند قدر نمودن *T.* كندويی قيمتلو كوسترمك كردن || Il fait tout ce qu'il peut pour se faire valoir اثبات قدر ومزيته وسيله اولەجق كافهٔ اسبابڭ استحصالنده بذل مقدور ايدر

Il signifie aussi, faire sentir ce qu'on vaut, ce qu'on est, les droits que l'on a *A.* اثباة الذات - اثباة الاستحقاق || Vous ne vous faites pas assez valoir كركی كبی اثبات ذات ايده‌ميورسڭ

Et tirer vanités des qualités qu'on n'a pas comme si on les avait *A.* تفاخر *P.* افتخار كردن *T.* عرض كالای طفره ايتمك || C'est un fanfaron qui veut se faire valoir عرض كالای افتخار ايدر بر لافزندر

À Valoir. T. de négoce et de finance. Ce qu'on fournit à compte d'une plus grande somme qu'on doit fournir *A.* محسوباً *P.* بر حساب داده *T.* محسوب اولەرق || Je vous envoie vingt balles de drap dont vous retirerez le prix à valoir sur ce que je dois fournir pour ma part dans la société بو دفعه طرفكه ارسال اولنان يكرمی دنكڭ چوقه‌نڭ بهاسنی شركت سرمايه‌سی ايچون ويره‌جكم حصه‌يه محسوباً اخذ وقبض ايده‌سڭ

Vaille que vaille, Tout coup vaille. Façons de parler qui signifient, à tout hasard *P.* هر چه بادا باد *T.* هر نه اولەجق || Donnez votre placet vaille que vaille هر چه بادا ايسه اولسون باد همان عرضحالكی تقديم ايله

VALUE. T. de Pratique. Il ne se dit que dans cette phrase, Plus value, qui signifie, la somme que vaut une chose au-delà de ce qu'on l'a prisée ou achetée *A.* فضل الثمن المعين *P.* زيادهٔ بهای تعيين‌كرده *T.* تعيين اولنمش بهانڭ ارتوغی || Il faut encore payer tant pour la plus value فضل ثمن معين اولەرق شو مقدار دخی ادا اولنملو در

VALSE. Espèce de danse, qui consiste à tourner deux à deux *A.* دوار - رقص بالمداورة *P.* وشت گردان *T.* دونمه هوره‌سی

VALSER. Danser la valse *A.* رقص بالمداورة *P.* گردان رقصيدن *T.* دونه دونه هوره تپمك

VALVULE. Membrane qui, dans les vaisseaux ou autres conduits du corps de l'animal, empêche les liqueurs de refluer *A.* حجاب *P.* پرده *T.* پرده

VAN. Instrument qui sert à vanner *A.* مذرّة - مغقلة *P.* ارجن *T.* سكو - يبا || Nettoyer du grain avec le van غلەيی يبا ايله تنقيح ايتمك || Séparer du grain la poussière et les ordures par le moyen d'un van اعمال مغقله ايله غلەيی غباردن

وخاشاكدن آيرمق

VANILLE. Plante *T.* وانليا

VANITÉ. Futilité *A.* ابطولة ـ بطلان pl. اباطيل *P.* انگونى امور دنيانك *T.* باطللق || Tout n'est que vanité dans le monde جملەسى اباطيل ولغوياتدن عبارتدر L'Écriture dit, Vanité des vanités, et tout est vanité *A.* ابطولة الاباطيل فانّ كلّ ما فى الكون باطل Mépriser les vanités du monde اباطيل دنيايى زخارف دنيايى عين حقارت ايله ـ استحقار ايتمك رؤيت ايتمك

VANITÉ. Amour-propre qui a pour objet des choses frivoles *A.* عجب النفس *P.* پندار ـ خود پرستى *T.* كندوينى بكنمه عجب نفس || La vanité est une marque de petitesse d'esprit قلت عقله دلالت ايدر La vanité l'a perdu محجوب اولديغى عجب وپندار سبب ادبارى اولمشدر Il tire vanité de sa naissance اصل ونسبنى وسيلهٔ عجب و پندار عدّ ايدر

FAIRE VANITÉ de... signifie, se glorifier de... *A.* تفاخر ـ طفره ـ كندوينى اوكمك *T.* خود ستايى كردن *P.* تمدّح حسن كتابت || Il écrit joliment, et en fait vanité ايتمك ايله تفاخر ايدر

SANS VANITÉ. Façon de parler dont on se sert, quand on a à dire de soi quelque chose d'avantageux *A.* لا لفخر ـ بلا تمدّح *P.* نه براى خود ستايى *T.* دكل مدح ايچون || Sans vanité, je sais ces sortes de choses-là mieux que lui بومقوله شيلره كندومى مدح ايچون ديمم فلاندن زياده وقوفم وار در

VANITEUX. Qui a une vanité puérile et ridicule *A.* باطل *P.* انگونى پيشه *T.* فضول || C'est un vaniteux insupportable تحمّل اولنەميەجق بر باطل آدمدر ـ || Il se dit aussi des discours || Propos vaniteux اقوال باطلە

VANNE. Espèce de porte dont on se sert aux moulins, aux pertuis des rivières, etc. et qui se hausse ou se baisse pour laisser aller l'eau, ou la retenir *A.* ترعة pl. ترع *P.* دريچهٔ رهگذر آب *T.* صو صواغى || Il faut lever la vanne pour faire aller le moulin دكرمانى ايشلتمك ايچون صو صواغنى قالدرملو در Abaisser la vanne ترعەيى ايندرمك

VANNER. Nettoyer le grain par le moyen d'un van *A.* فقل ـ تذرية *P.* داميدن *T.* صاورمق || Vanner du blé تذريهٔ حنطه بغداى صاورمق ـ ايتمك

VANNÉ. *A.* مفقول *P.* دامیده *T.* صاورلمش

VANNERIE. Le métier du vannier *A.* صنعة السرد الاسفاط *P.* سپد اوروجيلكى *T.* پيشهٔ ترنيان باف

VANNETTE. Grand panier dont on se sert pour vanner l'avoine avant de la donner aux chevaux *T.* يولاف صاورەجق سپد

VANNEUR. Celui qui vanne des grains *A.* فقال *P.* سگوزن *T.* خرمن صاوريجى

VANNIER. Ouvrier qui travaille en osier, et qui fait des vans, des corbeilles, etc. *A.* سرّاد الاسفاط *P.* سپدگر ـ ترنيان باف *T.* سپد اوريجيسى

VANTAIL. Battant d'une porte qui s'ouvre des deux côtés *A.* مصراع ـ صفق *P.* لت *T.* قناد || Les vantaux d'une porte قپو قنادلرى ـ مصراعين باب

VANTARD. Qui a l'habitude de se vanter *A.* لهوق ـ متصلّف *P.* لافزن ـ خود ستا *T.* لافزان ـ آورد صاتيجى

VANTER. Louer extrêmement *A.* ثنا ـ تذرية ـ مدح *P.* ستودن ـ نيايش كردن *T.* اوجورمق ـ اوكمك || Vous vantez bien cet homme-là شو آدمى پك اوجوررسك On ne saurait trop vanter son mérite هنرى هر نقدر مدح وثنا اولنسه كافى دكلدر

SE VANTER. Se louer *A.* تمدّح ـ تفاخر *P.* خود ستايى كردن *T.* كندوينى اوكمك || Il se vante trop غايت ايله تمدّح Il ne sied pas bien de se vanter soi-même تمدّح وتفاخر ايدر مدح نفس جائز دكلدر ـ ياقيشور شئ دكلدر

SE VANTER DE... Se glorifier de... *A.* افتخار ـ تباهى ـ مباهاة *P.* فخر نمودن *T.* اوكنمك || Il m'a rendu service, mais il s'en vante trop بكا كرچه خدمت ايتمشدر انجق بو بابده بغايت افتخار ايدر Il se vante d'avoir fait réussir cette affaire بو مصلحتك تكميلنه همّت ايتمكله مباهات ايدر Il n'y a pas de quoi se vanter موجب افتخار اولەجق بر شئ بوقدر

VANTERIE. Vaine louange qu'on se donne à soi-même *A.* لهوقة *P.* خود ستايى ـ لافزنى *T.* لافزانلق ـ آورد صاتيجيلغى

VAPEUR. Espèce de fumée qui s'élève des choses humides *A.* بخار pl. ابخرة *P.* تف *T.* طومان || Vapeur grossière بخار كثيف subtile بخار رقيق ـ تف باريك insensible بخار غير محسوس ـ بخار خفى ـ بللوسز بخار transparente بخار شفاف ـ يوفقه بخار Les vapeurs qui forment les pluies امطارى تكوين واحداث ايدن ابخره qui s'élèvent de la mer et des

rivières دریادن وانهاردن متصاعد اولان ابخره Le soleil par sa chaleur attire les vapeurs حرارت شمس بخاری جذب ایدر Vapeurs malignes ابخرهٔ ردیٔه

VAPEURS. T. de Méd. Affections hypocondriaques et hystériques *A.* pl. ابخرهٔ رحمیّة ـ ابخرهٔ مراقیّة ‖ Il lui est monté des vapeurs au cerveau qui l'ont étourdi دماغنه ابخرهٔ مراقیّه صعودی تقریبیله سرسم اولمشدر Une femme sujette aux vapeurs de mère ابخرهٔ رحمیّدیه مبتلا بر عورت

On dit, Prendre les bains de vapeurs, pour dire, recevoir sur son corps les vapeurs d'une eau chaude قینار صو بوغیله استحمام ایتمک

VAPOREUX. Il se dit de l'état du ciel, lorsque les vapeurs y sont répandues de manière à éclairer doucement les objets *A.* مستور بالضباب *P.* میغناک *T.* طومانلو ـ طومان ایله ضباب ایله مستور اولان روی سما ‖ Ciel vaporeux قاپلنمش Lumière vaporeuse طومانلو آیدینلق

Il signifie aussi, qui est sujet aux vapeurs *A.* مبتلاء الابخرة السوداویّة

Il se dit aussi de certaines choses qui, prises intérieurement, causent des vapeurs *A.* مهیّج البخار *P.* بخار انگیز *T.* طومان کتورر ‖ Le lait est vaporeux سود مهیّج بخار در

VAQUER. Être à remplir. Il se dit des emplois, des dignités, des logemens *A.* استخلا *P.* تهی ماندن *T.* محلول قالمق ‖ Le Pape étant mort, le Saint Siége vaqua trois ans ریم پاپاسی وفات ایلدکده پاپالق مسندی اوچ سنه محلول قالمشدر Voilà un bel emploi qui vaquera bientôt قریبا اشته محلول قالهجق بر منصب جمیل Il doit avoir le premier appartement qui vaquera اوّل محلول قالهجق دائره فلانه ویریلهجکدر

Il se dit aussi en parlant des tribunaux, lorsque les fonctions ordinaires y cessent pendant quelque temps *A.* فراغ عن الشغل ـ تعطّل *P.* در بیکاری ماندن *T.* ایشسزلقده اولمق ـ تعطیلده اولمق ‖ Ce tribunal vaque pendant un tel temps بو محکمه فلان وقتده تعطیلده در

VAQUER à... S'appliquer à quelque chose *A.* اشتغال *P.* ورزش کندو *T.* نمودن چالشمق ‖ Vaquer à ses affaires, à l'étude امور وخصوصاتنه وکتاب مطالعهسنه اشتغال ایتمک ـ On ne peut vaquer à tant de choses مطالعهسیله مشغول اولمق بو قدر ایشلره دفعةً مشغول اولمق ممکن دکلدر à la fois

VARECH. Plante que la mer jette sur ses bords *A.* ضریع

VARIABILITÉ. Disposition habituelle à varier *A.* قابلیّة الاختلاف ـ قابلیّة التحوّل *P.* امکانپذیریٔ گوناگونی *T.* دونکلک ـ ‖ La variabilité du temps هوانک قابلیّت درلو درلولق طبیعتلرک قابلیّت تحوّلی des goûts اختلافی

VARIABLE. Sujet à varier, qui change souvent *A.* قابل التحوّل ـ کثیر الاختلاف *P.* امکانپذیر گوناگونی ـ پذیرای گوناگونی *T.* درلو درلو اولور ـ کونه کونه اولور ‖ En ce climat les saisons sont variables بو اقلیمده موسملر کثیر الاختلافدر Temps variable هوای کثیر الاختلاف La fortune est variable بختک اختلافی چوقدر L'esprit de l'homme est variable عقل انسان اختلافه تابعدر ـ قابل تحوّل واختلافدر C'est un homme variable dans ses opinions رٔاینده کثیر الاختلاف بر آدمدر

VARIANT. Qui change souvent *A.* کثیر التلوّن ـ متلوّن *P.* بیدوام ـ عقل متلوّن *T.* قرارسز ـ بیثبات ‖ Esprit variant کثیر ـ مزاج متلوّن Humeur variante تلوّنه مائل اولان عقل C'est un homme fort variant dans ses résolutions تصمیماتنده التلوّن کثیر التلوّن بر آدمدر

VARIANTES. Diverses leçons d'un même texte *A.* pl. صور مختلفة *P.* صورتهای گوناگون *T.* صورتلو درلو درلو ‖ Les variantes d'un auteur بر تألیفک صور مختلفهسی On a recueilli les variantes فلان تألیفده اولان صور مختلفهیی جمع ایتمشلر در

VARIATION. Changement *A.* اختلاف pl. اختلافات ـ تحوّل pl. تحوّلات *P.* دیگر گونی *T.* درلولق ‖ La variation du temps, des vents هوانک وریاحک اختلافی ـ تحوّلی La variation des témoins شاهدلرک تقریرنده اولان اختلاف Il y a beaucoup de variation dans ses dépositions بو شاهدک اخبارلرنده اختلاف کلّی وار در On remarque beaucoup de variation dans sa conduite سلوک وحرکتنده کلّی مرتبه اختلاف وتحوّل کورینور

On dit sur mer, La variation de l'aiguille, de la boussole, du compas, lorsque l'aiguille de la boussole s'écarte du nord, et qu'elle décline vers l'orient ou vers l'occident پوصله ایکنهسنک تمایلی ـ تخلّفی

VARICE. Il se dit des tumeurs molles, indolentes, cédant facilement à l'impression du doigt, et causées par la dilatation des

veines dans différentes parties du corps A. غدّة رخوة pl. غدائد رخوة P. غردهٔ نرم T. کوشکک اور || Avoir des varices aux jambes آیاقده کوشکک اورلر اولمق

VARICOCÈLE. Tumeur du scrotum, causée par des varices qui se forment autour des testicules A. ورم الصفن P. آماس کیسهٔ خایه T. طشاق طوبره‌سنده اور

VARIER. Diversifier A. تنویع P. گوناگون ساختن T. کونه کونه ایتمک — درلو درلو ایتمک || Varier les mets, les ornemens تنویع اطعمه یا تجمّلات ایتمک ses expressions تعبیراتی گوناگون ایتمک

VARIER. Changer A. اختلاف — تحوّل P. دیگرگونی نمودن T. کونه کونه دونمک || Vous m'aviez porté cette parole, vous m'en portez maintenant une autre, vous variez sans cesse مقدّما فلان کلامی سویلمشیکن شمدی آخر کونه کلام سویلرسک بو تقریب تحوّل واختلافدن خالی دکلسک Pourquoi variez-vous? نیچون اختلاف ایدرسک L'accusé varie dans ses réponses حقنده عزو تهمت اولنان فلان کشی ویردیکی جوابلرده اختلاف ایدر Les témoins ont varié dans leurs dépositions شاهدلر تقریرلرنده اختلاف ایتمشلر در Le temps varie continuellement هوا لا ینقطع تحوّل ایتمکده در Depuis hier le vent a varié plusieurs fois هوا دوندنبرو بر قاچ دفعه تحوّل ایتمشدر

Il se dit aussi de l'aiguille aimantée, lorsqu'elle s'écarte du nord et qu'elle décline, soit du côté de l'orient, soit du côté de l'occident A. تخلّف — تمایل P. گراییدن — از جایش برطرف شدن T. یرندن اوینامق || A telle hauteur l'aiguille varie de tant de degrés فلان ساحلک آچیغنده پوصله‌نک ایکنه‌سی شو قدر درجه تخلّف ایدر

VARIÉ. A. متنوّع — مختلف — متحوّل P. گوناگون — دیگرگون T. درلو درلو — کونه کونه || Style varié سبک وعبارهٔ متنوّعه Parterre varié de mille fleurs بر ازهار متنوّعه ایله آراسته جیچک باغچه‌سی

VARIÉTÉ. Diversité A. تنوّع P. گوناگونی — رنگارنگی T. درلولق || La variété d'un parterre بر جیچک باغچه‌سنک تنوّع صور des objets تنوّع صور واشکالی Livre plein de variété احوال متنوّعه ایله مملو بر کتاب Il n'y a pas assez de variété dans ce tableau بو تصویرده اولقدر تنوّع اشکال یوقدر

VARIÉTÉS, au pluriel, est synonyme de Mélange A. مجموعة || Variétés morales, littéraires, philosophiques مجموعهٔ ادبیات ومجموعهٔ علمیّه وحکمته دائر مجموعه

NE VARIETUR. Expression Latine, qui se dit au Palais, des précautions que la Justice prend pour prévenir les changemens qu'on pourrait faire dans une pièce A. صیانة عن التغییر — صیانة عن التبدّل || On a ordonné que la pièce serait signée et parafée, ne varietur فلان سند صیانة عن التبدّل امضا وصحّ ایله اشارت اولنمق تنبیه اولندی

VARIQUEUX. Il se dit des vaisseaux affectés de varices A. ذو غدّه P. غرده‌ناک T. اورلو

VARIOLE. Petite vérole. V. Vérole.

VARIOLIQUE. V. Vérolique.

VARLOPE. Grand rabot A. منحت کبیر P. کشتره T. ایری رنده

VASCULAIRE, ou VASCULEUX. T. d'Anat. Qui est rempli de vaisseaux A. کثیر الجوائف — کثیر الاوعیة || La membrane vasculaire کثیر الجوائف اولان انجه زار

VASE. Bourbe qui est au fond de la mer, des fleuves, des étangs, des marais, etc. A. غریل P. لوش — لای T. دکزوچای وحوض دیبنده‌کی چامور || Il y a dans cet endroit beaucoup de vase بو محلده غریل کثیر وار در Ce navire s'est enfoncé dans la vase بو کمی دریا دیبنده‌کی چاموره باتدی

VASE. Sorte d'ustensile qui est fait pour contenir des liqueurs, des fleurs, des parfums A. ظرف pl. ظروف — اناء pl. اوانی P. آوند T. قاب || Vase d'or ظرف زرین — آلتون قاب d'argent ظرف سیمین — سیم ظرف — کمش قاب précieux ذیقیمت ظرف — قاب de porcelaine ساقسونیاکاری قاب Vase pour mettre des fleurs جیچک قابی

VASES SACRÉS. Les vases dont on se sert dans l'administration des sacremens A. اوانی مبارکة

VASEUX. Qui a de la vase A. کثیر الغریل P. لوشناک T. جامورلی || Un fond vaseux بر دیب کثیر الغریل

VASISTAS. Petite partie d'une porte ou d'une fenêtre, laquelle partie s'ouvre ou se ferme à volonté A. خادعة الروزنة P. روزنچه T. پنجره یاوری

VASSAL. Celui qui relève d'un seigneur à cause d'un fief A. تابع pl. تابعین P. فرمانبر || Il est vassal d'un tel seigneur فلان حکمدارک تابعیدر Les vassaux d'un tel fief فلان

مالكانديه مربوط اولان تابعلر

VASSELAGE. État de vassal *A.* حال التابعية *P* فرمانبرى *T.* تابعلك || Le vasselage engage à différens devoirs selon les différentes coutumes حال تابعيت هر محلده جارى اولو كلمش رسوم وعادات مختلفديه كوره تكاليف كوناكون الزام ايتدرر

VASTE. Qui est d'une grande étendue *A.* فسيح ـ وسيع ـ واسع ـ صحراى واسع *P.* پهن ـ پهنا *T.* كڭيش || Vaste campagne صحراى پهنا Vastes déserts مفازات Vaste mer درياى پهنا — Figur. || C'est un homme d'une vaste ambition واسعه ـ وسيعة الانحا ـ كڭيش چول فلانك وسعت حرص شانى وار در Il a de vastes projets, de vastes desseins مقاصد وافكار واسعه سى Il a l'esprit vaste وسعت احاطهٔ عقلى وار در Il est d'une vaste érudition وسعت معلوماته مالكدر وار در

VATICAN. On emploie ce mot pour signifier, la Cour de Rome *T.* ريم پاپا قپوسى || Les foudres du Vatican ريم پاپا قپوسى طرفندن صدور ايدن صاعقه كونه احكام هول انكيز

VAUDEVILLE. Chanson qui court par la ville, faite sur un air facile à chanter *A.* مرق *P.* خنيا *T.* تركى ـ معنى Chanter un vaudeville *A.* تمريق *P.* خنيا سرايدن *T.* معنى اوقومق

À VAU-L'EAU. V. Aval.

VAURIEN. Fripon, vicieux, qui ne veut rien valoir *A.* لا خير *P.* ناكس *T.* بر ايشه يرامز ـ اوكس || C'est un franc vaurien صرف ناكس بر آدمدر

VAUTOUR. Gros oiseau de proie *A.* قشعام ـ ضريك *P.* كركس *T.* آق بابا سپيد

se VAUTRER. S'enfoncer, se rouler dans la boue *A.* تمرغ *P.* بر خاك غلطيدن ـ در وحل غلطيدن *T.* جاموره آغنمق || Le sanglier se vautre dans la fange يبان خنزيرى جاموره تمرغ ايدر

On dit par extension, Se vautrer sur l'herbe, sur un lit, pour dire, s'y étendre *A.* اجلعباب *T.* اوزانوب ياتمق || Il ne fait que se vautrer sur son lit, sur l'herbe فراش ايچنده ياخود چاير اوزرنده اوزانوب ياتمقدن غيرى بر شئ ايتمز

On dit figur., Se vautrer dans le vice, pour dire, s'y abandonner ورطهٔ معاصى وسيئاته تسييب نفس ايتمك

VAUTRÉ. *A.* متمرغ *P.* در وحل غلطيده *T.* جاموره آغنمش

VAYVODE. Titre qu'on donne aux gouverneurs de la Valachie, de la Moldavie, etc. *T.* ويوده

VEAU. Le petit d'une vache *A.* عجل pl. عجول *P.* كوساله *T.* بوزاغى || Un veau qui est encore sous sa mère هنوز اناسندن آيرلمامش بوزاغى Viande de veau لحم عجل ـ بوزاغى اتى Eau de veau بوزاغى اتى صويى

Il se prend aussi, pour du cuir de veau *A.* جلد العجل *P.* پوست كوساله *T.* بوزاغى پوستكيسى || Des livres reliés en veau جلدلرى بوزاغى پوستكيسندن معمول كتابلر

VÉDASSE, ou VAIDASSE. Sel alcali fixe, qui se tire des cendres de la guède *A.* قلى العظلم *P.* اشخار نيل *T.* چويت اوتى قليه سى

VEDETTE. Sentinelle de cavalerie *A.* طليعة ـ ربيئة *P.* قراول ـ ديدبان *T.* قراغول || Poser des vedettes قراغول قويمق Une vedette avancée ايلروده كى قراغول La vedette s'endormit قراغول اويودى

Vedettes, se dit de ces petits tourillons placés sur un rempart, et dans lesquels les sentinelles peuvent se retirer *A.* مرتباء *P.* ديدبانخانه ـ قراولخانه *T.* قراغول يرى

VÉGÉTABLE. Qui peut végéter *A.* مستعد ـ قابل الانبات للنمو *P.* رويندنى ـ برومندى ـ امكانپذير *T.* قابليتلو ـ بتمكه قابليتلو بيومكه قابليتلو || Cet arbre est sec, il n'y a plus rien de végétable ni dans la tronc, ni dans la racine بو اغاج قورييوب نه اوزدكنده ونه كوكنده قابليت انبات قالمشدر

VÉGÉTAL. Ce qui végète. Il ne se dit que des arbres et des plantes *A.* نابت pl. نوابت ـ نامى *P.* روينده *T.* بتر شى || Traité des végétaux نباتاته دائر بر بحث ـ بحث نوابت Remède tiré des végétaux نوابتدن استخراج اولنمش بر دوا Tout arbre, toute plante est un végétal هر شجر وهر نبات ناميدر ـ نمو ايله قائمدر

VÉGÉTAL. Qui appartient à ce qui végète *A.* نباتى || Le genre végétal جنس نباتات ـ جنس نباتى Le règne végétal مواليد ثلثه‌نك برى اولان نباتات La vertu, la faculté végétale خاصيت وقوت نباتيه Matières végétales مواد نباتيه

On appelle Sel végétal, un sel extrait des plantes *A.* ملح النباتات ـ ملح نباتى

Et terre végétale, terre franche ou terreau, celle qui est la plus propre à la végétation *A.* ارض منبتة

VÉGÉTANT. Qui prend nourriture ou accroissement du suc de la terre

بسلنوب بیور *T.* برومند *P.* نامی *A.*

VÉGÉTATIF. Qui fait végéter *A.* موجب الانبات ـ منبت
P. روباننده *T.* بتوربجی || Principe végétatif مادّهٔ اصلیّهٔ
نفس منبته Âme végétative موجبة الانبات

Il se dit aussi de ce qui est dans l'état de végétation *A.* ـ نابت
نامی *P.* برومندی پذیر *T.* بیور بسلنوب || Êtres végétatifs
موجودات نابته

VÉGÉTATION. Action de végéter *A.* نبوت *P.* رستگی *T.* بتمه
|| La végétation des plantes نبوت نباتات

VÉGÉTER. Croître, pousser. Il se dit des plantes *A.* ـ انبات
برومندی یافتن ـ ناریدن ـ روبیدن ـ رستن *P.* انما ـ نموّ
T. نبات ارتوب بیومک || Pour les plantes, végéter c'est vivre
حقنده نموّ وانبات تعبیری عمری مفید در

On dit d'un homme qui n'a plus l'usage de la raison, qu'il ne fait plus que végéter فلان کمسنه مثال نبات نامی بی
حسّ وروح اولەرق امرار ایّام عمر ایدر

VÉHÉMENCE. Impétuosité *A.* ـ شدّة الطبع ـ شدّت ـ حمیّا
شدّة النفس *P.* تندی *T.* سردلک || La véhémence de cet
homme-là fait qu'on ne peut traiter d'affaire avec lui فلانک
مجبول اولدیغی شدّت طبعه نظراً کندوسیله روٴیت مصلحت
ممکن دکلدر Agir avec trop de véhémence شدّت طبع ایله
عمل وحرکت ایتمک Parlons sans véhémence بلا شدّة سویلشەلم
La véhémence de ses passions, de sa colère, de son amour فلانک
حمیّای امراض نفسانیّەسی یا غضبی یا عشق وهواسی
Il a de la véhémence dans la prononciation, dans la voix تلفّظنده
وصداسنده شدّت وار در

Il se dit aussi en parlant d'un orateur qui a une éloquence vigoureuse *A.* حدّت *P.* تیزی *T.* کسلینلک || Cet orateur a
de la véhémence بو واعظک کلامنده حدّت وار در

VÉHÉMENT. Impétueux *A.* شدید ـ شدید الطبع ـ شدید
النفس *P.* تند وتیز *T.* سرد ـ کسکین || Esprit naturel, véhément
نفس شدید وطبع شدید Passion véhémente مرض
شدید نفسانی action حرکت شدیده ـ عمل شدید Désirs
véhéments رغبات شدیده

VÉHÉMENTEMENT. T. de Jurisp. Très-fort *A.* اکیداً ـ شدیداً
P. سخت *T.* پک || L'arrêt le déclare véhémentement suspect
d'avoir... اول بابده مظنون اولدیغی ویریلان اعلامده
اکیداً اعلان وبیان اولنمشدر

VÉHICULE. T. de Phys. Qui sert à conduire, à pousser, à faire passer plus facilement *A.* سایق ـ ما به الاساغة ـ سواغ
P. وسیلهٔ آسانگذاری *T.* قولایلق ایله کچورمکه مدار اولان
ـ شیٔ قولایلق ایله سورمکه || Le vin est un bon véhicule pour
ce remède باده بو دوا ایچون سواغ اعلا در Ce bouillon servira de véhicule aux poudres que vous devez prendre بو ات
صویی آلەجغک سفوفلره ما به الاساغه اولەجق شیلردندر

Figur. Ce qui prépare l'esprit à quelque chose *A.* ـ مسهّل
مقدّمة الیسر والسهولة ـ وسیلة التسهیل ـ موجب التسهیل
P. وسیلهٔ آسانی *T.* مدار سهولت || Cela servira de véhicule
à la proposition que vous devez lui faire بو مادّه فلانه عرض
ایراد ـ ایدەجککک تکلیفه مقدّمهٔ یسر وسهولت اوله بیلور
ایدەجککک تکلیفک تسهیلنه وسیله اولور

VEILLE. Privation du sommeil *A.* سهر ـ یقظة *P.* بیداری ـ
شبگیری *T.* اویانقلق || Courte veille یقظهٔ مختصره ـ
جزئیّه longue سهر مدید Les longues veilles, les veilles continuelles altèrent la santé سهر مدید ومتتابع تغیّر حال
صحّتی موجبدر

Veilles, se dit figurément de la grande application qu'on donne
à l'étude, aux affaires *A.* pl. توغّلات pl. مساعی *P.* ورزش *T.*
پک چالشمه || Doctes, savantes veilles توغّلات حکیمانه
وعلمیّه pénibles مساعئ متعبه ـ مساعئ شاقّه Cet écrivain a
reçu le fruit de ses veilles بو مؤلّف ثمرهٔ مساعی وتوغّلاتنی
تحصیله دسترس اولمشدر Le bonheur de l'État est le fruit des
veilles du Prince دولتک حسن حالی پادشاهک ثمرهٔ
مساعی وتوغّلاتیدر

Veille. Le jour précédent *A.* یوم ما قبل *P.* روز گذشته *T.*
عرفه کونی ـ بوندن بر کون اوّل || La veille de Noël عید
میلادک یوم ما قبلی عرفەسی کونی J'arrivai la veille
de son départ عزیمتندن بر کون اوّل واصل اولمشم Le jour
étant pris, on commença dès la veille à se préparer کونی تعیین
اولندقده همان بر کون اوّل حاضرلنمغه باشلادیلر

On dit figur., Être à la veille de... pour Être sur le point de...
A. حینونة *P.* نزدیک بودن *T.* وقت بر شیئک وقتنه
|| Nous sommes بر شیئک عرفەسی کوننه چاتمق ـ چاتمق
à la veille de grandes choses احوال معظمه کورەجکمز وقتنه
چاتدق Les armées sont tous les jours à la veille d'en venir aux
mains طرفین عسکری کلّ یوم مقابلەیه قیامک عرفەسنده

فلان كمسنه خرابيتي وقتنه كبيدر Il est à la veille de sa ruine حينونت ايلدى Il commence de grands bâtimens, et il est à la veille de sa mort ابنيهٔ عاليه احداثنه مباشرت ايدر حال بوكه موتك عرفه‌سى كوننده در Nous sommes à la veille d'un grand événement بر حادثهٔ عظيمه‌نك وقتنه - وقتى حينونت ايلدى - چاتدق

VEILLÉE. Veille que plusieurs personnes font ensemble. Il ne se dit que des assemblées que les gens de village ou les artisans font le soir, pour travailler ensemble en causant *A.* مسامرة فى وقت الاشتغال - سامر الارباب الصنعة *P.* انجمن شبانهٔ پيشه وران *T.* كيجه جمعيت ايله ايش - ايشيجيلرك كيجه مجلسى ارباب صنعتك || Pendant toute la veillée ايشلمه‌نك وقتى تماماً كيجه مجلسلرى اثناسنده Les veillées sont longues en hiver كيجه جمعيت ايله ايش ايشلمه‌نك وقتى اثناى پيشه‌ورانك شتاده طول ودراز اولور Les contes de la veillée انجمن شبانه‌لرنده سويلنان حكايات

VEILLER. S'abstenir de dormir *A.* يقاظة *P.* شبگيرى كردن - بيدار شدن *T.* اويانق اولمق - اويانق طورمق || J'ai veillé toute la nuit تا بصباح بيدار ايدم Ils ont veillé une partie de la nuit كيجه‌نك بر مقدارنده اويانق طورديلر Veiller auprès d'un malade بر خسته‌نك ياننده اويانق اويانق طوروب بكلمك - طورمق Soit que je dorme, soit que je veille كرك حال نومده وكرك حال يقظه‌ده اولديغمده

VEILLER. Prendre garde *A.* صرف النظر التيقظ والانتباه - صرف اللحاظة البصيرة *P.* نگهبانى نمودن *T.* كوزتمك || Veiller au salut de l'État ملكك سلامت حالى خصوصنده صرف نظر تيقظ وانتباه ايتمك La providence de Dieu veille sur tous les hommes حكمت ربانيه جميع عباد اوزرينه صرف نظر انتباه ايدر Il faut veiller soigneusement à cela بو بابده دقت واهتمام ايله صرف نگاه انتباه اولنمق لازمهٔ حالدندر On ne peut pas veiller à tout كافهٔ اموره صرف انظار انتباه ايتمك ممكن دكلدر Il faut veiller sur la conduite de cet homme شو آدمك سلوك وحركتنه صرف انظار تيقظ سلوك وحركتنى كوزتملو در - وانتباه ايتملو در

VEILLEUR. Celui qui veille *A.* قائم - سهران - ساهر - يقظان *P.* شبگير - بيدار *T.* اويانق - اويوميان - كيجه الليل

VEILLEUSE. Petite lampe qu'on laisse brûler pendant la nuit *A.* قنديل pl. قناديل *P.* قنديل *T.* قنديل

VEINE. Vaisseau qui contient le sang de l'animal *A.* عرق pl. عروق *P.* رك *T.* طمر || Les veines lui enflent, lui grossissent طمرلرى طومالوب - عروقنه حالت امقرار ظهور ايتمكده در Couper les veines قطع عروق ايتمك Le sang coule dans les veines دم عروق ايچنده جريان ايدر passe des veines dans le coeur دم عروقدن قلبه منصب ارلور

VEINE-PORTE. C'est le nom de la veine qui va se rendre au foie *A.* نياط *T.* يورك آصقيسى اولان طمر

On dit, Ouvrir la veine, pour dire, saigner *A.* فصد *P.* رك زدن *T.* قان آلمق - طمرى آچمق

On dit, L'âge où le sang bouillonne dans les veines, pour dire, la jeunesse *A.* سن الغلواء الشباب *P.* سال جوش وخروش *T.* جوانى قانك طمر ايچنده قيناديغى ياش

Et l'âge où le sang glace dans les veines, pour dire, la vieillesse *A.* سن الجمود الارواح *P.* سال فسردگى خون *T.* قانك طمر ايچنده طوكديغى ياش

On dit figur. d'un homme qui a des mouvemens d'impatience et de colère, que le sang lui bout dans les veines حمو عصبدن تنور غضبى پر آتشدر - دمى پر جوش وخروشدر

Et qu'il n'a pas une goutte de sang dans les veines, pour dire, qu'il est saisi d'effroi, d'épouvante كمال رعب وهراسدن طمرنده بر قطره قان قالمدى

Et qu'il n'a point de sang dans les veines, pour dire, qu'il n'a aucun courage يوركسز در - بيدلدر - بى زهره در

VEINE. Endroit long et étroit où la terre est d'une autre qualité que celle qui est auprès *A.* عرق *P.* رك *T.* طمر || Veine de sable, de craie قوم وطباشير طمرى - Il se dit aussi des endroits où se trouve le métal || Veine d'or, d'argent, de soufre آلتون وكمش وكبريت طمرى - Et des raies ou des marques longues et étroites qui vont en serpentant dans le bois ou dans les pierres || C'est un bois qui est plein de veines طمرى جوق بر آغاجدر Le bois de noyer a de très-belles veines جوز آغاجنده غايت كوزل طمرلر وار در - On dit aussi, Veine d'eau, pour dire, un filet d'eau qui coule sous terre || Il y avait autrefois une veine d'eau en cet endroit مقدما فلان محلده بر صو طمرى وار ايدى

VEINÉ. Qui est plein de veines. Il ne se dit que du bois et de

quelques pierres. V. Veineux || Bois veiné خشب كثير العروق marbre طمری چوق مرمر طاشی

VEINEUX. Qui est plein de veines *A.* كثير العروق *P.* ركدار *T.* طمری چوق ـ طمرلو || Les blessures sont à craindre dans les parties veineuses كثير العروق اولان محللرده ظهور ایدن جراحتلردن خوف اولنور L'olivier est très-veineux زیتون آغاجی كثير العروقدر

On dit, Les vaisseaux veineux, par opposition aux vaisseaux artériels, ou lymphatiques *A.* اوعية ذوی العروق

VÉLAR, ou ÉRYSIME, ou HERBE AUX CHANTRES. V. Érysime.

VÊLER. Il se dit d'une vache qui met bas *A.* انتاج *P.* زاییدن *T.* طوغورمق || La vache vient de vêler اینكك هنوز انتاج ایتمشدر

VÉLIN. Sorte de parchemin fin, qui est fait de peau de veau *A.* رق العجل *P.* جفر گوساله ـ پوست پیراستهٔ گوساله *T.* لطیف بر رق عجل || Beau vélin بوزاغی دریسی ترشه‌سی كوزل دباغت اولنمش bien préparé رق عجل ابیض blanc رق عجل ایله مجلد بر كتاب Livre couvert de vélin رق عجل Relier des livres en vélin كتابلری رق عجل ایله تجلید ایتمك

On appelle Papier vélin, un papier imitant la blancheur et l'uni du vélin *A.* قرطاس مهرق *P.* كاغد مهره زده *T.* مهره‌لنمش كاغد

VELLÉITÉ. Volonté faible, qui n'a point d'effet *A.* مراد ما لا يعنى *P.* ارادهٔ بیمآل *T.* اصلسز مراد || Vos résolutions ne sont que de simples velléités سنك تصمیماتك محض مرادات مرادات بیمآل قبیلندندر ـ ما لا يعنى مقوله‌سیدر

VÉLOCE. Il se dit en Astronomie, pour exprimer la vitesse du mouvement d'une planète *A.* سرعة السير *P.* چابكروی *T.* تیز یوریمه

VÉLOCITÉ. Vitesse, rapidité *A.* سرعت *P.* چابكی *T.* تیزلك ـ چابكلك || La vélocité de son cours سرعت سیری de la pensée, de la prononciation سرعت فكر یا تلفظ Une vélocité sans pareille نظیری یوق بر سرعت

VELOURS. Étoffe de soie à poil court et serré *A.* خمیلة ـ قطیفة pl. قطایف *P.* قطیفه ـ كلكینه *T.* قطیفه || Velours à deux poils تفدلو قطیفه ـ قطیفهٔ صفیقه plein ایكی قاتلو قطیفه figuré زمینی جیجكلو قطیفه ـ منقش قطیفه à fond de satin اطلس قطیفه Robe de velours قطیفه لباس Manteau doublé de velours قطیفه قابلو قپود

VELOUTÉ. Il se dit des étoffes dont le fond n'est pas de velours, et qui ont des fleurs en velours *A.* منقش بالخميلة *P.* قطیفه كاری آراسته *T.* بنقوش قطیفه‌لو

VELOUTÉ, subst. On appelle dans l'homme et dans les animaux, Le velouté de l'estomac, des intestins, de la vessie, etc., la surface intérieure de ces parties, qui est comme hérissée d'un nombre infini de petits filets *A.* بطانة مخملة || Le velouté de l'estomac, de la vessie معده‌نك ومثانه‌نك بطانهٔ مخمله‌سی

VELTE. Mesure de liquides qui contient six pintes *A.* قنینة *P.* فید *T.* مدره

VELU. Couvert de poil *A.* كثير الشعر ـ اهلب ـ ازب *P.* پر مو ـ شخص ازب *T.* قیلی چوق ـ قیللو || Homme velu قیلی چوق بر ادم Mains velues دست پر مو Il est velu comme un ours آیو كبی اهلبدر

VENAISON. Chair de bête fauve *A.* لحم الصفرة *P.* گوشت جانور زرد پشم *T.* كچی قسمی حیوانك اتی || Cette viande a un goût de venaison بو اتده كچی قسمی حیوانك دادیسی وار در

On dit, que les cerfs, les sangliers sont en venaison, pour dire, qu'ils sont en graisse *A.* فى حال السمن *P.* در حال فربهی *T.* سموزلنمكده

VENAISON, se dit aussi d'une certaine odeur qu'exhalent certains gibiers *A.* نهمة *P.* بد بویی *T.* بد قوخو et d'une personne dont le corps exhale une odeur désagréable *A.* صماك *P.* بد بویی تن *T.* كوده‌نك فنا قوقمه‌سی

VÉNAL. Il se dit des charges et des emplois qui s'achètent à prix d'argent *A.* مكسوب بالدرهم والدينار ـ مكسوب بالرشوة ـ مكسوب بالاشترا *P.* بدرم اندوخته *T.* اقچه ایله تحصیل اقچه ایله تحصیل اولنور || Charge vénale صاتون آلنور ـ اولنور منصب صاتون آلنور C'est un pays où les grandes dignités de l'État sont vénales دولتك مناصب جلیله‌سی رشوت ایله كسب اولنور بر مملكتدر

On dit, Valeur vénale, pour dire, le prix marchand d'une chose dans le commerce *A.* سعر رایج ـ سعرتادی

On dit figur., qu'un homme a l'âme vénale, pour dire, qu'il ne fait rien que pour de l'argent *A.* اسیر الدرهم ـ عبید الدینار *P.* والدینار دینار پرست *T.* اقچه اسیری

VÉNALEMENT, adv. *A.* باخذ الدرهم والدينار ـ بالارتشا *P.* با رشوتخوری *T.* رشوت آلرق ـ اقچه آلرق || Il exerce sa charge vénalement اسور منصبنی بالارتشا رؤيت ايدر

VÉNALITÉ. Qualité de ce qui est vénal *A.* كسب بالارتشا ـ اشتراء *P.* تحصیل با رشوتخوری *T.* اقچه ایله تحصیل || Depuis que la vénalité des offices est introduite اقچه ایله صاتون آلنمه ـ اولنمه مأموریتلرك اقچه ایله صاتون آلنمه‌سی La vénalité des charges اشترای عادتی حلول ایده‌لیدنبرو مناصب

VENANT. Qui vient. Il ne se dit que dans cette phrase, Allant et venant *A.* آیب وذاهب pl. ایبین وذاهبین *P.* آینده وارانِ وكلان ـ راروب كلان *T.* آمده وشده ـ ورونده || Les rues étaient pleines d'allans et venans زوقاقلر ایبین وذاهبین امد شدگان ایله مالامال ایدی ـ ایله مملو ایدی

On dit, qu'un homme a tant de livres de rente bien venant, pour dire, que son revenu lui vient régulièrement وقت وزمانیله كلور صحیح شو قدر ایرادی وار در

VENDABLE. Qui peut être vendu *A.* ممكن البیع *P.* فروختنی *T.* صاتیله بیلور || Cette terre est substituée, elle n'est pas vendable بو ملك على طریق الاستخلاف وصیت اولنمش اولمغله ممكن البیع دكلدر

VENDANGE. Récolte de raisins *A.* قطف العنب *P.* انگور چینی *T.* اوزم كسیمی ـ باغ بوزمی || Porter la vendange au pressoir كسیلان ـ عنب مقطوفی معصره‌یه نقل ایتدرمك باغ بوزمنه Aller en vendange اوزمی معصره‌یه كوتورمك ـ قطف عنبه مشغولدر Il est occupé à ses vendanges وارمق فلان Les vendanges ont été belles en Bourgogne اوزم كسیمند مملكتده بو سنه‌نك باغ بوزمی ایو ایدی

Vendanges, au pluriel, se dit du temps où se fait la récolte des raisins *A.* قطاف ـ جذاذ *P.* هنگام انگور چینی *T.* اوزم قیره واروب وقت قطافی || Aller passer les vendanges à la campagne باغ بوزمی وقتی ـ كسیمی وقتی قیره واروب وقت قطافی انده كچورمك Les vendanges sont belles cette année بو سنه مباركده موسم بو قطاف غایت لطیفدر Ce a arriva pendant les vendanges حال باغ بوزمی وقتنده واقع اولمشدر

VENDANGER. Faire la récolte des raisins *A.* تقطیف العنب ـ اقتطاف العنب *P.* انگور چیدن *T.* اوزم ـ باغ بوزمق || On a tout vendangé عنبك جمله‌سی اقتطاف دیرمك اقتطاف ایده‌جك Il n'y a plus rien à vendanger اولمشدر بر شیٔ قالمدی

Figur. Dévaster, faire de grands dégâts *A.* تخریب *P.* خراب ـ خراب ایتمك ـ یبقوب بوزمق *T.* ویباب كردن || La pluie, la grêle, l'orage, ont tout vendangé نزول ایدن مطر وبرد وهبوب ایدن ریح شدید هر شیٔی خراب ویباب ایتمشدر Les soldats ont tout vendangé عسكری نفراتی هر شیٔی تخریب ایتمشلر در

VENDANGÉ. *A.* مقطوف *P.* چیده *T.* دیرلمش

VENDANGEUR. Celui qui cueille les raisins *A.* قطاف *P.* انگور چین *T.* اوزم كسیجی ـ باغ بوزیجی || Il a besoin de tant de vendangeurs شو قدر اوزم كسیجیلره محتاجدر Il donne tant à ses vendangeurs اوزم كسیجیلره شو قدر اجرت ویرر On a de la peine cette année à trouver des vendangeurs بو سنه باغ بوزیجی تداركنده عسرت وار در

VENDEUR. Celui qui vend *A.* بایع *P.* فروشنده *T.* صتان || Le vendeur et l'acheteur صاتون آلان وصتان ـ بایع ومشتری Vendeur de bonne foi صدق طویت ایله صتان

VENDEUR. Celui dont la profession est de vendre *A.* بیاع *P.* فروش précédé de la chose qui est à vendre *T.* صاتیجی ـ فروختار || Vendeur de fruits, d'herbes بیاع الفواكه والنباتات میوه ـ میوه واوت صاتیجی ـ فروش وگیاه فروش

Faux vendeur. Celui qui vend ce qui n'est pas à lui, ou qui use de quelque fraude dans la vente. V. Stellionnaire. — Et celui qui vend à faux poids, à fausses mesures *A.* بایع بالنقص *P.* كم فروش *T.* اكسك صتان

VENDICATION. V. Revendication.

VENDITION. T. de Palais. Vente. V. ce mot.

VENDRE. Aliéner pour un certain prix une chose que l'on possède *A.* بیع *P.* فروختن *T.* صاتمق || Vendre une maison بر باب منزل بیع ایتمك Vendre cher بهای غالی ایله بیع بهای رخیص ایله à bon marché بهالو صاتمق ـ ایتمك سنایة یاكسرا بیع ایتمك en gros, en détail فروخت ایتمك طوپدن یا پاره پاره صاتمق ـ à l'aune, au boisseau, au poids آرشون ایله وكیله ایله ووزن ایله صاتمق à l'encan زیاده مزاده صاتمق ـ بالمزایده صاتمق au plus offrant ویرنه صاتمق

On dit, Vendre bien cher sa vie, pour dire, faire périr

beaucoup d'ennemis avant que de succomber بر کمسنه جاننی طوزلو صاتمق

On dit des choses qu'on donne à vil prix, Ce n'est pas vendre, c'est donner بو صاتمق دکل باغشلمقدر

On dit proverb., À qui vendez-vous vos coquilles? pour, À qui pensez-vous avoir affaire بونلری کیمه صتارسک

Et figur., qu'un homme vend son honneur, pour dire, qu'il reçoit de l'argent pour faire une action lâche عرضنی صتار Et qu'une femme vend son honneur بو خاتون عرضنی اقچه ایله صتار

Il se dit aussi pour Révéler un secret par raison d'intérêt || Il vendrait son meilleur ami, son père à beaux deniers comptants اعزّ احبّاسنی وباباسنی اقچه ایچون صاتر بر آدمدر C'est lui qui nous a vendus بزی صاتمش فلان کشیدر

Se Vendre. Être vendu *A.* انبیاع *P.* فروخته شدن *T.* صاتلمق

On dit, Se vendre à un parti, à une cabale, pour dire, se livrer à un parti par des vues intéressées بر کمسنه جرّ منفعت ضمننده بر فرقه‌یه یاخود ارباب فسادک گروهنه یمانمق

Vendu. *A.* مبیوع *P.* فروخته *T.* صاتلمش

VENDREDI. Le sixième jour de la semaine *A.* یوم الجمعة *P.* روز جمعه ـ آذینه *T.* جمعه کونی

VÉNÉFICE. Empoisonnement dans lequel on prétend qu'il y a eu du sortilège *A.* تسمیم بالسحر || Accusé de vénéfice تسمیم بالسحر تهمتیله اتهام اولنمش coupable سحر ایله تسمیم جرمیله مجرم

VÉNÉNEUX. Qui a du venin. Il ne se dit que des plantes *A.* سمّی *P.* زهرناک ـ شرنگدار *T.* زهرلو ـ سمّیتلو || Plante vénéneuse نبات سمّیه بالدران Le suc de la ciguë est vénéneux اوتینک صویی زهرلو در ـ Figur. || Ce langage est vénéneux سمّیتلو بر لساندر ـ بو بر لسان زهر افشاندر

VÉNÉRABLE. Digne de vénération *A.* بجیل ـ واجب التبجیل ـ محترم ـ واجب الاحترام *P.* ارجمند ـ شایان حرمت *T.* حرمته کرکلو || Vieillard vénérable پیر واجب التبجیل Une assemblée vénérable مجلس محترم C'est un homme vénérable par son âge et par son mérite سنّاً واستحقاقاً واجب التبجیل بر آدمدر Les habits pontificaux ont quelque chose de vénérable کسوهٔ جاثلقیّه‌ده حرمتی موجب بر حال وار در

VÉNÉRATION. Respect *A.* حرمت ـ رجوب *P.* آزرم || Grande vénération حرمت عظیمه profonde حرمت بالتخشع On ne saurait avoir trop de vénération pour les choses saintes اشیای مبارکه حقنه هر نقدر حرمت وتوقیر اولنسه کافی دکلدر C'est un homme qui mérite, qui s'attire la vénération de tout le monde کندو ـ جمیع ناس عندنده شایان حرمت بر آدمدر حقنه جلب حرمت عامّه ایدر بر ذاتدر J'ai beaucoup de vénération pour sa vertu فلانک فضیلتنه قتی کلّی حرمت متصف اولدیغی فضیلته ـ ایدرم

VÉNÉRER. Porter honneur, révérer les choses saintes *A.* تبجیل ـ ترجیب ـ توقیر ـ احترام ـ تعظیم *P.* آزرمیدن ـ آزرم داشتن *T.* حرمت ایتمک || Vénérer les saints اولیای عظام حقنه رسم تعظیم واحترامی ادا ایتمک

Vénéré. *A.* محترم ـ مبجّل *P.* آزرمیده ـ آزرم نموده *T.* حرمتلو

VÉNERIE. L'art de chasser les bêtes sauvages avec les chiens courans *A.* فنّ الصید بالکلاب *P.* فنّ شکار با سگان *T.* زاغر ایله آوجیلق فنّی || Entendre bien la vénerie زاغر ایله شکار فننه کرکی کبی واقف اولمق Cet auteur a écrit de la vénerie بو مؤلف کلاب ایله صیدک فننه داثر یازمشدر

Il se dit aussi du corps des officiers qui servent chez les rois à la vénerie *T.* زاغرجی باشیلق مستخدملری || La vénerie est logée en tel endroit زاغرجی باشیلق مستخدملری فلان محلده ساکندرلر Les pages, les chiens de la vénerie زاغرجی باشیلغه مربوط اولان جوقدران وزاغرلر

Et du lieu destiné à loger tout l'équipage de la vénerie des rois *T.* زاغرجی باشی یری

VÉNÉRIEN. Il ne se dit qu'en parlant du commerce charnel entre les hommes et les femmes *A.* جماع ـ مجامعة *P.* گاییدن || Plaisir vénérien لذت جماع

Maladie vénérienne, ou Mal vénérien. Maladie contractée par le commerce charnel entre les hommes et les femmes, lorsqu'il y a du venin de part ou d'autre *A.* داء افرنجی *P.* آتشک ـ *T.* آبلهٔ فرنکی فرنکی علتی

VENETTE. Peur, inquiétude, alarme *A.* خوف ـ رعب *P.* بیم *T.* قورقو Il ne se dit qu'en ces phrases, Avoir la venette بر کمسنه‌نک خوفی اولمق Donner de la venette ایقاع رعب وخوف ایتمک

VENEUR. Celui qui est chargé de faire chasser les chiens courans *A.* صیّاد بکلاب الصید *P.* سگبان *T.* زاغر ایله آولیان || Il a un très-bon veneur زاغر ایله اولر غایت اعلا آوجی‌یه

بر آوجیسی وار در - مالکدر

On appelle Grand veneur, celui qui commande à toute la vénerie d'un roi *A.* کلاب *P.* سر سگبانان شهریاری *T.* زاغرجی باشی

VENGEANCE. Action par laquelle on se venge *A.* انتقام - ثار *P.* کینه خواهی - گیفر || Vengeance mémorable الی آخر الایام عمیم الاشتهار اولهجق éclatante ذکری باقی اولهجق انتقام pleine et entière انتقام تام وکامل || Il ne respire que vengeance اخذ ثار وانتقامدن غیر شیئه آرزومند دکلدر || Le sang des innocens demande, crie vengeance دم بیگناهان طالب فلان شیئک انتقامدر || La vengeance doit être réservée à Dieu انتقامی ارادهٔ صمدانیه‌یه تعلیق اولنهجق احوالدندر || Il en faut laisser la vengeance à Dieu بونک انتقامنی ارادهٔ جناب صمدانیه‌یه حواله ایتملو در || Le Dieu des vengeances منتقم قهار — On dit, Tirer, prendre vengeance, pour dire, Se Venger. V. ce mot.

VENGER, ou **SE VENGER**... Tirer satisfaction de quelque injure, de quelque outrage *A.* اخذ - اخذ الثار - استثار - اثار انتقام *P.* کینه خواهی نمودن - گیفر بردن *T.* الانتقام بر شیئک انتقامنی آلمق - آلمق || Venger une injure بر کمسنه مظهر اولدیغی شتم وتحقیرک انتقامنی آلمق || un crime واقع اولان جرم وقباحتک انتقامنی آلمق || un meurtre فلانک ارتکاب ایلدیکی قتل ماده‌سنده اخذ انتقام ایتمک || Dieu venge tôt ou tard les bons de l'injustice des méchans جناب منتقم قهار خباثتکاران شرینه مظهر اولمش بر اهل خیرک انتقامنی عاجلا واجلا آلور || Venger son ami بر کمسنه دوستنک انتقامنی آلمق || Il m'a fait un mauvais tour, je m'en vengerai بنم حقمه بر خباثت ایتمکله انتقامنی آله‌جغم || Se venger de ses ennemis بر کمسنه دشمنلرندن اخذ انتقام ایتمک

VENGÉ. *A.* الانتقام *P.* مظهر گیفر برده *T.* انتقامی آلنمش

VENGEUR. Celui qui venge *A.* منتقم - ثائر *P.* کینه خواه *T.* انتقام آلیجی || Ce crime n'aura-t-il pas de vengeur? بو جرمک بر منتقمی یوقمیدر || Dieu est un juste vengeur باری تعالی حضرتلری منتقم عادلدر || Le foudre vengeur صاعقهٔ شدید الانتقام

VÉNIEL. Il ne se dit que des péchés légers *A.* لمم pl. صغار *P.* الذنوب *T.* گناه خرده *T.* اوفاق صوچ || Commettre un péché véniel صغار - لمم قبیلندن اولان بر گناه ارتکاب ایتمک || La fréquente rechute dans les péchés véniels est dangereuse ذنوب صغاره کرهٔ بعد اخری دوشمک ذنوبدن معدود بر معصیت موجب خطر در || Il se dit aussi en parlant des légers manquemens dans ce qui regarde certains petits devoirs || Ce ne sont que des fautes vénielles بونلر صغار ذنوب قبیلندندر

VENIMEUX. Qui a du venin. Il ne se dit que des animaux *A.* سامة pl. سوام *P.* زهرناک *T.* زهرلو || Le scorpion est venimeux عقرب حشرات سامه‌دندر || La vipère est venimeuse انکرک زهرلو در - ییلانی سوام قسمندندر — On dit figur. d'une personne médisante, que c'est une langue venimeuse بر لسان زهرناکدر - زهر افشاندر

VENIN. Il se dit du poison qui sort du corps de certains animaux *A.* سم pl. سموم *P.* زهر - زهر *T.* شرنگ - آغو || Venin mortel سم قاتل || prompt سم الساعة - سم زعاف - سم دفعی التأثیر - تیز اولدرن زهر - شرنگ چابک کش || Le venin de la vipère انکرک سمی || Cet animal a jeté son venin بو حیوان سمنی القا ایتمشدر — On dit figur. qu'un homme a jeté tout son venin, lorsqu'il a dit tout ce qu'il avait sur le coeur contre un autre زهرینی دوکدی - سمنی بسبتون افراغ ایلدی

Il se dit aussi de certaines qualités qui se trouvent dans quelques maladies malignes *A.* سمیة *P.* زهرداری *T.* زهرلولک || Il y a du venin dans cette fièvre بو حمانک سمیتی وار در || C'est un venin qui se communique سرایت ایدر بر سمیتدر || Le venin de la peste وبانک سمیتی

Il se prend figur. pour Rancune, haine cachée *A.* حقد - غلیل *P.* کینه - کینهٔ درون *T.* کین - کیزلو کین || Vous avez bien du venin contre lui فلانک حقنه خیلیجه حقد وکینک وار در || Il y a bien du venin à ce que vous dites دیدیککک کلام حقد وکینه‌یی متضمندر

VENIR. Se transporter d'un lieu à un autre où est celui qui parle *A.* جیئة *P.* آمدن *T.* کلمک || Il viendra demain یارینکی کون کله‌جکدر || Il va venir شمدی کله‌جکدر || Il vint à ma rencontre استقبالمه کلدی || Il vint en poste منزل ایله کلمشدر || Venez çà بری کل || Quand nous viendrez-vous voir? نه زمان بزی کورمکه کله‌جکسک

VENIR. Arriver au lieu où est celui qui parle *A.* وصول - ورود *P.* رسیدن *T.* کلمک || Quel jour vient le courrier? ولاق قنغی

تحريرات Quel jour viennent les lettres? كلور - كونده واصل اولور – قنغى كونده وارد اولور – On dit figur., Cette nouvelle est venue jusqu'à moi بو خبر طرفمه قدر واصل اولمشدر Le bruit en est venu jusqu'ici صداسى بو طرفه قدر واصل اولمشدر Cela vint à ma connaissance فلان شيئك وقوعى سمعمه واصل – فلان شئ معلومم اولمشدر - اولمشدر

On dit proverb., Ne faire qu'aller et venir, pour dire, être toujours en mouvement لا ينقطع آمد شددن خالى اولماق

Et d'un homme qui paraît ignorer les choses que tout le monde sait, qu'il semble qu'il vienne de l'autre monde آخرتدن كلمش كبى دنيادن خبرى يوقدر

On dit, que les revenus viennent bien, pour dire, qu'ils sont payés régulièrement واردات وقت وزمانيله كلور

On dit proverb., Après la pluie vient le beau temps يغمور دنصكره هوا لطيف اولور – Et figur. pour dire, après un temps fâcheux, il en viendra un favorable *T.* فورتنه نك صوكى ليمانلقدر

Et qu'une chose fait venir l'eau à la bouche. V. Eau.

Venir, se dit aussi des choses qui arrivent fortuitement *A.* ظهور *P.* بديد آمدن *T.* كلمك - كليو يرمك || Il lui vint une grosse fièvre فلان كشى يه بر حماى شديد ظهور ايلدى Il vint une bourrasque بر بوره ظهور ايتدى S'il vient quelque changement بر درلو تبدل ظهور ايده جك اولور ايسه Il viendra un temps que... بر وقت ظهور ايده جك كه كله جك – هر شئ دلخواهنه موافق ظهور كه Tout lui vient à souhait كلان كدر Un malheur ne vient jamais seul كليو يرر - ايدر – وقتى ظهور ايلدكده Quand le temps en sera venu ياكز كلمز تمام وقتنده ظهور Venir à point, à propos, à temps كلدكده وقت ميمونده ظهور ايتمك Venir au bon moment ايتمك

Venir. Échoir, arriver par succession *A.* اصابة *P.* افتادن *T.* دوشمك || Je mettrais à la loterie, si je croyais que le bon billet me dût venir سهم رابح بكا اصابت ايده جكنى بيلمش اولسدم قرعه اويوننه اقچه ويرر ايدم Après la mort du père et de la mère, les biens viennent aux enfans پدر ومادرك وفاتندنصكرهماللرى اولاده اصابت ايدر اولاده دوشر -

Venir. Être issu *A.* انشعاب *P.* زادن *T.* چيقمق || Il vient de cette maison par les femmes نسوان سلسله سندن اولدرق اول ادانيدن منشعبدر Il vient de bas lieu خانداندن منشعبدر

Il se dit aussi des mots, et signifie, dériver *A.* اشتقاق *P.* زادن *T.* چيقمق || Ce mot vient d'un autre بو لفظ بشقه بر لفظدن مشتقدر

Venir. Naître, croître, être produit *A.* حصول *P.* رستن - زادن - روييدن *T.* كلشمك - بتمك - حاصل اولمق || Il ne vient point de blé dans ce pays-là اول مملكتده حنطه حاصل اولمز Les orangers, la canne à sucre viennent là en pleine terre اولطرفده پورتقال آغاجى وشكر قامشى آچيقده حاصل اولور

Dans ce sens, il se dit aussi en parlant des idées, des souvenirs *A.* خطور - *P.* سنوح - بخاطر آمدن *T.* خاطره كلمك || Il me vint à l'esprit de marier ces deux jeunes gens بو ايكى كشى يى تزويج ايتدرمنك فكرى خاطرمه سنوح ايتمشدر Je voulais écrire sur cette matière, il ne me vint rien dont je fusse satisfait بو ماده يه دائر كتاب تأليفنى مراد ايتدم انجق استيفاى حظ ايده جك بر درلو معنا خاطرمه خطور ايده ميور Il me vint en tête un soupçon خاطرمه بر وسوسه سنوح ايتمشدر

Venir. Sortir, couler *A.* خروج *P.* بيرون آمدن *T.* چيقمق || Cela ne vient que goutte à goutte بو شئ قطره بقطره چيقار Le vin est au bas, il vient trouble باده فوچينك ديبنده اولمغله بولانق چيقار

Venir. Provenir, émaner *A.* انبعاث - صدور - نشأت *P.* شوندن - آمدن *T.* كلمك - چقيمق - اقتضا ايتمك - اولمق || De là vient qu'il y a si peu de foi dans le monde اقتضا – شوندن اولوركه - ايدركه خلقده وفاى عهد اقل قليلدر دنياده وفاى عهدك قلتى شوندن نشأت ايدر Tous ces malheurs viennent de ce que... بو آفات واكدارك جملهسى بو شئ شوندن نشأت ايدر كه Cela vient de bonne main بر معتبر الدن صدور ايلدى d'une personne que j'estime fort بو شئ غايت ايله اعتبار ايلديكم بر ذات طرفندن صدور ايتمشدر D'où vient cet usage? بو عادت ندن نشأت ايدر D'où vient cette animosité? بو بغض وعداوت ندن اقتضا ايدر

Venir. Profiter, s'accroître *A.* نشو - نما *P.* برومندى يافتن *T.* كلشمك - اولمق || Cet enfant ne vient pas bien بر شيئك كليشى بو چوجوغك كليشى ايو دكلدر Cet arbre vient bien بو كوزل كليشور - آغاج كوزل نشو ونما بولور

On dit proverb., Tout vient à bien à qui peut attendre, pour dire, tout réussit quand on a patience *A.* الصبر مفتاح الفرج

P. رفته رفته هر چیز بدست می آید T. صبر ایله هر شئ کلوب ظهور ایدر ـ اولور بتر

VENIR. Parvenir A. وصول P. رسیدن T. ایرشمك || Le roi vint jeune au trône پادشاه هنوز عهد شبابده ایکن تخت سلطنته ایرشدی

EN VENIR, se dit dans plusieurs façons de parler. Ainsi on dit, En venir aux mains, pour dire, commencer à se battre A. ابتدار الی المضاربة یداً بید P. دستادست شدن T. ال اله کلمك || On en vint aux mains avec les ennemis دشمن ایله ال اله کلمشلر در || Les deux armées étaient prêtes à en venir aux mains طرفین عسکری دستادست کلمکه آماده ایدی ـ ال اله کلمکه — En venir aux reproches, pour dire, porter la dispute jusqu'aux reproches A. ابتدار الی المشاتمة P. با همدیگر آغاز دشنام کردن T. سوکشمکه قدر کلمك — En venir aux menaces A. ابتدار الی التناذر P. با همدیگر آغاز زنهار فرمایی کردن T. بری برلرینی قورقتمغه بشلمق — En venir aux prises A. ابتدار الی المضاربة P. با همدیگر آغاز زد و لت کردن T. دوکشمکه کلمك ـ دوکشمکه بشلمق

VENIR À..., étant précédé de Si ou de Quand indique une chose, une circonstance fortuite A. ان وقع P. گر باشد که T. اوله‌جق اولور ایسه || Si le secret venait à être découvert اول سرّ پنهان شیوع بوله‌جق اولسه S'il venait à mourir وفات ایده‌جك اولسه

On dit, Venir au fait, à la question, à la discussion d'une affaire, etc. pour dire, parler de la chose dont il s'agit, la discuter T. ما نحن فیهه کلمك ـ صدده کلمك

Et faire venir à la raison, pour dire, réduire à la raison طریق صوابه ادخال ایتدرمك

On dit d'un enfant, qu'il est venu au monde, pour dire, qu'il est né A. وضع القدم فی الدنیا P. در مهد وجود پا نهادن T. دنیایه کلمك || Il est venu au monde un tel jour فلان کونده دنیایه وضع قدم ایلدی ـ پا نهادهٔ مهد وجود اولمشدر

VENIR BIEN. Convenir A. توافق P. چسپیدن T. اویغون کلمك || Cette robe vient bien à la taille بو لباس فلانك قامتنه موافق کلور

VENIR À BOUT DE... Y réussir A. ظفر P. دسترس شدن ـ ظفر یافتن T. ظفر بولمق || Venir à bout d'une chose بر شیئه ظفریاب اولمق de ses desseins مقصودینه دسترس اولمق ـ ظفر بولمق

On dit aussi, Venir à son but, à ses fins A. تحصیل المرام T. مرامه واصل اولمق P. کامروا گشتن ـ بکام شدن

Et venir à la traverse, pour dire, traverser, troubler un dessein, une affaire A. اخلال P. حوالهٔ سدّ ممانعت کردن T. خلل کتورمك ـ معترض اولمق

VENIR DE... Expression qui, jointe à un infinitif, marque un passé très-prochain A. آنفاً ـ مستطرفاً ـ مذ ساعة P. هنوز T. شمدیجك || Il ne vint que de partir هنوز عزیمت ایتمشدر Il vient d'expirer هنوز تسلیم جان ایتمشدر

À VENIR, Qui doit venir, arriver A. آتی ـ مستقبل ـ آتی الحلول P. آینده T. کله‌جك || Le temps à venir وقت آتی ـ کله‌جك وقت Les siècles à venir ادوار آتیه

VENU. A. جائی P. آمده T. کلمش A. واصل P. رسیده T. ایرشمش

SOYEZ LE BIEN VENU. Formule de civilité A. اهلاً وسهلاً ـ مرحبا P. خوش آمدی T. خوش کلدك ـ صفا کلدك

On dit, qu'un homme est nouveau venu, pour dire, qu'il est nouvellement arrivé A. مجدّداً وارد P. نو آمده T. یکی کلمش — On dit aussi, Le premier venu A. اوّل الواردین P. اوّل آمدگان T. ایلك کلان

VENT. Air en mouvement A. ریح pl. ریاح P. باد T. یل ـ روزکار || Les quatre vents cardinaux sont, le vent du nord, le vent du sud, le vent d'est, le vent d'ouest ریاح اربعهٔ اصلیه‌نك بری ریح شمالی ایکنجیسی ریح جنوبی اوچنجیسی ریح شرقی و دردنجیسی ریح غربیدر Grand vent ریح شدید ـ کسکین روزکار impétueux A. ریح عاصف ـ ریح لیاع ـ ریح هفافة P. باد تند وتیز T. سرت روزکار froid A. ریح بارد P. باد سرد T. صوغوق یل chaud A. ریح حارّ P. باد گرم T. ایسی یل humide A. ریح رطب P. باد نمناك T. یاش روزکار mou, doux A. ریح لین الهبوب ـ رایدة P. باد نرم T. ملایم روزکار ـ یواش روزکار pluvieux A. ریح ممطر P. باد بارانی T. یغمور روزکاری agréable A. ریح لطیف P. باد نازك T. خوش روزکار Le vent souffle, se lève, change, tourne, cesse روزکار هبوب ایدر یا یوکسلور یا تبدّل ایدر یا انصراف ایدر یا منقطع اولور ـ روزکار اسر یا قلقار یا دکشور یا دونر یا کسیلور est apaisé روزکار تسکین ایلدی ـ سکونت

ديكلمشدر - بولدى Être exposé au vent روزكار قارشوسنده
اولمق Être à l'abri du vent روزكاردن محفوظ اولمق - Vent
coulis. V. Coulis.

Vent, se prend aussi pour l'air agité par quelque moyen par-
ticulier A. هوا || Faire du vent avec un éventail مروحه ايله
يلپازه ايله هوالندرمك - تحريك هوا ايتمك Le vent d'un
boulet de canon طوب كله سنڭ تحريك ايلديكى هوا

On dit d'un homme, d'un cheval qui est fort léger à la course,
qu'il va comme le vent, plus vite que le vent A. طيّار P. باد
پيما T. روزكار كبى كيدر - اوق كبى كيدر - Et d'un
oiseau qui vole bien vite, qu'il fend le vent شق هوا ايدرك
طيران ايدر

On dit proverb., Petite pluie abat grand vent, pour dire,
fait cesser un grand vent يواش يغمور سرد روزكارى يومشادر
et figur. pour dire, qu'un peu de douceur apaise souvent un grand
emportement, ou bien qu'une cause légère fait cesser de grandes
querelles T. چسنتى يغمور كسكين روزكارى بصدرر

Vent, en termes de Marine, se dit en plusieurs phrases. Ainsi
on dit, Vent arrière, ou en poupe, pour dire, un vent qui porte
directement où l'on veut aller A. ريح موافق - ريح مساعد
P. باد شرطه T. پوپه روزكارى - پوپه هواسى - Vent debout
pour dire, un vent contraire A. ريح مخالف P. باد نا سازكار
T. ترس روزكار - Vent fait, pour dire, un vent qui ne varie
plus T. صاغ هوا - Vent frais. V. Frais. - Vent alizé. V. Alizé.

On dit aussi, Pincer, tenir le vent, aller au plus près du
vent, ou seulement, aller au plus près, pour dire, disposer ses
voiles de telle sorte, que le vaisseau aille le plus près qu'il est
possible de la ligne sur laquelle le vent souffle T. يلكنلرى
روزكارك كرتدسنه اويدرمق - Et avoir le vent sur un vais-
seau, avoir le dessus du vent, gagner le vent, le dessus du vent
à un vaisseau. V. Dessus.

On dit d'un vaisseau qui n'est point gouverné, qu'il flotte au
gré, à la merci du vent روزكاره صالدرلمش بر كمى

Et figur. Avoir vent en poupe, pour dire, être favorisé par
les circonstances T. پوپه هواسيله - پوپه هوايه راست كلمك
كتمك

On dit aussi, Le vent des prospérités, de l'adversité, pour
dire, la fortune favorable ou défavorable رياح پر ارتياح اقبال
ودولت وعواصف موجبة الترح ادبار ونكبت

Et qu'un homme va contre vent et marée, pour dire, qu'il
persiste dans son dessein, quoique tout lui soit contraire روزكاره
آقندى يه قارشو كورك چكر - قارشو كيدر

Et proverb., Selon le vent la voile, pour dire, qu'il faut dé-
ployer plus on moins de voiles, selon le vent qui souffle; et figur.
pour dire, qu'il faut proportionner ses entreprises à ses moyens
T. روزكاره كوره يلكن قوللنملو در

On appelle Instrumens à vent, les instrumens de musique dont
le son est formé par l'air qu'on y introduit A. معازف منفوخة
P. سازهاى دمزن T. اوفورمكله چالنان سازلر

Vent, se dit aussi de l'air retenu dans le corps de l'animal A.
ريح pl. رياح P. باد T. يل || Cela cause, engendre des vents
توليد رياح ايدر - فلان شئ ايراث رياح ايدر Une hy-
dropisie de vents تراكم رياحدن عارض اولمش استسقا

On dit, Donner vent à un muid de vin, pour dire, y faire
une petite ouverture pour en laisser sortir l'air, pendant que le
vin travaille A. تنفيس P. نفس دادن T. نفسلندرمك ||
Si vous ne donnez vent à ce muid, il jettera ses fonds بو فوچى
نفسلنمديكى حالده ديبنى آته جقدر

Vent, se dit aussi de l'odeur et du sentiment qui vient des
émanations de tous les corps A. رايحة - فوغة P. بو T. قوخو

Il se prend figur. pour Vanité A. بطلان || Toute cette appa-
rence n'est que du vent بو صورت ظاهرى محض بطلاندر

VENTE. Aliénation à prix d'argent A. بيع P. فروخت T.
صاتمه || Vente volontaire بيع اختيارى - حسن رضا واختيار
ايله اولان بيع forcée بيع جبرى - كرهاً اولان بيع simulée
بيع بالمواضعة - مواضعة بيع frauduleuse بيع فاسد Vente
de biens بيع اموال Contrat de vente بيع حجّتى

Mettre une chose en vente A. اباعة - عرض للبيع P. بفروخت
دادن T. صاتيلق ايتمك

On dit, qu'une marchandise est de vente, de bonne vente, pour
dire, qu'elle est de nature à être bien vendue A. سهل البيع -
سهل الرواج P. آسان فروخت T. قولاى صاتيلور - Et
qu'elle est dure à la vente, pour exprimer le contraire A. صعب
البيع - بطئ البيع - قليل الرواج P. دشوار فروخت - دير
فروخت T. كوچ صاتيلور - Ou qu'elle est hors de vente, pour
dire, qu'elle n'est pas en état d'être vendue A. متعذر البيع -

کچمز - صاتلمز .T نا سره - نا فروختنی .P ممتنع الترویج

VENTE, se dit aussi de la place publique où l'on vend des marchandises A. سوق P. بازار T. بازار - بازار یری || Acheter du vin sur la vente بازارده باده صاتون المق

VENTER. Faire vent A. هبوب P. وزیدن T. یل اسمک || Il a venté toute la nuit بتون کیجه یل اسدی

VENTEUX. Qui est sujet aux vents A. کثیر الریاح P. بادناک - مولد ریاح T. ریحیتلو - یل پیدا ایتدرر || Légumes venteux ریحیتلو اولان بقول || Les pommes sont venteuses الما مولد ریاحدر - ریحیتلو در

On appelle Colique venteuse, une colique causée par les vents A. قولنج ریحی

VENTILATEUR. Machine qui sert à renouveler l'air dans un lieu fermé A. منفذ لتجدید الهوا || Le ventilateur a sauvé la vie à bien des prisonniers et des malades, en chassant des prisons et des hôpitaux le mauvais air qui les infectait تجدید هوایه مخصوص اولان منفذ زندانلرده وخسته خانه‌لرده موجود اولان متعفن هوایی دفع ایتدره‌رک وافر محبوسلرک ومرضانک سلامت حاللرینه وسیله اولمشدر

VENTILATION. Action de ventiler. V. ce mot.

VENTILER. T. de Jurisp. Déterminer la valeur de différentes parties d'un tout vendu en bloc T. معلوم القیمه بر شیئک هر بر جزئی بهاسنی بشقه بشقه تقدیر ایتمک || On ventile les héritages relevant de différens seigneurs متعدد صاحبلرک بالاشتراک متصرف اولدقری املاکک هر بر جزئی بشقه بشقه تقدیر اولنور

Il signifie aussi, agiter une question, avant que d'en délibérer en forme A. انتقار الکیفیة الحال || Après avoir ventilé quelque temps la chose, on en délibera en forme مصلحتک کفیتی بر مدت انتقار اولدقدنصکره رسماً مباحثه‌سنه مبادرت اولمشدر

VENTOSITÉ. Amas de vents dans le corps de l'animal A. ریحیت P. باد T. یل || Les fruits et les légumes donnent des ventosités فواکه وبقول ریحیتی موجبدر || Ce n'est qu'une ventosité انجق بر ریحدر - بر ریحیتدر

VENTOUSE. Instrument de Chirurgie qu'on applique sur la peau, pour y produire une irritation A. محجمة pl. محجمات P. کوپه - دروش - کیبه - کبه T. حجامت شیشه‌سی || Appliquer des ventouses حجامت شیشه‌سی اورمق - حجامت شیشه‌سی یاپشدرمق

Il se dit aussi d'une ouverture pratiquée dans un conduit, pour donner passage à l'air, par le moyen d'un tuyau A. منفذ الهوا P. هوا گذرگاه T. هوا یولی || Les tuyaux de cette fontaine creveront, si l'on n'y fait une ventouse بو چشمه‌نک کنکلری بر منفذ هوا یاپلمیه‌جق اولور ایسه چاتلیه‌جقدر

VENTOUSER. Appliquer des ventouses à un malade A. حجامة - الصاق المحجمة P. کوپه‌زدن T. حجامت شیشه‌سی یاپشدرمق || Il était extrêmement malade, il a fallu le ventouser فلان خسته‌نک علتی آغرلشدیغندن حجامت شیشه‌سی یاپشدرمق لازم کلدی

VENTRE. La capacité du corps de l'animal où sont enfermés les boyaux A. بطن pl. بطون P. شکم T. قارن || Avoir mal au ventre قارن آغریسنه - وجع بطنه مبتلا اولمق || Avoir le ventre enflé, gonflé قارن شیشکن - منفوخ البطن اولمق - libre, lâche بر کمسنه‌نک بطنی لینت اوزره اولمق - طبیعتی لینت واندیال اوزره اولمق || Avoir des vents dans le ventre بر کمسنه‌نک قارننده ریاح اولمق || Cela lâche le ventre تلیین طبیعتی - فلان شی اندیال بطنی موجبدر || Avoir le flux, le cours de ventre بر کمسنه استطلاق بطنه مبتلا اولمق || Décharger son ventre تنقیهٔ بطن ایتمک || Il lui passa son épée dans le ventre قلجنی فلانک قارنی ایچنه انفاذ ایتدردی - Il se prend aussi, pour le lieu où se forment et se nourrissent les enfans, les petits de l'animal || L'enfant se retourne dans le ventre de sa mère چوجوق بطن مادرده قملدانور

BAS-VENTRE. La partie inférieure du ventre, qu'on nomme aussi Abdomen A. اسفل البطن - مأنة - جابة البطن P. پایین شکم T. اسفل سپتلک || Une inflammation au bas-ventre اسفل بطنده عارض اولمش التهاب V. aussi Bas et Abdomen.

SE COUCHER SUR LE VENTRE. A. انبطاح علی البطن P. واژرو - بر شکم شدن T. قارن اوزرنده یاتمق || Il était couché sur le ventre قارن اوزرنده یاتمشیدی

On dit figur., Demander pardon ventre à terre, c'est-à-dire, avec toute sorte de soumission سجده ایدرک استدعای عفو ایتمک - سر بر زمین مسکنت اوله‌رق رجای عفو ایتمک

On dit proverb. et figur., Être sujet à son ventre, pour dire,

se laisser aller à la gourmandise *A.* عبد البطن *P.* شكم بنده *T.* قارنى دردينه دوشكون

On dit figur., Marcher sur le ventre, passer sur le ventre à quelqu'un, pour dire, le terrasser *A.* افتراش - تنكيس *P.* باش آشاغى - باش آشاغى ييقمق *T.* سرنگون كردن چويرمك || Si les ennemis se présentent, nous leur passerons sur le ventre دشمن باش كوسترهجك اولور ايسه باش آشاغى ييقمسنه ظفرياب اولهجغمز دركار در

Ventre, ou Petit ventre, se dit aussi de l'estomac *A.* معدة *P.* تهيگاه - حوصله *T.* قورسق || Henri III fut blessé au petit ventre فلان نام قرال معدهده يارهلندى

Il se prend aussi pour la capacité qui est enfermée sous les côtes *A.* جوف البطن || On lui arracha le coeur du ventre قلبى جوف بطندن نزع وقلع اولنمشدر

On dit proverb., Tant que le coeur me battra dans le ventre, pour dire, tant que je vivrai *A.* الى ما بقلبى حبض ونبض - *P.* تا كه زنده باشم - تا كه دلم طبيده باشد *T.* ما دمتُ حيّاً متنفس انفاس حيات اولدقچه - يوركم درونمده اوينادقچه

Et figur., Je saurai ce qu'il a dans le ventre, pour dire, je saurai ce qu'il peut ما فى الصدرينى خارجه اخراج ايدهجكم

Et mettre, remettre le coeur au ventre à quelqu'un, pour, Lui donner du courage فلانى - فلانك يوركنى يرينه كتورمك يكيدن يوركلندرمك

Et lui mettre le feu sous le ventre, pour dire, le mettre en colère بر كمسنهنك درونندده اشعال لهيب غيظ وغضب ايتمك

Ventre, s'emploie encore dans quelques autres phrases. Ainsi on dit d'un cheval, qu'il n'a point de ventre, pour dire, qu'il est serré des flancs *A.* خميص - خميص الحشا - ضامر البطن *P.* تنك شكم *T.* قارنى يصتم

Et d'une muraille, qu'elle fait le ventre, pour dire, qu'elle bombe *A.* احداب - تسنم *P.* خرپشته شدن *T.* قنبورلنمق - شيشمك

Et d'une bouteille, d'un vase, qu'il a un gros ventre *A.* اضخم البطن *P.* پهن شكم *T.* ككيش قارنلو

VENTREE. Portée, tous les petits que les animaux font en une fois *A.* اجراء النتاج الواحد *P.* بچهاى يك زايش *T.* بر طوغش ياوريلرى || La truie fait quelquefois douze petits d'une ventrée خنزير ديشيسى بعضاً نتاج واحدده اون ايكى ياورى طوغرر

VENTRICULE. T. didact. Il se dit de certaines capacités qui sont dans le corps de l'animal *A.* جوف pl. اجواف - بطن pl. بطون || Les ventricules du cerveau, du coeur اجواف دماغ وقلب

Dit absolument, il se prend pour l'estomac de certains animaux *A.* جريئة pl. جرانى *P.* شكمبه *T.* قورساق || Les animaux ruminans ont plusieurs ventricules كويش كتورن حيواناتك متعدد قورساقلرى اولور

VENTRIÈRE. Grand sangle qu'on passe sous le ventre d'un cheval, pour empêcher que le harnais ne tourne *A.* نسع pl. انساع *P.* زبرتنگ *T.* طپقور قولانى V. aussi Sangle.

VENTRILOQUE. Il se dit des personnes qui, ayant la voix sourde et caverneuse, semblent parler du ventre *A.* عميق - عبعاب الصوت

se VENTROUILLER. Se vautrer. V. ce mot.

VENTRU. Qui a un gros ventre *A.* ضخم - اعجر - بطين البطن *P.* شكم بزرك *T.* بيوك قارنلو || Une femme extrêmement ventrue غاية الغاية عجرا بر عورت

VENUE. Arrivée. *A.* مجئ - ورود - وصول *P.* آمد *T.* كلمه || Dès que j'appris sa venue عقيبندهورودينى استماع ايلديكم - وصولندن خبردار اولديغمده Votre venue en ce pays-ci m'a donné de la joie بو طرفه ورودكز موجب انشراح درونم اولمشدر La venue du Messie ظهور مسيح - مجئ مسيح

On appelle Allées et venues, les pas et les démarches que l'on fait pour une affaire *A.* اياب وذهاب *P.* آمد شد *T.* واروب كلمه || Enfin après plusieurs allées et venues, on a conclu cette affaire نيچه نيچه آمد شددنصكره نهاية الامر مصلحتك تنظيمى ميسّر اولمشدر

VÉNUS. Nom d'une divinité des païens qu'on supposait être la déesse de la beauté et la mère de l'amour *A.* ملكة الحسن - On dit figur. d'une belle femme, que c'est une vénus بو خاتون زهرهٔ زهرا در - ملكة الحسندر

VÉNUS. Une des sept planètes *A.* زهرة *P.* ناهيد || Vénus directe سير مستقيم ايله حركت اوزره اولان كوكب زهره rétrograde رجعت اوزره اولان زهره La planète de Vénus a son croissant et son décours comme la lune زهرهنك قمر مثالى

ازدياد وانتقاصى وار در

Le peuple donne à Vénus le nom de l'étoile du berger *A.* نجم السحر *P.* ستارهٔ صبح *T.* صباح يلدزى

VÊPRES. Cette partie de l'office divin que l'on dit à deux ou trois heures après-midi *A.* صلاة العصر *P.* نماز عصر *T.* ايكندى نمازى

VER. Insecte long et rempant *A.* دود pl. ديدان *P.* كرم *T.* قورد || Un gros ver دود كبير - ايرى قورد

VER de terre *A.* خراطين *P.* شكند - ناه خوى *T.* ير صوغلجانى - ير بغرسغى

VER qui ronge le bois *A.* دعر - ارضة *P.* رَوَنجو - بدره *T.* آغاج قوردى

VER qui ronge les étoffes *A.* سوس - عثة pl. عث *P.* سوس - كوه *T.* ديوجه - تافشك

VER qui ronge les grains *A.* سوس *P.* شبشه - شبچه *T.* تخل بتى

VER, se dit aussi des vers qui naissent dans le corps humain *A.* صفار *P.* كرم *T.* صوغلجان

VER SOLITAIRE. V. Ténia.

VER À SOIE. La chenille qui file la soie *A.* دود القز - دود الحرير *P.* كرم ابريشم - پيله *T.* ايپك قوردى

VER-COQUIN. Sorte de chenille de vigne *A.* دودة الكرم *P.* كرم تاكخور *T.* اوزم تكاكى قوردى || Le ver - coquin ronge tous ces ceps de vigne قورد بو باغك بالجمله تكاكلرينى ير

Il se dit aussi d'une espèce de vers qui naissent dans la tête. On les nomme aussi Vers encéphales *A.* دود الدماغ *P.* كرم دماغ *T.* بينيده جيقان قورد || C'est le ver-coquin qui lui cause des vertiges دماغنده ظهور ايدن دود باشى دونمه سنه سبب اولور

Il se dit figur. pour Fantaisie, caprice *A.* لمم *T.* چالقلق || C'est son ver-coquin qui le prend چالقلغى طوتار

VER LUISANT. Insecte qui jette une lueur la nuit *A.* حباحب *P.* شبتاب - كميچه *T.* آتش بوجكى - يلدز بوجكى

VÉRACITÉ. Attachement constant à la vérité *A.* صدق القول - صدق الكلام *P.* حق گويى - راستگويى *T.* طوغرى سويلمه - سوزليلق || La véracité de cet historien est un bon garant des faits qu'il rapporte بو وقايع نويسك صدق كلامى روايت ايلديكى وقايعك صحتنه بر كفيل واثق مشابه سنده در

VERBAL. T. de Gram. Qui vient du verbe *A.* فعلى || Rongeur est un adjectif verbal آكل بر صفت فعلية در

VERBAL. Qui n'est que de vive voix *A.* شفاهى *P.* زبانى *T.* آغزدن ويريلان || Promesse verbale شفاهًا ويريلان وعد Ordre verbal شفاهًا ويريلان امر

PROCÈS VERBAL. Rapport par écrit que fait un officier public, de ce qu'il a vu, de ce qui a été dit et fait entre les parties *T.* كيفيت حالى متضمن اعلام || Procès verbal de descente sur les lieux, de scellé مباشرلر محللرينه واردقلرنده وياخود لدى التمهير كيفيت حالى متضمن ويردكلرى اعلام

VERBALEMENT, adv. *A.* شفاهًا - لسانًا *P.* از زبان *T.* آغزدن || Il ne le promit que verbalement بونى شفاهًا وعد ايتمشدر

VERBALISER. Dire des raisons ou des faits pour les faire mettre dans un procès verbal *A.* تقرير الكلام || Les deux parties se sont trouvées à la levée du scellé, et ont verbalisé fort long-temps طرفين مخاصمين فك مهر اثناسنده حاضر بولنوب دور ودراز تقرير كلام ايتمشلر در À quoi bon tant verbaliser ? بو قدر تقرير كلامه نه حاجت

Il signifie aussi, dresser un procès verbal *T.* كيفيت حالى متضمن بر قطعه اعلام قلمه آلمق

Et faire de grands discours inutiles qui n'aboutissent à rien *A.* اهذار *P.* ياوه گويى كردن *T.* خلط كلام ايتمك || Il y a long-temps qu'il ne fait que verbaliser بو قدر وقتدنبرو ياوه گويلكدن خالى دكلدر

VERBE. T. de Gram. Partie d'oraison, qui désigne l''action faite ou reçue par le sujet, ou bien l'état du sujet *A.* فعل pl. افعال || Verbe actif فعل متعدّى passif فعل مطاوع neutre فعل لازم régulier ou irrégulier فعل قياسى يا غير قياسى

VERBE. T. de Théol. La seconde personne de la Trinité *A.* كلمة الله || Le verbe éternel كلمة الله ازلى Le verbe incarné كلمة الله متجسّد

VERBÉRATION. T. de Phys. Il se dit de l'air frappé qui produit le son *A.* مصادمة الهوا *P.* با همزدگى هوا *T.* هوانك طوقشمه سى

VERBEUX. Qui abonde en paroles *A.* كثير الكلام *P.* پر گو *T.* سوزى كور || Une éloquence verbeuse كثرت كلام ايله اولان بر نوع بلاغت Un avocat verbeux كثير الكلام بر دعوا وكيلى

VERBIAGE. Abondance de paroles qui ne disent presque rien *A.* هذر - هذیان *P.* یاوه گویی - هرزه گویی *T.* صایقلمه - خلطیات || Il n'y a que du verbiage dans ce livre بو کتاب هذیاندن عبارتدر C'est un verbiage continuel بر هذیان دائمیدر

VERBIAGEUR. Celui qui verbiage *A.* مهذار - هذائة *P.* یاوه گو - هرزه خا *T.* صایقلیجی - خلطیات سویلیان

VERBOSITÉ. Vice de celui qui est verbeux *A.* كثرة الكلام - طغیان الكلام *P.* پر گویی *T.* سوز چوقلغی || La verbosité de ce mémoire بو تقریرده اولان کثرت کلام

VERD. V. Vert.

VERDÂTRE. Qui tire sur le vert *A.* مایل الی الخضرة *P.* سبز گونه *T.* یشلسی - یشله چالر || Couleur verdâtre یشلسی بر رنگ De l'eau verdâtre رنگی مایل خضرت اولان صو

VERDELET. Il ne se dit que du vin qui est un peu vert, qui a une petite pointe d'acide *T.* اکشمسی خام باده

VERDERIE. Étendue de bois soumise à la juridiction d'un verdier *T.* بر قوری آغاسنک حوزهٔ حکومتی داخلنده اولان اورمان - Il se dit aussi de la juridiction même *T.* بر قوری آغاسنک حکومتی

VERDET, ou VERT-DE-GRIS. V. Vert.

VERDEUR. La sève des plantes. V. Sève.

VERDEUR, se dit aussi de l'acidité du vin *A.* مزّت *P.* ترشمزگی *T.* اکشیمسیلک || Ce vin-là a encore de la verdeur, il faut l'attendre بو باده بر مدّت دخی حفظ اولنملودر زیرا مزّت هنوز ترشمزه در - طعمی هنوز باقیدر

Il se dit figur. pour Âcreté des paroles *A.* حدّت *P.* تیزی *T.* سردلک || La verdeur de sa réponse fit taire les critiques ویردیکی جوابک حدّتی لوّاملرک اسکاتنی مؤدّی اولمشدر

Il se dit aussi de la jeunesse et de la vigueur des hommes *A.* طراوت - ریعان *P.* تازگی *T.* تازه‌لک || Dans la verdeur de son âge وقت طراوت سنّ شبابنده Il était alors dans sa verdeur سنّی حال ریعانده ایدی

VERDIER. Officier établi pour commander aux gardes d'une forêt *T.* قوری آغاسی

VERDIR. Peindre en vert *A.* صبغ بلون الاخضر - تخضیر *P.* رنگ سبز زدن *T.* یشللتمک - یشله بویامق - یشل رنگه اورمق || Il faut verdir cette porte بو قپویه یشل رنک اورملودر

Il se dit au neutre des arbres et des plantes *A.* خضوب - اخضرار - اخضاب - اخضیضاب - تکحل *P.* رنگ زمردین بستن - رنگ سبز بستن *T.* یشرمک - یشللنمک - یم یشل اولمق || Au printemps lorsque tout commence à verdir اولبهار حلولنده روی زمین کمخای زمرّد فام مثالی فرش نباتات اشجار ایله سر سبز اولنجه Les arbres commencent à verdir ودرختان اخضابه یوز طوتدی

VERDI *A.* مخضرّ *P.* رنگ سبز بسته *T.* یشللنمش *A.* مخضوب *P.* رنگ زمردین بسته *T.* یم یشل اولمش

VERDOYANT. Qui verdoie. V. Verdi.

VERDOYER. Verdir. Il ne se dit que des plantes. V. ce mot.

VERDURE. Il se dit de la couleur verte des plantes *A.* خضرت *P.* سبزه - سبزی *T.* یشللک || La verdure des champs, des bois, des prés دشت وصحرالرک واورمانلرک وچایرلرک خضرتی Être couché sur la verdure سبزه اوزرنده یاتمق

VÉREUX. Il se dit des fruits dans lesquels se trouvent des vers *A.* مدوّد - مُداد *P.* کرمناک - کرمخورده *T.* قوردلو || Pommes véreuses قوردلو الما Fruit véreux قوردلو میوه

Il signifie figur., défectueux, qui a un vice essentiel *A.* سقیم - معلل بالسقامة *P.* نا درست *T.* چورک || Une caution véreuse چورک بر کفیل Il y a quelque chose de véreux dans cette affaire بو خصوص بر نوع سقامت ایله معللدر - بو خصوصده بر نوع چورکلک واردر

VERGE. Petite baguette longue et flexible *A.* قضیب pl. قضبان *P.* دستچوب *T.* چیبوق || Il n'avait qu'une verge à la main الندہ یالکز بر چیبوق وار ایدی La verge d'un fouet de charretier عربه‌جی قامچیسنک چیبوغی Verge de fer, de cuivre *A.* قضیب الحدید - قضیب النحاس *T.* دمور یا باقر چیبوغی

LA VERGE de Moïse *A.* عصاء موسی *P.* پاشوی موسی *T.* حضرت موسینک دکنکی

VERGE, se dit aussi de la baguette que portent les huissiers *A.* *A.* عصا *P.* پاشو *T.* دکنک

On dit figur., qu'un prince gouverne ses peuples avec une verge de fer, pour dire, qu'il les traite durement فلان حکمدار زیر دستان ورعایاسنه حوالهٔ مقمعهٔ عنف وشدّت ایله معامله ایدر - رعایاسنی دمور جوماق ایله قوللنور

VERGE. Le membre génital *A.* قضیب

VERGÉ. Il se dit d'une étoffe qui n'est pas unie A. مخطط - مسنّج T. چیبوقلی || Cette étoffe est vergée بو قماش چیبوقلیدر

VERGER. Lieu planté d'arbres fruitiers A. مشجرة - ایك - المثمراة P. میوه‌دار درختستان T. میوه‌دار آغاج باغچه‌سی || Un verger bien planté وجه احسن اوزره غرس اولنمش میوه‌دار آغاج باغچه‌سی Se promener dans un verger میوه‌ادر آغاج باغچه‌سنده گزمك

VERGER. Mesurer avec la verge A. تقدیر بالقضیب P. بدستچوب پیمودن T. چیبوق ایله اولچمك

VERGETER. Nettoyer avec des vergettes T. چالی سپورکه‌سیله سیلکمك || Vergeter un habit لباسی چالی سپورکه‌سیله سیلکمك

VERGETÉ. T. چالی سپورکه‌سیله سیلکنمش

On appelle Teint vergeté, peau vergetée, un teint, une peau où il paraît de petites raies de différentes couleurs A. ارشم P. نشانزدهٔ خطوط T. چیبوقلی چزکیلر ایله نشانلو || Il a le teint vergeté لون وجهی ارشمدر la peau vergetée بشرهٔ رشماسی واردر

VERGETIER. Artisan qui fait et qui vend des vergettes T. چالی سپورکه‌جیسی

VERGETTES. Époussette, brosse composée de soies de cochon, ou de menus brins de bruyère, servant à nettoyer des habits T. چالی سپورکه‌سی || Il faut donner deux ou trois coups de vergettes à ce manteau بو قپودده ایکی اوچ دفعه چالی سپورکه‌سی اورلملو در V. aussi Époussette et Brosse.

VERGLAS. On appelle ainsi une petite pluie qui se glace en tombant A. حاصب P. پژم T. دپی || Il tombe bien du verglas خیلی دپی یاغر

VERGNE. Arbre. V. Aune.

VERGOGNE. Honte A. حیاء P. شرم T. اوتانقلق

VERGUE. Antenne. V. ce mot.

VÉRICLE. T. de Joaill., qui se dit des pierres fausses, contrefaites avec du verre A. خرزة عملیة P. ساخته گوهر T. یاپمه طاش || Des diamans de véricle ساخته الماس طاشی

VÉRIDICITÉ. Caractère de vérité dans un discours, dans un témoignage A. مقارنة بالصدق - موافقة بالحقیقة - صدق القول P. راستیٔ سخن T. سوز طوغریلغی || On conteste la véridicité de ce récit بو روایتك صدق وحقیقتنه اعتراض ایدرلر La véridicité de cet historien est admirable بو تاریخ نویسك صدق قولی محیّر عقول اوله‌جق شیلردندر

VÉRIDIQUE. Qui aime à dire la vérité A. صادق القول P. راستگوی - حق گوی T. طوغری سوزلو - صوغری سویلر

VÉRIFICATEUR. Celui qui est chargé de vérifier si une chose est véritable A. مفتّش الصحّة - مفتّش الحقیقة P. پژوهندهٔ راستی T. بر شیئك کرچکلکنی آراشدریجی || Nommer des vérificateurs des signatures امضالرك صحتنی بیلمك ایچون مفتّشلر تعیین ایتمك

VÉRIFICATION. Action de vérifier A. تفتیش الصحّة - تفتیش الحقیقة P. پژوهش راستی T. بر شیئك طوغریلغنی آراشدرمه || Il a été admis à la vérification de tel fait فلان وقوعه کلمش شیئك صحّت وحقیقتنی تفتیش ایتمك اوزره قبول اولنمشدر La vérification d'une citation, d'une écriture لاجل الاستشهاد ایراد اولنان عباره‌نك یاخود بر خطّك تفتیش صحّت وحقیقتی

VÉRIFIER. Rechercher si une chose est vraie A. تحقیق - تحقیق الحال - تفتیش الصحّة P. حالرا راستیٔ پژوهیدن T. بر شیئك کرچکلکنی آراشدرمق || Vérifier par témoins, par des pièces شاهدلر ایله یاخود سندات ایله تحقیق حال ایتمك une écriture بر یازونك صحتنی تفتیش ایتمك

Il signifie aussi, faire voir la vérité d'une chose prédite A. تصدیق - اثباة الحقیقة || L'événement vérifia la prédiction ظهور ایدن حادثه مقدّما سویلنمش خبری تصدیق ایتمشدر

VÉRIFIÉ. A. متحقق - متحقق الصحّة P. تحقیقیافته T. صحتی تحقیق اولنمش

VÉRIN. Machine par le moyen de laquelle on élève de grands fardeaux A. محالة لرفع الاثقال P. بار خیز آلت T. یوك قالدره‌جق آلت

VÉRITABLE. Conforme à la vérité A. مقارن الصحّة - مقارن الحقیقة - مقارن الصدق - صحیح P. راست T. کرچك || Ce discours est véritable مقارن صدق وحقیقت بر کلامدر Relation véritable صدق وحقیقته مقارن بر تقریر histoire حکایهٔ صحیحه Je vous garantis cela véritable بونك صحتنه تکفل ایدرم

On dit aussi, qu'un homme est véritable dans ses paroles, dans ses promesses A. صادق القول - صادق الوعد P. حقگوی -

سوزنده ـ طوغری سویلر .T وعد خود بجا آرنده ـ راستگوی محب حقیقی ـ محب صادق .A Et véritable ami ـ طورر کرچکدن دوست .T دوست راستنهاد .P

VÉRITABLE. Qui n'est pas contrefait, falsifié .A حقیقی ـ صحیح .T کرچك || De véritable or ذهب صحیح Véritable diamant صحیح الماس

VÉRITABLE. Bon, excellent dans son genre .A حقیقی .T کرچکدن || C'est un véritable capitaine حقیقی شرطنجه اولان ـ اولان شرطنجه ـ کرچکدن بر جنکاور ـ بر جنکاور در

VÉRITABLEMEHT. Avec vérité .A بالصحة ـ بالصدق .P براستی .T کرچکدن || Parlez-moi véritablement بکا بالصدق والصحة لاقردی سویله

Il signifie aussi, réellement .A حقیقة .T کرچکدن || Jésus-Christ est ressuscité véritablement حضرت عیسی حقیقة بعث ایلدی

Et à la vérité .A فی الحقیقة ـ فی الواقع ـ واقعا .P راست .T کرچك || Véritablement je vous dois cette somme, mais vous m'avez donné du temps pour vous la payer فی الواقع سکا شو مقدار دینم وار در انجق اداسیچون بکا مهلت ویرمشك Véritablement il m'a dit cela, mais à condition que je ne le dirais à personne فی الحقیقه بو کلامی بکا سویلمشدر انجق هیچ بر کمسندیه افشا اولنمامسنی شرط ایلدی

VÉRITÉ. Conformité de l'idée avec son objet, d'un récit avec un fait, de ce que l'on dit avec ce que l'on pense .A حقیقة ـ حقیقة الحال .P راستی .T کرچکلك || Une proposition d'éternelle vérité ابدا حقیقته مقارن بر مطلب Son système ne s'éloigne pas de la vérité اتخاذ ایلدیکی اصول حقیقتدن بعید دکلدر Chercher la vérité حقیقت حالی تفحص ایتمك la déguiser, la cacher حقیقتی کتم واخفا ایتمك la taire حقیقت حالدن سکوت ایتمك Découvrir la verité d'une chose حقیقت مادّه‌یی خارجه اخراج ایتمك Cela est contraire à la vérité حقیقته منافیدر C'est la vérité toute pure حقیقت محضدر Le temps découvre la vérité وقت وزمان کشف حقیقت حال ایدر

On dit proverb., Il n'y a que la vérité qui offense .T حق سوز آجی اولور

VÉRITÉ, se dit aussi par opposition à Erreur .A حق || La vérité de la religion chrétienne دین عیسوینك حقه موافقتی Les martyrs ont répandu leur sang pour rendre témoignage à la vérité شهدای کرام حقه شهادت ایچون دم مبارکلرینی حقه خیانت ایتمك Trahir la vérité اهراق ایلدیلر

Il signifie aussi, principe, axiome, maxime .A قضیّهٔ متحققة || C'est une vérité importante بو بر قضیّهٔ متحققهٔ واجبة الاعتنا در palpable ملموس بالید کبی حقیقتی مبیّن بر قضیّه در De cette vérité il suit que... بو قضیّهٔ متحققه‌دن شو لازم کلور که

Et sincérité, bonne foi .A صدق ـ خلوص .P راستی درون .T صدق وخلوصدن طوغریلق || C'est un homme plein de vérité Il m'a parlé d'un air de vérité qui m'a persuadé عبارت بر آدمدر بر کونه صورت صدق وخلوص ایله سویلدیکه بنی الزام ایتمشدر

En vérité. Certainement, sincèrement .A حقیقة ـ واقعا ـ کرچك اولدرق ـ کرچکدن .T براستی .P بالصدق والخلوص || Je vous le dis en verité سکا بو کلامی صدق وخلوص اوزره بو کیفیت حقیقة تکدیر En vérité cela est bien fâcheux سویلرم واقعا نفسه کران کلور بر شیدر ـ بالی موجبدر

À la vérité. Il se dit en parlant d'une chose qu'aussitôt on explique ou on restreint .A فی نفس الامر ـ واقعا .P راست .T طوغریسی ـ حقیقت حالده ـ حقیقتده || À la vérité nous avons été battus, mais nous étions inférieurs en nombre فی نفس الامر دوچار انهزام اولدق انجق عسکرمز عدد جهتیله دشمن عسکرندن اقل ایدی En vérité je l'ai frappé, mais il m'avait offensé فلانی حقیقتده ضرب ایلدم انجق اول دخی عرضمه طوقنمشدر

VERJUS. Le raisin qu'on cueille encore vert .A حصرم ـ کحبة .P انکور نا پخته ـ غوره ـ روجه .T قوروق || Oeufs au verjus قوروق ایله پشمش یمورطه

Il se dit aussi du suc acide que l'on tire des raisins qui ne sont pas mûrs .A ماء الحصرم .P آب غوره .T قوروق صوییی

VERMEIL. Qui est d'un rouge un peu plus foncé que l'incarnat .A احمر قانی ـ احمر فاقع .P لعلکون ـ آل .T آل || La couleur vermeille des lèvres لب لعلکون Bouche vermeille دهن کل لعلکون Une rose vermeille لعلکون

VERMEIL, subst. Argent doré .A فضة مذهبة ـ فضة مطلاة .P سیم زر اندود .T یالدزلو کمش

VERMICELLE. Espèce de pâte dont on fait des potages .A اطریة ـ شعیریة .P رشته .T ارشته ـ شهریه

VERMICULAIRE. Qui a quelque rapport aux vers .A دودی ـ

كالدود *P.* كرموارى ـ كرمگونه *T.* قورد كبى اولان || Le mouvement vermiculaire des intestins امعانڭ حركت دوديه‌سى

VERMIFORME. Qui a la forme d'un ver *A.* دودىّ الشكل *P.* كرم پيكر *T.* قورد صورتلو || Les muscles qui amènent les doigts vers le pouce sont vermiformes پرمقلرى باش پرمق طرفنه چويرن بالق اتلرى دودىّ الشكلدر

VERMIFUGE. T. de Méd. Il se dit des remèdes propres à chasser les vers engendrés dans le corps humain *A.* مقاوم ـ دافع الصفار ـ صوغلجانى اولدرن *T.* كرمكش ـ كرمران *P.* الصفار صوغلجانى سوروب چيقاريجى

VERMILLON. Cinabre réduit en poudre *A.* زُنجفر مسفوف *P.* توز اولمش زنجفره *T.* شنگرف خرد گشته

VERMILLON, se dit aussi de la couleur vermeille des joues et des lèvres *A.* حمرت فاقعة ـ حمرت قانية *P.* رنگ آل *T.* آل رنكى ـ حمرت فاقعهٔ شفتينى || Le vermillon de ses lèvres دوداقلرينڭ آل رنكى Il lui monta un vermillon au visage چهره‌سنده بر نوع حمرت فاقعه عارض اولدى

VERMILLONNER, ou **VERMILLER.** Chercher des vers pour pâturer *A.* صيد الخراطين للاكل *P.* شكار شكند كردن *T.* قورد آراشدرمق ايچون طپراقده يملنمك || Le blaireau vermillonne پورصاق طپراقده قورد اراشدروب يملنور

VERMILLONNER. Peindre en vermillon *A.* طلاء بلون زنجفرى *P.* رنگ شنگرفى زدن *T.* زنجفره رنكى اورمق || Il y a à Versailles une statue antique de marbre, dont les joues sont comme vermillonnées naturellement par la rencontre d'une veine rouge dans le marbre ورساليا‌ده رخام تراشيده‌دن پرداخته بر صنم قديم وار در كه يكاقلرى مرمرڭ بر عرق احمرينه راست كلمكله لون زنجفرى ايله طلا اولنمش كبيدر

VERMINE. Il se dit de toutes sortes d'insectes malpropres et incommodes *A.* pl. حشرات موذية et particulièrement des poux *A.* قمل *P.* سپس *T.* بت || Cet enfant est plein de vermine بو چوجوق بت ايله طلو در La vermine s'est mise sur cet arbre, et en a gâté les fruits بو آغاج بتلنوب ثمره‌سى فنا بولدى Il y a bien eu nette année de la vermine sur les arbres بو سنه آغاجلرده چوق بت وار ايدى

Il se dit figur. de toutes sortes de gens de mauvaise vie *A.* pl. حشرات الناس ـ حشرات || La police a chassé toute cette vermine ضابط بلده شو حشراتڭ مجموعنى طرد ايلدى

VERMISSEAU. Petit ver de terre *A.* دودة الارض *P.* كرمك زمين *T.* بر قوردجغزى || Ces oiseaux vivent de vermisseaux بو قوشلرڭ يمى ير قوردجغزلريدر

se **VERMOULER.** Être piqué de vers *A.* اساسة ـ تسويس ـ اداده ـ تدويد *P.* كرمخورده شدن ـ كرم الود شدن *T.* قورتلنمق

VERMOULU. *A.* مسوّس ـ مدوّد *P.* كرمخورده *T.* قورد ينكلو || Ce livre est vermoulu بو كتاب كرمخورده در

Bois vermoulu. *A.* خشب ماروض *P.* هيزم بدره خورده *T.* قورد ينكلو آغاج

VERMOULURE. La trace que les vers laissent dans ce qu'ils ont rongé *A.* قدح ـ قادح *P.* زخم كرم ـ رخنهٔ كرم *T.* قورد ينكى || Il y a de la vermoulure dans ce bois بو آغاجده قورد ينكى وار در

VERMOUT. Vin dans lequel on a mêlé de l'absinthe *A.* خمر افسنتينىّ *P.* بادهٔ خترف آميز ـ بادهٔ افسنتينى *T.* پلين شرابى

VERNAL. Printanier *A.* ربيعىّ *P.* بهارى *T.* اوّلبهاركى || L'équinoxe vernal اعتدال ربيعى

VERNE. V. Aune.

VERNIR. Enduire avec du vernis *A.* طلاء بالسمّان *P.* روغن سندروسى زدن ـ روغن سمّانى اندودن *T.* روغن سورمك || Vernir une image بر تصويره روغن سورمك

VERNIS. Enduit liquide dont on couvre la surface des corps pour la rendre lisse et luisante *A.* سمّان *P.* روغن سندروسى *T.* روغن ـ سمّان چينى || Vernis de la Chine جلا ويره‌جك روغن چين روغنى Mettre du vernis sur du bois, sur du fer آغاج ودمور اوزرينه روغن سورمك

VERNIS, se dit aussi d'un enduit composé de substances vitrifiables, dont on couvre des vases de terre *T.* صير || Couvrir de vernis le dedans d'un pot بر چوملكڭ ايچنه صير سورمك ـ ايچنى صيرلمق

Il se dit figur. de tout ce qui sert à donner à une chose une apparence agréable *A.* جلا *P.* رونق *T.* پرلاقلق || Loin des noires moeurs des villes que le vernis dont on les couvre rend si séduisantes et contagieuses pour les enfans بلده‌لرده جارى اولو كلمش اخلاق رديئه كه صورت ظاهريده آنلره ويريلان جلاى دلفريب موجب مفتونيّت وبتخصيص بين الصبيان

بادئ سرایت اولور حالاتدندر اول مقوله آداب واخلاقدن حذر ومجانبت ایتملو در

Joint à une épithète en mal, il se dit de ce qui sert à donner à une chose une couleur désagréable *A.* لون *P.* رنگ *T.* بويا || Ce procédé a donné un vilain vernis à sa personne بو مقوله حرکتی ذاتنه بر رنگ رذائت ویرمشدر

VERNISSER. Vernir de la poterie *T.* صیرلمق

VERNISSÉ. *T.* صیرلو

VERNISSEUR. Artisan qui fait des vernis, ou qui les emploie *A.* جلا ویرر روغنجی *T.* ترکیبساز روغن سندروسی *P.* سمّانی

VERNISSURE. Application du vernis *A.* طلاء السمّان *P.* اندای روغن اندروسی *T.* روغنلمه جلا ویره‌جک

VÉROLE. La maladie vénérienne. V. Vénérien || Il a pris, il a gagné la vérole avec une telle علت فرنکی‌یی فلان قاریدن اخذ ایتمشدر Les premiers accidens de la vérole فرنکی علتنک ابتدا ظهور ایدن عارضه‌لری

PETITE VÉROLE. Maladie qui fait pousser des boutons au visage et par tout le corps *A.* جدری *P.* آبله *T.* چیچک علتی || Cet enfant a la petite vérole بو چوجوقده چیچک علتی وار در Ce village est plein de petite vérole بو قریه‌ده قتی چوق جدری وار در La petite vérole est rentrée چیچک علتی بشور داخل بدنه منعکس اولدی Il est marqué de petite vérole چیچک نشانلریله نشانلنمشدر — Petite vérole volante, une petite vérole qui n'a rien de dangereux *A.* جدری طیّار

VÉROLÉ. Qui a la vérole *A.* معلول بداء افرنجی *P.* آتشکزده *T.* فرنکی علتنه اوغرامش — فرنکیلو || Cet homme est vérolé فلان کشی فرنکیلو در

VÉRONIQUE. Plante *A.* شیح *P.* درمنه *T.* یاوشان اوتی

VERRAT. Pourceau qui n'est pas châtré *A.* خنزیر فحل — خنزیر غیر ممعون *P.* خوک نا اخته *T.* اندمش اولمیان خنزیر

VERRE. Corps transparent et fragile, produit par la fusion d'un mélange de sable et de sel alcali *A.* زجاج *P.* آبگینه — شیشه *T.* جام — شیشه — صرچه || Verre blanc زجاج ابیض clair زجاج رقیق — باریک شیشه — صاف شیشه — براق mince زجاج غلیظ — سفت شیشه — قوند شیشه épais انجه شیشه — قالین شیشه Tasse de verre کاس زجاجی — شیشه کاسه Châssis de verre جام چرچوه Lunette à quatre verres درت شیشه‌لو

شیشه‌دن بر کوزی وار در Il a un oeil de verre کوزلک

VERRE. Vase fait de verre, et qui sert à boire du vin *A.* قدح pl. اقداح *P.* پیاله — جام *T.* قدح || Verre de cristal بللور قدح — Grand verre قدح کبیر La pate d'un verre قدم قدح — پای قدح قدحک ایاغی Boire un plein verre طلو بر قدح باده ایچمک — Verre à vin de Champagne شامپانیا قدحی شامپانیا شرابنه مخصوص بر قدح

Il se dit aussi d'un vase de verre qui sert à boire de l'eau *A.* کوز pl. اکواز pl. کیزان *P.* کوزه *T.* برداق

VERRERIE. Lieu où l'on fait le verre *A.* دار الاعمال الزجاج *P.* شیشه کارگاه *T.* شیشه کارخانه‌سی

Il signifie aussi, l'art de faire du verre *A.* فنّ الاعمال الزجاج *P.* شیشه گری *T.* شیشه‌جیلک || Il entend bien la verrerie فنّ اعمال زجاجه وقوف تامّی وار در

VERRERIE, se dit aussi de toutes sortes d'ouvrages de verre *A.* اجناس الزجاج *P.* شیشهای گوناگون *T.* هر درلو شیشه || Une charrette de verrerie اجناس شیشه ایله مملو بر عربه

VERRIER. Ouvrier qui fait du verre et des ouvrages de verre *A.* زجاجی pl. زجاجیّون *P.* شیشه‌گر *T.* شیشه‌جی || Le métier de verrier ne déroge point à la noblesse شیشه‌جیلک صنعتی شرافت ذاتی ناسخ دکلدر

VERRIER, se dit aussi d'un ustensile de ménage dans lequel on met les verres à boire, les carafes, etc. *A.* خوان الاوانی الزجّاجیّة *P.* طبلهٔ شیشها *T.* شیشه ظرفلری تبسیسی

VERROTERIE. T. de comm. Menue marchandise de verre *A.* دقاق الادوات الزجّاجیّة *P.* خردوات شیشه‌کاری *T.* خردوات || خرت مرت شیشه مالی — شیشه مالی On porte beaucoup de verroterie aux sauvages pour trafiquer avec eux آلیش ویرش ایچون امم وحشیّه‌یه کلیّتلو خردوات شیشه مالی کوتوریلور

VERROU. Pièce de fer qu'on applique à une porte, afin de pouvoir la fermer *A.* ضبّة — کتیفة *P.* چنبهٔ آهنین *T.* قول دموری || Fermer une porte à deux verroux قپویی جفته قول دموریله قپامق Verrou à ressort زنبرکلو قول دموری

VERROUILLER. Fermer au verrou *A.* تضبیب — اغلاق بالکتیفة *P.* چنبه زدن *T.* قول دموری اورمق — قول دموریله قپامق || Verrouiller une porte تضبیب باب ایتمک — قپویی قول دموریله قپامق

VERROUILLÉ. *A.* مضبّب — مغلوق بالکتیفة *P.* با چنبه بسته

قول دموريله قپانمش .T

VERRUE. Poireau, sorte de durillon, qui vient d'ordinaire au visage et aux mains .A ثعرور pl. ثعاریر .P گوک .T سکیل || Remède pour faire passer les verrues دفع ثعاریر ایچون دوا

VERS. Assemblage de mots mesurés selon certaines règles .A شعر pl. اشعار ـ بیت pl. ابیات || Dans la langue Française, tous les vers sont rimés لسان فرانساویده جمیع ابیات مسجعدر Faire, composer des vers انشاد ابیات ایتمک Faire des vers à la louange de quelqu'un فلانک نعت ومدحنی فلانک حقنده بر قصیدهٔ ـ حاوی اشعار انشاد ایتمک نعتیه انشاد ایتمک

VERS. Préposition de lieu, servant à désigner à peu près un certain côté .A فی طرف ـ فی سمت ـ فی جهة ـ علی نحو ـ سمت .P بسوی .T فلان طرفه ـ فلان سمتنده || Vers l'orient سمت شرقده Vers le nord جهت شمالده Je ne sais vers où نه طرفه توجه ایلدیکمی بیلمم Tournez-vous vers moi بنم سمتده Lever les yeux vers le ciel طرف سمایه امالهٔ نظر ایتمک

Vers, préposition de temps. Environ .A مقارنة ـ عند .P نزدیک .T ساعت دردہ || اثنالرده ـ یقین Vers les quatre heures یقین Vers le printemps اوّلبهاره یقین ـ عند الربیع Vers le commencement de l'hiver اوائل شتا اثنالرنده Vers le milieu d'un tel siècle فلان دورک اواسطی اثنالرنده

VERSANT. Qui verse facilement. Il ne se dit qu'en parlant des voitures .A مضلوعاً سهل الانقلاب .P آسان افتان بجب .T وراست || قولای وربلیوب یان اوزرینه ییقیلور Les carrosses haut suspendus sont versans یوکسکده معلق اولان هنطولر قولای وربلیوب ییقیلور

VERSATILE. Variable. Il ne se dit qu'en mal .A کثیر ـ قلوب بیقرار ـ هر دم گردان .P متلوّن ـ دائمیّ التقلب ـ التقلب .T بر حالده طورمز ـ قرارسز || Un esprit, un caractère, une volonté versatile عقل متلوّن ومزاج کثیر التقلب ورأی دائمیّ کثیر التلوّن ـ التقلب

VERSE. On dit, Il pleut à verse. V. Averse.

VERSEAU. L'un des douze signes du Zodiaque .A برج الدلو .P دول

VERSER. Épancher, répandre .A اساحة ـ صبّ ـ سکب ـ ـ دوکمک .T شاشیدن ـ ریختن .P اهراق ـ اسالة ـ افراغ دستی یه اساحهٔ ما || Verser de l'eau dans une cruche آقتمق ال اوزرینه صبّ ما ایتمک Verser sur les mains ایتمک Verser du vin dans un verre قدحک ایچنه افراغ باده ایتمک Verser du plomb fondu اسرب ذایبی افراغ ایتمک

On dit, Verser des larmes, pour dire, pleurer .A اسالة الدموع .P اشک ریختن ـ در گریه آمدن .T کوز یاشی دوکمک

Verser le sang des hommes .A سفک ـ اراقة ـ اهراق .P اراقهٔ دمای .T ریزانیدن ـ دوکمک || Verser le sang innocent سفک خون بیگناهان ـ بیگناهان ایتمک

Verser son sang, signifie, sacrifier sa vie .A افناء النفس .P جانسپاری نمودن .T فدای جان ایتمک || Il versa son sang pour la Foi, pour le service de l'État دین ودولت اوغورینه جانسپارانه خدمت ـ اوغورینه فدای جان ایلدی ایلدی

Verser, se dit aussi des grains qu'on répand d'un sac dans un autre, ou autrement .A تفریغ .P ریختن .T بوشالتمق || Verser du blé dans un sac بر چوالک ایچنه تفریغ حنطه صندوقه بغدای بوشالتمق ـ ایتمک de l'avoine dans un coffre ایچنه یولاف بوشالتمق l'argent d'une caisse dans une autre بر صندیقدن آخر صندیغه اقچه بوشالتمق

On dit, Verser de l'argent d'une province dans une autre اقچه ـ بر مملکتدن آخر مملکته اقچه نقل ایتدرمک کچورمک

Et verser l'or, pour dire, dépenser .A بذل ـ نشر الدینار بذل مال کردن ـ زر افشاندن .P صرف المال ـ النقود .T التون صاچمق || C'est un homme qui verse l'or à pleine main طلو آوج ایله نشر درهم ودینار ایدر بر آدمدر

Et verser des fonds, pour dire, employer de l'argent .A وضع المال .P مال نهادن .T سرمایه قویمق ـ مال قویمق || Il faudra verser de nouveaux fonds dans cette affaire بو خصوصده یکیدن وضع مال اولنمق لازم کلهجکدر ـ On dit aussi, Verser dans la caisse || Les impôts sont versés d'abord dans la caisse du receveur, avant de parvenir au trésor public اموال خراجیه میری خزینهسنه واصل اولمزدن مقدّم قبضلرینه مامور اولان محصّلک صندیغنه وضع اولنور

Verser, au neutre, se dit d'une voiture, lorsque par accident elle tombe sur le côté .A انقلاب مضلوعاً .P بر پهلو بر یان اوزرینه وربلیوب ـ یان اوزرینه ییقلمق .T گشته شدن

يپقلمق

Il se dit aussi au neutre, en parlant des blés sur pied, lorsque le pluie ou le vent les couche *A.* افتراش على الارض *P.* بر زمين انداخته شدن *T.* يره يصلانمق – يره ياتمق || S'il pleut long-temps, les blés verseront بارانك زياده امتدادى اولور ايسه اكينلر يره ياتجغنه شبهه يوقدر || Faire verser *A.* فرش على الارض *P.* بر زمين انداختن *T.* يره يصلامق – يره ياتورمق || Les grandes pluies, le grand vent font verser les blés امطار كثيره ورياح شديده اكينلرى فرش زمين ايدر

VERSÉ. *A.* منصب – مسكوب – مفروغ *P.* ريخته *T.* دوكلمش || *A.* منقلب *P.* مضلوعاً بر گشته *T.* بر پهلو بر گشته يان اوزرينه || *A.* مفروش على الارض *P.* بر زمين انداخته *T.* فرش – يپقلمش – بر زمين گشته *T.* يره يصلانمش – يره ياتمش

VERSÉ, est aussi adjectif, et signifie, exercé, expérimenté *A.* صاحب – بالغ المعلومات – متبحر – نحرير – منجذ – دقايق آشنا *P.* صاحب الكمال – المعلومات البالغة *T.* دقايقدان علمى چوق – تجربه‌سى چوق || C'est un homme versé dans les matières de finances امور دفتريده منجذ || dans les négociations فن مكالماتده ودقايق آشنا بر آدمدر || dans la philosophie علوم حكميده‌ده بر نحرير متبحر بر آدمدر صاحب كمالدر

VERSET. Petit article d'un chapitre de l'Écriture *A.* حديث pl. احاديث || Les chapitres de l'Écriture-Sainte sont divisés par versets كتاب اللهك مشتمل اولديغى سوره‌لر احاديثه منقسمدر

VERSIFICATEUR. Qui fait des vers *A.* منشد الشعر – شاعر *P.* شعر پيرا *T.* چغامه ساز – نظم پرداز

VERSIFICATION. L'art de faire des vers *A.* شعر *P.* نظم پردازى – شعر يايمه *T.* چغامه سازى || Versification belle, facile, aisée لطيف وسليس وسهل بر كونه نظم || Les règles de la versification فن نظم – قواعد نظم

VERSIFIER. Faire des vers *A.* انشاد الشعر *P.* شعر پرداختن – كوزل انشاد *T.* شعر يايمق *P.* چغامه پرداختن || Il versifie bien كوزل انشاد || Il ne fait que versifier انشاد شعردن خالى دكلدر شعر ايدر

VERSIFIÉ. *A.* منظوم *P.* نظم كرده *T.* نظم اولنمش || Une pièce bien versifiée استادانه نظم اولنمش بر قطعه

VERSION. Traduction d'une langue en une autre *A.* ترجمة *P.* پچوه *T.* ترجمهٔ عربى – ترجمه || Version littérale لفظاً بلفظه ترجمه Arabe ترجمهٔ عربى – لسان سريانيده ترجمه Syriaque لسان عربيده ترجمه

Il se dit aussi de la manière de raconter un fait *A.* رواية pl. روايات || Il y a sur ce fait différentes versions بو مادّه‌ده روايات مختلفه واردر

VERSO. La seconde page d'un feuillet *A.* ظهر الصحيفة – ظهر الورقة *P.* پشت صحيفه *T.* صحيفه‌نك آرقه‌سى – صحيفه‌نك آرد طرفى || Vous trouverez ce passage folio 42 verso بو فقره‌يى قرق ايكنجى صحيفه‌نك ظهرنده بوله‌جقسك

VERT. Qui est de la couleur des herbes *A.* اخضر *P.* سبز – سبز فام *T.* يشل || Satin, drap vert اطلس اخضر ويشل || Sur l'herbe verte گياه سبز اوزرنده چوقه || Des arbres toujours verts اشجار دائمة الخضرة – اشجار هر دم بهار – اشجار – صولمز اغاجلر – اشجار بيخزان – هر دم تازه

VERT, se dit aussi des arbres qui ont encore quelque sève *A.* ذو البلالة *P.* آبدار *T.* ياش || Cet arbre n'est pas mort, il est encore vert بو آغاج قوريمش دكل هنوز ياشدر

BOIS VERT. Le bois coupé qui n'a pas encore perdu son humidité *A.* حطب رطب *P.* خشب نمناك *T.* ياش آغاج || Ce bois ne brûlera pas, il est bien vert بو حطب محترق – اولمز زيرا خيليجه رطبدر بو اوطون ياش اولديغندن يانميه‌جقدر

PIERRES VERTES. Des pierres fraîchement tirées de la carrière *T.* خام طاش – Cuir vert, Le cuir qui n'a pas été corroyé *T.* خام درى

VERT. Qui n'est pas encore dans la maturité requise *A.* فج – ملغوس *P.* غير ناضج – نا پخته *T.* نا رسيده – خام – نيى – || Ces fruits-là sont trop verts بو ميوه‌لر پك خام – چيك || Des raisins encore trop verts هنوز نضج – هنوز ناضج اولميان اوزم بو ميوه‌لرده هنوز كلى نيونت واردر – خامدر – On dit aussi dans ce sens, Du vin vert خام باده – بولماش چيك باده

On dit figur., La verte jeunesse, pour dire, les premiers temps de la jeunesse *A.* بلّة الشباب – عنفوان الشباب *P.* وقت عنفوان عهد شباب – بهار شباب – تازگى نو جوانى *T.* كنجلكك بهارى – كنجلكك ايلك وقتى

VERT, se prend figur. pour Ferme, résolu *A.* صلب – متصلب – شديد *P.* سخت *T.* قاتى || C'est un homme vert, qui ne passe

rien, il faut être exact avec lui عفو واغماض بيلمز صلب وشديد بر ادم اولديغندن كندوسيله معامله ده دقت اولنملو در Faire une réponse verte بر جواب شديد ايله مقابله ايتمك

Vert, subst. La couleur verte *A.* اخضر ـ خضرت *P.* لون سبز *T.* يشل رنك ـ يشل رنكى سبز || Vert brun *A.* اخضر زاهر *P.* سبز تيره *T.* بوز يشل gai *A.* اغبس *P.* سبز اخضر زمرّدى *T.* روشن يشل Vert d'émeraude *A.* اشته قدار *P.* زمرّدين سبز *T.* زمرودى يشل Voilà un beau vert اخضره كوزل بر يشل Cela tire sur le vert مايلدر ـ بر سبز دلكش ـ لون اخضر تفريح باصره ايدر Le vert réjouit la vue رنك سبز فرحبخش ديده در

Vert-de-Gris. On nomme ainsi la rouille verte qui s'engendre sur le cuivre *A.* صدء النحاس *P.* زنكار *T.* جنكار

Vert, se dit aussi des herbes qu'on fait manger vertes aux chevaux *A.* عشب ـ كلاء رطب *P.* كياه تر *T.* چاير || Faire prendre le vert à des chevaux آتلره چاير يدرمك Mettre des chevaux au vert آتلرى چايره قويمق

Vert, se dit aussi de l'acidité du vin qui n'est pas encore bien mûr *A.* مزّة الطعم *P.* ترشمزكى *T.* اكشيمسيلك دادى ـ خاملق دادى ـ چيكلك دادى || Ce vin-là a du vert بو طعمنده خاملق وار در ـ باده ده خاملق دادى وار در

VERTÉBRAL. Qui a rapport aux vertèbres *A.* فقرى *P.* استوى *T.* اوكورته كميكلرده كى

VERTÈBRE. On appelle ainsi les os qui composent la colonne de l'épine dorsale *A.* فقرة ـ فقارة pl. فقرات *P.* مهرة ـ استوى *T.* پشت اوكورته كميكى || La première, la seconde vertèbre فقارهٔ اولى وثانيه Les vertèbres du dos فقرات ظهر

VERTEMENT. Avec fermeté, avec vigueur *A.* بالشدّة ـ شديداً *P.* بسختى وزور ـ سخت *T.* سردلك ايله || Cette place fut vertement attaquée بو قلعه شدّت ايله اورلدى

VERTICAL. T. de Géom. Perpendiculaire à l'horizon *A.* منتصب ـ مستوزى || Ligne verticale خط منتصب Les cercles verticaux دوائر مستوزيه Cadran vertical بسيطهٔ منتصبه ـ On appelle Point vertical, le Zénith. V. ce mot.

VERTICALEMENT, adv. *A.* مستوزياً ـ منتصباً

VERTICILLÉ. T. de Botan. Il se dit des fleurs et des feuilles des plantes, lorsqu'elles viennent en anneaux autour des tiges *A.* كشكل الحلقة *P.* حلقه وارى *T.* دلقه حلقه ـ دكرمى

VERTIGE. Tournoiement de tête *A.* دوار *P.* سركيجه ـ سرگردانى *T.* باش دونمه || Il a des vertiges دواره مبتلا در

Figur. Égarement de sens *A.* حال السرسام *P.* آسيمگى *T.* سرسملك ـ سمه لك || Il a des vertiges حالات سرسامه مبتلا در

VERTIGINEUX. Qui a des vertiges *A.* مبتلاء السرسام *P.* سراسيمه ـ سرسملكه اوغرامش ـ سمه *T.* آسيمه

VERTIGO. Caprice, fantaisie. V. ces mots || Quand son vertigo lui prend ايسه اولور طوتدجق چالقلغى

VERTU. Disposition de l'âme qui porte à faire le bien et à fuir le mal *A.* فضيلت pl. فضايل || Vertu morale فضيلت اخلاق sublime, rare, éminente, solide, héroïque فضيلت عاليه يا نادره يا ساميه يا ثابته يا قهرمانى Vertus naturelles, acquises فضايل ذاتيّه وكسبيّه ـ طبيعيّه ومكتسبه surnaturelles فضايل فوق الطبيعه guerrières فضايل حربيّه privées, publiques فضايل خاصّه وعامّه Les quatre vertus cardinales فضايل اربعهٔ رئيسه Les trois vertus théologales فضايل ثلثه مختصّ علم علهى اولان La vertu de chasteté فضيلت عفاف C'est un homme de grande vertu فضيلت كامله صاحبى بر آدمدر Instruire, former à la vertu تعليم آداب فضيلت ايله بر كمسنديى تربيه ايتمك S'avancer dans le chemin de la vertu طريقهٔ انيقهٔ فضيلته استقدام ايتمك L'amour de la vertu هواى فضيلت ـ عشق فضيلت Embrasser la vertu اجراى فضيلتى التزام ايتمك Faire profession d'honneur et de vertu اهل عرضلك وفضيلتى پيشه ايدنمك Exemple, miroir de vertu عبرت فضيلت يا مرآت فضيلتنما On a mis sa vertu à l'épreuve فضيلتى محك تجربه وامتحانه ضرب اولندى Exercer la vertu اعمال فضيلت ايتمك

Vertu, se dit aussi d'un sentiment profond qui, inspiré par le bien, élève l'âme à l'état de la plus grande perfection *A.* صلاح ـ صلاحة الحال *P.* پرهيزكارى ـ فرهنكى ـ پاكنهادى *T.* صلاحلق || La vertu n'est qu'un grand sentiment qui doit dominer sur nos affections صلاح حال بر شميلهٔ جليله در كه علاقهٔ فؤادمز اولان شيئلره غلبه ايتملو در Il n'est pas si aisé que l'on pense de renoncer à la vertu صلاح حالك تركى فكرينه ذاهب اولمق ظنّ اولنديغى قدر اسر آسان دكلدر Quand la passion de la vertu vient à s'élever, elle domine seule et tient tout en équilibre عشق صلاح مستولى اولنجه سائر امراض نفسانيه يد

على وجه الاستبداد غلبه ايدەرك هر شيئى حال اعتدال وموازنه يه قور

Vertu. Qualité qui rend propre à produire un certain effet *A.* خاصيّة pl. خصايص ـ فضيلت || Vertu occulte, secrète, spécifique خاصيّت خفيّه ومخصوصه Les vertus des plantes, des minéraux نباتاتك ومعدنياتك خاصيّتلرى Cette plante a une grande vertu بو نباتده بر فضيلت عظيمه وار در a la vertu de guérir un tel mal بو نباتك فضيلتى فلان علتە علاج اولمقدر

On dit, que face d'homme porte vertu, pour dire, que la présence d'un homme sert bien à ses affaires *T.* يوز يوزدن اوطانور

En vertu. En conséquence, à cause du droit, du pouvoir *A.* مبنيًّا على ـ مقتضاسنجه ـ موجبنجه *T.* بر مقتضا ـ بر موجب *P.* ويريلان || Il a saisi en vertu d'un arrêt بو تقريب ايله اعلام موجبنجه ضبط ايلدى En vertu de quoi prétendez-vous cela? بو بابده ايتدككك ـ نديه بناءً بو شيئى ادّعا ايدرسك بوكا نه تقريب ايله صلاحيّتك وار در ـ ادّعا نديه مبنيدر

VERTUEUSEMENT. D'une manière vertueuse *A.* بالصلاح ـ بصلاح || Elle a vécu vertueusement صلاح حال ايله كچندى الحال Il s'est conduit vertueusement dans cette occasion بو خصوصده صلاح حال اوزره حركت ايتمشدر

VERTUEUX. Qui a de la vertu *A.* ذو الفضيلة pl. ذوى الفضيلة ـ صالح pl. صلحا *P.* پاكنهاد *T.* صلاحى وار

On dit aussi d'une femme, qu'elle est vertueuse, pour dire, qu'elle est chaste *A.* صالحة ـ عفيفة *P.* پاكدامن ـ پردەكى *T.* ادباو

VERVE. Chaleur d'imagination qui anime le poète, l'orateur, l'artiste dans la composition de leurs ouvrages *A.* حميّاء الطبع ـ حميّاء الذهن *P.* تف وتاب طبيعت *T.* طبيعتك علولنمسى ـ ذهنك علولنمسى || Verve poétique حميّاى طبيعت شعريّه Quand il est en verve طبيعت شعريّه نك تيف وتابى حال حميّاى طبيعتده Être en verve حميّاى ذهنى حالنده اولمق Parler, écrire de verve حميّاى طبع ايله سوق كلام وياخود كتابت ايتمك

Il signifie aussi, caprice, bizarrerie *A.* حميّاء اللمم *P.* تيزى *T.* خشكسرى ـ جالقلق قيزغينلغى || Quand sa verve le prend جالقلغى قيزغنلغى قوپاجق اولور ايسه

VERVEINE. Plante *A.* رعى الحمام *P.* بارسطاريون

VERVEUX. Sorte de filet à prendre du poisson *A.* شرك *P.* آغ *T.* نسبيل

VESCE. Espèce de grain rond et noirâtre *A.* خلّر *P.* خلر *T.* بورجق || Vesce noire. V. Ers. ـ نوع

VÉSICATOIRE. Qui fait venir des vessies *A.* منفط *P.* لازوق *T.* مرهم سوزنده ـ پهلوان ياقيسى || Il faut lui appliquer un vésicatoire فلانه بر پهلوان ياقيسى اورلملو در

VÉSICULE. Petite vessie *A.* نفطة دقيقة pl. نفطات دقيقة *P.* آبك باريك *T.* قبارجق ـ قبارجغز ـ اوفاق || Le poumon est composé d'une infinité de petites vésicules آق جكر لا يعدّ ولا يحصى نفطات دقيقەدن عبارتدر La vésicule du fiel نفطهٔ مراره

VESSE. Vent qui sort par le derrière de l'animal sans faire de bruit *A.* فسوة *P.* باد پسين بى صدا *T.* آهستەجه يللنمه || Lâcher une vesse آهستەجه يللنمك

VESSE-LOUP. Espèce de champignon qui n'est plein que de vent et de poussière *A.* فسوات الضباع *T.* قورد منتارى

VESSER. Lâcher une vesse *A.* فسو *P.* باد پسين بى صدا زدن *T.* آهستەجه يللنمك

VESSEUR. Qui vesse *A.* فسّاء ـ فسوّ *P.* باد پسين بى صدا زننده *T.* يللنيجى

VESSIE. Sac membraneux servant à recevoir et à contenir l'urine *A.* مثانة *P.* آبدان *T.* قاوق || La vessie est située dans le bassin مثانه قحقحەده كائندر L'urine descend des reins dans la vessie par les uretères بول كلادن مجارئ بول واسطەسيله مثانەيه منصبّ اولور Le col de la vessie گلوى مثانه Un ulcère à la vessie قرحهٔ مثانه Une pierre dans la vessie مثانەده اولان طاش

Vessie, signifie aussi, une petite ampoule sur la peau *A.* نفطة pl. نفطات *P.* آبك *T.* قبارجق || La poudre de cantharides fait élever des vessies قدوز بوجكى سفوفى احداث نفطات ايدر

VESTALE. Il se dit d'une femme, d'une fille d'une chasteté exemplaire *A.* خريدة pl. خرائد ـ مخدّرة pl. مخدّرات *P.* زن پاكدامن *T.* اوزرينه لكه قونمامش عورت || Elle fait la vestale بر مخدّرهٔ عفيفه صورتنى كوسترر

VESTE. Sorte d'habillement long que les Orientaux portent sous leur robe *A.* قباء pl. اقبية *P.* قبا *T.* قفتان || Longue veste

اطلس قفتان Veste de satin قبای طویل الذیل ـ قبای طویل

Il se dit aussi d'une espèce de camisole longue qu'on porte sous l'habit *A.* قدعة *P.* نیمتن *T.* مینتان || Veste brodée d'or صرمه ایشلمه نیمتن

VESTIAIRE. Le lieu où l'on serre les habits des religieux dans les couvens *A.* خزانة الملبوسات الرهبان *P.* جامه خانهٔ رهبان *T.* کشیشلرک روبه‌لری اوطه‌سی

VESTIBULE. La pièce du bâtiment qui s'offre la première à ceux qui entrent *A.* دهلیز pl. دهالیز *P.* دهلیز ـ دالیز ـ سازاک *T.* دهلیز || Il n'entra pas dans la salle, il demeura dans le vestibule دیوانخانه‌یه کیرمیوب دهلیزده توقف ایلدی Un grand vestibule دهلیز واسع

VESTIGE. Empreinte du pied, marquée dans l'endroit où l'on marche *A.* اثر pl. آثار ـ اثر القدم *P.* نقش پا ـ پی *T.* ایز || Il n'y paraît aucun vestige بر درلو اثر قدم مشهود ومعاین Je vois des vestiges d'homme انسان ایزلری کوریبورم دکلدر. On dit figur., Suivre les vestiges de quelqu'un, pour dire, l'imiter *A.* اقتفاء علی الاثر *P.* پیروی کردن *T.* فلانک ایزینه اویمق || Il a suivi les vestiges de ses aïeux آبا واجدادی اثرینه اقتفا ایلدی

VESTIGE, se dit aussi de certaines marques qui restent sur la terre, et qui montrent qu'il y a eu dans ce lieu-là des bâtimens, des fortifications *A.* طلل pl. اطلال ـ اثر pl. آثار ـ رسم pl. رسوم *P.* نشانهٔ خرابه زار *T.* خراب یرلر نشانلری || Il y avait là autrefois une ville, on en voit encore les vestiges مقدما اولطرفده بر شهر وار ایدی رسوم واطلالی حالا باقیدر J'ai remarqué là des vestiges de plusieurs camps des Romains اول محلده رومائیون اردولرینک آثار واطلالنی مشاهده ایلدم De vieux vestiges بونک بر آثار واطلال قدیمه En reste-t-il quelque vestige? بر اثری بیله Il n'y en a pas de vestige درلو اثری قالمشمیدر یوقدر Vous dites qu'y a eu là une église, il n'en reste pas le moindre vestige اول محلده قدیمده بر باب کلیسا اولدیغنی دیرسک انجق بو مقوله بنانک جزئی وکلی بر اثری قالمامشدر ـ On dit aussi, qu'on ne trouve aucun vestige d'une chose dans l'histoire تواریخده فلان ماده‌نک بر درلو اثری موجود دکلدر

VÊTEMENT. Habillement *A.* لباس pl. البسة ـ ثوب pl. ثیاب ـ کسوة ـ کساء *P.* جامه *T.* روبه || Un vêtement léger بر لباس خفیف ـ بر جامهٔ سبکبار ـ لباس حارّ chaud بر جامهٔ bien singulier کسوهٔ غریبه Changer de vêtement تبدیل لباس ایتمک Les vêtemens sacerdotaux کلیساده تلبّس ایتدکلری کسای رهبانیه

VÉTÉRAN. On appelle ainsi les soldats les plus anciens *A.* عسکریّ عتیق pl. عسکریون عتقاء ـ عسکریّ بلی الاسفار *P.* سپاهیٔ دیرینه *T.* اسکی ـ اسکی عسکری نفری || Il est vétéran اسکی عسکری نفریدر Un corps composé de vétérans بلی الاسفار اولمش عسکری نفراتندن عبارت بر طابور

On dit aussi d'un écolier, que c'est un vétéran de Rhétorique طالبلرک اسکیلرندندر ـ علم معانیده عتقای تلامیذدندر

Il se dit aussi des militaires qui, en considération de leurs années de service, ont été admis dans des compagnies sédentaires, et des membres d'une Académie qui renoncent à leur place d'Académicien, pour n'en conserver que les honneurs *A.* متقاعد pl. متقاعدین *P.* عملمانده *T.* اوتوراق

VÉTÉRANCE. Qualité de vétéran *A.* عتاقة فی خدمة العسکریّة *P.* خدمت سپاهیان دیرینگیٔ *T.* عسکریلکده اسکیلک *A.* تقاعد *P.* عملماندگی *T.* اوتوراقلق || La vétérance s'acquiert par un certain nombre d'années de service استحقاق تقاعد بر قاچ سنه‌لک خدمت ایله کسب اولنور

VÉTÉRINAIRE. Il ne se dit que de la médecine des chevaux et des bestiaux *A.* علم المداواة الدوابّ والمواشی *P.* علم تیمار ستوران وچرندگان ـ چار پا ـ حیوانات *T.* علم تیمار حیوانات || Art vétérinaire فنّ مداوات دوابّ ومواشی حکیملکی École vétérinaire تیمار دوابّ ومواشی‌یه مخصوص تعلیمخانه

VÉTILLARD. V. Vétilleur.

VÉTILLE. Bagatelle, chose de rien *A.* لغو ـ لغویّ pl. لغویات ـ عبث pl. عبثیات ـ امر لاطایل pl. امور لاطایل *P.* هرزه ـ کار بیهوده *T.* بوش شیٔ ـ هیچ مقوله‌سی شیٔ || Il ne s'amuse qu'à des vétilles یالکز لغویّات ایله اکلنور La moindre vétille l'arrête اک عبث شیٔ کندویه مانع اولور

VÉTILLER. S'amuser à des vétilles *A.* اشتغال بالعبثیات *P.* هرزه کاری کردن *T.* بوش شیٔلر ایله اوینامق || Il vétille toujours دائما عبثیاته اشتغال ایدر

Il signifie aussi, faire des difficultés sur de petites choses *A.* مشارسة بالعبث *P.* بیهوده درشتکاری نمودن *T.* هیچ مقوله‌سی شیٔلرده چتینلک ایتمک || On ne peut rien finir avec lui

parce qu'il ne cesse de vétiller فلان کشی ایله مصلحت
کورمک محالدر زیرا ادنا شیئلر ایچون چتینلک ایدر

VÉTILLEUR. Celui qui s'amuse à des vétilles *A.* عبیث ـ
هیچ مقولەسی *T.* بیهوده کردار ـ هرزه کار *P.* مشغول بالعبث
شیئلر ایله اوینار

VÉTILLEUX. Plein de petites difficultés *A.* مشارس بالعبث ـ
هیچ *T.* درشتخو بکارهای بیهوده *P.* مشارس بما لا یعنی
مقولەسی شیئلرده چتینلک ایدن

VÊTIR. Habiller, donner des habits à quelqu'un *A.* الباس ـ
روبا ـ کییدرمک *T.* پوشانیدن *P.* اعطاء اللباس ـ اکسا
C'est une des oeuvres de miséricorde de vêtir les pauvres || ویرمک
اکسای فقرا وبیچارگان موجب ثواب اولان اموردندر
À son enterrement, on a vêtu douze pauvres فلانک حین
Il est ob- تدفیننده اون ایکی نفر فقرایه لباس ویرلدی
ligé de nourrir et de vêtir cet enfant بو چوجوغی انفاق
هم بسلمکه وهم کییدرمکه مجبور در ـ والباسه مجبور در

SE VÊTIR. S'habiller *A.* اکتسا ـ تلبّس *P.* جامه پوشیدن *T.*
ـ سریعاً تلبّس ایله Vêtissez-vous promptement || کیینمک
موسمه Vous êtes vêtu trop légèrement pour la saison چاپک کییک
پک سبکبار لباس ـ کوره لباس خفیف ایله ملبّسسک
کییرسک

VÊTU. *A.* کیینمش *T.* جامه پوش *P.* ملبّس ـ ملبوس ـ Vous
voilà bien vêtu pour votre hiver اشته ولایتکده اولان قیش
کییدیککـ ـ ایچون پک مناسب وجهله کیینمشسک
البسهٔ گرانبها Vous êtes richement vêtu لباس پک مناسبدر
البسهٔ فاخره ایله ـ ایله ملبّسسک Le roi était vêtu de ses
habits royaux پادشاه کسوهٔ رسمیهٔ سلطنت ایله ملبّس ایدی

On dit, L'oignon est fort vêtu cette année, pour dire, que
les enveloppes en sont plus épaisses qu'à l'ordinaire بو سنهٔ مبارکەده
بو سنه صوغانک ـ صوغان زیادەسیله شبیع القشر در
قبوغی طوقدر

VETO. Mot Latin qui signifie, je m'oppose. On l'emploie pour
exprimer la faculté de refuser à un acte le caractère de loi *A.*
مقبولم دکلدر *T.* نا مقبول ـ نا پسند *P.* غیر مقبول ـ لا قبول له
|| En Angleterre, le roi a le droit de veto انکلتره پادشاهی
قرارگیر مجلس ملّت اولان احکامده لا قبول له تعبیریله
نا مقبولدر دیمکه قادر در ـ اظهار ممانعته استحقاقی وار در
Le veto absolu, le veto relatif, c'est-à-dire, le veto exprimé
pour toujours, ou pour un temps limité مطلقاً یاخود موقّتاً
نا مقبول

VÉTUSTÉ. Ancienneté. Il se dit des choses que le laps de temps
fait dépérir *A.* عتاقة ـ قدم *P.* کهنگی *T.* اسکیلک || Cette
maison tombe de vétusté بو خانه عتاقتی جهتیله مشرف
بو سندلر قدم وعتاقتلری Ces titres périssent de vétusté خرابیتدر
حسبیله فنا پذیر اولور

VEUF. Celui dont la femme est morte, et qui n'est pas remarié
A. ایّم ـ ایمان *pl.* ایایم *P.* بیوه *T.* طول ـ Veuve *A.* ایّم ـ
ـ بیوه زن *P.* کالم *P.* باهلة ـ ارملة *pl.* ارامل ـ ایایم *pl.* ایّمة
بیوه *T.* طول || Dieu est le protecteur des veuves et des orphe-
lins حقّ تعالی حضرتلری حامیٔ ارامل وایتامدر Protéger
la veuve et l'orphelin صاحب ـ ارامل وایتامه حمایه ایتمک
چیقمق

VEULE. Mou, faible *A.* رخو *P.* سست *T.* کوشک

VEUVAGE. État d'un veuf ou d'une veuve *A.* ایمت *P.* بیوگی ـ
ایمت مدیده || Long, perpétuel veuvage طوللق *T.* کالمی
طوللغی وقتنده ـ وقت ایمتنده Durant son veuvage وموبّده

VEXATION. Action de vexer *A.* ظلم ـ مظلمة *pl.* مظالم ـ تعدّی
pl. تعدّیات *P.* ستم *T.* ظلمکارلق || Le procès qu'on lui fait
est une vexation manifeste اوزرینه ایتدکلری دعوا ظلم محضدر
Il a été puni de ses vexations ارتکاب ایلدیکی مظالم وتعدّیات
ایچون مظهر تأدیب اولمشدر

VEXATOIRE. Qui a le caractère de la vexation *A.* ظلمی *P.*
تکلیف || Impôt, administration vexatoire ظلملو *T.* ستم آمیز
ظلمی واداره‌ٔ ستم آمیز

VEXER. Faire de la peine injustement à quelqu'un *A.* ظلم ـ
تعدّی ـ جور *P.* جفا کردن ـ ستمیدن *T.* ظلم ایتمک || Les
habitans de cette paroisse sont étrangement vexés par les officiers de police
بو محلّه‌نک اهالیسی ضابطان طرفندن مظهر ظلم وجفادرلر

VEXÉ. *A.* مظلوم *P.* ستمدیده ـ جفا دیده *T.* ظلمه اوغرامش

VIABLE. Qni est assez fort, assez formé pour faire espérer qu'il
vivra *A.* قابل الحیاة *P.* زندگی امکانپذیر *T.* دیری قاله
|| حیاتده اوله بیلور ـ بیلور Un enfant né avant le septième
mois n'est pas viable یدی آیدن اوّل طوغان چوجوق قابل
حیات دکلدر

VIAGER. Qui est à vie *A.* عمری ـ مقیّد بالحیاة *P.* وابستهٔ
قید || Rente viagère قید حیات ایله مشروط *T.* زندگانی

- معاش عمری Pension viagère حیات ایله مشروط اولان ایراد قید حیات ایله مشروط اولەرق تعیین اولنان معاش

VIANDE. La chair des animaux dont on se nourrit *A.* لحم pl. لحوم *P.* گوشت *T.* ات || Le mouton est une bonne viande لحم غنم جيّد در Viande délicate لحم نازك - لذيذ بر ات trop nourrissante غداتیتی چوق بر نوع لحم exquise لحم نفیس fraîche تازه ات - لحم تر وتازه - لحم طری de bon, de mauvais goût لحم جيّد الطعم وكريه الطعم indigeste, de dure digestion لحم بطیء الهضم Abstinence de viande امساك عن اللحم - اتدن پرهیز Le saumon n'est pas une viande de malade يابن بالغی اتی خستەلره صالح دكلدر

On dit proverb. d'une chose qu'on attend, et que cependant on ne peut avoir sitôt, que ce n'est pas viande prête *T.* حاضر حلوا دكلدر

VIATIQUE. Provisions qu'on donne à quelqu'un pour un voyage *A.* ذخر الطريق - زاد الطريق *P.* توشه - زاد راه *T.* يول ذخيرەسی

Il se dit aussi de l'argent qu'on donne pour un voyage *A.* خرج الطريق *P.* خرجراه *T.* يول خرجلغی

VIBORD. T. de Mar. Partie de la muraille d'un vaisseau, qui borde le dernier pont *T.* كوپشتەنك ديوارەسی

VIBRANT. Il se dit d'une chose mise en vibration *A.* متمور - متنوّس *P.* خرامان *T.* صالنان || Corde vibrante صالنان ايپ

VIBRATION. T. Phys. Mouvement d'un corps qui, étant suspendu en liberté, balance tantôt d'un côté, tantôt d'un autre *A.* نوسان *P.* خرام *T.* صالینش || La vibration du pendule آصمه ساعتی ایپنك نوسانی

Il se dit aussi des tremblemens d'une corde, frappée avec un archet, et d'autres corps élastiques *A.* اهتزاز *P.* جنبش *T.* اوينايش

VIBRER. T. de Mécan. Faire des vibrations *A.* نوس - مور - تموّر *P.* خراميدن *T.* صالنمق || Cette corde a long-temps vibré بو ايپ وافر زمان صالندی

VICAIRE. Celui qui est établi sous un supérieur, pour tenir sa place *A.* نائب pl. نوّاب - وكيل pl. وكلا *P.* جا نشين || Il y a des princes qui se disent vicaires de l'Empire بعض امرا واردركه آلامان ايمپراطورلغنك نيابتی عنوانيله معنونردر Vicaire général d'un archevêque بر مترەپوليدك نائب مطلقی Le curé et son vicaire محلەنك پاپاسی وپاپاسك نائبی - On appelle le Pape, Vicaire de Jésus-Christ ريم پاپا وكيل حضرت عيسی لقبيله ملقبدر - العلماء ورثة الانبيا منطوقنجه وارث حضرت عيسی لقبيله ملقبدر - Et cardinal-vicaire, le cardinal à qui le Pape a confié l'administration de Rome ريم پاپا وكيلی

VICAIRIE. V. Vicariat.

VICARIAL. Qui a rapport au vicariat *A.* نائبی - مخصوص بالنيابة *T.* نائبلكه مخصوص || Les fonctions vicariales نيابته مخصوص خدمات

VICARIAT. Fonction du vicaire *A.* نيابت - وكالت *P.* جا نشينی *T.* نائبلك - وكيللك || Le vicariat de l'Empire en telle province فلان ولايتده آلامان ايمپراطورلغی نيابتی Le vicariat de cette paroisse est bon بو محلەنك نيابتی ايو در

Il se prend aussi pour le territoire sur lequel s'étend le pouvoir du vicaire *A.* قضاء النيابة *P.* قلمرو نيابت *T.* نيابتك ناحيەسی || Ce prince est vicaire de l'Empire en ce pays-là, et dans son vicariat il y a tels et tels droits بو حكمدار اول مملكتده آلامان ايمپراطورلغی نائبی اولمغله قلمرو نيابتنده فلان وفلان استحقاقلر وار در

VICARIER. Faire les fonctions de vicaire *A.* اداء الخدمة النيابة *P.* خدمت جا نشينی بكار آوردن *T.* نائبلك ايتمك

VICE. Défaut, imperfection *A.* عيب pl. عيوب pl. معايب - نقص - نقيصة pl. نقايص *P.* كمی - عيبداری *T.* قصور || Vice de conformation عيب تركيب بدن Ce cheval n'a point de vice بو بيعيب وقصور در - ات عيوب ونقايصدن بريدر Il y a un vice considérable dans cet acte بو سندك ايچنده بر عيب جسيم وار در Vice de style سبك وانشاده اولان عيب وقصور Nul sans vice قصورسز آدم يوقدر

Il signifie aussi, faute *A.* خطاء - خطيئة pl. خطاياء - قباحت pl. قبايح *P.* گناه *T.* تهمت

VICE. Disposition habituelle au mal *A.* مثلبة pl. مثالب - رذيلة pl. رذايل - سوء الخلق - عيب pl. معايب - مساءة pl. مساوی *P.* شمغت - خوی زشت *T.* يرامزلق || Se plonger dans le vice غريق دريای - مستغرق مثالب ومساوی اولمق Protéger le vice معايب ومثالبی حمايه ايتمك l'autoriser مثالب ورذايله رخصت ويرمك C'est le vice de la nation بو ملته مخصوص - بو ملتك عيب وقصوريدر L'ivrognerie est un vilain vice بكريلك بر مثلبۀ مكروهه در Ce n'est pas son vice عيبی بو دكلدر Il s'est

abandonné, livré à toutes sortes de vices هر نوع مثالب ورذایله كفران L'ingratitude est un vice du coeur القای نفس ایتمشدر نعمت مساویٔ باطنیّه‌دندر

VICE. Débauche, libertinage *A.* فسق وفجور *P.* رندكاری ـ عیش وعشرت *T.* خراباتیلك *T.* بربادلق || Croupir dans le vice فسق وفجور ایچنده چوریمك

VICE-AMIRAL. Celui qui commande une armée navale en l'absence de l'amiral *A.* عاقب الامیر البحر ـ عاقب آمیرال ـ ایكنجی امیرال ـ قپودان پاشا وكیلی *T.* نائب آمیرال

VICE-CHANCELIER. Celui qui fait les fonctions de chancelier en l'absence de ce magistrat *A.* عاقب الوكالة المطلقة ـ نائب الوكالة المطلقة *P.* نائب اعتماد الدولة *T.* باش وكیل نائبی

VICE-CONSUL. Celui qui fait les fonctions de consul là où il n'y a point de consul *A.* نائب قونسلوس *T.* قونسلوس نائبی ـ قونسلوس وكیلی

VICE-PRÉSIDENT. Celui qui exerce la fonction du président en son absence *A.* عاقب الرئیس ـ وكیل الرئیس *P.* جا نشین رئیس وكیلی *T.* جا نشین پیشگاه انجمن ـ سر كردهٔ انجمن

VICE-ROI. Gouverneur d'un État qui a, ou qui a eu le titre de Royaume *A.* عاقب السلطان ـ نائب المناب السلطان *P.* جا نشین شاه *T.* پادشاه وكیلی

VICE-ROYAUTÉ. Dignité du vice-roi *A.* نیابة السلطنة *P.* جا نشینیٔ شاهی *T.* پادشاهلق وكالتی

VICIER, en termes de Jurisp. Gâter, corrompre, rendre défectueux *A.* افساد ـ ایجاب السقامة ـ ایراث الركاكة *P.* تباهی آوردن *T.* بوزمق || Cette omission ne vicie pas l'acte بو عباره‌نك تركی سندك سقامتنی موجب اولمز C'est une règle de droit, que ce qui abonde ne vicie pas بر شیئده زیاده‌لك اولورایسه سبب ركاكت اولمامق قواعد فقهیّه مقتضاسندندر

VICIÉ. T. de Médec. Gâté, corrompu *A.* فاسد *P.* تباهیده *T.* بوزلمش || Il a dans le corps quelque partie viciée اعضای جوفیّه‌سنك بریسی فاسد در Cette maladie vient de ce que les sucs sont viciés بو علّت مایعات جوفیّه‌نك فسادندن نشأت ایدر

VICIEUX. Qui a des vices *A.* سقیم ـ معیوب ـ ذو سقامة *P.* عیبدار ـ كم *T.* سقامتلو ـ قصورلو || Conformation vicieuse تركیب معیوب Contrat vicieux حجّت سقیمه ـ بر حجّت سقیم Une façon de parler vicieuse معیوب بر كلام

Il se dit aussi des bêtes de voiture, et signifie, qui a de fortes fantaisies *T.* خویلو || Ce cheval est vicieux بو آت خویلو Il deviendra vicieux بو آت خوی پیدا ایده‌جكدر

VICIEUX. Adonné aux vices *A.* سیّیٔ الخلق *P.* بد خوی ـ بد خوی بر آدم || Un homme vicieux *T.* صویسز ـ بد اخلاق Un caractère vicieux اخلاق سیّئه ایله موصوف طبع وسیرت

VICISSITUDE. Instabilité, mutabilité des choses humaines *A.* عدم الدوام ـ عدم القرار ـ عدم نا پایداری ـ بیقراری *P.* الثبات ـ قرارسزلق ـ دوامسزلق ـ ثباتسزلق ـ دونكلك *T.* || De roi il est devenu esclave, voilà un étrange effet de la vicissitude des choses humaines پادشاه ایكن گرفتار حال رقیّت اولمشدر اشته احوال دنیانك عجیب وغریب بر نوع ثباتسزلكی اشته احوال عالمك عدم دوامنه دلیل اولهجق بر ـ بو در حالت غریبه

Il se dit au pluriel de ces changemens mêmes *A.* pl. صروف الدهر ـ دواعی الدهر ـ نواقل الدهر ـ تقلبات دهریّة *P.* شیوهای ـ نا پایداریٔ چرخ دوّار ـ گردش نا در برابر فلك *T.* شیوهای گوناگون فلك نا در برابر ـ نا پایدار فلك دونكلكی فلكك درلو درلو || Passer par beaucoup de vicissitudes گوناگون تقلبات دهریّه تجربه ایتمك Être exposé à toutes sortes de vicissitudes هدف سهام صروف دهروزمان عرضهٔ تصاریف گوناگون زمان اولمق ـ اولمق

On dit d'une personne changeante, qu'il y a beaucoup de vicissitudes dans son humeur *A.* كثیر التلوّن ـ كثیر التقلب *P.* نا پایدار *T.* دونك

VICISSITUDE. Changement de choses qui se succèdent régulièrement les unes aux autres *A.* انقلاب متناوب ـ تحوّل متناوب || La vicissitude des saisons فصول اربعه‌نك متناوباً تحوّلی

VICTIME. Animal qu'on immolait et qu'on sacrifiait à Dieu dans l'ancienne loi *A.* ذبیحة pl. ذبائح ـ قربان pl. قرابین *P.* عتیرة *T.* قربان بسمل ou aux fausses divinités chez les paiens *A.* || Victime d'expiation كفارت ذنوب ایچون تقدیم اولنان ذبیحه Le sang des victimes دم قرابین Le lieu où l'on égorgeait les victimes *A.* مذبحة القرابین *P.* قربانگاه ـ بسملگاه *T.* قربان كسدكاری یر ـ On appelle Notre-Seigneur Jésus-Christ, La victime offerte pour le salut des hommes حضرت عیسی افندمزك نجات حال عباد ضمننده ذبیحه اولمق

اوزره عرض اولنمش نفس مباركى

On dit figur., qu'un homme a été la victime d'un accommodement, pour dire, qu'on s'est accommodé à ses dépens تنظيم اولنان صورت مصالحه‌ده فلان كسه غدر اولدى qu'il a été la victime du ressentiment d'un tel, pour dire, qu'il a été sacrifié au ressentiment d'un tel فلانك غيظ وكينه‌سى مغدورى اولمشدر Et dans le même sens, qu'il a été la victime de sa bonne foi, de sa générosité كندو صدق طويتى وعلو جنابى نفسى حقنه بادئ غدر وضرر اولمشدر

VICTOIRE. Gain d'une bataille *A.* غزا ـ غزات pl. غزوات ـ غلبة pl. غلبات ـ نصرت *P.* فيروزى ـ دستبرد *T.* يكينلك || Victoire sanglante سفك دماى كثيره‌يى موجب اولمش غلبهٔ douteuse, pleine, complète مشكوكه يا كامله بر غزا || La victoire a coûté cher بو غزا تلف جسيمه باعث اولمشدر ـ Remporter la victoire تحصيل غلبهٔ ونصرت بهالو اولمشدر La victoire حائز قصب السبق غلبه ونصرت اولمق ـ ايتمك toire est à nous غلبه بزمدر Courir de victoire en victoire غزادن غزايه سرعت وشتاب ايتمك La victoire fut long-temps disputée et resta indécise امرغزا وافر زمان طرفيندن لجاج اوزره اولوب قطعى بر صورت كسب ايده‌مامشدر La victoire s'est déclarée pour lui فتح وغزا فلانك طرفنه اعلان ميل فلانك طرفنه تبيّن ايتدى ـ ورغبت ايلدى La victoire le suit partout غزا ونصرت دائماً ومستمراً رفيق طريقيدر Enchaîner la victoire اصلاً وقطعاً يانندن مفارقت ايتمز غزا يد تصرّفنه ضبط ايتمك ـ ونصرتى كندويه تابع قلمق ـ On dit, Crier victoire, en parlant du cri de joie qu'on jette après la victoire ولولهٔ غزا ونصرتى عيوقه چيقاررق اظهار هاى وهوى غزا ونصرت ايله اظهار ـ نشاط وسرور ايتمك ـ شادمانى ومسرّت ايتمك ـ Et chanter victoire, pour dire, se glorifier du succès غزا وغالبيّت ايله افتخار ايتمك ـ Et figur. Remporter la victoire sur ses passions, sur soi-même بر كمسنه نفس امّاره‌يه ـ امراض نفسانيّه‌سنه غلبه ايتمك

VICTOIRE. Avantage remporté sur un rival *A.* ظفر ـ غالبيّت *P.* برترى *T.* اوست كلمه || Ils ont long-temps disputé ensemble, enfin le plus jeune a remporté la victoire طول مدّت برى برلريله مجادله‌يه قيام ايلدلدنصكره نهاية الامر سنى كمتر سنّاً اصغر اولان تحصيل مرامه ـ اولان غالب كلمشدر ظفرياب اولمشدر

VICTORIEUSEMENT, adv. *A.* غالباً ـ منصوراً ـ مظفراً *P.* فيروزمندانه ـ غالبانه *T.* يكينلك ايله ـ يكينلك ـ غالب اولدرق On l'emploie surtout au figuré *A.* بغلبة القوّة ـ بقوّة القاهرة *P.* دستبردانه *T.* يكينلك ايله ـ يكينلك ـ كلدرك اوست || L'éloquence agit victorieusement sur les esprits فنّ بلاغت اذهان ناسه غلبهٔ قوّت ايله عاملدر

VICTORIEUX. Qui a remporté la victoire *A.* غازى pl. غزاة ـ غالب pl. غالبين ـ مظفر ـ منصور ـ منصور اللواء *P.* فيروزمند ـ *T.* يكين || Il revint victorieux منصوراً ومظفراً عودت ايلدى Troupes victorieuses عسكر ظفر رهبر ـ عساكر منصوره Armée victorieuse اردوى ظفر پوى Le parti victorieux غالب طرفى ـ Figur. || La raison n'est pas toujours victorieuse des passions عقل جميع احوالده امراض نفسانيّه‌يه غالب كلمز Moyens victorieux اسباب غالبه Preuves victorieuses دلايل غالبه

VICTUAILLES. Vivres servant à la nourriture des hommes *A.* pl. ارزاق pl. مأكولات *P.* خوراك *T.* بيه‌جك || Faire provision de victuailles مأكولات ذخيره‌سى تدارك ايتمك Nous mouillâmes à tel endroit pour faire des victuailles ارزاق ومأكولات تداركيچون فلان محلده يناشدق

VIDANGE. Action de vider *A.* تخلية *P.* تهى سازى *T.* بوشالتمه || Ceux qui ont acheté une coupe de bois, n'ont qu'un certain temps pour la vidange قطع حطب ايچون بر اورمان اشترا ايدنلره تخليه‌سيچون مهلت معيّنه ويريلور Faire marché pour la vidange d'une fosse بر چقورك تخليه‌سيچون بازارلشمق La vidange des terres ترابك تخليه‌سى

VIDANGE. État d'un vase qui n'est pas plein *A.* حال الخلو ـ حال الفراغ *P.* تهى ماندكى *T.* بوشلق || Ce tonneau est en vidange بو فوچى خاليدر ـ فارغدر

VIDANGES. Ordures, immondices *A.* pl. كساحات *P.* خس وخاشاك *T.* سپورندى

VIDANGES. T. de Méd. Les évacuations que les femmes ont après l'accouchement *A.* فراغ الدم النفاس *P.* ريزش خون زچه *T.* لوغسه‌لق قانى آقشى

VIDANGEUR. Celui qui vide les fosses des privés *A.* نزّاح البالوعة *P.* پاكساز كاريز *T.* كريزجى || Il faut faire venir les vidangeurs pour nettoyer ces lieux بو محلّلرى تطهير ايچون كريزجيلرى كتورتملودر

VIDE. Qui n'est rempli que d'air *A.* خالى ـ فارغ *P.* تهى ـ خوله *T.* بوش || Place vide عرصهٔ خاليه Muid vide بوش اولچك

Il a le ventre vide قارنی بوشدر

On dit d'un homme, qu'il a la tête vide, lorsqu'il a peu de sens *A.* خالی الدماغ *P.* تهی مغز *T.* باشی قوف

Et figur., qu'un ouvrage, qu'un discours est vide de sens *A.* خالی عن المعنا *P.* بیعنا ـ بیمآل *T.* معناسز ـ مآلسز

On dit, Un temps vide, pour dire, un temps libre d'occupations *A.* وقت خالی pl. اوقات خالیة ـ وقت الفراغ من العمل *P.* وقت تهی *T.* بوش وقت

Et les mains vides, pour exprimer le manque de profit *A.* pl. ایادی خالیة *P.* دست تهی *T.* بوش اللر || Il croyait faire sa fortune, il est resté les mains vides بو خصوصده کسب ثروت ویسار امیدنده ایکن تهی دست قالمشدر

Vide, subst. Espace vide *A.* مسافة خالیة *P.* جای تهی *T.* بوش یر || De quoi remplira-t-on ce grand vide qui est dans votre jardin? باغچه‌کزک ایچنده اولان اشبو مسافهٔ خالیه نه ایله طولدریله‌جقدر

Vide. T. de Philos. Espace destitué de toute matière, même d'air *A.* خلاء || C'est une question parmi les philosophes, s'il y a du vide dans la nature قدرتده خلانک وجود وعدمی بحثی بین الحکما بر مطلب مخصوصدر

À Vide. Sans qu'il y ait rien dedans *A.* خالیًا *P.* بر وجه تهی *T.* بوش ـ خالی اولەرق || La diligence de Lyon est partie à vide فلان شهرک منزل عربه‌سی بو دفعه بوش اولەرق کتدی

VIDER. Rendre vide *A.* اخلا ـ تخلیة ـ تفریغ *P.* تهیدن ـ تهی ساختن *T.* بوشاتمق || Vider un tonneau, un vase فوچی‌یی بر چوالی حنطەدن un sac de blé وقابی تفریغ ایتمک انزاح ـ حوضی un étang تخلیه ایتمک تفریغ ایتمک تخلیهٔ کیسه sa bourse ایتمک un appartement بوشاتمق ـ ایتمک خانه‌نک بر دائره‌سنی تخلیه ایتمک Vider la province, le royaume مملکتی وملکی تخلیه ایتمک

On dit, qu'une médecine a fait vider de la bile, de la pituite, pour dire, qu'elle en a fait rendre par les voies ordinaires بو دوای مسهل دفع صفرا وبلغم ایتدردی

Et vider une clef, un canon de fusil, de pistolet, pour dire, les creuser par le bout انخترک ایچنی وتفنک وپشتوک قونداغنی اویمق

Vider, se dit figur. des affaires, et signifie, les terminer *A.* فصل ـ فیصل ـ رؤیت *P.* کار پردازی نمودن *T.* کسمک ـ کورمک ـ فیصل ویرمک || Nous avons vidé bien des affaires وافر مصلحته فیصل ویردک ـ وافر مصلحت رؤیت ایلدک

On dit aussi, Vider ses comptes قطع حساب ایتمک une querelle, une affaire, un différend قطع معارضه یا مصلحت یا دعوا ومخاصمه ایتمک Il veut vider ses différends l'épée à la main مخاصمه‌لرینی قلیجی الده طوتدرق فصل ایتمک دعواسنده در

Vidé. *A.* خالی ـ فارغ *P.* تهیده ـ تهی مانده *T.* بوشانمش

VIDIMER. T. de Prat. Collationner une copie à un titre original *A.* تطبیق باصله *T.* اصلیله تطبیق ایتمک || Il faut faire vidimer cet acte بو سندی اصلیله تطبیق ایتدرملو در

Vidimé. *A.* مطابق باصله *T.* اصلیله تطبیق اولنمش

VIDIMUS. Terme pris du Latin, qui signifie, nous avons vu, et dont on se sert en style de Pratique, pour dire, qu'un acte a été collationné sur l'original *T.* تطبیق امضاسی || Le juge a mis le vidimus à cet acte حاکم بو سندده تطبیق امضاسنی ـ مطابق باصله دیو وضع امضا ایلدی ـ وضع ایتمشدر اشارت ایلدی

VIDUITÉ. Veuvage. V. ce mot.

VIE. État de l'animal qui sent et se meut *A.* حیات *P.* زندگی *T.* جان ـ دیرلک || Quand Dieu créa l'homme, il souffla en lui un esprit de vie باری تعالی حضرتلری انسانی خلق ایلدکده وجودینه نفخ روح حیات ایتمشدر Aimer la vie حیاتی استحقار ایتمک la mépriser عاشق حیات اولمق Renoncer à la vie ترک حیات ایتمک Le passage de la vie à la mort حیاتدن مماته انتقال Ce breuvage lui a rendu, lui a donné la vie بو شربت سبب حیاتی اولمشدر Les débauches lui ont abrégé la vie عیش وعشرت قصر مدت حیاتنه بادی اولمشدر Sauver la vie à quelqu'un فلانک جاننی فلانی هلاکدن تخلیص ایتمک ـ قورتارمق Entreprendre sur la vie de quelqu'un, en vouloir à sa vie بر کمسنه‌نک جاننه فلانک جاننه قصد ایتمک Attenter à la vie de quelqu'un فلانک جاننی تعرض ایتمک lui arracher, lui ravir la vie بدنندن نزع ایتمک Perdre la vie فوت حیات ایتمک Donner sa vie pour quelqu'un فلانک اوغورینه فدای جان ایتمک Exposer, hasarder sa vie بر کمسنه جاننی موقع عرضهٔ تهلکه وخطر ایتمک ـ مخاطره‌یه القا ایتمک Défen-

dre sa vie جانـنى محافظه ايتمك la disputer جان ويرمكده
جانـنى طوزلو Vendre bien cher sa vie اظهار لجّ وعناد ايتمك
صاتمق Il y va de la vie جان بازارلغيدر À peine, sous peine
de la vie, c'est-à-dire, sous peine de perdre la vie قتل انذاريله
Le droit de vie et de mort حكم حيات وممات خصوصنده
جاننى لا شئ يرينه Il compte sa vie pour rien استحقاق
هيچه صاير - عدّ ايدر Je mettrais, je gagerais ma vie que cela
est vrai بو شيئك صحتنه باشمى قويه‌رق تكفّل ايدرم
Cette vie est passagère, périssable حيات انسان سريع الزوالدر
La vie de cet insecte est éphémère بو حشره‌نك حيات يكدمه‌سى
- وار در On dit, qu'un homme a donné la vie à son ennemi,
pour dire, que le pouvant tuer, il ne l'a pas fait دشمننه
- جان بغشلدى On dit aussi, qu'un homme doit la vie à
un tel خلاص جانى بابنده فلانك ممنون همّتيدر

On dit, Être entre la vie et la mort, pour dire, être dans un
extrême péril *A.* بين الحياة والممات *P.* ميانهٔ مرگ كون
Cette ‖ اولم ايله ديرم آره‌سنده اولمق *T.* وزندگى بودن
maladie l'a mis entre la vie et la mort بو علّت فلانى بين
الحياة والممات القا ايلدى Dans cette tempête nous fûmes
deux jours entre la vie et la mort اول فورتنه‌ده ايكى كون لا
ينقطع بين الحياة والممات ايدك

Demander la vie, se dit d'un homme qui prie de ne pas être
tué *T.* استدعاى امان ايتمك ‖ Il cria la vie, la vie! امان
امان ديه‌رك فرياد ايلدى

On dit figur. d'un vieillard ou d'un malade en qui l'on trouve
de la force, qu'il y a bien de la vie dans cet homme بو آدمده
خيليجه بقيّهٔ روح وار در

Vie. L'espace de temps depuis la naissance jusqu'à la mort *A.*
A. عمر pl. اعمار *P.* زندگانى - زيت *T.* ديرلك ‖ Longue
vie عمر طويل - عمر مديد courte عمر قصير - عمر كوته La
fin de la vie آخر عمر - انتهاى عمر Cette vie n'est qu'un songe
بر ظلّ زايلدر - عمر انسان رؤيا كبيدر Il a passé sa vie à
voyager ايّام عمرينى سفر وسياحته امرار ايلدى Il emploie
toute sa vie à des bagatelles بضاعهٔ عمرينى لغويّاته صرف
ايدر Je n'ai vu de ma vie un tel homme مدّت عمرمده بو
مثللو آدم كورديكم يوقدر Durant ma vie عمرم - ما دام العمر
عمر انسان La vie de l'homme passe insensiblement اولدقچه
طويلمقسزين مرور ايدر - On dit d'un moribond, que sa vie
ne tient plus qu'à un fil جانى بر ايپلك ايله باغلو در

Pour la vie, à la vie et à la mort. Façons de parler, qui
expriment une résolution immuable *A.* الى آخر العمر - عند
الحياة والممات *P.* در همه عمر *T.* اولمه قدر ‖ Je suis son
ami pour la vie الى آخر العمر فلانه دوستم - عمرم اولدقچه
حيات Ils sont unis à la vie et à la mort فلانك دوستى يم
ومماتده برابر اولمق اوزره متّحد وهمدمدرلر

À vie. Pendant tout le temps qu'on a à vivre *A.* ما دام العمر -
T. مدّة العمر - مشروطا على قيد الحياة *P.* تا بانجام عمر
مادام قيد حيات ايله - حياتده اولدقچه ‖ Une pension à vie
قيد العمر ويرلمك شرطيله تعيين اولنان معاش Bail à vie
قيد حيات ايله اولان التزام تمسّكى Contrat à vie حيات
ايله عقد اولنمش مقاوله سندى

Vie, se dit aussi de l'existence de l'âme après la mort; et on
l'appelle La vie future, l'autre vie *A.* عقبى - دالم البقا - معاد
‖ L'espérance d'une autre vie fait la consolation d'un Chrétien بر
مؤمنك مدار تسليتى اميد عقبيدر - La vie éternelle, l'état
des bienheureux dans le ciel حيات ابدىّ البقا - حيات
جاودانى

Vie. Nourriture, subsistance *A.* كفاف النفس - قوت pl.
T. رزق زندگانى - توشهٔ هر روزه *P.* قوت يومىّ - اقوات
كچنه‌جك ‖ Il a très-peu de bien, il n'a que la vie et le vê-
tement اقلّ قليل مالى وار در انجق كفاف نفسنه
بر كمسنه قوت وملبوساتنه وفا ايدر Demander, mendier sa vie
بر كمسنه كفاف نفسنى لا يموتنى ديلنمك Gagner sa vie
كفاف كسب ايتمك Il a bien de la peine à gagner sa vie
اقوات - نفسنى تدارك ايلمكده خيلى زحمت چكر
يوميّه‌سنى تداركده عجزى وار در

Vie, se dit aussi de ce qui regarde les commodités ou incom-
modités de la vie *A.* عيش - تعيّش *P.* زندگانى *T.* كچنمه ‖
Mener une vie douce, tranquille, triste عيش شيرين وعيش
آرميده وهيّن وعيش اندوهناك وغمگين ايله تعيّش
ايتمك - كچنمك Vie tumultueuse دغدغه‌لو بر كچنمه Les
plaisirs de la vie لذايذ عيش

On dit, Tourmenter sa vie, pour dire, se donner du mouve-
ment, s'agiter *A.* اتعاب النفس *P.* بخود رنجش دادن *T.*
كندويى يورمق

Vie, se dit aussi de ce qui regarde la conduite et les moeurs *A.* عيش -

مسلك - سلوك .P رفتار - زندگانى .T كچنمه || Me-
ner une vie irréprochable شائبهٔ عيبدن عارى بر سلوك
اتّخاذ ايتمك la vie d'un saint بر عزيزك سلوك ورفتارينه
سلوك عاقلانه Une vie sage, chaste موافق حركت ايتمك
مسلك angélique عيش پر كسل ورخاوت fainéante وعفيفانه
عيش فيلسوفانه de philosophe ملائكك پسند

Et de ce qui regarde les occupations et les différentes professions de la vie .A صورة التعيّش .P صورت زندگانى .T
بر نوع صورت كچنمه صورتى || S'attacher à un genre de vie
طريقت رهبانيته تعيّش اتّخاذ ايتمك Embrasser la vie religieuse
مخصوص بر صورت تعيّش اتّخاذ ايتمك Vie laborieuse
صورت زندگانئ پر تعب ومشقت

Vie, se dit aussi du récit des choses remarquables de la vie d'un homme .A سيرت pl. سير || La vie des saints سير اعزّه
واولياى كرام Les vies des hommes illustres écrites par Plutarque
اعمال جليله ايله مشار بالبنان اولمش رجالك سير
سير - واحواللرينى حاوى فلانك تأليف ايلديكى كتاب
فلان Il écrit la vie d'un tel prince اجلّهٔ ذواتى حاوى
پادشاهك سير واحولنى محتوى بر كتاب تحرير ايدر

Eau-de-Vie. V. Eau.

Vieil ou Vieux. Qui est fort avancé en âge. Pour les hommes .A شيخ pl. شيوخ .P پير .T احتيار Pour les hommes et pour les animaux .A مسنّ .P سالخورده - ديرينه سال .T ياشلو ||
مسنّ Il est fort vieux بغايت مسنّ آدمدر Un vieux cheval
بر آت Il faut penser qu'on devient vieux برادم مسنّ اوله جغنى
ملاحظه ايتملو در

Vieille. .A شيخة - عجوز - عجوزة pl. عجايز - هرمة - مسنّة
.P پيره زن .T قوجه قارى - جادو || Une bonne vieille بر
عجوزهٔ جميل الطبع méchante عجوزهٔ خبيثه بر Il a épousé
une vieille بر پيره‌زنه تزوّج ايلدى Des contes de vieille قوجه
قارى مثاللرى

Faire le vieux. .A تشايخ .P صورت پيرى نمودن .T ياپمه
احتيارلق كوسترمك || Il fait le vieux pour n'être pas obligé
de se gêner نفسنه ثقلت ويرمكه مجبور اولمامق ايچون
تشايخ ايدر

Il signifie aussi, qui dure depuis long-temps .A عتيق - قديم .P
ديرينه - ديرين .T اسكى || Du vin vieux خمر عتيق - بادهٔ ديرين -
Mon جامهٔ ديرين - ثوب عتيق Habit vieux اسكى شراب

vieil ami محبّ قديمم - دوست ديرينم - اسكى دوستم
Et qui est depuis long-temps tel qu'on le désigne || Vieux magistrat حاكم عتيق Vieux soldat عسكرى نفرى Vieux عتيق
débauché عيّاش عتيق

Et ancien, antique || Le monde est bien vieux دنيا قديمدر
Le vieux temps زمان قديم Vieux château سراى عتيق De
vieux contes قصص عتيقه - اسكى منقبه‌لر La vieille mode رسم
قديم Vieux titres سندات عتيقه Un vieux mot لفظ قديم -
لفظ ديرين - اسكى لفظ - Vieux Testament. V. Testament. —
Vieux style. V. Style.

Vieux. Qui est usé .A خلق - بالى - بلى .P كهنه .T اسكى
|| Vieil habit ثوب بالى Vieilles bottes اسكى چزمه Vieux coffre
اسكى صندوق

VIEILLARD. Homme qui est dans le dernier âge de la vie .A شيخ
pl. شيوخ - هرم pl. هرما .P فرتوت - كهنه سال - پير كهنه
سال .T قوجه‌مان || Bon vieillard شيخ جميل الخليقة grave
شيخ عاقل ودانا وواجب الاحترام sage, vénérable شيخ وقور

VIEILLERIE. Vieilles hardes, vieux meubles .A pl. رثاث -
اخلاق .P پالاس .T اسكى پوسكى || On ne vend là que de
la vieillerie اول محلده رثاثدن غيرى بر شئ صاتلمز Il se
plaît à acheter des vieilleries اسكى پوسكى شيلر مبايعه‌سندن
حظ ايدر

Il se dit figur. des idées rebattues et des phrases usées .A مزمن
.P پارينه .T يللنمش - اسكيمش || Il ne dit là que des vieilleries سويلديكى هپ كلمات مزمنه قبيلندندر

VIEILLESSE. Le dernier âge de la vie .A شيخوخت - شيخوخة - سنّ الشيخوخة
هرم .P پيرى - فرتوتى - كهنه سالى .T احتيارلق -
قوجه‌لق - قوجه‌مانلق || Grande vieillesse هرم عظيم heureuse
غايت شيخوخت extrême يمن وسعادته مقارن شيخوخت
سنّ شيخوخته honorable هرم واجب الاعزاز Parvenir à la vieillesse
واصل اولمق

Il se dit aussi des animaux et des arbres .A استسنان .P كهنه
سالى .T احتيارلق - اسكيلك || La vieillesse d'un cerf, d'un
aigle بو آهونك وقرنال قوشنك احتيارلغى de ces chênes
ميشه آغاجلرك اسكيلكى

VIEILLIR. Devenir vieux .A تشيّخ - كسب الشيخوخة .P پير
گشتن .T قوجه‌مق - احتيارلنمق - صاچ صقال آغرمق || Il
a vieilli dans le service صاچ - خدمت ايچنده قوجه‌دى

امور ایچنده احتیارلندی صقان آغرتدی dans les affaires || Nous vieillissons tous les jours || كل يوم تشيخ ايتمكده يز - Il signifie aussi, paraître vieux || Il a bien vieilli depuis deux ans ایکی سنه‌دنبرو خیلیجه کسب سیمای شیخوخت ایتمشدر - احتیارلق صورتنی کسب ایلدی

Il se dit aussi des choses, et signifie, commencer à n'être plus en usage *A.* ازمان *P.* عملمانده - کهنه شدن - پارینه شدن *T.* عملدن قالمق - بیللنمق - اسکیمک - شدن || Cette façon de parler, cette mode vieillit بو تعبیر و بو رسم مزمن و عملمانده اولمشدر || Certaines affaires amendent en vieillissant بعض امور وار بعض امور مزمن - در که لدی الازمان کسب صلاح ایدر اسکیدکچه ایولنور - اولنجه ایولنور

VIEILLIR. Rendre vieux *A.* تشییب - تهریم *P.* پیر ساختن *T.* احتیارلتمق - کهنسال کردن || Les chagrins l'ont bien vieilli غموم واکدار تهریمنه بادی اولمشدر || Six mois de prison l'ont vieilli de dix ans التی آی محبوسیتی اون سنه‌لک حال هرم کسب ایلمسنه سبب اولمشدر

VIEILLI. *A.* متشیخ *P.* گرفتار حال پیری - پیر گشته *A.* مزمن *P.* کهنه *T.* اسکیمش - احتیارلنمش - قوجه‌مش *T.* شده بیللنمش -

VIEILLISSEMENT. État de ce qui vieillit *A.* انحطاط - شیخوخت *T.* قوجه‌لق *P.* حال پیری - السن || Il est dans l'âge où le vieillissement se fait sentir سنی مقدمات شیخوختک ظهوری مرتبه‌سنه وارمشدر

Il se dit aussi des mots et des usages *A.* ازمان *P.* کهنگی *T.* اسکیمه

VIERGE. Fille qui n'a jamais eu commerce avec aucun homme *A.* بکر pl. ابکار - عذراء pl. عذاری - خریدة pl. خرائد *P.* دوشیزه - بوبکث *T.* قیز - باکره || L'Évangile parle de vierges sages et de vierges folles انجیل شریفده ابکار صالحه و ابکار ناقصة العقله دائر بر بحث وار در || Vierges consacrées à Dieu جانب حقه وقف نفس ایتمش ابکار - Il se dit aussi des hommes qui ont vécu dans une continence parfaite || Ce garçon est encore vierge بو طفل هنوز بکر در || Saint Jean a vécu vierge حضرت یوحنا مدت عمرینی بکارتده امرار ایلدی

On appelle par excellence Marie, mère de Dieu, La vierge *A.* حضرت بتول مریم - بتول - مریم العذراء || La Vierge Marie حضرت بتول مریم || Les fêtes de la Vierge حضرت مریم عذرا مریمه مخصوص اولان اعیاد

On appelle Métaux vierges, ceux qui se trouvent purs et sans mélange dans le sein de la terre *A.* فلزات خالصة

On dit, De l'or, de l'argent vierge, c'est-à-dire, qui n'ont point passé par le feu هنوز ال دکمامش - بکر آلتون و بکر کمش آلتون وکمش

Et de la cire vierge, pour dire, de la cire préparée, mise en pain, et qui n'a encore été employée à aucun ouvrage *T.* خام بال مومی کلچه‌سی

VIERGE. Un des douze signes du Zodiaque *A.* سنبلة - عذراء

VIEUX. V. Vieil.

VIF. Qui est en vie *A.* حيّ pl. احياء *P.* زنده *T.* دیری || L'ordre porte qu'il sera pris mort ou vif صادر اولان فرمان عالی منطوقنجه حیا و میتا اخذ اولنمسی امر و تنبیه اولنمشدر || Il fut brûlé vif زنده اولدرق احراق بالنار اولمشدر || Enterrer vif فلانی دیری اولدرق دفن ایتمک - On dit en termes de Jurisprudence, Le mort saisit le vif, pour dire, que dès qu'un homme est mort, ses biens passent à son héritier, sans qu'il ait besoin d'aucune formalité de Justice مال متوفا طبیعتیله زنده قالانه انتقال ایدر

CHAIR VIVE. V. Vif, substantif.

VIF. Qui a beaucoup de vigueur et d'activité *A.* ذکیّ الفؤاد *P.* زیرک - شوخ - وشنگ *T.* جیوه‌لک || C'est un enfant fort vif بغایت ذکیّ الفؤاد بر جوجقدر

En parlant de chevaux et d'autres animaux *A.* جیّاش *P.* جیره - *T.* جست. وجیره اویناق

On dit, Expressions vives, traits vifs, et l'on entend, ou le feu de l'imagination, ou des traits piquans *A.* تعبیرات ذکیّة - *T.* تعبیرات قویّ الذکا عبارەلر یورکی عاولندرر || Il y a dans cet ouvrage des expressions fort vives بو تالیفده غایت ایله قویّ الذکا تعبیرات وار در

On dit, Des yeux vifs, pour dire, des yeux brillans et pleins de feu *A.* pl. عیون لمّاحة *P.* جشم پر روح - دیدهٔ پر فروغ *T.* روحلو کوزلر - Et oeil vif, regard vif *A.* نظرة لامحة - *P.* نگاه پر فروغ *T.* روحلو باقش لحظة لامحة

On dit d'un homme, qu'il est vif, pour dire, qu'il s'emporte facilement *A.* مستشیط - متمنغط المزاج *P.* آتش مزاج *T.* جابک علولنور

Et qu'il a l'esprit vif, l'imagination vive, pour dire, qu'il a un esprit, une imagination qui conçoit promptement *A.* ذکی ـ آتشین ذهن *P.* متوقد الذهن ـ مشهوم الطبع ـ ذو شهامة *T.* آتشپاره

On appelle Couleur vive, une couleur fort éclatante *A.* لون زاهر ـ لون ازهر ـ لون نضیر *P.* رنگ رونقدار *T.* پرلاق ـ On dit aussi, Teint vif رنگ روی ازهر

Vif. Qui fait une forte impression *A.* شدید ـ اکید *P.* تیز *T.* کسکین || Quand il gèle, le feu est plus vif وقت جمودده نارك شدّتی زیاده در Une vive douleur وجع شدید Un accès de goutte très-vif نقرسك غایت ایله اکید وشدید At-taque vive هجمهٔ شدیده Amour vif et ardent عشق شدید ومحرق حملدسی Ces objets font une impression vive داخلهٔ مشهود اولان اشبو صور داخلهٔ قلبده اکیداً منطبع اولور ـ On dit en termes de guerre, Faire un feu fort vif, c'est-à-dire, fort rapide ذهنده قویاً منطبع اولور شدیداً امطار نار بر کسکین آتش ایتمك ـ ایتمك

On appelle Foi vive, la foi qui est accompagnée des oeuvres *A.* ایمان اکید ـ ایمان قوی

On dit, Des propos vifs, pour dire, qui approchent de l'insulte *A.* pl. قوارص pl. کلمات قارصة *P.* سخنهای جگر دوز ـ تعزیرات شدیدة *T.* طوقنقلو سوزلر Des reproches vifs *A.* pl. مؤخذات اکیدة *P.* سرزنش تند وتیز *T.* سرد آزارلمه Des plaintes vives *A.* pl. شکواء شدید تظلمات اکیدة *P.* سُست اخطارات اکیده *T.* آغر شکایتلر Des représentations vives شدید

Eau Vive. De l'eau qui coule de source *A.* ماء جاری *P.* آب روان *T.* آقر صو ـ Il se dit aussi de l'eau qui est trop crue *T.* خام صو

Chaux Vive. De la chaux qu'on n'a pas encore éteinte *T.* سونمامش کرج

Vif, subst. Chair vive *A.* لحم صحیح ـ لحم حیّ ـ اریکة *P.* گوشت زنده *T.* دیری ات ـ صاغ ات || Il a fallu couper beaucoup de chairs mortes avant que de trouver le vif لحم حیّ وصحیحه وارمزدن مقدّم قتی چوق لحوم میتدنك قطعی اقتضا ایلدی

On dit figur., Être piqué, être touché au vif, en parlant d'un homme qui a reçu une offense très-sensible جگرگاهنه طوقنلمشدر

VIF-ARGENT. Métal qu'on nomme aussi Mercure *A.* زئبق *P.* ژیوه ـ سیماب *T.* جیوه || Il faut mettre du vif-argent dans ce baromètre بو میزان هواده زئبق وضعی لازمدر

On dit figur., qu'un homme a du vif-argent dans la tête, que c'est du vif-argent, pour dire, qu'il est d'une extrême vivacité جیوه برداغی کبی بر آدمدر ـ جیوه برداغیدر

VIGIE. Marin monté sur la tête d'un mât, pour observer de loin en mer *A.* ربیئة السفینة *P.* دیدبان کشتی *T.* کمی کمیده کوزجیلك ایتمك || Être en vigie کوزجیسی

VIGILAMMENT. Avec vigilance *A.* بالتیقظ ـ بالسهد ـ بالانتباه *P.* ببیداری ـ متیقظانه *T.* اویانقلق ایله

VIGILANCE. Attention active et soigneuse *A.* انتباه ـ سهدت ـ تیقظ ـ بصیرت *P.* بیداری *T.* اویانقلق || Grande vigilance تیقظ وانتباهی درجهٔ کمالده در Il a beaucoup de vigilance انتباه تام La vigilance est une qualité essentielle à un général تیقظ وانتباه بر رئیس عسکره کوره خصایل لازمه دندر

VIGILANT. Attentif, soigneux *A.* متیقظ ـ اسهد ـ متبصر ـ ذو الانتباه *P.* بیدار *T.* اویانق || C'est un homme très-vigilant بغایت صاحب تیقظ وانتباهدر

VIGILE. Veille de certaines fêtes *A.* یوم عرفة *P.* روز عرفه *T.* عرفه کونی || La plupart des vigiles sont accompagnées de jeûnes اکثر اعیادك عرفه کونلرنده اوروج طوتیلور Il est aujourd'hui vigile بو کونکی کون عرفه کونیدر

VIGNE. La plante qui porte le raisin *A.* کرم pl. کروم ـ زرجون *P.* سارونه *T.* جیبوغی ـ اوزم آصمه‌سی ـ اوزم || Cep de vigne اوزم تکاکی Planter de la vigne غرس کروم ایتمك Tailler la vigne اوزم آصمه‌سنی بودامق

Vigne. Étendue de terrain planté de vignes *A.* بستان الکروم pl. بساتین الکروم *P.* باغ انگور *T.* باغ ـ کرومی باغ || Clos de vigne باغك جیت دیواری Une vigne bien peuplée معمور وآبادان بر باغ Planter une vigne بر کرومی باغ غرس ایتمك Labourer les vignes کرومی باغلری زرع وحرث ایتمك On donne ordinairement trois façons aux vignes کرومی باغلر عادتا اوچ دفعه حراثت اولنور

VIGNERON. Celui qui cultive la vigne *A.* تاحی البستان الکروم *P.* باغبان *T.* باغجی

VIGNETTE. Petite estampe qu'on met pour ornement à la tête d'un livre *A.* نقش الکتاب *P.* شمسه *T.* شمسه || Les imprimeurs mettent des vignettes pour ornement au commencement des

livres بصمه‌جیلر رأس کتابده وضع شمسه ایدرلر || Il y a de belles vignettes dans ce livre بو کتابده لطیف شمسه‌لر وار در

VIGNOBLE. Étendue de pays planté de vignes *A.* مشجرة الکروم *P.* باغستان انگور *T.* باغلر باشی ـ باغلر اراضیسی ـ کرومی || Il y a beaucoup de vignobles dans la Champagne شامپانیا ایالتنده متعدد باغستان کروم وار در

VIGOUREUSEMENT. Avec vigueur *A.* قویا *P.* بزور ـ بتوانایی *T.* قوتلوجه || Il se défend vigoureusement قویا مدافعه ایدر || Il a soutenu vigoureusement son opinion رأینی قویا تأیید ایلدی

VIGOUREUX. Qui a de la vigueur *A.* قوی pl. اقویا ـ شدید القوة *P.* زورمند ـ توانا *T.* قوتلو ـ کوجلو || C'est un homme vigoureux قوی شدید القوة بر ادمدر || Il est d'une santé vigoureuse قوی المزاجدر || Ce vieillard est encore vigoureux بو قوجامانک قوتی الی الآن قوی المزاج بر اختیار در ـ هنوز یرنده در || Cheval vigoureux قوتلو آت ـ شدید القوه بر آت || Cet homme ne mollit point, il est ferme et vigoureux فلان کشی مبتلای رخاوت اولمیوب قوت و متانتی یرنده در

Il se dit aussi des choses qui se font avec vigueur *A.* قوی ـ شدید *P.* تند و تیز *T.* کسکین || Attaque, résistance, dispute vigoureuse قویه ـ حمله یاخود مقاومت یاخود مناقشهٔ شدیده action عمل شدید

VIGUEUR. Force, énergie *A.* قوت ـ زور *P.* زور ـ توان ـ قوی و توانا *T.* کوج تاب و توان || Cheval qui a de la vigueur قوتلو آت ـ بر آت || La vigueur de la jeunesse, de l'âge عهد غلوان شباب ـ شبابک یاخود سنک حال قوت و شدتی ـ غلوان سن || Cet arbre a repris de la vigueur depuis qu'on l'a taillé بو آغاج بوداندیغی وقتدنبرو تجدید قوت ایتمشدر ـ یکیدن قوتلنمشدر ـ کسب قوت جدیده ایلدی

VIGUEUR D'ESPRIT. *A.* قوة الذهن || Ce vieillard conserve la même vigueur d'esprit qu'il avait à vingt-cinq ans بو اختیارک یکرمی بش یاشنده ایکن مالک اولدیغی قوت ذهن حالا یرنده در

Il se dit aussi de cette force d'esprit qui rend capable d'entreprendre des choses hardies *A.* نجدت ـ نجادت *P.* پر دلی *T.* یورکلیلک

VIGUEUR, se dit figur. de l'ardeur jointe à la fermeté qu'on apporte dans les affaires *A.* شدت ـ متانت *P.* سختی *T.* سردلک || Il poussa cette affaire avec vigueur بو مصلحتی اعمال شدت ایله یورتدی || Il faut en certaines occasions savoir témoigner de la vigueur بعض اموردہ اظهار شدت و متانت ایلملک طریقنی بیلملو در || Répondre avec vigueur شدت ایله جواب ویرمک || Cet homme est mou, il n'a point de vigueur بو آدم بغایت کوشکدر اصلا متانت طبعی یوقدر || On dit aussi, Vigueur de style ـ متانت سبک و عباره ـ قوت سبک وانشا de pensée معنانک رسوخی ـ قوت معنا رسوخ سبک وانشا ومتانتی

On dit, qu'une loi est en vigueur, pour dire, qu'elle est suivie, exécutée *T.* دستور العمل ـ حکمی جاری اولان قانون اولان

VIL. Bas, abject, méprisable *A.* سفیل ـ دنی ـ لئیم *P.* خس ـ فرومایه *T.* آلچق || C'est un homme vil et abject لئیم و رذیل بر ادمدر || Profession vile حرفت سفیله || Une âme vile et basse طبع دنی و سفیل || C'est un trafic très-vil بر تجارت دنیه در

VIL. De peu de valeur *A.* دنی القیمة ـ خسیس القیمة ـ قلیل القیمة *P.* دونبها ـ کمبها *T.* آلچق قیمتی ـ قیمتی دون || C'est une étoffe de vil prix قلیل القیمه بر قماشدر || Cette marchandise est à vil prix فلان متاع کمبها در || Ces livres ont été vendus à vil prix دون بها ایله ـ شو کتابلر بهای خسیس ایله صاتلدی

VILAIN. Qui n'est pas beau *A.* قبیح *P.* زشت ـ بد *T.* چرکین || Vilain jardin چرکین باغچه pays قبیحه مملکت habit لباس قبیح jeu چرکین اویون

Et qui est incommode, fâcheux, désagréable *A.* ردی *P.* نا خوش *T.* فنا || Vilain chemin طریق ردی ـ فنا یول || Vilain temps هوای ردی ـ هوای نا خوش ـ فنا هوا || Vilaine voiture فنا بر عربه

Et qui est sale, déshonnête, impur, méchant *A.* شنیع ـ مشنوع ـ کریه ـ مکروه ـ دنی ـ لئیم *P.* بد *T.* کوتی ـ آلچق || C'est un vilain homme بر مکروه آدمدر || Vilain discours کلام مشنوع métier صناعت لئیمه || Vilaine action فعل شنیع ـ فعل کریه Des paroles sales et vilaines کلمات ملوثهٔ شناعت آلود || Cela est vilain بر مکروه بر شیدر || Il m'a joué un vilain tour بکا بر خدعهٔ شنیعه ایتمشدر || Il est bien vilain à vous d'en user de la sorte avec votre bienfaiteur ولی نعمتکه حقنه بو کونه معامله ایتمک سکا کوره پک کریه شیدر

Il se dit au substantif d'un homme sale et déshonnête en paroles et en actions *A.* مدنس ـ ملوث *P.* چرک آلود *T.* مردار || C'est un vilain مردار بر آدمدر

VILAIN. Avare *A.* شحيح - خسيس pl. اخسّا - بخيل *P.* تنگدست - خس *T.* جمرى

VILAINEMENT, adv. Il s'emploie dans toutes les significations du mot Vilain || On l'a reçu vilainement فلان كمسنديه قبيحًا صورت قبيحه ايله - تلقى ايلديلر Il s'enfuit vilainement, c'est-à-dire, honteusement et lâchement بالدنائة اختيار عار بنى صورت لئيمه ايله فرار ايتمشدر Il m'a vilainement trahi الداندى Il fait toutes choses vilainement, c'est-à-dire, sordidement جمريلك ايله - هر شيئى بخل وخسّت ايله ايدر Il mange vilainement, c'est-à-dire, malproprement مدنسًا وملوثًا اكل طعام ايدر

VILEBREQUIN. Outil d'artisan qui sert à trouer *A.* مثقب *P.* سنبه *T.* بورغو

VILEMENT. D'une manière vile *A.* دنيئًا - سفيلًا - بالدنائة - آلچقلق ايله - آلچقجه *T.* بهرومايگى - خسانه *P.* بالسفالة

VILENIE. Ordure, saleté *A.* وسخ pl. اوساخ - دنس pl. ادناس *P.* خاز - خار وخاشاك *T.* مردارلق || Cette maison est pleine de vilenies بو خانه اوساخ وادناس ايله مملو در

VILENIE. Obscénité *A.* بذائة - فحش pl. فحشيات *P.* رسوايى *T.* عارسزلق || Ce livre est plein de vilenies بو كتاب فحشيات ايله مالامالدر

VILENIE. Avarice sordide *A.* شح - بخل *P.* تنگدستى *T.* جمريلك || Sa vilenie le fait mépriser de tout le monde جمريلكى تقريبيله بين الناس مرذول ومحقر در

VILENIE. Action basse et vile *A.* فعل دنئ pl. افعال دنيئة - فعل لئيم pl. افعال لئيمة - عمل سيّئ pl. اعمال سيّئة *P.* كردار بد *T.* كوتيلك - فنالق || Il a fait cent vilenies en sa vie عمرنده هزار بهزار افعال لئيمه يه تصدى ايلدى

VILENIES. Paroles sales, injurieuses *A.* pl. مُنديات - pl. اقوال فاحشة pl. فحشيات pl. شتوم pl. كلمات قبيحة *P.* سخنهاى بد *T.* صحبتلر - بد سوزلر - مردار

Il se prend aussi pour Nourriture malsaine *A.* pl. اطعمة مضرّة *P.* مضرّات آور گزند *T.* خوراك يمكلر ضررلو || Cet enfant est malade pour avoir mangé toutes sortes de vilenies بو جوجوق گوناگون مضرّ يمكلر يديكندن خسته اولمشدر - درلو درلو مضرّات يمكله

VILETÉ. Bas prix d'une chose *A.* دنائة القيمة - خساسة القيمة - *P.* كمبهايى - نا چيزى بها - دونى بها *T.* بهانك آلچقلغى - بهانك آزلغى || La vileté du prix قيمتك دنائتى La vileté des denrées حبوباتك خساست قيمتى

VILETÉ. Le peu d'importance d'une chose *A.* خساسة *P.* نا چيزى - كمترى - بيقدرى *T.* قدرسزلق - ايشه يرامامزلق || La vileté de la matière مادّه‌نك خساستى

VILIPENDER. Traiter de vil, traiter avec beaucoup de mépris *A.* تحقير *P.* خوار ساختن *T.* آلچقلمق - اورمق آياغه || Il ne faut pas tant le vilipender فلانى اولقدر تحقير ايتملو دكلدر Ne le vilipendez pas, car il vaut bien son prix بونى تحقير ايتمه زيرا قدر وقيمتى وار در Vilipender une marchandise بر متاعى آلچقلمق - آياغه اورمق

VILLAGE. Grande ville mal peuplée et mal bâtie *A.* بلدة خسيسة *P.* شهر بيقدر *T.* كوتى بر شهر

VILLAGE. Lieu composé de maisons de paysans *A.* قرية pl. قرا *P.* ده - روستا - كُند *T.* كوى || Gros, petit village قريه‌ء كبيره يا صغيره Demeurer au village قريه‌ده اقامت ايتمك Des gens de village قريه اهالىٔ - قريه نشينان - كويلولر Curé de village قريه امامى Seigneur du village قريه‌نك اغاسى — Le coq du village. V. Coq.

VILLAGEOIS. Habitant de village *A.* قروى pl. قرويّون *P.* دهقانى - روستايى *T.* كويلو || Un pauvre villageois بر فقير كويلو Jolie villageoise بر دلبر كويلو قاريسى

VILLANELLE. Sorte de poésie pastorale *A.* شعر الاهل القرا *P.* چغانهٔ روستايى *T.* كويلو شعرى.

VILLE. Assemblage de maisons disposées par rues, et fermées d'une clôture commune *A.* بلدة pl. بلاد pl. بلدان - مصر pl. امصار - مدينة pl. مداين *P.* شهر - دسگره *T.* شهر || Grande ville بلدهٔ جسيمه - شهر عظيم - سواد معظم - شهرستان عظيم Ville murée, close de murailles بلدهٔ مسوره - اطرافى ديوار چويرلمش Ville ouverte بر شهر بلدهٔ مكشوفة الاطراف - اطرافى آچق بر شهر Ville capitale بر بلده كرسىٔ مملكت اولان Ville maritime بلدهٔ بحريه - بلدهٔ ساحليه Ville forte بلدهٔ حصينه Ville fort peuplée بلدهٔ معموره - شهر معمور وآبادان Ville déserte شهر ويران - خرابه Ville de commerce, de passage بر شهر دار التجاره ياخود ممرّ ناس Fortifier une ville بر بلده اولان بر بلده‌يى تحصين ايتمك Bâtir une ville بر بلده بنا ايتمك - بر بلده‌يه استحكام ويرمك Détruire, raser une ville بر شهر بنياد ايتمك - بر بلده‌يى هدم وتخريب خاك ايله يكسان ايتمك - ايتمك La ville et les fau-

bourgs de Paris پارس شهری وواروشی Il demeure au coeur de la ville شهرده مقیمدر قلبگاه شهرده Bruit de ville شهرده تواتر اولمش صحبت

Il se prend aussi pour le corps des officiers de ville *T.* ضابطان ضابطان بلده استقبالنه || La ville est venue à sa rencontre بلده چیقمشدر

Et pour les habitans de la ville *A.* pl. اهالی البلدة pl. سکنة البلدة *P.* شهر نشینان *T.* شهر خلقی || Toute la ville est allée au-devant de lui اهالی بلده‌نک مجموعی استقبالنه چیقمشدر Toute la ville parle de cette nouvelle بو خبر کافهٔ اهالی شهرک لساننده متداثر در Il traite toute la ville سکنهٔ بلده‌نک مجموعنه ضیافت ایدر

VILLETTE ou VILLOTTE. Très-petite ville *A.* بُلیدة *P.* شهرک *T.* کوچک شهر کوچک

VIN. Liqueur propre à boire, que l'on tire du raisin *A.* خمر شراب *T.* دختر رز - می - باده *P.* باذق - بنت العنب - بیاض شراب - می سپید - خمر ابیض Vin blanc || سجی - - کوشک باده faible قرمزی شراب - بادهٔ لعل رنگ rose - بادهٔ نوشین - خمر سائغ coulant et aisé à boire قوتسز بادهٔ - می ناب - خمر خالص clair ایچمی کوزل شراب طورلمش باده reposé طوری شراب - صاف Vin qui porte l'eau صو قالدرر شراب qui porte à la tête خمر موجب السوار بر باشه اوران - باشه صچرایان باده - Un muid de vin اولچک شراب

VIN DE GOUTTE, ou MÈRE GOUTTE. V. Mère.

On dit, Être pris de vin, Être en pointe de vin, Être entre deux vins, pour dire, être ivre, être en gaieté pour avoir bu du vin, approcher de l'ivresse *A.* انتشا - تنشی *P.* نشئه دار کیف اولمق - چاقر کیف اولمق *T.* شدن

VINAIGRE. Vin rendu aigre par artifice *A.* خل *P.* سرگا *T.* سرکه - سرگای تیز - خل شدید السورة || Vinaigre fort سرکه بیاض سرکه Vinaigre rose گل سرکه‌سی blanc کسکین سرکه

VINAIGRER. Assaisonner avec du vinaigre *A.* تخلیل *P.* سرگا آمیز کردن *T.* سرکه‌یه بصمق

VINAIGRÉ. *A.* مخلل *P.* سرگا آمیز *T.* سرکه‌یه بصلمش

VINAIGRIER. Celui qui fait et vend du vinaigre *A.* خلال *P.* سرگا فروش *T.* سرکه‌جی

Il se dit aussi d'un petit vase à mettre du vinaigre *A.* قارورة الخل *P.* سرگادان *T.* سرکه دان

VINAIGRIER, ou SUMAC. V. Sumac.

VINDAS, ou CABESTAN. V. ce mot.

VINDICATIF. Qui aime à se venger *A.* منتقم - منهمک فی الانتقام *P.* کینه خواه - کینه جو *T.* انتقامجی || C'est un esprit emporté et vindicatif حدید المزاج وانتقامه منهمک بر آدمدر

On appelle Justice vindicative, la justice qui punit les crimes *A.* جزاء بالنقمة *P.* باد افراه *T.* صوچلونک حقندن کلمه

VINDICTE. T. de Jurisp. On dit, La vindicte publique, pour dire, la poursuite d'un crime *A.* تعقب الجرم - نقمة المجرمین والجنایة *P.* بجستجوی جرم *T.* ورزش قباحتک پسنده دوشوب آراشدرمه || En France, la vindicte publique n'appartient qu'aux gens du Roi فرانسده جرمک تعقبی مادّه‌سی انجق خدمهٔ سلطانیه‌یه مخصوص اولان اموردندر

VINÉE. Récolte de vin *A.* محصول الخمر *P.* محصول باده *T.* شراب محصولی || Nous aurons grande, pleine vinée محصول خمر پک بول اوله‌جقدر

VINEUX. Il se dit du vin qui a beaucoup de force *A.* خمر شدید القوة *P.* بادهٔ پر قوت *T.* قوتلو شراب - کسکین شراب

Et de ce qui a un goût, une odeur de vin *A.* خمری الطعم - خمری الرایحة *P.* همبوی می - همچاشنی می *T.* دادی شرابسی - شراب قوقولی || Pêche vineuse دادی شرابسی - شراب قوقولی قاون Melon vineux بر شفتالو

Et qui est de couleur rouge, comme le vin rosé *A.* خمری اللون *P.* میگون - میفام *T.* شرابی - شراب رنکلو || Rouge vineux شراب رنکلو قرمزی

VINGT. Deux fois dix *A.* عشرون *P.* بیست *T.* یکرمی || Vingt hommes یکرمی نفر Vingt chevaux یکرمی رأس بارکیر Vingt livres یکرمی جلد کتاب Vingt pots یکرمی عدد ساقسی Vingt maisons یکرمی باب خانه Vingt pièces de canons یکرمی قطعه سفینه Vingt vaisseaux یکرمی عدد - پاره طوب - یکرمی

Il se dit aussi pour Vingtième. V. ce mot.

QUATRE-VINGTS. *A.* ثمانون *P.* هشتاد *T.* سکسان

VINGTAINE. Nom collectif qui comprend vingt unités *A.* مقدار العشرین *P.* قدر بیست *T.* یکرمی مقداری || Une vingtaine de personnes, d'arbres یکرمی نفر ویکرمی آغاج مقداری

VINGTIÈME. Nombre d'ordre *A.* عشرون *P.* بیستم *T.* یکرمنجی

|| Le vingtième jour du mois آیک یکرمنجی کونی de sa maladie مرضنک یکرمیسی - مرضنک یکرمنجی کونی

Il signifie aussi, la vingtième partie *A.* جزء من العشرین *P.* بیست یک *T.* یکرمیده بر

VIOL. Violence qu'on fait à une fille, à une femme que l'on prend de force *A.* جبراً هتک العرض النسوان *P.* پرده درگی *T.* عرض زنان بزور عورت عرضنی زور ایله بوزمه || Le viol et le rapt sont punis de mort par les lois جبراً هتک عرض نسوانه تصدی ایدنلر واختلاس زنانه متجاسر اولنلر شرعاً ترتیب جزا ایله تنکیل اولنور Dans la prise de cette ville, on défendit le viol et l'incendie بو بلده‌نک حین فتح وتسخیرنده جبراً هتک اعراض زنان وایقاع حریق ماده‌لری منع ویساق اولنمشدر

VIOLAT. On appelle Sirop violat, le sirop fait avec des violettes *A.* ربّ البنفسج *P.* ربّ بنفشه *T.* منکشه سیروبی Et miel violat, du miel où l'on a fait infuser des violettes *A.* عسل بنفسجی *P.* انگبین بنفشه آلود *T.* منکشه‌لو بال

VIOLATEUR. Celui qui viole les lois, les droits, etc. *A.* ناقض - مخلف *P.* شکننده - شکن précédé d'un substantif exprimant la chose que l'on viole *T.* بوزیجی || Les violateurs des lois ناقض شرع وقانون اولنلر On le regardait comme le violateur des droits les plus sacrés فلان کشی زیاده واجب الاحترام اولان حقوقک مخلف وناقضی عدّ اولنور ایدی

VIOLATION. Action de violer, d'enfreindre *A.* نقض - خلف *P.* شکست - شکنی précédé d'un substantif *T.* بوزمه - خلافنه حرکت شکست - خلف قسم - خلف یمین || La violation du serment نقض قانون d'une loi یمینی بوزمه - سوگند شکنی - سوگند

VIOLEMENT. Infraction. V. Violation || Le violement des traités خلف عهد شکنی - شروط وعهودک نقضی d'une promesse وعد des lois نقض قوانین وشرایع des commandemens de Dieu اوامر الهیه‌نک خلافنه حرکت

Il se prend aussi pour Viol. V. ce mot.

VIOLEMMENT. Avec violence, avec impétuosité *A.* شدیداً - بالشدة *P.* بسختی *T.* ایله - سردلک ایله - پکلک ایله || Ce remède agit violemment بو دوا شدّت ایله عمل ایدر Haïr violemment شدیداً شدّت اوزره بغض وعداوت ایتمک aimer وقویّاً محبّت ایتمک Il l'insulta violemment dans ses lettres تحریراتنده فلانی تحقیر شدید ایله دلازار ایلدی Le vent souffle violemment روزکار کمال شدّت اوزره اسر

VIOLENCE. Impétuosité *A.* شدّت *P.* سختی *T.* سردلک - پکلک || La violence des vents شدّت ریاح de la tempête فورتنه‌نک شدّتی - سردلکی du mal علّتک شدّتی de la douleur وجع شدّتی d'un remède دوانک شدّتی des passions امراض نفسانیه‌نک شدّتی La violence de son humeur شدّت مزاجی

VIOLENCE. Force dont on use contre le droit commun, contre les lois *A.* جبر - تغلّب *P.* زبردستی *T.* زور || User de violence جبر ایتمک - اعمال جبر ایتمک - زور ایتمک Agir avec violence جبر وتغلّب ایله حرکت ایتمک Il a pris mes meubles, mes papiers par violence متاع بیتمی واوراقمی جبراً اخذ ایتمشدر - زور ایله آلدی Faire violence à quelqu'un بر کمسنه‌یه جبر - زور ایتمک - ایتمک فلانی زورلمق

On dit figur., Faire violence à la loi, pour dire, y donner un sens forcé نصّ قانونه زوراکی معنا ویرمک

VIOLENT. Impétueux, qui agit avec force *A.* شدید *P.* تند - تیز *T.* سرد - کسکین || Vent violent ریح شدید - باد تند - وتیز mouvement حرکت شدیده کسکین روزکار - سرد روزکار - وتیز mal مرض شدید Tempête violente شدید فورتنه fièvre, douleur حمّا ووجع شدید humeur, passion مزاج یا مرض شدید discours کلام شدید Gouvernement violent et tyrannique حکومت شدیده وجبّارانه Un homme violent شدید المزاج بر آدم

On appelle Mort violente, une mort causée par quelque accident, et qui n'est pas naturelle *A.* موت احمر *P.* مرگ سختگیر - مرگ نا طبیعی *T.* طبیعی اولمیان اولم

VIOLENT, se dit aussi, en parlant de quelque chose de trop rude *A.* عنیف *P.* سخت - گران *T.* سرد - جتین || Cela est trop violent بو شی بغایت عنیفدر Proposition violente تکلیف جتین بر تکلیف - تکلیف گران - عنیف

VIOLENTER. Contraindre *A.* اجبار *P.* زور آوردن *T.* زورلمق - جبر ایتمک || Les pères et les mères ne doivent point violenter leurs enfans dans le choix d'un état والدین کندو اولادلرینی اختیار طریقت بابنده اجبار ایتمک روا دکلدر On ne peut point le violenter فلانی جبر ایتمک بر وجهله ممکن دکلدر

VIOLENTÉ. *A.* مجبور *P.* زور آورده *T.* زورلنمش

VIOLER. Enfreindre, agir contre *A.* نقض - اخفار - فسخ *P.* شکستن *T.* بوزمق - خلافنه حرکت - اخلاف نکث

ایتمك || Violer les lois نقض قانون ایتمك – قانونك خلافنه حرکت ایتمك le respect qu'on doit à son souverain بر کمسنه کندو پادشاهی حقنه رعایتی لازم اولان شرط تعظیم واحترامك خلافنه حرکت ایتمك les droits de l'amitié, de l'hospitalité, les priviléges, les immunités, la capitulation شروط صحبت ومهماننوازی وامتیازات ومعافیاتی وشروط استیمانی نقض ایتمك – فسخ ایتمك un voeu نذری نقض ایتمك sa foi, sa promesse, son serment عهد نقض ایتمك – اخلاف عهد un traité عهدنامه‌یی نقض واخفار ووعد وقسم ایتمك – On dit, Violer un asyle, pour dire, les priviléges d'un asyle بردار الامانك شروط امتیازاتنی نقض ایتمك

VIOLER. Faire violence à une fille, à une femme *A.* هتك العرض النسوان جبراً *P.* پردهٔ عرض زنانرا بزور دریدن *T.* عورت عرضنی زور ایله بوزمق || Il la viola le poignard sur la gorge فلان قارینك کوکسنه قلج طیادرق هتك عرضنه تصدی ایتمشدر

Violé. *A.* منتقض – منفسخ *P.* شکسته *T.* بوزلمش

VIOLET. De couleur de la fleur qu'on nomme violette *A.* بنفسجی اللون *P.* بنفشه رنگ – بنفشه فام *T.* منکشه‌لو – منکشه رنکلو || Drap violet بنفشه فام چوقه Le grand froid rend quelquefois le visage tout violet شدت برودت تقریبیله بعضاً چهره بسبتون بنفشه رنکنده اولور

Violet, subst. Couleur violette *A.* لون بنفسجی *P.* بنفشه رنگ *T.* منکشه رنکی

VIOLETTE. Fleur printanière *A.* بنفسج *P.* بنفشه – سزدایه – قاتمر – بنفسج *T.* منکشه – کاگوش || Violette double بنفسج مضاعف منکشه Conserve de violette بنفشه مرباسی

VIOLIER. Plante qu'on nomme aussi Giroflée. V. ce mot.

VIOLON. Instrument de musique *P.* vul. کمان *T.* کمان

Violon. Celui qui joue du violon *P.* کمانی *T.* کمانجی

VIOLONCELLE. Instrument de musique beaucoup plus grand que le violon *P.* کمان بزرک *T.* ایری کمان

VIPÈRE. Espèce de serpent venimeux *A.* افعی pl. افاعی *P.* تیرمار *T.* انکرك ییلانی || Vipère noire افعی سیاه Dent de vipère سنّ افعی Poudre de vipère انکرك ییلانی سفوفی On appelle figur. Langue de vipère, une personne fort médisante *A.* متفعی – ملدغ – لسعة *P.* زهر زبان *T.* دلی زفیرلو

VIPÉREAU. Le petit d'une vipère *A.* جرو الافعی *P.* تیرمار پچه *T.* انکرك یاوریسی

VIRAGO. Femme de grande taille, qui a l'air d'un homme *A.* مترجّلة *P.* زن نرینه *T.* ارککسی قاری

VIREMENT. T. de Comm. On dit, Virement de parties, pour dire, le transport d'une dette active, fait à un créancier à qui l'on doit une somme pareille à celle de la dette *A.* تقاصّ الدین – اداء الدین علی وجه التقاصّ *P.* گزار وام بر وجه تقاصّ *T.* تقاصّ صورتیله اودشمه || Presque tous les payemens des foires de Lyon se font par viremens de parties لیون شهرنده عقد اولنان پنایرلرده همان بالجمله معاملات تجارت آله‌جقلو ایله ویره‌جکلو بیننده تقاصّ صورتیله تنظیم اولنور

VIRER. Aller en tournant *A.* دور – مداورة *P.* گردیدن *T.* دونمك

Virer. T. de Mar. On dit, Virer de bord, pour dire, changer de route en mettant au vent un côté du vaisseau pour l'autre *T.* کمی‌یی بر طرفه چویرمك – Et virer vent arrière, pour dire, tourner un vaisseau en lui faisant prendre vent arrière *T.* روزکاری آرقه‌دن آلدرق کمی‌یی چویرمك – Et virer vent devant, pour dire, tourner un vaisseau en lui faisant prendre vent devant روزکاری اوك طرفه آلدرق کمی‌یی چویرمك

Virer de bord, signifie figurément, changer la direction de sa conduite *T.* تبدیل اصول ایتمك – بیراق دکشدرمك || Cet homme est inconstant, il a viré de bord dans vingt affaires بیدوام بر آدمدر شمدی‌یه قدر یکرمی مصلحتده تبدیل اصول ایتمشدر

VIREVOLTE. T. de manége. Tour et retour fait avec vitesse *A.* مراکضة بالمداورة *T.* سکردشمه آت دونه دونه || Il a fait faire cent virevoltes à son cheval آتنی یوز کرّه دونه دونه سکردشدی

VIRGINAL. Appartenant à une vierge *A.* بکری *P.* دوشیزگی *T.* قزك || Pudeur virginale حیای بکری – قز محجوبلغی Modestie virginale عفت بکریه

VIRGINITÉ. État d'une personne vierge *A.* بکارت *P.* دوشیزگی *T.* قزلق || La fleur de la virginité غنچهٔ نشکفتهٔ بکارت Garder sa virginité حال بکارتی وقایه ایتمك – دامن بکارتی دست اغیاردن محافظه ایتمك la perdre فوت بکارت ایتمك Faire voeu de virginité نذر بکارت ایتمك

VIRGULE. Marque dont on se sert pour séparer les mots ou

les membres d'une période *A.* علامة فاصلة pl. علايم فاصلة *P.* ‖ Il faut mettre là une virgule نشان جدا سازى *T.* آيريلق نشانى ‖ فقره‌نڭ فلان محلنده بر علامت فاصله وضع اولنملو در

VIRIL. Qui appartient au sexe masculin *A.* ذكرى ـ رجولى *P.* نرينه *T.* اركككڭ ‖ Sexe viril جنس الذكور ـ جنس الرجال ـ Membre آلت رجوليت ـ آلت نرى ـ اركككڭ قسمى ـ اركككلڭ آلتى ـ آلتى

Âge viril. L'âge d'un homme fait *A.* سن الرجولية ـ سن ـ سن الكهولة *P.* سال مردى *T.* يكتلك ياشى

Viril, se dit figur. dans ces phrases: Âme virile, pour dire, une âme ferme *A.* طبع بيّن الفحالة *P.* خوى مردانه *T.* ارجه يورك Courage viril, pour dire, un courage digne d'un homme *A.* جرأة بيّنة الفحالة *P.* جرأت مردانه *T.* ارجه يوركليلك Action virile, pour dire, une action vigoureuse كار مردانه

En termes de Droit, on dit, qu'une succession a été partagée par portions viriles, pour dire, par portions égales *A.* تقسيم بر وجه *P.* تقسيم باسهام المتساوية ـ الاسهام على السوية حصه‌لرى برابر اولدرق پاى ايتمك *T.* يكسان بخش كردن ‖ Sa succession a été partagée par portions viriles تركه‌سى اقسام متساويه اوزره تقسيم اولندى

VIRILEMENT. D'une manière virile, avec vigueur *A.* بفحاله *P.* مردانه *T.* ارجه

VIRILITÉ. Âge viril *A.* كهولة *P.* مردى *T.* يكتلك چاغى ـ حدّ كهولته بالغ اولمشدر ‖ Il est parvenu à la virilité يكتلك چاغنه كلمشدر ـ رسيدهٔ حدّ مردى اولمشدر

Il se dit aussi de la capacité d'engendrer de l'homme *A.* قوّة الفحالة ـ الرجولية *P.* قوّة مردى *T.* ياراى مردى ‖ اركلك قوتى Donner des signes de virilité قوت رجوليتڭ اماره‌لرى ظهور ايتمك

VIROLE. Petit cercle de métal qu'on met au bout du manche d'un couteau, au bout d'une canne, etc. pour tenir le bois en état *A.* قبيعة *P.* پرازوانه *T.* پرازوانه ـ قين ديبلكى ‖ Mettre une virole à une canne عصايه پرازوانه كچورمك On met des viroles aux fusils تفنكلره پرازوانه ميخلنور

VIRTUALITÉ. T. didact. Qualité de ce qui est virtuel *A.* كينونة بالقوّة

VIRTUEL. T. didact. Qui est seulement en puissance *A.* كائن بالقوّة ‖ Chaleur virtuelle حرارت بالقوّه intention ارادهٔ بالقوّه

VIRTUELLEMENT. adv. *A.* بالقوّة

VIRTUOSE. Il se dit d'une personne qui a des talens pour les beaux-arts *A.* صاحب المعرفة ـ عارف *P.* هنرمند *T.* معرفتلو ‖ C'est un virtuose هنرمند بر آدمدر

VIRULENCE. Qualité de ce qui est virulent *A.* سميّت *P.* زهر دارى ـ شرنگ آلودگى *T.* زهرلولك

VIRULENT. T. de Chirur. Qui a du virus, du venin *A.* ذو سميّة *P.* زهر دار ـ شرنگ آميز *T.* زهرلو ـ سميّتلو ‖ Un ulcère virulent سميّتلو بر ياره Déjections virulentes سميّتلو فضلات ـ Figur. ‖ Style virulent سميّتلو سبك وعباره Satire virulente سميّتلو بر هجو ـ هجو زهر ريز

VIRUS. T. de Méd. et de Chir. Il se dit du venin des maux vénériens ou de quelques autres maladies *A.* سمّ ـ سميّت *P.* زهر *T.* زهر ‖ Son mal n'est point dangereux, il n'y a point de virus علتنده اصلا اثر سمّ اولمديغندن بر درلو خطر ملحوظ دكلدر Le virus a gagné les parties solides سميّت اعضاى صحيحه‌يه سرايت ايلدى

VIS. Pièce ronde de bois, de métal, etc. cannelée en ligne spirale, et qui entre dans un écrou qui est cannelé de même *A.* لولب ـ مسمار ملوّب *P.* پيچ ـ ميخ گرده *T.* بورمه ‖ Un vis de bois آغاجدن بورمه de fer دمور بورمه Les vis d'un lit بر كليدك بورمه‌لرى d'une serrure يتاق سريرينڭ بورمه‌لرى

VIS-À-VIS DE. En face de... *A.* مقابلة ـ فى المقابل ـ محاذاة ـ فى المحاذاة *P.* روبرو ـ پيش *T.* قرشو قرشوده ‖ Il est logé vis-à-vis de moi قرشوده ساكن اولديغم خانه‌نڭ محاذاتنده مقيمدر de mes fenêtres خانه‌مك پنجره‌لرى قرشوسنده Je me plaçai vis-à-vis de lui مقابلنده اقامت ايدر قعود ايلدم

VISA. Formule qui se met sur un acte par celui dont la signature rend l'acte authentique *A.* صحّ ‖ Le Chancelier de France met son visa sur les édits, lettres patentes, etc. فرانسه دولتنڭ باش وكيلى بالجمله اوامر وبرواتده وسائر اول مثللو احكامده وضع صحّ ايدر

VISAGE. La face de l'homme *A.* وجه pl. وجوه *P.* رو ـ چهره *T.* يوز ‖ Visage large وجه عريض ـ روى پهن ـ يصى يوز long وجه مسيل ـ وجه طويل ـ روى دراز ـ سوبو يوز ـ طولانى ovale وجه بيضاوىّ الشكل ـ روى بيضه گونه ـ بيضه يوز Beau visage وجه احسن ـ وجه مليح ـ روى زيبا ـ شكلنده يوز

کوزل یوز agréable وجه جمیل - روی دلارا - دلبر یوز effé-
miné وجه نسویٓ - روی زنواری - زنه چهره‌سی Il a un vi-
sage de santé فلانده برٔ وصحت چهره‌سی وار در Son vi-
sage ne m'est pas connu یوزینی طانیمم Cela sied bien au vi-
sage یاقیشور - چهره‌یه موافق کلور - بو شیٔ چهره‌یه الیقدر

Tourner visage aux ennemis, se dit de ceux qui fuient, et qui tout d'un coup se retournent pour faire face à ceux qui les poursuivent. V. Volte-Face.

VISAGE, se prend aussi pour l'air du visage *A.* وجه - سیماء
P. رو - لقا - چهره *T.* یوز || Avoir un visage riant بشوش
الوجه اولمق - خنده رو اولمق - کولر یوزلو اولمق gai, ou-
vert شن چهره‌لو - گشاده رو اولمق - نشیط السیما اولمق
triste, mélancolique منقبض الوجه اولمق - بر کمسنه‌نک اولمق
سیماسی کدر آلود اولمق - On dit d'un homme pâle et dé-
fait, qu'il a un visage déterré, un visage de l'autre monde فلانده
آخرتدن کلمش آدمک - مزاء قاچقونی سیماسی وار در
چهره‌سی وار در

On dit, Faire bon visage à quelqu'un, pour dire, lui faire
bonne mine بر کمسنه‌یه اظهار بشر وبشاشت ایتمک ou
lui faire mauvais visage, c'est-à-dire, mauvaise mine فلانه اظهار
فلانه اکشی یوز - اظهار ترش رویی - تعبّس ایتمک
کوسترمک

VISCÉRAL. Qui appartient aux viscères *A.* مختصّ بجوائف
النفس

VISCÈRE. T. d'Anat. Organe intérieur du corps qui, par sa constitution, sert à l'élaboration de quelque substance destinée à l'entretien de la vie *A.* جوائف النفس .pl جائفة النفس
|| Il a les viscères gâtés جوائف نفسی فاسد در Le coeur,
le cerveau est un des viscères قلب ودماغ جوائف نفسدندر

VISCOSITÉ. Qualité de ce qui est visqueux *A.* لزوجت *P.*
دوسکنی *T.* یلمشکلک || Il y a de la viscosité dans ce sang
بو قانده لزوجت وار در

VISÉE. Direction de la vue à un but, pour y adresser un coup *A.*
توجّه النظر الی الغرض *P.* دیده دوزی بآماج *T.* کوزی
- کوزی نشانه اویدرمق || Prendre sa visée نشانه اویدرمه
کوزکی Prenez votre visée plus haut, plus bas نشان آلمق
نشان طرفنه یوکسکجه یاخود آشاغیجه اویدر

On dit figur., Changer de visée, pour dire, changer de dessein
A. تبدیل الغرض - تبدیل المقصد - تبدیل المرام *P.* تبدیل
کام کردن *T.* نیّت دکشدرمک || Dès qu'il a vu que l'armée
de l'ennemi était plus nombreuse, il a changé de visée دشمن
عسکری کندو عسکرندن زیاده اولدیغنی کورنجه تبدیل
نیّت ایتمشدر

VISER. Diriger sa vue ou quelque arme à un but que l'on veut
atteindre *A.* اطماح البصر الی الغرض - استشراف للغرض -
توجیه النظر الی الغرض *P.* دیده دوختن *T.* بآماج نشان
آلمق - نشانه کوز دیکمک || Il visait à ce but-là فلان
هیچ بر غرضه نشانه کوز دیکر ایدی Il ne vise nulle part
دیده دوز دقت دکلدر S'il a blessé un tel, c'est par hasard,
il ne visait point à lui فلانی جرح ایتمش ایسه بر امر اتّفاقیدر
زیرا آنک طرفنه نشان آلمز ایدی Viser un homme au
coeur, un animal à la tête بر کمسنه‌نک قلبنه و بر حیوانک
باشنه طوغری نشان آلمق

Figur. Avoir en vue une certaine fin dans une affaire *A.* اطماح
النظر - نصب العین - تحدیق النظر *P.* دیده دوختن *T.*
کوز دیکمک || Il ne vise pas à cette charge-là اول منصبه
اطماح نظر رغبت ایتمز Je ne sais à quoi il vise قنغی ماده‌یه
غرضی قنغی شیٔ اولدیغنی - اطماح نظر ایلدیکنی بیلمم
بیلمم

VISER. Voir, examiner une expédition, et mettre dessus Vu,
Visa *A.* وضع الصحّ - اشارة بالصحّ *P.* صحّ کشیدن *T.* صحّ
صحّلمق - چکمک || Le Chancelier n'a pas encore visé ces lettres
patentes بو براتلر باش وکیل طرفندن هنوز صحّلنمش دکلدر

VISIBILITÉ. T. didact. Qualité qui rend les choses visibles *A.*
قابلیّة العیان - قابلیّة المعاینة *P.* نمایانی *T.* کورنملک -
آشکاره‌لک || La visibilité est l'un des caractères distinctifs de
l'Église Catholique آیین قاتلکیه‌نک متّصف اولدیغی صفات
کاشفه‌لرک بری قابلیّت عیاندر

VISIBLE. Qui peut être vu *A.* قابل العیان - معاین - مشهود -
مرئی *P.* دیدنی - بدید - نمایان - نمودار *T.* کورینور - کوزه
کورینور || Il n'y a rien de visible que par la lumière بلا ضیاء
هیچ بر شیٔ مرئی دکلدر - هیچ بر شیٔ اولمینجه آیدینلق
Les objets, les choses visibles صور مرئیّه کوزه کورینه‌مز L'éc-
lipse sera visible کسوف مرئی ومعاین اوله‌جقدر

On dit, qu'un homme n'est pas visible, quand il ne veut ou
ne peut pas recevoir une visite *A.* متعذّر التراءی - متعذّر الملاقاة

بو P. نا ديدنى T. كوروشلمز || Il n'est pas visible aujourd'hui ملاقات ايتمز - كونكى كون متعذر الملاقاتدر Il ne sera visible que dans une heure بر ساعتدنصكره ممكن الملاقاتدر - كوروشر

Visible. Évident, manifeste A. ظاهر - عيان - صريح - واضح - جلى P. بديدار - آشكار - نمايان T. بللو || Fausseté visible كذب صريح بو شئ imposture خديعت واضحه Cela est visible شو يله اولديغى واضح Il est visible que... واضح وآشكار در وعياندر

VISIBLEMENT, adv. A. عيانا - معاينةً P. بر وجه بديد - نمودارانه T. كوزه كورينور وجهله - كورينه‌رك || Notre-Seigneur monta au ciel visiblement حضرت عيسى افندمز عيانا سمايه عروج ايتمشدر La rivière baisse visiblement ماء نهر كوزده كورينور وجهله تنزل ايتمكده در La mer monte visiblement دريا عيانا قبارمقده در La liqueur du thermomètre monte visiblement, quand on le porte dans un lieu chaud ميزان هوا بر محل حارده وضع اولنديغى حالده درونده اولان مادهٔ مايعه عيانا صعود ايدر

Il signifie aussi, manifestement A. صراحةً - بالوضوح - واضحاً - علانيةً - ظاهراً - جليّاً - عياناً - بالصراحة P. بر وجه آشكار T. آشكاره‌جه - آشكاره || Cela est visiblement faux بو شئ عيانا سنى آشكاره‌جه وظاهراً كذب محضدر Il vous trompe visiblement آلدادر

VISIÈRE, se prend pour La vue A. بصر P. ديده T. كوز Il ne se dit que dans ces phrases, Visière nette بصر نقى trouble بولانق كوز - ديدهٔ تيره - بصر كدورت آلود - بصر كدر

Et figur. pour L'esprit, la pensée A. عقل || Cet homme a la visière un peu troublée بو آدم نوعمّا مختل العقلدر confuse قاصر العقلدر - عقلى پريشاندر - متشتت العقلدر courte عقلى قصه در - كوتهبيندر

Visière, se dit aussi d'un petit bouton de métal qui se met au bout du canon d'un fusil, pour conduire l'oeil A. زرّ الاستهداف نشان آلمغه مخصوص تكمه‌جك T. اخكوزهٔ هدفنما P.

VISION. T. de Phys. Action de voir A. نظر P. بينايى T. كورش - كورمه || Les philosophes disputent de quelle manière et en quelle partie de l'oeil se fait la vision نظر نوجهله در وعينك قنغى محلنده موجود در بو مسئله بين الفلاسفه متنازع فيها اولان ابحاثدندر

On appelle en Théologie, Vision béatifique, Vision intuitive, celle par laquelle les bienheureux voient Dieu A. طلعة الوجه الله P. ديدار خدا T. تكرى يى كورمه

Il signifie aussi, les choses que Dieu, ou quelque intelligence, par la permission de Dieu, fait voir en esprit, ou par les yeux du corps A. رؤيا pl. رؤى - مرئى بالوحى pl. مرئيات || Les visions des prophètes انبياى عظامك بالوحى مرئياتلرى Ce Saint eut une telle vision en dormant بو عزيز عالم منامده فلان رؤيايى كوردى Les visions de St. Antoine اعزهٔ كرامدن فلان نام عزيزك وحى الهى ايله مظهر اولديغى مرئيات

Vision. Idée extravagante A. خيال pl. خيالات - خيال باطل - خيالات باطلة pl. وهم باطل pl. اوهام باطلة P. خيال خام T. ماليخوليا || C'est une vision d'un tel فلانك ذاهب اولديغى خيال باطلدر Une pure vision خيال محض

VISIONNAIRE. Qui croit faussement avoir des visions, des révélations A. مجذوب pl. مجذوبين.

Figur. Celui qui a des idées, des imaginations extravagantes A. تابع الاوهام الباطلة - تابع الخيالات الباطلة P. تنداده T. اوهام خام - ماليخولياجى - خيالات باطلديه دوشكون || Cet homme est visionnaire بر آدمدر - اوهام وخيالات باطلديه تابع بر ماليخولياجى آدمدر

VISIR. V. Vizir.

VISITATION. Il ne se dit que dans ces phrases, La visitation de la Vierge, ou la fête de la visitation, c'est-à-dire, la fête instituée en mémoire de ce que la Sainte-Vierge alla visiter Sainte Élisabeth A. عيد الزيارة مريم العذراء

VISITE. Action d'aller voir quelqu'un par civilité ou par devoir A. زيارت pl. زيارات || Visite de cérémonie زيارت رسميّه Visite longue, courte, ennuyeuse زيارت مديده يا مختصره يا موجبة الملال Visites fréquentes, réglées زيارات متتابعه Faire des visites زيارته وارمق Être en visite زيارتده بولنمق Rendre visite à quelqu'un فلانه اداى رسم زيارت ايتمك Rendre la visite à quelqu'un, c'est-à-dire, lui faire une visite après en avoir reçu une de lui بر كمسنديه ايتديكى زيارتك مقابله‌سنى ايتمك

Visites. Personnes en visite A. pl. زوّار P. مهمانان - بزيارت T. آمدگان || J'ai eu plusieurs visites كثرت زوّارم مسافرلر

چوق مسافرلرم - وار ایدی

Visite, se dit en parlant d'un médecin qui va voir un malade *A.* زیارة الطبیب || On paye tant par visite à ce médecin بو طبیبه هر بر زیارتیچون شو قدر آیاق تری ویریلور Ce médecin fait payer fort cher ses visites بو طبیب مرضایه ایتدیکی زیارتلر ایچون پک آغر آیاق تری آلور

Visite. La perquisition qu'on fait en certains lieux, ou pour y trouver quelque personne, quelque chose, ou pour voir si tout y est bien en ordre *A.* کشف - تفتیش - معاینة *P.* جستجو *T.* یوقلمه - آراشدرمه || Le commissaire a fait la visite dans cette maison, par tout le quartier, pour trouver . . . مباشر شونی بولمق ایچون فلان خانه‌یی وجمیع محله‌یی یوقلدی Les commissaires, les jurés font leurs visites dans les boutiques, dans les magasins ضابطان ومباشرین دکانلری وتجّار اوطه‌لرینی ارباب وقوف تفتیش ایدرلر Les experts ont fait leur visite اهل خبره - واروب کشف ومعاینه‌یه مبادرت ایتمشلر در کشف ومعاینه خدمتنی ادا ایتمشلر در Procès verbal de visite کشف اعلامی Il a tant pour son droit de visite کشف ومعاینه ایلدیکیچون شو مقدار عوائدی وار در

Visite de cadavre. L'examen que les chirurgiens, nommés par la Justice, font d'un corps mort *A.* کشف البدن المیّت *P.* میّت کوده‌سنی یوقلمه *T.* جستجوی حال تن مرده

Visite de matrones. L'examen que les sages-femmes font par ordre de Justice, de l'état d'une femme ou d'une fille *T.* ابه ابه قادینلری معرفتیله اولان - قادینلرینک یوقلمه‌سی ابه قادینک کشف ومعاینه‌سی - یوقلمه

Visite d'un bois, d'un bâtiment. L'examen qui y est fait par des experts nommés par la Justice *T.* تعیین اولنان ارباب وقوف معرفتیله بر اورمانک یا بر بنانک کشف ومعاینه‌سی

La visite du procès, signifie en termes de procédure, l'examen que les commissaires et le rapporteur font ensemble d'un procès *T.* دعوانک تفتیشی - دعوانک کشفی

On dit, qu'un évêque fait sa visite dans son diocèse, pour dire, qu'il va examiner si tout y est dans l'ordre پسقپوس قلمرو حکومتنه داخل اولان مملکتک تفتیشنه چیقار

VISITER. Aller voir quelqu'un chez lui *A.* زیارت *P.* بمهمانی رفتن *T.* فلانی کورمکه وارمق - فلانک زیارتنه وارمق || Visiter son ami, les pauvres, les malades, les prisonniers, les saints lieux بر دوستک وفقرانک ومرضا واسرانک واراضئ مبارکه‌نک زیارتنه وارمق

Visiter. Aller voir si les choses sont dans l'ordre où elles doivent être *A.* کشف الحال - معاینة الحال - تفتیش الحال *P.* آراشدرمغه - یوقلمغه وارمق *T.* بدیدن حال فلان چیزرفتن || Visiter les côtes, les frontières, les arsenaux تفتیشه وارمق - وارمق - سواحل بحری وحدودی وجبه‌خانه‌لری یوقلمق حالنی تفتیش - سواحل بحرک تفتیش حاللرینه وارمق - ومعاینه‌یه وارمق - Il signifie aussi, examiner les lieux ou les choses, pour voir si tout est en état ou dans la règle || À son retour il a visité sa maison عودتنده خانه‌سنک حالنی کیفیّت حالنی - تفتیش ایلدی Les commis ont visité sa malle مامورین جامدانی یوقلدیلر

Visiter. Examiner une chose avec soin pour en tirer quelque conjecture *A.* تفحص - معاینة - کشف *P.* جستجو کردن *T.* جرّاح آراشدرمق - یوقلمق || Le chirurgien a visité sa plaie بو بدن فلانک جراحتنی یوقلدی On a visité ce corps میّتی کشف ومعاینه ایلدیلر L'architecte a visité toute la maison معمار خانه‌نک مجموعنی کشف ومعاینه ایتمشدر Il n'y a coin ni recoin que le commissaire n'ait visité مباشر تفتیش وتفحص ایتمدیکی کوشه وبوجاق قالمامشدر

VISITEUR. Celui qui est commis pour visiter *A.* مفتش *P.* جستجو کننده *T.* یوقلیجی || Visiteur des postes, des douanes منزلخانه‌لر وکمرک یوقلیجیسی

VISQUEUX. Gluant *A.* لزج *P.* دوسکن *T.* یلمشک لزوجتلو - || Humeur visqueuse خلط لزج Liqueur épaisse et visqueuse مایع قویو ولزوجتلو بر سیو یق - لزج وغلیظ

VISSER. Attacher avec des vis *A.* تسمیر بسمار الملوّب - *P.* شدّ باللولب *T.* میخ گرده پیچ زدن بورمه طاقمق

VISUEL. T. de Phys. Qui appartient à la vue *A.* بصری *P.* دیداری - دیده *T.* متعلق کوزک Il ne se dit que dans ces phrases, Rayon visuel شعاع بصر Point visuel نقطهٔ بصر

VITAL. Qui tient aux principes de la vie, et sans quoi l'animal ne saurait vivre *A.* حیوانی *P.* زندگی بخشا *T.* دیریلکه متعلق || Esprits vitaux ارواح حیوانیّه Parties vitales اجزای حیوانیّه La circulation du sang, la respiration, etc. sont des actions vitales دوران دم وتنفس وسائر اول مقوله شیئلر اعمال حیوانیّه‌دندر قان دوران ایتمک وصولومق وبونلر امثالی -

شیئلر دیرلک اعمالندندر

VITE. Il se dit des animaux qui se meuvent et qui courent avec célérité A. باد ـ باد پیما P. سریع السیر ـ شدید الجری فرس || Cheval vite یورغه ـ یورک T. چاپکپا ـ زود رو ـ پا اسب ـ اسب چاپکپا ـ فرس سریع السیر ـ سریع الجری روزکار کبی سریع Il est vite comme le vent یورک آت ـ بادپا المرور در

Il se dit aussi des choses A. تیز T. چاپک ـ زود P. سریع || Mouvement vite حرکت سریعه Il a le pouls fort vite نبضنده نبضی سریع الضربدر ـ سرعت عظیمه وار در Un copiste qui a la main fort vite بر نساخ سریع القلم

VITE. Avec vitesse A. ـ بزودی ـ زود P. بالسرعة ـ سریعاً بو ساعت سریعاً || Cette horloge va trop vite تیز T. پچاپکی ـ غایت ایله سریع الکلامدر Il parle trop vite تیز کیدر ـ ایشلر پک تیز سویلر

On dit, qu'un homme va trop vite dans une affaire, pour dire, qu'il va avec trop de précipitation A. شتابکار P. متعجّل ـ عجول عجله ایله ایش کورن ـ ایوه‌جیلک ایدن ـ ایوه‌کن T.

VITEMENT. Vite A. ـ مسارعةً ـ عجالةً ـ سریعاً ـ مستعجلاً || سکردرک ـ ایوه‌جیلک ایله T. بشتاب P. علی العجلة Aller, courir vitement سرعت وعجله ایله یوریمک یا سکرتمک

VITESSE. Célérité A. ـ چاپکی ـ زودی P. عجلة ـ سرعت T. شتاب ـ چاپکلک ـ ایوه‌جیلک || La vitesse d'un mouvement حرکتک چاپکلکی ـ سرعت حرکت d'un cheval قوشک سرعت طیرانی d'un oiseau آتک سرعت رفتاری d'une balle de mousquet تفنک قورشوننک سرعت طیرانی de la main ال چاپکلکی ـ چاپکدستی ـ سرعت ید Écrire avec vitesse سرعت قلم ایله یازمق

On dit, Gagner quelqu'un de vitesse, pour dire, arriver plus vite que lui A. ـ ایلرویه کچمک T. زودتر رفتن P. مسابقة کچمک ـ ou pour dire, gagner sur lui l'avantage du temps pour réussir dans le même projet A. زودتر رسیدن P. تقدّم ـ تسابق کچمک T.

VITEX. V. Agnus-Castus.

VITRAGE. Toutes les vitres d'un bâtiment A. pl. کلّیات الالواح الزجاج P. همه شیشها T. جام طاقمی || Le vitrage de cette maison coûte beaucoup بو خانه‌نک جاملری طاقمی کثیر المصارفدر

Il se dit aussi de certains châssis de verre qui servent de cloison dans une chambre A. سترة من الواح الزجاج P. درسارهٔ شیشه دار T. جاملو صوندرمه || La salle n'est séparée de la chambre que par un vitrage دیوانخانه ایله اوطه‌یی فصل ایدن یالکز بر جاملو صوندرمه در

VITRAUX. Les grandes vitres des églises A. الواح الزجاج کبیرة P. ایری جاملر T. الواح بزرک آبگینه

VITRE. Carreau de verre qu'on met aux fenêtres A. لوح الزجاج P. جام T. لوح شیشه || Vitre claire, trouble صاف وبراق جام Mettre, attacher des vitres à une fenêtre پنجره‌یه یا بولانق جام کچورمک

VITRER. Garnir de vitres A. الصاق الالواح الزجاج P. بالواح آبگینه آراستن T. جام ایله دوناتمق || Vitrer une fenêtre, une porte پنجره‌یی وقپویی جام ایله دوناتمق

VITRÉ. A. ذو الواح الزجاج P. بالواح آبگینه ـ آبگینه دار T. آراسته جاملو ـ جام ایله دونانمش

En termes d'Anatomie, on appelle Humeur vitrée, une des trois humeurs de l'oeil A. رطوبة زجاجیّة

VITRERIE. Art et commerce du vitrier A. فنّ الاعمال الزجاج P. شیشه‌گری T. شیشه‌جیلک

VITRESCIBLE. V. Vitrifiable.

VITREUX. T. de Chimie. Qui a de la ressemblance avec le verre A. زجاجیّ P. شیشه گونه T. شیشه واری || Mine d'argent vitreuse شیشه گونه سیم معدنی

VITRIER. Ouvrier qui travaille en vitres A. زجّاج P. شیشه‌گر T. جام یاپوجی ـ شیشه‌جی ـ جامجی || Ce vitrier fournit toutes les lanternes du quartier بو جامجی محله‌نک جمیع فنرلرینی ویرر

VITRIFIABLE. Propre à être changé en verre A. صالح لاستحالة الی الزّجاج P. امکانپذیر حال شیشه T. شیشه‌یه دونه بیلور || Terre vitrifiable شیشه‌یه مستحیل اولمغه صالح طپراق

VITRIFICATION. T. de Phys. Action de vitrifier, ou état de ce qui est vitrifié A. استحالة الی الزجاج ـ تحویل الی الزجاج P. بشیشه تحویلپذیری ـ بشیشه تحویلسازی T. شیشه‌یه زجاجه تحویله || شیشه‌یه دونمه ـ دوندرمه Feu de vitrification معادنک مدار اولدجق آتش La vitrification des métaux زجاجه استحاله‌سی

VITRIFIER. Fondre une matière en sorte qu'elle devienne verre A. تحويل الى الزجاج P. بشيشه گردانيدن T. شيشه‌يه دوندرمك || Le feu vitrifie les cailloux آتش چاقل طاشلرینی شیشه‌یه دوندرر Vitrifier de la brique au miroir ardent کرمیدی قیزغن آیینه قرشوسنده شیشه‌یه دوندرمك

VITRIFIÉ. A. مستحيل الى الزجاج P. بشيشه برديده T. شيشه‌يه دونمش

VITRIOL, ou COUPEROSE. V. ce mot.

VITRIOLÉ. Où il y a du vitriol A. زاجی P. زاكدار T. قره زاجلو - بویه‌لو || Eau vitriolée زاجلو صو - آب زاكدار - ماء زاجی

VITRIOLIQUE. Qui tient de la nature du vitriol A. زاجی P. زاكی - زاك گونه T. قره بویه‌لو || Ces eaux sont vitrioliques بو صولر میاه زاجیه‌دندر Acide vitriolique حمض زاجی

VIVACE. Qui a en lui des principes d'une longue vie A. طویل العمر P. دراز عمر T. اوزون عمرلو || En ce pays-là les hommes sont vivaces اول مملکتك خلقی طویل العمردر Le corbeau, le cerf sont des animaux vivaces غراب وآهو طویل العمر اولان حیواناتدندر Plantes vivaces نباتات طویل العمر

VIVACITÉ. Activité, promptitude à agir A. جولان الطبع P. جست وچالاکی - چالاکی T. جیوجیولك - چاپکلك || Cet enfant a bien de la vivacité بو چوجوغك جولان طبعی Il a beaucoup de vivacité en tout ce qu'il fait هر ایشنده چوقدر جیوجیولکی واردر - جولان طبعی واردر La vivacité des passions امراض نفسانیه‌نك جولانی

On dit aussi, La vivacité de l'esprit, de l'imagination A. جولان الذهن - ذكاء الذهن - نباهة الذهن - توقد الذهن - شهامة الطبع P. سبکروحی T. سبکروحلق - آچق کوزلولق

Et la vivacité des couleurs, pour dire, l'éclat des couleurs A. نضارة الالوان - زهارة الالوان - ارتفاق الالوان P. رونق رنك T. رنکلرك پارلاقلغی

On dit, Avoir de la vivacité dans les yeux, pour dire, avoir les yeux brillans, pleins de feu A. لمعان العين P. فروغ چشم T. کوز پارلاقلغی

On dit aussi Vivacité, dans tous les cas où l'on veut exprimer l'ardeur, la promptitude A. حمیّاء - حرارت - شدّت P. گرمی T. قیزغنلق || La vivacité du combat, de la dispute حمیّای محاربه ومعارضه‌نك - حرب وقتال ومناقشه وجدال حرارتی de la conversation حمیّای محاوره - صحبتك گرمیتی

Cela lui est échappé dans la vivacité du discours شو کلامی مذاکره‌نك حال کمال حرارتنده قاچردی

VIVANDIER. Celui qui suit l'armée, et qui vend des vivres A. میّار - قدیدیّ pl. میّارة - قدیدیّون - بایع الذخایر - قدیدیّ P. پیرو ذخیره فروش لشکر T. عسکرك آردی صره‌سنه کیدن ذخیره‌جی || Charrette de vivandier عسکرك آردی صره‌سنه کیدن ذخیره‌جی عربه‌سی

VIVANT. Qui vit A. حیّ pl. احیاء - ذو الحیاة pl. ذوی الحیاة - ذو روح pl. ذوی الارواح P. زنده T. دیری - جانلو - حیاتده اولان || Les créatures vivantes مخلوقات ذوی الحیاة || Il est encore vivant هنوز حیاتده در Il a dix enfans tous vivans جمله‌سی حیاتده اولدرق اون نفر اولادی واردر Au dernier vivant les biens مال حیّ اخیرکدر - Le Dieu vivant حیّ وقیّوم - Figur. || Le prince est la loi vivante حضرت ملوك وسلاطین شریعت ذی روحدرلر Cet homme est une bibliothèque vivante فلان کشی بر کتبخانهٔ ذی روحدر Ce fils est le portrait vivant, l'image vivante de son père باباسنك تصویر ذو روحیدر

On appelle Langue vivante, une langue que tout un peuple parle A. لسان حیّ P. زبان زنده T. دیری بر دل

On dit, Il n'y a homme vivant qui puisse assurer que ... شونك اثباتنه قادر اوله‌جق فرد متنفس یوقدر Je n'ai trouvé en ce lieu âme vivante بو طرفده فرد متنفس بوله‌مدم

Vivant, au substantif, se prend quelquefois pour La vie A. مدّة الحیاة - حین الحیاة - حال الحیاة - مدّة العمر P. هنگام زندگانی T. دیریلك وقتی || Du vivant d'un tel فلانك حال حیاتنده Vous ne verrez pas cela de votre vivant بو حالی مدّت عمرکده کوره‌جکك یوقدر Cela se faisait de son vivant بو شیٔ فلانك حین حیاتنده اولور ایدی En son vivant حیاتده ایکن - حال حیاتنده

Bon vivant, se dit d'un homme d'une humeur facile et gaie, et qui aime à se réjouir A. متنوّق P. خوش عیش T. خوش ذوق وصفاسنه مشغول - کچنمکه مبتلا

VIVAT. Mot dont on se sert pour applaudir A. حیّاك الله P. همیشه زنده بادا T. بیك یاشه || Tout le monde cria vivat ندای حیّاك الله افواه جملهٔ ناسدن صدور ایله ولوله عامّهٔ ناس بیك یاشه - انداز نه طباق افلاك اولمشدر نداسیله آلقیشلمغه مسارعت ایلدی

VIVEMENT. Avec vigueur, avec ardeur *A.* اكيدا ـ قويا *P.* با اكيدا || Poursuivre, presser vivement *T.* پكلك ايله زور آورى زور وقوت ايله وقويا تعقيب وتضييق ايتمك attaquer حمله ايتمك

Il signifie aussi, fortement *A.* شديدا ـ بالشدة *P.* سخت *T.* پك ـ كبى ـ كركى || Sentir vivement la douleur, le froid, une affliction وجعى وبرودتك تأثيرينى وغصه وكدرى بر كمسنه مظهر اولديغى un bienfait شديدا حس ايتمك شديدا متاثر يا خاطر مانده اولمشدر vivement touché, piqué طويمق ـ لطف ونعمتى دروننده حس ايتمك Il en a été

VIVIER. Grand bassin d'eau dans lequel on met du poisson pour peupler *A.* بركة السمك *P.* ماهيدان *T.* بالق بسليه جك بو ماهيدان || Il y a de beaux poissons dans ce vivier حوض ايچنده اعلا بالقلر وار در

VIVIFIANT. Qui vivifie *A.* محيى ـ مورث الحياة *P.* جانبخشا ـ جان ويريجى ـ ديرلديجى *T.* حيات دهنده ـ زندگى بخشا روح يا اكسير || Esprit, élixir vivifiant حيات ويريجى جانبخشا ـ On dit en termes de Théologie, Le Saint Esprit est l'Esprit vivifiant روح القدس روح مورث الحياتدر Grâce vivifiante فيض بارئ جانبخشا

VIVIFICATION. Action par laquelle on vivifie *A.* اعطاء الروح *P.* روح بخشايى *T.* روح ويرمه ـ جانلندرمه || La vivification d'un membre paralysé بر عضو مفلوجك جانلندرمه سى

VIVIFIER. Donner la vie et la conserver *A.* احياء ـ اعاشة ـ افاضة الحياة *P.* جان بخشيدن ـ جان دادن ـ زندگى دادن *T.* ديرلتمك ـ حيات ويرمك ـ جان ويرمك || C'est Dieu seul qui vivifie toutes choses كافهٔ اشيايه افاضهٔ حيات ايدن انجق جناب ربّ العالميندر ـ Figur. || Le soleil vivifie les plantes شمس نباتاتى احيا ايدر ـ نباتاته حيات تازه ويرر

VIVOTER. Vivre petitement, subsister avec peine *A.* تعيّش فى ضيق الحال *P.* در تنگئ حال زندگانى كردن *T.* طارلقده كچنمك ـ مضايقه ايله كچنمك || Il n'a pas grand besoin, mais il vivote tout doucement كليتلو مالى يوغيسه ده ضيق حال ايله تعيّش ايدرك اندك اندك امورينى اداره ايدر

VIVRE. Être en vie *A.* عمر ـ تعيّش *P.* زستن ـ زندگانى ـ داشتن ـ عمر گذاشتن *T.* يشامق || Tous les hommes et tous les animaux qui vivent sur la terre روى زمينده تعيّش ايدن بنى آدم وحيواناتك مجموعى Les oiseaux vivent dans l'air, et les poissons dans l'eau طيور قسمى هواده وبالقلر صوده تعيّش ايدرلر Si nous vivons en ce temps-là اول وقتده عمرمز وار ايسه Il vécut cent ans تمام يوز سنه معمّر اولمشدر Ce roi vivait au douzième siècle فلان پادشاه اون ايكنجى قرن اثنا عشرده پيرايه بخش ـ قرنده تعيّش ايدر ايدى Être las de vivre بر كمسنه تخت سلطنت وزندگانى ايدى بيقمق ـ عمرندن بيزار اولمق

On dit proverb., On ne sait qui meurt ni qui vit *T.* اولوم ديرم كيم اولور كيم صاغ قالور معلوم دكلدر ـ وقتى بللو دكلدر || Il faut que je lui donne une reconnaissance de l'argent qu'il m'a prêté, car on ne sait qui meurt ni qui vit قرضا بكا ويرديكى اقچه ايچون مقبوضى حاوى بر قطعه تحويل اعطاسى لازمدر زيرا اولوم ديرم وقتى بللوسز در

On dit de Dieu, qu'il vit de toute éternité جناب حق حىّ وقيوم من الازلدر

Et l'on dit des bienheureux, qu'ils vivront éternellement avec Dieu dans la gloire, pour dire, qu'ils jouiront de la vue de Dieu pendant toute l'éternité ارباب جنت اولان سعدا ومفلحون مظهر طلعت جناب كبريا وابد الآباد متنعّم نعم حيات وبقا اوله جقلر در

VIVRE. Durer, subsister *A.* بقا ـ استدامة *P.* پايدار ـ پاييدن ـ شدن *T.* سورمك ـ باقى قالمق || Un si grand prince vivra éternellement dans l'histoire بويله بر سلطان عظمت عنوانك ذكرى آثار وقايعنو يسانده الى الابد باقى ومستدام اوله جقدر ـ بويله بر اولو پادشاهك ذكرى الى انتهاء الازمان پيرايهٔ صحايف مورّخين اوله جقدر La mémoire de ce conquérant, son nom, sa gloire vivra jusque dans la postérité la plus reculée اول جهانگير جلادت سميرك ذكرى وصيت ونام وشانى دامان اخر الزمانه قدر كله جك اخلاف واعقاب بيننده باقى ومستدام اوله جقدر Cet ouvrage-là vivra dans la postérité بو تأليف اسم لاحقده باقى قالەجق بر اثر در

VIVRE. Se nourrir, soutenir sa vie par le moyen des alimens *A.* تعيّش ـ معيشت *P.* پرورش يافتن *T.* بسلنمك ـ تغذى ـ تعيّش || Donner à quelqu'un de quoi vivre بر كمسنه يه مدار كچنمك Il كچينه جك ويرمك ـ معيشت اوله جق بر نسنه ويرمك ne vit que de légumes انجق بقول ايله تعيّش ايدر ـ سبزوات Les oiseaux qui vivent de grains, de proie حبوبات ايله كچينور وياخود صيد ايله تغذى ايدن طيور Cet homme-là vit de

peu آز شیء ایله ـ بو آدم شیء قلیل ایله کچینور Il vit aux dépens d'autrui آخرک صرتندن کچینور ـ Il se dit aussi par rapport à la dépense qu'on fait pour sa table, pour ses habits, pour son train || Vivre splendidement, magnifiquement کمال دبدبه واحتشام ایله تعیش ایتمک honorablement, noblement بر کمسنه عرض ووقاریله کچنمک grandement, largement, mesquinement, sordidement, étroitement, pauvrement, avec économie علو شان ایله یا سعهٔ حال ایله یا تذلل ومسکنت ایله یا شح وامساک ایله یا ضیق حال اوزره یا فقر واحتیاج ایله یا اداره وتصرف ایله کچنمک Il ne vit pas selon sa condition حال وشاننه ـ حالنه موافق صورت ایله کچنمز موافق صورت اوزره

On dit, Vivre de régime, pour dire, vivre avec beaucoup de règle A. تعیش بالحمیة P. با پرهیز زندگانی کردن T. حمیه ایله کچنمک ـ کندوسنی صاقندررق کچنمک

Vivre. Subsister par quelques moyens A. تعیش ـ اتخاذ المعاش P. تدارک توش کردن T. کچنمک ـ آزیقلنمق || Vivre de son bien بر کمسنه مال موجودندن اتخاذ معاش ایتمک ـ کچنمک ـ مال موجودیله تعیش ایتمک de son travail, de son métier, d'emprunt, d'aumônes کد یمینیله یاخود کندو صنعتیله یاخود استقراض ایله یاصدقات ناس ایله کچنمک ـ Figur. || Vivre d'espérance حصول امانی وآماله مترقباً کچنمک ـ آماله مترقباً امرار اوقات ایتمک

On dit, Vivre au jour la journée, pour dire, n'avoir à subsister que ce qu'on gagne chaque jour A. رزق یوم الجدید P. روز نو روزی نو T. کونک قزانجیله کچنمک || Il n'a point de biens, il vit au jour la journée مال موجودی اولمیوب مدار معاشی یوم الجدید رزق الجدید قبیلندندر Il se dit figur. pour dire, passer sa vie sans but, sans prévoyance T. فردانک فکرینی عقله قومیهرق کچنمک

Vivre à discrétion, se dit des soldats qui se font traiter à leur gré par les habitans d'une province A. تعیش کیف ما یشاء P. بر مراد خود زندگانی کردن T. بر کمسنه دیلدیکی کبی مذاقنجه کچنمک ـ کچنمک

Vivre. Passer sa vie A. امرار الایام العمر ـ امرار الوقت P. وقت گذرانیدن T. کچنمک ـ وقتی کچورمک || Vivre dans l'obscurité, dans le célibat, dans la solitude, dans la joie, dans la tristesse, dans les plaisirs, dans la crapule, dans la débauche حال خمول وگمنامیده یا تجرد وعزوبتده یا انزوا وعزلتده یا سرور وشادمانیده یا انقباض وضجرتده یا مشتهیات نفسه مداومتده یا عیش وعشرتده امرار ایام عمر ایتمک ـ کچنمک Vivre dans la ville, chez ses amis شهر ایچنده یا احباب ودوستانی یاننده امرار وقت ایتمک Vivre tranquille امن وراحت ایله کچنمک ـ On dit proverb., Vivre paix et aise مرفهاً ومستریحاً ـ رفاه وراحت ایله کچنمک امرار ایام عمر ایتمک

On dit aussi, Chacun vit à sa mode, pour dire, chacun se conduit comme il lui plaît en ce qui le regarde P. هر کسی بندد بآیین خویشتن دستارها T. هر کس کندو مذاقنجه کچینور

Vivre. Se conduire bien ou mal, eu égard aux moeurs A. سلوک ـ عمل وحرکت P. روش ورفتار داشتن T. کچنمک || Vivre en homme de bien اهل خیر مسلکنجه سلوک ایتمک sagement عاقلانه saintement عزیزانه عمل وحرکت ایتمک licencieusement مستبیانه سلوک وحرکت ایتمک mal طور مستقبح ـ ارتکاب سوء سلوک ایتمک ایتمک Il vit comme un ange ملائکه پسند طور ایله سلوک وحرکت ایتمک Il a toujours vécu sans reproche دائما شائبهٔ عیوبدن عاری صورت ایله عمل وحرکت ایتمشدر On meurt d'ordinaire comme on a vécu هرکس مدت عمرنده اعتیاد ایلدیکی عمل وحرکته موافق صورت ایله وفات ایده کلمشدر

Et se conduire bien ou mal, eu égard aux différens devoirs de la société A. معاشرة P. زندگانی نمودن T. کچنمک || Vivre bien, mal avec quelqu'un بر کمسنه ایله حسن یاخود سوء معاشرت ایتمک ـ ایو یا فنا کچنمک Il vit mal avec sa femme عیالیله سوء زندگانی ایدر Il a toujours bien vécu avec sa femme, avec sa famille, avec ses voisins اولاد وعیالی وهمجوارانیله دائما حسن زندگانی ومعاشرت ایتمشدر Il vit bien avec toute sa parenté بالجمله خویشان واقرباسیله حسن معاشرت ایدر On ne saurait vivre avec lui فلان ایله کچنمک امر محالدر ـ فلان ایله معاشرت ممکن دکلدر Cet homme est fort incivil, il ne sait pas vivre بو آدم غایت ایله خویراد در آداب حسن معاشرتدن خبری یوقدر

Il se dit aussi par rapport aux lois, aux usages du pays dans lequel on demeure || Vivre sous les lois d'un prince بر پادشاهک وضع ایلدیکی قوانین ایله کچنمک On vit ainsi en ce pays-

خلق فلان مملكتده شو منوال ايله كچينور là

On appelle Le savoir-vivre, la connaissance et la pratique des bienséances et des usages reçus parmi les gens du monde *A.* علم خلق ايله *T.* علم رسم وراه زندگانی *P.* الآداب المعاشرة كچنمنك طريقى علمى

Vive le Roi. Acclamation pour témoigner qu'on souhaite longue vie et prospérité à un roi *A.* وفق الله - عمّر الله السلطان پادشاه *T.* پادشاه هميشه زنده بادا *P.* السلطان حياة طيّبة الله پادشاهه اوزون عمر ويرسون - بيك ياشه

Vive, est aussi un terme dont on se sert pour marquer qu'on fait grand cas de quelqu'un, de quelque chose *T.* صاغووار فلان كشى اهل اولسون || Vive un tel, c'est un galant homme عرض بر آدمدر همان صاغ ووار اولسون Vive la Bourgogne pour les bons vins اعلا بادهلر ايچنده فلان باده صاغ ووار طعام نفيس خصوصنده اولسون Vive Paris pour la bonne chère پارس شهرى صاغ ووار اولسون

Qui vive? Terme dont les sentinelles se servent, pour demander à toute personne qui approche, de quel parti elle est *A.* من *T.* كيم *P.* كيست هذا || On lui demanda, Qui vive? il répondit, France او كيم ديو سؤال اولندقده فرانسه كلمه سيله جواب ايلدى

Être sur le qui vive, signifie, être dans un état d'alarme et de défiance *T.* خوف واندیشهده اولمق - On dit figur. d'un homme difficile à vivre, qu'il faut être toujours sur le qui vive avec lui فلان كشيله معاملهسى اولان كمسنه دائم الاوقات خوف واندیشه اوزره اولملو در

VIVRE. Nourriture *A.* قوت pl. اقوات - رزق pl. ارزاق - غدا pl. اغدية *P.* خوراك - توش - روزى *T.* ييهجك || Il lui donne tant pour le vivre et le vêtement فلانه اقوات روزمرّه وملبوسات بهاسى اولمق اوزره شو قدر اقچه ويرر

Vivres. Provisions de bouche *A.* ذخيره pl. ذخاير - زاد pl. ازواد - رزق pl. ارزاق *P.* توشه - زاد *T.* آزيق || Les vivres sont fort chers ارزاق وذخاير غايت ايله غاليدر Les assiégés manquaient de vivres عسكر محصور بنده فقدان ذخاير وار ايدى Fournir de vivres زاد وذخيره ويرمك Munir une place de vivres ذخيرهلندرمك - قلعه يى تزويد ايتمك

VIZIR. On appelle Vizirs, les principaux officiers du Conseil du Grand Seigneur, et les gouverneurs des provinces en Turquie *A.* وزير pl. وزرا - Et grand visir, le premier ministre de l'Empire Ottoman *A.* صدر اعظم *T.* وكيل مطلق - وزير اعظم

VIZIRAT ou VIZIRIAT. Place, office de visir *A.* وزارت

VOCABULAIRE. Liste alphabétique, et explication succincte des mots d'une langue *A.* لغة المفردات الالفاظ || Il y a à la fin de ce voyage un vocabulaire de telle langue بو سياحتنامه نك ذيلنده مفردات الفاظى حاوى فلان لسانده بر لغت وار در

VOCABULISTE. Auteur d'un vocabulaire *A.* مؤلف اللغة المفردات الالفاظ

VOCAL. Qui s'énonce par la voix *A.* مفاد بالصوت - صوتى *P.* آوازى - صدايى *T.* سسلو || Prière, musique vocale صلات بالصوت وموسيقىٔ بالصوت

VOCATIF. T. de Gram. Le cas dont on se sert pour appeler quelqu'un *A.* حرف الندا

VOCATION. T. de Théol. Grâce que Dieu fait quand il appelle quelqu'un à lui, pour le mettre dans la voie du salut *A.* دعوة الى طريق الحق || La vocation des Juifs قوم يهودك طريق حقه دعوت اولنمسى

On dit, La vocation d'Abraham, pour dire, le choix que Dieu fit de ce patriarche pour être le père des croyans *A.* اصطفاء حضرت ابراهيم

VOCATION. Mouvement intérieur par lequel Dieu appelle une personne à quelque genre de vie *A.* ارشاد ربّانى الى طريقة ما من عند الله ارشاد اولنان طريقته || Résister à sa vocation سلوكدن رو گردان اولمق Ce n'est pas sa vocation d'être d'Église من عند الله ارشاد اولنديغى طريقت رهبانلق دگلدر Avant que de choisir un état, il faut examiner sa vocation بر حرفتى اختيار ايتمزدن مقدّم ارشاد ربّانى اولان طريقتك مقتضاسنى آراشدرملو در

Vocation. Inclination que l'on se sent pour un état *A.* ميل طبيعى *P.* گرايش طبيعى *T.* استكلكى طبيعت || Il se sent de la vocation pour le mariage تزوّجه ميل طبيعى حسّ ايدر pour le commerce امر تجارت ايچون درونده ميل طبيعى Je ne m'oppose point à sa vocation فلانك ميل طبيعيسنه مخالفت ايتمم حسّ ايدر

VOEU. Promesse faite à Dieu *A.* نذر pl. نذور || Voeu solennel نذر رسمى Voeu de virginité نذر بكارت Les trois vo-

eux, de pauvreté, de chasteté et d'obéissance فقر ومسکنت وعفاف وعصمت وامتثال ومطاوعتدن عبارت اولان نذور ثلثه Voeu sacré نذر واجب الاحترام Faire voeu de jeûner, d'aller au pélerinage نذر صیام یا نذر حج ایتمك Accomplir un voeu ایفای نذر - ادای نذر ایتمك Rompre, violer son voeu نذری فسخ ونقض ایتمك

On appelle Voeu de stabilité, l'engagement de quelques religieux à demeurer toujours dans un certain monastère *A.* نذر الاعتکاف

Voeu, signifie aussi, l'offrande promise par un voeu *A.* وذیمة pl. وذایم - منذور. pl. منذورات ‖ Appendre des voeux aux piliers d'une chapelle کلیسا دیرکنه تعلیق وذایم ایتمك Ce tableau est un voeu بو تصویر بر وذیمه در

Voeu, se prend aussi pour Suffrage *A.* رأی pl. آراء ‖ Donner son voeu اعطای رأیدن امتناع le refuser راینی ویرمك l'écrire راینی قلمه آلمق ایتمك

Voeux, pl. Souhaits *A.* pl. ادعیهٔ خیریّه ‖ Faire des voeux pour quelqu'un درگاه باری‌یه فلانك حقنده ادعیهٔ خیریّه تقدیم ایتمك Il a les voeux du public ادعیهٔ خیریّهٔ کافّهٔ انامه مظهر اولمشدر

Il se prend aussi, pour simples désirs *A.* pl. تمنیات pl. مرادات *P.* آرزوهای دل *T.* استکلر - مراملر ‖ Exaucer, remplir les voeux de quelqu'un فلانك مراداتنی اسعاف ایتمك - مراملرینی انجاح ایتمك - رهین مساعفه ایتمك C'est l'objet de ses voeux اقصای مراداتی بو در

VOGUE. T. de Mar. Mouvement d'un navire, causé par la force des rames *A.* عوم السفینة - عوم السانحة *P.* روش زورق *T.* عوم قایغك یوزوب یوریمسی ‖ Vogue lente et faible بطیٔ وضعیف پresée et forte قایغك سریع وشدید یوزوب یوریمسی

Il signifie figurément, le concours excité par l'estime, la réputation *A.* اشتهار - رواج *P.* رایگانی *T.* اعتبار ‖ Ce prédicateur était en vogue اعتبارده ایدی - بو واعظ اشتهارده ایدی Cela l'a mis en vogue بو حالت کسب اعتبار واشتهارینه بادی اولمشدر En ce temps-là les romans étaient en vogue اول دورده افسانه نامه‌لر رواج واشتهارده ایدی Cette dame a mis cet ajustement en vogue بو خاتون فلان قیافته رواج ویرمشدر Ouvrier à la vogue اشتهارده اولان بر ایشجی

VOGUER. Faire route par le moyen des rames *A.* عوم السفینة *P.* بالمقذاف سیر بالمقذاف - روانه شدن *T.* کورك ایله یوریمك - زوریله یوریمك ‖ Les galères commençaient à voguer چکدیریلر کورك زوریله یوریمکه باشلادیلر

Il se dit aussi des vaisseaux qui vont à la voile *A.* سیر *P.* رفتن - روانه شدن *T.* یوریمك ‖ Ils voguaient en pleine mer سیر ایدر ایدی - کمیلر دکز آچیقلغنده یورر ایدی

Il signifie aussi, ramer, faire aller avec la rame *A.* اعمال المقذاف - تسییر السفینة بالمقذاف *P.* بفه - فه زدن *T.* روانیدن کورك ایله یورتمك - کورك چکمك ‖ Il y a des forçats qui voguent bien اعلا کورك چکر فرقته‌جیلر وار در

VOGUEUR. Rameur. V. ce mot.

VOICI. Prépos. Il sert à désigner une chose qui est près de celui qui parle *A.* ها - هو ذا - ها هو ذا *P.* اینك - همینك *T.* اشته ‖ Voici la maison en question صحبتی گذران ایتمش منزل اشته بو در Nous voici quatre اشته درت کشی یز Il se dit aussi des choses qui ne s'aperçoivent pas par les sens ‖ Voici la preuve de ce que je viens de vous dire دیدیکم کلامك اثباتنی موجب اوله‌جق دلیل اشته بو در Voici la cause de cet événement بو حادثه‌نك سبب وعلتی اشته بو در

VOIE. Route par où l'on va d'un lieu à un autre *A.* طریق pl. طرق *P.* راه *T.* یول ‖ Aller par la voie de terre برّاً سفر ایتمك - برّدن روان اولمق Aller par la voie de mer بحراً سفر ایتمك - Figur. ‖ La voie du paradis *A.* طریق الجنّة - طریق دار النعیم *P.* راه فردوس برین *T.* جنّت یولی La voie du salut جادّهٔ سالمهٔ فلاح ونجات Être dans la voie de perdition سالك گریوهٔ ضلال اولمق Les orthodoxes sont dans la bonne voie صحیح الایمان اولنلر صراط مستقیمه سالکدرلر Si vous suivez cette voie, vous serez sauvé بو مسلکه سلوك ایده‌جك اولور ایسه‌ك واصل سر منزل فلاح اوله‌جغك درکار در

Voie Lactée. V. Lactée.

Voie. Traces que font les voitures en roulant *A.* اثر العجلة *P.* نشانهٔ راه گردونه *T.* عربه‌نك ایزی ‖ On a suivi la voie du carrosse هنطوك اثرینه تبعیّت ایتمشلر در

On dit figur., Mettre quelqu'un sur la voie, sur les voies, pour dire, lui donner des moyens qui l'aident à parvenir à l'exécution de son dessein *A.* ارائة الطریق - ارشاد - دلالت *P.* رهنمایی کردن *T.* یول اوکرتمك

Voie, figur. Moyen dont on se sert A. طریق pl. طرق - وسیلة pl. وسائل - واسطة pl. وسایط pl. اسباب P. راه T. یول || Je ne sais quelle voie je dois tenir pour cela بو خصوصده نه کونه اسباب ووسائله تشبّث ایتمک اقتضا ایلدیکنی بیلهمم || Vous ne prenez pas la bonne voie pour réussir تشبّث ایتدیککک اسباب منتج مرام دکلدر - طوتدیغک یول ایله مرامکه ظفر بولهمیهجقسک || C'est la voie la plus courte, la plus sûre et la meilleure بو بابده اقتضا ایدن وسائل واسبابک اقصر واقوا واحسنی بو در || Il ne faut pas se servir de mauvaises voies pour arriver à une bonne fin بر کونه نتیجهٔ خیریه یه موفق اولمق ایچون اسباب مذمومه یه تشبّث ایتمک جائز دکلدر || Il a fait sa fortune par la voie des armes طریق حرب ایله بکام اولمشدر || Des voies obliques طرق مجنّفه - طرق ووسائل غیر مستقیمه || Être en voie d'accommodement, مصالحه نک یولنی طوتمق - en voie de faire quelque chose T. بر ایشی یورتمه نک یولنی طوتمق

VOILÀ. Préposition qui sert à marquer une chose un peu éloignée de celui qui parle. V. Voici || Voilà l'homme que vous demandez اشته استدیککک آدم بو در

VOILE. Pièce de toile ou d'étoffe destinée à cacher quelque chose A. غطا pl. اغطیة - خدر pl. خدور pl. اخدار P. پوشش - پرده T. اورتو || Voile épais, clair غطای کثیف یا سخیف - صیق یا سیرک اورتو

Il se dit aussi, d'une pièce de voile dont les femmes se servent, pour se garantir du soleil ou du vent A. برقع - نقاب P. چشم پچه T. ایازی - رو پوش - اویز

Voile. Couverture de tête que portent les religieuses A. مقنعة الراهبات P. پردهٔ زن زاهده T. زاهده قاریننک جاری

VOILE. Plusieurs lés de toile cousus ensemble, et que l'on attache aux vergues des mâts, pour recevoir le vent A. قلاعة pl. قلوع - جلّ pl. جلول - شراع pl. اشرعة P. بادبان T. یلکن || La grande voile, ou la voile du grand mât A. قنب - شراع کبیر P. بادبان بزرک T. بیوک یلکن Voile de trinquet ترنکته یلکنی Voile latine, ou triangulaire لاتین یلکنی Déployer les voiles بسط شراع ایتمک - اقلاع شراع ایتمک - کشف قلاعه ایتمک - یلکن آچمق Amener, baisser la voile تنزیل شراع ایتمک - یلکن ایندرمک Plier, serrer la voile طیّ شراع ایتمک - یلکن دیو یشورمک Aller à voiles et à rames یلکن کورک کتمک Bander la voile یلکنی کرمک

On dit, Mettre les voiles au vent, pour dire, partir du port A. رفع الشراع العزیمة P. بادبان گشای عزم ونهضت شدن T. یلکن ایتمک - Et figur., Caler la voile dans quelque affaire, pour dire, se relâcher de ses prétentions T. یلکنی ایندرمک

Voiles, se prend quelquefois pour Vaisseau T. یلکن || Une flotte de tant de voiles شو قدر یلکندن عبارت بر دوننما Il parut cent voiles à l'embouchure de la rivière نهرک بوغازنده شو قدر یلکن کورندی

VOILER. Couvrir d'un voile A. ستر - تخدیر P. پرده پوشانیدن T. پرده لندرمک || En ce pays-là, toutes les femmes se voilent اول مملکتده نسوان طائفه سنک جمله سی تستر واختدار ایدر On voile les images dans les églises pendant le carême وقت صیامده کلیسالرده صورتلری ستر ایدرلر - Figur. || Ils avaient voilé leur révolte du pretexte de la religion بغی وعصیانلرینی دین بهانه سیله ستر ایتمشلر در

Se voiler. A. تستر - اختدار P. خودرا با پرده پوشیدن - پرده پوش شدن T. پرده لنمک - اورتنمک

Voilé. A. مستور - مخدّر P. پوشیده T. پرده لنمش - اورتلمش || Le soleil voilé d'un nuage پردهٔ سحاب ایله ستر اولنمش روی شمس

VOILERIE. Lieu où l'on fait les voiles des vaisseaux A. دار الاعمال القلوع P. کارگاه بادبان T. یلکن کارخانه سی || Établir une voilerie بر یلکن کارخانه سی بنیاد ایتمک

VOILIER. Il se dit, joint avec les mots Bon ou Mauvais, d'un vaisseau, par rapport à la facilité qu'il a d'aller plus ou moins vite. Bon voilier A. سفینة طیّارة - سفینة سریع السیر P. کشتی زود رو T. یورک کمی - چابک یورر کمی Mauvais voilier A. سفینة بطیّ السیر P. کشتی آهسته رو T. اغر یورر کمی - یولی اغر کمی || C'est le meilleur voilier de la flotte دوننما کمیلرندن زیاده سریع السیر اولان کمیدر Il est mauvais voilier, il demeure toujours derrière بطیّ السیر بر کمیدر دائما کیروده قالور

VOILURE. L'assortiment des voiles d'un vaisseau A. pl. قلوع السفینة P. بادبانهای کشتی T. یلکن طاقمی || La voilure de ce vaisseau est imparfaite بو کمیده کی یلکن طاقمی

اكسكدر - ناقصدر

Il se dit aussi, de la manière de porter les voiles pour prendre le vent *A.* ترتيب القلوع *P.* ترتيب بادبانها *T.* يلكن ترتيبى || Nous fûmes obligés de changer de voilure quatre fois en un jour بر كون ايچنده يلكن ترتيبنى درت كرّه دكشدرمكه مجبور اولدق

Et de la fabrication des voiles *A.* صنعة النسج القلوع *P.* بادبانبافى *T.* يلكن طوقوبجيلغى || La voilure de cette nation est excellente بو ملتك صنعت نسج قلوعده مهارتى كمالده در

Et de l'art de placer les voiles *A.* فنّ الاعمال القلوع *P.* فنّ استعمال بادبانها *T.* يلكن قوللنمنك فنى

VOIR. Recevoir les images des objets par l'organe de la vue *A.* رؤيت - نظر - معاينة - مشاهدة *P.* ديدن *T.* كورمك || Voir un objet بر صورت رؤيت ايتمك Je vois un homme بر آدم كوربيورم Cela se voit de loin بو شئ ايراقدن كورينور Il ne voit pas les objets à deux pas de lui كندودن ايكى خطوه بعيد اولان صورى رؤيت وتشخيص ايده مز Je l'ai vu de mes propres yeux رأى العين كوردم Voir clair صفوت اوزره نظر ايتمك trouble بولانق كورمك double چتال كورمك confusément مخلوطاً ومتشتتاً رؤيت ايتمك - قارش مورش كورمك de près, de loin قريباً يا بعيداً رؤيت ايتمك - يقيندن يا ايراقدن كورمك Les témoins qui ont vu رأى العين رؤيت ايتمش شاهدلر - Figur. S'apercevoir, connaître || Ne voyez-vous pas qu'il vous trompe? سنى آلداتديغنى كورمزميسك Je vois son dessein مرامنى كوربيورم Il faut être bien peu pénétrant pour ne pas voir quel est son dessein بر آدم زياده قاصر العقل اولملو دركه فلانك مرامى نه ايدوكنى كورميه

Et connaître par l'intelligence. En ce sens on dit, que Dieu voit حقّ تعالى ناظر در que les Anges voient ملائكۀ كرام ناظر درلر Dieu voit le fond des coeurs حقّ تعالى زواياى خفاياى قلوب وضماير ناظر در - قلوبه ناظر وبصير در La béatitude consiste à voir Dieu سعادت اخرويّه طلعت جناب ربّ ذو الجلالدن عبارتدر

On dit, qu'une maison voit sur un jardin, sur une rue فلان خانه باغچه يه يا صوقاغه ناظر در - نگراندر - باقر

On dit dans un sens admiratif, Voyez quelle constance il montre! نقدر ثبات كوستردیكنه نظر ايله Voyez l'impudence de cet homme-là! شو آدمك وقاحتنه باق - ادبسزلكنه نظر ايله

On dit par indignation, par étonnement, Vit-on jamais rien d'égal? بو مقوله شئ هيچ كورلديكى - هيچ كورلمش شيميدر Qui vit jamais rien de si extraordinaire? بو مقوله بر كيفيّت غريبه يى هيچ كورمش وارميدر

On dit figur., qu'un homme voit de loin, voit bien loin, pour dire, qu'il a beaucoup de pénétration, de prévoyance *A.* بعيد النظر *P.* دور بين - دور انديش - عواقببين *T.* كوزى ايراغه كورر

Et voir quelqu'un de bon oeil, pour dire, avoir pour lui de bonnes dispositions *A.* رؤية بحسن النظر *P.* بنگاه لطف ديدن *T.* بر كمسنه يى حسن نظر ايله كورمك - بر كمسنه نك فلان حقنده حسن نظرى اولمق - Et voir quelqu'un de mauvais oeil, le voir de travers *A.* تشازر *P.* كج نگاهى نمودن *T.* اكرى باقمق

On dit, qu'une hauteur voit une place, pour dire, que de là on découvre la place, et qu'on peut la battre avec du canon *A.* اشراف *P.* از بالا حواله شدن *T.* حواله اولمق || Cette hauteur voit une telle batterie à revers بو تپه فلان طابيه يه اكسه طرفندن مشرفدر - حواله اولور

On dit, C'est une chose qui ne s'est jamais vue *A.* لا عين رأت ولا اذن سمعت *P.* نا ديده ونا شنيده *T.* كورلمامش - مثلى كورلمامش - نه كورلمش نه ايشيدلمش || On n'a jamais vu pareille chose فلان شئ ما لا عين رأت ولا اذن سمعت قبيلندندر - بو مثللو شئ كورلمش دكلدر Cela ne s'est jamais vu بو كيفيّت ابداً كورلمش شئ دكلدر

On dit, Aller voir quelqu'un, pour dire, aller lui rendre visite *A.* زيارت *P.* بزيارت رفتن *T.* فلانى كورمكه وارمق - فلانك زيارتنه وارمق || J'irai le voir demain يارنكى كون زيارتنه واره جغم

Et qu'un médecin voit un malade, pour dire, qu'il prend soin de lui فلان طبيب فلان خسته يه باقر

VOIR LE JOUR, se dit pour Être né *T.* دنيايه وضع قدم ايتمك || Depuis que je vois le jour دنيايه وضع قدم ايلديكمدنبرو - كهوارۀ وجوده وضع قدم ايلديكم دمدنبرو

On dit aussi, qu'un livre n'a pas encore vu le jour, pour dire, qu'il n'est pas encore publié فلان كتاب هنوز ظهور

کورنمامشدر ـ ایتمامشدر

VOIR EN SONGE. A. رؤية الرؤيا .P درعالم ـ خواب دیدن ـ منام دیدن ـ در عالم معنا دیدن .T دوش کورمك ـ دوشده عالم مثالده کورمك ـ کورمك

VOIR. Considérer avec attention A. نظر ـ نظران ـ تنظر .P نگرستن ـ نگاهیدن ـ نگاه کردن .T باقمق ـ کورمك || Voyez ce tableau, c'est une chose à voir بو تصویره نظر ایله کوریله جك ـ شایان نظر در Il mérite d'être vu باقیله جق شیدر شیدر

Il se dit aussi, de l'application qu'on apporte à examiner quelque chose A. ملاحظة ـ رؤیت .P دیدن .T کورمك ـ باقمق || Cette affaire a été vue par d'habiles gens بو مصلحت ارباب ارباب وقوف معرفتیله ـ حذاقت معرفتیله رؤیت اولنمشدر ـ کورلمشدر Il faudra voir ce qu'il y aura à faire là-dessus بو بابده نه کونه حرکت اولنمق اقتضا ایلدیکنی ملاحظه ایتملو در ـ نه لازم کلدیکنی باقملو در Voyez si cela vous accommoderait بو شیء سنك ایشکه یرارمی ملاحظه ایله Si cela arrive, nous verrons ce qu'il faudra faire بو شیء واقع اولور ایسه نه وجهله عمل وحرکت اولنمق اقتضا ایده جکنی ملاحظه ایده جکز Voir une affaire à fond بر مصلحتی کنهیله ملاحظه فکر عمیق ایله کورمك ـ ایتمك

On dit en parlant d'une affaire sur laquelle on se réserve à prendre un parti, Je verrai, nous verrons T. بقدلم

VOIR, se dit aussi des observations qu'on fait en lisant A. نظر .P دیدن ـ بنظر رسیدن .T کورمك ـ کوزه ایلشمك || J'ai vu dans Tite-Live فلانك کتابنده منظورم اولمشدر Où avez-vous vu cette particularité? بو دقیقه نره ده رسیدهٔ نظرك اولمشدر — Et de la connaissance qu'on acquiert des choses du monde par l'expérience || C'est un homme qui a beaucoup vu بسیار دیده بر آدمدر ـ جهاندیده ـ چوق شیء کورمش Il a vu beaucoup de pays کثیر السیاحه بر ـ چوق یر کورمش آدمدر Il a vu les pays étrangers ممالك اجنبیه یی کورمش آدمدر C'est un jeune homme qui n'a pas encore vu le monde هنوز دنیا کورمامش بر کنج آدمدر Il veut voir l'Italie اتالیایی کورمك استر

VOIR. Fréquenter A. موالفة ـ معاشرة .P آمیزش کردن ـ انس والفت کردن .T کورشمك || Qui voyez-vous à la Cour? سرای همایونده کیم ایله معاشرت ایدرسك ـ کیم ایله کوریشورسك

Qui voit-il dans son quartier? محله سنده کیم ایله کوریشور Ce n'est pas un homme à voir کوریشیله جك آدم دکلدر Voir bonne compagnie ظرفا ایله معاشرت ایتمك Ces deux personnes ne se voient point شو ایکی کشی بری برلریله قطع الفت ایتمشلر در ـ بری برلریله کورشمزلر

On dit, Voir une femme, pour dire, coucher avec elle A. قربان .P همفراش شدن .T برابر یاتمق || Il y a long-temps que son mari ne la voit plus زوجی مدت مدیده دنبرو کندوسیله قربان ایتمش دکلدر

VOIR. Juger A. ظن .P سگالیدن .T صانمق || Je vois cela différemment de vous بنم ظنم سنك ظنك ایله مختلفدر Chacun a sa manière de voir هر کس برر درلو ظن ایدر

VOIR, s'informer A. استخبار .P آگاه شدن ـ دیدن .T باقمق || Voyez s'il est chez lui خانه سنده میدر وار استخبار ایله s'il est venu باق کلمشمیدر ـ وارد اولمشمیدر استخبار ایله

VOIR à... Inspecter avec autorité A. نظارت .P نگهداری کردن .T ناظرلك ایتمك || Aller voir aux ouvriers عمله یه نظارت ایتمکه وارمق Voyez à ce qui se passera جریان ایده جك احواله نظارت ایله Voyez à la dépense مصرفه نظارت ایله Qu'avez-vous à voir dans ma maison? بنم خانه مده نظارت ایده جككك شیء ندر

Il se prend aussi pour Examiner A. نظر ـ صرف النظر الدقة ـ امالة البصر البصیرة .P نگرستن ـ نگرستن بنگاه دقت .T دقت ایتمك ـ باقمق || Il faut voir à cet inconvénient بو محذوره دقت ایتملو در à ce commencement de maladie بو علتك بدایت ظهورینه امالهٔ بصر بصیرت اولنمق باشلنقجنه امالهٔ نظر اولنملو در ـ لازمه دندر

VU. A. مرئی ـ منظور .P دیده ـ نگرسته .T کورلمش

On dit, qu'une lettre de change est payable à vue A. لدی النظر ـ عقیب النظر

On écrit au bas d'une pièce d'écriture, d'un compte que l'on approuve, Vu bon A. مقبول || Le vu bon manque à cette pièce بو ورقه ده مقبول لفظی یوقدر

On dit proverb., Juger, faire quelque chose à la boule vue, pour dire, inconsidérément A. بلا ملاحظة ـ من غیر تأمل .P بی اندیشه .T ملاحظه سز ـ صوکی صایمیرق

Vu, se dit d'une manière indéclinable, pour signifier, attendu, en égard A. نظراً || La récompense est petite, vu ses grands ser-

vices ایتدیکی خدمات جلیله‌یه نظراً بو مکافات جزئی شیدر

Vu que. Puisque *A.* لانّ *P.* زیرا ـ چونکه *T.* نته‌کم || Je m'étonne qu'il ait entrepris cela, vu qu'il n'est pas trop hardi بوکا تصدّی ایلدیکنه تعجّب ایدرم زیرا پک جسور آدم دکلدر

Vu, s'emploie aussi substantivement dans cette phrase, Cela s'est fait au vu, ou au vu et au su de tout le monde, pour dire, que tout le monde l'a vu, l'a su *A.* علی ملاء الناس *P.* پیش خلقک کوزی اوکنده *T.* آشکارا ـ همه ناس

VOIRIE. La charge de voyer *A.* نظارة الطرق والمسالک *P.* نگهداریٔ راه *T.* یوللر ناظرلغی || Un tel a la voirie dans cette ville-là فلان بلده‌ده طرق ومسالک نظارتی فلانک عهده‌سنده در

Voirie, se dit aussi du lieu où l'on porte les boues, et autres immondices *A.* مزبلة *P.* سرگینگاه *T.* سپورندیلک || On a jeté le corps de ce malheureux à la voirie بو دردمندک بدن میتی مزبله‌یه القا اولندی

VOISIN. Qui est proche *A.* مجاور ـ مواصر *P.* همسایه ـ جوارده *T.* همجوار ـ قرب وجوارده اولان || Dans les lieux voisins قرب ـ همجوار اولان خانه La maison voisine کائن محللرده وجوارده کائن اولان Ce jardin est trop voisin du grand chemin بو باغچه جاده‌نک بغایت قرب وجوارنده در Les princes voisins همجوار اولان ملوک وامرا

Voisin, subst. Qui demeure auprès d'un autre *A.* جار pl. جیران *P.* همسایه ـ همجوار *T.* قوکشو ـ قومشو || Bon voisin جار صالح proche جار مقارب ـ یقین mauvais قومشو یرامز ایو قومشو ـ قوکشو

VOISINAGE. Tous les voisins *A.* pl. جیران *P.* همسایگان *T.* همجواران ـ قونی قومشو Et les lieux voisins *A.* امکنة جواریة *P.* جایهای نزدیک *T.* یقینده‌کی یرلر || Il est bien avec tout son voisinage بالجمله جیران وهمسایگانیله بالجمله حسن معاشرت اوزره در Tout son voisinage l'aime قونی قومشوسنک سوکولیسیدر La grêle a désolé tout mon voisinage یغان طولو امکنهٔ جواریه‌نک مجموعنی خراب جوارده کائن یرلرک مجموعنی ـ ویباب ایلدی

Voisinage. Proximité *A.* جوار ـ جواریت ـ قرب ـ قربیت *P.* نزدیکی *T.* یقینلک || Le voisinage des montagnes جبالک قرب وجوارده اولان بیوت Les maisons du voisinage جواریتی ومنازل

VOISINER. Visiter familièrement ses voisins *A.* معاشرة بالجیران *P.* با همجواران آمیزش کردن *T.* قونی قومشو ایله کورشمک || Il ne voisine point قونی قومشوسیله هیچ کورشمز

VOITURE. Ce qui sert au transport des marchandises, des personnes *A.* عجلة pl. اعجال *P.* گردونه *T.* عربه || Voiture douce گردونهٔ خوش رفتار ـ عجلهٔ لینة الحرکه Le carrosse est une voiture fort commode هنطو غایت ایله راحتلو بر عربه در Je ne saurais m'accoutumer à cette sorte de voiture بو کونه عربه‌یه آلشه‌میورم

Il se dit aussi du transport des marchandises *A.* نقل *T.* طاشمه || On a tant payé pour la voiture de ces marchandises بو اموالک نقلیچون شو قدر اجرت ویرلدی

On appelle Lettre de voiture, la lettre qui contient le dénombrement des choses dont un voiturier est chargé *T.* عربه حموله‌سی قائمه‌سی

VOITURER. Transporter par voiture des marchandises *A.* نقل *P.* کوچ کردانیدن *T.* طاشیمق ـ کوتورمک ـ نقل ایتدرمک || Voiturer par mulets, par charroi قاطرلره یا عربه‌لره تحمیل par eau, par terre نهراً یا براً کوتورمک ایله نقل ایتدرمک

Il signifie aussi, mener quelqu'un dans son carrosse *A.* استصحاب فی العجلة *P.* در گردونهٔ خود پذیرفتن *T.* کندو عربه‌سنه آلمق || Voulez-vous me voiturer jusque-là? کندو قدر محلّه اول بنی عربه‌که استصحاب ایدرمیسک

VOITURIER. Celui qui fait le métier de voiturer, qui loue des chevaux, des chaises à des voyageurs, et qui les conduit *A.* مکاری pl. مکارون *P.* کراش *T.* کراجی

VOITURIN. V. Voiturier.

VOIX. Son qui sort de la bouche des hommes ou des animaux *A.* صوت pl. اصوات *P.* آواز ـ صدا *T.* سس || Voix forte صوت شدید ـ صدای تند ـ سرد سس faible صوت ضعیف ـ صدای نرم ـ کوشک سس aiguë صوت حادّ ـ آواز ـ تیز ـ کسکین سس haute صوت جهیر ـ آواز بلند ـ یوکسک سس basse صوت منخفض ـ صدای پست ـ آلچق سس plaintive صوت حزین ـ صدای زاری نما ـ کوکل صیزلدیجی سس harmonieuse صوت مهزّج ـ صوت مجسّد ـ صدای نغمه ـ آواز ولوله‌ناک ـ صوت طنّان sonore نغمه‌لو سس ـ دار صدای خوش ـ صوت لطیف bonne, belle کورلده‌یجی سس صوت douce کوزل سس ـ صدای دلارا ـ صدای جانفزا ـ

حلو - آواز شيرين - دادلو سس. rude صوت خشين - آوازتند - سرت سس

Ces voix-là ne s'accordent pas بو اصواتده توافق يوقدر

Marier la voix avec les instrumens صدايى سازلره اويدرمق

Cela fortifie, gâte la voix بو شئ تقويت يا افساد صوتى موجبدر

Extinction de voix انقطاع صوت - سسك كسلمسى - دوكنمسى

J'entends une voix qui m'appelle بنى چاغرر بر سس ديكليورم

Les brebis entendent la voix du berger اغنام چوبانك سسنى بيلورلر

La voix du perroquet پاپغان قوشنك صوتى des oiseaux صوت طيور - قوشلرك سسى

On dit figur., La voix du sang de l'innocent s'élève jusqu'au ciel, crie vengeance دم بيگناهاندن صدور ايدن فرياد وفغان عالم بالايه قدر ولوله انداز اولەرق دعواى ثار وانتقام ايدر

On appelle Voix intérieure, les inspirations de Dieu نداى الهام ربانى

On dit figur., Apprendre une chose par la voix de la renommée افواه ناسدن استخبار ايتمك

Voix, se prend aussi pour Chanteur *A.* مغنى *P.* خواننده - خنياگر *T.* ايرلايجى || Il y avait six voix et huit instrumens à ce concert بو ساز وآهنگ مجلسنده التى نفر خواننده وسكز عدد ساز وار ايدى

Voix. Suffrage, opinion *A.* راى pl. آراء || Donner sa voix رأينى ويرمك Aller aux voix ارباب مجلسك كلم وآراسنى تحصيله مبادرت ايتمك Compter les voix آراى ارباب مجلسى تعداد وشمار ايتمك Sa brigue était forte, il l'a emporté de tant de voix فرقه‌سى قوى اولديغندن كندو طرفنه شو مقدار رايلرك زياده‌لكيله ترويج مرامه ظفرياب اولمشدر À la pluralité des voix عدد كلم وآرانك زياده‌لكيله Tout d'une voix اتفاق ارا ايله - اتحاد كلم وارا ايله Toutes les voix seront pour lui كلم وآرانك جمله‌سى فلانك حقنه موافق اوله‌جقدر Il a acheté les voix ارباب مجلسك رايلرينى اطماع طريقيله تحصيل ايتمشدر

Il signifie aussi, droit de suffrage *A.* استحقاق على الراى || Voix délibérative على طريق الاستشاره اعطاى رايه استحقاق Il n'a pas encore de voix dans l'assemblée مجلسده هنوز اعطاى رايه استحقاقى يوقدر Il a deux voix dans le conseil مجلس شوراده رايى ايكى صايلور Il n'a que la voix consultative يالكز على طريق الاخطار اعطاى رايه استحقاقى وار در

On appelle Voix active, le pouvoir d'élire *A.* رخصة للانتخاب Et voix passive, la capacité d'être élu *A.* صلاحية الى الانتخاب || Il a voix active et passive فلانده هم انتخابه رخصت وهم انتخاب اولنمغه صلاحيت وار در

On dit figur., qu'un homme a voix en chapitre, pour dire, qu'il a du crédit dans une compagnie, auprès de quelqu'un *A.* مسموع الكلام *T.* سوز صاحبى

Voix publique, et Voix du peuple, signifient, le sentiment général, l'opinion commune *A.* اعتقاد الناس || La voix publique est pour lui, contre lui اعتقاد ناس فلانك حقنه مساعد ياخود مخالفدر - فلانك لهسنده ياخود عليهنده در

Quand on dit absolument, La voix publique, il se prend pour Approbation *A.* قبول العامة || Il a la voix publique مظهر قبول عامه در

On dit proverb., que la voix du peuple est la voix de Dieu *A.* لسان الخلق لسان الحق *T.* خلقك آغزى فالدر

VOL. Mouvement de l'oiseau, qui se soutient et se meut dans l'air *A.* طيران *P.* پرواز *T.* اوچمه || Vol fort طيران شديد vite طيران سريع - چاپكپروازى L'aigle a le vol fort haut قرتال قوشى بغايت بالا پرواز در - On dit figur., Prendre un vol trop haut, pour dire, prendre des manières plus hautes qu'il ne convient *T.* بالا پروازلق ايتمك - بلند پرواز اولمق

On dit d'un homme qui a été élevé à une dignité, sans passer par les degrés ordinaires, qu'il y est parvenu de plein vol *A.* صعود بالوثبة *P.* با بر جستگى بر آمدن *T.* صچرايه‌رق چيقمق

VOL. Action de celui qui vole, qui dérobe *A.* سرقت - لصاص - لصوصيت *P.* دزدى *T.* اوغريلق - چالمه || Un vol de grand chemin رهزنلك سرقتى Vol domestique اوايچنده اولان سرقت

Il signifie aussi, la chose volée *A.* مسروق pl. اشياء مسروقة *P.* چيز دزديده *T.* اوغريلنمش شئ || Il avait caché son vol شئ مسروقى كتم واخفا ايلدى J'ai recouvré ce qu'on m'avait volé شئ مسروقى خارجه اخراج ايتدردم

VOLABLE. Qui peut être volé *A.* ممكن الاستراق *P.* دزديدنى *T.* چالينور - اوغريلنور || Ce n'est pas une chose volable ممكن الاستراق شئ دكلدر

VOLAGE. Qui est d'humeur changeante et légère *A.* طياش -

بل قوان ـ شلفه .T بیتمکین ـ سبکمشرب .P عدیم التمکین
حال La jeunesse est volage بی تمکین بر مزاج || Esprit volage
شبابده تمکین یوقدر

VOLAILLE. Il se dit des oiseaux qu'on nourrit dans une basse-cour .A اجناس الدجج .P اجناس ماکیان .T طاوق قسمی

VOLANT. Qui a la faculté de voler .A طایر ـ طیّار .P پرنده ـ بالزن .T اوجار ـ اوجان || Dragon, poisson volant اژدر یاخود اوجار بالق ـ سمک طیّار

Camp Volant, signifie en termes de guerre, une petite armée qui tient la campagne pour faire des courses sur les ennemis .T سبکبار طابور || Il commande un camp volant بر سکبار طابورک سرکردهسیدر

Cerf-Volant, ou Escarbot. V. Escarbot.

Fusée Volante. Une fusée qui s'élève d'elle-même en l'air quand on y a mis le feu .T هوا فشنکی

Petite Vérole Volante. V. Vérole.

Pont Volant. V. Pont.

VOLANT, subst. se dit d'une aile de moulin à vent .A جناح الطاحونة .P پرهٔ آسیاب .T قنادی دکرمن || Un des quatre volans a été rompu par le vent روزکارک شدّتندن دکرمنک درت قنادلرندن بری شکست اولمشدر

VOLATIL. T. de Chimie. Qui s'élève et se résout en vapeur par l'action du feu .A سریع الاستحالة الی البخار .T هوایه اوجوب طاغیلور || Sel volatil هوایه اوجوب طاغیلور طوز || L'arsenic est très-volatil زرنیخ پک چابک هوایه اوجوب طاغیلور پک چابک هوایه مستحیل اولور ـ طاغیلور

VOLATILE. Animal qui vole .A طایر ـ طیر pl. طیور .P پرنده .T اوجان || Cet animal est du genre des volatiles بو حیوان اجناس طیوردندر Parmi les volatiles بین الطیور

VOLATILISATION. Action de volatiliser. V. Volatiliser.

VOLATILISER. Rendre volatil .A تحویل الی البخار .P ببخار گردانیدن .T هوایه اوجروب طاغتمق

Se volatiliser. .A استحالة الی البخار .P ببخار گردیدن .T هوایه اوجوب طاغلمق || L'arsenic se volatilise aisément زرنیخ بالسهوله بخاره مستحیل اولور

Volatilisé. .A مستحیل الی البخار .P ببخار گردیده .T هوایه اوجوب طاغلمش

VOLATILITÉ. Qualité de ce qui est volatil .A قابلیّة الاستحالة الی البخار .T اوجوب طاغلمغه قابلیّت || La volatilité de l'esprit-de-vin روح خمرک اوجوب طاغلمغه قابلیّتی

Il se dit figur., d'un esprit dont l'attention est sujette à se dissiper, à s'envoler .A طیرورت ـ طیش ـ خفّت .P سبکی .T خفیفلک || La volatilité de son esprit ne lui permet pas de suivre son objet طیش ذهنی تقریبیله هیچ بر شیئده مداومت طیرورت مزاجی تقریبیله ـ ایتمکه قادر دکلدر

Il se prend aussi pour Inconstance .A عدم الدوام .P نا پایداری ـ بیدوامی ـ بیقراری .T دوامسزلق || La volatilité de ses projets لوایح وخطالعتنده اولان دوامسزلق

VOLCAN. Montagne qui vomit en certains temps de la fumée, des flammes .A طور النار .P کوه آتشریز .T آتش طاغی

Il se dit figur., d'une imagination vive .A معدن ناشر الشعلة .P آتشپاره .T آتش معدنی || Son imagination est un volcan ذهنی بر معدن ناشر الشعلهدر Ce poète est un volcan فلان شاعر آتشپاره در ـ شاعرک ذهنی بر معدن آتشدر

VOLÉE. Le vol d'un oiseau .A طیر .P پرواز .T اوجش ||

On dit que les hirondelles traversent quelquefois la mer tout d'une volée قرلنقچ قوشی بعضاً طیر واحدده دریایی قطع ایلدیکی ایلک اوچشده ـ طیر اوّلده Dès la première volée منقولدر

Volée, se dit aussi d'une bande d'oiseaux qui volent tous ensemble .A سرب الطیور ـ قطیع الطیور pl. اقطاع الطیور pl. اقاطیع .P جغاله ـ خفاله ـ گروه مرغان .T قوش سوریسی || Une volée de pigeons بر سرب حمامه ـ بر کوکرجین سوریسی

Volée, signifie figur., rang, qualité .A رتبة ـ مرتبة .P پایه .T کرته || C'est une personne de la haute volée مرتبهٔ عالیه صاحبیدر de la première volée مرتبهٔ اولیدندر

On appelle Volée de canons, une décharge de plusieurs canons faite en même temps .T بر پایلم طوب || La muraille fut abattue d'une volée de canons دیوار بر پایلم طوب ضربیله منهدم اولمشدر

On dit aussi, Une volée de canon, pour dire, un coup de canon .T بر ضربهٔ طوب || Il eut la tête emportée d'une volée de canon باشی بر ضربهٔ طوب ایله قوپارلدی

À la volée. Inconsidérément .A مسمّها .P سراسیمه گونه .T شاشقونجه || Il fait toutes choses à la volée هر شیئی شاشقونجه

سرسم كبى - ايشلر

VOLER. Se mouvoir en l'air par le moyen des ailes A. طيران P. پريدن - پرواز كردن - بال زدن T. اوچمق || Un oiseau qui vole sur l'eau روى آبده پرواز ايدن قوش Il y a des insectes, des poissons, des serpens qui volent حشرات ارضك وبالقلرك ويلانلرك بعضيسى طيران ايدر Il s'est trouvé des hommes qui ont cherché l'art de voler بعض كسان طيرانك طريقنى بولمغه سعى ايتمشلر در — Il se dit aussi des choses qui sont poussées dans l'air avec une grande vitesse || Les flèches volaient اوقلر طيران ايدر ايدى - اوچار ايدى Le vent faisait voler les tuiles روزكار كرميدى اوچورر ايدى la poussière اثارهٔ غباره - شدت ريح اطارهٔ غباره موجب اولور ايدى - Figur. || Le bruit de ses hauts faits vole par toute la terre موفق اولديغى مآثر جليلهسنك صيت وآوازهسى طائر تيز پرواز مثالى قصاراى اقطار ارضه واصل اولور - On dit, Vouloir voler avant que d'avoir des ailes, pour dire, entreprendre quelque chose sans avoir les moyens nécessaires pour y réussir T. بى پر بر كمسنه هنوز قنادى بوغيكن - وبال قصد پرواز ايتمك اوچايم ديمك

VOLER. Courir avec vitesse A. سموه P. بباد پايى شتاب كردن T. اوچار كبى قوشمق - يل كبى قوشمق || Ce cheval vole بو آت شديد السموهدر - سريع كبى طيران ايدر اوچار كبى قوشار - العدو در Voler au secours de son ami وقت دوستنك اعانتنه اوچارق كتمك Le temps vole وزمان اوچار كبى صاوشوب كيدر

VOLER. Chasser. Il se dit des oiseaux de proie A. صيد P. شكردن T. آولمق || Le faucon apprend facilement à voler d'autres oiseaux شاهين صيد طيورى سهولت ايله تعلم ايدر

VOLER. Prendre furtivement le bien d'autrui A. استراق P. دزديدن T. اوغريلمق - چالمق || Voler la bourse de quelqu'un, les deniers du Roi اموال ميرىيى وبر كمسنهنك كيسهسنى استراق ايتمك - اقچه چالمق de l'argent - Figur. || Il a volé cela d'un tel livre شونى فلان كتابدن استراق ايلدى Non seulement il a volé les pensées de cet auteur, il en a même volé jusqu'aux expressions بو تأليفدن يالكز معانى دكل عبارهلرى دخى استراق ايتمشدر

On dit aussi au figuré, Voler la noblesse, la réputation A. غصب - اغتصاب - اختلاس P. ربودن T. فضولى آلمق - فضولى قاپمق || Il a volé la noblesse عنوان نجابتى غصب la réputation نام وشهرتى اختلاس غصباً آلدى - ايلدى غصباً ضبط ايتدى - ايلدى

On dit, Voler quelqu'un, pour dire, lui prendre quelque chose T. بر كمسنهدن شئ چالمق - بر كمسنهدن مال چالمق || Ce valet a volé son maître فلان خدمتكار آغاسندن مال چالدى

VOLER sur les grands chemins A. قطع الطريق P. رهزنى كردن T. يول كسيجيلك ايتمك

VOLÉ. A. مسروق P. دزديده T. اوغريلنمش - چالنمش

On dit proverb., Bien volé ne profite jamais خرسز مالنده بركت يوقدر

VOLERIE. T. de Fauconn. La chasse par laquelle l'oiseau est dressé à voler d'autres oiseaux A. ضرائة الصقور P. شكارآموزى T. شكره آوجى قوشى شكاره داداندرمه

VOLERIE. Larcin A. سرقت P. دزدى T. اوغريلق - خرسزلق || C'est une vraie volerie صرف بر خرسزلقدر

VOLET. Ouvrage de menuiserie, qui sert à couvrir un des panneaux de vitre d'une croisée A. دفة الروزنة - مصراع الروزنة P. لت روزن T. پنجره قنادى - جام چارچوپهسى قنادى || Le volet d'une fenêtre جام چارچوپهسنك قنادى Un volet brisé شكست اولمش پنجره قنادى

VOLETER. Voler à plusieurs reprises, comme font les papillons A. متتالياً طيران P. پياپى بال زدن T. صيق صيق اوچمق || Il prend plaisir à voir voleter les abeilles sur les fleurs بال آريسينك چيچكلر اوزرينه صيق صيق اوچهسنى سير ايتمكدن حظ ايدر Le papillon ne cesse de voleter autour de la chandelle پروانه موم اطرافنه پياپى پروازدن خالى دكلدر V. aussi Voltiger.

VOLEUR. Celui qui a volé A. سارق pl. سرّاق - لصّ pl. لصوص P. دزد T. اوغرى - حرامى - خرسز || Voleur domestique خانگى دزد - اوده كى خرسز Crier au voleur خرسز وار در ديو باغرمق

VOLIÈRE. Lieu qui est ordinairement fermé de fil d'archal, et où l'on nourrit des oiseaux A. بيت الطيور P. مرغخانه T. قوشخانه || Il a une belle volière بر كوزل قوشخانهيه مالكدر Une volière découverte آچق قوشخانه

On appelle aussi Volière, une grande cage qui a plusieurs séparations, pour mettre des oiseaux A. سريجة الطيور P. كوفجان

قوشخانه .T مرغان

Il se dit aussi d'un réduit où l'on nourrit des pigeons .A تمراد pl. تمارید ـ برج الحمامة .P کبوتر خانه .T کوکرجین خانه

VOLITION. T. de Métaph. Acte par lequel la volonté se détermine à quelque chose .A عقد القلب

VOLONTAIRE. Qui se fait sans contrainte .A اختیاری .P بیزور .T کوکلدن قوپمش || Mouvement volontaire حرکت اختیاریه On n'y vous force pas, cela est volontaire بو بر امر اختیاریدر سکا بر درلو جبر یوقدر بو بابده سکا جبر وزور ـ ایدر یوقدر رأی واختیارکه منوط موادّدندر

Et qui ne veut s'assujettir à aucune règle, qui ne veut faire que sa volonté .A بالرأی مستبدّ .P خود رأی .T کندو بیلدیکنی ایشلر || Cet enfant est trop volontaire, il n'apprendra rien بو چوجوق بغایت مستبدّ الرأی اولمغله هیچ بر شئ اوکرنجکی یوقدر

VOLONTAIRE. Homme de guerre, qui sert dans une armée sans y être obligé .T کوکللو || Les volontaires firent merveilles ce jour-là اول کونده کوکللو عسکرینک ایتدیکی اقدام وغیرت معجزه قبیلندندر

VOLONTAIREMENT. D'une bonne et franche volonté .A بحسن الرضا ـ الاختیار .P بدلخواه خود .T کندو استکلکیله || Il a fait cela volontairement et de son bon gré شونی حسن رضا واختیاریله ایتمشدر Il s'y est obligé volontairement رضا واختیاریله بوکا متعهّد اولمشدر

VOLONTÉ. Faculté de l'âme par laquelle elle se détermine elle-même à rechercher ce qui lui convient .A قوّة شهویّة || L'entendement éclaire la volonté قوّت فاهمه قوّت شهویّه‌یه دلیل اولور La volonté est souvent déterminée par la passion قوّت شهویّه‌یه غالب حالده مرض نفسک عملیه حاصل اولور

Il se dit aussi des actes de cette faculté .A مراد ـ ارادة pl. مرادات .P دلخواه ـ خاطر خواه || Forte volonté مراد قوی efficace مراد قوی التأثیر absolue مراد مطلق Je n'ai point d'autre volonté que la vôtre سنک مرادکدن غیری ارادەم یوقدر — On dit proverbialement, en parlant des choses qu'on laisse à la liberté de quelqu'un, Les volontés sont libres .T ارادەیه جبر وزور یوقدر

On appelle La volonté de Dieu, ses ordres, ses décrets .A مشیّة الهیّة ـ ارادة صمدانیّة || Rien ne se fait dans le monde que par la volonté de Dieu دنیاده هر شئ مشیّت بیعلّت الهیّه ایله وجوده کلور Il faut obéir à la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانیّه‌یه سر فروبیی واطاعت فریضهٔ ذمّتدر

VOLONTÉ, signifie aussi, ce qu'on veut qui soit fait .A مطلوب pl. مطلوبات ـ مرام .P دلخواست .T استک || Est-ce là votre volonté? مطلوبک بومیدر Faites-en à votre volonté مرامک نوجهله ایسه بو بابله ایدیویر

On dit, Faire ses volontés .A اجراء المرام .P دلخواه خود بجا آوردن .T دیلدیکنی ایشلمک || Il aime à faire ses volontés اجرای مرامه مبتلادر — On dit aussi, Dicter ses volontés, pour dire, ordonner à son gré تنفیذ مرام ایتمک Soumettre tout le monde à ses volontés عالمی کندو مرامنه تابع ایتدرمک

On appelle Dernières volontés, le testament d'un homme .A pl. وصایا ـ آخر النفس .P وصایای دم واپسین ـ دلخواست واپسین .T صوک نفسده‌کی مراد

Et bonne ou mauvaise volonté, la bonne ou mauvaise disposition où l'on est pour quelqu'un .A حسن النیّة ـ حسن الهمّة ـ سوء القصد || Il a beaucoup de bonne volonté pour vous سنک حقنده حسن همّتی چوقدر J'ai reconnu sa mauvaise volonté envers moi بنم حقمه اولان سوء قصدینی استشعار ایلدم

On dit d'un officier, d'un soldat, qu'il est de bonne volonté, pour dire, qu'il est prêt à exécuter les ordres qu'on lui donne خدمتده اشتیاق تامّی وار در ـ خواهشی وار در — Et d'un homme qui a beaucoup d'ardeur pour les choses de son état, qu'il a une grande volonté امور مأمورەسنده اشتیاق تامّی وار امور مأمورەسنی اشتیاق تامّ ایله رؤیت ایدر ـ در

À VOLONTÉ. Quand on veut .A فی وقت المطلوب ـ فی وقت ما یراد .P در وقت خواسته .T بر کمسنه‌نک استدیکی وقتده || Un ressort qui joue à volonté استدیکی وقتده اوینار بر زنبرک — Billet payable à volonté لدی الطلب ادا اولنمق شرطیله ویریلان تمسّک

VOLONTIERS. De bonne volonté, de bon coeur .A طایعًا وراضیًا ـ بطیب الخاطر .P بخوشدلی ـ با فرح جان .T کوکل خوشلغیله || Il écoutera volontiers cette proposition بو تکلیفه طیب خاطر ایله حوالهٔ سمع اصغا ایده‌جکدر Je le ferai volontiers شونی طیب خاطر ایله ایده‌جکم

Il signifie aussi, facilement, et se dit des êtres inanimés .T طبیعتیله || Les petites rivières débordent volontiers dans cette

بو موسمده انهار صغيره طغيان ایدر saison

VOLTE. T. de Manége. Certain mouvement que le cavalier fait faire au cheval en le menant en rond. V. Caracole || Faire aller un cheval sur les voltes آتی طولاندروب کزدرمك

VOLTE-FACE. On dit, Faire volte-face, pour dire, tourner visage à l'ennemi qui poursuit *A.* كرور بعد - كرّ بعد فرّ - جولة دونك *T.* پس از گريز باز بدشمن شتافتن *P.* الرجوع دونوب سور صالمق - چالمق || Les ennemis fuirent jusqu'à un certain endroit où ils firent volte-face دشمن فلان محله قدر - گريزان اولمشيكن كرور بعد الرجوعه مبادرت ايتمشدر فرار ايتمشيكن دونوب سور صالمشدر

VOLTIGEMENT. Mouvement de ce qui voltige. Il se dit des abeilles et des papillons *A.* حومان - دومان *P.* پرواز گردا گرد *T.* آيلنمه - دومان پروانه دونه دونه اوچمه || Le voltigement d'un papillon Figur. *A.* هزهزة - هشهشة *P.* جنبش *T.* اوينايش || Le voltigement d'un rideau پرده نك اوينايشی - هشهشهٔ پرده d'un étendard اهتزاز لوا

VOLTIGER. Voler à petites reprises. Il se dit des abeilles, des papillons et des oiseaux qui volent autour des fleurs *A.* حوم - تدويم *P.* گردا گرد پر زدن *T.* آيلنمق - دونه دونه اوچمق || Cet oiseau voltige autour du nid بو قوش گرد آشيانده تدويم يوه سی اطرافنده دونه دونه اوچار - ايدر Figur. *A.* اهتزاز - تهشهش *P.* جنبيدن - جنبان شدن *T.* اوينامق - صارصلمق || Un étendard qui voltige اهتزاز ايدن بيراق Des cheveux qui voltigent متهشهش اولان صاچ

On dit aussi figur. d'un homme inconstant et léger, qui change souvent d'occupation, d'étude, etc., qu'il ne fait que voltiger *A.* منتزّ *P.* بيقرار *T.* قونار داله دالدن كبی قوشی چالی - Il se dit aussi d'un homme qui va de maison en maison sans aucun attachement *A.* دائر الابواب *P.* در بدر *T.* قپو بقپو كزر

VOLTIGER. Faire des tours de force sur une corde élevée *A.* وثب على الحبل *P.* رسن كنبد زدن - رسنبازی كردن *T.* رسنبازلق ايتمك - جانبازلق ايتمك || Après avoir dansé sur la corde, il voltigea فلان جانباز ايپ اوزرنده رقص ايلدكدنصكره وثبات گوناگون اجرا ايلدی

VOLTIGER. Courir à cheval çà et là, avec légèreté et vitesse *A.* اجالة الفرس *P.* سو بسو اسب تاختن *T.* اوته بروآت سكرتمك || Une partie de la cavalerie des ennemis vint voltiger autour du camp دشمن سواريسينك بر طاقمی كلوب اردو اطرافنده آت سكردر ايدی

Il se dit figur., pour signifier l'inconstance, le défaut d'application à une même chose *A.* طيرة - طيرورة المزاج *P.* سبكمشربی *T.* نمودن قونمق داله دالدن - طورمامق قرارده بر || Il voltige d'objets en objets قونار داله دالدن - ماده يه ماده دن صچرار

VOLTIGEUR. Celui qui voltige sur une corde *A.* وثّاب على الحبل *P.* رسنباز *T.* جانباز

VOLUBILITÉ. Facilité de se mouvoir *A.* سرعة الحركة - سرعة الجولان *P.* گردش چابك *T.* تيز دونمه || La volubilité des roues d'une machine بر چرخ تكرلكلرينك سرعت حركتی Cela tourne avec une grande volubilité بو شئ كمال سرعت ايله دونر

Il se dit figurément d'une articulation nette et rapide *A.* سلاسة - سلاسة اللسان *P.* تر زبانی *T.* دل قولايلغی || Ces vers demandaient à être récités avec plus de volubilité بو اشعار زياده جه سلاست لسان ايله اوقونملو ايدی

On dit, Volubilité de langue, pour dire, une grande habitude de parler trop et trop vite *A.* بلة اللسان - جری اللسان - سرعة اللسان *P.* چاپكزبانی *T.* دل چاپكلكی || C'est un homme qui a une grande volubilité de langue فرط سرعت لسانه مالك بر آدمدر

VOLUME. L'étendue d'un corps, par rapport à l'espace qu'il tient *A.* حجم *P.* بزركی *T.* جليم || Des corps de même matière et de même volume متوافق المادّه ومستوی الحجم اولان اجرام Cela est d'un grand volume et d'un petit poids بو شئ كثير الحجم وخفيف الوزندر Des marchandises d'un grand volume عظيم الحجم اولان امتعه

VOLUME, se dit aussi d'un livre relié *A.* جلد || Cet ouvrage pourra faire un juste volume شو تأليف تمام بر جلد اوله بيلور Il a plus de deux mille volumes dans sa bibliothèque كتبخانه سنده بيك جلددن متجاوز كتاب وار در Volume in-folio, in-quarto, in-octavo طبقهٔ كامله قطعه سنده ياخود ربع ياخود ثمن طبقه قطعه سنده بر جلد كتاب

VOLUMINEUX. Qui est fort étendu, qui contient beaucoup de volumes *A.* كبير الحجم - اضخم الحجم *P.* بزرك *T.* جليمی ايری || Un ouvrage volumineux تأليف كبير الحجم Ce paquet

est trop volumineux بو رزمه بغایت کبیر الحجمدر

VOLUPTÉ. Sensation agréable causée par les plaisirs des sens ou de l'âme *A.* لذت *T.* دادلیلق || Il y a de la volupté à boire quand on a soif حال تشنگیده ایکن شرب ماده لذت وار در Les savans trouvent de la volupté dans la découverte des vérités علما وفضلا کشف حقایق اشیادن لذتیاب اولورلر

Quand on dit absolument, La volupté, Les voluptés, on entend toujours les plaisirs des sens *A.* شهوة pl. شهوات ـ نزة ـ شهوة النفس pl. شهوات نفسانیة || Il faut résister à la volupté شهوت نفسه مقاومت لازمهٔ حالدندر Se plonger dans les voluptés شهوات نفسانیه‌یه مستغرق اولمق Languir dans les voluptés شهوات نفس ایچنده درمانده وبیمجال اولمق La volupté est contraire à la vertu شهوت ونزت مخالف صلاح وفضیلتدر La volupté affaiblit l'esprit et corrompt le coeur شهوت نفسانی اضعاف عقلی موجب وافساد قلبی مستلزمدر

VOLUPTUEUSEMENT. Avec volupté *A.* مکبا علی ـ بالشهوة *A.* الشهوة *P.* با شهوت پرستی *T.* شهوت نفسه دوشکون شهوات نفسه تابع اولدرق || Vivre voluptueusement اولدرق کچنمک

VOLUPTUEUX. Qui aime la volupté *A.* کثیر الشهوة ـ شهوان ـ ذو نزة *P.* شهوت پرست *T.* شهوته دوشکون || Voluptueux dans ses repas طعام خصوصنده کثیر الشهوه

Et qui inspire la volupté *A.* شهی *P.* شهوت انگیز *T.* شهوت بر مأوای شهوت انگیز || Ce séjour est voluptueux آرتوریجی در Un repas voluptueux طعام شهی

VOLVULUS. T. de Méd. C'est la maladie qu'on nomme aussi Passion iliaque. V. Iliaque || Il est atteint du volvulus قولنج معاء صما علتنه گرفتار اولدی

VOMER. T. d'Anat. On appelle ainsi l'os qui sépare le nez dans sa partie postérieure en deux narines *A.* قصبة الانف *P.* ستون برون *T.* دیرکی بینی

VOMIQUE, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase, Noix vomique. V. Noix.

VOMIQUE, subst. Abcès qui se forme dans le poumon *A.* ورم *P.* آماس شش *T.* آق جکر ورمی || On l'a ouvert, et on lui a trouvé une vomique dans le poumon بدنی تشریح اولندقده آق جکرنده ورم بولندی

VOMIR. Rejeter par la bouche quelque chose qui était dans l'estomac *A.* قی ـ استفراغ *P.* هراشیدن ـ هراش کردن ـ شکوفه *T.* قوصمق || Cette drogue provoque à vomir بو دوا دعوت کردن یورکت Il a mal au coeur, il vomit à toute heure قی ایدر آغریسنه اوغرامشدر هر آن وهر دقیقه قی ایدر Il vomit de la bile صفرا استفراغ ایدر Vomir du sang clair صافی قان قوصمق ـ Il se dit par extension des volcans || Ce volcan vomit des flammes بو آتش طاغی مواد ناریه استفراغ ایدر

On dit figur., qu'une chose fait vomir, pour dire, qu'elle est fort dégoûtante *A.* موجب الغثیان النفس *P.* منش زن *T.* موجب غثیان || Cela est à faire vomir کوکل بولاندریجی اولەجق شیدر

On dit aussi, Vomir des injures, des blasphèmes آغزندن سب ودشنام وکفر پوشکرمک

VOMISSEMENT. Action de vomir *A.* قی ـ استفراغ *P.* هراش ـ شکوفه *T.* قوصمه ـ ایلیجق || L'eau tiède provoque le vomissement صو داعی قیدر Il est sujet à de grands vomissemens استفراغات عظیمه‌یه مبتلا در

VOMITIF. Qui fait vomir *A.* مقیئ *P.* هراش آور *T.* قوصدریجی || Remède vomitif دوای مقیئ Puissant vomitif مقیئ شدید Il a l'estomac chargé, il faut lui faire prendre un vomitif امتلای معده‌یه اوغرادیغندن بر مقیئ‌یه محتاجدر

VORACE. Qui dévore, qui mange avec avidité *A.* نهیم ـ شرهان ـ علی الطعمة *P.* شرهمند خورش ـ علفخوار *T.* صوغومسز ـ طویمز || L'aigle est un oiseau vorace قرتال قوشی طیور نهیمه‌دندر Le loup est un animal vorace قورد حیوان علفخوار در Cet homme est vorace طویمز بر آدمدر

VORACITÉ. Avidité à manger *A.* نهامة ـ شره علی الطعام *P.* شرهمندئ خورش ـ علفخواری *T.* صوغومسزلق ـ آج کوزلولک || Il mange avec voracité شره ونهامت ایله اکل طعام ایدر La voracité des loups قوردک نهامتی

VOTANT. Celui qui vote *A.* صاحب الرای pl. اصحاب الرأی *P.* رأی دهنده *T.* رأی ایدن ـ رأی ویرن || Il y avait trente votans مجلسده اوتوز نفر اصحاب آرا موجود ایدی

VOTATION. Action de voter. V. Voter. || La votation n'a pas été libre بیان رأی ماده‌سی اختیاری دکل ایدی

VOTE. Suffrage donné *A.* رأی معروض pl. آراء معروضة *P.* رأی در میان شده *T.* ویرلمش رأی

VOTER. Donner sa voix, son suffrage dans une assemblée *A.*

رأى ويرمك .T رأى دادن .P عرض الرأى ـ اعطاء الرأى اعطاى رأى ايامكده || Il n'est pas encore en âge de voter سنى جهتيله هنوز لياقتى يوقدر

VOTIF. Qui appartient au voeu A. نذرى ـ متعلّق بالنذر .P نذر وابستهٔ .T نذردن طولايى || Il ne se dit qu'en cette phrase Tableau votif, pour dire, un tableau qui a été offert pour acquitter un voeu نذره متعلّق بر قطعه تصوير

VOTRE. Adjectif possessif A. كم P. شما précédés d'un substantif T. سزك || Votre père A. والدكم P. پدر شما T. باباكز ـ باباكز Votre religion A. دينكم P. دين شما T. دينكز

VÔTRES, pl. Possessif relatif A. كم P. شما précédés d'un substantif T. سزكيلر

Vôtres, se met aussi pour Ce qui vous appartient A. متعلّقاتكم ـ من متعلّقاتكم P. از متعلّقان شما ـ متعلّقان شما T. سزكيلر ـ سزككيلردن || Cette personne est des vôtres فلان كشى سزككيلردندر Je ne serai pas aujourd'hui des vôtres بوكونكى كون سزككيلر اولميه جغم Tous les mécontens seront des vôtres ايچنده بولنه جق دكلم مغبرّ الخاطر اولنلرك جملهسى سزككيلردن اولهجقدر

VOUER. Consacrer à Dieu A. وقف لله P. بخدا سپردن T. اللهه اصمارلمق || Vouer ses enfans à Dieu بركمسنه اولادينى اللهه وقف ايتمك Ses parens l'avaient voué à Dieu dès l'instant de sa naissance بو چوجوغى همان دنيايه وضع قدم ايتديكى آندنبرو والدينى اللهه وقف ايتمشلر در Se vouer à Dieu نفس اللهه وقف ايتمك ـ On dit aussi, Vouer sa fille à la Vierge كندو قزينى حضرت بتول مريمه وقف ايتمك

Vouer. Promettre par voeu A. نذر P. نذر كردن T. نذر ايتمك || Vouer un temple à Dieu في سبيل الله تعالى بر عبادتخانهنك بناسنى نذر ايتمك une lampe à la Vierge حضرت بتول مريمك صورتنى اوكنده تعليق اولنمق اوزره بر قنديل نذر ايتمك

Figur. Promettre d'une manière particulière A. عهد ـ التزام P. عهد كردن ـ در ذمّت كردن T. على الذمّة عهد ايتمك || Vouer obéissance au Pape ريم پاپاسنه عهد اطاعت ايتمك ses services à un prince بر حكمداره عهد خدمت ايتمك Vouer à quelqu'un le plus fidèle attachement فلانه صدق تام ايله عقد قلب ايلمسنى كندو ذمّتنه التزام ايلمك

Voué. A. موقوف لله P. بخدا سپرده T. اللهه اصمارلنمش

ملزم على ـ متعهد A. منذور P. نذر كرده T. نذر اولنمش الذمّة P. عهد كرده ـ در ذمّت گرفته T. عهد اولنمش

VOULOIR. Avoir intention de faire une chose A. ارادة ـ مشيئة P. خواستن T. ديلمك ـ استمك || Il veut partir demain يارنكى كون عزيمت ايتمك استر Il n'en veut rien faire هيچ بر شئ ايتمك استمز Il le fera quand il voudra ديلديكى وقتده ايدهجكدر Il veut être payé اجرتنى آلمق استر ـ مطلوبنى

Vouloir. Exiger A. مراد ـ ارادة ـ امر P. فرمودن T. بيورمق || Dieu veut امر الهيدر ـ اللهك مراديدر Le Roi veut que vous obéissiez پادشاهك مرادى سنك اطاعتكدر Faites ce que je veux بويله مراد ايدر ـ ايشله Il le veut مراد ايلديكمى ايشله ارادهسى بويله در

Et désirer A. اشتياق P. آرزو داشتن ـ خواهشكار شدن ـ آرزومند شدن ـ بر سينهٔ خواهشى اولمق T. ديلمك ـ استكى اولمق ـ استكلو اولمق || On vous donnera tout ce que vous voudrez مشتاق اولديغك شيئلرك جملهسى ويريلهجكدر Il aime l'argent, il en veut avoir à quelque prix que ce soit مال عاشقيدر همان نه طريق ايله اولور ايسه ماله خواهش واشتياقى ـ اولسون تحصيلنه خواهشكار در وار در

On dit, qu'un homme veut ce qu'il veut, pour dire, qu'il l'exige ou qu'il le désire fortement مطلقا اجراى مرام ايتمك استر

Dieu le veuille A. لعل الله P. بادا T. الله ويره ـ الله ويرسون

Vouloir du bien à quelqu'un A. خيراً نيّت P. بحق كسى خير انديشى نمودن ـ نيكخواهى نمودن T. فلانك حقنه خير ديلمك || Il vous veut du bien سكا نيّت خيرى وار در

Vouloir du mal à quelqu'un, ou En vouloir à quelqu'un A. نيّت بالسوء P. بد انديشى نمودن ـ بكسى بد خواهى نمودن T. فلانك حقنه كوتيلك ديلمك || Il vous veut du mal سوء نيّتى وار در ـ سنك حقنده بد خواهلغى وار در

On dit, À qui en veut-il? pour dire, de quoi se plaint-il? كيمه طاريلور

Et que veut dire cet homme? pour dire, que prétend-il? فلانك فلان كشى نه ديمك استر ـ مرامى ندر ـ مطلوبى ندر

Et que veut dire ce mot, ce procédé? pour dire, que signifie-t-il? بو كلمهنك يا بو حركتك معناسى ندر ـ بو

بر حرکتدن مرام ندر ـ لفظ یا بو حرکت نه دیمک استر

Vouloir. Consentir *A.* رضا ـ قبول *P.* خشنودی نمودن *T.* رضا ویرمک ـ استمک || Je le veux bien بوکا راضی یم Si vous le voulez, il le voudra aussi سن راضی اولور ایسه‌ک اول دخی راضی اولور

Vouloir. Être d'une nature à demander, avoir besoin de... *A.* اقتضا ـ احتیاج *P.* بایستن *T.* محتاج اولمق || Il y a des enfans qui veulent être menés par la crainte بعض اطفال اخافه وانذار ایله اداره اولنمغه محتاجدر Cette affaire veut être conduite avec ménagement بو مصلحت اصول ایله رؤیت اولنمق اقتضا ایدر Ce tableau veut être vu dans son jour بو تصویر آیدینلق طرفندن کورنمکه محتاجدر

VOULOIR. Acte de la volonté *A.* اراده ـ مرام *P.* درخواست *T.* استک || Je n'ai point d'autre vouloir que le vôtre سنک مرامکدن غیری بر درلو مرامم یوقدر Il en a le pouvoir et le vouloir بو بابده هم اراده‌ید وهم اقتداره مالکدر C'est Dieu qui nous donne le vouloir et le faire انسانه اراده‌یی وقوت فعل وعملی ویرن جناب رب ذو الجلالدر

On dit, Malin vouloir, pour dire, intention maligne *A.* نیت فاسده ـ نیت خبیثه || Il a témoigné son malin vouloir نیت فاسده‌سنی اظهار ایلدی

VOUS. Pronom personnel *A.* انتم ـ کم *P.* شما *T.* سز

VOUSSURE. T. d'Archit. Courbure en voûte *A.* قوسیت ـ حنب *P.* خمی *T.* بوکریلک

VOÛTE. Ouvrage de maçonnerie fait en arc *A.* قبة pl. قباب *P.* کنبد *T.* قبه || Le cintre de la voûte قبه‌نک کمری قالبی Voûte en plein cintre قبه شکل تام مطوق اوزره بنا اولنمش قبه — Figur. La voûte du ciel قبهٔ فلک La voûte céleste قبهٔ سما La voûte azurée قبهٔ زبرجد فام فلک ـ قبهٔ نیلگون فلک

Clef de la voûte. C'est la pierre du milieu de la voûte *A.* معقد القبة *P.* بندگاه کنبد *T.* قبه‌نک باغ یری

VOÛTER. Faire une voûte qui termine le haut d'une pièce dans un bâtiment *A.* تقبیب ـ تحنیب *P.* با ـ کنبد پرداختن ـ کنبد پوشیدن *T.* قبه یاپمق || Voûter une église بر کلیساده قبه یاپمق Dans cette maison-là, toutes les offices sont voûtées بو خانه‌ده حاولی مخزنلرینک جمله‌سی مقببدر

Se voûter. Il se dit des personnes dont la taille commence à se courber *A.* تقوس ـ انحنا ـ تحنب *P.* دو تا گشتن *T.* ایکی قات اولمق ـ اکلمک || Les hommes de grande taille se voûtent plus promptement que les autres جسیم القامه اولان کسان سائرلردن اول انحنایه مبتلا درلر Il commence fort à se voûter غایت مرتبه‌ده تقوسه باشلادی

Voûté. *A.* مقبب *P.* کنبد بسته ـ کنبد پوشیده ـ با کنبد پوش *T.* قبه‌لو *A.* مقوس ـ منحنی *P.* دو تا گشته *T.* اکلمش ـ ایکی قات اولمش

VOYAGE. Transport de sa personne d'un lieu où l'on est dans un autre lieu assez éloigné *A.* سفر pl. اسفار ـ سیاحت || Long voyage سفر مدید Faire un voyage en Italie اتالیا جانبنه بر سفر ایتمک ـ سیاحت ایتمک Voyage à Jérusalem قدس شریف سفری ـ قدس شریفه سیاحت Voyage d'outre-mer سفر ما وراء البحر ـ دکز اشوری سفری par terre, par mer برًا یا بحرًا سفر en poste منزل ایله ـ منزله سوار ایله سفر Les fatigues des voyages مشاق اسفار Adieu, je vous souhaite bon voyage الوداع ـ اللهه صمارلدق یولکز آچق اولسون ـ یولکز مبارک اولسون Être en voyage سفر اوزره اولمق — On appelle Voyages de long cours, les grands voyages sur mer دریا اسفار مدیدهٔ — Il se dit aussi, de toute allée et venue d'un lieu à un autre || J'ai fait deux voyages à Versailles ورسالیاده ایکی سفر ایتدم J'ai fait vingt voyages chez lui فلانک خانه‌سنه یکرمی سفر ایتدم Ce charretier a fait tant de voyages pour moi بو عربه‌جی بنم ایچون شو قدر سفر ایتمشدر

Voyage, ou Relation d'un voyage, se dit de la relation des événemens d'un voyage *A.* کتاب السیاحة *P.* سیاحتنامه *T.* سیاحت رساله‌سی || J'ai lu un voyage d'Égypte بر مصر سیاحتنامه‌سنی قرائت ایلدم

Il se dit aussi pour Séjour dans un lieu où l'on ne fait pas sa demeure ordinaire *A.* اقامة *P.* نشست *T.* اکلنمه ـ اوتورمه || Le voyage de la Cour à Fontainebleau sera de trente jours پادشاهک فلان سرایده اقامتی شو قدر کون متمادی اوله‌جقدر Mon voyage à ma terre sera de dix semaines چفتلکمده اقامتم التی هفته اوله‌جقدر

VOYAGER. Faire voyage, aller en pays éloigné *A.* سفر ـ سیاحت *P.* راه پیمودن ـ روانه شدن *T.* یوله کتمک ـ کتمک ـ کزمک || Il a bien voyagé, il a bien vu du pays چوق سیاحت ایدوب وافر مملکت سیر وتماشا ایتمشدر Voyager par toute l'Europe جمیع اوروپایه سیاحت ایتمک en Asie آسیا جانبنه

ایّام عمرینی سیاحته Il a passé sa vie à voyager سفر ایتمک
قرەدن - برّا سفر ایتمک Voyager par terre صرف ایلدی
سیاحت ایله On apprend bien des choses en voyageant کتمک
کزمکله چوق شی بیلنور - چوق شیلره تحصیل وقوف اولنور

VOYAGEUR. Celui qui est en voyage *A.* سافر pl. مسافر - سفار
pl. مسافرین - ابن السبیل pl. ابناء السبیل *P.* سفر - رهبر
یولجیلرمزدن J'attends des nouvelles de nos voyageurs || یولجی *T.* بر
خبر انتظارندەیم Cette hôtellerie est fort commode pour les
voyageurs بر مسافرخانه ابنای سبیل ایچون بغایت راحتلو
بر مسفر بنامدر - عظیم بر سافر در C'est un grand voyageur در

On appelle aussi Voyageurs, ceux qui ont fait ou qui font de
grands voyages *A.* سیّاح pl. سیّاحین - مسفر *P.* جهانگرد *T.*
اهل سیاحت Les voyageurs sont sujets à mentir || سیاحته کزن
اولنلر کذبه مبتلا درلر

VOYANT. Il ne se dit que des couleurs qui sont extrêmement
éclatantes *A.* ناضر - ساطع النظر *P.* رخشان *T.* پارلاق -
اشته غایت کوزه Voilà une couleur très-voyante || کوزه اورر
اورر بر رنگ Cette étoffe est très-voyante pour une personne
de votre âge بو قماشک رنکی سنکه کوره بغایت
کوزه اورر بر رنگدر

VOYANT, subst. En termes de l'Écriture, il se prend pour
Prophète. V. ce mot.

VOYER. Officier préposé à la police des chemins *A.* ناظر الطرق
P. نگهدار راهها *T.* یوللر ناظری

VRAI. Conforme à la vérité *A.* صحیح *P.* راست *T.* کرچک
|| Cette proposition est vraie بو مسئله صحیحدر Le bruit qui court
est-il vrai? السنهٔ - متداوَل السنهٔ انام اولان خبر صحیحمیدر
Cela ناسده تواتر یافته اولان خبر عجبا صحته مقارنمیدر
n'est pas vrai بو خبر صحیح دکلدر - صحتدن عاریدر Dites-
nous des choses vraies, si vous voulez qu'on vous croie کلامکه
وثوق واعتماد اولنمق استر ایسەک سویلدیککک شیلرک
صحتنه دقت ایله

On dit d'un homme, qu'il est vrai, pour dire, qu'il est vé-
ridique, qu'il parle sans déguisement *A.* صادق القول *P.* راست
طوغری سوزلو - کرچک سویلو *T.* حقگوی - گوی
Il se dit aussi d'un homme qui agit sans déguisement *A.* مستقیم -
طوغری *T.* راست کردار *P* مستقیم الاطوار
On dit pour affirmer quelque chose, Aussi vrai que le jour *A.*

کالشمس فی وسط النهار ثابت ومتحققدر Vrai comme il
faut mourir کلّ نفسٍ ذایقة الموت کبی بر قضیهٔ مسلّم
اشبو محلّدە وجودمز کبی Aussi vrai que nous sommes ici الشبوتدر
متحقق ومعاین

VRAI. Réel *A.* حقیقی *T.* کرچک || Le vrai Dieu جناب
جناب حق - ربّ حقیقی Du vrai marbre رخام حقیقی -
کرچک الماس Du vrai diamant کرچک مرمر

VRAI. Qui est tel qu'il doit être, qui a toutes les qualités es-
sentielles à sa nature *A.* حقیقی - خالص - محض *T.* صرف ||
Vrai poète خالص شاعر - شاعر حقیقی Vrai philosophe حکیم
حقیقی دوستلر Vrai savant فاضل محض Vrais amis محض -
خالص دوستلر - On dit par exagération, qu'un homme est un
vrai cheval, un vrai lion, pour dire, qu'il a quelque chose de
la nature de ces animaux محض فرسدر یاخود صرف آرسلاندر

VRAI, se dit aussi dans ces phrases, La vraie cause, pour dire,
l'unique, la principale cause *A.* علّت اصلیّة - سبب حقیقی
Le vrai sujet *A.* مقصود بالذات - مقصود اصلی

VRAI. Convenable *A.* لایق - جدیر - مناسب *P.* جسپان
T. یاقشور - کرکلو || Voilà la vraie place de ce tableau اشته بو
تصویرک مناسب یری بو در C'est la vraie charge pour cet
homme-là شو آدمه لایق اولان منصب بو در

VRAI, subst. Vérité *A.* حقّ - حقیقت - صحت - صدق
P. راستی *T.* کرچکلک || Voilà le vrai اشته صحتی بو در
Discerner le vrai d'avec le faux کذب وصحتک بیننی فرق
حقّ وباطل بیننی تمییز ایتمک - ایتمک Avouez le vrai
حقیقتی سویله Dites le vrai حقی اقرار ایله

Au vrai. Selon le vrai *A.* علی ما هو الواقع - بحقیقته -
اولدیغی کبی *T.* راست ودرست *P.* علی وقوعه || Contez-
nous la chose au vrai مادەیی علی وقوعها نقل ایله Voilà
au vrai comme la chose s'est passée اشته کیفیّت حال بحقیقتها
بو یله گذران ایتمشدر

VRAIMENT. Véritablement *A.* حقیقةً - حقّاً - فی الحقیقة -
حقیقةً *P.* راست *T.* کرچکدن || Il est vraiment sage فی الواقع
کرچکدن - حقّاً واعظدر Il est vraiment orateur عاقلدر

VRAISEMBLABLE. Qui paraît vrai *A.* قریب الاحتمال - غالب
اولاغن - اولاغن *T.* صحتنما *P.* قریب الملحوظ - الاحتمال
بو کیفیّت قریب La chose est assez vraisemblable || کورینن
اولاغن کورینور - الاحتمالدر Ce que vous dites peut être vrai,

mais n'est pas vraisemblable ديديككك كلام بلكه ذاتنده حق
اوله انجق قريب الاحتمال اولان شيلردن دكلدر Opinion
vraisemblable قريب الملحوظ بر راى Préférer le vraisemblable
au vrai قريب الاحتمال اولان بر شئ اوزرينه حقيقتى
ترجيح ايتمك

VRAISEMBLABLEMENT, adv. *A.* على ـ على ما هو الظاهر
ظاهر حاله ـ غالبا *.T* بآنچه مينمايد ـ مانا *.P* ما هو الملحوظ
على ما هو الملحوظ Vraisemblablement il arrivera aujourd'hui || كوره
غالبا ـ بو كون كله جكدر

VRAISEMBLANCE. Apparence de vérité *A.* جواز ـ احتمال عقلى
Il || اولاغانلق صورتى *.T* صحتنمايى *.P* احتمال ـ عقلى
n'y a pas de vraisemblance à ce que vous dites سويلديككك
احتمالدن كلامده احتمال عقلى يوقدر Hors de la vraisemblance
جواز عقلى يه منافى بعيد اولهرق Contre la vraisemblance
جواز عقلى قاعده سنه اولهرق Garder, observer la vraisemblance
قاعدهٔ جواز رعايت ايتمك Cela pèche contre la vraisemblance
عقلى يه مخالف بر شيدر

VRILLE. Outil de fer propre à percer *A.* مثقب *.P* برمه ـ
دلهجك آلت *.T* سنبه

VUE. La faculté par laquelle on voit *A.* بصر ـ قوّهٔ باصره *.P*
كوز ـ كورمه *.T* بينايى ـ بينش || Vue perçante, subtile, faible,
basse بصر ثاقب يا دقيق يا ضعيف يا قاصر trouble بصر
بو طمانلو كوز ـ تيره وتار Cela gâte, choque, blesse la vue
شئ افساد بصرى ياخود رنجش باصره يى موجبدر éb-
louit la vue كوزى قماشدرر ـ تحيير بصرى موجبدر la réjouit
كوزى سوندرر ـ فرحبخش ديده در ـ تفريح باصره ايدر
Il a perdu la vue كورمه يى ـ قوّت باصره يى فوت ايتمشدر
غايب ايلدى

Il se prend aussi pour l'organe même de la vue, pour les yeux,
pour les regards *A.* عين pl. عيون pl. اعين ـ نظر pl. انظار
P. چشم ـ ديده ـ نگاه *.T* كوز || Jetez la vue là-desssus بونكك
اوزرينه حوالهٔ نظر ايله Tournez la vue de ce côté-là اول
طرفه توجيه عين ايله ـ عطف نگاه ـ امالهٔ نظر ـ On dit
figur. Avoir la vue sur quelqu'un, pour dire, veiller sur sa conduite
بر كمسنه نك حالنه مدّ انظار تيقظ وانتباه ايتمك ـ Et
donner dans la vue, pour dire, frapper par un éclat agréable *A.*
عكس على البصر *.P* بچشم زدن *.T* كوزه اورمق || Cette
étoffe donne dans la vue plus que l'autre بو قماش ديگرندن

زياده كوزه اورر Cette fille lui a donné dans la vue بو قيز
كوزينه اوردى

On dit, Tant que la vue se peut étendre *A.* مدى البصر *.P*
كوز ايرمى قدرنجه ـ كوز ايرمى قدر *.T* تا بانجام نظر Et
jusqu'où la vue peut porter كوز ايرمى قدرنجه

On dit aussi, À perte de vue, pour dire, sans que les yeux
puissent en apercevoir la fin *A.* خارجًا من مداء البصر *.P*
بيرون از حدّ بينايى ـ بيرون از نظرگاه *.T* كوز ايرمندن
اوته || Cette allée est à perte de vue بو يول مداى بصردن
خارجدر

On dit, Perdre une chose de vue, pour dire, cesser de la voir
A. غيب عن البصر *.P* از ديده گم كردن *.T* كوزدن غائب
ايتمك || Le vaisseau s'éloigna en peu de temps, et nous le
perdîmes de vue كمى مدّت قليله ظرفنده ايراقلنوب كوزمزدن
غائب اولمشدر On a perdu cet homme de vue فلانى كوزدن
غائب ايتمشلر در

On dit figur., qu'une mère ne perd point sa fille de vue, pour
dire, qu'elle la surveille soigneusement بو والده كريمه سى اوزرينه
على الدوام حوالهٔ نگاه دقت واهتمامدن خاليه دكلدر

On dit aussi d'une affaire, qu'on l'a perdue de vue, pour dire
qu'on a cessé de s'en occuper *A.* اهمال ـ ترك ـ مهملاً *.P* از
ديده گم كردن *.T* كوزدن آتمق ـ مهمل براقمق

À vue d'oeil. À en juger par la vue seule *T.* بادئ نظرده ـ
Il signifie aussi, visiblement *A.* عيانا ـ رأى العين *.P* بر وجه
بديد *.T* كوز كوره || Cet enfant croît à vue d'oeil بو طفل
رأى العين نشو ونما بولور Ce malade dépérit à vue d'oeil بو
خسته كوز كوره مايل زوال وفنا اولمقده در V. aussi Oeil.

On appelle Lunette de longue vue, une lunette d'approche qui
sert à distinguer les objets éloignés. V. Lunette.

Vue, se prend aussi pour l'inspection des choses qu'on voit
A. رؤيت ـ معاينة *.P* بينش *.T* كورمه ـ باقمه || Voyez ces
étoffes, la vue ne vous en coûtera rien بو قماشلره باق رؤيتلرينه
اقچه صرف ايده جك دكلسك

On dit en termes de banque, qu'une lettre est payable à vue,
ou à tant de jours de vue, pour dire, dès qu'elle est présentée
ou tant de jours après عقيب نظرده ياخود بعد النظر شو
قدر كون مرورنده ادا اولنمق شرطيله اولان پوليچه تمسكى

On dit, Juger d'une chose à la première vue *T.* بر شيئك

حکمنی نظرهٔ اولیده ایتمک

Et être en vue, être exposé à la vue, pour dire, être en un lieu d'où l'on peut être vu *T.* معرض ـ موقع نظرده اولمق ـ نظرده نظرگاهده اولمق || Les deux armées étaient en vue بری ـ طرفین اردولری بری بریله موقع نظرده ایدی ـ بربرینک مواجهه‌سنده ایدی ـ On dit aussi, Mettre une chose en vue برشیئی موقع نظره عرض ایتمک ـ Et camper à la vue de l'ennemi اردو قورمق ـ دشمنک کوزی اوکنده دشمنک مواجهه‌سنده

Vue. La manière dont l'objet se présente à la vue *A.* منظرة *P.* دیدار *T.* کورونش || Une vue de côté, de haut en bas بر شیئک یان طرفدن یا بالادن پسته منظره‌سی

Vue. Étendue de ce qu'on peut voir du lieu où l'on est *A.* نظارت *P.* تماشا *T.* کوز ایرمی || Cette maison a une belle vue بو منزلک نظارتی لطیف ودلگشا در

Point de vue. L'objet sur lequel la vue se dirige *A.* مطرح النظر ـ محط النظر *P.* نظرگاه *T.* کوزک ایرشدیکی یر || Ce clocher sort du point de vue بو چاک قلعه‌سی محط نظردن خارجدر ـ On dit figur. d'un homme qui aspire à quelque chose, C'est là son point de vue او در مطمح نظری

Et voir une affaire sous son vrai point de vue بر مصلحتی جهت حقیقیسندن نظر ایتمک

Vue, signifie aussi, fenêtre, ouverture par laquelle on voit. V. Fenêtre.

Vue. Dessein, but *A.* غرض ـ مقاصد pl. مقصد ـ مقصود pl. اغراض ـ نیّت ـ منویّ pl. منویّات *P.* اندیشه *T.* مرام || C'est un homme qui a de grandes vues معالئ مقاصد ومنویّاتده ذاهب اولمش بر ذاتدر || Il n'a d'autre vue en cela que celle de faire son devoir واجبهٔ ذمّتنی ادا ایتمکدن غیری غرض ومقصودی یوقدر Cet homme-là a des vues cachées فلانک مقاصد مضمره‌سی وار در || Il a fait cette démarche en vue de telle chose بو حرکتدن مقصودی فلان شئ ایدی

On dit, Avoir une chose en vue, pour dire, se la proposer pour objet *A.* اطماح النظر *P.* دیده دوختن *T.* کوز دیکمک ـ Et borner ses vues à telle chose فلان ماده‌یه حصر نظر ایتمک

Et avoir des vues pour quelqu'un, pour dire, avoir dessein de lui procurer quelque avantage فلانک بر کمسنه حقنده حسن همّتی ـ نظری اولمق

Et avoir des vues sur quelqu'un, pour dire, avoir dessein de l'employer à quelque chose فلانی خدمتده قوللنمق نیّتنده فکرنده ـ اولمق

Vue. L'action par laquelle l'esprit connaît *A.* بصر البصیرة *P.* دیدهٔ عقل *T.* عقل کوزی || C'est un homme d'une grande pénétration, rien n'échappe à sa vue ثـقابت عقل با کمال ایله مجبول بر ذات دقایقشناس اولمغله بصر بصیرتندن هیچ برشئ ذهول ایتمک احتمالی یوقدر Il porte sa vue bien loin dans l'avenir بصر بصیرتی مستقبلات امورک اقصای غایاتنه واصل اولور

On dit dans ce sens, Grandes vues افکار جلیله ـ ملاحظات جلیله bonnes ملاحظات خیریّة Vues éloignées ملاحظات ملاحظات دورا دور ـ بعیده profondes, bornées ملاحظات عمیقه یا محدوده

VULGAIRE. Commun, qui est reçu communément *A.* متداول *P.* رایگان میان *T.* مخصوص بعوامّ الناس ـ بین عوامّ الناس خسان ناس *T.* بیاغی خلقک || Croyance, opinion vulgaire عوامّ ناسه Préjugé vulgaire عوامّ ناسک اعتقادی ورأیی عوامّ ناس بیننده مخصوص اولان اعتقاد باطل expression متداول بر تعبیر

On appelle Langue vulgaire, par opposition à Langue savante *A.* لسان عوامّ الناس *P.* زبان خسان ناس *T.* بیاغی زبانزد عوامّ ناس اولان لسان ـ خلقک قوللندیغی دل

Vulgaire. Trivial, du petit peuple *A.* هادر ـ مبتذل *P.* مخصوص افکار || Pensées, sentimens vulgaires فرو مایگان *T.* قبا خلقک قبا خلقک افکاری ـ هادره ومبتذله

VULGAIRE, subst. Le peuple, et ceux qui n'ont pas plus de lumières que le peuple *A.* pl. عوامّ الناس pl. رعاع الناس pl. انذال الناس *P.* فرو مایگان ـ خسان ناس *T.* قبا خلق || Il suit en cela l'opinion du vulgaire بو بابده قبا خلقک رأینه تبعیّت ایدر Combattre les erreurs du vulgaire عوامّ ناسک ذاهب اولدیغی اباطیله مخالفت ایتمک

VULGAIREMENT. Communément *A.* بطور عوامّ الناس *P.* بسان عوامّ *T.* بیاغی خلق کبی || Vulgairement parlant فرو مایگان ناس طورنجه سویلیه‌رک

VULNÉRABLE. Qui peut être blessé *A.* قابل ـ ممکن الجرح *P.* الجرح *T.* زخم خوردنی ـ امکانپذیر زخم *T.* یاره‌لنه بیلور

VULNÉRAIRE. T. de Méd. Qui est propre à guérir les plaies

- یاره اوکالدیجی *T.* زخمپرور *P.* ملتّم الجراحات ـ مدمّل *A.* نباتات || یاره صاغلدیجی On prise fort les herbes vulnéraires ملتّم جراحات Eau vulnéraire مدمّلەنك قدری چوقدر فلانه ادویهٔ مدمّله On lui a donné des vulnéraires اولان صو ویرلمشدر

VULVE. T. d'Anat. L'orifice du vagin *A.* فم المهبل

XIP

Xénélasie. T. d'antiq. Interdiction faite aux étrangers du séjour d'une ville *A.* منع الغرباء من التوطن *P.* یاساق کردن بیگانگان از جا گرفتگی *T.* بیانجیلری یورد ایدنمکدن یساق ایتمك

XIPHIAS, Poisson. Il y en a deux espèces, Le xiphias espadon, ou Espadon, ou Épée de mer. V. Espadon. Et le xiphias épée *T.* قلج بالغی آزمەسی

XYL

XIPHOÏDE, ou FOURCHETTE. T. d'Anat. Le cartilage qui est au bas du sternum *A.* لسان الکلب ـ رهاب pl. رهابة

XYLON. On a donné ce nom au cotonnier. V. ce mot.

YAC

Y. Adverbe qui signifie, en cet endroit-là *A.* فی *P.* ـ در آنجا *T.* اول طرفده ـ اول محلده ـ آنده || Voulez-vous y aller? در اول طرفه کتمك استرمیسك

YACHT. Sorte de bâtiment qui va à voiles et à rames *A.* سنبوق *P.* جرنیق *T.* سنبك

YEU

YEUSE, ou CHÊNE VERT. Arbre *A.* بلح *P.* سندیان *T.* عربستان میشەسی ـ زندکان آغاجی

YEUX. Le pluriel d'oeil *A.* pl. عیون pl. اعین *P.* چشمها *T.* کوزلر

ZEL

Zagaie, ou ZAGAYE. Sorte de javelot dont les Maures se servent en combattant à cheval *A.* جریدة *P.* نیزك *T.* جرید || Lancer la zagaie جرید اتمق ـ رمی جریده ایتمك

ZAÏM. Il se dit, chez les Turcs, d'un militaire dont le bénéfice est au-dessus de celui du timariot *A.* زعیم pl. زعماء

ZAIN. Il se dit d'un cheval qui est tout noir, ou tout bai, sans aucune marque de blanc *A.* بهیم *P.* یکرنگ *T.* طونی یکپاره دوز

ZÉDOAIRE. Plante *A.* جدوار *P.* ماپروین ـ ماهپروین ـ زدوار *T.* جدوار

ZÉLATEUR. Celui qui agit avec zèle ponr la patrie, pour la religion *A.* ذو غیرة ـ حمی *P.* غیرتکش *T.* غیرت ایدن || Grand zélateur de la gloire de Dieu علوّ مجد ربّ ذو الجلالی موجب اولەجق احوالده ابراز فرط حمیّت ایدن کشی

ZEL

Zélateur du salut des âmes, du bien public باعث فلاح جان عباد اولەجق احوالده ونفع عامّەیی موجب اموروده غیرتی درکار اولان کمسنه

ZÈLE. Affection ardente pour quelque chose *A.* غیرت ـ حمیّت *P.* غیرتکشی || Zèle pour la foi غیرت دینیّه ـ غیرت دین Le zèle du salut des âmes نجات حال نفوس بابنده اولان غیرت Le zèle de la maison de Dieu غیرت بیت الله Le zèle de la patrie غیرت وطن Zèle pour le bien public خیر عامّ خصوصنده اولان غیرت وحمیّت Avoir beaucoup de zèle pour le service de l'État خدمت دولتده صاحب غیرت اولمق Témoigner du zèle pour... ـ فلان خصوصده اظهار غیرت ایتمك On appelle, Zèle indiscret, ou inconsidéré, un zèle qui n'est pas réglé par la prudence غیرت جاهلیّه ـ Et faux zèle, zèle aveugle, un zèle mal conduit, mal entendu غیرت باطله

ZÉLÉ. Qui a du zèle *A.* ذو غيرة - حمىّ *P.* حميّتدار - غيرتدار *T.* غيرتلو ‖ Un zélé serviteur de Dieu جناب ربّ العالمينك بندهٔ حميّتدارى Je ne vis jamais d'homme plus zélé pour ses amis دوستلرى حقنده بو رتبه‌ده غيرتلو آدم كورديكم يوقدر

ZÉNITH. Le point du ciel qui est élevé perpendiculairement sur chaque point du globe terrestre *A.* سمت لرأس ‖ Le zénith et le nadir سمت الرأس وسمت القدم

ZÉPHIR. On appelle ainsi toute sorte de vents doux et agréables *A.* نسيم - ريح لطيف *P.* باد زين - بادبرين - باد صبا *T.* بر نسيم لين ولطيف ‖ Un agréable zéphir لطيف يل

ZÉRO. On appelle ainsi l'un des caractères numériques, dont la forme est o, et qui de lui-même ne fait aucun nombre *A.* صفر ‖ Trois zéro après un quatre font quatre mille درت رقمدنصكره اوچ صفر وضع اولنسه درتبيك اولور — On dit d'un homme qui n'est d'aucune considération, que c'est un zéro صفر زايد صفر زايد مشابه‌سنده در - در On dit aussi, Sa fortune est réduite à zéro مالى هيچه قرار ويرمشدر

ZEST. On dit, Entre le zist et le zest, en parlant d'une chose qui n'est ni bonne ni mauvaise, qui est entre deux *A.* متوسّط - بين بين - الحال *P.* ميانه - نه اين نه آن *T.* اورته حاللو - نه ايو نه كوتى - ايكيسى اورته‌سى

ZESTE, se dit d'une partie mince qu'on coupe sur le dessus de l'écorce d'une orange, d'un citron, etc. *A.* قطعة من قشارة الليمون او النارنج *P.* پوستپارهٔ ليمو يا نارنك *T.* ليمون يا پورتقال ليمون قبوغنك ‖ Couper un zeste de citron قبوغنى پارچه‌سى بر پارچه‌سنى كسمك

ZIBELINE, ou **MARTRE ZIBELINE.** Sorte de martre *A.* سمّور *P.* كيش *T.* سمور ‖ Les zibelines les plus noires sont les plus belles سمّورك اعلاسى سياه اولاندر

ZIGZAG. Suite de lignes l'une au-dessus de l'autre, formant entre elles des angles très-aigus *A.* معرّج *P.* مارپيچ *T.* ييلان ييلان - بر شكل معرّج رسم ايتمك ‖ Tracer un zigzag قاوى قاوى بر شكل

ZINZOLIN. Sorte de couleur qui est un violet rougeâtre et délicat *T.* قرمزى‌يه چالر بنفشه رنكى

ZIZANIE. Ivraie. Il ne se dit qu'au figuré, et signifie, division, discorde *A.* شقاق - نفاق *P.* شورش *T.* فتنه فجورلق ‖ Ils étaient bien unis, quelqu'un a semé la zizanie parmi eux مقدّما بينلرنده اتّحاد وار ايكن بريسى القاى شقاق ونفاق ايتمشدر

ZODIACAL. Qui appartient au Zodiaque *A.* مخصوص بفلك فلك بروجه مخصوص اولان ‖ Étoiles zodiacales البروج كواكب

ZODIAQUE. Bande circulaire supposée dans le ciel, dans laquelle les planètes se meuvent, et qui est divisée en douze signes *A.* منطقة البروج - فلك البروج ‖ Le soleil parcourt tous les ans les douze signes du zodiaque شمس منطقة البروجده هر سنه بروج اثنا عشرى دور ايدر

ZONE. Chacune des cinq parties du globe terrestre qui sont entre les deux pôles *A.* منطقة ‖ La zone torride, tempérée, glaciale منطقهٔ محترقه ومعتدله ومنجمده

ZOOGRAPHIE. Description des animaux *A.* وصف الاحوال الحيوانات

ZOOLOGIE. C'est la partie de l'histoire naturelle qui a pour objet les animaux *A.* علم الطبايع الحيوانات

ZOOPHYTE. Corps qui tient quelque chose de l'animal et de la plante *A.* نابت بصورة النبات والحيوان - نابت بين النبات والحيوان ‖ On met les éponges au nombre des zoophytes سونكر بين النبات والحيوان اولان شيئلردن معدود در

ZYMOLOGIE, ou **ZYMOTECHNIE.** Partie de la Chimie qui traite de la fermentation *A.* بحث عن الاختمار

FIN DU TROISIÈME ET DERNIER VOLUME.

ERRATA DU III VOLUME.

P et Q

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	صحيفه *Page.*	ستون *Colon.*	سطر *Ligne*
Des	De	3	2	1
un	une	7	1	10
Terreste et dans l'exemple	Terrestre	15	1	28
کشی Ce mot doit être précédé des mots français...	‖ Dessein parricide	29	2	38
موروث	موروثة	50	1	29
compte	conte	58	1	8
même	mêle	65	1	25
مرثر	مؤثر	68	2	25
اولملغه	اولمغله	71	2	35
اعتقام	اعتقادم	72	2	3
bouches	boucles	74	2	28
غيت	غيب	77	2	2
périphélie	périhélie	80	2	20
للهه	اللهه	98	2	4
des	de	106	2	13
پایهارا	پاپهارا	107	2	33
négligement	négligemment	108	2	9
وحيله -	*P.* وحيله	112	1	8
nous y vivrons de ce que nous y trouverons	nous reviendrons sur nos pas	115	1	3
d'un	du même	125	2	6
مرمر	سماقى مرمر	156	1	7
الميتة	الميمنة	160	2	1
خزاق	خزاف	169	1	23
en	eu	172	1	5
cap	cep	173	1	3
excessivement	excessives	173	1	18
manière	matière	174	1	37
اولنديغمنى	اولنديغنى	186	2	26
تنزه	تنزة	195	2	20
ايوده رمك	ايوه درمك	206	1	19

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	صحيفه *Page.*	ستون *Colon.*	سطر *Ligne*
prise en	prise de	217	1	2
un	une	223	1	11
employer	employer utilement	229	1	9
حكمزك	حكمكزك	236	1	21
كمسنه	*T.* كمسنه	261	2	2

R

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	صحيفه *Page.*	ستون *Colon.*	سطر *Ligne*
ثاينه	ثانيه	286	2	27
rasséněra	rasséréna	296	2	21
اولديغندن	اولمديغندن	309	1	16
Tribonier	Tribonien	324	2	30
rofrogner	refrogner	334	1	18
ضلەلنمق	صلەلنمق	340	1	7
P. قبارمه	*T.* قبارمه	352	1	35
الالنظر	النظر	354	2	25
galèrens	galères	362	1	3
Rédublicatif	Réduplicatif	362	1	6
اولمسه	اولمسنه	368	1	10
افشدندن	افشاندن	368	1	30
دينى وخويشان	خويشان	371	1	33
بپاسج	بپاسخ	382	2	31
Repréhention	Repréhension	386	2	1
سدّ	شدّ	402	2	9
تحرره يوقتم	تحريره وقتم	405	1	38
un domaine	au domaine	418	1	1
نتشمك	بتشمك	418	1	4
T قند -	*T.* قند -	419	1	24
une	un	421	1	10
گودنكشى	گردنكشى	427	1	10

S

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	صحيفه *Page.*	ستون *Colon.*	سطر *Ligne*
a dit	dit	466	1	23
abscènes	obscènes	467	2	17
épiplon	épiploon	474	2	18

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	صحيفه *Page.*	ستون *Colon.*	سطر *Ligne*
المح	الملح	478	1	30
تابت	نابت	483	1	36
وجعت	رجعت	499	1	28
visage	rivage	502	1	9
افساندن	افشاندن	503	1	5
شامّه	شامّه وقوّت لامسه	504	1	29
mettre	mettez	505	1	1
ماو	مار	516	1	17
ياپمه	ياپمه -	530	2	20
العين	عين -	532	2	1
de بذل	بذل	542	1	2
صباوقدن	صباوتدن	549	2	23
واسيع	واسع	569	1	16
سو	سر	581	1	12
بهادن	نهادن	583	2	36
موفقلق	موفقلق *T.*	586	1	34
جركاتنى	حركاتنى	592	1	7

T

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	صحيفه *Page.*	ستون *Colon.*	سطر *Ligne*
qu'il y	qui y	596	2	33
شمسمك	شمسك	617	2	26
خدّيني	حدّيني	619	1	4
نل pl. نلال	تل pl. تلال	651	1	31
fillasse	filasse	659	1	28
بشويدگىْ	بشوريدگىْ	670	2	4
خوارث	حوادث	671	1	28
trenchant	tranchant	672	2	8
lieu	lieue	695	1	21
ايلمشمك	ايشلمك	703	1	19
croyons - trouve	croyions - trouva	720	2	30

V

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	صحيفه *Page.*	ستون *Colon.*	سطر *Ligne*
le pluie	la pluie	762	1	3
بر	بو	775	2	34
un	une	780	2	20

Bayerische
Staatsbibliothek
München

ROBERT KETTERER
Buchbinderei
München

BSB Bayerische StaatsBibliothek

MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Handjéri, Alexandre

Dictionnaire français-arabe-persan et turc enrichi d'exemples en langue turque avec des variantes, et de beaucoup de mots d'arts et de sciences

Bd.: 3

Moscou 1841

4 Polygl. 29 ra-3
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10691021-1